

Publ. Co.
~~X~~
25

308-625



308.625

I-ső szám.

VASÁRNAP, JANUARIUS 5. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

dívatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Évnegyedre	3 fl. 10 peng.
Félévre, (illetményekkel)	6 " " "
Egész évre "	12 " " "

Hirdetések elfogadtának; beiktatási díj: egy kötszer hasáhozott sorért 6 uj kr.

KIADJAK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

Hónapi és hetinaptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Holdjárása	Nap-				Izraeliták naptára. Thebeth 5622
						kelet		nyugat		
						ó.	p.	ó.	p.	
5	Vasárnap	E Telezfor páp.	E Simon	24 A 4 Advent	M I S T V E T	7	50	4	22	4 Simon
6	Hétfő	Vizkereszt	Menyus	25N Karácsony		7	50	4	23	5
7	Hétfő	Niketás Bálint	Dicsőke	26 B. A. eljegy.		7	50	4	24	6
8	Kedd	Szörény apát	Fodorka	27 István v.		7	49	4	25	7
9	Csüt.	Julián vért,	Erős	28 2000 vért.		7	48	4	26	8
10	Péntek	Agathonp.	Ernö	29 14000 v		7	48	4	28	9
11	Szombat	Matild. Teodóz	Tilke	30 Aniz Z.		7	47	4	29	10 19 Sabb

V i d é k i t á r c z a.

Győr, december 24-kén 1861. (Eredeti levél). Tisztelt szerkesztőnő! Folyó hó 21-kén egyik szorgalmas színésznők javára két új eredeti vigjáték, mindenik egy felvonásos, adatott elő színpadunkon, az első „Jól megnézd, kit szeretsz“ Toldy Istvántól, másik „Már így szervusz ücsém“ Csukássi Józseftől, s így e harmas érdek jól megtölté a színházat, miután Toldy még a műkedvelői előadásokból emlékünkből él, Csukássi pedig mint győri és szorgalmas író kedvence a közönségnek. Legközelebb: f. hó 28-kán pedig két verseny-vigjáték fog színre kerülni, mindkettő egy czimvel, egy-egy felvonásos, „Ne legyetek féltékenyek“, Kovács Ödöntől és Perlaky Istvántól. A jövő hó elején pedig Győri Elektől, az irodalom egyik ifju tehetségétől egy két felvonásos vigjáték kerül színre. Valóban örülünk, hogy egyszerre Győrvárosának négy lelkes ifja száll a síkra, a legnemesebb díjért: a dicsőségért versenyezni.

A „győri ifjusági kör“ f. hó 23-kán a Győri építendő állandó magyar színház alaptökéjére, ének, szavalati és zenészi akademiát rendezett, melynek műsorozata a következő: „Deák-kesergő“, előadva Farkas testvérek zenekara által; „A színész“ Nyilastól, szavalta Dráguss Károly ur; „Magyar kettős“ fuvolára Doppeltől, játszták ifj. Zittrich Mátyás, s ifj. Hergesell Antal urak Noiser Ernő ur zongorakiséréte mellett; „Magyar népdalok“ éneklé Ferenczy Jóska k. a., Ferenczy Lenke k. a. zongorakiséréte mellett; „Rigoletto“ Verditől, zongorán négy kézre játszották Preng Etelek s Luiza k. a.; „Magándal“ Luciából, éneklé Kautz Gusztáv ur, Neumann Zsiga ur zongorakiséréte mellett; „Alvajáró“ Fesca Sándortól, zongorán játszák Kovács Livia k. a.; „Az utolsó magyar, mintegy ezer év múlva“ Tihamértől, szavalta a szerző. szép eszmékben gazdag költemény; „Széchenyi induló“ Farkas M.-tól, előadva a Farkas testvérek zenekara által. A közreműködők zajosan éljenezettek, a közérdeket tekintve nagyobb részvétet óhajtottunk volna. Tiszta jövedelem 200 egynehány ft. Gizella.

B. Gyarmath, decz. 27-kén, 1861. (Eredeti levél). „A ki a közjóért fáradozik, annak a siker elnyeréseért saját jólétét, nyugalmat, egy időre jó hírnevét is latba kell vetnie.“ E tétel igazságát kicsiben reprodukálva látjuk a mi derék iskola-gondnokunk: Bodnár István ügyvéd ur sorsán.

Városunk közmívelődésének egyetlen tényezője: a nemzeti iskolának létele odig csak ingott, mert sem a tanulmányi alapból, sem városunktól az iskola némileges felsegélésére állért se kaphatunk, a mint ez utolsó a sok felekezeti miatt nem is lehet. Mint-hogy azonban az északról felénk meredő tótság védbástyájának Losoncz és Gyarmath látszik lenni kijelölve: minden gondolkozó polgár meggyőződött a felől, hogy minden áron szerét kell tennünk,

hogy iskolánk legalább főelemivé váljék. Csakhogy ilyen lakosunk, ki meggyőződését áldozatokkal is tudná tanusítani, kevés van: ezen kevesek elseje a fencicsért Bodnár István, ki elvállalva a gondnokságot, az iskola létele is vállain nyugszik. Fölvett pénzzel két iskolateremből, feltárható falat építve közéjük, színtermet alkotott, s ebben műkedvelők által darabokat ad elő s a jövedelemből nemcsak a nemzeti iskolát három osztálylyal, hanem a kisdudóvát is tartja fen. A sok gyanúsítással, rágalommal nem gondolva, a becsületes szándék vezéresillaga után és a jó siker reményében fáradhatatlanul tovább halad s célját, városunk 2 évtized alatti tökélyes megmagyarítását el fogja érni.

Midőn a műkedvelőknek köszönetünket fejeznők ki önzetlen fáradozásaikért, szabadságot veszünk magunknak őket a t. közönségnek bemutatni. Több év előtt játsztak itt dilettansok, de ezek jobbára kidőltek, a meglevőkön látszik a színpadi megszokottság: ilyen B. Amália, ki a nénék szerepében igazán humoros alak. Ugyanezt mondhatni Bodnárról, erősen mutatja hogy kedvvel játszik. Az új nemzedék legragyogóbb képviselője J.-Vilma nemcsak deli alakja, hanem színező játéka által. M.-Malvin a hangban nyilatkozó némi ijedékenysége mellett végtelen kedves szerelmes leány tud lenni; azt mondják, hogy azért, mert ilyenkor mindig férjét képzele oda. H. Kati alig nehányszori fellépésében haladást tapasztaltunk, azért az igazgató ur füzze őt lehetőleg szorosan a színházhoz. F. oly meggondoltan játszik, hogy nem tudunk ellene kifogást. B. J. bámulatos színpadi otthonossága mellett, ha szerepeit jobban betanulja s kissé erősebb arczjátékra szokik, a dilettansok közt ritkítani fogja párját; most is nők részéről legtöbb koszorúval dicsekedhetik. N. G. különféle szerepekben adta jelét képességének, azért gyakrabban hívják sajátlag tapsolják ki. B. a multkori Csikósban kitünő csikós, a tegnapelőtti Bakancsosban meglehetősen Friczi volt. Általában vigyázni kell, hogy a remek humoros alak bajazzóvá ne váljék. A közönséggel akár szóval akár jellel közlekedni a színészi tanulmányok ábéczéje. Általán a közönség hangulata sohse folyjon be a színész szerepébe. Máskor majd a többiekéről teszünk említést. A közönség dicséretes számmal jelenik meg az előadásokon. Ugy is illik. Mindenünnen a sok rossz hír, azért forduljunk házi tüzhelyeinkhez, s ha elalszik a haza nagy oltárainak lángja, égjen az annál forróban a szív rejtekében s tápláljuk minden lehető alkalommal.

Aggódó buslakodásunkban néhanapján egy két nővnapi összejövétel vigasztal meg, itt is hangosabban hallik csupán a Deák-ima.

Engedje meg kedves szerkesztő hogy a hátszegiöknek szívélyes üdvözlétemet küldjem.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Január 5-kén.

1-ső szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Arcképso-
rozatunkban a
versköltők kö-
zött betűsorozat
szerint Dalma-
dy Győző után
Thaly Kál-
mán következ-
zik, kinek arcz-
képét jelen szá-
munkkal veszik
olvasóink. —

Thaly Kál-
mán régi nemes
családból szüle-
tett Komárom-
megye tul a du-
nai részének a
Vértes, Bakony
és Pannonhalma
bérczei között
terülő kies völ-
gyében 1839.
jan. 3-kán, Csep
nevű faluban.
Atyja: Lajos



Thaly Kálmán.

földbirtokos, és
Komárom vár-
megye főbirája,
majd hadi főpénz-
tárnoka volt. Is-
koláit eleinte há-
zi nevelő okta-
tásai mellett, a
szülei háznál vé-
gezé. A fejlődő
gyermekrenagy
befolyással volt
azon körülmény,
hogy atyja a
nemzet koszorus
költőjével: V ö-
r ö s m a r t y
M i h á l y l y a l
benső baráti vi-
szonyban élt s
falujokban, va-
lamint házuknál
ő, valamint Baj-
za és Va-
chot Sándor
gyakorta meg-

fordultak. Kálmán a tanévi magánvizsgáinak egyikén így volt egy ízben jelen Vörösmarty, kinek már ekkor feltűnt mennyire kedveli — különösen a hazafias, elbeszélő és harcias költeményeket a serdülő gyermek, aki egy alkalommal az ünnepelt költőnek „Zalán futása“ és „Cserhalom“ című eposaiból 800 sornyi hatosverset szavalt el könyv nélkül, 9 — 10 éves korában. Vörösmarty őt ekkor mintegy jutalmul magához hívá, s magától és Berzsenytől költeményt olvasatott el vele és fejtegetett előtte bővebben. — úgy, hogy el lehet mondani: Thaly Kálmánt Vörösmarty avatá be ily módon a költészet szentélyének első titkaiba.

A forradalom legeseménydúsabb pontjainak egyike bizonyára Komárom vala: e vár körül vivattak a véres csaták, melyeket mint gyermek végig nézett a halmokról, tornyokból, s ágyúdörgéseiket végig hallgatá.

1850. őszén Pozsonyba ment a prot. lyceumba, hol három tanévet töltött, mialatt a német nyelvet sajátjává tevé. Ekkor már több költeményt irt, egyebek közt egy balladát Bethlen Gáborról, s tanulótársai folyton „poeta és muzsa“ névvel illették őt. 1853-ban a pápai ref. collegium tagjává lön, mint költészettan-hallgató, — a hol is tanárainak, különösen a jeles tudós: Tarczy Lajosnak, továbbá Csepely Sándor költészettanárnak kedvenczvé lön. — a kik aztán különös gonddal ápolák a mindinkább fejlődő ifju tehetségeit.

Thaly már ekkor sok költeményt irt gyakorlatból: s következő évben tagjává lön az ottani „képző-társulat“-nak, melynek egykor Petőfi, Jókai, a két Beöthy stb. is tagjai valának, kik szintén itt léptek fel először nagyobb társaság előtt költői műveikkel: Thalynak

KONT MEDICISÖÜLESE

Ballada.

THALY KÁLMÁNTÓL.

Gyászfölleg az égen, vész föllege rajtunk,
Jajszótól zendül a Kárpát, —
És vér fedi földünk, és köny fedí arcunk.
Fiaidra tekints le nagy Árpád!

— Nagy néptömeg áll Buda orma felett,
S vérbársony trónja királynak:
Fényes hóhérbárd . . . véres jelenet. . .
Szemek ily en t látni kívánnak!

Büszke-merészen harmincz nemes áll, —
Térdhajtásért kész a bocsánat:
Ám meg nem inog Kont, szeme társira száll,
Nincs arczán félsz, se bubánat.

S állnak vala ök, egynek nagy lelke se törvén,
Még tán meghajlik a Táttra:
De ök soha nem! . . . hisz bűnök: a törvény,
És a jog lépjen-e hátra?!

Villog a bárd magasan, sújtásainál
Vérhullám mossa a bérczet. . .
Nos utczahomok pora: vért ma igyál!
Hő cseppje magyar s nemes, — érzed?

A bamba tömeg borzadva remeg,
Zsigmond ajka düh miatt kékül:
Ám Kont maga büszkén áll vala meg —
Harmincz közül ő mene végül.

S a trónra tekint megvetve a hős;
Sújt, rettent, öl szeme lángja,
Elbirni tűzét Zsigmond nem erős,
Szemeit befödte: ne lássa . . .

És villan a bárd . . . Kont hős feje hull
Zúgás, zaj rázza a léget,
Gátat tör az ár, és vad dűhe dül:
Héj Zsigmond! héj Gara — v é g e d!

— Föl fényes egekbe Kont szelleme száll,
Mint bíbor-hajnali felhő;
Lengő fuvalom zeng szárnyainál,
És vele nagy hire feljő.

Túl fényködökön, túl fellegeken
Kék márvány - csarnokok állnak:
Ősz Hadur ott lakozik, s vele fenn
Daliák dísz-sergei járnak.

Ott fényesen, ősz Hadur jobbjá felül
— Honnét nem fog soha szállni —
Nagy Attila szelleme győztesen ül,
Császárok az ő szolgái.

Ott vigadoznak tündéri zenével
Hős Csaba, és Lehel, Árpád . .
Ott, a hadaknak nagy istenével —
Ki bátraknak jutalmazást ad.

Most Kont árnya közelg; zaj-örömtül
Zeng a csarnok, csillog a márvány
Fehér ködoszlop leple lendül —
Fénykapút messze kitárván.

És hős Kontot Hadur megáldja,
És nagy Attila véle kezét fog,
S Árpád csókot ad homlokára —
És üdvözli sok ezernyi bajnok.

Fel! dícskoszorút Kont fürteire
Elé, elé, szép hadi lányok! .
Serleget adjatok kezeibe
Myrtuszszal őt koszorúzzátok

És zengjen a — csengjen a mennyei dal
A hőskörnek ünnepe van ma
Cserkoszorús nagyok ajkaival
Forrjon össze a kehely ajka

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

— És míg zenchangtól zúg, zendül a csarnok,
S kedvet lejtős dali táncz ad:
Bús zaj kel a földről. . . Zsigmond a zsarnok
Csörgeti, zörgeti lánczát.

első benyújtott költeményei érdemkönyvbe igtattattak, majd több pályadíj is nyert el.

Első költeménye a „Budapesti Viszhang” 1855-iki első félévének 2-ik számában jelent meg, s költőnk a B. Viszhangok, a Vasárnapi Ujságnak, az öt atyai-lag szerető Császár Ferencz Divatcsarnokának, a Hölgyfutárnak stb. csakhamar rendes munkatársává lön, s azóta folytonosan közöl kisebb-nagyobb lyrai és elbeszélő, eredeti és fordított költeményeket majd valamennyi szépirodalmi lapban, albumokban, évkönyvekben. Művei közül több (péld. a „Kisfaludy-szobor felállításakor,” „Magyarok hattyudala” stb.) németre is lefordított.

Költőnk 1856. őszén állandóan Pestre jött, — miután elébb az egész felső és keleti Magyarországot, s a túl a dunai vidékek legnagyobb részét beutazá. Ez utazások lelkét az ősök nagy emlékei iránt mind fogékonyabbá tévők, több költemény, főleg néprege és ballada írására szolgáltatott anyagot, s mind jobban megkedvelteték vele a történelmet és régiségeket. — Pesten — mivel az akkor virágában diszlő rendszer §-saival megbarátkozni sehogysem tudott, a jogi egyetemnek hátat fordítván — a reform. theol. intézetbe iratá be magát, hol tanulmányainak főtárgyává Ballagi Mór, Török Pál, Székács József, Csengery Antal, Gyulai Pál stb. kitünő tanárainak vezérlete alatt főleg a metaphysicát, az aestheticát, s a bibliai szent költészetet tévé, s a francia és angol nyelveket tanulta. Az idők jobbra fordulta után aztán egyetemi hallgató lön, s a jogi tanfolyamot végezte.

Különösen az 1859 ősze óta bekövetkezett mozgalmas idők kedvelteték meg őt a főváros előkelő társaság-reivel, melyeknek azóta egyik általánosan kedvelt ifja; s ez őszszel szövődött lelkében legbensőbb baráti viszonya a lelkes ifj. gr. N. F. — czel, mely viszonyoknak több hazafias eszme felkarolása, több költői mű és egy történelmi régiségtani füzet lön eredménye: „Az ó-budai fejtéregyház, mint Árpád temetkezési helye. Írták ifju gr. Nádasdy Ferencz és Thaly Kálmán” Pest, Emich Gusztávnál. Ez alapos értekezés — melynek nyomán akkor az ásatások is megkezdettek, de a mostoha politikai helyzet miatt letiltattak — először a

Pesti Napló tárczájában látott világot, és általános figyelmet gerjeszte. — Az 1859. végével bekövetkezett zavargós időkben Thalynak sok kellemetlensége volt; egy ízben fogva is vala, majd három hazafias költeményért közcsendháborítási perbe fogatott, s e költeményei elko-boztattak, de azért a „Magyarok virradása” című. országszerte elterjedt kéziratban, s számtalan hangverse-nyen szavaltatott, sőt a Tisza-táján buzdító dallamot istere-remte rá valaki, s a nép ajkára átment. Ezenközben Thaly folyton tanulmányozá az idegen nyelveket és irodalma-ka-t, és sokat fordított, különösen kedvencz költői irodal-ma: a spanyolból, de angolból, németből, s néhányat francziából és svédből is. —

Írónk az 1860. év nyarán és őszén hazánk délkeleti részét s az általa rajongásig szeretett Erdélyt utazá be, s kirándulásokat tön Moldovába és Oláhországba. Erdélyi utja ugy szólván diadalút volt, mindenütt a leglelkesebb fogadtatásban részesülvén, legkivált a lelkes székelyek földjén, hol már ekkor javában énekelték ugy a zongorák mellett mint az utszéli csárdákban dalait, különösen „Árpád apánk”-ját, mely a pozsonyi Kárpátoktól a bras-sói határhavasokig zeng a nép ajkain. — Ez utjának szü-öttei a „Székely kürt” és a „Történelmi kalá-szo k.” Ez utóbbi a napokban került ki sajtó alól.

Az Emilia által kiadandó irodalmi vállalat 12 kote-tének egyikét is Thaly Kálmán újabb költeményei képe-zendik.

Hogy mily nagy kelendőségek és elterjedésnek ör-vendnek költőnk művei, mutatja azon körülmény, hogy például „Kárpáti Kürtjé”-re 1700 előfizetője volt (költemé-nyes művekre nézve ez nálunk példátlan ritkaság) és hogy e könyv két kiadásban 2500 példányban forog a közönség kezén. „Székely kürtjé”-nek példányai is fogy-tán vannak.

Thaly költeményeit általában lángoló hazaszeretet, mély érzelem, borongó — de azért nem borult ke-dély és tősgyökeres ó magyarság, zöngzetesség és ki-válólólag szabatos, sőt — mint legszigorúbb kritikusa: Szász Károly is elismeré (l. Szépirod. Figyelő), sokszor kitü-nőleg művészi külalak jellemzik.

Thaly jelenleg a „Pesti Napló” szerkesztőségi tagja.

Egy kis beszély története.

Dr. Kovács Páltól.

T. szerkesztőnő! A jó pap holtig tanul; de a vén cigány mindennap egy nótát felejt! — S mivel a magyar példabeszéd szerint: három az igazság, csatoljuk e kettőhöz a ma-gyar veterán író-t, ki minden fél évben egy ígéretet felejt, — azt t. i., melylyel legalább a tisztelet-példányt meg-érdemelnie kellene!*) — Tisztelt író-társaim általános határozata

*) Azt ön már rég megérdemelte az irodalomban; itt a tisztelet-példány igazán tisztelet-példány. Szerk.

és — mi tagadás benne? — a haladó kor, pár évvel előbb már tán, midőn 50-ik évemet élém-tul, engem is a veterán írói czimmal ruházának fel, — ne csodálja hát tisztelt nagysád, ha már egy évvel ezelőtt adott ígéretemet, mind e mai napig be nem váltottam! — Azt tetszik tudni, hogy orvos vagyok. Most eszembe jut végre, hogy én a „Családi kör”-nek még e fél évben egy novellát ígértem. — Egy szabad délutánom mutatkozik. Leülök, elkezdek írni, már épen ott vagyok, hol ifjaim egymásnak szerelmet vallanak. Oly boldogsága az a költőnek; eszmény-képei közt éledegni, midőn két romlatlan ifju szív az első szerelem boldogító lángjainál, egymásnak örök hűséget esküszik, — — — s im! beállit hozzánk egy kormos arczu la-

katos inas, s nagy érthetetlenül eldadogja, hogy: Tiszteli májsztram, a májszterné asszonyom halálos görcsökben szenved, tessék öt rögtön meglátogatni! — S hivatásunknak engedve, midőn májsztramékat rögtön meglátogatjuk, találunk ott egy szenes ábrázatú piszkos cyklopt, ki kedves élete párját, azért, mert ő későn érkezvén meg a korcsmából, a zsiros ludmáját legényei előle felemészték, jól elnaspágolá, ki is ez érzékeny tünet és következtében aggasztó görcsöket kapván, most az én tudományom hathatós intervenciója vétetik igénybe a felkorbácsolt idegrendszer forradalmi manifestációjának sikeres elnyomására. — A chamonilla és Ignatia cukor-golyóinak ugyan sikerült a fellázadt idegeket májsztram abszolutismusának alkotmányos korlátai közé visszaszorítani; de az ígért novella félbeszakadt, s két hét múlva, a kerékvágásból egészen kiesvén, új tárgyat kelle keresni az ígért beváltására.

Ismét dolgozó asztalomnál ülök, még mindig a „Családi kör“ nek adott ígért beváltásával vesződvé. — Epen novel-lám hősnőjének tulvilági alakját készülök rajzolni, midőn bekopogtat hozzám egy hetven éves rokkant anyóka, kit tiz év óta kinez már a köszvény, s egyedüli megváltását — tőlem reményli. Elregéli nekem ekkor fiatal kora főbb eseményeit, — hogy hány kéréje volt annak idejében, — háromszori házasságából hány fiu és leány-gyermeke született, — végre miként kapá tiz évvel ezelőtt, egy nagy mosás alkalmával, a jelen köszvényes állapotot, melyet pár híres orvosi facultás s néhány még híresebb javas asszony mindeddig hasztalan! — curálgatának! — Tessék most folytatni a novellát! — És hasonló jele-netek sokszor ismétlődnek egy gyakorló orvos író-szobájában! —

Azonban a sors néha igazságos, — s a mulasztott élvezéért, vagy miatta szevedett károkért, fényes elégtételt is képes adni a halandónak! —

Alig távozik a fentisztelt köszvényes agg anyó szobából, midőn egy csinos bérruhás gyerkőcze toppan be hozzám, urnője ő nagyságához híván, ki pár nap óta szenvedő állapotban van!

Ismertem a nemes hölgyet, — s az iménti nyavalyás anyókaért fényes kárpótlást látván a sors ez intézkedésében, minden tétova nélkül örömmel követém a virgoncz kis tigris lépteit.

Egy szellemdus fiatal nő mindig érdekes tünemény e rideg életben, hát ha még szenved is a boldogtalan, és szenvedéseinek megszüntetését, gyógyítását, egyedül tőlünk várja?

Baja egyébiránt beteg hölgyemnek nem vala épen veszé-lyes, fennültt pamlagán, kis kézi munkával bibelődve; s én mellé ülök, hogy panaszait közelebről hallhassam! Egyszer beszéd közben rögtön elhalaványul betegem, s gyenge sikoltás közben tört liliomként hátrahanyatlik. Én váratlan görcsrohamot gyanítva, segítségére ugrom, s látom, hogy egyik ujja vérzik. Így nem nagy a baj — gondolám, — fejtegetés közben ujját megszurá, s idegyenge nőknél pár csepp vér látása elég egy kis rövid ájulást előidézni.

— Ott, az asztalfiókban — susogá gyengén — találánd ön egy kis rongyot!

Oda siettem.

Egy jól rendezett kis kézi gyógyszer-tár mellett Arnicát s viselt golycsruha-darabokat lelék ott.

A műtét könnyű és rövid volt. A vérző ujjat bekötém, mialatt betegem, természetesen egészen magához tért!

A mint a hirtelen előkapkodott holmit ismét visszarakogatam, egy rózsaszín-szalaggal összekötött finom papír-füzetke vo ná magára figyelmemet. Osztónszerüleg nyulék utána, érdekö tekintetet vetve egyuttal a még most is pamlagán ülő delnőre.

— Ön tolvajkodni akar! — fenyegete ép ujjával tréfásan a hölgy.

— Korántsem; de e csinos füzetke, megvallom, annyira leköte figyelmemet . . .

— Pedig nem orvosi rendelvények; arról jót állok!

— Meg vagyok felőle győződve; s ép ezért vagyok kíváncsi . . . Nem is gyanítám, hogy nagysád irónő?

— Az épen nem, kedves orvos; ahoz sokkal több tehetőség kívántatik. — Egy kis irány-gyakorlat — veté utána kö-zönyösen — semmi más!

Ekkor már én is a pamlagon ülök ismét, s a füzetkét kezdém lapozgatni.

— Hisz ez egész kis novella!

— Oh, nem! Egy kis életkép talán, egy jó barátém elbeszélése után. . .

— De ennek nagyon kár az asztalfiókban örök fogságra kárhoztatva lennie. — Szabad volna kérnem. . . ?

— Egy feltétel alatt; hogy t. i. bizalmammal vissza nem él, — s nevemet semmi esetben, sem szóval sem írásban e lapokhoz kötni nem fogja.

Becsületszavamat adám erre.

— És a cím?

— Nincs; minék is?

— Igaz; jó bor nem szorul czégerre!

— Nem úgy értem. Am ha ön jönnek látja, keresztelje meg a kis pogányt.

Talált kincsemet zsebre dugva, kézcsókkal nyilvánítám hálámat szép betegemnek e bizalmáért, s haza sieték, ho miután sem májszterné asszonyom görcsei vissza nem jöttek, sem köszvényes anyókám fájdalmas panaszaival ma már nem háborgata: végig olvasám rögtön a füzetkét.

S im! föllelém benne azt, mit oly régen akarék már önnek küldeni: egy igénytelen kis beszélykét a „Családi kör“ számára. Ha nagysád is jönnek véli, közölje azt becses lapjának valamelyik számában. Én úgy hiszem, az ismeretlen irónőnek örömet fogunk ez által szerezni, s tán buzdítani őt, további munkásságra, nemzeti irodalmunk szépen viruló kertében. — Annyit irhatok — pedig ajánlatára, hogy kéziratán igen keveset igazítottam. Hanem cím még nincs! De ezt adni a tisztelt irónőtől fel vagyok hatalmazva. Legyen hát — ha egyébiránt nagysád is beleegyezik, a következő kis beszélykének czime:

Leányok! ne siessetek férjhez menni.

s most figyelmet kérek! — a füzetke így szól:

Háromszor valék boldog életemben. 1-ször, midőn az intézetből haza jövén, hosszú ruhát kaptam, s szobaleányunk által kis asszonynak czimeztettem; 2-szor midőn tizenhat éves koromban az első báruhát felpróbáltam, s az — jól állt; — 3-szor, midőn a lakodalmam utáni első reggelen szakácsném bejött hozzám, s egész alázatossággal kezét csókolva, megkérde, hogy mit parancsolok ma ebédre főzetni? —

Ugy-e bár kedvesim! a sorsnak nem igen kellett magát e három nemű boldogság kiszolgálásában megerőttenie? —

Hanem aztán annál mulandóbb is volt ám mind a három! —

Az az első hosszú szoknya ugyan meg nem rövidült többé soha; de a kis asszony cím bezzeg nem tartott soká! — Ezt ti magában már elég, boldogságnak tartjátok, nemde? Igen ám; de tizenhat évvel az első és utolsó báruhát próbálni fel pártában, ám kísértetek meg, s tapasztalni fogjátok, miszerint a nőnek, férje által oktroyált függetlenségét a földi jó non plus ultrájának tekinteni még nem lehet! — és mégis sokak hite az közülünk, hogy a női boldogság csak a — tutyinál veszi kezdetét, miként bizonyos nagyhirű

herceg állítása szerint az ember csak a — bárónál kezdődik. — Igaz, hogy e tutyi-boldogságnak aztán tartóssabbnak is kellene ám lenni az első bálruhánál, melynek élete csak egy rövid éj néhány órájára van számítva: azonban abból a mennyet, földet magában rejtő tizenhatodik évből, egy félig-meddig törődött s még teljesen kivásalható bálruhával, egy még kimosható bálkeztyűvel, s még lyukassá sem tánczolt bálcezipővel rögtön egy kétes jövődjü tutyi alá esni, higgyétek el nekem, ez oly salto mortale, mely semmi esetre sem tartozhatik a nőnem kiváltságos boldogságai közé. De azok a mamák! azok a mamák!! Én nem is tudom, mit akarnak ők, hogy oly szent buzgósággal törekessenek leányaitkat minélelőbb férjhez adni?! Megengedjétek e prózai kifejezésért, de nem segíthetek rajta! én méregbe jövök, valahányszor egy szegény tizenhat éves leányt látok, vagy csak hallok is oltár elé vezetetni. S hogy a méreg költői nyelvet nem ismer: ennek igazságáról meggyőződhetek a mindennapi élet különféle viszályai közt, — különösen ha semleges szem- s fültanui lehetek két perelő fél keresetlen s így bizonyosan őszinte és természetes társalgási modorának! — Egy rövid farsangnak mulékony kéjei után, egy permanens füzértáncznak, később mindenestre unalmassá válандó lejtésére egész a sirig lefoglaltatni, melyben még párt sem szabad cserélni, s az egyhangú figurákban legfelebb csak a kereszttek járják! valljátok meg, mindez nem tartozik legfőbb szerencsénkhez e földön!! És azok a mamák mégis alig várják, hogy kiadjanak rajtunk, holott az által csak magukat öregítik! Valjon tudják-e ők ezt? Mert ha igen: ugy ez a női természet valóságos megtagadása, mely — miként tudjátok, de csak köztünk maradva — inkább fiatalítani, mint öregíteni szereti magát! — szegény édes jó anyám! ő is így tett velem. Alig várta, hogy Pestre vihessen magával staffirungot vásárolni — a jó lélek! De hiszen meg is van gyarló emberi természetünknek az a tulajdona, hogy szeret versenyezni s kitenni, ha lehet másón. S ha rossz néven nem vehetjük a vásárt ülő pórnőnek azon örömet, melyet érez, ha tejét, turóját hamarabb eladhatja, mint szomszéd-asszonya: ne ítéljük meg jó szüléink nemes buzgalmu gondoskodását is, miszerint vetélkedve törekednek bennünket mielőbb, ha lehet, mások megelőzésével, sőt saját hiúságuk feláldozásával is boldogítani! Ez a szokott diplomatika kifejezés a prózai házasság egyszerű értelmezésére. A költők, magasabb szempontból indulva ki, e tekintetben plane paradicsomról álmodoznak; mig mi szegény nők e kecségtető szép czim alatt valódi purgatoriumba jutunk néha, — melynek bilincseiből utóbb csak egy ügyes fiskális, meg a szentszék irgalma szabadithatnak ki olykor e földön, — anticipálva ez által a halálnak ily körülmények közt minden esetre igen üdvös — interventióját! — Aldott emlékü jó Manczi néném volt mégis, ki szegény jó anyámat leginkább instigálta, hogy csak iparkodjék engem minél előbb férjhez adni. Mivel maga végkép elkésett s nem juthatott a költők elébb dicseért paradicsomába: azt gondolá a jó lélek, hogy nem lehet az effélével eléggé sietni, hogy az ember végkép ki ne kopjék az időből. — Pedig hány szegény nő visz több fájdalmat, kint és szenvedést magával a sirba, mint ő, — kinek egész élete, szeretett családja körüli gyengéd gondoskodásában telve el, oly csendes boldogságban folyt, — s szelid elhunytá végre a tiszta légben leáldozó nap zajtalan, vihar nélküli nyugtához oly annyira hasonlita. Béke áldott hamvainak!

De ne érzelegjünk!

Elég az ahhoz, kedvesim, hogy én jó anyám kívánságára tizenhat éves koromban, magam sem tudom voltaképen miként? egyszer csak férjhez mentem!

Férjemet legény korában, mig t. i. udvarlóm volt, bácsinak hívtam, mert szegről végről rokonságot tartá családkhoz. Anyám uram öcsémezte, a mint illett, s én per huc ócskám traktáltatva általa, eszem ágában sem tartám, hogy ennek a jó bácsikának én még nevéje is leendhetek! Én csak készültem az első bálra, — Zsiga bácsi — erre a szerencsétlen prózai névre keresztelték szegényt — mindennapos lón nálunk, — a bálban többnyire velem tánczolt, citromvizzel, mandolatejjel és fagyalittal kedveskedett, a mi nekem felettébb tetszett, — nem annyira Zsiga bácsi még akkor, mint a mandolatej és fagyalt. — Diktum-faktum, bál után harmad napra áldott jó anyám hivatalos komolysággal, de leplezetlen örömmel jelenté, hogy Zsiga bácsi kezem megkéré, s néki ellene semmi kifogása nincsen! — Elhíhetitek, ha mondom, hogy egy második jogászbáli meghívás jobban, azaz kellemesebben lepott volna meg, minden esetre pedig több örömet szerez vala nekem akkor, mint jó anyámnak ezen nyilatkozata, illetőleg — örömhire! Tudtam is én akkor, mi az a férjhez menés? De azt láttam, hogy anyám nagyon örül neki, aztán az én jó Manczi néném — az Isten nyugoszsza meg szegényt, ki már is attól kezdé félni, hogy honn avulok, ő vett még csak páczba! Elmondá Zsiga bácsinak minden jó és szép tulajdonait, hogy az mily szép ember, hogy már is szolgabíró, néhány év mulva minden esetre alispán leend. aztán országgyűlési követ, később a királyi táblán s szeptembervirátuson keresztülhurezolva, csaknem a nádori méltóságnál állapodott meg vele, hogy csak minél nagyobb érdeket gerjeszzen bennem iránta a jó lélek! — Ennyi anyai szeretetnek, ily gyöngéd gondoskodásnak, ily élénk színekkel ecsetelt délibábos csábnak ki állhatott volna ellent? Gyermeki hálámat jó anyám s kedves Manczi néném irányában azzal véltem leginkább nyilvánithatni, hogy forró csókkal a szives szülei gondoskodást mindkét részről megköszönvén, szemérmesen lesütött szemekkel, magamat, ha anyám és Manczi néném is úgy kívánják, Zsiga bácsi menyasszonyának vallám! —

Másnap már megkezdődött a — staffirozás. — Most volt aztán csak Manczi néném elemében! — Elmondá: ebből meg abból a vászonból ennyi meg annyi kell még, — fájdalmas sohajtással tevén utána, hogy az ő boldogult édes anyja — bizony rég lehetett az — mind ezt maga fonta, s leányaival fonatta, — hogy az ő egész staffirungja, az ezüstöt kivéve — mind a házból került. — könnyes szemekkel tevén hozzá: — most is ott van mind a nagy alnárjomban, az utolsó harisnya-párig. Szent ereklyékül tartja ő meg mind ezt a régi jó idők emlékére! A mostani leányok lábacskaí megszakadnának a rokkapergetésben, zsémbeskedék tovább, pedig a zopperli nehezebb munka, — azt mégis megbirják. — De hisz akkor nem is voltunk ám ur hölgyek, hanem csak szemérmes leányasszonykák. — Itt ismét egy pár könyüt törölt ki szemeiből a jó lélek a régi jó idők emlékére, aztán erőt véve magán, folytatá: hisz nektek ugyan könnyü! Apátok oda vet anyátoknak egy ezereset, — elmentek vele Pesten a vásznas boltba, s egy óra alatt kész az egész Staffirung. De van is aztán köszönet benne!! Fele pamut a rumburginak, akár milyen nagyító üveggel nézitek is össze szálait, — az asztal nem ü egy becsületes szapumosás után szétmállik, hogy szűrőnek használhatjátok, — vánkocsihák, párnák átteresztik a pihét: de hisz nektek párna már nem is kell; ott van a ruganyos madrácz, melyről valódi Isten kegyelme kell, hogy fordulás közben le ne guruljunk!

Igy szokta bírálgatni a mai finnyás kor ferde szokásait szegény Manczi néném, az Isten nyugoszsza meg; de azért mindnyájan szerettük a jó lelket, mert zsémbeskedése is oly kedves volt.

S midőn engem menyasszonynak látott, végtére kibékült a mai rosz világgal is. De azt még sem állhatá meg, hogy ágyneműim közé hat darab ujjdonat uj derekaljat oda ne csempészsen a maga staffirungjából, hozzá sugván, hogy: jó lesz majd a vendégágyakba!

(Folytatjuk.)

IFJU BARÁTOMHOZ.

TOMPA MIHÁLYTÓL.

Terhedre van: hogy a sebes folyam
Szűk medrében dagad, forr és rohan:
S hogy bár akarnád, nem fékezheted:
Ez háborít, ez rontja életed.

Törd el békén, hogy oly gyakran kicsap,
S ne bántson a parton maradt iszap!
Hisz ott, hol a futó ár elzuhant:
Még gazdagabb, zöldelb leend a hant.

Eljő a tél, — a halmot hó födi,
S a gyors folyót bilincse megkötí...
Oh, akkor majd fagyos nyugalma sért,
És kincset adnál egy hullámaért!

Két testvér.

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

I.

Kézsmárki Henrik jónevű és ismert festész volt Pesten, egalább annyira, a mennyire Pesten ismerni szokták a festészeket. Művei nagyon tetszettek a párisi kiállításon s francia lapok sok dicséretet mondtak róla. Arról ugyan nem szóltak az újságírók, de hát nem is volt szükséges az egész tisztelt publikumnak tudni azt, hogy maga a fiatal művész is meglehetősen tetszett női szemeknek.

Igaz, épen olyan nagyon fiatal nem volt s ha e novellában okvetlen föl kellene mutatni keresztlevelét, azt is megtudnók, hogy a harmincz éven már túlhaladt; de azt is meg kell vallani, hogy nem a tizenhat éves gyermekek a legszebb férfiak.

Henrik szép ember volt, elegáns, a nélkül hogy a divatképeket tanulmányozta volna. S a minek elérésére oly buzgón törekszik némely festésztársa, nem volt még benne azon művészi igyekezet sem, hogy szakálának formája által hasonlítson Van Dykhez vagy Correggiohoz; és nem hitte, hogy az embernek azért, mivel művész, a tizenötödik század izlése szerint kell öltözködni.

Henrik szép ember volt, a miből bátrak vagyunk következtetni, hogy nemcsak Parisban, hanem Pesten is találkozott női szem, melynek megtetszett.

Különösen lehetne itt beszélni egy fiatal özvegy nőről, ki mióta Henriket látta, nagy szenvedélylyel nézegette a képtárakat, s olvasgatta Salvator Rosa történetét, míg végre a kalandos történetek végén festészekbe, rablókba és nápolyi lazaronikba egyformán szerelmes lett.

Henrik nem volt hiu, de szomoruan kell bevallanunk, hogy annyi hiúsággal minden férfi bir, hogy végre észreveszi azt, a mit egy nő minden áron észrevétni akar vele. Henrik

is észrevette, [hogy] kihez vannak intézve az epedő pillantások.

A fiatal özvegynek két nagy háza volt Pesten, a miért mindenesetre megérdemelte volna, hogy az epedő pillantásra, epedő pillantással feleljen az ember. Henrik oly hidegen, oly egykedvűen nézett a fiatal nőre, mintha annak nem két pesti háza, de két soroksári gunyhója se lett volna.

Mig a fiatal özvegy Salvator Rosáról, festészekről, veresköpönyeges rablókról s más ily regényes lényekről ábrándozott, addig Henrik egy harmadik emelet kis szobájában ábrándozott, nem ugyan a veresköpönyeges rablókról, hanem valami olyan tárgyról, a mi nem kevésbé regényes, mint a veresköpönyeges rablók.

Ott a harmadik emelet kis szobájába ült egy szelid öreg asszonyság. De hiszen a legszelidebb öreg asszonyság mellett sem szokott valami nagyon ábrándozni egy fiatal ember; s a szelid asszonyság jól tudta, hogy Henrik mindennapos látogatásai nem ő miatta történnek.

A szelid öreg asszonyság mellett ült szőke kis unokája.

Fiatal volt még nagyon az ifju leány, oly korban, mikor a szív először dobban meg hangosabban, az arcz először pirul el ismeretlen érzés miatt.

Az öreg asszonyság és unokája a harmadik emeleten laktak, Henrik az elsőn. A véletlenség, mely néha az egy házban lakókat egymással ismerősökké teszi, Henriket is ismeretségbe hozta az öreg nővel és unokájával.

Ha benézniék a tiszta fehér függönyös ablakon a szegényes kis szobába, Henriket most is ott találnók. Széke közelre van vonva a szőke kis leány székehez, mig a nagymama kissé távolabb, látszólag valami varrást forgat kezében, de lopva a szép ifju párt nézegeti, s kis unokájában gyönyörködik.

Aztán elgondolja, hogy ezek a gyermekek mily szerelmesek lehetnek. Igaz, hogy Henrik még nem szólt erről, de minden szava, minden tekintete elárulja.

A mi pedig Vilmát illeti, no már arról bizonyos a nagymama, hogy az a lány még álmában is Henrikkel foglalkozik, a mi nagyon rosz szokás, mert olyankor tudtán kívül is kibeszéli az ember titkait.

Homályos volt már az idő, este felé Henrik fölkel, menni akart.

— Aztán várni fogjuk önt, Henrik, — szól az öreg nő nyájasan. — Mi oly ritkán mehetünk ki a szabadba, hogy reánk nézve nagy ünnepnap, midőn a zöld pázsiton, árnyas fák alatt sétálhatunk. Vilma ugy örül a holnapi napnak! Várni fogjuk önt.

Vilma valóban ugy örült. Henrik mosolygott az ártatlan gyermek örömein s gondolta magában, hogy a holnapi nap igazán nagy és kedves ünnepnap lesz.

Vilma kezét nyujtotta búcsuzásra, s Henrik érezte, hogy az a kis kéz reszketett kezében. Talán a Henriké is reszketett. Az ajk nem szólt, s megértették egymást.

— Henrik még visszanézett, s lassan haladott le a lépcsőkön szobájába.

Szívét oly könnyűnek, fejét oly forrónak érezte, mint húsz éves korában. Semmi gond nem háborította derült homlokát s a sejtelmek és ábrándok, melyek képzeletében átfutottak, mind csak azt mondták neki, hogy ő még boldog lehet.

(Folytatjuk.)

EGY SZÓ AZ IDŐHEZ.

Győry Vilmostól.

1. Egy szavacskám volna hozzád,
Jó barátom, vén Idő!
Emlékszel, hogyan szerződünk?
Jöszte most csak, állj elő!
2. Azt ígérted: gyermekidet
Társakul mellénk adod;
És fogadtad: oly nevelt lesz
S kedves minden magzatod!
3. No hisz ugyan megtartottad!
Lánczos adta, — illik-e
Ily apához, ily szörnyű rosz
Nevelőnek lennie?!
4. Gyermekidről, az Évekről
Beszelnék én teveled;
Vén idő, te fiacskáid
Igen roszul neveled!
5. Hogyha jönnek, oly mosolygó,
Édesek, miként a méz
Hogy az ember szive lelke
Teljes hódolatra kész!
6. Nyájasak! S mi — megvakitva
Rájuk bizzuk mindenünk;
Elfogadják; — ámde aztán
Mind hogyan hánnak velünk?!
7. A mosoly csupán csak ámit,
Szép ígértük: család;
Ajuk legnyájasb beszéde
Szinlelés és semmi más!
8. Lásd az is — ki tőlünk im csak
E napokban távozott,
Mily gonosz volt, és fejünkre
Mennyi bút és bajt hozott!
9. . . Volt nekünk egy szép virányunk,
Kedves, égáldotta hely;
Némelyek s z i v n e k nevezték,
Mások úgy hívák: k e b e l.
10. S bár több volt virága hajdan,
S csak kevés maradt reánk,
Félve őrzénk ezt a néhányat,
És szerettük, s ápolánk.
11. Mig virult a hit virága,
Pompa, disz volt kelyhiben,
S a ki nézte, a ki látta,
Lelt gyönyört szépségiben.
12. S a mi volt főbüszkeségünk,
Virult még a szeretet;
S bárha egy két szirma hervadt,
Nyujta mégis örömet!
13. S jött fiad, — ki ime eltűnt —
S egy pillantást vetve rá
A legbensőbb szánalomnak
Édes hangját hallatá:
14. „Oh mi kár — így szolt a csalfa —
Mennyi még itt a hiány!
Százszor ennyit érdemelne,
S megteremné e virány.“
15. Szánlak én, szegény barátim;
S hogyha van bizalmatok:
Hagyjatok munkálnom engem,
És csodákat lássatok!
16. A mi parlagon hever még,
A remény magrával azt
Hogyha gondosan bevetném,
Akkor lássatok tavaszt!“
25. Mert ha még sokáig így tart,
Végre egy fiad se kell,
S ne csodáld, ha a l e g j o b b a k
E r ő s z a k k a l csapnak el!
17. És mi biztunk, — és mi hittünk,
És örültünk s kértük őt;
Átadtuk gondos kezének
— Kész örömmel — a mezőt.
18. És kiben lett volna kétség!
És kiben ne bízalom!
És hozzálátott az ifju
És mi örvendék nagyon!
19. Ám egyszer csak abbahagyta
És hagyott kétség között,
Szóval tartott, — majd megunta
Ezt is, végre megszökött.
20. Csak egyetlen mag se kelt ki!
Sőt az ép virágot is
Megszaggatta, megzilálta
S majd kiirtá, a hamis!
21. Illik-e ez? Ime látom,
Csóváltatod fejedet, -
És restelled önmagad is,
Sőt talán faj is neked.
22. S így jártunk vagy egy tucattal;
Ezt egyik, a más — amaz
Vitte, hordta, tépte, szedte; —
Ugy-e méltó a panasz?
23. És ezért hát kérve kérünk:
A kit elhozál imitt,
Legalább már ezt az egyet
Szednéd ránczba egy kicsit.
24. Ha beálltal nevelőnek
És mi benned megbizánk,
S gyakran oly drágán fizettünk:
Most fordíts gondot reánk.

Egy zenélő nagybácsi levelei.

Közli Bartalus István.

Első levél. —

Sarolta hugomnak egészséget; állandó szépséget; e sorokhoz béketürest.

Volt egyszer egy ifju. —

Ezen ifju élete két tulságból állott: néha nem mult el nap, hogy szorgalmasan meg ne látogassa a társas köröket s ilyenkor a papák és mamák szép reményeinek szárnyakat ne adjon; máskor viszont elzárkozott, s hetekig, -- hónapokig sem mutatta magát. — Ez esetben aztán az érdeklettek találgatni kezdték a titkos elvonultság okát. Jót senki sem látott benne; roszat annál többet. — A szegény ifju hasztalan állította, hogy utolérte zenei szenvedélye, s elébb ki kellett magát zongorázni: senki sem hitt szavának.

Nem mentem ugyan ez ifjat; mert mindaz, mely a társas

élet szabályaival ellenkezik, hiba; az ifju különcz volt, s tehát pártütő a társas körök ellen. — De valjon van-e valaki hiba nélkül?

Azonban ritka azon hiba, melyért lakolni ne kellene. Az ifju megvénült, s mai napig nőtlen maradt. . . mert nemde? kedves Saroltám! ez már csakugyan nagy büntetés? Nevetsz kis daemon? . . . hasztalan takarod el arczodat levelemmel. . . mintha hallanám nevetésedet! Igen, kitaláltad már, hogy e fiatal ember én voltam, most a te vén bácsikád.

Ezért felhagyok a talány-irással; mert ti nők a talányokat vagy azonnal átlátjátok, vagy azonnal eldobjátok. S pedig ezuttal az én szeretetreméltó szép kis hugocskámmal (mit mondjak még, hogy megnyerjelek?) huzamosabb időig akar-nék társalogni.

Igen, kedves Saroltám! engem a világ soha sem értett, s csak te voltál egyedül, a ki félre nem ismertél. Te nem teszed azt, hogy ama különczködésemért, egy hónapi kimaradás miatt letöröld nevedet emléked táblájáról (lám, nem feledtem el még egészen a virágnyelvet!); sőt ha évekig kimaradnék, tudni fognád, hogy nem mulik el nap, melyen rád nem-

gondolok. — Valóban, ha egy nénike belsejébe láthatna: rövid idő alatt tudná az egész világ, hogy a te nagybácsid . . .

Azonban nem kétlem: jelen soraimmal megleplek, vagy jobban mondva: kíváncsivá teszek. Mert nem nagy barátja vagyok a levélírásnak, s gyakran hallottad ama nyilatkozatomat, hogy nincs nagyobb idő- és papírvesztegetés, mint levelet írni ok nélkül.

Nemde? tudni akarná egy bizonyos valaki — kinek világhódító szép szemei vannak — azon fontos okot, mely egy rest levélíró asztala mellé ültetett?

Várj édesem! csak azért sem mondom még el, hogy annál kíváncsibbá tegelek!

Igen! fontos okaim vannak; de ha már tollat fogtam, nem sajnálom a szót, s mielőtt ezen fontos okokat (értsük meg jól: fontos okokat!) elmondanám, csevegjünk egy keveset, mint a kik hosszas távollét után találkoznak, s ama fontos okokat hagyjuk utoljára.

Megvénültem, kedves Saroltám!

Ha véletlenül látnál a pesti társas körökben, fogadom, ezt sugnád Ilonka barátnődnek (kit még egyszer annyival szeretnék, ha tudna zongorázni), mondom, ezt sugnád: „Valjon ki lehet azon ránczgyűjtemény?” És ezen élced nagyon is jól talált lenne; mert az idő úgy bevonalmazta arcodat, mint az uzorás: hitelező könyvét. Igen, az idő felróvja arcunkra éveinket (már t. i. nekünk férfiaknak) s többnyire tetteinket is.

De ne ijedj meg édesem! nem kezdtem egy halotti predikációhoz, sőt a köszvény, oldalnyílás és köhögés kellemeit sem akarom leírni.

Van-e már Pesten tél? Itt nálunk még semmi nyoma. Gyakran az évszakok is oly rendetlenek, mint az emberek korszakai. Hány fagyos tavaszt láttam, mely nem hozta meg virágait; és fiatal embert, beesett orczával, örömtelenül! Hány telet éltünk át hideg és hó nélkül! hány ősziakállu bölcslet láttunk. . . bölcsesség nélkül! — De mintha megint papolnék.

Elég hozzá édesem! hitvány egy telünk van. — Kőd, eső és sár, s az ezekkel összekötött falusi nyomoruság az, melyről neked írhatok. — Minap befogattam négy szarvast, azaz: négy ökröt egy jó erős szekérbe, s rendre látogattam szomszédaimat. — Csudálatos nemde? ökrökkel szekerezni! s azt hiszed, hogy ez megint oly különczködés, mint Rossinié, kit még soha sem vehettek rá, hogy vaspályán utazzék, s Olaszhonból Párisba ma is lovakkal vonatja magát. Nem úgy kedvesem! ilyen felfordult időben legjobb: ökrökre támaszkodni. De a lovaktól már félek, maholnap egészen kifogyunk, s elénekelhetjük ezen szép nótát:

A kinek szekere nincsen,
Gyalog megyen Pestre;
S a kinek kutyája nincsen,
Maga ugat este. —

Elég hozzá, meglátogattam szomszédaimat. —

Képzeld csak! minő állapotban találtam Pohos Demetert kastélyában, egy sártenger közepén. — Magad is jól ismered a jámbort; mert leánykorodban sokat tapodta körülte a földet. Miért voltál oly kegyetlen, hogy oly árvaságra juttattad, a milyenben magam élek! Hisz én csak eltaszigálom a napokat, de Pohos barátunkat a napok taszigálják. Képzeld édesem! a vén gyermeket elnyulva találtam egy divánon. — Kifordult, befordult, nyögött, nyugtalankodott; megijedtem, hogy a félelmes hagymáz önti ki rajta első dühét.

— Mi bajod Pohos? — kérdeztem szánakodva. —

— Meghalok barátom!

— Szegény Pohos! és ennyire ápoló kezek nélkül vagy? —

— Mind elhagytak a korhelyek! hívattam őket; nem jöttek; hívattam a papot; ez sem jött; egy lélek sem mer közeledni!

— Rettentes! de szólj! mi a bajod? . . . hol fáj?

— Semmi más, barátom, mint hogy megöl az unalom.

Erre Pohos barátunk felugrott, összeütötte a bokáját, s örömeben úgy megölelt, hogy lelkemet majd kiszorította. — Aztán értésére esvén, hogy délután odább akarok menni, élt a régi vendégszeretetet cseleivel; kilopatta szekereből a kereket. De én határozottan tudtára adtam, hogy, ha másként nem, felülök egyik ökrömre, s így fogok ellovagolni, (előkörgélni.)

— És te itt hagysz meghalni? — kiáltott szomorú hangon.

— Sajnálak Pohos! de erős akaratom van. — Azonban elküldöm a Bolond Miskát.

— Bolond Miska csak egy óráig mulattat.

— Küldök könyveket. —

— Hagyd el hát. . . ha te is csak olyan jó barát vagy, meghalok inkább!

— Szegény Pohos! valóban sajnállak!

— De hogy is nem vetődik erre egy pár nyomorult cigány! . . . Két lovat adnék Patikáros bandájának (a pénzből már kifogytam), ha véletlenül betoppanna!

— Így kell neked Pohos! ha tudnál zongorázni, most megmentenéd magad a haláltól!

— Igazad van! tudnék csak oly szépen, mint te! oda adnám fél birodalmamat. . . . de hiába! . . . szegény atyám nem gondolt ilyen messze; tudta ugyan, hogy e veszett helységet eltemeti a sár; de az ő idejében a barátok barátabbak voltak. —

Pohostól Kéjházára mentem Kéjházi barátomhoz. Nem találtam otthon, s hihetőleg vagy a hitelezők, vagy az unalom előtt ugrott meg, hogy hátralevő kis vagyonszájának Pesten hágjon a nyakára. Azt hallhattad édesem, hogy szép jószágait mind elvették. Fáj a lelkem, valahányszor egy magyar földbirtokos tönkre jut. Mi lenne édes hazánkból, ha minden vagyonos ember Kéjházi példáját követné! — Látod édesem! hogy a többi ne említsem, az ily szomorú események előidézésére nem kis szerep jutott ama halálos unalomnak, mely a romlás ördögeit különféle élvek csábító jelmezébe öltözteti. — Azonban merem állítani, hogy Kéjházi barátom vagyónának egy negyedét megmenti, ha tud zenélni. —

Tehát jámbor paripáimat odább hajtattam.

Találd el: kit látogattam meg? Hevesi urambátyámat és négy kisasszonyát. — Oh én szerencsés! hogy még valakit urambátyámnak szólíthatok. Van itt egy rossz zongora is, mely némán, szomorúan áll egy szegletben; mert a kisasszonyok egyike sem képes vele társalogni. Megtesznek ugyan körülötte mindent; a port napjában többször letöröltetik fedeléről, aztán egész áhitattal állják körül, s szép szájacskájokkal ásitnak: vajha jönne olyan vendég, ki a szegény elhagyott hangszerrel beszélgetni tud! —

Kérde: Hevesi bátyám mit csinál? — Örökké haragszik és vitatkozik leányaival. Ezek, mint mondani szokták, a kor szellemével együtt kívánnak haladni; urambátyám ellenben nagyon is conservatív. —

— De mire való azon örökös divatváltoztatás? — így szól Hevesi bátyám — a célt már ugysis, hála az égnek, elértük, s a magyar ember felvette magyar öltözékét. . . .

— Mind helyes és igaz, kedves atyám! — felel erre Malvina kisasszony — de még nem találták fel a legvalódibbat, s én most egy olyant akarok kezdeni, mely az eddigieket mind megszügyeníti . . . tetőtől talpig gyöngy, zsinór, sújtás, arany és ezüst himzésekkel. . . .

Itt Hevesi bátyám nagyot sohajt, s így válaszol: „Megvallom, leányaim! lelkemből örvendtettem annak, hogy egyszerű magyar öltözékünkkel háttérbe szorítjuk az örökké változó és sokakat tönkre juttató külföldi divatot. De ti a helyett, hogy egyszerűek lennétek, (pedig higgyétek el, a világon legszebb az

egyszerű) csak mosi mutatjátok meg igazán: mire képes a női leleményes ész.

— Kedves atyus — közbeszól itt Emma kisasszony — megint a reactio mellett beszél. — Mit tegyünk hát? ... a korról csak együtt kell haladni! ... s nem csudálnám örökös ellenkezését, ha vagyoni állásunk és születésünk meg nem engedné; de, miként atyuskám mondja, — az Isten adott annyit, hogy a közjót, közhaladást előmozdíthatjuk ...

— Te kis papagáj! — kiált ilyenkor Hevesi bátyám türelmetlenül — szólj! felelj! mi az a kor? mit értesz a haladás alatt? Látnod leányom! a kort és haladást mindig az értelmes és vagyonos osztály teszi. Azt nem mondom, hogy több hozzánk hasonlóktól ki ne telnék minden héten egy költséges új szabású öltözetet csináltatni; de éppen mi, a kor képviselői, nem adhatunk oly veszélyes példát azoknak, kik a haladó kortól semmi áron sem kívánnak elmaradni. Mert mi lesz mindennek a vége? Jelen körülmények közt hazánkat egy nagy zálogházzá s adósok börtönévé változtatjuk. — Nos leányom! tetszik-e neked az ilyen kor? hogy aranyos mentédben ama zálogház falai körül sétálgass?!

— Kedves atyuskám — szót em el ilyenkor Margit kisasszony — nem kell mindent olyan fekete színben látni. Volt-e valaha eset arra, hogy a divat káros befolyású legyen valamely nemzetre?

— Igen leányom! a divatnak azon neme, mit fényűzésnek szoktunk nevezni, egyik leghatalmasabb eszköze a romlásnak; s az a különös és szomorú, hogy ezen csábító ördög a nemzetek legnagyobb krisiseiben szokta magát mutatni. Például: mikor Rómát a hadviselés egészen kimerítette, s Hannibál oly félelmet okozott, hogy a nők a későbbi században is ama nagy vezér nevével ijesztették és birták hallgatásra síró gyermekeiket, mondom, mikor a félelmes Hannibal a városhoz közeledett, a tanács kénytelen volt egy törvényt hozni, mely a nők fényűzését megszorítsa. — Ha értenétek latinul, felolvassám a híres Cato mennydörgő szónoklatát, melyet a fényűzés ellen mondott. De hisz ne menjünk oly messze, — itt Magyarhonban is találunk rá példát. A rossz termés, éhség, szerfeletti adó és vak fényűzés miatt, mely 1715-ben uralkodott, a bártfai tanács anynyira kétségbe esett, hogy Boldogasszony hava 12 kén tartott gyűlésében egy 17 pontból álló törvényt hozott, melyben azt is meghatározza, hogy bizonyos ünnepélyek, keresztelők s lakodalmak alkalmával a házi gazda hány tál étellel szolgálhat vendégeinek. Ezen pontok tizenhatedike alatt egész elkeseredéssel adja tudtára a nöcselések személyzetének: hogy ha még tovább is urias öltözékekben járnak, az illető törvényszolgák felvannak hatalmazva, amaz öltözeteket az utcán letépni és eldobozni.

— Ezt előre vártam, kedves atyus! — felel erre Malvina kisasszony — atyuskám valahányszor győzni akar, mindannyiszor a bártfai törvényt hozza elő. Egyébiránt megjegyzem ezen törvényekre, hogy a polgármester és nemes tanács magának mindent megengedett, s ama szigorú rendszabályokat csak a szegény népre szabta, mintha ettől függött volna a nehéz helyzet könnyítése.

— Brávó leányom! éles belátásod csak dicséretre méltó. De most egyszer akaratod ellen az én malmomra hajtottad a vizet. Én is azt tartom, hogy okosabb lett volna, ha a nemes tanács nem ír paragrafusokat, hanem elől megy a jó példával.

— Már mind szólottatok kedvesim — hallatja magát ekkor Bella kisasszony Klihoz illő komolysággal — de látom, hogy atyuskával nem versenyezhetek. Azért most kérdek egyet én is. — Nemde divatlapjaink az intelligenciát képviselik? Jól

van! most hát kedves atyus! megfogtam! ... Olvassa el ezen lapokat, s meg fogja látni, hogy mi csak a korról haladunk....!!

Ilyenkor Hevesi bátyám köhint egyet; néz jobbra, balra; bajuszát is hátra tekeri s a kisasszonyok győzelmüket bizonyosnak tartván, tapsolnak örömben. —

— Nem úgy — leányim — szól végre aggodalmasan — Én ugyan e divatlapokat soha sem olvasom, s tehát tartalmukat nem ismerem. De arról meg vagyok győződve, hogy főcéljuk a közművelődés. Mi a hozzájuk csatolt divatot illeti s több efféléket, véleményem szerint ezek mellékesei, s a szerkesztők csak csalétekül(!!) használják, hogy így lapjaikat figyelemre méltassák, szóval, hogy szokjatok hozzá a komolyabb olvasmányokhoz. — Ti azonban úgy tesztek ama csalétekkel, mint a gyermek a turós lepénynyel: a turót kiszemeckélik s a lepényt magát eldobjátok. —

Igy vitatkozik Hevesi bátyám, valahányszor a kor és haladás jő szóba. Én egyik párt felett sem akarok véleményt mondani; itéld meg magad kedves Surottán, melyiknek van igaza?

Ezen érdekes pro és contra után utamat tovább folytattam. Azonban alig hiszem, hogy téged — ki hozzá vagy szokva, a pesti tarka életben mindig valami újat látni — tovább is mulattatna lassu és egyhangu utazásom.

Aztán mintha hallanám türelmetlen felszólalásod: halljuk hát azon fontos okot, mely a rest levélíró nagy bácsit asztal mellé ültette, hogy nagy nyomorusággal ezen olvashatlan sorokat írja. —

Bármennyire kíváncsivá tettelek azonban, (ha szintén helyettem férjedden állnál boszút,) ezuttal az időből kifogytam s ama fontos okot elő nem adhatom. Itt a perc, melyben gazdaságom után szoktam látni; megvizsgálom, ha birkáim, lovaim, ökreim és más barmaim kikapták-e igazságosan a magukét. Ebből áll az én kis országom s ha magam nem nézek dolgaim után, cselédeim többnyire megcsalnak.

Ezért engedd meg, kis csábító hugocskám, hogy hosszas szertartás nélkül ide szúrjam az utolsó pontot, s ama fontos ok jövő levelemre maradjon. — Addig is gondold a téged mind végig szerető

Nagybácsira. —

U. I. Férjedet köszöntöm. —

Hát kedves leánykáid hogy vannak? Képzem, mennyire szereted őket. Jaj azon tanítónak, ki valamelyiket az irótollnak csak a pelyhes végével is meg találá illetni! —

Mind azon gondolkodom, valjon mi maradt ki még levelemből, mely annak kerekéget adna. Igen! feledtem mondani, hogy ha Hevesi bátyám jobb mesterre bízta volna leányait, úgy ma mindenik tudna zongorázni, nem is unnák magukat, nem is vitatkoznának annyit a kor haladásáról.

(Folytatjuk.)

Arany mondatok.

Juliától.

— Ha ismerni akard az emberek lelkét, nézd meg arcukat, mikor nevetnek. Hányféleképen változik meg az arc nevetés által! Milyen vonzó a jó ember nevetése, és milyea visszariasztó a rossz emberé! Képmutatás, hazugság, árulás, szeretet és gyűlölet, bőkezűség és kapzsiság, áldozatkésztség és sivár közöny, mind egy-egy nevetésben nyilatkozik.

— Mi az igaz szerelem? olyan virág, melynek magva a hűség; a virág elfonnyad, a gyümölcs megmarad.

Egy hét története.

— Jan. 1-sején. —

Az elmék elmélkednek. — Az újabb kor augurjai. — A politika tilosba rontott. — Gortsakoff mint humorista. — Az aesthetika nem követi példáját. — A mit az ember nem bir megszokni. — Tolvajstatistika. — A szomszéd lapok jó akarata. — Magyaroknak kinevezett tolvajok. — Mi nem bántjuk a másét. — Védjük a magunkét. — Százados vendégszeretet. — Az emberszeretetről. — Világosság a sötétben. — Mi fényesebb a napnál? — A pesti nőegyesület. — Ujévi köszöntések. — Ujévi jóakarók. — Egy indítvány. — Pestnek nincs táncolni való kedve. — A mit Bohus Szőgyéni Antónia szive el nem tud viselni. — Olyan vigalom, melyen sirni is lehet. — Legyünk egyszer képmutatók. — Nemzeti ösztön. — A leghatalmasabb fegyver. — Az ujkor hadoszlopai. — A mi a nemzet erejét bizonyítja. — Életosztó fegyver. — A mocsoktalan zászló. — Az emberek emberék, az igazgatók pedig két szeresen azok. — Egy kis párhuzam Molnár és Napoleon között. — A Moniteur és a budai szinlap. — Tárczairó gyermekéveiből. — Molnár ur hata lom szava. — Büntetni igen, de bántani nem szabad. — Sötét felhők a színház egén. — Az ártatlanság jutalma. — A boszút lihegő Nemesis. — Tüntetések. — A hatodik nagy hatalmasság. — A válság tetőpontjára hág. — Egy szerencsés felfordulás. — A béke helyre van állítva. — Mihez hasonlít a nemzeti színház igazgatósága. — Szegény Hunyady László! — Klasszikus nyelv, üres ház. — Rendszeres fonáság. — Egy élvezetes hangverseny. — Boldog ujév. — Ólomöntés. — Szerdai napok. — Hit, remény.

Mintha az elmék is „ünnepélyes csend“ben az ujévre készülnének, olyan nyugalom állt be egyszerre a társadalmi életben. Nem csak hazánkban, de majdnem az egész világon nem történt semmi, a mit az „Egy hét történeté“ben részletesebben föl kellene jegyeznünk. Még a politikai életben is, ez örökké hánykódó tengeren, a hol annyiféle kis és nagy hatalmasság csapja a szelet, egyszerre olyan szélcsend állt be, hogy az újabb kor időjósai és augurjai: a politikai vezérczikkirók, kiknek egy-egy távoli égzengés vagy közeli baklövés elég a jövendőnek előre való megmondására, mondom, még azok is a szépirodalomba tesznek egy kis kirándulást, aesthetikai fejtegetésekkel mulattatják hiveiket, megmagyarázván nekik a humort, mely Gortschakoff herczeg és orosz külügyministernek a Sutturina ügyében irt utósó „nótá“jában rejlik! Ezek szerint a szépirodalmi tárczász fel volna jogositva a megrendült egyensúly helyreállítása tekintetéből a politikába tenni egy kis kirándulást; ezt az elégtételt azonban mi nem áhitozzuk; félünk nem a felültetéstől; oh nem: ezt a világ már megszokta a politikában; hanem a leültetéstől félünk, a mit az emberi természet soha semmi körülmények között nem bir megszokni.

Megmaradunk tehát szépen a magunk természetsabta határai között; és valóban jobbis így; mindig veszedelmes, és soha sem áldásos dolog, bitor kézzel nyulni idegen tulajdonhoz; ezt mi magyrok egy évezred óta vallottuk és hiven meg is tartottuk, bármennyire ügyekezett is egyik másik német lap csak legujabban is az algyögyörködtetni olvasóit, hogy elmondta, miszerint az egy Pest városában háromszáznál több tolvaj van, és ennek alapján aztán gyöngéd czéjzással sejtette az ő — igaz, kevés számú — olvasóival, milyen tolvajgy ország ez a magyar haza! Azt persze nem irta meg a jóakarata ujság, hogy e tolvajok közt egyetlen egy magyar nevű sem fordul elő, miként azon tolvajnyelvben, melylyel a drágalátos ujság szintén mulattatja olvasóit, hasonlóképen egyetlen egy magyar sem, de annál több olyan szó fordul

elő, melyek a mi jó szomszédaink között otthonosok! És bármennyire türelmesek vagyunk is az idegenek irányában, ezt a „bandát“ nem ismerhetjük el tehát magunkénak.

Nem kívánjuk mi a másét, a magunkét nem engedjük ugyan bántani, de azt is szives készséggel osztjuk meg mindazokkal, a kik igaz testvéri érzéssel ragaszkodnak hozzánk. Elődjeink sokszor évtizedeken át véres harcokat folytattak az ellen, ki pusztító kézzel az ő szent tulajdonukhoz nyult — természetesen csak a törököt értjük — de másrészt olyan szives vendégszeretettel fogadták az idegeneket kebelükbe, a minő hasonló szives vendégszeretetnek hiába keressük példáját más nemzetek történetében. A magyar soha sem kérdezte, minő vallásu, minő nyelvű, minő származásu az, a ki hozzá közeledett, csak azt az egyet kérdezte: barátképen közeledik-e hozzá, és ha igen: testvérül fogadta, megosztotta vele mindenét: kenyerét, földjét is jogait és mindezért nem kívánt egyebet, csak azt, hogy a jövevény is testvérül szeresse! Ezt tette a magyar századokkal ezelőtt és teszi most is! Az emberszeretet veleszületett tulajdona minden igaz magyarnak. Példa reá kicsiben a pesti nőegyesület, mely egy alkalmat sem mulaszt el, a melyben a fővárosi szegényekkel jót tehet. Így a mult karácsony ünnepén a vakok intézetébe vitte áldását, szép karácsonyfa által derítvén fel a szegény világtalanok sötét sorsát; a karácsonyfa tele volt aggatva ajándékokkal, melyekkel a főváros néhány nemeslelkű hölgye e szép célhoz járult; a szegény világtalanok nem láthatták a lángokat, melyek ez alkalommal hajlékukat földeríték, de azért mégis világosságban uszott lelkük, az öröm világosságában; mert a jótékonyság sugarai erősebbek a nap sugarainál: oda is el tudnak hatni, a hová a verőfény soha el nem juthat: a szívbe.

Ez karácsony estején történt, és alig mult el egy hét, és már egy újabb nyilatkozatát látjuk a pesti nőegyesület buzgó működésének. Elöttünk fekszik azon nemeslelkű családok névsora, melyek „a pesti nőegyesület felszólítására magukat önkénytes adakozásaikkal az 1862-ik ujévi köszöntések alól fölmentették“; egész „Érdemkönyv“-et töltenének meg e nevek, nem közölhetjük tehát egyenként; csak annyit mondhatunk mindössze, hogy igen szép összeg gyűlt egybe ily uton a szegények javára, és mindez a derék választmányi tagok buzgólkodása folytán, élükön a haza egyik legkitünőbb honleánya, a fővárosi szegények áldó gondviselése: Bohus Szőgyényi Antóniával. A mely ügynek élén ilyen angyallelkű nő áll, az csak áldást terjeszthet.

Atalában ajánljuk a vidéki nőegyesületeknek, hogy az ujévi köszöntések megváltását szokásba hozzák. A köszöntgetések ugyan nem mennek ki azért divatból; mert soha sincsen az embernek annyi szerencsekívánó jóakarója, mint e héten; a kéményseprőtől kezdve a lámpagyújtogatóig mind boldog ujévet kíván, tiszta szívből, csupán egy kis ajándék fejében; de azért a jobb érzésű ember mégis szivesen írja be nevét az ujévi köszöntések alól fölmentő iven; ujévi ajándéknak tekintint e néhány forintot azon szegények számára, a kik nem képesek a világba lépni szegénységökkel, és ép azért kétszeresen méltók a nemes szívek támogatására.

Ujév után következik a farsang, a vigalmak idénye; ez idény az idén nem lesz ugyan valami nagyon vigalmas; így Pesten sem az országos hirű „ifjak“ és „urfiak báljai,“ sem pedig a fiatal szívek és fiatal lábak vágyainak legfőbbike: a jo;

gászbalok nem fognak megtartatni; hogy miért nincsen most a fővárosnak „tánczolni való kedve?” erre, tudom, kedves olvasónöim elengedik a feleletet; és a nőgyesület sem rendezi e farsangon az ő fény, izlés és jótékony czél által kitünő tánczvigalmait; de azért a szegényeknek nem szabad megkárosodniok; ezt Bohus Szögyényi Antonia szíve el nem viselhetné, és azért tánczvigalmak helyett álarczos vigalmakat tervez a kitünő honleány; olyan forma tervez, mint a fönebb említett ujévi köszöntések alóli fölmentés: a nemes lelkü ember leizeti a belépti díjt a szegények javára, aztán táncz helyett akár szomorkodhatik is, a kinek szomorkodhatnéki kedve van; álarcz alatt ugy sem veszi észre senki; jó czélra pedig szabad egyszer álarczot is fölvenni; rossz czélra ugy is régóta divatban van a képmutatás.

Igy nyílik a nemes szívnek mindig alkalom, hogy keble magasztos ösztönét kitüntesse; és a magyar nemzet boldog jövőjére nézve bizonyára a legerősebb biztosíték abban találandó, hogy tiszta öntudattal, vagy ha ugy tetszik: nemzeti ösztönnél fogva mindig feltalálja e módot és gyakorolja is példásan, lélekemelőleg. Igy most midön az élet csendesebb lett, az irodalmat karolja föl; a ki csak teheti, lapokra fizet elő, és tudom, alig lesz művelt magyar ház, mely ez évben legalább egy lapot ne járattna; így is van ez rendjén, és az valóban nem szereti hazáját, a ki most az irodalomtól vonja meg pártolását; az irodalom olyan hatalom, melyet semmiféle fegyver le nem bír győzni; a mig valamely nemzetnek irodalma van, addig élete is van; az olvasók az igazi legyőzhetlen hadoszlopok, és én hiszem, hogy bekövetkezik majd azon idő, midön valamely nemzet erejét nem a szerint itélik meg, hány százezerből álló hadserege van, hanem a szerint, hány százezer olvasója van lapjainak; minden előfizető egy-egy bajnoka a hazának, küzd nem halált, de életet osztó fegyverrel, olyan fegyverrel, melyet nem lehet kicsavarni a kézből, mert, mint minden isteni, megfoghatatlan és mégis mindenütt jelen evő; e fegyver: a szellem, a felvilágosodás. A mely így ezt választja fegyveréül, az győzni fog, annak győznie kell, a magyar irodalom pedig egy évtizednél tovább bebizonyította, hogy csak jó ügy mellett tud küzdeni. Az ő zászlója mocsoktalan.

Hogy azonban minden szellemi tisztaság mellett sem lehet mindig itt e földön mennyországi egyetértés, ez magától „értetődik;” az emberek emberek maradnak, akár költők legyenek, akár igazgatók; sőt ez utóbbiak ugy látszik, kétszeresen gyarlók, külön-külön mint emberek és mint igazgatók; le galább azt mutatja mind a pesti, mint a budai magyar színház igazgatósága. Szó sincs róla, Molnár ur igen vállalkozó, erélyes ember, és nem épen rossz igazgató; egy pár színművet agyonpályáztatott ugyan, melyek még most is megfekszik a közönség izlését; általában azonban sok jó ügyeket és ügyértelmet fejt ki a színügy körül; csak hogy mint látszik, némi tekintetben napoleoni tulajdonokkal bír és ez reá nézve, de még reánk nézve is, nagy baj. Nem az, hogy Molnár ur valami nagy politikus volna; sőt inkább, épen nem az; de még a történetírásban sem mérközhetik Napoleonnal; ennek ugyan még csak jövő márcziusban jelenik meg „Julius Caesar“-ja, de ismervén Molnár urnak ily czimű művét: „a budai színház története“, bátran merjük állítani, hogy Napoleon jobb történetíró nálánál; de e némi hasonlatosságot abban véljük feltalálni, hogy miként Napoleon, ugy Molnár is szereti a „bruit“-t és a nyilvánosságot. Napoleon a „Moniteur“-ben, Molnár ur meg a budai színlapon szól a világhoz; akár mi történjék is egy nap a színpalack mögött, az új jelmezektől kezdve a polemiáig, mind megjelenik másnap a budai színlap hasábjain; csak hogy a mi Napoleonnál erény lehet, az lehet Molnár urnál hiba, épen azért, mert egy kis kü-

lönbség van egy olyan ember között, ki egy gabnatárból színházat teremtett és olyan között, a ki a muszkát megverte. Azért valahányszor Molnár ur „Moniteur-jegyzékeit“ olvasom mindig eszembe jut, hogy midön még kicsi gyermek voltam, egykor édes atyám csizmáját huztam föl, azon hiszemben, hogy most már én leszek a „papa“. Persze hogy majd beütöttem a fejem, a mint egyet léptem; hasonlóképen Molnár ur is a minap majd beütötte a fejét, midön t. i. egyik szép reggel az a „nóta“ jelent meg a budai színházi „Moniteur“-ben, hogy „a Szöllőssy testvérek elbocsáttattak.“ Emlékeznek olvasónöink ama bizonyos ujévi kívánságra a tuillériákban? No akkor fogalmuk lehet azon hatásról, melyet a föntebbi „nóta“ a budai színház pártolóira tön; mert tudniok kell, hogy a Szöllőssy testvérek a közönség kedvencei; de ha nem volnának is azok, mégis helytelenség, így kipellengérezni két hölgyet. Ha a kisasszonyok vétettek, ám büntesse meg a színházi törvények szerint, de ne bántsa meg őket a közönség előtt, a melynek tiszteletét birják! Mint mondám, tehát a színházi közönség ez utolsó nótát nem épen jó indulattal fogadta és néhány napig „vészsósló felhők tornyosultak“ Molnár ur igazgatósága fölött; a messze láthatáron a roszalás dörgedelmes dörgése hallatszott, a sötét tömegeken egy-egy rémvilágu élcz is cikázott végig; mindig közelebb hömpölygött a dühöngő elem olyaténképen, hogy az „elbocsáttatott“ Szöllőssy testvéreknek egy kellemetes éjjeli zenével kedveskedett az elnyomott ártatlanságért mindig hevülni kész fiatalság, az igazgatót pedig némely tulbuzgó rajongó épen ellenkezőjében készült részeltetni; szóval olyan válságos mozzanat állt be, hogy a legnyugodtabb vérű nézőnek is, a költő szavaival élven: „remény és félelem közt hánykodék lelke.“ Mielőtt azonban a borzadalmas szándék tetté és a készülődés hanggá vált volna, Napoleon, vagyis akarám mondani: Molnár ur engedett a hatodik nagy hatalmasság: a közvéleménynek, a mely előtt tudvalevőleg a z igazi Napoleon is megszokott hajolni, az „elbocsáttatott“ vissza lönek fogadva, a közönség pedig mindig kész megbocsátani a valódi nagyságok gyöngeségeit, és most a pillanatra felkorbácsolt egyetértés közte és a közönség között ismét visszatért a maga virághimes partjai közé. A kisasszonyok még duholódnak ugyan egy kissé, de hiszszük, nem lesznek kérlelhetlenek.

A nemzeti színház igazgatóságáról kevés a mondandónk; az nem hasonlít semmihez; ott minden oda irányul, hogy a drámát megbuktassák; karácsony másod napján, mikor a közép- és alsó osztály reáér a színházba menni, operát adatnak elő; szegény Hunyadi László, ha tudja, hogy ily czélra használják fel, tán a világra sem jó vala! — a jó fordításokat pedig hónapokig hevertetik, és helyökbe operettek adatnak elő; így természetesen az a közönség is elidegenedik, mely eddig buzgón jelent meg a drámai előadásokon; közelebb a „Szigetvári vértanuk“ gyönyörű nyelve is félelmetesen üres padok előtt hangzott el. A ki rendszeresen tönkre akarná juttatni a nemzeti színházat, sem járhatna el fonákabbul!

Nehogy azonban ilyen szomorú hírral fejezzük be szemlélnket, mondjuk el, hogy múlt vasárnap végre mégis megtartott Deutsch Vilmos hangversenye, még pedig igen szép sikerrel, de fájdalom, csekély számú közönség előtt. A hangversenyző sok bensőséggel tudja a Schumann-féle zenét előadni, de a mint látszik, az idei tél nálunk csak babérokat terem a hangversenyzők számára.

És az új év? Oh, ez bizonyára boldog lesz mindnyájunkra nézve, mert a hazára is az lesz. Honnan mondhatom azt olyan biztonsággal? Tán ólmot öntöttem Sylvester estéjén? Oh nem; ezt csak kegyeteknek, fiatal hajadon olvasónök, szokott igazat jövendölni; én előttem azonban egészen más jelentősége van az ólomnak, azért nem is szeretem azt most hiá-

ba elvesztegetni; hanem onnan tudom, mert az év első napja szerdára esett, a szerda pedig már mind kiadta a mérget tavaly: szerdai nap halt meg Teleki László, szerdai nap oszlattatott fel az országgyűlés; most tehát bizonyára csak jót hozott nekünk. — Mit? én tehát babonás vagyok? — kérdi erre a felvilágosult olvasónő? — Nem én, nem is hiszem, csak ohajtom, szívem mélységes mélyéből ohajtom, és adja Isten, hogy ohajtásunk teljesedjék.

Hát a rejtvény? Csitt! Erről máskor.

Az „irodalomtámogató vállalat“ érdekében

E héten csak kevés pártolót jegyezhetünk be e rovatba; az írói segélyalaphoz beküldött adakozások — hála Istennek! — nagyon sok helyet foglalnak el e héten, a miért e rovatot szűkebbre kellett szabnunk. Nem nagy baj, ha pár héttel később is, csak létre jön e vállalat, a min pedig nem kételkedünk. Sőt meg vagyunk győződve, hogy újév után még buzgóbban karolandják föl lelkes honleányaink az ügyet, mint eddig; újév előtt hölgyeink sokféleképen voltak igénybe véve anyagilag úgy mint szellemileg; de most a téli estéken, midőn a szívnek elég ideje van elmerengeni hazai viszonyaink felett, bizonyára ez üdvös vállalat is megjelenik előtte és nemes buzgósággal igyekszik majd híveket szerezni részére.

Nyugodt szívvel folytatjuk tehát az eddig jelenkezett pártolókat:

Bokod: Vörösmarty Júlia.

Szemere: Sebestény Anna.

Turkevi: a kaszinó.

Kis-Geresd: Szarka Karolina.

Kecskéd: Benko Albertina.

Pribel: Laszkáry Dacsó Amália.

Pápa: a kaszinó.

Győr: Mersics Ignácznő szül: Kopácsy Emerentia ivén: (pótlólag)

Szabó Kálmán.

Simonsits Iván.

Mező-Tur: az olvasó egyesület.

Hidvég: Jeszenszky-Moravehik Klotild ivén:

Jeszenszky Sándor,

Moravcsik-Forster Mária.

Répásy Károly.

Liber József.

Jeszenszky-Moravchik Klotild.

Jászfényszaru: Sárosy Mária és Laura ivén:

Sárosy Mária és Laura.

Harmos Sárosy Julia.

Ficzek Sárosy Ilon.

Scipiades Betti.

Pethőfalva: Uzovics Stephanie.

Pohorella: Szabó Pál.

Szegszárd: Budai Józsefné, szül. Ujfalusy Amália.

Kelemen Innocentia.

M. Zombor: Horváth P. Karolina.

Győr: Bodroghi Gizella.

Pusztadárzsony: Tarbay Mari.

Rozsnyó: Várjon Gábor.

N. Kanizsa: Martinkovics Károlynő sz Györy Vilma.

Püspök-Ladány: Szokolay Zsigmondnő, ivén:
Szokolay Zsigmondnő
Nábráczky Ida.
Özv. Balogh Benyó
Francziska.
Nagy Károlynő, sz.
Csomra Ágnes.
Kálmán Mari.

(Folytatjuk.)

Az írói segélyalaphoz

a múlt héten ismét jelentéke nyösszegek küldettek be hozzánk; a nemes lelkű gyűjtöket a hő kegyelet mellett nyilván egy kis gyöngéd figyelem vezérelte, hogy épen most küldték be iverket; egy kis karácsonyi meglepetéssel akartak a segélyalaphoz kedveskedni. Fogadják érte szives üdvözlőnként! A köszönetet a nemes öntudatban találandják. Nekünk pedig édes örömeinkre szolgál azon erős hit, hogy jövő márczius végén, mikor e rendes rovatot bezárjuk, nem, mint hittük: 2000, hanem legalább három ezer forintot fogunk letehetni a „Családi kör“ olvasói nevében az írói nyugdíj egyik csekély alapítványaképen. Az újabb gyűjtemény im e következő:

Pusztadárzsonyról: Tarbay Mari	2 frt 60 kr.
N. Kanizsáról Martinkovics Károlynő	1 „ — „
Ó-Gyeresről (Erdélyben) Thury Pálnő ivén:	
Kornis Drusa	2 „ — „
Baranyai Anna	— „ 50 „
Baranyai Luiza	— „ 50 „
Komis Luiza	— „ 30 „
Komis Mária	— „ 20 „
Komis Julia	— „ 50 „
Komis Poli	1 „ — „
Almádi Julia	— „ 40 „
Thury Pálnő	2 „ — „
Ipacsfáról: Szabó Angyal Sarolta által *.	24 „ — „
Kétgyergergyai nő által beküldetett hozzánk**	54 „ — „

Összeg: 89 frt — kr

Ehez az előbbi: 1945 „ 40 „

Teszen összesen: 2034 frt 40 kr.

és 12 ezüst huszast.

* Ez összeg egy sorsolás eredménye, a nyereség egy pamlagvankos volt, melyet egy ipacsfai lelkes honleány: Szabó Angyal Sarolta a célra himzett, és melyre az ottani jeles honleányok és férfiak egyaránt szives készséggel jegyeket váltottak; az ezuton begyűlt összeg 48 frot tett, melynek fele a budai népszínház javára lön általunk beküldve, a másik fele, — forró köszönetünk mellett — az írói segélyalaphoz lesz csatolandó.

Az erre adakozók névsora. Alexics Mari, Adamovics János, Angyal Antal, Almásy Lajos, Bilicz Mathild, Boday Dezső, Beleváry Ferencz, Boros Antal, Bozzai István, Bernáth István, Beregszázi Gusztáv, Bodis Gábor, Boros Endre, Barthalovics, Czibor Mór, Czuz Lajos, Domotor Pál, Domotor Dienes, Freund Cecilia, Fodor Pál, Grosz Johanna, Gózon Lajos, Glembay Károly, Hartmann Antal, Hoffer Pálnő, Hetesy Dániel, Herman Károly, Hamar Pál, Jancsics Alojzia, Jovicza, Terézia, Kovács Antal, Klein Vilmos, Katona István, Kovacsovic István, Kmetti István, Környei Lajos, Müller Teréz, Móth Endre, Munkácsi Albert, Nagy Fridrika, Neiman Etelka s Pepi,

Nagy István, Nagy Dániel, Nagy Antal, Németh János, Obermeier Jozsefa, Paksi Emilia, Puher Amália, Puher Vilmos, Radnics Ruvald, Sente László, Szücs József, Vunderlich Fridrik, Zöld József.

** Ez összeget következő levél kíséretében vettük:

Tisztelt Nagysád! Valahányszor a „Családi kör“ becses lapba pillantánk, mindannyiszor találkozánk itt egy állandó rovatban azon lelkes honleányok névsorával, kik az írói segélyalap gyarapításához oly áldozatkészséggel járulának; mi is rég indítványoztuk, hogy ezen nemes példát követni fogjuk, s indítványunkat sokan részint készpénzzel, részint e célra készített női munkákkal gyámolíták. Kész pénzt adtak e célra F. Sándor Mari urhölgy, 10 frt. Czárán Eduard ur, 5 frt. J. Ferenczi Györgyné asszonyság 1 frt. 50 kr. Mébik Kati 2 frt. Weress Terézia 1 frt. Gencsi József 1 frt. Kapdebo Kati 1 frt. Szekula Jakabnő 1 frt. Zakorjás Franczi 1 frt. Kiss Jakabnő 1 frt. Női munkát adtak: Ráth főerdőszné nagysága T. Ádám Ferencznő született Weress Julia, Weress Mari és Emmi, Koródi Istvánnő, Boros Amália, Simon Ottilia, Frölich Malvina, Péchy Imrénő, Csányi Nina, Weress Liza, Csergő Tilda, Csergő Nina és Ferenczi Gál Amália, Kiss Ágnes, Fancsó Róza, Szava Antalnő, Vákár Lizi, Vákár Nina, Temesvári Nina, Temesvári Margit, Szava Kati, Csiki Mili, Karácson Nina, Domokos Mari, Roth Rebi, Roth Kati, Szekula Mari kisasszonyok. A női munkák mult hó 17-én kisorsoltattak, s a begyűlt tiszta jövedelmet 54 frt. o. é. ezennel Nagysádnak azon kérésünk mellett küldjük be, hogy azt az írói segélyalaphoz csatolni sziveskedjék.

Két gyergyai nő.

Gazdasszonyoknak.

Barna barátkenyér.

Langyos helyen verj fel 5 egész tojást a habverővel sü-
rűre $\frac{1}{2}$ font tört cukorral, melybe aztán nagyjából megvagdalt $\frac{1}{4}$ font mandulát kavarj, 4 tábla csokoládét s $\frac{1}{4}$ font olyan morzsalékot, melyet a cukrárszok szoktak árulni, végre $\frac{1}{4}$ font lisztet, s egy kis fűszert kavarj bele s aztán magas rudacsákra formáld ki jól meglisztezett deszkán, tedd a kikent és jól meglisztezett lemezre, s süsd meg; ha megsült, huzd be jéggel a tetejét, tedd ismét a sütőbe, hogy a jég rajta megszáradjon, aztán kedved szerinti darabkákra felvagdálva, rakd tányérokra.

Sz. Zs—né.

Az égés-sebek gyógyító szere.

Végy egy kanálnyi faolajat, egy kanál friss disznósirt, egy kanál oltatlan meszet, egy kanál pálinkát, egy kanál törött fehér cukrot, keverd ezt össze kenőcscsé és tégy belőle az égő sebre, reggel este friset. Nehány nap mulva begyógyul a seb.

Sz. M. né.

Az ujév kezdetén pedig kedves kötelességünknek tartjuk, forró köszönetünket nyilvánítani azon lelkes honleányoknak, a kik a lefolyt éven át szives készséggel küldötték be hozzánk háztartási gazdag tapasztalataikat; csakis e szives készségtette lehetővé, hogy e téren is egyre érdekes közleményekkel szolgálhattunk kedves olvasónőinknek. De nem csak nekünk, hanem egyszersmind a közönségnek tettek ezáltal kedves szolgálalatokat; mert igen sok olyan hasznos tudnivalót juttattak

ezáltal jó gazdasszonyaink közt tulajdonává, melyek eddig csak egyesek birtokában voltak. És ez egyszersmind azon reményre batorit, hogy jövőben is hasonló támogatásban részeltetnek híres jó gazdasszonyaink. Köszönettel veszünk minden legkisebb gazdasszonyi közleményt és örömet teszszük közzé, csak érdekes legyen.

Irodalom és művészet.

† Flóra, az ismert költő is a lapszerkesztők sorába lépett. Lapja, mely hetenkint egyszer egy iven jelenik meg, „Virágcsokor“ czimet viselt s kiadója Wodiáner. A lap egyes rovatai is különféle virágokról vannak elnevezve. Előfizetési ára egész évre 8 ft.*

† Balkányi Szabó Lajos előfizetést hirdet „Magyar ősmesék“ czimű munkájának 2-ik kötetére, mely mintegy 12 iven fog megjelenni (mikor? nincs kitéve). Az előfizetések példányonként 70 kr-ával szerzőhöz Debreczenbe január 21-ig küldendők be.

† Dr. Marki József mint szerkesztő e hó 10 én „Néptanítók közlönye“ czimű új hetilapot indít meg. Előfizetési ára egész évre 4 ft.

† Gr. Karácsonyi Guidó levelet intézett az Akademiához, melyben az általa alapított drámai pályázatot illetőleg azon módosítást tevő, hogy jövőre az általa tett alapítványból csak minden második évben hirdessen az Akademia pályázatot, s a jutalom, mely most már nem 100, hanem 200 aranyból álland, csak oly műnek adassék ki, mely nemcsak társai közt legjobb, hanem valódi belbecsessel is bír. Ha pedig két év alatt sem volna ily mű a pályázók közt, akkor a 200 arany ne adassék ki, hanem a legközelebbi jutalomhoz köttessék, mely így már 400 aranyból állna, melyre azonban a pályázat ismét csak két év mulva hirdettessék ki. (De hátha még ekkor sem lesz a pályázók közt oly mű, mely a jutalomra érdemesnek találtatnék?) A legközelebbi pályázat tehát már e módosítások értelmében hirdettetett ki, s a beküldési határidő 1863. decz. 31-én jár le.

† Mutschenbacher Alajostól ez évben egy becses és irodalmunkra nézve nagyfontosságú munkát várhatunk: a „francia irodalom történetét“ magyar nyelven, mely magában foglalja a világ legelterjedtebb nyelvének eredetétől kezdve minden századon át történt fokkonkénti fejlődését, egész a mai napig; megemlíti a nevezetesebb francia írókat, s azok rövid életrajza után elsorolja műveiket, s azokat kritikailag taglalva, egyes írókból mutatóványokat közöl, nyelvtani magyarázatokkal kísérve, mi a munkát minden francia nyelv-tanárnak nélkülözhetlenné teszi.

† Szigligeti egy új népszinművet irt, melyben egy német egyetem dekánjai is szerepelnek. Ez új népszinmű Thurzó Imrének egyik komikus esetét tárgyalja, mely vele heidelbergi diák korában történt. Nekünk azonban

* Ez uttal alkalmat veszünk magunknak, az idei „Magyar nők évkönyvének“ olvasóit egy kis hibára figyelmeztetni. Ugyanis Flóra egyik költeménye fölött az a czim áll: „Az anyai fészek,“ a helyett: „Nem szerettem egykor itt a fákat;“ továbbá ugyan e költemény első sorában „fákat“ helyett „fészket“ olvasandó; végül pedig Flóra költeményeinek egymás után kellett volna következni, nem pedig elsősorva, miután némi vonatkozással vannak egymásra. Mind e csekély hibák úgy csuszhattak be az „Évkönyv-be, mivel az egész művet kétszer kellett összeállitanunk és a második összeállításnál a már kinyomatott művek kézíratai nem voltak kezünknel. Az olvasó egyébiránt nem igen veszi észre e változtatásokat, és magunk is csak a tisztelt költő figyelmeztetése nyomán jöhettünk reá.

ugy tetszik, mintha Thurzó Imre nem Heidelbergben, hanem Wittebergben járt volna iskolába. Mi legalább úgy olvastuk.

† Reményi Bécsbe utazott, mint mondják, hangversenyezni.

† Pulszkynak „A magyar Jakobinusok“ című, magyar fordításban csak nem rég megjelent regénye oly nagy keletnek örvend, hogy nem sokára 2-ik kiadást kellend belőle rendezni.

Budapesti hirvivő.

† Folyó évi január elsején országosan tisztelt nagy házánkfia: Deák Ferencz-nél a fővárosban tartózkodó volt országgyűlési képviselők tisztelgő látogatást tőnek, mely alkalommal Királyi Pál jeles szónoklatban fejezte ki azon forró szeretetet, melyet az összes magyar haza a nagy férfi iránt szívében táplál, az „Éljen“-t pedig, melylyel beszédét végzé, tudom, hölgyeink is szívük mélyéből viszhangoztatják.

† A főváros egészségi állapota december hó folytán nem volt rosszabb a novemberinél. Dr. Tormay kimutatása szerint, himlő a mult hóban 100 egyénnél jött elő; a vörheny a hó végén kezdett mutatkozni. A holtak száma, a katonaságot kivéve, 451, köztük 247 férfi és 204 nő.

† Dunlop, ki a mult évben fővárosunkban hosszabb ideig tartózkodott, Konstantinápolyba első angol konzullá neveztetett ki az angol kormány által. Ő egyike azon idegeneknek, kikre örömmel emlékezünk vissza.

† Németh Albert, volt országgyűlési képviselő, nyolcz napi fogságra volt ítélve, mely aztán négy napra mérsékeltetett. Házánkfia már szabad lábán van.

† A budai népszínházat segélyző bizottmány tisztelettel kéri föl mindazon hazafiakat, kik gyűjtőiveiket mindékkorig be nem küldték, hogy azokat január 30-ig bármily csekély eredménnyel beküldeni sziveskedjenek.

† Budán a jövő tavasszal dolgozó házat építenek, oly emberek számára, kik — nem szeretnek dolgozni.

† Az erdélyi új főkormányzó Horváth Pius atyától leczkékét vesz a magyar nyelvből.

† Sz. István királynak a budai várkapornában őrizett jobb keze számára jelenleg egy új ereklyeszekrény készül, a hercegprimás és az összes magyarországi püspöki kar költségén. E szekrény, melynek tervét Lippert magyar születésű építész több nem magyar művész közreműködésével készíti, 35 hüvelyk magas és 20 hüvelyk széles, s mintegy 80 font ezüst kívántatik hozzá. Rajza el fog küldetni a londoni iparképzésre.

† Egy kolozsvári gyógyszerész bajuszpödrőt is küld a londoni kiállításra. Jó volna mindjárt egy pár huszáros bajuszt is mellékelni hozzá, miután az angolok orruk alját tisztességesen le szokták borotválni.

† A Széchenyi-szobor ügyében az Akademia legközelebb a cselekvés terére lép. Ugyanis az Akademia legutóbbi igazgatósági ülésében elnök gr. Desseffy Emil úgy vélekedett, hogy most már itt az ideje a tetteges föllépésnek. Indítványa folytán tehát egy bizottmány lön kinevezve, mely a dicsőült nagy férfi barátai és tisztelői közül többeket fölvéve kobelébe, ezekkel együtt elintézendő leend mindazon teendőket, melyek az emlékszobor létesítésére szükségesek. A bizottmány az indítványozó elnöklete alatt, következő tagokból áll: b. Eötvös József, gr. Andrassy György, gr. Cziráky János, Deák Ferencz, gr. Károlyi György és b. Vay Miklós. A szoborra eddig begyűlt összesen 66,300 frt. 400 aláírási iv még nincs beküldve.

† Carré lovastársasága is beköszöntött hozzánk

ez új esztendőre. Láthatunk tehát szép csárdástánczokat lóháton, bohóskodásokat és — bukfenczeket. Mindezek pedig igen nemes élvezeteket nyujtanak.

† A Kisfaludy-társaság decz. 28-iki ülésében ismét két új alapítvány lön bejelentve, ugymint id. Bartal György kir. tanácsosé s a békés-csabai kaszinóé. Hoffmann Ágoston 40 frt. adománnyal növelte a társaság pénztárát. Id. Bartal György és b. Augusz Antal pedig Kisfaludy Károly egy-egy sajátkezű olajfestményét ajándékozták a társaságnak.

† A Dunajegye Pest és Buda közt újvére beállott. Szilveszter napján már egy utzasuhancz át is jött rajta Budáról.

† A pesti jogász-segélyegylet alapszabályait a helytartó gr. Pálffy Mórnémi módosításokkal megerősítette.

† Tehát szerencsésen tuestünk a sokat híresztelt napfogyatkozásra is, még csak egy hajunkszála sem perzselődött le a nagy sötétségtől. Szép volt, gyönyörű volt, csupán csak azt az egy hibát találtuk benne, hogy mi nem láttunk belőle de egy mákszemnyit sem.

Vidéki hirvivő.

† Csikszékben a farkasok oly vakmerőkké váltak, hogy már a helységekbe is berontanak ragadozás végett. Kásson-Ujfaluban egy embert széttéptek.

† Léván a kaszinó-egylet febr. 2. és 3-án fényes táncvigalmat szándékozik rendezni a szűkölködő székelyek fölségelésére.

† Egerben egy dr. Fischer nevű lakos oly gépet talált föl, mely 24,000 lóerejű, s ha egyszer megindítják, 5000 éven át mozgásban marad. A gép mindenre használható s megindítására 4 ember elégséges, kiknek csak 6 órán át kell a gép mellett dolgozniok. Így írják legalább a bécsi lapok.

† Szigeth helységben a karácsony estéje egy családra igen szomorú kimenetelű volt. Ugyanis az anya, miután a karácsonyfát szokás szerint meggyújtotta, két kis leányát a szobában magára hagyta, kik addig forgolódtak a fa körül, míg az egyiknek szoknyája meggyuladván, mindketten csakhamar lángba borultak. A sikoltozásra berohant az anya, s a tüzet eloltá; azonban az egyik gyermek kapott sebeiben másnap meghalt, s a másik is tetemes sérüléseket szenvedett.

† Lugoson magyar olvasó-egylet van keletkezében a mi annál felülőbb, mert tavaly épen e városban mondták ki, hogy Krassómegeye hivatalos nyelve ezentul a román leend. Ugyancsak Lugosról írják, hogy ott a betörések és rablások egy idő óta mindennapiakká váltak.

† Zarándmegyében Hodosin alispán a jótékony czélokra rendezni szándékolta műkedvelői szini előadásokat betiltotta.

† Kolozsvárott még a gyümölcsáros kofák is szeltében olvasnak ujságokat áruiuk mellett, mint egy ottani lap írja.

† Szatmáron a ref. tanoda ifjusága Kölcsei Ferencz emlékezetére „Kölcei-társulat“ című irodalmi önképző egyletet alakított.

† Zalából borzasztó gyilkolás fölül értesülünk, mely közelebb a zalapáti benedekrendűek bárándi pusztai birtokán, Keszthelytől 2 órányira vitetett végbe. A fővadászi lakot ugyanis éjfél után számos fegyveres rabló lepte meg, s a fővadászt kijövetelre szólíták, állítólag csak azért, hogy nekik egy kis puskaport adjon. Azonban a fővadász az ablakon át lövéssel felelt, s golyója a rablók egyikét földre teríté; mire ők is lövöldözni kezdtek s a ház külajtaja betöréséhez fogtak. Midőn a fővadász látta, hogy a berontást tovább nem akadályozhatja,

fegyvereit s történeteit magához véve, ifju nejével együtt a padlásra vonult s lövöldözését onnan is folytatta, míg végre a rablóknak azon erős fogadás mellett, hogy nem fogják bántani, sikerült őt a padlásról lecsalni, midőn aztán hirtelen megragadták s nejével együtt az udvaron levő agyonlőtt czimborák hulláihoz vezették s ott puskatussal leüték majd két golyót bocsátottak testébe. Most nejét akarták meggyilkolni, de ez a rablók egyikének védelme alá helyezte magát, s így szerencsésen megmenekült. Ezután a haramiák két társuk hulláját magukkal vevé, a rablott holmikkal együtt eltávoztak. A hátrahagyott egyik hullában a helybeli kanász ismeretett fel.

Nemzeti színház.

(Decz. 26-kán: Hunyadi László, Erkel operája. — 27-én Szigetvári vértanúk, Jókai Mórtól. 28-kán, Dinorah, Meyerbeer operája. — 29-kén. Liliomfi, népszínmű Szigligetitől. 30-kán. Londoni arszlánok.)

Évek tűnnek, évek jönnek, de a nemzeti színház siralmas állapota nem változik; azaz változik biz az, csak hogy napról napra rosszabbra. Számátalanok azon fonákságok, melyeket az igazgatóság az utósó időben elkövetett, és épen azért nem bírjuk azokat egyenként elősorolni; csak az utósó hétre készített játékrendre teszünk egy kis igénytelen megjegyzést. A nemzeti színház több napig zárva volt, a közönség néhány napig kénytelen volt nélkülözni a színi előadásokat, hozzá még, hogy az újbóli megnyitás karácsony második napjára esett, mikor a nagyszámú középosztály örömmel siet a színházba; nem azt parancsolná tehát a józan ész, hogy ilyenkor vagy népszínművet, vagy pedig valamely érdekesebb drámát adjanak elő? És mit tesz az igazgatóság? előadatja Hunyadi Lászlót, mely akár-mely más napon is megtölti a színházat és mely minden jelessége mellett nem teszi a magasabb zenében járatlan ünnepnapi közönségre azt a hatást, mint akár a népszínmű, akár a történelmi dráma! Hiába keresünk okot e fonák eljárás mentegetésére. Olvasóink tudják, hogy minékünk nem szokásunk minden csekélységért a nagy vészharangot meghuzni, de a mit egy idő óta a nemzeti színház körül tapasztalunk, valóban komoly aggodalmat kelt szívében e nemzeti intézet jövő létele fölött. Ilyen eljárás mellett ez intézet menthetlenül a bukás örvényébe sodortatik, és valóban csudálandó, hogy színészeink még csak egy kis művészettel, egy kis kedvvel képesek magasztos hivatásuknak élni, mikor naponként kénytelenek nyugodt türelemmel nézni, mint dulja fel az avatatlan, fonák eljárás azon szentélyt, melyben ők dicsőséget, boldogságot, életet reménylenek! Nem tudjuk, kit vádoljunk e menthetetlen intézkedésekért, nem is akarjuk tudni, csak a közönség figyelmét akarjuk felhívni, hadd tegyenek, a kik ez ügyben valamit tehetnek, és tegyenek minél előbb, mert ha sokáig késnek, igen igen féltő, hogy — késő lesz az orvosság!

Áttérve az előadásokra, ezekről általában csak dicséretet írhatunk; a két operai előadásban természetesen Hollósy Kornélia részesült a legnagyobb tetszésben; és valóban alig merünk csak gondolni is azon időre, melyben e ritka nagy művésznőt örökre elvesztjük! Fél életét veszti el benne a nemzeti opera! De hiszszük, hogy e csapás még legalább pár évig nem fog bekövetkezni.

Nem kevésbé élvezetesek voltak a drámai előadások; a „Szigetvári vértanúk“-ban, mely fájdalom, igen csekély számú közönség előtt adatott, Jókainé mellett Feleki tünt kileginkább; az ő „Zrinyi“-je a szó művészi értelmében hős volt; nemes nyugodtság meleg bensőséggel párosult játékában; hogy Tóth József ez este is művész volt, felesleges mondanuk,

valamint azt, hogy Prielle Kornélia ma is igen kedvesen játszott.

„Liliomfi“ Szigligetinek egyik legjobb népszínműve, és örömmel jegyezzük meg, hogy ma szép számú közönség gyönyörködött Bognár Vilma szép énekében; sajnáljuk, hogy Liliomfiról nem mondhatunk hasonlót; de az énekhez mindek előtt hang kívántatik, Szerdahelyi pedig igen jeles színes, de igen középszerű énekes. E hiányt még Réthy sem birta velünk elfeledtetni, ki „Kányay fogadóst“ modorosan ugyan, de azért igen sok eredeti humorral adta.

A „Londoni arszlánok“ viszont Szigetinek nyújtott alkalmat művészi alakítási tehetségét előtűntetni; a vén dandy egyik legjobb szerepe; mozdulatai, magatartása, beszéde, mosolya mind tele van humorral; emelte az est érdekét Feleki, Prielle és a Lendvai-pár szép játéka. Atalában igen kerekded, összevágó előadás volt.

Mindenfélék.

† Az angol királynő férjének halála s temetési szertartásának leírása a közelebbi napokban nagy mértékben foglalkodtatá az angol lapokat. Ezekből értesülünk, hogy a gyászeset következtében Londonnak bánatosabb tekintete van, mint valaha volt; a Themsén a hajók lobogóikat mind elhajlították; minden nyilvános intézetek és színházak bezártak, sőt a mintegy 8—10 ezerre menő társaskocsik és droskék kocsisai is befátyolozott ostoronyelekkel foglalták el szokásos helyeiket. A „Times“ felszámítva az összeget, melylyel magát az ország e gyászalkalomra önként megbírságolta, azt nem kevesebb, mint egy millió font sterlingre (10 millió frtra) teszi.

† A Vezuv kitörése s azzal összekötött földrengések által okozott pusztításokról még folyvást érkeznek újabb tudósítások. Ezek szerint a Torre del Greco, mely pár hét előtt még virágzó, 18,000 lakossal bíró város volt, most romhalom; egyetlen épület sem maradt benne épen. A kutak kiszáradtak. A földhasadékokból kékes lángok és kengőzők emelkednek föl. A tengerpart hosszában 3 meternyire visszavonult; a víz zajongva forr. A tengerben a parttól mintegy 100 lábnyira új tölcserék támadtak, melyek a vizet néhány lábnyira hányják fel, de még eddig tetemes károkat nem okoztak. A nyomor határtalan; több jómódu ember most házról házra koldulni jár. Több mint 24,000 ember maradt hajlék nélkül, s nincs reményük, hogy lakaik egykor fölépülnek.

† Szent-Pétervárott az egyetemi tanulók közt új békétlenségek ütöttek ki. Az egyetemi hivatalnokok egyike azal akarta elejét venni a dolognak, hogy az egyik tanulót megfogta. A felelet pof volt, mely után még ki is lóditották az ajtón. Éjjel ismét vagy 50 tanulót fogtak be.

† Lengyelországban folytatják a befogatásokat s különösen a papok iránt nagy szigort tanusítanak, kik közül többeket Oroszország belsejébe vagy Sziberiába küldenek. Az orosz kormány mind jobban kezdi röstelleni a templomok bezárását s azért parancsot küldött Varsóba, hogy ennek bármily uton mielőbb véget vessenek. A lelkészek fizetését lefoglalják, az egyházak javait zár alá veszik, hogy a papok éhség és nélkülözések által kényszeríttessenek engedékenységre.

† Oroszországban nédig az a különös szokás uralkodott hogy a ki külföldre akart utazni, előbb a nevét három hét alatt háromszor kihirdették az ujságokban, s csak azután kapott utlevelet. E törvény akkor keletkezett, midőn Oroszország, különösen Sz. Pétervár gyűlhelye volt mindenféle üzérkedők, tervezők és szerencselovagoknak, kik adósságokat csináltak s aztán rögtön eltűntek. E szokást most a kormány eltörölte.

† Amerikai lapok írják, hogy egy Grimes nevű polgár kérvényt nyújtott be a kongresszusnak, melyben egy „lázádotat kaszáló gépre vagy dupla bombára“ kéri fel a kongresszus figyelmét. Valjon e géppel csupán csak „lázádotat“ lehet-e „kaszálni“?

† A francia császárnő, mint szerkesztő. Eugenia császárnő egy albumot szerkesztett, mely Párisban újra volt megjelenendő. Ez album dolgozatokat hoz a császárné, Metternich hg. és hgné, Lobedoyére marquise, Taschner grófné s a francia udvar több előkelő tagjától. Az egész mű azon irodalmi estélyek eredménye, melyek XIV. Lajos módjára rendeztetnek a császárnő termeiben.

† Elefánt-teknős, béka. Bécsben jelenleg elefánt-teknősbéka látható, mely 3 $\frac{1}{2}$ mázsát nyom, s lábai az elefántéihoz hasonlítanak; innen vette nevét. Nehány nap óta téli álomba van merülve. Természettudósok 200 évre teszik életkorát.

† Ristori közelebb Szent-Pétervárott Stuart Máriában lépett föl, még pedig oly kis közönség előtt, hogy mindössze csak 37 jegy kelt el. Valjon hogy hívják az ottani színházi igazgatót?

† Egy magyar önkéntes sirja. Az olaszországi hadsereg tisztei aláírást nyitottak Vinkler Lajos, magyar őrnagy síremlékére. Az aláírást Medici tbnok kezdte meg

Divattudósítás.

Lesznek-e az ideai farsangon táncvigalmak? — kérdik tőlem tisztelt olvasónőink ifjabbjai, és mi tagadás benne, tudom „kiváncsi szívet“ intézik hozzám e kérdést; mert valamint a „virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne nyiljék, mikor jön a kikelet,“ azonképen nem lehet a fiatal leánynak megtiltani és annél kevésbé rosz néven venni, hogy farsang idején egy kis tánczra vágyódik. Azért tehát a nélkül, hogy azért valami nagy pithiai tehetséggel lennék megáldva, bátran merem a fentebbi kérdésre e feleletet adni: igenis, nem is! azaz tán nem lesznek nyilvános tánczvigalmak, de magándalidók minden bizonynyal lesznek; hogy is ne! itt egy név-, ott egy születésnap ünnepély összehozza a jó barátokat, és ilyenkor aztán a kedves tűzvérű fiatalság bajosan állja meg táncz nélkül. Ennek okáért mult héti tudósításunk némi kiegészítéssel most néhány igen kedves tánczestélyi szöveget mutatunk be kedves olvasónőinknek, melyeket legközelebb Alter Antal gazdag divattárában láttunk.

Az évek óta közkedvességű tarlatan még mindig divatos; az ujonnan érkezettek feltűnően szépek; egyszínű alapon a legkülönbélebb rajzok és virágok vannak elszórva; így p. a világos-zöld alapon elszórt fehér és ezüstös pettyek, (16 frt egy ruha ára), vagy a fehér alapon, arany pettyekkel (13 frt) rózsaszínű alapon, arany vagy ezüst pettyekkel (14 frt) fehér alapon, rózsaszín és ezüst vagy fekete rajzzal, mind igen kedves ruhák, a melyeket fiatal hölgyek fényesebb vigalmak alkalmával is viselhetnek.

A grenadin brochét is ajánlhatjuk; ez finomabb szövet a tarlatanál s rófszámra méretik; megemlítendő egy solferins piros alapszínű ruha, a melyen fehér-fényes virágocskák elszórvák, vagy a fehér alapon grenadin, a melybe mindenféle színekben szőnek pettyeket, egyes leveleket, arabeskeket; feltűnően csinos a fehér alapon, kék vagy lila, apró pettyekkel, e kedves szövet ára 1 frt 25, 1 frt 30 kr., szélessége pedig $\frac{3}{4}$ rőf.

A sima egyszínű lustrin, foulard forma könnyű szép szövet, mely minden világos színben kapható, rőfének ára 90 kr, szélessége $\frac{3}{4}$ rőf.

A pettyes brochirozott lustrin még szebb szövet az elébb említettnél; alapja sima s ebbe aztán az alappal egyszínű pettyek vannak szőve, melyek úgy fénylenek, mint a kis csilla-

gok; ára: 1 frt. 40 kr., szélessége $\frac{3}{4}$ rőf.

Láttunk továbbá fehér könnyű mólit, a melyben mindenféle színű selyempettyek vannak szőve; egyszerű, kedves szövet; ára 9 kr., szélessége mint az elébb említett szöveté.

A brochirozott gazir már a finomabb szövetek közé tartozik; egy meggy színű gazir alapon például ugy fénylenek a fehér selyemből beszótt levelek, mintha ezüst szálakkal volnának himezve; a kék alapon gazir, szintén fehér levelekkel, nagyon szép szövet, a fehér alapon gazirek mindenféle színű virágokkal és rajzokkal igen izlételjes, könnyű, átlátszó szövet; azért cseppet, sem csudálkozhatunk rajta, hogy illetékes divatbírálok a legszebb szövetnek nyilvánítják, melyet hölgyeink az ideai vigalmakra választhatnak; e szövet ára 1 frt 80 kr., szélessége pedig egy rőf.

A koczkás gazir rózsaszínű alapszinen fehér selyemvonaloktól keresztülhasítva, igen csinos szövet, valamint a fehér alapon gazir vörös, kék, lila vonalokkal is az; ára 1 frt 30 kr., szélessége mint az elébbi.

A brochirozott fourlard szintén megérdemli a megemlítést; rózsaszínű, fehér, zöld vagy kék alapon fehér, fekete vagy másszínű virágok vannak elszórva; ára 2 frt 50 kr., szélessége egy rőf.

Az egészen sima tarlatan végben árultatik; egy vég elégséges egy ruhára, a közönséges tarlatan ára 5 frt, a finomabbé 7—8 frt 50 kr.

Rejtvény.

Annától.

- | | | | | | | |
|-----|-----|-----|----------------------------|-----|----------------------------|-------------------------------|
| 10. | 9. | 8. | Folyam neve Afrikában | | | |
| 8. | 11. | 1. | Fősvény tettét ezzel méri. | | | |
| 10. | 5. | 6. | Gyöngye jelemek jelképe | | | |
| 6. | 5. | 10. | 9. | 11. | Egy kis ország észak felé. | |
| 1. | 11. | 10. | 5. | 3. | Tudományok terjesztője. | |
| 8. | 7. | 8. | 1. | 5. | 3. | Az adónak egyik kulcsa. |
| 8. | 9. | 8. | 8. | 11. | Egyik költonk eszményképe. | |
| | | | | 2. | 4. | Zsebben inkább mint a fejben. |
| | | | | 1. | — 11. | Testvér immár s ékességünk. |

Megfejtési határidő február 2-ka.

A 48-dik számban közölt rejtvény értelme: karácson. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Balogh Adél, Tuba Hermin, Hummel Emilia, Pálffy-Stelczer Eliza, Turcsányi Emma, Miskay Vilma, Joanovics Nina, Hentaller Batta Szilárd, Csánády Baróthy Mária, Frombach Berta, Nagy Malvin és Irén, Deáky Amália, Guthy Már Róza, Viertl Alosia, Pap Teréz és Janka, Erdődy Sarolta, Plachy Bertalané szül. Veres Ilka, Mikos Krisztina, Boronkay-Csicseri Lilla, Orosz-Nemes Amália, Csicsery Pósta Gizella, Főry Jenőné, Bodroghy Gizella, Szilassy Ida, Hulff Antonia, Bárány Herminia, Suján Berta, László Dóra Anna, Voight, Jakabné — Kata, Nepper Palma és Eleonóra, Vajda Ilka, Menyhért Teréz, Késmárky Mária, Pap Ida és Amália, Kánya Frigyes, Márkus Izabella, Gosztonyi Anna, Teszáry Ida, Gyurkovits Boda Mari, Majomi Jézsefné, Berzsenyi Kornélia, Mendelényi Emma, Dubravitzky Antonia, Lukrits Mutter Ottilia, Eisenstadter Malvina, Oláh Irma, Vecsey Berta, Máthé Károlyné, Nagy Irma, Mersics Flóra, b. Szabó Jolán, Szepessy Péterné, Egerváry Tuboly Emilia, Csicsery Mariska, Pick Zsófia, öz. Bozók Györgyné, Duha Nina, Weisz Sarolta, Szelényi Károlyné, Boltizsár Ida, Emter Nelli, Csáky Maria, Pristiyák Vilma, Lukinich Matild, Székely Krisztina, Csáby Amália, özvegy Róth Jánosné szü. Szent-Iványi Florentina, Haldt Gizella, Szokolay Zsigmondné, Teller Emma, Borosjenői Szabó Borbála, Lévy Berényi Julia, Mányik Hermin és Ernesztin, Hrabovszky-Kornis Julia, Fülöpp Elekné, Intze Ilka, Vörös Emilia és Sarolta

A „Bors“féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Teller Emma, Nemsur Nina, Lévy Berényi Julia, Mányik Hermin és Ernesztin, Fülöpp Elekné.

A Washington-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Moci Mari.

TARTALOM.

Thaly Kálmán. Kont megdicsőülése, Thaly Kálmántól. Egy kis beszély története Dr. Kovács Páltól. Ifju barátomhoz Tompa Mihálytól. Két testvér Vértessy Arnoldtól. Egy szó az időkhöz, György Vilmostól. Egy zenélő nagybácsi levelei Bartalus Istvántól. Arany mondatok, Juliától. Egy hét története. Irodalomtámogató vállalat érdekében. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Vidéki hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások ára. Szerkesztői nyilt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Ugoosamegyéből (Eredeti lev.). Tisztelt szerkesztő! Meglepő lehet kegyedre e gyakori tudósítás megyéinkből, honnan eddig oly kevés jelét adtuk tevékenységünknek; de „változnak az idők s vele az emberek.“ — A természet téli álmát aluszsza, meg vagyunk fosztva szépségei szemlélésétől, hóval borítják hegyek és völgyek, oh de mit is keresnénk most a szabadban! midőn oly szép kárpótlást nyújtanak nekünk mult hó 28-kán megyénk lelkes leányai és fiai Nagy-Szőllősön szini előadásaiikkal, melyek jövedelmét a nőegylet részére ajánlták fel. Ez üdvös czélra köztisztületben álló nőegyleti elnöknők, özvegy báró Perényi Gáborné kegyeskedett kastélyában levő termét átengedni. A „Kérők“ czimű vigjátékot adták Kisfaludytól. Az előadásról csak szépet mondhatok, bár a hölgyeknek ez első fellépésök volt; így tehát a legnagyobb elismerés illeti őket; különösen az örökösen sápitó és siető vén „Margitot“ az ifju s szép b. P. Károlyné sz. Cs. grófnő nagyon kedvesen személyesíté, mit jól sikerült öltözéke is elősegített. „Málit“, a búsongó szerelme F. Irén érzéssel, s a pajkos „Lidit“ b. P. Tili szeretetreméltó gyermekdedséggel adta. — A férfiakról mit mondjak mást, mint azt, hogy mindnyájan jól megfelelték szerepöknek.

T. szerkesztő! Ne vegye kegyed szavaim hízégsnek (nők nem szoktak egymásnak bókákat mondani), de a kegyed által megindított irodalmi vállalat ismét egy oly szép bizonyítéka honleányi buzgalmának, melyért mindenki részéről, ki irodalmunk iránt érdeklél viseltetik, méltán elismerésre számolhat. Hogy ne karolnák ezt föl hazánk hölgyei, kik minden szép iránt oly nemes buzgalmat tanusítanak?

Ez évben már nem találkozáván kegyeddel kedves lapja hasábjain, — adja Isten, hogy a jövő reményteljes évben minden tiszta keblű hazafi és honleány óhajta teljesüljön. A hazára áldást, kegyednek pedig kitartást, vállalatához sikert és sok előfizetőt kívánok — a viszont találkozásig. Egy honleány.

Megbízások tára.

Az újév elején mindenk előtt kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy bármi megvásárolni vagy megcsináltatni valójuk van a fővárosban, csak forduljanak hozzám; én a legnagyobb örömmel intézem el megbízásaikat, és hivatkozva eddigi működésemmre e téren, biztosíthatom őket, hogy mind a cikkek megválasztására, mind az árak jutányosságára nézve meg fogok felelni igényeiknek. Legalább azon öt évnegyed óta, hogy e rovatot viszem, mely idő alatt több mint harmincz ezer forint ára cikkekét voltam szerencsés vidéki előfizetőinknek megküldeni, egyetlen egy oly eset sem fordult elő, hogy a tisztelt megbízó teljesen megelégedve ne lett volna választásommal.

Munkácsra, G. B. I. urhölgynek: Rögtön elküldtük, s reménylünk, meg lesz elégedve velünk; igen szívesen tettük.

Rózsaberekre, D. I. urhölgynek: Vettük kedves sorait, kimondhatlanul örülünk, hogy tetszését kinyertük, a kedves küldeményért pedig fogadja legszívesebb köszönetünket.

Enyingre, T. B. P. urhölgynek: Nem tudunk egészen letenni Éva ósanyánk hibájáról: s szeretnők tudni, ha jókor és kivásága szerint érkezett-e meg a holmi?

Jász-Kis-Erre, M. N. P. urhölgynek: Rögtön elutaztattuk; a többit is már e napokban küldhetjük el.

Szemerére, M. L. urhölgynek: A legnagyobb örömmel küldtük el a csomagot.

Sellyére, B. S. urnak: Megkaptuk, s átküldtük az illető helyre.

N.-Kanisára, M. K. urhölgynek: Szíves köszönet a kedves sorokért. Megbízásait igen szívesen végeztem el; máskor is parancsoljon velem. T. előfizetőink nem képzelhetik, mennyire örülök, hogy bármiben is szolgálatukra lehetek.

Söjtörrre, Cs. A. urhölgynek: Megjött-e a csomag?

Vésztőre, Cs. M. urhölgynek: Küldeményünk eddig már bizonyosan megérkezett.

Kecskemétre, T. K. urhölgynek: Személyesen győződünk meg a postán, hogy a csomag innen elindult; megjött-e már?

Dánosra, H. I.-né urhölgynek: Örömmel igazítottuk el megbízását, bár előbb fordult volna hozzánk!

Borberekre, Sz. K. urhölgynek: Legszívesebb szerencsekívánatainkkal küldtem el a csomagot; megjött-e már?

Győrbe, B. G. urhölgynek: Fogadja legforróbb köszönetemet a kedves küldeményért és szíves buzgóságáért!

Veszpréme, N. N. urhölgynek: Mondhatlan örömkre szolgál megelégedése. Bár mielőbb ismét kimutathatnók szíves készségünket.

Kolozsvárra. „Egy kedves előfizetőnknek“: Semper vivum tectorum.

Sz. Udvarhelyre, S. K. urhölgynek: Nagyon nagyon szívesen végeztük megbízását.

M. Zsombor, H. P. K. urhölgynek: Köszönet szíves buzgóságáért. Az arczképet illetőleg szerencsénknek tartjuk, hogy kegyed arra méltónak tart; de azt véljük, még nem szereztünk annyi érdemet, hogy t. olvasóinknak egy kis örömet szereznénk vele! Mit is látnának rajta? egy 32 éves asszonyt, kit a sok munka idő előtt megvénytett.

Szamoszeg, B. Sz. B. urhölgynek: Kegyed is e képet kéri! Valóban nem remélt megtiszteltetés!

Szegszárd K. I. urhölgynek: Ezer köszönet! Mikor fogjuk tetteleg viszonzhatni szívesességét?

Pethőfalva, U. S. urhölgynek: Köszönet.

T. Fényszaru, S. M. és L. urhölgyeknek: Honleányaink bizalma legédesebb jutalmam. A kérdéses munka még nem jelent meg; mihelyt kapható lesz, elküldjük.

Hidvég, I. M. K. urhölgynek: Minden ilyen iv a testvéri szeretet egy-egy bizonyáglevele. Köszönet!

Győr, M. F. K. E. szeretve tisztelt barátnőnknek: Ujabb szíveségedet már a barátság rovatába kellett jegyezmem; a hálac már egészen tele van irva szívemben.

Pribel, L. D. A. urhölgynek: Már csak megsugom: Kegyed nevét már eleve jegyeztem volt be; tudtam, hogy bátran tehetem. Köszönet!

Kecskéd, B. A. urhölgynek: Sokszor egy tollvonásból kiolvasható a nemes lélek. Mert nem a kéz, hanem a szív vezet a tollat.

K. Gerezd, Sz. K. urhölgynek: Fogadja honleányi üdvözlétemet.

Bokod, V. J. urhölgynek: Mennyire örülnék, hogy viszonzószolgálat által bizonyíthatnám be lekütelezettségemet.

Szemerre, S. A. urhölgynek: Egy virágszállal több a nemes tettek hervadhatlan koszorujában.

Sz. Mihályra, R. H. urhölgynek: Virágot illatáról, szívet irásáról ismerni meg. Mint örülök, hogy bár egy kicsi szolgálattal viszonzhatom szívesességét. Már el van küldve. De ugy-e bár, máskor is megtisztel megrendelésével?

Szerkesztői nyílt levelek.

Mindenek előtt üdv és hála minden nemű és rangú munkatársainknak, a kiknek buzgó közreműködése egyedül képessé tett minket, a művelt hölgyeknek folytonosan érdekes és nemes irányú olvasmányokkal szolgálhatni, miként egyedül e körülménynek köszönhető, hogy honleányaink egyre növekedő bizodalommal méltatják lapunkat megtisztelő pártolásukra; és e bizalomnak lehetőleg megfelelni és pártolásukat megérdemelni lesz ezentul is életünk legédesebb kötelessége, legszentebb földadata. A miért is szeretetteljes tisztelettel szólítjuk föl hazánk szellemi bajnokait, támogasanak tovább is nagyra becsülendő közreműködésükkel; mi nem teszünk különbséget ifju és öreg, próza és poezis között, sőt egy-egy vidéki levelet avagy csak szerény rejtvényt is hálás köszönettel fogadunk, csak jó legyen. Mert valamint a természetben a fényes csillagok mellett a szerény ibolyák is szükséges kiegészítői a nagy világ-egyetem harmoniájának, azonkepen egy szépirodalmi lapban a világölelő nagy szellemek mellett a kisebb

szellemi művek is nélkülözhetlen megkívántatóságok. Melynek okáért hiszszük és reméljük, hogy ebbeli forró kérelmünk nem létszen kiáltó szó a pusztában.

Pájer Antalnak: Köszönet.

Kovács Pálnak: Vettük, ezer szives köszönet egyikért is, másikért is.

Esztergam: G. F. urnak: Köszönet megtisztelő soraiért. Filep Elek küldeménye használható.

Pest, Sz. F. urnak: A kérdéses művet nem vettők.

Sz. Fehérvár, Gy. B. M. urhölgynek: Ugy tapasztaltuk, hogy a sakkalányok kevésbé érdeklik hölgyeinket, mint egyéb rejtvények. Azért tehát egypár szó- és számrejtvényt esedeziünk. Előre tudjuk, hogy elmések lesznek.

V. Sz. Iván, Gy. K. urhölgynek: Igen elmés, de „Emilia“ se talány, se rejtvény ne legyen e lapok olvasónői előtt. A másikat mielőbb adjuk.

A többi kéziratokrol a jövő héten szólunk.

H I R D E T É S E K.

Locz Armin Pesten,

szukorgyár, a vasutai szemkőzt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mangle gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mangolókkal.

A mangoló ára 22 frt.
— — — — — asz'allal . 28 frt.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

ezimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, szines borítékkal, arczs divatképekkel, szabás és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb mellékletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajzmelléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, hetenkint kétszer fog az megjelenni; ha csak 1500-ra növekedik is a lap pártolónak száma, már akkor is **egy nagy történelmi képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig ez eddigi pártolást tekintve, bizton reménylhető.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel vagy helyben házhoz küldve egész évre **12 frt.**, félévre **6 frt.**, évnegyedre **3 frt.**

A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók.

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almásai Tihamértől. 336 oldal 5 diszes körajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömötszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Írta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Január 12-kén.

2-dik szám.

Harmadik evi felyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A t é l.

(Az én kedves 'Tercsi barátnémnak,
(a ki a telet úgy szereti.)

Emiliától.

Hány költő nem énekelte meg a tavaszt és nyarat; egész kis erdő kellene hozzá, ha élő levelekre akarnók írni mindazon szép verseket, melyeket a nagy és kicsi poeták csak a falevelekről irtanak; és ugyanigy vagyunk a „kikelet leányai“: a virágokkal, a „szende, méla, pisló“ holdvilággal, az „andalító“ fuvalommal, a „bájkorány“ és „esliszürkület“ a „bübül“ csattogása és a „búsan bűgő“ gerlével, a csermely „morajlása“ és a „némán beszélő“ éjszakával, szóval, nincs a tavasz és nyárnak olyan tulajdonsága, melyről költő kobza nem zengett volna; sőt maga a békák brekegése és a hazatérő csordának kótára nem szedhető koncertjét is dalban örökiték ábrándos kebelek, a télről pedig csaknem egészen megfeledezének.

De mit mondok! megfeledezének? oh nem; sőt inkább, megemlékeztek ő róla is, de mikép! Nincsen az a rut, visszataszító tulajdon, melylyel föl nem ruházták volna! zsémbes, mogorva, gyilkos, zsarnok és több ilyen és

ezekhez hasonló czifra czimekkel tisztelték meg; a legszelidebb czim, melylyel megtisztelik, az, hogy: összakálu vén koldus, a leggyakoribb pedig az, hogy: a halál képe; a hótakaró a fehér szemfedő, a természet egy nagy koporsó, a varjuk és hollók a gyászolók; még csak az van hátra, hogy a téli szélt siratónak, a farkasokat pedig halottvizsgálóknak nevezzék ki az ihletett kebelek, hogy aztán a költői kép csakugyan tökéletes lenne, a maga nemében

És tehát csakugyan úgy volna? Valóban olyan sivár, örömtelen-e a tél? Oh, dehogy; sőt inkább, tele van költészettel, épen annyi benne, mi a lelket megragadja, a mi a szívet megindítja, mint a kikeletben; csak az a baj, hogy az ő bájai nem olyan rikoltó színűek, mint a tavaszéi; az ő szépségei nem szembeötlők, hanem mélyen bensejében rejlenek; azért nem veszi észre őket a mindennapi lélek; inkább eszméket költ, mint ábrándokat, azért nem buzditja dalra a röpke képzeletet; elmélkedést, nem pedig dévajkodást ébreszt a lélekben, azért nem szívesen látott vendég a fiatal poetáknál!

Vén koldusnak gunyolják, pedig dehogy az! Avagy annak mondható-e az olyan, a ki minden nap újabb műveket alkot, egyiket remekébül a másiknál! Avagy nem olyan csudálatos-e a kis hópehely leheletfinom szövedéke, mint a legszebb virágszirom? és nem bámulatosbak-e azon alakok, melyeket egyetlen egy suhintásával az ablaküvegre rajzol, a „tavasz leányai“-nál? Csak nézzük figyelemmel

az ilyen üvegfestményeket! Mennyi ezer meg ezernyi változatosság egy félarasznyi kis területen; egy egész tündérváros ivezetekkel, csucsokkal, gulákkal, keresztbefutó koczkákkal, és mégis mennyi arányosság e látszólagos zavarékban! Egyetlen egy pontocskát sem lehet találni, mely külön-külön szép ne volna, és a többivel kapcsolatban még szebbé ne válnék!

Hát még ha nagyobbszerű alkotásait nézzük! Milyen csekélységek törpülnek a tavasz legóriásibb alkotásai egyetlenegy jégtorlathoz képest! Ezek után nemde nagy elfogultság, azt állítani, hogy a tél: tehetetlen vén koldus!

És még inkább költi felbámulatunkat, ha összehasonlítjuk az eszközöket, melyekkel a tél a maga csudálatos alkotásait létr hozza, azokkal, a melyekkel a tavasz rendelkezhetik. A földet és vizet, a léget és szelet, a napot és oldat szolgáltatába fogadja a tavasz, hogy valamit alkosson, és ha csak egy is közülök megtagadja tőle szolgáltatást, nem bír boldogulni, alkotásai elsatnyulnak, elvesznek, míg a tél csak egy kis vízzel és egy kis levegővel állítja elő az ő csudateremtéseit, és mégis nem hetek, hónapok, mint amannak, hanem mint minden valódi nagyságnak, egy rövid pillanat elegendő neki, hogy a vízcsepp gyönyörű hóvirággá változzék, egyetlen egy éjszaka elég, hogy a gyorsan iramló folyamat megmozdíthatlan kristályláb alakítsa át, hogy mérföldeket tele hintsen az ő tündöklő gyémántjaival! És mégis azt merik róla mondani, hogy lehetetlen!

Még nagyobb megbántás reá nézve az, hogy: koldus! mert ő e megalázó nevet valóban nem érdemli! Avagy kitől kéreget, kinek az istápolására van szorulva? A mit teremt, a maga erejéből teremti, sőt azon büszkeséggel, mely mindig az igazi erőnek tulajdona, visszataszít, eltávolít mindent, a mi tán segítségére lehetne; egy maga küzd meg valamennyi létező elemek szövetséges hatalmasságaival: megküzd velük és legyőzi, és mégis: vén koldusnak merik őt csufolni! Óriás az, nem pedig hitvány nyomorék koldus!

Avagy tán szegénységére példálózna ezzel? És ha úgy volna is, szabad-e azért gunyt üzni vele? Mit tehet róla, hogy az ő iparkodása nem terem gyümölcsöt, mint a tavaszé? Nem úgy jár-e ő is, mint legnagyobb részt a földi nagyságok: olyan dolgokra pazarolja erejét, melyeket a kor nem tud megbecsülni? Nem-e szegénységben haltak el a világ legnagyobb szellemei! Valóban nem épen nemes dolog, szegénységet szemükre lobbantani!

Nem nemes, és még kevésbé igazságos, mert a valódi nagyságot nem szabad a köznapiság fogalmai szerint megítélni! A köznapi lélek bérért, a valódi nagyság: ösztönből dolgozik; a köznapi lélek a pillanatonak, a valódi nagyság az örökkévalóságnak él! Mit bánja ő, ha egész életén át fáznia, éheznie, nyomorognia kell, csak az, a miért él, a mit teremt, nagy, szép és tökéletes legyen!

De nem is igaz, mert nem kevésbé gazdag ő a

tavasznál, csak hogy nem olyan piperkőcz és nem olyan fitogató. A tavasz uton utfélen mutogatja hervatag czifrát; piacra viszi festett szépségeit, míg a tél, mint minden finom izlés, az egyszerűségben leli kedvét; de ez egyszerűség szép és valóban művészi! Avagy melyik tavaszian feltarkázott vidék állja ki az összehasonlítást egy nappali verőfényben tündöklő téli vidékkel? Az a beláthatlan, vakító fehérség lábainknál, a melyen úgy ragyognak és csillámlanak a gyémántok, hogy szinte félve tesszük reájuk lábainkat: a láthatár szélén a hegyek csucsei tündérfényű sugárkoronáikkal, az égen pedig, e tiszta, vidám, a lelket magához emelő kék boltozaton, mint valamely repülő angyalka, egy-egy hófehér kisdéd felleg, és köröskörül az a magasztos csend, meg nem zavarva semmiféle földi zajtól, semmiféle hangtól: oh mennyi bűbáj mennyi valódi szépség tárul föl ilyen vidék láttára a fogékony lélek előtt!

„Igen, de nem terem áldást, mint a tavasz!” „Mint a nyár.” akarad mondani: mert a tavasz csaknem épen olyan haszonnélküli e tekintetben, mint a tél: a tavasz csak a czifrázkodásnak él, a nyár az, a mely érlel: és az minden esetre szép tőle: de azért még nincsen ám joga mások érdemeit kicsinyíteni: a földművelő szánt vet, de azért a művész érdeme nem csekélyebb az övénel!

„De hát a nagy hideg, a hófergetegek, az üvöltő viharok, a melyek a tél kíséretében járnak?” „De hát a rekkenő hőség, a hideglelésős szárazság, a borzasztó felhőszakadások, mennydörgések és jégverések, melyek a nyár kíséretében járnak? A földön nincsen tökéletes; a hol világosság van, ott árnyéknak is kell lenni: a télnek is megvannak a maga kellemetlenségei; de én csak azt akarom mutatni, milyen elfogultak azok, a kik azt mondják: ki nem állhatják a telet, és ezek közé fájdalom — magam is tartozom!

Igy neveti ki a gyakorlat az elméletet!

SZECÉNY LECÉNY PANASZA

PÁJER ANTALTÓL.

Nincsen apám, tán nem is volt,
Nincsen anyám, régen megholt,
Engem takart lepedőbe,
Ő elment a — temetőbe.

Ugy nőttem fel mint a káka,
A ki mellett nincsen bába,
Mégis fürdik fürdő vízben, —
Fürödtem én könnyeimben.

Most már enyim ország, világ,
Két szemem csak a meddig lát;
Ha elmegyek, — nem tart senki,
Ha megjövök — nem vár senki,

A világból így kiverve,
Szívemnek az a keserve:
Hogy a pusztán törött hidon,
A gazdagot megállítom.

S hogy a pandur meg ne lászson,
Sivatag az én szállásom,
Akasztófák alatt hálok,
Fejem alja — véres vályog.

Maholnap a sors utolér,
Magasan felköt egy hóhér;
Pedig hát én, tudja Isten!
Még a légynek sem vétettem.

Egy kis beszély története.

Dr. Kovács Páltól.

(Folytatás.)

Ne vegyétek rossz néven édesim, hogy ennyit foglalkozom az én boldogult kedves jó Manczi nénémel. Hisz fiatal koromból nekem nincs más emlékem! — Ti könnyen beszéltetek! Négy-öt farsang alatt elhiszem, hogy nektek a jogászbálokból másnemű emlékeitek maradtak későbbi évekre; de el ne feledjétek, hogy én tizenhat éves koromban már menyasszony voltam! s legyetek meggyőződve, hogy ezen áldott jó lélek emléke, mindig szentebb, üdítőbb az én lelkemnek, mint a ti tündérmeséitök tarka-barka szappanbuborékai! —

De — menjünk tovább!

Felviradt végre az általam csakugyan nem várva-várt nap, melynek reggelén harmadszor levék életemben boldog! Higyjétek-el, nem is tréfaság az, mikor az ember mind e korig gyermek, pedig mások intéseitől függő gyermek volt, — kinek még fél vajas kiflijét is kérni kelle reggelijéhez. — kinek csokrán-bokrán szalagján minden körülte foglalkozó kéznek teljes joga volt egyet igazítani: s most! egy önálló nő teljes méltóságában lép teremébe, hol szakácsnéja jobbágyi legalázatosabb hűséggel és hódolattal várja tőle a mai napra legkegyelmesebben megrendelendő — speisetzettlit, pedig úgy, hogy mellette még csak reichsrath sincs, hogy a napi budgetet az elé kellene terjesztenie! — Magában már az a tekintetes asszonyom valami büverővel hat először az ember idegeire! Tituláltak engem már a leánykoromi első bálban per — nagysám is; de nem ér az semmit! Az éfféle szellemi czukrocskák elolvadnak, mint sok alkotmányos ígérlet a tekintetes czim mellett, melynek első hallatára, mi tagadás benne, az ember egy araszit it nő, szélében, hosszában. —

Azonban most jó a java. A tekintetes czimet hallani jól esett, az igaz és könnyű is volt; de tudnotok kell edeseim, ha politikusok nem vagytok is, a hajdani országgyűlési jó időkből, hogy a legalázatosabb feliratra legkegyelmesebb leiratnak kell következnie; azaz: ha az én szakácsném a mai ételek iránt minden törvényes formalitások kellő megtartása mellett interpellált; az erre adandó válasz holnapra nem maradhatott. — Erre nézve kiindulási pontul vevém azt, mit boldogult Manczi néném annyira fejembe vert, hogy t. i. férjemet megbecsüljem, s mindig azt főzessek neki, a mit szeret, — ebben látván a jó lélek a házas élet boldogságának egyetlen feltételét! — Igen ám, de hogyan tudjam én első nap mindjárt, hogy mit szeret az én — Zsigám! Biz Isten elpirultam egy kissé, midőn e névnél a szokott bácsit, gondolatban is el kell hagynom, nehogy tehát szakácsném ezen látszólagos zavarból, egy kis gazdasszonyi ügyetlenséget gyanítson, hirtelen kelle határoznom, s mondám sebesen, mintha betanultam volna: leves, hus mártással, töltött káposzta Hiszen férjem magyar ember, ezt már csak kell, hogy szeresse!

Szakácsném azonban ismét bátorkodott interpellálni azon egyszerű, de mindenesetre alapos ellenvetést téve, hogy ma az ő naptára szerint — péntek van!

Puff! az első bak tehát meg volna ma löve, még pedig bőjti napon; nagyon rossz jel ez!

Körülnézék a szobában, szegény Manczi nénémet keresék ösztönszerűleg szemeim, tanácsért, — de ő fájdalom! nem volt ott; pedig tudom, kiségitett volna a sárból a jó lélek!

Azonban mint tekintetes asszony, tekintélyemet nem kockáztathatám, azért határozottan folytatám a — speisetzettlit:

— Őz-czomb, cáprival. . . .

Szakácsném ismét nagyot néz, s újra interpellál: szerettem volna hamarjában a reichsrathba küldeni őt interpellációival.

— Engedelmet kérek tekintetes asszonyom, csak egy ürüczomb van a speiszban!

Hála Isten! csakhogy mégis czomb — gondolám magamban, aztán folytatám lehető gazdasszonyi tekintélylyel:

— Csinálja meg hát azt, káposztasalátával. Így legalább a káposzta is megmarad, meg a tekintély is! —

Ez lett volna első debutszerepem, mint gazdasszonyé: ne ítéljétek el, ha bennbuktam, — mert még magatok is megjárhatjátok vele, ha t. i. tizenhat éves korotokban mentek férjhez mint — én! —

Lassanként aztán én is csak beletörődtem az új pályába, mint sok más. Szakácsnémtől megtanulám, a hét különböző napjaihoz mily főzések illenek, — kikémelem férjem izlését, mert hisz jó ember volt az Isten adta, megérdemelt egy kis konyhai figyelmet, — a nagy mosáson is szerencsésen átesetem, s kezdém magamat valóban boldognak érezni, mint tanuló fiu, ki nehezebb examenein szerencsésen tulesett! — De hogy is ne? Mindenből az tűnt ki, hogy a háznapja én vagyok, én, tizenhat éves és négy hetes nő, ki mellett a házi nép csak hű plánéta, férjem pedig az epedő hold, de nem szarvakkal, és nem fogytán, de mindig teljes, ábrándos fényében tiszta, önzéstelen szerelmének. — Szerelmes kezdék bele lenni magam is, és az ő ezerféle apró gondjait, s gyöngéd figyelmét a legőszintébb rokonszenvvel, s igaz forró vonzalommal viszonzni! —

Pár hét múlva, szerencsémre midőn már gazdasszonyi tanulmányaim nagyján sikerrel átesém, jó anyám, az én kedves Manczi nénémel látogatának meg. Mily öröm, mily szent családi ünnep volt ez a háznál! — Eleinte úgy akartak feltűnni az áldott jó lelkek, mint két szigoru professzor, kiknek összeráncolt szemöldeitől is reszket már a szegény tanuló gyermek. Hibát kerestek, hiányt akartak felfedezni mindenütt; de nem találtak, — vagy ha imitt amott valami ilyesmire bukkantak is, kegyesen elnézők valának az új gazdák irányában. — Azután csakhamar kiesének fölvev szerepeikből, egymás nyakába borulánk, siránk, neveténk, s boldogoknak érzők magunkat mindnyájan. Én Zsigámot dicsérem, ő viszont engem magasztala, — pincze, pallás, kamra rendben valának, — s midőn Manczi néném a vendégszobába lopódzva, ott az ágyakban a tőle kapott derekaljakat is meglelé: teljesen megelégedett mindennel, a mit látott, s örömmel jósolgatá, hogy én leszek nem sokára a vidéknek első gazdasszonya!

A vendégfogadáson is átesetem volna hát szerencsésen; most következtek a látogatások vidékünkön. Alispánék honn nem létükben a legidősb főbirónál kelle tisztelgő látogatásunkat megtenni. Meg is indulánk tisztességesen, új hintóban, szép négyes fogattal, a hivatalos megyei hajdu diszöltönyében ülven a bakon. Itt aztán csak az a kis malheur történt velem, hogy midőn a főbiróné asszonyt, a tisztet, legalább is ötven éves

matrónát üdvözlök — mi tagadás benne? én bizony kezét akartam neki csókolni, mintha csak most léptem volna ki az intézetből egy ismeretlen nagynéni tiszteletére! De kérek benneteket édesim, ne mosolyogjatok e bal lépésen, s gondoljátok meg, hogy én, egy tizenhat éves leány — akarom mondani — asszony, egy ötven éves tisztos matrónával álltam szemben! Ő persze észrevéve gyermekes tévedésemet, egy szives arc csókkal tüstént helyrehozta hibámat, — s midőn a rosz cselédekről s drága napszámról elkezdenék beszélni; úgy látszik, hogy teljesen megelégszik a tizenhat éves és egy hónapos szolgabíróné igénytelen társalgásával.

Eddig tehát körülbelül minden jól ment volna s ti türelmetlenül, s tán méltán is kérdezhetitek: miért kárhoztatom én az anyákat, kik leányaikat ily korán akarják férjhez adni? Mindjárt meg fogjátok hallani, ha igénytelen elbeszélésem iránt még egy kis elnéző figyelemmel leendetek. —

Tudnotok kell, hogy e rosz világban mindennek, jónak úgy mint rosznak, ha egyszer tetőpontját éri az, végének kell lennie! A husz éves börtönt vagy kiállod, vagy bele halsz; de egyszer csak vége lesz annak, — a tizenhat éves leány boldogsága sem tart örökké; mert vagy férjhez megyen, vagy agg-hajadon marad, s a tizenhat éves boldogság; mindkét esetben végét éri, — hát azok a mulékony mézes hetek, mért lennének épen azok örök kétartók?!

És itt kezdődnek most már az én szomorú napjaim is! — Mindenekelőtt tanácslom nektek kedvesim, kik vidékre mentek férjhez, hogy az egész házból mindent vigyetek magatokkal, a mit lehet; csak macskát ne! Én kettőt hoztam magammal egy egérfogót, s egy szobaczcicuskát azaz szobaleányt, — s ebből eredt később minden veszedelem. Pedig oly kedves kis állat volt mind a kettő, t. i. egyik egérfogó, a másik — hogy a biblia szavaival éljek — asszonyi állat, — s férjem is úgy szerette őket czirógatni, azaz hogy már ezt csak a kis tarka macskámmal szokta tenni, — a szobaczcizuska irányában mindig pontosan megtartá fiatal férji auctoritását! De azért macskát még se vigyetek magatokkal kedvesim egyik fajból se, ha férjhez mentek! A macska olyan különös állat idegen helyen, — meglepi a honvágy, mintha csak schweiczi vér folya ereiben s ekkor el-kezd miauzni, de oly szivrehatólag ám, hogy az ember biz Isten szinte vágyat érez magában, visszatérni oda, honnét eljött. Pedig a visszafelé menés, higyjétek el kedvesim! semmiben sem jó! — Akkor aztán, mikor az embert így meglepi ez a macska-melankhólia; ott van a másik, — az a bizonyos szobaczcizuska, ki már csak azért is némi fölényt vél gyakorolhatni felettünk, mert a mama veünk adá, mintegy bizalmi férfiut, ha ugyan férfi volna, és nem leány, — kinek ezen bizalomnál fogva mintegy kötelessége életfilozofiáját velünk egész terjedelmében megismertetni, mikor úgy magános óráinkban együtt ülünk, együtt dolgozunk. Idegen cseléd nem tenné; de őt a mama adá mellénk, neki minden szabad, kivált midőn asszonya nem több mint tizenhat éves és egy hónapos asszony! — De hogy el ne felejtsem, megengedjétek, hogy közbe szóljak! Ugy hiszem, minden paradicsomnak megvan a maga almafája, az irás szerint, olyan ugynevezett minden jónak és gonoszának tudásának fája! Minthogy pedig az új házások élete csupa merő paradicsom, legalább a mézes hetek alatt: szükség, hogy ezek földi paradicsomában is legyen egy oly tiltott fa, melyet érinteni nem szabad, legalább nem üdvös! Ez volt nálunk férjem iróasztala, — ezt kerülnöm kellett, erre kért, hogy ott soha se kotorászsak. Én meg is tartám, jobban, mint boldog emlékezetű Éva anyánk a parancsot, s azon titkos iróasztalnak feléje sem menék soha! De Lizit, a szoba-

leányt nem kötötte a tilalom, — sőt neki férjem szobájában is sepreni, tisztogatni, törölgetni kellett. Egyszer aztán férjem egy egész napra elutazott, s mi honn maradtak együtt valánk mind a hárman, én t. i., a kis tarka macska és Lizi, a szobaczcizuska. — Én himző rámám mellett ültem, a kis tarka macska ölemben dorombolt, Lizi pedig varrt, — s így mindhárman el valánk foglalva; kis macskám bizonyosan haza gondolt szegény, — én pedig férjemre eszmélék, a mint egy fiatal nőhöz illik, — de már Lizi gondolatjait még agarak sem fognak el, ha nyulak lettek volna is azok, — mert egy szobaleány gondolatai utlevél nélkül kalézolhatnak szanaszél, sokszor még tilosban, és ki versenyezhetne azokkal?! Azonban azt vevém észre, hogy valami nyomja szívéét, hogy valamit mondani akar, mert már soká hallgatott. Egyszer csak neki durálja magát, egyet köhint, mintha gégején akadt volna valami, s kezdé, köhintését kivéve, minden bevezetés nélkül:

— Tens asszonykám! fogott-e már az a kis macska egeret?

— Hogy fogott volna, mikor még ily kicsike!

— No akkor én többet érek, mint az a kis tarka macska!

— Hogy gondold ezt te bohó?

— Hát csak úgy ni, hogy tens asszonykám engem szobaczcizuskájának szokott nevezni. —

— Igen! ezt mások is teszik, ez oly szokott czime a szobaleányoknak; talán haragszol érte?

— Épen nem; hanem ha már czicza vagyok, jelentem ássan — én már fogtam egeret! s ezzel köténye zsebébe nyul.

— Hagyd el az Istenért! ugrám — fel ijedve ülő helyemből — én borzadok az egértől!

— Nem eleven! — állitá szárazan Lizi.

— Mindegy; én félek tőle. Hol fogtad?

— A tens urunk iróasztalán! — ezt oly jelentőséggel, oly gravitással szavalá Lizi, hogy bármily első rangú falusi primadonna irigyelheté vala drámai páthosát. —

Nekem az iróasztal említésére, egy ismeretlen, de fájdalmas szurás villanyzott keresztül szivemen. Érzém, hogy arczom elhidegült, nagyon halaványnak kellett lennem!

— Ott neked semmi keresni valód nem volt — mondám Lizinek elhaló, fojtott hangon.

— De tisztogatnom kellett, s a közben fogám ott. — Ezzel kihuzá zsebéből kezét.

De az egér, nagy bámulatomra, nem volt egér; ha nem egy postai vevény, ily czimű levélről: *E m i l i á n a k!*

(Folytatjuk.)

A szemek.

Egy 80 éves nő tapasztalatai után

Dr. Pete Zsigmondtól.

Mi sem igényel oly nagy gondosságot, mint szemünk, ezen tiszta csillagok, melyek az Isten csudálatos mindenhatóságáról tanuskodnak, ezen bámulatos homortükrök, melyek mint kis villanyos távcsövek bennünket az égboltozat millió csillagai közé vezetnek alig másodperc alatt, s úgy legmélyebb gondolatink, mint legmagasztosabb érzeményinknek legjobb tolmácsai.

Őriztétek s védjétek szemeiteket mind, kik a mindenható hatalmas művének szemlélésében a legmeghatóbb gyönyört élvezni akarjátok.

És ezért akarom mindjárt kezdetben azon észrevételemet tenni, hogy soha sem sürgetőbb illetékes orvosnak tanácsaért folyamodni, mint mikor a szemek kezdenek szenvedni, s akár erőfogyatkozás, akár egyéb bármi távrolói kórjelek azon veszedelmes, s részleg gyógyíthatlan bajra mutatnak, mely elhanyagolás vagy késői ráfigyelés által bennünket a világ képének megtekinthetőségétől zárhat el.

Hogy mégis olyanoknak, kik körülményeiknél fogva nem mindig juthatnak ügyes orvos közelébe, a szemek ápolásában némi utasítást adjak, bátorkodom ez alkalommal — habár minden orvosi tehetség nélkül, a szemek ápolása s jól fentartására vonatkozó, s hosszú évsor tapasztalatiból meritett észrevételeimet közölni, mely jóakarattal idövel némely szembetegnek még köszönetét is kiérdemelni vélem.

Azok, miket én itt közrebocsátok, majd általában saját tapasztalatim, s így mint tények bizonyítvák be.

Szükséges szokásunkká tenni a szemeket nem csak reggel a közönséges mosdás előtt friss — de mégsem jég hideg vízzel kimosni s finom vászontörülövel felszáritni, hanem ugyanezt minden este lefekvés előtt hasonlóan cselekedni.

Habár a szemek természetüknél fogva nedvesek, azért mégis minden egyéb idegen nedvesség, ha rajtok huzamosabban tartózkodik, ártalmas; ez okból következik a könnyezés s szerfölötti ártalmassága is a szemekre, melyek nedvességök mellett még sok sós részekkel is bírnak; sőt a legjobb minőségűnek ismert szemvizek is teljesen rontólag hatnak azokra, mihelyt a mosás után azonnal — a legnagyobb elővigyázattal fel nem száríttatnak.

Nap folytán sok por rakodhatik le a szemekre, melyeknek egy részét a pillák mozgása eltávolítja ugyan, de mégis szükséges a még netán ott maradt részekre nézve, hogy esti lefekvés előtt a szemek kimosassanak; s ugyanezen mosási szükség áll elő reggel a felkeléskor, hogy ama nedvességet, mely éjen át a szemeken — habár észrevétlenül összesűrűsödött, eltávolítsuk, mert a szemek csupán az arcz mosása által tisztán soha se mosathatnak.

Azok, kik megerötetés vagy bármi oknál fogva nehéz veres szegélyzetű szempillákat kapnak, nagyon jól cselekszik, ha addig is, míg orvos közelébe juthatnak, szemeiket reggel és esténként langyos tiszta vízzel mosogatják, gondosan felszáritják, s azokat legkeveseb dörzsölés vagy illetés által nem nyugtalanítják.

A szemek fürösztése kanálban, vagy tojásgömbölyü csészékékből, mint igen ártalmas, mindenki által kerülendő; mert a hideg víz ekként használva — vértorlódást, a langyos víz pedig szempetyhüdést okoz.

Jó s figyelemre méltó szabály: a szemeket soha meg nem erötetni, és soha oly szolgálattételre nem kényszeríteni, mi által azok idő előtt használhatlanokká válhatnak; a mennyire elvitathatlan e szabálynak igazsága, ép oly kétségmentű, s nem kevesebb figyelemre méltó egy másik, mely a tapasztalaton alapszik, t. i. hogy a szemek — mint minden egyéb tagok is, soha ne kényeztessenek el, sem túlságos kimelés által tespedésbe ne hozassanak.

A gépet, melytől jó és tartós szolgálatot várunk, mindig működésben, folyvásti használatban kell tartanunk. Elkényeztetés, rosszul értett kimelés ép oly ártalmasan hatnak a szemre, mint a túlságos megerötetés.

Azok, kik — hogy a legnevetségesebb divatnak hódolhassanak, untalan szemüvegekkel korlátozzák szemeiket, elébb utóbb e tetteket meg fogják bánni, minthogy a szemet mi sem gyengíti inkább, mint segédeszközök használata ott, hol azokra szükség nincs. A meddig csak valaki szemüvegek nélkül írhat olvashat, ovakodják azokat használatba venni.

Ellenkezöleg törekednünk kell szemünket — azonban megerötetés nélkül — míg csak lehet működésének gyakorlában tartani; a következés megmutatandja, miként a legtöbb esetben a szemek gyengesége csak ideiglenes, s magától elenyészik, ha csak valamely erős szerek fonák használásával magunk meg nem örökitjük azt.

Ép oly kevés figyelemre méltatott s a szemüveget használókra pedig fontos körülmény az is, hogy a két szem ereje csak ritka esetben van hasonló mértékben elgyengülve, ennél fogva, hogy a segítő üvegek ártalmatlanok ne legyenek, elébb külön minden szemre lennének kiválasztandók, s csak a kísérlet sikere után használás végett befoglalandók. Mindenki, ki e tanácsomat követendi, rövid időn el fogja ismerni, hogy nem csak az üvegek czélszerűbbeknek találhatnak a használatban, hanem az azokali élés is kevésbé lesz ártalmas a szemeknek.

Hol ilyen üvegek elkerülhetlenül szükségesek, minthogy a szemek szolgálattéje lejárt, ott sem fáradságot, sem költséget nem kell kimélni a legjobb üvegek beszerzésére, s csak ez egy esetben kell azok használatához fordulni, midőn elkerülhetlenül szükséges.

A kék vagy zöld üvegek gyakori használata szintén nagyon kényezteteti a szemet, azért czélszerű olyakat csak erős napfénynél fölvenni, s nem felejtetni, hogy a szemek is minden testi tagokkal egyenlőn folyvásti gyakorlatban kell hogy tartassanak, úgy elkényeztetésök mint elhanyagolásuk hiba, ha időelőtti elgyengülés vagy eltompulástól megőni akarjuk.

Szembetegségeket soha se szabad értelmes orvos tanácsa nélkül gyógyítani; mesterség és tapasztalás haladtak már mégis odáig, hogy a legtöbb szembajt, kivált keletkezésben, eltávolíthatni.

A legveszedelmesebb szembetegségek egyike a mór vagy fekete hályog. Legtöbb esetben a vérnek a fej felé torlódásából, dugulásból s innét következő erőködésből ered, közönségesen onnét lehet bekövetkezését tudni, hogy a beteg szem előtt egy fekete pont uszkál, de melyet mégis a repkedő s alakjaikra különböző pontocskák és gyürücskéktől, vagyis légylátástól (mouches volantes) meg kell különböztetni, mert amaz soha se tűnik el, hanem szünetlenül a szem előtt marad.

Néha a fekete pont helyett egy szürke felhőcskét vél az illető látni. Némelyeknél első megjelenése e félelmes betegségnek egy vagy több teljes karikájú fekete gyürü uszkálásából vétetik észre; ismét másoknál minden előleges kórjelek nélkül rögtöni vaksággal lép fel.

Ezen baj még ez utolsó esetben is gyógyítható, ha rögtön értelmes orvos tudományánál keresünk menekülést; ha azonban ez az orvos távolsága miatt nem lehetne azonnal lehetséges, úgy czélszerű minden esetre lassan tisztító szereket használni, s a szemöldöket négyszer napjában erős borszesszel, melybe pár csepp oleum animalis dipelii vegyítendő, bekenni.

S minthogy ily bajoknál az orvos segélye nélkülözhetlen, a beteg pedig sehogy se lenne oly állapotban, hogy vele személyesen érintkezhetnék, ez esetben el ne kerülje annak tanácsát legalább írásban igénybe venni; minden esetre e tanácsot oly orvostól kérje, kinek hitele e szakban, s értelmisége meg van alapítva, mert sehol sem lakol érzékenyebben a beteg orvosra hibás fogásiért, mint ha szemek vannak e gyógyítás tárgyaul választva.

Minden fajú hályognál a veszedelem inkább az elhanyagolásból mint magából a bajból ered; mert miként mondtuk, a tudomány ezt meggyógyíthatja, mihelyt idején járultunk segélyére.

Még kétféle szembajról akarok itt emlékezni, melyek nem különben nagy aggodalmat okoznak keletkezésökkor.

Elsőjét ezen bajoknak teszi a szemhéjak tartós s ideges

rángatódzása, mely azonban csak ritkán áll összeköttetésben a szemmel, mert gyakran, főleg fiatal korúaknál — a vénség nem igen ismeri e bajt — az kizárólag a vér igen sebes rohamától származik, s eloszlik orvosi segély közbejötté nélkül is.

Ha mégis valaki e bajtól gyakrabban lepetnék meg, azért aggodalomra ne lásson benne okot, s legjobb szer eltávolítására háromszor napjában egy pohár czukorvizet inni, szeszes italoktól magát megtartóztatni, s ha a baj még sem oszlanék, iránta orvossal értekezni. ki gyakran kicsinységgel szünteti azt meg.

(Vége köv.)

ARANY HAL

M. Vilmának.

DOBROV LÁSZLÓTÓL.

Hús patakcsa csörgedezve
Foly a kerti fák alatt, —
Partja ékes diszeképen
Tartja a virágokat.
Hús patakcsa gyöngyvizében
Fürdenek a szép halak:
Jöszte oda szép leányka!
Jöszte fogni olyakat!

Szép szavamra szép leányka
Mért nem jösz a kertbe le?
Mért néz oly fenyegetőleg,
Rám orcádnak szép szeme?
Lám! arany-hal, szép virágcsa
Vár rád ott a kert alján:
Jöszte oda szép leányka!
Jöszte oda szende lány!

Szende lányka ezt susogta:
„Szedni szép virágokat
Elmegyek, de hús patakából
Nem fogok arany-halat.
Hátha kedvesét siratná,
S fájdalmában halna meg...
Oh, ki én is hön szeretek —
Megrepsztné keblemet.“

Jöszte! jöszte szép leányka!
Nem fogunk arany-halat,
Jöszte koszoruba szedni
Illatos virágokat.
Jöszte diszesíteni lányka
Csillagsugáros eget...
Koszoruzzuk meg a mennyet:
A te hó — szerelmedet.

Két testvér.

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

II.

Szobájába érve Henrik, egy székre dől, s átengedte magát egészen az álmodozásnak.

Eleget élt a végre, hogy tapasztalhatta, miszerint harmincz évig nem épen rózsákkal vetett úton kellett járnia; látott sokat, megismert sokat, izlelte a jó és gonosz tudás fájá-

nak gyümölcsét; és mégis újra álmodozott szép jövőről, melyet a képzelet festett neki.

Hosszu évek alatt megtanulhatta volna, hogy a házasságot többnyire üzlet gyanánt szokták használni és a szerelmet mulatság gyanánt, mint a kártyát vagy a tánczot. De szíve nem fásult el egészen.

Nem lángolt minden szép szem kacintására, az igaz, s Henrik maga is azt hitte, hogy ő nem képes már szeretni. Mióta Vilmát megismerte, csodálkozva kezdte észrevenni, hogy e gyermek előbb utóbb meg fogja őt tanítani arra, hogyan lesz a blazirt ember szerelmessé.

Henrik sokáig ült mozdulatlanul székében, míg fölhevült agyán a gondolatok gyorsan keringve rohantak át. Egyszerre hangos koczogás verte föl álmodozásából.

Az ajtó megnyilt, valaki belépett, de Henrik a sötétben nem ismerte meg. Csak midőn a belépő nyakába borult, midőn elfojtott hangon nevének nevezte, kiáltott föl Henrik:

— Béla, kedves öcsém!

A két testvér némán ölelte meg egymást.

Béla, kit Henrik egy évvel ezelőtt még oly vidámnak látott, alig birt szólni; lecsüggesztett fővel ült bátyja mellé.

Henrik rá nézett a meggyújtott gyertya világa mellett, s ijedten látta, mily sápadt Béla

Megfogta öcscsének kezét, de az nem szólt, kérdéseire nem felelt, s a legmélyebb leveretés némaságával rejtette kezét arczába. Henrik észrevette, hogy egy könnyet rejt el.

Aztán fölállt az ifju, s mintha szégyelné gyengeségét, erőszakos hidegség alá akarta rejteni fájdalmát, s mintha különös viseletének magyarázatát akarná adni, bágyadtan szólt:

— Elfáradtam nagyon.

Henrik mélyen szemébe nézett, és Béla elpirult.

— Hiába titkolom, — szólt kétségbeesetten; — oly gyenge, oly gyáva vagyok. Te nem adhatsz nekem vigasztalást, és a földön senki, és az égben is senki.

— Talán, Béla, talán adhatok, — szólt Henrik, — és ha nem adhatok is, az Istenre kérlek, szólj!

Béla fölemelte halvány arcát. Látszott, mennyire haboz. Szeretne szólni, szeretne hallgatni.

Henrik megfogta öcscsének kezét, és kérdezte, kérte újra gyöngéd szóval.

— Máskor, majd máskor, ha nyugodtabb leszek, — felelt Béla.

Henrik elhallgatott, Béla is hallgatott.

Szomorú csend után az ifjabbik testvér hevesen kiáltott föl:

— Mégis, mégis el kell mondanom. Henrik, te nem csak testvérem voltál. Te neveltél, te viseltél gondot rám, te mindent elkövettél, hogy boldoggá tégy, és lásd, boldogtalanná lettem! El vagyok veszve.

És görcsösen megszorította bátyjának kezét.

— Henrik, — folytatá aztán, — te nem fogsz engem megérteni, talán gyermeknek fogsz nevezni, talán beszélni fogsz az időről, mely minden sebet begyógyít. Meglehet, hogy neked lesz igazad, de én érzem jól, hogy el vagyok veszve.

Henrik hosszasan megnézte testvéérének sápadt arcát, lázasan égő szeméit, reszkető ajkát, s gondolta magában:

— Ez a fiu valóban el van veszve.

Béla nagy nehezen, kinosan birta e néhány szót kimondani:

— Henrik, te nem érthetsz meg engem, hiszen te nem ismered a szerelmet.

Henrik nem felelt, de tekintete oly biztató volt, oly részvevő, hogy Béla bátrabban szólt:

— Ha ismernéd őt . . .

— Ismerem — viszonzá Henrik mosolyogva, — és tudom, hogy nagyon szeretitek egymást.

Béla megrázkódott. Henriknek ajkán elhalt a mosoly. Ha eddig még kétkedett volna benne, most már láthatta, hogy ez a fiu el van veszve.

Nem merte többé kérdezni, hogy: mi bajod? Megcsalt? Elhagyott? Elváltak tőle?

Béla kétségbeesetten szoritotta két kezét homlokára:

— Nem lehet enyém, nem lehet soha enyém!

Egy ideig hallgatott, aztán halkán ismét szólt:

— Atyja kényszeríti őt férjhez menni, ő sir, zokog, esdekel És végre végre elvesztem őt. Soha, soha nem lehet enyém, mert szegény vagyok!

Most egy kis képet vont elő kobléből.

— Nézd Henrik, ez az ő képe, mint mosolyog, mily vidám; szép arcza most elhervadt, elsápadt. Én látom, mennyit szenved. . . . és . . .

Itt elakadt az ifju szava, szemeit komoran sötötte földre s ajkai reszkettek, mikor beszélt.

— Ha gazdag volnék! De az ég nem tesz csodát, két szerencsétlen emberért. Ha harmincezer forintom, ha huszezer forintom volna csak. Oktalanság, álom, üres képzelődés!

Henrik mély részvétellel hallgatta e tört szavakat, kezét öcscsének vállára tette, s mélyen elgondolkozva kérdezte:

— És ha harmincezer forintod volna, Béla?

— Akkor atyja nekem adná őt, akkor . . . Hallgass Henrik, minden elveszett, minden örökre elveszett. Én szegény vagyok, te is szegény vagy, és az ég nem törődik azzal, hogy egy emberrel több hal meg kétségbeesés miatt.

Többet nem szólt Béla. Két kezére támasztotta fejét, s csendesesen, némán, mozdulatlan ült.

Henrik nem eresztette el őt magától. Ott kellett hálnia.

Reggel aztán fölkeltek úgy, a mint lefeküdtek, egyik sem aludt semmit.

Béla nyugodtabbnak látszott, de bátyja jól látta, hogy ez csak a kétségbeesés nyugalma, valami könyvet vett kezébe s úgy látszott, hogy csendesesen és sokáig olvasott.

Mikor letette a könyvet s kiment a szobából, Henrik oda ment s megnézte, hogy mit olvasott össze.

Vegyteni értekezés volt a különböző mérgekről.

Meglehet, hogy Béla csak gépiesen vette kezébe azon könyvet, meglehet, hogy nem fordult meg fejében azon szörnyű gondolat, melyre e pillanathan Henrik gondolt; de Henrik jól tudta azt, hogy öcsce mindenre képes.

Aggódva járt fel s alá műtermében a festész. Fejében nehéz gondok, szívében kínos érzések tusakodtak. Meg kell mentenie Bélát.

Eszébe jutott haldokló atyjának utolsó szava, emlékezetében feltűnt sápadt arcza, az áldó kéz, melyet fejére emelt; aztán eszébe jutottak saját szavai, melyekkel esküdött, hogy mint atya fogja gondját viselni Bélának.

— Oh ha meg tudnám menteni! — szólt most kínos gyötrelmek közt

Egyszerre egy gondolat villant át fején, s összerendezte.

— Akkor Béla meg volna mentve, — szólt suttogva önwagához; de akkor én vesznék el.

(Folytatjuk.)

Egy zenélő nagybácsi levelei.

Közlő Bartalus István.

(Folytatás.)

Második levél.

Sarolta hugomnak egészséget, állandó szépséget, s béketürest e sorokhoz.

Tudtam, előre gondoltam, hogy törni fogod szép fejcskédet ama fontos ok felfedezésével, mely miatt levélíró lettem. De ezuttal elhagyot éles belátásod, s alkalmasint türelmetlenkedni is fogsz, hogy egy szeszélyes vén ember — (ám nevezzen rokának) akaratától függ kíváncsiságod kielégítése.

Helyesen jegyzed meg válaszdoban, hogy miután rest levélírónak vallom magamat, legelőbb is a dolgot kellett volna elmondanom, s így fel lennék mentve egy második s tán harmadik levél írása alól. — Nem vitatom; nektek mindig igazatok szokott lenni. De valld meg őszintén: rokonszeretet? . . . unalom? vagy egy kis boszu mondatta veled eme megjegyzést? Ha az első, úgy én vagyok a nagybácsik legboldogabbika; ha a második, ezen sem bámulok, mert a ki, mint te is, szorgalommal olvassa jeles humordus lapjainkat, sokat ásitozhat egy nagybácsi előadásán, ki csak a trójai háboruról, s erről sem Homér nyelvén beszél; — végre, ha a harmadik, azon kis boszu, hogy ama fontos titkot (mondom, ama titkot) még mindig kezeim közt tartom, adta logikádnak az éles fegyvert; ez esetben felette ohajtanálak látni azon percekben, mikor e sorokat olvasod, ha t. i. illő távolból láthatnálak, hogy ne érjenek el költőink énekére méltó szép kezeid.

Egyébiránt tréfa nélkül legyen mondva, magam is bosszankodnám, ha titkomat illetőleg, a hosszas készülődéssel úgy megjárnam, mint egy főúr, ki félévig készült a koronázási ünnepélyre, Pozsonyba meg is érkezett egy héttel a szertartás előtt, de aztán itt oly hosszasan öltözködött, hogy a királyt nélküle koronázták meg.

Mindegy! daczolok, a meddig lehet, s inkább kiteszem magam egyetlen Saroltám haragjának. Te akkor is szép vagy, ha haragszol. sőt mint a ki czélját elérte, diadalt ülnék, ha fel tudnálak haragítani bizonyos fonákságok ellen.

De ne tovább; mert alig állhatom, hogy titkomat ki ne mondjam, holott először, mint a kit jól neveltek, meg kell köszönnöm szép válaszdodat, mit csakis oly szép kezek írhattak, minők a szerencsétlen Pohos előtt bezárták a mennyek kapuját.

Tehát bámulod zenei szenvedélyemet? s azt hiszed élceskedő! hogy házamnál még az öreg kanpulykának is metrum szerint kell lépni? . . azt hiszed, hogy szerintem a világ sorsaa zenétől függ. —

Igazad van! én a zenét mindenek felett szeretem. —

Egyszer egy lelkész összehívta volt a falu leányait, hogy erősítse őket a hitben. — Többek közt egytől a heidelbergi káté szerint ezt kérdezte: „Mi a te egyetlen vigasztalásod életedben és halálodban?” — Erre a falu szépe nevetni kezdett s kérdő szemeket vetett a papra, ha igazán feleljen-e? — Végre többszöri unszolás után, fülíg pirulva így szólott: — Ha meg kell mondani az igazat, tiszteletes uram! megvallom, hogy egyedül csak Szűcs Mihály uram fia, Pista a kakas-utcájában. —

Látod édesem egy ehhez hasonló feleletet, ha t. i. azt mondanám, hogy egyetlen vigasztalóm a zene, tőlem sem lehetne

rosz néven venni. Egyébránt válaszat olyan formába öntem: — egy tündéralak, ki oly szép, mint egy bevézett zenemű; egy nő, kinek . . . egy unalmas nagybácsija van, . . . egy nő. gyöngéd, mint a lehelet, holdvilágnál hallott zene, mit Aeol hárfáján játsztak, . . . halk . . . mintha maga az álom álmodta volna . . .

De ne pirulj el kedves Saroltám! . . . messze vagyok még a titoktól . . . egészen más természetű ez, s csak most veszem észre, hogy a közeledés helyett távozom, hogy két oly szép tárgy, mint a zene, s még egy más valaki, fiatal ábrándokba sülyesztett.

Tehát feljebbi elczedre csak ez válaszat, hogy a zenét a maga helyén és a maga idejében mindennek felett szeretem.

Mi a zene? s mi czélja van a zenének?

Mindezt bölcsék és nem bölcsék elégszer megvitatták, s valószínű, hogy emezek közül sokan kielégítőbb feleletet adtak természetes gondolkodásuk után, mint adott volna azon német tudós, ki keservesen szokta panaszkodni, hogy életében csak egy tanítványa tudta megérteni (a rossz világ szerint, még ez is félreértette.)

A közönség nyelvén a zene mulatságot jelent, szintugy, mint egy regény, mely az olvasónak szórakozást, időtöltést szerez; mint egy új öltözék, mit az utcán a jövők-menők megbámulnak, s ebből kölcsönös élvezet, multság fejlődik ki, t. i. a bámulók legeltetik szemeket a genialis szabó művén, s a tulajdonos viszont a bámulókon. — De általános értelemben véve csak is azon rossz zenemesterek tagadhatják, hogy a zene multság, kiket a keserű szükség tett zene apostolaivá, akarám mondani: szánandó apostolaivá; a szánalom inkább a szegény zenét, mint az apostolt illeti.

Nem tagadom tehát, hogy a zene multság, s csak egy rövid észrevétellel kísérem, t. i. ez olyan prózai kifejezés, mintha egy bájos hölgy légies alakját nem a költő, hanem egy vén boncztanár írná le szokott műszavaival. — Mert

A zene a lélek nektárja, melytől örök ifjúságot nyer; legbensőbb barát, ki minden lelki fájdalmat vigasztal. Csak a zenének van erre hatalma; a zene nyelve nem földi, s a lélek fájdalmát sem írhatjuk le földi szavakkal. A testileg szenvedő betegnek jól esik, ha orvos a leírja a fájdalmakat, mintha ő maga érezné, s csaknem könnyebbülve érzi magát egy ily látogatás után. — Igy a zene — midőn tulvilági nyelvén elmondja a lélek fájdalmait, boldoggá tesz, még akkor is, mikor felszaggatja sebeinket, mikor mint orkán zivatart hoz magával; mert elviszi a sötét fellegeteket, s tiszta szép eget hagy maga után.

De más haszna is van a zenének, mit semmi sem pótolhat ki. A neveléssel kapcsolatban szintugy egyesekre, mint nemzetekre jótékony hatást gyakorol; megovja a kedélyt az elkéseredéstől; nemesíti az erkölcsöt; s mint tökélyre vitt, józan értelemmel felfogható tudomány — melyben kétkedésnek helye nincs — rendszeres gondolkodásra szoktatja még azokat is, kiket többnyire a rossz nevelés elrontott.

Már a görögök felkarolták a zenét, mint a nevelésnek lényeges részét. A reformatio apostola, Luther, oly szépen ír az égi tudományról mint művészetéről, mint az istenitisztelet egyik legszebb eszközéről, s mint a nevelés hathatós segédéről, hogy vissza nem tarthatom tollamat s levelem végén aranymondattáiból néhányat lemásolok.

Menjünk most azon korba, melyben örömeink rövidülnek, mint az őszi napok, s a kellemetlen érzések, fájdalmak, bánat hosszabb lesz, mint a téli éjszakák.

Eljő az unalom rosszra csábító ördöge de hisz már első levelemben e nek élő példáját láttuk Pohos barátunkban, s csak azt kell még megemlítenem: vajmi számosak

azok, kiket a gazdagság kegyébe fogadott, az irigy unalom pedig halálosan üldöz!

Es ti nők, kedves Saroltám! ti vagytok leginkább arra szorulva, hogy legyen egy lelki barátotok, kinek mindent elpanaszoljatok. Ha élő lényvel közlitek titkaitokat, melyek fájni szoktak, nem egyszer tapasztalhatjátok, hogy harmad napra tudja az egész világ, s a bajt bajjal tetézték. Pedig nem szenved kétséget, hogy a bánatot nem jó bezárni; mert a bezárt bánat megmarad és élesebben fáj. — A társadalomban elfoglalt állásoknál fogva minden lépteteket a zsarnok szokás szeszélyes törvényei kormányozzák. elannyira, hogy csak szobátok négy fala közé zárkozva mondhatjátok magatokat s gondolatokat szabadoknak. — Milyen jó barát e magányban a zene, egy jól hangolt zongora! mely veletek sohajt, veletek örvend . . . mennyi minden rosszat megakadályoz e titoktartó jó barát . . . mert hisz — bocsáss meg kedvesem! — rólatok ugyan csak jót, szépet szabad mondani, . . . de mióta a paradicsom ajtaja becsukódott porhüvelyünk előtt (nem panaszképek mondok, mintha ti okoztátok volna) s csak a halál rostáján tisztulhatunk annyira, hogy amaz örök boldogságba me hessünk, mióta, mondom ez történt. azóta annyi egyéb is történt, hogy el lehet engedni a nagybácsi tollának, ha azon ponton áll, hogy . . . egy papirgöcsben elcsuszva, ferde vonást csináljon . . .

Tehát Kedves Saroltám! a zene egyetlen boldogságom életemben és halálomban. —

De mintha hallanám észrevételedet: „Mindezt könnyen mondhatja egy művész, ki egészen beleélte magát a zenébe; de nem mindenkiből lehet művész, sőt kevésnek van hajlama és tehetsége zenét tanulni.“

Elég! . . elég! . . . ne szólj többet édesem! lefegyvereztél, kivettél béketűréséből, s ki kell mondanom ama fontos titkot, pedig megvallom, kedvem lett volna szép hugocskámat még egy pár levél folyamán át boszantani.

Halld tehát, hogy miért irok ily nagy szorgalommal.

A jó barátok és rokonok kétképen használhatnak egymásnak: vagy pénzzel, vagy jó tanácsal. — Nem mondok, hogy halálom után tőlem semmit sem örökölsz; mert hisz mint műkedvelő az életet soha sem hanyagoltam el. Örökölni fogsz néhány holdat, az ezeken legelő pár vén lovat, vén ökröt és fogatlan birkát. — De mindez muladó, sőt ha nem vagyunk okosak, hasznát sem vehetjük.

Adok tehát egy pár jó tanácsot, mit legalább én többre becsülök az általad öröklendő ingó és ingatlan vagyonoknál.

Ezen jó tanácsomat röviden és előlegesen így fogalmazom: — adj gyermekeidnek igaz jó magyar nevelést, hogy aranyhajú leánykáid annak idejében derék magyar hölgyek lehessenek.

E rövid, de tán igen is felsallangozott frázis után ne gondold, mintha egy második „Emil“t, vagy jelen esetben „Emiliát“ fogok írni, s a nőnevelésnek legkisebb részleteire kiterjeszkedem. Kivánatos lenne ugyan egy oly — toll, mely a sok rétegű port leseperje, a fonákságokat, visszaéléseket könyörtelenül kigunyolja, egy emberbarát, ki a tévelygőknek utat mutasson; de mindezt avatottabbakra bizom, s a nevelésnek csak egyik ágáról, a zenéről mondom el tapasztalataimat, melyeket nem annyira könyvekből, mint magából a zenedetből gyűjtöttem.

Én csak a zenében és jó emlékedben élek; te pedig gyermekeidnek kell hogy élj; mert a jó anyák élete gyermekeiké, kik a jövő kort fogják teremteni.

Mit nem tennék meg értted kedves Saroltám! és te mit nem tennél meg gyermekeidért!

Im előtted áll a fontos titok, s csak a te figyelmed ne fáradjon ki, én daczolok fájós hátammal, a jövő alkalommal

addig fel nem állok asztalom mellől, míg mondandómat el nem végeztem.

Ha nagybátyád nem volnék, . . ha hugom nem volnál, . . ha leány volnál . . de mi haszna ábrándozom . . .

Isten veled.

Szerető nagybátyád
N. N.

U. I. Fentebbi ígéretem szerint im ide jegyzem Luther zenére vonatkozó aranymondait.

„A szép művészeteket Isten tartja fenn, nem az emberek.

Mert a tudomány és szépművészet minden nemében ő állítja elő azon nagy tehetségeket, kik — habár a világ nagy hálátlansága áll utjokban — a művészetet széppé, becsessé és nagygyá teszik.

Nem osztom azon véleményt: hogy az evangéliumnak földhöz kell nyomnia és elenyésztetnie a szépművészeteket. Sőt inkább minden művészetet, különösen a zenét, örömmel látnám annak szolgálatában, a ki azt adta és teremtette.

Nem mindenkinek adatott, hogy művésze által a halottakat feltámaszssa. Isten a tehetséget bölcsen osztotta ki s csak annak van hivatása, a kit ezzel megajándékoz.

Ezért, midőn valaki minden hivatás nélkül utánozza azt, a mit mástól lát, emberi, sőt ördögi dolgokat mivel, mely hasztalan és ártalmas.

Igy szokták utánozni a hamis hitűek Isten szavát, midőn ugyanazon hitet hordják nyelvükön.

Ezért ha Isten felállítja remek műveit, a majmok ingerlődnék; a nagy tömeg a majmokat követi.

Ilyen volt a világ kezdetül fogva.

Azonban a kit Isten megáldott, a ki Istentől hivatva van, maradjon hű hivatásához, s ne figyeljen a világ hálájára vagy hálátlanságára.

Tapasztalta n, hogy ha a szép művészetet helyesen, és alaposan tanítják, hogy azt mindeuki felfoghassa, ha csak nem eszelős, ilyenkor nem akarnak tanulni, a fiatalság rest, lehangolt, hanyag.

Tapasztaltam azt is, hogy mikor a szépművészet legfelső fokra jut, épen akkor szokták leginkább lábbal tapodni.

A zene egyike a leghasznosabb művészeteknek.

A zene elüzi a szomorúság lelkét, elüzi a gonosz lelkét, mely rosszul érzi magát ott, a hol ének mellett a szívnek lelki öröme van.

Sokan vélik azt a nyakasok közül, kivált a nemesek, hogy a zene kirekesztése által megtakarítottak fejedelem pénztárában 3000 forintot; és haszontalanságokra kidobnak 30,000-et.

Királyok, fejedelmek és országnagyok kötelessége a zenét pártfogolni. Mert a művészetet csak ők tarthatják fenn. És ezt elfojtani nem szabad; mert vagy Isten akara:ta szerént tökélyesedünk a hasznos művészetek, tudomány által, vagy visszamegyünk a medvék és farkasok közé.

Részemről ha gyermekeim lennének s anyagi helyzetem engedné, nem csak nyelv, történelem, hanem számtan, zene és ének lenne nevelésem főtárgya. Utóbbiak azon gyermekjátékok, melyekben a görögök nevedtek, s melyek által csuda-ügyes emberekké váltak.

A zene már magára felét teszi a nevelésnek, s mint szigorú felügyelő arra vigyáz, hogy az emberek mérséklettebbek szelidebbek, erkölcsösebbek, okosabbak legyenek.

A zene a szükség- s ugy szintén minden szenvedésben a szívnek vigasztalója.

Egy édes dalnak csak a szövege is kellemesen hat s annak fődallamai szintén vigasztalók. A művelt zene pedig (Luther itt az öszhangzatos zenét érti) Istennek csudateremténye és ajándéka, sokkal többet tesz arra, hogy a szív elégtül, enyhült és megújult legyen. — Engem ezen isteni adomány gyakran annyira emelt, hogy új erőt kaptam prédikálni.

Az ének az időtöltés és gyakorlatok legjobbika.

Nincs ennek semmi köze a világgal s ügyes-bajos dolgaival. Az énekes nincs eltelve gonddal, mert éneklés által elüzi azt magától.

A zene közel áll a hittanhoz. Csekély zenei ismeretem elvesztését semmi áron sem lehetne kárpótolni.

A zenében kell gyakorolni a fiatalságot, mert általa derék ügyes emberekké válnak. E végett a zenét, mint általában szükséges eszközt az iskolákban fenn kell tartani.

A régiek bölcsen rendezték, hogy az embereknek valamely hasznos és becsületes foglalkozásuk legyen, mely megóvja őket a dobzódástól, fegyelmetlenség s erkölcstelen játékoktól. En két foglalkozást szerettek legkülönösebben: a zenét és lovagi játékokat, vívást, küzdést, testgyakorlatot. — A zene elüzi a setét gondolatokat, emezek pedig erősítik a testet s egészségünkre nagy befolyással vannak. — Továbbá így az emberek nem lesznek kicsapongók, kártyások, léhák, a mint — fájdalom — városainkban láthatjuk.

Mit mondjak az emberi hangról, melyhez egy hangszert sem hasonlíthatunk? mert Isten oly kellemmel ruházta fel, hogy nagyszerűségét értelmünkkel fel nem foghatjuk.

Ki az éneket megveti, azt a rossz szellem természetellenesen ösztönzi, holott a természetnél fogva egyedül Istennek, a mindenség teremtőjének, oly nagyszerű ajándékok adójának, mint a zene, kellene szolgálnia.“

Igy ír a felemelkedett lelkű reformator. De én kedves Saroltám!

„Bezárom már bus szívemet“

s inkább éneklek egyet magamban, hogy elűzze szomorúságomat. Hogy ne volnék szomorú! ha ezen aranymondatok után viszonyainkra gondolok!

N. N.

(Vége köv.)

Aranymondatok.

Juliától.

— A nevelés legnagyobb hibája abban áll, hogy legnagyobb részt olyan dolgokra tanítják a leányokat, melyek által rokonszenvet gerjeszhetnek ugyan, de legritkább esetekben egyszersmind arra, hogy e rokonszenvet hosszú időre is biztosíthassák részükre. Tanulunk zongorázni, táncolni, idegen nyelveket, és több olyan dolgot, melyeknek, bármilyen szépek legyenek is, a házasságban csak kivételes esetekben vehetjük hasznát, és nagy részt gyakorlathányból ismét elfelejtjük.

— Mondd meg, miáltal biztosíthatom legjobban férjem szerelmét? — kérdé tőlem egyik kedves barátnőm a napokban. — Az által, hogy mindig jobban szeresd — felelém neki. — A férjek — férfiak, de ha igazán szeretjük őket, néha akaratuk ellen is kénytelenek elismerni igaz értékünket.

Egy hét története.

— Jan. 7-ken. —

Jerünk Bécsbe. — Érczkötélékek. — Az Allgemeine legújabb „megczáfolatlan” adatai. — Egy kedves népdal. — Miben hasonlítanak a magyarok különbség nélkül a nőhez. — A szív logikája. — Miért ohajtja tárczairó azt a kis kirándulást. — A hol a magyar név diadalokat arat. — A legnevezetesebb esemény. — Nagy műélvezet. — Reményi mint művész. — Mit szabad a lángésztől követelni. — A nagy szellemek szabadalma. — Reményi mint ember. — Mit keres Reményi Bécsben? — A „professorok.” — Bécs hajdan és most. — Reményi megbódítja a „proffessorok”-at. — Valkmann négyesei. — Egy kitünő hegedűsnő. — Egy megbódított lángész. — Különös is az a magyar föld. — Markó titka. — Egy nő, ki a távolban magyarokká neveli fiait. — A művész öröksége. — Ne feledkezzünk meg távollévő testvéreinkről. — A nőgyesületi vigalom. — Hit, remény, szeretet néhány krajczárért. — A nemzeti Muzeum. — A kincsállványokká kinevezett mosogató szekrények. — A Muzeum kertje siratja a rossz hangversenyeket. — A Lloyd társulat —

Bátorságot veszek magamnak tisztelt olvasónőimet egy szivességre fölkérni: kísérjenek el egy kissé Bécsbe! Kérem ássan, nem úgy értettem; tudom, hogy mindamellett, hogy immár érczkötélékek fűzik hazánk szivét a birodalom fővárosához — a vaspántokat értem — és mindamellett hogy az „Allgemeine” csak a mult héten újra — és Isten tudja, hányadikszor — bebizonyította az ő szokott „megczáfolatlan” adatai által, hogy a pesti egyetemi fiatalság teljességgel nem tudja elviselni azt a tájdalmat, hogy immár német nyelvű előadásokban nem részeltetik; mindazonáltal mondom, mégis jól tudom, hogy olvasónőink egytől egyig nagyon jól ismerik ama szép népdalt, a melynek minden versszaka így végződik:

„De a szivem csak azt sugja:
Jobb otthon!”

Nem is említve azt, hogy a magyar ember, egy tekintetben különbség nélkül a nőhez hasonlít: azon tekintetben t. i. hogy ha valamely dolog nem tetszik neki, hiábavaló minden capacitálás, csak az a felelet reá: nem tetszik; persze, hogy az, a ki a szívek lélektanában nincsen beavatva, önféjűségnek, cultura-hiánynak nevezi az ilyen: nem tetszik-féle argumentumot; de mi — azaz, bocsánat, azt akarom mondani, de kegyetek, szép olvasónők, legjobban tudják, hogy a szívek sokszor erősebb logikája van, semmint az észnek, és a rokon- és ellenszenv valamivel magasabb szellemi birodalomból származik a pusztá szeszélynél, mert az észnél ritkábban csalja meg az embert. Mikor tehát a magyar ember — azaz akarom mondani: a magyar nő azt mondja: nem tetszik, ne is disputáljunk vele többet, bizonyára neki van igaza.

Hanem hát mégis csak a mellett maradok: kísérjenek el egy kicsit Bécsbe; tudják, csak úgy képzeletben, ámbar valóságga még jobban szeretnék így egy kis kirándulást tenni, ha nem is épen Bécsbe, hát máshová; legalább szerencsém volna, egytől egyig személyesen megismerkedni e lapok kedves olvasónőivel; mert hogy kedvesek, arról tanuskodik nekem az, hogy — e lapok olvasónői. Egy kis hiúság biz ez, de megbocsátható hiúság; minden anya a — maga gyermekét találja legkedvesebbeknek.

Igen, de minek mennénk mi oda? — kérdik tőlem türel-

mes olvasónőim. Ne féljenek, nem fogom odavezetni, a hová magyar ember nem szeret járni; sőt olyan helyre vezetem, a hol a magyar név diadalokat arat; ? Igenis, kérem lassan! azért kell oda rándulnunk: a legnevezetesebb esemény ez e héten, az „Egy hét történeté”-ből tehát ki nem maradhat.

Hát ha még azt is mondom, hogy a nemzeti érdek mellett még nagy műélvezet várja ott olvasónőinket. hogy Reményi Ede most hangversenyeket ad Bécsben!

Tudom, hogy erre mindnyájan egy szív egy lélekkel az mondják: de erre csakugyan megyünk. Mert olvasónőink bizonyára nagy élvezetet találnak Reményi játékában; olyan nagy élvezetet, hogy érte nem csak egy kis utat tesznek, de még egy kis — fesztelenséget is elnéznek; tudom, Reményi kissé szokatlanul viselte magát pár helyütt; de Reményi nagy művész, lángelmű művész a maga nemében, és a lángésztől nem szabad egyebet követelni, csak azt, a mire teremtve van. Kegyetek neunde olvasták a világhírű emberek életrajzait? no akkor bizonyára azt is tudják, hogy a világon a legnagyobb lángesznek nem ritkán a legkülönösebb emberek voltak a társaséletben; hiába a nagy szellemeknek meg van az a szabadalmuk; másképp gondolkodnak, másképp éreznek, és különösen a pillanatnyi fölhevülésnek vannak alávetve, és a ki azért valami komolyan meg tud reájuk neheztelni, csak azt mutatja, hogy — nem tud igazán lelkesülni a művészet iránt, a mely szintén csak a fölhevülés szülöttje.

Aztán van Reményinek a hegedűn kívül olyan tulajdonsága, mely még akkor is képes volna őt szeretetreméltóvá tenni, ha az ő olykori szokatlan fesztelensége több is volna pillanatnyi hangulatnál: e tulajdon: az ő valóban ritka nemes szíve, áldott jó lelke: a ki őt közelebből ismeri, tudja, hogy nincsen az az áldozat, melyet szeretteiért hozni ne tudna: száz ezreket hegedült már össze és mind mások számára; külföldön a künrekedt magyarok közt osztotta ki hangversenyeinek gazdag jövedelmét, minden tekintet nélkül önmagára, itthon pedig a legnemesebb, legfölképzettebb fiu, a ki csak jó öreg anyjáért él; ilyen szívek valóban sokat lehet megbocsátani.

Tehát Reményi Bécsbe ment hangversenyezni? Igen is drága Nagysám; és — ne tessék azon csudálkozni, — mint hazafi és mint művész egyaránt helyesen cselekedett, hogy odament. Mert midőn Reményi tavaly körutját tette a hazában, egynehány külföldi „professor” némi kicsinylő, lenéző mosolylyal olvasta, hogy a magyar művész mindenütt nagy diadalokat arat; igen kevésre becsülték mind Reményi művészetét, mind pedig a magyar közönség műizlését; „ezigányvirtuoz”-nak gunyolták a nagy művészt, a nagy elragadtatást pedig — csárda-zajnak. Hogy Reményi már ezelőtt a nagy világvárosokban szint ilyen nagy tetszésben részesült, az keveset nyomott a professorok előtt; mert hát előttök csak az az igazi művész, a ki a bécsi közönség előtt „sarkantyuit kiérdemli;” vagy husz évvel ezelőtt csakugyan valóban műértő közönség volt Bécsben és ennek alapján még a mostani is megtartotta — régi nevét, és azt a jogot octroyálja magának, kicsinyleni mind azon tehetségeket, a melyeket — nem ismer; azért választá Reményi épen Bécsre újabb fellépéseire; Jázon elindult Colchisba, hogy az elismerés aranygyapját kézhez kerítse; és ez a legfényesebben sikerült is neki. A bécsi lapok — még a mi ismeretes kedves jó barátaink is — a legnagyobb elragadtatással szólnak hazánk

kitünő fiáról; most már elismerik, hogy Reményi nemcsak a legelső „zigány,” hanem egyszersmind a legkitünőbb művészek egyike, a ki az ugynevezett klasszikus zenét is csak olyan tökélytel tudja előadni, mint a mi gyönyörű népdalainkat. És a bécsi lapoknak e nyilatkozata valóban nagy diadal a művészre és édes elégtétel a magyar közönségre nézve.

És mialatt egyik ünnepezt hazánkfia az osztrák birodalom fővárosában aratja a dicsőséget, addig itt egy másik nagy tehetség a mi fővárosi közönségünket ragadja el. Volkmann-t értjük, a kiről a legilletékesebb zenebírálok azt írják, hogy a jelenkor egyik legkitünőbb zeneszerzője. Mult vasárnap rendezé elsősorú hangversenyét, mely alkalommal kizárólag saját művei adattak elő és a tetszés — de mit mondok: tetszés! az elragadtatás olyan nagy volt, hogy valóban szeretettük volna, ha ama bizonyos professorok közül, a kik a magyar „műérzek”-ről olyan kicsnyilőleg szeretnek nyilatkozni, szintén jelen lettek volna néhányan; hadd látnák, milyen édes gyönyörrel hallgatta a pesti közönség e klasszikus zenét! Sokat tett hozzá a valóban szép, összevágó előadás is; kiváltképen pedig szépen játszottak a két Huber, Theindl, Kirchlechner és a Kuller testvérek (e két utolsó: hölgyek, kik közül az egyik: Czeccilia különösen szépen játszik a hegedűn). És örömmel jegyezzük föl, e hangversenyen kivételesen igen nagy és diszes közönség volt jelen. Meglehet ezentul szabálylá lesz a kivétel.

Volkman idegen nép szülöttje ugyan, de azért bátran magunkénak nevezhetjük; nemcsak azért, mert már vagy husz év óta hazánkban él, és itt teremtette halhatatlan műveit: hanem azért, mert hő szeretettel ragaszkodik hazánkhoz, velünk érez, velünk örül, velünk gyászol, miként azt „Visegrád” és „Széchenyi emléke” című gyönyörű zeneművei mutatják: a ki ilyen nemzeti hangokban fejezi ki szíve meleg érzelmeit, azt jó lélekkel édes magunkénak mondhatjuk. Különös is az a magyar föld; a ki tiszta szívvvel, romlatlan lélekkel ide származik, az rövid idő alatt hazául megszereti, és a ki tőle elszakad, soha sem bírja elfelejteni; az elsőre Volkmann, az utósóra pedig egy másik halhatatlan művész: Markó, a nem rég elhalt kitünő tájfestő — újabb bizonyosság.

Midőn e nagy mestert kérdezték, hogyan tudja ő azt a senki által utól nem ért költészetteljes buskomolyságot festményein kifejezni? azt szokta volt mondani: Onnan, mert fejlethetetlenül élnek lelkemben az én hazám képei és mert nagyon fáj a lelkem utánuk! — Markónak e szavai tán sokak előtt ismeretesek; de a mit kevesen tudnak e hazában, az, hogy Markó neje nem kevesebb rajongással csüng hazánkban. Harmincz éve már, hogy e magyar nő a hazától elszakadt, de még most is édes fájdalommal magyar nőnek vallja magát; nemcsak szóval de tettel is; midőn néhány évvel ezelőtt a hazánkba visszatért ifjabb Markóval először találkozám, nagyon feltűnt előttem tiszta magyar kiejtése; akkor még hibásan beszélt a mi nyelvünket, de kiejtése tökéletesen tiszta volt; kérdeztem is tőle, hogy küzdhetette le ez, idegenre nézve valóban nagy nehézségeket? — Nem volt mit leküzdenem — felelé erre az ifju művész — sokszor hallám e nyelvet imádozt jó anyámtól; nagyon szerette volna, hogy anyanyelvünké legyen a magyar, és midőn látta, hogy ez Olaszországban (a Markó-család Florenzben lakott) lehetetlen, hát legalább imádkoznunk kellett az ő nyelvén; minden este magyarul kellett a „Miatyánk”-at elmondanunk. Így oltotta gyermekei szívébe a magyar haza iránti szeretetet az a nő, a ki több mint harmincz évet idegen földön töltött!

És e nő most szükaég és nélkülözések között tölti öreg napjait; férje a dicsőségnek, a halhatatlanságnak élt és — elfeledkezett róla, hogy családja jövőjéről is kell gondoskodnia; ha mázolásra adja vala magát, ha fényképészettel foglalkozik,

most tán kinevezzék birna családjá, de mert a művészetnek élt, özvegyének nyomorognia kell!

Csak elismerést szavazhatunk tehát a pesti képzőművészetek társulatának, hogy a kitünő művész özvegye és ritka honleány részére önkéntes adakozásokra szólítja föl a közönséget, és megvagyunk győződve, hogy e felszólalásnak megfelelő eredménye is leend. Vajha e szerény szavak által is előmozdithatók valamivel ez emberbaráti ügyet! Mi szép lesz, ha megtudják, hogy mi itthon nem feledkezünk meg távol levő testvéreinkről.

Nem kevésbé szép és pártolásra méltó a pesti nőegyesület által f. hó 19-kén rendezendő álarczos tánczvigalom. Már mult számunkban érintettük e vigalom emberbaráti célját; azt azonban nem írtuk meg, hogy az egyszersmind sors húzással lesz egybekötve; több mint három ezer nyeresemény fog ez este kisorsoltatni, köztük igen értékes tárgyak is; de legfőbb érdekét mégis csak a jótékonyági cél teszi; hány szegény embernek adunk ezáltal egy-egy kanálnyi levest, egy kis tüzelőfát vagy meleg gúnyát ebben a hideg téli időben; hány betegnek orvosságot, és hány kétségbeesettnek adjuk vissza a hitet, a reményt, az élet iránti szeretetet azon néhány krajczár által, melyeket mulatságra szánunk! A kinek tehát kedves olvasónöink közül kedve volna hozzá járulni e jótékony vigalomhoz, annak e lapok szerkesztőnöje is szívesen szolgál jeggyel; egy-egy belépti jegy ára a sorsjeggyel együtt csak 1 ujforint; külön pedig egy-egy sorsjegy ára 70 kr. Az álarczos vigalom a nemzeti színházban fog megtartatni.

Vajha a nemzeti Muzeum számára is találkoznék egy Bohus-Szőgyényi Antónia! Mert a nemzetnek ez egyetlen gyűjteménycsarnoka olyan szegény, hogy — fájó szívvvel mondjuk — bizony-bizony ráfér egy kis ajándék Isten nevében. Mikor még anyia sincs, hogy azon nagybecsű ritkasággyűjteményt, melyet jeles hazánkfia: Xantus, számára Amerikából hazahozott — rendszeresen fölállithassák! Nincsenek meg neki az ahoz való szekrények, sem pedig pénze, hogy azokat csináltasson! A mi szekrényei vannak, azok is magán ajándékok, és azokat kivéve, melyeket b. Sina Simon egyenesen e végre csináltatott, bizony látszik rajtuk, hogy eredetileg más használatra voltak szánva. Van olyan is köztük, mely — mosogató szekrényből léptetett elő kincstartóvá; és a szemlélőnek, midőn e tarkabarka szegénységet látja, önkénytelenül elfogódik a szíve; mintha csak zibbvásári boltban volna! És épen úgy vagyunk a muzeumi kerttel; annak jókarban tartása legalább 600 frtba kerül évenként; eddig a hangversenyekért járó díjakból gyűlt be ez összeg; de az idej hangversenyi év ama bizonyos egyiptomi sovány évek közül való volt, mert csak 100 frtot jövedelmezett a Muzeum részére; a kert tehát sok mással együtt a legszomorubb jövőnek néz eléje. Mindezen bajoknak az országgyűlés fog véget vetni, majd ha lesz t. i.; addig azonban bizony nem ártana neki egy kis mellékjövédellel; kiváltképen pedig a pesti Lloyd társaságnak ajánljuk azt figyelmébe; a derék társulat legközelebb elhatározta, hogy a termében rendezendő hangversenyek díját jótékony célokra fordítandja; ne feledkezzék meg tehát a Muzeumról és a Muzeum kertjéről!

Ugy szeretnék valami olyast is írni, a min nevetni is tudnának egy kicsit kedves olvasónöim; de mikor egy egész hosszú hét alatt semmi örvendetes nem történt! tudja Isten, olyan komoly ez az élet. Tehát Isten velünk!

Az „irodalomtámogató vállalat“ érdekében.

A lefolyt hét alatt ismét szép számmal jelentkeztek azon lelkes irodalompartolók közül, a kik e szép és nemes irányu vállalatot támogatják. Valóban jól esett ezt e héten tapasztalnom; mert mi tagadás benne! a mult hó végén már már kétkedni kezdék e vállalat létrejöhetésén; az aláírási iver beküldésére előleg kitűzött határnap lejárandóban volt és még alig néhány százra ment a jelentkezett partolók száma! Hol van még azon ezer partoló, a kik szükségesek e szép és közérdekű eszme valóítására! De már e hét arról győzött meg, hogy — hála Isten! — alap nélküli volt aggodalmam. Az aláírási idő lejárt, de azért a lelkes honleányok egyre buzgólkodnak és az irodalombarátok egyre jelentkeznek ez ügy támogatására. E héten ismét több mint hatvan partoló csatlakozott! És így

megyen ez majd folytatólag napról napra, hétről hétre, míg Isten és a lelkes ügytársak segédelmével, megkívánható számban együtt lesznek a résztvevő irodalomkedvelők. Azért kérem mélyen tisztelt honleányainkat, ne kössék magukat időhöz; itt vannak a téli esték, mikor az embernek kétszeresen édes élvezetet nyújtanak a nemes olvasmányok, és ezáltal kétszeresen is kész segédkezést nyújtani az ily vállalat életbeléptetésére mely egy részt a nemes olvasmányok olcsóbb módon terjesztését czélul kitűzte magának: ilyen pedig bizonyára minden valamire való helységben van egynéhány! Uram Istenem! valóban szomorító volna, ha ilyen vállalatra sem lehetne ezer partolót találni! Akkor igazán szégyelneim kellene magamat, hogy ez eszmét megpenditettem, holott én boldognak érzem magamat e miatt; mert tudom, hogy ez eszmének a buzgó részvét életet is fog adni.

És most folytassuk az ujjlag jelentkezett partolók közzétételét:

Esztergom: Tőkey Teréz ivén:

Ulrich Béla.

Fleck Teréz.

Heismann Luiza.

Tőkey Teréz.

B. Bocskárd: Heves Gábor.

Insbruck (Tiro): Ebner-Csath Ilka.

Berczel: Pongrácz Károlina
Tápió-Szele. Geszner Emília.

Maros-Vásárhely: Teleky József ivén:

Rétsey Mari.

Szilvássy Ilona.

Biró Pálnő.

Teleky József.

Fogaras: Herszényi Lászlónő ivén:

Köntzei Károly.

Uzoni F. Izsák.

Meszlényi Károly.

Herszényi Lászlónő.

Pest: Peti sz. Váli Mari ivén:

Váli Ferencz.

Török Ilonka.

Peti Józsefné.

Szöllős-Győrök: Kovács Peti Mari ivén:

Vogel Riza és Karolina.

Bárány Elek.

Kovács-Pete Mari

Jász-Berény: Farkas Panka

ivén: *)

Ferenczi Viktória.

Dorbay Antal.

Farkas Péter.

Körtefája: Özv. Herczeg Jánosnő.

Gr. Lázár Klára.

Pest: Kaiser Gabriella.

Vancsary Sándor.

Jász-Kisér: Mocsy-Nagy Terézia.

Alsó-Gárd: Intze Ilka.

Pest: Wodianer Zsófia.

Nagy-Várad: Baranyi Károlynő szül. Nagy Rebeka.

Abony: Gyulai Gáal Vilma ivén:

Gyulai Gáal Vilma

Karácsony Anasztázia.

Hunyady Jozéfa.

Török-Lucza Mária.

Antos Radák Kata bárónő.

Márton László.

Scheftsik Hermina.

Álgyay-Balogh Ágnes.

Neppel Ferencz.

Sivó Gyula.

Kozicz Sándor.

Kormuth Fanni.

Serák Mária.

Majer Fanni.

Balogh Örszébet.

Abonyi Lajos.

Ágay Jozéfa.

Gulner Jozéfa.

Sivó József.

Ruttkay-Viczián Teréz.

Nagy-Enyed: Szilágyi Miklósné, szül. Török Cornélia ivén:

Szilágyi Miklósné, Török Cornélia.

Cseh Károly.

Felszegi János.

Kenderesy Dénes.

Kis-Nyilas: Krisztinkovich Ignácznő.

Pest: Sebes-Jankó Riza ivén
Sebes-Jankó Riza.

Kolozsváry-Jankó Carolina.

Jankó Róza.

N: Dém: Szabadhegyi-Ferenczy Mária.

Murány: Kerják-Szöllősy Janka ivén:

Menyhárt Riza.

Réger Ida.

Ille László.

Kerják-Szöllősy Janka.

Lesencz: Svastics Elek.

Topolna: Miltényiné.

Öcsöd: Juhász Julia.

(Folytatjuk.)

Végre pedig több rendbeli felszólalásokra értesítjük ez ügy lelkes partfogóit: hogy aláírási iverrel nem szolgálhatunk többé; mind elfogyott, a mi volt; de nincsen is arra szükség; a ki ez ügynek szolgálni ohajt, vegyen egy iv papirt, írja reá, hogy: „Aláírási iv az Emilia által kiadandó 12 kötet könyvre, hazánk elismert íróinak műveire; ezer partoló után évenkénti 600

ft. biztosít ez által az írói nyugdíj javára; előfizetési díj 4-4 kötetre: 2 ft. 50 kr., mely csak akkor küldendő be, midőn a szükséges partoló együtt leend, a mi a lapok által közzé fog tétetni.“ Azt tartom, ez elég, akárminő darab papiron legyen ez írva, elég; hogy részvevőkre találjon egy buzgó honleány kezében.

*) A lelkes gyűjtőnéve már a mult betekben közölve volt.

Az írói segélyalaphoz

ujolag járultak

Lövőről özv. Páál Pintér Antónia	1	frt — kr.
Zsomborról Horváth P. Karolina	2	„ — „
Sz. Udvarthelyről Ábrahámfalvi Ugron		
Lajosnő — Báró Orbán Czeleszta	1	„ — „
Jász-Kis-Érről: Mocsy Nagy Teréz	1	„ — „
N.-Váradról: Baranyi Károlyné, szül. Nagy		
Rebeka	1	„ 50 „
Pestről: Wodianer Aczél Zsófia	100	„ — „
Összeg:		106 frt 50 kr.
Ehez az előbbi:		2034 „ 40 „
Teszen összesen:		2140 frt 90 kr.
		és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk.)

Az írói segélyalap ügyében.

Olvasónőink bizonyára emlékeznek még, hogy a múlt nyáron azon kedves hirt hoztuk, hogy egy akkor Londonban időző honleányunk egyik hozzánk írt levelében száz forintot ajánlott az írói segélyalap részére. Ez összeget a mai rovatban találják meg t. olvasóink. Miért nem szavazunk köszönetet e kitűnő honleánynak e nevezetes adományért? Azért, mert ez újabb tette századrészét sem teszi azon sok jónak, melyek e nemeslelkű hölgy életét kitüntetik; azért minden nap sok sok szegény özvegy és árva rebeg hálát, és küldi föl könyörgését az Istenhez, hogy áldaná meg azt, a ki nekik áldásosztó anygáluk! Tudjuk, hogy e nemes lélek nem jó néven veszi jelen szavainkat, és bocsánatot is kérünk tőle, de valóban nem állhattunk ellen szívünk nógatásának. Oh áldott az a hon, melynek sok ilyen leánya van!

Gazdasszonyoknak.

Győri laska

Egy itcze lisztből 2 tojással s kevés sóval gyúrj rétes-tésztát, a szokott pihenés után nyujtsd ki finomra, de vigyázz, hogy ne szakadjon, hagyd egy kissé száradni az abroszon, ekkor egy leveses tál födele körül késsel meteld ki egyforma levelekre, ez idő alatt forralj a palacsintasütőben zsirt, és rántsd ki ebben a leveleket egyenkint vigyázva, hogy össze ne zsugorodjanak, hanem vízszintesen maradjanak; végy félfont riskását, ezt főzd be tejbe, (lehet ennek vaniglia-vagy citrom-íz is adni) ha kihült, üss bele hat tojássárgát, oszd el ezen mennyiséget 3 részre, az egyikbe tégy reszelt csokoládét, a másik részbe öreg és aprószőlő-czitronádot, a harmadik részbe pedig törött mandulát, ekkor verj 4 tojás tehérért habbá, s oszd föl ezen három részbe. Végy most egy tészta tálát, tégy ennek fenekére egy levelet, kend be ezt az első részszel, ezt borítsd be egy másik levéllel, ezt a másik részszel kend be, erre ismét új levelet a harmadik részszel, s ezt így fölvaltva addig, míg a tészta és rizskeverék engedi, s ha ez így mind együtt van, verj hat tojásfehérből habot, ehhez 3 kanál barackbefőttet, ezen habbal huzd be a már megtöltött laskákat s gyenge tűznél süsd meg; tálald fel azután forrón.

M. I-né.

Forróság ellen.

Igen gyakran történik, főleg kisebb gyermekeknél, hogy borzasztó forróság lepi el egész testüket, mely nem csak hogy elkábitja őket, de szegénykéket nagyon el is erőtleníti; e bajt legalább részint elhárítani róluk, tartsunk a háznál mindig egy darabka savanyu tésztát, azaz tegyünk el kenyérsütéstől egy darabka tésztát, ebből aztán vegyünk egy ökölnyi nagyságu darabot és törjük el jól boreczettel, kavarjunk hozzá egy kis fenyőmagot és egy kis sót. Így aztán vászondarabkákra kenjük a tésztát és kössük fel a beteg gyermek talpára; ha a tészta megszáradt, rakjunk reá friset, ez bizonyára könnyít a kis beteg forróságán. Hogy azonban a tészta ne ragadjon a gyermek talpára, igen czélszerű a gyermek lábát elébb olajjal bekenni; így aztán nagyon könnyen, minden fájdalom nélkül vehetjük le a kovászos ruhát.

Sz. Zs-né.

Irodalom és művészet.

× Medve Imre jelenti, hogy az általa szerkesztett „Tatár Péter“ című bohó lapot előfizetők hiánya miatt kénytelen volt egy időre felfüggeszteni.

× A „Kolozsvári Közlöny“ szerkesztését újévtől kezdve ismét Dózsa Dániel a „Kárpáti Hirnök“-ét pedig Bánóczy Ferencz vette át.

× A budai népszínházban holnap lesz a harmadik és utolsó műkedvelői előadás, melyet néhány egyetemi polgár rendez a népszínház javára. Három kis vigjáték fog előadatni, u. m. „Egy csésze tea“, „Özvegy es proietár“ és „Ő nem féltékeny“. A már eddig rendezett két előadásból a harmadiknak is mind anyagi, mind szellemi tekintetben szép sikert jósolhatunk.

× Nemzeti színházunknál a szerződtetések husvétra már folyamatban van, de eddig kevés biztos hír szivárgott ki a közönség közé. Annyit azonban hallunk, hogy lényeges változások fognak történni színházunk személyzetében, a mennyiben Hollósy Kornélián kívül Campilli és Rotter Mari távozásáról beszélnek: sőt nem lehetlen, hogy Ellinger is elhagy bennünket, mert hirszerint 2000 frt fizetésjavítást kíván, ezt pedig színházunk szűk anyagi körülményei fájdalom, nem igen bírnák meg.

× Lampel Róbert könyvjegyzékében „Ungar und Spanierin“ című német regény van hirdelve, mint Jósika Miklós munkája. Jósika most tiltakozik, hogy ama regényt ő sohasem írta, s nevével a közönség ámitására visszaélt.

× „A falu bolondja“ című népszínmű, mely a budai színháznál hirdelve volt jutalomra szintén pályázott, legközelebb újra elő fog adatni, „Vándormadar“ címmel s egészen átdolgozva. Szerzője Almási Tihamér. Ez előadás annál érdekesh lesz, mert két műkedvelő, u. m. b. Jósika Kálmán és Bertalan Ignác fogják a főszerepeket játszani. — Ugyancsak a budai népszínházban Toldy Istvánnak ismét két kis új vigjátékára készülnek. Az egyiknek címe: „Az universal genie“, vagy: „Huszonhét női szépség;“ a másiké: „Kettő közül a harmadik.“ Ezekon kívül még számos más új darab is van jelentve Molnar színiapján, melyekre az előkészületek most vannak folyamatban.

× Mosonyi „Szép Ilon“ című operája nemsokára zongora kivonatban is meg fog jelenni Rózsavölgyi és társa műkereskedésében. A zenekedvelők e hirt bizonyára örömmel fogadják.

× A magyar képzőművészeti társulat előfi-

zetést hirdet az általa kiadott, „Országgyűlési képviselők“ arc-képalbumának 3-ik lapjára, s egyszersmind új előfizetést mind a három nagy lapra. A föltételek következők: Azonnali előfizetés mellett, mind a három lap ára 6 frt: a kik a már megjelent első lapra előfizettek, azok a két utolsó lapot 3 frtéért kapják; a társulat tagjai pedig mind a három lapot 3 frtéért szerezhetik meg. Az egyes lapok bolti ára 3 frt 50 kr. Az előfizetések február végeig a társulat titkárához, Plachy Ferenczhez küldendők be.

× A Vahot Imre és Gánóczy Flóris által szerkesztett „Történelmi adattár az 1848 ki és 1849-ki magyar hadjáratból“ című munka 3-dik füzetének napokban küldetett szét az előfizetőknek.

× Flóra „Virágcsokor“ című lapja csak ápril hóban fog megindulni.

Budapesti hírvivő.

✧ A lelkes honleány és jeles anya Károlyi Beniczky Teréz asszony engedélyt nyert egy leány-nevelő intézet alakítására. Őt mint kitünőleg művelt és lelkiismeretes nevelőnőt ajánljuk a gondos családanyák és gyermekeik nevelését szívélyesen hordozó szülék figyelmébe.

✧ A pesti jótékony nőegyletnek a Szent István-köszénbánya-társulat igazgatói karácsonyi ajándokul 50 mázsa köszönet ajándékoztak a szegények közti kiosztás végett.

✧ A hitelintézetet a sors nagyszerű újévi ajándékkal lepte meg. Ugyanis a hitelsorsjegyek legutóbbi huzásánál a 250,000 frtnyi főnyereményt maga a hitelintézet nyerte meg.

✧ Ezelőtt másfél évvel egy társaság alakítása hozatott indítványba, „első magyar utazási társaság“ cím alatt, melynek célja oly egyes hazafiakat, kik a külföldön tudományos utazásokat akarnak tenni, pénzzel és egyéb segédzerekkel gyámolítani. E társaság alapszabályait a helytartóság közelebb megerősítette. Gr. Széchenyi Ödön és b. Lopresti Árpád, mint e társulat kezdeményezői, fölkérik tehát mindazokat, kik a társulat alakítására gyűjtőiveket vettek át, hogy azokat hozzájok az „Angol királynő“ szállodába mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

✧ Pest megyében a rablás, rablógyilkosság és gyújtogatás büntetteire nézve f. hó 3-án a rögtönbíróóság kihirdetett. Ez intézkedés a főnnebb elősorolt büntettek gyakori előfordulásával indokoltatik.

✧ Bognár Vilma legközelebb Kolozsvárra készül vendégszerezni, hová ugyane célból a Szigligeti-nővérek már meg is érkeztek s a tavaszig ott fognak maradni.

✧ A magyar írók segély-egyletének pénztárnoka: Szathmáry Lajos, az igazgató választmány intézkedése folytán felkéri mindazokat, kik az írói segélyegylet javára aláírásokat gyűjtöttek, hogy izeiket a begyűlt pénzüsszegekkel együtt, Pestről f. hó 10-ig, vidékről pedig f. hó végeig hozzá (üllői ut, köztelek) beküldeni sziveskedjenek.

✧ A Markó-féle képek megvételére újabban b. Vay Miklós és Szógyényi László 29—29 frtot, s b. Podmaniczky Armin 10 frtot adományoztak.

✧ A magyar Akadémia jan. 2-án tartotta ez évi első ülését, melyben Szalay László titkári székét rövid, de szép beszéddel elfoglalván, a helytartó gr. Pálffy Mórnak kétrendbeli iratát olvasá fel, melyek egyikében Szalay Lászlónak titkárrá lett megválasztása helybenhagyatik, a másikban pedig az újonnan választott akadémiai tagok megerősítettnek,

kivéve Tóth Kálmánt, kire nézve az irat így hangzik: „Sajnálattal kell kijelentennem, miként Tóth Kálmán, ki jelenleg politikai vétség miatt fenyték alatt áll, mint levelező tag épen jelen perczben választatott, kinek megválasztásához ennek következtében jelenleg helybenhagyással nem járulhatok.“ Ezután a helytartó ur felszólítja az Akadémia elnökét az összes akadémiai tagok névsorának mielőbbi fölterjesztésére.

— Ugyanezen ülésben jelenté a titkár, hogy decz. 31-ig mint határnapig, a gr. Teleki-alapítványból kihirdetett 100 arany jutalomra a következő vigjátékok érkeztek be: 1) Ábránd és való, 2) Hűség hűtlenségből, 3) Nem házasodunk, 4) A nőuralom, 5) Nagy világ, vagy: Épen jókor, 6) Makulay és Kapulay. Ez utóbbi 5, a többi mind három felvonásos. — A Karácsonyi-jutalomra szintén hat komoly drámai pályamű érkezett be, u. m. 1) Zách Feliczian, szomorujáték 4 felv. 2) Mohácsi vész, dráma 5 felv. 3) Mózes, tragoedia 5 felv. 4) Keresztény és pogány, tört. szomorujáték 5 felv. 5) Bünt bűn követ, dráma 4 felv. 6) Második Lajos király, szomorujáték 5 felv. A vigjátéki jutalom mart. 19-én, a komoly-drámai pedig mart. 31-én adatik ki.

✧ Kunszt József, kalocsai érseknek ismét egy nemes, emberbaráti cselekedetét emlegetik a lapok. Ugyanis a derék főpap, ki a nevelés és oktatás ügyének már egy milliónál többet szentelt, közelebb ismét 44,000 frtot tett le saját vagyonából a kalocsai káptalannál, 9 szegényebb plébánia állandó segélyezésére.

✧ A budai vaspályafőtől a dunapartig hirszerint egy szárnyvonalat akarnak építeni, hogy így a Dunán érkező gabnahajók terhe egyenest a vagonokba rakathassék át, miáltal a szállítási költségek jelentékenyen csökkennének. A tervezett szárnyvonal 800 öl hosszú lenne.

Vidéki hírvivő.

✧ Gyász hír. Tállyán közelebb elhunyt Szentmiklósy Józsefné szül. Hubay Judit urnő, ki mint hű nő, jó anya és lelkes honleány köztiszteletben állt. Legyenek megáldva porai!

✧ Nagyszombat közszeretben állt polgármestere, Schuster Ignác, m. hó 26-án életének 64-ik évében elhunyt. Halála általános levertséget okozott.

✧ Zágrábban m. hó 27-én éjjel egy Coronelli nevű tánczmestert azért macskazenéztek meg, mert tanítványait német tánczokra is oktatni merészelte.

✧ Petriniában három határőr egy ottani korcsmárosnét 15 forintjáért agyonütött. A gyilkosok kézre kerülván, halállal lakoltak.

✧ Somogy megye Körmenđ nevű pusztáján a rettegett rablóvezér: Patkó, fölfegyverkezett bandájával karácsony estéjén Nagy Ferencz földbirtokosnál megjelent, de ott senkit sem bántott, hanem atársaságból a jelenlevő ispant kiszakasztván, ezt lakására kísérték s tőle 2700, mások szerint 3000 frtot elraboltak. Nagy Ferencz nejének a bandafőnök emlékül egy magyar aranyat ajándékozott, mert ez eleinte bátran szembe mert szállni a rablókkal. Patkó bandája 15—20 emberből áll a Dráva, Sió, Duna és Balaton tájain folytatja garázdálkodásait. Maga Patkó, mint mondják, nyakán egy zsinorra akasztva kis pisztolyt visel, mely iránt ha kérdezősködnek tőle, azt mondja, hogy az „orvosság az akasztófa ellen.“ Patkót igen vakmerő és kegyetlennek festik. A rettegett bandát nemcsak a pandurok, hanem a katonaság is üldözöbe vette, de még eddig siker nélkül.

£ Fogarásból írják, hogy közelebb oly nagy hó esett ott, mely Brassó és Szeben közt a közlekedést is megakadályozta.

£ Brassóból tudósítanak, hogy a „Gazetta“ román lap szerkesztője: Murecsán János, ki egyszermind a városi kath. gymnasium igazgatója, a Naszéd vidéke ismeretes pasquillféle adressének közzétételéért, az illető levelezőkkel együtt, fenytő perbe fogatott.

£ Trencsénmegye alkotmányos főügyésze, Noszici Thurzó Mihály újév napján, 53 éves korában meghalt. A derék hazafi kimúltát az egész megye gyászolja.

£ Holdmező-Vásárhelyről értesülünk, hogy az ottani kaszinó legközelebb 400 frtot szavazott meg könyvekre. Éljenek a derék irodalombarátok!

£ Högyészén Vas megyében közlebb egy ottani jó-módu közbirtokosnál egy hét tagból álló haramiabanda jelent meg, s miután egy épen ott mulató fiatal embert össze-vissza vertek, az egyik házi kisasszonyt pedig a nőcselédekkel együtt a pinchébe zárták, hozzáfogtak rablási szándékuk kiviteléhez. Azonban a másik házi kisasszónynak sikerült ezalatt a házból menekülni, s az átellenes cselédháznál lármát ütni, mire a vészharangok is megkondítottán, a nép fölfegyverkezve összecsdült, a rablók pedig, látván hogy szorul a kapeza, jónak látták gyorsan odább állni. Fájdalom, a gaz haramiák közül egyet sem lehetett kézre keríteni.

£ Nagyváradról értesülünk, hogy ott Vida Károly, az ismeretes publicista s a „Figyelmező“, majd később a „Magyar Futár“ szerkesztője f. hó 4-én elhunyt.

£ Pécsen a „házas emberek bálját“ rendeznek, melyben egy házas embernek sem szabad feleségével táncolni. Azok a zsarnok férfiak!

£ Léván vizkereszt napján műkedvelői előadást rendeztek, melynek jövedelme a kaszinói könyvtár megalapítására lesz fordítva. Előadásul a „Mama“ című vigjátékot választották.

£ Tordán az idei farsang igen vognak lenni ígérkezik. Ugyanis az ottani kaszinó a farsang folytán nem kevesebb, mint 10 nyilvános táncvizigalmat szándékozik rendezni.

£ Debreczenben hamis 5frtos bankjegykészítőknek jutottak nyomába. Többen befogattak. A hamis gyártmányok Gácsországbán, Munkács és Máramaros-Sziget vidékén hoztattak leginkább forgalomba.

£ Honigsberg helységben Brassó mellett egy száz legény 14 éves fivérért meggyilkolta, mert félt, hogy az ő egyik rablási tényét, melynek öcsce véletlen tanuja volt, elárulja. A gyilkos befogattott.

Nemzeti színház.

Jan. 1. Dobó Katicza, Tóth Kálmántól. — Jan. 2. „Szép Ilon.“ Mosonyi operája. — Jan. 3. „Az utolsó levél“ francia vigjáték. — Jan. 4. Tell Vilmos, Rossini operája. — Jan. 5. IV László, Dobsa tragoediája. — Jan. 6. Nagypó, Szigligeti népszínműve.

Az újév mégis valamivel érdekesebb játékkrendelőkészített be; legalább felezték az estéket az opera és dráma között, és mi több, egyetlen egy operettet sem adattak elő. Ezzel korántsem azt akarjuk mondani, hogy az operettek végképen száműzessenek a nemzeti színpadról; sőt míg az országgyűlés arról nem fog gondoskodni, hogy a dráma teljesen elkülönítessék az operától — és Isten tudja, mikor lesz az! — addig szükségesnek tartjuk az operettek előadását: mert igen kedvesek és divatosak. Csakhogy épen azért, hogy a közönség igazán élvezze, először lehetőleg szépen, másodsor pedig nem épen gyakran kell azokat előadatni; mert az ilyen fajta műelvek csak olyanok, mint — bocsánat e köznapi hasonlatért —

mint a cukorcsesemegék az ételek között; kevés belőlök jó, de tul a rendén — hamar megunjuk.

A drámai előadásokat illetőleg e héten bizonyára az „Utolsó levél“-et illeti az elsőség. E vigjáték most másodsor adatott; meséjét már első adatásakor közöltük, de vajmi nehéz dolog a mese után e mű becséről ítéletet mondani; mert tulajdonképen nincs is meséje és mégis egyik legszellemdúsabb vigjáték, melyet valaha láttunk. Olyanforma az egész mű, mint valamely tűzijáték: nincsen valódi becse, de azért mégis felséges valami. Tele van a legszokrázóbb humorral, a legszellemdúsabb fordulatokkal; az ember soha sem találja el, a mi következik; valóságos gyönyör ilyen színműt látni, kivált olyan kitűnő játék mellett, mint a milyent ez este színészeinktől láttunk. A legfőbb szerepeket Prielle Kornélia, Rónai, Szerdahelyi és Szigeti adták és mindegyik gyönyörűen töltötte be helyét; kivált Szerdahelyi és Szigeti felséges humorral játsztak; legkitűnőbbben azonban mégis Prielle Kornélia játszott; e nő ma újra bebizonyította, hogy igen kitűnő művésznő; olyan finom, olyan kecses, olyan kifejezés- és szellemteljes volt ma e nő játéka! Figyelmeztetjük fővárosi olvasónőinket, hogy el ne mulasszák megnézni ez előadást; ritka műélvezetben részesülnek általa.

Mindenfélék.

£ Lembergben múlt hó 29-én demonstratiók történtek. Az ottani hivatalos ujság írja, hogy a biztonsági őrség vásár- és ünnepnapokon, rendes polgári egyéneit szokta küldeni a templomokba, azon személyek kinyomozására, kik tiltott énekeket zengenek. Ezen kiküldött egyének egyikét istenitisztelet utángunyszavakkal illették és kövel dobálták; később egy boltosnak, ki menekvésért elősegíté, ablakait zuzták be, mire rendőrség, s később katonaság vonult ki a népcsoportosulások színelhelyére, s a békétlenkedők közül többen elfogattak.

£ Varsóban egy titokban működő sajtót fedeztek föl, mely forradalmi kiáltványok nyomásával foglalkozott. A nyomdatulajdonos: Wroblewski azonnal befogattott. A minap több száz elítéltet indítottak Sziberiába. A kormány nem szokta közzé tenni ítéleteit, s így természetesen nem lehet bizonyosat tudni az elfogottak sorsáról. Varsói érsekké Felinszki, szentpétervári kath. érsek neveztetett ki. Január 2-iki távsürgöny szerint Varsó jelenleg teljesen nyugodt; az ostromállapot megszüntetése kilátásban van.

£ Rastattban közelebb az osztrák és porosz helyőrségi csapatok közt összeütközés történt, minek következtében, hogy a további kihágások megelőztessenek, a város két részre osztott, melyek egyikébe csak az osztrák, s a másikába csak a porosz katonák mehetnek.

£ Sziberiában is ugyancsak furcsa rend lehet. Egy ottani rendőrigazgató egyszer kerülete hivatalnokait kocsija elé fogatta, s így vitette magát a városban, mert e hivatalnokok gyűlést mertek tartani, melyben elhatározták, hogy folyamodnak, miszerint a rendőrigazgató mozdittassék el állomásáról. Loskutoff kerületi főnök pedig az igazgatása alatt levő lakóktól elszedetett minden írószert, hogy ellene ne írhasanak panaszlevelet. Valóban, paradicsomi élet lehet abban a Sziberiában!

£ Halál a gyermeki szeretetért. Erlangen mellett karácsony éjjelén egy német rendőr két nőt, egy anyát és leányát fogott el, s egy helység birájának adta át hazaszállítás végett. Ez a községi szolga által a nőt gyalog tovább kísérteté, de Bruck mellett már az idősb nő kijelenti, hogy nem bir tovább gyalogolni; mire a leány is megállt, nem akar-

ván anyját elhagyni. A kísérő őr erre dühbe jött s a két nőt verni kezdé, s miután ez sem használt, kardját kirántván, a fiatal leányt keresztülzurta. A gyilkos elfogatott. Jó, hogy nem történt Magyarországon e szomorú eset, mert különben jaj volna most a „Pandurenwirthschaft“-nak — a bécsi lapokban.

Szétpattant bombák. A „Sentinella Bresciana“ szerint Veronában a Ristori színház előtt bombák pattantak szét, mincképpen a színház kapusát és egy munkást elfogtak.

Egy orosz ítélet végrehajtása. Michailoff Mihály, lengyel kormányzósági titkár decz. 26-án reggel, lázító iratok szerkesztése és terjesztése miatt vérpadra állítottatott s feje fölött egy kard széttörtvén, még 10 perczig tartó pelengézés után 6½ évre Sziberiába szállítottatott. Az ítélet eleinte 12 évre szolt, a csár azonban kegyelem útján 6½ évre szállította le. A gyalog ut fáradalmaitól a varsói irók megkímélték, saját költségükön számára kocsit és lovakat vásárolván.

Divattudósítás.

Mult havi divatképünkért több felől érkeztek hozzám elismerő nyilatkozatok; reményem azonban, hogy a mostani nem kevésbé nyeri el t. előfizetőink tetszését: az öltönyök rajtuk izletesek anélkül, hogy kiáltó színűek lennének; a finom izlés legbiztosabb ismertető jele: a választékos egyszerűség. — Hogy pedig a farsang elején tánczestélyi öltözéket mutatunk be; ez onnan van, mert — mint már a mult számban mondtuk — ilyen öltözéket a legegységesebb farsang alatt sem lehet egészen nélkülözni. És most engedjék t. olvasónőim, hogy ez öltönyöket részletesen bemutassam.

Az első alakon könnyű, fehér falu s vörös, elszórt virágu grenadin ruha látható. A derék ugyanilyen szövettől készült, s zsinór helyett vörös fodrozott szalaggal van diszítve; e módosítás nem hogy kivetkőztetné nemzeti öltönyünket ősi jellegéből, de sőt inkább még emeli a magyar szabás szépségét és a XVI. századbéli képeken is gyakran láthatni ilyen diszítmenyt. A kötő finom angol tüllből készült, köröskörül szintén vörös szalaggal fodrozva; a finom tüllből álló ujjak csak egy dudort képeznek s csipkével s vörös szalaggal vannak diszítve. A derék alján levő lebbentyű vörös szalagfodorból áll. A szoknya diszítése köröskörül két sor fodrozott vörös szalagból áll, ugyanolyan szalagfodorokból, mint a kötő. — A fejkötő az anyyira kedvelt tutyi-formára van szabva és aranycsipkéből készült; a hátul lelógó szalag pedig fehér nehéz selyem, vörös elszórt virágokkal beszöve. Kedves olvasónőim élénk képzelete által ekként egész részletességben látják maguk előtt ez öltözéket és bizonynyal izletesnek is találják.

A második alak fejéke violaszínű tafotából s fehér gyöngyökből fonott pártából áll; a haj pedig a mostanában igen divatos kétszeres körfonatra van fésülve s hátul, mint a képünkön világosan látható, cifra ezüst fésűvel feltűzve.

A ruha fehér alapu grenadin-ből áll, lilaszínű elszórt levelekkel; az kötő könnyű csipkészetből készült s három sor violaszínű tafotaszegélylyel van diszítve; ugyanilyen, csak va-

lamivel szélesebb, violaszínű tafotaszegély disziti a bő szoknya alját is, mi által igen előnyösen ki van emelve e könnyű szövet szépsége. A zsinóros derek a szép diszmente takarja el; e mente fehér nehéz selyem velourból készült: a rajta látható diszítés valódi antik-magyar, s violaszínű bársonyból áll; különösen ajánljuk ez egyszerű és igen szép diszítést hölgyeink figyelmébe.

Ilyen menték most nem csak velourból, de tafotából, peruvienből, sőt cashemirből is divatosak, még pedig oly módon, hogy a szövet színe a világosabb, a diszítése pedig sötétebb; e diszítés nem csak bársonyból, de tafotából, sőt széles fonásból is készülhet. Láttunk még ilyen szabású diszimentét rózsaszínű selyem velourból fekete tafota diszítéssel, továbbá világoskéket sötét barna rajzzal, a mi mind igen szép és diszes összeállítás.

A tánczestélyi ruhákról most is csak azt ismételtük, a mit multkor mondtunk, hogy t. i. az átlátszó világos szövetek elszórt virágokkal nem csak a legkedveltebbek, legdivatosabbak, de egyszersmind a legmagyarosabbak is.

Az említett virágos grenadinek ára: 1 for. 25 kr. az egészen simáké 80—90 kr. szélessége pedig ½ rőf.

Parancsoljanak velem t. előfizetőnőink, ha olyan öltönyre netán szükségük van; sőt ha tökéletes mértéket beküldenek, el is készíttetem számukra; a mérték helyett azonban legczélszerűbb egy-egy nélkülözhető ruhát felküldeni; ezen legjobban igazodhatik el a szabó.

Rejtvény.

György Klárától

- | | | | | |
|-----|-----|-----|-----|-------------------------------|
| 4. | 5. | 3. | 2. | Hazánk egyik rónatája. |
| | 6. | 4. | 5. | Ez tudja csak, mi az édes. |
| 10. | 5. | 6. | 7. | Halálposta hajdanában. |
| | | 6. | 1. | Szádban van s soha sem látol. |
| | | 8. | 9. | Ekkel, lábunkat kiméli. |
| 11. | 10. | 10. | 11. | Jámbor nő a régi korban. |
| | | 1 | 11. | Hű szerelem példányképe. |

Megfejtési határidő február 8-ka

Jövő héten pedig rendes havi sorsolásunkat rendezzük majd azon t. előfizetőink részére, a kik az utolsó öt rejtvény helyes megfejtését beküldeni szívesek voltak. A nyerevények — még titkok, de bizonyára érdekes tárgyak lesznek.

A 49-dik számban közölt rejtvény értelme: Szécsi Mária. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Balogh Adél, Hummel Emilia, Erdődy Sarolta, Szilassy Ida, Boronkay-Csicseri Lila, Orosz-Nemes Amalia, Eöry Jenőné, Bodrogyi Gizella, Nepper Eleonóra, Pap Ida és Amalia, Márkus Izabella, Csáky Mária, Csánady Kalmánné, Kenessey Emma, Teszáry Ida, Gyurkovits Boda Mari, Majomi Józsefné, Berzsényi Kornélia, Mendelényi Emina, Dubravitzky Antonia, Palty-Stelczer Eliza, Eisenstädter Malvina, Máthé Karolyné, Nagy Irma, Mersics Flóra, Pristyak Vilma, b. Szabó Jolán, Egerváry Tuboly Emilia, Szepessy Péterné, Csicseri Mariska, Pick Zsófia, Szilassy Ida, özv. Bozók Györgyné, Duha Nina, Szelényi Karolyné, Boltizsár Ida, Ember Nelli, Lukinich Matild, Hentaller Batta Szilárda, Nagy Malvin és Irén, Csaby Amalia, özv. Róth Jánosné szül. Szentiványi Florentine, Heldt Gizella, Szokol y Zsigmondné, Tuba Hermin, Teller Emma, Sarossy Laura, Vierl Alosia, Deaky Amalia, Borcsjenői Szabo Borbala, Léva Berenyi Julia, Mányik Hermin és Ernesztin, Farkas Panka, Jeney Albertné, szül. Bartha Róza, Hrabovszky Kornis Julia, Nagy Emilia, Fülöpp, Elekné, Intze Ilka, Vörös Emilia és Sarolta, Dósa Anna, Baranyai Karolyné szül. Nagy Rebeka, Turcsányi Emma, Frombach Berta, Wolnhoffer Gabriella, Pongrátz Karolina, Gaal Ilona.

A karácson-tele rejtvényt megfejtését utólag beküldé: Baranyai Karolyné szül. Nagy Rebeka, Wolnhoffer Gabriella, Pongrátz Karolina.

TARTALOM.

A tél Emiliától. Szegény legény panasza, Pájer Antaltól. Egy kis beszély története, Dr. Kovács Páltól. A szemek, Dr. Pete Zsigmondtól. Arany hal, Dobrov Lászlótól. Két testvér Vértessy Arnoldtól. Egy zenélő nagybácsi levelei, Bartalus Istvántól. Aranymondatok, Juliától. Egy het története. Az irodalomtamogató vállalat érdekében. Írói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Vidéki hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.
Mai számunk melléklete: január havi divatképünk.

A „GALÁDI KÖR” DIVATKÉPPEI



Kiadja Engel & Mandell, Pest.

2-dik szám.

VASÁRNAP, JANUARIUS 12. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Évnegyedre	3 ft. uj pénz.
Félévre, (illetményekkel)	6 „ „ „
Egész évre „	12 „ „ „

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért **6** uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Körtefája. Özv. H. I. gr. L. K. urhölgynek. A czimet a születés adja, de a fényt a nemes szív árasztja reá.

Jász-Berény. F. P. urhölgynek. Reményem, szóval fogom megköszönhetni szives buzgóságát.

Szóllós-Gyórok. K. P. M. urhölgynek. E név mindig kedves emlékeket költ lelkemben. Midőn először honleányaink részvéteért folyamodtam, az első előfizetési ív e névvel jött vissza hozzám. Tartsa meg kérem, jövőre is e megtisztelő jó indulatot irántam.

Fogarás: H. L.-né urhölgynek. Ezer forró köszönet.

M. Vásárhely. T. J. urnak. Köszönet szives buzgóságáért.

Berczel. T. K.) urhölgyeknek. Szavak helyett Tápító-Szele. G. E.) tettel szeretném kimutatni nagy-rabecsülésemet.

Szerkesztői nyílt levelek.

Bécsbe, Agai Adolf urnak. Magánlevelet irtunk. Várjuk a feleletet.

Nemes Albert kedves küldeményét köszönettel vettük; a reánk bizott ügyben eljárunk; előbb azonban tudnunk kell: mennyit kérjünk értök.

„A hatodik nap.“ Sok humorral irt mü; csak hogy a tárgy kissé nagyon ismeretes. Ujabbat kérünk az ön eleven tollából.

N. Szent-Miklósra P. J. urnak. Csak a napokban vettük: két héttel előbb kellett volna postára adni.

A „zöld hó tündére“ nemsokára napvilágot látand. Mikor egy szerkesztő azt mondja: „legközelebb“, azt úgy kell érteni, hogy: mihelyt a körülmények engedik; hát még mikor e szót egy — szerkesztő n ő írja!

Pest: Sz. F. urnak. Bérmentetlen küldeményeket csak rendes munkatársainktól fogadhatunk el.

A többi kéziratról a jövő héten szólunk.

Farkas Albert urat felszólítjuk, hogy e hét folytában okvetetlen jöjjön el hozzánk, nehogy a jövő számban kénytelenek legyünk nyilvánosan kitenni az okot, miért hivatjuk.

H I R D E T É S E K.

Locz Armin Pesten,

csukorgyár, a vasattal szemkört.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — asztallal . 28 frt.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

czimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, színes borítékkal, arczs divatképekkel, szabás és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb mellékletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajzmelléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, hetenkint két szer fog az megjelenni; ha csak 1500-ra növekedik is a lap pártolónak száma, már akkor is **egy nagy történelmi képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig ez eddigi pártolást tekintve, bizton reménylhető.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel vagy helyben házhoz küldve egész évre **12 frt.**, félévre **6 frt.**, évnegyedre **3 frt.**

A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók.

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almásitihamértől. 336 oldal 5 diszes körrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6 dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, irta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Irtá Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Január 10-ken.

3-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A rózsza története.

Szelényi Karolytól.

Qui peut refuser un hommage á la Rose?
Delille.

Nemzedék nemzedék után mult ki, egy virágnemzedék a másikat vetette ki a divatból, csak kevesen bírták a szeszély és izlés változását kiállani; de a rózsza minden kor, minden nemzedéknek kedvence maradt; nem is csuda; a legnemesebb növények egyike bizonyára a királyi rózsza. — Minden tavasz: szülöttjeinek királynéjával ismerte őt el, a meddig csak az emberiség történetét visszafelé tekintjük, mindenkor és mindenhol ő volt a gyöngédség kiváló képviselője: a költők és hölgyek kedvence, a szépség és szerelem jelvénye. Ő az örökké divatozó virág, és épen azért — nem divatvirág.

A föld történetének melyik szakába esik a rózsza születési napja, az előttünk rejtélyes; legyen elég azon meggyőződés, hogy már az édenkertben rózsza diszlett, — vagy elégedjünk meg a következő mesével, mely ekképadja elő születését:

Anacreon, a hellen Hafiz, mondja, hogy akkor lá-

tott először napvilágot a rózsza, midőn „Aphrodite“ a tengerből kiszállt. Egy csepp a tenger tajtékából, mely az isteni tagokon csüngött, a földre hullt, és ottan rózsabokor fakadt; az új hajtás gyökeret vert. és magasan felnőtt, oly végre, hogy a „minden szépek istennője“ nek születési helyét jelölje, és a levegőt, melyet először szítt, édes illattal töltse meg.

E rózsza azonban fehér volt, mint a tajték, melyből eredt. — Vörös színét „Ovidius“ után „Adonis“ véréből, — mások szerint magától az istennőnek véréből kapta. — Mikor „Adonis“ „Aphrodite“ kérelme ellenére vadászni ment. és ott egy vadkan által halálát lelé, az istennő azon siettében, melylyel szeretője segítségére ment. lábát a rózsabokornak egy csipkéjén megsértette; egy pár csepp véreből a rózsákra fecskendezett, ezek azonnal biborvörössé lettek, és kedves illatot leheltek. — Más görög költők pedig így adják elő, hogyan vált pirossá a rózsza: Midőn „Eros“ az istennőnél ebédelt, nectarral telt serlegét feldöntötte, melynek nedve több mellette fekvő rózsát megnedvesítván, fehér színöket pirosra festette.

Kevésbbé érdekes, de annál különösebb azon mahomedán monda, mely szerint a virágok királynéja, a proféta veritékéből származott, miért is a hívő törökök ovazkodnak, nehogy valamely rózsára lépjenek. Mennyivel szebb azon indiai hitmonda, mely „Págodasiri“-t „Wisnu“ feleségét egy rózsában találtnak mondja!

De térjünk vissza Görögországba; ott a rózsza egy-
más után több istennek volt szenteive, és pedig — előbb
„Aphrodité“-nek, azután „Dionyos“-nak, mint a szőlővesz-
sző és az egész viritó természet istenének, — valamint
a „ephesusi Dianá“-nak — kiből a föld ki nem
apadható termékenysége tiszteltetett. — Továbbá ő volt a
Muzsák és Gráciák tulajdona, úgy szintén „Hymen“ a vi-
dor társalgás és „Komos“, az élet istene, rózsakoszorut
hordtak fejükön. Az ókor művészete a „Békét“ — fehér
rózsza, kalászok és olajágakból font koszorúval ábrázolja,
a „Tavaszi“ istennőnek pedig kezébe ad rózsát.

De más ókorbéli nemzeteknél is különösen kegyelt
virág is volt a rózsza, a mint azt számos adat mutatja, szent
és világi íróból.

Igy Salamon „Énekek éneké“-ben a szerető leány szép-
ségéről szólván, azt mondja: „Én vagyok Saron rózsája“
Sirachi Jezusban pedig „Engedelmeskedjete nekem, szent
gyermekeim, és nőjete, mint ültetett rózsza a pataknál.“
A „Bölcsesség könyvé“-ben pedig: „Viseljünk koszoru-
kat fiatal rózsákból.“ „Homér“ is „Achilles“ paizsát ró-
zsákkal díszíti, és azon illatszerek közé, melyekkel
„Aphrodite“ „Hector“ holttestét bebalzsamozta, szintén ró-
zsákat vegyített. „Sappho“ a virágok királynéjának nevezi
a rózsát, „Anakreon“, pedig az ötvenegyedik ódáját neki
szentelte. „Theocrit“ az emberi élet folyamához hasonlítja
„Virgil“ pedig csakugy, mint „Horác“ „Catullus“ „Ovi-
dius“ és „Martial“ gyakran elragadtatással említik.

A rózsza a rómaiak által ismert minden világrészben
volt otthonos; de bizonyára csak azon négy főfaja, melyek
most is Görögországban tenyésznek, ugymint: a csipke-
vagy kutyarózsza, a vadrózsza (melynek az illatos és „Ky-
rene“-ben igen elterjedt pézsmarózsza egyik válfaja) a
pimpernell és a százlevelű rózsza, melynek őshazája „Sir-
van“ és mely csak Nagy Sándor által ültetett át Európába.
A legszebb rózsza a „campaniai“, a legillatosabb a „máltai“,
a rózsajelkészítéséhez legalkalmasabb pedig a „kyrene“-i
volt. Mindezek felett azonban a „paestum“-i rózsza állt; a haj-
dankorban rendkívüli mennyiségben termeltek ott e rózsák
és kétszer esztendőben viritottak; most azonban csak nagy-
szerű imaház romjait látja ott az utazó; rózsát magában
a püspök kertjében is hiába keres.

A régiek leginkább k o s z o r u k r a használták a rózsát
vagy magában, vagy violákkal és myrthusvirággal ve-
gyítve. Az ilyen koszorú készítmódja azonban egy kis
mütéttel járt, t. i. nem az egész virágokat fonták koszoru-
ba, hanem csak leveleiket hárskérgen egymás fölébe, nagy
csomóba kötötték. Ily koszorúkat leginkább vendégség-
nél, még pedig részegség elleni szernek használtak. Továbbá
myrthus és rózsagalyakból font koszorút viselt a római meny-
asszony biborpiros fátyola alatt; rózsakoszorúkkal ékítették
valamennyi isten és nevezetes ember szobrait, miként
hogy a kapuk, melyeken a diadalmos vezérek bevonultak,
rózsafüzérekkel voltak díszítve, és a diadalkocsi körül
szinte rózsákat hintettek! Azonkívül még temetéseknél
volt különösen használathat; rózsákkal tekerték be a ha-

lottak fejét, az elégetés után az elhamvadottak maradványai
közé előbb rózsaleveleket és bort vegyítettek, csak azután
tették le a hamvvederbe, a sirdombok pedig szintén min-
den évben rózsákkal ültetettek be, melyek ápolására a
végrendeletekben nem ritkán tetemes összeg volt ha-
gyományozva.

(Folytatjuk.)

CSAK TE SZERESS...

DOBSA LAJOSTÓL.

Bohó lány, nyugtalanokodol,
Hogy elnémultam ajkádton,
Játszva veled órahosszant,
Csak úgy porosodik a lant...
Félsz, hogy ezért majd a világ
Reád kigyót-békát kiált?
Ne csüggedj el kedves gyerek,
Csókolj, s egy dalt mondd nekem;
Bohó lesz az, mint a világ,
Rövid, mint a jó, a mit ad.

Egy gazdag élt, könnyelmű volt,
Ezüst tála megannyi hold,
A pincze, csür, színig tele,
Száz vendégnek szolt a zene.
„Hajrá, világos reggelig!
Nincsen-e még több mécses itt?
Gyujtsátok föl az asztagot,
Annál tisztábban láthatok.
Megláthatom rózsám szemét,
Hajladozó szép természet,
Ne veszszén el egy mosolya,
Félre, irigy éj fátyola!“
Parancsszavát tett követé,
Az asztag szint' izzad belé;
Szikrákat fuj, füstöt okád,
Lángra gyújtja a palotát...
A palota világánál
A hűtlen kedves odább áll, —
S ki másnak kincset áldozott,
Mánap a hűlt romok felett
A gazda búsan támolyog,
Szedegeti a — lécz szeget.

Értetted a mesét leány?
Oh csak te szeress igazán!
Bennem dicsőség szomszomszaga
Szerelem a valódi kincs:
A dal, pusztult üdv léczszege,
A hír veszett fejsze nyele...
Beszélhet az irigy világ,
Bolond az, a ki arra vágy.
Értetted a mesét, leány?
Oh csak te szeress igazán!
Borulj reám, csókolj, ölelj.
— Fut az élet; használni kell.

Egy kis beszély története.

Dr. Kovács Páltól.

(Folytatás.)

Szemeim kalamajkát — (boldog emlékezetű Manczi nénémnek kedvencz táncza volt hajdan —) tánczolának e végzetteljes betakön; de másodszori áttekintésre is csakugyan azon értelmük volt, mint első pillanatra!

— Mindenható szent ur Isten! sohajtám magamban, házasságunk hatodik hetét járja, s már ily titkos levelezés egy idegen nővel?!

Azután visszaadám Lizinek a lapocskát, hogy tegye vissza ismét helyére, férjem íróasztalára; mert onnét nem szabad semminek elveszni.

Ugy látszék, a durczás leány e hideg, közömbösnek látszó parancs helyett, jutalmat, vagy legalább dicséretet, elismerést vára tőlem.

— Én nem bánom, — felélé fél daczczal, ám legyen! — De nekem az öreg ténsszorongó meghagyá, hogy mindenre ügyeljek a háznál; mindenre! tetszik érteni? tevé hozzá erős hangnyomattal.

— Jól van, jól! tedd — mint parancsolám! — utasítám őt rendre egy tizenhat éves nőtől kitelhető egész szigorral, — mire baljóslatu cziczuskám elfogott egerével férjem szobájába távozék. — Én pedig elkezdém érezni a sértett szív azon leirhatlan kínait, melyeket kisebb-nagyobb mértékben, úgy hiszem, ti is mindnyájan éreztetek már életetekben kedvesim; csak hogy sokkal kedvezőbb viszonyok közt, mint most — én! Mert a szívnek, mint a gyermekeknek, megvannak az ő gyermekbetegségei, melyeken kevés kivétellel körülbelől mindnyájunknak át kell esnünk. — A kisdedeknél, mint egy orvosi könyvből olvastam — első természetes kór a fogláz, mely őket rendesen éltük kilencedik havában, néha előbb, néha utóbb lepi meg, — s jele annak, hogy a csecsemő már nélkülözheti nem sokára az anyai tápot, természettől nyert foggaival maga táplálhatván magát. A szív fogláz a kezdődik nemünknel a 16-dik évvel, néha előbb, néha utóbb, — jeleül, hogy a serdülő leányka nem éri be már a vén dada meséivel, hanem önérzelmeivel, saját szívregényeiből fog és akar ezenül táplálkozni! Boldog a hölgy, kit e szívláz hajadon korában lep meg, mert akkor a betegség felett, ha igen súlyos, consiliumot is lehet tartatnia, — míg a nő, férjére, mint egyedüli házi orvosára van szorítva, ki, bármily ügyetlen legyen a baj gyógyításában, idegen orvost, vagy plane consiliumot maga mellett nem tűr! — Később jönnek az ugynevezett kiütések, ezek közt legveszélyesebb a vörheny, vagy hogy jobban megértsétek, a sarkak, melynek igen sok gyermek esik áldozatul. — A szívnek is megvannak a maga kütegei, melyek mind gyúladással járnak, s gyakran ellenkezőleg gyógyítatván, azaz oly férjhez kényszerítettvén, kihez ellenszenvünk van, végveszélyt hoznak szegény fejünkre! De ha hajadonok vagyunk, ezen is könnyebb segíteni, — mert ha az allopathia nem használ, ott van a homöopathia, mely hasonlót hasonlóval, azaz szerelmet szerelemmel nagyon sükeresen gyógyít. Ha pedig már férjnél vagyunk, ez mind nem használ semmit, — most se orvost, se rendszert változtatnunk nem szabad, ha mindjárt belehalunk is! —

Képzeltetik most válságos helyzetemet, kedvesim! midőn tizenhat éves és egyhónapos nő koromban a szív gyer-

mek-betegségeivel kelle megküzdennem. Már pedig azt tudhatjátok, hogy a gyermek betegségek minél későbbben jönnek, annál veszélyesebbek szoktak lenni s még hozzá magamnak kelle magamat gyógyítanom, ha szerencsésen ki akarék gázolni a bajból! —

Tájékozásul legezészerübbnek véltem recognoscirozni azon tért, honnét az első bomba repült családi boldogságom szétrombolására, hol tulajdonkép a valóságos cusus belli találtatott, a már említettem szerencsétlen postai vevény alakjában. — A paradicsomi kigyó által kínált első almát Lizi már leszakítá; miért ne akarnék én most a tiltott fa alá jutni, meglátandó: van-e még több megízlelni való gyümölcs rajta? Egyszerűen szólva, férjem honn nem léteben annak írószobájába léptem, nem minden kutatási vágy nélkül, bár meg kell vallanom, hogy ezen mesterséget sohase számítám a nemesebbek közé! — Első, mi a hivatalos irományok között szemeimbe ötlék, egy távirtdai sürgöny volt, következő lakonikus idegen, de nálunk azért törvényesen bevett nyelvű tartalommal: Je eher: destó lieber. Mit Sehnsucht erwarte ich sie . . . Emilie! —

Tehát ismét azon Emilia, kihez férjem tegnap a postán ajánlott levelét czimezé!! Ő ezen sürgöny következtében írta tegnapi levelét, — ennek következtében távozott ma! Bizonyosan találkozására van az ismeretlen vetélytárssal a hűtelennék!! — Egy székbe vetém magamat. — Gondolkodám. — Tagadhatlan tényül tünt fel most előttem, hogy férjem pár hét óta igen szórakozott, — társaságomat ha nem kerülé épen; de csakugyan nem is keresé. Szótalan, gondolkodó, mogorva, szóval nem az, a mi házasságunk első hetében volt s minek lenni ígérkezék — az előzékeny, az őszinte szerető férj. — Kelepczébe jutottam, — megvagyok csalva! A postai vevény s a távirtdai sürgöny: megezáfolhatlan bizonyítványai ennek!

Kétségbe ejtő merengéseimből kis tarka macskám siránkozó hangja riaszta fel. Szivreható miau-jában oly érzékenyen volt kifejezve a hönvágy, hogy annak ragálya lelkemig hata, s elkezdék magam is keservesen sirni, visszavágyva felejtethetlen jó anyám s szeretett kedves Manczi néném társaságába, ezen — purgatoriumból! — Hiszen ha csak valami szerelmes leányka lettem volna, s ezen hűtlenségi merénylet egy fiatal jogász, egy orvosnövendék, vagy akár egy tiszteletbeli esküdt által követteték vala el irányomban; mily boldog volnék most, mily könnyü lenne a segítség, s biztos az út menekülni a kelepczéből! A legközelebbi bálban rá nem nézni a hűtelenre — kosarat adni a felkért csárdásra, — a többi tánczra pedig foglalkozva lenni már nélkülüle, — még a franczia négyesben is kerülni vis-à-vis-ját: óh, mily kéj, mennyi élvezet leende mind ez, egy ily kis szerelmi kalandban? Ez vagy megtérítendé az eltévedt bűnöst, vagy felbontá vala a gyenge rózsaszálakból font viszonyt, ingyen, perköltés és szentszék nélkül, hogy egy más, egy tartósabb, egy boldogítóbbnak adjon helyet, melyet az ujdonság érdeke mellett még a boszu édje is fűszerezne . . .!

De most . . .!

Egy valódi alkotmányos szolgabiróval szemben, — kinek oltár előtt örök hűséget esküvém, — kinek Isten színe előtt szent ígéretet tevék, hogy őt sem egészségében, sem betegségében el nem hagyom, hanem holtgimlan, holtáiglan, hibe leendek! Igen, igen! így volt az eskü-minta, — jól emlékszem még minden szavára; ha tisztelt szolgabiró ur megfelejtkezett róla, az nem az én hibám, — de mindenesetre véghetlen gyötrelmem most!!]

Ily eszmék zavarában telt el egész napom, első boldogtalan napja életemnek, — s éjemet szintén rémálom nyugtala-

niták, melyek hű kis macskám kedélyes dorombolására sem akarának egészen megszűnni!

Más nap férjem haza érkezék. — Nem hittem, hogy valaha ily színlő, ily tettető tudjon lenni. Megölelt hévvel, forrón, mint egyébkor, — édes egyetlen kis tubiczájának nevezett — a kigyó! Elmondá hogy távollétében mindig csak rám gondola, most én vagyok az ő egyedüli boldogsága, élete, mindene!

Elhalmozva így szokott édeskedéseivel, le valék fegyverezve. Hogy tehettem volna én most neki szemrehányást? avagy kérdezhetém-e őt Emilia felől akkor, midőn csak velem bibelődött, s annyira el vala általam foglalva, hogy én szóhoz sem jöheték! Csak már próbáltam volna valaha azt az állapotot, hogyan kell a nőnek egy férfival durczáskodni, vagy annak irányában, kit szeretünk, közönyösnek, sőt haragosnak mutatkozni? — Én ezt mind nem tudám, mert csak tizenhat éves leány s egyhónapos nő valék, e mellett elkényeztetve egy jónak látszó férj folytonos hizelgéseivel, ki felől szentül hittem, hogy én vagyok ur n ő j e, s ő a z é n — r a b s z o l g á m, — Kissé mégis komolyabb, hallgatagabb leheték, mint máskor, mert utóbb aggódva kérdé férjem, hogy — mi bajom?

— Semmi! egy kis főfájás...

Alig ejtém ezt ki ajkamon, rögtön felugrott, Palit, Lizit kiáltá, hogy fussanak, s hívjanak orvost, a hányat csak összeszedhetnek.

Még csak ez hiányzott — gondolám most rémülve magamban — hogy a mai nap keserőségei után ráadásul még egy orvosi consilium rendelvényeivel rontsam meg végkép gyomromat, mikor annak, hála Isten! semmi baja sincs. Mert hogy tegnap azt a postai vevényt s távir dai sürgönyt Emilia tól együtt el kelle nyelnem, ebből még nem következik, hogy ma meg valami keserü mixturát, vagy borsónagyságu pilulákat vegyek be orvosaim kedvéért s a gyógyszerész hasznára! — Meggátolám hát férjemet, különben igen dicséretes buzgalomban, állítván, hogy csak tréfából mondám a főfájást. Aztán minden számításom ellen vidornok, kedélyesnek kelle magamat mutatni, hogy az orvosok szükségtelenségéről meggyőzzem őt s a már erőnek erejével tüzhöz tett széki fű-herbaté megivásától kegyelmesen felmentessem!

Férjem végre állapotomon megnyugodva, szobájába távozott, ürügyül adván, hogy még ma több rendbeli jelentéseket kell neki fogalmazni a közelgő megyei gyűlésre. Én tehát szokott társasággal, kis tarka macskámmal s szobaciczuskámmal, Lizivel, magam maradtam.

— Hát — ? tetszett észrevenni tens asszonyom — ? kezdé a szót Lizi, kétesen hunyoritva egyet távozó férjem szobája felé szürke macskaszemével.

— Észrevenni? mit? —

— No, hogy a tens urunk olyan jó kedvvel jött haza!

— Bohó leány! hát nem jobb-e, ha az urak jó kedvvel jönnek haza, mint ha dudolva távoznának hazulról?

— No, csak úgy gondoltam!... Hanem hogy mit gondolt? azt nem mondá a gonosz, s párbeszédünknek így ismét vége lön, — csupán kis macskám sóló dorombolása képviselvéen némileg köztünk az életet, mely mintha egészen ki lett volna halva körülöttünk, úgy el valánk saját gondolataink által foglalva. — Még így nem érzem magamat, mióta asszony le-vék, s meg kell vallanom, hogy ezen állapot a legkevesebb kellemes hatással sem volt idegzetemre! — — Lizi már volt legalább huszonnégy éves, lehetett neki szeretője elég, ha férjül egy sem jelentkezett is még nála; tehát többet is tapasztalhattott, tudhatott az effélékben, mint én, szegény tizenhat éves egyhónapos nő. — Azonban ilynemű társalgásba s kérdezősködésbe erőszkedni egy cseléddel, s z o l g a b i r ó n ő i rangomon

alulnak tartván, abbanhagyám a beszélgetést, -- saját gondolatimat üzve kergetve csak az ismeretlen tárgy körül. Ez ugyan eredményre nem vezetett, de mégis kifáradván utóbb, mintha nyugodtabb lettem volna!

(Folytatjuk.)

A szemek.

Egy 80 éves nő tapasztalatai után

Dr. Pete Zsigmondtól.

(Vége.)

A felhozott két baj másodikát teszi a k á p r á z á s, mely az által jelentkezik, hogy az ilyen beteg tárgyakat csak félig látja, a nélkül azonban, hogy szemei elhomályosodnának.

Legtöbben azok közül, kik e betegség által lepetnek meg, megijednek s rögtön megvakulástól rettegnék, mitől azonban csak azért sem tarthatni, mert ezen káprázások ritkán tartanak tovább 15 — 20 percznél, sokaknál a megjelenés első négy öt percze után fénylő szegélyzetű háromszög képződik, melyből apró sugarak ágaznak szét, e háromszög mindig nagyobbodik, míg szegélyei annyira tágulnak, hogy a szem általuk egészen szabadon hagyatik, erre azután egy — azonban nem sokáig tartó — felhőszerű elhomályosodás következik, melynek osztlásával a káprázás megszűnik. E betegség leginkább reggel jelenik meg s pedig fénylő napvilágnál, némelykor este élesebb világitásnál, mint például színházak s báltermekben.

Mindenek előtt kérek mindenkit, ki e baj által meglepetik, ne ijedjen meg, a helyett közölje a bajt azonnal értelmies orvossal; ha ez nem lenne lehetséges oly hamar, mint kívántatnék, akkor az elővigyázat szükségessé teszi: lassan hajtó szerek vételét, szeszes italok s fűszeres ételektől, mint bors, gyömbér stb magát tartóztatni, s a szemet oly ritkán, mint csak lehet, napsugarak vagy más élesen világitó tárgyak szemléjének kitenni. Hasonló életmód után közönségesen e baj magától lassanként elmulik, s nem is hágy vissza semmi rosz következéseket.

Városokban, hol az utczák porosak, vagy hol köszénnel többet fütének, ezen káprázások is gyakoriabbak; még onnan s igen könnyen támadnak, ha a szembe olaj, hár, kenőcs s más efféle zsiros anyag esik.

Én magam gyakran szenvedtem ilyen káprázásokban, míg annak okára juthattam, mely abban állott, hogy íróasztalkám olyan ablak mellett volt, melynek átellenében egy fehérre festett ház falán visszaverődő napsugarak gyengítőleg hatottak szememre.

Egy órával az irás vagy olvasás után, néha előbb is, ama baj megszűnt, még pedig a fönnebb előadott módon; alig távolítám el azonban asztalom az érintett ablaktól akkép, hogy az átellenes ház fehér falaira többé nem tekintheték, kimaradtak a káprázások is, s 30 éve annak, mióta többé nem bolygatnak.

Legyen tehát, hogy a vakító napsugarak, vagy az igen erős világoosság miatt nedvesség toladott a szemekre, mely megsürüdvén, a káprázást okozá, vagy pedig a szemre szegzőleg ható világoosság önmaga által hatott bágyasztólag a szem finom idegeire, — e kérdésre kielégítőleg csak orvos válaszolhat; annyi azonban bebizonyított tény, hogy mihelyt munkaasztalom állását megváltoztattam, a nevezett baj soha többé meg nem jelent és ennél fogva a javaslat, a baj okát fűr-készni, hogy annak eltávolításában maga a baj előztessék még, szerfölött figyelemre méltó, kivált olyanoknál, kik a szemre igen

fárasztó munkával, minő javítás, átnézés, számvizsgálás, vagy nehezen olvasható kéziratok betűzése — foglalkoznak, s melyek mind ártalmasan hatnak a szemre.

Előítéletben élnek azok, kik a meggyengült szemekre jó hatásuaknak vélik a sötétben tartott szobákat, zárt redőnyöket, leeresztett függönyöket; ellenkezőleg, minden gyenge szeműnek inkább világos s fris léggel bíró szobát javaslok, de a szoba ne legyen légvonatos.

Azoknak pedig, kik jó, egészséges szemekkel bírnak, s azokat végig megtartani akarják, javaslok némely elővigyázati szabályokat, melyek jelentékteleneknek fognak ugyan tetszeni, de mégis mellettök saját tapasztalásom kezeskedvén, nem minden fontosság nélküliek.

A mennyiszer huzamosabban olvastunk, vagy más bármilyen módon szemünket kifárasztók, vegyünk kezeinkbe egy kis tükört s tekintsünk belé. Mi sem hat oly üdítőleg a szemre, mint egy tiszta tükör: ezt én igen gyakran megkísértém, s mindannyiszor enyhítő hatását tapasztalám; mindazáltal nem kis zavarba ejtene az, ki e jó hatás okát kérdené tőlem; mert erről felvilágosítást nem adhatnék.

Hasonló hatású szemenyhülés szerzettetik az által is, ha egy kis uj ezüstpénz, például fél frankos darab, egy világos zöldre simitott meglehetősen nagyságu tálba tétetik, reá tiszta viz öntetik, és ezen keresztül a pénzt szemléljük.

Kerülni kell gyakori s huzamos tűzbe nézést, mert ez a szemekre igen ártalmasan hat; — a mosdásnál pedig ügyelni kell, hogy a szem mindig tisztán maradjon.

Kiknek szemei könnyárban szenvednek, vagy ébredéskor leragadvák, hasznosan eselekesznek, ha mindjárt az ébredés után langyos vízzel megmossák s gondosan felszáritják.

Habár a burnót felszívás nem a legajánlandóbb szokás is, mindazáltal azoknak, kik könnyárban szenvednek, vagy reggelenként szemeiket folyadékkal borítva találják, valamint olyaknak, kiknek hajlandóságuk van fekete hályogra, annak használatát fölöttébb ajánlhatom, mégis azon megjegyzéssel, miszerint az egyszerű, s legkevesebb fűszerillat nélküli burnót e célra a leghasznosabb. — Ha azonban a burnótólás kellemtlenségeit elkerülni akarnók, úgy elegendő reggel és este egy szippanatot venni abból, míg a fej érezhetőleg megkönnyült.

A ki ezt teszi s a burnótólás után kevés langyos vizet szí fel orrába, hogy a burnót lerakataitól azt megtisztítsa, az nem csak a burnótólás kellemtlenségeit kerüli ki, hanem e fölött, ha ez épen hizeleg neki, az egész világ előtt nem burnótólónak tartathatik, habár reggel és este meglehetősen szippanatokat fogyaszt is el; ez levén leghasznosabb eltávolító szere a felesleges nedveknek, ezen szokásnak tulajdoníthatom én főleg látásom tartós erejét.

Minthogy a dohányzás szintén ártalmasan hat a szemekre, ez okból javasolnám azoknak, kik napjában több szivart fogyasztanak, úgy szoktatni magukat, hogy szivaruk füstje soha se hathasson szemükbe; nagy szolgálatot tennének e vigyázattal szemök egészségének.

A természet ellátta a szemeket a pillák emelkedő s leereszkedő játéka — s hol veszély fenyeget, azok gondos csukódásában, valamint a szemhéj s szemöldökben valóságos porköpenyvel, s egyszersmind a legjobb védő s fedező szerrel; hol a szemöldök hiányzik, vagy legalább nem elegendő sűrű, ott a szemek inkább kitétetvék a fényes tárgyak, vagy a napsugár ártó hatásának; azért szükséges ezeket ép oly gondosan — mint a haját vagy szakált, ápolni, s törekednünk kell szemöldökünket szép és sűrű állapotban tartani.

Eszrevételeimet azon komoly figyelmeztetéssel végzem,

hogy szembajoknál a legnagyobb gondosság és öntudatosság tulajdonítható el, minden kuruzsolás kerültesse ki, s hol csak lehetséges, mindig értelmes orvos tanácsa kéresek ki, s hol ez rögtön nem kivihető, ott a találkozásig a fönnebb előadott módon kell intézkedni.

Végezetül ide zárom még az ép oly egyszerű, mint jó hatású szemviz rendelvényét, mely nekem szemgyuladásoknál mindig a legjobb szolgálatot tevő, s mely egy elismert értelmességű orvostól ered.

A rendelvény ez:

Rec. Aquae destillat. simpl. unc. tres adde

Aceti lythargyri

Tincturae anodynae a a : a a gr. decem.

Az ugynevezett Eau celeste kapható Bernardnál, rue Vivienne N. 9. Párisban; sokaktól jó hatással használtatott.

CONDOLATOK AZ ERDŐBEN.

BIZÁTÓL,

Kacérkodik a tavasz dús színeiben,
S örömtől gyújt mosolya a szívekben,
Vigan csattog a pacsirta éneke,
S leng a fűszál, mintha tánczot lejtene.

Az erdő zöld, új élet van a fákon,
Itt evet, ott gerlepár ül az ágon;
Gyönyörködik... s mégis oly mélán nevet...
Hogy elbusulok rajt' s könnyem megered.

S terebélyes agg fák hűvös árnyiban
Epret szednek a leányok boldogan.
Kosarakba gyűjtik a szép szemeket,
De hagynak is maguk után eleget...

... Melyek levél alá hajtják fejüket
Letapossák sokszor a szerényeket;
Ép úgy van itt, mint gyakran az életben,
Hogy a szerény, az marad észrevétlen.

Birhat a szerény sok előny s kelléssel, —
Nem tiszteli a világ hírfűszerrel;
S végre kimul, mint lekonyult eperszem,
Melynek vesztén nem kesereg senki sem.

Két testvér.

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

II.

Henrik csak ennyit mondott öcsésének:

— Az ég nem igen szokott csodákat tenni, de azért nem tudod, holnapután, egy hét múlva, vagy egy hónap múlva nem lesz-e harmincezer forintod. Légy nyugodt és remélj.

Aztán kalapját vette, s eltávozott hazulról. A lég oly nehez, oly nyomasztó volt neki azon házban, hogy ki kellett mennie, mintha fuldoklás elől akarna szabadulni.

Sokáig bolyongott az utczákon, ezalatt a harmadik emelet kis szobájában Vilma fölvette új ruháját. Még soha sem örült így új ruhának.

Kétszer háromszor is megnézte magát a tükörben, és elpirult, mert arra gondolt, vajon szépnek fogja-e őt találni Henrik?

A nagymama mosolygott. Hitte, hogy ő azt bizonyosan tudja, a mire unokája gondolni is alig mer.

Már fel voltak készülve, csak Henrikre vártak. Henrik nem szokott soha késni, de most késett.

Vilma nyugtalan volt, s valahányszor a nagymama félrefordult, lopva mindig kinézett az ablakon. De Henrik nem jött.

Elmult egy félóra, elmult egy óra, Henrik nem jött. Vilmának öröme eltűnt, szomorúan nézegette kalapját, kezébe vette, meg letette. Már a nagymama türelme is fogyni kezdett.

Elmult két óra is, Henrik még sem jött. A nagymama zúgolódott, hogy ez már mégsem szép, mégsem illő, most már csak azért se várják tovább Henriket, hanem elmennek maguk.

De Vilma oly bánatosan nézett nagyanyjára, s oly kevés kedvet mutatott az elmenetelhez, hogy maga a jó asszony-ság czélszerűnek találta indítványozni, hogy várjanak még egy óráig. Szegény Henriknek talán valami sürgős dolga volt, a miért nem jöhetett el.

De elmult a harmadik óra is, a nélkül, hogy Henrik eljött volna. A nagymama most már igazán haragudott Henrikre, de az elmenetelről többé nem volt szó.

Vilma még mindig várta, hogy Henrik el fog jönni. Így mult el óra, óra után.

Eljött az este.

A szép gyermek szomorúan nézett uj ruhájára. Hallgatott, s az egész este csendes és kedvetlen némaságban mult el, kivevén a nagymama zsémbelését, kinek igen megkönnyebbült a szíve az által, hogy minden ötödik perczen elmondhatta unokájának, hogy az olyan rossz embernek, mint Henrik, nem kell hinni.

Vilma most érezte először, s megrettent, midőn rá gondolt, hogy ő hitt oly dolgokat is, mikről Henrik sohasem szó t. Félt, meg volt zavarva, s nem tudott világosan eszmélni, mint a ki egy szép álomból hirtelen fölébredett.

Másnap a nagymama előre készülve várta Henriket, hogyan fogja megdorgálni őt. De igazán aggódott miatta, nem történt-e valami baja, nem lett-e beteg?

Hogy nem volt beteg, arról később meggyőződhetek. Délután látták őt haza jönni, bement szobájába, néhány percig ott volt, aztán ismét elment.

Vilma az ablaknál állt, s az ablakból épen Henrik lakására lehetett látni. Jól lehetett látni, hogy egy pillantással sem tekint föl Henrik a harmadik emeletre.

A szőke kis lány szemei előtt kezdett összezavarodni minden, ház és ajtók és ablakok. Könyein át tisztán nem láthatott.

Nagyanyja észre nem vette, vagy legalább úgy tett, mintha észre nem venné, magához ölelte őt, s kezdett neki beszélni mindenféléről, csak Henrikről nem. Vilma forrón megcsókolta a jó asszonymnak kezét és hallgatott.

Délután mégis eljött Henrik a harmadik emeletre, de úgy látszott, kileste azon időt, midőn Vilma nem volt otthon. Röviden, szárazon, hidegen bocsánatot kért tegnapi elmárádásaért.

A jó asszony hiába készült őt megdorgálni. Most e hideg és büszke alak előtt nem mert egy szót is kiejteni. Henriknek sötét tekintete visszautasítani látszott minden bizalmat.

Csodálkozott a jó asszony önmagán is, hogy szinte félt Henriktől.

Vilmának később elmondta, hogy Henrik itt volt, de azt persze nem mondta el, hogy egy huszonnegy óra

alatt mennyire hasonló lett Henrik valami afrikai vademberhez! Engedte a gyermeket örülni, pedig jól tudta, hogy Henrik látogatásában semmi örömdetes nem volt.

IV.

Henrik egész nap komor volt. Csak néhány perczig volt otthon, csak addig, míg felöltözött legékesebb ruhájába, oly kedvvel, mint milyennel a halálra ítélték szoktak felöltözni.

Megállt a tükör előtt, gondosan körülnézett, lesimitotta haját. S míg e világi hiúság apró bajaival törődött, arcán a legmélyebb fájdalom kifejezése ült.

Oly szokatlan, oly rendkívüli volt ma, hogy az ember megijedhetett volna tőle. De Béla mély bánatába süllyedve, semmit nem vett észre.

Mikor készen lett Henrik, megszorította öcscsének kezét s szótlán eltávozott.

Későn tért vissza, s nagyon fáradtnak látszott. Most már nyugodtabb volt, leült csendesen s elkezdett közönyös tárgyokról beszélni öcscséhez.

Egyszerre elhallgatott, aztán mély lélekzetet vett, mintha valami nehéz, félelmes szót akarna kimondani.

— Béla, harmincezer forint boldoggá tenne téged?

Béla fölemelte sápadt fejét s csodálkozva nézett bátyjára.

— Igen, azt kérdezem, boldog volnál akkor?

— Akkor enyém lenne a legszebb és legkedvesebb leány — szólt Béla.

S e gondolatra kigyult arca; lázas tüztől pirossá lett homloka és szemei ragyogni kezdtek.

— De hiszen ez lehetetlen! — szólt aztán csüggedten; — s én nélküle élni nem bírok!

Szemeit csodálatos félelemmel s várakozással függesztette Henrikre, de látta, hogy Henrik hallgat, s lassan újra visszahátrépett bánatába.

Még néhány napot töltött Béla bátyjánál. Ez idő alatt Henrik igen keveset volt honn, mintha kerülte volna a testvéréveli együttlétet, s úgy látszott, mintha el akarná magától távolítani, mint valami akadályt.

Komor volt, keveset szólt s szavai néha visezariasztó hidegek voltak.

Egész viseletéből kilátszott, hogy nagyon ingerült. Nem dolgozott, s ha néha kezébe vette az ecsetet, keze reszketett.

Pár nap múlva Béla már készült elutazni Pestről. Elmenetele előtti este Henriket sokkal gyöngédebbnek és szomorúbbnak találta, mint eddig.

— Kedves Béla, — szólt az öregebb testvér, kezével testvérének vállát érintve; — kétségkívül nagy oktalanság, midőn az ember egy kockára fölteszi egész életét, s ha elveszti azt, elvesztett mindent; de tudom, hogy most már azt meg nem változtathatod. Rajtam van a sor, hogy valamit tegyek.

Béla nem szólt.

— Adhatnék bölcs tanácsokat, — folytatá Henrik, — milyeneket könyvekbe leírnak az emberek a szerencsétlenek számára vigasztalásul, s melyeket oly jól esik elolvasni, mikor végig ettünk egy hosszú ebédet. Én nem oktatlak bölcseségre; a lemondás megöszült bölcsnek dolga, te tölj, és remélj.

Még közelebb hajolt, és halkabban szólt:

— Emlékezzél vissza jó atyánk utolsó órájára, mikor ágya előtt sirva borultál hozzám, s megígérted, hogy hallgatni fogsz rám?

Béla fölemelte nagy sötét szemeit.

— Mit kívánsz?

— Hogy három hónapig légy nyugodt. Gondold meg,

hogy sok lehetlenség lett már lehetővé. Várj nyugodtan, csendesen, csak három hónapig.

— Aztán ?

— Aztán, — felelt Henrik, összeránczolva homlokát, — aztán mindnyájunknak sorsa Isten kezében van.

V.

Ez idő óta nem látták Henriket többé a harmadik emeleten.

Vilma minden nap várta, de minden nap hasztalan; a nagymama haragos lett, zsémbes lett, s Vilmától kérte számon, mért nem jön többé hozzájuk az ő jó barátjok: Henrik.

Néha este felő, ha az ajtón kopogást hallottak, vagy közelegő léptek dobbanását, egymásra néztek, s halkán suttogták: — Henrik.

De soha sem volt az Henrik.

Az öregasszony gondolkozott, terveket készített, módokat keresett, hogyan szólhasson bele. Szándékosan késett néha a lépcsőzet alján, azon reményben, hogy találkozni fog vele.

Egyszer végre találkozott.

Az öreg asszony jött lefelé, Henrik ment fölfelé. Későn vette észre, kitérni nem lehetett.

Henrik köszönt, az öreg nő nyájasan fogadta.

— Ön oly régen, oly igen régen nem látogatott meg bennünket, hogy betegnek kellett önt gondolnunk, mert azt nem gondolhatuk, hogy elfelejtett.

Henrik zavartan sütötte le szemeit, s nagy nehezen birt elmondani valami bocsánatkérést, s néhány semmit jelentő szót a sok elfoglaltságról, s más egyébről, a mit az emberek mindig el szoktak mondani, mikor igazat mondani nem tudnak.

— Ön bocsánatot kér, szokásból és illedelemből, — szólott az öreg asszony, — de ön nem beszélt őszintén.

Henrik boszusan vonta össze ajkait. Az öreg asszony szelíden nézett rá.

— Régi barátságunkra kérem, feleljen nekem őszintén. Megbántottuk önt valamivel ?

— Soha semmivel, — felelt Henrik. Kissé elpirult, aztán ujra az üres bocsánatkérések tömkelegébe tévedett.

Az öreg asszony megértette, csendesen köszönt, s nem szólott többet.

Ezután nem fordult már elő Henrik neve a harmad emeleti kis szobában. Bizonyára gyakran gondoltak reá, de nevét meg nem nevezték többé.

A nagymama néha könyezve találta Vilmát, de nem kérdezte, hogy miért. Eléggé érthetőn szólott maga az a néma köny.

Szomoru és csendes lett a kis szoba. Az ablak közt még viritottak a virágok, a virágok keveset törődnek azzal, sira gazdájok vagy mosolyog ? S Henrik, ki aggódó szívvél nézett föl minden reggel, azzal nyugtatta meg magát, hogy nem lehetnek azok boldogtalanok, kik a virágra is gondot viselnek.

— Elfelejtett, — gondola magában a fiatal művész; — vagy ha még el nem felejtett, el fog felejteni. Hiszen soha sem szólunk szerelemről! csak álom, sejtelem volt az mindkettőnk-nél. Hiszen azt sem tudom, szeretett-e engem; ő sem tudja! szerettem-e én!

S mig feje a fájdalmak sulya alatt megtörve hajolt le, el akarta hitetni magával, hogy lelke erős és szenvedélytelen.

— Nem hal meg egyikünk sem — szólott szomoru mosolylyal; — bizonyosan nem hal meg.

Igaz, hogy Vilma nem tett készüléket a meghalásra,

a szív pedig elrejtett helyen van, oda nem lát mindenki.

Henrik nem is látta Vilmát hetekig. Hetek mulva találkoztak az utcán.

Vilma nagyanyjával ment. Henrik egy különösen drágán s különösen regényes módon öltözött fiatal nőt vezetett karján, ki kék szemeivel minden lehetőt elkövetett, hogy mennél ábrándosabb kifejezést adjon arcának.

Henrik alig látszott észrevenni Vilmát és nagyanyját. Könnyedén megemelte kalapját, aztán oda se nézett többé s egészen elmerült a fiatal nővel csevegésben.

De ez megrettenve szoritotta meg karját.

— Az Istenért, mi baja önnek Henrik ?

— Semmi, semmi.

— Ön ugy elsápadt. Szóljon, Henrik, kérem szóljon.

Henrik boszusan harapta össze ajkait, de pillanat mulva már uralkodni tudott arcának minden mozdulatán s gyöngéd mosolyra erőttette ajkait:

— Ön oly jó és oly figyelmes, — szólott a fiatal nőhöz; — de most beteg nem vagyok, és ha sohajtok, egyedül önért sohajtok, egyedül önért sohajtok.

A nő Henriknek mélyen epedőleg nézett szemébe, oly pillantással, mely elég érthetőleg látszott mondani:

— Ön nem sohajt hiába.

Vilma mindezt nem hallotta, nem látta. Szemei előtt ugy látszott, mintha összefolyyna minden, mintha a házak mozdulnának, és suttogva szólott nagyanyjához:

— Siessünk haza, nagymama. Roszul vagyok. Ruhám igen erősen be van fűzve.

(Vége köv.)

Nándor 1717-ben.

— Történelmi rajz. —

Ránosztai Rezsőtől.

Félhold ragyogott a magyar várak ormain s mint kiereszolt dicsőség véres sugára, fájó fényt lövelt szét, a szép hon pusztulni kezdő tájain.

Ozman zászlókat lengetett a bús szél a haza alsó részében csaknem mindenütt, s a nép elfojtott zokogásban nyögé a keserv gyötrelmeit, mely szíve sujtó kinját lelketrázólag hirdeté.

A nagy Európa hallá a jajveszékelést, mit a szenvedő magyar ajkairól a kinok özöne sujtott, — látá a véres sebeket, miket a török zsarnokság bősü dűhe a legkiméletlenebb kezekkel rajta ütni naponkint meg nem szünt, de sokáig nem vett részt, sokáig nem segített — senki, senki. . .

I.

A török folyton dúló csatározása fölemészté a nemzet erejét, s mint beteg oroszán túrt némán, hallgatag megadás-sal, de nem önfeledéssel. Az elfojtott zokogásban aláfolyó könyek közt is meglátszott rajta, hogy: e könyek nem a gyávaság, a félelem — de a tehetetlenségi szegény jelképei.

Nem akará részenként vesztegetni a megrázott s a kiméletlen rázások következtében megfogyott — csak lassan-lassan téregető életerőt; mert ugy is tudta, hogy hasztalan volna.

Várt egy kedvezőbb, egy alkalmasabb pillanatot, várt, mig egészen kiheveri sebeit, hogy akkor azután annál élesebb

vással, annál csataképebb tetterővel fizethessen a rajta kegyetlenkedő ozmannak mind a vett sebekért, mind a vad kegyetlenséggel üzött elnyomásokért.

Várt, hogy annál biztosabban törhesse ketté vasláncza szorító kapcsait.

A kedvező pillanat végre megérkezett, mert azon kényeszerű körülmény, hogy, a török, — hatalmaskodásait és foglalási vágyát egész Európára kiterjeszteni kíváná, felrázta az eddig csak szóval vigasztaló, de részt nem vevő szomszéd népeket s tette szelítá fel a karokat.

A népek önérdeke kívánta, hogy segítsék a magyart.

Fel is segíték annyira, hogy felállhatott a beteg oroszlan s kipihent erejét összeszedvén, nekirohanhatott a rajta és édes honán vadul bitangoló ozmán hadaknak.

Szabadság és rabláncz, dicsőség és szolgaság voltak azok, mik közt választaniok lehetett a magyaroknak. És ők választának...

Lelküket megragadá a rég nem érzett, s még csak névleg is eltiltott szabadságvágy és dicsőségszomj s meg akarák mutatni, hogy nem szolgaságra születtek s tagjaikra nem való a rabláncz.

Csatáik a csaknem lehetetlent tevék valóvá.

Vallás és honszerelem küzdöttek védő nemtölként mellettük s a maroknyi sereg csodás és gátot nem ismerő vitézséggel harczoa a tenger sereg vad áradata ellen, erőt lelve a nemzeti dicsőség hiven őrzött eszméiben.

Egyesülvén a segédül jött velencei és osztrák hadakkal, rövid harcok után kiküzdék a dicsőség koszoruját.

A hősavojai Eugen vezetése alatt Péterváradot megvették, s pár hét alatt Temesvárt is felszabadítván a 165 éves szolgaság jármaiból, az egész temesi-bánság mentes lön a török rémuralom átkos boszantásaitól.

Meg volt mentve a hon egy része, s a hit és honszerelem lelkesült vitézei hálatelt kebellet nyujtának áldozatot a népek Istenének, ki őket a vallás-nemzeti ügyben győzelemre segíté.

A győzelem után — melyet az egyesült seregek, a hősavojai Eugen s Pálffy János magyar vezér alatt kivivának, a pápa Eugennek egy diszföveget és kardot küldött elismerése jeléül.

A tisztelet, mely a kereszténység hős vezérét a pápa adományá által éré, nem engedte babérain pihenni a nagy Eugent, hanem csak újabb ösztön, nagyobb inger lön a győzelemre s férfiasabb bátorságot öntve harczedett tagjaiba, erősebb csatakedvet, szilárdabb kitartást eredményezett, a kereszténység s Magyarhon érdekében megtenni mindazt a török ellen, mit erő, vitézség s rettenthetlen jellemmel párosult vezéri tehetség megtenni képesek.

A pápa megtisztelő küldeményéhez járult még Eugen részére az is, hogy az európai hatalmasságok hódoló elismeréssel küldének hozzá hadfiakat, tanulni a harc, a vezénylés titkait.

1717. évben mintegy harmincz franczia és német herczeg jött hozzá, hogy alatta küzdve csodálhassák vezéri tehetségét s tanulhassák rendszerét.

Ezeknek példa kellett, nagy és dicső, melyen lelkesüljenek, — példa, évszázadokra szóló, — méltó a keresztény hőshöz, a nagy Eugennek.

Eugent mindenünnen érte a tüntetés.

Európa szemei reá voltak függesztve.

Meg kellett mutatnia a világnak, a vigyázó, bámuló világnak, hogy nem méltatlan a megtiszteltetésekre, hogy a bizalom, me-

lyet benne a kereszténység és Európa helyezett, nem volt elvesztve, sem érdemetlenre ruházva.

Most már ha pihenni akart volna, sem pihenhetett.

Ha meg akart volna állani, sem állhatott volna meg többé.

A dicsőség volt az, mi vezérfáklyát gyujta tehetséges lelkében, de mi lelkét tettekre ragadá, mi utra készíté, mi újra kardot vétetett föl vele, az a polgárosodás szent ügye s a népek hozzá ragaszkodó bizalma iránt tartozó kötelesség adója vala.

Megmenteni Magyarhont, Magyarhon által hazáját s ha lehet, Európát a török vérszomjától; megkímélni a viruló tájak szorgalom és ipar fejlesztette téreit; megérdemlenni a kardot, melyet vitézségeért adtak, — megérdemlenni vitézséggel: — ez lön életének célja, tetteinek rugója, gondolatainak világa...

II.

Az 1717. év hozá meg a dicsőség koszoruját a nagy Eugen és a győző magyarok homlokára.

A remény, melyet a népek Eugenbe helyeztek, önbizalmat önte keblébe, mit ismét hadvezéri jártassága s a magyar sereg ismert vitézsége támogatának, hogy tetté nöje ki magát.

A magyar nép oroszláni bátorsággal küzdő vitézségét, volt már neki többször alkalma tapasztalni, midőn a csaták mennydörgései között mintsujtó villámok, dönték le a még oly erős ellen sziklaerejét is, és bár Pétervárad és Temes megvételénél is nagy hasznát vevé a vitéz magyar kar halált osztó csapásainak, de most még nagyobb szükségére leend reája; mert nagy, döntő harcztot akara a vereségek után kissé lecsillapodott török ellen kezdeni s ezuttal magát Nándorfehérvárt — a török elleni hosszas szent harcok végházát, tüzte ki hadjárata céljául; azért a magyarokhoz kibocsátványt intézett, melyben őket e határozatáról értesítve, segélyadásra hívá fel.

Mint varázs-ütés rezgése hullámzék végig e hir a hon határain, s örömmeményeket költe a lelkesült, hadra kész csoportok honszerető szívében.

Hogy ne talált volna lelkes viszhangra Eugen e felszólítása Magyarhon népei közt, — hisz Nándor volt kulcsa a török-magyar csatározásnak; Nándor volt végháza a szent hadaknak, melyeket a keresztények az ozmannak mindent porba sujtani akaró vad dühe ellen annyiszor küzdének.

Innen ha kiverhetnék a törököt, egészen megtisztulna Magyarország!

Nagy volt az őrség, mely e drága helyet a török részről oltalmazá, — de még nagyobb volt a dicsőség emléke, mely Nándor nevének hallatára a magyar kebleket dagasztá.

Hányszor volt Nándor a magyar harcosok dicsőségének tanuja — s most közönyösen nézzék a honfiak, miként ural a magyar dicsőség által szentesített drága hely büszke ozmán pórhadat!

A nagy Hunyadi és Kapisztrán mint a megtettesült hit és honszerelem egymás keblére hajolva — századokra örökíték meg vitézségük által Nándor téreit, s most a hitetlenségnek hazát zsaroló rombolása szór átkot benne és belőle a magyarra.

Le vele — föld alá, ki átkot mond a magyarra! Ki kell irtani a föld színéről, hogy faja se maradjon — harsogott fel a nép szava s győzelmet sovárgó arczczal csoportosult Pálffy János vezénylete alatt Eugen hadvezérsége alá.

Az 1717. év hat első hónapja készületek zajában telt el. Juniusra készen állott Eugen fővezérsége alatt a lel-

kesült sereg s mindjárt Julius elsején leindult a válságos helyhez, mely számára a jövő leplebe a győzelem palmaágát és a meggyőztetés szalmakoszorúját — egyaránt készen tartogató, — mely reája fényes dicsőséget ragyogtata az ősök győzelmibe n, de melyre legkönnyebben gyalázatos, sötét homályt árasztata vesztesége, veresége által. — Leindult Nándorhoz s azt szárazon és vizen megszállotta...

A szent harcok végházát Nándort harmincezer török őr védelmezte...

E szám már magában elég arra, hogy a dicsőség fölkenyeivé tegye azokat, kik legyőzék; de a harmincezer csak benn volt a várban, a váron kívül majd nyolczszor-annyi volt még az ellen ereje.

A török maga is igen jól tudván azt, miszerint Nándor egyike legfontosabb csatapontjainak s legfőbbike azon helyeknek, melyeket Magyarországbani terjeszkedhetése tekintetből legtöbb gondal védenie, legnagyobb szorgalommal őriznie elkerülhetlen szükséges, még akkor is, midőn seregei győzelemről győzelemre hatolnak, ha azt akarja, hogy magyarthoni urasága békés, biztos és nyugodt legyen, — önkíméletet nem ismerő erélyt fejte ki erősítésében.

Jól tudta, hogy Nándor — részére — az ország kulcsa, melynek birása egy óriási kincsét föltételez, elvesztése pedig az óriás kincshez eljutást, hozzáférhetést zárja el — azért a legvéstelenebb idők körülményei között is, mindig kétszer-annyi volt benne az ő, mint másutt...

Érezte ő nagyon e hely fontosságát, mint érezték a magyarok... békében, hadban egyaránt, de különösen a vereségek, a visszavonulás időszak a volt az, mely e helyet a törökre nézve óriási becsüvé, kipótolhatanná tette, s ha valaha, úgy bizonyára a mult 1716. év viharai által — melyek baljóslatulag húzódtak át fölötte — életkérdéssé vált számára e vár, azért minden kigondolható módot elkövetett biztosítására.*)

A harmincezer őrhöz, mely a várat belülről már régebben megszállva tartá — a Temesnél és Péterváradnál történt vereségi ostromok után a nagyvezér mindjárt 40 ezernyi sereget küldve segedelműl, midőn pedig Pálffy és Eugen Nándort megvenni szándékozva az ostromot ott megkezdtek, tüstént még száz-tíz-ezer emberrel szaporodott a török sereg száma.

Ez összeg most már igen is nagy túlsúlyban volt a keresztény tábor fölött s bárha bátorság, vitézség, rend és hadjártasságban felülhaladá is a keresztény tábor az ozmán — inkább világhódításra, mint egyetlen vár védelmére készülni látszó — hadát — — de számra nézve megközelíteni is, alig közelíthet meg azt.**)

Nehéz volt a helyzet, melybe a keresztényeket az özönhad sokasága juttatá, de még nehezebbé tette azt azon körülmény, miszerint a százötvenezeri külhadhoz a tatárkán rövid idő múlva még hetvenezerrel csatlakozott.

A várban harmincezer török őr. A váron kívül kétszázhuszezer fegyveres ellen, tehát majd nyolczszor-annyi mint a várban.

Ily borzasztó had védé Nándort a török részről.

Védé oly sereg ellen, mely számra nézve elenyészett mellette, de melynek vitézsége, bátorsága egy világgal lett volna kész szembeszállani.

A roppant töröksereg: egyik szárnyával a Dunára, másikkal a Szávára nyult ki. Oly nagy volt.

Ugyanezen fekvésben táborzott a keresztény had is.

A keresztény hadnak egyik oldalán a vár volt, a másikon a Dunától egész a Száváig terjedő török had.

A vár telve harczosokkal, szinig élelmi szerekkel.

A roppant török had merő elbizakodás, csupa gög, — mert a keresztények feletti arányithatlan túlsulya és lökéslelteinek nagy száma erre feljogosíták.

A kis keresztény sereg mint beláthatlan habzó tenger vadáradatától körülövezett zöld sziget áll közepén, — áthatva a szent ügy reményének áldásos melegétől s égve a harc-vágytól.

A kétszáz huszezeri török had előről egészen bekerítette a keresztény tábor. Hátról a vár nem engedé mozdulni helyéből s így elfalazva két tűz közé szorított s annyira magára vala kényszerítve, hogy még a reményt sem hagyá fen a helyzet számára, mikép a talán érkezendő segélyvel egyesülhessen.

Mit ész, erő és hadvezéri tehetség megtenni képes vala, minden megtéteték a keresztény tábor elrendezésekor annak biztosítására.

A Dunán Eugen hidat üttetett, hogy a végesetben menekül sere mégis rést nyithasson s a mennyire csak kitelt, minden igyekezetét arra fordítá, hogy a folyókat hatalmában tarthassa.

De mit tehet a leglángeszűbb igyekezet is, mit minden buzgalom végetlen tömeg ellenében!

A keresztény tábor két oldalról volt körülveve ellennel.

A vár bástyáiról hatszáz ágyu csövei szórtak halált... A kül török had százharmincz nagy lögép golyói mint zápor hullottak a keresztények táborára*), elszórva, elseperve a had legjavát.

Két hétig lödözött ily helyzetben — mondja Horvátunk — a török, a vad török a keresztényekre.

Eugen két részre osztva tüzéreit, egymásnak háttal állítá s az ágyukra ágyukkal felelt.

A harmadik hét is heves tűzben találá a két ellen táborát, de egymást megközelíteni egyik sem bátorkodék.

Eugen és Pálffy azt hívék, miként a török nem árthatván megerősített táboruknak — miután látni fogja, hogy minden erőlködése haszontalan — visszavonul végtére is, és így nem leend szükség a körülmények ezen nehéz állásában magukat, kétes kimenetelű támadó harcra reászánni.

A nagyvezér pedig bizva seregei nagy számában, ugy okoskodék hogy: neki visszavonulni egyáltalában nem leend tanácsos. — Addig lödözteti majd a keresztény tábor, mignem annak erejét megtöri; vagy pedig ha erejét megtörni nem sikerülend, ki fogja valahogy játszani, meglesi a kedvező alkalmat s midőn látja, hogy legkevésbbé figyelnek reá akkor indit támadó hadat közelebből.

A kitarás, az erély, mely a keresztény táborban uralkodék, kifárasztá az ozmán türelmét s a harmadik ostromhét 2. napján a nagyvezér heves támadást intézett a Pálffy által vezényelt táborosztályra.

Mint százados sziklához csapódott vihar zugása nyomatéktalan enyészék el a tar rohama s bárha a bércz virágai eltiporva, szétzúzva heverték is itt-ott, de a bércz maga nem rendüle meg.

A keresztény harczosok közül sokan elhullottak, de kiomlott vérük nem volt elpazarolva, mert a tábor a heves roham daczára is szilárdan, épen maradt.

(Folytatjuk).

*) Lásd: Horváth Mih. A magyarok tört.

***) Lásd: Pálma.

*) Lásd: Pálma: Notitia rerum hungaricarum pars III. p. 464—468

Egy hét története.

— Jan. 14-kén. —

Itt van ő. — Nem úgy van már, mint volt régen. — Rettenetes fatuma az időnek. — Az „Allgemeiné“-nek igaza van. — A farsangnak is van fegyvere. — Rettenetes boszu. — A lábak visioi. — Kérlelhetlen zsarnok. — Azonkor, a melyben a lábokban is van poezis. — A régi systema. — Sopron és a farsang. — Minek örülne még Sopron is. — Fanyar gyümölcsök. — A nemzeti színház igazgatósága és a közönség egyet gondolnak. — A botrány mint az unalom ellenszere. — Szemek, a melyek lehelnek. — A művészet mint gályarab. — Egy huszár, a ki maga magát közlegénynek degradálja. — Gavalléri elégtétel. — Arany János és az alanyiség. — Fátyolt réa. — A budai népszínház. — Napam boldogit. — Egy nemzeti ügy megérdemel egy kis náthát. — Tömjük be a rágalom száját. — A kik a nemzeti színházról távoznak és a ki nem akar távozni. — Egyiknek az egész világ: hazája, másiknak a haza: egész világa. — Az Akadémia igazgató választmánya és az építészek. — Az Akadémia igazgató választmánya és a közvélemény. — Az Akadémia igazgató választmánya és a vizsgáló bizottmány. — A mi meg vagyon írva. — Méltóságos akademikusok. — A Kisfaludy-társaság és az „ember tragoediája.“ — Zeneestélyek. — Tánczvigalmak. — Fő helyett szív. — Örök boldogság.

Tehát itt van ő, a kit rendesen annyi „hő kebel“ sovárologva vár és mely után forró kívánság epedez százezrek ajkain; haj! de nem úgy van már, mint volt régen. Máskor minő zajjal, robajjal tartotta bevonulását! ezer meg ezer tárogató állt készen ünnepélyes fogadtatására, ezer meg ezer szív repetett feléje a bizton bekövetkezendő boldog órák édes reményében, ezer meg ezer kéz el volt foglalva a hódolatára készülő sereg illő feldíszítésére, ezer meg ezer apa elszomorodott szívvél nézte az árjegyzékeket, a melyeket az efféle fényes készülétek olyan félelmetes szaporasággal tenyészteni szoktak, míg a mindent haszonra fordítani szerető ezer meg ezer gondos anya a költséges jelent egy s z e b b j ö v ő szempontjából ügyekozott kimenteni! Mind eszépségeknél immár vége; mert a nagy vendég — szükség-e mondanunk, hogy a farsangot értjük? — csendesesen, zajtalanul kullogott be hozzánk; még csak a „Tüköry-féle söresarnok“ ba sem hitták meg egy kis kedélyes mulatságra; egyetlen falragasz sem hirdeti jelenlétét! Oh rettenetes fatuma az időnek! mikor már a csárdások és négyeseknek, a báli öltönyök és bálhősöknek is felmondják az emberek a szolgálatot, mikor már a farsang sem képes föltétlenül engedelmességre indítani őket, akkor valóban igaza van a nagy „Allgemeiné“-nek, midőn a napokban azon nemes indignatioval, melyre csak egy m a g a s a b b érdekekből szerető és gyűlölő lap képes, úgy kiált fel: „Azokkal a magyarokkal nincsen mit kezdeni!“

Hanem azért a farsangnak is van fegyvere, és ha a fő városnak nincsen kedve tánczvigalmakon elverni a pénzét, meg is boszulja magát retteneteskepen: olyan hosszúra nyújtóztatja magát, mint csak igen ritkán e században; ötvennyolcz napig tart ez évben! Értitek azt lábak, kik önkénytes nemtánczozási poenitentiára ítélték magatokat? Értitek e boszúnak egész rettenetes voltát? Minden reggel azon gunyos nyilatkozattal lép ágyatok föggönyei elé: „Még mindig itt vagyok ám;“ minden este azon gondolattal boszantja nyugalmatokat: „A farsang egyik estéje vagyok én“ és ezt így folytatja ötvennyolcz reggel és ötvennyolcz este, egyre növekedő ingerkedéssel, egyre növekedő hajthatatlansággal! Hiába kéritek, távo-

zék már: nem hajt kéréstekre; hiába mutattok neki komor, haragos arcot: egy perczet sem enged; ötvennyolcz nap és ötvennyolcz egész éjszaka odatapad élethez, el kell őt viselnetek! Es fogjátok-e őt elviselhetni a nélkül, hogy fogadástokat megszegnének? nem tudom; mert őszintén megvállva, magam sem tudnám megállni, ha történetesen jóval túl nem volnék már azon koron, a melyben még a lábokban is van poezis!

Igy boszulja meg magát a farsang; és látszik is rajta, hogy még a régi „systema“ szerinti nagyhatalmasság: még azokkal is érezteti haragjának súlyát, a kik semmit nem vétettek ellene! Mert hát megfoghatónak és némileg megbocsáthatónak tartom, hogy a fővárosra ötvennyolczas súlyal ne hédkedik, de miért mér egyenlő mértékkal azon városoknak is, e melyekben — mint például Sopronban — a kellő mennyiségű bálokkal adóznak neki? Mert igen jól tudom, hogy azért e városok fiatalága is szívesen engedne el neki 8—10 napot, és még Sopron is örömmel elégednék még a 48-czal! De nem, végzetes következetességgel ragaszkodik az ötvennyolczhoz, egyiránt faluban városban, ám mi lássuk, hogy boldogulunk vele!

A fővárosban már látszanak is e makacs hajthatatlanságnak fanyar gyümölcsei; miben? tán a közönség sürűbben kezdi látogatni a színházat? oh nem; ott még minden úgy van, mint volt régen; az igazgatóság keveset törődik a közönség igényeivel, a közönség meg keveset törődik a színházzal; hanem egy-némely új lapon látszik meg; hogy az unalmasságot kikerülje, hát botrányokat hajhász; és mind ennek csak is ez a kiállhatatlan farsang az oka; ennek rovandó fel, hogy egyik nagy művésznőnk szemei „bübájt lehelnek,“ és hogy odáig viszi játékában a természetességet, „a hol a művészet vonalat húz és azt mondja: ne tovább.“ (Csak azt szeretném tudni, meddig kell neki e vonalat húzni? Szegény művészet!) Kegyetek tán azt kérdik: hogyan lehet a tizenkilencedik században olyan cifrán írni? pedig nincs azon mit csudálkozni; e tél a meglepetések kora; és azért még azon sem kell csudálkozni, hogy egy huszár önkényt közlegények degradálja magát, még pedig azon gavalléri okból, mert adósságot csinált, a melyet nagyon szeretett volna csupa gavallériából meg nem fizetni, és melyet aztán törvény útján hajtottak be tőle! És mindennek nem más az oka, mint az a rettenetes hosszú farsang.

Még több ilyen gyönyörűséges dolgot is tudnék kegyeteknek beszélni, nevezetesen azt is, hogy tartanak Arany Jánosnak — a haza egyik legjelesebb aestheticusának — az — aestheticából felolvasásokat, még pedig olyaténképen, hogy az „alanyiség“ csak a nyelvtanban használható“ és hogy „a tragoediának nem épen fökelléke a sympathia;“ de tudom, kegyetek izlése és műveltsége más táplálék után áhitozik, azért „borítsunk fátyolt“ az efféle kinövések fölé, a melyekért már nem annyira a farsangot, mint a grammaticát és aestheticát lehet felelősségre vonni; miért vannak t. i. ezek úgy írva, hogy valamivel több tanulmányt igényelnek, mint egy — pasquill! Keressünk föl tehát olyan mozzanatokat, a melyek méltók arra, hogy művelt körökben foglalkozzanak velük.

Itt van példának okáért a budai színház, mely a téli idény alatt szomorú elhagyatottságban buslakodik; az ember alig mer revolver nélkül bemenni, olyan rengeteg az üresség benne majd minden este; pedig annak nem volna ám szabad úgy lenni; mi annak idején tartózkodás nélkül meg-

róttuk Molnárt az általa elkövetett hibákért, de másrészt azon elismeréssel tartozunk neki, hogy egyike a legerélyesebb igazgatóknak, és nemes törekvése a színészetnek Budán meghonosítására valóban dicséret- és pártolásra méltó. Aztán az előadások is hovatovább élvezetesebbekké lesznek; ritka hét, melyben egy-egy újdonságot nem hozna színre, és ezek között maradandó becsü is van már egynehány; ilyen például a közelebb színre hozatott „Napam boldogít” című vígjáték is. Szerzője (a színlapon: Tarnay Pali áll, de ez nyilván álnév) e kis színműben mint igen figyelemre méltó fiatal tehetség mutatá be magát; mert hogy fiatal, azt a hibák gyaníttatják, melyekben e mű szenved; a kezdet hibái azok, míg azon tulajdonok, melyek csak is veleszületnek a valódi tehetséggel, mind igen meglepő módon ismerhetők fel e vígjátékban; ilyen a teremtő erő, az egyénítés és mindenek felett: z eleven, töröl fakadt magyar izü humor; maga a mese igen egyszerű. Egy „napam asszony” meglátogatja menyecske leányát, azon föltett szándékkal, hogy a fiatal házasoknál rendet fog csinálni, és ebbeli jó ügyekezetésében annyira felforgatja az eddigi boldog hazi életet, hogy maga a szerető leány alig várja, mikor fog már a jó anya távozni, a mi egy kis csel fogás által meg is történik. Ez nagyjában a mese; igen egyszerű, és eléggé érdekes, csak az kár, hogy a napam asszony valóságos házi sárkánynak van feltüntetve; sokkal érdekesebb lett volna, egy szelidebb lelkületű nőt előállítani, de ki, mert a fiatal pár házi rendjét a maga feje után akarja megalapítani, felzavarja a boldogságot; így ez alak mindenesetre sympathicusabb lett volna. Másik főhibája az, hogy a cselekmény szép lassan bonyolódik, de nagyon hirtelen megoldódik; az által el van rontva az arányosság; de, mint mondán, ezek, és még egy-két hiba, csak is a kezdőnek róhatók fel, míg az élénk humor és a meglepőleg szép egyénítés, szorgalom és tanulmány mellett, igen szép jövőt biztosítanak szerzőnek.

De mit ér mindez, ha a közönség még sem látogatja meg a budai színházat! Valóban szomorú, hogy most, midőn ez intézet annyi erőmegfeszítés után végre megkezdte dicsérendő működését, nyomor és nélkülözésekkel kénytelen küzködni! Avagy mindegy volna-e a fővárosi közönségnek, akár van Budán magyar színház, akár nincs! Azt nem tudom elhinni! Nem lehet itt előadnom azt a befolyást, melyet e színház a budai közönségre okvetetlen gyakorolni fog, ha módot nyújtunk neki a megszilárdulásra; ez pedig csak úgy történhetik meg, ha mikor csak lehet, meg is látogatjuk. Igaz, téli időben sokszor bajos az átjárás Pestről Budára; de a ki az ügynek akar szolgálni, az egy kis — náthától se rettenjen vissza; és ha mégis, hát itt van a bérlet ideje, Molnár másfélhavi bérletet nyitott, a díj aránylag csekély, a szolgálat pedig, melyet ezáltal az ügynek teszünk, igen, igen nagy; ne fillérkedjünk tehát, fizessük le a havi díjt, aztán menjünk oda, mikor lehet, de ne engedjük azt mondani magunkról, a mit ugyis elég sokszor felhasználáltak már ellenünk, azt t. i., hogy lelkesedésünk csak szalmatűz! Ha fővárosi nagyuraink csak husz páholyt bérlenek ki a téli időre, meg leszünk kimélve e szemrehányástól!

A budai színházról pedig a pesti nemzeti színházba a tárczairóra nézve csak egy — tollvonás, nézzük tehát, mi történik e műcsarnok körül. Mondtam már, hogy ott minden a régi; sok mindenféle változásról beszélnek ugyan, a melyek közül kétségkívül a legnevezetesebb és legörvendetesebb az, hogy Hollósy Cornélia még egy évig nem hagyja el a színpadot; mi mindjárt tudtuk, hogy e nagy művésznőt nemes szíve nem engedi, ilyen csapást ejteni a magyar operán, és azért azt is hiszszük, hogy ez egy év eltelte után is csak megmarad ő a nemzet csalogányának, mindaddig, a miig bűbáj lesz hangjában és művészet lelkében, tehát még sok, sok évekig. Ellinger azon-

ban csakugyan elhagyja a nemzeti színházat; más tenoristáról kell tehát gondoskodni; Bignió szintén távozik, a mit ugyan igazán sajnálunk, de hiába, némely művésznek hazája: az egész világ, míg ismét másnak egész világa: a haza; elvesztettük Csillag Rózát, Bulyovszkynét sat. de azért „él magyar, áll Buda még;” az a hír pedig, hogy Bognár Vilma szintén távozni készül, bizonyára valótlan; mert e fiatal énekesnő már is a közönség kedvenczvéé lön, és meg vagyunk róla győződve, hogy nem tulkövetelő; közelebb pedig az ifju Institoris teendő első színi kísérletét; mondják, hogy igen szép bariton hanggal van megáldva. De mit érnek mindezen változások és távozások, ha az az egy megmarad, a ki egyedüli oka a nemzeti színész napról napra hanyatlásának! Ez az egy pedig, fájdalom, nem akar távozni. Itt hiába beszél a sajtó, hiába nyilatkozik a közvélemény!

Kevésbé megfogható, hogy a magyar Akadémia igazgatósága szintén számba sem veszi a sajtó és az értelmiség nyilatkozatait; pedig mégis úgy van; az Akadémia palotájának ügye innmár annyira haladt, hogy jövő tavasszal valószínűleg megkezdik az építést; de tudják-e, ki építi majd a magyar Akadémia palotáját? Egy külföldi építőmester! — Hogyan? — kérdik kegyetek — tán nincsen Magyarországon arra alkalmas művész? Korántsem; sőt inkább több kitünő hazai építész nyujtott be tervet és az igazgató választmány ki is nevezett egy szakférfiakból álló bizotmányt e tervek megvizsgálására, és ez lelkiismeretes hűséggel el is járt megbízatásában és talált is egy magyar művész által készült kitünő építési tervet a beküldöttek között; ezt aztán az igazgató választmány elé is terjesztette, hogy immár e szerint építtessék az Akadémia palotája; és mit tön erre az igazgató választmány? Szépen megköszönte a bizotmány buzgó fáradozását, azután pedig szépen félretette a kitünő tervet és — a palotát egy külföldi egyéniség által építtet i. Hogyan teheti azt az igazgató választmány? úgy, mert meg vagyunk írva az alapszabályokban, hogy az Akadémia pénzéről csak az igazgató választmány intézkedhetik; az, hogy az igazgató választmány nem tartozik hallgatni sem a saját maga által kinevezett vizsgáló bizotmány, sem pedig a közvélemény ohajtására, az ugyan sehol sincsen megírva; de azért az igazgató választmány mégis csak azt teszi, a mi neki tetszik; mert az igazgató választmány nem annyira tudós, mint méltóságos urakból áll, a kik, mikor nekik úgy tetszik, azt teszik, a mi meg vagyunk írva, máskor pedig, mikor szintén úgy tetszik nekik, azt teszik, a mi nincsen megírva. A magyar Akademiának az ország adományából építendő palotája tehát külföldi építőmester által fog fölépíttetni és a mi jóakaratu külföldi újságíró barátaink azzal kürtölik majd tele a világot: Ime az a barbár Magyarország! Akademiát is a külföld épít számukra! az ő emberei csak homokot hordani és metszetoltani alkalmasak! Nincsen bennök művészet, nincsen bennök tudomány!

Mit művelne a Kisfaludi-társaság, ha annyi pénzzel rendelkezhetnék, mint az Akadémia, mikor azon csekély jövedelmet is, melylyel rendelkezhetik, az irodalom valódi haszára fordítja! Így legközelebb igen becses művet adott ki; ez: „Az ember tragoediája” Madách Imrétől. Addig is, míg tüzetesebben szólunk e szép költeményről, ajánljuk a művelt közönség figyelmébe mind e művet, mind pedig általában a Kisfaludi-társaságot, hogy képes legyen egész teljességében felkarolni szépirodalmunkat; a jó akarat, a tettvágy megvan, tehetségekben szintén nincsen hiba; igazgatója: Arany János, a nagy költő, nagy aesthetikus és fáradhatlan munkásságu férfiú; de mit használ, ha a sükeres munkásság legfőbb tényezője: a pénz hiányzik! Ez a tárgy azonban ismét egy nagyon szomorú igazság

kimondására kényszeritene, a mit ezuttal kerülök, mert — be kell fejeznem e szemlét.

Szóljunk inkább néhány élvezetes estélyről, melyekkel a fővárosban a nyilvános tánczvigalmak hiányát a mennyire annyira ki akarják pótolni. Ezek közül első helyen említendő a „Nemzet gazdasszonyai“ által legközelebb rendezendő zene- és szavalati estély, melyben több jeles művész fog közreümködni, mint Rothfeld, Lisztnek egyik legkitünőbb tanítványa, és — ha a fama nem csal — Reményi Ede. De hogy minden esetre élvezetes estély lesz, arról a lelkes „gazdasszonyok“ kezeskednek.

Egy-két tánczvigalmat is terveznek, de természetesen csak jótékony czélukat; az egyik jövő hó 12-kén lesz a ferenczvárosi kisedővoda javára a városilövelde termeiben; képzelhetni, milyen nagy és diszes közönség gyűl majd ott egybe! Táncz e farsangon és jótékony czél! Hány fiatal ember veszt el ott — fejét és talál helyette egy még ritkább drága kincset: egy hü szívet!

Minél ritkább e kincs, annál boldogabb az, a ki ilyent talál; örömmel jegyezzük fel tehát, hogy e lapok előfizetői között e farsang alatt már két ilyen drágakincset találtak, a nélkül azonban, hogy azért a boldog ifjak — fejüket vesztették volna; az egyik: Török Gabriella, a fővárosi művelt körök egyik bájós virága, a másik a női és honleányi fényes tulajdonokban gazdag Mészáros Mária, Tatáról; az elsőt e napokban jegyezte el báji Patay András, míg az utóbbit Mészáros Dániel a múlt héten már oltárhoz is vezette. Forró szerelem füzé egybe a fiatal szíveket és hűség és lelki tisztaság őrzi meg azt — koporsó zártáig.

Az „irodalomtámogató vállalat“ érdekében.

E héten ismét újabb pártolók jelentkeztek; kevesebben ugyan, mint a múlt héten, de ez nem tesz semmit; legfőlebb azt, hogy pár héttel később lép majd életbe e vállalat; mert hogy életbe fog lépni, arról olyan erősen meg vagyok győződve, mint a hogy meg vagyok győződve a magyar közönség meleg fogékonyságáról minden iránt, a mi szép, jó és nemes. Csak időt kell engedni, hogy az eszme gyökeret verjen a szívekben, hogy minél többen érdeklődjenek, lelkesüljenek iránta! Legerősebb biztosítékomat pedig a magyar hölgyvilág műveltségében és irodalomszeretetében látom; csak ezek pártolják ez ügyet — pedig mi okuk volna: nem pártolni? mikor az olyan közérdekű, olyan jótékony irányu! — és akkor minden esetre meglesz az ezer pártoló.

Folytassuk tehát erős hit és bizalommal az eddig jelentkezett pártolók jegyzékét:

Rozsnyó: Rosty Emilia.

Lengyel Emma.

Tata: M. Szabó Zsuzsanna.

Debreczen: Komlóssy Cornélia.

Laszkár: gróf Niczky-Tarnóczy Malvina.
Tarnóczy Gusztáv.

Pest: Makk-Horty Anna.

Sopron: Pálffy-Stelczer Eliza ivén (ujlag*)

Pesti-Szilágyi Aloyza.

Igló: Dr. Tavasi Lajos.

Bécs: Mayer Károly.

Baja: Kósa Emma ivén:

Kósa Emma.

Bandl Mari.

*) A lelkes ügytárs ívét már annak idején közöltük.

Szerk.

Ivanovics Mária, orvostudornő.

Mendlich Ferencz, tanár.

Horváth J., tanár.

Salamon Lipót.

Lanthó: Bugyinszky István ivén:

Bugyinszky István.

Paitly Antal.

Szabó István.

Pápa: Stern Tivadarnő ivén.

Stern Tivadarnő, sz. Pserhofer Ilka

Bocsor Istvánnő sz. Kozma Luiza.

Galta: Gaal Ilona.

Téth: (Győrmege) Csemez Ida ivén:

Csemez Ida.

Hencz Emmi.

Ungvár: Föt. Liebhard János, igazgató.

(Folytatjuk.)

Végül pedig újra kijelentjük, hogy az előfizetési díj első részletét sem kell mindjárt az aláíráskor lefizetni, hanem csak akkor, mikor a megkívántató ezer pártoló együtt lesz; fődolog az, hogy kimutassuk, hogy nem nehéz dolog, Magyarországon ezer olyan embert találni, a kik szívesen adnak évenként 10—10 forintot könyvekre, csak tudják, hogy irodalomszeretőkkel vissza nem élnek; ezt pedig, Isten és ügybarátnóink segítségével ki fogjuk mutatni.

Az irói segélyalaphoz

ujlag járultak

Insbruckból: Ebner Csath Ilka	2 frt — kr.
Tápió-Szelénről: Geszner Emilia	1 „ — „
Pestről: Horváth Cyrill	12 „ — „
Debreczenből: Komlóssy Kornélia	1 „ 50 „
Malvina: költeményeiből ujlag	13 „ — „
Összeg:	29 frt 50 kr.
Ehez az előbbi:	2140 „ 90 „
Teszen összesen:	2170 frt 40 kr.
	és 12 ezüst huszast.

* A szeretet- és tiszteletre méltó honleány már egy ízben 181 frtot küldött be hozzánk (lapunk múlt évi 49-dik számában közzé van téve) és így eddig már száz kilencven négy forintot jövedelmeztek e költemények az irói segélyalaphoz. Es mégis akadt lap, mely e nőről olyan hangon beszélt, a mely eddig csaknem páratlan volt irodalmunkban! Csakhogy az ilyen eljárás nem azt jellemzi, a kit sérteni akar, hanem azt, a ki követi. A ki mások hibái iránt ki-méletet nem ismer. annak elébb legalább is — grammatikát kellene tudni.

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

Szobafesték.

Egyik kitünő gazdasszonyunktól és honleányunktól következő igen jó szobafesték készítményét nyervén sietünk ezt t. olvasónóink előtt is ismertetni. Ugyanis végy egy tágas szobához:

2 itcze borszeszt, $\frac{1}{2}$ font világos és ugyanannyi barna s ellakot, lenolajat 6 krért és ugyanannyi firniszt is.

Ez mind egy tágas, de jól elzárható edénybe teendő s néhány napig meleg helyen tartandó, naponkint néhányszor fel kell kavarni, míg minden jól elolvadt; ez megtörténvén, e fényes mázzal a szoba deszkái egy széles ecsettel egyformán befestetnek, de úgy, hogy az ecsetet mindig a deszka hosszában huzzuk végig; e festék igen hamar megszárad, és ha 1-2 óráig kiszellőzzük a szobát, az erős bűz hamar elpárolog. B. Gy—né

Párizsi torta.

Végy 12 lat lisztet, $\frac{1}{4}$ font írósvajat, 4 lat tört czukrot és egy tojás sárgáját: ez anyagot gyurd össze jól a deszkán és formálj belőle két egyforma darabot, tedd a tortalemezre és és süsd még szép pirosra. Ezután készíts ez alapra ilyforma tölteléket: végy $\frac{1}{4}$ font friss írósvajat s kavard addig, míg nem habos, végy hozzá ugyanannyi tört czukrot, azzal is keverd egy negyedóráig, 8 tojássárgát is kavard ennyi ideig, tégy még hozzá $\frac{1}{4}$ font lisztet s végre a 8 tojás keményre vert habját s mind ezt öntsd egy jól kikent és morzsával kihintet tortaformába s süsd ki ezt is szép sárgára; ha már kisült, úgy kend meg a tetejét befőttel és ragaszd össze a már elébb kisült aljával, a tetejére pedig csinálj következő tölteléket: 6 tojás fehérét verj erős habbá, tégy hozzá 12 lat törött czukrot, egy citrom levét, ezzel huzd be a két tortát két ujjnyi vastagságra, süsd meg még egyszer az összeállított tortát, s tálald fel hidegen.

Irodalom és művészet.

× A magyar lapirodalom 1862 elején. A Vas. Ujság összeállította a magyar lapirodalom statisztikáját, a mint az jelenleg áll. E szerint a mult év lefolyása alatt összesen 67 lap jelent meg magyar nyelven, és pedig 50 Pesten, 17 a vidéken. Ezek közül 1861. újévtől 1862. újévig megszűnt (ideiglenesen vagy véglegesen, vagy pedig átalakult) 15 lap. Újévkor 7 egészen új vállalat keletkezett, három pedig új czim alatt folytatta pályáját. Legnagyobb volt a halandóság a bolólapok közt; az év folytán feltűnt 8 élezcslap közül ugyanis 5 szállt sirba.

× Érdekes regény jelent meg közelebbi czim alatt: „A menekültek Londonban.“ Irta Mülbach L. fordította Aranka. A mű 3 kis kötetre terjed s Pfeifer Nándor bizományában jelent meg. Ára 1 frt 50 kr.

× Futó János, vidéki színigazgató „Magyar színvilág“ czimű színészeti albumot szándékozik kiadni, melynek fele jövedelme a vidéki színészi nyugdíjintézet alapítókéjére fog fordíttatni.

× Erkel Ferencz „Sarolta“ czimű új dalművén oly szorgalommal dolgozik, hogy remélhetőleg még a tavasz előtt színre kerülhet. A készen levő első felvonás részeit már másolják is. Az eddig elkészült részokről sok dicséretet mondanak.

× Nyiznyay Gusztáv, ismert zeneszerzőnk előfizetést hirdet „Nefelejtsék“ czimű, ének és zongorára alkalmazott „népdalai“ füzetére, mely összesen 14 népdalt foglaland magában. Előfizetési ára 1 ft 50 kr, bolti ára 2 ft leend. A pénzek február végeig szerzőhöz Nagy-Kőrösre küldendők.

× A „Pester Lloyd“ a cs. k. rendőrségtől írásbeli megintést kapott.

× A „Sárosy-Album“ ügyében Sarkady István és Rákosi László kijelentik, hogy az előfizetési határidőt február

végeig meghosszabbítják, a mikorra az album megjelenése ígértetik. Előfizetési ára 3 ft. diszkötésben 5 ft.

× Lisznyai Kálmántól Lauffer és Stolpnál nem sokára egy kötet költemény jelenik meg „Sugarak és villámok“ czim alatt. Kedélyes költőnk egészsége ismét oly rossz lábon áll, hogy már harmadszor kénytelen tervezett gräfenbergi utjával egy időre felhagyni.

× Balogh Alajos szerkesztése mellett Nagy-Kanizsán nem sokára egy új lap fog megindulni, „Zala-Somogyi Híradó“ czim alatt.

× A magyar Akadémia nagy szótárát, melynek nyomtatása Emichnél már megkezdődött, 2500 példányban fogják kiállítani, s árát, mint halljuk, lehetőleg olcsóra szabták.

× Vértesi Arnold, jeles fiatal novellistánk engedélyt kapott egy lap megindítására, mely „Harang“ czim alatt helyi eseményekkel foglalkozandik.

× A Kisfaludy-társaság szétküldte már pártolónak mult évi könyvilletményül Eliót „Bede Adám“ czimű regényének 2-ik füzetét, s „Az ember tragoediája“ czimű sokat dicsért költeményt Madách Imrétől. A társaság febr. 6-án tartandja nyilvános felolvasásokkal egybekötendő közgyűlését, melyről annak idejében bővebben fogunk szólni.

Budapesti hírvivő.

× A lemondott országos orvos Sauer helyébe Hollán Adolf, rendelkezés alatti cs. k. orvosi tanácsos nevezetett ki.

× Tóth Kálmán ma vasárnap szabadul ki fogságából, melyre a „Bolond Miskáért“ katonai törvényszéki ítéletet. Bus Vitéz már e hó 9-én hagyta el börtönét. Együttal megemlítjük, hogy a „Fekete Leves“ és a „Bolond Miska“ kiadói egyenkint 5000 frt biztosítéki összeg letételére köteleztettek. Ez utóbbiért Emich már-e is tette a követelt cautiót.

× Várady Gábor, volt országgyűlési képviselő egy, Mármarosban lőtt, igen szép példány hiuzt küldött e napokban nemzeti Muzeumunknak. E veszélyes ragadozó, hazánk legritkább állatai közé tartozik, sőt sokan kételkedtek is benne, hogy egyáltalában található volna Magyarországon.

× A magyar országgyűlésről ismét kezdenek beszélni a bécsi lapok. A „Vaterland“ pesti levelezője írja, hogy aprilra hivatnék az ujjlag egybe Pestre, hol azonban még egy árva szót sem hallani róla.

× A budai műegyetemnél egy rég érzett hiány fog legközelebb pótoltatni. A helytartótanács ugyanis elhatározta, hogy ott a magyar nyelv és irodalom előadására önálló tanszék állíttassék fel, melynek ideiglenes betöltésére, Mácsik József van kinevezve. E tekintetben az érdem a műegyetem tanári testületét illeti, mely a nevezett tanszék felállításáért fofolyamodott. A dologban csak az egy szomorító van: hogy oly sokáig késtek vele, mialatt a német, angol, francia és olasz nyelvek rendes tanszékkel bírtak.

× B. Podmaniczky Frigyes Brüsszelbe utazott, b. Jósika Miklós látogatására.

× A londoni világkiállításra Deák Ferencznek Györgyi által festett arcképe is el fog küldetni. Továbbá Magyarországból még Lotz K., Than M. és Székely jelentettek be festményeket; Markónak egy eszményi tájképét Muzeumunk fogja beküldeni. A magyar Akadémia palotájának tervrajzai is be vannak jelentve. Gasser szobrász Markó márványszobrát s gr. Széchenyi István ércöntvényű arcképét fogja kiállítani. — Közelebb az a hír terjedt el, hogy a tervezett világkiállítás

Albert herceg halála miatt a jövő 1863. évre halasztatik. Most e hír hivatalosan meg van czáfolva. Az angol kir. bizottmány elhatározta, hogy a kiállítás megnyitása 1862. május 1-én haladéktalanul megtörténjék. A megnyitást a királynő személyesen fogja eszközölni. — A magyar művészeti tárgyak birálatára alakult jury, elnökül Alexy Károlyt, tollnokul Henszlmann Imrét választotta. A jury decz. 29-én tartá első ülését.

✂ Egy uj nemü társaság van keletkezöben, mely hazánkban eddig ismeretlen. Ez egy magyar állatbiztosító társaság, mely különösen most, midön a marhavész még folyvást pusztit, nagy fontossággal bir gazdáinkra nézve. A társaság megalakithatásaért közelebb nyujtottak be folyamodást gr. Károlyi György, gr. Szapáry Antal, Lónyay Gábor és Menyhért s többen.

✂ A kir. hétszemélyes tábla az ügyvédi vizgálatételért folyamodó izraelitáknak kijelenté: hogy a kir. tábla mint csupán birói testület a fennálló törvények s törvényes szokás ellenére kérvényöket nem teljesitheti. Csak azt nem tudjuk, hogy az a zsidó ügyvéd, kinek fölesketése csak néhány hét előtt történt, hogy csuszhatott keresztül, „a fennálló törvények és törvényes szokás ellenére.“

✂ Az országos magyar kertészeti társulat f. hó 7 iki ülésében elhatározta, hogy jövőre el fogja hagyni a nyereszkedési tért, s csupán a szellemi téren fog hatni a magyar kertészeti szakma emelésére.

✂ A farsangban nyakig benne vagyunk már, de azért érdekes farsangi hírek jó pénzért sem lehet kapni; ha csak azt nem nevezzük érdekesnek, hogy a ferenczvárosi kisedóvoda javára febr. 12-kén tánczvizgalom lesz a lövöldében, s hogy a budai nőegylet két táncmulatságot rendez a „Fácán“-ban, melyek egyike már meg is tartatott, a másik ellenben febr. 11-én leend. Azonban jut eszünkbe mégis egy érdekes farsangi hír: t. i. hogy Sopronban az idei farsangra nem kevesebb, mint huszonhárom nyilvános tánczvizgalom van kitüzve. Boldog soproniak!

✂ Emlitsünk meg egy pár épen nem farsangra való hirt is. Egy szolgáló a napokban, a lánczhydról fejjel a Dunába vagy jobban mondva, a Duna jegébe ugrott s tüstént szörnyet halt. E hét elején pedig a Rókusokórházba két nő hulláját hozták be, kik a lakszoba erősebb fütése s a kályhaacső elzárása következtében kifejlődött köszénsavas lég által megfojtattak. Még nem tudni, vajjon öngyilkosság követtetett-e el, vagy a halál történetes volt.

✂ Sattler jeles kozmorámájának a régi fűvész-kertben jelenleg második kiállítása látható, mely még az előbbieknél is érdekesebb képeket foglal magában. A ki meg nem nézi, nem csekély élvezettől fosztja meg magát. Belépti díj csak 20 kr, melyért, Ausztralia kivételével, minden világrészből gyönyörű tájakat s érdekes ritkaságokat lehet látni természetes hűségben, minden utazás nélkül. A helyiség be van fütve.

✂ A hercegprimást Esztergomban vizkereszt napján, mialatt ebédelt volna, tetemesen meglopták. A „P. N.“ szerint 40,000 ftot vittek el tőle aranyban, továbbá a Szent István rend nagy keresztjét is. A gaz tettesnek még eddig nem sikerült nyomába jutni.

✂ A nemzeti Múzeum sétányán kertészeti kiállítási épület fölállítása tervezetik, mely czélből a napokban egy bizottmány alakult Kubinyi Ágoston, múzeumi igazgató elnöklete alatt.

✂ Azon 5000-re menő hivatalnokok közül, kik Magyarországon rendelkezési állapotba jutottak, a „S. C.“ szerint 2000 ismét Magyarországon, 1000 pedig más tartományokban kapott alkalmazást.

✂ Reményi Ede eddig két hangversenyt rendezett Bécsben s mindannyiszor fényes diadalt aratott hegedűjével. Még a pápaszemes bécsi zeneművészek is hízlegöleg nyilatkoznak róla. Különösen tetszenek magyar nótái.

✂ Lesz tehát valahára Pestnek is jó vize! Az annyiszor emlegetett vízvezetés terve s az erre vonatkozó költségvetés már elkészült, s legközelebb a város tanácsa elé terjesztetett jóváhagyás végett. A zsinór tehát megvolna, csak még az attilát kell rávarrni.

✂ Fürdészeti tanszéket is fognak a pesti orvosegyetemenél felállítani. Tanáru a közohajtás a jeles dr. Pete Zsigmondot ajánlja, kitől egy, a szembajokról irt cikkk folytatását lapunk mai száma hozza.

✂ A budai népszínházban mult kedden Sárközy népzenei társasága is föllépett hazafias jóindulatból, nem nagy számu közönség előtt. Megfoghatlan azon közönyösség, mely ujabb időben a népszínház iránt mutatkozni kezd. Méltán fel lehetni, hogy ha ez soká így tart, a még zsenge intézet nem lesz képes magát fentartani. Ajánljuk az ujonan nyitott bérletet a közönség s különösen főuraink figyelmébe. Ne engedjük, hogy a színház megbukása által szégyenfolt száradjon a magyar jó hírére. Mint legujabban értesülünk, néhány lelkes főur közelebb magára vállalta, a népszínház számára páholybérloket toborzani.

✂ Ma lesz a nőegylet által rendezendő első álarczos bál nemzeti színházunkban. A szent czél tekintetéből ohajtjuk, hogy nagy közönsége legyen. — A budai népszínházban a farsang folytán minden vasárnap rendeznek álarczos tánczvizgalmat.

✂ Ujházy László hazánkfiát, ki tizenkét év óta Amerikában él, az északamerikai egyesült államok kormánya Ancona olasz városba konzullá nevezte ki.

✂ Molnár szinigazgató köszönetet mond Szatmár város lelkes közönségének, mely a budai népszínház ruhatárát hat egész magyar diszöltözettel gazdagítá.

Nemzeti színház

Januar 15-kén.

Jan. 8. „A völgylilioma;“ francia dráma. — Jan. 9 Nabukodonozor, Verdi operája. Jan. 10 „A mama“ Szigligeti vigjátéka. Jan. „Bánk bán“ Erkel operája. Jan. 12. Dobó Katicza, Tóth Kálmántól. — Jan. 13. „Szerencse gyermeke.“ Birchpfeifer drámája. — Jan. 14. „Troubadour,“ Verdi operája.

A játékrend e héten eléggé változatos volt; több fordított drámát adtak ugyan elő, mint eredetit, klasszikus művet pedig egyet sem; de az elsőt elfelejtette velünk azon körülmény, hogy mind a „Völgy liliomá“-ban, mind pedig a „Szerencse gyermeké“-ben igen háladatos szerepe van a bájos Munkácsy Feleky Flórának: felesleges mondanunk, hogy mind a két szerepet megragadó szeretetreméltósággal játszta; e kedves művésznő anynyira elkényeztette a színházi közönséget, hogy már nem is vár tőle egyebet, csak szépet, kedveset. Az ilyen művészi előadások aztán a művek gyöngeségeit is mintegy eltakarják; átengedjük magunkat az édes hatásnak és csaknem elfeledkezünk róla, hogy e költői hatást nem annyira a költészet, mint a színészet idézte elő. Innen van, hogy a „Völgy liliomá“-ban el tudjuk nézni a beteges szenvelgést, a „Szerencse gyermeké“-ben pedig a főjellem hibás fejleményét; nem törődünk vele! szegre akasztjuk a dramaturgiát, hogy annál biztosabban átengedhessük magunkat azon édes csalódásnak, melybe a művészi előadás lelkünket ringatja; azon csalódásnak, t. i. hogy e művek és alakok élethivek. És az a Hermance, melyet Felekiné

elénk állit, csakugyan élethű alak; élethű akkor, mikor még boldog, és élethű, mikor szerencsétlen. Tudjuk, hogy a valóságban bajosan vetközhetik ki egy főrangú nő mindazon „exclusive“ sajtóságokból, melyeket a magasabb körök szülötte mintegy a levegővel együtt magába sziv, de Felekynétől látva Hermanceot, azt mondjuk: mégis lehetséges, mert ime magunk előtt látjuk. És épen így vagyunk a „Völgy liliomá“-val; elhiszszük, hogy lehetséges a földön ilyen eszményi szerelem, nemcsak, de nem is tartjuk azt beteges szenvedésnek, a míg — Felekyné a színpadon van. A többi szereplőről az uttal csak annyit mondhatunk, hogy Feleký, Szigethy és Szilágyiné (Dobó Katiczában) kitünően játszottak; sajnáljuk, hogy Rónairól nem mondhatjuk azt; sőt legjobban szeretnők, meg sem említeni őt, ha attól nem tartanánk, hogy a hallgatás a nemzeti színháznak lesz ártalmára; nem részletezhetjük a dolgot, elég annyi, hogy „Dobó Katiczá“-ban Rónai úgy játszott, hogy szólni sem lehet róla; az, hogy nem tudta szerepét, még a legkisebb baj volna; de még csak állni is alig tudott.

Az operai előadásokban e héten Voggenhubert kell különösen kiemelnünk, mint a ki a „Troubadour“-ban valóban szépen énekelt; ő meg Bignio voltak ez est „hősei.“ Kár, hogy ez utóbbi jövő tavasszal elbucszuk tőlünk.

Hogy Hollósy Kornélia „Bánk bán“ ban ismét remekelt, minek is azt megírni! Csak annak örülhetünk, hogy legalább egy évig el nem hagyja a színpadot.

M i n d e n f é l é k .

¶ Bécsben a lóhusevés napról napra jobban terjed. 1860-ban 800, 1861-ben pedig már 1400 lovat mértek ki, fontját 8-12 kron. Mióta ott a lóhusevés divatba jött, összesen 7063 lovat fogyasztottak el. Azt mondják, hogy a jó bécsiek izletes „roszpradlit“ tudnak belőle készíteni. Hanem azért mi csak a régi mellett maradunk.

¶ Egy megbuktatott szindarab. About Edmond „Gaetana“ című új darabja, mely a párisi Odeon színházban adatott elő, f. hó 6-án halálra fűtyöltetett. A tanulók által szervezett demonstratio a harmadik felvonás végével oly rettentővé fajult, hogy a függőnyt le kellett bocsátani. Előadás után mintegy 500 diák About lakása elé ment, s ott, valamint a „Constitutionnel“ irodája előtt is, hol szerzőt lenni vélték, irtózatos macskazenét csinált. A rendőrség nyugodt szemlélője volt a demonstrációnak s csak visszatérőben fogott el néhány diákot. És mi volt e demonstratio oka? Az, hogy About-ot nem szeretik, meg a darabja sem sokat ér; de különösen azért haragudtak rá, mert megkötötte magát, hogy darabját a diákság daczára is elő fogja adatni.

¶ Lissabonban újabb zavargások fordultak elő, melyekről hiteles kútfőkből ezeket írják: Ponte grófot, ki a palotából hazafelé ment, az utcán durván bántalmazták. Őt sebet kapot fején s egyet karján. Ha az őrség segítségére nem jő, házáat nem érhetne volna el élve. Valoda marquis palotáját feldúlták; gr. Thomor és Gouté marquis házáit is kirabolták s a kristály-edényeket összetörték. A sz. Miklós-templomot szintén kirabolták. A hadügyi és gazdaszatügyi minisztereket, kik a csoport felé kocsiztak, kényszeríték a kocsjokból kiszállani, azonban szabadon bocsáttattak. A rendetlenség egy egész napon át tartott, azóta pedig a városban a legnagyobb nyugalom uralkodik.

¶ Földrengések. Athenéből írják, hogy a földrengés pusztításairól Görögországban naponkint szomorú tudósítások érkeznek. Vostizza és Patrasban több ház összerogyott, az előbbi helységben három ember meghalt s többen megsebesül-

tek. Az anphissai kikötőben a tenger a város felé nyomult. A korinthei kikötőkben a hajók kivétel nélkül szenvedtek. A görög vizeken számos hajótörések történtek. — Bukarestben is erős földrengést éreztek ujév napján.

¶ Nagy bölcseségű szavak. Bibikoff, kiewi orosz kormányzó az ottani egyetemet meglátogatván, a következő atyai szavakat intézte a tanulókhöz: „Mulassatok kedvetek szerint. Nem azt kívánják tőletek, hogy tudósok (!) hanem, hogy hü alattvalók legyetek. Csak fél karom van, a másik Borodononál maradt; de e fél karban van a czárnak egész hatalma. (!) Én egyáltalában semmit sem tudok (!); de egy szavamba kerül, hogy benneteket matematikusaitokkal együtt Szibériába küldjelek.“

¶ A közelebb elhunyt Albert herczeg életéből érdekes adatokat közölnek a külföldi lapok. A herczeg-férj, írja a „J. des Débats,“ mindig szép egyetértésben élt nejével, Viktória királynővel, bár azt néha könnyű felhők boríták is el, azonban ezek is csak arra szolgáltak, hogy a kibékülést annál édesebbé tegyék. Így egy napon a királynő kissé hevesebben nyilatkozott, mire a herczeg termeiben elzárta magát. Viktória azonban csakhamar megbánva hevesességét, férje után indult, s ajtaján kopogtatva, a herczeg azon kérdésére, hogy „ki kopog?“ így válaszolt: „én, a királynő?“ — „Kérem a királynőt, szólt a herczeg, mentsen ki, jelenleg egyedül akarok lenni.“ — „Én vagyok, Albert, a te nőd,“ szólt most Viktória a leggyengédebb hangon. Erre a herczeg kinyitá az ajtót, neje karjaiba dőlt s a béke helyreállt.

¶ Karlsbadban e hó 9-én szintén éreztek heves földrengést, mely körülbelül 10 másodpercig tartott. Mióta a Vezuv kitört, mindenfelől számos földrengésről értesülünk. Valjon nincsenek-e ezek egymással összeköttetésben?

¶ Nem jó nagyon gyenge idegzetűnek lenni. Egy Lipszéban tartózkodó fiatal angol hölgy közelebb Londonban lakó szülőitől fekete pecsétes levelet kapott. Ennek folytán annyira megijedt, hogy agyvelőgyulladásba esett, mely csakhamar sirba is vitte. A fekete pecsét pedig csak azért használtatott, mert jelenleg Albert herczeg halála miatt Angolországos általános országban gyászt viselnek.

¶ Hogy Spanyolországban a vallásszabadság mily szánandó lábon áll, annak feltüntetésére megemlíjük, hogy a spanyol kormány Albama és Matamaros urakat a biblia terjesztése s a protestans vallás gyakorlásaért egyenkint hét évi gályarabságra ítélte. A „Journal des Débats“ ezen ítéletet következő megjegyzéssel közli: „Nem akarjuk olvasóinkat meggyalázni azzal, hogy ezen ítéletre csak egyetlen szót is vesztegessünk.“ Valóban ily tény csak megvetést érdemel.

¶ Varsóból ismét érdekes hírek érkeztek. Karácsony napján a lapoknak nem volt szabad megjeleniök, a mi ezelőtt még sohasem történt. A politikai lapoknak megtiltatott az év végén tartalomjegyzék készítése, azon kijelentéssel, hogy a kormány nem türheti oly dolgok ujra emlegetését, melyek feledése volna kívánatos. A nagy színházat karácsony másnapján nyitották meg először; csupán oroszok és katonák jelentek meg az előadáson, mert a lakosság a színi előadásokat dacznak tekintti a kormány részéről. A színlapokat nem ragasztották ki, hanem a közhelyeken lőnek kiterítve. Bialobreszki helyettes érsek elíteltetése hivatalosan is közzététetett. Az ítélet halálra szól s azzal indokoltatik, hogy a nevezett főpap a templomokat bezáratta s a nemzeti énekeket meg nem tiltá. Ez által papi kötelességét, valamint hazája és királya iránti tartozását szegte meg. A halálos ítéletet a czár az elítélt folyamodása folytán egy évi várfogságra változtatta.

¶ A selyemczérna veszélyessége. Egy híres

orvos német lapokban azon figyelmeztetést tette közzé, hogy a selyemczérnát senki szájába ne vegye, mert a gyárnokok azt, hogy súlyát neveljék, legtöbbszörre ónos savakba áztatják, ezek pedig az egészségre nézve igen veszélyesek.

Divattudósítás.

Nem igen báloznak ugyan az idén, de az udvarias gyárnokok azért mégis csak elküldték a szebbnél szebb szöveteket, s így nekünk is kötelességünk, ezekről hű tudósítást adni t. kegyeteknek.

Es valóban gyönyörű bálruhakelmék érkeztek meg Tü r s c h F. ur váczitczai kereskedésébe; melyek közül csak is a legkitünőbbeket írjuk le kedves előfizetőinknek.

E szövetek tarlatan frappé név alatt küldettek be hozzánk s valóban méltók a — megtekintésre. Kezdjük a legolcsóbbak s legegyszerűbbeknél; a fehér átlátszó alapon, kicsi, elszórt rózsaszínű, kék vagy zöld és piros virágok vannak elszórvva, egyszerű csinos rajzzal; egy-egy ruha ára: 6 frt — 6 frt 75 kr.

Ugyancsak fehér alapon vörös vagy lilaszínű elszórt nagyobb levelekkel, melyekbe a sötétebb ágazatok mintha bársonyszállal volnának himezve; ezek közül néhány olyan is van, melyeken a fehér alapon piros arabeszkek vannak elszórvva; egy-egy ilyen ruhára való: csak 8 frt 75 kr.

Igen egyszerű, de azért igen kedves egy szövet a fehér alapu elszórt sötét vörös pettyekkel, melyek úgy fénylenek, mintha kis rubintok volnának oda tűzve. Ára 10 frt.

A fehér tarlatan ruhák, a melyeken elszórt bársonyvirágok diszlenek, szintén igen szépek; a virágok rajta lil és piros színűek, melyeknek kelyheiben ezüstpor csillámlik; mások meg fehér alapuak, elszórt kisebb nagyobb fekete csokrokkal, a csokrok közepén ezüst ponttal, igen szép, és kivált este sokat mutató szövetek. Egy-egy ruha 14 frt.

Ismét más tarlatan szöveten a fehér alapon ezüst pettyek vagy fehér bársony koczkák vannak elszórvva, ezeknek közepén egy-egy ezüst pont, vagy két egymásba fonódott, itt-ott arany-pettyekkel tarkázott vörös és fekete karika; 17 forintba kerül. Ugyanilyen áru fehér tarlatan bál ruhát láttunk nagy vörös, aranyos és fekete harangvirágokkal, de ilyen nagyvirágú ruhát csak igen magas alakok vehetnek magukra, kisebb termetű olvasóinknak inkább a kisebb rajzu szöveteket ajánljuk.

A kisebb rajzu szövetek közül igen szép azon fehér alapu tarlatan ruha, melyen fehér csokrok vannak elszórvva; e csokrok arannyal, néhány fekete vonallal és közepükön egy-egy piros (borsónyi nagyságu) ponttal vannak mintegy kihimezve; ez igen fényes szép szövet; ára 18 frt.

Nagy elszórt virágok különféle színekben; a virágok szárait aranyos csokor foglalja össze; egy másik fehér alapon vörös kisebb virágok diszlenek zöld levelekkel és aranyos kehelyvel; mind a kettő igen divatos és keresett szövet, áruk: 22 frt.

A már tavaly is nagy kedvességben részesült fehér illusionok, a melyeken kisebb nagyobb ezüst vagy aranyponko fénylenek, az idén is az igen keresettek közé tartoznak, rőf számra adatnak el; így az ezüstpettyes illusion rőfe: 1 frt 40 kr, szélessége pedig $\frac{1}{4}$ rőf. Az aranypettyes illusion, ha a rajz kisebb, 2 frt, ha a rajz nagyobb, 2 frt 20. Szélessége ugyanaz, mint az elébb említett szöveté.

Nem fejezhetjük be e tudósítást a nélkül, hogy azon gyönyörű csipkeruhákról említést ne tegyünk, melyeket szintén Tü r s c h urnál láttunk Igen jól tudják t. olvasóink, hogy az igazi csipkéből álló finom fehér ruhák 600—700 forintba is kerülnek, s hogy ilyen ruhatári kincshez igen kevés nőnek van kedve és — pénze e nehéz időben; de Tü r s c h ur most imitatio csipkéből készítettett gyönyörű ilyenféle ruhákat, melyeknek ára, tekintve a munka és rajz finomságát,

valóban csekély; ugyanis már 40 frttól kezdve csinos csipkeruhát lehet választani, az 50—60 forintos pedig igen szép, s menyasszonyi- vagy fényes tánczvigalmakon (ez esetben színes alruházatra jó) igen nagy tetszésben fognak részesülni. A szoknya egy darabból van szövve, s 7 és fél rőf szélességű.

Rejtvény.

Eulátiától.*

7 11 2 9 8. 1 5 9 8, 6 10 9 8, 1 5 11 8
Mind 1 10 9 régi nevek.

6 8 9 2 11 4 3, 6 10 6 6-al, 9 2 7-ot, 1 5 7 7-al
Még senki sem evett.

A nagy művész, legyen a kép

Bármily itott kopott.

Megújítja, hogyha neki

9 2 1 10 3 1 5 6 3 alkotott.

6 5 9-ből g 4 u 9 3 a 7, azzá leszünk

Azt mondja az 8 9 2 6.

Midőn kint a 6 8 9 10 6-ó 5 6

Bezzeg van bent 6 8 9 2 6!

De volt akkor 8 6 2 1, midőn

1 5 9 majd négyszáz éve,

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12-val egy erény

Lőn a 6 8 9-ba téve.

Megfejtési határidő február 8-ka.

*E rejtvényt csak azért közöljük, mert azt hazánk egyik legkitünőbb elméje csinálta; nehéz a megfejtés, de a téli esték hosszúk, kedves olvasóink pedig épen olyan fáradhatlanok, mint a milyen elmések; bizonyára kitalálják.

Az e hóbeli sorsolás eredménye pedig:

A menekültek Londonban. Mühlbach Luiza regénye: nyertes lőn G a a l V i l m a urhölgy.

A magyar Jakobinusok. Pulszky Ferencz regénye, nyertes: M e r s i t s F l ó r a ur.

Z e n e m ű Michardtól, nyertes: N a g y E m i l i a urhölgy.

A nyeremények szíves üdvözetünk mellett már el vannak küldve.

A 50-dik számban közlött rejtvény értelme: H u n y a d i J á n o s. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Mendelényi Emma, Eisenstädter Malvina, Remellay Gusztáv, Hummel Emilia, Nagy Irma, Mersics Flóra, Mikos Krisztina, Szeles Józsefné, Pristyak Vilma, Csanády Kálmánné, Dubravitzky Antónia, Egerváry Tuboly Emilia, Szepessy Péterné, Csicseri Mariska, Boronkay-Csicseri Lila, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri-Pósta Gizella, Pick Zsófia, Szilassy Ida, Kriszánich Józsefné szül. Gruber Francziska, özv. Bozóky Györgyné, Viotti Aloisia, Duha Nina, Szelényi Károlync, Boltizsár Ida, Ember Nelli, Csáki Mária, Kukinich Matild, Némethy Gizzei Teréz, Székely Krisztina, Hentaller Ratta Szilária, Nagy Malvin és Irén, Dobák Ilka, Csabi Amália, Heldt Gizella, György Klára, Szokolay Zsigmondné, Teller Emma, Tuba Hermin, Sárosy Laura, Borosjenői Szabó Borbála, Bodroghi Gizella, Nemssur Nina, ö. Szabó Jolán, Lévy-Berényi Julia, Gáal Vilma, Plachy Bertalanne szül. Veres Ilka, Mányik Hermin és Ernestine, Farkas Panka, Jeney Albertné szül. Bartha Róza, Hrabovszky Kornis Julia, Nagy Emilia, Fülöp Elekne, Intze Ilka, Voröss Emilia és Sarolta, Késmárky Mária, László Dósa Anna, Pálffy Stelczér Eliza, Baranyai Károlyné szül. Nagy Reheka, Pajor Mari és Nelli, Turcsányi Emma, Frombach Berta, Márkus Izabella, Fekete Maria, Woluhoffer Gabriella, Dindár Izabella, Kovács-Rósa Emilia, Pongrácz Karolin, Gáal Iona, Nuritsány Kristófné, Pap Teréz és Janka, Bauss Hermin, Poisinger Laura, Keresztessy Vilma, Mészáros-Szabó Zsuzsanna, Kondics Mária, Lósy Janka, Gyurkovits Boda Mari, Kondi Julia, Berzsenyi Cornélia, Kovács Kúry Teréz, Bende Mária és Irén.

A Szécsi Mária-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Pap Teréz és Janka, Keresztessy Vilma, Kondics Mária, Gyurkovics Boda Mari.

A karácsony-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Kondics Mária, Lósy Jenke.

TARTALOM.

A róma története, Szelényi Károlytól. Csak te szeress, Dobsa Lajostól. Egy kü bszély története, Dr. Kovács Paltól. Gondolatok az erdőben, Rizától. Két testvér Vértessy Arnoldtól. Nándor 1717-ben Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. Dijorsolás A t. rejtvényfejtők névsora.

A tortákon: Heti naptar. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai mellékletünk: Női munkák mintalapja, magyarázata a jövő számban.

3-dik szám.

VASÁRNAP, JANUARIUS 19. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Évnegyedre	3 ft.	uj penz.
Félévre, (illetményekkel)	6	„ „ „
Egész évre „	12	„ „ „

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasabozott sorert **6** uj kr.

KIADJA: ENGEL & MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

Hónapi és hetinaptár		R. katolikus és protestáns naptár		O-naptár	Hold járása	Nap-			Israeliták naptára Thebeth 5622	
						kelet	nyugat			
		E 2 Jéz. sz. neve	E 2 Sára			o.	p. o.	p.		
19	Vasárnap	E 2 Jéz. sz. neve	E 2 Sára	7 G Ker. Ján.	☾	7	42	4	40	18
20	Hétfő	Fábián és Seb.	Sebestyén	8 György	☾	7	41	4	41	19
21	Kedd	Ágnes szüz	Szu zka	9 Polieuctus	☾	7	41	4	43	20
22	Szerda.	Vincze. Anast.	Vincze	10 Nissai G.	☾	7	40	4	44	21
23	Csöt.	B. Asz. eljegyz.	Imrike	11 Theodóz	☾	7	39	4	46	22
24	Péntek	Timotheus	Florina	12 Tatiana	☾	7	38	4	48	23
25	Szombat	Pál fordul.	Pál ford.	13 Hermyt ^a	☾	7	37	4	49	24 21 Sabb.

V i d é k i t á r c z a.

Kun Sz--Miklos, január hó 1862. (Eredeti levél.) A farsangi napok rettentő hideg, fagyos arcczal beköszöntöttek. de nincs okunk, őket vidám kedélylyel üdvözölni. ez évben nem sok mulatságot szereznek nekünk. s annál kevesebb jövedelmet a vendéglős urnak és a divatárusoknak: nem levén kilátásunk egyetlen egy dalidóra sem; mindenki saját bajával küzd, és saját dolgával foglalkozik.

Ne várja tehát tisztelt nagysád e farsangon a báli tudósításokat; hacsak vendéglősünk mást nem gondol, az idén nem fogunk táncolni, hacsak az az egy eset közbe nem jő, hogy valaki bennünket meg nem táncoltat, vagy a mi sokkal jobb lenne: hacsak a tisztos nagymamák, édes mamák saját életes rakdájokból (rakda — éleles-kamra. de a „kamra“ nem magyar szó, míg más jobbat talál, én ezt használom) az éhezé ifjuság számára valami „balyu-bált“ nem rendeznek, már akkor kötelessége lesz az ifjuságnak táncolni, és még akkor is. ha valaki valami jótékony czélből ohajtja, hogy táncoljunk. Ezen sok „hacsak“ után térjünk másra.

A napokban egy polgártársunk iskolásgyermeke az elemi és főiskola mellett szétterülő u. n. „Baker“ jegén csuszkálván, a jég alatta leszakadt; — a vízből szerencsésen kimenekült ugyan, de mint mondják — társai a szülei megveréssel ijesztvén. nem mert szegény haza menni. hanem félrevonulván. a ruháit kezdte szárogatni, s mire ez a szülék tudomására jutott, annyira összefázott és fagyott, hogy kevés idő múlva meghalt.

Vegyék szívökre a szülék, tanár és tanító urak e baleseményt, és egyszer valahára tiltsák el a gyermekeket attól az itt oly nagy divatban levő csuszkározás és koresolyázástól, vagy ha ez utóbbi némelyek által oly szükségesnek állítatik a testi idegek edzésére nézve legalább egy fölvi gyázót állítsanak a gyermekek közül, ki az ily esetet rögtön jelentse, hogy a gyorsan érkező orvosi segély által a szerencsétlen a haláltól megmentessék.

r. l.

Debreczen, jan. 12. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! Az idő nyomasztó helyzetét mi is érezzük; még eddig nyilvános farsangi élvezekről mit sem hallani, kaszinónk nem szándékszik táncvizigalmat rendezni, s a táncvágyó fiatalság csak néhány házi-estélyen elégitendi ki ebbeli vágyait. Csupán a színészet kárpótolja a hiányozó farsangi örömeiket; Reszler és társulata mindent elkövetnek, hogy élvezetet nyujtsanak. bár a drámai repertoirt nem ártana kissé fölfrísteníteni; míg az operák nálunk mind újak levén, a közönségre több vonzerővel bírnak. Petrák cs. biztos megérkezett már városunkba, a tanácsot rendezni: ideje is volt, mert a közönség nagyon érezte már a hatóság hiányát, s a köznép közül igen sokan az ezredehez és hadbíróhoz jártak ügyeik elintézése végett.

Levelemet üdvösebb kívánattal nem zárhatom be. mint hogy adja Isten, hogy önnek minden szép és üdvös eszméit s vállalatait kívánt siker koronázza.

K. K.

Pécsett, e hó 7-kén Antal János, volt országgyűlési képviselő. életének 40 dik évében meghalt.

Kassán a magyar színészet állandósítása végett egy választmány alakult, mely a nemes czél kivívása mellett ernyedetlen buzgalommal fáradozik, de a kedvezőtlen idő miatt eddigelé nem nagy sikert mutathat fel. A kassai szinpadon jelenleg Latabárnak 50 tagból álló társulata működik.

Makón közelebb vakmerő rablók garázdálkodtak. A plébánost, midőn este hazatérve, lakába akart lépni, megrohanták, a midőn eselédei már mind meg voltak kötözve. Szerencsére azonban az udvaron véletlenül egy puska elsült, mire a szomszédban zajongás támadván, a rablók azt hitték, hogy üldözöbe vétettek. Jónak látták tehát sietve odább inálni, de hogy egészen üresen ne menjenek, betértek az új sörházba, hol a háziurat honn nem találván. nejétől állítólag 7—800 ftot elraboltak. Egy idő óta feltűnőleg sok rablási tényt közölnek a lapok.

Nagy-Enyeden a ref. iskola növendékeiből működvelő társulat alakult, mely az ottani leányiskola javára szini előadást rendezett. Az előadás tiszta jövedelme 74 ft. volt, melyhez ugyancsak a tanodai ifjuság több lelkes tagja még 91 ftot csatolt.

Sánd, baranyamegyei helységben karácsony napján egy 16 éves kisasszony puskával agyonlötötte magát. Szerencsétlen tettének indoka ismeretlen.

Zentáról írják, hogy a város volt alkotmányos főbiráját, Majoros Istvánt jan. 6-kán 5 zsendár Péterváradra kísérte! Elfogatásának oka nem tudatik.

Ujvidéken az értelmiség az ott tervezett szerb jog-akademiát illetőleg nincs egy véleményen. Az élemedettebb rész jog-akademia, az ifjabb ellenben szerb nemzeti színház alapítását sarkalja. Több község, s ezek közt magyarral kevert községek is már szép ajánlatokat tettek; így Kikinda az akademiára 10,000. a színházra 5000, s Sz. Tamás 6000 ftot ajánltak.

Fogarashól írják, hogy ott a lopások rendkívül elszaporodtak. Közelebről egy csapat katona betért a koresmába, fegyvereit künn hagyva, s míg ők con amore idogáltak. addig a fegyvereket szépen ellopták.

Nagy-Szebenben a veszett kutyák annyira kezdtek terjedni. hogy a hatóság jónak látta, minden kutyát 14 napig szoros örizet alá vétetni. Az ottani kórházban nyolcz, veszett kutya által megmárt egyén van jelenleg ápolás alatt. Pesten is történt közelebb hasonló szerencsétlenség. A megmárt személy, egy kis leányka, jelenleg dr. Halász Géza ápolása alatt van.

Körösmegye első alispánja: Inkey, ezen hivataláról leköszönt, az „Agr. Ztg.“ szerint azon okból, mert ugymond, Horvátország csak névleg, de nem egyszersmind tényleg kormányoztatik alkotmányosan.

„**Szombathelyen** a Vas megyei gazdasági egyesület f. hó 7-én közgyűlést akart tartani, mivel azonban, a gyűlésteremben a főispáni helytartó utasítása folytán az első alispán is megjelent, határozatilag kimondatott, hogy a közgyűlések tartása ideiglenesen felfüggesztetik; ezután pedig az egybegyűlt közönség a termet előbb elhagyta, mintsem a megjelent első alispán szóhoz juthatott volna.

Abonyban néhány műkedvelői előadást rendeznek a kaszinói könyvtár javára. Az előadásokban Abonyi Lajos jeles írónk is részt vesz.

Megbízások tárgya.

Rékasra R. M. urhölgynek: A kívánt tárgyak mind munkába vannak véve s a mint elkészülnek, indulnak. Az említett levelet, fájdalom, nem vettük.

Deméandre B. A. urnőnek: Fogadja forró köszönetemet a kedves jó hírekért! úgy féleltem a lelkeim tőlük. Oh bár csak mind valósnának is a szép remények! — A kívánt tárgyakat lehetőleg hamar elküldjük.

Mattháóczra F. J. urhölgynek. Egészen utasítása szerint rendeltük meg a kívánt tárgyat; míg e sorokat olvassa, meg is tette már útját a kedves hegyek felé.

Fancsalra H. A. urhölgynek: Nem történt-e baj a küldeménynyel? olyan kíváncsiak volnánk azt megtudni!

Szegedre E. M. urhölgynek: Megjött-e a kívánt tárgy? Olyan nagy örömmel küldtük!

Szegedre M. E. urnak: Későn vettük kedves sorait; a jövő héten el lesz intézve.

V. Palotára G. J. I. urnőnek: Elküldtük.

Haczaszalra M. K. urnőnek: Mikor látjuk kedves sorait? Kis küldeményünk pedig kezei között van-e már?

T. Ujhelyre D. K. urnőnek: Várjuk a bővebb utasítást.

Zalapatákára E. T. E. urnőnek: Elintéztük a reánk bizottat; a kérdéses mű azonban nem oly hamar látandó napvilágot!

Genesre P. A. urhölgynek: Örömmel intéztük el a kedves megbízásokat; az említett két munka azonban már nem kapható, csak az utolsó füzetek vannak még meg, így pedig nincs benne köszönet, ugy-e bár?

Tatára M. Sz. Zs. urnőnek: Rögtön elintéztük, becsomagoltuk és elküldtük meg vannak-e elégedve választásunkkal?

Jász-Kis-Erre M. F. urnőnek: El van küldve, s eddig nyilván már ollió és tü mondta reá halálitéletet.

Boglárra, B. A. urhölgynek: El van intézve; most bizonyára meg lesz elégedve.

Ölbőre O. A. K. urnőnek: Vettük kedves sorait és rögtön elintéztük; a csomag pedig már el is indult.

Halaszra, V. Sz. I. urnak: A kívántak már nem kaphatók; többet magánlevélben.

Galanthára: K. V. urhölgynek: Ezer köszönet a szives buzgalomért! A csomag épen most készül és indul.

Herminának: A kérdéses tárgyak ára: 5—6, a drágább 8—10 ft.; bármikor szívesen küldjük el.

Igló. Dr. T. L. régi jó barátomnak. Ezer szives üdvözlét. Várjuk a növénytan cikket.

Baja K. E. urhölgynek. Mivel köszönjük meg kedves, szép sorait!

Lanthó. B. I. urnak. Mikép viszonzozzuk szives buzgalomát!

Galta. G. I. urhölgynek. Szíves örömmel ajánljuk föl viszonsszolgálatunkat.

Pápa. S. T. urhölgynek. Ezer köszönet.

Téth. Cs. I. urhölgynek. Fogadja legszivesebb üdvözléteket.

Tata. M. Sz. Zs. urhölgynek. A legszebb istenáldás az olyan — honleányi nemes szív; ez kétszeresen érzi az élet boldogságát.

Debreczen. K. K. L. urhölgynek. Tiszteljen meg máskor is kedves soraival.

Sopron. P. S. E. urhölgynek. Ezer forró köszönet, ezer szives üdvözlét.

Szerkesztői nyílt levelek.

Atala kedves küldeményét vettük. Szükséges-e mondanunk, hogy véghetetlenül örülünk neki?

Agay Adolfnak. Ez egyszer nem „tévedt el“.

Gróf Lázár Kálmánnak. Milyen számút küldjünk?

„A római nők reggeli órái“. Igen érdekes cikk; közelebb adju.

„A rózsajel“. Többet kérnénk ilyent.

„Laura és Lorella“. Már ez is igen szép, csak hogy kissé hosszú a mi lapunk számára, várva várjuk tehát a legközelebbi szállítmányt; csak olyan eleven humoru legyen, mint a beküldött; de erről Kegyed művelt ízlése kezeskedik.

„Ki hitte volna“. Még nem olvastuk el egészen, és már is mondhatjuk, hogy igen csinos. Kegyed egy igen ritka tulajdonnal: egészséges humorral van megáldva.

„A pusztai ébresztő“. Valóban sikerült fordítás; pedig ez annál nagyobb érdem, minthogy a költő: valódi költő.

Torda. D. I. urhölgynek. A köznapi lelkek csudálkoznak azon, hogy olyan meleg szavakban fejezem ki szívem forró rokonszenvét kedves előfizetőim iránt! Természetesen, mertők vajmi ritkán olvashatnak ilyen meleg bensőséggel irt női leveleket! Engem pedig boldoggá tesz honleányaink testvéri rokonszenve irántam.

K. Szent-Miklós: P. I. urhölgynek. Igen kedves.

„A letépett rózsák“. Csinos vers; csak az ötödik szakaszt kellene kissé zengzetesebbé tenni.

Veszprém: K. I. urnak. Jóakarató észrevételeit jövőre is kérjük.

P. Dános „Y“-nek. Az: y a mi nyelvünkben még csak nem is betű; pedig mi az egész nevet szeretnők megtudni; akkor majd felelünk.

Kolozsvár. N. K-nő urhölgynek. Sőt igen igen kérjük.

Ránosztai Rezsőnek. Számolunk becses közreműködésére. A többi el van intézve.

Világosvár. Juliá-nak. Igen kedves. Köszönet.

„Az én álmom“. „Boldogságom“. Csinosak, de mikor kerül majd reájuk a sor! Szép prózát előbb adhatnánk.

Miskolc. D. M. kedves barátnőnek. Mi boldoggá tesz az ilyen levél! Oh akkor megtámadhatnak a köznapi lelkek, én csak a nemes szívek rokonszenve után törekszem.

Pest. K. Janka urhölgynek. Igen köszönjük a védelmünkre irt jeles cikket, de — nem közöljük. Ilyen megtámadásra nincs feleletünk. Látja, a „Szépirodalmi Figyelő“ sem felelt; pedig ezt férfi szerkeszti!

Locz Armin Pesten,

szukorgyár, a vasúttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.
— — asztallal . 28 frt.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

czimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, színes borítékkal, arczs divatképekkel, szabás és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb mellékletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajzmelléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, hetenkint kétszer fog az megjelenni; ha csak 1500-ra növekedik is a lap pártolójának száma, már akkor is **egy nagy történelmi képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig az eddigi pártolást tekintve, bizton reménylhető.

Előfizetési feltételek: postai szétküldéssel vagy helyben házhoz küldve egész évre **12 frt.**, félévre **6 frt.**, évnegyedre **3 frt.**

A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók.

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 ftal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., díszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. díszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz *Szász Károlytól*, füzve 2 ft. díszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény V adn a y Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek. Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Január 26-kán.

4-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A rózsza története.

Szelényi Károlytól.

(Folytatás.)

A rózsák azonfelül sokféleképen használtattak. A „sybariták“ rózsalevelekkel megtelt ágyakon aludtak, és ismeretes az adoma az elpuhult „Smindyrides“-ről, ki nem tudott aludni, mert — egy rózsalevél összegördülvén, testét nyomta. Dionysius, a zsarnok, rózsákból ágyakat készíttetett magának. Később Rómában általános szokásban volt az asztalnál rózsapárnákon ülni. A híres, „Verres“ gyaloghintót használt utazásain, melyben egy rózsákkal kitömött derekaljon feküdt, és fejét és nyakát szintén rózsakoszorú ékíté, azonfelül gyakran szagolt egy hálózacskóhoz, melyben rózsák voltak. Cleopatra azon vendégséghez, melyet Antonius tiszteletére rendezett, ropant összegekért rózsákat vásárolt össze, úgy, hogy a padozatot rófnyi magasságra ezekkel hintette be, és feletok hálót kifeszíttetett. „Bajae“ban, a híres vizünnepélyen rózsákkal volt behintve az egész Lucrinus tónak tükre. Nero vendégségein a szobapadozat nyílásain át rózsasó hullott alá; Heliogabalus pedig olyan eszelősséggig

vitte a rózsazáport, hogy vendégei közül sokan a rózsahalmok alatt megfúltak. Domitianus alatt számos rózsakert, sőt nagyszerű kiterjedésű egész ültetvények voltak Rómában, úgy, hogy szinte kábitó volt a rózsasájt az utcákban. Martial egyik költeményében ugymond: „küldjete nekünk gabnát, ti egyiptomiak, — mi nektek rózsákat fogunk érte adni.“

A rózsák gyógyszer gyanánt is használtattak a régiek által. Így Hippocrates veszettség elleni szernek mondja; később hűsítő, összehúzó, és ezért szárító orvosságul használtatott. A babonás hit megigézés elleni szernek tartá. Majd később eledelül is szolgáltak. Így „Aspicus“ egy rózsaszájt készítését következőleg adja elő: „Vég“ ugymond ezen avatottja a konyhaművészetnek. „tisztított rózsaleveleket, alsó fehér végüket vágd le, és törd össze őket egy mozsárban, mialatt folytonosan fűszeres lét önts hozzá; később tégy hozzá még vagy másfél pohárkával ebből a léből, és ezután szüzd át az egészet egy szitán. Továbbá vég négy borjufej velejét, huzd le róluk a bőrt, és hints rá egy nehezék finomra tört borsót, törd össze egy mozsárban, és öntsd rá az átszürt levet. azután vég nyolcz tojást. kavard ezeket másfél pohár bor, egy pohár spanyol borral (Sect) és kevés olajjal össze. Végre kend meg a mintát, melybe a vegyüléket teszed, olajjal, és süttesd úgy, hogy alul-fölül meleget kapjon. A tészta melegen tálaltatik.“

A rózsavirágokból továbbá készült az ugynevezett

rózsavíz, vagy rózsaoilaj. Azonban az ókor rózsaoilaját nem kell a mostanival összetéveszteni, utóbbi, melyet mi jelenleg keletről nyerünk, úgy készül, hogy a pézsmarózsa leveleit egy edényben, melyben víz van, a napsugaraknak kiteszik, kis idő múlva olajos részei felül úsznak, ezek pedig ovatosan pamuttal felszedve, azonnal kis üvegecskébe nyomatnak, melyek aztán légmentesen bezáratnak. Nem minden rózsafaj ad egyforma olajmenyiséget, ép úgy, mint nem minden országban azon egy faj ugyanannyi olajat. Az igazi és legjobb rózsaoilaj cizitromsárga és csaknem egészen átlátszó és folytonosan egyformán sűrű és szívós, kivéve ha az üveg megmelegszik, a mikor folyékonyvá lesz. Egy tühegynyi ilyen olajtól a zsebkenő hónapokig megtartja a legerősebb illatot. A keletiek által „Athar“ vagy „Ottor“-nak nevezett ezen rózsaoilaj fontos kereskedelmi cikket képez Arabia, Syria és Perzsia partjain, hol sulyához képest drágább az aranyánál. A legjobb a kasmiri, azután következik a perzsiai és a sziriai.

A népvándorlások küzdelmei alatt az ókori műveltséggel az ókori rózsatenyésztés is elveszett. A középkor sötét időszakában a rózsának, mint minden más virágnak tenyésztése elhanyagoltatott, azonban mégis van Nagy Károlynak egy rendelete, mely a frankoknak a rózsauttetést és tenyésztését meghagyja. Később a benczések sokat tettek a rózsatenyésztés érdekében; a hol ezen különben is érdemteljes rendnek kolostora volt, ott nem sokára rózsakert is viritott. Nagy mügondot fordítottak az arabok a rózsatermesztése és nemesítése körül. A kereszties hadjáratok alkalmával sok addig Német-és Franciaországban ismeretlen rózsafaj került Európába; így a damascusi rózsza 1100-dik évben ültetett át „Provence“-ba. Ellenben a százlevelű rózsza ritkaság volt a középkorban, és a füvész Clusius (Charles l' Ecluse) egy 1589. évben megjelent munkájában, mint valami rendkívülről beszéli, hogy Németalföldön százlevelű rózsák vannak. Csak a 16-dik század második felében kezdett élénkülni a rózsza iránti érdek, de hogy a rózsza még a középkor legnyersebb időszakában sem vészett ki végkép a nyugoti tartományokban, sokféle nyomai mutatják. Ide tartozik legelől „a salensi rózsaleány“ ünnepélye, melynek eredete egész a 6-dik századba visszaviendő. A monda azt állítja, hogy szent Medárd volt ez ünnepély alapítója, azon czélből, hogy a helység legerényesebb leányának évenként június 8-án 25 lire (francia pénznem) és egy rózsakorona adassék, és hogy ezen alapítvány örök időre fennálljon, 12 telket hagyományozott, miért is ezen ünnepély mai napig is fenntartotta magát. Az első rózsaszüznek az alapító testvérét mondják. Ezelőtt több francia városban is ünnepeztettek hasonló rózsauünnepélyek, mint „St. Sauveux“, „La Falaise“, „Nancy“, és Meaux“-ban. —

(Vége köv.)

TEPLOMBA KÉSZÜLTEM

(Emlékezés karácsony ünnepére.)

DALMADY GYÖZÖTÖL.

Templomba készültem,
És hozzájok menék,
Ámde szentebb helyen
Nem voltam soha még.
Az Isten szent lelke
Lebegett körüllem,
Körülbebegett a
Szentséges szerelem.

Kiket együtt láttak
A szentegyházfalak,
Buzgóbban én nálam
Nem imádkoztanak.
Hisz az Isten itt volt.
Nem az oltár felett,
Mert az Isten ott van,
A hol a szeretet.

S én valóban buzgón,
Buzgón imádkozám,
Mély, igaz érzésnek
Adtam hangot csupán.
Oh hiszen a vigasz
Égi alakjait
Nem falakra festve,
De élön láttam itt.

Itt fogom keresni
Ezután az eget,
Itt meghallgattatik,
Ki hisz remél, szeret.
Kedves volt minden szóm,
Tudom bizonyosan,
Mert az angyal leszállt
Megsimíteni hajam. . . .

Egy kis beszély története

Dr. Kovács Páltól.

(Folytatás.)

A következő néhány nap alatt semmi nevezetes sem történt velem. Mig férjem honn volt, egyszer sem álmodám Emilia felől, — kis tarka macskám mindig csak egy nótát dorombolt, a másik is, úgy látszik, felhagyott egerészetével férjem íróasztala körül. — Csaknem boldognak kezdém ismét magamat érezni!

Most következék a megyei gyűlések hete; férjem tehát ismét elhagyott, pedig néhány napra bennünket! — Megint csak hárman voltunk szokás szerint; én, a kis tarka macskám, — és Lizi, az a veszedelmes egerésző szobaczigzuszka, kit az ő állítása szerint szegény jó anyám azért ada mellém, hogy mindenre, de mindenre ügyeljen a háznál. — Fájdalom! ő e tisztjét igen is hiven akará betölteni, s ez ügyelésből csakhamar leskelődés, árulkodás leve, — s higyéfék meg nekem édesim, ezt már most magamról tudom, hogy igen sok boldogtalan nő maradna boldog teljes életében, ha vagy magam nem leskelődnék, vagy árulkodók nem dólnák fel családi boldogságát!

Lizire szinte alig merék már tekinteni, félve hogy ismét egy egeret fog zsebéből előrántani.

— Tens asszonykám — kezdé ő, a mint férjem távozta után egyszer ismét magunkra valánk — tens asszonykám! a mi sok, az mégis csak sok! Az én kedves jó öreg tekintetes asszonyom azért adott engem ide a tens asszony mellé, hogy én itt a háznál mindenre, de mindenre vigyázzak...

— No, no! csak nem egerésztél megint? akarám tréfával elütni a vészteljes bevezetés elkövetkezhető zivatárát.

— Ugy, ahogy; a mint vesszük... és ismét zsebében kezdte kotorászni.

Engem, mintha a leghevesebb csárdástáncz között jéghideg vízzel öntöttek volna le, baljóslatú borzadály ráza össze. Szemeimet nem merém Lizire vetni, mint ki a villámtól félve behunyja szemeit természeti ösztönénél fogva, a rá következő dördülést akarva mintegy ezzel megakadályozni. Azonban villámra a dördülés el nem marad; valamint Lizi zsebkutatása sem lön gyümölcs nélkül, akár oda néztem volna, akár sem.

— Hanem az áll — folytatá nemes kifakadását Lizi — hogy a mi sok, az már mégis csak sok! Nézze kedves tens asszonykám — s felmutatá a corpus delictit — ilyet már vagy tizet kellett nekem a postán feladni; de eddig nem szól-tam, mert hát ki is szólna mindjárt egy ily fiatal házaspár dolgába, még pedig így az első hetekben?! De most már a mi sok, az csakugyan sok. És engem az én kedves jó tekintetes asszonyom azért adott ide, hogy itt mindenre, de mindenre vigyázzak! Uramfia! egy ily ismeretlen idegen persónával correspondenczirozni...!! tévé utána nemes boszankodással Lizi, s élém tévé a levelet, mely egyszerűen, Emiliának' vala czimezve. Reszkettem minden tagjaimban mint nyárlevél. Mit rejthet magában e titokteljes levél? — Nem merém azt érinteni. Irtóztam tőle, mint eleven hideg kigyótól.

— Csak tessék, bátran — biztata Lizi. Kissé rozsul volt bepecsételve — tévé hozzá némi kis tétovával — s felhomlo t t. — Ezzel feltára előttem merész kezekkel férjem hűtlenségének hiteles oklevelét!

Szemeim gépileg fordulának most az életüdvöm felett határozandó titkos iratra. — A levéltitok szentsége ugyan viszsziarasztott egy perczre; de hiszen nem én törém fel a pecsétet, csupa vak eset, a sors szeszélye nyitá azt fel előttem; mért ne volna szabad kissé beletekintennem? a levél, férjem által saját kezűleg írva, így kezdődék:

'Imádott angyalom!' — E kis bevezetésre rögtön egyet fordult velem a szoba, — s én — hamarjában mást nem tehetvén, Lizi által egy pohár vizet parancsolék magamnak hoztatni, részint hogy hanyatló erőmet kissé felüdítem, részint, hogy az oly jó izüen báméskodó kíváncsi cselédtől, míg a levél következő sorait átfutom, megszabaduljak. — Tehát Isten nevében:

'Imádott angyalom!' A sors, az apai tekintély s jövőm biztosítása meghozaták velem az áldozatot, melynek nagysága alatt hogy lelkem össze nem zuzott, azt csak azon hitnek köszönhetem, mely engem a te hű szerelmedről minden körülmények között örökre biztosít! — Igen drága kincsem; hűlennen kelle látszólag hozzád lennem: megházasodtam! De szerelmem most is mint mindig, egyedül és örökre a tied...

No most már annak az egyhónapos asszonynak is szeretnék ám a szeme közé nézni édesim, a ki egy saját férjétől, idegen fehércselédnek irt hasonló tartalmu levelet, még tovább is, tán egészen végig tudna olvasni!

Mire Lizi visszajött, ájulva kellett lennem; mert csak akkor jövék magamhoz, midőn az ivásra szánt viz arczomon csorga alá, ezzel akarván, igen czélszerűleg, a reménytelen állapotom felett méltán elijedt leány, életre hozni.

— Gondolám én, hogy ez lesz a vége! dörmögé arczom törölgetése közben Lizi, az ijedtségtől, s mondhatnám

haragtól is reszkető hangon; de hogy mi véget gondola? azt én ismét el nem találhatám; valamint általában gondolkodni egész estig nem igen sok képességet éreztem magamban! — Így megcsalva, így elhagyatva mindentől, sehogy sem tudám magamat valamire elhatározni. — Midőn végre vérem csillapult, érzekeim zsibbadtságukat elveszték, fontolgatni kezdém helyzetemet, mely elhagyottságomban engem, szegény egy hónapos nőt legyőzéssel fenyegete, — s melynek kelepcejéből minden áron, s pedig tisztességes uton módon szabadulnom kelle.

Helyeselni fogjátok, úgy hiszem édesim, ha mint afféle szerető — mert most már igazán s még forróbban szerettem Zsiga bácsit, azaz férjemet, mint valaha — tehát, helyeselni fogjátok, nemde ha mint afféle szerető, jó és hű feleség e csiklandós ügyben igen rövid habozás után azonnal férjem pártjára álltam. Szerintem minden okos és jó asszonynak így kellene tenni; mindjárt kevesebb perpatvar lenne a házaspárok között. — Hogy az én kedves Zsigám engem nem szeretne, hozzám hűtellen volna máris, azt teljes lehetetlennek tartám. Hiszen szerethetett mást is, mert ő nem házasodott meg tizenhat éves korában, — lehetett viszonya azzal a bizonyossal no de ez mind házassága, esküvője előtt történhetett, — s most szegény maga is ezen veszedelmes hinárból akarna szabadulni, hogy, azután egyedül, csupán nekem, szeretett hitvesének élhessen? Ó bizonyosan ártatlan! de az a sátán, az az Emilia! az oka mindennek, vele kell nekem mindennek előtt végezmem, okosan, csendben, hogy még szegény Zsigám se vegyen észre semmit! Ha majd aztán meglesz, ha tisztába jö köztünk az ügy, elmondandok neki mindent, s ő akkor még jobban fog szeretni engem! — Tervem készen volt; egy levelet rögtönzék Emiliához, ilyenformán: „Tisztelt drága kisasszony! — Kegyed bizonyos * * * Zsiga szolgabíró urral titkos levelezésben látszik lenni. Ne tessék kérdezni, honnét tudom én ezt? elég az hozzá, hogy én ezt tudom, — s ennek következtében bátor vagyok alázatosan jelenteni, hogy azon bizonyos ur már házass ember, kegyed pedig, mint egyszerű 'Emilia' keresztnevről gyanitom, még csak hajadon leány! Drága kisasszony, ez nem szép dolog!! — Azt is jelentem egy uttal, hogy azon bizonyos szolgabíró urnak én alulirt vagyok a neje, tizenhatéves az igaz, s még csak egyhónapos asszony, de azért tudom, mi illik, mi nem illik! Azért bátorkodom kegyedet bizodalommal felkérni, hogy mindennemű levelezést azon bizonyos szolgabíró urral, ki nekem törvényes és esküdt férjem, abban hagyni sziveskedjék, — s vétkes correspondentiájával egy szegény ártatlan nőnek házi boldogságát megrontani ne igyekezzék! — Ha ezen bizodalmas kérésemnek kegyed engedni fog, úgy maradok én is kegyednek drága kisasszony, igaz szívü barátnéja * * * Róza „szolgabíróné.“

Nagy teher esett le szívemről, midőn e levelemmel készen valék, melyet férjem ismert levelének boritékába szépen beleillesztve s újra bepecsételve, Lizi által a postára küldöttem. — Most már magam is kíváncsi valék, hogy mi fog történni? Fogok-e levelemre választ kapni? s mit teend férjem, ha Emiliájának levelei egyszer csak szépen, csendesesen és egészen ki-maradnak?

Férjem a megyei gyűlésekről haza jött, s azonnal Lizit kérdezé, feladta-e reá bizott levelét pontosan a postára? — Igenlő válaszával megelégedve hozzám jött, s csodálkozásomra a legkellemesebb, a leggyöngédebben szerető férj volt, melyet csak egy fiatal leány András bójtje után valaha magának álmodhatott. — Egész rejtvény kezdé előttem ez ember lenni; de levelem sikerében bizván, nekem is jó kedvem lett, mintha az távolléte alatt semmi sem történt volna a háznál. Pár nap mulva sűrűbben küldözé Lizit a postára, nézné meg, nincs-e

számára ott vala mi Pestről? Lizi azonban mindig csak üresen jött haza, a mi pillanatokra elkedvetleníté őt; valamint nekem megmondhatlan titkos belső örömet okozta, mert ebben levelem bizonyos sikerét látám. Emilia — gondolám — mégis derék leány, kérésemet teljesíti, s így a viszony közte s férjem közt lassankint elenyészvén, most már boldog nő leendek ismét. — Alig élvezhetém azonban néhány napig e boldog reményeit jövőmnek, midőn Lizi osont be hozzám szokott durczás arczával, a postáról jöven.

— No itt van a minapi egér párja, — ez pesti, most fogtam a postán! s egy levelet tola élém, nem a legnagyobb illedelemmel ugyan, de belső boszankodásának igen látható jeleivel arczán. — Én azon hitben, hogy ez nem is lehet más, mint válasz az én, Emiliának irt levelemre, minden további gondolkodás nélkül feltörém a pecsétet, s igen nagy meglepetésemre következő sorokat olvasám:

„Tisztelt szolgabíró ur!“ — Mi a manó? ez férjemnek szól; nézzük az aláírást, ott, egyszerűen csak e név állt: Emilia. Így hát mégis van egy kis jogom hozzá; talán az én levelemre is vonatkozik. Kíváncsiságom tetőpontját éré el; meg nem tartóztatám magamat a levélnek olvasásától. Tehát lássuk:

„Tisztelt szolgabíró ur! — En önnek táviratoltam, hogy ígért kedves beszélyét minél előbb küldje, várva várom azt. — Ön szives is volt két ívet abból már megküldeni; csak a vég hiányzott még, hogy a lapot ön kívánsága szerint kedves nejének meglepetéseül az egész beszélyvel együtt utnak indithassam. — E helyett azonban a tegnapi postán veszem önnek ismert czimirata alatt az ide mellékelt levelet önnek kedves nejétől, mit van szerencsém ez uttal tisztelettel visszaküldeni önnek, tájékozással, s melegségre is egyuttal, hogy a lapot mindeddig nem küldhetém. S miután a tekintetes asszony egy kis félreértésben látszik lenni reám, s különösen önneli levelezésemre nézve: kérem önt, biztosítsa őt, hogy azon bizonyos Emiliának szintén szeretett férje van már, s e szerint az ő levelei miatt teljes nyugalomban élvezheti ő nagysága boldog házasságának mézes heteit. — Még egyszer igen szivesen felkérvén önt... sat. Emilia.“

(Vége köv.)

Karácsonfa *)

(Január 1-sején 1862.)

Ney Ferenczről.

Itt áll, megfosztva ékeiktől és szomoruan horgasztja le ágait. Mennyi remény, mennyi várakozás nézett érkezésének éléje; mennyi öröm sugárzott negédesen terjengő karcsu karjairól, büszkén emelt kócsagszerű fejről! S ez öröm besugárzott gyöngéd szivekbe s megvilágította ott egy új létözönt. S mindennek vége, mindez elpusztult. Mulandó minden a földön!

Alig néhány napja, repeső kebellet várta az ártatlan gyermekcsereg a karácsonfa megjelenését, s most ujév napján úgy tekint rá, mint az ősvilágról ránk maradt korhadtt vázra. A mi fény, disz, ékesség vala rajta, — mind elpusztult, s a száradó tülevelek egyenkint hullnak alá a semmisülés pusztaságába. Veszendő minden a nap alatt!

S valjon miért örült annyira a szende szívü gyermekse-

*) Kissé későn vettük e cikket; de olyan szépen, olyan melegen van írva, hogy t. olvasónöink bizonyára most is örömmel olvassák. Szerk.

reg a fa megjelenésének? S valjon mit talált rajta oly szépet, becseset, hogy a valóság örömei még felül is multák a reménylázás örömét?

Miért várták örömmel?! Oh, hisz tudák ök, hogy anyjok készíti számukra a drága ajándékot; jól tudák, hogy az anya szerető szive csak szépet, jót készíthet gyermekei számára! Ah, tudjátok-e, mi az anya? Ismeritek-e az anyai szív boldogságának titkait? Az anya, ki egy életkinnal kész megvásárolni egy örömperczet gyermeke számára, — az anya, ki gyermeke minden örömperczében a boldogság századait éli, — az anya, ki a boldog jelen minden mozzanatában jövőndő nemzedékek diadalait élvezi, — az anya, kinek lelkében a remény minden morzsája egy tündérvilággá növekszik, — ezen anya mi lehetne más, mint az égnek küldöttje, hogy megvigasztalja a világ nemzeteit. Igen, azért adott anyát az Isten a népeknek, hogy mindenki egálább egyszer életében valóban boldog lehessen, — addig, míg anyja van.

Oh, becsüljétek meg az anyát! — mert, kinek anyja van, az boldogtalan nem lehet, bármi sors érje is.

S e jó, e gondos anya oly fát készítté gyermekeinek, melynek tetején az Istenség szelleme lebeg, mint lebegett a vizek és párák fölött a teremtés kezdetén. Új teremtés szellemeként jelent meg most is az Ur, — új világot teremté az ártatlan keblek számára, s új világossággal árasztá el az új teremtés téreit.

Fényben úszott a gyönyörű karcsu fa; minden gyertyácska egy-egy naphoz hasonlita, s e napok özöne, mintha megnyílt volna az ég boltozata, bátorítólag tekint le az árva elhagyott földre. Talán egy-egy ablaka az égnek minden égő csillag minden gyertyaláng, melyen az ur angyalai tekintenek le, örvendezvén az ujongó sereg tiszta örömeinek. Oh vajha mi is, betekintnénk ez ablakok valamelyikén az öröklét titkaiba: valjon mit rejt számunkra az örök végzet a boldogság özönárjai közt?! . . . De csitt, hisz az Ur szelleme lebeg e fácska ágai közt, — hisz az anya készítté azt gyermekei számára! Nem elég-e ennyi báj, — ennyi szent gyönyör! Nem elégled-e meg, telhetetlen lélek, a jelen élveit! — a jövőbe is akarsz tekinteni? — Ah mily jó, mily kedves az anya!

S nézzetek körül, mi minden függ a fácska ágain. Szalag, csemege, czukorfélék, aranyos dió, aranyozott láncz, játékszer, lobogó, kard és galambka, paripa, kisbaba, virágfüzér, hattyu és pelikán, sas és gerle, czimbalom, hárfa, dob és harsona, — ki tudná mind elszámolni. S alatta könyv, öltöny, egész városok s egész egy állatvilág!

Mily vegyület! Mennyi kincs, mennyi boldogság! — Minő zaj, minő ujjongás, taps, topogás, visitás! Mily bábeli hangzavar — s mégis mily mennyei zene, mily dallamszerű öszhang! Egyetlen alaphang vonul át az egész zajversenyen, ez forrasztja össze az egyes csengéseket, ez olvasztja harmoniává, magasztos dicsénekké a hangok vegyülékét, — s ez a közös öröm, az általános, örvendezés testvéries hangja. Téged illet e dicsének oh örök szellem, ki a fácska ágai közt lebegsz, — s téged illet ez örömdal oh gondos, szeretett anya!

Ah, nem rejt-e keserüt e sok csemege? valjon arany-e belül is a dió magva? S ez aranylánczról nem hámlik-e le a külzománcz, hogy egyéb ne maradjon a pusztá láncznál? Valjon játékszer e csupán a lobogó? s a kard nem fog-e a galambka szívébe furódní? Jaj, ha elragadja e délczeg paripa a szende, alvó kisbabát. Hát ha végső dalát zengi el e hattyú s a virágfüzér majd sirdombon ömlik el! A sas is nagyon könnyen szétépheti a gerlét s késő lesz a pelikán példája, bár önvérével ápolja is fiait! A hárfa zsolozsmát zenghet, de a czimbalom torra zendülhet meg, — s valjon a dob dőbörgése s a harsona riadása nem némitja-e el a szendébb hangszerek zenéjét?!

Balga gondolatok! A sejtelmek vésszelenczéjét akar nád-e megnyitni, gyarló ember! Nézd ez örvendő gyermekcsoportot s örvendj az életnek magad is.

De mindez öröm elhangzott, elnémult a zaj. A gyertyacsillagok kialudtak s kísértetes füst maradt hátra a fényből. A fát letarolták, ékeiket leszedték, csemegéit megették. A dió aranya lekopott, az állatok lábait letördelték, a városokat ledöntötték, mintha pusztító földrengés tett volna tatárjárást, — a könyv, mint sybilla jóslapjai, zárva hever az asztalon, s mindenki az öltönydaraboknak örvend még némileg. Valjon elég meleg lesz-e ez öltöny a bekövetkező fagy ellen?

Az oly diszes fácska, mely még pár nappal ezelőtt oly nagyszerű öröm szerzője vala, eléktelenítve hever egy zúgban, — ő, ki nem régen még újon szülött vala, — ma már csak — régiség — mert beköszöntött az ujév napja. Ismét egy ujszülött! Meddig játszadoznak rajta az ujdonszerűség bájai? Minden elavul e földön!

Ott áll a fa, vagyis dülöng lekonyult, füstszáritotta levelkéivel. Ódonság az egész, mintha kőszénbányából vonták volna elő. De a láncz most is rajta függ. Annyira megfogta a füst — annyira elsötétedett, — oly igen hasonlít a vashoz! Oh az Ur szelleme elszállt már az ágak árnyából. De a láncz ott maradt. Van mégis valami állandó a nap alatt?

Hát a gondos, a gyöngéd szerető anya, ő sem törődik többé az egykor oly szép karácsonfával? — Csak jelkép vala ez, — a valódi fácska az ő szívében virít, örökké friss gyöke-rekből szíván az életnedvet; s már is új hajtásokat eresztenek galyai, hogy újabb örömeiket készítsen gyermekei számára!

S mi lett vége a karácsonfának? Szomorú és végzetes. Egyik pajkos fiúcska égő gyertyával közelite hozzá. Egy-két tülevél sustörgő lánggra kapott. Ez tetszett neki. Belebb dugta gyertyáját az ágak közé, s ime fellobogott az egész száraz alkotmány. Egy amerikai őserdő égésének mintaképe kicsinyben. Ujjongva kísérte a fiú minden pattogásait, minden szikráját, minden lánggomolyt! Mily öröm, mily boldogság a pusztulás tüze! — Hah a láncz is elégett. — Mégis van valami veszendő a nap alatt!

De az anya szívében új öröm galyai sarjadoznak, — s az elpusztult fa gyásza fölött is ott örködik az örökkévalónak ujjáteremtő szelleme!

Oh nemzetem! te nem lehetsz boldogtalan, — mert van szerető anyád — a haza, és örködik fölötted világ végeig az örök szellem, a magyarok Istene!

A JÓ ÖREG MAMÁHOZ.

BERNÁT GASPARTÓL.

Gyermek-koromban még ah beh sokszor mondtad
Forró csókjaid közt, ringató öledben:
Kis, fiam jó fiam! hogy ha majd felnőtél
És az Isten megtart erő s egészségben,
Ugy-e szeretsz engem?

Gondos kezéd alatt, szived ótalmában
Meg nem törve juték el a férfi-korhoz,
És e kinos jelen, és a kétes jövő
Részemre bárminő bút vagy szerencsét hoz:
Nem hagylak el soha!

Kincsek halmaza közt s a szerencse ólén
Mit ér az élet, ha nincs szerető anya?
De ha hűs ölelő karod felém hajlik,
Még a búbanatos föld is örömtanya.
Nem hagylak el soha.

Csak rosz gyermek lehet, az anya mindig jó,
Szent szerelmét soha meg nem hálálhatjuk,
Szeretni s védeni az imádott hazát,
Édes anyánk áldó csókján tanulhatjuk.
Tiszteld a jó anyát!

Két testvér.

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

(Vége.)

VI.

Henrik ez este, midőn egyedül ült szobájában, a nappal történt találkozásra gondolt. Előtte lebegett Vilma kedves arca, oly hiven, oly élénken, hogy vágyott volna kitárni karjait ölelésre.

Képzeletében látta a szép sugártermetet, melyet karja soha nem érintett, a kis piros ajkat, az szűzies fehér homlokot, a mi mind nem volt övé, s a mit mégis úgy tekintett, mint elvesztettet.

Elgondolta, hogy megnyerhette volna talán a világ legédesebb boldogságát; övé lehetett volna örökre az a kedves gyermek szépségével, nemes lelkével és szívének egész szerelmével. Övé lehetne mostan is még.

Aztán fölugrott s ingerülten járt föl s alá.

Keserűen vádolta a sors intézkedését, mely egyiknek fenékig engedi üritni az örömeik poharát, s a másikat azt szabja kötelességül, hogy lemondva, önmagát megtagadva viselje keresztjét.

Nem volt még Henrik annyira öreg és annyira higgadt, hogy vére föl ne lázadjon.

Égő fejjel, villogó szemekkel, kifeszült izmokkal, bizonytalan lépéssel járt végig a szűk szobán. Nagy nehéz lelki harcot vívott.

Miért áldozza föl ő szerelmét? Azt sem ember, sem Isten nem kívánhatja.

És okokat keresett, hogy megnyugtassa magát az ész szavával, majd azután szégyelve, pirulva hajtotta le fejét, mert érezte, hogy ez a bölcsesség: az önző emberek bölcsége.

Nem, itt nem lehet neki választani, egy szent kötelesség kijelölte az utat; ez volt hite. És mégis mindennap újabb habozás, újabb küzdelmek emelkedtek föl zaklatott szívében.

Minden nap jobban érezte, hogy lelke mindinkább belemerül a szerelem örvényébe.

Nem merte ezt önmaga előtt bevallani, pedig tudta, hogy önmagát ámitja, midőn e szerelem nagyságát akarja eltagadni.

S mialatt mindent tagadott, titkolt és hallgatott, azalatt a szenvedély erős lánggal égett bent szívében.

Sok éjt töltött álmatlanul, zordonan bámulva a sötét éjszakába, kezével simítva lázasan égő homlokát, s boszuság miatt kaczagva, ha ajka öntudatlan egy-egy sohajra nyílt.

— Nem szabad, nem szabad! — szólt önmagához.

S vakmerő, kétségbeesett erővel igyekezett kitépni lelkéből mindent, a mi egykor oly édes ábránd volt.

Néha azt hitte, hogy már elfeledett mindent a régi álmokból, s egy óra múlva érezte, hogy semmit sem feledett s feledni sem tud.

Ritkábban ment látogatni a fiatal özvegyet. Unta és megvetette azt a szerepet, melyet ott játszott, és sajnálta ámitni

a nőt, kiben regényes furcsaságai mellett is sok becsülni valót talált.

Ekkoráig mindennapos volt ott, most két-három napig is elmaradt. Bezárkozott szobájába, s kinos gyötrelmek közt készített terveket, soha meg nem történhető dolgokról.

Valami úgy vonta kifelé, felfelé, a kis szobába, hol Vilma most kis fehér ujjait szorgalmas munkában fárasztja. És Henrik összeszorította fejét, hogy megmeneküljön e vágytól, e kinzó gondolattól.

Olykor, mint valami fél álomban engedte magát a vágytól vitetni, elhagyta szobáját, kilépett a folyosóra, lassan tovább ment, lába már a lépcsőt érintette, akkor visszafordult.

Nem volt ereje fölmenni.

Aztán fölnézett, sokáig nézett a kis szoba ablakára. Képzelte, mintha az üvegen át látná föltünni, meg eltünni a szép gyermek karcsú alakját; várta, mikor fog kibukkanni a virágcserepek között a kedves fő.

S mikor valóban kibukkantott Vilma feje, Henrik eltakarta szemét, hogy ne lássa a csábító alakot.

E házból távoznia kellett. Érezte, hogy így, közelében a szép leánynak, nem bir menekülni a varázstól, melylyel egész lelke le van kötve.

Sietve hagyta el e helyet. Más házba ment lakni, távolra, de Vilma képét oda is elvitte magával. A lelki harcz még folyvást tartott.

Most ismét gyakrabban kezdte látogatni a fiatal özvegyet. Utczákon, sétatereken, nyilvános helyeken mindig együtt lehetett őket látni.

Henriket irigy szemmel nézték barátai.

— Mily boldog vagy te, — így szólt közülök egyik; — az a szép asszony egészen beléd van bolondulva. Igen, beléd bolondulva. Ez nem a legudvariasabb, de a leghelyesebb, kifejezés. Mily roppant szerencse! Mily imádásra méltó gazdagság! Te nőül veszed, aztán Rothschild leszesz, Croesus leszesz, s isten tudja micsoda.

És Henriknek minden barátja hosszabb vagy rövidebb, virágosabb vagy egyszerűebb modorban, de ugyanazon egy thema fölött készítettek változatokat:

— Mily roppant szerencse, mily imádásra méltó gazdagság!

VII.

Majd három hónapja mult már annak, hogy Béla nem látta bátyját. Arról mit sem tudott, mi a távolban történik.

A harmadik hónap vége felé Henrik megjelent nála.

— Nézd, — szólt átölelve öcsését, — a lehetlenség lehetővé lett.

S harminczezer forintot kirakott elébe.

Bélának szemei kápráztak. Nem tudta, ébren van-e, vagy álmodik? Henrik még egyszer forrón átölelte öcsét.

— Most már boldog lehetsz. Vedd nőül, a kit szeretsz, és...

Itt szava elfúlt, de Béla nem vette észre, hogy elakadt. Reszkető örömmel vetette magát bátyjának nyakába. Sokára jutott eszébe csak az is, hogy megkérdezze Henriket, hol szerzte e pénzt?

— Megházasodtam, — szólt Henrik, — s most gazdag ember vagyok.

— Megházasodtál?

— Igen, — felelt Henrik mosolyogva.

S édes örömmel nyugtatta szemét öcsésének ragyogó arcán, melyről egy pillanat elragadtatása félig letörülte a hosszú szenvedések nyomát. Aztán megnézte Bélának szép, ifju mátká-

ját, megáldotta őket s fájt és gyönyört adott egyszerre lelkének a határtalan boldogság látása, mely e szerelmes párnak szemében ragyogott.

— Most már te is megházasodtál; — szólt Béla Henrikhez; most már te is boldog vagy?

— Igen, boldog vagyok, — felelt Henrik.

És elfordította fejét, hogy ne lássák szemében a könnyeket, melyeket a keserű fájdalom kicsikart.

Nándor 1717-ben.

— Történelmi rajz. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

A kudarcz boszura forralá a nagyvezért s táborkarával kissé visszavonulva — míg a keresztények táborát folytonos esatatzben tartá — keleti fényvel ékített sátorában tanácsot ült.

A tanácskozás eredménye — mint előre is gyanítható volt — az lett, hogy a keresztények táborát egyszerre két oldalról támadják meg majd, ök és a várbeliek.

A várbeliek az adott jelre a meghatározott napon és órában kirontanak s a két tűz közé szorított keresztényeken iszonyú boszúval fogják kipótolni a kudarcz sebeit.

Igy végezte a török tábori kar.

A támadásra auguszt 17-ike tüzetett ki.

Biztos győzelem csalhatlan reményében parancsolt ostrom — szünetet tüzéireinek aug. 10-én a nagyvezér s katonáit nyugalomra eresztve, embert keresett, a ki a várba levelet vinni találkoznék.

Életveszélylyel volt egybekötve e vállalat; mert annak ki a török táborból várba bejutni akart, a keresztények csatালেpein kelle előbb keresztül hatolnia, mert csak azon át jutott a várba be.

Ha valaki vállalkozik s elfogják, arra a keresztények részéről mint kémre bizonyos halál vár. Ha félelmében el találja árulni a levél tartalmát, akkor a törökök küldik más világra.

A nagyvezér belátva a vállalat fontosságát s nehézségét — és egyszersmind jól tudván azt is, hogy reáeröltetés által soha tervének kivánt kimenetelt nem várhat, mert minden csak a futár ügyességétől, bátorságától és hűségétől függ — senkit sem akart erőszakolni, parancs által nagy jutalmat tűzve ki a mérész vállalkozónak, szép szó és ígéretek által akara inkább vágyat ébreszteni.

De sem ajándék sem ígéretek nem tevének hatást a törökök közt. A nagyvezér biztató szavai eredmény nélkül hangzának el. Senki sem akarta életét kockáztatni. Senki sem ohajtotta bizonytalan jutalomért elhagyni a bizonyos jóllétet, a kedvderítő lakmározást, a dözs multságokat, melyek a kiadott nyugvási percztől kezdve a török táborban napirenden valának.

Feledve ellenséget, feledve halált, vig dobzódás közt tölték az időt a török tábor katonái.

És a nagyvezér és táborkara kénytelenek valának meggyőződni arról, hogy sokkal könnyebb valamit elhatározni, mint a határozatot foganatba hozva, azt eredményre juttatni.

III.

1706-ik évben Magyarhon a kuruczok hadzajától visszahangozék.

A dunántuli részek Rákóczy fegyvereinek szerencsésében bizakodva, a kuruczokhoz álltak.

A fejedelem — I. József — bünbocsánatot hirdetve a vétkeseknek, a lázongó nép lecsendesítésére az akkori horvát bánt, a vezéri tehetségeiről országszerte ismert Pálffy János tábornokot küldé, ki a dunántuli részeket a kuruczoktól egészen megtisztítandó, 1706. év tavaszán nagy haddal ment oda, s először is a bünfeledést kihirdetve, tapintatteljes bánása és emberi szelid eljárása következtében, nem annyira fegyverrel, mint szellemével hódítá meg és győzé le az ellent.

A sziveket maga részére varázslás rövid időn kieszközlé azt, hogy a dunántuli kerület egészen elállott a kuruczoktól.

A Mosony táján megfutamadott Rákóczy-pártiakat mindaddig üzte, míg azok a Dunán átkelve, Magyarhon délnyugoti megyéit elhagyák.

Midőn győzelme után táborába visszatérne, az uton egy halvány hölgyalakat pillanta meg, ki a zöld vetés szélén esőleg rimánkodva, nyújtá ki eléje kezeit.

A nő nemes arczjellege, izletes ruházata, első pillanatra elárulák azt, hogy egyike azoknak, kiket az élet kényelemmel és boldogsággal vett körül; de a beesett szemek tört fénye, a beteges halálhalvány arcz, a roncsolt tagok — jelenlegi helyzetére nézve — a legnagyobb nyomort hirdeték.

Két gyermeke sirva állta körül a beteg hölgyet s éhségtől vonagló ajkakkal vigasztalni ohajtva, lehető gyöngéd gondossággal ápolák.

A hölgy szép, szenvedő vonásain kebelharcz és a sötét fájdalom tükröződék, valahányszor gyermekeire pillantott s míg könnyei záporoként omlottak, csókok közt iparkodék feledtetni velük az éhség kínait.

Pálffy önkénytelen szorulni érzé szívét e jelenet látására, s a bajnok magyar harczias arczán két könnyesepp gördüle alá.

Kit a haláltóli félelem soha még csak remegésbe hozni sem tuda, most a szenvedések rokonérzetének könnyyel áldozott.

Társzekereire téteté a beteg hölgyet és gyermekeit s biztos, nyugalmas helyre vitetve, mint apa és testvér, fáradhatlan szorgalommal, önmegtágadó kitartással gondoskodék róluk.

Midőn védencei felgyógyulának, megtudá, hogy a hölgy egy Rákóczy táborában szolgált katonának neje*) Hü férjétől betegsége miatt elmaradván, gyermekeivel együtt a mosonyi ostrom után több napig bujdosott, míg végre azon a helyen, hol őt Pálffy találá, betegség s több napi éhtől elnyomatva, öntudatlan, öntehetlen lerogyott, s többé fölkelni sem bírva, fájdalom közt várá az irgalmazó, résztvevő emberi könyörületet.

Pálffy a jótét édes öntudatával bocsátá el az életmentőjüktől könyvek közt búcsuzókat, s midőn utra indultak, maga gondoskodék, hogy a nő és gyermekek a férjhez, az apához eljuthassanak.

Az elvesztett övéit ismét viszontlátó Rákóczy-párti bajnok midőn nejét és gyermekeit, kiket ez életben többé már látni sem remélt — újra ölelheté, midőn birhatá megint azokat,

kiknek boldogságával lelke összeforrt, elragadtatással ada hálat a Gondviselésnek és jóltevőjük neve után tudakozódék.

A nő mindent, mindent elbeszél, könyvek közt rebegeve áldást a távolból is a derék jóltevő életutaira.

Csudálkozva, megrendült kebellet hallá a férj, hogy családja jóltevője, boldogsága helyreállítója Pálffy, a hadban vitéz, békében szelid, nemes lelkü tábornok.

És a Rákóczy-párti vad harczos, kinek az ellenségről soha más fogalma nem volt, mint a gyilkolás, önkénytelen tanulta tisztelni az emberiség közös erényeit.

Lelkében a hála szent tüzet érzé magasztos lánggra lobbani és fogadást tön, hogy jóltevőjük tettét, kerüljön bármibe, meghálálándja.

Sokáig nem volt tér, nem alkalom, hogy háláját leróhatta volna.

A körülmények mint ellenségeket hozák össze őket a harczban, s mert a Rákóczy-párti elvéhez hű vala, nem akará elvét, ez egyedüli kincsét — a hálának áldozni fel.

— Tizenegy év vihara zúgott el a hon viszályai fölött azon esemény óta, midőn Pálffy a beteg nőt megtalálá.

Rákóczy, fényes csillag, letűnt, lefutott az égről s hideg sirkő e ütközve kialudt.

Rákóczy meghalt, pártja nyomtalanul enyészék el s csak kegyeletes emléke maradt fön az utókor számára.

Sok, sok megváltozott, — csak a kurucz hálája nem.

Ő mindig alkalomra várt.

Midőn Rákóczy és vele pártja, romba dönt, a kurucz hadfi török szolgálatba kerüle.

A török ellensége volt neki, ellensége hazájának.

Többé nem volt elvkülönbség, mely jóltevője iránti háláját lerónia akadályozná.

A török szolgálatára szükség kényszerité, de lelkiismeretes pontossága ajánlólevélként szólott mellette, s hűsége által annyira megkedvelteté magát, hogy a nagyvezér udvarába fogadá.

Nem volt szükében semminek s talán sokaktól irigylendőnek is találtatott helyzete, de ő mindamelllett is ez irigylendő helyzetet bárkivel is felcserélte volna, ha arról, hogy szabadsága a multban elkövetett vétkeiért veszélyeztetve nem leend.

Nem hitte, nem tudá elhinni, hogy ő reá mint Rákóczy-pártira a bünfeledés enyhe, nyugalma vár s azért megadással türte hontalan helyzetét.

De mióta Magyarhonban kelle a csatározó nagyvezérrel lennie s tapasztalá a zsarnok önkényt, az elnyomó kegyetlenséget, melylyel a török hontiai iránt viseltetik; mióta látá a pusztító rombolást, mit hazáján a vad ozmán elkövetett: lelke, mint börtönébe zárt saskeselyü, szabadulás után vágyakodék.

Azért, midőn a nagyvezér senkit nem talált táborában, ki a levelet a várba elvinni vállalkozott volna, ő örömmel ajánlá fel szolgálatát.

A nagyvezér mohón kapott szolgája ajánlatán s nem sokat vizsgálva a dolgot, gazdag ígéretekkel bocsátá utnak a vállalkozó magyart — Vékony Jánost.

(Vége köv.)

*) Lásd; Horvát: A magyarok története 3. köt.

Jeles amerikaiak életrajzai.

Dallos Gyulától.

Lincoln Ábrahám. — Davis Jeffersan. — Eremont János, Károly. — Beau-regard Péter. — M'Clellan György.

E lapok művelt olvasnói előtt bizonyára nem ismeretlen azon véres polgárháboru, mely jelenleg a legszabadabb világ-rész déli és éjszaki fiai közt dühöng. Ugy mint minden nagyfontosságú történeti esemény, e háboru is hosszabb politikai és társadalmi forrongás szomorú szüleménye. — Ime a vérengző dráma hőseit ismertetjük Londonban megjelenő egyik első rangú női lap a „Lady's Newspaper“ nyomán. Elbeszélésünk az 1818. évben kezdődik. Ez évben vessünk egy pillantást négy fiára, kik arra rendelvék, hogy nem közönséges szerepet játszanak hazájuk történetében.

Indiánában lakik egy szegény farmer (bérlő). Ezelőtt néhány évvel vándorolt ide a régi Kentucky államból, Nancy nejjével és kis fiával. — Az addig parlag föld műveltetése még a zsege fi gyöngé karjait is veszi igénybe. És úgy a kis kentuckyi fiúnak, míg vagyonosabb polgártársai iskolába járnak, a nevelés áldása nélkül el kell lennie, s otthon fát vágni, kerítést fenni s szántani, daczára annak, hogy mindössze csak kilenczéves.

A Mississippi partján lakik egy más szerencsésebb kentuckyi polgár, ki szép vagyonra tett szert, mely képessé teszi őt gondos nevelést adni tiz éves fiának, kit a katonai pályára szánt.

Savannah városában pedig lakik egy előkelőbb, virginiai születésű özvegy, kinek férje francia tiszt volt, és ezelőtt egy évvel meghalt. Legidősb fia öt éves, s anyja szívének büszkesége, reménye; s ha körülményei megengedik, a charlestoni collegiumba küldi, hogy ott gondos nevelést nyerjen.

Végre Uj-Orleans közelében él egy gazdag gyarmatos, régi francia család ivadéka. Ezelőtt hét hónappal megáldá őt az Isten egy fiúval. — A világ közönséges ítélete szerint e csecsemőnek vannak legkedvezőbb kilátásai jövőjére nézve az az említett gyermektársai között.

Kövessük e négy fiu életpályáját. A kentuckyi bérlő fia kevés jóval dicsekedketik gyermekkorában; kemény munka közt tölti idejét csekély eredménnyel, a becses nevelés rovására. Midőn már a farmot rendbe hozták s jobb napokat várhattak volna, megbukott atyjának egyik barátja, kiért az nagyobb összegig kezeskedék, és e baleset koldusbotra jutatta az egész családot. El kellett hagyniok a farmot, s Illinoisba vándorolván, ott újra kezdeni pályájukat. A bérlő fia, most már felserdült siheder, ki itt keményebben dolgozik, mint valaha. — Ez idő táján kezd kifejlődni benne azon erélyesség, melynél fogva ezentul mindig az első s meghaladhatlan volt, bármibe fogott.

„Rail-splitting“-kerítésfa-hasítás volt mostani foglalkozása s nemsokára a „railsplitter“-ek az egész vidéken híres nagymesterévé lett. — Mihelyt atyja nélkülözhető, saját kezére folytatja mesterségét, s midőn ez hanyatlani kezd, egy másikkal cseréli fel. Most bárkákat épít és eladja Uj-Orleansban, hazajövet valamely gőzösön mint hajóslegény szolgálván s néhány évvel később már a „neu salom“-i molnárnál van alkalmazva mint könyvvivő. — Könyvvivő!... Igen; szabadatlan nehéz munkája közt a vasjellemű ifju még elég időt nyert szellemi foglalkozásra is, és önszorgalma által szerzett annyi ismeretet, hogy mostani számvivői hivatalát kitünően töltötte be. Az 1832-ik évben Nyugat-Amerikában találjuk hősünket ön-

kénytes kapitány minőségében a híres indus-főnök „Black Hawk“ elleni hadjáratban. — Hazatérte után a volt kapitány egy szerencsétlen kereskedelmi vállalatban ritka becsületessége által szerzett vagyonást veszté el az utolsó fillérig. — De ő nem tartozik azon emberek közé, kiket a sors könnyen megtörhetne. Csüggedetlen lélekkel körülnézi magát, mibe fogjon most, és kínálkozik egy postamasteri állomás. S midőn a postamesterség sem nyújtja a remélt babérokat, fölhangy azzal, szerezz magának mérőlánczot és mértant, s rövid időn ott van a kész mérnök. De mialatt a földet mérte, fejében sokkal merészebb tervet forralt. Már postamaster léte alatt a jogi tudományokat ép oly szorgalommal tanulmányozta, mint a postaállomásokat, s most nappal mér, éjjel pedig folytatja jogtanulmányait kölcsön volt könyvekből, miket alkonyatkor messziről elhoz, hajnalkor pedig visszavisz birtokosuknak: mert magának nincs elég pénze a könyvek megszerzésére. Négy év mulva az ügyvédi vizsgát letévén, irodát nyitott Springfieldben. Melyik amerikai ügyvéd nem törekszik politikai és államférfiúi hírnévre?!

Legközelebb volt mérnökünk s jelenleg springfieldi híres ügyvédünk oly szerencsés ebbeli törekvéseiben, hogy már 1847-ben a congressusban látjuk; s 1856-ban a republikánusok pártja elnökül Fremont-ot, alelnökül pedig hősünket jelöli ki. De Fremont megbukik Buchanann ellenében, jelöltársával együtt; s az egykori gyermek-gyarmatos, „rail-splitter“, hajóépítő, könyvvivő, önkénytes kapitány, bukott kalmár, postamaster, mérnök, ezuttal nem részesül még az „elnökség“ tiszteletében. — De ugorjunk csak át hat évet, s lássuk, az 1862-ik évi január havában. Nagyszerűbb és pompás épületben találjuk, mint minőben az egykori kentucky-i bérlő, fiát álmodhatta volna is valaha. — Lépünk be hozzá. Nagy, hat láb s négy hüvelyknyi, szikár termetű, kentucky-i fajú férfi áll előttünk; haja sötét, arcza barna; szokása szerint feje lehajtván, kezei hátrakulcsolva; de üdvözlő csak s nagy, jobb kezét feléd nyújtja szíves szorításra, s fejét felveti, hogy lásd arcza nyájas mosolyát. — S ki ezen csudálatos férfiú?... Lincoln Ábrahám, a „waschiugtoni fehérház“-ban az éjszakamerikai egyesült államok elnöke.

A vagyonosb kentuckyi gyarmatos fiának ifjukora kedvezőbbben s csendesebben tölt el. — Miután otthon gondos nevelést nyert, a „west point“-i katonai akademiába megy, honnan négyévi szorgalmas tanulás után mint alhadnagy lép ki az élet küzdelemére. Ő is részt vesz a „Black Hawk“ elleni hadjáratban, s Taylor, akkor ezredes, későbbi tábornok alatt szolgált. — „Black Hawk“ elfogatott, s majdnem regényes vonzódással ragaszkodik hadnagyunkhoz; hadnagyunk keblében pedig még forróbb érzelem fejlődik ezredese leánya iránt. — A háboru befejeztetik, az ezredes nőül adja leányát hadnagyának s a boldog pár Mississippiben telepszik egy gyapotültetvényen. De a fiatal gyarmatos sokkal nagyobb szorgalmat fordít politikai tanulmányaira, mint a „gyapot-tisztításra“, s vezéri szerepet visz a mostani híres demokrata-párt alakításában. Az 1844. évben követválasztási elnök Mississippi-ben, s ez alkalommal Polk tábornok részére oly jeles beszédet tartott, hogy a választók őt választák képviselőjüknek a congressuson.

De akkor kitörvén a mexicói háboru, a hadi dicsőség utáni szomja sokkal erősebb levén a politikainál, odahagyja székét a parlamentben, s mig Lincoln Ábrahám először jelenik meg e tiszteletre méltó testületben, az egykori „west-pointi“ növendék mint önkénytes ezredes gyűjt babérokat a csatá-teren, főleg Monterey ostrománál, és a Buena Vista-i csatában. — A háboru végeztével hazatér, hogy magát kevésbbé dicső terepen kitüntesse. Mississippi állama gonosz pénzviszonyokban

levén, ő egy merész indítvánnyal lép föl s a csomó megoldására oly módot ajánl, mely azóta a „repudiation“*) név alatt elég híressé lön. — Eleinte a többség visszajedt e becsület-sértő eszköztől, de végre az állam szorongatott pénzvizonyai rákényszeríték.

A „repudiátor“ nem sokára senatorrá lesz, és ezután jelölt az állam kormányzói méltóságára; de ezuttal nem győzvé, egy időre visszavonul a magánéletbe.

Az 1852. évben minden erejéből fáradozik Pierce elnökül megválasztatásában, s Pierce hálálul reá bizta a hadügyek vezetését. — Nemsokára vezére lett Pierce kormányának; de midőn Buchanan követte Piercet, ő is visszalépett, s ismét egyszerű senator maradt. — Midőn az „Öreg Ábi“ (Lincoln Abraham) választatott elnöknek, az előbbi hadügyfőnök hazasietett, mert szülőföldjén nagy események voltak fejlődésben, mik az ő tevékenységét, illetőleg vezérségét vették igénybe. — Azóta a világ többet hallott róla, mint bármikor ezelőtt, s nem régen olvastuk azon nyomatékos üzenetet, melyet Davis Jefferson, — mert őt festették e rajzban — a confederált amerikai államokhoz intézett.

A savannah-i özvegy elküldé fiát a „charlestoni collegium“-ba, hol annyira kitünt, hogy tanulmányainak bevégeztével ott tartották a számtan tanárául, s ezentul ő támogathatta előregedett anyját s otthon levő fiu- s leánytestvéreit.

Később mint mérnök működött, s Carolina és a Mississippi nyugati részét kezdé fölmérni, mikről eddig csak nagyon tökéletlen térképek léteztek: — 1839-ben Nicolle társa a Felső-Mississippi felbuvárlására s fölmérésére tett utazást. Ez utazás következtében hadnagynak neveztetett ki a mérnöki karban. — Ezután három évvel kezdé meg azon nevezetes utazásainak sorát az addig ismeretlen Nyugat féle, mik az azokon tanusított ügyessége s bátorsága, valamint fényes tudományos eredményeik által az egész művelt világra terjedő hírnevet szereztek neki, s miknek következtében a „királyi földrajzi társulat“ Londonban érmével megjutalmazta a merész, fiatal mérnököt, „the Pathfinder of the Rocky Mountains“**) nevét szereztek neki. — Ő alapította meg az amerikai continens nyugati felének földrajzát, és megnyitotta hazájának s az egész világnak California aranybányáit. — Mily kész aranyforrás most nekünk California! de a savannah-i özvegy fiának fáradságos utazásai előtt ép oly pusztá volt, mint Timbuctoo. — Ő fedezte föl a híres „déli utat“ (South Pass); ő nyitotta meg azon utat is, melyen az arany után sovárgók tömegesen zarándokolnak most Californiába; ő szemelte ki az alkalmas pontokat azon várakra, miken most, az előbb pusztá vadonságban, szakadatlan sorban az angol s amerikai lobogók lengedeznek; — s saját nevével örökíté legmagasb csucsát azon heglánczoknak, mikben Amerika legszebb folyói erednek. — Ezen utazások másodikán találkozott egy tiszttel, ki kutatási utját a Csendes-tengertől Kelet felé vette. — E tiszt a jelenleg híres Wilkes, a „San Jacinto“ hajó kapitánya volt. Harmadik utazása a merész kalandok, ritka nélkülözések és hajborzasztó szenvedések tartalomdús regényét képezhetné. Tél derekán hatolt be eddig ismeretlen tájékokba, s kilencz hónapig mit sem hallottak róla, mig végre a heglánczok nyugati részén kiért, miután 3,500 angol mérföldet utazott be örökös hóval borított hegyvidéken. Ő volt az, ki 1846-ban csak hatvan emberrel szembe szállott Monterey-ben a fenhéjazó mexicói kormányzóval, kitűzvé az erősség közelében az amerikai lobogót, s hadat izen-

vén. — A háboru szerencsésen befejeztetvén, polgártársai kormányzójuknak választották. — De itt egy katonai előjáróval szerencsétlen viszályba keveredett, a haditörvényszék elítélte, s azon férfit, ki az „Arany-állam“ felfedezője, meghódítója s kormányzója volt, börtönbe záratott! Emlékszik-e a nyájas olvasó a „nagy genuai“ szembetűnőleg hasonló sorsára több mint háromszáz évvel ezelőtt! . . .

Midőn hősünket később visszahelyezni akarják előbbi állásába, visszautasítja e kegyet, s elvonul szegényes magánéletbe.

Nem sokára azonban módot talál egy új utazásra a Nyugotra, mely által kitünő ismereteinél fogva új babérokat gyűjt és az atlanti tengert keresztülhajózva, Europa legjelesb tudósai halmozzák el kitüntetésekkel. A mint láttuk, rabszolgaállamban született, de ő mégis „rabszolga-ellenes“, s 1856-ban a republikánusok jelöltje az elnökségre. A republikánusok pártja akkor megbukván, az ő diadalának csillaga csak négy évvel később tünik fel. — A „sziklás hegyek hőse“ akkor Párisban volt, bizonyos californiai államrészek eladásának ügyében, és ott érte a gyorsan egymást követő események híre: Lincoln megválasztása, a déli államok elszakadása, az új confederatio, a déli hadsereg keletkezése, Sumter erősségének ostroma, a háboru kitörése. — Hazatér, és mint altábornok hadi szolgálatba lép, de nem sokára ismét letéttik fővezérei által. Ujra visszavonult a magánéletbe; de nem sokára hallunk megint róla, ha azok helyesen ítélnék, kik azt hiszik, hogy „a jövő embere“, az abolitionisták reménye: Fremont János Károly.

Mig Fremont a charlestoni főtanodában a mathesist tanította, a west-point-i had-akademiának növendékei közé gazdag és aristokratiai (a déli democratia mellett aristocrazia is létezik) ifju lép Louisianából, ugyanaz, kit az 1818-ik évben bölcsőjében láttunk.

Nagy katonai tehetségei gyorsan fejlődnek. — Azon légvárak között azonban, miket képzelete az intézetben a jövőről épített, álmodott-e arról, hogy hazája oly háboru színhelye legyen valaha, mely gyermekjáték a mexicóiak és indianiakhoz képest, s mely vetélkedik az európai nagy s híres harcokkal? Hihette-e, hogy az ő saját vezénylete alatt amerikai területen, nagyobb haderő lesz, mint Napoleoné vagy Wellingtoné volt Waterloo-nál? . . . Az akademiát mint hadnagy hagyta el, azután a mexicói háboruban harezolt a churubuscoi csatátéren, kapitány lett s mai napig tisztességes sebhelyeket visel Mexico ostromának örök emlékeül. — E háboru befejezése után a kormány megbizta a Mississippi torkolatának megerősítésével. Nagyon kevésbe mult, hogy „alma mater“-je, West-Point, igazgatójának nem választá. — Tehetségei és ismeretei kétségkívül méltóvá tevék ez állásra, de politikai befolyások állották utját. — Mult évi február havában először terjedt el híre Amerikán túl, Európába, és azóta mindinkább növekszik az érdekeltség, melylyel sorsa irányában viseltetünk. — Mert a kitünő mérnök, a vitéz s mégis ovatos katona, s hihetőleg Amerika első strategistája, kiről e vázlatban beszéltünk: Beauregard Péter, a confederált haderők főparancsnoka.

Ime követtük a négy fiu életpályáját, a mint különböző uton fényes álláshoz s hírnévhez jutottak; de e czikk hiányos volna, ha még egy ötödik pályatársuk rövid életrajzával nem egészitenők ki.

Midőn Beauregard mintegy kilenczéves volt s nagy hóboritá Philadelphia utczáit, e város egyik érdemdús orvosát a „Jézuska“ becses karácsonyi ajándékkal áldá meg egy egészséges eleven fiu képében.

A fiu szépen fejlődött, s tizenhatéves korában atyja őt is a west pointi akademiába küldé. Később ő is részt vett a

*) Fizetésmegtagadás Anglia irányában.

**) A „sziklás hegyek utjának felfedezője.“

mexicoi háboruban; a churubuscoi csataterén tisztté lett s Molino de Rey ostrománál tanusított vitézségeért kapitánynak neveztetett ki.

A mexicoi háboru bevégezése után sem szűnt meg tevékenysége. — Az akademia, büszke e jeles tanítványára, most tanáruul hívta meg, s ott írta hadtudományi munkáját, mely nagy becsben van mai napig az amerikai katonáknál; ő Dalaware erődének építője, több merész vasuti vonalok tervezője, s a krimiai háboruban is részt akarván venni, oda már a Malakoff bevétele után érkezett, de azért tanuja volt e nagy dráma befejezésének, s összegyűjté az anyagot egy kitünő munkára, melyet e híres háboruról írt.

Midőn Krimiából visszatért, kilépett a hadseregből, és az „Illinois központi vasut“ igazgatója lett.

E békés munkásságból fölriaszták legelső lökései azon politikai földrengésnek, mely a „Nagy köztársaságot“ két részre hasítá.

Ohio kormányzója nemzetőri tábornoknak nevezé ki, de nem sokára Scott tábornok ajánlására ugyane ranggal áttétetett a rendes hadseregbe, s egy hadosztály parancsnokságával bízott meg Virginiában. Mult évi július hó 12-én megtámadta a déliek egy erősített táborát Red Mountain mellett, s seregök tetemes részét az ágyukkal együtt fogta el; a következő napon Reverley-nél ismét ezerrel szaporította foglyainak számát; 14-kén vívta a sz. georgei csatát, melyben a délieket egészen szétverte, kik Garnet tábornokukat is elveszték. Ez volt mai napig is az éjszakaiak legfényesb győzedelme a déliek felett, melynek következtében emezek Nyugat-Virginiából kiszorítottak. — A bull-runi, az északiakra nézve érzékeny csapás után a szerencsésb fiatal tábornok Washingtonba hivatott, hogy az Unió serege feletti főparancsnokságot átvegye, és földjei, talán kissé elhamarkodva, és tán kis amerikai dagálylyal is M' Clellan Györgyöt, a „Young Napoleon“-nak hívják.

Egy hét története.

— Jan. 14-ken. —

Tárca és tárca. — A láthatáron uszkáló jegyzetek. — A „2-dik december“ és az 1-ső aprilis. — Walzer és „rókatánc.“ — Kérdések, melyekre senki sem felel. — Népboldogító programok. — Pártok, melyek létezhetnének. — Csak a föld színe és az emberek arca változik. — Gyökerek és remények. — Egy régi közmondás, újabb kiadásban. — Rémesetek. — Négy aranygyűrű és egy emberélet. — Egy magyar szerb és az éjjeli gyertya. — Szomorú mindennapiaságok. — A nőegyleti vigalom. — A mélység torka. — Szerencsés csonttörések. — Mennyei virágkoszorú. — Diszes öltönyök, melyekre nem jutott idő. — Észfosztó selyemkigykók. — Incselkedő syrenkék. — Ószinte vallo-más. — Ám a földszint. — Tartós benyomások. — El- és meglepetések. — Hamis arcok, közönséges fők. — Mez nélküli társalgás. — A genialisok. — Az álarc surrogatuma. — Vizözönbeli melodiák. — Tiszta élvezet. — Kongressus. — Kövessük a jó példát. — Jótékony célra szabad. — A szellem testvéries szövetkezése. — A haza reménye. — Egy választmány, melyre a haza büszke lehet. — A tudományok bajnokai. — Egy genialis fiatal ember. — A világ uralkodó nemzete. — A mennyei tudomány földi gyermeke. — A világkiállítás a mi védelmezőnk. — Utbaigazító társulat. — Világvárosi zsebmetszők. — A kik a magyar nevet dicsőséggel koronázzák meg. — Egy német nevű, de magyar szívű polgár. — Ha az „Allgemeine tudná!“ — A budai színház „nemzeti“ szárnyak alatt. — Siralmas krónika. — Csókolni való igazgatóság.

Mennyivel jobb dolga van a politikai szemleirónak! Ez, ha a nagy hatalmasságok még csak jobbra-balramagyarázható jegyzetekkel sem tünedeznek föl a politikai élet „láthatár“-án, vagy ha nyugatról egyéb híreket nem vesz, csak azt, hogy a „2-dik december“ (igy nevezi a kedves „Allgemeine“ II. Napoleont) a Walzerben gyakorolja magát, vagy hogy Eugenie császárnő helyett e télen Clotild hercegnő egyénisége határozza meg a krinolin átmérőjét, mondom, mindezen semmisségek elegendők egy politikai szemleirónak, hogy a „hozzávetőleges okoskodások“ kártyaházát egy egész hétig összevissza rakosgassa a tisztelt publikum mulattatására; elhitetheti velök, hogy a ki ott a Walzerben gyakorolja magát, tulajdonkép nem is a 2-dik december, hanem az 1-ső aprilis, és hogy nem is a Walzerben, hanem a „rókatánc“-ban gyakorolja magát; sőt há még ilyen sovány kacskákkal sem akar neki Cronos kedves-

kedni, az sem tesz semmit: itt van az a sok „kérdés“, a melyre senki sem tud, vagy nem akar feleletet adni; ezek közül ránt elő egyet, és megmutatja a világnak, mennyit nőtt a reményteljes csemete, mióta utószor látták egymást; és ha ebből is kifogyott, hát a „pártokat“ fogja elő, utaztatja, gyűlésezteti őket, és megörvendezteti a világot egy új „népeket boldogító program“-mal; ha aztán más nap kiderül, hogy nem csak a program, de még csak a pártok sem léteznek, az sem tesz semmit, sőt annál jobb, mert ez megint új anyagul szolgálhat egy-egy cikk megírására, kimutatja, hogy ha nincsenek is pártok, hát legalább lehetnének, és akkor mik volnának az újabb kibékítési programok.

És ez így megyen hetekig, hónapokig, a nélkül, hogy az életben egyéb változások történnének, mint azok, melyeket az idő a föld színén és az emberek arcán véghez visz; a többi mind megmarad, még a remények is a szívek mélyében, a melyek semminemű „válság“-nak nincsenek alávetve, és mint az egészséges gyökerek: még télen is, fagyos hó alatt tovább tovább nyújtóztatják szálaikat.

De mi egészen más helyzetben van a társasélet szemleirója! Az nem kalandozhatik a levegőben, neki nem szabad sem „állítani“, sem visszavonni; az ő birodalma a való, és ha az a való nem a nagy közönségnek való, és ha sem a nyelvtannak sem pedig a jóízlésnek nem akarja nyakát szegni, nem marad egyéb hátra, mint ama régi jó magyar közmondásban lelni egy kis megnyugyást, a mely némi ildomosabb szabásba öltöztetve, annyit tesz, mint: érzük be azzal, a mink van!

Már e hosszú bevezetés is eléggé előkészíthette olvasónőinket arra, hogy e héten semminemű fontosabb dolog nem történt. Leírhatnék ugyan kegyeteknek nevezetesen két eseményt, a melyek rémületes voltuknál fogva egy-egy francia fajta rémdrámában is méltó helyet foglalhatnának, tudniillik azt, hogy a napokban mint ölte magát egy szegény szolgáló a Dunába azon okból, mert urnőjének négy aranygyűrűje veszett el, a melyeket tehát más el nem vihetett, mint ama szegény szolgáló, a ki pedig e megbélyegző gyanu és a netáni bebörtönöztetés miatti kétségbeesésében a hullámokba temette fiatal életét, az eltűnt aranygyűrűk pedig más nap az ágy alatt találtattak, a hová a kis gyerekek által játék közben há-

nyattak; a másik pedig, hogy egyik jeles hazánkfia, a ki ragyogó példányképe annak, mikép lehet valaki nemzetiségére szerb és szívére magyar, közelebb egyik éjjel égve felejtven gyertyáját, majd megégett, és most sebeikkel terheltén lázban fekszik; ezek mondom mind való események ugyan, de mit érek velük, mikor olyan szomorúak, nekem pedig csupán örvendetes eseményeket megírni volna kedvem, hogy olvasónőim legalább a fővárosból más események leírását vennék, mint a mit saját környezetükben is nagy mértékben feltalálhatnak — szomorú mindennapiságot.

Örvendetes dolog pedig — már olyan, a mit igazán örvendetesnek lehetne mondani — e héten nem történt, még a nőegyleti álarczos vigalmat sem véve ki, mely f. hó 19-ken a nemzeti színházban rendeztetett; mert bizony az sem volt valami nagyon mulatságos; vendégek hiányáról ugyan nem lehetett panasz; sőt éppen az volt a baj, hogy nagyon is sok „publikum“ volt; a szó szoros értelmében a padozat leszakadt a sok láb alatt; egyszerre csak megnyílt a mélységek torka, és ezer a szerencse, hogy a zuhanás által csak egy pár hal- és nem emberi csont szenvedett nevezetesebb sérüléseket; a páholyok igaz, „mennyei virágokkal“ voltak földiszítve; ritkán láttuk a színházat úgy szakadatlan lánczolatban élő virágkoszorúval körülölelve mint ez este; ott voltak a főváros legünnepeltebb szépségei, mint L—cs Irma, M—cs Aranka. A—y Irma, R—y bárónő. V. E. grófnő, Cs. R. grófnő és—és—ki is tudná elősorolni mindazon tündérbáju szépeket, a kik a páholyokat szem- és szívet elragadólag megtölték! Pompás öltönyökben szintén nem volt hiány, de melyeket csak azért nem írhatok itt le részletesen, mert — szemeimnek valóban nem maradt ideje még az öltönyökre is figyelni, annyira el voltak foglalva az arcok szemlélésével; és hogy több kiváló szépségnek a füle mögül néhány gyönyörű fürtöcske kandikált elő, azt csak azért jegyeztem meg magamnak különösen, mert úgy látszik, e hajfürtöcskék divatba jönnek majd legközelebb és tehát örömmel „ragadtam meg az alkalmat“ először kedveskedni e hírrel e lapok kedves olvasónőinek. Persze, hogy most kötelességem volna, részletesen leírni ez „észfosztó selyemkigyók“ minémiségét; hanem megvallom, ez reám nézve teljesíthetlen kötelesség; — kérem ne sujtsanak azért méltó haragjukkal — de divattudósítást nem vagyok képes megírni. Csak annyit jegyzek meg tehát, hogy e tulvilágba ragadó fürtöcskék, mint valamely incselkedő syrenkék, valahogy a fül mögül kacsintgattak elő három-négy se nem nagy, se nem kicsiny csigában, hanem épenséggel elegendő nagyságban, hogy egy fiatal halandó el legyen bűvölve általuk.

De mit ér mindez, mikor a jókedv azért mégsem akart a szívekben amugy „Isten igazában“ föltetszeni! A páholybeli kiválasztottak mozdulatlanul ültek helyeiken, és azonképen a másodemeleti zártszéki hivatottak, lent pedig a földszinten, mint valami boszorka-üstben, nyüzsgött és pezsgött, zugott és zajgott az „élő tenger“, a mint Petőfi mondaná, a nélkül, hogy csak egyetlen egy alak tartósabb benyomást tett volna, ha csak azon keresetlen oldaldőzéseket nem akarjuk azoknak nevezni, melyekkel a magasabb gymnastikában kevésbé jártas vendégek várakozáson felüli mennyi- és minőségben meg- és el lönek lepetve; álarczokban szintén nem volt fogyatkozás; csak az kár, hogy csupán az arcok voltak hamisak, a fejek azért nagyon közönségesek voltak; a társalgáson pedig nemcsak hogy álarcz, de általában még csak mez sem igen volt. Legtöbb genialitás még azon néhány delfiben mutatkozott — hajlandó vagyok hinni, hogy vagy az érdemes köművesek, vagy a becsületes ácsok majdani legényei sorába tartoztak, mert valóban hatalmas karokkal voltak fölfegyverkezve; — mondom hát, ezek még a leggenialisabbak voltak, mert a helyett hogy álarczra

vesztegettek volna becsületes keresményöket, inkább fölmentek az ét-,illetőleg itterembe, a hol aztán olyan jól, mulatták magukat, hogy mikor végre éjfél után az est érdekét felmagasztalódott jelenlétökkal „emelni“ segíték, nem is volt többé álarczra szükségök; úgy sem hasolítottak már „Isten képerc teremtett“ emberekhez.

Tánczról természetesen szó sem lehetett; még a kinek kedve lett volna is hozzá, nem engedte a nagy sokaság; aztán sokszor alig hallatszottak ki a zene hangjai az épen nem melodikus sipítás, zsvaj és egyéb vizözönbeli hangzavarból, így folyt e multság éjfél el tt, éjfél után, és lön este és lön reggel, és mi haza menénk; „huzás“ is történt, vagy másfél óra hosszat huztak — sorsokat, de biz én nem tudom, kit huztak, mit huztak; a legmulatságosabb, vagyis jobban mondva az egyetlen tiszta élvezet bizonyára az volt, hogy a nőegyesület pénztára néhány száz forinttal lön gazdagabb a szenvedő emberiség javára.

Előre mondhatjuk, hogy azon művészi és társalgási estélyek, melyek közelebb az írói segélypénztárjára rendeztetni fognak, sokkal élvezetesebbek lesznek a fővárosi művelt közönségre nézve; erről már Rosty Pál neve is kezeskedik, a ki azoknak rendezésével meglön bizva. Eddig már Hollósy Kornélia, Huber Ida, Markovics Ilka, Reményi, Füredi, Biguio, Kőszeghy, Szerdahelyi, Voggenhuber sat. közreműködése van biztosítva; a legnagyobb érdek azonban mindenestre abban álland hogy ez alkalommal mind együtt lesz, a mi kitűnőt a főváros csak fel tud mutatni: születés, szellem és szépség; valóságos fejedelmi „kongresszus“; az emberiség legfőbb hatalmasságai itt testvéries barátságban — helyet foglalnak egymás mellett; mert a kényelmes társalgás tekintetéből karos székekről is lesz gondoskodva; igazán ritka látvány, és teljes elismerést érdemel az, a kiben e gondolat először megvillant. A pillanatnyi haszon és szellemi élvezet mellett még magasabb érdeke is van az ilyen találkozásnak; ezáltal egyenetlen legbiztosabban azon utat, hogy — miként ez más civilizált nemzeteknél már régóta megvan — az igazi érdem, a valódi tehetségek egymást megismerjék és becsüeljék; és bizton hiszszük, hogy e szép példa a téli idény alatt országszerte követőkre találand, főleg ha megsugjuk, hogy az előadások után — talán — egy kicsit — tánczolni is fognak; jótékony célra szabad.

Már nem csak pusztá remény, hogy ama kívánatos időszak nem sokára bekövetkezik; a haza reménye, virága: a fővárosi fiatalság már is szívébe foglalta a testvéries szeretetet, és alkalmazza is; f. hó 16-kán tartotta a f. helyen megerősített jogászegylet első közgyűlését, és a választmányi tagok névsora fényes bizonyossága e fiatalásznak előítélettől ment valódi értelmiségének; születés, rang-, nemzetiség- és valláskülönbség nélkül meg lönek választva e tagok; az ország zászlósának fia az egyszerű pórszülött mellett, az egyház egyik legfőbb diszének közel rokona a még mindig künefelejtett zsidó ifju mellett foglal itt helyet; úgy is kell annak lenni; a szív ne ismerjen különbséget ember és ember között; az értelmiség csak két osztályzatot ismer a társaséleiben: érdemest és érdemlent. Közöljük itt e választmányinak, — mely épen úgy dicséretére válik a választók, mint a választottaknak — teljes névsorát: Kóti József, Szilágyi Dezső, Pauler Gyula, Fésüs György, Jeszenák Rafáel, Sebök Imre, gr. Nádasdy Ferencz, b. Perényi Zsigmond, Elek István, Deutsch Zsigmond, Nagy István, gr. Károlyi Tibor, báró Orczy Elek, Horváth Pál, Zoltán Géza; elnökül pedig Szilágyi Dezső lön megválasztva. Ilyen fiatalaságra valóban büszke lehet a haza.

A természettudományi társulat szintén aznap tartotta rendes évi közgyűlését, és tudom, hölgyeinket is érdekli a tudomány fejlődése e hazában; hogy is ne! mikor csak a tudományos fejlődés határozza meg mai nap azon polczot, melyet valamely nemzet elfoglal! Első elnökül a hazai tudomány egyik régi bajnoka: Bugát Pál lön megválasztva, másodelnökül pedig: Than Károly (jeles festésünk: Than Mór öccse), egy fiatal ember, de — egy genialis fiatal ember, a haza egyik legkitünőbb vegyésze; a titkársággal pedig a lelépett Szabó Károly helyébe a jeles Tóth Sándor lön megbízva.

Mi tette az angolt a világ uralkodó nemzetévé? a mennyei tudomány földi gyermeke: a páratlanul kifejlődött ipar és kereskedelem. Lám, esztendőre ismét nagyszerű kiállítás rendez, a hová a világ minden polgárisult nemzete legkitünőbb terményeit közszemlére küldi; és örömmel jegyezzük föl, hogy e világkiállításban édes hazánk is méltóan lesz képviselve; valódi nagy szolgálatot tesznek a hazának azon honfiak és honleányok, kik kitünőbb terményeiket vagy iparczikkeiket oda küldik; ez a legnyomatékosabb czáfolat mindazon ráfogások és rágalomokra, melyeket egynémely bérbe szegődött külföldi lap rólunk terjeszt; „a mely nemzetnek, (itt nem részletezhető) körülményei dacára olyan természetmennyei és iparczikkei vannak, mint nekünk, az még sem lehet olyannyira barbar, mint a hogy azt azok a jó madarak állítják!“ gondolja azon millió meg millió ember, a kik majd az öt földrész minden országából e kiállítás meg szemlélésére Londonban összesereglenek.

Bizonyára Magyarországból is nagy számmal sietnek majd annak megtekintésére; igen dicsérendő tehát, hogy a fővárosban épen most van egy társulat alakulóban, oly végre, hogy az oda indulni szándékozóknak a szükséges fölvilágosítások és utbaigazításokkal szolgáljon mind az utazásra, mind pedig a Londonban hasznosan töltendő időre nézve; közelebb még bővebben szólunk e valóban szükségét potló társulatról, mert biztos utmutató és avatott kalauz nélkül nem csak az utazás maga költségesebb és kényelmetlenebb, de a Londonban tartózkodás is sokkal kevésbé haszonhajtó, semmint a mellett. Hiába, London nagy város; annak, a ki nem látta, fogalma sem lehet róla; még — zsebmetszői is rendkívüliek; most tehát csak annyit, hogy elnökül a haza egyik legkitünőbb gazdája: Erkővi Adolf, ügynökül pedig Térei Pál lön megválasztva, a ki hosszab időt töltött a nagy világvárosban és jeles munkája által mint kitünő gazdász is dicséretesen ismeretes.

Es ha már átrepültünk hazánk határain, repüljünk még tovább, túl az oceanon, a hol egy nagy nemzetet a belviszály két táborra szakasztott; ott is testvérekre találunk, testvérekre, kik a magyar nevet új dicsőséggel koronázzák meg; még alig gyult ki az éjszak-amerikai háboru és már is többen kitüntették magukat ottan élő testvéreink közül; a mult hetekben valamennyi amerikai lap magasztalva szolt Zágonyi lovassági parancsnok vitézetteiről; alig huszad magával egy egész ellenséges zászlóaljat támadott meg és vert szélylyel! „Ilyen hőstettre csak a magyar katona képes“ olvasám egyik new-yorki hirlapban; és Zágonyi tette maholnap nem áll majd egyedül az egyesültek hadviselési történetében, mert ott van Wagner ezredes, Albert ezredes, Perczel Miklós ezredes, Mihalóczy őrnagy, b. Majthényi főhadnagy, Stahel tábornok (ennek Magyarorszában más neve volt, budai születésű és kitünő egyéniség), Utassy ezredes, Semsey alezredes, Grossinger őrnagy, Vékey őrnagy, Kovács kapitány, Takács kapitány, Figyelmesy tábornok, Szabad Imre őrnagy, Dunka őrnagy, Sárpy őrnagy, Mohor Mihály kapitány, és a hol annyi magyar küzd, ott a vitéztettek sem hiányozhatnak. Olaszországban pedig

legközelebb következő magyarok, kik az olasz hadseregben szolgálnak, a szavóyi vitézrend lovagjaivá nevezettek ki:

Eber Nándor, Eberhardt Károly és Dunyov István (ki lábát elvesztette) ezredesek; Mogyoródy Adolf, Ghirczy és Winkler Lajos (azóta meghalt alezredesek; Scheiter György és Frigyesy Gusztáv őrnagyok. A személyes bátorság ezüst érmét nyerték: Tüköry Lajos ezredes (elesett Palermo bevételénél), Csudafi Mihály alezredes, Reinfeld Dénes őrnagy, Somlay György és Rényi György kapitányok, Buosi Szabó Hugó és Óváry Lipót hadnagy és Gyda közvitéz. Dicséret említtést kaptak: Gyra Ferencz, Ács Károly és Szabad Imre kapitányok; Zsolnay Gyula, Fehér Andor és Esterházy Károly hadnagyok. Végül megemlítjük még a lapok után, hogy Türr tábornokot az olasz király: hadsegédévé nevezte ki.

És míg testvéreink a messze külföldön a magyar név dicsőségeért küzdenek, addig mi itt benn csendesebb munkával ügykszünk előbbre mozdítani az életet; itt van például a budai népszínház, a melynek megszilárdulása valóban fölért ha nem is egy nagy diadallal, de mindenesetre egy kis győzelemmel, és örömmel halljuk, hogy főuraink közül már is többen bérlettek ki páholyokat a téli időnyre; a nemzeti kör hasonlókép két körszéket, a kaszinó pedig négyet bérlett ki. Nem csalatkoztunk tehát várakozásunkban. Mint a nemes áldozatkészség ritka példáját azonban méltán megemlíthetjük, hogy a főváros egyik német ajku, de magyar szivű polgára e napokban néhány ezer forintot adott kölcsön a megszorult Molárnak, még pedig következő ritka föltételek mellett: 1-ször kamatot épen nem fogad el, 2-szor a teli idő alatt még a tőkét sem kell törlesztenie, 3-szor a nyári időny alatt hétköznapi szintén egy krajezárt sem kell visszafizetni, hanem csak: 5-ször vasárnaponként, mikor rendesen nagy jövedelem szokott lenni, tartozik neki Molnár — huszonöt forintot adni, mindaddig, míg a kölcsönösszeg vissza nem lesz fizetve, a mi valószínűleg néhány évig tart majd. Oh ha az „Allgemeine“ tudná, hogy hívják e német nevű polgárt! De ezt az örömet, fájdalmat, nem tehetjük sem neki, sem pedig kegyeteknek, tisztelt olvasóink.

Sokkal üdvösebb volna azonban, ha a budai népszínházat a pesti nemzeti színház venné védszárnyai alá, olyanformán, hogy vagy öt-hatezer forintnyi tőkét ennek javára kamatoztatna; akkép minden időkre segítve volna rajta; — de erről, és a nemzeti színházról a jövő alkalommal szölok; mert ez tulajdonkép nem is az „Egy hét története“ hanem az „Egy nemzeti színház siralmas krónikájá“ba tartozik; ezuttal csak annyit, hogy az érdemes igazgatóság legújabb dicsőséges tette abban áll, hogy a drámai színészek fizetését léebb akarja szállítani, mert különben — az opera nem bir megélni, Komárominak pedig, a szorgalmas és sokoldalú Komárominak felmondott. Nemde csókolni való egy igazgatóság?

Az „irodalomtámogató vállalat“ érdekében.

E héten ismét újabb pártolók jelenkeztek, kevesen ugyan, de, — cseppekből alakul a tenger, és még a jó ügyet is csak az idő érleli meg; minden dolognak meg kell adni fejlődési idejét, a süker azért el nem marad. Ha a földmivelő nyugodt lélekkel a hideg földre bizza jövőjének édes reményét: az élettermő magszemeket, miért ne tehetném én is nyugodt lélekkel, midőn azt meleg szivekbe ültetem! Az az erős hit, mely a magvető szívében él, hogy verejtékes fáradozása az idő-

járás mostohaságának daczára áldásos gyümölcsöket terem majd, mert a jó ügyeket Isten ótalmazza; ugyanazon erős hit él az én szivemben arra nézve, hogy e vállalat életet fog nyerni, mert a gyümölcsök, melyeket teremni fog — áldások, nemesek. Nem szükség tehát azt újra honleányaink nemes részvételére ajánlani; tudom, úgy is mindenki annyit tesz érte, a mennyit csak képes, és a kik még eddig be nem küldték aláírási iverket, azért késnek, mert folyvást gyűjtenek, folyvást szentelik nemes buzgalmukat e jó ügynek. Így csak a héten értesültem, hogy Sopronban, a honnan már is közel negyven pártoló jelentkezett, egyre köröztetik a lelkes ügytársnők az aláírási iverket, és mert nyomtatott példányuk nincsen, maguk írtak olyant; és a mit Sopronban egy-egy lelkes hölgy tesz, miért ne tehetnék azt mások szintén? És bizonyára teszik is, és Isten áldja meg meg őket érte.

E héten pedig következő pártolók jelentkeztek:

Szamos-Ujvár: Lemény Anna.

Szegszárd: Szalay Riza ivén:

Szalay Riza.

Fejős Janka.

Sz.-Fehérvár: Miskey Vilma.

Buda: Hentaller Batta Szilárda.

Nagy-Bánya: Thaisz Fanni ivén:

Thaisz Fanni.

Papp Paulin.

Szamosrévi Lenke.

Schubert Szabina

Stancsek Kornélia (F. Bánya).

Pest: Reményi Katalin ivén:

özy. Polgár Zsigmondné szül. báró Rudnyánszky Alexandrina.

Sopron: Az evang. tanuló ifjusági magyar nyelvvelő egylet.

Az irói segélyalaphoz

ujolag járult:

Deméendről: Baross Aranka 1 frt — kr.

Ehez az előbbi: . . . 2170 „ 40 „

Teszen összesen: . . . 2171 frt 40 kr.

és 12 ezüst huszast.

(Polytatjuk).

Gazdasszonyoknak.

Farsangi fánk.

Keverj egy meszely jó tejszinbe tiz tojássárgát, 3 kanál olvasztott vaját, ugyanannyi cukrot, 4 lat sörélesztőt, végül pedig egy font finom lisztet; ezzel verd olyan soká a tésztát, míg le nem válik a kanálról; ez meglevén, mindjárt megcsinálhatod a fánkot. Ekkor hagyd pihenni, míg szépen megkél, és süsd meg szép pirosra forró zsirban. P. St. E.

Vaddisznóhusnak befőzése.

Vágd el szép darabokra a vaddisznóhust, mosd meg szép tisztára s tedd fel a tűzre, fél eczettel és fél borral, következő fűszereket rakván bele: egy kis fekete borsot, 2—3 féle zöldséget, citromhéjat, babérlevelet. Ha a hus félig megfőtt, vedd

le a tűzről s tedd el levében hűvös helyre; ha szükséged van reá, melegíts belőle annyit, a mennyi kell. Befőtt csipkével tálalhatod föl, vagy tormával, eczettel, olajjal, vagy hidegen aspikkal főlcifrázva, a mint kedved tartja. P. St. E.

Irodalom és művészet.

× Ugy halljuk, hogy a kolozsvári színház két tagja Pauli tenorista és Ormai baritonista, nemzeti színházunk operájához szerződötve volnának. Mindkettőt ismeri a fővárosi közönség. Az első nem igen régen vendégszerepelt nálunk; az utóbbi pedig pár év előtt tagja volt a nemzeti színháznak. Ugy halljuk, hogy mióta távozott, jelentékeny előhaladást tett a művészet terén. Ormai Kolozsvárott a komikumra is képezte magát s egy ottani tudósítónk szerint nagy mértékben sikerült is a közönség tetszését kivívnia.

× Miután Bus Vitéz, a „Fekete Leves“ szerkesztője a katonai törvényszék által lapja egy cikkeért reá kimondott fogságot már kiállta, a „Fekete Leves“ jövő február hóban ismét megkezdí rendes megjelenését. Az előfizetési pénzek (havonkint 50 krt, két havonként 1 ftot. számítva) ezentul is id. Poldini Ede és Noséda Gyula nyomdászok kiadó hivatalába (papnövelde-utca 7 sz. a.) küldendők. Az eddig érkezett előfizetők is a februárban kezdődő folyamra lőnek bejegyezve. Nem mulaszthatjuk el, hogy ez eredeti irányban működő s jelentékenyen bővített képes tartalmu humorisztikus lapot melegen ne ajáljuk a közönség pártfogásába.

× Vachott Sándorné tudatja a közönséggel, hogy az általa szerkesztett „Anyák hetilapja“ nem fog megszűnni, hanem csak a címét változtatja meg. Ehez képest tehát januártól kezdve füzetenkint, „Szünórák“ czim alatt fog megjelenni az eddigi „Anyák hetilapja“. Hiszszük, hogy a közönség meleg részvéte kíséri majd ez új vállalatot.

Budapesti hírvivő.

× Ős Buda város újabb jelentékeny lépést készül tenni a fölvilágosodás terén. Ugyanis a város tanácsa e napokban véglegesen elhatározta, hogy a légszuszvilágítást mielőbb életbe fogja léptetni; remélhető tehát, hogy az eddig ott kedélyesen pislogó olajlápák még ez év folytán rendelkezés alatti állapotba helyeztetnek.

× A fővárosunkban előforduló szerencsétlenségek néhány hét óta oly gyakoriak, hogy bizvást külön rovatot nyithatnánk azok lajstromozására. Ilyen a többek közt az is, hogy egy vadászatra indult hentesmester az utcán elesvén, e közben puskája elsült, s két vele szemközt jövő kéményseprőlegényt lábán oly veszélyesen sebesített meg, hogy azok e miatt valószínűleg örökre keresetképtelenné válnak.

× Sokat emlegetik a bécsi lapok, hogy Rajner főherczeg, ki nem rég a sz. István-rend nagykeresztjével diszített föl, Magyarország kir. helytartójává fogna kineveztetni, s legközelebbi feladata lenne, az országgyűlés egybehívását lehetővé tenni; míg újabb tudósítások az egész hirt alaptalannak mondják. Aztán igazodjék el az ember ezeken az „ujságokon!“

× Azon művészeti és társalgási estélyek, melyekről közelebb szó volt, hogy a magyar irói segélyegylet javára terveztetnek, csakugyan létre fognak jöni. E czélra gr. Károlyi György, b. Eötvös József és Rosty Pál urakból már bizottmány is alakult. Az első ily estély febr. 3-án fog meg-

tartatni az „Európa“ teremében, melyet a szálloda bérlője a nemes czél iránti tekintetből minden díj nélkül volt szives átengedni. Közreműködésüket pedig, szintén szívesből, felajánlották: Hollósy-L. né, Prielle Kornélia, Huber Ida, Markovics Ilka, Reményi, Füredi, Kőszeghy s többen. E névsor után ítélve, nem mindennapi élvezetekre számíthatunk. Az estély 8 órakor kezdődik s éjfél után ér véget. A melléktermekben hűsítőkről és ételekről lesz gondoskodva. Jegyek előre kaphatók Rosty Pál lakásán (magyar-utca 11. sz. a.) d. e. 10 órától d. u. 2 óráig, és pedig családi jegyek 8, egyes személyekre szóló jegyek pedig 3 frtért.

✗ A Széchenyi-emlékszoborra jan. 1-től 13-ig ujjal 1477 frt 54 kr. adomány gyűlt be. Ez összegből az aradi kereskedői testület küldeménye 99 frt. 50 kr. D. Földvár küldeménye 100 frt és Sopron város közpénztárának küldeménye 1000 frt.

✗ A „Györi Közlöny“ egyik legközelebbi száma azt a hirt hozta, hogy lapunk új kiadót nyerend. Nem tudjuk, a közlő honnan vette e hirt, de mi eddig semmit sem tudunk róla. Lapunk ezentúl is Engel és Mandello kiadásában fog megjelenni.

✗ A Kisfaludy-társaság legutóbbi ülésében ismét egy új alapítvány lön bejelentve: Majer Károly alapítványa. Ugyanez alkalommal a társaság örömmel értesült a felől, hogy az egyetemi joghallgatók a társaság közgyűlését megelőző estén, t. i. febr. 5-én a budai népszínházban műkedvelői előadást rendezend a Kisfaludy-társaság javára.

✗ A nemzeti színháznak közelebb két érdekes vendége volt, a kikről még a roszakarat sem mondhatja, hogy tulságosan díjaztattak vendégszereplésükért, miután csak 70—70 kr napi tiszteletdíjt kaptak. A darab czime, miben fölléptek: „1600 frt a d ó h á t r a l ó k.“ Szomorujáték. Kell-e még többet mondanunk?

✗ A Széchenyi-hegyen a jövő tavaszra három új vendéglőt s mulatókertet nyitnak meg. Az előkészületek most folynak erősen.

✗ Petőfi teljes és hű életrajza elkészíthetése tekintetében valaki a „Sz. Híradóban“ azt indítványozza, hogy valamint a mult évben a nagy költő halálára vonatkozó adatok, ugy számos, eddig még ismeretlen költeményei, levelei és egyéb, életrajzához tartozó részletek is gondosan összegyűjtessenek, s majdan a jól megrostált anyag egy tökéletes, hű életrajzzá dolgoztassék ki. E czélra az indítványozó Pákh Albertet ohajtaná megnyerve látni. Ha jól vagyunk értesülve, Pákh már évek óta gyűjti a Petőfi életrajzára vonatkozó adatokat, s reményünk van, hogy teljes készséggel álland az ügy élére.

✗ A „Gazetta di Fiume“ szerkesztője a „S. C.“ szerint befogatott. Ugyan-e lap szerkesztői helyiségeiben közelebb házmotozást is tartottak.

✗ II. Rákóczy Ferencz sirját Rodostoban, hol el van temetve, mint a „P. N.“-nak Párisból írják, pusztulás fenyegeti, miután a temetőt most a város elrontatja és beépíteti, de a sirok felásására, illetőleg a hamvak elvitelére, 4 havi határidőt tűzött ki. Az Olaszországban és Párisban élő magyarok közt tehát most aláírási ív van folyamatban, az üdvözült hamvainak más helyre, s ha tán tehetséges, az általa annyira szeretett hazai földre való áttételére.

✗ Egy részvénytársulat alakulásáról beszélnek, mely a budai népszínházat Pestre akarná áttelepíteni. E társulat megalakítására, illetőleg a terv mikénti létesítésére a „Nefelets“ szerkesztője egy emlékirattal készül föllépni.

✗ Tóth Kálmán, a „Bolond Miska“ szerkesztője, fogságából e hó 21-én d. e. 10 órakor szabadult ki.

✗ A pesti nemzeti kaszinó f. hó 30-án tartandja évi rendes közgyűlését.

✗ Kornis Károly, számüzött jeles hazánkfia, Braziliából több száz délamerikai madárból álló gyűjteményt indított utnak Magyarországra, oly ohajtással, hogy azt a hazai Muzeumok és főiskolák vegyék meg, minthogy számüzött hazánkfia csupán a ráfordított legszigorubb költségek megtérítését kívánja e ritka szépségű madarakért.

✗ Reményi Ede harmadik bécsi hangversenyét mult vasárnap tartotta, s mint az ottani lapokból kitűnik, büvös hegedűje mind nagyobb hódításokat tesz. E hangversenyben Erdely Róza hazánkfeleánya is föllépett, s a bécsi műbirák igen dicsérik énekét. Reményi ma vasárnap, közkivánatra még egy negyedik, bucsu-hangversenyt rendez Bécsben.

✗ Stéger Ferencz jelenleg Bukarestben énekel. Közelebbi jutalomjátéka alkalmával a nagy közönség roppant lelkesedéssel fogadta művész hazánkfiát, kinek, midőn kilépett, feje fölött, magyar nemzeti szalaggal s koszorúval ékített arc képe bocsáttatott le. A magyar színeket a közönség szűnni nem akaró örömradiással üdvözlé.

✗ A „Gy. Közlöny“ mellett Xantus János hazánkfiának jól talált, könyomatu arc képe jelent meg. — Xantus holnap tartandja székfoglaló értekezését az Akademiában.

✗ Pesten a mult évben 38 öngyilkossági eset fordult elő. Ezenkívül még 100 ember mult ki erőszakos halállal, és pedig 16 idegen kéz által, 84 pedig véletlen szerencsétlenség következtében.

✗ Egy a fehérvarrás és himzésben sok ügyességgel bíró leányka ajánlja magát valamely urházhoz, vidékre vagy helyben. Bővebb értesülést nyerhetni e lapok szerkesztőségénél.

Nemzeti színház.

— Január 22-kén. —

Jan. 15-én „Manlius Sinister“, Jóka i Mór drámája. — Jan. 16-án „Szép Ilon“, Mosonyi operája. — Jan. 17-én, először „A didergő“ vigjáték, írta Debersay, fordította Huszár Imre. — Jan. 18-kán „Dinorah“, Mayerbeer operája. — Jan. 19-kén, nőegyleti álarczos vigalom. — Jan. 20-kán „Az utósó levél“, Sarda u után Szerdahelyitől. — Jan. 21-kén „Hunyadi László“, Erkel operája.

Szóljunk mindenek előtt azon ujdonságról, melylyel az e heti játéksorozat „kedveskedett“, ez utóbbi szót azonban csak ildonossági kifejezésnek kérem tekinteni, mert a „Didergő“ által bizony sem a drámairodalom, sem pedig a nemzeti színház játékrendje nem nagy ternót csinált; a finomabb izlésről nem is szólok, mert ez, ugy látszik, az e fajta francia műveknél — ötödik kerék; az egész mű inkább meglepő valószínűtlenségek által érdekfeszítő; még a mult században játszik, egy német kis-fejedelemség udvarán. Dorothea, a fejedelemlő, (Szathmáryné), egy hideg szertartásosság és rideg erkölcsösségben feszengő özvegy, annak van egy fia: Miksa herceg (Feleki), a ki nagyon szereti a matematikát, Waldek Margitot (Prielle Kornelia) azonban, az egyik udvari hölgyet, mégis még jobban szereti, csak hogy se bátorsága, se ügyessége e szerelmet értésére adni; pedans is, bátortalan is ő hercegsége; természetes, hogy Margit — épen azért észreveszi e szerelmet és csak az első lépést várja; eddig mind jó volna ez így, csak az a baj, hogy a mama ő felsége: gyámleányával, Thekla hercegnővel (Felekiné) akarja fiát összeházasítani, és e szándék elérésére egy Blankenberg nevű lovagot „preskribál“ magának, még pedig egyenesen a G. ehennából, azaz Franciaországból; megígéri neki, hogy kifizeti valamennyi adósságát, ha a két fiatal szívet egymásba szerelmesíti; a „ritter“ természetesen

elfogadja a föltételeket; mert hiába, már a mult században is voltak olyan emberek, a kik a lovagiasságot ajkaikon hordják ugyan, de a becsülettel keveset törődnek. Blankenberg uram tehát hozzá fog a munkához, de ez sehogyszem akar megmozdulni; mert nemcsak Miksa herczeg, de a fiatal Thekla herczegnő szive is — fogva van már; ez utóbbi kissé francia modorban esett ugyan a verembe, de ez még legkisebb hibája. Ugyanis egyik este, midőn a színházból haza akarna menni, kissé sokáig kellett a csarnokban a kocsira várnia, hideg is volt, farkasbunda sem, sőt inkább csupán igen könnyű francia szabásu ruha volt rajta, hát bizony „didergett;“ ezt Halberstadt fiatal hadnagy (Lendvay) észrehevén, a herczegnő háta mögé sompolykodik, hirtelen reáveti köpönyegét és még hirtelenebben eltűnik, de azért még sem eléggé hirtelen arra, hogy a fiatal hölgy a hadnagy arcát meg ne lássa, és azután, — azután még egy párszor didereg a leánya; nevezetesen egykor, midőn egy udvari tánczvizgalom elől egy kis erdőségbe szökik, és ott a herczeg tábori sátrában éppen a fiatal hadnagygyal találkozik; akkor nagyon didereg, mert nagyon átfázott szegényke az éjjeli szökésben, a miért Halberstadt hadnagy igen szép tüzet gerjeszt a kandallóban és egyszersmind megvallja neki, milyen nagyon szereti; erre a fiatal herczegnő elfelejt dideregni, de viszonyvallomásra azért nem kerül a dolog, mert a hadnagnak éppen egy kis párbajt kell elintézni; ez időközben a fiatal leány arra használja, hogy fölvegye a sátorban levő katonaköpenyt és főveget és visszaszökjék a palotába; elébb azonban azt a tréfát tette, hogy a hadnagy előtt a fejedelelnő egyik udvarhölgyének „adta ki“ magát; képzelhetni tehát azt a meglepetést, midőn a hadnagy visszajő a sátorba, és nem találja ott többé kedves „didergő“jét; utána is szaladna mindjárt, ha hogy éppen fogoly nem volna; éppen „házi árestom“-ot kellett ülnie, még pedig nem más okból, mint hogy az udvari bálba ne mehessen, mivel a herczeg az a gyanu kinezta, hogy Waldeck Margitnak tetszik; a fiatal hadnagy azonban nem törődve sokat a házi árestommal, mégis utána szökik kedvesének, egyenesen az udvarba, egyenesen Margit szobájába; ott tudakozódik egy bizonyos udvari hölgy után, a kinek a nevét sem tudja, de nagyon rossz időben érkezett, mert Margit éppen Miksa herczeg és ennek valahárai szerelmi vallomását várja; és most a hadnagy itt, ha a herczeg megpillantja, újra fölébred gyanuja; mit csináljon tehát? a herczegnek már hallatszanak lépte! Nincs más mód, mint egy mellékszobába tuzkolni az alkalmatlan vendéget. Alig záródik az ajtó, jön a herczeg és megtörténik a vallomás; de a másik pillanatban jön a fejedelelnő, és a herczeg szintén egy mellékszobába szökik. Olvasónőink nemde gyanítják, hogy a pokoli tett a gonosz „ritter“ műve volt? Csakugyan ő értesítette a fejedelelnőt arról, hogy Waldek Margit szobájába egy férfi van elrejtve; de a jó ember nem a hadnagyra, hanem a — herczegre számított, hogy e légyott napfényre hozatala által a herczeg és Margit közti szerelem házassággal végződjék; mert a „ritter“ most már a fiatalok zsoldjában állt; a herczeg pedig ijedében a mellékszoba ablakán kiugrott, és az ajtón újra bejött a „ritter“ nagy csudálkozására; a fejedelelnő tehát elkezd a motozást és kihuzzák a hadnagyot. Most a herczegen a sor elrémülni; ő tehát meg van csalva! a hadnagy hiába mentegődzik, nem tudja megmondani, kit keresett az udvarnál, a látszat ellene van, a fejedelelnő tehát kimondja az ítéletet: vagy nőül veszi Waldek Margitot, vagy mint szökevény föbe lövetik; addig pedig újra fogságba tétetik; de ő se Margitot nőül venni, se föbe lövetni nem akar; nem marad tehát egyéb hátra, mint újra szökni; ezt meg is teszi, még pedig padlásokon, kürtökön keresztül, egyenesen Thekla herczegnő börtönébe; mert ez is házi árestomot kapott; midőn t. i. a fejedelelnő

a leányt a fiával házasságra kényszeríteni akarta, nagy szorongatottságában azt hazudta, hogy már van férje, de hogy ez ki legyen? azt nem akarta kivallani, azért lön fogságra ítélve. A két szerelmes tehát ismét találkozik, Thekla újra didereg, de ezuttal utoljára. A többit aztán képzelhetik olvasóink. Miksa elveszi Margitot, Thekla meg a szegény hadnagyhoz megy nőül; közelebb majd részletesebben adjuk elő az utósó jeleneteket, most csak annyit, hogy Munkácsi F. Prielle és Feleky igen szépen játszottak.

M i n d e n f é l é k .

¶ Londonban a közelebb elhunyt Albert herczegnek emléket fognak emelni. Ez ügyben f. hó 14-én nagy gyűlés tartatott, melyen legott mintegy 40,000 frtot irtak alá.

¶ Öngyilkosságok Franciaországban. Egy statisztikai kimutatás szerint Franciaországban a mult év folytán 3899 egyén mult ki öngyilkosság által. Ezek közül 842 nő és 3057 férfi volt. A legtöbb öngyilkosság a 40—60 éveseknél fordult elő. Az önkivégzés leggyakoribb neme a felakasztás vagy vízbe ugrás, úgy, hogy a főnebbi számból 2833 mult ki e halálnemek által. Az öngyilkosok közt tizenhat, 11—15 éves gyermek is volt.

¶ A párisi tudományos akademiánál kihirdetett pályadíjak közt van egy 100,000 frankos is, mely annak fog kiadatni, a ki a kolerára sikeres gyógymódot vagy óvszert képes ajánlani, mely legalább is oly biztos, mint a beoltás a himlő ellen. Ily fölfedezés valóban méltó volna a 100,000 frankos pályadíjra.

¶ Egy gögös főúr. Köztudomásu dolog, hogy gr. Hahn Kuno (az ismeretes regényíró: Hahn Hahn Ida testvére) eselégeinek és jobbjáinak megparancsolta, hogy őt csak „legalázatosabban“ szabad üdvözölni. A gróf közelebb Stettinbe utazott, s midőn a vendéglőből kilépett, ott nagyszámu néptömeg volt összegyülekezve, mely „legalázatosabb jó estét“ kívánt a grófnak.

¶ Azt is jó tudni, hogy Románia határa egész a Tiszáig terjed. Legalább így tanítja a bukaresti iskolákban használt földleírás. Mégis csak szerény vágyai vannak annak az oláh népnek!

¶ Gyilkosság féltékenységből. Nem ritkaság, hogy a férfi kedvesét szerelemféltésből meggyilkolja; de hogy a leány gyilkolja meg kedvesét, ez már nem mindennapi történet. Ily eset fordult elő f. hó 12-én Párisban, hol egy hölgy egy fiatal embert este az utcán törével leszurt, minek következtében a szerencsétlen néhány óra mulva meghalt. A leány elfogott s bevallá, hogy féltékenység birta az iszonyu tette.

¶ Párisban a korcsolyázás jelenleg nagy divatban van és pedig a hölgyeknél úgy, mint a férfiaknál. A császári pár is gyakran szokott résztvenni e multságban. Közelebb udvari korcsolyázást is szándékoztak rendezni. A császárné különösen ügyes korcsolyázó. Több hölgy ily alkalomra rövid felöltönyt és hosszú csizmát, az uracsok pedig térdig érő nadrágot és veresbarna harisnyát viselnek.

¶ Jól végezte dolgát. A „P. K.“ írja: Egy érdekes politikai küldetés története közöltetett velünk, melyért azonban a felelősséget nem vállaljuk el. Egyike legtehetségebb közgazgatási hivatalnokainknak nem rég egy nehéz és veszélyes küldetéssel bízott meg. Egy lengyel nemes nevére szóló utlevéllel ugyanis Bécsből Schweiczba s onnan Párisba utazott, hol több lengyel menekülttel jött ismeretségbe, s tőlük ajánló leveleket szerezvén, Turinba érkeztek a legfelsőbb körökben is, nevezetesen pedig a nemzeti bizottmányban megjelenhetett.

Ügyességét annyira vitte, hogy mint lengyel menekült, Olaszország királyánál is kihallgatást nyert, mi félóránál tovább tartott. Miután az emissarius, Turinban végig játszta szerepét, ismét visszatért Bécsbe, hol illető helyen küldetéséről a legrészletesb jelentést tevő.

Óriási kakasviadal. Mexicóban a guadalajarai kormányzó óriási kakasviadalt rendeztetett, melyben 6000, aczél sarkantyukkal ellátott kakas állt szemközt egymással, egy e célra emelt amphitheatrumban. Borzasztó mézszárlás történt, a viaskodók közül 4897 a csatatéren halva maradt, 903 nehéz s 199 könnyű sebet kapott. Az egész seregből csupán egy kakas menekült egészen sértetlenül, melyet a közönség borzasztó örömríadással kiáltott ki győztesnek. Guadalajarában e viadal óta csaknem egészen hiányzanak a kakasok.

Divattudósítás.

A főváros egyik előkelő divatteremében e napokban szép báli és más öltözékeket látván, sietünk azokat t. olvasónöinknek gyenge tollunk által bemutatni. Miután pedig — mi tagadás benne — jelenleg a tánczvizalmi öltözékek fiatal olvasónöink előtt legérdekesebbek, hát én bizony ezeket emlitem meg első sorban.

Legelőször is egy fehér sima tarlatanból készült ruhát láttunk, mely egyszerű izletessége által tünt ki „társnői“ közül. A bő szoknya alját öt sor sűrű, 4 ujjnyi széles fehér tarlatanrűche díszíté; minden rűche-re kétfelől egy-egy sor kék selyemsujtás volt felvarrva; a kötő szintén ilyen rűchehel volt fodorozva, szintugy a bő dudoros ujjakon levő fodor is. A pruszlik világoskék tafotábóki készült, elől igen egyszerű zsinórzással s egy sor ezüstgombbal. A párta apró kék nefelejcekből állott, a kék hátszalagba pedig ezüst virágok voltak beszöve. Fiatal lányka lön e kedves öltözék birtokosnöje, s bizonyosak vagyunk benne, hogy fehér szende arczához s szóke hajfürteihez igen jól illett.

Egy másik fehér tarlatan szoknya alját 5 sor keskeny fekete bársonyszalag élénkíté; a keskeny bársonyszalag mind két oldalán egy-egy sor ujjnyi szélességű fekete csipke volt felvarrva; a kötő szintén ekkép volt díszítve. A derék: rózsaszín selyemből készült, fekete zsinórral és gombbal díszítve; az ujjak fehér tüllből állottak, a melybe fekete kis pettyek voltak szöve; ilyen volt az ingváll is; a párta pedig fekete bársony és rózsaszín tafotából mintegy fonatot képezett, s hátul két rövid, de széles rózsaszín szalagban végződött.

Ilyen s ehez hasonló báli öltözéket még többet láttunk, de csak ezeket írjuk le kegyeteknek, mert ezuttal egy másik öltönyt is kell bemutatnunk kedves olvasónöinknek, olyant, a minőt én tán nem fogok látni többet ez életben.

Az egy igen drága pongyola volt; valóságos perzsiái nehéz selyemszövetből készült; már a virágok tarka sokasága mutatá, hogy szülőföldje valahol a Ganges partjain keresendő. Igazán megfoghatatlan; hányszor nem bámulunk, midőn a francia vagy angol ipar nagyszerű terményeit látjuk; majd a finom szövet, máskor meg a gyönyörű színvegyület ragad el, és mégis e Perzsiában készült szövet mind a kettőre nézve mindent felülmul, a mit e tekintetben valaha európai készítményeken láttunk. Az emberi elme, e szöveteket látván, önkény-

telenül azon gondolatra jön, hogy ama nép, mely ilyen czikkeket létre tud hozni és most csak félig civilizáltnak lenni mondatik, hajdan sok tekintetben az értelmiség magasabb fokán állt, mint a minövel most Európa dicsekedetik; mert e szövetek előállítás módja még most is titok Európában. De hagyjuk ez okoskodást, és nézzük inkább e pongyolát. Mondtuk már, hogy a szövet a legnehezebb selyemből való, de mindamellert olyan finom, olyan lágy, hogy nincsen az a bársony, mely vele vetekedhetnék. Akár hogy gyúrtuk, nyomkodtuk, nem látszott azon semmi hajtás, mindig újra visszanyerte eredeti simaságát. Alapszínéről nem szólhatunk, mert az nem volt neki; egy nagy virágszövedéknek látszott az egész, összetartva szeszélyesen kanyargó arabeszkfonadékok által; bizar ezerszínűségben tarkállott rajta e virágtenger, de e bizarság valóban nagyszerű volt, a szem szinte káprázott a szemléletben. És egyik szín életfrisebb volt a másikánál, mintha csak a természet csudatitkait leste volna el, a ki készítette. Hogy volt e pongyola? azt meg nem mondjuk; elég annyi, hogy drága volt, nagyon drága. Hanem a mi különösen becsessé tette előttünk e szövetet, az, hogy tulajdonosnöje magyar pongyolává szabatta föl.

Mi közönséges halandók azonban olcsóbb szövetű pongyolában is igen jól érezhetjük magunkat, nemde kedves olvasónö?

Rejtvény.

L. S-tól.

6. 15. Igen hasznos házi állat.
 6. 2. 4. Vadászatkor ide állasz.
 1. 5. 4. 2. Testünknek alkotó részsz.
 13. 2. 1. 7. 14. 9. Megvetni való egészen.
 3. 15. Fűszerek közt legelől áll.
 14. 2. 1. 5. 4. Ételnem, mely igen táplál.
 11. 12. 16. 10. Férfinév ez kicsinyitve.
 11. 2. 6. 14. 7. 8. 9. Nem egész ruhád nélküle.
 11. 2. 8. 9. 5. 10. 14. 7. 8. 9. Már most ilyenné szelleműt,
 1.—16. kit a nép e néven becsült.

Megfejtési határidő február 25-ke

A 51-dik számban közlött rejtvény értelme: papiros. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Balogh Adél, Hummel Emilia, Szelényi Károlyné, Boronkay-Csicseri Lila, Orosz-Nemes Amália, Csicseri-Pósta Gizella, Csicseri Mariska, Eöry Jenőné, Némethy Giczei Teréz, Hentaller Batta Szilárda, Márkus Izabella, Nagy Malvin és Irén, Csaby Amália, Heldt Gizella, Szokolay Zsigmondné, Teller Emma, Tuba Hermin, Preng Luiza, Sárosy Laura, F. Farkas Zsuzsanna, Viertl Aloysia, Deáky Amália, Mikos Krisztina, Bodroghi Gizella, b. Szabó Jolán, Lévy-Berényi Julia, Gáal Vilma, Mersics Flóra, Plachy Bertalané szül. Veres Ilka, Manyik Hermin és Ernesztine, Farkas Panka, Jeney Albertné szül. Bartha Róza, Hrabovszky Kornis Julia, Nagy Emilia, Fülöpp Elekné, Intze Ilka, Pap Ida, és Amália, Vöröss Emilia és Sarolta, Késmárky Mária, László Dósa Anna, Csanády Kálmánné, Pálffy Stelczér Eliza, Szepessy Péterné, Baranyai Károlyné szül. Nagy Rebeka, Pristiyák Vilma, Pajor Mari és Nelli, Turesányi Emma, Frombach Berta, Márkus Izabella, Fekete Mária, Wolnhoffer Gabriella, Dindár Izabella, Eisenstadter Malvina, Feyman Julia, Kováts-Rósa Emilia, Pongráz Karolin, Gáal Ilona, Egervári Tuboly Emilia, Nuritsány Kristófnó, Pap Teréz és Janka, Fabián Viktória, Ponginger Laura György Klára, Keresztessy Vilma, Mészáros-Szabó Zsuzsanna, Lósy Lenke, Gyurkovits Boda Mari, Kondi Julia, Berzsényi Cornélia, Vajda Ilka, Dubravitzky Antonia, Bende Mária és Irén, Kovács Kúry Teréz, Csáky Mária, Székely Krisztina, Mendelényi Emma, Teszary Ida, Dániel Regina, Halász Ida, Lukrits Mütter Ottilia, Nagy Francziska, Szabó Julia és Póli, Pongráz Julia.

A Hunyadi János-féle rejtvény megfejtését utólag beküldék Vajda Ilka, Székely Krisztina, Lukrits Mütter Ottilia, Dániel Regina.

A Szécsi Mária-féle rejtvény megfejtését utólag beküldék Székely Krisztina.

TARTALOM.

A rózsá története, Szelényi Károlytól. Templomba készületem Dalmady Győzöttől. Egy kis beszély története, Dr. Kovács Páltól. Karácsonfa, Ney Ferencztől. Az öreg mamához Bernát Gáspártól. Két testvér, Vértessy Arnoldtól. Nándor 1717-ben, Ránosztai Rezsőtől. Jeles amerikaiak életrajzai Dallos Gyulától. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. A mult heti melléklet magyarázata. Vidéki tárca. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltelevek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai mellékletünk: pruszlikszabás rajza; magyarázata a jövő számban.

4-dik szám.

VASÁRNAP, JANUARIUS 26. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJA : ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Honapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | O-naptár | Hold-
járása | Nap-
kelet nyugat
h. p. h. p. | | Israeliták naptára
Thebeth 5622 |
|----------------------|----------|-----------------------------------|------------|----------------|-----------------|-------------------------------------|------|------------------------------------|
| 26 | Vasárnap | E 3 Pálka | E 3 Pálka | 14 G Sabb | 持 | 7 36 | 4 50 | 25 |
| 27 | Hétfő | Aranysz. János | Arany Ján. | 15 Pál fordul. | 持 | 7 35 | 4 53 | 26 |
| 28 | Kedd | Nagy Károly | Örömke | 16 Péter szék. | 持 | 7 34 | 4 53 | 27 |
| 29 | Szerda. | Szal. Ferencz | Valér | 17 Antal apát. | 持 | 7 33 | 4 54 | 28 |
| 30 | Csót. | Mártonka szűz | Ypoly | 18 Athanáz | 持 | 7 32 | 4 56 | 29 |
| 31 | Péntek | Nolosk. Péter | Virgil | 19 Makár ap. | 持 | 7 31 | 4 58 | 30 R. Chod. |
| 1 | Szombat | Ignác. Brigitta | Világka | 20 Euthym. | 持 | 7 29 | 5 0 | 1 Ad. 22. 2 |

Mult heti mellékletünk magyarázata.

Az első szám alatt kedves olvasónőink egy igen szép széles horgolási mintát vettek, melyet paplan-szegélyekre igen szépen lehet alkalmazni; kivált szép az vastagszines horgoló pamutból. Így legközelebb e mintára készült paplan drap pamutból volt horgolva, s a köröskörül folyó szegélybeni nagy rajz vörös színben pompázott. — E rajzot azonban finom fehér pamutal is lehet horgolni, s párnaközökre, bútor-takarókra s a t. alkalmazni. 2. „Margit“ név, finom francia himzés, zsebkendőkre. 3. és 4. szám: egy felső gallérka s a hozzá tartozó ujjhajtóka; e gallérkát finom dupla moll-clairen kell himezni, a szélén levő szegélyt előbb finom tűzésöltéssel varrjuk le, s csak azután rajzoljuk vagy rajzoltatjuk reá a kis virágokat, melyeket finom pamutal hi-

mezve, igen csinos gallér jutalmazza szorgalmunkat. 5. „Elisa“ név, zsebkendőkre; egyszerű sűrű himzés. 6. „Hermi-nia“ név finom francia himzés; zsebkendőkre, egy kedves előfizetőnk kívánatára. 7. „Paulina“ név szintén zsebkendőkre; e betűk úgy himeztetnek, hogy az egyik, a világos része, fehér, a másik, a sötétebb része pedig piros fonallal himező: igen kedves egy összeállítás. 8. finom battist kendőbe való sark; finom francia himzés; a paizson látható apró pontok mind egyes apró öltések, a melyek közül aztán a közepén levő szabadabb, üres tér a betűkkel együtt igen szépen világlik ki. 9. ismét „Hermi-nia“ név, egyszerűbb kivitellel. 10. „Emilia“ név; zsebkendőkre, francia himzés, a betűk közepén le-vő virágok apró lyukakkal himezők.

V i d é k i t á r c z a.

Gyöngyös, jan. 14. 1862. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! Ugy-e nem fog rám megharagudni, hogy soraimmal bátorkodom alkalmatlankodni? Előre is ígérem, hogy nagyon hosszadalmas nem leszek.

Jelenleg a hevesmegyei gazdasági egyesületnek mult hó 15., 16. és 17-én tartott kiállításáról akarom e lapok szép olvasónőit röviden tudósítani; általánosságban csak azt jegyzem meg, hogy a kiállítás nem volt ugyan nagyszerű, de egyes darabok igenis kiváló és szépek voltak. Több beküldött tárgy részint a terményekből, részint pedig az ipar különböző ágaiból, majd dicsérő oklevélre, majd pedig a londoni világkiállításra elküldésre érdemesítettett.

Valóban öröm volt szemlélni a szebbnél szebb terményeket, melyek derék megyénk kebléből kerülének ki, s a dicséretreméltó kézműveket, melyek iparosaink képzettsége — s ügyességének legszebb bizonyítványai. Hanem nagy figyelemmel is szemlélők a kiállított tárgyakat. Oh, ha látta volna nagysád, mily figyelmes voltam magam is nemcsak a kiállított tárgyak, hanem a szemlélők és különösen a bájós szemlélők iránt. De az oly fennen dicsért figyelmeknek meg is adtam árát.*)

Már most elkeseredésemben megemlítem azt is, hogy ez idei farsangon, tekintve helyzetünket, a kaszinó és nemz. népkör nem fognak táncvigalmat tartani, valamint azt sem hagyom szó nélkül, hogy jelenleg színészetünk is van, a napokban érkezvén városunkba Horváth és Pozsonyi színtársulata. Működésükről eddigelé nem sokat mondhatok, mert még alig egypár-szor játsztak.

N e m e s.

*) A mi aztán önnel történt. azt úgy hisszük, sokkal czélszerűbb magánaton az illetővel tudatni, ki vagy visszaadja az ön által elvesztett valamit, vagy ennél nagyobb értéket ad érte csereben. Szerk.

Miskolc, jan. 18. (Eredeti levél) Tisztelt szerkesztőnő!

A b. Vay Béláné szül. Telegdi Zsófia grófnő által Borsodmegye lelkes fiai és leányaiból alakított műkedvelő társulat e hó 5. és 6-kán szini előadásokat rendezett, előbb az „Utolsó levél“ s aztán a „Fogház“ czimű vigjátékokat adván elő, szomorú anyagi körülmények közt tengődő színházunk javára. Az előadás mind anyagi, mind szellemi tekintetben igen jól sikerült, mert míg a műkedvelők valóban ügyes játéka nem mindennapi élvezet nyújtott a nagy számmal egybegyűlt közönségnek. Másrészt azon 543 ftnyi tiszta jövedelem, melyet a kis előadás eredményezett, ha nem is teljes, de mindenesetre jelentékeny segély leendő elszegényedett színházunkra nézve. A már említett b. Vay Béláné sz. Telegdi Zsófia grófnőn kívül, kinek buzgó fáradozásai folytán a műkedvelő társulat megalakult, hálás elismerés illeti Fáy Gizella, Garas Erzsé, Lázár Mari, Majthényi Ilka, Nádpataky Viktoria urhölgyeket; Péchy Leontin grófnőt; Betlenfalvi István, Czémester János, Décsy Ferencz, Fülessey Kálmán, Hankó János, Horváth László, Majthényi Dezső és Thuranszky Károly urakat, mint a kik hazafias készséggel vállalkoztak a közreműködésre.

Végül megemlítem, hogy városunk alkotmányos főbirája Jekelfalussy Lajos, albirája Eles János és főjegyzője Kiss József, kiket Mariássy kir. biztos a minap fogva a kassai cs. k hadparancsnoksághoz kísértetett, mint épen most értesülök, tegnap már szabadon bocsáttattak.

Főlegyháza, jan. 18. (Eredeti levél.) A vidéki levelezőnek sincs jobb dolga, mint a pesti tárczairónak, mert tán soha nem volt oly meddő a tudósítás tere, mint most.

Mégis talán nem lesz egészen érdektelen, ha megírom, hogy tegnap érkezett hozzánk Tiegde, pesti fényképész, s a

londoni kiállításra egy 7 személyből álló csoportozatot, mely az itteni népviseletet tünteti elő, szerencsésen, jó sikerrel le is vett. A kép sajátunk marad, minthogy az általam gyűjtött 50 ftot érte kifizettem.

Van itt most sok bál, de mind a német veszi meg — t. i. d o h á n y b ó l, melyet igen olcsón most szedtek be a kincstár részére. Egyéb hálról szó sincs. De azért majd csak átbusuljuk valahogy a hosszú farsangot. Nem halunk bele, ha egy farsangon nem tánczolunk.

I l o n.

Bánság-Komlóson, f. hó 18-án előkelő műkedvelők által érdekes magyar és francia színi előadások tartattak. Magyarul a „Nyolezadik pont“, francziául pedig a „Les pontins de Violette“ című bohózat adatott elő. Az elsőben legjobban kitént a bájos b. O r e z y Irma bárónő, és b. Liphay Antal; míg a második darab előadásának díszít Csekonics Margit k. a. eleven játéka képezé.

Gönyönél a nagy Dunának Pozsony felől megindult jege a győri Duna torkolatánál feltorlódván, néhány malmot összezuzott s egy ott telelő gőzhajót kivetett a partra.

Győrött közelebb N a g y J a k a b híres tilinkós rendezett előadást, mely nagy tetszésben részesült.

Marosvásárhelyről írják, hogy Fekete Sámuel, volt keretszéki elnök és neje: Kendi Kandida egy 138 darabból álló arany-ezüst-gyűjteményt ajándékoztak az ottani főiskolának. Ez érmek annál becsesebbek, minthogy egytől-egyig a székelyföldön találtattak.

Pancsován a műkedvelő társulat „lejduk Veliko“ című tragoediát akarván adni, a sajtóhatóság betiltotta azt, azon oknál fogva, mert benne egy Luka nevű popa is szerepel. A censor t. i. attól félt, hogy ennek Vukalovich Lukával, a hercegovinai felkelők főnökével való névrokonsága, törökellenes demonstratiókra szolgáltatathatna alkalmat.

Komáromból írják, hogy a pandurok e vidéken több jó módu gazdát fogtak el, mert bizonyítványok vannak, hogy egy rablóbanda tagjai voltak. Az elfogottak 9 pandurból álló kísérettel egy csolnakon a Dunán átszállítottak, midőn épen zajlott a jég. A folyam közepén nagy jégtömeg csapódott a kormányhoz, s a kormányos a vízbe bukott; azonban csodálatos módon sikerült neki, a számos jégtorlások közül kimenekedve, partra uszni.

Somogyban a híres Patkó, 16 tagból álló bandájával még egyre garázdálkodik. Néha eredeti kalandjai is vannak. A gálósi szőlők alatt egy üveges zsidót, ki mézkereskedő társával utazott, a furfangos haramiák beledugtak utitársa mézeshordójába, s jól összeviszsa hengergették; aztán pedig kibocsátván, fél zsák tollat öntöttek mézes ruhájára. Végül egy pár templomi nótát kierőszakolván belőle, Patkó 2 darab 10 ftossal megajándékozván őt, e szavakkal bocsátá utra: „No Jakhecz, még ilyen édes nem volt az életed!“

Tatán egy „menyasszonyi hozomány-gyarapító egyesület“, létrehozásán fáradoznak. A terv alapeszméje következő: bizonyos számú. p. o. 1200 hajadon beiratván magát az egyesületbe, fizet mindegyikük 10 krt, s ha közülök egyik vagy másik férjhez megy, kap külön-külön az egyesülettől 100 ftot.

Sámson és Debreczen közt, mint már a minap említettük, két, urnak látszó egyén egy kocsi meggyilkolt, hogy tőle a kocsit és lovakat elvehesse. E gyilkosok, kik már el vannak fogva, tagjai voltak egy uri rablóbandának, mely Borsod és Gömörbe is elágazott, s melynek tagjai szintén kézrekerültek már. E banda, mint a nyomozásokból kiderült, a tiszai vaspályán

Rokomáznál fel akarta szedni a sineket, hogy az összezuzandó vonatot megrabolhassa.

Megbízások tára.

Matthaoczra F. J. urhölgynek. Megérkezett-e már küldeményünk, és megfelel-e izlésének? Igen igen örülnénk rajta.

Pribelre L. M. urnak. Mindent elkövetünk, hogy megbízásában sikeresen eljárjunk.

T. Szelére D. A. urnőnek: Az említett levelet nem kaptuk; nyilván eltévedt; talán vevény nélkül volt feladva?

Esztergamba G. A. urhölgynek. El van intézve.

T. Büdre O. I. urhölgynek: Megjött-e már a küldemény? Nagyon szívesen küldtük el.

H. M. Vásárhelyre K. K. T. urnőnek: Kezei között van-e már a csomag? A többit is rögtön elintéztük.

N. Becskerekre T. R. urnőnek: Kezei között van-e már két küldeményünk?

Halasra V. Sz. J. urnak: Megjött-e levelünk?

Hoportyra Sz. P. urnőnek. Már jó régen elküldtük; eddig nyilván megérkezett már.

Szegedre Z. L. urnőnek: Örömmel küldtük el a csomagot.

Beödre H. Z. barátnőnek: A legnagyobb készséggel fogok a tudva levő dologban eljárni. Bár olyan biztos volna a siker, mint a hogy ohajtom.

Haczaszalra M. K. urnőnek: Mint örültünk a kedves soroknak! Az ígért küldeményt pedig nagyon nagyon szívesen várjuk.

Sőjtörre Cs. A. urhölgynek: Eligazítottuk a dolgot.

Békesre P. I. urnak: Még nem készült el a kívánt tárgy, de e napokban már bizonyosan elkészül, akkor aztán rögtön — szárnyat kötünk reá.

Boncz-Nyires: L. A. urhölgynek. Ezer szives köszönet.

Szegszárd: Sz. R. urhölgynek. Miképen viszonzzuk szivességét?

Sz. Fehérvár. M. V. urhölgynek. Köszönet! A bejelentett kedves vendéget pedig igen szívesen látjuk.

Buda: H. B. Sz. kedves barátnőnek. Miért nem vihettem el magam szives üdvözetemet!

Sopronba: P. Sz. E. urhölgynek. Feleletünket — saját szive sugja meg.

Nagy-Bánya T. F. urhölgynek. Ezer köszönet!

Szerkesztői nyílt levelek.

Losonczy Lászlónak. Köszönet és szives viszonzóüdvözet.

Báró Pongrácz Emil küldeményét köszönettel vettük.

Hathalom. Igen szép; legközelebb adjuk.

Siónak. Inkább férfiaknak, mint hölgyeknek való olvasmány. A kedves meglepetés ügyében pedig magánlevelet irtunk.

„A kis leány.“ „A szabadban.“ Az utóbbi csinos; közölni fogjuk.

„Két leány.“ Csinos; de valjon igazán: szerb rege?

Sőjtör. Cs. A. urhölgynek. A rejtvény megérkezett, de — hölgyeké az elsőség; ezért is, amazért is ezer köszönet.

Borberek Sz. K. urhölgynek. Ugy szerettük volna közzé tenni e nemes szívből fakadó sorokat; de nem volt reá engedelünk; többet magánlevélben.

Locz Armin Pesten,

szukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a teherruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.
— — asztallal . 28 frt.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

ezimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, színes borítékkal, arcz- és divatképekkel, szabás- és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb mellékletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajzmelléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, hetenkint kétszer fog az megjelenni; ha csak 1500-ra növekedik is a lap pártolóinak száma, már akkor is **egy nagy történelmi képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig az eddigi pártolást tekintve, bizton reménylhető.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel vagy helyben házhoz küldve egész évre **12 frt.**, félévre **6 frt.**, évnegyedre **3 frt.**

A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi különdíj nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók.

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almás i T i h a mé r t ő l. 336 oldal 5 diszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. " *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. " *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. " *Beszélyek* 1 „ 10 „
5. " *Chrestomathia* 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia G o t t e t ő l, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz *Szász Károlytól*, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény V a d n a y Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Február 2-kan.

5-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A rózsza története.

Szelényi Károlytól.

(Vége.)

Sok régi czimerben is találjuk a rózsát, mint jelvényt, például az angolban, a lippei, és szász-hercegségek czimereiben. — Luther pecsétjén is rózsza volt. Ezenkívül sok város és vidék is a rózsza után neveztetett, mint „Rózsahegy,” „Rózsavölgy,” „Fontenay la rose“ s. a. t. Ha Jánosnapján „Solithurn“ polgársága a tanács-választásra összegyűltenek vala, mindegyiknek rózsabokréta volt kezében, mért is „rózsakertnek“ neveztetett ez összejövetel. — A „szabad köművesek“ is bizonyos napon rózsát tartoznak mellökre tűzni. — A középkor egyik irtózatossá itélőszékének (Vehme) pallosán egy lovag volt, ki rózsabokrétát tartott kezében és valahányszor e törvényszék valamelyik tagja rózsát látott, köteles volt azt megcsókolni. — A középkor építészeti művein is gyakran előfordul a rózsza. A német székesegyházi építésznél tudjuk, mit jelent. A költők gyakran említik, hogy a királyné vagy más előkelő hölgy lovagjáték után egyszerű rózsával megjutalmazá a győzest, jeléül, hogy ez szerelmesknél nagy értékkel bírt.

Fontos helyet foglal el a rózsza a középkor egyházában. Ismeretesek thüringi szt. Erzsébet rózsái, vagy a halotti rózsza az altenburgi kolostorban. — Szent Dorottya angyaltól kapott egy rózsafüzért, — mely orczáin is látható. — Lajos püspök XI. Lajos unokaöccse szájából, halála után rózsza sarjadzott. Romában pedig az úgynevezett rózsavasárnapon (negyedik a böjttben) a pápától egy aranyrózsza szenteltetik, — hogy egy templomnak vagy koronásfőnek alkalmilag ajándékba adassék; így legközelebb Eugenia francia császárné, fia keresztelésekor, részesült ez ajándékban és ezen szokás már a 14-dik században vette kezdetét. — Franciaországban keresztelésekhez rózsavizzel telt nagy korsókat vittek a templomba. — „Honsard“ a legnevezetesebb költő, II. Henrik alatt (meghalt 1585) születésénél, dajkája templomba menetkor egy halom virágra ejtette le, és a nő, a melyik a rózsavizet vitte, ijedségében azt ráöntötte. Ezen eseményt jó jelnek tartották a gyermek jövőjére nézve, miért is később az ő — igazán mondva középszerű költeményei oly jó szagba jöttek.

De térjünk vissza a történethez, és kiegészítéskéül szerezzünk még tudomást azon különféle rendek és titkos szövetségekről, melyek a 17. és 18-dik században keletkeztek, és nevöket és jelvényeiket a rózsáról vették. Legelől a rózsakeresztesek említendők, mely rend András király által alapítva, az egyház és állam érdekében tett szolgálataik jelképeül egy Andráskeresztet és tövissel

körülvett rózsát e körirattal: „Crux Christi, corona christianorum“ viseltek. Említést érdemel továbbá a Rosati társaság Párisban, melybe csak olyan egyének vétettek föl, kik a rózsza dicsőítésére legalább egy költeményt irtak. Végre még három rózsarend említendő, melyek a múlt században alakultak; az egyik 1780-ban alapított Chartres herczeg által, mely rend minden párisi kéjencz és előkelő kaczer nőnek menhelyet adott; a másik I. Don Pedro, Brazília első császára által jött létre, és a világ egyik legszebb rendje, és végre a német rózsarend, mely 1784-ban Grossinger nevű nemes által alakított.

Jelenleg a tudomány mintegy 3,000 rózsafajt ismer, melyeknél azonban a megkülönböztető jeleket sok fajnál csak az avatott szem ismerheti föl. Legnagyobb fokra Franciaországban emelkedett a rózsatenyésztés, azonban Német- és Angolországban is tettek e nemből nagyszerű előmenetelt. Franciaországban Josephine császárné adta a legnagyobb lendületet a rózsatenyésztési hajlamnak. Dupont, a nagy kertész malmaisoni kertjében nevének minden betűjét a legritkább rózsák gyűjteményeiből ültette. Ugyanazon Dupont Párisban az ugynevezett luxembourgi kertben a híres rózsaiskolát alakította, melynek javításán a fáradhatatlan Hardy egy századnegyedet dolgozott; úgy, hogy egyike lett a világ legritkább látványainak. Rouen, Versailles és Lyonban is jeles rózsaiskolák vannak. Angolországban a Hertfordshire grófságban található a legnevezetesebb rózsatenyésztők. Németországban a kasszeli gyűjtemények voltak híresek.

Záradékkul leírom a legnagyobb rózsabokrot, melyet a világ ismer. Ez a fehér „Banks“ rózsza, mely Toulonban a tengerérszet kertjében létezik. A Banks-rózsza „Lady Banks“ tiszteletére van így elnevezve, — és egészen eltér a közönséges rózsák sajátosságaitól; mert annak virágai a legszebb cseresznyevirághoz hasonlók. A fehér faj 1807-ben jött át Európába, és 1830-dik körül egy sárga fajjal is gazdagodtak meg kertjeink. Az említett óriási rózsabokor Toulonban most körülbelül 47 éves, és töve már 1842-ben 2 láb és 4 hüvelyk vastag volt. A földtől egy kis távolságra hat ágra válik szét, melyeknek legvastagabbja egy lábnyira terjed. Galyai egy 75 láb széles és 18 láb magas falat borítanak be, de még kétakkora térséget is foglalhatna el, ha évenként kegyetlenül körül nem nyestetnék. Azonban minél jobban nyesik, annál jobban nő, mert gyakran egy év alatt egy-egy hüvelyk vastagságú és 15-18 láb hosszú galyakat hajt. Aprilis közepétől május közepéig virágzik, és kiszámították, hogy akkor mintegy 50,000 virág diszlik rajta, és leírhatlan, mondhatni: tündérelig szép látványul szolgál.

MINT A FUVALOMTÓL LEVELE AZ ÁGNAK

VECSEY SÁNDORTÓL.

Mint a fuvalomtól levele az ágnak,
Megreszket a lelkem, valahányszor látlak; —
S mint mikor a hullám csapdossa a partot:
Verdesi lelkemet andalító hangod.

Nem tudom, mit érzek, nem tudom, mit látok, —
Valóság-e, avagy csalogató álmok? . . .
Csalogató álmok, mik csak azért vannak:
Hogy kinek szive van, jobban fájjon annak.

Érzem, hogy szeretek, s szerelem, mit látok;
Azt nem tudom csak, hogy üdv-e, avagy átok? . . .
Kápráznak szemeim szemeid tüzétől,
Mintha a csillagok hullnának az égről.

Ha szerelem az, mi szemeidben lángol:
Jőjj, jőjj, de csak lassan, félek én e lángtól;
Csak világot látom, távol van a tűz még:
S lelkem már is mintha máglya volna, úgy ég.

Csak azért, hogy meglásd, gyöngyeit mint csókja —
Föl ne verd a tengert, — vedd le szemed róla.
Zaklatott lelkem mint zúgó tenger lenne:
S bűvös arcod szörnyként ijesztgetne benne.

Am ha nem játszol, mint szellő a virággal,
Avagy az üveg a fényes napsugárral, —
Ha tudod, mi a szív s a szerelem benne:
Mosolyod, ajakad — üdvösségem lenne.

De nem is játék ez, nem lehet, hogy játszál, —
Mint szived, így nyílt ki az első virágszál . . .
— S így huzódik tán a repkény is az ágra,
Mint te a szerelem ölelő karjára.

Jőj, siess, siess hát! Jövel immár, várlak, —
Gyötrelmivel s minden kéjével a vágyak.
. . . Hadd zúgjon a tenger, hadd nyeljen el habja, —
— — Cak te légy felkelő s leáldozó napja!

Egy kis beszély története

Dr. Kovacs Páltól.

(Vége.)

A melléklet csakugyan saját levelem volt, mit a napokban azon bizonyos, ismeretlen Emiliához irtam — haragomban! — Hogy hát sóbálványnyá nem váltam ezen sorok olvasása után, csak annak köszönhetem, hogy Isten kegyelméből és esetlegesen nem Lót felesége voltam; de eszméletem elvesztéséhez csakugyan közel álltam. — Az én jó Zsiguskám engem egy ohajtott divatlappal, s abban saját beszélyével akart meglepni, s én az ő irántami hűségét hozám kétségbe, — Emilia pedig, a köztiszteletű lelkes honleány, kinek szintoly szeretett férje van mint nekem, s kit én úgy szeretnék most összevissza csókolni, mit gondoland felőlem, meggondolatlan levelem olvasása után?! — A szerencsétlenség már megtörtént, de erről férjemnek nem szabad semmit megtudnia, — s Emilia, a jó lélek, bizonyosan megbocsátand nekem nőtársának, ha egyptár felvilágosító sor kíséretében a beszély végét, mely megasztalfókomban elrejtve volt — neki rögtön megküldendem! S csakugyan úgy tevők, a mint gondolám. — Nehány nap mulva aztán, midőn már a számomra megrendelt „Családi kör“ megérkezését vár

hatám, furfangos kezdek lenni, mert — hijában! megtanított engem sokra az a mult két heti nyomoruság.

— Kedves Zsigám — kezdém egyszer bizalmas magányunkban — nekem egy kérésem volna hozzád.

— S mi lehetne az? kérdé ő örömtől sugárzó szemekkel. Oly boldog volt, hogy én már kérek is valamit tőle — a jó lélek!

— Hát, ugy szeretnék én egy divatlapot Pestről.

— Igazán? kérdé élénkűlő részvéttel.

— Igazán bizony; ha oly szives lennél édesem.

— És melyiket akarnád? mert van többféle.

— Hát — hát... és itt egyet föllentenem kellett. — Te hát, tudod Zsiguskám, mikor a minap főbiróéknál voltunk, ott láttam egyet.

— S czime...?

— 'Családi kör', ha jól emlékezem, bizonyos Emilia szerkeszti... s itt szinte érzém, hogy elpirultam, mintha épen kedvesem nevét először mondtam volna ki. — Tudod — folytatám — a nő hölgytársainak legjobban ismerheti természetét, tudhatja igényeit és izlését, azért gondolám ezt. — Ez mind igen szép és igen kedves, kis tubiczám — enyelge velem férjem —; de nem kell ám azt is felednünk, hogy új gazdák vagyunk édesem, s egy ily pesti divatlap méreg pénzbe kerül, nekünk pedig gazdálkodnunk kell! — No — majd később nem mondom, ha egyszer főbiróné leszesz angyalom, akkor járatok én neked két divatlapot is, meg a 'Bolond Miskát' még ráadásul; de — most még, sajnálom, de... de... bizony — nem lehet!

Oly nehezen tudá kinyogni ez utolsó szót szegény, mintha csontot nyelt volna; de meg kellett lennie, különben elrontotta volna a tréfát, s a tervezett meglepetés füstbe menende. — S nekem oly jól esett e küzdelmét látni ennek a becsületes jó embernek, miszerint a világért el nem árultam volna, hogy tudom titkát, — ártatlan örömét elrontani csak tréfából is, szentségtörésnek tartottam volna. De ha felvett szerepem következetesen akarám keresztülvinni, most el kellett komorodnom férjem tagadó válaszában. O észrevevé ezt, de keményen tartá magát; bár nagyon meglátszék rajta, mennyire fáj neki, hogy engem így ellbusitania kelle! Aztán majd a meglepetés gyönyöre tiszszeresen felülmulandja e kis kedvetlenséget — gondolá bizonyosan magában, s elkezdte most nagyban vigasztalni engem. Kárpótlást ígért, — majd a tavasszal elvisz Pestre — mondá; ott elmegyünk a színházba, a nemzeti-be is, a budai népszínházba is. Hát még Alternál és Monaszterlinél, mily szép ruhakelméket választhatok magamnak, — s hozzá még egy szép karpereczet, a legujabb divat szerint. Nem is gondolt rá szorultságában szegény, hogy ha ez ígéreteit mind teljesíti, ennek árán legalább tizenöt divatlapot megrendelhetne számomra, akár Párisból! Én azonban mindezt közönyösen hallgatám végig, s kedvetlenségemet megtartám; bármily erőmbe került is belső örömöm palástolása!

Felviradt végre a várva-várt nap! Lizi a postáról egy csomagot hozott egyenesen hozzám, szokott boszankodásai között.

— No itt van — zsémbelődék — az egész pak saméta! — Nos — ezt én tovább nem tűrhetem, nekem jelentést kell tennem az én öreg tens asszonyomnak, ki azért adott engem ide...

— Tudom már, miért adott ide — vágám ketté izetlen kifakadásait — Hát mi baj megint?

— Ime! most már nyomtatásban küldi az a bizonyos kisasszony tens urunknak a leveleket. Ez már mégis szörnyűség!

A 'Családi kör' néhány száma volt együtt, lihe-

tőleg férjem beszélyével, melylyel engem annyira meg akart lepni.

Csendesen! csitítám a berzenkedőt — ez a tens urnak szól, nem szabad nekem tudnom semmit.

Az én szobaciczuskám szürke szemei erre annyira kitágultak, mint a vaiódi macskác, ha e gér helyett patkányt pillant meg a sötétben.

— De... aztán...?

— Szót se többet! riadék reá most már haragosan; ezt a csomagot urad asztalára teszed, s hogy én ezt láttam, el nem merd neki mondani: mert azonnal elkergetlek a háztól. Érted?

E váratlan szigor, s ily szerencsével kifejtett urnői tekintély, mely szinte magamat is meglepett, elhallgattatá a durva cselédet, ki aztán szó nélkül, de kétszeres durczássággal vivé ki a csomagot, hogy azt férjem íróasztalára tegye.

Ime! egy hajszálon mult, hogy a meglepés örömét férjem részéről egy szemtelen cseléd ostobasága tönkre nem silányította. — Hála Isten! hogy megakadályozhatám e szerencsétlenséget. Most már nyugodt s — boldog vagyok!

Mosolyogtok kedvesim, nemde? hogy ily csekélység is boldoggá tudott tenni, is annyi erélylyel, gonddal, sőt egy kis csellel is iparkodám kedves férjem részére e kisdud meglepés örömét biztosítani? De higgyétek nekem, ily csekélységek alapítják meg gyakran házi boldogságunkat. Fűszerei ezek a földi létnek, melyek az élet gondjait édesítik, a netaláni bú és bánat hatását gyengítik, s erőt, kedvet adnak a kitartáshoz. — Lássátok, mennyit tanultam én e pár héti viszonyok hatalma alatt! Igaz, hogy nekem ez sok keserű órába került; de épen ily kisszerűnek látszó kedves apróságok feledteték el velem a multnak bánatát s tevének boldoggá egész életemre. Mosoly helyett olvassátok e sorokat figyelemmel, s tapasztalandjátok, hogy boldogok fogtok lenni ti is!

Most már kevés elbeszélni valóm van még. Férjem a várva várt példányokat megkapván, becsomagolá azokat újra, gondosan, — s palástolhatlan gyermekies örömmel hozá azokat szobámba, s tevé elem asztalkámra.

— No kis piczi tubiczám, találd-ki most, mi van ebben?

En? dehogy találtam volna — ki egy világért, bármily erőmbe került is egy öröm-sikoly elnyomása keblemben.

— Ez itt? találgatám mégis; ez... hát... hát... egy — ruhakelme Alter boltjából Pestről.

— Oh nem!

— Akkor... akkor... liptai sajt!

No ennél már vadabbat nem mondhattam hamarjában, az igaz; de fel is kaczagott ám reá férjem oly jó izüen, hogy szemei könybe lábbadtak, — aztán én is elkivántam tőle, és kaczagtunk együtt néhány perczig.

— Ugyan hogyan gondolsz ilyet piczikém? mondá férjem, midőn már szinte kifáradt a nevetésben.

— Az sem? ugy hát... hát... bizonyosan pozsonyi Zwieback! akarám erővel kitalálni a csomag titkát, — s férjem oly jól mulatá magát ez együgyü találgatáson, — s ugy örült annak, hogy én oly ügyetlen valék a kitalálásban!

— No kicsi tubiczám, maga ezt ki nem találja így reggelig. Majd segíték én egy kicsit. Tehát ez — nem enni-való.

— Ej! bontsuk fel — mondám türelmetlenséget színlelve, így leghamarabb meg lesz fejtve a rejtvény. S elkezdém a csomagot bontogatni. — Édes Zsiguskám! ha gondolta volna, mily jól ismerem én már e csomag tartalmát, egy kedves órájával kevesebb leende az életben; miért fosztottam volna meg ettől szegényt?! —

Midőn most már a kultakarókból a kék boríték kibuk-
kant, s én a czimet nagy meglepetés közt olvasám; nem szó-
lék, hanem nyakába borulva férjemnek, örömkönyüket sirtam
ott, nem annyira a különben igen kedves divatlap megérkez-
tén, mint azon: hogy a meglepetést el nem rontván, férjem-
nek oly édes, oly boldog perczeket szerezheték. — Azután la-
pozgatni kezdők a számokat, s ime! férjem beszélye ismét uj,
kedves meglepetés! — Mindjárt a végére fordíték. Ott volt az
a gonosz levél, mely így kezdődött: „Imádott angyalom! Oh
mi más érzelmek közt olvastam azt most, mint akkor!! —

De úgy hiszem, hogy már meg is untatok kedvesim ez
egyszerű, ez igénytelen családi jelenetet. Nem fárasztom hát
tovább becses türelmeteket; csak annyit mondok még, hogy
férjem beszélyének, általatok most már ismert törté-
netét, tölem mind e korig meg nem tudá; talán — legalább
az én tervem ez: hogy a „Családi kör“ lapjain olvassa meg
ezt majd maga. Ez lesz ám még a meglepetés, — a min aztán
természetesen meg én fogok örülni. Hála az égnek, hogy na-
gyobb galiba nem nőtte ki magát az egészsből; de azért én
most is csak azt mondom nektek, hogy az efféle kis szerelmi
czivódás sokkal jobb izü házasság előtt, mint házasság
után; tehát édesim ismételve kérlek benneteket: ne si-
essetek férjhez menni!

POUR LES PAUVRES.

(Hugo Victor után francziából.)

JOBB ANDRÁSTÓL.

Ti boldog gazdagok! téli vigalomban
A mig usztok fényben, ringtok a mámorban
Egyebet nem látván lépteitek közül:
Mint ragyogó tükröt, gyöngyöt mely sugárzik,
Csillárt, mely csillagok ezerének látszik,
Tánczot és oly embert, a ki vigad, örül.

Mig lakaitoknál hangján a zenének
Fut az idő mint egy vigadalmas ének.
Gondoljatok reá: éhségtől leverten
Talán egy-egy szegény barangol az utcán
S meg-megállva nézi — ott a bú az arczán —
Mint jártok ti tánczot fényes teremekben.

Ott állong a fagyon — gondoljatok rája!
Az éhező apa, kinek nincs munkája
S ki így szól magában: „Egynek mennyi kincse!
„Gazdag lakomáin mennyi a barátja!
„Milyen boldog, vidám gyermekit ha látja—
„Az én kicsinyemnek még kenyere sincsen:

Összeveti magát veletek lelkében:
Tűzhelyén meleg tűz már nem ége régen;
Rongyba jár a nője, zugolódik, rideg;
Beteg a szülője — rothadozó szénán
Ott hever egy zugban mereven és némán,
Teste-lelke fázik, airbavaló hideg!

Isten osztá így meg köztünk a szerencsét.
Görnyedezve hordja nagyobb rész a terhét,
Kevesen vergődnek fel a gazdagságig? —
Vagyonnak dolgában nem egy a mi részünk,
Egy kegyetlen törvény parancsolja nekünk:
Irigyelj te egyik, te meg élvezz másik!

Keserű, leverő, sötét egy gondolat —
Ott rágódik minden szegény kebel alatt.
Ti boldog gazdagok, kiket a kék ringat,
Vagyontokat, melyen sóvárgva függ szeme —

Ne vegye el a szegénynek keze:
Keresztény szeretet nyissa markainkat!

Szeretet, a melyet úgy imád a szegény!
Mely könyörül a sors mostoha gyermekén,
Mely a megtapodtat fölemeli szépen,
S mely — ha épen úgy kell — föláldozza magát
Hallatván — miként az Istenember — szavát:
„Igyatok, egyetek, ez testem, ez vérem!“

Légyen e szeretet, ő legyen, gazdagok!
Ki az ékszert, aranyt, csipkét és szalagot,
Gyöngyöt és gyémántot, miktől a szem szédül,
Táptul a szegények s üdvötökre nektek
Kivegye kezéből gyermekeiteknek,
Kivegye nőitek, lányotok öléből!

A kegyes adomány imádság testvére.
Ha egy-egy vén ember laktok küszöbére
Hába hajtja le hidegvette fejét;
Ha a kis gyermekek kékrefagyott kézzel
Szedik, mit vendégtek hagyogatott széllyel:
Leveszi az Isten rólatok a kezét!

Adjatok! hogy a ki családot áld — Isten
Fiatokra erőt, lányotokra hintsen
Szépséget s a szőlő borát hozza bőven!
Adjatok! hogy csüörtök meghajoltan álljon,
Adjatok, hogy éjjel nyájas angyal szálljon
Csöndes álmitokhoz rózsaszín felhőben!

Adjatok! hogy — ha majd válni kell a földtő —
Kincsetek legyen fönn jótételeiből!
Adjatok! és tele légyetek könyörrel:
Hogy a szülőkoldó, ki odakünn fázik
És a szegény, kinek arca könyvtől ázik,
Ne nézzen reátok sovár, irigy szemmel!

Adjatok, hogy Isten és ember szeressen,
Hogy még a gonosz is áldólag nevezzen
S tűzhelyetek csöndes barátságos legyen!
Adjatok, hogy egykor — ütve végórátok —
Bűneitek mellé egy-egy imádságot
Mondjon el a koldus odafönn az égben.

Salon Rumpelmayer.

Bécsi életkép.

Emlékezetből photographirozta

Ágay Adolf.

A Rumpelmayer-családot önök nem ismerik, pedig Herr
és Frau von Rumpelmayer megérdemlik, hogy szélesb körök-
ben is tudjanak róluk valamit.

Igenis, Herr von Rumpelmayer, Frau von Rumpel-
mayer.

Ne akadjanak belé ebbe a von-ba. — Ez oly édes szo-
kása a bécsinek, oly nélkülözhetlen kellékeül tartja azt az ud-
variasságnak, hogy nincs e városban grajzler vagy bádogos,
ki a neve elöl kifelejtett von-t megbocsáthatná neked. — Ez
urhatnám gyöngye találón van jellemezve egy adomában, me-
lyet ad usum circuli familiaris fölfrisítek. A sógor t. i. vérsze-
met kapva a práter fasoraiban elrobogó, lebbenő s lovagló
nagyuri világtól, e szavakkal fordul társához: „Koma, csinál-
junk mi is jó napot magunknak! Hász mer einander Euer
Gnaden!“

Van Bécsben egy nemes család, mely épen e szokás foly-
tán jutott armalisához.

Ez így történt.

Egy reggelen Ferencz császár, kifigurázva a bécsiek e gyarlóságát, így fogadta borbélyát: „No, mi ujság a városban, Herr von — nem bánom — Stobelwieser?” — Az én Stobelwieserem cseppet sem jött zavarba s egy térdre ereszkedék fejedelme előtt, kinek másithatlan szavai által nemesi rangra emeltetett. Persze hogy Stobelwieser von Kratzbartglattingen nemeslevelében még ma is ott pompázik — a borotva.

E historiai exposét szükségesnek véltem előre bocsátani, mert az ily háttér által élesb körvonalokat mutat rajzom. Kár-talanítsa ez olvasómat az elmosódott színezetért.

A tél látogató-jegyével a hópolyhekkal, egyéb jegyek is jutnak osztályrészünkül, különösen ha azon negatív szerencsét élvezünk, tenger beka n n t s c h a f t t a l birni. Hogy e meghívások nincsenek vicomte d'Orsay ricipéje szerint fogalmazva, természetes, ha azt mondom, hogy nem a kékvérűek rideg és etiquette-szigoru csúcsairól, hanem a polgárság kövér lapályai-ról kerülnek azok asztalunkra.

Sokszor mesélik, hogy a meghívó neve teljesen idegen előttünk s alig bírjuk a személyünket ért kitüntetést hovátenni, mert minden ambitiónk s a megkülönböztetések iránt fogékony keblünk daczára sem vagyunk oly önfeledtek, írói hitelünknek tulajdonítani a kezünkhöz jutott bizelgést, ha már azon egy okból sem, hogy eddig fenntartott pseudonymitásunk vagy czélzatos névtelenségünk távol tartották tőlünk a töményt; idejárul még az is, hogy a meghívó, neve után ítélve, egyáltalán nem tartozhatik a maecenások s különösen a magyar irodalom maecenásai közé.

Tán meghallották, hogy gitározni tudok, tán azt hiszik, hogy ternót csináltam, tán —

A szíves olvasó meg ne ütödjék azon, hogy hol mi szólnunk, hol meg én beszélek. Mi, fejedelmek és ujságírók, azon közös tulajdonnal birunk, hogy amugy per mi szoktunk diskurálni s kettőnk közt csak az a különbség, hogy az író akkor él a többessel, ha subjectumról s a souverain, ha subjectumhoz szól.

Kételyeim le nem csillapulhattak, s bár a kezeim közt levő jegy dicséretes önállósággal van szerkesztve, óvatos vagyok — miután ez önállóság nem egyéb helyesirási függetlenségnél, mi eléggé irányadó azon kör minőségére nézve, melybe meghivatánk.

A rossz orthographia azonban legtöbb esetben jó emberekre hagy következtetnünk s ha legyűrhetjük aetheticai lelkifurdalásainkat, nem soká habozunk, a leginorthographicusabb levelet választván ki az előttünk heverők közül.

Igen, de melyik lesz itt a legjobb — azaz a legrosszabb? Ki fog itt specializálni és classificálni? Huzzunk sorsot!

Rumpelmayer? Hol is hallottam e harsogó nevet? A Rumpelmayerek ma esti 8 órára szívesen várnak egy csésze theára.

Őszintén szólva e szeretetreméltóság még sem bírja teljesen elnémitani apró félelmeimet. Azt is számba kell vetnem, hogy a politika e körök paradicsomi kedélyeit is megmérgezhette már s hogy ennek folytán tán valami groszöesterreichische boszu áldozatává szemeltetém ki. Töprenkedém, nem azért, mintha komolyan tartottam volna a pártszenvedély kifakadásaitól, bár e helyzet sublim humora kártalanítana azon élvekkért, miken ily soirékon átesünk — hanem leginkább azon egy okból, mely szerint minden — mayer, — wieser, vagy — huberféle estély után ünnepélyes fogadást tettem az igaz theának, az egyedül üdvözítő jó izlés és szellemdus csevegés oltár-kandallójának megtérítő és tisztító lángjai előtt, hogy soha sem keresek idegen isteneket s nem vallok soha más tant, mint azt, melyet a salon fölként papnöje, Girardin Emilné hirdet.

Arnyékát azonban senki át nem ugorthatja.

Azon elégtétel, mit e külvárosi typosok tanulmánya nyújt, azon viszketeg néhány ép oly merész mint homályos frázis által elhökíteni az öreg urakat, kívánatosná válni a jó mamák s érdekessé a lányok előtt; azon vágy, gyűpontjává válhatni tüzes vagy merengő szemeknek s az ezzel járó hiuság, az önmegtágadásig tánczó s udvarló fiatalságot magamra „hecz-czelni“, halomra dönték dicséretes föltevéseimet és szivarnyi idő alatt — csak amolyan szelid cabanost használva chronometromul — egész ellenállhatlanságomban ott álltam a tükör előtt.

Ne higycék, hogy tüzetesen magamról, személyemről szólok. Ennyi hiuságot írónak sem lehet megbocsátani. Collectiv értelemben beszélek, a mivel azon előny jár, hogy, ha a főnebb kifejtett tetszelgésekért megrovást érdelek, kevés esik jómagamra. Szemesnek a világ.

A bécsi nők a mily politikusok, ép oly keveset törődnek a politikával és mindamelllett a nemzetiség kérdése a legmelegebb védőket találja bennök, mert szemökben a magyar vagy lengyel még mindig eszményképe a jó tánczosnak, az előzékeny lovagnak s a sűrűn előforduló nyelvbéli akadályok daczára is az elmés társalgónak.

A sziv kérlelhetlen logigája megdaczol a papai tekintéllyel, mert meggyőződése után a mama föltétlen gyámolítására, voltaképp papucsára is számíthat mindazon apró házi csatározásban, miket nem egyszer kénytelen megvívni, ha nem is a magyar követelések jogossága, de legalább a magyar ifjuság szeretetreméltósága és daliás jelmeze mellett.

Ha nem használ a papucs, használ a köny s ha ez nem — ugy atyust megpuhitja a hizelgések bécsi specialitása a „goderlkratzen.“ Erre minden erélye odavész s teljesen megjuhászodik, mi nem annyira metamorphosis, mint inkább határozottabb kifejezése a rászármazott tulajdonságnak.

A numero 379-es a Máriahilf egyik mellékutczájába kovályog velünk s ott egy háromemeletes ház kapuja előtt letesz.

— Herr von Rumpelmayer? kérjük a házmesternét.

— Harmadik emelet.

Már a lépcső alján vigalmas moraj csapta meg füleinket, melynek elmosódott züréből mind tisztábban — bocsánat e kétes kifejezésért — fejlődött ki egy nyekkenő hegedű s egy szál klarinét kegyetlen visitása, mely csak néha-néha fult bele a kíséző zongora egykedvű morgásába. A klarinét dicsőségére legyen mondva, hogy egyszer-másszor diadalmasan vágta ki magát a hangzagyvalékból s önálló rivalgásokban hirdeté azon szusz erős voltát, mely fuvójának tüdeit dagasztja.

A hangok keringő-ütenyben kapkodtak egymáshoz. Tehát tánczolunk is — mintha nem volna elég a thea.

Előre, ha magyar vagy, előre, ha magyar vagy is!

Az előszobában felöltönyömet félszeg, fakó frakkban feszengő ficzkó (mily euphonia!) vette le s az előszobába nyiló konyhaajtóból piros arcú, természetes szakácsné mosolygott rám, mig mögötte hátulgomboló, vászon nadrágba bujtatott fiucska mázolta be épen arcát lekváros pampuskával.

Ugy látszik, az urfinak szüretje van ma.

Előre!

A fal tövön öblös galosnyik garnitúrája vonult végig.

E perczen megnyílik az ajtó s belépek, illetőleg bebótlom, mert a küszöb csomóihoz szorosan oda nem tapadó szőnyegbe beleakadt lábam. Harsogó kacaj üdvözölt, mely kétségkívül széles hahotává növekszik, ha súlyegyent vesztve elterülök a padlón. A szeretetreméltó társaság már csak be kellett hogy érje ezzel az egy botlásommal.

Heves tánczen kipirult arcok, izzadó homlokok, pihegő és puhogó keblek, néhány gyeplőeresztett zongora-futam, kihívó trillatüredékek, suttogás, nevetés, czinczogás s mindenek

fölött a forró légkör, mely elem csapott, érzékemet kissé zavarba hozák, melyből egy terjedelmes hölgy segített ki, kinek biztató mosolyából új erőt meritettem, mit épen nem sikertelenül értékesíték néhány összefüggetlen, az élvezendő gyönyörökre s a csekélységemet ért kitüntetésre vonatkozó mondatban, miután látszólag nem téveszték hatásukat a háziasszonynak — mert ő volt — érzékeny szívére.

Miután vesszőt futottál a rád szegezett fegyveres és fegyvertelen szemek során s újabb biztatásul vedél a házinő arcizmainak tévelygő vonaglását s szerencsés dispositiód folytán a szemüvegezést merő hizelgésre magyarázod, a társaság közé elvegyülsz.

Mindig ugyanazon jellegek, csak különféle kiadásban.

Többnyire vászonkötés, élvezhetlen tartalommal, tudós antiquitásul néhány disznóbőrös példány, melyeknek dohos észjárása megmérgezi az üde légkört vagy ódonágában szemölcs gyanánt éktelenkedik a társaság vidám arczatán. — Csak elvétve akadsz aranszegélyre, szelleműs arabeszkákra, melodicus öszhangra — leggyéribben azonban oly kivételre, ki mosolyának kétélű gunyjával közelebb álljon hozzád, kivel fölvilágosult kaczagás között vigasztaló kézzorítást válthass.

Természetes, nem hiányoznak az „eredeti“ emberek sem.

Herr von Spaszvogel a legújabb bommókat mind tudja, fésűn csellózik, orrával fuvolázik, a dugasz pattogását, a fűrészelést s forgács recsegését, a bornak szűk nyaku palaczkából való bugyogását stb. nyelvével utánozza; tubákos pikszisében, mely kegyetlenül nyikorog, kis ördög van, melylyel ráijeszt az aszszonyokra, három helyett eszik s a sört úgy iszszá ki, hogy a kancsót kezébe sem fogja. (Az utóbbi mesterséget igen sűrűn gyakorolja a háziurnak nem legnagyobb gyönyörűségére.) Herr von Spaszvogelnek ezen mulattató tulajdonságain kívül van még egy tudós uszkára is, melyet mindenhová elvisz magával s fölszólítás nélkül concertiroztatja.

Nero — a kutyáknak mind ily dühös neveket adnak itt — Nero átugrik a boton, saját orrahegyéről bekapja a cukrot, pipázik és — a mi magától értetik — két lábon sétál, mintha nem is ebanyától született volna.

Proffessor Schwachmatticust — ki egyforma alapossággal hatol a tálak és egyéb természeti titkok fenekére s e perczen is egy stájer kappanságot színlelő világfáradt kakas mellizmait bonczolgtatja — a jeles tanárt, mondom, Nerónak e járügyessége azon ránk nézve kevésbé hizelgő deductióra késziteti, miszerint mi emberek nem is vagyunk egyebek holmi felsőbb kutyáknál.

Nero nagy lelki nyugalommal tud meghalni — ha ura, vonatkozólag, ha a hölgyek parancsolják. Elény, melylyel névbéli őse köztudomás szerint nem birt.

— Nero, te most meg fogsz halni, kommandiros Herr von Spaszvogel.

Nero hátravágja magát, szemeit behűnyja s egy kaffantás után mozdulatlanul ott fekszik. Önök tán azt hiszik, hogy Nero igazán meghalt? Oh, koránsem. Herr von Spaszvogel egyet füttyöl s a jeles uszkár fris egészségben lábra terem ismét. Kutyabaj.

Szomszédom vérmes politikus s a kiállhatatlanságig liberalis. A választó gyűlésekben egyre agitált a régi községtanács ellen, beköszönő beszédjét „baráti“ számára és bátorítására kinyomatá, hozzámellékelvén arczképét, melyen jobbját kabátjának gombközeibe dugja, míg baljában egy füzetet tart — valószínűleg beszédjét. Herr von denique itt minden von — Herr von Dreschhuber teljes egy órája, hogy az anglo-amerikai: viszálylyal kinez s ha Wilkes kapitány csak távolról gyanithatta volna, hogy Mason és Slidell urak elfogatása által mily keserű órátkoz egy ártatlan fiatal embernek, ki sem őt, sem Amerikát soha meg nem sértette — tán más expedienst talál, s a déli államok

ügynökei magammal együtt háborítlanul ehetnök most Londonban ők raosbeafet, én meg Bécsben Rumpelmayerék salonjában Pozsonynak legdaczosabb kétszersültjét, melyet ép oly hiában áztattam a borban, mint a mily sikertelenül igyekeztem megmenekülni a régi község tanács ellenétől.

— Csakhogy hideg van már, jegyzém meg találón, hirtelen föllázadt türelmem nagysándori kardjával kettévágva Dreschhuber ur eszmefuttatását.

— Helyesen mondja ön. Higye meg, a száraz fagy egészségesebb a constitutióra nézve, mint a locspocsnak élvezhetlen provisoriuma. A multheti időjárás valóságos octroyra emlékeztetett s én az octroyt mindenben gyűlölöm. Ha a paradicsomba zárnának, kiszökném belőle. Én liberalis vagyok, minden izem szálam liberalis s ennek folytán a liberalismust még a meteorológiában is követelem. A meteorologia olyan, mint a nemzetgazdaszat, és voltakép —

Szent Balla, szent Barnabás akarám mondani, légy segélyemre.

E perczen megzördült a négyes.

Szívemre Joachim hegedűje sem hatott volna édesebben, mint a három fogadott muzsikus zenéje, kik nemes függetlenségben egymástól, kiki a maga meggyőződése és üténye szerint, terjeszték quadrille-indítványukat a társaság „lejtválasztmányá“ elé, mint a régi községtanács ellene fejezte volna ki magát.

Ott is hagytam, mint a régi hirlapot, előrerohantam s tánczosnőt kerestem. A párok sorakoztak már. A pamtagon egyedül, elhagyottan ült egyike azon lassan elvérző, sajnálatra méltó teremtéseknek, kik „vény“ fajnév alatt az emberi társaság élő szemrehányásakint vádolják intézményeink ferdeségét.

Nem sok időm volt philosophálni.

A kisasszonyt „tanult emberséggel“ fölkérve, a párok közé álltunk.

— Egy vizavi! orditá épen egy csepűhaju ifjonez, egy vizavi, nincs vizavi?!

— Itt vagyunk mi uram, — mondám.

A csepűhaju ifjonez tánczosnője, egy fitos orrú, hetyke kis teremtés, ajkát pittyeszté, midőn szembe álltunk vele s szinte bántó pillantást vetett zavarodott védenczemre, ki azonkívül sem levén jártas a contredanse törvényeiben, minden fáradozása és sugásom daczára sem birt beleigazodni, a minnek persze éktelen rendetlenség lön eredménye.

— Ha nem tud táncolni Adelgunde, minek is áll föl akkor? — mondá begyesen a fitos leánya.

Istenadta Adelgundéja! Hajtövig pirult szegycnében és esdő pillantást vetett rám.

— Kisasszony, — fordulék szeliden a gyöngédtelen gyermekhez, — tánczosnőm nem hibás, s ha hibás volna is, senki töle a táncz jogát el nem veheti. E ház asszonya egyaránt becsüli vendégeit s fájna neki azon tudat, ha azok egyike kisebb mértékben élvezhetné e kör kellemeit, mint más.

Tán többet mondtam, mint akartam.

A kis leány ajkaiba harapott, a double chaine alkalmával reám se nézett s csak amugy félvállról foná gömbölyű karját az enyimbe.

Egy ellenséggel több — de egy baráttal is. Adelgunde kisasszony hála fejében annál melegebben szorítá meg karomat, philosophiám daczára sem ohajtván azonban, hogy barátsága kelleténél nagyobbra fejlődjék, vizavim daczosságának daczára sem hívén másrészt, hogy keserűségében engesztelhetlen fog lenni.

Az ódon csillár alatt, középütt elválasztott fűrtözetű ifju áll, balkezének hüvelykujját fehér mellényének kivágásába

mélyesztve. Diadalmasan ringatja magát csipőiben és jobb kezének négy ujjai — a hüvelyket itt nadrágjának zsebszélébe akasztá — gyorsan peregetek lábszárán. E fiatal ember az „arrangeur,” a mamák kedvence, a lányok tikkára, barátinak oraculum. Balra ügyesebben kering mint más jobbra, elragadólag fütyöl, utánozhatlan pongyolasággal gyalogolja a francziát s nagy meglepéssel mondja magáról, hogy ő „ein kecker Nagel.“ — Töröl metszett „bécsi gyümölcs,” üres, jó szívű, henczegű, könnyelmű s mig policzáj-katonát nem lát — bátor is.

Az általa „kezelt” programm szerint ment minden. Az ifjak teljes egy órája azzal nyaggatják, hogy a „polsterl-tanz” kerüljön már egyszer sorra; a lányok ugyan nem szabódnak, hanem nagy zajogva kijelentik, hogy ők nem csókolóznak. A sturmpetitia egyelőre minoritásban marad, miután a fes Toni — tante Karolin félremagyarázhatlan hunyorításának alárendelvény az önkényes műsorozat következő számát — egyszerre csak elkiáltja magát:

— Ének lesz! Csendet kérek, pszt!

A lányok egy sarokba bujnak, sugnak-bugnak és elfojtott nevetéssel mutatnak a tante Karolinra, ki már egy idő óta rendre lapozza a zongorán heverő hangjegyeket s türelmetlenül látszik várni, hogy éneklésre szólítsák föl. Tante Karolin egy külvárosi lutris özvegye; mióta férje elbucsuzott a siralom völgyéből, szabad folyást enged azon geniusnak, mely keblét lakozza, azaz: derűre borúra énekel, hol szerét ejtheti — kettesben. Özvegysége mézes heteinek állítólag a duók képezék legnagyobb édességeit. Ne értsenek ezalatt ambóságot, mert Frau von Gänsewinkel valóságos Arthemisia, ki sokszor könnyes szemmel panasolja a sorsot, mely számainak buzgalmas íróját az örökkévalóság zerójába fogadá.

Egy hosszú haju ifjut tart most fogva, ki minden szóra elpirul, az érzékeny özvegy elviselhetlen figyelmétől alig leli helyét, sovárgó pillanatokot vetve néha a fitos lánykára, ki gunyosan nézte az egész jelenetet.

— Onnek szép tenorja van Egidí ur, mi duettozni fogunk.

— Istenem, tens asszony, én el sem készültem, nem is várhattam — aztán oly szégyenlős vagyok; ha gikszert találnék csinálni, elsülyednék a szégyen miatt.

— Ne féljen, csak az én szemeimbe nézzen mindig. Ön bátorságot fog azokból meríteni.

— Karolin néni s a szép Egidí énekelnek, — vihogtak egymás közt a lányok.

— Csendet kérek, pszt!

A művészek fölálltak. Frau von Gänsewinkel hatalmas alakja mellett a szerencsétlen Egidí még véznábbnak látszik, úgy állt ott az istenadta, mint a halálra ítélt, mig a lutrisné sugárzó arcczal tekintett szét. Piros és sárga-csikos selyemruhája igényteljesen pöffeszkedett körülte, a váll kivágásának provocáló mélységét nagy bokréta által igyekeztvén szelidíteni, mely a boldogult Gänsewinkel arcképét ábrázoló broche segítségével volt odatűzve melléhez. Annectált fürtökben végződő frizurája a „schiefer Scheitel” osztályához tartozik. Ugy hallottam, hogy e fogás által a haj gyérségét akarják elpalástolni — nem tudom, igaz-e; én elég szeretetreméltó vagyok kételkedni rajta.

A szép Egidí, miután kétszer megcsuklott, a szenvedélytől elragadt özvegyet nem bírta utólni, ki természetével ellentétben álló epedő, halvány kesergésekkel panaszlá fájdalmait a repülő felhőknek és tova sikló haboknak, majd a szerencsétlen ifju vállába kapaszkodék, ki siralmas arcczal s a zavar miatt lángvörösre gyulva, néhány mekegő hanggal tapogatózott a szemekre és agyára borult homályban s be sem várva a finálét a pamlagra dőlt, anélkül hogy meg birt volna szabadulni a művésznőnek ránehezedett kezétől, ki vele együtt vánszor-

gott a pamlagra s ott szerepéhez s hajlamához híven, zengzetes sóhajjal borult a szép Egidí keblére.

— Gyönyörű, bravi!

— Ah, ah, felséges!

— Da capo, újra, bis, fuora!

— Nem, nem! Elég volt. Most jó a „polsterltanz.”

— Nix táncz, ének!

— Nix ének, táncz!

A minorit: s keményen tartja magát, a tánczosok győznek. Frau von Gänsewinkel mintha tündéralomból ébredt volna, mennyei mosolylyal tekint maga körül; a szép Egidinek azonban hült helye.

A kesergő özvegy éles szemmel fogja föl a helyzetet.

— Igen, táncz lesz! Mi tánczolni akarunk. Oh, én rajongok a tánczért. Ah „polsterltanz” lesz — folytatá szemérmes megütődéssel, mialatt kaczerán sandalított legyezője mögül a mellékszobába.

És ők csókolóztak s miután magam is egy szemét képezem e szerelmes láncznak — nekem is kijutott. A háladatos Adelgunde én elém veté a kis párnát, melyre resignatióval letérdepelve, magasztosb dologra méltó szilárdsággal viszonzám a jó leány lelkiismeretes csókját. Miután egyet fordultunk, magam álltam a körben. Szemközt velem iménti vizavim. Kezemet szívemre téve seladoni gráciával borultam a csinos nőcske lábailhoz s oly esdőleg nézhettem rá, hogy kevés habozás után leereszkedék hozzám és — kegyetlenül megcsipett. E biztató büntetés fölért három csókkal.

A gyertyák már le kezdtek égni.

Herr von Rumpelmayer elfogulatlan ásitással illusztrálá a megfogyott világitást. A pamlagon elterülve a család reménye, vagy mint atyja szereti mondogatni, a „kronprinz” aludt, kezében egy darab rétesel, mely Nero, a tudós uszkár szemlélődéseinek képezi tárgyát.

— Tehát holnap öt órakor a hid mellett, — sugá mellettem egy ifju.

— Ha a mama megtudja?...

— A szerelem angyala örködni fog fölöttünk*)

Ah, ezek találkát adnak egymásnak.

— Egidí, ön haza fog kísérni engem. A férfiak oly tola-kodók az utcán. Ön védelmezöm, lovagom lesz.

A szép Egidí bánatosan szegzi szemüvegeit az érzékeny özvegyre és sohajtva néz „csipős” vizavimre, ki karomba csimpajkozott s alig látszik ki a sálókból, mikbe gondos anyja begöngyölité.

Szegény fiu.

Herr von Spaszvogel virágos jó kedvében a szabadkozó Adelgundét ülelgeti, ki szemrehányólag pillant rám.

A társaság elbucsuzik.

Hölgyem oly erősen fogózik belém a lépcsőkön, hogy kénytelen vagyok átölelni őt, nehogy elessünk. A kövezet igen sikos, Anna kisasszony, könnyüségének daczára mind nehezebbé válik — én megadással hordom a szép terhet.

Mi bennünket illet — mi nem a hid mellett találkozandunk.

A házmester becsapja az ajtót. Jó éjt — En a város felé ballagok. A csillagok ragyognak, a sz. Istvány-torony fölött a hold — mint óriás I bötün a pont.

Egy kávéház ablakai hívólag sugároznak felénk.

A kasszatündér kedvez, a thea — legalább annak mondható s egy köpczös trabuczello szeszélyes gyűrűin ringatva kalandozó elménket — beleszivarozzuk magunkat a finom szellem közeibe; a képzelet aranyszálait szövö körénk, ezer apró vágy szines párázatban uszik szemünk előtt, a sohaj mo-

*) Brichsteller für Liebende, Jasper und Hügel. Wien 1856.

solylyá lesz, a mosoly sohajban olvad föl érzelmeink taván, hol a gúny uszik fölül, hol epedő ábránd, mig egymásba szűrődve édes-keserűvé lesznek, mint maga az élet.

— Johann, öntse föl theámat!

MIKOR HALVÁNY ARCZOD

CSÁVOLSZKY LAJOSTÓL.

Mikor halvány arczod
Legelőször láttam,
Te bánatos lányka,
Én vig fiu voltam.

Vigasztalni téged
El-eljártam hozzád,
Hűség-, szerelemről
Beszélgettem folyvást.

S addig viditalak,
Addig beszélgettem:
Mig te vig leányka,
Én bús fiú lettem.

Nándor 1717-ben.

— Történelmi rajz. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Vége.)

A törököknél lakoma után lakoma, dözsrre, dözs következik.

A keresztényeknél szorongás, aggály nyugtalanítá a kedélyeket.

A vezérek Pálffy és Eugen látva — az ágyutüzek alatt — annyi jeleseik elhunytát, elvesztét, önkénytelen is megrendültek a helyzet veszélye által, mely reájuk is rövid időn a halál szemfedelét boríthatja. De a megrendülés csak a munkaerőt, a kitartó figyelmet kétszerezé meg, de azért nem veszték el őket.

Az éles tapintatu Eugen megkétszerezé öreit; mert sejtette, hogy a törökök ostromszünete csak olyan nyugalom, mint milyen a természetben a tengervihart szokta megelőzni, midőn a dühös orkán romboló dühének egész crejével készül megtámadni a fáradt hajót.

Tudta, hogy a török nagyvezér előbbutóbb a várba fog üzeni, hogy jeladására két oldalról támadtassék meg a keresztény hadtest.

Ha ez megtörténik s a roham készületlen lepi meg, vesztve sok, nagyon nagyon sok, talán minden, mert akkor menekülésre még csak gondolni sem lehet.

E körülmény számosakban, magában az udvarban is aggodalmat gerjesztett. Csak Eugen és Pálffy nem csüggedének perczig is, s bár tervezések és az éji őrök vizsgálatában egész éjeket virasztva töltének el, mégis lankadság vagy bágyadt erőtlenség legkevésbbé sem volt rajtuk észrevehető.

Mintha az ügyszeretet fokozta volna lélekerejüket, mint-ha láthatlan erő óvta volna az elgyengülésektől, fáradhatlan tevékenységgel töltött napjaik után még az éji nyugalmat is nélkülözék s figyelve mindenre, nem tévesztve szem elől semmit, kitartással várták az események tovább fejlődéseit.

Fáradtságos éji lovaglásából egy este szokottnál előbb tért vissza a két vezér, Pálffy és Eugen.

Az uton ép arról beszélgetének, miként lenne a tüzéséget legüdvösebben elrendezni, hahogy egyszerre két oldalról támadtatnék meg seregük, s most erre nézve akart a két vezér külön külön tervet készíteni.

A mint Pálffy sátorába ért, rögtön a terv kidolgozásához fogott; de alig irt néhány sort, a mélyen gondolkodót egy férfi belépte zavará meg.

Csendben vonult a férfi a vezér íróasztaláig s miután öt tiszteletteljesen üdvözlé, halkán, de remegés nélkül szólt:

— Bocsáss meg uram vezér, hogy háborítalak s bejelentés nélkül zavarom fel munkás lelked gondolatait; de az ügy mit veled közleni akarok, annyira fontos és sürgető, hogy nem tartottam szükségesnek a külsőségekhez ragaszkodni, minden perc halasztásával visszapótolhatlan károkat okozhatnék. Én magyar vagyok, a nagyvezér szolgálja, vedd e levelet, ebből mindent meg fogsz tudni, mit tudnod szükséges. Hogy e levelet a keresztény és magyar vezérek átadjam, ezzel hazámnak tartozom, hogy pedig épen személyednek szolgáltatatom kezébe, ezáltal az irántadi hálát akarom némileg leróni.

A levél, melyet a férfi Pálffynak hozott, azon tudósítás vala, mit a török nagyvezér a nándorfehértvári pasához küldött a keresztény tábornak aug. 17-én történendő két oldalról megrohanása ügyében, a férfi pedig, ki e levelet átadá — Vékony János, a hálás kurucz, kinek nőjét és gyermekeit Pálffy 17 év előtt oly nemesszivűen ápolá.

* * *

Pálffy a levelet Eugennel tüstént közölve, azt határozzák, hogy az iratot Vékonyra visszaadják, hogy azt rendeltetése helyére vigye s másnap a választ is meghozza*) Azalatt pedig a tábornok elrendezve, tanácsot tartának s határozattá lön, hogy aug. 16. kirontanak szekérbástyáik mögül s a tobzódó törököt megtámadják.

Viadro és Brounio a sereg egy részével majd a vár alá mennek, s míg a sereg a künnlevő török hadat fogja megtámadni, addig az adott jelre majd ők a vár ellen kezdenek heves ostromot.

Hogy pedig a tábor magát kipihenje és ujult erővel kezdhesse meg a halálharcot, a vezérek a keresztény sereget nyugalomra bocsáták.

Végre elérkezett aug. 16-a az éj csendében zaj nélkül állítá fel seregét a hős Eugen s körüllovagolva a harc-vágyó tömeget, buzdító szavakkal tüzelte fel a győzelemre.

Három óra még nem volt éjfél után, midőn a rendbeállított tábor megkezdé az ostromot. A keresztények nekirohantak a töröknek.

Mint bátor oroszlánok vívtak a magyarok, — s öt órai harc után a büszke török tábor romokban hevert.

A nagyvezér hadával együtt futni kénytetett, kincsei, sátor, társzekerei, mind mind a győzők kezeibe kerültek.

Harmincz ezer török holtteste fedte a csatatért, és a futóktól elfoglalt gazdag martalék közt hetedfélszáz nagy ágyu tündökölt.

A harc, mondja a történelem, rendkívül heves volt, de a diadal is egyike a legfényesebbeknek, melyeket valaha keresztények a törökön nyertek; s bár a keresztények közül is mintegy kétezeren estek el s maga a két vezér Eugen és Pálffy is nyertek emlékeibe, mindamelllett is beteljesült a mondás igazsága, hogy a harc győzedelme nem annyira a tömeg nagy-

* * *

*) Lásd Horvát. A magy. tört.

ságától, mint a vitézség és szerencsétől függ.

Másnap a várbeli őrseg is szerződésileg megadta magát.

Vékony János oly hasznos szolgálataért — mondja Horváth Mihály, a jeles történész — arany lánczczal, nemességgel s kapitányi ranggal jutalmaztatott; Nándorfehérvár megvétele után Szendrő, Orsova, Szabács egész Szerbországgal, utóbb Havasalföld egész az Olt vizéig elfoglaltatott.

Nándor, Nándor! mennyi fényt, mennyi dicsőséget ragyogtat az atyáink a mult sötét ködéből, de egyszersmind hány halmaid fedik elhunyt testvéreink drága hamvait!

Mig őseink dicső győzelmeinek édes emléke magasztos örömmel tölti be sziveinket neved hallattára, addig, ha azok jutnak eszünkbe, kik téreiden a honért elvérézének, szemeinkből fájdalomkönyvek hullanak.

Sohajtvá zeng meződön a fűszál, beszélve győzedelmet, beszélve küzdő harcokat. . . .

A kalász gazdagabban hullámozik szántóföldeden, mert magyar honfi piros vére öntözé, s mi, ha reád emlékezünk, sirunk örömtől s fájdalomtól egyaránt.

Egy zenélő nagybácsi levelei.

Közli Bartalus István.

Harmadik levél.

Sarolta hugomnak egészséget; állandó szépséget; e sorokhoz béketűrést.

Mintha zokon vennéd, hogy gyermekeid jó nevelésére figyelmeztetlek; mert — miként válaszodban olvasom — feltehettem volna rólad, hogy senki sem ohajtja annyira gyermekei boldogságát — mely leginkább a jó nevelés által eszközölhető — mint egy anya; s e végett, miután Isten kegyelméből erre elég módod van, mindent el fogsz követni, hogy aranyos angyalkáidnak neveléséből semmi se hiányozzék.

Kedvesem! Korátnsem akartam sérteni az anyai érzelmeiket, sőt épen attól félek, hogy miként a tulságos szülei szerelem: kényeztetéssé, e minden romlás kutfejévé fajul, úgy a gazdagok túlbő vagyoni tehetsége, minél fogva szerelmük tárgyát, gyermekeiket, minden oldalról kiműveltethetik, szintoly ártalmas lehet, mint hasznos.

Vessünk egy pillantást azon nevelési rendszerre, mely sok nagy háznál divatos, hol a tanítók reggeltől estig, óráról órára adják egymásnak a kilincset. Megvallom, semmi áron sem szeretnék még egyszer a sors által ilyen boldog körülmények közé helyezett gyermek lenni. Tegyük fel, hogy ama tanítók és nevelők a boldogítandó körül egymással versenyeznek, s mindenik dicsőséget akar aratni sikerdus tanításával a világ és szülők előtt: ez esetben épen nem irigylendő a szegény növendék helyzete, akkor sem, ha a természet éles észszel, jó felfogással áldotta meg; ellenben, ha a tanulásra megkivántató szervezete közepes, vagy ennél is gyengébb, ilyenkor a szorgalmas tanítók serege a zavarost még zavarosabbá teszi, s a helyett, hogy a gyenge testet és gyenge lelket eszélyesen, hozzá illő eszközökkel erősítene, elgyengíti és eltompítja.

Azonban mivel a szülők maguk is belátják e tulságos erőfeszítés rossz következményeit, legtöbbször úgy könnyítnek a növendékek sorsán, hogy megtartják ugyan óránként az illető mestereket, angol, franczia, német, latin és magyar nyelv tanárai, szépirás, rajz, számtan, földleírás, történet, természettan, vegytan, növénytan, zongora és ének-tanítók rendre

váltják fel egymást; de azon különbséggel, hogy a tulbuzgók kicserélik olyanokkal, kiknek rendszerük a mulattatás, s felületesen, divatosan megérintvén a tárgyat, az óra legnagyobb részét eltöltik ujdonságok s több efélék elbeszélésével.

Ez azután az ugynevezett modern nevelés, melylyel szemközt állíthatjuk a másik tulságban járókat, kik szerint a gyermekek — ha Isten után annyi vagyon néz reájuk, hogy abból unokáik is kényelemmel megélhetnek — ne dolgozzanak, ne tanuljanak semmit, s az egészségrontó tudományokat hagyják a szegények osztalékául. E testhizláló rendszer eredménye csaknem az, mi az első, sőt annyi előnnyel bír ama felett, hogy itt az arcz rózsái repedésig viritnak, s a természetes józan ész nincs annyira kivetköztetve önállásából, hogy a maga erején se tudjon mozogni, a másokénak se tudja hasznát venni.

Most felelj édesem! ha a szülei szeretet ilyen nevelési eszközökhöz folyamodik, vajjon a gazdagság hasznos, vagy káros befolyásu-e?

De mindez alig tartozik tollam alá, s csak annyiban említettem meg, a mennyiben a divatos nevelés előszámlált tanai közt a szegény zenének is jutott egy divatos tanszéke.

Bármennyi fonákságot látunk a nevelés terén, mindez elnézhető a mellett, a hogy a zenét szokták felfogni. — A közönségnek kisebb nagyobb mértékben van valami fogalma a tudományokról; mindenki tudja, hogy valamely szakban tudorrá lenni; kezdettől fogva alapos utmutatás, szorgalom, s évek hosszú sorába kerül; mindenki különbséget teszen a közönség és szakemberek közt, s már kezdetben megválasztják az utakat, melyek a kívánt célra visznek.

Nem így a zenével.

Mert a közönség annyira el van ez iránt telve balfogalmakkal, mint a nevelés segédeszközét annyira sárba tapodja, hogy azt zenének nevezni nem lehet, s ha csakugyan jellemezni akarjuk, nem mondhatjuk egyébként, mint üres divatnak, melynek a bensőségekkel semmi köze, s külszínével akar csilámlani.

De álljunk meg kedvesem, egy pillanatig, hogy bizonyos észrevételeidet — mely rózsaajkaidon ül — most még elég korán megczáfolhassam.

Nemde már első levelemre megjegyezted, s most fennhangon akarod kimondani, hogy a divatnak halálos ellensége vagyok?

Csalatkozol; mert én is Arkádiában születtem, s volt idő, mikor a hajamat is felsüttettem volna, ha a természet különös kegyéből meg nem ajándékoz gazdag kondor hajzattal.

Divat mindig volt, s kell hogy legyen. Mert az ily tarka élet sok nevetséges oldala mellett a folytonos surlódás által valódi tűz is szokott kifejlődni.

Feltaláljuk a divatot a tudományos akademiákban épen úgy, mint a fejkötő árusnók boltjában.

Mióta a genialis rakonczátlan Petőfi egy új tüneményként ragyogott, azóta hányan nem utánozzák Petőfi különöségeit!

Mióta Jókai humora mulattatja a közönséget, hányan nem törnek a fejüket minél füresább szavak összerakásával, hogy a közönség rajtok is nevéssen!

Hányan nem járnak különözöltözékben, görbe háttal, lesütött füvel, mintha a tudományok roppant terhe alatt nyögének, csak azért, mert egy általán elismert tudós is ilyen volt!

Hány művész ereszti vállára a haját, mert Liszt is hosszú haját visel; hány zsarnokoskodik ökleivel a zongorán, s legboldogabb, ha leverhet arról néhány hurt és megnyomoríthat néhány kalapácsot, mert mindezt Liszt is megtette.

Hány énekes reszketteti a hangját émelyítőleg, mert egy

elaggult európai hirü dalnok, a gyengeség miatt, így énekelt!

Mondd meg kedvesem: valjon szobaleányod nem arra tör, hogy fejéke hasonlítson a tiedhez? és szakácsnéd nem boldog, ha oly terjedelmes krinolinja lehet, mind a tied?

A divatok ezen különböző nemének, ismétlen, ellensége nem vagyok, hahár nem is veszem pártfogásom alá. Hagyjuk

meg mindenkinek a maga játékszereit; mert hisz a ki veszélyes játékokat kezd, annak különben is körmére szoktak kop-pantani. De mi lenne a tragicumból és commicumból, ha mind ez megváltoznék? Semmi sem emeli egy jó költemény, dráma és opera beesét annyira, mint ezeknek ellentéte: a roszt.

(Vége köv.)

Egy hét története.

— Jan. 29-ken. —

Egy ujdonság, mely fölér egy hét történetével.

— Láttad-e már? megismerkedtél-e már vele? sok időt töltöttél-e mellette? ugy-e szép, ugy-e felséges? Ezeket és ezekhez hasonló nyilatkozatokat lehetett a mult héten hallani minden művelt férfi, minden művelt hölgy ajkairól; a kivel az ember találkozott, mindenki csak ezen egyről beszélt, csak ezen egygyel foglalkozott. És mit gondolnak, kedves olvasónőim, ki, vagy mi gerjesztette ez általános figyelmet a fővárosban? Tán Carre műlovarársasága? Oh nem; ez elég érdekes ugyan arra nézve, hogy a köznép és néhány fővárosi dandy egy pár-szor megtekintse; van egy pár szép lova és néhány szép „művésznője“, a mik elfeledtetik a nézővel, hogy az előadások alatt majd minden nap egy kis gyermek nagyokat esik le a lóról és mult vasárnap valóban angyalok örködtek a szegény kisded fölött, hogy veszélyesen meg nem sebesült; jó magasról zuhant alá a szegény, de szerencsére épen atyja volt közel, a ki hirtelen odarohant és gyermekét — a levegőben kapta meg! Egyike volt ez azon látványoknak, a melyekben az emberi szív mintegy kővé merevedik a rémülettől, de a mely a „nagy“ közönségnek csak annál nagyobb ingerül szolgál, minél gyakrabban fölkeresni az efféle élvezeteket; sőt, ha az atya arcán a kétségbeesési rémület ellenkezőről nem tanuskodik, az ember hajlandó lehetett volna hinni, hogy e drasztikus jelenet is csupa számításból történt, azért t. i. hogy a nép még nagyobb számmal tóduljon az előadásokra. De mit érdekelnék az efféle izlés- és idegrentó látványosságok a művelt hölgyvilágot! Hanem a miről a fővárosi művelt körök egy egész hétig feszült érdekekkel beszéltek, sőt a mi jelenleg is társalgásuk egyik kedvencztárgya, az — vidéki olvasónőink valóban nem fogják kitalálni — sem tánczvizigalom, sem színi előadás, sem új szabásu attila, sem pedig valami kis chronique scandaleuse, oh nem; nem történt semmi, nem szöktettek el senkit, a férjek mind hívek voltak egy hétig, azonképen a szerelmesek; párbaj szintén nem akart létre jönni, de ha létre is jó, mind mind nem birta volna csak egy órára is lebilincselni a közérdekeltséget, annyira le volt az már foglalva egy másik, sokkal fontosabb, sokkal nevezetesebb esemény által, és ez — valóban örömmel jegyezzük föl, mert azt tanúsítja, hogy e korból, melyet annyira szeretünk blazírtnak, anyaginak tartani, e korból mondom, még sem halt ki a szép, a magasztos iránti fogékonyság; mert a mi a művelt világot egy egész hétig a legnagyobb mértékben érdekelte, a mi minden egyebet elhomályosított, háttérbe szo-

ritott, az egy — könyv, egy igénytelenül kiállított költemény.

Csakhogy e könyv olyan, a minő kevés jelenik meg az irodalomban, minálunk pedig valóban páratlan a maga nemében; egy mű, mely a külföld legkitünőbb remekeivel egy sorba teendő. Hány könyvet nem „csinálnak“ e mai téntafogyasztó időben; de ezek közül száz meg száz rég a feledékenység sötét sirjába el lesz temetve, és ez egy könyv még mindig élni fog; trónok fognak összedölni, országok és nemzetek megváltoztatják alakjukat, de ez az egy könyv mindnyájukat túléli majd; e fekete festék évszázadokat tulragyog, és e gyöngye papír a gulák és obeliszkerek erejével vetekedik; mert a lélek, mely e könyvnek életet adott, magasan túl volt a földi élet határain, midőn azt átérezé; e könyv a halhatatlanság napsugáraitól fogamzott egy ember szívében.

E könyv czíme: „Az ember tragoediája“ és szerzője: Madách Imre. Kegyetek bizonyára emlékeznek még e névre; egyik országgyűlési képviselőt hitták annak, a ki mindig a baloldali párttal szavazott; ugyanaz e mű szerzője; még jól emlékszem arczvonásaira, egész alakjára; karcsu termet, szőke szakáll, hosszukás, határozott jellegű arczéllal; magas homloka és átható tekintete első pillanatra a mélyen gondolkodó férfit árulá el, míg hatalmas bajuszán alul az ajkak önkénytelen meg-megrándulása a belső izgatottságot és erős önuralmat sejdített. Csak egyszer hallottam őt beszélni, szónoklatában feltűnő voltak a rövid tömörsége és szellemdús fordulatok; mindenki érezte, hogy e főben nem minden napi szellem lakozik; de hogy e szellem olyan, a minő csak igen kevés születik egy-egy században, hogy e szellem már akkor a dicsőség verőfényes napvilágába felszárnnyalt volt, ezt akkor — legalább én nem sejtettem, ezt csak „Az ember tragoediája“ tudatta velem, és így hiszem, az ország legnagyobb részével.

És ha a Kisfaludi-társaság egy évtizedig semmi hasznot nem hajtana, elég nagy szolgálatot tett a hazai irodalomnak azzal, hogy e művel ajándékozta meg irodalmunkat, hogy e nagy lángészt mutatta be a világnak: ez egy érdemért is igényt tarthat reá, hogy a haza méltólag támogassa őt nem-es és dicső törekvésében.

Valóban sajtáságos, hogy a legkitünőbb két költői művet, melyek az irodalom jelen korszakában világot láttak: „Toldi“ és „Az ember tragoediája“ a Kisfaludi-társaságnak köszöni irodalmunk.

És nem kevésbé különös az, hogy mind a két nagy lángész csaknem ismeretlen volt, mielőtt a Kisfaludi-társaság műveiket kiadta; az egyik egy szalontai jegyző, a másik egy nógrádmegyei földbirtokos; csak azután, „Toldi“ megjelenése után hangoztatá vissza az egész ország e nevet: Arany János, épen úgy, mint a hogy most Madách Imre nevét viszhangozza; egyik is másik is egyszerre lett nagygyá; két

nap, a melyeknek nem volt hajnala, két óriás, a melyeknek gyermekévei nem voltak!

Avagy azt mutatja-e az, hogy az igazi nagyság, mint a gyémánt, elébb elrejtve, homályban nő és fejlődik, és csak akkor lép a világ szeme elé, mikor sugarai ragyogó fényével a világot ragadhatja el?

Bármint legyen, annyi áll, hogy költészetünk két „re-gens“-fényű gyémántját: Aranyt és Madáchot a Kisfaludy-társaságnak köszönjük.

Mit tartalmaz e mű? könnyű is, nehéz is arra feleletet adni; olyanforma ez, mintha azt kívánnák tőlem, irjam le a csillagos eget! Igy én is, elmondhatom kegyeteknek, hogy „Az ember tragoediája“ olyan költemény, mely az összes emberiség történetét foglalja magában és egy kicsit a jövőbe is enged tekintenünk, a tudomány alapján, a költői ihlettség csillagfényénél. Az emberiség Ádám és Évában van megtestesedve és a költemény, hiven a történelemhez, a paradicsomban veszi kezdetét. Nézzük tehát e mű tartalmát. Az első „szin“ (szakasz) a mennyekben játszik, az Ur dicsőtől környezetben ül trónján, előtte az angyalok serege térdre borulva zsolozsmákat zengenek, hogy „megtestesült az örökös nagy eszme. Im a teremtés befejezve áll“; tökélyben látják maguk előtt a nagy, a dicső teremtést; „Hozsána néked: Eszme“, zengi Gábor főangyal; „Hozsána néked: Erő“, Mihály főangyal és „Hozsána néked: Jószág“, Rafael. De az Ur szavára Luczifer, a gonoszság angyala is véleményt mond, és képzelhetni, hogy e vélemény nem igen hízog; az egész teremtés csak az Ur „dicsőségére irt költemény, beléhelyezve egy rossz gépezetbe,“ játék, a melyben „sárba gyúrt kis szikra (az ember) mimeli urát, de torzalak csak, gépe nem“ és midőn az Ur e káromló szavakért haragra gyulva, elkergeti színe elől, hogy „számüzve minden szellemkapcsolatból. küzdjön a salak közt“ a gonosz sátán — a ki mellesleg mondva, épen olyan szellemdus, mint a milyen gonosz — meg nem hajol, hanem „Együtt teremténk: osztály részemet követelem,“ mondja; mire az Ur „két sudar fát a paradicsom kellő közepén megátkoz, aztán neki adja, és a gonosz e talpalattnyi földet elégnék tartja, hogy a világot megdöntse; ezzel távozik és kezdődik a második „szin.“

Ez a paradicsomban játszik, Ádám és Éva különféle szelíd állatoktól vannak körülveve; a verőfényes ég nyílt kapuján dicsfény látszik, a kert közepén a tudás és az örökelet fái diszlenek és angyalok halk harmoniája hallik; köröskörül a boldogság mennyei képe, az első pár szívét az ártatlanság, a tisztaság és a szerelem töltik meg. Éva boldog örömmel ismeri el a férj felsőbbségét; egy gyümölcsöt akar szakítani, hogy Ádám vele szomját oltsa, midőn megszólal az Ur: „Megállj, megállj, az egész földet neked adám, csak e két fát kerüld, kerüld.“ „Halállal hal meg, a ki gyümölcseit élvezi.“ Megnyugszanak a tilalomban; de nyomban reá szélroham közt, Luczifer megjelenik; a zajtól Éva megijed, futásnak indul, de Luczifer a szépet kezdi neki tenni, mire Éva „megáll és lassankint felbátorodik“ (Valóban, nem tudom, Luczifert-e vagy a költőt kell felelősségre vonnunk e kis malitiáért, hogy már a paradicsombeli nőt olyan módon állítja elő, mintha a széptevést még — az ördögtől is szívesen fogadná!) Aztán Ádámhoz fordul, felkölta benne a férfiúi büszkeséget, gunyolja függését az Urtól, kicsinyli hatalmát, tehetetlennek csufolja; csak a gondolat, a jó és rossz közötti választás tenné nagykoruvá, a tudás és a halhatatlanság, mert mit képes tenni az arasznyi lét? de „e két fa rejti mind e birtokot, és ettől tiltott el, a ki alkotott“ és most ismét Évának nyílnak meg először panaszra ajkai! Ádám még haboz; nem bizik a sátánban, fél a büntetéstől, de Luczifer megnyugtatja, ő az erősek közt a leghatalmasb, de elhagyta a fényes eget, mert meguntta ott a második helyet, az egyhan-

gu, szabályos életet; a büntetéstől pedig ne tartson — már ezt megint Éva mondja neki; mert vagy áll a bün is Isten tervében, vagy nem; ha igen, akkor ők nem vétkesek; minek engedi az Isten! ha pedig nem, akkor úgy sem fognak vétkezni, és e sophisma alapján — szakít a tudás gyümölcséből; de már a halhatatlanságéból nem szakíthatnak; egy lángoló Cherub állja utjokat: „Végünk van,“ kiált föl a balga nő (Bocsánat e kifejezésért, de őiz én egészen másoknak ismerem nölgyeinket, és azért nem is osztom Horvát István ama nézetét, hogy Ádám és Éva: magyarok voltak; magyar Évát bizony nem szedett volna olyan könnyeden reá az ördög!) és a paradicsom idegenné és kietlenné változott; ezzel vége a második színnek.

A harmadikban Ádámot a paradicsomon kívül találjuk, czöveket ver le durva fakalibája kerítéseül, Éva meg lugast készít; nem bánják a paradicsom elvesztét; Ádám erejében büszke, „önmagam levék enistenemmé,“ mondja, Éva pedig abban leli boldogságát, hogy a világnak anyja ő leszen. Csak az fáj az embernek, hogy nem menekvék a súlyos bilincstől, melylyel teste por földéhez csatolja, és kéri a sátánt, engedné látni, „mi egy világot rendit és teremt“ és erre visioi támadnak, megjelenik előtte a meleg és a delej, mint az élet főtényezői; de Ádám tudványa nem csillapul; a jövőbe szeretne egy pillantást vetni, hadd lássa, miért küzd, mit szenved az emberiség, mig rendeltetése célpontjához: a földi boldogsághoz eljutand; Éva pedig — bájjait félti a jövő századoktól; és Luczifer e kérésőkre is hajol; — legyen — mondja — bűbajt szállítok reátok, és a jövőnek végeig beláttok tünékeny álomképei alatt; de ha látjátok, mi döre a czél, mi súlyos a harc, melybe utatok tér, hogy csüggedés ne érjen e miatt, egy kicsiny sugárt adok... és e sugár a remény; ezzel vége a 3 dik színnek, és most az emberiség egész története vonul el az ember előtt; minden korszak, a polgári társaság minden átalakulási mozzanata egy egy színt foglal el; mindegyikben maga Ádám és Éva a főszereplők, más-más név alatt.

A 4-dik szín Egyiptomba varázsol át, Ádám: Pharaó, a zsarnok kényúr; a nép: rabszolgaságban görnyed, egy gúla építésén dolgozik; Pharaó ez uton véli feltalálni a valódi nagyságot. „Nincs földindulás, nincs viz, mely a gúlát ledöntse: erősebb lett az ember, mint az Isten.“ — De im a rabszolgák közül a felügyelők egyet annyira vernek, hogy jajveszékelve a csarnokba fut és a trón előtt összerogy, Éva pedig, mint e rabszolga neje, kibontakozik a többi munkás közül és fájdalmas sikoltással férjére borul. E látvány kinosan hatja meg Pharaót, a nő szépsége lelkét kapja meg; a rabszolga e szóval adja ki lelkét: „Mért él a pór? — a gúlahoz követ hord az erősnek és állitván utódot jármába, meghal. — Milliók egy miatt.“ A szép özvegyet Pharaó magához emeli a trónra; ez engedelmeskedik, mert „parancsa a pór végzete;“ de Pharaó immár undorodik a parancs hatalmától; szere tet utáni vágy ébred szívében; Éva pedig nem tudja szeretni, mert „a nép jajja nem hagyja megnyugodni.“ — „Megtanítál a jajt hallanom — ne halljam többé“ — kiált föl erre Pharaó. — Im legyen szabad a szolga nép, a gúla pedig „álljon bevégezetlenül, intő rom annak, a ki nagyra tör, erőnk és gyöngénknek kérdőjele;“ ezzel vége a 4-dik színnek.

Az 5-dik szín Athéne egyik szabad terén játszik, Éva mint Lucia, Miltiades hadvezér neje, fiával: Kimonnal több szolgáltól kísérve, jó a templom csarnoka felé. A téren rongyos nép ácsorog. Mesteri vonásokban állítja elénk az előbbi szín ellentétét: az ókori féket tépett nép kárhozatos uralmát; egy demagog föllép a szószekekre és a nép előtt árulóul vádolja be Miltiadest, a szabadság nemes bajnokát, a ki Marathonnál a görög szabadságot megmentette. És az állati tudatlanságban elmerült nép hajt az izgató szavára, halált kiált

a hős fejére, a ki most is vérzik Pharosnál a hazáért. Maga Lucia is elátkozza férjét, ő is hisz a rágalom szavának. De most megérkezik Miltiades (Ádám), harczosítól kísérve; közeldtére gyáván elszéled a csöcselék, Lucia pedig belátja, hogy hazugul vádolták férjét és szerelemtől boldogan borul hű karjai közé; Miltiades elbocsátja hadait és kardját Pallas oltárára teszi le. De alig veszi ezt észre a nép és legott újra előterem, halálra ítéli a hőst, miért hogy az ellent meg nem verte. „Egyáva népet meg nem átkozom, nem hibás, annak természete, hogy a nyomor szolgává bélyegezze . . . csak egyedül én voltam a bolond, hívén, hogy ilyen népnek kell szabadság” — mondja Miltiades, és a bakónak engedi át nyakát.

A 6-dik szín Rómába vezet, Ádám Seregolius, Éva pedig Julia alakját vette föl. És egész undorító valóságában tárul föl előttünk a nagy nemzet irtóztatós süllyedése, kéjmámorba merültsége. Gyönyörködve nézi e kéjencz had a gladiatorok mérszárlásait, női erény és férfui becsület olesó áruczikkek, a hazaszeretet és hősi bátorság guny tárgyává lőnek, az aljas élvek pedig dalra lelkesítenek. Nagyszerűen undok kép; de a dözs közepett kiüt a dőghalál, a gyáva férfi had sietve fut a bünös ölelőktől, a nők segítségért kiáltanak, de nincs, ki hallaná, midőn Péter apostol megjelen, a szeretet vallásának, a polgárosodás újabb hajnalának hirdetője. Így végződik a 6-dik szín.

A 7-dikben Konstantinápolyban vagyunk, a keresztény egyház hajdani fővárosában; Ádám mint Tancred, a kereszties hadak vezére jelenik meg; a szent földre indul, hogy Krisztus sirját a hitetlenek kezéből kiragadja; csak rövid pihenőt akar Konstantinápolyban tartani, de — nem kap szállást! A szeretet vallása az üldözés vallásává aljasult, a felekezeteség ördöge testvért testvér ellen uszita. A ki „homoiusion“-t hirdet „homoiusion“ helyett, az eretnek és vére ontatik. Konstantinápoly utcáján Ádám (Tancred) Izorát (Éva) pillantja meg, katonák által üldözöbe véve; megmenti őt az üldözök kezéből és szerelmi lángra gyul iránta; Éva (Izora) viszonozza szerelmét, de kérésére, hogy nőül menjen hozzá, tagadó választ ad, mert — zárdába kell lépnie — „a hit parancsol: itt szenvedek ki, mint szent áldozat,” és midőn mégis követni akarja szive vonzalmát, egy csontváz jelenik meg előtte, mely azzal fenyegeti, hogy „ott lesz minden csókban, minden ölelésben.” Ádám tehát itt sem lehet boldog. „Luezifer vezess”, kiáltja elkeseredetten — „csatára szálltam szent eszmék után s találtam átkot hitvány felfogásban . . . Kifáradtam, pihenni akarok.”

A 8-dik szín Prágában játszik; Ádám Kepler, a híres tudós és csillagvizsgáló alakját öltötte magára; azt hiszi, a tudomány fogja boldoggá tenni, de itt is csalódik. Mig ő a tudomány után rajong, környezete sötét babonába van merülve; tudományát áruba kénytelen bocsátani, hogy neje: Borbála (Éva) hiu fényüzése számára pénzt teremtsen; és nem is a valódi tudományt, hanem a nyegleséget, a csalást fizetik meg neki; a kis urfiak jövődj sorsát kell a csillagokból kiolvasnia; felül reá pedig neje is megcsalja; mialatt ő az örök igazság után buvárkodik, Borbála egy lovagnak titkos légyotot igér. Tehát a tudomány sem teszi boldoggá az emberiséget!

A 9-dik szín Párisba vezet; a nagy forradalom legjavában foly, de a mánoros nép az ártatlanok vérével szennyezi be a szabadság szent zászlóját. Ádám Danton, a nagy népvezér alakjában tűnik fel, körülötte a nép fegyverért kiállt, hogy meghalhasson a hazáért; de ugyanazon nép egy ártatlan, védtelen nőt gyilkol meg, mert aristocrata nő. Danton meg akarja menteni, mert szerelemre gerjedit iránta, de lehetlen, szemelátára leszurják, és utána maga is elbukik; ugyan-

azon nép, melyet ő szabadságra lelkesített, nyaktilóra ítéli. Tehát az új szabadság sem teheti boldoggá az emberiséget.

A 10-dik szín csak a 8-diknak kiegészítője, azért rövidség okáért mellőzzük.

A 11-dik szín azt mutatja, hogy az angol szabadság, a nagyszerű ipar és az egyéni függetlenség sem vezethetik az emberiséget az annyira ohajtott boldogsághoz. Ádám a nagy világváros különféle helyiségeit keresi föl és mit tapasztal? A nép nyomorban és erkölcsi süllyedtségben teng; a gépek elveszik előle a kenyeret, a nő pedig az erényt is portékának tekint.

A 12-dik szín ismét a tudomány egyik műhelyébe vezet; de e tudós, nem mint Kepler, ihletségből: z, hanem szakmaszerűleg végzi dolgait: a tudomány: mesterség neki, a költészet-ről fogalma sincsen; és a szakmaszerű tudomány előre megállapított szabályok közé akarja szorítani az emberiséget és természetesen boldogtalanná teszi. Ez egyike a legszellemdu-sabb fejezeteknek e műben, de mi, fájdalom, csak rövideden vonhatjuk itt ki tartalmát.

A 14-dik szín már a késő jövőben játszik, midőn a föld a természet törvényei szerint egész az egyenlítőig kihült és a hideg ég alj alatt csak a satnya eszkimó-faj tenyészhetik; rettenetes kép, midőn az ember csak alig valamivel áll fölebb az állatnál; e sötét szomorú jelenettel végződik a tragoedia: mert

a 15-dik színben Ádám fölébred; elevenen élnek emlékében a lelke előtt elvonult rémületes képek; de azért még sem vágyódik vissza a paradicsomba; az emberiség mégis el fogja érni rendeltetése célját: a boldogságot; a szabad akarat kiküzdi diadalmát, az élet sanyaruságait pedig elviselhetővé, sőt édessé teszik a családi élet örömei; mert mmár a nő az emberiség méltó eszményévé vált! „A nő meghallja az égi szót és szíverén keresztül költészetté fog és dallá szürödni.” De hát ha majd a föld kihül? Oh, az nem fog történni; majd talál az ember módot, lakható állapotban megtartani hazáját, csak munkáljon és haladjon.

Ez e költemény képe; de csak annyiban, mint a hogy a váz az élő szépség képének mondható. Mert e mű tele van rogyogó szépséggel, tele mély igazsággal és magasztos költészettel, érett bölcseséggel és szikrázó szellemmel.

U. i. Most veszem észre, hogy a 13-dik színt le sem irtam; nem tesz semmit, a művelt hölgyek úgy is elolvassák e remek művet; én csak az egy hét történetét akarám megírni, és ez egyetlen mű valóban kárpótlás, hogy a lefolyt héten semmi, de semmi nevezetes dolog nem történt.

Az „irodalomtámogató vállalat“ érdekében.

E héten ismét több irodalomkedvelő jelentkezett e szép és jó ügy előmozdítására; nevezetesen

Sz. Mihályról: Dióssy Ilka.

Hanváról: Hanvay Károlyné.

Gyöngyös-pusztáról: Lengyel Károlyné.

Csány: Wolnhoffer Gabriella ivén:

Wolnhoffer Gabriella.

Mojzik Kálmán.

Illichmann József.

Sárosy Albert.

Dankó Zsigmond,

Losonczi: Pokorny Józsefné, szül,

Vetsey Julia.

Baracs: Horhy Szabadhegyi Valburga.

Báttaszék: Poninger Laura.
 Csicsér: Orosz-Nemes Amália ivén:
 Vezerle Zsigmond.
 Orosz-Kossuth Róza.
 Orosz-Nemes Amália.
 Pátkáról (Győrmege): Ihász Jánosné szül.
 Nagy Róza.
 B. Gyarmath: Omazta Tóbiné.
 Csertő: Lukinich Matild.
 Keresztur: Goosgyák Paulina.
 Festről: Halász Dezső ivén.
 Beke Eszti.
 Örömy József.
 Csernák Sándor.

Igy majd lassan-lassan csak összegyül a megkívántató szám, Isten és buzgó honleányaink segítségével; a nagyobb felén már tul vagyunk, a még hátralevő kisebb fél pedig szintén be fog gyülni e farsang alatt; bálozni ugy sem igen bálozunk az idén, marad tehát egy kis felesleg pénzünk egy-egy nemes, jó ügy előmozdítására, és e vállalat igazán a jó ügyek közé tartozik.

Az írói segélyalaphoz

ujolag járultak:

| | |
|--------------------------------------|-----------------|
| Hoportyról: Szepessy Péterné | 15 frt — kr. |
| Gerzeszegről: Máthé Károlyné | 2 „ — „ |
| Összeg: | 17 frt — kr. |
| Ehez az előbbi: | 2171 „ 40 „ |
| Teszen összesen: | 2188 frt 40 kr. |

és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk).

Gazdasszonyoknak.

Egy jó mosdóviz készítmódja.

Végy egyforma mennyiségű jó, erős és igazi boreczetet, (alkohol) és benzoe-tincturát, tartsd 14 napig langyos helyen s szürd át finom, sűrű vászonkendőn.

Tiz csepp ezen mosdóvizből elegendő arra, hogy egy ivópo-hár mennyiségű folyó- vagy esőviznek nem csak kellemes szagot, de szépítő, a bőrre nézve jóltevé erősítő hatást gyakoroljon. Ha ezen eczetből 12—14 latot a fürdővizbe öntünk, ez is rendkívül felfrisíti, megeleveníti nem csak a bőrt, de az egész testet.

Magyar tészta.

Végy annyi lisztet, mennyit hat tojássárgája, egy kanál jóféle szilvapalinka, 3 kanál cukor és egy kevés só megkíván; — verd meg jól a tésztát, s dolgozd ki jól, míg kezdről le nem válik, szaggasd ki apró részekre, melyeket egyenkint levelekre kisodorva, czifra metélővel ujnyi szélességre vagdald be; süsd ki forró zsirban és tálald fel. Ezen tésztából sütheted az ugynevezett rózsafánkot is. M. Flóra.

Farsangi fánkból készült kása.

Vagdald össze a más napról maradt fánkot vékony szeletekre, olvaszsz egy bögrében igen gyenge tűz mellett egy kis

darabka vaját, adj bele hat tojás székét, pár kanállal törött czukrot, egy kis vanigliát, egy meszely tejszint, habard el jól. A fánkszeleteket pedig ezalatt rakd egy vajjal kikent mély tálba vagy formába, a habarékot öntsd fölébe s süsd meg. mig szépen fel nem duzzad, akkor tálald föl forróan.

B. A.—né.

Irodalom és művészet.

× B. Eötvös „Karthausi“ című híres regénye Heckenast Gusztávnál közelebb már 5 ik kiadásban fog megjelenni. A kik még e kitűnő művet meg nem szerezték, bizonyára sietni fognak azt most magukévá tenni, mert ennél élvezetesb olvasmányt nem egy könnyen ajánlhatnánk. Ugyancsak b. Eötvösnek „A nővérek“ című regénye is nem sokára második kiadásban lesz kapható.

× Bizonyára lapunk előfizetői közt is többen vannak, kik a Kisfaludi-társaság pártolói közé magukat beiratták; a társaság igazgatója: Arany János jelentése nyomán tudatjuk tehát, hogy a pártolóknak járó azon 10—12 ivnyi könyvjutalék, mely 1861-ről még hátra van, a szállítási költségek kevesbitése végett, az 1862 iki könyvilletmény első szállítmányához fog csatoltni. Az igazgató egyuttal fölkéri a társaság pártolóit az 1862-iki 4 ftnyi pénzüilletmény mielőbbi beküldésére, nehogy a késedelem miatt a könyvkiadás megakadjon. A pénzes levelek Arany Jánoshoz intézendők. (Lakása: üllői ut és 3 pipa-utca sárkán, 11. sz. a.)

× Beck János, bécsi udv. operai énekes junius óra vendégszerepekre van szerződötve nemzeti színházunkhoz. Az operakedvelők ezért nem bálnák, ha juniust egy pár hóval előbbre tették volna ez idén a kalendáriumcsinálók. — Komáromi elbocsáttatásáért egyhangulag megrótták a lapok az igazgatóságot. — A Rónay-pár, ugy halljuk, szintén eltávozik nemzeti színházunktól.

× A magyar képző-művészeti társulat kedvező alkalommal nyilvános kiállítást is akarván rendezni, e czélból fölkéri azon testületeket, egyes hazafiakat, művészeket, szóval mindazokat, kik az építészet, szobrászat és festészet ágához tartozó s más, valósággal létesült építészeti tervek, festmények s at. birtokában vannak, sziveskedjenek azokat hű másolatban vagy fényképezve a társulat gyűjteménye számára megküldeni.

× Engel és Mandellonál ismét két hasznos munka jelent meg e napokban, u. m.; „Időszaki vezérfonal az egyetemes történelemhez iskolai és magánhasználatra.“ Irta Vámosy Mihály. E 220 lapra terjedő könyv a világtörténet minden nevezetesebb eseményeinek évszámát közli a legujabb időkig. Toldalékul hozzá vannak csatolva a nevezetesb uralkodók származási táblái. Ara 1 ft 50 kr. Továbbá ugyanott jelent meg az „Ifjusági könyvtár“ hatodik kötete ily cím alatt: „Népisme. A legjobb források után kidolgozva Almási Tihamér által. Öt könyomatu képpel. Igen czélszerű ifjusági olvasmány. Ara 1 ft 80 kr.

× Székesfehérvárott uj tanodai lap van keletkezésében, melyet az ottani tanárok szándékoznak megindítani.

Budapesti hirvivő.

× A pesti jótékony nőegyletjan. 26-tól febr. 22-ig terjedő négy hétre szegényei számára 1821 frt 57 kr t utalványozott, és pedig 150 hetenkint részeltéknek 356 frt 40

krt, 278 negyedévenként segélyzetteknek 1156 frt 17 krt, s 66 egyszer mindenkorra részeltetett szegényeknek 309 frtot. Ez alkalommal a választmányi nők 70, szegények állapotát tárgyzó vizsgálatról tettek jelentést. A kötőintézet 18, egyéb munkára nem képes szegénynek nyujt foglalkozást és keresetet.

✂ E napokban egy társaságban a budai népszínházról, s illetőleg az e színház iránt tanusított részvétlenségről levén szó, egy hölgy azt az észrevételt tette, hogy jó lenne, ha Molnár igazgató akként intézkednék, hogy minden előadás előtt és után Pestről a népszínházhoz s onnan vissza társaskocsik járnának, minek kétségtelenül az lenne a következménye, hogy a népszínház közönsége szaporodni fogna. Figyelmeztetjük Molnárt ez indítványra.

✂ Fővárosunkban a leányneveldek száma ismét egygyel szaporodott. Közelebb nyitott ily intézetet molnár-utca 14-ik sz. alatt özvegy Maszlaginé szül. Schwartz Teréz, okleveles tanítónő.

✂ Volt már említve lapunkban, hogy febr. 5-kén, mint a Kisfaludy-társaság közgyűlését megelőző napon, a budai népszínházban műkedvelői előadás lesz a Kisfaludy-társaság javára. Az ez estén előadandó darabot, mint hirlík, irodalmunk egyik érdemdes veteránja, Kisfaludy Károly barátja írta s benne a költő életéből érdekes mozzanatok lesznek föltüntetve. Ezenkívül pedig még Kisfaludy K. „Leányörzö“ című vigjátéka is elő fog adatni. A műkedvelői előadások a budai színházban eddig is nem csekély vonzerővel bírtak, s hiszszük, hogy ezuttal még jobban megtelnek a színház helyiségei.

✂ A napokban a pesti vaspályafőnél a gép egy esztergályost ruhájánál fogva magához kapott s a szerencsétlent egy pillanat alatt darabokra zuzta. A Rókusórházba pedig néhány nap előtt egy 56 éves zsidó korcsmárost vittek be, súlyos vágási sebekkel terhelve, ki zilált vagyombeli és családi körülményei fölött kétségbeesve, önkezével akart véget vetni életének.

✂ A magyar Akademiára, habár kisebb mértékben is, még folyvást történnek adakozások. Decz. 15-től jan. közepéig az alaptökére begyűlt 448 frt. 10 kr., a házra pedig 938 frt 80 kr. és 2 ezüst frt.

✂ A pesti műegylet pénztár-igazgatói állomásáról Szilágyi Virgil lemondván, helyébe Harsányi J. ügyvéd választott meg. — A megvett képek kisorsolása ez idén nem aprilban, hanem május végén menend véghez.

✂ Olyan világot élünk mai napság, hogy csaknem lépén kell fognunk az érdekesebb ujdonságokat. Ily körülmények közt ne nehezteljének t. olvasónőink, ha a következő történetet is elmondjuk. A Czegléd-Pest közti vonalon egy utazó ur a vagonban elaludt, s mielőtt a vonat Vecsésre megérkezett volna, fölébredvén, észre vév, hogy pénzesztárczája, melyben 3000 frt volt, eltűnt. Rögtön lármát üt tehát s a közelében ülő három, uriasan öltözött hölgyet megmotoztatja. Ez nagy udvariatlanság volt ugyan tőle, de a motozásnak kívánt eredménye lön, mert az elveszett tárczát a 3000 frttal együtt megtalálták az átellenben ült delnőnél.

✂ Azon szép siker, mely a jogász-műkedvelők eddigi működését kísérte, a budai technikus fiatalságban is vágyat ébresztett egy műkedvelő társulat alakítására, mely febr. 3-án szintén a budai népszínházban szándékozik föllépni s Kisfaludy Károly „Csalódások“ című vigjátékát adandja elő. Ez alkalommal műkedvelőnők is vesznek részt az előadásban.

✂ A Ferenczvárosban mult hó 25-én éjjel nagy tűz volt, mely egy házat csakhamar elhamvasztott, sőt, mint mondják, egy kéménysöprölegény is áldozatává lett buzgalmának.

✂ A lapokban azon indítvány merült föl, hogy II. Rákóczy

Ferencz síremlékének, illetőleg koporsójának hazánkba leendő átszállítására aláírás útján gyűjtessék össze a szükségelt pénzmenyiség. Most ez ügyben Remella Gusztáv, kedvelt író társunk is felszól, s azt indítványozza, hogy miután a Rákóczy-leánygyed (quartalitium), mely II. Rákóczy Ferencz nővére: Juliára, Aspermot grófnéra szállt, jelenleg gr. Erdődy György, mint az utolsó Aspermont-leány férje bírja, s mivel e Rákóczy-leánygyed több szép s nagyjövendű urodalmakból áll, — ő azt látja helyén, szólittassék föl hirlapok által gr. Erdődy György, hogy anyai ősi síremlékét s koporsóját hazánkba, nevezetesen valamelyik Rákóczy-féle urodalomba, vagy mi legjobban lenne, Sáros-Patakra szállitassa.

✂ Egy szép, 19 éves budai polgárleány gyufáról leszedett phosphort vett be, minek folytán 10 napi szenvedés után meghalt. A boldogtalannak közelebbre volt kitűzve esküvője.

✂ Koller Ferencz, péstvárosi es. k. biztos, díjlemondás mellett a Lipót-rend kiskeresztjével diszítettett föl.

✂ A „Magyar királyhoz“ címzett kávéház tulajdonosa Steingassner jan. 28. és 29-iki összes bevételét a budai népszínház s a pesti jótékony nőegyletnek ajánlta fel. Követésre méltó nemeslelkűség.

✂ Az első művészeti és társalgási estély, mely az irói segélyegylet javára holnap, febr. 3-án leend az „Európa“ teremében, következő programmal menend véghez: I. szakasz: 1. Kettős, két zongorára; 2. Dalok, éneklí Bignio; 3. Szavalat Szerdabelyi által; 4. Magánének a „Székely leány“ból, éneklí Hollóssy L-né; 5. Ábránd gondokára, Szubovics által. II. Szakasz: 6. Kettős dalok Mendelssohntól, éneklí Huber Ida és Voggenhuber Vilma; 7. Reményi hegedűjátéka; 8. Szavalat, Prielle Kornélia által; 9. Magyar dalok, éneklí Füredi; 10. Hatos dal „Luciá“-ból, éneklí: Hollóssy-L-né, Huber Ida, Ellinger, Bignio, Kőszeghy. — Ez estélyen kívül a jelen idény alatt több nem fog tartatni. Több fölött történetek már aziránt tudakozódások, ha valjon fognak-e ez estélyen tánczolni is? Erre a „M. O.“ nemmel felevén, ily szavakra fakad: „Ilyesmit, midőn az egész ország, Sopront kivéve, bokáját sem üti össze — rágalom föltenni, akár a közönség, akár az irói estély rendezői izléséről.

✂ A Muzeum csarnokában állandó virág-és gyümölcskiállítás rendezése van tervben a muzeumi sétány javára. E czélból „virág-és gyümölcskiállítási csarnok-egylet“ alakult, melynek alapszabályai e napokban fognak felsőbb helyre terjesztetni megerősítés végett.

✂ A „magyar gazdaszonyok“ által rendezendő hangversenyben, melynek jövelme hazai czél előmozdítására fordittatik, Wachtel híres tenorista is fel fog lépni.

Nemzeti színház.

— Január 29-kén. —

Jan. 22-én: „A didergő“, francia vigjáték. — Jan. 23-án: „Don Pasquale Donizetti operája.“ — Jan. 24-kén: „Tinódi“ Szigligeti népszínműve. — Jan. 25-kén: „Fortunio dala“ operette és „Robert és Bertram.“ Jan. 26-kán: „Fortunio dala“ és „Egy csésze tea“, francia vigjáték. — Jan. 27-kén: „Az utolsó levél“, francia vigjáték. — Jan. 28-kán „Bánk bán“, Erkel operája.

Csak az e héti játékrendet kell nézni, és megközelítő fogalmunk lehet azon borzasztó állapotról, melybe a nemzeti színpad ügye a jelenlegi igazgatóság alatt süllyedt. Megközelítő fogalom, mondtuk, mert ez állapot egész borzasztó valóságáról csak annak lehet fogalma, a ki napról napra tapasztalja azon keserű méltatlanságokat, melyekkel a haza elsőrendű mű-

vészei untalan illetetnek és azon bántó figyelmetlenséget, melylyel a nemzeti színészet iránt az illetők viseltetnek. Keserű vádák ezek, de kétszerte keserű reánk nézve az, hogy e vádák — igazak. Lesz még idő, midőn ténnyekkel bizonyítjuk be, hogy a jelen igazgatóság, ha szándékosan akarná tönkre tenni a nemzeti színházat, sem járhatna el fonákabban; csak azt várjuk, hogy az új szerződötési idő végét érje, akkor majd felszólalunk; most csak annyit, hogy jan. 22-kétől 29-kéig, tehát egy egész héten: 1, olvasd: egy eredeti színművet adtak elő, a többi mind fordítás, operette, opera és francia vigjáték; és ez egy eredeti mű is a jeles Szigligeti épen nem jeles népszínműve volt! Hogyan fejlődjék ily igaz(-talan-)gatás mellett a nemzeti színirodalom és a nemzeti érzés a színészet által? És e játékrendet a téli hónapok alatt készítik, mikor a közönség egyik legkedvencebb élvezete a színház! De mi ismerjük e fogás czélját! Majd nyáron, mikor a közönség egyik fele falura, másika pedig a budai hegyek közé menekül a fővárosi bőség elől, az „érdemes“ igazgatóság eredeti drámákat fog előadni, természetesen üres padok előtt, és akkor aztán azon okoskodással fog előállani, hogy 1-ször a fővárosi közönségnek nem kellene az eredeti színművek, 2-szor az opera és operettek nagyobb jövedelmet hajtanak, semmint a dráma, és azért 3-szor az operát — és tán a balletet is — a lehető legjobban kell díjazni, a lehető legfényesebben kiállítani, a dráma pedig érje be a felséges opera rongyaival és a drámai személyet fizetése nemhogy érdemleg arányoztassék, de a lehető legcsekélyebbre szoríttassék alá! Mi valóban nem tudunk más okot, hogy a tél folytában alig egy két jobb fajta drámát láttunk!

Áttérve az előadásokra, mindenek előtt a vendéget illeti az elsőség; „Don Pa-qualé“-ban a fiatal Institoris tette első színpadi kísérletét. Megvalljuk, némi félelemmel néztünk ez előadás elé; az első lépés sokszor az egész életre határoz, és Malatesta szerepe egyike azoknak, melyek nemcsak jó hangot, de ügyes játékot is föltételeznek; örömmel valljuk be tehát, hogy aggodalmunk — alaptalan volt; sőt a játékbeli könnyedség, a kerekded, elegáns mozdulatok, és általában a színpadi otthonosság volt az, a mi leginkább meglepett e szép tehetség első fölléptekor. Ezzel azonban nem azt akarjuk mondani, hogy éneke nem volt kielégítő; korántsem; hangrétegei még nincsenek ugyan teljesen kiképezve, de azért, kivált az alsó parthiek igen kellemesek, és a mi a legfőbb, igen jó iskoláról tesznek tanúságot; szóval, kellő szorgalom mellett igen szép jövőt jósolhatunk fiatal művész hazánkfiának.

A „Didergő“-ben, mely második adatásakor sokkal öszszévágóbb volt — Felekyné-Munkácsy Flórának ismét alkalma nyílt, egész szeretetreméltóságában előtűntetni pajzán elevenségét; megragadólag szép „didergő“ volt. Mellette leginkább Feketi tűnt ki; Maurice herczeg épen neki való szerep; a jószívű együgyűséget művészileg tudja szeretetreméltósággal egybeolvasztani. Egressy szintén jelesül adja az ármányos lovagot; de mit ér mindez, mikor a darab silány!

Szerdahelyi „Fortunio szerelmi dalá“-ban tüntette ki művészi humorát. Általában e gyöngéd vidám humor az, mely e művész játékát olyan megragadóvá teszi; ilyen humor mellett tán még Baltadzi sem volna annyira izetlen.

Prielle Kornéliának is kiváló tulajdona a humor; ez teszi őt olyan szeretetreméltóvá az „Utósó levél“-ben, sőt még olyan szerepekben is, melyek — mint a „Didergő“-ben az udvari hölgy szerepe — nem egészen neki valók. Az ő szerepköre az, hol finomabb elegantiát kell kifejteni. Ebben ő csaknem olyan jeles, mint Szigethi a genrefestésben.

Még Bognár Adélt kell dicséretesen megemlítenünk, a ki „Fortunio“-ban szépen játszott és még szebben énekelt.

Hollós Kornélia mind „Don Pasquale, mind „Bánk bán“-ban — Hollós Kornélia volt.

M i n d e n f é l é k .

* Merénylet Couza herczeg élete ellen. A „Wanderer“ Jassiból kapott levelek nyomán írja, hogy Románia fejedelme: Couza herczeg élete ellen nem rég bünyös merénylet követtetett el. A herczegre ugyanis kocsizása közben egy igénytelen külsejű sétáló kettős revolverrel rálőtt. A lövés a herczeg vállrojtját találta. Midőn a gyilkos második lövésre emelte kezét, egy épen jelen volt rendőrcsapat által elfogatott.

* Borzasztó szerencsétlenség. A northumberlandi köszénbányákban jan. 16-ika óta 215 munkás van eltemetve. A szivattyugép ketté törvén, egy része az aknába hullt alá s öt munkást megölt, a többi előtt pedig gerendadarabjaival elzárta a kijárást. A szerencsétlenek kiásása tüstént a legnagyobb erőfeszítéssel megkísértetett, de egy egész héti munka után sem birtak nyilást ásni. Midőn már csaknem czélt értek, a nagy mennyiségben kifejlődött köszéngáz miatt kénytelenek voltak a munkát abbahagyni. Mindegyik meghaltak.

* Mennyi adóssága van az európai államoknak? Horn Ede, Párisban élő hazánkfia egy francia munkában az európai államok adósságait tárgyalja. Számítása szerint Európa összes adóssága jelenleg 54,629,000,000 frank, melyért évenként 2000 millió frank kamat fizettetik. Ha valaki ez óriási adóssági összeget csupa hatosokban akarná megolvasni, körülbelül 100 évre volna szüksége, föltéve, hogy éjjel nappal szakadatlanul folytatná a pénzolvasást. Ennyi adóssága van Európának!

* Szerencsétlenség köszénbányákban. A leobeni Drasche-féle köszénbányákban jan. 24-én éjfélt után 2 órakor a bányakürtő ismeretlen okból meggyult, minek borzasztó szerencsétlenség lön a következménye. A füst és gőz ugyanis a bányába hatott, hol 100 munkás volt épen elfoglalva. Huszonnégyen nem menekülhettek meg, s a gőz által megfojtattak. Tizenöt holttetemet a bányából már kivonszoltak; kilenczhez azonban a fojtó gáz miatt nem lehetett férni. A bányában nem történt égés, s minden további veszély már elhárított.

* Sz. Pétervárott azon gyászhir kering, hogy a déli Oroszországba tavaly bevándorolt bolgárok magukkal hozták a pestist, mely nem járványnemű ugyan, de egyes esetekben annál veszélyesebb. Sőt azt állítják, hogy a Fekete tenger mellett levő kozákok közt is kiütött e rettenetes mirigy, melynek hire Sz. Pétervárott nagy megdöbbenést okozott.

* Ali basa kincsei. A „Temps“ francia lap a következő szép történetet beszél: Ali basa, kit a Kelet leggazdagabb emberének tartottak, 1826-ban kapta Mahmud zultántól a selyemzsinórt, azaz a halálos ítéletet. Mielőtt azonban a basa ezen ítéletnek engedelmesskedett volna, Janina várában elásta minden aranyát, ezüstjét s egyéb drágaságait, melyeket roppant összegre becsültek; a munkára használt szolgálkat pedig sajátkezüleg ölte meg. Hiába kutatták azóta e kincseket. Már meg is kezdtek róla felejtkezni, midőn tavaly Gáál magyar tábornok Nápolyban egy vén asszonyra akadt, ki azt állítá, hogy ő tudja, hol vannak elrejtve Ali kincsei. E nő egykor a basa haremében volt, s csak egymagát hagyta életben a kegyetlen Ali. Gáál tbnok irt Schneider ezredesnek e rejtélyes ügyben, ki Bulwer angol követ útján fermant eszközölt ki a zultántól, mely a megtalálendő kincs fele részét Ali basa egykori kedvenc nejének s a nevezett magyar tisztneknek igéri. Schnei-

der ezredes elment Korfuba, hol azon öreg olasz nővel volt találkozási, ki a titok birtokában van. Valószínűleg nem sokára többet is fogunk e kincskeresésről hallani.

A párisban divatozó korcsolyázásnak közelebb igen szerencsétlen vége lett. Ugyanis a jég a korcsolyázók alatt leszakadt, s tizenketten a vízbe merültek, kik közül nyolczat meg lehetett menteni, a többi négy azonban a vízbe fuladt.

Indián irály. A dacotai sioux-hauvermor indián törzs főnöke az amerikai Egyesült-Államok egyik ügynökéhez ily fölratot intézett: „A szakálás fehérek nagy főnöke, az igazság trombitása, a felvilágosodás hava, a csaták villáma, hűséget esküszünk neked, s én, a siouxok főnöke saját kezemmel döfném át három fiamat, ha közülök csak egy is nem akarna szolgád lenni. Nagy főnök, mikor jössz harczyi lovon zöld mezőinkre, hogy itt kinyughassad fáradt oldalbordáidat? Tirna poroszkáló lovam szelid és szép, s méltó volna arra, hogy hátán hordozza az indiánok atyját. Ez a siouxok nagy főnöke sziklaszivének ohaja!”

Vértfagyasztó szerencsétlenség. Az Elba jobb partján, a Schandau mellett levő sziklák közül egy 100 rőf magas sziklafal jan. 25-én leszakadt s egy közeli kunyhóban 25 épen ott reggeliző munkást romjai alá temetett.

Alva-ugrás. Az angol vasuton egy ur a napokban a vagonból kiugrott, midőn a vonat a legnagyobb sebességben robogott tova. És semmi baja sem lett. Azt mondá, hogy aludt s álmában tette a veszélyes ugrást.

Divattudósítás.

Ha van feltétlen bámulója és imádója a természetnek, akár rémséges, akár pedig gyönyörű alkotásait tekintve, ugye sorok szerény írója az, és mégis mi örömmel nézi az ipar, a művészet alkotását is! Azért elnézésüket és — részvétüket reményilem kiérdemelni, ha e mai tudósításban — virágokról fogok szólni kegyeteknek. Fájdalom, nem szólhatok a tavasz reménybízató mosolygó gyermekeiről, ezeket még hó és fagy fűdi; — de szólok mesterséges virágpárták- és bokrétákról, a melyek estélyeken vagy tánczvigalmakon a fiatal fők külső ékességét képezik. És bátran tehetjük, mert az ipar immár e téren is annyira utánozza a természet remek alkotásait, hogy maholnap még tán illatra sem különböznek a csinált virágok az igaziaktól.

Valóban meglepőleg szép virágpártákat láttunk e napokban Alter Antal ur vaczi-utczai divatraktárában, s hogy ezeket kegyeteknek is bemutassuk, szükséges, hogy néhányat közülök színre és összeállításra nézve leírjak.

A legegyszerűbb virágpárta egészen könnyű fehér jáczintvirágokból készült, egyszerű szép párta, ára 5 for.

Egy másik párta vörös jáczintból volt összefonva, a homlok felül három nagy fekete bársonylevéllal; e levél szélei aczélporral vannak behintve, a mi igen emeli e virágfűzér szépségét. E párta ára 8 for.

Egy apró rózsaszín virágokból fonott koszoru is igen csinos volt; elől, a homlokon felül néhány szál ezüstkalász kedvesen emelkedik ki a halványrózsaszín virágok közül; ára 7 for.

Igen szép még a fehér jáczintokból fonott párta, a virágok között itt-ott elszórt zöld buzakalászszal és zöld levelekkel; hátul a szokásos szalagcsokrot néhány nagyobb zöld levél és kalász pótolá, ára 5 frt 50 kr. 6 for.

A világoskék jáczintpárta is igen, igen csinos, kivált ha ezüst kalász vagy egyszínű bogycok emelik a kék szín szépségét; ára 6 frt.

A fehér és piros kis rózsákból fonott párta is igen jól illik fehér ruhához; egy ilyen párta ára 7 és 8 frt.

Igen díszes és fényes a világos lilaszínű és arany bogycokból álló párta, hátul aranylevelekkel és kalászszal; ára 11 for.

Egyszerű, de könnyű és szép pártául szolgál a világoskék jáczintból fonott koszoru, a hol minden egyes virágból egy-egy fényes aczélszál nyul ki; meglepőleg kedves és szép összeállítás; ára 6 frt.

Ezen s ehez hasonló szép pártákat láttunk Alter urnál, ugye hogy nincsen olyan színű ruha vagy színes derék, a melyhez megfelelő pártát ne találhatnánk. E pártákra nézve azon megjegyzésünk van, hogy azokat még jelenleg is a virágokkal egyszínű, hátul lelőgő szalaggal díszítik, sokan azonban, kivált a kik szép nagy hajjal vannak megáldva, hátszalag nélkül is viselhetnek virágpártát.

A pártákon kívül még igen szép mellbokrétákat láttunk; ezeket nem kell épen a pártával egyforma virágból venni, miután a rózsza olyan szép, kedves virág, a mely minden ruhához jól illik, s épen a rózsákat tudják olyan kitünőleg utánozni. Láttunk fehér, vagy halványpiros rózsabokrétát; zöld levelekkel, lefüggő zöld fűszálakkal és bimbókkal: ára 2 frt. 2 frt 20 kr. Igen kedves vala egy piros, fehér és halvány piros rózsákból álló fűzér, fehér, lefüggő apró virágocskákkal ára szintén mint az előbbié. — Rózsabimbókból és nefelegesből fűzött bokréta: 1 frt 40 kr. A többféle virágokból összefűzött bokréták ára 3 frt.

Rejtvény.

Juliától.

- | | | | | | |
|----|-----|-----|-----|-------|------------------------------|
| 6. | 10. | 1. | 6. | 7. | Halál ellen folyton harczol. |
| 8. | 2. | 3. | 9. | 5. | Sötét volna nélküle minden. |
| | | 6. | 10. | 10. | Államügyben nem kellemes. |
| | | 7. | 4. | 10. | Nélküle ősz ritkán lehet. |
| | | 1. | 9. | 5. | Sebes folyó hazánkban. |
| 8. | 4. | 7. | 9. | 10. | Hires Debreczen városban. |
| | 10. | 2. | 5. | 6. | Csak úgy fujja, ahogy tudja. |
| | | | 4. | 5. | Erdőben eleget láthatsz. |
| 1. | 2. | 10. | 9. | 5. | Mezőknek tarka éke. |
| | 2. | 10. | 4. | 6. | Minden tanulás kezdete. |
| | | | 1. | — 10. | Nevezetes régi s új időkben. |

Megfejtési határidő február 28-ka.

A 52-dik számban közölt rejtvény értelme: K e n y é r m e z ő. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Remellay Gusztáv, Tuba Hermin, Hummel Emilia, Bodroghy Gizella, Mikos Krisztina, Gáál Vilma, Mányik Hermin és Ernestine, Miss Francziska, Farkas Panka, Jeney Albertné szül. Bartha Róza, Nagy Emilia, Intze Ilka, Mocsi Mari, Pap Ida, és Amália, Vöröss Emilia és Sarolta, Késmárky Mária, Csanády Kálmáné, Pálffy Stelczer Eliza, Szepessy Péterné, Baranyai Kárló szül. Nagy Rebeka, Pristyak Vilma, Turcsányi Emma, Márkus Izabella, Fekete Mária, Wolnhoffer Gabriella, Dindár Izabella, Eisenstädter Malvina, Feyma Julia, Teller Emma, Kovács-Rósa Emilia, b. Szabó Jolán, Pongrácz Karolin, Gáál Ilona, Egerváry Tuboly Emilia, Nuritsány Kristófné, Pap Teréz és Janka, Skopal Róza, Poninger Laura, György Klára, Keresztessy Vilma, Mészáros-Szabó Zsuzsanna, Lósy Lenke, Gyurkovits Boda Mari, Kondi Julia, Berzsényi Cornélia, Vajda Ilka, Dubravitzky Antonia, Bende Mária és Irén, Kovács Kúry Teréz, Csáky Mária, Plachy Bertalané szül. Veres Ilka, Székely Krisztina, Mendelényi Emma, Deáky Amália, Vierl Aloysia, Teszary Ida, Balogh Karolina, Hentaller Batta Szilárda, Halász Ida, Dániel Regina, Lukrits Mutter Ottilia, Nagy Francziska, Beóthy Ilona és Etelka, Krisztinkovich Mária, Nagy Malvin és Irén, Szabó Julia és Póli, Pongrácz Julia, Lukinich Mathild, Zirzen Janka, Steinitzer Odön, László Dósa Anna, Mersics Flóra, Némethy Gizzei Teréz, Hülf Antónia, Pick Zsófia Heldt Gizella, Suján Berta.

TARTALOM.

A rózsza története, Szelényi Károlytól. Mint a fuvalomtól levele az ágnak, Vecsey Sándortól. Egy kis beszély története, Dr. Kovács Páltól. Pour les pauvres, Jobb Andrástól. Salon Rumpelmayer, Ágay Adolfól. Mikor halvány arczod, Csávolszky Lajostól. Nándor 1717-ben, Ránosztai Rezsőtől. Egy zenélnő nagybácsi levelei, Bartalos Istvántól. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Írói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Mult heti mellékletünk magyarázata. Vidéki tárcza. Megbízasok tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai mellékletünk: Női munkák mintalapja. Magyarázata a jövő számban.



5-dik szám.

VASÁRNAP, FEBRUARIUS 2. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és mŰmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Y. P. and Gy. M.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------|--------------------|-------------|----------|-----------|-----------------|----------------------------------|
| | E 4 Gy. sz. [B. A] | E 4 Földik. | | | kelet ó. | nyugat p. | p. | |
| 2 Vasárnap | E 4 Gy. sz. [B. A] | E 4 Földik. | 21 G. Maximin. | III | 7 28 | 5 2 | 2 | |
| 3 Hétfő | Balázs püsp. | Balázs. | 22 Timotheus. | III | 7 26 | 5 3 | 3 | |
| 4 Kedd | Corsini András. | Izidora. | 23 Kelemen p. | III | 7 25 | 5 5 | 4 | |
| 5 Szerda. | Ágota. Modest. | Lehel. | 24 Xenia. | III | 7 23 | 5 6 | 5 | |
| 6 Csüt. | Dorottya szüz. | Kegyecske. | 25 Gergely. | III | 7 22 | 5 8 | 6 | |
| 7 Péntek | Romuald ap. | Rikárd. | 26 Xenophon. | III | 7 20 | 5 9 | 7 | |
| 8 Szombat | Máthai János. | Salamon. | 27 Ján. Chris. | III | 7 19 | 5 11 | 23 Sabb. | |

Mult heti mellékletünk magyarázata.

A mult heti divatképünkön látható pruszlik annyira megnyeré számos előfizetőnk tetszését, hogy többek kívánatára e pruszlik szabásával leptük meg.

A rajz annyira világos, hogy teljesen nélkülözhetővé teszi a magyarázatot, mindazáltal megjegyezzük, hogy e pruszlik bárminő szövetből készülhet.

A rajzon látható rózsák fodrozott szalagból készülnek, valamint a zsinórzatot pótló szalagfodor is egyforma szalagból varratik. A 4. szám alatt levő tükör fehér moll, angol tüll, vagy

fehértarlatanból, készülhet a mely a kis vonalok által megjegyzett helyen apró ránczokba szedendő; e tükört igen emeli, ha belésnek fehér tafotát veszünk. E derék kiegészítésére azonban ne feledjünk: alul köröskörül lebbentyút adni; ezen lebbentyű álljon egy 3—4 ujni széles fodorból, melynek alját a diszitással egyforma szalag képezi; szó nélkül is tudják t. olvasóim, hogy e fodor hátul valamivel szélesebb mint elől, s hogy a fodor ugyan azon szövetből készül, mint a derek.

V i d é k i t á r s a t.

Rimaszombat, jan. 20. (Eredeti levél.) A város, melynek társadalmi életében előforduló eseményeit óhajtom most megkezdett tudósítással időnként felmutatni, jelenben oly szegény ilyen adatokban, hogy ha színészetünk nem volna — alig lehetne ez alkalommal valamit megírni, — s miután annyi sok irni tudó közül nincs egy is, ki e szép közönségű lapnak meg akarná írni: mivel foglalkozunk most mi? mi történik körülünk? erkölcsi kötelességemnek ismerem, e hiányt lehetőleg pótolni, irván a következőket:

Színésztársulat működik körünkben mintegy harmadfél hónap óta már, — s megvallom, nem ama megszokott pártolás mellett, melyet eddigelé közönségünk a színészet irányában mindig ki szokott tüntetni. Hanem ennek okát nem annyira a közönségben találhatná föl a tisztelt olvasó — föltéve, ha keresni akarná — mert az a közönség, mely annyi év óta — ha kellett — áldozattal is képes volt pártolni a színészetet: most is csak oly tisztán, oly hévvel buzog a nemzetiség ezen elvitáztatlan tényezőjeért, csak úgy óhajtaná azt pártolni, mint ennek-előtte, s fáj neki, hogy a színi időszak alatt a színészet mostoháját kénytelenített benne tekinteni. Magukról a színészekről ismét nem lehet elmondani, hogy tehetségtelenek, mert a vidéki színészetnek nehány legjobb ereje e társulatnál van.

A közelismerést kivivott Bertényi Bert a kedves játékaival, bájos énekével nagyobb közönséget is kielégített már, sőt annak idejében, mint vendég a nemzeti színpadon is közönségben részesült. Szabó Krisztina szintén egyik jeles tagja a vidéki színészetnek, hire elébb ott volt mint ő maga, s irántai elővéleményében szereplése után közönségünk épen nem csalatkozott. Tóth Jenőt az itt működése után kedves emléket hagyott Szigeti Imre mellé méltán teszi közönségünk — sőt van egy pár szerep, a melyben, műértök után mondom, körülbelül felette áll ennek. — Gönczi gyakorlott színész, otthonos a színpadon, s a „nagy bácsi“-kat, apákat, közönségünknek tetszőleg hozza színre, s a „Czigány“-ban olyan egy „Zsiga te!“ ki az e szerepben eddig kihiresztelteknek egy szá-

lat sem enged. Közbeszólva, ugyanezen előadásban Bersényi B.-ról is ki kell mondanunk, hogy „Rózsi“ szerepét nem „jól“ de „művészileg“ adta! . . Tóthné a korához illő szerepekben gyenge hangja mellett is sikerrel működik. Breznai bár csak kezdő színész, de látszik, hogy a színészeti pályán van jövője; különösen mint „komikus“ sok ügyességet fejt ki.

Ha tehát ennyi jó tag van e társulatnál: mi panasza lehet a közönségnek, s mi lehet azon ok: mely miatt e társulat kellő pártolásban nem részesül? Azon ok — tisztelt olvasó — rejlik magában e társulat belső életében, a visszavonásban, az úgy nevezett színpad mögötti intrigue-ban, melyeket e társulat egymással békétlenkedő tagjai nem hogy ügyesen elintéznének titokban maguk között, hanem a nélkül hogy ezt a közönség óhajtaná ismerni, időnként, sőt naponként meghozzák ennek, hol a színpadon, hol pedig a színlapon tudósítván bennünket, hogy most ők összeharagudtak egymással. Az ilyen azután soha se csinál jó vért a közönségnél, s ez volt az ok, mely miatt a közönségnek először csak lankadni kezdett részvéte, később a társulatnál fokonyként növekedő surlódás nyilvánulása után csaknem egészen jéghideggé változott. De a társulat is — úgy látszik — észrevette magát, kezdenek egymáshoz inkább melegedni, a mi egy pár előadásuknál nagyon is észrevehető lett, s im, a közönség is épen úgy melegszik föl irántuk! Új bérletük sikerült, a színház telni kezd — igaz hogy már kályha is van benne, mert eddig szó a mi szó: csak úgy dideregtünk az élvezet közben — s remélni lehet, hogy e farsang alatt, melynek tánczvigalma nálunk nem leend, panaszkodni nem fog a társulat pártfogásunk miatt!

Olvasó nőegylet alakításának eszméje pendült meg körülünkben, hanem még ez, úgy látszik, korai dolog nálunk!

A húsz éves, szép reményű Dapsy Vilmos jogászt atyja testvérei, s mindnyájunknak közös fájdalmára folyó hó 15-kén kísértük sirjába. Béke lengjen gyászhalma fölött a korán kimúltak.

Sz. Gy. J.

Selmecz, jan. 26. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! A helyett, hogy mint ujoncz-levelező, nagy feneket kerítve mutatnám be magamat e lapok olvasóinak, hogy lehetőleg rövid legyek, jónak látom egyenest a dologra térni.

Mult vasárnap városunknak élvezetes estéje volt; értem a bányász-akadémiai magyar ifjuság által indítványozott és ugyanaz által rendezett hangversenyt, melyet táncmulatsággal fejeztünk be, szükölködő székely rokonaink javára. A magyar ifjuság lelkes dalárdája szíves közreműködése által különösen lekötelezett bennünket; de nem kevesb elismerésre méltó Sághy és fia jól rendezett népzene-társasága, mely igen jó láb alá való nótákat huzott ki világos ki viradtig. A mi a szavallatokat illeti az elszavalt költemények helyett sokkal szívesebben hallottuk volna Petőfinék azon két szép költeményét, melyeknek elszavalása terveztetett ugyan, de az akadémia igazgatója jónak látta azokat betiltani. A terem szépen, izléssel volt földiszítve. Ott diszelgtek a két magyar haza egyesült czimerei, nemzeti zászlókkal körülvéve; továbbá hazánk jelesei, névszerint Széchenyi István, Kazinczy, Petőfi, Deák, s mások arczképei. Mint értesülünk; ez élvezetes est 230 ftot jövedelmezett a szükölködő székely testvérek javára.

Csaknem elfelejtettem megemlíteni, hogy f. hó 11-kén éjjel földrengés rázta meg városunkat, mely azonban semmi szerencsétlenséget sem vont maga után. H. P.

Kolozsvárt jan. 21-én a Kis-Szamosban egy zsákba varrt nőhullát találtak. Nyakán zsinég nyomai látszanak, miből azt következtetik, hogy a szerencsétlen nőt úgy fojtották meg. gyilkosát még nem sikerült fölfedezni. — Ugyancsak Kolozsvárról értesülünk, hogy az ottani első álarczos bál oly rosszul ütött ki, hogy ugyszólván senki sem jelent meg.

Aradon és környékén, mint már említettük, egy sehonnai csavargó b. Barkóczy név alatt sok csalást követett el, míg végre hurokra került. Az ellene megindított fenyítő vizsgálatból kiderült, hogy e mákvirág valódi neve Borka Döme marmarosi óhitü ember s már egyszer büntények miatt 5 évi börtönre volt ítélve.

Veszprémben egy 15 éves bankjegyhamisítót fogtak el. Két darab 5 ftost utánrajzolt, de oly ügyetlenül, hogy mindjárt észrevették.

Megbízások tára.

Karvára, P. S. M. urhölgynek: Rögtön elküldtük; megjött-e már, és meg voltak-e elégedve vele?

Paulisra, G. M. urhölgynek: Levelet küldtünk, s várjuk reá a kedves választ.

Györbe, B. G. urhölgynek: Ezer köszönet a kedves sorokért s szíves jó indulatáért.

Fancsalra, H. A. urhölgynek: Reményljük, hogy küldeményünk oda talált.

Enyingre, T. P. kedves barátnénak: Ugy-e bár megjött már? Kérem tudósítson, ha igaz-e, a mit vastunk. Ugy aggódunk.

Béksre, P. I. urnak: Rögtön elküldtük, és örülnék, ha jókor megérkeznék; rajtunk nem mult.

Dalmadra, H. G. urhölgynek: Elküldtük, és hiszszük, elég jókor érkezett meg.

Zsadányra, H. A. urnőnek: Igen örülünk, hogy még látható volt belőle, rögtön el is küldtük.

Haczaszalra, M. K. urnőnek: A kérdéses szörméből 26 darabra lesz szükség; ennyit rövid utmutatásul, míg szerencsénk és időnk lesz egy hosszú levél írására.

Benccenzre, gr. L. K. urnak: A kivánt tárgy már utban van.

Rékasra, R. M. urhölgynek: Megjött. Igen szívesen tettük. Máskor is örömmel szolgálunk. Szép soraiért nem tudunk érdemleg felelni; tartanunk kell tőle, nehogy az országos hírü önzetlen jellemek ezeket is önérdeknek czimezzék.

Báttaszékre, P. L. urhölgynek: Köszönet a szíves részvétért.

Csicserbe, O. N. A. Kedves sorai újabb bizonyítéka nemes honleányi szívének.

Csány, W. G. urhölgynek: Szép lélekben csak nemes érzelmek fakadnak.

Gyöngyös-pusztá, L. K.-nő urhölgynek: Nem az ezredik, de az első egyike Kegyed a lelkes hölgyek díszkoszorújában.

Baracs, H. Sz. V. urhölgynek: Ohajtását örömmel teljesítettük.

Losoncz, P. J.-nő urhölgynek. A név, és a nemes szív is egy.

Hánva, H. K.-nő urhölgynek: Köszönet.

Sz.-Mihály, D. I. urhölgynek: bár viszonzhatnók szíves készségét.

Csertő, L. M. urhölgynek: A jó szándék fél áldás.

B. Gyarmath, O. T. urhölgynek: Büszkeségre nincs okom, de boldogságomat igen is abban találok, hogy a nemes lelkek félre nem értik szándékomat. A köznapi lélek persze, nem tud odáig fölemelkedni. Hogy is mondja azt Petőfi „Es mi lesz az ég könnyéből? Sár!

Szerkesztői nyílt levelek.

Malvinának, Ezer testvéri üdvözet. Igen, szép.

K. Sz.-Miklós, P. I. urhölgynek. Igen kedves.

„A magyar családanya“ csinos; köszönet.

D...y Béla küldeményét köszönettel vettük.

Csukási Józsefnek. Igen szép; csak azon egy kérésünk van, minél többet küldjön ilyent.

P. N. urhölgynek, A sakkrejtveny igen szép, csak attól tartunk, hogy kevesen fogják megfejteni. Magunkról ítélve, nem igen tartjuk a sakkot női mulatságnak; játéknak komoly, komoly foglalkozásnak: játék, mint az egyszeri bölcs mondá.

Csány, W. G. urhölgynek. Ezer köszönet. Igen elmés összeállítás.

Szilás Balhás, K. A. urhölgynek. Hogy is van az a közmondás: a sze — llem kiüti magát minden zsá — nerből.

Apátfalva, Sz. I. urhölgynek. Nagyon kedvesek.

Győr, B. G. urhölgynek. Fogadja legszívesebb üdvözetünket. Ilyen nemes szívtől csak jót várhatni.

Pest, R. B. Szép, könnyen folyó nyelv, de még nem eléggé tartalmas; gyakorlat és tanulmány ezt is meghozzák.

Arad, R. E. urhölgynek. Köszönet az elmés figyelmeztetésért; de máskor nem tesszük ám olyan könnyüvé a munkát.

„A szerelem mindenható“. Szép sima nyelv, könnyed eleven színezés; de az alakok nem eléggé jellegzetek, és a fejlemény nem eléggé élethü. Egy év alatt nem igen változhatik meg az ember annyira, hogy legjobb barátja sem ismerhet reá. Átalában az a Sándor „bizonytalan jellem“, és Irma nem kevésbé az. De azért a tehetség félreismerhetlen e műben.

Locz Armin Pesten,

szukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mán-
goló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan
eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — asztallal . 28 frt.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

czimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, színes borítékkal, arcz-
s divatképekkel, szabás- és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb
melléletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajz-
melléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, heten-
kint két szer fog az megjelenni; ha csak 1500-ra növekedik is
a lap pártolónak száma, már akkor is **egy egy történelmi
képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig
az eddigi pártolást tekintve, bizton reménylhető.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel vagy helyben ház-
hoz küldve egész évre **12 frt.**, félévre **6 frt.**, évnegyedre **3 frt.**

A melléletekért és rendkívüli illetményekért semmi különdíj
nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók.

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles
könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 diszes körajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és
40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, póstán bérmentve
11 ftal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvé-
telével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kö-
tet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyá-
nyi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Já-
nosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel.
Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy
István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károly
tól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Ká-
rolytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv
képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel,
ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Február 9-kén.

6-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Megszakítom az ígért arczképek sorozatát, hogy egy édes kötelességet rójak le irodalmunk iránt és egy váratlan meglepetést szerezzek kedves olvasóinknak.

Olyan férfi képét hozza mai számunk, kinek nevét az egész ország tisztelve ismeri, de kinek vonásait vajmi kevesen látták, bár ezren, sőt tán milliók régóta képen birni ohajtották; olyan férfi arczképét, a kinél kevesen tettek többet a



Pákh Albert.

művelődés terjesztésére e hazában, a kinek tehetsége olyan nagy, mint a milyen aranytiszta és gyémántszilárd a jelleme, és a kinek csak igénytelensége nagyobb érdemeinél.

Csak is ez igénytelenség oka, hogy e jeles férfi arczképét a haza még nem ismeri; ő, ki nyolcz év óta annyi jeles férfit mutatott be a világnak, magáról mindig elfeledkezett; hányan nem kér-

ték, unszolták, örvendeztesse meg őket, adja ki arczképét. mind hiába, nem engedte kinyomatni; más embertől tán különcködésnek is magyarázható e vonakodás, de a ki e férfit közelebbről ismeri, az tudja, hogy az csak a mai nap legritkább nemes tulajdonság: igénytelenségből származik: mert bármennyit tett és használt is a jó ügyeknek, nem bírja felfogni, hogy lehet ez neki érdemül felróni. mikor az nem egyéb szent kötelességnél!

És ezen jellemvonás tündököl keresztül e férfi egész irodalmi működésén: önmaga iránti tulszigor és önzetlen munkavágy.

Ez fejtí meg azon sokak előtt megfoghatatlan talányt: miért nem jelent meg évek óta de még csak egyetlen egy czikk sem e jeles tehetség aláírásával?

Mert hogy Pákh Albert nem csak irodalmunk legműveltebb, de egyszersmind legtehetségesebb bajnokai közé tartozik, azt csak azok tagadhatják, a kik e férfi önálló műveit nem ismerik: igaz, kevesek ezek, de kitűnők; már első föllépése az irodalomban általános figyelmet gerjesztett; csak két humoreszk jelent meg tőle az „Eletképek“-ben, és legott első rendű tehetségnek lön elismerve; és jegyezzük meg jól, ez akkor történt, midőn még a nyegle kontárok és tudatlan pasquille-firkászoknak

lehetlen volt az irodalom szentelt berkeiben rakoncátlanokdni; midőn még egy Vörösmarty és Bajza. és később egy Erdélyi János, Petőfi és Jókai: ihletett szeretettel örködték a költői dicsőség felett: akkor csak valódi, igazolt tehetségnek volt szabad az ország közönsége előtt költőnek, írónak nevezni magát, akkor, miután az ország értelmisége már olyannak meg- és elismerte; és azon időben Pákh Albert a legtekintélyesebb lap: a „Pesti hírlap“ egyik főmunkatársává lön megválasztva, és szikrázó szelleme, eleven humora és erőteljes nyelvezete csakhamar a legkedveltebb rovatok sorába emelte azt, melyet ő e lapban vezetett!

És mind e fényes tehetségek meddő tétkéségben vesztegelnének tizenkét év óta? Oh nem: sokat, sokat dolgozott e férfi ez idő alatt, csak hogy egyik dolgozata alá sem tette nevét; szerénységből és tulszigorból: az a fordulata az időnek, mely e hazában Jókaink szerint: egy egész nemzet fiatalágát egy év alatt érett férfiakká változtatta át, az az idő e különben is komoly irányu ifjura sem tévesztette el megrendítő hatását: ha addig is szigorú volt önmaga iránt, azóta még inkább lön azzá; ha azelőtt is keveset törődött a hű dicsőséggel, azóta épen közönyös lön iránta; dolgozott, mert a munka: szükséggé vált

D A L O K.

TOLNAY LAJOSTÓL.

III.

Hegyek között, bokrok alján
Járok én egy kis gyermekkel:
Mint méhecske szokott járni
Édes mézes virágnedvvel.

Száll előttünk a boldogság
Selyem pántlikára kötve —
Kis angyalom keze fogta,
Pántlikára az kötötte.

Kis angyalom nem érzed-e,
Hogy megragad könnyű szárnya?
Vigyázz — megállj — Jaj hová vitt?
Belopott a mennyországba.

IV.

Alkonyodik, sűrűdik a felhő — —
Innen onnan már a hold is feljő.
Amott ballag a fáradt nap lefelé.
A munkás nép takarodik befelé.

Csak bánulok, csak nézek merően,
Oly jó itt a harmatos mezőben.
Szép virágos lány selyem a pázsitja,
Tarka virág ékesíti, borítja.

Illatártól mámoros a lélek —
Kék virágra rálépni ugy félek,
Hogy rám néznek — majd azt hiszem, gondolom,
Azok a te kék szemeid, angyalom.

V.

Szelidséget sugárzó kék szemek,
Ha tudnák, hogy mily sebet ejtenek:
Boldogságtól mosolygó ajakak,
Ha tudnák, hogy be megraboltanak.

Szeretettől reszkető kis kezek,
Mily halálos lány érintésetek:
Ti örömet beszélő szép szavak,
Rezgéstekre a szív majd megszakad.

Ha megtudnátok is ti kék szemek:
Csak mészétek, vágjátok a sebet;
Ha megtudnátok is ti ajakak:
Raboljátok, hiszen nektek szabad.

Halálos szúrású ejtő kis kezek,
Nem átkozlak, csak áldlak titeket;
Ti örömet beszélő szép szavak,
Ne féljétek, ha szívem megszakad.

Csalambelkü vidor kis gyermekem,
Csak üzd, csak üzd játékodat velem —
Ha meg kéne is halmom így talán:
Azt hinném, az egész játék csupán.



lelkének, dolgozott, hogy a hazának szolgáljon: egyetlen jutalma volt: a nemes öntudat, egyebet ő nem keresett, és egyebet el sem is fogadott.

E nemes irányu törekvés világítja meg e férfi minden működését az utolsó tíz esztendő alatt: hatni a közre, felkölteni a megzsibbadt lelkeket, tette, nemes versenyre buzdítani az életunt tehetségeket, volt e férfi jelszava, és e tekintetben olyan nagy, megbecsülhetetlen nagy szolgálatot tett a hazának, hogy csak kevés férfit lehetne méltán melléje sorolni.

Nézzük csak végig a „Vasárnapi Ujság”-ot, melynek Pákh Albert teremtője és nyolcz éven át vezetője, és fogalmunk lesz azon roppant befolyásról, melyet e férfi a hazai művelődésre, e nemzet anyagi és szellemi fejlődésére gyakorolt. Ezer meg ezer lelket vezetett ő be az értelmiség soraiba; ezer meg ezer ember, a kiknek addig tán eszökbe sem jutott: könyvet venni kezökbe, ő általa tanulta meg, hogy az olvasás milyen hasznos, milyen mulattató, milyen szivedző; ő általa tanult gondolkodni, érezni, elmélkedni a maga és a világ sorja felett: ő általa tanulta meg még forróbban szeretni azt, a mit a magyar ember már születésénél fogva úgy szeret, — ő általa tanult meg ezer meg ezer magyar szív örömmel áldozni, örömmel tűrni, százszor csalódní és újra reményleni!

Kinek nem volt még örömhír hozója, búbánat eloszlatója, nemes, jóra lelkesítője a „Vasárnapi Ujság”? és ezt mind Pákh Albertnek köszönhetjük! Hány százezer forint

nem gyűlt már egybe e kitünő lap útján nemes, emberbaráti, jótékony hazai czélokra? és ezt mind Pákh Albertnek köszönhetjük! A kézművesi műszavaktól kezdve Petőfi életrajzi adatainak összegyűjtéseig hány közhasznú, nemes, szép és nagy eszme lön a „Vasárnapi Ujság” által megpendítve és megvalósítva? És ezt mind Pákh Albertnek köszönhetjük!

Mert tán azt mondjátok: ő csak szerkesztője a „Vasárnapi Ujság”-nak; de én meg azt mondom: épen azért lett a „Vasárnapi Ujság” azzá, a mivé lön: az egész ország által szeretve tisztelt és egész Európa előtt becsületben álló hírlappá, mert Pákh Albert a szerkesztője. „Az ur lelke nyilatkozik minden fűszálban”, mondja az irás és épen azt mondhatni a lapszerkesztőkről is, és mivé lett a „Vasárnapi Ujság” Pákh Albert kezében! Innen az az országos szeretet e lap iránt és az az országos tisztelet Pákh Albert iránt.

E rövid rajz kiegészítéseül még csak azon jellemző körülményt említem föl, hogy az újabb hazai irodalom legfényesebb két lángelméje: Petőfi és Jókai már első ifjúságukban egész életre szóló barátságban szövetkezett Pákh Alberttel. „Mondd meg nekem, kik barátid, és megmondom, mi vagy.”

Én pedig szerencsémnek tartom, hogy e jeles férfi arcvonásait én mutathattam be először a nagy közönségnek.

Emilia.

A honvágy.

Rege, öreg gyermekek számára.

Gróf Batthyányi Juliától.

Hazánknak egyik felső vidéki igen szép kastélyában június hó elején egy szép este Fenyéry gróf családja s a ház barátai voltak összegyűlve; beszélgettek, nevetgéltek s általában jól látszottak mulatni.

— Ime — szól a grófnő, egy szép, fiatal hölgy és a kastély úrnője, — már tíz óra és a báró még sem érkezett meg! A gyorsvonat eddig nem késhetett: úgy látszik, le kell mára mondanunk arról, hogy őt körünkben láthassuk.

E pillanatban, kocsizörgés lön hallható, mely nagy zajjal érkezett a kastély udvarába.

— Ime a báró! — kiáltának fel mindnyájan. A gróf elhagyta a termet s barátját ment elfogadni; azután rögtön visszatért ismét.

— Igen, ő az — szól a terembe lépve — a jó Dasmont; mindig a régi; még mindig úgy iparkodik magát kedvessé tenni; nem bírhattam reá, hogy mielőtt átöltözött volna, a nők előtt megjelenjen.

Félórával később a báró megjelent; valódi örömmel fogadá őt az egész társaság.

Dasmont báró igen szép férfi volt, mintegy harmincz — harminczkét éves; születésére nézve francia, de már sok év óta Olaszországban volt letelepedve; a Como tó partján, és szenvedélyes fűvész lévén, úgy szólván, csak növényei között élt, melyeket a világ minden tájkáiról nagyszerűen szép kert-

jében maga köré gyűjtött. Mintegy élő lényeknek tekinté azokat, hűségesen ápolá őket és azt is állítá, hogy egész regényeket olvas ki költői létezésükből. Egész életét rózsák, jasmínok, déliák, hierotropok és a föld minden virágainak szentelé.

— Ah, mennyire örülünk kedves báró, itt láthatni önt Magyarországon! Remélem, hosszabb időt fog itt tölteni? — üdvözlé őt a grófnő.

— Fájdalom, nem, asszonyom; három nap mulva távoznom kell ismét.

— Hogyan?

— Kell, asszonyom. Egy növényküldeményt várok egyenesen Chinából, s személyesen kell jelen lennem felbontásánál.

— Jól tudom, édes báró, hogy a mint az ön virágai szót emelnek, nekem el kell hallgatnom, de meg fogom boszulni magamat önön és főkép virágain; holnap reggel két oly rózsafát mutatok önnek, melyekhez foghatót nem ismerek.

— S mely országból valók?

— Hát szerény Magyarországból.

— Igazán? Valóban igen érdekes, a mit kegyed itt nekem mond! Miért nincs már itt az a holnap!

— Lám lám — szól a grófnő nevetve, — a mi társaságunknál is többre becsüli a különös virágokét.

— A magyar virágokét, grófnő! Magyar rózsákról szóltam! Hagyjuk a grófnőt és barátját, a bárót enyelegni egymással s forduljunk egyet a kertben.

A park nagyszerű; és milyen éj! valóságos bűn volna ez időt a szobában tölteni. A hold ezüst világával ömlesztí el az egész tájat, s a domb alatt kigyózdzó patak, valóságos gyémántszalagnak látszik. A kert háttérében egyenesen fölmeredő kékes színű hegyláncz látható, melyet Diána fénye titokszerű

ködbe burkol. A sok virágcsoport, melyek gazdagon és minden irányban el vannak helyezve, oly kellemes és az idegekre jó hatása illattal töltik el a léget, hogy az ember önkénytelenül tündérek világában képzelet magát...

De mit hallok? Valóban, lehetséges-e ez? Ha nem álmodom, úgy meg vagyok tébolyodva! Tehát igaza lenne a bárónak? Igaz lenne, hogy a virágok éjjel megszólalnak? Ők is bírnak-e a mienkhez hasonló léttel, mely tele van regényes eseményekkel s költői ábrándokkal?

Kövess engem szives olvasó, s együtt, de halkkal közeljünk ezen rózsacsoporthoz, melyben kettő van figyelemre méltóbb a többinél, s társaitól finom porcelláncserép által megkülönböztetve.

A két rózsafa e gyikén olyan eleven színű piros és szép virágok vannak, hogy soha szebb rózsát még nem láttunk; ez „Etincelle marquise” névre van keresztelve, míg szomszédját, a másik rózsafát, melynek feltűnőleg szép fehér virágai vannak, hideg s majdnem merev külseje miatt márványlovag névvel tisztelték meg.

— Lelkemnek lovagja, — szól a marquise szenvedélyes hangon, mily édes az, midőn az est elérkezik és az irigy világ becsukja bíráló szemét, midőn ekkor barátunk, a Zephir eljő és jóindulattal segítvén, karjaid közé hajt engem kebledre, melyen egy tikkasztó nap fáradalmai után oly boldogan megpihenhetek.

— Imádott marquise, kedves Etincelle, mily boldoggá tesz szerelmem, mennyire áldalak szerelmedért!

— Szerelmünk nélkül nem élhetnénk; nélküle meg kelene halnunk.

— És mily boldogok vagyunk mi, hogy ismerjük, szeretjük egymást s a jó Isten kegyéből, örökre így egymás mellé vagyunk helyezve.

— Ki tudja! Ne magasztaljuk nagyon a sorsot, mert az gyakran igen kegyetlen, s oly fordulatot vesz, melyet épen nem vártunk. Istenem! ha el akarnának választani bennünket!

— Hagyd el édes Etincelle! minek magadat szüntelen képzelt bajokkal gyötreni! Im, már is könny rezeg szemedben s szerencsétlennek érzed magad a nélkül, hogy okát tudnád. Nincs-e idő a kétségbeesésre akkor is, midőn már a sors megszabtott?

— Oh te, örökös okoskodásod és jéghideg nyugalommal te sokkal boldogabb vagy! De az én természetem nem ily érzéketlen; az én szerelmem nagyobb a tiednél. A hol csak az ész uralkodik a szerelmen, ott ez nagy nem lehet. Helyesen neveztek el: márványlovagnak!

— Hagyd el szép Etincelle, im már felindultál! Ha a márványlovag elnevezés reám illik, az Etincelle név még jobban egyezik meg szeretett kedvesem tulajdonaival.

— Hagyj nekem békét; nem vagyok, nem akarok többé kedvesed lenni.

— Etincelle! — szól a lovag, mély szemrehányás hangján.

Ebből láthatja a szives olvasó, hogy a virágok szerelme sokban hasonlít az emberekéhez.

De azon szemrehányó hang, melyen a lovag szép barátnője nevét kimondá, ennek szive mélyébe hatott; mire ez egy tekintetet vetett reá s látván szomorúságát, mindent feledve, nyakába omlott és gyengéd, szenvedélyes csókokkal borítá el.

E pillanatban lábaik mellől egy hang szólalt meg, egy folyondáré, mely őket változatlan barátsággal szereté; s most megfedd bohóságaiért, s örült, hogy újra egyesülve láthatja.

Tehát bírnak-e a virágok lélekkel? — kérheti valaki — tehát ők is élnek, szeretik vagy gyűlölik egymást, mint az emberek? — Én nem tudom, mit felelnek e kérdésre a bölcsé-

szet komoly emberei; de engedjék nekem azt a hitet, hogy a virágoknak is van benső életük, éreznek és szeretnek, buslakodnak és örülnek, szenvednek és meghalnak, mint minden teremtes a világon.

Oh hányszor néztem a természet e bűbájós gyermekeit, a kik a növények közt körülbelül olyan polczon állnak, mint a járó teremtesek közt a nő; hányszor nem néztem őket, és — megengedem, hogy csak nekem tetszett úgy, — de nekem valóban úgy tetszett, mintha belső léttel bíró lények volnának. Láttam őket örülni és busolni, láttam őket enyelegni és susogni, majd egy dévaj szellővel, majd maguk között, és nem ritkán megértettem halk susogásukat.

Ilyen volt ama két rózsabokor is, melyeknek történetét im elbeszélem.

Valóban egész órák hosszáig elfeledkeztem magamról, három uj ismerősünk kedves beszélgetésére hallgatva. Sokáig, sokáig hallgattam beszélgetéseket; és miről beszélgethettek ők másról, mint arról: mi végtelenül szeretik ők egymást, és mi boldogok ők e szerelem által! Egyik a másik szépségét dicsérte, egyik a másik bűbáját magasztalta.

Végre vígan csapkodva szárnyaival, az éji pillangó közeledék barátainkhoz.

Előre kell bocsátanom, hogy az éji pillangó régi ellensége volt ifju szerelmeseinknek. Halálos gyűlöletet esküdött nekik és föladatul tűzteki magának, a lehető legtöbb roszt tenni nekik. Etincelle marquise-ért azért gyűlölt, emert ez szerelmét visszautasítva, szivét teljesen a márványlovagnak adta, a márványlovagot pedig azért, mert ez oly szépség és jellemel bírt, mely őt mindenkiel megkedvelteté.

Lássuk most, mint viszi ki a tervét.

— Látjátok ott az éji pillangót, — szól a folyondár barátaihoz, — egyenesen a nagy terem felől repül, ott talán beszélgetést hallott, s azt jő nekünk elmondani.

— Istenem, mennyire untat ő engem! — viszonzá a marquise, — mi gondunk nekünk arra, mit beszélnek azok, kiknek tétlensége már magától is elég izetlen, nem hogy még fecsegéseiket is hallani kívánjuk!

— Kedves kis Etincelle, — szól közbe a lovag, — ne búsítsd magadat; oly rosszul fogjuk őt fogadni, hogy csakhamar tovább megy.

— De nézd csak — felelt a folyondár, — mint siet felénk! Arczáról ítélve, mintha valamely kellemetlen hirt hozna nekünk.

E szavakra a marquise erősebben simult lovagja keblére.

— Rosz ujság! — szól megijedve — Hallod barátom, roszt ujság; reszketek!

— Gyermekek! — viszonzá a lovag; — de kedves barátom folyondár, miért beszélsz ily alaptalan dolgokat, mikor a marquise nyugtalan természetét ismered.

— Végre valami bajt okozatok nektek — mormogá az éji pillangó, körülöttük repkedve — neked marquise, ki a helyett hogy elfogadtad volna szerelmemet, egész szivedet a márványlovagnak adtad, kinek még természetes esze sincs. Lehet-e lélek és szellem nélküli szobrot szeretni? Ünnepe lesz számomra, ha mérges tövist szűrhatok ezen annyira boldog vetélytárs szivébe, ki azt látszik hinni, hogy őt egy szerencsétlenség sem érheti.

Etincelle marquise teljes szerelmével csüggvén a lovagon, mitem adott azon szerelemre, melyet a pillangó vallott neki; sőt ösztönszerűleg megveté ezt, mert áskálódó természete iránt ellenszenvet érzett. Midőn egykor barátja, a folyondár értesíté a marquise-ért az éji pillangó iránta érzett szenvedélyéről, ezt még inkább kezdé gyűlölni s oly hidegséggel bánt vele, hogy ez mélyen sérté a nemes gavallér hiuságát.

E pillanatban barátaink ellensége s következként a mienk is, már mellettök volt, és pillangói jogával élve, szive hölgyének egyik ágára leszállt, ki is megharagudván, csakhamar egyik legélesebb tövisével ő vérig megszurá, mire a megvetett szerelmes borzasztó torzképet vágott, miáltal pedig sem szebb, sem érdekesebb nem lett és még csak annál jobban megharagudott.

— Tudjátok-e — szolt, — mit hallék épen most a teremben ?

— Nem — viszonzá a marquisnő, fejét elfordítva. — Ez mitsem érdekel bennünket. Mondd el ujságodat inkább dahlia aszszonyságnak, ki téged nagyon látszik szeretni.

— Köszönöm a tanácsot, szép hölgy, de ez egyszer nem fogom követni, mert a mit most el akarok mondani, iteket és folyondár barátotokat érdekl.

Ez utolsó szavak oly baljóslatu hangon voltak kiejtve, hogy a marquisnő szorulni érzé szívet, a nélkül hogy számot adhatna magának, miért szenved oly kegyetlen elősejtelelem súlya alatt.

A pillangó pedig letelepedve, így kezdé elbeszélését:

— Ma este bizonyos Dasmont báró érkezett a kastélyba; kedves és igen szeretetreméltó ember; sőt azt hiszem, szép úrnők nagyon is imádja őt; különben, ha tetszik is neki, ahoz nekem semmi közöm.

— Az bennünket mitsem érdekel, — szolt a piros rózsza, oly hangon, mely a legélénkebb türelmetlenséget áruhá el.

— Bájós marquisnő, nem is erre akarom én figyelmeteket felhívni. A báró, kiről most szoltam, szenvedélyes és igen tanult fűvész s a társalgás is csupán kertünk régi és új növényei körül forgott. Magától értetődik, hogy a grófnő csakhamar rólatok szolt a bárónak, szép marquisnő, rettentően feldicsérvén téged és elsorolván minden bámaid és kellemeidet.

A marquisnő, ki már jó ideje türelmetlenkedett, mohón ragadta meg az alkalmat, midőn egy gyöngé szellő érte, hogy hátat fordítson az éji pillangónak; de ez, kinek nem volt természetében, bátorságát elveszteni, elhagyta helyét s tovább repülve, szemben telepedett le a marquisnővel.

— Hallgasd csak asszonyom, elbeszélésem végét — szolt hozzá. — Téged nagyon feldicsértek s magától értetődik, hogy utánad a lovagot is. Felemlitek ritka szépségét, magasztos tulajdonait, deli alakját, egy szóval még talán több dicsérreltel is halmozták el, mint téged, nemes hölgy.

A marquisnő boszankodása némileg elmult megvetett imádója iránt, midőn ez oly hízegőleg beszélt imádottjáról.

— A báró — folytatá elbeszélését a pillangó — kíváncsivá lett azon leírásra, melyet rólatok hallott, kérdezősködött tehát hazátokról, azt hitte, legalább is Sirasból származtok, s mily nagy lön bámulata, meglepetése, midőn megtudta, hogy ti ezen ország gyermekei vagytok! „Mily büszke lennék“, kiáltá fel, „ha parkomban, a Como regényes partján, ily szép virágokat növelhetnék, s műértő látogatóim kérdésére, hogy hovávalók, azt felelhetném: magyarországiak!“ A grófnő, ki a mint tudjátok — tüzelkü honleány, büszkének érzé magát. „Jól van báró — felelé, tehát én önnek ajándékozom e rózsákat.“

— Hogyan? — kiálták fel egyszerre a marquisnő és a lovag, — el akarnak szakasztani szülőföldünköt, azon nap alól, melyet annyira kedvelünk, a hazai légtől, mely nélkül el kell vesznünk? Oh ez lehetlen!

A folyondárnak is reszketett a szive ennek hallatára! nem hihette, hogy így elválaszthassák barátaitól.

Az éji pillangó pedig gyönyörrel élvezte művét és édeskés, álnok hangon tevé hozzá:

— Ez bizony nagyon szomorú dolog, de ki tehet róla! A sors gyakran igen kemény, és bármily keserves legyen is,

alá kell magunkat vetnünk végzetének. Különben még nem mondtam el mindent.

— Mit! még valami? — kiáltá fel a marquisnő, kedvese keblére menekülve, kinek szive erősen dobogott, ámbár arcza elég nyugodtnak látszott.

— „Hogyan?“ — viszonzá a báró, urnőknek gyöngéden megcsókolván kezét — „köszönet szép tündér, de nem is számíthatok ily ajándéokra, önnek büszkének kell lennie arra, hogy ily szép gyermekeket nevelt.“ — „Épen azért akarom őket más országoknak is bemutatni; az önző szeretet nem is szeretet.“ „Elfogadom, viszonzá a báró, de egy feltétel alatt.“ S ez? kérdé a grófnő. „Hogy osztozzunk meg rajtok, ön megtartja az egyik rózsafát, én magammal viszem a másikat.“

Az éji pillangónak ezen lassan kiejtett szavaira a marquisnő eszméletlenül rogyott kedvese karjaiba. A lovag pedig, daczára fehérségének, elhalaványult és szinte legörnyedett a fájdalom súlya alatt.

— Elválni! — kiáltá fel, — elválni! Hiszen ez annyi, mint bennünket rögtön megölni, mert ő nem élhet nélkülem, sem én nélküle. Lelkeink egymásnak vannak teremtve.

— S mi volt erre a grófnő felelete? — kérdé a folyondár.

— Azt már nem hallottam, a báró szavai után ide repültem, veletek e szomorú ujságot tudatni.

És a pillangó nem hazudott; tökéletesen eszét veszté azon reményre, hogy talán a lovag idegen földre fog átszálltatni s azután a marquisnő egyedül maradván, elébb sirni, busulni fog kedvese után, aztán meg fog vigasztalódni, s azután — talán ő lesz a szerencsés vigasztaló.

Miután tehát a bűt és kétségbeesést ekként szerencsétlen fiatal rózsafáink szívébe szivárogtatá, álnok részvétell néhány vigasztaló szót intézett még hozzájuk, azután szárnycsattogtatva repült tovább, egyedül hagyván a két szerencsétlent keserű fájdalomakkal.

Kegyetlen, borzasztó éj következett most a két rózsafára nézve; szivök félelem és remény közt vergődött, melyeket hű barátjuk: a folyondár osztott meg velök, de azért meg nem töré a csendet, tudván, hogy vannak sebei a szivnek, melyek be nem hegeszülhetők soha, hogy hasonló körülmények közt a beszéd gyakran csak növeli a bajt, mert minden szó a boldogtalanság egy-egy új oldalát mutatja meg a szerencsétlennek, mely addig rejtve volt előtte.

— Mit? minket elválasztani! — kiáltának fel több ízben szoros ölelések közt — el akarnak ragadni egymástól! És sokkal gyengébbek vagyunk, mintsem ellent állhatnánk e lelketlen emberek kegyetlenségének, kik megrepesztik szivünket és még azt állítják, hogy ezt irántunk szeretetből teszik! Azt mondják, boldogságunkat akarják növelni, s könyörületlenül marcangolják szét lelkünket, s a távollét által siettetik vesztünket, mert elválva élni, ránk nézve egy a halállal.

Itt könyeik fojták el szavaikat; kerestek vigaszt csókjaikban, de azok által csak még több keserűséggel teltek el.

— Nem lenne már az is elég gyötrelmes — folytaták később — idegen országban élni, örökre eltávolítva imádott hazánktól! és ehez még a válás kinjai! Ez sok, nagyon sok!

Igy telt el az éj; hajnal felé mégis nyugodtabbak lettek egy kevéssé, a reggeli harmat minden növényt újra feléleszte, az éji légnyomasztó behatása után; miként meg annyi ragyogó gyémánt, ugy tündöklött az ezer meg ezer harmatcsep minden levelen, minden szirmocskán; vagy tán a két szerető rózsafa könyei voltak, a mik más nap reggel rajtuk ugy csillogtak! —

Es valjon mig ezek sirtak, nevetett-e az éji pillangó?
Szemét sem hunyta le egész éjjel, annyira iparkodott,
megtudni a beszélgetés eredményét; reszketett azon gondolat

ra, hogy tán jókor talált örvendeni és a báró a lovaggal
együtt a marquisnőt is magával vihetné.

(Vége köv.)

Bölcsőtől a sírig.

PALMIRÁTÓL.

I.

Reng a bölcső dajkakéztől,
Benne kis lány aluszik;
Nem zavarja, nem kinozza
Semmi, édes álmait.

Halk sohajtás lebben olykor
Két kicsinyke ajkáról, — —
Ki tudja, hogy mi van abban?
Ki tudja, hogy kihez szól?

Néma gyermek felmosolyog,
Megrezdíti ajkait,
S rálehel édes anyja
Epekedő csókjait.

II.

Bölcső helyett hó karok közt
Álmodik a szép leány,
Örömfelhők tündökölnek
Márványfehér homlokán.

És beszédre nyílik ajka,
Örömtelve, édesen:
,Szeretsz tehát, szeretsz, szeretsz
Én kedvesem, édesem?'

És kedvese — a kis lánynak —
Csókjával válaszol:
,„Enyém leszesz!“ — — ,Tied, tied!'
— — Tudjátok, hogy kinek szól?

III.

A rózsának bimbója lett,
Ott pihen már kebelén;
Kivirult a parlag mező
A tavasznak reggelén.

Férje pedig azt sem tudja:
Kit öleljen legegység?
Azt-e, a ki boldogítja,
Vagy kicsinyded gyermekét?

. . . Reng a bölcső anyakéztől,
Benne kis lány aluszik.
Meg ne zavarod, édes anya,
A kicsinyke álmait.

IV.

Terítőnek tetejében
Halva van a jó anya.
Nem lesz többé csókjaitól
Forró: lánya ajaka.

— Benn a sírban aluszik már
Hosszu édes álmokat;
Hantja fölött a hű emlék
Koszorúkat fonogat.

Virul a sír leánykéztől,
— Benne szülő aluszik —
Meg ne zavarod, kis árvácska,
Édes anyád álmait!

Miklós orosz czárról

A néhány év előtt elhunyt Miklós czár vasszigora s hajthatlan jelleme általánosan ismeretes, de azt talán kevesen tudják, hogy tevékenysége oly óriási volt, mely emberi erőt felülhaladni látszott. A mindenüttjelenlét isteni tulajdon, de ha azal halandót emberi értelemben felruházhatunk, úgy az csak Miklós czár lehet. Nem volt egy intézet, egy hatóság Péterváron, melynek az ő vizsgálódó szemétől félnie ne kellett volna. Senkisémet volt ott biztos az ő szemétől. Voltak intézetek, melyeket egész éven át sem látogatott meg; de annak lehetősége, hogy a czár egyszer csak véletlenül betoppanhat, folytonos feszültségben tartá az embereket.

Miklós nem egyszer panaszkodott, hogy trónján egyedül áll, mert nincsenek becsületes segédei. De ez nem is csoda. Ahol közszellem nincs, ahol minden csak császári, és a császár felelősségére történik, ott a közügyek iránt mindenki közönyös. Mindent a czár maga volt kénytelen végezni s azért óriási munka nehezült mindig vállaira.

Egykor egy magas állásu orosz hivatalnok úgy nyilatkozott, hogy ha tüle az orosz statisztikából valamit kérdeznének, nem tudna feleletet adni, s az egész roppant birodalomban csakis egy embert ismer, a ki e kérdésre válaszolni tudna -- és ez Miklós czár, a kiben a kormányzás minden ága a legnagyobb részletekig központosul, s így minden adatot ismerhet.

A czár volt amaz óriási rugó, mely minden kereket mozgásba hozott. Neki az órát naponként föl kellett huznia és az államháztartást szakadatlanul kezelnie. Innen van, hogy csapatjai fölött naponkint szemlét tartott, s az államintézmények fölött soha meg nem szünő felügyeletet gyakorlott. Innen van, hogy egyfogatu szánkán vagy kis kocsin oly gyakran robogott végig Pétervár utcaiban, s majd egy majd más hivatalnokát, vagy magánzót is váratlanul meglepett. Innen van, hogy mindig éber szeme utközben is mindent, még a legesekélyebb dolgot is észrevette; nem kerülhetett ki figyelmét például az, ha a katonatiszt csákóját nem az elészabott módon tette fejére, vagy egy gombbal kevesebbet gombolt be; a kivel aztán a császár néha megtette azt a tréfát, hogy saját kocsiján vitte a főőrálomásra, vagy legalább személyesen adta ki a parancsot, az illető bezáratására.

E meglepetési rendszer Miklós czárnál végre tökéletes szokássá vált, úgy hogy azt még külföldre utaztában is alkalmazta, a midőn gyakran a mily váratlanul valahol megjelent, épen oly gyorsan el is tűnt ismét. Ilyen volt például stockholmi látogatása: hirtelen hajóra ült, átment Svédországba, s megölelé öreg király szomszédját, a ki inkább elhitte volna, hogy az ég fejére szakad, mintsem hogy az orosz czár meglátogatta. Azután két nap alatt ismét székvárosában volt. Épen ily váratlanul jelent meg Bécsben is, a hová Csehországból néhány óra alatt rándult le az uralkodó család látogatására.

Miklós czár sokoldalú tevékenysége valóban csodálatra

méltó. Ő Európában korának legmunkásabb fejedelme volt. Egy közönséges ember századrészét sem volna képes annak elvégezni, a mennyit Miklós czár egymaga véghezvitt.

Vasszervezettel, aczélakarattal és kimerithetlen erővel kellett birnia, hogy mindazon különböző igényeknek megfelelhessen, melyeknek elintézése az ő tevékenységére várakozott. Erről legtisztább fogalmat szerezhethünk, ha megfontoljuk értelmét XIV. Lajos ama híres mondatának: „L' état c' est moi,“ (Az állam én vagyok,) melyet Oroszország uralkodójára a szóteljes értelmében lehet alkalmazni.

Egy Oroszországban készült kimutatás szerint Miklós czár csupán uralkodása első 6½ évében nem kevesebb mint, 5073 törvény (ukázt, manifestumot, rendeletet) bocsátott ki. E szerint egy-egy napra majd három kibocsátvány esik, s köztük sok nagy terjedelemmel bír.

Miként az összes törvényhozás, úgy az összes kormányzási ügyek is az ő vállaira nehezültek. Ehhez természetesen nagyszámu segéd személyzetre: miniszterek, főkormányzók, kormányzók, udvartisztek, követek és ügynökök s megszámlálhatlan hivatalnokokra volt szüksége, a kik közvetlenül ő általának állomásaikra alkalmazva. E végből az alkalmazandó egyéneket igyekezett mindenekelőtt kiismerni. Gyakran szemelt ki fiatal embereket, a kiknek már előre valami fontos állomást szánt, s hogy őket arra képesekké tegye, előbb az iskolázásnak egy nemén kellett átesniök, a mi abból állt, hogy az ifjunak, a kit például miniszterségre szánt, az államszolgálat legelső fokán kellett hivataloskodását kezdenie, s fokokinti előléptetését a szerint nyerte, a mint magát többé kevésbé kitüntette. Ha képességével meg volt elégedve, a birodalomnak majd egyik, majd másik részébe küldé mint kormányzót vagy főkormányzót, hogy így az egész országot személyes tapasztalásai után kiismerje és szükségéit kitanulja. Ez meglevén, az illetőt a minisiteriumban alminiszterként alkalmazta, hol a szükséges képességet megszerezvén, csakhamar megnyeré miniszterre kinevezetését.

Ha gyermekei számára nevelőt keresett, nem tudakozott s nem kért tanácsot aziránt senkitől, hanem maga szemelt ki valakit környezetéből, s ezt sok időn át a legnagyobb figyelemmel kísérte, míg végre, ha megelégedését kiérdemelte, tudatta vele szándokát. Ilyenkor aztán megtörtént néha, hogy az illető egyén maga is elijedt a nem remélt kitüntetésén, s egész őszintességgel megvallá, hogy nem érez magában elegendő erőt a fontos állomás kellő betöltésére. De a czár, ha egyszer bizalmára érdemesnek találta, nem fogadta el szerény mentegőzését, hanem inkább így szólt hozzá: „En téged jobban ismerlek, tudom, hogy alkalmas vagy. Csak bizd reám magad.“

De nemcsak minisztereit s egyéb magas állású hivatalnokait, hanem hadserege legelső tiszteit is a czár személyesen nevezte ki és léptette elő. Azért nem egyszer hallani olyforma kérkedést, mintha az illető a czárral különösen bizalmas viszonyban állana.

A mint egyrésztől Miklós czár összes tiszteit s hivatalnokait, bizonyos tekintetben, hogy úgy mondjuk, maga oktatta és nevelte föl, s őket csaknem lépésről lépésre saját kezével vezette; úgy másrészt, ha már állomásaikon voltak, egy perczre sem szünt meg felettök ellenörködni. A hivatalos titkos rendőség mellett, mely a rendőrmíniszterium hatáskörébe tartozott, a czár maga is egy nemét vezette a titkos rendőri rendszernek, melynek ő maga volt feje és központja. Nemcsak hogy székvárosában szüntelen kémlelődvé járt s kelt, hogy lássa, ha a járdák tisztán tartatnak-e, az utcán járókelők szabály szerint vannak-e öltözve, nem ment-e föl valaki a fennálló tilalom ellenére a tengernagyi-toronyba, s nem alusznak-e az örök

állomásaikon? hanem gyakran rendkívüli küldötteket mensezett a birodalom minden részébe, hogy őt ez vagy amaz egyéniségről mint szemtanuk tudósítsák. A rendes és titkos rendőségeken kívül tartott még a czár rejtett magán- és kabinetrendőrséget, melyeknek kötelessége volt amazok fölött ellenörködni.

Minthogy a hadügy Miklós czárnak kedvence volt, nem csoda, ha miniszterei közt a hadügyérrel értekezett legtöbbször és legörömostebb. E tekintetben bámulatos éleslátást és gyakorlatosságot tanusított. Csaknem mindennap személyesen tartott szemléket kedvenc ezredei egy része fölött, s nagy szemléket is többször rendezett minden évben. A tengerészet is kedvenc tárgyai közé tartozott, s nem egyszer viharral és tengeri betegséggel daczolva szállt a tengerre, hogy saját szemével lássa, mily lábon áll hajóhada.

A vallásügy is a czár vállaira nehezült; minden egyes pópát ő maga nevezett ki, s így valamint minden ukázt, úgy minden bullát is maga nézett át és irt alá, a mi más országokban a pápa, zsinatok és consistoriumok dolga.

Mindezekon kívül a házi ügyeket is a czár maga vezette. Palotájában mindazt személyesen rendezte, a mi csak egy közönséges családfő körébe tartozik. Gyermekeit ő maga fenytette meg, midőn azt szükségesnek látta, s éjenként mint egy gondos anya, gyakran fölkelte ágyából, hogy még alvásuk fölött is örködjék. Fiait nem egyszer késő este látogatta meg, hogy személyesen meggyőződjék, ha a rendes időben lefeküdtek-e?

Ha mindezekhez hozzávesszük, hogy Miklós czár gyakran kötelességének tartá, néhány előkelő alattvalóját udvarias látogatással megtisztelni; hogy gyakran öreg beteg hölgyek lakása előtt hajtattott el, mintlétök fölül tudakozandó; hogy husvétkor még palotája örcitől is megkérdezé, mint érzik magukat s közölik egy pár tuczatot ősi szokás szerint megcsókolt; hogy kormányzási ügyei mellett a pusztá udvari szertartások mennyi idejét rablá el, s mennyi idegen követet kellett szüntelen elfogadnia; hogy gyakran a birodalom távol részeiből érkezett paraszt alattvalóit palotája termeiben körülvezeté; hogy a világ legtávolabb részeiben fölmerült eseményeket, az újságlapok híreit, vezércikkeit éber figyelemmel kísérte, sőt egyes cikkeket önmaga is elolvastott; az Europa, Ázsia és Afrika fejedelmei által követett politika felett gondosan örködött; hogy gyakran fényes udvari ünnepélyeket, tánczvigalmakat adott, melyekben a legfontosb szerep neki jutott, mint házigazdának, s melyekben ő is nagy buzgalommal tánczolt; álarozos bálokban rendszerint ő is dominót öltött magára s a mulatók közé vegyült; nagyjai tánczvigalmait, örömnünnepeit s a népünnepeket gyakran látogatta; -- ha, mondjuk, mindezeket megfontoljuk: csak akkor lesz fogalmunk azon óriási tetterőről, mely Miklós czárnak oly kitünő sajátja volt, s bámulva fogjuk kérdezni, mikép lehetséges az, hogy valaki harminc-éven át ily testet és lelket ölé életrendszerrel folytathattott!

Mikép lettem én agglegény.

Életkép levelekben.

Bernát Gáspártól.

Felhő Petinek Villám Miska.

Sáros-Patak; hamvazószerda 1830.

Pajtás! Megtörtént. Punctum. Beléptem a földi parabicsomda Szeremes vagyok, fülíg szerelmes. (Ne neves, mert megharagszom.) Derék ficzkó vagy, hü pajtás, vig cimborá,

... hanem a sohajtozó frátereket irgalmatlanul ki szoktad figurázni. Ne csóváld a fejed. Jól ismerlek. Azonban várom, sőt követelem tőled, hogy engem kimélni fogsz. Lásd én ezt megérdemlem. Kérdelek, hogy miért? Azért pajtás, mert egész lelkemmel szeretek, s e kedves titokkal téged tisztellek meg. Ugy-e hogy megajándékozol gyöngédségeddel? Köszönöm.

Miért nem jöttél el a farsang háromnapos ujhelyi bálokra? Szívesen vártunk. Mindenki érzé hiányodat. Hogy is ne? Hisz te valódi tüzről pattant kópé vagy. Először: oly könnyeden táncolsz, mint valamely ó-görög szilfid, a ki a tavaszi szellőt bizvást nevezhetné anyjával; másodsor: örök friss kedélyed tulszárnyalja még tán az ifju mokusét is; harmadsor ... Na de elég a jóból. Nem akarok hizelgő czímet nyerni, mert a finemnek ez a leghitványabb ordója.

Szóval mindnyájan éreztük hiányodat, kik e családiás bálban részt venni szerencsések lehettünk ... hölgyek, férfiak.. jól megértsd, a nők is ... (Vágj egy pukkedlit, ha nem nekem is, legalább tükrödnek.)

Hiányzottál. Egyetlen méltó bálörökösöd sem akadt. A waltzerek viharja nélküled nem zughatott; a lepkejellemű kottionnál sántikáltak a figuraváltozatok, ... aztán meg azon idő tájban solo-magyar se volt, melynek e vidéken te vagy a nagy mestere.

Több az annál, hogy tanuja se lehetél boldogságomnak ... barátod szívbéli boldogságának, melylyel őt a szerelem isten-nője e bálban megajándékozta.

Első szerelem! Mi vagy te? gráciák áldó csókja; ... szellemharmat, ... édesbusz szívbetegség ... hajnali álmok ragyogó délibábjá. Isten hozott. Részemre új világot hoztál.

Nem irhatok többet, pedig még jóformán mit sem írtam. Csordultig vagyok a kéjek legnemesbikével. Hozzá kell szárnyalnom ... az imádott eszményképhez. Isten veled!

U. i. Azt hiszem, hogy te, mint szívemhez nőtt gyermekbarátom, megbocsátod nekem azon ártatlan tréfát, hogy hozzád irandó leveleimben Patak vármegyei neveinket használhassam. Te mint jurista Felhő Peti névvel választatál szolgabíróvá. Én Villám Miska czim alatt panduroskodám ... persze papiroson.

Villám Miskának Felhő Peti.

Lápözön, april 1. 1830.

Pajtás Misi! Mondj a mit akarsz, de most e névre keresztellek. Miért? Hát azért, mert a magyar közmondás csak bohó Misi de hájast ismer*). Bolond Miskáról szó sincs, mióta Turtul óta a magyarok egymást ámitgatják. Aztán meg ma april elseje is van. Hires bolondító nap. Tiszteljük meg ősi szokásinkat. Hátha még azt is felemlítem, hogy te e melléknevet (öntudatlanul bár) de mindenesetre megérdemled.

Tudom, hogy e tételnél, legalább is földhöz csaptad levelemet. Azonban mielőtt szétszaggatnád azt, hallgass meg.

Hogy szerelmes vagy: tisztellek érte. Romlatlan szívnek csak becsületére válhatik a nemes szerelem. Hogy első szerelmed Csillag Irmához emelkedék. ... az ifju hölgyek ezen legbájosbjához ... ezt százszor köszönöm érte a szerelemhitegető Amor urficskának; ... hanem büszkeségre kérlek, korlátozd lángoló indulatodat. Légy férfiú. Sok tekintetben husz évvel is lehet az ember férfiú. Maradj te a báli-zománczos ámulat és idilli berkek szerelmi határpontjánál. Hállom, hogy házasodni akarsz. Az Istenért, vigyázz. Irmád általi viszonztszerelmem, bármily igényeket keltene is benned a Csillag-családdal

*) Felhő Peti uramat rendre kell utasítanom. Bohó Misi nemes copia. Bolond Miska csak tájszólásmód; hanem „Bolond Istók Debreczenben“ ez már magyar dolog.

való frigykötésre: gondold meg, hogy Csillagné derék magyar nő ugyan, hanem rendkívül nagyravágyó. Vagyon- és familiai mániában szenved, s e halhatlan gyengeségét társalmi téren is érezteti ... Hát még akkor, midőn egyetlen leánya boldogságáról lenne szó ... tudniillik az általa körvonalozott rangos boldogságról. Maradj te pajtás Plató apánk iskolájában. Himezd fel sohajtozó szerelmedet a bálók és virágos csevegések illúzióival. Tudhatod, hogy saját házában Csillagné az ur. Ott nincs appellata. Ne lépd át a mánor Rubikonát. Oly érzékeny szívnek, mint a tiéd: olviselhetlen volna a szegénység miatti megaláztatás. Vigyázz. Higgy nekem.

Kérdelek, hogy miért nem vettem részt az oly búbajos élvekkkel kínálkozó ujhelyi bálokban? Csak pár szóval válaszlok. Anyám beteg. Ha imádott hazánk és a soha ki nem pótolható édes anya szenved: lehet-e és illik-e akkor vigadni?

Aztán meg gazda is vagyok. Előregedett atyámnak segitgetek. Egy szóval sem időm sem becsületedem nem engedik a farsangolást. Ily nemes mentség, azt hiszem, hogy kibékítend mind a kettőnket. Isten veled. Sietnem kell. Beteg mamámnak én nyujtom az enyhítő házi orvosságot.

U. i. Leveleidet per Szigeth ezimezd, mert a sápozóni vidék úgy körül van jelenleg árvízzel mumiázva, hogy a rektor-tal tegnap is csónakon ostábláztam a kerti mulatóban.

Felhő Petinek Villám Miska.

Pusztakócs 1. jul. 1830.

Nagy proféta vagy, valódi him Cassándra. Nem hittem intő szavadnak, pedig hej beh igazat mondtál. Olvasd, a mi következik, és szánakozzál boldogtalan barátodon. Azonban ne vess inkább rajtam, semmint szánakoznál. A szánalom valami rémitő szörnyeteg. Még az árnyától is rettegek.

Szenvedély és bizalom engem is örvénybe sodort, mint sok más szerencsétlen társamat, kik mellözve a fontolgotó ész tanácsát, kizárólag a szív sugallatára hallgattak.

Bizva a viszonztszerelmem hatalmában, mely által Irmám boldogított; támaszkodva az öreg Csillag irántami rokonszenvére; és Csillagné mama nagyravágyását illemes magamvisellete és hizelgő jövőm által reményelve enyhültnek: egy természeti szépségekben gazdag estenden megkértem Irmám kezét. A válasz persze kosár lön, és pedig minden valahai kosarak kosara, körülfonva gúny és mellözésféle kigyófulánkokkal. Képzelheted, hogy az események világából mily prózai göröngyök közé bukhattam.

Lelkileg testileg fáradt és levert vagyok. Pusztai csendéletet használok üdítő balzsamul. Bizom a természet és foglalkozás gyógyhatalmában.

Isten veled. Vigasztalj meg pár soroddal.

Felhő Petinek Villám Miska.

Nagy-Várad, Jan. 1. 1831.

Juristai fátumom foemininum genusát úgy a hogy kiheverve, jelenleg Nagyváradon patvaristáskodom. Atyám az első viczispánynál helyezett el, hogy nagy világot látva, ur is tudjak lenni, ha kell, annak idején. Princzipálisom derék gavallér ember. Rokonom is levén, sok tekintetben meg vagyok különböztetve.

Egy pár igen igen szíves magyar háznépvel már meg is ismerkedtem. Privátbálozunk, koncertezünk sokat, de sokat. Most színészek is vannak itt. Az Apolló vendéglőben ütök fel a művészi sátorot. Még eddig kevés Apollót sejtettem köztük hanem a nők közt akad egy két meglehetősen gráciák is.

Temérdek itt a szebbnél szebb lány, Peti pajtás, hát még a menyecskevilág? Ah ez már valami tündérlátvány. Ha Irmámat (a ki ugyan már édes másé), oly könnyedén felejthetném: aligha lépre nem kerülnék itt; hanem tudod pajtás, hogy az emlékeket tisztelni kell . . a meddig lehet. Isten veled. Sietek. Öltözködnöm kell, még pedig salonmässig. Báró Pontyiekhoz vagyok instálva ebédre.

Villám Miskának Felhő Peti.

Sápözön, Jan. 20. 1831.

Persze hogy mint afféle elkényeztetett patvaristához illik, eddigelé még egy betű copiát sem irtál. Tudom és hallom. Kite-lik tőled az ily farsangi tréfa. Azonban nagy bőjtben majd kipótold. Tudsz te dolgozni is, ha kell. Ugy is illik ám az pajtás, ha az ember ur is tud lenni, urféle is, végre nem ur is. A min-a körülmény kívánja. A férfiból ki kell tenni mindennek.

Furcsa az élet. Te minden áron házasodni akartál és nem sikerült; nekem a nő élet eszem ágában sem volt, s ecce: megházasodtam. Ez ám az élet pajtás. a positiv birtok. Nőm valódi angyal . . hisz ismered a szobránzi fürdőből; a kicsi kis Völgyi Róza. Egyszerű kedves teremtés. Szives házi asszony. Majd meghal a vendégért, mintha beleszületett volna ebbe a tösgyökeres magyar állapotba. Hát még mily remek gazdasszony? A kanapén is meg tud ám ülni . . aztán meg a zongorához is oda illik.

Na de nem dicsérgetem őt oly nyakrafőre, majd megismered, ha az Isten hozzánk vezérel, hol mind a vidék, mind a sziv telve van vendégmarasztó léppel.

Isten veled. A kis feleség hivat. Aligha conferentiára nem invitál. Vajjon mi lehet?

U. i. Itt az a hír szárnyal, hogy valami szalma-özvegy primadonnába ismét az örülésig szerelmes vagy. Komolyabb szándékokról is fecsegnek a pletykalexikonok. Ird meg, hogy miben van ez a dolog. Nevetni lehet- e rajta, vagy sirni?.

Egy zenélő nagybácsi levelei.

Közi Bartalus István.

Harmadik levél.

Sarolta hugomnak egészséget; állandó szépséget; e sorokhoz béketürést.

(Vége.)

Azonban a divatos nevelésnek, s mindannak, mi erre esz-közül szolgál, engesztelhetlen ellensége vagyok; nem több az ilyen nevelés szülöttje, mint egy automat, melyben megbüntett az ég az atyák és anyák műveletlenségét; nincs nagyobb csapása egy nemzetnek, mint a mely rossz nevelésből ered.

De visszatérek most a zenére.

A zenének már e meghatározása is: „mulatság, időtöltés,“ tévutra viszi a közönséget, s mint mulatságot mellékesen és felületesen gyakorolja. Hanyag s legtöbb esetben avatlan tanítók annyira helyet adtak e ferde fogalmaknak, hogy ma már egy jó elvű, szilárd akaratu vagy kénytelen koldusrongyok alá rejtőzni, vagy felhagyni elveivel, s önmagát utálva, az ámitók közé szegődni.

Magad is jól tudod e régi közmondást: „költővé születni kell.“

Ez azon vaksetét rengeteg, melyben a közönség tébolyog, s zavaros eszméiből a legfurcsább fogalmakat alkotja, melyek hasonlítanak azon vadregényes táj leírásához, mit egy rövidlátó távcső s más segédeszközök segítségével nélkül akarván rajzolni, vagy saját fántásiájára szoritkozik, vagy orra hegyét rajzolja a papírra, mint a mely látkörének legtávolabbi pontján szokott állani. — Ha valaki zenét tanul (jegyezd meg kedvesem: a már érintett divatos szempontból), végre is minden tudománya egy sületlen csárdásban központosul, melylyel mindaddig gyilkolja polgártársai fülét, míg maga is átlátja annak hiábavalóságát: így szokta mentetetni magát: „nem lehet mindenki művész; mert arra születni kell.“ Tehát ha valaki nem örökölte Arany szellemét, nem tanulhatja- e meg az írás és olvasás mesterségét? Ha valaki nem olyan éles elméjű mint egy Mozárt, képtelen-e megtanulni a hangjegyek helyes értését?

Hasonlítsd össze a közéletet a tudományokkal, az olvasó közönséget a tudósokkal, kik ezek számára irnak. A közönségben fogsz találni olyan tehetségeket, kik végre magok is írókká és tudósokká lesznek, olyanokat kik beérik a szellemdus munkák olvasásával, olyanokat, kik Shakespearet nem szívelik, de Bucsánszki könyvtárát egekig emelik. Kétségtelen, hogy ezek nek mindenike abc-vel kezdett tanulni, s addig folytonosan abc-t tanult, míg az olvasásra eléggé megerősödött sat. sat.

E párhuzamnak kell állani a zeneművész és műkedvelő közönség közt. Es ha írni, olvasni mindenki megtanulhat, kinek keze és szeme van, bizony mondom: a zene abc-je sem több ennél, s kevés kivétellel mindenkit annyira lehet vinni, hogy szellemi kifejlődéséhez képest Beethovent, Mozártot, Haydnt tanulmányozza, vagy ha ezekre nem bir elég érzékkel, salonzenében, tánczenében gyönyörködjék, szóval: hogy a hangjegyeket helyesen tudja olvasni.

De nem ilyen a divatzene közönsége. Egy hangjegyekkel beirt papirszelet sem több, sem kevesebb előtte, mint a majom kezébe adott könyv, melybe olyan szemekkel néz, mintha olvasna, s egy betűt sem ismer. Mivel az üres divat rendszerént legkedveltebb oltára a hiuságnak, nincs oly szentélye a művészetnek, hová ama majomtudományyal be ne tolakodnának. Meglátogatják a hangversenyeket, másnap kicsi és nagy egyaránt erőlködik — jól fizetett mestereit is segítségül hívja — hogy ama művészt majomként utánozhassa; senkinek sem jut eszébe, hogy a valódi művész nem a közönség rajzmintája, hanem hallatja magát, hogy a művészet iránt tiszteletet ébresztszen.

E divatzene közönsége üres divatból ezereket dob a sárba, tömegestül utját állja a közhaladásnak, zavart fogalmakkal most a csárdások kákás, vizenyős földén, majd a hetedik égben tapogatózik s a vakító fényben is lámpával jár.

E közönséget vajjon mi fogja jobb utra téríteni? ha üres frasisokban, sallangos dictiókban, nagy szavakban beszélünk a sphaerák harmóniájáról, Beethovenről, Schumannról, Wagner-ről, vagy ha egyenesen kimondjuk: „Zenélni akarsz? elébb végy abc-t a kezedbe.“

De hol feledtelek el téged, kedves édes szép elmeháborító, szivnyugtalanító Saroltám, hogy ennyi lapot befekettitve, egy árva szóval sem emlékeztem rólad, s ugy elmélyedtem ama hiábavalóságok festésében, hogy alig tudok a végeredményre jöni és kimondani, hogy nincs valódi zeneközönségünk.

Engedd el édesem ez udvariatlanságot, sőt ha netalán, soraimban kevés rendet találsz, e hibámat magadnak tulajdonítsd.

Mert vajjon ki tudna egy igéző hugocskának nyugodtan higgadsággal írni? Mindez, ismétlem, éretted van, s az elmondott, s tán kissé túlkeserű igazságot nem édesítettem cukor-

porral; mert téged, aranyos hajú leánykáiddal együtt úgy szeretlek, hogy ennél jobban soha egy nagybácsi sem szeretett; mert akarom, hogy örökre számüzzed házadból ama veszélyes divatot, mely megöli a szellemet, s a jó nevelésnek legnagyobb ellensége.

Neveltesd hát szép angyalkáidat a zenében, de egy lépést se távozz a természetes utról, különben minden fáradságod sikertelen, gyermekeidért sem tettél semmit, a közjót sem mozdítottad elő. — Ne nyujts kezet a divathősöknek, kik a művészet oltárán rosz szellemeknek tömjéneznek; maradj az abc mellett, azaz: adass jó alapot mielőtt további kérdések jöhetnek a szönyegre. Ne légy türelmotlen, tekintsd úgy a zenét mint más tudományokat, melyeknek abc-jét a gyöngye korbán kezdik s csak évek hosszú során túl a felserdült korbán végzik. Azt mondod hogy a zene iskolája felette nehéz? Nincs ennél könnyebb, ha egy avatott mester a józan észszel összeférő természetes uton halad, és nincs nehezebb, ha a divatzene követeléseinek akar megfelelni. Első esetben leánykáid minden zene leczkét örömmel fognak eltölteni, utóbbiban nagy tökélyre viszik az ásitás művészetét, sőt megerősítve e természetellenes uton, kimerül a test és lélek, s gyakran házi orvosodnak is sokat fog jövedelmezni, — de a mi legnevetésesebb, épen a fő cél, hogy gyermekeid zenéljenek, egy örökös messzi távolban marad. — Innen támadt azon balvélemény, hogy kivált nőknek fölösleges zenét tanulni, mert ezt a házigondok miatt később ugyanis egészen elhanyagolják. — Igen kedvesem! mert nincs könnyebb, mint feledni és elhanyagolni azt, a mit soha sem tudtunk.

De félreteszem már e tárgyat, mert ezuttal nem mondhatok róla többet, mint a mit elmondtam, s ha tovább kellene füznöm, úgy a jó nevelésre megkivántató czélszerű eszközök leírása következne, mely egy nagy tankönyvvé nőné ki magát, téged felette untatna. — Azonban ha előre biztosítasz, hogy ilyen műelmeftatások terhedre nincsenek, örömmel használom az alkalmat, s én leszek a nagybácsik legboldogabbika. —

Utolsó levelében írod, hogy olyannak, már mint magam is, ki oly komolyan gondolok a nevelésre, kár volt meg nem nősülni, s így ama szigorú nevelési elveket gyakorlatba vehettem volna. —

Régi sebeket ujtottál meg édesem, de ám legyen, meggyónom neked titkomat, mit eddig nagy lakatok alatt őriztem.

Volt idő, mikor nem egyszer akartam nősülni. Tudhatod, hogy szerelmessé először szemünk tesznek, s ez csak akkor állandó, ha az értelem is rá adja áldását. Fájdalom, velem mindig úgy történt, hogy a mit szemem jónak látott, a hideg ész roszalta s végre is e két meghasonlott fél közt nőtlenül maradtam. — Egyszer látogatást tettem volt A. kisasszonynál, kit rendkívül dicsértek, mint páratlan jó gazdasszonyt; de úgy jártam vele mint az egyszeri szépelgő ki e kérdésre: „Szereti-e kegyed a botanikát?” ilyen feleletet kapott: „Oh én nem botanikus, hanem katolikus vagyok.“

Tettem a szépet egy másiknak, ki deákul is tudott, de beláttam, hogy a rántásos kanalat majd nekem kellene kezelni. Szóval édesem mindenben és mindenütt tulválogató voltam s különösen megkivántam volna, hogy a ki nőm akar lenni, igen tudós se legyen, katolikus se legyen, jó gazdasszony legyen legyen, sat. sat., s e miatt megérdemlem a különcz nevet és aggleénykedést.

Azt írod kis daemon! hogy Honka barátuőd még most is hajlandó lenne mert habár nem tud zenélni, de a zenét mindenképpen felett szereti sőt minap is álmában látta szeretetreméltó nagybácsi természetet, s üdvözölt a mint mellette elmentem. — Mondd neki tiszteletemet, s kérj tőle bocsánatot, hogy álmában tett üdvözlését nem viszonztam.

Hagyjuk a házasságot édesem; ily ajánlatra mostani koromban legfeljebb az egyszeri zsidó jut eszembe.

„Mondja meg kezd Mózes gazda, miért házassítja meg a fiát már tizennégy éves korában?”

„Ej no! tekintetes uram! a fiu most még fiatal, egy cseppe sincs; én is ilyenkor vettem feleséget, s jól tettem; mert később, mikor okosabb lettem, örökre elhagytam volna.“ —

Vigyázz édesem, úgy nevelj aranyos leánykáidat, hogy ez adoma, majd mikor én már porrá lettem, mikor gyermekeid körül szépelegnek a fiatalok senkinek eszébe ne jusson.

Nem emlékszem már a szavakra, melyekkel a mult alkalmkor bezártam leveletem. Nem tudom neked tetszettek-e e frásisok, de nekem tetszettek; mert arról volt szó: ha én nem lennék az a mi vagyok, s te viszont, akkor.

Most pedig maradok a téged mindvégig szerető és tisztelő nagybácsi.

N. N.

Egy hét története.

— Febr. 5-ken. —

A mit olvasónőink még nem láttak. — Félre a nagy szavakkal. — A zenészi és szavalati estély. — Gyöngéd figyelem a rendezők részéről. — A miben az estélyek a szerelmi vallomásokhoz: nem hasonlítanak. — „Édes terheket“ szállító hintók. — Egy kis előleg a jövőből. — Kétszínű szönyeg és világfájdalmas boróka. — Tárczairó szorongatottságai. — Herkulesz a válaszuton. — Szék expeditio. — Nagy oszlop mellett kis oszlop. — Minő élvezet. — Ritka természeti tünemény. — Elveszezt énekek. — A genialis Szerdahelyi. — Nem hallgató hallgatók. — Művészi terjedelmesség. — Görgei hegedűse. — Egy szívvel, egy füllel. — Virágos kertben méhdongás. Feszés társalgás. — Az én jó szomszédom. — Egy kedves öreg ur. — Noble passiók. — A legjobb szomszédság. — Déli csemeték. — Egy talány. — A haza dicsősége egy csomóban. — Gazdag kárpótlás kétes jellemű élvezetért. — Fő után nyak, nyak után kéz. — Az előcsarnokig. — Felforgatási száu-

dékban szenvedők. — Mr. Hardman. — Egy főúr gyöngeségei. — Hogyan lehetett volna 500 ftot meggazdálkodni. — Főúri falak. — Jobb így, mint amúgy. — Egy darab mennyország. — A szépség minden változatában. — Bocsánat, szép olvasónő! — Két kulacos divatöltöny. — A gyémántot — ezüstbe foglalják. — Hölgyeinket illeti az elsőség. — Elsők között első. — Nemes áldozatkészség. — Műkedvelői előadások a vidéken. — Mit csináljunk a szabad idővel? — Miért nem lehetnek no-kaszinók? — A művelt hölgyek kedvencei költőjéről. — A Kisfaludi-társaság új tagjai. — Áldás egy új frigyre.

Láttak-e már kedves olvasónőim tündérkertet, a melyben a virág szirmai a szívárvány színeivel vetelednek, és az illat az ábrát és Naphtát mulja felül? Nem? még képzeletben sem? még álomban sem? Jó, mást kérdezek tehát: Jártak-e már holdvilágos nyári éjjel anda fák között, épen azon tájban, midőn a villik és sylphidek az ábránd ezüst sugáriból rengő, lengő koszorut fonva omlatag fürtü alabastrom homlokuk köré, a Zephirek és erdei lidérczékkel bűbajos tánczra gerjedeznek? Mit? ilyent sem láttak? No; ennek valóban nagyon

örülök; mert e szerint magam is alább hagyhatok azon másvilági szöfűzögetéssel, a melyre különben a lefolyt hét egyik nevezetes eseménye méltán igényt tarthat.

Tehát félre téve minden nagy szavakat, egyszerűen elmondom kegyeteknek, hogy tegnap este (febr. 3-kán) tartatott meg a zenészeti és szavalati estély az írói segítség egy let javára, az „Európa“ teremében; és valóban nagyszerűen élveztes egy este volt ez; testvérek közt megérte azt a három, illetőleg nyolcz forintot, melyet még a szerkesztőségek is fizettek érte; mert hát szabadjegyekkel nem igen kedveskedett a rendező bizottmány, a mi bizonyosan azon gyöngéd figyelemből történt, hogy ez este, legalább ez egy tekintetben, ne legyen különbség vendég és vendég között. Esti nyolcz órakor kezdődött az előadás és én tisztemhez híven, pontban a meghatározott órában megjelentem, nem ugyan a teremben, mert tudtam, hogy az ilyen mulatságok annyiban nem hasonlítanak a szerelmi vallomásokhoz, hogy a kezdet — nem érdekes; hanem az „Európa“-hoz vezető utczákon jelentem meg, és mondhatom, itt is igen hamar és igen érdekesen telt az idő; mindenfelől diszkocsik és hintók robogtak, százanként szállítván az „édes terbekeket,“ a szebbnél szebb vendégeket az előadáshoz; mintha csak „urak,“ „urfiak,“ vagy plane „jogászok bálja“ volna, olyan eleven élet és zöngedelmes zörej hullámozott fel alá az utczákon; sőt mi több: egy keztyűs bolt is nyitva volt esti 9 órakor! szóval, minden odamutatott, hogy ez est valamely még jövő farsang vigalmas óráiból lön előlegezve; vidám előérzettel mentem tehát végre az előadásra, akkor már 9 óra felé járt az idő; a szálloda kapuja előtt egyre jött-ment a diszes hintók, bérkocsik, egyfogatúak és a két lábon járók „száraz“ özöne; a széles márványlépcsők tarka szőnyegekkel voltak bevonva, a melyek lehetnek volna bársonyból is, kétfelül pedig kis sajtos-büddönykében valami hidegvette borókafa-formák gondolkodtak a mulandóságról; így értünk föl az előcsarnokba, hol borraválóiért szolgálatkész markok lekapták a felsőöltönyöket, és ez meglevén, beléptünk a szentek szentélyébe: az előadási terembe.

Midőn én odaérkeztem, már akkor folyt az előadás; meg akartam tehát állapodni, de nem lehetett; mert erővel tolt hátulról az egyre növekedő áradat; előre akartam tehát indulni, de ez szintén nem vala lehetséges; mert ott az imént hullámozó elem már minden oldalról egy tömeggé volt összelapítva; egy pillanatig tehát megálltam, mint Herkules a választutou; valóban kritikus egy pillanat, a melyben az ember sem előre, sem hátra nem tud lépni, és mégis hátulról tolják, elülről pedig nem engednek; csakhamar azonban megvigasztalódtam; én vagyok az alkotmány, gondolám, körülöttem pedig a pártok tornyosulnak; nem épen kellemes állapot, de azért még s z o r o s a b b kelepczében is voltam én már! Így ábrándoztam, midőn észrevevém, hogy időről időre egy-egy arasznyi tér mégis nyílik a szilárd tömegben; udvarias fiatal emberek vitték véghez e szinte megfoghatlan csudát, a melyen aztán büszke diadalérzettel egy-egy székot lobogtattak végig a termen a fejek fölött, a melyet valamely urhölgy számára az előcsarnokokban requiráltak; ha az udvarias fiataltság nincsen, igen számos hölgy állva kénytelen végig hallgatni a jó negyedfél óráig tartó műélvezetet; és még így sem jutott mindenik hölgy üléshez. És e székliferansoknak köszönhettem én is, hogy a két oldalú préselés alól valahogy kiszabadultam; mert egyszerre csak egy nagy oszlop mellett találtam magam; épen nekem való hely ez, gondolám, nagy oszlop mellett kis oszlop lesznek én, és aztán tolhattak engem jobbról balról, mi ketten: én és az oszlop mozdulatlanul álltunk és usztunk a gyönyörévezetben, a melyet az előadás tenger bőségben felénk árasztott, és minő élvezet volt az! Hallani ugyan keveset hallottam; mert a teremnek olyan csudálatos acusticája van, hogyha a szabadban volna, a legritkább természeti tünemé-

nyek közé tartoznék; ellenkezőleg a világhírű viszhangokkal a szavaknak csak felét lehetett az oldalt állóknak megérteni, és ennek is egyik fele a tompa zsvajban enyészett el; mert igaz ugyan, hogy az együttlevő diszes vendégerdő (mert korszorunak még a legmerészebb phantazia sem nevezhetné az itt egybeszoronkozottakat) csak nagy halkkal suttogott reálapított társával; de hát hisz voltak már Kegyetek egy-egy sűrű ligetben, mikor az enyhe esti szellő a fák leveleit rezgeti; a szellő alig észrevehető, de azért a zizegés mégis meglehetősen hangot ad; körülbelül ilyen volt az a regényes morajlás is, mely az előadott énekek vagy szavalatok nagy részét elnyelé; de ez nem tett semmit; úgy sem igen figyeltek az előadásra; csak egy-egy szám végén fordult oda kis időre a figyelem, megtapsolta a távozó művészt, és meg az utána érkezőt, mindegy akár jó akár roszul működött; ki gondolna ilyenkor még művészetre!

Legokosabban cselekedett még Szerdahelyi; hiába, a genialis ember mindenben genialis; a humorgazdag jeles komikus a komoly „Csárda romjai“-t szavalta; természetesen gyöngécskén, de nem kevésbbé természetes az, hogy Szerdahelyi öntudatosan tette e nem neki való választást; és helyesen; — minek is választanék szakmába vágó szavalmányt? — gondolható az effélékben jártas művész; — úgy sem hallgatna reám senki, és akkor a figyelmetlenség fájna művészi önérzetemnek; inkább választok egy tehetségemmel nem rokon költeményt és akkor — még örülök, ha a közönség ezalatt más dolgokkal mulatja magát,—és úgy is tön és úgy is lön, és felül reá még elég kedves is volt a genialis művész, hogy a „Csárda romjai“-t olyan sebesen eldekklamálta, mintha csak — vacsorára akarták volna marasztani közreműködése díjául, aztán ment, szaladt, elmerült a nem hallgató hallgatók „tömegé“ be.

A többi közreműködő már nem birt ilyen élelmességgel; azok bizony művészi terjedelmességgel nyujtoztatták el a reájuk bizott műrészeket, hanem a közönség nem háborgatta őket ebbeli kedvtelésekben, hagyta őket énekelni avagy szavalni, avagy zenezni, és példás kitartással, szép kedélyesen folytatta a társalgást reáoktroyált kétfelüli szomszédjaival; igazi figyelmet csak Reményi hegedűje tudott elővarázsolni; midőn ez megszólalt, valóságos „teremtés előtti csend uralkodott“ a teremben; még egy bizonyos kis szőke angyal is elfelejtette kifejezésteljes suttogását a mellette ülő daliával, még szemei is elfelejtettek — beszélni; az egész közönség egy fül, egy szívvel szívta magába a gyönyörű hangokat; de ilyen csudát csak is „Görgei hegedűse“ tudott művelni ez este; a mint hegedűjének utósó hangjail rezgettek, újra elkezdődött az az izgalmas zsongás-bongás, a melyet igen jól ismernek azok, a kik rajzás idején a méhes kertekben szoktak mulatni. Nem is csuda; olyan gyönyörű virágok körül a dongás sem hiányozhatik.

A mi a társalgást illeti, az sem folyhatott valami nagyon fényesen; f e s z t e l e n s é g r ő l már a t e r m é s z e t i okoknál fogva sem lehetett szó; kiki azzal társalgott, a kit épen szomszédjául szoritott oda a tolakodó véletlen; a legjobb szomszéd-sághoz bizonyára én jutottam; azt a kedves oszlopot értem; ez szegény egy szót sem szólt, és én sokkal jobban meg voltam elégedve ő vele, mint egy kissé távolabb álló öreg nagysággal a ki erről is amarról is apró történetkéket beszélt a jelenlevő szép vendégek közül; valóságos kis „motólázás“ volt, a mi olyan különösen illett a galamb ősz szakállhoz, a kedélyes öreg arczán; de hiába, nem az évek, hanem a passiók teszik a fiatal-ságot avagy öregséget, a társalgás tárgyait pedig körök szerint választja a gyakorlott világfi. — Azonban bocsánat, mert a legkedvesebb szomszéd-ság bizonyára azon ifjaknak jutott, a kik egy egy urhölgy mellett helyet foglalhattak; oh azokat

bizonyára az én márványszívű oszlopm is megirigyelte; magamról ezuttal nem is szólok.

Csakhogy olyan helylyel a kiválasztottak közül is vajmi keveset tüntetett ki a kaján végzet; hogy a kiválasztottak alatt a főrendűeket értettem, ez magától „értetődik.“ És valóban érdekes volt azokat a delibbnél delibb fiatal csemetéit látni a főuri dicső törzsököknek, szépen egymás mellett, hosszú, tömött sorban. Hogyan foglalhatták el ezek épen a terem egyik részét, ez még most is talány előttem; csak nem volt rezerválva! De bizonyára eléggé jókor jöttek és elfoglalták azon helyet, a mely őket e hazában mindenütt, mindenütt olyan méltán megilleti. Mert hogy a dicső ősök e dicső sarjai a többi férfivendégekkel egybe nem vegyülhettek, ez csak természetes! Hogyan tűnnek ki Magyarország fénye, dicsősége, ha ilyen alkalmakkal a főrendű fiatalság szépen együvé nem sorakoznék! Milyen impozáns látvány egy-egy 20—30 főből álló csoport, a melyben a legifjabbik legalább is — báró! Hogyan is lenne szabad az ilyen fénylővöllő cotteriát holmi idegen elemmel elvegyíteni, eltarthatni! Nem is említve azt, hogy az ilyen főméltóságos társaság milyen varázshatást gyakorol az előadásra! mennyivel lelkesítőbb a taps és éljen ezektől, mint a többi közönséges halandóktól! Csak dicséretet szavazhatunk tehát a finom, tapintatu illetőknek, hogy az előadási emelvény mögötti helyet épen a magasabb művészetekért annyira lelkesülni tudó főrangú ifjak által foglaltatták el! Ez gazdag kárpótlás volt azon mindenestre kétes jellemű élvezetért, melyet másnemű berendezés által a társalgás talán nyújtott volna. Ilyen találkozásoknál földolog a fény és az impozáns külső; három forintot minden gyapjukereskedő fizethet, de nagy czímet és három-hétnyolcz százados ősöket egy maga képviselni. bizony kevés halandónak jutott!

Nem kevésbé természetes és szintén igen méltánylandó aztán az ebből folyó további rendezkedés, nevezetesen az, hogy a fő- után következtek a nyak-, ezek után a kéz- és így tovább egész a láb-rendűekig, vagyis más szóval a főmágnások után következtek a fél-, ezekután a fertály-, a nyolczadmágnások és így tovább, egész az ajtóig, egész a külső csarnokig; és én valóban egész mélységes mélységében fel tudtam fogni azon fájdalmat, melyet egy-két felfogatási szándékban szenvedő fiatal dandy érzett, azon való tapasztalatukban, hogy ők bizony minden erőlködés mellett sem tudnak az emelvényig eljutni; majd bizony! arra születni kell az embernek, a rend pedig mindennél elébb való! Képzeltetni, mint örülhetett Mr. Hardman, a „Times“ egyik szerkesztője, a ki szintén jelen volt az estélyen, e példás szellemet látván!

Kivételt tudomra csak egy főrangú férfiú tett; ez a magajó szántából az ajtó közelében huzta meg magát és ott társalgott egy pár egyetemi tanár, ügyvéd és több efféle szellemi napszámosokkal; sőt ha jól láttam, még egy íróval is; de ez egy főur különben is csak fél lábbal áll a főrangúak sorában; sajtóságos gyöngeségei vannak, nevezetesen az, hogy — könyveket is ír, még pedig — a mi még különösebb — valódi remek műveket; az ilyentől aztán az is kitelik!

De hát mi az, a mi mégis olyan ritka élvezetet nyújtott a nagyszámu közönségnek? Tán a jótékony cél? Mindenesetre az is; ámbár én sokkal fogamatossá tartottam volna, ha a rendezőség azt az 500 frtot, melyeket a teremért fizetett, szintén az írói segélyegylet javára megtakarítja „vala“; ezt pedig könnyen megtehette volna; csak valamelyik főurat föl kellett volna kérnie, engedné át természet ez egy estére; bizonyára akadt volna egy a sok közül, a ki a jó ügyért ilyen nagy áldozatra is képes; tudom, igen jól tudom, milyen nagy áldozat ez; azon teremek, melyek, mióta a kópallér falai mellől távozott, csak főrangú arcokat voltak szerencsések „kebelökbe“

fogadni, ez egyszer holmi háromforintos dibdáb népséget legyenek kénytelenek közelökben eltűrni! De, mint mondtam, ez eset kivétel, és a magyar főurak, a kik irodalompartolásuknál fogva különben is olyan jelesül ismeretesek és ismeretesen jelesek, ez egyszer bizonyára e nagy áldozatra is képesek lettek volna; hanem azért a szándék nemes volt, a cél magasatos, és sokkal gyöngédebb lélekről tanuskodik az, hogy ez összeget a nagy közönség önkénytes belépti díján szedte be a rendezőség, mintha egy vagy két főurtól kéregette volna azt az írói segélyegylet javára.

Hanem a mi valóban ritka élvezetett nyújtott, az azon fényes hölgykoszoru volt, mely ez estélyen megjelent; persze, hogy ezek is a terem közepében olyan szorosán ültek egymás mellett, hogy a szó teljes értelmében nagyszerű virágbokkrétához hasonlítottak; de olyan virágbokkrétához, a minőt csak Magyarországon lehet találni! Egy darab mennyországgá volt e kis hely átvarázsolva; a szem szinte káprázott, a mint e fénytengerbe mélyedt! Az ember ámulattal kérdezte, honnan veszi magát annyi mennyei bűbáj, annyi fenségesség egy helyen! Képviselve volt itt a női szépség minden változata, az aetherileg könnyed alaktól a pirosposztagás tüzrölpattantságig, a büszke junoi teremtől az ábrándba ringató bűbajos szendeségig; az egyik fényes volt, mint a nap, a másik szende, mint a hold; ez szemeknek villámival, amaz rózsajainak mosolyával hódíthatta volna meg a világot, már t. i. a férfivilágot; együtt volt itt szőke, barna, sugár, karcsu, rózsaszaru, piczi kedves, minden-minden, a mit valaha költői képzelet látott és megélt ihletettséggel megteremtett, csak rut, az nem volt látható e ritka tündérkoszoruban, vagy ha igen, úgy elveszett a nagy szépségek roppant sokaságában; egyik a másikra árasztotta bájait; és ez nem is csuda, mert a mennyi szépség itt együtt volt, ez tán elég lett volna egy egész nemzedék széppé változtatására. Bocsánat kedves olvasónó! ha valaki, úgy én tudom, mennyi szép hölgy van e sirva vigadó ország minden vidékén; és nem is mondom, hogy másutt e hazában nincsenek hasonló, sőt még kitünőbb szépségek, csak azt mondom, hogy egyhamar nem láttam együtt annyit bűbájt. Vagy Tassó vagy pedig vidéki levelezőnek kellene lennem, hogy e sok legszebb közül az est „királynéját“ ki tudjam emelni, de a mi nekem mégis leginkább tetszett, az volt, hogy e diszes hölgykoszoru tán nemzeti öltönyben jelent meg? korántsem; mert ebben semmi különös nincs; sokkal különösebb ez, hogy egy pár delnő amugy „két kulacos“ formájára bának a nemzeti viselettel; félig nemzeti, félig franczia; de nekem az tetszett legjobban, hogy e diszes hölgykoszoru lehetőleg egyszerűn volt öltözve; semmi fényűzés, semmi különös cziczoma; úgy is van az rendjén; a legszebb a világon a női szépség és ki látta még valaha, hogy a gyémántot: hamis kövek közé foglalták? —

Ilyen volt ez estély, minden esetre eléggé érdekes, hogy olvasónóimnak részletesen leírom, hogy tudják, milyennek kell, és milyenek — nem kell lenniök az efféle estélyeknek; mert hogy az efféle jótékony célú előadások e tél folytában minden nagyobb városban rendeztessenek, az épen olyan kívánatos, mint a milyen valószínű, hogy e szép példa számos követőre találand; és e tekintetben hölgyeinkeket illeti meg, előljárni a szép példával; a költészet hű bajnokairól kell gondoskodni, és ki tudná jobban fölfogni e cél nagyságát, ha nem azok, a kik a költészetet legméltóbban képviselik a természetben: a hölgyek! Olvasónóink már is sokat tettek e nemes ügyben, bizton várhatni tehát, hogy jövőben is az első között — első lesznek!

Magánuton csak kevés reménylhető e nemes ügyben, ámbár tudom, hogy Wodianer helybeli nyomdász, a ki 100 frtot, és Latinovics Illés, ki háromszáz forintnyi

urbéri kárpótlási kötvényeket ajándékozott az írói segélyegyletnek, nem az egyedüliek lesznek, a kik nemes áldozatkészséggel buzgólkodnak majd ez egylet pénzalapjának gyarapításán; a leghathatósabb lendületet azonban mégis a hölgyek közreműködésétől remélhetni és erre legalkalmasab- bak az ilyen estélyek, avagy műkedvelői előadások.

Több helyütt már is egész lélekkel karolták föl ez eszmét; a miskolci és lévai műkedvelői előadásokról már szoltunk, közelebb A b o n y b a n szintén lesznek ilyen előadások, és hasonlóképen Szolnokon, a melyekről majd annak idején értesítjük olvasónőinket.

Szükség is, hogy a hölgyek számára is nyílják üdvös működési tér a közjó érdekében; én tisztelem derék jó gazdaszszonyainkat, a kik „fornak és szőnek mennyei rózsákat a földi életbe“, de hát nem marad-e még a házi foglalkozáson kívül elég szabad idő, melyet a közjó érdekében lehet hasznosítani?

Lám a férfiak! ők gondoskodnak a család anyagi jólétéről, a vagyon gyarapodásáról, és azért mégis elég idejük marad a közjónak is szolgálni; ha a politikai téren nem működhetnek, itt van a sok más mód és alkalom, a melyeken dolgozhatnak, használhatnak; vannak nyilvános gyűlhelyeik, melyeken eszméket cserélhetnek, kölcsönösen hathatnak egymásra.

Itt vannak például a k a s z i n ó k, a hasznos eszme- cse-re és kölcsönös tette buzditás e legbiztosabb tanyái; a pesti kaszinó épen e héten tartotta évi közgyűlését; mennyi üdvös eszme, közhasznu társulat köszöni életét a pesti kaszinónak! Vajha minden városban ilyen társas kör alakulna! természetesen hasznos czélokra, nem pedig csupán kártyajátékra, mint — fájdalom, sok helyütt.

A hölgyek természetesen nem alakíthatnak ilyen kaszinókat, már csak azon okból sem, mert nem — dohányosok; kaszinó és dohányfüst pedig két egy fogalom; egyik nem képzelhető a másik nélkül; de azért szellemi és jótékony czélokra annál inkább szövetkezhetnek a hölgyek, és szövetkezzenek is, félretéve minden apró mellékérdeket és elévült rangoskodást.

Ennyi az, a mi a lefolyt héten nevezetesebb történt és a mit róla mondhatunk; még csak jeles költőnk: T ó t h E n d r e újabb költeményeit kell említenem, melyekre E m i c h G u s z t á v pesti kiadó e napokban küldte szét az előfizetési fölhívást, de melyet nem is szükség különösen a hölgyek szives figyelmébe ajánlani. Tóth Endre már rég a gyöngéd szívek kiváló kegyencze.

A K i s f a l u d i - t á r s a s á g évi közgyűléséről, mely mult csütörtökön tartatott meg, csak a jövő héten szólhatunk; ujonan választott tagjai közül: D o b s a L a j o s, M a d á c h I m r e és L é v a y J ó z s e f különösen említendők.

E heti szemlének pedig azon kedves hirrel rekeszthetjük be, hogy e lapok egyik művelt lelkü előfizetőnője, a bájos B o l d i z s á r I d a, K u k l ó r ó l e napokban vezetett oltárhoz L a c z k ó P á l, a P á l f f y - f é l j ó s z á g o k i g a z g a t ó j a által. Olvasónőink bizonyára velünk együtt örök áldást kívánnak a boldog frigyre.

Az „irodalomtámogató vállalat“ érdekében

e héten következő pártolók jelentkeztek:

Mező-Tur: Nagy Irma ivén:

Nagy Irma,

Ifj. Báthory József.

Schreiber Pál.

Söjtör: Csaby Amália ivén:

Sümeghy Séllyei Magdolna.

Czeglédy Igaz Júlia.

Gyökhegyi József.

Csaby Amália.

Györök: Hrabovszky Kornis Julia.

Szemere: Matkovich Lidia.

Nagy-Becskerek: Tichy Róbertné és

Steingasszner Katicza ivén:

Tichy Róbertné (három évre)

Steingasszner Katicza.

Paraszky Szidónia.

Hadfy Emil.

Gesztesy Lászlóné.

Vécsey Eleonóra.

Bielek Valéria.

Weiterschau Mari.

Kovách Mari.

Batka Jozefine.

Kula: Tövissy Rácz sz. Bosnyák Gabriella.

Esztergam: Palkovics-Somogyi Mária.

Gagy: Szentkirályi Árpád ivén:

Pethes Kati.

Deesy Károly.

Körözszy Róza.

Jeney Diénes.

Szentkirályi Árpád.

Igy gyülekezik e nemes ügy pártolójának száma hétről hétre nagyobbra, még néhány hét, és teljes lesz a megkívántató szám; csak türelem és támogatás lelkes hölgyeink részéről; a mely ügynek már is annyi buzgó apostola van a nemes és művelt lelkü magyar honleányok között, az csak jó, csak nemes lehet, és annak nem győznie — lehetetlen. Ez az én hitem, ez az én boldogságom.

Az írói segélyalaphoz

ujolag járultak:

Surról: Gvosgyák Vasdy Paulin 1 frt — kr.

Ehez az előbbi: . . . 2188 „ 40 „

Teszen összesen: . . . 2189 frt 40 kr.

és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk).

Gazdasszonyoknak.

Bútorfényesítő.

Végy 8 lat sárga viaszkot, 3 lat közönséges szappant s 4 kr. áru terpentinszeszt; mindezt tedd egy üvegbe s meleg helyre, de ne nagyon közel a tűzhez; keverd össze jól, s vássonruhácskával kend jó vékonyan a kopott bútorokra, mint: asztalra, szekrényekre, székekre sat; hagyd megszáradni, s csak azután keféld meg jó erős kefével, mig ismét fényes lesz.

P. St. E.

Farsangi fánk.

Egyik kitünő honleányunk a kedvelt farsangi fánk egyszerű leírásával kedveskedvén nekünk, azt ime közöljük és ajánljuk t. olvasónőinknek.

Végy egy meszely fris savanyu tejfűlt, verj belé 4 egész tojást, kettőnek a sárgáját, három evő kanállal törött czukrot,

egy kevés sót, meleg vízben felolvasztott 6 lat sörlesztőt s száraz s meleg helyen tartott finom lisztből annyit, hogy a tészta inkább keményebb mintsem lágy legyen. Mindezzel verd meg a tésztát habzásig; ekkor borítsd ki a tésztát nyújtódeszkára, szaggasd ki fánkuszúróval, s ha szépen megkelt, süsd ki forró zsirban szép sárgára. E. T. E.

Töltött rostélyos.

Végy egy darab disznó- vagy marhahúst, vágd össze finomra, valamint egy áztatott zsemlyét is, adj belé egy kis sót, fekete borsot, vagy más kedvencz fűszert; e töltelékkel kend a rostélyos szeletekre, tekerd össze, kösd meg azokat cérnával, párold meg egy kis vöröshagymás zsirban s ha már puhák a szeletek, csinálj reá egy kis tejfölös mártást, s tálald fel, burgonyával vagy rizsszel diszitve köröskörül. P. St. E.

Irodalom és művészet.

× Tóth Endre újabb költeményei „Harang-virágok“ cím alatt fognak megjelenni Emich Gusztávnál, ki azokra előfizetést nyit 1 frtjával. E szép dalbokréta tartalmát különböző nemű költemények képezendik, melyek hogy élvezetes, nemes olvasmányt nyújtandnak, arra a közönség, szerző eddigi költői működését kedvezőleg ismerve, bizton számíthat. Az előfizetések a kiadóhoz f. hó 20-ig küldendők be, minthogy már e hó végén a példányok okvetlen szét fognak küldetni.

× Ismét egy új magyar lap van keletkezében, melyet Jeszenszky Dani ügyvéd Balassa-Gyarmaton fog megindítani. Ez új, társadalmi és vidéki érdekű lapot, melynek címe: „Magyar felvidéki közlöny“ leend, a nógrád-megyei gazdasági egyesület, közlönyeül választás a tulajdonosnak 400 frtot szavazott meg. Csak jól betöltse helyét ez új lap, akkor azt mondjuk, hogy szükség volt rá.

× A budai népszínház által kitűzött 50 arany jutalomra a következő pályázó drámák érkeztek be: Székely támad, Székely birja; A kenyérmezei diadal; A fehérvári diákok; Sárkány-vitézek; Alvári és Amanda. E pályaművek kiadattak a bírálóknak, kik egyelőre csak a fölött fognak ítélni, ha valjon érdemesek-e az előadásra? Ez intézkedés mindenestre szükséges volt, nehogy ismét ugy járjunk, mint a népszínművek pályázatával.

× A „Magyarország“ a múlt hó 31-iki számában hozott, „Az 1848-iki törvények“ feliratu cikkeért írásbeli megintést kapott.

Budapesti hírvivő.

× Azon újabb rendeletet, mely minden színházi rögtönzést szigoruan eltilt, kezdik már tetteleg alkalmazni. Közelebb a budai népszínházban Virágh és Partényi találták e tilalmat áthágni, miért mindketten pár napi fogságra ítéltettek.

× A magyar akadémia nak azon határozata, hogy palotája építésével egy berlini építész bizott meg, általános kedvetlenséggel fogadtatott az egész országban. Eddig csak egyes roszaló felszólalások történtek a lapokban ez intézkedés ellen, de miután azoknak semmi sikere nem volt, most már egy petitio köröztetik nemcsak Pesten, de mint halljuk, az ország több városában is, aláírás végett. Ez irat, hivatkozva az ország közohajára, arra kéri az Akademiát, hogy palotáját, menten minden külföldi befolyástól, hazai építészek terve után,

talptól tetőig hazai anyagok és gyártmányokból építtesse. Ez iratban azon költségeknek újabb aláírások utján megterítése is igertetik, melyeket a külföldiekkel már netalán kötött szerződések felbomlása okozand. A nemzet, melynek áldozatkészségéből e palota épüend, méltán kívánhatja, hogy ebbeli ohajtására az Akademia tekintettel legyen.

× A magyar kir. természettudományi társulat közelebbi közgyűlésén Xantus hazánkfia nevében indítvány történt, hogy a társulat működnék közre, hogy Pesten más europai nagyobb városok példájára egy állatkert állíttatnék föl, melyhez Xantus az amerikai madarak egész sorát igerte küldeni. Ez ügyben Xantus elnöklete alatt egy bizottmány neveztetett ki. Fővárosunk nevezetességei egygyel szaporodnának, ha a tervezett állatkert létrejöhetne, a mi tudományos szempontból is igen ohajtandó volna. — Ugyane közgyűlésben a társulat elhatározta, hogy Xantusnak az állatok gyűjtésmódjáról irt munkáját ki fogja nyomtatni.

× A pesti jogászok közt ismét egy egyesület van keletkezében, melynek tagjai önképzés végett kötelezik magukat időnkint tudományos dolgozatokat készíteni, ezenkívül a szónoklatban is gyakorolandják magukat. Az egyesület címe leend: „Verbőczy-egyesület.“

× Ürményi József a nemzeti színház nyugdíjintézet bizottmányának elnökségéről lemondott. Utódjául gr. Zichy Manót emlegetik. — Alkalmilag megemlítjük, hogy Ürményi e napokban Cairoba utazott, súlyosan megbetegedett leánya látogatására.

× Helfy Adolf köz- és váltóügyvéd, Helfy Ignác fi-vére, ügyvédi irodáját az ujlág-utcza 24-dik számú ház 2-ik emeletén nyitotta meg s a közönségnek minden jogi ügyben készséggel ajánlja fel szolgálatát.

× A „magyar gazdaszonyok“ által hazai közczélra rendezendő hangverseny ma vasárnap déli félegy óra körül leend a Lloyd-teremben, következő programmal: 1.) „Kölcsi Hymnusza,“ éneklí az egyetemi dalárda; 2.) „A méh románca“ Aranytól, szavalja Lendvainé; 3.) „Népdal,“ éneklí Haris Mihály; 4.) „Fantaisie caracteristique,“ gordonkára szerzé Servais, előadja Suck Róza; 5.) „E morta,“ dal Donizettitől, éneklí Heller Vilma; 6.) „Petőfi-keresők“ Jókaitól, szavalja Molnár György; 7.) „Magyar dalok“ Zimaytól, éneklí Hollósy Kornélia; 8.) „Honszeretet, Vörösmartytól, szavalja Komlóssy-Kövérné; 9.) a) „Perles du vin in Champagne,“ Therntől; b) „Ábránd magyar dalok fölött,“ mindkettőt zongorán előadja Sipos Antal; 10.) „Népdalok“ Füreditől, éneklí Füredi Mihály; 11.) Szeretlek kedvesem“ Petőfitől, szavalja Szerdahelyi; 12.) Párdal a „Kunok“-ból, éneklí Hollósy Kornélia és Bignio; 13.) „Jegenyefa tetejében“ és „Nézz rózsám a szemembe“ népdalok, éneklí az egyetemi dalárda. — Helyárok: körszék 3 frt, zártszék 2 frt, bemenet 1 frt.

× Nemzeti Muzzeumunk legközelebb egy becses hazai régiséggel fog gazdagodni. Ez egy igen régi kard, melyet Veszprémmegyében találtak s jelenleg egy ottani földbirtokos kezében van. A kard egyik lapján e fölirat olvasható: „Thom. Drág bellator 1242.“ Tehát azon évből származik, midőn a tatárok Magyarországot IV. Béla király alatt feldúlták. Ki tudja, akkori tulajdonosa hány tatár vérebe fűrösztetete e kardot. Mint értesülünk, e becses régiséget jelenlegi birtokosa Muzzeumunknak fogja beküldeni.

× A Kisfaludy-társaság múlt hó 30-án tartá tagválasztó gyűlését. Nyolcz hely levén összesen betölthető, a társaság ezuttal ötöt töltött be, tagokul Dobsa Lajos, Bérczy Károly, Fábíán Gábor, Lévai József és Madách Imre választatván meg.

✂ A londoni világkiállításon még töltött káposzta is fog szerepelni, mit a szedernyei borcsarnok tulajdonosa küldend oda. Jámbor Endre pesti szabómester pedig fényes magyar diszöltözetben képviselteti a kiállításon a magyar nemzeti viseletet.

✂ Figyelemzetjük a közönséget, hogy a londoni kiállításra küldendő magyar műtárgyak előleges kiállítása Pesten a Pacht-teremben (uri-utca 6. sz. 1. em.) jövő kedden veendi kezdetét.

✂ Gr. Desseffy Emil, mint akadémiai elnök, s b. Fötvös József, mint alelnök legfőbb helyen megerősítést nyertek.

✂ Mindenfelől vizáradásokról veszünk szomorú híreket. Prágának több részét a Moldva, Pozsonyt és Bécszet a Duna öntötte el. Az ár a vasutakat több helyt megszagatta, úgy hogy, némely vonalokon a közlekedést föl kellett függeszteni. Pesten még eddig nincs okunk veszélytől tartani. A hatóság a városi csatornákat elzáratta s mindent elkövet a netalán bekövetkezendő veszély elhárítására.

✂ A Széchenyi-szoborra január második felében ismét 1024 frt. 10 kr. adomány gyűlt be.

✂ Salamon Katalin urhölgy, néhai Gerlóczi Mattekovich Imre özvegye, f. hó 3-án 73 éves korában Pesten elhunyt. Áldás a jó anya és jó honleány sirjára!

✂ II. Rákóczy Ferencz hamvainak hazája földébe visszahozása iránt komolyabb lépéseket kezdenek tenni. A múlt hétfőn tartott művészeti és társasestélyen Bicskey Kálmán indítványára a lelkesítő eszme fölkaroltatván, rögtön közel 500 frt gyűlt össze e célra aláírás útján, az adakozásokat az indítványozó 100 fital nyitván meg.

Nemzeti színház.

— Február 5-kén. —

Jan. 29-kán: először „Az istenhegyi székely leány“, színmű 3 felvonásban, Szigligetitől. — Jan 30-kán: „Ma anyámnál ebédelek“, francia vígjáték; „Egy viharos éj“, egy felvonásos vígjáték Kövér Lajostól és „Férj az ajtó előtt“, operette. — Jan 31-kén: „A falusiak“, Szigeti vígjátéka. — Febr. 1-jén: „A zsidónő, Halevy operája — Febr. 2-kán: „Dobó Katicza“, Tóth Kálmántól. — Febr. 3-kán: „Két Barcsay, Jósika Miklóstól. — Febr. 4-kén: „Az elizondói leány“ és „Fortunio dala“, Offenbach operettjei.

Mult vasárnap történt, igen érdekes idő volt, azaz olyan idő, melyet a járdamérő és ujdonságkereső publicum: érdekesnek mond; az utcák tele voltak sárral, a háztetőkről omlott a hó és az égről az eső; engem is kihajtott a kérlelhetlen kötelesség a szobából; véletlenül egyik előkelő színésszel találkoztam; nagyon rossz kedvben volt; azt hittem, ő is, mint olyan sok más halandó, az időre haragszik, és vigasztalni kezdém: nem az időre, hanem az időcsinálókra illik haragudnia; de ezuttal nem találtam el haragja okát. „Nem tudom, minő daraból készüljek holnapra; megváltoztatták a játékrendet.“ Ah tudom, gondolám, bizonyosan valami komoly drámát adatnak elő holnap; természetesen! épen akkor tartják meg a zenei és szavalati estélyt az „Európá“-ban, a színházi közönség legnagyobb része oda megy majd, mi természetesebb tehát, mint az, hogy ilyen alkalommal eredeti komoly drámát adjanak elő, és aztán bebizonyíthassák, hogy a fővárosi közönség nem szereti az eredeti színműveket! És valóban ugyis volt; nagy hirtelen a „Két Barcsay“-t rántották elő, és aztán játszhatta Jókai né Bornemisza Annát — üres padok előtt játszotta biz azt; és valóban kár, hogy ezuttal is olyan művészileg játszott! Lám Rónai már okosabb volt; ez bizony semmi gondot nem fordított szerepére, és meg vagyunk győződve, hogy az igazgatóság tökéletesen meg van elégedve játékával; mert hiszen a mi a kö-

zönségnek nem tetszik, az az igazgatóságnak nagyon is tetszik, a közönségnek pedig mindenképp felett — az igazgatóság nem tetszik; hanem hát mit használ!

Valószínűleg ugyanazon gyönyörű harmoniának tulajdonítható, hogy mult hó 29-kén „Az istenhegyi székely leány“ került színre; ilyen gyöngé művet csak olyan nagy tehetség írhat, mint Szigligeti; hiába, a nagy tehetségek hibáikban is nagyok; és Szigligetinek egyik legnagyobb hibája kétségtelenül az, hogy nemcsak pályaműveket, hanem — házbérfizetési darabokat is ír; mindegyiket a maga rendeltetése szerint, a pályaművek jók, de azok, melyek rendszeresen házbérfizetés idején látnak napvilágot, azok bizony rendszeresen gyöngécskék; és ezek közé tartozik az „istenhegyi székely leány is“; de azért mégis csak színre hozták biz azt; miért is ne! a közönség bosszankodni fog talán? nos aztán! kinek arra mi gondja! Minek megy a színházba, mikor eredeti művet hirdetnek? Nézze meg inkább az operetteket! Hanem az igazság érdekében kénytelenek vagyunk kinyilatkoztatni, hogy a közönség ezuttal nem bosszankodott, hanem jóízűt — nevetett; annyira neveléses ez egész „darab“, hogy csak — farsangi tréfának lehet tekinteni; növelte még a farsangi hangulatot Egressy ur, a ki ma annyira nem tudta a szerepét, hogy csak — Kaczwinczky mulia őt felül a sok helyütt több mint neveléses hibákban. Csak azt sajnálom, hogy Jókai né miért engedte magát elragadtatni művészetétől; ő ma is olyan kitünően játszott! Minek is vette komolyan a mai előadást, mikor az egész csak farsangi tréfa volt!

Volt azonban valóban élvezetes két drámai előadás is e héten: a „Falusiak“ és „Dobó Katicza“; mindegyiket többször látta már a közönség, de a jó mindig szép is marad; kivált a „Falusiak“, és legkivált Szigethi játéka; egyik is másik is annyira magyar izü, magyar zamatu, hogy annak minden jeletere és ennek minden vonása egyenesen a szív mélyébe tapad, és akárhányszor lássuk, nem győzzük nézni, nem győzzük élvezni. Csak ilyenkor érezzük, mi nagy hatással vannak az eredeti művek a lélekre, a nemzeti érzés táplálására, és csak ilyenkor érezzük, mit követ el az, a ki ez élvezetektől végtelen következetességgel fosztja meg a fővárosi közönséget!

Operát csak egyet hallottunk e héten, a „Zsidónő“-t és ebben leginkább Voggenhuber Vilma éneke aratott több izben és érdemelt tapsokat; igen szépen énekelt és igen értelmesen játszott; valóban kár, hogy e szép tehetséget az érdemes igazgatóság az új szerződésből kifelejtette.

A „Férj az ajtó előtt“ operetében Szerdahelyi, Huber Ida és Markovics Ilka osztozkodtak az est dicőségében. Ez utóbbinak finom, eleven játéka teljesen pótolja a hanghiányait; Szerdahelyi igen kitünően működik az operettekben, mindaddig, míg — énekelnie nem kell; azért, ha ő nekünk volna, „Fortunio dala“-ban másnak engedné át az öreg jegyző szerepét; ez utóbbiban Bognár Vilma k. a. igen sok kellem és elevenséggel adta a csintalan Friquet-t.

Mindenfélék.

✂ Az angol Hartley-köszönbányákba temetett szerencsétlenekről újabb tudósítások érkeztek. Mult hó 26-ig 109 holttestet sikerült kiásni. Egy nő férjét és hat gyermekét veszté el egyszerre. A munkások egyikének jegyzőkönyvében a katasztrófa vonatkozó következő sorokat találtak: „Péntek délután 2 $\frac{1}{2}$ órakor. Több pajtásom igen beteg. 1 $\frac{1}{4}$ órakor közösen imádkoztunk. Tibbs vigasztalt minket. Ezt Amour felügyelő írta.“ Minthogy ő volt a legerősebbek egyike, s úgy látszott, hogy óráját pénteken húzta föl legutószor, azt le-

het gyanítani, hogy a szerencsétlenek már e napon lönek szenvedéseiktől megszabadítva.

Párisban De Beauvau herczegnő termeiben közelebb jótékonyági vásár tartatott a szegények javára. Az árusnők a francia arisztokratia legkitünőbb tagjai voltak. Egy ibolyabokrétának ára egy Napoleon-arany volt, s e magas árt szívesen megfizették. Demidoff herczeg egy pohár xeresiért, melyet a szép de Ludre grófnő nyújtott neki, 1000 frankot adott. Az egész vásár 30,000 frankot jövedelmezett a szegények javára.

A dunai fejedelemségek „Románia“ név alatt történt egyesülésének ünnepét a románok rendkívüli fényvel fogják ünnepelni, mely célra Bukarestben 80,000 arany van megszavazva. Oly nagyszerű ünnepélyt, minő ez lesz, Bukarest még nem látott.

Tanczer, a gráci „Volksstimme“ szerkesztője, sajtóvétségi áthágásért két havi börtönre s 1000 frt biztosítéki összeg elvesztésére ítéltetett.

Krakóban a Hülsenbek tanáron közelebről elkövetett merénylet miatt a gymnasium 6-ik osztálya bezáratott. A merénylet, mint mondják, nem csupán egyéni roszakaratból, hanem valóságos összeesküvésből származik.

Szerelmés — halál. Egy trieszti vendéglőben egy 16 éves leány s egy 21 éves cipészlegény szobát béreltek. Reggelre mindkettőjüket halva találták. A szerencsétlen szerelmek mirenyt vettek be.

Szénsavas légszeszszel sült kenyér. New-Yorkban Amerikában oly kenyeret kezdenek sütni, melynél az élesztő anyag helyét szénsavas légszesz pótolja. Az ily kenyér könnyű, izletes és jól emészthető.

Divattudósítás.

Nyilvános bálók nem tartatnak az idén, épen azért természetes, hogy a boldog fiatalság, melynek sem kedve, sem véralkata arra, hogy diogenesi világüöllettel huzódjék a csendes magány hordájába, a nyilvános tánczvigalmak helyét tehát a házi estélyek pótolják. Felső és alsóbb osztályokban egymást érik az estélyek; így e napokban gróf Zichy Felix fényes termei nyitak meg a főrangú fiatalság számára, a melyben a kedvre gerjelt lábak valóságos cosmopolitkai fölvilágosodottsággal rótták le mulatsági adójukat farsang ő felsége iránt; — de nem ezt akartuk mondani, hanem néhány szép öltözéket szándekeozunk leírni, melyek ez estély alkalmával diadalmasan tüntek ki — versenytársaik felett.

A legfényesebb és egészen magyaros öltözéket a szép Z. A. grófnő viselte; nehéz fehér moire antiqueból készült ez; az alján köröskörül néhány sor fehér selyem rüche volt felvarrva, s a rüche ránczaiból itt-ott aranyvirágok fénylettek ki, a mi feltűnőleg szép volt; a fehér derék gazdagon ki volt hímézve arannyal; ingváll, dudoros ujjak és a kötő szintén aranyhíméssel voltak diszitve; a kicsi fejkötő is aranyszövetből készült, a fő egyik oldalán pedig néhány piros camelia emelte a fekete haj ragyogó szépségét. Ez öltözék a legfényesebb volt ez estélyen, s ez csudálatos önmegtágadással minden hölgy által lön elismerve. Feltűnően szép volt még egy halvány málnaszín crepp ruha, az alján 3 fodorral, melyeknek mindegyike fehér creppel volt beszegve; a derék is fehér creppel volt diszitve, a brüsseli dudoros ujjak málnaszínű szalaggal lekötve; a fiatal hölgy fejét piros cameliákból fonott koszoru ékesíté. — Egy vidámságáról ismeretes fiatal grófnő rózsaszínű moire antique ruhában emelte az est érdekét; e szép ruha alja és dereka ezüsttel volt hímézve, a kötő, ingváll szintén, a fejkötő pedig ezüst csipkéből állott, néhány fehér cameliával diszitve. Egy másik urnő nehéz kék selyemruhát viselt fekete bársonyderékkel, kék fejkötővel; a kötő, ingváll és ujjak fekete csipkétből álltak; ez is igen szép öltözék vala.

Fiatallányok könnyű tartatán vagy gazir ruhákban jelentek meg; a szoknyák alját többten igen szeretik két három sor, a ruhával egy kelméből készült dudorral ékiteni; e dudorok alá aztán szines szalagot alkalmaznak úgy, hogy ezek szine a dudoron keresztüllássék, a mi nagyon emeli a szoknya szépségét, kivált akkor, ha a derék a behuzott szalaggal egyszínű; így például fehér tartatán ruha alján 4 ujjnyi széles dudor, melybe kék szalag van huzva: ehez még a kék pruszlik s fehér-kék párta igen szép és izletes összeállítás.

Rejtvény.

P. Idától.

7- 6. 8. csak 3. 9! 7-bán jó a vad.
Ki mindig 9. 7. 7. az nem balad.
Jó 6. 7. 2. 8-szerző a 8. 9. 5.
El ne vesztegeds a 8. 6. 3.
5. 4 9. 10. 3. 2. 7. félték rab magyarok.
1. 6. 5. 2. férfi kézen forog.
4. 0. 10. Ujkorban egyik szentségünk.
1. a 3. 9. 10. 5. van mindegyikünknek.
7. 2. 1. ó szövetségü jámbor.
5. 9. r 6. v 9. 10. messze földi vándor.
S az egészet kitalálván,
Eszreveszed, hogy 1—10.

Megfejtési határidő márczlus 7-ke. 229

Az 1-dik számban közlött rejtvény értelme: T ü r r A d e l i n a. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Balogh Adél, Eisenstädter Malvina, Teller Emma, Kovács Rósa Emilia, Ferenczi Lenke, Gáal Ilona, Nuritsány Kristófnő, Hajék Lina, Keresztessy Vilma, Feynan Julia, Mészáros-Szabó Zsuzsanna, Fogler Paulina, Manggraf Hermína, Gyurkovits Boda Mari, Kondi Julia, Grúmann König Mária, König Linka, Berzsényi Cornélia, Makk Horty Anna, Dubravitzky Antónia, Gáal Vilma, Kovács Kúry Teréz, Csáky Mária, Csanády Kálmánné, Plachy Bertalanné szül. Veres Ilka, Székely Krisztina, Mendelényi Emma, Deáky Amália, Viertl Aloysia, Teszáry Ida, Pap Ida és Amália, Balogh Karolina, Hentaller Batta Szilárda, b. Szabó Jolán, Halász Ida, Dániel Regina, Lukrits Mütter Ottilia, Békefy Neymon Irma, Márkus Izabella, Csaby Amália, Nagy Francziska, Fekete Mária, Beóthy Ilona és Etelka, Micskey Imréné, Krisztinkovich Mária, Bartal Józsa, Nagy Malvin és Irén, özv. gróf Zsigray Lázárnó, Omaszta Tóbiné, Szabó Julia és Póli, Pongrácz Julia, Lukinich Mathild, Zirzen Janka, Steinitzer Ödön, László Dósa Anna, Bodroghy Gizella, Mersics Flóra, Németthy Giczei Teréz, Szepessy Péterné, Kriston Balogh Antónia, Hodási József, Pöninger Laura, Palkovics Somogyi Mária, Hülf Antónia, Pick Zsófia, Wolnhoffer Gabriella, Vécsey Pálné, Heldt Gizella, Jeney Albertnő szül. Bartha Róza, Jaross - Lipovniczky Mukiné, Skopal Izabella és Róza, Pristiyák Vilma, Forint Linka. A gyöngyösi Népkör Hrabovszky Kornis Julia, özv. Barabás Károlyné, Nagy Emilia, egy névtelen, Gullnerits Juliána, Tóth Nábráczky Ida, Szánthó Eszter, Sárosy Laura, Fogarassi Zsuzsa, Nagy Irma, özv. gr. Tholdi Lőrinczné, Miskey Vilma, K. P. Amália, Adonyi Szeőke Piroksa, Matkovics Lidia, Kubinyi Kornélia, Dessewffy Zerdahelyi Izabella, Majomi Jözsefné, Pongrácz Karolina, Egerváry Tuboly Emilia, Gulyás Amália, Kondics Mária, Balogh Jusztina, Vöröss Emilia és Sarolta, Kondi Julia, Melczter Armina, Kalocsa Róza, Dindár Izabella, Baranyai Károlynő szül. Nagy Rebeka, Krisztinkovich Ignáczné, Lévy Berényi Julia, Concha Károlyné, Szakál Amália, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália.

A „kenyérmező“ megfejtését utólag beküldé:

Szelényi Károlyné, Dessewffy Zerdahelyi Izabella, Boronkay-Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Böry Jenőné, Csicseri Mariska, Kondics Mária, Lévy Berényi Julia.

Helyreigazitás. Vecsey Sándornak lapunk mult számában megjelent költeményében a 17-ik sor végén sajtóhibából „csókja“ áll, mely helyett „szó rja“ olvasandó.

TARTALOM.

Pakh Albert, Emiliától. Dalok Tolnay Lajostól. A honvágy, gróf Batthyány Juliától. Bolcsótól a sirig, Palmirától. Miklós orosz czárról. Mikép lettem én aglegény, Bernát Gáspártól. Egy zenélő nagybácsi levelei, Bartalus Istvántól. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Írói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Ileti naptár. Vidéki tárcza. Megbizások tára. Szerkesztői nyilt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

6-dik szám.

VASÁRNAP, FEBRUARIUS 9. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|-----------------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre „ | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért **6** uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus es protestans naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-----------|-----------------|-------------|-------|--------|----|----------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | 6. | 8. | 5. | |
| 9 Vasárnap | E 5 Apollonia | E 5 Lujza | 28 G Triod. k | ☾ | 7 | 18 | 5 | 13 |
| 10 Hétfő | Skolasztika | Árpád | 29 Ipoly | ☾ | 7 | 17 | 5 | 15 |
| 11 Kedd | Dezső. Euphr. | Lidia | 30 N. Basil | ☾ | 7 | 15 | 5 | 16 |
| 12 Szerda. | Szerény. Loránt | Lorán | 31 Cyrillus | ☾ | 7 | 13 | 5 | 17 |
| 13 Csüt. | Agáb. Barna | Barnika | 1 Február | ☾ | 7 | 11 | 5 | 18 |
| 14 Péntek | Balint. Máró | Bálint | 2 Gy. sz. B. A. | ☾ | 7 | 9 | 5 | 20 |
| 15 Szombat | Fausi. Györgye | Szegfüke | 3 Sim. Anna | ☾ | 7 | 8 | 5 | 21 |

Mult heti mellékletünk magyarázata.

Az első szám alatt t. előfizetőink az egész ABC betűit veszik; ezek magas francia himzéssel alkalmazhatók fehérneműekre; ha házi ruhára vagy asztalneműekre akarjuk alkalmazni, a keskeny vonalakat piros szállal is himezhetjük.

2-dik szám: egyszerű, de igen csinos felső gallér mintája, a rajz közönséges horoghímzés.

3-dik szám: a gallérhoz való ujjhajtóka.

4-dik szám: francia s angol himzéssel dolgozandó sark zsebrendőkre, grófikoronával.

5-dik szám: D és S betű fehér francia himzés; a betűk között levő pontok a kedvelt póstaöltéssel hímzendők.

6-dik szám: egyszerű horoghímzés fehérneműekre.

7-dik szám: L és B betű zsebkendőkre; a betűk közepén a virágcskák lyukasosan hímzendők.

8-dik szám: Etelka név virágbetűkkel, zsebkendőkre.

9-dik szám: Lucia név, egyszerű sima hímzés.

10-dik szám: C és N betű francia hímzés.

11-dik szám: egy szép horgolási minta, mely finom pamutal horgolandó paplanokra, asztalterítő széleire sat.; a sarkát elhagyva, párnaközökre is igen alkalmas és szép minta.

Vidéki tárcza.

Vidéki levél a fővárosból, jan. 27. (Eredeti levél.) Volt szerencsém folyó évi jan. 25-kére a Főthi zárt körű társas es t él y re meghívást nyerhetni, hová par compaignie férfiak, bájos pesti urhölgyek társaságában szerencsésen kiérkezve, az estélyt rendező M. Sándor magyar vendégszeretettel minket, ahelység érdemes jegyzője pedig a nőket szívélyesen megvendégelte.

Este már 8 órakor kecségetően húzta a vendéglő teremében a vácsi, vagy 30 barna férfiuból álló banda, kinek kinek az ő széles kedvére, hol csárdást, hol francziát, felváltva

Ejféli szünórán következék a borsos vacsora, később pedig „champagne“-nak nevezett pancsolt valami is ürítették barátságosan; majd fizetésre kerülve a sor, summa summarum fizettek az egy vacsoráért: 50, mondd: ötven oszt. ért. ftot. De félre e prózai dolgokkal.

A ki az itteni templomot még nem látta, ha Főthon jár, vagy ha ideje engedi, önmaga iránt követ el vétke s mulaszt el számtalan élvét, ha ezt meg nem szemléli. Meg fogja látni, hogy a kis ref. templom szinte genirozza magát e közelében levő büszke egyháztól, a nem ön vétke miatti mellőztetés miatt. De azért ez is, az is — templom.

Végül igaz szívből örülök, midőn van szerencsém az egész pesti urhölgy- és férfitársaság nevében az illető falu szíves jegyzőjének s M. Sándor úrnak a szívélyes fogadtatásért, s a lelkes úrnak — ki a templomot ritka tartalmával együtt szíves volt megmutogatni — hálás köszönetet nyilváníthatni. G. F.

Nagyvárad, febr. 1. (Eredeti levél.) T. szerk. Csalatkoznék, ha azt hinné, hogy most valami érdekes, vagy éppen mulattatóval lephetem meg; mert itt nem történik semmi különös, hacsak a várban rendezett táncestetélyt annak nem vesszük, ennek lefolyásáról azonban mit sem tudunk.

Hogy egy fényes nevet viselő úrnő, utolsó napokban adósságot adósságra csinálva, hitelezőit, kezeseit megcsalva, jólelkű tanácsadók utasítása szerint miként illant el, ennek le-

írásától, tilt a kegyed, s lapja olvasói iránti tisztelet. — Mondja hát kegyed, mit irjak? azt irjam-e, hogy most milyen idők járnak? hogy esik az eső, vagy szebben fejezzem ki: sír maga a természet, viz, lucsok minden, nyakig vagyunk a sárban, az ember ki sem léphet a szobából: vagy talán azt irjam, hogy majd kitisztul? azt nem teszem; mert a jövődölés tiltva van, és az időjövendölés épen nem engem illet: gyenge nőt, inkább azon erős hangú férfit, ki erre most nyert pecsétes kiváltságot.

Két hét óta Walterné asszonyság panorámája van fölállítva a Szent-László-téren, s daczára annak, hogy többször „még csak hat napig látható“ fenyegetésekkel állt elő, december óta mutogatja esőppet sem korszerű és meglehetősen légy-moeskos képeit. A legutóbbi napokban egy gummielasticum-ember s pár akrobata produkálta magát; a gummiember ugy hajtagotta lábait derekát, mintha valami servus homillimus volna. Csodáljuk hogy olasz. Walterné panorámája s egy gummielasticum-ember is epocha, eseményeink sorában! Roza.

Eger, febr. 1. (Eredeti levél.) T. szerkesztőnő! Elmondhatjuk mi is a Sevillai borbély travestált szavait: „Szomorúság itt, szomorúság ott, szomorúság mindenütt.“

Se dalidó, se piquenique, se társas kör, szóval semmi.

Már most mit tegyen a tantalusi kinra kárhoztatott levelező? Neki rohanjon-e az egri mintakövezetnek, meczibálja-e a lámpagyujtogatót, agyon dicsérje-e az új tisztviselőket, vagy a szó szoros értelmében a szegény közönséget kefélje meg, miért nem mulat, mikor erőnek erejével azt akarják, hogy keztyűben dudáljon?

Hogy e mocsár tavat keresztülugorhassam, egy kis Flankenbewegungot kell tennem, mint szoktak némely urak, ha szorul a kapeza. Ime:

Kegyes hiveink! Annyit méltóztattak a fentebbiekből tudni felőlünk, hogy nem haltunk ki utolsó szálíg, csak kedvünket hegedülte el szent Dávid. Hogy teljesen elmegyarázta

volna — nem mondhatjuk, mert napi renden van, hogy kedvünkre bizonyos egyének, bizonyos dologban untalan magyarázgatják magukat. Szép históriák ezek, valóságos tragicomicumok, szeretnék is felőlük sokat írni, azonban loyális pennám mostan sehogy sem akar fogni. . . . Atkozott toll! egyre imádkozni akar, nagy búsan, szomorúan susogván: „és bocsásd meg a mi vétkeinket, mint mi is megbocsátunk ellenünk vétkezőknek!“ . . .

Az amenre már nem jut idő, kegyes olvasó! mert egy gondolatrohám — s előttünk a csizmadiabál áll! Köröttünk, túl, elől és hátul a legnagyobb vigaszt tapasztaljuk; ha nem örködnénk a tüzes fiatalság által könnyen berugható oldalbordáinkra — még el is szégyelnők magunkat, hogy a szomorúságot az egész közönségre ráöctroyáltuk. Az ünnep hőse azon egyéniség, ki a mulatók egyező akaratából a kormánypálczát kezébe ragadá! Önelégülten jár ő fel s alá a tömeg közt; csak néha siklik át egy-egy redő széles homlokán, tán azon gondolatra, hogy minden mulandó e földön . . .

Ismét egy gondolatrohám és felettünk a béke lebegteti szárnyait. Ismerjük e nemtőt, ismerjük, mennyire csalékony, nem is vagyunk oly nagyon szerelmesek belé, mint a „Sürgöny“ egri levelezője, a ki szerint békét lehel városunkban még a sár is. Igaza van e férfinak, városunkban általános szabály a béke, azt igazolják az előforduló egyes kivételek is, melyeket itt csak azért nem mondok el, mert meg akarom kimélni a szerkesztői vöröskrátát.

E m m a.

Sopron jan. 29. (Eredeti levél). Tisztelt szerkesztőnő! Városunkból jelenleg azt irhatom, hogy hegyen völgyön lakodalom! Nálunk igen sok boldog ember lehet, különben csak nem tartanának annyi tenger tánczvizalmat; kijut tehát a walzer és zepperliből a boldog soproniaknak! — Casinónk tagjai annyira megsaporodtak, hogy mindnyájukat a Casinó helyiségei befogadni sem képesek, midt is Eszterházy herceg szivességéből, az ugynevezett hercegi házban tartatnak minden szombat az estélyek. Nem látni ezekben magyarruhás nőket, magyar tánczot, s a mi legszomorubb, nem hallani itt magyar társalgást. — Egy jótékony tánczvizalom is volt a színházban, mely tornyunk alaptökéje gyarapítására 550 frt tiszta jövedelmet hozott.

Epen most értesülök egy sajtóságos esetről: Egy itteni sörösnek igen szép, 18 éves leánya pár évvel ezelőtt megtébo-lyodott, Döblingbe vitetett, honnan most egy éve jött a hire, hogy a szerencsétlen leány meghalt, s édesatyja is elment temetésére. Eddig rendén volna, de most következik a java. —

Tegnapelőtt irnak az apának, hogy mi az oka, hogy egy évi tartozását a tébolydában le nem fizeti, miután leánya már egészen kigyógyult, s már egy bárónőnél szolgálathat is van. Képzhetni az apa meglepetését és zavarát e hir vételére! Rögtön elutazott, a rejtélyes dolognak végére járandó. Én azt hiszem, tévedés az egész, semmi más.

P. St. E.

Egerben m. hó 19 én egy ottani földműves a másikat borozás közben agyonütötte. Ugyanott m. hó 22-én a tégláégetőnél egy suhancz nyulseréttel töltött pisztolyt forgatván kezében, a téglás nejét közletről fültvön lötte. A szerencsétlen nem halt meg mindjárt, de életéhez kevés reményt kötöttek.

Magyar-Óvárrott a gazdaképző intézet növendékei által a budai népszínház javára rendezett szavalati és zenészi estély programmjából a „Szózat“ és Petőfi „Honfidal“a, felsőbb-ségi parancs folytán kitöröltetett.

Pécsett jelenleg Takács Ádám szintársulata működik — többnyire üres házban. „Egy igazi magyar“ azt írja onnan, hogy több körben azt is hallotta, hogy azért nem járunk színházba, mert a bérletjegyeket — nem maga az igazgató hordja szét! — Ugyancsak Pécsett történt közelebb, hogy

egy szabólegény meghallván, hogy imádoztja máshoz készül férjhez menni, kétségbeesve fölkereste a leányt, s midőn ennek saját nyilatkozatából meggyőződött, hogy a rettegett hir való: pisztolyt vett elő s azzal a leány szemeláttára keresztüllötte — szivét? nem, hanem — balkarját. Így boszulta meg magát a hős szabólegény!

Gerenda nevű faluban Gálszécs mellett egy ottani gazda nyakát elvágta. A gyanu a meggyilkolt kocsisát terheli, ki gazdája nejevel tilos viszonyban élt. Mind a kocsis, mind a nő befogattak.

Megbízások tára.

Veszprémben N. N. urhölgynek: Rendbe hoztuk már a dolgot; meg van elégedve intézkedésünkkel?

Haczaszalra M. K. urnőnek: Köszönet, köszönet!

Békesre P. I. urnak: Megjött-e már a második csomag is?

R. Komáromba K. J. urhölgynek: Megérkezett-e tudósításunk?

Harsányra K. R. urhölgynek: Elintéztük, elküldtük, tetszését birja-e?

R. Kereszturra N. H. urhölgynek: A legszivesebben intéztük el.

Maros-Vásárhelyre Sz. F. urnak: Örömmel intéztük el a kedves megbízást; lehetőleg rövid idő múlva érkezik meg az ígért csomag.

Zalapatákára E. T. E. urnőnek: Fogadja legszivesebb köszönetemet a kedves közleményért! bár többször volna alkalmunk ez örömben részesülni!

Söjtörrre Cs. A. urhölgynek: Ugy-e bár megment már a küldemény? Legközelebb elvárjuk erről a kedves tudósítást.

N.-Váradra K. R. urhölgynek: Fogadja legszivesebb köszönetünket kedves küldeményeért; kérjük folytatását; a reánk bizottat pedig rögtön elintéztük.

Ponorra H. O. urhölgynek: Már utazik a csomag a kedves bérczes testvérháza felé.

Ungvárra B. Cs. L. kedves barátnőnknek: Elküldtük, elintéztük, s várjuk a kedves feleletet.

Kaszra B. B. R. urnőnek: Olyan örömmel végeztük a kedves megbízást s el is küldtük már.

T. Ujhelyre D. K. urnőnek: Minden el van küldve, s eddig nyilván kezei között lesz már; olyan szívesen tettük.

Esztergamra G. A. urhölgynek: A mint el készül, rögtön és szívesen el is küldjük.

Demóndre B. A. urnőnek: Végre elkészülvén, azonnal postára adhattuk.

Dánosra K. N.-nek: Elküldtük a postán, s reménylem, hogy még szivdobogva jött meg a kedves pusztai házba.

Tassra D. B. urhölgynek: Megjött-e már a küldemény?

Karád, R. T. urhölgynek: Kedves szép soraiért köszönet, de azt a képet csak magánuton juttathatom birtokába; — tiszteletem jeléül már meg is van rendelve; az ígértet pedig örömmel várjuk.

Székes-Fehérvár, M. V. kedves barátnőnknek: Milyen boldoggá tesz e megtisztelő bizalom. Bár ugy érdemelhetném meg, a mint ohajtom.

Harsány, K. R. urhölgynek: Nem csak megrendelve, de az első szállítmány utban is van már; reménylem, megnyeri tetszését.

R. Komárom, G. A. urhölgynek: Tudtam én azt, hogy ismét találkozunk! Fogadja szíves üdvözlétemet. A küldemény is igen kedves.

Kula, R. G. B. urhölgynek: „Ez sorsunk a sirig,“ mondja

a költő, és az egyetlen vigasz ilyen csapásra. A ki a viszontlátásról meg van győződve, az könnyebben viseli el a válás kínjait.

Szerkesztői nyílt levelek.

„Bíró Julcsa.“ Régi tárgy, a kidolgozásban szintén semmi új.

„Hírlő“-nek. Ez egyszer — későn érkezett. A másikat legközelebb megkezdjük.

„E m m á“-nak és általában tisztelt levelezőinknek. Vannak „percenetek“ az életben, midőn a —téntatartón is megégetheti az ember a körmét, még pedig annyira, hogy — kaszányába küldik kurára. Más szavakkal: ha imitt-amott valami kimarad becses közleményeikből, ne tessék azért reánk neheztelni.

F a r k a s d, T. N. urhölgynek. Igen, igen örültünk kedves sorainak.

„K u n“-nak. A virág bajosan válhatik hurrá, és illata sem tud — típni.

U n g v á r r a, D. Cs. L. kedves barátnőnknek. Igen kedves, kivált az első szakasz — második sorja.

„Sió“-nak. Szép, de most már szigorubbak leszünk ám, és azért nyíltan kimondjuk, hogy a 7-dik versszak mértéke kissé — biccczen. a 8-dik szakasznak pedig a cadentiája kissé nagyon — szabadelvű; azonban könnyű rajta segíteni. A „Siómelléki levél“ szép.

K u t a s, K. J. urnak. A kérdéses levelet valóban nem vettük; kérjük tehát annak újbóli beküldését; a 48-at már utnak indítottuk, és ha rajtunk állana, valóban minden előfizetők részére abba.

D e b r e c z e n, S. B. urhölgynek. Tővises a nyilvánosság utja, de honleányaink kitüntető rokonszenve gazdag jutalom minden méltatlankodásért.

„Emlékezés“, „A lepke“, „Mit szeretnék“, „Fájó öröm.“ Igaz, meleg érzés, dallamos, de még nem mindenütt eléggé könnyed előadás; csak gyakorlat és önből még valódi költő is válhatik; ezuttal csak a „lepkét“ tartottuk meg — zálogul. hogy nem sokára újabbakat veszünk.

H I R D E T É S E K.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

ezimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, színes borítékkal, arcsz divatképekkel, szabás- és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb mellékletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajzmelléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, hetenkint kétszer fog az megjelenni; ha csak 1500-ra növekedik is a lap pártolónak száma, már akkor is **egy nagy történelmi képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig az eddigi pártolást tekintve, bizton reményelhető.

Előfizetési feltételek: postai szétküldéssel vagy helyben házhoz küldve egész évre **12** frt., félévre **6** frt., évnegyedre **3** frt.

A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi különdíj nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

Almás i Tih a mértől. 336 oldal 5 díszes kórajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvásó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.

N É P I S M É.

- | | | | | | |
|------|-----------------------------|-----------|-----------|-----------|----------|
| 2. „ | <i>Gyermek és háziregék</i> | 1 képpel | | 1 „ | 25 „ |
| 3. „ | <i>Gyermek és háziregék</i> | 1 „ | | 1 „ | 10 „ |
| 4. „ | <i>Beszélyek</i> | | 1 „ | | 1 „ 10 „ |
| 5. „ | <i>Chrestomathia</i> | | 1 „ | | 1 „ 20 „ |

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arcképi rajzzal, és tizenegy kőmetszetű hazai képpel. Ára fűzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, fűzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszorozott eposz Szász Károlytól, fűzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény V ad n a y Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Február 10-kán. 7-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A házasság.

(Több külföldi író után.*)

Csukássi Józseftől.

A női emancipáció a házasság. — A szerelemnek hivatása, két lényt összekapcsolni, a házasságé a kétből egyet teremteni. A szerelem egyszerre hajtja fel az öröm serlegét, a házasság cseppenként izleli, és csak a sir szélén üríti ki egészen.

Börne.

Ha két, egymásért lángoló szív fűződik együvé, — a házasság földi mennyország. — Kéz a kézben, szerető lélekpár indul akkor utra, bátran, nem félve az élet ezer meg ezer veszélyeit. Hol tövisekkel rakott az ut, szorgalmasan és vidóran megtisztítják; hol sugó patakhöz érnek, az erősb a gyengét átemeli; hol magas sziklák tornyosodnak az ég felé, biztató mosolylyal nyújtja kezét az erősebb a gyengébbik félnek. — Türelem és szerelem hűséges pályatársuk.

Mi egynek lehetetlen volna, egyesült erővel csak játszva végezik; — és ha följutottak életcéljok magaslatára, finom kis kezeckéivel elsimitja a nő a férj homlokredőit és letörli a gyöngyöző izzadságot. A férj és nő szívébe együtt tér be az öröm és a bánat, mosoly sugárzik mindkettő arczáról, vagy könnyü rezg mindkettő szemében.

*) Név szerint: Michelet, Hugó Victor, Montaigne, Goethe, Hervegh, Jean Paul és Ehrenberg.

Szép nyári nap az ő életök, szép még akkor is, ha néha-néha zivatarok borítják is el az eget; hisz a vihar után felüdülni a természet, s a nap felhőtlen arcza csak mosolygóbbá válik!

Önplántálta virágok közepett így állanak ők életök alkonyán, várva, míg beáll az éj. Az egyik elköltözik, és ez a boldog fél; a másik idestova, föl s alá bolyong, nyughelyét sehol nem találva, sir, zokog keservesen, közbe-közbe nagyokat sohajt, mért nem jö már az óra, mely az ő fejét is az örök nyugalom párnájára fektetné; és ez a házasság életnek egyetlen szomorú oldala.

Tisztán erkölcsi értelemben véve az igaz szerelem már házasság. Mely kötelék lehet szentebb, mint az, melyet rokon lények, kik egymásért teremtvék, egymásért és együtt gondolkoznak, éreznek és cselekesznek, szívök mélyében egész a sirig kötnek!

Minő garancia elégséges, ha az emberben a legnagyobb igazság — a szerelem adott szava is, — csuf hazugsággá válhatik? Micsoda törvény vagy kötelék fűzhet össze szétzilált sziveket és mely külső kényszer verheti lánczba a lelket!

Nem a legnagyobb durvaság és legélesebb szentségtelenség-e: sziveket áruba bocsátani, és a legnemesebb érzelmek fölött piszkos egyezkedésekbe ereszkedni!

Megszegni a szót, melyet a szerelem a szerelemnek

adott, annyi, mint házasságtörés; és e gyalázatos tett semmivel sem fokozódik azáltal, ha mindjárt polgári peccsét piroslik is alatta.

Ész és szívvel megáldott emberek előtt megczáfolatatlan igazság marad, hogy minden olyan házasság, melyet nem a szív követelményei, hanem mellékes czélok és rdekekből kötöttek, durva erkölcstelenség.

Családi ágak egybeoltásáért, pénzzacsók és ösök összehozataláért házasodni, vagy házasítani, a vad természetellenesség remekei közé tartozik, a mire csak a buta elfajulás vihet; nyomorult szolgálattelkek örült kísérletei, az emberi méltóság kigúnyolása.

A gyöngéd szerelem és az édes boldogság, melylyel a természet csak a házassokat áldotta meg, feltétlen bizalmat követel. Férj és nőnek úgy kell egymással élni, mint él a művelt ember maga magával, tiszteletteljesen, de tartózkodás nélkül. Szokássá kell válni nálók: egymásban a második ént látni, és beszélgetésöknek alak és formában a legszívélyesebbnek lenni. Ezért hangzik az édes „te“ nálók oly természetesen. A szív ki mondja, habár az ajk ellenzi is.

Az emberi szívnek legkitünőbb művelődési eszközei: a boldog házasságok. Minden, mi ebben boldogít, javító erővel is bír. Itt az erény életet és szenteséget nyer, a durvaság megfinomul, az erőszak megtörik, a vad és viharos indulat az érzelem rendes medrébe tér vissza.

Itt nyílik meg a tér a legnemesebb és legjótékonyabb működésekre, itt olvad együvé a higgadtság az ifjú tűzzel; itt gyakorolja magát a szerelem az áldozatkészségben és gazdagodik ezer meg ezer balzsamszerű tapasztalatokkal. A nagy lélek, mely a polgári élet minden spharájában fáradhatatlanul küzd a jó után: fejlődést innét nyer, erőt innét merit. A szív szük birodalma itt terjed oly nagygyá, hogy minden szépet, igazat, jót magába ölel. Itt kapja az erény amaz egyszerűségét, igénytelenységét, ama minden önzés és hiúságtól ment tisztaságát, melyek a legbübájosabb, legdrágább, és épen ezért a legritkább kövek koronájában. Ha a világ tömkelegében hasztalan keresed, menj boldog házasok csöndes lakhelyébe. s bizony bizony mondom, feltalálod.

Míg a földön a szerelem sziveket fűz össze, az erény temploma rendületlen fog állani. Ha keresztje nem is magaslatookról csillámlik alá, és fényes ígéretekkel nem csalogatja is a tömeget, hűséges kiválasztottai között mindig találand kis csapatot, mely oltárán a tüzet kialudni nem engedi. Még a házasságot szent nevétől meg nem rabolják, a kor elfajulásának nem sikerülend a győzelmi habért elrabolni. Nem elébb fog a bűn az erény trónjára ülni, s mi a földön szent, a nyilvános megbecstelenítésnek áldozatul esni, mint midőn a fényűzés, elv- és szórakozási vágy a háziasság csöndes tüzbhelyét földulta, és a féktelen álla-

tias érzékiség a magasztos szerelem utolsó szikráját is kioltotta.

Az erénynek nem kötelessége- eszentnek nevezni oly köteléket, mely ennyire kezére van, s mely oly előnyére szolgál? Boldog házasságok öröditvényei az államnak, s az emberiség palladiuma! Nem bukhatik el az ország, mely kebelében boldog házasokat számlál; nem veszhet el a nép, mely fejet hajt a szeplötelen szerelem istenképe előtt: — nem mondható elveszettnek az emberiség ügye, míg az boldog családok kezeibe van letéve! Hitvese és gyermekeért bátrabban küzd a hős, szent előtte a föld, melyen a szerelem oly boldog lakást épít föl számára. s inkább befesti a drága porondot szívvérével, mintsem hogy védelmét földadja. Az a jó államférfi és hű polgár, ki nejét és gyermekét vallja legnagyobb gazdagságának, s az a legbuzgóbb hazafi, kit kiválasztottja gyanánt a szerelem képezett azzá.

Boldog családok kebeléből nemesebb nemzedék származik. Boldog család kebelében korán megtanuljuk a szerelem áldásait ismerni. Itt szokunk eleve másokért élni, s fölálodni tudni önmagunkat. Itt erősülnek és izmosodnak jó hajlamaink. Itt lesz a szív szelid és puha, minden szép és jó iránt fogékony, itt lángol a lélek az emberi méltóságért, mielőtt nyomoru elfajultság piszkos foltot lehelt volna reá!

Mi jó és szép e földön létezik, mind a családi életből származott! Az idő, melynek méhében szakadatlan küzd a jó a rosszal, legerőteljesebb támogatást a boldog házsság létszámának szaporodásától remél.

Ne lenne-e szent a házasság, midőn az emberiség legdrágább, legfontosabb javait reája bizza?!

CSILLAGOMHOZ.

ATALÁTÓL.

Hát te most is ott ragyogsz még,
Ott a távol északon,
Mosolyogva, régi fényben,
Rég nem látott csillagom!?

Azt hívém, hogy a világon
Elborul már minden fény,
Hisz az egész mindenségben
Sötétséget látok én.

Te csak ragyogsz, nem is érzed,
Milyen sértő mosolyod!
Te sem látod szívem mélyén
A mélységes bánatot!

Vagy megérted néma búmat?
Csakhogy tán az ég neked
Rezgő sugarakat adott
Mosoly, szó és köny helyett.

Oh ha értesz, oh ha látod,
Hogy mit szenved e kebel,
Szállj be hozzá s csak titokban
Álmainak mondd csak el!

Vagy ne szólj! ha hallgatásom
Szive már nem érti át,
Ne is tudja, ne is sejtse,
Hogy mit rejt e némaság!

A honvágy.

Rege, öreg gyermekek számára.

Gróf Batthyányi Juliától.

(Vége.)

Midőn tehát másnap reggel a kastély ablakait egymásután nyilni látá, rögtön beszélt a szobába, abbéli édes reményében, hogy holmi híreket ki fog kémlelhetni; de azon dologról, mely őt leginkább érdeklé, senki sem beszélt.

Végre a házbeliek mindnyájan pompás reggelihez az étterembe gyűltek össze, melynél a szeretetreméltó szép úrnő végzé a háziasszonyi teendőket, oly bájjal, hogy mindenkit elragadott.

Reggeli után a grófnő egy sétát indítványozott vendégeinek a kertbe.

-- Báró! szólj ehez -- elvezetem önt azon rózsacsoporthoz, melyről tegnap beszéltem, s hol Etincelle marquisnő és a márványlovag virágoznak.

E szavakkal elfogadta a báró odanyújtott karját, és lassan haladtak azon hely felé, hol a két szegény szerelmes őket búsan és remegve várta.

Az éji pillangó pedig előre repült, hogy előbb érjen egy nevezett barátaihoz.

A báró s a grófnő a rózsákhoz közeledtek.

-- Nemde barátom, nem volt tulzás, a mit e virágokról önnek mondek? Nemde szépek? -- kezdé a grófnő, gyönyörre legeltetve szemait a ritka rózsapáron.

A báró mozdulatlanul állt tekintetét majd a marquisnőre, majd a lovagra szegezve; nem birt szóhoz jutni a bámulattól.

-- Soha ezekhez hasonlót még nem láttam, -- viszonzá végre -- az ön kertésze ritka, kitünő ember; különben grófnő, többet hiszek az ön tündéri befolyásában minden iránt, a mi körében van, mint kertésze rendkívüli ügyességében.

-- Ah, ez roppant vakság, édes báró, -- viszonzá a grófnő kaczagva.

-- Ippen nem, asszonyom; az olyan szemek, mint az önéi, nagyobb csudákat is képesek előidézni.

E szavakkal a báró gyöngéden megfogá a grófnő kezét s tiszteletteljesen szorítá azt ajkaihoz.

Szegény rózsáinkat pedig ez alatt a legnagyobb aggodalom kinzá. Mi lesz valjon mindezen beszélgetésének eredménye?

-- Tehát elfogadja báró, nemde? -- kérdé a grófnő, kiszahaditván kezét a báróéból.

-- De asszonyom, valóban nem merem --

-- Hagyja el, ne kerítsen oly nagy feneket a dolognak; ön még néhány napig itt marad, s kertészem be fogja csomagolni azon két szép rózsafát, melyeket magával viend.

Barátink szívét az öröm dagasztá.

-- Mindkettőt, asszonyom, el nem fogadhatom!

E szavaknál a két rózsafa szorulni érzé szívét.

-- Igen megszorít, ha csak egyet is visszautasít közülök, és különben is e két példány el nem különbözhető; ők úgy teremtvék, hogy egymás mellett éljenek.

Rózsáink szívesen megcsókolták volna a grófnőt. Még egy ideig folyt a beszélgetés a grófnő és a báró közt, és végre

is örömmel fogadta el az ajánlatot, mert oly virágkedvelőre nézve, a milyen ő volt, e rózsák valódi kincset képeztek.

Virágaink pedig egyedül maradván, egymás karjaiba omlottak; ajkaik csókokba olvadtak össze, édes boldogsággal töltötte meg őket szerelmök és nem kis időre volt szükségök, hogy ismét magokhoz térhessenek elragadtatásukból; visszanyervén azonban egy kissé nyugalmaikat, felette kinosan hatott reájok szerencsétlen barátjok: a folyondárnak látása, ki szomoruan és sápadtan terült el lábaiknál.

-- Folyondár, mi bajod? Hisz olyan vagy, mintha haldokolnál? -- kiálták fel egyszerre.

-- Nem vagyok-e változatlan s még mindig zöld? Oh igen, élek, de mily életet! mennyire szenvedek! Ti voltatok mindenem széles e világon, te lovag, fivérem, te pedig marquisnő, nővérem valál. Szent barátságunk volt életem egyedüli öröme. Ti tettétek első gondolatomat ébredésemkor, és az utolsót, midőn az éj lezárta szempilláimat. Ah! barátim, én igen szerencsétlen vagyok!

A lovag és a marquisnő mélyen megilletődtek e szavakra; barátjuk fájdalma közvetlenül ériáté szívöket, s véget vetett örömüknek. Elhalmozták a szegény folyondárt gondoskodásukkal, édes, barátságos, vigasztaló szavakkal illeték, de mindez a helyett, hogy a szegény növény szívét felvidította volna, még inkább elszomorítá; e gyöngéd barátság még sulyosabban érezteté vele vesztesége gyötrelmeit.

-- Távol ugy mint közelben, édes folyondár -- szólta a marquisnő, -- egyaránt fogjuk egymást szeretni, s nem mulik majd nap, melyen rólad meg ne emlékeznénk.

-- Ti rólam fogtok beszélni, és én drága neveiteket so-hajtandom, a nélkül hogy lenne haug, mely fohászaimra felelné! Egyedül és elszigetelve éjjel nappal sirni fogok, a nélkül hogy egy szerető szív enyhitené fájdalmamat!

E pillanatban arra repülvén az éji pillangó, gunyos, ördögi kaczagást hallatott. Dühös volt, hogy két ellensége együtt marad és közösen el fogják hagyni hazájukat; csábítási reményeit romba dőlni látá, s mert e pillanatban nem árthatott nekik, hát legalább boszuját akarta hűteni rajtuk; bármikép is, de bajt akart szerezni a szegény folyondárnak, és gúnyának egész keserősége s szivszaggató kaczagása kinosan hatottak a szegény fiatal növény szívére, mely a barátság iránt annyira érzékeny vala. Ezen érzemény, melyet egyedül nemes szívek értenek és tudnak megbecsülni, az éji pillangó előtt álérzékenységnek tetszett.

E nap s a reá következő éj elég nyugodtan folytak le barátainkra nézve, kiknek főiparkodásuk volt: a folyondárt vigasztalni, melynek szomorúságát látni is kinos vala.

A második nap volt az utolsó, melyet hazájokban voltak töltendőek, s midőn elutazásukra gondoltak, lázas nyugtalanság fogta el őket.

-- Tudod-e? -- szólta a márványlovag, -- tudod-e imádott Etincellem, hogy távozásunk nagyon hasonlít számüzetéshez? Kéjútazás még kellemes volna, de így, örökre elhagyni hazánkat, ez borzasztó!

-- Valóban borzasztó! Erre még nem is gondoltam! Fogunk-e élni a külföldön! az idegen lég nem fog-e lassanként megölni?

-- Az idegen föld mindenestre rosszul fog reátok hatni, -- mondá szomoruan a folyondár; -- de ti együtt maradtok és szeretni fogjátok egymást, míg én -- én ugyan itt maradok imádott hazámban, de egyedül, egyes egyedül azon helyen, hol már megszoktam látni, szeretni titeket.

Ekkor a nap már hanyatlani kezdett és lassanként lemerülve a Kárpátok csúcsai mögé, közeledett a láthatár széléhez; ragyogó tűzvilággal árasztá el az egész vidéket. Könnyű

szellő keletkezett e pillanatban s a kert minden virágai gyöngéden lehajolva, mennyei illattal tölték el az egész levegőt. Az estnek szent költészete megjelent.

A lovag és a marquise forró imával fordultak az éghez; rövid de forró imával: Isten áldja meg hazánkat, még ha mi vissza nem térhetünk is Magyarországra, melytől távol ugy sem élhetünk sokáig!

Másnap reggel eljött a kertész, kiszedni a földből barátainkat. A folyondár hevesen szoritván kezét a rózsákkal, eszméletét vesztő. Magának a kertésznek szemében is könnyek ragyogtak.

— Szegény rózsák! — szólt fennhangon ásás közben — ime elragadnak benneteket szülőföldetek ege alól. De hiszen látni is fogják, hogy a válást nem fogjátok túlélhetni. Megmondtam én ezt nekik, de ők nevetni kezdtek: „Hagyja el barátom;“ szólt a báró, — „sok más növény is van nálam, sokkal ritkább és kényesebb növények, mint a maguk rózsái, s melyek más, jobb éghajlat alól származnak, mint ezek.“ Jó, jó mind elhiszem én ezt, mert hiszen nálunk is van Indiából, Oceaniából s Ausztráliából származó nem egy növény, de ez egészen más. Ez a d'Asmont báró úr maga is francia születésű, és mégis Olaszországban él! De vinnének csak engem el innen, nem sokára meghalnék bele! Ilyenek az emberek és virágok; minden más hazát elhagyhatnak fiai a nélkül, hogy bánkódnának utána, de a magyar: honvágyba esik, mint a néger, ki csakhamar meghal, ha tovaviszik szülőföldéről. Fogadni mernék, így fognak jární e virágok is; hazájoktól távol el fognak veszni.

A lovag és a marquise borzasztó fájdalmat éreztek, midőn lassanként kivonattak a földből; minden szírmuk reszketett, vérök megszűnt kerengni ereikben. Mintha csak ki kellene mulniok a világból, annyira hasonlítottgyötrelmök az utolsó óra szenvedéseikhez. Végre a munka be volt fejezve, egyszerre eszméletüket kezdtek veszteni, ekkor az éji pillangót látták közel magukhoz elrepülni, s hallák, mint intézett hozzájuk gonosz szavakat.

— A gonoszok gyalázása — mondák egymásnak — önmagukra hull vissza. — Azon pillanatban, midőn a kertész őket felvevé, a folyondár fölveté szemeit s szivszaggató búcsút vett tőlök, mialatt forró könnyek peregtek szemeiből s a távozó után áldást rebegett.

A kertész rendkívüli gonddal helyezé őket egy hosszú ládába, mely friss zöld mohával volt kibélelve. Ez volt az egyetlen emlék, melyet magukkal vittek hazájokból. Erre a láda lezárattott s néhány óra múlva érezték, hogy kocsira tétettek, mely őket a vasútra viendi, és a gőz füttyenése, mely a vonat elindulását jelenté, majd megrepszte szívöket.

— Isten veled Magyarország, Isten veled imádott hazánk!

Mindkettejük szemei könnybe lábadtak.

Elhatározták, e pillanattól fogva egyedül s csupán egymásnak élve, kölcsönös szerelmökben keresni vigaszt száműzetésökben.

Megérkezvén Dasmont bárónak a Como-tó melletti birtokába, ez rögtön kertészét hivatá, s átadta neki új kincsét, meghagyva, hogy a márványlovagra s Etincelle marquise-re különös gondot viseljen.

A kertész kibontván a virágokat, azokat a kertnek a tó mellett elterülő leggyönyörűbb helyén ülteté el.

Két szerelmesünk el volt bájolva a vidék festői szépsége által, s néhány hétig kétszeresen élvezték ezt, mert a költői szerelem legszivesebben: hozzá méltó helyen üti fel tanyáját.

Végtelen lelkesedés, ábrándok és lelki gyönyör fogta el lelkeiket. A lovag és a marquise azt hitték, még jobban szeretik egymást, mióta idegen földre szakadtak, s távol szülő-

földüktől órák hosszáig elbeszélgettek egymással a múlt emlékeiről s elhagyott hazájok utáni bánatukról.

Nem egy keserű könyv perdült szemeikből azon gondolatra, hogy solhasem látandják viszont szép hazájokat. Egészségök is csakhamar aggasztó módon megváltozott, különösen a lovagon hamarabb meglátszott az idegen föld befolyása; mert azon lég, mely ámbár tiszta és szelid levén, elbájolá őket, még sem volt azon hazáé, melyet szent bálványozással imádott.

Mig barátainkat elfojthatatlan honvágy emészte, szegény barátjok: a folyondár is lassankint hervadásnak indult szomorú elhagyatottságában. Az éji pillangó egész gyűlöletét, mely többé nem szolgálhatott neki arra, hogy magát vetélytársán s ábrándjai hölgyén megboszulhassa, most ellene fordítá. Nem mulasztott el alkalmat az ugyis annyira szenvedő folyondár sértegetése és kinzására.

Ezalatt egy reggel a báró, ki naponként rendszeren két- vagy háromszor megtekinté a grófnőtől kapott rózsákat, úgy vevé észre, mintha a lovag még halványabb és szomorubb lenne, mint azelőtt; feje mellére hanyatlott, mint valamely betegnek, és a gyógyíthatlan bűbánat mindinkább sirjához vezeté. Rögtön a kertészt hivatá.

— Nézze csak, — szólt hozzá, — e fehér rózsza veszni készül, mi lehet ennek oka? ön nem fordított rá elég gondot.

— Mikép teheti nekem báró ur e szemrehányást? De az ördög tudja, micsoda természetök van e virágoknak! azt mondom uram, ha ön őket rövid idő alatt vissza nem küldi hazájokba, nem sokára kivesznek, mert sem földünk, sem a tó levegője nem nekik való.

— Mily badarokat beszél ön össze! Nincsenek-e sokkal kényesebb virágaink is, melyek élnek és bámulatosan virágznak? Minden abban rejlik, hogy tudni kell őket meghonosítani.

— Itt ezek soha sem fognak meghonosulni!

— Már mulni kezd türelmem! Vegye ki ön a márványlovagot rögtön a földből és tegye cserépbe; ott a lehető legnagyobb gondot fogja reá fordítani, s lelkére kötöm, hogy rövid idő alatt ismét felépüljön.

— A mint tetszik! — mormogá a kertész, szerszámokért távozván, melyekkel ura parancsát teljesíthesse. A báró a virágok mellett maradt, de nem hallá azt, a mit itt elmondandó vagyok.

— Lovag, — mondá a marquise, elfojtott könnyekkel — én elveszek, el akarnak téged vinni s én egyedül maradok itt! Már e gondolatra is a halál hidegsége reszketeti meg szívemet. A lovag, sokkal szenvedőbb állapotban levén semhogyan ugyanazon mértékben érezze a lelki kinokat, mint a marquise, lesujtva maradt, de egy szó sem röppent el ajkairól.

— Lovag, tehát nem szeretsz többé? nem panaszkodol, nem szenvedsz már, midőn válnunk kell, s én itt maradok! egyedül az idegen földben, hol senkit sem ismerek, hol senki sem szeret! Ah! érzem, meg kell hálnom a fájdalomtól.

— Kedves marquise, szívem teljesen osztja gyötrelmeidet, de mit akarsz a sors kérlelhetetlen ridegsége ellen tenni?

— Hideg véred megtöri szívemet; te nem szeretsz többé!

— Háládatlan! engem lesujtott a fájdalom, s ő azt mondja, nem szeretem többé!

— Tehát szeretsz még?

— Jobban életemnél.

— De így meg kell hálnod tőlem távol.

— Hazámtól és tőled távol, el is fogok veszni! Titeket szeretlek leginkább e világon.

E pillanatban a marquise fájdalmas sikolylyal rejté virágját levelei közé, mert a kertészt pillantá meg, ki ásóval ke-

zében közeledett hozzájuk; ez már több volt, mint a mennyit elszenvedni birt.

A lovag kivételett a földből, s mielőtt még egy utolsó „Isten hozzád-“ot mondhatott volna kedves Etincellejének, elveszté eszméletét; sokkal gyengébb volt, semhogy ily kemény próbákat kiállhatott volna.

A marquisonő egyedül maradván, sokáig tartott, míg csak némileg is visszanyerte eszméletét, de azon pillanatban, midőn eléggé magához tért arra, hogy szerencsétlenségét a maga egész nagyságában áttekinthesse, s elszigeteltsége borzasztó szomorúságát átérzezhesse, azt hívé, meg kell örülni, szeméi elhomályosodtak, szíve megszűnt dobogni s lelke megtört.

— Istenem, Istenem! — kiálta fel — egyedül te maradtál meg tehát nekem. Oh adj annyi erőt és bátorságot, hogy föl ne lázadjak szent törvényeid ellen; add meg a szükséges elhatározást, hogy elviselhessem életemet, mely ezentúl csak a fájdalom áldozata. Már reményleni sem tudok, a mi pedig egyetlen támasza a szerencsétleneknek. Távol attól, kit szeretek, távol hazámtól el kell vesznem!

E pillanatban a báró és a kertész visszatértek a marquisonőhöz, ennek egészségi állapotát megvizsgálándók s megtudándók, vajjon őt is érte-e már azon baj, mely a lovag életén rágódott.

— Nos Simon, mit gondol?

— E rózsafa itt még ép egészségű, s ezt bizonyosan meg is tarthatjuk itt, míg a másikat még ma este el kell küldenünk honába, hol kétségkívül csakhamar fel fog ismét éledni.

Szegény marquisonő! mennyire kelle szenvednie e szavak hallatára! De fájdalom már elérte azon fokot, melyen túl nem növekedhetik nagyobbra: szíve és lelke már azon borzasztó pontig jutottak, hol többé mi sem hathatott rájuk; a kétségbeesés csak bizonyos határig fokozódhatik, azon túl megállapodik s változatlan marad és a lélek hajléka: a test, indul az enyészetnek.

A lovag viszakerült Magyarországra, a nélkül hogy tudná, mikép; sokkal gyengébb volt, semhogy a sors ridegségét teljes mértékben megítélhette volna.

Csak azon pillanatban, midőn a grófnő kertésze a régi helyére a földbe beállítá, tért ismét életre a lovag; lethárgiájából a barátság édes szava téríté magához.

A folyondár alig birt szemeinek hinni; de öröme csakhamar elmúlt ismét, midőn a marquisonőt ott nem találta. Azonban sokkal kiméletelesebb levén, semhogy bus és beteg barátját, kérdéseivel ostromolta volna számtalan, kinosnál kinosb gondolatokon törte fejét.

Az éji pillangó arra repülvén, nem kevésbbé lőn meglepetve, midőn a lovagot fölismerte.

— Hogyan, lovag, te itt? s vajjon mily szerencsés véletlen következtében? De hol van a marquisonő?

E szavakra a lovag reszketett, de nem felelt.

— Talán meghalt? Oly ifjan! kár lenne érte!

— Nem, ő él; de hagyj el, nem érzek magamban sem erőt, sem kedvet kérdésedre felelni.

Az éji pillangó kaczagva röpült tovább.

Ekkor a lovag barátjához: a folyondárhoz hajolva, elmondá neki a szomorú valót s a két egyképen szenvedő barát együtt zokogott annak távolléte miatt, kit mindketten szívek egész mélyéből szerettek.

A hazai levegő és a szülő föld visszaadták a lovagnak egészsége egy részét, de szíve még mindig beteg volt, sokkal igazabb volt a marquisonő iránti szerelme, semhogy távol tőle teljesen felüdülhetett volna.

Minél inkább javult egészsége, annál inkább tért magá-

hoz öntudata is. Ő igen szerencsétlen volt. A marquisonő nélkül itt, hol hosszú élet állt előtte, ez tövises pályának, sőt hazája is siralom-völgynek tetszett előtte.

Az éji pillangó naponként pontosan eljött hozzá, és ügyezett gunyai által még súlyosbitni a bajt, mely már az ő gonoszsága nélkül is elég kinos volt. Tette magát, mintha szorakoztatni és vigasztalni akarná a lovagot.

— Légy erélyesebb kedves barátom — így szólt hozzá egyszer — ne engedd ugy oda magadat a szenvedésnek; a nők nem érdemlik meg e kinokat, s fogadni mernék szárnyaim aranyozott széleire, hogy a marquisonőt már valami szép idegen növény vigasztalja.

S e szavakra gyönyörködött a fájdalomban, melyet átalok a lovagnak okozott.

A lovag semmit sem felelt neki e nemtelen rágalomra; tudta, hogy aljas szívben csak aljas érzelmek fakadnak, aztán maga is napról napra leveretettebbnek, szerencsétlenebbnek érzé magát; de azért élt; mert fájdalom! a szenvedés csak ritkán öl.

De vajjon, míg ezek Magyarországon végbementek, mi történt azalatt a Como partján?

A szegény elhagyatott marquisonőnek napról napra fogyott ereje és bátorsága. Végre megkönyörült rajta az ur s megengedé, hogy egészsége megtörjék; oly beteggé lett, hogy egy reggel a kertész legnagyobb meglepetésére lekonyult fővel s majdnem halva találta őt.

Rögtön urához sietett, neki e kellemetlen ujságot megvinni.

— Nincs remény megmentéséhez? — kérdé ez meghökkenve.

— Egy mód van báró ur; vissza kell őt rögtön hazájába küldeni. Isten tudja, de az ördög bujt ezen magyar virágokba, hogy csak honukban élnek meg. Ugy látszik, a bú emésztí, hogy szülőföldéről elszakadt; ez különös, a többi nem ily kényes, csak úgy virárganak itt, mint másutt. Ha báró ur hisz nekem, küldje még ma haza e rózsafát, mert ezen éghajlat csakhamar megöli.

A báró egyrészt megörült e szavakra, melyek ürügyet szolgáltatnak neki, személyesen jelenhetni meg a grófnőnél, s Etincelle marquisonőt visszavivé annak, ki azt neki oly kegyesen odajándékozta.

A kertész a marquisonőhöz ment, őt a földből kivenni; ez felemelé szép fejét, mert reményleni kezdé, hogy imádott kedvesét és szeretett hazáját ismét láthatja.

És a mint Magyarországra érkezvén, burokjából kibontott, majdnem halottnak látszott; nagysietve tehát visszatették régi helyére a lovag mellé, ki alig mert hinni e boldogságban.

A marquisonőnek pedig, sokkal gyengébb levén, semhogy szabadon fennállhasson, támaszra volt szüksége, s a kertész őt barátjával: a folyondárral, kit körülötte kuszatott fel, a márványlovaghoz kötözé.

A lovag és a marquisonő csakhamar felgyógyulva virágozni kezdenek ismét, még pedig szebb virágokat hajtának, mint valaha.

Igy a barátság által összekapcsolva, szerelmök még szilárdabbá, változhatatlanabbá lett. És a hazai föld határa új csodát mivelt.

A feloldhatatlanul összefűzött lovag, marquisonő és folyondár egyhangulag hálát rebegtek a mindenható Istennek, ki miután megismertette velök a válás fájdalmait, újra egyesíteni kegyeskedett őket s vissza engedé térni azon földre, melyen születtek, s melyen

Elniök, halniök kell!

Az éji pillangót pedig ölte a boszuság, midőn ellenségei boldogságát látta és érezte, hogy soha többé semmi fájdalmat nem okozhat nekik.

Isten örködött felettök!

GYÁSZFÁTYOL.

TIHAMÉRTŐL

Avult fátyoldarab,
Lomnak se volna jó,
De drága kincs nekem s úgy őrizem, miként
Vitorlarongyait a szirtre hányt hajó!

Fakult a színe már,
De most is oly setét!
Bús foszladékain borongva olvasom
Keservdus életem komor történetét.

E gyászszalag velem
Ikerként egykoru:
Rengő bölcsőm fölött vadul ölelkezett
Az élet és halál, a napfény és boru.

Szülöm valtságomul
A sir ölébe tért,
S a leghivebb kebelt, anyát veszíteni:
Kegyetlenül nagy ár egy hitvány életért

Apám fölött nehéz
Napok vonultak át
S emésztő bú miatt ő is korán kidőlt.
S megosztá hú neje hideg, rideg lakát.

Év év után haladt,
A mig fölserdülék
S szelid rokonkarok feledteték velem:
Mi kin az árvaság, mi kincs a jó szülék.

De ah! vidám egem
Mi gyorsan elborult!
Miként elátkozott rém-árnyalak körül:
Léptem nyomán a föld sirokká domborult.

Egyenként hagytak itt
Testvér — barát — rokon,
S a mig más ifjunak öröme nyílt a lét,
Zokogva bolygtam én a drága sirokon.

És lett a föld nekem
Kietlen, zord fenyér,
Csak most tapasztalám, mily elhagyott vagyok.
S mily iztelen, fanyar a szánalomkenyér.

De bár sujtott az ég,
Még is vigasztala:
Keservem éjjelén, mint tulvilági lény,
Elöttem megjelent a részvét anyala.

Szerettem és mi üdv!
Viszont szerettetém,
Mint nap hevén a jég, úgy olvadt le bűm
A bájos arczu lány szelid tekintetén.

De ah! még üdvöm is
Pokol kinokra vált!
Szűz ajkán megfagyott legelső csókom is:
Szerelmem anygala egébe visszazállt.

S küzdő hajós levék
A kinok tengerén;
Kemény volt a csapás, de el nem buktatott,
S a legvérzőbb sebet mint honfű nyerém.

Avult fátyoldarab,
Lomnak se volna jó,
De drága kincs nekem, s úgy őrizem, miként
Vitorla rongyait a szirtre hányt hajó!

Fakult a színe már,
De most is gyász jele,
Bölcsőmbé adta ezt a sors ajándokul,
S a tenger szenvedést, a hosszu gyászt vele.

Mi vár reám . . ? van-e,
A mit még veszthetek . . ?
Igen! még van hazám s bus életére tán
Egy egy meleg sugárt én is deríthetek.

El tőlem gyáva köny,
S te hitvány rongydarab!
A köny rozsdát terem, de lánczot nem szakít,
S könnyel nem dönti szét szűk börtönét a rab!

Pityergés nem segít . . .
Tovább nem gyászolok:
A férfikort hazám tenéked szentelem,
S vagy élni fogsz dicsőn, vagy érted meghalok!

Karataevé Petrovitsch Péter.

O r o s z b e s z é l y .

(Thurgeniev : Egy vadász emlékirataiból.)

Balázs Frigyesztől.

I.

Körülbelül öt esztendővel azelőtt ősszel a Moszkva és Tula közti uton, majd egy napig kellett a postaállomáson várakoznom, miután friss lovat nem kaphattunk. Én a vadászatról tértem vissza, és azt a vigyázatlanságot követtem el hogy kocsimat előreküldtem.

A postaállomási őr, egy koros és durczás férfi, hosszu képébe lefüggő hajjal s apró álmos szemekkel, minden panaszmra és kérésre rövid mormogással felelt, vagy ajtaját maga után becsapva eltávozék, mintha ő maga is megátkozná hivatalát. Néha kijött a házból, hogy a szolgálakat szidja, kik henye fenyüket hordtak rakásra vagy ásítózva s fejüket vakarva a ház előtti padon pihenve, alig hallgattak előljárójok szidalmaira. Már háromszor ittam volt théat, de hiába, nem birtam elaludni, a falakon és ablakokon levő feliratokat is kezdém már olvasgatni, — az unalom iszonyuan gyötört.

Rideg s reményhagyott kétségbeeséssel pillanték ki az ablakon, midőn csengetyűszó hallatszék s egy közép nagyságu taliga ('Telega) három fáradt lóval megállott az ajtó előtt. Az utas kiszállt a szekérből s friss lovat követelve, belépett a szobába.

Mig a postahivatalnok feleletét, hogy friss lóval most nem rendelkezhetik, meghallgatá, időm vala uj bajtársamat az unatkozó ember egész kíváncsiságával tetőtől talpig megszemlélgetni. Borvirágos arczán a himlők eltörülhetlen nyomai látszottak; barna haja fürtökben csüggött hátul galléjára, apró feldagadt szemei minden kifejezés nélkül tekintettek maguk körül, felső ajakán néhány serteféle borzas haj látszott. Ruházata mint valamely kisebb földbirtokosé, ki a lóvásárokat látogatja, tarkabarka, kissé zsiros hálóköntösből állott, nyakán kopott lilaszínü selyemnyakkendő volt, azonkívül sárgarézgombos mellényt és szürke bugyogót viselt széles talpallóval, melyek sáros csizmái hegyeit alig láttatták. Pálinka, és dohány-

szagot érzett, ki hozzá közeledett. Durva kezein, melyek a hálóköntös hosszú ujjaiból alig látszottak ki, ezüst gyűrűk fénylettek.

Hasonló alakokkal Oroszországban minden lépten nyomon találkozhatunk. Velök megismerkedni, igazán mondva, kevés élvezetet nyújt. De daczára előlételemnek, melylyel ez idegent vizsgálgattam, arcának gondatlan, jószívű s szenvedélyes kifejezése nem maradt észrevétlen előttem.

— Ezen uri ember is egy óránál tovább várakozik már, — mondá a postahivatalnok, reám mutatva.

Egy óránál tovább! A semmirevaló gúnyt üzött velem.

— Talán nincsen olyan sürgős dolga ezen urnak, — felelé az idegen.

— Bizony, azt én nem tudom, — viszonzá a postahivatalnok makacsul.

— Tehát csakugyan lehetlen? Teljességgel nincsenek fris lovak?

— lehetlen. Egyetlen egy ló sincsen rendelkezésemre.

— Igy tehát főzessen számomra theát; mert nincs egyéb hátra, mint várakozni.

Az idegen sipkáját az asztalhoz vágva, leült a lóczára s homlokát tenyerébe támasztá.

— Ivott-e már kegyed is theát? — kérdé tőlem.

— Igen, ittam.

— Nem tetszenék még egyszer, az én társaságomban?

En ráállottam. Nem sokára a théacsésze negyedszer állott előttem az asztalon . . . Én valóban nem tévedék, midőn bajtársam kisebb földbirtokos nemesnek néztem. Neve Karataevi Petrovitsch Péter vala. Beszélgetésbe eredtem vele, s ő mindjárt legjobb szívé őszinteséggel élte eseményeit kezdé nekem elbeszélni. . .

— Jelenleg Moszkovába utazom, — mondá nekem, a negyedszészét felhajtva, — a vidéken már most semmi dolgom nincs. . .

— És miért nincs?

— Gazdálkodásomnak vége van . . . Megvallom, igen rossz idők jártak, terméketlenség s mindenféle elemi csapások. . . Különben, — mondá tovább, szomoruan oldalt pillantva: mi-féle mezei gazda vagyok én?

— Hogyan?

— De nem, — szólott közbe, — lehet-e azt gazdának nevezni? Lássá, kegyed talán azt gondolja, hogy én ilyen amolyan . . . de meg kell vallanom, hogy én csak középszerű nevelésben részesültem; engedjen meg tehát, én őszintén beszélek, és. . .

En biztatni kezdém, hogy nagyon csalatkozik, sőt igen örvendek, hogy vele találkozhattam és a többit, — s ezután még hozzá tevém, hogy egy jószág igazgatásához épen nem szükséges valami kitünő képzettség.

— Elhiszem én azt, — felelé — de mégis mindig bizonyos hajlam és szerencse kivántatik meg. Némelyik úgy kizsebeli a parasztot, mint egy hársfát, s fel sem tűnik! de én . . . Ha szabad kérdeznem Pétervárra vagy Moszkvára való-é?

— Én Pétervárra való vagyok.

Hosszu füstfelleget bocsáta orrán keresztül.

— S én Moskvába megyek, hivatalt keresni.

— Hol szándékozik alkalmazást elvállalni?

— Nem tudom, — a hogy lehet. De őszintén mondva, engem aggaszt ez a dolog. Eddiglen mindig falun éltem s hozzá vagyok szokva ezen élethez . . . De most nem maradt egyéb hátra; a szükség! . . . oh ha az nem volna!

— Hiszen kárpótlásul a fővárosban fog élni!

— A fővárosban . . . Valóban nem tudom, mi jó vagyom

a fővárosban. Meglátjuk, tán ott is jó az élet. De a falusinál jobb, alig hiszem, hogy volna.

— Tehát már nem lakhatik többé a falun?

Nagyot sohajtott.

— lehetlen. A falu, ugy szólván, már többé nem az enyém.

— Hogyan?

— Egy jó barátom, szomszédom . . . váltókat irt alá . . . Szegény Petrovits Péter gondolkodni kezdett és fejét szomoruan rázta.

— De mit beszélek tovább! Meg kell vallanom, folytatá rövid szünet után: — nincs másnak szemére lobbantani valóm — magam vagyok oka mindennek. Szerettem a pazar, vig és szabad életet, és vigye ördög, még most is szeretem.

— Pazarul élt kegyed a vidéken? — kérdém őt.

— Igen, uram, felelé, volt nekem olyan tizenkét kopóm, mint a milyen kevés létezik. Mint a villám, oly egyszerre kapták el a nyulat, s a többi vadra ugy csusztak, mint a kigyók, a mellett oly tiszták voltak, mint a vidra. Agaraim is bárkiével vetékedtetek volna. De most miért titkoljam? vége van mindennek. Puskával is szoktam volt vadászni. Egy vizslám volt Compteszka, ez „charche“! szóra, ha az ingovány közé mentem vele, ugy keresett, hogy mondom, más tizenkét vizslával is felért. S otthon a szobámban mily kedves állat volt! Ha bal kezemmel egy darab kenyeret adtam neki, azt mondva: hogy zsidó harapott belőle: azt hiszi, hogy elkapta? de ha jobb kezével az ember oda tartotta neki, azt mondván: hogy kisaszszony evett belőle, azonnal elkapta s fel is falta. Egy kölykőm is volt tőle, igen szép kis állatocska. El akartam azt Moszkvába magammal vinni, de egy jó barátom kérte el puskámmal együtt. Moszkvában, ugymond, az ilyfélékre szükséged nem lesz; ott egészen más dolgok fordulnak elő. Igy tehát oda adtam neki a kölykőt is, a puskát is. Tudja egyszóval, már mindenem ott maradt.

— Különben Moszkvából is kirándulhatna néha vadászni.

— Nem, azt nem teszem. Ha nem tudtad magadat korlátozni, most tüssz miatta. Inkább mondja meg nekem, drága-e az élet Moszkvában?

— Nem igen nagyon.

— Nem nagyon Hanem kérem, nem tudja, vannak-e Moszkvában — cigányok?

— Miféle cigányok?

— Tehát a kik vásárookra szoktak ide s tova utazgatni.

— Igen, az ilyfélék Moszkvában is vannak.

— No már ez szép. Nekem tetszenek, az ördög vigye, ezek a cigányok s szeretem őket.

Petrovits Péter szeméi különös vidámságtól fénylettek s poharát üresen látva, felkére engem, hogy adjak neki rhumot a magaméból.

— Hiszen már nincs több theánk!

— Nem tesz az semmit, ugy thea nélkül . . . mi!

Karataev tenyerébe támasztá fejét. En hallgatva néztem őt s midőn fejét fölemelte, бүteljes kifejezése volt arcának.

— Mi baja van? — kérdém tőle.

— Semmi. A régi mult időre gondoltam vissza. Ez olyan mesés történet . . . restellem azzal kegyedet unatni . . .

— Kérem, legkevésbbé sem.

— Igen, — mondá sohajtva: — vannak esetek az életben, mint az enyém is . . . Tehát ha akarja, elbeszélhetem. Különben nem tudom, valjon . . .

— Csak beszélje el, kedves Petrovits uram.

— No nem bánom, tehát elbeszélem . . .

„Falun laktam . . . egyszerre csak szemet szűrt nekem egy leány, oh! milyen leány volt az . . . szép, okos és e mellett jószívű! Matrona volt a neve. Csakhogy alacsony rangu — tudja, személyrab volt, egyszóval örökös rabszolga. Nem volt az enyém, hanem más jószágához tartozék s ez volt épen a szerencsétlenség. Én bele szerettem, . . . ő pedig belém. Szegény Matrona persze kéregetett, hogy urnőjétől váltsam ki, én magam is gondoltam volt ilyfélé. Urnője gazdag és igen vén banya volt s nem nagyon messze lakott tőlem. Így tehát egy szép reggelen befogattam három lovamat, kissé kiesíptem magam s elindulék Matrona urnőjéhez. Nem sokára előttem volt a nagy ház, melléképületeivel és kertjével. . . Az uton Matrona várakozott rám; beszélgetésbe akart talán velem ereszkedni, de csak kezemet csókolta meg és azonnal eltűnt, ment.

Én az előcsarnokba lépve kérdezém: hogy itthon van-e az urnő? egy magas inas kérdezé: parancsolja, hogy bejelentsem? Azt mondám: mondja meg barátocskám, hogy Karataev földbirtokos érkezett meg, egy bizonyos ügyben ohajtana értekezni. Az inas eltávozik.

Én azalatt gondolkodtam, hogy mikép dől el ügyem? Az átkozott vén banya utoljára nagyon sokat fog követelni, daczára annak, hogy már olyan gazdag. Végre visszatért az inas, tessék, ugymond, besétálni. Én a vendégszobába lépve. . . . kis vén asszonyka ült egy karos széken és pislogva szemeivel.

— Mit parancsol?

Előbb illendőnek tartám mondani, hogy szerencsémnek tartom, ismeretségbe léphetni.

— Ön téved, én nem vagyok az idevaló házirtokosné, csak annak rokona. Mit parancsol?

Azonnal tudtára adtam, hogy épen csak a házirtokosnéval akarok értekezni.

— Ijinischna Mária ma nem fogadhat el senkit sem; ő roszul van. Mit parancsol?

— Mit tegyek, gondolám magamban, elmondom neki bajomat. . . .

Az öreg csak hallgatott.

— Matrona? miféle Matrona ez?

— Teodorovna Matrona, Kulikov leánya.

— Kulikov Teodor lánya? Honnét ismeri őt?

— A véletlen által.

— S tudva van-e előtte ön szándéka?

Igen.

(Vége köv.)

A családi élet és befolyása a házi leányokra.

A gyermekkor azon szaka az életnek, a melyben az ember leggyorsabban él, s leginkább fölemészti életerejét, azon szaka az életnek, mely legnagyobb mérvben igényli az erőmegfeszítés és nyugalom váltakozását, a munka és játék üdítő befolyását. — Kis leánynak épen oly kevésbé szabad folytonosan vagy hosszasan egy munka mellett ülni, mint akármelyik felnőtt személynek, de annál kevésbé szabad annyit emelnie, vagy vinnie, vagy magát hasonló erőmegfeszítésnek alávetnie, mint emennek.

Valamely felnőtt egyénnek is szüksége van a nyugalomra és pihenésre, de a gyermeknek kétszeresen. Minél ifjabb valamelyik gyermek, annál kevesebb ideig szabad folytonos munkásság által erejét megfeszítenie, annál gyorsabban kell a szorgosság és nyugalom, a játék és munkásságnak váltakozniok. A kis leánynak játszás közben is anyai gondozás alatt kell ugyan állnia, de az anya ovakodjék játékát szabályozás alá vetni

akarni. Gyermek akkor legboldogabbak, ha maguk közt és szabad kézre játsznak.

A gyermekek játszadozása rendesen felnőtt környezetök foglalkozásának utánzata és csodálatos, hogy felfogó tehetségök és képzelődésöknek mekkora élénkségét fejtik ki ilyenkor. — Nincs gyönyörűbb, nincs igazabb valami, mint valamely játszó gyermekcsoport, mely tartózkodás nélkül átengedi magát szélye és lelke sugallatainak. Itt ismerhető fel, mekkora pontossággal vigyázta meg az élet sürgését forgását, mily igazán fogta fel, itt tűnik föl a maga kendőzetlenségében minden egyes gyermek jellemsajátsága, ekkor nyilatkoznak természeti vonzalmak a legvilágosabban.

A bölcs anya jól vigyázzon gyermekei játékára. Játék alkalmával mindenké előtt arra kell ügyelni, hogy a gyermekek a mennyire lehet, ne rondítsák be magukat, és hogy semmit szántszándékosan össze ne törjenek. — Magától értetődik, hogy valamint az életben mindig, úgy játék alkalmával is az anyának arra kell ügyelnie, hogy a gyermekek egymás közt szeretetteljesek és békések, hogy előzékenyek és engedékenyek legyenek. Épen a játék az ember első képzőtanodája a társadalmi jó tulajdonokban. Az udvariasság, mely jó szívből, és ennek azon kívánatából ered, hogy senkit sem akar kellemetlenül érinteni, valódi kincs. Az udvariasság, öregnél ifjunál legelőbb is a környezet iránt lépjen érvénybe. — A valódi férfi a nőt minden női teremtésben becsüli és tiszteli és soha sincs igen korán a fiugyermekre nézve a belátás és gyakorlódás.

A sütő főző leánykakat arra kell figyelmeztetni, hogy távollevő testvérekéiknek valamit félre tegyenek, melegen tartsanak, és a szerint rendelkezzenek, hogy azoknak kedvébe járjanak és a többi. Ez nemcsak a játszó örömet fokozza, hanem utóhatással bír egész életükre.

A gyermekek azon vágyának, mely szerint mindent össze ohajtanának rombolni, rendesen két oka van. Vagy az unalom következménye, és ez könnyen orvosolható, ha a gyermeket munkára szoktatjuk, vagy pedig a tudvány egyik jelensége. Ismertem oly fiugyermeket (sőt egy leányt is, és ez, fájdalom, magam voltam. Szerk.), ki egészen szétbontott egy zsebbeli órát, mert mindenképen tudni akarta, hogy miből és miként van összeállítva. Két évvel később össze is tudta rakni és ma korunk egyik legjelesebb orvosa. (No ez már nem vagyok; de azért az órát fel tudom — huzni. Szerk.)

Az olyan gyermeket, a ki erősen ohajtja látni valamely tárgy belsejét, szándékában lehetőleg támogatni: a bölcs anya kötelessége. Ezzel nem azt mondom hogy kedvéért értékes arany órákat is szét kell bontani, hanem oly tárgyakról szölok melyek szétszedése nem jár jelentékenyebb kárral. — De ha aztán a gyermek már valamit szétbontott, az anya ne mulasztja el őt azért szeliden megdorgálni, elmondván neki, hogy annak a valaminek is fáj, ha széttördelik, mint az embernek, és ne mulasztja el őt a tárgy szerkezetével, részeinek megnevezéseivel megismertetni.

Jó, ha még dus családoknál sem szoktatják a gyermekeket értékesebb játékszerekhez. Gyermek eljátszanak bármi vel is. Valamely keszkenő előttök most kicsi buba, majd hárfa, a házi eb egy tiszteletben tartott előkelő vendég és a mama kis széke, hol kerevet, hol tüzhely vagy pedig zongora. Hisz épen ez legszebb boldogsága a gyermekkorak, és ettől fosztják meg a gyermeket, ha játékszerekkel tulterhelik — Természeti tárgyak szoktak legtöbbszörre a legcsinosabb játékszerek lenni.

Színes viráglevélkék, tarka őszi lombok, üres csigaházak érett vad gesztenyék, makkok: fölséges játékszerek.

(Vége köv.)

Mikép lettem én agglegény.

Életkép levelekben.

Bernát Gáspártól.

(Folytatás.)

Felhő Petinek Villám Miskának.

Nagy-Várad. Febr. 2. 1831.

Lulu Manczi primadonna felől interpellász? Azt kérde, hogy vele való viszonyom pletyka- e vagy való? Való biz az pajtás, szomorú való. Majdhogy meg nem halok szégyenletemben. Na de megérdemlém a büntetést. Hallgass meg. Gyónni fogok.

Mint gyermekkori barátom tudhatod, hogy a színházat mennyire szerettem. Ha a vándor színészek abban a városkában ütek fel sátorukat, mely az én iskolai pályám helyisége volt: azonnal segédül szegődtem hozzájuk. Mily határtalan volt örömem, ha valami fantastikus theátrumcédulát másolhattam, mely tele volt írva mindenféle pikáns csemegével, a mi a publicumszámításra alkalmasnak találtatott! Volt ott boszorkány, angyal, délibáb, fegyveres armádia, tátosok, hajnal, futócsillag, tűzokádó hegy, óriások, pompás temetés, görög tűz, földindulás, martirkorona, halál, feltámadás s több efféle papirra mázolt hivatkozó madár.

Szereztem nekik diszítványokat. Az előkelő lakosságtól spanyolfalat, hordót, csepüt (bajusznak), czéklát (arczpirosító); s lepedőket kunyoráltam. Ha valamely társulatnál ismeretlen voltam, órákig elácsorogtam viharos estéken, míg elvégre fagyos csukává kérgesedvén, könyörült rajtam egynémely filantropus vagy kevésbbé bátortalan jegyszede, és megnyitá előttem a paradicsom kapuit, a mi abból állott, hogy galléromon csipve belékölt a közönség közé. Szivem ilyenkor oly hangosan dobogott, mint a szerelmes legátusé predikáció alkalmával. Magamnál nagyobb urat nem ismertem. Hátha még valamelyik gyermekimádó vén színész gráciájából a deszkákra is léphettem? . . . No már ekkor gazdagabb voltam Dáriusnál, a ki pedig in flóribus Európa értékű früstököt pazarlott el napokint másodmagával.

Izt a gyermekkori színésztréfát csak azért hoztam fel, kedves Péterem, mivel jól ismerem ez ártatlan és maradandó becsü korra vonatkozó érzelmidet, . . . aztán meg, azért is, mert a színészetet most is oly szenvedélyesen szeretem mint valaha. Ismerni kell e fajt pajtás, mielőtt fölötte pálcát törnénk. jól ismerni. Martir azok közt pajtás majd mindenik, vagy a kor, vagy az elismerés, vagy a mellőztetés martirja. Ha pedig mint nemzetiségi bástyát s talentomszirázatot kombinálom e vándor madárfajt: akkor lehetlen őket figyelemre nem méltatnunk.

Horkolsz- e már e siralmas előbeszédétől? Ne nehezted, ha ugyan launed jött volna unalmaskodni. Nekem rendkívül jól esik a régi dolgok emlegetése. A régi jó időkön, mint az őszi gyümölcsön kékelő hamvak költészete ragyog.

Minthogy a váradi színház mindennapi vendége voltam, aztán meg nem is sokkal vagyok jobb a Deákné vásznánál: tehát egy holdvilágos estén rajta kaptam magamat azon füszeres élvezeten: hogy Lulu Mancziba fülig beleszerettem. A tisztelt asszonyember nem volt szép, sőt a szembetűzés mértékét sem üte meg; hanem sok életrevaló tulajdonnal bírt, melyek neki egy egész publicum és imádó—tábort biztosítottak. Például oly finom izléssel tudott öltözködni, mint a nemes barackfa tavaszszal, s oly szivreható ékesszólással hálózta körül a spherá-

jában botorkáló fiatal himvilágot, a mely ékesszólás magának Cleopátra néninek is becsületére vált volna.

Persze hogy halálosan bele szerettem; ő pedig persze hogy orromnál fogva vezetett. Jóakaróim észrevételeire süket és vak lettem. Hitem, eszmém, szerelmem tekintélye: Lulu Manczi lön.

Egyszer, midőn mindketten álomjáró szerepet játszottunk (én igazán, ő számításból) előszedi mesterfogásinak non-plusultraját, és a férjétől törvényes elváltatás oklevelét tárja elé. Fogva lettem. E percztől fogva minden időm, pénzcském rendelkezésére állott. Sütött főzött engem tetszése szerint. Elefánt és rabszolga voltam. Midőn már a bolondítás és kimerítés pohara csordultig telve volt: egy szép reggelen, azon vette magát észre az Apolló vendéglős és csavargi színigazgató, hogy Lulu Manczi primadonna csak volt, de nincs.

Azt beszéli a vidék pletykrónikája, hogy a tisztelt domina valami Éhenbög nevű penzionált énekmeisterrel szökött volna meg.

No engem ugyan lefőzött amugy magyarmiskásan, . . . a váradi kreditorok is üthetik bottal a nyomát. . . hát még a felbuztatott imádó raj?

Brr. Hátha még el is vétette volna velem magát? Isten veled.

Villám Miskának Felhő Peti.

Sápözön, Jun. 8. 1831.

Lulu-féle leveleden jó izüt kaczagtam. A tisztelt vad madonnával történt cásusod csak is nevetnivaló mismás; a magad-fajta szeles fráternél azonban szerelmi purgatóriumnak is megjárja. E sikamlós ösvényen, úgy látszik, hogy nem sok szerencséd van. Magad is bibás vagy ugyan; hanem a fő inputáció fátum urat illeti. Azonban te majd megtisztulsz Amor iskolájában, mint tűzben az arany; fátum uram pedig elunva a rajtad való méltatlankodást: egyszer majd cserben hagy és máshoz szökik.

Ez a világ folyása.

Nem tudom hol? . . . alkalmasint Plátónál olvastam a következő sorokat. Ajánlom figyelmedbe.

„Miként a testek, úgy az érzelmek világában is a mi gyorsan megmelegszik, az szintoly gyorsan ki is hül. A roppant szerelem nem critériuma a boldog házasságnak. Lassan járj: tovább érsz. Te mindjárt lángra lobbansz, mint amáramarosi fidi-bus. Már mirevaló (korod és helyzetedet illetőleg) az a dühös házassági mánia? Megérem még, hogy kosárcollector lesz belőled.

Reményelem, hogy a nyár folytán le fogsz hozzánk rándulni, hol mind a sár mind a szív feneketlen. Ipam gyakran emleget. Hallja, hogy híres tarokkista vagy. Na ha ide találsz vetődni, majd megtanítlak itt kesztyűben dudálni. Annyi e vidéken az ügyes kártyás Misi komám, hogy a baki plébánus is csak úgy tudott a minap kibontakozni a sok mennykő ultimó-fogdosásból, hogy a pagátját megette.

Vadászni fogunk kacsákra, vad ludakra. Esti füszer se hiányzanak. A rege- és anekdotavilág itt kimerithetlen. Hozzon Isten mielőbb.

U. i. Családi ujságul irhatom, hogy tegnap valami érdekes titkot sugott a feleségem. Tudod- e mi lehet az? Hogy ne tudnád!

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

— Febr. 11-kén. —

El van tehát határozva. — Egy kis bökkenő. — Sorsát senki el nem kerüli. — Sötét verem. — Kárba veszett csárdások. — A lábak delejessége. — Egy kis leány története. — Ha nem, hát nem. — Vakmerő gondolat! — Rendkívüli tünemények. — Egy leány, a ki nem tudott táncolni. — Bünbánó vallomás. — A 19-dik század uralkodó szelleme. — Váratlan meglepetés. — Az utósó bokázásig. — Milyen gazdagok a — szegények. — Isten csapása. — A hit mutató-ujja. — Elpusztult vidékek. — Kicsi adomány, nagy jótétemény. — Szívek, melyek értik e szót: szervenvedni — A nemzeti költészet ünnepnapja. — Drága kincsek potom áron. — Dicső munkásság: életgondok közt. — Egy tekintet a multba. — Biztosítékok a jövőre. — A Kisfaludy-társaság és a főrendüek. — Néhány ezerből — tizenégy! — Haszontalanságokra van! — Kopár bércek, aldásgazdag rónaság. — A középrend a nemzetek talpköve. — Valódi concert spirituel. — A miért himni szerető. — Temetési ünnepély a színházban. — Menyegzői ünnepély a színházból. — Hangversenyi élvezetek. — Nem érdemlett megtámadások. — Egy hír, melynek csak fele igaz. — Suck Róza és az egyetemi dalárda. — Egy száműzött fejedelem hamvai. — A Rákóczy-indulóért — egy krajezárt! — Reményi diadalmai. — Egy előfizetési fölhívás, melyet nem szabad ajánlani.

El van tehát határozva, hogy az idén nem farsangolunk, elteszszük a nyilvános táncvigalmakat olyan időkre, mikor majd jobban áll szívünkhez a vidámság. Hanem van e határozatnak egy kis bökkenője is ám! Tán a házasságokat értem? Oh nem; ezek az égben köttetnek és e szerint sorsát el nem kerüli senki; a kire kedves előfizetőnőink közül a mennybeli hatalmasságok kimondták azon ítéletet, hogy férjhez kell mennie, arra nézve tökéletesen mindegy, akár van bál, akár pedig nincsen; ha farsangban kikerüli, hát bójtben annál bizonyosabban bele esik abba a sötét verembe, a melyről Petőfi azt mondta, hogy az a szerelem; azon tehát nincs mit busulni; épen olyan kevéssé, mint a kárba veszett csárdásokon, ha ugyan kárba vesztek ezek; mert mellest mondva, én nagyon hajlandó vagyok hinni, hogy akár van bál, akár nincsen, a fiatalság azért kivesszi a maga részét a táncból; mert olyan az a farsang a fiatalságra, mint a tavasz a madarakra nézve, akárhogy elrekeszszék is, megérzi, a lábakba megy valami, és kell tánczolni; én azt tapasztalattól mondhatom; van nekem egy igen kedves leányismerősöm; szép, vidám, művelt, kissé ábrándos és igen szorgalmas, a minők rendszeren lenni szoktak a 18 éves művelt magyar leánykák: már néhányszor tréfáltam vele e farsang folytán azon sok szép tánczról, a melyeket az idén nem élvezhet, és örvendetes meglepetésemre tapasztaltam, hogy a kedves lélek egész közönyösen veszi a dolgot; még csak a „haza oltará“-t sem említette. „Ha nem, hát nem,“ volt a válasz; nem birtam magamnak megmagyarázni e ritka lelki erőt!! és már-már azon gondolatra jöttem, hogy — bizonyára nem tud tánczolni; ez ugyan a mai korban a lehetetlenséggel határos; mert láttam én már olyan leányokat is, a kik egy szellemű társaságot nagyobbra becsültek egy divatképnél, sőt még olyanokat is láttam, a kik az orthographiában nem maradtak el a kortól, sőt többet mondok: még olyan leányokat is láttam, a kik, ha választaniok kellett egy új ruha és egy új könyv közt, az új könyvnek adták az elsőséget, pedig ezek különben mind szeretetreméltó leánykák voltak; de olyan leányt avagy ifju hölgyet, a ki tánczolni nem tudott volna, olyant életemben csak egyet láttam, ezt is

pénzért mutogatták Berlinben, mert a boldogtalan — lábak nélkül született a világra. Ez egyen kívül aztán valóban több tánczolni nem tudó hölgyet én se nem láttam, se nem ismertem, és még is kénytelen voltam ilyen hallatlant föltenni az én kedves fiatal barátnőmről, hogy némileg megfejtsem magamnak azon csudák csudáját, miért hogy olyan nagy közönnyel el tud lenni egy egész hosszú farsangon át — az ő 18-dik farsangján! — minden táncz nélkül? Épen azért kénytelen vagyok im nyilvánosan megkövetni nemcsak őt, hanem általában valamennyi tánczra termett fiatal leánykát, a kik méltán megnehezthettek reám azért, hogy elég vakmerő voltam csak egy pillanatig is ilyesmit föltenni egy kedves, fiatal hölgyről; kimondom tehát, hogy csalódtam, a kedves leányka tud tánczolni, olyan szépen, olyan tökéletesen, a hogy azt a 19-dik század uralkodó szelleme parancsolja, nem az a 19-dik század uralkodó szelleme, melyet b. Eötvös József megirt, hanem az a sokkal tekintélyesebb, sokkal hatalmasabb, a mely a vállfűzőktől kezdve a crino — dendronig (egy fa neve Chiliben) a szépség törvényeit octroyálja a világnak; de azért az én szépem mégis egész közönnyel vette a megtánczaltatott farsangot? miért? mert — egy nap váratlanul megleptem őt szobájában, (nekem az a privilegiumom van, hogy szabadon járhatok ki- és be hozzá, azért, mert — közel rokona vagyok — jövendőbelijének) és akkor mit láttak az én szemeim? azt, hogy az én kedves lelkem — tánczolt, egyes egyedül, a legnagyobb hővvel, a legnagyobb elragadtatással, és csak akkor vette észre az én jelenléteimet, midőn a csárdást minden változataiban, az „újra“-val és „hogy is volt“-tal egyetemben, az utósó bokázásig szerencsésen lemorzsolta volt! És ha ezt az én kedves barátném tette, meg vagyok róla győződve, hogy ez jól van így, ennek így kell lenni, ez bele száll a lábakba, mint a tavasz a madarakba.

Tehát nem ez a bökkenője a dolognak, hanem egészen más, az: mit csinálnak kedves olvasónőim azzal a pénzzel, a mit a csendes farsang alatt megtakarítottak? Kérem: ne értsék félre szavaimat; tudom, hogy az elmúlt nyár és ősz után következtelt télen nem igen sok pénz maradhatott a ládák fenekén; hisz épen az oka e farsang csendes voltának, mert — szegények vagyunk; csak egy olyan balesetre akarom fordítani nemmes lelkű olvasónőim figyelmét, melylyel szemben még az utósó szegény ember is — dúsagzagnak tarthatja magát.

Az árviz által károsultak ezek, kedves olvasónő! Te, ki biztos fűdél alatt, meleg szoba otthonias kényelmében daczolhatsz a zordon téli idővel, tán nem is sejtjed, hogy a lefolyt héten ezer meg ezer család hajlékot, vagyont, mindent veszített a kiáradt Duna hullámiban! Felszámálhatlanok a pusztítások, miket a Duna és egyéb folyók árvizai e hazában a napokban véghez vittek! Egész falvak dőltek romba, egész vidékek még most is a féket tépelt elemtől el vannak borítva: sok falunak csak a templomtornya — a hitnek mutató-ujja — látszik ki a vízből, ez is tán csak azért maradt meg, hogy az emberiséget az Istenre emlékeztesse, nehogy kétségbeessék! Bölcsőket, ágyneműt, házi butorokat kergetett a folyton növekedő zajlás a rövárosig; szegény emberek holmijei ezek, a kiknek házai, mindenök a hullámok által lőn eltemetve! Hány magyar anya nem szorítja éhező, didergő kisedét hü kebléhez a nélkül hogy tudná, hová forduljon, hogy a szeretett magzatot a megfagyástól vagy az éhenhalástól megmentse! Ez, ked-

ves olvasónő, az igazi szerencsétlenség e földön, midőn a szüle édes gyermekét, a gyermek édes szülését a nyomor legrémitőbb viszonyatosságaival küzödni látja és nem bír segíteni rajta!

Nem lehet leírni azt a kétségbeesési állapotot, a melybe ezer meg ezer drága testvérink a befolyt héten jutottak és — nem is szükséges azt egész irtoztató nagyságában itt leírni; mert a kik e sorokat olvassák, azok művelt, nemes szívvvel melegen érző magyar honleányok; csak annyit mondunk tehát, hogy a fővárosban több nemes emberbarát társulatba állt össze önkénytes adakozások gyűjtésére a szerencsétlen vizkár-vallottak részére; e lapok szerkesztője szintén fel lön szólítva, hogy e nemes, emberbaráti ügyben tegyen, a mi tőle kitelik; és kellett-e még erre különös felszólítás!

Mi ugyan csak egyszerű kérelmet intézhetünk e lapok lelkes olvasónőihez, de tudjuk, ez is elég, hogy a nemes lélek tette buzduljon a jó ügy érdekében; akár pénzt, akár ruhanevét, akár ételmi szert, mindent, a mivel csak egy szomoru órát vidámmá változtathatni a szerencsétlenség nehéz napjaiban, hálásköszönettel fogadunk tehát el és adunk át a társulatnak szenvedő testvéreink részére; a legkisebb adomány nagy jótétemény ilyen nagy inség mellett. Az adakozók nevei pedig mind e lapokban, mind pedig a derék „Pester Lloyd“-ban közzé lesznek téve. Magyar szívekhez vannak intézve e szavak, a kik maguk is tudják, mi a szenvedés.

E szomoru kép után pedig forduljunk egy vidámhoz, mely szintén a lefolyt hetet emlékezetessé tette; a Kisfaludy-társaság évi közgyűlése ez; mult csütörtökön tartott az meg a Muzeum nagy teremében; de nem egy társaság, hanem a költészet egyik ünnepnapja volt ez és lélekemelő példában lépett itt szemünk elé azon állítás igaz volta: sok kicsi ajándékból kincsek gyűlnek össze.

Más országokban százezrek fölött rendelkezhetnek az ilyen társaságok, míg ez csaknem első keletkezése óta az élet nehéz gondoljaival kénytelen küzödni és mégis mint dolgozott, mennyit használt, és hány becses kincscsel ajándékozta meg irodalmunkat! Csak a legfőbbiket említhetem meg e helyütt; ő indította meg a „Külföldi regénytár“-t, mely olyan jeles művekkel ismertette meg a magyar közönséget és annyi mintaképet adott a hazai tehetségeknek; ő gyűjtette össze, és szedete rendbe Erdélyi János által a hazai nyelv és költészet egyik megbecsülhellen erekljét: a népdalokat és mondákat; és végre ő mutatta be a hazának legművészibb költőnkét: Arany Jánost; és mindezt folytonos tengődés közepett!

Es tizenegyévi önkénytelen szünetelés után mult csütörtökön tartá első közgyűlését e társaság és ez alkalommal újra meggyőződhetett a nemzet, hogy jövőben is csak áldást, csak dicsőséget teremhet az a hazai irodalom, a hazai művelődés számára; élén olyan lángelmék állanak, mint b. Eötvös József és Arany János, tagjai a haza legkitünőbb tehetségei, jelszava munkásság, nemes tettebuzditás, nemes irányadás, a melynek már első évében is olyan fényes bizonyágát adá: Madách Imrénének „Az ember tragoediája“ által, melynek napvilágra juttatását jórészt neki köszönheti az irodalom. Csak egy kellene, hogy nagy és dicső törekvését dicsőségesen és üdvösen folytathassa is: az anyagi tehetség, a pénz, a pártolás; és valóban szomoruság és elkeseredés fogja el az ember szívét, tapasztalván, hogy egy ilyen társaság alig 400 forinttal rendelkezhetik évenként olyan országban, melynek csak főuri rendje néhány ezer főből áll! Végig néztem a társaság alapítótagjainak névsorát és mit gondolnak, hány főuri nevet találtam benne? százat tán? oh nem; hát ötvenet? annyit sem; hát legalább huszat? nem! szégyen futja el szívemet, hogy ezt le kell írnom; de igaz, szomoru, szerencsétlen igazság; mert husz főuri nevet sem találtam az alapítók névsor-

rozatában! Azok, a kik évenként 20—30, sőt százezret tudnak elkölteni, elvesztegetni fény és pompa és egyéb ilyen haszontalanságokra, azok néhány forintot nem tudnak áldozni évenként egy olyan társaság virágzóvá tételére, mely a hazai irodalomnak már is annyit használt és mely a jövő számára annyi jó akaratot, annyi nemes buzgóságot és annyi fényes szellemi tehetséget fel tud mutatni!

De azért ép e társaság egyik újabb bizonyága, hogy: „A magyar még nem volt, hanem csak lesz“. Mert e társaságot is, mint annyi más szép és nemes intézetet e hazában, leginkább a lelkes, áldozatkész közép rend tartja fön, és e közép rendben van a nemzet igaz ereje! Miként a természetben nem a magas — többnyire kopár — hegyek, sem pedig az alanti mocsárok, hanem a nagyszerű rónaföldek termik az áldást, a valódi életet; akként a nemzetek életét a közép rend tartja fenn és biztosítja legjobban, és e rend, hála érte az égnek, évről évre nagyobb foglalatásokat teszen értelmiségben, befolyásban, tekintélyben; innen az én erős hitem, az én rendületlen meggyőződésöm egy boldog jövő iránt.

Visszatérve a közgyűlésre, ez egyike volt a legélvezetesebbeknek; hogy is ne! csak azt kell mondanom, hogy b. Eötvös József tartotta a megnyitó beszédet, és Arany János, Jókai Mór, Szász Károly és Tóth Lőrincz olvasták fel ez alkalomra készült műveiket! Tehát a szó valódi értelmében: „concert spirituel“ volt ez, olyan a minőben ritkán részesülünk e hazában; és a fővárosi közönség szintén sejtethet ilyesmit, mert valóban szép számmal jelent meg az ünnepélyen, a diszes hölgykoszoruban pedig néhány főuri nő is tündökölt, a miért hinni szeretnők, hogy jövőben ez uton is mindig növekedő pártolásban részesül majd e társaság!

Hát még mi nevezetes történt a mult héten? Oh sok, igen sok; szomoru is, vig is; láttunk temetést és menyegzőt, hangversenyt és kegyeletes megemlékezést, láttunk továbbá — de menjünk sorba.

A temetés a nemzeti színházban ment végbe; Greguss Ágost, jeles ítézőnk egyik újabb vigjátékát kísértük örök nyugalomra; de e szomoru tisztességtételről hadd szóljon a színházi tudósító; a jeles ítézt pedig bizonyára vigasztalja azon tudat, hogy valamint a jó színműírók rendszeren — rossz kritikuskok, azonképen megfordítva.

Szóljunk inkább a menyegzőről; mult szombaton vezette oltárhoz ismert író társunk: Bus Vitéz, Szilágyi Ernéstine k. a-t, a nemzeti színház egyik fiatal tehetségét, Szilágyi Sándor derék színészünk leányát. Az élestollu humorista csak nem rég szabadult ki a Károly-kaszárnyából; a — rózsalánecok bizonyára elfelejtetik vele a kiállt rabságot.

A hangversenyt pedig a derék „Nemzet gazdaszonyai“ rendezték mult vasárnap a Lloyd teremében és mint előre mondtuk, igen szép és nagy közönség gyűlt össze; a műsorozatot már mult héten közölték e lapok, csak rövideden érintjük tehát, hogy a közreműködők általános tetszésben részesültek; hogy ebből a legnagyobb rész L. Hollósy Kornéliának jutott, nem is szükség mondanunk; jeles fiatal zeneszerzőnk: Zimay László kedves „Magyar dalait“, énekelte, és örömmel tapasztaltuk, hogy a közönség most még élénkebben, mint azelőtt, ügyekezett kifejezni rokonszenvét és tiszteletét a nagy művésznő iránt; bizonyára egy kis elégteltelt akart neki szolgáltatni azon nem érdemlett megtámadásokért, melyeknek az utósó időben egynémely lap által ki volt téve. Ugyanis azt a hirt terjesztették el felőle, hogy azért hagyja el a nemzeti színházat, mert Bukarestben nagyobb fizetés mellett akarják szerződtetni; holott e hirnek csak — utósó fele volt igaz, mert a lelkes honleány nem fogadta

la meghívást. De hiába, a rágalom és gyanúsítás könnyű mestersége egynémely divatlapnak. — Dicséretesen megemlítendő még a közreműködők közül Suck Róza k. a. ki feltűnően szép haladást tett gordonkajátékában, mióta utószor hallottuk, és az egyetemi dalárda, mely Erkel „Kölcssey-hymuszá-“t igen szépen adta elő.

A kegyeleti érzés pedig II. Rákóczy halmvai iránt nyilatkozik, melyeknek a hazába szállíttatására komoly intézkedések vannak téve; de miért is ne nyugodhatnak a hű anyaföldben, a ki a rideg száműzetésben sem szünt meg szeretni azt, a melyért annyit kockáztatott, annyit szenvedett! Nekünk nincsen „Palais des Invalides“-ünk, mint a francziáknak, de néhány arasznyi földet csak szentelhetünk az utósó magyar fejedelemnek! Ha mindazok, a kik a „Rákóczy induló“ által egykor máskor föllekesültek, csak egy-egy régi krajczárt adnának e célra, megvolna a szállíttatásra megkívántató költség, és még egy megfelelő emlékre is maradna egy kis összeg.

A „Rákóczy-induló“ hallatára pedig kinek ne jutna eszébe Reményi Ede! Olvasónőink tehát bizonyára érdeklődnek a hirt, hogy művész hazánk fia f. h. 6-kán Eszterházy herceg termeiben játszott, a napokban pedig Drezdából kapott meghívást, hogy a világhírű „Gewandhaus-concertek“-ben is hallassa bűvös hegedűjét.

Mindezeknél azonban, tudom, sokkal érdekesebb azon hir, hogy a nagy művész: „Eredeti magyar népdalok és csárdások“ cím alatt egy füzet zeneműveket ad ki; az előfizetési felhívás lapunk mai számához van mellékelve; olvasóink pedig csak nem teszik fel rólam azt a tapintatlanságot, hogy Reményi előfizetési felhívását becses figyelmőkbe ajánljam? Reményi Ede és ajánlat!

Az irodalomtámogató vállalat“ra

a lefolyt héten is több pártoló jelentkezett, a diszes névsort azonban hely szűke miatt csak jövő számban közölhetjük.

Az írói segélyalaphoz

újolag járultak:

Árvamegyéből:

| | | | | |
|---|---|-----|---|-----|
| Abaffy Teréz családjával | 5 | frt | — | kr. |
| Abaffy Anna | 2 | „ | — | „ |
| Kubinyi Abaffy Zsófi | 2 | „ | — | „ |
| Lehoczky Cornélia | 2 | „ | — | „ |
| Cziruly Zsófia | 5 | „ | — | „ |
| Cancrinyi Julia | 2 | „ | — | „ |
| Kruszlicz Teréz | 2 | „ | — | „ |
| Storch Karolina | 3 | „ | — | „ |
| Lavotha Florentina | 2 | „ | — | „ |
| Várhely Justina | 3 | „ | — | „ |
| Tholt Lénárdné Palugyay Aline | 3 | „ | — | „ |
| Demian Zsófi | 2 | „ | — | „ |
| Nizsnai plébános | 2 | „ | — | „ |
| Kruszlicz Julia | 1 | „ | — | „ |
| Medveczky Zsófi | 1 | „ | — | „ |
| Dluhovics Zsuzsi | 1 | „ | — | „ |
| Kubinyi Mihály | 1 | „ | — | „ |
| Kubinyi Flóri | 1 | „ | — | „ |
| Kubinyi Kálmán | 1 | „ | — | „ |

| | | | | |
|--|----|---|----|---|
| Kovács József | 5 | „ | — | „ |
| Dluhovics Ferenczné | 2 | „ | — | „ |
| Zmeskál Zoltán | 5 | „ | — | „ |
| Zmeskál Péterné | 1 | „ | — | „ |
| Klinovszky Katalin | 2 | „ | — | „ |
| Andácssy Károly | 1 | „ | — | „ |
| Gallasz Teri | 2 | „ | — | „ |
| Andreánszky, Cziruly Berta | 3 | „ | — | „ |
| Várhely Máté | 1 | „ | — | „ |
| Wassko Mátyás | 1 | „ | — | „ |
| Szkitsak Ferenczné | 3 | „ | — | „ |
| Szkitsak Józsefné | 1 | „ | — | „ |
| Csillaghy Anna | 2 | „ | — | „ |
| Weszelovszky Zsófi mint gyűjtő | 2 | „ | — | „ |
| Valahonnan Keserü Emil ivén: | | | | |
| Zádory Armin | 1 | „ | — | „ |
| Gonda Ferencz | 1 | „ | — | „ |
| P. I. | 1 | „ | — | „ |
| Inézés Guszti | — | „ | 50 | „ |
| Savanyu Ferike | — | „ | 50 | „ |
| Keserü Emil | 1 | „ | — | „ |
| Pestről K. G. | 10 | „ | — | „ |

Összeg: 85 frt — kr.
Ehez az előbbi: 2189 „ 40. „
Teszen összesen: 2274 frt 40 kr.
és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk).

Irodalom és művészet.

× Asztalos János műnyomdatulajdonos „Magyar történeti képesarnokot“ szándékozik megindítani, melynek egy évi folyama 12 havonként megjelenő képet foglaland magában, részint a Muzeumban meglevő, részint a műtárlatban időnkint kiállítandó, valamint magánosok birtokában levő hazai festmények után Marasztóni és Haske Ferenc által egyelőre könyomatban készítve, tömegesebb pártolás mellett pedig aczelmetzetben. Az első kép, mely Orlai Petrics „Kun László udvara“ című festménye után készül, áprilban fog megjelenni. Előfizetési ár egész évre 16 ft. félévre 9 ft. negyedévre 5 ft., mely összegek marc. 15-ig vagy a pesti takarékpénztárba, vagy egyenest a kiadóhoz (3 korona-utca, 14. sz. a.) küldendők be. Egyes képek 4 ftjával rendelhetők meg.

× A Fekete Leves“ kiadói jelentik, hogy a jelen körülmények közt a nevezett lapot ki nem adhatván, az előfizetők kárpótlásul Paul de Kock regényeit kapják, a kik pedig e kárpótlást elfogadni nem akarják, előfizetési pénzeikről rendelkezhetnek.

× Voggenhuber Vilma, mint halljuk, a drezdai operához szerződött, s így nemsokára elhagyja színházunkat. A hir azt is hozzászi, hogy helyette az igazgatóság két táncosnőt akar szerződtetni (bizonyosan azért, mert nemzeti színházunk a ballet kedvéért alapított?)

× Ma d. u. 5 órakor fog tartatni a Muzeumban a nemzeti színházi zenekar több tagja által az első „harmoniai hangverseny“, melyben Hollós Kornélia és Institoris Kálmán is közreműködendnek. Tehát még ma meg fogjuk tudni, hogy miben különböznek a „harmoniai“ hangversenyek más hangversenyektől.

× Vachott Sándorné „Szünórak“ című havi füzetekben megjelenő folyóiratot fog szerkeszteni, mely a jövő

hóban induland meg. Előfizetési ára egész évre (12 füzetre) 6 frt, félévre (6 füzetre) 3 frt.

× „Érdekes novella-gyűjtemény.“ Ily czim alatt jelent meg két kötetnyi beszély, az angol, francia és német irodalom jelesebb műveiből fordította Hang Ferencz. Tartalma: Anna. Az abánói fürdő, Souvestre Emiltől. A vadász menyasszonya, Polko Elizától. A halvány ifju, Souvestre Emiltől. Egy Amáti, Polko Elizától. Egy rendőr emlékirataiból, id. Dumas Sándortól. Tudomány és szerelem, Virginia. Az ezüst szelencze, ifj. Dumas Sándortól. — A harmadik kötet sajtó alatt van. A munka, mely igen csinosan van kiállítva, Lauffer és Stolp tulajdona. — Hang Ferencz april folytán külföldi regény-csarnokot fog megindítani, melynek első műve Dumas „Les trois mousquetaires“ czimű regénye leendő.

× Vörös Eszternek „A világba lépő ifju“ czimű munkája már sajtó alatt van, s nem sokára meg fog jelenni.

Gazdasszonyoknak.

A foghus ápolása.

A meggyuladt, fájós és így a fogakra nézve gyengítő befolyással levő foghust a legkönnyebben gyógyítjuk meg, ha 8 lat aqua vulneraria vinosá-t, 1 lat spiritus cochleariae és két csepp szegfűolajat egy kis üvegesében vízzel keverünk össze. Ezen tincturából minden reggel öntsünk 2—3 kanállal egy pohár vízbe s mossuk meg vele jól foghusunkat, ez által megerősítjük azt, meggátoljuk a fogak időnek előtti kihullását s szánkat egészséges ép állapotban tartjuk meg. Sz. M.—né.

Theasütemény.

Izletes theasüteményt nyersz, ha fánk sütés alkalmával a fenmaradt tészta-t ismét meggyúrod, azután kisodrod s abból vékony rudacskákat metszsz. E rudacskákat kend meg tojással, hintsd be sóval s süsd meg meleg sütőben. M.

Ánizskenyér.

Egy negyed font cukorhoz végy 8 tojássárgát, elébb két lat fris vaját dörzsölj el jól, aztán tedd hozzá a tojást és cukorot, s keverd addig, míg jó sűrű. Tégy ehhez 8 lat finom lisztet. egy kevés ánizst, s tedd félre egy fél órára. Ekkor öntsd ki a tészta-t vaslemezbe, s süsd ki langy kemenczében.

M. Flóra.

Budapesti hírvivő.

× Volt már említve lapunkban, hogy Füredi Mihály évi fizetéséből a méltóságos igazgatóság tetemes részt levont. Most e tárgyban maga Füredi nyilatkozik, s megemlítve, hogy e fizetésleszállítás 1355 frtig terjed, azon indítványra hogy restaurálják előbbi fizetését s kötelezzék őt a népszínművekben is föllépni — válaszolja, hogy a mi a fizetése visszaállítását illeti: a mit egyszer tőle méltatlanul elvettek, azt többé el nem fogadja; a népszínművekbeni föllépést illetőleg pedig kijelenti, hogy ő szerződésileg ugy is kötelezve van, minden jelentékeny népszínműben föllépni; de a méltóságos igazgatóság jónak látta őt egész éven át mellőzni, s azon kívánatára, hogy

a népszínművekben is szeretne működni, azt a választ kapta: „Ne lépjen föl azokban a gatyás darabokban.“ Erre csak azt mondjuk, hogy az Isten éltesse a méltóságos igazgatóságot sok számos esztendőig — de nem a színház kenyereén.

× A pesti közönség előtt kedvezőleg ismert Dunlop, angol követségi titkár közelebb már elfoglalta levantei új állomását mint főkonzul. Leányait kérdezte valaki, hogy tetszett nekik a magyar főváros? és nagyon meg volt lepette a lelkes dicsérő szavak által, melyekkel a szép angol hölgyek Pestről szólának. A magyar vendégszeretet, az ifjuság lovagias magaviselete, a szeretetreméltó nővilág — ugy mondták — örökre feledhetlen marad előttük.

× Zágrábból távirják a „P. N.“-nak, hogy a zágrábnegyei főispán Kukuljevics Iván és a bán főhadsegéde közt párbaj vivotott, egy a legutóbbi Dvoranából alkalmával kifütyölt keringő-nóta miatt. Kukuljovics könnyű vágást kapott.

× A Pesten tervezett állatkert ügyéről, melyet lapunk mult számában említünk, most bővebb tudósítást irhatunk. A m. k. természettudományi társulat által ez ügyben intézkedés végett kinevezett bizottmány f. hó 5 én tartotta első ülését Xántus elnöklete alatt, s határozatba ment, hogy bár efféle eszmék létesítésére a mostani idők épen nem kedvezők, mindamellett minden erővel hozzáfognak a terv kiviteléhez, hogy más nagy európai városok példájára valahára Pestnek is legyen állatkertje, mely ne csak a hazai állatok minden fajtát magában foglalja, de külföldi állatokkal is lehetőleg gazdagítsák. E czélra dr. Gerenday József azonnal felajánlta a fűvészkertben levő magánállatgyűjteményét, mely több mint 100 darabból áll. Ezenkívül Xántus is megígérte, hogy minél több amerikai madarat küldend a társaságnak. Az állatkert részvényes társulat utján fog felállítatni, s Pest város hatósága fölkéretik, hogy e czélra alkalmas helyiséget jelöljön ki.

× Gróf Zichy Jenő, mint halljuk, a városnak azon ajánlatot tevő, hogy a vácsi, kerepesi, üllői és ország utakat saját költségén fasorokkal ülteti be, s a várostól csak azt kívánta, hogy ezen ültetvények fentartásáról gondoskodják. Azonban a gróf jó szándékának bizonyos akadályok gördültek útjába, s így terve, legalább egy időre, abban maradt, nagy sajnálkozására mindazoknak, kik a nevezett utak rettenetes porát nyáron szívesen nélkülözték volna.

× A Szatmárban megjelenő „Tárogató“ írja, hogy e lap szerkesztőségi személyzetét f. 6-ra katonai törvényszék elé idézték.

× Gr. Jankovich Gyula a „P. Ll.“ szerint nagyterjedelmű birtokait eladni s aztán hazáját végkép elhagyni készül, Franciaországban vagy Schweitzban telepedendő le. Ezen önkéntes számkivetésnek oka azon politikai surlódások, melyek a horvát országgyűlésen előfordultak.

× Örvendetes jelenség, hogy az irói segélyegylet mind sűrűbben emlegettetik a lapok hasábjain, mi arra mutat, hogy a közönség részvéte e nemes ügy iránt növekedőben van. Igy legközelebb olvastuk, hogy a pesti Lloyd-társulat elhatározta, 200 ft. alapítvánnyal járulni az irói segélyegylet pénzalapjának gyarapítására; ezenkívül pedig ugyane czélra aláírási ivateket köröztet tagjai közt. A febr. 3-án végbement fényes „művészeti és társas estély“ nemcsak szellemileg élvezetes volt, de anyagilag is igen jól ütött ki, 1348 ftot jövedelmezvén az irói segélypénztár javára. A mindenkét tekintetbeni siker ohajtandóvá teszi, hogy bár még több ilyen estély is rendeztetnék. Közönség bizonyára nem fogna hiányozni.

× Ismét két öngyilkosság fordult elő közelebb a fővárosban. A Józsefvárosban egy 50 éves férfi állítólag sü-

tümemster, egy istállóban felakasztotta magát; egy 56 éves nő mérsáros pedig ereit metszé föl s úgy vetett véget életének. Mindkét esetben állítólag szorult életviszonyok vezették az illetőket ily kétségbeesett lépésre.

✂ A Kisfaludy-társaságnak a titkári jelentés szerint 64 alapítványa s 1094 pártolója van. A múlt év végén a társaság összes pénztári állapotát 7469 ft. 85 kr. képezte, mely összeg kamatai 373 ftra rugnak. A társaság csupán e kamatokat fordíthatja szép céljai létesítésére. Bizony szép kevés! A Shakespeare-kiadást illetőleg: a társasághoz eddig csupán négy shakespearei színmű érkezett be, u. m. Ács Zsigmondtól a „Velencei kalmár,” Kalmár Gézától „VI. Henrik első része, s Szász Károlytól az „Othello” s a „Téli regék.” — A társaság által még 1848-ben hirdetett két pályadíj nem adatik ki, mert az első feladatra: „Kivántatik II. József császár életképe,” csak egy, a második feladatra pedig: „Készíttessék legenda sz. Erzsébet magyar kir. hercegeasszonyról,” három pályamű érkezvén be, azok közt jutalomra méltónak egy sem találtatott. Az új, 25 aranyos jutalom pedig a következő feladatra lön hirdetve: Adassék elő a széptani elvek, nézetek fejlődése irodalmunkban, Szerdahelyi Györgytől 1830-ig. Beküldési határidő f. évi november 1-je.

✂ A Kisfaludy-társaságnak ujabban alapító tagjaivá lettek: Deák Ferencz, Somsich Pál, Lónyay Menyhért, b. Eötvös Dénes és Rosti Pál.

✂ Xántus János tudós hazánkfiát id. Kubinyi Ferencz egy diszes emlékkarddal, a tiszteletére f. hó 6-kán rendezett lakomán jelenvolt hölgyek pedig myrtuskoszorúval lepték meg.

✂ A „Pesti Hírnök” adakozásra hívja föl a közönséget az árviz által károsult bécsi németek segélyezése végett. Ugyanily fölhívást tett közzé a „Pester Lloyd is, a magyar vízkárosultakat illetőleg.

✂ A pestvárosi kir. biztos megparancsolta, hogy az osztrák ipartörvény, melyet az alkotmányos hatóság kiküszöbölt, ismét életbe léptetessék.

✂ Épen oly napokat élünk, a midőn bő időnk van arról beszélgetni, hogy mint lehetne az írói segélypénztárt az adakozásokon kívül még más módon is gyarapítani. A többek közt azon eszmét is megpendítették, hogy írók és író nők mint műkedvelők rendeznének színi előadásokat a nemzeti színpadon, mely előadások a játszó személyek e kettős minőségénél fogva kétszeresen fognák a közönséget érdekelni. Természetesen, hogy ez eszme még eddig csakis eszme, de a farsang folytán még kinőheti magát.

✂ Az árviz által károsultak javára Pestváros tanácsa általános gyűjtés eszközölését határozta el. Ugyane célra a város házi pénztárából 1000 ft. segélyösszeg utalványoztatott.

✂ A pesti zálogház pénztárát egy cseh születésű tolvaj e napokban ki akarta rabolni, de a helyiségben, hova több zár feltörése után beférkőzhetett, csupán 50 ftnyi aprópénzt talált. Természetesen hogy ezt is elvitte, de nem messzire, mert az örök megfogták.

✂ Dalmady Győző, jeles fiatal költőnk e napokban tette le az ügyvédi vizsgát. 80 társa közt csupán öten censuráztak kitűnő sikerrel, s ez öt közt van Dalmady is, kézzel fogható bizonyítványaul annak, hogy a realis tudományok a költészettel igen szépen megférnek egy kalap alatt.

✂ A kigyóutczában hírszerint e hó 10-én d. u. 2 és 3 óra közt néhány iparlovag megrohant egy váltótörvényeséki tanácsost s a szóvita közben zsebeit kiürítették. Alig lehető!

✂ A magyarországi vízkárosultak részé-

re már is jelentékeny adakozások történtek. A pestvárosi hatóság 1000 s a pesti takarékpénztár választmánya hasonlólag 1000 ftot szavazott meg e célra. Gr Pálffy Mór kir. helytartó ur 100 ftot adományozott. A „P. Ll.” szerkesztősége 1200 ftot tett le a k. helytartótanács elnökségénél ugyane célra. A helytartóság részéről a magyarországi összes megyei és városi hatóságok s a fővárosi szinigazgatók felszólítottak, hogy amazok gyűjtéseket eszközöljenek, ez utóbbiak pedig előadásokat rendezzenek a szerencsétlen vízkárosultak segélyezésére. Ezenkívül több a város által megbízó levelekkel ellátott polgár házról házra jár, segélygyűjtés eszközlése végett.

✂ Batthyány Julia grófnő, csak az Isten őrizte, hogy közelebb a legborzasztóbb tűzhalálnak nem esett áldozatul. Ugyanis valamelyik este ágya függönye egy égő gyertyától meggyuladt. s a grófnő a gyorsan harapodzó lángok közül csak alig birt menekülni.

Nemzeti színház.

— Február 11-kén. —

Febr. 5-kén: Kisfaludy Károly születésnapjának ünnepélyes emlékére: „Csalódások,” Kisfaludy Károly vigjátéka. — Febr. 6-kán: „Don Pasquale,” Donizetti operája. — Febr. 7-kén: „Egy szegény ifju története,” Feuillet Octav színműve. — Febr. 8-kán: „Nabukodonozor,” Verdi operája. — Febr. 9-kén: „Farsangi iskola,” vigjáték Vahot Imrétől. — Febr. 10-kén először: „Nőbiztosítás,” vigjáték 3 felvonásban. Irta Greguss Ágost. — Febr. 11-kén: „Windsori vig nök.” Nicolai operája.

Valabára egy türethetleg összeállított heti sorozat; csak még egy klasszikus tragoedia kellett volna, hogy kielégítőnek nevezhetnők. De az igazgatóság ennek hiányát tán a „Nőbiztosítás” által vélte kipótolhatni; ez ujdonság ugyan mindamellett, hogy versekben van irva, legkevésbé sem klasszikus, hanem annál tragikusabb hatással volt a közönségre nézve. És annak valóban nem csak a szerző az oka. Greguss ur igen jeles ítéző, és mint műfordító is igen szép érdemeket szerzett magának, hanem a vigjátékirásban, úgy látszik, nem a legfényesebb siker várja; hiányzik neki ahoz nevezetesen két fő- és egy melléktulajdon; az egyik a leleményesség, a másik a párbeszédek élénkké, érdekessé tételére szükséges szikrázó szellem, és harmadszor az a csekély valami, a mit költői érnék neveznek, a mely nélkül a köznapi dolog mindig csak köznapi dolognak megmarad. E három hiány tette a „Nőbiztosítás”-t élvezhetlenné, pedig azt tartjuk, hogy azok közül egynek sem lehet pusztán tanulmány utján birtokába jutni, különben olyan fáradságtalan szorgalmu tudós idővel bizonyosan magáévá tenné. De nézzük röviden a mű meséjét. Vadaszay Antalnak, (Feleki) egy különben okos, művelt embernek egyszerre csak eszébe jut, hogy ő hü, kedves neje (Felekiné) szerelmét próbára teszi; mert hát csak az az igazi erény, mely a csábítgatások felett diadalmaszkodni képes; épen jókor érkezik meg tehát házához Barát László (Lendvai) pesti ügyvéd barátja; ezt fölkeri, udvaroljon nejeinek, tegye próbára hűségét, ő pedig, nehogy utban legyen, távozik hazunna. Lászlónak eleinte ellenére van az udvarlási szerep, de azért csak reászánja magát, teszi a szépet a fiatal hölgynek, de ez hidegen és önérzetes nőhez illőleg utasítja vissza udvarlásait; néhány nap mulva visszatér a férj, és a barát hűségesen elbeszéli neki, hogy hasztalan volt minden szépeltése, Ilonának, így hívják a nőt, erénye tiszta, mint a napsugár; a férj azonban nem elégtli még e megpróbáltatást, fölkeri barátját, csak udvaroljon tovább is nejeinek, erélyesebben, tüzezebben, mint első ízben, és újra távozik néhány napra; a ha-

rát pedig most már szívesen ajánlkozik e szerepre, mert Ilonában egy minden tekintetben szeretetreméltó nőre ismert; de azért udvarlásai most is sükertelenek; csak midőn Ilona megtudja, hogy az egész kísértetés férje tudtával, sőt unszolására történt, hül meg szíve és azért midőn az elragadtatva bocsánatért esd, a nő kinyilatkoztatja, hogy ilyen férfival ő nem tud többé élni, és válópert indít. — Ez röviden a mese, épen nem alkalmatlan egy vigjátékra, de annál gyöngébb a kivitel, és azért mulhatlan meg kellett buknia, bármennyit ügykeztek is a színészek valóban jeles játékok által egy kis életet fakasztani belőle; Lendvai, Feleki, Felekiné vetélkedni látszottak egymással a kitünő játékban, de nem használt semmit; halál ellen nincs orvosság és csak az igazgatóságot hibáztatjuk, minek farsasztja a színészeket ilyen háladatlan, meg nem állható darab betanulásával.

Annál élvezetesebb volt a többi drámai előadás; a „Csálódások“ban Szigeti kitünő humorral adja Mokányt; a kertész szerepében pedig a nyudijazott Szilágyi Pál játszott; 40 éve, hogy e szerepben először fölépített. Azt is rebesgették, hogy a mai est tiszta jövedelmét a Kisfaludy-társaság javára szánták, utólag azonban kiderült, hogy ilyen jó szándékot fölteni az érdemes igazgatóságról — valóban ok nélkül való dolog.

A „farsangi iskolá“-ban Lendvainé kedves kis Veronka volt; csak azt a halhatatlan szabályt ajánljuk figyelmébe: csak odáig vigye a „természetet“, „a hol a művészet vonalat huz és azt mondja: ne tovább.“

„Egy szegény ifju története“ pedig egyike a legélvezetesebb előadásoknak színpadunkon, olyan gyönyörűen játszanak benne Felekiné, Feleki, Tóth József és Szerdahelyi.

Az operai előadások szintén igen élvezetesek voltak; „Don Pasquale“-ban ismét a fiatal Inthitoris lépett föl, és ismét szép sikerrel, Hollósy kitünő volt, mint mindig, Benza erősen mókázott, mint mindig, „Nabukodonozor“-ban Bignio szépen énekelt és feszesen mozgott, mint mindig, a „Windsori vig nők“-ben, a korán elhalt jeles Nikolai e bájos kis dalművében Markovics Ilka kedvesen pajzánkodott, Hofbauer, Füredi és Kőszeghy pedig nagy tetszésben részesültek, mint mindig.

Operettet pedig e héten — nem mint mindig — egyet sem adtak elő; és ez vajmi nagy dolog!

M i n d e n f é l é k .

¶ Guyon, egykori magyar tábornok sirja, mint Fáy Ignác közleményéből értesülünk, Kisáziában Skutari mellett van, a török temetőtől délre, egy kies halomnak a Márványtengerre hajló lejtőjén, a kőfallal kerített angol temetőben, cipruslombok közt, elragadó kilátással a közel Calcedonra s az Olymp hatalmas ormaira. A fehér márványlapra vésett magyar sirirat következő:

„Itt nyugszik

Guyon

Richard

gróf

Török Főtábornok,

Frankhon ivadéka,

Angolhon születő,

Magyarhon vitéze.

Meghalt okt. 11-én 1856-ban

Élete

44-dik évében.“

¶ Varsóban a templomokat az új érsek f. hó 8-án szándékozott megnyitni, az iskolák pedig 2-án nyitak meg, de egy osztályba 50-nél több növendéket nem szabad fölvenni. A vendégülöknök tiltva van, több mint négy tagból álló társaságokat megvendégelni, hacsak erre előbb a rendőrségnél engedélyt nem nyert.

¶ Londonban az elhunyt Albert herceg emlékszórára eddigelé már 22,660 font sterlinget irtak alá. (Egy font sterling körülbelül 10 frt ezüstben.)

¶ A Taillériákban közelebb nagy ebéd adatott a pápai követ tiszteletére. A császárné megparancsolta udvarhölgyeinek, hogy az ebéden fedett váll- és mellel jelenjenek meg a tisztelendő urak iránti tekintetből. Midőn a pápai követ e parancsról értesült, tudtul adá ő felségének, hogy a római főpapok hozzá vannak szokva a világias fényhez, s azért miattuk ne változtasson az udvari szokáson. Azonban az udvari hölgyek a tisztelendő urak kifejezett kívánsága daczára fedett vállal és mellel jelentek meg. — F. hó 5-én nagy udvari bál volt Párisban, melyre 6000 egyén volt meghíva.

¶ A Vezuv utóbbi kitörése óta még most sem nyugszik. Töleséréből még folyvást tódulnak ki hamu- és füstfellegek, de ezeknél még sokkal alkalmatlanabbak a Torre del Greconál kipárolgó szénsavas gázok, melyek a levegőt Resináig megrontják. Az ilyen gőzkörbe igen veszélyes lépni, s már több állat veszett el benne. Torre del Greco fölépítéséhez már hozzá fogtak, de ha e kigőzölgések még sokáig tartanak, már a lég egészségtelensége miatt sem lesz fölépíthető. A földrengések is még időnkint ismétlődnek, de nem jelentékenyek.

¶ Sietünk olvasóinkkal tudatni, hogy Napoleon császár legmagasabb bajusza miért oly hegyes mint a plajbász? Tehát azért oly hegyes Napoleon császár legmagasabb bajusza, mert udvari fodrásza magyar bajuszpödrővel keni ki. E bajuszpödrőt, mely oly rengeteg megtiszteltetésben részesül, Tisza-Ujlakon az ottani gyógyszerész készíti. Mondják, hogy borsos is ám az ára, már csak a hireért is.

¶ A londoni kiállítás megnyitási ünnepélyén egy 1800 tagból álló zenekar fog közreműködni. Ez alkalomra Auber, Meyerbeer és Rossini ünnepi indulókat irtak. A kiállításra legfényesebb előkészületeket tesznek a francziák. Az ő kiállítási helyük közepén egy nagy szökőkút leend, melynek vizszüksége óránként 40,000 akó.

¶ A vízáradás hazánkon kívül is borzasztó pusztításokat tesz. Bécsben e miatt több mint 4000 ember maradt hajlék nélkül. A Lipótváros, Rossau, Salzgriss, Brigittenau nagy részét víz borította el. A földszinti lakók minden kiöntött házban az emeletekbe menekültek, úgy hogy egy-egy szobába 20—30 egyén is szorult. A prater és a simmeringi mező tökéletesen elborítvák; az ott tartózkodott szarvasok egész Simmeringbe menekültek, s bementek a házakba, hogy élelmet kapjanak. Az özek és fáczánok mind ott veszttek. A polgármester több mint 22 ezer létrát osztatott ki. F. hó 4-én a Károlyszínházban az előadást félbe kellett szakítani, mert a víz már a sülyedőket s a világító-gépezetet is elérte. Valóban csudálni lehet, hogy a bécsieknek ily nagy veszély idején is kedvök volt színházba menni. — Alsó-Ausztria és Morvaország síkságait is elborította az ár: Olmücz környéke egy tenger, sőt magának a városnak is alantabb fekvő részei víz alá kerültek. A mult hét folytán annyi vízveszélyről vettünk tudósítást, hogy rövidség okáért csak a fontosabbakra szorítkozhatunk.

¶ Bécsben a vízkárosultak számára eddig már mintegy 100,000 frt gyűjtetett.

¶ Eugenia császárné hajdisze. A párisi udvari és hölgykörökben sokat beszélnek a császárné „villanyos

hajdizséről" melyet közelebb viselni fog. E hajdisz üveggolyókból áll, melyeket a hajba fűzött villanyvezető világít. Ez üveggolyók közé roppant értékű gyémántok, rubinok és smaragdok vannak tűzve, s az egész oly ragyogó fényt terjeszt, hogy képes lenne egy termet megvilágítani, s a császárné fejét nimbuszszal köríti.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata még a szokottnál is kedvesebb kötelesség reám nézve, annyira izletes és czélszerű öltözékek rajzával találkozunk itt t. olvasónóink.

Az első alak ugyanis igen szép utazóöltözetet tüntet fel; mutassuk be tehát részletenkint: a fekete bársonyból álló fejkötő a homlokon felül violaszínű bársonyvirágokkal van díszítve, a hátul lefüggő csokor is ilyen bársonyból készült. — A felette meleg és szép dolmányka fekete bársonyból készült s rókaprémmel van díszítve köröskörül; felesleg volna e kedves és meleg felsőöltöny szépségét és magyaros voltát még dicsérettel elhalmozni, annyira szembetűnő az. A ruha violaszínű ripsből készült, a melyen fekete virágok vannak elhintve; a bő szoknya alját hat keskeny fekete bársonyszalag díszíti; ez egyszerű díszítés most igen divatos, s ha jóval sötétebb szalagból vagy szövetsből készül, mint a ruha szövete, igen szép is.

A második alakon szürke cashemireből készült reggeli öltöny, vagyis pongyola látható; a ruha eleje, mint azt a rajz is eléggé világosan mutatja, egy darabból van kivágva; a pongyola előrészen látható világosabb rész világos szürke tafotából készült, előrészen gazdag zsinórzás van alkalmazva; az ujjak bőveek ugyan, de a kéz csuklójánál mégis valamivel szűkebbre vannak szabva s szürke tafota hajtókával s zsinórzással díszítve; az ujjak felső részén egy kis szürke selyemhálózat képez egy rövid kis ujjat, a mi igen kedves díszítése a bő ujjaknak. Ez alak fejét egy kis fekete háló takarja, a homlokon felül kék szalaggal díszítve.

Vége a képünkön látható kis leányka világoskék cashemir ruhát visel, alul két sor bársonnyal beszegve; felöltönye egy hosszú, meleg Lorántfy-mente; e nem egészen a testhez simuló öltöny igen czélszerű és különösen gyermekek számára igen keresett; a képünkön látható mente fekete meleg velourból készült; ugyanily színű fekete zsinórzattal kisujtásozva a fekete nem ez k alap kék tollal van díszítve; a nyakcsokor pedig fekete tafotából készült.

Rejtvény.

Gizellától.

- | | | | | | | | | |
|----|----|----|-----|-----|-------|----------------------------|------------------------------|-----------------------------|
| 9. | 8. | 7. | 4. | 2. | 3. | Ékesíti öltönyünket. | | |
| 3. | 2. | 9. | 8. | 14. | | A föld egyik királynéja. | | |
| 1. | 2. | 3. | 2. | 13. | 12. | Életünket sirba zárja. | | |
| | | | 3. | 11. | 1. | Élő testtel meg van halva. | | |
| | | | 8. | 9. | 5. | 6. | Fényes csillag, napvilágunk. | |
| | | | 5. | 6. | 1. | 5. | 3. | Félig Isten, félig — ördög. |
| | | | 10. | 16. | 2. | 3. | Ritka szivben nincs tanyája. | |
| | | | | | 1—14. | Hazánk áldott nagy leánya. | | |

Megfejtési határidő márczius 15-ke.

A hó elteltével pedig ujjal díjsorsolást rendeztünk lapunk hű rejtvényfejtői részére, és az eredmény im e következő:

1-ső nyertes: Pálffy-Stelczner Eliza urhölgy: Vecsey Sándor költeményei.

2-dik nyertes: Feyman Julia urhölgy: Bényei Gábor költeményei.

3-dik nyertes: Suján Berta urhölgy: Hang Ferencz külföldi beszélei.

A nyeremények — szives üdvözet mellett — már postára vannak adva.

Az 2-dik számban közlött rejtvény értelme: Zrinyi Ilona. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Balogh Adél, Hummel Emilia, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Dubravitzky Antónia, Kenessey-Kenessey Emma, Hajék Lina, Csanády Kálmáné, Kreskay Pálné szül. Miss Francziska, Makk-Horty Anna, Székely Krisztina, Mendelényi Emma, Deáky Amália, Viertl Aloisia, Gaál Ilona, Teszáry Ida, Pap Ida és Máli, Balogh Karolina, Hentaller Batta Szilárda, b. Szabó Jolán, Halász Ida, Dániel Regina, Lukrits Mutter Ottilia, Békefy Neymon Irma, Márkus Izabella, Csaby Amália, Nagy Francziska, Steiger Ilka, Fekete Mária, Beöthy Ilona és Etelka, Micskey Imréné, Krisztinkovich Mária, Bartal Józsa, Nagy Malvin és Irén, öz. gróf Zsigray Lázárnó, Omaszta Tóbiné, Szabó Julia és Póli, Pongrácz Julia, Lukinich Mathild, Zirzen Janka, Steinitzer Ödön, László Dósa Anna, Bodroghy Gizella, Mersics Flóra, Némethy Giczei Teréz, Szepessy Péterné, Hodászi Jozéfa, Poninger Laura, Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Csicseri Mariska, Eöry Jenőné, Palkovics Somogyi Mária, Hülf Antónia, Pick Zsófia, Wolnhoffer Gabriella, Klimó Ilona, Vecsey Pálné, Jeney Albertnó szül. Bartha Róza, Balogh Karolina, Jaross-Lipovniczky Mukiné, Skopal Izabella és Róza, Eisenstadter Malvina, Heldt Gizella, Pristyák Vilma, Teller Emma, Forint Linka. A gyöngyösi Népkör, Hrabovszky Kornis Julia, öz. Barabás Károlyné, Nagy Emilia, egy névtelen, Mészáros-Szabó Zsuzsanna, Tóth Nábráczky Ida, Szánthó Eszter, Sárosy Laura, Fogarassi Zsuzsa, Incze Barlanghy Jozéfa, öz. gr. Tholdi Lőrinczné, Miskey Vilma, K. P. Amália, Adonyi Szeőke Piroška, Krisztinkovich Ignáczné, Matkovich Lidia, Kubinyi Kornélia, Dessewffy Zerdahelyi Izabella, Majomi Józsefné, Pongrácz Karolina, Egerváry Tuboly Emilia, Gulyás Amália, Suján Berta, Kondics Mária, Balogh Jusztina, Vöröss Emilia és Sarolta, Kondi Julia, Melczner Armina, Kalocsa Róza, Feyman Julia, Szelényi Károlyné, Sas-Kis Etelka, Nagy Irma, Baranyai Károlyné szül. Nagy Rebeka, Pap Nina, Lévay Berényi Julia, Concha Károlyné, Ferenczi Lenke, Szakál Amália, Gyurkovits Boda Mária, Olsay Ferencznő, Osáth Ida, Balogh Edéné, Berzsenyi Cornélia, Csákly Mária.

A „Türr Adelinea“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé Balogh Edéné.

TARTALOM.

A házasság, Csukássi Józseftől. Csillagomhoz, Atalától. A honvágy, gróf Batthyányi Juliától. Gyászfény, Tihamértől. Karataeré Petrovits Péter, Balázs Frigyesről. A családi élet befolyása a házi leányokra. Miképp lettem én agglegény, Bernát Gáspártól. Egy hét története. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A boritékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai lapunk melléklete: február havi divatképünk és Reményi Ede előfizetési felhívása.



A„CSALÁDI KÖR„DÍVATKÉPEI



7-dik szám.

VASÁRNAP, FEBRUARIUS 16. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|--------------|----------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " | " " |
| Egész évre " | 12 " | " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért **6** uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO,



Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|------------------------|------------------|--------------------|----------|-----------|------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugot ó. | p. | |
| 16 | Vasárnap | E Sept. Juliána | E Septuag | 4 G 1 Sept. | | 7 6 | 5 23 | 16 |
| 17 | Hétfő | Donát. Theodul | Pólika | 5 Agatha | | 7 4 | 5 24 | 17 |
| 18 | Kedd | Simon. Flavián | Szöszke | 6 Bukol p. | | 7 2 | 5 26 | 18 |
| 19 | Szerda. | Konrad. Susán. | Zsuszka | 7 Pathen p. | | 7 0 | 5 28 | 19 |
| 20 | Csöt. | Eleuthes. Nem. | Neméz | 8 Tódor v. | | 6 59 | 5 29 | 20 |
| 21 | Péntek | Eleonora. Adelh. | Etelke | 9 Nicephor | | 6 57 | 5 31 | 21 |
| 22 | Szombat | Péter székfogl. | N. Péter | 10 Sürupus | | 6 55 | 5 33 | 22 25 Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Miskolcz. febr. 7. 1862. (Eredeti levél.) Jobb későn mint soha, mondja egy régi közmondás. Azon reményben, hogy e lapok kedves olvasónői is helyeslendik ezen állítást, fogtam a tollat kezembe, a mult hóban, színházunk javára rendezett műkedvelői előadások eredményéről irandó. Jan. 5-én előadott a „Levél“, vigj. Sardoutól, 6-án pedig a „Fogház“ Benedektől. Tekintve az első darab nehézségét s a ferde szerepkiosztást, az előadás sikerültnek mondható. Vannak ugyan, kik hidegnek vagy érzéskülönek találták a szereplők játékát, kérdem azoktól, volt-e, a mi fölvilanyozza őket, a méltán kiérdemelt elismerésnek csak legkisebb jele is? Az őszinte felelet az leend, hogy nem. A közönség egy nagy, érzéketlen jég colossehoz hasonlított. Mi, kik jól ismertük az akadályokat, s halljuk naponként némely magát világhírt lángésznek hitt járdataposónak a kávéházak szellemi röppentyűként elpattogtatott sületlen élceit s roszt bírálatait, mi, mondom, sok hálával tartozunk a t. műkedvelőknek nemes fölládozásukért.

De ne epéskedjünk, hanem szóljunk tüzetesebben a szereplőkről.

Nádpataky Viktoria (Bru Susanna) művészileg adá nagy szerepét. Kitünően jól sikerült a levélkeresési jelenet, Fáy Gizella (Clarisse) sok tanulmánynyal s elevenséggel játszott mind végig. Garas Erzs (Colomba) igen sok gondot s figyelmet fordított hálátlan szerepére. Lázár Mária (Claudina) nagyon sok könnyüdséggel adá szerepét. Gr. Péchy Leontine (Mártha) valóóságos blazirt francia delnö volt. Majthényi Ilka (Solange) nagyon csinosan öltözött, s kedvesen feleselő kis savoyarde házgondviselő volt. Dicséretet érdemel még, hogy e harmadrendű szerepet is oly sok kedvvel s gonddal játszá. Egész estve szerettük volna látni a deszkákon szép piros piczike harisnyás lábocksáit. Horváth László (Prosper), jelenetei, fénypontját képezék az előadásnak. Fülesy (Vanhore) valódi hideg gentleman volt. Dessy (Pál) igen jól személyesíté a félénk tanuló. Betlenfalvi (Thirion) művészileg játszott. Hanko (Busonier), Majthényi Dezső (Henry), Thuránszky (Baptiste), dicséretet érdemelnek jó játékukért.

Ha már belekezdünk, szóljunk a második darabról is valamit. Az előadás nagyon jól s pontosan folyt. Elismerést érdemelnek: Biri (Majthényi Ilka), kitünt szép izlésteljes öltözékei, bájos hangja, szép alakja s helyes játéka által, róla elmondhatjuk: jött, láttuk s győzött. Rózsa (Fáy Gizella) igen sok elevenséggel s kellemmel játszott. jól sikerült azon jelenete, midőn Daruváryt leczkézi. — Gr. Péchy Leontine (Etel) sok eredetiséggel személyesíté a salonok elkényeztetett hösnőjét. Daruváry (Majthényi Dezső) a világot jelentő deszkákon is fényes bizonyítékát adá szép tehetségének. Művészi játékával egészen feledtete a műkedvelőt. Száraz (Betlenfalvi) non plus ultra személyesíté a mogorva s mégis bohókás prókátort. Ka-

pus (Horváth László) nagyon jól mulattatá a közönséget komikus alakjával s játékaival.

Most valóban megérdemleném e lapok szép olvasónőitől a korholást, hogy ily csiga-telegráf módon közlöm az ódonságnak vált ujdonságokat, de ha ismernék az ily szegény vidéki levelező füben, fában, légben, postában s a t. rejlő, orr alá borsot törő ellenségeit, bizonyára megbocsátának ez egyszeri elkésésemet.

Társas életünk pang, csak egyedül egy városrészt, az úgynevezett Papozeren vannak minden estve kis összejövetelek, hol aztán kedélyesen csevegve üzzük el a téli estvék unalmát. Mint hallom, májusban ismét műkedvelő-előadás leend.

Dominkovics Mária.

B-Gyarmath, febr. 10. (Eredeti levél.) Nálunk sem víz, sem tűz, a levelezők e két közönséges bányája nem pusztít. A levegő adott volna alkalmat, hogy megemlitsük, elpattant ugyanis multkor egy szeszgyár katlana s miután lerombolta saját kalitkáját, kéményét, mely egyedül jellegezte városunk industriális physiognomiáját, áttört még két falon, s felvillázott két lovat, s úgy furakodott a harmadik udvar aljába; e hír azonban az európai fel p a t t a n á s o k sustorgása között vajmi csekélység. Habár az illetőnek nem csekély kárt okozott, t. i. vagy 6 ezer forintot. Hátra van a 4-ik elem, a föld, de ez megfagyott, gyomot sem terem, ezt sem szólhatjuk meg. Az én elemem a színház, t. i. látogatása, s nem a benne működés. Bármenyire meghajlok e művészet előtt, már a mi a föllépést illeti, ezt tenni nem merném; ez oknál fogva inkompetensek senki se mondjon, hogy ítéletet tegyek a műkedvelők felett, mert mit szólna monsieur l'artiste, ha szabója bekest hozna, s ön kifogásaira azt felelné: csináljon magának mást, ha nem tesszik. No de nem bántunk senkit. A ki megharagszik hasonszenvi megjegyzéseinkre, egy csepp tehetséget sem érez magában, desperál, hogy jobban is játszhatnék. Szavaink célja ugyanis nem egyéb, mint nagyobb erőnkifejtésre ingerelni az illetőket. Megvallom, ez a kritikus levelezőnép roszt okoz a társadalomban, megfosztja sok élvezettől a nevetni szeretőket. Mihelyt valamely vad eredetiség feltűnik, azonnal hozzáfognak, nyirbálják, metélik a humoros kinövéseken, s így az éles persiflage által nem engedik, hogy eredeti emberre nője ki magát. Ilyen leendett Vrábeli György a „Nemzeti hangcsó“ nekifogott szerkesztője, de a lapok egyetemes pörölyözése alatt kedve elment, s most inkább szolgabíró.

A tegnapi „Falura kell menni“ — darabban kitünt Sz. Gáb. k. a. Kétszeri fellépése után a genialitás úttöréseire és ügyetlenségeire velünk akadni játékában, van valami erőteljes csiszolatlanosság kifejezésében, arany-ezüsttel megtelt könek nevezném, melyből ki kell szűrni a drága érzéket. F. ur a multkori Paplaveczben oly jól játszott, miben szerepének jóltudása

nagyban segíté, hogy őt a provincia Feleky-jének lehetne mondanom. Árvai Gyula jól halad, hogy szerelmessé váljék, mert az ilyen ah! jaj, ah! sohaj-dolgok öszülő hajhoz, az ifjúság eme félgyszáshoz nem jól állanak, legyen különben ügyes az egyén. P. István a pedans szerepeket úgy adja, mint még itt nálunk senki sem. Az előadások most azért is oly jól sikerülnek, mert elhagyák az éneket, s így ki nem teszik magukat azon megjegyzésnek, minőt multkor egy hölgy tett: 12-én voltak — ugymond — a szinpadon, s 14 hangból kezdték az éneket. Én azt indítványozom, hogy ha már minden áron énekelni kell, daloltassák el a közönséggel. (A fővárosban ugysem olvassák a vidéki leveleket, ne tessék kitorölni indítványomat.)

Tánczolni, senki sem tánczol, ha valaki izeg mozog s bármi attitude-del mutatja, hogy mulatni akar, megmutatjuk neki a soproni Kipfelhauserek szélvészahajú arczképét s nyugodtan hull le népe a rendes sulyegyembe.

Politikával sem foglalkozunk. Az ördög oly fufangosan keveri a kártyát, hogy lehetetlen az inteniók közül valamit bizonyosan tudni, azért inkább komoly olvasmányra szánták el magunkat még mi nők is, a mint azt sok idegen szavaimból észreveheti az olvasó. Kalmár István kölcsön könyvtárának van is most alig praenumeransa. A multkor jót neveltünk, midőn egyvalaki Rousseau munkáit az államtudomány összegének, tanait az állam alapelveinek vallotta, egy másik pedig kimondá, hogy Rousseau munkáit csupán a proletariusok olvasásák. Miképen lehetséges illetén ellenmondásos véleménykülönbség, a nélkül hogy egyik orvosi kezelés alatt volna?

A vidéki szellemi mozgalom kitünő jelensége lesz az aprilban megindítandó „Felvidéki közlöny“ czimű hetilapunk. Szerkesztősége Jeszenszky Danó irodalmi képzettsége, a nógrádi intelligencia hatnivágya, a gazdasági egyesület tettereje: remélni engedik, hogy üdvös befolyással lesz szellemi s anyagi ügyeinkre. Vasutunk ki tudja, lesz-e valaha, igyekezzünk egy szellemi vaspálya által egymáshoz közeledni, nagyobb tért elfoglalni, hogy ha majdan az országfelosztáshoz fognak, egy maroknyi por se hiányozzék a szent hazából, mely „szívet ráz neve zengésével.“

R ó z a. ")

V.-Palota, febr. 6. (Eredeti levél.) Napjainkban az olvasóegyletek örvendetes módon szaporodnak, és pedig nemcsak a nagyobb városokban, hanem oly kisebb helységekből is, melyek mindössze alig néhány száz lakost számlálnak. Valahányszor egy-egy ily egyesület keletkezéséről olvasok, szívemben mindannyiszor édes örömezzet támad, látva, hogy hazánkban az olvasási vágy mind nagyobb mérvben terjed, minek közvetlen következménye az, hogy az irodalompartolók száma szaporodik s egyuttal a közművelődés ohajtott lendületet nyer. De e fölötti örömemet, fájdalom, nem élvezhetem némi elszomorodás nélkül, mert mindannyiszor eszembe jut, hogy városunk még mindig kénytelen nélkülözni az olvasó-egyletek sokoldalú előnyeit. Fájdalommal kell bevallanom, nagy városunkban még vajmi csekély azok száma, kik megértve a kor intő szózatát, e hiányt csak érezni is tudnák. Közelebb e kisszámú lelkesebbek körében szóba jött egy olvasó-egyesület felállítása, különösen városunk egyik derék orvosa karolta föl az ügyet, buzgó apostolként hirdetvén annak üdvös, sőt napjainkban már ugyszólván, nélkülözhetlen voltát. Hogy valjon az eszme megteszesülhe-e, azt még bizonyossággal nem tudhatom, de minden lehető módot el fogunk követni, hogy a jó ügy a közönyösség merev szikláján hajótörést ne szenvedjen. Adja Isten, hogy jövő levelemben örömmel kiálthassak fel: „Az ige testté lön!“

G. J. I.

* Ugy-e bár gyakran találkozunk humorteljes közleményeivel? Szerk.

Megbízások tára.

Matháocza F. J. urhölgynek: Vettük a kedves levelet; igen.

Kaszra B. B. R. urhölgynek: Ugy-e bár már vége az aggodalomnak, a kételyeknek? Bizonyára megérkezett már!

Dalmadra H. G. urhölgynek: Vettük a kedves sorokat, igen örvendünk meglegedésének.

Lengyeltóti S. R. kedves barátnémnak: Szerencsésen elkészült; megjött-e már?

T. Ujhelyre D. K. urnőnek: Megérkezett-e az általunk elküldött csomag?

Békésre P. I. urnak: Várva várjuk a tudósítást, ha szerencsésen és pontosan megjött-e a kívánt tárgy?

Uj-Szivaicza G. I. urhölgynek: A legnagyobb örömmel fogjuk keresni a kívánt tárgyat, s ha lehetséges lesz azt kapni, rögtön elküldjük.

A. Gáld. Csakhogy nem mi voltunk oka! Így is kellemtelen, de amugy kétszerte az volna reánk nézve.

Sz.-Péter. Már el van küldve.

Beled K. M. urhölgynek: Igen szívesen küldtem el. Máskor is csak énhozzám forduljon.

Gerend B. C. urhölgynek: Igen szívesen intéztük el a reánk bízottat, ámbár az illetővel soha sem fogunk, nem akarunk semmiféle összeköttetésbe lépni.

Fehérvár F. B. M. urhölgynek. Rögtön intézkedtem: első levelét, fájdalom, nem vettem.

Miskolcz D. M. kedves barátnőnknek. Hogy ne fogadnám el e kedves ajánlatot! Az üdvözlöt tiszta szívből viszonzozzuk.

Balkány, O. I. urhölgynek: A kérdéses levél bizonynyal eltévedt valahol, azért maradt ki eddig.

Nagy-Várad O. F. urhölgynek: Igen, igen köszönjük, hogy hozzánk fordult. Már intézkedtünk.

Szerkesztői nyílt levelek.

Szász Károlynak. Ezer köszönet a becses küldeményért.

Rizának. A kedves küldeményt köszönettel vettük, a baráti üdvözlöt majd szóval viszik meg.

F. F. Zsuzsannának. Igen kedvesek; de csak úgy, ha — lehet.

Szász Bélának. A kérdéses művet fájdalom, nem vettük. Ujbóli beküldését kérjük.

Jász-Berény M. H. urhölgynek: Igen szépek, de nem igen merünk ilyeneket kiadni. Másfélét kérünk tehát.

Pest Gy—fi urnak: Igen szépek, hanem a „Garibaldi“-félét tisztelettel félretéteti velünk az — az — no, találja ki, hogy mi! —

Török-Szent-Miklós. T—y urnak. Szíves örömmel fogadjuk el ajánlatát. A költeményt illetőleg csak a „szép fi“ ellen van kifogásunk.

Nemes Albertnek. Magánlevelet irtunk.

Herczeg-Szóllós K. L. urnak. Csinosak, használni fogjuk.

Dalmának. Köszönet a kedves sorokért, de mi még valamit vártunk ám!

„Etelkák“nak. Igen kedves.

Bényei Gábor küldeményét köszönettel vettük.

Thordára: Ibolykának. Sőt igen, igen kérjük.

Nyílt tér!

Felhívás. Felkérem tisztelt Ormódi Bertalan urat, hogy az „Országgyűlési album“ előfizetőit — kik az említett könyvre 1861. évi júliusban előfizettek, mindenestre addig, míg a könyv megjelenik, válaszára méltatni sziveskedjék.

Kelt, Hidvég január 26. 1862.

SAMAY ISTVÁN.

HIRDETÉSEK.



Egy koros nő ajánlja szolgálatát apró gyermekek mellett. Már több uri háznál foglalkozott a gyermekek első, testi nevelésével, a német és magyar nyelvben jártas. Szivességéből bővebb tudósítást adhat e nőről **Vörös Eszter**, papnövelde utca 7-dik szám, első emelet.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.
— — — — — asztallal . 28 frt.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

czimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, színes borítékkal, arczs divatképekkel, szabas- és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb mellékletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajzmelléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, hetenkint kétszer fog az megjelenni; ha csak 1500-ra növekedik is a lap pártolónak száma, már akkor is **egy nagy történelmi képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig az eddigi pártolást tekintve, bizton reménylhető.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel vagy helyben házhoz küldve egész évre **12 frt.**, félévre **6 frt.**, évnegyedre **3 frt.**

A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi különdij nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók.

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

NÉPISME.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 diszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vадnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Írta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Február 23-kán. 8-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A gyermek fényüzései és a fényezés gyermeki.

Ki számlálná meg azon tollakat, melyek elkoptattak a fényezés elleni czikke írásában, s minő eredménnyel? évtizedről évtizedre nagyobb foglalatokat tesz az átkos fényezés a társadalomban! Jóformán magam is „luxus”-nak tartom, hogy e tekintetben szót vesztegetek; azonban sohasem lehet a rossz ügy ellen eléggé küzdeni és a jót eléggé védelmezni; megkísértem tehát én is nézeteimet kifejezni a körül, mit nevezünk fényezésnek és mit szükségnek; tán lesznek, a kik még nincsenek eléggé tisztában e két fogalommal, és — hátha mégis használhatnék valamit!

Mindenek előtt megjegyzem, hogy én nem tartozom azok közé, a kik a fényezést minden tekintet nélkül elítélik; sőt ellenkezőleg, némiképen szükséges dolognak tartom, mert igen hathatósan mozdítja elő az ipart és forgalmat; azonban károsnak, sőt kárhóznak tartom azt azon minden mértéket meghaladó kiterjedésénél fogva, a melyet napjainkban kivivott; mert a kár, melyet ez által a társadalomnak okoz, sokkal nagyobb, mint a mennyi hasznot az ipar és a forgalomnak hajt.

Sok ember még tévedésben van arra nézve, hol kezdődik tulajdonképp a fényezés. Vannak, a kik azt hiszik, hogy mindaz, a mi nem multhatlan szükséges, már fényezés; én azonban nem osztom e nézetet; mert e szerint a kinek két ruhája van, már fényezőnek tartandó? Szerintem a fényezés ott kezdődik, ha feleslegre vesztegetjük a pénzt, ha csecsebecsére költsékezzünk, ha drága czikkeket használunk ott, a hol az olcsóbbak is ugyanazt a szolgálatot tennék. Ez fényezés, pazarlás és a társadalom egyik mótelye.

Azonban itt is különbséget kell tennünk. A mi az egyiknél fényezés, az a másikon szükség lehet. Minden a rang, az állás, de mindenek előtt a vagyoni körülményektől függ. A kinek módjában van, vagy a kinek társaséleti állása mintegy kötelességévé teszi, hogy nagyobb fényt tüntessen elő, ám tegye; az ilyen csak a pazarlástól óvakodjék, de kivált attól, nehogy csupa fényelgés által tönkre tegye magát, a mint azt fájdalom, nem egynél tapasztalhatni napjainkban.

Igazán kárhóznak csak a közép- és alsórendűeknél a fényezés. Mert ezeket valóban senki sem becsüli nagyobbra az által, hogy tehetségükön felül haszontalan piperékre vesztegetik vagyonukat; sőt inkább: kevesebbre becsülik, méltán elítélik; mert czifra haszontalanságokért önmaguk és övéik jóllétét, boldogságát kockáztatják, teszik tönkre.

Miben nyilatkozik leginkább a fényezési kárhóznak

szenvedély? Férfiaknál lovakban, kocsikban, pipákban, pus-
kákban; nőknél öltönyökben, csipkékben, ékszerekben, butor-
zatban; az eszem-iszomban pedig nembeli különbség nélkül.
Azonban ezt csak általánosságban kell érteni; mert tulaj-
donképen minden embernél más-más módon nyilatkozik
ez ártalmas szenvedély; ismertem egy férfit, a ki arra
vesztegette el vagyonát, hogy bárói czímet kapjon, és is-
mertem nőt, a ki jótékonyága által tette tönkre magát;
egyik is másik is szerencsétlen szenvedély.

A legsajnosabb a dologban az, hogy sok ember már
kicsi korban költi fel gyermekeiben a fényüzési hajlamot,
pedig oh mennyi felelősséggel terhelik ez által lelkeiket
a szülék!

Csak nézzük, mint öltözteti némely szüle gyermekeit!
mikép nevelteti, mint szoktatja őket már zsenge koruk-
ban arra, hogy minden kívánságuk teljesedjék, minden sze-
szélyök kielégíttessék! Ez ugyan még nem fényüzés, de
idővel bizonyosan azzá válik. Mert a fényüzési hajlamnak
legbiztosabb ellenszere az igénytelenség, a kevéssel meg-
elégedés.

És fájdalommal ki kell mondanom, hogy e tekintet-
ben a gyermekeleányokat sokkal gyakrabban rontják el,
mint a fiukat. Hányszor nem néztem el szomorodott szív-
vel, mint piperézik fel az öt-hat éves leánykákat minden-
féle haszontalan cziczoma és felesleges czifrasággal! akár-
csak egyenesen báli b vihatték volna!

Kétszerte, háromszorta elítélendő az ilyen meggon-
dolatlan cselekedet! Mert az ekként elrontott gyermekek
nem csak fényüzőkké, de egyszersmint hiukká, tetszelgők-
ké, rátartósakká válnak idővel.

De nem csak a ruházat által kaptatik el a fiatalság
fényüzésre, hanem a nevelés által is. A gazdagok, a kik
tudják, hogy leányaik jövőjéről vagyoniilag gondoskodva
van, igen jól teszik, sőt mulhatlan kötelességet teljesí-
tenek, ha gyermekeleányaikat a hasznos és szükséges ismer-
etek mellett még olyanokra is taníttatják, a melyeket tán
nem helytelenül: divatbeli ismereteknek nevezhetni, mi-
lyen a zongorázás, rajzolás és idegen nyelvek. Szó sincs
róla, mindezek igen szép ismeretek, de csak gazdag em-
bereknek valók; a szegényebb sorsu gyermekek csak
elrontatnak általuk. Mert hogy ezekben csak némi tökélyre
vigyék, arra sok idő, hosszas gyakorlat és nagy költség
kivántatik, ezek nélkül csak el van vesztegetve az
idő, el a pénz, a gyermek lelke pedig félszeg nevelést kap,
és olyan irányba tereltetik, a melyen egész életére bol-
dogtalan lehet.

Mennyivel jobb és czélirányosabb, ha a középsorsu
ember gyermeke egyszerűen, jövő rendeltetésének meg-
felelőleg neveltetik! Megtanul egy nyelven beszélni, a
maga édes hazai nyelvén, megtanul komolyan gondolkodni
és mélyen, igazán érezni! Az ilyen leányokból sohasem
lesznek divatbábok, soha vagyonpusztító piperkőczök, ha-
nem derék, boldog és boldogító nők, jó gazdasszonyok,
példás honleányok, a kik tán csak egy nyelven beszélnek,
de ezen egyen mindig okosan, és mindenek felett nagyon

értik — mert gyermekkorukban hozá lönek szokva —
mit tesz e szó: takarékoság.

És hasonlitsuk össze az ilyen nőket olyanokkal, a
kiknek gyermekkori neveltetése nem rangjuk és vagyoni
állásukhoz illő volt, és száz eset közül kilenczvenkilencz-
szer tapasztaljuk, hogy ez utóbbiak a fényüzésnek lesznek
áldozataivá.

IDEGEN FÖLDÖN *)

SÁROSY GYULÁTÓL.

Nem is ragyogna e vidék:
Ha könyet rá nem öntenék!

Elmerengve jár tekintetem
E csak görbe föld kietlenén,
Melyre ellenségem sorsa tön,
Hogy enyémet elfelejteném.
Oh, de nem az én hazám ez!

Látom ez emberfajnak való
Megtört hosszú békearcokat,
Csak gyalogfenyű erdője ez,
Kárpátok közt nem ilyen fogad.
Oh e nép nem az én népem!

Hallom szertemálló nyelveket,
Melynek bája rég elzenghetett:
Lelkem, szívem nem ragadja el —
Oh itt dalra kelni sem lehet!
Ez nem az én népem nyelve!

Inkább lennék bár a föld alatt,
De hazámban, nemzetem között,
S hinném — mig ott nyelve zengene:
A tavasz siromra költözött
S így álmodnám szebb jövőnket!

A nagy fa.

Beszély.

Abonyi Lajostól.

Tisza-Füreden alól a Tisza mentében, a nagy folyótól
kelet felé be Szabolcs és Külső-Szolnok megyének el lehet
menni négy-öt mérföldnyi távolságra, a nélkül, hogy csak a
legkisebb falucskát találná az ember, sőt a szegénylegények és
az otthonos kocsizók düllő: lopott utakon ekképen egész Deb-
reczenig is el tudnak hatolni.

Itt sok helyütt nincsen egyéb a messze terülő rónaságon,
— melyet a külföldi utazók az ázsiai pusztaságokhoz szeret-
nek hasonlítani, — mint egy-egy cserény, mely kettős kutága-
sával mintegy vártelepként látszik uralkodni a vidéken, nap-
hosszanta el van hagyatva, csak a lompos kuvaszok nyújtóz-
kodnak a verőfényen tövénél, néha-néha riadva felkelvén fek-
tökből száguldanak tőlök sokszor egy negyedórnyi távolban
haladó egyes drótostót vagy batyus zsidó után. — A gulya
többnyire oly messze legel, hogy csak gyakorlott szem képes
belátni.

Azt hinné az ember az érintetlen és fris elevenségű föld
láttára, hogy egy oly új világban van, mely csak ma jött ki a

*) A Sárosy-alumból, melynek tiszta jövedelmét kiadói, Sarkady
István és Rákossy László, az elhunyt költő siremlékére adandják. Előfize-
tést 3 ftal, vagy aláírást is elfogadnak f. február végeig. (Lakásuk öt pa-
csiirta-utca 14. sz.)

teremtés kezéből, elannyira ma, hogy még az apró füveken és virágokon kívül még nem is volt ideje másnak meggyökerezni.

Ez így tart jobbra balra, a merre csak lát a szem, és előre kelet felé három-négy mérföldnyi távolban, — csak a fütenyészésnek nemei váltogatják egymást a szerint, a mint a tér a Tisza kiöntéseihez tartozik, vagy nem, melyből hátrahagyott láposok képében még derék nyárban is jókora tavakat lehet itt látni.

Az utazást igazán a karavánok szokása szerint a nap után kell intézni, kocsinyom elvétve akad itt-ott egy s néha az is oly halavány, hogy csak az ügyes szemü kocsis veszi észre a fűnek azon színváltozásáról, melyet hónapokig meg szokott hagyni maga után.

A pusztaság közepett egy kocsicska haladt meglehetősen gyorsan, mivel a koci előtt levő lovak virgonczak valának s a lovak előtt alig van kellemesebb, buzditóbb, mint gyepen haladni.

A tiszamenti paraszt, ki a lovakat hajtá, mintegy negyven éves lehetett, fujából azon tiszamelléki gombáros kalapú, rövidgatyás, rövidmellényes atyafiaknak, kik gallértalan inget viselnek, a nyakravalót mezetlen nyakokra kötik, a makrapipa éjjel nappal szájokban van, a párbeszédet nem igen szeretik, — inkább kevélyek mint alázatosak, bátor szívök van, mosolygva gondolnak a háborus idökre, kinevetik azokat, a kik kísértetet hisznek, egy szóval, nem félnek semmitől ezen a kerek világon.

Az utazó sem látszott tartozni azon emberek közé, kik órahosszat el tudnak beszélgetni jelentéktelen tárgyról való társalkodásban, vagy épen kedvök volna fűröl fáról csupán időöltés kedvéért párbeszédet kezdeni, — sokkal jobban érzi magát kis tajtpipájából pipázgatva, gondolatokba elmerülni, úgy szólván elábrándozni, odaadva magát a pusztai csend megfogó hatásának, mely költői keblekben nálunk Magyarországon, hol a szabadság és függetlenség érzete fajszötként velünk születik, magasztos ihlettséget képes ébreszteni. Azon kifejezés, mely e pillanatokban az ifju arczán honolt, lelke egy kissé emelkedettebbnek mutatá, mint azt eleve egyszerűsége gondolni engedé, s elárulá egyszersmind azt is, hogy ábrándos képzeleinek tárgyát nagyrészt a saját énjéhez legközelebb álló jövő is képezi.

Az ifju ember a Tisza-révnél ült a kocsira, melyet két váltóforintért fogadott és mentek a Tiszától már vagy két mérföldnyi távolra a nélkül, hogy csak a legkisebb szót váltották volna egymással az utazó és a fuvaros.

Midőn az ember ábrándozik, az idő repül, de mihelyt csak legkevésbé kiesik ábrándjaiból, az idő rögtön hosszúra terjedőnek mutatkozik, mely változást azon türelmetlenség szüli meg, mely azt siettetni szeretné. Ábrándozásban töltött két óra öt perczként elrepül, de azon öt percz, melyben a földre ismét visszaesünk két óra hosszúságával bir.

A néma csendet egyszerre a legdühösebb hangos kutyaugatás zavarta meg, honnan, honnan nem, mintha az égből pottyantak volna le, mint haragos ellenség vagy hat-hét lomposnál lomposabb vörös nyaku dühös kuvasz támadta meg a kocsit, — ugatott mind egyszerre, éktelen, kiállhatatlan, bosszantó lárma volt az, nem ábrándozásból, hanem még tetszhalálból is fel kelle e zajra ébredni.

A fuvaros, — különben igen szelid jellemmel kelle birnia, — nem állhatta meg, hogy a legnagyobb szitkokra ne fakadjon. A kutya olyanok voltak, mint a büsz fenevadak, üldözők, kérlelhetlenek a sivatagjokat taposó idegen lények ellenében.

S ez az esemény idézte elő azt, hogy a fiatal utazó ábrándjaiból kiesve, egyszerre az idő hosszúságával foglalkozzék.

— Soká fogunk-e még odaérni? kérdé félboszusan a fuvarostól.

A fuvaros ostorával maga elé mutatott keletnek.

— Azon a fán túl, a mi ott látszik ni, — nem megyünk messzebb egy düllő földnél.

Az utazó figyelve előre mereszté szemeit s a délibábos fényben inogva a láthatáron egy kis gömbölyü erdőcskét pillantott meg, mely alakjára, tömörségére nézve, messziről, gyakorlatlan szem előtt egy óriás boglyához hasonlított.

— Azt érte kegyelmed ott előttünk? — kérdé a fa nevezeten megütődést mutató utazó.

— Igen!

— Azt az erdőcskét ni.

— Azt értem! de az nem erdő.

Az utazó boszankodva vállat vont.

— Hiszen az elébb mondá! azonban én csakugyan boglyának néztem.

— Az nem boglya, hanem fa — felelt röviden a fuvaros.

Az utazó együgyűnek vette a feleletet, s tájszólást gyanított az elnevezésben.

— Igen! Igen — gondolom, az egyre megy, az erdő alkalmasint egész e kerek világon fákból áll.

A fuvaros mosolygott.

— De mikor uram, . . ott nincsenek fák, — hanem csak egy fa van, csak úgy kell mondanom, hogy fa.

— Fa? — szólt megütözve az utazó — Egy fa? Az, a mi ott előttünk van, az egy fa?

— Igen, egy és egyetlen fa.

Az utazó fejét csóválta meg, s gondolkozott egy perczig a felől, hogy az együgyü szerepét jelenben nem fuvarosa játszotta kettőjük közül.

— Hm — kezdé újra mintegy hihetlenül! — és milyen fa volna az.

— Az, — felelt nagy komoly állítással a fuvaros — a nagy fa! Most ismét az utazó mosolygott.

— Nagy fa? hm hm! azt gondolhatni.

— Igen, úgy hívják, az a neve uram! — felelt kicsinylőleg a felett, hogy utasa még a híres nagy fát sem ismeri.

— Értem! Értem! de micsoda fa?

— Ugy, biz azt voltaképen nem lehet tudni, vad-e vagy szelid.

— A fa? . szelid vagy vad. . Ez különös.

— No igen, a gyümölese miatt.

— Tehát az gyümölcsfa? Én inkább tölgynek, vagy szilfának gondoltam volna.

— A leveléről körtvélyfának látszik, de biz annak gyümölcsét még eddig nem látta senki.

Ezzel elégnek hitte a nagy fáról való párbeszédet, mely mint mindennapiság közömbös volt, elhallgatott, úgy látszott, másra vitte át gondolatait, mely előtte sokkal érdekesebb lehetett, mint a nagy fa, mert elmerülése ábrándozáshoz hasonlított.

Rónaságon oly könnyen visszaesik abba az ember.

Ilyenkor se lát, se hall az ember.

— Ime itt van! — szólt a fuvaros, jobb kéz felé egye legyintve ostorával.

Az elmerült utazó előtt e szavak aligha nem a pusztában elhangzottak közé tartoztak volna, ha azokat egyszersmind a lovak hirtelen megállása nem követi.

Ekkor csendült meg lelkében a már ezelőtt pár másodperczcel kimondott szó:

— Ime itt van!

Almaiból fölveretve majdnem azt gondolta, hogy céljánál van.

Előre nézett. A tanyát, hova szándékozott, nem látta maga előtt.

Tehát mi van itt?

Jobb oldalra nézett.

A nagy fa volt ott.

A fuvaros tehát azért állt meg. Könnyen úgy tűnhetett volna fel az utazó előtt, mint a klasszikus földeken egy cicerone, ki a vidék régiségeit vagy nevezetességeit készül ismertetni egy azoknak titkaiba avatatlan előtt. Azonban e feltétet mintegy cselekvénye igazolásaul csakhamar megczáfolá és pedig meglehetősen prózáilag.

— Itt meg szoktam állni fűtatni.

Az utazó hallgatott s nem néze reá sem, a fuvaros ismét beszélt, s cselekedeteit folyvást magyarázattal kíséré.

— Igen és rágyujtok, míg lovaim kifúják magokat.

Az utazót azonban mit sem érdeklé az, ha János vagy Pál, vagy hogy hívják, rágyujt vagy nem, felé sem nézett, hanem végtelen csodálattal elmerült a „Nagy fa“ nézésében. A mi, míg távol volt tőle, a legközbösebb tárgy volt előtte, most egyszerre rendkívüli érdeket ébresztett maga iránt. Nagyon meglepte.

Valami különös és feltűnő volt a nagy fa és környezete. A mily szokatlan, épen olyan meglepő.

A mint megszűnt a kövér, buja legelő, jobbra balra szép zöld vetéstáblák váltották fel, az ut azok között vitt.

A jobbra eső táblában a vetés közepett az uttól benn mintegy kétszáz ölnyre volt egy ölnyi magasságu kőfállal körülkerített négyszeg, terjedelmére nézve mintegy ötven négyszeg-ölnyi, a kőfal alakjára s építkezési anyagára nézve, mivel messze vidékről hozott faragott kövekből volt, századosnak tetsző. — A falon egy kis rácsos ajtó is volt. E kis kerített térség közepében állott a nagy fa, izmos ágai a légben tiz-tizenkét öl magasságban némely oldalon ki is nyultak udvara területéről idegen terület fölé.

A fuvaros nagy bajjal már rágyujtott és indulni akart.

Az utazó röviden azt mondá neki, hogy várjon még, s azzal folytatta a nagy fa bámulását.

A nagy fa hasonlólag egy életerős százados tölgyhöz, több ölnyi körületü sudarral birt, a törzsnek magának átmérője megtett volna két ölet, azonfelül a sudar felnyult három öltre s óriási ágai ott kezdettek csak szétterjedezni minden oldal felé. Egész magassága a legvékonyabb ágacsok végeig megközelíté a husz ölet.

Fris és eleven zöld tömött lombozata volt, az egész fán nem volt a legkisebb száraz ágacska, fiatalnak tűnt volna fel, ha nem lettek volna rajta itt-ott gyéren azon egyes magtalan virágocskák, melyek az előregedett fákat szokták jellemezni.

Egy ritka és bámulásra méltó remek példány volt az.

Az utazó előtt azonban, — a ki már fenyeseket, ős tölgyeket is láthatott, nem tömörsége s óriássága miatt volt ily csodálatos, — hanem azon különöség és szokatlanság miatt, mely az iránta tanusított s környezetével elárult figyelemnél fogva az élő lények kegyeletével hozá kapcsolatba.

Egy fa, — mely a rónaság közepén egyedül állván, míg körülötte a legdúsabb tenyészésű gabonatóblák viritának, egy egészen külön neki ajándékozott, saját, erősen bekerített területtel bir, melyet a gizgaz és bogácskóró lep el, — nem lehet, hogy történettel ne birjon, mely bármily csekély lett legyen, az éveken reá fordított figyelem által érdekessé nővén ki magát, előállítja a meséket, melyeket a nép oly örömet teremt minden, kissé meglepőbb körülményeknél.

A fuvarosnak jól esett gyönyörködni az utazó csodálkozásán, elégtelen mosolygott, s mintha a fa nagyságából magának is akarna érdemet tulajdonítani, mivel hogy büszke volt reá, éreztetni is akarta azt,

— No ugy e uram? Ezt csak meg lehet nézni?

Az utazó a mélyen érzett benyomással tompa, suttogó hangon rebegé:

— Valóban különös fa, különös egy fa.

— Ugy-e nagy?

— Nagy, nagy, szólt az utazó, de az nem oly különös előttem, hanem, hanem az a kerítés, azt nem értem.

A fuvaros mosolygott az utazó együgyűségén. — Mi van azon bámulni való?

— Kőből és nem téglából van, anyi az egész, — az igaz, itt nem terem nálunk, de ugy hozhatták a Mátrából.

Az utazó vette-e észre vagy nem, a szavak mögé rejtett gúnyt, nem törődött vele, felvette a fonalat és hirtelen bele vágott:

— De régen hozták, ugy-e? Régen be van már kerítve ez a fa?

A fuvaros majd elnevette magát. — Hogy tudhatná már ő azt? — hogy is lehet azt már csak kívánni is?

Vállat vont s azt mondta:

— Tudom is én azt, — akkor tán még az öreg apám se volt a világon.

Az utazó megint tovább firtatta a dolgot.

— És az a kis ajtó ott a kerítésen, ugy-e vasrudakból van?

— Igen, vasrudakból van, — felelt a fuvaros.

— Épen olyan, mint az uri temetők ajtaja, talán valaki van ott a nagy fa alatt eltemetve.

— Már hogy volna, uram, felelt a fuvaros — hiszen akkor mint szent helyen kereszt is volna.

— Tehát nem temetési hely.

— Meg azután tudánk, ha valaki temetve volna ott.

— Talán kisértetről?

— Oh nem, — felelt mosolygva a fuvaros, — hanem megmaradt volna.

Azt értette tudniillik, hogy napról napra maradt volna a hire.

— Hanem mondja csak, atyafi, kérdé újra az érdeket nyert utazó a fuvarostól, ki épen elindítá lovait, vállon érintve — mondja csak, az az ajtó, mely a kerítés tulsó oldalán van, bizonyynyal azért van, mint minden ajtó, hogy bejárjanak rajta. Hát jár-e ott be valaki rajta?

Az utazó gondolta, hogy ezzel egy egész titok nyomára jön.

— Járna, a ki akarna; de biz azon nem lehet.

— Nem lehet? — kérdé az utazó csodálkozva s valami rejtélyeset gyanított. — És miért nem lehet bejárni?

A fuvaros boszankodva mosolygott ezen az együgyűségen s oda veté a talány megfejtését.

— Mert be van a zára rozsdásodva.

Az utazó látva, hogy apró kérdéseivel mind nem jön nyomára annak, a mit tudni akar, egy csapással készült megtenni támadását. Most egyenesen ment a dolognak.

— Azt csak gondolom, hogy nem hiába van bekerítve, mint mindennek, ugy ennek is van oka. És mit gondol kend édes földim, mi oka lehet annak?

A fuvaros vállat vont s azt felelé:

— Én azt teljességgel el nem gondolhatom, csak annyit tudok róla, hogy emberemlékezet óta ugy van, s ha romlik a kerítés, még ki is javítgatják.

Aha megvan! szólt magában az utazó és sietve tevé utána: — Csak tudhatja kend, hogy miért van irányában e figyelem?

A fuvaros csak mereszté rá szemeit és bámult nagyot. Nem érté, mit akarhat e szavakkal az utazó.

— Igen! Igen! hogy ennek a nagy fának bizonyynyal valami története van.

A fuvaros csak bámult.

Az utazó népiesebb nyelven értelmezé a feltett kérdést.

— Valami historiája van ennek a nagy fának.

A fuvaros türelmetlenül vállat vont s miután lovaihoz fordult, onnan, mintegy megunva a sok faggatózásokat, nagy röviden szólt vissza:

— Ha volna, tudnám.

Az utazó nem csüggedt.

— De azt csak tudja kelmed, hogy ki szokta a kerítést javíttatni?

No már erre nevetett a fuvaros. Ugyan furcsa kérdés volt.

— Hát ki javíttatná más, mint az ur, — úgy minden harmadik esztendőben.

— Micsoda ur? — kérde az utazó.

A fuvaros már boszankodni látszott, s magában dörmögött, hogy oly nehezen tudják megérteni, pedig magyarul beszélt, s duzzogva utána ismétlé a hozzá intézett kérdést.

— Micsoda ur? hiszen csak ismeri az ur, ha oda megy.

— Tehát Borzay Gyury.

— Igen uram, a Borzay tekintetes ur!

— Hát már ez a föld, a hol megyünk . . .

— Ez már az övé.

— És a vetések, a hol a nagy fa volt?

— Azok is az ő őszi vetései.

Az utazó e szavak után könnyülve érzé magát, Gyuri felvilágosításul fog szolgálni, mit ez egyszerü ember adni nem tudott, s be fog hatolni a nagy fa titkába, mert hogy itt titoknak kell lenni, az bizonyos, azon különösség, — miszerint egy fa gabonablák között kökerítéssel van övezve s vasajtóval elzárolva, nem mindennapi dolog lévén, azt mutatja.

S azután magában egész a tanyáig kísérletet tett magával, ha valjon e titkot nem birná-e maga megfejteni . . s talál-gatta.

Regényes, ábrándos történelkéket gondolt ki.

Mikorra a tanyára ért, készen volt vagy huszszal. Előre örült magában, hogy fogadni fog Gyurival, miszerint a husz közül egyben bennvan a nagy fa története.

(Folytatjuk.)

CONDOLJ VISSZA . . .

MALVINÁTÓL,

Ha ott visz majd utad
A himes mezőnek,
Hol a csermely partján
Nefelejcsék nőnek,
S mellette elhúgy a
Kertilak falának —
Hol együtt örültünk
Csalogány dalának,
Melynek édes hangján
Elmerengve, gyakran
Öszeolvadt lelkünk
Egy édes sohajban:
Akkor gondolj vissza
E boldog perczekre,
Élni fog emlékek
Szivemben örökre.

S ha réá tekintesz
A kék boltozatra,
A kék boltozaton
Fénylő csillagokra,
És ott látod köztük

Ragyogni az égen
Azt a szende fényü
Csillagot szerényen,
Melynek halvány fényén
Elmerengve gyakran,
Öszeolvadt lelkünk
Bánatos sohajban,
Akkor oh gondolj e
Bánatos perczekre:
Élni fog emlékek
Szivemben örökre.

Mert a mig számomra
Nefelejcsék nőnek,
S dallosai zengnek
Erdőnek, mezőnek,
S fenn a magasságban
Zarándokolni jár,
Reám vetve fényét
Ama halvány sugár,
Mig örömré, búra
Fogékony e kebel:
Addig, hidd meg, téged
Én — nem feledlek el.

Karataev Petrovits Péter.

O r o s z b e s z é l y .

(Thurgenev: Egy vadász emlékirataiból.)

Balázs Frigyesről.

(Vége.)

A vén banya egy ideig hallgatott. — Majd megtanítom a semmirekellőt. . .!

Megvallom, elálmélkodtam.

— Hiszen mit vétett szegény? En kéaz vagyok érette kész pénzt lesfizetni; csak méltóztassék meghatározni, hogy mennyit.

Az öreg csak úgy forrt haragjában.

— Tehát ezzel gondol minket elvakithatni? Nem szorultunk az ön pénzére! De majd adok én neki . . . jókor ki verem még ezen bolondságot a fejéből! Haragból a köhögés kapta elő az öreget. — Tehát nincs elég jó dolga neki mi-nálunk?

Megvallom, én tűzbe jöttem.

— Miért fenyegeti e nőt? Mit vétett ő tulajdonképen?

Az öreg keresztet vetett magára.

— Oh Jézusom, tehát nem birok én a jobbágyaimmal?

— Hiszen ő nem is az öné.

— No ezt Iljinischna Mária legjobban tudja; ehhez az urnak semmi köze.

Megvallom, majd belekaptam volna a vén banyába, de Matronára gondolva — kezeimet visszatartóztattam. Oly aggodalom fogott el, hogy ki sem mondhatom. . . . Utoljára kézni kezdém az öreget:

— Kivánjon, mondám, a mit csak akar.

— De mit akar ön vele mivelni?

— Ó nekem tetszik, kedves asszonyom, képzelje magát helyzetembe, — engedje meg, hogy kezét csókolhassam.

Erőt véve magamon, megcsókoltam e nő kezét.

— No, mondá, majd szólok Iljinischna Máriával, meglátjuk, hogy mit mond. Jöjön majd néhány nap múlva.

Én a legnagyobb nyugtalanság közt érkeztem haza. Gon-

dolám, talán jobb lett volna, ha Matrona iránti hajlamomat el nem árulom, de már késő volt. Két nappal később elmenék ismét Matrona urnőjéhez. Bevezettek szobájába. Számtalan virággal volt ez feldisztatva. Az urnő egy karosszékben ült, fejét hátrafelé hajtván, mellette a már említett piczi vén asszony zöld ruhában ült. Az öreg megkínált, hogy foglaljak helyet. Én leültem. Azután kérdezni kezdé tőlem, hogy hány éves vagyok, hogy hol szolgáltam, hogy miféle további szándékom van s több mást. Én világosan feleltem mindezekre.

— Karpovna Katharina, mondá végre, tudatta velem ön szándékát, azonban én feltettem magamban, miszerint szolgálaim közül egyet sem bocsájtok idegen szolgálatba. E tekintetben tettem is már intézkedést, s így tehát nem lesz szükség többé fáradnia ez ügyben.“

— Kérem, többé szó sincs, hogy háborgatni fogom. . . . Hi szen talán kegyednek is szüksége van Matronára.

— Nem, nekem — ugymond — nincs szükségem rá.

— Tehát miért nem akarja őt nekem átengedni?

— Azért, mert én nekem nem tetszik. Én nem akarom és azzal vége. Mondom, hogy már intézkedéseket tettem, egy pusztába fogom őt elküldeni.

Mintha villám csapott volna belém, annyira meglepett ez engemet.

Az urnő néhány szót szólott francziául az öreg banyához; ez eltávozott.

— Én asszony vagyok, mondá tovább, elveim szigoruk és egészségem gyenge. Az indulatoskodás ártalmas nekem. Ön még fiatal ember, s én már öreg asszony vagyok, illő tehát, hogy tanácsot adjak önnek. Gazdag menyasszony most ritkaság ugyan, de azért találhat helyette jó erkölcsű, ha szegény leányt is.

Én, tudja, csak az asszonyra néztem, de nem értettem semmit belőle, a mit nekem beszélt. . . . hallom ugyan, hogy házasságról papol, azonban csak az a szó: „puszta“ kong fülemben. Házasodni! de mi az ördögbe. . . .!

Itt rögtön megállott elbeszélésében és rám mereszté szemét.

— Tehát ön még nőtelen?

— Az bizony.

— Természetes, ez magától értetődik.

Már nem valék képes magamat tartóztatni: az Isten szerelméért, asszonyom, mit fecseg már annyi haszontalanságot vissza? Ki beszél itt házasság felől? Én csak a végezt jöttem hogy megkérdezzem: átengedi-e nekem rableányát Matronát vagy sem?

Az öreg nyögni és krákogni kezdett: — Ah, ő ingerelni kezd, mondja meg neki, hogy takarodjék el, ah! ah!

Én kalapom után nyulva, mint örült sieték ki a szobából hazafelé. Otthon higyeje meg, sem nappal sem éjjel nem kolt nyugalmam. Miért tetted, gondolám szerencsétlenné e szegény leányt! S ha elképzelem, hogy szegény Matronám durva szoknyában a libákat őrzi, hogy az uraság parancsára mindenféle piszkos munkát elvégezni s a falusi bíró, egy zsiros csizmájú paraszt szidalma naponta eltűrni kénytelen, akkor hideg verejték borítá el homlokomat.

Ezt soká nem tűrhettem; helyét szerencsésen kitudva, lóra ültem és elindulék. Csak más nap este felé érkeztem meg. Nem várva tőlem oly fortélyos vállalkozást, e tekintetben természetesen további intézkedések nem tétettek.

Én egyenesen a bíróhoz mentem, mintha szomszédja volnék, bejövök az udvarba: ott ült szegény Matronám, fejét tenyerébe támasztva, az ajtóküszöbön. . . . Ő fel akart kiáltani, de én intettem neki, hogy csendesen legyen. Belépve a szobába, a bíróval kezdék fecsegni, oda hazudtam neki az ördögöt, meg a nagyanyját

is, és a mellett egy kedvező pillanatra várakoztam, hogy kimehessek Matronámhoz. A szegény leány azonnal nyakamon csüggött. Oh de mily sápadt és sovány lett a tubiczám.

Én vigasztalni kezdém:

— Légy békével. Matronám, ne sirj — és nekem magamnak is könnyek csordultak szememből. . . De végre restelni kezdém a dolgot s így szólottam hozzá: Matronám könnyekkel nem segíthetünk a dolgon. Hanem most szükséges, hogy határozottan cselekedjünk. Én elszöktetlek! Lám ez határozott lépes leendő! Matrona olyan lett, mintha a guta megütötte volna.

— Tehát úgy áll a dolog — én szerencsétlen leány!

— Hisz ne légy oly ostoba! Ki fedezhetné fel?

Ők bizonyára felfedeznék. Igen köszönöm, kedves Petrovits uram s jó akaratát soha nem elfejtem el, de most csak hagyjon e helyen. . . . ez az én sorsom. . . .

— Ejj Matrona, Matrona! én szilárd jellemű leánynak tartottalak.

És valóban tiszta jelleme s szép lelke is volt.

— Miért akarnál itt maradni, úgy sem lesz jobb dolgod.

— De rokonaim szenvedni fognak én miattam. Testvéreimet, atyámat is a pusztára küldik majd és Petrovits uram is bajba keveredhetik.

Végre nagy fáradsággal rábirtam, hogy megigérte, legközelebbre elszökni velem. Rövid idő múlva taligámon elszöktettem őt.

— Elszöktette?

— Igen! . . . Ő nálam letelepedett. Háza nem volt épen nagy és szolgálaim is csekély számban, de ezek úgy félték, hogy a világért sem árultak volna el. . . . Most úgy kezdtem élni mint az Ur Isten Francziaországban! Matronkám magához jött, élénk és egészséges lett. . . nekem nem volt maradásom nélküle. . . . De hiszen milyen leányka is volt ő! Tudja Isten, hol tanulta ő mindezeket, dalolni, táncolni, gitározni, ehhez ő mind értett. . . A szomszéd emberek előtt soha sem mutatta magát: ezek tán kifecsegték volna az egészet! De volt nekem egy jó barátom; Gornostaevi Pantaleinak hitták. . . . Kegyed úgy-e nem ismeri? Ez magán kívül volt, ha látta. Kezet csókolt neki mint valamely asszonyságnak! És Gornostaev nem volt olyan magamféle ember, hanem mivel, ő az egész Puskint átolvasta. Ha néha Matronához vagy hozzám beszélt, csak úgy hallgattuk. Írásra is tanítá őt, oly furcsa ember volt az!

De fel is öltöztettem őt szépen, sokkal szebben mint előbbi urnője! Egy kabátot csináltattam számára málnaszínű bársonyból, szőrös bőrrel bélelve s ez oly jól állt rajta. Egy moszkovai szabó készítette ezt a legújabb divat szerint. — Ah! s milyen furcsa volt ez a Matrona! Néha, ha gondolkodni szokott, órahosszáig ott ült a földön, a nélkül, hogy csak szeméit mozgatta volna, ilyenkor én is leültem s nem tudtam látásán eléggé örüvendeni, mintha soha sem láttam volna. . . . Ha mosolygott — szivem úgy kezdett mozogni, mintha csiklandoznának. Néha egyszerre eszébe jutott nevetni, ugrálni, táncolni. . . .

Reggeltől estig csak azon törtem a fejemet, hogy mivel szerezhetnék neki örömet. S higye meg, csak azért ajándékoztam meg, hogy lássam, mint örül neki a kedves gyermek, egész piros lett, ha az ajándékokat próbálgatta, hozzám jött uj öltözetében és megcsókolt. — Isten tudja, hogy jött ez atyjának füleihez; szóval az öreg eljön, meglát benünket és hangos sírásra fakad! Örömeiben sirt és tudja-e, miért? — mi őt megajándékoztuk. Matrona egy öt rubel darabot nyomott kezébe: az öreg Kulik majd lábaihoz borult hálából. Ekkép éltünk körülbelül öt hónapig és én nem bántam volna, ha örökké is. . . . de sorsom már egyszer olyan megátkozott!

Petrovits Péter elhallgatott.

— Tehát, mi történt ezután? — kérdelem részvétellel.

— Mindennek vége lett! Én valék, ki őt szerencsétlenségbe hoztam.

Matronkám igen szeretett szánkázni és gyakorta maga is hajtá a lovakat. Többnyire este felé mentünk, hogy, tudja, ne találkozzunk senkivel.

Egyszer igen tiszta csendes napot választottunk a szánkázáshoz. Matrona kezébe fogta a gyeplőt. Én nézek, hogy merre hajt. Talán csak nem Kuknevkába, urnője falujába? De bizony oda. Én kérdelem tőle: talán megbolondultál? merre hajtasz? Ő rám nézett s mosolygott, mintha mondani akarta volna: tegyük meg egyszer ezt a tréfát.

Nem bánom, vigye el az ördög! Hiszen ez felséges tréfa, úgy egyenesen az urasági lakás mellett elhajtani! Mondja, nem felséges-e? Mi tehát csakugyan arrafelé mentünk.

Lovaim ágaskodni kezdettek és oly kevélyen jártak, mintha ki tudja, kit vinnének, — nemsokára már Kuknev templomát láttuk . . . Lám ott egy zöld hintó közeleg; inas áll hátul.

Ez a tekintetes asszony, ő az! En aggódni kezdék, de Matrona jobban húzta meg a gyeplőt — és elvágtatott a hintó mellett! . . . Mindjárt gondoltam, ez nem jó véget fog érni, nem kellett volna megengedni, hogy Kuknevka felé hajtson. Gondolja meg, az asszonyság Matronát és engemet megismert és panaszt nyújt be ellenem. A békebíró eljön hozzám; Sergeitsch Istvánnak hívták és jó ismerősöm volt. Azt kérde tőlem: Petrovits Péter, hogy is tehetett ilyet? az igazolás nehéz, és a törvények erre az esetre világosak. — Én felelém: hiszen arról majd beszélünk még egymással, hanem nem akar-e valamit enni vagy inni, az utról jövőn? — A kínálást vissza nem utasítá, hanem mentegetődzött: hogy a törvényhatóság parancsolja. — Igen, tudom, a törvényhatóság követeli . . . és ez rendén is van . . . de én hallottam, hogy van egy fekete lova, nem cserélné velem? Teodorovna Matrona nincs nálam.

Ez egyszer tehát csak megszabadultam tőle. De a vén banya mind inkább kezdett lármát ütni! — Tudja, a mint engemet legelőször megpillantott, szöget ütött a fejébe, hogy jó volna engemet vén nővérel összeházasítani; ezt később tudtam meg. Azért volt oly nagy a haragja. . .

Én pénzemet nem kiméltem, hogy Matronámat elrejttessem. . . De ők minden oldalról nyuztak engemet annyira, hogy adósságba vergődtem és egészségemet is elvesztém.

Egyszer ülök éjszaka gondolkodva ágyamon: jó Istenem! miért mérted rám e csapásokat? Mit tehetek róla, hogy nem szünhetek meg őt szeretni? . . . Egyszerre belép Matrona a szobámba. Ez időben tanyámom volt elrejtve, meglehetősen távolságban házamtól. Én megijedtem.

— Micsoda, még ott megtaláltak?

— Nem, mondá, engemet nem bántott senki Bubnován, de én önt sajnálom, jó szívet életemben soha nem fogom elfeledni. Hanem most búcsút jöttem venni.

— Micsoda? tán megőrültél? hogyan? úgy búcsút venni? mi jut eszedbe?

— Semmi . . . én elmegyek s kezükbe szolgáltatom magamat.

— A padlásra bezárlak, ha csakugyan megőrültél. Vagy feltetted magadban, engemet szerencsétlenné tenni, tán halálig akarsz kizárni, mi?

A leány hallgat és földre szegzi szemeit.

— Tehát szólj, szólj!

— Én önnek többé nyugtalanságot szerezni nem akarok.

— Hát beszéljen aztán vele az ember! Nem tudod-e tebolond, te örült. . .

És Petrovits keservesen kezdett sírni.

— Mit gondol? — mondá hozzám, öklével az asztalra csapva és homlokát ránczba szedve, míg könyei pofájáról még mindig peregtek: — a lány elment hozzájuk és átadta magát. . .

— A lovak készen vannak! — kiálltott be a postás.

Mindketten felállottunk.

— Mi történt tovább Matronával? — kérdelem.

Karataev tagadólag intett kezével.

II.

Egy éve Karataevvali találkozásom után, történetesen Moszkovába jöttem. Egyszer ebéd előtt betekinték egy igazi moszkovai kávéházba. A biljárdszobában az iszonyu füstfellegek közt veres arcokat, mindenféle alakokat részint régi szabásu bekecsekben, részint legujabb divatu Svatoszlav-öltönyökben lehetett látni. Száraz öreg emberek olvasgatták az orosz hírlapokat. A pinczerek meg ügyesen forgolódtak a zöld szőnyegeken, legkisebb zajt sem okozva. Egyszer csak kilép a biljárdszobából egy ember, ki meglehetősen nyomoruan nézett ki s alig birt lábán állani. Kezeit zsebébe téve, feje lecsüggött és szemei gondatlanul köröskörül bámultak.

— Mit látok? Petrovits Péter! hogy van, hogy?

Petrovits nálunk a szobában borult és engemet ingadozó léptekkel egy piczi különszobába vezetett.

— Így ni! — ugymond, engemet egy székbe ültetve: — itt jól fogja magát érezni. . .

— Igen, emlékszik-e még vissza?

— Hogy ne emlékezném? — vágott közbe: — oh elmúlt idők, elmúlt szenvedések. . . !

— Hát hogy érzi magát itten jó Petrovits uram?

— Az ember csak úgy él, egy napról a másikra, mint látunk. Az élet itt pompás és az emberek barátságosak. Itt nyugodalmat találtam. — Ő felsőhajtott és az ég felé szegezte szemeit.

— Van-e már hivatala?

— Nincs még, de reményelek nem sokára egy állomást megnyerhetni. . . De mire való is nekem egy hivatal! Az emberek — ez a földolgozó; a kikkel itt megismerkedtem! . . .

A pinczér pezsgőt hozva belépett a szobába.

— Látja, ez is derék ember. Ugy-e, Vaszja, te is derék gyerek vagy? a te egészségedre!

A pinczér egy ideig megállott, udvarias állásba helyezte magát, mosolygott és elment.

— Igen, pompás emberek laknak itt, — folytatá Petrovits: — akarja-e hogy megismertessem őket önnel? Oly derék gyerekek! . . . Örömmel fogják önt fogadni, majd megmondom nekik. . . Igen Bobrov elhalt már, ez nagy veszteség.

— Miféle Bobrov ez?

— Ez pompás ember volt! Ő fel akart engemet karolni és kiképezni. Gornasztaevi Pantelei is halva van már. Mind halva, mind.

— Az egész időt Moszkovában töltötte? . . . Egyszer sem volt falun?

— A falun? . . . Falum el van adva. . .

— El van adva? Tehát miből fog most élni Petrovits uram?

— Éhen nem fogok halni, Isten az övéit el nem hagyja. Ha pénzem nincs, vannak derék pajtásim. De mi a pénz? Por! Az arany csak por!

Kezével kotorázott zsebében és egy tiz és tizenöt kopeka darabot húzott ki belőle. A pénzdarabokat tenyerén tartva kérde:

— Mi az? ugy-e por? — és a pénzek a földre repültek. Mondja meg nekem, olvasta-e Poleschaev*) művét?

— Igen.

— Láttá-e a Hamletben Motschalovot?

— Nem láttam.

— Nem látta . . . nem . . . és Karataev arca elhalványult, szemei szüntelenül köröskörül jártak . . . Ő elfordult . . . gyöngé rángatózások látszottak ajkain: Oh Motschalov Motschalov:

— „Meghalni . . . aludni!“ . . . mormogá magában.

„Nem tovább! Ha tudjuk, hogy az álom.

E gyarló élet minden fájalmát

Megszünteti; tehát a célt kívánjuk.

Hogy eljőjön . . . az álom . . . s a halál!“

— „Aludni, aludni“ — mormogá nehányszor egymásután.

— Mondja meg kérem szépen . . . elkezdé. De nagy tüzzel folytatá: — Ki az, a ki a kor gyalázatát, a hatalmasak nyomását, a kevélyek méltatlanságát, a megvetett szerelem kinját, a jogosnak mellőzését, a hivatalnokok elbizottságát eltűrné? . . . —

— Oh nympha! foglalj be vétkeimet imádságodba.

A pezsgő üveget kezében felfogva folytatá:

— Hekuba! mi neki Hekuba és mi Hekubának ő, hogy érte könyvet ejtsen? . . . És én, egy örült gyáva gazember, szomorkodom, oh én gyáva lélek!

Karataev a poharat a földre ejté és fejét kapta meg két kezével.

Most már értém öt.

— De micsoda! — mondá végre, — a mi oda van, annak vége van, a mi el van veszve, annak vége már! Nincs nekem igazam? és ő nevetett.

Az ön egészségére!

— Ön tehát Moszkovában marad? — kérdém tőle.

— Moszkovában élek s halok! . . .

— Karataev! — hangzott a mellékszobából — Karataev hol vagy?

— Hínak, — mondá, nehézkesen felemelkedve üléséből.

— Isten önnel! Látogasson meg, ha ráér, lakásom . . .

Azonban már másnap előre nem látott eset miatt, Moszkovát el kellett hagynom és így Karataevi Petrovits Pétert többé nem láttam.

A családi élet és befolyása a házi leányokra.

(Vége.)

Nyárban a gyermekek leginkább künn a szabadban szeretnek játszani és boldog az olyan család, melynek rendelkezésére áll valamely kis kertecske. Ez a gyermekek házi paradicsoma. Sőt csak egy kis udvar, hová a nap is süt néha, hova egyszer másszor egy-egy pillangó téved, hol kikeletkor a cserebogár zummog, már elég arra, hogy a gyermekek boldogságukat fölleljék benne, és egészségökre, sőt szellemi kiképzésökre is előnyösen hat.

Szenvedélye a gyermekeknek, hogy a hol porondot látnak, ők oda azonnal kertet csinálnak. E munkájokban is támogatni kell őket, s a mennyiben lehet, szépészeti érzéköket finomítani, nemesíteni. Az oly gyermek, mely elvet egy magot, s melynek türelme van csirázását vagy éppen virágzását bevárni, kitartást tanúsít már, s az ilyen gyermekeknek meg kell engedni, hogy ebbeli örömüknek tért keressenek, melyet mindenütt föl is találnak, hol csak egy maroknyi föld van is, s hová az Isten jóságára és a nap éltető sugara eljut.

Télben, a mikor már nincs virág, nincs lomb arravaló, hogy a gyermekeknek játékszerül szolgáljon, a nyirkos porond igen jeles anyagot szolgáltat a játszásra. A kis leányok főznek belőle étkeket, a fiúcskák meg építenek vele rendesen. Játék alkalmával hosszú előruhával kell ellátni főleg a fiukat, kiknek öltözetét nem igen lehet kimosni a porond szenyjétől. — Ha a gyermekek megszüntek a porodban játszani, előbb ki kell a porondot körmeik alól kefélni s csak azután lehet kezeit megmosni. A kártya is jó gyermekjáték. A kis gyermekek örömet építenek kártyavárakat, s csinálnak kis szánkákat. Gutta-percha-táblákra pirkáltatni velük is jó. Az ily apróságok annyira jól hatnak a gyermekek kedélyére, hogy alig képzelhetni.

Értékes játékszerekkel ellátni a gyermeket nem jó ugyan, de ha már ünnep- vagy névnapokon veszünk is számukra valamit, ügyeljünk, hogy az ne legyen rut, izléstelen. — Azokat a fa-torzképeket valóban a policzia által kellene legfoglaltatni. Azok a bemázolt törpék, rémképek, torzalakok kellemetlenül hatnak a gyermek képzelődésére és valóban elfojtanak benne minden szépészeti érzést, melynek helyét egy neme a titkos borzadálynak foglalja el. Legjobb állapotokat venni számukra, melyek fából faragvák, de hű utánzatai az eredetieknek.

Még arra is szoktatni kell a gyermekeket, hogy játékszereiket használni és gondosan eltenni tudják.

A gyermekek, ezen nagy képzelődéssel és kis észszel megáldott lények, tulajdonképen költők. És éppen azért szeretik annyira a költészetet, s mint észrevehető, kötetlen beszédben inkább, mint ha a vers és mérték szűk bölcsőjébe szorítják.

A rege, a költészet kertjének ezen lotuszvirága, kedvencvirága a gyermekvilágnak. Oh! ti bagolyszemű tudós nevelők, ne szidalmazzatok a regét, ti, kik benne az igazság esküdt ellenét akarjátok látni. A rege igazság, csak rendkívüli, de annál igazóbb ruhában szokott megjelenni. Meztelen igazság csak a büzhödt sirban, és talán még ott sem található. Az élet maga, minden valódiságával együtt is csak álom, ha úgy vesszük. Igen! A rege igazság; kit nem indít könyvekre, mosolyra azon igazság, mely Andersen regéiben lakozik. — A valóság sokszor kevésbé igaz, mint a rege. Nem hihető, hogy a regék figyelmes hallása a gyermekek igazságszeretetének ártana, vagy értelmüket eltartóztatná a költőinek a valótól való megkülönböztetésétől. — Angyalkák, szellemek és más tünemények eljárása edzi, idomitja a gyermekek lelkületét, ha azt nekik valaki arany szájjal csinosan elregéli.

Alig kell talán emlitenünk is, hogy a regélő soha se rémitse irtózatot keltő rút képekkel a gyermekek úgy is éber képzelődését.

Oly anya, ki maga nem tud regéket mondani, jól teszi, ha regélő könyvekből tart fölolvadásokat gyermekeinek. Igen ajánlatosak az „Andersen regéi“, a „Regecsarnok“ és „Mese-lomb.“ Aztán az „Ezer egy éj“ sem megvetendő regekincs gyermekek számára.

Világos, hogy nem minden gyermek barátja a regéknek. Ismertem egy hat éves fiúcskát, mely minden eltérésnél a valóság mértani vonalától, fontoskodó képpel rázogatta szöszke nagy fejét és nem ritkán szakítá félbe az elbeszélőt, mondván: ez nem igaz, ez nem is lehetséges.

Ilyen gyermekek számára másnemű olvasmányokat kell megrendelni. A „Robinson“ ebben a nemben még mindig páratlan. Egyébiránt legjobb fiataltsági iratok az angol lynemű regények, melyeket jó volna nyelvünkre is átfordítani.

Az olvasás igen szép és örvendetes szórakozás gyermekeknek. Azonban arra mind az anyáknak, mind a nevelőknek ügyelni kell, hogy szerfelett belé ne merüljenek a még fiatal gyermekek az olvasmányokba.

Mikép lettem én agglegény.

Életkép levelekben.

Bernát Gáspártól.

(Folytatás.)

Villám Miska Felhő Petinek.

Arad. 1831.

Oly kellemes zavarban vagyok jelenleg, miszerint azt is alig tudom, hogy mit, és miről írok. Azon általam még soha sem látott pompa és nagyszerűség miatt, melynek e szabad szellemű városban tegnap tanuja valék: még ma is mámoros, sőt kábult vagyok. Rendkívüli lélekállapotomat onnan is gyaníthatod, hogy e leveletem havi és napi dátum nélkül veszed. Sem a hó sem a napnév nem jut eszembe. Ugy-e furcsa játéka az emlékezet álmanak?

Közlöm veled e gyönyörű ünnepély másolatát, a hogy tudom. Szállj lépözöni thronodra, és figyelj.

Főispánul báró O... volt Aradon instellálendő. A szomszéd megyék által e nemzeti ünnepélyre nevezett deputációk Nagy-Váradon utazván át: a hevesi küldöttség mint hevesmegei polgárt (dilettáns követecskéül) engem is keblébe fogadott. Gyermeteg örömmel repültem ezen jó eleve már zajt ébresztett ünnepély elé. Álmaim teljesültek. Szomszéd megyék, falvak népsége hullámozott ez alkalommal a földiszített városban. Tarka csoportokban járt s kelt a megyeház téres utcáján az alkotmányos életnek akkoron még privilegiált ura, és a puszták egyszerű nemzedéke.

Mindenki feszült figyelemmel várta az ünnepélyt.

Dél felé pompás uri fogatok robogtak a megyeház felé.

A főispáni hintó elé hat hollófekete mén volt fogva, melyeknek büszke tartása, sugár növése és finom okos kis feje: spanyol-erdélyi fajra mutatott.

A hintós-méneken ezüstfigurákkal gazdagon himzett szerszám csillogott, s azokat ódon öltözetű fiatal csatlósok vezették.

Sallangos paripákon délczeg banderisták lovagoltak. A bandérium élén párducz kaczagányos vezér tánczoltatá aranypej paripáját.

A fényes menet a megyeházhoz érkezett, mely ez alkalomra izletesen volt felvirágozva és szönyegezve.

A homo regius a megyeház termébe vezeté a főispánt. Fris virágok, pompás növények ékesíték, a lépcsőzetet, melynek bal s jobb oldalára magyaröltönyös apródok voltak állítva.

Riadó éljenekkel üdvözöltetett a főispán, a ki e szivből fakadó éljenést mint tős gyökeres magyar és jeles hazafi meg is érdemlé.

A beiktatási szertartás, lelkes szónoklatok és tisztelgések után pompásan diszitett nagyszerű deszkasátor fogadá be a különféle rangu s vidékü vendégeket.

Az ebéd lucullusi volt.

A mi pikánt, finom, izletes csemegét a kül és belföldi konyhaművészet produkálni képes: itt az bőségesen képviselték.

A nektárfajok száma temérdekre rugott, melyek közt per sze hogy a tokaji villámital nyerte meg a koszort.

A családi ősbillikom és serlegekkel ékesített mellékasztaloknál azon megye küldöttsége foglalt helyet, melynek czimere ottan kitűzetett.

Annyit hazafias örömmel írhatok neked pajtás, hogy e lakománál a nemzeti becsület a pompával karöltve járt. A hölgyek egytől egyig magyar öltönyben jelentek meg, s e diszöltözékek ragyogó összesége valódi tündérlátvány volt.

Antik diadémós matronák, gyöngypártás hajadonok és túzról pattant menyecskek koszoruja nyujtá itt a földi látványok legszebbikét.

A politikai elmés lelkesítő áldomások végtelen sorát képzelheted.

Mint ritka tüneményt jegyzem fel, hogy ez ünnepélyen a hánsági vidék egyik ga zdag és deli leventéje reggeltől estig öt rendbeli fényesnél fényesb magyar öltönyben és equipágon jelent meg.

Na de akkor volnék én legény a talpamon, ha ezen instellationális bál paradicsomát méltóképen leírhatnám. Azonban e tündérország másolati vakmerőségét másra bízom. Ily merész repüléshez sasszárnyak kellenének. Tollamat ugyan e rajznál rezignálom; hanem annyit bátran említhetek, hogy a szem-és schmucktündöklés ezen fényes csarnokában Illés proféta lángkocsizása nélkül is láthattál volna repülő angyalokat.

Az éjfél tájban gorombáskodó zápor megriasztá ugyan kissé a vigalom félénk tündéreit; hanem azért kivilágos kivradtig harsogott a „három a táncz“ bűvösbájós nótája.

Bocsáss meg Peti pajtás, hogy ezuttal több érdekes részletet nem írhatok. Beteg vagyok.. (meg ne ijedj), szivbeteg. Az aradi bálban magam is sebet kaptam. Egy hajnalarezu szőke angyal.. na de aludjunk. Reggeli 7 óra. Most jövök a bálból. Bár egyszer még visszamehetnék. Isten veled.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

— Febr. 19-kén. —

A főváros öröme. — Sok vidék szomorúsága. — Szenvedés: megpróbáltatás. — Az emberszeretet frigyjele. — Egység, erő és diadal. — Önkénytes adományok. — A „Pester Lloyd“ és amoda való jó barátink. — A mit odakünn nem tudnak megfogni. — Majd csak kiheverjük. — A budai népszínház. — Virág jutalomjátéka. — Háromnapos fogság. — A „Nemzet gazdasszonyai“-ról. — Egy derék honleány. — Ilyen a magyar sziv. — Sok derék honleány. — Orrok és szivek. — Testvérek osztozkodása. — Esz és

bátorsággal járó dolgok. — A mi mai nap olesó portéka. — A jó szivek megvolnának, csak vezetők kellenek. — Nemes hangverseny-versenyek. — Artót Desirée és ama bizonyos „postakocsis“. — A béke helyre van állítva. — Magyar műremekek, képekben. — Egy jelenet Ariostóból. — Kitűnő löfesző. — Ha Lotz francia volna! — A tájfestészetről. — Ligeti, Brodszky. — A halhatatlanság kis keretben. — A nagy művész özvegye. — Dunaiszky Petőfi-je. — Magyarország Kriehuber-e. — Egy kitűnő tollrajz. — Kitűnő próza. — Mind a háromból valami. — Nem emberi, hanem — női. — Közös erény. — Ezt bölcsen rendezték az istenek. — Tárcaíró resignatioja. — Egy utósó szó. —

A Duna vize apadóban van fővárosunkban, sőt mire e sorok napvilágot látnak, valószínűleg nyoma

sem lesz veszélyes növekedésének. Bizonyára ez a legörvendesebb esemény a lefolyt héten; vajha az ország többi vidékeiről is hasonlót állithatnánk; de erre, mint halljuk, kevés a remény; mert a zajló elem sok helyütt gátokat, töltéseket szakasztott át, és most hetekig el lesznek borítva az előtött vidékek. Ki számlálhatná fel a károkat, melyeket ezáltal ez úgy is eléggé sujtolt ország ujjalag szenvedett!

És a fájdalomdult szív elkéseredetten kérdi: mivel érdemeltük mindezt?

A gyöngye lélek elcsügged e kérdésre, de az erős megedződik és föllekesül általa; a szenvedés órái a megpróbáltatás órái egyszermind és az ép és erős szívből nem csak könnyeket és panaszokat, de tetteket és nemes elhatározásokat is fakaszt a fájdalom.

Ezt tapasztaltuk a legközelebbi szomorú napokban, és ez az, a mi eloszlatja a bánatot a szívből, el a csüggedést a lélekből.

Miként vészterhes zivatar után a reménytámasztó szivárvány, akként tetszett föl a nehéz napokban a jó t e k o n y s á g mennyei frigyjele az emberek szívében; pillanat alatt az egész ország körül boltozódott e ragyogó fényű koszoru, e gy emberré lön az egész nemzet, egy érzetté millió szív; megszűnt minden más érdek, minden más tekintet azon egy előtt, hogy testvéreink veszélyben vannak és segíteni kell rajtuk. És e nehéz napok újra bebizonyíták, mennyire biztos e nemzet jövője, mert — az egységben van az erő és az erőben a — diadal!

Alig hogy megszólalt a veszedelem hire az országban, hosszú, véget nem érő hosszú sorokban közölték és közlik folyton a lapok azon emberbarátok neveit, a kik önkényes adakozásaikkal a nyomor enyhítésére siettek; csak készpénzben több, mint 20,000 forint gyűlt be ilyen uton, és legtöbb a „Pester Lloyd“ szerkesztőségénél.

Azonban tévednének, a kik e körülményből azt következtetnék, hogy a főváros németajku lakossága több részvétet, több áldozatkészséget tanusít szenvedő testvéreink iránt, mint mi magyarok; tulsó jóakaróink között bizonyára lesznek, a kik így vélekednek, és tapasztalt részrehajlatlanságuknál fogva ezt is ügyekeznek majd ellenünk fölhasználni; szükség tehát jó idején eléje kerülni e nemes szándéknak, és figyelmeztetni a jó urakat, hogy a „Pester Lloyd“-ban egyformán vannak képviselve a magyar és németajku adakozók; továbbá pedig arra, hogy számtalanon vannak, a kiknek neve német hangzásu, de ők azért magyar ajkuak, magyar szívéük; sokan közülök egy szót sem tudnak németül; de ha is, sőt ha egy szót sem tudnak is magyarul, ez nem tesz semmit, azért csak úgy szeretik a hazát, mint akármelyikünk; és ez az, a mit „odakünn“ nem tudnak megfogni; természetes; csak a ki e hazának gyermeke, érti, érzi, mi az: hazaszeretet, és hogy az nincsen kötve sem születéshez, sem nyelvhez, sem valláshoz; bizonyosság reá a német nyelven szerkesztett „Pester Lloyd.“

De mit törödnénk az átalkodott rágalmozókkal! elég, hogy a haza ujjalag fényesen bebizonyította testvér! szeretetét; Isten segítségével tehát ez a veszedelem is el fog mulni, és így remélhető, hogy a többit is csak „kiheveri“, a mit Isten reá mért.

Eddig csak egyesek siettek a szerencsétlen vizkárosultak segítségére, a társulatok és intézetek még késnek, de azért nem fognak elmaradni; most még csak a készülétek folynak; így halljuk, hogy a budai népszínház előadást rendez e célra, és ez alkalommal S á r k ö z y jeles népzene-társasága minden díj nélkül fog közreműködni; hogy a nemzeti színház igazgatósága tesz-e valamit ez ügyben? még nem tudni, miután a nemzeti színház igazgatóságára a szó szoros és tágas értelmében egy-

aránt teljesen illenek az irás ama szavai: „h o m á l y o s a k a z ő utjai.“

Csak aztán olyan jövedelmet is hajtson ez előadás — a min egyébiránt nem szabad kételkednünk — mint f. hó 11-kén V i r á g h jutalomjátéka; ritkán láttuk olyan tele a budai színházat, mint ez este; sokat az új darab („Egy a mieink közül“), sokat pedig a kíváncsiság csalt a színházba; meg akartak győződni, mint esett a jutalmazandónak a háromnapos fogság, melyből csak épen előttevaló nap szabadult ki; rög-tönzés miatt mondatott ki reá e háromnapos fogság.

A „Nemzet gazdasszonyai“ szintén példás buzgalmat fejtenek ki; nagy mennyiségű kenyeret és élelmi szereket gyűtenek a szegény kárvallottak számára; kivált a lelkes honleány: B e n e d i k t i Györgyné fáradhatlanul működik, hogy minél több ilyen cikket küldhessen szegény éhező testvéreinknek; azt a néhány száz forintot pedig, melyeket nem rég a hangverseny a társulatnak jövedelmezett, szintén e jótékony célra fordítják, nem gondolva azzal, hogy hát aztán mivel gazdálkodnak! Ilyen a magyar szív; közszükség idején a legutósó gondolata: — önönmaga.

Ezen áldott természete a magyar szívek indithatta a s z a t h m á r megyei hölgyeket is, hogy közelebb nő e g y e s ü l e t e t alakítsanak; a legfőbb érdeme tekintetben K e n d e L a j o s n ő t illeti, ő penditette meg az eszmét, és az ő nemes buzgólkodása folytán jött az létre; e hó elején tartotta az ujonan alakult egyesület első közgyűlését, mely alkalommal elnöknőül a fennevezett urhölgy, pénztárnoknőül: Nagy Ignác n ő jegyzőnőül pedig: F e k e t e S á m u e l n ő lön megválasztva; megjegyzendő még, hogy általában az egyesület csupán csak nők által igazgattatik, egy férfitiszviselő sincsen alkalmazva.

Egy másik szép példája a magyar nők nemes buzgalmának a legközelebb megalakult r o z s n y ó i e v. g y á m i n t é z e t; ez szintén leginkább az ottani hölgyeknek köszöni létrejövetelét; ez intézet célja a magyarhoni szegény egyházak és iskolák fölsegélése. Így keres és a talál az áldott női szív mindig újabb tért és alkalmat, hogy hajlamait tetteleg kitüntelhesse és másokat is hasonló szép cselekvésre buzdítson; múlt hó 23-kán tartá ez intézet első közgyűlését és ez alkalommal közakarattal meglőnek választva: elnöknőkké R o s z t y I m r é n é és S á r k á n y K a r o l i n a, pénztárnoknővé pedig M a r k ó J á n o s n ő urhölgyek. És hisszük is, nem messze az idő, midőn minden megye, minden város hölgyei egy-egy testületté lesznek szövetkezve a jótékony, emberbaráti és hazai célok előmozdítására. Tennivalót talál majd mindegyik, mindenütt, csak akarat kell, és ez megvan, csak legyen, a ki kezébe vegye ez ügyet, és maga köré gyűjtse a jó és nemes sziveket, azoknak száma pedig igen nagy e hazában.

Ugy is van az rendjén; oszolják már el valahára azon elöitélet, hogy a maguk erejéből a nők nem igen lendíthetnek komolyabb közügyeken; azok, kik a világot — orránál fogva vezetik, bizonyosan — szívénel fogva is képesek azt vezetni.

Ha csakugyan lehetlen volna, hogy a nő egyforma jogokban részesüljön a férfival, ám osztakozzanak, tartásuk meg a férfiak a tisztán ész- és k a r b e l i foglalkozásokat, a milyen a politika, a katonáskodás, az executió, a korcsma- és kávéházi joggyakorlat, a prókátorság, az akadémiai tagság, a párbaj, a szív nélküli szerelmi vallomások, a speculatióból házasságok, és több efféle sok ész vagy bátorsággal járó foglalkozás; de viszont a nők csonkulatlan birtokában legyenek mindazon foglalkozásoknak, melyekben a szív viszi a zászlót; és meglásák szép olvasónőim, csak egy kissé komolyan akarják, el is érhetik azt; a férfiak szó nélkül engedik át kegyeteknek e tért, — olcsó portéka levén mai nap a szív, minden hozzátartozandóival; — hogy aztán kegyetek miképen gazdálkodnak majd

az átvett osztályrészszel, ez a kegyetek dolga, és épen azért — nincs mit aggódni rajta.

Hát a pesti nőegyesület? ez tán nem tesz semmit a szerencsétlen vízkárosultak részére? Dehogy nem! Szabad-e föltenni ilyesmit e diszpéldányáról a női testületeknek! Épen mára (feb. 23) van kitűzve az általa rendezendő hangverseny, a melynek jövedelme a helybeli szegények és a vidéki kárvallottak közt lesz elosztandó; e hangverseny érdekét még az is emeli, hogy ez alkalommal a magyar közönség a világ egyik legkitünőbb énekesnőjét, Artót Desirée-t fogja hallhatni; a kitünő művésznő az utósó hetekben a pesti német színházban vendégszerepelt; azért mi nem szólhattunk eddig róla, és valóban szép tőle, hogy a magyar hangversenyben nem tagadta meg közreműködését, nem úgy, mint Wachtel, a híres „póstakocsis“, a ki a „Nemzet gazdasszonyai“ által hozzá intézett hasonló felszólításra tagadó választ adott.

Csak az sajnos, hogy e jótékony czélú hangverseny egy másikkal jött némi surlódásba, melyet Dobsa Lajos, Bicskey Kálmán sat. szintén a vízkárosultak javára rendeznek; eleinte e hangversenynek is vasárnap kellett volna megtartatni, a mi mindkettőnek csak hátrányára lett volna; megkettőztette volna a költséget és megfelezte volna a jövedelmet; Bohus-Szögyényi Antonia, a lelkes honleány kérelmére azonban az utóbbiak mult szombatra tették át az általuk rendezettet; de tán legjobb lett volna ezuttal csak egy hangversenyt rendeztetni és ez egyet a nőegylet által; a másik tán néhány hét múlva sem jött volna későn. Mind a kettőről majd csak a jövő héten szólhatunk részletesben.

E hangversenyeknél azonban, ha tán nem is nagyobb, de minden esetre ritkább műélvezettel kínálkoztak e hét folytában a londoni nagy világkiállítás számára készült hazai festészeti és szobrászati művek; a „Pachl“-féle műteremben vannak azok szemlére kitéve, és valóban megérdemlik, hogy fővárosi olvasónőink megtekintsék, a vidékiek pedig legalább némi vázlatos leírás útján velük megismerkedjenek. Nem nagy e képek és szobrászati művek száma; mert fájdalom, hazai művészeink egy része, mint Barabás, Kovács, Grimm, Jankó, Telepi nincsenek képviselve; a mit nyilván azon aránylag rövid időnek kell csak tulajdonítani, melyet a beküldésre határoztak; de azért a kiállított művek is elégségesek arra, hogy a külföld előtt e tekintetben is becsületet valljunk.

A terembe lépve, először is Than Mór nagyszerű festvénye ötlük szembe; kissé árt ugyan neki, hogy közel az ablakhoz áll, de azért mégis megragadja a lelket. A tárgy Ariostonak: „Orlando furioso“-jából van véve; egy szikla üregben ül a két szerelmes, míg a háttérben a mellőzött kedves látható, a mint dühében fegyvereit összetöri; gyönyörűen sikerült, kifejezés és költészetteljes festvény; egy egész tragoedia ez, mely színek által a lelket kapja meg! Es a költői felfogás és mesteri alakítás mellett a művészi színezés is nagybecsűvé teszi e képet; az egész főcsoportot a legszebb derengő homály folyja körül, míg a középponton verőfényes világosság ömlik el; színezési tekintetben tehát e festvény egyike a legnehezebb alkotásoknak és egyszersmind egy bizonyítékkal több, hogy a művész nem olcsó népszerűsége áhitozik, hanem inkább ihlettségét követve, eltér a köznapi fogalmaktól, teremteni akar és teremtett is, szép, maradandó becsü művet. De azért az avatatlan szemlélő is el lesz ragadtatva e festvény által, annyira szép és gyönyörködtető minden egyes alak, minden öltöny; a nő bájos, minden szenvelgés nélkül, a férfi nemes, a vidék költői, a főcsoport pedig mintegy lyrai ellentétet képez Orlando drámai egyéniségével szemben.

Es midőn jó sokáig gyönyörködtek e kép szemléletében,

keressék föl Locz festvényét; első tekintetre felmelegül majd szívük; valami sajtáságos vonzó van e képen; tökéletesen magyar az; tudom, az angol szem leginkább a lovon akad meg; ilyen lovat hiába keres ő hazájában; magyar fajta ló ez, és ha eleven volna, drága pénzen venné meg valamely ottani sportman. Valóban örülünk, hogy e művész, daczára betegeskedésének, nem szalasztotta el az alkalmat, hogy kitünő tehetségét a nagy külföldnek is bemutassa. Ha Locz francia művész volna, a világ már rég tisztelettel említené nevét.

A tájképek közül mindenekelőtt Ligeti képe kapja meg a lelket; tele van ez keleti tüzzel, keleti élettel, keleti költészettel; a legihlettebb képzelet és egyszersmind a legigazabb valódiság: a szemlélő öntudatlan kinyitja száját, hogy ő is szivjon egyet azon levegőből, a melyen látja, hogy milyen finom, milyen illatos, milyen éltető. Hát meg a művészi színezés! Ligeti a szó legteljesebb értelmében tökéletes művész; sokat látott, átérezte, a mit látott, és művészileg ki tudja fejezni, a mit érez.

Brodsky, a kitünő tájfestőtől is kedves egy kis festmény látható; kedves mélabus hangulat omlik el e képen, de azért mégis jobban szerettük volna, ha azon gyönyörű magyar jellegű tájak egyikét állította volna ki, a melyek ecsetelésében olyan kitünő.

Még két kis tájkép van ott, szerényen és csaknem elrejtve, mintha ifjabb szomszédjaikat nem akarnák zavarba hozni, de azért az avatott szem azonnal megakad rajtuk: az öreg Markótól van e két festvény; két költemény ez, tele bájjal, felmagasztaltsággal; két kicsi kép, de azért elég nagyok, hogy a nagy halott nevét megörökítsék. Reméljük, a nemzet meg fog emlékezni a nagy művész özvegyéről; már visszatért a hazába, nagy szegénységben élt itt, a derék képző-művészetek társulata önkényes adakozásra hívta fel a közönséget e szegény özvegy számára; ne feledkezzünk meg róla.

Igen szép festvények még Orlai Petrics, Molnár és különösen Székely művei, valamint Henszlmann, Gerszter és Frei építészeti tervrajzai, de e szűken szabott tér nem enged részletesebben szólnunk róluk; áttérünk tehát a szobrászati művekhez, melyeket Dunaiszky készített a nagy világkiállításra; két mű van szemlére kitéve: Petőfi szobra és egy Samson, de mi ez utóbbinak adjuk az elsőséget; Petőfiben hiányzik az a lelki emelkedettség, a melyben mi lángelmű költőnket képzeljük. De meglehet, csak mi nem látjuk azt e művön, azért, mert olyan véghetetlen nagynak tartjuk dicső emlékü költőnket.

Mielőtt azonban a termet elhagynók, nézzük meg Marastoni kőrajzait; e fiatal művészt méltán nevezhetjük Magyarország Kriehuberének; rajzai könyűdedek, és jellemzően találók; a mellett „mesés“ gyorsasággal dolgozik; 6—8 képet tud egy nap köre rajzolni! Most fényes tehetségének tágas tér is nyílt; az „Ország tükré“ számára ő rajzolja a képeket.

Es az „Ország tükré“ről és rajzokról szólván, nem mulaszthatom el olvasónőinket egy tollrajzra figyelmeztetni, mely e lap utósó számában megjelent; e mű méltólag foglalhat helyet a „hét történeté“-ben, mert egy új tehetség van általa a hazának bemutatva, még pedig olyan tehetség, a mely egyik büszkeségévé, dicsőségévé válhatik még a hazai irodalomnak; a rajz czime: „Törökország fővárosa,“ és szerzőjének neve: b. Horváth Miklós; szebb prózát keveset olvastunk még, nem csak magyar nyelven, de általában; ragyogó képzelet és higgadt bölcsélet, mély tudomány és eredeti felfogás, igaz bensőség, finom szellem és könnyű, eleven előadás, emelkedett világnézet és hő hazaszeretet olyan művészileg arányos válto-

zatosságban nyilatkozik e rajzban, hogy már ez is maradandó nevet biztosít irójának irodalmunkban.

De igaz, majd elfelejtettem valamit figyelmökbe ajánlani a kiállított tárgyakból; álljunk meg tehát még egy pillanatra; sem nem képez, sem nem rajz és annál kevésbbé szobor, hanem mind a három egyszerre; négy himzet, melyekben az ember nem annyira a művészetet, mint az emberi türelmet bámulja; de nem is emberi, hanem angyali, azaz női türelem hozta létre e műveket, ezt a tulajdönt pedig tán már nem is szabad különösen kiemelni, annyira közös erénye ez minden művelt hölgynek; és ezt „bölcse rendezték az istenek”; mi lenne belőlünk nem szép és annál kevésbbé türelmes földi teremtések, ha a hölgyek béketűrése — határt ismerne!

De azért nem merem még tovább is próbára tenni ebbeli páratlan tulajdonukat és legalább egy hétig — egy szót sem szölok többet.

Még csak azt az egyet: A „Szózatot” — Téli, pesti egyetemi tanár görög nyelvre fordította; a Muzeum háta mögött, a ronda deszkakerítéssel szemben, a lovarda szomszédságában, néhány főur palotákat szándékozik építtetni; Xántus János elhagyta fővárosunkat, és csak akkor szándékozik ide visszatérni, ha vadas kertünk lesz; Feleki Miklós jeles színészünk ismét két francia színművet fordított le magyarra; Jókai Mórt a dunántuli ref. kerület gondnokává választotta; lapunk mai száma egy szép zeneművet — — no de most már csakugyan el kell hallgatnom, elfogyott a papirosom. A viszontlátásig tehát!

Az „irodalomtámogató vállalat” ügyében.

Jegyezzük be azon tisztelt irodalomkedvelőket, kik utósó közlésünk óta e közérdekű vállalathoz csatlakoztak:

Kutas: Krisanich Józsefnő ivén:

Krisanich Józsefnő.

Gruber Ilona.

Krisanich Ilona.

Boronkay Lajos.

Horváth József ref. lelkész.

Horváth István magántanító.

Mestrics Antal

Davila Karolin.

Szombathely: Eggenberger Kijázt Luiza ivén:

Éhen Károlynő (Szöllös)

Hefner Józsefnő (Bogáth)

Nigszty József.

Vogronits Ferencz.

Eggenberger Kijázt Luiza.

Sz. Udvarhely: Gál Eliza.

Damaszló: Vitalis Petrovay Szeréna.

Szent-László: Tuboly Viktorné, szül. Tuboly Luiza ivén:

Oszterhuber József.

Nagy Mária.

Czigány Bertáné, szül. Thassy Szidónia (Sz. Adorián.)

Döry Jánosné, szül:

b. Kondelka Flóra (Kerétye.)

Tuboly Gáspár.

Csesznák Jánosné szül.

Fábián Teréz (Pusztá-Magyard)

Isáa Alajos (Z. Egerszeg.)

Kerka-poly Balázs (Z. Egerszeg)

Csillagh Lászlónő (Bekeháza).

Szigethy Lajos (Magyaród).

Oszlán: Malvina ivén:

Platthy F.

Gr. Pongrácz István.

Árvavárallja: Vrihovina János

Monyák Tivadar.

Schurina József.

Halko Frigyes.

N. Dobos: B. Perényi Péter ivén:

B. Perényi Lajos.

B. Perényi Aladár.

Dr. Rottmann József.

B. Perényi Péter.

Jász-Berény: Gyurka József.

Hanva: Hanvai Sándor Béláné.

Még csak négyszáz pártoló kell, hogy e vállalatot megindítsuk; és e szám valóban csekély azon nemes részvéthez képest, melyet tisztelt honleányaink e nemes ügy iránt tanúsítanak; miért ne volna tehát szabad hinnünk, hogy márczius 15-kéig együtt lesz e szám?

Még csak egy szót ez ügyben. Akadt egy lap, mely azzal gyanúsított, hogy magánérdekből indítottam meg e vállalatot, sőt általában egész irodalmi működésem nem egyéb, mint a magánérdek hajhászata; még az udvariasság is a közönség irányában nem egyéb magánérdeknél! Nem feleltem e megtámadásra; minek is! Sok száz meg száz ember fordult már hozzám egy és más ügyben; azokra hivatkozom, tapasztalt-e csak egy is haszonlesést, avagy önzést részemről?

Az a száz meg száz ember ítéljen tehát köztem és nyilvános rágalmozóm között!

Emilia.

Az irói segélyalaphoz

ujolag járultak:

| | |
|---------------------------------------|-------------|
| Székesfehérvárról: Pete Angela . . . | 1 frt — kr. |
| Erdélyből: | |
| Jorinczi Berta báróné ivén: | |
| Báró Kemény István | 5 „ — „ |
| Zeyk Károlyné | 1 „ — „ |
| b. Kemény Ilka | 1 „ — „ |
| b. Inczédyne | 1 „ — „ |
| Miksáné | 1 „ — „ |
| Thoroczkai Tóth Ferenczné | 1 „ — „ |
| Egy valaki | 1 „ — „ |
| b. Jozinczy Berta | 1 „ — „ |
| Dániel Gáborné ivén: | |
| Pocsa Jánosné | 1 „ — „ |
| Báró Szentkereszty Zsigmond | 5 „ — „ |
| Pap Lajos | 1 „ — „ |
| Gyúrfás Domokos | 3 „ — „ |
| Ugron János | 2 „ — „ |
| Balási Lajos | 2 „ — „ |
| Dániel Gáborné | 2 „ — „ |

Összeg: 29 frt — kr.

Ehez az előbbi: . . . 2274 „ 40 „

Teszen összesen: . . . 2303 frt 40 kr.

és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk).

Gazdasszonyoknak.

Kézpuhító és fehéritő szer.

Végy 16 lat gesztenyelisztet, finomra tört keserű mandulát 4 latot, szintén finomra tört violagyökeret 1 latot bergamottolajat $\frac{1}{2}$ nehezéket, szénsavas hamagot 54 szemert. Ez anyagokat jól össze kell vegyíteni s porcellánedényben eltenni. Használat előtt egy-két kávéskanálnyit tégy egy pohár vízbe, rázd fel jól, s ezen tejforma vízzel mosván kezeidet naponta egyszer-kétszer, rövid idő alatt kezeid és karjaid bőre nem csak lágyaságot, de fehérséget is nyerend. E. E. né.

Petőfi-tészta.

Végy friss szarvasokat, metéld el jó vastag, koczkás szeletekre, és süsd ki szép pirosra forró zsirban, azután végy néhány szép nagy pogácsaalmat, hámozd le s vágd szintén koczkákra. Csinálj egy meszely finom lisztből vajás tésztát, hagyd egy kissé nyugodni, s csak azután sodord ki vékonyra, s borítsd egy szép lábasba vagy formába, de úgy, hogy köröskörül egy jó darab lefüggjön; akkor rakja tésztába egy sor piritott szarvas, egy sor almát, cukrozd meg jól s tölts följe jó bőven ribiszkebetöltet, erre ismét a szarvasból, míg a forma megtelik; ekkor takard be fölül is a vajtészttal és süsd meg a sütőben.

Míg a tészta sül, végy két iteze jó erős somlyai bort, tégy belé elegendő cukrot, fahéjat és egy citrom apróra vagdalt héját; ezt forrald föl jól és töltsd a félig sült tésztára, de csak keveset egyszerre, ha kiszült a tészta, tálald fel forróan.

P. St. E.

Barna kenyér.

Végy $\frac{3}{4}$ font morzsalékot, 1 font lisztet, 1 és $\frac{1}{2}$ font tört cukrot, $\frac{3}{4}$ font apróra vagdalt mandulát és egy kis fűszert; mindezt gyúrd meg annyi tojással, a mennyit a tészta megkíván, hogy jól összeálljon. Ha kigyurtad jól, formálj e tésztából hosszú rudacsot, s tedd lisztezett lemezre, ott kezddel lelapitván azt öt ujjnyi szélesre és két ujjnyi magasra, tedd be a sütőbe, s ha kiszült, kend be cukros hig jéggel, azzal aztán ismét száradjon a sütőben; ha megszáradt a jég, vagdald fel melegen, de csak hidegen tálald föl az asztalra. Sz. Zs. né.

Irodalom és művészet.

× Kedves előfizetőink bizonynyal örömmel veszik mai mellékletünket Palotásy János legújabb zeneművét a fiatal költőnk: Vecsey Sándornak lapunkban megjelent egyik költeményére. Zenészet és költészet testvéri frigyre léptek e műben.

× Riedl Szende mint szerkesztő és kiadó a jövő hóban „Kritikai Lapok“ című folyóiratot fog megindítani, mely minden hó 1-ső és 15-ik napján jelenik meg. Főmunkatársul Hegyi Gyula van megnevezve. Előfizetési ára martiustól június végeig 3 frt, december végeig 7 frt. A pénzek a szerkesztő-kiadóhoz küldendők (régii posta-uteza 6. sz. a.) Arany János „Szépirodalmi Figyelőjében“ úgy is igen jeles kritikai lapot bírván, ez új vállalat célját nem értjük.

× A műegylet választmánya az april 26-án végbemenendő kisorsolásra újabb a következő festményeket vette meg: 1) A siroki vár romjai a Mátrában, Ligeti Antaltól; 2) Vidék a chiemi tó mellett, Mali Keresztélytől Mona-

coban; 3) Napfölkelés a velencei lagunákon, Telepi Károlytól; 4) Magyar genrekép, Lotz Károlytól.

× Színházi hírek. Híre jár, hogy Nyéky Mihály őméltósága igazgatói állomásáról valahára szándékozik (még most is csak szándékozik!) leköszönni. De még nem merünk örülni, hátha korán volna. Őméltósága már a magyar országgyűlésnek is beadta lemondását, de azért mégis csak szépen megmaradt a polczon, az ellene fordult közvélemény daczára. — Voggenhuber Vilma, kiről az a hír járt, hogy a drezdai operához menend, mint halljuk, újra szerződött nemzeti színházunkhoz. — Prielle Kornélia nemsokára Debreczenbe megy vendégszerezepelni. Ugy halljuk, hogy Hollósy Kornélia is készül a nagy alföldi magyar városba. — A Rónai-pár a Győrben működő színtársulathoz szerződött. — Színházunkhoz a játékdijrendszert hozták be, olyformán, hogy minden tag köteles lesz havonkint 12 szer föllépni, s fizetésök egy harmada játékdijul visszatartatván, abból mindannyiszor bizonyos összeg levonatik, valahányszor valamelyik tag betegség vagy bármily más akadály miatt föl nem léphet, midőn a rendezőség kívánja. Ha azonban a rendezőség egész hónapban át egyszer sem lép-teti föl, játékdiját azért megkapja.

Budapesti hirvivő.

× A vizkárosultak részére nálunk begyűlt

Pestről: A szerkesztőtég 5 frtot. Bass Róza 2 frt. ezüst pénzben, Bass Béla 1 frt. ezüst pénzben, Tóth Gizella 1 frt. Kolbay Gizella 1 frt. ezüst pénzben, Kolbay Lajos egy magyar huszast, F. Irén 1 frt. F. Matild 1 frt. F. Palika 50 krt. —

Budáról: Horváth Magdolna és fia 5 frt.

Összesen 17 frt 50 kr és 1 ezüst huszast.

(Folytatjuk.)

Midőn a mult héten ez emberbaráti ügyben felszólaltunk, akkor még magyar lap nem nyitott volt rovatot e célra; azért mondtuk, hogy a hozzánk beküldendő összegek a „Pester Lloyd“-ban fognak közzé tétetni; azóta azonban magyar lapok is rendszeresen közlik az adakozók neveit; és azért mi is a „Pesti Napló“ szerkesztőségéhez küldjük a nálunk begyűlendő kegyes adományokat. Az illető névsor tehát ott is lesz közzétéve.

A szerkesztőség.

× A londoni kiállításon a magyar kalapok is képviselve lesznek 12 hölgy-, férfi- és gyermek kalap által, melyeket Micssei és társa helybeli kalapgyártulajdonosok fognak oda küldeni. Volt alkalmunk e kalapokat látni s mondhatjuk, hogy nagyon csinosak.

× Az osztrák területen levő vasutakon eddig nem volt szabad gyorsabban haladni, mint egy óra alatt legfőbb 7 mérföldet, nehogy ez igen gyors haladás következtében, a gőzkazán elpattanása vagy más okokból szerencsétlenségek történjenek. Ugy értesülünk, hogy most a cs. k. kereskedelmi minisztérium megengedte, hogy a vasutakon ezentul óránként nem 7, hanem 10 mérföldnyi sebességgel lehessen járni.

× Xántus János e napokban eltávozott fővárosunkból, vidéken lakó barátait meglátogatandó. Nem sokára ismét visszatér Amerikába, hol mint tengerészkapitány van alkalmazásban. Xántus, mióta hazájába visszaérkezett, számos kitüntetésben részesült. Arczképe néhány hét alatt többféle kiadásban, nevezetesen a „Gy. Közlöny“ mellett, azután a „Vas. Ujságban“ s legújabb az „Ország Tükreben“ jelent meg.

× Dr. Batizfalvi orthopediai gyógyintézetéről közelebb „M. O.“ dicsézőleg omlékeztén, felhozta,

hogy ez intézetben a testi kinövések, görvény s a többire nézve meglepő orvoslatok sikerültek. Magunknak is levén alkalmunk meggyőződhetni, mily nagy gondnal ápolatnak ott a nagyobb s kis betegek, s tapasztalván a rendet, csint s valódi szülői gonloskodást, mely az intézetet a legkedvezőbben jellemzi, azt a legjobb lelkiismerettel ajánlhatjuk a szülők és gyámok figyelmébe. Az intézet a királyutczában 93-ik szám alatt van.

✶ Reményi Ede e hó 13-kán gr. Széchenyi István özvegyének estélyén hullatta bűvös hegedűjátékát. Közlebb Pozsonyban is kétszer föllépett s aztán ismét visszatért Bécsbe, honnan kitüntető meghívást kapott Lipscebe,*) a híres Gewandhaus-concertekben közreműködni. Szóval elmondhatjuk róla, hogy Reményi itt, Reményi ott, Reményi mindenütt.

✶ A magyar Akademia a losonczy közkönyvtárnak 200 kötet saját kiadványu könyvet ajándékozott. A losonczy könyvtár, mint tudjuk, 1849-ben az oroszok által a várossal együtt felégettett; azóta, főleg Kubinyi Ágoston fázódzásai folytán új könyvtár keletkezett, mely jelenleg már több mint 10000 kötetet számlál, s a losonczy, valamint a közel környékbeli lakosok szellemi művelődésére nem csekély befolyást gyakorol. Vajha minden város dicselkedhetnék ily hasznos szellemi kincsessel!

✶ Figyelmeztetjük a fővárosi közönséget a budai népszínházban holnapután tartandó előadásra, mely alkalommal Sárközy Ferencz is föl fog lépni jeles zenetársaságával, a paksi árvizkárosultak javára.

A „magyar gazdaszonyok“ hangversenye az általuk kitüzött hazai czélra 540 fto jövedelmezett, melyből azonban újabb határozat szerint tetemes rész kenyérsütésre fog fordítatni a magyarhoni vizkárosultak részére.

✶ Pauler Tivadar, a pesti egyetem kitünő buzgalmu igazgatója, 16 darab aranyat ajánlott fel sajátjából az egyetemnek, oly czélból, hogy az két egyenlő részben pályadíjakul tüzessék ki az egyetemi tanulók számára. Az egyik pályakérdés a jog, a másik a természettudományok köréből az illető karok által fog kitüzetni. Az egyetemi tanács, ifjuságunk kiképezését annyira szíven hordozó igazgatóságának e nemes lelkű ajánlatért jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét.

✶ A „Zrínyi“ kávéház tulajdonosa egy egész napi jövedelmét a vizkárosultak javára ajánlta fel. Hiszszük, hogy a szép példát a többi kávéások is követni fogják.

✶ A jogászsegélyző-egylet nemes céljai előresére könyvtárt is akarván alapítani, minthogy e czélra fordítandó összegekkel még eddig nem rendelkezhetik, az egylet könyvtárnoka fölkéri a könyvkiadó és tulajdonos urakat, hogy kiadványaikból egy-egy példányt az egylet könyvtára számára beküldeni sziveskedjenek.

✶ A Petőfi-szoborra Reményi Edénél f. hó 17-ig összesen 7148 frt 64 kr. 6 db arany, 1 tallér, 3 frtos, 7 huszas és 1 tizes gyült be. Reményi felszólítja mindazon honleányokat és honfiakat, kiknél e czélra gyűjtőívek vannak, hogy azokat hozzá annál inkább beküldeni sziveskedjenek, miután szándoka a Petőfi-szobor ügyében legközelebb Pesten gyűlést tartani.

✶ A Kisfaludy-társaságnak újabban alapítói lettek: Kozma Ferenczné szül. Domokos Judit. Dienes Ferencz és Pfeffer Nep. János.

✶ F. hó 19-én már a második gözös indul élelmiszerekkel Dunaföldvárra az inséggel közdő vizkárosultak számára. E czélra 15,000 kenyér, 100 akó bor, 25 mázsa hus és 15 akó pálinka vásároltatott be a kegyes adományokból.

*) Mult számunkban tollhibából Lipsce helyett Drezdát irtunk. Szerk.

✶ A komáromi takarékpénztár Jókai Mór utján 50 fto küldött a Petőfi-szoborra.

✶ Pestváros tanácsa következő felhívást intéz a lakossághoz: Pestváros nemeslelkű lakói fölkértnék, hogy a vizkárosultak segélyezésére élelmiszerekkel, ugymint kenyér, szalonna, bor, pálinka s. a. t. ugyszintén ruhaneműkkel is járulni sziveskedjenek. Ily természetbeni adományok az első dunagőzhajózási társulatnak a lánczhidon alól, a Duna pesti partján álló hajóján hatóságunk e czélra felállított egyénei által nyugta mellett fognak átvétni. — A gőzhajótársaság ez adományokat ingyen szállítja hajóin az illető helyekre.

✶ E napokban egy katon a Duna partján állva, a víz menetét nézegette, midőn csákóját véletlenül a Duna jégére ejté. A szegény ember valószínűleg a kár megtérítésétől vagy a büntetéstől félvén csákója után a jégre ugrott, de ez beszakadt alatta s a szerencsétlen nyomtalanul eltűnt.

✶ Magyarországon a mult évben csaknem 4 millió lappeldánnyal többet bélyegeztek meg, mint 1860-ban, a mi arra mutat, hogy a hirdaplvások száma jelentékenyen növekedett.

✶ A cs. k. államvasut-társaság 8000 fto adományozott a vizkárosultak segélyezésére; ebből 3000 ft. a magyarországiak közt osztatik ki.

✶ Egy 53 éves helybeli esztergályos mester f. hó 18-án ujjilágutczai szállásán agyonlötte magát. Önnyilkosságának oka ismeretlen.

✶ A Rákóczy-bizottmány, melynek czélja II. Rákóczy Ferencz hamvainak közadakozás utján leendő hazaszállítása, mint értesülünk, már alakulóban van, s nemsokára bővebben is szólhatunk róla.

✶ A nemzeti színházi nyugdíjintézet 7-dik közgyűlése e napokban tartatott meg. E gyűlés jegyzőkönyvéből értesülünk, hogy az intézet már oly helyzetben van, hogy a választmány több színházi tagot nyugdíjazhatot, másokat pedig segedelemben részesíthetett. Nyugdíjaztattak névszerint: Udvarhelyi Miklós életfogytiglan 840 frt s Bartháné 529 frt 20 krral. Továbbá Hubenai Ferencz 14 éves árvájának két évre 240, özv. Stollnénak árvái nevelésére szintén 240, s özv. Jeskónénak 160 frt segélypénzt határozott. — A főbb adományok, melyek végrendeletileg ez intézet pénzalapjának hagyományoztattak, következők: Rhédei László több mint 10,000 frt, Huszár Kálmán, györmegyei bönny lakos 10,000 frt, Gruber 735 frt, Konkolyi Lászlóné 2000 frt, Csasz Márton 500 frt, Gorove Lászlóné 144 frt, Bónis Barnabásné 1000 frt, Benedek József 500 frt, Jakobik Antal 500 frt, Hollósi János 200 frt. Ezenkívül az élők közül is sokan megemlékeztek a nyugdíjintézetről, kisebb nagyobb összegekkel szaporítván annak pénzalapját. Az utolsó két év alatt összesen 37,794 frt 6 krral gyarapodott az intézet alapja, mely már meghaladja a 100,000 frtot.

Nemzeti színház.

— Február 19-kén. —

Febr. 12-kén: „Egy nő, kinek elvei vannak“, Dobsa Lajos vigjátéka. — Febr. 13-kán: „Az elizondoi leány“ és „Fortunio dala“ — Febr. 14-kén: „Tűz a zárdában“ és „A nyolczadik pont“, egy-egy felvonásos vigjátékok. — Febr. 15-kén: „Bánk bán“ Erkel operája. — Febr. 16-kán: „A kísértet“ Szigeti népszínműve. — Febr. 17-kén: „Brankovics György“, Obernyiktól. — Febr. 18-kán: „Ördög Róbert“, Meyerbeer operája.

!! Ez a két fölkialtó jel pedig két ellentétes érzelmnek kifejezője; öröme az egyik, sajnálkozása a másik; örülünk,

hogyan az igazgatóság végre mégis hajolni látszik az értelmiség nógató óhajására; egy komoly drámát is adatott elő e héten: Brankovics György-öt, ez pedig azon édes reményt költi keblünkben: hátha az igazgatóság az értelmiségnek egy másik, még nógatóbb óhajására is fog hajolni, arra t. i. hogy az igazgatóságot — műértő kezeknek engedje át! Oh nagyon szép, nemes egy tett volna ez tőle!

A másik fölkiáltási jel pedig „Bánk bán“ előadása alkalomával fakadozott szivünkben; a 3. dik felvonásban Hollósy C. hirtelen rosszul lett; sajnáltuk a nagy művésznőt és nem kevésbé magunkat, hogy ezáltal gyönyörű énekétől megfosztánk; a baj azonban, szerencsére, hamar elmúlt, és komolyabb következményektől nem kell tartanunk.

Az előadásokat illetőleg kevés a mondandónk; régi művek, szokott előadások; különösen csak Kövérné asszony kiemelendő, a ki Dobsa szellemű vigjátékában (Egy nő, kinek sat.) valóban művészileg játszott.

Nagy Jakab, a nagyhirű tilinkós is kétszer hallatá magát e héten a színpadon; bizonyára nem mindennapi tünelemény; de azért e tilinkó is csak tilinkó, és a leggyönyörűbb füttyölés még mindig nem művészet.

Rendkívüliség is történt egy pár a lefolyt héten; az egyik az, hogy Markovics Ilka k. a. nem volt olyan kedvesen élénk az „Elizondoi leány“-ban, mint máskor, a mit mi szinte lehetetlennek hittünk volna; a másik pedig az, hogy „Ördög Róbert“-et meglehetősen készületlenül adták; még az egyik koporsó sem akart engedelmessé válni. Kőszeginek kellett belőle a szellemet kiszabadítani; nem tudom, Erkelt-e vagy a rendezőseget, vagy igazán az ördögöt kellene azért felelősségre vonni.

Rotter Mari k. a.-nak pedig azt ajánlanók, hogy ha már épenséggel annyira kinőtt a táncruhából, és épenséggel ördög-bordát akar forogni „Bánk bán“-ban, hát — legalább olvassa el lapunk mai divattudósítását.

M i n d e n f é l é k .

¶ Érdekes találmány. Becquerel 30 évi kísérlet után feltalálta, hogy lehet mesterségesen uton fémeket előállítani. Becquerel e célra a villanyfolyamot alkalmazza, melynek segítségével kovásvas kalival gyönyörű jegeceket, sőt szép opálokot is állított elő. Nemesebb fémek előállítását is megkísérelte, de siker nélkül.

¶ Varsóból írják a „Czas“-nak, hogy 26 lelkes elítélésével foglalkoznak, kiket már elszállítottak onnan. Közlebb három kanonok küldetett számkivetésbe. Az elfogatások még mindig napirenden vannak. Zmorski költőt két más egyénnel tíz évi gályarabságra ítélte a haditörvényszék, s lánczra verve Varsóból már el is vitettek Kronstadtba, hol büntetésüket kiállandók lesznek. Felinsky, az új érsek már megérkezett Varsóba s a templomokat kinyitatta. A szószékről inté a lengyeleket, hogy a nemzeti énekek zengésétől tartózkodjanak.

¶ Kitalálta fel a polkát? Minket, kik a csárdást járjuk, a dolog nem érdekkel ugyan közelebről, de azért ezt sem árt tudni, elmondjuk tehát. A londoni főkonzul az elbekosteletzi (Csehország) hatóságához a múlt hóban kérvényt intézett, hogy fedezné föl a polka-tánc szerzőjét s adná tudtul nevét, lakhelyét. E kérvényben többi közt felhozzák, hogy hiteles adatok szerint, a keringő szerzője Elbekosteletzben volt szolgálatban s jelenleg Kmetophban lakik. A hatóság mindent felhasznált, hogy az illetőt föl találja, de fáradozása sikertelen volt, míg végre a napokban egy 60 éves asszony jelent meg a lelkesnél, s azt állítja, hogy a polka-táncot ő találta fel és

pedig Kosteletzben. Bővebb nyomozásokból kitűnt, hogy e nő 1830-ban a vasárnapi összejövetelek egyikén mutatta be tánczát, mely megtetszvéen, csakhamar elterjedt, s Prágában is járták, hol polkának lön elnevezve.

¶ Bukarestből tudósítják az „Alföld“-et, hogy midőn Couza herceg az új Románia fővárosába megérkezett, az nap századonként portyázott a katonaság az utcákon, az a hír tartván nyugtalanságban a kedélyeket, hogy a fejedelmet bejövetelekor meg akarják gyilkolni. Beszélük, hogy Jassiban is meg akarták löni, de nem találták. Egy bukaresti hazánkfíát a rendőrfőnök magához hivatta s kérde tőle: „nem tud-e valamit arról, hogy az itteni magyarok meg akarják ölni a fejedelmet?“ Hazánkfia csak bámult a kérdés hallatára, de sietett megnyugtanni a rendőrfőnököt, hogy a magyarok részéről ily alávaló dologtól nem tarthat.

¶ Magyar régiségek. A prágai „Arkadia“ című egyesület által rendezett régiségkiállításban több darab érdekes magyar régiség is látható. Legnevezetesebb ezek közt: Sz. István királyunk egy kardja, sz. Erzsébet magyar kir. hercegnő lámpája s Mátyás király olvasója és kézi löszerei. Legjobb helye volnak ezeknek a Nemzeti Muzeumban. Valjon nem lehetne-e valahogy megszerezni?

¶ Napoleon császárt meg akarják tenni tudósnak. Párisban ugyanis beszélük, hogy az akademia Napoleont, mi helyt Julius Caesarról irt munkáját közrebocsátja, megválasztandja tagjának. Erre Kakas Márton azt jegyzi meg az „Ústökös“-ben, hogy akkor aztán ő és Napoleon, kollegák lesznek.

Divattudósítás.

Tulajdonképen „Háztartási tudósítás“-t kellett volna e cikkkecske fölé írnom; de azt tartom, hogy bármennyire változzék is a kor és — szabók ízlése szerint az öltönyök mineműsége, egy tulajdonuk örökkön örökké változatlanul megmarad, és ez a — tisztaság; ez olyan, mint az illedék; a művelt emberek állandó divatszabálya, azért némileg mégis jogosan használhatom most is a rendes czimet.

Igen tehát a tisztaságról akarok ezuttal szólni, még pedig azon tisztaságról, a mely a jó gazdasszony egyik büszkesége, a melynek úgy örül, mint kevés dolognak a háztartásban, a melyet órák hosszáig el tud nézni, elrendezgetni, elrakosgatni, a melynek még az illata is olyan sajtáságosan jól eső, — és a mely miatt annyi sok durczás vagy legalább hosszú ábrázatot kell látnia az absolutistikus hajlamaik daczára vagy ép azért kedves férjektől.

A fehérnemű tisztaságáról, azaz a ruhamocsásról akarok szólni.

Kedves olvasónőim közül bizonyára sokan tudják, mit tesz az: nagy mosás van a háznál! Többé kevésbé mindnyájan tettünk e tekintetben tapasztalatokat, ha másban nem, tehát kedves férjeink olykori kedvetlen felszólalásában; oh mert a teremtés urai — bármi nagyon szeressék is a szép, tiszta fehérneműt — mégis ha a nagy mosás által kényelmökben némiképp zavartatnak, nagy mord képeket szoktak vágni, sőt csak e szó „nagy mosás“ hallatára, minden szeretetök és szeretetreméltóságuk mellett is — egy kicsit szökni szeretnének a házból, egy-két napra, és nem is csuda; magának a háziasszonynak is — kinek pedig elvitázhatatlanul több türelme van a férfinál — tetemesen megzavarja a megszokott rendet.

Sokat gondolkodtak és próbálgattak már tudós és nem tudós mindkét nembeli elmék, hogy e terhes foglalkozást a meunyre lehet, egyszerűbbé tegyék, de mind eddig igen csekély

NOSZLOPY SZILÁRDKA

urhölgynek.

1.

Mint a fuvalomtól
levele az ágnak.*)



2.

Ágról ágra száll
a madár.

IRTA

VECSEY SÁNDOR.

ZENÉJÉT SZERZÉ

PALOTÁSY JÁNOS.

*) Lásd lapunk f. é. 5-ik számát.

Melléklet a Családi kör 8-dik számához.

MINT A FUALOMTÓL.

Veesy Sándortól.
Zeneje Palotásy Jánostól.

Soprán
vagy
Tenor.

Sp. accel.
Mint a fu-va-lom-tól le-ve-le az ég-nak, meg-resz-het a

Zongora

Lassu. Sp. accel. f. tempo.

f. Sp.
lel-kem va-ta hány-szor lát-lak. S mint mi-kor a hul-tám esap-dos-

f. Sp.

f. Sp.
sa a par-tot, Ver-de-si lel-ke-met an-da-li-tó han-god.

f. Sp.

ÁGRÓL ÁGRA SZÁLL A MADÁR.

Vecsey Sándortól.
Zenéje Palotásy Jánostól.

Soprán
vagy
Tenor.

cresc.

Ag - ról ág - ra száll a ma - dár... Hé - szül ax én
Tö - ről tö - ra száll a gó - lya, Hé - le - pel - ve

Zongora.

p

rö - zsem is már. Itt hagysz ga - lam - bom, Én nem ha - rag - szom.
csak azt mond - ja: hogy nem vt - ra - gok, Len - kéek a lá - nyok.

Ha mis szö ke bar - na, hej - je hu - ja
Fö - gok a ta - vasx szal, Ka - la - pom - mal!

ritard. II^{do}

hej - je hu - ja
Ka - la - pom - mal.

p.p. ritard.

eredményével; izonyára azért, mert a jó gazdasszonyok rendszeren nem tudósok, a tudósok pedig többnyire rendetlen gazdák.

E napokban azonban egyik kedves barátunk — a ki, mellesleg mondva a haladó párt egyik lelelkesebb tagja — nagy örömmel toppan be hozzánk, diadalérettel mutatva fel kezében egy kicsi, sárga viz-félével telt üvegcsét. Megvan! fel vagyunk mentve a nagy munkától és költségtől és a sok duzzogástól! — kiálta. Megvallom, nem értettem mindjárt az én kedves barátomat; de csakhamar magam is teljesen osztottam örömét, mert ez üvegcsé olyan arcarumot tartalmaz, melynek segítségével a fehéreműt a legtisztábbra és legfehérebbre ki lehet mosni, s hasonlíthatatlanul rövidebb idő alatt, mint ezelőtt. Kíváncsian rázogatám én is az üvegcsét, míg kedves barátom ilyenforma utasításokat adott:

— Próbáld meg az első kísérletet e csudavizzel annyi fehér ruhával, a mennyit rendszeren egy font szappannal ki lehet mosni (erre épen elegendő lesz a 30 kros kis üvegcsé tartalma.) A szennyes ruhát áztasd hideg folyó- vagy esővízbe, de ebből csavard ki mindjárt.

Ezalatt főzz meg egy font szappant 4 itcze folyóvízben.

Egy másik fazékban vagy üstben forralj föl körülbelül 28—30 itcze vizet. Ha a víz forr, öntsd azt hamar egy faedénybe.

Ezután vedd elő a kis üvegcsét, rázd föl jól s öntsd egész tartalmát a főnebb említett 4 itcze szappanos lébe, e szappanos levét pedig folytonos keverés közben a faedényben levő forró vízbe. E forró vízbe aztán tedd hirtelen bele a kicsavart ruhát, s takard be jól a faedényt, nem csak azért, hogy a ruha egészen be legyen áztatva a vízzel, de azért is, hogy lehetőleg soká maradjon meleg állapotban.

Ha a fehéremű három óráig áll e vízben, igen szépen megtisztul, de előnyösebb, ha ezt este teszed s egész éjszakán a faedényben maradhat.

Reggel aztán mosasd ki a ruhát ugyanezen vízből, melyet azonban néhány itcze langyos folyó vízzel megtoldhatsz; ez megtörténvén, a ruha egészen tiszta és fehér lesz s következik a hideg vízből való mosás, az ugynevezett öblítés, melyet egészen a szokott módon hajthatsz végre.

Fájdalom, nem rendelkezem a lelkesültség annyi forró szavaival, mint kedves barátom, de azért meg vagyok győződve, hogy ez új találmány mindenesetre igen előnyös és czél-szerű, s azért kívántam t. olvasónóm figyelmét felhívni az új szerre, mert felgondolván még a városi mosónők drágaságát és sokféle igényeiket, ez új találmány által is megközelíthetjük kedvencz czélunkat: az olcsóbb háztartást, a lehető legkevesebb kiadást.

Ez említett szer: Puritas név alatt kapható Pesten ifj. dr. Wagner Dániel gyógyszer-tárában: Váci ut. 59. szám alatt; az 1 font szappanhoz szükséges üvegcsé ára 30 kr, 3 fonthoz 70 kr, és 5 fonthoz 1 frt 30 kr.

Más alkalommal majd a háztartáshoz szükséges egyéb új szerekről is értesítendjük t. olvasónóinkat.

Az 3-dik számban közölt rejtvény értelme: Mátyás király. Helyes megfejtéseket következő t. clófizetőink küldtek be:

Gaal Vilma, Pap Ida és Mali, Balogh Adél, Vörös Lászlóné, Hentaller Batta Szilárda, Hummel Emilia, Márkus Izabella, Fekete Mária,

Kreskay Pálné, Nagy Malvin és Irén, Beóthy Ilona és Etelka, Micskey Imréné, Krisztinkovich Mária, Limbeck-Fekete Luiza, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Csala Geróné, Bartal Józsa, Omaszta Tóbiné, Szabó Julia és Póli, Kovács Luiza és Jolán, Novák Julia, Lukinich Mathild, Zirzen Janka, Steinitzer Ödön, Hajék Lina, b. Vecsey Sarolta, Laczkó Francziska, László Dósa Anna, Bodroghy Gizella, Krisztinkovich Ignáczné, Mersics Flóra, Dániel Regina, Csanády Kálmánné, gr. Niczky Tarnóczy Malvina, Szepessy Péterné, Rác Erzsébet, Kriston Balogh Antónia, Palkovics Somogyi Mária, Falcsik Antónia, Teszáry Ida, Pick Zsófia, Steiger Ilka, Wolnhoffer Gabriella, Király Janka, Kovács Nagy Katalin, Kégl Borbála, Klimó Ilona, Boér Károlyné sz. Kozma Berta, Vecsey Pálné, Heldt Gizella, Pap Nina, Jeney Albertnő szül. Bartha Róza, Balogh Karolina, Jaross-Lipovniczky Mukiné, Fogler Jánosné sz. Madarász Róza, Szabó Ilona, Skopal Izabella és Róza, b. Szabó Jolán, Eisenstadter Malvina, Heldt Gizella, Persián Mártonné, Pály Stelczer Eliza, Teller Emma, Forint Liuka, A gyöngyösi Népkor, Keményfy Julia, Madarász Otilia, Hrabovszky Kornis Julia, Plathy Kubinyi Irén, Szappanyos Ize-kuts Mari, özv. Barabás Károlyné, Nagy Emilia, egy névtelen, Gullnerits Juliána, Tóth Nábráczky Ida, Szánthó Eszter, Sárosy Laura, Fogarassi Zsuzsa, Incze Barlanghy Jozéfa, Szenkovits Tódorné, özv. gr. Tholdi Lőrinczné, Békefy Neymon Irma, Miskey Vilma, Máthé Károlyné, Turcsányi Ilon, Kanovszky Anna, Adonyi Szeőke Piroška, Matkovich Lidia, Kubinyi Kornélia, Desseffy Zerdahelyi Izabella, Majomi Józsefné, Pongrácz Karolina, Egerváry Tuboly Emilia, Oláh Ilon, Gulyás Amália, Suján Berta, Kondics Mária, Balogh Jusztina, Vöröss Emilia és Sarolta, Mócsi Nagy Teréz, Kondi Julia, Melczer Armína, Kalocsa Róza, Kaiser Gabriela, Tagányi Nina, Hegedüs Lajosné, Gaál Ilona, Sas-Kis Etelka, Nagy Irma, Horváth Ilka, Némethy Giczei Teréz, K. Kúry Teréz, Dindár Izabella, Hodászi Jozéfa, Baranyai Károlynő szül. Nagy Rebeka, Léway Berényi Julia, Dalmadi Eleonora, Ferenczy Lenke, Szakál Amália, Gyurkovits Boda Mária, Kutasi Ferenczné, Olsay Ferencznő, Fekete Farkas Zsuzsanna, Osváth Ida, Pongrácz Julia, Lukrits Mutter Otilia, Dubravitzky Antónia, Farkas Panka, özv. gróf Zsigray Lázárnő, Varga Etelka, Feyman Julia, Laszkáry Daczó Amália, Mendelényi Emma, Berzsenyi Cornélia, Csákly Mária, Gózon Ida, Teszáry Ida, Pete Angela, Vitalis Petrovay Szeréna, Trstyánszky Paula, Lósy Eugenia, Csaby Amália, Szelényi Károlyné, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eőry Jenőné, Csicseri Mariska, Makk-Horty Anna.

Zrínyi Ilona-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Trstyánszky Paula, Lósy Eugenia.

Rejtvény.

Frombach Bertától.

- | | | | | | |
|-----|-----|-----|-----|-------|--|
| 5. | 12. | 15. | 1. | 2. | Pusztító sereg hazánkban; <i>székely</i> |
| 15. | 6. | 4. | 7. | 2. | Kenyeredet ez tisztítja; <i>székely</i> |
| | | | 2. | 8. | 2. Mennyországról álmodik; <i>székely</i> |
| | 5. | 12. | 8. | 2. | Régi név, de most is kedves; <i>Janka</i> |
| 3. | 2. | 11. | 7. | 9. | Élelmünket ez is óvja. <i>Székely</i> |
| | 10. | 12. | 5. | 6. | Az élet forduló pontja. <i>székely</i> |
| | 2. | 1. | 10. | 1. | Mélységeknek sötét utja. <i>székely</i> |
| 3. | 12. | 8. | 10. | 2. | Legjobb: a jó lelkiismeret. <i>székely</i> |
| | | | | 1—15. | Nagy volt hitben, bátorságban. |

Megfejtési határidő márczius 22-ke.

TARTALOM.

A gyermek fényüzései és a fényezés gyermekei. Idegen földön, Sárosy Gyulától. A nagy fa, Abonyi Lajostól. Gondolj vissza, Malvinától. Karataev Petrovits Péter, Balázs Frigyestől. A családi élet befolyása a házi leányokra. Mikép lettem én agglegény, Bernát Gáspártól. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Lapunk mai melléklete: Palotásy legújabb zeneműve.

8-dik szám.

VASÁRNAP, FEBRUARIUS 23. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmelléletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 | „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi es hetinaptár | | K. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|----------|-----------------------------------|-----------------|---------------|-------------|-------|--------|----|----|-------------------------------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | p. | p. | |
| 23 | Vasárnap | E Sexag | E Sexag. | 11 G 2 Sexag. | | 6 | 53 | 5 | 34 | 23 |
| 24 | Hétfő | Mátyás apost. | Szellemke | 12 Melet | ☾ | 6 | 51 | 5 | 35 | 24 |
| 25 | Kedd | Yali (Valburga) | Bérczi | 13 Martinián | ☽ | 6 | 49 | 5 | 37 | 25 |
| 26 | Szerda. | Ósd (Nestor) p. | Ósd | 14 Auxentius | ☽ | 6 | 48 | 5 | 39 | 26 |
| 27 | Csót. | Leander püsp. | Harczfi | 15 Onesimus | ☽ | 6 | 46 | 5 | 40 | 27 |
| 28 | Péntek | Román apát | Orömke | 16 Pamphil | ☽ | 6 | 45 | 5 | 42 | 28 |
| 1 | Szombat | Albin püsp. | Fejérke | 17 Elek | ☽ | 6 | 43 | 5 | 43 | 29 26 Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Szolnok, febr. 17-én. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! Sietek ígéretemet beváltani, s még egészen a kellemes benyomás hatása alatt tudósítom a műkedvelők által itt tartott színi előadás és hangversenynek valóban minden várakozást meghaladó szép eredményéről. A mi különösen a színi előadást („Fenn az ernyő, nincsen kas“) illeti, minden hizelgés nélkül irhatom, hogy a szereplő urhölgyek és urak általában sokkal jobban oldották meg feladatukat, mint tőlük műkedvelő létekre várni lehetett. Ki kell mindenekelőtt emelnem Kövér Mukiné s Szodoray Gizella urhölgyeket; amaz mint „Donátfiné“ s ez utóbbi mint „Donátfi Gizella;“ meglepőleg ügyes játékaival méltán megérdemlé a zajos tapsokat, melyekkel a nagyszámu közönség által jutalmaztattak. Hasonló elismeréssel kell nyilatkoznom Fazekas Sarolta urhölgyről is, ki az ő kedves egyéniségének teljesen megfelelő „Etelka“ szerepét szintén igen jól adta. A férfiszereplők Fehér Miklós („Donátfi“), Kövér Muki („Várkövy“) s gr. Szapáry Iván („Rejtey“) voltak, kik mindnyájan érdemelt tapsokban részesültek. — A hangverseny több részletből állott. Farkas Irma, b. Kemény Janka s gr. Waldeck Irma (12 éves) urhölgyek s Canziné urhölgy Pestről, zongorán igen jelesen játsztak. Nem kevesebb dicséretet érdemel a 16 éves Polgár Pál Pestről, ki hegedűjátékában annyi technikai ügyességet fejtett ki, hogy, ha tovább is így halad, méltán a legszebb sikerre számíthat a művészet terén. A kis Balthazar Józsi korához képest szintén meglepő ügyességet tanusított a zongorán. Végül nem szabad kifelednünk a szolnoki dalárdát, mely egy kardalt a „Nabukodonozor“-ból s a „beteg leányt“ szép öszhanggal zengte el. A hangversenyt kedélyes vacsora s ezt vig táncz követte, mely világos viradtig tartott. Legkellemesebben lepott meg az, hogy a bájos hölgyek mind lehetőleg egyszerűen voltak öltözve, s a mi még dicséreteesebb, ugy hallom, hogy ruháikat sajátkezüleg készítették. Az előadás 500 frt jövedelmezett, mely összeg a szolnokmegyei gazdasági s lovas-egylet török-szent-miklósi kertjének ajánlatott fel.

R.

Abony, febr. 18. (Eredeti levél.) Tegnap a helybeli műkedvelők a kaszinói könyvtár s a budai népszínház javára színi előadást rendeztek, mely mind szellemi, mind anyagi tekintetben igen szépen sikerült. Két kis vígjáték: „A falusi libácska“ s a „Becsületeszó“ adattak, oly szabatosan, oly öszvágólag, hogy a jobb vidéki szintársulatoknak is becsületére vált volna.

Szereplők voltak: Balogh Erzsike, Beniczky Emma és Novákovics Irma urhölgyek, s Kecskeméthy István, Marton Ferencz (kit a közönség Abonyi Lajos név alatt mint közkedvességű író ismer), Balogh István, Lovassy Sándor, Kostyány Ferencz, Sánta Béla és Molnár urak. Mindnyájan meglepő ügyességet és színjadi otthonosságot tanusítottak. De különösen Balogh Erzsike és Beniczky Emma urhölgyek játékában

annyi kellem, annyi finomság volt, hogy a lábaikhoz repült koszorukat, mint az elismerés teljesen megérdemelt jeleit tekinthették. Előadás után a szereplők s a vendégek egy része Karácsonyi István ur kastélyában gyült össze fényes vacsorára, mely után a fényes vendégkoszoru jó magyar szokás szerint tánczra kerekedett. Az itt nyert élvezékért köszönetet kell mondanom a leirhatlanul kedves urnőnek, kinek minden mozdulata, minden szava s minden pillantása a legszívélyesebb vendégszeretet tolmácsa volt.

Abonyban még több műkedvelői előadás is lesz jótékony célra, s nevezetesen egyben Szerdahelyi Kálmán és Bognár Vilma is közreműködendnek.

Léva, febr. 13. (Eredeti levél.) Igen tisztelt nagysád! Városunk közelebb nagy események színhelye volt: lázongás, pártoskodás stb. dúlontak különben békés falai között, — de azért ne tessék megijedni, emberhalál nem történt. — Két párt volt: Montechi és Capuletti, s mig az egyik a bál megtartása mellett plaidirozott, állítgatván, hogy a cél nemesíti az eszközt, s hogy a szegény székelyek számára másképp úgy se lett volna lehetséges csak egy fél forintot is öszegyűjteni: addig a másik párt ez idényre Sopronnak kívánta átengedni a tánczmulatás gyönyöreit. A sok vitatkozásnak utóljára is az lett a vége, hogy f. hó 2-án este oly gyönyörű társaság gyült egybe helybeli vendéglőnk nagy teremében, hogy az ember lelke csak ugy repesett örömeben. Magam is a mulatók közt voltam, s csizmám talpát majd hogy lyukassá nem táncoltam — a szükölködő székely atyafiak javára. Ugy hallom, a tiszta jövedelem 125 ft.

No még két újdonságot! Kaszinóegyletünk tegnap tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy a Kisfaludy-társaság alapítói sorába lép. Ugyancsak kaszinónk az írói segélyegylet javára zene- és szavalati estélyt tervez, mely, mint értesülök, f. hó 27-én menend véghez. Adja Isten, hogy minél jobban üssön ki ugy anyagi, mint szellemi tekintetben.

Pereczpataki.*)

Enying, febr. 16. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! Hiába olvasgatom oly szorgalommal a lapokat, de kis városkánkról sehol egy árva betű sincs, pedig lakói meghaladják a 4000-et s különben is már a 15-ik századból Török Bálintról lett nevezetessé.

Haj de régen volt az; most — bár intelligentiánk szép számmal van, társaséletünk mégis pang, soha sem volt oly életelen, mint jelenleg. A bálakat mi is csak Sopronból ismerjük; no de van helyettök kárpótlásunk, t. i. olyan a milyen. Itt van Balogh és Mátrai szintársulata, melytől sok élvezetes estét reménylettünk, de fájdalom, csalódtunk!

*) Érdekes levelezését jövőre is kérjük; a mostaninak egy része, fájdalom, a tárgyhalmaz miatt esett áldozatul. Szork.

Az előadásokat a „Szigetvári vértanúkkal“ kezdték meg, melyben műkedvelők is vettek részt u. m. Cs. M., K. A. és J. V. urak. Cs. M. ur mint Zrinyi Miklós megnyeré a közönség tetszését. Azután „Könyves Kálmánt“ és „Brankovicsot“ adták, és ezek is sikerült előadásaik közé számíthatók. De kerültek ám oly darabok is színre, mint például: „A pajzán ifju“, „Megházasodtam“, melyekért valóban nem érdemes a színházig fáradni. A jobb színésznők ide hagyván a társaságot, az is megtörtént, hogy a „Csikósban“, férfiú adta a részeg asszonyt; — meglehet, hogy majd több nőszerepet is adnak férfiak — nők hiányában. Balogh az igazgató az egyedüli, kiről el lehet mondani, hogy jól játszik; be kár, hogy nemzeti színpadunkra nem juthat! Mátra i nagyon egyhanguan adja szerepeit, Gönczi, Kipfelhauserben valóban eredeti Kremmer, jó komikus; Libera, ki még új avatottja Thalia templomának, sokra viheti, ha ily szorgalommal halad. Már-már kétségbe esnénk a hosszú unalmas téli esték felett, ha azon jó hír és remény nem kecségetne bennünket, hogy a helybeli ifjúság, mely már tavaly is föllépett, ismét néhány előadásban résztveendő, és így a közönségnek, ismét néhány élvezetes estét szerszend. Ha a t. szerkesztőnő megenged és szívesen veszi*), ennek eredményerül annak idejében tudósítandjz. Palika.

Kun-Sz.-Miklós, február hó. (Eredeti levél.) Tisztelt Nagysád! Méltóztatik emlékezni, ugy-e bár, hogy a múlt évben két ízben is bizonyos — városunkban alakulandó — műkedvelő-társulatról szólottam, mely pár nap után — ismét elszenderült. És már-már sajnálkozva gondolkoztunk a fölött, hogy városunk értelmes közönsége semmit sem tesz szellemi élvezetünk előmozdítására, midőn újra azon hirrel leptek meg bennünket, hogy most már csakugyan alakul, szilárdabb alapra fektetve, férfiak és nőkből álló műkedvelő-társulat, mely jótékony czélú előadásokat fog rendezni: — s ime! az ige testté váln.

A mint értesültünk, a társulat körülbelül 16 személyből áll, mind jeles ifjak és hölgyek, kiktől városunk színpadán (majd ha lesz) csak élvezetes előadásokat várhatni. A szereptanulás és próba napi renden vannak; ha jól értesültünk, már a színpadi díszlet is készül, s néhány nap múlva az előadások megkezdődnek. Majd ha szerencsénk lesz a t. személyzetet a színpadon egyenként megéltenezhetni, akkor névszerint is megismertetjük a jeles honfiak s honleányokkal t. nagysádat.

Legközelebb egy öngyilkossági eset fordult elő városunkban.**)

r. l.

Megbízások tára.

Enyingre Sz. M. urhölgynek: Bizonyára jókor jött még, ugy-e bár?

Uj-Szivaczra G. I. urhölgynek: Várjuk a kedves tudósítást.

Harsányra K. R. urhölgynek: Igen, igen szívesen végeztük el a kedves megbízást.

Sőjtörre Cs. A. urhölgynek: Már elindult; jókor jött-e meg?

Benczenczre gr. L. A. ő Nagyságának: Már munkába van véve s a jövő hét elején indul. A forró buzgalomért pedig vegye őszinte baráti köszönetünket.

*) Sőt kérjük.

Szerk.

**) A szerencsétlen eset részleteit nem lehet közzé tennünk.

Szerk.

Unghvárra Cs. L. barátnőmnek: Elintéztük kedves megbízásodat, legközelebb kezeid között lesz. Az említett édes küldemény — még nem jött meg.

Szent-Endrére K. A. urnőnek: Vettük a kedves levelet, elintéztük az elintézendőket s mondhatlanul örültünk a kedves beteg gyógyulásán. Oh nagy gyógyír az ifjúság, a boldogság és a — közelgő tavasz.

V. Hunyadra M. Zs. urnőnek: A legnagyobb örömmel járunk el kedves megbízásában, az eredményről pedig mielőbb tudósítjuk.

P. Sz. Tamás T. B. urhölgynek: Mondhatlan fájdalommal olvastuk kedves sorait! Most személyesen győződünk meg, hogy már elindult.

Pátka: I. J. N. R. urhölgynek. Köszönet.

Báttaszék: P. L. urhölgynek. Bár viszonzhatnám szívességét.

Csicser: O. N. A. urhölgynek. Kissé elkéstem köszönetemmel, de azért szívből jó.

Csány: W. G. urhölgynek. Ezer szíves üdvözet.

Hanvara: H. K. urhölgynek. Köszönet.

Gyöngyös-Pusztá. Bár ugy volna! A jó gyümölcs lassan, de bizonyosan érik.

B.-Gyarmat. O. T. urhölgynek. Mennyire jól esnek a nemes szív meleg szavai! Köszönet!

Csertő: L. M. urhölgynek. A jó akarat fél istenáldás.

Sz.-Mihály: D. I. urhölgynek. Igen örülök, hogy meg volt elégedve választásommal; én pedig — köszönetet mondok.

Losonc: P. J. sz. V. J. urhölgynek. Mikor nyujt alkalmat, leróhatni köszönetemet!

Baracs: H. Sz. V. urhölgynek. Részemről pedig arra kérem: parancsoljon velem!

Szerkesztői nyílt levelek.

Brassai bácsinak. Köszönet.

Kéry István verse használható.

Somának. Csinosak; csak a vezetőkévet is szeretnők tudni.

„Azt mondja egy“ csinos; a másikkban csak azon sor ellen: „Ha a szó „egy“ gyöngygyé válnék“ ellen van kifogásunk.

„A magyar családanya“ szerzőjét igen kérjük, küldje be azt ujjalag; majd megtudja, minék?

Tuboly Viktor nak. Szép, de csak félve lehet hozzá nyúlni ebben a hideg téli időben! — Mást kérünk. A többit magánuton.

„Remény és való!“ Szépek; és ez a toll igen élvezetes prózai cikkekét is tudna írni lapunk számára; a jó próza pedig nő tollából — kétszerte érdekes.

„Ha hozzátok megyek.“ A tészta, ha metéltté vágják is, csak tészta marad; azonképen a próza is, ha mértékbe szedik is, azért csak próza. Reméljük, nőtől nem veszi rossz néven, hogy konyhászati hasonlattal élt.

Csehi: J. L. N. urhölgynek. Ez aztán nemes boszu! Ezer szíves üdvözet!

Laszkár. T. G. urnak. Ohajtását csak részben teljesítettük; az ön finom izlése mindjárt kitalálja az okot.

Damoszló: V. P. Sz. urhölgynek. Ilyen tartalmu tudósításokat, fájdalom, most kénytelenek vagyunk mellőzni! — Csak már itt is volna a Sz. György napja! Nem a házbérért, melyet akkor fizetnünk kell, hanem a kedves vendégért!

Nyiregyháza: Sz. J. urhölgynek. Valóban, igen elémés. Köszönet.

Konkoly Dezső urnak. A czim kissé — sikamlós.

F. Pulya. H. M. urhölgynek. Valóban igen sikerült fordítás; csakhogy terjedelménél fogva kissé későn kerülhet reá a sor. Nem tisztelne meg tehát rövidebb dolgozattal, ugy egy számba valóval? Ezt rögtön adnók. Ha nem is beszély, se baj, sőt még szívesebben vennők; beszélyekkel el vagyunk látve egy időre. Remélhetjük-e tehát?

Gyorok. H. K. J. urhölgynek. Ezer köszönet. Csak olyan rövidnek ne volnának, mikor olyan szépek!

HIRDETÉSEK.



Egy koros nő ajánlja szolgálatát apró gyermekek mellett. Már több uri háznál foglalkozott a gyermekek első, testi nevelésével, a német és magyar nyelvben jártas. Szivességből bővebb tudósítást adhat e nőről **Vörös Eszter**, papnövelde utca 7-dik szám, első emelet.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.
— — asztallal 28 frt.

Előfizetési felhívás!

A CSALÁDI KÖR

czimű szépirodalmi divatlapra.

Megjelenik hetenkint harmadfél iven, színes borítékkal, arczs divatképekkel, szabás- és mintarajzokkal, zeneműi és egyéb mellékletekkel, minden számhoz egy könyomatú kép vagy rajzmelléklet.

Mihelyt lapunk belbecsének hátránya nélkül tehetjük, hetenkint kétszer fog az megjeleni; ha csak 1500-ra növekedik is a lap pártolóinak száma, már akkor is **egy nagy történelmi képpel** kedveskedünk tisztelt előfizetőinknek ez évben; ez pedig az eddigi pártolást tekintve, bizton reménylhető.

Előfizetési feltételek: postai szétküldéssel vagy helyben házhoz küldve egész évre **12 frt.**, félévre **6 frt.**, évnegyedre **3 frt.**

A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi különdíj nem fizetendő.

Engel és Mandello,
kiadók.

Emilia,
felelős szerkesztő.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 diszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fital, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótné és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kőmetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Márczus 2-kán. **9-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Két növény.

Szelényi Károlytól.



A mérföldek hosszúságu London terül el szemeink előtt, elboritva fekete ég, a köszén fekete gőzétől, elterül előttünk számtalan füstölő kéményeivel, háztengerével, melyből itt a Towernek szürke tornyai, ott a Péter-templom nagyszerű kúpja, jobbra a Westminsterapátság csúcsai látszanak ki. — A világ városa ez, a minden tengerek feletti uralkodó, óriási köpalotáival, tőzsdéjével, és utca-hosszuságu kelmekirakataival. Ezer

meg ezer hajó lengeti lobogóját a Themzén, míg a széles és egyenes utczákon a fuvarok minden nemei minden irányban össze-vissza döcögnek. A sima kövezeten pedig tarka néptömeg hullámzik, számra nagyobb egy-egy egész német herczegség lakosságánál; míg a légszeszszel világított boltokban a fölségesbnél fölségesebb árucikknek, a világ minden éghajlat és országainak készítményei túlvilági fényben ragyognak. Itt a Kelet csillogó aczélművei tündökölnék, ott Indiának drága shavlai diszlenek pelyhifinom prémek mellett, melyek szibériai vadászok által iaczra kerültek. Amaz oszlopszatos csarnokban zamatos auanász és fris füge kínálják magukat, míg egy másikban tengerszirtek lakói csodásan alakult hüvelyekkel és

paizsaikkal diszes virágokrétákká vannak egymás mellett elhelyezve. A rézmetszetek műremekei ama fényes boltban láthatók, míg a mellette levőben a délitenger szigetlakosinak egyszerű házi eszközei szemlélhetők, mumiák, régi pergamentek és kövületek mellett.

London az újabb kor Babelje; a művelt világ minden nyelvében magasztaltatnak csodái, utcáin a fekete szerecsen mellett a barna keleti, vagy sárgabarna egyiptomi jár, — a szöke német mellett a sötétszinü spanyol siet el és karonfogva sétál a szakálás orosz a kékszemü svédvel, ki előtt a Cordillerák rézszinü fia nem örömetst tér ki. London nagy és hatalmas, a szónak teljes értelmében világ város, tőzsdéjén távol eső nemzetek sorsa fölött határoznak, gyáraiban az időnek világkormányzó hatalma dolgozik. Hallod, hogy nyögnek gőzgépei, hogy tombolnak és zörögnek dolgozó termeiben! Mozdonyok füttyölnek, merészen boltozott árkokon iramlík át a gőzkocsik hosszú sora, hasonló a vihartól hajtott falevélhez, dörögve robognak a vonatok a hidakon keresztül, melyek a gőzölgő városrész felett építvék. Míg ott a folyamnak alagúttá keresztülfúrt medre a sötét alvilág bejáratának látszik, addig felette rajta büszkén lejtének az óriási csatornákon a megrakott hajók, mintha csak a levegőben lebegnének. Joggal bámuljuk az ős Ázsiának óriási városromjait, az évezredes piramisokat, Rómának imaházait; de mik ezek mind London egyetlen gyárához képest, mik azok a gőz iszonyu erejéhez mérve, mely Londonban működik,

mik azok a csillagda csudái, vagy egyetlen ujságlapjának gondolatteremtő irodájához képest, mik azok azon készület magasztosságához képest, mely a gondolatokat a nap-sugár sebességével vékony sodronyon messze távolságra hordja tengeren, hegyeken, völgyeken át.

De bámulva kérdezzük, ki adta Londonnak ezen a tenger és szárazföld feletti hatalmat? Tán győző hadseregeivel szerezte magának a világot? Nem. Vagy aranyai-val vásárlá meg uralmát a világ népei fölött? nem; hanem a nemzetek adófizetőivé lettek az ipar legyőzhetetlen fegyvere által, melyet Angolország legügyesebben kezel; sőt, mi több, két jelentéktelen növény által igazta le a világot, egy élő és egy kihalt fa által emelkedett fel az emberiség minden kincse, ereje és gondolatok feletti uralkodójává. A tenger mélységes fenekén mohok és fűalaku óriás fák eltemetve fekszenek és ezekből áll az ő egyik fegyvere, míg a másik fa, a Ganges és Nilus lapályain, és Amerika homokos parjain zöldel. Angolországnak világhatalma e két fának amaz egyesüléséből származik, melyet a kőszén tüzezeje, a gyapotbokor lágy magtokjával kötött. Vedd el az erős Angolországtól a gyapotot, foszd meg a kőszéntől, és gyárai és mozdonyai azonnal elenyésznek, csatornái beomlanak, hajóinak ezrei henyén elkorhadnak a partokon, irodái bezáródnak, boltjai elhagyatva állanak, és több mint két millió munkásai, a nemzet büszkesége és fentartói — kenyér nélkül szükölködnek, szóval századunk műveltsége romba dől.

Igaz, hogy a szelid hindu már évezrekekkel ezelőtt, mint valami gyümölcsöt tudta ruháját a fáról leszedni; igaz, hogy fáradhatatlan türelmével oda jutott, hogy a mályvaféle gyapotbokor béltokjának sárgán csillogó pelyhét oly átlátszó és finom mesterséges szövetekre tudta feldolgozni, hogy az arab költők „szőtt szélnek“ nevezték készítményeit — mert egy egész felöltönyt egy gyűrűn lehetett keresztülhúzni és gyepre kiterítve, az ég harmatjától megázva, láthatatlanná vált; de azért a hindu nem is álmolta, minő csudaszerű dolgokat hoz majd létre az emberi elme a gyapotbokor terményeiből, nem is gyanítá a művelődés és feltalálás apostoli hivatalát, mely az igénytelen gyapotbokor tulajdona.

A gyapot volt talán a föld első terménye, mely nem csak az emberiség testi, de egyszersmind észbeli meztelenségén is könyörült. Midőn Guanahani lakóiban a szegény-pir felébredt, és gondolkozásukat azon eszközökre fordították, melyek által meztelenségüket eltakarhassák, akkor egyuttal a leghatározottabb lépést tevék arra nézve, hogy az állatiságból kivetkőzzenek, és mennyi minden észbeli erőt kellett a perui és braziliainak kifejteni, míg a hajjnom gyapotszálakat hálókra és ruházatára feldolgozni megtanulta! És bizonyára nem pusztá véletlenség, hogy Montezuma alattvalói Amerika minden bennszülöttjei felett álltak, hanem azért volt ez, mert a gyapot feldolgozásában annyira kitüntek, hogy nem csak szép köpenyeket szőni, de ezeket madártollakkal, melyeket színek helyett

használtak, felékíteni is tudták. Maga Cortez annyira meg volt lepetve ezen köpenyek finomsága és puhasága által, hogy királyának harminczat küldött olyant; miként hogy azon gyapotszöveteket is eltette magának, a melyeken ő katonáival mexioi festők által tarka madártollak segítségével le volt ábrázolva. Amerika, Ázsia és Ausztráliában, a hol a gyapotbokor nem termett, az emberek is messze elmaradtak a többi hindutól műveltség és értelmiségben, ott szántóföld nem művelődött, imaházakat nem ismertek, rendezett polgári életmód nem létezett, városi avagy államszerkezetnek nyoma sem volt, gyilkosság és rablásból éltek a lakosok, és e véres munkánál fogva idővel emberevökké váltak.

A gyapot volt az emberiség magasztos tanítója. és azért is követi őt művelődés és erkölcsiség. Az áldott Gangesvölgyből indult ki kelet s nyugot felé, ruházta a keletindiai szigetek lakóit, Chinának pedig a gyapot pelyhével együtt hitet és műipart hozott a gyapot, úgy hogy ezen magas műveltségi fokon álló országban évenként 1350 millió tallér áru gyapot feldolgoztatik, míg a selyemből 84 millió tallérnyi értékű készül. Hol annyi olcsó gyapot ültetetik, felfonatik és szövetik, ott szükségképpen élénk műipar, kereskedés és államilag rendezett életutak és csatornák léteznek. A chinai a gyapotot papírkészítésre is használta, mi által ezen anyagot tudományok és észbeli művelődésre is fordítá. Chinának fennállása gyapottművelésén alapszik, az emberek csakhamar a baromiségig alacsonyúlnának le, ha a gyapotbokrot kiirtanák, mert festői, festékkészítői, kártonárusai és száz meg száz más foglalkozásuk vele együtt enyésznének el. Hasonló állapotra sülyedne Japan is.

(Folytatjuk.)

ÜRIFOCAT.

PÁJER ANTALTÓL.

Túl a falun, egy domb mellett,
A szamaram kettőt ellett,
Egyik kesely, másik hóka;
Neve, rangja: fecske! csóka!

Mind a kettőt felnevelem
Zöld haraszton, falevelen,
Úgy ápolom, mint egy dajka...
Még elmegyek messze rajta.

Még elmegyek; de előbb ám
Lesz aranyos, czifra szerszám,
Csupa gyöngy lesz a kantára,
Selyem-kötőfék meg rája.

Ugy is bolond ez a világ,
Szamár vigyen ki legalább,
Szamár vigyen ki belőle,
Ki, ki a vén temetőbe.

A nagy fa.

Beszély.

Abonyi Lajostól.

(Folytatás)

II.

A tanya, mint nagyobbára minden alföldi tanyak, egy kised gyarmatot képezett. Központját a hosszú folyosós, terjedelmes ereszü, több szobából álló egyszerű, nádfödeles urasági lak képezé, a mult század divatához hiven zindelszegélyzettel. Elötte barátságos sora nyult a vén eperfáknak, szemben vele volt a terjedelmes istálló, annak végén a magtár, kissé távolabb a juhoda és azzal szemben a cselédek házai a déli oldalon; az udvar nyílt volt, s szélével elveszett a messze nyuló gyepes mezőben. A hosszú gémű kut széles vályúival s pár öltre tőle egy öreg harangláb képezék a határvonal közép-pontját.

Az egész gyarmat gazdasági elrendezésével, helyzetével s az épületek építkezési modorával a mult század végének divatos jellegét hordá magán, mely szintugy utalt a kényelemszerető jóllétre, mint a mily pazarul bánt az általa elfoglalt, meglehetős nagyságu térséggel.

A lak előtt ugyan voltak lompos kuvaszok, melyek szokásos haragjokkal üdvözlék a megérkező kocsit, de a vihogó és mindenki iránt barátságos rokonszenvenyilvánító agarak tömege rögtön azon gondolatot ébreszté benne, hogy itt egyike lakik azon alföldi uraknak, kik nem csak a gazdálkodással, hanem a vidor czimborás étellel is foglalkoznak.

Az érkező még le sem szállott a kocsiról, a rácsos pitvarajtón fogadására már egy hozzá hasonló kora fiatal ember inkább rohant, mint lépett ki, kinek az illető kedves vendége lehetett, mert nem csak hogy ujjongó felkiáltással üdvözlé őt, hanem a mint leszállott a kocsiról, erőteljesen oda szorítá pitykés dolmányához, s időt sem engedve neki, hogy körülnézzen, vonczolta be magával a szobába, s örömtől izgatott hangon kiáltott ki a konyhára:

— Zsuzsi, frisen sütni főzni jó ebédet! Bárányt kell hozni a juhásztól!

A vendéget e jó fogadtatás igen érzékenyen hatotta meg, Gyurit most már ő szorongatá melléhez.

Gyuri azonban folyvást lelkesült házigazdai szerepében, oda futott a fali almáriomhoz, gyorsan felpattantá ajtaját, — jóféle szilvóriumot vett ki onnan a hozzá tartozó kis poharrakkal.

— Ez a kis papramorgó jót fog tenni, — hol a kalács Zsuzsi? Zsuzsi! kalácsot a szilvórium mellé. — Igy ni! Igyál Lajoskám!

A vendég ugy meg volt rohanva a vendégszeretettel, hogy nem hogy körülnézni, hanem magához térni is alig volt ideje.

Megadta magát. Gyakorlat szerint az örömmel ez első rohamát ki kell állni, így sokkal érdekesebb azután lassankint, apródonkint áttérni az édes, barátságos beszélgetésekre.

Lajos kezdette meg azt.

— Tehát itt vagyok, látod.

— Annál szebb . . . mivel valóban mondom . . . azt hittem . . .

— Ah Gyuri, azt nem érdemlem! nem reménylem, hogy szemrehányás volna benne. Nem! nem! csak az ut nehézsé-

gére czéloztam, nálunk még nincs vasut — azután mindkét kezét megfogva nyomatékos hangon kérde, mig arcza a benn égő tüztől lángolt:

— Tehát beszéltél vele?

Lajos válaszolt, mig higgadt arcza a dolog komolyságára czélt.

— Beszéltem vele, mindent elmondtam, a mit irtál.

— Tehát mondd édesem, csak mondd ki röviden. Széna vagy szalma?

Lajos, a mint látszott, pár perczig a válasz nehézségével küzdött; aztán lecsüggeszté fejét, a rosabb oldalról volt meggyőződve s nem akará barátját azzal egyszerre lehangolni.

Vállat vont, s ő intézett kérdést.

— Mondd csak, hogy hívják azt a takarmányt gazdai nyelveteken, mely szintugy áll szalmából, mint szénából?

— Az . . . vegyitek . . . tehát ez a válasz, a mit hozál?

— Igen, Lajos — felelt vontatva, mig az ellenkezőről volt meggyőződve.

— Szeszély! — szólt Gyuri, bosszusan megcsóválva fejét, s azután ábrándosan tevő utána: — Pedig ugy szeretett — oly nagyon szeretett.

Lajos szánó érzéssel nézte őt.

— Csak mondd ki, mondd ki, mit mondott? ugy-e látni sem akar többé?

— Azt nem mondá; hanem ide nem akar jönni többé.

Gyuri szomoruan lecsüggeszté fejét.

— Három évi oly boldog, oly paradicsomi élet után — szólt tompán maga elé nézve.

Lajos vigasztalni igyekezett.

— Talán nem szereti a pusztai életet, — édes barátom, egy nő, a ki a nagy világban nevedett, igen nehéz ám annak.

— Oh nem! hiszen ő maga kivánta, az ő kívánságára történt, hogy ide jöttünk lakni.

Lajos ekkor bizalmasan Gyuri vállára tevő kezeit.

— Kedves Gyurikám! megbocsáss, én a legjobb embernek hiszek, hanem hiszen tévedni emberi dolog . . . talán valami nem tetszett nődnek. Itt merőn s némi mosolygással szemébe nézett s el akarta értetni czélzatát.

— Én! — riadt fel Gyuri mintegy bántódva — Ah Lajos, én másra gondoltam volna? Ezt csak nem komolyan mondtad?

— De hát az Isten szerelmeért, mégis csak kellett valaminek közbejönni, s ezt a valamit mind ő, mind te miért titkoljátok előttem?

Lajos elpirult s kitérőleg felelt.

— Oh! csekélység az; megboszankodott, mert egyszer egy kívánságaért kinevettem őt.

— De hát miért tetted azt, női szeszélyek iránt elnézőnek kell lenni.

— De midőn az a szeszély oly bohós, oly gyermekes.

— Annál inkább!

Gyuri komolyan lecsüggeszté fejét s tompán felelt:

— Midőn a férfiaság s a becsület gátol azt teljesíteni.

— Ha rejtélyekben beszélsz, épen mint nőd, akkor annál kevésbbé értelek, a pesti ház miatt vitt szövevényes peredet könnyebben felfogtam.

Gyuri e szavakra egyszerre homlokára ütött, s látszott rajta, hogy rögtöni gondolata jött.

— Dicső! dicső!

— Most meg minek örvendezesz egyszerre?

— Az jutott eszembe, hogy jó, hogy itt vagy, tanácsodat fogom kikérni, ha nem lehetne-e pert indítani a dologból?

Lajos bámulva nézett Gyurira, el nem tudta gondolni, hogy mit értsen e fordulaton?

— Hogyan Gyuri? pert . . . nőd ellen, kit úgy szeretsz . . . váló pert?

— Nem . . . nem . . . nem nőm ellen . . . hanem e más . . . az az átkozott folt . . . mely felett hatalmam nincs. Majd bővebben meg fogod érteni a dolgot, megmutatom irományaimat, talán kiokoskodik valamit belőle. Oh az ügyvédeknek sok fogásaik vannak, talán tudsz valami jogkérdést támasztani.

Gyuri ekkor határozott komolysággal szólt, s nem volt oly izgatott, mint előbb.

— Délután megnézed irományaimat?

Lajos helybenhagyólag inte fejével, de azért felvett céljától magát eltéríteni nem engedé.

— Én kibékitni akartalak benneteket, s nem hallgatod ki küldetésemet végig.

— Oh hallgatom! várom, — felelt Gyuri.

— Nőd egy kis emléket is küldött neked, s akkor mondá épen határozatát, melyet veled közlenem kell. Így szólott: Gyuri tudja, hogy én határozottan nem térek többé vissza. Adja át ez emléket neki, ebből mindent meg fog érteni.

Lajos egy kis ékszertokot nyújtott át.

Gyuri felnyitá s a mint szeméit ráveté, mindjárt megértett mindent, s azt mondá boszus mosolylyal:

— Csak a régi nóta . . . Oh azok a nők! oh azok a nők!

Az ékszertokban két kis csecsebecse volt, mindennapi tárgyak oly alakjai parányban, melyeket többnyire óraláncokra szoktak függeszteni ékitményül. Joujouxoknak hívják.

A két kis joujoux egyike kisdéd aranyfejsze, a másik kisdéd fűrész volt.

— Oh családokozol, édes Polin — szólt magában Gyuri mosolygva, — azon más is segíthet, nem csak a fejsze.

Lajos bámult, mint egy oly ember, a ki nem érti, hogy mi összefüggése lehet a házassági összekoczkodásnak a fejével?

Azért mégis oly ártatlannak tetszett előtte a dolog, hogy mosolygott.

— Valóban bohók vagytok, s e bohóságtok reménylteni velem, hogy a vég jóra visz.

— Igen nehéz — szólt fontoskodva Gyuri.

— A dolog bibéjének is, most már látom, csak bohóságnak kell lenni.

— Annyira bohóság — felelt Gyuri, — hogy a mind eddig tapasztaltad, szégyeltem is közölni veled . . . azután kis vártatva tevő után — kinevettél volna. Polintól is bohóság.

— S te még sem igyekeztél e bohóságnak eleget tenni, ha hiszed, hogy az megnyugtatta volna.

Gyuri nagy komolyan felelt:

— Oh az már más, az már nagy dolog.

Bohóság és nagy dolog. Ez ismét különös volt Lajos előtt, megint nem értett semmit.

Gyuriban azonban, a mint látszott, a kapott csecsebecsék édes megindulást ébresztettek; szemlélgette őket, jól esett Polinra gondolnia s arra, hogy még mindig szereti őt.

Ez édes megemlékezés hatása alatt szólt:

— Szegény Polin! Én nem tudom, hogy miért nem szünik kérlelhetlen ellenszenve az iránt a szegény „nagy fa“ iránt!

Lajos erre kérdőleg felveté szeméit. . . Olyan meglepő volt e mondat egyszerre.

— A nagy fa!

Mi összefüggés lehet itt a nagy fával? csakugyan igaza volt sejtelmének, midőn előtte is oly különös, oly meglepő volt az.

Gyuri azonban mintegy magában folytatá:

— Hiszen a szegény jámborra, ha épen kell rá haragudnia valakinek, csak én haragudhatnám igazán, mert nagy bo-

lond kerítésével legszebb vetéstáblám foltja, s gátolja gazdálkodási terveimet.

Lajos gondolá magában:

— Hiszen ez az épen, a mit én nem értek, hogy miért tőröd? ritkasága miatt s mivel hogy szép példány, lehet iránta kegyelet, de meglehet az a kegyelet kerítés nélkül is.

És száján volt a kérdés a felől, a mit gondolt, de Zsuzsi beszólt az ajtón:

— Tessék ebédre jönni!

III.

Az első iromány, melyet Lajos kezeibe vett a gondosan lekötött csomagból, egy kisdéd kutyaőr volt, nem sokkal nagyobb egy férfitenyéernél. Legelől a cifra labarum Constantini s a király neve után is szokásos „Omnibus Cristi fidelibus tam praesentis quam futuris“ bevezetés után jött a szöveg. Lajos egyszerre felismerte benne a királyi adománylevelet, melyben Joannes magisternek, Leukus magisternek, Andreas fiainak a Beulch nemzetségből a Laetare vasárnap utáni kedden az 1273 ik esztendőben, tanusított hűségökért a király örök joggal adományozza azon Nagy Ágh nevű földet, melynek határai délről a Garahalom, keletről a Kunföld, északról a Vizespuszta, nyugatról pedig usque ad arborem magnum vulgo Nagyfa vocatum, az az a Nagy fáig terjednek.

Lajos mindjárt ez első irománynál nagyon meg volt lepetve, arczát a lelkesültség pirja önté el. keble feldobogott, mint minden magyaré fel szokott dobogni, midőn hazája dicső fénykorának egyik tanujával találkozik. Az iromány megreszketett kezében.

Hogyan, a Nagy fa már élt volna akkor? ezelőtt 600 évvel, sőt nem csak élt, hanem már akkor nagy fa volt. Az ámulat, a meglepetés a csodálat hangján kiáltott fel:

Oh hisz ez egy ereklye, egy szentség!

Szeméi tüzeltek.

Csak egy szép, bájos nő iránt lehet az első pillanatban úgy elragadtatva lelkesülni, mint az ő szive feldobogott a nagy fa iránt.

Oh hiszen e fát tisztelni kell, mely annyi jó és rossz időt látott elvonulni; e fa előtt kegyelettel kell leborulni.

A második iromány, melyet Lajos kezeibe vett, czimeres levél volt, nagy cifra betűkkel írva reá, hogy az a kitünő nemes Nagy Ágh család nemes le vele. Egyszerű volt az, de Lajosra nézve e pillanatban igen megható, sokat mondó, egy erőteljes talány, mely történetek, események rejtélyeit hordja magában s melynek megfejtése el van temetve azokkal, kiknek büszkesége volt egykoron. A czimer belsejét négyszögű paizs képezé, melynek kék mezejében nagy lombozatos zöld fa terjeszteté szét viruló ágait, tövénél a királyi korona s a kereszt alma pihentek.

Ime ismét a nagy fa, ismét a nagy fa!

A történelem a régi családi életviszonyokat illetőleg iszonyu szegény. Régebben nem terjedett ki a figyelem arra, hogy örökítve legyen egy esemény, mely egy egész korszakot is felderített volna.

Mi adhatott okot, mi körülmény adatta e czimert, melyben a királyi ékek egy lombos fa árnyában pihennek? A mesze mult eltemette azt. A czimerek tudománya általánosságban állítja fel tételeit, s azt mondja ilyesekre: Oly czimerek, melyekben a király alakja, ékei vagy nevének betűi vannak, valamely a király személye iránt tanusított esemény és cselekvény miatt adtak.

Lajos meg volt hatva s elábrándozott arról, hogy a nagy

fát s a dícső emlékezetű Árpádokat bizonyynyal egy esemény köti össze, mely rég elveszett a mult homályos tengerében.

Oh mily tiszteletre méltó fa az a nagy fa!

A harmadik iromány egy származati tábla volt, nemzedékrende, kor és időszerinti nemzedékrende a nemes Nagy Ághi Nagy Ágh családnak. Mindegyik mellé oda volt jegyezve, mily állást foglalt el a közéletben, nem valami hiába való emberek lehettek azok, hanem kitünő, jeles férfiak, kik a hazának szintugy békés, mint hadi szolgálatában fénylettek; ez alispánja ez és e megyének, ez itélőmester, ez követ, emez itt és itt ezen csatában esett el.

Azonban e nemzedékrenden feltűnő volt, hogy míg más családoké nagyobbára folytonos emelkedésről tanuskodik, a Nagy Ágh családé a folytonos lejjebbzállást mutatta; először eltűnnek a magasb hivatalok, azután a kisebbek, utoljára egyszerűen csak a nevek maradnak. De különös volt még, hogy e nevek között, melyek már apróbb betűkkel voltak írva, volt egy név, mely kiválólag nagyobb betűvel volt írva, mint a többi. E név volt: Miklós. Az évszám 1707. volt.

Miért volt ez nagyobb betűvel írva mint a többi? Előszertete, vagy csak önkéntelen kézmozdulata volt-e ez az összeállítónak?

Lajos e gondolattal vette kezébe a negyedik irományt.

Meg volt lepetve, egy kis világ derült fel előtte ennek olvasására.

Királyi óvólevél volt az Nagy Ágh számára, melyben figyelmeztetnek az illetők, hogy Nagy Ágh Miklóst nemcsak békében hagyhatják, hanem egyszersmind eltiltatnak a nagy fa kivágatásától, Nagy Ágh Miklósnak pedig megengedtetik, hogy a nagy fát kökerítéssel övezhesse.

Az óvólevél 1716-ban volt kiadva, tehát 1707. után kilencz év múlva.

Lajosnak semmi kétsége nem volt többé a felől, hogy Nagy Ágh Miklós a Rákóczy-forradalomban részt vett, — s a nagy fa oly valamiképen szerepelt e forradalomban, hogy a megrovottak közé soroztatott.

Szegény jó nagy fa! sohajtott fel Lajos s képzetében feltűntek azok a küzdelmek, melyeket Nagy Ágh Miklós véghezvihatott a fa megmentéséért.

Ötödik iromány egy levele volt Ináncsi Ebecszy uramnak, Rákóczy titoknokának, alól az ismeretes koszorus sas-pecséttel, melyben mindazoknak, a kiket illet, tudtára adja, hogy a fejedelem a Nagy Ághi pusztán levő nagy fa alatt tartott hadi ülésében Nagy Ágh Miklós urat mind országos mind hadi dolgokra nézve kitünő embert vezérévé nevezvén ki, feltétlen parancsolóvá teszi ezen a vidéken. — Ez volt hát a szegény fa büne!

Es ime megfejtve a két előbbi iromány titka, a család lejjebb szállása és a fát fenyegetett veszély.

Lajos még nagyobb érdekléssel látott a többi irományokhoz.

A hatodik iromány valóban megint érdekes volt, — az a köfalkerítés történetét fejtette meg.

Lajos arcza e véletlenre kigyúlt az örömtől.

Nagy Ágh Miklós végrendelete volt az. A végrendelező ódon zamatu irmodorában előadván azon csodálatos megmenekülését, melyben életét tizenkét üldöző elől a nagy fa oltalma mellett huszonnégy órai harcz után megmentette, meghagyja minden maradékainak, hogy az általa körülépített köfalat időről időre épen tartsák s fenmaradásáról fogadást tegyenek és soha el ne idegenítsék. Igen meglepők voltak a végrendelet ezen sorai: „tizenhét üldöző darabont elől, melyeket üldöztetésemre és aredáltatásomra Bárón Tis generalis fő kovártélymester kiküldött vala, felgyujtott lakásomból az mi derék

és historiai emlékezetű fánkhoz menekülék, melynek híret öreg apáim vérrel és hűséggel szörözték vala annak idejében, miután annak oldalán szablyám segedelmével felkúsztam volna, felhadtam az ifju ágakig, a hol is midőn a levelek és ágak sűrűsége miatt üldözőim reám hiába lödöztenek, én ő reájok kedvemre puskázhaték egy nap egy éjen s védelmezhetém magamat, mig segítségem érkezett. Ekkor Istennek hálát adva csodálatos megszabadításomért, tettem fogadásomat. . . .“ s a t.

Lajos, midőn elolvasta, önkéntelen szívéhez nyult, mert megmozdult az a hatástól, a mit érzett.

— Oh csodálatos fa, csodálatos szent fa, óriási védszellem! hát te ezen irományoknak mindenütt középpontját fogod képezni?

— Ezek az avult irományok a te történetedet foglalják magokban.

A hetedik iromány nem volt már oly dícsőségre emlékeztető, oly nagyszerű, és a mily prózai, épen oly szomorító volt az. Az egy záloglevél volt.

Nagy Ágh István, Nagy Ágh András, Nagy Ágh János, (Istenem, egyszerre mily prózaiaknak tetszenek e nevek!) zálogba adják a Nagy Ághi pusztai ősi birtokukat minden jogaikkal és haszonvételeikkel, a mint birták, Gorlubán Mihály uramnak anyyi és ennyi forintokért.

De ime, van itt valami, egy zárszó, mely lehetlen, hogy a mily kegyeletes, épen ugy önkéntelenül meg ne indítsa a szívet:

„Nyomoruságtól indittatva cselekeszszük ezt, mondják a zálogítók, s midőn zálogba adjuk őseinktől maradt Nagy Ághi nemesi birtokunkat, — örök időkre fentartjuk magunknak az azon birtokon levő Nagy fát, azon köfállal körülkerített funduskával, mely 50 négyszögölet teszen, melyet nemcsak hogy zálogba nem adunk s magunknak tartunk, hanem kívánjuk s e záloglevél conditói közé iktatjuk, hogy a kerítésidőről időre reparáltassék, s a Nagy fa illendő pietással épségben hagyassék, nem lévén annak még csak galyazásához is jussa senkinek.“

Lajosnak önkéntelenül elszorult szive, szemeibe pár könnycsepp lopódzott.

Azokra a szegény nyomorult emberekre gondolt, a kik egy gazdag és gyönyörű birtokot elidegenitene, — s megtartanak egy egyszerű fát, mely semmi hasznot nem hoz be s nem egyéb régen elévült historiai emléknél. Mily nagy szíváfájdalmokba kerülhetett az!

Lajos azután kezébe vette a nyolczadik és kilenczedik irományt.

A nyolczadik egy engedményes levél volt a Nagy Ágh testvérektől Borzay Márkus részére, melyben kiválthatási jogait reá ruházzák át.

A kilenczedik a kiváltást követő egység Gorlubai Mihály és Borzay Márkus és a Nagy Ágh testvérek között.

Mióta ügyvéd lett, soha érdekesebb okmányok nem voltak Lajos kezén; regényhez hasonlítottak azok.

Még ebben a két utóbbiban sem feledték ki a szegény Nagy Ágh utódok a nagy fájakat illető zárszót; rettenetes megrontást jelentő, tiltakozó hangon fenntartják magoknak a nagy fát s minden legkisebb sorban mintegy fenyegetős s ijesztgető módon rendelkeznek annak épségben tartásáról.

Szívtelen emberek előtt, kik kegyeletet nem ismernek, nevetségesek volnának, itt szájalomraméltók és némileg még becsülést ébresztenek magok iránt.

A legutóbbi egységlevélben ott van, hogy míg egyikök egyikök ötszáz forintot kap felültizetésül, mily csekélység azon nagy összeghez képest, melyet Gorlubán Mihály tett erszényébe!

Szegény emberek bizonyynyal azon csekély összeg mel-

lett rövid időn éhezhetnek. S a nagy fáért mégis ver a szivök, mint az özvegy sasnak az üres fészek iránt.

Lajos mélyen elgondolkozott, nagyon le volt hangolva, hamarabb hozzá jutott a nagy fa történetéhez, mint gondolá, hanem őszintén bevallotta magának, hogy azon husz közül, melyeket kigondolt, egy sem hasonlított az igazihoz.

Amazok mesések voltak, ez pedig egyszerű, de megindító.

Lajos előtt most már tudva volt minden, a többit ön maga fejté meg magának.

Borzay Márk fia volt László, Lászlónak fia György és György nem más mint Gyuri, ki szintén mint elődei, oly feltétek mellett bírja a Nagy Ághi birtokot, mint azok birták. Azaz a nyolczezer holdnyi gyönyörű birtok kellő közepében nagyon egy ötven négyszögölyni körülkerített tér, mely idegen birtokot képez s mely felett nem rendelkezhetik.

(Folytatjuk.)

AZ ÉN SZERELMEM

RIZÁTÓL.

Nem fülmileének szerelmem,
Mely álmodni tanit édesen;
Sem vizár, mely rohan szilajon,
Keresztül gáton és határon.
Csendes tűz ez, mely él örökösen,
Mely elkísér a sirba hiven;
Enyészet uralog a testeken,
De él örökkön az érzelem.

Bizzál bennem! miként szerelmem:
Legyen bizalmad véghetetlen.
S akkor sorsod bármi mostoha,
Nem csüggedend reményed soha.
Az élet utja nehéz, kietlen,
Ha rajt nem nyilik a szerelem;
S ezzel a bizalom karöltve jár,
Mint nappal a derengő sugár.

Ha a gyermekkor tarka szalagja
Vonul előtted — s ajakadra
Melegen száll anyád csókja;
Olembé hajolj, szűm angyala!
S álmodd át a gyermekség fénykorát.
Hidd el, hivebb édesanyát
A föld még nem táplált sohasem;
Jój, olembé jój, édes gyermekem!

S ha sajognak, fájnak, vérzenek,
Miket sors ütött — a sebek;
Messze ne indulj barát után,
Búd megennyhül részvétem nyomán.
Ime itt: fogadd baráti kezem,
Minden utadat hűn kísérem:
S ha áldozatot kívánsz, kedvesem
Az élet akkor olcsó nekem.

S mit a világnak hiába mondnál,
Mi nagyobb a keserv s bánatnál;
Mit anya nem bír vigasztalni,
S nem tud a barát megérteni:
Azt a hitvesnek mondd el kedvesem,
Vagy, oh! ne mondd, hisz a szerelem
Tudja, mit fül nem hall, s nem lát a szem..
És édenében vigasz terem.

Mikép lettem én agglegény.

Életkép levelekben.

Bernát Gáspártól.

(Folytatás.)

Villám Miskának Felhő Peti.

Sápözön, nov. 2. 1831.

Persze hogy még mindig patvarista vagy. Vajjon hány principálisod lehetett már? Valóban jeles egy apa az a te jó apád, kedves Miskám, hogy neked annyi hibát megbocsát, s éretted annyit áldozik. Már csak az is mily ildomos figyelem az előrelátó apától, hogy patvaristául öt különféle állásu principálshoz szerzett be. Egynél munka, másnál ismerkedés, itt egyszerű családias fészek, amott nagyvilági salonok nyiltanak meg előtted. Vajha embert faraghatna belőled a nemes gondolkozásu öreg. Kötve hiszem. Sok hibád van. Hisz ha a tudomány és szorgalomféle csemegét is oly eszeveszetteen kergetnéd, mint a szerelmi kalandokat: akkor se baj se volna; hanem így... Na de mit prédikálok én, holott se nagy böjt, se hallgató nem akad. Majd megtanít az idő. Punctum. Te csak járd a boldondját.

Ugyan valld meg Miska, de igazán ám, hogy gyászolod-e még azt a hajnalarczu szöke angyalt, ki által Aradon ígértetél meg, hanem a ki előled az égbe repült. Szerelmi gyűjteményed cornucópiája ismét egy szép virággal kevesbült. Ugy látszik, hogy ezen tulipános mezőn csak hervatag virágokat téphetsz. Fátum jár veled. Ha kalapos lennél: fej nélkül születnének az emberek. Rég nem irtál. Mi bajod lehet? Ha duellumod volt, holt beteg vagy: akkor megbocsátok; hanem különben jaj neked!

Fris egészségben köszöntetünk mindnyájan, ipam, nöm, én, aztán meg a kis krónprincz. Tyhü majd el is feledém egy kedves ujsággal meglepni az én szeretett Miskámat. Vendég van a háznál... mindenki által, minden perczen összevissza ölelt csókkolt parányi vendég. Az én Erzsi feleségem a mult héten egy piczi kis fiörökösselel ajándékozott meg. Kedves kis apróság. Ritkán ordit... mindig mosolyg, és oly virgoncz, mint a csik. Ugyan legyen veled a jó lélek, és tekints be hozzánk valahára. Isten veled!

Felhő Petinek Villám Miska.

Pest, jan. 6. 1832.

Uj világ nyilt meg előttem. Pesten vagyok, nemzetem fővárosában. Lelki testi szemeim kápráznak. Azt se tudom, hogy égben járok-e, vagy a földön? Ugy vagyok mint az ürge a dombbal és a palócz a határkövel. Non plus ultra itt előttem minden. Sz'haj nem csoda, ha az ember kis körben ögyeleg, és csak mappán utazgat.

Szép város ez a Pest, pajtás, gyönyörű fekvése is van, főleg ha testvére az ős Budával említi az ember egy napon; hanem a mi engem leginkább ki nem elégit: az a fővárosi lakosság szelleme. Pajtás Peti ugy hidd el a mint irom, hogy itt még németül is kell tudni, ha az ember a szállásán kívül más tartományt is fel akar keresni, és ha neveltség vagy szánakozás tárgyául ki nem teszi magát. Borzasztó, de igaz. Hisz én azt hallám és olvastam, hogy tulajdon hazájában a franczia, angol s. a. t. saját nemzeti nyelvöket beszélik és használhatják. Es nálunk?

Na de majd másképp lesz. Ezt a reformot nem kötötték az én orromra.

Tegnap esküdtem fel jurátusnak. Egy csomóban rég látam annyi deli fiatal embert, mint ezen osztályban. Beh sok szép és jó katona válnék belőlük! Azonban betöltik ők a polgári pályán is a magok helyét.

Már most is sok jó pajtásom van. Hát még ezután?

Bezzeg nem uraskodhatom ám itt mint patvaristakóromban. Principálisom híres törvénytudó ugyan s részrehajlatlan jelleme példabeszéddé vált; hanem rettentő mogorva ember.

Csizmát ugyan nem tisztítok nála; hanem dologba fogott mint valami hámos lovat. Holnap diplomatikus ebéd lesz az öregemnél. Palotás vagyok. Majd meglátom, hogy miféle functio ez?

Isten veletek. Ipadat tisztelem. Tavasszal reményem, hogy toppozni fogunk. Nőd kezét esókoltatom. A kis Petinek pedig ebbe a pohos betűbe O . . küldök egy száraz komai kövér puszit. Add át neki kamatostul.

Villám Miskának Felhő Peti.

Sápözön, 1. febr. 1832.

Innen a gémekek és kárákatona uszó hazájából egy kis lelki csemegével szolgálok neked. (Nem tudom, ha a küldött prózákat szalonna, kolbász, sódar s. a. t. elpusztítád-e már?) Ezen házi poszpászok, miket levelemben küldök, minden bizonyonnyal jól fognak neked a rideg távolban esni, mert jól ismerem családias érzelmedet.

Tegnap feleségem születésnapját ültük. A vidék színe java megtisztelte szegény hazámat szíves látogatásával. Mintha csak ugyanazon egy család lettünk volt.

Jártuk a kállai kettőst amugy magyar miskásan. Egy kis játék is volt. Tudod pajtás, hogy falusi lakoma ezen malum necessarium nélkül el nem lehet. (En azért szeretem a mérsékelt kártyamulatságot, mert a pletykát és politikát kizárja.)

Képzelheted, hogy a szívből szívbe szálló áldomásoknak mennyire nem volt vége hossza. Ittunk a hazáért, nemzetért; poharat emeltünk a lelkes honleányokért, mint dicső nemzedékek védangyalaiért.

Rólad sem feledkeztem meg. Az én áldott kis feleségemmel koccintottunk érte kettecskén. A tavasz első virága is szerény elvonultságban nyílik. Ezt akartam tudtadra adni. Vedd jó néven. Isten velünk.

U. i. Valami cifra pesti szerelem termett-e már számodra?

Felhő Petinek Villám Miska.

Bénye, farsang-harmadnap 1832.

Azt sem tudom, hogy fiu vagyok-e vagy lány? Ma már hetednapja, hogy éjjel nappal bálozunk. No még ily barátságos vidéket, mint ez a pestmegyei Cserhát, nem láttam. Sokat mondok veled, mert a magyar nálatok is dupla szívvel születik.

Házi gazdánk, a fiatal lelkű öreg P . . P. maga a megtesült vendégszeretet. Hát még neje? ez az országos nénem-asszony. Itt már eláll az eszem. Még ily figyelemről fogalmam sem volt. Hogy a vendég ide miképp jön: azt tudja; de hogy innen mi uton és mikor szabadul? . . ez már más kérdés.

A bényei térs udvaron alig lát mást az ember, mint vendégkocsikból kiszedett kerekeket.

Isten veled. Uzsonnára csengetnek. A mai szent napon ez már az ötödik firmáju evés ivás. Sietek, mert egy lángszemű menyecske is lesz ott, ki ismét szívembe szállott. Öllelek.

Villám Miskának Felhő Peti.

Tarcal, okt. 28. 1832.

A világhírű magyar nektár mézkeblű hazájából Tokaj mellől tudósítlak. Az örök lucsokban telhetetlen Sápözönt bortengerrel akarom ez idén előnteni. Ugy látszik, hogy sok és jó bor lesz. Majd megvállik.

A Felhő familia mindnyájan itt vagyunk in corpore. A kis Petit sem hagyhattam otthon, mert akkor mamája sem jött volna el, pedig a gazdasszony nélküli szüret és pénztelen erszény ugyanazon bordában szövettek.

Oly gondos anyát mint ez az én Erzsím, képzelni is alig lehet.

Világért sem távozik gyermeke mellől. E kis ártatlan teremtmény az ő álma, élete, mindene. Adjon isten sok ily anyát, akkor aztán nem kell félni sem a népet sem a nemzetet.

Gazdag szüretre van kilátásunk. Az asszu eminentiája végett ugyan néhány napig még várunk kell. Az eszéyes szőlős gazda zuzmarás gerezdekre fekteti aranyos reményét. (Aranyos remény alatt azt értem, midőn az acquirens világ már a mustot is species-aranyokkal fizeti.)

Mulatságos szüretre nem igen számíthatunk. A ország-szente híres mádi bálók elhamvadtak. A szerencsétlen lengyel forradalom óta e vigalmak is fátyolt öltöttek, mint azon méltatlanul elgázolt nemzet, mely azokat boldog napjaiban szomszédi szeretettel kereste és kedvelé.

Jogtalanul leigázott szép nemzet! vigasztaljon meg a népek igaz Istene mielőbbi föltámadással.

Az ország különféle tájairól sok ismerősöm, barátom, rokonom van jelenleg itten. Akad elég adó s vevő mind a borokra, mind a lányokra.

Szilaj Imre jurista pajtásod is a Hegyalján időz. Nagy zajt üt. Complét udvarral jár, mint valami telivér indus fejedelem. Quodlibet ötös fogata egy huron pendül a tatárjárással. Paripái a szellőkkel képesek versenyezni; Cziczka nevű sóló agara elől pedig még a veres hasu homoki nyul is alig menekülhet. Annyit mint szemtanu komolyan állíthatok, hogy ez a Szilaj Imre minden téren vakmerő ficzkó ám, és mindig oly cifra mint a paradicsommadár. Korszerű hibácska. Majd áttisztul, mint nemes bor forrása után. E szeleburdi kópé nagy gráciában áll . . főleg a nyiri kisasszonyok előtt.

Ma Eszlárra akarunk rándulni, az öreg Buzgány kapitányt látogatandók. A fiatal vérű vén katona ipannak testi lelki barátja.

Mindnyájan frissen egészségben üdvözlünk.

U. i. Itt az a hír szárnyal, hogy az általam oly tüzes ábránddal emlegetett cserhádi lángszemű menyecske miatt egy ulán-hadnagygyal duellumod lett volna. Azt hiszem, hogy jobb kezetre kaphattál vágást, mert nekünk (kikről pedig oly gyakran megszoktál emlékezni) rég nem irtál. Nyugtass meg.

(Folytatjuk.)

Történeti jellemrajzok.

Kis Elektől.

I.

Erzsébet, Anglia királynéja.

Egy nagy költőnek eme találó mondata Szapolyairól: „Alakja pártok szerint züllött vonásokban rémlik elő a történelemben,“ a legnagyobb mértékben ráillik Erzsébet királynéra,

s szerencsétlen rokonára: Máriára is; s e cikk írója ugyan azért jónak látta csupán a tényekre és pedig olyanokra szorítkozni, melyek a legismertebb történések állításai által igazolják.

VIII. Henrik sajátos egyházjavítást vitt be Angliába, s magát a pápa jogaival ruházta föl; e mellett azonban érsekségeket, püspökségeket s sok egyebet azon állapotban hagyott, a minőben az a kath. egyházban volt, — Henrik fia: VI. Eduard virágzó korában halt el, s 1553-ban Mária, Henrik leánya ült ősei királyi székébe. Nőül ment don Filipphez, a spanyol trónörököshez, ki V. Károly császár fia és utóda volt. — Mária hű segítője lett férjének nagyravágyó terveiben, s a kath. vallást vérengző szigorúsággal ülteté vissza Anglia földre.

A reformáltak egyedüli reményöket Erzsébetbe, Mária mostoha testvérebe, Henriknek Boleyn Annától született leányába, mint kilátásban levő trónörökösbe helyezték. Sokaknak szándékuk volt a királyi páleztát még a királyné halála előtt Erzsébetnek átadni. — E miatt tanácslák Máriának, hogy Erzsébetet vettesse fogságra; ő azonban jobbnak látta e helyett testvérét ismét a régi vallásnak nyerni meg. — Sokáig állott ellen a hercegnő, bárha feje felett látá a kardot villogni; végre magán-kihallgatást kért, melyen királyi nővéreinek lábaihoz borulva, eddigi nyakasságát azzal indokolá, hogy ő még a reformálton kívül más vallást nem ismert, a régi vallás tanait nem tanulmányozá; azonban könyvek és tudós theologusok segédelmével tán be fogja látni eddigi tévelygését, s vissza fog térni atyái vallására.

Áttérése nyolcz napi rövid időköz alatt végbement, s ettől fogva a királyné, ki őt a misére kísérte, — nagy előzékenységgel viseltetett iránta. Későbbben azonban egy összeesküvés kiütésekor, melyről Erzsébetnek tudomása volt, — ő is a Towerban fogságra vettetett. Borzadva s azon meggyőződéssel lépett a börtönbe, hogy kevés nap mulva anyja sorsában fog részesülni; de bizonyítékok elégtelensége miatt nemsokára szabadon bocsáttatott. Ötvenen az összeesküdtek közül lettek a királyné haragjának áldozataivá s akasztattak fel a város különböző részeiben. — 1556-ban egy más merényletbeni részvét miatt került gyanu alá, de Fülöp politikai okokból felfüggeszteté ellene a vizsgálatot, s a királyné hajlamának biztosításaul egy gyűrűt küldött Erzsébetnek, de ennek udvari személyzetét kivégezteté, mivelhogy azok önkényüleg bitorolták s éltek vissza urnőjük nevével.

Ez időtől fogva Erzsébet Hatfieldben saját házában lakott, közel a királyi udvarhoz, látszólag szabadon, de alattomos felügyelet alatt. — Erzsébet őszinteségébeni kétkedése a királynénak sok aggodalmat okozott, s arra határozta, hogy Feria herceget testvérehez küldje, s ettől vallásos meggyőződésének nyilvánítását kérje. — Erzsébet kijelenté a hercegnek, hogy ő szíve és lelkiismerete szerint a kath. hitet vallja, s e vallomását — mint már többször is tevé, — esküvel is megerősíté.

Midőn Mária halálát közeledni érzé, a birtokában levő drágaságokat egy udvari hölgy által azon hármassal kéréssel küldé el a hercegnőnek, hogy szolgálai iránt viseltessék kegyelemmel, magánadósságait fizesse ki s a kath. vallást tartsa fen. Halála napján reggel misét olvastatott szobájában s este felé kimult.

Kevéssel ezután a közönség parancsot kopott a felsőház sorompói előtt megjelenni, s itt a lordkanczellár kijelenté, hogy az Isten Máriát, eddigi uralkodónőjüket magához vevé, s ennek királyi nővéreben Erzsébetben ujat ajándékozott nekik. A tanács küldöttsége, mely az új királynőhöz Hatfieldba ment, ettől a következő ildomos, előre betanult beszéddel fogadtatott: „Igen nagy levertséget érzek, ha önmagamra s azon méltóság-

ra gondolok, melyre hivatattam. Vállaim gyengék ily teher elviselésére, de a kötelesség érzete arra ösztönöz, hogy bölcs tanácsnokok segítségét keressem, s megnyugodjam Isten akaratában,“

Sir William Cecil segítségével, ki kandi szeméit régóta a „hanyatló napról a felkelő napra“ irányzá, — Erzsébet megkapta azon tanácsosok névjegyzékét, kik képességek által legkitünőbbek, s befolyásuk által legfélelmeesebbek voltak, és pedig úgy hogy az előbbiek mind a kath., az újabbak pedig mind a protestáns egyházhoz tartoztak —

Erzsébet trónralépte azonnal tudtul adatott a külföldi udvaroknak. A pápa azonban kinyilatkoztatá, hogy kath. elvek szerint Erzsébetnek nincs örökösödési joga a trónhoz, mint-hogy szüleinek, VIII. Henrik és Boleyn Annának házassága nem volt törvényes; és Stuart Mária ipának parancsára fölvette az angol királ, női czimet és czimert. Ez alkalmat adott Erzsébetnek, ministerei tanácsára a kath. vallásnak, melytől el nem ismertetett, elnyomására, s a reformált vallás behozatalára, mely utóbbi — úgy hitte — trónjának szilárdságot és erőt fog kölcsönözni. — E határozat lassan-lassan mind érezhetőbbé lett és már a királyné megkoronázásakor 1559. jan. 2-án a praelatusok nem voltak jelen, mely körülmény az ünnepélynek bizonyos szokatlan, sötét színezetet adott. A püspökök elűzettek, s egy protestáns érsek helyezettett az angol papság fölé, s a parlament 1563-ban a püspöki egyházat mint egyedül uralkodó s jogositottat hirdette ki.

Spanyol Fülöp elutasításával, ki mindjárt trónraléptekor kezét megkérte, egyszersmind annak vallását s kormányzási elveit is visszautasította. Támogatta, a németalföldi protestánsokat s a francia hugenottákat.

Az Alba herceg vértörvénsz ke elől menekülőket tárt karokkal fogadta, a mi Anglia iparának emelkedésére nem kis befolyással volt. Anglia védenzei Spanyolországnak ellenségei voltak s Fülöp eldöntő támadásra készült Anglia ellen, de az ő „legyőzhetlen“ armadája, 160 hajó 2600 ágyuval jul. 29-én éjjel szélvész és angol tengerészek által a tengerpart hosszában Ostende és Calais között szétszóratott. Admirálja, herceg Medina Sidonia az ir és skót vizeken keresztül mintegy 30 legnagyobb hajó és 10000 vitéz harcász veszteséggel menekült meg.

Fülöp nagylelkűen, a legkisebb benső megindultság jele nélkül vette a szomorú hírt. „Köszönöm Istenemnek, — mondá nyugodtan, — hogy nekem elég segélyforrást adott a nehéz veszteség helyrehozására. Egy ág levágatott ugyan, de zöldel még a törzs, s új ágat fog hajtani.“

E fényes győzelem hírére Erzsébet Tilburyba sietett a marschallbottal kezében; megérkezésekor a levegőt a nép és a katonák örömradiása reszketteté meg.

Stuart Mária 1558-ban a dauphin, a későbbi II. Ferencz hitvese lett. E viszony azonban két évvel később Ferencz halála által felbomlott. Mária visszatért Skótiába, s maga lépett az uralkodó székbe. Mária visszajöttkor Erzsébet egy flottát állított fel a tengerszoroson, állítólag tengeri rablók ellen. Nagy szerencse volt Máriára nézve, hogy ugyanakkor igen nagy köd ereszkedett a tengerre. Három hajója esett az angol admirál kezébe, ki azonban a királyné gályáját vagy nem vette észre, vagy nem éré utol. Az admirál utasítása valószínűleg az volt, hogy az ellenségeskedésre ürügyet keressen s Máriát Angliába hozza. De minthogy e czél el nem érhetett, eltagadták a szándékot.

Mária hazaérkeztekor a lakosság minden osztálya Leith felé tolongott, hogy ifju szép uralkodónője iránt tiszteletét kimutassa. Vidám kedélylyel ült fel lovára Mária s vonult be a nép örömradiásai közt a fővárosba. — Ez volt tán az egyetlen boldog örömnapi, melyet Skóthonban átélt.

Mi itt e szerencsétlen királynéről, kitől a részvétet senki sem tagadhatja meg, — csak kevés szavakkal emlékezhetünk; különben is sorsa Schiller szomorujátékából mindenki előtt ismeretes. Mária élete azonban annál hasonlíthatatlanul nagyobb és mélyebb tragoedia, melynek első felében Mária mint a szép, ifju, lelkesült nő, a szigorú puritánokkal szemben — egész fényében jelenik meg. — Mária még ma is sokaknak mint az üldözött, szenvedő, csupán könnyelműsége miatt bünhődő nő tűnik fel. De a ravaszságnak, szenvedélynek, erőszak és hizelgésnek egész világa élt benne; ő oly kegyetlen, minő naiv; oly okos, minő gyermekies vala; — kezdetben sok derék férfiúnak vészangyala, végre maga is egy durva, erőszakos ember áldozata! — Schiller híres tragoediája csak mintegy bucsuzását adja az élettől; a vétkes nő, az ártatlanság vonásaival — mellőztettek általa. Mária ugyannyira hasonlít Shakespeare Cleopatrájához, hogy az ember azon gondolatra jő, miszerint Cleopatra lebegett írás közben Schiller szemei előtt. — Schiller, ki a historiai igazságot czéljára fel nem használhatta, Máriát igen is nagy fényben állítja elénk, míg Erzsébetet, Burghlejt és Leycestert túlkevésszerűen előszeregettel festi. Csupán a nagy dolgoknak külső körvonalozásai történetileg igazak Schillernél. Raumer történész szerint Mortimer létezése és szerelme, Leicester viszonya Máriához, a két királynő találkozása sat. költemények.

Mária másodizben lord Darnleyhez, egy befolyásos skót családbeli, inkább szépség mint lelkitehetségek által kitűnő férfiúhoz ment nőül, ki Rizziónak — Mária kedvenczének meggyilkolásával, kit a királyné lábainál szurt le, — általános gyűlölséget vont magára. Kevéssel e szomorú jelenet után Mária fiat szült, kinek születését angolok és skótok félelemmel és reménnyel üdvözölték.

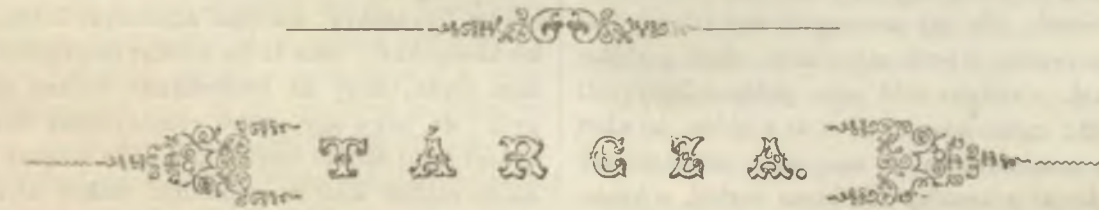
A gyermek, ki egykor mindkét ország trónjára volt lependő — megszületett!

Erzsébet épen Greenwichben tánczolt, midőn Cetil a fontos hirt neki megsugá. Leült, s fejét kezére nyugtatva, sokáig mély gondolatokba volt merülve. Következő napon a skót követeket fogadta, szerencsét kívánt rokonának, s az újszülött herczegnek keresztanyául ajánlkozott.

Időközben Mária férjének egy hosszú veszélyes betegsége folytán, kibékült vele, kire Rizzio meggyilkolása óta haragudott; de a ki nem sok idő múlva ezután Bothwell gróf által az egész házzal együtt levegőbe röptetett, 1567. — Vajjon Mária részes volt-e e gaszágban? — bizonytalan, annyi azonban bizonyos, hogy ő Bothwellnek kezét odaadá. — A meggyilkoltnak atya lázadást indított, melynek következtében Máriának fia részére le kelle mondani a koronáról, maga pedig Angliába menekült, hol azonban vendégszeretet helyett börtönnel találkozott, s Erzsébet mindent elkövetett elvesztésére. Azon ürügy alatt, hogy Mária s a skót lord közti viszályt kiegyenlítse s „legjobb barátjának“ igazságot szolgáltatson, Máriát törvényszék elé állíttatá. A fogoly 30 nemesből álló törvényszék elé idéztetett, mely öt két szolgáló vádjára, kik vele nem is szembesítették — halálra ítélte. — A legfontosabb vádpontok eltitkoltattak előle.

Erzsébet gyűlölsége főképp asszonyi irigység és szeszély következménye volt. Az ítélet megerősítését veszélyesnek tartá, s igyekezett az ügyet a nép akaratára bízni; ugyanazért 1586-ban october havában az ítélet a parlament elé terjesztetett, mely mindenben hódolt a királyné akaratának.

(Vége köv.)



Egy hét története.

— Febr. 24-ken. —

Egy kérelem közös érdekből. — Ki a szabadba. — Egy hirbe hozott hónap. — Rubintos szépségek. — Eugenia császárnéről. — Ninon de l' Enclos. — Florencznek az ő megháborodása. — Szívűdítő jelenetek. — Boldog visszamemlékezések. — A természet működése. — Nem csak szemmel, de szívvel. — A tavasz első szívverése. — Tetszhalottak a földben, tetszhalottak a szívben. — A kedves vándormadarak. — A tavasz költészete. — Előbb a költészet, aztán a tudomány. — A költészet költészete. — Miért teremté Isten előbb a férfit és azután a nőt? — A lassu gépezet. — A Küpenyesyek és Kipfelhausek. — A szekér halad. — A tüneményes idők. — Egy rögtönítélet. — Sok a kasztófára való. — Olvasónőink és az állambölcsészek. — Az állambölcsészek és tárczairó. — Majd. — Szomorú jelenség. — Az erő- és reményteljes fiatalság. — Hegyeket mozditó társulat. — Egy historiai nevezetességgel kevesebb. — Főlig halva eltemetve. — Elegiai biztatás. — Egy darab élet. — London és Pest. — A Hide-park és a Zugliget. — Még csak egy pár csekélység. — Csintalan tettetés. — A boxerek és a porter. — Belföldi utazó társulat. — A csárdák és szegénylegények. — Merész gondolat. — A „Rügi“ és a „Schafsberg.“ — Rengeteg nagyságok. — Tündér királyleányok. — Nem papir-, de valóságos társulat. — Aesthetikai tanulmányok. — A mit a leányok szeretnek és az asszonyok nem különben. — Nem várt mosoly. — A szépség főkiegészítő része. — A lócsarnok. — Föl- és le szállások. — A láburalom első minisztere. — A cipő férfitestvére. — A mit halandó szemre ritkán lát. — Bagáriás világ. — A halhatatlan lélek egyik jelvénye. — Tetőtől talpig. — Új tükrök. — Árva gyermekek. — Egy an-

gyal keze. — Megyáltott lelkek. — Az apja fia. — Egy titkos társulat. — Az angyalok testvérei. — Solo és mégis ternő. — A megtestestült istenáldás. — Egy magas lelkű magyar szív.

Mindenek előtt legyen szabad e lapok kedves olvasónőihez egy szerény kérelmet intéznem; teszem azt leginkább a maguk érdekében, de — mi tagadás — egy kis önzés is van benne. Kérelmem az, hogy ha csak lehetséges, tegyenek e hónapban lehetőleg gyakran egy-egy kis sétát a szabadba, nézzék meg a téli időszak tavaszra átváltozását. Hogy miért kell azt különösen olyan igen kérnem? azért, mert márczius hava igen rossz hirben áll a hölgyeknél; azt mondják róla, az ő napsugarai ártalmasak az arcz szép fehérségének, és hogy különös előszeregettel viseltetnek a szeplők iránt; hanem én azt tartom, hogy ez csak ráogás; mert ebben a tekintetben a márczius cseppet sem különb többi testvéreinél; de ha úgy volna is, ez sem valami nagy dolog; ha elsül is egy kicsit a szép arcz, csak szép legyen, bizony nem árt neki; a szeplőket illetőleg pedig épen gyermekek, a miatt kerülni a szép tavasz nyílását; avagy ki nem tapasztalta olvasónőim közül, már t. i. azok, a kik egy kicsit szeplőcskések, hogy ez apró barnapiros rubintpettyek meg érdekesbbé teszik a szép arczot! Eugenie császárnéről is azt mondják, hogy egy kicsit szeplős; Ninon de l' Enclos, a világ egyik leghíresebb szépsége szeplős volt; arról a híres florenczi szépségről, Agatháról, a ki miatt Florencz lakossága a szó szoros

értelmében — megháborodott — pardon! azt akartam mondani, hogy mindnyájan szerelmesek lettek belé — nem irták ugyan meg az akkori krónikások, de én nagyon hiszem, hogy ez is szeplős volt egy kicsit.

Ez tehát ne tartóztassa vissza olvasónőimet, teljesíteni kérelmemet, a mikor csak lehet egy kis sétát tenni ki a szabadba; mert a mit e hetek folytában odakünn látni és tapasztalni fognak, valóban megérdemli, hogy érte betarkázzák egy kissé ruháik szegélyét; nem látjuk ott ugyan sem azt a tündér szépséget, a mit májusban, sem pedig azt a gazdag bőséget, a mit júniusban, hanem találunk helyette sokkal bensőségesebb, sokkal szivindítóbb jeleneteket; akaratlannal saját gyermekéveink ötlenek eszünkbe, az a boldog aranykor, a melyben az embernek annyi sok istenáldása van még a földön, és még is, olyan kevés kell hozzá, hogy magát a mennyországba képzelje. Ezt én mondom kegyeteknek szép ifju olvasónőim; mert nekem is gyermekkoromat juttatja eszembe, pedig az már jó régen volt.

Tehát ugy-e bár megteszik nekem e szivességet, tisztelt olvasónőim, kijárnak majd a mezőre e hóban? de nem ám csak egyszer, hanem sokszor, minden nap, valahányszor csak idejük engedi; mert egyszer nem ér semmit; gyakran, igen gyakran kell utána néznünk a természet működésének, és figyelemmel, nem csak szemmel, de szívvvel is kell utána néznünk, hogy meglássuk az ő kedves, szeretetre méltó és nagy-szerűen csudás alkotásait.

Az első napokban tán semmit sem látunk még; a földet még hó takarja, az ágak még megmerevedve nyulnak ég felé, a levegőben még mindig a varjuk és hollók kárognak, legfőlebb egy-egy csizike hallatja gyöngé, egyhangu csicsergését; de várjunk csak egy kicsit! néhány nap múlva már lényeges változásokat veszünk észre; a hó porhanyóssá válik, imitt-amott már a föld is kilátszik; még alig egy tenyérnyi kis pont ez, de nézzük csak figyelemmel; alig egy arasznyira van fölengedve, és már is a tavasz szivverése látszik rajta; ni ni! ezek a zöldes szálak! fűszálak ezek, a világos zöld szín pedig a felifjult élet keringését jelenti; egész hosszú télen át a hideg hó alatt voltak eltemetve; de azért nem haltak meg, csak tetszhalottak voltak; soká győzi ám az a kemény idő kinos terhét, a kiből erős élet van! csak tetszhalott volt és most a tavasz első sugara ismét életre kelté; épen úgy, mint az ágakon azokat az apró barna rügyöcskéket; azok is megvoltak már tavaly, de alig támadtak, már a hideg zsarnok karja sujtotta; de most hogy dagadoznak! szemlátomást telnek, épen úgy, mint az ember-szívből az öreg remények; és a levegőben is napról napra vidorabb életet ölt a természet; egy-egy hazatért vándormadár röppen el mellettünk; ah nézzük csak, nézzük, mi boldogul fűrészt magát az édes hazai levegőben, mint terjeszti ki szárnyait, mint ringadoz gyönyörteljesen a kék enyhe világban, mint látszik minden mozdulatában, hogy nem tudja kifejezni a viszontlátás örömeit; oh bár csak már egészen itt volna az a várva várt tavasz, — gondoljuk ilyenkor sovárogova — hogy a többi vándormadár is itt lenne közöttünk, — és a mint ezt gondoljuk, és a mint így fohászunk és követjük az új kedves vendéget a lombtalan sűrűségbe, alátekintünk a földre, és im — egy ibolya nyújtja felénk kedves, bájos arczatját; az első tavaszi virág! köröskörül az ágak még meztelenek, egy levél sem látszik még és már virággal kedveskedik a hü anyaföld! Nemde csudálatos, fenséges? Pedig épen úgy van ez az emberiségnél is; elsőben is a költészet virágozik, csak aztán fejlődik a komoly tudomány; mezei virágok ott, népköltészet itt; és ha a nő, a költészet költészete, nem lenne épen a legszebb alkotás a földön, meg vagyok győződve, hogy Isten a férfinnál előbb teremte vala; de így későbbre kellett hagynia a remekelést.

És miként a természetben, úgy van az a társas életben is; lassan, apródonként fejlődnek a viszonyok és események; sokszor hetek mulnak a nélkül, hogy valami nevezetesebb dolog előadná magát; de azért az a nagy gépezet, a melynek neve polgári társaság, egy perczig meg nem áll, hanem folyvást halad előre, mindig előre, bármennyire kapaszkodjanak is belé a Köpenyesyek és Kipfelhauserek; ezek persze nem veszik észre, vagy teszik magukat, mintha észre nem vennék, hogy „lemaradtak a szekérről“, de azért a világ csak egyre halad, ma egy tapodtat, holnap megint egy tapodtat, míg végre csak eljutunk rendeltetésünk céljához, és ezen apró mozzanatokot csak úgy kell megvigyázni és figyelemmel kísérni, miként a tavaszét, különben bizony egyszerre csak reánk szakad egy-egy új fordulat, és mi azt hisszük majd: tüneményes idő ez, Isten csudája, holott csak az előzmények következményei.

Mint mondtam tehát, a lefolyt hét az ugynevezett „csendesek“ közé tartozik; megemlíthetném ugyan, hogy Ó-Budán a rögtönbírótság egy rablót halálra ítél és ezt roppant népség jelenlétében végre is hajtották, de mit érdeklí ez kegyeteket! nem nagy sor ebben a rossz világban egy akasztófárávalót látni; hány olyan van, a ki mégis szabadon jár, sőt még urat játszik! mert még nem érkezett meg számára a büntetés órája. Azután kegyetek talán azon állambölcsészekkel értenek egyet, a kik azt állítják, hogy a halálbüntetést végképen el kellene törölni. Hogy én kinek adok igazat? azt tán csak néhány hónap múlva fogom egész bizonyossággal megírhatni.

Megemlíthetném továbbá, hogy Kalmár József, a pesti egyetemi ifjuság egyik igen tehetséges és művelt lelkű tagja, e héten önkényt vetett véget életének; ez valóban szomorú, nagyon szomorú jelenség! de miként a természetben, úgy az emberiség életében is vannak talányos események, melyek igen laza, vagy épen semmi összeköttetésben nem állanak az idő rendes folyamával. Az elme ámulattal döbben meg ilyen rendkívüliségeknél; nem tudja azokat megfejtetni; a jelen idő épen nem olyan, hogy az embereknek valami nagy jó kedvök legyen; de hogy egy erő-és reményteljes fiatal ember gyilkos kézzel saját életére törjön, arra soha sincsen ok és mentség, annál kevésbbé most és minálunk, mikor olyan fényes és szép jövő van kilátásban. Józan észszel tehát sem mentegezni, sem pedig elkövetni nem lehet az ilyen tényeket, csak örülési rohamoknak lehetnek ezek szüleményei, és mint ilyenek, csak kivételesen foglalhatnak helyet a „hét történetében“.

A többi dolog pedig, a mi történt, valóban csekélynek látszik; ilyen az, hogy a főváros „Brühl“-jét, a gyönyörű budai Zugligetet közelebb akarják húzni Pesthez; nem úgy, hogy a lombkoronás hegyeket el akarnák mozditani helyökből, oh nem; sokkal kisebb köveket sem birunk mi megmozditani; aztán tudva levő dolog, hogy kalandos vállalkozásra most épen semmi, de semmi kedvünk; hanem a legegyszerűbb módon akarják kivinni e szándékot, vasut által; mint halljuk, egyik vállalkozó szellemű főúrunk: báró Baldacci állott ez ügy élére, és így létesülése több mint valószínű. Igaz ugyan, hogy ezáltal a főváros egyik történelmi nevezetességét nagy veszély fenyegeti, a vizözönelőtti omnibuszokat t. i., a melyek eddig a két testvér főváros lakosságát nyáron át e gyönyörű vidékre döcögöttették; de nem ebben áll történelmi nevezetességük, hanem abban, hogy utközben az ember lelkét félig kirázták, testét pedig egészen porba temeték; de erről majd csak nyáron írunk kesergő alagyákat, ezt a történelmi nevezetességet pedig még Hir-nix uram bátyám sem fogná valami nagyon fájlalni.

Voltaképen pedig ez egyike azon mozzanatoknak, melyek önkénytelenül a nyiló természet lassu működésére emlékeztetnek; csekély és jelentéktelen első pillanatra, de nagy és ne-

vezetes mozzanat, ha a közel jövőbe tekintünk; nem egy darab földdel, hanem egy darab étellel lesz gazdagabbá ez által hazánk fővárosa; eddig is a legszebb fővárosok egyikének tartották, mennyivel inkább tartják majd annak, midőn azon egyet, a mi még hiányzott nagyszerűségéhez: az árnyas sétányokat, lombos ligeteket és regényes hegyeket szintén melléje varázsolják; London épen olyan büszke a maga Hide-parkjára, mint fényes palotáira, pedig a budai Zugliget sokkal nagyobb-szerű, sokkal üdítőbb a londoni Hide-parknál! Ez egyben tehát előbbre leszünk az angoloknál; még csak egy pár csekélység kellene, hogy ők találják irigylendőnek a mi életünket; hogy kicsodák ezen apróságok? csakugyan szeretné tudni kedves olvasónő? Oh, de minek e tettetés! Mintha bizony nem tudná! Mi egyéb volna az, mint a boxirozási szabadság és az „alkotmányos porter“ gyártási ügyesség! Oh, ha mi e tulajdonoknak is birtokába juthatnánk!

Egy másik ilyen csekélynek látszó esemény az, hogy egy „belföldi utazó társulat“ van alakulóban; ezt is egyik főurunk, báró Podmaniczky Armin penditette meg; e társulat célja lenne, oda működni, hogy a természeti szépségekben olyan gazdag hazánkat az idegenek kényelemmel utazhassák be; valóban egyike ez a legnemesebb, csak meleg hazafiúi szívből fakadó eszméknek. Milyen kevésbé ismerik még hazánkat a külföldön! Ennek egyik oka pedig nem más, mint az, hogy az idegen legfőlegb is Budapestig utazhatja be, innen odább nem mer mozdulni, és méltán; mert a legritkább helyen talál kényelmes szállodákat, a csárdákat pedig a „szegény legények“ kel hozza eszmekepcsolatba; a magyar vendégszeretetet ismeri ugyan hírből, de ennek a rovásán beutazni az országot, mégis merész egy gondolat egy idegen előtt! Miegészen másképp van ez más országokban! Schweiczban a „Rügi“ legmagasabb pontján kényelmes épület fogadja az utasokat, épen úgy a „Schafsberg“ en, a gyönyörű Salzkanmerguthban; de látogatják is aztán, a világ minden nemzete odaküldi az ujkor zarándokait, a természetbarátokat és életuntakat; sok millió vándorol be ilyen módon évenként ezen országokba és visznek ki értök üdült kedélyt, új tapasztalatokat, édes kedves benyomásokat, és meleg rokonszenvet az ottani emberek iránt, míg a mi ritka természeti szépségeink: a Kárpátok rengeteg nagyságai ismeretlenül, észrevétlenül nyulnak ég felé, mint meg annyi elátkozott tündérkirályleány, a kikhez nem lehet közeledni; ezen akarna tehát e társulat segíteni; meglássuk, lesz-e belőle valami.

Egy harmadik társulat is keletkezett e héten, még pedig nem úgy, mint a két főnebbi csak: — papiron, hanem valósággal; a szó szoros értelmében „kicsi“ társulat, de a mely azért nem kevésbé tanúságot tesz egy nemes szív meleg érzéséről, és azonfelül hathatós előmozdítója lehet az aesthetikai tanulmányoknak fővárosunkban. Ne ijedjenek meg tisztelt olvasónőim, nem azt az ujdont sült aesthetikát értem, a mely nem ismer „alanyiság“ot, sem pedig azt, a mely „a létező szerveket ösműködő arányossággá emelvén, azoknak a végtökély legmagasabb fokáig hatványozása által az örökké változó eszmény örökké változhatlan szabályait hüvelyezi le,“ hanem egészen más, gyakorlati, kézzel fogható, lábbal szállítható aesthetikát; olyan aesthetikát, melyre a fiatal szemek első tekintetre figyelmesek lesznek, és mely mind a mellett a nem fiatal, tisztaság-szerető házi asszonyoknak is felette kedves látomány.

Kegyetek mosolyognak! Nem tesz semmit; tudom, bossánatot kérnek majd tőlem e mosolyért, mihelyt megtudják, miről van itt szó; épen kegyetektől várom legkevésbé a ki-nevettetést e miatt. Mert hát hiszen csak megengedik nekem tisztelt olvasónőim, hogy a szépség egyik főkiegészítő része a — láb! Ha nem hiszik, csak nézzék meg fővárosi járdáta-

posóinkat, mikor a járdákat tapossák, vagy mikor a színház előtti lócsarnokban a hintóbéli publikum fel- és leszállásait szemlélgetik; pedig ezek csak kifogáson felül álló aestheticusok! A lábak uralmában pedig az első minister a — papucs? — igen is, az; de a papucs után mindjárt következik a cipő és annak férfitestvére: a csizma; az elsőről nem szólhatok; ezt ritkán látják halandók szemei, mikor funkcióban van; hanem annál inkább ki van téve közszemlére az utóbbi, kivált ehben a „bagáriás“ világban; nemde czél- és korszerűség tekintetéből egyaránt kívánatos tehát, hogy a halhatatlan lélek ez egyik kiváló jelvényének (mert egyik nagy bölcsész szerint ez is mutatja az emberi nem magasabb származását, hogy cipőben és csizmában jár) lehetőleg tisztán maradásáról lehetőleg gondoskodva legyen? Avagy nem lélekemelő-e azon tudat, hogy midőn valamely terembe lépünk, a ház urnője a szó valódi értelmében: tetőtől talpig megnézhet, és sehol semmi földi részt nem talál külsőnkön, sőt azon mértékben, mint szemeink, épen úgy tükrözhetik vissza bájos vonásait — csizmáink! Nemde magasztos, aestheticafejtő eszme ez? És most tessék még mosolyogni kedves olvasónő!

És ilyen társulattal gazdagodott meg fővárosunk a lefolyt héten, és ezt is egyik fiatal főurnak köszönjük; ott láthatni tagjait a látogatottabb utcák sarkain; köznapi nyelven úgy hívják őket: „csizmatisztítók“; de a szív nyelve „árvák“ néven szólítja őket; mert mind árva gyermekek azok, és azért mindenki szívesen is áll meg előttük és még az is ád nekik egy-két krajczárt, a kinek semmi szüksége két rendbeli kefécskéikre; az uri fogatok lassítják lépteiket, és egy-egy finom, gyöngéd kéz egy kis pénzt nyújt oda nekik, aztán ismét eltűnik; tán egy angyal keze volt; talán? bizonyosan! A jótékonyág angyalának áldó keze; a kis árvák pedig hűségesen egy közös pénztárba gyűjtögetik az ekkép keresett krajczárokat, ezekből tápláltatnak, ruháztatnak, míg a maradék a takarékpénztárba tétetik le részökre, hogy mikor majd felnőnek, egy kis vagyonkájok legyen, a melylyel becsületes keresetet folytathatnak! Hány ilyen szegény árva lesz ez által a nyomortól, a büntől megóva! Azért tartozik ez is azon mozzanatok közé, a melyeknek annyi hasonlatosága van a természet csendes, de áldásos működésével, és azért érdemel hálát az emberiség szent nevében az, a ki e kicsi társulatot életre teremtette és az aesthetika ez utcái kis apostolainak olyan szép nemzeti-szin egyenruhácskákat készítettett, ez pedig nem más, mint a „legnagyobb magyar-“nak szív és elmebeli jeles tulajdonokban gazdag fia, a derék, szeretetre méltó gróf S z é c h e n y i Ö d ö n.

Ha tudok-e még új társulatot? kérdik kedves olvasónőim! Tudok biz, még pedig olyant, a melyről csak nekem van eddig tudomásom, meg az angyaloknak, a melyekkel annak tagjai k é t s z e r e s e n közel rokonságban állnak, azért is, mert nők és azért is, mert mennyei dologban járnak. Ugyanis a főváros néhány ifju urhölgye a napokban társulatba állott, hogy kézimunkákat készítenek, és azokat a vizkárosultak javára kisorsoltatják. Mi öröme lesz annak, a ki e szép kezek készítményeiből valamelyiket megayeri! mert hogy e kezek valóban szépek, arra nézve elég mondanom, hogy e „titkos társulat“ B — g Á — lt és B — y H — át számlálja tagjai között; legjobban azonban mégis azon ifju örülhet, a kinek ama mennybeli kisorsolás útján, melynek neve: házasság, e társulat valamelyik tagja jut nyereményül; mert itt minden egyes szám is igazi — ternó.

Még csak azt kell emlitenem, hogy a nőegyesület által rendezett hangverseny épen olyan fényes volt, mint látogatott; de hogy is ne! ki ne sietett volna örömmel egy olyan élvezethez, melyet Bohus-Szőgyényi Antónia rendezett!

Hisz e név egyértelmű az istenáldással! Mint halljuk, a tiszta övedelem meghaladja az ezer száz forintot.

Különösen megemlítendő még, hogy ez alkalommal többen jeles honleányaink közül önként nagyobb összegeket fizettek jegyeikért; így többek között gr. Batthyányi Lajos nő száz forintot küldött két körszékeért. De ki kételkedhetnék a sziv nemességében, e magyar lélek magasztosságban! Áldja meg az Isten mind a két kezével!

Az „irodalomtámogató vállalat“ ügyében.

Árpástó: Ketzeli Szebeni Borbára.

Kolozsvár: Brencsár Mária.

Jász-Berény: Farkas Panka ivén: (ujlag)

Gyurka József.

Sebesy Kálmán.

Pásztó: Boross Aranka ivén:

Hodossy Klára.

Platthy Józsefnő.

Igy hoz minden hét legalább néhány lelkes ügybarátot e nemes célra; így szaporodunk majd lassan-lassan a megkívántó számig; adja Isten, hogy azt minél előbb megérhessük, és megmutathassuk, hogy ez eszmét tisztán az irodalom és az olvasó közönség érdekében indítottuk meg.

Az irói segélyalaphoz

ujlag járult:

Aradról: Reichel Irma 1 frt — kr.
Ehez az előbbi: . . . 2303 „ 40 „
Teszen összesen: . . . 2304 frt 40 kr.
és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk).

Gazdasszonyoknak.

Hajnővesztő pomádé.

Végy 2 lat olvasztott marhacsontvelőt, borjuszirt 2 latot, perruvian balzsamot egy fél nehezéket, vanigliát 15 szemert és egy nehezék dióolajt. — Ezen anyagokat valami porcelánedénybe teszszük, s ezzel együtt meleg vízbe, hogy jól összeolvadjanak; ezután finom ruhán átszűrjük s egy fél óráig kavargatjuk, elteszszük a pomádés ibrikékbe, s ha hajunk szárad, megkenjük vele. Őrizkedjünk a felette gyakori kenésektől, ez csak gyengíti a hajbört.

K. B.

Ráklevés.

Keféld meg a rákokat tisztára és bontsd fel, tégy a tüzre lábasban egy kis vaját, hagyd felforrni, tégy bele $\frac{1}{4}$ font riskását, tölts rá egy kis vizet, hagyd megpattogni, vedd le a tüzről s üss bele egy tojást, sót, petrezselyem zöldjét, borsot; ezen töltelékekkel töltsd meg a rákokat; rakd fazékba, tölts rá forró vizet és zöldséget. Ha megfőtt, rántsd be szép halvány pirosra, szedd ki a rákokat a leveses tálba, piríts zsemlyeszeleteket, vágd kicsi kockákra s a levessel együtt öntsd a rákokra s táld föl.

P. St. E.

Bogszegi majonaise.

Főzz meg 5 tojás sárgáját 2 kanál friss táblaolajban, csavarj belé egy citromnak levét, s hagyd addig főni, míg kása

lesz belőle. Ekkor vedd le a tüzről, keverj közé egy tojás nagyságu írósvajat, 2 kanál tejfölt s egy fél citrom héját. Mindezzel együtt keverd, míg egészen ki nem hült; ezen majonaisevel hideg halat, csibét sat. igen szépen behuzhatsz, kivált ha áspikot, kemény tojást, zöld salátát, sardinát is véssz az étel díszítésére.

B. L. Anna.

Irodalom és művészet.

× Pesten Festetics Leo gróf vezénylete alatt új zene- és énekkari egyesület alakul, melynek célja: a közönségnek időnként oratoriumokat és nagyobb zeneműveket bemutatni. Az első ily előadás, melyben a főváros legjelesb műkedvelői fognak közreműködni, husvét hetében menend véghez a nemzeti szinpadon. A „P. Ll.“ szerint ez alkalommal Mendelssohn „Paulus“ című oratoriuma, s gr. Festeticsnek a Vörösmarty „Szózatára“ irt nagy szerzeménye fog előadatni.

× Komáromy a nemzeti színháznál, mint értesülünk, tovább is megmarad. Tehát mégis meggondolta magát a méltóságos igazgató ur. Színházról levén szó, megemlítjük, hogy a színházi igazgató választmány hirszerint testületileg le akar köszönni, nem akarván felelősséget vállalni azon rossz kezelésért, melyet színházunknál naponként tapasztalhatni. Hát a méltóságos igazgató ur vajon mikor haragszik meg úgy, hogy szintén leköszönjön?

× Deák Farkas beszélyei két kötetben megjelentek. A gyűjtemény a következő elbeszéléseket tartalmazza: Bárándi Lajos. A szerelem bohóság. A neveletlen nagyhácsi. A kis Emmi története. A keresdi folyondár. Fanny grófné. Régen várt napok. A divatos lányka. Kedves feleségem. — Az első kötet 168, a második 262 lapra terjed. Ára 2 ft.

× Balkányi Szabó Lajostól ily című munka jelent meg: Magyar ősmesék mint hitregék a magyar nép ajkáról véve s a világtörténettel egyeztetve. 2-ik kötet. Tartalma: Szaksza vára, 4 énekben s Rózsavirág, 6 énekben: Ára 80 kr.

× Hire járt, hogy Desirée Artót k. a. néhány előadásra szerződten fog nemzeti színházunkhoz. Ez, mint értesülünk, legalább ez alkalommal, nem fog történni.

Székely Bertalan képe

a műtárlatban.

A pesti állandó műtárlatban látható jelenleg Székely Bertalan második festménye, melyet hazájába küldött; az elsőben „Lajos király feltaláltatása a Csele patakban“ bámulhatta a közönség a szép gondolat helyes rajzát és gyönyörű kivitelét, tehetett talán némi kifogásokat (ha ugyan ez kifogás), például ha nagyon ragaszkodott a természethez és azt a legnagyobb kicsinységig utánzta, továbbá némelyek több költészetet kívánnának benne látni! — De még ezen kifogások is eltűnnek második képénél, mely azon jelenetet ábrázolja, midőn Dobozy nejevel szokik az öt üldöző törökök elől, lova összegyogy és így a menekülési ut megszűnván, nejét mint azt a kép mutatja, saját kérelmére megöli. A kép köz- és főpontja a fentebbi két alak; Dobozy bal karjával nejét öleli, míg jobb kezében gyilkot tart, melylyel a halálos dőfést teendi, neje pedig keblét leplezi le, hogy ezen szűrés annál biztosabb legyen. A

hatás, mely ezen műben előtűnik, oly remekül van központosítva a két főalakban, hogy a szemlélő figyelmét alig engedi másra kiterjedni, és a színek kezelése oly szép, hogy csakugyan kevés kivánnivalót hagy hátra. Van talán valami, mi a szemlélőben kételyt gerjeszt: ez a távolban égő vár világa, mely oly levegő és tájvilágításnál nehezen képzelhető, és mely csupán a reggeli szürkületnél mutatkozhatnék talán? — De ily költői vagy művészi szabadság igen megengedhető egy művésznek, ha ez által a kép összes hatását, — a tárgyak és alakok elválását tetemesen elősegíti.

Mint halljuk, báró Eötvös József lelkes hazánkfia azon fáradozik, hogy a megélhetés gondjaival küzdő fiatal művészt az által segítse és tanulmányainak folytatására képessé tegye, hogy első képe megvételessék, és úgy hisszük, ezen második mű megszerzése is értékes szerzemény volna nemzeti Muzéumunk képtárára nézve.

T. B

Budapesti hrvivő.

A vízkárosultak részére nálunk e héten begyűlt: Kosdrol: Járdánháznő 1 frt. 50 kr.

Sopronból: Pálffy Stelezer Eliza mint gyűjtő 1 frt. Pálffy Ilka 1 frt, Barcza Mária 50 kr, Pálffy Vilma 10 kr, Pálffy Dénes 10 kr, Stelezer Paulina 20 kr, Kapi Rezső 1 frt, Gáston Dani 20 kr, B. Kristóf 16 kr, Bertalan István 11 kr, Schmikli János 10 kr, Szalay János 10 kr, Pammer Rezső 10 kr, Reiter Adolf 10 kr, Steinmetz Frigyes 10 kr, Névtelen 2 kr, Szigethy Sándor 20 kr, Szigethy József 10 kr, Stelezer 10 kr, Pálffy 2 frt, 71 kr. Szaldobágyról: Imrik Ignácznő 2 frt. Kőszeghről: Okolicányi Amália 10 frt. Kolozsvárról: Nuricsány Kristófnő 2 frt. Pestről: Puskás Borcsa 50 kr. Összeg 42 frt, Ehez a multkori 17 frt. 50 kr. Teszen: 32 frt, és egy ezüst huszast.

(Folytatjuk.)

A pesti jótékony nőegylet mély köszönetét fejezi ki Artôt Desirée kisasszony, továbbá báró Jósika Kálmán, Szerdahelyi Kálmán, Stocker, Szubotits, Kayll, Zimay uraknak, és az egyetemi dalárdának azon tettegés támogatásáért, melyet mind az egylet szegényeinek, mind az árvízkárosultaknak nyújtottak, midőn a folyó hó 23-án a Lloyd-teremben rendezett hangversenyben közreműködésüket oly kész előékenységgel felajánlották. Együttal köszönetét nyilváníja az egylet Beregszászy urnak, ki a használt zongorát a cél iránti tekintetből ingyen engedte át.

A pesti jótékony nőegylet f. é. február 23-tól márczus 22-ig terjedő 4 hétre jelenleg létszámban álló 207 szegény számára — kik közül 53 új, és 154 már elébb is részeltetett — 681 frt 90 kr. o. é. összeget utalványozott; és pedig hetenkinti részesülésben álló szegényeknek 325 frt 75 krt, negyedévenként részesítetteknek 18 frt 45 krt., egyszer mindenkorra segélyezett 57 szegénynek 337 70 krt. Ez alkalommal a választmányi nők szegények állapotát tárgyazó 65 vizsgálatról tettek jelentést. Az egylet köztintézetében jelenleg egyéb munkára nem képes 21 szegény talál foglalkozást és keresetet.

A pesti jótékony nőegylet az e tél folytán tetemesen sokasult szegények felszegélyezésére, az évenként adni szokott táncmulatság helyett, ez idén és pedig márcz. 2-dikán társalgási zeneestélyt rendez a Lloyd diszes helyiségeiben. Két zenekar felváltva fogja a legkedveltebb zeneszerzeményeket előadni. Részvények ára család számára 10 frt. melylyel 4 személy beléphet; egyes személyre külön 3 frt. — Aláírhatni az egylet elnök-

nője aláírásával ellátott és az egylet bélyegével jegyzett iken, melyek az egylet által köröztetnek.

✂ Hire járt, hogy a „magyar gazdasszonyok“ a vízkárosultak javára kenyeret sütt etnek. Most örömmel jelenthetjük, hogy e hir valósult. Ugyan is a derék hölgyek 160 kenyéren kívül nagy mennyiségű szalonna-, liszt-, sajt- és főzelékkészlettel és 150 frt. készpénzzel jár ultak a szerencsétlenek sorsa enyhítéséhez. Az egyes ület a pénz és élelmiszerek kiosztásával egyik köztisztületben álló tagját Konkoly Ferencznét bizta meg, ki febr hó 26-án az „Argó“ gőzhajóval Pak سرا — nemes hivatását betöltendő, — már el is utazott.

✂ Gr. Károlyi György, b. Eötvös József és Rosty Pál az irói segélyegylet javára általuk rendezett művészeti és társasestély kitünő sike re által buzdittatva, mint halljuk, ufolag egyesültek s elhatáro zták, hogy ugyanazon nemes célra három philharmonikai hangversenyt rendezendnek a Muzéum dísztermében. Bizton hisszük, hogy ez előadások, már csak a jótékony cél tekintetéből is, kitünő részvétnek fognak örvideni. E hangversenynek idejét és programját annak idejében megemlitendjük.

✂ Egy szomorú hir futotta be mult hétfőn a fővárost: hogy Kalmár J. jogász a „Nádor“ vendéglőben agyonlötte magát. Hogy mi vitte e borzasztó lépésre a 24 éves, erős és egészséges testalkatu ifjut, valószínű leg kiderül azon levelekből, melyeket asztalán találtak. A szerencsétlen hulláját orvostörvényszéki bonczolás végett a Rókuskórházba vitték.

✂ Desirée Artôt, párisi kitünő énekesnő, pesti vendégszereplését befejezvé, Berlinbe megy, hol először fog németül énekelni.

✂ Emlékeznek olvasóink, hogy Remellay Gusztáv nem rég azon indítványt tette: szólíttatnék fel gr. Erdődy, ki mint Aspermont-utód az ónodi uradalmat a Rákóczy-ágon birja, hogy II. Rákóczy Ferencz hamvait saját költségén szállíttassa vissza hazája földére. Ez indítvány nem maradt eredmény nélkül, mert a „P. N.“ miskolci tudósítója szerint gr. Erdődy elhatározta a drága hamvaknak önköltségén leendő hazaszállíttatását. A gróf a fejedelmi hamvakat az épen most épülő ónodi templomban akarná elhelyeztetni, hol e célra a nagy halotthoz méltó sírboltot építtetne. A „P. N.“ ohajtaná, ha a gróf e célból összeköttetésbe tenné magát a Pesten alakuló Rákóczy-bizottmánylyal.

✂ Feil Frigyes, pesti zongoraművész, a Székács József superintendens elnöklote alatt álló egyetemes evang. gyámintézet javára márcz. 16-án hangversenyt rendez az „Europa“ teremében. Mint értesülünk, szives közreműködésüket eddigelé Hollósy Kornélia, Feleki-Munkácsi Flóra, Füredy, Szerdahelyi és Suck Lipót ajánlák fel.

✂ Falk Miksa jeles publicistánkat a bécsi cs. k. törvényszék a „Wanderer“-ben megjelent czikeiért, ugyane lap szerkesztőjével és kiadójával egy ütt sajtóperbe fogta közcsendhaborítás czime alatt.

✂ Bolnai a lapokban felszólítást intéz a mágnásokhoz, főlhíván őket, hogy a mint pár év előtt a szükölködő horvátok, úgy most a magyarországi vízkárosultak javára műkedvelői előadást rendezzenek. A megpendített eszme nemes, s úgy hisszük, kivitelének semmi sem áll útjában.

✂ Budán, a „Fácánhoz“ címzett teremben mult csütörtökön műkedvelői előadást rendeztek a magyarországi vízkárosultak javára.

✂ A bécsi irói segélyegylet, a „Concordia“ saját nemes céljaira képsorsolást rendez. A sorsjáték 660 darab 50 kép nyereményből áll, melyekre 120,000 darab 50 kros sorsjegy adatik ki. — Nálunk is volt szó néhány hó előtt egy sorsjáték rendezéséről a magyar irói segélypénztár gyarapítására, de

azóta nem hallottunk róla semmit, nem tudjuk, megadatott-e rá a kért engedély. Jó volna, ha az illetők értesítenék ez ügy mibenlétéről a közönséget. Az írói segélyegylet eszméje, hála Istennek, meleg részvételt karoltatott fel a közönség által; üssük tehát a vasat, a mig meleg.

✂ Kecske-méthy József, gazdag ó budai lakos házában közelebb három ismeretlen ember jelent meg s a házi gazdát azon ürügy alatt, hogy bort akarnak tőle vásárolni, pinczéjébe csalogatták, de ez vonakodott a gyanus ismeretlenek kívánságát teljesíteni, mire az ismeretlenek egyiké kardot rántott elő ruhája alól s vele a házigazda fejének sújtott, de a kard az alacsony szoba gerendájában megakadt s így a vágás szerencsére nem sikerült. A közben a másik baltával a megtámadott bal vállát súlyosan megsebesítette, miközben a szomszéd szobában levő nő lármát csapott, s a rablók megijedve futásnak eredtek, de az egyik közülök Ó-Budán, a másik kettő pedig Pesten még az nap elfogatták s átadatván a rögtönbírósnak, ez a főgonosztevőt Takács Gábort, 37 éves dömsödi lakost kötél általi halálra ítélte, mely rajta febr. 22-én végre is hajtatott. Társai Volopka György és fia Lajos bugyii lakosok, kiket Takács csábitott a gonosz tetre, a törvény rendes útjára utasítottak.

✂ Az iparlovagok fővárosunkban mind szemtelenebben kezdenek föllépni. Egy ilyen jó madár közelebb egy általánosan ismert orvos lakására ment, s csak ennek nejét találván honn, az ajtó kulcsát ráfordította; midőn azonban látta, hogy a nő a csengetyű zsinórhoz rohan, jónak látta kerekeit megoldani. Ütheték már aztán a nyomát. — Egy másik semmirekellő pedig egy napon hat előkelő családot tisztelt meg látogatásával, mindenütt valami előkelő de más-más néven mutatván be magát, s oly ügyes volt, hogy mindenütt a legapróbb házi és családi körülményekről is tudott beszélni, miáltal az illetők bizalmát megnyervén, kisebb nagyobb összegeket szedgetett föl kölcsön, soha meg nem adom fejében. A csaló még nem került hurokra.

✂ A budai népszínház javára közelebb Oláhországból is érkezett 31½ ezüsthuzasból álló adomány, melyet Csiki, brailai testvérünk gyűjtött az ott lakó magyarok közt. Szép bizonyítéka ez annak, hogy a magyar sehoh sem felejtí el hazáját.

✂ A „magyar gazdaszonyok“ az általok minap rendezett hangverseny jövedelméből 150 kenyeret, továbbá nagymennyiségű szalonna-, bört-, sajt-, és főzelékkészletek s 150 frt készpénzt küldtek a magyarországi vízkárosultak számára. Az elszállítással az egylet egyik lelkes tagját, Konkoly Ferenczné urhölgyet bizta meg, ki febr. 26-kán utazott le e czélből Pestre.

✂ A Széchenyi-liget kioszkja nincs többé. Febr. 25-én virradóra lángok martalékává lön. Ez éjjel épen tánczvigalmat tartottak benne, s alig hogy a vendégek széteszoltak, a kioszk lángba borult. A tűz oka iránt vizsgálat van folyamatban.

✂ Erdélyi testvéreinket borzasztó inség fenyegeti. Ennek megelőzése végett az ottani kormányzék 300,000 frt utalványozását kéri ö Felségétől, hogy ez összegben a szegénynek számára gabona vásároltassék.

✂ A bor- és husadó hazánkban bécsi lapok szerint legközelebb fel fog emeltetni.

✂ Gróf Zichy István özvegye, szül. gr. Starenberg Francziska, Veszprémmegyében fekvő ösküi fehér homokkőbányáját és csernyei márványbányáját az Akademiának díj nélküli használatra átengedte, a mennyiben palotájának építéséhez az illető bizottmány használni akarná, „szívéből örvendvén — írja a nemeslelkű grófnő az Akademia elnökéhez

intézett levelében — hogy egy ily intézet ápolása által az özvegy filléreit a haza szent oltárára tehetni alkalma lehet.“

✂ A Reményi-családot fájdalmas csapás érte; m. hó 21-kén halt meg atyja: Reményi János; a temetés mult vasárnap ment véghez, csendesesen, minden pompa nélkül; a mély fájdalom nem egyezik meg zaj és pompával; szövetnekekül a forró könnyek szolgáltak, a kesergő gyermekek szemeiben. Béke hamvainak!

✂ Csak magunkat tiszteljük meg, ha jeleseink iránt tiszteletet mutatunk; ezt érezhette legközelebb az érsek újvári takarékpénztár választmánya, midőn elhatározta, hogy jeles veterán írónk: Fáy András olajba festett arczképét az intézet teremében fölláttatja. Olvasónőink bizonyára jól ismerik a gyönyörű „mesék“, az örökké szép „Béltelki ház“, a humorgazdag „Régi pénzek“ szerzőjének nevét; azt azonban talán nem tudják, hogy Fáy András a milyen jeles író, épen olyan lelkes és erélyes előmozdítója minden szép és közhasznu eszmének; így sok más között a takarékpénztárak leginkább az ö buzgólkodásának köszönik létezésüket hazánkban. Innen ez újabb kegyeleti jel a derék érsekújváriak részéről.

✂ A „Rákóczy induló eredetét illetőleg közelebb igen jeles cikk jelent meg a derék „Pester Lloyd“-ban; ebben czáfolhatlan adatok nyomán ki van mutatva, hogy a nemzeti induló szerzője az egykori Eszterházy-ezrednek Scholl nevű karmestere volt; 1807. táján játszotta azt először Bihari jeles verbungos bandája, midőn az osztrák birodalom megvédésére a magyar nemesség fegyvert fogott. Scholl 1840-ben halt meg Pesten, és kortársaitól kitünő zeneszerzőnek lön elismerve; sirját azonban hiába keressük temetőinken; nem volt kegyeletes szív, mely emléket állított volna neki!

Megjegyzendő azonban, hogy Scholl csak az indulót teremtette, az alapeszme még a régi kuruczvilágból származott reánk.

✂ Staffenberg Alajos és neje, pesti lakosok végrendeletileg 5000 ftot hagyományoztak az Akademia tőkéjére.

Nemzeti színház.

— Február 27-kén. —

Febr. 19-kén először: „A kis árva“, 1 felvonásos vígjáték, Balázs Sándortól. „A toll hatalma“ és végül először: „Nincs mama“, 1 felvonásos vígjáték. — Febr. 20-kán: „Eljegyzés lámpafénynél“ és „Fortunio dala.“ operettek. — Febr. 21-kén: „A czárnő“ Scribetől. — Febr. 22-kén „Rigoletto“, Verdi operája. — Febr. 23-kán „A cigány Szigligetitől. — Febr. 24-kén: a magyarországi vízkárosultak javára: „Bánk bán.“ Kato- na tragoediája.

Ugy halljuk, hogy az igazgatóság végre mégis belátta, a mit a sajtó hónapok óta csaknem egyhangulag füleibe harsogtat; valami ügyvezetőt akar alkalmazni; nagyon szép tőle, hogy elismeri elégtelenségét; más kifejezést nem akarok ezuttal használni; hanem igénytelen véleményem szerint az az ügyvezetői eszme nem sokkal ér többet a semminél; nem egyéb az, mint experimentum, már pedig lehetett alkalmunk tapasztalni, mire mennek az experimentálásokkal ott, a hol az alap hibás; gyökeres reformok, rendszerváltoztatás az, mi ilyen dult, felforgatott viszonyok közt mulhatlanul szükséges; az igazgatóságnak kell változnia, különben az ügyvezető, vagy intendans pusztá czim, felelősség nélküli minister egy abszolút kormányban; mit nyer ezáltal a színház, mit a hazai színügy, ha az igazgatóság, a legfelsőbb hatalom e téren, továbbra is megmarad! Azt mondják tán, hogy az ügyvezetőnek meglesz a maga hatásköre! Igenis meglesz talán — papíron. Mit mindent nem irtak már papírra, a mit a gyakor-

latban szépen, azaz rutul kijátszottak! A míg az ügyvezető a jelen igazgatóságtól marad függőben, addig semmi üdvöst nem várhatni! Mit tehet a legjobb szándéku ügyvezető egy olyan igazgatósággal szemben, mely például hat-hét hónapig nem enged szinre hozni egy biztos jövedelmet ígérő darabot, csupán csak azért, mert a kiállítás 300 ftba kerül, és mely még egy uj lábszönyeget sem enged megszerezni a dráma számára!

Áttérve az előadásokra, általában csak dicséretet írhatunk; láttuk „Bánk bán“-t olyan kitünően, hogy önkénytelen a nemzeti színház virágzású korszakára gondoltunk vissza, olyan nemes vetélkedés volt színészeink között és olyan művészi az előadás; Jókainé, Felekiné, Egressy, Tóth, Lendvai egytől egyig kitünően játsztak; a derék művészek lelkesedésökkel adóztak a szerencsétlen károsultaknak. És a közönség lelke elragadtatva csüngött minden jeleneten, minden mozzanaton; és az igazgatóság meggyőződhetett, hogy van nekünk drámai közönségünk, csak arra való igazgatóság legyen.

A két ujdonságról csak másodszori adatás után fogunk tüzetesen szólni; most csak annyit, hogy a „kis árva“ eleven kis darabka, sok humorral van írva, de magasabb szempont nélkül; egy kiváló tehetségnek első kísérlete; a „Nincs mamá“-ról pedig csak annyit mondhatunk, hogy — semmit sem szólnunk; a fiatalságnak megvan az a kiváltsága, hogy elnézzük gyöngéit.

Felekinéről azonban különös cikket kellene írnom, mire, fájdalom, nincsen hely, ha mind elő akarnám sorolni azt a sok szépet, melyet tőle e héten „Bánk bán“, a „Czárnő“, és a „Czigány“ ban láttunk; de így csak röviden fejezhetem ki magamat; ő a szó legteljesebb értelmében színházunk egyik legfényesebb csillaga.

Az operettek és operák mentek, a hogy menni szoktak; Szerdahelyi ismét énekelt, Bignio és Ellinger pedig ismét kiabáltak, a mi mind igen komikusan hat a szemre és nem épen kellemesen a fülre; de annál kellemesebben hatott reá Voggenhuber szép éneke a „Troubadour“-ban.

Mindenféle k.

† Egy tetszhalott fölédredése. Nantes franciaországi városban épen a requiemet tartották egy a temlomban jelenvolt halott felett, midőn ez 60 órai tetszhalál után fölédredve, oly hatalmasan kezdé döngetni a koporsó oldalát, hogy a mellette álló gyertyák is leestek a ravatalról. A jelenlevők gyorsan feltörték a koporsót s azt, kinek a temetésére jöttek, szép csendesen kocsiba tették s hazavitték.

† Sajtóper. A bécsi „Zeitgeist“ ellen egy kép miatt sajtópert indítottak, mely e napokban foly le. A törvényszék Reymondot, a kérdéses kép rajzolóját s Böringert, a kiadót 3, Zanetti főmunkatárst pedig 4 heti fogságra ítélte.

† Gyilkos csendőrök. Franciaországban a st.-germaini erdő szélén egy leányka két csendőrrel találkozott, s kérte őket, hogy kísérnék az erdőn át, mert 4000 frank van nála, s az erdő tulsó szélén vőlegényével kell találkoznia. A csendőrök teljesíték a leányka kérelmét, de a mint az erdő közepéig értek, meggyilkolták s a pénzt magukhoz vették. Tovább menve egy fiatal emberrel találkoztak, a leányka vőlegényével. Ezt azon ürügy alatt, hogy az erdőben meggyilkolt nőt találtak, s minthogy erre nem járt kivüle senki, tehát valószínűleg ő a gyilkos, — elfogták. Az erdőből kiérve, egy tilosban vadászó egyénre akadtak, ki megfutott; de csakhamar utolérván, szintén bekisérték. Ez a törvényszék előtt kivallá, hogy látta, midőn a csendőrök a lánykát meggyilkolták; s

minthogy a pénzt csakugyan náluk találták, az iszonyu büntény rájuk bizonyodott. — A francia lapoknak meg van tiltva, e tényről szólani.

† A bécsi Reichsrath három ruthen tagja költségkimelésből egy közös szobát bérelt föl lakásul, s közelebb, hogy éjen át ki ne hüljön, elzárták a közzénnel fűtött kályhát. Reggeli 5 óra tájban egyikök kábultan kitántorog, lármát üt, mire a házínő berohan s látja, hogy a két ruthen lovag eszmélet nélkül fekszik. Csak nagy nehezen sikerült a már-már megfuladtakat életre hozni.

† A bécsi papnővelében veszélyes járvány ütött ki, úgy hogy közelebb egy nap alatt huszonhat papnővendék betegedett meg. Nehogy a veszélyes járvány a többiekre is elragadjon, az egészségeseket három heti szabadságra hazaküldték. A növendékek száma 74.

† Mekkát, a mohamedánok szent városát is elborította az árvíz. Mult évi decz. 16-án oly iszonyu felhőszakadás volt, hogy néhány percz alatt az egész város viz alá került, s 300 ház összedőlt. Többen a próféta templomába menekültek, de az ár oda is betódult, s 18 tudós a vízbe fuladt. A szent könyvtár egy része is megsemmisült s a vizár sok értékes holmit magával ragadott. A kárt 2 millió piaszterre teszik. (Egy piaszter 9 ujkrajczár). A 18 tudóson felül még több emberélet is esett áldozatul.

† Egy fejedelmi számla. A walesi herceg közelebb két napot töltött Bécsben, lakása 20 szobából állott a „Károly főhg“ szállodában. A számla e 2 napra 2000 frtot tön, a mi oly csekélynek tetszett, hogy az utazásra felügyelő marschal egyenesen a vendéglő tulajdonosához ment s kérdé: valjon nincs-e tévedés a dologban, s nem irtak-e sterlingfontok helyett forintokat? A vendéglős mosolyogva felelt, hogy nem tévedt. Ily eset természetesen csak egy angol trónörökösrel történhetik.

† A bécsi banknyomdában közelebb egy munkás 16,000 frt értékű bankjegyeket zsebre rakott. A bünös elfogatott s a törvényszéknek átadatván, bünét már be is vallotta.

† A prágai, bibornok érseket Schwarzenberg hget a csehországi helytartó megkereste a febr. 26-iki ünnepély ügyében; azonban a tábornok e megkeresést válaszra sem méltatta, s a prágai székesegyházat nem engedte át az ünnepélyes isteniszolgálat megtartására.

Divattudósítás.

Minő különös a nő hatásköre! Kötelességei arra utalják, hogy erejét megfeszítve, a jelent karolja át egész gondolkodó lelkével, míg álmái, ábrándjai a multba ragadják vissza és működése czélja mégis mindig csak a — jövő felé van irányozva. Nézzük csak házi foglalkozásait. Van-e évszak, melyben a jövőt nem kell szemé előtt tartani? Télen már a tavasz és nyár felé irányozza figyelmét; olyan munkát végez, melyet akkor nem lehet megtenni. Hát még nyári és őszi foglalkozásai! Menynyi mindenféle teendője van ilyenkor a vidéki gazdasszonyoknak! És tán a városi lakosnak kevesebb gondja van akkor? Oh nem, csak az egyes munkakörökben van különbség, de azért a munka és gond nem kevésbé nagy, és reá nézve is szól azon kötelesség, hogy a jó gazdasszony szemé — előre lát.

A miben azonban vidéki testvéreinkkel mi városiak is közösen osztozkodnunk, ez az öltözékek fontos gondja. Téli időben élünk például még most is, de már az első vidámabb napsugárral a jövőbe pillantunk, és egy vizsgáló tekintetet vetve a multba — azaz a ruhaszekrénybe, szemle alá vesszük

a magunk és szeretteink régi tavaszi öltőnyeit, szigorú ítéletet tartván a télen át bebörtönzöttek felett, ha jók-e és használhatók-e még ez évben?

Es ha csak lehet, bizonyára újra szolgálatunkba fogadjuk; ha látszik is imitt-amott egy kis fogyatkozás, az nem tesz semmit; az ügyes kéz könnyen segít rajta, csak tiszta, épszerű legyen, elviselhetjük még néhány hónapig. A régi szép ruhának pedig még egy megbecsülhetlen nagy előnye van az új felett, az, hogy a takarékoságról tesz tanúbizonyságot, ez pedig mai nap sokkal ajánlandóbb egy tulajdon a — fényezésnél.

Sokszor azonban mégis mulhatlan szükség egy-egy új öltőnnyel gazdagítani tavaszi ruhatárunkat; hiába, a tavaszi öltöny „lengeteg portéka” azért engedjék meg t. olvasónőim, hogy már jó korán az újonnan érkezett tavaszi szövetekre figyelmeztessem, melyeket a József téren Böhm és Kanya uraknál igen szívesen mutatnak meg kegyeteknek, és mi nálunk is megrendelhetők.

A még mindig divatos és igen kedves gyapotgrains-eken, lustre-eken, cashemir-okon kívül egy kedves új szövetet láttunk: a sima grenadint, mely egyike a legszebb szöveteknek, s bizonyára rövid idő alatt közkedvességre emelkedik. E szövet minden színben kapható, igen szép a lilaszínű, kivált az, a melyben itt-ott keskeny fehér szálak világlanak ki, vagy a zöld, fekete szálakkal, vagy a hamuszínűek, melyeket legtöbb változatban láttunk; a sűrű alapszín tavaszi ruhákra még mindig a legkedveltebb. A grenadin szélessége $\frac{3}{4}$ rőf s ára 50 és 60 kr. a finomabb.

Egy másik új szövet, melyet nem hagyhatok megemlítés nélkül, a szintén $\frac{3}{4}$ rőf szélességű chali; e szöveten az egy színű alapon 3—4 ujjnyi távolságban egymástól, színes vonalak futnak végig, kockákat alakítva. E szövetnek alapszíne is többnyire világos vagy sötétszürke, míg a vonalak rajta vörösek, lilaszínűek, világos kék, zöldek, sat. ára 42 kr; van e szövetből olyan is, melybe többszínű vonalak vannak szöve, például barna és fehér, fekete és vörös sat. e szövetek valamivel drágábbak, u. m. 48 kr. rőfe.

Csinossága által különösen feltűnt még egy szintén szürke alapszínű új szövet, mely még szebb az elébb említetté; ott a vonalak szélesebbek, míg ezen új szöveteken (melyet valami ábrándos gyárnok zephirnek keresztelt el) a vonalak egészen finomak, mint a czérnaszálak, s apró kockákat képeznek; feltűnően szép a szürke alapu zephir sötétbarna vonalokkal, vagy sötétzöld vagy kék csíkokkal; a mi pedig e szöveteket igen szépekké tette előttem, az feltűnő olcsósága: egy rőf ára 30 kr. levén; szélessége szinte $\frac{3}{4}$ rőf.

(Folytatjuk.)

A 4-dik számban közlött rejtvény értelme: Wesselényi Miklós. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Makk-Horty Anna, Hummel Emilia, Eisenstädter Malvina, Heldt Gizella, Pálffy Stelczer Erzsébet, Teller Emma, Novák Julia, A gyöngyösi Népkör, Nagy Emilia, egy névtelen, Tóth Nábráczky Ida, Szánthó Eszter, Sárosy Laura, Békefy Neymon Irma, özv. gr. Tholdi Lőrinczné, Miskey Vilma, Krisztinkovich Ignáczné, Matkovich Lidia, Dessewffy Zer-

dahelyi Izabella, Gyurtsik Mária, Majomi Józsefné, Pongrácz Karolina, Egerváry Tuboly Emilia, Feymann Julia, Deáky Amália, Viertl Aloysia, Oláh Ilon, Gulyás Amália, Suján Berta, Szelényi Károlyné, Boronkay-Csicseri Lila, Balogh Adél, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Turesányi Emma, Fogler Jánosné sz. Madarász Róza, Kondics Mária, Vöröss Emilia és Sarolta, Mócsi Nagy Teréz, Kondi Julia, Kenesei Kenessy Emma, Dániel Regina, Melczer Armina, b. Szabó Jolán, Hájék Lina, Gaál Ilona, Sas-Kis Etelka, Nagy Irma, Vágner Luiza, Szakál Amália, Némethy Giczey Teréz, Hodászi Jozéfa, Baranyai Károlyné szül. Nagy Rebeka, Pap Nina, Lévay Berényi Julia, Concha Károlyné, Dalmady Eleonora, Ferenczy Lenke, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Gyurkovics Boda Mária, Poninger Laura, Kutasi Ferenczné, Kreskay Pálné, Olsay Ferenczné, Osváth Ida, Pongrácz Julia, Lukrits Mütter Ottilia, Dubravitzky Antónia, Farkas Panka, Nuricsányi Kristofnő, Balogh Karolina, özv. gróf Zsigray Lázárnó, Hentaller Batta Szilárda, Varga Etelka, Laszkary Dacsó Amália, Omaszta Tóbiné, Mendelényi Emma, Berzsenyi Cornélia, Csáky Mária, Vécsey Pálné, Gózon Ida, Teszáry Ida, Pete Angela, Hinner Emma, ifj. Platty Józsefné szül. Hodossy Klára, Hrabovszky Kornis Julia, Csanády Kálmánné, Gaál Vilma, Palkovics Somogyi Mária, Csutor Jozéfa, Grumann König Mária, König Linka, Incze Barlanghy Jozéfa, Kalocsai Róza, Trstyánszky Paula, Lósy Eugenia, Csabai Amália, Jaross-Lipovniczky Mukiné, Szappanyos Izekuts Mari, Stachelhauser Gizella, Fogarasi Zsuzsa, Tichy Róbertné, Boros Tinka, Takó Ilka, Eggenberger Kijatz Luiza, Márkus Izabella, László-Dósa Anna, Jeney Albertné szül. Bartha Róza, Kubinyi Kornélia, Járdánházné, Detrich-Platty Zsófia, Scherer Elek, Zachariás Alajosné, Beóthy Ilona és Etelka, Dindár Izabella, Jámborszky Ilka, Vertán Lukács Nina, Pick Zsófia.

Talány.

Szabó Ilontól.

Ha kis szer, lyukat üt,
Ha nagy, dul mindenütt,
Még értéke is van.
Tétézve, nyit vagy rejt,
Izéve, foglyul ejt,
Jegezve, nyugtalan.
De ha végez, megáll,
Söt hős Komáromnál,
Lakik is, vagy hegyen.
Kast tevén fejére,
Ártalmas, — pihegve
Kettejével megyen.
Meleg van, ha nyávog,
Hives van, ha sápor,
Czammogva, fő orosz.
P. Idám, fejtse meg ezt:
Ily mindenféle neszt
Két három ficzkó hoz.

Megfejtési határidő aprilis 1-éje.

TARTALOM.

Két növény Szelényi Károlytól. Uri fogat, Pájer Antaltól. A nagy fa, Abonyi Lajostól. Az én szerelmem, Rizától. Mikép lettem én agglégény, Bernát Gáspártól. Történelmi jellemrajzok, Kis Elektől. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Székely Bertalan festvénye. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai mellékletünk: dolmány szabás mintája.

9-dik szám.

VASÁRNAP, MARTIUS 2. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|-------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | „ | „ |
| Egész évre „ | 12 | „ | „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.



Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|----------------------|------------------|---------------------|-------|--------|------|----------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | ó. | p. ó. | p. | |
| 2 | Vasárnap | E Farsangvas. | E Libuska | 18 Quinquag. | | 6 41 | 5 44 | 30 R. Chod. |
| 3 | Hétfő | Kamilla. Gunda | Kamilla | 19 Nagy bojt | | 6 39 | 5 46 | 1 Wadar |
| 4 | Kedd | Hushagyó kedd | Mirra | 20 Leo C. | | 6 37 | 5 47 | 2 |
| 5 | Szerda. | Hamvazó szerd. † | Jenő | 21 Timotheus | | 6 35 | 5 49 | 3 |
| 6 | Csót. | Frigyes. Fridol. | Frigyes | 22 Eugenia | | 6 33 | 5 51 | 4 |
| 7 | Péntek | Aquin Tamás | Bódogka | 23 Polyk. | | 6 31 | 5 52 | 5 |
| 8 | Szombat | Istenes János | Zoltán | 24 Philemon | | 6 29 | 5 53 | 6 27. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Ungvár, febr. 14. (Eredeti levél.) Kedves Emiliám! Becses lapod borítékán rég mitsem olvastunk városunkról, de jelenleg érdekes események nem is fordulnak elő. — Még a farsang is a nélkül vesz bucsut tőlünk, hogy csak egy nyilvános táncvigalom is lett volna. Azonban nem panaszkodnak még a leányok sem, azon reményben, hogy a jövőben kárpótolva lesznek. Adott ugyan alkalmat az összefüvetelre e vidéken egy pár kedélyesen töltött névnap, a hol meglehetősen számú közönség volt együtt, s hogy el ne feledjék a tánczot, eljárták biz ott kivilágos kiviradtig a lassu magyart.

A nagyböjti napok alatt, ugy halljuk, hogy Hidossi szingazgató készül városunkba jőni, a mi ugyan kellemes is lenne, kivált ha jól szervezett társulattal jő, mert különben pártolásra nem számíthat. Továbbá nem hagyhatom említés nélkül, a mivel talán kezdeni kellett volna levelemet, hogy Ungvárott még mostanáig sincs rendezett nőegylet, pedig a szomszéd zemplén-megyeyi nők igen szép példával mentek elől. Miért ne jöhetne itt is létre kicsiben egy hasonló alapon, jótékony czélokkal s irodalom-pártolással egybekötve alakított nőegylet? Ahoz pedig csak egynéhány tehetős nő szilárd akarata és fáradsága kell, kik bejárnák a várost és minden falut, a hol csak remélhető, hogy a jó ügy aláírókra találand. Én tökéletesen hiszem, hogy kivihető lesz, mert az ungmegyeyi nők igen lelkesülten karolnak fel minden nemes ügyet és a hol kell, áldozni is mindig készek. A következő zöld farsangon pedig lehetne bálozni, hangversenyt a talán műkedvelői- szini-előadásokat is rendezni az árvák pénztára gyarapítására.

Adja Isten, hogy mielőbb létre jöjjen; de ne feledkezzünk el, mielőbb az irói segélyalap javára is valamit rendezni. Ugy hiszem, egy megye sem fog elmaradni ezen szent cél gyarapításában.

A viszonttalálkozásig.

Cs. L.

Temesvár, febr. 17. (Eredeti levél.) Igen tisztelt szerkesztőnő! Akár merre fordulunk, mindenütt csak mindennapias egyhangúság, semmit sem mondó közöny ötlük szemeinkbe, önkénytelenül is eszünkbe jut, hogy „forgó viszontagságok járma alatt nyögünk.“ Ekkor azután mit tehetünk mást, mint hogy meghúzzuk magukat szépen a szobában, s megfordul elménkben az a gyönyörűséges gondolat, hogy milyen jó itt Magyarországon élni — békességesen! De hová is menjünk? Talán a székesegyház terén felállított panorámába? Oda is legfőlebb csak egyszer mehet az ember, mert mindig ugyanazon képek vannak kiállítva. A szegény panorámásnak irgalmatlan rosszul megy az ő dolga, miután vendégeit könnyen megszámlálhatja a tiz ujján.

Nem mondhatnám épen, hogy városunk a farsangi idény alatt örömtengerben úszkál, s hogy ugyancsak két kézzel nyul a mámorpohár után. Koránsem! Mi is érezzük azt, mit a ha-

za szive Budapest dobog; mi is érezzük a sajjó sebek kinos fájdalmát. Temesvár semmikép sem akarja a többi városok e részbeli felsőbbségét elismerni, azért is — mélyen hallgat. A farsangnak ugyancsak nincs nagy behatása reánk. A mulatságok iránti nagy közönnyel morzsolgatjuk a napokat. Volt ugyan folyó hó 8-án egy bálunk a József-külvárosi sörcsarnok fényesen kidiszított táncztermében, de valjon lendít-e ez sokat a dolgon? Ugyanott egy álarczos bált is akarnak adni; hogy lesz-e belőle dudu, azt nem tudjuk.

Legközelebb azt hívők, hogy ebben a nagy hidegben — megfürdünk. Legalább Néga folyónk nagyon biztatott vele. A nem oly magasan fekvő helyeket már részben el is önté, részben pedig az átszivárgás által tette vizenyősökké. Dejszen köszönjük az ilyen mulatságot! Eleget úsztunk már a — szárazon.

Dobrov.

Zarándvidéki szemle. 1. szám. (Ered. lev.) Vidékünknek ez idő szerint legnagyobb eseménye: a brádi műkedvelő-társulat szini előadásai, melyek most mindenkit foglalkoztatnak, uton-utfélen erről diskurál mindenki; jámbor ember elkezd, apró-cseprő beleszól, kávénénikék nem végzik be, — hanem folytatják végtelen végig.

Ezen szini előadások története, mely egyhangu megyénkben epochát képez, nem oly semmilyen hatásu, mint a milyennek sokan gondolnák, — oh nem! Tudom nagyon jól, mert benne vagyok.

Brádi Lipót ur indítványára a vidék értelmesbjei felkarolván az ügyet, indítványba hozott egy szinpad állítása; körösbányai és brádi egyének kötelezték magukat mult év novemberétől folyó év május haváig játszani, igazgatókul választván Ribitzey Ferencz, Kirinyi Lajos és Brádi L. urakat.

Novemberben megkezdődtek az előadások, s ezeknek eleje a „Pártütők“ vala. Két héti időközben jöttek azután: „Csálódások“, „Szeget szeggel“ és „Kérek 2 pengőt kölcsön“, „Hódítás falun“, „Vén bakancsos“, „Egyik a kettő közül“ és „A fősvény“, „Országgyűlési szállás“, — a melegen pártoló közönség örömeire és meglegedésére.

A játszó tagok, bár csak némileg gyakorlottak, tultesznek a Posityi és Bács-féle társulatok személyein. Tagjai közt sok tehetséges van. A nők közül kiemelendők: Bálint Ágnes és Farkas Róza kisasszonyok. A férfiak közül: Brádi, Csizsár Károly, Nemes, Ribitzey, Szakáts. A többi is igyekezetet tanusit.

A hirlapok egymásután tudósítanak a tánczvigalmi pangásról, mely mindenütt uralkodik; a mi megyénk ebben is kivétel. Ugyanis a szini előadásokkal egyszerre alakult brádi casino helyiségében leendő 4 bálról tettek hirtetést a rendezők. Az elsőben kevesen voltak, a második pedig dicsőségesen — megbukott.

A „M. O.“ itteni levelezője szerint, — a miről azonban én

semmit sem tudok, mert a nyomtalanul elhangzó szavak még nem tények, — a román intelligencia is példaadásunk után román nyelven színi előadásokat akar rendezni, jótékony célra. Ezt én igen bajosan hiszem.

Hanem maradjon valami máskorra is.

Vigari Kálmán.*)

Torda, febr. 21. (Eredeti levél.) Minthogy e lapok hátsó oldalán ritkán találkozhatni tordai hírekkel, elhatározám, hogy a tisztelt szerkesztőnő engedelmével ezentúl gyakrabban közzéteszem ajtáján közléseimmel, megismertetendő e lapok t. olvasóit városunk újabb társadalmi mozgalmával.**)

Közléseimet legelőször is a városunkban közelebb alakult műkedvelő-társulat előadásain kezdem, melyek jövedelme az írói segélyalap gyarapítására, a helybeli ref. leánynövelde segélyezésére s más üdvös célokra fog fordítottatni. Az első előadás f. hó 15-én volt, a „Cigány“ hozatván színre, az írói segélyalap javára. A szereplők, mondhatom, föllámulták váromlásunkat lelkes és egybevágó játékkal. Ez est sokáig fejlethetetlen lesz előttünk. Különösen kiemelendők a szereplők közül: Miklós Ida k. a. ki „Rózsit“, és Horodi Gábor, ki a ezimszerepet helyes felfogással, meglepő szépen adta. Szabó Ferencz mint „Gyuri“ igen jól énekelt, de kissé hideg szerelmes volt, ez azonban neki, mint nős férfinak könnyen megbocsátható.

Nőegyletünk a múlt hó végén tartotta évi közgyűlését, a köztisztelőben álló Paul Ignácznő elnöklete alatt. Az előterjesztett számadásokról kitűnt, hogy az egylet négy év alatt, mióta az említett lelkes elnöknő vezet, annyira haladt, hogy bátran kiállja a versenyt bármely erdélyi nőegylettel. Több tornai férfi nőnevet vett föl, csak hogy az egyletnek tagjai lehessenek. Adjon Isten minden nőegyletnek oly buzgó elnöknőt, mint a minő a mi egyletünké!

Ibolyka.

Török-Szent-Miklós, febr. 21. (Eredeti levél.) Tisztelt Nagysád! A kisdud városunkban régebben alakult műkedvelő-társulat is megemlékezett a szerencsétlen vizkárosult honpolgárokról s inségök enyhítésére elhatározta előadást tartani. Vajha hazánk minden városában, hol is ily társulatok fennállnak, rendeznének e nemes, emberbaráti célra előadásokat. A mi műkedvelőink jól viselik magukat, több ízben rendeztek már előadást majd egy, majd más jótékony célra. Városunk szellemi életéből még csak azt említem meg, hogy olvasó-teremünk, hol egykor annyi lelki táplálékot nyerünk, jelenleg mint csendőri laktanya használtatik...

Toborzy.

Kolozsvárt több főrangú hölgy és ifjú műkedvelői előadásra készül, melynek jövedelme valamely jótékony célra fog fordítottatni.

Tordán műkedvelő-társulat alakult s közelebb az írói segélyegylet javára színi előadást rendezett.

Léván az ottani kaszinó múlt csütörtökön, szintén az írói segélyegylet javára, művészeti, szavalati és színi estélyt rendezett. Közreműködtek: Leporisz Lajosné assz., Meixner Fanny és Bakó Paulin kisasszonyok, s Konkoly Thege Miklós, Pólya József, Katona Gyula, Farkas Lajos, Halászi Ferencz, Molnár Ádám és Rudnyánszky Titus urak.

*) A három vitéz viselt dolgait akkorára tettük el, mikor majd nagyobb nevetni való kedve lesz a közönségnek.

Szerk.

**) Köszönettel fogadjuk.

Szerk.

Husztról Földessy József telekkönyvi biztos febr. 13-án a királyi biztos parancsára csendőrök által Kassára kísértetett. Az ok még nincs tudva.

Nagy-Károlyban Rába Istvánó elnöklete alatt jótékony célú nőegylet alakult.

Brassóból írják, hogy azon a vidéken közelebb oly nagy hófúvások voltak, hogy több uton levő terhes kocsit a szó teljes értelmében elborítottak. A postakocsi, mely rendes időben 23—24 óra alatt szokott megérkezni, hat napig volt uton, míg rendeltetése helyére juthatott.

Keszthely közelében febr. 18-án két szemközt robogó tehervonat összeütközött; a két mozdony s 9 teherkocsit összezuzott. A gépvezető személyzet csak gyors leugrálás által menekülhetett, de néhányan könnyű sebeket kaptak.

Marmarosban közelebb oly hideg napok jártak, hogy sokan megfagytak.

Pozsonyban egy örült ember sorra járta a legszebb házakat, megvette őket jó áron s foglalt is adott. Minden házban megnézett minden apró lakást, egyet kiválasztott magának s az illető lakónak felmondott. Így folyt ez jó ideig, míg végre kisült, hogy örült. Természetesen örizet alá tették.

Megbizások tára.

Kaszra B. B. R. urhölgynek: Igen, igen szívesen végeztük el, s örömmel várjuk a folytatást.

Esztergomba G. A. urhölgynek: Elkészülvén, rögtön elküldtem, s várom a másik megrendelést.

Hanvára H. S. B. urnőnek: Magán levélben válaszoltunk kérdéseire.

Dánosra K. P. Végre valahára elküldhettük, szíves feleletet várjuk.

Rozsnyóra: F. M. J. urhölgynek: Szíves köszönet a kedves sorokért.

Sopronba P. St. E. urhölgynek: Vettük a kedves küldeményt, a többi reánk bizottat pedig mind elvégeztük.

R. Kereszturra M. A. urhölgynek. El van küldve.

Győrbe N. E. urhölgynek: Megjött-e küldeményünk?

Kálózra L. A. urhölgynek: Fogadja legszívesebb kívánatunkat. Tudtam, hogy nem sokára viszontlátjuk egymást. Többen próbálták már ezt, de kis idő múlva mind úgy tettek, mint kegyed, én pedig oh, mi nagyon örülök e megtiszteltetésnek!

Deméndre B. A. urhölgynek: A második küldemény is elindult már.

Benczenczre gr. L. K. ő méltóságának: Elkészült, elküldtük, azon édes reményben, hogy megfelelt izlésének.

Ungvárra B. Cs. L. kedves barátnőmnek: Már utazik a kis csomag.

Enyingre T. P. urhölgynek: A mint elkészül, rögtön elküldjük; míg e sorok napvilágot látnak, bizonyára kezei között lesz.

Szerkesztői nyit levelek.

Rámosztai Rezsőnek. Köszönet.

A többi kéziratról csak a jövő héten fogunk szólni.

PÁLFFY-JEGYEK. huzása mart. 15-én főnyer. 52,500 ft.

Hogy ezen jegyek birtokába bárki is juthasson annélkül, hogy az egész összeget egyszerre lefizesse, úgy intézkedtem, hogy ezen jegyeket 10 havi részletfizetés mellett lehessen megszerezni. — A lefizetés akként történik, hogy minden 4 hét alatt 1 részlet fizetendő úgy, hogy az első betétellel együtt 10 részlet fizetendő, annakutána pedig az eredeti sorsjegy kiszolgáltatik.

Első részlet 4 ft.

Eféle eredeti jegyeket jutányosan bocsátok áruba. Előlegezés 3 ft.

Sorsolási papírok legkönnyebb megszerzése.

Következő összeállításokat eladok havonkinti csekély részletfizetés mellett olyformán, hogy lehetséges csak néhány forinttal 4 sorsjegy birtokába juthatni.

A fizetések mind a négy sorsjegyéért következők :

| havonkint 7 ft. | havonkint 12 ft. | havonkint 10 ft. |
|----------------------|----------------------|-----------------------|
| 1 Pálffy-jegyéért | 1 Clary-jegyéért, | 1 Hitel-jegyéért, |
| 1 Budai- „ | 1 Hitel- „ | 1 Svéd „ |
| 1 Svéd- „ | 1 Budai- „ | 1 Waldstein-jegyéért. |
| 1 Keglevich-jegyéért | 1 Keglevich-jegyéért | 1 Keglevich „ |

Az első részlet lefizetése biztosít nemcsak a jegyekre esendő nyerevényeket, hanem a jegy birtokosságát is

HERZBERG ANTAL.

váltó-iroda Pesten, a nagyhíd és bécsi-utca sarkon.

Kivüli megrendelések pontosan eszközöltetnek. A részletek mindig a postán beküldhetők. Egyes ugymint nagyobb számú jegyekre előlegezések adatnak, melyeknek visszafizetése természetesen szerint bármikor történhetik. Egy 24 oldal nagyságú sorsolási naptár kívánatra ingyen küldetik szét.

Haszonbérlet.

A Sopronba vezető országút közelében Soprontól vagy Szombathelytől 2 1/2 óra távolságra Sopron megyében fekvő Iklán-Berényi helységben egy 193 hold oltályozott, és legkitünőbb buföldből álló, a szükséges lakó gazdasági épületekkel jól ellátott nemesi birtok hat, a körülményekhez képest több évekre 1862-ik évi szent Mihály-naptárig kedvező feltételek alatt haszonbérbe adatik. — A haszonbérleti feltételek iránt személyesen vagy levél által értekezhetni tulajdonos Stettner Ignác úr Szombathelyen, Vas megyében, lakása Kámon-utca 260. sz. 1. emelet. 20. 1-1.

Ajánlkozás.

Gazdászati vagy irodai hivatás elnyerésére ajánlkozik egy a legjobb bizonyítványokkal ellátott egyén. — Beszél és fogalmaz magyarul, németül, deakut és több nyelven. Kívánatra kész 3000 frtot a kértékben biztosítékképp letenni.

Tudakozhatni felőle a Sürögő kiadó hivatalában.

11.

1-3

Vetőmagvak.

H O F F M A N N J. PESTEN,

a dunasoron, kis hid-utca szögletén az „angol királynő“ című szállodában a „VETŐHEZ“

ajánlja nagy raktárát mindennemű gazdasági magvakból, ugymint, lóhere és takarmányfű-magvakat stb. valódi hollandi és francia, konyha-, kerti és főzelék-magvakat; fajúhar-, eger-, nyír-, veresfenyő-, lúczfenyő-, erdeifenyő-, akác- és eperfa-magvakat stb. több száz fajú legszebb virág-magvakat, ezek közt a valódi kitünő erfurti ibolyákat, őszi rózsákat stb. valódi haarlemi virághagymákat, legszebb györgyikéket. Ezeket kívül folyóvást kaphatók növény-földek, cuba-hárshéjak és francia folyékony mézgák (faviasz) jutányos áron.

Árjegyzék ingyen szolgáltatik.

Szintügy 100 lat selyembogár-tojás is kapható; latonkint 5 forint 10 osztr. értékben. 1-3

Régi pénzeket, mindennemű régiségeket.

drágakövet, gyöngyöt, színes követ, arany, ezüstöt vesz és cserél legmagasb áron

Egger S. Dorottya-utca 11. sz.

a Lloydnak átellenében, hol egy nagy választékú raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, övek és mentekötőkből urak és hölgyek számára a legolcsóbb áron, ugyszinte egy nagy raktár ásványok, lepkek, bogarak, madárbőrök, tojások, üvegszemek is található. 9 1-6

Bajusz József,

férfiszabó Pesten,

ajánlja gazdagon ellátott kész férfiöltöny-raktárát, megrendeléseket is pontosan teljesít. — Boltja hatvani-utca, barátok 3 épületében a postával szemben. 1-3

Epen most jelent meg

Emich Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten

(Barátok tere, 7. sz.1-ső em.) s általa minden hiteles könyvárusnál kapható

A GYORSIRÁS (Stenographia)

rövid és magyar nyelvre alkalmazott tana, írta GÁSZNER LAJÓ

MÁSODIK BŐVITETT KIADÁS.

Nagy 8-ad rétt, 4 könyomatú s három lithographirozott ív

14 vagyis összesen 112 lap, ára csak 80 kr. 1-

Fris vetőmagvak

ugymint: valódi francia és magyar lóhere, inczerna, stájer vörös.

Réfhire, fehérr hollandi.

Vadóc, (Rágras) angol, francia, olasz, belgái.

Baltaczin, (Esparret).

Czukur- és takarmány-czéklarépa.

Tarlórépa.

Bükköny, mohar, nyári repce.

Angol patent-kocsi- és gépkenőcs.

Jó minőségben és jutányos áron kaphatók:

Beimel és Herz



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kárpát-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Márczius 9-ken. **10-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A művészet fölkezt hívei között tán egyik sem kívánhatja jobban, hogy arcvonásai az utókor tiszteletének átadassanak, mint a színészek és színésznők; mert egy művészet sem teremti annyira törékeny anyagból dicsőségét, és egyik sem áldoz érte annyit, mint azok.

A festő színekkel örökíti lángeszét, a szobrász márványban, a költők könyvekben adja át nevét az utó-



kornak, a zene és ének számára hangjegyek vannak, még a táncz lenge hajlongásait is rajzokban lehet némileg megóvni a mulandóságtól; csak az emberiség legdicsőbb tulajdona: a beszéd, azt nem lehet megtestesíteni; a szó elhangzik, és vele együtt azon nagyszerű alkotások, melyeket a hivatottak vele teremtettek. Sokszor egész életünkön át emléünkben él egy-egy ilyen alak, minden vo-

nása kitörülhetetlenül nyomódott be lelkünkbe, de az, a ki reánk ez édes, boldogító hatást tette, az elenyészett a földről, és vele együtt minden művészete, minden alkotása; rövidebb életű volt a hóalakoknál, pedig napsugarakból, a lángelme napsugaraiból volt képezve!

Ilyen háladatlan, boldogtalan a színész pályafutása; csak azért hoz óriásokat, angyalokat a világra, hogy születésük után azonnal eltemetve lássa.

Azért én igen megfoghatónak találom, hogy a színészek úgy áhítozzak a közönség tetszésnyilatkozatait; mikor csak is ez az egy pillanatnyi hatás az, mely igazán tanuskodik művészetökről; a szó elhangzott, a színész lelépett az ő deszkavilágáról: de lelkünk még mindig fogva van az ígézettől, képzeletünkben még mindig látjuk az általa teremtett remeket, halljuk szavait, látjuk mozdulatait; e pillanat az, a melyben igazán él az ő lelkének teremtménye, a következőben már halva lesz, a képzeletet más benyomások bilincselik le; oh, tapsoljunk, adjuk meg neki azon bizonyítványt, hogy igazán teremtett; me-

lyik anya nem ohajtja sovárologva, hogy kinnal szült édes magzatát szépnek találják! Adjuk meg neki a kinnal kiérdemelt tapsokat, mert ezeket megtagadva tőle, vérző sebet hagyunk hátra művészi szívében.

Kevésbbé megfogható, mikép nyujthat neki kárpótlást az a pár percnyi taps annyi fáradságért, annyi áldozatért, annyi viszontagságért, melyekkel a színművésznek küzdeni kell.

Nem az anyagi sanyaruságot értem e szó alatt: áldozat; hanem egészen mást; mert az közös osztályrésze minden magyar művésznek; arra el van szánva Magyarországon mindenki, a ki a szellem zászlaja alá esküdött; de a színész még különös áldozattal adózik lelke istenének: a művészetnek, olyannal, a miről másnak fogalma sem lehet, és a mire más ember képes sem volna. Testét, lelkét, egész egyéniségét áldozza föl a művészetért.

Van nekem egy kedves, jó barátom, egyike legtehetségesebb íróinknak, a kivel többször vitatkoztam e tárgy fölött; ő lealacsonyítónak tartja azt, hogy a színész

Fővárosi szellem.*)

ILONTÓL.

Szeretsz-e angyalom,
Mint én, oly végtelen,
S hivem maradsz-e, szólj,
E hosszú életen?!
Emeld fel ujjadat,
Oh szólj, esküdj nekem,
Altasd el tengerét
A kinnak lelkemen,
Mathild, Mathild!

Szeretlek kedvesem,
Fogadd im eskümet;
E szóban nyujtom át
Lelkimmel éltemet.
Hiven szeretlek én
S ez édes szenvedély
Őrök lánggal lobog
Éltemnek éjjelén:
Oh higgy nekem!

Sűrű setét az éj,
A lámpafény kihalt,
Egy élő lény nincsen
A borus ég alatt.
Tizenkettőt ütött —
S magam bolyongok itt
A bérczi fok között,
Csak a bagoly sivit:
Borzalmas éj!

Most egy ablak kinyíl
S im hágszó hull alá,
És rajt, miként a nyíl,
Kisértet száll alá —
Egy hang, mely lelket öl,
Lebben le ajkiról —
Még egy „Isten velünk“
A függönyök alól:
Ki ez, mi ez?!
Ki ez, mi ez?!
Ugy van, Mathild!

„Ki vagy!“ döng most egy hang
S a szellem térdre hull —
Elkapja a vihar
A fátylat arczirul —
Áttör a holdsugár
A felhők torlatán —
A bagoly ujra sí
A bérczi hegy fokán:
Nagy ég! Mathild!

Áttör a holdsugár
A felhők torlatán,
Egy bánat dulta hang
Száll át ez éjszakán;
Még egy örült kacszaj
Az ég és föld között
S a hullám összezsap
A vakmerő fölött:
El innen, el!

Ily mély volt hát a seb,
Mit hűtlenség ütött?
Kesergi a leány
A hullámsír fölött,
S arczán a veszteség
Fájdalma átvonul,
Szorongó keblire
A bánat gyöngye hull
A hű után! —

Rohanva zúg az ár,
Gyorsan szűkül a tér,
No még egy pillanat!
S az ifju — partot ér —
Ritkulni kezd az éj
S mire kisüt a nap —
Uj kedves karjain
Az ifju boldogabb!
Ugy van, Mathild!

*) Figyelmeztetjük olvasóinkat e költeményre, ne m azért, mert nő írta, hanem mert versköltőnőink diszes koszorujában valóban figyelemre méltó új virág. Sz.

kiáll a szinpadra és minden este más alakban mulattatja a közönséget; holott én abban a legnagyobb emelkedettséget látom; egy ember képes legyen egészen kivetközni saját egyéniségéből, leoldani magáról úgy szólván vele született testét, lelkét, és átalakítani önmagát más testté más jellemmé, sirni akkor, mikor még néhány perczel elébb boldog örömben ujjongott, és nevetni, mikor szívét tán a legmélyebb fájdalom dulja, és mindezt nem úgy, mint a hogy ő, hanem úgy, a mint az szokta. a kivé átváltozott, és ez alakot minden mozdulatban, a lelki és testi működés minden legkisebb mozzanatában, a szenvedély rohamaiban és az elmélkedés nyugodt elmélyedésében egyaránt valóhíven élénk állítani, ez a legnagyobb lelki erő mellett egyszersmind a legnagyobb áldozat, melyre ember csak képes, a szó valódi értelmében: önfeláldozás ez; és ezt az igazi szinművész nem egyszer, de minden este, egy életen keresztül folytatja, és teszi azt azért, hogy pár óra múlva csak emlékből éljen remek műve, és teszi azt egy pár tapsért! Ez az, a miért én a szinművészt olyan igen nagyra tudom becsülni; mert ilyen nagy áldozatra csak is azon ember képes, a kiből igazán él a művészet-szíkrajja, a ki egy magasabb eszménytől meg van ihletve.

De nem a taps az, a minek életét szenteli, hanem az eszmény, az erkölcsiség átalában, nálunk pedig különösen a nemzeti nyelv, a nemzeti szellem, a melynek ő az irodalom után leghatalmasabb fejlesztője, leghivatottabb terjesztője.

Azért valóban örömmel ragadom meg az alkalmat, midőn ujjolag tiszteletemet fejezhetem ki nemzeti színésztünk iránt és tudom, kedves olvasónőim ezuttal kétszeresen osztozkodnak e tiszteletérzetben, mert egyszersmind közkedvességű művésznőt mutatok be.

Megmondjam-e nevét? Ki ne ismerné Feleki-Munkácsy Flórákat két magyar hazában! Elmondjam-e, milyen kedves pajzánság és viszont milyen mély érzelem, és lelket megrendítő igaz bensőség teszük olyan élvezetessé művészi játékát? Minek az! Kolozsvár, Győr, Kassa, Fehérvár, Miskolcz, Eger, Pápa, Nagyvárad, Arad, Temesvár, Becskerek, Szabadka, Szeged, B. Füred látták őt és mindenütt babérokat, dicsőséget aratott, mindeműtt ünnepe volt az ő megjelenése.

Inkább egyéniségére vessünk tehát egy rövidke tekintetet; nem a bájos arcvonásokat értem, sem a finom, ruganyos termetet; azt majd férfúrók teszik helyettem; hanem a belső egyéniségre vessünk egy tekintetet.

Feleki-Munkácsy Flóra a szó teljes értelmében a nemzeti színészet gyermeke; atyja, anyja a vándorszínészetnek ették sajftalan kenyerét; szinpadon folytak le gyermekévei, a szinpad volt neki az atyai ház, az anyai fészek; innen az a hő szeretet, a nagy lelkesedés e művészet iránt; és a ki csak egyszer beszélt Munkácsy Flórával, lehetlen, hogy szintén lelkesedéssel ne teljék el e művészet iránt, olyan rajongva szól róla; és milyen szépen, milyen kedvesen tud beszélni!

Ámde azért, mert testestül, lelkestül a művészetnek

él, nem kevésbé kitűnő a többi fényes női tulajdonokra nézve! Mindig fáj nekem e balvélemény, hogy azon nők, a kik valamely művészi ággal foglalkoznak, szükségképen rossz gazdasszonyok; a „kék harisnyásokról“ nekem nem szabad szólni; annál örömebb teszem azt a színészet érdekében; és a sok közül hivatkozom Munkácsy Flórára, a ki mindamellet, hogy kitűnő művésznő, olyan derék, jó gazdasszony, olyan példásan hü nő és gyöngéd anya, hogy valódi áldása környezetének.

Egy másik tündöklő vonása lelkének a forró hazaszeretet; midőn a nemzeti színház igazgatóságához folyamodott, hogy szerződtesse — nyolcz éve annak — az igazgatóság elébb tudni sem akart róla; elment tehát Bécsbe; tán hogy ott föllépjen? oh nem; hanem hogy népszinműi énekesnőnek képezze magát; és míg a nemzeti színház igazgatósága tudni sem akart róla, azalatt egy bécsi színigazgató a legfényesebb föltételeket ajánlta neki; saját költségén képeztetni német színésznővé, és olyan évi díjat akart neki — már akkor! — egész életére biztosítani, a minőt Pesten még most sem huz; de Munkácsy Flóra tudni sem akart ez ajánlatról; ő hü, édes gyermeke a hazának és magyar színésznő akart lenni; inkább bajlódott az énektanulással, mire semmi kedve sem volt; és midőn egy év múlva visszatért a fővárosba, az igazgatóság — még akkor sem szerződtesse ugyan, hanem mert épen szükség volt egy népszinműi énekesnőre, hát — nyolcz forintnyi játék díj mellett! — megengedte, hogy felléphessen, és Munkácsy Flórának ez a nyolcz forint édesebb volt amaz ezreknél, melyekkel a német igazgató kecsegtette; mert a hazai szinpadon, a hazai művészet szolgálatában kereste.

De nem sokáig gyakorolhatta a vendégszeretetet a nemzeti színház igazgatósága; alig hogy egy párszor föllépett — osztatlan kedvenczévé lön a közönségnek; kevés színésznő hódította meg ilyen rövid idő alatt a közönséget, mint ő; pedig eleinte még sok akadályal kellett megküzdenie; nem igen engedték, hogy nagyobb szerepet játszszen; az irigység az ő pályáját is tövissel szórta be; de azért lelkesedése nem csökkent, míg végre mégis célhoz ért; első nagyobb szerepe volt Rózsi a „Czigány“-ban; és a mint föllépett, el volt homályosítva minden Rózsi, melyet eddig a nemzeti szinpadon láttak, és művészi neve meg lön alapítva.

Azóta több év folyt le, és Munkácsy Flóra művészeti dicsősége az országot tölté be; az országot igen, de nem az ő lelkét; mert még egyre tanul, egyre ég benne a nemes vágy, magasabbra, mindig magasabbra küzdeni föl magát a tökély pontjáig, és bizonyosan el is fog ő jutni oda; nem csak azért, mert ilyen fiatalon már olyan magas fokán áll a művészetnek, hanem azért, mert — akárhányszor tapasztalám — mikor a közönség a legnagyobb elragadtatással szól játékáról, ő soha sincsen egészen megelégedve magával; ez pedig legbiztosabb jele a nagyratörő lelkek igaz hivatottságának.

Még csak azt akarom megemlíteni, hogy Feleki-Munkácsi Flóra nem csak a művészi játék, de egyszersmind a művészi öltözködés tilkát is bírja; és ez is isteni

adomány egy színművésznőnél; finom izlés nélkül tökéletes művészet nem létezhetik.
Emilia.

Két növény.

Szelényi Károlytól.

(Folytatás.)

A hódító arabok magasabb észbeli művelődésükkel együtt a gyapotot is behozták és terjesztették. Ott, hol imaházaikat és iskoláikat felállították, ott a gyapotbokor is ültetett, és a midőn Abdallah Nagy Károlynak ajándékokat küld, Granadának és Valenciának finom gyapotszövevei sem hiányoztak. A kártonruhával a gyapotpapír is eljött a nyugati tartományokba, hol egész 1400-ig irlapokra használtatott. Nem kevésbé becsülték a gyapotot a világ feltalálói, Kolumbus és Korteiz; mert pénz, kitömött papagályok és krokodilok mellett, gyapotgöngyöleget és szövetet is küldtek diadalmi jelül: tulajdonkép zsákmányul, sőt Guanahani, Hispaniola, és Cuba lakosaira Kolumbus gyapotadót vetett ki.

Valamint a kelet annyi fontosat feltalált, anélkül, hogy találmányainak világtörténeti jelentőségeit felfogni képes lett volna; — valamint a chinai már évszázadok óta löport, papírt és írást ismert, de nem tudta azokat ama magas fontosságra emelni, melylyel a puska és könyvnyomda a nyugati Európában bír: — ép úgy nem emelkedett a keletinél a gyapottenyésztés azon világuralkodói jelentőségre, a melyet méltólag elfoglal. Gyapotba öltözködött ugyan a kelet és nyugat legnagyobb része, itt is nagy kereskedelmi cikké és roppant iparüzleti tárgygyá vált ugyan, de mégis csak Európa menté fel az embert a gyapotszövés szolgalmunkájától; — ő tudott csak világkereskedést és nagyszerű ipart alapítani rá. A hindu hónapokig ül türelmesen ugyan fáradalmas munkája szövőszéke mellett, hogy a gyapotot bámulatos, alig látható fonalakká szövhesse fel, és a tarkára festett fonalak egymásba szövése által gyönyörű alakokkal ékítse föl sháljait és mouselinjait, de az ilyen lassu munka mellett az emberiség nagyobb része meztelen maradt volna, ha a háziasszony nem ül a szövőszék mellé, és szükségleteit előteremteni nem segíti. A gyapotfeldolgozása házi dologgá lett ugyan, de még mindig csak kézi munka maradt, és azért a művelődésnek csak egy bizonyos fokára emelkedett, oda, a hová egyszerű mesterség útján csak eljutni képes.

Már a 14. században jöttek gyapot-kanócok Velenczéből Németalföldre és Angliába, és Keletindia feltalálása óta a gyapot déleuropai tengerészek által lett árucikké; de csak Európa akkori legkitünőbb iparüző népe, a németalföldi törzs éles tekintete látta be, mily világtörténelmi feladata van a gyapotnak. A henye és elavult kelet nem volt azon terület, melyen a gyapot megalapíthatna volna gondolatteremtő világhatalmát. Az új eszmék új világot igénylének, szabad térségre volt szükségük, hogy kifejlődjenek, olyan térre, melyet a keleti kényuralom mélyen megrögzött hagyományával és csökönys társas életével nem adhatott neki. Az angol elébb Carolinában 1680-ban ültette először a gyapotbokrot, 1727-ben Surinamban, és 1747 óta kiviteli kereskedelmi cikké lett és azon idő óta, hogy a kényuralmi francia király a szorgalmas református gyapottakácsokat országából kiűzte, a szabad Angolország és hajógazdag Németalföld végkép sajátukká tették ezen iparágat, ez üzlet pedig az ész és gondolatbeli szabadság egyik legnevezetesebb előmozdítója lön, minthogy annak feldolgozásán az em-

beri ész gyakorolta és fokozta tehetségeit, nem is sejtven, hogy az üzletbeli szabadság idővel a szabad állam eszméjének veti meg alapját. Igaz, hogy Franciaország, Német- és Oroszország is nagy figyelemmel voltak a gyapotszövés iránt, de nem bírtak versenyezni az angollal; mert az üzlet és ipari csak ott mozoghat szabadon és fejlődhetik nagyszerűvé, a hol az ész semmi korlát által nincsen megszorítva, mint Angolországban. — Mivé lett immár ez országban a gyapotszövés, és viszont mivé tette a gyapotszövés ez országot: Nera csak hogy naponként 14 millió orsó dolgozik a nagyszerű iparműhelyekben, mely meanyiség ellenében az összes többi világ csak 11 milliót mutathat fel, de Angolországban minden orsó mellett egyuttal egy gondolkozó ember áll, úgy hogy ott a főnállal együtt gondolatok, emberi jóllét, emberi jog és államboldogság gombolyíttatnak. De Angolország ágyukkal védi piaczat és gépeit, Angolország parlamentje pedig féltékeny arra, nehogy orsója is henyéljen, és egy új gondolat se maradjon használatlanul. — A szövőgép mellett dolgozik a sajtó és Angolország miniszterei leginkább csak gyapotjuk végett viselnek háborut. Angolország consulai a gyapot mellett fáradsanak, Angolország tőkéje a gyapotnak szolgál. — Oroszország 60 millió alattvalóival nem bír több orsóval, mint a mennyit a Schweiz két millió szabad polgáraival bír, és ámbár Franciaországnak 18-szor több lakosa van, mint Schweicznak, mégis csak hetszer annyi orsója van; Németország pedig, a 40 millió lakost számláló Németország csak két annyi orsóval bír, mint a millió lakossal bíró kis Belgaország.

Az angolok a gyapot által lettek nagyokká, mert ők azt nem úgy dolgozták fel, mint a keleti, ki magát a természet szolgájává lealacsonyítja, hanem mint szabad angelok, kik magukat a természet uraivá emelik föl, azt szolgálatukba vevék és emberi eszmék szerszámává tették. Épen abban rejlik Angolország viláгурalma, hogy az embert a természet rabszolgátságától felmenté, hogy a munkát nem szolgai robottá tevé, hanem az észbeli erő szaporítójává. Az angol a természeti erőket dolgoztatja, eszével uralja — szolgáivá teszi gondolatainak. Azért fürkészi a természetet, a világ minden zugát átkutatja, hogy a természet lelkét elleshesse. Miként a rómaiak a meghódított népek isteneit Rómába gyűjték, hogy a nemzeti eszmék feletti uralom által a nemzeteket tartsák függésben, miként utakat és erődítvényeket alkottak, országutakat nyitottak, és kellemes életszükségletek terjesztése által az idegen nemzetek kedélyeit a római művelt élethez szoktaták, — ép úgy meneszteti az angol messze világrészeinek hazájába terményeit, hogy hasznosabban feldolgozhassa, és ezen gyártmányaival szabad gondolatokat, erkölcsiséget, és nemes műveltséget viszen ki. Hol az angol gyártmányok behatolnak, ott megszűnt a rabszolgaság, hol az angol felüti áruboltját, ott az egyéni szabadság iránti védelem is üt tanyát, szabad községrendszer, szabad gondolat, szorgalom és vallásbeli türelmesség ott eltávolítja a kényuralmat, babonás hitet, önkényt és tudatlanságot. Boltjai mellett térítő szónok, gyapotkelméi mellett elterjeszti a szentírást, és kényszerít barbár királyokat felhagyni az erőszak és kegyetlenséggel. Ilyen szoroson van egybeszöve az ész és az anyag, műveltség és élvezet, szabadság és munkásság, testi jóllét és észbeli boldogság, kereskedés és kereszténység.

(Folyt. köv.)

A nagy fa.

Beszély.

Abonyi Lajostól.

(Folytatás)

IV.

Polin azon nők közé tartozik, — kezdé Gyuri beszédét, — kiknek mélyen érző szívek van, idegesek, érzékenyek, egy méla dallam több napi bus színezetet hagy hátra kedélyökben, ha egy szomorú végű regényt elolvastak, alig lehet szavukat venni, lelkük mint egy pehelykőnyű szellem, örökké az ábrándok, képzelgések ködében inog, s álmaik vannak alvásokban ébrenlétökben, melyek azután sokszor a lankadságig elcsigáz-, zák gyenge lényöket, ők azokat fájdalmas sohajokkal sejtelmeknek nevezik s babonás meggyőződéssel mint csálhatlan igazságot magokra erőtetik.

Mihelyt szívöknek van egy kincse, melyhez forrón ragaszkodnak, örökké ezen kincs megtartásával ábrándoznak és azon veszélyekről, a melyek tőlök ezen kincset elrabolhatnak s jaj annak a tárgyának, alaknak, mely babonás ábrándjaikban, mint sötét vész felhő jelenik meg! A mily forrón tudnak szeretni az ideges nők, ellenszenvök épen oly erős, épen oly kitartó s megátalkodottságuk ez oldalról oly konok, hogy nincsen a földön kézzelfogható igazság, mely e gyűlöletet megsemmisítse.

Mint a beteg vér, megsötétít, megkeményült az a szívben.

Polin furcsa kis teremtés.

Más nőktől egyetlen egy percze nem féltett engemet, de annál inkább kiterjedett féltése vadászataim, agarászataim, utazásaim képzelt veszélyei iránt. A puskát, kocsiaimat, lovaimat, mind olyanoknak nézte, melyek engem veszélylyel fenyegethetnek. Valódi gyötrődése volt pedig az neki, ha netalán valamely nyári fergeteg, mennydörgés a mezőn kinszorított munkásaim között. — És ez nála folyton folyton erősebbé vált.

Utóbb számtalanszor kelle tőle hallanom:

Most azon gondolkodtam, míg távol voltál, hogy hát ha ez a veszély ér. Most ezt álmodtam felőled. Most így láttalak álomban s több efféle, de ez így tartott egyre.

Én e bohó fejet mindannyiszor megsimogattam, igyekeztem lelkét erősíteni azzal, hogy kinevettem s mondtam neki gyöngéden:

— Kis gyermek vagy, mindig ijesztgeted magadat.

De ez koránsem volt tréfa. Nem hinnéd Lajos, Polin valóban félt. — Gyakran, midőn haza jöttem, reszketve találtam őt, halványan ott ült az ablak mellett, kis zselyeszékében, — az volt rendes helye, — inkább ájult volt, mind ébren és kezei hidegek voltak.

Ekkor azután, midőn már magához jött, következett rendesen:

— Halld csak, miről gondolkodtam, vagy mit álmodtam míg távol voltál.

Én ezután most már jobbnak hittem ábrándjait, melyekkel magát gyötörte, ki sem hallgatni; mondtam neki rendesen:

— Ne tépelődjél, — ne kinezd magadat, — verd ki a fejedből édesem a bohóságokat, gyermekségek azok, melyekkel bibelődésnek nincs értelme.

Polin ilyenkor durczás lett, mint valóságos kis gyermek.

— No hát nem mondom el! — szólt durczásan — Mégis neki kelle győzni, — és szomorú, csüggeteg volt mindaddig, míg el nem mondhatta mesécskéit. Én azután győzelmét azzal toroltam vissza, hogy tréfás inceselkedéssel a legneveztésebb színezetben adtam vissza a mesécskét.

S midőn ő mégis komolyan ragaszkodva meggyőződéséhez, kérdegette ábrándosan egyszermászor:

— Valjon mit jelenthet ez?

Én rögtön kész voltam a felelettel:

— Esős időt! — válaszoltam neki nevetgélve.

Ő másnap, vagy harmadnap azután megint előttem állott megingathatlanságával s némi szemrehányással vetette szememre:

— No látod, úgy e hogy nem volt eső?

No ennek én azután jóízűt kaczagtam.

Azonban nem volt mindig kedvem kaczagni.

Polin egy darab idő óta sokkal bánatosabb, csüggettegebb lett, mint azelőtt. Az a halvánság, mely aggodó perczeiben arcját hasonlóná tette a szenvedőéhez, most, a mint látszott, tartósabb időre fátyolozá azt; szemei sem voltak oly fényesek, — pedig tudod, oly élénk szemei vannak. — Ha szemlélttem, lehetlen volt el nem hitnem magammal, hogy beteg. Meglátszott rajta, hogy szenved.

Aggódtam, de a világért sem nyilvánítám előtte, hogy aggodom; ily ideges, gyöngé nők igen hamar megijednek s attól óvakodtam.

— Tapasztaltam, hogy órahosszat elüldögél, hallgatagon, szótalánul mélázva, a nélkül, hogy azelőtti kedvenc munkáival foglalkoznék, és mintegy álmából riad fel, ha megszólítom.

Én ezt oly helyzetének tulajdonítottam, mely nekem örömet okozott volna, s melyet mégis szemérmessége gátol velem közölni.

Csalatkoztam.

Tapasztaltam, hogy álmai igen nyugtalanok, egyszer ideges reszketés is lepte meg, fel is emelkedett, mintha kiszökkelni akart volna ágyából, sőt hangokat adott, nyögdeléseket értelmetlen hangokon.

Valóban félelem lepette meg érte.

Szóltam hozzá nevén.

Felelt s nevemen szólított.

Kérdém őt:

— Mi bajod, édesem?

Ő erőtetve, mintha nagy akadálylyal küzdene, hogy beszéljen, most már érthető szavakban felelt:

— Az Istenért... ide... ide... az én keblemre jőj! én megvédelek!

Gyertyát gyújték, miközben mondtam neki szeliden:

— Ne félj semmit! csak álom édesem.

Arczára tekinték. Polin valóban aludt — álmában beszélt.

De mily szánalom volt reá néznom. Egész arcza hideg, apró verejtékkal volt gyöngyözve, ajkai, mint egész teste, reszkettek. Lázban volt.

Letettem a gyertyát a földre, hogy szemeit ne sértse világa s fel ne ijeszse.

A mint ezt tenném, Polin általkarolta nyakamat és sirt.

Reá néztem, csak arra a kis percze látszott felébredve lenni, míg megölelésemmel megnyugtató magát. Ismét aludt, de most már aludt csendesesen, nyugodtan, édesen, mint a ki nagy fáradságot pihen ki. A láz elrepült, mint az álom. Arcza nyugodt volt és oly szép azokkal a pergedező könyvekkel.

A gyertya égett a földön s én virrasztottam.

Észrevevém, hogy az ablak függönyei este feledékenységből bevonatlan maradtak, — az ablakhoz közeliték, s a

mint az ablakon kinéztem, önkénytelenül megrázkódtam, a téli hold bámult reám merőn, áthatóan nézett, mint egy óriási arculat. Visszatekinték Polin ágya felé, úgy véltem, hogy az nézése irányában esik; ismét megrázkódtam.

A mit e perczen gondoltam, boldogtalanná tett.

A gyenge, idegzetes, ábrándos lényeknek, kik sejtelmekről álmodoznak, van egy bizonyos izgató hajlamuk, egy leküzdhetlen vágyuk önkivülies állapotukban, valami erős delejes vonattatás az iránt az égi tünemény iránt. Rettegtem annak a kórnak még csak nevére gondolni is.

Később igen nyomatékosan, előkelő orvosok, mély tudomány körülrásaikkal s fejtegetéseikkel legalaposabban meggyőzőenek a felől, hogy Polin nem delejes-alvó.

De halld tovább azon éj folytatását.

Polin egész hajnalig aludt, szépen, nyugodtan; hajnalban fölbredett. Legelső cselekvénye volt az, a mi éjjeli egy percki ébredésében: általölelt és sirt.

En megsimitám kis bohó fejét, de csüggetegen és reszketve, azzal a fájdalmas küzdéssel, melynek gyanítását előbbi szavaimban érintettem, s mely most már engem sem engedett nyugodtnak lennem.

Hagytam őt sirni keblemen. A szenvedők kisirt könyek által leghamarabb megnyugosznak.

Miután eléggé nyugodtnak láttam őt, szokott mosolyomat igyekeztem arczomra erőtetni, megfogtam piczinyke kis kezét s azzal az atyáskodó játszissággal, mely szokásom volt irányában, szólottam hozzá:

— Most ugy-e megint valami rosztat álmodozott magácska?

Polin a szokásos tréfát vélte rejleni e szavak mögött s bánkódva vagy inkább neheztelően süté le arczát.

— No lássa, csak álm volt! szóltam vidítani igyekezve őt — Ugy-e? no nem igaz-e? feleljen már egyszer.

Azonban Polin, ki másszor oly gyermekies kapzsisággal, alig várva pár perczet ébredése után, rögtön fecsegve mesélgetni kezdte álmait, ábrándos érzékenységgel regényesekké színezgetve, — most Polin busan hallgatott.

Kényszerülve voltam kérdésemet ismételni.

— Nos? hát mit álmodott? Hát most nem akarja nekem elmondani magácska, hogy mit álmodott?

Polin egy mélyet, egy nehezet sohajtott, azután arczát keblemre rejté és suttogó hangon nyögdelé:

— Jerünk innen édesem. Vigy el engem innen édesem!

Az álm elmesélését vártam, s annál inkább meglepő volt ez a mondata.

Reá néztem! Polin igen csüggedt volt, az éji láz igen megtörte s oly halovány volt, mint egy halott. Ujra ismétlé előbbi kérését.

— Én azt hiszem, itt valami szerencsétlenség fog érni bennünket, lelkem nem nyughatik, nem birom kiállni tovább, ha szeretsz, ugy megteszed.

Magamban is azt gondoltam ezalatt, hogy e szegény nőre nézve egy időre mindenesetre jótékony lesz a légváltoztatás, szórakoztatás — egyszersmind ezuttal azt is föltettem magamban, hogy az orvosok véleményét ki fogom kérdezni.

— Megteszem édesem! hogy ne tenném az én kicsinykém kedvéért? hanem tudja-e magácska, hogy nekem még adósom egy felelettel, nem is számítva a többit, a mit még kérdezni fogok?

Polin elérté, s busan megcsóválá fejét... és szólt:

— Oh most nem mondom el, ne kívánd tőlem, hogy most mondjam el. — Még most is reszketek tőle.

— De azt csak szabad tudnom, hogy az birt-e a távozás határozatára?

— Igen édesem! — az birt, — mert már, — oh képzeld, negyedszer — nem negyedszer, hanem ötödször álmodom mindig arról a...

Polin nem merte kimondani.

— Nos hát miről álmodott már oly sokszor?

Polin odahajtá kis ajkait fülemhez — s mintha valami nagyon rémes, félős dolog lett volna, oly rettegve sugta meg:

— A nagy fáról!

Máskor elnevettem volna magamat, de most szinte sájnálván őt, csak bámulatomnak akartam tért adni egy felkiáltásban, tán csak az első betüt mondám ki, Polin számra tette kezecskéjét.

— Itt csak arról van most már szó édesem! szólt Polin ki mindjárt feltalálta magát a parancsoló helyzetben, a mihelyt látta, hogy kérésének engedelmeskedtem, — csupán csak arról, hogy mikor indulunk?

En határozottan válaszoltam neki:

— Holnap reggel!

Polin türelmetlenül tekintett reám s kis kezecskéit mint egy imádkozó kisdéd összetéve emelé felém:

— Oh kérlek! — induljunk délután.

E pillanatban, midőn őt nem csak betegnek, hanem boldogtalan szerencsétlenségnek is hittem, — mit nem tettem volna meg a kedvéért?

— Jól van — szólottam és délután csakugyan elindultunk.

Pestre mentünk. — Gondoltam, hogy szórakoztatására ez legjobb hely. Elénk, nagy város és szülei, barátnéi is ott laknak.

Képzeld örömemet. Pár nap alatt Polin teljesen visszanyerte színét, mint a rózsa a verőfény és harmattól. Csak oly gyermektegy volt az igaz, de most vidorságból, játszisságból állott bohósága.

Titokban előbbi aggodalmaimat is közlém értelmes orvosokkal, kiknek alkalmat nyujték Polint szemlélni s kikérdezgetni a nélkül, hogy erről neki tudata lett volna. Aggályaim csak agyrémekek voltak. Az egyik orvos meg épen a női szeszélyre utalt, mondván, hogy az maga sokszor a kedélynek oly bizonyos különös színezetet ad, mely igen hasonló a kóros állapothoz. Miután azt mondtam: hála Istennek! — jót nevetünk, kinevettem magam magamat.

Valami hat hét mulva, midőn már elégnek hittem a Pesten töltött időt, egy estve így szóltam Polinhoz:

— No édesem! — jó volna már arról is gondolkoznunk, hogy mikor megyünk haza?

Polin bohózás mosolylyal fejecskéjét rázogotva felelt:

— Én soha!

Megütődtem rajta. Ámbár tréfának gondoltam, még is balul érinté szívemet. Ilyen dolgok tréfából sem esnek jól.

— Mit mondott maga, kis roszt ember! szóltam szemrehányólag.

Erre Polin igen komoly arczot csinált, mondhatom, sötétet, és szemei oly szilárd nézésűek voltak, hogy azokról enyeltést nem lehetett olvasni.

— És pedig komolyan mondtam! Az Isten, ki fenn van az égben, látja, hogy legkomolyabban mondtam.

Elszörnyűködtem. Ez az én édes gyermekem még soha életében nem esküdözött.

— Tehát nem tréfál, tehát nagyon komolyan beszél?

— Mikor eljöttünk is, megmondtam, folytatá durczásan.

— Ahá... szóltam azután könnyűten, örömmel a felett, hogy nem reám neheztel. Ez hát az oka? De mikor édesem, ha mindez ideig nem beszélted el, hogy mit álmodtál róla. — Hogy tudnám s látnám azt, hogy van-e alapja kívánságoknak?

E bizonyos kívánságára már több ízben czélozgatott ez előtt s most is alig hangozának el utóbbi szavaim, közbevégyva ismétlé azt:

— Igen, igen. És újra meg újra szólott komoly daczczal, — ehhez kötöm visszatérésemet s ha engem szeretsz. . .

Kijöttem türelmemből.

— Te mindjárt ezzel akarod gyengémet érinteni. És én látod, hajlandó vagyok az egészset pusztá szeszélynek venni.

Polin sopánkodott, s ki volt kelve színéből.

— Ah! érdemlem azt szeretetemért, hogy álmaimat, sejtelmeimet szeszélyeknek nevezd? — És én neked megmutatom, hogy nem szeszélyek azok, s nyilvánítom határozottan, hogy vagy kivágatod, vagy nem vágatod, de visszatérésem ahhoz van kötve. — Én ő vele egy földön nem fogok lakni, örökké rettegve azon veszélyektől, melyeket álmaim. . . No de nem hiszesz az álmoknak.

Ez utóbbi szavaknál már haragudott, és pedig komolyan.

Én leültem vele szemben, megfogtam kisdéd kezét, azután egész nyomatékkal szóltam hozzá:

— Igen, de előbb csak meg kell engem győznöd, előbb csak el kell beszélned álmodat, hadd lássam, hadd hányjam-vessem meg.

— Igen! hogy kinevess, mint másszor mindig. Látod, én megfogadtam, hogy nem hagyom kinevetni magamat.

Megigértem, hogy komolyan fogom hallgatni.

— De tudd meg Gyuri—szólt ő, — midőn keresztnevemen szólított, már akkor nagyon komolyan beszélt, — mihelyt csak elmosolygód magadat, én rögtön abban hagyom.

Ez volt az utolsó, szóltam ingerkedő mosolylyal, miközben székem közelebb huztam, s nagy figyelmet mutattam.

Polin elkezdé álmát mesélni.

Elmondott négy álmodat sorban.

Polin igen jó beszélyíró lett volna, érdekessé tudta szőni meséit. — Mindenik azzal kezdődött: „Mintha sötét éjjel lett volna. Az a nagy fa oly sötétén állott ott az éjben, hogy a sötétségnél sötétebb volt. Mint egy óriási kisértet. Együtt voltunk, te és én. Utaztunk kis könyű kocsin, hogy hová, azt már nem tudom, elfelejtettem. De arra tisztán emlékezem, hogy rajtam fehér babos kék ruha volt, épen olyan, mint a minőt a paraszt leányok szoktak hordani; terajtd pedig magyaros atilla, gondolom, az is kék, de sajátságos volt annál fogva, hogy veres zsinórzata volt neki.

— Megengedsz egy észrevételt, szóltam közbe.

— Szabad!

— No látod, mondám, már csak ez is... Ugyan hogy lehetne az, hogy én valaha egy oly különös szokatlan ruhát viselnék? — Nem mosolygok, folytathatod lelkecském.

— Ott mentünk el a nagy fa mellett. — Azután egyszerre megnyílt a kerítésen az a fekete ajtó, és sok sok ember jött ki rajta, azok oda jöttek a kocsihoz, mindeniknél csunya nagy puska volt; lerángattak a kocsihoz, én sikoltottam. Azután azt mondták. . . Ugy-e nem haragszol meg Gyuri, ha megmondom, mit mondtak? Ámbár félek, reszketek kimondani, a mit mondtak.

— No csak mondd ki édesem!

— Tehát így szóltak: — Csak oda arra a fára kell kötni a kutyát. Gyuri! látod kutyának neveztek téged azok a rossz emberek! Az egyik, a melyik elől jött. Uram Isten! egy kötelet tartott kezében. Én sikoltottam. Ide! ide az én keblemre jőj, én megvédelek! Ezzel a kötelet nyakadba vetette s én elájultam.

Mikor Polin elvégzé álma elbeszélését, szemei könyben usztak, látszott, hogy félt annak elbeszélésétől is. Az irántam

való ragaszkodás, forró szeretet sugárzott arczáról, tehát meghatva éreztem magamat, nem a mese, hanem a mesélő által.

Polin folyvást mesélt, míg elmondta mind a négyet. Kevés változattal ugyanegy volt mind a négy, legalább a kezdet és a vég ugyanaz. Néhol czifrázva volt rejtélyes, rongyos, ősz koldussal, légben repülő fekete szellemekkel, az álmok e rendes mindennapos vendégeivel, de a nagy fa, a nagy fa ott volt mindenütt, ő volt a központ, majd teljes fényes virágzásban, majd megrakva dinnyenagyságu gyümölcsökkel; de a nagy fa, a nagy fa ott volt, mint a kérlelhetlen végzet, mely félelemmel tele önté a kis asszonyka gyenge kebelét.

A mint látszott, ez álmok annak engesztelhetlen ellenségévé tevék.

— Látod édesem, — szólt Polin meséi után, — ugy-e igazam van? Négyszer álmodni ily majdnem egészen hasonló dolgokat... Nos? nem-e olyan az már, mint igazság? — S e szerint, ha engem meg akarsz nyugtatni, s ha akarod, hogy ott éljünk ismét nyugodtan, hol aranynapjainkat éltük, ugy édesem, vágasd ki azt a nagy fát onnan, hogy vele félelemnek még gyökerét és kiirtsad. Én nem hiszem, hogy egy rossz fa többet érne neked, mint én, habár az egekig nyulna.

Ily szavakkal szoktak rajtunk erőt venni az asszonyok.

— Bár ezt édesem a világban csak bohó szeszélynek fogják keresztelni: de ha téged megnyugtatna. . .

— Kivágatnád? kérdé mohó sietséggel nóm.

— Kivágatnám, hogy nyugalmodat visszaadjam. Ámbár mint a természet egy remek példányát, ritkaságaért sajnálnám és szívem fájna érte, mégis kivágatnám.

A beszélő Gyurit Lajos szakítá félbe.

— Hogyan Gyuri? te ígéretet tettél volna, te megadtad volna magadat, hogy ily szentségtörő légy.

Gyuri szégyenülten lesüté fejét s tompa, bánatos hangon felelt:

— Oh! Lajos. Midőn az embernek egy kedves teremtés felesége van, — kinek boldogsága, nyugalma függ attól, ki nem akar még csak visszatérni sem tűzhelyedhez, ha e kívánságát nem teljesíted. Midőn a szív fájdalmanak e két közében áll, midőn saját boldogságát is veszni hiszi nélküle, midőn feldulva, megsemitve véli aranynapjait. De hallgassd tovább.

Polin nyakamba ugrott s összececsókolá.

— Igen, Polin, — folytattam azután, — nem tekintve azt, hogy vétet követek el, midőn századok emlékét, melyet a hatalmas idő vagy nem birt, vagy kegyelt, én nyomorult, hitvány féreg döntöm a porba; mondom kedvesem, daczára mindannak, hogy az talán mardosás gyanánt maradna lelkemen, mintha gyilkosságot követnék el: mindegy; teéted, nyugalmaidért kivágatnám, ha. . .

— Ha? — kérdé hirtelen Polin, megütközve e szón.

Jámborul mosolyogtam s megsimitám arczát.

— Ha hatalmamban állna.

Polin kérdőleg szögzé rám szemeit, nem értett; bizonyosan valami nagy titkot gondolt rejteni szavaim megett.

— Igen, édes Polinom, ha az a fa az enyém volna — siettem az egyszerű megfejtéssel.

Polin arcza lángba borult. Igen megneheztelt, azt hitte, hogy az kifogás csak s én szerető szívét kizsákmányolva, hazudtam, hogy ragaszkodásában így kijátszszam. Megalázva vélte magát s nagyon megszegyenült.

Rögtön láttam, sejtém ezt s tudtam, hogy a nők az ilyesmit nem tudják megbocsátani.

— Te ezt, a mint látom, csak kifogásnak veszed.

Polin mintegy büszke Juno tekintett reám:

— Igen uram! felelt, nem is palástolva felindulását.

Látod, ime annyira ment, hogy uramnak szólított, a mi

igen szép megszólítás lehet, de a saját feleségétől az embernek biz az megszurja ám egy kicsit a szívét.

Meg akartam győzni állításom igazságáról.

— Látod, hogy egész külön telket képez földemen, legszebb gabonátáblámat megszakasztja; gondolod, hogy legalább a kerítését régen el nem bontottam volna, ha az enyém volna?

— És ezt ily vakmerőn akarja velem elhiteni? — szolt összevont szemöldökkel.

Nem álltam tovább. Három ujjam emeltem az ég felé, s elkeseredett hangon szoltam:

— Elég-e ez?

Polin rögtön át volt változva, bizonynyal szivemben kelte olvasnia, keblemre dőlt és susogá:

— Elég . . Elég . .

De azután csakhamar kíváncsian emelé felém fejecskéjét s inggombommal játszadozva hízelt, épen úgy, mint mikor kérlelgetni szokott, vagy pedig, tudod, azaz, mivel nőtelen vagy, tehát a mint gondolhatod, mint a nők tesznek, midőn még mindig feltett szándékuk mellett vannak s arra rá akarnak birni, behálózni. E hízelt közepett folyvást mosolygott szemembe.

— Tehát mondd csak, kié az a nagy fa?

— Az, édesem, birtokunk régi ősi tulajdonosaié, a Nagy Ágh-utódoké.

Polin folyvást játszva inggombommal, kezeccskéjével arczom simogatásához közeledett. Gondolhatod, hogy pénzáldozatról lesz szó!

— Ugy hát édesem — folytatá hízelve gyermekes tetszelgéssel Polin — de azt ugy-e megveszed a kedvemért? Lásd, már megigérted az elébb, hogy kivágtatod.

— De ha nem eladó! Atyám is meg akarta már venni.

Polin fejét rázogatta, s nem akart sem hinni, sem engedni.

— Ha nagy urak a tulajdonosok, — szolt ismét — egy oly fát, hidd meg, mibe sem vesznek, ha pedig szegények, akkor örülnek, ha egy pár forintot kaphatnak érte.

Azután erre egyszerre valami nagyot akart mondani.

— Igérj nekik még száz forintot is.

Elmosolyogtam magam e szaván s kedélyesen feleltem neki:

— Hát azt hiszed, a kedveért nem megadnék ezeret is?

Polin el volt ragadtatva s tapsolt kezeivel.

— No látod, látod, milyen jó ember vagy te! Most hát minél elébb egyezz meg azokkal az emberekkel, s akkor azután boldogan és vidáman visszatérhetünk tanyánkra.

Nos Lajos? ilyen biztatás nem hevithetett-e?

Másnap búcsut vettem nőmtől, hogy a nagy fa tulajdonosait, a Nagy Ágh-utódokat, ha valahol még létezik valaki e familiából, felkeressein, s náluk azon szándékomat, hogy a nagy fát megveszem, érvényesítsem.

(Folytatjuk.)

TÉLI IDŐ

DALMADI GYŐZŐTŐL.

Esik a hó . . fehér tőle az út,
Most hagyom el a házat, a kaput;
Minden ember kérdőleg néz reám . . .
Szinte jó, hogy a falut elhagyám.

Nem találkozom sehol senkivel,
Nincsen előttem sehol semmi jel,
Néma, hideg és dermedt a vidék,
Csak szivem ver, csak arczom, szemem ég.

A magasból még mindig száll a hó,
E szent tűz is a magasból való,
Talán egymást keresik ideleenn,
Hogy azt ketten éreztessék velem.

Megkettőzött léptekkel sietek,
Fütyülhetnek körülöm a szelek;
Édes nekem hozzád vándorlanom:
Egyetlen rózsabimbó a havon.

Mikép lettem én agglegény.

Életkép levelekben.

Bernát Gáspártól.

(Folytatás.)

Felhő Petinek Villám Miska.

Pozsony, jan. 6. 1833.

Nagy világba léptem. A magyar országgyűlés és fészkeből irok. A nemzet értelmisége, gazdagsága itt most bőven van képviselve. Pezsgő vérű jurátus és irnokhad hullámzik az utczákon. . . hát még a köztünk összesereglett bájos szépnem mily gyönyörű látványt nyújthat? képzelheted. Az ungi követnél vagyok. Nagybátyám ő.

Már Bécsben is voltam. Felrándultunk a mult héten vagy harminczan. Soh' se hittem volna, hogy oly szörnyen bámulhasson valaki valakit, mint itt minket megcsodáltak. Furcsa nép ez a német. Tűz és víz szemközt a magyarral. Ha láttad volna, mily szemeket meresztett ránk a sógor akkor, mikor félreca-pott darutollas kucs mákban berohantunk egy vedéglőbe harminczan, és Bömböli Jankó (azzal az óriás hanggal, a mivel úgy tud imponálni) egy szuszra ötven iteze bort parancsolt. A halbseitlik világában e szóra tátott szájak és halotti csend uralkodott.

Sok itt a derék ember pajtás, salak is akad az igaz, de hisz a fény árnynyal jár. A jó s bátor honfiakat megtisztelő kitüntetésben részesíti a fiatalság. A salak is megkapja a magáét. Mind a két demonstráció rendén van.

Nem irhatok többet. Jobb kezem még most is sajog. A cserháti lángszemű menyecske miatt csakugyan kemény vágást kaptam valami Stenker nevű hadnagytól. Köztünk hibás volt a duellumi arány. Ő ugyanis híres vivó, én pedig azt se tudom, hogy mi fán terem a fektirozás.

Azonban nem panaszlom ez alkalmatlan sérülést, mert a megbántott nőnem védelmére történt az. (Ezt in genere irom, mert in specie a kérdéses menyecske nem érdemelte intervenciómat, miután férjétől elillant, és jelenleg Stenker hadnaggyal barangol).

Most egy tiroli kávésnénál csapom a szépet. Szép sugár-alak, és beszédmódja valóságos szinmez.

No de mind a karom, mind a szivem nagyon fáj; mire nézve Isten veled.

Felhő Petinek Villám Miska.

Pozsony, mart. 1. 1833.

Fájdalmas szivvel irom e sorokat neked, mint meghitt kedves barátomnak. Tegnap iszonyu napom volt. Azon özvegy kávésnét kísértük örök nyugalomra, kiről mult levelemben emlékeztem. Egy háli meghülés következtében élte tavaszán hunyt el e bájos teremtes. Béke hamvaira. Tisztevel szerettem e kel-

lemes ifju nőt, mert azon szerénység és kegyetletnél fogva — melyekkel ékeskedett — benne ideálomat találtam fel.

Meg vagyok törve testben lélekben.

Jobb karomat már minden irányra biztosan forgathatom; szívemre azonban alig behegedhető sebét vágott e gyászos esemény.

Isten veled. Szánakozzál szerencsétlen barátodon.

(Vége köv.)

Történeti jellemrajzok.

Kis Elektől.

(Folytatás.)

Erzsébet kétségkívül igazságosnak tartá az ítéletet, s akarta, hogy Mária kivégeztessék, de szégyenlette egy rokon királynőnek vérért kiontani. Ajánlatot tett a skót kormányzóknak, hogy Máriát ki fogja adni, ha kötelezi magát, ezt mielőbb láb alól eltenni. Így Schrewsburg grófnak is meg volt hagyva, a foglyot a legelső menekülési kísérlet alkalmával meggyilkolni. Gyakran hallák őt panaszkodni, hogy alattvalóinak ezrei közt nem találkozik egy, ki őt fölmentené azon szomorú szükségűtl, hogy kezét ne kelljen rokona vérébe mártani. Máriának két börtönőrért Pawle-t-et és Druny-t szolgálatbeli hanyagsággal vádolta, mert különben már rég megrövidítették volna a fogoly napjait.

Pawlet gyűlölte ugyan Máriát, de ő becsületes ember volt, s lelkiismerete nyugalma nem áldozta fel urnője akaratának.

A parlament által helybenhagyott ítélet az elítéltnak tudtára adatott, melyet ez bámulandó méltósággal fogadott.

Midőn végre Erzsébet minden mesterségét kimeríté, hogy a népnek neuntetszését s rosztalását magától elhárítsa, hosszas, tettetett komolyságu vonakodás után beleegyezett a kivégzésbe. S midőn az ítélet végre volt hajtva, a titoknok Dawison börtönbe vettetett, miért a kivégzésben oly igen sietett!

Schiller Máriát bámulatos szépségének egész fényében vezeti vérpadra; a történelmi Mária kora öreg, megöszült, minden szépség nélküli vala, alig képes erőszakolva is a betegágyról felkelni s néhány lépést a vérpad felé tenni.

Csak a legújabb időben tett vizsgálatok nyomán sikerült azon árnyoldalakat, melyek Mária életére esnek — fölfedezni s megerősíteni. Ő — ugymond Raumer — nem volt ártatlan férje halálában, és jól tu dá, hogy a kinek kezét adja — előbbi férjének gyilkosa.

A Babingtonhoz intézett végzeteljes levelek kezdeményezője szintén Mária volt. Ő bűnös volt, de a perfolynamnak megsértett formái miatt látszék büntelennek. A legterhesebb vádlók nem szembesítették vele s a legfontosabb vizsgálatok meghamisítva adattak elé.

Az áldozat elesett, a boszu ki volt elégitve; a királynő a szégyent és gyalázatot az által akará magától elhárítani, hogy tökéletes tudatlanságot színlelt, könyvekben s jajkiáltásokban tört ki, fenyegetéseket szórt a miniszterek ellen, kik hire, tudta és akarata ellen Skóczia királynőjét, az ő jó testvérét kivégeztették. — Lehet, hogy a népet ez által elámitotta, de ha ő va-

lóban gyászolt, azt csak azért tette, mert Mária egy — az ő keze által aláirt parancs erejénél fogva szenvedett halált. A hullát bebalzsamozva blomba takartatta; így feküdt 6 hónapig, a midőn Erzsébet parancsot adott annak királyi pompával való eltakarítására Péterboroughban, honnan 1612. Jakab parancsára a Westminsterbe vitetett.

A francia követ előtt máj. 13-án Erzsébet következőképp nyilatkozott: „Mióta önt nem láttam, a legnagyobb veszteség, s életemben a legnagyobb szerencsétlenség ért, t. i. testvérem halála.“ Esküdözött Istenre és mindenre, hogy ártatlan a dologban; igaz ugyan, hogy az ítéletet aláírta, de csak azért, hogy a népet lecsendesítse; „de az igazat megvallva — folytatá — soha sem volt szándékom kivégeztetni őt. Ha tanácsnokaim nem azon meggyőződésből tették volna azt, hogy az a haza javára s királynőjök jóllétére történik, oly igaz, mint hogy Isten van, tüstént leüttettem volna fejeiket.“

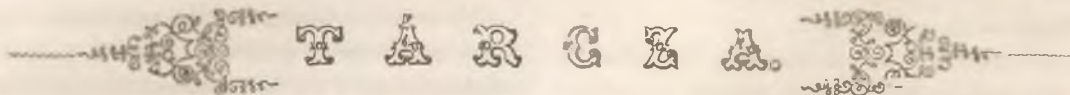
Uralkodásának kezdete óta mindig unszolták, válaszonon férjet magának, de ő minden ily ajánlatot visszautasított, teljes szabadságot tartván fen magának. — Fülöp után még osztrák Károly, svéd Erich, holsteini Adolf és Arran gróf léptek fel kéréskül. — Legnagyobb befolyást a királynőre lord Robert Dudley gyakorolt, kit ő főlovászmesterré, s a térdszalag-rend lovagjává nevezett ki. E férfiú volt az ő elválhatlan barátja, mig az alatt Dudley neje Berkshire-ben egy magános falusi lakban lakott, hol ő — mi azonban sok oldalról kétségbe vonatott — valamely szerencsétlen esemény következtében meghalt. — A királyné házassággal biztatta Dudlejt, mely terv azonban elhalasztatott, s pár év mulva végkép abban is hagnyatott. —

Leicester gróf a legnagyobb bizonyossággal számított a királyné kezére, ki érdemeinek méltánylásaul oly állást szerzett számára, mely neki majdnem annyi tekintélyt szerzett, mint a királynénak volt; ő ugyanis Angolország és Irland helytartójává neveztetett ki. — Szépsége, szellemdús társalgása, hízeltősége s pazarló ünnepélyei folytán 30 évnél tovább volt a királynő kegyében, kinek változékonyasága miatt természetesen nem egyszer volt oka panaszkodni.

Leicester irataiban a legkiválóbb jámborság uralkodik, mig maga kortársaitól mint egy rossz hirű, kicsapongó ember emlittetik. Midőn Leicester a királynétől azt kérte, hogy küldje őt Franciaországba, Erzsébet azt felelte, hogy nem élhet a nélkül, hogy napjában legalább egyszer ne láthassa. „Ahol ő van, mondhatni, hogy én is ott vagyok!“ szokta mondani Erzsébet.

Midőn Leicester az armada elpusztulása után a hadseregtől visszavonult, saját várába Kenilwort-ba utazott; itt nem sokára nehéz betegségbe esett, mely életének csakhamar véget vetett. — Ha ez méreg által történt, — melyet neki állítólag neje nyujtott volna — ugy csak megérdemlett sors érte őt, ki első nejét meggyilkoltatta, a másodikat megtagadta, s kedvesének férjét megmérgezte, és ha könyvek tanujelei a szerelemnek, ugy azon könyvek, melyeket fölötte a királyné hullatott, megmutaták, mennyire kedves volt előtte e férfiú. De a kedvence halála fölötti jajveszékése közt Erzsébetnek egy más szenvedélye is kezdett napvilágra jöni, t. i. pénzvágya. Megparancsolta a megholt javainak eladását, hogy azoknak árából azon összeget helyreépíthassa, melylyel az állam pénztárába tartozott.

(Vége köv.)



Egy hét története.

— Márczius 5-ikén. —

Bőjti elmékedések bőjti eledel fölött, és még valami.

Béketűrő hiveim! Szent Pál első könyvének 14-dik részében e következő igék olvashatók: „A ki pedig irást magyaráz, az embereknek szól épülésére, intésre és vigasztalásra.“ „Az idegen nyelvek azért jelenségek nem a hívőknek, hanem a hitetleneknek: az írásmagyarázók pedig jelek nem a hitleneknek, hanem a hívőknek.“

Megemlékeztem pedig az írás ime szavairól, mivelhogy épen ma vagyok hamvazó szerda, a mikoron is illő, hogy minden jó lélek komoly elmékedéssel emelje föl szemeit az világi dolgokra és a miroszat avagy hiábavalóságot a maga környezetességében megvigyázzván észrevenne, azokról fordítsa el az ő tekintetét és távoztassa el az ő lépteit, és öltöztesse föl vállait a befolyás palástjával, hogy hozzátartozói azonképen cselekedjenek, valamint ő cselekszik.

Minekutána pedig az én szívemnek megvagyom azon tudomása, hogy ti türelmes hiveim, olvasva olvasván szavaimat meg is nyitjátok a ti szíveteket, befogadandó az én, a ti javatokra gyűjtögetett némünémü ismertetésem és az élet hajójának ezerféleképen való hányattatásai közben feltornyosuló tünemények magyarázatait, annál fogva az váró vagyok, miszerint mostanság is megelégedéssel nyujtjátok át nekem a ti fületeket, és figyelmesen hallgatjátok végig ez komolyságos bőjti elmékedésemet.

Tulajdonképen az farsangról és annak hiábavaló mulatóságairól kellenek szólanom, emlékezetbe hozván, hogy minden dolognak megvagyom az maga ideje és minden időnek az maga dolga; vagyon ideje a táncznak és vagyon ideje a komolykodásnak; mivelhogy azonban a mai napság boldogul elszunyadott farsang egyike vala azoknak, a melyekről még a jövőbeli nemzedékek is az ő szomorú mivoltának miatta azt fogják mondani: nem vágyódom utánuk; annál fogva arról ezen alkalmatossággal ne szóljanak az én ajkaim.

Hanem annál inkább szólok és emelem föl hangomat egy másik dolog miá, a melynek megvagyom az ő atyafiassága az elmúlt héten történt dolgokkal és a hamvazó szerdával egyaránt; szót emelek olyan dologban, a melyet tudni az férfiaknak kívánatos, a nőknek pedig felettevalóképen foganatos.

Mert valamint tudni kell az oktalan állatnak, melyik eledel neki táplálatos, melyik pedig ártalmas, és valamint tudni kell a vándorló madárnak, mikor kellessék nékie messze operencián tül földekre indulni, azonképen szükség az embernek egész tökéletességgel tudnia azon dolgot, melyről most értekezendő lések. Figyeljetez tehát.

Az oktalan állatot a maga ösztöne, az vándorló madarat pedig a meg nem magyarázható lappangó vonszalom vezérli az ő utjain, az mindkét nembeli emberi teremtéseknek pedig megvan rongálva az ösztönük az ő untalan való visszafelé rangattatásai által, az lappangó vonszalomnak pedig igen gyakran el van hanyagolva az ő tökéletességre való juttatása, annál fogva kétszeresen szükséges és üdvösséges, komolyan fejtegetni azon dolgot, melyről értekezendő lések.

Titeket pedig béketűrő hiveim, kérve kérlek, ne fordítsátok el tőlem fületeket, sem pedig meg ne ütődjetez az én együgyü szavaimon, mivelhogy mindennek megvan a maga oka módja, és az együgyü szavaknak is az ő igazán való jelentőségük.

Ezeket előre bocsátván, azon kérdést intézem hozzátok béketűrő hiveim, szeretitez-e az regényeket?

Tudom, hogy: igen-nel feleltez ezen kérdésemre; és helyesen is feleltez; mert nem úgy értem azt, hogy az életben szeretitez-e az regényeket; mert azokat nektez nem szabad szeretni, és nekem azt nem szabad kérdezni; az regények az életben legtöbbsnyire az boldogság pusztítói; olyanok, miként a viharok a természetben; letörnek minden zöld ágat, széttépnek minden gyöngye virágot, és nem ritkán még az óriás fákat is kiforgatják gyökerekből és porba hullatják büszke koronájukat; azzal van nagy hasonlatossága az regényeknek az életben és a ki meghányja az én szavaimat szívében, az igazaknak is fogja találni azokat. Égből aláhullott szikra a szerelem; és boldog az, a kinek szívet megvilágítja és lelkét általmelegíti, de a szívből aztán ki kell takarítani minden limlomot, hogy olyan legyen, miként a templom, a hová imádkozni jár a lélek és az lélekből el kell távolítani minden olyan földi dolgot, a mely könnyedén fellobban; különben az isteni szikra pusztító tüzvészszé válik, a regényes hajlam pedig ilyen földi dolog.

Tehát nem az ilyen regényekről van szándékom ez alkalmal elmékedni, hanem azokról, melyeket hozzáértő elmék kigondolnak, és számolni tudó könyvárusok a ti kezetekbe juttatnak.

Ezeket szeretitez, és szerethetitez is méltán; mert valójában felette kedves és épületes dolgot tett az, a ki az első regényt feltalálta, és használatos munkában fáradoznak azok, a kik ilyeneket szerkesztenek, hogy ha jók és valóban méltók a a ti szeretetökre.

Csak hogy miként az életben vannak jó és rossz, hasznos és ártalmas, jótékony és veszedelmes emberek, azonképen vannak jó és rossz, hasznos és ártalmas, jótékony és veszedelmes regények, és a milyen szeretetre és tiszteletre méltók az első annyira utálandók és kerülendők az utóbbiak.

Mert a regény nem egyéb, mint az élet, egy nemes, költői lélek által felfogva és leírva; a ki tehát az életet nemes, költői lélekkel fel tudja fogni és leírni, az jó regényt tud írni, és azt bátran el is olvashatjátok; mert üdvös táplálékot nyer lelketek és szívetek gyarapodni fog nemes érzelmekben, nemes eszmékben; meglátjátok a jó embereket körülvilágítva a költészet tiszta sugarától, a rosszakat pedig visszariasztó undokságukban, és lelketeket mindinkább megragadja a vágy, hasonlókká lenni az elsőkhöz és kerülni az utóbbiakat.

A mely regény ilyen érzelmeket támaszt bennetek, az jó, és minél erősebben támasztja bennetek ezen érzelmeket, annál jobb.

Ezek után pedig könnyen meg is határozhatjátok azon tulajdonokat, a melyek megkívántatnak arra, hogy valamelyik regényt méltólag jónak mondhassunk.

E tulajdonok nagyjában következők:

1-ször szükséges, hogy a költő valamelyik nevezetes eseményt az életből kiragadjon, és azt úgy adja elő, hogy lelkünket megkapja, azaz, hogy az esemény érdekeljen, az emberek pedig vagy határozott rokon-, vagy határozott ellenszenvünket

fölkeltsek. Lehet ez költött esemény is, sőt nagyobbára nem úgy történik ez az életben, mint a hogy elő van adva; de azért valószínűnek kell lennie, különben képtelenséget, badarságot ír le a költő.

2-szor szükséges, hogy az esemény művészi arányosságban fejlődjék, mintegy lássuk, miképen indulnak ki az egyes szálak, mint bogzódznak össze és mint válnak ismét szélylyel: ezt szerkezetnek nevezik.

3-szor kell, hogy az alakok élethivek legyenek, azaz olyanok, a minők valósággal az életben találhatók, mindegyik a maga külső és belső sajátjaival; csak akkor hiszszük el valóban, hogy az előadott esemény nem — mese, haszontalan koholmány: azt egyénítésnek nevezik.

4-szer mindamelllett, hogy az alakoknak valóhivéknek kell lenni, szükséges, hogy költőileg legyenek felfogva és elötüntetve; különben nem nyomódnak le emlékezetünkben; a közönséges, költészettel meg nem áldott lélek csak száraz, érdekek nélküli mindennapiságot lát az életben, és a legnagyobb-szerű tárgyat is csak unalmas módon tudja leírni, míg a valódi tehetség a legköznapiabb tárgyat is vonzólag, megragadólag írja le: ezt a tulajdonságot hivatásnak nevezik.

5-ször szükséges, hogy a költő a legkisebb részletekig ismeretes legyen azon osztály és kör tulajdonságaival, a melyet leír; mert csak így képzelheti bele magát tökéletesen azon emberek belső és külső életébe és érezheti ki azon apró jellemző vonásokat, melyek az embereket egymástól megkülönböztetik; ehhez nem elég a képzelet és tehetség, hanem a lehető legalaposabb tanulmány is kívántatik hozzá; különben az alakok nem lesznek élethivek és a hatás nem maradandó. Ezt készütségeknek nevezik. Innen következik

6 szor: nem elég valamely írónak föltenni magában, hogy ő e vagy amaz osztályt, e vagy ama kört le fogja írni; még ha tehetsége és készütsége is van hozzá, sem fogja azt sikeresen kivinni, ha a leírandó eseményt külön is a legalaposabban nem tanulmányozza és átérzi; vagy eszményi-, vagy torzalakokat fog teremteni. Ezt tanulmányoknak nevezik. És végre

7-szer szükséges, hogy azon ember, a ki egy regény írásához fog, mindenekelőtt és mindenekfelett írni tudjon; nem elég arra, hogy a nyelvet tudja; azt minden ember tudja; hanem hogy méltólag elmondhassa magáról, hogy ő író, és különösen ha regényt akar írni, akkor úgy kell tudnia azon nyelvet, a melyen írja, hogy minden gondolatnak, minden érzésnek, minden alaknak, minden legkisebb apróságnak meg tudja adni a maga külső, szavak általi alakját; se többet ne mondjon, se pedig kevesebbet, sehol se lássék se üresség, se fesz, se pedig felesleg, annál kevésbbé pedig homály avagy érthetlenség; minden mesterség és művészethez szükséges anyag és szerszám; az íróra nézve pedig a nyelv anyag is, szerszám is; abból teremt, és azzal teremti; ha tehát nem tud vele bánni, ha uralkodni nem tud rajta, nem is tud teremteni; pedig hányfélet kell ez egy anyaggal teremteni! a festész színeket használ, a zenész hangokat, a szobrász márványból faragja alakjait: a költőnél mindezt a nyelvnek kell pótolni és pótolja is, ha valódi költő, sőt még többet is pótol; mert az igazi írói tehetség a művészetnek majd minden ágát, épen úgy, mint a természetnek majd minden jelenségét szavakban tudja nem csak kifejezni, de festeni; a szavak úgy vannak egymás mellé rendezve, hogy az olvasó lelkében szinte megtestesülve állnak elő a leírt tárgyak. A ki még ebben kételkednék, az olvassa el Arany „Toldi“-ját, vagy Jókai „Kárpáti Zoltán“-jában a vak leányka meséjét a tüzről. Ezt nyelvezetnek nevezik.

Ezek nagyjában, a mit a regényírótól méltán kívánhatunk. Volna ugyan még egy-kettő, mint p. az erkölcsi tanulság, a

mulattató előadás és a költői hatás: de ezek jóformán a főtebbiekben foglalvák; kevés jó regénynek nincsen erkölcsi hatása, és nem egyszer mind mulattató is, holott megfordítva, akárhogy erőlködjék is az író: jó vagy rossz ötletek által mulattatni olvasóit, nem fogja elérni, ha műve nem bír a fentebbi tulajdonokkal, azaz ha az író nem valóságos költői tehetség; a mily mértékben hiányzanak a fentebbi kellékek, azon mértékben tökéletlen és érték nélküli a mű; komoly jelenetei unalmasak, vig jelenetei pedig vagy köznapiak, vagy idétlenek.

És most csak az a kérdés: joggal kívánhatjuk-e mi magyarok, hogy — mint a világirodalom legkitünőbb termékei — a mi regényeink is a tökély ilyen magas fokán álljanak, avagy kevesebbel is beérhetjük-e?

Szó sincs róla, a lehető legtökéletesebbet igényelhetjük e téren; nem azért, mert más nemzeteknek, hanem azért, mert nekünk magyaroknak is igen kitünő ilyen termékeink vannak; a mely nemzetnek olyan regényei vannak, mint: „Abafi“, „A csehek Magyarországon“, „A karthausi“, „A falu jegyzője“, „Magyarország 1514“, „A nővérek“, „Férj és nő“, „A rajongók“, „Egy magyar nábob“, „Kárpáti Zoltán“, az olyan nemzet méltán kívánhatja újabb íróitól, hogy csak is olyan munkákat adjanak ki, a melyeket ezek valamelyikével össze lehessen hasonlítani; a felülmulásról nem is szólok.

Én azonban nem vagyok annyira követelő, és csak azt kívánom, hogy újabb regényíróink olyan munkákat teremtsenek, melyek csak egyik-másik tekintetben kiállják az összehasonlítást remekíróinkkal, és örömmel üdvözlők minden olyan művet, mely ha nem is mérkőzhetik remekeinkkel, legalább az irodalom színvonalán áll; de az olyan munka, mely egyetlen egy tekintetben sem felel meg egy művelt irodalom igényeinek, a melynek sem szerkezete, sem kivitele, sem egyénítése, sem költészete, sem nyelve, olyan mű, a melynek minden lapja vadon pusztaság, tele a tehetség nélküli készületlenség sivó homokjával: az olyan műre nézve az időszaki sajtó mellőzhetetlen kötelessége határozottan kinyilatkoztatni, hogy e mű rossz, e mű silány, e műnek nincsen helye irodalmunkban, és a ki e fércművet írta, az vagy a mi irodalmunkat, vagy önnön magát nem ismeri.

Ezzel tartozik az időszaki sajtó az irodalomnak, a közönségnek és az írói névnek egyaránt.

És mégis mint van, hogy egyik-másik tekintélyesebb hírlapunk is olyan silány férczelményt ajánlván ajánl a közönség részvételebe?

Ez az, édes olvasónő, a mi szomorúsággal tölti meg az irodalomért igazán lelkesülő szívet! Nagy visszaélés ez a kezekbe adott hatalommal; a helyett, hogy vezetnék, félrevezetik a közönséget; a helyett, hogy művelnék, elrontják a műizlést; el sem olvasták e silányságot, különben lehetetlen volna a legnagyobb megbotránkozással nem szólniok róla; de azért ajánlják; inkább el sem olvassák, csak hogy ajánlhassák! Miért teszik azt? Erről, fájdalom, sokat lehetne írni! Meggyőződésből, irodalomszeretetből bizonyára nem teszik.

És mi az eredménye az ilyen visszaéléseknek? az, hogy az időszaki sajtó tekintélye napról napra súlyed, hogy a közönség még inkább elidegenedik az irodalomtól és hogy a silány férczelmények, melyeknek megírására nem kell egyéb, csak bátorság, burjánképen lepik el az irodalmat, és a valódi tehetségnek megnehezítik úgy is küzdelem- és viszontagságos pályáját.

Ez az, a mit neked el akartam mondani, türelmes olvasónőm, és ha kissé be vagy avatva a múlt hét jelenségeibe, el fogod ismerni, hogy e böjti predikáció ez egyszer tökéletesen helyén van az „Egy hét történet“-ében.

De hát mi ebből a tanulság? az édes olvasónő, hogy ha valami új regényt akarsz venni, ne hajs a lapok ajánló szavai-

ra, hanem kérd meg valamelyik jó barátnódet, vagy valamelyik önérdék nélküli barátodat, olvassa el előbb ő munkát, és ha ez is ajánlandónak tartja azt, úgy szerezd meg, de különben nem, mert bizony, bizony mondom neked, sokszor jégre vezetettel — bőjti eledellel kell elsanyargatnod lelkedet. — —

A többi dolog, a mi a lefolyt héten történt, mintegy előleg volt a bőjtre; nem igen van mit följegyezni, kivéven az egy társas estélyt, melyet a pesti nőegyesület mult vasárnap rendezett; igen élvezetes egy pár órát töltöttünk ez estélyen; a fényesen kivilágított terem a főváros előkelő tagjai diszitették; állásra és nemesszivűsége egyaránt előkelő társaság volt itt együtt; a sok szép arcot pedig még szebbé tette azon mennyei tudat, hogy nemes, jó ügy érdekében gyültek össze. Ohajtandó, hogy a derék nőegyesület több ilyen estélyt rendezzen a bőjt folytatában; a művelt közönség örömet teszi le a belépti díjat olyan kezekbe, a minők Bohus-Szögyényi Antóniái; mert e kezekben minden krajczár egy-egy áldássá válik a szenvedő emberiség javára.

Gróf Károlyi György teremeiben szintén fényes estély volt e héten, és szintén jótékony czélra; a meghívó jegyeken ki volt téve, hogy ez alkalommal néhány főrangú urhölgy a vízkárosultak javára önkénytes adakozásokat fog gyűjteni, és az ekként begyült tetemes összeg tanusítja, milyen nemesen érző szivek voltak ott együtt; így is van ez rendjén: mi ellenségei vagyunk minden kasztszelleme; de a születési aristocratiától nem vonhatjuk meg tiszteletünket, ha kiváltságos állásához az egyéni érdemet is fűzi, Magyarország aristocratiájának mindig voltak tagjai, melyekre még most is büszkeséggel tekint a haza, mert elsőik voltak nem csak születésök-de hazaszeretetök- és áldozatkészségöknél fogva is; azon időben, midőn csupán a kard és a harczi bátorság vezettek a dicsőséghez, a magyar aristocratia olyan fényben tündöklött, hogy kevés más volt hozzá hasonló, felülmulni pedig egy sem multa felül; a jelenkor azonban más elveket emelt uralkodó hatalomra; a harczi bátorság mellett a szellemi küzdelem is követeli osztályrészét az érdemekből; művészet és tudomány, ipar, szorgalom és szívbéli emelkedettség is igényt tartanak a kiváltságos névre, és csak a születési aristocratián áll, testvéries szövetségre lépni a kor civilisatiójának e hatalmas tényezőivel; a tehetség éppen olyan isteni adomány, mint a magas származás; egyik is másik a véletlen adománya és egyik olyan jogosult, mint a másik; a hol e kettő ellenségképen áll szemközt egymással, ott a nemzeti élet nem fejlődhetik ki erőteljes épségben, külön-külön két táborra szakad a két hatalom és a válságos összeütközések előbb utóbb, de mulhatlanul bekövetkeznek; egészen másképp állnak azonban a viszonyok, a hol e két társadalmi hatalom testvéreileg kezét nyújt egymásnak, a hol a születési kiváltság arra használja föl gazdagságát, hogy a szellemi mozgalmakat, a hazai művészetet, a hazai közérdekeket gyámolítsa és előmozdítsa; ott közös az érdem, és közös a dicsőség, és ott egyik a másiknak biztosítja és fejleszti, nem pedig veszélyezteteti lételetét; ezt tapasztaljuk mindazon nemzeteknél, a hol az aristocratia még mai nap is nagy és köztisztelet tárgya; nézzük például Angolországot; milyen tiszteletben áll ott az aristocratia! de mi által vivja ki magának az elsőséget? az által, hogy a nemzeti élet minden törekvésénél ő áll első sorban; ott a főur nemcsak lovakat és agarakat dressziroz, hanem a művészet és tudomány fejlődését is mozdítja elő vagyonával. És örömmel tapasztaljuk, hogy hazai aristocratiánk hasonlóképen így fogja fel világtörténelmi hivatását; már is sok nemes eszme találja ő benne leghatalmasabb támaszát; még csak az ohajtandó, hogy a hazai művészetre, a hazai irodalomra is terjeszse ki hathatós figyelmét, hogy ennek fölvirágoztatására is tegyen, a mit tennie hazafiui

kötelesség: és akkor bizonyára nem lesz ember ez országban, a ki büszkeséggel nem tekint a dicső ősök méltó ivadékaira és örömmel nem engedi nekik azon helyet, melyre születésök által is hivatva vannak; csak aránylag annyit fordítson az aristocratia évenként a szépművészetek és irodalom pártolására, mint a mennyit lovakra és agarakra fordít: és szellemi életünk új lendületet nyer, és vele együtt az aristocratiát is új fény sugározza majd körül. Különösen emeltem ki a szépművészeteket, mert ezzel legkevesebbet törődött eddig. Hogy azonban a szépművészet alatt nem a ballettánczosnőket értem, ez magától értetik; hanem értem alatta a festészetet, a szobrászatot sat, de különösen az irodalmat. Mig tehetősebb aristocratiánk olyan kevés lapokat járatnak, mint most, addig — adósai az irodalomnak.

És most béketűrő hiveim: „Az Ur világosítsa meg a Ti orczáitokat sat. Amen.

Az írói segélyalaphoz

ujolag járultak:

| | |
|--|-----------------|
| Mátyásházáról: Ferenczi Lenke | 2 frt — kr. |
| Kolozsvárról: Nuricsány Kristófné | 2 frt — „ |
| Miskolcra: Dominkovics Mária egy képet sorsolt ki ez egylet javára, ennek eredménye*): | 18 frt — „ |
| Összeg | 22 „ — „ |
| Ehez az előbbi: | 2304 „ 40 „ |
| Teszen összesen: | 2326 frt 40 kr. |

és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk).

Gazdasszonyoknak.

A szeplők kiirtása.

Hány kedves hölgytestvérünk volt már nyugtalan és — csak valljuk meg — szerencsétlen a szeplők miatt! A legkellemetlenebb bőrbajnak tartatik ez, melyen még azon bók sem segít, hogy csak finom, gyengédbőrű hölgyek vannak ezzel megáldva!

Egy orvos barátunk mint biztos szert a következőket ajánlotta:

Vegy 1 nehezék tisztított boraxot, 2 és fél lat rózsavizet s ugyanannyi narancsvirágvizet. Ezt jól összekevervén, mosd magad vele minden nap este és reggel. K. P.

Marhanyelv bepáczolása

Tedd a marhanyelvet olyan helyre, hol le lehet nyomtatni, előbb sózd meg jól, egy kis salitromot, koriándrumot dörögölj el rajta, s tedd hűvös helyre; így néhány napig elállhat a nyelv, akkor főzd meg s akár hidegen, akár melegben tormával adhatod föl az asztalra. P. St. E.

*) Örömmel közöljük e szent ügy pártolóinak neveit, ugymint:

Dominkovics Mária ivén: Csizy Károly, Kótz Palóczy Juditha, Frankel, Dominkovics Mária; Nádpataky Viktória ivén: Nádpataky Viktória, Nemes József, Forty Károlyné, Dominkovics Mária, Pap Dezső, Nádpataky László, Lengyel Louise, Marinkáné, Popovics András, Lázár Mari, Szücs Karolin, V. N., Marinkás Mariska, Hauptman Muki, Kácsor Béla; Pap Etel ivén: Pap Etel, Solymosiné, Nádpataky László, Turcsy Józsefnő, Máriaassy László, Piltáné, Szathmáry Ödön, Nemes József, Pilta Erzsébet, Forty Károlyné, Kácsor Béla, Bernáth Mimi, Kun Lajosné, Kun Barnáné.

Vajas torta.

Kavarj egy fél font vaját habzásig, tégy bele egy fél font finomra tört cukrot s kavard egy negyedóraig, tégy belé 16 tojás sárgáját, ezzel is keverd egy fél negyed óráig, a 16 tojás fehéréből verj kemény habot, tégy a tésztahoz egy fél font finom lisztet, egy kis apróra vagdalt citromhajat, keverd belé a habot, kenj meg két vagy három tortaformát vajjal, öntsd a tésztát egyforma mennyiségben beléjük; ha megsült, kend meg az egyes részek tetejét finom befőttel, ragaszd egymásra, vond be az egészet sűrű jéggel, s meghülve tálald fel. Sz. Zs.-né.

Irodalom és művészet.

× A magyar írók segélyegylete javára rendezendő philharmoniai hangversenyek következő műsorozattal mennek végbe: Márcz 16 án: 1) Symphonia Haydn-tól; 2) Ária Händl vagy Glucktól; 3) Toccata Bachtól egész zenekarral; 4) Symphonia eroica Beethoventől. — Márcz. 20-án: 1) Nyitány (Abencerage) Cherubinitől; 2) Kettős dal Mozarttól; 3) Scerzo (a 9-dik symphoniából) Beethoventől; 4) Symphonia (Es-dur) Mozarttól. — April 6 án: 1) Nyitány (Op. 124.) Beethoventől; 2) Magándal Webertől; 3) Ötös Cosifantuttiból Mozarttól; 4) Mendelssohn „Nyári éj álmából“ a nyitány, intermezzo, nocturno, scerzo s az induló. — Reméljük, hogy e hangversenyek anyagi tekintetben szintén oly jól ütnek ki, mint a minap ugyane célra rendezett művészi és társas estély.

× Rózsavölgyi és társa műkereskedésében legujabban a következő új zeneművek jelentek meg: „Vilma-csárdás“, zongorára szerzé Windt Mór; továbbá: „La jolie styriene. Morceaux de Salon“ zongorára szerzé Schulhof J. Az elsőnek ára 60, a másodiké 80 kr.

× Virághalmi Ferencz. „A király véden-czei“ című kétkötetes történeti regényére nyit előfizetést vagy csupán aláírást. Előfizetési ára 2 ft., mely a „Győri Közlöny“ szerkesztőségéhez küldendő be. Szerző a bejövendő összeg felét a győrme gyei árvizkárosultak segélyezésére szánta. Virághalmi eddigi műveit a közönség tetszéssel fogadta, s reméljük, hogy jelen új regénye is már csak a jótékony cél tekintetéből is, meleg részvétre találand.

× Michelet „L'amour“ (a szerelem) című nagyhirű munkája nemsokára magyar fordításban is olvasható lesz. Nagy István ülteti át irodalmunkba, ki már Goethe „Faust“-jának lefordításával is figyelmet ébresztett.

× A budai népszínháznál hirdetett 50 arany pályajutalomra ujabban a következő népszínművek érkeztek be: 1) Debreezeni király, pesti nádor, Keszi től. 2) Villám Bandi, Erdélyi Józseftől. 3) Leányvásár Debreczenben, Haray Viktortól. 4) Dunavizhordó, Turcsányitól. 5) Nekeresdi csárda, Pap Bélától. 6) Farsangi életkép, egy névtelentől.

× A fővárosi zenede növendékei a magyarországi árvizkárosultak javára ma vasárnap déli 1/2 1 órakor hangversenyt adnak a Lloyd-teremben, melynek programmjából megemlítjük a következő pontokat: Blumenthal József hármás zeneműve három hegedüre: előadják tizennyolczan hegedün. — „A részvét gyöngye“, Garay Jánostól; szavalja Sztojka Erneszta. — Huber Károly nagy magyar ábrándja „Hunyady László“ dallamai felett két hegedüre; előadják Szabó Ferencz és Trux Hugo. — Liszt Ferencz A moll rhapsodiája zongorára; előadja Mutschenbacher Vilmos. — „Az árvizi hajós“, Vörösmartytól; szavalja Rudass János.

× A „Magyar Sajtó“ új szerkesztőt nyer Jókai Mórban, ki, mint ilyen a „P. O. Zt. szerint már meg-erősítettett.

Budapesti hirvivő.

A vizkárosultak részére nálunk e héten begyűlt:

Kótajról: Tóth Johanna ivén: Tóth Johanna 2 frt. Vajthó Borbála 1 frt, Várady Hermina 50 kr, Sichermann Em-máné 2 frt, Sichermann Jakabné 1 frt, Ibrányi Vezerle Mária 5 frt, Gunya Ignáczné 1 frt 50 kr, Gunya Nina 50 kr, Andress Károly 1 frt, Takács Gejza 50 kr, Nagy József 50 kr, Mandl Anália 2 frt, Wissneyei Sándor 1 frt, Takács János 50 kr.

Beledről: Kondits Mária 4 frt. Összeg: 23 frt. Ehez a multkori: 32 frt és egy ezüst huszas, teszen: 55 frt és egy ezüst huszast.

(Folytatjuk.)

✂ Midőn az utas, gőzösön érkevéu fővárosunkba, megpillantja a dunasoron emelkedő sok szép palotát, a látvány kellemes benyomást tesz reá; de annál inkább feltűnik az el-lentét e palotasor s a dunapart lánczhidon alóli része közt, me-lyet piszok, szemét s egyéb nem odavaló dolgok éktelenitenek el. Évek óta már nem egyszer szárnyalt azon hir, hogy a ha-tóság valahára komolyan utánanéz a dolognak s a baj eltá-volitását eszközözend; de a hir mineddig csak puszta hir maradt. Most azonban határozottan irhatjuk, hogy a városi tanács végre csakugyan egész erélylyel hozzá fog a dunapart szabá-lyozásához. Az ügy már tanácskozás alá is került s az e tekin-tetbeni teendők határozatilag megállapítottak. Ily határozatok: hogy a bécsi dunagőzhajótársaságnak az alsó parton hely nem adatván, a felső partra utasittatik hajóival; a pénzügyörök s mások által épített fabódék eltávolíttatnak, a dunagőzhajózási társaság által önkényileg vont korlát szintén elvitetik; ugyane társaság a bérelt 80 ölön felüli partrész bitorlásától szintén el-tiltatik, és így tovább. — Eszmelánczolatnál fogva megemlit-jük azt is, hogy a városi tanács a lánczhid tér beültetését illető-leg abban állapodott meg, hogy egyelőre a Lloyd-épülettől a lánczhidig vezető járda mindkét oldalát ülteteti be gömbölyü akácokkal; a tér többi részének beültetését illetőleg a gazda-sági osztály véleményező jelentését várja be. Remélhető, hogy néhány év mulva már e tér kellemes sétányul ajánlkozandik a zöldbe vágyó pesti közönségnek.

✂ Budán a „Fácán“ teremében közelebb mű-kevelők által rendezett hangverseny volt az árviz által káro-sult szerencsétlenek segélyezésére. A budai nőegylet termeit e célra ingyen engedte át, Bagó Márton is díj nélkül állította ki a szükséges nyomtatványokat, valamint Beregszászi és Bujtor urak is zongoráikat ingyen engedték át használatra. A hang-verseny tiszta jövedelme 240 frt.

✂ Gr. Széchenyi Béla külföldi utazásából vissza-érkezett. A határon, Peschieránál szigoru kutatást kellett kiállnia.

✂ A pesti egyetemi dalárda e napokban tartá első közgyűlését, mely alkalommal, miután alapszabályai fel-sőbb helyen jóvá hagyattak, egyletté alakult. Az egylet tagjai közreműködők és pártolókra osztatnak, ez utóbbiak, kik nem egyetemi polgárok is lehetnek, évenként 5 frtot tartoznak fizet-ni, s hivatalosok a dalárda estélyeire. E célra aláírási iverk köröztetnek.

✂ A kik bélyeges levélborítékot használnak s azokat véletlenül haszonvehetlenekké teszik, a postaigazgató-

ságnál hasonnemű új borítékokkal cserélhetik be, darabonként csupán $\frac{1}{2}$ ujkr. fölülfizetés mellett; hanem természetesen a becserélendő levélborítéknak a postahivatali használat legkisebb nyomát sem szabad magán viselnie, s a szétépett boríték minden egyes része beadandó.

✂ A vízvezetés ügye fővárosunkban ezentúl tán gyorsabban halad előre, miután Preysz Móricz, Perger Ignác és Rottenbiller Lipót urak egyesültek a tervmielőbbi valóztatására. Hanem azért úgy hiszszük, hogy addig még sokszor megszomjazunk.

✂ Azon tárgyak, melyek Jankó Vincze kezdeményezése és buzgalma folytán gyűjtemény minőségében fognak hazánk részéről a londoni kiállításon szerepelni, csütörtök óta Pesten is ki vannak téve közszemlére a köztelek-épület termeiben, hol még ma és holnap d. e. 11 órától d. u. 4 óráig 40 kr. belépti díj mellett megtekinthetők. A kik a gyűjteményes kiállításhoz adományyal járultak, azok ingyen nézhetik meg.

✂ Budán az előkelőbb körökből műkedvelő-társulat alakult, mely a böjt elején a budai várszínházban előadásokat rendezend a paksi és kalocsai vízkárosultak javára.

✂ Budán egy vasuti munkást, épen midőn a sineken át akart menni, a nyilsebesen érkező mozdony magával sodort, úgy hogy a szerencsétlen tüstént kiadta lelkét.

✂ Legújabb hírszerint Desirée Artótk. a. csakugyan szerződötve van nemzeti színházunkhoz, még pedig 6 előadásra. Egyes föllépéséért 500 frt tiszteletdíjt kap. Hogy előnyére lesz-e a szerződötés színházunk pénztárának? azt már bajosan hiszszük, de a méltóságos igazgatóság azzal, úgy látszik, nem sokat törődik. Kételkedünk benne, hogy egy énekesnő, ki már a német színházban előbb kiénekelte magát, képes legyen hat este oly nagy közönséget édesgetni színházunkba, hogy az ő 500 frtja is kikerüljön, meg a színháznak is maradjon valami. Ha a méltóságos igazgatóság francia énekesnőt akar nemzeti színházunkban fölléptetni, ne a német színpadról, hanem egyenest Párisból szerződötessen ilyet; hanem persze amúgy sokkal kényelmesebb.

✂ A Kisfaludy-társaság legutóbbi havi ülésében 16 új alapítvány lőn bejelentve. Az alapítók nevei: Kozma Ferenczné szül. Domokos Judit, Nyiri-Csiky Riza és özv. Tihanyi Ferenczné urnők; Deák Ferencz, Dienes Ferencz Ebner Ede (200 frttal), b. Eötvös Dénes, Justh József, Lónyay Menyhért, Pfeffer János, Rosty Pál, Somsich Pál, gr. Széchenyi Ödön (200 frttal) és Szontagh Pál urak, a kecskeméti s a rimaszombati kaszinó.

✂ A pesti lövészegylet 1031 frt 20 krral járult a magyarországi árvízkárosultak fölsegélyezésére. Ez összegből 838 frt 55 kron élelmiszerek vásároltattak s az inség helyére már le is küldettek.

✂ Olvasóink bizonyára kedvetlenül veendik azon hirt, hogy a magyar. írói segélypénztár javára tervezett sorsjáték egyelőre elmarad, hogy miért? nem tudatik. E sorsjáték főnyereményeül azon 12,000 frt értékű ezüstkészlet szolgált volna, mely a horvátországi szűkölködők javára pár év előtt rendezett sorsjáték főnyereménye volt, s a névtelen nyertes által nagylelkűen az írói segélyegyletnek ajándékozott.

✂ Szilágyi Virgil, volt országgyűlési képviselőt febr. 28-án d. u. elfogták.

✂ Az országos Széchenyi-szoborra eddig összesen 70,000 frt gyűlt össze, azonkívül még több aláírási ív nem küdetett be, remélhető tehát, hogy a fenebbi összeg még további adományokkal szaporodni fog. Az Akadémia közelebb nevezett ki kebeléből egy bizottmányt, mely az ügy körüli teendőket vezetendi; s így most már biztos reményünk lehet arra, hogy a szobor létesítésére szükséges lépések mielőbb meg fognak tétetni.

✂ Bognár Vilma e napokban indult el Kolozsvárra, hol legelőször „Dobó Katiczában“ volt fellépendő. A fiatal énekesnő innen Kassára utazik, szintén vendégszerepekre.

✂ Várady Gábor, mint a mármarosai kiállítási bizottmány elnöke fölszólította a Muzeum igazgatóját, hogy a londoni kiállításra Mármarosból küldendő tárgyakból szemelje ki azokat, miket szándékozik a kiállítás végével a Muzeum számára megtartani; miután e tárgyakat az illető bizottmány a Muzeum rendelkezésére ajánlta fel. Vajha más kiállítók is követnék e nemes példát. Ily uton nemzeti intézetünk igen szépen gyarapodhatnék.

✂ A vízkárosultak javára rendezett muzeumi hangverseny tiszta jövedelme 670 frt 28 krt tesz, mely összeget a rendezők a „magyar gazdasszonyok“ egyletének küldték át azon kérelemmel, hogy ez azt a szűkölködő vízkárosultak számára ruha- és élelmiszerek vásárlására fordítsa. Azonban az egylet elnöknője özv. Damjanics Jánosné e megbízást nem fogadta el, hanem mivel a vízkárosultak ruházat és élelmiszerekben már nem szenvednek szükségét, azon indítványt tette, hogy az illető összeg készpénzben osztassék ki a súlyos csapást szenvedett honlakók közt.

✂ Az utasszállító gőzösök Pest és Bécs közt f. hó 5-én kezdték meg rendes járataikat.

✂ Több egyetemi tanuló f. hó 23-án a jogászsegélyző-egylet javára szándékozik egy hangversenyt rendezni.

✂ Pozsonyban a királykoronázási domb pusztulásnak indult, és senki sem gondol vele. A pozsonyi városi hatóság intézkedhetnék e történeti emlékü helynek a végpusztulástól megmentésére.

✂ Gödöllőn is készülnek az árvízkárosultak javára hangversenyt rendezni. Ugyanott egy cs. k. adóhivatalnok agyonlőtte magát.

✂ Zombolyán Csekonics-Lipthay Leona bárónő indítványára és pártfogása alatt sorshuzással egybekötött táncvizigalom tartatott a vízkárosultak fölsegélyezésére. A tiszta jövedelem mintegy 1600 frtra tehető.

✂ Nyiregyházán közelebb táncvizigalom tartatott, mely alkalommal minden hölgy némi adományt kért tánczosától az árvízkárosultak számára, a nem tánczólo férfiak pedig táncmegváltási adót fizettek e célra a hölgyexequenseknek.

✂ Verseczen a szerb ifjuság táncvizigalmat adott az Ujvidéken tervezett szerb akadémia javára. A táncvizigalomban mintegy 150 német is vett részt, kik, miután a táncrendben egyetlen magyar táncz sem volt, a rendezőséget legalább egy csárdás eljátsztatására kérték. Miután a németek e kérelme a legudvariatlanabb modorban visszautasított, egy pár szerb is követelte, hogy csárdást huzzanak, a mi végre megtörtént ugyan, de a többi szerbek azt oly fülsértő zajjal paralyzálták, hogy a németek ezen megboszankodva, elhagyták a táncztermet.

Nemzeti színház.

— Márczius 5-kén. —

Febr. 26-kán: „Az utosó levél“, francziai vigjáték Sardoutól. — Febr. 27-kén: „Az elisondoi leány“, s „Fortunio dala“, operettek. — Febr. 28-kán: „A felolvasónő“, színmű 2 felv. és „Elveszem nőmet“, 1 felvonásos vigjáték. — Márcz. 1-sején „Szép Ilon“, Mosonyi operája. — Márcz. 2-kán: „Bányarém“ — Márcz. 3-kán először: „Egy gyürü“, színmű 5 felvonásban, írta Birchpfeifer Sarolta, fordította Fésüs György.

A magyar közönség előtt nem ismeretlen e név: Fésüs György; egyike ez azon fiatal embereknek, a kik legtöbbet fára-

doztak a budai népszínház létesítésén; bizonyosan ezen nemes buzgóság a nemzeti színészet iránt indította őt arra, hogy Birchpfeiferné asszony újabb színművét is magyarra fordítsa; mindenesetre szép és dicsérendő buzgóság, de a lefordított mű (A gyűrű) bizony sem nem szép, sem nem dicsérendő. A színmű XV. Lajos korában játszik és az egész bonyodalom egy gyűrű körül forog, melyet Guise hercegnő (Felekiné) keresztleányának, egy aranyműves kedves kis leányának (Lendvainé) ajándékozott; Richelieu (Lendvai) szereti a hercegnőt, de a hercegnő utálja őt; hogy tehát viszonsszerelemre bírja, hát álruhában belopódzik az ötvös házába és erővel huzza le a gyűrűt a leány ujjáról; igen de a király (Feleki) is szereti a hercegnőt és ő is álruhában lopódzik az ötvös házába, nem ugyan, hogy a gyűrűt ellopja, hanem azért, hogy a szép ötvösleányt megbódítsa; és midőn ez nem sikerül neki, hát legalább a gyűrűt veszi el Richelieutól, aztán ő is távozik; az üldözött szép polgárleány aztán keresztanyjánál, a hercegnőnél keres menedéket; kitudódik, hogy a gyűrű a királynál van, a király házassági ajánlatot tesz a hercegnőnek, de ez visszautasítja azt, mert lelkében egy eszménykép él, egy gyermekkori barátja, a kivel igen boldog órákat élt, valamelyik zöld erdőben, mikor még „hozzerli“-ben járt; e gyermekkori barát pedig nem más mint Richelieu, a föl nem ismert, az utált nagy férfi és hirhedett nőcsábító; következik aztán belső küzdelem a régi szerelem és jelen utálat között, Richelieu szerelme próbára tétetik és dicsőségesen kiállja azt, minek aztán házasság a vége. Ez nagyában e mese, de az egész műben egy költői gondolat sincsen és olyan vontatott hosszadalmassággal nyújtózkodik végig az 5 felvonáson keresztül, mint egy rettenetesen hosszú hálósipka, az alakok pedig olyan unalmasan köznapiak, a minőket minden nap eleget láthatni az utcákon; sehol legkisebb nyoma a költői alakításnak, az ihletnek; és csak Felekiné és Feleki valóban szép játéka menthette meg a művet a végbukástól. Valóban kár is volt annyi tanulmányt fordítani ilyen értéktelen csinálmányra. Lendvainé is igen szépen játszott, leginkább azonban mégis Szilágyi S. játéka hatotta meg a közönséget, nem annyira művészete, mint rettenetes rekedtsége által; alig tudott egy szót is kierőszakolni torkából! És mégis föl léptették!

A többi előadásról nincs mit megjegyeznünk, az „Utolsó levél“-ben Prielle Kornélia művészileg játszott, de ez már nem ujság, valamint az sem, hogy Szigeti kitünően játszik e darabban.

Hanem az „Elizondoi leány“ és Fortunio dala“ sem ujságok ám; annyira nem, hogy ha még egy ideig így borura derüre minden héten adják, jó lesz „közönségkergető“ szernek.

M i n d e n f é l é k .

Egy színműíró kudarcza. Párisban Aboutól egy „Gaetana“ című darab került nem régen színpadra, mely nemcsak hogy csufosan kifütyöltetett, hanem azonfölül szerzőt a párisi diákok macskazenével is megtisztelték. E miatt About a tanulókat utczagyerközcöknöknek czimezte, mire a tanulók őt egy másik lapban gyalázatos gazembernek nevezték. De ez még mind nem elég, hanem az idei farsangi ökröt Párisban most Gaetanának akarják elnevezni About tiszteletére, hasoncímű bukott darabja után. Természetesen hogy About e kitüntetését szívesen elengedné.

Egy vadember, mint lázító. Midőn pár évvel ezelőtt a „Novara“ osztrák gőzös a világ körüli utjából visszavért, két vadembert is hozott magával Neuseelandból. Ezek

egyike, Tutu nevű a bécsi cs. k. államnyomdában megtanulta a nyomtatás mesterségét, s tavaly visszatérván hazájába, egy kéziszajtot is vitt magával Bécsből, melyen most lázító kiáltványokat nyomtat, földieit boszura, fegyverre szólítva fel az angolok ellen.

A berlini korcsmárosok egy bécsi lap szerint e napokban gyűlést tartanak, azon eszközök és módok fölött tanácskozandók, melyek által lehetséges volna a katonák kihágásait a nyilvános helyiségekben megakadályozni. Azt akarják indítványozni, hogy katonaszemélyeknek egyenruhában a nyilvános helyiségekbe belépni egyáltalán meg ne engedjék.

V a r s ó b a n febr. 27-én az elesettek évnapján valamennyi templomba tömegesen tódult a nép. Temérdek katonai őrzület volt a városban. A csend nem háborított meg. — Az új érsek Felinszky, úgy látszik, nem bírja teljesen a nép rokonszenvét. Midőn közelebb a székesegyházban szent beszédet tartott s a végén felszólította a népet, hogy térdeljenek le imádkozni . . . a nép magára hagyta a főpapot s rögtön kiözönlött a templomból. Három pap, ki ellenkező értelemben szónokolt, elfogatott. A városban nagy az izgatottság.

A z é s z a k a m e r i k a i P i t t s b u r g b a n új vallásfelekezet támadt, mely a methodistákéhoz hasonló szertartásokkal bír, de minden egyébben különbözik az eddig létező vallásfelekezetektől. A község lelkésze egy özvegy, ki úgy tud prédikálni, hogy attól félnek, hogy hangjaitól a rozzant kápolna, hol isteniszolgálatokat tartják, összedül. A felekezet hívei minden este összegyűlnek e kápolnában, hol énekelnek, prédikálnak, egymás lábait mossák, s a t.

L i s z t F e r e n c z e z e l közelebb furcsa eset történt Rómában. Lavalette marquis meghitta lakomára; étkezés után pedig egy terembe vezette, hol zongora állt. Hirtelen megnyitlak a szárnyajtók s mintegy 300 tagból álló fényes társasággal voltak szemben, s Lisztnek a marquis ismételt unszólásaira zongorához kellett ülnie. Nehány percz múlva azonban elhallgatott a zongora, Liszt meghajtá magát a hölgyek előtt, a marquishoz pedig így szólt: „A lakoma meg van fizetve!“ Ezzel rögtön eltávozott. Liszt valamint másoknak, úgy Lavalettenek is többször fogadá, hogy többé nem fog zongorázni, s így megsérté Lavalette unszólása.

M e n n y i r e v á l t o z n a k a z i d ő k ! 1524-ben egy lipcsei könyvtáros, György, szász herceg parancsára kivégeztetett, mert szent bibliákat adott el. Egy másik bibliaeladónak pedig szemei tolatlak ki. Most a biblia terjesztésén nem kevesebb, mint 5000 társaság fáradozik. Jelenleg összesen 32 millió biblia létezik 200 különféle nyelven.

V e l e n c z é b e n a r e n d ő r s é g e t közelebb kirabolták. A tolvajok a pénztárt feltörték s néhány ezer forintot elvittek belőle.

D i v a t t u d ó s í t á s .

Folytatjuk a tavaszi szövegetek leírását; előbb szoltam az olcsókról, és nem ok nélkül; mert tudom, hogy kedves olvasónőink inkább ezeknek adnak elsőséget, és igen helyesen; ha valaha, úgy bizonyára napjainkban a nő legfőbb disze az egyszerűség; a szépet még szebbé teszi, a nem szépet pedig kedvessé. Sokat beszélnek nemünk ellen azon férfiak, a kik csak a rossz tulajdonokat veszik észre, és a legszokottabb vád az, hogy tulságosan fényüzők vagyunk; jó, mutassuk meg nekik, hogy ebben sincsen igazuk.

Sokszor azonban mégis kikerülhetlen, hogy értékesebb

öltönyökben jelenjünk meg, és azért ezekből is irunk le néhány kiváló új szövetet.

Nézzük legelőször is a könnyű tafota-ruhákat; ezek is egyszerűek, de igen kedvesek; így igen ajánlandó a keskeny fekete és lila csiku tafota, vagy világos- és sötétbarna keskeny rajzu, vagy a barna-fekete csiku; e kedves szövet ára 2 frt 80 kr, szélessége pedig $\frac{2}{3}$ rőf.

A fekete alapu tafota, itt-ott színes vonalokkal átszőve, szintén igen divatos lesz e tavasz folytán; ezek a kicsi rövid vonalok majdnem minden színben láthatók, így zöldben, kékben, pirosban sat.; e szövet szépségét emeli az, hogy a színes vonalokat itt-ott fehér szálacska váltja fel; ára e szövetnek: 2 frt 50, szélessége, mint az előbbié.

E két említett szövetnél szebbek és jobbak azon egyszínű alapu tafoták, a melyeken keskeny fekete vonalok kisebb nagyobb koczkákat képeznek; így láttunk egy fahéjszínű ilyen szövetet, fekete vonalokkal, s ez igen szép volt, nem kevésbé a sötétkék alapu fekete vagy fehér vonalokkal, vagy a fekete alapu zöld vagy barna vonalokkal; e szövet ára 3 frt 20 kr, szélessége $\frac{2}{3}$ rőf.

Ehez hasonló, csak valamivel nehezebbek a fekete alapu szövetek, a melyeken a vonalok színesek és valamivel szélesebbek; a fekete alapu, barna vonalokkal igen csinos, a zöld vonalos igen nyájas tavaszias kinézésű szövet, a lila alapu fekete rajzokkal pedig igen, igen szép; ára 3 frt 50 kr.

Szintén ilyen áruak a könnyű chiné-ruhák; ezek már nagyobb koczkájúak, s világos s sötétbarna színezésben, többféle zöldben, vagy fehéres alapon fekete vonalokkal és elszórt piros és zöld rajzokkal igen kedveltek és keresettek lesznek tavaszi ruhákra; e szövet szélessége is ugyanaz az előbb említettekével.

A négyforintos sötét alapu chiné-ruhák szintén igen szépek; feltűnően kedves szövet egy lila alapu ruha, a melyen háromlevelű kis fekete virágok vannak elszórva, vagy a világosabb hamuszínű alapu sötétebb hamuszínű levelekkel. Az 5 forintos chiné-ruhák színre és nehézségre nézve ismét diszesebbek az előbb említettekénél, de azért azok is mind szépek és czélszerűek tavaszi öltönyökre, s habár a nehezebb se-lyemszövetek tartósabbak is szoktak lenni, azért mégis inkább ajánljuk az olcsóbbakat, jobb, derültebb napokra tartván fenn a nehezebb diszöltönyök elkészítését.

Mindezen kelmék Alter Antal gazdagon fölszerelt kereskedésében kaphatók (Pest, Váci utca 4-dik szám) tisztelt előfizetőink azonban általunk is megrendelhetik, és kívánatukra mutatványokkal is szolgálunk belőlük.

A 5-dik számban közlöt rejtvény értelme: Világosvár. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Balogh Adél, Makk Horty Anna, Szelényi Károlyné, Frombach Berta és Laura, Tichy Irma, Hummel Emilia, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicsery Mariska, Kaiser Gabriela, Némethy Giczey Teréz, K. Kúry Teréz, Baranyi Károlyné, szül. Nagy Rebeka, Lévy Berényi Julia, Marggraf Hermína, Fogler Paulina, Gyurkovics-Boda Mária, Poninger Laura, Gyurtsik Mária, Kutasi Ferenczné, Kreskay Pálnő, Ocsay Ferencznő, Fekete Farkas Zsuzsanna, Osváth Ida, Pongrácz Julia, Lukrits Mutter Ottília, Bloksay Buzáth Rébi, Dániel Regina, Dubravitzky Antónia, Farkas Pan-

ka, Balogh Karolina, Nánássy Szökő Mária, Hentaller Batta Szilárda, Varga Etelka, Viertl Aloyzia, Deáky Amália, Omaszta Tóbiré, Mendelényi Emma, Heldt Gizella, Berzsenyi Cornélia, Csákly Mária, Vécsey Pálné, Gózon Ida, Belák Teréz, Teszáry Ida, Pete Angela, Hajék Lina, Stinner Emma, ifj. Platthy Józsefné szül. Hodassy Klára, Békefy Neymon Irma, Csanády Kalmánné, Gáál Vilma, Hodassy Jozéfa, Palkovics-Somogyi Mária, Vitalis Petrovay Szeréna, Vágner Luiza, Csutor Jozéfa, Grumann König Mária, König Linka, Tuboly Victorné, Incze Barlanghy Jozéfa, Kalocsa Róza, Trtstyánszky Paula, Lósy Eugénia, Csaby Amália, b. Szabó Jolán, Jaross Lipovniczky Nepomuczéna, Száppanyos Issekutz Mari, II. Harmath Luiza, Kondits Mária, Stachelbauser Gizella, Fogarasi Zsuzsa, Plachy Bertalanné sz. Vercs Ilka, Tichy Róbertné, Boros Tinka, Takó Ilka, Eggenberger Kijatz Luiza, özv. gróf Zsigray Lázárnő, Fogler Jánosné szül. Madarász Róza, Markus Izabella, László-Dósa Anna, Jeney Albertné sz. Bartha Róza, Teller Emma, Kubinyi Kornélia, Járdánháznő, Detrich Platthy Zsófia, Melczer Armina, Scherer Elek, Pálffy Stelczer Eliza, Dindár Izabella, Skopel Izabella és Róza, Pick Zsófia, Jámorszky Ilka, Kiskéri Tóth Izabella, Vertán Lukács Nina, Nagy Emilia, Zakarias Alajosné, Beóthy Ilona és Etelka, Ferenczy Lenke, Imrik Ignácznő sz. Farkass Karolina, Pristyák Vilma, Eisenstadter Malvina, Kovács Emilia, Pottyondy Ottilia, Nuricsány Kristófnő, Nagy Malvin és Irén, özv. gróf Tholdi Lőrinczné, Madarász Ottilia, Nagy Irma, Kondi Julia, Mészáros Szabó Zsuzsanna, György Klára és Albertina, a gyöngyösi Népkör, Kondits Mária, Egerváry Tuboly Emilia, Majomi Józsefné, Gulyás Amália és Krisztina, Lukinich Matild, Bodroghy Gizella.

A Vesselényi Mikló s-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé Madarász Ottilia, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Vitalis-Petrovay Szeréna György Klára.

Rejtvény.

F. Zsuzsannától.

„13. 7. z 14. dn 7. k, *háradnak*
15. ég 16. 13. 10. 1. e Ó 13. 11. 7. g 16 7. 3. *leg*
B 2. 15. 9. 5. 4. d ez, — 11. 7. jd 7. n 5. 10. 3. od 10. 5.
6. e 15. 16. 14. po 15. — 5. e 15. 9. 7. k 7. 3.“

E szen 9. 12. n 9. é 5. nek 5. zóz 7. 9. 7. *Erentinte*
7. z Égb 4. 15. 10. 5. 15. e 5. z áll, —
Honné 9. f 10. g 16. elve néz 15. e 8. 14. nk
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

Megfejtési határidő **aprilis 8-kán.**

Nórásmány Mihály

Nyilatkozat. Minden félreértés kikérülése végett kinyilatkoztatjuk hogy a lapunk ez évi 3-dik számában, a 42-dik lapon a 35-dik sortól kezdve a 41-ik sorig leirt esemény semmiféle élő személyre nem vonatkozik és csak ártatlan tréfának tekintendő. A szerkesztőség.

TARTALOM.

Feleki-Munkácsi Flóra, Emiliától. Fővárosi szellem, Ilontól. A nagy fa, Abonyi Lajostól. Téli idő, Dalmady Gyóztól. Mikép lettem én aglegény, Bernát Gáspártól. Történelmi jellemrajzok, Kis Elektől. Egy hét története. Írói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. A t. rejtvényfejtők névsora. Rejtvény.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyilt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai mellékletünk: dolmányszabás mintája.

10-dik szám.

VASÁRNAP, MARTIUS 9. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|-----------------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre „ | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért **6** uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|------------------------|---------------|-----------------------|-------|--------|----|----|-------------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | | p. | |
| | | | | | ó. | p. | ó. | p. | |
| 9 | Vasárnap | E I Francziska | E Fáni | 25 G I böjtben | 6 | 28 | 5 | 55 | 7 |
| 10 | Hétfő | 40 vértanu | Etelke | 26 Porphy | 6 | 26 | 5 | 57 | 8 |
| 11 | Kedd | Heraklius | Angyalka | 27 Prokopius | 6 | 24 | 5 | 58 | 9 |
| 12 | Szerda. | Gergely Kant. † | Gergely | 28 Kantor. | 6 | 22 | 5 | 59 | 10 |
| 13 | Csüt. | Rozina szűz | Rozina | 1 Martius | 6 | 20 | 5 | 1 | 11 Eszt. böjt |
| 14 | Péntek | Mathild kir. † | Szendike | 2 Theodóz | 6 | 18 | 5 | 2 | 12 |
| 15 | Szombat | Kristóf † | Sugár | 3 Eutropius | 6 | 17 | 5 | 4 | 13 28 Sabb |

V i d é k i t á r c z a.

Enying, februárhó 27. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! Igéretemet: a műkedvelők előadásának sikeréről kegyedet tudósítani, ezennel beváltom. E hó 22-én volt a várva várt előadás; a „Mátyás király lesz“ című dráma került színre. Ez estének feszült érdekléssel néztünk elébe s nem csalatkoztunk; és a műkedvelők egy része várakozásunkat meghaladólag működött közre. Noszlopi mint Modrár, szépen szavalt, Simonról mint Szilágyi-ról pedig minden hizelgés és nagyítás nélkül, el lehet mondani, hogy igen meglepő ügyességet és színpadai otthonosságot tanusított; szerepét oly jól adta, hogy nem egy vidéki jobb szintársulat tagjával kiállhatná a versenyt. Szavalmi estélyt is hallottam rebesgetni a vizkárosultak javára. Csak rajta! minden ily vállalat meleg részvétre számolhat közönségünknel, mert mindig készek vagyunk ily nemes cél elérésére lehetőleg áldozni. Adja az ég, hogy e szép terv füstbe ne menjen! P a l i k a.

Eger, mart. 2. (Eredeti levél.) T. szerkesztőnő! Városunk lelkes nőegylete, mely fontos hivatását köllőleg fel-fogva, oly számos izben adá jelét életrealóságának, tegnap este a casino termében „az írói segélyegylet s a hazai árvizkárosultak javára“ zene- és szavalmi estélyt rendezett. Ezen akademia célja eleve kizárólag az írói segélyegylet alapja gyarapítására irányult; közbejövén azonban azon gyászos esemény, melyet a Duna annyi család tönkrejutására tön, ezen két szent cél egyesítettetett. Az érdekes program s a felkarolt ügy a mai táncztalan farsangban városunk színé—javát túlnyomólag, s a vidék néhány lelkeseit gyűjté egybe, kik érdekléssel s lelkesülten hallgaták végig a szent ügyért fellépett közreműködők előadását a következő műsorozat szerint: **Első rész:** 1. Nyitány „Hunyady László“ dalmüből Erkel Ferencz-től, négy kézre játszá Violet Ida és Mathild úrhölgyek; 2. Abránd a Troubadourból; előadja Braun Róza urhölgy; 3. Magyar dallamok fuvolára, zongorakiséret mellett előadja Pók György úr; 4. „Az öreg szolgál“, költemény Tompától, szavalmja Pavlicska F. úrhölgy; 5. Nagy abránd, Zanetta felett Beriot- és Wolff-tól, hegedün és zongorán előadják Menerk és Ujfalvy M. ur; 6. „Ha férfi vagy, légy férfi“ költ. Petőfítől, szavalmja Csiky Ilka. **Második rész:** 1. Népdalok, zongorakiséret mellett éneklí Petrovics Bert. úr; 2. „A látnok fogoly“ költ. Zalártól, szavalmja Ecsedy László úr; 3. Elegie, Ernszttól, gordonkán és zongorán előadják Braun K. úr és Braun Róza úrhölgy; 4. „Új Simeon“, költ. Tompától, szavalmja Poppel Gyula úr; 5. Pásztorhangok zongorára, négyes hegedükiséret mellett előadja Braun R. úrhölgy; végre záradékul a programmon kívül 12 egri polgárból alakult nagy quartett Dersick Rudolf vezetése mellett, Kölesei hymnusát harmonicus karban énekelte el. — A köztetszésben részesült közreműködők közül Ecsedy és Poppel

szavalmányaikkal s költőnk Zalár József kihivatásával „egy tömeg éljent“ vívtak ki; míg ellenben időközben megbetegedett s így más által helyettesített P. F. kisasszony szavalmata s a váratlanul visszalépett Pók úr fuvolajátéka elmaradása sajnálatot keltett. — A jövedelmi eredményt illetőleg, hol a pénzszedést két, s a jegyvitelt három nőegyleti tag kezelé, a megjelentek számából ítélve a bevételt tehetjük 5—600 ftra, mely a kitűzött kettős és nagy áldozatokat igénybe vevő célhoz merve csekély ugyan, de a jelenlegi világban mégis elegendő. — Az estélyt 240 terítékre, hölgyek és férfiak számára vegyesen rendezett lakoma követte — de ez már nem történt jótékony célra!

Különben a lábtyűk koptatása végett a csizmadiák, evés ivás végett az ácsok és takácsok által rendezett s egy néhány harlequinnal illusztrált álarczos bált kivéve, a mai farsangtalan farsangban itt sem tartattak nyilvános tánczvigalmak; kik már nem állhattak ellent részben lábuk, részben torkuk csiklandóságának s érezék a mulatási vágy alkotmánytalan zsarnok hatalmát, azok úgynevezett „Kinderbálon“ jöttek össze s természetesen vigadtak a kicsinyek kontójára. — A helybeli angolkisasszonyok is nevendékeik részére mint minden évben úgy most is tartottak magán estélyt, hol a fiatal leánykák számos tanujeleit adák testi és szellemi ügyességöknek — az egybegyűlt szülők és nemszülők örömére. — Az élvek tehát osztályonként kijutottak közönségünknek, melyet mai mérték szerint csordultig élvezhetett! Kövessy magyar bűvész production is, ki megmutatta, a semmiből mint lehet valamit csinálni. Másutt meg azt mutatták meg, mint lehet a valamiből semmit csinálni. Városunkban az újonczozás e hó 22-én veszi kezdetét.

E m m a.

Kecskemét, martius 3. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! Másfél éve, hogy a „Családi Kör“ az irodalom terén kitartó szép sikerrel működik. Ez idő óta tudtommal városunk életmozzanatai kegyed becses lapja hasábjain még semmi tért sem foglaltak el. Most tehát, kétszeres buzgalommal azon leszek s hogy t. szerkesztőnő engedelmével időszakonként a közérdeklő események vázlatával e becses lap olvasóit irántunk figyelemre gerjeszsem. *)

Soha szerencsésebb időben nem foghattam volna levélíráshoz, mint épen most, mikor egy igen szépen sikerült hangversenyéről tudósíthatom e lapok t. olvasóit. Ugyanis f. hó 2-kán a kaszinó nagy termében, műkedvelő urak és hölgyek közreműködésével zenészetí és szavalmi estély tartatott **Katona József** koszorús költőnk siremlékére a következő műsorozattal: 1. „Honfidal“, énekelve a dalárda által. 2. „Nagy férfiak méltatásáról“, felolvasta Horváth Döme úr. 3. Egyveleg a „Lu-

*) Szives ajánlatát köszönettel fogadjuk.

cia“ dalművéből, zongorakiséret mellett, tilinkón előadta Parragh Gida úr. 4. „Rachel siralma“, Aranytól, szavalta Forián Károlyné urhölgy. 5. „A vak lantos“, zongorakiséret mellett, éneklé Gallia Fülöp úr. 6. „De elég is...“ Vecseytől, szavalta Farkas István úr. 7. Magyar népdalok, zongorakiséret mellett, tilinkón előadta Parragh Gida úr. 8. „Ha férfi vagy...“ Petőfitől, szavalta Antal Péterné urhölgy. 9. Ábránd a „Straniera“ dalműből, zongorán előadta Fischer Zsigmond úr. 10. „A gyászoló“ Tompától, szavalta Muraközi Józsefné urhölgy. 11. Nász-dal, az „Alvajáró“ dalműből, éneklé a dalárda. 12. „Szeretlek kedvesem...“ Petőfitől, szavalta Fehér Péter úr.

A mi a hangverseny részleteit illeti, azt a legszigorubb kritika is kielégítőnek találhatta.

De lehetlen mégis ki nem emelni: Foriánné asszonyt, ki Arany gyönyörű költeményét annyi szabatossággal, és oly meghatottsággal szavalá, hogy méltán megérdemlé a közönség szünni nem akaró hálás tapsait, — továbbá Parragh Gedeon urat, a ki piczi kis tilinkóján meglepő, mondhatni művészi ügyességgel játszá „Lucia“ gyönyörű dallamait. Fehér Péter urat régen ugy ismeri a kecskeméti közönség, mint egyik legkedvesebb szónokát, elragadó szavalatával most is zajos tapsokat aratott.

A hosszú böjtre is gondoskodnak lelkesebbjeink élvezetes estékről; hat szini előadás van tervben, részint az árvizkárosultak, részint egyéb jótékony célokra. Adja Isten, hogy a szép eszme létesülhessen.

Th ra

R.-Komárom, márc. 4-dik. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! A farsangnak ma van utolsó napja, mit tehetne hát mást az ember, mint hogy visszagondol az elmúlt farsangi napokra, melyek az idén nem voltak oly zajosak, mint szoktak lenni; — nálunk ugyan nem volt épen szomorú, mert volt egy pár bál a pavillonban, — de ezekről hallgatok. — A városi kórház javára is terveztek egy bált, de csak terveztek, mert a nagy árviz közbenjötté miatt nem lett belőle semmi. — Egy pár kisebb bál is volt táncpróba név alatt Hoffer úr termében. Más szellemi élvezetünk nincs, mert egész télen nem voltak színészeink. Csak egy kö té l t á n c z o s mutogatá ügyességét, és több borzadályt, mint élvezetet nyújtott a nézőknek nyaktörő mutatványaival. A nagy víz által határaink szintén tetemes kárt szenvedtek; de városunkat megőrizte a gondviselés; — ha megengedi kegyed, máskor is megkísértem gyenge tollammal leírni városunk eseményeit. *)

A m á l i a.

Megbízások tára.

Szegszárdra Sz. R. urhölgynek: Rögtön elküldtük, megfelelt-e várakozásának? .

Gyékenyes P. J. urhölgynek: Egy perczig sem nehezteltünk a kis tévedésért, s azért igen könnyű dolog a — bocsánat!

T. Ujhelyre D. K. urnőnek: Feb. 18-dikáról kelt kedves sorait csak márt. 4-dikén vettem, s azért csak is most tehettem intézkedéseket. Igen örülök, hogy meg volt elégedve a küldeménnyel. Kérem ujlag a támogató nevét, mert azt nem vettük.

*) Sőt kérjük.

Szerk.

Zalapatákára E. T. E. urhölgynek. Ez ügyben, fájdalom, nem adhatok felvilágosítást; februárra volt ígérve, de aligha — szép szó nem marad az ígért.

Uj-Szivaczra G. I. urhölgynek: Elküldtük a csomagot, s reméljük, jól érkezett meg.

A. Szuhára M. J. urhölgynek: Megjött-e a második küldemény? Bár csak tetszenék!

Boglárra B. H. urhölgynek: Szárnyakat adtunk a kis csomagnak, leszállt-e már?

Enyingre T. P. urhölgynek. Végre elkészült a kívánt tárgy, már elküldtük; jól érkezett-e meg?

Alba M. V. urhölgynek. Ohajtását a legelső alkalommal örömmel teljesítjük.

Szerkesztői nyit levelek.

Major Béla szép művét köszönettel vettük.

„Hol vagy lányka“, kissé nehézkes, azonkívül a harmadik versszak mértéke hiányos. Ajánlatát igen szívesen vesszük. Prózai cikkeket is várunk öntől.

„Az elhagyatott“, kedves vers; köszönet érte.

„Fohász“ sikerült fordítás; de mikor kerül reá a sor! Prózai dolgozatokat — nem beszélyt, de társaséleti vagy ismeretterjesztő cikkeket — sokkal rövidebb idő alatt közölhetünk, csak ugy legyenek írva, hogy a művelt hölgyek élvezettel olvassák, erről azonban az ön szép nyelve kezeskedik.

Tuboly Viktor küldeményét köszönettel vettük.

Világosra „Juliá“-nak. Sőt mi tartozunk kegyednek köszönettel, szíves megemlékezéseért.

Soós Miklós költeményei valóban szépek; csak az a baj, hogy két versnél többet nem adhatunk egy számban, és így legjobb akaratum mellett sem láthatnak azok 5—6 hétnél elébb napvilágot. Prózát elébb adhatunk, ha azzal is megtisztelne.

„Neveljünk“ Igen háladatos tárgy, csak nagyobb műgonddal kellene kidolgozni; csak jó erkölcs lehet a jó nevelés alapja, a többi mind másodrendű dolog, még az is, a mit ön annyira ajánl. Aztán a magyar hölgyek sem annyira műveletlenek, a mint ön azokat festi; a kivételek: kivételek, a nagy többség művelt, és ha vannak még, a kik az ön által felhozott hibákban szenvednek, annak valóban nem ők oka, hanem azok, a kik a felületesség, az álműveltség terjesztői az — irodalomban; ezekről kellene cikkeket írni, ilyen czim alatt: „Neveljünk“, ha nem volna — hiábavaló fáradság.

„Somá“-nak De csak ugy, ha lehet.

Alba, M. V. urhölgynek. Igen, igen köszönjük.

Nagy-Becskekerek, T. R-nő urhölgynek. Igen szép, de csak mint szíves barátsági bizonyítékot, kedves emlékeink közé tehetjük el.

„Hariri“. Legalább félév múlva.

Sz. Sárkány P. O. urhölgynek. Fogadja köszönetünket.

Pest. M. J. urhölgynek. A 2-dik közérdekűbb; mulatság közben egy-egy nevezetes eseményre emlékeztet hazánk dicső multjából.

Vác: V. G. K. kedves barátnőnknek. Végre! Köszönet. Nem is szükség mondani, hogy igen szép.

Torda. H. L. urhölgynek. Ezer köszönet.

Berzété: T. V. urhölgynek. Mi nem bíraskodhatunk ez ügyben, és örömmel várjuk saját becses küldeményét.

PÁLFFY-JEGYEK. huzása mart. 15-én főnyer. 52,500 ft.

Hogy ezen jegyek birtokába bárki is juthasson annélkül, hogy az egész összeget egyszerre lefizesse, úgy intézkedtem, hogy ezen jegyeket 10 havi részletfizetés mellett lehessen megszerezni. — A lefizetés akként történik, hogy minden 4 hét alatt 1 részlet fizetendő úgy, hogy az első betétellel együtt 10 részlet fizetendő, annakutána pedig az eredeti sorsjegy kiszolgáltatik.

Első részlet 4 ft.

Eféle eredeti jegyeket jutányosan bocsátok áruba. Előlegezés 3 ft.

Sorsolási papírok legkönnyebb megszerzése.

Következő összeállításokat eladok havonkénti csekély részletfizetés mellett olyformán, hogy lehetséges csak néhány forinttal 4 sorsjegy birtokába juthatni.

A fizetések mind a négy sorsjegyéért következők :

| havonként 7 ft. | havonként 12 ft. | havonként 10 ft. |
|----------------------|----------------------|-----------------------|
| 1 Pálffy-jegyéért | 1 Clary-jegyéért, | 1 Hitel-jegyéért, |
| 1 Budai- „ | 1 Hitel- „ | 1 Svéd „ |
| 1 Svéd- „ | 1 Budai- „ | 1 Waldstein-jegyéért, |
| 1 Keglevich-jegyéért | 1 Keglevich-jegyéért | 1 Keglevich „ |

Az első részlet lefizetése biztosít nemcsak a jegyekre esendő nyereiményeket, hanem a jegy birtokosságát is

HERZBERG ANTAL.

váltó-iroda Pesten, a nagyhid és bécsi-utcza sarkán.

Kivüli megrendelések pontosan eszközöltetnek. A részletek mindig a postán beküldhetők. Egyes ugymint nagyobb számú jegyekre előlegezések adatnak, melyeknek visszafizetése tetés szerint bármikor történhetik. Egy 24 oldal nagyságú sorsolási naptár kívánatra ingyen küldetik szét.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, minden hiteles könyvkereske által kaphatók :

A MAGYAR JAKOBINUS regény 2 kötetben. Irta Pulszky Ferencz, fordította Beniczky Elek. Ára 1 frt 60

MAGYAR NŐK ÉVKÖNYVE 1-ső évfolyam. Gróf Széchenyi Anna grófné, sz. Seilern Crescentia grófné nő finom arczképi rajzzal és 12 res magyar nők képeikkel. Fűzve 1 forint 50 kr., kötve 2 frt, díj példány 3 frt —
2-ik évfolyam. Ifj. Batthyány Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipót gróf és özv. Damjanics Jánosné grófnő arczképi rajzzal, és tizenhárom kömetsetű hazai képpel. Ára fűzve 1 frt 50 kr., kötve 2 frt, díj példány 3 frt. —

Faust, tragoedia Göttheé magyarra fordította Nagy István. Fűzve 2 frt 50 kr., diszkötésű 3 frt 50 kr.

TRENCSENYI CSÁK, páli koszorúzott eposz Szász Károlytól. Fűzve 2 frt, diszkiadás 3 frt.

BÖRTÖNDALOK. Irta Zajzóné. 1 kötet, ára 1 frt.

ESZTER, A SZÉP KARDAL NOKNŐ. Regény, Vadnay Károlytól. 2 kötet, ára 2 frt.

BESZÉLYEK. Emiliától. 1 kötet, ára 1 frt 50 kr.

HALOTTI GYÁSZBESZÉDEK (ORATIÓK). Irta Czike Dániel. 1 kötet, 6-budai ev. ref. lelkész; ára 80 kr.

JERUZSÁLEM A SZENTFÖLD különösen Jeruzsálem képe, főleg rajzi és történeti tekintetből. Irta Theodor után irta Fábíán Mihály. ref. segédlelkész. Ára 80 kr.

PROTESTANS NAPTÁR. Irta Ballagi Mórtól. Ára 50 kr.

MULT és JELEN. Biztosítási és történeti évkönyv, 1862-re, fűzve képpel. Irta Remellay Gusztáv. Ára 1 frt.

HÉTFEJŰ SÁRKÁNY, humoros naptár, sok képpel, ára 50 kr.
TELEKI NAPTÁR, ára 40 kr.

GARRETT RICHARD ÉS FIA

mezőgazdasági gépgyárnokok,

Leiston Works, Angliában.

A raktár Pesten: feldunasor 53. sz. a.

Van szerencsénk a t. cz. mezőgazdasági közönségnek, valamint igen tisztelt üzértársainknak a lefolyt évben irányunkban mutatott bizalmukért a legbensőbb köszönetünket nyilvánítani, egyszersmind bátorkodunk gépeinket és gazdasági eszközeinket, melyeknek szilárdságáért minden időben jótállunk, becses figyelmökbe újlag ajánlani.

Az elmúlt évben teljes igyekezetünket arra fordítottuk, hogy szabadékozott gőzcséplő-gépeinket egyszerűsítsük és az itteni viszonyokhoz alkalmazzuk, minélsofgva kecsogtetjük magunkat, hogy e jelen idényben oly gépet állítunk elő, mely a cséplésnek úgy mennyisége, mint minősége tekintetében a legtökéletesb fokon áll, és husz font sterlinggel olcsóbb, mint a mult évben. — Oly intézkedéseket tettünk, hogy a gőzhajózás kezdetétől a tavasz és nyár ideje alatt rendszeren hetenkint gőz- és cséplőgépek érkezzenek Pestre, hogy így idejekora szállításért is jótállhassunk.

Ezenkívül tartunk egy nagy raktárt az annyira kedvelt vetőgépeinkből, úgyszintre csiga-cséplőgépek, tisztító-rosták, szecs kavágó-, kapáló, szénagyűjtőgépek stb.

Megrendeléseket és tudakozásokat stb. a fentebbi czim alatt kérjük intéztetni.

Iroda: Bálvány-utcza 8. sz. Pesten.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Márczius 16-kán.

11-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Két növény.

Szelényi Károlytól.

(Vége.)

Nagyszerű volt azon feladat, mely Angolországra a gondviseléstől jutott; — és nagyszerű megváltási művéhez rendkívüli eszközökre volt szüksége. De honnan venni ezeket? — Mire alapítani ez új világuralmat? És Angolország feltalálta magát. Behatott a föld mélységébe, hogy ott azon temetőt feltúrhasssa, melyben az elővilág őserdei kilencz millió év óta eltemetve feküdtek. A bányász feltúrta a tenger fenéket, hogy ott a kőszentet fejthesse, ez elővilági fatörzsökkel gépeit fűthesse, és ezen gőzgépekkel az emberi művelődésnek egy új korszakát nyithassa meg. Gépeivel vetette alá Angolország a természetet, a gépvezetőnek egy ujjnyomása korlátban tartja a természet nyers erejét, hogy orditva és szikrázva, a hatalmas emberi ész akaratjának magát alá vetni kénytelen. Angolország a felvilág fáját az alvilág fájával egyesíté, a mit millió évek elválasztának. és ezen egyesülés által oly hatalmat teremt, mely előtt semmi sem látszik nagyknak, mely daczol a

tengerekkel, hegyeket mozdit el, tavakat szárít ki, köszik lákat fűr át, és az iparnak csudáit teremti.

Az elmúlt évezrek erdeihez leszállt a merész ember, hogy azon növényeket, melyek a nagyszerű földmozgalmak árjában elvesztek, azon napnak fényére hozza, melyet ők nem ismerének; vázaiból a tűz hatalma által oly munkaerőt idézett elő, mely neki hatalmat adjon, uralkodni szelek és vizek, idő és tér felett. A gondolat nagyszerű volt, és eredménye megfelelt merészségének. Igaz, hogy azon szénné vált óriási erdőségek soha sem gyaníhatták hogy hosszú millió évek múlva, miután a földnek alakja sokszor átalakult, az ember fűróval és ásóval utat fog törni sirboltjaikba, körétegek és homokos görgetegeken keresztül, hogy a mélységből őket kiragadja és a falánk tűznek táplálékul adja; soha se gyaníhatták volna, hogy az emberi szolgálatban dolgozva, magukat feláldozni kénytelenek legyenek, hogy gépeit hajtsák, hogy a gyapotbokor hogyóit finom szálakra felfonják, oly finomra, simára és egyenesre, a mint azt emberi kéz alig képes véghezvinni. Mert melyik ember bírna egy font gyapotot oly finom fonalra kihúzni, hogy az 200,000-szer a föld körül tekerhető legyen? azaz egy fonalnak hosszúsága több mint 1000millió mérföld, vagyis 540-szer érjen a földtől a napig! Alagutak és üvegpálaták, pályavonalok és gépműhelyek gondoltattak ki és léptettek életbe, és nagyszerű győzelmek ünnepeltettek a természet hatalma felett, mikor egyszer a köszén a divatozó iparéletnek szerszámául használtatott.

A multnak romjai lettek a jelen világ legyőzői. annak tüzei elevenítik az újkort, velök finomítja az ember a nyers anyagokat és nemesíti saját nemét. Nem az ágyuk csatái döntenek a népek sorsa felett, hanem azon versek, melyeket az ipar gőzgépeivel folytat.

Gyöngének látszik az egyes ember, mert a legkisebb baleset nyomorékká teheti vagy éppen megölheti, és azon percztől, midőn megfélekedezik tekintélyéről, midőn észbeli fenségével felhagy, a természet sötét hatalmának esik áldozatául, — míg viszont ellenállhatatlan mikor eszével az anyag ellen harcol, mikor szellemének segítségével, melylyel az Istenség megáldá, e föld urának érzi magát. Hegyeket robbant szét, hogy érczeihez jusson, a legerősebb állatokat szolgálává teszi, és kővé vált fáktól oly hatalmat nyer, melynek határai be nem láthatók.

Hogy a gyapot képes legyen teljesíteni világtörténeti feladatát: az emberiség tanárává lenni, segítségül hívta az ősidőnek köszénné vált növényvilágát; megjelent — ennek ősvilági lángjával pedig kiszabadítá a gőz rakoncátlan szellemeit, hogy az embert fölmentse a természeti munka szolgálatától; így kényszeríté őt a gyöngye gyapotszál, hogy észbeli erejével a természetet legyőzze. Ime az ember szolgálatában a kő és gőz csodaműveket vizsgál véghez, az ember szolgálatában átszellemlül és megdicsőül a természet, nemesíti alakját, szépíti alkotásait, és fényes, művészeti életet teremt. Légszesz által enyészik el az éjszakának sötétsége, gőzerők kovácsolják a sulyos vastókéket, a tömör tölgyfákat finom lemezekre fűrészelik, átfurják az érczet, és a tápláló gabonát liszté őrlik.

Mióta a köszén hatalma az emberrel szövetkezett, azóta a gyapotbokor is gondos ápolásban részesül. Már a haldokló kelettől elvétetett, hogy az újvilágban az ipar világhatalmává váljék. Keletindia síkságain és magaslatain emberi gondviselés nélkül terem a bokoralaku gyapot, azonban a forró éghajlat majd minden tartományaiiban kénytelen volt az ember vezető kezének engedelmessé válni, ki el nem mulasztja a dusan tényésző hajtást, melyet bizonyos távolságra egymástól lapos mesgyékbe ültet, nagyszámú ágaitól megfosztani és növést 5 — 6 lábnyira megszorítani. Magát a bokrot könnyű szerrel neveli magvai-ból. E megszorítás nélkül a bokor fa nagyságára is felnőne, és ez hosszabb életet is biztosítana neki; mivel azonban az ember a bokor sárga mályvavirágai után sóvárog, hogy bogyóiból a fényes gyapotot kiszedhesse, melyekbe a természet a magot, mint a gondos anya gyermekét, beágyazá, azért kényszeríti a fának hajtásait, hódolni kerti késének és akarátjának. Csendesesen, szerényen és gyönyörűen terjednek ki a gyapotültetvények a homokos tengerpartokon Charlestown és Savannah közt. Miként egy sor munkás áll bokor bokor mellett, és nyújtja ki ágait sötétzöld leveleivel az éltelő napsugarak felé. Itt az ágnak levélszegletében egy duzzadó bimbót mutat, ott tölcseralaku virágját nyújtja ég felé, mintha a napnak megakarná mutatni azon biborvörös belsejét, melyet a sárga virágnak mélységébe rajzolt. Más ágon pedig egy mogyoró

nagyságu bogyóját kell az eső ellen védenie, míg amott egy érett bogyónak barna hüvelye oly hangos pattansással robban szét, hogy az őrtálló munkás hallja, és oda siet, mielőtt a kiduzzadozó fényes fehér pelyhet gyümölcsével együtt a szellő a nyirkos földre hullatja.

A mi a szüret a Hegyaljának, az a gyapottermés Georgia, Carolina, Brazília, és Nyugatindia ültetvénytulajdonosainak. Verőfényes a reggel, a sötétkék mennyezetből a világegyetem végtelensége tekint e kies földre. Enyhe reggeli szellő keletkezik és fölkelletti csendes, boldogító álmaiból a szendergő gyapotbokor csúcsait, — felébred, mozog és nyújtózik, hogy a fiatal napnak mindazon gyönyöröket mutathassa, melyeket álmában kigondolt. Messze dombokon terjed el az ültetvény, sötétzöld lombzatából tarka vegyületben halványsárga virágok és káprázatólag fehéren gyapotpelyhek csillognak, mintha a bokor egyszerre fehéren és sárgán virágzanék. Most itt pattog, majd ott, majd pedig minden sorban, miként a vig vinczellér taraczkölvősei. És minden pattanás után egy-egy fekete göndör emberfő bukkan föl a zöld lombtenger közül, egy-egy barna kéz nyúl a fehér virágok után, hogy leszakítsa és gondosan haza vihesse, hol hatalmas hengerek vashorgaival a kinyitott hüvely puha pelyhét kiszakítják. Gyapothalom gyapothalom mellett fekszik, mosolygva számlálja őket az ültetvényes, míg a főaratás elmúlt, és a hajós messze földről jön, a gondosan kötegekbe préselt növénygyapotot fényes aranyokért kicserélni. De mielőtt a hajós hazatér, addig gondteljesen ül a kereskedő, gyártulajdonos és bankár dolgozóasztala mellett, alig tudják bevárni a hírlapot, mely az aratásról értesíti őket. Hiszen — milliók forognak koczkán; az irodák bezáratnak, ha hosszas esőzés és égető nap a gyapothüvelynek pelyhes töltelékét felémészti. Csak magában Angolországban másfélmillió lakos kenyér nélkül maradna, kiknek a gyapot 150 millió tallért jövedelmez; és kenyér nélkül maradnának mind azon teherhordozók, fuvarosok, festők, fehérítők, formametszők, és kenyér nélkül mind azon hirhordók és segédek, kik a gyapotmunkálat szolgálatában állanak. Ha a gyapotfonó nejevel, gyermekeivel reggeli és esteli imádságát végzi, mindannyiszor azon növény boldogságáért is fohászkodik, mely túl a tengereken virít; mert Európa maga évenként több mint 400 millió fontot dolgoz fel, abból pedig maga Angolország hetenkint 4 millió fontot.

Hány kéz foglalkozik ezen millió fontokkal, mennyi gondolat, gond és észrevételek születnek, hogy azon tömegek szerencsésen a gyár rakhelyébe jussanak! Mennyi észbeli tehetség szükséges, hogy a gyapotgyümölcsnek áldását legkönnyebb és legháladatosb módon kizsákmányolni lehessen! Erre nézve azonban az is szükséges, hogy a birtokviszonyok rendezve legyenek, hatalmas földbirtokosok az országba letelepedjenek, a kereskedő irodáját kinyissa, utak és kikötők alakítva, nagyszerű raktárak felállítva, a pénz- és váltóügyek jó karban legyenek. Hol a gyapot ültetetik, ott letelepednek erkölcsiség, béke, munka, és a munkás családi kör erkölcsői, úgy, hogy azon

munka, mely az emberi test külső ruházatát teszi, egyszersmind az emberi ész szép erkölceinek is forrásává válik.

EGY KARPERCZ

VECSEY SÁNDORTÓL.

Találkoztak ifju és lány.
Elcsevegtek, beszélgettek.
. . . S ifju és lány szépen, lassan,
— Mint a hova szikra pattan —
Szívben olyan
Fájó, izzó vágytól égtek.

Hol társaság s több leány van,
Akad ott tárgy mutogatni:
Egy karperecz forgott kézen
— Ezé a kis lányé épen
S már mint szokták,
Kezdték kézről kézre adni.

Megfordult már minden kézen,
Egy ifju volt még csak hátra.
. . . Pedig az ő véleménye,
Tetszése vagy nemtetszése
Volt, a mit várt
Legfőképp e kis leányka.

Hallgatott az ifju, nem szólt,
Másra vitte a beszédet:
S minden lány a társaságban
— Mint van ez már most szokásban —
Ugy cserében,
Igért neki egy arczképet.

Mindenik megigéré már,
Csak egy szép lány volt még hátra;
. . . Pedig főleg az ő képe
Volt, miért a többit kérte;
Ámde nem szólt,
Nem ígért a legszebb lányka.

Nem kérte az ifju többször,
— A társaság készülődék —
De czélzólag az arczképre,
Vétette a lánynyal észre:
Zálogul hogy
Karperecze nála van még.

Várt remegve, várt az ifju.
. . . Búcsuzott is már a lány, — de —
Készakarva, — nem akarva, — —
— Az ember csak gyanitgatja —
Elég az, hogy
Karpereczét — ott feledte.

Jó, — de ha megtudják, nem kis
Baj ez otthon a leánynak.
Ki is jött . . . de mit se tőkolt,
Megmondta, a dolog hogy volt,
. . . S szívéől is
Szólt valamit a mamának.

Persze hogy az roszallá, de
Nem lehetett róla tenni;
Tudatá a lánykával, hogy
Szép módjával majd valahogy
Vissza kell azt
Az ifjutól követelni.

Vissza kéne . . . de a kis lány
Nem engedi, nem akarja;
— Napról napra halaványabb,
De az ifju meg vidámabb, —
S a színházat
Igen gyakran látogatja.

Látogatja, mert ott látja,
Kit otthon nem, csak ott láthat.
. . . S mert a szívnek, szeretetnek,
(. . . S hogy a mamák engedjenek. . .)
Épitették
Nagy költségen azt a házat.

Menne ő a lányhoz is, ha
A mamával beszélhetne;
Hanem az a nagyravágyás
Sok ablaku nagy magas ház,
S azt mondják, hogy
— Igen sokan laknak benne.

. . . Napra nap, de nem jön a kép.
Fogja hát s megy az anyához.
Beszél: hogy itt ő a bűnös,
S az itélet igen sürgős, —
Vezesse hát, —
Kéri szépen — a leányhoz.

Jó szerense, — itt jön épen,
Nem is sejtven az örömet;
. . . Itt a zálog, im fogadja!
Mond az ifju — és folytatja:
— Hogy ő biz az
Eredeti arczképért jött!

. . . Ha anyám is úgy akarná!
Vót a válasz — én nem bánom . . .
— S meglepetve a mamája,
Mosolygva mondta rája:
. . . Ejnye, — ejnye,
Hát így vagyunk édes lányom?!? —

A nagy fa.

Beszély.

Abonyi Lajostól.

(Folytatás)

V.

Gyuri, miután rágyujtot, folytatta:

A Nagy Ágh-utód, az egyetlen, az utolsó Nagy Ágh-utód, igen szegény, nagyon szegény ember, — verejtéssel, testgyötörő napszámmal keresi élelmét, keresményéből kell ruházkodnia is, a mellett kell sokszor éheznie is, — egy földhöz ragadt szegény ember, ki csak azért nem áll lételét biztosító s jobb helyzetet ígérő szolgálatba, — mert nem akar szolga lenni s szereti a függetlenséget; talán nem a büszke tudat ez nála, hanem a vér, a faj vére, mely szívébe csepegtette az elválhatlan ábrándját képező jelszót: a madár is szegény, de szabad.

Valóban, a szegény Nagy Ágh olyan, mint a madár. Nemcsak hogy minden egyes nap a napi élelemért való fáradozás neki, — de szintugy, mint a madárnak, megvan az a szomorú kiváltsága, hogy válogathat a bokrok között kedvére való szálást. Ma itt lehet, holnap ott. Mindenhol otthon érezheti magát. Ha nem henyt, meg is élhet. Mesterségével elmehezt széles e világon. Az ő mestersége mindenütt egyforma, a merre

csak emberek laknak. Napkeltétől napnyugtáig kell kézi erejével dolgozni.

A Nagy Ághok, — kiktől nagyatyám a Nagy-Ághi pusztabirtokot megszerezte, akkori időben Tisza-Földvárra huzódtak, hol még egy kuriájok volt. Tudtam tehát a pontot, a honnan ki kelle indulnom. — A nemesek hadnagya utba fog igazítani.

A Nagy-Ághoknak többé nyoma sem volt ott, tudakozódtam ettől-attól, míg végre nyomára jöhettem. Itt csak azt tudták megmondani, hogy mely vidéken kell keresnem; régen volt az, azt mondták, hogy innen elszármaztak. Egy előregedett vak ember volt az, kit unokája kezénél fogva vezetett faluról falura; a fiu akkor csak nyolczéves volt. — Elelmöket mentek keresni. — Egy nyolczvan éves agg és egy nyolczéves fiu élelmüket faluról falura keresni! Szívem összefacsarodott. Szomorú dolog volt ez! Koldulni mentek.

És hinné-e valaki, — a nagy szegénység, a nagy nyomorúság csak oly nevezetessé teszi az embert, mint bármily kiváló rang, melyet a világban elfoglal. Az egyetlen Nagy-Ághra példabeszéddé vált e nyomorúsága következtében találtam reá Abonyban.

Mily szomorú gunyja a sorsnak! Az egyetlen Nagy-Ágh már nem is viselé többé apái nevét, szomorú sorsa újabb nevet adott neki, nagyapjáról nevezték el, — úgy hívták, hogy Koldus Misa.

Nekem azt mondták felőle, hogy vagy napszámosok között, vagy valamelyik kocsmában keressem, mert Koldus Misa, ha egy néhány forintocskára tesz szert, egy kis vidám napot szeret szerezni magának.

Tehát Koldus Misa egy szegény, korhely, részeges ember.

Ti mivel nagyvilági emberek oly hamar pálczát törtök, oly hamar rámondjátok egy szegény elkeseredett halandóra e megalázó elnevezést, s nem is gondoltok arra, hogy mennyi bánatot, mennyi szenvedést igyekezhetik az eltemetni, kinek nemcsak semmije, hanem senkije sincsen e világon. Ne legyen-e megadva azon egyetlen öröme, hogy hosszas, fárasztó munkája után, melyen agyongyötörte magát, azzal az izgató itallal fel ne vidítsa egy kissé magát, mely a testnek, meggyőződése szerint, új friseséget kölcsönöz?

En magamban megbocsátottam Koldus Misa ának az iszákosságot.

Azonban hallottam azt a tréfás és különös dolgot is Koldus Misáról, hogy még a koresmai bort is megvizezi, — eliszik, az igaz, naphosszig ott, de kihúzza a napot két-három itczével; persze vízzel szaporítja — s perel a zsidó koresmárossal, ha az árát egy krajczárral feljebb rugtatja s elperel óra hosszáig. — Ott azután a borozgatók csufolják, gunyolják fősvénységeért. Hitők szerint Koldus Misa egy krajczárrágó fősvény. — En nem tudtam ezen nevetni, — én nem vettem azt bohóságnak, — sejtém, hogy az nem egyéb, mint a szegénység fősvénysége. — Minden peres krajczár a szája tevé falatot érdekli.

Az abonyi határban épen az új vasuttléteket csinálták, azon vasutét, mely Pestről Szolnokig visz s magyar középponti vasutnak nevezik. Hallottam, hogy ott jó napszámot keresnek a munkások, néha harmincz váltó garast egy napon. Bizonyos voltam arról, hogy Koldus Misát ott találom.

Valóban ott találtam. A felvigyázó egy csoport emberre mutatott, s utba igazításul hozzá tevé, hogy egy nagyon nagyon rongyos embert vigyázzak szememmel. — Tehát oly rongyos, hogy a többieket mellette rongyosnak sem lehet nevezni s csupán ez okon nem illeti a legrongyosabb nevezet. Lehetetlen volt tévedni. Rögton megláttam a legrongyosabb embert. Ezen vidéken a boeskor nem szokásos viselet, de az én emberemnek

boeskor volt, ringyekből rongyokból összetákolva, s nem is szijakkal, hanem rossz madzagokkal kötözve lábaira: e felett egy szakadéztott vászonnadrág következett, melyet legszegényebb emberek viselnek s melyet csufuságból kukoriczanadrágnak nevez a nép. Posztó-felöltőjén, mely tele volt aggatva fesledező és szétlógó vászonfoltokkal, gondot adott volna az eredeti kelmét meghatározni. Arczát a népies szokás ellenére sűrű bozontos szakáll födé, fülénél összesimuló rendetlen és fésületlen hajtömeeggel, melyet egy szemétdombra kidobott, vagy talán kegyes ajándékban nyert bizonytalan alakú fehér kalap fedezett.

A róla hallottakat, látására igazolva találtam. Koldus Misa kinézése s a gyakorlati fogalom után itelve, — ép és erőteljes testtel bírván különben, — nem lehetett más, mint egyike oly megrögzött korhelyeknek, melyeneket első látásra fel lehet ismerni — a szólásmód szerint: kiknek a bor az üdvösségek.

Oda léptem a munkások közé, megálltam épen ő előtte.

A munkások mind leemelék füvegeiket, kivévén őt, ki csak megbillenté a magáét.

Megszólítám:

— En egy bizonyos Nagy-Ágh Mihályt keresek! Azt mondták, hogy maga az, édes barátom.

A megszólított fejét s szeméit emelé reám, végig nézett. Arca jámbor kifejezésű volt, melyen egy kis szinezetét is véltem felfedezni a meglepetés s megindulásnak.

Értettem annak jelentését.

Jól esett neki s egyszersmind csodálkozott azon, hogy igaz nevén szólítá valaki. — Bizonyosan réges-régen történt már ez vele, csak a Koldus Misa nevet hallotta már hosszú évek óta.

— En vagyok! — felelt némi keserű öngunyolással, míg kérdő arca figyelve meredt reám.

— Egy kis beszél-nivalóm volna magával, édes barátom.

Nagy-Ágh közömbösen nézett reám, semmi rendkívülit nem látott e szavaimban. Gondolta talán, hogy napszámában akarom hini — Miután nem felelt, én folytattam.

— Egy oly dologról kell együtt értekezünk, melyet itt nem végezhetünk el. — Nem jöhetne-e be velem a nagy vendégfogadóba? ott van szállásom.

Nagy-Ágh jámborul mosolygott.

— A napszámot nem hagyhatom itt.

Most én mosolyogtam.

— A napszámot én fogom kifizetni, sőt ha kell, az egész hétre. Mivel messziről jövök, hogy magával beszélhessek.

Nagy-Ágh, mintha erre eszmélt volna, mintha hirtelen jutott volna valami eszébe, — sohajtott.

Azután nyomatékosan szóltam:

— Túl a Tiszáról — s egy oly dolog miatt, mely mindkettőnk a legközelebről érdekel.

Nagy-Ágh tompán és busan válaszolt.

— Tudom.

Elmerengett egy pár perczig, de olyan derült, jótékony merengés volt az s azután hirtelen ismét szólott:

— Estvére el fogok menni a nagy vendégfogadóba; mert lássa a tekintetes ur, a napszámot, bárhogy vesszük, még sem hagyhatom itt, mert a bandában vagyok társaimmal, kubikra megy a munka s nem volna illendő, hogy helyettem is ők dolgozzanak.

Ez szép vonás volt s egyszerre jellemző; nekem nagyon megtetszett emberem e becsületessége.

— Lám ha korhely, iszákos is valaki, mégis mily fogalmait lehetnek a becsületről!

Megadtam magamat.

— Jól van — szoltam beleegyezve — tehát megmondom, kit kell kérdezni?

— Szükségtelen — felelt emberem mosolyogva — ráfogok akadni a tekintetes urra. A tekintetes ur Borzay ur.

Meg voltam lepve, bámulva néztem reá. Emberem tudta kilétemet . . s e szerint világos volt előttem, hogy mindent tudott, azt bizonynyal, hogy miért jöttem . . és mégsem látszott hévvel kapni ezen az alkalmon, sőt mintegy bevezettnek akarva mutatni párbeszédünket, közömbösen ismét munkájához látott.

Estve pontosan megjelent. Asztalomra meglepetéseül bort készíték számára, s a mint belépett, leüléssel kínálta meg.

Keserűn mosolygott. — Én nem is gondoltam akkor, hogy a nagyon szegény emberek megsértésnek veszik, ha leüléssel kínálják. — A helyett, hogy leült volna, kalapját tette a székre.

Nyilvánítám, hogy vártam, és hogy jól tette, hogy eljött. Megkínáltam egy pohár borral. Minden teketória nélkül elfogadta és jó ízűn ivott, látszott, hogy szakértő és kedves dolgot cselekszik.

Mig poharát ajkain tartá, szemléltem őt s két gondolatom ötlött egymásután. Egyik, hogy bizony ő kegyelme megiszsa a nem vizes bort is és még tán inkább, mint a vizeset, s csakugyan az erszényke határoz. A másik gondolatom pedig az volt, hogy mily erőteljes, ép alak, ha kitisztázná magát, deli férfi volna s mily ellentétes guny, hogy Koldus Misának nevezik.

Ekkor kértem, hogy gondolja-e, mi beszédem van vele?

Ő egyszerűen és határozottan többet mondólag válaszolt, azon szóval, melylyel már egyszer oly sokat mondott.

— Tudom! — felelt komolyan.

— A Nagy-Aghi birtokon — kezdém hozzá intézett beszédemet, — melyet a maga ősapjai után bírok, van egy kis, még eddig eladatlan részecske, melyet szép árért hajlandó volnék megszerezni.

Nagy-Agh igazolólag bólintott fejével:

— Tudom! A nagy fa az!

— Igen!

Nagy-Agh mosolygott és vállat vont.

— Szegény megboldogult nagyapámnak is kínáltak érte a Borzayak száz fényes tallért, — de nem adta oda. .

Azután szemlesütve szomorún tevé utána a nyomatékosan kiejtett szavakat:

— Pedig koldus volt.

Ezt már értelmezhettem volna akként: ha ő a koldus nem adta oda, hát én hogy adnám? De azért folytattam:

— Meg szeretném venni . . s én nem száz tallért, hanem ezer pengő forintot adok érte, háromezer ezüst huszast.

Az ember a mint meglepve volt, szintugy megrázkodott e szavakra, azután szeliden felelt engesztelő kérleléssel:

— Sajnálom tekintetes uram, de a nagy fa nem eladó, a nagy fát nem lehet eladni.

Én, mintha nem tudnék semmit, csodálkozást tettemek.

— Hogyan, miért nem lehetne eladni? talán kevés árát szabtam, — akkor szokták mondani valamire, hogy nem eladó.

Nagy-Agh fejét csavarta.

— Nem uram! E nagy fát azért nem lehet eladni, mert meg van hagyva, tudja Isten, hányadik öregapám óta, hogy el ne adassék. Meghagyta testamentómban, rám szállna az átka, még el is kárhoznám, — az különben mindegy, elkárhozhatik az ember más miatt is. De csak a miatt nem adom el, hogy ősapám akaratját nem akarom megsérteni, valamint elszegényedett apáim sem sértették meg.

Elbámultam, ily szavakat hallva egy ily egyszerű, rongyos ember ajkairól.

Nagy-Agh büszke, felemelt fővel állott ott, arcza mutatta, hogy büszke keble szilárdságára, sőt több volt, fanatikus, kibén az öröklött hódolás a családi fogadalom iránt vallásos, kegyeletes rajongássá nőtte ki magát.

Arcza sugárzott, szemei tüzeltek, s a mint fejét csóválta, ihletteljes hangon inkább szavalta mint mondta:

— A nagy fát? A nagy fát eladni? Igérne bár tekintetes uram még három ezer fényes huszast. . .

— Igen, még annyit, és még hozzá holtáig el fogom tartani magát házamnál, — vágtam közbe.

Nagy-Agh rám sem látszott hallgatni, s tüzesen folytatta tovább némi keserű lelkesüléssel:

— A nagy fát? Hát ha az egész világot adnák érte, adnám-e el? Lehetnék vak, mint öregapám, koldulással keresném kenyeremet, mint ő, — itt daczossá vált hangja — meghalhatnék éhen . . legyen, — inkább meghalnék éhen, de a nagy fát nem adnám el.

El voltam némulva.

Csodáltam.

Egy nagy hőst, nagy férfit szoktak csodálni.

Én csodáltam az előttem álló rongyos szegény embert.

A rongyos embert, a ki érzi, mélyen érzi nyomorúságát, ki inkább kész meghalni éhen, semmint egy tőle távolvidéken levő fát, mely neki semmi hasznót sem hajt, eladjon.

— Nagy-Agh ezután nyájasan felém fordult:

— Azért tehát édes tekintetes uram, ne is fáraszsa többé magát, hiában lenne az. Meglehet, akadályára van az a fa ott a birtokában, de annak ott kell lenni. Tekintetes uramnál szintugy ott vannak az irások, mint az enyimek másutt, tudta is, hogy nem eladó. De nem tesz semmit. Tudnivaló, meg szokták próbálni. Azt is tudja a tekintetes uram, hogy az egyesség szerint gondját kell viselni mind a fának, mind a kerítésének. Nincs is panaszom, egy Borzay ur sem szegte meg. Mind jó urak voltak. — S jól tudom, a tekintetes ur is embere marad az egyességnek. A magyar ember nem szokta szavát megszegni.

E szóra önkénytelenül kezemet nyujtám neki, mintegy a régi egyesség erősítéséül.

Láttam, hogy szándékom teljesen meg van hiúsítva, s hogy vesztegetés volna több szó, sohajtva lemondtam magamban.

A pohár bort, melyet felé nyujték, ismét elfogadta s kitta, s ezután mindinkább vidámabb kezdett lenni.

— Különben is tekintetes uram — beszélt a Nagy-Agh, — jól tudom én, mi sorsa volna a nagy fának, ha eladóba kerülne, — egy fát csak azért szoktak megvenni, hogy kivágják; s higyye meg a tekintetes uram, az magára a teins urra sem hozna szerencsét. Egy olyan fa, mely attól fogva, mióta mint ágat leszurták a földbe, az Isten oltalma alatt áll, emberi kéztől meg nem dönthető. . . Ezer esztendő is lehet az már. . . sok viszontagságot látott. Van egy tulajdonsága: az az tekintetes uram, hogy mikor kivirágozik, mindig jó napok következnek a magyarra. Talán az a szent kéz adhatta rá ez áldást, a ki ültette. Meglássza tekintetes uram, még a tekintetes ur is gyönyörködhetik a virágán.

Csodálatom mellé most meg már gyönyörködtem is emberemen, látván hogy már babonáságot, regéket is köt fájához.

(Folyt. köv.)

FÚ A FELSZÉL

F. SZUSZANNÁTÓL.

Fú a felszél, — ismét hozza
 A vihart, . .
 Tudja Isten! — mért hogy mindig
 Erre tart?!
 Be sem várja, hogy a vetés
 Kikeljen,
 Vagy, hogy a mag csöndes földben
 Pihenjen.

No de se baj, jól van ez így,
 Jól bizony,
 Hátha épen ez segíthet
 A bajon.
 Kikeletkor megváltozhat
 Még a szél,
 S a megkínzott földből a mag
 Jobban kél.

Félre tehát gond, — röpüljön
 A boru, . .
 Nincsen semmi a jövőben
 Szomorú,
 A vihar szétüdvén az ég
 Fellegít,
 A nap ekkor még forróbban
 Melegít.

Huzd rá cigány! a reményről
 Hegedülj.
 És te bú, e hang-özönben
 Elmerülj.
 Húrjaidnak sirni akkor
 Sem szabad,
 Ha tán a remény sugára
 Megszakad.

Mikép lettem én agglegény.

Életkép levelekben.

Bernát Gaspártól.

(Folytatás.)

Villám Miskának Felhő Peti.

Sápözön, mart. 15. 1833.

Baráti igaz érzéssel osztom fájdalmadat. És te e részvétet megérdemled, mert gyengeségedhez (mikkel mindnyájan fülig vagyunk ellátva) nemes szívet csatolt a gondviselés.

Fájdalmadat az idő fogja enyhíteni, mint Isten után első orvos.

Vigaszul azonban foglalkozást is alkalmaz.

A bánat hátterében leselkedő szerelmi balzsamot (mely fju sziveknél biztos és ki nem kerülhető orvosság).. engeddd igen igen gyöngéden említhetnem.

Vidékünket nagy veszély fenyegeti. A hegyvölgyes szomszéd megyei hófuvalmak miatt ugyanis roppant árviztől tarthatunk.

Szegény magyar, beh sokat szenvedsz egy szebb jövő reményében . . és ázsiai véredben nyugvó indolentiád miatt.

Duna, Tisza, Dráva, Száva és komp.-szabályozás! jöjjen el a ti országtok. Ámen.

Biztos menhelyről jelesen gondoskodánk. Veszély esetén ipam szilágysági birtokába fogunk menekülni, százados tölgy-

erdővel övedzett amaz ősbérczek közé, melyek még Nőé korában sem ismertek vizáradást.

Sápözöni familiám türhető állapotban van, kivéve a kis Felhőt, a ki jelenleg a gyermekbajok egyik legfájdalmasbikában szenved. A kis ártatlan fogai most rugaszkodnak kifelé. Mámája éjjel nappal mellette örökdi. (Eddig is hittem, hanem most már tapasztalom, miszerint az anyai szeretet mellett minden érzélem csak másolat.)

Peti fiacskám folytonos szenvedése valamely vén kamasz Péternek se válnék szégyenére; csak aztán a picziny örökös vigasztalva lenne valaha, hogy a most érkező fogak alá hajlott napjaiban lesz is harapni való kenyere.

Ha karod jobban van (szíved rovására bár), annak örvendek. Ezen örömmilyánításban, megvallom, hogy némi apró in-teressét is vehetsz észre; a mi abból áll, hogy ép kézzel disponálva minket is gyakrabban tudósíthatsz.

Bizony pajtás, furesa malum necessarium az a párbajféle izé. A párbajvivő például az ifju Amerikában örültnek decla-rátatik; másutt polgári jogaitól fosztja meg a duelláló feleket a törvény. Nálunk a mult század közepétől a mai napig gar-madaszámra tornyosodtak a duellmandátok: ez a faj tilalom és üldöztetés alatt áll; és mégis naponta verekszünk, és velünk együtt verekszik az egész mivel világot.

A kérlelhetlen fátumok egyik csodálatos variációja.

A párbajt elfogadni, vagy el nem fogadni, egyaránt veszélyes.

Ha elfogadtad: úgy a törvény és pisztolyüldözés alatt haldokolsz; ha el nem fogadtad: akkor a közvélemény gyilkos meg. Golyóhalál: tránzit; hanem erkölcsi koporsó brr . . .

E mérges státusseb ellen valjon akad-e valaha biztos gyógyszer? Egy új ideával szolgálók. A párbajvadászt ha tán a nők országa kitaszítaná, a helyt, hogy most nagyon is befogadja: tán létre jöhetne a duellumdevalvatio.

Hanem a társastörvények jelenlegi állása szerint, vagy kell vagy nem, a francia közmondattal szükség tartanunk, mely így szól: „Ne huzd ki kardodat ok nélkül; de vissza se dugd becsület nélkül.“

Isten veled.

U. i. Ha el nem felejtet, küldj egy csomót abból a híres pozsonyi zwiebakból. Ipam nagyon szereti. Én se vagyok el-lensége . . főleg extra-tokajival.

Felhő Petinek Villám Miska.

Debreczen, 1. Junius 1839.

Fogságból irok. Meg ne ijedj szeretett barátom. Az én fogságom nem politikai, nem kriminális, nem várbeli, . . csak egyszerű zálogfogság.

Azt kérde, hogy miféle új institutio lehet az a zálogfogság? Megmagyarázom.

Pozsonytól való elválásom és tisztelve szeretett atyám halálával megszakadt az én pályavonalom is. Atyámnak ígért, de egyéniséggemmel összeférhetlen célirányomat mellőzve, szülő-földemre tértem. Az anyai szeretet, ősi tűzhely és hét szilvafa ótalmában vegetáltam bizonyos életkór és magasabb vágyak nélkül.

A tekintetes czimmel sallangozott divatos betyárellet engem is magával sodort. Ettem, ittam, kószáltam. Punctum.

Sors koma azonban egy furfangos hálót készített számomra. Halld csak. A mult hóban egy reggelinél anyám így szól hozzám:

— Ugy látom, hogy az én Miskámnak nem igen izlik a falusi kávé.

— Igaza van mama.
 — A tej pedig felséges, alkalmasint a kávé hibás.
 — Persze hogy a kávé. Hisz ez nem is kávé, hanem valóságos csicseri borsó.
 — Igazad van fiam.
 — Azt szeretném hát én tudni, hogy miért kinlódik a mama ezzel a rettentő speczerájjal?
 — Hát mitévő legyenek?
 — Tanácslok én valamit. Küldjön a mama engem Debreczenbe, majd hozok én onnan Dragota uramtól olyan mokkakávét, hogy . . .

— Jól mondod fiam. Holnap indulni fogsz. Nem holnap, ma még a tanyáig. Itt van tiz forint, hozz azon speczerájt; a mi marad, tedd el magadnak; a többit hozd haza.

Ez volt a calculus és az utasítás.

Debreczenben a bika vendéglőhöz szállva, a füszerféléit megvásároltam. Másnap visszaindulandó, fizetni akarom a korcsmai kontót. S képzeld pajtásom e nevetséges fátumot két bankó forinttal többre rúgott a számadás annál a készpénznél, a mi a zsebemben szundikált.

Ötszázéves családi büszkeség, három predikátum, nagyuri rokonság, alkotmányos élet, s meglehetőssuccesió érzetében azt csak nem mondhatom egy árva kellnernek, hogy nincs két forintom. Inkább szörnyet haltam volna.

A szekeret a speczerájjal haza küldtem, magam pedig a 21. számú szobában dégálok. A kontó szépen szaporodik. Lásd pajtás, ilyen az élet. Egy szem magból sziget lesz; Angliát egy pohár viz felforgatá . . s két forint hiány, ki tudja, hová rughatja fel nálam magát. Isten veled.

Villám Miskának Felhő Peti.

Sápözön, Jul. 3. 1839.

Tehát kedves szép öcsém Misi, csakugyan internálva voltál ama kálvinista Jeruzsálembe, melynek határa egy egész ország; népsége minden más magyar fajnál eredetibb, és páratlan süteményeinek hire tul az oceánt is bejárta.

No most már rád illik a „hájas“ predikátum. Képzelem, hogy minő lucullusi traktákat passzírozol. Nyakig uszva az aranysárga tyúklevésekben, gyöngykeblű tüdőshurkákkal koszoruztatol.

Szép élet, a kinek tetszik. Zálogfátumodon azonban nem lamentálok. A mit kerestél, azt meg is találtad. Én is azt tartom, a mit Pithagorás: „minden úgy van jól, a hogy van“.

Azt a 21. számú bikaketrezet, a hol fogva vagy, a feneketlen sarat, melyben lubiczkolsz, és azt a pokróczgorombaságot, mely stiriai házigazdától naponta nyakad közé omlik: nem irigylem tőled; de igenis irigylem forró bélesekbel compingált non plus ultra früstökeidet és óriás talentumodat, minek folytán a gyomros hentésekkel magyar kártyával tarokkozgatsz.

Hallom, hogy vendéglői kontódat már kanczellisták is alig képesek numerusba szedni; don juáni vakmerő mivoltodért pedig a déczbundás Othellók néhányszor már meg is tángáltak.

Majd kipattansz te a bajból pajtás, mint a gumielásztikum.

Itt azon hir kering, hogy egy patyolatarczu gazdag gráciával pláne már jegyet is váltottál. Derék dolog, ha igaz. Ily uton majd kivágnád magad mint a zálogfogság, mind a nőtlenség fátumából.

Családom velem együtt frisen van. A kis Peti azonban nagyon pajkos kezd lenni. Holmi gyenge tudományfélével jó

lenne őt korlátozni, mire nézve kérlek, pillants fel a collegiumba, és ajánlj egy nevelőnek való szerény ifjut.

(Csak aztán valami kráglis gavallért ne köss a nyakamra, a ki tizenegyig alszik, és oszonnára braziliai papagályfület kíván.)

Isten veled.

U. i. Papunk az öreg Bádóg Antal jövő héten hozzátok utazik. Küldj általa azokból a rózsás bélesekbel egy pár tuczetet, és vagy háromszáz vajas perezet. Erzsimnek mind a kettő kedvencz csemegéje.

Felhő Petinek Villám Miska.

Debreczen, Aug. 20. 1839.

Röviden irok és confuse. Ismét fátum és pedig a javából. Köttesi Lidit — a kivel pár hó óta jegyben valék — elbrennolták az orrom elöl. Anyja és valami Pörcz Vespera nevű nagynénje mindig elleneim voltak. Az apa, a leány és a rokokok által szerettetém. Elég az hozzá, hogy a háriatermészetű mama egy erdélyi lókupeczhez erőszakolta a szegény Lidit. Azóta valahol a Retyezát körül oly summásan van a jámbor teremtés szilaj csikókkal garnirozva, mint az angol pecsenye befőttökkel.

Vespera néni és a mama azt objiciálták ellenem, hogy a gazdag Lidit nem zálogváltó szerszámul nevelték, és nem oly prédafráternek, mint én vagyok.

Most már vége a rózsaszín házasságnak. Kreditoraim ismét kinoznak. A sógor vendéglős duplán gorombáskodik. A nro 21-ben csak úgy kongok, mint a bukott görög az üres boltban. Szivem is kiüresült, erszényem pedig valóságos Pusztarábia.

Ez a Lidi-féle ujjabb gyász aligha fel nem kötő kalapomra a nőtlenségi fátyolt.

Tiszteletes Bádóg uramtól elküldtem a csemege-collectiót. Valjon a mézes mogyorók nem ugrottak-e át a szent gyomorba?

Házadhoz való alkalmas nevelőről gondolkodtam. A kácsi csoni ünnepeken mint legátus fogja magát nálad bemutatni Modesztay János nevű fiatal. Applicáld őt, ha izlésedre lesz. Isten veled.

Felhő Petinek Villám Miska.

Pest, Mart. 3. 1843.

Ama hét országra szóló ötesztendősz zálogfogságot kiülve, Rugmájer vendéglős gráciájából (ki, hogy tölem szabaduljon, a kontócontractus mellé még extra száz forint készpénzt adott) . . ismét a fővárosban vagyok.

Jelenleg oly nedves szálláson tengődöm, melyben a nyakendömet is esernyő alatt köthetem fel, . . de hisz a lángoló szivnek nem árt egy kis harmatféle hűtőszers.

Néhány nap óta szerelmes vagyok egy éjféliszemű zsidólánykába. Ily classicus szépséget pajtás csak Pindár korában láthattál volna a thessáiai illatos völgyekben.

Ha rajtam állana, most minden zsidót emanczipálnék.

Boldog vagyok, mint még soha sem. Isten veled.

Felhő Petinek Villám Miska.

Pest, okt. 1. 1843.

Hát azért születtem én, hogy a sors lapdája legyen, a kit egyik örvényből a másikba lökdös!

Ismét calamitás Izráelnek amaz égből szállott angyala miatt, a kit legközelebbi levelemben baráti részvétednek oly lelkesülten aufróltam . . ezen kedves kis nimfa miatt, mondom, fris szerencsétlenségbe sodortattam.

Hogy egymást én és a héber szilfid forrón szeretttük: azt Luna kisasszony tanusíthatná, a ki annyszor ragyogtatá rajtunk ábrándos estéken méla sugárait. Oltár előtt azonban egymáséi nem lehattunk. Orthodox szüléi kedvesemet egyáltalában eltilták a keresztény hitre való áttérhetéstől; én pedig zsidóvá nem lehettem: ergo megszőktünk.

Igen ám, de Sopronnál elfogtak bennünket.

Én ugyan a constitutio generozitásánál fogva szabad lábon pirulok e szerelmi scandalum miatt; . . hanem a velem együtt elcsipett angyalt valami dologházfélebe deputálták andalogni.

Brutális büntetés.

A házasság, látom, hogy nem nekem való konfekt. Fel is hagyok vele. Elj boldogul.

Fel h ö P e t i n e k V i l l á m M i s k a .

Pest, jan. 6. 1862.

Neked unokáid vannak. Boldog ember vagy. Élvezted a családi életet nemes örömevel és csendes bánatával. Szóval: te már tapasztalád, hogy a földi élet mennyországát mi alkotja.

Én pedig fél század és egy millió szerelmi kaland után örömtelen sivatag élet estéjén vegetálok.

Fatum.

Spartában nem ok nélkül büntette a törvény a nőtlent és uzorást legszigorubban.

Ifju barátim! házassodjatok.

Történeti jellemrajzok.

Kis Elektől.

(Vége.)

Leicesternek neje az özvegy Essex Laetitia grófnő volt, ki is első házasságából származott fiát Essex grófot a királynőnek bemutatta. — Essex a maga ifjusága, esze és nyíltszivűsége által csakhamar megnyerte a királyné hajlamát, ki őt mindenféle kegyekkel halmozá. Egyszerre birta ő a nép és az uralkodónó szeretetét. A nép szerette őt bőkezűsége, lovagias bátorsága s azon erőteljes ellenállásaért, melylyel az udvaroncok önhaszonleső politikája ellen föllépett. A királynő ugy bánt vele, mint egy rosszul nevelt gyermekkel, s többet elnézett neki mint másnak. — Midőn egy alkalommal a királyné kissé keményebb szavakat intézett hozzá, felelet helyett megvetőleg hátt fordított a királynénak. E magaviseletén a királyné felbőszülve, derekasan arczul üté a grófot, s azt mondá, hogy takarodjék a pokolba! Essex kardjához nyult, de a lordadmiral közbeveté magát. Essex kirohant. „Ily gyalázatot apámtól sem tűrnék el, — mondá — annál kevésbbé fogok egy szoknyás királytól eltűrni!

Időközben mégis kibékülés jött létre, s Essex ismét az előbbi kegyencz lett; de ettől fogva a királyné Essex nagyra- vágyásának s elvetemültségének szabad utat engedett, s hagyta azt veszte elé rohanni.

Midőn Deputy lorddal együtt Irlandba küldetett, Essex a királyné parancsával egészen ellenkező értelemben működött, túlment az elébe kiszabott határokon, s engedély nélkül visszatért Angliába. — A királynő kitudakolta, valjon be le-

hetne- e vádolni mint felségárulót? s erre tagadó választ nyerve, ugy nyilatkozott, hogy ő nem akarja a grófnak vesztét, hanem megjobbulását. — A grófot aggodalmi betegágyba fektették, s királyi barátnője aggály- és szeretetteljesen gondoskodott róla, de ismét előbbi neheztelésébe esett vissza, a mint a beteg gyógyulni kezdte. Hivatalaitól megfosztatott, s mindaddig nem volt szabad házát elhagynia, mig arra a királyné engedélyt nem adott.

Essex nagyon alázatosan s engedelmesen viselte magát, de elhatározá a királynét erőszakkal is magának megnyerni, s elleneit az udvartól eltávolítani. — Lázadást indított; a királyné által hozzá küldött lordokat elzaratá, s a népet fegyverre szólította; azonban egy törvényszerű per feltétele mellett megadta magát, s a per eredménye az lett, hogy a lordok halálra ítélték. A gróf ellenségei gondoskodtak arról, hogy kicsapongásainak s jötevőnöje iránti hálátlanságának hire a királyné fülébe eljuthasson, kit ő egy vén, testileg s lelkileg elvetemült nőnek nevezett. Ezen megsértése az ő isteni szépségének, s a gróf kegyelemért esedezőstől vonakodása a királynét a halálítélet aláírására indították. Határozatlanul, mint nővére ügyében, küldé el nagybátyját a végrehajtás eltiltása, s utána mindjárt egy lordot annak jóváhagyása végett. — Essex bűnbánólag lépett a halálra, a nélkül, hogy valakitől bucsút venne. Valjon várt-e megkegyelmezést, vagy nem? — bizonytalan. Csak a harmadik vágás választá el fejét testétől. — Így halt meg a kevély, lovagias Essex, életének 23-dik évében.

Azonban kedvenczével együtt a királyné népszerűsége is sirba szállani látszott. Ha nyilvános helyeken megjelent, nem találkozott, mint azelőtt, a nép tetszésnyilatkozataival; tanácsnokai pedig mindenütt utálattal s gyalázzal fogadtattak.

Időnkint testi és kedélybetegségek is állottak be nála; amazok ugyan az életkor szülöttei is lehetnek, de kedélybetegségét sokan Essex kivégeztetése feletti bánatának s egy fölfedezésnek tulajdoníták, melyet Erzsébet Nottingham grófnő halálos ágyánál tett.

Essex egy gyűrűnek birtokában volt, melyet egykor Erzsébet azon biztosítással adott neki, hogy minden szükség, veszély, vagy kegyvesztésnek azonnal meg kell szünnie, ha e gyűrűt Essex a királynőnek előmutatja. Erzsébet hiába várakozott e gyűrűre a kivégzés előtt. S mennyire megijedt, midőn megtudá, hogy Essex csakugyan el akará küldeni a gyűrűt a grófné által, de melyet ez férje parancsa folytán a királynénak át nem adhatott. — E fölfedezés után Erzsébet — mint mondják, tiz napig örvöngő állapotban volt; s midőn ismét magához jött, vánkosokat helyeztetett a szoba padlózatára s azokra fekükt. Daczára az érsek, a titoknok és az orvosok kérelmének, semmikép nem lehetett arrra birni, hogy ágyba feküdjék, tartván egy jövendőléstől, mely szerint abban meg fogna halni. — Így ült a vánkosokon, ujját közönségesen szá- jában tartva, szeméit kimeresztve s a föld felé szegezve. — Erejének hirteleni hanyatlása bizonyossá tette, hogy még csak kevés napja van hátra; s részint kérelemmel, részint erőszakkal vitethetett ágyába, hol figyelmesen hallgatott az érsek imádságára. — A harmadik nap reggelén a lordadmirál közelgett hozzá a haldokló titkárával, s emlékezteté őt Whitehallban mondott szavaira, hogy az ő trónja „királyok trónja.“ — E szavakra, mintegy álomból serkenve — fölébredt; ismételte a lord szavait, s hozzá tette még: „nem akarom, hogy valami semmirekellő legyen utódom; királynak kell annak lenni, s ki lehetne más, mint öcsém s keresztfiam, a skót király.“ — Este felé a lordok ismét eljöttek, s felszólíták, hogy adja jelét, valjon meg akar- e e szándéka mellett maradni! — Kezeit fölemelé, összefoná azokat feje felett; elkezdett hőrögni, s a következő reggel, mart. 24. 1603-ban 3 órakor kiadta lelkét.

E vázlatához adjunk hozzá még néhány vonást e királynő nyilvános és magánéletéből.

Erzsébet a legnagyobb és legszerencsésebb uralkodók közé tartozik. Egész félszázadon keresztül békében tudá tartani országát, míg a szomszéd államokat szüntelen belső nyugtalanságok emészték. Az ő erőteljes föllépése s hadi hajóinak működései megmutatták a világnak hatalmát, s Angolországot úgy hagyta hátra, mint egyikét a leghatalmasabb államoknak. Ily eredmények roppant hirt szereztek számára, mely hir azonban mértéken túl nagyitva volt. — Erzsébet oly uralomvágyó és erőszakos volt, mint családjának bármelyik uralkodója, és oly hirtelenharagu, hogy a legcsekélyebb hiba is mindjárt dühbe hozta. Beszédje mindig esküvésekkel volt vegyítve; harag közben átkokra és gyalázásokra fakadt; de még ez sem volt elég, hanem még az udvari hölgyek s a legnagyobb hivatalnokokkal is érezteté kezének súlyát. A ki haragját felingerlé, bebörtönöztetett s a törvényszéknek adatott át, mely iránt a királyné előszeretettel viseltetett. Egy fölkelés után néhány száz áldozat kellett a megbántott felség kiengesztelésére, habár a fölkelés félelmes minőségű volt is. A polgári szabadság s hitfelekezeti türelmesség áldásairól fogalma sem volt. Ezen kiéveztetések utja és módja valóban borzasztó. Így 1586-ban mart. 25-én mrs. Middleton, egy gazdag yorki polgár neje, ki egy kath. papot rejtegetett, a vérpadra fektettetvén, háta alá éles kő helyeztetett, s a szerencsétlenre, ki fél óránál tovább forró imázás közt a halállal küzdött, mindaddig terhek halmozattak, míg nem a kövek oldalbordáit betörték s a bőr alá hatottak.

Ünnepélyes alkalmakkor Erzsébet teljes fényben jelent meg; körülvéve államhivatalnokok, lovagok és hölgyek által, mind a legfényesebb öltözetben. Legelől jött egy csapat nemes, bárók, grófok és lovagok, ezek után a kancellár két lord között, kik a kardot és királyi pálczát vitték. Ezek után jött a királyné, s a hová csak nézett, a körülállók mind térdre borultak előtte. Az egész oly látványt nyújtott, hogy az ember egy keleti fejedelemtől képzelte maga előtt. Az étteremben egy nemes asztalt terített, egy másik hozta a királyné ezüst edényeit, sőt és kenyeret. Valahányszor ezek az asztalhoz és attól elléptek, mindig háromszor térdet hajtottak. Ugyanily czerimóniák közt jött két hölgy. Egyik a tányért megdörzsölte sóval és kenyérrrel; a másik a testőröknek, kik az ebédet hordozák, mindenből egy-egy falatot adott enni. Ezalatt

a terem tizenkét trombita, két dob és sip lármájától visszhangzott.

Hajadonságára Erzsébet igen nagy súlyt fektetett, és maga fejezte ki a parlament előtt azon kívánságát, hogy siriratán „szűz királyné“-nak neveztessek; ámbár az ő sokszor illetlenségig menő magaviseletével alapos okot szolgáltatott a legbecsületértöbb hírekre, a mint hogy udvara általában nem volt a jámborság és jó erkölcsök iskolája.

Vallásos dolgokban is semmi szilárd meggyőződéssel nem bírt, s egyik hitvallás jóformán oly közönyös volt rá nézve, mint a másik. Politikából vette fel a reformált vallást; a puritánokat gyűlölte, mivel azok a női uralom ellen irtak. Hiuságáról igen sok példa maradt hátra, de legkülönösebb a következő:

Erzsébet egy kiáltványában tudtul adá népének, hogy minden létező arczképei közt egy sem hű az eredetihez; tanácsnokainak kérelme következtében elhatározta, valamely ügyes művész által új arczképet rajzoltatni; ennél fogva szigorúan eltiltja mindenkinek új arczképét rajzolni, rézbe metszeni, vagy a régiek közül bármelyiket is magánál tartani, mely a hivatalos forma szerint kijavítva nincs!

Szépségének magasztalása mindig hálával fogadtatott általa. Az anjoui herczeg, a ki kezét megkérte, tudta ezt, s azon meggyőződését fejezte ki Erzsébet előtt, hogy ő a legtökéletesebb szépség, minőt Isten öt század óta teremtett.

Háromezer ruhát hagyott hátra, melyek mind jobban illettek volna egy fiatal leánykának, mint ő neki. A londoni püspök, kinek a királyné öltözete korához képest illelennek tűnt fel, igyekezett egy praedikatiójában figyelmét a földi ékességekről a mennyei gyönyörökre irányozni; de Erzsébet kijelenté neki, hogy ha ezen pontot még egyszer érinti, majd elirányozza ő püspök uramat a mennyország számára.

Erzsébet a legszebb képességekkel, nagy ész és erélyességgel bírt; korának legkitünőbb tudósaitól nyert oktatást. Mint Mária, ő is öt nyelvet értett, s az új szövetséget eredeti nyelven olvasta. — Zongorán kitünően játszott; s a legnehezebb zenéhez is értett. Legnagyobb gyönyörűsége a táncz volt, melyben ő annyi ügyességet s kellemet fejtett ki, hogy mindenkit bámulatra ragadott. Majdnem minden nap kellett az udvar fiatal nemesseinek előtte tánczolni, s még 69 éves korában maga is tánczolt Severs herczeggel.

Az ő uralkodása alatt élt a két világhírű férfiú: Shakespeare és Drake.

Egy hét története.

— Márczius 11-kén. —

A francziák és az angolok. — Egy vigjáték, melyet csak messziről szeretünk. — Szavak ellenében tettek. — Csendes készülétek, melyek egy világra szólnak. — A nemzetek testvérísülesi ünnepe. — Az ujkor bajvívásai. — A század egyik legnagyobb embere. — A valódi érdem diadala. — Igazságos ítélet. — A munkásság: erkölcsiség. — Anyag és szellem, test és lélek. — Áldott földön áldott lelkek. — A lélek nyilatkozványai. — Hazafiai tettek. — A nemzeti élet hirvivői. — A holtak élökké lesznek. — A fajjelleg. — Nyílt bátorság, őszinte becsületesség. — Valamit a vásárról. — Panaszos hangok az üzletvilág ellen. — Mint valami bucsujárásakor. — Gyönyörű tavaszias idő. — Csábító nyestek. — „Hamis“ gyémántok és igazi szarvak. — A mi a nőknek tetszik. — Új találmányu zongorák. — Egy másik hazai új termék. — Magyar ütemmérték. — A gyermeknevelésről. — Csekélynek látszó kitünő munka. — Egy lépésnyire a zeneiskolától. — Kettős nemes élvezet. — A

magyar opera édesatyja. — Egy új Sarolta. — Körültekintő lassúság. — Botlások, a melyektől a nemzeti színház bukik el. — A kecske és a káposzta új átiratban. — A művezető. — Változatok e szavak felett: helyett, mellett és alatt. — Szembekötődsi kísérlet. — Egy indítvány, mely nem is vár meghallgattatást. — Két csekélység. — Tanácsbéli bizottmány. — Nyilvánosság. — A közvélemény ítélőszéke. — A nemzet pénzéből alapított intézet. — Kaucsukeszme. — Fontos irodalmi érdek. — Stoicus phlegma. — Pályázat nyitattik. — A hallérezék a lélekvándorlás álmát szunnyadozza. — Nagy Sándor angol volt. — Méltó jutalom. — Ki írta Shakespeare tragodiáit? — Nagy Sándor és Shakespeare. — A megnyomorított magyar nyelv. — Szeressük remekeinket, de nem mind arany, a mi — sárga.

Minden nagyrabecsülésem mellett a franczia nemzet iránt reményem, kegyetek nem fognak azért Köpenyey-féle tendenciákkal vádolni, ha azt mondom, hogy az angol nemzetnek

elsőséget adok a francia felett. Szó sincs róla, a francziák szépen tudnak beszélni és egy pár csatában is bebizonyították, hogy „nem ijednek meg a maguk árnyékától.“ Csak a napokban láttam Sardou egyik újabb vigjátékát „Sok a pajtás és kevés a barát“ a budai színpadon, és nem győztem bámulni az emberi szellem nagyságát, a mely e műben nyilatkozik, mindamellet, hogy a magyar erkölcsi érzés csak — messziről szereti az ilyen műveket; aztán Napoleon herczeg beszédeit is olvastam, melyeket a mult hóban a francia senatus előtt tartott. De mit érnek a legszebb szavak: tettek ellenében, és mit a legtüzesebb, eget rázó phrazisok azon egy mozzanathoz képest, a melyre ugyanazon időben Angolország készületeket tesz! Csendesesen, zajtalanul történnek e készületek és mégis beszédesebbek ezek a világ minden phrázisainál összeségesen, és hatásaikra nagyobb szerűek a legnagyobb győzelmeknél, melyeket valaha Caesarok kivívtak.

Közönséges nyelven világkiállításnak nevezik e mozzanatot, de valójában a nemzetek nagy testvérisülési ünnepeinek kellene azt nevezni, és e század egyik legnagyobb férfianak, az emberiség egyik legnagyobb jóltevőjének mondható az, a ki az ilyen kiállításokat először indítványba hozta; ezzel az egy indítvánnyal századokkal hozták közelebb az embereket azon célhoz, a melyért annyi vér folyt már és annyi dicső elme halálra elszántan küzdött; az őskorban Hellas fiai daliás versenyekre gyűltek össze és a ki társait a bajvívásban legyőzte, azé volt a dicsőség; most nem a harc, de a béke versenyére gyűlnek össze, nem egy ország, hanem egy világ fiai, nem a halál, hanem az élet fegyvereivel megmérkőzések egymással! Milyen nagy a különbség! és milyen nagy diadala ez a valódi érdemnek a képzelt, a semmi által nem igazolható követelések felett! Egy világ birói széke ez, a mely ítéletet tesz egyesek úgy, mint egész nemzetek értéke felett, és a mely előtt elenyészik minden előítélet, minden balhit, minden áldicsőség, és csak a valódi haszont vet sulyt a mérlegbe. Ott nem kérdik, ur-e avagy szolga, szegény-e avagy gazdag, ilyen avagy amolyan módon imádják-e Istent, csak azt nézik, minő munkát használ az emberiségnek és a szerint mondják ki az ítéletet; és ez ítélet a milyen igazságos, épen olyan kedves is egyaránt Isten és emberek előtt; mert e birói széket azon meggyőződés vezérli: a ki az emberiségnek hasznos munkásságban tölti idejét, az kétségkívül erkölcsös ember is, és tán nem csalódom, ha felteszem e lapok olvasónőről, hogy ők szintén osztják ezen meggyőződést.

És nem csupán a nagy kiállítás ez, hanem szellemi is egyuttal; mert miként a szépséget nem lehet elválasztani a testtől, azonképen nem lehet elválasztani az anyagot a szellemtől; a mely ember anyagilag jeles munkát tud előállítani, az szellemileg is kitünő polczot foglal el; az áll az egyénre csak úgy, mint egész nemzetekre nézve.

A mely nemzet anyagi tekintetben előkelő helyet foglal el, az szellemi tekintetben sem lehet törpe; beteg testben beteg lélek lakozik, áldott földön a lélek is meg van áldva.

Ha az egyik tér el van zárva előle, annál erősebben nyilatkozik ott, a hol szabadon működhetik; és a nagyra törő lélek mindig talál ilyen tért és alkalmat.

Nézzük például hazánkat; gyáripara nem fejlődhetik, sőt terményipara is tetemes akadályokkal kénytelen megküzdeni, de azért mégis milyen haladásokat tett az utósó tizenhárom év óta!

Nagy köszönetet érdemelnek tehát azon hazánkifiai, a kik a londoni világkiállításra áldott földünk kitünő terményeit kiküldik, és kivált azok, a kik, mint Várdy Gábor Máramarosban, a kiküldendő czikkeket olyan műért rendezettségben összeállították.

E czikkek megannyi lelkes hirdetői a magyar nemzet életrevalóságának, megannyi testvéri üdvözlet, melyet e kicsi nemzet a világhoz intéz, megannyi kezes, hogy méltó a nagy nemzetek testvéri szeretetére, hogy nem szorult kegyajándokra, hogy meg is tudja jutalmazni azt a jót, a melyben részeltetik.

Egy darab életet, egy egész történetet küldünk ki a világ színpadjára e kiállított czikkeken, olyan nyelven írva, a melyet e föld minden szülöttje egyaránt meg tud érteni; egy tekintet reájuk megmondja, mik vagyunk és mennyit érünk.

És fogják is megérteni e nyelvet a nagyvilág millió meg millió felvilágosodott, művelt fiai és gondolkodni fognak rólunk és ítéletet hoznak felettünk, miért vagyunk, és érdemesek vagyunk-e arra, hogy létezzünk, és ítéletet hoznak egyszersmind a felett is, miért nem állunk még ott, a hol más nemzetek, a kik kevesebbél bírnak nálunknál.

Megtekintik például a mi gyárjunkt és azután elgondolkoznak azon, mint jön, hogy ilyen kitünő termény mellett a mi gyáriparunk még sem bír a külföldivel versenyezni; aztán megtekintik a gácsi posztógyár gyártmányait, a melyek arról tesznek tanuságot, hogy a gyártási képesség csak úgy megvan köztünk, mint akárhol másutt, és még sincs gyáriparunk.

És így beszél majd a len és a vas, a rongy és a selyem, a bor és a kender és minden kiállított cikk; élökké lesznek mind e holt tárgyak és elmondják e nemzet tulajdonait, e nemzet történetét; sokat, igen sokat tudnak e holt anyagok rólunk beszélni.

A világ bámulattal nézi majd azon roppant fát, melyet a szép, regényes Somogyból küldtek; háromszáz éves e fa és olyan kemény, mint a márvány; de bámulata csakhamar egy másik érzésnek enged helyet, ha megtudja, hogy az ilyen fák százanként használatlanul rothadnak erdeinkben.

És látni fogják az emberfajt, a mely ez istenáldott földet egy évezred óta hazájának vallja, és azon ép, erőteljes alakok láttára világossá lesz előttök, mint van, hogy e maroknyi nép százados küzdelmeknek birt győzedelmesen ellentállani, és hogy olyan rendületlenül erős benne a hit egy boldog jövő iránt.

Bizonyosan szemökbe ötlenek ez alakok, annyira kiváló rajtuk a fajjellel; és akkor lehetetlen lesz a sok millió szemnek észre nem vennie azt az uralkodó jellemvonást, melyet egyaránt feltalál az egyszerű béres napbarnított arcán csak úgy, mint a főuri levante finom vonásain, és ez: a nyílt bátorság, az őszinte becsületesség.

Azért köszönetet mondunk a kiállítási bizottmány derék titkáranak, Jankó Vincze urnak, hogy azokat Londonba indulásuk előtt a Köztelken néhány napra szintén kiállította.

Igen jókor tette; épen vásár ideje van Pesten és habár ezuttal sokkal kevesebb vidéki kereste föl fővárosunkat, mint máskor, és már is hangos panaszkokat hallani, hogy az üzlet pang, a köztelki kiállítás mégis igen sok nézőnek örvendett; én kétszer tekintettem meg, és mindig mint valami bucsujárásakor, úgy tódult a sok ember az üllői-uton, a visszatérők arcain pedig egytől egyig édes önelégültség ömlött el; ha már Londonba nem mehetünk, legalább édes hazánk terményeit és készítményeit a legszebb választékossággal láttuk itt együtt.

És ha, a mire e sorok világot látnak, a kiállítás még megsemlélhető lesz, fővárosi olvasónőinket is figyelmeztetjük, tegyenek oda egy kis sétat; az idő úgy is gyönyörűen tavaszias; gazdagul jutalmazva lesz fáradságuk.

Az említett czikkeken kívül még sok igen szép mindenféle dolog szemléltető ott, mint márványok, bőrök, egy roppant medvebőr és kitünő finomságu nyestek, a melyekre

nem egy hölgy mentéje és karmantyuja kívánatos „szemmel“ tekintett; továbbá „hamis“ gyémántok és igazi sonkák és óriási szarvak, a melyeknél azonban, tudom, olvasónőimet bizonyára jobban érdekli az a vakító fehérségű liszt és szemenszedett dara, melyet a pesti hengermalom küldött, és azok a kökeménységű szappanok, melyek a híres Liebig szerint Magyarország civilizációjáról tesznek majd tanubizonyosságot; éppen olyan érdekesek voltak a mindenféle babok, borsók, diók és eczetek, valamint a pompás hajkenőcsök, egy kolozsvári gyógyszerész küldeménye, és Petőfi és Széchényinek bronzbevésett, csak nagyítóüveg segítségével tisztán kivehető gyönyörű képei.

Nem kevésbé érdekes a kiállított gyapot, Gindly ur küldeménye; nem azért, mintha ez valami lényeges befolyással lehetne az éjszakamerikai háborúra; mert bizony egy jóra való hálósapkát sem lehetne kötni a kiállított mennyiségből; hanem azért, mert egy bizonyítékkal több ez hazánk gazdag termelési képességére nézve.

Azonban meg kell jegyezmem, hogy még sok más hazai czikk készül a londoni kiállítás számára, melyek a Köztelken nem voltak szemlére kitéve, és ezek között kitünő helyet érdemel azon két zongora, melyeket fővárosunk egyik legkitünőbb zongorakészítője: Beregszászi Lajos ez célra készített; figyelmeztetjük fővárosi olvasóinkat, ne mulasszák el megtekinteni e két zongorát; két mestermű ez, nemcsak külső dísz és szépségre, de egyszersmind belső jelességre is; olyan tiszta, kellemős, egyforma csengésű hangot ritkán hallani zongorától, mint a minővel ezek lepik meg a hallgatót; ezt egy új szerkezetnek köszönhetik, melyet Beregszászi ur talált ki és e zongorákon alkalmazott először; bizonyára a nagy világkiállításban is figyelmet fognak gerjeszteni.

Es a zongoráról szólván, egy másik hazai új termékre is hívjuk fel olvasónőink figyelmét; az ugyan nem megy el Londonba, de azért mégis igen becses, és igen kitünő új jelenség; Bartalus István zongoraiskolája ez, mely e napokban hagyta el a sajtót; ha már eddig lett volna magyar zongoraiskolánk, akkor is örömmel üdvözlőnk e művet, mert annak jelességéről a szerző neve kezeskednék; ilyen kitünő szakfértől csak jelest várhatni általában az irodalomban, és különösen a zeneirodalomban, a hol Bartalus egyike legjelesebb tekintélyeinknek; hát még ha hozzá tesszük, hogy ez az első zongoraiskola magyar nyelven! ez által tehát a zongoratanítás is fel lön szabadítva a külföldi befolyástól. Kegyetek bizonyára nem teszik, de tudom, lesznek, a kik mosolyogni fognak ebbeli öröömön; mert hát, gondolják nagy bölcsen, mi is van abban, akár magyar, akár pedig más nyelven irt iskolából tanul a gyermek zongorázni! pedig ez nem úgy van; mert nem kell felednünk, hogy az ilyen iskolát rendszeren gyermekek használják, a kiknek lelkére még az is nagy befolyással van, ha magyarul tanulják-e az ütemmértéket, avagy idegen nyelven; ha azt akarjuk, hogy gyermekeink tökéletesen magyarok legyenek, azaz hogy másképp ne érezzenek és gondoljanak, csak magyarul, akkor zsenge kisedkorukban minden ismeretnek, minden tanulmánynak szükségképen magyar szavak által kell lelkükben lenyomódnia, különben mindjárt más nyelv képletei fejlődnek abban a nemzeti gondolkodásmód rovására, hátrányára. — Valóban nagy köszönettel tartozunk tehát mind Bartalus urnak, hogy nagy tehetsége mellett ilyen csekélynek látszó mű szerkesztésére határozta el magát, mind pedig a vállalkozó szellemű Rózsavölgyi és társának, hogy e költséges művet kiadták, és bizony tudom, a magyar zenekedvelő közönség teljesen méltányolni is fogja e szép áldozatkészséget, annyival inkább, minthogy e művet olcsóságánál fogva is ajánlhatjuk; egy-egy ilyen zene-

iskola ára rendszeren 8—10 forint, holott e magyar csak hat forint.

A zeneiskolától pedig csak egy gondolat, és azon philharmoniai hangversenyeknél vagyunk, melyeket gróf Károlyi György, báró Eötvös József és Rosty Pál urak az irói segélyegylet javára rendeznek; jövő vasárnap (márczius 25-kén) lesz az első, és nem kételkedünk benne, hogy a fővárosi művelt közönség a legnagyobb részvét által tünteti ki ez előadásokat; kettős nemes élvezetben részelteti szívet ezáltal: fölemelkedhetik a klasszikus zene magasztos sphaeráiba és gyönyörködhetik azon édes tudatban, hogy a belépti díjért hazai irodalmunk javára malatott! Az első hangverseny érdekét azonfelül még az is növeli, hogy ez alkalommal a nemzeti opera édes atyja: Erkel Ferencz „Sarolta“ című legújabb operájából fog egy részt a közönségnek bemutatni; ez egy is megérdemli, hogy e hangversenyt el ne mulasszunk; úgy is Isten tudja, mikor fogjuk az egész operát a nemzeti színházban hallhatni.

Mert hiába, a nemzeti színház igazgatósága nem valami nagyon bölcs intézkedések által tűnik ki, a körültekintő lassúságot azonban nem lehet megtagadni tőle; hónapok telnek bele, míg valami új lépésre határozza magát és akkor is rendszeren megbotlik; csak az a baj, hogy az ő botlásai miatt — a színház talál orra bukni! Így halljuk, hogy végre valahára, miután a sajtó a lelki felháborodottság egész rettenetes hanglajtorjáján hónapokig fülébe ordította, hogy hát nyissa ki egyszer a szemét és lássa az örvényt, a melybe a nemzeti színészetet akarva, nem akarva sodorja, végre, mondom, elhatározta magát, hogy mégis tesz valamit a közingerültség lecsendesítésére; az „urak“ tehát „összeültek, tanakodtak,“ mikép lehetne kieszközölni, hogy a közvélemény „kecskéje“ is jóllakjék s az igazgatóság „káposztája“ is megmaradjon; és aztán nagy bölcsen kiokoskodták, hogy jó lesz egy „művezető“-t ki nevezni, és mint halljuk, már folyamodtak is az illető engedélyért ez ügyben; ezáltal véli az igazgatóság megnyugtatni a felháborodott közvéleményt; természetesen! néhány lap művezetőt sürgetett az igazgatóság — helyébe; a művezető tehát meglesz az igazgatóság — mellett, vagyis inkább: az igazgatóságnak alatta! Hogy is mondja Moor Ferencz? „Nemde dicső, fenséges, fáin egy gondolat!“ Mert hogy a jelen igazgatóság mellett az a művezető nem lesz, nem lehet egyéb, mint ez abszolút kormány első inasa, ez magától értetik; a hol a szerződési és elbocsátási jog az igazgatóság kezében van, ott a művezető csak végrehajtó lehet és csak igen alárendelt befolyást gyakorolhat, holott a földolog éppen az, hogy, ha már türni kell a jelen igazgatóságot, legyen valaki, a ki szakértelem és tapasztalattal vezérelje intézkedéseit!

Az egész művezetői eszme tehát — igen nagy valószínűséggel állithatjuk — nem egyéb egy kis szembekötődi kísérletnél: hát ha a közönség hajlandó lesz, átengedni fejét e mulattató műtetre, és azért én egy egészen új indítvánnyal bátorodom a méltóságos igazgatóság színe elé lépni, a melyre nézve ugyan eleve is megvagyok győződve, hogy a méltóságos igazgatóság tekintetbe sem fogja venni, mert hisz ez indítványt a lán segíthetne valamit a bajon! de azért csak elmondom, hát ha mégis használ!

Ugyanis miután az igazgatóság egyáltalában azt hiszi, hogy nélküle a nemzeti színház épenséggel fön nem állhatna — mert bizonyára csak is ilyen nemes ok indíthatja őt arra, hogy daczára rettenetes népszerűtlenségének ki nem bocsátja kezéből a kormányt — jó, maradjon tehát tovább is a kormányon, ne is nevezzen ki semmiféle művezetőt, hanem vigye az ügyeket tovább is saját felelőségére. Csak két dologba egyezzek bele; mind a kettő csekélység és mégis nagy mértékben

meg fogja nyugtatni a kedélyeket, legalább a bizonytalan jövőre nézve.

Az egyik az, hogy nevezzen ki maga mellé egy —xrátot azaz, akarom mondani, egy tanácsbeli bizottmányt a nemzeti színház előkelő tagjai közül; e bizottmánynak semmiféle végrehajtói hatalma nem lesz, csak véleményt tartozik adni a nemzeti színház körüli minden teendőre nézve, az igazgatóság pedig semmit, de semmit se tegyen, mielőtt a bizottmány véleményét ki hallgatta volna; e véleményadás jegyzőkönyvbe iktattatik és aztán az igazgatóság tehet, a mi neki tetszik; ha elfogadja a bizottmány véleményét, jó; ha mellőzi, így is jó; ez az egyik.

A másik pedig az, hogy az igazgatóságnak ép úgy, mint a bizottmány gyűlései nyilvánosak legyenek, ne pedig zárt ajtók mellett, mint eddig, és az illető jegyzőkönyvek szintén hirtlap útján közzé tétessenek. Azt tartom, a nemzet, a mely ez intézetet a maga pénzéből alapította és maig is fentartja, jogosan követelheti, hogy úgy szólván minden az ő szeme előtt történjék ez ügyben; hadd lássa, mikép kezelik az ő pénzét és mi czélokra fordítják.

Csak ennyiből áll az én indítványom, és hiszem, legalább is olyan üdvös az, mint a művezetői kaucukeszme; az igazgatóság független lesz ugyan intézkedéseiben, de ellenörködni fog felette az a hatalom, a mely előtt a világ legerősebb kormányai is előbb-utóbb meghajolni kénytelenek, ellenörködni fog felette a nyilvánosság, a közvélemény; ám mellőzze aztán a bizottmány tanácsát, majd hétszer gondolja meg magát, mielőtt valami olyast tenne, a mi az intézet hátrányára válik.

Bővebben is szólnék ez ügyről, ha e kicsi helyet, melyel e héten még rendelkezhetem, egy másik, szintén igen fontos, irodalmi érdekű tárgyra nem kellene használnom; egy későbbi alkalomra halasztom tehát részletes, kimerítő fejtegetését e tárgynak; és ismervén az igazgatóság stóicus phlegmáját, tudom, hetek múlva is eléggé jókor szólalok majd fel; olvasónőimet pedig, reményilem, hogy némileg kárpótolni fogom a által, a mire ezuttal nem csak kegyetek, de általában minden gondolkodó fő figyelmét felhívom a két testvér hazában.

Ugyanis pályázatot hirdetek ezzel.

A pályázat tárgya e következő:

Jelöltessék ki azon hely, melyet a józan ész, a lélektani igazság, a nyelvbéli szabatosság és iránytani szépség szempontjából irodalmunkban az efféle írásmód megillet:

„Az ön hallérzéke a lélekvándorlás álmát szunnya-dozza.“

Pályázhatik nembeli különbség nélkül minden benszülött, a ki be tudja bizonyítani, hogy e szavakat: „Egy királyságot egy lóért“ (eredetiben: my kingdom for a horse)— Nagy Sándor mondta.

Külföldiek nem pályázhatnak; mert nem tanácsos, hogy ezeknek figyelme is ilyen ritka kincsekre fordítottassék; még megtalálnák irigyelni tőlünk.

Pályadíj: a „Fertály mágnások“ című legújabb regénynek mind a két kötete, hol sok egyéb ilyen czifra dolog között az is világosan olvasható, hogy ama szavakat csakugyan Nagy Sándor mondta.

Különösen kiköttetik, hogy az illető pályaműben tüzetesen ki legyen mutatva, hogy Nagy Sándor tanítója: egy bizonyos Aristoteles írta azon shakespearei tragoediát, a melyben a fentebbi szavak előfordulnak.

Kegyetek azt hiszik, hogy ez tréfa; oh nem; mert ezt mind megirták, kinyomatták; kinyomatták Magyarország fővárosában, 1862-ben!

És nem akad senki, a ki a magyar nyelv, a magyar irodalom érdekében szót emelne!

Oh kedves olvasónőim, szeressék irodalmunkat, olvassák remekeinket; ezektől nemesbül szívünk, lelkünk, gondolkodásunk és beszédünk; de a tudatlanság terjesztőitől óvakodjunk; mert ezek valóban ártalmasak. Nem mind arany, a mi sárga.

Az „irodalomtámogató vállalat“ ügyében.

A lefolyt héten ismét következő pártolók csatlakoztak e szép és jótékony czélú vállalathoz:

Vasas-Szentiván: György Klára és Albertina.

Győr: Teller Emma.

Ponor: Hegyesy Ottilia ivén:

Hegyesy Ottilia.

Ponori Mária.

Német Jári Jozéfa (Mazed).

Buda Imrénő (Galacz).

Csulai Albertnő (Nagy-Ostro).

Vadas Ottilia (M. Solymos).

Nesselfeld Jánosnő.

Orbános Nina.

Kenderesy Rozália (Déva).

Várad Domokosnő.

Török Kornél.

Uj-Verbász: Kossuth-Zechmeister Aranka.

Mohács: Kugyeray Ede.

Szeged: Eisenstaedter Malvina ivén:

Mertz József.

Zányi Ferencz.

Zoffcsák J.

Landan Alajos.

Dr. Cajus Gábor.

Fancsal: Hülf Antónia.

Ladány: Özvegy Gyürky Pálnő.

Még csak háromszáz pártoló kellene, hogy e vállalat életbe lépjen; és az Isten, a ki idáig segített, bizonyára meg hagyja érnem azt a boldogságot, hogy e háromszáz pártoló is jelenkezik; biztosít engem e felől az ügy fontos és jótékony volta és a magyar közönség értelmisége és meleg rokonszenve minden jó és szép iránt. Csak egyszer életet adjanak neki nemeslelkű hölgyeink, meglássák, nem egy, de 3—4 ezerre emelkedik majd e vállalat pártolóinak száma; mert az irodalom, a műveltség és a közönség érdekei egyaránt hathatós támogatást nyernek e vállalat által, és a mellett az irói segély-alapot olyan módon segítjük gyarapítani, a mint azt egyesek nem igen bírják.

Végre újra mondom, nem kell a pénzt azonnal beküldeni, csak mikor a kellő szám együtt lesz, és akkor is csak egy-egy részletet: 2 frt. 50 krt., három-három kötet átvételekor; az egész aláírás tehát csak lekötelezés, hogy e komoly, nemes irányu vállalatot pártolja és a kiadandó becses könyveket meg fogja tartani.

Gazdasszonyoknak.

Hogy lehet elmulasztani a varrás és himzés által az ujjakon látható és olykor fájós szúrásokat?

Ha varrás közben nem védjük balkezünk mutatoujját kesztyű által, úgy az az ismételt számos szurkálásoktól egészen megdurvul, s a bőr apró foszlányokban áll felfelé, a melyek egészen megszáradnak, sőt meg is barnulnak.

Ezt következő módon lehet az ujjakról eltávolítani:

Mosd meg az ujj összeszurkált helyét egy kis vászondarabkával, melyet jó erős pálinkába mártottál be; ezután végy egy darab tajtkövet, melyet azonban már valami más tárgy lecsiszolására használtak, hogy felülete sima legyen. Ilyen tajtkövel ha egy ideig jól dörögöld az összeszurkált ujjadat, nagyon könnyen lemegyen az a folt és csunya bőr ujjadról; ez meglévé, ismét pálinkával mossad ujjadat, hogy ez által a bőr erősödjék. Sz. M. — né.

Halkolbász.

Végy egy szép süllőt vagy pontyot, szedd ki a csontját, vágd meg jól, tégy belé sót, borsot s egy kis majoránát. Tégy a tűzre egy kis vaját, vágj meg egy fej vöröshagymát, pirítsd meg s töltsd a vagdalt halra, keverd jól össze, adj hozzá három kanállal vizet s töltsd szép tiszta belekbe, mártsd forró vízbe s ha kihültek, kisütheted forró vajban. P. St. E.

Szalonnás pogácsa.

Végy egy fél font friss szalonnát, vágd meg finomra, hogy olyan legyen, mint az írósvaj, sodord egy font liszt közé, míg jól összevegyül; tégy hozzá hideg tejben felolvasztott 3 lat serelésztöt, 2 tojás sárgáját, 3 kanál tejfölt, egy kevés cukrot és sót, és annyi tejet, a mennyit a tészta megkíván; nagy késsel dolgozd ki jól a tésztát, azután sodord ki egyszer, hajtsd össze és hagyd egy negyedóráig pihenni; sodord ki azután még egyszer, szúrj ki belőle pogácsát, hagyd jól megkelni, kend meg tojással, sózd meg fölül s süsd meg szép pirosra. E pogácsa theához is igen jó. B. L. A.

Irodalom és művészet.

× Vachott Sándorné által szerkesztett „Szün-órák“ című havi folyóirat első füzeté II. Rákóczy Ferencz arcképével megjelent. Tartalma mulató és tanulságos olvasmányokból áll.

× Várady Gusztávtól megjelent az „Utolsó Arpád“ eredeti történeti dráma 6 felvonásban. A tiszta jövedelem felerésze a budai népszínház pénzalapjához csatoltatik. Kapható Ráth Mórnál 1 ft. 20 krért.

× Feil Frigyes hangversenye ma d. u. 4½ órakor megy véghez az „Európa termében, az egyetemes evangyeli egyházi gyámintézet javára.

Budapesti hírvivő.

A vízkárosultak részére nálunk e héten begyült:

V. Palotáról Gruber Jeszenszky Iza 1 for.

Jászberényből egy névtelen 2 frt. Összeg: 3 for.

Ehez a multkori: 55 frt és egy ezüst huszas, teszen 58 frt és egy ezüst huszast.

(Folytatjuk.)

Az írói segélyegyletja vára tervezett sorsjátékot illetőleg a „M. O.“ azt írja, hogy a pénzügyminisztérium az erre kért engedélyt csak oly feltétel alatt adja meg, ha a tervezett 260000 sorsjegy helyett csak 100,000 állittatik ki, s a kisorsolandó tárgyak közt pénzen szerzett nyeremények nem leendnek. Minthogy eddigelé a nevezett célra csupán a tudva levő

12,000 ftos ezüstkészlet van főnyereményül rendelkezés alatt; igen kívánatos volna, ha hazánkfiak és leányai minél több nyereménytárgyat küldenének be az egyletnek. Mi meg vagyunk arról győződve, hogy az illetők részéről a közönséghez intézendő felhívás e tárgyban megtenné hatását.

× Deák Ferencz az akadémiai igazgató-tanács közelebbi ülésében azt indítványozta, hogy az Akadémia pénzalapja a jelen ingadozó pénzügyi viszonyok közt reálításokba fektetessék. Minthogy azonban a birtokkezelés sok bajjal járna, jónak látná, ha egy kiadói hivatallal összekötött nyomdát állitna fel az Akadémia, miután nyomtatványai évenként tetemes összegeket vesznek igénybe. Ez indítványt az igazgatótanács egyhangulag elfogadta. Ugyanez ülésben kijelentették, hogy az igazgató-tanács az Akadémia palotáját illetőleg nem áll el korábbi szándékától. Maradunk tehát a berlini építész terve mellett.

× Kunszt József, kalocsai érsek 200 fttal a magyar írói segélyegylet alapító tagjai sorába lépett.

× A magyarországi árvizkárosultak részére a m. kir. helytartótanácsához f. hó 11-ig több mint 100,000 frt folyt be.

× Fővárosunkban, fájdalom, minden hét megkivánja áldozatait. Igy e napokban is három szomorú esetet halottunk. Egy 17 éves szolgálóleány valami szert vett be, melytől rögtön meghalt. A vácz-uton pedig egy kerti kutban egy 50 éves napszámos holt testét találták fel; nem tudni, miként került oda. Végre K. F. 60 éves puszkaműves ismeretlen okokból agyonlőtte magát. Mind a három szerencsétlennek holttestét a Rókus-korházba vitték bonczolás végett.

× A Muzzeumban készitendő állványokra e napokban Kenessey Kálmán Nyékről 23 fttal küldött be, melyet többen a fenebbi célra adakoztak. Örömet hiszszük, hogy a megkezdett adakozásokat minél számosabban fogják folytatni.

× Desirée Artót k. a. csak május hóban fog vendégszerepelni nemzeti szinpadunkon. A minap említettük szerződés ezen időszakra kötött.

× Nem lesz érdektelen olvasóink előtt, ha egy most megjelent füzetkéből közöljük az Akademiára vonatkozó következő adatokat: Az igazgató tanács, a két elnökön kívül, 23 tagból áll. A nyelv- és széptudományi osztály: 14 tiszteleti, 40 rendes, és 12 külső lev. tagot; a bölcsészeti osztály 2 tiszteleti, 3 rendes, 17 levelező tagot; a törvénytudományi osztály 7 tiszteleti 5 rendes, 14 levelező, 7 külső levelező tagot; a történelmi osztály 3 tiszteleti, 6 rendes, 32 levelező, 17 külső levelező tagot; a természettudományi osztály 4 tiszteleti, 8 rendes, 30 levelező és 18 külső levelező tagot számlál. Az Akadémia összes tagjainak száma 287. Az Akadémia alapítási évében 1830-ban megválasztott tagok közül élnek még: gr. Andrassy György, Bartal György, hg. Batthyány Fülöp, gr. Károlyi György, gr. Reviczky Ádám, Vághy Ferencz, Toldy Ferencz, Balogh Pál, Gebhardt Ferencz és Bugáth Pál.

× Reseta János, a pesti egyetem nyugalmazott tanára f. hó 5-én 86 éves korában elhunyt. Temetése 7-én számos közönség jelenlétében ment véghez. A boldogultnak jótékonyágát már életében sokaknak volt alkalmuk élvezni; azonkívül végrendeletében is maradandó emléket állított magának, jótékony célokra hagyván megtakarított vagyonát. Végrendeleti örökösei: a magyar Akadémia, a nemzeti színház, a nemz. Muzeum, ötrendbeli intézet Székes-Fehérvárott, s az összes szegény, de jól tanuló magyar ifjuság. Áldás, béke lengjen a nemeslelkű férfiú hamvai felett.

× Az írói segélyegyletja vára tervezett philharmoniai hangversenyek elseje, mint tudjuk, mára volt kitüz-

ve, mivel azonban ugyane napra egy másik hangverseny is esik, melyet ma d. u. 4 $\frac{1}{2}$ órakor Feil zongoraművész rendezend az „Európa“ termében az egyetemes ev. egyházi gyámintézet javára, Hollóssy Kornélia, Feleki-Munkácsy Flóra, Füredi s más jeles művészi erők közreműködése mellett, — ennél fogva a philharmoniai hangverseny f. hó 25-re lön elhalasztva, mely napig az aláírások a kör- és zárszékekre folyvást elfogadtatnak. Aláírhatni Rosty Pál urnál (magyar-utca 11. sz. a.) Azon lelkes közönség, mely az írói segélyegyletre rendezett társas estély ügyét oly meleg részvétellel karolta fel, bizonyára az ugyane szent célra rendezendő philharmoniai hangversenyek iránt sem marad közönyös. Az első ily hangversenyben Erkel „Sarlotha“ című új operájából is fognak egyes részek előadani. Egygyel több ok arra, hogy minél számosabban látogassák.

✧ Obrenovics-Hunyady Julia, a szerb hercegnő Belgrádból közelebb magyarországi jószágaira utazott, hol az árvíz tetemes pusztításokat tett.

✧ Alsdorf városi német színháza, mely „Thalia“ név alatt ismeretes, megbukott s holnap fog elárvereztetni. A kikiáltandó becsár 24,000 ft. Egy magyar napilap újdondásza azt indítványozza, hogy alakítsák egy részvénytársulat s ez aztán vegye meg a „Thaliát“ a magyar színészet számára. Mi ugyan nem ohajtanánk e részvénytársulat tagjai lenni.

✧ Carré lovardájában pár hét óta naponként két előadás tartatik: egy 4 órakor, egy pedig 7-kor. Ez utóbbi előadásokért az igazgató bizonyos kárpótlást fizet a nemzeti színháznak. A társaság már csak rövid ideig fogja boldogítani jelenlétével a pestieket.

✧ Friedrich György kir. biztos jelentése szerint, az árvíz károsult aldunai helységek helyzetéről a községi elöljárók előadása igen szomorító képet tárt fel. A 36,970 lakossal bíró 12 károsult helységben a segélyre szorultak száma 7100-ot tett; 4920 ház közül viz által borítottatott 3393, romba dőlt 884, dülöfélben van 1512. A szerencsétleneknek nemcsak élelmiszerekben, de takarmány dolgában is égető szükségök van a segélyezésre.

✧ A Szent-István társulat legközelebbi ülésében a jogászegyletnek 100 ftot, s az árvíz károsultaknak szintén 100 ftot ajánlott meg.

✧ Budán nem sokára légszuszvilágítás lépend életbe. A város már megkötötte a szerződést a légszuszvilágítási társulattal. Valahára tehát ős Budán is disponibilis állapotba tehetik az olajlámpákat és a — holdat.

✧ Reményi Ede Bécsben megbetegült, miért is Lipcsében utazását egy időre kénytelen volt elhalasztani. Hanem már jobban van és mint halljuk a napokban játszott Lipcsében, a világhírű „Gewandhaus“-teremben, természetesen fényes sikerrel.

✧ Szilágyi Virgil az „I. T.“ szerint legközelebb szabadon fog bocsáttatni, minthogy semmi vádalapul szolgáló iratot nem találtak nála. Elfogatásának oka egy Mezeyhez intézett 200 ftnyi küldemény, melylyel Szilágyi ennek, mint előbbi munkatársának dolgozatait díjazta. Szilágyi 9 éves fia csütörtökön meghalt.

✧ Egy jól szervezett bankjegyhamisító társulatnak jöttek nyomára fővárosunkban. A társulat főnöke bizonyos Nagy Lajos, ki már évek óta készít 1, 5 és 100 ftos bankjegyeket, sőt saját vallomása szerint 1000 ftosokat is készített tollrajzban, oly jól, hogy elfogadták. A hatóságot egy elfogott levél vezette nyomra. Nagyot f. hó 6-án a „Vörös ökör“-nél fogták el. Kivüle hurokra kerültek még: egy debreczeni nő és férje; továbbá Nagy szeretője, egy szabólégény és kedvese. Ezek terjesztették e hamis bankjegyeket. Nagy la-

kásán Budán, a sárfürdő közelében sok kész bankjegyet s nyomtatási készletet találtak.

✧ A budai várszínházban e hó 11-én műkedvelői előadás volt az árvíz károsultak javára.

✧ Pesten jelenleg országos vásár van, oly időszak, a midőn tágas tér nyílik a családoknak. Többek közt valami cseh kereskedő is érkezett ide áruival, s valódi amerikai nyegleséggel ajánlgatja mesésen olcsó és igen jó minőségű vászonárut. Azonban csakhamar kitűnt, hogy az egész nem egyéb ügyes rászedésnél. Legjobb azért ismert, szilárd hitelű kereskedést keresni fel, ha az ember vásárolni akar. Különösen ajánlhatjuk olvasóinknak Böhm és Kánya kereskedését (József tér 10. sz. a.) mely minden évszakra dusan el van látva a legujabb bel- és külföldi divatárúkkal, s vászonraktárában a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznak közt lehet válogítani, jutányos árak mellett.

✧ Az államtanács egy bécsi ujság szerint elhatározta volna, hogy Magyarországon ezentul az izraeliták is lehetnek ügyvédek.

✧ Offenbach közelebb néhány napot Pesten töltött, a magyar zene tanulmányozása végett, mely neki annyira megtetszett, hogy elhatározta egy magyar operette írását a nemzeti színház számára. Offenbach legközelebb ujjalag visszatér Pestre, s ez alkalommal egyik operetteje előadásakor a nemzeti színházi zenekart ő fogja igazgatni.

✧ Jókai Móra napokban átvette a „M. Sajtó“ szerkesztőségét.

✧ Valaki a Múzeum felszerelése tekintetéből azt az indítványt tette, hogy a muzeumi műkincsek megsemmisüléseért ezentul bizonyos, például 20 krnyi díj szedessék a látogatóktól. Ha ez indítvány elfogadtatnék, számosan megfosztatnának a muzeumi gyűjtemények látogatásától, ez pedig nem volna helyén. Nem tanácsoljuk ez ujjal megadóztatást.

Nemzeti színház

— Márczius 13-kán. —

Márczius 5-kén normanap levén, a színház zárva volt. — Márcz. 6-kán: „A kis árva“, Balázs Sándortól. — Márcz. 7-kén: „Egy pohár víz“, Scribetól. — Márcz. 8-kán: „A Kunok“ opera. — Márcz. 9-kén: „Dobó Katicza“, Tóth Kálmán népsziműve. — Márcz. 10-kén: „Fenn az ernyő, nincsen kas“, Szigligetitől. — Márcz. 11-kén: „A windsori vig nők“, opera Nicolaitól. — Márcz. 12-kén először: „A jó barátok“, vigjáték Sardoutól, francziából fordította Szerdahelyi Kálmán.

A heti sorozat legérdekesebb része kétségtelenül a „jó barátok“, ez aztán olyan külföldi termék, mely érdemes a fordításra; Sardou egyike a legszellemdusabb franczia íróknak és a „jó barátok“ Sardou legkitünőbb műve. Midőn Párisban először adatott, III. Napoleon páholyába hivatá a szerzőt és ott a közönség szeme láttára levette melléről a becsületrend nagy érdemjelét és sajátkezüleg tűzte azt a szerző mellére, annyira el volt ragadtatva e mű által. Nem is szükség tehát mondanunk, hogy az a nemzeti színpadon is nagyon tetszett, és minél többször adják, annál jobban fog majd tetszeni; mert e művet többször kell hallani, hogy teljesen átérezzük kitünő szépségeit, annyira tele van az szikrázó szellemmel és meglepő új fordulatokkal. Növeli még a mű nagyszerűségét az, hogy a mese tulajdonképen igen egyszerű és valóban az életből van véve. Egy egyszerű jómódu birtokos még azon primitív jóhiszeműségben van, hogy a kik nyájás arccal közelednek hozzá, mind igaz, jó baráti neki; szives nagy örömmel fogadja tehát házá-

nál, átengedi nekik legszebb szobáit, és végre az sül ki, hogy ez emberek mind csak önmaguknak barátjai; az egyik megutáltatja vele hajlékát, a másik neje iránti hitét akarja megrendíteni, a harmadik szomszédjával veszíti össze, míg a negyedik nejét csábitgatja és mindezt a barátság szent nevében, és hogy mind e bajokból szerencsésen megmenekedik, csak azon egy embernek köszönheti, a ki soha sem nevezte magát barátjának, és a kit ő azért ellenségének tartott.

A mű részleteit majd jövő alkalommal adjuk elő; mert bizonyára sokáig kedvencz darabja lesz az a közönségnek, nemcsak magáért, hanem főleg azért is, mert a fűszerepek legkitünőbb színészeink: Szerdahelyi, Szigeti, Feleki, Tóth József Lendvay és Prielle Kornélia által játszatnak, még pedig olyan művészig, hogy a szigorú ítézetet is teljesen kielégítik. Csak ilyen alkalommal tapasztaljuk, hogy valóban büszkéek lehetünk színészeinkre, mert valódi művészek, tudnak teremteni, és a mit teremtenek, azt egy hajszálnyira tökéletesen elő is tudják állítani. Mit teremtett például Szigeti, Feleky, Szerdahelyi és Prielle Kornélia a maga szerepéből! Valóban élvezetdus egy este volt ez.

És mind e ritka tulajdonok mellett kénytelenek vagyunk kimondani, hogy fiatal leányunknak mégsem ajánlanók megnézni e darabot, annyira ellenkezik annak egyik-másik jelenete a magyar hölgyek szemérmességi érzületével; színészeink eleget igyekeztek művészetök által elsimitani egyik másik ilyen kirívóságot, és különösen Prielle Kornélia valóban mesterséleg fődözgetett el azon ledér jelenetben, midőn csábitója által éjjel ostromoltatik, mindent, a mit csak elfödözgetni lehetett; de azért még mindig maradt elég, a mit a magyar színpadon látni nem jól esik, miként hogy általában Prielle művészetének érdeme, hogy e női jellemről becsülésünket meg nem tagadhatjuk. Prielle nagy művésznőnek mutatta be magát ez este, még nagyobbnak, mint a minőnek rendesen tartatik.

Mindenfélék.

¶ Bécsben közelebb egy Fuchs János nevű hivatalsegéd halt meg, ki arról lett nevezetessé, hogy végrendeletében a hivatalozójának 62,000, gazdasszonyának 20,000, több szegény bécsi polgárnak összesen 82,000 frtot s számos férjhezmenő leány számára külön kiházasítási összegeket hagyományozott jól felszaporodott vagyonából.

¶ A „Glos“ szerkesztőjét 2 évi fogságra s 4000 frt biztosíték elvesztésére ítélték Bécsben.

¶ Nem várt viszontlátás, Csehországban közelebb egy nő halottnak hitt férje azon pillanatban érkezett meg, midőn neje éppen másodszer akart házasságra lépni. A férj Solferinonál a csatatéren maradt, s hivatalosan halottnak volt nyilvánítva; azonban csak sebet kapott s egy olasz kórházba került, hol szerencsésen felgyógyult. Így a nő második férjhezmeneteléből természetesen semmi sem lett.

¶ F. Spa, az ismert belga fürdőhely borzasztó hegyszakadástól van fenyegetve. Az „Annette et Lubin“ nevű hegy több helyen tetejétől tövéig meghasadt s már is több roppant szikladarab szakadt le, egy a hegy tövében fekvő kovácsműhelyt is elrombolván. A hegy körül fekvő házak lakói, hatósági meghagyás folytán, már ki is költöztek lakásaikból, minthogy minden perczen várható az egész hegy összeomlása.

¶ A kávé mint időjós. Egy tudós számos kísérletei után azt a fölfedezést tette, hogy a kávékészítésből meg lehet tudni, minő időt várhatunk. Elmondjuk a dolgot olvasónőinknek, hogy személyesen is megkísérthessék, igaz-e az állítás

vagy nem. A tudós szerint, ha a cukor, midőn a kávéba teszszük, felolvadása közben habot képez, s e hab a csésze közepén öszpontosul, állandó jó időt jelent; ha a hab a csésze szélére vonul köröskörül, erős esőzésre számíthatunk; ha a közép és szélék közt tétováz a hab, ez az idő változékonyságára mutat; végre ha eloszlás nélkül tömegesen a karima egy pontja felé megy, akkor mérsékelt esőt várhatunk. Ebből állna az új divatu barometrum. Mulatságból meg lehet kísértetni.

¶ Mily fáradtságos élvezet a táncz? Valaki kiszámította, hogy egy nő, ki egész éjen át tánczol, lépéseit összeadva, annyi tért jár be, mintha 4 mérföldet haladott volna, még pedig lábbujjhegyen. Természetesen, hogy zeneszó nélkül egy nő bajosan volna képes e fárasztó munkára.

¶ Meyerbeer a londoni kiállítás megnyitási ünnepélyére szerzett zeneművét már beadta a bizottmánynak. Nem pusztán ünnepi induló az, hanem egy egész nyitány, melytől nagy hatást várnak. Idővel valószínűleg mi is gyönyörködhetünk benne a pesti — verklikén.

¶ Szomorú történet. Egy prágai levelező írja, hogy a néhány hét előtt meghalt cseh író, Bozena Nemeč, kinek temetése nemzeti tüntetés tárgyaul használtaték, a legnagyobb inségben végezte be életét. Hosszabb ideig képtelen volt irodalmi munkáit befejezni, s volt oly idő, midőn betegen és nyomorultan 5 krajczárból kellett naponkint tengődnie. Ily körülmények közt aztán nem nagy vigasz, ha az embert holta után dicsőítik.

¶ Párisban az idei farsangot Walewszky gróf tánczvigalma koronázta meg. A császár és császárné dominóban jelentek meg. A kis császári herczeg XIV. Lajos korabeli öltönyt vett magára. Murat Anna hgnő Dianát személyesítette, Walewszky grófnő pedig kártyavetőnő volt, Persigny grófnő a tétel képviselte fekete ruhában hófehér pelyhekkkel.

¶ Sedlnický volt breslauer herczegérseknek egy delnő, kivel egy estélyen társalgott, azt mondá, hogy látta már délelőtt. — „Hol?“ kérdé a herczeg. — „Az egyházban, felelt a kérdezett — midőn misézett.“ — „Ah tehát en masque“ mondá az érsek. Ez élcz az „Oest. Zt.“ szerint annyi üldözést vont maga után Rómából, hogy a herczegnek oda kelle hagyni érseki székét.

¶ Miss Ella, ki több éven át mint lovagnő szerepelt s igen híressé vált, most kijelenti, hogy ő nem nő, hanem férfi, s valódi neve: sir Omar. Ez álnőnek, kit a pesti közönség is ismer, igen sok hódolója volt, kiktől számos melltűt, karperczet, s egyéb ajándékot kapott. Jelenleg Berlinben, mint férfi szerepel. Szépen fensültek vele a férfiak.

¶ Az elhunyt Albert hgnek Londonban állítandó emlékre közel 400 ezer frt gyűlt össze. Az emlék gránitobeliszkből fog állni.

Divattudósítás.

Szorgalmas hölgyeink most a tavaszi felöltönyök és ruhák elkészítésével vannak elhalmozva; ne is háborgassuk őket ebbeli üdvös foglalkozásukban, s csevegjünk ezuttal egy kissé a — fehérneműekről, kedves testvéreink e kedvencz tárgyáról. Mert valóban, bármennyit is szóltak már igazat, nem igazat a nők hiúságáról és fényűző drága öltözékeiről, bátran állíthatni, hogy mégis kevés van, a ki nagyobb örömet ne találna a szép és jól fölszerelt fehérneműben, mint a fényes külső ruhában.

Igaz ugyan, hogy a fehérnemű is igen bő alkalmat nyújt a fényűzésre, tulzott gazdag himzéseket és drága csipkék tulsá-

gos használata által; de az ilyen hibák a ritka kivételek közé tartoznak; legnagyobbbészrnt önönmagáért szeretik hölgyeink a szép fehérneműt.

E napokban volt alkalmunk Tüirsch ur váciutezai fehérnemű- és csipkeraktárában egy igen fényesen kiállított vászonbeli kiházasítást látni, melyet ugyan nem irhatunk le részletesen, mert az igen drága és számtalan darabból állott, de azért némi tájékozásul felemlitjük egyes kiváló darabjait.

Igy nem kisé ragadta meg figyelmünket a nőingek változatos és czélszerű elkészítése; mert míg nem feledé el a gondos összeállító az egyszerű, sima tűzéssel s kihegyesített szegélylyel díszített, közhasználatra való ingeket, úgy az elől apró szegélyekben levarrott, a mellrészen gyönyörű himzéssel vagy finom csipkével díszítettek is képviselve voltak. — A hálóköntösökönél is e gondosságot tapasztaltuk, mert míg az egyszerűek csak jó szabásuk és kényelmes bőségök által tüntek ki, addig mások gazdagul voltak feldíszítve francia himzés és selyemszalaggal. — A zsebkendők választékosága is feltűnt nekünk, mert az egyszerű finom vászonkendők tucatzai mellett olyan gyönyörűen himzett finom battistkendők pompáztak, hogy alig győztük eléggé nézni az izletes szép rajzokat és a tiszta finom kivitelt. E zsebkendők közül valóban szép és aránylag olcsó kendőket is láttunk, így már 5—6 forinton csinos himzett battistkendőt kaphatni, a 8—10—12 forintosak pedig már igen szépek és fényesek.

A hálófejkötők finom vászonból készültek, egyszerű himzéssel körítve, míg a reggeli fejkötők igen szép himzéssel és szalaggal voltak díszítve.

A finom vászonból készült párnákat többnyire a széles szegélyben levő gombok tartották össze; e szegély mellett gyönyörű himzések futnak a párna körül, mely himzés a paplanlepedőkön ismétlődik.

Az alsószoknyák közül is több példány gazdag himzése által tünt ki.

Az asztalneműek, törülközők változatos rajzait is néztük; a belé varrott két betű (D. és M.) fehér és piros fonallal voltak himezve s egymásba nyuló magyar írott betűkből állottak, a mint ezt a mai kor izlése kívánja.

A tér, fájdalom, nem engedi, hogy még tovább is e tárgynál mulassunk, azért csak azon őszinte kívánsággal zárjuk be e rovatot, hogy kedves fiatal olvasónk közül igen soknak legyen mielebb alkalma, — de nem mondom ki, csak szívem mélyéből ohajtom.

1739.56 78940112
Eötvös József

Rejtvény.

I.

7. 2. 4. 6. Mindig kétes, mégis várjuk. *Jövő*
7. 8. 6. Hajdan hittek szép szavának. *Ős*
4. 1. 3. 6. 10. Szép alföldünk hő reménye. *Vates*
10. 9. 2. 4. 11. 3. Ez a szabók éltetője. *Szoveg*
Ö. 6. 9. Emlékeztet végóránkra. *Ö.*
5. 4. Öltönyünknek egyik disze. *av*
12. 1. 6. 9. Viseletben nem ajánlandó. *tesz*
Dindár Izabella.

Megfejtési határidő április 1-jeje.

Jövő

II.

T u 5. 6. 10. 14. 7. 9. kedves 7. 4. 13. 12. o 12.
A 14. 6. 13. r 3. 4. 13. 12. o. 3. 1. 2. 1. 2. o. 12. 12. 7. 12.
9. 2. 5. 10. 11. 9. o. 4. 2. 9.
2. 1. 9. 7. 7. 5. 14. 7. 1. 2. 4. 9. 7. 12. 10. 11. 2,
12. 10. 11. v 2. 5. 7. 7. 3. 3. 4. i, 3, 1. 13. 5. 6. 2. nevek
5. 2. 5. 10. 11. d. 10. 3. 2, 3. 4. 10. 12. o, 3, 7. 14. 6. 10. 5. 7. 9.
Miskey Vilma.

Megfejtési határidő április 14-ke

A rejtvény-hó elmúltával ismét dijsorsolást rendeztünk, következő eredménnyel:

1. Heldt Gizella urhölgy Deák Farkas beszéleit, két kötetben.
2. Nagy Malvin és Irén urhölgyek „A lángész“-t diszko tésben.
3. Pristyák Vilma urhölgy két kedves zeneművet. A nyerevények — szives üdvözlöt mellett, — már postára vannak adva.

A 6-dik számban közlött rejtvény értelme: Tóth Kálmán. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Makk Horty Anna, Szelényi Károlyné, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Balogh Adél, Hummel Emilia, Hentaller Batta Szilárda, Omazta Tóbiné, Mendelényi Emma, Teszári Ida, Hajék Lina, Stinner Emma, Békefy Neymon Irma, Hrabovszky Kornis Julia, Csanády Kálmáné, Gaál Vilma, Palkovics-Somogyi Mária, Vágner Luiza, Csutor Jozéfa, Grumann König Mária, König Linka, Incze-Barlanghy Jozéfa, Feymann Julia, Kalocsa Róza, Trstyánszky Paula, Lósy Eugénia, Csaby Amália, b. Szabó Jolán, Kétili Irma, Knezhich Olga, Krisztinkovich Ignácznő szül. Miltz Antónia, Szappanyos Issekutz Mari, K. Harmath Luiza, Kondits Mária, Stachelhauser Gizella, Fogarasi Zsuzsa, Plachy Bertalané sz. Veres Ilka, Tichy Róbertné, Boros Tinka, Eggenberger Kijatz Luiza, Jaross-Lipovniczky Nepomuczéna, özv. gróf Zsigray Lázárnó, Fogler Jánosné szül. Madarász Róza, Márkus Izabella, László Dósa Anna, Jeney Albertnó sz. Bartha Róza, Teller Emma, Melczér Armina, Pálffy Stelczér Eliza, Viertl Aloyzia, Deáky Amália, Skopal Izabella és Róza, Pick Zsófia, Jámorszky Ilka, Kiskéri Tóth Izabella, Vertán Lukács Nina, Nagy Emilia, Beöthy Ilona és Etelka, Ferenczy Lenke, Imrik Ignácznő sz. Farkass Karolina, Varga Etelka, Pristyák Vilma, Tuboly Victorné, Nagy Nelli, Kutasi Ferenczné, Eisenstädter Malvina, Kovács Emilia, Pottyondi Ottilia, Nuricsány Kristófnó, Nagy Malvin és Irén, özv. gróf Tholdi Lőrinczné, Madarász Ottilia, Nagy Irma, Kondi Julia, Dubravitzky Antónia, Mészáros-Szabó Zsuzsanna, György Klára és Albertina, Pongrácz Julia, a gyöngyösi Népkör, Balogh Karolina, Egerváry Tuboly Emilia, Majomi Józsefné, Vecsey Pálnó, Zachariás Alajosné, Gulyás Amália és Krisztina, Lukinich Matild, Balogh-Zente Jusztina, Bodroghi Gizella, Tóth Nábráczky Ida, Olcsay Ferencznó, Pete Lányi Angela, Szath Eleonóra, Vitalis P. Szeréna, Lukrits-Mütter Ottilia, Poninger Laura, Concha Károly, Márkó Sándor, Wolnhoffer Gabriella, Szánthó Eszter, Léway Berényi Julia, Dessewffy Zerdahely Izabella, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Keresztessy Vilma.

Világosvár megfejtését utólag beküldé: Concha Károly, Szánthó Eszter, Dessewffy Zerdahely Izabella.

TARTALOM.

Két növény, Szelényi Károlytól. Egy karperecz, Vecsey Sándortól. A nagy fa, Abonyi Lajostól. Fú a felszél, F. Zsuzsánnától. Mikép lettem én agglegény, Bernát Gáspártól. Történelmi jellemrajzok, Kis Elektől. Egy hét története. Az irodalmi vállalat. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A boritékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbizások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai lapunk melléklete: 1) Női munkák mintalapja (magyarázata a jövő számban). 2) A „Családi Kör“ előfizetési felhívása

Márczius havi nagy divatképünket a jövő szám mellett veszik t. előfizetőink.

11-dik szám.

VASÁRNAP, MARTIUS 16. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|-------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | ” | ” |
| Egész évre „ | 12 | ” | ” |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap-
kelet nyugot
ó. p. ó. p. | | | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 | |
|----------------------|----------|-----------------------------------|-----------------|----------|-------------|-------------------------------------|----|---|----|-------------------------------------|----------|
| 16 | Vasárnap | E 2 | Abrahám | 4 G 2 | böjtb | 6 | 15 | 6 | 5 | 14 | Purim |
| 17 | Hétfő | | Gertrud szüz | 5 | Syropus | 6 | 12 | 6 | 7 | 15 | Schusch |
| 18 | Kedd | | Sándor. Ede | 6 | 42 vértanu | 6 | 9 | 6 | 8 | 16 | |
| 19 | Szerda. | | József | 7 | Chersonin | 6 | 7 | 6 | 10 | 17 | |
| 20 | Csüt. | | Joachim. Claud. | 8 | Theophil | 6 | 5 | 6 | 11 | 18 | |
| 21 | Péntek | | Benedek apát | 9 | 40 vért. | 6 | 3 | 6 | 12 | 19 | |
| 22 | Szombat | | Oktavián. Lea | 10 | Kodrat | 6 | 1 | 6 | 14 | 20 | 29 Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Nagyváradai tövisvirágok.

— febr. 25-kén. —

Sohase méltóztassanak megütközni ezen a czímen, olyan ez, mint a mai világ: különös. Sok különös van a világon: tesszem²már, hogy messze ne menjek, csak az idei farsangot hozom fel; ki fogja eltagadni, hogy ez csakugyan különös? Legalább nálunk az, mert bárha már vége felé járunk, mégis mind-ekkor egyetlen táncvigalmunk sem volt; s ugy hiszem, hogy az idén nem is fog beteljesülni a közmondás, hogy: „a mi halad, el nem marad”, mert nem is leend ezután sem. Miért is tánczolnánk? nincs okunk rá.

Vizünk van elég mindenféle, de mit ér, ha nincs hozzá kenyerünk?...

Reményeink, életünk, kedélyünk, minden oly vizenyős, hogy facsarni lehetne; attól lehet félni, hogy maholnap egészen szétáznak, ha hamar el nem jő a tavasz szárító melege.

Tánczolni nem tánczolunk — hanem azért zenét hallunk eleget hangversenyeinkben. Egyik a másikat éri.

Igy nem régen volt kettő egymásután, a mi pedig nálunk ritkaság, mert ide csak ritkábban szokott valami vándorművészfőle elvetődni; nem tudom, miért? azt találták-e igazán el, hogy nincs pénzünk, vagy hogy, mert a sima járdáink élein elkoptatott lábbelik árát az egész bevétel árával sem tartják kifizethetőnek?!

Igazán én valahányszor az utczára kimegyek, mindig véghetetlen tudom méltányolni a váradai népet. Megmondjam, miért? Hát csak azért, hogy oly szépen előrehaladt, ... pedig a járdakövezet oly véghetetlen rossz, hogy ha egy lépést sem tett volna is előre, még akkor sem volna semmi megszólalni való e népben.

Azt mondják, hogy nem sokára meg fogják csináltatni mind a járdákat, ujakat tesznek egészen; s jól értesült körökben hallani, miszerint rögtön hozzá is kezdenek a munkához, csak épen annyi időt várnak még, hogy valami anyag petrificálódjék járdaköveknek, mert hát addig, míg kövek nincsenek, nem lehet.

Hanem most a járdán át térjünk a „Foketesas“-hoz, hol febr. 23-án hangversenyt tartottak.

Röviden szólva, e hangverseny igen szépen sikerült.

Kadernovszki József, kedvelt zenemesterünk rendezte, oly ügyesen, oly helyes tapintattal, hogy az ember nyugodt lélekkel elmondhatja róla: tökéletesen kielégített.

S a mi az előadás érdekét fokozva emelé, az azon körülmény vala, hogy a hangversenyben segédkezet nyújtó főbb szereplők majdnem mind a fiatal tehetséges zeneművészek jelenlegi, vagy volt tanítványai.

Az előadott részletek közül különösen kiemelendőnek tartjuk a „Fótidalt“ Willmers átírata után előadva Németh

Corudlia k. a. által. Oly szép, szabatos zongorajátékot, mint az övé, rég nem hallottunk már. Erőteljes játék, menten minden tulságtól, minden hatásvadászattól, s mégis oly szívhez szóló, oly elragadó, hogy az ember szinte átszellemül a bűvös hangokon, szinte kiemelkedik a hétköznapiságból. A kisasszony igazán megérdemlé azon tapsokat, mikkel a közönség őt elhalmozá. Másod csillaga volt az estnek G á s p á r E. k.

A kis J ó s a L o t t i is ügyesen játszott.

Teleszki találóan adá Saphir után: M a g á n - v i g j á t é k czimü humoreszkjét.

Hanem így nekem akkor mind elő kellene sorolnom a közreműködőket, ha a jóljátszókat meg akarnám dicsérni, mert mindannyian dicséretesen tölték be feladatukat.

Nem rég, alig két hónapja ifjúsági dalárda alakult itt, lelkes, ügyszerető jogászokból s mindamellett, hogy rövid életü még csak, már is oly szép eredményt mutatott föl a ma esti hangversenyen a „Bordal“ és a „Rákóczy-induló“ négyes karénekekkel, hogy igazán csak szívből örülhetünk keletkezésén, s a legőszintébb lélekkel ohajtjuk minél hosszabb időrei állandó fönmaradását.

Nem tudom, az ily szép tehetségü dalárda, mint a milyen ez, nem volna-e képes, a v i z k á r o s u l t a k javára is egy szép hangversenyt rendezni? Ez igen szép és üdvös volna.

Hogy szép közönséget és szép segélyösszeget gyűjtenének egybe, kétséget sem szenved, mert általános nyilatkozat volt az, miszerint ily énekeket akár reggelig is szívesen elhallgatnának.

Hanem már összekötöm ezt a csomag tövisvirágot, mert vagy a tövis lesz benne sok, vagy a virág, s az egyik esetben sem volna jó; mert én azt akarom, hogy legyen benne tövis és virág, s a ki meg nem érdemli az utolsót, jusson neki az elsőből.*)

Hajnali Győző.

Zilah. (Eredeti levél.) Márczius 7. El vagyok keseredve; vége a farsagnak. Hamut hamar nekem és szőrzsákat! Jaj, mit csinál a feleségem, ha így hajporozva s ily costumeben meglát!! Bárcsak megijedne, először történnék, hogy tölem féljen. Arra felé honnan tudták meg, hogy vége a farsagnak? Mi csak a kalandáriomból. Nem voltak itt nyílt bálók, hogy azoknak bevégződése szabja meg a böjt kezdetét.

Összegyültek néha — s ilyenkor magam is berándultam vidékről — disznótorok, névnapok, fonók, varrók s mit én tudom, még hány okra s ha épen tánczon végződött, ki tehet róla, legalább ugy járták a fiatalabbak, a hogy huzatták s nem a mint... De bezzeg meg is ijedt tőlünk Himen, más vidékre szállt vendégsercepelni. Nem áldozott itt senki oltáránál. Hallottam

*) Szíves közreműködését továbbra is kikérjük. Szerk.

ugyan, hogy egy férfi meg akart házasodni s aztán, hogy egy nő férjhez fog menni, de csak a hallottamnál maradt mind a két hír. A színház adta a legtöbb időtöltést. Balogh társulata van itt még most is. Szeretnék róluk írni, de félek az igazgatótól. Hallottam ugyanis, hogy mily furcsán járt itt egy fiatal-ember. Grittit adták. A czimszerepet Balogh játszta, no de tehet-e róla, ha összetéveszté néha a Squear szerepével; szörnyen grimazirozott — akarom mondani, arczjátékozott. Szegény fiatal ember izzadni kezdett s nem levén bizalmas szomszédja, egy távolabb ülő barátjának nyujta át egy ily tartalmu czédulát: „A zilahi műkedvelők egyike Baloghtól akar arczjátékot tanulni. O tempora, o mores; szegény műkedvelő, szegény Zilah!“ Hogy, hogy nem, a levélke az igazgató kezébe került. „Valjon miért van oly ellenszenvvel irántam azon fiatal?“ szölt az igazgató. Nem ellenszenv volt pedig, csak bírálat. Ok félnek ettől, én is félek tőlük. Nem is bírálok hát. Nem mondom el, hogy Erszényes és Katonának már organuma hibás, az elsőnek orrhangja s az utolsóinak repedt-fazék-hangja lévén. Erszényes szeleburdi szerepekben, hol hangja néha még jól áll, igen jó s e mellett gyakorlott ügyes színész; de drámában, szomorujátékban?!

Brr! fázik a hátam. Kendi (a primo amoroso) oly hideg, mint egy statua; hogy többet ne említsek, a kétségbeesést úgy fejezi ki, hogy egyet lép hátra, kettőt sebesen előre s ekkor szügyébe vágja fejét. A néző csupán megindulásból — elneveti magát. Mezei olyan, mint a kártyában a hat-szem. Benne s Kendiben annyi hasznunk volt, hogy megismerkedtünk a palócz kiejtéssel, csak azt nem tudom, hogy Szigligeti s a többi palócz hangon irták-e a darabokat? Szabó a komikumban igen jól forgolódik, belőle sok lehet. Hatvani? Bizton állítom, hogy Pesten nem fog vendégszerepelni. A legjobb mindenestre Balogh, öreg-szerepeket visz. Csak vannak némely grimas-fogásai, mik nem illenek s nem is kellene minden szerepbe oda bigyeszteni. Nők, az igazgatóné és leányuk: Ilka, Mezeiné, Vadné es Sükeiné. B. Ilkában több naivság, — Mezeinében több érzelem van. Vadné a rut vénasszonyokat természetesen játszsza és nem is kerül erőltetésébe. No, de mondom, én nem akarom őket bírálni; azt sem említem meg, hogy hány és hány rossz darabot adtak; hogy soha sem szokták az író nevét kitenni; hogy a 25 személyzetű darabnak is neki mernek fogni, a drámai kerekdedség s árnyalatok borzasztó hasznára, a játszó meghal, feltámad, megölik, a sugályukban szerepel *) s a végén mégis megházasodik. Mindezt nem említem, mert nem akarom őket bírálni. Volt még egy játszótársuk, az többre vitte, egyedül játszsza a „Rab“-ot, de az ő szereplése már igazán alul áll a kritikán.

Még egyszer boosánat, hogy a színészekről nem irtam. Holott itt vannak; máskor azonban bizonyosan írni fog

Zöld Jancsi.

Déván b. Józsika Géza vezetése alatt műkedvellő-társulat alakult, mely jótkönyv czélokra előadásokat rendez. Az első előadás f. hó 3-kán tartatott, előadatván a „Csalódások“ című vigjáték.

Pápán a ref. főiskolai ifjuság önképző társulata, több műkedvelő urhölgy szives közreműködése mellett, f. hó 1-én szavalati és zenészetű osztályt rendezett a magyarországi vizkárosultak javára. A tiszta jövedelem 150 ft.

Gyöngyösön f. hó 1-én a hazai vizkárosultak fölsegélésére hangversenyt tartottak, mely tisztán 160—170 ftot jöve-

*) Mert nincs sűgójuk! a kinek épen nincs jelenete, úgy vértesen sisakoson, nagy bajusz vagy szakállal rohan és sűg. Én, ha a szinpadon állanék, elnevetném nagyon magamat.

delmezett; ehhez aláírások utján még mintegy 100 ft gyűlt be. Ugyancsak Gyöngyösön az ott alakítandó kisededovoda javára f. hó 12-én műkedvelői zene- és szavalati estélyt rendeztek.

Kalocsának 1078 háza közül az árviz által 213 omlott össze, s mintegy 500 többé kevésbbé megrongáltatott. E sulyosan látogatott városban 1540 ember jutott oly inségre, hogy ha nem könyörülnek rajtok, éhen kellene elveszniök. Kalocsa községpénztára febr. 10-ike óta 1320, az érsek 140, Nehiba püspök 40, s a jézsuita-zárda szintén negyven nyomorra jutott egyént éllemez.

Aradon egy katonatiszt a vASFüldöben közelebb agyonlötötte magát. — Ugyanott megyei takarékpénztár van keletkezőben.

Megbizások tára.

P. Ladányba T. N. I. urhölgynek: Rögtön elküldtük, megjött-e már?

Beödre H. Z. urhölgynek: Utnak indítottuk a kívánságot, kezei között van-e már?

Oroszlányra V. A. urhölgynek: Rögtön siettünk kívánságát teljesíteni, s azt gondoljuk, hogy már rendben lesz minden.

Demsudra L. F. urnőnek: Vettük a kedves megbizást, 20-dikáig készül el, mikor aztán a többivel együtt elküldendjük.

Deméndre B. A. urhölgynek: Már munkában van, két hét múlva elküldhetjük; az ígért látogatásnak pedig ki-mondhatlanul örülünk.

Lengyeltötiba az én kedves Riza barátnőmnek: Ezer köszönet a kedves, szép küldeményért! A reám bizottat pedig már az illető munkás kezekbe bocsátám, és rögtön elküldöm, ha elkészül.

B. Túrra B. T. urhölgynek: Most már bizonyára kezei között lesz küldeményünk. Meg volt-e elégedve velünk?

Hidvéghre S. I. urnak: Fogadja a kedves küldeményért szives köszönetünket. Valóban nem számoltunk reá. Megrendelése már munkában vannak, s a mint elkészülnek, utnak indítjuk

T. Szelére D. A. urhölgynek: Az előfizetés márczius végeig tart

Ódaifalvára T. K. urhölgynek: Kedves küldeményét már csak lapunk bezárta előtt kapván, arról csak jövő számunkban tehetünk említést.

Poroszlóra H. Zs. urhölgynek: Rögtön elintéztük a kedves megbizást. Megjött-e már a csomag?

Székesfehérvárra G. K. M. urhölgynek: A leg-szivesebben intéztük el méltányos kívánságát.

Szerkesztői nyit levelek.

Győr Dr. Kovács Pálnak. Előre is ezer köszönet. Nyilas Samunak. Köszönet, és kérjük, adja azt tovább is. A mi pedig a kérdéses költeményt illeti, de hogy hever, de hogy hever az fiókunkban. Nem is hevertettük volna egy

hónapig sem, hogyha vettük volna! Egy kis postai tévedés lehet a dologban. A többit szíves örömmel intézzük el.

D a l m a d y G y ő z ő nek. Vettük; köszönjük, áprilisban adjuk.

S z. Á b r a h á m. Ezer köszönet a jeles cikkért; legközelebb örvendeztetjük meg vele olvasóinkat.

„A levélírásról.“ Igen csinos; szíves ígérését köszönettel fogadjuk.

S i ó. Mindenekelőtt ezer szíves köszönet! Hanem a „harcsolás-“ és „szent haza“-féle kifejezésekre nagyon rossz idők járnak mostanság; ezek helyett inkább holmi „anda, méla, pislá, bájkorány“-ról tessék zengeni; ezek bizton kiállják most a tűzpróbát. Ennyit tájékozásul mindazoknak, a kiket a dolog illet.

Z i l a h i t. levelezőnknek. Mindkettőre nézve igen. Boosánat, hogy Petőfi szerint a folytatáson kezdtek; de mikor az a boríték nem kétszer akkora, mint a milyen.

P e s t N. N.-nek. Igen jó, de — az atya nevét szeretnők tudni.

D a m a s a l ó V. P. A. urhölgynek. Igen kedvesek.

G y ő r P. G. urhölgynek. Oh az a posta, oh az a posta! Ezer szíves üdvözet ottani kedves barátnőinknek.

S t r a n i e r a. E név nem fordul elő az ideai kalendáriumban. Mást kérünk tehát. A többi igen szép, igen jó.

R o z s n y ó. A megfajtás jó, de a keresztkötésnek — miadtuk meg az árát. A postával nem lehet tréfálni.

A többi kéziratról csak a jövő héten szólunk.

H I R D E T É S E K.

Locz Armin Pesten, czukorgyár, a vasutal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérrehabilitáció éppen oly jól és gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— asztallal 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 diszes kérajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 ftal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arcképi rajzzal, és tizenegy kömeteszettű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkrétésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardaloknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Márczius 23-kán. 12-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Bőjti elmélkedés a féltékenységről.

(Több külföldi író után.)

Csukássy Józseftől.

A féltékenység a szerelem halála.
Calderon.

napokban a Conversations Lexicont forgatván, a vörhenyláziáról több mint hat oldalt találtunk telistele nyomtatva, — s a féltékenységről alig egy felet.

Ki ne mosolyodnék el e csodálatra méltó arány felett!

Ama baj, mely az emberi életnek csak külszínét, a lélek hüvelyét érinti, orvosi gondosságra, barátságos ápolásra, gyors gyógyításra lel, míg a féltékenység, — mely a művelt férfi és nő életének minden létező üregeit betölti, benső világát szétszaggatja, megmérgezi, az elszorult futó érzelmeket legtitkosabb, legsötétebb rejtekeikből előcsalja, vigaszt, segítséget keresve, gúny és megvetéssel találkozik!

Prometheus, mivel lelopta az isteni szikrát a mennyországából s az ember zsenge kebelébe lehelé, a sziklá-

*) Börne, Goethe, Rochefoucault, Wagner, Schakespeare.

hoz bilineseltetett, s szívét borzasztó keselyű marczagolá, örökösen, szünetlenül.

Ama láng, melyet az istenek a halandóktól irigyeltek, a szerelem; — a rágódó keselyű, a lopás irtózatoss megboszulója pedig — a féltékenység.

A férfi és női féltékenység között lényeges különbség létezik; — forrásuk közös, de futásuk, a part, melyet locsolnak, mindegyiknél tetemesen különböző. — Míg a férfi nem is gyűlöli vetélytársát, a nő megveti. A férfi féltékenysége zivataros, fölkaavart tenger, mely mindent elönt, mindent, mi közel áll hozzá, leszaggat és elnyel, legborzasztóbb mélységeit betölti, minden érzés folyóját felfogja magába, — s a lelket összezuzza. — A nő féltékenysége szűk, rohanó, alattomos zuhatag, mely mélységeit a vizsga szemek elől elrejt, s a melynél a csöndes partok élesen és magasán kiállanak, az érzelmeket növeli, a lelket erősíti, edzi. A féltékeny férfi haragos oroszlány, nemes még boszujában is, s midőn prédáját szétszaggatja, csak az éhségnek enged.

A féltékeny nő megboszantott kigyó, kevély, egyedül csak a tetszvágy készli csipésre.

A férfi féltékenysége imádott tárgyát támadja meg, és szerelmének lobogó lángját egy fuvással kioltja; a nő féltékenysége vetélytársa felé irányul, keblében rejlő szerelmét napról napra lángolóbbá növesztve. A férfit féltékenysége bolondossá, nevetségessé; a nőt pedig szellemdussá, szeretetreméltóvá teszi.

Rettenetesen vérengző eszköz a féltékenység, és mégis hány nő bánik vele könnyelműen, hány tömjénez vele hiúságának, hány gyötri vele a legszeretetreméltóbb férfit csupán csak azért, hogy fájdalmaiban gyönyörköd-hessék! A férfi megveti e borzasztó eszközt, noha czélsze-rűen alkalmazva ritkán tévesztené el czélját.

De hát mi tulajdonképen a féltékenység czélja? Föl-vernüni álmából a szendergő szerelmet, nyilatkozatra birni a titkolódzót, megteremteni a nem létezőt. Így hatá-rozza meg Börne a féltékenység czélját.

Az öröm, mivel az ember egész kebelét betölti, min-den nyilatkozataiban egyforma.

Mert minden kék, bármelyik érzékben, az élet bárme-lyik részében jelenkezzék is, nem más, mint nyers anyag, mely keletkezése perczében csekély nyomatunak látszik, de a mely idővel mélyebb gyökeret ver, hogy az embe-ri szivben, ezen nagy közös műhelyben, egyenlő és változ-hatatlan törvények szerint képződjek. Minden élvezet. al-katrészei bármily különbözök is, ha a szivet már áthatot-ta, vérré válik. Ezért oly egyszerű és változás nélküli az öröm, azért föltétele a boldogságnak a nélkülözés. Hogy a sziv fogékonysága megújuljon, szükséges mámorából ki-józanulni.

A fájdalom azonban ezer alakban nyilatkozik, mert a benyomásoknak engedő sziv visszautasítja magától, ma-radni kénytelen a test azon részeiben, melyet gyötör, de épen ezért százszorosán érezteti hatalmát.

De van fájdalom, mely az örömeinek ama tulajdoná-ban, betölteni az egész emberi keblet, borzasztóan oszta-kozik, és az a féltékenység. Valamint a zene föl-döntüli élvezet és az ember, ki érezi és megérti, a minden-ség minden örömét élvezi: úgy a féltékenység embertelen fájdalom és a kebel, melybe befészkelé magát, minden megalkotott lény pokoli gyötrelmeit szenvedni keresztül-

Megvetett szerelem: halál, a félté-kenység több, mert ez a halál félelme!

A nő szerelmét valódi értéke szerint ritka férfi tud-ja megbecsülni. Örök csalódások közé tartozik, a férfi sze-relmét lángolóbbnak és tartósabbnak hinni a nőnél. A nő egyedül akkor él, midőn szeret, s czéljának szerepét csak a férfi oldalán kapja kezébe. A női sziv üresen születik, a szeretett ifju arcját magába ölelheti, a nélkül, hogy ez küzdéssel volna egybekötve. De a férfi szive csordultig telten áll, egész világot kell kiszorítania, csak hogy az imádott tárgyának helyet adhasson.

A nő érzelmei folyamok, sajkák rajta gondolatai, melye-ken az élet minden élvezit és örömeit kedveséhez viszi. Egy kézbe tette le minden birtokát és ha szerelmét csaló-dás vagy megvelés körmei szétszaggaták, földél és élelem nélkül áll a világban, mert mindenétől megra-bollatott.

Hová forduljon a boldogtalan? Az érzékiség elká-bitó gyönyörébe merüljön-e el? a kegyetlen fölébredés hullámai visszaemelik a fölszinre és partra vetik. Szóra-kozást a tettek terén keressen-e? Hiszen lelkét is kedve-

sének áldozá föl? Képtelen elkábulni, mert nem hall, képtelen megvakulni, mert zárva vannak szemei. Csak tárgy a szerelmes sziv előtt az egész emberiség. Néptelen és élet-telen a világ, zilált vérlüktetése, ha az imádott szive meg-szünt ő érte dobogni.

Minden lelki fájdalom forró könnyeket tud sirni, a féltékenységtől ez is megtagadtatott; a sivár, fénytelen szemek kiégett kraternek szomjuhozó fenekére emlé-keztetnek.

Minden fájdalom ajkára rálecheli a jöltevő álmom a fele-dés csókját, csak a féltékenység örökösödik ébren, örökösen; mit a fényes nap elrabolt tőle, hizelgő álmom nem adja vissza azt!

Legkisebb baj orvosára lel, vig barát üzi tova a rosz kedvet, miért marad a legborzasztóbb rosz: segély és óta-lom a nélkül? Miért nincs orvos a féltékenynek? Miért kerüli el még a részvét is részvétlenül? Mert a féltékeny közelében veszélyes, megromlott még a levegő is; hol ő időzik, a baráti kör rózsái között is kigyók sziszegnek. Egy férfi sziv birtokába helyezé egész lételetét, megdölvén ez oszlop, végtelen ürbe zuhan alá, és mennél jelentéke-nyebb, mennél több erény honolt szivében, bukása annál borzasztóbb és annál veszélyesebb azokra nézve, kikkel bu-kása közepelt találkozik. Ezért menekül elöle minden, mint a belsejében veszedelmet hordó bomba elöl menekü-lünk. Minden más gyongeség, vétek, sőt gonosz cseleke-det is megbocsáthatók az embernek, mert ezek lényének csak tagját rombolják össze, a barátság vagy a tisztelet a többi, egészségben fönmaradt részekben kárpótlásul ma-rad a betegek számára; ki azonban a féltékenység ágyát fekszi, annak természete, kedélye kuszált, és tökéletesen megrongált adósként a világ legjogosabb követelményei-nek legcsekélyebb részét sem képes kielégíteni.

Miként számolhatna az szeretetteljes engedekeny-ségre, ki már szeretni kit se képes, mert szivének egész összegét egy lénynek adta által! Özönvízzé lett lelke, hiába röpiti ki bárkájából a könnyörületesség galambját, nem tér az vissza szabadulást hirdető olajjaggal.

A féltékenység azon egyetlen fájdalom, egyedüli va-judás a nagy mindenségben, melyet üdülés sohasem kö-vet. Betegség megedzi a test tagjait, a szegénység mun-kára ösztönöz és gazdaggá tesz, a buta bölcsesé válik, a viharos zivatar után tisztább az égboltozat és dusabban tenyészik a növényzet, tűzokádó hegyek aljában duggaz-dag városok virágzanak. És van-e rosz, minek nyomában nem a jó lép, vagy az emlékezet fátyolán keresztül tekintve nem úgy tűnik-e fel előttünk az átélt nyomoruság, mint az örömeinek kedves testvére?

De a féltékenység fölleg, mennyezet nélkül, mely mö-gött a borzasztó semmiség tátong. Nem tesz sem erőssé, sem bölcsesé, se nem javít, se nem tisztít, nem hódít idegen szerelmet, s tehetetlen menekülni a magától, s csak sziv-ének végellobbanásával lobban el szerelme. Mi leverőleg szomorú e kinok visszaemlékezése, visszaálmódása! Ugy érzi magát a szenvedő, mint kit a viharos hullámok hajó-

törés után pusztaságos tengerpartra vetettek; az élet ugyan mentve, de a hajó, mely minden birtokát magába rejté, fenékre merült, s mezitlen koldusként bolyongja át a világot.

Honnan van az, hogy a gyöngéd, mélyen érző nő, ki e rettenetes fáj dalmat üti a férfi kebelén, e tekintetben oly könyörtelenül kegyetlen? A nő képezi az ember lát-határát, melyen az ég és föld összeölelkeznek.

Angyal és ördög egyesül benne, úgy mint senki és semmiben!! A legszendébb, legnemesebb keblü hölgy kebelében lobog a pokoli tüzből egy piczi szikra, és nincs oly megromlott nő, ki egy kis paradicsomot ne hordana szívében.

A szerelem a nőknek horgonya, ez táplálja őket folytonosan. Megölik a nagy halakat, a kicsinyekkel játszanak és enyelegnek. Szeretni, szeretni a nők folytonos igyekezete! Még a holdvilágnak is szívet kívánnak, csak hogy betölthetnék. Csak hogy két féle érzelem keletkezhetik a szívben e név alatt: szerelem; az egyik a paradicsom angyali szülöttje, a másik a pokol fajzata; és az első nem ismeri a féltékenységet; mert olyan láng ez, mint a napé, a melynek nincsen füstje.

De a másik, oh ez keresi a harcot, a küzdelmet, s megveti a zsákmányt! Nem a magát megadó, de az ellenálló, daczoló szívet imádja. Ezért nem lel könyörület-szivre a féltékeny! Ki közönyösen viseli magát, érde-

keltségre bizton számíthat. Nem siratják meg a sebeket, melyeket ütöttek, de megcsókolják a kezét, mely rajtok sebet ejtett. A fákat csak addig öntözik, míg az ősz beköszöntött, a féltékenységre pedig a pokoli szerelemnek túlérett gyümölcse! Az elhervadt leveletlen szívet darabokra vágják, és a daemoni kis kertésznök szobá-jokat melegítik a fával.

Meg akarjátok szerelmeket nyerni? burkoljátok el a magatokét; biztosítani akarjátok szíveteket a féltékenység ellenében? tartsátok meg az egyensúlyt.

Tegyetek úgy, mint Afrika forró sivatagainak vándorai. Ha ragadozó állatokkal találkoznak, a földre borulnak, visszatartják szíveik verését, és ha jönnek a tigrisek, a tetszhalottat megnyaldossák, és érintetlen hagyva, tovább mennek. Szerelmes szívek! ne hallgassatok a féltékenység nyelvére, mert csak egy percz szükséges, hogy örökös koldusává legyetek; őrizzétek magatokat e zöldszemü szörnytől, mely saját táplálékát mocskolja be! mely szíveteket lánczokba veri, a nélkül hogy valaha csak leráznia is képesek lennétek; mely pillantásával mérget kever, és minden gondolataitokat kinzó padra vonja! Gondoljátok meg, hogy hábar száz szemmel örökös is a féltékeny, egygyel sem lát egyenesen! s hogy a féltékenységben több az önszeretet, mint a szerelem! mert az első rendesen ez utóbbinak gyilkosává válik.

A postalegény.

(Lenau.)

SZÁSZ KÁROLYTÓL.

- | | | |
|--|--|--|
| 1. Enyhe május-éj vala,
S melyet vágya kerget;
Más vidékre szárnyal a
Könnyű ezüst felleg. | 6. Gyorsan űzte négy lovát,
Csattogott a patkó.
A viruló tájon át
Vigan robban a ló. | 11. „Meg kell állnom egy kicsit,
Uram, ne neheztejl!
Jó pajtásom nyugszik itt —
Temetője ez hely! |
| 2. Szunyadozva rét s berek,
Elhagyott az ösvény,
Csak a holdsugár mereng
Őr gyanánt a mesgyn. | 7. Alig tűn föl rét, berek,
Ujra ködbe halnak.
Mint az álmoképletek
Tűnnek el a falvak. | 12. Nem volt nála jobb legény,
Kár örökre érte!
Siphoz a föld kerekén
Senki úgy nem érte! |
| 3. Lány szellőcske úgy remeg,
Halkan a hogy átszáll
A tavasz szülöttinek
Alvó sátoránál. | 8. A tavaszvidékbe kint
Értünk temetőhez.
Vándor a mint rátekin,
Szivszorongást érez. | 13. Sosem hajtok itt tovább,
Hogy ne üdvözöljem!
Elfúvom kedvencz-dalát:
Hallja ő a mélyben!” |
| 4. Kis patakcsa búa járt,
Utát hogy találna,
Hol kéjterhes illatárt
Küld virágok álma... | 9. Fehér kőfal őrzi ezt
A sötét hegyalyba;
Némán gyászol a kereszt,
S Krisztus képe rajta. | 14. És a temető felé
Fűni kezdi vigan,
Míntha társa értené
Odalenn a sirban. |
| 5. A legény gondatlanabb...
Pattog ostorával;
Sipja is föl-fölriad
Hegyen völgyen által. | 10. A legény most, lovait
Halk-lépést eresztve,
Csöndesen megállt itt
S fölnéz a keresztre. | 15. S visszasír a hegy felől
Sipja zöngedelme;
Míntha sirja mélyéből
Társa ráfelelné! |
| | 16. Utunk vágatvást megyen
Ujra völgynek, hegynek...
Az a hegyi hang nekem
Csak fűlembe csengett... | |

A nagy fa.

Beszély.

Abonyi Lajostól.

(Folytatás)

Azután kiitta a bort, a mi még a palaczkban volt, elbuszott tőlem, semmi ajándékot nem fogadott el, hanem egész ellenkezően annyira fölébredt benne az önérzet, hogy midőn eltávozott, férfiasan megrázta a kezemet.

Képzelheted a jelenetet, mely köztem és Polin között volt találkozásunkkor, midőn tudatám vele, hogy a nagy fát megvennem nem sikerült.

Összekoczkodtunk.

— No ha te egy szeszélynek is feláldozod nyugalmas házi életünket, szóltam Polinnak, úgy én is megmutatom, hogy férfi vagyok; ezen szeszélyek által nem hagyom meggyőzteni magamat.

Meglehet, túlkemény voltam. No de az Isten áldjon meg, ily nehéz helyzetben, mint a milyenben én voltam akkor, a felindulás mint egy vihar visz magával.

Most csak az a kérdés, hogy miként lehetne a dolgon segíteni. Nem találtál valamit azok között az irományok között, a mi a hatalmat kezembeadná?

Lajos neheztelően megrázta fejét.

— Először, ha találtam volna, sem nyujtanék segédkezet egy szentségtöréshez, másodszor meg, tefelöled sem teszem fel, hogy oly tette képes volnál, már előbbi szavaid meggyőztek a felől.

— Igen, — igen — sietett válaszolni Gyuri, hiszen épen azért kértem, hogy azt is megmutassam neki, hogy semmiképen sem teljesíthető kívánsága.

— Itt csak egy mód van, szólt komolyan Lajos, — és az: e birtokot add haszonbérbe s ha épen teljességgel nem szereted a pesti életet, menjetek nöddel más, távolabbi vidékre lakni.

Gyuri hosszasan gondolkozott s azután kezet nyujta Lajosnak.

— Ugy van, igazad van!

— Barátom kötelességed, házi boldogságod előtt meghajolni.

— Ugy van, igazad van! — felelt nevetve Lajos, bárha elismerem is az által, hogy a szeszély győzött.

Még mindig tarták egymás kezét.

E perczen hatalmas mennydörgés robogott el a ház fölött, az ablakok rezegtek tőle.

— Nézd, az ég is közbeszól! — figyelmezteté Lajos.

— S én meghatalmazlak, hogy ezt nőmmel tudathatod.

— Ha csak ezen fergeteg nem változtat még szándékodon.

— Hogy érted azt?

— No nézd, nem látod, mily nagy fergeteg van odakin?

— Igen! — nos?

— Ha talán az éjjel, szólt Lajos tréfásan — a többől ki találna csavarni azt a fát.

Gyuri kikaczagta Lajost.

— Ha! ha! ha! barátom. Nem ilyen fergetegeket látott már a nagy fa!

— Az már igaz, — s a mi azt illeti, nagy kár is lenne érte. Én megvallom, haragszol, nem haragszol érte, de nagyon sajnálnám.

Gyuri feloldalt nézett oda és mosolyogva válaszolt:

— Túlán azt gondolod, hogy én nem? . . . hát még az a másik . . .

Mindketten a szegény rongyos Nagy-Ághra gondoltak.

VI.

Az egész éjjel tartott az az iszonyu fergeteg, villámlott, dörgött s a szél zúgott az ablakokon kívül.

Reggelre azonban a legtisztább, legfényesebb hajnal emelé fel mosolygó tekintetét, mint egy zivataros álomból való ébredés.

A puszta az elvonult zivatar után felfrisülve, az emelkedő nap verőfényében úgy mutatta magát, mintha ünnep lett volna rajta.

Gyuri volt az első, ki felébredett; midőn Lajos szobájába lépett, az még legszebb álmait aludta. Felébresztette őt.

— Gondold csak, mi történt az éjjel, — szólt oly hangon, melyben egy kis szinezete is volt a bánkodásnak.

Lajos döbbenve nézett rá, mint mindenki, kit rosz hírrel akarnak meglepni, mely meglepetést még kellemetlenebbé teszi az előkészítő titkolózás.

— Jer az ablakhoz és nézz ki rajta.

Az ablakhoz lépett, kinézett s azt felelé, hogy nem lát semmi különöset s nem tudja megfejteti a történeteket.

— Nézz távolabbra a láthatár felé. —

Lajos nézett.

— Nos?

— Nem látok semmit, szólt türelmetlenül.

— No ugy-e? Hisz épen az a valami, hogy nem látsz semmit.

— Hogyan?

— Igen barátom, mert a nagy fát nem látod.

Lajos csüggedve nézett Gyuri szeme közé s szánakozva szólott:

— Tehát a szegény nagy fa?

— A fergeteg két fő ágát lehasítván, a földre terité.

Lajos összecsapá kezeit.

— Szegény nagy fa! Szegény nagy fa, mily kár érte!

— Hidd meg Lajoskám, magamnak is elszorult a szívem, midőn megtudtam.

— Tehát már te ott jártál ma reggel?

— Nem, — hanem a mint arra tekinték, elcsodálkoztam, hogy nem láttam ég felé álló gömbölyü alakját, azt hittem, szemeim kápráznak, megtörültem és néztem merően, akkor azt véltem felfedezni, hogy egy sokkal szélesebb, de egész láthatárra lealacsonyodó sötétség van a helyén. Rögtön lovászomat küldöttem oda. Most jött vissza, és beszéli, hogy a két főága úgy le van hasítva, mintha valami óriási fejszével hasították volna ketté.

Lajos folyvást nézett ki az ablakon.

— Valóban úgy van, én is látom azt a széles sötétséget, a szegény nagy fa a földre van borulva.

— De ez még mind semmi, — folytatá Gyuri. — Gondold csak, — kit talált lovászom a nagy fa közelében? — Egy rongyos embert, ki botjára támaszkodva szomoruan szemlélte azt.

Lajos elcsodálkozott s könyektől érzé nedvesülni szemeit.

— A szegény Nagy-Ágh! — kiáltott fel. — Oh hogy sirhat az az ember, hogy tépdesheti kebelét, haját, mint egy öreg atya, ki nek leányait elrabolták! — Mint az örült, mint az átkozódó Lear!

Gyuri megcsóválta fejét.

— Csalatkozol Lajos. — Nagy-Ágh nem sir. — Nagy-Ágh meg van döbbenve, de arca oly szilárd, mint a márvány.

— Meg fogod látni őt, itt van oda kívül és megbámulhatod,

hogy mily erős keblü férfi. — Nekem azt monda, mintha engem akart volna vigasztalni, hogy ez még nem nagy baj, mert ezen lehet segíteni, hanem az a baj, a miért jött, az nagyobb veszéllyel fenyegeti a nagy fát. — Gondold el, valjon miért jött Nagy-Ágh?

Hogy tudhatta volna azt Lajos? — Vállat vont.

— Nagy-Ágh azt monda nekem, hogy ő a király leveléért jött.

— Melyik leveléért?

— Azért, a melyben meg van írva, hogy a nagy fát kivágni nem szabad.

— De tán csak nem akar a viharral perbe szállni?

— Oh nem! — egészen más. Nem hinnéd a szegény rongyos Nagy-Ághról, mire nem terjed ki figyelme. — Halld csak, mit fedezett fel, a mi nekem még csak eszembe sem jutott. Halotta, hogy Debreczen felé vasutat építenek. — Egy gondolata támadt. — És halld csak, azt fedezte fel, hogy azon czölöpök, melyek a leendő vasutvonalat jelölik, irányukat egyenesen az ő nagy fájának veszik. A nagy fának ki kell dőlnie, mert a vasutvonalba esik. — És most a szegény ember ezt akarja megakadályozni a király levelével.

Lajos ámulva csóválta fejét.

— Hiszen ez most már fölösleges, miután a nagy fa körülbelül úgy sincs többé.

— Én is úgy hiszem, de Nagy Ágh másként gondolkozik. Ő még most is azt mondja, a nagy fának nem lehet ily könnyen meghalni.

— De hát mondd csak, hogy van az, hogy épen most kelle érkeznie? mit mondott? volt valami sejtelve a veszélyről, mely a fát érte?

Gyuri nevetett.

— Ime itt van nőm férfiadásban! — Ne keress abban dajítás semmi rejtelmeket. Ez pusztán véletlen, annyival is inkább, miután Nagy-Ágh egyenesen megmondá jövetele okát. S ő előtte az esemény csak oly váratlan volt, mint előtted, kivévén, hogy őt a fa recsegése pár perczel előbb előkészíté, mert alatta nyugodott az éjjel.

— No ki mondja, hogy a végzet nem örökös? — szólt közbe Lajos.

— Most már édes Lajoskám, csak keresd ki az irást a többi közül, mert én oda ígértem a szegény Nagy-Ághnak — nem tudom mire megy vele?

Lajos megrázá Gyuri kezét s érzelemmel monda neki:

— Becsületes ember vagy!

Gyuri mosolygott, mintha még ezen fölül más szándokai is volnának, melyek több okot fognak adni Lajosnak, hogy őt becsületes embernek nevezze.

Kinyitá az ajtót és beinté rajta a Nagy-Ághot.

Nagy-Ágh tán még rongyosabb volt, mint a mult őszön, valósággal folyvást a szegény Koldus Misa.

— No Mihály, — szólt hozzá buzditólag Gyuri, — megvan a levél, ki is adom jó szíved.

— Csakhogy megvan, tekintetes uram, felelt Nagy-Ágh, tudtam én ezt, hogy nem vesz el a tekintetes urnál. Áldja meg az Isten érte!

Oly valami mély érzékenység, hála volt a szegény Nagy-Ágh e szavaiba öntve, hogy azt csak azon őszinte tiszta hang adhatta vissza, a melyen mondvá voltak.

— Az ám! De most már mit csinál majd vele? — kérde Gyuri, mintha szándékát nem is sejtette volna.

— Én szegény együgyü ember bizony nem is tudnék utána járni, — szólt Nagy-Ágh fontolgtatva. — Keresek valami jó, becsületes prókátort.

— Ajánlanék én egyet, — szólt Gyuri tréfás mosolylyal, míg egy oldaltekintetet vetett Lajosra.

Lajos köszönetet intett fejével s tüzzel kiáltott közbe:

— Én leszek prókátora!

Ez is az érzelem oly hangján volt mondvá, hogy Nagy-Ághnak azt a köszönetet esalta ajkaira:

— Áldja meg az Isten az urat!

E közben Lajos bánatos lett egyszerre, az jutott eszébe, hogy ők a nagy fáról csak beszélnek, beszélnek, mint egy élőről, holott a nagy fa már egy halott. Pedig a mily érdekes, szint oly szép, oly nemesítő dolog lett volna egy ezeréves fa prókátorának lenni. Ugy hizelgett az szívének, úgy emelte önértetét.

A szegény Nagy-Ágh azt hitte, hogy már a per folyamatáról, sikeréről gondolkodik.

A pereskedni akarók aggályával szolítá meg:

— Hát édes tekintetes uram, mondja csak, van-e ereje annak a levélnek, mert azt mondják ám, hogy az a vasut olyan, hogy még a lakóházat is kibecsültheték érte az ember feje fölül.

— Hogy ne volna?! — kiáltott fel Lajos. — Az a levél olyan „ne nyulj hozzám“ — má teszi azt a kis darab földet, mint a salva guardia, hanem az itt a kérdés, hogy a nagy fát az éjjel kidöntötte a vihar és . .

— Nem tesz semmit — vágott közbe a különös ember.

Csodálkozva néztek reá. A rongyos ember azonban megátalkodottan ismétlé, hogy nem tesz semmit, ő készen volt megérlelt szándékával, melyet elkezdte rögtön részletezve előadni.

— Segitünk azon; — többes számban beszélt, mintha meg lett volna győződve arról, hogy segédkezői akadnak — nagy erős kötelekkel, csavaró csigákkal felhuzatjuk a kétfelé dönt két nagy ágat; ha emberi erő kevés, — lesz ott igás állat is, összehuzatjuk, míg egymáshoz illenek, akkor erős, fél mázsás vaspántokat kovácsoltatunk rá, melyek összetartsák. Azután megvan az egész, a többit megteszi maga a fa, majd helyrehozza magát.

Álmélkodtak ez ember csüggedhetlenségén s törhetlenségén, ki ez óriási és nagy áldozatot feltételező munkáról csak oly könnyeden beszélt, mint egy elhasított egyéves oltvány meggyógyításáról.

Gyuri gyakorlatibb volt, ő nem látott benne lehetetlenséget, de kiszámítá már magában annak szerfölötti nehézségét; Lajos azonban hihetetlenkedve mosolygott.

Gyuri szólalt meg a fontolgtató szünet után:

— Igaza van. Ily példákat, ily pántokkal erősített nagy fákat láttam én többeket is, — de az ily munka nagy erőbe s a mi több, szerfölött nagy költségbe kerül.

Most a szegény rongyos ember mosolygott, — mosolyában némi kicsinylés is volt vegyülve.

— Oh uram! — szólalt meg — számítottam én arra s számítottam apáim is, hogy a nagy fát egy ilyen veszély érheti. Garasonként takarékoskodtunk a szegény nagy fa számára.

Ezzel rongyos kabátjából egy ökölnyi nagyságu erszényt vett ki s nyujtotta Lajos felé.

— Gondolom, ez talán elég lesz — szólt némi kérkedéssel.

Lajos felnyitá a rongyból vart erszényt, azután egymás szemébe néztek, meg voltak indulva, nem birtak szóhoz jöni. A zacskóban aranyok voltak.

Bámulásra méltó ember. Az a szegény rongyos ember szájától elvonta a falatot, éhezett, fázott, nyomorgott, hogy garasokat rakjon félre naponként, szaporítására azon aranykáknak, melyeket már apái kezdtek gyűjteni. S most ez ősz-

szeget, mely ily nyomoru előtt „nagy kincs“ nevezettel bir, mely nyugodalmas, boldog életet szerezhette számára, melyen házacskát, sőt mellé kised telekföldet is vehetne, mely megmentené attól, hogy ágról szakadt legyen, — oda dobja, hogy egy vén fa életét még néhány évvel megtoldja.

Gyuri, ki talán elébb még mást is gondolt, Gyuri pirulni, megszegyenülni érzi magát kicsiségében ez ember nagy szive előtt.

— Nem, nem, barátom — szóló ő, visszanyujtva erszényét az ágról szakadt embernek, mig keblében nemes érzet lobbant fel, — az elődeink között kötött egyesség szerint az én kötelességem a nagy fa épentartása, a munkát és költséget én fogom viselni.

Nagy-Aghnak mindedig hidegnek látták árczát, most lett olvadtá először, a két meleg könnyel, mely azon legördült.

* * *

A következő ősön, a kik azon a vidéken utaztak, bámulva láthatták, hogy a nagy fa két főágát emberkarnyi vastagságu vasrudak tartják össze, az ó kerítés két oldala egészen újból van építve.

A nagy fa úgy mutatja, hogy fel sem vette a vele történt katasztrófát, sebe egészen be van hegedve, ott, hol a két nyílás volt, erőteljes kiforrás van, mely már is csak oly erősen tartja össze, mint pántjai. Levelei zöldek és elevenek.

Tőle mintegy ezer öl távolban számos munkások dolgoznak, az új vasutvonal töltését készítik.

Bizonyosan a rongyos Koldus Misa is ott dolgozik.

S a mint úgy csendeskén dolgozgat, valahányszor a nagy fa felé néz, eszébe jutnak azok, a kik oly szépen megtartották szavokat. S ha eszébe jutnak, Koldus Misa olyan ember, a ki azon kéri az Istent, hogy engedje meghálálhatni a vele éreztetett jótéteményt.

(Vége köv.)

MESE A TAVASZRÓL.

MARIKOVSKY GÁBORTÓL.

A nap magához hivta gyermekét,
A tavaszt, s bátyját a nyarat,
És felszólítja: mondanak el,
Mi az, mit ők ohajtanak?
Jó kedve van, — megadva lészen,
És hogyha tán nem lenne készen,
Mit kérni fognak, — bizonyára
Ó megteremti nem sokára.
Szép gyermekem tavasz, jero!
Mondd el, neked mi kellene?
És a tavasz szemérmesen
Susogja félve, csendesen:
„Adj énnekem, atyám, himes mezőt,
Sok, sok virággal ékesítve azt.
Ézüst szavú csermelyt a völgy ölén,
S mely a virágból illatot fakaszt,
Lehelletedből alkoss szellőt!
Aztán lombos berekben éneket,
Mely ott madárcák ajkáról ered,
Adj oly erőt nekem, hogy én vele
Mindent gyönyörrel tölthessek tele.
É kérelem a napnak ajakán
Hajnalt fakaszt,
Megadva lón, — s csókokkal halmozá
A szép tavaszt. —
Másik fiától kérdezé:
Neked mi kell, szerette gyermekem?
A nyárnak vágya több vala,

Ohajtá, hogy ő ur legyen,
Egy részt erődből adj atyára,
Vagy add felét erődnek énnekem,
Sugáridat gyűjtsd össze kérek és
Osztd meg velem!

A nap fölé könnyű felleg vonult
É kérelem miatt, de adva lón.
És el lón osztva két felé a föld
A két gyerek, — a nyár s tavasz között.
Szép lett a föld, szép lett végetlenül,
A két testvér mert hogyha összeült,
Ugy igyekeztenek
Szépitni azt, — mint tőlük telhetett.
De majd viszálykodás ütött tanyát
A két testvér között;
A nap békítő szózatát
A szép tavasz örömmel vette be,
De hideg szivbe ütözött
A nyárnál, ki sugárit összeszedve
Ment, — s a tavasznak drága birtokát
Elégeté forró sugárral;
Az ifjabb testvér bújával
Ment, s elmondá atyjának
Sorsát, és panaszlása közt
Könycseppjei hullának.
Ott elmondá, hogy birtokán
A hervadás, a gyász lakik,
Elmult a régi szépség,
Elmult a régi élet,
Szépségét összetépték
Amaz irigy testvérnek
Meleg, forró sugári...
„Szép birtokom elhervadt jó atyám,
Borongás ül a tájakon,
Hol egykoron
Az életet, a kedvet láthatám!“
A nap megszánta kedves gyermekét,
S vigasztalón mondá neki:
„Pusztulva van bár mindened,
De búdat a ki neveti,
Vidámnak is hadd lásson tégedet, —
Fehér leplel vonok legott
Elpusztult birtokod fölé,
S titokban majd éleszszed ott
Az összetiprott életet.“ —
S úgy lón,
Hó-leplét elteritgeté
A völgyön, bércezen és mezőn,
Alája rejtven gyermekét. —
Ez dolgozott mindig, szünetlenül,
Titokban csendben egyedül,
Szövé a rét zöld bársonyát,
Alkotta a virágokat,
Mézzele kené meg ajakát
A szellőnek,
Mely ott lebeg
A csörrenő ér kebelére
Lehajló fűszálak között,
Majd meg a madárseregnek
Tanitá, mily dalt zengjenek
Az ernyözött bőlintó ágon.
Nagy műve a mint kész leve,
Édes gyönyörtől reszkete;
Majd titkosan atyjának inte,
A nap mosolygva rátekinte,
És e mosoly levette róla
A leplel, és virult a róna,
A domb, a hegy, a bérceztető.
Varázsütésre tünt elő
Mindenfélé a kedv, az élet.
De alig alig ébredt
A tavasz szivén az öröm,
A boszús testvér újra jön,
És hévsugára rombol újra.
És a tavasz
Ajakán kél uj meg uj panasz,

És a nap újra betakarja
 A földet, kedves gyermekét,
 És a tavasz fáradtlan karja
 Ujra fonja szép himes szőnyegét,
 S ez így megy körben szüntelen,
 S örök időig így megyen,
 Így ront, így épít a természet!
 Örök tavasz sem születik
 Itt lenn a földön, — sem pedig
 Örök halál, örök enyészet...
 Mert minden elvész, a mi él,
 S mi elhal, mind újból kikél.

Egy szép kis leány.

— Igen egyszerű történet. —

Emiltől.

Szegény kis Irénke, valóban megérdemli, hogy „szép kis leány“-nak nevezzük, mert csakugyan szép volt. Én soha sem láttam olyan gyönyörű kék szemeket, olyan szép piros arcot, annyi kedves jóssággal minden vonásán, olyan szelid mosolyu kicsiny ajkakat, olyan gazdag, aranyszőke hajfürtöket, mint a minő az övé volt. Még az igen tiszteletreméltó Félfalvi asszonyság is (a ki — köztünk legyen mondva — rövidlátó volt, egy kissé nagyot hallott, semmi sem tetszett neki és két nem nagyon szép eladó leánya volt) azt mondta Irénkéről egyszer, hogy csakugyan szép leány, a tiszteletreméltó asszonyság pedig nem mindenkinek mondta ezt.

Irénkét már én mindig csak „kis leány“-nak fogom nevezni, mert még csak nyolcz esztendő volt, mikor megismertem, különben szép, magas termete volt, sokszor mondták neki, hogy épen olyan királynői teshordozása van, mint Mária Antoinette-nek, a mint a szoba falán egy képre volt festve, mikor halálra hurczolják; s igazat mondtak, szép magas királynői termete volt, fehér nyaka, mint az alabástrom, kicsinyke, bársony puhaságu kezei, melyekkel (véleményem szerint) igen szépen tudott zongorázni; én legalább elhallgattam volna nagyon sokáig, kivált ha láthattam azt is, mint futkos kezeckéje a bilentyükön.

Mikor először láttam, hófehér ruhában volt és szürke topánkáiban, melyekben igen kis lábak voltak; mellén és karjain világoskék szalagsokrok, szőke haja szép fürtökben, s oldalt egy fehér rózsza, még csak félig kinyilva; ekkor nyolcz éves volt, én is annyi voltam, hanem azért nem felejtettem el. Születésnapját tartották épen, sokan voltunk jelen, megismertetem önnkel is a nevezetesebbeket, mert azok is jelen voltak, kiket ismerniök kell, hogy megérthessék Irénke történetét.

Legelőször Irénke szülőit mutatom be, s elmondom róluk nemcsak azt, a mit akkor — nyolcz éves koromban — tudtam, hanem a mi azóta is tudomásomra jutott.

Irénke atyját Szentjőbi Zsigmondnak hitták, sóházi pénztárnok, s igen derék uri ember volt, Irénkét nagyon szerette, s velem egyszer egy fűrészelő embert festett vastag papírra, ezt ha a meleg kemenczére tettem, sebesen fűrészelt és rázta fejét, melyen én igen jól mulattam... ebből következtetem, hogy engem is szerelt, ha nem is oly nagyon, mint Irénkét. Abban az időben olyan 40 esztendő lehetett, kezdett már kopaszodni, de piros, egészséges ember volt. Igen csendes természettel birt, én nem is láttam haragudni; de sirni, olyan keservesen, mint csak ember sirhat — láttam; akkor én is nagyon sirtam.

Azóta hallottam, hogy két nagy hibája volt, szerette a bort, jobban, mint kellett volna, és nagy barátja volt a kártyá-

nak; nevének kellett inteni, és szüntelen vigyázni rá, hogy ezektől távol tartsa magát.

Zsanet néni (Irénke anyja) szintén igen derék asszonyság volt; én mindig kezet csókoltam neki, akár mentem, akár jöttem, melyet úgy látszott, igen jó néven vett; sokszor nyilván megdicsért, és szelid, jámbor fiúnak nevezett, — ezt meg én vettem igen jó néven. Ő is nagyon szerette Irénkét, Irénke pedig nekem úgy nyilatkozott, hogy az egész világon anyját szereti legjobban (még ekkor kilencz éves volt Irénke).

Szép asszony volt, sokban hasonlított hozzá leánya, — legalább ő mindig azt mondta, hogy kicsiny korában olyan volt, mint Irén. — Nagyon szigorú természettel birt, a mit ő mondott, annak úgy kellett lennie, a mit ő akart, annak meg kellett történni. Szegény Irénke, egy vasárnap délután úgy kérte, hogy lilaszin ruháját vehesse föl, azonban Zsanet néni a barnát akarta, s abba kellett öltözködni, pedig a lilaszin sokkal jobban állt.

Maga Zsanet néni mindig igen szépen volt öltözködve, úgy látszik, adott erre valamit; csak éntőlem szívelte el, hogy „néni“-nek nevezem, egy tizennégy éves Sarlói Endre nevű fiura, mikor egyszer szintén Zsanet néni nek szólította, igen furcsán nézett, s én azonnal megsugtam Endrének, hogy így ne szólítsa többé és kezet csokoljon neki.

Én különben szerettem Zsanet nénit, talán még jobban, mint Zsiga bácsit, de az nem tetszett benne, hogy nagyon sokat szeretett azokról a „régijó időkről“ beszélni, mikor ő fiatal volt; ha egyszer ebbe belejött, vége-hossza nem volt, s ilyenkor nekünk hallgatni kellett.

Jelen volt még az Irénke nyolczadik születésnapján bizonyos Sédéri Ignác ur. Lehetett olyan negyven éves, a mit onnan gyanítok, hogy Szentjőbi Zsiga bácsival járt iskolába, de azért még nem volt felesége. Sédéri Iguác csakugyan megérdemli, hogy többet is mondjunk róla, mint nevét s hogy 40 éves nőtelen ember volt, mert ő nem mindennapi teremés. Legelőször is azt írom le, hogy nézett ki.

Sédéri Ignác ur kis termetű és meglehetősen elhízott ember; dupla álla volt és örökösen mosolygott, még akkor is megtartotta ezt a mosolyt, mikor egy izben a fiatalabbik Félfalvi kisasszony ruháját végig öntötte fekete kávéval, pedig a ruha világos színű volt, s én úgy vettem észre, hogy a kisasszonynak igen tetszhetett, mert minden nevezetesebb alkalommal azt vette föl. Arcza piros volt, mint a basarózsa, és kerek, mint a teli hold; kis szemével untalan hunyorgott, s orra alig látszott a kövérségtől, fogai azonban mindig látszóttak, mert széles száját legalább félig nyitva szokta tartani. Bajuszát gondosan kipödörgette, s ritkulni kezdő haja úgy be volt kenve, mint egy kocsitengely, azonkívül egész otkolon és pacsuli illatár volt körülte. Fölötte testhez álló ruhákat hordott, a mi igen rosszul állt neki és szertelen szűk csizmákat, melyek igen szoríthatták tyukszemeit. Mindig a fiatal leányok körül volt, s még polkát is tánczolt.

Én nem tudom, miért, de Sédéri Ignác urat soha ki nem állhattam, az igaz, hogy semmi szeretetreméltósággal nem birt, de igen jó embernek mondták. Gazdag embernek hallottam nevezni sokszor, s magam is láttam, hogy szép lovakon szokott a városba jöni (mert falun lakott különben); azonkívül láttam többször lovagolni is, s mondhatom, szép paripája volt, hanem ő igen furcsán vette ki magát a nyeregben gömbölyü hasával és dupla állával.

Még Sarlói Endréről is kell valamit szólanom, mert ő is jelen volt; én ugyan már ezelőtt is ismertem, de ő olyan derék fiu, hogy érdemes lesz róla önneknek is mondani valamit.

Ekkor még gyermek volt, alig 14 éves, hanem én azért fogadni merek, hogy tudott annyit, mint Sédéri Ignác ur. Igen

szépen fuvolázott, s csak Irénke zongorázását szerettem jobban hallgatni, mint az övét; jó tánczos is volt, sokszor vezette a colonne-t, azonkívül rajzolni is tudott; Séderi urat egyszer le-rajzolta, a hogy lovagolt, s mind én, mind Irénke nagyon nevetünk rajta; a bajuszát, meg a dupla állát fölségesen eltalálta.

Magas barna fiu volt különben, hosszukás, kissé halvány arczzal, nagy, fekete szemekkel, magas homlokkal és sötét, fényes hajjal. Keveset mosolygott, nagyon komolyan tudta magát viselni; a ki ismerte, mind szerette, még Zsanet néni is hamar elfeledé neki, hogy egyszer néni nevezte.

Apja városi hivatalt viselt, de gazdagok nem voltak, mindazáltal Endre igen szépen járt, s már is okos fiu volt, pedig még ekkor a syntaxist sem végezte be. Én nagyon szerettem, s csakugyan jó fiu is volt.

Mondhatnék még valamit Félfa lvi Gáspár né asszonyságról, egy nyugalmazott kapitány özvegyéről, s két leányáról Láli és Minka kisasszonyokról (ez utóbbit fekete-kávézta le Séderi ur), azonban ők nem tartoznak e kis történet körébe, csak azért jutottak eszembe, hogy akkor Láli kisasszony 13, Minka kisasszony pedig 11 éves volt s most — úgy tiz év után, — az előbbi 18, a másik 16 éves még csak, legalább édesanyjuk azt állítja.

Elmondom még azt is, honnan ismertem én Szentjóbíékat. Apám Zsiga bácsinak igen jó barátja volt s egyszersmind Irénkének keresztatyja; Szentjóbíék ezelőtt más városban laktak, csak most jöttek a mi városunkba, s én épen Irénke nyolczadik születésnapján ismerkedtem meg a családdal, s mondhatom, mind Zsiga bácsi, mint Zsanet néni, mind a kis Irénke részéről első látogatásom alkalmával igen szívesen láttattam, s a vacsoránál mindenkül kétszer kínáltak.

E születésnap csak annyiban nevezetes reám, hogy Irénnel megismerkedtem; mint már mondtam, fehér ruhában, kék szalagcsokrokkal, szürke topánkában, s fürtös fejceskével volt, és oly jól nézett ki, hogy daczára nyolcz éves létemnek, igen furcsán éreztem magam. Volt tánczolás (fájdalom, én még nem tudtam tánczolni, de Irén pompásan lebegett) és végül vacsora, mely alkalommal Irénke mellé ültettek... ebből állt a születésnap, s hogy Endre szépen felköszöntötte Irénkét egy szép verssel, melyet saját maga készített, s melyért a kis leány azt a félig nyílt rózsát adta szöke fürtei közül. Oh beh szerettem volna én is egy köszöntőt mondani, hanem én — higgyék el önök, — nagy filkó voltam.

Ezután igen gyakran eljártam Szentjóbíék, s mindig szívesen fogadtak, sokszor ott maradtam uzsonára és vacsorára is, hanem nem tudom miért, ilyenkor soha sem volt étvágyam, pedig otthon derekasan hozzá szoktam látni az evéshez. Szint ilyen szívesen fogadták Sarlói Endrét is, s ha úgy egyedül voltam, sokszor gondolkoztam felőle, valjon Irénke melyikünkhöz nyájasabb, én hozzám-e, vagy Endréhez.

A téli esteken, mikor a táncziskolák beálltak, Zsiga bácsiékhoz jártam tánczolni tanulni; voltunk ott többen; leánykák és fiuk, 8 évesektől 14-ig. A leányok közt sok csinos volt, hanem az igazat megvallva, az egy kissé boszantott, hogy Endrét tartották a fiúk közt legügyesebbnek... Irénke ítéletét szerettem volna hallani e tárgyban, azonban nem volt elég bátorságom előtte szőnyegre hozni.

Irénkével szerettem legjobban tánczolni, s nekem úgy tetszett, hogy Endre is, de azt is állithatom, hogy a kedves kis leány (bocsássák meg önök e kifejezést nekem) mind én velem, mind Endrével örömet tánczolt, hanem hogy melyikünk állt nagyobb kegyében, ez előttem most is titok.

Nagyon boldog emlékü idők ezek, igen szeretek róluk gondolkozni; különben én mindenre igen szeretek gondolni, a hol csak Irénke előfordul.

Lassankint folyt az idő, hónapok, évek teltek el, ezalatt semmi nevezetes nem történt, kivéve hogy Irénke megnőtt és még szebb lett, valódi gyönyörűség volt ránézni; Zsiga bácsi, Zsanet néni mind jó egészségben voltak, Séderi Ignác ur pedig most is lovagolt és polkázott; Endre is megvolt, ezalatt nagy diákká lett, különben nem változott semmit, ő mindig a jó és ügyes fiu volt, mint nevezni szokták.

Ha Irénke végig ment az utcán, a ki látta, meg nem állhatta, hogy utána ne tekintsen. Ilyenkor én büszkén lépdeltem mellette (el is feledtem mondani, hogy én is meglehetősen megnöttem), ismerőseimet csak úgy félvállról köszöntém. Mikor a szép kis leány (már mondtam, hogy én csak így fogom őt nevezni) templomban volt, én megvártam az ajtó előtt, elvettem imádságos könyvét és haza kísértem.

Nagyon tiszteltem, mindig a baloldalán mentem, s gyakran egész az ő házukig elkerültem iskolába menet, csak hogy az ablakon keresztül köszönhessek neki.

Ugy vettem észre, mióta Irén hosszú ruhát kapott, s mi Endrével nem gyönyörködhattunk többé oly szabadon szép kis lábaiban, Séderi Ignác ur sokkal gyakrabban meglátogatta Szentjóbíékat; én mindig megtudtam, mikor ott volt, mert már a kapu alatt érzett a pomádé- és otkolonillat.

Séderi urnak ilyenkor nagyon gondosan ki volt pödörve bajusza, feje és csizmái pedig oly fényesek voltak, hogy valahányszor rásütött a világosság, mindig a falon verődött vissza fényök; nyakkendője keresett figyelemmel volt csokrozva, s minden ujja telve gyűrűkkel. Azelőtt Irént csak tegezte, azonban mióta hosszú ruhát kapott, igen udvarias volt irányában, s gyakran hallám őt így beszélni:

— Csókolom kezeit. Én Istenem, milyen szép ön, hasonlít egy angyalhoz. Hogy aludt nagysád? Milyen szépen tudja fésülni haját, milyen fölségesen állnak fürtei. Mondom, nagysád egy angyal... stb.

Gondolják csak önök, egyszer meg így szólt:

— Szép Irénke, mit mondana nagysád ha — feleségül kérném? (A vén bolond!)

Az igaz, hogy mosolyogva mondta, de azért a szép kis leány kaczagott, s azt válaszolta, hogy ne tréfáljon Náczi bácsi. Én is jelen voltam ekkor Endrével együtt, én is nevettem (hiszen Irénke is nevetett!), hanem Endre nem nevetett, sőt úgy tetszett, hogy sokkal komolyabb lön.

Ezek ismét elfelejthetetlen idők, ezekre ismét olyan jól esik gondolni. Az igen nevezetes pillanat előttem, mikor egyszer sokan összegyűlve Irénéknél — játszottunk. Nekem zálogom volt s Irént kellett megcsókolnom. Már ekkor elmúltunk 16 évesek, nem voltunk többé gyermekek, hanem azért Irén minden ellenvetés nélkül engedte, hogy én megcsókoljam. Oh Istenem, milyen boldog voltam akkor!

Endre azonban bajosan lehetett ilyen boldog, mert mikor Irénnek kellett kiváltani zálogát, s Endrét kellett volna megcsókolni érte — vonakodott, semmiképen nem akarta. Elpirult, szemeit lesütötte, és azt válaszolta, hogy veszszen ott inkább a zálog; azonban Zsanet néni azt mondta, hogy ennek meg kell lenni, a rend úgy hozza magával, a rend pedig lelke mindennek, azután az egész csak játék. A mit pedig Zsanet néni akart, annak meg kellett történni.

Irénke csakugyan megcsókolta Endrét; tartózkodva, remegve lépett hozzá, még mindig el volt pirulva, s ekkor láttam Endre arcát is lángolni, pedig talán ő már 22 éves is volt. Megtörtént, Irén megcsókolta Endrét, hanem ezen a nap igen furcsán viselte magát, egyetlen egyszer sem mosolygott s én meg mertem volna esküdni, hogy a mi történt, az rosszul esett neki; magamban haragudtam is a fiúra és Zsanet néniire, máskülönben jól éreztem magam, mert nekem ellenvetés nél-

kül engedte, hogy megcsókoljam . . . én mégis csak előbb állok előtte, mint Sarlói Endre. (Ugy hiszem, már egyszer kijelentetem, hogy én meglehetősen filkó voltam.

Láthatják önök, hogy csakugyan igazat mondok, ezek igen kedves emlékü idők.

Oh — ezen kívül még igen sokszor játszottunk, kártyáztunk, táncoltunk, nevetgeltünk. Olykor olvastam is föl Irénkének regényekből, novellákból, melyekkel Endre bőségesen ellátta a szép kis leányt. Valahányszor oda mentem, egy csinos virágcsokorral kedveskedtem Irénkének, s ő igen szívesen és lekötelező mosolylyal vette át.

Én igen boldog voltam ebben az időben, boldoggá tett, hogy Irénke mindig oly nyájas, oly jó volt hozzám. Én szerettem a szép kis leányt, azt csak ekkor vettem észre; nagyon szerettem, ezt most érzem. Százat mertem volna egyre tenni, hogy Endre is szerelmes belé; szegény fiut sajnáltam, valahányszor eszembe jutott, mikor Irén nem akarta megcsókolni.

Hogy a szép kis leány mivel találhatott többet rajtam, mint Endrén, azt magam sem tudom. Én jól fölmagzott, hosszú teremtés vagyok, és szépségemet még senkitől sem hallottam dicsérni, alkalmasiut bajosan is vagyok szép, noha ezt határozottan nem merem bevallani, mert hiu vagyok, s még nem házasodtam meg; ezeken kívül meglehetősen ügyetlenséggel áldott meg az Isten, s nem veszem észre, hogy egy kissé köszörülődném. Sarlói Endre ellenben csinos ficzkó volt, mikor először bemutattam, gyermeknél nem volt sokkal több, de azóta sokat változott; szakálla, bajusza nőtt, s komolysága igen illet neki, nem volt ügyetlen, mint én . . . igazán derék, életrevaló fiu volt.

Azonban ki tehet róla! azt már több ízben vettem észre, hogy nőknek igen furcsa izlésök szokott lenni, Irénke is — úgy látszott — többre becsült engem. Mikor mi ketten beszélgettünk, mindig derült s vidám volt, ha Endre megjelent egyszerre komolylyá lön . . . s én ezt nem tudtam megfejteni másként. Tőlem még azt is megkérdezte, hogy aludtam, mit álmodtam a mult éjjel, szegény Endre azonban soha sem részesült ebben a szerencsében.

— Ugy-e Irén kisasszony: derék, szeretetreméltó fiatal ember Sarlói Endre? — kérdeztem egyszer.

— Igen! — volt a rövid válasz.

— Kegyedet nagyon tiszteli, s bajosan tévednék, ha e tiszteletet másnak is nevezném.

Erre Irénke olyan tekintetet vetett reám, milyenhez hasonlót még szemeiben soha sem láttam; azután elfordult és másról kezdünk beszélgetni. Endrét szívem mélyéből sajnálni kezdettem, mért nem is szerette ő inkább Félfalvi Minka kisasszonyt, ez, úgy látszott, igen szívesen veszi, ha neki teszi a szépet. Azonban már az úgy szokott lenni, hogy a kit mi szeretünk, az mást szeret.

A téli esték ismét elérkeztek, Szentjobbiéknál most is gyakran voltak táncestélyek, mert egy 17 éves szép kis leányt ezt úgy hozza magával. Séderi Ignác ur mindannyiszor jelen volt, mert télen által a városban lakott és szorgalmasan eljárógatott a bálókba. A kik jelen voltunk, igen jól mulattunk ezeken az estélyeken, azonban úgy gondolom, én valamennyi közt legjobban mulattam!

Irénke ezen estélyeken igen komoly és szórakozott volt, hiába igyekeztem őt földeríteni, nem sikerült; valaminek kellett történni, a mi azonban nekem tudomásomra nem jutott, hanem azért vettem annyi bátorságot, hogy okát kérdezzem.

— Irén kisasszony darab idő óta olyan szomorú; talán beteg?

— Oh nem, nekem semmi bajom sincs.

— Ezelőtt vidám volt mindig.

— Rövid idő alatt sokat változhat minden.

— Tehát önmaga bevallja Irén kisasszony, hogy csakugyan történt valami?

— Hígye el ön, hogy semmi.

Önök láthatják, hogy én megtettem mindent, azonban még sem juthattam semminek tudomására, s ez nem az én hibám.

Igaz! el is feledtem mondani, hogy ez idő tájban Sarlói Endre nem volt a mi városunkban, falura ment ki közel rokonai látogatására, ott azonban megbetegedett, s hosszabb ideig kénytelen volt falun maradni; s így én ez idő alatt még többet tánczoltam Irénkével.

De az utolsó táncestélyre mégis eljöhett, s ekkor sokat is tánczolt Irénnel; a szép kis leány sem volt oly szomorú, jó kedve volt, még azt is eltűrte, hogy olykor Endre nagyon hosszasan beszélgetett vele.

Hanem talán már untatni is kezdem önöket; én azt ígértem, hogy Irénke történetét fogom elmondani, s eddig még magamról beszéltem legtöbbet, most azonban már csakugyan hozzá kezdek.

(Vége köv.)

Gondolattöredékek.

Pollák Joákimtól.

1. A legnemesb gyümölcs is gyakran férget rejt magában, mely belülről kifelé rontja el; — úgy szokott némely emberben is féreg: a rossz öntudat lenni, melyet szép külseje eltakar, de előbb-utóbb rajta is áteszi a féreg magát.

2. Hogy reményeid hiúsultát könnyebben elviselhesd, idején tanulj csalódní.

3 Nehéz a „m u s z á j“, tehát tanulj mindent a k a r n i; jobb, ha tenmagad tanulod mindazt a k a r n i, mire a sors „m u s z á j“-íthatna.

4. Nem oly nehéz az élet, mint azt sokan gondolják, csak mi vagyunk sokszor oly g y e n g é k, hogy el nem bírjuk.

5. A villám és a szerencsétlenség rögtön szokott érni, legyen azért a hit s bátorságod benned az, mi házadon az aczél: — villámhárító.

6. Gyéren teremnek és azért csak ritkán is találsz — h ü b a r á t o t; ügyekezzeél tehát, hogy „hü barát“ légy.

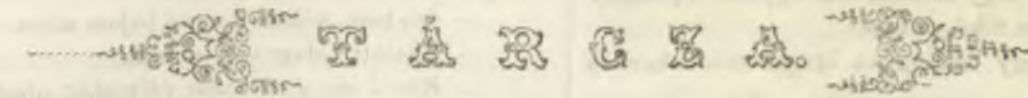
7. Ha dús akarsz lenni, előbb ne pénzhalmoz, de megelégedést gyűjts össze.

8. Olyan érzelmekkel állj szeretteid! sirjánál, a milyennel ohajtod, hogy egykor szeretteid a m a g a d é n á l álljanak.

9. Ne sovárogy a n a g y s á g után, ki tudja: n a g y v o l n á l - e benne!

10. Egyszer élünk, egyszer halunk csak, és mégis minő keveset ohajtunk élni, s mily sokszor halni.

11. A nő erénye sugárzó legyen, mint a n a p s tiszta, mint a h o l d; csak ne, mint amaz, sokszor felhőktől fedve, és nem oly fogyatkozó, mint emez.



Egy hét története.

— Márczius 18-kán. —

Ismét egy kis bőjti elmélkedés. — Falu és város. — A vidéki élet két drága kincse. — Ki él boldogabban? — Makranczoskodó májak. — Miért vágyódnak az emberek ugy a nagy városokba? — Az igazi felsőség ismertető jele. — Fásult szívek, drastikus szerek. — A társasélet irányadói. — A férfiak áldozatképessége. — Érdekes színházi közönség. — Párhuzam a magyar és más nemzetbeli közt. — A főváros sápasztó hatása. — Mivel foglalkoznak most a mi tudósaink. — A baj kutfeje. — Szürke fellegek. — Isa, por es hamve vag-moc. — Igazi öntözgetés. — Vizvezetések. — Az ujitások pusztító hatalma. — Táhna-vász. — A fővárosi kakasszavak. — Vizözön előtti maradványok. — Ösvilági lények. — Egy kitérő elme „gondolat“-ja. — A téli estékre. — Jellemző czim. — Nevezetes hír. — Komoly ajánlat. — Szomorú dolog. — Reménynek is sok. — A világtörténet és a hét története.

Ki a szabadba! e gondolat kapaszkodik lelkembe, miatlant e sorokat írom; olyan gyönyörűen süt be ablakomon a legszebb tavaszi nap, olyan hívogatólag rengenek körülöttem az enyhe, éltető sugarak! Boldog falusiak, a kik a természet anyá-ölében ülve, közvetlen közelségben gyönyörködhetnek azon lélekvidító látványban, mint ujlak meg a jó anya hervadt bajai, mint simit el minden nap egy-egy öregségi ránczot arczáról, és mint varázsol minden szellő új ifjúságot a zsibbadt tagokba; míg mi városiak mindezt csak messziről láthatjuk -- képzeletben!

Én valóban nem tudom, hogyan lehetnek emberek, a kik a városi életnek elsősegét adnak a vidéki fölött. Azt mondják, a műélvezetek kedvéért; de nekem erős hitem, hogy e tekintetben is csalódnak. Megengedem, hogy a nagy városban nagyobb számmal vannak a műélvek, de hogy jobban lehetne azokban gyönyörködni, mint vidéken, azt — nemde kedves olvasónöim — bátran tagadhatom! Igaz, nincsen a vidékieknek sem operájok, sem valami különös drámájok; de mi ez mind ama nagyszerű élvezethez képest, melyet a természet nyújt! Avagy mérközhetik-e a legjelesebb opera-személyzet a fakadozó erdő dallos seregével, és a legművészebb szini előadás képes-e olyan érzelmeket kelteni, a mit a legegyszerűbb élő tájkép?

És ha mindez nem volna is ugy, van a vidéki életnek két olyan beces tulajdona, mik gazdagul kárpótolnak a fővárosi élvezetek hiányaiért; a lelki nyugodtság az egyik. Csak hasonlitsuk össze komolyan a fővárosi életmódot a vidékivel; milyen röpké ennek minden élvezete, és milyen tartós az első! A fővárosban az ember alig bírja magát átengedni egy érzésnek, egy benyomásnak; minduntalan váltakoznak az események, az érdekek; örökös zajlás és forrongás, örökös hányattatás és izgatottság között folynak le a napok, a hetek és az évek, és egyszerre csak azon veszi észre magát az ember, hogy „haza felé viszi utja,“ míg a vidéken mennyi nyugodtsággal, mennyi kényelemmel nyújthatja ki kezét, szívet minden után, a mit az élet szépet, nemeset számára terem! szép lassan viheti ajkaihoz az öröm poharát, előkészítheti reá lelkét, vigyázhat minden cseppre, nehogy élvezetlenül elveszssen, egész a körömpróbaig ürítheti, és még azután is marad ideje, az utóiz élvezésére; míg a fővárosokban egy hajtással kell azt kiinnia, gyorsan, hevenyében, nehogy az örökké körülötte lesködő irigység, könnyelműség vagy romlottság kiüsse azt kezéből, vagy legalább keserűséggel elvegyitse; és ha igaz az — pedig ki kételkedhetnék benne? —

hogy nem az élt boldogul, a ki sokat, hanem az, a ki gyönyörrel élvezett, akkor bizonyára a vidéki életé az elsőseg a nagyvárosié fölött. Ott az ember az élet ura, míg itt az élet az ur, az ember pedig csak szolgája.

A másik megbecsülhetlen tulajdon pedig a levegő, vagy más szavakkal az, hogy a vidékiek sokkal teljesebben élvezhetik az élet nemesebb örömeit, semmint a fővárosiak, azért, mert sokkal egészségesebbek nálunknál; a nagyvárosban alig van ember, kinek egyik másik testi baja ne volna; ennek a gyomra nem akar emészteni, annak meg a lépe, a mája makranczoskodik; nem is csuda; az az örökös izgatottság elébb utóbb a legépebb testet is megrongálja, és minél nemesebb hajlamokkal van az Istentől — nem tudom, azt mondjam-e: megáldva, vagy meg —! annál hamarabb rongálódik meg, mert annál több keserűséget nyeletnek el vele. Mert higyjék meg, az életmód és levegő nemcsak a test és lélekre, de egyszerűs mind a erkölcsi érzésre is nagy befolyással vannak; a jó emberek mindenütt jók, de a rossz emberek rosszabbak a nagy városokban, mint a vidéken.

És mégis mint van, hogy még azon emberek is, kik a vidéken boldogul élhetnének, ugy vágyódnak a test- és lélekpusztító nagyvárosi élet után? Onnan szerintem, mert az emberek igen tetemes része olyan feles mennyiséggel bírja azon tulajdonokat, melyeket jobb volna nem birnia, és olyan csekély azok száma, kik a valódi szép és jóban valódi élvezetet találnak. A szükségén kívül a gyöngeségek azon delej, mely az embereket ez örökké hanykódó örvénybe vonzza. Az egyik azért keresi föl a fővárost, hogy hiu gazdagságát fitogtassa vagy képzelt szellemi felsőségét csillogtassa; képzelt felsőséget mondtam, mert az igazi szellem épen ugy, mint az igazi szépség, soha sem lehet hiu; a másik, hogy minél több bámulóval körülvétesse magát, míg a harmadik, negyedik és századik a falusi élet szelid, de valódilag nemes gyönyöreit nem tudja élvezni, mert szíve el van fásulva, a nemes fogékonyaság eltompult benne és csak drastikus szerek által tud még egy kis érdekre gerjedni. Valóban ugy van; bátran állithatni, hogy csak legfőlebb minden századik embert vonz valami magasabb, nemesebb élvezet a nagyvárosba, és az — valóban szívesen is cserélné föl itttartozkodását a vidéki étellel.

Igen de a művelt emberekkel való társalgás, a mit vidéken csaknem végképen nélkülözni kell! — mondják reá sokan; meglehet; de miért kellene azt nélkülözniök, mikor csak rajtok áll, hogy csak ugy élvezzék, mint mi fővárosiak?

Avagy való-e hogy a vidéken kevesebb a művelt ember, mint itt? azt kegyetek épen olyan kevéssé hiszik, mint a milyen kevéssé hiszem én azt, hogy a fővárosban több szép hölgy van, mint a vidéken; természetesen a ránylag kell venni az összehasonlítást; a nagy városban igenis több olyan van, ki vásárra viszi a műveltséget, a szellemet; mi mindennel nem üzérkednek a nagy városokban! És azt is megengedem, hogy műveltséget mutató több van a nagy városokban, de a valódi műveltség csak olyan arányban feltalálható vidéken, mint itt. Azért, hogy a szellemi foglalkozás nem kizárólagos mesterségök? Nos aztán! Minden művelt ember foglalkozása szellemi, a gazdák csak ugy, mint a tanáré, az iparosé csak ugy, mint a művészé; az egyik eszmék által tettek, a másik tettek által

eszmékre buzdit; de egyik olyan művelt, mint a másik és csak kegyeteken áll, tisztelt olvasónőim, hogy csak úgy részeltessenek a művelt társasélet szellemi élvezeteiben, mint mi fővárosiak; „a társasélet irányadói minden polgárisult nemzetnél a — nők,“ mondja valahol e lapok szerkesztőnöje és igaza is van; ők a társaságok lelkei, és mindig és mindenütt csak is olyan szellem és olyan hangulat uralkodik, a minőnek ők adnak lelket és irányt. Oh, mi férfiak sokat tudunk ám áldozni, hogy egy-egy művelt női társaságnak szívesen látott vendégei legyünk! Mindenről letudunk mondani ezen boldogságért, még a kaszinózásról is, még a borivásról is, még a pipáról is,—nem, arról nem tudunk lemondani, ez egyet ki kell vennem. de a többi mind letétehető velünk; azt kegyetek is bizonynyal tapasztalhatták tisztelt olvasónőim, mert a kegyetek művelt izlése bizonyára művelt társaséletet is teremtett elő vidékükön; e tekintetben tehát csak ott állnak, a hol mi fővárosiak, és bár minden nő törekednék ilyen célra; milyen nagy szolgálatot tenének ezáltal hazánknak! Csak hogy arra mindenek felett az szükséges, hogy minden nő olyan művelt is legyen, mint kegyetek.

És tudják-e, mi keltette föl bennem újra e gondolatokat? — az a sok vidéki, a kik az elmúlt héten fővárosunkat fölkeresték; azaz nem a fővárost, hanem csak a vásárt keresték föl; a főváros csak annyiban birt előttük érdeklél, a mennyiben el nem kerülheték; és ha már itt voltak, hát csak a színházba, a Muzeumba és egyéb ilyen nemzeti érdekű helyekre is el-el látogattak; a vásár nem volt ugyan jónak mondható; de azért a színházat csak föl kellett keresni; nemzeti érdekű dolgok irányában a magyar ember nem igen szokta kérdezni az — erszényt; és valóban nagy gyönyörűség volt ezen estéken a színházban lenni; nem az előadások miatt; ezekről majd a színházi rovat értesíti kegyeteket; hanem az érdekesbnél érdekebb közönség miatt, mely ez alkalommal a nemzeti színházat megtölté. Egészen más közönség volt ez, mint a minőt rendszeren ott láthatni; csak a fajtellel ugyan az, de a többire nézve, mint ha nem is a mi véreink, nem is testvéreink volnának; azok az erőteljes, izmos termetek, azok a napbarnította, izmos férfialakok, és az a himezetlen szépség és számítás nélküli vidám, mosolyó kifejezés a nők bájos arczaín mennyi ép erőről, milyen ép lélekről tanuskodnak és mennyire elűtnék a fővárosi haloványságtól!

Órákig el tudtam nézni ez érdekes alakokat, és lelkeim repesett az örömtől, e sok ép egészség láttára.

Ilyen alkalmakkal tűnik ki legvilágosabban az a roppant különbség, a magyar faj és a többi nemzetek között; sok darab földet jártam össze életemben, láttam a francziát, az angolt, az olaszt, és mindegyiket a maga fővárosában és mindenütt azt tapasztaltam, hogy a vidéki ember a fővárosi mellett eltörpül, elvész, míg minálunk — kiválik; mire mutat ez? arra édes olvasónőim, hogy mi még mindig fi a t a l nemzet vagyunk, míg amazok már öregek; a fiatal korban az élet az egész testben szép egyarántiságban van elosztva, míg az öregség napjaiban egyedül a szívben lüktet erősen az élet; másutt a főváros az ország valódi szíve, míg minálunk csak valamivel kiválóbb rész a többinél.

— Mit? — szólal föl erre egyik-másik kedves olvasónőm — tehát ön azt akarja, hogy mi soha se ránduljunk föl egy kisesit Pestre? hogy mindig csak a falu szük határai közt elvirítunk? — Oh nem; azt én nem mondom, és nem is ohajtom; sőt, a ki csak teheti, keresse meg fővárosunkat, a mikor csak teheti; de csak egy időre; sokat lát, sokat tapasztal az emberek nagy sokasága között, a mi mind jó arra, hogy otthon boldog legyen; mindössze is csak azon téveszmét ohajtom eloszlatni, mintha a fővárosi élet boldogított lehetne a vidékinél.

Egykor máskor jól esik a léleknek egy kis izgatottság, de — örökös mámor, örökös hányattatás vajmi kevésbé irigylendő állapot!

És azért én valóban nem látom át, miért kell Pestnek még különösen arczsáp asztóhatással is lenni! Ha Isten megáldotta ez országot annyi sok ritka szép arczokkal, mint egy nemzetet sem a szárazföldön, miért ne ügyekeznénk azon, hogy e szép arczok lehetőleg sokáig meg is tartsák virító bájaikat! És kegyetek tán el sem hiszik, pedig mégis úgy van, komoly, tudós férfiak foglalkoznak e kérdéssel: hogyan lehetne biztosítani fővárosi szépeink világhírű bájait a kora hervadástól.

És a tudomány itt is reátalált a dolog nyitjára; addig buvárkodtak és kutatgattak és újra buvárkodtak, míg végre reájöttek, hogy mind e bajnak kútfeje a vízben rejlik; a fővárosnak nincs annyi vize, a mennyi szükséges az utcák tisztán tartására, és a mi van, az sem a legegészségesebb.

Nem is abban állt a nehézség, hogy e fölfedezést tegyék; mert a ki csak egyszer följárta Pestet, könnyű szerrel reájöletett e nagy hiányra; sőt be sem kellett mennie, hogy e fölfedezést tegye; csak a város végén kellett megállania és észrevehette azon égbe nyuló szürke homokfelhőket, melyeket a legkisebb szél is majd minden felül nyakunkra hajt; házak, tornyok, az egész láthatár elvész, egy-egy ilyen homokfúvat felkavargására, és ezeket a főváros minden lakosa a tavasz első fakadásától kezdve késő őszig naponkint kénytelen befogadni szállásába, öltönyébe, és tüdejébe; hogy ne kopnák le tehát a legsolidabb szépség is ilyen saharai plága ki nem kerülhető rohamaitól!

Nem kevésbbé egyszerű volt, reájönni azon módra, mely által e bajon segíteni lehetne; t. i. víz által; ha a főváros minden utcáját nyáron át naponkint friss vízzel öntöznék, a sok homok nem tudná többé ellepni sem a fővárost, sem az embereket; természetesen, nem olyan öntözgetést értek, a minő eddig divatban volt, és mely csak annyiban volt észrevehető, a mennyiben a nyár folytában minden nap egy pár tuczat ember ruháját tele loccsantották; hanem olyan öntözgetést kell ezalatt érteni, mely arányban álljon fővárosunk roppant homoktengerével, és képes legyen azt lehetőleg elhárítani.

De mint mondom, ennek is végre kitalálták tudósaink a nyitját; hetek óta foglalkoztatá őket e fontos tárgy, míg végre olyan tervet készítettek, melynél fogva a Dunából a főváros minden irányában kellő mennyiségű vizet lehet vezetni; naponként 100,000 akó vízzel láttathatnék el fővárosunk ilyen vízvezetések által, még pedig a legjobb, legegészségesebb, átszűrt vízzel.

E terv létesülte után minden nagyobb téren egy vagy több nyilvános kut álland, sőt a házak magas emeleteire, minden konyhába külön-külön vízvezetések lesznek alkalmazhatók; csak egy csapot kell majd megnyomni és azonnal ömlik az ivó víz, a legjobb minőségben, és kívánatos mennyiségben.

A vízajtó gépezet a dunaparton lesz fölállítandó, és mint mondják, aránylag nem is sokba fog kerülni. Oh, csak meg is volna már!

Csakhogy mint minden üdvös ujtás, úgy ez is egy-egy régiségi jelleget töröl majd le a fővárosi életből, még pedig olyan jelleget, a mely nélkül az eddigi Pest olyan kevésbé képzelhető, mint a falusi élet — kakasszó nélkül; a fővárosi kakasszó pedig a melodikus zöngelmű, Tána-vász“(dunavíz), amely századok óta az édes hajnali álmakat kergeti el a fővárosi párnáktól; az örök időkre el fog némulni, és azonképen el fognak enyészni az élők sorából azok a vizözön idejéből fenmaradt két kerekű leptikák, a melyek ez idő szerint naponként vízpunttonyokkal tele rakva siró nyikorgással végig döcögöttek a fővárost, és ezekkel együtt el fognak tűnni az egy boldogabb

korra emlékeztető jámbor állatok is, melyek e leptikák elé vannak fogva és azon, ösvilági lényekhez hasonló szutykos teremtések, melyek a vízputtonyokat az emeletekre hordják és reggelként amaz ösvilági orditást véghez viszik. Tudom, a tervekészítő tudós urak egészen megfeleltek e körülményről, pedig ezáltal többül vetköztetik ki Pestet egyik százados nevezetességéből, és én valóban nem értem, hogyan fognak itt az emberek a búbajos „Táhna-wász“ nélkül olyan — sokáig alhatni!

Annakokáért nagyon hajlandó vagyok hinni, hogy jó idő fog eltelni, míg e terv minden czélszerű és szükséges volta mellett valóvá leend. Mit is érne az az egészséges levegő és víz, ha hogy egy némely kényelemszerető nyárspolgár ezáltal váihatlan élettársától: a hajnali orditástól foszthatnék meg!

Egy jó hatást azonban már is eredményezett a vízvezetések eszméje; hazánk egyik kitünő elemében egy másik, nem kevésbé szép eszmét keltett. Ugyanis N e y F e r e n c z, a pesti fő-realtanoda érdemdus igazgatója a „Pesti Napló“-ban azon „gondolat“-ot teszi közzé, hogy a S z é c h e n y i s z o b o r egy ö m l e n y n e l, (szökőkuttal) hozassék kapcsolatba; de halljuk magát az indítványozót, mert valóban szépen írja le gondolatját.

„Ott állana a nagy hazafi testi alkatát ábrázoló szobor; arczát, homlokát, tagjainak minden területét körülsugározná a nemes tevékenység ereje és magasztoltsága; ott diszelegnének az emlékmű talapzata körén a sokszerű működést kifejező jelképek, élettörténeti adatok; de a lábai alatt örökleg felszökkelő forrás, a bőven ömlő hatalmas négy zuhany, a négy folyó nemtőinek áldó, kegyelő kezeitől árnyalva, azt hirdetné egyszersemind: hogy mindez él és folyton élni fog. — — — Ugy állna ő ott a magasban, mint jós, látnok és varázsló — a mi valóban volt is, — ki midőn lábával e haza szent földét érinté: felbugyogott lépte alatt az áldás forrása, mely — termékenységet, ihletet, munkásságot, lelkesedést keltett mindenütt, mindenfelé. — S valamint a hatalmas folyam örök mozgásban hirdeti a közlekedés és kereskedés virágzó megindulását; valamint a tudomány szentélye a szellemi mozgás szakadatlanságát jelképezi: úgy beszélne e folytonos csurgás és esörgés, e meg nem szünő pezsgés, ömlés s szökkenés a nagy ember valamennyi eszméjének örök vidor mozgalmát s törhetlen életerejét. De — — az összes művet korlát és virágöv körözné. — — Emlék, ömleny és növénytelep! Mi gyönyörű háromsága az örökítő eszközöknek! A századok viharaival daczó ércz és gránit, az örökéber mozgást jelképező vizsugár és zuhany, s a mindig ujuló, mindig megifjudó nemzeterőt sejtető növényzet: e három láncszemből font emlékgűrű méltán és magasztosan örökítené a halhatlan férfiú dicsőségét“ sat.

Es nem kétlem, hogy e szép eszme figyelembe fog vétetni az illetők által; hisz tán csak nem az Akademia igazgatóságára van bízva a Széchenyi-szobor felállítása!

Ennyi az, a mit a lefolyt hétről irhatunk; kevés történet ez idő alatt, de mégis elég, hogy elmondhassuk róla: nem vesztett hiába.

A szépirodalom terén is egy figyelemre méltó új terméket mutathatunk be olvasónőinknek: V a d n a i K á r o l y, jeles írónk legújabb beszélyeit, melyek e napokban: „A téli estékre“ czim alatt két kötetben jelentek meg Emich Gusztáv vállalkozó szellemű kiadónknál. A téli esték ugyan immár mulófelben vannak, de azért a művelt közönség mégis örömmel veszi e beszélyeket; mert olyan esték ezek, melyek soha sem vesztek el bájaikat. Jellemzőbb czimet nem is választhatott volna szerzőjük; mert Vadnai írásmódja valóban olyan édes, kellemes hatással van a lélekre, mint téli estéken a bizalmas, barátságos kandalló, jóleső melegével, örökké váltakozó, claudalító lángjaival.

De igaz! még egy nevezetes hírrel is kedveskedett a lefolyt hét: június 5-kén lesz az idei első lóverseny. Jegyezzük meg jól e napot: mert nagy az ő hira és dicsősége a lovoknak urai és a fényűzés asszonyai között.

A mit azonban nem tréfából, hanem a legkomolyabb komolysággal szives figyelembe ajánlok, az e lapok szerkesztő-nőjének legújabb előfizetési felhívása. Mert hát nem szomorú dolog-e, édes olvasónőim, hogy egy nemesebb irányu szépirodalmi lapnak 1500 előfizetője se legyen a két testvér-hazában!

De ez nagyon is szomorú dolog; ne szóljunk tehát róla; inkább azon hírrel zárom be e tárczát, hogy ha csak minden nyolczadik előfizetővel szaporodnék e lapok pártolójának száma, megvolna az 1500 pártoló és a nagy műlap; hátha még mindegyik ügyekednék — nyolczadik lenni! milyen lapot, milyen mellékleteket lehetne akkor adni! De ez tán — reménynek is sok volna!

Hogy én e lap érdekében szót emelek? „és miért ne?“ ha Lamartine szerint: a világtörténet minden emberen kezdődik, miért ne végződhetnék egyszer a hét története — minmagunkon!

Az „irodalomtámogató vállalat“ ügyében.

A lefolyt héten ismét következő irodalombarátok csatlakoztak e nemes irányu vállalathoz.

Bath: Mányik testvérhölgyek.

Ragyolcz: Oroszy Ferenczné.

Udvard: Lévay Berényi Julia ivén:

Gróf Pongrácz Adolf.

Ordódy János.

Lévay Antal.

Szepsi: Marsó Pálnő.

Özv. Balogh Sándornő.

Szentmihály-úr: Rydló Hermina.

Söjtör: Csaby Amália ivén utólag:

Vlasics Heindl Józéfa.

Igy hétről hétre nagyobbra növekedik a lelkes pártolók száma, míg végre csak meglesz a megkívántató ezer; én el nem fáradok a reménykedésben, miként hogy nemes ügybarát-nőim a nemes buzgólkodásban el nem fáradnak.

De azért mégis egy nagy kéréssem volna tisztelt ügybarát-nőimhez. Sokszor kértem ez ügy lelkes pártolóit, ne küldjenek be hozzám előfizetési pénzt e vállalatra, melynek életbe léptetése nincsen bizonyos időhez kötve; én nem szeretek idegen pénzeket magamnál tartani; és daczára ismételt felszólalásomnak mégis beküldték az előfizetési összegeket több helyről; az egész nem sok ugyan, alig teszen száz forintot, én azonban mégis igen szeretném, ha nem volna nálam az összeg.

Kéréssem tehát az, hogy az illetők vegyék vissza a beküldött előfizetési pénzt; nekem az aláírás elég biztosíték, hogy a vállalatnak hivei lesznek; vagy engedjek, hogy e pénzt e lapok kiadójának adjam át új előfizetés fejében olyformán, hogy a ki 2 frt 50 krt küldött be: egy, ki 5 frtot: két új évnegyeddél, a ki pedig 10 frtot, az egy egész évvel hosszabbította meg előfizetési idejét; ezt annál inkább velem tehetni, miután e vállalat pártolói úgy is majd mind egyszersemind lapom buzgó hivei; a még hiányzó összeget (az évnegyedesek 50 krt., a fél évesek 1 frtot, az egész évesek pedig 2 frtot) majd alkalmilag be fogják küldeni a tisztelt pártolók.

Mindenesetre azonban várok április 4-kéig,

hogy a kik másképp akarnának rendelkezni nálam levő pénzökkel, azt ez ideig tehessék; mert — mint mondám — én csak azt ohajtom, hogy ne kelljen idegen pénzeket őriznem.

Az írói segélyalaphoz

ujolag járultak:

| | |
|--|-----------------|
| Oldalfalváról: Tirtsch Karolin | 2 frt — kr. |
| Ragyólezzről: Oroszy Feriné | 2 „ — „ |
| Pestről: egy névtelen | 1 „ — „ |
| Összeg | 5 „ — „ |
| Ehez az előbbi: | 2326 „ 40 „ |
| Teszen összesen: | 2331 frt 40 kr. |

és 12 ezüst huszast.

(Folytatjuk).

Egyszersmind kinyilatkoztatom, hogy ez összeget ígérem szerint f. hó végén adom át az írói segélyegyletnek; e pénz külön alapítványképen fog ott letétni, ilyen czim alatt: „A „Családi kör“ olvasóinak alapítványa.“ Ez alapítványhoz tehát csak a fenkitett időig járhatnak t. olvasóink.

Gazdasszonyoknak.

A hajak kihullását

megakadályozhatod, ha következő szert készítesz magadnak:

Végy egy nehezék china-extractot, egy fél lat édes mandula olajat, tiszta marhavelőt egy és egy fél latot, hat csöpp pergamotte olajat s husz csöpp peruvian-balzsamot

E szereket olvaszszad össze lassu tűznél, s ezzel dörgöld be minden este fejedet; csak növelni fogja ez erősítő szer jó-tékony hatását, ha hetenkint egyszer fejedet langyos szappan-vizzel megmosatod.

E. N.

Túrós perezkek.

Végy a nyújtódeszkára három negyedfont finom lisztet, egy fél font jól kigyúrt tehénturót, négy tojás sárgáját, egy tojás fehérének kemény habját, egy kis cukrot s ezt dolgozd ki jól; ez meglevén, formálj belőle szép kis perezkéket s süsd ki forró zsirban, vagy, — ha jobban szereted — forró friss vajban. Forróan tálald fel leves után mellékételnek.

P. V.

Irodalom és művészet.

Mult számunkkal vették tisztelt előfizetőink új előfizetési felhívásunkat; nem tettem róla említést a lapban; mert minek is? olvasóinknak volt alkalmuk megismerkedni e lap irányával, szellemével és a szerkesztőség buzgóságával; a ki tehát meg van elégedve vele, úgy is fogja azt pártolni, és a mennyire tőle kitelik, jó ismerősit és barátnőit is figyelmeztetni rá; azt én tudom, mert számos alkalmam volt, meggyőződnie e megtisztelő részvétről.

Édes kötelasségemnek tartom tehát, szives köszönetet mondani mindazon lelkes honleányoknak, kik a lefolyt másfél év alatt annyi jelét adták a megbecsülhetlen bizalom és részvétnak irodalmi működésem iránt; és miként e boldogító

kitüntetés eddig is legédesebb jutalmam volt, úgy a jövőre nézve is azon biztos tudat önt lelkesedést szívembe, hogy művelt hölgyeink ezentul is támogatni fognak — tán nem egészen czélszerű- és eredménytelen — törekvésemben; és buzgó ohajtásom csak az, hogy e támogatást részemről is úgy tudjam viszonozni, a mint azt tenni szeretném!

Parancsoljanak tehát velem jövőben is tisztelt előfizetőim; én boldognak tartom magam, ha annyi bizalommal fordulnak hozzám, mint a mennyi szeretettel én irodalmunk, és a mennyi szives bizalommal művelt hölgyeink iránt viseltetem.

Emilia.

× Czury Józseftől „Kakas Márton nótája“ czimű zenemű jelent meg zongorára, ajánlva a siklői választókerület zenekedvelői által Jókai Mórnak. E művet annál inkább ajánljuk a zenekedvelő közönség pártolásába, minthogy tiszta jövedelme az írói segélyegyletnek van szánva.

× A zenekedvelők bizonyára örömmel veendik azon hirt, hogy Reményi Ede „Eredeti magyar népdalok és csárdások“ czimű zeneszerzeményei 3 füzetben megjelentek. Az első füzetben: „Elmondom, mit eddig rejtve tartogattam;“ a másodikban: „Hej nekem hát vigasztalást mi sem ad!“ a harmadikban: „Boldog éjjel; együtt vagyok rózsámmal!“ kezdetű népdal foglaltatik, zongorára. Az első füzet hg. Eszterházy Pálnak, a második özv. gr. Bánffy Dénesnének s a harmadik Dreyschock Sándornak van ajánlva. Mind a három füzet bolti ára 3 frt, april 15-ig azonban 2 ftjával megrendelhető Reményi Károlynál (rég: posta-utca 2 sz.) Ugyane népdalok szövegeikkel énekhangra alkalmazva is meg fognak jelenni.

× Balázs Sándor ismét irt egy vigjátékot „Az első ősz hajszál“ czim alatt, mely a nemzeti színpadon fog színiere kerülni.

× A Flóra által szerkesztett „Virágcsokor“ czimű hetilap mutatványszáma szétküldetett. Ez új divatlapban a különböző rovatok virágokról vannak elnevezve. Pályafutását april elejével kezdi meg egy iven, vörös boritékkal s ha vonkint egy divatképpel. Előfizetési ára egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 frt. A pénzek Wodianer kiadóhoz küldendők.

× Nagy-Váradon Györfy Gyula szerkesztése mellett „Bihar“ czimű politikai, társadalmi és kereskedelmi lap fog megindulni, hetenkint kétszeri megjelenéssel. Kiadója Hollós Lajos, ottani könyvkereskedő. Nem kis bátorság kell most ahhoz, hogy valaki új lap megindítására vállalkozzék.

× A Hang Ferencz által fordított „Érdekes novellagyűjtemény“ harmadik kötete igen diszesen kiállítva megjelent, s a következő három beszélyt foglalja magában: A kém, Poe Edgártól. A pártfogolt. A mit nem tudunk, ifj. Dumas Sándortól.

Budapesti hirvivő.

A vizkárosultak részére szerkesztőségünknel ujolag begyűlt: Oldalfalváról: Tirtsch Karolin 2 frt, Koch Czecczília 2 frt. Sz. Ábrahámról Vass Miklósnő mint gyűjtő: Vass Miklósnő 1 frt, egy névtelen nő 50 kr. Nagy Ferencz 20, Nagy Berta 10 kr, Miklós Károly 1 frt, Ágh József 20 kr, Ágh Józsefnő 20 kr, Lőrinczi Beni 10 kr, Lőrinczi János 10 kr, Lőrinczi György 10 kr, Lőrinczi Józsefnő 10 kr, Imreh Ferencznő 1 frt, Ferenczi Albert 30 kr, Imreh Rozália 4 frt, Jakabházy Zsigmondnő 2 frt, egy valaki 30 kr, Simon Jánosnő 20 kr, Novák János 50 kr, özv. Róth Jánosné — Szentiványi Florentine 1 frt, Papp Miklósnő 2 frt, Papp János 1 frt, Kapdebo Antalnő 50 kr,

Pálffy Miklósnő 50 kr, Szentkirályi Vilma 1 frt, Pálffy Rákhel 50 kr, Mátéfi András 7 kr. Összeg: 22 frt, 47 kr. Ehez a multkori 58 frt és egy ezüst huszast hozzáadva, teszen 80 frt, 47 kr és egy ezüst huszast.

✂ Nem rég adták a budai népszínházban a „Béla futása“ című legelső magyar operát, mely alkalommal a lapokban vitatkozások merültek föl a felett, hogy ki szerzette e dalmű zenéjét. Ugyanis a „Sürgöny“-ben egy erdélyi hazánkfia felszólalt, s mint olyan, ki a nevezett opera első előadásán Kolozsvárt 1823-ban jelenvolt, azt állította, hogy a „Béla futása“ zenéjét nem, miként eddig hitték, Ruzsicska. hanem Kócsi Patkó János szerzé. Így a kérdés vitává lön, míg végre veterán színművészünk Udvarhelyi Miklós, ki a kérdéses mű első előadásakor „Kálmán“ szerepét adta, szintén felszólalt, s megczáfolhatlanul bebizonyította, hogy a „Béla futása“ szövegét Kócsi dolgozta át Kotzebue után, a zenét azonban csakugyan Ruzsicska írta hozzá.

✂ Jövő kedden leendő az írói segélyegylet javára rendezendő philharmoniai hangverseny elseje, még pedig nem a déli órákban, mint eleinte tervezve volt, hanem esti 7 óraker. Mint értesülünk, e hangversenyekre már annyi aláírás gyűlt össze, hogy megtarthatásuk biztosítva van. Mi egy perczig sem kételkedtünk, hogy a fővárosi közönség nem vonandja meg részvétét e hangversenyektől, melyek a mellett, hogy kitűnő szellemi élvezeteket nyújtanak, egyszersmind egy nemes czélú intézet anyagi erejét gyámolítják.

✂ A Múzeum épülete kétségkívül egyik legszebb díszes fővárosunknak, de elszomorodik szívünk, ha rozzant deszkapalánkja, mely három oldalról keríti, s piszkos környezete jut eszünkbe. Azonban biztos reményünk van, hogy mindez nem sokáig fog már így maradni a világ csufjára. Főuraink közül többen elhatározták, hogy a Múzeum körül legközelebb díszes palotákat fognak építtetni; legujabb hír szerint a hirhedt „két pisztoly“ vendéglő napjai is meg vannak számlálva, helyére gr. Migazzi nagyszerű szállodát szándékozik építtetni.

✂ A magyarországi vízkárosultak javára még Schweiczból is érkeztek kegyes adományok. Ugyanis a zürichi dalárda, Hirschler Zsigmond, ott lakó építész hazánkfia indítványára, saját kebelében gyűjtést eszközölt, s az ekként befolyt 100 frank aranyban, követségi uton, Pest város hatóságának már meg is küldetett.

✂ A város és városliget közt ez év folytán 70 társaskocsi fogja fentartani a közlekedést. Kár, hogy az Orczykertet az illető kocsitulajdonosok egészen elfelejték.

✂ Mult számunkban említettük azon indítványt, mely szerint a Múzeumban a gyűjtemények megtekintéseért bizonyos belépti díj lenne életbeléptetendő; egyuttal kifejeztük azon nézetünket is, hogy ez intézkedést nem tartjuk czélszerűnek. Most úgy értesülünk, hogy a muzeumi igazgatóság már ezelőtt egy évvel fordult a helytartótanácsához azon kérelemmel, hogy belépti-díjakat hozhasson be, kérelme azonban megtagadtatott, azon oknál fogva, mert egy nádori rendelet megtiltja a Múzeum látogatóitól díjt követelni. Reméljük, hogy e rendelet továbbra is kötelező erőben marad.

✂ A Szöllősy-nővérek elhagyják a budai népszínházat. Ugy halljuk, hogy Kolozsvárra vannak szerződötve.

✂ Ismét öngyilkosság! E napokban a városliget mellett egy kert vasrácozatán egy tisztességesen öltözött, ismeretlen férfit találtak felakasztva.

✂ Azon vállalatra, mely a londoni kiállításra utazni szándékozók érdekében keletkezett, e hó 15-ig, mint határnapig kellő számú bejegyzések még nem történtvén, a vállalat élén álló Erkövy Adolf e határidőt f. hó végeig meghosszabította, hogy

a netalán elkésettek is beirathassák magukat. — Megemlitjük egy füst alatt, hogy a londoni világkiállításra szánt hazai tárgyak Londonba szállítása már megkezdett.

✂ Perczel László, kömlödi hazánkfia, Perczel Mór fivére, nemzeti Múzeumunknak egy 4 láb átmérőjű, sajátkészítményű földtekét ajándékozott.

✂ Mai nap ismét két hangverseny tartatik fővárosunkban. Egyiket a jogászsegélyző-egylet rendezi a Múzeumban, saját pénzalapja gyarapítására. Ez érdekes hangversenyben közreműködendnek: Hollósy L. Kornélia, Rummy Gizella, Füredi, Szerdahelyi, Bakody Lajos s többen. Az egyetem dalárdája népdalokat énekelend; a nemzeti színház zenekara pedig Erkel Ferencz „Sarolta“ című új operájának nyitányát és a „Rákóczi-indulót“ adandja elő. — A másik hangversenyt ugyancsak mai napra Smalkovics Laura zongoraművész, Rubinstein tanítványa hirdeti. Ez a Lloyd-teremben menend véghez. De még ez mind nem elég, hanem holnapra is jut egy hangverseny, melyet Monari-Rocca, milanói énekes adand az „Europa“ teremben. A hangversenykedvelők erre méltán kiálthatnak föl: „Szivem, mi kell egyéb!?“

✂ A pesti jótékony nőegylet, mint tudjuk, szemhályog-gyógyintézetet is alapított, melybe a szemhályogban szenvedő szegények Magyarország minden vidékéről fölvetetnek s ingyen élelmezést, ápolást és orvosi segélyt nyernek. Ez üdvös intézet, melyben 15 év óta 301 vak kapta vissza szemvilágát, ez idén is meg fog nyitattani april 1-jén. A kik fölvetettni kívánnak, jelentsék magukat dr. Lippay Gáspárnál az orvosi egyetem épületében, kinek vezetése alatt áll a nevezett intézet.

✂ Jeles irótársnők: gr. Batthyányi Juliától még e hó folytában egy új vigjáték fog a nemzeti színházban előadatni; a mű czime: „Országgyűlési beszéd“.

✂ Egy szathmármegyei lelkes földbirtokos 530 ftot gyűjtött a budai népszínház javára; az adakozók négy ötöd része itt is nők voltak.

✂ A Széchenyi-szobor ügyében alakult bizottság, gr. Dessewffy Emil elnöklete alatt, a következő tagokból áll: gr. Andássy György, gr. Ozirák János, Deák Ferencz, b. Eötvös József, gr. Károlyi György, Ipolyi Arnold, Kubinyi Ágoston, Barabás, Henselman és Trefort. A szobor ügyében alakult társulatok is fel fognak szólíttatni, hogy a bizottsághoz kebelökből tagokat nevezzenek.

✂ Szerdahelyi Kálmán jövő hó elején Párisba utazik.

✂ Bloomfield lord, a bécsi angol követ, a mult héten néhány napot fővárosunkban töltött. Mult vasárnap hire futott, hogy a ritka vendég estére a budai népszínházat látogatja meg s ennek a kedveért olyanok is mentek a népszínházba, a kik nagyobb élvezetnek tartják azt, ha egy pohár bor mellett üldögélhetnek.

✂ A Molnár-pár Egerben vendégszerepel. Molnárné f. hó 19 én lépett föl először.

✂ Egy új társulat van jelenleg keletkezőben, melynek hiányát sajnosan érezték a gazdák. Ez az állatbiztosítási társulat, mely elvileg fölsőbb helyen már meg is erősítettett. A mult héten gr. Károlyi György elnöklete alatt több nagyobb birtokos értekezletet tartott ez ügyben, s bizottmány is lön kinevezve, mely a tárgy bővebb megvitatását s az alapszabályok végleges kidolgozását eszközölné. A társulat 500 ftos részvényekre lesz alapítva; 2000 db. részvényt bocsátanak ki, s mihelyt 1000 ft. aláíró akad, azonnal alakító közgyűlést fognak tartani. Hogy mennyire kívánatos e társulat

létrejött, azt az idej marhavész igen kézzelfoghatólag bizonyította be.

✂ Az aldunasort még ez idén fákkal fogják beültetni az „Angol királynő“ szállodától le egész a sóházépületig. Kívánatos volna, hogy egyuttal a kerepesi, üllői, váci és országutat is beültetnék diszes fasorokkal, mint ez már évek óta tervben van.

✂ Molnár szinigazgató a mostani népszínház tözsomszedságában nyári szinkört akar építtetni, ha t. i. Budaváros hatósága erre a kért engedélyt megadja neki. Az egész szinkör a terv szerint csak mintegy 3000 ftba fogna kerülni, s ehhez képest az árak is igen mérsékeltnek lennének, így egy zártszék 50 kr. földszint 40 kr. páholyülés 1 ft. s a t. Kívánatos, hogy az eszme megtestesüljön.

✂ Udvardy Vincze népszinműve nyerte el azon 50 arany pályadíjt, melyet a budai népszínház már másod ízben hirdetett ki. Összesen ugyanis hat pályamű érkezvén be, az igazgatóság által fölkért bíráló választmány ezek közül csupán Udvardyét találta olyannak, mely a mértéket megüti, s mely tehát színrehozható. A jutalmat Udvardy, darabja előadása után egyszerűen megkapja, miután nincsenek vetélytársai.

✂ A lelkes vidéki közönség még mindig nem felejtkezett meg a budai népszínházról, melynek, hogy feladatát kellőleg megoldhassa, még igen sok terhet kell lerónia. Legközelebb egy szathmárnegyey lelkes földbirtokos gyűjtött e hazafias célra 530 ftot, mely összeghez Apai Antal 200, s b. Wesselényi Miklósné, gr. Karácsonyiné, b. Vecsey Miklós és id. Pap Antal külön-külön 50 fttal járultak.

✂ Az Akademia által hirdetett 100 aranyos Teleki-díjat a „Nőuralom“ című vigjáték nyerte el, melynek szerzője Szigligeti Ede. Ugy látszik, Szigligeti iránt nagy vonzalommal viseltetnek az aranyok.

Nemzeti színház.

— Márczius 19-kén. —

Márczius 13-kán: „Az ördög naplója.“ — Márcz. 14-kén: „Tűz a zárdában“ és „Eljegyzés lámpafénynél.“ — Márcz. 15-kén: „Tell Vilmos,“ Rossini operája. — Márcz. 16-kán: „Dobó Katicza,“ Tóth Kálmántól. — Márcz. 17-kén: „A jó barátok“ másodsor. — Márcz. 18-kán: „Dinorah,“ Meyerbeer operája.

Hamar készen lehetek ismertetésemmel; minek mondanám el századikszor, hogy Szerdahelyi, Szigethi, Feleki, Prielle és Tóth szépen tudnak játszani? vagy hogy „Dobó Katicza“ még mindig megtölti a színházat? vagy hogy Hollósy Kornélia „Dinorah“-ban ismét gyönyörűen énekelt?

Hanem a mit különösen ki kell emelnem, az Lendvainé kedves természetessége mind a „Jó barátok“-ban, mind pedig a „Tűz a zárdában“. Olyan keresetlen egyszerűséggel és nemes gyermekséggel játszott mindkét szerepében, a mint azt csak művészi sugallat és komoly tanulmány képesek.

Hát még kit dicsérhetnék meg különösen? Bigniot tán? Csakugyan szépen énekelt „Tell“-ben — de játéka!

Avagy Markovics Ilkát? Igen szívesen az „Eljegyzés“-ben, de „Tell“-ben nem volt helyén. Annál jobban dicsérhetjük a fiatal Bognár Adélt, ki távollevő nénje (: Vilma) szerepét játszta az „Eljegyzés“-ben; igen csinosan játszott és igen kedvesen énekelt; hanem mi mindig azt hittük, hogy e szép fiatal tehetség drámai színésznőnek képezi magát. Kár ide-oda kapkodni.

Még egy kis nyelvbtlást kell fölemlíteni; az „Ördög naplójában“ Tóth Somának azt kellett volna mondania: „Hát

már a pokolba is jár hirlap“ és e helyet azt találta mondani: „Hát már a pokolba is jár hirnök“, de alig mondta ki, már helyre igazította nyelvbtlását; a közönség azonban rettenetesen kinevette őt e nyelvbtlásért; hogyan is tud egy olyan gyakorlatott komikus egy ilyen rettenetes nyelvbtlást elkövetni! Valóban megérdemelte a közönség hangos kinevettetését. Voltak ugyan, kik e nevetésnek más értelmet akartak adni, de mi bizonyosak vagyunk abban, hogy csak is Tóth Somát illette az; mert mi jól közel álltunk hozzá, és így tisztán hallottuk, hogy e szót: „hirnök“ — kis h-val ejtette ki.

Mindenfélék.

✂ A porosz király élete ellen, a P. Ll. berlini tudósítója szerint, f. hó 11-én merényletet akartak megkísérteni. Délután egy órakor, midőn a király rendes sétakocsizását végzi, a rendőröknek feltűnt, hogy egy izgatottnak látszó egyéniség a bámulok tömegén át az első sorba tolakodott. Egy rendőr kérdésére azt választta, hogy kérelmet akar átnyújtani a királynak. E közben a rendőr titkon megtapogatta a gyanusnak látszó egyén zsebét, s miután abban csakugyan olyas valamit tapintott meg, mi gyanuját megerősíté, felszólítá az illetőt, hogy kövesse, s midőn ez vonakodott, megragadták s a hatósághoz vitték, hol zsebében kétesövű pisztolyt találtak. Az előleges vallatásból csak annyit tudhattak meg, hogy neve Hirschknecht és St. Gallenből, Schweizből való. Másnap a foglyot a börtönben felakasztva találták.

✂ Istentelen asszony. Egy bécsi szabóné mostoha leányával oly kegyetlenül bánt, hogy a hatóság kénytelen volt beavatkozni s a szerencsétlent megszabadítani. A leány kezein a kötelektől, melyeket a szivtelen nő reájok csavart, a pusztasont volt látható. Teste verések nyomaival telve, szemei lázban égők és tüzesek. A hatóság azon kérdésére, miért tevé ezt, a válasza az volt: hogy ki nem állhatta a leányt. Ily vadságot még az állatoknál sem igen tapasztalhatni.

✂ Tolvaj-csiny. Egy kisebb cseh városban egy polgárnak minden ludját ellopták. Másnap reggel egy mezitelenre kopasztott gunár jelent meg szomoruan gazdája házkapuja előtt, nyakán egy darab rákötött papirral, mely a következő sorokat tartalmazá: „Jó reggel, drága gazdám! Elvitték pehelyruhám; gágogó hü társaim sülnék mások nyársain.“ Lám mily humoristává válik az ember — a ludpecsenyétől! A mákvirágokat elfogták s több mint 200 ludszárnyat találtak náluk.

✂ Árverezés emberekre. Baden nagyhercegség több helységében a helybeli szegényeket s magukra maradt árvákat el szokták árverezni. A „Carls. Anz.“ tudósítójának alkalmá volt ily nyilvános árvérése jelen lenni. Öszhaju aggastyánok, tehetlen nők, ügyefogyott árvagyermek nyilvános szemlére ki voltak téve egy előkelő vendéglő teremében, hogy a venni akarók válogathassanak köztük. Ilyesmire is csak civilizált népeknél akadunk.

✂ A francia akademiánál jelenleg öt üres hely vár betöltésre. A jelöltek közt egy nőiró is van, u. m. Sand György (alnév) vagy is: Dudevant asszony, kinek nagy kilátása van megválasztatására.

✂ Schlick, az 1848—49-iki eseményekből ismeretes lovassági tábornok f. hó 17-én Bécsben meghalt.

Divatudósítás.

Jelen divatudósításunk egyszermind mai számunkhoz mellékelt nagy divatlapunk magyarázata. Igyekeztünk e képen a legizetesebb utcza i és házi öltönyöket bemutatni.

Az első alak ugynevezett Bánfy-mentét visel felöltönyül; e felöltöny egyszerűségénél fogva igen kedvelt helyettesítője a már-már meleg és nehéz téli budáknak. A képen látható Bánfy-mente eredetije fekete bársonyból készült, és fekete zsinórzattal van díszítve; a ruha magas dereku, a szoknya alját egy negyedről széles ránczos dudor futja köröskörül, a melynek fölébe három sor bársonyszalag van fülvarrva. A fekete lemezkalap végre szép fehér tollal van díszítve.

A második alakon ugynevezett Flóra-mentét láthatunk; e mente valamivel bővebb szabásu az előbbinél, és zsinórzása is gazdagabb, ujjai pedig szűkebbek. Eszép mente sötétszürke velourból készült, és gazdag fekete zsinórzással van díszítve. A ruha szövete zöld puplin, melybe fekete csikok és virágok vannak beszöve. A főt fekete bársony kalpag ékíti; e kalpag köröskörül szürke plüchével van díszítve, elől pedig egy drágaköves boglár tüzi le a szép darutollat.

A harmadik alak sötétkék cashemirből készült ruhát visel; a derék dolmánykára van szabva, előrésze azonban szorososan a testhez gombolódik, s ez által egy kis mellénykét képez; a szoknya alja széles zsinórral van kivarrva. A debreczeni főköttő fehér és fekete csipkéből áll, köröskörül nagy zománcgyöngyökkel díszítve. E kedves házi öltönyt fehér himzett moll kötő egészíti ki.

A negyedik alak végre zöld tafota-ruhát visel; a szoknya alján körülfutó szegély világosabb tafotából készült s fekete zsinórokkal van díszítve. A derék fekete tafotából áll, elől egyszerű gombokkal díszítve; az ingváll gazdagon ki van himezve, a dudoros ujjakat pedig két sor fekete csipkefodor ránczolja körül; a kötő is fekete fonallal van himezve, és fekete csipkével fodrozva; a főt végre gyöngyökkel és csipkével díszített világos zöld tafotából készült párta ékesíti.

Ez öltönyök Alter Antal váci-utcza i divatteremében a leggazdagabb választékosságban kaphatók, és általunk is megrendelhető k.

A tavaszi és nyári hónapokban, mikor a női munkákra kevesebb időt fordíthatunk, rendszeren ilyen nagy divatképeket adunk, természetesen csak tiszta magyar szabásu öltönyökkel.

A 7-dik számban közlött rejtvény értelme: Borne misza Anna. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Balogh Adél, Szelényi Károlyné, Makk Horty Anna, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Theisz-Hummel Emilia, Plachy Bertalanné sz. Veres Ilka, Tichy Róbertné, Miss Francziska férjzett Kreskay Pálnó, Boros Tinka, Eggenberger Kijatz Luiza, Jaross-Lipovniczky Nepomuczéna, öz. gróf Zsigray Lázárnó, Fogler Jánosné szül. Madarász Róza, Márkus Izabella, László Dósa Anna, Jeney Albertnó sz. Bartha Róza, Teller Emma, Járdánházyiné, Melczner Armina, Feyman-Markó Julia, Pálfy Stelczér Eliza, Viertel Aloysia, De-

áky Amália, Skopal Izabella és Róza, Pick Zsófia, Jámorszky Ilka, Kis-kéri Tóth Izabella, K. Harmath Luiza, Vertán Lukács Nina, Nagy Emilia, Beóthy Ilona és Etelka, Ferenczy Lenke, Imrik Ignácznó sz. Farkass Karolina, Varga Etelka, Pristyk Vilma, Mánek Amália, Tuboly Victorné, Nagy Nelli, Kutasi Ferenczné, Eisenstadter Malvina, Grumann König Mária, König Linka, Kovács Emilia, Pottyondi Ottilia, Nagy Malvin és Irén, öz. gróf Tholdi Lőrinczné, Madarász Ottilia, Nagy Irma, Kondi Julia, Vitalis Petrovay Szeréna, Dubravitzky Antonia, György Klára és Albertina, Pongrácz Julia, a gyöngyösi Népkör, Kondits Mária, Balogh Karolina, Egervary Tuboly Emilia, Majomi Józsefné, Vecsey Pálnó, Zachariás Alajosné, Gulyás Amália és Krisztina, Kaiser Gabriella, Lukinich Matild, Balogh-Zente Jusztina, Omazta Tóbiné, Bodroghi Gizella, Tóth Nábráczky Ida, Olcsay Ferencznó, Horváth Endréné, Pete Lányi Angela, Incze-Barlanghy Jozéfa, Kalocsa Róza, Lukrits-Mütter Ottilia, Poninger Laura, Concha Károly, Fisch Rozália, Wolnhoffer Gabriella, Szánthó Eszter, Lévy Berényi Julia, Desseffy Zerdahely Izabella, Marsó Pálnó szül. Vandracsék Mária, Marggraf Paulina, Fogler Paulina, Csaby Amália, Hentaller Batta Szilárda, Osváth Ida, Gaál András, Gaál Ilona, Kubinyi Kornélia, Hrabovszky Kornis Julia, Teszári Ida, Fogarasi Zsuzsa, Koller Mathild és Julcsa, Nuricsányi Kristófnó, Palkovics-Somogyi Mária, Baranyi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Horváth Endréné, Stachelhauser Gizella, Trstyánszky Paula, Pongrácz Karolin, Nánássy Szokó Mária.

A Tóth Kálmán-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Osváth Ida, Gaál András, Gaál Ilona, Kubinyi Cornélia, Koller Matild és Julcsa, Némethy Gizcey Teréz, Baranyi Károlynó szül. Nagy Rebeka, Nánássy Szokó Mária.

Rejtvény.

Mikos Krisztinától.

1. 2. 3. Biztos hely az üldözötteknek. Van
7. 11. 12. 8. 14. 15. 16. Főereje a várműveknek, vidalem
11. 14. 8. 14. 8. 16. Ilyet nem nélkülöznek, elem
16. 11. 9. 10. Se nélkül nem építenek, m. sz
7. 2. 16. Ezt mindenki megfizeti. van
1. 11. 9. 10. Irtózik tőle mindenki. v. sz
11. 9. 10. Jó, ha munkád' ezzel teszed, esz
7. 2. 12. Ha igaz, jutalmat veszed. vad
11. 14. 8. 16. 13. 3. Férfinak a keresztnéve. elem
6. 3. 8. 4. Ilkik egyedül a nőkre. v. sz
6. 4. 12. 6. 5. Tengeren túl feltalálod; onoha
1. 2. 3. 4. 5. Innen rajta megláthatod. van
6. 3. 16. 5. Sok szépet így is hinak. J. ma
9. 10. 13. 12. 8. 3. Ez a föld édes terméke. mesule
16. 13. 9. 10. 15. 14. 8. 9. Teszik ezt csak csinosságból. mesule
1. - 16. (A jó magyar: ha rá gondol.
- (Szive mélyen elszororul.

Megfejtési határidő április 20-ka.

Igazítások.

Lapunk mult számában következő lényeges hibák igazítandók: Az első rejtvény végén e sor hiányzik: „1-12 Hazánk egyik csillaga;“ a második rejtvény végén pedig „1-14 Gyógyuljon meg nem sokára“ és végre a 127-dik lap 1-ső hasábjának 40-dik sorjában: „melyet a józan ész sat. az efféle írásmód megillet“ helyett: mely sat. az efféle írásmódot megillet“ olvasandó.

E hibák mind ki voltak igazítva az első revízióban, de fájdalom, a szedő által észre nem vétettek. Így maradt benn a mult heti előfizetési fölhívásunkban is alulról a 8-dik sorban a felesleges szó: „óta,“ mit ezuttal szintén kiküszöböltünk.

TARTALOM.

Bojti elmélkedés a feltékenységéről, Csukássy Józseftől. A postalegény, Szász Károlytól. A nagy fa, Abonyi Lajostól. Mese a tavaszról, Marikovszky Gábortól. Egy szép kis leány, Emiltől. Egy hét története. Az irodalmi vállalat. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divatudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora. A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyilt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: márczius havi divatképnk.

12-dik szám.

VASÁRNAP, MARTIUS 23. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

Vár
1 2 3 4 5 6 EMILIA. 17 18 19
warna iz és szedelese
10 11 12 13 14 15 16








ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------------|----------------------|---|----------|-----------|---------------------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugot p. | p. | |
| 23 Vasárnap | E 3 Otto. Sas. | E Victoria | 11 G 3 böjtb. |  | 5 59 | 6 16 | 21 | |
| 24 Hétfő | Gábor főangyal | Gábor | 12 Theophan. |  | 5 57 | 6 17 | 22 Gábor | |
| 25 Kedd | Gyüm. olt. B. A | Szüzke | 13 Nicephor |  | 5 55 | 6 18 | 23 | |
| 26 Szerda. | Manó (Eman.) | Manka | 14 Benedek |  | 5 53 | 6 20 | 24 | |
| 27 Csüt. | Rupert püsp. | Álmos | 15 Agapius |  | 5 51 | 6 21 | 25 Ámos | |
| 28 Péntek | Sixtus p. | Virány | 16 Sabinus |  | 5 49 | 6 22 | 26 | |
| 29 Szombat | Eusztáz. Jónás | Jónás | 17 Elek |  | 5 47 | 6 23 | 27 30. Sabb. | |

V i d é k i t á r c z a .

V. Palota, mart. 5. 1862. (Eredeti levél.) Igen tisztelt szeskesztőnő! Hála Istennek, csak hogy már egyszer elmúlt! Tudom, hogy sokan így fognak felkiáltani a hosszú, egyhangú farsang elmúltával. De hála Istennek azért is, hogy már közeledünk a tavaszhoz, melytől oly sok jót várunk, mert hiszem, ez határozza meg egész évi létünket. Ha tavasszal rosz az időjárás, akkor a nyár sem hoz számunkra bő aratást. Oh pedig ez évben erre kétszeresen nagy szükségünk volna!

Az elmúlt hosszú farsang, a helyett, hogy kedves és élvűs emlékeket hagyott volna maga után, hagyott inkább annál több szomorúságot, melyet, sok, nyomor és inséggel küzdő testvéreink, talán egész éltükön át sem fognak feledhetni. E szomorú körülmény indította a palotai kaszinói társas kört is arra, hogy két jótékony czélú estélyt rendezzen, melyek a mellett, hogy szellemi élvezet nyújtottak, a szegény vízkárosultak részére is jövedelmeztek annyit, hogy legalább pillanatra enyhítve legyen nyomoruk.

Az első estély, mely m. h. 20. tartatott, 141 forint tiszta hasznót hozott a mondott czélra, mely összeg azonnal el is küldetett a „M. O.“ szerkesztőségének. A második estély e. hó 3-án a kaszinói könyvtár javára volt; hogy mennyit jövedelmezett, még nem tudom; de már magában az eszme is igen korszerű volt az illetőktől, mert valóban nem nagy dicséretére válik a társaskörnek, hogy még eddig, egy pár naptárt kivéve, egyetlen-egy könyvvel sem bir, pedig már több egy événél, hogy fennáll. Ha egyszerre nem is sokat, de lassan már meg lehetett volna kezdeni a szereztetést; reméljük, azonban, hogy a mi halad, el nem marad. Az utóbbi estély alkalmával különös élvezet nyújtott két hölgy gyönyörű szavalata: F. Teréz urhölgy „Szilágyi Erzsébetet“, A. Antonia k. a. pedig „Szécsenyi emlékezetét“ Szelesteitől szavalta meghatóan.

Még egy ohajtást csatolok mostani tudósításomhoz: vajha a böjt folytán a mi városunkban is rendeztetnék valami az írói segély-egylet javára; úgy hiszem, hogy erre minden műveltebb lelkű magyarnak költelessége gondolni s a mit lehet, a nemes czél előmozdítására tenni.

Bizva jobbainkban, remélem, hogy más lelkes városok példájára mi sem fogunk e tekintetben hátramaradni, s hogy a mi most még csak ohajtás, rövid időn ténynyé fog válni.

G. I. I.

B. Gyarmath, 1862. mart. 16. (Eredeti levél.) Multkori levelem néhány kifejezését félremagyarázták; ki kell tehát jelentenem, miszerint Sz. G. k. a. jeles játékára vonatkozó észrevételem értelme a következő: a kisasszony, habár csak kétszer lépett föl, kitünően játszott, és a minden kezdettel együttjáró nehézségek mellett is következtethettük, hogy nem közönséges dilettanssal van dolgunk, hanem oly színészi tehetséggel, mely, ha rendszeres képezés alá kerül, a színészet meglepő csillagává lehet. Természetes dolog levén, hogy másképp tör

utat a genie, másképp az egyszerű tehetség. A gyémánt tehát megvan, de akármilyen nagy értékű is, hogy ragyogjon, fényességre van szüksége, ezt pedig a csiszolás, a színészetben a gyakori fellépés által nyeri, innen soraimban a „csiszolatlanság“ szó. És most, nehogy ismét félremagyarázatásokra adjak alkalmat, térjünk át más tárgyra.

Szép napunk volt tegnap. Lehet mondani, hogy „lelkünk ünnepe.“ Az itteni lelkes nők, a minden szépet, jót buzgón felkaroló Jeszenszky Vil mával élükön, azt határozták, hogy sorsjátékkal összekötendő hangversenyt rendeznek az írói segélyalap növelésére. Miután a részletek felől egy gyűlésben tisztába jöttek, a különféle munkákat meghatározták, a hangverseny kiviteléhez oly erélylyel hozzáfogtak, hogy nem csak egy kellemes estét szereztek nekünk, hanem az írói alapot legalább 300 uj forinttal megszorították. A mart. 15. hangverseny az volt, a mi a sirhanton a virágos pázsit.

A szinteremmé alakult iskolát tegnap szeretttük volna még egyszer oly nagygyá tenni, mint a milyen; nem csak rendes közönségünk, hanem a vidék is megjelent. Az előadást megkezdte O. T.-né urhölgy. Losonczy „Özvegyét“ oly átérzetten szavalta el, hogy viharos tapsok közt hagyta el az emelvényt. S. J.-né urhölgy zongora- és fisharmonika-kisérlet mellett a Svajczon fájdmát s néhány magyar dalt énekelt. Hangja általán, de leginkább a változatokban igen kedves volt. Zongorán két ur játszott, kik a vidéken méltan a legjobb zongorajátzóknak tekintetnek. Ezután J. D. humorisztikus felolvasást tartott „A kérdések“ czim alatt és e dolgozat valóban kitünő. Következett két olasz himnusz V. J. k. a. által énekelve. Nagy kár, hogy e figyelemre méltó tehetségű urhölgy kissé elrekedt s nem élvezhettük azon iskolázott tiszta hangot, melyet a próbán levelezője hallani szerencsés volt. De daczára eme malheurnek mindenki nagy jövőt jósol a kisasszonynak. A kellemes hang és szöveg tüze többszörös tapsözönt keltett fel.

P. J. „A b.-gyarmathi lázadó nők“ czimű humoros költeményét nagy komolyan elolvasva, többször megneveltette a közönséget. A tárgy egészen a mienk, azért erősen részletezett és tetszett. Az egészet bezárta Barabás a meny hazaérkezése képének ábrázolata, mely szintén jól sikerült. A b.-gyarmathi szépeket csinos parasztruhában a szinpadon látni jól esett. Fogadják köszönetünket mind az adakozó, mind a föllépő lelkesek. Az irodalom a nemzet lelke. Nagy népek porlottak el már a földgömbön, hatalmuk jelvényei ezredévig daczolnak, de ha százévenként hull le rólok egy ködarab, elenyésznek, míg a sir mellett, hol irodalmas nemzet vész el, a szellem, mely örök, viraszt s tépi a feledés fátyolát. De nemcsak emléket állít, hanem bus óráinkban ez vigasztal, mert akármelyikünk mondhatja, hogy nem volt búbanata, melyben egy jó könyv meg ne vigasztalta volna. Az irodalom az élet viszontagságaiban az, a mi a virág a zord sziklán, holdfény a vihar felett. R ó z a.

Szeged, márcz. 6-kán. (Ered. levél.) Tisztelt szerkesztő! Bocsanat, hogy soraimmal felkeresni bátorkodom; csak néhány szót Szegedről. A farsang bőjthez hasonlólag mult el, csak a lábtyüművészek, szolgálók és szolgálók báloztak. Azonban hiszszük, hogy a bőjti esték vigabbak leendenek a farsangiaknál, mert Szigeti Imre rendezett szintársulata jött városunkba. Márczius 2-án a „Csikós“-sal kezdék az előadásokat, melyben derék népszínművészünk Tamásy játszák „Andris“ bojtárt. Erőtjeljes, csengő hangja, ügyes játéka a közönséget tökéletesen kielégít; csinos külseje első fölléptekor már megnyerte az itteni közönség tetszését. Kecskés Róza „Rózsi“ szerepében kedves volt. 3-án „Béldi Pál“-t adták; Szigeti művészileg személyesíté „Béldi“-t; játéka jeles, de szavalata néha rikácsoló (pedig ezért már meg volt róva) Szigetiné mint „Béldiné“ tünt ki, érzeménydús játéka a közönséget könyekre fakasztá; Csabainé — a legjobb provincialis hösnő — mint „Apafiné“, Jánosfi mint „Apafi“, Erdélyi mint „Bánffi“ jelesek voltak. — Márcz. 4-én „Az ördögűző huszártiszt“ adatott, melynek féljövédelme az árvizkárosultaknak volt szánva. Farsang utolsó napja levén. csekély közönség jelent meg, s alig száz és néhány forint volt az összes tiszta haszon. Ennyit színészetünkről. — Márcz. 25-ére műkedvelők által adandó hangverseny van tervben, összekötvve sorsolással a vizkárosultak javára; e sorsolásra Szeged lelkes hölgyei vetekedve készítenek különféle női munkákat. Köszönet e lelkes hölgyeknek, kik mindenkor megmutatják, hogy méltók a „magyar hölgy“ névre. — A Tisza mindinkább „sülyed“*) úgy, hogy aggodalmunk végkép megszűnt.

Csillagházi.

Torda, márcz. 14. (Eredeti levél.) Mélyen tisztelt szerkesztő! Még az elmúlt est kedves benyomása alatt sietek önt tudósítani a második műkedvelői előadás eredményéről, mely valóban fényesnek mondható.

A „Kalmár és tengerész“ adatott Czakótól, a helybeli ref. leánynevelde javára; mindegyik közreműködő köztetszést vívott ki játékaival, de ebben is mint az elsőben, Miklós Ida k. a. (Hermine szerepében) tünt ki legjobban művészi játéka és izlésteljes öltözéke által, s ezzel annyira is megnyerte a közönség tetszését, hogy kiléptekor szünni nem akaró tapsvihar fogadta. Valóban nagy kár, a nevezett kisasszony nem tanulmányozza a színészetet, a haza kétségkívül jeles művésznőt nyerne benne. Annyi otthonosság, annyi kedvesség ömlik el játékán, elmondhatjuk, hogy ő e társulat „Munkácsi Flórája.“ Még Szentkirályi M. is kiemelendő, ki Arthurt személyesíté, még pedig meglepő sikerrel. Látszott játékán, hogy sok gondot fordított rá, a mi teljes elismerést érdemel.

Azt rebesgetik, hogy néhány lelkes tordai hölgy zene- és szavalati estélyt akarna rendezni a viz által károsult testvéreink részére. Vajha az ige testté válnék! Különben ugyane célra t. nőegyleti elnöknők adakozásra hitta föl az egylet tagjait, s hiszem is, hogy nem lesz elhangzó szó a pusztában.

Ibolyka.

Nagy-Szent-Miklós, márczius elején. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! A tudós Révay Miklósnak városunkban, mint szülőföldjén emelendő emlékszóbor javára a farsang folytán két tánczvigalmunk volt, az egyik febr. 8-án s a másik márcz. 1-én. Ezekről akarok, nem mint mulatságokról — mert ilyesmivel mostanában nem igen lehet dicsekedni — hanem mint jótékony célú társas összejövetelről néhány szóval megemlékezni. A teremben igen diszes vendégkoszoru gyült össze,

*) E kifejezést közelebb egy új szép (?) irodalmi lapban olvastam. Gyönyörűséges egy nyelv!

nehány lelkes vidéki vendég kivételével, csupa helybeli hölgyek és férfiakból, kiket azonban nem a mulatási vágy, hanem a nemes cél, melylyel a vigalom összekapcsolva volt, ösztönzött a megjelenésre. Legnagyobb részt csupa magyar táncz lejtetett, azonban a szép koló s a román táncz sem lön kifelejtve. A két tánczvigalom tiszta jövedelme 50 ft. Köszönet érte a lel Mathiasics urnak, mint rendezőnek, s köszönet egyuttal a jelenvolt vendégeknek is, kik lehetővé tették, hogy a Révay-szóbor pénzalapja, mely a mult ősszel a célra rendezett estél, folytán 320 ftból állt, ujjolag 50 fttal szaporodott. A 370 ftnyi összeg, ha nem csalódom, Toldy Ferencz urnak küldetett be Pestre, az ottani takarékpénztárba letétel végett. P. J.

Gyöngyösön műkedvelő-társulat alakult, mely hat jótékonycélú szini előadás rendezésére vállalkozott, mely célra a gr. Szapáry-család saját házi színpadát engedé át. E hó 10-kén ment végbe az első előadás. A „Három egyszerre“ Kisfaludy K.-tól, s „Egyik a kettő közül“ Kövér Lajostól adatott, a nagyszámú közönség teljes meglegedésére. A tiszta jövedelem 175 f.

Léván f. hó 15-én a hazai árvizkárosultak javára hangverseny rendeztetett, következő műsorozattal: 1) „Szózat“ Vörösmartytól, előadta a műkedvelői dalkar; 2) „Kálmán király végnapjai“ Garaytól, szavalta Pólya József; 3) „Fogház“, Benedix vígjátéka; 4) „Bábel“, költemény Jókai Mórtól, szavalta Katona Gyula; 5) „Nemzeti induló“ előadta a műkedvelői dalkar.

Megbízások tára.

Harsányba K. R. urhölgynek: Kivánsága szerint intéztük el a dolgot.

Ragyólcra O. F. urnőnek: Vettük kedves küldeményét; a szives részvéteért pedig fogadja legforróbb köszönetünket. Művelt hölgyeink bizalma legédesebb jutalmunk.

Fegyvernekre B. J. urhölgynek: Elküldtük, most már kezei között lesz; mi pedig várjuk a kívánt tudósítást.

Ungvárra B. Cs. L. kedves barátnőnknek: Megjött a kedves küldemény! szives köszönet érte! — Mi pedig elküldtük a kívánt holmikát.

Inkére H. E. urhölgynek: A legnagyobb örömmel tettük meg a kellő intézkedéseket.

Csehre I. N. urhölgynek: Igen, igen szivesen tettük.

Karvára P. S. M. urhölgynek: Mai divatképünk a legjobb felvilágosítást adandja.

Sz. Mihályúrra R. H. urhölgynek: Megérkezett-e már küldeményünk és meg voltak-e elégedve izlésünkkel?

M.-Vásárhelyre M. P. J. urhölgynek: A kívántakat, fájdalom, nem küldhetjük meg; az egyik végkép elfogyott, azonban kilátás van egy új kiadásra, a másiknak pedig csak a Kisfaludy-társaság tagjai juthatnak birtokába.

V. Hunyadra M. Zs. urhölgynek: A kívánt két munka már sehol sem kapható; új kiadásokhoz sincsen kilátás, és így ki tudja, mikor lehet birtokába jutnia.

Galsára G. I. urhölgynek: Már utnak indítottuk a kívántat, s várjuk az ítéletet.

Borberekre Sz. K. urhölgynek: Magán uton intézzük el a kérdéses ügyet.

Boglárra B. H. urhölgynek: Különbféle színekben kaphatók e szövegetek. A többire nézve pedig kimondhatlanul örülnünk, hogy alkalmunk leend arról személyesen értekezni, addig is szives üdvözetünket.

Sőjtőrrre Cs. A. urhölgynek: Már elküldtük; megjött-e már?

Hidvéghre S. I. urnak: Eddig bizonyára kezei között lesz már küldeményünk.

Kosdra I. R. urhölgynek: Mennyire örültünk a kedves meglepetésnek! Bár viszonzhatnók e barátnői részvétet! De fájdalom, csak szíves köszönetet mondhatunk érte.

Báttaszékre K. M. és J. urhölgynek: Eddig bizonyára megkapták a kis csomagot.

Szerkesztői nyílt levelek.

P. Szathmáry Károlynak. Vettük; köszönet és szíves üdvözet; a többi magánúton.

Zajzoninak. Köszönet a küldeményért.

Bulcsu Károlynak. Ezer köszönet a szíves megemlékezésért.

„The fair Bella Donna“ Igen szép mű.

Kolozsvár N. K. M. N. urhölgynek. Igen szép. Köszönet.

Szepsi: M. P. V. M. urhölgynek. Kedves egy kis emléklap.

Tordára kedves levelezőnőnknek. Sőt véghetetlenül köszönjük az érdekes közleményeket. Általában kérnök azon kedves előfizetőnőinket, a kik a rejtvények megfejtését beküldik, szíveskednének egykor-máskor a vidéki társas élet mozzanatait is megírni lapunk számára; bár mily kicsi ilyen tudósítást is nagy örömmel veszünk. Milyen változatos és érdekes lesz majd ez által vidéki tárczánk, még pedig csupa eredeti tudósítások által! De e szolgálatot csak attól fogadhatjuk el, a ki — szívesen teszi.

Sz.-Ábrahámba. Igen kérjük a kéziratokat; művelt izlésed elég biztosíték, hogy érdekesek; legközelebb pedig magánlevélben adunk választ a többi kérdésre.

Szepsi: P. I. urhölgynek. Igen szép, de — igen nehéz; nekünk is egy pár óránkba került, míg kibetűztük, pedig kezünkben a kulcs. Nem tudom, ha szabad-e ilyen valóban erős próbára tenni tisztelt olvasónőinket. Valamivel egyszerűbbet kérnénk tehát.

H I R D E T É S E K.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérre mosás simitása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — asztallal 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almásai Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Battlyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arcképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény V adnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejjű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Márczius 30-kán. **13-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Levél Braziliából.

Egy ott tartózkodó hazánkfától. *)

Rio de Janeiro, január 19.

Kedvesim! Egy gözös induland holnap Európába; hogy mikor fog ismét egy mehetni? nem tudható; mert az amerikai ügy mindenféle angol gőzhajtársaságok hajóit igénybe vevé, s e miatt a Brazília és Angolhon közti közlekedést eszközlő hajók is egyenként elmaradoznak Angliában. Ez volt az oka, hogy mi ide 2 hónap óta a rendes vonalon Angliából postát nem kaphatunk. mert a gözös helyébe alkalmazott vitorlások igen lassan érkezhettek. —

Jóllehet nem rég irtam, s töletek tudósítást mind ez ideig nem kaptam. irok újra; mert hisz ki tudja, mikor fog a postavonal gözősök útján ismét helyre állittatni; vitorlások útján pedig a levélküldés nem oly biztos; mert hisz a hajóskapitány csak önkénye szerint kezeli a leveleket! Irok. noha helyzetemről valami újat nem igen közölhetek, mert hiszen ez a régi kedvezőtlen körülmények

között hanyatik. Daczára a nagy hőségnek, mely izzadás közt olvadoztat bennünket, hogy az idő előlve legyen, dologgal bibelődünk akkor is, ha semmi anyagi siker vagy haszon nem ígérkezik is belőle, sükernek véve már azt is, ha az unalom leverő hatalma ellen foglalkozásban ölhetjük időnket; mert hisz egyébként az életunság ellen ugy sem igen védelmezhetnők magunkat; minthogy a társas élet, családias időtöltés vagy multság ismeretlen tü-nemények e városban; mindenik otthonn a maga pongyolájába fuladva, unatkozva tölti idejét, csak hogy az össze-jövedelek végett öltözködni ne kelljen. mivel ez igen nagy feszszel jár, s ezerimónizálást tüntet inkább, mint kedvtöltő társalgást.

Az az örökös egyhangu életrendszer, mely alá kalodázva vagyunk, egész léha tespedésben áll testestől, lelkestől. Minden istenadta nap ugyanazon módon folynak óráink reggeltől, s még ez is reggeli 6 órától kezdve; mert tovább aludni a négerek utcái lármái miatt lehetlen; délutáni 4—5 óráig otthonn unalmas várakozás, vagy a nem sok hasznót ígérő s azért csak olyan kénytelen jó kedvű munka közt morzsolni le a perczeket, aztán ebédre menni, s ott naponként majdnem ugyanazt falatozva, szinte izetlenül egy órát tölteni, aztán ha az eső megengedi, egy ideig azon tünödni: no hát merre most, az estét élvezni? ez az előirt napi foglalkozás. — Ha eső esik, — melynek korszaka épen deczembertől kezdve 3 hónap, s így most épen ezen korszakban uszunk, — a szobából sem lehet kimozdulni;

*) E becses közleményt is a vidék egyik kitünő honleánya Hrabovszky Julia volt szives használat végett hozzánk beküldeni.

Szerk:

mert egy órai eső után az utcákban térdig ér a víz, s az utcza egyik oldaláról a másikra négerék hátán kell magát két garasért átzipeltetni; s így ha sok utcán kell keresztülhatolnia, elfizethet egy párszor két garast, s még annak a lehetőségnek is ki van téve, hogy négerestül a vízbe botlik, megfürdeni abban a szemét parfümírozta moslák vizben, mely az utcza árját szaporítani a házakból az eső hulláma közé zavartatik. Szép estéken egyéb időtöltési menőke nincs, mint a városban és körülötte emelkedő hegyekre felkapaszkodva, a természet nagyszerűségét bámulni, s csudálkozni leginkább azon, mért hogy ilyen paradicsomi vidék olyan ocsmányul lomha s a rab-szolgák rovasára henyélő népnek juttat? Szép itt a természet tekintete, az igaz: de nem kedvemelő: bámulatra ragad, de nem ebreszt s nem magasztosítja a lelket. A szép természet munkás kezek nélkül: meddő.

A bánánt, narancsot, citromot, mangót és ananászt kivéve, egyéb gyümölcs nem igen létezik e vidéken, de még lüge és kagsulya is van; ez utóbbi vadkörte-fanyar, de hűsítő nedvet tartalmaz. Egy rongyos kis baraczk vagy ahának darabja 5—12 garas. Szőlő s dinnye művelés folytán terem, de épen, mivel kevesen művelik, méregdrága.

Dél Európa a föld paradicsoma gyümölcs tekintetéből, ugy szinten Kis-Ázsia és annak szigetei. Annyiféle s annyi gyümölcsöt sehol másutt nem lelhetni. Szilvát, cseresznyét s meggyet, mióta a hazából kivándorlék, még csak nem is láttam. Ősapáink közül az, a ki azon közmondást legelőször a száján kibocsátotta: hogy *Extra Hungariam non est vita* stb. bizonyosan először a földet körülutazta, s az annak folytán szerzett tapasztalatai nyomán mondá el: mert csakugyan úgy van, mentül többet látok a világból s mentül messzebb távolodom, annál erősebben érzem a láthatlan vonzerőt, mely keblem folyvást arra hullámoztatja vissza, hol az ég legelőször reám mosolyga . . . Oh, mi sok s hosszas beszélgetnivalóm lenne hozzátok! ámde arra gondolva, hogy ezt a világ minden papírjaira sem fűzhetném rá: az írástól minden lelkesültségem elhanyaglik; oh mert hisz ezer meg ezer kérdésekkel kellene megkezdeni beszédemet, s hogy azt tovább fűzhessem, választ is kellene elébb rájuk nyernem: de ezt hiába lesem, s így hiába minden mélézásom is, mert hisz azt sem tudom, kik vagytok még életben, kiket e mélézatos rövid soraim ihlete körülenghetne!

Egészségem, hála az örök végzetnek, jelenleg a maga rendes folyamában van; tenyészem máról holnapra, nem láttatva a bennem rágódozó fulánkokat, mik a multból keblembe lopózkodva tartózkodnak . . . Él-e még kedves jó anyám s ti szeretteim mindannyian? élnek-e szivem gyermekei, vándor létem árvái? oh mikor szoríthatandlak mindannyitokat keblemhez?! Oh igen, ki és mikor felelend e vágyusogta kérdéseimre!

E hónapban eddig kétszáz pengőn felül vettünk ugyan már be s meglehet, anyagi sorsunk jobbra válto-

zandik, legalább így biztatnak mások, s így biztatjuk mi is magunkat, azonban ha ez történnék is, csak azt tesszük, hogy utravalót kaparhassunk, s akkor Chili felé vándorlandunk. Itt most a legmelegebb napokban élünk, s csakugyan megtikkadna az ember, ha az esti fris szellő s a gyakori zápor nem mérsékelné a lég melegét. A nap függőlegesen emelkedik felettünk, s sugarai igazán szurják az ember fejét, ha kiáll a nap alá; már pedig épen alatta áll, ha déltájban kijár; mert daczára annak, hogy keskenyek az utcák, árnyék nincs bennök. Ismeretségünk eddig egy olasz és egy angol házból áll, kikhez szintén csak e napokban jutottunk, s az ott talált szivesség, miután már azzal oly régg nem vala alkalmunk találkozhatni, kimondhatatlanul jól esett. Egy schweitzzi szobrászszal is összejövénk, ki három órányira egy szigeten lakik s egy bánántuskót küldött „*seinen ungarischen Freunden*“ mint ő mondá, melyen 62 bánáncső volt; a bánángyümölcs egy jókora ugorka nagyságu, a növény szára olyan mint a kukoriczáié, csak hogy ez örök növény, azaz nem évenkénti vetés szüleménye; a belseje a bánának sárgás; ize mint a kásás sárga dinnyeé; alakja az éretlen ugorka apró magvaihoz hasonló; szokás sültve és nyersen is enni. Ma két magyar nő ittlétének is nyomába jövénk, legalább úgy értesülénk; holnap lesz a napja, hogy felhajászzuk. — Itt Braziliában kívülünk valami Apt. bácskai származásu kerékgyártólegény, valami Tóth Ignác nevü kurtakorcsmáros és Rió Grandéban Regulí nevü asztalos van; legnap meglátogatott bennünket bizonyos Gubich nevü fiumei, a ki 11 éve, hogy Rio-Janeiróban élösködik mint korcsmáros, s most jól meggyen dolga; lassan-lassan csak találkozunk egyik másikkal. . . De mikor fogunk mi találkozhatni? Isten veletek s üdvkivánatom! Emlékezzetek rám!

A nagy fa.

Beszély.

Abonyi Lajostól.

(Vége.)

VII.

Sötét éjjel volt. A tárgyakat a gyakorlott szem alig bírta egymástól megkülönböztetni, a fellegekkel borított ég egybeolvadt a földdel a sötétségben.

Ha nem hihetlen is, de mindenesetre vakmerő vállalat, ily időben utra kelni. És mégis a sötét éjjelben egy kocsis dőcögött előre, azon bizonytalan, tévedező iránynyal, melynek egyébe észlelje nincs, mint előre haladni, és haladni folyvást, szünet nélkül, félve, rettegve egy perczet, mely a vést hozhatná késedelmével.

Kik ily éjjelben még az eltévedés kellemetlenségeit sem félve, utra kelnek, azoknak bizonynyal sürgetős utjuk van, azokat bizonynyal oly ok készíti az utra, mely még a sötét éjjelben is rémesebb; vagy gyorsan sietve kell menniök egy előttük

kedves haldokló felkeresésére, vagy pedig önmagok szöknek, bujdosnak a halál elől.

Azon titokteljes némaság és szorongás, mely a kocsin utazókat még az egymással párbeszédetől is óvá, mutatta, hogy a kocsiban ülők bujdosok voltak.

A kocsin négy alak ült. A valóságos kocsis, a kocsinak öltözött bujdosó, és hátul a másik két bujdosó: egy férfi és egy nő.

Ijedve keltek utra azon menhelyről, a hol lételek fel volt fedezve.

Haladtak azzal a szorongó körületekintéssel, mely a helyzetet nyomasztóbbá tette azzal, hogy téjékozni sem tudták magukat, mely vidéken járnak.

S haladtak így óranegyedről óranegyedre, óráról órára. Hosszu volt az idő s nem áruhá el, éjféltől van-e már, vagy éjféltől után? Az éj folyton megátalkodott sötét volt.

A szegény nő volt legszánalomraméltóbb közöttük, mert míg a férfiak fájdalmas keserőséggel türték helyzetüket, a szegény nő zokogásának nem merve hangot adni, titkolva fuldoklott és egész remegő teste hideg volt, mint egy elítélté, kit vesztőhelye felé hurcolnak.

Kétségbeeső szeme küzdött az áttörhetlen sötétséggel.

Nem látott semmit, de azért nem csüggedt . . látni akart. Hasztalan iparkodott őt megnyugtatni utitársa, mind rettegőbbé s reszketőbbé vált, utitársa vélte hallani döbbszívének dobogásait.

Egyszerre megrázkódott, halk sikoltás lebbent el ajkairól, melyben az irtózat volt kifejezve, azután felküzdött erővel ugrott fel üléséről s a lovakat hajtó férfinak kezét görcsösen megragadta.

— Ne tovább . . ne tovább! — suttogá rémesen. — Nem látod? Nem látod? Oh! szóljon neki Lajos, szóljon neki, hogy ne hajtsen tovább!

— De hát mi az? — kérdeke mindketten egyszerre.

A asszony aléltan rogyott vissza ülőhelyére sirtózza rebbegé az előtte oly rémes szót:

— A nagy fa!

Hát ha még a szegény asszonynak azt engedte volna látni a sötétség, hogy azon bizonyos nagy fának oldalánál a kocsiörgés hallatára mint mozdulnak meg egyenkint egyes sötét alakok — akkor talán meghalt volna rémületében.

Lajosnak és Gyurinak mindkettőjöknek e szóra eszökbe jutott az álom, azon egykori bohóság, melyet mindketten akkoriban megmosolyogtak. Most e helyzetökben a reá emlékezés megdöbenést okozott. Gyuri félre akarta fordítani a lovakat, hogy menetelőknek más irányt adjon.

Már késő volt.

— Meg kell állni! — kiáltott mellettök egy dörgő hang, míg a lovak mintegy leszegezve állottak meg. mert egy erős kéz zablájkónál ragadta meg.

Lajos keblében rejtett pisztolyához kapott s abban a perczen a hang irányra felé elsüté.

A lövés fényénél pár lépés távolban a kocsitól egy rongyos alakot pillantottak meg, kinek láttára keblökét a meglepetés szállta meg.

— Nem kell félni semmit. Jó barátok vagyunk — szólt a férfi, egész bátran a kocsihoz lépve.

A hang nem engedett több tért a csalódásnak.

— Nem kell félni, ha mondom — ismétlé az ember — az üldözők meg vannak fogva.

Ezzel mint a legudvariasabb világfi, mintha tudta volna, hogy asszony is van a kocsin, a tulsó oldalra lépett, s gyöngéden megfogá a reszkető asszonyka kezét, s ajkaihoz emelé.

— Ne reszkessen tekintetes asszonyom, ne rettegjen. Az

urak ismernek engem s megmondhatják, hogy a szegény Nagy-Ágh nem rossz ember, kivált azok iránt, a kiknek életök fellett öröködnék.

Mindnyájok előtt még folyvást átérthetetlen volt ez a helyzet.

— De hát mi ez? — kérdeke türelmetlen izgatottsággal, kik azon emberek, mit akarnak?

— Ez emberek, — felelt büszke mosolygással a rongyos ember, a szegény Nagy-Ágh czimborái, . .

— Igen, igen! de mi történik itt?

— Hát a Nagy-Ágh csinált egy kis fortélyt, a mire nem számítottak azok, kiket törbe csalt.

Erre kaczagott egyet, s ha látták volna azt a furfangos kárörvendő kifejezést, ök is nevettek volna.

Nagy-Ágh sietett folytatni felvilágosítását.

— Ugy-e tekintetes urak, a jámborkai pusztán voltak, menekülőben? nem is gondolták, hogy én tudom. Hja de Nagy-Ágh ott járt, ott kódorgott, őrizni, óvni a veszélytől az urakat hogy megszolgálhassa a vele tett jókat.

Lajos és Gyuri csodálkozva figyeltek.

— Tegnap reggel Kunhegyesen megtudtam, mivelhogy a szegény Koldus Misa bejáratos mindenhová, hát könnyű volt neki megtudni, hogy az éjjel vadászat lesz, — jól sejtettem, hogy hová akarnak menni. — Befurakodtam a barátságukba, vezetőjöknek kínálkoztam, s tudokra adtam, hogy az üldözőknek valami neszt sejtve, utra fognak kelni, azért legjobb lesz öket utközben kilesni. Ide csaltam öket a nagy fa alá. Jól tudtam, hogy erre fognak jönni, mert az én kocsisféle barátom nem tartana a világért se a tüled-felé eső utaknak, fél a Tisza kiöntéseitől; ha pedig egyszer az árok közé veszi magát, akkor azután a nagy fát, ha akarja, sem kerülheti el. És, hála Isten, gyanításom nem csalt. Megmutathatom, hogy a jó tettért jó tett jár. Czimboráim, folytatá Nagy-Ágh — mert vannak ám nekem sok jó czimboráim — ott voltak a fa tetején elbujva s mihelyt az én embereim a kis ajtón beléptek, a setétben megrohanták öket, s most ott fekszenek a fa alatt, megkötözve, elnyújtóztatva.

De ezen cselt leginkább azért vettem, hogy ezt a két kis irást elvehessem a főemberektől a tekintetes urak számára. Magam nem vehettem volna el, segítség kellett hozzá. Két darab, másoktól elcsikart menedéklevél az. Itt van; távolabb vidéken biztosan meghuzhatják azokkal magukat addig; míg csenedesebb idők lesznek.

Gyuri és Lajosnak ismét újabb alkalmuk volt, megcsodálni ez ember nagy szívet.

Nem tudtak elég kifejező szavakat találni a hálára, az ember iránt, ki értök saját életét kockáztatta . . s a köszönet helyett is inkább érette való rettegésöket fejezték ki.

— De most már maga Mihály veszedelembé keverte magát; hát magával mi fog történi?

— Ne aggódjanak én rajtam, csak induljanak el s igyekezzenek, hogy mentül hamarább általkeljenek a Tiszán.

Azután tompa, titokteljes hangon tevé utána:

— A Tisza . . a Tisza . . ez éjen még én is meglátom.

Mi értelme volt e szavaknak? Eszébe sem ötlött egyiköknek sem, hogy annak magyarázatát keressék.

Midőn a Tiszán átkeltek, Gyuri könnyült kebelével fordult hátra Polinhoz.

— Nos edesem, hát ellensége vagy-e még a nagy fának? Polin mohó örvendezéssel karolta át nyakát és suttogá:

— Annál inkább nem, miután hiszem, hogy meg vagyunk mentve . . s hogy mily barátja lettem, azt csak akkor fogog

majd meglátni, ha majd ismét boldogul élhetünk tanyánkon. Ha van zarándokló hely a földön számomra kitűzve, úgy a nagy fa lesz az.

* * *

Egyszer elkezdtek a tájon egy különös furcsaságról beszélni.

Valami bolondos rongyos ember, valami ágrólszakadt csavargófajta, ki profétává tette magát járta a vidéket, a hó-bortos jámbor embert, hol itt, hol ott látták, s nagy titokteljes örömmel igyekezett mindenkinek tudtára adni:

— Hogy a nagy fa megint virágozik.

A l e v é l

(Ballada.)

TOLNAY LAJOSTÓL.

Főkötőjét igazgatja,
Még egyet a tükörbe szól;
Sötét szeme csillog villog
Szerelem hév vágyaitól.

Habos selyemruha rajta
A mint fordul, csak úgy suhog —
„Megyek, megyek, alig várom,
Karjaidba mikor jutok“.

S ajtó nyílik halkán, lágyan,
Levelet hoz egy kis leány,
A szép asszony meg se nézi,
Ott maradhat az asztalán.

Habos selyemruha rajta,
A mint indul, csak úgy suhog.
„Édes anyám, kérlek szépen,
Levelemet át se futod?“

Néz az asszony, arcza sápad,
Ugy megdobog, ver a szíve —
„Ki beszél itt, mi az, hol van?“
S megáll a vér ereibe.

— Nyiss föl engem szép asszonyom!
Törd föl záró pecsétemet;
A fiadtól, gyermekedről
Izenetet hoztam neked.

„Nem lehet most, kis levelkém;
Sietnem kell, nem várhatok, —
Nem tudom, hogy mi van benned,
A kedvemet elronthatod.“ —

S indul, siet a szép asszony
A hintaja csak úgy röpül;
Sötét képek szállnak, kelnek,
Zugnak, bongnak feje körül.

Vidor kedvvel szól a zene;
A szép asszony tánczol, lebeg —
„Megyek, megyek szerelmem — jaj!
Hadd nézzem meg a levelet“.

— A levelet? — hogy néznéd most?
Mit is beszélsz szép angyalom? —
Ugy, ugy, hajtsd le fejed — így így,
Pihenj kissé a vállamon! —

Vidor kedvvel szól a zene,
A szép asszony alig lebeg —
„Fekete a pecsét rajta —
A levelet, a levelet!“

És oda rogy kedvesére,
Arcza, homloka tűzben ég.
Mintha látná haldokolni
Egyetlenegy szép gyermekét.

Viszi ablakmélyedésbe
A szép ifju tört angyalát,
Onnan ki a folyosóra,
Folyosóról hintóba át.

Megyen, siet a szép asszony,
A hintaja csak úgy röpül —
Sötét képek szállnak, kelnek,
Zúgnak, bongnak feje körül.

Ugy esik le, úgy omlik le
Szerelme vállaira —
Mintha hívna, mintha nyögne
Haldokoló édes fia.

„Fekete a pecsétje, jaj!
Oh gyermekem, édes fiam!
— Nézd, piros a pecsétje, lásd!
— Jaj oda van, jaj oda van!“

Keze reszket, szíve zajlik
El kiejti a levelet —
„Szép kis fiam, oh angyalom!
Várj, hadd megyek én is veled“

S harmad napig éjjel nappal
A szép asszony várja fiát;
Ágyából vad őrzöngéssel
Le-leugrik, föl-fölkiált.

Harmad napon csöndes éjjel
Benéz a hold az ablakon — —
Hiába jön, nincs már élet
A szemekben, az ajkakon!

És a levél egyre beszél,
Szava olyan szelíd, vidám,
Mondogatja, de ki hallja:
— Jövök, jövök édes anyám.

Egy szép kis leány.

— Igen egyszerű történet. —

Emiltől.

(Vége.)

Zsiga bácsi reggel 9 órától kezdve délig, délután 3 órától 6-ig a sóhivatalban szokott lenni, mert, a mint már mondtam, ő sópénztárnok volt. Hat órákor azonban rendesen haza szokott jönni, s az estét otthon töltötte. Nagyon feltűnt tehát nekem, hogy darab idő óta gyakran még este 9 órákor — a meddig én ott szoktam rendesen lenni, — sem volt otthon; ilyenkor Zsanet néni nyugtalansága szembetűnő volt.

Egy este kártyáztunk, Endre meg én voltunk ott, Zsiga bácsi most sem jött haza a hivatalból; vártuk soká a vacsorá-

val is, azonban ő nem jött. Vacsora után Zsanet néni engem dióért küldött a kamarába, mert „huszonegy“-et akartunk játszani.

A kamara a ház tulsó végén volt, egy hosszú folyosón kellett odáig menni. Csöndes volt minden a háznál, a cselédek már lenyugodtak, a hold tisztán fényelt, az egész folyosó világos volt. Mikor a Zsiga bácsi szobája előtt elhaladtam, az csöndesen megnyílt, s egy köpenybe burkolt alak lépett ki rajta. Első pillanatban meghökkenem és hátraléptem; eszembe jutott, hogy Zsiga bácsi ebben a szobában tartja a sópénztárt, s nem gondolhattam mást, mint hogy most azt kísérlette meg valaki kirabolni.

De csakhamar eloszlott minden gyanum, mert a hold fényénél a kilépő alakban Zsiga bácsira ismertem.

— Hogy megijesztett Zsiga bácsi! — Jó estét kívánok; nem is tudtuk, hogy idehaza van, én az imént néztem szobájában, de be volt zárva.

— Csendesesen fiu! — szólt s figyelve tekintett körül. — Ne mondd meg senkinek, hogy itthon láttál, kivált a feleségemnek egy szót se szólj. Érted? egy szót se, — különben nem leszünk jó barátok. Még én eltávozom most, ti csak mulassatok, nem sokára haza jövök én is.

Én elmentem a kamarába, bevitettem a diót, s nem szóltam senkinek egy szót sem; noha megfoghatlan volt előttem, mért nem szabad Zsanet néninek megtudni, hogy Zsiga bácsi itthon volt, s újra eltávozott.

Mi játszottunk tovább huszonegyet, durákat, fekete Pétert, (ez utósó játékban mind én, mind Endre annyi fekete vonást kaptunk homlokunkra, hogy úgy néztünk ki, mint egy-egy indus király, Irénke nevetett is rajtunk) s az idő telt.

Ez este Zsanet néni kedve jött, hogy kártyát vessen (ő sok mindenhez értett) legelőször nekem vetett, s igen hosszú életet jósolt; azután Endrének... neki nagyon rossz mutattak a kártyák, szerencsétlenség, búbánat, halál, mind egy rakásban voltak. Irénkének azt jövődölte, hogy hamar férjhez megy (az én szívem erre hangosan kezdett dobogni, mert a házasságra még nem gondoltam), hanem... Zsanet néni összezavarta a kártyákat, bizonyosan valami rosszat mutattak Irénkének is, azután saját magának vetett. Mikor ki voltak a kártyák sorba rakva, megcsóválta fejét, azután ismét összezavarta valamennyit.

— Ezek a kártyák ma csupa szerencsétlenséget mutatnak!

Igy szólt, s ezzel vége volt a kártyavetésnek; mi Endrével haza készültünk, mert már közel volt az idő éjfélhez és Zsanet néni többször ásitott. Zsiga bácsi azonban még mindig nem volt otthon, s nekem ismét úgy tetszett, hogy Zsanet néni most is igen nyugtalan volt, s még nyugtalanabb, mint máskor.

Már épen kezét csókoltunk s elmenni akartunk, mikor valaki az utcza-csengőt oly dühösen kezdte ránczigálni, hogy majd leszakadt. Nem sokára ezután erős lépteket hallottunk a folyosón közeledni.

— Ki lehet ez? — kérdeztük.

— Szent Isten, ha férjem volna! Zsanet néni olyan rémülve kiáltotta ezt, hogy előttem kimagyarázhatlan volt a rémülés oka.

Csakugyan igaza volt, a következő pillanatban Zsiga bácsi lépett be a szobába. De milyen állapotban! soha sem feledem, hogy nézett ki. Arcza nagyon ki volt pirulva, szemhéjai bágyadtan csukódtak le, s ha olykor fölnyiltak, a szemek szilajul forogtak alatta, feje fáradtan hanyatlott mellére: kalapját le sem vette fejéről, féloldalt ült összezilált haján s mikor belépett, járása tántorgott s egész testével jobbra-balra ingadozott.

— Az Istenért Zsigmond, mi történt veled?! — kiáltott föl újra Zsanet néni, s most már világos kezdett előttem lenni előbbi rémülése.

Zsiga bácsi fölemelte nehéz szemhéjait, azután belé hanyatlott egy székbe, s fejét kezére támasztva ült ott sokáig.

— Végem van! — szólt egyszerre hörgő hangon, s kezével elfödte arcját.

Látszott, hogy ittas volt, azonban ehez még más is járult, mit nem bírtam kitalálni; valami nagy szerencsétlenségnek kellett vele történni.

Endre intett nekem, s még egyszer „jó éjt“ kívánva — eltávoztunk. Ezen éjjel nem tudtam aludni, szüntelen előttem állt Zsiga bácsi, a mint az este a szobába lépett, mindig azon töprenkedtem, hol lehetett, hová távozhatott, mikor szobájából kijöni láttam, s mért kívánta, hogy erről senkinek ne szóljak. Igen igen furcsákat gondoltam, melyeket csak azért nem mondok el most önöknek, hogy ne előzzem meg a történendőket.

Több eltelt egy hétnél, mikor ezután Irénkéhez mentem először. Ezalatt egyszer találkoztam Zsiga bácsival az utcán, alig ismertem meg, úgy megváltozott, sápadt és annyira megsoványodott volt, mintha nehéz betegségből lábadozott volna föl; igen szomorú volt, s a földre nézett mindig.

Mikor Irént meglátogatni mentem, már a kapu alatt nagy otkolon- és pacsuli-illatot éreztem, a miből azonnal tudtam, hogy Séderi Ignác urnak itt kell lenni. Nem is csatlakoztam, mert a folyosón szemközt találtam; épen távozott; minnek én nagyon örültem. Ő mindig mosolyogni szokott, hanem most több volt a mosolynál arcán, ezt bátran kaczagásnak is lehet nevezni, csak úgy sugárzottak szemei valami nagy örömtől; hetykén lépegetett, csizmája a szokottnál is fényesebb volt s nyikorgott, mint egy kenetlen szekérkerék s nekem fölötte barátságosan kiáltotta: „Servus öcsém!“ a mit még soha sem tett.

A szép kis Irént egyedül találtam. Oh Istenem, milyen pillanat volt ez! Egy pamagra dülve sirt, oly keservesen, hogy a mint kis kezeivel elfedte szemeit, szép fehér karján patakozott végig könye; arcza oly halvány volt, mint egy halotté.

Mi történhetett itt, hogy még e kedves gyermeknek is kell szenvedni érte és Séderi Ignác mégis oly elégtelen távozott.

Irénke talán észre sem vett engem, mert sokáig álltam előtte, s ő folyvást zokogott, gyakran fülködölve, kinosan.

— Oh Istenem, mily boldogtalan lettem!

Végre nem állhattam meg, oda léptem hozzá, gyöngéden megfogtam kezét, és csöndesen elvonni igyekeztem szemeitől; mialatt remegő hangon kérdezém:

— Mért sir ön édes Irén? (Ekkor mondtam neki először és utószor „édes Irén“.)

Összerezzen, és kisirt szemeivel soká tekintett reám. Milyen szomorú tekintet volt ez! soha sem hittem volna, hogy azok a mosolygó égszín szemek ilyen szomorún is tudjanak nézni.

— Én nagyon boldogtalan vagyok! — rebegte végre mintegy öntudatlan.

Ön édes Irén? — kérdeztem csodálkozva, de nem kételkedhettem benne, mert arczára volt írva, hogy a mit mondott, az igaz.

Nem válaszolt, s én hallgattam; könyeit igyekezett folszáritani, míg én mindenfelé forgattam szemeimet, nehogy észrevegye az enyimben is azt a pár csöppet, melyek önkénytelen tolultak föl. Az asztalon félig nyitott ékszertok hevert szép karperecczel; most erre esett tekintetem, s oda lépve, fölemtem kezeimbe

— Oh milyen szép ékszer! — kiálték föl, csakhogy más-hová vigyük a beszéd folyamát, — bizonyosan Zsiga bácsi vette az ő kedves szép kis Irénkéjének.

— Nem, — szólt Irén bánatos sohajjal, — Séderi Ignác vette ajándékba.

— Séderi Ignác? — kérdeztem bámulva. Azután szomorún tettem vissza az ékszert előbbi helyére. E pillanatban valami kinos sejtelem fogott el.

Leültem Irénkéhez közel a pamagra, megfogtam reszkető jobbját, s úgy hiszem, elég őszinte és résztvevő hangon szóltam, mikor mondtam:

— Önt kinozza valami, ne titkolja előttem, hisz én barátja vagyok, kit kegyednek sorsa érdekel. Mondja el, mi történt édes Irén, miért kell kegyednek ily keserves könyeket hullatni... önnek, ki oly jó, mint az ég angyala, ki soha nem vétetett senkinek.

Irén nem vonta vissza kezét, engedte az enyémbe pi-

henni; válasz nélkül hagyta soká szavaimat, elfordította fejét, hogy ne láthassam az újra elötörő könyeket.

— Mily bizalmatlan kegyed hozzám! — sohajtottam föl némi szemrehányással.

A szép kis leány görcsös zokogásban tört ki, erőtlenül hanyatlott keblemre, s alig érhető hangon fúldoklá:

— Én Séderi menyasszonya vagyok.

Keblemre volt borulva, mikor e szavakat mondta, közel hangzottak el szivemhez, talán azért is fájtak ugy. Némán maradtam, nem szóltam ezután egy szót sem. Még Zsanet néninek is, mikor bejött, elfeledtem kezét csókolni, hanem úgy látszott, most észre sem vette; szomorú, levert volt ő is. Alig egy hét alatt mennyi minden megváltozott itt! — Zsiga bácsi, Zsanet néni, a szép, kedves kis Irén... milyen egészen más volt!

Nem maradhattam ott sokáig, alig vártam, hogy eljöhessenek. Egyenesen Endréhez mentem, nem tudom miért, csak azon vettem észre magam, mikor szobájában voltam. Igen bolondul viseltem magam, első kérdésem mindjárt ez volt:

— Tudod-e, mi történt?

Endre nem tudott semmit.

— Gondold, Irén Séderi Ignác menyasszonya.

Endre fölugrott a székről, melyen eddig ült, arca elsápadt, előmbe állt, és lihegő hangon kérdezte, hogy mit mondtam. Én ismételtam neki.

— Az nem lehet! — kiáltott föl lángoló tekintettel.

— Pedig úgy van, nekem Irén mondta keserves könyek közt.

Endre néhány pillanatig meredten nézett a levegőbe, azután összeomlott egyetlen hang, egyetlen szó nélkül; én fogtam föl karjaimba, s ágyára helyeztem. Elvesztette eszméjét, így feküdt ott néhány percig.

Szegény fiu, csak most láttam, mennyire szerette Irént!

Mikor föleszmélt, oly sápadt volt, hogy én aggódva kérdezősködtem hogyanléte felől.

— Már semmi bajom sincs, — szól szomorún, s fölkel a ágyáról. — E hír oly váratlan volt, hogy nem voltam rá elkészülve, de már túl vagyok mindenem.

Nem tagadta, hogy szerette Irént, s ez igen szép volt tőle, mert én különben is tudtam. Oh én még egyebet is tudtam, én tisztában voltam mindennel, a mi csak Szentjóniánál történt; elmondom önöknek is, mert én még amaz emlékezetes éjjel jól gondoltam.

Mikor Zsiga bácsit először bemutattam, már akkor említém, hogy szerette a bort, jobban, mint kellett volna, s nagy barátja volt a kártyának; Zsanet néni ugyan óvta mindkettőtől, mennyire lehetett, de elvonni nem állt hatalmában. Mikor Zsiga bácsi esténként nem szokott volt rendszeresen haza jöni, nem hiába volt nyugtalan, férje ilyenkor kártyaasztalnál ült.

Valami gazdag földbirtokossal ismerkedett meg, kinél igen gyakran gyűlt egybe ilyen társaság. Nem állhatott ellent, játszani kezdett, s vesztett, nyert változó szerencsével, míg végre a változó szerencse helyett az állandó szerencsétlenség szegődött mellé. Apránként tetemes összeget elvesztett, s ezt minden áron vissza akarta nyerni, pénz azonban nem volt kezénél, de volt a — sópénztárban.

Azon este, midőn én a folyosón találkoztam vele, azért jött haza, hogy ezt a pénzt vigye el; el is vitte, hogy újabb szerencsét próbáljon, s elvesztette az utolsó krajczárig még akkor este. Azt nem tudom, mennyi volt ez összeg, de tetemes lehetett, az a következményekből is kitűnik.

A pénzt vissza kellett minél előbb tenni, hogy titok maradjon; szegény Zsiga bácsi azonban nem tudta, honnét. Ekkor megjelent Séderi Ignác, s megkérte Irénke kezét (én soha sem hiszem, hogy a vén róka meg nem szagolt valamit). Sé-

deri Ignác gazdag ember volt, s hogy Zsiga bácsi megmentse becsületét, fölládozta a szép kis Irénke boldogságát s hozzá adta az ötvenéves kérőhöz. Zsanet néninek mindent kellett tudni, különben soha bele nem egyezett volna, s én arról is meg vagyok győződve, hogy Irén is tudott mindent.

Es megtörtént, Irén Séderi Ignác neje lön, és Zsiga bácsi becsülete megmaradt. Ki gondolta volna ezt akkor, mikor ez előtt pár évvel Irénnel együtt neveltünk, midőn Séderi ur azt mondta:

— Mit tenne nagysád, ha feleségül kérném?...

Lehetetlen, hogy ne szóljak valamit arról a gyászos napról, mikor az esküvő volt.

Én már azelőtt is sokat sirtam, ha senki nem látott; még csak 18 éves voltam, de azért szerettem Irént, arra soha sem gondoltam, hogy feleségül vegyem, mert egyidősök voltunk, s neki nehéz lett volna addig várni, míg én megházasodhatom, de azért mégis nagyon szerelmes voltam belé.

A lakodalomra én is, meg Endre is meg voltunk hívva, hanem Endre azt mondta, hogy nem megy el, nem volna erre képes. Ő bizonyosan gondolt arra, hogy Irénke felesége lesz, neki könnyű is volt azt gondolni, mert már 24 éves volt.

Azonban a templomba, az esküvőre még is eljött; egy oszlophoz támaszkodva állt, nem is hiszem, hogy el birt volna lábain állani.

Szegény kis Irénke olyan volt, mintha a koporsóból emelték volna ki. Nagyon szenvedhetett, én emeltem ki a kocsióól, s úgy reszketett, mint a nyárfalevél. A mint a templomba lépve Endrét meglátta, összerázkódott, ingadozva lépdelt az oltárhoz. Ugy van, önök nem is gondolnák, hogy Irénke Endrét szerette, én sem gondoltam, de e pillanatban elúrulta... szerették mindketten egymást, szerették nagyon, mert a mi ezután történt, mind csak ezt bizonyítja.

Tehát én már 18 éves koromban csatlakoztam, mikor azt hívtém, hogy Irénke engem szeret; reménylem, még ezentúl is fogok én csalatkozni.

Mikor a templomból kijöttünk, Irénke tekintete ismét összeesett az Endréjével, nem volt tovább ereje, eszmélete elhagyta; én fogtam föl karjaimba. Senki sem tudta, mi okozta ezt, csak egyedül én.

Szomorú lakodalom következett, csak Séderi Ignácznak volt jó kedve, nagyon boldognak és elégültnek mutatta magát. Zsiga bácsi senkire sem mert tekinteni, félt mindenkitől, lesütve tartotta szemeit, nem beszélt senkihez; Zsanet néni nem egyszer láttam, mikor szemeiből nehéz könyecseppeket törült ki, s egész arczáról le lehetett olvasni, hogy ezek nem az öröm könnyei voltak; a kedves, szép kis leány inkább illetet volna temetésre, mint menyegzőre, hol vigadni szoktak. Szomorú voltam végtére én is, és sokan a jelen voltak közül, a kik ugyan nem tudták a történeteket, de a szép, halvány menyasszonyt mégis sajnálták a kiállhatlan Séderi Ignácztól.

Éjfél felé fölsozlott a menyegzői ünnepély, haza sietett mindenki; úgy jöttem el, hogy Irénkének még nem is köszöntem, nem kívántam semmi jót, mert éreztem, hogy erre nem is volna erőm.

Egész éjjel nyugtalan hánykódtam ágyamban, pillanatra sem jött álom szemeimre, s tudja az Isten, többet gondoltam Endrére, mint Irénkére. Mindig látni véltem ezt az örökösen komoly fiut, mikor váratlanul és ostobán tett fölfedezésemre összeomlott, s mikor az esküvő alatt az oszlophoz támaszkodva, halottsápadt arczczal, kimeredt szemekkel tekintett Irénre.

Réggel irtózatot hallottam. Az éjjel Sarlói Endre agyonlőtte magát.

Szegény Endre! jobb sorsra lett volna érdemes, szerette

mindenki, s én magam is megnyugodtam volna abban, ha Irénkét ő veszi el, tudom, mindkettő boldog leende.

Nekem éltek szülőim, hanem azért mégis oly egyedül éreztem magam; Endre jó barátom volt, elvesztettem örökre; Irént, kit szerettem, csak nagyon ritkán láttam, mióta férjhez ment.

S valahányszor láttam, midig busabb- és szomorubb- naktűnt föl; a szegény fiatal nő napról napra hervadt, borzasztón hatott rá Endre halála... e hír lassan ölé méreg lett neki. Pár hét alatt egészen megváltozott, szép, gömbölyű piros arca hosszukás és beteges színű lőn, még szemeinek tekintete is más volt.

Ha olykor meglátogattam, próbált mosolyogni, s titkolni akarta, hogy szenved, de nem lehetett, homlokára volt írva szenvedése, szemeiből sugárzott ki a boldogtalanság. Férjéről keveset beszélt (nem is tudom, mit lehetett volna róla szólani), az is dicséret volt, Endrét pedig soha elő nem hozta, talán nem is gyanítá, hogy én tudtam szive titkát. Én egyszer azonban oly ügyetlenséget követtem el, hogy említést tettem róla, de azonnal megbántam, mert Irén ajkairól egy kínos sohaj röptült el, és szemei könyekkel teltek meg... többet nem is szól- tam soha felőle.

Irén nagyon szerette még most is.

Az idő lassan haladt, fél éve volt már, hogy Irén neje volt Séderi Ignácnak, s ez idő épen elég volt arra, hogy a kik ismer- ték a vidám kis leányt, föl ne ismerjék a szomorú nőt.

Sokat szenvedhetett a szerencsétlen teremtés, pedig férje gyöngéd volt hozzá, elhalmozta mindennel. Keblében kellett valaminek lenni, a mi sorvasztotta, mint a virágot a gyökerén élődő féreg. Hiába annak is a napsugár, a gondos ápolás, el kell vesznie.

Nem akarom önöket sokáig untatni egy fiatal nő szenvedésének leírásával, de talán nem is tudnék sokat mondani felőle. Irén nem szólt senkinek arról, a mi bensőjében történt, nem tudta azt senki, mi hervasztja, csak én, s én sem az ő ajkáról. Rá is el lehet mondani, mit a virágra: a tavasz kifejtette, virágozott, és virágzása közepett elhervadt, meghalt...

Halála szép volt, mint a leáldozó napé, mint a lehulló csillagé. Csöndesen, mosolyogva szunyadt el, saját édes anyja fogta le szemeit.

Ágya mellett ott sirt Zsiga bácsi, mint egy örült, jól tudta, hogy ennek mind ő az oka; mielőtt örökre lehunyta szemeit Irén, mosolyogva tekintett reá, a szegény apa bocsánatot olvasott ki e tekintetből... az pedig igen keserű lehet, ha a gyermek megbocsátja atyjának, hogy miatta meg kell halnia.

Ott sirt hajait tépdésve Séderi Ignác is, s ordított; szegény jó Zsanet néni szemeiben már könnyek sem voltak. Ott sirtam én is csöndesen, s imádkoztam, hogy Zsiga bácsinak bocsásson meg az Isten.

Szép tavaszi idő volt, mikor Irént eltemették, a legelső tavaszi virágok voltak koporsóján, de egy sem volt oly szép, mint ő. Még halva is szebb volt nálok.

A temető ajtaja mellett, épen az árok partján — volt egy sir, melynek halmán még csak most kezdett a fű sarjadzani; a keresztlen fonnyadt virágkoszorú volt ibolyából, jáczintból. Senki sem tudta, hogy azt a koszorút Irénke kötötte, s tette az árok mellett levő sirra, csak én... láttam, mikor ott- hon kötözte, s most ráismertem.

Az a sir az árok partján, Sarlódi Endréé volt... az öngyilkosokat nem szabad a többi halottak közé temetni. Még itt is távol estek egymástól.

Ezután sokszor meglátogattam mind a két sirt. Nem tudja senki, hogy e két sir története milyen szorosan összefügg egymással.

Én tudom, s elmondtam önöknek Irénke történetét, kit én magamban mindig csak a „szép kis leány“-nak nevezek.

EMLEKLAPRA

SZÁSZ BÉLÁTÓL.

Emlékszel-e, oh lányka még az estre:
Midőn egymás mellett ülénk mi ketten?
Én szép szemedben egy mosolyt keresve,
Szivednek titkát lestem önfeledten.
Körültünk szolt a vigadók zaja —
Nem is hallatszott szívem sohaja!
Emlékszel-e?

Beszéltem üdvörl, boldog szerelemről — —
Csillagról, mely az éjben úgy világol,
Sajgó sebről, mely soha meg nem enyhül;
Emésztő tüzről, örök égő lángról,
„Mely mindig ég, de soha el nem ég“...
S te pajkosan mondád: elég, elég!
— Emlékszel-e?

Emlékszel-e, vagy mint a rózsza kelyhe
Nem tudja, illataból, hogy ki élvez —
Te is, hogy elhagyálak, utra kelve,
Kebledben vajh, egy emléket nem érzesz?
Vagy fényes arcod, játszi mosolyod,
Miként az ég, mindenkinek ragyog?
— Oh úgy feleld!

Miről ismerhetni meg az embert?*)

Hegedűs Mariskától.**)

Az ember azon sajátással bír, hogy az elmei tökélyek és gyöngeségek — — — továbbá az indulatok és szenvedélyek, valamint az erkölcsi tulajdonságok... magokat az arcban, a homlokon és szemben látható jelek által nyilatkoztatják.

Purgstaller.

Ugy hiszem, eléggé ismeretes azon régi állítás: „A külső, a belsőnek tükré“ s azért nem fogom vitatni, áll-e vagy nem azon rendszer, mely szerint az emberi külsőről, vagyis színéről lemagyarázhatni a belsőt, azaz: a jellemet, mit külszinismének (physiognomia) szoktak nevezni; csak azt fogom itt röviden és szabatosan elősorolni, a mit sokan tapasztaltak e tárgyban, minélfogva azon fölötte hasznos jártassággal bírtak, hogy első látásra sem, vagy legalább igen ritkán csalatkozzanak amaz ember szellemi állapotában, elméje- és szívében, tehát jellemében, a ki előttök állt.

Mindenek előtt általánosan kell tekinteni az ember külsejét, alakját, hogy előbb annak általános természetét (temperamentum) megtudhassuk, s azután a külsőnek egyes részeit, mint a lábat, kezét, és leginkább az arcot; ebben pedig különösen a szemet kell figyelembe venni. Azért, ha tapasztaljuk, hogy valakinek finom s lágy haja, gyöngéd bőre, kicsiny, de

*) Nem osztjuk ugyan azon nézetet, hogy az ember külseje egész biztonsággal elárulja annak lelki tulajdonait és különösen a kéz, láb, szemöldök sat. ebbeli áruló tulajdonságán bátorokunk kételkedni: mégis örömmel közöljük e szép cikket, mert ez egy bizonyítékkal több arra nézve, hogy hölgyeink komolyabb olvasmányokkal is művelt foglalkoznak.

***) Haller Albert (szül. Bernben 1708,) Carus, s Clement szerint. Szerk.

gyorsan mozgó izmai, halovány arczsine, s nemes, finom vonásai vannak, mihez gyakran nagyon gyöngéd egészség járul: tudhatjuk, hogy ez finomult természettel és általán kitünő szellemi tehetségekkel bír. — Ha a test határozottabb alakzatu, meglehetősen tömött és feszes husu, a szem kék, a haj diószínű, és az arczin fris, egészséges: akkor eleven, fris, élénk érzetű és elméjü természet van előttünk; de az ilyen sokszor könnyelmű is. Ha a test kerekded, majdnem gömbölyű, husa lágy, duzzadt, a mi már az arczon és karokon megismerhető, a hajzat világos színű (szőke), a bőr mintegy lekonyuló, s minden mozdulat általán lassú, álmos, henye: bátran mondhatjuk, hogy ez a szellemi bágyadtság képe; — ellenben a sötét hajzat, mely egyszersmind kemény; sötét szem, sárgás-barna bőr, s a kemény, feszes hus meglehetősen tömötsége, a test határozott, érellyes körvonalzata: az erélyt, a férfias tetteröt ismertetik meg. Ha már most emez általános jelekből (melyek gyakran, sőt többnyire vegyülten vannak képviselve), megismertük az általános természetet, vizsgáljuk a részeket; először is tekintsük a lábat, minthogy nagyon szokásban van úgy is bizonyos egyéniségeknél legelőször is a lábat nézegetni, még pedig gyakran három szemmel. A lábnak alakjára nézve mondhatni, hogy minél domborubb, magasabb az, annál szebb arányu a test, melynek alapját teszi; s a testnek rendesen meg szokott felelni a bennlakó lélek. A kéz alakjára nézve pedig,*) ha az erős, csontos és izmos: szilárd jellemet, erélyt tanusít; s ezért leginkább a férfiak tulajdona; — ha gyöngéd alakú, puha, s inkább széles tenyerű, finom, kerekded ujjakkal: úgy e kéz tulajdonosa finomult érzékiséggel, művészi szellemmel bír; ez a nő keze; a széles tenyerű, rövid, vastag ujjú kéz mindig pusztán anyagi jellemről szól, milyen a közönséges emberé; de ez aztán nem is lángész; végre az egyáltalán nemesebb képzetű kéz, keskenyded alakú s vékony, hosszudad ujjakkal; ez minden mozdulatában valami előkelőséget árul el, és a magasabb tehetségek keze.

Ezeket tudjuk a kéz-láb alaki minőségéről; de még több hűséggel jelenkezik a belső e tagok mozgásában; a lábnál a járásban, a kéznél a kézírásban. — A durva, pallérozatlan járás aljas jellemtől telik; a szorosán kimért, hathatós lépésben: akaratere, szilárdságra ismerünk; a gyorsan-lépés: élénkségre, az aprózó: ingerlékeny és a biczenő: könnyelműsége mutat; a diszelkedő és tetszelgő: finom módon lépdél lábujjhegyen, sarkait emelgetve; ez utóbbi föllépés, ha lassu s mintegy keringő, nagyralátás és önbizottság szülöttje; a büszke feszesen s mintegy himbálva jár, míg az alázatos alig mer lépdelni; a gyáva húzva-vonva s biczenőleg jár.

A kézírásra nézve gyakori összehasonlítás utján rájöttek, hogy a gyors, tüzes, szigoru és erős vonások: heves vérmérséknek, tüzes érzetnek, s általán erélynek jelei; — a lágy, sovárgó írás, a min látszik, hogy hiányzott az anyagi erő: kiapadhatlan szívjósságról, s lelki emelkedettségről tanusodik; a lágy, de egyszersmind ingadozó, habozó írás, melynek bötüi egyenlőtlenek; ügyességet, mozgékonyt, de sokszor türelmetlenséget is jelent; a közömbösen, „nembánom“-mód odavetett, különben rendes vonásu írás: nagy közönyösség és nyugvág árulója.

Az ember jellemének részletesebb képét annak a r c z a b a n, de különösen s z e m é b e n találhatjuk; mert az ember szemei „ablakok, melyeken kinéz a lélek.“**) A szemhéjakról legelőször is megismerhetni az álruhában a hölgyet; mert míg a férfi tekintete a szemhéját felfelé irányozott félkörbe hozza, a hölgyé azt szerényen lefelé irányozza. Ha a szem tekintetei,

miként egyenes vonalok, egy pontról a másikra röppennek: az elfogultság-, zavarodottság- sőt ostobaságra mutat; a gyors pillantás, gyorselme, vagy szenvedélyes ingerültség, a lassu, álmos tekintet, szellemi bágyadtság jele; s „ha a szemjáték bilincseit lerázva, minden gáton túlmege; — akkor a kellemes, életteli tekintet érzéki csábító ittassággá lesz.“*) — Az éles elméjü, úgy szintén a mély gondolkodású, ha megtekint egy tárgyat, szemeinek pupillái összehuzódnak, a két szem középpontjaiból jövő sugarak egymáshoz közelednek, még pedig annál jobban, minél érdekesebb a tárgy a szemlélő előtt; ha kitért szemekkel bámulja tárgyát a szemlélő, úgy, hogy a középponti szemsugarak egyenközüleg futnak: tudhatni, hogy ez nem lángész, mert így szemlél a szórakozott, gondatlan; ha a középponti szemsugarak közelebb fordulnak egymáshoz, mintsem azt a tárgy távola kívánná; ez vágy, kívánság jele; ha nagyszerű gondolatok izgatják a lelket, a tekintet távolba bolyong, s a szemsugarak egyenközüleg vonulnak; ha az egyenközüen s egyenesen járó tekintet rezeg, gyöngé elmét jelent; a buta szemei zavartan, idestova járnak, a hamis, álhatatlan, alattomos majd ez, majd amaz irányban tekintget; tetőtől le talpig méregeti tárgyát a büntető szem, míg az irigy csak könnyedea és oldalvást odavetődik; a megvetés szemsugarait egymástól el-eltávolitgatja, mintegy maga elől eltüntetni kívánván ezzel a megvetett tárgyat, — és a szeretet, remény, vágy közelíti egymáshoz szemsugarait, mintegy körükbe foglalni tárgyát; a harag szeme villámlik; a gyász, szomor, szégyen és félelem nem meri tárgyát nézni s szempupilláit összevonva lesüti szeme pilláit s magába merül. A nagykarikás szem, melyből tehát aránylag kevesebb fehér látható, kedveli az anyagi dolgokat, míg a kis karikájü gyöngédség- és ingerlékenységet tanusít; az hajlandó a rövidlátás, ez a távollátásra; némely erős és fölötte bátor férfi szeme piroslik is; a szemek élessége és fénye élénk elmét, azok homályossága az ellenkezőt jelenti; az, a ki mind jobbról mind balról, maga alatt és fölött is tud látni, az bizonyára hamis, gyanakodó, munkakerülő ember; a kicsiny és mélyen fekvő szem erélyt, bátorságot, de alattomoságot is árul el.

Az arczvonások csak a meglett koruaknál lesznek fejletteké. Ha, miként barázdák, futnak a homlokon egyik halántéktól a másik felé, középen kissé hajlott vonalok, úgy azok tanui vagy bú- és gondnak, vagy szenvedett sors-csapásoknak; ha függőleges vonal huzódik a két szemöld közt, ez, ha a szem fénylő: mély gondolkozást, ha pedig homályos: életuntságot jelent; a szemszögektől oldalvást futó vonások, ugyszintén azok, melyek az orr tövétől az ajkak körül folynak, érzékiségből, harag, alattomoskodás és gúny hajlamából eredtek. Az ajak szintén nagy árulója a szellemi tulajdonoknak: a hidegvérü, rendszerető, pontos ember vonalhoz hasonló, összeszorított, de rendes alaku ajkakkal bír; p. Kazinczy Ferencz arezképében; kis száj vékony orrac alatt, szégyelkedő s szelid jellemek tulajdona; szorosán kikerített ajakkal van ellátva a zsugori, és az élces, gúnyos ember felső ajka sajátságosan vonaglik; általán a lágy ajak lágy jellemet, a feszes szigorut árul el; a büszke, makacs: hosszú állal és szorosán összeharapódzott ajkakkal bír, míg a hosszú, kiálló és hegyesre futó áll hütlenség, árulás, ravaszság tanuja; a picziny gömbölyded áll, olyan picziny likacsos, áldott jószág, jámbor szivről szól. Ezen tapasztalatok szerint magyarázván az emberi külsőt, valóban is nagyon megközelítőleg következtethetni az ember jellemére. Bizonyos, hogy ezt is gyakorolni kell; de gyakorlat utján jártassá lehet benne mindenki, elannyira, hogy, mint már mondók, első látásra tudhatja, hányadán van valakivel. Hogy pedig ki-

*) Carus.

**) Ismerjük a népdalt: „Nézz rózsám a szemembe“ etc.

*) Clement.

vétel is fordul elő, az világos; mert miben volna az! ? Egyszersmind ismeretes, hogy van ember, ki készakarva betanulta, mást mutatni arczával, semmint a szivben a való; de ezt is nem tehetik annyira természetesen, hogy a jártas meg ne ismerné benne a tettetést, és ekkor már elég, a mit tud. A valódi színész pedig mintegy oktroyálja belsejére a szükséges lelki állapotot, s ez tükröződik arczán. Különben igen természetes, hogy leginkább a művekbe és cselekedetekbe megy át a cselekvő szelleme, jelleme; s ezért: „Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett.”

Ujfalvi Krisztina.

Történelmi kép.

Álmai Rezsőtől.

A gyakori zaklatások- és sanyaruságoknak kitett szép Erdélyországban még a mult század vége felé is csak árva gyermek volt a költészet szelid muzsája. Meg-megujuló veszélyeknek volt kitéve az ország minduntalan; vége hossza nem volt a harcznak; a délczeg ifjak fegyverforgatással voltak elfoglalva szüntelen; a honn maradt lánykák pedig himzetes nyeregtakarókat készítének a szabadságharczából majdan visszatérő kedveseiknek; szóval harci zajos eszmék foglalták el az elméket.

Az irodalom mezeje csaknem parlagul hevert; elhagyottan, nem ápolva senkitől, úgy szólván megjelenésükkel egyidejűleg hervadtak el az olykor feltünező kiválóbb jelenségek is . . .

Eme háladatlan időben kezdé meg irodalmi működését az örök vidor kedélyű Ujfalvi Krisztina is, bár szerencsésebb eredménynyel, mint elődei, de törekvései még sem vihathattak ki kellő méltánylatot . . .

Boldog hajdonkorát az előtte még későbbi időkben is oly édes emlékü Küküllőmegyében tölté, a hol atyja főbirói tisztelet viselt. Nem ismert bút, bánatot; ártatlan világa csak örömeiben, miként a tavasz rózsákban, volt gazdag.

Gyermekörömeinek Molnár Borbála volt egyedüli részese, kihez első gyermekéveitől fogva a legben öbb baráti viszony fűzé vala.

Együtt növekedett a két jó lélek, szivből oszták egymás örömét, bánatát; együtt ismerkedtek meg a költészetnek szívet nemesítő és lelket emelő muzsájával; együtt tanulták meg annak tündéri nyelvét.

A kora árvaságra jutott Borbála dalai szelid, mélyen érző lelkét tükrözték elő, míg ellenben Krisztina muzsája szüntelen enyelgett.

Kedélyük nagyon elütött egymástól, azért volt oly felbonthatlan a baráti viszony, mi sziveiket mind a sirig egybefűzötten tartá.

Mert valamint a szerelem, úgy a barátság is csak külön természetű lények közt lehet tartós, felbonthatlan.

„Kedves változatosságban folytak le napjaik; olvasgattak, tanultak, összebarangolták a közel bérceket, rónákat, gyönyörködve a tavasz lélekemelő bájaiban; ellesték a mádárkák édesbús dallamát, a lombok susogását, beszélgettek a virágokkal, az illatos berkek közt sustorgó hegyi csörgeteggel, és minden csak azt sugota nekik: hogy olyan nagyon szép a természet.

Véletlenül egy könyv akadt kezükbe, melyet még egyikök sem olvasott, mely hosszan és olyan vonzón beszélt valami érzelemről, mely szerinte az egyedül boldogító. A lánykák to-

vább olvastak, nagyon érdekelte őket a könyv, egy egészen más, boldogabb világban képzelék magukat lenni olvasás közt; úgy tetszett nekik az az érzélem, úgy ohajták annak birását!

A könyv szerelemnek nevezi ez érzelmet.

Esők álmodtak a boldogító szerelemről.

De nyugalmuk elveszett.

A kedvencz tanulmányok és egyéb foglalkozások elveszték szokott vonzerejüket; a két barátnő nem rég még előttük ismeretlen gondolatokkal volt elfoglalva szüntelen; megnevezhetlen lelki búról kezdtek panaszkodni egymásnak; úgy fájt ott szivükben valami és nem tudták, hogy mért; unalmassá vált előttük a kör, mely egykoron olyan kedves volt előttük! El, messze vágytak!

Ez időszakban készült költeményeik kedélyük bús színezetét viselték magukon; a legszelidebb fájdalom, a legigazabb bánat tükröződött vissza azoknak minden során.

Krisztinánál, mint a vele egykorú krónikások megjegyzik, a testi kellem ölekezett a szellemi bájokkal; beszéde vonzó, társalgási modora finom és lekötelező volt, elannyira, hogy, midőn atyja Kolozsvárra adná egyik rokonához, hogy megismerkedjék a világgal: Krisztina egyike volt a művelt körök legkeresettebb hölgyeinek.

Kissé nehezen esett szívének, nélkülözni Borbála megsokott kedves baráti körét, a miért is gyakorta felkeresé őt leveleivel, melyeknek egyikében ömlengve tudósítá barátnőjét, hogy szeret s hogy szerelmének tárgya: a jeles gr. Haller László.

Forró szerelme egészen új világot alkotott körötte, és boldog volt a szó legeszményibb értelmében.

Egész lényével, lelkének összes álmaival ölelte át kedvesét.

Szóval: szeretett, mint csak költői kebel, mint csak nemeslelkű nő szerethet.

* * *

De a sors megirigyelte égi boldogságát.

Kedvese hütlen lön hozzá, elhagyta őt, hogy örök búban folyjanak le napjai.

Es ezután szenvedő ábrándosság, alaktalan világgyűlölet, nyugpontot nem találó vágyakodás boriták el lelkét.

* * *

Az idő mindennek legjobb orvosa — tanítja a tapasztalás; és igaz is, mert idővel Krisztina szintén feledé csalódását.

Szive megedződött, a szelidebb érzelmek kebelében elveszték fogékonyságukat — a maga valóságában kezdte venni az életet.

Ismét a vidor leány lett belőle, versei szüntelen enyelgtek.

Később aztán ki akarván játszani a sorsot: a környék legrutabb férfának: Máte Jánosnak nyújtá kezét.

De fájdalom, önmagát játszotta ki, mert férje egy minden tekintetben tökéletlen lény lévén, annak körében legboldogtalanabban folytak napjai.

Egyedüli megnyugvást muzsája kedves körében keresett és talált.

Szomorú helyzetét igen hiven tünteti elő e két szak egyik költeményéből:

Felolvadt lelkem kedvese,

Ártatlan idő — szép este!

Csak veled nincs, hogy ki lesse,

Mért van szemem könnyel festve.

Könyek, most bátran folyhattok,
Nem nyom el erőltetés.
Ah szabadon sohajthatok,
Nem fojtogat a tettetés.

Nem mondja ugyan ki egyenesen költeményeinek egyikeben sem, hogy mennyire elégedetlen volt családi körével, de mindazáltal eléggé sejteti nagy boldogtalanságát még a következő versszak is, melyet a holdhoz irt vala:

Azt mégis neked hálálom,
Hogy magamat künn találom;
Nem vagyok már rab, kénytelen
Zárva szenvedni szüntelen,
Hanem szabad társaságom
Lett édes magányosságom.

Borbála látván barátnője nagy elhagyatottságát, gyakran fölkeresé őt árva magányában, vigasztalta, — biztatta, hogy sorsa még jobbra fordulhat.

Krisztina örült ugyan e tiszta barátnői részvétnek, de az életem azért nem tekinthető egyébnek keserű szatiránál.

Hogy mennyire kedves volt előtte Borbála barátsága, kitetszik e versszakból:

Ha történik, hogy sirhalmom
Fedezi néma nyugalom,
Hantjain nőtt füvek között,
A melyeket megöntözött

Barátném könye — válaszd ki,
A többit mind szárazszd ki.

Később aztán lelke nem bírhatván a magány keserű voltát, a teleket Kolozsvárt tölté, és csak tavaszkor tért ismét vissza férjéhez. míg elvégre egészen elhagyá azt, de azért egy olyan tettet sem tudtak róla felmutatni, mely homályt vetett volna tiszta jellemére.

Némelyek szerint azonban életének vége felé ismét vissza tért volna férjéhez, a holott is teljesen a költészet múzsájának szentelé magát; kibékült sorsával, önmagával, nyugodtan várta a halált.

A mint maga is megírta:

Most oh csendes magánosság,
Öleld fel lelkemet;
Életbarát, jó reménység,
Most ne hagyj szivemet.
Midőn sorsom hideg szele
Kedvemről mindent leszele:
Bennetek találom
Életem s halálom.

Nem is kellett már soká várakozni a jó léleknek, mert a mindenek ura megsokalván keserű szenvedéseit, 1818. január 19-én kiszólítá őt az életből, mely neki sokszor olyan súlyos volt.

T Á R C S A

Egy hét története.

— Márczius 18-kán. —

Vigan vagyunk. — Három egyszerre. — Dinomdánom. — A pénz csak chimacra. — Az ördögnek igaza van. — Miről tanakodnak a muftik. — Valamit a nagyharangról. — A közmondások. — Isten szava. — A hargversenyek elhagyatottsága. — Tartalmatlan tárczák. — Váci utczai előadások. — Diplomatus kocsisok. — A főváros díszei. — Felforgatási tendenciák. — A régi jó időkről. — Majomformájú maskarák. — Uri lovak. — Szép kilátások. — Műélvek. — Az új „Sarolta“ — A nemzeti színház igazgatóságának újabb bölcsesége. — Syréne. — Lohengrin. — Új szerződések. — A budai népszínház. — Tisztelet, becsület, de igazság. — Pályakoszoru. — Tagosítás a szinpadon. — Buda megelőzte Pestet. — A „nőuralom.“ — Három heti szenvedés. — Irodalmi vadalma. — A családi élet. — Kedves egyszerűség. — Flygar Carlén. — Virágkiállítás. — Kinek a rózsza, kinek a papucs. — Hasznos látnivalók. — Reményi diadalutja.

Aztán merje még valaki mondani, hogy nem vigan vagyunk! mikor csak ez egy lefolyt héten is nem kevesebb, mint három hangversenyben gyönyörködött a főváros: F a y l Frigyes, S m a l k o v i c s Laura k. a., és a jogász-segélyző-egylet hangversenyében, nem is említve a sok házimulatságot, melyeket szintén nem megvetendő számmal különféle jótékony czélokra rendeztek! Csupa zene tehát az élet, csupa dinomdánom! énekszó mellett fekszünk le, énekszóra ébredünk fel! Az ének és zene pedig kétségtelen bizonyítékai, hogy mi nagyon vidámak vagyunk, a vidámság pedig a legnagyobb boldogság, ergo — nagyon boldogok vagyunk.

Ugy van, nagyon, de nagyon boldogok vagyunk, nemde

kedves olvasónő? semmi okunk a szomorúságra; mindenünk van, a mi csak szükséges, hogy az ember boldognak érezze magát; van mindenek előtt — pénzünk? — nem, az nem igen van; de ez nem is szükséges; régóta éneklé már Bertram az „Ördög Róbert“-ben, hogy „a pénz csak — chimára!“ és az újabb pénzügyi operatiók épen nem czáfolják meg ez ördögös állítás igazságát; mostanság már nem a pénz, hanem a — hitel „kormányozza a világot;“ így például Törökországban többé nem is azon tanakodnak a hosszú képű muftik, hogyan lehetne az állam pénztárát megtölteni, hanem csak azon, hogyan lehetne új hitelre szert tenni; a földolog tehát a hitel, az adósságesinálás; hogy ki fizeti majd ez adósságokat, ez nagyon másodrendű kérdés, arról hadd tanácskozzanak azok a muftik, a kik majd ezután fognak következni; és bizonyára találnak majd arra is egy expediens-t; ha más nem, hát megfizeti a — nagy harang; nem azt a „Harang“ot értem, melyet jövő hótól kezdve V é r t e s i A r n o l d és B u s V i t é z jeles fiatal iróink mindennap meg fognak huzni, mert hisz látnivaló, hogy én Törökországról szólok, azt pedig, hogy egy magyar harang Törökország adósságait fizesse, azt tartjuk, még Tallérosy Zebulon vagy Köpenyesy urambátyám sem tudná okokkal támogatni, pedig a kedves urambátyám sok mindenfélére tud okokat találni.

Hanem megfizeti egy másik harang, — a nagy harang, mint mondám. Furcsa is ez a magyar nyelv; sokszor egy-egy közmondásban több bölcsesség rejlik, mint sok köpczös könyvben, melyeket azok a serfogyasztó professorok „odakünn“ a civilizáció érdekében összeburnótoznak; ilyen bölcségteljes egy közmondás az, hogy „megfizeti a nagy harang“; első pillanatra az ember azt hinné, értelem nélküli tréfa az, pedig

mély igazság van abban kifejezve. Mert csakugyan léteznek ám egy olyan nagy harang, a mely időről időre megkondul, és akkor mind „kifizettetődnek“ azon adósságok, melyeket hatalmas finanszdoktorok a szegény emberek rovására csinálnak, azon hiszemben, hogy azokat soha számon nem kérik. Nagy magasságban függ e harang, közönséges szem meg sem is láthatja, és a kötele is olyan vékony, hogy pusztá szemmel észre sem vehető; olyanforma szálakból van e kötélfonva, mint a minő szálak az ember szívét a házához kötik; vékonyabbak a sugárnál, és erősebbek a halálnál; soká, soká némán reng e harang a magasságban, míg egyszerre csak megtelik a mérték, akkor aztán megrántják, és megszólal, eget-rázó kondulással, mint mikor sötét éjfélikor a vészharangot meghuzzák; egyszer itt hallik, máskor másutt; akkor van az ítéletnapja, és kifizettetődnek azon adósságok, melyeket szegény emberek rovására csináltak. E harangot úgy hívják, hogy: — Isten szava.

De hisz azt a sok boldogságot akartam elősorolni, a melylyel annyira bővelkedünk és ime, a nagy harangról beszéltem! De se baj; van arra még idő; és aztán minek is azt demonstrálni! Tudjuk, tudjuk! mondanák reá úgy is kedves olvasónőim.

De a mit kedves olvasónőim nem tudnak, sőt még csak nem is gyaníthatnak, az, hogy a fenebb említett három rendbeli hangversenyben épenséggel nem volt olyan közönség, a minőt mind a különféle jótékony czélok, mind pedig az egyképen sikerült előadások tekintetéből ohajtottunk volna. Vannak, a kik e körülményt a tárczák rendkívüli tartalmatlanságának akarják felróni, és ha „lehet is ebben valami,“ e g e s z e n még sem menti ki azt a szokatlan résztvéltenséget, melyet egy idő óta művészi előadások alkalmával a fővárosban tapasztalhatni. Mert hát miképen van, hogy a milyen mértékben a hangversenyek terméi üresek, ugyanazon, de tán még „ugyanazonabb“ mértékben telvék a váczki-utcabéli azon helyiségek, a hol mindenféle selyem- és gyapotszöveteket adnak elő a közreműködő boltisegédek? Avagy ott tán ingyen részeltetik a műértő közönséget az efféle előadásokban?

Azért igen czél- és korszerűnek tartom azon indítványt, hogy minél előbb kocsis-képezde alakíttassék a fővárosban; csak a napokban pendített meg ez eszme, de tudom, nem sokára életbe fog lépni; természetes: a kocsis-képezde egyike azon intézeteknek, melyek nélkül a főváros soha sem lehet azzá, a mivé lennie kell. Az olvasónő tán kételkedik ebben? jó, mindjárt megmutatom. Miből áll egy fővárosi közönség dicsősége? nemde abból, hogy minél nagyobb fényt és pompát bírjon felmutatni? már pedig a fény legnélkülözhetlenebb tulajdona a — hősi emlékek vagy az ész és szív ritka tüneményei tán? — Dehogy! ezek olyan tulajdonok, melyekkel az utósó napszámos fia is dicsekedhetik! Kinizsi molnár volt, Petőfi atyja pedig korcsmáros; tán még csak nem is nemes ember; hanem a fővárosi fény és pompa legnélkülözhetlenebb tulajdonai — a kocsis és a ló! ez által tűnik ki legvilágosabban, ki az ur és ki a proletár; csak az az igazi ember, a ki kocsin jár, a többi emberiség mind csak staffage, és szinte megfoghatatlan, hogy nem jött még reá az „Augsburgi Allgemeine“ azon kétségbevonhatlan igazságra, hogy a bérkocsik és comfortable-k valóságos felfogatási tendenciák, melyek által legalább pillanatokra a „közönséges“ ember egy sorban képzelheti magát azon „distingué“ lényekkel, a kiknek maguknak kocsijuk és lovaik vannak!

Bizonyára csak is ezen sajnós rendellenességnek tulajdonítható, hogy azok, kiknek saját „equipagé“-juk van, olyan ritkán láthatók hangversenyeken; természetes, hogyan is jelenhetnek meg egy olyan megkülönböztetendő hintóközönség

holmi comfortablei népség között, a hol az uri fogat elvegyül, elvész a többi jármű között!

Ezelőtt mégis jobb volt; akkor az uri kocsis: külseje által vált ki a népkocsistól; akkor még mindenféle liberális maszkarákba lehetett az uri kocsist bujtatni, majomformájúvá változtatni; de most, hogy a divat a magyar ruhát tette általánossá, mi által lehet kitüntetni, hogy ez a kocsi valóban uri kocsi, és a lovak valóban uri lovak, a többi pedig csak — népség?

Mind e veszedelmes tulkapásokon legjobban segíthetni kocsis-képezdek által; az ilyen kocsis, mikor tanulmányait méltó sikerrel bevégezte, censurát tesz, vagy rigorosumot ad, és akkor diplomát kap és mint diplomaticus kocsis természetesen a honorátorok közé leszen sorozandó és akkor aztán — lesz gondja reá, hogy uri kocsis volta holmi paraszt kocsisokkal össze ne elegyítettessék; ekként meg lesz mentve, örök időkre biztosítva az uri lovak — becsülete.

És ez meglevén, meglássák, mennyivel nagyobb számmal látogatják majd a főváros előkelő kocsijai a nemesebb élvezetekkel kínálkozó előadásokat, a melyeknél olyan fényesen ki lehet tűnni a gyalog és bérkocsik népségétől!

És föl fog virágzani a művészetek minden ága, lesz nagyszemű festészeti és zenészetű akademiánk, lesz színészképezdénk, lesz minden, minden, csak egyszer a kocsis-képezde hirdesse a főváros nagyságát és dicsőségét; ez elébbvaló mind azoknál, sőt elébbvaló a Kisfaludy-társaságnál is; mert, hisz ezeknek virágzóvá tételéről nem igen gondoskodnak pénzes uraink! Innen tehát az én erős hitem, hogy e czél- és korszerű eszme mindenek előtt életbe fog léptettetni.

Csak azt szeretném, ha valahogy az irodalom támogatása is kapcsolatban állana a kocsisképezde eszméjével; mindjárt „uj hajnal virradna fel reá,“ a főurak mindjárt jobban pártolnák — a kocsisok kedvéért.

Visszatérve a hangversenyekre, csak ismételtetjük, hogy azok általában élvezetesek voltak, különösen a jogászsegélyező egyesület javára rendezett hangverseny igen szép sikerrel ment végbe; Szerdahelyi, Füredy és Hollósy Kornélián kívül, — kikről nem szükség mondanom, hogy a közönséget elragadták, — még Rummy Gizella k. a., Bakody Lajos és Szuborics ur működtek közre, az első a „Prófétá“-ból énekelte egy áriát igen szépen, az utóbbi pedig ujjalag bebizonyítá, hogy valóban művészi jelességgel játszik a gordonkán; nem kevésbé tetszett Mosonyinak egyik kardala, a derék Eltér vezérlete alatt álló egyetemi dalárda által előadva, és Bakody Lajos ifju zongoraművész szép, tiszta játéka; a hangverseny fénypontját azonban Erkel „Sarolta“-czimű új operájának nyitánya tette. A közönség hozzá van szokva, csak kitünőt várni Erkeltől és mégis — el volt ragadtatva e nyitány hallatára, olyan gyönyörű szép, annyira magyar annak minden hangja. A mellett az egész azon könnyed játsziassággal van szerkesztve, a mely az Offenbach-féle zenét olyan „fölbemáshozlag“ vonzóvá teszi; és így több mint valószínű, hogy „Sarolta“ épen az lesz a komikai operák között, a mi „Hunyady László“ és „Bánk bán“ a komoly zeneművek között, az az: remekmű. Mint halljuk, ez opera már egészen kész, és így valószínűleg nem sokára színre kerül.

Ideje is már, hogy valami új operát is halljunk egyszer a nemzeti színpadon; mert e tekintetben is a játéksorozat több, mint kritikán aluli; Mosonyi „Szép Ilon“ja óta nem adnak egyebet, mint régiségeket, melyeket már annyiszor hallott a közönség, hogy még Hollósy sem bírja azt nagy számmal a színházba vonzani. Az igazgatóság érezte ugyan, hogy idején volna már valamit tenni ez ügyben, de mint rendesen, először nagyon későn tudta magát valami tette elhatározni, és mi-

kor végre mégis elhatározta magát, ügyetlenséget követett el; így halljuk, hogy Auber „Syréne“-jét tanultatja be előadás végett, olyan operát, mely már 10 évvel ezelőtt egynéhányszor megfordult a nemzeti színpadon, és — mert épenséggel nem tett — „tisztelettel félretétetett“; és most mégis újra betanultatják, mi célra? tudja az — igazgatóság! Ismét elő fogják adni vagy kétszer, harmadszor már senkinek sem fog kellene, és — ismét félre fog tétetni! Ez egész betanítási munka tehát kárba fog veszni; miért nem tanultatnak be inkább valamely új érdekes dalművet? Itt van például „Lohengrin“, mely már azáltal is nagy közönséget biztosítana a színháznak, mert szerzője Wagner Richard, az „új iskola“ nagymestere; de sikeres intézkedés nem igen van az igazgatóság irányára.

És éppen ilyen viszásan járnak el az új szerződtetésekben; így halljuk, hogy az új évre, mely a jövő hóval veszi kezdetét, még egyetlen egy tagot sem szerződtettek, legjelesebb színészeink még ez óráig sem tudják, megmaradnak-e a nemzeti színháznál és minő fizetéssel; díjfelemelésről pedig épenséggel szó sem lehet, még olyan színészre nézve sem, a ki már három-négy év óta tagja a nemzeti színháznak, és ki mind tehetség, mind törekvésre nézve szép reményekre jogosít; annak még mindig 600 ftnyi évi díjjal kell beérni; ha díjfelemelést kér, elbocsáttatással fenyegeti az igazgatóság, holott vidéki színészt kettőt is szerződtetett újat, még pedig 1000 és 1200 forint évi díjjal! Ilyen méltányosság uralkodik ez idő szerint a nemzeti színház körül. Azért indítványoztuk a multkor, hogy míg új igazgatóságra nincs kilátás, nyilvánosság elé hozzassék minden intézkedés a nemzeti színház körül; hadd ellenörkődjék fölötte a közvélemény.

Már csak ezen szempontból is üdvös és hazafiúi dolog tehát a budai népszínházról meg nem feledkezni; mi soha sem állítottuk e zsenge intézetet egy sorba a nemzeti színházzal; nem hogy a budai olyan nagyon gyenge volna, hanem azért, mert mi a nemzeti színház néhány tagjait valóban nagy művészeknek tartjuk; a művészek és tehetségek között pedig ép ez utóbbiak iránti tekintetből párhuzamot vonni nem szabad. Egyet azonban jó lélekkel nem lehet megtagadni a budai színházról, mert ebben valóban nagyon kitűnik a nemzeti színház felett, és ez az igazgatóság. Molnár éppen olyan erélyes, ügyes és körültekintő, mint a milyen semmivel sem gondoló és mindent visszásan elintéző a nemzeti színház igazgatósága, és ha a budai színház — mint reménylhető — szilárd alapot nyer, ez leginkább Molnár érdeme, miként hogy a nemzeti színház szánandólag rongálódott állapota és napról napra alább sülyedése leginkább az igazgatóság — „érdeme.“

Mivé lenne a budai népszínház ilyen segélyforrások és ilyen részvétel mellett, mint a minővel a nemzeti bír! és ez még is tengődik, míg amaz napról napra emelkedik!

Alig dőlt el a népszínmű pályázat sorsa, a melyben a szép tehetségű Udvardy Vincze nyerte el a jutalmat, már is új pályázatot hirdetnek; a kifizött tárgyak ugyan nem valami nagyon költőiek; így például az egyik az, hogy mutattassék ki a tagosítás hasznos volta; de azért mégis mindig újabb újabb érdekkeltő tárgyak vonják ott magukra a közönség figyelmét, míg a nemzeti színháznál hetek óta a „jó barátok“ az egyetlen számba vehető ujdonság és ebben is — megelőzte a budai népszínház.

Az eddigi pályázatok nem mutattak ugyan valami fényes eredményt, de ez nem Molnár hibája, valamint nem a nemzeti színház igazgatóságának érdeme, hogy legközelebb Szigligeti új pályakoszorus vigjátéka: „A nőuralom“ tetszeni fog a közönségnek.

Mint halljuk, ez Szigligeti egyik legsikerültebb műve, méltó társa a „Fenn az ernyő, nincsen kas“ és azon sok más színműnek, melyekkel ez ép oly termékeny, mint lángelméjű írónk nemzeti irodalmunkat gazdagította; valóban megfoghatatlan, mint lehet ilyen nagy szaporaság mellett olyan jeleset teremteni; de éppen ez a valódi lángész egyik ismertető jele: közönséges ember nem bírja felfogni; avagy nem bámulatos-e Jókai termékenysége? És a mi Jókai a regény-, az Szigligeti a színműirodalomban.

A regényirodalomban is egy új terméket kell bemutatnom olvasóimnak; már a mult hetekben kellett volna azt tennem, de megvallom, három hétig nem birtam regényhez nyulni; akkor lőn irodalmunk egyikét kötetes regény-kinszenvedés elviselésére ítéelve, és az úgy megfeküdte a lelkemet, hogy — nem lehet azt leírni; olyanformán éreztem magam utána, mint a ki éretlen vadalmába harapott; várnom kellett tehát, míg az a leírhatatlan kellemetlen hatás elmulik; innen van, hogy csak most ajánlhatom a „Családi élet“-et — ez b. Jósika Julia legújabb regényének címe — szíves figyelmükbe; bizonyosan kedves egy pár órát fog kegyeteknek szerezni.

Jósika Julia regényei nem forognak mélyebb lélektani kérdések körül, a bonyodalom sem valami nagyon érdekfeszítő, nagy eszmékben sem igen gazdagok; de azért mégis igen kedves olvasmányok; keresetlen egyszerűség teszi kedvesekké; az alakok olyan élethivek és egytől egyig olyan nemes vonásokkal és biztos kézzel rajzolják, hogy első bemutatásra jó ismerősökül tűnnek fel, és azon módon meg is szeretjük őket. Azonfelül még az a sajátsága is van a „Családi élet“-nek, hogy egyetlen egy rossz nő sem szerepel benne; mindegyiknek ezek közül megvan a maga jellembeli gyöngesége, a miért szenvednie kell, de azért egy sincsen olyan, a ki részvétünkre, szeretetünkre érdemes ne volna, és hogy a mélyebb megilletődés se hiányozzék, egy ártatlanul szenvedő leány is van festve benne, kinek éppen akkor hal meg kedvese, mikor oltárhoz akarja vezetni. Az egész mű elevenen emlékeztet a svéd Flygar Carlénra; éppen olyan egyszerű, tiszta nyelv, éppen olyan nemes irány.

Fővárosi olvasóinket pedig el nem mulaszthatom figyelmeztetni, hogy midőn már belefáradtak e regény olvasásába, vagy jobban mondva, mielőtt olvasásához fognának, — mert ha egyszer elkezdik olvasni, nem igen teszik majd ki a kézből, — tegyenek egy kis sétát a városligetbe, a „Bartl“-féle kolnába; olyan szép virágkiállítást, mint a minő éppen most ott van rendezve, nem igen látható fővárosunkban. Valóban gyönyörű látvány az a sok ezer meg ezer virág a legszebb színpompában; itt egy camelialugas, ott meg egy jáczinttelep, aztán az a sok mindenféle rózsá, tulipán, azalea, egészen le az orgonaviráig egyik szebb a másiknál, egyik illatosabb a másiknál, nem is említve a számtalan délövi és élödi növényeket, óriási leveleikkel, szabadon csüngő gyökérszálaikkal és csudálatos alkotásu virágaikkal.

Hogy melyik fog ezek közül kegyeteknek legjobban tetszeni? nem tudom, tán a bájós rózsá, vagy a szende ibolya, vagy a büszke bekonía; nekem azonban legjobban tetszett az a virág, melynek kelyhe tökéletesen olyan mint a papucs; „papucsvirág“-nak is hívják. Csak nézzék meg tisztelt olvasónőim, milyen szép az, és aztán küldjék oda valamennyi férfi ismerősüket, hadd lássák és győződjenek meg a felől, hogy az a papucsvirág olyan valami, a melytől éppen nincsen oka olyan igen irítozni a — férfiaknak.

Még Reményi újabb diadalútjáról kellene kegyeteket értesítenem, mennyire ragadta el a prágaiakat gyönyörű népdalaink és gyönyörű játéka által egyaránt, milyen szellemdús toasztot mondott ott a nemzetek testvéresülésére és meny-

nyi koszoru és tetszésben részesül jelenleg Berlinben; de minderről és sok másról csak jövő héten szólhatok. Tehát — a viszontlátásig.

Az „irodalomtámogató vállalat“ ügyében

e héten következő pártolók jelentkeztek:

Szegszárd: Theodorovics Lajosné ivén:
Örffy Imréné.
Szépauer Jánosné.
Theodorovits Lajosné.
Stann Ferencz.
Sánta István.

Csak öt? — mondják reá tisztelt olvasónöim; igenis, csak öt; de ez is valami; ennyivel kevesebb kell az ezerhez; aztán ez öt egy városból jelentkezett, holott ha minden városban csak kettő pártolja e vállalatot, akkor is kitelik az ezer, hát még, ha, mint Szegszárdon — öt pártolója lesz minden városban! Köszönet tehát e szives részvételért a lelkes gyűjtőnek, — e lapok egyik régi lelkes hívének, és a tisztelt pártolóknak. És meglássuk, Isten és hölgyeink segélyével meglesz a szükséges ezer pártoló!

Az írói segélyalap ügyében.

Mindenek előtt álljon itt azon nyugtatvány, melyet a letett alapítványi összeg átadása alkalmával az írói segélyegylet t. titkárától kaptam.

A „Családi Kör“ szerkesztője,
Sz. Emilia ö Nagyságához.

„Hazafiui hálás tisztelettel értesitem Nagyságodat, hogy a magyar írók segélyegyletének örökítésére a szerkesztése és vezetése alatt álló „Családi Kör“ olvasóitól gyűjtött kétezzer háromszáz harminczegy forint, negyven kr, és természetben 12 ezüst huszas kezemhez érkezett, s az mint a „Családi kör olvasóinak alapítványa“ számadásba vezetett.

Fogadja Nagysád kitünő tiszteletem nyilvánítását, melylyel maradok

alázatos szolgája
Szathmáry Lajos,
pénztárnok.“

De az a köszönet, melylyel e nyugtatvány végződik, nem engem, hanem Isten után azon lelkes honleányokat illeti, kiknek nemes szívében az én gyöngye szavaim olyan magasztos viszhagra találtak; az ő érdemök, hogy ilyen jelentékeny összeg gyűlt össze e nemes célra.

Sokan voltak, kik mosolyogva nézték azon csekély összegcséket, miket hétről hétre e rovatban közzétettem, és ime, a krajczárokból forintok, a forintokból ezerek lettek; a jó ügyben való fáradozást a jó Isten megáldotta.

És így meg fogja áldani ezentúl is törekvéseimet; mert Ő, ki az emberek szívét vizsgálja, tudja, hogy sem hiuság, sem pedig magánérdek, hanem azon tiszta szándék vezérel irodalmi működésomban: használni imádott hazánknek és szolgálni a jónak, a mennyire tölem kitelik.

E szándék birt arra, hogy az „irodalomtámogató

vállalat“ eszméjét is megpenditettem, és bármilyen lassan érlelődjek is ez, azért meg fog érni és áldásos gyümölcsöket teremni, épen úgy, mint az írói segélyalap eszméje; mert az is nemes és üdvös, és az is a magyar hölgyek gondviselésére van bizva: nem halhat tehát meg gyümölcstelenül; lassan-lassan csak egybegyül a megkívántató ezer pártoló.

Az írói segélyalaphoz pedig ujlag járultak:

| | |
|--|-------------|
| Szegszárdról: Theodorovits Lajosné | 3 frt — kr. |
| Székesfehérvárról: Miskey Vilma ivén: | |
| B. Splény Paulina | 2 „ 50 „ |
| Horváth Böske | 1 „ — „ |
| Námesy Ferencz | 2 „ — „ |
| Zuber Betta | 2 „ — „ |
| Hanekker Tóni | 1 „ — „ |
| Say Rudolf | 3 „ — „ |
| Say Amália | 1 „ 50 „ |
| Réh Hermin | 1 „ — „ |
| Gebhard Marcsa | 1 „ — „ |
| Véber Hermin | 1 „ — „ |
| Fekete Nina | 1 „ — „ |
| Roszperger József | 2 „ — „ |
| Eltér Gizella | 1 „ — „ |
| Landesmann D. | 2 „ — „ |
| Fekete Gizella | 1 „ — „ |

Összeg 26 „ — „

Ehez a már alapítványképen letett: 2331 „ 40 „

Teszen összesen: 2357 frt 40 kr.

és 12 ezüst huszast.

Folytatom e rovatot, hadd növekedjék e lapok olvasónöinek alapítványa; csak legalább háromezer forintig ha növekednék!

Gazdasszonyoknak.

Kézmosdó szer.

A sok egyszerű és nem egyszerű szerek között, a melyek által nőink kezeik finomságát és fehérségét növelni akarják, a vadgesztenyéből készült porelső helyen áll. Készítésmódja igen egyszerű: a vadgesztenyét meghámozzuk, eldaraboljuk, megszáritjuk; ez meglevén, finom porrá törjük s finom szitán átszítáljuk.

Ezen port pedig szappan helyett használva, meggyőződünk, hogy tisztábbra moshatjuk meg kezeinket, mint szappannal, s azonkívül bőrünknek szép fényt is kölcsönöz.

B. L.

Fahéjas fánk.

Csinálj egy meszely finom lisztből, fél meszely tejfölből, öt tojás sárgájából, egy evőkanálnyi borból a deszkán rétestésztát (ne feledd megsózni!) melyet egy kis ideig pihenni hagyj. Végy e közben még egy meszely lisztet, keverj belé fél font fris vaját, s tedd az elébb elkészített rétestésztá középebe, olyan módon, mint a vajás tésztánál, s nyujtsd ki szintén háromszor.

E tésztából vágj aztán négyszögletű darabkákat, kösd fel zsinórral a formára s süsd ki szép sárgára forró zsirban, hintsd be jól törött cukorral és fahéjjal s tálald fel melegen.

B. L. A.

Irodalom és művészet.

× A „Harang“ című lap, melyről már régebben emlékeztünk, ápril elejével induland meg. Szerkesztője a kedvelt beszélyíró Vértesy Arnold s főmunkatársa Bús Vitéz leend. Megjelenik ez új lap Herz Jánosnál mindennap délután, mulattató apróságokkal s érdekes bel-és külföldi közleményekkel. Előfizetési ára helyben egy hónapra 70 kr, félévre 4 ft; vidékre egy hónapra 1 ft, félévre 5 ft 60 kr.

× Rákosi László értesíti a közönséget, hogy a „Sárosy-Album“ szerkesztése és kiadásától visszalépett.

× Peidly Gyula jogász „Adatok a pesti jogászeletről, tekintettel a közel mult évek eseményeire“ című munkájára nyit előfizetést 1 ftjával. Tiszta jövedelmét szerző a jogászsegélyző-egyletnek ajánlta fel. A nő husvétra fog megjelenni.

× Pompéry János egy új, „Ország“ című politikai lapot fog szerkeszteni s kiadni. — A „Hölgyfutár“ lényeges átalakulásnak néz eléje. Szerkesztését Bulyovszky Gyula és Balázs Frigyes veendik át. — A „Csatár“ terjedelmes alakban, szépirodalmi tárczával fog megjelenni.

× A budai népszínház Pap Antal hazafias ajánlata folytán következő pályázatot hirdet: 1) Készíttessék oly színmű, melyben a legelőkelőbb, tagosítás szükségessége, haszonossága a kor igénye szerint népjelenetekben magyarítások. Jutalma 60 arany. 2) Ugyanugy az életnek nyomor s az épületeknek tűzvész elleni biztosítása. Jutalma szintén 60 arany. Beküldési határidő: október 1-je.

Budapesti hirvivő.

A vízkárosultak részére szerkesztőségünknel ujjal begyűlt: Nagy-Sz.-Miklósról Tötössy Emilia ivén: Tötössy Emilia 2 frt, Dániel Augusztá 2 frt, Georgievits Sarolta 2 frt, Stefany Emilia 1 frt, Szlezák Rozália 1 frt, Csambál Ida 1 frt, Duka Erzsébet 1 frt, Schreyer Domonkos 2 frt, Mattiasich Ferencz 1 frt, Napóltz Samu 2 frt, Tötössy Mihály 2 frt, Schmath József 2 frt. Tatáról: M. Szabó Zsuzsanna 2 frt. Pethőfalváról: egy névtelen 4 frt. Összeg 25 frt. Ehez a multkori 80 frt, 47 kr és egy ezüst huszas, teszen 105 frt 47 krt és egy ezüst huszast.

× Özv. gr. Batthyány Lajosné 100 frtot gyűjtött azon célra, hogy Székely Bertalan „II. Lajos király holttestének feltalálása“ című képe a Muzeum számára megvétessék. Ugyane célra b. Eötvös József ivén is közel 100 frt gyűlt be.

× A pécsi takarékpénztár f. hó 16-án tartotta ez évi közgyűlését, mely alkalommal az írói segélyegyletnek 200 frtot szavazott meg. Ugyane célra a szegedi takarékpénztár is 20 frtot küldött, ezenkívül Markó képei megvételére szintén 20, s a vízkárosultak javára 50 frtot adományozott.

× A pesti kereskedelmi testület a hazai árvízkárosultak részére 1000, a nemzeti színház gyámolítására 500, s a Széchenyi-szoborra szintén 500 frtot szavazott meg e hó 22-én tartott közgyűlésében. Örömmel tapasztaljuk, hogy a hazai egyletek és testületek vetélkedve hozzák áldozataikat a hazafiasság és jótékonyosság oltárára.

× V. pesti fűszerkereskedő'e napokban öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott, azonban az ott dolgozott halászok és egy hajószolga megmentették.

× A Muzeum nagy lépcsője melletti falról e napokban egy 12 éves fiu leesett s karját eltörte. Tavaly is történt már itt hasonló szerencsétlenség: két gyermek esett le akkor

is e falról, s az egyik lábát törte, a másik pedig szavát vesztette el. Naponkint látni, mint lepik el a gyermekek a muzeumi nagy lépcsőt, hogy rajta játszhassanak. Ezt egyáltalában nem kellene megengedni, mert még több szerencsétlenség is történhetik ott.

× Pesten izraelita nőegylet alakult, melynek célja: betegeket ápolni s szegény halottakat eltemettetni. Az egylet alapszabályait a helytartóság megerősítette.

× A városligeti „Thalia“ színház, úgy látszik, senkinek sem kell. Első árverezésén egyetlen vevő sem jelentkezett.

× Székes-Fehérvár és Eszék közt vasutvonalat akarnak építeni. Gr. Zichy Ödön már meg is nyerte az engedélyt a mérnöki előmunkálatok megtételére, s így igen valószínű, hogy a tervezett vasutvonal létrejöhet. Csak minél több vaspályát hazánkban! Ez ad leghathatósb lendületet a közműveltség terjedésének.

× Az „első magyar utazó-társaság“, melynek célja, a külföldön utazást minden lehető módon megkönnyíteni s előmozdítani, ápril 7-én tartandja alakító közgyűlését. Ez egylet leginkább b. Lopresti Árpád buzgólkodása folytán jött létre, s a hazai közműveltség és tudományosságra nézve kétségkívül jó hatással leend.

× Művészeti intézeteink száma nem sokára egygyel szaporodni fog. Simon-Romani Berta asszony, a pesti német színház énekesnője, husvétkor visszavonul a színpadról s fővárosunkban énekiskolát nyit hölgyek számára. A tanfolyam két évre terjed, f. évi május 1-jén veendi kezdetét s 1863. május 1-ig fog tartani.

× A lánczhidtéri háziurak azon hirt, hogy e tért fákkal fogják beültetni, oly nagy örömmel fogadták, hogy a terv költségeire már eddig is 600 frtot adakoztak. — Még több örömmel üdvözlük a pestiek a vízvezeték tervét; e célra is már 1625 frt iratott alá egyes vagyonosabb polgárok s főurak részéről.

× Szabó József halászmester Promontor mellett közelebb egy hullát fogott ki a Dunából. A nála talált 200 frtot átadta a városkapitányi hivatalnak. Ritka becsületesség!

× Lengyel József angol és francia nyelvtanár „Első magyar, angol-francia nyelvtanoda“ s ezzel összekötött „társalgási tanfolyam“ megnyitására kapott engedélyt. A tanfolyam ez intézetben, a hallgatók választása szerint, magyar vagy német. Mindegyik tanfolyam 3 hónapig tart. Lengyel lakása a dorottya-utcai Almay-házban van.

× A budai takarékpénztár-egylet díszes új házat építtetett, s e hó 22-én már ott tartá ez évi közgyűlését.

× A Kisfaludy-társaság alapító tagjainak száma legujabban a következő urakkal szaporodott: Lévai Henrik, Madách Imre, Pompéry János és Remellay Gusztáv.

× Molnár szinigazgató is méltán várhatja sovárogra a tavaszt, azon reményben, hogy előadásait tömegebben látogatandják, mint ez a tél folytán rendesen történt. Közelebb egy népszínmű előadásnak egész bevétele 4, mond: négy forint 30 krt tett. A nemzeti színháznak valóban nincs oka, a budai népszínház sorsát irigyleni.

× A műegylet mult havi kiállításából következő festmények vétettek meg a részvényesek közt leendő kisorsolás végett: 1) „Andód helység tájképe Nyitramegyében.“ P. F-től Ipolyságon (300 frt.). 2) „Tanulmányfő,“ Than Mórtól Pesten (100 frt.). 3) „Erdei tájrészlet,“ Holzer Józseftől Bécsben (120 frt.). 4) „Tavaszi jelenet,“ Pecz Henriktől Pesten (200 frt.). 5) „Salzburg tájképei,“ Mayburger J.-tól (80 frt.). 6) „Tanulmányfő,“ Székely Bertalantól (150 frt.). 7) „Karthausi szerzetes,“ Fröhlich B.-tól Münchenben (80 frt.)

✂ A budai népszínház javára Bécsben Stahremberg hg. 10, Siré Ferencz és társa 10, Siré József 5, Agárdi Kálmán 25, Csarada György 10 s dr. Deutschinger Lajos 25 frtot ajándékoztak.

✂ A Margit-szigeten diszes kioszkot emelnek, mely május 1-én fog megnyitani.

✂ A magyar akadémiai palota építését legközelebb megkezdendik. Most dolgoznak az illető telek bekerítésén. Egy ideiglenes bódét is állítanak fel az építési iroda számára.

✂ Vörösmartynak, mint tudva van, Székes-Fehérvárott szobrot akarnak emelni, melynek mintázatát ifj. báró Vay Miklós már elkészíté. Azonban valószínűleg még jó hosszú idő mulik el ez emlék felállithatásáig, mert a terv kivitele 16,000 frtot veendő igénybe, eddigelé pedig csak 8000 frt van együtt e célra.

✂ A városligeti tavon mult vasárnap már megkezdtek a csónakázást s a — vizbubukást. Ugyanis egy csónak felfordult s a benne ült három egyén vízbe bukkott. Kimentették őket.

✂ Ürményi József leánya Kairóban, hová mellbaja orvoslása végett ment, épen midőn atyja által haza hozandó volt, utközben Alexandriában meghalt.

✂ Falk Miksát a „Wanderer“-ben megjelent két czikkeért a bécsi törvényszék hathónapi börtönre, hetenkint egy napi böjttel, s tudori rangja elvesztésére ítélte.

Nemzeti színház.

— Márczius 26-kán. —

Márczius 19-kén: „Coriolan“, Shakespearétól. — Márcz 20-kán: „Rigoletto“, Verdi operája. Márcz. 21-kén: „A jó barátok“, Sardou vigjátéka. — Márcz. 22-kén: „Bánk bán“, Erkel operája. — Márcz. 23-kán: „II. Rákóczi fogsága“, Szigligeti drámája — Márcz. 24-kén: „A gyűrű“ Birchpfeifer-asszonytól. — Márcz. 25-kén normanap levén, a színház zárva volt.

Érdekes, változatos heti sorozat: Shakespeare és Birchpfeifer, Erkel és Verdi, Sardou vigjátéka és — normanap. És épen olyan érdekesek voltak az előadások. „Coriolan“ban Egressy nagy művészettel adta a czimszerepet; méltó személyesítője volt Shakespeare hatalmas költészetének, csaknem olyan méltó személyesítője, mint Jókainé, ki olyan művészileg adta Veturiát, a hogy nálunk csak ő tud klasszikus női alakokat előállítani. — A „jó barátok“ban meg Prielle, Szerdahelyi, Szigeti és Feleki osztozkodtak a közönség tapsaiban. Hanem azért mégis csak megmaradunk azon nézet mellett, hogy bármilyen szellemdus is e darab, utósó felvonása nem a magyar női közönségnek való. Igaz, egyetlen illemsértő szó sem fordul ott elő; de nem az, a mit mondanak, hanem a mit, — kitalálni engednek, bántja a magyar illedéki érzetet, mindamellett, hogy Prielle és Lendvai valóban művészi finomsággal játszzák szerepöket. — „II. Rákóczy“-ban most Lendvai adta a czimszerepet, és eléggé sikerülten. Hányan nem játszták már e szerepet? Pedig ez a Rákóczy nem valami nagyon nehezen személyesíthető alak! Knitt lius is nehezebb annál, mert — genrekép! De ezt most már senki sem veszi el Szigetitől! Nem is igen lehetne azt jelesebben adni a nemzeti színpadon. Zrinyi Ilonát pedig most Jókainé adta.

Az operai előadásokat illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy „Rigoletto“-ban sokkal többen lehettek volna, mint a mennyien voltak; oka az, mert a közönség már álmában is el tudja dudolni annak minden részét.

Hát annak mi az oka, hogy „Coriolan“ adatásakor a páholyok olyan rémitően üresek voltak? Hát a mi páholybeli

publikumunk unalmasnak tartja Shakespearét? Oh dehogya! ki merne ilyet állítani! Minden művelt ember szereti és bámulja Shakespearét. — Nos, tán nem voltak üresek a páholyok? — Igenis üresek voltak, de csupán csak azon egy okból, mert — hát — az igazgatóság — igenis az igazgatóság — minek adatja elő olyan ritkán! — aztán meg a publikum — igen is a többi publikum — minek bámulja ez is annyira e nagy költőt! Ilyen körülmények között a páholybeli elite-nek nem szabad azt mutatni, hogy neki is tetszik Shakespeare; mert voltaképen nagyon tetszik neki, elragadja! Manoeuvre tehát az egész, „z-egyéb semmi.“

Mindenfélék.

✂ Napoleon császár legközelebb nevezetes ajándékot kap keletről. Ugyanis Abd-el Kader levelet intézett Thouvenel, francia külügyminiszterhez, melyben tudatja, hogy a császárnak két oly lovat küld ajándékba, melyek egyenes ágon a próféta lovától származtak.

✂ Windischgrätz hg. tbszernagy Bécsben e hó 21-én este meghalt. Temetése mult szerdán ment véghez.

✂ Halevy, híres zeneköltő, a „Zsidónő“ és több jeles opera szerzője, f. hó 17-én Nizzában, élte 63-ik évében elhunyt.

✂ Az egyiptomi alkirály is valószínűleg meglátogatta a londoni kiállítást. Egyiptomból a többi közt azon nevezetes ékszeret küldik Londonba, melyet Mariette egy pharao-leány mumiáján talált.

✂ Az osborne-i lelkész közelebb egy beteget látogatott meg. A mint az ágyához lép, mély gyászba öltözött hölgyet talál ott, ki a bibliából olvasott a betegnek. A gyászos nő — a királynő volt. Ily esetek is történnek Angolországban.

✂ Bukarestben Koós Ferencz hazánkfíát, az ott lakó ref. magyarok lelkesítésére a „Hunnia“ czimű magyar egyület elnökét, közelebb kirabolták. Elvitték neje legszebb magyar öltönyeit s minden ékszerét és 30 db aranyat. Az iskola is mintegy 22 arany veszteséget szenvedett. A rablók egyikét már elfogták, ki meg is nevezte czinkostársait, de ezeket, bár a városban tartózkodnak, a rendőrség nem tudta még eddig kézrekeríteni. Midőn a rablók egyikét a rendőrbiztos el akarta fogni, az a biztost egy szurással földre teríté s aztán tova illant. És ez fényes nappal, a város kellő közepén, a kath. templom előtt történt!

✂ Egy olajgyárnok, mint trónkövetelő. Bertron, párizsi olajgyárnok fölhívást intézett a mexikóiakhoz, melyben magát királyul ajánlja. Ha, ugymond, a mexikóiak királyt ohajtanak, válaszszák meg őt; majd véget vetend ő az ott uralkodó anarchiának, a hadsereget feloszlatja s haza bocsátja, a hadseregére fordított költségeket közhasznú dolgokra fordítandja, szóval minden jót ígér, még azt is, hogy csekély civillistával (udvartartási költséggel) megelégszik, hogy így az egyszerűségben másoknak is jó példát szolgáljon.

Divattudósítás.

Itt a tavasz! kinyílt a természet! ez hallik minden ajkról, ez sugárzik minden szemből, de leginkább azokéból, kik ruhatárukat veszik vizsgálat alá. Milyen színű ruha lesz a divatos, ez az első gondolat, mely e műtét alatt a vizsgálóban tá-

mad, és a második — hogy milyen szabások lesznek divatosak a tavasz folytán.

Ezekre nézve szándékozom tisztelt olvasónőimnek néhány tájékoztató utmutatást adni.

A tavaszi kelmék színéről ezuttal nem szólok; csak a napokban érkezett meg Alter Antal legújabb szállítmánya, a tavaszi kelmék még csak a jövő héten lesznek kellőleg elrendezve, és így csak akkor fogom belőlük a legszebb mintákat kiválogatni és kegyeteknek részletesen leírni. Azonkívül pedig jövő hó közepén küldjük mintaszövetinket, és így természetben mutatom majd be kegyeteknek a legkedveltebb tavaszi szöveteket.

Annál kevésbé mulaszthatom el a szabásra nézve felhívni kedves olvasónőim figyelmét; nem hogy valami újat ajánlanék nekik, sőt inkább, hogy arra buzdítsam őket: maradjunk a régi mellett. De mit mondok: buzdítsam! oh nem! tudom, kegyetek úgy is teszik azt; igenis vannak, kik már megunták a magyar szabású öltönyöket és idegent cseréltek; vannak, a kik feláldozzák a női jellem egyik legfényesebb tulajdonságát: az állhatatosságot, és inkább vélnek tet-szeni hiu fényelgés, mint a nemzeti jelleghez való hű ragaszkodás által; vannak, a kik — de minék soroljam elő, mi minden ellen vétenek azok, a kik nemzeti viseletünket az idegen kedveért mellőzik! hisz azok úgy sem olvassák az én lapomat; e lapok olvasónői pedig semmit sem törődnek a „küldívat“-tal, ezeknek csak egy divatjuk van, miként hogy csak egy nyelvök van a társaséletben: és ez a magyar.

Mert szomorú igazság, hogy a ki az öltönyökre nézve a hiu tetszelgésnek a nemesebb igényeket alárendeli, az más egyebekben is könnyeden megalkuszik a körülményekkel; a ki egyben nem ismeri el a kötelesség megszeghetetlen erejét, az más egyebekben sem tartozhatik a szilárdlelkűek közé. Ne értsék félre szavaimat tisztelt olvasónőim; jól tudom, hogy a ruháról nem lehet mindig a jellemre következtetni; de tudom azt is, hogy mikor a ruha által elvet, érzést, fejezünk ki, akkor nem szabad attól hűtlenül elpártolni, hahogy még a jellembeli szilárdságot lelki tulajdonaink közé akarjuk sorolni; a ki pedig az egyikben ingatag, az a másikkban sem hajthatatlan; a tolvaj nem azzal kezd, hogy kincseket, hanem azzal, hogy krajczárokat idegenit el; így van ez minden rossz tulajdonainkkal; vessük le ma a nemzeti viseletet, holnap majd a nemzeti nyelvet cseréljük fel idegennel, holnapután pedig a nemzeti szokásoknak mutatunk ajtót; de erre nem is lesz szükség, mert mihelyt e kettőhöz hűtlenek leszünk, a többi nemzeti tulajdon mind magától távozik hajlékunkból, sziveinkből; eltörpülünk, elsatnyulunk; azt mondják tán, hogy túlzok? ámnézzék azokat, a kik idegen nyelv hatalma alatt nevedektek föl, ha van-e rajtuk egyéb magyar, mint az ősrégi név, és sokszor ezt sem tudják magyarán kimondani!

Minék mondtam el ezt kegyeteknek? azért szeretett olvasónőim, hogy mondják el mindazoknak, a kikkel szorosabb, baráti összeköttetésben vannak; nem minden fiatal leány gondolkodik mélyebben a fölött, a mit tesz, kivált az öltönyökre nézve; azokat föl kell világosítani a felől, hogy nálunk a nemzeti viselet több mint puszta divat, és akkor bizonyára azok is — csak magyar szabású ruhában járnak, tavasszal úgy mint őn, és őszszel, úgy mint télen.

Történelmi talányok.*)

I.

1. Mely gyümölcs emlékeztet egy árpád-házi király véres halálára?
2. Melyik király nyerte harci jutalomdíjul hitvesét?
3. Mely város köszönheti nevét egy vakknak s néhány gyümölcsnek?
4. Mi s hol van hazánkban a legrégebb szerelmi ereklje?

1236 58789
Jebb fenn
II.

Rejtvény.

Ibolykától.

- | | | | | | | | |
|-----|-----|-----|-----|-------|---------------------------------|--------------------------------|----------------|
| 10. | 11. | 2. | 9. | 4. | Egy nagy hallott nyugszik abban | <i>Oron</i> | |
| | | | | 1. | 3. | 4. Hajdan ezek birták Erdélyt. | <i>Dak</i> |
| 5. | 3. | 10. | 11. | 3. | 9. | Husa igen izletes. | <i>Polozan</i> |
| 4. | 2. | 7. | 6. | 4. | Képviseli a szerencsét. | <i>Renek</i> | |
| 10. | 11. | 3. | 7. | A | testvér cserkeszek réme. | <i>Oron</i> | |
| | | | | 1-11. | Jelenkorban büszkeségünk. | <i>Sauk de rón</i> | |

Megfejtési határidő május 1-seje.

A 8-dik számban közölt rejtvény értelme: Kapisztrán János. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Szelényi Károlyné, Boronkay Csicseri Lila Orosz Nemes Amália, Nagy Emilia, Varga Etelka, Kutasi Ferenczné, Eisenstadter Malvina, Grumann König Mária, König Linka, Nagy Malvin és Irén, özv. gróf Tholdi Lőrinczné, Teller Emma, Madarász Ottilia, Nagy Irma, Kondi Julia, Tichy Róbertné, Vitalis Petrovay Szeréna, Dubravitzky Antónia, Mészáros Szabó Zsuzsanna, György Klára és Albertina, Pongrácz Julia, a gyöngyösi Népkör, Kondits Mária, Fogler Jánosné szül. Madarász Róza, Balogh Karolina, Lubi Károlyné, Egerváry Tuboly Emilia, Zachariás Alajosné, Gulyás Amália és Krisztina, Kaiser Gabriella, Lukinich Matild, Balogh-Zente Jusztina, Omazta Tóbiné, Bodroghi Gizella, Tóth Nábráczky Ida, Olcsay Ferencznő, Horváth Endréné, Pete Lányi Angela, Incze-Barlanghy Jozéfa, Széth Eleonóra, Kalocsa Róza, Lukrits-Mütter Ottilia, Poninger Laura, Concha Károly, Wágner Luiza, Fisch Rozália, Wolnhoffer Gabriella, Szánthó Eszter, Lévy Berényi Julia, Desseffy Zerdahely Izabella, Marsó Pálnó szül. Vandracsek, Mária, Keszy Harmath Luiza, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Detrich sz. Platthy Zsófia, Csaby Amália, Hentaller Batta Szilárda, Osváth Ida, Plachy Bertalanné sz. Veres Ilka, Gaál András, Gaál Ilona, Jaross Nepomuczéna, Kubinyi Kornélia, Hrabovszky Kornis Julia, Takó Lenke, Tészári Ida, Fogarasi Zsuzsa, Koller Mathild és Julcsa, Nuricsány Kristófnó, Palkovics-Somogyi Mária, Nethy Giczey Teréz, Baranyi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Stachelhauser Gizella, Trstyánszky Paula, Ferenczy Lenke, Pottyondi Ottilia, Nánássy Szökő Mária, Thuránszky Mária, Csanády Kálmánné, Berzsényi Cornélia, Melczter Armina, Heldt Gizella, Makk-Horty Anna.

TARTALOM.

Levél Braziliából. A nagy fa, Abonyi Lajostól. A levél, Tolnai Lajostól. Egy szép kis leány, Emiltől. Emléklapra, Szász Bélától. Miről ismertetni az embert, Hegdűs Mariskától. Ujfalvi Krisztina, Álmai Rezsőtől. Egy hét története. Az irodalmi vállalat. Irői segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzetiszinház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbizások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

*)Tudván, hogy t. olvasónőink kegyeletteljes tisztelettel viseltetnek történelmünk iránt, annál szívesebben közöljük e talányokat, mivel megfejtésük által is terjedni fognak némileg a történelmi ismeretek.

A kitalálók közt Remellay barátunk által ajándékozott érdekes képek fognak kisorsoltatni.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Női hálóing szabásrajza.



A. CSALÁDI KÖR“ DIVATKÉPEI
1862 évi MÁRTIUS havában.

Kiadják Engel és Mandello. Pesten.

ALTER ANTAL
divat-terméből.

13-dik szám.

VASÁRNAP, MÁRCZIUS 30. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,
divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj penz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre „ | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|------------------|----------------------|-------------|----------------|-----------------|--------------------|---------|----------------------------------|
| | | | | | kelet
6. ó. | nyugot
p. ó. | 6 | 23 | |
| 30 Vasárnap | E 4 Angyalka | E Laetare | 18 G 4 böjtb. | ME | 5 46 | 6 23 | | 28 | |
| 31 Hétfő | Benj. Kornélia | Benjamin | 19 Chrisost. | | 5 44 | 6 25 | | 29 | |
| 1 Kedd | Hugó püsp. | Hugo | 20 Joh. Ser. | | 5 42 | 6 25 | | 1 Nisan | |
| 2 Szerda. | Paul. Fer. | Paul. Fer. | 21 Jakab p. | | 5 40 | 6 28 | | 2 | |
| 3 Csüt. | Richard püsp. | Dárius | 22 Vazul | | 5 38 | 6 29 | | 3 | |
| 4 Péntek | Izidor püsp. | Ambrus | 23 Nicon rem. | | 5 33 | 6 30 | | 4 | |
| 5 Szombat | Iréne szűz | Abigail | 24 Artem. | 5 33 | 6 32 | | 5 31. Sabb. | | |

V i d é k i t á r c z a.

Esztergam, márczius 13-án. (Eredeti levél). Tisztelt nagysád! Épen most jövök a Lisznai Kálmán által rendezett szavalati és zeneestélyből! — Engedje elősorolnom az egész műsorozatot: 1. Nyitány Erkel „Bátori Máriájából“, előadták 4 kézre zongorán Szeyler Károly énekkarmester s leánya Karolina k. a., szokott technikai ügyességgel. 2. „A magyar nyelv szelleme“ előolvasta mint saját munkáját Lisznai Kálmán, meghatóan. 3. „Édes hazám“ Lisznaitól, zenéje Szeyleftől, éneklék F. S., K. R., T. G. és N. P. 4. „Néhány szó a fülemitéhez“, Lisznai szavalá e művét, oly szépen, hogy éjfélig is elhallgattuk volna. 5. „Üdvözlét Lisznai Kálmán Esztergombani jelenléte emlékeül“, szerzé Szeyler Károly, zongorán játszá Szeyler Karolina k. a.; zenészek ítélete szerint kitünő. 6. „Osecsemő-szeretet“, költeményét szavalta Lisznai. 7. „Alföld“ Lisznai költeménye, zenére tette Szeyler Károly. Ez nekem schogy sem tetszett, mert semmi magyarságot nem találtam benne. 8. Végül „Nemzeti dal“ Lisznaitól. A terem zsúfolva volt, s talán nem annyira műkedvelésből, mint inkább kíváncsiságból, miután nagy vala az ohajtás a „klasszikus romokat“ láthatni; — látták is és csodálkozáznak a gyöngé test döngő hangján!

Ez röviden az, mit jelenleg Esztergamból írhatok. Végül még meg kell említenem, hogy a farsang utolsó napján Sárkányban K. A. urnál kedélyes kis multság volt. — A vidék bájos hölgyei oly szép rózsabokrétát képezének, hogy tollam nem képes egyenkint leírni. — Különösen jó benyomást tőn a fiatalokra az, hogy a hölgyek öltözete egyszerű volt! Isten velünk. Pálfy.

Török-Szent-Miklós, márczius 16-kán. (Eredeti lev.). Tisztelt nagysád! Kisded városunkban a műkedvelők színelőadást rendeztek a vízkárosultak fölsegélésére. A „nőm meghalt“ című vígjátékot adták elő. Igen szép számú közönség volt jelen a jótékony célú előadáson, s a szereplők általában teljes meglegedésre működtek, noha több ujoncz is volt köztük. Különös elismeréssel kell említenünk Kuncziné („Amália“), s Csapó Lujza („Teréz“) urhölgyeket, kik szerepöket igen ügyesen adák, s a közönség tetszését nagy mértékben kiérdemelték. A férfiszereplők közül Kunczy úr („Homokházi“) komikus játéka igen emelé az előadás érdekét, Polgár M. ur („Csókai főbíró“), Szücs K. ur („Láposi“), Cseresnyés J. ur („Vidorfi“) s általában a többi szereplők közreműködése is tetszésben részesült. A jövedelem körülbelül 120 ft.

Örömmel értesitem t. Nagysádat, hogy apr. 6-kán ismét lesz műkedvelői előadás a vízkárosultak javára. Áldás a nemes célú törekvésre. Toborzy.

Győr, márcz. 24. (Ered. lev.) 1862. A vízkárosultak javára f. hó 10-kén tartatott zeneestély szavalati akadémia igen fényesen ütött ki, nemcsak azért, mert a szegény kárvalottak fölsegélésére 456 ftot jövedelmezett; de azért is, mert az

előadott ének s zeneművek is az igen nagy számú hallgatóság által méltán a legnagyobb meglegedéssel fogadtatának. Bevezetésül a helybeli dalkar igen meghatólag s szabatosan éneklé a Kölcsey-Erkel-féle nemzeti hymnust. Azután D o r n e r Vilma s K o v á c s Lidia kisasszonyok két zongorán játszanak az **Éjszaka csillagából** egy nagy kettőst, érzéssel s oly pontossággal, mintha csak egy zongorát hallottunk volna. A zajos tapsokra szivesek voltak azután még a **Rákóczy-induló**t is szintén két zongorán eljátszani, honleányi nemes ihletettséggel, mi általános lelkesedést idézett elő. Frank Ignác, a híres csárdás-szerző először lépvén ma fel a győri közönség előtt, csupán a jótékony cél tekintetéből, nagy virtuozitással s művészi tüzzel játszá saját szerzeményei közül, kivált a **bakonyi kanász nótáját**, fis-harmonika kísérete mellett s általános tetszésben részesült. Kovács Gizella k. a. a Kunokból énekelte egy magándalt, s **Dobó Katia** zabol egy népdalt, erős és szép csengésű hangjával, zajos tapsokkal jutalmazva. Ezek után következett jeles írónk Dr. Kovács Pál felolvasása „**Tűz és víz**“ czim alatt, melyről mást nem írunk, mint hogy elejétől végig a figyelmes hallgatóságot folytonos derűtségben tartá; de ilyen jeles tehetségű természetesen csak jelest várhatni. — Auszterliczné asszonyság Beethoven cis-moll sonátáját valódi művészi bravourral játszá. — Ziskáné asszonyság, a mi kedves népdal-énekesnőnk, kis gyengélkedése daczára is nagy hatással éneklé legkedveltebb s legegyszerűbb népdalainkat, még pedig a szünni nem akaró s unszó tapsokra mindig más, mindig kedvesebbel lepve meg bennünket. Végül Rónai Gyula jeles és közkedvességű színészünk szavalá **Tompa Mihály** gyönyörű költeményét az „**uj Simeont**“, mély érzéssel s elragadólag. Az egész a Dalkör egy sikerült magyar kardala rekeszté be. Köszönetet mondunk itt Szerencsés zongoracsináló urnak, ki a két zongora fáradságos összhangolását a jótékony cél tekintetéből a legnagyobb készséggel ingyen teljesíté! Es ezen Akademiáról, mely mind programját, mind bevételét, mind az igen diszes hallgatóságot illetőleg valóban nem a mindennapiak közé sorolható, helybeli lapunk naplása csak annyit írt, hogy jól ütött ki, mert 450 ftot jövedelmezett! Hanem aztán ennek folytában egy élceskedni akaró cikket ír azon két megyei hajdúról, kik disz-egyenruhában tisztelet örökül valának a terem egyik ajtajában, felállítva! Ez aztán a műkedvelők irányában igen buzdító lovagias eljárás!! De csak furcsa fiúk is azok a vidéki naplász urak olykor!! — ella.

Marmaros-Sziget, márcz. 10. (Ered. lev.) Tán nem lesz érdektelen e lapok olvasói előtt, ha a helybeli nőnövelde jelen állapotáról néhány sornyi ismertetést írok. Van ez intézetnek eddigelé 30 növendéke, kik három osztályban nyernek oktatást a szigeti jeles tanári kar néhány tagja s **Lövei Klára** ne-

velőnő által. Segédnevelőnő egy igen ügyes francia hölgy. A növendékek szépen haladnak minden szükséges tantárgyban, úgy szintén a rajz és énekekben, mely két utóbbi hasonló az intézeti rendes tanulmányok közé tartozik, s így külön díj nem jár értök. Magában értetik, hogy a szükséges női kézimunkák rendesen taníttatnak, s már is csinos kis munkákat készítettek a növendékek azon sorsjáték nyereményei szaporítására, mely a kisdédóvoda javára adandó tánczvizgalom alkalmával menend végbe.

Múlt hó 23-án az egylet programja szerint kis házi mulatság rendeztetett a növendékek számára, melynek megnyitáskor a „Gyermekbarát“-ban megjelent „párta-ünnepet“ játszák el nagy tetszés közt, az illető szülők s néhány egyleti tag jelenlétében.

Kegyednek tán érdekes lesz tudni, ha még nem értesült volna róla, hogy Reményi Ede, jeles hegedűművésznket Bánffy grófnő kérte föl elsőször Bécsben magánhangversenyre, hol, miként egy bécsi levélből tudom, a társaság színe jelen volt. A házínő, ki magyarul nem tud, idegen születésű levén — francia dicsérőverset írt az ünnepelt művészre. Reményi mindnapos lett Bánffy grófnőnél, ki nem győzte kérdezni művészi pályájáról, életfolyamáról, viszontagságairól sat. Szóval a magyar hegedűművész kedvence lőn a bécsi főúri világnak.

P. S.

Aradon a kaszinó-egylet f. hó 21-kén műversenyt rendezett a vízkárosultak javára. A tiszta jövedelem 316 ft. 69 kr. Ugyancsak Aradon f. hó 22-én reggel 6 órakor borzasztó szerencsétlenség történt. A Neumanu-estvérek szeszgyárában a gőzkatlan szét-pattant, s a gyár utczára eső oldalát kirugta, minek folytán az egész épület romba dőlt. 17 emberélet is esett áldozatul, 4 megsebesült, 30-nak pedig eddig nyomára sem tudtak akadni.

Jászberényben f. hó 12-én az árvízkárosultak javára hangverseny volt, mely Rizner József rendezése mellett általában sikerült. Nagy közönség volt jelen, s a jövedelem meghaladja a 200 ftot. Ugyane célra a jászberényi műkedvelők által múlt vasárnap színi előadás rendeztetett.

Eperjesen Markus-Batizfalvy Máriaassy Ágoston, az eperjesi választókerület volt országgyűlési képviselője e hó 13-án, élte 53-ik évében elhunyt.

Pécsett egy idő óta több ezigányasszony ögyelgett, kik többeket igen ügyesen tudtak kizsebelni, míg végre hűvösre nem teték őket. Az ottani lap több csalásról tesz említést. Ugyane lapban olvassuk a következő esetet is: A dráva mellett egy molnár ablakán kopogtatnak s kéri, hogy ereszszék be őket. A molnár élvén a gyanúperrel, nem nyitott nekik ajtót, hanem az ablakon át kérdé, hogy mit akarnak. Az esti vendégek erre kijelenték, hogy sem többet sem kevesebbet nem kívánnak, mint csupán 100 ftot, mit ha a molnár szép szóval át nem ad, rátörök az ajtót, s megölik. A megijedt molnár kidug nekik egy százast, mondván: „Neszték az ezer forint, most hagyjatok békével“. A rablók úgy megörültek a bankónak, hogy tüstént eltakarodtak, s örömlükben még egy puskát is ott felejtettek. Azonban ez volt az ő megölő betűjük, mert e puskában a birónál tartatni szokott falu fegyverére ismertek, minek következtében a birót azonnal elfogták.

Ujfaluból (Vas megye) írják, hogy f. hó 17-kén reggel 8 fegyveres rabló rohanta meg egy ottani zsidó szatócs boltját s kirabolták mindenét. Az egész falu népe csak tétlen bámulója volt a vakmerő tettnek, mert a rablók azzal fenyegetőztek, hogy felgyújtják a helységet, ha ellenük szegülnek. A gaz haramiák az aprópénzt s a kendőneműeket a bámuló tömeg közé dobták, mely azt mohón kapkodta fel. Ezután befogták a szegény zsidó kocsijába, s nyomtalanul tovább tűntek.

Kolozsvártt az ottani főrendűek által rendezett műkedvelői előadás e hó 17-kén igen sikerűlten ment véghez. Előadattak a „Három egyszerre“ s az „Angolosan“ című vígjátékok. A szereplőkön kívül az igazgatókép működött indítványozó gr. Rhédey Lászlót s az előadás művezetőjét, László József nyugalmazott színészünket különös elismerés illeti. Az előadás tiszta jövedelme 700 ft., mely összeg a kolozsvári nemzeti színház belsejének kitatarozására fog fordittatni.

Szentesről írják, hogy azon rablóbanda, mely vezérért Dönti Pétert szigorú bánásmódjaért meggyilkolta, már megválasztotta új főnökét. E banda mitegy 40 tagból áll. A hatóság erélyesen üldözi őket, de mindekkorig siker nélkül.

Csongrádou f. hó 2-án temették el Tisza Évit, ki arról nevezetes, hogy 108 éves kort ért el. Férje a múlt évben halt meg, 109 éves korában. Valódi mathusalemi pár!

Marosvásárhelyről e hó 7-én indult el a jég. A tóduló ár áldozata egy gyermek lőn, ki a jégen játszadozott. Az időjárás Erdély legtöbb helyein tavaszias, csak Sz.-Udvarhelyről jelentik, hogy ott e hó 10-én akkora hó esett, hogy több ház fedele beszakadt alatta. Ott 4 hónap óta folyvást nő a hó.

Megbízások tára.

N. Kanizsára K. J. urhölgynek. A legszivesebben intéztük el a reánk bizottat.

Szegszárdra Sz. R. urhölgynek: Igen örülünk, hogy választásunkkal meg volt elégedve.

Vönczkre M. P. urhölgynek: A mint elkészült, rögtön elküldtük; most már bizonyára megérkezett.

N. Sz. Miklósrá M. T. urhölgynek: Megjött-e már a kis csomag?

J. Kisérre M. N. T. urhölgynek: Igen szívesen intéztük el a kérdéses ügyet.

Székesfehérvárra M. V. urhölgynek: Fogadja legszivesebb köszönetünket nemcs és buzgó fáradozásáért! — A kívántat elintéztük.

N. Sz. Miklósrá T. E. urhölgynek: Eljártunk a kérdéses ügyben, s azt hisszük, egészen rendben lesz ezentúl minden. A szent ügy lelkes felkarolásáért pedig fogadja a szegények forró háláját!

Zalapatákára: E. T. E. urhölgynek: Vettük a kedves sorokat; a megbízást a legszivesebben elvégeztük.

Szegszárdra: T. L-nő urhölgynek: Köszönet!

Szerkesztői nyílt levelek.

Györy Elek szép beszélykáját köszönettel vettük.

B. Komárom. „Anná“-nak. Köszönet!

Berczel, P. K. urhölgynek. Az ilyen tartalmuakat ez idő szerint nem lehet adni.

Sz. Endre. K-nő kedves barátnőnknek. Hasonlóképen.

Aszód: M. D. urnak. Örülünk a viszontlátásnak. „Gyulai“-nak. Köszönet!

Gyulafehérvár, F. E. urnak. Szíves ajánlatát örömmel fogadjuk. Ilyen lelkes apostol mellett az új veudég nem sokára szívesen látott vendég lesz minden művelt háznál.

Pest L. M. urhölgynek. Minő név alatt legyen a poste restante?

A többi kéziratról csak a jövő héten szólhatunk.

Előfizetési felhívás

„AZ ORSZÁG TÜKRE“
czimű nagy képes lapra.

A közönségnek már volt alkalma megismerni vállalatunkat.

Mi részünkről nyugodtan tekintünk vissza a lefolyt évnegyedre, mert minden megtevénk, mi által lapunk érdekét növelni hittük.

Van egy dolog azonban, mi t. előfizetőink részéről méltó panaszra adhat okot: ez a késedelmezés és a szétküldésben olykor előfordult hiány.

Jövőre azonban mindkét bajon segítve leend.

A lap szelleme és iránya a régi marad.

Azon rajzok közül, miket lapjaink ez évnegyedben hozandnak, fölelmitjük a következőket:

M ű l a p o k:

1) „Zrinyi Ilona halála“

Orlai P. Soma által, egyenesen lapunk számára készítve.

2) „Nagy történeti festvény“

Thann Mórtól, szintén egyenesen „Az ország tükre“ számára készítve.

3) „Hazatérő vásárosok“

magyar genre-kép, Van der Veene festvénye.

Épület- és tájképek:

1.) A budai császárfürdő. 2.) Székesfehérvári megyeház és főtér. 3.) A Tököli vár Kézsmárkon. 4.) Sárosvára és mezővárosa. 5.) Balatoni tájkép. 6.) Képek Erdélyből. stb. stb.

A r c z k é p e k:

B. Józsika Miklós. Szigligeti Eduárd. Joachim (magyar hegedű-művész). Arany János. Fischer Mór (hollandi porcellán-gyárnok). Löw Lipót (szegedi főrabbi). Dr. Balassa János. Madarász Viktor (Párisban élő jeles festészünk). Dr. Hirschler Ignác (kitünő szemorvos). Pompéri János (a „Magyarország“ szerkesztője.)

Genre-képek:

Thann Mór, Sterio, s a t. sikerültebb művei közül.

O r s z á g g y ű l é s i a r c z k é p e s a r n o k:

Gr. Cziráky János. Zsivora György. Nyáry Pál. Jókai Mór. B. Podmaniczky Frigyes. Lukács György. Bernáth Zsigmond. Balázsy Antal. Horváth Boldizsár. Mán József. Jankovánszky Imre. Gr. Sztáray Viktor. B. Révay Simon. Gr. Keglevich Gyula. Lónyai Albert. B. Lopresty Árpád. Dedinszky József. Gr. Haller Sándor. Gr. Batthyányi Zsigmond. Csáky László. Csengery Imre. Bónis Samu. Hunkár Antal. Ignatovich Jakab. Herczeg Odescalchy Gyula. Szaplanczay József. Ūrményi József. Gr. Zichy Henrik. Ács Károly. Bánffy Simon. Inkey Ádám. Konkoly Thege Pál. Kurecz György. Vertán Endre. Pesty Frigyes. Ifj. Báró Rudics József.

Adni fog tehát „Az ország tükre“ ez évnegyedben körülbelül 87—90 képet lehetőleg érdekes összeállítással és művészi kivitellel.

A londoni általános világkiállításról „Az ország tükre“ lehető leggyorsabban érdekes leírásokat és rajzokat közlend, miután a lap ott szerkesztője által leend képviselve.

A lap előfizetési ára marad a régi. Félévre 6 frt. Évnegyedre 3 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó.

BALÁZS SÁNDOR

felelős szerkesztő.

Gyűjtőknek 8 példány után ingyenpéldánnyal bérmentesen szolgálunk.

Engel és Mandello

kiadó-hivatalában megjelont, és ott mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

A MAGYAR JAKOBINUSOK, regény 2 kötetben. Irta Pulszky Ferencz, fordította Beniczky Emil, ára 2 frt 80 kr.

MAGYAR NŐK ÉVKÖNYVE, 1-ső évfolyam. Gróf Széchenyi Istvánné, sz. Seilern Crescentia grófnő finom arczképi rajzzal és 12 híres magyar nők képeikkel. Füzve 1 forint 50 kr., kötve 2 frt, diszpéldány 3 frt —

2-ik évfolyam. Ifj. Batthyány Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótné és özv. Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 frt 50 kr., kötve 2 frt, diszpéldány 3 frt. —

Faust, tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István. Füzve 2 frt 50 kr., diszkötésben 3 frt 50 kr.

TRENCSÉNYI CSÁK, pályakoszorúzott eposz Szász Károlytól. Füzve 2 frt, diszkiadás 3 frt.

BÖRTÖNDALOK. Irta Zajzoni. 1 kötet, ára 1 frt.

ESZTER, A SZÉP KARDALNOKNŐ. Regény, Vadnay Károlytól. 2 kötet, ára 2 frt.

BESZÉLYEK. Emiliától. 2 kötet, ára 1 frt 50 kr.

HALOTTI GYÁSZBESZÉDEK (ORATIÓK). Irta Czike Dániel, ó-budai ev. ref. lelkész; ára 80 kr.

JERUZSÁLEM A SZENTFÖLD különösen Jeruzsálem képe, föld, rajzi és történeti tekintetből. Plitt Theodor után írta Fábrián Mihály, ref. segédlelkész. Ára 80 kr.

PROTESTANS NAPTÁR Dr. Ballagi Mórtól. Ára 50 kr.

MULT és JELEN. Biztosítási és történeti évkönyv, 1862-re, képpel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 frt.

HÉTFEJŰ SÁRKÁNY, humorist. naptár, sok képpel, ára 50 kr

TELEKI NAPTÁR, ára 40 kr.

BÖHM és KÁNYA Pesten

Józseftér 10-dik szám alatt

ajánlják minden évszakra dusan ellátott

legujabb bel- és külföldi divat-árutárukat,

valamint a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznaikat, a legjutányosabb árak mellett.



ESALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Aprills 6-kán.

14-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Hányszor nem látták már olvasónöink e művész nevét jeles államférfiaink, költöink és művészeink arczképei alatt! egésza utósóidőig alig volt nevezetesférfi avagy honleány, kinek arczvonásait Barabás Miklós nem örökitette; nemde illö tehát, hogy az ö arczvonásai is nagyobb körben ismeretessé legyének?

Annyival inkább, minthogy Barabás Miklós nem csak mint arczképrajzó, de egyszers-



Barabás Miklós.

mind mint művész is kitünö helyet foglal el hazánkban. Már az is nem megvetendö érdem, hogy jóformán ö általa lön a köre - rajzolás meghonosítva hazánkban; csak nézzük azon körajzokat, melyek Barabás Miklós előtt Magyarorszáiban készültek, és azonnai szembetünik azon nagy és nemes befolyás, melyet e férfi hazai művésztünkre és ezáltal hazai mivelödésünkre gyakorlott! Most már

mások is kitünőt teremtenek e szakban; de mikor a gyermekek jelességét bámuljuk, ne feledjük az apát, kinek dicső tulajdonai azokat buzditották, kinek nemes példaadásai azoknak lelkére hatottak.

Barabás Miklós volt az első, ki hazánkban művészi körrajzokat teremtett; az ő művei könnyedségre vetekednek a vízfestményekkel, és erőteljességre sok olajfestmény-nyel állják ki az összehasonlítást; de a mi körrajzait valóban kitünően megkülönbözteti, a mi előkelő helyet biztosít nekik művészeti értékre nézve is, az, hogy minden élethűség mellett bizonyos eszményítés ömlik el alakjain; vagyis más szavakkal, hogy valódi hivatottság, költészet vezérli őt alkotásaiban. Miként a valódi költő a legmindennapiabb tárgyról is olyan oldalt tud ellesni, mely által annak a lélekre van hatása, — és épen ebben különbözik a valódi tehetség a kontártól — épen úgy Barabás is: el tudja lesni az arc azon vonásait, melyekben leghatározottabban nyilatkozik annak eredeti jellege, és azokat hiven és költőileg vissza is tudja adni; innen van, hogy arczképei minden élethűségök mellett, mégis eszményítettek is egyszersmind. Élethűség nélkül nincs művészet, eszményítés nélkül nincs költészet.

Olajfestvényeit is ugyane tulajdonok jellemzik; mert nem szükség mondanom, hogy Barabás Miklós

egyszersmind legelső festészeink közé tartozik! A „Czigány család,“ az „Oláh család,“ a bécsi képtárlatban levő „Székely arató kaláka,“ a „Paraszt lakodalom,“ „A pestbudai lánchidalapkö letételi ünnepélye“ és sok más jeles festvény kitünő helyet biztosítanak neki nem csak a haza, de általában a jelenkor festőművészei között. Mindenik műve magán hordja a valódi művészi hivatottság két legfőbb jellegét: az eredetiséget a felfogásban és a nagy műgondot a kivitelben. Barabás művein minden vonás mintegy ki van számítva és mégis költőileg előállítva, azaz: ihletesség és öntudat — a melyek nélkül műremeket nem lehet teremteni, — a legszebb öszhangzatban egyesülnek lelkében.

Az érdem és tehetség minden körülmények között igényt támaszthat a becsülés és méltánylatra, de a becsülés tiszteletté, a méltánylat bámulattá növekszik szivünkben, ha megtudjuk, hogy csak fáradságos küzdelmek után és csupán önön lelki erejéből emelkedett valamely szellemi nagyság olyan magasra, a hol a nemzeti dicsőség napja ragyog. És ilyen művész Barabás Miklós. Mint annyi jeles férfiú e hazában, ő is szegény emberek gyermeke; már tizenhárom éves korában önön erejére volt hagyatva, fentartására csak úgy, mint művészi kiképzésére; senki sem gondoskodott róla, senki sem ösztönözte a dicsőség utáni törekvésre, azon

Holló Ferkó.

ZAJZONITÓL.

Minden istenadta nap
Holló Ferkó részeg;
Szólt az apja: én apád
Föbbe sohse lészek.
Holló Ferkó holló fürttel
Szólt magában: ezt ne türd el!

Rémes az éj, szél süvölt,
Szép asszonyok fonnak,
Holló Ferkó kedvese
Három szép asszonynak.
Ferkó, aztán ügyesen...
Bízd csak reám, édesem.

Holló Ferkó, hallga, hall!
A vén róka alszik.
Holló Ferkó piros vér,
Lassu hörgés hallszik.
Mi... mi volt ez? Istenem!
Gyilkos, gyilkos, jaj nekem!

Ördögöknél ördögben
Örjöng Ferkó lelki sebben;
Lóra! lóra dühödtt állat,
Tüskön- bokron, baktat- vágat;
Zug a szél; csíp, csap a szárnya,
Hollófürt a tánczát járja —
Jaj, atyám, ne tépd hajam!

Beljebb, beljebb ködbe, éjbe,
Nem szakad az ösvény félbe;
Suhog, zuhog erdő, patak,
Marakodnak éhes vadak,
Bogos ágak nyulnak, kapnak
Fürtjein a hollóhajnak —
Jaj, atyám, ne tépd hajam!

Fön a szűz havu fenyéren
Három asszony ül fehéren;
Szép asszonyok, boszorkányok,
Ferkó büne készült nálok.
Holló Ferkó, hozott Isten,
Megosztjuk a kincset itten —
Farkasok, ne marjatok!

Szép asszonyok föllobbanak,
Tüzes seprőt suhogtatnak,
Holló Ferkó, mint a villám,
Leroppán nagy magas sziklan,
Egyet kiált föl az égbe,
Rá lezuhan a mélységbe —
Három asszony föl kaczag!

A faluban harangoznak;
Fehér papok imádkoznak;
Öreg Hollót viszik sirba,
Sok jó ember áll ott sirva,
S míg ezek őt meggyászolják,
Fiát vadak marcangolják —
Apagyilkos sorsa ez!

isteni szikrán kívül, mely csak kiváló szivekben lakozik; ez adatta kezébe az ecsetet, ez rajzoltatta le vele már nyolczéves korában Nagy-Enyeden természet után az első szarvast, mely most is az ottani gyógyszertár czimképeül látható, és ez vezette őt annyira, hogy midőn végre 1828-ban tizennyolczéves korában a bécsi művészeti Akademiában első rajzát az igazgatónak megmutatta, és ennek azon kérdésére: „Hol tanult eddig?“ az ifju azt felelé reá: „Sehol!“ az igazgató el sem akarta hinni, annyira meg volt lepetve e ritka tehetség által, és a „kis székel“ csakhamar egyike lön kevincztanítványainak.

És azután a jeles fiatal tehetség tanult, beutazta a festő-művészet klasszikus földjét: a szép, a dicső Itáliát, és neve ismertté lön és tiszteltté a nagy művészek között; és tettek neki ajánlatokat, fényes ajánlatokat azon országokban, hol a művészet — nem mint nálunk még most is, és kivált akkorában, husz-huszonöt évvel ezelőtt, — tettelegesen pártfogásban részesül a nagybirtoku főurak által, a hol a szépművészetek virágzása nagyobb büszkeség tárgya a kártya- és élvadászatoknál — olyvégre, hogy telepednék le közöttük, szentelje nekik művészetét; de a jeles művész visszautasította mind ez ajánlatokat; mert a milyen forrón lángolt szívében a művészet, még forróbban lángolt abban a háza iránti szent szeretet. Barabás jeles művész, de mint hazafi: kitünő.

És Isten itthon is megáldá művészi törekvését; háza csakhamar egyike lön azon keveseknek, a hol az ember bizonyos volt abban, hogy csak művelt társaságot talál ottan; minden, minden első pillanatban elárulja e hajlékban, hogy itt művelt szellem, finom izlés ütöttek állandó tanyát; nem az a műveltségi fény máz, mely idegen szokások nevetséges majmolásában nyilatkozik; sem azon izlésnek csufolt feszes szertartáskodás, mely alatt rendesen a tartalom nélküli lélek szokott rej-

tőzködni, és mely mint hidegvette őszi sugarak, csak még jobban elkedvetlenitik, megborzongatják a fényes külső által elcsábítottakat; hanem az a valódi műveltség, a mely a meleg szeretet, a nemes nyiltság által tűnik ki, és az a valódi finom izlés, mely olyan kedves derűséggel mosolyog az ember elé, mintha tudj' Isten, minő régi ismerőse volna e háznak, és olyan édes vonzatással kapja meg a lelket, hogy alig birunk távozni e körből.

És mindamellet e ház a szent meggyőződésektől kezdve a legutósó sujtásig annyira magyar is egyszersmind! De mit mondok! „mindamellet?“ nem; sőt inkább; épen azért olyan szívet megkapó e ház szelleme, mert ép annyira magyar, mint a milyen művelt; mindazt, a mi a magyar jellemet olyan példátlaná teszi a többi nemzetek között: nemes nyiltság, bizalom, közlékenység, őszinteség, áldozatkész szeretet: egyesülve találjuk e körben, csak a korcs hajtásokat nyesegette le a műveltség. És így kell annak lenni minden művelt magyar házban!

Természetes, hogy e nemes erények közös tulajdonává lettek immár e család minden tagjának, és a Barabás leányok egyaránt kitünő hölgyekké és példás honleányokká vannak nevelve. Nem csak a szülék hibái, de a szülék erényei is sokszor örökségül szállnak a gyermekekre; ekként jutalmaz avagy büntet az a megfoghatatlan magasabb gondviselés, szigoruan és érdem szerint.

De a mi nem természetes, hanem egy apára nézve a legnagyobb istenáldás, az, hogy Barabás művészete is örökségül szállt át gyermekeire. Barabás Henriette egyike legtehetségesebb fiatal festészeinknek; művei már több izben ragadták meg a közönség figyelmét a műtárlatokban. és bizonyára hivatva van szaporítani azon nők számát, kik hirt és dicsőséget vivnak ki nemünknek.

Emilia.

Hivatásunk.

Egy szözata székel földről.

Hogy van az, hogy az emberi kebel, melyet egész életen át éget a boldogság szomja, mely úgy kapkod minden reményszálacska után, mint vízbehaló a szalmafoszlányokon: mégis oly fogékony a rossz érzetek hatására, s a jó oly mulékony benne? Elmerengtem ablakomból a természet hosszú halotti álmát borító vastag hólepel fölött, a hamvas szürke fölegeken — a jelen dermesztő hideg, fojtó légkörén, a jövő kétes, ködös boruján — s im, a lehaladó nap sugarai kitörtek a sűrű felhők közül, rózsafénynyel öntötték be a hólepte tetőket, hajnalszinben világoltak a sötét erdők zuzmarái, a láthatár szélei; s egy villanyos kējérzet érinté belső világomat, mintha valamely földfeletti lény távirdáján lángbetűkkel sugárzott volna e szó: „remény“ — egy perczig, és aztán eltűnt minden,

elsötétült az ég s lelkem elborult, fájó érzés rezeg át keblemen, mintha sötétből egy kaján ördög susogná fülembe: reményeink a siron innen és túl csalódások.“

Miért van az? tán a szenvedés rendeltetésünk? tán ha menekülni akarunk attól, ha szórakozást, örömet keresünk, az csak kierőszakolt állapota természetünknek, honnan mélyebben sülyedünk vissza csüggedésbe? Vagy mi okozza, hogy az örömvadászatok annyiszor veszélyt hoznak eredményeinkbe, s a lázas gyönyörök közt sem szűnnek meg a szív sovár vágyai? Hát annyi évezred után sem volna még tisztában az emberiség sorsával, annyi milliárd élet tapasztalatai sem képesek még kijelölni az utat, melyen ha boldogságra vagyunk teremtve, azt elérhessük? Még most is minden egyes ember, mint gyermek a járást: tapogatódzáson, tántorgáson kezdje s bukások közt folytassa életpályáját; s midőn a végére jut, azt lássa, hogy a mit elért. nem érdemelte meg a fáradságot, s minden egyéb volt, csak boldog nem?

Az a megnevezhetlen ösztön, az az üresség, mely annyi tévutakra ragadja az emberi lelket, midőn annak betöltését keresi s a hiúság, nagyravágyás, ingerlő kéjek bolygó tüzei után szaladva, a tévelygések tömkelegébe jut, s nem ritkán a bűnök ingoványába süllyed, hol a kábító gözkörben elrészegszik a sziv, hogy nem látja többé a tisztán irott törvényt, melyet Isten ujja vésett oda belé, — nem hallja az igazság szózatát, mely önmagából szól; csak midőn a roszt megülte diadalát, akkor tünnek elő e betűk a sziv tábláin, mint büntető bíró ítélete, a késő megbánást ébresztve föl — igen, az az ösztön a szivnek Istentől adott joga, mely boldogságot követel; ez az üresség intő szózat, midőn irányunk nem jó cél felé vezet. De hát mi jelölje ki az igazi czélt és eszközöket, miáltal el lehessen érni a sziv boldogságát, és miben áll az?

Kandallómnak fellobogó lángja megvilágítja szobám falait, elhunyt magasztos költőink és nemzetünk vértanuinak árnyképei néznek le reám onnan, a bűvös világitásban fel látszanak elevenülni ez átszellemült vonások, pillanataikban ajkaik körül ez ígéket látom lebegni: „Tisztán áll az emberi törekvések czélja, a szivnek önmagávali megelégtelése iratainkban, tetteinkben, csak a vakok nem látnak és a süketek nem hallanak.“ — Oh nézzetek reám dicsőült szellemek! mert ez ígék nehéz sulylyal fekszenek lelkeimre, s fájdalommal nézem a jövő köd boruját: rejlik-e a homályban egy villám, mely fényével megnyissa a vakok szemét, s csattanásával meghozza a siketek hallását. Oh! ne nézzetek reám, mert vádat olvasok le képe tekről ellenünk, kik az égi növényt, melyet ti szenvedéstől felszaggatott lelketek barázdáiban szívvéretekkel ápolátok, hervadni hagyjuk; hogy a nagy czélt, melyért egész éltet áldoztatok, az igazság törvényeit, melyeket lángoló szellemetek világánál szétfecscscent véretek cseppjeivel irtatok elénk, feledni akarjuk, mert az önzés sovár ördöge kis egyéni érdekeinket tüzte ki tetteink irányául. — Oh! ne vádoljatok! hisz nektek könnyű volt szenvedni, de mi nem tudunk; ti a szellemi fenség ragyogó fénykörében usztatok, hová mi nem emelkedhetünk; nálatok a sziv vérzeni megszűnt a haza boldogságának eszményképe előtt, s a közügy iránti lelkesülés érzéketlenné tette lelketekeket az önhaszon kisérteteire; — de mi kicsinyek vagyunk, nekünk pénz kell és rang és fény bármi áron, hogy lelkünk törpeségét elburkoljuk, szívénk kiáltó szózatát csillogó játékszerekkel, üres zajjal kábítsuk el.

Hazám lelkes hölgyei! a bánat, mely éjszárnyaival lelkemre borul, nem annyiban a népek egén függő fellegek árnyéka, mint inkább az a félelem, hogy a dögleletes miasma, mely erkölcsi létünk levegőjét eltöltötte, végrehajtja azt, mit a fölöttünk elvonult sorsviharai véghez nem vihettek: megrontja ereinkben a tiszta vér forgását, kioltja keblünkben a nemzeti életet; titeket szólitalak föl, ugy-e megértetek engemet? Nagyobb feladat néz reátok, mint az egri hősnők egykori tette. Ők csak egy várat védtek, de ti egy nemzetet védjétek az erkölcsi romlás ellen. Ti vagytok a nemzet szive, s hol a szivben tiszta, egészséges vér kering, ott a ragályos nyalya elveszti hatalmát.

Mindazon bűnök, melyek egy nép, sőt egyeseknek is jóléte, igaz ügye ellen elkövetettek, a szűk korlátú önzés, a ferdén értelmezett egyéni érdekek forrásából erednek. Ki hazáját elárulá, ki a nép szabadságát tapodá, ki Isten és emberi törvényeket tört össze, ki felebarátja könyein és nyomorán vásárolt magának kéjeket, mindazon ördögi eszményképnek áldozott, mely neki a lélek árán boldogságot ígért — tehát az első ballépés, mely a vétek örvénye felé vezet, a sziv követelő hangjának meg nem értése. Azt mondja egy író: „Ki magában, vagy háza népe s egy-két jó barát közt, egészség és függetlenség birtokában: boldogságot nem tud találni, keresse bár a

nagyok palotáiban, pénzes zsacsokkban, czimekben, antoniusi vendégségekben, a trónuson, a csatapiacson, a dicsőség polczain, — nem fog egyebet találni megcsalatott élete terhénél.“

És ez igaz. Az annyi aggály és erőmegfeszítés közt vadászott boldogság saját szívénkön és családi körünkön kívül sehol sem létezik; a családi kör lelke pedig ti vagytok kedves nők, ti tehetitek azt oly paradicsommá, honnan a nyugtalan vágyak ne üldözzék ki a boldogság után sovárgó lelket, s hová az élet vései közt elfáradt vándor, mint nyugvó révbe a tört hajó, megtérni igyekezzék. Tegyétek e révet biztossá a szenvedélyek viharaitól, a hiu ábrándok hullámaival zárjátok ki belőle, hogy csendes keblében az ég mosolygó képe tükröződjék; de aztán legyen ez oly szentély, hová csak a ragálytól ment lelküek juthassanak be. Igen, testvéreim, legyetek ti egy erős baloldal a nemzet erkölcsi alkotmányában: szívetek érzelmének sorompói közé be ne bocsássatok senkit, ki a haza jólétét önérdekért elfelejté, ki az igaz ügyet mellétekintetekért elárulja, ki a haszonlesést, rangkórságot hazafiság köpenyébe akarja burkolni s a becsületesség álarczával másokat csúfolni kíván, ki kincs-és fényvágyért a törvénytelen bérhúzásául szegődik — egy szóval, ki az erkölcsi romlottság bélyegét hordja magán! — tiszteljétek, szeressétek azokat, kik életük irányában nem a henye tétlenség, kéjelgés és sivár gyönyörök mámorá után epednek, hanem azon emelkedett életbölcsest követik, melyet „Széchenyi“-nknek ime szavai jobban jelölnek, mint a hogy én ki tudnám fejezni: „e létben, hol számos szükségünk kielégítése miatt szünetlen fáradoznunk kell, s hol épen sikerrel koronázott fáradozásink mentnek minket a halálos unalom kínjaitól, csak a lelkünkben fejledező munkavágy teheti kedvessé sorsunkat, mint a dologtalanság; munka előtti nyugvás s restség mindinkább félrevezetnek azon boldog állástól, hol megelégedésünk és szerencsénk nem annyira testi ingereink kielégítése által eszközöltetik, mint inkább azon öntudatban rejlik, hogy keblünkben több a fölfelé vonzó vágy a lenyomó, letartó indulatnál, s hogy lelkünk röptében inkább élünk nekünk rendelt elemünkben, mint mikor térden csuszunk, s hason másznak a föld állati gyönyöreit után.

Hazám lelkes hölgyei! nyujtsatok kezet, im a logmagasztosabb női emancipatiót elfoglalni hatalmatokban áll. Fogadjátok fel, hogy ti a nemzet erkölcsi süllyedése ellen küzdeni fogtok: s e kézzel saját boldogságotok biztosító levelét irtátok alá. Midőn kiirtva kebletek virágágyából minden gyomot, mely földi természetünk salakjaiban oly buján tenyész s oly hamar elfojtja az égi csirák gyöngéd sarjait, a tiszta eszméket, az egyszerű jóságot, a minden szép és jó iránti lelkesülést; buzgó tettvágygyal és kitartással ápoljátok, s ilyképen edenné viruló szívetek érzelmeibe csak olyat fogadtok be, ki minden sorsban hű hazafi, tiszta lelkű ember, ki becsületét, lelki függetlenségét semmi áron el nem adja — ha szerelmeitek hő kincsével jutalmaztatok a kitűrésben erőset, a szenvedőt, az ingadozásból, tévelygésből megtérőt, de megvetés ostorával üldöztitek a gyávát, az árulót: akkor ti védangyalai lesztok nemzeti életünknek, és boldogító szellemei mindazoknak, kiket szerettek; s lehet-e egy női szívének egyéb boldogsága, mint szeretni, és azokat, kiket szeret, boldoggá tenni!

CSAK EGY PILLANTÁS.

GERŐFITŐL.

Csak egy pillantás volt első látásunk,
Lelkünk azonnal megismerkedék;
Meglépetés, remény s vágyak közt álltunk:
Mintha egymást kerestük volna rég!

Büvöltén álltam szemed világánál,
Mint sokáig várt napfénynél a rab;
Mint a szegény, ki keservek között áll:
És váratlan ő lesz leggazdagabb.

Te rám néztél... ép, mint sötét felhőnek
Nyílásán, a hó nyári sugarak;
Mint fölnyilt ég a megüdvözülőknek,
Kinek a szó ajakán elakad.

Oda vonád hű lelkeket magadhoz,
És elvívéd egy szebb vi ágba át.
Ah! vak valék, — hasonló a vakhoz —
Kinek látását te visszaadád.

És a világban, hová szárnyad emelt,
Oly tiszta volt a fény, édes a lég!
Lelkem a mennynek örömeivel betelt:
Mintha üdve bennem sugárzanék...

Rajongó álmom sem festhet oly édent,
Mint a minőbe engem vezetél.
„Csatára föl” — hangzék — „talpra vitézek!”
S fölrázkodom a dob pörgésénél.

Lóra pattantam; — és te az ablakból
Virágot dobál, s inte kis kezéd...
Szívemre tűzém, itt van, — nem haragszol?
Ah! ez örökös mentett meg engemet.

Megküzdtem volna egy magam a haddal,
Nem nézve ellenséget, nem veszélyt; —
Odarohantam mély — nehéz haraggal,
S im! a babérból hoztam egy levélt.

A vén harangozó.

— Népies beszély. —

V a s G e r e b e n t ő l .

I.

Az egész falut pénzért rikatja meg, az egész falut pénzért ijesztgeti, a veszedelmet pénzért kergeti el, még az imádságra is pénzért inti a hiveket, ki lehetne hatalmasabb ember a faluban? ki lakhatnék magasabban, mint az, ki halottat, tüzi veszedelmet, égi háborút, hajnalt, delet, estét pénzért harangoz ki, és az öreg harang alatt tanyázik: a v é n h a r a n g o z ó.

A legöregebb szűr, a legfoltosabb ködmen, a legvásottabb kalap, a legferdebb csizma bizonyosan a harangozóé. Annak minden jó, fönn lakik a toronyban, közel az éghez, közel a más világhoz is, az ilyen vén ember után kár is lenne, ha maradna valami. Minden temetéskor vetnek neki valami rongyot az után, kit kiharangozott. Minden ember irtózik a halottól, csak a vén harangozó nem, az a halottnak leghitványabb rongyát is magára veszi, pénz helyett egy-egy rongyot is bealkusznak a harangozás díjába, neki ilyen fizetés jár, és ennek köszönheti, hogy nagy méltóságát nem irigyli tőle senki.

Ismertem én egy ilyen harangozót, és ezzel azt akarom mondani, hogy valamennyit ismerem, a többi is ilyen mogorva, s ha az öreg harang elrepedne, míg azt újra öntenék, bátran elmoroghatna helyette. Vastag bajusza úgy van kikenve, hogy a vége mégis kenetlen, és úgy kiborzasodik, hogy az ábéczés gyerek félutczán elkerüli. Sokfélével beszélnek a vén harangozóról; s a mi több, mind elhiszik. Azt is elhiszik, hogy ördöge van, meg hogy lelkeket tud idézni, a Kristófimádságot is tudja, hogy zárnyító füve van, meg hogy katonakorában nem fogta a

fegyver, s ennyi jó tulajdonság mellett mégis szegény, mégis tele foltal a ruhája, és mégis ő a legkevélyebb ember, s nem egyszer hallották, hogy az öregbirót is leszamarazta, mikor a tehenét ellopták, s egy cigányasszonynyal vettette ki, hogy megtalálja-e valaha?

Ezen gorombaságaért rég elcsapták volna, ha először találtak volna helyette olyant, ki ilyen olcsóért beszegődött volna, másodszer pedig, ha az egész falu nem félne, hogy hét-szer hét esztendeig jéggel vereti el a határt, ha elkergetik. Aztán meg igazat szólván, nem is mertek zúgolódni ellene, mert a ki nyelvelt ellene, annak megizente, hogy ha majd a temetésére kerül a sor, rövidebben harangozza ki, mint más jóra való embert szoktak.

Az emberek nem igen szeretik, ha halálukra emlékeztetik, kivált mikor a harangozó izeni meg azilyent, kitől az is kitelik, hogy nem is kézzel harangozza ki azt, a ki megharagitotta, hanem lábbal, — mint azt egyszer már megeselekedte egy fősvény emberrel, kitől valamikor nagy nyavalyájában egy itcze melegített bort kéretett, s minthogy az nem adott neki, még temetésekor sem feledkezett meg róla, fektéből sem kelt föl, lábára csavarta a harangkötelet, úgy huzta az öreg harangot, s a harangozó gyerekek e miatt megkérdezvén, azt mondá: a ki pokolba megy, annak lábbal harangoznak.

Hajdan gyakrabban megfordult a faluban, ámbár akkor is elült valami sarokban, beleszólás nélkül hallgatta a többit, csak ha valami vadat mondott valamelyik, akkor böffentett ki néhány kemény szót:

— Jaj be nagy szamarak vagytok!

— Aztán nem hiszi kend, hogy a világot egy nagy csethal tartja? — kérdi tőle a megszamarazott ember.

— Persze, te magad elhiszed!

— El ám, elhiszem — ismétlé a másik, — mert valaminek csak kell tartani.

— Hát a csillagokat, holdat, napot mi tartja? te fülesbagoly, pedig szabad szemmel is meglátod őket, mikor az égen ragyognak. Azt még senki sem mondta, hogy az égből czérnán lóggatnák őket az angyalok, aztán mégsem pottyannak le a fejünkre.

Kidüledt az ostobáknak szeme az egyszerű magyarázatra; hanem a butaságnak is van menekülése, tudniillik a maga boldondját azzal menti ki, hogy ha ő nem látja, azért mégis tarthatja a napot egy olyan kötél, a mi emberi szemnek láthatlan, tehát folyvást marad a vakhitben, legfőlebb elkerüli a vén harangozót, kinek egyféle mértéke van mindenkire, s az igazságot válogatás nélkül fejéhez veri a gazdagnak csak úgy, mint az utolsó zsellérnek.

Ne higyétek, hogy a világ menekülni tudna attól az igazmondástól, mit a foltos ködmenből hall; mert épen e szegénytől irtóznak leginkább, midőn tudják, hogy ez egyszerű ember kevéssel megelégszik, alamizsnát nem kér, és kevésre lévén szüksége, nem engedi bedugatni a száját.

Bejöttek az előljárók is a kocsmába, a vendégek nekik engedék a legjobb helyet, csak a vén harangozó maradt meg szokott helyén, a padnak alsó végén, s a süvegemelésen kívül nem mutatott egyebet, a mi azt bizonyítaná, hogy valakinek kedveért meg akarna válni helyétől. Némely előljáró jól ismervén az „öreg et,” nem kereste, hogy az öreg harangozó azon asztal mellett ül, hol az előljárók, mert már rég tudták, hogy az öreg nem csak felelni, de még kérdezni is tud, még pedig olyan furcsán, hogy az öregbiró kezéből is kiesik a pálcza; de voltak olyan südölőljárók, kik azt hitték, hogy ha a falu elől fogta őket a község szekerebe, más embert föl is öklelhetnek.

— Kend is itt van? — kérdé az egyik a harangozót gúnynyal.

— Eljöttem mértéknek, hogy az új előljáró mennyire esik a harangozótól?

— De hamar talált kend alkalmas feleletet, — véli a megsértettnek hangjával a másik, — talán adós is maradhatott volna kend?

— Nem szokásom, — modja az öreg, — nincsen mestergerendám, a hova fölírjam a kölcsönt.

A hallgatóság nem mert vigyorogni, pedig bizony jó kedve lett volna hozzá, minthogy az új előljárónak dölyfössége mindig türehetetlen; hanem úgy titkon vágytak a következőkre is. Az öregbíró annyiból segítségére jött előljárótársának, hogy a beszédet másfelé akarta téríteni, azért kinézett az ablakon, és a közelő felhőket kémlelve mondja:

— Nagyon tornyosulnak a felhők!

— Első lesz ma! — mondja az előbbeni előljáró, mindenképen igyekezvén a nyeregben maradni, — álmomban a kukoriczaszárak nagyon hajtogatták a fejüket.

— Hát azt nem hallotta kegyelmed, — kérdé bosszusan a harangozó, — hogy a kukoriczaszár megszólamlott volna, és egy arra menő embertől egy ital vizet kért volna? mert ha már a fejét hajtogatta, és az esőt jelent, — bizonyosabb lenne a szomjusága, ha szóval is kérte volna a vizet.

— Ki kérdezte kendet?

— Nem kérdezett senki, de ha kegyelmed mond valamit, azt akarja, hogy más is elhigye, nekem pedig nincs bealkudva a bérembe, hogy az oktalanságot elhigye, ha harangozó vagyok is.

— Nem kendnek mondtam.

— Másnak is, nekem is, mert hangosan mondta kegyelmed, — vitázik az egyszeri vén huszár, — itt korcsmában ülünk, talán idegen is van köztünk, aztán szégyenleném, hogy tátoshirünket vinné; mert elhiszszük egymásnak a kukoriczaszárból a jövődölést. Én nem hiszem, — s ha talán magam lennék pogány az igazhivők között, itt hagyom kegyelmednek az egész korcsmatöltelék, ezek elhisznek kegyelmednek mindent a jövő bíróválasztásig. Minden jót kívánok annak, . . . a kinek az esze a süveg alól is kilátszik!

Senki sem mert szólni, — az érettebb eszűek úgy is tudták, hogy az öreg harangozó országot-világot látott ember, és volt valami lében, mint a mártott gyertya; a tudatlanok pedig féltek, mint a puskától, melyet ugyan még durranni senki sem hallott, — de éppen azért benne lehet még a töltés, — azaz tudományát titkos mesterségnek tarták, s azért veszedelmes lenne kikötni a mindig haragos öreggel.

Az utcára fordulván az öreg, a korcsma előtti kútnál a tele sajtár mellett látott sirva álldogálni egy lányt, a lefolyó könyük nem rég áztatták piros két orcáját, mert tán akkor halaványabb lenne.

— Nem bírod el azt a sajtárt, Örzse? — kérdi az öreg a mozdulatlan leányt.

— Ha nem bírnám, felét kiönthetném Vendel bácsi, — mondja a lány bizalmasan, — nem ez baj nekem, hanem a szégyen, a mi otthon vár.

— Talán megint átnyujtóztatta nénédasszony a nyelvét a tulsó sorról, hogy nem mersz elindulni?

— Mit tehetek én róla, Vendel bácsi, — hogy a ménes is most volt itt, aztán Pista nem engedett merni.

— Értem! nénédasszony átlátott a kerítésen, ugy-e?

— Tudtam én azt ugyis, hogy ide néz; hisz az előljárók most alkuszna rajtam, mert az árva dobszóra kerül, s a ki többet ígér érte . . .

— Meg a fél telekért, édes hugom, — mondd ki azt is, — vakkantja ki az öreg . . . annak a nyakába vetnek!

— Ha nincs, a ki védelmezzen, — magam csak ráadás leszek majd.

— Pedig, édes hugom, ilyen kimosdatott képpel, a milyen vagy, ráadás nélkül is elkelhetnél, hidd meg!

— Jó kedve van Vendel bácsi, — mondja a lány az öregnek, hizelgésétől megilletve, . . . gyere kis sajtárom, készen van már az a lé, a miben engem szapulnak meg.

— Aztán olyan nagyon félsz te, Örzse?

— Reszketek, úgy félek, Vendel bácsi! — hisz annak a hüle félkegyelműnek alkuszna el, ki a kenyeret sem meri megszegni, mert attól fél, hogy magát is kettévágja, ha éles kés akad a kezébe.

— A „kölcsoneszü“ (csufnév) Lakatos János fiának?

— Épenséggel annak, Vendel bácsi! — Mondja a lány újra könyekre fakadván. — No, ne vessen kend, ha jó kedve van, én már elejtem a sajtárt csupa jó kedvemben.

— No, lányom, — megfogadom, hogy egy hónapig sem nevetek; pedig az édes apját most fogadtam keresztfiának a korcsmában, mert mondhatom, olyan gyalogjáró észt még előljáróban nem láttam — beszél az öreg; — de ne busulj, majd én is beszélok a dologba, csak te is kérd az Istent, meg én is kérem, én úgy is közelebb lakom hozzá, aztán az én imádságom hamarabb odaér, mint a gaz népe! Ne busulj, — majd csak kitalálok én valamit; de te is ígérd meg, hogy ijesztgetésért nem állsz e bomlott eszű mellé?

— Aztán nem tréfál, Vendel bácsi?

— Láttál valaha nevetni?

— Bizony nem merném ráfogni.

— Ha szót fogadsz, egyszer nevetek, — mikor ennek a gyulabeli népnek túljárok az eszén. Isten veled, kis hugom, az én kezemben az a harangkötél, melylyel a te esküvődre be kell harangozni!

II.

— Hinnék a farkasnak, ha fogát is magával nem hordozná, — mondá a mesebeli bárány, — én tehát az emberektől sem várom, hogy angyalok; mert nem látom szárnyukat.

Az újdonsült falusi előljáró szinte jól akar lakni a dicsőséggel, és ha valami más is jut még, nem undorodik meg tőle. Ilyen valamiért fohászkozott Kölcsoneszü Lakatos János is, és mikor a szükség telen emberek lassankint eltávoztak a korcsmából, és a nyelvének gyökerét annyira megáztatta hogy könnyebben fordult: előadta, hogy édes fia mellé pár, keresvén, „azon az árva lányon“ akadt meg a szeme, és ha bírouram, mint különben is gyámja a leánynak, nem ellenkeznek, itt egy ülőhelyben ihatnának is a gyerekek egészségére.

A bíró talán elhitte, hogy már ennyi is elég mára, és talán a gyerekek is egészségesek maradhatnának, a felelettel igen késett, és utóljára is ilyen fötelen feleletet adott:

— Talán ráérnék még várni?

A reménykedő esküdt embernek nem tetszett a felelet, a mit nem is várt, mert ő az előljáróságot úgy tekintette, mint a kelendő pénzt, melyért mindent lehet kapni, — azért bátorítva azon orvosságtól, melyből legalább két itczét megivott, sarkalni kezdé a bírót, hogy egyezzek bele a házasságba. Támasztéknak ott volt még egy pár más esküdt is, ezek szintén biztatták a bírót, végre az sem mehetett a gyalogutra, hanem szóba állt velük.

— A gyerek az én gondomra van bízva, tartozom felelni; hanem az is igaz, hogy nem dobhatom az első kérőnek nyakába, kivált mikor azt sem tudom, hogy tudnának-e egy kánállal enni!

— Az aztán az ő dolguk lesz! — mondja az egyik szószóló.

— De, komám, — vitázik a bíró, — még a kocsikereket is összemérik, hogy egyik alább ne járjon, mint a másik, hát az ember még ennél is olcsóbb volna?

— Majd összetörődnek.

— Igen, mint mikor a két fazékat nagyon egymáshoz nyomják, s az egyik betörik, — véli a bíró, — én pedig nem akarom, hogy ennek a lánynak a boldogságát az első hétben a tóttal kelljen összedrótogatni.

— Hát nekem nincsen akkor a vagyonom, hogy a leányé háromszor is elférne benne?

— Igaza van Lakatos János uram, — hagyja helyben a bíró, — de ez a leány megér ám leánynak három annyit, mikor a kelmed fia legénynek alig ér meg egyet.

— Azért, hogy nem tud annyit, mint a Csizió (jövendölő-könyv), majd ragad rá, ha az emberkort eléri; azért bíró-uram sohase huzakodjunk . . .

— Nem is akarok, — vág közbe a bíró, — ha a leánynak nem lesz kifogása, — az ő dolga, hogy ballag mellette, én nem ellenkezem; de azt meg szentül mondom, hogy annak akarata nélkül ugyan senki fiáé sem lesz, Isten engem úgy segítjen!

Erre fölkel a bíró, a pálczát markába szorítja, és a többinek „jó éjszakát“ kívánt. Nem tartóztatta senki, nem is merte, — megelégedtek azon lehetőséggel, hogy a leányt majd valami más uton rákényszerítik, erre pedig legalkalmasabbnak látszék, azt a csikóshajtárt eltenni láb alól, kiről az előbbeni fejezetben, u g y f u t ó l a g, szólánk.

Fölemelkedének ülőhelyeikből, a korcsmárossali számvetés után az utcára mentek, és ott dörögve ismétlék, hogy a lánynak ki kell fogni, és a kölcsönös kézzszorítások magyarázatai voltak a közös egyetértésnek, sőt a haszonnak is, mi a segítségért talán ki vala alkudva. Lakatos János haza ment az utcának hosszában, — a másik férfi a lánynak keresztapja, kinél lakott is a lány, az átellenben eső sorra tartott, s a legelső mécsnek világával haza vezettette magát.

Mogorva képéről leolvashatta az asszony, de a lány is, hogy az alku nem ment olyan könnyen, mint vélték. Az asszony kinnal várta a szót, egyszer a leányt valami dologgal kiküldte, az pedig egy örömkölyűvel sietett ki, megérezve, hogy még nem adták el.

— No hát . . . mondja az asszony, nem várhatván a mogorva gazdának nyilatkozását.

— Mit hát? . . . gorombáskodik vissza az is, nem akarván a szemrehányást ingyen elhallgatni.

— Föl merte-e kend tántani a száját, — mert most ugyan csak be van lakatolva.

— Nem várakoztatlak sokáig, — hanem előbb veress magadra egy abroncsot; mert hátha két darabba esnél itt elöttem.

— Tudtam, hogy nem végeznek kendtek semmit — utóbb még a rétesemet is hiában sütöttem azoknak a málészajúaknak: hát nem lesz a mienk a szőlő?

— Csak ne sülj el egyszerre még a szüret előtt, — csitítja a gazda. — azért hogy ma nem egyezett bele a bíró, a lány mégis Lakatos János fiáé lesz.

— A kend eszével vagy az enyémmel?

— A tiédde, asszony; mert csak annyi kell a dologhoz, hogy a leány is akarja, a bíró megígérte, hogy nem ellenkezik,

ez a válasz. Már most a te dolgod, süsd, főzd, gombócznak keverd vagy rétestészának nyujtsd ki a leányt, én nem bánom, csak úgy legyen meglészítve, hogy akarjon abhoz menni, a kit mi ohajtunk.

Ugyan ugy-e? — gúnyolódik az asszony, — semmi egyebet? én főzzem a levet, én tálaljam be, kend aztán majd megeszi a készet? Aztán kend előljáró? az ám, — egy jámbor állat, melyet a kocsi után kötnek, hogy a vásárra vigyék. — Nem szorultam kendre! . . . mondja az asszony ludmérégeiben az ajtóhoz közeledve, aztán kilépvén, maga után bevágta az ajtót.

III.

A lány a holdvilágos éjszakában kiállt a kapu mellé, föltekintett a csillagos égre, könyvelt szemekkel nézván azt a magasságot, hol a jóknak lelke és a gondviselés lakik. Minél nagyobbat kellene kiáltani, hogy a hang följérjen az irgalom Istenéhez, annál hallgatagabb lön, sőt a bánat is oly mélyen a szivbe furakodék, hogy a leghosszabb kötélén sem érne le odáig a vigasztaló szózat.

Megkondult az esteli harang, — a hallgatag estnek csöndében elég volt az egész falut betölteni, és még a szivekbe is talált utat, mintha a vigasztalást keresőnek feleletet hozna. A ki tanuja volt valaha az ilyen jelenetnek, jól tudja, hogy a haragnak hangja a megzaklatott lelket úgy ringatja, mintha dajka volna, s az álomnak tündérképeit igéri a föl-fölriadónak. Térdeit inogni érzé a leány, talán a fájdalom nyomta, vagy megköszönni akará Istennek a vigasztalást, jól esett neki közelebb ereszkedni a földre, melylyel már összevegyült szülőinek pora.

Már vége volt az esteli harangszónak, a lakók behuzódtak az esteli mellé, a házat most már a komondorra bízzák, mely az idegen szagra messziről kikakint. A szomszéd házból mordul ki egy bozontos eb, de hirtelen elhallgat, mert az embert megismerte, ki ez utat gyakran megjárta már.

A leány hirtelen fölegyenesedik, nehogy szent titkában lepje meg valaki, és már besuhanni készül, mikor egy ismerős hang nevét is kimondja s a hang úgy belekapaszkodott, mintha talán két erős kézzel tartóztatnák vissza.

— Dolgom volt a faluban Örzse, s az esteli harangszó előtt az utcán kéthelyütt is a nevetem hallám.

— S maga nevével ijedt meg kend?

— Meg; mert a tiedet is melléje mondták, Örzse!

— Mondtam ugy-e? — jegyzi meg a lány, odaengedve kezét a legénynek, ki a remegést is észrevette a kézen.

— Érzem Rózsám, hogy remegsz, te a félelemtől, — én meg a dühtől, hogy a te neved selyemkendő, míg az enyim csak kórószar, melyre gyalázatnak kötnek szegénységem miatt!

— Most már nem remegek, — mondja a lány, fölbuzdulva, — én választottam ki kendet, s ha kend nem bánja, hogy valaha meglátott, mondják kendet árva füznek, én mégis annak árnyékába megyek el.

— Örzse! sohasem félttem még életemben, — ezt is kiálttam éretted, — de ha nem szégyenled, hogy a cselédnek is cselédje vagyok, — hogy a gazdám is konvenziós szolga: nem félek többet e világban, ha rám eresztenék is azt a kék eget, hogy tartsam a fejemmel!

— Pista, Pista! — aggódik a leány, nagyon könnyen mondja kend a szót, nem mondtá kend ezt már másnak?

— Nem kettőnek való ennyi, kedves Örzsem, mert nem láttam én még olyan leányt, a ki párod lehetne, hogy annak is ezt mondjam!

— Ne haragudjék kend. — rimázkodik a lány, — ígérje meg kend, hogy ilyent nekem sem mond többet; mert lássa,

kend, mi, szegény leányok, könnyen elhiszünk valamit, és csak úgy leszek nyugodt, ha nekem sem mond kend semmit.“

— De megláthatlak este harangszótájban mindig?

— Egy kurta köszöntésre mindig, de többre nem, mert még magamtól is féltém a kend hangját; aztán mikor nem hallanám, megvolna a bánat.

Még egy kézzorítás, — aztán a leány besietett, maga pedig át akart tenni a korcsma felé, hol a szürke paripa háromszor is utána nyerített.

— Megállj, öcsém, Pista!... szólítja meg mély hangjával a harangozó, nap lemente után én vagyok gazda a faluban, s akarom tudni, ki mit keres? és mi járatban van itt?

— Kedves bátyám!... mondja Pista, felelni akarván az öregnek, és néhány lépést feléje ment, s ekközben a sarkantyúja vígan pengett a nyalka sarku csizmán.

— Soha se kívánj öcsém nekem felelgetni; mert hátha hazudni akarnál, pedig nem tudod, hogy olyan árulód van, a mi közelebb van hozzád, mint az árnyék.

— Kelmed ezer mester, öreg bátyám, kend a fünek növését is hallja.

— Meghallanám azt is, ha úgy, mint te, sarkantyus csizmában járna, — czélogtat az öreg, — azért azt mondom én, kedves Pista öcsém, melléd illenek az aranyhaju királyleány is; de még oda nem ígérk, ne huzd föl a legpengőbb sarkantyut; mert olyan fajta eb is van, mely nem az orra után, hanem a fülével les utánad; pedig még nincsen rá szükséged, hogy a nyulnak dobolj.

— Igaza van kedves bátyám, — köszöni a legény, — végre is mindig kiszül, hogy bátyámnak van a faluban a legtöbb esze; de szót is fogadok, úgy is a szegénynek kevés a barátja.

— Egy is elég abból, kedves öcsém, — s mert téged is szeretlek, no meg azt a másikat is, — ne féljete, hozok én még nektek jó izenetet az öreg harang mellől.

(Vége köv.)

Lugossy Mária.

— Történelmi beszély. —

Major Bélától.

Poros régi könyvek betűin mereng szemem és lelkem előtt rég elmúlt képek támadnak életre. Mint a bűvész látcsőjében, látom a multat és lelkem fájó örömmel telik el; mert az a mult szomorú, de dicső is!

Elmondok egy történetet, a melyet azokban a régi könyvekben lelek; történetet, szomorút és dicsőt, mint minden vonása annak a kornak, a melyben játszik. Kérlek, legyetek figyelemmel.

I.

A rossz hír vivője.

Történt az Urnak 1564-ik esztendejében, hogy Hassán ur megunva a csak akkor kötött békességet, mely mindakét felet foglalt és jogos birtokaiban meghagyá, kicsapna Élesdről, az ő foglalt birtokából, a körülfekvő szomszédságba egy kissé szélylyelnézni.

A környék lakosai, elbizva magokat a békességben, csak akkor rettentek fel nyugalmokból, mikor már rajtok rontottak a vad török harcosok, felgyújták falvaikat, őket pedig gyilkolták pogányul szerte.

A rontó körjárat sebesen vonult odább-odább; szives

látogatásukat a lángba borult falvak kavargó füstje és a leöltekk hullái jelölék utánok. A végső czél Lugos volt; mint a rohanó ár ömlött a rablócsapat Lugos felé.

A lugosi kastély ablakai pazarul ki vannak világítva ez estén.

Bent a termekben fényes urinép tart lakodalmat; az öreg Lugossy férjhez adta leányát Kerepessy Demeterhez, derék magyar leventéhez... annak a lakodalmát ülik most.

Hosszu asztalok görnyednek az étkek terhe alatt; körülök ül a fényes nászsereg.

Az asztalfőn ül az öreg Lugossy János, az örömapa. Hosszu, ősz szakála sűrűn borítja be mellét; sasszemeinek erejét és tüzet nem töré még meg az idő; karjainak izomdúsága mutatja, hogy azok nem csak a billikom emelgetésére valók, hogy meg tudják még forgatni a nehéz csatakardot. Ő ül legfelül.

Mellette kétoldalt egy gyönyörű pár, az új házasok... Mintha csak az Isten is egymásnak teremtette volna őket, oly együvé illenek.

A vőlegény magas, daliás barna ifju, szép, erőteljes vonásokkal, a miknek határozottságát még inkább emelik a bátorjárásu fekete szemek s a keskeny, sötét bajusz. Széles vállain megfeszül az aranysujtású fehér kamuka dolmány.

A menyasszony szőke. Átlátszó arczbőrére hosszú árnyékot vetnek szempillái, a miket csak néha emel fel. Ugy illik neki ez. Szemeiben a boldogság mosolya mellett is valami ábrándos búskomolyság látszik, valami érző, fájó sugár, a minek az okát úgy szeretné az ember tudni és a mit úgy szeretne megszüntetni... imádni is kész azt a mystikus fényt és mégis nehéz áldozatokat tudna elkövetni, hogy azt ne lássa ottan.

A násznépség szeme csak e páron vesz el... és némely fiatal fiúnak talán irigy sohajtás szalad ki ajkain, midőn a szép menyasszonyra tekint; és némely lánykának talán epedést fejeznek ki szemei, ha azok a vőlegényre tévednek. És nem ok nélkül, mert a vőlegény a legszebb fiatal vitéz, a menyasszony a legszebb szűz az egész megyében... Pedig deli szűzekkel, délczeg vitézekkel mindig bővelkedett ez az édes magyar haza!

A lakoma már vége felé jár, az urak — úgy látszik — sűrűn emelgették a serleget, mert az arczok ki vannak pirúlva s a beszéd hangos.

Az énekesek danáira, a kik zengedeznek borról, szerelemről, édes csókról, édes harci dicsőségről, nem igen hallgat már senki; csak saját beszédére figyel minden ember; a mit szomszédja beszél, azt szépen elereszti a füle mellett... Ez így volt dinom-dánom végén akkor is, valamint mai napság.

Az urak jókedve, úgy látszik, elragadt a szolgálkra is; mert bent az udvarban a vendégcsatlósok, hajdúk forgatják a lugosi lányokat. Egy árva cziterás játszik nekik kedves tánczdarabokat, a mellett rakják a lengő magyar tánczot, lassan, hol búsan szól a muzsika; neki ugorva, megtoporzékolva, a hol az a frisébe vág bele; kiegészítve torokkal, sarkantyupengetéssel, a hol nem jól megy a nóta.

Egy magas, erőteljes huszár válik ki a többiek közül, ki nek veszett jókedve van. Nagy nevetve veri a csizmaszárát a tenyerével és csattogtatja pengő sarkanyuját, közbe-közbe nagyokat rikkantva. Buzdit mindenkit a tánczra, a jókedvre, vigalom napja van ma, az ő kisebbik gazdája a vőlegény.

Vig kiáltozása kihallik a lábak topogásából, sarkantyuk pengéséből:

— Vigan fiuk, uhahaj! Ne folyjon az orrotok vére! Rajta tánczra, a ki legény! Aztán meg ezek a lányok; ni te barna, gyere rózsám, ugorjunk egyet: nagy vigság napja van ma!

— Igen bizony, nagy szomorúságé! — dördül szavába egy erős, elfuladó férfihang és a mint meglepetve arra pillantanak, egy daliás, karcsu alakot láttak leugorni lováról, melyen mindekkoráig észrevétlenül jött . . . A szép állatról gözölög a pára; orrlukain sűrű forró gőzt fű elő, lihegve.

Az érkezett sietve hajtja kantárszárát egy ott bámuló legénynek, azzal sebesen halad fel a lépcsőkön, minden fokon hátra nézve egyet-egyet a távol ég aljára, melyen elmosódott halványsötét fény látszik. . .

A csatlósok, hajdúk megdöbbenve néztek utána, aztán — a mint még a magas kerítésfal is látni engedé azt, — az idegenszerű piros verőfényre a sötét ég alján — és megszűnt közöttük a czitera zenéje, elhangzott a lábak topogásának, sarkantyúk pengésének zaja s a vidám kurjantások bennszorultak a torkokban.

— Oltsátok el a fáklyákat! — szólt egy komoly, parancsoló hang a lépcső közepéről, a délczeg huszáré, a ki egy perc alatt kijózanodott mámorából s a kinek oldalára már felváltva csatlóva a kard.

Parancsát teljesíték és a mint a fáklyák lángja kialudt, az elsötétült ház elejéről pompásan ki lehetett venni annak a piros verőfénynek az okát; közel volt az nagyon! A szomszéd Dubricson oláh falu égett. . . hosszú, gomolygó füstoszlopok töltöttek fel a magasba, melyeknek alján bántó tűznyelvek csapkodtak elő, mint óriási pásztortűz lángja, alul fehérkékesen aztán a kékbe, legfelül hirtelen a haragos-pirosba játszva át.

A cselédek feltolakodtak a lépcsőkre, onnan nézték benémitő, sejtelmes ijedséggel az éjjeli égés borzasztó szép jelenetét. A lángtenger közepett magas, ingó tűzoszlop látszott: az volt a templom.

— Nosza fel! — kiáltott ismét a délczeg huszár, — ne bámuljatok. Kardot kössetek oldalatokra legények; kopját a kézbe, bátorságot a szivbe. Ti meg lányok, menjetek, bújatok el, nagyon láb alatt van ilyenkor a lánynépség. Vigan fiuk, táncz lesz ma, multságos, czifra táncz. Jön a török!

Szavaira nem felelt senki; minden ember komolyan ke-reste elő fegyverét s azzal odaállt a vezérszerepét elragadó huszár mellé, szorongatva oldalán a kardot, azt a jó, lelkes kardot, a mely annyi bátorságot önt az emberbe szükség idején.

— Zárjátok be a kaput! — hallatszék ismét a huszár csengő parancsszava.

A legények teljesíték a mondást; a nagy, nehéz kapu dübörögve csapódott be.

Távrolról e perczen lassu morgás vegyült a légbe, mint a kelő szélvész, mely búgva közelit. A nagy csendben meghallhatták! . . . Egy pár jártasabb-keltsebb cseléd lefeküdt a földre, fülét arra fektetve és aztán beszélve a többieknek, hogy patkós lovaknak sebes kopogása hallik a köves úton. . . A távoli mormogás mindig közelebb-közelebb jött.

. . . Az idegen magas ifju sietve haladt fel a lépcsőkön és felszakitva az ebédlőterem ajtaját, belépett a vidám társaságba.

Az asztal körül már ekkor állottak az urak; a vita hevesen folyt valami tárgy felett. . . a belépőt nem vették észre.

Csak az öreg Lugossy és szép leányának arca változott meg egyszerre; azé hirtelen örömmosolygóvá vált, ennek finom bőrén perczig tartó halványság vonult keresztül.

— Isten hozott öcsém! — szólt az öreg Lugossy, magyar szivességgel eléje menve és megrázva annak kezét keményen. —

Epen jó, hogy jössz; már szinte érezni kezdök hiányodat. Ilyen vig vendég kellett már nekünk, mint te vagy!

Az ifju szomoruan mosolyogva tekintett végig az arczokon. Hogy fogja ő most ezeknek a jókedvét egyszerre elrontani!

— Az ördög hozott engemet jó bátya, nem az Isten! — felelt aztán keserűen.

Az öreg Lugossy csak most tekintett igazán az ifju arczába, — sápadt volt az és mogorva. . . megdöbbenve lépett vissza. Szomorú vendég volt az nagyon, ilyen vidám multságba.

— Ne tréfálj öcsém! Vagy mi bajod? Csak nem jön tán a török?

— De sőt itt van a sarkamban! — kiáltott a terem közepére lépre az ifju. — De épen csak a török jön!

Mintha váratlan sitergő meynykő vágott volna a társaság közé, egyszerre elhallgatott a vitakozás; a kipirult arczok közül némelyik elhalaványodott, némely halvány arcz meg kipirult — a harczi vágytól, hősi bátorságtól. Minden szem az ujonjött leventére volt irányozva, a ki ott állt az asztal végén, sápadt, zordon arczát sűrű fekete haj repdeste körül, ajkai meg-megreszkettek, szemeiben a düh lágja lobogott, mely megrázkódtatta a legbátrabbakat is.

Az ifju kivonta kardját és odamutatta azt a bámuló szemeknek. . . A sugár aczélon vastag sötét foltok voltak láthatók.

— Nézzétek ezeket a foltokat. A törökök vére ez kardomon!

Az urak kíváncsi hitetlenkedéssel vették körül az ifjut.

— A török jön, mondd? — szólt hozzá az öreg Lugossy. — Béke ideje van most, nem háborog mostan a török.

— Mit ad az hitre, békekötésre! — kiáltá türelmetlenkedve az ifju. — Életemre mondom, Hassán jó Élesdről. Az uton találkoztunk velök; én, Daczó meg Petelaky. . . Mindakettőt levágták; magam is csak fakómnak köszönhetem, hogy titeket tudósíthatlak.

Az urak mégis kétségeskedtek.

— Vonjátok félre a függönyöket! Dubricson lángja szépen ide világlik!

És valóban, a mint a függönyöket szétvonták, belátszott az ablakokon keresztül a sötétveresség. Az ellen már nem lehetett kifogás.

— Fegyverre, a ki férfi, — kiáltott fel az öreg Lugossy, — ne érjen a pogány készületlenül.

— Fegyverre! — kiáltának az urak és kirohantak a teremből.

A nők már előbb eltávoztak onnan. Nem maradt más benn, csak az ujonjött levente, meg a vőlegény.

II.

A mámor és ellenszere.

Kerepessy csak ekkor vette észre az idegen ifjat, eddig igen el volt foglalva egy természetes kupával, a melynek tartalmát meg lehet látni arczának pirján, szemeinek tüzeiben. . . Lassan felkelt székéről és oda járult az ifju elé, a ki még mindig ott állt az asztal végén, kezében a vérfojtó kard. . . Léptei egy kissé bizonytalanok voltak; termete hajlongott jobbra balra a délczeg járástól.

— Hehehe, kedves Aladár pajtás, hehe! — nevetett a jövevény szeme közé nagybarátságosan, elkapva annak balkezét, — hát te is itt vagy? Eddig még nem láttalak. Na jó, hogy eljöttél! Én azt hittem, hogy te egy kicsit vetélytársam vagy, vagy mi. De hát tudod, ez nem igaz, mert ihol van, itt vagy, eljöttél; ha igaz volna, nem jöttél volna el. Ugy-e, hehe! De mit akarsz azzal a karddal, te Aladár, te? Tán csak nem

akarsz velünk verekedni? Jó fiuk vagyunk mi mindnyájan, ne bánts bennünket!... Hanem, igaz, te párbajt akarsz velem víni a menyasszonyomért! Jó, én ráállok; gyere vívjunk! Hanem ne karddal, ó ne! Fegyverünk legyen a kupa, a habzó billikom, jer, jer! Megbirkozom én még veled, pedig már, tudod, sokat birkoztam!

Aladár eltaszítá magától a nyujtott kezet, végig méré a völegényt, míg ez beszélt, idegenül; aztán oda szólt hozzá hidegen, szigorun:

— Távozzál! köss kardot! szükséged lesz reá.

Kerepessy megütödvé tekintett reá.

— Te, te Aladár, te! Hát mi bajod van teneked? Verekedni akarsz? Hisz én mondtam, hogy kész vagyok veled megmérkőzni. Gyere, no gyere, hát! Itt van két billikom; egyik a tied, a másik az enyém, no gyere már! Vívjunk hát!

Az ifju gunyos megvetéssel mereszté rá szemeit.

— Részeg vagy, te Kerepessy Demeter!

— Én vagyok részeg? Nincs most ideje a részegségnek; mert ma a józan és mégis mámoros gyönyörök éjszakája van!

— Nincs most ideje a részegségnek, — viszonzá az ifju, — mert ma a veszedelmek éjszakája van! Hallod-e Kerepessy Demeter: itt az ellenség!

Beszélhetett annak komolyan; szeme-szája mosolygott, a mint visszafelelt.

— Ellenség? Már hogy te vagy az én ellenségem, Aladár!? Hisz mondtam már, hogy mérkőzzünk meg; de te nem mersz, te gyáva vagy!

Az ifju megszorítá véres kardját; az bizonyított mellette legjobban.

— De itt a török! — ordítá Kerepessy fülébe.

— Ne beszélj a törökről; nem ember az... nem iszsza a bort... Ne beszélj a törökről nekem!

Aladár keserűen nézett végig még egyszer Kerepessyn és elfojtott dühlvel mormogá:

— És e miatt mellőzött ő engem! Ez a külön ember nálam!?

E perczen néhány vendég jött vissza a terembe felfegyverkezve.

— Hát te még most is itt vagy? szólítá meg ezek közül egyik Kerepessyt. — Mért nem mégysz kardodért?

— Mondtam már, hogy nem kell nekem kard! — felelt az, egy állóhelyében egyet tántorodva. — Megbirkozom én vele!

— A törökkel?

— Az nem ember! Hanem ihol ezzel a fiuval ni, ezzel az Ugrai Aladárral ni!

— Eredj aludni Kerepessy, ne lábatlankodjál! — szólt hozzá Aladár gunyosan.

— Aludni? Én menjek? Aludni? Hát hány óra már?

E perczen a templom harangja megszólalt; tompa enyészetes kondulásokban hirdetve vészt, pusztulást... Az urak megdöbbenve figyeltek hangjaira...

— Közel a harc órája! — mormogák magokban.

— És a halálé! — gondolá Aladár.

Csak a völegény hallgatta a harangkongást nyugodtan... Az asztalszegletbe fogózva számlálta az ütésekét...

— Egy, kettő, három, ... hét ... tiz, tizenegy, tizenkettő, tizenhárom... Megbolondultatok? Hiszen tizenhárom óra nem lehet! Mit tréfáltok velem!

-- Te vagy megháborodva Demeter! — szólalt meg a háta megett az öreg Lugossy. — Nem óraütések azok, hanem vésztjelentő félreverése a harangnak!

(Folytatjuk.)

T Á R C S A

Egy hét története.

— Április 1-sején. —

A kegyes gondviselés. — Tárczairó szabadalma. — Lovagias kötelesség. — Ülőzött ártatlanság. — Rettenetes vád, furdalatos öntudat. — Adatokat kérünk. — A masamódok oka mindennek. — Mindennél előbb való a szépség. — A kit igazan szépnek mondhatunk. — Elsőségi jog. — Egy ujonan alakult nőegyesület. — Angyalok járnak a földön. — Egy kitűnő honleány. — Egy nemes szív tiszteletadója. — Cselédképző intézetek. — A magyar-utazó társulat. — Méltóságos igazolás. — Önvádoló mentegetődzés. — A színházak rendes bajai. — Honnan származik a deficit? — Nyilvánosság. — Szent László. — Az Akademia bódéja. — Bunt bűn követ. — Egy keserű csepp az öröm édes poharában. — Általános diadal. — Borban van az igazság. — Hirnix urambátyám. — Két művész hazánkfia. — Ritka műélvezet. — A művészeti kenyér után lát. — Kövessük a francziákat, de miben?

Ki meri még állítani, hogy nincsen kegyes gondviselés, a mely a szorongatott helyzetű embernek segítségül jő! Két óra óta betűzőm át a mult hét eseményeit, a nélkül, hogy csak egy is különösen megragadta volna lelkemet, és már-már sötét felhők tornyosultak homlokomon, mivel kezdjem meg e tárczát, midőn Mikés Kelemennel szólva: „haragos koplalásom“ban, félig öntudatlanul megírom e rovat czimét és alája a napot, és ime — a kegyes ég gondoskodott rólam, levén ma épen

április 1-seje, azon nap, a melyen még a közönséges embernek is megvan azon szabadalma, hogy jó barátit egy kissé felültesse, hát még egy tárczairónak!

Azonban ne aggódjanak kedves olvasóim, nem fogok visszaélni szabadalmammal, de még jóformán igénybe sem fogom azt venni; sőt inkább azon lovagias kötelességet fogom teljesíteni, hogy a mennyire gyöngye erőmtől kitelik, egy hirbe hozott ártatlanságnak védelmére keljek.

Április 1-seje ez ártatlanság; és gyakorlom e lovagias kötelességet annál inkább, minthogy ezáltal egyszersmind a női lélek dicső volta mellett is szót emelhetek; mert — elpirul a ténta, melylyel azt leirom — vannak emberek, kik a nőket április havához hasonlóknak lenni állítják!!!

De ezekről nem is szólok; ám viseljék lelkükben e furdalatos öntudatot, a kik ilyen káromló véleménynek helyt adnak szívében; én nem huzom ki onnan a mérges fulánkot; én nem lehetek ügyvédje olyan félnek, a mely sokkal magasabban áll, semhogy az ilyen megtámadtatás hozzá feljuthatna; avagy ki merné állítani, hogy a nők valóban, hasonlóan az áprilishoz: ingatagok, állhatatlanok? ki tud a d a t o k a t felhozni ez állítás bebizonyítására? ki tapasztalta valaha, hogy a nők hűtlenek lettek volna ahoz, a kit szerettek, mindaddig, a mig szerették? vagy hogy divatot cseréltek volna, mindaddig, a mig az a divat valóban tetszett nekik? És mégis állhatatlanoknak, inga-

tagoknak merészlik őket nevezni azok a mit mindent ki nem koholó férfiak!

Hogy egy-egy érzelem nem tarthat örökké? vagy hogy az egyik divatot a másik váltja föl? nos aztán? hát annak a nők okai? avagy tán ők csinálják-e a divatot? és mit tehetnek ők arról, hogy azok a masamódok minduntalan mást-mást gondolnak ki? azt pedig csak nem kívánhatja senki, hogy mikor új ruhát csináltatunk, az ne a legújabb divat szerint legyen szabva? Ki merné azért állhatatlansággal, ingatagsággal vádolni a nőket?

Azt mondják tán, azért csináltatják az új ruhát, hogy annál jobban tünjék ki szépségek? Nos aztán! Mindenki azzal dicsekszik, a mit kiváló ajándéku nyert az égtől; a drága kincseket csak az nem becsüli meg, a ki értéküket nem bírja felfogni; ha a férfiak annyi gondot fordítanak ritka istenadományaikra, miért ne tehetnének a nők is hasonlóképen? Avagy azt hiszik, hogy az elmebeli tulajdonok nagyobb becsüek a szépségnél? Lárifári! Au contraire! A szépség előbbvaló; mindennél előbbvaló a szépség; szépség nélkül a föld pokol, az ember ördög volna, Isten pedig kietlen chaosz, oktalan barmok felett uralkodnék, nem ismerve, nem imádatva senkitől. A mi szép a földön, a mi magasatos a szivben, és a mi üdvözítő a mennyben létezik, mind a szépség ismeretének köszönhetjük; hogyan lehetne tehát hiúságnak, állhatatlanságnak nevezni azt, hogy a nő — a szépség legtökéletesebb földi példányképe — minden kitelhető módon ügyekszik uralkodóvá tenni ez üdvözítő hatalmat, és mindig újabb változtatások által fokozni földöntúli adományait! Nem hiúság, hanem az emberiség boldogítására irányult törekvés ez! És ezt a férfiak — e hálátlan faj — mégis gyöngeségképen lobbantják szemökre!

Épen úgy vagyunk az érzelmekre nézve; azért hogy — de nem folytatom tovább; azt tartom, ennyi elég áprilisi szabadalomnak; mert hogy az egész csak tréfa, ezt — olvasónőim bizonyára már rég kitalálták.

Igenis, a szépség a világegyetem lelke, de az a szépség, mely a jó sággal vált egygyé; jószág nélkül a szépség üres szappanbuborék, festett nap, tünde délibáb, vagy csalfa lidérczfény.

És ilyen értelemben véve a szépséget, csakugyan vezéri, elsőségi szerep jutott a nőknek; azért örömmel üdvözlünk minden olyan jelenséget a társaséletben, mely tanuságot teszen arról, hogy hazánk leányai csakugyan ilyen szépséggel is meg vannak áldva, és örömmel jegyezzük föl azokat a hét történetében.

Ilyen örvendetes jelenség például a sárosmegyei nőegyesület, mely múlt hó 23-kán tartotta első évi közgyűlését; alig egy éve, hogy e nemes irányu egylet megalakult és már is meglepőleg szép eredményeket mutathat föl; csekélyebb segélyezéseken kívül husz árva gyermeknek viseli gondját: ez az igazi szépség, mert a jó ságos Isten hivatását teljesíti itt a földön. Legújabbán pedig önkészítette kézimunkákat sorsolt ki az egylet, és ez által több mint 700 frttal gyarapodott pénztára. Hogy ez összeg mind csak jóra fog fordíthatni, arról az elnöknő neve kezeskedik, a kinek egyedül köszönhetni nemcsak azt, hogy ez egylet a múlt évben megalakult, hanem azt is, hogy még most is létezik; a hatóság néhány héttel ezelőtt u. i. felfüggesztette volt annak további működését, de az elnöknő folyamodására a helytartótanács érvénytelennek nyilatkoztatta a betiltó rendeletet.

Hogy hívják e lelkes honleányt? — kérdik kedves olvasónőim; és méltán is véshetik be e magyar nő nevét szivök kellő közepébe: *Jekelfalusy-Szinyei Valeriának* hívják; ő azon lelkes nő, a ki egykoron B.-Füreden ép olyan nemes, mint megható módon fejezte ki kegyeletos szeretetét

Vörösmarty iránt. Épen olyan művelt e hölgy szive, mint a milyen gazdagul meg van áldva jóssággal.

Vajha minden városban alakulna ilyen jótékony irányu nőegylet; mert valóban elegenden vannak azon kitünő urhölgyek, a kiknek buzditó szavaira a többi honleány egy-egy füzérré egyesülne; tennivalót pedig mindig talál a nemes buzgóság, kiváltképen pedig napjainkban, midőn olyan sok a hegeszteni való seb, a felszárítani való bánatköny.

Ha egyebet nem, hát legalább cselédképző intézet kellene minden városban alakítani; ezek valamivel szükségesebbek a kocsisképezdéknél; a családok nyugalma, jóléte, a gyermekek egészsége, jó, erkölcsös magaviselete, nagyrészt a cselédektől van föltételezve, és mégis semmi, de semmi sem történik arra nézve, hogy a jó cselédek — e már is fehér hollók — végkép ki ne veszzenek az élők sorából.

Lám az „első magyar utazó-társulat“ már megalakult fővárosunkban; de ez természetes; hisz indítványozója a fiatal főurak egyik legkitünőbb tagja: gr. Széchenyi Ödön volt; akkor nyugodtak lehetünk sorsa fölött. Ez ifjutól sokat várhat a haza, és — nem fog csalódni várakozásában. Vajha mindegyik nagynevű főurról hasonló lehetne mondani.

Itt önkénytelenül eszünkbe jut azon nyilatkozat, melyet a nemzeti színház méltóságos igazgató bizottmánya a múlt héten közzé tett; igazolni akarta magát arra nézve, hogy a nemzeti színház állapota miért olyan siralmas; hanem az az igazolás egy cseppet sem kevésbbé siralmas a színház állapotánál; azt mondja ugyanis: igaz, hogy a nemzeti színház a jelen igazgatóság alatt annyira belesüllyedt az adósságok fészkes fenekébe, hogy csak a fülei — nem az igazgatóság, hanem a színház fülei — látszanak; de ennek főoka egynémely előkelő tag hosszas betegsége és a — budai színház! Az ilyen okok pedig ép úgy beillenek önvádknak, mint mentegetőlésnek. Mert micso-da igazgatóság az, a mely, mikor valamelyik színész vagy színésznő huzamosb időre megbetegszik, mindjárt ilyen óriási deficitbe esik? A betegeskedések a rendes bajok közé tartoznak minden színháznál, és a múlt évben csak olyan arányban fordultak elő ilyen esetek, mint az elmúlt években; ebből tehát nem igen származhatik ilyen tátongó deficit-örvény, a mely, mint jelenleg, az egész intézetet elnyeléssel fenyegeti!

Épen olyan gyöngé mentség a budai színház, a melyet az igazolásban szintén felhoz, sőt épen ez mutatja az igazgatóság tehetetlenségét, mikor még ilyen zsenge, gyermeklábakon álló színházacska is veszélyes vetélytársává képes válni. Igaz, sokan mentek át Pestről Budára az új népszínházba, de főleg azért, mert a nemzeti színház igazgatósága semmit sem tett arra, hogy a közönség inkább ide vonzódjék. Voltak ugyan, kik úgyszeretből is meglátogatták a budai színházat; de az ilyen úgyszeretet legfőlebb is egy pár este, egy-két hétig diadalmaskodhatik a nemesebb műigények felett, és épen azért kellett volna az igazgatóságnak épen akkor kétszeresen érdekes játéksorozat által a nemzeti színházba csalogatni a közönséget, a mit azonban nem tett; mert mindenhez inkább ért, mint ahoz, hogyan kell egy színházat igazgatni.

Az említett okok tehát valóban sovány mentségek és épenséggel nem elegendők, valami nagy rokonszenvet költeni a méltóságos nyilatkozat második része, t. i. az iránt, hogy hát most már az ország fizesse ki a színház adósságait.

Hanem mondok én egy okot arra nézve, honnan származik e nagyszerű deficit; onnan, mert az igazság ügyetlen kezekben van; ime egy pár adat állításom bebizonyítására. Stérgert olyan magas díj mellett szerződtette vendégszerepekre, hogy a színház pénztára keservesen megsínlette, és azonképen az Offenbach-féle franczia társaságot; továbbá szerződtette Fektért meglehetősen jelentékeny díjjal és semmi hasznát

nem vehette, épen úgy, mint a hogy a mult héten Monari Roc-cának száz forintot adott egy-egy föllépteért, a mit — tisztelet becsület — de be nem kerest.

Származott továbbá a deficit onnan, mivel a szerződtetéseknel nem volt figyelemmel arra, hogy a drámai erők kellő arányosságban legyenek alkalmazva, vagyis más szavakkal, egy-egy szakmára hármat is szerződtetett, míg három más szakmára egyet sem; innen aztán az a gyönyörűség eredmény, hogy míg egyfelül többen jóformán ingyenfizetést huztak, másfelül statístákkal kellett eljátszatni olyan szerepeket, melyekre tehetséges színészek kellene, de a kik nem léteztek; és innen aztán az, hogy a közönség végre megunta, bosszankodás kedvéért járni a színházba, a mi aztán — kétszeres deficitel sujtotta a pénztárt!

Ez — a fonák eljárásokból származó rossz gazdálkodás — szerintem legfőbb oka a színház bomlott ziláltságának, és azért mondtam én már többször és mondom most újra: csak a lehető legnagyobb nyilvánosság használhat itt némileg a már-már mérgessé váló kórság ellen, ha hogy egyáltalában meg nem szabadulhat az igazi kóranyagtól.

Hadd lássa az egész ország, mikép gazdálkodnak az ő pénzével, és ha majd czélszerű gazdálkodás és kellő ellenőrködés mellett is lesz veszteség, szívesen viseli és fizeti ki az adósságot; de így — a míg zárt ajtók mellett, önkényileg intézik el a színház ügyeit — csak adósságot csinálhat, de végre is a bu dget-kérdés buktatja meg a gyűlöletes rendszert; pénzt ugyan ne várjon; van a nemzetnek most hová áldozni jótékonyági filléreit; itt vannak a vízkárosultak, itt a Kisfaludy-társaság, az írói segélyegylet, és itt van végre a részvétlenség közt tengődő irodalom; a rossz gazdálkodás adósságait fizessék, a kik csinálják.

Az irodalom e héten kedves irótársunk: Remellay Gusztáv egyik kétkötetes történeti elbeszélésével gazdagodott; a mű czime: „Szent László.“ Remellayt sokkal jobban ismeri a magyar közönség, sem hogy még ajánlani kellene. E szorgalmas írónknak sokat köszönhetünk arra nézve, hogy hazai történetünk iránt napról napra nagyobb érdek gerjed.

Tulajdonkép az Akadémia k kellene arról gondoskodni, hanem ennek mindeddig nem jutott arra ideje; most pedig a palota építése veszi igénybe gondjait; már egy fabódét is állíttat fel a palota helyiségén: ez lesz az építészeti iroda; magát a palotát csakugyan külföldi fogja építeni; a méltóságos igazgatóság itt sem tartozik hajtani a közvéleményre, elég, ha a nép fizet; hanem azt a fabódét — ha jól vagyunk értesülve — mégis hazai tótok által állíttatja fö!

Jutalomosztási ünnepet is ült az Akadémia e héten; a Karácsonyi-díjat (100 aranyat) Dobsa Lajos: „Bünt bün követ“ című tragoediája nyerte; hanem az öröm édes poharába a bírálók azon ítélete öntött keserű cseppeket, hogy csak az aránylag legjobb műnek ítélték oda a jutalmat; általános becsü egy sem volt a pályázott művek között.

Annál általánosabb a diadal, melyet Reményi Ede külföldi utjában arat. Prágában a fiatalság és irodalom egyaránt kitüntetési jelekkel halmozták el; egy dics-költeménynyel is akartak neki kedveskedni, hanem az ottani rendőrség nem találta azt egészen kifogás nélkülinek, azért nem is látott napvilágot; a journalisták tehát becses billikomot adtak neki emlékül. Bizonyára azt akarták ezzel jelvényezni, hogy kétféle sajtó terjeszti az igazságot, az, a melyik költeményeket, és az, a melyik bort ad a világnak. „Borban van az igazság!“

Prágából Berlinbe vette útját a művész, és ott hasonlóan általános kitüntetések tárgya; először a „Gusztáv Adolf“ nőegylet által rendezett hangversenyben működött közre, és természetesen, nagyon tetszett. És jellemző a hazafiú művészre

nézve azon nyilatkozata: „annál örömebb játszik e hangversenyben. minthogy a Gusztáv-Adolf-egyesület a magyar református egyházakra is kiterjeszti áldásos működését.“ Hirnix urambátyámnak az ilyen szabadelvű nyilatkozat természetesen nem igen lehet inyére.

Másutt is nagy kitüntetésben részesülnek művész hazánkfiai; így Adler Vincze és a fiatal Kettén Henrik. Az elősőről csak ritkán hallani valamit a nyilvánosságban; de francia lapok egyikének mondják a legkitünőbb zongoraművészeknek; a mult héten adott egy hangversenyt, melyről igen dicséretesen nyilatkoznak; magyar tűz, magyar eredetiség jellemzi szerzeményeit, mondják; de nem csuda; hiszen közel rokona Erkelnek, a magyar opera édes atyjának!

A fiatal Kettén Henriket pedig épen csudagyermeknek ismerte el a párisi közvélemény; ő is a mult héten adott Párisban egy hangversenyt és egyiránt ragadta el a közönséget kitünő játéka, mint szerzeményei által; az egész ember még csak tizenhároméves, és már is olyan magas fokán áll a művészetnek! Mint hallik, ő nyeri el az ottani Akadémia azon jutalmát, hogy három évig államköltségen Rómában képezheti magát.

Minálunk ugyan nincsenek csudagyermek, de azért hangversenyekben mi sem szenvedünk szükségét, és a mi valóban följegyzésre méltó: ritka műélvezetekkel kedveskedő hangversenyekben; ezek közül első hely illeti meg a Rosty Pál által rendezett hangversenyeket az írói segélyegylet javára; mult kedden volt az első, vasárnap pedig a második; mi azonban bizonyos oknál fogva, a melyről csak Rosty urnak lehet sejtelme, csak az utóbbiról szólhatunk, és erről is — fájdalom — ezuttal csak rövideden; igen, igen élvezetes egy előadás volt az; Mozart, Weber, Beethoven és Erkel („Sarolta“ nyitánya) művei adattak elő, olyan kitünően, a mint mi azt Pesten ritkán hallottuk, és ezt leginkább Erkelnek köszönhetjük. Csak az kár, hogy nem gyakoriabbak az ilyen magasabb műbecsü hangversenyek! Milyen jótékony befolyásuk volnának azok a zenei izlés nemesbitésére!

De másrészt az is igaz, hogy nálunk még olyan nagy mesterek is, mint Erkel, sem annyira mentek az életgondoktól, hogy csak is a magasabb eszményi világban élhetnének! Hiába, mi nagy nemzet vagyunk, de azért szellemi nagyjaink még mindig kenyér után kénytelenek látni.

Bezzeg másképp van ez Franciaországban! ott közelebb Halevy, a híres zeneszerző meghalálozott, és a mi ott a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, igen kevés vagyont hagyott hátra. Özvegye tehát és két leánya szomorú jövőnek nézhetek eléje; de abbeli bubánatuk csakhamar előn oszlatva; férje eltemettetése utáni napon a szegény özvegy egymás után három levelet kapott; az egyikben tudtára adatik, hogy egy bizonyos bankárnál évenként 17,000 frank van biztosítva számára; a másikkban Rothschild értesíti, hogy ő nála szinten 20,000 frank van évenként számára biztosítva, a harmadikban végre megtudja, hogy neki szép kis háza van Páris egyik külvárosában; már régóta volt az férje tulajdona, csak hogy eddig tudomása nem volt róla! Természetesen ez is ajándék volt.

Ilyen moecenások vannak Párisban, a romlott erkölcsü, csak a pillanatnak, a gyönyörnek élő Párisban! Azok, a kik a divat és szeleverdiségre nézve úgy szeretik Párist venni példányul, miért nem tesznek nagyuri nemeslelkűségben is hasonlót?

Szegény gazdagok!

Az „irodalomtámogató vállalat“-hoz

ujolag következő honleányok járultak:

Győrött: Szalacsi Lajosné.
Berendy Jánosné.
Preng Etelka.
Preng Luiza.
Dorner Vilma.
Kovács Gizella.

Pápán: Nagy Ignáczné.

Csicsó-Keresztúron: Kozma Berta.

Boer Károlyné.

Fancsalról: Joob Clementina.

(Folytatjuk.)

Fogunk-e a jövő héten több pártolót bemutatni? mi-ért ne remélnők? A jó és nemes ügynek mindig akadnak tá-
mogatói e hazában.

Az irói segélyalaphoz

ujolag járultak:

| | |
|--|-----------------|
| Csermőről: Sánka Istvánka | 1 frt — kr. |
| Sánka Anna egy ezüst huszast. | |
| Szobró: Luczenbacher Alojzia | 10 „ — „ |
| Összeg | 11 frt és |
| egy ezüst huszas | |
| Ehez az elébbi: | 2357 „ 40 „ |
| és 12 ezüst huszas | |
| Teszen összesen: | 2368 frt 40 kr. |
| és 13 ezüst huszast. | |

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

Egyszerű erősítő szemviz készítmódja.

Törj apróra buzavirágot három és fél latot, és hagyj 24 óráig tiszta folyóvízben ázni, a mikor aztán meleg helyen lehetőleg tisztára átszűröd.

Ezen buzavirágviz igen egyszerű, de kitünő szer a szem-
pillák gyuladása ellen, s még azon előnnyel is dicsekedhetik,
hogy a szemet erősíti s az arcbőrt fehériti. E.-M.né.

Finom bábukenyér.

Keverj el habzásig egy negyedfont irósvajat, közébe egy fél marok hámozott s finomra törött mandulát, 5 egész tojást pedig verj belé lassan egymásután, minden tojás után egy kanál finom lisztet hintve belé; négy kanál cukrot tégy még hozzá és két és fél lat tejben felolvasztott serelésztöt. Tejet csak annyit végy, a mennyi az élesztő felolvasztására épen szükséges. — E tésztába tehetsz ugyan mazsolaszőlőt, de nem épen szükséges. L. E.

Töltött csiga.

Főzz meg husz vagy huszonöt szép nagy csigát; ha meg-
főttek, szedd ki házaikból egy villa segítségével, azután tiszt-

ítasd meg köves részeiktől, mosd meg tisztára, hogy egészen
veszítsék el sikosságukat; ezután vágd meg apróra, szint-
ugy négy vagy öt szép sardellát; egy tojásnagyságu vajban
piríts meg két lat zsemlyemorzsát és egy kevés zöld petrezsely-
met, tedd hozzá a vágott csigát és sardellát, egy kis sót és bor-
sot; ezt jól összekevervén, töltsd meg vele a csigaházakat,
rakd vajjal kikent tálba, tégy közéje diónagyságu vaját, tölts
rá jó bőven tejfölt, s hagyj a sütőben egyszer felforrni.

Cs. Amália.

Ostya.

Üss 8 tojás sárgáját egy tálba s tégy közéje 12 lat cukrot,
egy itcze tejet, egy fél font lisztet és egy kis fahéjat, kavard
mindezt jól össze, s süsd ki szép sárgára az ostyasütőben;
még melegiben gömbölyü fára csavarva, szép formát kap.

Sz. Zs.né.

Irodalom és művészet.

× Remellay Gusztáv, kinek kedvelt elbeszélési-
modora általában ismeretes, a napokban ily cz. mű két kötetes
munkára nyitott előfizetést: „Ábránd és való, regényes
korrajzok hazánk multjából.“ Közkezdességű írónk a legújabb
műve történeti elbeszéléseket tartalmazand, melyeket annál
inkább ajánlhatunk a közönség részvétele, mert néhány órái
kellemes időtöltés mellett egyszersmind történeti tanulmányul
szolgálnak. Előfizetési ára a két kötetnek 1 frt 30 kr. diszpél-
dányra 2 frt 40 kr. A munka július végére fog megjelenni.

× „Árvizkönyv.“ Abrahámffy János, Hang Ferencz
és Mennyei József előfizetést hirdetnek egy „1862. évi ár-
vizkönyv“ czimű albumra, melynek egész jövedelme a ha-
zai vízkárosultak fölsegélésére fog fordíttatni. Előfizetési ár 2
frt, mely f. hó végeig Kalocsára, Kostyák János gyógyszerész-
hez küldendő. A vállalat, nemes czélja miatt, pártolásra szá-
mithat.

× Erdélyi József ismert beszélyírónk valószínűleg
beáll a lapszerkesztők sorába. Hirszerint az „Egri Posta“ ve-
zetését veendi át.

× A pesti müegylet által megvett képek kisor-
solása f. hó 28-án menend véghez. Összesen 100 nyeremény-
tárgy van, ezek közt 29 olajfestmény s egy szobormű, melyek
összes értéke 3685 ft; van ezenkívül 70 db. metszvény és kö-
rajzolat. A nyereménytárgyak közt legnagyobb értékű Brodsz-
ky Sándor „Balaton-Füred és Tihany környéke czimű festmé-
nye, melynek ára 400 ft. Az 1861-iki mülap, melyből minden
részvényes kap egy példányt, Orlai P. Samunak Zách Feliczi-
án 1330“ czimű műve után készült részmetset.

Budapesti hrvivő.

A vízkárosultak részére szerkesztőségünknel ujolag be-
gyült:

Devecseréről Balogh Gáborné 4 ft. Báltaszékről
Poninger Laura 5 ft. Kecskédről Benkó Albertina 1 ft. 50
kr. Összeg 10 ft 50 kr. Ehez a multkori 105 ft. 47 és egy ezüst
huszas, teszen 115 ft 97 kr. és egy ezüst huszast.

* A Markó-féle képek megvételére ujab-
ban Lonovics érsek 10, Répássy József, jászói prépost 10, az
érsekujvári takarékpénztár 20 s Menczel Mihály Nagy-Becs-
kerekről 4 ftot ajándékoztak. Megemlítjük, hogy másoknak
buzditó például szolgáljon, mert még jelentékeny összegre van

szükség, hogy az említett képeket Muzeumunk számára megvásárolni lehessen.

✂ A budapesti csolnakosoknak nagyon jól mehet a dolguk, nem panaszkodhatnak keresethiányról, mert mint egy kimutatásból kitűnik, évenként körülbelül 600,000 ember veszi igénybe a csolnakokat Buda és Pest között, miből az illető részvénytársulatnak nem kevesebb mint 19,000 ft. évi tiszta jövedelme van. Mégis sok a panasz a csolnakok csekély száma, késedelmes volta, tisztátlansága s a ki- és beszállóhelyek rondasága ellen. Ugy hiszszük, hogy e bajon csak akkor lesz segítve, ha a társulatnak versenytársa akad, a mi alkalmasint nem sokára meg fog történni, mert, miként hire jár, valaki egy kis gőzöst akar építtetni kizárólag e célra.

✂ A magyar képzőművészeti társulat mult hó 23-án közgyűlést akart tartani, azonban a társulat elnöke, Henselmann Imre a városi polgármesteri hivatal által értesített, hogy a közgyűlés meg nem tartható, miután az alapszabályok még nincsenek fölsőbbsegileg megerősítve. Együttal felszólított a társulat, hogy alapszabályait újra átdolgozva terjessze föl.

✂ A városliget egyik szigetén legközelebb kioszkot emelnek s a szigetet Széchenyi vagy Batthyány nevére akarják elnevezni; ez utóbbit azért, mert a városliget telkét a Batthyány-család ajándékozta Pest városának.

✂ A m. Akademia hatósági engedélyt nyert, hogy palotáját a lánchidhoz 16 lábbal közelebb építtethesse, mint ez eredetileg meg volt állapítva. A palota melletti telket Gans, budai ércöntödételajdonos 120,000 ftért megvette s rajta nagy-szerű bérházat fog építtetni.

✂ A fővárosunkban alakult csónakegylet márcz. 31-én gyűlést tartott. Az egyletnek eddigelé 81 tagja van s mintegy 8—10 tag van még jelenleg ajánlva.

✂ A hg. Schwarzenbergnél Bécsben rendezett fényes bál 17,013 ft 31 krnyi jövedelméből 7000 ft. a magyarországi árvizkárosultak fölsegélésére küldetett.

✂ Stéger, tenorista hazánk fia husvét után a kolozsvári nemzeti színháznál fog vendégszerepelni. Jelenleg Bukarestben énekel, 5000 ft. havi tiszteletdíj mellett.

✂ A Muzeum termeit f. hó 15-én nyitják meg a közönség számára. Mint tudva van, hétfőn a régiségtár, kedden és szombaton a képtár s csütörtökön a természettani gyűjtemény látható. — A muzeumi sétányon erősen folynak a kertészeti munkálatok, a növényzet, az enyhe idő folytán, már szépen zöldül. Kár, hogy a padok még most sincsenek felállítva, pedig már is számosan látogatják e mind diszesebbé váló sétányt.

✂ A magyar mágnások közül többen a legközelebbi hónapokban Angliába készülnek s az angol főurak a barátságos érzelm viszonzásaul már el is ígértek Magyarországra az őszi vadászatokban részt venni. E hirt a „Kölner Ztg“ londoni levelezője közli.

✂ Egy művelt angol nő valamely uri családhoz társalkodónőül ajánlkozik. Szerkesztőségünknel, kívánatra, bővebb értesülést nyerhetni.

✂ A hitelsorsjegyek legközelebbi huzásakor a főnyertes Holicser Manó, pesti kereskedő lön. E sorsjegy Adler és Pirniczer irodájában adatott el Pesten. Ugyanitt mindössze 50 nyerőszám kelt el.

✂ A pesti takarékpénztár-egylet mult szerdán tartotta meg ez idei közgyűlését. Hazánk ezen első ilyen mű intézetében a mult évi forgalom több mint 21 millió ftra rugott. Az egylet a mult évben összesen 10,100 ftot adakozott jótékony és közcélokra. Az osztalék egy részvény után 100 ftra határozottatott.

✂ Az Akademia által tiz rendbeli nőidijakra hirdetett pályázat ez idén mennyiség tekintetében igen soványan ütött ki. A tiz különféle jutalomra mindössze csak 10 pályamű érkezett be; három pályakérdésre egyetlen egy pályázó sem akadt. A jutalmak az Akademia legközelebbi nagygyűlésén fognak kiadatni.

✂ Az orvosnövendékek segélyegylete megalakult. Célja ez egyletnek: egyes szegénysorsu, de szorgalmas és jóerkölcsű pályatársakat anyagilag segíteni, ezenkívül egy könyvtárt állítani föl, mely az orvosnövendékek tudományos előhaladásának eszközeül szolgáljon. Az egylet elnökeül Szeremley, alelnökeül Kétli Károly s jegyzőjeül Tatay Adolf választattak meg. A bizottmány is megalakult, mely 15 tagból áll. Az egylet felhívja a közönséget, hogy nemes célját könyv és pénzbeli adományokkal elősegíteni sziveskedjék.

✂ Fayl Frigyes zongoraművész közelebb nyilvánosan számolt azon hangverseny jövedelméről, melyet az evang. gyámintézet javára. m. hó 16-án rendezett. E számadásból kitűnik, hogy a hangverseny tiszta jövedelme a külön adakozásokkal együtt 510 ft., mely összeg kamatozás végett a budai takarékpénztárba tétetett le.

✂ Az írói segélyegylet alapítói és évdijasai száma, mint nagy örömmel tapasztaljuk, napról napra szaporodik. Legujabban gr. Festetics György, Szász-Koburg-Gothai herceg Ágoston ö fensége, Ráth Károly és Ledniczky Mihály szép összegű alapítványokkal léptek az alapítók közé. Meg kell még említenünk Somai Julia kisasszonyt, Kolozsvár lelkes leányát, ki az egylet létrejöttéről értesülvén, azonnal aláírási ívet nyitott, s többek adományaival az egylet pénztárát szintén szép összeggel szaporította. Általában hölgyeink ellen nemcsak hogy panasz nem lehet e tekintetben, de sőt a legnagyobb elismeréssel kell kiemelni azon buzgalmat, melyet minden szép és nemes eszme iránt tanusítanak.

✂ Madách Imre, az „Ember tragoediája“ szerzője közelebb néhány napot Pesten töltött, s a Kisfaludy-társaság m. hó 27-iki ülésében, mint ujon választott tag, „Az aesthetika és társadalom kölcsönös befolyása“ című értekezéssel foglalta el székét. — A Kisfaludy-társaságról levén szó, megemlítjük, hogy a pártolási bejegyzések és fizetések ezentúl nemcsak a társaság igazgatójánál, hanem Eggenberger Ferdinánd könyvkereskedésében is történhetnek.

✂ E napokban egy sebesen vágató kocsis legázolt egy czipészintast, ki ezáltal csonttörést és arczában sérülést szenvedett. Ez már egy hét alatt a második legázolási eset. Mult évben a városi kapitányság adott ki rendeletet a sebes hajtás ellen, valjon érvényben van-e még? Nem ártana a kocsis urakat egy kis emberségre tanítani.

✂ Pesten Rott Dávid ékszerárus boltját a bécsi-utczában kirabolták. A kár mintegy 20,000 ft. A bolt ajtaját éjjel tolvajkulcsokkal nyitották ki. A károsított tulajdonos 5000 ftot ígér annak, ki a tetteseket fölfelezi.

✂ A szathmári „Tárogató“ szerkesztősége a lap miatt közelebb a debreczeni katonai törvényszék előtt állt. Az ítélet márcz. 26-án mondatott ki, mely szerint a szerkesztő, Börkey Imre 150 ft. pénzbírságban, Ábray Károly lapvezér pedig egy havi fogságbüntetésben lön elmarasztalva. Az ítélet mindketten felebbezték.

✂ A londoni kiállításra utazók érdekében alakult vállalat, mint az ügy élén álló Erkövy Adolf jelenti, megalakult. A kik neveiket már bejegyeztették, sziveskedjenek 25 ftot Erkövyhez mielőbb beküldeni, ki ezentúl is fogad el bejegyzéseket. Térey Pál, a vállalat londoni ügynöke, f. hó közepén indul el a kiállítás helyére.

✂ A Doppler testvérek Sipos Antal zongoramű-

vészszel külföldi műtra készülnek. Bizton hiszszük, hogy becsületet szereznek a magyar névnek. Oly kitünő fuvola-művészeket, mint a Doppler testvérek, nem minden bokorban találani.

Nemzeti színház.

— Április 3-kán. —

Márcz. 26-kán: „A jó barátok“, Sardoutól. — Márcz. 27-kén: „Ernáni“, Verdi operája. — Márcz. 28-kán először: A szilárd nők, vigjáték 3 felvonásban Sardou Viktortól. — Márcz. 29-kén: „Troubadour“ Verdi operája. Gyallai Luiza asszony első színi kísérlete és Monari Rocca második vendégföllépte. — Márcz. 30-kán: „A szigetvári vértanuk“, Jókaitól, Császár Miklós első színi kísérlete. — Márcz. 31-kén: „A régi pénzek“, Fáy Andrásról. — Április 1-sején: „Bánk bán“, Erkel operája. — Április 2-kán: „Agyal és daemon“, francia vigjáték.

Szóljunk először az új vigjátékról. Sardou kitünő tehetőség, de a „szilárd nők“ egy meg nem kelt pogácsa. Bocsánat e konyhai hasonlatért; de azt tartom, nem igen sántít. Hogy valamely költői mű jó legyen, nem elég, hogy egészséges anyagot válaszszunk, azt kelni is kell hagyni mindaddig, míg megérik és határozott alakot öltött; ez pedig a „szilárd nők“ kel nem történt; innen van, hogy a közönségnek nem tetszett. Sardou a női emancipációt választotta comicumának tárgyául. A dévaj szilajságtól egész az erkölcsi féltelenségig vezetí szemünk elé azon nők példányait, kik azon boldogtalan tévhitben vannak, hogy a női emancipatio annyit tesz, mint kivetközni minden nőiességből; az egyik nő, Touparné könyveket irt, de férje ingujján a gombok hiányzanak; a másik egy angol miss Deborah, a ki a nevelésére bizott kisasszonyokat olyaténképen neveli, hogy vadászni járnak, légyottokat terveznek és atyjuk ellen föllázadnak; a harmadik végre valami Leboric — „léha Rika“ biz az magyarul is, — vagy négyszer utazta be a világot, a nélkül, hogy valaha szükségét érezte volna a Garde-dame-nak; fennen dicsekszik, hogy három férje volt, pedig egyszer sem volt özvegy. Ezek ellenében van egy egyszerű, kedves, szelid lelkű leányka, Klára (Prielle), ki semmit sem akar tudni az emancipatoról, de annál többet forgolódik a ház körül, valóságos tüzről pattant jó gazdasszony egy kis leányka. Ezek a nők. A férfiak pedig állnak először egy Quintin nevű apából (Szigeti), a ki Amerikában járván, egyik ott elhalt testvéreinek örökségét átveendő, de a ki az örökséggel együtt a nőemancipatio eszméjét hozta magával onnan, és hogy azt házában is meghonosítsa, elhoztja azt a miss Deborah-t Angolországból, a ki először is — pityókás állapotban mutatja be magát a családnak; a másik: Toupart uram, Quintin rokona, ugyanaz, kinek ingujjain a gombok hiányzanak, és végre Jonathan, egy Amerikában nevelkedett ifju, szintén egyik rokon, a kinek osztálya van az örökségben. Ez utóbbit maga Quintin hivatta haza az örökség átvételére, és véghetetlenül boldog, hogy neki egy amerikai atyafia van; az, hogy ács, semmit sem tesz, sőt szeretí az amerikai gyakorlati embereket, bámulja, imádja őket, és midőn a hazaérkező Jonathan minden ölelkezés és csókolódzás helyett először is a kuttyája sorsáról gondoskodik, akkor épen határt nem ismer elragadtatásában. Bámulata és imádása azonban csakhamar nagyot csökken, midőn a kedves rokon egy iratot mutat elő, a mely nem más, mint elhalt nagybátyja egyik ajándéklevele, a melynek erejénél fogva ő az összes örökség egyedüli tulajdonosa. Az egész vigjáték most a körül forog, hogyan lehetne e yankeet atyafias osztozkodásra birni; a férfiak ráijesztés, majd kérelem útján akarnak czélt érni, de semmire sem mennek; a nők vi-

szont a szívet akarják meghódítani, de ez sem sikerül; a yankee egyaránt utálja az asszonyias férfiakat és a férfias asszonyokat, és egytől egyig már-már kiüzetnek a házból, midőn a kis Klára mindent jóvá tesz; ez igénytelen, romlatlan lélek csakugyan szívét kapja meg az ifjunak, nőül is veszi és szét-tépi az ajándéklevelet.

Ez a mű tárgya; szép alapeszme, de gyöngé kivitel; a nőalakok majd mind torzképek, maga a szende Klárában is annyi macskatermészet van, hogy épen nem irigyeltük Jonathan boldogságát; és nagyon hirtelen, minden fokozódás nélkül szeret bele; azután az a sok nagyon is egyértelmű kétértelműség, szóval gyenge mű biz az, és azért, bár igen szép egy pár jelenet is van benne, nem tetszett.

Gyallai Luiza asszonyról, ki Azuccenában tette első kísérletét, most még csak annyit mondhatunk, hogy felső hangjai szépek; a süker a tanulmánytól függ.

Ugyanezt mondhatjuk Császár Miklós urról, ki a „Szigetvári vértanuk“-ban tette első színi kísérletét; a czimszerepet adta; persze, hogy mindenhez inkább hasonlított, mint a nagy vértanuk legnagyobb vértanujához; hanem azért van szép színpadi alakja, szép hangja, és a melegségnek is némi szikráját vettük észre szavalatában; mükedvelőtől nem is várhatni többet.

Monari Rocca hangját illetőleg pedig csak annyit mondhatunk, hogy „itt hajdan szebb élet volt.“

Még színészeink játékaról is kellene írnom; és először is Jókainén kezdenem, a ki a „Szigetvári vértanuk“-ban Annát adta; de — a nagy művésznőkről csak érdem szerint nyilatkozhatunk — mit pedig a szűken szabott tér miatt lehetetlen.

Mindenfélék.

✚ Jóslat Napoleon császárról. Párisban közelebb annyi ember tódult a császári könyvtárba, hogy a bemenetelt meg kellett tiltani. A párisi nép ugyanis az e könyvtárban őrzött Nostradamus-jóslatot akará olvasni, melyben azt jövedelik, hogy III. Napoleon csak 10 évig fog uralkodni s 1862-ben Páris mellett meggyilkolják. Unokaöccse e jóslat szerint a császár fiát megöli, a kormányt magához ragadja, mire nagy háboru üt ki, egész Európa fegyvert ragad, Páris a kühatalmak elfoglalják, elpusztítják sat. Meghiszszük, hogy vannak emberek, kik örömmel fogadnák e jóslat teljesedését, csak-hogy szerencsére a teljesedés, nem rajtok áll.

✚ Hajó-elcsülyedés. Az orosz társulat egy gőzöse, mely m. hó 20-án indult el Konstantinápolyból, éjjeltájban a Márványtengeren egy angol gőzössel összeütközött és pedig oly szerencsétlenül, hogy az orosz gőzös öt perc alatt 200 utassal, kik mindnyájan aludtak, s 40 matrózzal a tengerbe sülyedt. A hajóból csak 10 személy tudott nagy bajjal megmenekülni.

✚ Gyászoló varjuk. De Gama Machado, spanyol grand nagy kedvelője volt a varjuknak. Minden nap d. u. 3 órakor kiállott párisi lakása erkélyére s megvendégelé a seregesen oda tóduló varjukat. A nagy madárkedvelő nem rég meghalt. Végrendeletében a madarakról is megemlékezett, meghagyván öreg hű cselédének, hogy kedvencz seregélyét gyászkalitkában koporsója után vigye a temetőig; temetését pedig d. u. 3 órára rendelte, hogy varjui is megjelenjenek a végtisztességre, miután ez időtájban szokta őket etetni. Kívánsága teljesedett: a kijelölt órára nagyszámú varjusereg gyült össze a ház körül s bús károgással kísérté ki ápolóját a temetőbe. De Gama Machadoról tehát nem lehet azt mondani: hogy még a varjuk sem károgták meg.

‡ Londonban a világkiállítás tartama alatt egy magyar vállalkozó magyar éttermet akar nyitni, hol a jó magyar étkek mellett fővárosunk egyik jelesebb cigánybandája mulattatná a vendégeket. Gondoskodva lesz tehát, hogy a kiállításra utazó magyarok ott se legyenek kénytelenek nélkülözni a töltött káposztát, turós haluskát s más efféle, nem minden kényes gyomornak való étkeket.

‡ Hugo Viktor „Miserables“ című híres regényéből az első kötet Párisban megjelent. A cselekvény benne a waterlooi csatával veszi kezdetét, játszik a restauratio alatt s végződik 1846 körül. A híres költő legidősb fia e regényt drámának akarja feldolgozni.

‡ Az angol királynő elhunyt férjéről, Albert hercegről írják a lapok, hogy előbbi időkben művészetileg is igen tevékeny volt. Több operetten kívül meséket és dalokat írt s néhány német szindarabot is fordított. Mint festész is több művet hagyott hátra. Egy jótékony célra testvérel, a gothai herceggel egy füzet dalszerzeményt adott ki, melyhez a keretrajzokat maga készítette; ezenkívül a királynő magánképtárában olajfestmények is láthatók tőle.

Divattudósítás.

Jelen havi divatképünk már készül; mint ígértem, ismét négy alakot fog bemutatni t. előfizetőinknek, és bizonyára annál szivesebb fogadtatásban részesül, minthogy mind tiszt magyar szabásu öltönyök lesznek rajtuk.

Tiszta magyar szabásu öltönyöket mondtam; mert fájdalom, a magyar ruhával maholnap ugy leszünk, mint a magyar borokkal; egynémely palaczkon csak a név, az „etiquette“ magyar, de a tartalom idegen. Pedig kár babrálnodni rajta, mert izletesbbé valóban nem tehetik. A magyar ruhát csak az nem találja igen szépnek, igen festőinek, a kinek hamis fogalmai vannak a — szépről.

Es örömmel értesültem és örömmel teszem is közzé, hogy hazánk főrangú hölgyei közül sokan, igen sokan rendületlen hűséggel ragaszkodnak nemzeti viseletünkhöz; azok a keserű panaszok, melyeket utóbbi időben a nemzeti viselet mellőzői ellen intéztek, nem főrangú hölgyeinkre céloztak; mint mindennütt, ugy itt is vannak ingatag szellemű egyének, kik a változatosságot jobban szeretik az állhatatosságnál; de ezek kivételek; a kik büszkének a magyar névre, melyet viselnek, és a kiket viszont a haza is örömmel vall leányainak, azok nem tántorodnak meg; hanem a kiket a fővárosban francziadivatu ruhákban látunk, azok legnagyobb rész a polgári osztályhoz tartoznak, vagy — zsidónők.

Bocsánatot kérek olvasónőimtől e kifejezésért; én már számtalanszor adtam jelét annak, hogy nem vallás szerint osztályozom az embereket, hogy én csak jó és rossz emberek között tudok különbséget tenni, és van nekem sok olyan kedves izraelita barátnőm, a kik díszes példányképei a magyar műveltségnek, a forró hazaszeretnek; de másrészt el nem hallgathatom azon szomorú igazságot sem, hogy a főváros izraelitanői között igen csekély azok száma, a kik valóban magyarok, és annál többen vannak azok, a kik csak divatból

vallják magukat azoknak akkor, mikor ez épen divatos. Divatból vettek föl a magyar öltönyt és most, hogy a nemzeti élet komorabbá lön, először is ezek keresik elő franczia ruháikat. franczia kalapjaikat; és ha a főváros utcáin az idegen ruhás nőket figyelemmel nézzük, szomoruan kell tapasztalnunk, hogy azoknak legalább két harmada — izraelita nő.

Tudom, kedves olvasónőim nem fognak neheztelni e nyilatkozatért; szeretet és testvériség kapcsolja össze e hon gyermekeit; de én nem azt nevezem lelki testvéremnek, a ki velem egy templomba jár imádkozni, hanem azt, a ki ugy érez, mit én, azt szereti, a mit én, és azt gyűlöli, a kit én.

Ennyit tájékozásul vidéki olvasónőimre nézve, ha netán azt hallanák, hogy Budapesten most már annyi franczia szabásu ruhát láthatni az utcákon; igen is, látni, de valódi magyar nőknél — nem.

Még egy másik tárgyra nézve is fel kell hívnom kedves olvasónőim figyelmét. Mióta az idő tavaszra változott, nagyon divatba jöttek az ugynevezett shawlok; többen kérdezték tehát már tőlem, ha valjon magyaros-e az ilyen shawl? és őszintén megvallva, nem igen tudtam feleletet adni e kérdésre; mert igaz ugyan, a shawl név nem magyar, de ha felgondoljuk, hogy az nem egyéb egy hosszú kendőnél, nem igen lehet kifogást tenni ellene; a hosszú kendők régidő óta használatban voltak nálunk csak ugy, mint a többi nemzeteknél. Ez, azt tartom, kívül esik a divaton, mint a cipő vagy az esernyő; olyan ruhaféle ez, a melynek semminő szabása, semminő nemzeti jellege nincs; legfőlebb is abban lehet különbség, hogy az egyik nemzetbeli egy-, a másik pedig másképen keríti vállaira; lehetne tehát olyan módot találni, hogy az ilyen hosszú kendőt mikor felvesszük, magyaros jelleget is adjunk neki; és bizonyosan van is olyan jellegű kendőkötés, csak a népviseletet kell figyelmesen megvizsgálnunk. „Nyílt kérdés“ nek tekintjük tehát ez ügyet és a ki olvasónőink közül némi fölvilágosítást adna, nagy köszönettel vennék!

Rejtvény.

Remenyik Emmától.

- | | | | | | | | | |
|----|----|----|----|-----|------------------------------|-----------------------------|-------------------------|-------|
| 8. | 9. | 3. | 8. | 6. | Egyik Lászlónk édesatyja. | Erkel | | |
| | | | 4. | 5. | Nem e poros földet lakja. | Hal | | |
| | | | 7. | 2. | Íjju szivek forró vágya. | Hal | | |
| 6. | 5. | 1. | 2. | 10. | A hajónak ez a lába. | Hal | | |
| 3. | 5. | 6. | 5. | 1. | Csak ha kerek, akkor kedves. | Rakap | | |
| | | | 3. | 5. | 1. | Napszámba jár, pénzt keres. | Kapu | |
| 3. | 5. | 6. | 5. | 9. | 2. | 7. | Ha szereted, megeheted! | Rakap |
| | | | | | 1-10. | Tisztelt, becsült jó nevét | Rakap | |
| | | | | | | Sok ezer lap hordja szét. | | |

Megfejtési határidő május 1-seje.

A 9-dik számban levő rejtvény értelme: ár, zár, jár, vár, kár, pár, nyár, sár, czár. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Kalocsa Róza, Markó Sándor, Szánthó Eszter, Lévay Berényi Julia, Dessewffy Zerdahely Izabella, Marsó Pálnő szül. Vandracsek Mária, Keszy Harmath Luiza, Feymann Julia, Osváth Ida, Takó Lenke, Fogarasi Zsuzsa, Nuricsány Kristófnő, Szakál Amália, Palkovics-Somogyi Mária, Némethy Gizzy Teréz, Hrabovszky Kornis Julia, Stachelhauser Gizella, Wagner Luiza, Ferenczy Lenke, Pongrácz Karolin, Pottyondi Ottilia, Csanády Kálmáné, Nagy Mari, Melczar Armina, Eisenstädter Malvina, Berzsenyi Cornélia, Pálffy Stelczér Eliza, Jaross Nepomuczéna, Hülf Autónia, Matkovich Lidia, InczeBarlanghy Jozéfa, a gyöngyösi Népkor, Pongrácz Julia, Mendelényi Emma, Szokolay Zsigmondné, Beóthy Ilon és Etelka, Bodroghi Gizella, Vitalis P. Szeréna.

A Kapisztrán János-féle rejtvényt utólag beküldé: Szokolay Zsigmondné, Beóthy Ilona és Etelka, Mendelényi Emma.

TARTALOM.

Barabás Miklós, Emiliától. Holló Ferkó, Zajzonitól. Hivatásunk a székely földről. Csak egy pillantás, Gerőfitől, A vén harangozó Vas Gerebentől. Lugossy Mária, történeti beszély Major Bélától. Egy hét története. Az irodalmi vállalat. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hívívő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora. A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

14-dik szám.

VASÁRNAP, ÁPRILIS 6. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

J. R. K. Illéssy
Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.



Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|----------------|------------------------|-------------|-------|--------|------|----------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | é. | p. ó. | p. | |
| 6 Vasárnap | E 5 Coelestin | E Égike | 25 G 5 Gy. B. A | | 5 | 31 | 6 36 | 6 |
| 7 Hétfő | Szaniszló | Hermina | 26 Gábor | | 5 | 29 | 6 37 | 7 |
| 8 Kedd | Dénes püsp. | Dénes | 27 Matrona | | 5 | 27 | 6 38 | 8 |
| 9 Szerda. | Dömötör v. | Dömötör | 28 Hilarion | | 5 | 25 | 6 40 | 9 |
| 10 Csüt. | Ezechiei prof. | Dániel | 29 Márk. | | 5 | 23 | 6 41 | 10 |
| 11 Péntek | Leo pápa | Leona | 30 Klimachus | | 5 | 21 | 6 42 | 11 |
| 12 Szombat | Gyula p. | Gyula | 31 Hypatius | | 5 | 19 | 6 44 | 12 32. Sabb |

V i d é k i t á r c z a.

Sopron, márc. 26. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! Képezdünk növendékei e hó 16-kán, igazgatójuk névünnepén, irántai hálaérzetüket kitüntetőnek, zene- és szavalati ünnepélyt rendeztek, Frakó Sámuel és Kapi Rezső tanár urak vezénylete alatt. A műsorozat következő volt: 1. Kardal. előadva az intézet növendékei által. 2. Alkalmi beszéd Szücs Páltól. 3. „Indulás Pannonia felé“, Lavotta Istvántól, előadták Varga János és Csaplovics Ferencz. 4. Zöld vetés közt. „Istenem, terem-töm“ karének. 5. „Egy gondolat bánt engemet“ Petőfitől, szavalta Varga János. 6. „Steinbach emlékezete“, zongorán előadta Hammel. 7. Quartett a „Büvös vadász“ dalműből, hegedűn és zongorán előadták Kapi Rezső, Dorfleitner Sándor és Varga János. 8. „A reményhez“, „Nincsen kedvem“, karének. 9. Komáromi utóhangok. ének és zenekarkiséréttel. Az egész estély sikerültnek mondható; a díszes vendégkoszoru teljes meglepéssel hagyta el a termet.

Ugyanc hó 29-kén a magyarhoni vizskárosultak fölsegé-lésére magyar ifjaink műkedvelői előadást rendeztek, követ-kező műsorozattal: I. osztály. Előszó, Torkos Sándortól. Igen szép stylben s meleg érzéssel adatott elő. „Közös ház“, egy felvonásos vigjáték, Fáy Andrásztól. A szerepek következőleg voltak képviselve: Réty Gáspár, nyugalm. főhadnagy: Kánián József ur; Károly, ügyvéd, öcsöce: Fink János ur; Regina, huga: Pálffy Ilka k. a.; Erzsi, leánya: Leporinyi Augusztá. Toronyai, megyei főügyvéd: Torkos Sándor ur; Sándor, fia, Szigety Gyula ur; Réty inasa: Kugler Antal ur. II. osztály: 1. „Nem szerettem, csak egyet a világon“, dal, zongorakisér-rettel éneklé Vallner János ur. 2. „A szemeim néma könyben tündönek“, dal, zongorakiséréttel Zimaytól, éneklé Pekovits Terez. 2. „Bezárom már bús szívemet“, „Ereszkedik le a fel-hő“, éneklé Vrehovszky Sándor. 4. Kettős dal a „Kunok“ dal-műből, „Msküdj, hogy előttem tárva lesz“, éneklék Pekovits Terez és Vallner János. III. osztály: „Szeget szeggel“, Kis-faludy K. egyfelvonásos vigjátéka, következő szereposztással: Villányi Bálint, földesur: Kapi Rezső ur; Liza és Poli leányai: Pálffy Ilka és Váry Szidonia kisasszonyok; Tóházy Lajos, ka-pitány: Szigety Gyula; és Tóházy Egyed, ügyvéd: Kovács Mihály ur; Domonkos, uradalmi tiszt: Kugler Antal ur; Villányi inasa: Fink János ur. Felvonások közt a Muncsi és Vajda vezénylete alatti népzenekar több szép magyar darabot játszott minden díj nélkül. A tiszta jövedelem 325 ft 50 kr. Az elő-adást lehető legjobb siker koronázta. Mindegyik közreműködő meglepő ügyességet s színpadi otthoniasságot tanusított. Kaptak is a műkedvelő kisasszonyok szép éjjeli zenét, melyen az egész magyar ifjuság jelen volt.

Most térjünk másra. Egy tervvel foglalkozom jelenleg, és ki viseltetnék nagyobb részvétellel tervem sikere iránt, mint t. ke-gyed, a ki minden szép és nemes eszmének oly buzgó pártolója? Én t. i. egy női evang. gyámintézetet akarok Sopronban létre-

hozni, mely célra Isten segítségével vagyunk már mintegy 80-an. E napokban összeülünk s rendezni fogjuk alapszabályainkat; ezután közgyűlést hívunk össze, melyen körünkben egy elnök-nőt, egy alelnököt, pénztárnoknőt s két, vagy a körülmények-hez képest több gyűjtőnőt választandunk. Jegyzőül, ki egy-szersmind a számadások átvizsgálásával is megbízandó leszen, valamely e célra alkalmas férfit fogunk fölkérni. Midőn a kiboc-sátott aláírási iverk elsejét 52 aláíróval megkaptam, örömem nagyobb volt, mint ha ternőt csináltam volna. Kegyednek mon-dom ezt, kinél senkisé tudja jobban felfogni érzelmemet, ki már oly sokszor fáradozott hasonló közhasznu célok elérésében. Mondjon kegyed ezen leendő női gyámintézetre is ament.*)

Pálffy-Stolczner Erzsébet.

Liptó-Szent-Miklós, febr. 2. (Eredeti levél.) A mi kis-ded városunkba is elhangzott a szerencsétlen árvizkárosultak jajkiáltása, és találkoztak könnyőreles szívek, melyek azt meg-értették. Így jött létre mult hó 26-án egy hangverseny, melyet Dr. Mihályik nevelőnője, Alpenau Mari k. a. rendezett a fön-nebbi célra. Alpenau k. a. Schulhoftól játszott egy darabot zongorán, továbbá a „velencei karnevalt“ és magyar népdalo-kat, mindannyit igen nagy könnyűséggel s technikai gyakorlottsággal. Spengel Janka k. a., Tompa Mihály gyönyörű „Gyászoló“-ját s Jánoki Piroska k. a., Bajza egyik szebb költeményét szavalta el, oly szépen, oly szabatosan, hogy bármely gyakor-lott szavalónak is becsületére vált volna. Kubinyi Sándor Vö-rösmartynak „Liszt Ferenczhez“ irt költeményét s Majláth Be-la Petőfi „Örült“-jét szavalta el, mindketten a közönség legna-gyobb meglepésére. Igen jó czigány-banda is mulattatott bennünket jeles játékkal. A hangverseny végével egy gyönyö-rű ágytakaró lön kisorsolva, melyet Mihályikné ő nga saját ke-zével készített, a fönnebbi szent célra ajándékozott. A valóban élvezetes hangversenyen igen nagy közönség volt jelen. Mint értesültem, a tiszta jövedelem körülbelöl 200 fira rug.

K. E.

Kun-Szent-Miklós, márczius végén. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! E hó lefolyt napjai semmi érdekest sem hagytak hátra. Maholnap azt sem tudjuk, mi az élvezet, mi az öröm vagy az ezzel kapcsolatban álló jó kedélyhangulat. De minek is volna ez? A szent böjti napok ugyis a szomorúság és bűnbánat napjai. Öltünk tehát szörruhát és vezekeljünk.

Járásunkban most foly az ujonczozás. A besorozottak vagy besorozandók 10—12-én gyakran egy szál muzsikus czi-gány által kísérve, oly lármát csapnak az utcákon fel s alá járva, a mint csak torkukon kitelik. Ez azonban hasonló eset-ben másutt is ugy van, tehát nem újság.

*) A legnagyobb örömmel fogadtak e közleményt, mint újabb bizonyíté-kát annak, hogy hazánk, Istennek hála, lelkes hölgyekben bővelkedik. Szívünkben ohajjuk, hogy önök nemes törekvéséit a legszebb siker koronázza.

Nem mulik el nálunk egy év sem a nélkül, hogy valaki föl ne kösse magát. Ez évben már két ily sajnós eset fordult elő. Közelebb egy virágkorát élő fiatal nő akasztotta fel magát. Hogy mi vezette a szerencsétlent e borzasztó lépésre, nincs tudva.

Jövőre tán többet s kevésbé szomorut irhatok. r. l.

Nyitrán. Tóth Vilmos, volt országgyűlési képviselő május 4. és 5-dik napjain ismét két jótékony műkedvelői előadást rendezend, egyet a hosszufalusi leégettek és nyitrai szegények, egyet pedig a magyar írói segélyegylet javára.

Kassáról a jótékony nőegylet 600 ftot küldött be az árvizkárosultak gyámolítására.

Érsekújváron Liszniai Kálmán f. hó 3-kán a tatarékpénztár teremében költői estélyt rendezett, Fáy András, ősz bajnokunk arcképének leleplezési ünnepélyeül. A költő az estély jövedelmének egy részét a hazai árvizkárosultak gyámolítására ajánlta fel.

Pozsonyban a jezsuita kollégium igazgatója közelebb vallásos felolvasásokat kezdett meg esti 7—8 óraker, kizárólag urak számára. E felolvasásból a nők ki vannak zárva.

Szegeden mult hó 25-én ment végbe az árvizkárosultak javára rendezett hangverseny. A színház zsufolásig megtelt. A 15000 sorsjegy (mert a hangverseny sorsjátékkal volt egybekötve) oly gyorsan elkelt, hogy a rendezőség kénytelen volt még 5000-et nyomtatni, s ezek is csakhamar mind elfogytak. A nyeresémtárgyak a városház nagyteremében közszemlére vannak kitéve, hol mérsékelt belépti-dij mellett a látogatók új áldozatot hoznak sulyosan látogatott embertársaink nyomorának enyhítésére.

Pécsett „Lyceumi irodalmi kör“ alakult, melynek alapszabályai felsőbb helyen is megerősítettek. — A pécs-kanizsai vasutvonal tervét az ottani vidék közönsége igen kedvezőleg fogadta, úgy, hogy az előmunkálatokra szükséges 24,000 ft. három nap alatt már alá volt írva. Az ügy élére Majláth György állott, ki legközelebb folyamodni fog az előmunkálatok megengedéseért, s mihelyt ez megadatik, azonnal hozzáfognak a terv kidolgozásához. A pécsi dalárda által az árvizkárosultak javára mult hó 22-kén rendezett hangverseny 235 ft. 20 kr. tiszta hasznót jövedelmezett.

Selmeczen a jogakademia f. évi augusztusban tartja meg alapításának évszázados emlékűnnepét. Minden magyarországi tanintézet meg lesz hiva, hogy küldöttek által képviseltesse magát az ünnepélyen.

Kolozsvártt a főrangú műkedvelők szorgalmasan készülnek több jótékony czélú színelőadásra. Amásodik ily előadás jövedelme az írói segélyegyletnek lesz felajánlva. Bognár Vilmát, ki közelebb Kolozsvárt vendégszerepelt, a közönség sok kitüntetésben részesíté. Mult hó 21-kén volt jutalomjátéka, mely alkalomra Felekinek „Libapásztor“ czimű új történeti népszínművét választotta. A közönség tapsviharral és versekkel fogadta a fiatal művésznőt, s felvonás után tisztelői egy küldöttség által értékes arany karpereczcel s pompás kaméliakoszorúval lepték meg.

Zalából írják, hogy a Balatonon mult hó 22 és 23-dika közti éjjel iszonyú szélvész dohögött. Egy kövekkel terhelt hajó az orkán miatt nem bírván partra vergődni, a rajta levő 6 egyénnel együtt, egynek kivételével, a hullámokba temetkezett. A Balaton ez idén már 8 emberéletet kívánt áldozatul.

Solymáron Buda közelében mult vasárnap tűz ütött ki, mely 62 házat hanvasztott el.

Abán Fehérmegyében a lelkes birtokos osztály műkedvelői előadást rendezett a Vörösmarty-szobor pénzalapja gya-

rapítására, előadván Kisfaludy K. „Három egyszerre“ czimű vigjátékát. A tiszta jövedelem 121 ft. s 3 db arany.

Fogarason eddig a magyar, román és német ajkúak külön-külön kaszinóval bírtak. Közelebb a magyar és német kaszinó egybeolvadt s most a román is készül ugyanezt tenni, mi a három nemzetiség közti jó egyetértésről tanuskodik.

Csongrádon a vizkárosultak javára rendezett hangverseny 84 ftot jövedelmezett. A Tisza erősen nő. A város határának egy része már el van öntve. Közelebb egy hét alatt kétszer volt tűz Csongrádon.

Karlovitz és Pécska közt a szekérpostát mult hó 24-én rablók támadták meg s a kocsist és a kísérő katonát megölték. A tettesek nyomába még eddig nem juthattak, de úgy látszik, hogy a rablásban akadályozva lettek, mert a kocsit összes tartalmával másnap az országut mellett megtalálták.

Temesvárott a „nazarenusok“ vallásfelekezetének egy töredékét fedezték föl egy e titkos társulathoz tartozó egyén feladása következtében, kit társai kirekesztettek körükből, mert protestáns bibliát találtak nála.

Megbízások tára.

Csehre J. N. urhölgynek: Megjött-e már a kívánt tárgy? Mi rögtön elküldtük.

Jászberénybe B. F. V. urhölgynek: Kivánsága szerint jártunk el megbízásában; rendben van-e már?

V. Palota G. J. I. urhölgynek: Ugy örülünk mindig kedves sorainak! bár gyakrabban részesülnénk azokban. A kérdéses munka 7-ik és 8-ik kötete a napokban jelent meg; a mint kívánni fogja, rögtön elküldjük, a tudva levővel egyetemben.

Lonthóra B. I. urnak: Kivánságát szívesen teljesítettük.

Söjtörre Cs. A. urhölgynek: Fogadja legszívesebb köszönetünket a kedves küldeményért!

Füsre F. B. I. urhölgynek: Megjött-e kis küldeményünk? Várjuk folytatását.

Fancsalra H. A. urhölgynek: Elküldtük a csomagot; elérkezett-e rendeltetése helyére?

Sz. Mihályúrra R. H. urhölgynek: Utóbbi küldeményünkre nézve is azon kivánságunk van, bár az is olyan tetszésben részesülne, mint az előbbi!

Ponorra H. O. urhölgynek: Eddig bizonyára megjött a csomag; legközelebb várjuk a másik megbízást is, s örömmel teljesítendjük.

Köszegre O. A. urhölgynek: Vettük a kedves megbízást s elintéztük.

Kecskédre B. A. urhölgynek: Kivánsága szerint végeztük megbízását.

Báttaszékre K. M. urhölgynek: Megérkezett-e már az általunk rögtön elküldött csomag?

Kis-Geresdre Sz. K. urhölgynek: A kívánt csomagot elküldtük; meg van-e elégedve választásunkkal?

Szerkesztői nyílt levelek.

Tóth Endrének. Vettük; köszönet és szíves üdvözet.

Marikovszky Gábor szép beszélyét köszönettel

vettük. Másnemű prózát is szívesen közölnénk öntől, ha kapnánk.

„A csattogány“ szép; köszönet.

Ziharnak, kedves kis költemény.

„Jane.“ Igen szép, de igen hosszú a mi lapunk számára; rövidebbet kérünk tehát, és a mit legjobban szeretnénk és hamarabb is közölhetnénk, az: más egyéb prózai mű, nem beszély; de csak úgy, ha lehet!

„Sió“-nak. A mint lehet; jóakaratumban ne kételkedjék; csak küldjön, minél gyakrabban, minél többet; prózát is.

„Barátomhoz.“ Nagyjában igen szép költemény; köszönettel vettük.

„Szép, szebb, legszebb! „Mi a kedves.“ Mikor kerül rájuk a sor!

„Vilmoshoz“ hasonlóképen.

Kun-Szentmiklósi t. levelezőnknek. A kérdéses műveket nem vettük.

Berzete P. V. urhölgynek. Igen, igen szép, csak hogy az 1-sőt mostanság az utolsó sorban előforduló két szó miatt nem lehet kiadni.

Fehérvár B. G. urnak. Lehet részletenként is, de csak postai vevény mellett, nehogy utban elveszsen, a mint az már nem egy kézirat történt.

Kun-Szentmiklós P. I. urhölgynek. Köszönet és szíves üdvözlés.

„Eszmetörédék a nöcselédek javításáról.“ Eszmetörédéknek igen szép, csak hogy e tárgyat bővebben kellene fejtegetni, akkor szívesen közöljük.

H I R D E T É S E K.

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

MEGJELENIK HETENKINT HARMADFEL IVEN, SZINES BORITÉKKAL,

ARCZ- ÉS DIVATKÉPEKKEL,

SZABÁS- ÉS HIMZET-RAJZOKKAL, ZENEMŰI ÉS EGYÉB MELLÉKLETEKKEL.

Nő, honleány és ember, e három szó foglalja magában az irányt, melyet művelődésünkben követnünk kell, és ez irányban működni, éltet legszentebb feladata.

Mikép felelek meg ebbeli feladatomnak, arról lapom másfélévi folyamata tanuskodik; és a bizalom, melyel hazám művelt hölgyei ez idő alatt változatlanul megtiszteltek, elég bizonyíték, hogy nem töreksem sikeretlenül a kítűzött magasztos cél felé, és elég jutalom egyszersmind buzgó fáradozásaimért.

Midőn tehát ujlag honleányaink részvételéhez folyamodom, meg lehetnek győződve a felől, hogy mint eddig, úgy ezentúl is csak az igazi szépek, az igazi jónak leszek hű terjesztője.

Lapom mulattató lesz a szó nemesebb értelmében; a köznapiság, a nyegle hanyavetiség, a műveletlenség ezentúl is ki lesznek zárva belőle: mert ezeknek az irodalomban még kevésbé van helyök, mint a művelt társaságban. Soha sem feledkezem meg arról, hogy lapomat művelt hölgyeink számára szerkesztem.

Csak egy rovattal szaporodik majd lapom tartalma a jövő hónapokban; az:

eredeti külföldi levelek

rovatával, melyekkel a londoni világkiállítás ideje alatt kitűnő tehetségek lapomat érdekesíteni fogják. Tudom hölgyeink élvezettel olvassák majd azokat, mert ép olyan szelleműsük lesznek, mint tartalmasak.

Mellékleteinket illetőleg csak azon változtatást hozzuk be, hogy a tavaszi és nyári évszak alatt havonként legalább négy alakból álló nagy divatképet hozunk.

Április hóban pedig

kelme-mintákat

küldünk tisztelt előfizetőinknek, még pedig választékos összeállításban, hogy eredetiben is mutassuk be azon szöveget, melyeket általunk bármikor megrendelhetnek. De nem csak ezeket, hanem mindenféle más megrendeléseket is a legszívesebb készséggel intézek el előfizetőink számára, és a lefolyt másfél év, úgy hiszem, tartósan alapította meg a „Mogbízások tára“-nak jó hitélet.

Csak egy ohajtásom van: vajha lehetővé tétetnék

egy nagy múlappal is

kedveskedni előfizetőinknek, a mihez legalább ezer ötszáz előfizető kívánatik; és miért ne kecsgetném magam azon hittel, hogy a két testvér hazában annyi pártolója lesz buzgó törekvésemnek!

Csak annyi igaz részvétellel találkozzam hölgyeinknél, mint a mennyi igaz szeretettel és szíves készséggel én rántuk viseltetem, akkor bizonyára meg lesz e szám és meg a nagy múlap és az én nagy örömöm.

A legközelebb adandó arcképek közül pedig ezuttal csak jeles költőnk: Tóth Endrét említem meg. Előfizetési feltételek: postai szétküldéssel, vagy helyben házhoz küldve: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., évnegyedre 3 ft. — A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Szíves gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest márczius 15-kén 1862.

ENGEL és MANDELLO.

kiadók, (Egyetem-utcza, 2-dik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utcza. 17-dik sz.)



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Április 13-kán.

15-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A növények háztartása.

Szelényi Karolyty.

Atél és tavasz közti harez eldőlt, a tavasz győztes lön, az ég megint kék, termő nedvekkkel, és annál viditobbban hat a lélekre, minthogy olyan sokáig kellett nélkülöznünk átlátszó meleg színeit. A nap épen keleten kél, és ép nyugaton áldozik le. azon sajátosságos éltető világosságot terjesztve szét, mely által a tavaszi nap a legszebb téli nap felett tűnik ki. A láthatárt nem takarja még el a fák sűrű lombozata, az élet még csak fakadoz a csirák és rügyekben; annál nagyobb élvezet, egy tekintettel láthatni el a nagy messzeséget, egész odáig, a hol az ég a földet öleli magához. A nap még a szelid, éltető csillag, az üdvhozó „Apollo,” még nem a messzire lödöző isten, ki a merészen felemelkedő szemet vaksággal bünteti; a reggelek gyakorta kevésbé szépek, nem ritkán ködösek, csipős hűvösségek az alig tulélt télre emlékeztetnek; de annál felségesebben ragyognak az alkony tiszta tüzi színfokozatai, melyek a hosszú estéken, égő színjátékban tűnnek elő, míg nyugaton az állatövi fénynek fehér lángja sugárzik fel, és az „Órion” „Sirius” és a déli mennyezet korán kelő szép csillagai az égboltozaton ragyognak.

A fehér lepel, mely hó és jég által vizek és földek felett elterült, a meleg szél és nap egyesült törekvése által enyészik el. Alig hogy a szomjazó föld által beszívott már is látszik rajta a fekete földgöngyök közt a növényvilág ifju zöldje; a rövidszáru, szalagalaku fűszalak kibujnak, mindegyikök egy-egy harmatgyönggyel, vagy jeges dérjégöczzel ékitve, úgy, hogy a napsugarakban tündöklő rétek mintha gyémántokkal tele hintve volnának.

Valójában azonban e sárgazöld növényzet nem a tavaszi napnak születtje. A fűvek a legnagyobb hidegben is fel bírják tartani életüket és a legkisebb meleg által magukhoz térnek dermedt állapotukból. Minden éghajlat alatt elvannak a fűszalak, a sarkvidék jégtelepei közt csak úgy, mint a havasok örök havában, ők fejezik be itt a virágvilágot; a virágtalanok pedig még továbbra hatnak. A fűvek azok, melyek az élet szent tűzét kiolthatlanul magukban őrzik, azon évszakban is, midőn majd minden nyoma a növényzetnek megszűnt, ők ki nem mulnak. A hajtások, melyek a mult ősszel fakadoztak, a tél alatt fenntartották magukat, nem nőttek ugyan tovább, de mégis sértetlenül maradtak meg, mintegy alva, az enyhe levegő által feléledve s minden perczen készek folytatni a fejlődést, melyet a fagyos hónapok megszakasztanak. Innen az, hogy a hó még egészen el sem is olvadt, és a rétek pázsitja már is sárgazöld színt öltött, a föld mintegy rövidre nyirt hárszonyszőnyeggel betakarva látszik, mintha csak valami va-

rázszerő bűvölte volna elő. És e piczi fűszálak hegyeire a pók ragasztja végtelen finomszálaival, a pók, mely a „repülő nyarat“ szövö, és azokon csüngve engedi magát a szél által messzire elvinni; számtalan pók egymásmellett, egyforma irányban légies utazásra indulva, szál szál mellett rétek és mezőkön huzódik végig, selyemfátyollal általszövén azokat, mely távolról napleszálltával gyöngyházzsinü fényben tündöklök.

Nemsokára aztán mindenütt az élet mutatkozik, mely az új tavasznak köszöni lételetét. Tavaszkor azonban megváltozik a természet szokásos rendje, mely szerint a növény előbb egyszerű lombruháját ölti fel, mielőtt a virágdiszben tündökölné. A képzelem és szépség törvénye uralkodik egyedül az ifjú tavasz első születtjei felett; elsőben is virágok üdvözlök a természet feltámadását, és minden növény, mely tavasz elején kivételképp előbb virágzik, és csak azután lombosodik meg. Így ismétlődök a természetben azon érdekes törvény, mely az emberiség fejlődésében feltalálható. Avagy nem voltak-e az ifjú emberi nem első elmebeli teremtései, a költészet halhatatlan virágai, míg a történelem és tudomány higgadtabb műveit csak egy későbbi, érettebb nemzedék hozta létre? És így van ez az ember egyéni életében is: a férfi igénytelen, de erőteljesebb működését az ifjunak szépségszényei előzik meg.

Az első virágok, melyek a tavasznak teremő „legyen“-éről tanuskodnak, azon finom fajokból valók, melyek idegenszerű, mondhatni, arisztokratikus jellemöknél fogva merőben elütnek a mező egyéb virágaitól, t. i. a hatlevelű, tiszta színű egyszikűek fajából valók, melyek a liliomban érik el legmagasabb fokukat. Fehér színben, mint ezek, nyilnak a hóhalmazok közt, a „tözike“ (galanthus nivalis) lecsüngő harangjai, és e nemes virág épen úgy, mint az előtavasznak sok más virága, a hó alatt is, mint egy jegőczharang alatt található, egy üreg közepében, melyet talán önön életmelege által olvasztott magának.

Kerteinkben a sáfrány tölcserjei nyilnak, hasított sáfrány színű bibével; eleinte csupán aranyos vagy kék szegélyöket terjesztök ki a tavaszi napra, a hosszú virágszálat ellenben mélyen a földben tartják rejtve, mintha félnének egészen kijöni; így: levél és szár nélkül, levágott és a kertész által a földbe dugott virágoknak lehetne öket tartani.

A bokrok közt is van egy, melynek virágait a tavaszi nap első sugarai csalják ki, és ez a borostyán éjszaki növére, az erdőt szerető „boroszlánhej (Daphne Mezereum), melynek lombnélküli ágából rózsaszínű, alak és szagára az „orgona“ (siringa vulgaris) virágaihoz hasonló virágok fakadnak elő, a „som“ (cornus mas) bokrai később csilannak aranyfényben, és meztelen ágaik egészen sárga, négylevelű virágokkal vannak eltakarva.

Ezalatt napról napra új meg új virág jön ki a földből, egyik diszesebb a másiknál, mindegyik tiszta, derült, de nem égető színekben; némelyek közülök a legtisztább kékben, mint a gyönyörű „boglárpót (Hepatica nobilis),

mely a hegyi erdőségek sovány földjéhez szokva, a kertek bőségében piszkos lilaszínűvé fajul el; vagy a kétlevelű „csilla“ (Scilla bifolia) kék csillagai; mások sötét violaszínűek, mint a „tavaszi kökörcsinnek“ fennálló vagy csüngő harangjai (Anemone pratensis, vernalis, patens) és a szagos ibolya; ismét mások fehérek, mint a vetési aranyvirág (Draba verna) és a százsorszép (Bellis perennis) vagy sárgák, mint a sárga kükörics, (primula veris) és a szironták nagy serege.

(Folyt. köv.)

KÉT BOKOR TÖRTÉNETE

TÓTH ENDRÉTŐL.

Két bokrot ismertem, szellős vidám rónán,
Árnyas erdőszélen;
Virított az egyik, mint szép eladó lány,
Virágzott a másik deli ifju-képen.

Nem is igen messze, inkább közel estek
Egymáshoz a bokrok;
Kellemüknek tükröt szintén egy ér festett,
Rengetvén lábukhoz hűs, fehér habfodrot.

Az egyik keletről nézett a patakba,
Nyugatról a másik;
Egyik az esthajnalt lesvén szívszakadva,
Másik a reggeli hajnal szent sugárit.

S ha jött az esthajnal: szédítő tükrön lön
A sugárzó patak...
Ráhajolt a bokor szerelemtől rengőn
S lombjai közt a dal édes kintől fakadt.

És ha a reggeli hajnal bíborozta
Be a patak egét:
Virága a másik bokrot behuzta
S csókjával itatta fényes szerelmesét.

Boldogabb két bokor nem volt a ligetbe,
Azt susogta a hab,
Midőn a patakon csöndesen libegve
Mulanó alakkal tölük messze haladt.

Folyt a patak, folyt a tündérszép jelenés;
Elérhetlen vágyak...
Mik után a bokrok annyit hajoltak és
Hajtottak utánok esenkedő ágat.

S addig hajoltak és addig nőtt a hajtás,
Hogy végre a bokrok
Egy másbá fonódtak, mint két kéz-szorítás,
Mit erős csalódás sorsa egybesodrott!

S azóta a hajnalt nem látják egymástól,
Állnak virágtalan;
A patak hirmondót hoz egy száraz ágból —
Mind a kettő nagyon, nagyon boldogtalan.

Oh miért kellett így nekik egyesülni,
Boldogtalanságra?!
Mikor oly boldogság volt reájok élni
Egy tündéristenség külön csarnokába!

A vén harangozó.

— Népies beszély. —

V a s G e r e b e n t ő l .

(Vége.)

IV.

Sohasem hittem valami nagy szerencsének az önámitást még emberben sem, annál kevésbé nemzetben, és mivel e gyöngesség nem termett meg bennem, nyugodt lélekkel mondom, hogy az ugynevezett „hülek“ és „bambák“, melyek egy más nemzetben oly tiszteletreméltó százalékban találhatók, nálunk ritkaságok. Egy ilyen „r i t k a“ példánnyal vagyok kénytelen előállni, reményem, nem cselekszem többször.

Ha az egyszerű ember hajdanában a gyertyának hamvát ujjával kapta el, és csak aztán dugta a hamvvevőbe, ez lehet járatlanság, lehet nekünk nevetéses; de végtére is nem lágyfejtűség; hanem a ki még akkor is röhög, mikor saját édes apja a sikos uton elcsuszván, a földön végig terül, segítségére pedig épenséggel meg nem mozdul: az már kétségtelen hüle.

Ugyanez történt meg Lakatos Jánossal, ki midőn fiának szünni nem akaró röhögését látta, gyanusan kérdezi:

— De jó kedved van, Peti fiam!

— A vékonyam is fáj a nevetésben, édes apám, — dicsekszik a fiu — de szeretném, ha kelmed maga is látta volna magát, mikor kiszabadult kelmed alól az egyik lába, aztán meg akarta kelmed kapni a semmit.

— Köszönd fiam, hogy lányos házhoz megyünk, — mert ha most így álltomban a füledbe kapaszkodnám, édes anyád rétesvéggel sem tudna megbékíteni estig.

A fiu olyan furcsa képet vágott, mintha egészen föltátott szájának bőrét egyszerre be akarta volna harapni, hogy a röhögést megállja; de mivel ez nem sikerült, markával takarta be a száját, mit ha elképzeli az olvasó, elhiszi, hogy a mely felnőtt kamasz ilyenképen szoritja magába az indulatot, annak az eszét újra kellene a savanyítóba tenni, mert az még éretlen.

Bementek a lányos házhoz, hol a gazda már várta őket vendégnek. Az öreg az asztal mellé ült — a fia nem várt kinálást, fölült a nagy ládára, melyről nem érvén lába a földet, maga multságára hirtelen kitalálta, hogy csizmáinak sarkával egy eszébe jutott nótának az ütenyét verte ki, aztán pedig toldalékul úgy elröhentette magát, hogy majd leesett.

— Mit látsz, Peti? Kérde a gazda.

— Eszembe jutott, hogyan fektette le magát édes apám a sárba, mikor ide jöttünk.

Az apja most csakugyan megbánta, hogy az előbbeni fenyegetést végre nem hajtotta; mert ha az orvosság is úgy használna, ha előbb fölrázzák, talán egy fülönfogás az eszét vagy zavarosabbá vagy tisztábbá tette volna.

Nem használt itt más, mint hogy az apa valamiért haza küldje; mert ha már a röhögő órájában van, nem állja meg, hogy harmadszor is eszébe ne jusson az apjának buk-fencze.

A fiu elment, de a mint az ajtón kilépve meglátta a leányt, annak szépsége annyira megragadta, hogy az apai parancs ellenére is ott mert maradni és a lánynak hallatlan röhögés közt beszélte el, hogy buk-fenczezett föl az apja.

— Bárcsak te is melléje estél volna, gyámoltalan! Mondja a leány boszusan.

— Gyámoltalan vagyok? — Kérde a fiu meglepetve, — ne mondd ám ezt nekem, mert ha feleségem leszesz, úgy meg-tasznyaszijazlak!

Elmenj innét, — pattan föl a lány; mert hátadhoz támasztom ezt a seprőt, a mivel a szalmát kotortam előle-tek, hogy meg ne üsd a lábad, és el ne ejtsd a fejedet.

Elhitte a fiu az ígéretet, és két lépéssel az utcán termett, hogy a leány el ne érje, s nem is nézván vissza, — hazáig futott teljes erejéből.

— Istenem! . . . fobászkodik a leány. — megsajnálám a fajankót, ha nem az én nyomoruságomra termett volna. De bolondok az emberek, hogy a m a z t mondják szegénynek. ezt meg gazdagnak, — pedig ha az ész is koldulni kellene: ennek nem tarisznját kellene nyakába kötni; hanem zsákot!

Az asszony a konyhaajtóból mindent hallott, fejét hirtelen bekapta, mikor a lány megfordult, hogy szintén a konyhába menjen. Dolgot adott neki legalább is egy órára, hogy benn ne alkalmatlankodjék; mert most ő akarta markába venni a dolgot.

— Lakatos János uram! . . . Kezdi az asszony a beszédet, — ez a mi dolgunk nagyon az ároknak tart; mert ez a kel-med fia a szájából is kiejti a falatot, és én maholnap magam is azt mondom ám a leánynak, félbolond, ha hozzá megy.

— Anyjuk! . . . csitítja a gazda, — ha már az ároknak megyen a kocsi, a mint monddod, — legalább te ne told bele; tudod, hogy. . . .

— Igenis tudom, hogy a magunk szőlőjét leszalasztot-tuk a kend torkán, és most másikat ígérnek helyette; de ma-gasra van ám a pincze kulcsa téve s addig föl nem éri kend, míg az a bojtárgyerek valahol ötven mérföldnyire nem lesz.

— Én nem vagyok boszorkány — okoskodik a gazda, — hogy söprön nyargaljak el vele!

— Ha nem boszorkány kend, keressen magánál okosabb embert, — tervel az asszony, — ott van az a mindentudó haran-gozó, egy viselt ködmenért ad az jó tanácsot.

— Az bizony jó volna, — mondja Lakatos János is — csak olyan czudar goromba ne volna.

— Bátyám uram fogott e már tuskés borzot?

— Fogtam-e? . . . viszont kérde és felel: — ma is fog-tam egyet.

— Nem véresedett el a keze?

— Volt eszem, hogy nem a túske ellen nyultam hozzá.

— Épen ezt akartam én tanácsképen mondani: az öreg ha-rangozót tekintse tuskés borznak, s ha meg akarja fogni, ne fogja túske ellen, hanem, mint a selyemposztót, mindig szőr-mentében, mindjárt meglesz a jó tanács.

— Okos ember ez a kelmed felesége, komám uram, — kifog a férfiak eszén.

— Tudtam én azt régen, — hagyja helyben a gazda, — de nem jó neki mondani, mert a kantárt hamar a fejembe vágná, és ugy eresztené a gyeplőt, a hogy ő akarná.

Néhány szóváltás után elbucsuzott a vendég, és a jó tanács-csal eltelve, egyenesen a toronynak tartott, hogy a harangozót fész-keben találja. Másnak kipirult volna az arcája a multkori ku-darcz után; de a gazdagoknak a faluban is épen annyi kivált-ságuk van, mint a városban, nem kell semmit szégyenleniök a szegénynyel szóba állni, ha a tanácsukra rászorulnak, hisz: kifizetik pénzzel, megveszik az észet mint a csizmát, és használják, becsülvén annyira, — mint a csizmát, hordozzák, a mig lehet, — ha nem kell már, lerugják: ezt bizonyítja az élet!

V.

Nem tudom, olvasóim voltak e mindannyian már vala-mely toronyban, de ha nem lett volna is némelyik, elengedi annak leírását; mert alulról föltekintve, könnyen elképzeltető

az aránylag szűk négy fal közötti butorzat, gorombán ácsolt tömör faalkotmány, elég erős, hogy a kisebb vagy nagyobb harangok le ne szakadjanak róla. Ablakait nem óvja meg a széljárástól az üveges munka, a redőnyök régen kitöredeztek, ekképen a bennlakó ingyen kapja azt, a miért mi városiak százakat adnánk: a tiszta levegőt. Ha ez ingyen kapott levegő túl a rendén zúdul be, az öreg harangozón ne sajnálkozzunk: megszokta, — s a mennyiben néha hideg is, kivált éjszakára — behuzódik egy hosszuszőrű bundába, fejét, mint Jákob a mezőben, egy köre támasztja, és békén aluszsa álmát, mit eszeveszett vágyak és a lelkiismeret furdalása sohasem zavarnak meg.

Az ilyen lakásba szorult ember a látogatót nem képzelednek, — szavai nem lágyabbak a toronynak négy nyílásán betóduló viharál, és az igazság úgy dörög ki belőle, mint a terhes föllegek moraja.

Lakatos János most lép a haranglábak közé, a harangozót ekkép szólítva meg:

— Jaj; de magas lehet az a mennyország?

— Ne jajgasson kegyelmed, — vigasztalja a goromba harangozó, — oda senkit sem huznak föl hajánál fogva.

— Kend meg ne dörmögjön mindjárt, várja meg, hogy kifujhassam magamat.

— Várom, — véli a harangozó, — mert szeretném tudni: küldték-e kelmedet, vagy magától jött?

— Egy uj ködment szántam kendnek, azt akartam megmondani.

— Kiugrom a torony ablakán, ha kelmed legalább is annyit nem kér érte, hogy négy ökörnek árával fölér.

— Egy jó tanács az ára, — ennyi az egész, — kendnek a szó semmibe sem kerül.

— Kinyitottam már a boltot, — mondja a másik lágyabban, — hadd lám, mit cseréljünk.

— A fiamat akarnám összeházasítani azzal az „árva leánnyal”; de nagy árkon kell átugranunk; mert míg az a bojtárgyerek a határban lesz, a leánynak esze folyvást az után jár.

— Dehogy jár az után, dehogy jár, a legény minden este megjő harangszó után, s a leánynak semmi fáradságába sem kerül az eszét járatni.

— Ugy álmodta ezt kend?

— Rosz alvó vagyok én, azt kelmed is tudja, — mondja a harangozó, — néha fél éjszakán át is a faluban kóválygok, aztán ha a szememet nyitva tartom, meglátom az embert.

— Talán többet is tud kend?

— Azért jött kelmed ide, mert én semmit sem tudok?

— Megint elszabadul a kend mérge, ... csitítja Lakatos János az öreget, — tudom én, hogy kend ezermester; de én is meglódulok, ha azt hallom, hogy az a lóköttő már rendesen a kapura jár.

— Ezért mérgeledik kelmed?

— Mérgeledöm? ... valamivel többet mondok: én e gazembert olyan galibába ejtem, hogy tömlöczbe viszik.

— Semmi közöm hozzá!

— Lesz nekem, — állítja a másik ostoba göggel, — de nem ezért jöttem kendhez.

— Bizony jobb is, ha a másiktól beszél kelmed.

— Csinálja meg kend, hogy az a leány az éa fiamba szeressen; — akarja-e kend?

— Hogy ne akarnám.

— Adjak foglalót az uj ködmönre?

— Majd ha megszolgáltam, — addig semmit, Lakatos János uram.

— Emberül van, öreg, — fogjon hát kend a mesterségéhez, — tudom én, hogy kend az ördögökkel is levelez.

— Bizony levelezek ám, — hagyja helyben az öreg, — elő is veszem a titkos tollamat! — mondja, a sarokból előhözván megviselt ténatartóját, s egy összegyűrt papirdarabot. — Megállj bojtár, — most írom meg a leveledet.

— Tömlöczre juttatom a gazembert. — Erősíti a másik egész indulattal, és míg az öreg irt, folyvást ezt bizonyította.

Készen levén az öreg az irással, odamutatja Lakatos Jánosnak.

— Itt van a titkos irás: Mezsiv erzcölmöt a trátjob atsip!

— Emberi nyelven van ez írva?

— Arabus nyelv ez, hallja kelmed, — ezt csak a hetedik gyerek tudja megtanulni, — hanem mivel ezt kelmed izeni a patrónusnak, hát szükséges, hogy kelmed aláírja, aztán mosatlan vászonból készült zacskóba varrja kelmed, akaszsa fiának nyakába, s addig le ne vegye, míg a bojtárt valamiképen el nem marták innét. Aztán mindjárt meglesz a haszna e titkos irásnak.

A zavaros eszü aláírta, s megköszönvén, lement a toronynak lépcsőjén.

— Ostoba állat! .. dörmögi utána az öreg, — azért könnyü megfogni a szamarat, mert a füle hosszú!

VI.

Lakatos János markába szoritotta a beirt papirdarabot, megbizott annak bűvös erejében; mert ott volt azon az, a mit ő nem értett. A társadalomnak egyéb osztályában is megtaláljuk a kapkodást a meg nem érthető után, és a nyeglék se-rege nem rakhatná össze a temérdek százezeret, ha közönségünk drágán meg nem fizetné, a mit nem ért!

Kedves fiát berendelte az udvarról, az anyjuk elkészítette a mosatlan vászonból készült zacskót, belégyűrte a papirdarabot, a nyilást bevarrta, s jó erős madzagra fűzve, fiának nyakába akasztotta.

Oh, az emberek örömet beszélnek az ördögről; mert hiszik, hogy annak nem kell oly sokáig könyörögni, mint az Istennek, — ámbár az Istenáldás nem is olyan drága aztán, mint a másik!

A bojtár folytatgatta az esteli találkozásokat, hol a kapunál, hol a kertkerítés mellett váltván néhány szót Örszével. Nem tűnt föl egyiknek sem, hogy a házbeliek készakarva jobban szabadjára hagyták a lányt, alkonyat után rendesen találtak ürügyet, hogy a gazda ide, az asszony oda menjen el, alkalmat adván a találkozóknak. A leány igen rövidre szabta a találkozót; bármint jól esett neki egy kis panaszkodás és látni azt, kitől elszakasztani akarták.

Jól messze a laknak végétől a kis kertben egy boglya szalma volt, mely elég nagy árnyékot vetett rájuk, ha épen holdvilágos volt az éj és a véletlen meglepetéstől óvakodni akartak. Egyik este megint a boglya volt a védelmező, a boldogtalanságban is néhány pillanatra boldog fiatalok sugva mondták el a sokszor megmondott, de soha meg nem unható fogadásokat. Már el akartak válni, midőn a boglya hirtelen kivilágosodik, és a két szerető rémulve hallja a kerítés másik oldaláról, hogy valaki tüzet kiabál. A leány ösztönszerűleg az udvar felé szaladt, hogy vizet hozzon, — a fiu szint eszándékkal akart az utca felől az udvarba kerülni; de a mint befordulni akarna, a házi gazda és Lakatos János föltartóztatják.

— Hová szaladsz, gyujtogató?

— Megtébolodtak kendtek? — Kérdi viszont a bojtár — kiszabadítva magát a föltartóztatók kezéből.

— Nem vagyok ellenséged, — mondja Lakatos János, — de igérd meg, hogy elpusztulsz e vidékről.

— Nem akarnám itt feledni becsületedet. — Válaszol a fiu.

— Akkor tömlöczre kerülsz! — Orditja Lakatos János úgy, hogy a közelitök is meghallották.

A többi között együtt jött a bíróval a harangozó, s ez megrántva a bírónak dolmányát, valamely előzményre figyelmeztette a hallott szavaknál fogva.

— Mit mondtam, bíró uram? ... most saját füleivel hallhatta a fenyegetést, — hiszi-e, hogy ennek a gyerekek szerencsétlensége kicsinált dolog volt.

— Nem kételkedem, öreg! — válaszolt a bíró; — hanem megmutatom, hogy a bírópálcza becsületes embernek kezében van.

— Meg kell kötni! — Orditott a két egyetértő, — és a bírónak mint gyújtogatót mutatták be a bojtárt.

— Gondját viselem én kötél nélkül! — állítja a bíró, — s a fiut magával szólítja.

Minden ellenkezés nélkül követte a bírót, elmondá neki a körülményeket, s a bíró megvigasztalá a fiut, hogy ártatlansága még ez éjszakán napfényre fog jöni.

A kis szalmaboglya hirtelen leégett, — kárt nem tehetett odább, mert a laktól messze lévén, a láng át nem csaphatott. A falusiaknak nagy része a bírólakhoz ment, hogy ujságvágyát ott elégithesse ki és a gyújtogatót vasban állni lássa.

Az öreg bíró szétparancsolta a boszúvagyó tömeget, de az előljárókat visszamaradásra kérte. A falu eleje belépett a tágas szobába, kívülük a harangozó volt még ott, és a gyújtogatónak vélt bojtár. Lakatos János utolsó volt a belépők között, a félig nyitott ajtóból kiáltván ki a fiának, hogy ő is menjen haza.

— Öcsém!... kiált a hülére a bíró, — jer be, rád itt szükség van most.

Lakatos Jánosnak eszébe sem jutott, hogy a csomó az ő nyakára hurkolódik, a fiut a sarokba parancsolá, hogy az előljárókkal ne kerüljön egy sorba.

— Nem a sarokba, — ide, az előljárók színe elé állj, öcsém! — Parancsolja a bíró.

Ez már jelentett volna valamit, ha Lakatos Jánosnak esze lenne hozzá. Mit gondolhatott volna ő mást, mint hogy fiát tanunak hívják.

Ekkor a bíró Pistát is előszólítja, röviden elmondatja vele a szóváltást, miként tartóztatták föl, és miként akarták eleszteni?

— Igaz-e? — kérdi a bíró Lakatos Jánost.

— Miért tagadnám! — mondja a kérdett, — megszántam a fiatal gonosztevőt; de nem ment el.

— S mikor el nem ment, hangosan kiáltá kend, hogy...

— Tömlöczre kerül. Ezt mondtam, én Lakatos János!

— Szóról szóra, — igenli a bíró, — én is úgy hallám; azonban ezelőtt egy héttel is mondta már kelmed, hogy ezt a bojtárt tömlöczre juttatja.

— Ki meri ezt hazudni? — pattan föl a dölyfös.

— Az a valaki én vagyok!... Áll elő a harangozó, — a toronyban monda kend nekem, mikor szert kért tőlem, hogy a kelmed fiába szeressen az az árva leány, — s a mit akkor mondtott kelmed, papirra is fölirtam, kend aláírta, és bolond fejjele fia nyakába akasztotta, tudom, most is ott van.

A hüle ki akart futni, hogy a zacskót leszakaszsa; de a bíró elkapta, és némi vetkőztetés után a zsinegen lóggó zacskót leszakítván, a papirt előhuzta.

— Olvassa kend ezt az irást — parancsolja a halavány apának.

— Hát ki érti ezt: Mezsiv ercölmöt trátjob atsip!

— Mindannyian, kend is velünk, ha visszajáról olvassa: Pista bojtárt tömlöczre viszem! — E szavak alá a kend neve van odairva; tehát kétségtelen, hogy kend tudtával van a papirra írva, — s minthogy ez a becsületes öreg engem előre figyelmeztetett, hogy kend valami gazságon töri a fejét, hogy ezt a jó fiut szerencsétlenné tegye, — békén vártam, miképen akarja kend öt földhöz vágni. Fél órával előbb hallám a tüzet kiabálni, — hallám a kend fenyegetését és kendet találok a háznak végében, kend fogja meg a fiut, — a ki ha bűnös lett volna, bizonyosan elfut, mikor kend készakarva el akarja szalasztani. Nincsen több mondanivalóm: kend a bűnös!

Nem tudott valami fris hazudsághoz folyamodni Lakatos János, — megadta magát társával s azon vasra kerültek, mit az ártatlannak kezére szántak.

* * *

A faluban is van közvélemény, szintén oly ingatag, mint akárhol, hol ezt emeli, hol a másikat, — most tömegestül szalad a bojtárhoz, hogy ártatlanságának örüljön.

Az öreg harangozót a vének bámulják, s egyik nagy áhítattal mondja a bojtár lakodalmának napján:

— Bátyám, kend mégis nagyon okos ember, — van-e kendnek valahol még párja?

— Én meg azt szégyenlem, hogy ennyi ostoba ember van a világon, és a ki oly keveset tud is, mint én, már tátosnak látszik.

A TAVASZHOZ.

L. F. ZSUZSANNÁTÓL.

Jövel tavasz! — elfázott lelkemet
Olvassza fel meleg lehelleted,
Jövel! — és tárd ki áldást hordozó
Virágmagokkal telt tündérkezed!
Tudom, — az első magból, mely lehull,
A zöld remény virága felvirul...

Jövel tavasz! — a szunyadó világ
Hajnalzenédre sovárogo vár,
Nyomaidban a legszebb dal-árnak
Hangján zenél a repdeső madár,
S a kis pacsirta vidám daliból
Az ébredésnek bájos hangja szól!

Jövel tavasz! — ajkad lehelletén,
Szellőd fuvalmán, — jöjön csókod el,
Melyből szivjon életet magába
Minden bokor, — minden virágkebel!
Hogy e csókból termő illat árja
Még az ember szívet is átjárja.

Jövel tavasz! — s ha szülőanyádtól
Elválni tudsz, — üss itt örök tanyát!
Fogadd szüldődül, — a telet megunt
S tavaszra váró szép magyar hazát!
S az elmerengő honfit s honleányt
Öleld magadhoz hű testvér gyanánt!...

Lugossy Mária.

— Történelmi beszély. —

Major Bélától.

(Folytatás.)

Kerepessy meglepetve fordult hátra s a mint meglátta az öreg Lugossyt ottan állani, kezében fényes hüvelyű kardjával, oda lépett hozzá és megölegette nagy enyelegve:

— Hát kegyelmed is komédiázik? kérdé tréfálgató hangon. — Ezek itt mind valami nagy verekedő komédiára készülnek, a melyben mindegyik hős akar lenni. Adjanak nekem is valami perszónát játszanom! Mit játszom én?

Az öreg Lugossy megbotránkozva tekintett reá, aztán elfordult tőle.

— Menjünk le urak az udvarra! — szólt vendégeihez. — Nem sokára megkezdjük a véres komédiát!

Azzal megindult a teremből. Az urak követték hallgatagon.

Aladár oda lépett Kerepessyhez.

— Jó éjszakát, boldog vőlegény, — szólt hozzá keserű gúnynyal, — jó éjszakát!

Aztán sebesen ment a többiek után.

A vőlegény magára maradt.

— A gyáva ficzkók! — dörmögé, ismét egyet tántorogva. — Egy sem akar velem megküzdeni. Mind csak tréfának veszi ezt az egész dolgot! Pedig nem az, nem bizony; ez nagyon komoly dolog! Az öreg is, hehe! Milyen furcsán nézett rám, hehe!... Aztán meg hogy most tizenhárom óra!... Hehe!..

— De ni! — folytatá Kerepessy magánbeszédét. — Hol vannak azok a lurkók, a cselédek? Héj Péter, János, Pilátus, merre vagytok? Töltsetek bort nekem! Héj!

E perczben egyik oldalajtó felnyit s a nyitott ajtóban — a menyasszony állott. Gyönyörű, szellemies arcza ki volt pirulva, keble hullámzott... kezében egy aranyos markolatú, bársonyhüvelyes kardot tartott.

— Tölts! — szólt Kerepessy, oda sem tekintve.

Lugossy Mária oda lépett egészen melléje. . . A kard hegyével megérinté vőlegénye vállát. .

Kerepessy rátekintett és — ijedten kapta vissza fejét. Aztán hirtelen felugrott és átölelte a hölgy karcsu derekát.

— Mária! — rebegé szerelmesen.

— A menyasszony eltaszítá a levente karját, aztán szemrehányó hangon — a mely mégis oly édes volt — szólt hozzá:

— Itt a helyed mostan, Kerepessy Demeter? Hát magyar vitéz vagy te, a ki — mig társaid emberek testéből vért ürítenek — kupából bort akarsz üríteni?

Kerepessy figyelemmel hallgatott szavaira; de azokból nem értett semmit. . . Annyit sejtett, hogy azok rá nézve nem épen hizelgők. . .

— Hallod? — szólt a menyasszony hirtelen remegővé lett hangon, a tompa dörrenésekre czélozva, a mik koronként megrezgették az ablakokat. — Hallod?

Kerepessy magához látszék jöni egy perczre.

— Mi az? — kérdé sejtő hangon.

— A török döngeti a kastély kapuját! Vérszomjas kiáltozásukat is hallhatnád, ha több gyönyört nem adna a billikom csengése, mint a kardé; a multság zaja kedvesebb nem volna előtted, mint a tusa lármája! A törökök ostromolják a kastélyt!

Kerepessy, mintha egyszerre ujjászületnék, kitisztult szemekkel tekintett körül; aztán oldalához kapott kardja után.

— A török, mondád, szelid galambom, a török? Haháj kardomat adjátok elő, kardomat nekem!

Csodálatos! azt a néhány szót már többször mondták neki és nem rázta meg lelkét; mig most azok a menyasszony remegő ajkairól olyan mélyen szívébe hatottak, hogy elfelejté mómorát.

— Itt a kardod! — szólt Mária a lelkesedés mosolyával ajkain, villámlásával szemeiben.

Kerepessy rohamosan ragadta el azt kezeiből, aztán kiántva a süvitő aczelt, elhajtá annak hüvelyét magától. . . Aztán megcsóválta a meztelen kardot feje fölött és kirohant a teremből. . . És karja nem remegett, lába nem inogott; arczán nem a bor pirja látszott, hanem a verekedés vágya!

III.

A v i v á s.

Az udvaron belül csend honolt és sötétség; csak kívülről hangzott idegen zsbaj és derengett egy pár parasztház — a törökök fáklyáinak — lángjának fénye.

Az ifju elvakultan állott meg egy perczig a lépcső utolsó fokán; de aztán hozzászokott szeme a sötétséghez és lelépett az udvarra.

— De soká maradt ifju uram! — szólítá meg a délczeg huszár, — bizony még kimarad a lakziból, a hol karddal hegedülnek és buzogánnyal cziteráznak. Szinte nem hittem a szememnek, hogy nem ifju uram az első, a ki lejön arra a hirre, hogy itt a török! Mindig lesem azóta!

Kerepessy áldotta a sötétséget, a mely nem engedé látni a szégyen pirját, mely arczán átfutott.

Szóltanul haladt el a harczi mellett, a ki örvendve, hogy az ő ifju ura itt van, vonta vissza magát.

Az urak a kapu mellett beszélgettek lassu suttogással; némelyiknek arany kardmarkolata, drágakögombja megvillámlott egy pillanatra a kapu hasadékán betolakodó veres tűzsugárban.

Hátul a cselédek állottak sötét, hallgatag csoportban. Előttök a magas délczeg termetű huszár alakja volt kivehető.

Kerepessy rögtön átértette a helyzetet. Csendesesen oda lépett az urak háta mögé.

— Védeni fogjuk magunkat mindhalálig! — szólt suttogó hangon a vén Lugossy. — Urak, nincs ellenvetétek?

— Nincs! — dörmögé néhány fojtott hang.

A dörömbölés, mely a kapun egy ideig megszűnt, most ujra kezdődött. . . Hallatszott az éles fejsze sulyos csapása a tömör tölgyfán, aztán, a mint abban az megállott, hallatszott az erőteljes feszegetés, mig ismét kiszabadíták.

Kívül a törökök riadozva kiabáltak. . . égő nyilakat hajigálva fel a kastély tetejére, de a melyek a cserepes födélben nem találtak gyuanyagot.

— Hallod-e vén Lugossy! — kiáltott e perczben kívülről erős férfihang, mely túlharsogta a vak lármát, fejszék döngését, — add meg magad kegyelemre!

Benn az udvarban mély csend volt.

Kívül is elhallgattak egy perczre, hogy a választ meghallhassák; de onnan belőlről nem jött felelet.

— Add meg magad vén Lugossy! — szólt ismét az előbbi hang. — Ne pocsekold a drága vért; lásd, mi sokan vagyunk. Hasztalan erőlködtek! Adjátok meg magatokat. . . Ha nem, lekaszabolunk benneteket s a kit életben hagyunk, azt csak

azért hagyjuk, hogy kinaiban gyönyörködjünk. . . Mozsárban törjük, karóba huzatjuk, hogy még három napig él halála után.

Onnan belülről semmi nesz.

— Add meg magad vén Lugossy! Lásd, hamarabb elfoly a ti véretek, mind a miénk, mert mi többen vagyunk.

— Legalább a tiétek is folyni fog! — gondolá magában az öreg Lugossy és nem felelt.

— Add meg magad vén Lugossy! Lásd! ne ingereld haragunkat. Teneked leányod is van. Ha hódolsz, hát leányodat tán még a zultán háremébe is méltatjuk, míg ha verekedésben győzünk le: a rabszolgák legaljasbikának adom feleségül; szolgájává teszem a legundokabb szolgának!

Bent két sohajtás hallatszott és két kardnak csörrenése. A völegény és Aladár kebléből szaladt ki a sohaj, azok oldalán csörrent meg a kard! Az a két sohajtás monda, hogy az a két kard nem engedi azt egy könnyen.

E perczen egy pisztolyövés dördült el a kapu hasadéka mellett az udvaron belől s egy nyulánk, fiatal csatlós állott fel onnan, boszusan mormogva:

— Nem találtam!

— Hah kutyák, — orditá ott kint az elébbi hang, — legyetek hát veszve átkozott bitangok. Üssétek azt a kaput! Hadd szakadjon rájok a ház, hadd szakadjon rájok a világ!

A nagy tölgykapun újra dörgöttek a fejszék csapásai. . . Hallatszott az erős deszka recsegése, a mint egy-egy izmos kar oda vágott hozzá, hogy a fejsze hegye a másik oldalon jött ki. . . És újra felharsant a törökök zavart harcziáltása.

Az öreg Lugossy szótalan állott ott a kapu előtt. . . hosszú mentéjét fogva össze egyik kezével, a másikkal rátámaszkodva kivont széles csata kardjára; arcán nem volt elváltozása egy vonásnak sem.

— Urak! — szólt hátrafordulva, — megvárjuk, míg betörik a kaput és itt harcoljunk az udvarban?

A vendégek szótlanul néztek egymásra. . . Nekik mind egy, akár itt, akár ott halni meg.

— A magyar nem várta be ellenségét soha, hanem eléje ment annak! — riadt fel Kerepessy, újra megcsóválva kardját; és a ki e perczen reátekintett arczára, beleláthatott szemeibe, az azt mondta lelkesedetten:

— Menjünk az ellenség elé!

Aladár egy pillanatig bámulva nézett reá, aztán elfelejtve haragot, vetélyt, irigységet, oda rohant hozzá, kezét megragadva:

— Szivem vágyát öntéd szavakba Demeter; rohanjunk ki!

Az urak elragadtatva kiáltának fel:

— Fel a kaput!

A kapu nyikorogva csapódott kétfelé s a két ellenség ott állt egymással szemközt, mind a kettő megállva egy perczig.

— Utánam! — orditá egyszerre három férfi. . . a völegény, az öreg Lugossy és Aladár. . . — és a mint ott álltak a fejszék török vitézek elbámulva a kapu mellett, három kard suhanása hallék és három igazhitű müzümán lelke szállott fel a magas mennyországba.

— Hajrá! — dördült a török harcosok háta megett az eddig szólott hang, — csatára!

Erre a szóra felharsant a törökök Alláhja és vakon rohantak előre. . . A magyarok nem várták be őket, hanem hangtalanul vetették magokat rájuk. . . És aztán hallatszott a kardok beszéde, . . . az éles, sima aczél siró kiáltása. . . Egy-egy test zuhant le halálorditással a küzdők között; de még eddig rendben folyt a harc.

A magyarok egy lépésnyi tért nyertek. . . Átkozott ke-

mény csapásai voltak a mi jó őseinknek; a hol személyes vitézség kellett lépést fogtak menten.

Az égő házak veres világánál egy magas termetű török főtisztet lehetett látni, turbánja forgója, aranyos kaftánjának szárnyai lobognak, a mint sebesen ide-oda lovagol, maga Hassán basa.

— Kutyák! — ordit saját harcosaira dühösen és hangjában az elébbi hangra ismerünk. — Mi ez? Hogy Izrafil arkangyal tépje szét lelketeket! A ki még egy lépést hátrál, karóba vonatom!

A katonákra hatott ez a fenyegetés; vak dühvel nyomultak előre és ez elkeseredett roham visszaveté egy percze a magyarokat, a kik minden harag nélkül vívtak, a minék az az eredménye volt, hogy a török pusztult előttük, mint a fű.

Legszélső a sorban harcol a völegény. . . egyszerre hárommal, négygyel viv. . . széles kardja nem ragyog immár, tele van az vérrrel, mert a hová az levágott, lehetett ottan paizs és sisak, ércből, bőrből, keresztülment az rajta és megkereste az élő hust és vért. . . Kerepessy szép arcza halavány, bal vállán a fehér dolmányon piros hasadás látszik; de azért jobbjára még erős és csapásai kemények.

A másik szegletet a huszár és Aladár tartják elfoglalva. . . és a törökök, úgy látszik, neheztelnek erre a két vitézre!

A huszár felgyűrte inge bő ujját a könyökére, cserfa-vas tagságú karján apró vérpatakocskák folynak végig kardjáról. Minden vívási szabályok nélkül küzd; de azért mondjon jó éjszakát ennek a szép világnak az a török, a ki a szeme közé néz! . . .

Aladár úgy küzd mint egy vívómester, szépen, könnyeden. . . Mestervágásai alig látható fordításai a kardnak; alig láthatók, de ellenfele súlyosan érzi meg azokat. A kard hegye kikeresi az élet lakhelyét és — halált hagy maga után!

Oh a baloldal jól van biztosítva. A törökök átkozódva rohannak oda, csak azért, hogy aztán a huszár iszonyu csapásaitól és Aladár mestervágásaitól szép csendesen elfeküdjenek.

— A középen küzd az öreg Lugossy; hosszú mentéje fel van kötve derekára. . . Szemeiben gyönyör van, ajkain mosolygás; úgy osztja a sűrű halálcsepásokat. . . Oh az öregnek multság e perczen a harc, zene a kardok pengése! . . Nem gondol leányára. . . Erős csapásai tért tisztitnak előtte!

Hassán dühösen nyargalózik a csapat háta megett.

— Azt a három kutyát hozzátok el nekem! Ezer arany annak, a ki élve elhozza az öreget, ötszáz-ötszáz azoknak, a kik a két fiatal ebet!

Nehéz munka lesz. . . de az ígéret megtette hatását! A török harcosok sűrűbb kört képeznek a három kijelelt körül. . . Ha elhullott három a kemény csapások alatt, elfoglalta helyét hat. . . A kardok sűrűbben értek össze, az arcok kezdetek pirulni.

E perczen Kerepessy egyet tántorodik, kebléhez kap, egyet lép előre, térdre bukik, aztán lassan, hang nélkül elnyul a földön; véres kardját körülcsoválva. A huszár a düh ordításával töri át magát a túlsó oldalról, midőn ifjabbik gazdáját elbukni látja; de az ellen diadalorditással rohant már arra. . . Egyik része hátratartja az urakat és a huszárt egy perczig, s mire azt a részt eltették láb alól, már akkor Kerepessy testét elvitték a törökök.

Hosszan tartott még a harc. . . A magyarok közül minden negyedik török harcos után ment csak egy a másvilágra;

de amazok száma mindig növekedett, míg a magyarokat nem váltá fel senki. Apródonként fogytak az egyenetlen küzdelemben, a melyben pihent, ujon érkezett harczosok küzdöttek fáradt hősök ellen.

A magyarok előbb nagy kört képeztek a kapu körül; az a kör most mindig összébb-összébb szorult, a mint egy-egy jó dalia lerogyott . . . Mikor Kerepessy elbukott, már alig küzdött tiz, tizenöt magyar, az is beleunva, belefáradva a hosszú, végtelennek tetsző harczba . . . A kör már alig bírta elfedezni a kaput.

Egy-egy neki dühödött vitéz, a mint sebet kap, vakon rohan a körből elő, bele a törökök legsűrűbb tömegébe, végerejéből kifejtett csapásaival zavarba hozza azokat egy perczig, hanem aztán tiz kard csap felé . . . Az aczél sikoltgat egy perczig, aztán elhallgat az . . . A törökök csapata eltemette a hőst, mintha örvény nyelte volna el.

Hanem az ilyen örült bevágás által mindig nyertek a magyarok egy lépést, melyet a törökök csak apródonként vehettek tőlök vissza . . . De az önfeláldozók száma mindinkább gyérült . . . Már csak hatan harczoltak a halomra nőtt holtestek között, aztán csak öten . . . négyen . . . végül csak hárman maradtak: Aladár, a vén Lugossy és a huszár.

Aladár elhagyta a mestervágásokat . . . Nem viv többé hidegen, cseles, játszi modorral; hanem dühösen, nekikeresedve . . . Iszonyukat vág kardjával . . . Fővege leesett; nem ér rá felvenni . . . sűrű fekete haja röpked a légben.

Az öreg Lugossy arcza is elveszté a vidor kifejezést; ajkáról eltűnt a mosoly, szemeiből a gyönyör lángja . . . Arcza sötét, ajkait fogai közé szorítja, és szemeiben neu a gyönyör, hanem a végetlen elkeseredés látszik . . . Ő nem mulatság most már neki a harcz, nem zene a kardok pengése! . . . Leányára gondol, annak nevét susogják ajkai és kardja süvölt a levegőben, a mint vág vele . . . Az a süvöltés mondja, hogy a kapun csak az ő testén keresztül hatolhatnak be!

A harmadik vivó a huszár. Kifáradhatlanul sujt kardjával, mint hideg hóhér, a kinek pallosa védtelen áldozatok nyakára hull alá . . . Előtte épen ily védtelen áldozatok a jó mozlim harczosok.

E körül a három vivó körül tolul össze most az egész csapat; a kardok alig bírnak mozogni egymás miatt, annyian akarnak megmérkőzni az öreg Lugossy széles csatakardjával, Aladár vékony, sugár aczélával s a huszár pallosával.

De az a három fegyver erősen tartja magát, csapásai nagyon kemények, — az ostromló csapat átkozódva, dühödten veti magát újra meg újra a három vitéz elé.

(Folytatjuk.)

REMÉNY S VALÓ.

(Szonettfűzér.)

ANTONIÁTÓL.

I.

Fakadozó faág a szív, mikor vár,
Multat midőn feled s jövőt remél,
Mikor sovár vágygyal csalútra kél,
S ábrándos érzetet kebelihez zár;

Mikor kibontakoz' a zord valóból,
S hév napsugárt remél a tél után;
Midőn bilincset már nem vél magán,
S nem retteg a fagyos zivataroktól:

De jó a bőjt szele, e második tél,
Jőnek fagyos napok, s a nap se süt,
S így a szegény faág se lát derűt;

. . . Így van szívünk, ha a vágy szárnyira kél,
Ha elhajtja a közömböset,
S jövőbe épít új örömeket . . .

A z élet tavasza.

Urváry Lajostól.

Midőn Isten az első emberpárt megteremtette, megosztá egyszersmind a világot. Az egy, milliárd részekre osztott, hogy ugyan annyi felé terjeszsze a boldogságot s a társadalmi együttlét áldásait.

Minden fogalom viszonyos lön, magát az istenséget is az egyéni felfogás a szív vágyai szerint ezerféle alakba öltözteté, nem tagadván meg a szentséget, melyet maga az Isten nevezet minden népnél kelt s hódolatra indítja a nemzetek nagy családjának milliói.

Minden családi kör egy-egy világ lön, külön vágyakkal, külön óhajokkal és külön reménnyel.

A mindinkább terjedő ildomzottság mindinkább fokozta a részeknek részvétét az egész, az emberi nem közössége iránt; de megmaradtak a magánfájdalmak, s magánörömök, melyek a közös lét észrevétlen, de roppant horderejű tényezői.

Minden embernek a lét általános érdekein kívül saját viszonyai vannak, minden kunyhónak egy-egy története van.

A világ a kis részeknek e tömegesített fogalma, mit sem törődik a magánemberek bajaival. „Madame B.** meghalt — így fejezi be Dumas egyik szép regényét — s a nap hajnalon ép oly rendesen kel föl, mint máskor!“ Fájdalmunk a szív minden rétegét megremegetteti, s az utczákra lépve, mindenütt vig csoportokkal találkozunk, kik részvétlenül tekintenek reánk. A magányba vonulunk, de itt is mellettünk van — a kétségbeesés.

Beáll az éj, régente a tündéralmok és költészet hazája. Feltámadnak a boldog napok emlékei, örömei. A balsorsban többnyire önmagunknak is van lényeges okunk, az önközös pedig csak neveli a fájdalmat, és kisebbíti a jobblétben való hitet, reményt.

És nincs sehol résztvevő lélek, ki a vigasz szavait sutogná felénk. Nincs sehol jóltevő gyöngéd kéz, mely letörlné az aczról a fájó könnyet, s gyógyító írt tenne a szív vérző nyilt sebére.

A kétségbeesés örvöngő bachansnőként virraszt mellettünk. Ittasság fojtja el a szellemet, a lélek elveszti az egyensúlyt és . . . némák a sírkertek lakói, és sok sirhalmot kereszt helyett a hátramaradottak áldó vagy átkozó emléke jelöl.

Az emberi szívnek alkotásánál fogva szüksége van lényekre, kik értik, szüksége van költészetre, mely életet ad.

Mindezt a csók és köny világa, a családi kör teremti.

A nőtlen férfiú fa virág nélkül, hyeroglyf, melyet maga a halál sem fejt meg.

Egy utleírásban olvastam, hogy az amerikai indoknál nem szabad a nőtlenül meghaltakat eltemetni, hanem holt temeiket szabad ég alá, az erdőbe teszik ki a ragadozó madarak és állatok zsákmányául.

Nálunk, ildomzotabb népeknél, az „agglegények“ temetésénél pedig többnyire hiányzik az, a mi „ez utolsó utat“ szentté teszi: az igazi köny és fájdalom!

Rousseau azt mondja, hogy az élet kérdőjel, melyre a halál felel. Az agglegények éltére azt feleli a halál: hogy nem szerette őket senki sem!

Tisztelettel hajolunk meg a nagy fájdalmak előtt, melyek az önmegtagadó jellemeket szülik, áldjuk porait azoknak, kiket

egy szent fogadás, egy szent emlék rendületlenül kísért egész életükön át: de hidegen szoktunk elfordulni azoktól, kik a leg-szentebb intézményeket pelengére állítva, gúnyt üznek a szívvel, és illúsióknak nevezik mindazt, a mi az emberiség jobb felét boldogítja.

E boldogságra mindenki hivatva van, nincs oly kis kunyhó, melyben el nem férne!

A boldogság a szívben lakik; e tétel a socialismus alapja, ama végszélé, melyre az emberiség évezredek óta törekszik, s melyet el kell érnie, mert másként nevetségesebbnek tünnének fel a lélek óriás harczi, a szellem magas röpte és mindazon szent sejtalem, mely az emberiség figyelmét elvonja az anyagtól, hogy magasb tárgyak, a szellem ideáljai felé fordítsa.

A szív közös tulajdon, s a miveltség fokai szerint idomul. Minden család egy-egy világ s e kis világoknak boldogsága — viszonyos!

A szív csak az eszmék valósitásában találja fel nyugal-mát. A képzelet mohón futja át a legkülönbébb vágyakat, ingereket támaszt, de nem ad boldogságot.

A boldogság megnyugvás. Az életunt lelkek azt állítják, hogy a boldogság csak az érzéketlenségben rejlik, ez a legvisszább állítások egyike, mert a boldogság állapot és érzelem egyaránt.

A boldogságnak alapja — szeretet. A biblia, minden bölcseletnek e talpköve, a szeretet tanán sarkallik s ennek nyelvén hirdeti az örök igazság elveit.

Az élet mohón ragad magával, a férfiú mosolyg az ifju álmain; az ősz irigyli a gyermek tapasztalatlanságát. A korrall viszonyaink, szívünk, életnézetünk és érzelmeink is változnak. A jövő álma it elfeledteti a jelen, s mig tekintetünk a multban elvész, ködfátyolképpé olvad minden élvezet, örök étellel csak az birván, a mi a szívben s a szív által állva létezik.

Körner gyönyörű bölcsődalában találólag mondja, hogy a szeretet angyala az életben háromszor jelenik meg: midőn a gyermek anyja keblén nyugszik, midőn az ifju szeret s midőn az ősz meghal. És midőn csöndes téli estén, ha csillagokkal álmodik a föld, az őszfürtű, szelid tekintetű nagymama kinyitja az ezüstkapcsos imakönyvet, a szeretetnek mennyi édes sugára hat reá a sorokból s a sorok közül!

Itt egy szent kép, a Madonna képe, a kis lányka akkor kapta ezt, midőn először a templomba lépett. Mily édes emlék! Szent gondolat! Az orgona megzendült, ez ismeretlen hangok angyaldalként csengtek feléje. Mindenki reá nézett, s ő nem tudta, miért. Tekintete az oltárképre, Gáborra esett, kinek kezében liliomszál leng. A lányka arca oly ártatlan, mint az oltárképé, aranszöke fürtei kised gyűrűkben hullnak szét öl tönnyére, mint ott a képen. Liliomszál nincs kezében: hisz liliomszál önmaga.

A madonnakép mellett néhány hervadt rozmaring. A nagymama ajkán mosoly vonul el: „Bár örökre virulna: Az aranszerelem szép korszaka!”

És a bohó lányka első vágya teljesült. A rózsafa meghozza minden évben virágait, a szerelem nem hal meg az ifjusággal, a szívben lakik örökre, boldogságot jelent az ara fürtein diszló nászkoszorú, szeretetteljes visszaemlékezés a gyászfüzér, mit kedveseink sirjára tűzünk. A szerelem nem hal meg az évekkel, az idő csak nevelheti, mert a koszorúba minél több szálat füz: a barátság, anyai szeretet és anyai öröm immorteljeit.

A rozmaringok édes napokra emlékeztetnek vissza. Igazi virágbeszéd, mely virágokról s virágoknak szól.

Kiseded lugastól búcsuzik a napsugár, az est beállt, s a lányka tekintete mélázva merül a csillagokba. És azok a csillagok, mintha csak gúnyolni akarnák! Minden angyal szemből Vilmos mosolyg felé, az a barna, jellegzetes arc, deli termet, szerelmes, s mégis büszke, férfias tekintet. S a szellő, ez is oly gúnyos! Mintha csak a lugasba járt volna hallgatózni, mindig azt suttogja körülte: „szeretlek! — örökké szeretlek!”

A leányka pirulva tér a jó anyához. Keblén rejti el arcát, majd félénken tekint szemébe. A jó anya megáldja gyermekét: „Imádkozzunk a jövőért!”

Ez estén tette a rozmaringot az imakönyvbe.

A kis Mari oda csuszik a nagymamához, két fényes könyv epp esik a rozmaringra.

A nagymama sir!

S a jó nő örömmel szoritja unokáját keblére: a boldogság könyve volt e könyv-pár.

Tova forgat az imakönyvben. Két rózsalevélen akad meg tekintete.

Ünnepi nászsereg, ima és áldás, könyv a szemben, boldogság a szívben: a menyasszonyi koszorúból maradt meg e két levél.

Mily új világ! Új hivatás! Órangyala lenni annak, kit szive minden hevével szeret, ellesni vágyait és megosztani érzeményét, álma it, lelke röpteit — életét! Egybeforrti érzületével, megvalósítani a teremtés legszebb gondolatát. Észményének életet, és életének eszményt biztosítani. A női hivatás sugáröltönyében virágot hinteni az élet rögös utjain és a női feláldozás aranyfényével megvilágosítani az önfentartás titkait: hisz „ott, hol a férfi kétségbeesik, ott a nőnek ima és könyve van!”

A családélet bűvös könyv: a legmagasabb költészetet és a legalantibb prózát olvashatod ki belőle. Ha e szeretet varázsával nem birs, az utóbbi nyered el.

S a nagymama ismét tovább forgat, szöke hajtekercs van a lap mellett, mely az őrangyalhöz szóló imát tartalmazza.

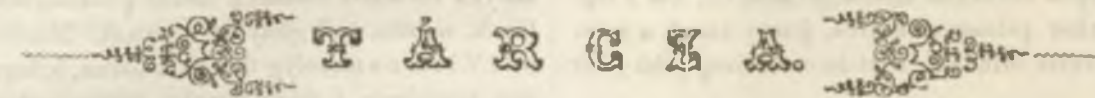
(Vége köv.)

Aranymondatok.

B. Főtös Józseftől.

1. Nincs semmi, mi az embert nagy fájdalmak közepett inkább fentartaná, mint egy meghatározott cél felé irányított erős tevékenység. Az ok, melyért a férfiaknál sokkal érzékenyebb nők mégis azoknál könnyebben viselik el a szív legmélyebb sebeit, abban fekszik: mert az erős kötelesség rret mely minden jobb nő tulajdona, a látszólag olyan gyöngé lényt, ha szenvedéseinek már alig állhat ellen, tette hívja fel. A természet, mely a nőnek több szeretetet adva, öt több veszélynek és fájdalomnak tette ki: az önösség és nyugodt okosság helyébe, melyben a férfiú erejét és vigasztalását találja, neki épen a szeretetet adta támaszul, a szeretetet, melynek él, s melyért meghal, mely által boldog s mely miatt boldogtalan, melyért mindent tesz és mindent feláldoz, még bánatát is.

2. Ha nincs állandó boldogság, legalább vigasztalhatlan keserv sem létezik a világon, s nem élt tán soha olyan ember, a ki a bánatot, melyet orvosolhatlannak gondolt, egész keserűségben vitte volna magával.



Egy hét története.

— Április 8-án. —

A hét „hősei” — A diplomacia és a politika. — Ki mondja meg, miért. — Azt keresik, a mi nincs. — A század pusztító hatalma. — Mi sem élünk az Isten háta mögött. — A világ óramutatója. — Newton és az alma. — Április 8-ka — A „legnagyobb magyar” egyik eszméje. — Zugligeti vasutársaság. — Fővárosi hajtóvadászatok. — Salto mortálék. — Szekérostromok. — Törések, zuzások. — Lovagiasság, illedék. — Oly sok viszály után. — Talányos csillagok. Hamis természet. — Az Orczy-kert. — A Széchenyiliget. — Fürdőhírek. — Csolnakiány. — Egy új társulat. — Nemes buzgalom. — Nemes vetélkedések. — Kétes hír. — Két igazán öröndetes hír. —

„Merimac” és „Monitor” e két szó járta be a lefolyt héten a két hemisphaerát; „a merre nap jár, merre hír jár” másról nem beszéltek, mint „Merimac” és „Monitor”-ról; Angolországban a képviselőház elfelejtette interpellálni a minis-tert, Franciaországban elfeledkeztek a görögökről, Görögországban Olaszországról, Olaszországban Rómáról, Rómában pater Isiasról, Törökországban Montenegro-ról, Poroszországban az alkotmányról, szóval a népek boldogságára törekvő diplomatikai gépezet egy percze az összes civilizált világon megállt e két szó hallatára: „Merimac” és „Monitor”; a mexikoi kérdés, a német kérdés, a lengyel kérdés mind, mind megszüntek kérdések lenni e két szó előtt „Merimac” és „Monitor”; százezer lap nem tett egyebet, csak versenyzett egymással a nagy szavak gyártásában a „Merimac” és „Monitor” dicsőítésére, és az utcákon három napig nem lehetett egyéb beszédet hallani, mint a „Merimac” és „Monitor”-nak az ő csudatetteit.

És kicsoda e „Merimac” és „Monitor”? — kérdik kedves olvasónőim, és boldogok, ha csakugyan e kérdést intézhetik hozzám; mert ebből az tűnik ki, hogy nem igen olvassák a politikai lapokat; és oh, minő nagy boldogság az mai napság, hogy nem kénytelenek minden nap végig gázoltatni lelküket azon mérföldnyi hosszadalmasságu üres pusztaságokon, a melyeken egy félig eleven szál ujdonság is enyhádó oáz, a Patkó kalandos fosztogatásai pedig valóságos délővi Flórának tűnik föl a tikkadt képzeletnek! Valóban nagy istencsapás ez mai nap, elkárthatva lenni mindennap egy-egy politikai lap elolvasására; egy becsületes nátha avagy tavaszi hideglelés édes kéj hozzá képest; és igazán csudálkozni lehetne rajta, mint van, hogy nem szaporodott legalább még egyszer annyira a szépirodalom olvasóinak száma az utósó félév alatt, ha tapasztalatból nem tudnók, hogy a magyar emberre, azaz a magyar férfi-emberre nézve a politika és a pipa olyan két tulajdon, a melyektől a világ minden monopoliumáért sem tudna megválni; a politikai lapok olvasása tehát valóságos gyógyithatlan betegség, leküzdhetlen szenvedély nála; jó időkben azért olvassa, hogy lássa, mi van benne, rossz időkben pedig azért, hogy lássa, mi — nincs benne.

Igen de kegyetek hölgyekül mentek e kinzó szenvedélytől, a mely annál kinzóbb, minthogy még csak pillanatnyi gyönyörrel sem jár; miért van tehát, hogy a szépirodalom hiveinek száma legalább felényivel sem növekedett? Erre feleljenek nekem kegyetek, én pedig viszonszolgálat fejében elbeszélésem a „Merimac” és „Monitor” történetét.

Csak legalább regényalakok volnának, hogy egy kis ka-

landos történet hőseivé változtathatnám; elmondhatnám, hogy „Monitor” urfi hogy imádta „Merimac” kisasszonyt, hogy áhítozott utána, és hogy vesztette el ép akkor, midőn végre kínos küzdelem után közelébe juthatott; de így! az egész világhírű két „lény” nem egyéb, mint két amerikai pánczélos hadi hajó; a „Merimac” a déliamerikaiaké, a „Monitor” pedig az éjszakiaké; e két pánczélos szörnyeteg ugyanis a mult hét valamelyik napján egy kis tengeri birokra ment, csak 200 fontos golyót hajigáltak egymásra száz lépésnyire egymástól és e kedélyes mulatságot vagy három óra hosszat folytatták, a nélkül, hogy csak a legkisebb bajuk lett volna tőle, mindössze is „Merimac” kapitánya halálos sebet kapott, a „Monitor” kapitánya pedig mindkét szeme világát vesztette el, a legénységnek végre orrán, száján, fülén csordult ki a vér a pokoli istennyilak rettenetes csapkodásaitól; egyéb baj azonban épenséggel nem történt; mert a 200 fontos golyók úgy lepattantak a hajók vas köpönyeiről, mintha csak agyag galacsinok volnának, és csak nagy nehezen sükerült végre a „Monitor”-nak egy pár oldalbordáját összezúzni hatalmas vetélytársának, különben tán még most is hajigálnák egymásra azokat a 200 fontos kedves kis golyóbiskákat.

Ez azon esemény, mely a lefolyt héten az egész világegyetem emberiségét elfoglalá; csak most kezdék belátni, milyen nagyszerű haladást tett a jelen század a pusztító szerek tökéletesbitésében; mit mindent nem találtak már fel csak az utósó évtizedben! vontcsövű ágyukat, Cayennet, Lambesát és egyéb számüzetési helyiségeket; de mi ez mind a pánczélos hajókhoz képest! Nincsen az a tengerparti erődítmény, mely ennek ellen tudna állni!

— De hát mit érdekel ez minket magyarokul? — kérdik tán szives olvasónőim, és én valóban nem tudok most erre feleletet adni; csak azt tudom, hogy mi sem élünk ám Isten háta mögött, sőt az vagyunk mi az európai nemzetek szervezeteiben, a mi a mutató az órán; mi nem csinálhatjuk az időt, de mi mutatjuk; akármilyen változás történjék a nagy gépezeten, legelőször is mi rajtunk lehet azt észrevenni; ha tehát csakugyan olyan nagyszerű jelenség a pánczéls hajók mivolta, bizonyára hazánkra is lesz az hatással.

Sokszor egy szó elég, hogy nagyszerű eszmék világot lássanak; Newton egy almát látott leesni a fáról és a természettudomány egyik legfontosabb törvénye villant keresztül lelkén! Sokszor évekig, sőt évtizedekig tart, míg megérlelődnek, és kihatóvá lesz erejük, de azért a hatás el nem marad.

Ki ne emlékeznék meg nagy Széchenyink működésére? — épen e héten, apr. 8-kán volt halálának szomorú évnapja — milyen lángoló lélekkel küzdött és lelkesített egy-egy nagy eszméjének valóítására és mégis csak lassan, évek hosszú fáradaimai után juthatott célhoz, sőt hány terve maradt hátra, melyeket csak az utókor fog valóítani!

Ilyen egy kedvenczterve volt a budai zugligetet vasut által a testvér fővárossal összekötni; az ember nem is hinné, hogyan lehetett ez eszmét csak egy évig is elhalasztani, mikor annyi ok szól mellette! a főváros diszesebbé lesz általa, az egészségre felszámithatlan jó hatással lesz, az ember szive repes örömeiben azon gondolatra, hogy Pest közvetlen közelébe olyan szív- és lélekemelő erdős hegység lesz varázsolva, és mindezek felül még felette előnyös is az ilyen vasut a vállalkozókra; mert gazdag kamatokat fog hajtani; és mégis!

— több mint husz évig kellett várakoznunk, míg csak előleges lépések is tétettek e vállalat életbeléptetésére!

De azért „a mi nem volt, lesz;“ a mult héten tartotta alakító gyűlését az ujonnan alakult „zugligeti vasut társaság“ és ez alkalommal a vállalkozó szellemű b. Bal d á c s y A n t a l lön elnökké választva; akkor tehát valószínűleg egy év mulva már meglesz a vasut. Az egész vállalat mintegy 400,000 frtba kerül, ez összeg 100 frtos részvények által lesz fedezendő; és mint halljuk, a részvények fele már is elkelt. Csak még egy év tehát és nem leszünk többé kénytelenek azon édes, üdítő élvezeteket, melyekben a budai hegyek olyan elragadólag bővelkednek, annyi ponyyelés és oldalborda-veszélyeztetés árán megvásárolni.

De közvetlenül Pestre is sokszorosán jótékony hatással lesz e vasut; így többek között megszűnnek valahára azok a nagyszerű hajtóvadászatok a Sebestyén-, szén- és József téren, vasárnap és ünnepeken. Mert kedves olvasónőink tán nem is tudják, hogy nekünk fővárosiaknak milyen nagyszerű hajtóvadászataink vannak a nevezett helyiségeken és a nevezett napokban! Csakhogy itt nem valami négy lábú vadakra, hanem egy-egy négy kerekű társaskocsira van ilyen gyönyörűséges hajrá! Hatvannégy társaskocsi tartja fen ilyenkor a közlekedést a városligettel, és mégis százanként áll egész késő estig a szabadba vágyakozók nagy serege, és a mint egy-egy kocsi a láthatár szélén feltűnik, ucuza neki! olyan szaladást még az 1809-diki insurrectio alkalmával sem láttak, a minő erre kezdődik. Férfiak és nők, öregek és ifjak egyszerre élet-halálra kész elszántsággal neki iramodnak a robogva közeledő járműnek, és a mint elérhetik, vaktában vetik reá magukat, mindent legázolva, feltaszítva, a mi utjokat állja; ki a lovakon át salto mortálét kockáztat — nem a kocsiba, hanem a rajta ülő, visszatérő emberekre, mert ezeknek még annyi idejük sincs, hogy leszállhatnának; — ki meg a kereken, az oldalokon, ki pedig az emberek fején át törekszik — maga sem tudja, hová: mert e perczen a kocsi elvész a szem elől, csak egy rettenetes embergomoly látszik körülötte, a melyben fejek, kezek és lábak viaskodva, kapálódzva, rugdalódzva és sivalkodva addig hánykolódnak, míg valahol csak megrekednek, és mikor az megvan, a kocsis beszedi a személyenkénti 10 krt; nem bánja ő, ül-e, áll-e, avagy csak fél lábbal, fél kézzel fityeg-e valaki a kocsin; elég, ha fizet, a többi nem az ő dolga; aztán megmozdul a kocsi, mire mind lepotyannak azok, a kik nem eléggé szolid alapon nyugszanak, a kik pedig csakugyan valamiképen beleszorokoztak, azokat viszi ki a már kora tavasszal is homokkal bőségesen megáldott — Városligetbe! és ez így ismétlődik minden tíz perczen egész késő estig!

Hogy ilyen szekérostromok alkalmával a s z é p n e m az, a mely legtöbb viszontagságnak van kitéve, és mégis legkésőbb jut üléshez, ez magától értetik; a legkritkább esetek közé tartozik, hogy nevezetes csonttörések avagy zuzások nélkül foly le az ilyen ostrom; természetesen csak a halcsontot és frizura-zuzásokat értem; azonban az sem tartozik a nagy ritkaságok közé, hogy az öltöny egyik felének csakugyan sikerül helyet foglalni a szekéren, ez aztán szerencsésen ki is vittetik a Városligetbe, míg a másik fél a tulajdonossal egyetemben visszamarad; és én nem kevésbé csudálkozom azon, hogy a férfiak mikép lehetnek olyan illedéknélküliek, hogy a nőket rendesen félre- vagy épen lelökik a kocsiról — mai nap sokan emlegetik a l o v a g i a s s á g o t, de kevesen bírnak valóban illedékérzéssel — mint inkább azon, hogy annyi balszerencse közt, oly sok vizsály után, akad még nő, a ki ilyen társaskocsiba ülhetés gondolatától vissza nem retten! De mikor olyan élénken kapja meg a fővárosi ember szívé a vágy, annyi h a m i s természet után egy kis igazi természetet is látni! azután, azután — hisz

régi dolog, hogy a nők általában olyan talányok, melyeket csak az bir teljesen megfejteni, a ki a — többi csillagokban is tud olvasni.

E nagyszerű látványoknak tehát esztendőre egyszeriben véget fog vetni a zugligeti vasut; azonban addig is lehetne tán valamit tenni ez ügyben; itt van például az Orczy-kert; ez, ha nem is olyan nagy, mint a Városliget, de szépség és fris, egészséges levegő dolgában felülmulja, és mégis a közönségnek csak azon része élvezheti, a melynek a kemény kövezeten vagy ingovány homokon való fél mérföldnyi gyaloglás a kellemes időöltések közé tartozik; társaskocsik nem járnak oda rendesen.

Azután a S z é c h e n y i-sétányra is több gondot lehetne ám fordítani; mert jelen állapota valóban szomorúságos! Nagyító üveggel sem lehetne ott csak egyetlen egy árva fűszálat is fölfedezni; olyan a földje, mintha három évig téglavető kemenczében szárazították volna, a fáknek is két harmadrésze kihalt és a melyek élnek is, amugy természeti vadságukban hagyatnak meg! Nyáron át minden héten egynéhány társas estélyt rendeznek e sétányon belépti díj mellett, és mégis annyi pénz se jött volna be, hogy az elaszott kopár földet egy kis angol füvel lehetne bevetni? ez annál kevésbbé hihető, miután, mint tudjuk, ez estélyek rendezésében a mindenre kész és alkalmas S z e k r é n y e s y József vitte a főszerepet.

Lám a budai rudasfürdő rövid idő mulva valószínűleg nagy fény és hirre fog emelkedni; ki ne emlékeznék azon időre, midőn még a császárfürdő a leleményes és vállalkozó szellemű Szekrényesy ur felügyelete alatt állott! Ez volt a császárfürdő aranykora, a fővárosi elegans társaságok kedvencz gyűlhelye nyáron át, míg mult vasárnap igen csekély számú vendégek előtt történt, obligat rosz zeneszó mellett, idei megnyitása. Meglehet, hogy a rudasfürdő leend azzá, a mi egykor a császárfürdő volt; mert Szekrényesy József ur most ezt bírja hasonlórban. Csak arra ügyeljen, hogy kellő számú csolnakok tart-sák fen a közlekedést a főváros között; nem úgy, mint a császárfürdő és Margit-sziget között, hol sokszor egy óráig is várakozni kell, míg egy-egycsónakos az átkivánczozókat megszánja. Talán e végre is külön társulatot kellene alapítani? Hogy is ne! Ma-holnap annyi lesz a társulat, a hány ember van a hazában!

Egy társulatról azonban mégis lehetetlen a legnagyobb elismeréssel nem szólnom; rég érezte már annak hiányát a haza, és több izben történtek is már lépések annak biztos alapon életbe léptetésére, de csak e héten lön e nagy eszme valósággal való-sággá; és tudom, a hazának minden m a g a s l e l k ü fia hév buzgósággal rövja le az elismerés adóját azon jeleseink iránt, a kik éjt nappá téve, lelkesült erélylyel törekedtek azon, hogy hazánk végre ilyen társulat áldásos malasztjaiban részesüljön; a honleányok pedig bátran koszorukat fonhatnak, megkoronázandók velök azon dicsők homlokait, a kik úgy megértik a kor intő szövegét és az idő sürgető követelményeit.

A pesti k o p ó e g y l e t e t értem kedves olvasónő, mely e héten megalakult; 120 frt egy-egy részvény ára, de mi az, azon beláthatlanul nagy dicsőséghez képest, melyet e társulat a hazára árasztand! A jelen korban nincsen előbbvaló, e nemzet életére jótékonyabb befolyásu intézmény a kopótársulatnál! A földhitelbank ügye, az irodalom fejlesztése, terjesztése, a művészet ápolása — mind — bliktri hozzá képest! Azért tódulnak is hozzá ifju delfuink olyan nagy számmal, hogy különös k o r l á t o l ó szabályokat kellett felállítani, nehogy túl növekedjék a tagok száma! Nemde lélekemelő egy je-lenség, kedves olvasónő?!

Ilyetén körülmények között természetes, hogy az irodalom visszafelé halad; e hét semmi újat nem hozott e téren; leg-főlebb is azon hirrel kell beérnünk, hogy Hugo Victor „Les

czikk jelent meg a „Gyógyászat“-ban, melyből kitűnik, hogy Pesten, más fővárosokhoz képest igen nagy a halandóság, a minnek egyik főoka a pesti víz egészségtelen voltában keresendő. Annál inkább ohajtandó tehát, hogy a vízvezetés minél előbb létre jöjön.

✂ A nemzeti zenedének, legutóbbi évkönyve szerint 32,400 ft vagyona van, s növendékei száma 1840. óta 4,069, kik közül már eddig is többen lőnek világhírű művészekké. Csakhogy, fájdalom, nem sok hasznunk van belőle, mert az illetők a külföld babérai és aranyai után szomjazva, szépen itt hagytak bennünket.

✂ A hitelintézeti sorsjáték legutóbbi huzása alkalmával a szerencse istennője a második nyereményt illetőleg oly kaczerul talált mosolyogni, hogy most a fenyítő törvényszéket kelle segítségül hívni, hogy döntené el, kit illetett e mosoly voltaképen. A dolog így történt. Valaki 1861. szeptemberben Morgenstern irodájában részletfizetésre egy sorsjegyet vásárolt, melynek eredetije azonban még nem volt kezénél, midőn a huzás alkalmával e szám nyerte meg a 40000 frtnyi második nyereményt. Az illető most elmegy a nevezett irodába, az eredeti sorsjegyet átveendő; meglepetésére azonban az irodafőnök azzal fizette ki, hogy bizony egy kis tévedés történt, sorsjegyének száma hibásan iratott, s az eredeti sorsjegy már mult évi februárban másnak adatott el. Az ügy ennek következtében bíróság elé került, s az illető irodafőnököt hüvösre tették, vagyónát pedig lezárolták, míg a per eldöntetik. — A sors a legutóbbi huzásnál különösen kedvezett Pestnek; nem csak az első és második, hanem a harmadik főnyereményt is, mely 20,000 ftból áll, Pesten nyerték, és pedig a „Ll.“ szerint ez utóbbit Frankl divatárusnő.

✂ Főbb és gazdagabb uraink közt a „Harang“ szerint társaság van keletkezében, mely külön operaházat akar építtetni. Ez is valószínűleg azon hírek közé tartozik, melyek koronkint fölmerülnek, s aztán megint nyomtalanul elenyésznek.

✂ Fanda József új nyomdát állít fel fővárosunkban ily czim alatt; „Első magyar egyesületi könyvnyomda.“

✂ A pesti egyetemen a román nyelvnek és irodalomnak rendkívüli tanszék állittatik a „P. Ll.“ értesülése szerint.

✂ Az üllői úton a józsefvárosi bucsu alkalmával új vendéglőt nyitnak meg, mely a „szerencsecsillaghoz“ lesz czimezve. Bizonyosan sokan fognak oda betérni, hogy megleljék szerencsecsillagukat — a tele palaczkban.

✂ Pesten egy titkos vallásfelekezett van, melynek tagjai „Krisztus követőinek“ nevezik magukat, s gyermekeiket nem kereszteltetik meg. Egy felekezetökben született gyermek azonban, a józsefvárosi plébános megkeresésére a városkapitányság föllépése folytán megkereszteltetett.

✂ A nemzeti színházban f. hó 15-én Mendelssohn-Bartholdy „Paulus“ czimű oratoriumát szándékoznak előadni, melyben a zenede növendékein kívül 300 (!) műkedvelő fogna közreműködni Wöhler tanár igazgatása mellett.

✂ A Hermina-mezőn e napokban M. Mátyás, 46 éves kőművespallér holttestére akadtak, ki magát pisztolylyal föbelötte. Állítólag zavart pénzvizonyai bírák e kétségbeesett lépésre. A szerencsétlent inségben hagyott neje és több gyermeke siratja.

✂ Örömmel tudatjuk olvasóinkkal, hogy azon, a lapokban elterjedt hír, mintha Falk Miksa hazánkfia, közelebb történt elítéltetése következtében, a bécsi takerékpénztárnál titkári hivatalát is elvesztette volna, teljesen alaptalan, s biztosan remélhető, hogy ezen állomását jövőre is meg fogja tartani.

✂ A pesti evang. szláv egyházközség kebelében sajnos szakadás történt, melynek következtében a cs. patens követői — kik mindössze csak kilenczen vannak — elváltak azoktól, kik az ősi egyházszervezethez hívek maradtak. A patentalisták most külön egyházközséget alakítanak.

✂ A tervezett állatkert helyisége valószínűleg a városligetben fog kiszemeltetni. Alkalmasabb helyet bajosan is lehetne találni.

✂ Szigligeti arczképét az „Ország tükre“ közelebb hozván, életrajzában megemlíti, hogy termékeny színműírónk eddig már 33 drámát, 27 népszínművet és vaudevillet s 11 vígjátékot írt. Érdekes azt is tudni, hogy Szigligeti már kilenczszer nyert 100 s egyszer 50 arany jutalmat. Az idei Teleki-jutalmat is ő nyerte el, s mint a bírálók jelentéséből értesülünk, ha valaha, most bizonyára megérdemelte.

✂ Színházi hírek. Ormai és Pauli énekesek, kik eddig a kolosvári nemzeti színháznak voltak tagjai, továbbá a fiatal Szathmáry Károly, kinek mult nyáron történt vendégszereplését a közönség kedvezőleg fogadta, busvétől kezdve nemzeti színházunk rendes tagjai lesznek. Dubetzet, a szentpétervári udv. opera hárfását is szerződtetni akarja az igazgatóság, mi annál inkább kívánatos, mert színházunk zenekarában a hárfát régóta zongorával kénytelenek pótolni. — Felekiné Kassára, Prielle Kornélia pedig Debreczenbe ment vendégszerepelni. — Szerdahelyi Kálmán a nagyhéten külföldre utazik, Párist és Londont az ottani színészet tanulmányozása végett meglátogatandó. Csak aztán siessen haza, hogy sokáig ne kelljen játékát nélkülöznünk. — Hollósy Kornéliáról megint azt rebesgetik, hogy junius végével végkép lelép a színpadról. E hír csak azért nem szomorít meg bennünket, mert már igen sokszor megjárta a lapok hasábjait, s mindannyiszor tengeri kigyónak bizonyult be. Örömmel hiszszük, hogy most sem lesz egyéb.

✂ A magyar utazási egyesületnek mult hétfőn kellett volna megtartani közgyűlését; mivel azonban ez idő szerint a tagok közül kevesen tartózkodnak fővárosunkban, a gyűlés a lóversenyek idejére lőn elhalasztva.

✂ Hazánk egyik jeles hazánkfia, Kubinyi Ferencz e napokban keletre indul, és nevezetesen Konstantinápolyban fog huzamosb időt tölteni. Bizonyára Rákóczy hamvaira is kiterjeszti majd figyelmét.

✂ Pesten e napokban szentelték be gr. Csáky Gábor holttestét, ki Nizzában, hová egészsége helyreállítása végett ment, hosszas szenvedés után elhunyt.

✂ A nemzeti kör f. hó 26-ra tüzte ki ez évi közgyűlését.

✂ Az orvosi egyetemen mai naptól kezdve a védhímlő-beoltások hetenkint kétszer, u. m. vasárnap és csütörtökön d. u. 3 órakor fognak eszközöltetni. A felnőttek újra-beoltása is ugyanekkor történik.

✂ Az első magyar általános biztosító társaság jövő hó 3-án közgyűlést tart.

✂ Valaki azt a fölfedezést tette, hogy az ágyuzás a levegőt annyira megrázza, hogy rendszerint esőzés áll be utána. Ne féljünk tehát ezután a szárazságtól. Csak ágyuzni kell s minden jól megyen.

✂ F. hó 11-én d. u. 4 óra felé egy katona elébb kedvesét, egy 21 éves leányt, aztán magát föbelötte; a gyilkos azonnal halva maradt, míg a leány még élve vittetett a Rókus-kórházba. Ilyen dolgok is történnek Pesten!

Nemzeti színház.

— Április 10-kén. —

Ápril 3-dikán: „Férj az ajtó előtt,“ és „Fortunio dala,“ Offenbach operettejei.
 Ápril 4-dikén: „A jó barátok,“ Sardou vigjátéka. Ápril 5-dikén, ujonan betanulva: „Sirén,“ Auber operája. Ápril 6-dikán: „Csikós,“ Szigligeti népszínműve. Ápril 7-dikén: „Országgyűlési beszéd,“ vigjáték gr. Batthyány Juliától. Ápr. 8-dikán: „Sirén,“ Auber operája. Ápril 9-dikén: „A falusiak,“ Szigeti vigjátéka.

Az igazgatóság, úgy látszik, mégis érzi, hogy: „Valami rohada van a dán államban;“ legalább a játéksorozat javult egy kissé a mult hetekben; sőt egy operai újdonsággal is meglepett, a „Siren“-nel; csakhogy erre is reáillik a közmondás: „Adtál uram esőt sat.“ Előre mondtuk, hogy ez opera most is csak olyan kevésbé fog tetszeni, mint tiz évvel ezelőtt, és csakugyan nem tetszett; hiába fárasztották tehát a tagokat a betanulással; Hollósy Cornélia gyönyörűen énekelt, mint mindig, de azért az opera nem tetszett; még egypárszor reáerőszakolják az üres padokra, azután ismét visszateszik oda, a honnan előlrántották: a lomtárba.

Egy új vigjátékot is láttunk e héten: az „Országgyűlési beszéd“-et gr. Batthyányi Juliától. Jó szándékkal irt, nemes irányu mű, a melynek egyetlen hibája az, hogy a szerző nem ismeri még a színpadot; oda más nyelv kívántatik, mint a minőt akár a közéletben, akár a könyvirodalomban használnak; de ezt szorgalom és tanulmány utján el lehet érni és hogy akkor jó színműveket is fogunk látni e jeles írónőtől, arról épen az „Országgyűlési beszéd“ biztosít; mert ebben egy-két olyan jelenet van, melyek szép tehetségről tanuskodnak. A vigjáték tárgya egyszerű és mégis eredeti. Bárány Zalári Ilona egy polgári származásu jeles költőbe szerelmes; természetes, hogy semmi kilátás, hogy az aristokrata báró a szegény poétának nőül adja leányát; pedig mégis megtörténik, még pedig illetékesen: az öreg igen derék ember, de nem nagy lángész és azonfelül képviselő, és mert kissé nagyon hiu is egyszersmind, hát nagyon szeretne szerepet játszani, népszerűsége jutni az országgyűlésen; szeretne elragadó beszédet tartani, de nem igen tudja „eszméit rendezni“. Már-már közeledik az óra, a melyben neki beszélni kell, de még mindig nincs beszédje, és kétségbe van esve, midőn Kenderesy Béla közel rokona egy kész beszédet nyom a kezébe; a báró el is mondja azt, azon hiszemben, hogy ezt Béla az ő eszméiből csinálta; később azonban megtudja, hogy Ormy beszédje volt, az melyet épen az nap akart tartani, de melyet Kenderesy szép szerével ki tudott csalni tőle; a báró tehát a költő beszédét mondta el, és ő aratta azon dicsőséget és kitüntetést, mely tulajdonképen Ormyt illette; ez áldozaton a báró nemes szíve annyira megilletődik, hogy megtudván leánya szerelmét, nem ellenzi, sőt örömmel adja nőül a polgári ifjunak. — A szerzőnő kétszer hivatott.

Az operettekben ismét Bognár Vilma, Markovits Ilka és Huber Ida k. a. osztozkodtak a dicsőségben; az első ismét sok erővel, a második sok kellemmel, a harmadik végre ismét sok tiszta hanggal énekelt.

Az ujonan szerződött Szathmáry kétszer lépett föl, a „Csikós“-ban és mint „öcsém mázoló“ a „Falusiak“-ban; tehetséges színész, de még sokat kell tanulnia, hogy méltó tagja lehessen a nemzeti színháznak. Mindenek előtt pedig tanuljon egyenesen állni és szépen járni a színpadon.

Annál kedvesebb alak Mátrai Mari, ki mint vendég szintén a „Falusiak“-ban lépett föl először; és a mennyire egyszerű föllépés után határozott ítéletet mondani lehet, e fiatal színésznő valóban nem mindennapi tehetség.

Mindenfélék.

A francia császárné férjét közelebb ajándékkal lepte meg. Megvevén ugyanis a Renenberg-kastélyt, azt férjének ajándékozta, ki már több ízben nyilvánítá ohajtását, hogy szeretné azon helyet birni, hol anyja, Hortensia királynő ifjúsága legboldogabb napjait tölté. A szegény császár bizonyosan maga nem volt képes azt megvenni!

¶ Berlinben Hugo Károly hazánkfia, a „Báró és bankár“ s „Lucretia“ szerzője, egymás után több gúnyiratot bocsátott közre, melyek oly természetiek voltak, hogy a berlini államügyész perbe akarta miattuk fogatni; mielőtt azonban magát erre elhatározta volna, mások figyelmeztetése folytán orvosi vizsgálatot tétetett Hugo lelki állapotát illetőleg, mely vizsgálatnak az lön eredménye, hogy az államügyész felhagyott szándékával, a mi annyit tesz, hogy a szegény „isteni pária,“ mint Hugo magát egy ízben nevezte, — megörült.

¶ Orcolini, a nagy olasz énekesnő, ki Medori asszony után legtöbb babért énekelt össze, Nizzában meghalt.

¶ Párisban a vaudeville-színházban a „Le Cotillon“ darabot kifütyölték. A lárma oly nagy lett, hogy a rendőrség is beavatkozott s verekedés lett a vége. A botrány oka az volt, hogy egyik kedvelt színésznőnek rossz szerepet adtak a darabban. Másodszori odatásakor még botrányosb tüntetés volt.

¶ Negyedfélezer éves ékszer. A londoni világkiállításra Egyiptomból antik-ékszert küldenek, melyet Aath-Toep királynő mumiáján találtak, kinek férje K. e. 18-ik században uralkodott. E sirt 1839-ben fedezte fel Mariette Gounachnál. A mumián a következő érdekes ékszerek voltak: Színaranyból készült s drága kövekkel ellátott fejék, oly művészi kidolgozással, hogy a homlokfűzér minden szála tökéletesen egybeillett. Egy szálon Amasis király neve olvasható. Az egész aranyzsinór fűzi össze, mely hálózatszerkezettel bir. A tulsó rész színes kövekkel van ellátva és sajátos ágazatu, mely a vállakra leomló haját két részre osztja. Mellette arany nyakfűzér van, légyalaku arany czifrázatokkal. Továbbá két orosz-lánfő, s négy keréken álló ezüst csolnak, melyben a 12 kis evezős szintén ezüsből van, a dalnok pedig, kinek áriája szerint folyt az evezés, és a kormányos, aranyból. A főénekes, mint Horus, jobb kezének mutatóujját alsó ajakán tartja. A közép padon aranyalak ül, valószínűleg az elhunyt szobra.

¶ Castelli, nem rég elhunyt német író 1200 tubákos-pikszist hagyott hátra, melyek most vannak eladás végett kitéve. A szelenczék közt van egy Luthertől s egy Mária Terézia férjétől. Vannak olyanok is, melyeknek 30—40 arany az ára.

¶ Franciaországban a múlt évben 275 millió levél adatott fel postára.

¶ Tűzhányóhegy kitörése. Bataviából, a Molukkollán dühöngött vulkanikus kitörésekről jelentik, hogy Makian sziget egészen megsemmisült, 15 helység romba dőlt s 320 ember meghalt.

¶ A párisi tudományos akademiában az elhunyt Scribe helyére megtörtént a választás. A szavazatok többsége Feuillet Oktávra esett, kit „Egy szegény ifju története“ czimű regénye s ugyanily czimű színműve után a magyar közönség is ismer.

¶ A londoni világkiállításba Kanadából egy 1094 fontos sajtót küldtek, de későn érkezvén, a rendező bizottmány visszautasította.

Divattudósítás.

Mai számunkkal veszik t. előfizetőink a már multkor említett kelmemintákat; mind nyári szövetminták ezek, mert a gyönyörű, meleg tavaszi napok valóban szükségessé tévők, hogy korábban mint máskor, gondoskodjunk nyári öltönyeinkről; vidéki olvasóinknak pedig elég idejük lesz egyszer-szersmind, hogy választásokat és megrendeléseket tehessenek, s mi azoknak lehetőleg gyorsan megfelelhessünk.

A küldött minták nem kívánnak magyarázatot, csak azon egyszerű megjegyzésünk van, hogy a mellékleti szövetek majdnem minden színben kaphatók, és így ha például egy lapon kék, rózsaszín vagy barna szövet van felragasztva, azért a zöld, a lila, vagy a tarka szövetek közül is gazdag változatosságban lehet majdnem minden mintát kapni.

E 60 és 70 kros szöveteken kívül láttunk azonban jóval olcsóbbakat is; így 35 és 40 kros igen csinos sűrű b a t t i s t o k a t lehet vásárolni, 45 krtól kezdve pedig már a jobb fajta francia szövetekből kapható. Kitűnően szépek pedig az egészen finom francia m o u s s e l i n e k, melyeknek ára 1 frt. 10 kr.

Igen szép, erős és jó mosószövet, kivált reggeli és házi ruhákra, az ugynevezett t o i l e. E szövetet hölgyeink nagyon megkedvelték, és a mellett az idén sokkal olcsóbb az, semmint tavaly volt; így rófe most már 43 kron kapható, és pedig fehér, barna, szürke alapon kisebb nagyobb, mindenféle színű rajzokkal, virágokkal, csikokkal sat.

A b r i l l i a n t i n p i q u é méltó vetélytársa a fennevezett szövetnek, színben, rajzban és tartóságban; e szövetek közül valóban nehéz választani, olyan szépek a fehér alapon elszórt kedves kis bokréta, vagy egyes virágocskák; e szövet rófe 42 kr.; az igazi francia brilliantin piqué-n sokkal élénkebb színeket, szebb rajzokat láttunk, de ez drágább is; rófe 90 kr.

Nem vagyunk még egészen tisztában, ha felemlítsük-e kedves olvasónőinknek azon Franciaországból érkezett új tavaszi szöveteket, melyeknek azon sajátságuk van, hogy a szürke, széles szövethez egy ugyanolyan színű nagy kendő is járul? Alul a szoknya diszitése köröskörül lila, kék, vörös, barna sat. beszövött csikos szegélyből áll, mely a nagy kendőn ugyane színben ismétlődik, és így a ruha és kendő egészen egyforma, a mi ugyan igen egyszerű és izletes, de azért mi e divatot csak azon föltétel mellett tudjuk ajánlani, ha pruszlikot vagy dolmányforma derekat használunk hozzá, különben nem, mert nem — magyaros. E szürke színű szövet neve: m o s a m b i q u e o r g a n t i n, egy ruha kendőstül 24--25 forintba kerül; rófszámra is kapható, rófe 2 frt. 25 kr.

Jövő tudósításunkban a tavaszi és nyári nagy kendőkről fogjuk értesíteni t. olvasóinkat. Addig is ajánljuk figyelmökbe a ma bemutatott szöveteket.

A 10-dik számban levő rejtvény értelme: V ö r ö s m a r t y M i h á l y. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Szelényi Károlyné, Theisz Hummel Emilia, Boronkay Csicseri Lila, Makk-Horty Anna, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, egy névtelen, Lévy Berényi Julia, Keresztessy Vilma, Pap Ida és Mali, Detrich sz. Platthy Zsófia, Hentaller Batta Szilárda, Fejős Károly, Plachy

Etelkáné sz. Vics Ilka, Jaross Nepomuczéna, Hrabovszky Kornis Julia, Feymann Julia, Teszáry Ida, Nuritsány Kristófnő, Szakál Amália, Palkovics-Somogyi Mária, Némethy Giczey Teréz, Pap Nina, Platthy Kubinyi Teréz, Barányi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Stachelhausen Gizella, Trtstyánszky Paula, Persián Mártonné, Vágner Luiza, K. Harmath Luiza, Bende Mária és Irén, Ferenczy Lenke, Pottyondy Otilia, Pongráz Karolin, Nánásy Szőke Mária, Thuránszky Mária, M. Szabó Zsuzsanna, Keményfy Julia, Poninger Laura, Mánék Amália, Zachariás Alajosné, Omaszta Tóbiné, Csanády Kálmánné, Nagy Mari, Eisenstädter Malvina, Egerváry Tü-boly Emilia, Deáky Amália, Viertl Aloyzia, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Kubinyi Kornélia, Melczer Armina, Berzsenyi Cornélia, Grumann Königin Mária, Heldt Gizella, Pálffy Stelczer Elisa, Hülf Antónia, Eggenberger Kijatz Luiza, Matkovich Lidia, Incze Barlanghy Jozéfa, Poninger Laura, a gyöngyösi Népkör, Pongráz Julia, Mendelényi Emma, Kondi Julia, Szokolay Zsigmondné, Stinner Emma, Beóthy Ilona és Etelka, Csaby Etelka, Pete Lányi Angela, György Klára és Alberta, Skopal Izabella és Róza, Pap Ida, Koller Matild és Julcsa, Vitalis P. Szeréna, Luby Péchy Ilka, Nagy Emilia, Bodroghy Gizella, Vecsey Pálnő, Majomi Józsefné, László Dósa Anna, Gulyás Amália és Krisztina, Dindár Izabella, Fogarasi Zsuzsa.

A Kapisztrán János-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Vecsey Pálnő, Majomi Józsefnő, László Dósa Anna.

A 9-dik számú rejtvény megfejtését utólag beküldé: Vecsey Pálnő, Majomi Józsefnő, László Dósa Anna.

Rejtvény.

N. Ninától.

18.15. 18. —18. 27. 10. 9. 17. Érdemesek megvetésre,
17. 5. 19. 20. —20. 11. 27. 17. emezek a tiszteletre.
7. 10. 5. 10. 4. —17. 11. 18. 19. 20. 26. Jónak—rosznak ellensége.
22. 3. 21. 12. 22 — 9. 23. 26. 10. 18. Nincsenennek hossza—vége.
8. 10. 11. c. 2. —1. 3. 5. 17. Szép időkben kedvvel üzzük.
12.14. 15. — 1. 2. 10. 21. 17. 2. 7. 10. 18. Soká tartva, vesztességünk.
3.22. 12. 5. télen 14. 2. 10. 4. 8. meg nyáron nem használunk.
17.18. 18. —18. 19. 12. 21. 16. 3. 22. Ezek voltunk, azzá válunk.
1.—27. Egyik dicső nagy királyunk.

Megfejtési határidő május 10-ke.

Azon tisztelt előfizetőink közül pedig, kik utósa öt rejtvényünk helyesen megfejtett értelmét beküldeni sziveskedtek, a rendes havi díjsorsolás alkalmával következő nyerő nevek huzattak ki:

1. Jaross Nepomuczéna: „Szent László“ Remellay Gusztávtól, 2. kötet.

2. Plachy Bertalané: „Érdekes novellagyűjtemény,“ angolból sat. fordította Hang Ferencz.

3. Vitalis P. Szeréna egy érdekes zenemű.

A nyeremények — szives üdvözllet mellett — már postára vannak adva; vajha a tisztelt nyerteseknek olyan élvezetet szereznének, mint a milyen édes élvezet nekem, ha kedves előfizetőimnek egy kis örömet szerezhetek.

TARTALOM.

A növények háztartása, Szelényi Károlytól. Két bokor története, Tóth Endrétől. A vén harangozó, Vas Gerebentől. A tavaszhoz, F. Zsuzsannától. Lugossy Mária, Major Bélától. Remény s való, Antóniától. Az élet tavasza Urvári Lajostól. Arany mondatok b. Eötvös Józseftől. Egy hét története. Külföldi levelezés. Irodalomtámogató vállalat. Gazdaszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. A t. rejtvényfejtők névsora. Rejtvény.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárca. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai mellékleteink: 1.) Nyári szövetminták; 2.) Micsei és társa pesti szalmakalap-gyárának mintái.

15-dik szám.

VASÁRNAP, ÁPRILIS 13. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre „ | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 | |
|----------------------|----------|-----------------------------------|-------------|------------------|-------------|-------|--------|----------------------------------|----------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | ó. | p. | ó. | p. | |
| 13 | Vasárnap | E 6 Palm. Vir. v. | E Vir. vas. | 1 Apr. Vir. vas. | 5 | 17 | 6 | 45 | 13 |
| 14 | Hétfő | Tiborcz vért. | Tiborcz | 2 Titus | 5 | 15 | 6 | 46 | 14 II. előest. |
| 15 | Kedd | Neste. Patern. | Neszté | 3 Nicetas r. | 5 | 14 | 6 | 48 | 15 Húsvét |
| 16 | Szerda. | Kallszt v. | Aron | 4 József r. | 5 | 12 | 6 | 48 | 16 H 2. ün. |
| 17 | Csöt. | N. Csötörtök † | Rezső | 5 Theodulus | 5 | 10 | 6 | 51 | 17 „ 3. ün. |
| 18 | Péntek | N. Péntek † | N. Péntek | 6 Eutich | 5 | 8 | 6 | 52 | 18 „ 4. ün. |
| 19 | Szombat | N. Szombat † | Emma | 7 Georg M. | 5 | 6 | 6 | 53 | 19 33. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Kecskemét, ápril 8-kán (Ered. levél.) Tisztelt szerkesztő! Multkori ígéretem szerint sietek a „Családi kör“ tisztelt olvasónöit városunk eseményeiről tudósítani. Ugyanis f. hó 7-kén, a helybeli műkedvelők által, a hazai vízkárosultak részére, ismét „hangverseny“ rendeztetett.

Ne tessék megütközni t. olvasónö; mert én épen nem azt akarom ezzel mondani: mintha mi már teljességgel bele untunk volna a jótékony előadásokba. Oh nem! hanem csak ezt a szót találok egy kissé furcsának „verseny“; s úgy látszik, hogy annak valódi értelme iránt még maig sem vagyunk tisztában? Mert hát tulajdonkép oly dolgok kifejezésére is használjuk azt, melyeknél annak eredeti jelentése egészen elenyészik. Azonban én e „csevegésben“ távolról sem akarok szófaragási értekezést írni, különösen nem a „versenyről“, mely a régibb szótáríróknál leginkább perpatvar — czivakodás, — s több ilyenforma jelentésekben fordul elő; hanem csak azt ohajtom, hogy a „verseny“ szó, a legnemesebb, legszebb értelemben válne mindennapivá, különösen hölgy-testvéreink között, minden oly dologra nézve, mi nemzeti fejlődésünkre szolgálhat.

Oh mert milyen szép dolog volna az, ha honleányaink „versenyezve“ iparkodnának, nyelvünk, zenénk, s hazai irodalmunk iránt a lehető legnagyobb buzgalmat kitüntetni!...

De tulajdonkép nem is erről akarok írni, hanem arról a „hangversenyről“, mely legközelebb tartatott a következő műsorozattal:

1. „Hajós-dal, Fra-Diavolo“ dalmüből; előadva a dalárda által. 2. „A részvét fontosságáról“, írta és felolvasta Horváth Döme ur. 3. „Árpád imája“ Losoncytól, szavalta Antal-Kiss Aurélia urhölgy. 4. „Sonnambula“ Thalbergtól, zongorán Metelka Béla ur által. 5. „Öcsémhez“ költemény Kakas Mártontól, szavalta Monus Ferencz ur. 6. „Egyveleg a Nabukodonozor“ dalmüből, zongorakiséret mellett, tilinkón előadta Parragh Gedeon ur. 7. „A ledölt szobor“ Petőfitől, szavalta Herczegh Bertha k. a. 8. „Bordal“ a Bánk bán dalmüből, zongora és a dalárda kísérete mellett éneklé Gallia ur. 9. „A fülemüle“ Aranytól, szavalta Torkos István ur. 10. „Hunyadi László“ zongorán előadta Metelka Béla ur. 11. „Jóslat“ Vörösmartytól, szavalta Fórián-Garich Szidónia urhölgy. 12. „Girondisták dala“ énekelve a dalárda által.

Az előadás általán sikerültnek mondható; taps és éljenzésekben nem volt hiány. Különösen sok jutott azon három lelkes urhölgynek, kik az előadás érdekességét művészi szavalaikkal voltak szivesek emelni — ugyszinte Parragh úrnak, a ki büvös kis bocza hangszerével határtalan lelkesülésre ragadta a közönséget, mely volt ugyan meglehetősen számmal, — ám-bár többen is lehettek volna. Búsulunk, de nem teszünk szemrehányást; tudjuk jól, hogy a kegyelet, a részvét, mint a harmatgyöngyei a mezők virágaira, égből szállnak alá az emberek szívébe, s így sem szép, sem zsembes szavakkal nem lehet azokat

a kebelbe büvölni!... Hát a hat szini előadás mikor fog létrejöni!... Th...ra.

Török-Szent-Miklós, ápril 6. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! Műkedvelőink szini előadást rendeztek a vízkárosultak fölsejlesztésére, Szigligeti „Fenn az ernyő, nincsen kas“ című vigjátékát adván elő. A szereplők egytől egyig mind igen kielégítőleg játsztak, sőt némelyek, különösen Cseresnyésné és Herklyné urhölgyek, amaz „Donátfyné“, ez „Donátfy Gizella“ szerepében valóban meglepő ügyességet tanusítottak. De nem is maradt el a közönség kellő elismerése, mely zajos tapsokban nyilvánult. Szintugy méltánylattal kell nyilatkoznom Kunczené és Menyhárd Berta urhölgyekről is, kik szerény kis szerepöket — amaz „Borsosné“ ez „Etelkát“ — hasonlóan igen jól adták. A férfi szereplők: Cseresnyés a („Donátfy“), Kuncze I. („Rejter“) és Cseresnyés I. („Várkövi“) urak voltak, kikről szintén csak jót mondhatunk. Végül az összes közreműködők zajosan megtapsoltattak. Nem lehet elhallgatnom a török-szent-miklósi dalárdát, mely igen szépen zengte el bevezetésül a „Rabló-dalt“ s befejezésül a „Szózatot“. Az előadás körülbelöl 130 ftot jövedelmezett szerencsétlen embertársaink javára. F. hó 27-én ismét lesz műkedvelői előadás, a szolnokmegyei gazdasági kert javára. T o b o r z y.

Andráshída, ápril 2. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőség! Nehéz a sors igazságtalan szigora ellen néha ki nem fakadni. Ma azongyászeset döbentő híre rázkódtatá meg lelünk: hogy Farkas Irén k. a., vidékünknek egyik közkedvességü leánya, ifjúsága legszebb virágában, élte 16-ik évében élni megszűnt. Leirhatlan a fájdalom, mely a sors e váratlan csapása következtében a kesergő szülők szívet megragadá, kik egvetlen gyermekökben oly féltve őrzött pótolhatlan kincsöket vesztették el. De nemcsak szülőinek, hanem a vidékbeli minden ismerőseinek is sajjó fájdalmat okozott a boldogult halála, ki szívjósága, szelidsége és korán kifejlett honleányi jóérzelmei által oly nagy mértékben vivta ki mindenki becsülését és szeretetét. Tán a megérkezett tavasz is el fog szomorodni, hogy egyik szép virágát életben nem találja. Szegény gyermek! meghalt, mielőtt élt volna. Hült tetemei Káloczfán f. hó 4-kén fognak örök nyugalomra tétetni. Vigasztalja a bánatos szülőket mindnyájunk igaz részvéte! N. J.

Maros-Vásárhely, ápril 2. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! Kaszinó-egyletünk megnyervén a kir. főkor-mányszéktől alapszabályai megerősítését, e napokban tartá alakító gyűlését, gr. Bethlen Farkas ideigl. elnöklete alatt, mely alkalommal a választások is megtörténtek. Az elnöki széket a köztiszteletben álló ideigl. elnök gr. Bethlen Farkas nyerte el, igazgatókul pedig gr. Haller György, Dósa Elek és Dobolyi Sándor, s jegyzőül Békési Márk választattak meg. Az egylet eddig közel harmadfél-száz tagot számlál, kik közé Deák Fe-

rencz, a „haza bölése“ és gr. Mikó Imre, volt főkörmányzó és tiszteletbeli tagokul megválasztattak. Az egyesület pénzerejéhez képest már is igen szép számmal járat lapokat, s bizton remélhető, hogy irodalompartolása napról napra nagyobb mérvben fog nyilatkozhatni. — Nőegyletünk, melynek tevékenysége a jótékonyág terén kifáraszthatlan, jelenleg azon tanácskozik, mint lehetne városunkban a lakosságra nézve annyi kellemetlenséggel járó koldulást megszüntetni. Sok sikert kívánunk a nemes törekvéshez! — Műkedvelő-társulatunk, mely létrejöttét leginkább gr. Haller György, gr. Toldalagi Viktor és Dobolyi Sándor nemes buzgalmának köszönheti, szép sikerrel működik. Eddig már két előadást tartott jótékony czélokra, melyek összesen 300 ftnál többet jövedelmeztek. E hó 6-án Kisfaludi Károly „Csalódások“ czimű vigjátékát adják elő a helybeli r. kath. gymnasium javára. Isten velünk! V. J.

Győrött „Győrszigeti kölcsönös segélyezési egyesület“ alakult, melynek czélja: az erők egyesítése által oly eszközöket teremteni, mik a keresetképeséget előmozdítják s a takarékoskosságot lehetővé teszik. Minden tag köteles egy-egy részvény után hetenkint 50 krt. befizetni. E befizetések 10 évig folytandók. A betételek után 5% jár, s a kamatoktól új kamat. Minden tagnak joga van, oly kölcsönt igényelni, mely 10 évi összes bevételéhez arányban áll. A kölcsön szintén 5% kamattért adatik.

Félegyházán husvét másodünnepe egyszersmind az irodalom iránt tanusított kegyelet ünnepe lesz, a mennyiben akkor fogják felállítani azon Reményi Ede által indítványozott márványtáblát, mely jelentendő lesz, hogy Petőfi Sándor e városban töltte első gyermekéveit. Ez emléktábla Szabó Sándor, volt alk. főjegyző házába illesztetik, mert e házban lakott nagy költőnk atyja.

Bakonyán Pécshez nem messze, Gundy Mihály lelkészt Patkó két társával márczius 31-kén kirabolta. A haramiák két puskát s 1200 ftot vittel el tőle. A rablás befejezése után vacsorát követeltek s éji 11 óráig jó kedvvel mulattak, a plébánost „kedves földinek“ nevezvén. A rettegett rablóvezér távozásakor a gazdasszonynak és szolgálónak egy-egy forintot ajándékozott, a mit el kellett fogadniok.

Aradra megérkezett Braziliából azon becses kolibri-gyűjtemény, melyet Rio-Janeiroban élő hazánkfia Kornis Károly a világ túlsó felén gyűjtött. Az érdekes gyűjtemény, mely 130 darabból áll, Aradon közszemlére van kitéve.

Megbízások tára.

T. Fűredre B. urhölgynek. Fogadja legszivesebb köszönetünket kedves küldeményeért.

Uj-Szivaczra G. I. urhölgynek. Mindjárt elintéztük kívánságát s szives köszönettel együtt küldtük el a csomagot.

Vasas Sz.-Ivánra Gy. K. urhölgynek. Mondhatlanul örülnénk, ha izlését eltaláltuk volna; ugy-e bár, már kezei között van küldeményünk?

Hanvára H. K. urhölgynek: Megjött-e a küldemény? Rögtön utnak indítottuk!

Deresnesra I. A. urnak: Egy kis „hiba van a kréta körül“, mondja valahol koszorus Aranyunk. Lapunk félévi előfizetési díja 6 ft.

Pohorellára Sz. P. urnak: Kivánsága szerint intéztük el a dolgot. A legnagyobb sajnálattal mondhatjuk, hogy a kért arczképpel, fájdalom, nem szolgálhatunk.

Borberekre Sz. K. urhölgynek: A mint csak lehetőségessé lön, rögtön elküldtük a kérdéses csomagot; megérkezett-e?

Deméndre B. A. urhölgynek: El van intézve, el van küldve, legszivesebb üdvözlletünkkel együtt.

Fancsalra H. A. urhölgynek: Megjött-e már a csomag?

Beódre H. Z. urhölgynek: Elindult, de hogy megérkezett-e már, azt még nem tudhatjuk.

Kaszra B. B. R. urhölgynek: Megjött-e már a küldemény?

M. Szigetre: J. B. T. urhölgynek: Reményljük, hogy ép állapotban jött meg a megrendelt cikk?

Zalapatákara E. T. E. urhölgynek: Otthon van-e már?

Mihályi: B. F. és I. urhölgyeknek: Köszönet. Az érintett levelet pedig, fájdalom, nem vettem.

Sz. Andrásra M. V. urhölgynek: A legnagyobb örömmel várjuk az érdekes kedves közleményeket.

Tordára D. I. urhölgynek: Mikor nem kaptuk kedves leveleit!

M. Szigetre: L. K. urhölgynek: Végre valahára személyesen adhattuk át a beteg költőnek a kedves, szép küldeményt!

T. Szelére D. A. urhölgynek: A kérdéses ügy tökéletesen rendben van: megjött minden akadály nélkül.

T. Ujhelyre D. K. urhölgynek: Komoly utánajárásunknak legközelebb jó sikere is lesz.

Szerkesztői nyílt levelek.

„A kikelet első ibolyájához“. Szebbeket várunk és kérünk.

Torda N. I. urhölgy. Épen az a megváltozása az időnek, melyet kedves levelében érint, teszi most lehetlenné az érdekes mű közzétételét.

„A görög nő a vásáron“. Csinos fordítás.

Általában mindazon művek, melyekben csak némi czélzás is van a politikára, többé nem jelenhetnek meg lapunkban; innen van, hogy sok különben becses dolgozat hónapok óta használatlanul hever fiókunkban; az illetők tehát csak figyelmetlenségnek ne vegyék részünkről! hanem tiszteljenek meg inkább minél előbb újabb, a mostani időjáráshoz alkalmazott küldeményekkel.

„Barátomhoz“. Szép, de tartalmánál fogva nem a mi lapunkba való. Mást kérünk tehát.

„Az árva leány“ Régi tárgy, új, de azért nem eléggé érdekes kidolgozásban.

„A kirakatok“. Szép próza, csak hogy hasonló tartalmú cikkek nem rég jelent meg lapunkban; ez tehát csak néhány hó mulva láthat lapvilágot; mást kérünk tehát, de ugyanazon költőtől, a mit azután lehetőleg rövid idő alatt kiadnánk.

Csepely Sándor küldeményét köszönettel vettük.

N. Kereki G. I. urnak. A kérdéses művet fájdalom, nem vettük; bizonyosan a postán tévedt el.

K. Sz. Miklós M. G. urnak. Finom izlése mellett könnyen kitalálja, minő olvasmányban gyönyörködik a művelt hölgy; nem a komoly tartalom, hanem a száraz, nehézkes előadás teszi unalmasakká az ismeretterjesztő cikkeket. Ohajtását pedig szives örömmel teljesítjük.

„CSALÁDI KÖR“

CZIMÜ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

MEGJELENIK HETENKINT HARMADFÉL IVEN, SZINES BORITÉKKAL,

ARCZ- ÉS DIVATKÉPEKKEL,

SZABÁS- ÉS HIMZET-RAJZOKKAL, ZENEMŰI ÉS EGYÉB MELLÉKLETEKKEL.

Nő, honleány és ember, e három szó foglalja magában az irányt, melyet művelődésünkben követnünk kell, és ez irányban működni, éltem legszentebb földadata.

Mikép felelek meg ebbeli feladatomnak, arról lapom másfélévi folyama tanuskodik; és a bizalom, melylyel hazám művelt hölgyei ez idő alatt változatlanul megtiszteltek, elég bizonyíték, hogy nem törekszem sikeretlenül a kitűzött magasztos cél felé, és elég jutalom egyszersmind buzgó fáradozásaimért.

Midőn tehát ujjlag honleányaink részvétéhez folyamodom, meg lehetnek győződve a felől, hogy mint eddig, ugy ezentúl is csak az igazi szépnek, az igazi jónak leszek hű terjesztője.

Lapom mulattató lesz a szó nemesebb értelmében; a köznapiság, a nyegle hányavetiség, a műveletlenség ezentúl is ki lesznek zárva belőle; mert ezeknek az irodalomban még kevésbbé van helyök, mint a művelt társaságban. Soha sem feledkezem meg arról, hogy lapomat művelt hölgyeink számára szerkesztem.

Csak egy rovattal szaporodik majd lapom tartalma a jövő hónapokban; az:

eredeti külföldi levelek

rovatával, melyekkel a londoni világkiállítás ideje alatt kitünő tehetségek lapomat érdekesíteni fogják. Tudom hölgyeink élvezettel olvassák majd azokat, mert ép olyan szellemdúsak lesznek, mint tartalmasak.

Mellékleteinket illetőleg csak azon változtatást hozzuk be, hogy a tavaszi és nyári évszak alatt havonkint legalább négy alakból álló nagy divatképet hozunk.

Április hóban pedig

kelme-mintákat

küldünk tisztelt előfizetőinknek, még pedig választékos összeállításban, hogy eredetiben is mutassuk be azon szövegetek, melyeket általunk bármikor megrendelhetnek. De nem csak ezeket, hanem mindenemű más megrendeléseket is a legszivesebb készséggel intézek el előfizetőink számára, és a lefolyt másfél év, ugy hiszem, tartósan alapította meg a „Mebizások tárá“-nak jó hitelét.

Csak egy ohajtásom van: vajha lehetővé tétetnék

egy nagy múlappal is

kedveskedni előfizetőinknek, a mihez legalább ezer ötszáz előfizető kívántatik; és miért ne kecsegtetném magam azon hittel hogy a két testvér hazában annyi pártolója lesz buzgó törekvésemnek!

Csak annyi igaz részvétellel találkozom hölgyeinknél, mint a mennyi igaz szeretettel és szives készséggel én rántuk viseltetem, akkor bizonyára meg lesz e szám és meg a nagy múlap és az én nagy örömöm.

A legközelebb adandó arczképek közül pedig ezuttal csak jeles költőnk: Tóth Endrét említem meg.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel, vagy helyben házhoz küldve: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., évnegyedre 3 ft. — A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

Pest márczius 15-kén 1862.

ENGEL és MANDELLO,

kiadók, (Egyetem-utca, 2-dik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utca. 17-dik sz.)

BÖHM és KÁNYA Pesten

Józseftér 10-dik szám alatt

ajánlják minden évszakra dusan ellátott

legujabb bel- és külföldi divat-árutárukat,

valamint a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznaikat, a legjutányosabb árak mellett.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Aprils 20-kán.

16-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A növények háztartása.

Szelényi Károlytól.

(Folytatás).

A fáknál is a tavasz első napjaiban kezdődik a virágzás ideje; némelyek ezek közül türelmetlenül nagy sebbel lobból fakadoznak, mielőtt még időt nyerhettek volna, lombjaikat kellőleg kifejleszteni; miért is a növénytan ezeket igen helyesen „vágatva rohanóknak,” koraelöttieknek nevezte el. Azonban ezen elsősülöttek úgy szólván csak mutatóványdarabok, melyeken az ifju tavaszi nap sugarak gyöngye erejüket kísértik meg; még

hiányzik a napnak ama melege, hogy azon igazi szép és illatos virágokat kicsalja, melyekkel a későbbi évszak a fáknak hajlékonytalan törzsökét behintí. — Az előtavasz favirágai csak egyszerű pikkelyek, zöldek, vagy színtelenek, csak igen szűken ellátva azon képességgel, hogy rendeltetésüknek megfeleljenek, és nem is igen törekeshetnek arra, hogy szép és fényes alakok vagy színbeli változatosság által lételök egyik legfőbb rendeltetését eltakarlják. Ezen igénytelen favirágok, melyeket a márcziusi nap életre csal, legegyszerűbb virágalakban, mint „barkák” jelentkeznek, csoportosan, összeszorokonozva, mintha egyik a másik mögött akarna elbujni, mintha a természet nem is merészelné egyenkint mutogatni őket, miként hogy a ne-

mes liliumot vagy a rózsát egyenkint kimutatja. A mogyoróbokrok és egerfák az első, melyeknek lomb nélküli galyain az alácsüngő barkák nyílnak és a termékenyítő ködszerű port párjaikra szórják; később az örökzöld „tiszafeának” díszesen alakult tányérjai porzanak. Egyes fűzök is hosszú vesszőiken sárgás vagy vörös virágbarkákat hajtának, melyek tömött szörbundába burkolva, hernyókhoz hasonlítanak.

Most a levélbogyók is megelevenednek, a kemény, sötétszinü pikkelypaizs, mely a gyenge hajtást a téli álom alatt körülvette és a fagy halálos megtámadásai ellen védelmezte, nem sokára szűk lesz a növekedő életnek, mely alatta mozog és terjed. — végre felpattannak lemezei, a bimbók óráról órára dagadtabbak, télies sötét színök a tavasz zöldjévé változik át, végre kitörnek, és a bezárt lombhalmaz a világosságra ömlik ki. Mindenekelőtt a köszméte tárja ki finom leveleit és vidám, zöld, hodros bokorrá válik. Míg a vadgesztenyének vastag, orsóalaku bogyói hatalmasan dagadoznak és fénylő illatos gyantát izzadnak, addig az ürkörcelonecznak hegyes és keserümandola izü bogyói, vagy az orgonának tojásdad bimbói is kinyíltak és úgy tűnek fel, mintha az ágakon számtalan zöld tűz égne, és már messziről láthatni azon zöld fényt, mely a sötét ágazaton elterül.

Végre a fák, a tavasz egyik legbájosabb díszé — is hozzáfognak a virág tökéletes kifejlesztésének lassu mű-

tétéhez. Az első kísérletet a „szilfa“ teszi; azonban még föl nem tűnő szinezettel és egyszerűbb alakkal; elsöben csak a szilféléknek kopár törzsökbe illesztett, mintegy fé-lénken kibuvó virágtincsei, majd a fekete szilnek hosszabb, lecsüngő szárazon finomul alakult ernyői, később a jávor is virágzik, legszebben és legkorábban az éjszaka m-erikai jávor, melynek görbe ágain barna-vörös virágok diszlenek. Ha ezek elvirítottak, következnek a boglár-jávornak fennálló vagy csüngő, aranyzöldes ernyői, valamint a hegyi jávor. Végre a körisfának nagy és barna bogyóiból törnek ki föl nem tűnő virágainak lecsüngő tincsei, míg egy déli neme (fraxinus ornus), melynek ágairól a manna csepeg, tökéletes virágokat hoz.

A fák nagyobb része most már kiegészítette lombruháját is, legkorábban a bodza terjeszti ki sötétzöld szárnyas leveleit, a nyírfának finom lapjai is kinyílnak, ükörkeloncz, orgona, vadberkenyefa és galagonya átlátszó fényes zöldben diszlenek. Végre a vadgesztenyének nehéz bimbópikkelyei nyílnak ki és lehullván, a fehér pamutba gondosan begöngyölt levelkék özöne tolódik ki belőlük; összesodorra lefelé csüngnek ezek, mintha álmodnának, vagy még nem szoktak volna a világ fényéhez; de nem sokára a tavaszi nap által crösítve, a szabad levegőhez szoknak, télies szörbundájukat levetve, égfelé emelik zöld kezeiket. Csak a hárs, tölgy, akác és boglárfa nem érzi még a tavasz lehelletét, — a mindenfelül kitóduló, duzzadó mozgalom közepett szárazan, kopáran állanak ezek, a fenyők is viselik még téli sötét ruhájukat, de nem sokára a dagadozó bimbók mutatják, hogy ők bennök is felébredt az új élet.

A zöldelő lombozatban a visszatért fülemülének fen-séges dala zeng, jelentvén az év legszebb időszakának ittlétét, melyben a fának azon tökéletes és fényes virág-alakjai fejlődnek, melyeket a nép egyedül „favirágoknak“ nevez, míg a föl nem tűnő eger- és mogyorófa barkája, és nyír és nyárfának virága észrevétlenül és nyom nélkül elvirult. Legelől a gyümölcsfák diszlenek virágaik fényes özönében; először a mandola és baraczk piros virágai törnek ki; most a cseresnye, szilva és körtefák virágaik illatos havában tündökölnék, velük egy időben az ükörkeloncznak kábitó illatu fehér fürtjei, míg a diszes sorozatot a rózsaszínü almavirág fejezi be. És ha ezek elvirítottak, csak akkor emelkednek a vadgesztenyének fennálló fehér virágfürtjei a zöld lomblegyezök közt, és a lombkoronának zöld boltozatja egy óriási karácsonyfához hasonlít, mely zöld bokrétában számtalan fehér gyertya fényében csillog. Ezzel együtt a spanyol orgona felségesen illatozó virágainak lilaszínü disze tárul föl, és a vadberkenyefa is kiterjeszti fehér ernyőit. Sőt a merev fenyükön is, melyeknek komor alakja a tavasz által is alig változik, világoszöld hajtások mutatkoznak, és a himbarkák tömött felhőket szórnak sárga himporukból, melyek szellők által legtávolabb vidékekre elvive, ilyenkor a gör-cső minden vízben mutat könnyen megismerhető alakokat

ezen virágporból, oly helyeken is, hol mérföldek távol-ságra fenyük nem léteznek.

(Folytatjuk.)

BETECEN

KULIFFAY EDÉTÖL.

Midőn utószor jártam odakün,
— Jól emlékszem — szép őszi nap vala,
Még zenge dal, s csalódva hitt tavaszt
A rózsafának ujabb bimbaja;
Mosolygó arcczal jöve a halál,
Álompórát titokban hintve szét,
S csak néha, lopva érinté keze
A lombok egy-egy sárga levelé.

Soká bolyongtam némán, szólanul,
Szívemre szálla sejtelmes ború,
— A haldoklónak úgya szelínél
A virrasztó is olyan szomorú...
S midőn lehunyta lángszemét a nap:
A nagy természet szépen elpihent,
Csupán nyugodt lélekzetvétele
— A szellő — rezgett lágyan idelent.

Mi régen volt az! Most a lég hideg,
A pusztá fákról nem hallhatni dalt,
A téli szél kaczag csak gúnyosan,
Hogy a megrablott természet kihalt;
Miként lidércz a gyászos temetőn —
Havas felhők közt a nap bolygva jár,
Sugára fénylik, ah! de nem hevít...
Alant és ottfön dermesztő halál.

S én itt fekszem megtörve, betegen,
A kínok párnáján, kórágymon,
Az ólomszárnyu, lomha perczeket
Nagy-ideje már, hogy számlálgom;
S a mint növekszik lassan az idő:
Csak súlyosbitja szenvedésemet,
S a fájdalomnak lángja bár emészt,
— Hogy megpihennék — halmom nem lehet.

Nem nyujt vigaszt a részvevő beszéd,
A néma csöndet jobban szeretem, —
Lelkemre ekkor édes büt terít
A szívem mélyén rejő szerelem;
Tavaszt varázsol ez a tél fölé,
Rózsát fakaszt a jégvirág helyén,
S egész szobám rózsával lesz teli,
Csak őt festvén a képzelet elem.

S valónak vélve a szép tüneményt,
El-elmerengek rajta hosszasan,
Mignem megrázza ablakom' a szél,
És a varázsok vége, odavan...
Gyötörve kinez újra a jelen,
Pihent fájdalmam új lángokra csap...
— Ez napról napra már rég így megyen,
S meddig tart még? — az Isten tudja csak.

Talán ha megjő a szelid tavasz,
Számomra is hoz enyhe balzsamot,
S a természettel én is örülök,
Élvezve dalt, sugárt és illatot;
Vagy pedig ha nyílik a virág,
Ez nem nekem, csak síromon fakad...
— Így is nyugodt lesz zaklatott szívem:
Álmodva csöndben boldog álmokat.

A négy Karamoglu¹⁾

és

a négy Osztoics-leány.

Történeti beszély Bosznia multjából²⁾REMELLAY GUSZTÁV TÓL³⁾

I.

I-ső Szolimán 1514-ben, tehát két esztendővel aze ott, hogy mohácsi diadala által megvetette hazánkban a félhold uralmát, legjelesebb bajnokai egyikét: Sesuv Ali basát bízta meg, hogy a rendelkezése alá adott sereggel Boszniába törjön és meghódítsa ezen országot, melyen keresztül később, midőn majd megkezdendi világhódítási hadjáratát, seregei egy részét Horvátország, Karinthia, Karniolia és Stiria dulására küldeni akarta.

— Sesuv basa! mondá a padisah a megbízott vezérnek, midőn kezébe adta az Izlam⁴⁾ főpapja által felszentelt zászlót, — ha győzelmet aratsz, a meghódítandó föld kormányzójává (beglerbégjévé) nevezlek ki; de ha kudarcot vallasz, fejed a szélcarnokba⁵⁾ kerül. Allah s a próféta áldása veled! Örvendeni fogok, ha diadalt aratsz, de a Koránra⁶⁾ mondom, megfojtatlak, ha kudarcz ér.

Sesuv basa számos példa után jól tudta, hogy a szultán meg fogja tartani, a mit mondott; de magában s a rendelkezése alá bocsátott seregben bizva, teljesen hitte, hogy ha gyorsan, mielőtt t. i. a bosnyákok, kik hite szerint nem gyanították az ellenük készülő csapást s azt hitték, hogy a Rumeliában⁷⁾ egybegyűjtött seregek Szerbia ellen vannak szánva, ott terem, nem fog oly ellentállásra találni, mely képes lenne meggátolni, hogy ne nyomulhasson be a hegyek közé, és ha egyszer beér s serege részeit hirtelen szerteküldve megakadályozhatja, nehogy a különböző vidékek lakói egy nagy egészszé alakuljanak össze.

Terve szépen volt kigondolva, de kivitele nem sikerült; mert a bosnyák főnökök azonnal, a mint értesültek, hogy Rumeliában — határukhoz közel — sereg vonatott össze, a gyanu perrel élve, attól tartottak, hogy a mozlimek, kik hazájuk közelében gyűltek össze, őket is csak úgy megtámadhatják, mint a szerbeket, s ezen aggodalmuk következtében titokban, nehogy Sesuv netaláni kémei megtudhassák, hogy éberen örökődnek, összejöttek és elhatározták, hogy harczkészen tartva dandáraikat, résen állnak, s mihelyt Rumeliába küldött megbízottjuk által értesülnek, hogy csakugyan hazájukat fenyegeti a veszély, fegyverbe szólítják a nemzet minden harczképes fiait és a határhoz, a mozlimeknek utjokat állni sietnek.

Ennek következtében aztán Sesuv, mire a határhoz ért,

¹⁾ Oglu: fiut tesz, s így a töröknél az, a mi nálunk a keresztnévek után ragasztott, s ezeket vezetéknevekké alakító „fi“ s a szerbknél ics. p. o. Karamoglu Karamfit, Mihaloglu Mihályfit (híres család a török történetben) Sasvároglu Sasvárfit tesz.

²⁾ Kutfök: Cherier ezredes a mai európai török birodalom tartományai története. Die Slaven der Türkei, Ciprian Róbertől s több bosnyák népmancz (pizma.)

³⁾ Mutatvány a szerző Ábránd és való című, nemsokára megjelenendő regényes korrajzaiból.

⁴⁾ Mahomedán vallás.

⁵⁾ Szolimán a megfojtatott basák fejéit egy, a szél által mindenfelől átjárt csomókban száríttatta meg s mutattatta intó s rémitő például azoknak, kiket valamely veszélyes feladattal bízott meg.

⁶⁾ A török szentírás.

⁷⁾ Rumelia fővárosa Stambul (Konstantinápoly.)

eltorlaszolva és hős ellentállásra kész bajnokok által védve találta a szorosokat, s a mint mindamellet is, mert folyvást eszében volt a szélcarnok, — a küzdelemhez látott, roppant veszteséggel veretett vissza a megannyi Leonidásként küzdő bosnyákoktól, s későbbi megrohanásai által sem viván ki semmi sikert, s elvesztvén serege nagyobb részét, egyszer csak azt vette észre, hogy előtte áll a csauz¹⁾, hogy a szép háremhölgyek egyike által készített selyemzsinórral megfojtsa s lemeteszendő fejét Stambulba vigye.

— A mi nem sikerült Sesuvnak, reád bizom Purta Achmed — mondá Szolimán egy másik basának, miután a kudarcot vallott vezér feje a szélcarnokba tétetett. Ujabb erős sereget vezérelsz Bosznia határához, egy hónapi határidőt adok, s ha addig nem érsz ezélt, sajnálni foglak, de Allahra mondom, hogy mindamellet is megfojtatlak.

A kitűzött egyhónapi idő elmult, elutána egy egész év is, de még sem törhettek be Boszniába a mozlimek; mert a kivitt győzelmek által még hősiebb ellentállásra lelkesült szélbeli védcapatok oly bámulatos vitézséggel küzdtek, hogy sem Purta, sem az ő megfojtatása után ellenük küldött s sorban halállal lakolt Bajazet és Hafiz vezérek nem törhettek be a hegyek közé, noha, mint magok a mozlim történészek is bevallják, több mint tizezer igazhivő — a mint t. i. a törökök magukat nevezik, — vértett el a hosszu, sikeretlen harc alatt.

Midőn Stambulba hozatott Hafiz feje, nagy rémulés volt a basák közt, mindegyik félt, hogy most már ő reá kerül a sor, elmenni Bosznia határára, ott kudarcot vallani s aztán halállal lakolni; mert azon hős védelem következtében, melyet hazájuk védelmében tanusítottak, már általános lett a török vezérek közt a hit, hogy az, kit hódítási tervéhez ragaszkodólag ellenük küld a szultán, az győzelmi babér helyett csak a halál cypruskoszorujára számíthat; de minél nagyobb volt a télelem, annál nagyobb lett az öröm, midőn a szerail legbensőbb hivatalnokai azon hirt kezdtek terjeszteni, hogy Szolimán az Izlam főpapja s a nagy vezér tanácsának engedve, már már elhatározta, hogy nem pazarolja többé az igazhivők drága vérért a bosnyák határ vivotására, hanem csak később, midőn megkezdve világhódító hadjáratát, Nándorfehérvárig nyomul, és majd onnan küld Bosznia felső részébe sereget s ugyanakkor támadtatja meg újra a határokat is.

S valóban a zultán, habár egyelőre méltóságán alólinak s hatalma nymbusa meghomályosításának mondta is ezen ajánlat elfogadását, később mégis engedett az egyház és állam főtanácsának s már kijelölte a csauzt, kit meg akart bízni, hogy a bosnyák határra sietvén, tudassa ottani vezérével, hogy vezesse vissza Rumelia belsejébe a sereg romjait.

Azonban épen egy nappal előbb, hogy a parancs elvitelével megbízott csauznak el kellett volna hagynia Stambult. a kapudán-basa jelentést tön Szolimánnak, hogy hat év előtt Ázsiában elhunyt kegyencze, Karam vezér fiai: Mustafa, Murád, Achmet és Iskander, kik két év óta a perzsák ellen vezéri ügyeségök, vakmerőségük s sikerült hadi merények által tüntek ki, a békekötés következtében Ázsiából Stambulba jöven vissza, a hatalmas padisah elé kívánnak járulni, hogy tőle egy kegyelmet kérjenek ki.

— Vezesd őket elé — szólt a zultán — vágyom látni a hős daliákat, kik annyi szép tettet vittek véghez, és teljesen méltók arra, hogy átruházzam rájuk a szeretetet, melylyel elhunyt atyjuk iránt viseltettem. Biztosítsd őket előre, hogy bármiben álljon is a kegyelem, melyet hőstetteik jutalmául kérnek, szivesen megadom.

¹⁾ Udvari futár.

A kapudan-basa Szolimán ezen nyilatkozata után a Karamfiakhoz sietett, s bevezette őket.

A Kelet ura gyönyörrel legeltette szemeit a meglepőleg szép arczu és athletai termetű ifjakon, kik karjaikat keresztben tartván melleiken álltak előtte.

— Nemes ifjak! — monda ez kis gondolkozás után — örvendve látalak magam előtt, mert az, mit eddig véghezvitte-tek, teljesen feljogosít kegyemre. Mint tudva van előttetek, atyátok igen közel állt szivemhez s így jól esik tapasztalnom, hogy méltók vagytok reá. Szóljatok, miben áll a kegy, melyet tölem kérni akartok?

— Hatalmas padisah! — válaszolt erre Karamoglu Mustafa — a kegyelem, melyet töled kérünk, csak abban áll, hogy itt Európában még méltóbbakká tehessük magunkat nagy szived vonzalmára.

— Igen, dicső ur, mi csak azt kérjük töled: nyujts alkalmat e világrészben is éreztetni karjaink súlyát az Izlám ellenivel. Te jóval ezelőtt elhatároztad, hogy hatalmad fénysugárainak seregeid által utat törösz Boszniába, de ez nem sikerült mindedig s mint értesültünk, egyelőre fel akarsz hagyni szándékod kivitelével.

— A kegy, melyet kérünk, abban áll: engedd, hogy a kincsekkel, melyeket atyánktól örököltünk, hadsereget toborzassunk, kísérletet tehessünk, ha valjon nem lehetünk-e szerencsésebbek a bosnyák határnál, mint azok voltak, kiket letett esküd következtében halállal lakoltattál a kudarcz miatt, melyet vallottak.

Szolimán minden tekintetben nagy jellemmel birt, — hódítási tervének kivitele volt élte főczélja, ez lebegett mindig szemei előtt, ez adott irányt minden tettének. — E czéljának feláldozott mindent, — s senki sem bírhatta annyira kegyét, hogy megkímélte volna életét, ha a nagyszerű terv érdeke halálát kívánta. Szeretett légyen bármennyire valakit, szeretete nem volt elég erős pajzs megvédeni, ha hibája vagy hanyagsága miatt olyasmit követett, vagy mulasztott el, mi lelke fővágynak kivitelére, vagy megközelítésére nézve ártalmas volt. — Főleg rendületlenül hű maradt ahoz, a mit egyszer kimondott, s ha kijelentette, hogy a ki e vagy ama megbizását nem teljesíti, halállal lakol, bármennyire szerette is: meg is tette azt, ha nem felelt meg benne helyezett bizalmának.

De épen az, hogy az ilyeneket kérlelhetlenül büntette s azt, ki sikert aratva teljesíté feladatát, pazarul jutalmazta, szülte nagy részben, hogy oly magas polczra tudta felemelni hatalmát, s oly tág körben alapította meg a félhold uralmát.

A mint Mustafa szavait hallá, habozott, mit feleljen. Teljesítse-e a Karamfiak kívánatát? ki tegye-e őket a bizonyos veszélynek?

A leventék, mintha kiolvasták volna szemeiből gondolatait, a megsértett nemes tettvágy szomorú kifejezésével kérőleg emelték fel hozzá tekintetüket, s ez még inkább megnyerte részükre a padisah szivét, kinek, — mint élettörténetének több írója mondja, jellemző tulajdonságai közé tartozott az is, hogy lelki szemeivel a föbe s szivbe látva, kiolvasta azokból, a mit ez érzett, s amaz gondolt.

— Mustafa! — mondá — mióta beszéltél, még inkább megszerettelek benneteket, nem akarlak a bosnyák határhoz küldeni, — mert higyjétek, fájna szivemnek, ha kudarczot vallanátok, s aztán irányotokban is meg kellene tartanom eskümet.

— Azt nem tehetnéd hatalmas ur! — válaszolt erre Mustafa, — mert megesküdünk atyánk sirjánál, hogy ha a kért kegyelmet megnyerve, a bosnyák határnál nem zöldel számunkra a győzelem babérja, kardjainkba dölve vetünk véget eltünknek. De mi nem felünk, hogy ezt kell majd tennünk. Ha-

talmas ur! te hiszesz a csillagok jóslatában, mi is hiszünk ebben; egy bölcs imántól¹⁾ megtanultunk az égi jegyekből olvasni, s ezek háromszor egymásután jóslták, hogy ha szerencsésen elérünk a bosnyák határhoz, ott győzelmet fogunk aratni.

— S mi gátolná oda juthatásunkat, ha a te tilalmad nem jó közbe — szolt a másik. — S nemde te nem fogod ellenezni, a mit a csillagok jóslata szerint Allah rendelt?

— Igen! igen dicső padisah, teljesítsd kérésünket, engedd meg, hogy győzelmet víva ki seregeink élén, egy szép tartományyal szaporithassuk roppant birodalmad területét.

Szolimán saajtságai, mondjuk: gyöngeségei közé tartozott, hogy hasonlólag az ó és ujkor sok kitünőleg jeles férfához²⁾ hitte, miként a halandó kiolvashatja az égi jelekből jövője sorsát. Ezen hite következtében minden vállalatánál és tervénél tanácsot kért a csillagoktól, mivel sokszor beteljesedett, a mit azokból kiolvashatni vélt, már ifjabb éveiben is, de főleg idős korában, mondhatni, vak hittel viseltetett a csillagok vélt revelatioi iránt.

Ezen előitélete következtében, azon határozott s a kebel legbensőbb meggyőződését tolmácsoló hang, melyen a legidősb Karamoglu az égi jegyek jóslatáról szolt, végetvetett habozásának s kész levén elhinni, a mit ohajtott, tudatta a leventékkal, hogy teljesíti kívánatukat, de egyszersmind kijelentette, hogy noha élénk rokonszenvet és vonzalmat érez irántuk, mégis, ha netalán kudarczot vallanak s nem vetnek véget éltüknek, irányukban is kérlelhetlenül megtartja esküjét.

(Folytatjuk.)

ÁLOM ÉS VALÓ

KAMÓCSITÓL.

Nyugodt perczeimben, ha az éjnek fátyla
Leborul a csendes, alvó nagy világra
S kél a hold az égnek csillag-mezejében;
Minden, minden alszik, csak én vagyok ébren;
Szemeim világát sötétségbe tartom,
Lelkem messze száll el,
S én forró kebellem
Éltem ifjuságán merengek: a multon.

Élednek szivemben a hamvadó vágyak;
Megjelennek, miként fényes fellegárnyak,
Életem egének tündöklő világán,
Ott van a remény is, mint tarka szivárvány;
Egyik vége borul bölcsöm vánkósára,
A másik sugárzik
A sir alkonyáig:
Ugy érzem, elérek oda nemsokára.

Meggyulad lelkemben az emlék világa,
S mintha rég elhagyott fára madár szállna:
Kebelembe minden érző húr megzendül,
Zeng a sirig tartó boldog szerelemről;
S oly jól esik nekem e madárdal árja!...
Ujra szivem felett
Érzem a kikelet
Illatos felhőjét, melynek nincsen árnya...

Ugy szerettem a lányt szivem szent hevével,
Tiszta szenvedélyem imádással ért fel...
Az első édes csók lángoló ajkáról
Ajkaimon most is üdvözítve lángol;
Émlékezetemnek szép mennyországába
Látom pirulását,
Szive dobogását.
Oh mért e pillanat csak lelkemnek álma!

¹⁾ Pap.

²⁾ Például Julius Caesar, Wallenstein, I. Napoleon, sat.

Vagy talán az égnek sötét arczu titka
A mohosult sirok ajtait kinyitja?...
És a halk szellőnek csendes lebbenése
Az ő szellemének titkos érintése?...
Vagy minden játéka csak a képzeletnek,
Mely lelkekre táruul
A mult világából:
S ebből lelkeim csalfa ábrándi erednek?!

Legyen ez való, vagy ábránd... lázas álom;
Én, benne szívemnek üdvét feltalálom,
És nyugalomát, minőt nem nyujthat az élet;
Mert elfelejtem a metsző hidegséget,
Mit az embereknek arczán olvasgatok...
Ismét újra érzem
Vesztett üdvösségem:
Oh ne hagyjatok el — álom — gondolatok!

Lugossy Mária.

— Történelmi beszély. —

Major Bélától.

(Folytatás.)

IV.

A diadal.

E perczen Aladár felordit... sebet kapott!

Vak fájdalommal rohan előre, úgy hogy az ostromlók önkénytelenül helyet engednek neki...

Aladár beront a legsűrűbb tömegbe, a mely, hogy a közös ellenséghez már nem férhetett, egymással eredt veszekedésbe; ott egy perlekedő jancsárnak lecsapja a fejét, aztán pihegve rogy a földre... A jancsár társa dühösen ugrik oda hozzá, kivont handzsárját villogtatva; hanem aztán megismeri őt és előbbvalónak tartván az ötszáz aranyat a boszunál, a mely úgy is nemtelen indulat: szépen felemeli vállára és hátraviszti egy épen maradt parasztházba. Aladár homlokából sűrűn foly a vér... A nemes vér végig ömlik a jancsár ronda öltönyén...

A kapu védői ketten maradtak... Hanem azért csapásaik nem lettek lágyabbak, gyengébbek; az öreg Lugossy kardja csak úgy süvölt, a huszáré csak oly mélyen csap le, mint elebb...

— Hah gyáva szolgálhad, — ordit Hassán harcosaira, — átok reátok, hogy ez a két kutya gát elöttetek. Ha, mig ötszázat olvasok, még be nem jutunk, megtizedeltetek benneteket!

Ez a szépséges biztatás ismét hatott, mert még többen rohantak oda...

Lugossy kardja süvöltve repült ide s oda, midőn egyszerre egy másikkal lappal ütődven össze — markolatban patant ketté.

A törökök orditva rohantak reá s e sebes mozdulat által elválaszták a huszártól; ott küzdött még egy perczig pusztá ökölrel, párosával hajigálva le magáról a mozlimeket, mig végre győzött a túlerő... s a vén Lugossy János megérte azt a gyalázatot, hogy letéperték a földre s megkötözték két erős karját keményen, hogy mozdulni sem birt. Hörögve átkozta meg a sorsot, mely nem engedé csatában halni meg dicsően, aztán elvitték a török katonák ugyanabba a házba, a melybe Aladárt vitte a jancsár.

A huszár maradt egyedül, hogy utolsó haljon meg.

Hátát a tömör kapunak vetve, dühösen öldöklő, szörnyű pusztitást vive véghez az ostromlók között. Kardja levág

még mélyen; de ő maga érzi, hogy karja fárad; a hosszu küzdés kimeríté erejét. Keble nem a haragtól líneg, hanem a fáradtságtól; ajkairól nem a fenhangzó dicsekedés buzditó szavai, hanem a fulasztó düh átkai pattognak.

Vesztett viaskodása közben érzi, hogy a nagy, nehéz kapu, mely a vivók háta megett csak betámasztva volt, lassan enged sulyának, a mint hátát neki veté és nyomul befelé.

Mint a vízbefuló a nádszálat, ragadta meg ez utolsó módot. Nem, hogy saját életét megmentse, az nem birt nagy becszel előtte; hanem hogy a bennlevőket megszabadítsa, a kiknek ótalmát ő öröklé.

Még egyet vágott széles pallosával a tomboló tömeg közé, még egy átkot orditott ellenségeire: aztán hátralöké a dübörgő kaput és beugrott az udvarra.

Hanem a kaput bezárni már nem volt ideje; a török harcosok egyik a másikat nyomták arra. Az első, második, a mint a kapu kinyilt, keresztülbukott a küszöbön, hanem a többi rohant a huszár után, a kinek délczeg termete a lépcsőkön haladt fel.

Ott utólérték. Egy pár villanás a veres tüzlángnál, egy pár zizzenő kardsuhanás... s a szép menyasszony utolsó védője élettelenül nyult el a lépcsők felett.

Egy percz alatt ötvennél több handzsár megfordult szívében, mely már dobogni megszűnt. A török csapat minden egyes tagja részt akart venni megölésében.

— Kuttyák! — riadt fel hátuk megett Hassán szava, mit kardja tompa ütése kísért, melyet egy-egy hűséges cselédje hátára mért. — Haszontalan nép. Egy holt ebet fogtok itt körül, éhes varjak gyanánt, a helyett, hogy a gazdag zsákmányban sietnétek részt venni! Ha így késlekedtek, bizony még rajtunk ütnek Pálffy és Tiffenbach sergei, melyek itt vannak a környékben. Utánam!

Azzal most már ő haladt fel elől az ebédlő ajtajához; azt betaszítá és belépett az ebédlőbe. Az egészen üres volt, az asztalokon a drága edények szerte, csillogva arany, ezüst.

— Itt a zsákmány! — kiáltá Hassán, a drága készsége mutatva. — Siessetek!

Maga beljebb lépett egy szobával.

A látvány, a mely itt eléje tárult, egy perczre visszadöbenté őt. Handzsárját, a melyen még eddigelé egy csepp vér sem volt, elmeredten szegzé a földre; szemei a bámulás kifejezésével nyugodtak a csoportozaton.

Előtte Lugossy Mária állott... A hős Lugossy János gyermeke, a ki megemlékezett arra, hogy apja igaz hős volt teljes életében, és hogy neve még eddig mocsoktalan. És mig arcza el volt halaványodva női gyengeségtől: szemei lángjában a csaták hősenek lelke lobogott; mig ajkai meg-megreszkettek a rögtöni ijedség utóhatása alatt: szemölde körül egy vonás mutatta, hogy a lélek kezd magához térni. Ugy állott ottan, hosszu fátyolától félig eltakarva, mint egy királynő, a kinek jogait veszély fenyegeti; aranypartájának gyöngyeinél jobban tündököltek lángoló szemei.

Körötte a vendéghölgyek, hátrább a szolganők képeztek festői tömböt, jegedt rémuléssel arczaikon; némelyik kezét tördelé és jajgatott, a másik megkezdett imádság szaggatott szavait mormogá, melynek folytatása nem jutott eszébe.

Hassán csak most tért magához elbámulásából.

— Allahra mondom, — kiáltá, mig szemeiben a vágy öldöklő tüze villant fel, — ezt nem reméltem. A próféta paradicsoma a földre szállt! és a legszebb hűri is lerepült, a mely oda fent csak található! Vissza, — ordita néhány betolakodó bamba törökre, a ki nem győzött rendére várni, — vissza! A ki egy lépést tesz feléje, meghal! Ne gyönyörködjék látásában senki többé; ő az enyém!

Hirtelen tett két lépést a szép ara felé; de szintén oly hirtelen meg is állt egyszerre. Lugossy Mária hős gyermeke volt; kezében magasra vékony, villogó tört tartott.

— Vissza pogány! — kiáltá elfuladó hangon, — egy lépés töled még, s e tör kemblemben fészkel.

— Oh mily édes hang, mi büvösbájos ének! Oh káromolj tovább is, te kedves, haragos teremtés, hadd halljam hangod zenéjét, mely ezerszerre szebbé tesz előttem.

Lugossy Mária nem felelt semmit. A tört még mindig magasra tartva keble felett, szemeit kétségbeesett vergődéssel függesztve Hassanra; míg arca ismét elsápadt a komoly eszmére, mely agyában fellobbant. . . a halál hideg eszméje volt az, a mitől az érzéki természet visszariadt. . . Keble lázasan, szilajon emelkedett. Két érzelem küzdött abban, mint két éhes fenevad és viaskodásuk minden vért leszítt a szűz arcából. . . az egyik volt a lélek parancsa, a halni vágyás; a másik a női gyengeség. Az egyiknek volt ereje halált kérni ott, hol meghalni jó; a másik gyenge volt, leszurni a törrel az élet lakhelyére.

Még mindig magasra tartá a tört; de érzé, hogy karja zsibbadni kezd, hogy szemei előtt elhomályosulnak a tárgyak, füleiben zürzavaros hangok kezdenek zúgni tompán, kábitóan. érzé, hogy a gyengeség legválságosabb perceze közel van. . . A lélek még egy erőfeszítést tett, a kar még magasabbra emelte a fegyvert, midőn egyszerre a gyenge testnek ereje végkép megtört. . . Egy sikoltás hallatszott, vért-lázító, velőt-rendítő sikoly. . . és Lugossy Mária ájulva omlott a földre, a tör pengve hullott ki kezéből. . . A hősnek gyermeke is csak nő volt. . . egy kevéssel erősebb, mint a többi asszony.

Hassán örömkialtással ugrott melléje. . . A tört elrugta messzire, karjaiba vette a könnyű testet és kirohant vele a terebről. . .

A vezér távozta átengedé e szobát is a rablás dühének. . . A török harcosok újabb verekedést kezdtek a zsákmány felett; veszekedő férfhangok vegyültek össze elhaló nősirással, vad kurjongatás nyomta el a buzgó imádság gyenge hangjait. . .

Harmadszor szólalt meg a trombita, mire a zilált csapat összeszedkeződött és megindulhatott vissza Élesd felé.

V.

Ali Telebesz ur.

Szépen meghasadt már akkorra a hajnal, mikor Hassán futárja a dicsőséges győzelem hírével Élesdre beért.

Lassan haladt végig az egyenetlen főutczán az érdemes spahi fáradt lovával s a kit csak az utczán meglátott, lett légyen az bár a hívők igaz fajtájából való fegyveres és turbános vitéz, a ki czifra rongyosságát mutogatta, akár jámbor magyar paraszt, a ki fáradságos munkájára haladt, hogy a derék török urak meg ne haljanak éhen ezen az áldott Magyarországon: mind maga után integette. A sok egyes emberből egész csapat keletkezett; gyermekek és kíváncsi nők szaporíták azt. A spahi léptetet elől nagy, hivatalos komolysággal, hátrahátratekintve, hogy avagy nem marad-e el valamelyik?

Meg sem állt velök a felső város végeig, egy alacsony kis vityillóig, korhadt nádfödéllel, üvegtelen ablakokkal, a melyben az Élesden tanyázó török sereg agája, nagyságos Ali Telebesz lakott. A város népsége, tekintélyes hasánál fogva, háta megett csak Telebegynek nevezgeté ugyan, hanem az nem vont le az érdemes agának semmit is nagyságosságából; mert szemközt nem igen merték úgy czimezgetni.

Ott megállítá a spahi a kisérő népséget, maga pedig csak úgy lóhátról benézett az ablakon.

A nagyságos aga épen akkor végezte reggeli ájtatoskodását. Félig meztelenül ült egy gyékénydarabon, mondogatva az imádság verseit, mellette a vízzel telt edény. Minden versnél belemártá nagy, kövér kezét a vízbe, lustákat huzgálva azzal széles ábrázatján, hófehér, hosszú szakálán és hajlongott e közben erősen kelet felé. Minthogy pedig az ablak, a melynél a derék spahi állott, történetesen nem volt kelet felé, nagyon természetes, hogy az imádkozó nem vette őt észre. Jámbor egykedvűséggel folytatta vallásos működését, kifogyhatlanul idézve a szent verseket és fecskendezve a vizet szerte.

A spahi csendre intette ottkint a várakozókat, megmuto-gatva néma beszéddel, hogy az aga imádkozik; aztán megint neki tehenkedett az ablaknak, bámulva jámborul a kegyes ájtatoskodást, gondolva magában, hogy majd csak hamar véget ér ez.

De a vers csak nem akart fogyni, a nagy öblös tál megadta a vizet bőven: a török ur sokkal mulatságosabbnak találta az egész dolgot, semhogy azt egyhamar félbe akarta volna szakítani.

A spahi türelmetlenkedve nézte ott az ablaknál, hogy hogy megy végig vizes tenyerével száján, orrán, fülein, szakálán, talpán, aztán hogy kezdi ismét előlről. Megunta a hosszas ácsorgást és elkészülve arra, hogy valamelyik örökös arkangyal képen teremti, a mért az imádkozót háborgatja, tele torokkal bekiáltott az ablakon:

— Nagyságos aga, Hassán győzött!

Öreg volt már Ali Telebesz nagyon, meg is volt görnyedve a dereka tisztességesen: hanem ennek a szónak az öröme elfelejté öregségét, a dereka is kiegyenesedett menten. Rügtön félbenhagyta az imádkozást, nem gondolva vele, hogy azt másnap ki kell pótolni — és felrugta a vizesedényt, a mint két talpára ugrott.

— Mit mondasz szép öcsém? — kérdé aztán, hogy avagy nem rosszul hallott-e?

— Azt, hogy Hassán győzött Lugoson. Az öreg Lugossyt elfogtuk lányostul; préda van tengernyi; — ordított a spahi neki bátorodva, azon tudatban, hogy a próféta bizonyára más dolgot adott jelenleg az ő arkangyalainak, mint az ő nyakonverését.

Ali Telebesz majd a nyakába ugrott az ablakon keresztül örömeiben. Sietve kapkodta magára kaftánját, papucsait, övezte derekára kardját; aztán fejére egy kopott nagy kendőt tekergetve, oda állt az ablakhoz.

Csak ekkor vette észre a bámész népséget.

— Hát ti mit akartok?

— Én hajszoltam őket ide, — igazolá magát a spahi, — mert Hassán ő kegyelmessége — nötesse Allah nagyra az árnyékát! — azt akarja, hogy az egész város népsége elejbe menjen a város végeig a diadal megünneplésének okáért.

— Azt akarja? — kérdé Ali Telebesz.

— Azt ám.

— No meglesz az is. Ezért az örömeért elejbe mehetnének akár Lugosig is.

Ezeket mondva, kilépett a nagyságos aga a küszöbön és rákiáltott az ott ácsorgókra:

— Halljátok-e gyaur dögök, vén kutyák, meg ti apró ebek, ne bögjeteztek úgy! A saját szavát sem érti az ember. Hát hallottátok! A kegyelmes Hassán basa azt parancsolja, hogy az ő tisztességére elejbe menjünk. Értitek?

Egy pár jámbor ember rámondta, hogy

— Értjük. . .

Ali Telebesz dühbe jött. Szokása volt neki, attól hizott úgy meg.

— Dehogy értitek, dehogy értitek. Már hogy értenétek? — ripakodott a közbeszólókra.

Aztán odafordult egy őszhaju jámbor paraszthoz nagy mérgesen:

— Hát avagy miféle tisztesség az, te legvénebb eb! — kiáltott reá, — hogy te itten ásóval, meg kapával akarsz elejbe menni a dicsőséges vezérnek?!

— Megkövetem, nagyságos Telebesz uram, hát épen munkára akartam menni, a mint ez a derék ispahi megszólított. Oszteg meg, hiszen.

Az agában még jobban eldőlt a bornyu.

— Azt mondom, hogy haza vidd azt a földturkáló szerzámot, mert majd a fejedhez veretem. Ti is itt valamennyien haza vigyétek és elrajátok azt az otromba készséget, ha tisztességre akartok menni. Ha pedig nem akartok — no, azt majd én mutatom meg! Megmondjátok a többieknek is, hogy a kik elmaradnak a tisztességről, csereztesék ki a hátukat, mert szíjat hasítottak belőle. Kotródjatok!

A szegény lealázott nép leforrázva szélyedt.

Csak egy ember maradt hátra, egy nagykalapu, veresbajuszu, pitykémánndlis paraszt, feltüremlett orrát az aga felé forgatva nagy határozatlanul, hogy valjon szóljon-e avagy ne szóljon!

Ali Telebesz nem szólt addig hozzá, míg bele nem ütődött. Ekkor ráförmedt.

— Hát te mit akarsz még?

— Hát kérem alásan, — dünyögé az ember nagy alamuszian, — hát azt akarom kérdezni, hogy . . mert hát . . izé . . én vagyok az egyházfi . . az ilyen parádénál meg hát tudja ez szokás, hogy hát . . nem kéne meghuzni a harangokat?

No csak ez kellett.

— Elhordd innen magad, te sültszáju gazember, mert látom a szemedből, hogy gazember vagy, itthon akarsz maradni a tisztességről. Elhordd innen magad, ne csúfulódjál azzal a kolompoló jószággal, mert most mindjárt úgy kettőbe hasítalak, hogy saját pofáddal nézhetsz farkasszemet!

Az ember ellódult nagy ijedten. A téren nem maradt más, mint egy pár lézengő török katona, a ki megszokva, hogy a jámbor parasztság villámhárító az aga haragja ellen, teljes biztossággal állt ott a kis ház előtt.

Ali Telebesz egyideig fujva járt fel s alá a kis ház előtt, majdnem keresztülbukva saját emberein.

Végre megállt azok előtt.

— Hát ti mit támasztjátok azt a házat? — ordított reájok. — Tán hogy én nyergeljek, én kantározzak, én hozzam ide a lovat alátok? kotródjatok innen, készüljete! Mindnyájan kimegyünk a basa elé!

A mozlím harcosok elámulva oszoltak el.

Mikor végre teljesen egyedül látta magát az emberséges aga, bement a kis házba, előkiabálta a lovását, azt fejbe verte, mért az imádkozó gyékény nedves lett a kiöntött víztől és megparancsolta neki, hogy nyergeljen.

A mikor aztán a szép arab mént előhozták, felmászott arra és kirobogott a piacra, a hol már a lovas sereg és a város népsége összegyűlve várakozott reá.

VI.

Tiz aranyos üdvözlő beszéd.

Ali Telebesz úr kirugtatott a sorok elejére.

— Hát halljátok, a kik még nem hallottátok, hogy tudjátok; a kik pedig már tudjátok, hogy még jobban megértsetek miszerint tisztességre megyünk. Azért azt mondom, hogy énnekem itten rendtelenségeket ne csináljatok; hanem szépen sorban menjete; ne nevetgéljete. . . Hogy tartod azt a zász-

lót te? Tán sohasem volt még a kezekben? . . egy szóval, szépen takarosan viseljéte magatokat, a hogy illik. Tán legjobb lenne, ha valamit énekelnéte; legalább nem fecsegnéte annyit. No tudtok-e valami szép éneket? Téged sokszor hallottalak én énekelni úgy temetéskor, kezdj el valami nótát! te uri paraszt!

Az uri paraszt volt a kántor. Megköszörülte a torkát, aztán elkezdé: — Öröködbe, uram, pogányok jöttek.

A nép ki véknyan, ki vastagon énekelni kezdé utána szépen.

Majd elhallgattok! — ordított rájok Ali Telebesz, kezével, lábával hadonázva a nyeregben. — Hallgassatok azzal a nyúlós kornyikálással! Kezdetek valami mást!

A kántor állítá alázatosan, hogy ő mind csak ilyen nyúlósat tud. Bizonyára egyik sem kedves a török fülnek, a mit ő énekel!

— No, ha te nem tudsz, te uri paraszt, hát próbáljatok ti valamit lányok, olyat, a melyet, mikor a kutra jártok, szoktatok énekelni.

A lányok először összesúgtak, aztán elötuszkolták magok közül a legjobb dalost. . . Az szép, csapongó hangon elkezdett egy népdalt énekelni, ősi hagyományt, szomorú, rezgő, fájó dallamot. . . a többi utána vágott. . . aztán hangzott az édes, borongó dal, a melynek hallatára a magyar embernek kipirul a képe és vére sebesebben forog ereiben.

Ali Telebesz meglegedetten bólintott fejével. . . Aztán intett a lovasoknak, hogy mozduljanak, maga szép délczegen megindulva előttük.

Az egész csapat lassan vonult ki a városból. . . A zászlókat lebegtette a szellő, a bús magyar dallamba bele beleszólt két zengő harsona, a melyet Ali Telebesz nagy gyönyörűségére épen a füle mellett rikkantgatott két derék szerezsen trombitás.

A nagyságos aga dicsőségéből mi sem hiányzott. . . Méltóságosan haladt elől, ragyogó arcáját hol a szépen kékellő égre, hol a mellette léptető két szerezsenre függesztve, hol a háta megett jövő szép seregre és népre fordítva. . . és el-elmosolyodva, a mint a legvégül jövő lányok dalának egyes töredéke elérkezett nagyságos füleihez. A szép arab ló büszkén szedegette alatta lábait, hajigálva csótárjait és zabláját harapdálva.

E perczen egy keresztbe néző, sápadt fiatal ember lépett Ali Telebesz mellé, hosszú, zsiros kaftánban; turbánja kopott volt ugyan és ékes rongycafrangokban gazdag: hanem azért körülteküdve szép sárga és veres üveggombú tükkel, mint a hogy némely vidékeken a kocsislegények viselik mostanában. Ez odatevé kezét bizalmasan az aga nyeregkapájára és nem véve annak jelen nagyságát semmibe, mosolygott reá kétfelé álló szemével nagynyájasan.

Ali Telebesz elszörnyedt e tiszteletlenségre.

— Mi lelt téged, barátom Timor? — kérdé tőle haragos képpel, — hogy erre a vakmerőségre vetemedel, miszerint megfogjad az én lovam szerszámát, mikor én tisztességre megyek?! Avagy nem csiklandós eléggé a két talpad, hogy ötven botot akarsz rá érdemelni?

Timor mosolygott a szemei közé csendesen.

— Miféle tisztességre mégy, te jó Ali Telebesz, — mondá, — hogy nem viszesz magaddal üdvözlő beszédet?

— Miféle üdvözlő beszédet? — kérdé meghökkenve az aga.

— Vagy elkészültél már arra a mondókára, a mit Hasán előtt tartasz, ha megérkezik?

Ali Telebesz állította, hogy nem.

— De bizonyára van valami szép irományod, a melyet által fogsz neki adni!

— Nincs énnekem.

— Az nagy baj, dicső aga. Mert az mindenkoron szokásban volt ilyes ritka alkalmakkor, hogy az előljáró valami ékes beszédet mondjon, vagy pedig írásban adja azt által. Itten pedig mostanság te vagy az előljáró. Sajnálom, hogy erről nem gondolkoztál!

Ali Telebesz gondolta, hogy mit akar Timor.

— Ugy-e bizony jó Timor, azt akarod mondani, hogy te csináltál irományt?!

Timor elővont a kaftánja zsebéből egy sárga pergamentekercset, tele írva mindenféle cifra szarkalákkal.

— Valóban, én könyörülök rajtad. Nekem, tudod, mesterségem az ilyen dolog. A most meg hallottam, hogy mit akartok, haza szaladtam rögtön és ezt a szép beszédet irtam, hogy te valamiképen csúf ne láss a tisztességeddel, emberséges aga.

— Köszönöm derék Timor, — örvendett az aga, kezét kinyújtva a pergamen felé, — mindig tudtam, hogy te csak olyan jó vagy embernek, mint a milyen verskészítőnek. Nagyon köszönöm neked derék Timor; majd a város széleig elolvasom, aztán elmondom Hassánnak.

Timor elvonta előle az irományt.

— De nem addig van az, jó Ali Telebesz. Hanem fizess énnekem tiz aranyat érte először!

— Ejnye te lóköttő Timor, hát miféle istentelenség ez? Hát nem elég, hogy én majd elmondom odakint? Hát nem elég dicsőség teneked?

Timor hidegen dugta vissza kaftánya mély zsebébe a drága levelet.

— Ha nem kell, én nem kényszeritelek rá, hogy megvedd. Hanem ám te lássad, hogy miképen fogsz beszélni Hassán előtt. Én csupa könyörületességből akartam rajtad segíteni. . . Ám te lássad.

Azzal szépen elereszté az aga nyeregkapáját és hátra akart maradni.

— No ne bolondozzál fiam Timor, — engesztelé Ali Telebesz, megfogva a kaftánját, — hisz én nem mondtam, hogy nem veszem meg. Hanem adjad ide, hadd nézzem meg legább, hogy mit veszek.

Timor elmosolyodott kegyesen.

— Csak fizesd ki először, jámbor aga. Mert tudom, hogy vissza nem adnád, ha egyszer a kezeidre ereszteném.

Ali Telebesz belátta, hogy emberére akadt. Kedvetlenül oldá ki erszényét és számlálta ki a tiz aranyat, mindegyik darabot megnézve először mind a két oldalról.

— Sok pénz, nagyon sok pénz, Timor! — sohajtozott, miközben az összeget átnyújtá. — Hogy legyen a lelked ennyivel nehezebb, mikor az Alsiráth hidján keresztülvándorol. De most már add ide azt a pergament.

Timor zsebrerakta a jó kívánságot és a tiz aranyat és átadta az irományt az agának.

— Hanem nehogy azt hidd, jó Ali Telebesz, hogy megfogod tanulni az úton. Azzal engemet ne is sértegezz. Nem úgy szoktam én az ilyet írni, hogy valaki addig megtanulja, míg háromszázat lép. Örülj, ha elolvashatod akkorra.

Igy szólva, ott hagyta az agát és hátramaradt.

Az kiterjeszté a beakombákomozott lapot és elkezdé azt nagy gonddal tanulmányozni. Valóban igen szép üdvözlő beszéd volt az; Hassán hozzá volt benne hasonlítva a naphoz, holdhoz, csillagokhoz, oroszlánhoz és cserfához . . . igen szép volt. Megérte azt a hitvány tiz aranyat.

Mire a város végén rendbe álltak, már látszott a távolból

a porfelleg, a mit Hassán csapata kavart fel . . . Közbe-közbe elővillant valami fényes, tán kard villámló hüvelye vagy dárdahegy.

(Vége köv.)

HIT, REMÉNY ÉS SZERETET.

MARSÓ PÁLNOTÓL.

Hit! mondják, boldogtalan, ki nem hiszen;
De nézzük lapozva lelkünk könyvében:
Ki, ha valaha hitt, nem csalódott-e?
Melyik boldogabb: ki hisz, vagy nem hiszen?

Remény! hiu képzelődése a megfeszült agynak,
Balga szüleménye a telhetlen vágyaknak;
Délibáb ez, a lehetlenség rónáján,
Mely, ha már utólérve hiszed: tovább áll.

Szeretet! hol találak téged, kit úgy neveznek?
Hitvány szó ez a keserűség szótárában;
Lelkem sóvárgott utánad és megkérrestelek,
Vagy tán nem vagy föllelhető lelkünk honában?

Az élet tavasza.

URVÁRY LAJOSTÓL.

(Vége.)

Mily becses ez aranyszikre haj, minden szála három élet boldogságáról szól. Kettő már örökre boldog, a harmadik küzd ugyane cél után.

Midőn először ringatta gyermekét karján, midőn éjszákakon át elült a bölcső mellett és dalolt édes, szerelmes dajkadalt, midőn csöndes estében elszendergett a csecsemő, s az anya tekintete az égen csüggött, kikereste a legszebb csillagot s elnevezte gyermeke nevével: minő visszaemlékezés! És ei visszaemlékezésben minő gyönyör!

S mintha most történnék minden, átélvezi újra az életet. Nagy hegy tövében állt a barátságos lak, a hegyen kápolna, a hegy túlsó oldalán vigan esergő patak, partjain nyiló ibolyák, nefelejtsek, a patak mellett kék virágfolyam.

A ház udvarán galambdúc, benne túrbékoló gerlepár, mely sokszor eljátszott velök és gyermekével.

S midőn e kis gyermek először mondta ki e szót: „mama!“ Nem is így hangzott e szó, mintha most is a szülői ház lugasában ülne és hallaná Vilmos ajkáról először e szót: „Szeretlek, örökké szeretlek!“ és hallja ezt kétszer, háromszor minden perczen, valahányszor gyermeke édesdeden keblére simul, és szemébe tekintve, mondja: „Mama!“

És a ház megnépesül. Növekszik az öröm — a g y e r m e k e k b e n !

De a földön nincs zavartalan boldogság. Ha a balsors ismeretlen lenne előttünk: megszünnénk emberek lenni. A véges létnek a váltakozó élet ad ingert, s ha a külvilág folyása, a családi életre nehezede egy-egy sorscsapás nem emlékeztetne arra, hogy van magasabb hatalom felettünk, megszünnék az öröm, a vigasz, a remény-érdek; és a vallásnak nem lenne értelme. Az emberi lét boldogságának egyik titkos rúgója a boldogtalanságban rejlik.

Gyászszal bevont terem, halotti viaszgyertyák, fehér se-lyemmel bevont koporsó, fris liliomkoszoru: hervadt liliomra. Mintha mindezt maga előtt látná!

Az elsőszülött az égbe költözött, hogy szorosabb legyen

a fűzés az ég s a föld között. Élete imadal volt, folytatása az égben jó.

A mennyboltozat tisztább, mint azelőtt, a csillag fényesebb, hisz gyermeke mosolyg reá az égből. S ha az anyai fájdalom percze elfeledtetné a véges lények közös bivatását, megjelenik a vallás angyala, megjelenik a jó férj, a közös szeretethez, a közös fájdalom járul, s a fájdalom közös érzete sokszor hatalmasb fűzér, mint a boldogság.

A kis Mari csodálkozva néz a nagymamára:

— Mily sokáig imádkozol!

Igazad van. Ily visszaemlékezés — ima.

— Almos vagy már Mari?

— Oh nem, jó nagyanyám, várom tanácsodat, mint kösük a koszorút.

— Édes kis lánykám!

— Ne dicsérjen meg nagy mama, mert én nem tudtam szeretni Pista bácsit, kinek e koszorut kötjük.

— S miért nem?

— Oly különös szeme volt, mintha üvegből lett volna.

Aztán arcza is oly sárga, beesett, mikor hozzánk jött, mindig azt hittem, hogy a halál.

Jaj! most is félek!

— Pedig hogy szeretett téged!

— Tudom, jó nagymama. Rakásszámra hozta a babákat, képes könyveket, szép virágot, és én mindig féltém tőle. — Ha megcsókolt, remegtem, mint mikor a mult este elfújtam a gyertyát, s mig a mama meggyújtotta, magamra kellett maradnom.

— De csak imádkozál Pista bácsiért?

— Oh igen abból a könyvből, a mit ő adott nekem halála előtt három nappal, a mama mutatta meg, melyik imát; majd mindjárt elhozom.

Mari a mellékszobába fut, a nagymama pedig a koszorúnak rendezi a virágokat. Mig így egyik szálát a másik mellé tűzi, átgondolja Pista bácsi egész életét.

— — — A kik az emberben Istent akarnak felföldözni, szintugy tévednek és csalódnak, mint a kik benne csak az állatot látják. A fogalmak e meghatározása talán roszul hangzik; de találó, s valamint az összes emberi nemről általánosán, úgy különösen a nőkről is áll.

Talán gyöngeség tölem, de én a nőt az élet költészete muzsájának képelem; hivatva a boldogításra és rendeltetve az emberi lét fogalmának megédesítésére. A muzsák nők voltak, és így e hasonlat által a nők eszménye talán körvonalozottan van meghatározva.

A mely nő a nőiség fogalmán felülemelkedik, nevetséges gúnyalak, a ki pedig alásülyed, szánandó torzkép lesz. — Minden fogalom azonban viszonyos, és így Pista bácsi — mint a kis Mari nevezni szokta — talán önmaga sem tehetett róla, midőn határozottan kinyilatkoztatá, hogy életunt nőgyűlölő.

Pista bácsi ekkor 25 éves volt, deli termet, viruló arcz és életuntsággal.

Korunknak egyik nevetséges szenvedése az életuntság. Az iskolás diák, a ki először szivarozva, roszul lesz, erről panaszkodik; sok fiatal lányka, ki az első bálba megy s ott véletlenül nem arat oly nagy kitüntetést, minővel a gouvernante biztatá, apácaöltöny után sovárog, és börtönös klastromot ohajt, természetesen nem tudva, hogy nyugalmat itt csak az talál, kinek tán szívében már a lemondással párosult nyugalom lakik.

Pista bácsi azonban nem tartozott e fodrozott fürtű, élvsovár életuntak közé. Korán élvezett, korán szeretett, s mert az első fiataalkori álmak himporával letűnt az élet zománca is: élve halott volt.

Az első ifjúságban mindenki ábrándos és bizonyos mértékben forradalmár. A mely gyermek-ifjuban e tulajdonok nincsenek meg, az agg ifju, fiatal arcz és rideg szívvvel. Élete a meghasonlások, félreértések és a boldogtalanság láncolata.

Kik ifjúságukat a kornak megfelelő életben tölthetik, üzve a fiataalkori örömek pillangóit, s a mennyire értelmi erejük engedi, a tanulmányokkal foglalkozva: mily irigylendők azok ellenében, kikre az élet gondja nehezedvén, ezekhez csatlakozik a szenvedélyek sorvasztó láza, az őrvjögésig határos ismeretvágy, mert viszonyaiknál fogva oly körbe sodortattak, melynek tanulmányai és tapasztalataival fiatal éveiknél fogva nem mérközhetnek.

A fiatal tüzzel elhamvad a lelki emelkedettség, s mint uj Mariusok ülnek férfikoruk delén éltők romjain, nem birva más, mint gyászemlékeket a multból, és kimerült szívet a jövő számára.

Mint ohajtanák vissza az ifjúság ruganyos erőit, a lelkesedést, mely a tette ingert ad, az ihlettséget, melyet méltatlan alakokra pazaroltak, a szenvedélyt, melyet az életismeret most fenséges formákkal ajándékozhatna meg!

De az idő kíméletlenül tova tűnt, most érzik csak igazán, mily drága az ifjúság minden percze, egy ily ifju évért odaadnák a rájuk váró egész életet; de azon év nem tér többé vissza, s az élet nem kérdve előre vagy hátra, int — a sir felé.

Ha ily férfiu gazdag, talál talán nőt, ki elszánja magát, hogy kinjaitól megmentsen örökre; vagy hogy, ha a férfiu szívós életű, szenvedéseit a kétségbeeséssel megkoronázza.

Ha szegény: élete sirszobraként önmaga marad meg, átkul magának, ijesztő réntül másoknak, kik sajnálják, száneznek felette, talán ki is kaczagják, — de történetéből nem tanulnak semmit sem.

Vannak talán nők, — s ilyesmit állitni ép oly nagy hitre mutat, mint elhinni, — kik feláldozzák magukat, hogy saját énjök magasztaltságával áraszszák el a beteg leket, s föltámasztva benne az érzemények megmaradt reményét, a szeretet fűzérével ismét az élethez csatolják, mely keblére öleli ismét azokat, kiket túláradt képzelmeök száműzött onnan.

S mily magasztos ily nő hivatása! Nem élni, hanem az életet megmenteni, mint uj teremto, Isten s a természet után a leghatalmasabb büvölő. A gyöngéség ezer nemü nyilatkozványai, tanujele és lemondásával visszavezetni a férjet az elhagyott édenbe, megismertetni az élet jobb felével; — mily magasztos czél, boldogító tudat. De ily nők igen gyérek, s hogy azok, természetesnek találjuk. Pista bácsi azt hitte, — hogy nincsenek.

Nem hervadott lassan, hanem mint a vihar leszaggatja a szirmokat az utolsó levélig, úgy az ifjukori öntudatlan mámor és szenvedélyroham lecsillapultával nem maradt meg egyéb emlék a lélekben, mint hogy a mult csak azért volt, hogy ily jövőnek legparányibb reménye se maradjon fenn; — más jövőben hinni pedig megtiltá az ifjukorral eltűnt lélekemelkedettség és bizalom.

Mily ellentétek! Az ősz fürtű nagymama könyeket ejt rozmaring-emlékére, boldog a multban és unokái jövőjében, s a férfikorban levő aggastyán, kiaszott arcz, kiaszott lélekkel, ki hiába kedveskedik a gyermekeknek, ezek félnek tőle, mint kísértettől — mert nem tud a szeretet szavaival hozzájuk szólni.

A szeretetben rejlik az élet üdve, boldogságának titka és talizmánja.

Ne akarjuk a sors vagy az életrend követelményeit megingatni, legyünk hivek a szív hitéhez, s ne akarjuk az élet bármily viszonyaiban megtagadni, hogy bár emelkedettek, de mégis a földhöz valók, gondolkodók, de az erkölcsiséggel megegyező könnyelműek, nem élvsovárok, de az élvre szorulunk, hogy

emberek vagyunk. A koszoru készen van. A tavasz első virágai azon sirra vándorolnak, a mely lakójának soha sem volt tavasza; mert igazán, szenvedélylyel

de másszor nélkül, szivből de és a lélek költészetével soha sem szeretett.

Egy hét története.

— Április 15-én. —

Csendes hét — a szivből az életre. — Föltámadunk. — Az ég és föld ünnepe. — Az élet tavasza. — Igazságtalan gunymosoly. — Csendes munkásság, de áldásos. — Szépség és munkásság. — Visszatekintés a böjtre. — A nők birodalma. — Az ut a csillagokhoz. — Ne bántsuk a másét — Alakítsunk nőegyleteket. — Az irodalom napvilága. — A nők és a virágok. — Két egy fogalom. — Harczi dicsőség. — Egy magyar vitéz. — Művészi dicsőség. — Nagyobb Paganininél. — Charles Nagy. — Egy letűnt csillagda. — A magyar név hitele. — Egy jó ember története. — Komoly, szomorú történet. — Föld-hitelbank. — Színházi hírek. — Az elbocsátott kecske. — Nagyszerű reformok. — Paulus. — Jövendőmondások. — A német színházról. — Rengeteg taps. — Nix tájcs. — Naptári mozgalmak. — Egy új Toldy. — Éljen a verseny. — Egy szerény kérelem.

„Csendes hét!“ önkénytelenül borul az ember szívére e tudat, és a szivekből aztán az életre; mindenütt egyformán élénk készülődés, türelmetlen vágy a következő napok után; de nem csuda, hisz a feltámadásra emlékeztető napok ezek! Kinek a lelke nem repes örömtől azon gondolatra: föltámadunk!

De milyen szép és észszerű egy ünnep is ez a husvét! az emberiség a természettel egy időben tartja feltámadási ünnepét; a vallásos érzet a külső természettől veheti támogató okait arra nézve, hogy a földön minden baj mulandó, hogy a tél után szükségképen tavasznak, nyárnak kell következni, és hogy az élet célja nem a nyomasztó tél, hanem a virító tavasz, a gyümölcsstermő nyár; innen az általános ünnepies hangulat a husvét közelegeté; Európa minden felekezete ünnepet ül most; az ég és föld mintegy újra megköti a testvériség szent frigyét, az ég a hit erejével, a föld a tavasz pompájával; a hit kiárad a szivből a természetbe, a természet beköltözik a szivbe; innen e magasztos hangulat a „csendes hétben.“ Ujra megtanulunk hinni, reményleni és szeretni.

De a nőre nézve még egy másik nagy tanulságot hirdet a tavasz föltámadása: azt, hogy nem csupa udvariasság azon állítás, hogy a mi a virág a természetben, az a nő a polgári társaságban; csak egy keveset kellene igazítani ez állításon és tökéletesen igaz volna; azt kellene t. i. mondani, hogy a mi a tavasz a természetben, az a nő a polgári társaságban; és ez való igaz is; nem csak arra nézve, hogy ez is az is csupa virág, csupa szépség, csupa költészet; hogy ez is az is egy tisztább, magasztosabb világ sejtelmét kelti föl az emberi szivben; hogy ennek is annak is legfőbb hivatása a szerelem: hanem működésére nézve is.

Hányan vannak, a kik kicsinylőleg, fitymálkodva ítélnék a női foglalkozásokról; nem egy férfinak láttam már gunyos mosolyt elfojtani arczán, midőn a jó gazdasszonyt a ház körül sürgölődni látta; valóságos időtolás, vagy legfőlebb haszon és érték nélküli járás-kelés az egész, gondolják sokan a férfiak közül; pedig mennyire csalódnak, és milyen kevés joguk van, ilyen lenézőleg ítélni. Azért, hogy a nő foglalkozása kicsi tárgyak körül forog, nem kevésbé háladatos, és azért, hogy eredményei nem annyira szembeszökők, nem kevésbé

nagyszerűek; nagy hasonlatosságuk van a női foglalatosságoknak a tavasszal e tekintetben; nézzük csak a természet e legszébb, legviditőbb korszakát! minden nap új örömeikkel áld meg, minden este új bűbájokat teremt és — vesszük-e észre működését? épen nem; csupa kicsiségekkel foglalkozik ez egész idő alatt a természet alkotó keze; ma egy kis rügyöcskét, holnap egy kis bimbócskát pattant föl, holnapután meg egy piczi kis levélszálat tűz egy-egy zöld ágacsára; ez az egész, és ez így megy napról napra, hétről hétre, és így változik át a rideg, kietlen téli pusztaság vidáman mosolygó mennyországgá, nem hatalmas rázkodtatások, sem zajos erő kifejtések által, — Mi ritkaság tavasz idején csak egy kis mennydörgés is! — hanem csendes, halkal, észrevétlenül, lassu fáradhatlanság és ernyedetlen szorgalom által, épen úgy, mint a hogy a nő szokott csendes házi körében, és miként a tavasz az életet, épen úgy változtatja a jó nő fáradhatlan szorgalma által báj és boldogság tanyájává az ő háztáját, e nélkül rideg volna biz az és örömtelen, miként a föld tavasz nélkül.

De minek is hozom én fel mindezt, mikor ezt kegyetek, édes olvasónőim, sokkal jobban tudják nálamnál! Én csak látásból ismerhetem a jó nő eme tulajdonait és megbecsülhetetlen áldásait, míg kegyetek — saját szivökben hordják mindazokat.

Csakhogy a nőnek is a tavasz mindkét tulajdonát kell magában egyesítenie: jó ténny munkássággal kell párosítania a szépséget; akkor ő az emberiség soha el nem hervadó tavasza.

Azért esik olyan jól a szivnek azon tapasztalat, hogy hölgyeink napról napra jobban fogják fel nemes hivatásukat; ha végig tekintünk a böjt folytatában történt eseményeken, olyan hosszú sorozata tündököl felénk a nemes buzgalom és jótékonyági cselekedeteknek honleányaink részéről, hogy minden szomorú körülmények mellett is bátran elmondhatjuk a lefolyt télről halhatatlan költönkkel:

„Azért még sem irlak oda téged,

Hol bus éveim följegyezve vannak.“

Alig van város, melyben az utóbbi hetekben jótékony vagy emberbaráti célra műkedvelői előadás, hangverseny, vagy szavalati estély ne rendeztetett volna, és mindenütt és mindenfelől nemes készség, lelkes buzgalom mutatkozott honleányaink részéről. Oh, nagyon megnyugtató, lélekemelő ennek tapasztalata! azt bizonyítja, hogy hazánk leányai között a valódi lelki műveltség napról napra nagyobb foglalatokat tesz, az a műveltség t. i. mely nem üres fényelgés, hanem tettek által ügyekszik kitűnni.

És úgy is van ez rendjén; mindenki mindenkor és mindenütt annyit tartozik tenni hazájáért, a mennyi csak kitelik tőle; a nők pedig csak is a jótékonyág angyalai és a nemes érzelmek ápolói lehetnek a nyilvános életben, egyéb semmi; ez az ő birodalmuk, a melyet mihelyt átlépnek, idegen téreken bolyonganak; ott uralkodók, egyébütt rabok; de e szó „csak“ itt épen nincsen helyén; mert voltaképen sok, nagyon sok ez, és csak olyan halhatatlan érdemeket szerezhetni e téren, mint akármelyik pályáján a férfiúi hivatásnak, és Brunsvik Teréz,

Teleky Blanka, Szögyényi Antónia nevei bizonyára annyi ideig fognak élni az utókor áldó emlékezetében, mint akármelyik dicső férfunké.

Csak helyeselni lehet tehát azt, hogy midőn valamely nemes ügy körüli buzgólkodásról van szó, hazánk nemes leányai nem szívesen látják, hogy ott a férfiak ügyekeznek vezéri szerepet játszani; nem is kell azt engedni! van a férfiak számára elég tér és alkalom, hol nemes tettvágyukat kielégíthetik, a jótékonyági és műveltségterjesztési tért engedjék át tehát a hölgyeknek, ezek pedig foglalják el azt teljesen és működjenek rajta nemes vetélkedéssel és azon lelkesedéssel, melyet a jó ügy a tiszta szivben felgyújtani képes.

Azért indítványoztam én már többször és teszem azt most újra, hogy minden valamirevaló városban a nők testületté alakuljanak; nézzük csak, hányféle együletet nem alakítottak csak a tél folytában is a férfiak, miért ne tehetnének a nők is hasonlóképen?

Mi célra alakuljanak e társulatok? oh, azt nem is kell mondanom; itt van a szegények segélyezése, betegek ápolása, cselédek jutalmazása, műveltség terjesztő, műkedvelőelőadások, de mindenek előtt itt van az irodalom pártolása, terjesztése!

Az irodalom leginkább a nőktől nyeri táplálékát; bizonyoság reá többek között — ez utósó hónapok; egész télen át alig jelent meg egy-két figyelemre méltó szép irodalmi mű; miért? azért kedves olvasónő, mert az utósó hónapokban felette csökkent a nők részvéte a nemzeti irodalom iránt; és ez valóban szomorú dolog; ha a nők elfordulnak az irodalomtól, olyan az, mint ha a nap elfordul a földtől; nem terem akkor semmi virág, és azok is, a mik teremnek, sötétségben vesznek el; ezek a virágok pedig épen úgy kegyetek maguk, kedves olvasónőim, mint az irodalom; ha a nők nem pártolják az irodalmat, a férfiszív csakhamar elfog parlagúlni és olyan sziv előtt — a nő nem az, a mire teremtve van: a föld legmagasztosabb, hanem leggyarlóbb teremtése. Oltásotok el a költészet fáklóját, és az emberiség az állatiasság posványába süllyed alá! Irodalom és a nők iránti tisztelet: egy, és mégis: a hölgyek sem pártolják az irodalmat! Drako az apagyilkosság ellen nem hozott törvényt, mert lehetetlennek tartá és mégis a nők — hasonló bünbe esnek!

A nőnek kötelessége pártolni az irodalmat, a mennyire csak kitelik tőle, és mert egyesek nem tehetik azt olyan sikeresen, hát társulatokat kell alakítani; kövessék a férfiak példait; alakítsanak minden városban, minden vidéken női olvasóegyletet; kevés áldozattal sok jót tehetnek ez uton: ne engedjék magukat e téren is a férfiak által túlszárnyaltatni!

Van a férfiaknak elég tér és alkalom, és a ki ezek közül nem szolgál a közjónak, az csak magára vessen; lám még most is lehet a harcztéren dicsőséget hozni a magyar névre, már t. i. Amerikában; példa reá többek között az ifju Spellitich, ki legközelebb annyira kitüntette magát a donelsoni erőd bevételekor, hogy az egész hadsereg bámulását és tiszteletét vivta ki magának; az ostrom alkalmával kapitánya, kinek oldala mellett a magyar ifju mint önkénytes harczolt, halálosan megsebesítettén, ez mint egy oroszán: egy maga megrohanta a sánczokat és megtámadta az ellenséget; zápoként hullottak körülötte az ellenség golyói, minden puska az ő mellének volt rányozva, de a bátor magyar ifjut mindez nem rettenté vissza; mint valódi magyarhoz illik, nem nézte az ellenség számát, csak elesett kapitányát látta maga előtt és ezt akarta megbojtosulni, és meg is bojtosulta hősileg; ott állt a sáncz falán és lőtt és töltött, és újra lőtt mindaddig, míg — ne ijedjenek meg szép olvasónőim, nem történt semmi baja; a bátrak fölött Isten örökösök — addig pusztította az ellenséget, míg utósó töltését kilötte

akkor a sánczokban egy ellenséges tisztet pillant meg, a mint két revolverrel egyszerre reá czéloz; neki ugrani a tisztnek, kicsavarni a két pisztolyt a kezéből, leteríteni őt és e zsákmánnyal visszatérni öveihez: pillanat műve volt, mint mondani szokták; és képzelhetni az örömiadalt, mely a bátor ifjut fogadta! az egész egyesült táborban a fiatal, alig 20 éves magyar a bámulat, a tisztelet és kitüntetés tárgya; az amerikai lapok telvék az „Egy magyar“ dicséretével, nekünk pedig legnagyobb örömmünk az, hogy e fiatal hős nem feledkezett meg hazájáról; hét éves korában hagyta el atyjával hazánk drága földét, csak sejtelmesen élhet tehát lelkében e föld emléke, de azért magyarnak vallja magát, és midőn harczol, e föld „sirig képen él előtte“, azért harczol olyan vitézül!

A művészet terén is ilyen fényes diadalokat aratott egyik hazánkfia: Joachim a mult héten, még pedig ott, hol a dicsőséget nem olcsón osztogatják: Londonban. Az angol lapok vetekednek e nagy művész magasztalásában; egyhangulag el van ismerve, hogy ez a legnagyobb hegedűművész, a ki valaha volt; nagyobb Paganinénél! Joachim is zsenge ifju korában hagyta el hazáját, de azért most is gyermeki szeretet és hű kegyelettel ragaszkodik szülőföldéhez! Mégis kell valaminek lenni, a mi a tiszta szivet olyan válhatlanul fűzi e rögökhez, a mi más földben nem létezik, hogy attól soha, de sohasem birunk végkép elszakadni! Nézzük csak, milyen könnyen felejtik el hazájukat azok, kik százanként, ezrenként közénk vándorolnak, míg a magyar, hányja bár a sors a világ egyik végéről a másikig, mindig csak magyarnak megmarad.

A tudomány terén is derekasan vitézkednek hazánkfiak a külföldön; így a napokban egy ilyen czimű könyv: „Considerations sur les comètes“ akadt kezembe; igen alaposan van benne fejtegetve az üstökösök mivolta, megjelenésök és eltűnésük ideje, szóval valódi tudományos becsü munka, és aláírva: Charles Nagy, azaz Nagy Károly; hazánkban már igen kevésbé ismeretes e név, pedig tizenöt-husz évvel ezelőtt nagyon sokan ismerték és tisztelték azon férfit, ki e nevet viseli; a bicskei csillagda egykori igazgatója ez, a magyar tudós társaság nagy tudományu tagja; az érintett csillagda több évvel ezelőtt egyike volt a leggazdagabban felszerelteknek a birodalomban; most természetesen nem létezik többé. Nagy Károly tehát Párisba költözött, hol nagy tudományánál fogva méltó elismerésben részesül; említett művét pedig Kondor Gusztáv, a pesti főreáltanoda jeles tanára igen szakavatottan ismertette a magyar természettudományi társulat mult heti gyűlésén.

A magyar névnek tehát kétségkívül jó kelete van a nagyvilágon, csak az sajnos, hogy itt a hazában olyan kevés hiteles volt eddig, — kereskedelmi értelemben kérem e szót venni, — nyilván azért, mert a magyar nem szokta piacra vinni jó nevét; annál könnyebb volt „hátról“ becsületébe gázolni; könnyű dolog a — becsületes embert rászédni; ismerék egy embert, a kinek jószívűségével egész a nevetségességig sokszor visszaéltek; föl is tette magában százszor, hogy de most már senki fiának sem hisz többé és — a legelső alkalommal ismét és újra megcsalták! És a mi legfurcsább, ő, ki utósó krajezárját nem bírta megtagadni „jó baráti“-nak, hiába fordult egy kis baráti szivességért hozzájuk; a „jó barátok“ kinevették.

És e szegény ember sorsa nagyon hasonlít a magyar nemzet sorsához, különösen pedig a hitel dolgában hasonlít hozzá; a ki csak hozzá fordult, segítségére, szives készségére számolhatott; sok, sok millió vándorol ki évenként e hazából és mikor neki szüksége van egy kis pénzbeli segélyre, hiába fordul a „jó barátok“-hoz, csak súlyos nagy kamatokra tud kölcsönhez jutni; mi nyomasztóan hatott ez gazdaszatunk, iparunk és

ez által egész nemzeti életünk fejlődésére, ezt természetesen nem lehet itt kegyeteknek megírni kedves olvasónőim, mert ez nagyon is komoly és még annál szomorítóbb egy leírás volna; csak annyit mondok tehát, hogy száz meg száz magyar család jutott már tönkre és még többen nem bírták vagyoni belviszonyaikat kedvezőleg rendezni, csak azért, mert nem volt hitelök.

Nagy köszönetet érdemelnek tehát azon jeles hazafiak, a kik épe héten fejezték be a magyar földhitelintézet ügyét Bécsben; e férfiak Lónyai Menyhért, hazánk legkitünőbb államgazdásza, gr. Barkóczy és gr. Desseffy Emil, az Akademiának, mindamellett hogy a palotát Berlinben csináltatja a magyar tudomány számára — nagyesszé elnöke; ezek addig sürgették és szorgalmazták a magyar földhitelbank ügyét Bécsben, míg végre a legalaposabb remény van, hogy még e nyár folytatában életbe fog lépni; a magyar földbirtokos tehát nem lesz többé kénytelen fűhez fához kapaszkodni, ha adósságaiból becsületes uton ki akar majd vergődni.

Hogy a nemzeti színház miként vergődik ki adósságaiból, az persze más kérdés, és azt tartom, erre még olyan nagy pénzügyi kapacitás, mint Lónyai M., sem tudna megnyugtató feleletet adni; az új színházi év (aprilis 1-sején) is beköszönt, de azért a baj ott a régi marad, csak azon egy különbséggel, hogy napról napra nagyobb lesz; Ormai, Pauli és Szathmári új tagokul szerződtek ugyan, Szilágyi Béla pedig és a Dinorah kecskéje elhagyják a színházat, de mindezen „reformok“ bajosan terelik el ez intézetet az elbukás örvényétől; itt még az ügyvezető eszméje sem segít. ha az igazgatóság az eddigi marad; de ez ellen — az istenek is hiába küzdenek.

Mit tegyünk tehát? pártoljuk és látogassuk az ügy érdekében és azon reményben, hogy az emberek mulandók, csak az igazság halhatatlan.

Hogy ma este (apr. 15-kén) „tömrdek“ közönség tölti majd meg a nemzeti színházat, azt előre mérjük állítani; ritka egy élvezetdus előadást is rendeznek ott ez alkalommal; Mendelssohn Bartholdi világhírű „Paulus“-át adják elő, még pedig több mint négy száz hangszer és — torok által. Már előre is megmondhatnám kegyeteknek, milyen szépen énekel ez és e művész, de kivált Segal asszony milyen kitünően adja majd elő a reábizott énekrészt; mert — mi a főpróbán jelen voltunk; de nem szólunk erről; a színházi rovat írója még meg találna neheztelni reánk, hogy az ő határába rontottunk.

Inkább a német színházról szólok tehát, hol szintén jelen voltam egy előadásnál a héten; hogy én ott mit kerestem? semmit, de a jótekonysági érzület vezetett oda; az izraelita kórház javára rendeztek ott f. hó 13-kán zene-és szavalatiakademiát, amelyben Egresy Gábor, Markovics Ilka és Hofbauer k. a. tehát a nemzeti színház tagjai is közreműködtek; azért voltam ott és azért említhetem meg, hogy mindhárman rengeteg taps- és kihívásban részesültek, kivált Egresy, ki Arany János gyönyörű „Agnes asszony“-át Egresy-féle mesteri tökélyvel szavalta, és Markovics Ilka, ki egy pár magyar népdalt a neki saját kecses élénkséggel énekelte. A többiről pedig nem szólhatok, mert: nix tájcs.

Az irodalom terén semmi újság; legfőleg is azt jelenthetem, hogy a naptárak szerkesztői már mozognak; Vadenai Károly már szétküldte előfizetési ivateit a „Nagy képes naptár“-ra; és a régi bajnokok közt az idén még egy új Toldy jelent meg: Balázs Sándor, a ki „Ország tükre“ czim alatt naptárt fog kiadni, és mint igéri, az eddigieket mind tartalom, mind kiállításra felül fogja mulni. Éljen a verseny! a kö-

zönség pedig pártolja a jót is, a jobbat is, különben a jobb is, a jó is — csak az áldozatok számát szaporítja.

E lapok kedves olvasónői pedig eleve kéretnek, tartsanak fen egy kis előfizetési és gyűjtési kedvet a „Magyar nők évkönyve“ számára, mely ez idén futja majd meg harmadévi pályáját; de tudom, kegyetek azt úgy is jó szívvvel teendik; annál inkább, miután e vállalat eddig még mindenfelől osztatlan tetszésben részesült. *)

És most boldog ünnepeket!

Az „irodalomtámogató vállalat“-hoz

ujlag következő lelkes pártolók jelentkeztek:

Udvard: Lévy-Berényi Julia ivén:

Jankovich Szabadhegyi Janka.
Szeiler-Liftner Emilia.

Ordódy János.

Lévy Antal.

Gróf Pongrácz Adolf.

(Folytatjuk.)

Igy lassan haladva, végre mégis csak célhoz jutunk. Az írói segélyalap eszméje lebeg lelkem előtt; mennyi félreértésnek, balmagyarázatnak, sőt gyanúsításnak nem volt ez, és ezzel együtt magam is kitéve! De azért idő multával a félreértések eloszoltak, a balmagyarázatok elhallgattak, a gyanúsítások pedig annak a fejére szálltak vissza, a ki azokat ez eszme ellen intézte, látván, hogy csekély adományok után ezerek gyűltek egybe. Igy lesz ez a jelen vállalattal is; mert velem vannak mindazok, a kik hazánkban valóban szeretik az irodalmat és annak fölvirágoztatását valóban szívből ohajtják. Csak időt engedjünk a szövetkezésre és bizonyára meglesz az ezer pártoló és — e nemes irányu vállalat.

Az írói segélyalaphoz

ujlag járultak:

Reményvölgyről: Pokorny Vecsey Julia ivén:

| | |
|---|-------------|
| Pokorny Ede | 1 frt — kr. |
| Pokorny Sándor | 1 „ - „ |
| Urban Janka | — „ 50 „ |
| Utamazik Dacsó | 1 „ - „ |
| Hinkó Jánosné | 1 „ - „ |
| Vecsey Mari. | 1 „ - „ |
| Pokorny Vetsey Júlia | 2 „ 50 „ |
| Dráskóczy Luiz | 1 „ - „ |
| Száldobágyról: Imrik Ignáczné | 1 „ 10 „ |

Összeg 10 frt 10 kr.

Ehez az elébbi: . . . 2368 „ 40 „

Teszen összesen: . . . 2378 frt 50 kr.

és 13 ezüst huszast.

(Folytatjuk.)

*) Csak május hó végén fogom szétküldhetni az előfizetési ivateket, ha Isten addig éltet; ezuttal csak tisztelt íróársnőimet kérhetem föl, örvendeztessenek meg minél előbb becses dolgozataikkal. Emilia.

Gazdasszonyoknak.

Egyszerű, de jó fogpor készítmődja.

Végy 2 és fél nehezék faszenet, igen ó a hársfából égett, kénsavas chinint 25 szemert s égett magnesiából egy és fél nehezékkal; ezt keverd finom porrá, tedd el katyulába, s mosd fogaidat vele minden héten kétszer-háromszor. B. F.

Hamis bornyupörkölt.

Végy 3 font sertés-fehérpeccsenyét, ennek minden zsiros részeit méted le, sózd be, s vágd össze apró kockákra, forralj zsirt, tégy belé egy fej apróra vágott vereshagymát, késhegynyi paprikát, azonnal tedd rá a hust és ezt pároldagasd egyforma tűznél, míg minden levét befőtte; ekkor önts hozzá egy fél meszely tejfölt s hirtelen forrald, tehetsz aztán hozzá akár burgonya, akár rizs, akár pedig makaroni vagy tarhonya-melékletet s tálald fel forrón. M. Flóra.

Mandula-ivek.

Végy a nyújtódeszkára egy jó meszely finom lisztet, 5 lat írósvajat, egy fél citrom apróra vagdalt héját, 4 kanál tört czukrot, egy kevés sót, három kanál tejszint és öt tojás sárgáját. Ezt hirtelen össze kell keverni, hogy a kéztől át ne melegedjék; azalatt az öt tojásnak fehéréből erős habot verj fel, a tészta nyujtsd ki kisujjnyi vastagságra s kend a habot reá, hintsd be jól törött czukorral s hosszúra vagdalt mandulával, vágd el késsel hosszukás darabkákra, rakd fel az ivformára készült lemezre, s süsd meg szép sárgára. V. K. — né.

Irodalom és művészet.

× Nyizsnyay Gusztáv tudatja előfizetőivel, hogy „Nefelejsek“ című zenefüzete, Dietze vésnök betegsége miatt, csak május közepén fog megjelenhetni. Midőn szerző előfizetőit egy kis türelemre kéri, hogy zeneművét annál diszebben kiállithassa, egyuttal felkéri ivtartóit, hogy az előfizetési ivatek e hó végeig hozzá Nagy-Körörsre beküldeni sziveskedjenek, miután felesleges példányokat nem nyomat.

× Pompéry János hirszerint meg fog válni a „Magyarország“tól s az „Ország“ című új politikai lap szerkesztését veendi át.

× Pécssett új lap indult meg ily cím alatt: „Pécsi i parlapok.“ Havi füzetekben, képekkel jelenik meg. Szerkesztője Zsolnay Ignác. Előfizetési ára a 12 füzetnek 6 frt.

× Nemzeti színházunkban közelebb adatni fog Szigligeti „Nőuralom“ című 100 arany pályadíjt nyert vígjátéka. Kíváncsiak vagyunk rá, mennyire fogja a közvélemény helybenhagyni az akadémiai műbírálok jelentését, melyben e mű ugyancsak jó adag dicsérettel halmoztatik el. Ezenkívül a „Port a szemekbe“ című francia darabot is közelebb meglátandjuk.

Budapesti hirvivő.

× A magyar írók segélyegyletének alapítói sorába léptek ujjban 200 fial: Lengyel Miklós cz. pré-

post, Vezérle Gáspár prépost, Stipula József kanonok s Brezovay Bernát Judit. Ezenkívül évenkint 12 ft fizetésére kötelezték magukat: Pánthy Endre kanonok és Izsák László. Minden adakozásokat Erdélyi József irótársunk gyűjté Egerben, egy rövid óra alatt. Az egri érsek, Bartakovics Béla ő excja pedig kijelenté a gyűjtő előtt, hogy ő e nagyhorderejű czélra saját ivén fog áldozni.

× Deák Ferencz nagy hazánkfánál f. hó 14-én a pozsonyi hölgyek egy küldöttsége tisztelgett, diszes emléket nyujtván át a haza bölcsének. Ez emlék, mely az 1848. és 1861-iki nemzetgyűlést jelképezi, egy ezüstkönyvből áll, hátul „Magyar törvény 1848.“ felirattal. Felső részén borostyánkószorúval diszitett magyar czimer van két irattekerccsel, melyeken „Felirat“ és „Válaszfelirat“ olvasható. A könyv felnyitható; bele az ajánló irat helyeztetett. Táblái, melyeken e szavak állnak: „Deák Ferencznek, a nagy hazafinak, ajánlják Pozson városa hölgyei 1862.“ — két csat által bezárhatók. Deák Ferencz megindulva, kézzorítással és meleg szavakkal köszönte meg e megtiszteltetést.

× Az irói segélyegylet engedélyt nyert egy sorsjáték rendezésére, olyformán, hogy 100,000 darab 50 krosjegy fog kibocsáttatni, s nyeresényekül csupán oly tárgyak használhatók, melyek egyesek kegyes adományaiból folytak be. Főnyeresény, mint tudjuk, a többször emlegetett, 12,000 fr. értékű ezüstkészlet leend. Ismerve a közönségnek az irói segélyegylet iránt tanusított részvétét, bizton hiszszük, hogy a kibocsátandó sorsjegyek minél rövidebb idő alatt tisztára elkelendnek.

× A városi hatóság a halottak nyughelyéről is megemlékezett. Határozata folytán a kerepesi ut melletti temetőben az utakat szabályozni s fákkal beültetni fogják.

× Gr. Széchenyi Béla ismét utazni készül, és pedig ezuttal Hollandba és Északamerikába. Utazásról levén szó, megemlitjük, hogy Tóth Kálmán és Balázs Sándor is elutaztak a londoni kiállításra.

× A félegyházi kaszinó elnöke megczáfolja azon valamennyi lapban elterjedt hirt, mintha ott a Petőfi-emlék husvét másnapján fogna lelepleztetni. A leleplezési ünnepély napjáról a közönség annak idejében értesítettni fog.

× Morgensteint, ki a hitelsorshuzás második nyeresénye miatt fogatott be, e napokban szabadon bocsátották.

× Reményi Ede hazánkfát a berlini állatkertben nem épen jelentéktelen baj érte. A gyermekek ugyanis lapdázás közben ugy szembe találták vágni, hogy borogatni kellett. A hires művész jelenleg a hamburgiakat gyönyörködteti kitünő játékaival.

× A nemzeti színház ügyében néhány műértő hazafi emlékiratot szándékozik kiadni. Ez emlékirat, mely több, még eddig nem ismert tényt hozand nyilvánosságra az igazgatóságot illetőleg, egyuttal megfelel a gr. Károlyi féle nyilatkozat némely pontjaira.

× Legujabban ismét két jótékony egylet alakult fővárosunkban, ugymint: a magyar tanári egylet és az egyetemi sebésznövendékek segélyző-egylete. Az első a pesti államgymnasium tanáraiból alakult dr. Rómer Flóris, gymn. igazgató elnöklete alatt s célja: a beteg tagok segélyezése, elhunyt tanárok özvegyei és árváinak gyámolítása sat. A sebésznövendékeket segélyző egylet a jogászok és orvosnövendékek körében alakult egyletek mintájára jött létre, s célja is azokéval megegyez, a mennyiben szegénysorsu pályatársak segélyezését tüzte ki feladatul.

× A budai népszínházban az előadások most már nem 7, hanem 7½ órakor veszik kezdetüket.

× A pesti váltótörvénytörvényhez, mint ke-

reskedő-ülnökök, Ullmann Károly és Gottesmann Miklós, izraelita kereskedők neveztek ki az udv. kan-
czellária által.

✂ Az országos magyar kertészeti társu-
lat a dunaparton csarnokot szándékozik építtetni, mely nem-
csak tanácskozások, hanem kerti termények folytonos kiállít-
tása helyéül is fogna szolgálni. Hogy létesül-e a terv, azt a
társulat május 5-én tartandó közgyűlésében döntendi el.

✂ A régi német színház telkén új, három-
emeletes városházat akar építtetni Pestváros hatósága. A tervet
Vassel Alajos, városi mérnök már el is készíté, s a tanács kö-
zelebb fog felette határozni. Az új városház oly nagy lesz, hogy
minden városi hivatal megférjen benne.

✂ Schordann Zsigmond, a pesti egyetemen az
élettannak nyugalmazott tanára elhunyt. Hült tetemei mult
hétfőn tetettek örök nyugalomra.

✂ A pécsi nemzeti kaszinó a magyar írói se-
gélyegylet, a miskolci takarékpénztár pedig a Kisfaludy-tár-
saság alapítói sorába lépett. A homonnai kaszinó is azonnal az
írói segélyegylet alapítói sorába lépend, mihelyt engedélyt
nyer közgyűlés tarthatására. Egyelőre 12 ftot küldött be a ne-
vezett egylet pénztárnokához. Örömmel tapasztaljuk, hogy a
nemes eszmék mind nagyobb hódítást tesznek hazánkfiái szi-
vében.

✂ A városligetben circust építenek mindenféle lát-
ványosságok számára. Ugyancsak a városligetben a pávasziget
és vaspálya közt leendő valószínűleg a tervezett állatkert helyi-
sége. mely célra ott a városi hatóság, mint értesülünk, 30—40
holdnyi tért hajlandó átengedni.

✂ A jogászssegélyzőegylet köszönetet mond-
ván azoknak, kik az általa saját javára rendezett hangverseny-
ben közreműködni sziveskedtek, egyuttal számadási kimutatást
is tesz közzé, melyből kitűnik, hogy e hangverseny 418 ft 27
kr. tiszta hasznot hozott.

✂ A jelen év azért is nevezetes, mert most van
száz éve annak, hogy Ausztriában először adtak ki bankje-
gyeket.

✂ A londoni kiállításra három magyar czi-
gánybanda készül kiutazni. Jó keresetre számíthatnak.

✂ E napokban érkezett Pestre azon szép
kagylógyűjtemény, melyet Velenczében nem rég elhunyt Uj-
helyi Imre, cs. k. tengerészeti káplán, Muzeumunknak ha-
gyományozott. Az érdekes gyűjtemény négy szekrényt töl-
tött meg.

✂ Pest és Uj-Pest közt május 1-től kezdve min-
den két órában gőzös fog közlekedni.

✂ Jám bor Endre, pesti derék szabómester, azon ma-
gyar diszöltözetet, melyet a londoni kiállításra küldött, Mi-
hály, szerb fejedelemnek ajánlta fel. E diszöltözet a követke-
ző darabokból áll: 1) Fejedelmi palást, sötét meggy szín
selyembársonyból, aranyzsinórral és himzéssel s hermelin prém-
mel; bélése nehéz fehér selyem aransodrással kivarrva. A pa-
lástkötő rubinokkal, smaragdokkal és igaz gyönggyel van ki-
rakva. 2) Buzavirág szín selyembársony attila aranyzsinórral
s értékes kőgombokkal; bélése nehéz fekete selyem. 3) Zefir-
vörös magyar nadrág, gazdag aranyzsinórzattal. 4) Fehér se-
lyemmellény, aranyvirág-himzéssel s drágakőgombokkal. Jám-
bor Endre, mig e pompás diszöltöny Londonból visszakerül,
olajfestésű alakrajzolatot küldött róla, a szerb uralkodónak
ajánló sorok kíséretében

✂ Mint halljuk, azt a rendet akarják behozni, hogy
a társaskocsik vitelbére nem fog megszabni, azon hiedelem-
ben, hogy a szabad verseny előnyösebb leendő. Ezt ugyan nem
hiszszük, mert annyi a társaskocsikat igénybe vevő közönség,

hogy a kocsitulajdonosok bizonyosan felcsigázzák követe-
léseiket.

Vidéki hirvivő.

£ Kolozsvárott a főrangú műkedvelők által a ma-
gyar írók segélyegylete javára rendezett szini előadás 370 frtot
jövédelmezett. Ugyane műkedvelők László Józsefet, je-
les nyugalmazott színészünket, két értékes ezüstgyertyatartó-
val lepték meg emlékül azon fáradságaért, melyet ő előadásai
rendezésére fordított. A gyertyatartókra a műkedvelők névsora
is rá van metszve.

£ Erzsébetvárosban Erdélyben nem rég halt meg
özü. Kabdebó Péterné 100 éves korában, ki 15 első, 24
másod- és 8 ösönokát hagyott hátra.

£ Csongrád megye és Szeged város törvényszéke
rögtönítelő bírósági joggal ruháztattak fel, a nagyon elharapó-
zott rablások és gyújtogatások meggátolása végett.

£ Nyíregyházán a mult évben alakult „népkört“ a
szabolcsmegyei kir. biztos feloszlatta.

£ Szabadkán apr. 9-én a vízkárosultak javára mű-
kedvelői előadás volt, mely alkalommal ének, zene és szavala-
tok mellett, Kisfaludy Károly „Vigjáték“ és „Gyilkos“ című
darabjai adattak elő. A jövédelem mintegy 300 frt.

£ Lásztómér helységben Nagy-Mihály mellett f. hó 6-án
nagy tűz volt; összesen 50 ház égett le csűrökkel, gazdasági
épületekkel együtt. Szerencse, hogy a nagyobb rész biztosítva
volt.

£ Pécsen Mendlik Teréz leánytanodájának növendékei
szini előadást rendeztek a vízkárosultak javára, „Az ünnep“ és
„Az adakozók“ című darabokat adván elő, szép sikerrel.
A tiszta jövédelem 166 ft 80 kr. Az előadás költségeit maguk a
növendékek viselik.

£ Kalocsán a műkedvelők szini előadást tartottak az
árvízkárosultak fölségelésére. A tiszta jövédelem 115 ft. Az
előadások folytattatni fognak.

£ Magyar-Sárd mellett Kolozsmegyében az erdöket
gonosz kezek felgyújtották. A pusztító lángok már több nap-
óta kiszámíthatlan károkat okoznak, a nélkül, hogy a község
előljárósága komolyan gondolkoznék az égés tovább terjedésé-
nek meggátolásáról.

£ Lugoson f. hó 6-án egy cipész a román temető előtt
nagy számu közönség jelenlétében meggyilkolta nejét, kivel
hosszabb idő óta egyenletlenségben élt. A tettest azonnal el-
foglák.

£ Miskolcson f. hó 12-én fejezte be Munkácsi-
Felekiné vendégszereplését. Összesen négyszer lépett föl,
kétszer férje társaságában. Jutalomjátékára a közönség a szo-
rongásig megtölté a színházat s viharos tapsok közt bucsuzott
el a kedves művésznőtől, kinek vendégszereplése szembetünö-
leg föllekesité a különben épen nem vidor kedélyeket.

Nemzeti színház.

— Április 17-kén. —

Ápril 10-dikén: „Az elisondoi leány“ és „Fortunio dala.“ Offenbach operet-
tejei. — Ápril 11-dikén: „Tücsök“ Birchpfeifer szinműve. Nagy Luiza, a kas-
sai színház tagjának első vendégszereplése. — Ápril 12-dikén: „Bánk bán“, Erkel
operája. — Ápril 15-dikén a pest-budai zenede által: „Pa ul u s“ Mendelssohn-
— Bartholdy nagy oratoriuma. — Ápril 16-kán husvét másodnapjáig
a színház zárva marad.

Mire nem használják föl a nemzeti nyelv, a nemzeti köl-
tészlet és érzelem fejlesztésére emelt templomot! Láttunk már

ott francia komédiákat, álarcos bálokat, operetteket, birchpfeiferi viziműveket, orosz hegedűsöket, maguktól szóló zongorákat, philadelphiai csepűevőket, madrilenai ruhalebbentéseket, főuri műkedvelőket és szegény árvák panaszos éneklését, és a többi, és a többi; csak egy volt hátra, az, hogy templomi zenét hallgattassanak meg velünk a nemzeti színházban, és ime, most ehhez is lön szerencsénk; f. hó 16-kán adták elő Mendelssohn-B. „Paulus“-át, még pedig körülbelül negyedfélszáz darab hangszer és torokkal.

Isten mentsen! egyáltalában nem azt mondom, hogy a főnebb érintett garnitúrák egészen számüzve legyenek szinpadunkról; legfőlebb is azt ohajtom, hogy a nemzeti színház eredeti céljára is tekintettel legyenek, ezzel mi tökélyesen beérjük, és azért „Paulus“-nak igen nagyon örültünk, mindamellett, hogy az előadás — no de műkedvelői előadás volt, és erről — hallják azt önök. vidéki levelezők? — műkedvelői előadásokról csak jót szabad írni.

Aztán mit tehet róla az a negyedfélszáz műkedvelő, hogy a nemzeti színház: színház és nem templom, a melynek egészen más az akustikája? Mind elrekesztették a coulissákat, sőt még a sugólyukat is beragasztották jó kemény itatós papírral, de azért a hangok mégis jó részt elvesztek, Isten tudja, hogyan; ki ismerhetné egy színház rejtelmes zezugait! Sokaknak pláne még a torkukban veszett el a hang.

Mind jó volt ez tehát, még az is, hogy a műkedvelők olyan vadregényes tarkaságban foglalták el a földszint első zártzék-sorait, még az is, hogy Ellinger egyszer úgy kijött a taktusból, mintha egymaga mind a negyedfélszáz műkedvelőt akarná képviselni; sőt még az is jó volt, hogy a valódi karnagy mellett, még az egyik hegedűs hamis karkissé rögtönözte magát és ütötte a taktust, ugyancsak hamisan!

Wöhler urnak pedig, a zenede jeles énektanárának igazán köszönettel tartozunk, hogy ez oratorium előadása körül annyi buzgalmat fejtett ki; a hibákról ő valóban nem tehet, de az érdem legnagyobb részt az övé; több ilyen kísérlet után az előadások is kerekdedebbek, összevágóbbak lesznek.

Nagy Luiza k. a. vendéjátékát utóljára hagytam, mert egy hétig úgy is pihenni fog tollam, utósó szóm tehát dícséret legyen; és Nagy Luiza teljesen érdemes a dícséretre; Birchpfeifer „Tücsök“-jét adta a hasonczimű drámában, és általában is tetszett, a mi pedig nem csekély diadal; mert e szerepet a nemzeti színház közönsége évek óta Munkácsy Flórától látja! Mint halljuk, a kisasszony a budai népszínházhoz van szerződötve, a mit valóban sajnálunk; mert ilyen igazán szép tehetségnek a nemzeti szinpadon kellene helyet adni; hadd legyen módja művésznővé fejlődni. Didiért Szathmáry adta, és ezuttal kielégítőleg játszott.

M i n d e n f é l é k .

¶ Furfangos tolvaj. A párisi törvényszék előtt közelebb az a furcsa eset történt, hogy a tolvaj a tárgyalás folyama alatt, védő ügyvéde zsebéből a szivartárczát kilopta s belőle a vádoltak padján ülő czinkostársait rendre megkinálta szivarral. Rajta kaptván a csinyen, az elnöknek azt felelte: „De már magam is belátom, hogy csakugyan tolvaj vagyok.“ Szépen hálálta meg védője fáradságát, a lurkó!

¶ Egy bécsi postahivatalnokot közelebb hűvösre tettek, a ki azzal mulatta magát, hogy nem kevesebb, mint ötvenezer levelet lopott el a postáról, pénzt keresvén benők. Ugylátszik, nem is üzte mesterségét hiába, mert két házat szerzett.

¶ A toulousei érsek körlevelet bocsátott ki, melyben elrendeli azon véres emlékű nap megünneplését, midőn Toulouseban 1562. május 16-án mintegy 4000 protestáns gyilkoltatott le vallási fanatismusból. A francia kormány azonban minden erre vonatkozó nyilvános egyházi szertartást betiltott.

¶ Japánból követség érkezett Párisba, mely 5 követből, 12 tisztből és számos szolgából áll. Természetes, hogy sok bámulójok akad, de ők sem maradnak e tekintetben adósok; kiállnak a szálloda erkélyére, hol szállva vannak, s minden genirozás nélkül visszabámulják a jó párisiakat. Ruházatuk sötét hosszú ruhából, fehér bő nadrágból áll. Övükben drága markolatu töröket hordanak. Fekete hajuk fejök tetején üstökbe van fonva; többen beretvált fejjel járnak. A követség fejének ilyen czifra neve van: Fake-No-Ucsi-Shimoduc-Kenokami.

¶ Madridban közelebb fojtottak meg törvényszéki ítélet folytán egy Collado nevű káplárt, ki tisztjét késszurással meggyilkolta. A kivégzés nyilvános tér en, a nyakra vetett vas-hurokkal történt. Midőn a szerencsétlen fejről a kendőt levették, szivszaggató sikoltás hangzott a néptömeg közül. A kivégzettnek jelen volt menyasszonya megörült.

¶ Fokszán, moldovai városból a következő szomorú esetről tudósítják a „K. Közlönyt.“ K-r földink hajadonleánya kezére két kérő jelentkezett: B — n orvos hazánkfia és Ch — r görög árendás. A lány az elsőnek jegyeztetett el. Néhány nap mulva a görög megbetegszik s B — n orvosért küldéjnek idején. Az orvos megjelenik s a bajt nem találván veszélyesnek, haza akar sietni; de erősen marasztalják, hogy előbb vegyen magához valami üditőt. Ezt is elkölti s utnak indul. Még falut sem ér, már görcsös fájdalmak fogják el; a legközelebbi gyógyszertárba megy tehát, s csak annyi ideje maradt, hogy atyjának megirhatta, hogy siessen temetésére. Az atya már halva találta fiát; holttestét felbonczoltatja s megtalálják benne a halált hozó mirenyt.

¶ A segoviai alcazar, Spanyolország építményeinek egyik legnevezetesebbike, melyet egykor mint a góth és mór építészet csodáját messze földről meglátogattak, közelebb a lángok martaléka lön. A palotában sok műkincs is volt, melyek mind, a castilii királyok ott levő fegyvertárával s a 12,000 kötetből álló könyvtárral együtt, hamuvá égtek. Az építészet e remekének most csak pusztá falai állnak fenn.

¶ A londoni kiállítási palota építésénél eddig 16 munkás veszté el életét különféle balesetek által, 50 pedig munkaképtelenné vált. A bizottmányt több oldalról fölkerik, hogy e szerencsétlenek ellátásáról gondoskodjanak.

¶ Madridban nőegylet alakult, melynek célja: a házi állatok sorsán könnyíteni s a bikaviadalokat megszüntetni.

¶ Két mákvirág. Egy francia bankár Londonból nem rég gyönyörű hercegnőt szöktetett el s Párisban rögtön nőül vette. Azonban még a mézes hetek alatt kisült, hogy a hercegnő csak ügyes divatárusnő. Képzeltető, hogy leeresztette erre férjemuram az orrát. Hanem hogy adós ne maradjon, hát ő is kijelentette, hogy nem bankár, hanem csak amolyan iparlovag. Erre meg természetesen a feleségemasszony csinált hosszú képet. Denique a zsák megtalálta foltját.

¶ Varsóban közelebb zavargási kísérletek fordultak elő. A tanulók voltak a kezdeményezők a székesegyházban s az érsek ellen akartak tüntetni. Az egyházban mintegy 4000 ember lehetett jelen. Midőn az érsek szószékre lépett, a tanulók lármázni, köhögni kezdtek s kiabáltak: „Ki a templomból!“ Az érsek kénytelen volt beszédét félbeszakítani. Erre a nép kitódult. Azonban a rendőrség mintegy 14 tanulót elfog-

ván, a rend ismét helyreállt, s az érsek folytatta beszédét, miután a kiment népnek egy része visszatért.

A londoni kiállításon egy amerikai kertész-től zöld, Párisból pedig kék rózsák láthatók.

Egy trieszti kereskedő közel állván a bukáshoz, jónak látta magát egy fára felakasztani. Történetesen gyermekek mentek arra s a kötelel elmetszván, ő a földre zuhant. Ezután a szeget és kötelel emlékül zsebébe dugta, a gyermekeknek 1 frtot ajándékozott s szivarra gyujtva tovább sétált, mintha nem is ő akasztotta volna fel magát.

Divattudósítás.

Ha már tisztában vagyunk az iránt, minő szabásu ruhát fogunk leginkább a tavasz és nyár folytában viselni, természetesen az utcára való felső-öltönyökre kerül a sor; e kérdés felől ez idén sok értekezlet tartatott, melynek következtében határozattá lön, hogy megtartjuk ugyan a szép tavaszi selyemmentéket, de azért ha szükségünk van reá és módunk van benne, a nagy nyári kendőket is nyugodtan viselhetjük, mert a nagy kendő nincs hátrányára kedves szép nemzeti viseletünknek, a mint azt azon nagy elterjedés is mutatja, melyben az még a népnél is részesül, a mely pedig nem igen majmolja az idegent. — Ilyenforma nézettel voltunk mi tavaly is, s — valljuk meg e kis gyengéséget — igen jól esett divattudósítói szívünknek, hogy azon sokszinű, szélesebb és keskenyebb csikú kendők, melyeket mi tavaly a nyáron nem csak szóval megdicsértünk volt, de egyik divatképünkön természetben is bemutattunk, ez idén olyan általános részvétnek és dicséretnek örvendenek.

Ezen csikos szép nagy kendők mindenféle színben és minőségben kaphatók Böhme és Kánya urak józseftéri, valamint Alter Antal váci-utcai divatkereskedésében, és pedig a melegebbek 15, 16, 17, 18 és 20 forintig igen szép választékoságban.

A könnyebb fajta cashemirkendők szintén kedveltek leendenek a nyár folytán, nem csak czélszerűségük, de olcsóságuk miatt is, mert 8 frt és 8 frt 50 krért igen csinos csikos cashemirkendőt lehet vásárolni. Az egyszerűbbek, melyeknek közepe rendszeren egyszinű s szélei színesek, még amazoknál is olcsóbbak, mert 7 frt 50 kr. és 8 forinton igen csinosakat láttunk.

A legszebb kendők, melyeket évek óta láttunk, a könnyű selyemgrenadin nyári kendők, s valóban meglepő szépek e finom kendők színre épen úgy, mint a szövetre nézve. Ezen selyemgrenadin leginkább hasonlít a selyemgazirhoz, csak hogy finomabb és szebb; e kendők többféle: világosabb és sötétebb kék, lila, barna, szürke színben kaphatók; a rajz többnyire vonalozott koczkákból vagy csikokból áll; köröskörül gazdag selyemrojt szegi be e szép kendőket, melyeknek ára 18, 19 és 20 frt.

A már évek óta közkedvességben részesülő nagy fehér creponkendőket sem hagyhatjuk említés nélkül, mindig szépek és czélszerűek maradnak azok. Az idén is nagy mennyiségben érkeztek sima és himzett creponkendők az említett kereskedésekbe. A sima creponkendők ára nagyon különböző; már

16 forinttól kezdve lehet vásárolni, míg a szövetség finomsága a kendő nagyságához képest, egészen 50 forintig emelkedik az ára. A himzett chinai creponkendők pedig 18 forinttól kezdve 65 forintig kaphatók. A mi ezen creponkendőknek olyan állandó becset biztosított, ez szépségükön kívül még tartósságuk is; mert ha néhányszor tisztítottjuk is, mindig szép marad az, mig végül akármi szép színre be is festethetjük.

Rejtvény.

P. Ottiliától.

- | | | | | | |
|-----|----|----------------------------------|---------------------------------|--------------------------------|----------------------------|
| 11. | 8. | 9. | 4. | 2. | Soha sem jár rendes módon. |
| 2. | 9. | 2. | 1. | Hajdan volt a föld szülőtte. | |
| 4. | 2. | 9. | 4. | Nemünk közt egy kedves név ez. | |
| 4. | 5. | 6. | Erre nagyot iszik magyar ember. | | |
| 7. | 5. | 1. | Tréfának ez is megjárja. | | |
| 5. | 7. | Egyszer az volt minden foszlány. | | | |

Megfejtési határidő május 18-ka.

A 11-dik számban levő rejtvény értelme: Eötvös József. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, M. Szabó Zsuzsanna, Keményfy Julia, Kreskay Mis Francziska, Mának Amália, Feymann Julia, Zachariás Alajosné, Omaszta Tóbiné, Csanády Kálmánné, Melzer Armina, Eisenstadter Malvina, Egervály Tuboly Emilia, Deáky Amália, Viertl Aloyzia, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Kubinyi Kornélia, Berzsényi Cornélia, Heldt Gizella, Pálffy Stelcer Eliza, K. M. és neje, Pristyaák Vilma, Eggenberger Kijatz Luiza, Matkovich Lidia, Plachy Bertalanné sz. Veres Ilka, Poninger Laura, a gyöngyösi Népkör, Pongrátz Julia, Vágner Luiza, Kondi Julia, Király Rozália, Szokolay Zsigmondné, Teszáry Ida, Stinner Emma, Beóthy Ilona és Etelka, Csaby Amália, Pete Lányi Angela, Skopal Izabella és Róza, Pap Ida, Koller Matild és Julcsa, Vitalis P. Szeréna, Bende Mária és Irén, Luby Péchy Ilka, György Klára és Alberta, Nagy Emilia, Horváth Endréné, Bodroghy Gizella, Vecsey Pálnó, Jaross Nepomuczéna, Majomi Józsefné, László Dósa Anna, Nagy Mari, Gulyás Amália és Krisztina, Fogarasi Zsuzsa, Lévy Berényi Julia, Palkovics-Somogyi Mária, Imrik Ignácné sz. Farkas Karolin, Kalocsa Róza, Kühnel Anna, Nagy Kornélia és Mária, Persián Mártonné, Lukrits Mütter Ottilia.

Ugyancsak a 11-dik számban közölt rejtvény, értelme Lisznyi Kálmán. Helyes megfejtéseket következő előfizetőink küldtek be:

Julia, Keményfy Julia, Kreskay Mis Francziska, Omaszta Tóbiné, Csanády Kálmánné, Eisenstadter Malvina, Deáky Amália, Viertl Aloyzia, K. M. és neje, Pap Ida és Máli, Eggenberger Kijatz Luiza, Matkovich Lidia, Pongrátz Julia, Mendelényi Emma, Vágner Luiza, Kondy Julia, Király Rozália, Szokolay Zsigmondné, Teszáry Ida, Pete Lányi Angela, Skopal Izabella és Róza, Vitalis- P. Szeréna, Zachariás Alajosné, Bodroghy Gizella, Vecsey Pálnó, Jaross Nepomuczéna, Pristyaák Vilma, Majomi Józsefné, Nagy Mari, Ferenczi Lenke, Egervály Tuboly Emilia, Gulyás Amália és Krisztina, Dindár Izabella, Fogarasi Zsuzsa, Palkovics Somogyi Mária, Melzer Armina, Kalocsa Róza, Kühnel Anna, Jakab Bogdáné, szül. Novák Veronika, Pap Nina, Plachy Bertalanné sz. Veres Ilka, Nagy Kornélia és Mária, Persián Mártonné, Lukrits-Mütter Ottilia.

TARTALOM.

A növények háztartása, Szelényi Károlytól. Betegen, Kulifay Edétől. A négy Karamoglu és a négy Osztóics leány, Remellay Gusztávtól. Álom és való. Komócsitól. Lugossy Mária. Major Bélától. Hit, remény és szeretet, Marsó Pálnótól. Az élet tavasza, Urvári Lajostól. Egy hét története. Irodalomtámogató vállalat. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Vidéki hírvivő. Nemzeti színház. Mindenfélek. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárca. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: himzetmintá.

Jelen havi nagy divatképünket a jövő számmal veszik t. előfizetőink.

16-dik szám.

VASÁRNAP, ÁPRILIS 20. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,
divatképekkel és műmelléletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | | |
|-------------------------------------|----|-----|----|-------|
| Évnegyedre | 3 | ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | ” | ” | ” |
| Egész évre „ | 12 | ” | ” | ” |

Hirdetések elfogadtnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért **6** uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO,

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára
Thebeth 5622 | |
|----------------------|----------|-----------------------------------|--------------------|---------------------|-------------|----------|-----------|----|------------------------------------|---------------------|
| | | | | | | kelet ó. | nyugot p. | p. | | |
| 20 | Vasárnap | E Husvétvasár. | E Husvétv. | 8 G Husvétv. | | 5 | 4 | 6 | 55 | 20 H. 6. ün. |
| 21 | Hétfő | Husvéthétfő | Husvéthétfő | 9 Husvétv. | | 5 | 2 | 6 | 56 | 21 H. 7. ün. |
| 22 | Kedd | Kajus. Soter | Heród | 10 Herodes | | 5 | 0 | 6 | 57 | 22 „ 8. ün. |
| 23 | Szerda. | Adalbert püsp. | Béla | 11 Antipas | | 4 | 58 | 6 | 58 | 23 |
| 24 | Csüt. | György v. | György | 12 Terentius | | 4 | 57 | 7 | 0 | 24 |
| 25 | Péntek | Márk ev. | Márk | 13 Artem. | | 4 | 56 | 7 | 1 | 25 |
| 26 | Szombat | Kilit pápa | Ervin | 14 Martius | | 4 | 54 | 7 | 3 | 26 34 Sabb. |

V i d é k i t á r c z a .

Nagyváradai tövisvirágok.

— Aprilis 3-kán. —

II.

Annyi élelményünk van a nagy böjt „rendesen komor“ napjaiban, hogy az elmúlt „bús“ farsangon félannyival sem dicsekedheténk.

Van hangverseny, színelőadás, szép tavasz, egyszerű, kérdem, kell-e több?! Ha igen, akkor ott vannak még a szép tavaszon a jótekonyság még szebb virágai, a részvét harmatától ragyogva, városunk minden szép és nemesért hön buzgó ifjainak és hölgyeinek szívkertében. És én azt hiszem, hogy ebben és ilyesekben is lehet élvezetet találni, fölségeset... Én legalább csak annyi, vagy talán még több élvezetet találhatok és találok bennük, mint a viruló tavasz legbájosabb virágiban, mert:

Hideg a kertek virága,
De az érző szív meleg...
S míg ott harmat csillog csupán,
Itt gyöngy a virág felett.

De előlről kezdem a dolgot, nehogy úgy járjak, mint bizonyos szépirodalmi lap műitése, a ki, midőn kedves költőnők, a szép tollú Malvina költeményeit meg akarta bírálni, — minden oda nem illő gorombaságot és finomságot borzasztó szépen elmondott, s csak épen azt hagyta ki, a miért tulajdonképpen a tollat „siklós kezeibe“ fölvevé: hogy hát milyenek a költemények?

Márczius 9-kén és 15-kén Vélis Kelemen ifju hegedűművész mutatá be szép szabatos játékát közönségünknek. A szép, erőteljes játék, a megkapóan biztos technika, mely ifju művészünket egyik legkedvesebben fogadott hangversenyzővé tette városunkban, igen-igen szép jövőt biztosítanak a még csak 19—20 éves ifju művésznek. Ha Vélis nem babérain nyugodva, elbizottan pihenni, de kitartó szorgalommal, tovább-tovább tanulva és tanulmányozva, haladni fog, egyike lesz hazánk legkitünőbb hegedűseinek, mert ő a művész nevet már most is megérdemli. Igen szép volt tőle, hogy a jövedelem fele részét mindkét előadásánál jótekonny czélokra szentelé... Első esti bevételének felét a városunkban létező koldusápolóegylet javára, a másik előadás fele jövedelmét pedig az árvizkárosultak felségelésére adá át. Sok szerencsét a lelkes ifju művésznek jövőjéhez!

Apró részleteibe nem bocsátkozom ugyan, de lehetetlen, hogy az ezen hangversenyen közreműködők közül meg ne említsem Erdélyi József urat, szép fuvola-játékáért.

A második nagyszerű zeneelőadás Wilmers Rudolf hangversenye volt, márczius 23-kán nagyszámú közönség előtt. A nagy művész leginkább saját szerzeményeit mutatá be a közönségnek, s lelket elbájosolva, szívet elragadva, általános tapsviharszuszorúzápor közt folyt le művészi előadása. Szerze-

ményei közül legkitünőbb volt, s úgy látszék legjobban is tetszett: „Hódolat Magyarhonhoz“ és az ismeretes „Fótidal“ átírata. Wilmers a szó teljes értelmében nagy művész. Ő nem küzd, de játszik a hangokkal, ... s mint szép szomszédnőm az előadás alatt költői elragadtatásában kifejezé: a legviharsabb hangtenger dörgő, zúgó dalhullámi között is nyugott, biztos, mondhatni játsszi kézzel igazgatja művészi evezőjét, a jó izlést... s kormányozza ábrándos sajkáját, a képzeletet.

És szép szomszédnőmnek tökéletesen igaza volt. Ő igen találva jellemzé Wilmers gyönyörű, nagyszerű játékát.

(Vége következik).

Abony, aprilis 7. (Eredeti levél). Tisztelt szerkesztő!

Nem a fitogtatási viszketeteg ösztönzött engem arra, hogy én is az irnitudás mesterségét igazoljam; annál kevésbé bánt az a hiúság, mintha én kegyed becses lapjának itteni Fendes levelezőjével sorompóba állva, magamat hivatlanul s kéretlenül másod-rendű értesítőül feltolni akarnám; irok azonban azon oknál fogva: mert véteknék tartanám, hallgatással mellőzni azon meglepően szép eseményeket, melyek városunkban a lefolyt márczius és február hónapokban a közműveltség s a jótekonyság gyakorlása érdekében történtek.

Meg kell azonban jegyezmem különösen azt: a mi e lapok abonyi levelezőjének hosszú elhallgatását méltán kimentheti: hogy azon hazafias irányú s jótekonny czélú működéseknek élén épen ő állott, s csak is az ő fáradhatatlan buzgóságának köszönhető azon eredmény, hogy Abonynak jelenleg igen csinos és izléssel berendezett színháza van.

Még mult 1861-dik évi deczember hóban hallottunk ugyanis róla, hogy az itteni kaszinó-társulat teremében felállítandó színpadon a következőendett hosszú farsangi napokon, egy itteni hölgyek és ifjakból alakulandó műkedvelő társulat által, a vidékszerte közhirben álló eddigi fényes táncmulatságok helyett jótekonny czélokra színi előadásokat fognak tartani, minek fogantatosíthatását előbb a lelkes honleány: Karácsony Anasztázia urhölgy, később Abonyi Lajos jeles írónk is minden siker nélkül, hiába kísértették meg. Mig végre január elején az abonyi nagyhirű hangversenyek és számos hazafias ünnepélyeknek, ritka erélyéről és műértő tapintatáról nevezetes rendezője: Kecskeméthy úr, e már még születése előtt megsemmisülni készült vállalatnak élére állott és mind magát a működendő két nemű tagokat alig néhány nap alatt elővarázsolta, mind pedig a színpadot meglepő csinoságú részletekkel a kaszinó-társulat egyik termében fölállította; úgy, hogy már február 17-kén „A tiszaháti libácska“ és „Becsületszó“ czimű, egy-egy felvonásos darabok nagy sikerrel előadathattak. E darabokban különösen Beniczky Emma és Balogh Örszike kisasszonyok, a férfiak közül: Abonyi Lajos, Molnár Pál, Kostyán József és Lovassy Sándor urak, főleg a társulat lelke, a jeles Kecskeméthy közmegelegedést, és szünni

nem akaró tapsokat nyertek. Február 23-kán ismét Szigetinek „A falusiak“ című három felvonásos darabja adatott elő, szintén jó sikerrel. — Marcius 2-kán pedig „A nyolczadik pont“ című, Szerdahelyi által francziából fordított egy felvonásos darabbal egyetemben, a „Varázshogedü“ című szintén egy felvonásos operette adatott elő; melyben maga a fordító Szerdahelyi Kálmán ur, valamint Bognár Vilma s Adél kisasszonyok zongorakiséret mellett, a jótékony cél iránti tekintetből, szivességből föllépve, nagy tetszést arattak. Végre március 16-kán ugyancsak Szigetinek „Szerlem és örökség“ című 2 felvonásos darabjával, miként a társulatnak lelkes igazgatója által jelentve lön, az abonyi műkedvelő-előadások „egyelőre“ befejeztettek. Ezen előadásoknak tiszta jövedelme részben a budai népszínház, — részben a kaszinó-könyvtár javára volt szánva. —

Reméljük is, hogy a szünetelés csak ideiglenes leend, — miután viz által inségre s nyomorúságra jutott számtalan szegény atyánkfiai, — valamint az irói segélyegylet javára, mint hallom, különösen több helybeli lelkes előkelő honleány, ismét 4 darab előadásának tervezésével és azokban néhány újabb hölgy és férfitól fölléptetésével foglalkozik. Adja Isten, hogy nemes törekvésük s jószándékú fáradozásuk minéllebb valósuljon, és sikerdús legyen! — Sz. M.

Losonc, április 8-kán. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! Legyen szives lapját jelen közleményemnek megnyitni; — kegyes engedelmével szerencsémnek fogom tartani, vidékünkéről ezentúl is pár sorral néha-néha tudósítani. (Örömmel vesszük. Szerk.)

Minden lendület egy város társadalmi életében a haza szívének egy dobbanása, mely az egyes ereken lüktető vér egészségeről tanuskodik.

Ily lendületet nyert városunkban a társadalmi élet, a városi és hazai közintézetek s közczélok gyámolítására alakult műkedvelő-társulat föllépése által.

Diszes kiállítású színpadunkon, melynek új diszleteit Horn Róbert pozsonyi diszitő festé, — f. év március 30-án lépett föl először műkedvelő-társulatunk a „Tiszaháti libácska“ és a „Becsületszó“-ban. Losonc s vidékének lelkes közönsége zsufozásig megtölté színházunkat, tapsok és koszorúkkal üdvözlé az új vállalatot, s a műkedvelői tökély magas fokán álló, sikerült előadást, melynek azon, tapsok és koszorúkban nyilatkozó elismerésnél nagyobb érdem jutott: hogy az első föllépés sikerével elnémitván a városunk dicsőségére csak gyéren nyilvánult előítéletek, kételyek, balvéleményeket, fokozván a részvétet, eloszlátván a közönyösséget, kivívta, meghonosította ezen közczélok gyámolító s a mellett a társadalmi csinosodást s műveltséget terjesztő vállalatot.

A „Tiszaháti libácska“-ban D. L. k. a. a „bárónő“ nem igen háladatos szerepében, átgondolt játéka s színpadi otthoniasságával feledteté velünk, hogy műkedvelő-előadáson vagyunk. H. F. k. a. „Ágnes“ szeszélyes tarkaságú szerepében, a művelt, gyermeteg, majd a színelte együgyü falusi leányt, élénk színezettel s oly sikerülten adá, hogy bátran kérdezheté a darab zárszavaival: „ki játszott jobban, mint a tiszaháti libácska?“ — Berki L. J. tanulmánynyal, Zabfalvi O. M. hason szerepekrei hivatást tanusító játékaival, Jakab F. L. alakító tehetségével betölték helyeiket.

A „Becsületszó“-ban F. L. úrnő „Lukrécziát“, a képmutató, cselszövő társalkodónőt; U. J. k. a., társulatunk koszorújának egyik rózsája, a szende szép kis „Rózát“, gyermeteg könnyűséggel, s Sz. Zs. k. a. „Lidit“, a fürge, negédes szobaleányt sikerülten alakíták. — „Sziklait“, a vasfejü nagybácsit P. G. — „Ákost“, a fekete szemekben csalódott élczes lavate-

ristát F. K. „Gyulát“, a szerelemben megtisztult könnyelmü ifjút K. F. s a súlyos szerepet vivő „Jeant“ L. A. híven személyesíték.

Jövő május hó 5-én a „Falusiak“-at, 6-án a „Mamát“ hozzuk színre. Műkedvelő-társulatunk gyámolítására egy női bizottmány alakult, egyesült erővel folytatandó e szép vállalat kifejtését.

A nemzeti nyelv s művészet érdekében tegyünk annyit, mennyit birunk, s bátran kiálthatjuk a költővel:

„Félre kishititek, félre! nem veszett el“ —

„Elni fog nyelvében, élni művészettel“ —

„Még soká e nemzet!“

Ennyit színpadunkról; de ne feledjük azokat, kik az életben fölkarolták ez ügyet, kiknek föllépése, áldozatkészsége, munkássága életet lehelt e vállalatba; s lehetetlen itt ki nem emelnünk a minden közérdekért buzgó honleányt, özvegy Fáy Józsefné úrnőt, minden közügy élén tündöklő volt alkotmányos alispánunk: Török Sándor urat, és ernyedetlen buzgalmú ifj. Farkas Károly polgártársunkat, valamint számos, áldozattal, tettel közreműködött honfiaink s honleányainkat. Nehéz szerepeikért nem várnak ők elhangzó tapsokat s hervatag koszorúkat, hanem ha majd a nemzeti nyelv és érzelem beoltására hivatott kisedővönk vádászarnyai megnöttek; ha szenvedő embertársainkat jól fölszerelt kórház fogadja kebelére; ha közkönyvtárunk a tudomány kincseivel gazdagul; ha a nemzeti dalt terjesztő dalárdánk a műkedvelő-társulattal karöltve fölemelkedik; városunk napról napra csinosodik; egy szóval, ha minden közintézeteink, közczéljaink, s a hazai közérdekek oltárára egyesült erővel áldozhatunk: akkor e város szellemi s anyagi fölvirágzása lesz számukra a hervadhatlan koszorú.

Mindezen szent czélokot fölkaroló nőegyletünk is alakul, mely egész megyénk lelkes honleányait körébe gyűjtendi s hőlgyeink itt is igazolandják a költő szavait, miszerint

Nekik „szebb és dicsőbb tért

„Szabott a végezés,

„Születni és szeretni,

„Magyar hölgynek kevés!“ —

Folyó hó 21-én városi dalárdánk alaptökeje növelésére hangversenyt rendez, s ezúttal az előre elkészült műsorozattól el nem térhetvén, színi előadás nem leend; bár ohajtottuk volna, hogy a nemzeti dal és színészet közös czélt s érdeket képviselő terjesztői együtt lépendettek föl; mi reményljük, jövőben úgy is lesz! Vállhoz a vállat! sorakozzunk a közügyek zászlója alá, s a siker biztos.

Ohajtanék még pár szóval említést tenni, a két hó óta városunkban működő, nem sokára búcsút veendő, Kőszegi és Tóth igazgatása alatt álló színésztársulatról. Jelesebb tagjai Szabó Krisztina, Tóthnő, a vidéki színpadokon annyira háladatlan hősnői és komoly drámai, Rátkaynő, a társulat syrenje, terjedelmes, komoly és vig, Tóth Gizi kedélyes, vig szerepkörükben; a férfiak közül pedig Kőszegi átgondolt, szabatos, Rátkai és Vizvári élénk komikai alakító tehetséget tanusító, s Vajdafi igyekezetes játékkal, néhány sikerült előadással, élvezetes estéket szereznek közönségünknek; most folyó hó 6-án azonban megfoghatlan tapintatlansággal valami Kotzebue-féle „Sirások“ című látványos rémdarabot hoztak színre; miért is, hogy hasonló kisértetek vidéki színpadainkról is végképen kifüstöltesenek, kénytelenek vagyunk az igazgatóságot megróvni.

Egy losonci.

Megbizások tára.

Rózsahegy re D. I. urhölgynek: Megjött-e már a csomag?

Reményvölgyre P. V. J. urhölgynek: Elküldtük a kívánt tárgyakat s várjuk a kedves megrendelést.

Izkázra P. A. urhölgynek: Az egyik el van küldve, a másikat is utána küldendjük — mihelyt elkészül.

Beődre H. Z. urhölgynek: Rögtön elintéztünk mindent s legszivesebb üdvözetünkkel küldtük el kedves barátnénknak.

Szöllős-Győrökre B. S. urhölgynek: Vette-e már a kis csomagot? El van küldve.

Beőnre B. J. urhölgynek: Eddig bizonyára kezei között lesz a küldött csomag.

Egerbe K. J. urhölgynek: Rögtön elintéztük a dolgot; Köszönet, hogy hozzánk fordult.

Fancsalra H. A. urhölgynek: A másik küldeményt is utnak röpitettük; ugy-e bár jókor volt kezei között?

Unghvárra B. Cs. L. kedves barátnőmnek: Egy csomagot küldtünk; tudom, nemes szived kedvesen fogadja.

Haczaszselre M. K.-né urnőnek: Megkapta-e a kis küldeményt?

Kis Geresd Sz. J. urhölgynek. Igen örülünk, hogy megfeleltünk várakozásának; máskor is a legszivesebben szolgálunk. Általában kérjük tisztelt előfizetőnőinket, ha bárminő elintézni vagy vásárolni valóval szolgálhatunk, csak forduljanak hozzám; igen, igen szívesen szolgállok nekik.

Szerkesztői nyílt levelek.

Ágai Adolfnak. Mult évi december 23-káróli becses küldeményét e héten vettük! A levelen egy nyomtatott czédula volt ragasztva, e szavakkal: „Wegen Unterschlagung verspätet.“ Bizonyára ama bizonyos 58,000 elsikkasztott levél egyike volt.

„A rózsató.“ Igen kedves költemény. Köszönet. És szabad-e reménylenem, hogy az „Évkönyv“-be is közreműködik?

Vatta. V. R. urhölgynek. Megkapta-e levelünket? Igen, igen kérjük a folytatását, valamint egy-két cikket az „Évkönyv“ számára!

Általában kérjük kedves munkatársnőinket, ne feledkezzenek meg az „Évkönyv“ről. Megrendült egészségem nem engedi, hogy mindegyiket külön-külön levélben szólítsam fel a szíves közreműködésre; később tán megtehetem; most tehát csak annyit, hogy az „Évkönyv“ az idén is folytatja pályafutását és ha Isten segít, ugyanolyan érdekes tartalommal, és még izletesebb kiállításban.

Sz. Fehérvár. B. G. urnak. Kérjük a folytatást; szépen van írva, csak nagyon hosszú ne legyen, legfőlebb három-négy számba való.

Komárom M. K. urhölgynek. Köszönet a szíves tudósításért, de azt a füvet most említeni sem lehet. Rosz idők járnak reá.

A többi kéziratról csak a jövő héten szólhatunk.

H I R D E T É S E K.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasúttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.
— — asztallal 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almásai Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvásó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 ftal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arcképi rajzzal, és tizenegy kőmetszetű hazai képpel. Ára fűzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, fűzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, fűzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény V ad n a y Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek. Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Aprilis 27-kén.

17-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A növények háztartása.

Szelényi Károlytól.

(Folytatás).

A virágok közt is napról napra nemesebb és fényesebb alakok, nagyjából kedves illat által kitűnők, fejlődnek. Nárczisok és jáczintok ékítik kertjeinket, a tulipán emeli föl büszke virágserlegét, a gyöngyvirág fehér kelyhei felpattannak, és a sokbötökű gyöngyvirág liliompálczáit emeli föl az erdő homályában.

Im minden bokor, minden fa, rétek és kertek virágokkal bővelkednek, a szem alig képes felvenni azon alakok és színek sokféleségét, mely napról napra feltűnik. A borbolyabokron erős illatu virágok sárga kalásza csüngnek, melyeknek szácsái annyira érzékenyek, hogy tühegygyel megérintve, azonnal a bibére csapódnak vissza, a virágzó jerikói loncz aranyesőt hullat; kábító illattal nyílnak a jászmin fehér virágai, míg a sötét bodzabokrokból édeskés illatu virágernyők törnek ki, és a finomul lapított, állászó érzike-lombozat közt az akácfának illatos virágkalásza fénylenek.

Végre fényes udvarától körülvéve, megjelen a virágok királynéja, a százlevelű róza. Azon időben, melyben ő virít, a természet minden szépsége és nemessége öszpontosul, — a legtöbb növény akkor virít, mintha a ró-

za üdvözlétére, látására sietnének. A rétek mint m. ganny szőnyegek, a legtarkább színekkel vannak himezve, úgy hogy majdnem eltűnik a zöld alak. Minden tárgy mintegy a színekbe olvad föl. Elmulván a róza ideje, és a hars is már tele fűszerezte a léget sárgán csillogó virágözönével, a viritó szőlő is már zöld virágleveléit levetette, akkor elenyésztek a természet legszebb teremtményei; a mi ezután következik, szintén felséges és tarka látvány ugyan, de ama finom költészet és kedves illatár, mely a tavasz majd minden virágában rejlik, még egyes példányokban is alig található. A nagyobb fák mind elviritottak, csak bokrok és füvek tárják még ki nagy, eleven színű virágikat. A lombkoronák bezárvák, a levelek növése megáll és sötét, át nem látszó zöldet öltenek, — közbe-közbe duzzadó érett gyümölcs mutatkozik. A harangvirág kék harangjai a tavaszt bucsuztatják el, a mályvának vörös virágkoszorúkkal körülfont merev szálai az őszenek határoszlopai.

Ha a napok hidegebbek, az éjszakák hosszabbak lettek, ha a mezőnek áldása fődél alatt van, a gyümölcsök piroslanak, és súlyos voltak miatt az ágakat görbitik meg: akkor a halál komoly árnyéka terjed ki a természet felett; a lombozat színe változik, gyakran aranyszínre, mint a nyírfa, köris, vagy a fehér szőlőnek tökéje, ismét égető vörösre, mint a kék szőlőnél és borbolyabogyónál, mások fakó színűre fonnyadnak, mint a hars, gesztenye és tölgy. A virágok száma napról napra kevesedik, és ha a

fagy beáll, csak néhányat talál már, melyeket elronthat. Az őszi ke, mely violaszínű tölcseireit csak félig emeli ki a mocsárrétekből, befejezi a virágok tarka világát, majdnem egészen hasonló alakkal, mint a minővel a tavasz sáfránya megnyitotta. Így tehát nem a fogyó meleg az, mely a virágok idejének határát jelöli ki, hanem a természet, minden kincseit kitárva, melyeket éghajlatunk birt, kimerült és nem képes újabbat teremteni. Ha derült őszi különös hosszúságra nyújtóztatja a nyár melegét, akkor csak az a befolyása van a növényvilágra, hogy az épen lefolyt fejlődési körfolyam újra kezdődik, a jövő évre meghagyott bogyók dagadnak, a fák, melyek épen leveleiket hullatták, újra lombosodnak, újra feltűnnek a tavasz virágai, a gyümölcsfák másodszor virágzanak, de az elvirított virágok életét nem nyújthatja hosszabbra; mert a természet törvényei nem függnek sem a nap szeszélye, sem az idő változandóságától; a minék meg kell halni, azt nem tarthatja életben földi hatalom. És a második tavasznak ama késő szülöttjeit is, oh minő szomorú sors várja! E második beteges tavasz csakhamar a végre hatalmába lépett télnek fagyaiban találja sirját és az idő előtt kitért levelek és virágokkal együtt egyszersmind a jövő év reményeit rombolja szét.

Ez nagyobb vonásokban a növényvilágnak fejlődési folyama, a mint az évről évre szemünk előtt ismétlődik, mindig ugyanaz, és mégis új, a fogékony természetbúvár előtt mindig meglepő és örvendetes; és mint minden remekműnél: minél többet és minél nagyobb kedvvel foglalkozunk vele, annál több élvezetet találunk benne, és annál világosabb fényben derül fel előttünk a természet bűbajos szépsége és csudálatra ragadó alkotási ereje. És mégis vajmi csekély azok száma, a kiknek szemök van e csudavilág felfogására és szívök annak teljes átélvezésére!

Fájdalom, nevelésünkben rejlik a hiba, hogy a természet mélyebb és rejtélyesebb szépségei felől csak fölületes fogalmaink vannak. Valamit egy remek symphonia hallása csak korlátolt élvezetet nyújthat azoknak, kik korlátolt vagy épen semmi zenei műveltséggel nem bírnak, azonképen az élvezet, csak korlátolt ott, hol a természet felfogására a hozzá való tudományos műveltség hiányzik.

Ilyen tudományos készütség nélkül lehet ugyan általános aestheticai érzésre gerjedni — ilyen érzést minden érző szivben keltene a szép látványok, de valódi bense gyönyört nem fejthet ki a természet bűbája, az élvezet idegenszerű, mert nem vagyunk képesek egész lélekkel mintegy beleélni magunkat. Sajnos, hogy a természet törvényei nek illeten ismeretei még sok ugynevezett művelt embernél is felette hiányosak. Mindegyik tudja, hogy a tavaszkor hajt, azután virit és gyümölcsöt hoz, azt azonban, hogy miképen történnek ezen átváltozások, miképen fejlődik a bogyó, milyen részekből áll a virág, hogy képződik, mi lesz belőle, hogy válik gyümölcsé, arról legtöbbször igen homályos, vagy épen semmi tudomás-

sal nem bírnak. Ezen hiányos készütség oka egyszersmind annak, hogy nálunk a természettudományok általában népszerűtlene, és hogy az újabb találmányok, melyek sehol sem bírnak oly megható jelentőséggel, mint épen a természet körében, és napról napra szaporodnak, olyan kevesek által kísértetnek figyelemmel. Nem is lehet az, hogy a mélyebb, nehezebb tudomány kérdései iránt érdek ébredne, ha az első elemek, melyeknek ugy szólván a népnél testvérré kellene válniok, legtöbbek előtt ismeretlenek. Azért is felette nehéz, természettani tárgyakat úgy leírni, hogy nem csak a szakértők kis száma, hanem az egész nemzet előtt érdekesek legyenek. Ahoz előkészütség kívántatik, ez pedig a nagy sokaságnál annyira tökéletlen és felületes, hogy az első elemeket sem lehet feltételezni, és félni kell, hogy vagy épen nem, vagy, mi annál rosszabb, félreértetnek.

(Vége köv.)

A SZÉL

NYILAS SAMUTÓL,

Csöndesen röpkedő szellő vagyok néha —
Ismer a ligetnek rejtő árnyéka:
Midőn a lombokkal vagyok ott játékba.

Egy helyről másikra repülök vidáman,
Fák haját bodrozom gyöngédeden, lágyan;
S forró napsugártól legezgeti szárnyam.

Tikkadt rónaságon a midőn elszálllok,
Fölelednek újra a hervadt virágok, —
Enyhítő fuvallást lehelve reagok.

Fodrokba göngyölöm vizét a pataknak,
S hintálódzom hátán a susogó habnak;
Mignem titkos erők magukkal ragadnak:

S átváltozom szellő — szélvész lesz belőlem...
Ágakat tördelve zúgok az erdőben;
S romboló szellemként járok a mezőben.

És jaj az utasnak! midőn én találok...
Mert elvész előtte a vezető lányom,
Ut porát, szemetjét — szeme közé vágom.

Rombolok, süvöltök — gyomlálom a fákat, —
S elrejtetik tőlem ember és az állat,
Hogyha védőhelyre ilyenkor találhat.

De ott is föllelem — és ott se kimélem...
Be-bekiabálek a nyitott kémenyben
S a házak ablakát zörgetem — letépem.

Iszonyu erővel pusztítok és ártok —
Egy-két toronytetőt utamban lerántok:
Midőn a folyóra, vagy tengerre szállok.

Ráfúvok, s azonnal elmerül a csónak...
Árboczat eltöröm vitorlás hajónak,
Tülkiáltva hangját az imádkozónak.

Hasztalan ilyenkor áldás, átok, ima...
Belefogódom a hajó deszkáiba:
S úgy sülyesztem alá tenger habjaiba.

De mindez nem elég — ha villám a társam;
Mely házakat felgyújt előttem s utánam —
A pusztító lángot szélylyelhordja szárnyam,

És porrá égetem a várost, vagy falvat —
S midőn az egész nép segélyt kiált, jajgat:
Zugásom elnyomja a jajt és siralmat. —

Igy rombolok folyvást, nem lehet pihennem. .
Szélnék — majd szellőnek nevezgetnek engem:
S vagyok két alakban — elkárhozott szellem!

A négy Karamoglu és a négy Osztóics-leány.

Történeti beszély Bosznia multjából.

REMELLAY GUSZTÁVTÓL.

(Folytatás.)

II.

A Sofia és Philipolis közt levő¹⁾ gyönyörű hegyi vidékben, egy kies völgyben, melyet a kristályhabu Konicza patak hasít ketté, valódi tündérvárat építettett Karam azon időben, midőn a tartomány beglerbégeje volt.²⁾

Mindent, a mit a keleti fényűzés nagyszerűt, szépet és kényelemadót ismert, egyesülve lehetett látni a vár termeiben, és a téres kert, melyen keresztülfolyt a patak, valódi éden volt.

A legszebb virágokkal, fákból és lombokból alakított erdőcske közepén sinai modorban épült kioszk emelkedett, tornyain csillámló ezüst félholdakkal, melyekről száz meg száz apró csengetyű lógott alá, s e csengetyűk ha csak a legkisebb szél lengedezett is, symphonikus hangjaik által leirhatlan báju zenére szólaltak meg — melyhez andalító dalokat zengedeztek a lombok és fák galyai közt éneklő csalogányok s egyéb harcsány torku madárkák százai.

A kioszkban mesés fényvel, s valódi sibaritai kényelemmel butorzott terem volt, melynek dagadozó divánján heverték egy kies estén a Karam-fiúk, kik átvevén Szolimántól a vezéri zászlókat, itt várták be, míg szerteküldött megbízottjaik jelentést tesznek, hogy már összetoborzották a kellő számú harcosokat, a mire ki voltak küldve.

A leventék, kik rendületlen hittel viseltettek a csillagok jóslata iránt, jövőjükről beszéltek s a bosnyák határnál kivándó diadal után a tervezett világhódító hadjáratra terjesztvén ki ábrándozásaikat, azon szép reményben ringatták magukat, hogy ha majd (mint erősen hitték) a hatalmas padisah járma alá hódítandja magyar hazánkat, harci érdemeik jutalmául Magyarhon váraiban mint basák telepednek meg, és a diadal babérkoszorújával homlokaikon, korunk legszebb leányai szerelmében fogják már itt a földön élvezni azon mennyországot, melyet a siron túl ígért az igazhívőknek Mohamed.

Ilyen izgalmas ábrándokba merülve, néhány perczig hallgatva heverésztek pamlagaikon, s ezen édes félálomból Mustafa kedvence: Juszuf szerecsen által ébresztettek fel, ki a bejárásnál térdre omolva s kezeit mellén keresztbe téve jelentette, hogy egy rabszolgakereskedő kívánna a hatalmas delikkel beszélni.³⁾

— Rabszolgakereskedő! — kiáltott fel erre Murad — testvéreim, épen az előbb beszélünk a szép hölgyek csókjaiban rejlt élvezetről. Szóljatok, nem Allah s a proféta irántunk nagy kegye ujjelét kell-e látnunk abban, hogy oly férfiú jelenti magát, ki kétségtelenül szép s bájos hölgyeket fog, ha kívánjuk, szemeink elé vezetni. És a szerecsenhez fordulva, foly-

tatá: — Szivesen látjuk a rabszolgakereskedőt, de azt kívánjuk, hogy ne csak egyedül lépjen be, hanem vezesse egyszersmind elénk tündéreit, hogy a legszebbeket kiválasszunk közülök.

— Ugy van ugy, Juszuf! — szólt erre Mustafa izgatottan — mondd a rabszolgakereskedőnek, hogy tüstént előnkbe vezesse legszebb hölgyeit.

Juszuf gyorsan távozott; az ifjak nem szóltak, sziveik hangosan vertek, — a föld legszebb hölgyeit várták; s a mint beléptek a maguk elébe rendelt rabszolganők, azt hitték, hogy a férfiú, ki bevezette őket, a proféta édenében volt fenn s ott választá ki számukra a legszebb négy hurit.

Ennyi szépséget, ennyi báj, ily dús fekete hajzatot, ily magas minervai homlokokat, sűrű ivalaku, koromszinü szemöldököket, hosszú selyempillákat, gyönyörű szabásu, éjszak csillagokként ragyogó szemeket, olyan kimondhatlan szépségű arcvonásokat, a lilium és rózsa ily ígésző vegyítékét, ily duzzadó eperajkakát, junói, de mégis gyöngéd termetet, — szóvala mennyei szépség és báj ily tökéletes egyesülését soha, soha még álmaikban sem látták.

— Ember! hogy juthattál föl az égbe! — kérde Iskander, elragadtatva ennyi bűbáj láttára — s ha fel tudtál a proféta édenébe jutni, mikép nyertél engedelmet, lehozni annak legszebb négy diszét?

— Hatalmas deli — válaszolt a rabszolgakereskedő — igazad van, hogy e négy hölgy oly szép, mintha mindegyik a hurik közül szállt volna alá a földre, de azért nem a menny szülte őket, hanem Szerbia egy kies völgye, ott a Drina partján virult ki e négy csudaszép virág, onnan rablák el az ispahik, kiktől megvettem; Stambulba akartam őket vinni, hogy a hatalmas padisah vagy a nagyvezír háremje legszebb ékeségei legyenek, de értesülve, hogy ti hatalmas, hires és dús leventék, itt időztök, eltökélém, hogy szemeitek elé állítom őket, megkinállak velük és birtoktokba bocsátom, ha megadjátok az árt, melyet joggal kívánhatok értük; mert a mint az előttem beszélt nemes levente helyesen mondja, a proféta édenében is a szépek legszebbjei lennének.

— Én nem is kérde, mit kérsz azon négy angyalért, ki amott áll, szólt Mustafa, kinek lángoló tekintete az általa kijelölt hölgyre volt szegezve. — Menj kincstárnokunkhoz, mondd meg neki e csudás bájvirág árát s ő ki fogja fizetni.

— Igen, igen! menj kincstárnokunkhoz, mondák utána Murad, Achmet és Iskander, elragadtatva a báj és szépség észfosztó hatalmától. Dúsgazdagok voltak, de e perczben készek voltak minden kincseiket oda adni Mára, Zsojcsa Mila és Sofiaért; így nevezé a rabszolgakereskedő méltán magasztalt áruit, kik teljes megnyugvással sorsukban, sőt mint szemeikből olvasható volt, örvendve álltak a Karamoglu előtt.

— Távozzál! távozzál — mondá Achmet a rabszolgakereskedőnek, menj kincstárnokunkhoz s fizettesd ki e drága gyöngyök, e mennyei csillagok árát.

A rabszolgakereskedő mélyen hajtá meg magát s eltávozott, a mire Murad Sófiához, Achmed Zsojcsához, Iskander Milához, Mustafa Márához, a korlátlan ur tökéletes jogtudatával közeledtek.

Mintha szél keletkezett volna a szüzek sohájából, egyszerre szólani kezdtek az ezüstcsengetyűk, de hangjaik oly melák, oly búsak voltak — a csalogányok is szomorúságot látszottak önteni énekükbe, melylyel az épen teljes fényben feltűnő holdat üdvözlék, — s az azurtiszta égen négy lehullott csillag vilámgyorsan futó fénye lön látható.

(Vége köv.)

¹⁾ Rumeliában.

²⁾ A ruméliai s anatóliai beglerbégek a nagyvezér, s időnként kinevezett seraskierek (főhadvezérek) után a török hadsereg legfőbb tisztjei voltak

³⁾ Deli-levente.

ÉJJEL.

RÓZÁTÓL.

Sötét immár az ég...
Sötét a látbatár —
Boldogra ilyenkor
Az éj nyugalma vár.
Virrasztva én nekem
Nyugodni nem lehet, —
Álmodni nem lehet,
Mely nyomja lelkemet.

Csöndesség vesz körül,
De mely titkon beszél...
Lombot tép és dobál
Reám a röpke szél —
S mintha sohajtana
A rám hulló level.
Melyre szívem viszont
Sohajtásban felel.

Sohajtok: „Oh milyen
Sötét az éjszaka!
Mégis fénylik, ragyog
Ezernyi csillaga...
Az én lángjaim is
Elolthatatlanok,
Mint a ti fényetek,
Tündöklő csillagok.

Fényes ég! oh ragyogj...
Hullj rám fa levele,
Virrasztva itt — ébren
Hadd álmodjam veled...
Szellő! repülj hozzám,
S mondd el izenetem:
Hogy ébren is édes
Álmodom ő énekeim —

Álmodom és életem...
Nem — még ez is kevés,
Többet foglald be egy
Ilyen nagy szenvedés:
Melynek reménye van,
S csalódik szüntelen —
Hite van — a nélkül
Hogy üdvé is legyen.

Lugossy Mária.

— Történelmi beszély. —

Major Bétától.

(Vége.)

VII.

A gyékényes szekér.

Ha Ali Telebesz nagy dicsőségben érte magát, hogy Eliesd népségét Hassán elé vezethetné és hogy füle mellett két trombitás repedezettette harsonáját: mennyivel elégedettebb lehetett saját jó magával az, a kit e tisztességtétel illetett! Ilány arasszal hordozhatta feljebb a fejét! Valóban, ha a dicsőség megmagasíthatná az embert: most Hassán basa aligha meghallaná Ali Telebesz beszédét, a melyet az lóháton Timor szépséges üdvözléséből tanul, — olyan magasra nyúlna.

Büszkén tánczoltatja a göröngyös úton csóváros, bogláros délczeg ménjét. Nincs az az ökölnyi gyémánt, a miért a földre tekintene. Szemével mindig az eget lesi, mintha Allah angyalainak pillantásait akarná magára idézni, hogy ha már a föld népessége el van telve az ő nagyságával: a paradicsom szentséges lakói is hadi kapjanak egy kis részt.

Csak egy tárgy van, miért szemeit néha elfordítja a kék égboltozatról... Egy kopottas, gyékényvel bevont szekér az, a mely nagy döcögve, nyikorogva halad csendesen a göröngyös úton; az oláh kocsis nagyokat húzód paffogós ostorával sovány apró lovaira... a gyékény, úgy látszik, megmozdul néha remegve.

Tán valami a menyével rokont tartalmaz e szekér, hogy Hassán úr megosztja közte és az ég közt pillantásait és arca még mosolygóbbá, még örömteltebbé válik, midőn erre tekint: mint mikor oda, a hol az igaz hit szerint a proféta hét paradicsoma van?! Nagy okának kell lennie, hogy úgy örvend annak a kopott, ócska szekérnek, a mely úgy látszatra felényit ér, mint himes nyeregtakarója!

Hassán után szépen sorban jönnek a derék harcosok, köztök még egy másik gyékényes szekér, a melynek gyékénye le van kötözve erősen löcshöz, oldalához.

A jámbor mozlim katonák közül némelyik párosával ül a lovon: egy-egy sirdogáló és átkozódó magyar hölgy van mellé véve a paripára, a kinek derekán az otromba karok fonódnak által... Mások egész batyuval osztják meg a nyeret, miknek terjedelme majd leszoritja őket arról; míg ismét odább némelyik gyalog vezeti a lovat, melyen bekötött fejü vagy karú bajtárs inog.

Az egész kép igen jól illik együvé; a diadalmas vezér s a martaléknak örülő, zibongó harcosok... Nagyon jól végeztek dolgukat; van okuk az öröme!

A város végére érve, ott találták a népet.

A mint elég közelre jutottak, Ali Telebesz kiugratott az út közepére, felemelte az összehajtott pergamenlapot és nagyot ordított. A katonák utána kiáltottak éktelen üvöltéssel... A magyar nép hallgatott; még a búsongó magyar nóta is elhalt a lányok ajkain... pedig az nagyon illett volna erre az alkalomra!

— Hehéj, mindnyájan kijöttek! — gondolá magában Hassán úr. — Hogy örülnek a diadalnak; hogy szeretnek bennünket!

Szegény, ha tudni akarta volna, hogy kevés helye van e kijövetelben az öröme, szeretetnek...

Az éktelen rivalgás végeztével Ali Telebesz oda lépett Hassán elé. Az érdemes aga egészen el volt halványodva; mert bizonyára nagy dolog is az ennyi népség előtt — habár annak fele része csak gyaur eb! — beszédet mondani, a melyben átok és káromkodás ne legyen

Meghajolt Hassán előtt melyen, aztán elkezdé a betanult beszédet akadozó hangon... Azonban alig mondott vagy tíz szót, alig hasonlítá még Hassánt egy pár fényes planétához, midőn végképen belesült. Egy darabig himezett-hámozott, aztán oda nyujtá a pergamentekerceset nagy restelkedve Hassánnak.

— Nesze, ime itt van! — szolt. — Olvasd el ebből... sokkal könnyebb lesz... Igen szép üdvözlő beszéd; tíz aranyombba került!

Hassán kegyesen fogadta el a pergament, beletekintett abba és összegöngyölgeté. Aztán odafordult a tömeghez és beszélni kezdett.

Sokkal kevesebbet gondolkodott rajta, hogy mit mondjon, mint Ali Telebesz a kész beszédből... adta ki a szót, a mint a szájára jött.

— Derék hadsereg és ti gyaur népek! Vitéz seregünknek sikerült a fényes hadjárat, a melyet az elbizakodott Lugos ellen intéztünk. Allah áldást adott reánk és nagyszerűen koronázta meg törekvésünket. Elfogtuk a vén Lugossyt, meg két ocsmány czimboráját, a mi nem volt könnyű dolog. Leányát és sok egyéb asszonyi személyt hoztunk foglyokul magunkkal; a zsákmánynak pedig felét is ott kellett hagynunk, mert nem birtuk el.

Egy pár derék harczos esküdött fenhangon, hogy elmegy érte, a mint a tisztességnek vége lesz.

Hassán egészen odafordult a magyar néphez.

— Látom, látom, — szólt ahoz meglegedetten, — hogy mindnyájan kijöttetek. Ez annak a bizonyosága, hogy ragaszkodtok hozzám. De azt mondom, hogy ragaszkodjatok is, mert én vagyok a ti uratok és patronustok. Legyen példa előttetek Lugos, és tanuljatok, ha rosszul gondolkoznátok. . . Élesd egy éjszaka csakugy elpusztulhat, ti csak úgy meghalhattok, mint a hogy elpusztult Lugos. meghaltak lakói. . . Azt mondom tehát, hogy ragaszkodjatok én hozzám; mert egy ujjammal kell csak intenem, és elpusztultok mind a földszinéről! Nézzétek e két gyékényes szekeret, — folytatá tovább, meg nem állhatva, hogy dicsősége két legbecsesebb tanujeléhez át ne térjen, — az öreg Lugossy van két szövetségesével az egyikben, a másikban leánya, a ki épen most akart férjhez menni. . . Azt mondják, olyan szép, mint egy földre szállt angyal és tiszta mint az ég harmatja. . . Nem hazudnak, a kik mondják! . . . Fontoljátok meg szavaimat és vegyétek azokat szivetekre, mert bizonyára boldognak mondhatja közületek magát az a férfi és az a nőszemély, a ki, ha lázongtok, ilyen sorsban részesül! . . . Nyársra húzatlak mind és saját házaitok tüze mellett süttetlek meg!

A lealázott nép szó nélkül hallgatta végig e szavakat. . . A lányok sorai közt elfojtott csendes sirás fájdalmas hangjai hallatszottak; a férfiak lesütötték szemeiket a földre és a kinek marka akaratlanul is ökölbe húzódott össze, jól elrejté azt az inge újjába, hogy valamiképen meg ne lássa valaki.

Szegény, sajnálatra is alig méltó magyar nemzet, a melynek fiai örülő diadalmenet statistául kényszerítettnek felállani a nagy szinpadra, testvéreik legyőzetésének idegen ünnepekor! És engedik magok fölött zsarnokoskodni e bitor bitangokat, nyomorultan, szó nélkül tűrve, hogy mint tartanak a pusztuló magyar fölött dicsekvő gyászbeszédet!

Szegény magyar nemzet!

Hassán megfúvatta a trombitákat, azzal büszkén, fejét feltartva indult be a városba. A török sereg utána. . . Legvégül a nép, mely nem mert egymás szeme közé tekinteni. . . lesütött szemekkel, szégyenveres arcczal s a düh végkétségbeesésével szívében tért haza lakaiba.

A lányok végig ritták az utcákat. . . Szemeiknek könnye még jobban megeredt, midőn a város közepén Hassán háza előtt mentek el. Egy czifra szőnyeges épület volt az. a piacra néző végfala kiütve és kioszk mód beakasztva széles, virágos török szövettel; nádtetejébe fent bele volt ütve a félholdas három lófarkas zászló: előtte két kopjás vitéz állott, kopjájukat keresztbe téve a szőnyegfal oldalán.

E ház előtt állapodott meg a gyékényes szekér. . . A török harczosok egy fátýollal betakart, emberi alakhoz hasonló tömeget vettek ki abból és vittek be a szőnyegfalon át, a melyet maga Hassán vont szélyel előttük.

Most már szépen le van eresztve a függöny, két szélénél fogva le van erősítve vaskapcsok által. . . előtte mozdulatlanul áll a két ör, fegyverök keresztben.

Sirjatok, rijatok szegény magyar lányok. . . talán az eget boszura szólítja keserű könyvetek!

VIII.

Élet és halál.

Három nap mult el a lugosi diadal után.

Három nap alatt Hassán meggyőződhetett róla, hogy szép foglya inkább a halálé lesz, mint az övé. De ő nem az a férfi volt, a ki elcsüggedjen!

Még tetszett neki a szenvedélyek e felkorbácsolása, szeretett nehezen jutni el az édes célhoz. . . Lehet talán, hogy az nem is lett volna oly édes, ha önkényt jö eléje!

Harmadnap ismét belépett a piacra való szőnyeges vég-ső szobába, óvatosan, lassan nyitva be az ajtót.

A keleti szövet nem volt olyan sűrű, hogy a napvilágot egészen kizárhatta volna; megtörönten, átszűrve verődött az által, titkos ábrándokra intő félhomályba burkolva a kis szobát. Az belül is tele volt aggatva szőnyegekkel, aljazata, falai puha, üdevirágos szövettel voltak eltakarva; körül a falak mellett ruganyos párnapamlagok; a szögletekben illatozó természetes virágok között madárkalitkák, melyekben Hassán beléptére — vagy inkább az eleven világsugár betolakodására, mely az ajtónyíláson besütött — bűgő gerle, csattogó kanári és kerregő papagály élénken verte össze szárnyait.

Hassán nesz nélkül závárolta be az ajtót, a melyen bejött, és csendesen lépett a keveret egyik oldalához, a melyen alvó nőalak hevert: Mária.

Szőke, finomszálú haja kibontakozva dicskőr gyanánt övezte körül hosszúdad halavány arcát, mely most még halaványabb, szemei alatt ködszerű kék gyűrűk vonulnak el, széleiken beleolvadva az arc színébe, melyre mintha liliompára volna lehelve.

Hassán hosszasan elmélázott, elmerengett a hölgy arcán, két karját összefonta keblén és szemeiben egy perczre szelidebb érzés látszott felvillanni, de a mely csakhamar ismét elvont onnan, a mint látta, hogy Lugossy Mária arca hogy komorul el perczről perczre jelenléte által. Igen rossz álmái lehetnek az alvó hölgynek. . . Előbb nyitva levő keskeny ajkai kinosan huzódtak be fehér fogai közé, szemöldei összevonultak és gömbölyü álla görcsösen reszketett. . . Egy perczig küzdött az álmok ellen, aztán sikoltva felébredett; még küzdött az álm szörnyei ellen, midőn egyszerre az ébrenlét szörnyét pillantá meg maga előtt. . . Még jobban megijedhetett.

Jegedten bámult Hassán lángoló szemei közé, a ki csendesen mosolyogva szólt hozzá, megfogva szép, keskeny, fehér kezét:

— Jó reggelt! Mit álmodál?

Lugossy Mária rettenő iszonynyal rántá vissza kezét.

— Ne érints pogány! — sikoltá.

Hassán mosolygása eltűnt erre a hangra.

— Hát még sem szűnt meg makacsságod? — szólt hozzá engesztelő hangon. Még sem érez irántam szived egy kis szeretetet? Láthattad három nap óta, hogy én jó, szelid vagyok irányodban. A porba hajtom fejemet előtted és rabszolgád kívánok lenni, a helyett, hogy kényurad legyek. A szerelem nem szül viszonyszeretetet? A szív hiában eseng könyörületért?

A hölgy hallgatott.

— Én szeliden bántam veled ott, hol erőszakot is használhattam volna, — folytatá Hassán érzékenyen, — mert a viszonérzelem által nyújtott hajlás jobban esik a szívnek, mint a mit erőszak szerze meg. Szeliden bántam veled, mert reméltem, hogy szived meglágyul, hogy viseletem megengesztel irán-

tam. . Es reményelek most is, mondd, oh mondd, remélhetek? Remélhetem-e, hogy, ha sokáig látod, mint szeretlek: megszánsz, könyörülsz rajtam?

Lugossy Mária undorral tekintett reá.

— Reményed csak átkom és utálatom lehet élted fogytáig.

Hassán ingerülten lépett hátra.

— Nem változol, erős vagy, leány. De én is az vagyok. Ne ingerelj, ne kényszeríts erőmet összemérnem a tieddel! Leány! te nem ismered még engem; ne kívánj megismerni sőtét oldaladról. . . Én iszonyu tudok lenni!

— Jobban már nem utálhatnálak! — szólt a hős gyermeke tompa hangon.

— Hah, kényszerhez nyuljak tehát? ám lásd! Én szellő akartam lenni lágy fuvalmu szép alakod körül; te viharrá tévél, mely téged is eltípor! Még térdeiden fogod koldulni szánalmamat, szerelmemet; te fogsz könyörögni irgalmamért; könyeiddel fogod áztatni saruimat!

Lugossy Mária szederjes ajkakkal rebegé:

— Soha!

Hassán sebesen ugrott oda a piacra néző szőnyeghez, annak egyik horgát kiszabadítá és magasra tartva azt, szabad kilátást tárt a térre.

— Tekints ide! — kiáltott, szemeit kígyói büvvel fűgesztve a hölgyre.

Mária egy tekintetet vetett a térségre, egy futó pillantást, aztán hátratántorodott. Kebeléből egy sikoltás igyekezett előtörni, de nem talált hangot; behunyt szemekkel támolygott a pamlag egyik szegletéhez, annak rejtekéből egy kis fekete zsinórra fűzött elefántcsont keresztet vett elő, azt mohó buzgósággal szoritá ajkaihoz; ajkai imát suttogtak.

Hassán önelégült mosolylyal ereszté le a függönyt. Elég volt egy pillantás a térre, a hatás megvan, el lehet zárni a kilátást.

A számítás ördögi volt, ördögien sikerült. Hisz ezt rég így kellett volna tenni.

A három foglyot azon sápadtan, rongyosan, elcsigáztottan, a hogy voltak, kiállítani valami rögtönzött vérpadra, kezeiket, szemeiket lekötve... melléjük sötét arcú bakót állítani széles, csillogó bárdal, a ki azt mindig méregesse a foglyok megtelen nyakához. Egy kissé távolabb Ali Telebesz urat lóháton, hivatalos komolysággal, kezében pergamentekercset tartva, a mi egyébiránt az üdvözlő beszéd is lehet... az aga körül a sereg legmarczonabbjait... Körül majd összegyülekeznek a nép s annak sötét arcai és rejtelmes zibongása még inkább növeli a látvány hatását...

Igen jó számítás volt ez, az eredmény nagyszerű... a fogoly hölgy dacza meg volt törve!..

Szívét általjárta a borzasztó tekintet... Ősz atyját látta a vérpadon, mellette völegényét, a kit ha valamikor szeretett, a vele utolsó találkozás óta tisztelni is megtanult. . . Látta őket nyomorultul megkötözve, bekötött szemekkel várni a hóhér csapására, fedetlen fejök hajszálaival a gyenge szellő játszott.

Térdre hullva, vonagló zokogással imádkozott... Az imádság menté meg a rögtöni megtébolyodástól.

— Hagyd az imát, — mondá neki kegyetlenül Hassán — nem ád az most segílyt. Magad zúditád fel a zivatart, légy rajta most már, hogy lecsillapítsd! Látod a vérpadon amaz alakokat? Mijök kell neked, fejök, vagy szívök? Holt, meghidegült fejök, meredő szemekkel; vagy élő, meleg szívök, rengő dobogással? Szavadtól függ éltök vagy haláluk! Éltöktől függ az én örömem is; vigyázz, hogy azt a szót ne mondd, a mely halált okoz!

Lugossy Mária nem felelt semmit, fájdalmas önkívület-

ben szorongatá kezei közt a keresztet, ajkai az ima szaggatott szavait suttogák.

— Nos nem felelsz? — kérde Hassán, közelebb lépve a hölgyhöz.

Csak az elfojtott zokogás és az imádság szavai voltak a válasz.

— Akarsz-e éltet a három fogolynak; nyugalmas, boldog életet? . . Akarod-e, hogy ősz apádnak ajkán, melyen most a halál vonaglása látszik, ujjlag megjelenjen a mosoly? Hogy a fehérruhás barna ifju éltét csókokkal köszönje tenéked s a hála még erősbbe növelje szerelmét irántad? Akarod-e ezt? Csak egy szavadba kerül, csak abba a kis szóba, hogy szeretsz!

Semmi felelet.

— Vagy azt akarod, hogy ősz apádnak ősz hajszálai saját véréből legyenek pirossá; hogy völegényed rózsaszínű arcza fakó legyen s eltorzult a kintől? Hogy, ha majd e két levágott főt eléd teszem, nyitott, jegedt szemökből szemrehányást olvass ki gyermek és menyasszony? az összehúzott néma ajkak vádoljanak saját magad előtt? Haláluk is csak egy szavadtól függ, csak attól a kis szavadtól: hogy gyüölölsz!

Lugossy Mária őrzöngő szemekkel tekintett fel térdeiről reá.

— Irgalom! — rebegé.

— Kezedbe tettem éltet és halált, — válaszolt hidegen Hassán, — csak rajtad áll köztök választani.

— Csak olyan ne volna a díj, mi magyar lánynak drágább, mint az élet. Oh mért nem szomjazol pusztán életemre! . .

— A gyermekszív fontol és alkudozik, midőn atyját megmenteni lehet. Egy percznyi kéjt adj énnekem csupán, aztán szabad s boldog lehetsz szeretteiddel. Siess, határozz, az idő halad!

Lugossy Mária kinosan szoritá kebléhez a keresztet és nem felelt.

— Ah hát e hitvány kétágu csontdarab nem engedi szavad kimondani?! — ordított Hassán és dühösen lépett előre, hogy azt kirántsa a hölgy kezéből.

De az első lépés után megállt. Arczán elmúlt egy percz alatt a vágy, a düh kifejezése és az ijedség boruja vonult át azon. . Kivülről támadt harci lárma hallatszott be, lovak topogása, kardcsattogás és a magyar Jézus! kiáltás — az ijeszté ugy meg Hassánt! . .

IX.

M e g s z a b a d u l á s .

E perczben erős, éles kardcsapás végig szakítá a szövetfalat s a ragyogó napvilágban ott állott a nyilásnál Ali Telebesz remült alakja lóháton, fejét hátra-hátra fordítva a piac felé, a honnan dühös verekedés zürzavaros hangjai hallatszottak és beordítva a külről sötét szobába.

— Hassán, menekülj. Nyakunkon van Tiffenbach. Végünk van!

Ezt elmondva az érdemes aga, belevágta kengyeleit paripája oldalába... A nemes állat két lábra állott fájdalomában és megdühödten forogni kezdett a nyilás előtt lovagjával, a ki kantárral veregetve nyakát, akarta megindítani.

— Allah segits! — ordított fel egyszerre Ali Telebesz, kebléhez kapva mind a két kezével. Hátulról egy erős zuhanásu szalagos kopja repült nyakszirtjába; hegye kibukkant ősz szakála szálai között, nyele pedig két lábnyira állt hátul! . .

A paripa böszülten ugrott előre a halálordításra, lovagja hirtelen megkapta galvanicus rángással a magas nyeregkápát, aztán hörögve hullott le a lóról... Estében jegedő arcza Hassán

felé volt fordítva. mintha most is azt akarná figyelmeztetni... Az arab ló felé szagolt a lehulló tömegnek, aztán hozzáru-gott, felhorkantott és eliramodott lobogó kantárral, kengyelel csapkolódnak oldalaihoz...

Hassán mindezt onnan belülről mereven, ijedten, kezét kardja markolatára szorítva nézte... Midőn az aga lefordult lováról, felordított veszett állat gyanánt és oda rohant az udva-ri ajtóhoz. Azt felszakítá és kihajítá magát az udvarra.

Odakint még hallatszott egy pár sebes, suttogó szó, az-tán egy lónak távozó vad nyargalása... és csendes lett minden.

Lugossy Mária kábultan, félő örömmel, visszaszorított lé-lekzettel hallgatózott a kis, felsötét szobában... Néha egy-egy sebes paripa robogott el a szőnyegfal előtt, vadrohanása meg-rázkódtatá azt, a rajta ülő lovas alakja megvillant egy percze-re a kétkedő hölgy szemei előtt, a ki azt hitte, hogy álmodik...

A vad harci zaj elnémult a téren; csak távolról, mindig messzibbről hallatszott még egy-egy elmosódott kiáltás... az-án megháborítlan csend állott be, mintha mindenki kihalt volna az egész városból!

E hosszas temetői hallgatás után végre az udvar felől lép-tek hallatszottak és az ajtó felnyilt.

A hölgy kétkedve tekintett oda, kezében a kis elefánt-csont kereszt... Jöjjen, a minek jönie kell... az Úr jelenvan...

Az ajtón először fényes huszáregyenruhájú, szörtelen ké-pű, szőke főtiszt lépett be, markában kivont aczél. A mint a hölgyet meglátta, nyugati udvariassággal hajtá meg magát.

Utána az öreg Lugossy lépett be és Kerepessy, szagga-tott öltönyökkel, halavány arcokkal, mint a hogy a vérpadra ki voltak állítva. Kerepessy fehér dolmányán feketülő vérfoltok voltak láthatók... balválla durva csikos kendővel keresztül-kötve hóna alatt...

Mária örömsikoltással rohant oda két szerettéhez. Egyik-nek a nyakából a másikéba borult, egyiknek az öleléséből a másikéba veté magát, zokogva a megnevezhetlen gyönyörűség izgatató hatása alatt.

— Éltek? — kiálta fel fuldokló szóval. — Éltek és szabadok vagytok!? Én édes Istenem, hogyan köszönjem meg ennyi kegyelmedet!

— Isten után vitéz Tiffenbach úrnak köszönd leányom! -mondá a fényes tiszt felé fordulva Lugossy, — a ki a magyar király dandáraival itt közelben táborozván, megszabadult póroktól megérté veszedelmünket és sietett megmentésünkre. Ha ő nem érkezik meg épen jó időben, bizonyára mindnyájan igen csendesen vagyunk most már itt.

Mária könyekkel szemében köszönte meg a fényes tiszt úrnak jóságát. — Bizony Isten! — szolt Tiffenbach ros magyar-sággal, de mosolygó őszinte arczczal, — több fáradságot szerettem volna kiállani, hogy a kegyed halájának egy parányi részét legalább megérdemeltém legyen.

Lugossy Mária könyein keresztül mosolygott reá, aztán atyjára és vőlegényére... Oly boldog volt annak birtokában, a mit már elveszettnek hitt!...

A fényes tiszt háta megett pedig ott állott egy szomorú, halavány fiu, feje fehér kendővel keresztül kötve, a ki szintén ott állott az imént a vérpadon... Ez búsan nézett Mariára az általános vigság között... Aladár volt...

— Mindenkihez van egypár jó szava, — mormogá magá-ban keserűen, — csak énhozzám nincsen; engem nem vesz észre! Talán jobb volna most egy fővel rövidebbnek lenni!...

És összeszorított ajkakkal, elbusúltan fordult ki az ajtón.

* * *

Pár nap mulva ujjal megülte Kerepessy lakodalmát szép menyasszonyával... Az öreg Lugossy öröme nem ismert ha-tárt, midőn gyermekei boldogságát látta...

Pár hó mulva sebesült harczosok hozták hírül, hogy Ala-dár elveszett valahol a török elleni harczban... Boldogtalan szerelemre legjobb ir a halál!

KÉPED S AZ ÉN SZIVEM

H. K. J-NAK.

DOBROVTOL.

Mint a forogtótól üzött kis madárka
Fészke felé vágyva, hön epedve szárnyal:
Olyan hön epedve futok a vihártól,
S szent emlékim fáját karolgom által.
Ha emlékim fája annyi ágat hajtna,
Mint a mennyi csókom én nyomtam reája:
Ez volna a földnek ágakkal legtöltebb, —
Ennek a világnak legcsodásabb fája.

Egygyel több emlékkép van keblem oltárán,
S az én sajtó keblem oly örömmel tartja.
Hogy is ne? Hiszen a honszerelmem képe
S női erény fénye van lefestve rajta.
Tudtam én szeretni édes jó anyánkat...
De mióta téged hölgy! megismerélek,
Érzem, hogy a hazaszerelmem lángjától
Fényes lángoszloppá gyúl bennem a lélek.

Fel tudott dobogni a haza nevére
Fájó könyeimtől csordultig telt keblem;
De a te szerelmed fényes sugaránál
Szerelmemnek csekély voltát megismertem.
S míg a csalit között megszólalt a zengő
Fulmilének édes andalító hangja:
Fejem szebb jövőről álmodozni szépen
A mohlepte hanton fáradtan lehajla.

Zengett a madárka forró honszerelmet...
Szivem feldobogni érzem dalára.
Oh! a te dalodnál nyilott meg a lelkem —
Az én fájó lelkem egész más-világa.
A te honszerelmed fényes sugarában
Fürdik meg naponta honszerető lelkem;
S felüdülök rája, — a széttépett sziv is,
Hallanád csak, mint ver, milyen örömtelten.

Hazám éke, disze, hön szerető lánya,
Annyi lánya között nem kis büszkesége!
A te honszerelmed ragyogó napjából
Fénylő csillagocskák szállanak az égbe.
Én csak egyre kérlek, csak egyet óhajtok:
Hagyd itt a te képed, itt a dült kebelben,
S hiszem, nem sokára hallani fogod, hogy:
Régi ifjú szivem ismét visszanyertem.

Oly jószívű vagy te! nemde megengeded —
Nemde megengeded azt az egyet nékem,
Hogy honszerelmednek, e szép kőpnek
Egyszerű keretje az én keblem legyen,
Forró honszerelmet kaphatni emlékül!...
Nagyobb boldogság én szívm még nem is érte;
S ki engem e képpel oly boldoggá tettél,
Áldni foglak teljes életmen át érte.

És hogyha még egyszer összehoz a sorsunk:
Nem a régi tépett ifjú áll előtted,
Nem az a bánatos, nem a tépett keblü...
Maglehet, hogy nem is ismered meg ötét.
Vagy talán még búsbabb, szomorúbb leszen majd,
Ha nagy honszerelmed szült belé új lelket;
Ha, meglehet, annak a nagy szerelemnek
Forró sohájával, könyeivel telt meg.

Gyümölcstenyésztés.*)

Kalocsa Rozától.

Ne dobja el szép Nagysád ez olvasmányt kezéből azért, hogy gyümölcstenyésztésről akarok most kissé beszélni; talál e lapban olyat eleget, mi szerelemről beszél, ne haragudjék hát, hogy ez igénytelen soroknak is jutott egy kis hely.

Ej de mit is beszélek én! hogy tehetem azt föl kedves olvasónóm felől, ki bizonyosan oly ügyes a gyümölcs befőzésnél, szárításnál, hogy uzsonnára szíves örömet ajánlkoznám hozzá gyümölcsei végett az év bármely szakában; hogyan, mondom, tehetném fel felőle, hogy ne ohajtana megismerni a gyümölcstenyésztés módjaival is, mit most, bár kicsiny részben ugyan, kívánok vele megismertetni.

Meglehet, hogy Nagysádnak sokkal ügyesebb s tudományosabb kertésze van, mint e sorok írója; de az is meglehet, hogy nincs, s csinos kertjében ugy szeretné, ha még néhány fával több lenne, és azok olyan gyümölcsöt; teremnének, mint milyen a Nagysád izlésének megfelelni; higgye meg nekem, alig van ártatlanabb s nemesebb öröm, mint ha saját kezünk után oltványaink megfogamzanak, s ha történetesen már nő s családnya az oltogató: mily édes boldogság ezt mondhatni: „Ime e körtefát akkor oltottam, mikor kis Gizellám beszélni kezdett, ez az ő fája, az első gyümölcsöt is ő szakítá róla, Gizellám öt éves, s e fa most már mily termett, hogy örül neki a kis bohó! Amaz almafa meg, melynek egyik oldalán haragos-zöld téli alma van, míg másikan már a korán érő gyönyörű piros alma diszlik, kis Zoltánommal egyidős.“

Falun vagy mezővároson ritka ház, hol nagy kert nincs, de még ritkább az, hogy a fák ültetésével vagy oltásával nők foglalkozzanak, pedig nem tekintve annak anyagi hasznát, csak a szellemi élvezet nézzük meg előbb, mit most mindenkép igyekeznünk kell háziasságunkban, családi körünkben feltalálni, mostoha idők járván a külszórakozásokra s mulatságokra.

A nélkül, hogy pénzbe kerülne, kevés türelemmel s várakozással kivihetjük ezt; mennyire örülünk tavasszal a zöldelleni kezdő mezőnek, az első ibolyának, hát még azon kis csemeték hajtásának, mit a mult ősszel már elültettünk! Ha helyzetünk komoly, vagy kissé okunk volna búsulni, kimegyünk e kis fácskák közé, elnézegetjük őket, elbeszélgetünk velök: ez már hajt, emez még késett egy kissé, majd egy részét beoltogatjuk, a körtecsemetéket körtével s az almákat... no de erről csak később, és csak úgy, ha nem terhelem önöket; most, most, midőn az oltás megtörtént, mily élvezet látni, hogy hasadnak ki a bimbók egymás után, mily gyönyörűen fejlődnek ki a pieziny kis levelkék, sőt egy törzsökön kétféle is, egyik körte, másik alma! Lám az ember a nagy természet működéseit hogy tudja saját kedvére s kényére felhasználni, hát azután, mikor pár tavasz, fájdalom! oly hamar el repül tőlünk, munkánk, mi, ismétlem, oly csekély, oly bőséges jutalmát látjuk, nem élvezet-e? ha egy-egy jó ismerősünknek e szavakkal nyujthatunk át egy szép gyümölcsöt: ez saját oltványomról; vagy ha szeretteink közül valamelyik fáradva jö haza, izletes körtét nyujtunk át neki, mi annál üdítőbb, mert saját természetünk; vagy ha kedvescink közül valamelyik rosszul érezné magát, nem volna-e még befözöttünk is annál edesebb, mivel az egészen tőlünk jó! Nem dicsérendő volna-e azon 12—14 éves leánya, ki csak öt-hat ilyen termő fiatal fát mutathatna

is föl, s sajátjából nyujthatna néhány gyümölcsöt egy-két elszegényedett embertársának, s aztán az a kis pénzelés is, mi az olyan lánykakat már zsenge korukban önállóságra szoktatná. . . de most veszem észre, hogy pénzt, tehát anyagi hasznót is kevertem bele, mire pedig majd csak később jövünk rá.

A fákat ápolni, ismétlem, nem sok fáradságba, s oltásuk is csak kevés figyelembe kerül, csak gyöngéd bánásmódot és kis ügyességet igényel, mit véleményem szerint általában jobban feltalálhatni a nőknél, kik már foglalkozásaiknál fogva szokva vannak a bibelődéshez.

Szükség-e anyagi hasznait elmondanom fáinknak? kell-e emlitenem, hogy azon kis helyet, mit elfoglalnak, hányas kamattal fizetik vissza? Nem, ezt nőink ép úgy, vagy jobban tudják, mint én; nem is fejtegetem tehát azt, hanem megkezdem, hogy miként bánjanak el a kis fácskákkal, hogy csak mához három évre is már a legnemesebb fajú gyümölcs virágozzék s teremjen rajtuk.

Ellenvethetik ugyan Nagysádtok: eh mit, majd várok is én három évig! hiszen vehetek kész oltványt, az terem hamarabb; de en erre legalább is 99 okkal tudnék válaszolni, mikből ugyan, hogy untató ne legyek, csak egy párt hozok fel: első az, hogy nincs minden bokorban eladó oltvány, de ha van is, nem vagyunk benne bizonyosak, hogy ép az a faj-e, mire vágyásunk volna; másodsor mi nem saját művünk, nem oly kedves, mert hiszen utoljára pénzen kész gyümölcsöt is vehetünk, de czélom az, hogy derék magyar nőinkkel s leányainkkal a fanemesítést kedveltessem meg, azaz: oly szórakozást szerezzek, mi a szépet a hasznossal összeköti.

Lássa kedves kisasszonykám, ön tizenhatodik évében van, és ha nyolczéves korában, csak vagy 8—10 fát ültetett is, most, ha a „Családi Körré“ akarja az előfizetést megújítani, nem szükség kedves atyját vele terhelni: egy vagy két fája termését reá szánja, hát kivan; vagy, ha ép jó szívének sugallatát követvén, a vizkárosultaknak akar segítyt nyujtani, megkéri édes mamát, hogy a korán érő pergamen-körtefa termésére előlegezzon ennyit, vagy amannyit, mert oda akarja azt küldeni. . .

De már újra eltértem, pedig a nyári oltásokról akarok szólni, mert a tavasziaktól már elkéstem, minthogy az ősszel nem gondoskodtunk róla, hogy csemetéink legyenek. A helyzethez képest kiválasztunk magunknak egy szép, kövér, egyenes alma- vagy körtecsemetét; ez, ugy hiszem, minden oly kertben található, hol legalább pár alma- vagy körtefa találkozik, jó lesz birsalmacsemete is, bár ez nem oly tartós, mint amazok, és gyümölcse sem oly kedves ízű és zamatos, mint a szelidebb fákba oltottaknál.

Minthogy elkéstünk a tavaszi oltásoktól, hát nézzük, mit tehetünk majd ezen a nyáron; először is, a mi minden oly kertben található, hol pár gyümölcsfa van, kikeresünk magunknak szép egyenes növéssű alma-, körte-, szilva-, vagy epercsemetéket, már a mit találunk. minthogy az idő kissé elsietett s előre nem gondoskodtunk csemetéről. Ne mosolyogjanak kedves olvasónóm, hogy epret is emlitek, habár ezt gyéribben oltják is, mint más gyümölcsöt, de higgyék meg, ez szintén oly háládatos; egy szép példányt magam is mutathatnék föl, melynek egyik ága a legszebb s izletesebb fehér epret termi már, míg másik ága egészen sötétpiros gyümölcsöt hoz, levele sötétebb zöld, és termése másfél akkora nagyságu, mint a miről oltottam.

No de, bárminő csemeténk van tehát, csak arra vigyázzunk, hogy ez ne valami elvénuült görbe, nedvtelen fácska legyen, hanem erőtéljes, s ha lehet, egyenes, miből aztán szép növéssű fát várhatunk, s Nagysádtok mint mindenben, ugy ebben is bizonyosan a szépet s csinosat fogják szeretni.

Első szabály az: hogy körtecsemetébe körtét vagy al-

*) Mi vehetetlenül örülünk, hogy ismét alkalmunk van, egy komoly, érdekes cikket, nőtől irottat, közölhetni. Szerk.

mát, s almacesmetékbe viszont csak ezeket czélszerű oltani; majd kemény maguakba, mint cseresznye, meggy, barack s a szilvák minden nemeibe ugyancsak keménymaguakat, és a mennyire lehet, rokonfajúkat oltunk; használják általánosan a vadkörte és almacesmetéket is, de én részemről úgy találom, hogy a vad fába oltott gyümölcsöknek némi kis fanyar íze érzik, a mit a kerti fácskákba oltottaknál nem tapasztalunk; mondják ugyan, hogy a vad fába oltott fa tovább él, de láttam már én kerti csemetébe oltottat is öregebbet 60 évesnél. Használhatók még a birsalmafa tövéről nőtt hajtások is, de ez nem nő oly magasra, és csakugyan nem él soká.

A most általam leírandó műtét julius utólja körül történjék; kísértse meg kedves olvasónóm, pár negyedórai foglalkozás az egész, kivéve, ha talán nem csak egy párhoz jőne kedve.

Az előttünk álló, vegyük: almafacsemete, szép, kövér, erőteljes, s történetesen kétágu; fölül már idei hajtása is van körülbelül jó arasznyi, a fa már van két vagy három éves (lehet tavalyi is) az idei hajtást könnyen megismerhetjük gyengesége s hajlékonyságáról, s kinövésénél a gyűrűkről; hol ezen gyűrűk kezdődnek, onnan van az idei hajtás, és az ág bőre is még nem száraz, és sokkal gyengébb, mint egyébütt.

Mig mi ezt itt vizsgálgattuk, addig szolgálónk már elhozta a fehér és zöld sikos, pergamentkörte fájának oltani való ágait, mit X... barátnőnknek annyiszor és oly csodálkozva megnézegettünk; mert a mily ritka és szép, megérve ép oly izletes; meg annak a sikulai faju nagy vörös almának fájáról az oltóágakat, a mi még a jövő esztendei almaérést is be szokta várni... no de ennek dicséretébe bele sem kezdek, mert úgy is bele-sülnek.

Itt volnának tehát az oltógalyak, de édes Istenem! nem hiába hogy kedves barátnőnk nem nagyon szokott oltogatni, minő ágakat küldött nekem, alig van benne valami szép kövér idei hajtás! No de végre mégis találtam egyet; lássuk, ez ép oly vastag, mint csemeténk felső hajtása, ez ép hozzá illik. Most már Nagysád sziveskedjék elövenni finom éles tollkését, vágja le vele a kezében levő körtegalynak felső részét, mert az igen gyenge, úgy, hogy négy vagy öt szem, vagy rügy, maradjon az ágon (az oltó galyak mindig úgy szedetnek, hogy pár hüvelyknyi tavalyi hajtás is legyen velök); ekkor az ágon levő leveleket kell szár közepén kettémetszve leszedni, azután a kezünkben levő galy a minő vastag, annyi távolságot hagyván a rügy felett, gyöngén körül kell a bőrt vágni, de úgy, hogy a galy ne törjék le; most alulról ismét annyi távolságra körülvágja Nagysád kis késével, de ismét csak a bőrt, majd újra ezen vágáshoz nem messze ismétli e körvágást, akkor a tollkés hegyével leveszi e két vágással alakított keskeny szalagocskát; most jobb kezén a hüvelykujját gyengén neki feszíti az így szabaddá tett rügynek, balkezevel az ágat tartja, hogy ne fordulhasson és egyet fordít a rügyön; no átestünk a nehezén. Megtörténik ugyan, hogy ilyenkor bhasad, vagy a levélszár letörik, de maradt még galyunkon több szem is, az előbbi eljárást megkísértjük a többin; ritka eset, hogy két három szem le ne jöjön szerencsésen... De siessünk, mert megfordított rügyünk megszárad és nem jó lesz; no most az előttünk álló csemete tetejét sziveskedjék levágni, azután hasítsa be ennek bőrét is felül vagy négy helyen függőlegesen, most ujjával huzza le e bőrt addig, míg a meztelen maradt fácska körülbelül egyezni fog a kezében levővel (már a galykiválasztásnál ügyelni kell az

egyforma vastagságra) most gyorsan le a már megfordított rügygyel, fel a hámozott ágra a bimbót délkeletnek fordítva, s szépen letaszítani mindaddig, míg kissé megfeszül, és a lehámozott bőrt úgy kell alkalmazni, hogy a mennyire lehet, az ujon kezethez szinte hozzá forrjon; most a lehámozott bőrt a rügy fölé középvastag harisnyapamuttal meg kell kötni, s egy ujjnyira a tán fölül megmaradt, lehámozott ágat levágni.

Most még tekerje körül Nagysád az uj rügyet a kezében levő pamuttal egypárszor a fácska lehámozott s rá eső bőrével együtt, de úgy, hogy a szemhez semmi ne érjen, most kenje be sárga viasz, fris oltott mész és sárga föld, kevés vízzel egyenlően jól elvegyített higas kenőccsel, de a kis bimbót a világért sem. A beoltott ágat minden levelével együtt le kell tisztítani, mert elhuzza az oltást.

Higye el Nagysád, magam is elbámulok rajta, mennyivel jobban illik e kis műtét finom munkákhoz szokott, ügyes kezébe, mint annak a vén kertésznek, otromba nagy görbékésével.

Tíz nap múlva, ha megengedi, újra megjelenek, s együtt kimegyünk megnézni kicsi betegünket, a már megszáradt kenőcsöt leveszszük róla, kis himző ollóval levágjuk róla a pamutot is, ekkorra a levél szára is leesik; ez jó jel, mert megfogamzott; de hogy szél, eső, vagy nap heve ne ártson a már oly szépen dagadó bimbónak, még ócska fehér vászondarabbal bekötjük, de úgy, hogy a bimbó most is kimaradjon. És beoltott águnkról az azóta nőtt hajtásokat letisztítjuk.

Hogy a másik ággal majd mit teszünk: azt máskor fogom elmondani; nem akarom Nagysádat vele most tovább terhelni, addig is drága almagalyainkat ásassa el hűvös helyre a földbe, de előbb szedje le tollkésével leveleit, félig hagyva meg azok szárait.

Aranymondatok.

B. Eötvös Józseftől.

4. Csak ha fájdalmunkat magunkba zárva, egyedül viseljük: érezzük egész súlyát; s nem keseredünk el semmi által inkább, mint mikor bánatunk okaira gondolva, egyszersmind megszügyenülve érezzük magunkat.

5 Van szerelemfáltás szerelem nélkül is. Valamint pazarlókat látunk, kik egyszersmind fukarok, s egy pillanatban ezreket elszórva, máskor fillérekkel gazdálkodnak és fősvényen őrzik a pénzt, melynek becsét nem ismerik: úgy a tapasztalás mutatja, hogy sokan, kik való szerelmet soha sem éreztek, kik hogy e kincset megtartsák, még szeszélyeiket sem áldozhatják föl, a szerelemfáltás minden kinjait szenvedik.

6. A természetes rokonszenv, melylyel magunkat bizonyos emberek felé vonzódva érezzük, ép olyan bámulatos, de ép olyan tagadhatlan, mint az, mely a mágnes és vas között létezik.

7. Hiu emberek semmi által sem érzik annyira sértve magukat, mint ha ott, hol szenvedélyt vártak, közönyösség találhatnak.

8. Bármint bántsanak valakit tárgyak és emberek, azon kinok, miket néha pusztá képzelgés okoz, nagyobbak.

Egy hét története.

— Április 20-án. —

Husvét ünnepe. — Régi történet, mely mégis örökké új marad. — Pest arca megváltozik. — Az első ünnepnap az egyházi — a második és harmadik a társaséleté. — A Gellérthegy vidámsága és az ég boruja. — Az ég megzavarhatá a Gellérten a mulatságot, de el nem ronthatá. — A városerdőben azonban nem csak zavart, hanem kárt is csinált. — A husvétkedd már olyan, mint a vasárnap. — Szerdán már ismét Morgenstern s a londoni világkiállítás. — Az ünnep kapui bezáródnak, s a művészet csarnokának kapui nyílnak meg. — Irigyeljük a vidékieket.

A husvétünnep összeköti a vallást a természettel és a főváros lakossága szórakozásaiban is hasonlóképen szokott cselekedni e napokban. Az első napot tehát mi pestiek is esendben ültük meg, az ünnep másod- és harmadnapját azonban a társasélet vette át, s a természetben, e legszebb és legnagyobbszerü egyházban áldozott a nap örömeinek. E három ünnepnap a halhatatlanság ünnepe, a szellem diadala az anyag felett, az égben szőtt bűvös álom, mely gyermekéveinket idézi lelkünk elé s úgy enged mulatnunk, úgy enged örülnünk, hogy ne vétkezzünk. — Látnátok Pestet, e vén gonoszt, minő ártatlanul gyermekes kedélyben mutatkozik ő is e három napon?! A nap keltével felkél, virágbokréttát tűz keblére, vagy piros szalagot köt kalapja mellé, s hol a szellő illatot hord szárnyain, hol a lombok suttognak, hol madárdal hangozik: késő estig mulat, örül és enyeleg.

A mulatságok és enyelgések sorozatában első helyen a kedélyes öntözgetések említendők; ez természetesen az idén sem maradhatott el; a fővárosi ifjuság vetélkedve buzgólkodott egymással, hétfőn az ifjak a lánykákat, kedden meg ezek az ifjakat öntözgették nyakon; igen kedves egy szokás is ez az öntözgetés; vannak róla több rendbeli legendái és dogmaticai értelmezések, én azonban igen természetes értelmet szeretek neki adni: miként a tavaszi virág az eső és harmat által, úgy fejlődjék és díszeljen a barátság avagy szeretet a rokonszivek közt. Hát a piros tojások mit jelentenek a természet nyelvén? tán azt, hogy miként a tojásnak, úgy a fel lángolt érzelmeink is se eleje se vége; az alsó osztályok érzelmei pedig természetesen sokkal erősebbek a művelt nemzedéknél; innen az, hogy ezek közül sokan vider számra árasztják egymásra a kölcsönös nagyrabecsülés eme hideg- lésős jelvényeit; a szó szoros értelmében csontig áztatják egymást a barátság hullámaiban. De ilyen a nép! Egy kis megvagy elázástól meg nem ijed. A gellérthegyi mulatság is azt mutatja.

A gellérthegyi mulatság husvét másodnapján az idén is megtartatott; délutáni két óra után a nép ezrei elfoglalták a komor hegytetőt, s részint sátrakban, részint a szabad ég alatt a versenyző kintornások zeneegyvelege mellett tréfáltak, mulattak és táncoltak. Ki a népet gondtalan óráiban tanulmányozza, tapasztalni fogja, minő kevés kell annak, hogy boldog legyen. Egészség, zene, zöld mező, derűtség, egy falat kalács, egy pohár bor nyújtják az örömeiket, nem a hír, kin csek, vagy dicsőség özöne, — s ha az említettem ártatlan örömeiket élvezheti, nem bántja őt sem irigység, sem hiu vágy; haragszik az égre, ha beborul, vagy a sorsra, ha őt falai közt

marasztja. Ha részt vehet az ünnepélyben, megvan öröme, s ha egy évben csak néha örülhet is, már boldog s nem panaszkodik.

Az ég az idei népünnepen haragos volt, négy óra tájban nem csak fúvóit ereszté meg, hanem csatornáit is, s mintha bizonyos időre az ő hegy boszorkányainak is mulatniok kellett volna, olyan forgószelet rögtönzött, és kicsibe mult, hogy kalapok helyett emberek is nem repültek a Dunába. A pesti népen azonban nem könnyen fog ki a rossz idő sem — ha elhatározta magában, hogy mulatni fog, mulat, ha csak gyilkoló tárgyak nem hullanak, — a vihar elől elbukik, de csakhamar ismét előjő, ha átázott, siet magát kiszáritani; de hol a zene szól, hol sört és bort mérnek, oda ismét visszatart, s csak az éj űzi haza. A minő pusztá lett a hegytető négy órától 5 óráig, — öt óra után ismét úgy megnépesült, s minthogy a fű az esőtől átnedvesült, az ivók cseréltek a tánczolókkal, a tánczolók be a sátrak alá, az ivók ki a szabadra, az ég alá vonultak. A haragos ég tehát csinált egy kis zavart, de a mulatságot el nem ronthatá.

Ha a népszínmű a Gellérthegyen rövid időre dramatiszálódott, a városerdei vigjátékból tragoedia lett. A városerdőben a középosztály és az urak akartak mulatni, különböző módon ugyan, de jobbára egy vezéreszmével, t. i. látni és látatni. Nem szükség kimerítőbben értekeznünk, t. olvasóink megértenek bennünket, s midőn a gellérthegyi párhuzamra utalunk, inventió nélkül is felfedezik a különbséget: ki a Gellérthegyen ellázott, kiszáritotta magát és ismét mulatott, ki ellenben a városerdőben ázott el, annak elázott mulatsága is. A Gellérthegyen a vihar és eső csak megszorítá a kedvet, a városligetben azonban szétpattantá; mert míg ott csak új napsugár kellett, hogy minden helyreálljon, a városligetben katlan és vasaló nélkül ujjáteremtésről gondolni sem lehetett. Ott az eső és vihar csak álmodot hintett a kedélyre a visszatarthatásban, itt halált a hiúságban; ott hódolni akartak, itt hódítani; az népmulatság volt, ez séta és szórakozás. Ott szívből és lélekből mulattak, itt kiszámításból, ott a vihar és eső csak időt lopott, itt meglopta a csint, tisztaságot, fényt és elegantiát. Nagy különbségek olyanoknál, kik nem az órát, hanem a csokrokat és fodrokat számlálják.

Kedden már feladta központjait a szórakozás és mulatozás; az ár régi medrébe esett vissza, s a zajongó várost nem kellett többé oda künn keresni. A kedd már egy közönséges vasárnapi öltönyben jelent meg, s ünnepül örömet csak azért fogadtaték el, hogy ne kelljen dolgozni.

Szerdán már ismét Morgensternről s a londoni világkiállításról beszélt az egész világ.

Mindezekből láthatja a tisztelt olvasó, hogy fővárosunkban jobbára számitás és szokáson alapszik minden, s a csendes öröm és ártatlan kedélyesség csak annyi helyet foglalnak el közöttünk, mennyit az ártatlan gyermekek a társadalomban; észre csak akkor vesszük őket, ha élénk jönnek vagy megszólítanak. Mindezek mellett azonban fővárosunkban is van tiszta levegő, — kerteinkben is nyílnak virágok, s ki nem örjög, hanem észlel, nem dobzódik, hanem élvez, nem nyargal, hanem rendesen jár, itt is feltalálhatja a jók szelid örömeit, s a lelket s testet üdítő munka után itt biztosan térhet nyugodni. Itt is van benső- és családélet; itt is van öröm és boldogság.

E hét stereotyp-kiadásban jelenik meg századok óta, ugyanazon papiroson, ugyanazon betűkkel, bárhol nyitjuk meg a régi könyv lapjait, ugyanazon irányban, ugyanazon tárgyakkal találkozunk; ne nehezteljen hát a szíves olvasó, e létről mi is újdonságok helyett ódonságokkal szolgálunk. Az idő folyamát kellene meghamisítanunk, hogy új dolgokat közölhesünk, mi pedig azt nem tehetjük, de tenni sem akarnók olyan napok rovására, melyek az örök igazságot képviselik.

Hálás kebellet zárván be az ünnep kapuit, a művészet csarnokainak kapui nyílnak meg előttünk. Műegylet. Múzeum, színház, hangversenyek ismét gazdag változatosságot fognak nyújtani az emelkedettebb lelkűeknek. — Egy-egy nagyszerű festmény, a mult megőrzött műemlékei, a költők szelleme, a zene, a romlatlan, örökké tiszta egi mesés világ, ismét mulattatni és gyönyörködtetni fognak bennünket. Pár napra elzárták csak a lámpát szemünk előtt — de itt Pesten a művészet örök lámpája ég kioltathatlanul.

Irigyeljük sorsát a vidékieknek, kik a husvéti ünnepeket még antikabb modorban ültethék meg. Emlékünkben lelkünkkel kísérvük a vegyes csoportot, mely galyak és lombok után megy az erdőre — a bokrétát kötözö leánykakat, az öntözködöket, a tojásszedöket és tojáshajgálókat, a vigadókat a mezőkön, a családfüt párjával a ház előtti padkán; nem az udvarokban, nem az utcákon, nem a mezőkön kellene ilyenkor vonni sátorokat, hanem sátort kellene vonni az egész ország fölé, mely alatt közös örömben, közös szeretetben ártatlanul mulatna az egész nemzet.

Mi is gyermekek levénk ez ünnep alatt, bocsássa meg a t. olvasó, ha megtisztult kedélyünkben mi is, mint a gyermekek, szívünk kedves vendégéről, folytonosan egy tárgyról, a husvéti ünnepekről beszéltünk.

— v.

A diplomatiái titkos írásmód.

Már azon legrégebb időben, midőn az írás az élet közönséges viszonyaiban divatba kezdett jöni, gondolkoztak az emberek oly mód feltalálásáról, melynél fogva valamely írásbeli okmány tartalmát mindazok előtt, a kiket az nem illet, eltitkolni lehetne.

Ha egyik udvar a másikhoz fontos sürgönyöket, valamely miniszter külföldön levő ügynökeihez titkos utasításokat, a fővezér távol működő alvezéreihez parancsokat akart küldeni, vagy ha boldog szerelmesek érzelmeiket egymással írásban kicserélni vágytak: mindenkor nagyban éreztékszükségét egy oly módnak, mely által irataik valódi értelmét az avatatlanok szeme előtt elrejtessék.

E czélra használtak is többféle módot. Némelykor a hivatalnok gyanuját azzal játszták ki, hogy ugynevezett rokon-szenves tintát, vagy pedig különösen e czélra készített papirt használtak, melyen az írás csak bizonyos vegyészeti mütét után lön olvasható.

A legrégebb s kétségtelenül a legesetlenebb titkos írásmódok egyikét Herodot írja le. Kiszemeltek t. i. egy megbízható rabszolgát, ennek a haját teljesen lekopasztották s aztán meztelen fejbőrére irták ama fontos szökat, melyektől talán egy nemzet sorsa függött. E furcsa levélhordót aztán mindaddig otthon tartották, míg haja ismét meg nem nőtt. Ekkor indult a fontos titokkal; e mellett azonban más megbízásokkal, sőt gyakran valami szinleg titkolandó irattal is látták el, hogy az ellenség gyanuját, ha netalán elfogatnék, tévutra vezesse. A mint aztán a kitüzött helyre ért, nyíltan utazásának mellékes czéljai után látott, hogy a kémeket, kik minden fontos személyt körülfogtak, szép módjával kijátszssa; az éj csendé-

ben pedig, midőn mindenki nyugodott, feltárta titkát az illető előtt, mire haját másodszer is lekopasztották, hogy a fejbőrére irt fontos szökat elolvashassák. Ezután a választ irták kopasz fejére, s csak miután haja újra megnőtt, küldék vissza urához.

Könnyü belátni, hogy e módot csak nagyon ritkán s oly ügyekben alkalmazták, melyek nem voltak sürgösek, miután mindig be kellett vární, míg a letarlott fej ismét kihajadzik, a mi pedig nem csekély időt vett igénybe. Kopasz fővel pedig azért nem lett volna tanácsos utra kelni, mert ez könnyen gyanut ébreszthetett, s akkor a szerencsétlen futár valószínűleg életével lakolt volna.

Hasonló utmódhoz folyamodott a történelem tanusága szerint egy magasállású személy a perzsa udvarnál, névszerint Harpagus, ki Cyrus királynak bizonyos ügyben fontos tanácsokkal akart szolgálni. Minthogy azonban e fejedelem akkoriban országától távolt volt, az utak pedig éberem őriztettek, Harpagus czélja elérésére, kénytelen volt a következő cselhez folyamodni:

Fogott egy nyulat, melynek testén, a bőr lehető kimélésével, bevágást csinált, s abba rejtette a fontos sorokat tartalmazó papirdarabot. A nyulat aztán, midőn már sebe teljesen begyógyult, egy megbízható emberének oly utasítással adta át, hogy azt magának Cyrusnak szolgáltassa kezébe, s figyelmeztesse, hogy a sebhelyet tanuk nélkül nyissa fel.

A spártai Demokratesről pedig azt olvassuk, hogy midőn Kisázsában mint menekült tartózkodott, fülébe jutott, miszerint Xertes, perzsa király, Görögországba haddal készül betörni. Mint görögnek, természetesen érdekében állt, hogy honát a fenyegető veszélyről tudósítsa, de sok ideig hiában törte fejét azon, hogy mikép eszközölhetné ezt, a nélkül, hogy fölfedezéstől kellene félni. Végre a következő csel gondolta ki:

Vett egy írotáblát, minökre irni akkoriban általános szokásban volt. Ezen írotáblák, mint tudjuk, fából készültek, s viaszszal vonattak be, mire aztán a szökat hegyes, stylnek nevezett irvezzövel szokták felkarcolni. Demokrates azonban nem a viaszra, hanem azt levakarván, magára a fatáblára karcolta fel a Daxxes tervének elárulására szánt tudósítást, azután pedig újra bevonván azt viaszszal, elküldé Spartába. Embert az örök utközben sehol sem tartóztatták fel, miután a táblán, illetöleg a viaszon semmi írást nem láttak. A spartaiak nem tudták azonnal kitaláni, mi czélból küldte Demokrates a látszólag tres táblát. Végre azonban Leonidas neje, Gorgo, rájött a talány megfejtésére, azt tanácsolván, hogy a viaszt vakarják le róla, mert valószínűleg alatta, magán a táblán lesz az írás olvasható. A tanácsot követtek, s csakugyan czélt értek. A spártaiak elolvastván a fontos hirt, arról rögtön egész Görögországot tudósították, hogy a népek jó idején megtegyék a szükséges intézkedéseket a fenyegető veszély elhárítására.

Mindezen előszámlált módok azonban nem is érdemlik, hogy a titkos írásmódok közé számíttassanak; mert sajátképeni titkos írásmód alatt oly mód értetik, mely által az írás úgy fátyoloztatik el, hogy annak értelmét az avatatlanok, habár kezökbe kerülne is, ki ne találhassák.

Ezen osztályba tartozik a spartaiaknál használt „skytala”, melyet Plutarch körülbelül így ír le:

„Midőn háboru van kitöröben, két kis pálczát készítenek, melynek hossza és átméröje tökéletesen egyenlő. E pálczácskák egyike otthon valamely biztos helyen őriztetik, a másikat pedig a hadvezér magával viszi a harez színhelyére. Föltéve most, hogy egyik vagy másik félnek valami fontos közlendöje van, e czélra vesz az illető egy hosszú, keskeny pergamenszalagot s azt csigaalakban a skytala körül tekeri, olyformán, hogy a pergamen szélei érintkezzenek, de egymást el ne födjék. Miután

igy az egész pergamenszalag a pálczára föltekertetett, a pálcza egész hosszában ráírják a tudósítást, mire a pergamenszalag a pálczáról ismét letekertetik, s a kitűzött helyre elküldetik. Ha már most ez utközben valakinek kezébe jutna is, értelmét meg nem tudná fejteni, mert a szavak szétszórva, eldarabolva s minden összefüggés nélkül állanak. Ellenben a ki a pálcza párját bírja, a küldött pergamenszalagot rátekeri olyformán, hogy a szavak mindenütt pontosan érintkezzenek, miáltal a betűk és szavak összefüggő, értelmes mondatokká rendezkednek s a sürgőnyt minden nehézség nélkül el lehet olvasni.“

E módnak azonban nem igen lehetett nagyon kiterjedt használata, mert különben a biztosság hiánya csakhamar kitűnendett. Olvasóink rövid gondolkozás után be fogják látni, hogy néhány kísérlet után csakhamar ki lehetne találni, a következő sorok melyike illik az első sorhoz. Ha pedig egyszer erre rájött a kutató, a többi aztán minden nehézség nélkül ment; mert föltéve például azon esetet, hogy az első sor után az ötödiknek kellett következnie, hogy értelme legyen, s hogy tehát az első sor és a között, mely ehhez illik, három sor volt kihagyandó; akkor csak minden ötödik sort kellett venni, közben-közben mindig három sort átugorva, s az olvasás titka meg volt fejtve. Ez esetben tehát az első, ötödik, kilencedik, tizenharmadik, tizenhetedik s a t. sor volt egymásután olvasandó mindaddig, a míg a pergamenszalag végét nem érte. Ez meglevén, most a második soron kellett újra kezdeni s folytatni, mindig három sor kihagyásával, a hatodik, tizedik, tizennegyedik, tizennyolczadik s a t. sorokat. Ezután pedig a harmadik s végre a negyedik soron kezdve kellett végig menni a pergamenen, az említett mód szerint. Ilyformán tehát, a mint látjuk, nagyon könnyű leendett hozzájutni a pergamen titkához.

(Vége köv.)

A londoni világkiállítás

számára készült veszprémmegyei fényképekre

következő urhölgyek és ügybarátok adakoztak:*)

Rosos Izabella urhölgy — Saári, 10 frt. Hunkár-Végh Mária urnő — Bánk, 5 frt. Hunkár-Kunz Adéle urnő — Szolga-Győr, 5 frt. Várady Lipolda urhölgy — Bakony-Nána, 10 frt. Kenessey Cornélia urhölgy gyűjteménye — Szilas-Balhás, 10 frt. Kenessey Cornélia urhölgy 5 frt. Dekker Josefina urhölgy 5 frt. Véghelyi-Pázmándy Sarolta urnő — Veszprém, gyűjtött 17 frt. Véghelyi-Pázmándy Sarolta urnő 5 frt. Csirke Ilon urhölgy 3 frt. Fereny Teréz urhölgy 2 frt. Ács Rudolf ur 4 frt. Kamesperg Antal ur 3 frt. A somlyóvidéki fényképre gyűjtő 50 frt; összesen 107 frt.

Mely összeg t. i. 100 frt általam Jankó Vincze urnak az országos központi bizottmány titoknokának a londoni kiállítás ügyében Pestre elküldetett. A fenmaradt 7 frt, minthogy a két fényképhez csak 100 frt kell a tulajdoni jog megtartása végett, bátor vagyok a Családi Kör szerkesztőjének átadni az írói segélyalapra. Egyszersmind fogadják a t. urnők és urhölgyek forró köszönetemet szives pártolásukért, azonohajtással: vajha mielőbb alkalmat nyujtanának kitünő szivességüket viszonzozhatni.

A gyűjtő.

*) Fölkértevé e névsor közzétételére, annál nagyobb örömmel teljesítjük ez ohajtást, minthogy az adakozók, kettőt kivéve, mind lelkes magyar hölgyek, Szerk.

Gazdasszonyoknak.

Kézfehérítő.

Végy 2 nyers tojássárgát, két evőkanállal édes mandulaolajt, 2 lat rózsavizet és egy fél lat benzoe-tincturát.

Legelőször pedig verd össze a két tojás sárgáját az olajjal, azután tedd hozzá a rózsavizet, s csak legvégül a benzoe-tincturát.

Ezen keverékkel nedvesítsd meg a kifordított keztyűket, hagyd megszáradni s viseld éjszaka; kezed bizonyára fehér lesz e szer használata után.

D. M.

Marhanyelv édesen.

Tedd a tűzhöz a nyelvet, habozd le vizét s tégy belé bőven fűszert. Ezalatt csinálj szép piros rántást, ereszd fel a nyelv levével, tégy belé bőven öregszőlőt és eczetet, s annyi czukrot, hogy édes legyen, s ha kitálatad, hintsd meg bőven finomra metélt mandulával.

P. St. E.

Leves után való tészta.

Süss ostyát s vágj belőle olyan gömbölyü darabokat, mint egyivópóhárnak a feneke; kend meg az ostyát valami befőttel s kettőt tégy össze. — Végy egy félmeszely jó bort, verj két tojást belé, elegendő czukrot, hogy édes legyen, egy kis sót s annyi finom lisztet, hogy palacsintavastagságu tészta legyen belőle. E tészta mártsd az ostyákat, süsd ki forró zsirban s czukorral s fahéjjal meghintve tálald fel forrón.

B. L. A.

Irodalom és művészet.

× Adelsburg „Zrinyi“ címü magyar operán dolgozik s nem sokára be is végezi.

× Rózsavölgyi és társa műkereskedésében a következő zeneművek jelentek meg ujabban: „Utolsó bucsuszó“, eredeti csárdás, szerzé Bunkó Gyula. Ára 54 kr. Továbbá Fantaisie brillante, pour le piano sur le chœur favori de l'opera „Hunyady László“ composée par Philippe Zöllner. Ára 1 ft. 10 kr. Végül a Morceaux de Salon“-ból Lakombe „Nocturne“-je. Ára 50 kr.

× A budai népszínház által drámára és népszínműre kitűzött 50 arany jutalomra hat dráma és tiz népszínmű küldetett be. A drámák közül csak kettő fog előadásra bocsáttatni, u. m. „A fehérvári diákok“ és a „Sárkányfogak“. A népszínművek közül négy lön elfogadva, névszerint: „Az üldözött“, „Villám Bandi“, „Leányvásár Debreczenben“ és „Dunavizhordó“. A jutalom előadás után íteltetik oda a legjobb műnek.

Budapesti hirvivő.

× A pesti nőegylet lelkes tagjai közül Bohus Szögyéni Antonia, Wodianer-Aczél Zsófia, Rakovszky és gr. Niczky urhölgyek kedves ajándékokkal lepték meg a pesti vakok-intézetének növendékeit. A szerencsétlenek nem láthatták a nemeslelkü ajándékozókat, de látta őket Az, kinek szeme mindenütt jelen van, és az ő szeme — áldás.

✂ A kik eddig a Széchenyi-hegyet vagy a Zugligetet látogatták, bőséges alkalmuk volt azon kolduló cigányokban gyönyörködni, kik az ut hosszában elszórva, alamizsnáért kunyorálva lézengtek; itt egy dáde trombitát fujt, ott egy másik fülhasítólag hegedült, odább meg félmeztelen rajkók cigánykereket hánytak a járókelők mulattatására, vagy jobban mondva, boszuságára. Mindezen idylli örömeiben nem lesz többé részünk, mert a városi hatóság megtiltotta Pharao maradékinak az utakon való lézengést.

✂ A magyarországi orvosok és természet-tudósok f. évi augusztusra tervezett gyülekezete 1863. májusra halasztatott, miután az illetők közül számosan a londoni kiállításra szándékoznak utazni, s így a gyűlésben nem jelenhetnének meg.

✂ E napokban dr. Bock, aacheni régiségbuvár érkezett fővárosunkba, hogy a Muzeumunkban levő érdekes régiségeket egy általa szerkesztendő nagyszerű régiségtani munka számára lerajzoltassa. Csak aztán valahogy a Muzeumot kerítő deszkapalánkot is le ne rajzoltassa — ritkaság gyánánt.

✂ A magyarországi londoni kiállítóok figyelemzetnek a magyar központi bizottmány által, hogy hazánk részéről Londonban rendezőkül Jankó Vincze és Szabó József vannak megbizva. A hozzájuk küldendő levelekre neveiken kívül a következő czim irandó: „Imperial Austrian Commission 6. Onslow- Crescent- Brompton, London.“

✂ A pesti főreáltanodánál Ney Ferencz igazgató buzgalma folytán Scitovszky-alapítvány létesült, melynek célja: a kamatokból a szegény sorsu tanulókat segélyezni, különösen könyvekkel s egyéb tanszerekkel ellátni. E nemes czélú alapítványból, mely jelenleg 600 frtból áll, eddig vallás-különbség nélkül 14 tanuló nyert némi segélyt. A nevezett igazgató most felszólítást intéz a haza, különösen pedig a főváros polgáraihoz, hogy az alapítványt kegyes adományokkal szaporítani sziveskedjenek, mert csakis ily módon felelhet meg az alapítvány szent céljának. Reméljük, hogy nem hangzanak el hiában a lelkes szavak, melyeket a derék Ney Ferencz ez ügyben a közönséghez intézett.

✂ Az ismeretes Morgenstern-féle ügyben a büntetőtörvényszék már kimondá ítéletét, melynek következtében a fogva volt irodafőnök szabadon bocsáttatott, s az üzlet újra megnyitott. Ez utóbbit azonban a polgári törvényszék, hová az ügy áttéve lön, a vádlók biztosítása folytán ismét lezáróltatta. Az üzletkönyvek megvizsgálásából kitűnt, hogy a per alatt levő sorsjegy nemcsak kétszer, hanem háromszor is eladatott, mi az ügyet még bonyolultabbá teszi. A közönség természetes kíváncsisággal várja, hogy mint fog a dolog eldőlni, s ki kapja meg a 40,000 frtot.

✂ Azon viszonynál fogva, melyben a török néppel századokon át álltunk, elgondolhatni, hogy nem egy becses régiség, ritkaság és egyéb műtárgy látható Törökországban, mely minket igen közlelről érdekel. Ilyenek többek közt: Mátyás király trónszeke, a Tükölyi- és Rákóczy-féle ereklyék s a t. Most Kubinyi Ferencz, ismert régiségbuvár, Henszlmann Imrével és egy rajzolóval Törökországba utazik, ama nagybecsű tárgyak lerajzoltatása végett. Mint értesülünk, Kubinyi a zultánál is akar kihallgatást kieszközölni, kinek számára igen becses ajándékokat visz magával.

✂ A pesti német színházban közelebb rendezett akademia az izraelita kórház javára 1357 frt 80 krt jövedelmezett.

✂ Nemzeti színházunknak a nyár folytán hír szerint két jeles vendége lesz, névszerint Stéger, ki hat hónapra és Beck, udvari énekes, ki 12 vendégszerepre volna szerződ-

tetve. Hogy az igazgatóság a dráma körül is maradandó érdemeiket akarna szerezni, arról, legalább eddig, mit sem hallani.

✂ A helyi gőzösök a tavasz és nyár folytán Pest, Buda és Ó-Buda közt vasár- és ünnepnapokon minden félóránban fognak közlekedni, a mi a közönség kényelmére minden esetre czélszerű intézkedés.

✂ E napokban kísértük örök nyugalomra irodalmunk egyik régi jó bajnokának, n. Helmezczy Mihálynak özvegyét, sz. Simonyi Terézt, ki 65 éves korában szenderült jobblétre. Áldás és béke leugjen sirja felett!

✂ Az idej első kirándulás Visegrádra, ha az idő kedvez, jövő vasárnap fog megtörténni. Hogy ezen, a fővárosi közönségre nézve oly kedves mulatság még érdekes legyen, igen-igen kívánatos volna, hogy iróink a történelmünkben egykor oly nagy szerepet játszott Visegrád vára és városának történelmi monographiáját ez alkalomra elkészítenék s az vagy a vár romjain, vagy a hajón közebed alatt felolvastatnék. A munka aztán — a régi vár és városnak, valamint jelenlegi romjainak rajzával előfizetés útján kiadandó s a tiszta jövedelem oly alapítványra volna fordítandó, melynek kamataiból a történelmi nevezetességü romok fentartása s az enyészettől megóvása eszközöltessék. Legyen szabad remélnünk, hogy jelen indítványunk iróink körében viszhangra talál.

✂ B. Eötvös Józsefnek a mármárosi ruthenek egy nemzeti színekkel díszített medvebőrt küldtek ajándékba, számos aláírással ellátott irat kíséretében, melyben köszönetet mondanak azon törvényjavaslatért, melyet a nemzetiségi kérdés tárgyában b. Eötvös elnöklete alatt kiküldött bizottmány a mult évi országgyűlés elé terjesztett.

✂ A Rókus-kórházban e napokban egy, körülbelül 35-éves férfi hulláját hozták be, ki a kerepesi ut melletti temetőben pisztolylövéssel vetett véget életének. A hulla mellett egy czédula feküdt, melyre e szavak voltak írva: „Engem Fiedler Jánosnak hívnak, pinczér vagyok a pályaudvar étteremében.“

✂ Az állatkert ügye még csak most van keletkezőben, s már is nem csekély részvét mutatkozik iránta. Igy Várady Gábor, volt országgyűlési képviselő, azon szép ajánlatot tette, hogy rajta leend, miszerint Mármaros összes állatfajaiból küldessék egy-egy példány az állatkert számára. Mi bizton hiszszük, hogy mihelyt ezen nem csekély fontosságú intézet létrejö, Várady példáját igen sokan fogják hazánkfiak közül követni.

✂ A pesti jótékony nőegylet mult évi számadási kimutatásából kitűnik, hogy ezen emberbaráti egylet egész bevétele a mult évben 20,219 frt 43 krra rugott; ez összegből különféle jótékony czélokra kiadott 13,018 frt 72 krt s így a további segélyezésekre még 7,201 frt 1 kr maradt a pénztárban.

✂ Beniczky Teréz, Károlyi István nevelő özvegye és Budapest egyik művelt lelkü, nemes szivü urhölgye fővárosunkban új protestáns leánynöveldeit nyitand.

✂ Bauszner Józsefet, a Pesten megjelenő „Ungarische Nachrichten“ szerkesztőjét, a pesti katonai törvényszék közelebb egy hónapi fogságra elítélte. Ugy halljuk, hogy Pompéry és Vajda János is a katonai törvényszék elé voltak idézve.

✂ A nagy hét folytán egy gazdagon fölszerelt népismeri és boncz-tani muzeum érkezett fővárosunkba, mely a volt füvészkertben e czélra készült bódében naponkint reggeltől estig nyitva áll s 40 kr. belépti díj mellett a felnőttek megtekinthetik. A pénteki nap kizárólag a nők számára van fentartva, de ugy hiszszük, a hölgyek nem igen fogják látogatni e különben érdekes gyűjteményt, mert gyénebb idegzetűeknek nem való.

✱ A budapesti zenede holnapután tartja ez évi rendes közgyűlését, mely alkalommal az igazgató választmány és tisztviselőik választásán kívül az egyesület múlt évi működéséről jelentés s a számadások is elő fognak terjesztetni. Vajha a közgyűlés tudna valami módot kitalálni arra is, hogy az egyesület hanyatló ügyei rendbehozassanak s örvendetes lendületet nyerjenek.

Vidéki hírvivő.

✱ Jász-Berény város a magyar írók segélyegylete alapítókéjéhez 400 frtnyi alapítvánnyal járult; az erről szóló okiratot s az ideai kamatokat illető helyre már be is küldé.

✱ Győrött közelebb számos helybeli és vidéki tagokból tanácskozmány alakult, mely feladatául tűze ki Győr városát Pápán és Keszthelyen át a trieszti vasutvonallal összekötni. Az előleges munkálatok mintegy 30 ezer forintot igényelnek, mely összegből mindjárt a tanácskozmány folyamán alatt mintegy 20 ezer aláíratott. Az ügy további vezetésével választmány lön megbizva, mely az alapszabályokat kidolgozni s megerősítés végett azonnal legfőbb helyre terjeszteni fogja.

✱ Eszéken e napokban ágyugolyóhoz hasonló meteort láttak, melynek uszálya mintegy 3 láb hosszú s 7 láb széles lehetett. A légtümemény rendkívül szép látványt nyújtott gyönyörű színeivel.

✱ Alsó-Rákoson egy ottani lakos háza leégett. A károsult egy molnárra gyanakodott, hogy meggyújtotta. Midőn a molnár legközelebb a faluba jött, a gyanakvó megleste, s fejszével föbeütötte. A molnár az orvoshoz sietett, hogy sebéről láttelelet vétessen fel; midőn azonban visszatért, a boszútól lihegő ember már lesben állt fiával együtt, s a molnárt agyonverték. Mindkettő a börtönben várja gonosztette jutalmát.

✱ Temesvárról írják, hogy az ottani kereskedelmi kamara múlt havi gyűlésében azt határozta, hogy a magyar írói segélypénztár gyarapítására 200 frt alapítványt tesz, s ez összeget készpénzzel ki is fizeti, állásánál fogva alapítványát másként nem biztosíthatván. Nehogy azonban a kamara áldozatkészsége valahogy megszoríttassék, mint ez már történt vele, midőn 1859-ben az Akadémia javára 500 frtot szavazott meg: folyamodott a budai helytartótanácsához, hogy ez az említett alapítványt jóváhagyja.

✱ Komáromban e hó 18-án reggeli 4 órakor föld-rengést éreztek, melynek következtében az ágyak megmozdultak s kalitkáikban a madarak lehullottak alvóvesszejükről. Egyéb következménye nem volt.

✱ Baranyában a p. berementi kőbányában egy megkövesült emberkoponyát találtak.

✱ Erdélyben a nagyhét folytán oly hideg volt, hogy például f. hó 17-én a szabad ég alatt levő kádakban, csebrekben a vizet három ujnyi vastag jégkéreg vonta be. Hazánk több vidékéről is csaknem hasonló zordon időjárásról értesülünk, minek következtében a szőlőhajtások és gyümölcsfák virágai igen sokat szenvedtek.

✱ Ócsárd somogyi helységben f. hó. 9-én egy nő gyertyával menván föl a padlásra, a ház véletlenül meggyult, s rövid idő alatt 15 ház lett a lángok martaléka. A vigyázatlan nő leányával együtt szintén odaégett.

✱ Szabolcs megye legutóbbi főispánja, Jármay Imre, e megyének félszázadon keresztül derék tisztviselője, élte 73-dik évében jobblétre szenderült, minden jók sajnálkozására.

✱ Ö-Gyallán Komárommegyében Konkoly Thege Elek né, lelkes honleány f. hó 6-án saját házában zártkörű hangversenyt létesített a budai népszínház javára. Közreműködtek e hangversenyben: Kovács Livia k. a., Kovács Pál, derék veterán írókné leánya, Konkoly Thege Miklós, Molnár Ádám, Asztalos Albas Dalmady Győző; mindnyájan általános tetszést vívtak ki. A hangversenyt kedélyes estély zárta be, mely reggelig tartott. A jövedelem az önkéntes adományokkal együtt 254 frt és 1 arany.

✱ Ung megye hivatalnokai az orvosi személyzet szaporításaért kénytelenek folyamodni, mire most a kiütött himlőjárvány miatt különösen nagy szükség van.

✱ Keszthelyen gr. Festetics Tasziló az ottani fürdő vendégeinek minél több kényelmet s élvezetet szerzendő, elhatározta állandó színházat építtetni, mely még ez évi július közepén meg fogna nyitni. Az építés már megkezdett. Mint értesülünk, Szuper társasága fog ott előadásokat tartani.

✱ Bodonos és Derna közt azon sajtóságos tapasztalatot tettek, hogy az ottani Rézhegység nyugati oldalán a földtalaj mintegy 4 öl szélességben téglavörösre van égve s oly forró, hogy csak nagy bajjal lehet rajta megállni, ha pedig kevéssé a földbe ásnak, kékes lánny tör elő. Ezen égést legelőször 1859-ben vették észre s azóta lassan, de folyvást terjed a hegycsúcs felé. A merre az égés terjed, a nagy hőség miatt a fák gyökereikből kiégve halomra dőlnek. Az égés színhelye fölött fojtó gőz lebeg, mely olykor tikkasztólag nehezül a közel völgyekre. Az égő anyag kén és kőszen lesz, mikben a nevezett hegy, úgy látszik, bővelkedik.

Nemzeti színház.

— Április 24-kén. —

Április 21-kén: „IV. László,” Dobsa Lajos tragoediája. — Április 22-kén Pauli első föllépteül: Az „Alvajáró” opera. — Április 23-kán: Nagy Luiza második vendég szerepül: „A völgy lilioma,” francia dráma.

Csak három előadásról irhatunk e héten, de mind a háromról annyit lehetne mondani, hogy — kénytelenek vagyunk csak rövideden érinteni azt, a mi leginkább megérdemli a megemlést. Mindenek előtt feltűnő volt az, hogy „IV. László”-t „mérsékelt számú” közönség méltatta megtekintésre. Egy hétig be volt zárva a színház, hozzá még ünnep is volt, máskor zűfolva szokott lenni ilyen alkalommal a színház és most — egészen hétköznapi számmal jelent meg a közönség. Miért? nem akarjuk most fürkészni; de minden esetre czélszerűbb lett volna olyan darabot adni, mely kedvezőbb hatással van a pénztárra. — Az előadás általában sikerültnek mondható.

Az „Alvajáró”-ban Pauli mutatta be magát, mint újonnan szerződött tag, a közönségnek, és jól iskolázott szép hangja köztetszésben is részesült; játéka azonban még nagyon elárulja, hogy — új tag; hiszszük tehát, hogy tanulmány és gyakorlat útján mozdulatai kerekdedek, és kifejezései élénkebbé lesznek; csak ilyen uton juthatni a valódi művészethez: Fekternél már most is hasonlíthatlanul jobb. Még egy szép tulajdonát kell dicséretesen kiemelni: azt, hogy érthetően mondja ki a magyar szavakat. Szóval, e fiatal énekesből valódi művész válhatik még, annyival inkább, mert — igazán még fiatal énekes. L. Hollósy Kornélia, mint mindig, gyönyörűen énekelt.

A „Völgy liliomá”-ban Nagy Luiza k. a. Lendvainé szerepében lépett föl; ezt azért említem föl, mert a vendég játéka elevenen juttatta azt eszünkbe; Lendvainé igen kedves gyer-

metegséggel játszsza e szerepet; de azért a vendégkisasszony mai játéka is mutatta, hogy nem mindennapi tehetséggel van megáldva; és valóban nem csak kár, de valóságos vétek volna, meg nem adni neki a lehetőséget, hogy a nemzeti színpadon kellőleg kiképezze magát. Hány szép tehetségünk nem veszett már el a vidéki színészet hányattatásai miatt! Tanulmány és nagy példák utáni képződés nélkül nem fejlődhetik ki igazi művészet és elég szomorú dolog, hogy nagy Magyarországon csupán csak az egy nemzeti színház az, a hol ilyen tanulmányokra alkalom nyílik. Hány nagy városunk van és mégis, igazán állandó színházunk még sincsen több ez egynél!

Felekny-Munkácsy Flóra a czimszerepet adta, és ma is gyönyörűen, kivált az utósó felvonásban tüntette ki nagy művészi tehetségét.

Budai népszínház.

A népszínház husvéthétfőn kezdé meg új színházi évét, még pedig, a mi a közönség részvétét illeti, oly szerencsével, hogy azon őszinte ohajtás támadt bennünk: vajha mindig így menne! Ez estére egy új operette volt kitűzve: „A szerelmes kántor“, szövegét szerzé Bénye István, zenéjét pedig a tehetséges fiatal művész, Allaga Géza. Megfogható, hogy a darabra, mint első eredeti operettere, rendkívül kíváncsi volt a közönség, s azért tömegesen tódult a színházba. Az eredménynyel minden tekintetben igen meg lehetünk elégedve, mert bár a zene egyes részei e téren még gyakorlatlan kezeket árulnak el, mindazonáltal egészben véve magyar stíben szerkesztett és sikerültnek lehet mondani. Szerzőt a közönség elismerő kitüntetésben részesíté, többször zajosan kitapsolván és koszorúkkal tisztelvén meg őt. Reméljük, hogy a fiatal művészt e kitüntetés további tanulmányozásra és újabb munkásságra buzdítandja e téren, melyen pályáját oly szép eredménynyel kezdé meg. A mi az operette szövegét illeti, hiányai dacára is elég érdekes az. Végül még a szereplőkről kell megemlékeznünk. A népszínház nem rendelkezik e tekintetben kitűnő erővel, de lehetlen elismerőleg nem szólnunk azon buzgó törekvésről, melylyel minden egyes szereplő közreműködött. Idővel, ha majd e téren is több gyakorlatot szerezni alkalmuk leend, bizonyára még több jót is mondhatunk róluk. Meg kell még említenünk, hogy az új operette előtt „A jó barátcskák“ című sikerült paródiát adták elő, ismert buzgalommal s a közönség tetszésnyilvánításai közt. Másnap ugyanez előadás ismételtetett, s a számos közönség ugyanazon érdekeltséggel nézte végig.

Ápril 23-án Szigligetinek „II. Rákóczy fogsága“ című drámája adatott. A közönség jól ismeri már e darabot, s bár a múlt évben igen gyakran adták, mindannyiszor nagy közönséget vonzott a színházba. Oly darab ez, melyet mindig érdekléssel nézünk végig, mert tárgya hazai történelmünk egyik legérdekesebb korszakából van merítve, és Szigligeti jobb művei közé tartozik. A szereplők ellen sem lehet panaszunk, mert tudva azt, hogy a közönség minden szót, minden mozdulatot a legnagyobb figyelemmel kísér, kedvvel és nemes buzgalommal működtek közre. Csak „Zrínyi Ilona“ ellen volna némi kifogásunk; a hogy azt Molnárné élénk állítá, nem találjuk egészen olyannak, a minőnek a történelem után képzeljük.

Mindenfélék.

¶ Feltalált kinzószerék. Palermóban a fegyvertár körül tett ásatások alkalmával kinzószeréket találtak, névszerint a többek közt: egy „szájkosarat“, izzó-szék“ és

„lábmelegítőt“, továbbá a „hallgatás fokötőjét“ mely két vasabroncsból áll s melyeknek egyikét a homlok, másikat az arcz körül csavarták. Az „izzó-szék“ rézből készült, a „lábmelegítő“ csizmaalaku, réztalpakkal ellátva; mindkettőt lassu tűznél izzásba hozván, alkalmazták kinzásra.

¶ A lapunk múlt számában említett bécsi postahivatalnok, névszerint Kallab, sokkal több levelet sikkasztott el, mint egyelőre gyanították. Az eddigi vizsgálatokból az tünt ki, hogy az ellopott levelek száma a 100 ezeret is meghaladja. Természetesen, hogy a postabélyegeket is leszedegette róluk, melyek összege mintegy 30,000 frtra rug. Most egy bizottmány annak kipuhatólásával foglalkozik, hogy a felbontott levelekből mennyi pénzt rakott zsebre a tolvaj.

¶ A nálunk is híressé vált Sardounek közelebb ismét két új színművét adták elő Párisban. Az egyik címe: „La papillon“, mely a theatre francaisan került színre, tökéletesen megbukott; a másik, „A fekete gyöngy“ című, a gymnase-színházban adatott elő s babért aratott. Bizonyosak vagyunk benne, hogy ez utóbbi darab is előbb adatik elő a budai népszínházban, mint a nemzeti színpadon; mer ez már így szokás, a mi igazgatónk fontolgatva halad.

¶ Londonban nem rég egy gazdag töképezés halt meg, ki két fiának végrendeletében meghagyta, hogy bajuszt viselni ne merészeljenek, mert különben kitagadja őket minden örökségből. Ilyen ember csak megérdemli, hogy neve megörökítségé! A boldogultnak neve Budd.

¶ Az északamerikai harcztérről. New-Yorkból f. hó 9 ről jelentik, hogy az unionisták és separatisták közt Uj-Korinth mellett borzasztó csata volt. A támadók ez utóbbiak voltak, de midőn az unionisták erősítést nyertek, kénytelenek voltak visszavonulni. A tudósítás szerint az unionisták részéről 20,000, a separatisták közül pedig 35,000 ember maradt a csatatéren. E csata tehát egyike volt a legborzasztóbbaknak e században. Tehát már Amerikában sem halhat meg nyugodtan az ember!

¶ Nankingban, China egyik nagy városában, melyet a lázadók a császáriak ellen védelmeznek, oly borzasztó éhség dühöng, hogy már emberhussal kezdenek élni.

¶ Tibeti szokások. Utazók beszélnek, hogy Tibet, ázsiai országban az a sajátságos szokás divatozik, hogy azon nők, kik illedelmesek és szemérmeseknek akarnak tartatni, sem a házat el nem hagyják, sem idegenek előtt nem mutatják magukat, hacsak előbb arcukat valami fényes fekete mázzal be nem kenik, miáltal nemesak rendes arczzszinököt, hanem vonásaikat is egészen eltorzítják. Oly nő, ki ily máz nélkül lép ki a házból is egészen eltorzítják. Oly nő, ki ily máz nélkül lép ki a házból, vagy idegent fogad el, szemtelennek tartatik. Még furcsább szokás az, hogy a tibetiek üdvözlét jelül nyelvöket öltik ki, még pedig annál jobban, minél nagyobb tiszteletet akarnak kifejezni. Megköszönnek nálunk az ilyen üdvözlét!

¶ Méhek harcza. Az északamerikai „Curier“-ban, Dipple, ohioi polgár, ki régóta foglalkozik a méhészettel, érdekes részleteket közöl egy, saját méhei közt folyt harcrról. Dipplenek hetven méhraja volt, melyek háza két oldalán egyenlőkép voltak felosztva. Egy meleg napon azt vette észre, hogy házát rögtön elárasztották a méhek, melyek a nyitott ablakokon repültek be. Dipple családja futással volt kénytelen menekülni, maga pedig képét álarcz alá rejtve, vizsgálatot kezdett, megtudandó, mi lehet oka e sajátságos látványnak. S most bámulva látta, hogy méhei szabályszerű harcztot vinak. Okára is csakhamar rájött: t. i. a ház nyugati részén tanyázó méhek egy közel mezőt ellepvn, ott kizárólag akarták a virágok mézét gyűjtögetni, míg viszont a keleti részen álló méhek is igényt formáltak rá. E fölött veszték össze, s azért folyt a

galom helyreállt, s az ellenséges méhek szépen betakarodtak kasaikba, de nem mulasztották el, kellő számu öröket felállítani a bejáratoknál, hogy az ellenfél mozdulatait figyelemmel kísérjék. A föld megölt és haldokló méhekkal volt fedve; két raj egész az utolsó emberig, vagy akartuk mondani: utolsó méhig hősileg elhult, a többi raj is kisebb nagyobb veszteséget szenvedett. Egyik fél sem lön győztes s csak az éj választotta el őket egymástól. A méhés, a harc másnapi folytatását megakadályozandó, a kasok bejáratait elzárta, remélvén, hogy az ellenfelek időközben kibékülnek. És nem csalatkozott.

H a h n - H a h n I d a grófnő, utolsó regényének egész jövedelmét, mely 5000 tallérból állt, a római pápának ajánlódta.

A meklenburg-strelitzi nagyhercegség, a londoni kiállításon igen gazdagon lesz képviselve, t. i. egy hitott lud által. Valjon kap-e a nagyhercegség e lud kedvéért külön osztályt a kiállítási épületben?

Divattudósítás.

Mai számunkkal veszik t. előfizetőink jelen havi divatképünket; négy nagy alakból áll az, hogy minél nagyobb változatoságban mutassuk be a tavaszi és nyári idény öltönyeit; az ötödik alak pedig egy kis emőke, kedves nemzeti szabásu öltönyben.

A ruhák a legkisebb diszitésig olyan részletesen vannak lerajzolva, hogy alig kellene azokat még különösen magyarázgatnunk. És azt tartjuk, ez a divatképek egyik főfeladata. Mutassák be a legújabb öltönyöket, de egyszersmind úgy, hogy a szabás és elkészítésben is mintakul szolgálhassanak. Nézzük tehát sorban:

Az első alakon házi öltönyt mutatunk be; fél magas ruha, lehajtott bekecs-gallérral; e gallérra nézve megjegyzendő, hogy az ugyanolyan színű, mint a milyen színű az ujjak és a szoknya diszitése; ez által kedves egyöntetűséget nyer az egész öltöny. A ruha mellirozott „Arabella“ szövetből készült, színre világos, a diszités rajta pedig sötétbarna tafota, körülszegélyezve kicsipkézett piros posztóval, és a barna alapon sárga, aranyozott pitykék vannak körülvarrva. A főt végre kedves, ugynevezett hevesi főkötő ékíti, elől a homlok felett gazdag bodrozattal és szalagrózsával.

A kis gyermek-öltöny világos kék pourlainból készült, körülszegélyezve széles fehér diszitéssel, melyen köröskörül kék selyem kis gombocskák vannak alkalmazva. Épen olyan egyszerű, mint izletes gyermeköltöny.

A 2-dik alakon szintén házi öltöny látható: a ruha koczkás „barége anglais“ből készült és az alját széles fekete szalag futja körül, a szalagon zsinórsujtás van alkalmazva, és alul-felül fehér csipkével körülszegve; a derék ódon-magyar szabásu, a diszités — a mint az a rajzon látható, egy a felső és alsó ujjakéval. A főt végre pártaszerű hajdisz ékíti, mely világoskék szalagból készült, elől a homlok felett fehér ibolyák vannak alkalmazva, hátul pedig szalagesokorral végződik.

A 3-dik alakon utcazi nyáresti öltönyt mutatunk be t. olvasóninknek, ugymint: erdélyi mente, ékes gazdag zsinórzattal, és három-három bojtjal kétfelül az oldalán. E mente kék, barna avagy drapszin „alpacca talain“ből készül, és ugyanilyen szövetből készül a ruha is, a melyből természetesen csak az alsó része látszik a rajzon. A ruha és mentének ezen egy kelméből való készülése által az egész öltöny bizonyos nemes egyszerűségi jelleget nyer, a mint ezt e lapok gyöngéd izlésű olvasónői bizonyára legjobban szeretik.

Mente helyett még nagy kendőt is ajánlhatunk kedves ol-

vasónóinknek, de csak úgy, ha ez szintén egyszínű a ruhával; mert csak akkor tartja meg az öltöny a magyar jelleget.

A 3-dik alak öltönyét végre kedves R á k ó c z y f ö k ö t ő egészíti ki; ez fekete csipkéből készült és violaszin és fehér selyem pántokkal van diszitve, a homlok felett valamivel gazdagabb fodrozattal.

A 4-dik alak végre szintén utcazi öltözetet mutat be; az attila és szoknya mosókelméből is készülni lehet; a földolog itt is, hogy mindkettő egyforma színű legyen, például: világos hamuszín, vagy kis virágokkal behintett „bordolla“ vagy „alpacca lustre“ből, illő színű zsinórzással.

A főt végre szürke gombakalap disziti; ennek karimája gömbölydeden behajtott, hátul valamivel alacsonyabb és violaszin vagy kék bársonnyal bevonva.

Az öltönyök szöveteit illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy azok mind Alter Antal divattárában kaphatók, a hová csak a napokban érkezett meg egy újabb szállítmány a legizletesebb tavaszi és nyári kelmékből, valamint igen szép és dus választékosságu nagy kendőkből.

Vidéki olvasónóink azonban általunk is megrendelhetik e kelméket, sőt megengedjük magunknak e hiúságot, hogy mi bizonyára izlésőknek megfelelő választást teszünk. Eddig legalább még nem hallottunk panaszt e tekintetben.

Rejtvény.

Wolnhoffer Gabriellától.

- | | | | | |
|-----|-----|-----|-----|---|
| | 12. | 14. | 10. | Koldussal lételet cserélne. |
| | 13. | 1. | 15. | 4. A költészet egy jelvénye. |
| 2. | 9. | 10. | 12. | 11. 6. 4. 1. 12. Angolország egyik öre. |
| | | | | 3. 5. 12. 13. 7. Szélid szivek példányképe. |
| | | | | 16. 11. 12. 12. 9. 8. Művész volt képmutatásbau. |
| 12. | 7. | 15. | 3. | 5. 4. 7. 2. Betyárok vigasztalása. |
| | | | | 14. 12. 1. Boldog, ha szívéből lett azzá. |
| | | | | 1—16. Nincsen az a haza földjén,
S mégis hazánk egyik éke. |

Megfejtési határidő május 27-ke.

A 12-dik számban levő rejtvény értelme: Várna i veszedelem. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Szelényi Károlyné, Omaszta Tóbiné, Eisenstädter Malvina, Marggraf Hermina, Fogler Paulina, Grumann König Mária, Pálffy Stelzer Eliza, Pristyak Vilma, Jaross Nepomuczena, Pap Ida és Mál. Eggenberger Kijatz Luiza, Matkovich Lidia, Plachy Bertalané sz. Veres Ilka, a gyöngyösi Népkör, Pongráz Julia, Mendelényi Emma, Deáky Amália, Vágner Luiza, Kondi Julia, Király Rozália, Stinner Emma, Beöthy Iona és Etelka, Pete Lányi Angela, Feymann Julia, Skopal Izabella és Róza, Pap Ida, Koller Matild és Julesa, Vitalis P. Szeréna, Zachariás Alajosné, Bende Mária és Irén, György Klára és Alberta, Horváth Endréné, Bodroghy Gizella, Vecsey Pálné, Pristyak Vilma, Majomi Józsefné, Nagy Mari, Ferenczi Lenke, Egervary Tuboly Emilia, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenóné, Csicseri Mariska, Gulvas Amália és Krisztina, Dindár Izabella, Fogarasi Zsuzsa, Lévy Berényi Julia, Palkovics-Somogyi Mária, Kanofszky Anna, Melezer Armina, Kalocsai Róza, Köhnel Anna, Pap Nina, Kaiser Gabriela, Teszary Ida, Persián Martonné, Szakal Amália, Lukrits Mutter Ottilia, Purgly Irma, Osvath Ida, Weisz Sarolta, Szelényi Károlyné, Makk-Horty Anna, Baranyai Károlyné szül. Nagy Rebeka, Mátyásfy Zsófia. Intze Ilka.

A Lisznyay Kálmán-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: György Klára és Alberta, Farkas Anna, Ince Ilka.

Igazítás. Lapunk mult számában a rejtvény ntósó sora, hiányzik; kérjük tehát azt ekkép kiigazítani.

1—11 Nem rég visszatért tudósunk.

TARTALOM.

A növények háztartása, Szelényi Károlytól. A szél, Nyilas Samutól. A négy Karaoglu és a négy Osztóics leány, Remellay Gusztávtól. Éjjel, Rózától. Lugossy Mária, Major Bélától. Képed sazen szíve, Dobrovól. Gyümölcstenyésztés, Kalocsai Rózától. Aranymondatok. B. Eötvös Józseftől. Egy hét története. Diplomatiái titkos írásmód A londoni világiállítás. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Vidéki hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárca. Megbízások tára. Szerkesztői nyilt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.



A.„CSALÁDI KÖR“ DIVÁTKÉPEI

1862. évi APRILIS havában.

Kiadják Engel és Mandels, Pesten.

17-dik szám.

VASÁRNAP, ÁPRILIS 27. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | penz. |
| Félévre, (illeményekkel) | 6 | „ | „ |
| Egész évre „ | 12 | „ | „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestans naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap-kelet nyugot | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|------------------------|-----------------------------|-------------|------------------|-------|----------------------------------|
| | | | | | | e. p. | ó. p. | |
| 27 | Vasárnap | E l F e h e r v a s . | E Q u a s i m . | 15 Q u a s i m o d o | | 4 52 | 7 4 | 27 |
| 28 | Hétfő | Vítál. Valeria v. | Vita | 16 Apapia | | 4 51 | 7 5 | 28 |
| 29 | Kedd | Antalka szűz. | Antalka | 17 Simeon | | 4 49 | 7 6 | 29 |
| 30 | Szerda. | Szien. Katalin | Katinka | 18 János rem. | | 4 47 | 7 8 | 30 Rosch. |
| 1 | Csüt. | Fülöp és Jakab | Türelmke | 19 János | | 4 45 | 7 10 | 1 Ijar |
| 2 | Péntek | Athanáz. Zsig. | Zsigmond | 20 Sabbas | | 4 44 | 7 11 | 2 |
| 3 | Szombat | Kereszt feltal. | Juvenál | 21 Jakab. | | 4 42 | 7 12 | 3 35. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a .

Nagyváradai tövisvirágok.

-- Aprilis 3-kán. --

II.

(Vege).

De most térek arra, a mi minket legjobban érdekel.

Hallottam már régebben, hogy városunk lelkes hölgyei az árvizkárosultak javára pénzről gondolkodnak; de minthogy még ez a mult hóban csak fátyol alatt volt, tehát nem írhatam róla.

Most azonban a szép ajkakon elhangzott ige gyönyörű válóvá lett. A mult hó közepe táján a szépek szép gyűlésbe jöttek, s hogy a szépgyűlésnek csak legszebb eredményei leendnek, arról ki sem kételkedett; mert oly hölgyek állottak a dolog élén, kikben a sziv minden dobbanása haza- és emberbaráti szeretet, kiket csak jót tenni láttunk és látunk mindig.

A szépgyűlésnek két legszebb eredménye lön:

Az árvizkárosultak javára játszandó „műkedvelői kör“ és:

A rendszeresen megállapított és jótékony-sági buzgósággal teljes „nőegylet.“

A műkedvelői kör márcz. hó 29-én tartá első előadását, meglepően szép sikerrel . . .

Mennyi lelkesedés, mennyi ügyszeretet, mennyi lángoló buzgalom van most hölgyeink között, csak a jó Isten tudja! —

Egervár hősi vedelménél, midőn „Dobó leányai“ férjeik oldalánál vívtanak, A c h m e d a török vezér-pasa elbámulva kiáltott föl a lelkesedésen: „Ha ilyen buzgó katonáim volnának, mint a lelkes egri nők, félvilágot hódítanék meg seregeim fegyverével!“ Ha valaki idejöne s látná hölgyeinket a körükhöz mért közügyek fárasztó munkáinál, lelkesedésük magasztos lángjától égve működni, méltán kiálthatna föl: „Ha az anyák mind ilyen nőkből válnának, mint ezek, akkor a legközelebbi nemzedék szellemi fegyverének egy világ sem vethetne gátot!“

A márcz. 29-én előadott darab czime: „A f a l u s i l a k o d a l o m.“ A pontos játék, az összevágó előadás annyira felfokozá a közönség lelkesedését, hogy a darabot, k ö z k i v á n a t r a, másnap újra elő kellett adni, s így 30-án ismét láthattuk

Mindkét izben fuladásig zsúfolt ház előtt játszottak, annyira, hogy jegyeket is alig-alig lehetne kapni; s míg egy részről örülünk, hogy lelkes közönségünknek a közügyek iránti buzgó részvétét fölemlíthetjük, másrésztől meg nem állhatjuk, miszerint a legnagyobb elismeréssel ne szóljunk az ügy lelkes vezetőjéről s a lelkesedésben határt nem ismerő műkedvelőkről, kik közt igen jól esett egy gróf Kornis Antoniát, egy gróf Kornis Emilt szemlélnünk, és egy báró Meszenáné stb. főrangnak neveivel találkozunk.

Kellene valamit szólanom az előadásról; el kellene mondanom, hogy a Mezey testvérpár, az „özredes“ és az „öreg huszár“ szerepében milyen szépen játszott; meg kellene emli-

tenem Mezey Vilma és gróf Kornis Antónia k. a. k. kedves színpadi alakjait; elismerő dicsérettel szeretném fölemlíteni Sanka Vilmost, báró Ugróczy“ nehéz szerepében, Sipos Árpádot, Teleszkys másokat; de nem teszem, mert így majd mind meg kellene dicsérenem, részint pedig nem teszem azért, mert hisz ugysis elég taps, koszorú, éljenzés s több eféle hangosan jelentkező dicséretekben részesíté őket az elismerő közönség. Volt kihívás, meg behívás zápor módra. Hanem ha mindenkit elhallgatok is, lehetetlen, hogy mégis egyet föl ne említsek, már csak azért is, mert a közönségnek, a korábbi jelenetek szereplőire rászórt koszorúiból ezen általam fölemlítendő számára csak egyetlen egy jutott. Pedig ő volt az előadás egyik ragyogó csillaga; mert bár háladatlan szerepét tőle senki nem irigyelheté, de művészi játékát igen. E hölgy fiatalága daczára is valódi művésznői, valódi lángeszű tehetség; neve Szacsvay Berta.

A műkedvelői előadás tiszta jövedelme nyolczszáz forint.

A mint halljuk, a lelkes műkedvelői kör most egy másik darab betanulásával foglalkozik, melyben a női főszerep a művészi tehetségű Szacsvay Bertáé leend.

A napokban körözték a nőegylet aláírási ivateit, hogy az ujonnan alakulásban levő társulatnak minél több pártfogót s lelkes ügybarátot szerevezve, pénzalapját biztosítsák. Bár még csak néhány napja, hogy a gyűjtés megkezdett, már is 6000 ft. van alapul biztosítva a férfipártfogók részéről. Hjah! nem csoda, mikor olyan szép, olyan kedves, lelkes nők hordják az iveket! Ha majd e társulat egészen megkezdé működését, tudósítani fogom a „Családi Kör“ olvasóit, a t. szerkesztőnöt pedig előre is felkérem, hogy ha majd — Évkönyvében „a nőegyletek történetét“ folytatólagosan ismét közlendé, a váradi nőegylet történetét én hadd irrhasam meg. *)

A szél egyremásra fú rakonczátlanul. Ne méltóztassanak megütközni, ezt csak azért írom, mert járdáink hat hó óta nem seprett köveit is tisztává tette, a mennyiben mind egy szálíg elhordta róluk a bokáig érő szemetet. Ilyen haszna van a nagy szélnek . . . mert hát nálunk a járdákat nem igen seprük, csak a szél, — na meg delnőink selyemruhái.

Hogy eleményeink sorát tökéles keretbe állítsam, megemlítem még Weiss — „nagyszerű test- és erőmű-gyakorlati mutatóványait“ és Kövessy Ede bűvészi előadásait, hol csak annyit a megjegyzendőm, miszerint az elsőnél, Weiss urnál — Weiss ur ugyancsak nagyszerű (termet), de a mutatóványai annyival nagyszerűbb — kicsiségek; a mi Kövessyt illeti: régi ember, s igen igen észre lehet venni, hogy nála bű- (báj) napról napra vész s maholnap ő lesz a legnagyobb bű vész.

Isten velünk! — Áldás a hazára!

G y ő z ő .

*) Minden esetre; sőt előre is kérjük szép tollú levelezőnket, állítsa össze az ez üdvös egyletre vonatkozó adatokat a jövő „Évkönyv“ számára. Szerk

Torda, april 11. (Eredeti levél.) Mélyen tisztelt szerkesztő! Levelezői állásom módnélkül megnehezült, mert oly egyhangulag folynak napjaink, mintha minden életkedv kihalt volna az emberek szívéből. A műkedvelői előadások is, úgy látszik, egyidőre megszűntek, mivel egyik közreműködő ifjunak jegyese, kivel sorsát rövid idő múlva megosztandó vala, jobblétre szenderült. Pedig ez ifju volt éltetője a társulatnak. De most nem is igen ohajtanék e műkedvelőkről írni; hogy miért? azt ők maguk tudják legjobban. Csak annyit jegyzek meg róluk, nem kellene elfelejteniök, hogy a műkedvelők még nem színészek. De hallgassunk e tárgyról! Csak még a magyar vi-
seletről akarok néhány szót szólani.

Valahányszor lapot veszek kezembe, mindig mély fájdalomtól szorul szívem, ha a magyar viselet hanyatlásáról olvasok. De viszont öröm dagasztja keblemet, olvasván azon hölgyekről, kik ezt megczáfolni igyekeznek azáltal, hogy nemcsak maguk nem vetkőzik le magyarságukat, hanem mentül több követőt is törekeshetnek szerezni. A mely nép nemzeti jellegét elveti, el van az veszve, s hasonlít a tollától megfosztott madárhoz, melyről azt sem tudhatjuk, melyik fajhoz tartozik. De én meg vagyok győződve, hogy a magyar nem lesz ily tollától megfosztott madár; nem, mi megtartjuk nemzeti viseletünket, mely dicső multunkra emlékeztet. Az igaz magyar hölgy, ki szereti hazáját, nemzetét, úgy, mint egy magyar hölgynek szeretnie kell, nemzeti öltönyét nem vetkezi le soha! A kik csak divatból öltöztek magyarba, ám azok vessék le ujra, úgy sem illet az rájuk. A magyar ruha csak oda való, hol „házáért forrón érző szívet takar.“ A tordai nőkről büszkén elmondhatom, hogy tetőtől talpig magyarban járnak, egy-kettő kivételével, kikkel azonban ugyan nem sokat törődünk, ha a nem nekik való magyar ruhát mellőzik. **I b o l y k a.**

Czibakháza, april 11. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! Bocsánat, ha félig-meddig adott ígéretemet csak félig-meddig váltom be: azaz Czibakházáról kunszentmártoni híreket írok; de valóban Czibak oly szegény említésreméltó mozzanatokban, az élet oly változatlan egyhangúságban foly le, hogy ha ígéretemhez egészen hűtlen lenni nem akartam, kénytelen valék Kunszentmártonhoz folyamodni vidéki levelém még így is igen szerény tárgyért.

A mult hó végén Kunszentmártonban műkedvelői előadás volt a magyarországi árvizkárosultak javára: „Hűség próbája“ Kisfaludytól és „Rendkívüli előadás“ Degrétől, mely mint több jelenlevőtől hallám, a vendégfogadói teremben összegyűlt válogatott közönséget egészen kielégítette. A bevétel 100 forinton felül volt.

Kunszentmárton ez életnyilvánulásait én Czibak nevében irigylem. Ott van dalárda, műkedvelői társaság, most alakul kaszinó és művelt körök: itt unalom, feloszlott kaszinó és finánczok.

Csak egyben vág össze e két város, t. i. abban, hogy mind a kettő nagy vízbőségnek örvendhetne, ha ebben valami örvendetes volna. Ott a Körös a város alját nyalja; itt a Tisza épen vasárnap szakítá el a gátat. Nagy ijedség volt; az egész város népsége rohant ásóval kapával, a mint azt ilyenkor az egyház megengedi, a víz feltartóztatására... mind hasztalan! Zúgva tört az utat magának a gáton keresztül és azóta folyton növekedve, messzire, mint örvénylő tenger keríti városunkat.

Husvét másodünnepén ismét lesz Kunszentmártonban valami jótékony czélra műkedvelői előadás. Ha Isten segít, megnézem és szerény nézetemet, nem kritikát, Isten ments! — lesznek bátor megírni nagysádnak, ha megengedi. *) **M. B.**

*) Számolunk ígéretére. Becses levelének többi része: „ne-bánts-virág.“ Szerk.

Miskolcz, april 8-án. (Eredeti levél.) Tisztelt barátnőm! Alig vagyok képes eléggé hűn leírni az élvezetet, melyet nekünk a Felek y-pár művészi játéka szerzett. Már Felekyné assz. jöttének híre örömhír volt városunkban, mindenki sietett őt üdvözölni, a régi kedves ismerőst, a barátnőt, a főváros és vidék egyiránti kedvenczét, ki épen úgy meg tudja nyerni a sziveket kedves modorával s műveltségével a társalgó termekben, családi körökben, mint művészetének mezején, melyen babérkoszoruzottan halad a szipadon.

Szóljunk részletesebben a mult hét előadás-e steíről. Felekyné assz. négyszer lépett föl színpadunkon a következő darabokban: April 8-án „Tündérujjak“-ban. A ki őt egyszer mint „Lesneven Helént“-látta, nem fogja elfeledni soha. Mily kedves ő, midőn legyőzve az aristocraticus világ helytelen előítéletét, mint egyszerű varrónó lép föl a még szegénységében is dőlyfős családja előtt, s mily lelkesítő szavai, midőn oly magasztalólag beszél a munkáról s iparról! 9-én a „Szerecsse gyermeké“-ben lépett föl. Ki ne szeretné meg a kedélyes és szilárd jellemű „Hermancet“ ki barátnőjeért oly nemeslelkűleg föláldozza boldogságát? mily szeretetreméltó s naiv „Hermance“ volt Felekyné, nem hagyhatom említetlenül. 11-kén. Felek y ural lépett fel az „Egy szegény ifjú történeté“-ben. Annyi tanulmány s finomság meglepett, melylyel a büszke „Margit“ szerepét adá Felek y úr, mennyire fölfogja s megérti a szegény, de nemes keblű „Maxime“ jellemét, tanúsítja művészi játéka. E darabban vannak jelenetek, melyek érdemesek volnának egy Rembrandt vagy Van Dyk ecsetére, hogy megörökíttessenek; például a romjelenet, mely különösen oly művészileg sikerült, hogy azt sok művész esete sem volna képes méltólag visszaadni. 12-én a „Völgy lilomá“-ban lépett föl, mely jutalomjátéka volt; a színház oly zsúfolásig megtelt, hogy hasonló esetre évek óta nem emlékezünk. Meghatottan néztük a mogorva s indulatos férj fölött örökös angyalt, melyet Felekyné annyi bájjal s gyöngédséggel képviselt s csodáltuk a kebelküzdelem e természet-hű nyilvánulásait s kitöréseit. Felek y úr művészileg személyesíté a beteg, ingerlékeny, zsarnok férjet. Hogy a közönség minden föllépésüket a legnagyobb lelkesedéssel, figyelemmel s tetzésnyilvánításokkal kísérte, szükségtelen említenem, mert bár a mi közönségünk kissé hideg, de annyi művészi tükély mégis fölmelegíti s lelkesíti.

En azon forró ohajjal zárom be soraimat, hogy bár mielőbb láthatnók őket ismét körünkben. **M a r g i t.**

Megbizások tára.

Z s a d á n y b a, H. A. urhölgynek: Ugy-e bár már régen megjött a csomag?

S z. M i h á l y ú r r a R. H. urhölgynek: Elküldtük a legszivesebb üdvözlétekkel.

P e t h ő f a l v á r a M. St. urhölgynek: Megérkezett-e a küldemény?

T o r d á r a D. I. urhölgynek: Elküldtük a kivántat, magánlevelet is „menesztettünk“; újabb megbizását pedig szivesen várjuk.

B e ö d r e, H. Z. urhölgynek: A levél pontosan megérkezett. A szives ígéretnek pedig lelkünkben örülünk. Májusban tehát!

G á l d r a: I. I. urhölgynek. Szives üdvözlétek mellett el van küldve.

S z i v a c z: G. I. urhölgynek. Örömmel teljesítettük ohajlását. Már utban van.

Kuduba. Gy. K. és A. urhölgyeknek. Igen örülünk, hogy meg vannak elégedve választásommal; a többit is elintézttem. Máskor is rendelkezzenek velem.

Koltha, K. A. urhölgynek. Megküldtük.

Enying T. P. urhölgynek. Az ég meghallgatta kívánságát! A küldeményt illetőleg annyit mondhatunk, hogy már kész, de . . . bizonyos fontos okból csak a napokban tehetjük postára.

Terezovác, K. H. urhölgynek. El van küldve. Máskor is szívesen szolgálunk.

Tálya, G. B. urhölgynek. Már utban van. Hogy mi jár a fáradságért? Ezt csak viszonszeretéssel lehet megfizetni.

Paulis, G. M. kedves barátnőnknek. R. G. barátunk átadta a küldeményt. Vajha élőszóval fejezhetnők ki köszönetünket.

Csehi. J. N. urhölgynek. Nem engem, de a sorsot illeti meg azért köszönet.

Nagy-Géc, L. P. I. urhölgynek. Bizonyára megküldtük volna, de fájdalom, a levél, melyre hivatkozik, nem jutott kezünkhez. Nyilván ez is „el-kalab-oztatott.“ Kérjük tehát, szíveskedjék újra tudositani, minő mintákat küldjünk, és azonnal utnak indítjuk.

Sz. Sz. György B. S. M. urhölgynek. Köszönet, hogy egyenesen hozzánk fordult ez ügyben; rögtön elintéztük.

Szerkesztői nyílt levelek.

Concha Károlynak. Csakugyan „tilalmas.“ Mást kérünk tehát.

Plojestiba, Cz. M. úrnak. Köszönettel vettük.

„Volt kedvesemhez.“ „Reggeli dal.“ Csinos nyelv, de a képek kissé keresettek; ugyanaz ama bizonyos 2-dik versnek is a gyöngéje. A szerb románczot azonban közölni fogjuk.

„A száraz fa.“ Régi nóta.

„Hit, remény, szeretet.“ Igen szép — próza.

„Nyisd mosolyra.“ Nem tudtuk kitalálni: nyissa-e, ne nyissa-e? Pedig ilyen kínos bizonytalanságban hagyni az olvasót: szörnyües kegyetlenség volna.

„Elégtétel.“ „Lehullott.“ Ezek már csinosak. Közölni fogunk.

„Béke közöttünk.“ „Arczod derült.“ „Emlékl egy napra.“ Versbe szedett kétköznapi gondolatok.

Szilas-Balhás. K. A. urhölgynek. Magán levelet írunk.

Báránd, K. R. urhölgynek. Becsea sorait csak most vettük először, különben bizonyára olvashatta volna. A levelek tán el- „kallab-“ oltattak valahol!

„A sánta ördög“-nek. Csak ez egyszer nem kellett volna sántának lennie! Mert ime, egy virág megelőzte! Ördögöségeit tehát máskor jókor kérjük beküldeni. Az ígért történelmi beszélyt örömmel várjuk. Ama bizonyos arczképet csak néhány hét múlva küldhetjük meg.

H I R D E T É S E K.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — — — — asztallal . 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M É.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 ftal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótné és özvegy Damjanics Jánosné finom arczképi rajzzal, és tizenegy kőmetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszorozott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény V adna y Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történelmi évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Május 4-én. 18-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Olvasóink bizonyára örömmel fogadják a képet, mely mai számunkat díszíti; kegyetek jól ismerik e nevet, és költésze teljesen méltó azon szeretetre, melylyel a művelt magyar hölgyek iránta viseltetnek.

Kevés költőnk tud annyira a női szívhez szólni, mint Tóth Endre; ő a szó nemesebb értelmében a szív költője; gyöngédség, meleg érzelem és dalamosan zengzetes nyelvezet



Tóth Endre.

kiváló tulajdonai költészetének. Hozzá még a tiszta eszmény utáni nemes rajongás és az a fájó alaphang, mely költészetét átlengi, igen is megfoghatóvá teszik, miért kapja meg annyira a női szívet Tóth Endrenek egy-egy kedves költeménye.

Sokak előtt ez tán vádnak tetszik a női szív ellen; mert hisz a mai úgynevezett anyagi irányu korban az eszmény iránti kegyelet: érzélgésnek, és

a szívnek a világ folyásán való fájó megrezdülése: beteg kedélynek gunyoltatik sokak által.

Am gunyoljanak: úgy is csak azok teszik, a kik a lelki elfásultságot realistikus iránynak tartják, és nagy bölcseségnek azon elvet: mulassunk, vigadjunk és élvezünk, mert „úgy is elnyel a sir szája:” a kik attól való féltokban, hogy tán szomorúság fogja el szívöket, messze kerülnek a nyomor tanyáját és a szerencsétlenséget nem engedik közelökhöz jutni.

Szerencsétlen egy életbölcsesség ez, egészen alkalmas reá, hogy az emberiség az állatiságba sülyedjen vissza; oltsátok ki az eszmény utáni vágyat az ember szívében, és azonnal kihál belöle minden, a mi isteni a földön: nem lesz többé se vallás, se erkölcs, se dicsőség, se költészet: e föld lesz az élet czélja: nem azon nemes értelemben, a mely a legmagasztosabb szeretet: a h a z a s z e r e t e t n e k adja erőtadó táplálékát, hanem azon elsatnyító felfogással, hogy azért szeretjük, mert ennünk, innunk ad, és mihelyt szenvedni, tünni kell érte, odább állunk.

Avagy oltsátok ki a fájdalom iránti részvékenységet és utána reá a többi nemes érzelem is mind ki fog halni, miként hogy kihál a virág, ha eső és harmat nem áztatja a földet: vagy mérges szenvedélyek burjánoznak föl benne, miként azon földön, mely örökös ugarra van kárhozhatóva.

És épen, mert a jelen kornak olyan kiváló hajlama van az ugynevezett realistikus irány és a sivár önszeretetre, kötelesség minden kitelhetöképen ellensúlyozni e vészes törekvéseket; fennen kell hirdetni az eszmény magasztos igéit, és az ész bitortlásai ellenében védeni a szív szent jogait; nem üres ábránd és fellengős tulságoskodás, hanem a valódi nemes és a valódi szép iránti, tette k b e n nyilatkozó kegyelet által.

E kötelesség a nőket illeti meg leginkább, ök a s z i v született apostolai, a szép legnemesebb képviselői, a jónak leglelkesebb hirdetői és végrehajtói; nekik osztályrészül jutott a fájdalom, azért sokkal fogékonyabbak is mások szenvedései iránt, a férfiaknál.

Azért kedvencz költője a művelt hölgyeknek: Tóth Endre; az eszmény iránti lelkesültsége: tiszteletöket, a fájdalom iránti nemes részvéte: szeretetöket nyerte meg, és méltán.

Még a költő egyéniségeit is be kellene mutatnom olvasónőinknek; hadd ismerjék teljesen azt, a kinek szép lelkét már régóta ismerik; de én ezt szebben nem tehetem, mint azon levél, melyet ő e lapok egyik munkatársához írt, midőn megtudta, hogy arczképét ki akarjuk adni:

„Életírásomat illetőleg, kérlek, legyetek igen mérsékeltetek az én irodalmi kis személyemet illetőleg! Li-

Születésem napján.

(November 30.)

TÓTH ENDRÉTŐL.

Volt hiába, mindhiában,
Rózsa, illat, kikelet;
Fodros erdők árnyékában
Zengedező ligetek!
Letemetvék már a rózsák,
Illat és dal oda vannak;
A harasztot szelek szórják
Ravatalnak!!

Messze tünt, vagy elenyészett
Minden, a mi született:
Kietlenség a természet,
Tart halálos szünetet.
Minden eltűnt, csak a h a r m a t,
Mit ott ért a fakadás is,
Ez ott ragyog az avarnak
Halálán is. — —

— Mindhiába virulának
Gyermekévek, ifjuság;
Van estéje minden manak:
Lőn az élet pusztaság.
Anyaoibe rejtő álom,
Szerellemmel gyötrő vágyak,
Remények egy jobb világon...
Széjel-szálltak!

Minden eltűnt, messzeszélyedt;
A szebb érzés odalett.
Egy, mit meghagyott az élet:
Szemeimben — k ö n y e m e t.
A könyvesep volt első csillag
Születésem hajnalába;
Ez is kísér le a sirnak
Alkonyába!

szen én még alig tettem le egy morzsát ahoz a nagy, ahoz a szent templomhoz, mely a művészeté s melynek egyedüli czélja: a művészet. Itt nem „választott“ papok teszik az áldozatot; ki-ki hivatását követve jut oda el. de bebizonyítottam — e én még hivatásomat?! Én, ki miután 1824. novemb. 30-án a Nyíren születtem s egy igénytelen gazdatiszt vezetése alatt, — kit atyámnak neveztem, — felnöttem, mint legtöbb gyermek, az utcán játszva... ki, azokat az erkölcsi meséket leszámítva, melyeket édes anyám ajkairól oly örömet hallgattam, s későbbi rendszer iskoláztatásom 4-dik évében egy szindarab rajtakapott — olvasásáért tanárom által egy napra elcsukattattam... s azontul évekig rá se mertem az iskolain kívül más könyvre nézni: én, mondom, igen későn fogtam, rectius foghattam a irodalmunk tanulmányozásához. S ez körülbelül 1844-re esik, a midőn már Egerben a másodévi jogot hallgattam és végeztem. Holott is már azon évben pályatársaim közreműködésével „Ibolyák“ czim alatt egy írott heti lapot szerkesztettem. — (Itt egy nagy catastroph állt be lelkem világába, mely nem a mai világ elé való.) 1846-ban köz-és váltóügyvéd lettem — lelkemmel mindig az irodalmon csüngve és — hallgatva. 1847-ben léptem föl először egy pár költeménnyel a

Vahot lapjában és az Életképekben, Jókainál. 1848-ban azt tettem, a mit százezer fiatalember; 1849-ben lábaim elfagytak és vissza kellett vonulnom a magányba. Ugyanez év december 25-én megnősültem. 1850-ben még az ügyvédséget is lettem az újabb rendszer miatt s azóta folytonosan az eke mellett dalolok és — —

Itt félbeszakadt az életrajz és a költő csak azon pár szóval érinté tizennégy évi irodalmi működését, hogy: „Csak én érzem, milyen kevés az, a mit az irodalomban tettem ahoz képest, a mit tenni szeretnék.“ Egészítsük tehát ki e rajzot, hadd lássák olvasónöink, mi az, a mit költőnk kevésnek tart.

1853-ban „Zengő bokor“ czim alatt két kötet költeménye jelent meg; 1855-ben ismét egy kötet: „Ujabb költeményei“ czim alatt; 1856-ban „Angyal Bandi“ című költői beszélye, 1862-ben pedig: „Harangvirágok“ czim alatt ismét egy kötet költemény látott tőle napvilágot; azonkívül egy kötet költői beszélye van készen, melyet e lapok szerkesztője ki fog adni, mihelyt az „irodalomtámogató vállalat“ megkezdheti működését.

Méltó homlokot diszit tehát a koszoru, melyet olvasónöink a tisztelet és szeretet százszorszép virágaiból költőnk számára fontak.

A növények háztartása.

Szelényi Károlytól.

(Vége.)

Távol van tőlem, hogy ezáltal tisztelt olvasónöimet csak legkevésbbé is meg akarnám sérteni, vagy pedig kimondani, hogy kegyetek a természet és ennek rejtélyei irányában közönbösek volnának, oh dehogya! Melyik nő nem szereti a természet egyik legkedvesebb szülöttjét: a virágot!? De tudom, hogy a nő inkább szívképző olvasmányokkal foglalkozva, a tudományt is szívében át tanulmányozza; pedig vajmi nagy szükség a szív mellett az értelmet is kellőleg kiképezni; szív és ész, érzelm és értelem teszi az egész lelket; egyiket sem szabad elhanyagolnunk; igaz, a nők birodalma a szív, de kellő értelmi képzettség nélkül üres ábránddá, meddő érzelgessé válik annak minden nyilvánulása. Aztán az a tudomány sem olyan megemésztetlen avagy unalmas ám, a mint azt sokan gondolják. Az is igaz, hogy sok ember nem bírja úgy előadni a tudományokat, hogy azt a művelt női izlés élvezetesnek találja; de ennek nem a tudomány, hanem az előadó oka. Vagy nem bírja eléggé alaposan a tudományt, azért előadása érthetetlen, vagy nem eléggé művelt, hogy eszméit tetszetős alakba tudná öltöztetni; de maga a tudomány élvezetdus, gyönyörködtető, kivált a természet s e tudomány — mert a szépművészetek mellett leginkább ezt ajánlom a hölgyeknek szellemi foglalkozásuk tárgyaul; más egyéb tudományzakoknak nem igen vehetik hasznát; nem igen érdekes látvány a tudálékos nő, de az olyan nő, a ki a természet édes titkaiba alaposan be van avatva, mindenkor nem csak disze a társaságoknak, mert szellemi felsőségével uralkodhatik felettök, de egyszersmind valódi áldás, mint gazdasszony, mint élettárs és anya. Az olyan nő a hová csak tekintete fordul, minden fűszálban, minden kavicskában több gondolkodni és élvezni valót talál, semmint a legdrá-

gább cifraságban. De ime! milyen messze tértem el tárgyamtól! Bocsánat kedves olvasónö és tulajdonítsa azt azon hő tiszteletnek, melylyel hazám leányai iránt viseltetem. És most még csak nehány szót.

A természet három országából, melyekre e világ minden teremtményei felosztatnak, a növényország az, mely tiszta, aestheticailag bevégzett fejlődése által legjobban megkapja az ember szívét. Az állatvilág közelebb áll ugyan az emberhez és ez okból könnyebben értheti meg életét, de más részt — azokat kivéve, melyeket házába fogadott — épen azért inkább némi idegenkedést, mintsem vonzalmat érez az ember az állatok iránt; mert ő bennök saját képét látja, de szomoru eltorzításban és törpeségben.

A növények élete távol áll az embertől, sőt legbensőbb lényegére nézve érthetetlen, egész egy idegen világ az, mely azonban gondolatainkkal benső rokonszenvi összeköttetésben áll. Nem véletlenség, nem is nyegle játék, hogy valamennyi nemzetek a legrégebb időktől fogva a legkülönbözőbb érzések jelképeit találták fel a növényvilágban; hogy a fűzben a szomorúság, a tölgyben a férfiu-erő, a liliomban a nemes ártatlanság, az ibolyában a szerény kellem jelvényét ismerték el; mélyebb értelem rejlik ebben, olyan értelem, mely a szellem és test, a gondolat és érzés, a tartalom és alak benső összeköttetésében alapszik. Ezen magasabb összeköttetés által minden növény oly aestheticai és erkölcsi érzést kelt a szemlélőben, mely bizonyos lelki állapotainknak mintegy képleges kifejezője. A rózsabimbóban üdvözöljük a boldog jövő, a kinyitban a tökéletes szépség jelképét, az elvirítottban végre szép reményeinket látjuk elhervadni. És így e kedves kis virág életünk legjelentőségesebb változatait képben, de hű képben állítja elénk.

Azért az élet minden útján a virágok hűséges kísérői az embernek; vidám és szomoru jelenetekben, a bölcsőtől kezdve egész a sírig ott van a virág, mintegy a természet tanubizony-

sága, mellette; jó kedvünkben úgy, mint bánatunkban, örömkünkben úgy, mint gyászunkban. Virággal üljük meg a kedves magzat születését, virág hallja az örök szerelem esküjét ajkainkról, és mikor drága halottjainkat visszaadjuk a földnek, — virágokat ültetünk sirjára, hogy ezek virraszszanak helyettünk örök álma felett.

A növény hasonló érzést képes kelteni a szivben, mint akármely észbeli lények; — ha durva kezek fákat sértenek, olyanforma boszuságot érezünk, mintha ez nekik fájna; szánó részvétet érezünk, ha kiméletlenül letépik tövéről a virágot, hogy idő előtt elhervadjon; a fáknak recsegése, ha őket a szélvész tördeli, mint valami jajkiáltás hat szivünkre.

Egy szemtanu beszéli, hogy 1852-ben, midőn az „Aethna“ kitörése alkalmával a tüzes láva egy gesztenyeerdőcskéhez közel ért, volt egy fa, mely soká erőtéljesen ellentállt a leömlő tüztömegnek; azonban midőn ennek ágai is egymás után letörttek és a tűz martalékává lőnek, és végre a hatalmas törzs is egyszerre fellobbant és hamuvá összeomlott, — minden néző mélyen meg lön hatva, és az általános részvét e kiáltásban nyilvánult: „povero albero!“

Egy-egy óriási fa a tisztelet és bámulat olyatén érzelmét ébreszti bennünk, a minőt észbeli fenség iránt érezni szoktunk, miként hogy egy-egy ős tölgyfa előtt a kegyelet hasonló érzése fogja el keblünket, mintha valamely tiszteletteljes agg előtt állnánk.

Ha tavaszkor a leghidegebb ember is újra feléled és megiffodik, kétségkívül nem csak a melegebb légmérsék, a tisztább ég az, mely ellenállhatatlanul hat a lélekre, hanem a szünet nélküli mozgás látványa is, mely a növényvilágban felébredt, a működés és teremtés, a tolongás és hajtás, mely a lomb és virágbimbókban olyan hatalmasan jelentkezik, ez, a mi minket is újabb tevékenységre ösztönöz.

Igy érzi az ember mintegy önönmagában és önönmagán a növényvilág mindazon mozzanatát, melyen az átmegyés azért vonzódik hozzá annyi szeretet és szivhez szóló bizalommal, mintha oly lélek élne a növényekben, mely velünk rokonszenvezne. He-lyesen vélték őseink a virágokban az előkor ifjait és leányait átváltozva látni, azon homályos értelmet jellemezték ez által mely a növényekben szellemi, velünk rokoni lényt sejteni enged; mai napig is a költő nem talál tökéletesb képet, mely által a hölgy lényét rajzolja, mint ha szépség, kellem és tisztaságra virághoz hasonlítja.

Igaz, hogy nem ily aetheticai nézetekből kellene kiindulnunk, ha feladatunk volna a növény életét a maga valódiságában átvizsgálni; — a tudomány minden költőiség nélkül legyen, mert a látás éle ez által homályos lesz; de nekünk nem feladatunk tudományt írni, hanem: tudományra serkenteni.

A RÓZSATÓ.

PAP IDÁTÓL.

A rózsató még el sem hervadt,
Melyről fűzért együtt szedek veled;
Ragyogni látom most is a napot
A halk sohajú lombozat felett;
Még vig morajjal szökdel a patak,
Hol ábrándozni gyakran láttalak,
Még dalban fürdik a madársereg
S csevegve csattog a csengő berek:
-- S te már kitépted emlékem szivedből!

Bejárom most is gyakran a mezőt,
Hol játszi kedvben teltek a napok,
Hol csók-harmatnak mézét élvezők;

— Szememben ah, most egy könnyű ragyog!
Még zöld a rét, szép még most is e hely,
Lágy széltől ing minden virágkehely —
Vagy tán nem is szellő ingatta meg —
Hanem nehéz sohajomtól remeg:
— Hiszen kitépted emlékem szivedből!

Vagy tán hazug volt a csábos mosoly,
S csak számított volt a mézes beszéd?
Tán nem szerettél soha sem? Oh szólj!
— S győzelmedet nevetve élvezéd?
De nem, ne szólj, ne adj választ nekem!
Emléked mindig, mindig szent legyen!
S ha a boldogság enyém nem lehet:
Hagyd meg hitem, egyetlen kincsemet,
— Habár kitépted emlékem szivedből!

A négy Karamoglu

és

a négy Osztoics-leány.

Történeti beszély Bosznia multjából.

REMELLAY GUSZTÁVTÓL.

(Vége.)

III.

Dobol közelében, ¹⁾ tehát igen messze onnan, hol fenyegetve volt a határ, meredek bérczen emelkedett a kotoroskoi vár, mely legrégebb idő óta a dús és hatalmas Osztoics-család egyik ágának volt birtokában, s az ág fejének rendes lakhelyeül szolgált.

Ilykép évszázadok óta számos jeles és híres hős lakott e várban, s ezért meg is szokta a nép, hogy valahányszor veszály fenyegette az országot s védő karokra volt szüksége, a kotoroskoi vár ura mindig azok közé tartozott, kik vagyonnukhoz arányban álló fegyveresekkel leggyorsabban jelentek meg a harcmezőn!

A néprománczok közül nem egy zengette a kotoroskoi Osztoicsok bajnoki dicsőségét s midőn a bosznyák elősorolta multja legkitünőbb hőseit, mindig többet nevezett meg azok közül, kik a kotoroskoi erőd falai közt születtek. A nemzeti függetlenség és szabadság vértanui közt is többen tündököltek az Osztoicsok ezen ágából. Midőn Sesuv basa megtámadta a keleti határt, György volt a nemzetség feje; kivüle még öten viselték e nevet, ugymint három fia: Mladen, Milán, Steva, s két unokaöccse: Lázár s Iván, kiknek atyja a csatamezőn vérzett el a velenceiek elleni had alatt.

De akkor, a midőn a Karamfiak kegyül kérték a szultántól, hogy szerencsét próbálhassanak a bosznyák határszélén, már egyetlen egy sem élt a kotoroskoi Osztoicság tagjai közül. Egytől egyig a bátrak legbátrabbjai közé tartoztak, s mert mindenkor vakmerően keresték fel a veszélyt, sorra hulltak el. Mladin legelőször, utána a többi ifjak, s végre maga George is, ki tehát ilykép azon tudattal nézhetett a halál szemei közé, hogy a multból megannyi fénycsillagokként tündöklő őseikhez méltóan volt végsarjadékaiban is képviselve az Osztoicsok benne kihalandó ága.

S a hosszú, véres, s annyi nemes áldozatba került küzdés alatt elhunyt még más négy dalia is, kikre oly nagy szerencse, és boldogság várt volna, ha életben maradnak, melyet Bosznia minden leventéje irigyelt tőlük. E négy ifju: Jakussics Milos, Obradovics Simon, Petrovics Va-

¹⁾ Dobo a szlavón határ közelében fekszik.

zul és Korics Miklós az Osztoics-család négy csudás szép hölgyének, George leányainak első szerelmét birták, s legközelebb voltak az oltárhoz vezetendők angyali báju aráikat.

Könyezve, de azon magasztos önmegtagadással, melylyel a hazáját szerető hölgy szokott elbúcsuzni annak védelmére siető kedvesétől, váltak el vőlegényeiktől az Osztoics-hölgyek, az elválás percze fájdalmas volt, de méltó a vitéz törzs utósó ivadékaikhoz. „Isten hozzád“ ul esküvel fogadák, hogy a kinek vőlegénye nem tér vissza a harczból, holtáig fogja siratni özvegyül maradt hű arája.

El voltak ök készülve arra, hogy vőlegényeiket a nemzeti szabadság vértanui közt fogja dicsőíteni az utókor, de azért szerető szívök még sem tudott végkép lemondani.

S mégis, más volt megírva a végzet könyvében; a négy vőlegény, bár jóval később, mint az Osztoicsok, egymás mellett konczoltatott össze a jancsárok által, kik ellen dandáruk zászlóját védték. A zászlón, melyre kedveseik himezték az ország czimerét és annak védszentjének képét, csüggött utolsó tekintetük, s utolsó sohajuk aráikhoz szállt.

A midőn megtudták az Osztoics-hölgyek, hogy vőlegényeik elvéreztek, keserü fájdalomuk közepett ismét megújították anyjuk sirjánál az örök hűség esküjét, és a legidősb testvér indítványára elhatározták, hogy végkép lemondva a világról, mely elveszte előttük minden érdeket, a zárdába költöznek.

Ezen eltökélésük következtében a szent Konstanca z i a-zárda falai közé vonulva ott értesítették egy a csatatérről bénán visszatért főnemes által, hogy Szolimán hajlandó lett volna félbeszakíttatni a harcot, de a négy Karamfi kegyül kérte ki s nyerte meg tőle, hogy szabad legyen saját költségükre folytatni a Bosznia meghódítása végett kezdett harcot.

Noha a királyi tekintély aláasása s az ennek gyön geségével visszaelő olygarchák gondatlansága s a hon szent ügyét saját érdekeiknek alárendelő önzése miatt megszűnt a hajdani hatalom nagysága és fénye szegény hazánkban, mégis azt hitték a bosznyákok, hogy ha bekövetkezik a válságos idő s Szolimán megkezdi tervezett hadjáratát, a honszeretet s a haza szent érdeke felriasztandja vétkes hanyagságukból a főurakat, s ennek következtében az ország kevés számu, de épen azért nagyobb dicsőséget és hálát érdemlő hű fiainak sikerülni fog akkorra, midőn a határhoz ér a szultán, oly hadi erőt gyűjteni össze, mely nem csak Magyarországot lesz képes megvédeni, hanem ha akkor, midőn megveretve hátralandnak a mozlimek, Szerbia, Bosznia, Herzogovina, Csernagora¹⁾ s Albania minden harcsképes fia is fegyvert fog, ezenfelül létesíteni a nagy Hunyady János tervét is, azaz végkép megtörni Európában a félhold hatalmát.

Igen! hazánk szerencsétlen belkörülményei daczára is ily véleménynyel voltak őseinkről a bosznyákok, s így a legnagyobb gyűlölettel átkozták a Karamfiakat, kik a had folytatására bírván a szultánt, félhetővé tették, hogy az Izlám járma alá kerül hazájuk, mely a hosszas harc alatt elveszté harcsképes fiainak legnagyobb részét.

Ezen aggodalmat oszták az Osztoics-hölgyek is. Hazájukat hön szerető sziveik új kinoknak lönek kiteve, mióta (mint ily esetekben rendesen történni szokott) sokkal nagyobb mérvben, mint a való volt, adta elő a hír a Karamfiak készületeit s már összetoborzott seregeik számát.

A veszélyről, mely ilykép Boszniát fenyegette, egy este soká beszélt egy a zárda közelében lakó ősz bojár, a legidősb Osztoics-hölgynek, ki midőn az aggastyán eltávozott, czel-

lájába ment fel; ott töltendő el az időt, míg „esti imára“ hivandja a harang ércznyelve.

— Ugy van! úgy! — gondolá hazája sorsa miatti félelme által izgatva, — ha ezen vérszomjas tigrisek nem lépnek Szolimán elé, végetvetett volna határaink vivásának, s ha, mint a magyar nemzet ősi jellemétől s becsületérzetétől v: rni lehet, a vész eldöntő perczében ismét egygyé forr Árpád népe s mint pusztító ár söpri el hazája határitól a szultán csordáit, ugyanakkor fegyvert ragad az egész délszláv faj, okvetlenül meg lenne mentve hazánk szabadsága, mely ha most elvész s nemzetünk fölé nehezkedik a félhold járma: az ezen négy átkozott ifju fellépésének eredménye lesz.

— Oh miért nem zuzzák őket össze az ég villámai? Vagy miért nem találkozik négy ifju, ki Obelics Milos¹⁾ dicső példáját követve végetvetne a négy Karamfi életének! mert meg vagyok győződve, hogy ha harczkészületük közepett öletnének meg, Szolimán ebben annak jelét látván, hogy nem kedves Alláhnak a hazánk elleni harc folytatása: hű maradna ahoz, a mit előbb feltett, s akkor meg lenne mentve imádott honom. Oh miért nem vagyok férfi, hogy a haza szabadságának nagy munkáját én vihetném ki.

Szép arczát tömött karjára támasztva, gondolkozott néhány szempillantásig, s azután megkapatva egy eszme által, mely hirtelen felvillant agyában, így kiáltott fel:

— Férfiu volt-e Judith, ki megszabadítá Holofernestől hazáját? Csak a férfiu döfhet-e tört hona ellenségének szívébe? nem teheti-e ezt a nő is? — De hogyan? hogyan?

Néhány perczig gondolkozott ismét, majd felugrott, s a legnagyobb ihlettség és öröm kifejezésével arczán, borult térdre a falon függő Mária-kép előtt.

— Hála mindenható, hála mennyei szüze gondolatért! — mondá. — E terv kivitele czél oz vezet! — megmenti hazámat.

— De fogják-e hugaim is osztani eltökélésemet? — kérdé önmagától.

— Megsérteném, mélyen megsérteném őket — monda aztán, — ha feltenném felőlük, hogy remegnek az áldozattól, mely engem boldogsággal tölt meg. Hisz ök is csak oly hön szeretik hazájukat, mint én, nekik sincsen semmi vesztenivalójuk az életben, az ő kedveseik is, mint a szent szabadság vértanúi, haltak el a csatamezőn. Igen, vőlegényeink a nemzeti zászlót védve véreztek el — s mi hű aráik nemzetünk szabadságáért egy nagy áldozatot hozva fogunk kimulni, hogy neveink örökké éljenek a hálás utókor emlékében s dalaiban.

— El, el hugaimhoz, mielőtt megkondul a harang! — Erős a hit szivemben, hogy midőn az esti imára megyünk, már egy nagy eszmében egyesülve, a halálra előkészülő ima első fohászait fogjuk közösen felröpíteni az ég s föld hatalmas urához.

Ezt elregélve, kell-e megmondanom, kik voltak a csudaszép hölgyek, kiket a Karamfiak elébe vezetett az állítólagos rabszolganökereskedő?

Sófia nem csalódott a hitben, melyet hugaiba helyezett.

Növériei is osztották azon meggyőződését, hogy ha valamely rendkívüli esemény által hirtelen élni megszűnnének a Karamfiak, Szolimán felhagyna hazájuk további vivatásával s így később a magyarok győzelme után meg lenne mentve honuk s nemzetük szabadsága. Terve előadása után

¹⁾ Obelics Milos a kosoovi (rigómezei) ütközet után Murad saját sátrában ölte meg a győzelmének örvendő szultánt.

honleányi ihlettségét, rajongását s áldozatkészségét is osztották, mire megkondult az esti imára hívó harang, csakugyan a hon szabadságáért szenvedendő halálra előkészítő ima első fohászait rebegték szép ajkaik.

Másnap magukhoz hívták családjuk leghűbb agg szolgáját s kérték, adja ki magát rabszolgakereskedőnek, vezesse őket a Karamogluk elé, játszsa el ügyesen a szerepet, melyre be fogják tanítani.

Elmondták azt is, mily áldozatra készülnek házájukért. Az öreg egy ideig iparkodott megrendíteni őket eltökélésükben, de, mint láttuk, hiába.

Ők megesküdték, hogy nem állnak el tervüktől, ha nem jön velük s nem vállalja el a neki szánt szerepet: más hivebb s bátrabb cselédükhöz folyamodnak majd.

A mint ezt mondták, beleegyezését nyilvánítá az öreg, ki azután, hogy felvette a Karamogluk kincstánokától a hazája védelmére szánt roppant összeget, melyet hazája legszebb, leglelkesebb négy leányaért kért és kapott, a vár közelében imádkozott, s könyezve, keserűn könyezve távozott el, midőn az erődményben kitört zaj által értesült, hogy az Osztóics-hölgyek, akkor, midőn a szépségök hatalmától mámorosult Karamfiak keblökhez akarnák őket szorítani, egy gyors mozdulat által elővették a dús hajtekerceik közt elrejtett keskeny, — hosszú, éles, s megmérgezett töröket és előbb a pogány ifjakat ölték meg s azután — saját élüknek vetettek véget.

Valjon hallják-e a magas égben, hol atyjukkal, fivéreikkel és szeretett vőlegényeikkel egyesültek, a dalokat, melyek által maiglan is dicsőíti honleányi véres áldozatukat a hálás utókor?

Fájdalom, hogy nem lön valóvá a remény, mely miatt a nagy áldozatot hozták! Fájdalom, hogy nem teljesült, a mit őseinktől vártak, s hogy Mohácsig nyomulván s ott nyert diadala után Budáig is utat nyitván magának Szolimán, — Bosznia is a félhold rabigája alá került.

Soká fog-e még az alatt nyögni, — vagy az Izlám európai uralmára nézve emésztő lángtengerré fog-e kifejlődni a tűz, mely legközelebb fellobogott szomszédságában? — Erre csak a jövő fog feleletet adni.

TAVASZSZAL.

SIÓTOL.

Elment a hó, sötétbarna a határ,
Nyögdécselve kezd szólani a madár,
Nyögdécselve, siró hangon rebegi:
Jön a tavasz, élet nyílik majd neki.

Jön a tavasz, lomb lesz a faágakon,
Meggzólamlik a madárkar azokon.
A gyöngypatak ezüstsínü habjába
Fürödni jár a fényes hold sugára.

Lakodalmat ül tavasszal az erdő,
Virágokat hoz számára a mező,
A kis lányok koszoruba kötözik,
Sugártiszta homlokára feltűzik.

Hangversenyt tart a természet alkonyán
A pacsirta s a bűbajos csalogány;
Közbeolvad a pásztor furulyája,
Mít a szellő el-elkapkod hozzája.

A csillag is szebben ragyog tavasszal,
Összeolvad a holdsugár azokkal;
Mint az anya kebelén a gyermekek,
Sugaraik oly mosolygón lövelnek.

Egy nemes sziv.

Beszélyke.

Győry Elektől.

I.

A gazdag Turhegyinek egyetlen egy gyermeke volt Béla, s így a leggazdagabb fiatal ember több megyében.

Béla ezen fontos tulajdonságon kívül még szépséggel is meg lön áldva a természet által. Fekete szemeiből szellem sugárzott, nyílt homloka tiszta kebel és őszinteségre mutatott. Szívesen látott vendége volt ő minden — s kivált lányas háznak, mert nemcsak sok szülő ohajtotta volna őt rokoni kötelességgel magához csatolni, hanem nem egy leánykebel is hevesen dobogott, őt közelében látva.

Vig, életkedvű fiatalembernek ismerték őt, ki szeretett ott megjelenni, hol egy édes perczet nyerhetett fiatal keble ábrándjai számára, vagy a hol derült baráti körben rózsaszínből láthatta maga körül a világot.

Később azonban komor, elvonult lett, kimaradt a zajos örömek helyeiről, aztán még a kisebb körök csendesebb mulatságát is kerülte; mosolyt nem igen lehetett látni ajakán s szemeiben a férfias erélylyel viselt fájdalomnak borus kifejezése ült.

Az idő azonban halalt s elmultak az ugynevezett aranykor napjai s az egykor oly vig ifjúból komor, elvonult, hideg férfi lett. Öreg atyja, már a sirhoz nagyon közel járt, egy óhajtása volt: hogy neve fenmaradását szerette volna látni, és vágyai még csak mindig messzebb jutnak a czéltől.

Oly rábeszélő, édes apai hangon kérte gyakran fiát, hogy ne zárkozzék el a világtól, adjon neki még örömnapokat élete alkonyán, ne hagyja eltávozni az életből azzal az öntudattal, hogy vele kihál az ősök neve: hogy házasodjék meg.

Bélának mindig csak az az egy felelete volt, hogy: soha!

S az öreg aztán eltemette fájdalmát szívébe, nem kérte többé, nem szólt arról, mert tudott olvasni a szemekben, és az a szó oly fájdalommal volt kimondva, hogy nem akart felszaggatni sebeket, melyek ugyis eléggé fájhattak.

Utóbbi időben azonban megismerkedett Béla egy fiatalemberrel, kinek szelid komor arcza, melyen a mélyen érző sziv láthatólag tükröződött, rokonszenvét a legnagyobb mértékben megnyerte. Sokkal fiatalabb volt az nálánál; de vannak oly ifjak, kiknek mély kedélyök sokkal előbb komolyabb, mint az rendesen lenni szokott s ilyen ifju volt Zárai Kálmán.

Csöndes, magábavonult s egy kissé ábrándozó fiatalember, ki szintén legkedvesebb barátját tiszteltes szerette Bélában, s a ki az egyetlen volt, ki előtt szívéét kitérta.

Megismerkedésök óta, mint régi hű barátok, úgy voltak egymás irányában, és Kálmán, hacsak lehetett, meglátogatta Bélát falusi magányában.

Már estefelé volt az idő, midőn őket egy kis szobában együtt találjuk; Béla egy támlányban ült, hosszuszáru pipából füstölgetve, míg gondolatai fájón-édes emlékek felett lebegtek. Kálmán az ablaknál állt, mely a kertre nyílt, hol épen a nyugvó nap hintette forró csókjait a virágokra.

— Mily boldogok ezek a virágok! — szólt Kálmán — ha tán epeztő volt is felettök a déli nap sugára, oly enyhén, éde-

sen csókolja őket sorba az alkonyuló csillag! Mi lehetne más az a derengő pir ott a szirmokon, mint a virágok szerelme a viszontszerelem varázstükrében? Oh barátom — folytatá — engem nem ért semmi olyan, mit a közélet csapásnak nevez, és mégis most ily ifjan, midőn örülnöm kellene, magánynak élek, gondolataimmal állok egyedül s azok is oly szomorúak.

— Hogy lehetnének szomorúak a te gondolataid — szólt Béla — midőn csak alig lépted át a gyermekkor határait s annyi szép czél áll előtted, annyi remény él még szivedben, mikor még boldog lehetsz?

— Nem értesz engem, — mondá Kálmán. — Igazad lehet abban, mit mondál, de épen az különös, hogy mindennek daczára oly komor kedélyem. Én magam sem értem tisztán, hogy mi az? vágy-e, mely minden gondolatom forrása, vagy csak nyugtalanság, vagy véralkat; de érzem, hogy olyan vagyok, mint a virág, a mely felett nem játszott napsugár; és fáj a gondolat, hogy majd leáldozik felettem, végig csókolva sok más virágot és én olyan leszek, mit nem talált meg soha!

— Tán szerelmes vagy? — szólt Béla, míg ajkai fájdalommas mosolyra vonultak.

— Nem még! de tán kitalálta szavad szivem rejtvényét. Oh Béla, én úgy tudnék szeretni, a mint csak sziv szeretethet. forrón, hiven, igazán, — de árva vagyok, mint a gólya, melynek nincsen pártfogója! Nem találok, ki engem szeretne.

— Szerencsés ember vagy, ha még nem szeretted — szólt fájdalmas hangon Béla — és boldog leszesz, ha nem fogsz szeretni soha.

— Béla, mit beszélsz? szavad felráz, állításod megzavar.

— Mert még ifju vagy — felelt Béla keserűséggel. — Barátom, a szerelem a szivek átka, a sors töre, mely sebez, de nem gyógyít! Eltölti lángjával kebledet, csak azért, hogy égett romokat hagyjon nyomában: boldogsággal ámit, csak azért, hogy annál inkább érezd aztán, hogy mit tesz az: boldogtalan lenni. Ád örömet, hogy ismerd a fájdalmat. ád emlékeket, hogy gyülöld a jelent, elringat bódult, képzeletgazdag álomba, hogy gyilkos legyen a való; az égbe emel, hogy lezuhanj a földre; elandalit mámorával, hogy kebelrázó legyen az ébredés...

— Te pessimista vagy — szakítá félbe Kálmán mosolygva, de részvétteljes hangon. — Hát miért született szivünkkel a vágy szeretni, miért él ez bennünk, és miért gyötrő az árvaság? Oh barátom, lehet-e nagyobb boldogság, mint szeretni és szerettetni egy bájos nő által. Ha a szerelem átok, mi volna akkor a nő, kitől az ifju sziv üdvét, boldogságát várja?

— Várja — vágott bele Béla előbbi keserűségével — igen, várja, de el nem nyeri soha. Azt kérdezted, mi volna akkor a nő; én megmondom neked, mi a nő, mert te még nem tudod. Igen, a nő is átok, mit áldásnak nézünk; virág, melynek mosolya örvény, viruló kert, hol kigyók lappanganak; patak, mely ma körülte virágokat fakaszt, hogy legyen mit játszó habjának elsodornia. Oh barátom! ne keresd őket, távozzál körükből, hol minden ámitás, színlés, hiu ragyogvány, mely vakít, syrendal, mely halálba von. Gondold meg, hogy a szépség csak csaló dőlőbáb. A fehér homlok alatt fekete gondolatok születnek, a szép szemek forró napok, melyek tavaszt teremtenek, hogy láthassák a tél pusztaságát, s azokban a mosoly csábos lidércz, s a köny csalárd. a biboros ajk aranykehely, melyben az édes ital méregcseppektől pezseg, s szava hazug; ha reményt ád, széttépi azt; ha szerelmet rebeg, feled.

— Béla, az Istenért — kiáltott fel Kálmán — te borzasztót beszélsz! Minden szavad oly keserű, minden hangod oly fájdalmas! be nem részvevő kebelre találsz; szólj: mi fáj, mért beszélsz így?

— Mert én is azt hívém egykor, a mit te, és megtanított arra a tapasztalás, a mit beszéltem.

— Ugy beszélsz — szólt Kálmán — mintha már az aggkor görbesztene, hisz ha idősebb vagy is nálamnál, de mégis ifju vagy.

— Nem az évek vénítik meg a szivet — felelt Béla — a szenvedés egy percze több egy évtizednél. És én már szenvedtem sokat, nagyon sokat. Oh Kálmán, szerettem egykor én is, de csak azért, hogy annál keserűbben csalódjam. És a kit szerettem, az szebb volt, mint a milyen lehetett a teremtés reggele. Soha szebb fekete fürtöket, szebb kék szemet, bájosabb arcot nem láttam. Szerettem és hittem. Szemeiben oly jó lélek tükröződött, ajka szerelméről beszélt, éreztem szivének heves dobogását szivemen, kis keze biztatón nyugodt kezemben, boldog voltam, hogy annál boldogtalanabb legyek! Oh én bolond! azt hittem, hogy a mosoly szivének örömhajnala, hogy egykor a kis kezet magaménak mondhatom, hogy az mind való, mit a, csábos ajak beszélt, hogy az ábránd is való, hogy a hit örökn hogy szerelme nem hazugság! Én hittem s csalódtam! Oh én bolond! — kiáltott fel, elmerülve fájdalma árjába, és mellér, hanyatlott feje.

Kálmánnak könnycseppek jöttek pilláira, oly setét, oly szomoru volt a kép, mely előtte állott. Odament barátjához, de nem tudta vigasztalni; az ily fájdalomra nincs vigasz, csak egy van, mely ápoló anyai kézzel érinti a sebet, s az a részvét. Kálmánnak is önkénytelenül a részvét szavai jöttek ajakára csak ennyiből állt egész vigasztalása:

— Szegény Béla!

II.

A öreg Zalári a tehetősebb urak közé tartozott és derék, vidor ember volt még akkor is, midőn már haja közé ősz szálak vegyültek, de aztán elvesztette szeretett nejét, sokáig elkomorult, magábavonult lett. De gyermekei annyi örömet szereztek apai szivének, hogy aztán is később, hű és páratlan élettársa elvesztése után, édesnek találta az életet jó gyermekei nyájas körében.

Három gyermeke volt: Gizella, Etelka és Gyula. A két utóbbi még igen gyermek volt anyjok halálakor, Gyula tizenegy s a kis Etelka még csak hétéves, és Gizella vállalta el az anya terhes szerepét, ki már akkor huszéves volt.

Csak az az egy bántotta a jó öregur szivét, hogy Gizella nem akart férjhez menni, bár kérője akadt elég. Pénze és szépsége, nyájas, kellemdús modora, angyaltiszta lelke elbájolt mindenkit, de ő csak azt mondta, hogy nem megy férjhez soha, és a határozottság úgy illett arcának méltóságteljes és csaknem hideg kifejezéséhez.

De ha megleste volna valaki azon pillanataiban, midőn egyedül volt s csak gondolatai voltak vele, ha látta volna a szép, ábrándos kék szemekben, melyek szebbek voltak, mint a tiszta keleti ég — azt a néma fájdalmat; ha látta volna, midőn letérdelt imazsámolyára és imádkozott, mint egy égi angyal, hallotta volna a kebel fohászait: oh akkor csodálkozott volna azon, hogy nem lakik e szivben szerelem!

Már a kis Etelka is felserdült és kezdett azon határhoz érni, midőn a sziv borongó sejtelve kezd oszlani, hogy átderengjen azon a vágy — és Gizella még sem akart férjhez menni, bár már harminczadik évéhez közeledett. Ő vitte a gondos anya szerepét és testvérei jó gyermekeként engedelmeskedtek neki.

Zalári gyermekei s különösen fia kiképzése végett Pestre jött lakni s itt találkoznak a családdal.

Etelka az üde arczu, égő fekete szemű s ragyogó fekete fürtű lányka az ablaknál himzett, vele szembe ült a mélabús

arczu, még mindig a régi báju Gizella; az öreg Zalári pedig a meleg kályha mellett nyugodott egy nagy karszékben s pipája bodor füstje közé rajzolta az emlékezet a multnak képeit.

Már beesteledett s a két lány előtti asztalon egy lámpa égett.

— Már csak nem szeretnék addig meghalni — szolt az öreg, — mig biztos tudatot nem vihetnék felöletek a sirba, édes lányaim. Gyula már felserdült, mint férfi csak élél már most, de ti oly magatokra lennétek hagyatva.

Igy beszelt a jó öreg, pedig már ugy is rég őt kellett ápolnia Gizellának. nem hogy ő lett volna támaszuk, mert nemcsak hogy nagyon öreg ember volt már, hanem igen el is vala gyengülve.

— Oh édes atyám, ne emlegess mindig oly szomoru dolgot — szolt Etelka.

— Tudom, mire ezélsasz atyám — szolt Gizella, szomoruan mosolyogva — nyugodjál meg a jövőben és Etelkának s Gyulának hü anyjok leendek.

Az öregnek könnyecseppek jelentek meg szemeiben. Az öreg emberek oly hamar könnyeznek, ha fáj nekik valami.

Egy csinos fiatalember lépett be, bár még egészen nőies arczezal, és sietség s némi izgatottság volt rajta észrevehető.

Etelka felugrott munkájától és odafutott hozzá és megcsókolta.

— Beh későn jössz — szolt Gizella — egyébkor korábban szoktál hazajöni.

— Tovább sétáltam, — felelt Gyula — hanem egy kéréssem volna hozzád, Gizella.

— Szólj, ha teljesíthetem, miért ne?

— Kérlek, add ki a jövő havi pénzemet.

— Különös! — szolt mosolyogva Gizella — hát már elköltötted a pénzedet? eddig nem szoktál ily rosz lenni.

— No de jó mamácska — kezdé behizelgő hangon Gyula, megfogva szép nénje kezét — nagyon kellene.

— Hát el akarsz ismét menni, hisz nemsokára vacsorázunk?

— Nagyon sürgős dolgom van.

— Halljuk hát, mi az? nekem csak meg fogod mondani.

— Ugy ám — szolt bele Etelka — Gizellának csak megmondod.

Az ifju gondolkodva állt és gondolatától elpirult.

— Fiam te titkolózol? — szolt az öreg.

— Jaj édes apám, bocsánat, ezerszer bocsánat, hogy elfogultságomban észre sem vettem — és sietett atyjának kezét csókolni.

— Hát miféle sürgős dolgod van? — kérdé ez.

Gyula ismét elpirult.

— Kérem édes atyám, hiszen, . . . de . . .

— Ejnye rosz fiu te — szolt Gizella.

— De édes Gizellám — fordult esdön felkiáltva Gyula arra — hadd maradjon ez titok. Csak bizol tán bennem!

Gizella ismerte öcsését s e hang elég volt neki; néhány perc mulva havi pénzével zsebében távozott Gyula.

Egyenesen a Józsefváros felé haladt gyors léptekkel, mig egy alacsony, mocskos külsejü házhoz ért, melynek ablakai csak félig látszottak ki a földből s nagyobb részt hólyag és papírral voltak beraggatva, a melyiken üveg volt is, annyira el volt vakulva, hogy lehetetlen volt rajta belátni.

Ha csak ránézett is az ember erre a házra, elgondolhatta, hogy abban a nyomor lakik, kivált ily zordon időben.

Gyula zörgetett s egy sovány öreg ember kinyitotta az ajtót. Egy ajtó felé sietett, mely az udvar baloldalán nyilt. Belépett és meglátva ott egy idegen embert, felkiáltott:

— Elkéstem!

A hideg kis zugban nem volt egyéb egy asztal, székek és egy ágynál.

Az ágyban egy szegény asszony feküdt, kiaszott, nyomorszinü arczezal, egy kis gyermeket szoritva keblére, ki hasztalan keresett a kiapadt forrásnál enyhülést.

Az ágy előtt egy fiatalember állt s mellette egy kis leány, ki ide vezette az inség tanyájára.

Az utczaszögleten koldulgatott s ott megszánta az a fiatalember és megkérdezte, hogy hol lakik anyja, az aztán megmutatta neki.

Adott aztán tárczájából annyit, mivel majd be lehet füteni, s el lehet belöle egy ideig élni.

Ily ezélből jött Gyula is.

Az a másik fiatalember az emberszerető sziv amaz élénk felkiáltására visszafordult — Zárai Kálmán, a bús ifju volt, kivel ezelőtt mintegy három évvel Turhegyi Bélánál találkozánk.

— Ne kiáltson ön így fel — szolítá meg Gyulát kedves hangján, mely mindjárt elárulta a jó szivet — a jó tett soha sem késő. Ha én oly szerencsés valék önt megelőzni, azért tán nem fog haragudni reám — és kezét nyujtá a még előtte ismeretlen Gyulának, de itt találkozni először az életben, elég ajánló volt, hogy rokonszenvet érezzen az ifju iránt.

Gyula sietett elfogadni az odanyujtott kezét, és aztán sietett részéről is megadni a töle kitelhető vigaszt a szegény asszonynak.

Midőn az inség e lakából távoztak, már szivben barátok valának, bár még egyik sem tudta a másiknak nevét. Hanem megmondták aztán ezt is egymásnak, egyiké sem volt az által meggyalázva, hogy oly nyomoru helyen találkoztak, sőt annál szebb szinben ragyogott előttök.

(Vége köv).

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezsőtől.

I.

Midőn Szent István király élete ellen a gaz merény gyilkoló tört emelt, az isteni gondviselés csodásan örködék fölötté.

Az orgyilkos, Kupaivadéka*) kiejté kezéből a halálhozó vasat az alvó király ágya mellett, s halálhalványan hullva a terem talajára, mint öntudat nélküli gyáva gyermek-reszketve vallá be bérlöit, fölfedezé az összees, küvést és a fejedelem parancsa következtében elmondá mindazok neveit, kik a bünmerényben részesek valának.

Sok oly nevet talált itt az agg fejedelem, milyeneket nem épen várt volna! . . .

Saját vérei támadtak fel ellene, azok szíták a merény tűzét legjobban.

Az összeesküvök élén rokonai állottak, kik, mivel azt hívék, hogy őket a tróntól elüzni akarja — a mellözésért — átkot kiáltának ősz fejére.

A szép, de sötételemkü Gizella, az agg király nővére, ki férje, Otto velencei herceg halála után, fiával, a fővezérségig emelt Péterrel, bátyja udvarában tartózkodék, halált sürgetett a pártütők számára.

*) Lásd Pray. — Hist. reg. Hung.

Ő maga volt talán egyik legfőbb, titkos rugója a lázadásnak, de ezt oly ügyesen tudá rejteni, hogy a gyanunak még árnya sem borulhata reá.

István nem hallgatá meg az önérdek sugallta szavakat, melyek a bűnös nő ajkairól vétkesen lehangzának s vonakodott kezét testvéri vérbe mártani.

Jól tudá ő, hogy talán a szigor hatalma és az igazság vérpadot javasolnának, de azt is tudá, hogy az uralkodók hervadhatlan dicskoszorujának egyik legszebb, legmaradandóbb becsü virága a kegyelem, az irgalom, és nemcsak véreinek hagyá meg életüket, hanem még merénylő gyilkosának is kegyelmet ada.

Néhány évre terjedő börtönfogság volt mindössze is, mivel a bünt megfenyíteni kíváná, hogy kegyelme mellett igazságot is gyakoroljon. Azonban Gizella, ki az életben maradt hercegektől fia — Péter — kormánypálcáját félté, nem szünt meg egész befolyását, egész tevékenységét arra használni, hogy, a trónörökösöket az életből kivégezve, vagy kivégeztetve, Magyarhon uralmát egyedül fiának biztosithassa.

Legyőzni fia vetélytársait, megbuktatni az ifju hercegeket: ez volt gondolatja napjainak, s éjjeli virrasztásaiban erről tanakodék. A királyt saját részére hajlítani sem könnyel, sem mosolylyal nem lehetett; azért fölhagyva hasztalan kísérleteivel e téren, régápol tervének létesítésére alkalmasabb eszközöket választott.

A körülötte levő főurak hajlamát kíváná biztosítani magának. Azokat ohajtotta megnyerni, azokra bizta maga s fia kétes ügyét. Ha az egyiknél nem talált kihallgatást, a másikhoz folyamodék. Mig végre nőies, hizelgő fogásaival s gazdag ígéreteivel sikerült a büszke hölgynek az ifju Seböst — Buda fiát — hálójába keríteni. A szép ifjut használá fel átkos céljaira — s ezt annál könnyebben teheté, mert a lánghevű Sebös páratlan ragaszkodása s őszinte szívonzalma a siker-

ről kétkedni nem hagyák. „Általa István öregebb nagybátyjának — Mihálynak — fiát, a szerencsétlen Vazult, nyitrai börtönében megvakítottátá, s füleibe forró ólmot öntetett“ hogy így — ha már meg nem öletheté gyanu nélkül — trónra egészen alkalmatlanná, teljesen képtelenné tétesse, s miatta biztonságban nyugodhassék rangvágyának hiúság-szötte vánkosán.

Ez annyi volt, mint halál a szerencsétlen trónörökösre, sőt több, sokkal több a halálnál!...

A szép Gizella, a vérengző lelkü hölgy tombolt örömben terve kezdetének jó sikerén, s most már csak tovább folytatására törekedék.

Még három férfi volt, kiket az útból eltenni, fiáéva szorosán összefüggő érdeke kívánt.

Kopasz László fiai: Endre, Béla és Levente még éltek. Pedig mig ezek élnek, addig nem hiheti magát teljes biztonságban. Most ezeket kellett volna Vazul sorsára juttatni élve temetni el. Hanem a három ifju trónörökös, hogy az ősz király betegsége miatt önkényüleg működő hölgy sötét boszuját kikerülje, elbúcsuzva a hontól, elszakadva azoktól, kiket lelkük szeretett, — néma búval, vérző fájdalommal ment a nagyvilágba bujdosni.

Az őket honn fenyegető veszély elől előbb Cseh-, azután Lengyelországba menekülének, érezve a nehéz, sujtó csapást, melyet Isten keze reájuk bocsátott.

Állt a hon, melyben születtek; virágot, gyümölcsöt termett a föld, melyen bölcsőjük ringott; szeretteik, kiket elhagyni kénytetének, sohajtva, könyes szemmel gondoltak reájuk. És szeretteik közt még sem volt helyük. A kedves hon földén járniok nem lehetett! A nemzet boldogságán örülni, vagy szenvedésein könyezni, csak távolból volt szabad!

Magyarok voltak, s Magyarhonban még sem volt hazájuk

(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— Április 29-án. —

Ismét nagy napok. — Rémületes pusztítások. — Szomoru otthon. — Meghajléktalanított férjek, gyászoló nők, éhező magzatok. — Oh, az emberi természet! — Kőszívek. — A főváros villámcapásai. — Lázadó holmik. — Megnyomorított lábak, összezuzott bordák. — Napi parancsok. — Troja pusztulása. — Roszabb a villámnál. — Zsarnok önkény. — Az igazi fővárosi lakos. — Mulatni, képleges értelemben. — Budapest és a porszellem. — Palota és a korszellem. — Vasárnapi gyorsvonatok. — Biztosított fülek. — Szép Ilon, mint vasárnapi mulatság. — Tárcairó indítványa és a nemzeti színház igazgatósága. — Tanácsadói bizottmány. — Felekyné uralma a „Nőuralom“-ban. — Uj választások. — A magyar viselet biztosítékai. — Egy örvendetes szövetkezés. — Egy igénytelen indítvány. — A nemzet szíve. — Szív és ész a szerelemben egyesülve.

Oh! nagy nap volt ez, melyet e héten átéltünk; boldogok kegyetek, vidéki olvasónöim, hogy a sors megóvta e nap sulyos viszontagságaitól; tökéletesen reánk illettek a nagy költő szavai:

„Forgó viszontság járma alatt nyögünk,
Játszva emel és mosolyogva ver le.“

De ki is tudná felszámolni azon roppant változásokat, melyeket e nap a főváros területén tön! Egész családokat forgatott ki békés hajlékukból, évtizedek alatt gyűjtött kincseket halomra döntött, barátot baráttól, kedvest kedvestől választott el, ritka ház, mely minden zugában föl nem lön dulva, mindenütt zavar, rendtelenség; a csendes házi tűzhely áldásos élvezeteihez szokott tisztos férjek kétségbeesetten szakadnak el drága övéiktől, és holmi vendéglők és korcsmákban kénytelenek menedéket keresni. Otthon pedig — oh, de minő otthon ez! Troja pusztulására emlékeztet az ilyen otthon! — a nők, a példás jó háziasszonyok a feldúlt nyugalom szomoru képei fölött merengenek, a gyermekek éheznek, egy kis leves után epekednek, de nincs, ki azt főzzön, nincs, hol megfőzzék, nincs, hol becsületesen elköltsék! Oh, szomoru, nagyon szomoru egy nap az, mely e héten a testvérvárosra fölvirradt!

Es mégis! — oh megfoghatlan rejtélye az emberi szívnek! — voltak, kik örömmel várták feljöttét, ünnepként ülték meg, hasznot huztak belőle, megtöltötték zsebüket és nevték ezer meg ezer szegény meghajléktalanított embertársaik baját, hercezhurezolását.

Oh, mit is törődnek ők a más bajával, ők, kik „hauszher“-ri biztos földél alatt fittyet hányhatnak sz. György- és

egyéb ilyen rettegéssel teljes napoknak! Ők nem tarthatnak attól, hogy „stájgerozni“ fogják; sőt inkább, ők azon sötét felhők, melyek a „stájgerozás“ villámcsapásit mélyökben hordják; a kit e csapás ért, napestig végig méri a főváros utcait, egyik házhól ki a másikba be, egyik emeletről le, a másikra föl, mindaddig, míg végre — alkalmas szállást talált tán? oh nem! egy sem olyan, a minőt tulajdonképen keres, egy sem olyan, a minőben évek óta mintegy fészket rakott és melyet el kell hagynia, — de azért csak kibérli, mert — lábai már nem bírják tovább; testben lélekben ki van fáradva, és mégis, még csak azután kezdődik igazán a keserves nagy munka a kiköltözendő családok számára; hetekkel azelőtt hozzá látanak a berakosgatás és csomagoláshoz; ládák, bőröndök, hordók, táskák, katulyák és minden, a mibe csak valamit el lehet tenni, előrántatik, a butordarabok sorban elhagyják régi, megszokott helyöket, heteken végig se kényelem, se nyugalom a háznál, csak hogy a huzcolkodás végzetleges napján baj és kár nélkül történhessék meg az új honfoglalás; és mégis, mind hiába! annyi a baj, a kár! itt egy láb nem akar megmozdulni, ott meg egy egész butordarab nagyon is szélylyel mozdul; a függönytartó rudak erőnek erejével beleszaladnak a tükrökbe, a szekrényeknek kihullanak a belső részei, a zongora magától elkezd keservesen zengedezni, sorban repedezvén hurjai; a konyhaedények pedig rendesen összevesznek, egyik a másikat üti föbe, és ez így tart az egész rakosgatás ideje alatt!

Hát még az utczákon, a mint a szekerek a keservesen felrakott holmit az új lakásba szállítják! meg az új lakásban, míg a ládákat, bőröndöket, hordókat, táskákat és kátulyákat kiürítették és mindent helyreállítottak ismét, a fuvarosok „mesés“ követeléseit kielégítették, az új házmester kegyeit kiérdemelték és az új hausherr napi parancsainak minéműségeibe be lönek avatva! Oh, valóban boldogok kegyetek, vidéki olvasónőim, hogy életük láthatára óva van e rettenetes felhőtől, mely élethossziglan vészterhesen borong a szegény fővárosi lakosok, vagyis inkább a fővárosi szegény lakosok feje fölött, és mely évenként négyszer zudítja alá pusztító isten-nyilait ezer meg ezer békés hajlékra!

De azért ez is elmult, és a főváros — ez örökké hánykodó, élő tenger — minden huzcolkodás mellett sem hagyta magát kiforgatni százados szokásaiból; ezek közt pedig a vasárnapi mulatságok igen előkelő helyet foglalnak el; az igazi fővárosi lakos eredeti jellege az, hogy neki vasárnap mulatni kell; a ki ennek szükségét nem érzi, az lehet főuravagy koldus, de igazi fővárosi lakos — soha; ezt nem tartóztatja sem eső, sem fürgeteg, de még tán egy kis földindulás sem abban, hogy vasárnap mulasson. Csak hogy ezt a szót csak úgy „műkifejezés“ nek kell venni; mert sokszor az egész vasárnapi mulatság abban áll, hogy órák hosszanta gyalogol ki Pestről a Zugligetbe, vagy a Széchenyi-hegyre, vagy a Kőbánya, tele szedi testének minden lélekzeti szerveit azon finomabb porfélével, a minő csak Buda-Pest területén található, azután elérve végre vándorlása célját, egy pár pohár drágaderoszféle korcsmaléval öblinti le kiszáradt torkát, aztán ismét fölkerelkedik, utra kél, és mikor végre esti tíz óra felé otthon van, azon édes öntudattal nyújtóztatja holtfáradt tagjait, hogy ő „mulatott.“

A kor nyughatatlan szelleme azonban már idáig is kiterjeszti ujitási visztegetét, és mint rendesen, úgy most is, nem épen kárára az emberiségnek. Így ez évben, úgy látszik, a fővárosi vasárnapi közönség is inkább a valódi élvezetes kirándulásoknak adand elsőséget a pornyelés fölött; mult vasárnap legalább igen sokan rándultak ki a közel Palotára; magam is azt tettem, és nem bántam meg tettemet. Nem mond-

hatni, hogy e szép kis falu, mely fészázad mulva valószínűleg Pestnek egyik külvárosa lesz, valami alkalmas nyaralási hely volna — mert ez sincsen megkimélve a homok tulságos bőségétől — hanem egy pár órát igen kellemesen lehet ott eltölteni, még pedig a nélkül, hogy az odajutást olyan keserves kinok árán kellene megvásárolni, mint akár a Zugligetbe, akár pedig a Széchenyi-hegyre jutást; nem riszkirozzuk sem tudónket, sem oldalbordáinkat; mert a vasut oda szállit, néhány percznyi „röpités“ után egy gyönyörű kis erdő előtt állunk meg, a melyben a terebélyes fák már is dús lombzatban diszlenek; köröskörül pedig jobbra balra a legszebb rétek, kaszálók és veteményes földek gyönyörködtetik a lelket, szóval, igazi falusi élet, miként a lakosság is igazi magyar nép, a melyet látni olyan jól esik a magyar szemnek.

Mint halljuk, nyáron át vasárnap délután magánvonatok is mennek Pestről Palotára; figyelmeztetjük reá helybeli olvasóinkat, és előre biztosítjuk, hogy igen jól fognak ott mulatni, ha — a min nem kételkedem — a szabad természet barátai. Aztán meg cigánygyerkőczök és egyéb szem- és fülboszantó csöcselék alkalmatlankodásaitól is meg vannak ott kimélve, a mi már magában is fölér egy kis mulatsággal.

Azonban csak néhány órát tölthettem a szabadban; lelkem egy népszínmű után vágyódott, a mit eddig rendesen vasárnap a nemzeti színházban adni szoktak; siettem tehát vissza Pestre; épen jókor érkeztem meg, hetet ütött az óra; szaladok a színházba, és a mint a függönyt felhuzzák, mit látanak az én szemeim és mit hallanak az én füleim!? népszínmű helyett — operát adtak! „Szép Ilon“-t! Tisztelen én Mosonyi ur valóban szép Ilonáját, de annak vasárnapon előadása olyan balfogás, a minő csak a jelen igazgatás alatt történhetik meg. Mint hallom, a méltóságos igazgatóság legközelebb egy tanácsadói bizottmányt nevezett ki a nemzeti színház első rendő tagjai közül; ez indítványt én tettem először a lapokban, de tiltakozom azon vád ellen, hogy az igazgatóság legújabb intézkedése egy az általam tett indítvánnyal. Igaz, én azt mondtam, neveztessek egy tanácsadói színészi bizottmányt, de azon világos kikötéssel, hogy 1-ször e bizottmány a színházat illető minden teendőkre nézve mondja ki előleges véleményét, a mi pedig nem történik; mert, mint hallom, a jelenlegi bizottmány csupán a játéksorozat ügyében adhat előleges véleményt; 2-szor pedig azt mondtam, hogy a bizottmány ülései nyilvánosak legyenek és a jegyzőkönyvek lapok utján közzé tétessenek; mert csak így lehetne némileg ellenörködni a jelen igazgatásnak minden bíralaton aluli ügykezelése felett; de ez szintén nem történt; e szerint az egész bizottmányi ujitás nem egyéb: komédiánál; a méltóságos igazgatóság teszi magát, mintha tenni akarna valamit, és mintha hajtani akarna a közvélemény kárhoztató ítéletére; pedig dehogy tesz, és dehogy hajt! Komédia az egész, egyéb semmi; husvét másodnapján „IV. Lászlót,“ utánavaló vasárnap pedig operát adat elő! Avagy tán ezt a műsorozatot is a színészi bizottmány javasolta neki? kötve hiszem. Meg vagyok tehát győződve, hogy e bizottmány a legrövidebb idő alatt ismét szélylyel fog oszlani; e bizottmányi tagok épen olyan tisztalelkű hazafiak, mint a milyen jeles színészek, és bizonyára nem engedik, hogy e lelketlen gazdálkodásnak habár csak legkisebb részben, az ő becsületes nevek szolgáljon takaróul. Vagy gyökeres reform, vagy — csak vigye tovább is ez igazgatóság a színház ügyeit; a magyar színészet ügyét, azért nem fogja megölhetni; a nemzet szívében gyökerezik immár annak létele; hanem odáig viszi, míg végre mégis be fogja látni, hogy tovább már nem viheti, és — mikor már nem lesz mit igazgatnia — mégis csak le fog köszönni, és akkor —

bizonyára újabb, boldogabb korszak derül majd föl a nemzeti színügy egén.

Soká már úgy sem viheti, mert ime Szigligeti legújabb pályakoszorus „Nőuralm“ a sem birt már nagyobb számú közönséget vonzani a színházba, annyira elhidegültek, elfordultak a szívek a jelen igazgatóságtól. Pedig e mű valóban megérdemli, hogy megnézzük; bátran egy sorba tehető ez a francia irodalom legjelesebb vigjátékaival, és színészeink és színésznőink is olyan jelesen játszanak benne — de csitt! erről nekem nem szabad szólnom; azt az egyet azonban a színházi rovat érdemes vezetője csak meg fogja engedni, hogy Felekynét megdicsérjem; nem tesz semmit; mellettem még ő is dicsérheti, magasztalhatja, és még mindig nem fogjuk kimondhatni felét sem azon dicéretnek, melyet e művésznő megérdemel, olyan kitünően játszott e vigjátékban.

És ha már benne vagyok a dicsérésben, egy füst alatt megmondom, hogy Szilágyi Béláné napról napra halad, már is a közönség kedvencei közé tartozik és méltán; kedves csengő hangja és keresetlen kecses játékának kevés szív tud ellenállani.

De mit ér minden nemes ügyekezett, ha az intézet gyökerein a halál rágódik. Hollósy is távozik, most már bizonyos a szomorú hír; Julius végén búcsút vesz a színpadtól.

Halljuk, hogy a méltóságos igazgatóság ez időre valami külföldön járó egyéneket hívott meg vendégszereplésre; előre volt látható; hisz ez bizonyos deficit lesz! Csak üsse föl a tavalyi bevételt, és látni fogja, mit jövedelmezett Stéger vendégszereplése — hátrafelé, és most mégis újra vendégszerepelteti!

De hagyjuk el e szomorú historiát, halál ellen úgy sincs orvosság.

Mondjunk inkább valami örvendeteset; mult szombaton tartotta a pesti „Nemzeti kör“ évi közgyűlését, mely alkalommal: Theisz Elek, Röck Szilárd és Karczag István igazgatókul lőnek megválasztva; ezuttal megtudtuk azt is, hogy a „Kör“ a mult évben vagy 1200 frtot adakozott hazafiai és emberbaráti czélokra, a mi tekintve a bevételt, éppen nem mondható nagy összegnek; az örvendetes e dologban azonban az, hogy a főúri kaszinónak sokkal több jövedelme van és a kedélyes kártyajáték szintén igen jelentékeny virágzásban diszlik kebelében, de azért a jótékonyági adományok összege aránylag még csekélyebb! Pedig ez „urak kaszinója! Vagy talán „épen azért?!“

De sokkal örvendetesebb jelenség az, hogy hölgyeink is egy lépést tettek előbbre a szövetkezés terén; ugyanis, mint halljuk, több honleány társulatba szándékozik lépni a magyar viselet biztosítására; a társulat tagjai kötelezik magukat, hogy teljes életükben más öltönyt nem viselnek, csak magyart. Mi természetesen lelkünkben örülünk e társulatnak, ámbár megvalljuk, hogy első pillanatra — feleslegesnek tartottuk. A magyar ruhának nincs szüksége biztosításra; elég biztosíték arra a magyar nők szilárd elhatározása; honleányaink tudják, hogy nem pusztán divatból lett a nemzeti viselet általános a két testvérhazában, és a ki ennek daczára hűtlen lehetne hozzá, az — vessen számot honleányi önérzetével; kivételek mindig és mindenütt lesznek, de a nagy többség hű és kitartó.

De azért mégis nagyon örvendetes e szövetkezés; mert tudom, hogy a kik e czélra egyesülnek, nem maradnak meg csupán a mellett, hanem tovább is mennek; csakhamar föl fogják ismerni, hogy lehet még más fontos, üdvös czélok is egybekötni ez eszmével, és mikor egyszer a nemes szívekben a cselekvés vágya öntudatra ébredt, előre visz az, mindig előre a szép, a jó és nemes utjain.

Igy lehetne a legegyszerűbb módon az irodalom támogatás nemes eszméjét kapcsolatba hozni e társulattal; a

mely nő magyar ruhában jár, úgy is érzi, hogy a kötelességet az irodalmat tőle kitelhetőleg pártolja; sokan már is követik e nemes sugallatot; de milyen beláthatatlanul üdvös hatású volna irodalmunkra, ha minden város, minden vidék lelkes honleányai egymást buzdítva, egymást lelkesítve, vetélkedve törekednének e magasztos czél felé! Mi kevés áldozattal járna az, és milyen nagy, soha le nem róható hálára köteleznék ez által e nemzetet!

Az én igénytelen nézetem szerint tehát minden város, minden vidék hölgyeinek fióktársulattá kellene szövetkeznie az irodalom pártolására; a társulat minden tagja fizet havonként nem többet, mint 50 krajczárt, ez összegek havonként a Pesten alakulandó központi társulathoz volnának felküldendőek; e központi társulat a begyülemző összegek könyveket ad ki és elküldi azokat országszerte a tagoknak, a mellett pedig fél- vagy egészévenként nyilvánosan számol a nála begyült pénzeiről.

Oh, ha e hon hölgyei magukéivá tennék ez eszmét, milyen áldás volna ez irodalmunkra, közművelődésünkre!

Csak három évig ha ilyen országos társulat működhetnék, egész új élet szállna a nemzeti szellem egyik szíverébe: a most, fájdalom, olyan zsibbadt irodalomra!

Adja Isten, hogy e szavak méltó viszhangra találjanak a magyar nők — az irodalom ez Istentől rendelt őrangyalainak szívében. Az idő drága, tette szólít a haza! Lám férfaink hogy mozognak! minden hét új társulatok hírét hozza, s hölgyeink még mindig késnek! Pedig az ő késedelmezésüket a férfiak serénysége csak úgy nem pótolhatja, miként hogy az ész a szívet nem pótolhatja. A nemzeti életben a hölgyek a szívet képviselik; rajta tehát:

„Hogy ha ember kell a gátra,

Ne maradjon senki hátra.“

mondja egyik koszorus költőnk.

U. i. Épen most értesülök, hogy e lapok egyik kedves előfizetőnjét és a győri hölgyek egyik diszét, a bájos Perregi Etelkát e napokban vezette oltárhoz Nagy Endre, a „Győri Közlöny“ derék szerkesztője. Isten bizonyosan megáldja azon mennyei frigyét, a mely által a szív- és észbeli nemes tulajdonok olyan boldog öszhangzatban egyesülnek.

A diplomatiái titkos írásmód.

(Vége.)

Újabb időkben is csalódtak némely fejedelmek titkos írásmódjuk megfejthetlenségében. Erre igen nevezetes példát találunk a tizenhatodik század vége felé. A spanyol kormány, mely a nagy terjedelmű spanyol birodalom szétszórt részeit — hová akkoriban Olaszország egy része, Németalföld, a Philippi-nák és az újvilágnak is temérdek partvidékei tartoztak — összeköttetésbe akará hozni, s érdekében állt, különféle közleményeit szoros titokban tartani; e végett titkos írásmóddal élt, melyet időnkint megváltoztatott, hogy így annak netán megki-sértendő megfejtését lehetlenné tegye.

Ezen, több mint ötven jegyből állt titkos írásmódnak a spanyol kormány ama háboruk alatt, melyek akkor Európát pusztították, igen nagy hasznát vette, míg végre negyedik Henrik, francia király, ki néhány efféle sürgönyt elfogatott, azoknak megfejtésére Viète nevű híres matematikust szólította fel. A megfejtés Vietenek csakugyan sikerült is, még pedig oly jelesen, hogy ezen jegyek minden változtatásának titkába behatott. Franciaország két évig használta e fölfedezést, míg végre a spanyol udvar, egészen elhűlve az elárultatás miatt, azzal vádolá a francia kormányt, miszerint varázslókat tart zsold-

jában, hogy ördögi mesterség által jusson a spanyol korona titkainak birtokába. Azonnal követelte, hogy Viète, mint gonosz varázsló, törvényes vizsgálat alá vonassék, panaszát egész a római udvarig fölívén. Követelése természetesen siker nélkül maradt; azonban Viète kétségkívül póruljárt volna, ha oly hatalmas uralkodó védszárnyai alatt nem áll, mint a francia király; mert azon időben a bűbajosok és varázslók ellen emelt vádak gyakran igen komoly következményeket vontak maguk után.

A diplomatiái világban jelenleg legáltalánosabb használatban levő titkos írásmódok egyike abban áll, hogy minden betű, továbbá bizonyos szavak, kifejezések és tulajdonnevek különféle számok által jelöltetnek; sőt hogy a netalán megkísértendő megfejtést annál lehetlenebbé tegyék, ugyanazon betűt vagy szavat több különböző számmal szokták kifejezni. E módon ilyforma táblázatok készítettnek:

| | | | | |
|-------------------|-----|------|------|------|
| a | 6 | 19 | 500 | 46 |
| b | 8 | 50 | 250 | 20 |
| c | 4 | 2 | 125 | 18 |
| d | 11 | 41 | 65 | 87 |
| e | 37 | 47 | 201 | 900 |
| f | 49 | 96 | 113 | 6998 |
| g | 23 | 43 | 68 | 100 |
| h | 39 | 93 | 20 | 8446 |
| i | 57 | 89 | 98 | 105 |
| k | 64 | 86 | 244 | 9797 |
| l | 51 | 69 | 83 | 111 |
| m | 13 | 63 | 92 | 536 |
| n | 54 | 102 | 107 | 5886 |
| o | 58 | 79 | 129 | 7654 |
| p | 21 | 95 | 140 | 999 |
| q | 35 | 84 | 110 | 1220 |
| r | 59 | 81 | 108 | 548 |
| s | 52 | 74 | 103 | 1370 |
| t | 56 | 82 | 104 | 925 |
| u | 53 | 97 | 112 | 1000 |
| v | 32 | 94 | 203 | 1266 |
| x | 34 | 114 | 300 | 966 |
| y | 67 | 78 | 201 | 6740 |
| z | 42 | 91 | 106 | 120 |
| van | 7 | 101 | 1186 | 90 |
| volt | 130 | 270 | 29 | 2224 |
| de | 234 | 71 | 489 | 2991 |
| a francia császár | 812 | 699 | 778 | 816 |
| az olasz király | 770 | 817 | 644 | 555 |
| a hadsereg | 700 | 790 | 970 | 1200 |
| előnyomult | 576 | 1620 | 1718 | 600 |
| visszaveretett | 62 | 33 | 892 | 697 |

A számok 5000-től 4500-ig nem jelentenek semmit. Ellenkező értelem kifejezésére † † és - - - jelekkel élnek.

Föltéve már most, hogy a következő sürgönyt akarnák számokkal kifejezni: „A francia csapatok Milanoba bevonultak“, s ehhez még néhány jelentéktelen mondatot betűkkel kifejezve kapcsolnának, hogy ezáltal a sürgönynek oly szint adjanak, mintha ártatlan kereskedelmi viszonyokról tenne jelentést: akkor a sürgöny ilyenformán nézne ki:

„A kívánt bevásárlásokat, melyekkel ön engem legközelebb megbizott, mindeddig nem teljesíthetem. 6. 113. 81. 500. 54. 18. 106. 98. 46. 4. 74. 19. 21. 46. 82. 129. 64. 536. 105. 69. 6. 107. 7654. 50. 19. 20. 37. 32. 79. 5886. 97. 111. 104. 500. 244. A gabonaárak napról napra alább szállanak, mert a kedvező időjárás bő aratásra nyújt reményeket.“

Midőn a diplomatiái ügynök vagy követ utra kel, két táblácskát adnak át neki, melyek egyike magában foglalja a

főnnebbi tabella első oszlopában előforduló betürendet, s azon szótagokat, szókat és kifejezéseket, melyeket az ügynök vagy követ hivataloskodása alatt valószínűleg leggyakrabban használ, továbbá a fejedelmek, miniszterek s államférfiak neveit. Ezen oszlop ki szokott nyomtatni, a másik oszlop azonban nagyobb biztosság és titoktartás végett mindig kézírással töltetik ki, s magában foglalja azon számokat és jegyeket, melyekkel a betűk s bizonyos szavak és kifejezések megjelölendők. Továbbá gond van arra is, hogy a tulajdonnevek, főnevek, igék sat. könnyebb áttekinthetés végett betürendben következzenek egymásután. E mellett a főnnebbi táblázat példájára ugyanazon betű vagy szó jelölésére több különböző számot használnak, mely elővigyázat a megfejtést rendkívül nehezíti.

A sürgöny azon része, melynek titokban kell maradni, teljesen számokkal iratik. Nem szabad abban egyetlen szót is, bármily jelentéktelen legyen, betűkkel írni, mert ily, a számok közt előforduló egyes szók a sürgöny egy részét, vagy legalább annak tárgyát könnyen elárulhatnák.

A második tabella első oszlopában mindazon számokat természetes rend szerint tartalmazza, melyek a titkos írásmódnál használandók; második oszlopát pedig azon betűk és szavak képezik, melyeknek kifejezésére az első oszlop számjegyei szolgálnak. Már most, ha valamely titkos sürgöny volna elolvasandó, ezen második táblácskán kikeresendő a sürgönyben előforduló minden egyes szám s az annak megfelelő betű vagy szó, ezen szó ezen szám fölé vagy alá irandó, azért a soroknak nem szabad egymáshoz nagyon közel állaniok. Ha pedig a követ vagy ügynök írni akarna ily titkos sürgönyt, akkor az első táblácskával él, kikeresvén annak betürendes első oszlopában minden egyes betűt vagy szót, melyeket használni akar, valamint az ezeknek megfelelő számokat is a második oszlopban.

Minden titkos írásmódok közt ez a legcélszerűbb s azért általános használatban is van; mert megfejtése az ahhoz tartozó kulcs nélkül, a mi pedig minden egyes sürgölynél más lehet, mondhatjuk, lehetetlen. Használata azonban nagy figyelmet igényel, nehogy a számjegyek alkalmazásában hiba történjék, s így a sürgöny más, néha tán épen ellenkező értelmet nyerjen. Ily tévedés történt III. Frigyes, brandenburgi választófejedelemmel, mely azonban szerencséjére, nagyon jól ütött ki. Ő ugyanis, a mint tudva van, a tizenhatszázadik század elején koronás fejedelem rangjára vágyván, oda törekedett, hogy brandenburgi választó fejedelemből Poroszország királya lehessen. Célját azonban csak a német császár beleegyezésével érhetette el, mi végből a bécsi udvarral alkudozásokat kellett megkezdenie. Ezen alkudozások, mint ilyen esetekben történni szokott, igen hosszúra, nyultak s a brandenburgi fejedelem ohajtása teljesedésének temérdek akadály gördült utjába. A bécsi udvarnál volt porosz követ, báró Barthololi, ezen ügyet érdeklő tudósításaiban a főnnebb előadott titkos írásmóddal élt. Tabela-láján, mely a titkos írásmódhoz kulcsul szolgált, egyebek közt Wolf Péter jezsuita is előfordult, ki az akkoriban Berlinben székelő osztrák követség személyzetéhez tartozott s minden politikai cselszövényben nagy szerepet játszott. A 24 szám a választófejedelemet, a 110 a császárt, a 116 pedig Wolf Pétert jelentette.

Egyszer Barthololi azt írja Bécsből, hogy az ügy előmozdítása végett szükséges, miszerint a 24 (a választófejedelem) sajátkezűleg irt levelet intézzen a 110-hez (a császárhoz).

Ezen utóbbi, valószínűleg sietve irt számnak 0 jegyét azonban Berlinben 6-nak nézték s a sürgönyt úgy értették, hogy szükséges, miszerint a választófejedelem Wolf Péternek sajátkezűleg írjon.

III. Frigyes, habár a lépést kissé különösnek találta s fejedelmi büszkeségét azáltal nagy mértékben sértve érezte, nem vonakodott a sürgöny téves értelme szerint cselekedni, Wolf Péternek azonnal sajátkezüleg egy hosszú levelet irt, melyben tervét őszintén előterjesztvén, kérte a jezsuitát, hogy befolyását felhasználva, nyujtana neki segédkezet annak kivihetésére, egyuttal elhalmozván öt hízélgéssel és igéretekkal.

A jezsuita vevén e levelet, nagyon meg volt lepve s fölötte megtisztelve érezte magát azáltal. Azonnal elhatározta, minden lehető módot felhasználni, hogy a fejedelem, ki az ő pártfogását igénybe vette, minél előbb célhoz jusson. Megkeverte a császár gyóntató papját, irt az akkoriban nagyhatalmu jezsuita-társaság pater-generáljához Rómába, s nem sok idő mult bele, hogy az eddig legyőzhetlennek vélt akadályok előnek háritva.

Ez egy számjegybeli tévedés következtében a brandenburgi választófejedelem megnyerte azt, a mit különben tán soha el nem nyerhetett volna: a porosz királyi rangot.

Az „irodalomtámogató vállalat“-hoz

ujlag következő lelkes irodalomkedvelők jelentkeztek:

Tisza-Beö, Frombach Berta ivén:

Frombach Berta (három évre).

Csernyus Kálmánné. „

Végess Mihály (Gyenda).

Nagy-Becskerek, Gesztessy Lóra ivén:

Alsó-Lukavetzy Mykych György.

Rosa Miksa.

Vukovich György.

Gesztessy Etelka.

Gesztessy Lóra.

Aburdány, Jankovits Béni ivén:

Ebergényi Sándornő (Verespatak).

Miski Jánosné.

Rákosi Istvánné.

Boér Lászlóné.

Szederjessy Ferenczné.

Kántor Józsefnő.

Lázár Zsuzsánna (Zalatna).

Czeh Berta.

Tehát ismét tizenhat lelkes pártolóval több! Így jutunk hétről hétre közelebb azon nemes célhoz, melyet e vállalat magának kitűzött. Oh csak ott volnánk már, hogy megkezdhetné üdvös pályafutását! Tudom, egy év mulva százszorozva volna a pártolók száma! De Isten és a lelkes ügybarátok segítségével el fogunk jutni oda. Hisz még csak két száz pártoló kell erre, pedig hány nagy és gazdag városunk nincsen képviselve? mert majd csak ezután küldik be a buzgó ügytársak gyűjtőiveiket. Legyünk tehát e tekintetben is a legjobb reménnyel. A jó ügy nem veszhet el soha.

Gazdasszonyoknak.

Az égés vagy fagy által támadt sebek gyógyítása.

Verj fel egy tojás fehérét s tégy hozzá egy evőkanálnyi tisztított faolajat, e két szert pedig kavard olyan soká, míg tejföl-féle sűrűséget nem vesz fel.

Ezen szerbe aztán mártogass vászondarabkákat s tedd a sebes részekre, megujtván ezt minden nap háromszor. — Három-négy nap mulva a sebek begyógyulnak. A. L.

Orosz káposzta.

Forralj egy lábasban két főzőkanálnyi zsirt, tégy belé három kanál tört czukrot, ha ez benne megbarnult, két fej vöröshagymát apróra vágva, azonnal káposztát is tégy belé, és hagyd ezt egyforma tüznél szép barnára párolni. Ezalattforralj föl egy másik lábasban szintén két kanálnyi zsirt, tégy belé fél font rizkását, egy egész fej vöröshagymát, néhány szem borsot, egy kevés sót, ezt hagyd párolni, önts a rizsre annyi levest, hogy csak félig főjön meg a rizs, kenj ki egy formát, tégy belé egy ujjnyi vastagságra a félig főtt rizsből, reá két maroknyi apróra vágott sódort, erre a káposztából szintén egy réteget, erre ismét rizst, és így tovább, míg a forma megtelt. Tetejére önts jó savanyu tejfölt, tedd a sütőbe s hagyd egyforma melegenél kipárolni, tálaláskor borítsd egy lapos, széles tálra, s cifrázd fel köröskörül friss sült kolbászszal, vagy tetszésed szerint más sült hussal. M. Flóra.

Irodalom és művészet.

× Ábrai Károly „Rajzok nemzetünk multjából“ című történeti beszélyeire nyit előfizetést. A könyv június hónapban fog megjelenni. Előfizetési ára 1 ft. A megrendelések Zombory Gedőhöz Szatmárra küldendők.

× Fischer Náthán, győri izraelita főelemi tanító, „Ifjusági iratok“at szerkeszt a magyarhoni izraelita ifjuság számára. Egyelőre 8 füzetre nyit előfizetést, melyek eredeti és fordított dolgozatokat hoznak. Havonkint egy-egy füzet fog megjelenni. Előfizethetni mind a 8 füzetre 4 ft. 4 füzetre 2 ftjával.

Budapesti hírvivő.

✗ G e n u á b ó l egy olasz nyelven szerkesztett gyászjelentést vettünk, melyben Kossuth Lajos a maga és családja nevében mélyen megszorodott szívvvel jelenti, hogy egyetlen leánya: Kossuth Vilma, m. hó 22-kén, élte 18-dik évében meghalt.

✗ Említettük már, hogy a nemzeti színházhoz Stéger és Beck szerződötve vannak vendégszerepekre. Most azt halljuk, hogy Brenner k. a. is eljövendő éneklni. Desirée Artót k. a. nem májusban, mint előbb hire járt, hanem csak augusztusban lépend föl szinpadunkon. Valahára a dráma előnyére is tett valamit az igazgatóság; ugyanis legközelebb műsorozatkészítő és szereposztó bizottmányt nevezett ki, melynek tagjai: Egressy, Feleky, Szigeti, Szigligeti és Tóth József. E művészek kijelentették, hogy szívesen működnek közre a műsorozatkészítésben és szereposztásban, de csak úgy, ha minden ülésokről jegyzőkönyvet vihetnek s az igazgató a műsorozaton az ő befolyásuk nélkül változtatást nem tesz. Ellenkező esetben természetesen egy batkát sem érne az egész intézkedés.

✗ Kapczy Tamás, pesti ügyvéd, 52 éves korában tüdővész következtében meghalt. A boldogult mindenkinek birta tiszteletét, azért mindenkit fájdalmasan érintett a gyászeset hire. Legyen áldott emlékezete a tiszta jellemű hazafinak! Hát-rahagyott számos családja fájdalmában mindnyájan résztvevőleg osztozunk.

✂ Mátrai Mari k. a. jelenleg a budai népszínháznál vendégszerepel, ősztől kezdve pedig, mint halljuk, ugyane színház állandó tagja leend.

✂ A nemzeti színház nyugalmazott tagjai legközelebb Gózon Antallal szaporodtak, ki 27 éven át derék, szorgalmas tagja volt színházunknak.

✂ A nemrég előadott „Paulus“ oratorium a híres „Augs. Allg. Ztg.“-nak egy újabb hazugságra adott alkalmat. Ugyanis e sokat füllentő lap pesti levelezője azt írja, hogy a nevezett oratorium előadását a magyar énekesek és zenészek szándékosan elrontották, mert a zenekart egy porosz (Wöhler) igazgatta, s azt kérde aztán: ez-e a hála, melylyel magyar művészeink németországi jó fogadtatását viszonzozzuk? Hanem most az egyszer megjárta a hirhedt kávéénike, mert Wöhler tanár maga hazudtolta meg hirlapilag az illető közleményt, s kinyilatkoztatta, hogy épen a magyar közreműködőknek köszönheti leginkább, hogy az említett oratorium jól sikerült előadását a közönség általános tetszéssel fogadta. Mit mond erre az érdekes pesti levelező ur és még érdemesebb principálisa, az „A. A. Ztg.“?

✂ A Scitovszky-alapítvány ügyében Ney Ferencz, főreáltanodai igazgató által tett fölhívás már is szép gyümölcsöt termelt. Ullmann M. G. pesti kereskedő 120 frtot gyűjtött a nevezett alapítvány gyarapítására. Hiszszük, hogy a buzdító példa nem marad követők nélkül. Pest városának igen sok vagyonos polgára van, kik meg sem érzik, ha a fönnebbi nemes czélra egypár forintot adakoznak.

✂ Az országos magyar kertészeti társulat holnap rendkívüli közgyűlést tartand, mely alkalommal a tervben levő kiállítási csarnok ügye fölött is határozni fog.

✂ A budai hajógyárban nemsokára egy érdekes nézni valóval több leend. Ugyanis egy 50 mázsás kalapácsot szándékoznak ott felállítani, mely gőzerő által hozatván mozgásba, minden perczen körülbelül 100 ütést teend. Mindenestire érdemes lesz megtekinteni.

✂ A Kisfaludy-társaság titkára jelenti, hogy a társaság legutóbbi ülésében ismét a következő alapítók jelentettek be: Ghyczy Kálmán, gr. Keglevich Béla, Majláth István, b. Majthényi Izidor, Prély István és a miskolci takarékpénztár. Örömmel látjuk, hogy e társaság mind nagyobb pártolásban részesül. Ugyane jelentésből értesülünk, hogy Shakespeare „Velencei kalmár“-ja, Ács Zsigmond által fordítva, a Shakespeare-kiadásba fölvétellett. A társaság elhatározta Thackeray „Henri Esmond“ czimű regényét, Szász Károly által fordítva, az alapítói és pártolónak járó könyvilletmény fejében kiadni.

✂ Palóczy-Horváth Mária asszony, egyike azon lelkes honleányoknak, kikre méltán büszkéek lehetünk, 100 db aranyat küldött a moldva-oláhországi ref. missio számára. A nemes hölgy bőkezűségét már régebben is bebizonyította, midőn a sárospataki ref. jogakademia alapjára 10,000, a magyar Akademia palotájára pedig 5,000 frtot adományozott.

✂ Prielle Kornéliának egy szép tettét említik a lapok. Az eset következő: Száki, Debreczenben lakó veterán-színész, szorult helyzetén némileg könnyítendő, legközelebb anyjától maradt értékes antik női ékszerjátékszött ki. A szerencse istennője az épen ott vendégszereplő Prielle Kornéliának kedvezett, ki a nyerepményt az agg színész leányának ajándékozta.

✂ Bauszner József, az „Ung. Nachr.“ czimű pesti lap szerkesztője, a katonai törvényszék által egy havi fogságra ítéltetvén, miután ez ítélet felsőbb törvényszékileg is megerősítettett, a nevezett szerkesztő elfoglalta már fogsági helyét a Károly-kaszárnyában.

✂ Molnár szintársulata a balaton-füredi színházban jun. 22-én kezdendi meg előadásait. A fűrdőigazgató kívánsága szerint, rövid vígjátékokat, operetteket s bohózatokat, julius végnapjaiban pedig három ismert drámát adand elő. Ezenkívül minden két hétben egyszer díjmentes népelőadás is lesz.

✂ Nyomába jutottak már azon mákvirágoknak, kik a multkor Rott aranyműves boltjából mintegy 20,000 frtra menő holmikot loptak el. Egy Kreuzer nevű egyén a lopott tárgyak egy részét egy budai aranyművesnek kínálta megvétel végett, ez azonban vizsgálván a holmikot, mindjárt tudta, hányat ütött az óra s a jó madarat elfogatta. A tettesek közül eddig 3 férfi és 3 nő van elfogva. A főtolvaj Rottnak foltozó szabója volt. A lopott tárgyak kevés kivétellel mind megtaláltattak.

✂ Baranyi Frigyes, pesti ügyvéd, kiről ismerősei igen sok szépet mondanak, közelebb Velenczében, hová orvos tanácsából utazott, tüdőbajban meghalt. Béke sírjára!

✂ Nagy Lajos, híres bankóhamisító, kit nem rég fogtak el, e napokban a Károly-kaszárnyából megszökött.

✂ A budai népszínház mellett, mint tudjuk, Molnár igazgató nyári színházat tervez. Ugy halljuk, hogy akadt is már vállalkozó, ki az építést legközelebb megkezdendi. Ohajtjuk, hogy a vállalatnak jó sikere legyen.

✂ A nemzeti színház igazgatósága legközelebb Kovács Gyula, vidéki színészt szerződtteté állandó tagul. Jó lett volna előbb vendégszerepekben is fölléptetni.

✂ A budai Rudas-fűrdőnek közelebb érdekes vendége volt. Egy angol lord volt ez, ki a közfűrdőbe bemenvén, szépen levetkőzött s a többiek közé ült a nagy medenczébe. Egyszer aztán átveszi inasától rajzeszközöket s a fűrdőcsarnokot a fűrdő egyénékkel együtt sorra lerajzolja. Ezután ismét felöltözött s távozott, nagy meglepéssel beszélvén el, hogy mily pompásan mulatott a 3 krajczáros fűrdőben. Valóságos angol mulatság!

✂ Falk Miksa hazánkfiát súlyos csapás érte. Egyik szeretett fiát a halál elragadta.

✂ A Morgenstern-féle drámának, mely pár hétig a közbeszéd érdekes tárgyát képezé, utolsó felvonása is, ugy látszik, befejeztetett. A két nyerő fél, u. m. az esztergomi pénzügyi biztos és az ungvári izraeliták hir szerint kiegyeztek volna egymással, aként, hogy a biztos, mint első vevő 26,000, az ungvári izraeliták pedig 16,000 frtot kapnak. A budai órás, mint a kérdéses sorsjegy harmadik vevője, e szerint nem kapna semmit; hogy miért? arról nincs tudomásunk.

✂ A budai császárfűrdő bérlője egy fináncoperatiót vitt véghez, mely azonban véletlenül nagyon is hátrányára talált kiütni. A mult télen ugyanis az ottani gőzfűrdőt Pestről oly számosan látogatták, hogy egy új vetkezőhelyet kellett berendezni. E tömeges látogatás onnan volt, mert a gőzfűrdő az oda és visszazállításal együtt csak 80 krba került. Azonban a fűrdő bérlője nem elégedett meg az eddigi jó bevétellel, még több nyereségre vágyott, miért is a gőzfűrdő árát annyira fölemelte, hogy most a fűrdő a szállítással együtt 1 frt 10 krba kerül. E nem tudni mi oknál fogva történt árfeleltatást a közönség azzal bosszulta meg, hogy a gőzfűrdő látogatását szépen abban hagyta, úgy hogy jelenleg egy hét alatt sincs annyi fűrdővendég, mint azelőtt egy nap alatt. Így jár az, a ki nem akar méltányos lenni.

✂ Pest város hatósága a testvérfővárosok közt járó csónakokra nézve azt határozta, hogy minden baleset kikerülése végett, egyszerre 12 személynél többet a csónakba fölvenni nem szabad. s a csónak minden negyedóraban indulni öte les, akár megtelt az, akár nem. E rendelet régebben is

fennállt már, csak hogy a csónakos urak nem igen akartak róla tudni. A rendelet tiszteletben tartására legjobb volna, ha a csónakokat használó közönség az efféle kihágásokat följelentené; e célból azonban a csónakokat is a bérkocsik példájára meg kellene számozni.

Nemzeti színház.

— Április 24-kén. —

Április 24-kén: „Tell Vilmos,” opera. — Apr. 25-ken: Felekiné asszony rögtöni megbetegedése miatt, a mára hirdett: „Didergő” helyett: „O nem féltékeny” és „Kákán csomó,” I felvonás vigjátékok. — April 26-kán, a kitűzött: „Hunyady László” helyett, Voggenhuber rögtöni megbetegülése miatt: „Tiszaháti libácska” és az „Elizondoi leány.” — Apr. 27-kén: „Szép Ilon,” Mosonyi operája. — Apr. 28-kán először: „Nő u r a l o m,” Szigligeti 100 darab arannyal jutalmazott vigjátéka. Apr. 29-kén: — „Férj az ajtó előtt” és „Fortunio dala,” operettek. — Apr. 30-kán „Nőuralom” másodszer.

Mult hétfőn adták először Szigligeti legújabb vigjátékát, a „Nőuralom”-at; a közönség nem nagy számmal jelent ugyan meg a színházban, nyilván azért, mert az utóbbi évek szomorú tapasztalatai azon meggyőződést érlelték meg a benne, hogy a pályakoszorus színművek nagyobbára — unalmasak; ez egyszer azonban csalódott a közönség; a „Nőuralom” tán legjobb vigjátékunk. Szerkezet és kivitel, nyelv és irány egyaránt méltóvá teszik e címre. Az alapszeme épen oly egyszerű, mint a milyen lélektanilag fejlődik, a milyen szellemdúsan bonyolodik és a milyen élethivek az alakok e műben; e mellett, a comicum benne eleitől végig nemes, mert a műveltebb osztályok hibái körül forog és a szellem lángostorával sujtja azokat. De nézzük a tárgyat.

Szirtfoki (Feleki) és neje: Ilon (Felekiné) hároméves házások, igen boldogok, mert nagyon szeretik egymást; e nagy szerelemben azonban a férj sokkal többet enged, a nő pedig sokkal többet ragad magához a házaselet kormányából, semmint a közös boldogság tekintetéből tanácsos, szóval, Szirtfoki uram egyszerre csak papucs alatt látja magát, a mi neki, minden szerelme mellett neje iránt, természetesen nem tetszik; el van tehát határozva, hogy visszavivja alkotmányos jogait, még pedig haladéktalanul; alkalomra nem igen kell várnia; szomszédja, Kondori (Szathmári) meghívja őt vadászatra, szeretne is oda menni, de Ilon ellenzi, és neki még nincs bátorsága, házi scenát csinálni, kivált idegen előtt; megadja tehát magát a papucsnak és nem fogadja el a meghívást. Igen, de épen házánál tartózkodik sógora: Somkuti (Lendvai), a ki szintén el szeretne menni a vadászatra, de a kit neje: Róza (Szilágyi B-né) szintén nem akar odabocsátani; nem azon okból, mintha ő is uralkodni vágnék férje fölött, oh nem; mert Róza egyszerű, szende, kedves lélek; hanem azért, mert ismeri férje gyöngeségét, szeret játszani, és aztán egy kicsit le is iszsza magát; kéri tehát férjét, ne fogadja el Kondori meghívását, és az kénytelen kellelten megadja magát, ő itthon fog maradni; igen, de ez nincsen inyére nővérenek: Ilonnak: minő joggal uralkodik az ő sógornője testvére fölött! okoskodik az elmés, és nem kissé elbizakodott asszonyka; ő? oh ez egészen más! neki szabad, neki jussa van hozzá; ő szellemdús, a szellem előtt pedig meg kell hajolni mindenkinek, még a férjnek is — mondja — de az ő sógornője, ez az igénytelen szendike, csak maradjon szépen a férj uralma alatt, tűrje ennek szeszélyeit, még azt is, hogy három pesti házát elkártyázza, még azt is, hogy egy kicsit lecsipi magát. Mindjárt lezke alá veszi tehát testvérét, izgatja, bizgatja, ne tűrje neje hatalmaskodásait, menjen Kondorihoz vadászatra; Somkutinak pedig nem kell több; de hogy tűr

neje hatalmaskodásait, de hogy nem megy Kondorihoz! hanem játszani nem fog, azt erősen felfogadja neje, a ki aztán nem is ellenzi az elmenetelt. Hanem aztán Szirtfokinak sem kell több, meghallotta neje okoskodását, és a mit a sógornak szabad, az neki, a ki se nem kártyázik, se nem iszik, még inkább szabad; kinyilatkoztatja tehát neje, hogy ő is elmegy Kondorihoz; ő nem viseli többé a papucsnak az ő rettenetes igáját. E hirre Ilon — hogy is ne! hisz minden okossága mellett: nő! — rettenetesen felháborodik, megkísért mindent, hogy férjét visszatartóztassa, még el is ájul, de mind hiába, Szirtfoki hajthatatlan. Szerencséjére épen akkor lép be sógornője, a ki látván Ilont önkívüli ájultában, oda akar rohanni, hogy eszméletre térítse de Szirtfoki visszatartóztatja, ő ismeri már e baj természetét: magától kell annak elmulni, és ez alkalommal sógori gyöngédséggel egy kicsit derékon fogja Rózát. Az elájult Ilon pedig jól látja e derékon való általfogást, mindent lát és hall a kedves, nagy elájultában, és — azon gyanu támad benne, hogy férje sógornőjét szereti; e szerelem oka, hogy az le akarja rázni a papucs jármát, melyet ő három év alatt olyan ügyesen font nyaka köré. A második felvonás tehát a körül forog, hogy Ilon minden áron vissza akarja helyezni a papucsot. A férfiak csakugyan Kondorihoz mentek; Ilon tehát arra a gondolatra jő, hogy ő meg itthon nagyszerű mulatságot rendez, a melyre Kondorit is meghívja az egész nála levő társasággal egyetemben; természetesen, hogy arra az ő férje is haza fog jöni; annál jobb, épen ezt akarja, had lássa, hogy ő nála nélkül is tud mulatni; féltékeny né akarja tenni férjét, hogy ezáltal visszanyerje hatalmát fölött; ez okból kaczerkodik is egy kissé Kondorival, és ez, a ki a puskaport még Schwarcz után sem találta volna föl, szerencsésen bele is botlik a hálóba; nyakraföre udvarolni kezd a szép Ilonnak, egészen elfeledkezve arról, hogy a gazdag Rezgeiné (Lendvayné), egy kedves fiatal özvegy, az ő jegyese; Szirtfoki épen egy ilyen jelenetnél lepi meg őket; Ilon el van ragadtatva, férje bizonyosan féltékeny lesz; Rezgeiné is tanuja volt az udvarlási jelenetnek, és szépen visszaadja völegényének a jegygyűrűt. Szirtfoki azonban sokkal hidegebb vérű, keresztüllát az ármányon, és nem hogy féltékeny né lenne, még ő kéri föl Kondorit, legyen házi barátja! Erre Ilon még inkább fölháborodik, már női önérzete is meg van sértve, és bizonyossá válik előtte, hogy férje nem szereti őt többé, sógornőjét szereti, azért nézi olyan közönnnyel, hogy ő mit mivel; sógornője ellen fordul tehát minden haragja; mindjárt a harmadik felvonás elején felfödözi tehát testvére, hogy férje az ő nejét szereti; ez könnyen is elhiszi ezt, mert Rózának teljes jogot adott a neheztelésre; megszegte fogadását, játszott Kondorinál, nyert, aztán újra játszott, elvesztette a nyert összeggel együtt a maga pénzt is, azaz neje, az egyik pesti házát, azután pedig becsületesen lepunchozta magát, neje tehát tudni sem akar róla, vissza akar menni Pestre szüleihez; Somkuti kétségbe van esve, haragszik magára, de még inkább Ilonra, ha ő nem bizgatja a Kondorihoz menetelre, mindez nem történik! Ilon fölfedezéseire azonban haragja sógora ellen fordul; ez oka, hogy neje el akarja hagyni, elcsábította, és mi természetesebb, mint hogy párbajra hívja, élethalálra. Szirtfoki elfogadja a párbajt, el Kondori kihívását is, a ki midőn észreveszi, hogy Ilon csak elefánttá tette, fájlalja az elvesztett szép özvegyet és ennek szép vagyonát, és szintén párbaj által akarja hűteni haragos indulatát! Legvégül pedig Ilon keresi föl férjét, ő látja, hogy a régi boldogság kiköltözött e hajlékból, tehát válni akar; Szirtfoki erre is késznek nyilatkozik, de feleslegesnek tartja a valóper megindítását, miután ő ugyis még ma meg fog halni; vagy sógora vagy Kondori bizonyosan keresztüllövi. Erre azonban Ilonban fölébred a régi szerelem; ő, az ő csöfögésai

okai férje halálának! A végét pedig olvasónőim képzelhetik; Ilon elismeri férje felsőbbségét, Róza megbocsát férjének, a kit most Ilon is az okosabb nő ellenörködése alá rendel, a párbajok elmaradnak, és Kondori is visszakapja menyasszonyát. A darab morálja tehát az: a férj hibái ellen a nő joggal használhatja a papucst, különben azonban — soha! Ugy is van.

Szólnom kellene még Felokyné és Felekgyönyörű játékaról; de mert kifogytam a térből; inkább Szathmárról szólok, a kinek játékát akkor dicsérem meg legjobban, ha — semmit sem szólok.

Budai népszínház.

Ápril 26-án: „Becsületszó,” eredeti vigjáték 1 felv. Sziligetitől. Ezt követte: „Eljegyzés lámpafénynél,” operette 1 felv. A szereplők közt nem hagyhatjuk említetlenül Molnárt, ki „Bérczi Ákos” szerepében nemes törekvéssel párosult valódi tehetséget tanusított. Az operette előadásában sok igyekezettel működtek közre: Molnárné, Libera Gizella s Harmat Emma; ez utóbbi, kinek ezuttal jutalomjátéka volt, koszorúkkal és virágbokréttakkal tiszteltetett meg. Az előadás általános derűtségben tartá a közönséget.

Ápril 27-én: „Szép Mára,” népszínmű 3 felv. Kemelen Győzöttől. A mű ezuttal több változtatással adatt, melyek az előadásnak nem kis előnyére váltak, annál inkább sajnáltuk, hogy a vasárnap daczára sem birt nagyobb közönséget teremteni.

Ápril 28-án a „Szép Mára” ismételtetett.

Ápril 29-én: „Stern Izsák, a házaló zsidó,” bohózat 3 felv. A jól sikerült előadás általános vidámságra deríté a közönséget, melynek méltó kedvence Virágh, ki a czimzerepet nagy ügyességgel adta.

Ápril 30-kán „A nagy-ídi czigányok.”

Mindenfélék.

A londoni kiállításnak mult csütörtökön kellett megnyitnia, természetesen, világra szóló pompával. A megnyitási ünnepélyről csak lapunk jövő számában szólhatunk. — A kiállítási tárgyak közt van a régi chinai törvényhozó és vallásalapító Confuciusnak koponyája is, melyet a chinaiak egy, több mint 100 ezer frtot érő, igen művészileg készült aranytokban őriztek. E nagybecsű ereklyét az angolok Pekingben kerítették kézre, midőn pár évvel ezelőtt a francziakkal egyesülten háborut viseltek a „mennyei birodalom” ellen.

Hauser, hegedűművész hazánkfia közelebb Párisban, Milanóban és Turinban adott hangversenyeket nagy tetzés közt. Viktor Emánuel király a sz. Móríc- és Lázár rend lovagjává nevezte ki a jeles magyar művészt.

Az angol trónörökös, ki jelenleg Keleten utazik, Hebronban a régi sirokat is meglátogatta. A keresztes-háborúk óta egy keresztyének sem volt szabad az Ábrahám-barlangot meglátogatni, melyben állítólag Ábrahám, Izsák, Jákob, József, Sára és Rebeka vannak eltemetve. A herczeg kíséretéből egy orvos írja, hogy a sirok még egészen épek.

Helyreigazítás. Lapunk mult számának „Mindenfélék” rovatában, a „Méhek harca” czimű czikkecskéből a 14, és 15-ik sorok közt egy egész sor kimaradt; a hibás helyet kérjük így olvastatni: „E fölött vesztek össze, s azért folyt a harcz valódi elkeseredés és vérengzéssel. Este hat órakor a nyugalom helyreállt” s a t.

Divattudósítás.

E rovat alatt e héten csak azt tudathatjuk kedves olvasónőinkkel, hogy jövő számunkkal ismét szövetmintákkal fogunk kedveskedni, még pedig hatféle kelméből, hogy a könnyü nyári ruhákra természetben tehessenek kegyetek választást; azt tartjuk, ezáltal legjobban tájékozzák majd magukat a nyári divatra nézve.

Rejtvény.

Sz. Juliától.

- | | | | | | | | | | | | |
|----|----|----|----|----|----|----|----|----|-----|-----|-----|
| 1. | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. | 11. | 12. |
| 1. | 2. | 3. | 4. | 5. | 6. | 7. | 8. | 9. | 10. | 11. | 12. |
- Magyar vezér, ki honára vést hozott.
Magyar vezér, ki honáért vért ontott.
Szarvas helyett ezt is mondják.
Görögország istenének tartotta.
Nálunk is bár mindenfelé ültetnék.
Egyik régiségbuvárunk.
1—12. Bár az életben nem igen kedveljük.
De a lapban mégis szívből szeretjük.

Megfejtési határidő június 2-ka.

A 12-dik számban levő rejtvény értelme: Deák Ferencz. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Pap Ida, Zachariás Alajosné, Nagy Emilia, Bodroghy Gizella, Jaross Nepomuczéna, László Dósa Anna, Szélényi Károlynő, Ferenczi Lenke, Egerváry Tuboly Emilia, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália. Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Hülf Antónia, Dindár Izabella, Fogarasi Zsuzsa, Lévy Berényi Julia, Palkovics-Somogyi Mária, Kanofszky Anna, Vágner Luiza, Melezer Armina, Imrik Ignáczné sz. Farkas Karolin, Kalocsa Róza, Kühnel Anna, Pap Nina, Kaiser Gabriela, Fogler Paulina, Marggraf Hermina, Szabó Julia és Poli, Teszary Ida, Plachy Bertalané sz. Veres Ilka, Nagy Cornélia és Mária, Persián Mártonné, Szakál Amália, Lukrits Mütter Ottilia, Osváth Ida, Themleithner Etelka, Weisz Sarolta, Czeitlinger Máchik Ilka, Baranyai Károlyné szül. Nagy Rebeka, Mátyásfy Zsófia, Farkas Anna, György Klára és Alberta, Vecsey Pálnő, Trstyánszky Paula, Király Rozália, Intze Ilka, Kornis Jolán, Glatz Mária, Mendelényi Emma, Nagy Mari, Vitalis Szeréna, Nánássy Szökő Mária, a gyöngyösi Népkör, Pristyák Vilma, Koller Matild és Julcsa, Béni Ponniger Laura, Kondi Julia.

A 13-dik számban levő történelmi rejtvények értelme:

- „Mandula”
- „I. Béla”
- „Eperjes”
- „Szt. István jobb keze”

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be: Jaross Nepomuczéna, Kondi Julia, Mendelényi Emma, Palkovics Somogyi Mária, Berzenyi Cornelia.

TARTALOM.

Tóth Endre. Születésem napján, Tóth Endrétől. A növények háztartása, Szélényi Károlytól. A rózsató, Pap Idától. A négy Kararoglu és a négy Oszoits leány, Remellay Gusztávtól. Tavaszszal, Siótól. Egy nemes szív, Győri Elektől. Zajos napok, Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. A diplomatiati titkos írásmód, (Vége). Az irodalomtámogató vállalat. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Ileti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

18-dik szám.

VASÁRNAP, MÁJUS 4. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illeményekkel) | 6 | „ | „ |
| Egész évre „ | 12 | „ | „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------------------------|------------------------|------------------|----------------------|----------|-----------|----------------------------------|---------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugot p. | | |
| 4 | Vasárnap | E 2 Misericord. | E 2 Kocs. | 22 G Miseric. | | 4 41 | 7 14 | 4 |
| 5 | Hétfő | Jámbor (Pius) | Jámbor | 23 György | | 4 40 | 7 15 | 5 |
| 6 | Kedd | János olajban f. | Áldottka | 24 Zach | | 4 38 | 7 16 | 6 |
| 7 | Szerda. | Szaniszló | Gizela | 25 Márk. e. | | 4 36 | 7 17 | 7 |
| 8 | Csüt. | Mihály jelenése | Ákos | 26 Vazul | | 4 34 | 7 19 | 8 |
| 9 | Péntek | Nizian. Gergely | Gergely | 27 Simon p. | | 4 33 | 7 20 | 9 |
| 10 | Szombat | Antonin püsp. | Hermina | 28 Jázon | | 4 33 | 7 21 | 10 36. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a .

Abony, april 23-kán 1862. (Ered. levél) Tisztelt szerkesztő! Mióta nagysádhoz utószor szerencsém volt, Abonyban két egymással ellenkező, kellemes és nem kellemes, szép és nem szép esemény fordult elő. Igenis, mert itt előre- és hátramenettel történt, még pedig — a mig az egyiken örvideni, a másikon már szivből sajnálkozni méltó okunk van, — a civilizatio, vagyis a közműveltség hasznára úgy az egyik által, mint végtelen kárára és hátrányára a második által.

Az első, a kellemes és szép esemény Abonyban az: hogy az itteni kaszinó-társulat nagyteremében szinpadot készítettünk, a hol ekkoráig a helyben alakult műkedvelő-társulat által jótékony czélokra négy előadás tartatott, részben a kaszinó-könyvtár, részben pedig a budai népszínház javára; még pedig, miként kedves lapja f. é. 16-ik számában a jeles műveltségű Sz. M. urhölgynek abonyi tudósításából olvasám, — kitünő (!) sikerrel.*)

A társulat egyes tagjainak működéséről én, mint érdekelte fél, itéletet nem mondhatván, azt tehát mellőzni kénytelen vagyok; ellenben bájos magasztalomnak saját személyemre vonatkozó szép bókjaira, szivélyes köszönetem nyilvánítása mellett, mély sohajtással csak azt jegyzem meg: vajha másoknak véleménye csak egy századrészben közelítne meg az ő reám nézve igen kedvező s tulságosan hizelgő itéletét. A társulat most néhány hét óta folyvást szünetel, miért? mert nincsen rózsza tövis nélkül! De előkelő hölgyeink buzgósága, én legalább erősen hiszem, ezen, úgy a közművelődésre, mint a jótékonyosság gyakorolhatására egyaránt alkalmas, hasznos és üdvös hajlékot sokáig parlagon s gyümölcsözötlenül hagyni nem engedi.

A második, a nem kellemes és nem szép esemény Abonyban az: hogy helybeli iskoláink egyike, a második elemi osztály, mintegy 4 hónap óta már folytonosan zárva van (!); ezen idő óta a szegény iskolás gyermekek, ezen osztályba tartozók, tanító nélkül vannak. Még 1858-ban ugyanis felsőbb rendelet

*) Advocem tudósítás! Sajnálom, de kénytelen vagyok e tárgyban a bájos és szellemdús Sz. M. tudósításával némileg ellenkező felvilágosítást adni. Hogy Abonyban színház készült, az korántsem a készítettő műkedvelő-társulati igazgató érdeme, hanem azon nemeslelkű honleányok és honfiaké, a kik az ennek fölállításához szükségelt eszközökkel, nervus rerum gerendarum, az igazgatónak első felhívására készséggel szolgáltak. Miért is, azt hiszem, nem sértem meg szerénységöket, ha a kellemdús Sz. M. által reám hibásan pazarolt és egyedül csak nekem tulajdonított, de méltán és egyenesen csak azokat illetető érdem s meglepően csillogós feldicsérésének kényszerítése folytán öket egyenként megnevezem és szives adományait részletesen előtárom, ugyanis: Gyulai Gaál Vilma úrnő előlegzett 80 ftot, Karácsony Istvánnó 30 ftot, Majer Nep. János 100 ftot, Antos János 40 ftot, Hunyady Arthur 20 ftot, Serák Károly 10 ftot, Abonyi Lajos 10 ftot, Kecskeméthy István 10 ftot, mely tesz összesen 300 ftot o. é.

által, Abonyban az iskolatanoncok megszapordása miatt két második osztálybeli külön helyiségű fiú- és leányiskolának föl-építése megparancsoltatván, minthogy a városi közönség ezen kettős helyiségű épületnek megkészítettetésére pénz és alap-hiányában képtelen volt: a helybeli lelkes földesuraságok egy itteni hajdan virágzott, de a lefolyt viszontagságos évek alatt lenni megszűnt kisededővő intézeti tökét, mely csupán egyes földesuraknak adományozásából körülbelül 2,800 ftra szaporodott, és mely ekkoráig, mint a mondott birtokos uraknak tulajdona, mig annak az előbbenihez hasonló jótékony célra fordítására alkalom kínálkozék, gyümölcsözés végett a pesti takarékpénztárba letéttetett, ezen fölállítani parancsolt iskolaháznak föl-építésére odaajándékozták, s az, a reá következett 1859 dik évben a közséleg megválasztott és felsőbb helyen megerősített, kellő képzettséggel fölruházott két új tanító vezetése mellett, meg is nyittatott. E két új tanító fizetése, alap hiányában, az illető keresztény felekezet családfőire hatóságilag megállapított kulcs szerint kivetttévén, az a mult évig akadálytalanul folyamatban volt. Mult 1861-iki november hó óta azonban még mindekkoráig sem az egyik, sem a másik tanító egy krajczár fizetést sem nyerhetett, minélfogva azoknak egyike: Felner László, a szellemdús Kalmár Róza férje, mint családos ember, magát s házi népét tovább már fönn nem tarthatván, még a mult esztendő végén Abonyból elköltözött, s azóta ennek osztálya, senki által nem pótolva, folyvást zárva van. Csak a másik tanító, a jeles zenekészültségű Lovassy Sándor, maradt még eddig helyén, mert magát és számos családját napenkénti fáradhatatlan szorgalommal s küzdelemmel egyedül zongoraleczkékből tartja fenn némileg.

Kecskeméthy István,
egykori világi iskola-felügyelő.

Gyorok, april 25. (Eredeti levél) Igen tisztelt nagysád! Kevés hja volt, hogy nem azt gondoltuk, hogy a husvéti ünnepek helyett a karácsonyt akarjuk megülni. Ugyanis nagycsütörtökön itt nálunk hó esett; nem különben a pénteki barátság-talan idő is a szobába szoritotta az embereket. Ide számítva még az azelőtti zimankós napokat, az éji fagyokat, melyek szöleinknek majdnem felét megrongálták, sőt némely helyen azt épenséggel semnivé tevék; mondom, ha mind ezt összevetjük, lehetetlen magunkat a téli idénybe vissza nem képzelünk. Bizony jól esett még a barátságos fütött szoba!

Néhány élveztedús órát nyujtott itteni hő tisztelőinek jeles irónk Remellay Gusztáv ur. körünkbe érkezése. Fájdalom, az ilyen kellemes órák nagyon rövidék szoktak lenni. Rövid, itt mulatás után Remellay Gusztáv ur tegnap délután Aradra utazott.

Hazaútságáról ismeretes plébánosunk: Kornis József ur a kolibri-gyűjteményen kívül a napokban egy új s igen érdekes madár-szállitmányt vett Braziliában tartózkodó testvérétől, Károlytól. A szállitmány csak két madár-

ból áll, de a melyek hazájukban is igen ritkák. A „szilakakas“ ez nevök — (gallus aureus rupicola) színe aranyos-sárga, nagysága s alakjára nézve leginkább a kisebb kajdácsokhoz hasonlít; fején a büdös-bankáéhoz hasonló bóbitát visel. E madarak egyike a pesti nemzeti, másika pedig az aradi gymnasiumi muzeumnak van szánva.

A szép példa lelkesít! ezt valóban elmondhatom, ha a folyó hó 22-én műkedvelők által Paulison tartott „szavalmati- és zeneestély“-re visszagondolok. A fiatal műkedvelők mindent megtettek, mi erejükből kitelhetett; s hogy a hallgatók teljes meglegedését vívták ki maguknak, bizonyította ama derűtség, melynek félreismerhetlen jeleivel arczán hagyta el mindenki a zsúfolásig telt termet. Dejhová is jutottam! Már a végére, a nélkül, hogy az egészről részletesebben szóltam volna. — A „szavalmati- és zeneestély“ a „Rákóczy-induló“-val véve kezdetét, melyet Czucz Etelka s Rozina urhölgyek nagy szakavatottsággal zongorán játszottak el. Megemlítendő, hogy az igen jóhangú zongorát Schwarz Adolf mérnök ur volt szíves minden díj nélkül ez alkalomra a műkedvelőknek átengedni. Huba Riza kisasszony kellemesen lepte meg a közönséget kedves rezgő hangjával, s a három magyar népdalt érzékeny gyöngédséggel éneklé. Paál László ur jól szavalá Tóth Kálmán „Erzsébetjét“; ugyanezt mondhatom Lincz Róbert urról is, ki Györffinek „A beteg virág“ című költeményét szavalá. Lincz Károly ur hegedűn „román dalok“-kal gyönyörködteté a közönséget. Igen sajnáltuk, hogy az irodalom hő pártolásáról ismeretes Glac Mária kisasszony közbejött gyöngékedése miatt Vörösmarty „Honszeretet“ című költeményének elszavaltatásában nem részesülhetünk. Ismervén a jeles honleány ritka szavalmati képességét, valóban nagy élvezettől fosztatánk meg. Helyette e sorok írója szavalá el „Rokkant huszár“ című költeményét. (Azt ugyancsak nem tehetem, hogy önmagamát is itészeti tolmácnak adjam át!) Az estély második szakaszát „Zampával“ (Nyitány Diabellitől) kezdék meg zongorán Czucz Etelka s Rozina urhölgyek. A lélek örömmel csüggött e két honleányok, mely gyönyörű játéknak az érzemények egy ismeretlen sphaerájába ragadt. Mikor azután a zongora billentyűin az utolsó hang is elenyészett, olvasni lehetett a sovár szemekben azt a megfejthetetlen vágyat, mely mintegy mondani látszott: miért, miért nem tart játékokot tovább is?! — Meglepő volt, csengő édes hangjával Lóczy Fanni kisasszonyt hallani, midőn a „magyar népdalokat“ s Donizetti „Belizárját“ éneklé. A közönség általános tetszése zajos tapsok- s éljenekben nyilvánult. Szólanom kellene a második szakaszban Czucz Etelka kisasszony által eljátszott Liszt „Rapsodiájáról“ is, de hiába keresnék szavakat a hallgatók keblében támadt érzemények kellő ecsetelésére. Záradéku finom tapintattal választá Lincz Károly ur Kakas Márton „Pro et contra“ humorteljes költeményét, melynek elszavalmatásával a közönség teljes meglegedését nyerte jutalmul, — de meg is érdemelte. Tudom, ha Kakas Márton uram a szavalmati hallotta volna, semmi esetre sem hagyhatta volna dicséret nélkül. — Hanem most már csakugyan elmondhatjuk, hogy a derűtséggel párosult meglegedés félreismerhetlen jeleivel arczán hagyta el mindenki a termet. Csak a helyiség szűk volta miatt lehetett egynémelynek kifogása, de ezt meg százszorosan kárpótolá a vett kellemés élvezet; mi okból sokan igen szívesen túrték azt a kis szorultságot. Az egészet táncznak kellett volna koronázni, de ez elmaradt. A tiszta jövedelem, a mint én értesültem, 80. o. é. forint, melynek egyik fele az „írói segélyalap“, a másik fele pedig az építendő paulisi r. k. templom pénztökeje részére jut.

Minden kezdet nehéz! De ezen már átestünk, s így remélhető, hogy nemsokára Paulis újra ily élvezetdús alkalmat nyújtand a vidék lelkes értelmiségének, áldozatait a nemes czél oltárára lerakhatni. Valóban ez alkalommal reményt meghaladó számmal jelentek meg a nemes czél felkarolók. Mint rebesgetni hallom, a bátorító kezdet után a pünkösdi ünnepekre újból terveznek egy ily „szavalmati- és zeneestélyt.“ Adja Isten, hogy ha eljön ama perc, elmondhassuk, hogy: „az ige testté lön!“

Dobrov László.

Békésből írják, hogy b. Wenkheim Bélát, névünnepe előestéjén fáklás-zenével tisztelték meg. Az üdvözlő beszédet Szathmáry Károly tartá.

Szentesen husvét napján egy parasztember jövendőmondónak adta ki magát. A nép közt nagy izgatottság támadt. A jövendőmondót befogták, azonban a nép erőszakkal kiszabadította, hogy vele jövendöltesse. Kaputos embert közel sem eresztettek hozzá. Csak néhányak befogatása után lehetett a rendet helyreállítani.

Megbizások tára.

Büd-Sz. Mihály: O. I. urhölgynek. El van intézve, egy része már el is van küldve, a többi: mihelyt elkészül.

Baracs, H. Sz. V. urhölgynek. Eddig bizonyára megkapta már. Máskor is rendelkezésére állok.

Nagy-Becskekerek: G. L. urhölgynek. Szíves örömmel intéztük el a dolgot. Honleányi nemes buzgalmaért ezer forró üdvözlöt.

Koltha: K. A. urhölgynek. Tudtuk, hogy ez mikép történt. Az újabb megrendelés is el van már intézve.

Tisza-Ujlak: K. M. urhölgynek. Mind el van küldve. Máskor is igen szívesen teszszük.

Beremenő: G. J. urhölgynek. Eddig bizonyára megkapta már.

Berzét: P. V. urhölgynek. Kedves sorait valóban hetek óta most vettük először. Bizonyosan a postán veszték el.

Pethőfalva: U. S. urhölgynek. Igen örülünk, hogy izlése szerint választottunk. És így: a viszontlátásig!

Abudbánya: J. B. Urnak. Mi véghetetlenül örültem lelkes sorainak. A mely ügynek ilyen bajnokai vannak, annak győzni kell, az győzni fog! C. B. urhölgynek pedig honleányi üdvözlötünket küldjük, azon kéréssel, hogy a beküldött rejtvények értelmét is tudassa velünk; mert mi — szégyennel valljuk meg — járatlanok vagyunk a sakkjátékban.

Cs. Bagos: N. N. urhölgynek. Igen szívesen tettük; már utban van; sőt mert tapasztaljuk, hogy a ruhaminták általános tetszéssel találkoztak kedves előfizetőink részéről: még e hó folytában újabb kelmemintákat fogunk mellékelni igen szép és olcsó, könnyű nyári szövetekből. A gazdasszonyi közleményekért pedig fogadjon forró köszönetünket.

Benczenecz: G. L. K-né ö Nagyságának. Vettük kedves sorait. A többi magánuton, a jövő héten.

M. Kaszon: B. B. urhölgynek. Vettük. Igen szívesen intéztük el. Örömmel várjuk újabb megrendeléseit.

Pápa: P. I. urhölgynek. El van intézve, el van küldve. A többi magánuton.

T. Ujlak: D. K-nő urhölgynek. A mint elkészül, rögtön elküldjük.

Sz. Mihályur: R. II. urhölgynek. Igen örülök, hogy izlése szerint választottam. A jótékonysági érzületért pedig fogadjon köszönetemet az illető nevében. Miért nem mutathatom

neki e sorokat, a melyekben minden szó egy melegen érző, nemes szivről tesz tanúságot! Aldja meg érte a magyarok Istene! A mi az egészséget illeti, elvégezhettek én azért minden megbízást, csak írni nem tudok még annyit, a mennyit kellene.

Szerkesztői nyílt levelek.

Lévay Józsefnek magán levelet irtunk.

Malvina kedves küldeményét köszönettel vettük.

Csepely Sándort igen kérjük, küldje be újlag kedves költeményét; miért? majd szóval mondjuk meg neki.

Kis-Czell K. V. urnak. A beszély igen szép, sőt első munkának valóban meglepő; legközelebb adni fogjuk, és kérje meg nevünkben az általunk ismeretlenül is tisztelt szerzőt, örvendeztesse meg az „Évkönyv“ számára is hasonló művel; julius végeig van reá idő.

Kalocsa Rózának. Vettük a kedves cikket; a nőnevelési dolgozatnak is kérjük folytatását, hogy mielőbb adhassuk. A kívántat elküldtük.

„Emlébeszéd Jeán Paul fellelt“ Sikerült fordítás; igen szeretőnk azonban, ha személyesen lehetne szerencsénk.

„A velencei ara“ szépen van írva; rövidebb művet azonban sokkal hamarabb lehetne adnunk.

„Eszményképemhez“. Csinos.

„Sötét gondolatok terhes felhői közt!“ Köszönettel vettük.

„Kerted utolsó rózsája.“ Régi gondolatok új szavakban.

„Esdeklés.“ Formátlan.

„A gyöngyvirág halála.“ Igen gyöngéd, szép eszme; de a kivitel még a gyakorlatlan szép tehetséget árulja el; csak szorgalmas tanulmány tehát és munkásság és a nyelv napról napra folyékonyabbá, zengzetesbbé válik. Minden esetre kérjük, küldjön minél előbb újakat. Az említett látogatáshoz, fájdalom, nem volt szerencsénk.

H I R D E T É S E K.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérrehabilitáció épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — asztallal 29 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almásy Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvásó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és házi-regék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és házi-regék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arcképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszorozott eposz *Szász Károlytól*, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardaloknő, regény V adnaya Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Május 11-kén. 19-dik szám.

Harmadik évfolyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Szellemi szépitő szerek, melyek a külsőre biztosan hatnak.

Félig elmefuttatás, félig igazság.

V. Gaál Karolinától.

Azt szokták mondani, hogy „a férfiak a teremtés urai,” s mi nők is hajlandók vagyunk azt hinni. Magyarázzuk meg magunknak, voltaképen mit tesz e szó, vagyis állítás?

A férfiak a teremtés urai; mert Isten, midőn e világot alkotta, előbb teremté Ádámot, a férfit, mint Évát, a nőt. Előbb azt hívé az eget ura, hogy asszony nélkül is megél a férfiú, mely eszmének maig is hódolnak az agglegények... de miután Ádám valószínűleg unalmában néha-néha ásítani kezdett, s nem eléglé meg az állatok vad és szelid csoportozatát arra, hogy a sétálástól s alvástól fönmaradt idejét azokkal kellemesen töltse, tehát gondolkodott az Ur, miként boldogíthatná a férfiut? És teremtett mellé egy asszonyt, olyant, kiben a nőnemnek minden erénye és balsága összpontosult. Miért nem alkotta pedig Isten Évát tökélyesbnek, vagy legalább olyannak, mint a milyen Ádám volt?

Azért, mert már először: a férfiú meg volt teremtve s rajta változtatni nem akart; másodsor, a nőbe sokkal több jó és rossz indulat magvát hinté el, hogy sokféle nemes érzelmeivel kipótolhassa a férfiú szilaj lelke hiányait, s a női szendességel, szívjósággal mintegy ki legyen egészítve amannak mogorvasága s vadsága miatti csorbája. Némi rossz hajlamot pedig azért adott az Ur az asszonynak, hogy néha egy kis finom makacssággal, apró ármánykodással változatossá tegye a különben egyhangú paradicsomi boldogságot, s ha ma már vannak nők, kik e roszaeska tulajdonokat túlságig viszik, nagyon elferdítik Istennek legszebb akaratát; hogy például: ha a férfiú a sok élv megunása miatt eltompulna s az egyhangúság bánatán változatosságkedvelő lelkét: birjon az asszony elég finom taktikával, a férfiú kedélyében, lélekállapotában ez egyensúlyt fentartani. Vagy hisszük-e, hogy Ádám is el ne unta volna Éva édes csevegéseit, midőn szünetlen az első férfin nyakán csüggött?... De az a kis hamisság és cselszövényesség, mi Évába volt teremtve, nem hagyta az első nőt sem mindig egyöntetű kedélyben maradni!.. Az a duzzogó természet, mely édes mindnyájunkra lemaradt tőle, Ádámnak is mérséklé elbizakodott s ki-kitörő kedvét, midőn mondá Évának: ő a férfiú, s ne kívánja Éva, hogy száraz gallyat mindig ő hozzon a tűzhöz... Aztán meg a fonnyadt figefalevelek helyett vasárnapra frisebbeket... Ők is csak összekoczódtak néha, mert ha az nem történt volna, most

se volna némely asszony olyan híres Kukliné-féle természetű, mely derék asszonyságnak felséges és szívreható predicatoriával Pákh Albert ur sok elkeseredett férfit megnevettetett, s elűzte szemeiről a nehéz álmot, ám-bár tudom, hogy ilyen Kukliné-féle nőt hiába keresnénk magyar testvéreim között.

De ha a férfiak a teremtés urai, miért ne volnánk mi a teremtés asszonyai? Holott Isten az asszonyt azért teremté, hogy a férfiú egészszszé legyen általunk!... Igen, mert az örökös komoly foglalkozások elnehezítnék a férfiú lelkét, ha nő nem volna közelében, ki homloka redőit kisimítsa, és édes, haszontalan csevegéssel nevetésre bírja!... Nem azért tehát ők a teremtés urai, hogy Isten előbb teremté a férfiut, s hogy neki bajusza és szakála van, mely zordonabb, tekintélyesb arcot kölcsönöz, mint a nő tiszta, szende arcza... hanem azért, mert Isten neki az értelméből, erőből, meg gondolásból többet juttatott, mint az asszonynak. Kitészik Ádám értelmessége, meg gondolása abból, hogy ő is tudta, látta, mily szép almák diszlenek azon az életfán, ott a paradicsomkert közepében, s nem volt oly gyenge, mint Éva, hogy csak a fa közelébe ment volna is a gyümölcs után sovárogni!... De Éva, kinek Isten kevesebb értelmet, erőt s meg gondolást adott: kapva kapott a kigyó biztatásain, és sovár szemekkel nézett az életfájára: a hiúság — mely ma is folytonosan gyötri szegény nemünket — nem hagyott lelkének békét, s megizelte az almákat; hitte, hogy szebb, bájosabb leendő férje előtt... s a kigyó szavát öröme st megfogadta. — Hogy Ádámot is megkínálta, azon kis ravaszaságból tehetta, hogy ne csak őt lássa Isten vétkesnek. E hibájában mai napig részesülnek azon nők, kik midőn férjeiket valamely „nem szeretem-féle“ tetten kapják, azonnal ők is annak tettével indokolják saját hibás lépéseiket.

Mi történhetett a paradicsomban Ádám s Éva között, hogy ez a csinos asszony, — mert hisz Isten őt csak szépségnek teremté, mint első nőt — annyira észrevette férje általi mellőztetését, hogy elkeseredésében hiúság férhetett szívébe? Mert bizonyosan kellett neki is tapasztalni férfiaink azon gyakori hibáját: hogy bármi szép legyen a nő, de idővel unottá leendő. Tehát remélte szegény asszonyka, hogy az almák megevése után még szebb, kellemesb, sőt okosabb lesz; mert mondá a kigyó: jó és gonosz tudásának fája. Meg tudandja, honnan származik azon gonosz körülmény, hogy már Ádám nagyon egykedvűvé lett az ő irányában, és szükségét érzi arra az elég szép asszony, hogy még szebbé legyen; s így azon végetlen jónak tudomására jöhet: miképp legyenek még boldogabbak a paradicsom kertében?

Ime, kedves nőtársaim, mai nap egy nehéz suly eshetik le keblökről, ha jelen soraimat olvassák; mert teljesen meggyőződhetnek róla: miszerint a hiúságot Évától öröklöttük; de engedjék megjegyzésbe tennem, hogy ő nem csak külsejét akarta szebbé alakítani, hanem lelkét is! Mert nagy fontossággal birta elötte a ki-

gyónak azon állítása: hogy a jónak s gonosznak tudására jutand az alma evése által!

Oh mint hibázik a nő, ki csupán hajára, szemölcseire s arcbőrének finomítására törekszik, nem véve tekintetbe, hogy Éva, az első nő, kinek tetteit tartozunk figyelembe venni, lelkére is gondolt az ő rendkívüli hiúságában!

Én is nő vagyok, kiből szintén van hiúság, de higyjék nekem, csak annyi az, mennyinek birásával magamnak tartozom. A mely nő épen semmi hiúsággal nem bír, az képtelen saját külsejének csinosítására: neki mindegy, ha haja úgy áll, mint a kuszált széna! Mindegy, ha czipője sarka félretört, ha öltönyéről lefoszlik a zsinór, s kifeslett a mellény. Hisz neki úgy is jó, ő nem hiú!

Annyi hiúságnak kell tehát bennünk lenni, mennyi ösztönt ad arra, hogy külsönket rendbe szedjük; ha meglát bennünket akár idegen, akár ismerős, bizonyosan megdicséri énünket a rend és csinoságért, mit, ugyszólván, rajtunk előmleni lát. De mi, kik lelkünk nyugalmaért szoktuk magunkat s családunk tagjait rendben, tisztaságban s csinoságban tartani: nem is ohajtjuk, hogy azért dicséretet nyerjünk, mert mi rend és tisztaság nélkül élni sem tudunk. Ha szobánk falain pókhálót, port, piszkot látunk, nincs nyugtunk, míg le nem szedjük, vagy nem is hagyjuk, hogy azok ott láthatókká legyenek. Ha a tisztaságunk elősegeléséhez megkívántató tárgyak nem eléggé tiszták, sietünk tisztába hozni azokat; hisz mindenféle tárgynak adhatunk tiszta, rendez kinézést!

(Vége köv.)

A KISZABADULT MADÁR.

LOSONCZI LÁSZLÓTÓL.

Madár vagyok, szabad madár,
Ki az erdön dalolva jár.
Kirepültem zöld csalitba,
Messze maradt a kalitka.

Visszanyertem szabadságom,
Társaimat újra látom;
Kiktől szívem fájdalmára
Oly soká a sors elzára.

A mi üdvöt ad, van elég,
Oly jól esik az enyhe lég.
Van, mely felé vágyam sodor:
Itt is, ott is rózsabokor.

A természet kies kerte
Élvezettel kínál szerte.
Halmát, völgyét összejárom...
Mit használ, ha nincsen párom!

Akademiai székfoglaló.

(Beszély.)

Bartalus Istvántól.

I.

Gróf Tihamér ő méltósága könnyelműen töltött fiatal éveit daczára elég gazdag volt, hogy még egyszer fiatal lehessen. Ezen második fiatalágát azonban nem töltötte orgiák, bachánsnők és vénusok egyedüli társaságában, hanem, mint a szellemdúsak szoktak, nemes irányban kezdett haladni, s a tudományokat és szépművészeteket tűzte maga elé, s ezeknek minden nemében olyan hirre jutott, mint egy tekintély. — Irnokot fizetett, ki oly szorgalommal dolgozott, hogy ő méltóságának csak a nevét kellett a kész munka alá írni. Zeneműveket költött, a misétől és symphoniától a csárdásig. Csárdásai olyanok voltak, mint egy mise, miséi pedig, mint egy csárdás. Rajzolt képeket, miket a divatlapok közelsimeréssel dicsértek. Adott ki gazdasági röpiratokat, s ennek következtül megválasztották a tyukültető-társulat másodelnökeül.

De hosszas lenne elősorolnom ő méltósága nagy érdemeit és nemes szenvedélyeit. Mindenütt elnök szeretett lenni, s még kocsisát is a selyemmel bevont hátulsó ülésbe ültette: csak-hogy elnökölhessen.

Ő méltóságának minden vágyai teljesültek is; mert kintartás és szorgalom csilhatlanul megtermik gyümölcseiket. De fájdalom, egyetlenegy, legtüremlenőbb, legégetőbb vágya teljesülésének utoljára kellett maradni, mely miatt ő méltósága nemcsak megöszült, hanem próféta-kopaszszá lett.

Hogy ne? mikor vagyona daczára el kellett mondania a zsidóval: „egy marok szerencse többet ér százezer forintnál.“ Hogy ne? mikor el kellett néznie, békén tűrnie, mint a kérőket váró agg hölgynek, ki az álmában megjelent völegényt a szomszédba látja bekocogni, mondom, el kellett néznie, hogy sok szegény és hájas csizmájú, kinek születése sem olyan, hogy esze lehessen, pénze sem volt soha, hogy naponkint egy adag gulyáshusnál többet fordithasson teste táplálására, pénze sem volt a tudományok valamelyik nemében magát kitüntetni, akarom mondani: magát kiműveltetni: egy ilyen elébb lehessen akademiai levelező tag, mint ő méltósága, ki a rántáskeverőtől dr. Liebig retortájáig, Macaulaytól az országos nagy Nap-tár krónikájáig, Homértól Homonnai-ig, Wagner Richárdtól Frank Ignácig, sat. sat. mindent felemésztett, s a tudományoktól olyan volt, mint fekete posztósetét felleg, mely a világot végpusztulással fenyegeti, de az üldöző orkán sehol sem engedi, hogy megállapodva, kiönthesse magát, s legfeljebb villámai vakitnak egy pillanatig, s nyom nélkül elenyésznek a magasság légkörében.

Nem ohajtotta ő méltósága az akademiai elnökséget; oly nagy dolognak vélte már csak akadémikussá lenni, hogy minden más tyukültető, beretvafenő és fogpiszkáló elnökségéről lemondott volna, csakhogy kis ujját bedughassa az Akademiaiba.

Egyszer a sorsnak tetszett is vele tréfát üzni, s a Midással ingerkedő szél addig fujta fülébe ezen sokat jelentő betűket: m. t. t. l. t. (magyar tudós-társasági levelező tag), hogy ő méltósága örömeiben leöletett tizenkét kanpulykát, felfegyverezte orrát mindennemű jó illattal, hogy ne érezze a hájas csizmak szagát, és meghívta az akadémikusokat ebédre, te-pohárüritésre, ama félig már teljesült remény fejében.

A választás deje eljött. — Ő méltósága irnoka ugy hall-

gatózott a gyűlés teremében, hogy fülei meghosszabbodtak; de fájdalom! végre is hosszú képpel kellett haza vinnie a szomorú hirt.

Ő méltósága ezuttal is kimaradt.

Ekkor aztán a szegény irnok lakolt, s kellett, hogy lakoljon; mert rosszul dolgozta ki az eddig tolla alá adott eszméket, melyek az érczhideg tudósokra nem tették meg hatásukat. Tehát ő méltósága a szegény tollnokot nemcsak egy füleit égfelé meresztő számárhoz hasonlította, hanem kenyere elvesztésével is fenyegette.

De végre valahára ütött az igazság órája; elhangzott az Akademiában g. Tihamér nevének olvasásakor az „éljen“ és a gróf kicserélte a várakozás miatt megöszült s megapadt haját akademiai vendéghajjal; eldobta látogatójegyeit, s ujakat rendelt meg, melyeken neve után állottak ama betűk: m. t. t. l. t. Ezen betűk jelentését egy élczlap így törekedett megfejteni: „G. Tihamér megtalálta tizenkét leölt tulkát;“ de az igazság érdekében meg kell jegyezmem, hogy a tulok helyett: „kanpulyka“ olvasandó.

Tehát g. Tihamér ő méltósága akademiai levelezőtag lett, s miután célját elérte, a tudósokat még jobban lenézte, mint azelőtt.

A szegény tollnok csalódott, ha azt hitte, hogy ura — vágyai teljesültével — elérte azon korszakát, melyben ha egy betűt sem olvas, egy betűt sem ír is, a világ tudósnak fogja tartani. Mert csak most következett az akademiai székfoglaló készítése, mely annyi olvasásba, kutatásba és jegyzésbe szokott kerülni, hogy a ki átesik rajta, ha különben a társulatnak érdemetlen választottja lenne is, megérdemli az akadémikus czimet.

Van-e rettenetesebb dolog, mint akademiai székfoglalót írni! s ezt a tudósok színe előtt felolvasni!?

Nem lehet itt ámitni, mint az irodalmi közéletben; az értelem nélkül összehalmozott pompázó szavakra hidegen ezt mondják: üres frásis; a mit pedig már többször hallottak: kicsepelt eszmék. Itt minden betűt meg kell milliméterezni; minden eszmét megszítálni, s a mi legfőbb: a tárgy legyen új felfedezés.

A szegény tollnok tehát keserűen csalódott; mert urának vasszorgalma az ő vállait nyomta: ha olvasott, erre az ő szeméit használta; ha irt, az ő keze vitte a tollat; s ha végre gondolkodott, e miatt az ő feje izzadt.

Ezenkívül azon kellemes helyzetét sem hagyhatom említetlen, hogy a sikerült munkával járn szokott dicsőséget ő méltósága komolyan a maga személyének tulajdonította; ellenben a rossz sikernek ki más lehetett volna oka, mint ő méltósága tollvivője?

II.

— Nos Delei ur! kidolgozta-e már azon új eszmét, mit tolla alá adtam? vagy tán egy okosabbat gondolt? — Szóltott ő méltósága a belépő irnokhoz, fel sem véve szemét a dolgozóasztalán heverő, félig beirt papirszeletről, azon utógondolat-tal, hogy okosabbat, mint ő, a világnak egy irnokja sem gondolhat.

Delei ur kíváncsian tekintett grófja izzadt homlokára. Ez volt tán az első eset, hogy ő méltóságát ily komoly gondok közt találta egy szelet beirt papir mellett, mely neki öt perczébe került volna, de ő méltóságát késő estig fogva tartotta.

— Nos Delei ur? — hangzott az előbbi kérdés kissé élesebben.

— Méltóságod tán szerencsésebb volt mint . . én.

— Ön egy idő óta elvesztette a fejét.

— Azaz hogy jöttem egy új eszmére, s a méltóságod által feladottat is kidolgoztam . . de . .

— Nos? de? . .

— A mint látom, méltóságod is dolgozott.

— Aztán?

— Ilátha jobb lesz, mint az enyim!

— Majd meglátjuk! olvassa, majd meglátjuk!

Delei ur papírszeletet vont ki oldalzsebéből, s olvasni kezdett:

— Tisztelt Akadémia! A tudományok és szépművészetek ily óriás haladásában talán kisszerűnek látszik azon tárgy, melyet megtiszteltetésem székfoglalójául választottam; de hogy ez csak az első pillanatra látszik így, sőt épen az ellenkező áll, s hogy felfedezésem által egyfelől a tudomány nem is sejtett kincscsel gazdagodik, másfelől a mindennapi közéletben kiszámíthatlan horderejű: alábbi soraimban szerencsés leszek bebizonyítani. — Mert avagy nem fontos-e, ha bebizonyítom: hogy a hatyúk lehetnek lúdtermészetűek, és a ludak hatyútermészetűek! Első esetben a lúdtermészetűvé vált hatyúk az emberiség javára lesznek, a mennyiben a naponként nagyobb szükségét látókat hússal fogják táplálni; a második esetben szélesebb kört nyitnak a tudományoknak, s másokat nem említve, a költők és zeneszerzők, kik eddig alig találtak egy énekükre méltó hatyút, ezután a hatyútermészetűvé vált ludakat is megénekelhetik, mint valóságos hatyúkat . . .

— Megálljon ön! egy pár észrevételem van, — közbeszóltott itt ő méltósága türelmetlenül. — Mindjárt a kezdetén huzza ki e szót: „megtiszteltetés“ s tegye helyébe „megválasztatás“, alább viszont e kifejezésből: „szerencsés leszek bebizonyítani“, a „szerencsés“ egészen kimaradhat; használja ön mind a kettőt akkor, mikor saját székfoglalóját lesz szerencsés írni! — No, hisz magát a tárgyat elég jól fogta fel, de a styl kissé pongyola, . . . népies . . nem elég magas . . paulo majores domine Delei! paulo majores!

— Azaz hogy méltóságos gróf ur! paulo majora!

— Eh! már megint számárokodik! folytassa tovább!

És Delei ur tovább olvasott.

— Tisztelt Akadémia! szabadjon elősorolnom azon kísérleteket, miket egy pár év óta huzamosan teszek, mint elnöke a tyúkültető társulatnak . .

— Megálljon! . . önből nem lehet kiirtani a humillimus servust! Gróf Tihamér egy Akadémiában nem szokta ezt mondani: „szabadjon“, hanem: „szabad“ . . el vele! írjon valami okosabbat, . . nos! tovább!

— Azon perctől kezdve, mióta a tudományok terén eszmélni kezdtem, megragadták figyelmemet a szárnyas állatok, s különösen a gólya, hatyú és lúd. E három közti felöltő hasonlat egy kérdést cikáztatott meg agyamban.

— Brávo! jól van!

— Vajjon kezdetben a gólya, lúd és hatyú termete, husa és természete nem ugyanegy volt-e? s ha igen, mi okozhatta azon felöltő különbséget, mit ma a három közt észlelhetünk? — E kérdések megfajtására legelső kísérletem abból állott, hogy egy tojókosárba hatyútojásokra ültettem egy ludat s viszont egy másik kosárba lúdtojásokra egy hatyút. — Azon erős meggyőződéssel voltam e kísérlet iránt, hogy azon hatyú, mit a lúd fog kikölni, lúdtermészetű lesz; s azon lúd, mely a hatyú alatt látandó világot, hatyútermészetű. Várakozásomban nem csalódtam, s most már következett a gólya . .

E szavaknál Delei urat oly erőszakos nevetés támadta meg, hogy kénytelen volt köhögés ürügye alatt elfordulni.

Hogy ne nevetett volna! mikor az értekezés olvasása alatt eszébe jutott azon élcz, melylyel egy angol lelkész felelt lordja badar kérdésére:

Lord. — Mondja meg ön, pater! miért szokták a ludat a papok mellé festeni?

Lelelkész. — Oly meglepő kérdés ez, hogy megvallom, felelni rá nem tudok; de egyszersmind oly különös, hogy ezután valahányszor ludat látok, mindig méltóságodra fogok gondolni.

Tehát Delei ur köhögött; sőt zsebkendőjét is elővette.

— Tovább! — szóltott ő méltósága komolyan.

— Nagyságos uram, a többit még nem dolgoztam ki.

— Miért nem?

— Előbb értekezni akartam iránta méltóságoddal.

— No! hát olvassa most az én dolgozatomat!

E szavakkal baccalaureus ő méltósága átnyújtotta az asztalán heverő papírszeletet, s Delei ur homloka a félelem miatt veritékezni kezdett, mert régi szolga létére még nem vihette annyira a dechiffirozás művészetét, hogy grófja kéziratát folyvást tudja olvasni. — Ő méltóságát pedig semmi sem bosszantotta annyira, mint ha valaki az írását nem értette.

Delei ur olvasott.

— Nagy érdemű uraim! Nagyszerű időket élünk! — Mióta nagy Sándor meghódította a világegyetemet, mióta Hannibal közeledett Róma kapujához; mióta a faló . .

— Megálljon! hogy érti e kifejezést?

— Egy olyan embert értek, méltóságos gróf ur, a ki — mint ama híres krotonai Miló — öklével föbe ver egy ökröt, s aztán egy leültében megeszi.

— Csalatkozik. Ez csak szójáték, s szándékosan tettem kétértelművé, hogy azoknak a tudósoknak egy kis dolgot adjak. Tehát érti ön? faló annyi, mint: fából való ló. Most folytassa, kérem!

— Mióta a híres fából való ló . .

— Nem fából való ló, hanem faló . .

— Mióta a híres faló bevette Tróját; mióta Hannibal közeledett Róma kapujához . .

— Álljon meg! Hannibal már elébb is előfordul . . egyiket huzza ki . . de az a kérdés: melyiket?

— Mindenesetre az elsőt; mert Hannibal később következik a történeti sorozatban, mint a trójai háború.

— Hisz ön úgy beszél, mint egy tudós; huzza ki hát, s folytassa.

— Mióta Hadur elküldte mennydörgő ostorát, Attilát, s meg . . meg . .

— Na! már megint számárokodik! olvasni sem tud, pedig irnoknak tartja magát; ott akad fenn, hová a legnagyobb sulyt fektettem . .

— Nagyságos uram!

— Ide azt a kéziratot! egy iskoláskölyök jobban elbánná vele mint . . hol is hagyta el csak? . . igen! mennydörgő Attilát, s meg . . meg . . hm! hm! itt elcsúszott a tollam, mert ön mindig olyan papírt vásárol, hogy tele van göcsessel.

— Méltóságos gróf ur! minden göcsért, mely e finom papíron van, fizetek tíz forintot.

— Ne számárokodjék! úgy hát bizonyosan rossz tollat vásárolt, mely miatt a magam írását sem bírom elolvasni . . na! ne meressze a szemét! ne tátogjon összedugott kézzel! hanem segítsen kitalálni! . . mennydörgő ostorát, Attilát, hogy . .

— Méltóságos gróf ur! azt vélelem . .

— Na mit vél? mondja hát!

— Azt vélelem, így ki lehetne egészíteni: hogy megmutassa . .

— De mi az ördögöt mutasson meg?

— Megmutassa rettentő hatalmát a népek előtt.

— Na! hisz így is jó, pedig emlékszem, egészen mást írtam volt.

— Méltóságos gróf ur! ha szabad kérdenem: e tárgy valami más, s tán épen történeti lesz-e?

— Semmi történet! foglaljam el csak egyszer széket, e szót tüzzel- vassal kiirtom a tudományok szótárából; mert, érti ön, történetből a világon semmi sem lehet, hanem minden az okoknak okozata.

— Ugy hát marad a ludak hattyútermészete?

— Eltalálta! ez csak rövid bevezetés azon tárgyhöz, mit ön oly népiesen dolgozott ki.

— Mi köze hát nagy Sándornak, Hannibálnak és Hadurnak a hattyútermészetü ludakhoz?

— Ne számárkodjék! ön ahoz nem ért, jó emberkém! Az író kiöntheti magát műve kezdetén nagyobb frázisokban is! Most fog következni leszállásom magára a tárgyra „a hattyútermészetü lúdra, és lúdtermészetü hattyúra” de ne olvassa tovább; jól laktam hebegésével.

— Méltóságos gróf ur! bátor vagyok megjegyezni, hogy tán jobb lenne e tárgyat egészen elhagyni, s gróf Tihamérhoz méltóbb székfoglalót választani! — E szavakra ő méltósága megdöbrent, elkomorult, sokáig hallgatott, s végre kérdőleg tekintett Delei urra.

— Nos?

— Mert, ha jól emlékszem, ez már megbukott egy német tudományos értekezleten.

— Mit mond ön!

— Valaki épen azt állította, hogy a hattyú alá tett lúdtójas hattyútermészetü lesz.

— S aztán?

— Erre azt kérdezte egy másik: valjon azon tojás, mit a kemenczében költetünk ki, kemencze-természetü lesz-e?

— Megvallom, e körülmény fontolásra méltó; de miért nem szólott eddig? ön mindig ily bakokat lö!

— Csak most jutott eszembe.

— Hogy hívják azon tudóst?

— A nevére nem emlékszem . . de azt tudom, hogy még ma is nevetnek rajta.

— Szamár beszéd! . és önnek, édes jó emberkém, felette rövid esze van. — Ki vele hát! mi lenne a másik feladvány?

— A fa delejessége, méltóságos uram!

— S ön azt hiszi, jámbor hazafi! hogy a fában is lehet delejesség?

— Ennél sokkal többet. — Delejesség a világ legkisebb átomjában is van, sőt jobban mondva: a világot alkotó átomokból áll a delejesség. Ha parancsolja méltóságod . .

— Igen, igen! beszéljen róla valamit!

— Nem beszéllek, hanem olvasok. Régi eszmém már a delejesség kutatása, s a mit most olvasni fogok, nem egy futó pillanat szüleménye, hanem évek tapasztalatán alapszik.

— Kíváncsivá tesz ön. — Olvassa!

E pillanatban az inas jelentette a vacsorát.

(Folytatjuk.)

NÉPDAL.

BÉNYEI GABORTÓL.

Párosával szállt el innen a gólya,
Hogy legyen egy boldogabb hon lakója.
De visszajött egyedül egymagába,
Ugy meg-ugy megkerepelget bujába.

Gólyamadár kerepel a háztetőn . . .
— Hej! engem is elhagyott a szeretóm! —
Szállj el innen gólyamadár kerepes!
Háztetőmre soha soha, ne repess.

Gólya, gólya! mert ha látlak tégedet,
Mint siratod árván maradt fészkedet:
Eszembe jut a hűtelen szerető,
Eszembe jut — hej! akkor a — temető!

Egy nemes szív.

Beszélyke.

Györy Elek től.

(Folytatás.)

III.

A nagy fájdalom, a setét bú leghatályosb vigaszának az utazást állítják. Ez folyton foglalkoztatja a képzeletet, a kedélyt; uj meg uj tájak, alakok, a mesterség s művészet különféle remekei váltakoznak, s mindig uj meg uj képek merülnek fel, szétszórva egy időre a kebel komor gondjait s az emlékezet felfelsetélő idomait.

Bélának is szüksége volt a vigaszra, vagy legalább, ha azt nem talál is, szórakozásra.

Eltette jó öreg atyját is s midőn nem volt már, kinek vágyát kellett megtagadnia nőtlensége által, gyászszal külsőleg és kettős gyászszal szívében utazni indult.

Jó atyja fris sirhalmát hagyta csak maga után, a hűtlen nő alakját elvitte magával szívében.

Mikor oly szomorú arcczal, setét kedélylyel távozott hazájából, sokan találgatták e lélekállapot okát, de ki tudta volna azt bizonyosan?

Oly sokáig élt már elvonulva a világtól, mint élő halott a magány csöndében, és nem voltak barátai, csak egy ember volt, kivel levelezett, ki ismerte szíve titkát és olvashatott annak redőiben — s az Kálmán volt. De ennek sem igen irt keble derülése vagy elkomorodásáról, megirta neki, hogy hol jár s minő a vidék, mit lehet ott látni. Összes leveleiből nem lehetett volna mást kiolvasni, mint egy utazási leírást.

Kálmánnak sem igen volt másféle irnivalója és mikor meg aztán lett volna, akkor sem irt arról, ismervén barátjának a nőnemről setét nézeteit; ha valaki szerelmes, vagy csak mosolyogva hallja azokat, vagy pedig épen nem szeret olyant hallani sem, mi keserű cseppként vegyülne ábrándjai édes itálába — s ezen utóbbiak közé tartozott Kálmán.

Oh sokat irhatott volna ő arról, hogy mit tesz az: szeretni, szeretni egy imádásra méltó lényt, mióta Gyulával megismerkedett s Zaláriékhoz járatos lett.

Neki, a komoly, melázó s ábrándos természetü embernek csak látni kellett, hogy szeresse Gizellát.

Csak az fájt neki, hogy vágyó, égő pillantásaira csak szelid, kedves mosoly volt a felelet.

A szerelem, a mi után vágyott, ott volt szívében, de a viszontszerelem csak a kétes remény homályában élt.

Ugy szeretett volna csak néhány pillanatot, melyben kitárhassa szívét, de erre soha sem nyílt alkalom, később pedig megbetegedvén az öreg Zalári, nem akarta gyengéd érzelve az aggódó gyermeket háborgatni.

A jó öregnek lejártak napjai. Őszinte könyvek hullottak hűlt tetemére, és most már árván, egyedül állt a három szerető testvér a világban, de nem elhagyatva, mert Gizella egy jó anyaként virrasztott ketteje fölött.

Talán ez okból is, meg mivel már a gyöngye öregnél hozzá voltak némileg a halál gondolatához szokva, csendesebb, nyugodtabb fájdalommal viselték a csapást.

Gizella arcán sem fokozottabb, sem gyengébb nem lett az a mélabús kifejezés, csak a fekete ruha mutatta, hogy egy újabb

veszteség érte ezt az erős szívet, mely azért volt oly erős, mert nemes volt.

Etelka komolyabb, s mondhatnám, szórakozottabb lett egy idő óta s bár multak a napok, melyek távolabb ejtették a veszteség idejét, a lányka melázóbb s talán szomorubb is lett napoként. Gyakran megtörtént rajta, hogy meg kellett szólítani kétszer is, míg észrevette, hogy hozzá intéztetik a szó.

Szép nyári délután volt, midőn Etelkát egyedül találjuk szobájában. Gizellát dolgai szólították el.

Mesteri himzés nyugodott ölében, míg szép fekete szemei merengve tekintettek maguk elé, s kis kezei tétlenül heverték az asztalon.

Mire gondolhatott az alig 16 éves lányka?

Tán szíve derülő hajnalánál oly virágokat látott fakadni, melyeknek szirma szép, illata kedves, de szűrő tövisök van?

Kopogtatott valaki.

De ki hallaná meg ezt, mikor sokkal édesebb hangokat vél hallani!

Ismét kopogtak.

Az ajtó is megnyílt, Kálmán is belépett a nélkül, hogy az ábrándos kis leány felébredt volna elmélyedéséből.

Kálmán arcán a csodálkozás élénken volt kifejezve.

Ő neki is az jutott eszébe, hogy mi büvölheti meg annyira szívet, mit gondolhat a gyermek.

Látta a pirt az üde arczon, látta a megkezdett munkát s a setét, lángoló szemeket — s úgy tetszett neki, mintha sokkal szebb volna ez a szép gyermek, mint egyébkor, s mintha nem a gyermek gondolatai borítanák el rózsaszínnel arcát.

— Jó napot Etelka kisasszony — szólt aztán.

Etelkának a vér arczába futott, zavartan ugrott fel helyéről s himzése a földre esett; meghajtotta, magát, szólni akart, de csak ismét elpirult, szemeit lesütötte s csak ajkai mozogtak.

Kálmán fölvette a munkát.

— Bocsásson meg édes kisasszony, ha tán valamiben zavartam s ha tán alkalmatlan vagyok, távozom.

— Dehogyan alkal... — kiáltott fel Etelka, aztán mintha megsokallotta volna, mit oly hévvel mondani kezdett, folytatá: tessék helyet foglalni Zárai ur, nővérem nemsokára megjön s addig az én társasággal kell megelégednie.

— Mely nekem nagyon kedves — szólt Kálmán.

Aztán néhány percig hallgattak.

Kálmán törte meg a csendet.

— Ki számára készül az a szép himzés, ha szabad kérdeznem?

— Etelka ismét elpirult, aztán összeszedve magát, felelt:

— Gizellának készítem.

— Mily jó testvérek!

— Az a baj! — szólt hirtelen Etelka.

— Baj? — kérdé csodálkozva Kálmán.

Etelka oly zavarban volt, hogy nem birt egy szót kiejteni; szerencséjére akkor lépett be Gizella, nyájasan üdvözölve Kálmánt, kit becsületes jelleme miatt nagyon becsült.

Már estefelé hanyatlott az idő, s egy azon esték közül ígérkezett bekövetkezni, melyek édes megnyugvást szoktak hozni magukkal, s midőn az ember oly nagyon jól érzi magát a természet kebelén.

Gizella is nagy kedvelője levén az ily szép estéknek, azon indítványnyal lépett fel, hogy jó volna lemenni sétálni a kertbe.

A háznál ugyanis nagyon szép izléssel rendezett kert volt kedves tanyája a gyöngéd szíveknek.

— Ezer örömmel egyezem az indítványba — szólt Kálmán, míg szemei vágyólag csüggték a szép Gizellán.

— Én nem megyek le — szólt Etelka.

— Nem tart velünk? — mondá bánólag Kálmán, pedig szívében örvendett, hogy a magány néhány percét töltendi Gizellával.

— Ejnye — szólt Gizella — pedig nagyon szeretted eddig a kertben s ma különösen kedves sétánk lesz ott, miután oly lágy meleg az est.

— Még valamit tenni akarok, édes Gizellám — felelt Etelka, — majd később tán én is lemegyek.

— De furcsa ma ez az Etelka — gondola Gizella.

— Mi baja lehet ennek a kis lánynak? — gondolta Kálmán.

IV.

A szürkület már felvonta fátyolát, midőn Kálmán és Gizella megkezdtek a kertben sétájukat.

A forró nap lankadó melegét gyöngye szellő kezdte enyhíteni, s míg a bucsuzó sugarak megaranyozták a fák sudarait, hosszú árnyak vonultak töveiknél végig.

A ki egy ily estén egyedül sétált a fák lombozata alatt egy szép s mély érzésű növel, kit szívdobbanása áldott s kit egész bensőséggel szeretett, annak lehet fogalma Kálmán helyzetéről.

Hallgatva sétáltak egy ideig egymás mellett, oly sokszor akart Kálmán szólni, de mindannyiszor nem tudott semmit.

Gizella törte meg végre a csendet:

— Hogy tetszik kertem?

— Nagyon kellemes, kedves hely, kivált most.

— Ah tehát önben is megvan az a regényes hajlam, hogy szereti a szép estéket?

— Oh én nagyon szeretem azokat, kivált midőn elmerenghetek egy szép csillagon.

— Ugy szeret ábrándozni? — szólt Gizella, aztán mosolygva mutatott fel a lilaszín égre, — sajnálom, hogy úgy késnek a csillagok.

— Oh nem akar engem érteni Gizella — szólt Kálmán, míg szíve hangosabban kezdett verni.

— Dehogyan nem — szólt hamisan Gizella — Minden ábrándos ember kiválaszt magának egy csillagot, a melyen aztán szeret elmerengeni. — De most még nem jöttek fel a csillagok. — Aztán ismét felnézett az égre, mintha kémlelné, hol tűndöklök fel az első.

— Igaza van — szólt Kálmán — az égen kell nekem is a csillagokat keresni, csak abban különbözöm jelenleg kegyedtől, hogy közelebb látom egemet csillagaival.

Gizella észrevette ugyan a célzást, de ki akarta kerülni az ömlengéseket:

— Egét? — szólt — hát önnek más ege van, mint nekem, és más csillagokat is lát?

— Igen, az ön szép szemeit Gizella.

— Ah köszönöm a bókot — szólt nevetve Gizella, hogy távolabb tartsa az ifjút — úgy tehát én olyan vagyok, mint az éjszaka? mert akkor ragyognak a csillagok.

— Bocsánat, ön félremagyaráz — felelt komolyan Kálmán — én úgy érttem, hogy az égen látjuk a csillagokat.

— Ah tehát csillagászati szempontból? — ingerkedett Gizella — akkor meg a végtelen semmiség vagyok! — és nevetett.

— Mért üz velem ily gonosz játékot! — kiáltott fel Kálmán.

— Oh a csillagászat, az nem játék, az nagyon nehéz tudomány, mondá Gizella komoly arczal.

(Vége köv.)

Két leány.

— Szerb rege. —

GOICS LÁZARTÓL.

1. Nagy hó van mindenütt, —
Hideg szelek fúnak,
Mégis két leányka
Megered az utnak.
2. Fekete pántlika
Van hajokba fonva,
Fekete kendőkkel
Vannak beburkolva.
3. Hová mentek lányok
Ilyen rossz időben?
Hisz a madár sem jár
Most a levegőben!
4. „Ne kérdezd boldogság.
Nagy a mi keservünk:
Gyászlevelet kaptunk,
Temetésre megyünk.“ —
5. „Mehalt hű kertésze
Szívünk viráginak,
Nincs már ki ápolja —
Búsak, szomorúak!“
6. „Ott a csatatéren
Hullt el a két bajnok,
Hős Dusán*) jobbjánál
Vivott erős karjok.“
7. „Oda sietünk mi...
Meghintjük könnyekkel,
S betakarjuk őket
Fekete kendőkkel.“
8. „Halotti ének lesz —
A hollók lármája,
Méla harangzúgás —
Szívünk dobogása...“
9. „Szép juhász Milosnak*)
Hűs forrás vizénél
Lehajló lombocskák
Lesznek gyászszemfödél...“
10. Így tett a két leány,
S minden kora reggel
Az elhagyott két sirt
Látogatni ment el.
11. S most kisirt könyűkből
Forráská vizénél,
Minden hajnal tájban
Ezer könnyvirág kél...“
12. A leányok pedig
Még sokáig jártak,
Míg végre bujokban
Bús füzekké váltak.
13. Azóta a pusztán
A Milos völgyében,
Két fűz... s ezer virág
Sírnak minden téiben.

A gyümölcstenyésztésről.

Kalocsa Rózától.

Ujra eljöttem tisztelt olvasónóm, hogy multkori csemeténk másik ágát is beoltsuk; az elsőt ugynevezett síppal oltottuk be, tanulja meg hát most már Nagysád a szemzést is; ennek még azon hasznát is fogja venni, hogy ha rózsafába akar oltani (tudom pedig, mily nagyon szereti a rózsákat), a gyümölcsfákon sikerrel megkíséríti, hát kedv- s időtöltésből egypár vad rózsát beolt, s oly csodálatos dolgot hozhat létre, hogy míg a rózsátó egyik galyacskáján a halványpiros rózsza feslik bimbóból illatos rózsává, addig a másik ágon egy bársonylevelű, sötét piros rózsza büszkén emeli fel harmattól csillogó virágát, egy harmadik galyon fehér thea-rózsza bámészán tekintget maga körül, csodálkozva erősen, ilyen szomszédságban találván magát. Hogy minő szép egy magas, egyenes száron ilyen háromféle szín nyíló virág, kerekded alakú zöld bokorban, mit az oltott ágak a vad rózsza tetején képeznek, azt még az idén is megláthatja Nagysád, ha kis fáradságot nem sajnál tőle.

De jaj nekem! Csak most veszem észre, hogy hiszen én azért teszem tiszteletemet, hogy csemeténk másik ágát is beoltsuk, s ime én a rózsákra tértem át! No de még nem késő, hibámat helyrehozom mielőbb, nehogy sikulai almagalyaink elromoljanak.

Vegye kezébe Nagysád tollkését és válaszson az oltóágak közül egy olyanforma vastagságú galyat, mint beoltott fácskánk második ága; most az oltó-ág közepe táján válaszson ki egy egészen ép rügyet; a levél szára félben elvágva rajta

*) Dusán a szerbek hős czárja, ki sok diadalt aratott a törökön. G. L.

**) Milos Voinovics, Dusán czár közel rokona, ki pásztoréletre szánta magát, s azóta a völgy, hol tanyázott, Milos völgyének, s az ott levő forrás Milos forrásának nevezetett el. G. L.

maradjon, azután a bimbó fölött olyan távolságra, mint minő vastagságú a galy, vágja be, de csak az ág bőrét, nem egészen körül, hanem csak félig, ez lesz a vízszintes vágás; most már a vízszintes vágás szelétől hasítsa be a bőrt és vigye a bimbó alá rézsút oly módon, hogy a bimbó alatt annyi távolságra, mint felül maradt, a közepe tájára érjen, a vágás a másik oldalon ugyanez eljárás, s így három vágás eredménye egy hosszukás háromszög lesz, melynek közepébe esik a bimbó a levél szárának megmaradt részével, és pedig sértetlenül. Most az oltandó ág nagyon is gyenge tetejét levágjuk, és a délkelet felé való oldalán a tető-elszeléstől valami két ujjnyira vízszintes vágást teszünk a beoltandó ág bőrén félkörben; azután e vágás közepére illetve késünket, behasítjuk a bőrt olyan hosszan, mint minő hosszú kivágott rügyünk, most kissé vigyázva fogpiszkálóalakra vágott lúdtollal felfeszítjük e felvágott nyílás két parányi ajtócskáját s a már készen tartott szemet, bimbója hegyével felfelé, beleillesztjük, úgy hogy egy kicsit megszoruljon; ez meglevén, a felhasított bőrt reáhajtván, pamuttal, mint a sípnál, körültekerjük, s aztán a multkor említett kenőcsessel (egyharmad oltott méz, egyharmad sárga viasz és egyharmad sárgaföld vegyítéssel) bekenjük, úgy hogy a bimbó kimaradjon. A beoltott fa többi növései s levelei szorgalmasan leszedetnek, mert a nedvességet az oltástól elhuznák és nem csak most, hanem négy öt nap múlva, sőt többször is, mert az erőteljes s egészséges fa azonnal ujra hajtásokat s leveleket ereszt

A főntebbi eljárás szerint három-négy szemzést is lehet egy ágba oltani, de a bimbót mindig délnek vagy délkeletnek fordítva, mert az észak felé fordított néha egy év múlva indul meg.

Tíz nap múlva ép úgy, mint a sip-oltásnál, a kenőcsöt le-tisztítani, a pamutot levagdálni kell, de az idő hatása ellen még másik tíz napra ócska vászondarabba kell bekötöni; a már ekkorra magától leesett levélszár megfogamzásra mutat.

Három év múlva, mi a nélkül is, ha ezzel nem bibelődött is Nagysád, elrepül: egy szép termő fácskát fog birni ez oltványban, mi míg egyik ágán a szép fehér és zöld sikos körtvélyt hozza, a másik ága lomhán ereszti le fiatal hajtásait a nagy, sötét vörös almák terhe alatt.

Ily eljárással pár év alatt oly csinos kis gyümölcsös keretet állíthat fel igen csekély költséggel bárki is magának, mi anyagi hasznát tekintve is, százszorosán kipótolja a reáfordított fáradságot.

Nem szép és jó-e ez? ha évek multával az ifju nő, férjének, vagy ha anya, gyermekeinek némi kis kényelmet, apró kedveskedéseket s ajándékokat szerezhet a felesleg termett gyümölcs árából, vagy ha a felnőtt leányka egész kis kifogyhatatlan forrásával bír a jövedelemnek, mit maga állított elő.

Ismétlem, meg lehet az oltványokat készpénzért venni, sőt a kész gyümölcsöt is, de azon tiszta, ártatlan örömet, mit az első levélke, az első gyümölcs, majd később a derék, nagy terméssel gazdagon megrakott fa szerez az élet bármely szakában, ezt nem lehet pénzért megvenni.

Szomoruan tapasztalom, hogy a nép saját élelmét megvonja szájától: buzáját, kukoricáját s a t. odaveti holmi erdélyi oláh hitvány, izetlen gyümölcsért, míg kevés fáradsággal magának a legjobbak teremhetnének. Honleányok! ha Nagysádtok közül csak egy is a nép közül egypárt megtanit az oltásra, és annak nem kell, csak kis fáradsága után is, pár év múlva kenyerét elvonni szájától, hogy gyermekének egy kis gyümölcscsel kedveskedhessék: akkor áldani fogom azt az órát, melyben eszembe jutott, hogy a gyümölcstenyésztés mellett szót emeljek.

De nemcsak ez a haszna lenne a köznépek belőle, hanem nyujtana neki Nagysád egy oly pénzforrást, miből élet-szükségeit fedezhetné, mert Nagysádtok nem is képzelik azt, mit e szegény nép szenved, mennyi gondja, mennyi szüksége van a ránézve ily szigorú időben, s mily jóltevően hatna reá csak annyi kis jövedelem is, mi kisdéd kertecskéjéből pár év alatt kikerülne. Ne gondolja azt Nagysád, hogy hát miért nem teszik ők azt magok? Hisz ők nincsenek arra figyelmeztetve, nem ismerik, nincsenek senki által vezetve, de Nagysádtok időtöltésből is oly jól tehetnének velök; mint kis patakokból nagy folyók, ugy ez is képezné a szegénység élelmét egy kisdéd patak alakjában, s Nagysádtokra egy két család kérné jótettökért Istentől az áldást; mert nemcsak akkor teszünk jót, a mikor alamizsnát adunk a koldusnak.

Bocsánat ez eltérésért, pedig még van mondanivalóm:

Ha a fák már termővé váltak, s megtörténik, hogy igen száraz tavasz van, a mikor virágzik, körül kell tövét ásni s a földet kihányani, akkor a nagyobb fákhoz több és a kisebbekhez kevesebb mennyiségű vizet kell tölteni, a közepszerű fákhoz három-négy vederral; ez ismétlődjék másodszor, ha az idő száraz, a gyümölcs félnagyágában, és harmadszor az érés kezdeténél. Az ilyen fák gyümölcsei nem hullnak le elfonnyadva vagy leférgesedve, s volt rá eset, hogy jó anyám kertjében annyi volt a gyümölcs, hogy alig birtunk vele, míg más helyt mindenfelé lehullt.

Második és igen ajánlandó kötelessége az ifju kertésznek, arra ügyelni, hogy gyümölcsfái közt, a mennyire lehet, minden fajú és minden időben érő gyümölcs fáját igyekezzék megszerezni, ha kertje nagysága engedi; mert így nagyon daczolhat az idő mostohaságaival, megmarad ott a téli, hol a nyárit valami csapás éri; vagy a nyári gyümölcs már megnövekedett és erősödött akkor, a midőn a télit, későbbben virágozva és kötve, a jégeső megrongálhatja.

Ugy hiszem, fölülleges emlitenem, hogy a hernyókat, e

legnagyobb ellenségeit a gyümölcsfáknak, idejében le kell szedni s elpusztítani.

Még van valami, mi fáinkat elékteleníti s elbetegesíti: ez a sárga redv (vagy moh) és a száraz ág, az utóbbit minden tavasszal levagdadjuk; de a redvességtől ugy óvhatjuk meg, ha fáinkat minden tavaszkor vízbe mártott szalmacsomóval megsúroljuk, s ennek aztán az a haszna is van, hogy fáink szépek és sokkal erőteljesebbek, következésképp gyümölcsözőbbek.

Es így a nyári teendőket elmondván, most már Nagysádtokon áll, hogy ne a pusztában elhangzó szó legyen az. Közlebbi találkozásunkkor az őszi végzendőket leszek bátor előadni, hogy jövő tavasszal a tavaszi oltásokat is akadálytalanul megkezdhessek. Csak azt emlitem még meg, hogy a fentebb leirt módok szerint nemcsak körtvét és almát, hanem mindenféle gyümölcsöt lehet oltani, tekintve az oltásra szánt galy és a beoltandó fa fajrokonságát, t. i. keménymagú gyümölcsfaágat keménymagú fába (szilva, barack, meggy minden nemei) és gyengemagút ugyanabba (alma, körtve s a t.).

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

II.

A hercegek elbujdosásának senki nem örült jobban, mint Gizella. Tervét sikerülni látá... Mindenesetre sokkal jobban szerette volna, ha mind a három trónörökös föld alá rejtetheti, vagy V a z u l sorsában osztoztathatja, mert akkor szent és kétségtelenül bizonyos, hogy soha többé nem jönének őt háborítani. De így is jól van az...

— Csak egyszer elfoglalhassa fiam s általa én a trónt — gondolá a szép hölgy — jöhet akkor bárki is! —

Az ősz fejedelem — István — ezalatt aggodalmait s gyöngesége következtében kapott betegségét mindinkább súlyosbodni érezvén, a halálra készült.

Tudta az agg, hogy élete perczei meg vannak már számolva, s félt, hogy a hon, melynek ügyeit oly áldásosan felvirágoztatá, halála után a trónörökös véres csatáiban fog elpusztulni, azért elhatározá, hogy még életében utódot választat.

V a z u l önmagával is tehetlen levén, képtelen volt a kormányra.

Endre, — Béla, — Levente, messze idegen országban bujdosának. Azt sem tudták róluk a rendek és főurak, hogy hol, mi tájon tartózkodnak? Még csak vissza sem hihatták őket.

A királynak minden perczen növekedő betegsége napról napra sürgetőbbé tette a választást. Az ország rendei maguk is elkerülhetlen szükségesnek találák, hogy mihamarabb legyen valaki a hatalom élén, azért nem egy izben sürgetőleg kérték a beteg honatyát: nevezne ki valakit utódaul.

A fejedelem maga köré gyűjtötte a világi s egyházi főrendeket s — mert más nem volt — Gizella fiát: Pétert jelölé ki a trónra és őt a rendek szeretetébe ajánlván, miután könyező alattvalóinak az egyességet, a kereszténység s új országrendhez ragaszkodást és a leendő fejedelem iránti hű, hódoló engedelmisséget lelkükre kötötte volna, meghalt nagy bánatára árva nemzetének 1038-ban.

Gizella elért terve szép sikerének koszoruját mohó vágy közt ragadá hiuság és hatalomvágy alatt hullámzó kebelére, s boldogságtól sugárzó arcczal mondott imát a meghalt nagy király lelke nyugalmaért. Alig vett magának annyi időt, hogy a testvéri fájdalom kötelesség parancsolta könyeit szemeiből föl-szárítsa: leveté gyászát, szivéről, ruhájáról egyaránt s az öröm és remény tündöklő rózsaszínébe öltözve, mint megnyert vágy önelégült birtokosnéja, hideg göggel, elriasztó durvasággal foglalt helyet a magyarok által aggodalmas szivharcok közt királylyá koronázott Péter uralkodószekén.

Istvással a béke is eltűnt az országból, s zavarteli, nehéz, vészes idő állt be. Péter aljas, könnyelmű jelleme által nem sokára eljátszotta minden jók bizodalmit és szeretetét, — írja a történész. — A magyarokat mellőző, sőt nyilván megveté, a tisztségeket és udvarát németekkel és olaszokkal tölté be s nemcsak hogy minden ügyekben egyedül ezeknek kizárólagos tanácsával élt, hanem a várak, határszélek védelmét is reájuk bízván: a Kopasz László fiahoz szító főrendektől törvénytelen erőszakossággal elfoglalt jószágokat nekik ajándékozá. . . Ez mélyen sérté a nemzetet . . .

Saját ledérségei a főrendek hölgyei körül, s testőreinek sőt egész udvarának botrányos kicsapongásai pedig — melyek, mint Palma mondja, a legszilárdabb nőerényt sem hagyják kísérletlenül — a magyar népben a legnagyobb ingerültség és gyűlöletet kelték föl kormányára iránt.

Az elégtelenség és keserű gyűlölet a megsértések folytonos fájdalmai közt vérző szivekben általános elkeseredés-sé növekedett s a legelső kedvező alkalommal messzeágazó összeesküvéssé fajulván — bösz lázadásban tört ki . . . A három évig uralkodó s mindinkább kényuralom felé hajló Pétert, koronájától megfosztották s 1041-ben Aba Sámuel t — szent István király ifjabb nővéreinek, Saroltának férjét — ültették a királyi székre. Péter vesztett koronáját visszaszerezni ohajtván, sereget gyűjte és Henrik német császárnál segélyt kért.

Henrik segedelmével sikerült neki, három éves hosszú harc után 1044-ben Sámuel t egy döntő csatában megverni, s miután a seregétől elhagyott Aba futásban keresve menedéket, Péter csapatjaitól elfogatott s Zircz nélfefejeztették, Péter ismét ura lón a magyar trónnak.

A megnyert diadal után Székesfehérvárra ment s ott a főrendeket egyenkint ujonan hódolatra kényszeríté: Henriknek pedig — írja a történész — adott segélyeért: jobbagyi hűséget fogadott, és Magyarhont annak főuri hatósága alá vetvén, magát évi adófizetésre kötelezte.

Alig futamodott el a hír, hogy Péter a haza függetlenségét elárulása szabad hazából adófizető hűbéres tartományt tett, a — szabadságukra s minden külbeavatkozástól függetlenségükre féltékeny magyarok, ellene azonnal nyilván felszóltak s komolyan inték, hogy: ha az ország urának meg akar maradni, hűséggel tartsa, őrizze a nemzet jogait, és a már is sokat szenvedett nép törvényeiből ne üzzön gunyt.

Az önérettel büszke fajnak e nyilatkozata nemcsak mitsem használt, de sőt inkább az irántai idegenséget növelni segíté az olaszokból, németekből álló udvar keblében, s ujjabb elnyomásoknak lön szülője . . .

A magyarok panaszkodtak!!! Panaszaitkat gúnynyal utasíták vissza. Kértek, rimánkodtak!!! Kéréseikre hideg megvetéssel feleltek.

A fájó szivek izgatottsága ismét visszatért ennyi méltatlanság után s csaknem kitöréshez volt közel, — hanem a higgadtabb rész békéltető szavai nem maradának hatás nélkül; miat szélsend a tengeren, mely a vész zajgási közt nehány

percze megjelenik s pillanatig tartó nyugalmat eszközöl: — úgy a jobblét édes reményével biztató szavak, a béke szelid érzetét önték a keblek sajjó fájdalmai fölé — egy szebb jövő hitében. De midőn Péter csupa gyanuból több főrendü egyént a legnagyobb kegyetlenségek között vérpadra hurczoltatna s nejeiket nemtelen bántalommal illetné, az ujjabbnál ujjabb csapodárságok és kegyetlenségek hosszú sorozata által különben is mélyen sértett nép keblében az engesztelhetlen boszu tüze lobogott fel „és a nemzet főbbjei kisebb nagyobb csapatokban titkon összegyűlvén az éj csendében, — rejtett várfenekék börtönfalai közt tanácsot tartának, elhatározva, miként Pétert — ha meg nem javulna — örökre száműzik a magyar trónról, kerüljön bár életükbe, vagy a félország áldozatába.“

A bujdosó herczegek akkor Lengyelországban tartózkodának.

A mint hazájukból a fenyegető vihar őket futni kényszerítve, Csehországon át Lengyelországba érkezének; II-ik Mieskó — Mischován — lengyel király épen sereget gyűjtött roppant nagy hadierő kiállítására, melylyel a hűséget és adót megtagadó Pomerania herczegét szándékozá megalázni.

Pomerania herczegsége hűbérként a lengyel király birtokához tartozék, de a kormányzóul rendelt herczeg — Mieskó lengyel király öregségét s gyöngélkedő egészségi állapotát felhasználni ohajtván — magát függetlenné tenni akará s lázadást szított. Ez okozá a nagy hadi készüléteket a lengyelknél.

Mieskó kevés idő alatt csaknem egészen hadilábra állítá seregét; de a sereg kiállításakor nem elég csak, hogy nagy tömeg legyen együtt, hanem elkerülhetlen szükség, hogy okos, bölcs, csataismerős vezérrel legyen ellátva.

Mieskó aggalommal volt eltelve, mert vezérnek való férfit, bármiként kerese is, nem talált.

Hetek óta azon gondolkodék, kit állítson a had élére, melyet a büszke herczeg ellen küldendő vala.

Ő maga öregség s gyöngélkedő beteges élete miatt szobájából is alig mozdulhatott; fia Kázmér kiskorú volt még, a többiek részint nem bírának vezéri képességgel, részint, ha valamelyiket a képesség s tehetség ajánlaná is, a gyanus s ingadozó jellem, a hűtlenségig hideg, bizalmatlan viselet ellene döntő okokkal szólalának fel, midőn a hadvezérválasztásról tanácskozá.

Ekkor jelentkezett Endre, Béla, és Levente az udvarnál.

A bujdosók elbeszélve helyzetüket, mint a magyar király rokonai a lengyel kormánytól a legmegelőzőbb szivességgel fogadtattak; sőt Béla mintegy háromhétit ott-mulatásuk után annyira megnyeré a fejedelmi család, különösen pedig az öreg Mieskó bizalmát és szeretetét, hogy a sereg fővezérségével is megbízott.

Béla szerencsével csatázott.

Mint bátor oroszán, életét, mindent feledő elszánással rohant az ellen legsűrűbb csapatai közé s hősiiesen vivott a lengyel sereg élén. Majd minden nap ujjabb s ujjabb győzelemmel koszoruzá. Négyhavi csatározás után pedig vezéri bölcs tapasztatának sikerült, fényes és az ellent porig lealázó diadalt nyerni. Majdnem az egész pomeráni tábor szét volt verve.

Maga a lázongó fejedelem is elesett. Őt személyes párviadalban a hős Béla konczolá fel, ki mint mindenkitől tisztelt, magasztalt, győztes vezér, általános diadal-és örömjaj közt tért vissza a lengyel határokra.

(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— Május 6-án. —

Május 1-seje. — Kirándulás a Zugligetbe. — Kebelharcok. — Négykerekű pinczék. — Uj m a g a s iskolák. — Tizenötön voltunk. — Az én vis-á-vis-m. — Nagybecsü asszonyág. — A misantropia forrása. — Az ujkori Phoebusok és a matematika. — Lehetlen munka. — Férj és nő. — Közös tulajdon. — Az önfeláldozás ritka példája. — Zöld indítványok. — Végzetes zökkenés. — Az „Ost-Deutsche Post“ szégyenli magát. — A jámbor szívnek az ő elkeseredései. — A megbántott önéret. — Kukliné az életben. — A kefések. — Gyönyörű élet. — Búfelejtő madárdal. — Konyhászati kinszenvedések. — Csunya név. — Rosz vizek és jó borok. — Rosz vizek és új sercsarnokok. — Nemes szivek. — A kik a hazának honleányokat nevelnek. — Drága ajándék Angolországból. — Két májusi ünnepély.

Május 1-sejéről kellene olvasónőinknek beszélni, az év legkedvesebb hónapjának, a szerelem és boldogság jelképének első napjáról, de Isten tudja, mi okból, nekünk már rég nem tűnt föl május 1-seje olyan csendesnek, olyan köznapilag, mint ez évben; alig merem leírni, pedig reggeli 4 órától egész kilenczig bejártam a főváros minden utcáit, még azon külvárosokat is, a melyekben, tán a roszt közelet miatt, még legerősebben tartotta meg magát a kegyeletes érzés az efféle ősi szokások iránt, és mégis többet ny o l c z májusi fánál nem bírtak fölfedezni az én sovár szemeim! És azok is milyen májusi fák voltak! Mintha egyesenesen a Széchenyi-ligetből escamotirozták volna oda, olyan fonnyadtak és elkényszeredettek voltak. Gazdag ékitményekről, a minőkben az ilyen fák máskor pompázni szoktak, a milyenek: elegendő mennyiségű borpalczok és különféle minőségű étvágyingerlő virslik, és egyéb ilyen népies tolmácsairól egy hűségesen epekedő szerelmes szívnek pedig épenséggel szó sem lehet, de még a szalagok is olyan kétes elevenségek voltak, mintha már az elmúlt évben alkotmányos szolgálatot tettek volna és most csak szellőztetés vagy emlékezet okáért vétettek volna elő! És hasonló minőségű volt a zene, mely az előtte való este imitt-amott hallhatóvá lön; nagyon kétes jellemű egy zene volt ez; az ember sokat gondolhatott fölére és jelentőségéről, épen azért, mert igen keveset fejezett ki; az én lelkemben pedig azon szomorú tapasztalat szólalt meg ez alkalommal is, hogy a főváros napról napra inkább felejt el a módot, hogyan kell kedve szerint mulatni; már a közönséges emberek, az alsóbb osztályokba is annyira beleeszi magát az a sötét komolyság, az az örömkergető közönyösség minden iránt; ugyan mi lesz már belőlünk!

Pedig én nagyon szerettem volna nevető arczokat látni ez nap; hetek óta számítottam ezen napra, hogy akkor majd vidáman mulató embereket fogok látni, a minőket már hónapok óta hiába kerestem; elhagytam tehát a fővárost, elindultam, hová? hát hová is mentem volna ilyenkor, mint a fővárosi nyári közönség Mekkájába, a gyönyörű szép Zugligetbe? Ott bizonyára meglelem, a mi után szívem „vágyva vágy“, gondolám; tudtam, hogy az odajutás nem mindennapi viszontagságokkal van összekötve, de mégis elindultam, mert azt hittem, hogy oda érve, gazdagul kárpótolva lesznek kiállt szenvedéseim, és én minden áron — vidám arczokat akartam ma látni.

És mit láttam, mit tapasztaltam ez uton? engedjék meg kedves olvasónőim, hogy ez ut élményeit kissé részletesen

írjam le; ha nem nyerne is vele sokat, veszíteni még kevesebbet veszítenek általa; úgy sem történt valami nevezetes dolog e héten, aztán legalább megtudják, hogyan lehet a fővárosban mulatni.

Átérve a hidon, kettős választás csábjai álltak előttem: jobbról a bérkocsik, balról pedig a társaskocsik; mindegyiknek e kettő közül megvannak a maga fényoldalai, elannyira, hogy valóban nem könnyű az elhatározás; a bérkocsik gyorsabban hajtanak, de annál nagyobb port vernek föl; a társaskocsik olcsóbbak, de annál kényelmetlenebbek; a bérkocsisok olyan nyelven beszélnek, hogy — ha csak más tekintetekben is eléggé „korrekt“ ek, akár „politikai séták“ at irathatna velük bizonyos urambátyám, a társaskocsik Phoebusai ellenben annyira gyöngéd és emberszerető természetűek, hogy ha még olyan tele is a kocsik, ők még sem utasítják el a föl kívánczozókat.

Képzeltetni tehát, milyen kemény kebelharcot kell az embernek kiállni, midőn annyi gyönyörűség között kell választania! Én azonban mégsem haboztam sokáig; nincs kiállhatatlanabb előttem, mint a kocsis dialektus, akár az életben, akár pedig az irodalomban; kerülöm tehát, a mennyire csak lehet; innen van, hogy szó nélkül türöm azokat, és innen az is, hogy inkább a társaskocsiba bujtam.

Igen is: bujtam, mert másképp nem lehetett abba belejutni; nem is hiszem, hogy hajdanonta pincze nem volt az a csudálatos alkotmány, mely ezuttal tengelyekre helyezve közlekedési eszközül szolgált a fővárosi közönség számára Budapest és a regényes Zugliget között; épen olyan mély volt, mint egy pincze, és épen olyan sötét, csak meleg volt rendkívüli módon, nyilván azért nem lehetett eredeti céljára használni és társaskocsinak léptették elő. Más előléptetések is ilyen módon szoktatták; mert roszt hasznát veszik, előmozdítják.

A sötétség ellen azonban nem igen lehetett panaszunk, mert az ablakokban, melyek eredetiben szelelőlyukak lehetek, egy üveg sem volt épségben, aztán a tetején is akkora hasadékok tátongtak, hogy ezek is elegendők lettek volna: gőzfürdővé alakítani át e hajlékot; csurgott is rólunk a veriték úgy mintha csak gőzfürdőben volnánk; de azért mégis igen élvezetes és igen tanulságos egy kis utazás volt ez.

Tanácslom is, hogy a ki lélektani és anthropologiai ismereteit gyarapítani akarja, tegyen lehetőleg gyakran kirándulásokat a Zugligetbe ilyen társaskocsiban.

Tizenötön voltunk együtt; tizennégy ember és egy kis kutya, a tizenhatodik volt a kocsis; benn a kocsiban tizenhárman ültünk, a kis kutya volt a tizenharmadik; e kis kutyát azért emlitem meg különösen, mert ez is emberszámot tett a kocsiban, külön kellett érte fizetni. Aztán volt köztünk egy nő is, azé volt a kis kutya; mikor én beültem, már akkor mindketeteket ott találtam; épen a közepét foglalták el a hosszú ülésnek; átellenben vele ült egy férfi, ez volt a hölgy férje, és egy kis 6—7 éves leányka, kettejük közös tulajdona.

En a férj mellett foglaltam helyet; a vis-á-vis kedvéért, ha úgy tetszik; nem volt valami különös szépség, hanem annál álmosabb volt; egész uton ki nem nyitotta a szemét; aztán úgy tele volt aggatva arannyal és drágakövekkel, mintha csak azon japáni követséghez tartozott volna, a melyről a párisi lapok a múlt hónapban annyit beszéltek; mind a két fülében hosszú arany linglógok, nyakán arany láncz, kebelén arany mellű, éktelen nagy piros kövel; valamivel lejjebb arany óra

és ismét láncz, karján két-két arany perecz zöld kövekkel, és az ujjakon hasonlóképen valami husz gyűrű; mert meg kell említeni, hogy csak a kezefején volt keztyű, az ujjak szabadon voltak, de azért csak részben voltak láthatók a sok gyűrűtől, melyek azokat elboríták. Képzeltetik tehát, milyen bübajos hatással volt reám e nagybecsű átellenes alvó hölgy!

A hölgy mellett egy férfi ült, hanem ez valami világfájdalmas misantrop lehetett, a min egyébiránt nem lehetett csudálkozni; szenvedélyes olvasója volt a külföldi politikai lapoknak, a melyek pedig a legerősebb idegrendszer is tönkre tehetik; most is egészen behuzódott a kocsi leghátulsó szögletébe, kihuzta zsebéből az „Ost-Deutsche Post“-ot, és csakhamar eltűnt szemeink elől. Az „Ost-Deutsche Post“-ban veszett el egész egyénisége.

Még három ülés volt betöltendő azon oldalon, a melyen alvó utitársnőm helyet foglalt volt; mert egy-egy sorban hat személynek kell elférni; nehéz feladat, de a társaskocsik Phoebusai, úgy látszik, nem igen erősek a mértanban és így meg kell annak lenni. Avagy azt gondolta e ez ember, miért nem mennek a magyarok oda, a hol kényelmes ülésekkel kínálják? kitelik tőle; olyan rettenetesen beszélt németül, mintha csak Galicziából való ruthen lett volna.

Csakhamar akadt is három egyéniség, a kik nagy lelkesedve belebujtak a pinczegátorba; valahogy csak beletuszkolta őket a kocsis, de a mint az üres helyet el akarnák foglalni, hát kiderült, hogy ez phisicai lehetlenség; egy ember csak elférhetett az üresen hagyott térségen, de három! ez igazán emberi erőt meghaladó munka lett volna; mert ezt már az alvó utitársnő, vagy is inkább az alvó utitársnő hozzátartozói, mint: ruha, kutya, napernyő és egy meglehetősen terjedelmű duzzadt utitáská foglalták volt el.

A három jövevény tehát elébb egymás fölébe ült, és midőn kissé tájékozhatták magukat a rendkívüli régióban, elkezdének helyezkedni; de ez nem ment, mert nem volt hová; kezdék tehát kérni az asszonyságot. elébb halkal, aztán mezza voce, aztán forte, aztán pedig fortissimo, huzódják egy kissé fölebb, de mind hasztalan volt; az asszonyság oly édesdeden szendergett, hogy tán az orrát le lehetett volna lopni arczáról; hozzá még az átellenes férj, — olyan szelid arczu, jámbor tekintetű volt szegény, se szakál, se bajusz az egész ábrázatán! — olyan lélekbe ható, bensőséges suttogással rimánkodott hozzánk, ne költsek föl az ő kedves hitestársát, egész napra elrontják az ő jó kedvét, ha feleségét felköltik! hogy nem lehetett ellentállni. Hanem azért a hely még sem tágult, a három egyéniség pedig már alig lélegzett, úgy össze voltak préselve egymás fölötti ültőkben; végre tehát abban állapotok meg, hogy a szelid lelkű férj ölbe vette kis leánykáját és fölebb huzódott, miáltal az egyik jövevény mellém ülhetett; aztán megint a szelid lelkű férj ölbe vette a terjedelmes, duzzadt utitáskát, a napernyőt és a kis kutyát, miáltal a másik két egyéniség is valahogy elhelyezkedék.

Egy ideig tehát áldott béke uralkodott a mi birodalmunkban; az asszonyság édesdeden aludt, a férj nem szólt semmit, én meg a három jövevény társalgására figyeltem; igen érdekes tárgyról folyt az; arról vitatkoztak t. i., hogyan lehetne legjobban eltölteni május elsejét a szabadban? az egyik azt indítványozta, üljenek a „Fácán“-ba és költsenek el tiz pár rántott csirkét; milyen gyönyörűség lesz ez a „zöld természetben!“ ez indítvány azonban irgalmatlanul megbukott; rántott csirkét Pesten is lehet kapni, veté ellen az egyik; a „Fácán“-nál most már csak a spiszpurgerek mulatnak, volt a másik megdönthetetlen ellenvetése; mire a másik azt indítványozá, hogy legjobban lesz, a „Lázlovszki“-nál reggelizni, 11 óra-

kor aztán a „Vadásztanyá“-ban villásreggelizni, egy órakor a „Disznófó“-nál ebédelni, onnan majd átmennek a „Szép Juhászné“-hoz uzsonára, vacsorára pedig a „Ferenczhalom“-ra mennek; ez indítvány már inkább tetszett, csak az egyik készült kifogást tenni ellene; bizonyosan alapos, nyomatékos kifogások voltak ezek, de a melyeket, fájdalom, nem birtam végig hallgatni, mert a fontos tárgy épen olyan váratlan, mint meglepő körülmény által félbe lön szakítva.

Ugyanis a kocsi, mely ezalatt megindult volt, egyik kanyarodásnál kissé nagyon talált megzökkenni, mire a szendergő asszonyság elvesztette az egyensult és aláereszkedék, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy épen az „Ost-Deutsche Post“-ba eltemetett világgyűlölő mysantropus ölbe talált ereszkedni; ez pedig már súlyánál fogva is több volt, mint a megnyit az „Ost-Deutsche Post“ világgyűlölő mysantropusa el tudott viselni; egy hatalmas flankenbewegung-gal tehát kibontakozott az édes teher alul, és a szendergő asszonyság még mélyebben talált aláereszkedni, olyan mélyen, hogy ez a szelid arczu, jámbor lelkű férj egészen kihozta mind szelidségéből, mind pedig jámborságából. A milyen halovány volt eddig, olyan vörössé lön most és olyan módon kezdte mosni a „minden udvariasság nélkül való“ misantropust, hogy még az „Ost-Deutsche-Post“ is elsülyedt szegyenében, az ülés alá. A „Post“ igen, de nem az olvasója; ez ugyancsak nem maradt neki adósa, és Isten tudja, miképen végződik e kényes ügy, hahogy a szelid arczu, jámbor lelkű férjnek nem kell vala kis gyermekét és nagy táskáját mind a két kezével tartania. A szóváltásnak azonban hirtelen más fordulatot adott az asszonyság teljes fölébredése; ez értesülvén a vita tárgya és okáról, a megbántott önértet egész rettenetes haragjával fordult — férje ellen; ő oka annak, hogy őt „ilyen“ emberek „ilyen“ módon sértegetni merészlik; ha ő benne több erély lakoznék, ha ő olyan volna, mint a milyennek egy igazi férjnek lenni kellene, mindez nem történik; neki gondoskodni kellett volna arról, hogy a kocsi ne zökkenjen olyan impertinens módon, hogy — de minek folytatni e kemény kifakadások hosszú sorának részletes leírását! elég az hozzá, az érdekes asszonyság kifogyhatlan volt a szemrehányások feltalálásában; a por olyan vastagon özlött be a kocsiba, hogy egyikünk a másikat nem látta, de azért ez érdekes asszonyság el nem hallgatott, a férj pedig ismét olyan szelid arczu és jámbor lelkűvé vált, mint a milyen volt azelőtt; dehogy mert volna csak egy árva szót is előhozni kedves hitvesének csillapítására! Csak annyit rebegtek ajkai: „Aber liebe Kádi!“ de azt is olyan halkal mondta, hogy csak én és a kis kutya érthettük, és midőn ez utóbbi egyszer türelmét vesztve, megmordult, a jó ember erővel fogta be a száját és csiklándozta füle mögött, csakhogy elhallgasson ismét, nehogy kedves felesége e morgást is neki rója fel bűnül. Ez alkalommal győződtem meg először, hogy „Kukliné predikációi“ nem költői képzelet szüleménye, hanem életből vett szomorú valóság. Az én kedves utitársam tultett Kukliné asszonyon.

Kiértünk a Zugligetbe, de a szemrehányások még nem érték végüket; már rég leszálltam volt a kocsiról és mentem fel a gyönyörű „Disznófó“-felé, és még mindig hallottam az én kedves utitársnőm panaszos hangjait és hangos panaszait. Annak a szegény férjnek ugyan jó május 1-seje van! gondolám és szivem mélyéből áldottam valamennyi igazán művelt lelkű, jámbor szivű és — szelid nyelvű nő van a világon.

Mindezt pedig azért beszéltem el olyan részletesen, hogy Kegyetek is tudják, minő élvezetes egy utazás az, a mely a fővárosi lakost a Zugligetbe vezet és mert május 1-sejétől kezdve a nyár végeig sok ezer meg ezer halandó részesül hasonló élvezetben.

Természetes, hogy mindez élmények engem rettenetesen mulattattak, és a roppant porért, melyet a kocsiról leszálltom után csak jó félóra alatt sikerült az ott önkénytes alkalmazásban levő kefések egyikének, ruháimról annyira mennyire letakarítani, — gazdag kárpótlást véltem találni a gyönyörű természet lélekvidító ölében; és csakugyan úgy volt; olyan szép is ez a Zugliget! Egy kis itt felejtett gyönyörűség a régi jó időkől, mikor még nem iparkodtak, még a növényvilágot is a szeszélyek rabigájába szorítani! Mennyivel szebb, megragadóbb látvány ez a hegyszakadékos vidék a legművészebben nyírbált francia kertnél! Miért nem engedik az emberi természetet is úgy fejlődni, a hogy Isten hajlamokkal megáldá! Minek árkolják el az embereket egymástól osztály, vallás és rang földhányásai által? Nem tanulhatnák-e a természetből, hogy csak ott tenyészik áldásosan az élet, a hol rendes fejlődését semmi sem gátolja?

Nehogy azonban olvasónőim azt higgyék, hogy e rendelkezéses gondolatok künn a szabadban jutottak eszembe! Épenséggel nem; mert e gyönyörű vidéknek olyan nagyszerűen jóltevő hatása van a lélekre, hogy a mi sötét, fájó gondolatok is vannak abban, azokat is mind kipusztítja, nem hogy még szaporítaná! Egy érzéssé válik itt a lélek: az öröm, az elragadtatás érzésévé; a puha, zöld pázsit úgy odavonzza magához az embert, a bűbajos madárdal olyan édes andalgásba ringatja, a lombos fák enyhe suttogása annyi vidorságot, életkedvet lehel reá, hogy eszébe se jut a világ folyására gondolni.

De engedje is így elandalodásba ringatni a lelkét, leginkább pedig azon gondolattól ovakodjék, hogy — enni akar; mert azt ugyan megkeserüli! Az én boldogságom mennyországból, fájdalom, e földi gondolat ragadott ki, és meg is adtam az árát; elmentem a „Disznófő“-hez (bocsánat e kifejezésért; már harmadszor használom, és érzem, hogy e regényes vidékre regényesebb helynevet is lehetne találni, de — nem én csináltam) hogy ebédeljek, de azt könnyebb volt gondolni, mint kivinni; elébb megtaláltam a pinczért, kitől ebédet kértem, de nem találtam helyet, a hol leülhettem volna; aztán találtam helyet, de a pinczér nem mutatta magát, és mikor végre mégis láthatóvá lön, leves helyett fekete kávéhozott; és mit volt mit tennem! megittam a kávé, csak hogy pecsenyét kapjak; e helyett azonban spenóttal kedveskedett, és midőn megmagyaráztam neki, hogy én imádom ugyan a spenótot, de csak úgy, ha pecsenye alakjában találják elém, elvitte a spenótot, és — semmit se hozott helyette, úgy, hogy egy negyed tuczat tavalyi zsemlyével kellett eleget tenni belsőm nógatásának, és midőn végre ez is megvolt és a természet ölelő karjaiban ohajtottam elfelejteni ebbeli kiábrándulásomat, nem birtam távozni, a pinczér ismét nem akart előjöni, jó két óra hosszat voltam kénytelen eltűnni az égető napsugarak forró csókolózásait fejem, és egy rossz cigánybanda fogfájdító nótáit fülcim körül, míg a tavalyi zsemlyék árát kifizethettem.

Azután haza indultam, de nem; elébb még egy pohárral ittam abból a „disznófő“-i vízből (ismét ez a csunya név!), a melynek messze földön nincsen párja; valóságos isteni ital ez, mondanám, ha nem tartanék tőle, hogy a borimádók: istenkáromlónak híresztelnek e kifejezésért.

Mi jó volna, ha Budapesten csak tizedrésnyi ilyen jó vízforrások volnának! Mert, mint legközelebb egyik vegytudósunk, a fiatal, de jeles tehetségű Aujeszký Lipót, a pesti főrealtanoda egyik tanára, a természettudományi társulat gyűlésén bebizonyítá, Európa valamennyi nagy városai közül Pestnek van a legroszabb vize! Igaz, a természet némileg jóvá akarta tenni ebbeli mostohaságát azért, hogy kitűnő borokkal áldotta meg hazánkat, de azért a jó víz hiánya mégis nagyon érezhető fővárosunkban.

De tán e bajon és segítve lesz nem sokára; mint halljuk, a híres forráskutató, Richard abbé nem sokára fővárosunkba érkezik és az ő bűvesszeje kétségkívül jó, egészséges vizü forrásokat fedezend föl; bizonyosan vannak itt olyan források, csak kutatni kell utánuk; az nem lehet, hogy ez istenáldott föld épen víz dolgában meg legyen verve!

Nem csuda tehát, hogy sz. György-napkor ismét tizen négy kisebb nagyobb sercsarnokkal lön fővárosunk gazdagabbá. Mindennek csak a rossz víz az oka; a ki ehhez hozzá tud szokni, az a sert is meg tudja inni; nem is említve, hogy a jelen idő különben is kedvező a serfogyasztásra hazánkban.

Szívünk elszorul, mikor az árvíz okozta károkat olvasunk, s fölgondoljuk, hogy a rossz ivóvíz okozta károk föl sem számíthatók; ezer meg ezer ember egészsége, élete szenved e miatt!

De azért nem kevésbé nemes szívről teszen tanúságot, a ki az árvízkarosultakon segíteni ügyekszik, és örömmel jegyezzük fel mi is, hogy Székes-Fehérváron a Rozgonyi testvérek növendékei több havi tüpénzöket rakták össze és küldték el az árvízkarosultaknak, Nagy-Körösen pedig Kölnner Jánosné leánynöveldejében 80 forintot tettek össze a növendékek ez emberbaráti célra. Ilyen nevelőnők méltók azon magasztos hivatásra: honleányokat nevelni a hazának.

Nem könnyű lesz majd megérdemelni e minden rangnál megtisztelőbb czímet; mert hölgyeink napról napra fényesebb sugarakkal övezik ezt körül; így csak a mult héten küldött be gr. Teleky Miksáné 155 frtot és 25 krt az árvízkarosultak javára, melyeket erdélyi oláhajku testvéreink között gyűjtött; e nemes honleány nem a mi hazánk szülöttje, Angolország ajándékozott meg e drága kincscsel, de édes testvérünkkel honosította azon forró szeretet, mely keblében második hazája iránt él. Kincseket érő ritkaságokat küldött most a föld minden népe Angolországba, egyik legdrágább kincsét azonban Angolország nekünk ajándékozá: e nemes nő szívét.

Még két májusi ünnepélyről értesíthetem kedves olvasónőimet, de igazi májusi ünnepélyekről ám, olyanokról melyek: örök tavaszt varázsolnak majd a szivekbe; e hó 1-sején vezeté oltárhoz gr. Andrássy Aladár a pozsonyi főúri körök egyik legszebb tavaszi virágát: b. Wenckheim Leontinát, a jövő héten pedig jeles író társunk: Vida József, a „Vasárnapi Ujság“ és „Családi kör“ rendes munkatársa, üli meg menyegzőjét a főváros egyik test- és lélekben egyaránt szép urhölgyével: Gergelyi Herminával; ez azon két májusi ünnepély; legyen is egész életük boldogság- és vidorságban gazdag május!

Londoni levelek.

I.

London, május 1. Most jövök a kiállítási palotából, mely mai napon ünnepélyesen megnyitott. Sietve írok, hogy még az első benyomás hatása alatt tudósithassam e lapok t. olvasóit ama sok szép és nagyszerű dolgokról, miket látni és hallani szerencsés valék. Ne várjanak önök rendszeres leírást tőlem, mert erre jelenleg képtelen vagyok; csak nagyból, egyes főbb mozzanatokot kiemelve, akarom vázolni az eseményt, úgy a mint a szók tollam alá kerülnek.

Már kora reggel az egész város forrongásban volt, mindenki sietett a kiállítási palota felé, hogy legalább kívülről bámulhassa az ünnepélyt, ha erszénye nem engedi meg a beme-

metelt, miután a belépti jegyek ma méregdrágák voltak, egy személyért a mi pénzünk szerint mintegy 50—60 frtot kellvén fizetni. Így történhetett csak, hogy az első napi bevételt mintegy 60—70 ezer font sterlingre (egy font st. mintegy 10 frt) becsülhetni, mi által az építési költségeknek körülbelül $\frac{1}{5}$ része fedezve van.

Sokan azt hitték, hogy a kiállítás megnyitása még ma végbe sem mehet, mert daczára az éjjel- nappali szakadatlan munkának, a rendezéssel egy kissé elkéstek, s a kiállítandó tárgyak nagy része még nem foglalhatta el a számára kijelölt helyet. Ez aggodalom ugyan felesleges volt, a mennyiben a megnyitás csakugyan megtörtént; azonban úgy hallom, hogy a palotát legalább 8—10 napra ujjal bezárják, s csak miután minden teljes rendben leend, nyitják meg újra. Különösen elkéstek a francziák, pedig elég jókor kezdtek a munkához, és serényen dolgoztak; elkésésök oka főleg abban rejlik, hogy ők akarták osztályukban a legnagyobb fényűzést kifejteni.

A világváros utcái és házai, az ünnepély alkalmából, számtalan zászlóval voltak földiszítve, s mondhatom, hogy London oly nagy fényt és pompát fejtett ki, minő csak ily gazdag, ily óriási várostól telhetik. Az idő is különösen kedvezett az ünnepélynek.

A tulajdonképeni megnyitás csak délután történt Cambridge herceg, mint a királynő képviselője által, azonban a hivatalos vendégek már 12 óra előtt megérkeztek. Gyönyörű volt e menetet látni; hanem természetesen a tolongás oly roppant volt, hogy sokan boldogoknak érezheték magukat, ha a közvetlen előttük állók fejénél egy pár arasznyival tovább láthattak. Azonban a mit a látásban ekként mulasztottak, némileg kárpótolá azon édes öntudat, hogy ők is jelenvannak, mit hogy a nagy boldogságban valahogy el ne feledjenek, arról kellőleg gondoskodtak az oldalbordáikkal időnként érintkezésbe jövő szomszédok könyökei.

A lordmayort számtalan diszhintó s katonai kíséret követte; majd a hirák, tábornokok, tengernagyok, biztosok s más korifeusok következtek, mindnyájan teljes ünnepi öltözetben, s hölgyekkel vagy csak magukban. Nem sokára megérkezett Cambridge hercegnő is két leányával, mi ismét új mozgalmat, új néphullámozást keltett.

De mi ez? átalános sürgés-forgás, mindenki lábujjhegyre ágaskodik, mindenki ugyan egy irányba fordítja tekintetét; a zenekar rákezdi a „God save the Queen“ hymnust, a férfiak leemelik fővegeiket. Cambridge hg, mint a királynő képviselője érkezett meg azon külön-bizottmányyal, mely a kiállítást a királynő nevében megnyitandó lesz. A herceg a trónnal szemközt foglalt helyet, mindjárt mellette a porosz koronaherceg s Oskár svéd herceg, azután következtek a miniszterelnök Palmerston, a lordkancellár, a bizottmány tagjai s a többi hivatalos személyzet. Miután mindnyájan helyet foglaltak, előlépett Granville lord s a megnyitó bizottmányhoz intézett feliratot kezdé olvasni. E pillanatban a nyugati csarnokban levő óriási zene- és énekkar rákezde a néphymnust. E kar nem kevesebb, mint 400 hangszer és 2000 énekesből állt, minthogy azonban a kart azon helytől, hol a megnyitó bizottmány helyet foglalt, mintegy 1200 lábnyi tér választotta el, az ének-, illetőleg zenehangok nem voltak szerfőiött erősek s igen kellemesen hangzottak a távolból.

Midőn a zene elnémult, a herceg az előtte felolvasott föliratra röviden válaszolt, előadván ő felsége, a királynő ize- netét. Most a diszmenet újra megindult s a keleti csarnok felé haladt. E menetben résztvettek: Palmerston lord, a lordkancellár, a biztosok, a canterburyi érsek, a londoni püspök, a miniszterek, a tudományos egyletek képviselői, a gyarmatok és külföld biztosai, a juryk elnökei, az építészeti hivatalnokok s a t.

A diszmenetet Cambridge herceg zárta be, jobbán a porosz koronaherceggel, balján pedig Oskár svéd herceggel. Miután a fényes menet a keleti csarnokba érve, helyet foglalt, megzendült Meyerbeer ünnepi nyitánya, ki a zenekar személyes vezetése végett ide érkezett. A nyitány teljesen méltó mesteréhez, a közönség roppant lelkesedéssel és zajos tapsokkal fogadta. Ezenkívül még két, ez alkalomra szerzett darabot játsztak el: egyet Aubertől s egyet Benrettől; ezek is tetszéssel fogadtattak. Miután a néphymnust még egyszer elzengték, nem sokkal 3 óra előtt Cambridge herceg a kiállítást megnyitottnak nyilvánítá. Ezzel az ünnepélynek vége volt, s a közönség csak most kezdé a kiállított tárgyakat szemügyre venni, miután eddig nem volt rá ideje.

Hazámfiat figyelmeztetem, hogy juniusig ne igen jöjjenek Londonba, részint azért, mert később mindent rendezettebben lehet látni, részint pedig és legfőképp azért, mert a bemenetelért most mesésen megfizettetik az embert. A kik az Érkövy-féle vállalatnál beiratták magukat, hogy menyire jól cselekedtek ezt, csak akkor fogják tapasztalni, ha ide jönek.

T. G.

Az „irodalomtámogató vállalat“-hoz

ujjalg járultak

Sopron: Pálfy-Stelczer Eliza ivén
(ujjalg):

Hanenkamp József, tanár ur.

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

Kézkenőcs.

Hints be egy szitát jó sűrűn korpával, terits reá egy tiszta ruhát, a melyre aztán önts aludt tejet: ezt hagyd rajta néhány óráig, míg azt látod, hogy az aludt tejből a korpa minden savórészt kiszítt; ekkor vedd a tejet egy tálba, kavard el jól négy vagy öt tojás sárgájával és egy kevés olvasztott spermazettel. Ezen keveréket tartsd hideg helyen, s minden mosás után dörzsöld meg vele jól kezeidet.

N. N.

Linczi torta.

Végy egy fél font friss vaját s kavard habzásig, tégy hozzá 14 lat finomra tört cukrot, ezzel is kavard egy negyedóráig, aztán dörögölj belé 3 egész tojást, egy negyedfont tisztított és apróra tört mandulát, 14 lat lisztet és egy citrom apróra vagdalt héját. E tészta felét tedd tortaformába, töltsd meg finom befőttel, a másik feléből pedig csinálj rudacsakákat s rakd reá kockásan, kend meg tojással, s süsd szép pirosra.

Sz. Zs.—né.

Irodalom és művészet.

× A Londonba utazók érdekében alakult magyar vállalat, melynek élén Érkövi áll, közelebb „Utasító jegyzeteket“ adott ki a társaság neve alatt utazó tagok használatára. A kis füzet vasuti térképpel is el van látva.

× A Vértessy Arnold által szerkesztett s Herz János által kiadott „Harang“ című lap július 1-től kezdve pa

litikai tartalommal fog megjelenni, addig pedig megjelenése felfüggesztetik.

× Thaly Kálmán kinyilatkoztatja, hogy a Rózsaá-gi Antal által szerkesztett „Gombostü“ című lappal, melynek szerkesztésében eddig is csupán névleg, de nem tényleg vett részt — semmi nemű irodalmi összeköttetésben nem áll.

× Kerékgyártó Árpád előfizetést nyit „Magyarország művelődési története“ című munkájának 2-ik kötetére, mely 5 füzetben fog megjelenni. Az egész kötet előfizetési ára 3 ft 50 kr, mely jun. 8-ig szerzőhöz (képíró-utca 5 sz. a.) beküldendő. Egyes füzetek bolti ára 1 ft leend.

Budapesti hírvivő.

✂ A jó honpolgárok haláluk óráján is megemlékeznek a tudományok és művészetekről. Ily jó honpolgár volt a nemrég elhunyt Reseta János, nyugalmazott egyetemi tanár is, ki három legfontosb országos intézetünknek, u. m. az Akademiának, a nemzeti Muzeumnak és nemzeti színháznak 27 db részvényt hagyományozott, oly módon, hogy az ezek után járó osztalékok és kamatok tökésséssenek mindaddig, míg a budapesti lánchíd a letelt évszám után a nemzet tulajdonába nem jut. Ekkor a kamatok kamataival együtt körülbelül 60—70,000 ezer frtra növekedő összeg a nevezett három intézet közt egyenlő részekben lesz felosztandó s alaptőkéikhez csatolandó. Ha ez intézetek valamelyike megszűnnék, az erre eső rész a másik kettő közt osztatik föl. A boldogult ily módon a legszebb emléket emelte magának.

✂ Némely dolgokkal az ember sehogysem jöhet tisztába. Ilyen a Desirée Artót k. a. vendégszereplése is nemzeti szinpadunkon, kiről a lapok majd azt jelentik, hogy május hóban, majd meg azt, hogy csak augusztusban fog körünkbe jöni. Az első valószínűbbnek látszik. A híres francia énekesnő, mint halljuk, összesen kilencszer lép föl, mindannyiszor bérletszűnettel és fölemelt árak mellett. Egy-egy föllépéért 500 frt tiszteletdíjt kap. Szép dolog az, ha nemzeti színházunk oly nagy összeggel tudja díjazni a vendégénekesnöket, de kételkedünk benne, hogy a színház pénztára meg ne sinlené, annál is inkább, mert a nevezett művésznő nem lesz egészen új a pesti közönség előtt, miután a városi német színházban már a minap vendégszerepelt.

✂ A város ligetet, mint tudva van, Batthyány hg bibornok ajándékozta Pest városának s régen Batthyány-ligetnek nevezték. E nevet most újra életbe akarják léptetni s az ajándékozónak a ligetben hirszerint szobrot emelnek. Annyi bizonyos, hogy a fővárosnak e kedvelt sétahelyére a szobrok igen jól illenek.

✂ A pesti „izraelita magyar egyesület“ országos tanügyi értekezletre hívta össze a hazai összes zsidó közösségek előljáróit és tanítóit. Ez értekezlet nagyszámu érdeklettek jelenlétében, dr. Rózsai József, egyesületi elnök vezetése alatt, mult hó 27- és 28-dikán tartatott meg. A tanácskozmány legérdekesb tárgyát azon kérdés képezé, miként lehetne a magyar tannyelvet az ország valamennyi zsidó iskolájában életbe léptetni? Volt néhány külföldről bevándorlott tanító, kik magyarul nem tudván, a német nyelv mellett kardoskodtak; azonban az aránytalanul nagy többség lelkesedve mondá ki azon határozatát, hogy a magyar tannyelv minden hazai zsidó iskolában behozassék. Az értekezleten több szép magyar szónoklatot lehetett hallani.

✂ Gr. Jankovich Gyula, az ismert jó hazafi, a magyar írói segélyalapot 200 frttal gyarapította.

✂ Homer szépen írja le „Ilias“-ában azon kocsi-versenyeket, melyeket a görög hősök Trója ostroma alatt időtöltésből rendeztek. Körülbelül ilyenformák lennének, ha létrejönek, azon kocsi-versenyek is, melyeket az idei pesti lóversenyek alkalmával szándékoznak rendezni. E célra kétkerekű, a római diadalszekerekhez hasonló járművek fognának használtatni.

✂ A budai főpolgármester a kir. helytartó ur nevében Molnár szinigazgatóval hivatalosan tudatta, hogy ha a népszínházat ismételve oly demonstratiókra használná fel, mint ez a Széchenyi halála évnapján rendezett ünnepély alkalmával történt, szinigazgatói engedélye véglegesen vissza fog vonatni.

✂ A közelebb elhunyt nyugalm. egyetemi tanár, Schordán Zsigmond azzal örökitette meg nevét, hogy csaknem minden vagyonát a hazai köz- és jótékony intézetek-re hagyta. A nagyobb összegű hagyományokon kívül összes ingó és ingatlan vagyonát, mely mintegy 100,000 frtra rug, meghatározott arányban rendelte felosztatni az általa végrendeletileg megnevezett intézetek közt.

✂ Flórenczben elhunyt Markó, festésházánk-fia műveinek megvásárlására legujabban a következő adományok folytak be: a szegszárdi és pécsi takarékpénztárak külön-külön 50 ftot, az aradi és bajai takarékpénztárak, s Vigyázó Sándor egyenkint 20—20 ftot adakoztak. A Markó-féle képek egy része már megvétetett, s fel van állitva a muzeumi képcsarnokban; bizton hiszszük, hogy hazánkiai nemes áldozatkészsége folytán rövid idő mulva a még hátralevő művek megvétele is lehetségessé válik.

✂ A „Magyarország“ ellen indított sajtóperben a katonai törvényszék e napokban mondá ki ítéletét. Pompéri János szerkesztő négy havi börtönre, Wodianer kiadó pedig négy heti fogságra és 1000 ft. biztosítéki összeg elvesztésére ítéltetett. Mindketten beadták fölbebeszöket.

✂ A pesti városházat hirszerint egy emelettel fölőbb emelik, miután a mostani helyiségek nem elég tágasak valamennyi városi hivatal befogadására. Eleinte szó volt róla, hogy a redoute-épület helyére új városházat építenek, azonban e tervvel később felhagytak. A mostani városház toronyóráját transparent mutatótáblákkal akarják ellátni s légszeszszel világitni. Így aztán este is mindig tudni fogjuk, hogy — hányat ütött az óra.

✂ A mult hét elején több szerencsétlen halálozási eset fordult elő fővárosunkban. Így egy kereskedőség a városligetbe menő társaskocsiról leesvén, a kerekek által agyonzúzatott. Egy napszámos a Terézvárosban egy épületről véletlenül lezuhant, s azonnal szörnyet balt. Egy lakatoslegény egy józsefvárosi korcsmában verekedés közben késszurás által megöletett. Budán pedig a polgári lövölde lövést jelölője véletlenül agyonlövetett. Ugyane rovát alatt megemlithetjük azt is, hogy mult hetfőn reggel a Rudas-fürdőhöz járó csónakosok egy iszonyuan megcsonkított férfi-holttestet fogtak ki a Dunából. A haj a koponyáról le volt tépve, az orr megcsonkítva s az oldalon több döfés sebei voltak észrevehetők. Az öltözetből csak a fénymázasczipők maradtak meg. E borzasztó gyilkosság földerítése végett a vizsgálat már megkezdett.

✂ Györy Vilmos, fiatal költőnk az orosházi ág. hitv. gyülekezet próbaprédikációra hívta meg, hogy őt, ha az igényeknek megfelel, rendes lelkészül válassza. Györy szép szónoki tehetséggel, s mint író, jóhangzásu névvel bir — két oly tulajdon, mely őt legékesszólóbban ajánlja. Megválasztatása esetében előre is szerencsét kívánunk az orosháziaknak.

✦ Reményi Ede bevégezvéen németországi művészi-körútját, a napokban visszatért hazájába, melynek ezúttal is oly szép babérokat szerzett. Most írja olvasónőink számára a rég ígért románczot.

✦ A császárfürdőben ez idén több tánczes-tély fog tartatni, hogy a tánczkedvelők némileg helyrehozas-sák, a mit a farsangon elmulasztottak. Fiatal hölgyeink e hirt bizonyára szívesen veendik.

✦ A régi fűvészkert melletti magtárt, mely a nemzeti színház környékét diszteleníti, nem sokára le fogják rontani, s helyébe csinos kétemeletes házat építenek.

✦ A városligetbe járó társaskocsik szá-ma jelenleg már 100-ra rug. Képzeltetni a nagy zürzavart, különösen a gyalogjárók közt, midőn e sok omnibus bérkocsikkal vegyesen a szűk királyutczán végig robog. E roppant koc-siforgalom miatt nem egy szerencsétlenség történt már, a min legkevesebbet sem csodálkozhatni; az volna a csoda, ha ily körülmények közt szerencsétlenség nem történnék.

✦ A budai népszínházban az előadások mult szerda óta este 7 $\frac{1}{2}$ órakor veszik kezdetüket. F. hó 20-án a népszínházban műkedvelői előadás lesz a jogászsegélyző-egy-let javára: a nemzeti színházban pedig junius közepén az írói segélyalap gyarapítására rendeznek műkedvelői előadást: Ti-pula Aurél, Németh Frigyes és Gyertyánffy Béla, a Gózon kis-asszonyok és mások közreműködésével. Előadják az „Egy kis szivesség“ és „Tüz a zárdában“ című vigjátékokat; a budai népszínházban pedig a „Jó barátok“-at adandják elő a műked-velők. Mind anyagi, mind művészi szempontból a legjobb sikert kívánjuk mindkét előadásnak.

✦ A Zugligetbe vezető vaspálya létesítése végett 3380 db. 100 ftos részvény fog kibocsáttatni. E vaspá-lya, mely a fővárosi lakosság kényelmére kétségkívül igen elő-nyös leend, 338,000 ftba fog kerülni.

Nemzeti színház.

— Május 8-kán. —

Május 1-jén: „Dinorah,“ Mayerbeer operája. — Május 2-kán: „Női barcz,“ francia vigjáték, Nagy Luiza k. a. vendégszereplése mellett. — Május 3-kán: „Hunyady László,“ Erkel operája. — Május 4-kén: „A kísértet,“ Szigeti népszínműve. — Május 5-kén: „Könyves Kálmán“ Jókaitól. — Május 6-kán: „Don Juán,“ Mozart operája. — Május 7-kén, először: „Ádám és Éva,“ 1 felvonásos vigjáték, B e r c z i k Á r p á d tól, és „Port a szemébe,“ 2 felvonásos vigjáték, Labiche és Martin után fordította F e l e k y M i k l ó s.

Az operákkal csak megvolnánk, Hollósy csak júliusban hagyja el a színházat, aztán új darabokkal sem fárasztják az énekeseket, a régiekbe pedig annyira be vannak gyakorolva, hogy a zeneszerszámok tán maguktól is elmondának már illető mondókáikat; hanem a drámai előadások e héten ismét meg-mutatták, hogy „nem úgy van már, mint volt régen.“ Mindenek előtt meg nem foghatjuk, hogyan szerződtethették K o v á c s G y u l á t, ki e héten „Könyves Kálmán“-ban lépett föl először „Almos herceg“ szerepében. A rendezőség csak közönséges betűkkel nyomatta Kovács Gy. ur nevét, a mi első fellépéseknél nem igen szokott lenni; nyilván tudta, hogy nem jó a figyel-met felhívni reá; K. Gy. urnak egyedüli érdeme, hogy még — fiatal ember, és most csak azon ujon szerződött tagok számát szaporítja, a kiknek még fogalmuk sincsen, nem a művészetről, de a türhető játékról sem.

Második észrevételünk pedig az, miért nem nyomatják már Nagy Luiza k. a. föllépéseit is közönséges, kicsi betűkkel, azaz, miért nem szerződtetik? A kisasszony még nem hiszi magáról, hogy jól játszik, csak alkalmat keres, hogy szép te-

hetségét kimivelhesse; adják meg tehát neki ez alkalmat, szer-ződtessek, úgy is igen mérsékelték igényei, és aztán léptessék föl kicsi, neki való szerepekben, ne pedig olyanokban, melyek által okvetlenül elveszti a közönség részvétét, és a mellett jö-vőjét kockáztatja. Ennyit az igazgatóság bölcs intézkedéséről.

A „Port a szemébe,“ igen kedves vigjáték; nem annyira szellemus nyelv, mint komikus jelenetezés által mulattatja a a közönséget; fényes sükerét azonban kétségen kívül a je-les előadásnak köszöni. Tóth József, Szigeti, Szath-má r i n é még ott is tudnak jelesül játszani, hol a szerző sem-mi anyagot nem nyújt az alakításra, hát még ilyen ép, életteltjes műben, hol minden alak a jelen társadalom egy-egy v a l ó tipu-sát állítja elének! Hozzá még Szilágyi Béláné kedves, egyszerű játéka, mely az imitt-amott szembeötlő egyes túlerős színezést keresetlen szendesége által enyhítette, mindez egyikének tevé ez előadást a legélvezetesbeknek. De lássak a mű meséjét. Ma-lingar (Tóth József) orvosnak van egy leánya: Emeline (Szi-lágyiné), Ratinois (Szigeti) nyugalmazódott gazdag czukrász-nak pedig egy ügyvéd fia (Szathmáry); a két fiatalság szereti egymást, a szülék még csak hirből ismerik ugyan egymást, de azért nem ellenzik e szerelmet, és csak azon mesterkedik egyik is másik is, hogy gyermekök részére minél nagyobb ho-zományt „préseljen.“ E végre „port hintenek egymás szemébe,“ azaz, egyik is másik is többnek és gazdagabbnak akar látszani, mint a milyen valóban; e praktikában a nők viszik a főszere-pet; és szerző azt mondja, hogy az életben is úgy van; döntsék el olvasónőink, ha igaz-e! Elég hozzá, Konstantia, Malingar neje, (Szathmáriné) felülmulhatlan leleményességgel elhitei a a Ratinois családdal, hogy az ő férje Páris legkeresettebb or-vosa, legjelesebb tudósa, éjjele nappala nincs a sok recept-írástól, grófnők, hercegnők török magukat utána, holott mind-össze is egyetlen egy betege van, és ez is egy kocsis! Hason-lóképen teszen Blanka, Ratinois neje (Horváth T., kinek já-tékáról nem irhatunk, mert olyan halkal beszélt, hogy csak minden tizedik szavát lehetett érteni), ez meg elhitei az or-vosékkal, hogy ők milyen gazdagok, milyen fényes házat visz-nek, elannyira, hogy merő „porhintésből“ csaknem dugába dől a két szerelmes által annyira ohajtott házasság; egyik is má-sik is olyan nagy hozományi összeget ígér jövődöbéli gyer-mekének, melyet nem bir megadni! A kellemetlen helyzetből azonban a czukrásznak egy fakereskedő barátja (Szilágyi) ránt-ja ki; ez földeríti, hogy egyik is másik is csak „port hint a sze-mekbe“ és a szerelmesek egymásé lesznek.

Az „Ádám és Éva“ egy kis irodalmi zöldség, melynek csak a Feleky-pár tudott egy kis jóizúséget adni. Kár volt azt a nemzeti színpadon előadatni.

Budai népszínház.

Május 1-sején először: „Házasság látatlanban, Toldy Istvántól. Zsenge munka. Ezt követé: „Eljegyzés lámpafény-nél,“ operette Offenbachtól, melyben Molnár, Harmath Emma és Libera Gizella érdemlett tapsokat „arattak“.

Május 2-kán: „Első István király.“ Valami kezdő mu-tatta be magát Imre király szerepében; de még mint kezdő sem elégitette ki a közönség várakozásait.

Május 3-kán, Zádor jutalomjátékául először: „Egy színész otthon“ és „Fips, a hires nőszabó.“ A jutalmazottnak, ki a közönségnek egyik méltó kedvence, jól eshetett látnia, hogy a színház egészen megtelt, a mi színészre nézve a legszebb s egyszersmind — legértékesebb jutalom. Együd is tetszett, ám-bár hiába iparkodott elhitei a nézővel, hogy ő: Dózsa. De a szép iparkodás is méltánylandó.

Május 4-kén: „Lumpácius vagabundus“. A lump jól volt személyesítve, de a vagabundust sehogy sem láttuk.

Május 5-kén: Molnárné jutalmául: „A szerelmes kántor“ és „Csizmadiát fogott“ Szép számu közönség, zajos tetszésnyilatkozatok; a második darabbal azonban az igazgatóság: — csizmadiát fogott.

Május 6-án: „Molière élete és halála“, dráma 4 felv. Négy felvonás! Kissé sok.

Mindenfélék.

Nevezetes természeti tűnemény. Mult hó 4-én a villám hatását különös módon tapasztalta egy Ascherlebenben lakó haszonbérő. Az említett napon asztala mellett ült, háttal a fal felé fordulva, melyen lánczos óra függött, s kinézett az ablakon, melytől 20 lábnyira két nyárfa állt. A villám megjelenté előtt egész testét zibbadás fogta el, ajka önkénytelenül fölnyilt és öntudatlanul földre hullt. Emlékszik rá, hogy eszmélete elvesztése előtt mennydörgést hallott s maga körül mindent lángban látott. Mint a vizsgálatból kitűnt, a villám a tetőn, falon, órán és óralánczon át érte. A két nyárfa lenyomata testén volt és pedig az egyik mellén, a másik hátán, de ötödnappra nyomtalanul eltűntek.

Rzeszow mellett kiugrott a sinekből a vasutvonal, melyen épen állatseregletet szállítottak. Az oroszán agyonzuzatott, egy medve és egy majom pedig szerencsésen megszökött s most a vidéken kalandozik szerzetészt.

A molukkai szigeteken történt borzasztó vulkáni kitörést röviden már említettük. Most részletesebb adatokat birunk az iszonyu eseményről. A Makian szigeten levő tűzhányó hegyből, 80 évi szünetelés után, m. évi decz. 28-án oly nagy mérvben tört elő a láva, hogy Ternate szigetét, mely a krátertől mintegy 5 geogr. mérföldnyire van, annyira ellepte a por- és hamuzápor, hogy délben a lámpákat kellett meggyújtani. Ez a következő két napon ismétlődött. Szerencsére azonban a kitörés harmadik napján eső is esett, mert különben a háztetők a homok sulya alatt beszakadtak volna. A makiani lakosok csónakokra szálltak s így akartak megmenekülni, de sokat utolértek a repülő tüzes kövek, s eszméletlenül hulltak a hullámokba. A sziget teljesen elpusztított, a földet 6—8 lábnyira hamuréteg fűdi. Emberélet mintegy 300 esett áldozatul.

Divattudósítás.

Nézzék meg t. olvasónőink mai mellékletünket, ez a legékesebb divattudósítás; hatféle szövetmintákat ígértünk. de Kanya és társa urak szivességéből kilenczfélét adhatunk, úgy hogy t. előfizetőink közül bizonyára mindegyik kedvére való szövetmintát talál; e szöveteket pedig annál jobb lélekkel ajánlhatom, minthogy nem csak szépek, de egyszersmind igen olcsók is és ha valamelyik minta tetszősöklle találkozik, rendelkezzenek velem bátran, szives örömet vásárlom meg számukra.

Talány.

b. Szabó Jolántól.

A vitézeket csonkitom,
Ujczokat is avatok,
Ki villogtat, azt gazdagitom,
Tehát rajta! használjátok! —
Két lovammal légbe járok,
Nincs előttem gát vagy árok,
Fordits hátra és előre
Egyforma lesz lovam szőre. —
Hátulsó lovam kantáros, —
Az elsőn csak úgy lesz nyereg,
Ha amazal mindig páros,
Vagy visszafelé hempereg, —
Különben nem kap abrakot,
Mert nem képes vinni pakot, —
Ekkor aztán mit tehetünk?
Mint azt, — hogy belé vezetünk.

II.

Számrejtvény.

Hegymeghy L. Jankától.

1. 2. Hogyha az első meghúzó,
3. 4. Hármát s négyét benn találod.
1. 2. Két pontnak fölvetelével
- Mértéktárgy van e nevében.
3. 4. Két vonással ez ígében
- Halál lakik fegyverében.
4. 3. 2. 1. Visszagrát enged „ó“ neked,
- Megfordítva csak úgy érted.
1. 2. 3. 4. A nők egyik fegyvere,
- Szurnak, vágnak is vele.

Megfejtési határidő június 7-ke.

A mult hóbeli t. rejtvényfejtők közül pedig következő t. előfizetők lőnek díjnyertesek:

1. Jáross Nepomuczena urhölgy: „Eszter, a szép kardaloknok“, Vadnai Károly kétkötetes regénye.
2. Palkovics-Somogyi Mária urholgy: „Nyugot-Euro-pa,“ Heckenast-Bajza Lenkétől.
3. A gyöngyösi Népkör: „Börtöndalok“ Zajzonitól.
4. A történelmi rejtvényekre e kitűzött díjakat pedig
5. Mendelényi Emma urhölgy és
6. Kondi Julia urhölgy nyerte el.

A nyeremények már szives üdvözetünk mellett, postára vannak adva.

A 15-dik számban levő rejtvény értelme: Pákh Albert. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Szelényi Károlynő, Theisz Hummel Emilia, Palkovics-Somogyi Mária, Vágner Luiza, Melczér Armina, Imrik Ignáczné sz. Farkas Karolin, Kalocsa Róza, Kühnel Anna, Pap Nina, Kaiser Gabriela, Fogler Paulina, Marggraf Hermina, Szabó Jula és Poli, Teszary Ida, Plachy Bertalané sz. Veres Ilka, Nagy Cornelia és Mária, Persian Mártonné, Szakal Amália, Lukrits Mutter Ottilia, Osvath Ida, Weisz Sarolta, Lukáts Lajos, Orosz-Nemes Amalia, Eöry Jenőné, Boronkay-Csicséri Lila, Makk-Horty Anna, Csicséri Mariska, Csicséri Pósta Gizella, Baranyi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Farkas Anna, György Klára és Alberta, Vecsey Pálnő, Trstyánszky Paula, Intze Ilka, Kornis Jolán, Glatz Mária, Jaross Nepomuczena, Luby Péchi Ilka, Mendelényi Emma, Themleithner Etelka, Nagy Mari, Vitalis Szerena, Nánássy Szökő Mária. A gyöngyösi Népkör, Pristyaák Vilma, Koller Matild és Julcsa, Janikovits Béni, Rehrenbeck Ilona, Ponninger Laura, Kondi Julia, Pete Lányi Angela, Takó Ilka, özv. Csernátoni Antalné, K. Harmath Luiza, Pálffy Stelczér Eliza, Berzsenyi Cornelia, Fogarasi Zsuzsa, Ferenczi Lenke, Zachariás Alajosné, Eisenstädter Malvina, Grumann König Mária, König Linka, Holló Irma, Hrabovszky Julia, Vogel Karolina, Stinner Emma, Egervary Tuboly Emilia, Kossuth-Lőrinczy Mária, Udvidy Zsófia, Gulyás Krisztina és Amália, Nagy Emilia, Purgly Irma, Tóth Sandorné szül. Nábráczky Ida.

TARTALOM.

Szellemi szepítő szerek, melyek a külsőre biztosan hatnak, V. Gaál Karolinától. Kiszabadult madár, Losonczy Lászlótól. Akadémiai székfoglaló, Bartalus Istvántól. Népdal, Bényei Gábortól. Egy nemes sziv, Györi Elektől. Két leány, Goics Lázártól. Gyümölcsstenyésztes, Kalocsa Rózától. Zajos napok, Ránosztai Részától. Egy hét története. Londoni levelek. Az irodalomtámogató vállalat. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Talány. Számrejtvény. A mult hóbeli t. díjnyertes rejtvényfejtők. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárca. Megbizások tára. Szerkesztői nyiltelevek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Nyári szövetminták.

19-dik szám.

VASÁRNAP, MÁJUS 11. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

Képek és Művek
CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | ” ” ” |
| Egész évre „ | 12 | ” ” ” |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|------------------|----------------------|-------------|----------|--------------|---------------------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugot p. ó. | p. | |
| 11 Vasárnap | E 3 Beatrix | E 3 Aspaz | 29 G Jubilate | | 4 30 | 7 23 | 11 | |
| 12 Hétfő | Pongrácz vért. | Pongrácz | 30 Jakab | | 4 29 | 7 24 | 12 | |
| 13 Kedd | Szervác püsp. | Mucius | 1 Május | | 4 28 | 7 25 | 13 | |
| 14 Szerda. | Bonifác vért. | Jóltevő | 2 Vizszentel. | | 4 27 | 7 26 | 14 | |
| 15 Csüt. | Zsófia szűz | N. Zsófia | 3 Tim. Laura | | 4 25 | 7 28 | 15 | |
| 16 Péntek | Nep. János v. | Csatár | 4 Pelagia v. | | 4 24 | 7 29 | 16 | |
| 17 Szombat | Ubald püsp. | Szépíke | 5 Irene | | 4 23 | 7 30 | 17 37. Sabb. | |

V i d é k i t á r c z a.

Abrudbánya, april 23. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! Napjainkban valamely város műveltségi állapotának legbiztosabb hévmérője az irodalompartolás; s örömmel irhatom, hogy e tekintetben városunk nem áll utolsó helyen. Daczára annak, hogy a lakosság túlnyomó része román, 24-féle lap jár ide, s ezenkívül az irodalom más ágai iránt is meglehetősen részvét mutatkozik.

Engedje meg nagysád, hogy ez alkalommal egy, némileg rokon tárgyat hozhassak fel, egy nemes tényt, mely minden dicséretre méltó. Verespatakon, mint merőben bányászati helyen, a néptanítónak igen silány fizetése levén, a Lungesti-társulat alapítványt tett. oly módon, hogy jövedelmének egy részét addig fogja a tőkéhez csatolni, míg az 1000 aranyra nem szaporodik; ezen összesen valami fekvőség fog vásároltatni, melynek jövedelmét a derék társulat örök időre a helybeli helyét és unitárius néptanítók közt rendelte kiosztatni. Az ég kegyesen vette ez áldozatot, mert a mult évben oly bőven árasztá áldását a bányára, hogy az 1000 arany már együtt van, miután a bánya tavaly 3 mázsa és 5 font, ez idén pedig már egy mázsa és 34 font aranyat adott. De a társulat meg nem elégedvén fönnbbi szép tetteivel, közelebről ezen rész jelen évi jövedelmének $\frac{1}{4}$ részét nagylelküleg egy tisztviselő özvegyének, 7 gyermek anyjának ajándékozta, $\frac{3}{4}$ részét pedig év végével több árva, özvegy és szegény közt kiosztani határozá. A derék társulat ezenkívül több tanulót és ügyefogyott volt hivatalnokot is segélyezett. Csendes elvonultságban működik e társulat, pedig megérdemlené, hogy működése a haza színe előtt nyerjen elismerést. Vajha e nemes példa, köztudomásra jutva, más, jövedelmes bányák által is követtetnék!*)

J. B

Czibakháza, april 23-án. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! A mult levelemben előleg érintett műkedvelői előadás f. hó 21-én Kunszentmártonban csakugyan végbement. A kunszentmártoni műkedvelő-társaság a magyarországi árvizkárosultak javára három előadást határozott: ez volt a második. Előadták a „Becsületszó“-t Szigligetitől és a „Szeget szeggel“-t Kisfaludy Károlytól, és az előadás bizonyítá, hogy a szerény, félrevonult vidéki körökben igen sok egyén bir hivatással és ösztönrel a színészi pályára, melyet ily áldásos eredményű műkedvelői előadásoknál elő-elővillanni lát az erről mit sem tudott közönség. Jól mondja valamelyik író, hogy a szükség képezi az embert művészszé, az fejti ki a belsejében szendergő erőit.

Különösen ki kell emelnem B. M. kisasszonyt, ki az eddigi előadásokban oly meglepő készütséggel és ügyességgel játszott, hogy bármely tekintélyesebb színpadon megállhatott volna, továbbá T. J.-né asszonyt, kit magasztalni nem győz a

közönség. A férfiak közül T. J., B. J. és B. Zs. urakat illeti a dicsőség elfogulatlan, könnyed játékukért és szerepök tökéletes tudásáért.

Nem tudom, hogy a május hóra kitűzött előadás voltaképen hol fog tartatni, miután az eddig használt helyiség a jövőre nézve elvonatott a társaságtól.

Egyébiránt minden a régiben van. A víz nyom bennünket, a gazdák mégis esőhiányról panaszkodnak, és a husvéti feltámadás nem hozott bennünket feltámadásra a nyomó baj alól.

M. B.

Sopron, apr. 30-án. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! Nem ismerem nehezebb állást, mint a milyen jelenleg a vidéki levelezőké. Lehet, hogy más városokban történnek valami megirni valók, de Sopron, miután kitánczolta magát a farsangon, jelenleg nyugszik. Nincsenek színházi előadások, mert magyar színészeink nem tartottak a tavasszal visszatérő fecskeinkkel. Ezek eljöttek a melegebb éghajlatból is a ridegebb vidékre; elhiszem, hisz róluk gondoskodik a természet; de szegény színészeink nem élhetnek ám levegőben élő bogarakkal. Így mi, kik számukra pénzünkkel gazdálkodtunk, a megtakarított összegecskét hirdapokra és könyvekre fogjuk áldozni.

Hogy az előfizetési iver napin renden vannak, az nem újság, csak az fáj az ily magamféle egyének, hogy mindenre nem lehet mégis előfizetni, s megtörténik koronként, hogy a gyengébbre előfizet az ember, a jobbra pedig nem jut a szűken kiszabott pénzből

E hó 13-dikán volt egy hangverseny, melyet a soproni kath. zeneegylet adott az itteni szent Orsolya szerzetbeli apácák templomának építési költségeire; közreműködtek: Liebhart Luiza, cs. k. udvari szindalnoknő, Hrabanek, szintén a cs. k. dalszínház dalnoka, Schlesinger Károly tanár, továbbá Pfeiffer O. ur. a cs. k. dalszínház karigazgatója; Sopronból pedig Prohászka urnő, Vrchovszky Sándor, Lentsh János és Vallner János urak.

Az egész hangverseny igen sikerültnek mondható, a színház zaúfolásig megtelt a felemelt árak daczára.

Alkalom adódott az evang. hiveknek is, azon szép részvétet, mit a tornyuk javára rendezett bálók s hangversenyek alkalmával a kath. hivek tanusítottak, ez uttal viszonzhatni, mert minden előkelő evang. család jelen volt.

Gróf Sz. P.-nő házanként gyűjtött a fennebb nevezett apácák templomára, mintegy 11,000 ftig.

Pálffy-Stelczer Eliza.

M.-Sziget, május 1. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! Husvét másnapján műkedvelői hangverseny volt a helybeli nőnövelde javára, Szepessy Mihályné ő méltósága rendezése alatt. E hangverseny egy volt az eddigi legsikerültebbek közül. Vegyesen működtek az előadáson nagyok és kicsinyek. Az előbbieket darabjai igen jól voltak választva: szebb részei a

*) Érdekes tudósításait máskor is szivesen vesszük.

„Bánk Bán“ daljátéknak; egy nagyon szép magándallam „Lammermori Lucia“ dalműből; magyar változatok, hegedűn gyönyörűen előadva, a egy meglepő szép kardal a legjobb férfénekesek által. „A vén pohár“ balladára, mely gondolom a „Nefelejts“-ben jelent meg, egy itteni műkedvelő nagyon illő zenét készített, s azt lelkesedéssel eléneklék, s a t. — De elhagyom a nagyokat, mivel azokról, tudom fog irni más is, s én úgy is csak az új nemzedékről akartam irni. A kis műkedvelők közt legelső helyet érdemel Szepessy Mihályné ő méltóságának két kis fia, kik meglepő ügyesség és biztossággal zongorázának négy kézre egy nyitányt: „Az olasz nő Algirban“. Az intézeti növendékek közül azon leánykák, kik a husvéti ünnepekre itt maradtak, énekelték Kölcsey himnusát. Egy 11 éves leányka zongorán változatokat játszott az „Alvajáró“-ból, hegedűkísérettel, egy másik leányka Rozgonyi Péter „Két kis Hunyady“ című költeményét szavalta el igen szépen. A kis növendékek általában mind tetszésben részesültek, a mi felbátoríthatja őket a többszöri közreműködésre.

A viszontlátásig!

Lövei Klára.

Sepsi (Abauj), május 2. (Eredeti levél.) Mezővárosunkban múlt hó 28-án némely vállalkozó ifjak sorshuzással egybekötött tánczvizalmat rendeztek a magyarhoni árvizkárosultak javára. A mulatságot, melynek rendezésében semmi hiba nem volt, némely ifjak zongorajátékkal és szavalattal érdekesítették; hogy azonban az eredmény oly csekély, t. i. a tiszta jövedelem nem több 7 ft-nál, annak oka: a polgárság hideg közönyössége, igen sokan a meghívás dacára meg nem jelenván a jótékonycélú mulatságra.

Még egy szivrázó hirt vagyok kénytelen közölni. Tegnap reggeli 7 óra tájban a város felső végén tűz ütött ki, mely a nagy szél által szittatván, rövid idő alatt 165, többnyire szalmafedelű házat melléképületeikkel s 50 csürt és timárműhelyt hamvasztott el. Az oltás minden erőfeszítés mellett sikertelen volt; csak midőn a szélvonalban éghető anyag többé nem volt, szünt meg a veszélyes elem pusztítani. A csapás annál érzékenyebb, mert épen a város legszegényebbjét érte, kik alig két év előtt is hasonló sulyosan voltak meglátogatva. Biztosítva számosan voltak a magyar és más társulatoknál, de azért ezeknek is elég káruk van elhamvadt ingóságai, kerti terményeik s egyebekben. Feltűnő, hogy a zsindefedelek a leégett szalmaházak közt több helyt megmaradtak. A jászói praelatus ő méltósága azonnal 50 ftot küldött a legszegényebb kárvallottak segélyezésére. A tűzvész oka iránt azonnal megkezdettek a vizsgálatok. Tavaly 16-szor ütött ki a tűz városunkban, s okát egyszer sem lehetett kipuhatolni. Adja az ég, hogy megszűnjék e rettegető csapás felettünk!

Egy szemtanu.

Ipolyságon nem rég tartott tanácskozmányt a Szondi- emlék kivitelére még 1860-ban alakult választmány, b. Majthényi László, volt főispán elnöklete alatt. A Szondi- emlékre eddig kegyes adományok útján 500 ft 20 kr. gyűlt be. A tanácskozmány alkalmával küldöttség neveztetett ki, mely f. hó 22-én Esztergomba a hg primáshoz mint a Drégelyvár jelenlegi birtoikosához menend, fölkérendő ő eminentiáját az ügy pártolása s a szobor felállítására alkalmas helyiség kinyerése végett.

Nyitrán f. hó 4-én jótékonycélú műkedvelői előadás rendeztetett. Az előadást a „Hymnus“ eléneklésével kezdék meg, ezután a „Kolera és női szeszély“ vigjáték következett, közben szavalatokkal. A tiszta jövedelem, miután külön adakozások is történtek, 800 ft, mely a magyar írói segélyegylet, továbbá a hosszufalusi tűzkárosultak és a nyitrai szegények közt fog megosztatni.

Megbízások tára.

Szeged: Sz. C. urhölgynek. El van intézve. Más egyében is szívesen szolgálunk.

Nyitra: F. M. urhölgynek. Rögtön elintéztük. Miért nem tisztelt meg mindjárt becses soraival, most már régen eljártunk volna benne. Az előfizetési pénzre nézve is megtettük a kellő lépéseket. Máskor egyenesen hozzánk sziveskedjék küldeni az efféle pénzeket; mi nyomban beküldjük az illető helyre; a kiadó urak nem ritkán feledékenyek, mikor — másutt megjelenő nyomtatványokat rendelnek meg náluk.

Duna-Radvány: B. K. P. urhölgynek. Mind el van küldve, tiszteletünk kíséretében.

Zala-Egerszeg. Cs. L.-nő urhölgynek. Szívesen intéztük el a megbízást; eddig tán vette is már.

M.-Sziget: Sz. M. urhölgynek. Elment.

Ungvár: B. Cs. L. kedves barátnőnknek: Vettük a kedves sorokat, a reánk bizottakat pedig elintéztük.

Szepsi: „Egy szemtanu“-nak. A beküldött összeget a „Pesti Napló“ szerkesztőségének adtuk át, a honnan rendelkezése helyére küldik. Köszönet a jó ügy nevében.

Bihar-Bikács F. L. I. urnak: Az előfizetés aprilisben történt; január-márziusi teljes példányokkal egy sem szolgálhat már a kiadóhivatal. Szíves soraiért fogadja őszinte köszönetünket; K. L. M.-nak pedig szíves üdvözlőnkét kérjük átadni.

Deménd: B. A. urhölgynek: A megveendő meg van véve, az elküldendő el van küldve.

Komárom: G. K. urhölgynek: Elment; eddig bizonyosan meg is érkezett már.

Senye: O. A. urhölgynek: El van intézve. Köszönet, hogy hozzánk fordult.

Eger: K. J. urhölgynek: Rögtön eljártunk a dologban; eddig bizonyára kézhez is vette már. Máskor is rendelkezék velünk.

Balászfalva: K. T.-nő urhölgynek. A nemzeti viselkedet illetőleg több ízben kimondtam már nézetemet. Hogy Erdély lelkes leányai attól el nem pártolnak, igen természetes; itt is hűn ragaszkodik hozzá mindaz, a ki valamivel többet lát abban: divatnál. Hogy a főváros utczáin más szabásu ruhát is lehet látni, az onnan van, mert a fővárost nem-magyarok is — látogatják nagy számmal; azok közül, a kiket én magyarokul ismerek, egy sem vette még fel az idegen divatot. A kívánt szabásrajzot, kívánata szerint, még e hóban adni fogjuk.

B. Madaras: Sz. S. A. urhölgynek. Már el van küldve. Máskor is parancsoljon velem.

Rónaszék: P. G. H. urhölgynek. Már elment. Igen örülök, hogy szolgálhattam.

N.-Vár ad: L. M. O. Köszönet kedves soraiért. A megbízás már el van végezve; tán kezéhez is jutott már.

Füss: F. I. urhölgynek. Mind el van már küldve; csak azt ohajtjuk, hogy izlése szerint választottunk legyen.

M.-Sziget: L. K. Aggodalmait valóban mi is osztjuk; fájdalom, nincs, a ki azokat pótolja. Ajánlatát nem csak hogy szívesen vesszük, de sőt igen kérjük. Még nem volt közölve.

A. Vásárd. Már el van küldve; igen szívesen tettük.

Czabuna: G. K. urhölgynek: Mennyire örülünk a viszontlátásnak! A megbízást elintéztük.

Kálóz: L. A.-nő urhölgynek. Jól gyanított; előbbi leveleit, fájdalom, nem vettem, különben bizonyosan értesült volna az ügy sorsáról. El van intézve. Szíves bizalmáért köszönet.

Uj-Nánás. Z. A urhölgynek. Miért nem vettük egy hóval előbb szives sorait; akkor még intézkedhettünk volna; most ez már lehetlen, már át van adva; de biztosítom, hogy így is meg lesz velünk elégedve.

Debreczen: S. I.-né urhölgynek. Kérem, adjon mielőbb alkalmat, viszonzozhatni szives részvétét.

Szerkesztői nyílt levelek.

„Cs. J. barátomhoz“. Ezt is azon időre kell halasztanunk, a melyről meg vagyon írva: „Még jönni fog.“

B. K. urnak. Mikor azt mondjuk, hogy „csinos“, ez annyit tesz, adni fogjuk; semmi ok tehát sem a panasza, sem az indulatoskodásra. A mi ama bizonyos verset illeti, az mint első mű, mindenesetre figyelemre méltó.

Esztergami tisztelt levelezőnk tudósítása későn érkezett e hétre. Valóban örültünk a vizontlátásnak.

A többi kéziratról csak jövő héten szólhatunk.

H I R D E T É S E K.

BÖHM és KÁNYA Pesten

Józseftér 10-dik szám alatt

ajánlják minden évszakra dusan ellátott

legujabb bel- és külföldi divat-árutárukat,

valamint a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznaikat, a legjutányosabb árak mellett.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérúruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — — — — asztallal . 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma: .

N É P I S M E.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 diszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és háziregék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és háziregék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótné és özvegy Damjanics Jánosné finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény V adnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MUVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

| | | | |
|--|---|-----------------------------|---|
| <p>Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.</p> | <p>Vasárnap, Május 18-án. 20-dik szám.</p> | <p>Harmadik est folyam.</p> | <p>Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.</p> |
|--|---|-----------------------------|---|

Szellemi szépítő szerek, melyek a külsőre biztosan hatnak.

Félig elmefuttatás, félig igazság.

V. Gaál Karolinától.

(Vége).

Valahol hajamat rendbe akartam hozni egy idegen háznál, hová mások társaságában mentem, s egy csinos, különben kedves leány volt ott: de midőn tükrére s annak fiókjába pillanték, el kellett borzadnom. Hígyjétek el, kedves ifju hölgyeim, a tisztaságot mindenre ki kell terjesztenetek a háznál, a min csak szemetek s kezetek jár! De még oly tárgyakat is tisztán kell tartani, sőt azokat legjobban, melyek nem szolgálnak épen díszére a hajléknak, vagy minmagunknak, de azért mégis nélkülözhetlenek, mint a milyen többek között a fésű, mely az eféle alárendelt tárgyak közt főszerepet visz, mert hajunkat hozzuk vele szép rendbe.

Van-e pedig kedvesebb, mint egy csinosan fésült, szép, tisztán ragyogó hajjal diszlő fejecske?

Igy tehetünk a háznál, alárendelt, de nélkülözhetlen tárgyakkal is, melyeknek még a legutósója is tisztán tartassék, ha olyan, hogy szemünk és kezünk rajta jár.

Előbb a külső tárgyakat utáljuk meg, ha tisztátlanok; azután önkénytelenül felmerül lelkünkben a kérdés: ugyan ki tartja a tárgyat ily tisztátlanul, hogy undorral kell tőle elfordulnunk!?

Ki a tisztaságot kedveli, annak izlése van; a csinosság az izlés műve; s pedig szemünknek mindig nagyon meglepő s kedves a tisztaság és csinosság. A lélek is tiszta ott, hol izlés és rend tűnik fel; mert többnyire tunya és rest lelkű egyén nem vesz időt arra, hogy magát, szobáit s öltönyeit rendben, csinban tartsa. A mely lélek még életvidor és értelmes, nem szenved közéletben sem tunyaságot, sem tisztatlanságot.

Boldog azon nő, ki csak annyira hiú, hogy házánál s öltözékeiben, arcán, fején, egész lényén önnelke nyugalmáért s ismerői tisztelésének kivívhatásáért csinosítgat, az ilyen hölgy soha sem vetemedik túlságokra; arcát nem színezi olyan szerekkel, melyek néha vagy legtöbbször egészségének romlását okozzák.

Mit mondjak a kezek finomításáról? Vannak szép kezek, melyeket a természet adott, s még munka miatt sem durvulnak el; ilyeneket kár pancsolni, mert úgy is szépek maradnak. Ellenben vannak csunya kezek, melyeket hasztalan dugunk éjjelre keztyűbe, hiába kencseficsélünk, örökre durvák maradnak. És valjon hány dologos nő teheti a kezéveli szorgalmas elbánást a szépítésre nézve? Hiába finomítja kezét az, kinek a dologba kell nyulni mind a tíz ujjával! Csak haszontalan költséget fog azokra len-

ni. De az olyan kéz, melyen a szorgalom és munkás-ság látszik, mindig szebb és hecsesebb annál, melyről a henye téllenség leolvasható.

A munka megedzheti ugyan a kezét, de soha el nem durvítja; csak tisztán kell tartani, valahányszor nehezebb munkát végeztünk, kellőleg megmosnunk és megtörülget-nünk, és mindig megtartja szép alakját és lágyágát. Azon szépítő szerek pedig, melyeket használnak, később időben összeránczosítják, megfeketítik az arcot, nem ritkán megvakulást is idéznek elő. Ne legyünk tehát veszélyesen hiúk, csak annyira, hogy tiszták és csinosak legyünk, s családunk minden tagját, ki rendelkezésünk s gondunk alatt áll, ugyanigy szoktassuk szóval és példaadással.

Mindenekfelett a léleknek adjunk szépítő szereket, hogy rút foltjainktól megtisztuljunk. Ki tudná itt elősorolni tómerdek lelki kinövéseinket, hibáinkat, melyeket Éva anyánktól öröklénk? Hanem kitünő rossz szenvedélyeink némelyikéről engedjenek szólnom, melyek lelkünkön uralgnak, s külsőnkre is nagy befolyással vannak; mert a lélek kiváló tulajdonságai rögtön arcunkra festik színöket és láthatóvá lesznek mások által is.

Ilyen a fősvénység, irigység, indulatos-ság és gyűlölködés. E négyféle érzés legrettenetesben eltorzítja a legszebb arcot is, és ijesztővé, rúttá teszi. Mindeniknek megvan saját vonása az arczon; a fősvény arcza mindig izgatottságban van, a vonások czikáznak rajta; szemei kimerednek, meg összehúzódnak, mintha mindig vagyona s pénze elvesztésén remegne, félne. Az irigy arczán kémlődés látszik, mert az gyanakodó is, és hajlandó sok rossz tulajdönt mondani arra, kire ő irigykedik, becsületétől vágyik azt megfosztani; szemeit összehúzza, ajka körül gúnymosoly vonaglik, és gonosz kifejezés ül arczán. A gyűlölködés vonásai irtózatosa, — kitágul a szemgolyó, a szemivek felrándulnak, vagy igen összehúzódnak; a vonások álnokok, csalékonyak, az ember nem tud belőlök kiokosodni; mert a ki gyűlöl, az fődorkodik is, és hogy czélt érjen, álutakon jár; a ki tetetni képes, az hazug is; és így a gyűlölet vonásai is felettebb visszataszítók és az arcot eléktelenítők.

Az indulatos-ság az, mely korunkban nagyon bevett szokás. Az illető a helyett, hogy tünni, szenvedni, és magán uralkodni tudna, akarna: haragra lobban, indulatoskodik és mind magának, mind környezetének árt. A haragos ember arcza korán elránczosodik, eléktelenedik; ezenfelül mivel az indulatok miatt agya forrongásba jő, fejfájást kap és hajszálai kiégnek, megöszülnek! Homlokára redők ülnek, melyek onnan soha el nem tűnnek, mert az arczbőr megtartja a legszokottabb kifejezést.

Még más rossz következménye is van az indulatos-ságnak; felkeveri a gyomrot, epebajokat idéz elő, májfájdalmakat; s innen származik a folt az arczon, nyakon, sárga színjő a piros helyébe, az ajkak kicserepesednek a

bellőség miatt: a szemek vagy igen bágyadtak, fénytelenek, vagy néha túlságosan ragyognak. Bekövetkezik az álmatlanság, rettegés, majd az ideges állapot. Így, miután a lélek ellankad, hervadni kezd a külső is, és kora vénülés jelentkezik.

A külszépítő szereknél tehát sokkal többet érnek és sikeresbek a szellemi szépítő szerek, ezekből fogok néhányat ajánlani, s bizonyos lehet benne mindenki, a ki pontosan követi tanácsaimat, hogy külseje nem csak szépüljön, de kellemessé is fog válni.

A fősvénység, irigység, gyűlölet és indulatos-ság tehát azon betegségeink, melyek külsőnket rendkívül emésztik és rontják. Vegyük sorba az óvszerek megnevezését, a betegségekkel együtt.

Kinek arczát a fősvénység gondjai rontják: ajánljuk, hogy gondolja meg a sz. Irás ama szavait: „oszszaad meg a szegénynyel, a mid van!” Oh valjon nagyobb boldogságot ad-e lelkünknek, ha vagyunkkal fősvénykedünk, mint ha okosan egy vagy más hazai szent célhoz járulunk? vagy a nyomoru koldusnak egy krajezárt adunk, ha kér tőlünk? — és ha szegénységben szenvedő rokonokat tehetségünk szerint segítjük? — A takarékos-ságot nem kell a fősvénységgel összetévesztenünk; mert takarékosak, előregondolók tartozunk lenni családunk boldogságaért s magunk szükségleteinek fedezhetéseért; de kerüljük a fősvénységet, mely nagy bűn. Ismerek nőt, ki rakásra gyűjt mindent, hogy legyen, és sem ő maga nem élvez, sem másokat nem segít belőle, míg ott rakáson mindene össze nem rothad és penészedik!... és dicsekedve mondja: inkább megromlott, mint megettük volna! A fősvénység ellen legnagyobb szellemi óvszer a szívjó-ság és a részvét érzelme; — ne hagyjuk inkább elromolni, a mi élvezhető, hanem részeltessünk másokat is benne és ne éljünk vissza a teremtő dús adományával. A szívjó-ság és részvét érzelme angyali széppé teszi arczodat!

Az irigység ellen biztos óvszer az önmegtagadás és elégűltség; ne irigyeljük mások jobblétét, mert néha csak látszat az, de ha mi volnánk az ő helyzetükben, visszakiváncoznánk a magunk sorsába. Adjuk meg magunkat azon pályának, melyet a teremtő nekünk kimért, elégedjünk meg azzal, mit birünk, s így nem leszünk képesek irigyelni más sorsát. Az önmegtagadás szeliddé teszi arczodat; az elégűltség vidorrá; s a szelid, mosolygó arczon egészség színe dereng; mert kedélye jó és kellem terül el egész lényén: az ily arcz pedig vajmi nagy vonzerővel bír.

A gyűlölködés ellen legjobb óvszer a közlekedés, gyöngéd figyelem; ezek által tanuljuk ismerni azokat, kiket tán ok nélkül gyűlölünk! Fogjuk fel jellemüket, tanulmányozzuk szellemüket, s ha mégis érdemesek maradnának gyűlöletünkre, ne éreztessük velök, sőt bocsássunk meg nekik, s iparkodjunk a gyűlöletet szívünkben leküzdeni, vagy kiir-

tani! Gyülem helyett legyünk figyelemteljesek, gyöngédek, s e két finom érzet szeretetreméltóvá, kedvessé teszi arcunkat. S mikor nem volt tisztelve és keresve egy szeretetreméltó, kedves arczu lény?

Az indulatosság elleni óvszerünk az önmérséklet, és okosság. Vizsgáljuk meg, hogy a kire haragunk felgerjedt, valóban érdemes-e arra; vagy csak elkapott a mi rossz indulatunk, s a fehéret is feketének látjuk. Mérsékeljük magunkat, sohase lobbanjunk haragra. mert másoknak vagy nevetség tárgyául szolgálunk, vagy megvetésre méltóknak fogunk tartatni; magunknak pedig ártunk, mert a haragos arcz kiállhatatlan rút! És ha egészségünket rongáljuk, az indulatroham árijára hagyva magunkat, vajjon nem ártunk-e családjunknak, melynek tagjai egyenkint tőlünk várják boldogságukat?

Gondoljuk meg a körülményeket, midőn haragra lobbanásunk kezdődik; sokszor ok nélkül haragszunk valakire s elragadtatván az indulattól, készek vagyunk a sértegetések gyakorlására is. Van-e irtózatoss, mint ártatlant sujtani és megbántani? Gyakran haragszik a gazdag a szegényre, mert örül, ha élezeit köszörülheti rajta; sértegeti egymást az elbizakodott, ki orránál tovább nem lát; haragra lobban az álbarátnő, mert csak énjét szereti, s alárendeltnek hisz mindenkit, kit asztalánál megvendégel. Haragszik a követelő, ha szerénytelen kívánatai nem teljesülnek; haragszik a féltékeny szerelmes. ki önzésében minden élvét csak magának akar biztosítani; és haragszik a házaspár, midőn az élet gondja vállára nehezül, holott az önmérséklet és okosság minden haragot elolthatna keblökben.

Haragos az anya gyermekeire, dajkára, cselédére, ha indulatainak határt nem tud szabni! Haragszik az asszony, ha férje bármi ártatlan módon is másnak udvarolni talál, és megfordítva. Oh a harag irtózatoss szenvedély valamennyinél, s boldog, kinek keble ment tőle; ez az, mi az arczokat legjobban eltorzítja, véntíti, a testet, lelket elbetegesíti. Önmérséklet és okosság tehát ellene — vagy utána az óvó és szépítő szer.

De oh mi nehéz már emberkorban az ilyen óvó, szépítő szereket használatba venni lelkünk disztelenségei ellen! Ti kedves szülők tehetitek legjobban, hogy a legirtózatoss szenvedélyek meg ne gyökeresedjenek gyermekeitek szívében! Mindenfelett pedig a nemes, szép példa az, mi a gyermek lelkében megfogamzik! Hasztalan prédikáltok ti nekik erényekről, ha körötökben ellenkező eseteket látnak.

Boldog a nő, ki lelki szépségekkel megáldatván, külszerekhez nem kell folyamodnia; mert a lélek elégtelensége, vidámsága, nyugalma az, mi minden szépítő szereknél hatalmasab b biztoss. Erre törekedjünk mi, kiknek a természet nem kedvezett ugy, mint másoknak, s az is nagy küzdelmünkbe kerül, hogy némi lelki szépségekkel tudjuk közel s távollevőink szeretetét megnyerni.

FELEDHETLEN ÓRÁK.

DALMADY GYÖZÖTÖL.

Midőn azt kérdem tőle: szeret-e?
S ő boldogan suttofta, hogy igen!
S kezét nyujtá, hogy visszatartsam őt,
Mert megnyilni látszott neki a menny..
Azt az órát sohase feledem!

Midőn megsimitotta hajamat,
És belőle néhány szálat levőn,
S reszkető kézzel rejté keblibe,
S én, mint Sámson, fogyni érzém erőm..
Azt az órát sohase feledem!

Midőn édes susogásim között
Azt gondolám, hogy méz van ajkamon,
O, hogy bizonyost tudjon, lehajolt
S az első csók mézét hagyta azon..
Azt az órát sohase feledem!

Midőn egymást nem látva hetekig,
Ki nem önthette túlaradt szivét,
S egy rózsát küldött télnek idején,
S e néma jelben mindent elbeszél..
Azt az órát sohase feledem!

Midőn egyszer arra kért, hagyjam el,
Mert nem szabad enyimnek lennie,
S én menni vágytam, ő meg átkarolt,
S örök hűséggel kötött újra le..
Azt az órát sohase feledem!

Akademiai székfoglaló.

(Beszély.)

Bartalus Istvántól.

(Folytatás.)

III.

Ö méltósága nem ismerte a nős élet boldogságát, s miután e veszteségét a tudományokkal akarta pótolni, gyakran különcz magányba vonult, hol egyedül irnoka társaságára szoritkozott; mert a jó barátok legfeljebb csak zavarták volna a komoly csendet, mely Minerva templomában szokott uralkodni. Azonban a gyomornak szentelt órák alatt rendszerint zajos társaság gyült össze, s a hivott vendégek és élődik számára mindig hosszú terített asztal állott.

Ezen terített asztal jelenleg üres, néptelen; mert az unalom, vagy a gyomor kedveért összejött vendégek megunták várni az előbbi tudományos értekezlet miatt megkéssett vacsorát, másutt kerestek szórakozást.

Gróf Tihamért tehát egyedül látjuk az asztalfőn, s vele szemben az asztal legvégén Delei urat, oly távol, hogy ha beszélgetnek, kiabálniok kell s e miatt a szegény irnoknak alig van ideje lecsillapítani fellázadt étvágyát.

A helyett azonban, hogy a fennebbi uj tárgy miatt kíváncsi gróf egymást érő kérdéseit s Delei ur feleleteit kihallgatnók, vessünk egy oldalpillantást a konyhába, hol gyakran érdekesen fűzik tovább az ebédlőben megpendített eszméket, s mulatságos események fejlődnek ki, szintugy, mint a művészet színpala megett.

A szakácsnak rossz kedve volt. Van-e művész, ki jó kedvvel zenél az üres padok előtt? A gróf alig kóstolta meg az étkeket; a vendégek mind eloszlottak; s Delei ur? hisz a jámbor tollnok — hogy ő méltóságával szóljak — nagy faló ugyan, de egy ily plebejus gyomornak csak annyi fogalma van a szakácsművészetről, mint egy jó hallásu, de műveletlen fülnek Bach Sebestyén azon Fugájáról, mit visszafelé is el lehet játszani. Delei ur szintoly könnyörtelenül egymásután hányta az aetheri falatokat, mint az ezetes tornába mártott főtt marhahúsdarabokat.

Tehát a szakácsnak rossz kedve volt.

Frau Mám is ott ült a konyha egyik zugában, s jelenléte — ha a többinek lett is volna kedve társalogni — egyhangúságot okozott.

Frau Mám negyvenötödik évét számlálja; a gróf udvarában született, nevedett, átélt mindenféle alsóbb rangu hivatalokat, míg végre gazdasszony lett, férjhez ment, s jelenleg mostoha özvegyiségre jutott.

Frau Mámot senki sem szerette. A szakácssal mindig veszekedett, valahányszor konyhára valót kellett kiadni, s úgy kimeríte a lisztet, vaját, zsírt, szalonnát, s több effélet, hogy ezekből a legnagyobb művészettel sem lehetett valamit félretenni.

Miska huszár — a vén sas — a forradalomban hagyván jobb karját, ő méltósága szárnyai alá vonta magát, s mindennel meg lenne elégedve, csak ne látná Frau Mámot. — Mert a kőszívü gazdasszony soha sem tölti csordultig pálnokos poharát, s oly szűkre szabja a reggelit, hogy ebédig a szemei rendszerint zöldet, vereset látnak. Miska huszár tehát már régóta érezte Frau Mámval mély megvetését, s a szegény, igazságszerető nőt, ha másképp nem boszanthatta, német asszonynak szólította. — Végre a megátalkodott gonosz ezzel sem érte be, s ámbár a német szóhoz csak annyit értett, mint egykori lova a trombitához, Teréz asszonyt elnevezte Frau Mámnak, s e gúnynév a grófnak úgy megtetszett, hogy ő is Frau Mámnak szólította, s utána az egész udvar.

Meg kell említenem még az inast, ki nemcsak azért játszta a tudós szerepet, hogy — mint az inasok szoktak — urához hasonlítson, hanem mert a debreczeni iskolában tanult, s mi-ként mondani szokta: senior is lehetett volna.

Jancsinak csak azon egy nem fért a vállára, hogy urán kezdve mindenki Jancsinak szólítja; végre azonban megadta magát a vasgyuró sorsnak, s átlátta, hogy helyzetével inkább összefér a Jancsi név, mint a tekintetes czim. — Egyébiránt jól esett a lelkének, ha ismeretlen helyeken afféle sallangos szavakkal tisztelték meg, s utolsó fillérét is arra fordította, hogy a nagyvilágban minél csinosabban jelenhessen meg, s ő méltósága irnokának adhassa ki magát.

Ezen egyének összműködéséből keletkezett az alábbi esemény, melynek leírását ezennel elkezdhetem.

Frau Mám szunyókálás közben el-elejtegette a fejét, midőn Jancsi gyors léptekkel jött, kezében tartva az utolsó tálat, melynek felét Delei ur egyedül fogyasztotta el.

Jancsinak máskor is komoly méltóság ült az arcán, de most valami sokat mondót, titokszerűt lehetett rajta észrevenni, elannyira, hogy a szakács kíváncsian felszólalt:

— János! tán baj van oda fenn?

A kanalak mestere, miután személyét az inas „szakács ur“ czimmal tisztelte meg, tartozott azon viszonyossággal, hogy az exseniort „János“-nak szólítsa.

— Baj nincs, szakács ur, — felelt emez — hanem ennél sokkal fontosabb.

E szavakra kitörülte szeméit s ijedve kérdezte, hogy

tán valahol tűz ütött ki? Miska huszár pedig, miután egy ideig hasztalan fülelt, türelmetlenül nógatta.

— Ebugatta! szólj hát már valamit, Jancsi öcsém!

— Kendnek ahoz semmi köze — válaszolt erre Jancsi, bizonyos aristokratikus göggel, s aztán a szakácshoz fordult. — Szakács ur, ki hitte volna, hogy ő méltósága irnokja olyan okos ember legyen! — mit respect zu sagen, le kell vennünk előtte a kalapot.

— Te Jancsi — közbeszólt viszont az elébb megsértett huszár — ha senior voltál Debreczenben, beszélj inkább deákosan, ne rontsd a levegőt afféle visívasival, a ki lelke van!

Jancsi e megtámadásra nem levén készen más felelettel, egyik kezét tölcseralakban a szájához illesztette, s utánozni kezdte a trombitát.

— Trara! trara! trararatatata!

Miska huszárnak erre a szeméi kidüledtek. — Te pimasz! szerencséd, hogy a német levágta jobb karomat, mert majd bedugnám a trombitádat.

— Mihály uram! — hangzott most a szakács parancsoló szava — itt a gróf Tihámér konyhájában vagyunk, itt én vagyok az ur, s figyelmeztetem, hogy ha izgágáskodik, kiteszem a szürét az istállóba.

E kemény szavakra a vén centaurusnak eszébe jutottak a régi jó idők, s egy pillantással átlátta, hogy a jelen kutya napok még kutyábbá válhatnak, ha a szakács végrehajtja ama fenyegetést, s kitiltja a konyháról, hol — Frau Mám ellenőrködése daczára — sok véletlen zsiros falathoz lehet jutni. — Hallgatott tehát, s egész felelete abból állott, hogy megmaradt balkezeivel nagyot tekert a bajuszán.

A szakács pedig az inashoz fordulva, engesztelőleg folytatta:

— Ne vegye rossz néven János! Mihály uram nem akarta megbántani. De mit is mondott csak az irnokról?

— Nincs boszantóbb, mint ha az ember beszélni akar, s untalan beleszólnak. Uraim! (itt a kocsis, darabont és szolgáló is bedugta az ajtón a fejét) nem bánják meg önök, ha elbeszélem, a mit hallottam, de csak egyszer beleszóljának, egy betűt sem mondok.

— Hogy tud beszélni ez a Jancsi! — sutogott a szolgáló a kocsis fülébe.

— Azért tanult egy nyáron hét esztendeig a debreczeni diákok közt — válaszolt a kocsis félhangosan.

— Csendesség! uraim! vagy egy szót sem szólok. Elég hozzá, ő méltóságának azt be szélte az irnok, hogy még a fában is van delejesség.

— Delejesség? és mi az a delejesség?

— Frau Mám! ezt az irnok nem mondta meg; én azonban úgy hiszem, hogy nem más, mint szellem.

— Szellem! na biz én ezt sem értem.

— Frau Mám! szellem annyi, mint a meghaltak lelkei, melyek csak amugy járnak keresztül-kasul, mint a szél a hasadt ajtón. Ezért a szellem előtt elbujni nem lehet, mert ha hozzánk akar jöni, a kulcslyukon is meglátogat.

— Ah ah! Jancsi! hisz akkor ama szellemeket maguukba is szivhatjuk.

— Frau Mám! hát nem tanulta a sz. történetben, hogy az emberből kiüzött ördög egy csorda disznóba bujt?

— Jancsi! ne emlegesse az ördögöt! félni kezdek! . . . miért is nem mondta mindjárt, hogy a szellem annyi, mint . . .

— Ördög, ugy-e bár? Hja a szellem még nem épen ördög, azaz hogy vannak jó és rossz szellemek. Elég hozzá, ezen szellemek okozzák, hogy ha egy asztal körül ülünk s ott összeteszsziük a kezünket, úgy, hogy egy-

máshoz érjenek s az asztalt is érintsék, végre az asztal elkezd táncolni, összejárja az egész szobát, egy lábra ágaskodik . . .

— De már ezt csakugyan nem hiszem. János! vagy legalább akkor hiszem, mikor meglátom. — Jegyezte meg a szakács főcsóválva.

— Szakács ur! épen ezt válaszolta ő méltósága is az irnoknak. Delei ur azonban kézzelfoghatólag bebizonyította, hogy igaz; elbeszélte, hogy még az Akademiában is megpróbálták, s már épen táncolni akart, mikor valaki beleszólt, s az egészszet megzavarta.

— Jancsi öcsém! — kiáltott most Miska huszár, ki majd megpukkant, hogy eddig hallgatni kellett — hát ezt is a német találta ki?

— De még ennél is többet mondok, — folytatta Jancsi, nem figyelve az előtte szólóra — vannak arra készített kis asztalkák, melyeknek egyik lába plajbász, s aztán ha ráteszszük a kezünket és kérdünk valamit, például, ha Frau Mám kérdené: mondd meg nekem kis szellem, férjhez megyek még e valaha? erre a kis asztal irni kezd, s a jövődöt megmondja, szóval, felel akárminő kérdésünkre.

Frau Mám egy égő pillantást vetett a szólóra, s aztán határozottan, — mely épen az ellenkezőt gyanított — kiáltott — Nem! nem! én nem akarok férjhez menni.

— Ne féljen Frau Mám, nem is kényszerítjük arra — jegyezte meg a huszár pajkosan.

Jancsi még sokáig értekezett az asztaltánczoltatásról, mely pár év előtt a félvilágot elbolondította volt, s a melynek ma is vannak titkos gyakorlói; oly sokáig értekezett, hogy végre a hallgatók bizonyos borzadálylyal teltek el; de győzvéen ujságvágyuk, megragadtak egy asztalt, hogy az inas utasítása szerint a szoba közepére tegyék, s körülüljék.

Sok időbe kerülne elősorolnom mindazon indokokat, melyeket az inas felhozott Frau Mámnak: hogy nincs miért félnie a szellemektől s csak azt emlitem meg, hogy a pár mázs a súlyu jámbor gazdasszonyt erővel vonták maguk közé. s itt egyik kezét a szakácséval, a másikat az inaséval hozta érintkezésbe.

— Jól van Jancsi, jól van szakács ur! ide hoztak, erővel, de ha valami bajom lesz, a maguk lelke lakoljon. — S Teréz asszony keresztet akart vetni, de egyik keze sem levén szabad, a Miatyánk ezen szavait kezdte magában mondogatni: ne vigy kísértetbe; de szabadíts meg a gonosztól.

Az alsóbb személyzetnek: kocsisnak, darabontnak és szolgálónak nagy kedve volt ugyan a nevetésre, de miután Jancsi komolyan rendre utasította őket, a zajt mély hallgatás váltotta fel.

Miska huszár — mivel csonka karja miatt nem vehetett részt a delejes körben — hol az egyik, hol a másik háta megett állott, s különösen Frau Mámától — mint egy rossz szellem — nem akart távozni. A vén sasnak, mióta lóra ültették volt, mindig hiábavalóságon járt az esze, s így most is azon törte a fejét, valjon hogy lehetne valami tréfát üzni?

— Frau Mám! Frau Mám! — kiáltott egyszer nagy ijedséget színelve — épen most láttam, hogy egy szellem, nagy, fekete kandúrképpel, bebújt a könyökén.

— Jaj oda vagyok! — kiáltott az országos kövér gazdasszony, s fel akart ugrani, mely szándékában részint az ijedség, részint azon pár mázs suly, mely csontaira rakodott, megakadályozta.

Itt az alsóbb személyzet hangos kacajra fakadt; a szolgáló kikapta jobb kezét a delejes lánczából, s a kocsist pofon vágta; a szakács pedig boszusan szóltott:

— Mihály uram! komolyan mondom, ne ijesztgesse

Frau Mámot, mert különben a konyhába soha sem teszi a lábát.

— De jobb is lenne, ha mindjárt kimegy innen — közbeszólt az inas egész méreggel.

— Egy pillanatig sem ülök itt, ha a vén pálinkás üst nem hagy békét. — S Frau Mám kissé magához térve, újból készülteket tett a felkelésre.

— Frau Mám! — engesztelte most a huszár, elfojtva nevetését, — igérje meg, hogy egy helyett két pohár pálinkát ad, s becsületesre fogadom, hogy többet nem szólok, akkor sem, ha látok is valamit.

— Dehogy adok, vén elkárhozott, az én drága grófum vagyonát nem vesztegethetem afféle . . .

Es Frau Mám nem egészítette ki mondandóját, mert nem talált eléggé jellemző szóra, melylyel Miska huszárt megtisztelje: de másfelől e félbenszakasztott mondatnak nagyobb sulya volt, s az egész eselédség magára vehette. Ezért a további vita megszűnt, s komoly hallgatás állott be, miközben mindenki kíváncsian várta az asztal első mozdulását.

(Folytatjuk.)

REMÉNY S VALÓ.

(Szonettfűzér)

ANTÓNIÁTÓL.

I.

Ha mult s jövő nagy tenger egy kebelnek,
Világözön a szíven a remény;
S ezen a tengerórjás vizsínén
A vágy varázslépelei repesnek.

Kicsiny tanya a szív remény s valónak,
S csak egyikét zárhatja mélyibe,
S ki a valót kizárja, helyibe
Ábránd, hiu öröm s csalás lopóznak:

De boldog az, ki a valónak élhet,
Ki csünghet a „jelen“ örömein,
S kinek a lét vizsálya soh' se kin;

Kiben soha se csügged az önéret,
Ki csak igen fontolva hisz s remél,
S kinek kebele szeretetben él.

II.

A szív, ha vágya nincs, ha nincs reménye,
Satnyult növény, a mely nem is virít;
Meddő gyümölcsfa, mely virágozik,
De még gyümölcsöket soha sem érle . .

A szív, a mely csupán remélni szok,
És a jelennek élni nem szeret,
Merész hajos, ki nem ijed szelet,
De kit agyonroncsolnak a viharok . .

. . Oh! mily ezerte boldog az, ki keblén
Szár az valót s buzgó reményeket
Szent lánczolatall összeköthetett;

Ki nem rakott ábrándlakot reményén,
Csakis valónak élt, s azért remélt,
Hogy ez szívére áraszson tökélyt!

A róka.

Természetrajzi czikk.

Iréntől.

Az eső elvonul, az erdő lerázza fejről az enyhe cseppeket és a rétről üdítő fűszereket terjeszt az esti szellő a levegőben. Minden zegben, minden zugban kél az élet, itt egy láb mozog, ott egy szárny. A szúnyogok rákezdik táncukat, a hangyák elöbujnak, hogy vízkárosult utjaikat ismét helyreigazítsák, a pintyőke csattogva dalol a bükkök sudarán, a nyúl cigányke-reket hány, és a rókát titkos vágyak szállják meg. Amott egy őser bozótos gyökerei közt leskelődik. Szimatol. Mindenütt csendesség van, az egész természet tavaszias kéjmámorban, a feléledt elemekben fürdik. Róka uram egyet ugrik és künn áll háza előtt. Most jól megláthatjuk; milyen egy állás! uriasan pongyola ez, oly tele öntudattal! első pillanatra látni, hogy nemes vér csergedez ereiben; ámde a rang nehézkes előítélete régebb le van küzdve, minden fészket levetközve; megvan benne ama „savoir vivre“, a mely megengedi neki, minden pillanatban levetni magáról méltóságát, mert tudja, csak rajta áll, hogy a következő pillanatban ismét újra felöltse. Ilyen jellemmel szemben megérdemli a fáradságot, figyelmesen megvizsgálni a kifejezést és öltönyt, mert itt semmi sem közönséges.

A rókakoponya bizvást minta-koponyának nevezhető. A homlok hosszukás, szorosán odafeszülő, ármányosan sima homlokbőrrel; egy matematikai tábla ez, a melyen csak a számítás vonalai ide és oda rengenek. Az élesen kihegyezett fül jól előre tolódik, hogy minden hangot felkapjon. Ugy van szerkesztve, hogy a fákon szunnyadozó prédát is meghallja; a legkisebb nesz, a levél zörgése, az álmodozó madár megmozdítása megcsapja a kémlőleg kifeszített nyilást: mindent meghall. Hát még az orr! mennyi gonoszság és kecs, mennyi szellem tükröződik e finom, megnyult és hunya orron! Nem-e úgy látszik, mintha száz meg száz csápok indulnának ki onnan és mintha itt, miként központjában, lakoznék e felülmulhatlan rögtönész cselszövő, csalfa lelke! Olyan egy orr ez, a minő a politika nagy mestereié, a Richelieu és Talayrandoké lehetett. Az érdekes arc azonban csak a szemek által válik azzá, a mi. Szépnek persze nem lehet a rókaszemet nevezni. Azonnal felismerszik rajta az éjjeli ragadozó; szürkéből a zöldbe játszik, hárántékosan fekszik, félig üregében elrejtve, nappal csaknem egyenes hasadékká húzódik össze, és sem azon erdei vidorsággal nem dicsekedhetik, mely az ő szemét oly vonzóvá teszi; sem pedig azon forgó tündökléssel, a melytől a macska tekintete delejes szépségét veszti; de azért mégis mindkettejökénél összehasonlíthatatlanul több kifejezés van amabban. Majd alázatos önmegadással földre szegeződik, vagy gyermektegyártatlansággal tekintget körül; most csalfa mosoly enyeleg pillái körül, máskor meg eles és mérges tekintet szökken ki belőle, mely, miként a vipera szurása, a lélekig hat. Emésztő vágyaktól nedvesen, vészomjtól lángolón, szerelmes gyöngédséggel epedőn, egy világot rejti a szenvedélyek és fondorlatoknak, és talán a legnagyobb színjátkozó, melyet az állatok országa fel bír mutatni. Az ábrázat többi részei pedig csakugy, mint az egész test, tökéletesen odaillik e képhez. A száj szélesen nyúlik el, mert a róka: utonálló; a ritkás szakáll hosszú, hátrameredő sertéi megannyi szigonykép merednek a felső ajak körül. A finom metszetű, zárt ajkak erély és önuralomra mutatnak. De ha megnyílnak, akkor élesen és mérgesen vicorítanak elő a hegyes fogak, a melyek soha prédát ki nem bocsátanak; avagy félig gunyosan, félig

kárványólag rekedt, köhintéses csaholás hallik. A karcsú, nyulánk tetet csaknem nyomtalanul viszik a fürge lábak, díszesen ékítve a pamatos uszálytól. Mellén finom, fehér mellényt visel, bekecse pedig veres és aranyos prémmel ki van hányva; innen a rókanév a veres színű körmöcziéknek.

Ekkép csuszik mászik és kullog a ravasz, hunyászokodva és hajlogva, ovatosan, türelmesen, kitartón, serényen, mindenkor töttré készen; furdatatot nem ismerő ezmester, szellemdús csábító, erény és gonoszsággal teljes Protheus, szeretet és gyűlöletre méltó egy személyben. Ilyen lángező állat le nem festhető néhány szóval.

Kalandor életű ez, mindenütt jelen van, mindig kész: a legnagyobb erőt, a legnagyobb elmésséget kifejteni, tanulságos, költői, új és nagy, gyalázatban épen úgy, mint halálban. Ilyen egy életet tanulmányozni, csudálni kell. Egy Odysseára méltó tárgy ez.

De hová tévedtem! térjünk inkább vissza, háza előtt hagytuk el.

Még mindig ott támoogy az ajtóban; úgy látszik, édes tétlenségben akarja elábrándozni az estét. Eközben egy pár kicsi rókafi tűnik fel mellette. Okos vizsgálódással hunyorgatnak maguk körül, leheverésznek a napra és mindenféle dévajkodást kezdenek el. A legifjabbik kölyköcske még mamlaszka egy kissé; szöcsköket fogdos és bogarakat, tépegeti szárnyait, gyönyörködik vonaglásukban, körülszaglászsa, elhajítja, és olykor-olykor egy-egy ügyetlen bukfeneczet hány. Az öreg azonban reá se néz, ennek tekintete a másik reményteljes két magzatra van függesztve, a melyekben látható gyönyörérettel önön magára ismer az atyai lángező. Ezek felhajászták a halkkal kémlődő egérkét és merész ugrással fogták el iramodtában. Pajzán kedvteléssel hajigálja egyik a másik felé, majd itt, majd ott megtépászzák, miglen beleunva a játékba, a legifjabbiknak engedik át.

Most fészket kutatnak, majd a barázdabillegető után leskelődnek, majd meg a fürge levelesbékát veszik üzőbe, most meg egy darázs-fészket zavarnak fel; a mit csak szemök lát, mindent meg akarnak izelíteni; már Aristoteles megleckézte őket mindenre kiterjedő étvágyukért.

Most az anyuk is kilép a hajlékból, és az öreg róka észreveszi, hogy ideje már végetvetni a családi jelenetnek. Fölkerekedik tehát; de csak nagy kényesen. Gangosan lépeget cserjén bokron keresztül, soha vert utat nem választva. Mert, miként az igazi lángező, átalja mások nyomdokába lépni, akként kerüli ő is a közönséges országutat, és csak járatlan vetésekben szeret tévelyegni, hol himes virágok tarkálnak körülötte és vidáman szól a madársereg. Így tipeg ő most is; rózsaszínű jó kedv ragyog arcán; gondolatok, képek és látványok rajzanak körülötte. Ezalatt az erdő tövéhez ért. Csöndesebben, ovatosabban, vigyázóbban lépeget. Hűvös esti szellő kél a sűrű lomb közül; a fák sudarai mozdulatlanul nyulnak fel az alkonyatos légbe; csak a madárdal van még ébren. A rigó éles füttyét hallatja, a czinke csicseregve száll bokorról bokorra, a harkály egy csonka cserágon fúr-farag, közben-közben a mátyás mókás bohókodásai szólalnak meg, és mikor valamennyi népség bámulva hallgat el az erdei „bolond Istók“ tréfáin, egyszerre csak a csendes magány mélyéből a banka méla kiáltása zendül meg. Róka uram épen most érkezett oda. Hallgatózik. A virágok lehajtják kelyheiket; imitt amott még egy-egy méhecske dong, vagy egy-egy pánczélós bogár kényelmes zsongással karikákban repked; az esthomályban tünde delinkék kergetőznek.

(Vége köv).

ESZMÉNYKÉPEMHEZ.

HORS KÁROLYTÓL.

Szívemre az emésztő bánatár
S az életnek kínzó unalma jár. .
Fájdalom kísér minden léptemen,
Hol bájos lényed nem lehet jelen.
Nyugtató élvét mi még nyujtana:
Lantom dalán a költészet szava,
Mely mindig szép neved susogja el,
Balzsamát szívem abban leli fel.

Ha lantom dala zeng — föllelkesül,
Dalom tiszta lelkeddel egyesül,
Képzetem szárnya mennybe felragad,
Hol ajkid adják a bűvhangokat;
Vagy oda röpit egy pillanatban,
Hol a költészet fényvilága van.
S kit benned nékem szult a képzelet,
Ott lelem mindig, hová az vezet.

Ha a virányos téreken járok,
Vagy az ős hegyek lábánál állok,
Vagy a víg galambpár zöld erdeje,
Üldözött vadak hűvös csermelye
Rejt el — vagy az alkonyati homály:
Bájos lényed ott is előttem áll . . .
Vad-gerlebűgás s csattogány dala,
Neved zengi a szellő sohaja.

Ha a tavasz bűvös varázsa még
Szív-üditő báját árasztja szét,
A mosolygó napból egy végsugár
(Mely az érkező éj-pompára vár)
Még egy fényt küld az estalkonyra le,
S a csillagos ég feltünik vele:
Mindig, szüntelen zeng ajkam dala:
Te vagy az éjnek legszebb csillaga.

De ha az eget mély homály fedi,
És keblem a bűt szét nem verheti,
Arczod hogy ott is mért nem láthatom,
Ez a legkínzóbb lelki bánatom . . .
S mit teszek? — újra képzetem segít,
Mely imént a menny édenébe vitt:
Fölvarázslom angyali lényedet
S szent üdvömmül őrizlek tégedet.

Egy nemes sziv.

Beszélyke.

Györy Elektől.

(Vége.)

Kálmán kedvetlenül szakított le egy falevelet és szétmorzsolta ujjai közt.

Gizella ránézett és értette az ifju minden gondolatját, de épen azért akarta kigyógyítani.

Kálmán újra szólni készült, látszott rajta, hogy nagy elszántsággal.

— Mondja meg kérem, ha megengedi e kérdést, minek tart ön engem Gizella?

— Hogyan érti ezt?

— Egy haszontalan szelcburdinak-e, vagy olyannak, ki a holdba küldözi sóhajtságait?

— Ejnye, hogy jöhet ily gondolatja?

— Mert azokkal szokás játékot üzni.

— Tán akaratlanul megsértettem?

— Mástól nem volnának sértésnek mondhatók főnebbi szavai, de öntől Gizella, fáj hallanom azt, hogy nem akar megérteni semmi áron.

— Hát mást akart mondani, mint a mit mondott? — szólt Gizella, gyermeteg naivságot szinlelve.

— Ob kegyed azt nagyon jól tudja — és mondhatom, hogy nem bittem oly kegyetlennek.

— Én kegyetlen?

— Igen, mert nagyon kiméletlenül érinti legszentebb érzelmemet.

— Bocsásson meg, de én nem akarhattam, mert nem ismerem érzelmeit.

— Oh és ön, ön nem értette volna azzal a mélyérzésű kebelével, gyöngéd szívvél, hogy mit beszélt minden pillantásom!

— Higyje Zárái ur, nagyon járatlan vagyok Lavater tudományában.

— Még mindig ez a hang, még mindig ez a hidegség! — kiáltott fel Kálmán, kezeit összekulcsolva — Gizella! mért tud oly hideg lenni, midőn látja, hogy majdnem örültté tesz szerelmem!

— Ah! tehát szerelmes? — kérde Gizella borzasztó naivsággal.

— Igen Gizella — szólt Kálmán, leverve e hidegség által — szerelmes vagyok s fáj látnom, hogy az első láng szivemben pusztulást hoz reám — itt megállt néhány perczig.

Csinos kis lugosban voltak, melyben köröskörül padok valának.

— És szerelme szerencsétlen? — szólt Gizella.

— Igen, mert önt szeretem — sóhajtott Kálmán és kimerülten hanyatlott egy padra, kezeibe rejtve fejét.

Egy félig elfojtott sikoltást hallhattak volna, ha nem lettek volna annyira gondolataikkal elfoglalva.

Gizella szemben Kálmánnal foglalt helyet és részvevő tekintete nyugodott az ifjun.

Itt-ott már fénylett egyegy csillag az égen, de még nem volt setét.

Gizella komolyabban kezdett szólani:

— Én önnek Zárái ur, csak őszinte barátságomat s részvéteimet adhatom viszonzásul.

Kálmán fölemelte fejét, hosszan tekintett nagy fekete szemével a szép lányra, aztán vontatva szólt:

— Ön tehát nem birna szeretni engem? oh ha tudná, mily boldoggá tenne szerelmével!

— Gondolja meg édes Kálmán, hogy ön hozzám képest csak gyermek.

— De mit tehetek róla, hogy szivem nem az éveket, hanem a finom érzelmet, mély kedélyt, eszményi szépet keresve önben, találta fel mindezt!

— Tegyük fel, hogy szép vagyok, — felelt Gizella, — de ez elfonnyad nemsokára, midőn élte delén fog állani s elviselhetném-e lelkiismeretem szavát, hogy elraboltam boldogságát s rabbá tettem már akkor, midőn a szabadság legédesebb!

Oh — kiáltott fel hévvel Kálmán — ne higgye, hogy szerelmem mulandó, a mi oly mélyen gyökerezik a szivben, nehéz azt kitépni!

— Én mondom önnek, hogy oly szépen el fog nyugodni, mint oly sok más szenvedély.

— Nem soha!

— De ha nem viszonztatik.

— Hát csakugyan nem tudna szeretni?

— Nem többé senkit.

Kálmán mellére hajtotta fejét s hallgatott.

— Őszinteségeért s forró ragaszkodásáért egy nyilatkozattal tartozom önnek, mit még nem hallott tőlem senki. Önben mély érzelmű embert ismertem fel s tudom, hogy fájdalma nem színlett, irt akarok tehát adni a sebre, mit akaratlanul ejtettem; ha viszonzást nem adhatok, legalább megnyugvást fogok adni.

Kálmán fölemelte fejét és csodálattal nézett ezen sajátságos nőre, mert most először hallotta reszketni hangját.

— Én — kezdé Gizella — szerettem egykor s szerelmem a remény harmatától virult, mert egész forróságai láttam rajtam csüggeni egy igaz szívet. De ez a szív gyöngé volt. Két kis testvérem erőtlen, gyöngé, beteges apám volt, midőn elvesztettem jó anyámat, s apám elvesztette a gondos ápolót, a hű támaszt, testvéreim a gyöngéd anyát. Az ifju megkérte kezemet és én „nem“-mel feleltem, mert akkor el kellett volna távoznia apámtól, és nem ápolhattam volna őt s nem lehettem volna anyjok kised, nevetlen testvéreimnek. E percztől fogva nem láttam őt többé, mert ő engem hűtlennek hitt. Én rég megbocsátottam csalódását. bár fájt szerelmembeni kétkedése, de ez volt első és utolsó szerelmem.

Kálmán némán s bámulattal hallgatta végig e nagy jelemet, s midőn megszűnt beszélni. fölkelte helyéről és remegő hangon szólt:

— Tisztelni fogom érzelmeit, de arról nem tehetek, hogy most csak még jobban szeretem.

Gizella kezét nyujtotta az ifjunak, aztán fölkelte ő is és némán haladtak a ház felé.

Egyik faszorban Etelka ült egy padon könyvek közt.

Midőn Gizella meglátta, ijedten sietett hozzá:

— Miért sírsz Etelkám!

Etelka fölvetette könyben uszó szemeit, meglátta a néhány lépéssel hátrább álló Kálmánt, felugrott, eltakarta arcát és elfutott.

Gizella felsehajtott:

— Szegény Etelka!

Kálmán meglepetve susogta:

— Szegény gyermek, tán engem szeret és hallott előbb mindent!

V.

Turhegyi Bélát Liverpoolban találjuk, honnét egy másnap induló postahajóval szándékozott átvitorlázni Amerikába. Épen megtette uti készületeit, midőn egy levelet hozott a vendéglői szolgáló, melynek borítékán azonnal felismerte Kálmán rását.

— Már ideje volt, hogy írjon egyszer — szólt feltörve a levelet — már rég nem hallatott magáról semmit.

Elkezdte olvasni a levelet, minél tovább olvasta, mindig halványabb lett az úgy is halvány arc.

A levél tartalma következő:

„Kedves barátom! Meg vannak döntve a nőkről mondott minden állításaid. Meglehet, hogy tán te csak olyakat ismertél, minőkről szóltál, de én ismerem s imádom egyet, ki engem nem fog szeretni soha, mert egy oly szerelem él szívében, mely nemesebb annál, mint a minőről fogalmunk volt. Én megmondtam neki, hogy szeretem és viszonszerelméért ostromoltam, s végre kitért előttem a legnemesebb szívet, hogy ne ostromoljam többé. Ő, barátom, vágyait, szerelmét föláldozta tehetetlen atyjának s nevetlen testvéreinek. Lemondott annak kezéről, kit ő úgy szeretett, mint én őt szeretem. azért, mert akkor el kellett volna hagynia atyját és testvéreit, s nem lehetett volna anyjuk a gyermekeknek s támasza a tehetetlen öregnek.

Oh és mily fényesen teljesítette e nemes hivatását, mily gondnal ápolta a beteges aggot s nevelte testvéreit! Fényes jutalmát találhatja az öntudatban fájdalmas áldozatáért.

Mit szólsz azon tervemhez, ha nőmül kérem tőle nővérét, kit ő nevelt, s kinek szíve oly tiszta, mint az övé. Ez a szegény gyermek úgy járt velem, mint én ő vele, tudom, látom, hogy szeret, s láttam, mint fáj Gizellának, tudnia e jó gyermek boldogtalanságát, boldoggá akarnám tenni és érzem, hogy boldoggá tudnám tenni, mert Gizella iránti szerelmem örökké árva leend, s ha még tudok szeretni valakit, úgy az csak az ő neveltje, az ő — nővére lehet!

Majd elfeledtem nevét megmondani, tán jövődöbéli nőmnek — Zalári Etelka.

Eljönél-e esküvéjére őszinte barátodnak, Kálmánnak?

Béla összemorzsolta a levelet ujjai közt, aztán homlokára ütve felkiáltott:

— Oh én nyomorult!

És másnap nem utazott el Amerikába.

Kálmán pedig megírt tervéhez hiven, mindinkább közeledett Etelkához, ki őt azonban hidegen fogadta.

— Bizonyosan meghallotta Gizellávali beszélgetésemet, — gondolá. De azért remélt, miután több jelenségből meg volt győződve, hogy a lányka őt szereti.

Ősz felé volt már az idő, midőn egy napon komoly elhatározottsággal ment Kálmán a Zalári nővérekhez. Többet érintkezvén egy idő óta Etelkával, több gondot fordítván a lánykára, mindinkább kedvesebbnek, sőt szebbnek is tünt fel előtte, mi épen nem csodálható, miután Etelka a legszebb nők egyikévé fejlődött.

Gizella s Etelka ketten voltak a szobában, Gyula nem volt honn.

Etelkának felderült szép arca egy perczre, midőn Kálmán belépett, de aztán ismét bússá vált.

Néhány előleges szóváltás után kezdé Kálmán megközelíteni mai jövetelének czélját.

— Gizella kisasszony — szólt — egy komoly kéréssel fordulok önhöz, mi úgy hiszem, anyai szerepénél fogva önhöz intézendő.

Gizella csodálkozva nézett Kálmánra, nem tudta elgondolni, mit akarhat.

— Etelka kisasszony kezét kérem.

Gizella szótalanná vált a csodálkozás miatt.

Etelka elpirult és hevesen ziháló keblére hajtotta forró fejcskáját.

— Nem értem önt uram — szólt aztán Gizella — nővérem boldogsága nem játék.

— Nem is fognék azzal játszani merni. — felelt komolyan Kálmán.

— Egyébként erre nézve Etelkának akarata szabad — szólt Gizella.

— S mit mond Etelka? — fordult ehhez Kálmán.

Etelka hosszú, könyös pillantást vetett Kálmánra, mint-ha ki akarná olvasni gondolatait.

— Hát ön nem szereti Gizellát? — szólt aztán.

Ebben a perczben megnyílt az ajtó.

Gizella egy sikoltást fojtott el, Kálmán felugrott.

Egy halvány férfiú lépett be, ki megállt az ajtónál s fejé mellére csuklott, mint egy bűnösnek.

Néhány perczig némaság uralkodott, Kálmán nem akarta megzavarni a csöndet.

Gizella szólalt meg legelőször, bár reszkető, de eléggé uralt, nyájas hangon:

— Isten hozta Turhegyi ur!

Béla odarohant Gizellához, megragadta kezét és felkiáltott:

— Oh Gizella! megbocsáthatsz-e?

— Miért, hisz ön nem vétett semmit?

— Sőt inkább bizonyosan vétkeztem, kételkedni mertem tebenned!

Attól a hangtól, melyen mindez kimondva volt, édes remegés fogta el Gizellát.

— Megbocsátok — szolt aztán.

Kálmánnak e jelenet alatt könyvek jöttek szemébe; odament a bámuló Etelkához és remegő hangon szolt:

— Lássa Etelka, hogy Gizella nem szerethet és én őt nem szerethetem, ne vesse meg kezemet, szívemet, és boldogitson szerelmével.

Gyöngé kézzorítás volt a felelet.

S Béla oltárhoz vezette Gizellát, Kálmán Etelkát.

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ranosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

III.

Mieskó nem érheté meg a győzelem örömét. Mikorra a győző Béla megérkezett, már sirja koszorui is elhervadának. De megérte a nép, megérte az özvegy királyné: Rixa, megérte a szép, bájos és Béla által rokonérzelem hevével ölelt királyi hölgy, a tizenhat éves Rixsa, ki, midőn a vitéz sereg élén ünnepélyesen bevonuló Bélának, a királyi vár előtt, anyja parancsából önkezével tüze föl a babérkoszorut homlokára, a legkedvesebb s minden megtiszteltetésnél drágább jutalmat biztosítá a győztes ifju hadvezérnek.

De Rixa, a hálás özvegy királyné nem elégedett meg az-
zal, mit Béla, ifju szívének lángoló hevében, a népek minden kitüntetései fölé emelt. A ragaszkodó leány által végbevitt koszoruzást csak gyöngé nyeresiménynek számítá be; hanem hogy az ifju hős — győzelem, dicsőség s szerelemtől dobogó keble egy rokon szív boldogítása által nyerje vitézségének jutalmát: — gyermekét, élte legféltettebb, legdrágább kincsét Rixsát adá neki s a visszahódított tartományban tulajdoni joggal fejedelemmé nevezte ki.

Béla, miután vitézsége őt ily kedvező állásba helyezé, Andor és Levente fivéreit is magához vette. Azonban két év mulva, 1040-ben a két utóbbi fivér: Endre és Levente, Lengyelország zavarai miatt, búcsút vön Bélától s Jarosláv (Jarosloviano) orosz czár és kaukazi fejedelem meghívásának engedve, oroszokban telepedék le, hol Endre a czárnak Anasztasia nevű leányát 1045-ben nőül vevé.

A bujdosó hercegeket hű társként követé nehéz utjokban a honfiak bánata és emléke. Elkiséré ez a messze tartományok távol határra, velük volt a küzdelmek és szenvedések aggályos csatáiban — és hűn virrasztott felettük, ha a puszták rengetegeiben álomra hajták fáradt fejüket.

A nép a száműzöttek tartózkodási helyéről sok ideig mit sem tudá, de a gondolat szárnyain elrepült hozzájuk a fürkésző képzelet s szünetlen körültekintésként mulatva, velük foglalkozék.

A nemzet nem türheté soká a kétes bizonytalanságot a trónörökösök sorsáról s azért néhány főur titkos kényelöket küldé az idegen országok udvaraihoz, hogy a bujdosó testvérek tartózkodási helyét megtudhassák s róluk hirt halljanak.

Miután hollétüket hosszas keresés után sikerült megtudni, pénzt s más szükségeseket szállítanak utánuk és midőn őket külföldön a szerencse szárnyaira véve boldogság karjain ringatá, míg itthon a nép zsarnok olasz-udvari önkény, aljas csapdaság türhetlen járma alatt görnyedve, könnyes szemekkel jajgatott: a honfiak kebléből fájdalommal szállt utánuk a sohaj, s ezir meg ezer ajk egyhangulag rebegett hő imát a népek Istenéhez, hogy tartsa meg életüket, s a hon és árva nemzet boldogítására vezérelje mielőbb vissza őket aggódó szereteteik rég nélkülözött körébe.

Különösen Vatha, Viska és a legyőzött erdélyi Gyulának börtönből kiszabadult fiai: Bua és Bukkna a legélelnebb részvétellel viseltetének az ifju trónörökösök iránt, s titokban, bujdosásuk ideje alatt mindent elkövetének, hogy Magyarhon jogos kormányát számukra biztosíthassák. A hercegek tartózkodási helyéről ki sem volt előbb értesítve, mint a Vathák s „Viskák.“*) Ezek csaknem vetélkedve ohajták boldogságukat eszközölni a bujdosóknak s látszólag sem mulasztának el egy pillanatot, hogy a három fivér sorsán könnyítsenek.

Midőn a csapatok itt-ott összegyűlt zugsyüleaseiben az elkeseredettek esküt tőnek a mindinkább zsarnokivá fajulni kezdő önkény széttörésére, Vatha mint rég várt pillanatot használá fel a honfiak keserüségét a száműzöttek előnyére, s azon indítványt tevé, hogy adják át nekik, illetöleg közülök valamelyiknek a királyi széket. De az adott eskü szentsége, melylyel a honfiak törvényes királyuknak, a méltatlan Péternek hűsége magukat két izben is már lekötölelék, az elhamarkodást meg nem engedé.

Szent és sérthetlen az eskü a magyarnál. Inkább kész a legnagyobb kinok közt életét, vagyonát elveszteni, mint esküjét megszegni; inkább kész a végső nyomorban tengetni napjait, mint szöszegésével még oly kecségtető föltételek mellett is boldogságot vásárolni.

Időt tüztek ki az elégületlenek, vártak, talán Péter megváltozik. De hiába várták ezt.

Ha eddig helyzetök megalázott, szánandó vala, most türhetlenné vált. Ezelőtt, ha a király önszemélyében üzte is trágárságait, legalább nyilvánosabban kiáltó botlásaira a vigasz s titok fátyolát kíváná borítani, és udvaronczeit bünteté, úgy a hogy; de most már nem csak ő, hanem udvarán kívül főkép Duveeber és Gutkeled is kénye kedve szerint rendelkezett az elkeseredett néppel.

Ezekre bizott mindent a király és az ő példája, legfőképp pedig engedékenysége által vérszemet kapott szivtelen kegyenczek és udvaroncok előtt nem volt szent, nem volt kegyeletes semmi, mit az üldözött magyarnál meg ne sértettek és gúnytárgyul ki ne tettek volna.

Ha egyesek panaszaik kitörtek az elnyomatások alatt s a lábbal tiport becsület, a meggyalázott tiszta erkölcs és erény védelmére szót emeltek, vagy a türhetlen, kemény zsarnok-bánás miatt önkénytelen is átokra nyiltak ajkaik, akkor azon egyesek helyett egész faluk, városok százak, ezrek, lakoltak, sőt az egész nemzet bünheszteté a legkegyetlenebbül.**)

Ez megszakitá a türelem fonalát.

*) Itt a pártokat értjük —

**) Lásd: Palma.

(Folytatjuk)

Egy hét története.

— Május 13-án. —

A tavasz legszebb virága. — Őszi virág tavasszal. — Az elszegényedésről. — Az öreg kor. — A rossz szív árulója. — A haza szolgálatában öszült meg. — Szent igazaink egyik veterán bajnoka. — A legnemesebb jutalom. — Fél-százados dicsőség. — Állítsunk emléket szívünkben. — Ne az ősök dicsőségével takarózzunk. — A jó szív hirdetője. — Őszinte, mint egy atya, gyöngéd, mint egy anya. — A fényüzésről. — Rangkór, pazarlás, ide-oda kapkodás. — A budai népszínház. — Nyári színház. — Hogy is nevezte azt Széchenyi? — Egy szellemdus nő keserű igazsága. — Egy vén kiszolgált művész. — A nyugdíjintézetek. — Isten áldja meg nemeslelkű honleányainkat. — A József-városi bucsu. — Milyen eszem-izsomok! — Gastronomia probléma. — Toilatlan struczok. — A főváros minotaurusai. — Barátsági jogczimek. — Örök emlékek. — A lelkek átalakulásai. — Lélekvándorlások. — Ingatag támaszok. — Mikor beszélhetünk majd az időről. — Hármasszívú. — A perbe fogott három szín. — Három színnel is lehet csálni a világot. — Menyeyi frigyjel a szívekben. — Egy Kalifornia a hazában.

A legszebb virágok egyike, melylyel az idei tavasz napokban kedveskedett, egy — őszi virág! Egyszerre néhány száz példányban kelt ki, nekem is jutott belőle egy és valóban kedvesebb ez az ibolyánál, szebb a százlevelű rózsánál, sőt tudom, kegyeteknek is kedves olvasónőim, a kik pedig kétségtelenül nagy kedvelői e szépségbeli édes testvéreiknek, szintén kedvesebb lesz ez a tavasz és nyár minden virágánál.

Ugy-e bár, kitalálták már, hogy nem a föld, hanem a lélek egyik virágát értem? csakugyan úgy van; „őszi virág“-nak pedig azért nevezem, mert irodalmunk legrégibb bajnoka, az ősz Fáy András ajándékozta meg vele hazánkat e napokban; czime: „Az elszegényedésről; emberbaráti, hazafui és politikai vázlat.“

Az öreg kor már magában is tiszteletre gerjeszt; önkénytelenül kapja meg lelkünket azon gondolat: fogunk-e mi is annyi ideig élni, és ha igen, lesz-e kéz, mely támogatni fogja ingadozó lépteinket; lesz-e szív, mely kíméletes elnézéssel lesz fogyatkozásaink iránt, és gyöngéd szeretettel édesíti e meg az élet akkori ridegségét?

Oh, nagyon hideg és nagyon kemény lehet azon ember szíve, a kit az öreg ember látása tiszteletre nem indít! minő érzéssel tekinthet az ilyen saját jövőjének bizonytalan-ságába, saját vénségére!

A ki tiszteletlenül szól az öregekről, attól bátran elfordíthatjuk szívünket; mert az rossz ember; néhány évvel ezelőtt egy fiatal ember közeledett hozzám, elhalmozott dicséretekkel, hizelgésekkel, a melyekre én igen keveset szoktam hajtani; hiszen kegyetek legjobban tudhatják, minő értéke van a tulontuli hizelgésnek! Mindjárt gyanussá lett tehát előttem, és csakugyan nem csalódtam; kis idő múlva ugyanaz a fiatal ember: saját édesatyja ellen fakadt ki kíméletlenül, és azóta bő alkalmam volt meggyőződni, hogy az én egykori magasztos szavu hizelgőm — csakugyan romlott szívű ifju!

De térjünk vissza a mi kedves őszi virágunkhoz.

Ha az öreg kor általában számot tarthat tiszteletteljes kegyeletünkre, mennyivel inkább tarthat arra számot az, a ki a haza szolgálatában öszült meg!

Tulesik e lapok körén elősorolni mindazon érdemeket,

melyeket irodalmunk Nestora a nyilvános életben szerzett; erre nézve legyen elég azt mondanom, hogy a hol csak a haza boldogítását célzó nagy eszme vagy igazságos ohajtás szóba hozatott, ott Fáy András első sorban küzdött; és soha sem küzdött fény és kitüntetésért, hanem csak a jó ügyért; soha sem lelkét, sem szavát bérbe nem adta, egyedüli jutalma volt a nemes öntudat, a közbecsülés.

De még sokkal nagyobb érdemeket szerzett magának az irodalom terén! Egyike ő azon keveseknek, a kik a magyar nyelv erejét és szépségét a világ előtt feltüntették; ma-holnap fél százada, hogy első műve megjelent és ez még most is olyan jeles, mint ötven évvel ezelőtt; az idő semmit sem vonhatott le érdeméből; prózája meg mai nap is megérdemli, hogy tanulmányozzuk, meséi még most sincsenek utólérve, az alakok, melyeket regényeiben és beszélyeiben leirt, még most is egész érdekünket bilincselik le, annyi eredetiség és igazi magyar zamatu humorral vannak alkatva; szóval, Fáy András művei méltó helyet foglalnak el klasszikusaink között, miként hogy kegyetes emléke meleg szívünkben foglal méltólag helyet. Hogy ne fogadnók tehát édes gyermeki kegyelettel a jeles Nestor legujabb műveit, szeretetteljes lelkének legujabb szülöttjét!

De azért e kedves kis „őszi virág“-nak épen nem szükség a régi dicsőség óvó köpenyével takaróznia, hogy szives fogadtatásban részesüljön; nem szorult az elődök érdemeire, hogy számba vétessék; önnön tulajdonai is szép helyet biztosítanak neki irodalmunk újabb termékei között, és ha Fáy András soha sem ir többet ennél a háromszázharom lapnyi könyvecskénél, ez is fényes bizonyosságot tenne egy ritka nemes, az emberiség és a haza iránt forrón dobogó szívről; olyan őszintén, mint egy atya, és olyan gyöngédeden, mint egy anya sorolja elő és fejtegeti azon okokat, melyek miatt hazánk évről évre jobban elszegényedik; soha sem vádol, de azért nem is szépíti és nem palástolja a hibákat, jut belőle a hölgyeknek is csakugy, mint a férfiaknak, de minden szavából kihallik a jó szándék, a nagy szeretet; a mellett olyan melegen és mégis egyszerűen van írva, a mint csak egy az igazságtól áthatott öregkorban is fiatal szív érezni képes. Ime egy kis mutatóvány olvasónőink számára. A fényüzésről szólván, ezeket mondja:

„Ha a fényüzés csak a magasabb és vagyonosabb, és a honi ipar kiállítványaira szorítkozik, nem nagy veszély; sőt a honra nézve üdvös is lehet, a mennyiben hazai szorgalmat serkent és a vagyonoságot az állam több rétegeibe szívárog-tatja által. De ha, miként nálunk is mutatkoznak jelenségei, a fényüzés az alsóbb osztályok közé is áthat, s a cseléd is selyemben s drága kelmében jár, miket a külföld szolgáltat be: mind-inkább aggasztókká válnak a jelenségek. Az ily ország nem kis veszélyben forog. A történelem bizonyossága szerint számos, egykor virágzott nemzetek elszegényedését rendesen fényü-zés előzte meg; az újabb időben is látjuk ennek példáját. Spanyolország, a fölfedezett Amerika kincseivel gazdagulva, fényüzésbe merült s ezáltal egykori hatalma és sulya az európai államok mérlegében tetemesen csökkent.“

Ilyen módon fejtegeti az irodalom tisztelet- és szeretetre méltó Nestora a mi elszegényedésünk okait, szeliden, és komolyan; soha egy keményebb dorgálás nem siklik ki tollából, de viszont egy hibát sem hallgat el, egy mulasztást sem helye-

sel; megmutatja, mennyi sebet ejt jólétünkön a képzelt nagyság, a hiurangkór; milyen átok hazánkon az oktan pazarlás, a rossz gazdálkodás, az ide-odakapkodás, az erők elforgácsolása, úgy, hogy minduntalan újabb-újabb vállalatokra szövetkezünk és egynek sem vetjük meg biztos alapját. „Majd minden hirlapi szám áll egy-egy hazafui javaslattal elő; felfogja azt kettő-három, csatlakozik hozzájuk négyöt, program és szabályok készülnek, bizottmány választatik, adakozások gyűjtetnek, s alig több, mint semmivel alapítatva, — megalakultnak nyilvánítatik az intézet vagy vállalat“. Így tart a mi kedves öregünk tükröt a nemzet szeme elé, hadd lássa meg fogyatkozásait egész valósággal és találjon orvoslást bajaira.

És oh, mi nagyon igaza van jó öregünknek! Nézzük csak a budai népszínházat! milyen meleg részvételt karolták föl tavaly e szép ügyet! pénzt gyűjtöttek számára, műkedvelői színelőadásokat rendeztek javára, a fővárosi közönség pedig szépen látogatta, ez így tartott — néhány hónapig, aztán pedig — egyszerre vége lett mindennek; az önkénytes adakozások még arra sem voltak elegendők, hogy az építkezési költségeket fedezzék; a színház külseje még most is azon meszeletlenül, mint megnyitása alkalmával, borong a közönség elé; de mit mondok: a közönség elé!!! Ha az a néhány ember, a kik ott este láthatók: közönségnek nevezhető, akkor — bocsánat a népies kifejezésért — a légy is madár! Szinte ijedelmes az az üresség ott estenként, maholnap még az — ingyenjegyesek is kénytelenek lesznek elmaradni; kinek volna kedve egy rideg rengetegben, az üresség rengetegében, tévelyegni!

És valjon miért e borzadalmas részvétlenség? rosszabb lett-e azóta Molnár társasága? vagy kevésbbé igyekszik-e ez a közönség kedvében járni? vagy kevésbbé kényelmes most az átjárás Pestről Budára? Dehogy! sem az igazgató, sem a színészek nem változtak, az átjárás pedig épen kellemesebbé vált, de azért mégis üres a színház, mert — megint új tervek, új vállalatok fellegcséi merültek fel a társasélet borus láthatárán, azokat kell tehát pártolni és ezek miatt — a régiebbek akár el is veszhetnek.

Mint hallik, Molnár most nyári színházat szándékozik építeni; valóban megfoghatlan az a szivósság és erély, melyet ez ember a magyar színészetnek Budán meghonosítása körül kifejt; még ilyen keserű tapasztalat és ilyen nagy anyagi veszteségek és nélkülözések után sem hagy fel e nemes szándékkal; de mit ér e szándék és buzgó törekvés! A közönség tán a nyári színházat is pártolni fogná egy ideig, miként hogy a téli színházat pártolta, aztán azt is — cserben hagyja. Hogy is nevezte a nagy Széchenyi a mi föllekesülésünket? Szalmatüznök biz azt.

A napokban egy vidám társaskörben a házi asszonyt — egy szellemdus nőt, — egész komolyan kérdi egy fiatal ember: van-e olyan dolog, melyre egy fiatal ember, mikor szeret, képes volna? — Oh igen, van; — felelé reá nyomban a hölgy. — És ez volna? — Az állhatatosság! — viszonzá amaz pajzán mosolylyal; a fiatal ember kissé zokon vette a feleletet, de a hölgy számos példával bizonyítá be neki állítása igazságát és a számos példa között nem utósó helyet foglalt el a budai népszínház, a bő nadrág és a — de a harmadikat nem szabad lerínom.

Elég hozzá, a budai színpad a legnagyobb részvétlenséggel kénytelen küzködni és ha rövid időn jobbra nem fordulnak a viszonyok, legyünk elkészülve reá, hogy ki fog mulni. Kiváncsi vagyok, ha az öreg Balogh legújabb műve képes lesz-e nagyobb számú közönséget oda vonzani.

Az öreg Balogh neve persze most már csaknem ismeretlen a hazában; hja! már előregedett szegény, és az ő munkás-

sága nem hagyott hátra olyan kitörülhetlen emlékeket, mint Fáy Andrásé; egyike volt ő azoknak, kik a magyar színészetet is a művészetek sorába segíték emelni; azonkívül egy népszínművet is irt, mely egy időben a nagy közönség kedvencz darabjai közé tartozott: „Mátyás diák“-ot; de annak már jó ideje, és ha történetesen a nemzeti színháznak nyugdíjintézete nem volna, bizony neki is úgy kellene koplalnia öreg napjaira, mint annyi sok jeles tehetségnek, kik a hazai művelődés szolgálatában öszültek meg.

Isten áldja meg azokat, a kik az érdemekben megöszült fejekről leveszik az életgondok emésztő terheit, és bizonyára kétszeresen meg fogja áldani azokat, kik az irói segélyalap növelését mozdítják elő.

Ez alap még csekélynek mondható és mégis, mennyi jót tesznek már, a kikre a kamatok bizva vannak! hány író özvegye segélyezettetik, hány író árvái nyernek becsületes neveltetést általuk!

De már az élő írókra is kiterjeszti az egylet áldásos figyelmét; így csak a napokban tette lehetővé, hogy egyik jeles, de évek óta beteg költőnk, egészségének helyreállítása végett Gräfenbergre utazhassék. Ha — mint az egész ország ohajtja — e költő a hazai költészet számára megmarad, azt Deák F. b. Eötvös József után azoknak köszönhetjük, a kik az irói segélyegyletet megalapítani segítették. Milyen édes öntudat lehet ez azon jeles honleányokra nézve, a kik egy évig küldözgették be nemes adakozásaikat e lapok szerkesztőjéhez!

És ezzel végén volnánk e hét történetének; mert a mi még ezentul történt, ez mind vagy alárendelt, vagy helyi érdekű dolog; ilyen például az, hogy mult vasárnap a pesti Józsefkülvárosban bucsu volt. Noha nem tagadhatni, hogy az illető külvárosban az epochalis tünemények közé tartozik az ilyen multság, epochalis különösen azért, mert az illető lakosok rendesen egész évig megemlegetik az ilyen bucsu napot! Vidéken is nevezetes szerepet játszanak a bucsu-napok, de még sem annyira, mint az itteni külvárosokban; ott leginkább a vásárokat pótolják, az eszem-izsom csak másodrendű érdek; míg itt megfordítva áll a viszony; a vásár csupán a mézeskalácsokra szorítkozik; földolog az eszem-izsom.

Hanem aztán milyen nagyszerű eszem-izsomak történnek itt ilyenkor, arról csak annak lehet tiszta fogalma, a ki maga is részt vett valamelyikben; voltam én már falusi torokon, pasztákon, keresztelőkön, lakodalmakon, szüretéken és tyukverőkön, de mi az mind egy pest-külvárosi és különösen egy Józsefkülvárosi bucsunép evése és ivásához képest! Minden ház tele van emberekkel, minden udvar asztalokkal, minden asztal tálokkal, és palaczkokkal, kupákkal és kantákkal, melyeknek délutáni egy órától késő éjszakáig nem szabad kiürülniök. Az ember meg nem foghatja, honnan veszik az illetők azt a sok étel-italt, de még kevésbbé megfogható, hová megyen az a sok étel-ital? Hisz tán egy külvárosi lakos emésztő műszerei is csak emberi véges erővel bírnak! Nem ritkán történik, hogy a „tiszelt vendégkoszoru“ nadrágokat, csizmákat, órákat lánczostól, sőt az ágyneműnek is nagy részét csupa multság okáért — megeszi! a mennyiben az illető gazda, ha történetesen épen bőségében van a pénzhiánynak, inkább legszükségesebb holmijét adja el, csak hogy a „kiritag“ vendégeit jól tarthassa. Már pedig tudva levő dolog, hogy a vendégek ilyenén alkalommal gombamódra felszaporodnak; a kivel csak életében összeverekedett, mind barátjaképen jelenik meg ilyenkor nála; a verekedést pedig azért emlitem meg, mert épen nem tartozik a rikaságok közé, a mai nap dicsőségére; kivált a kiebb eső városrészen, a hol a főváros minotaurusai, mint favágók, bérkocsisok, kovácsok, kőművesek, utczakövezők, majorosok és egyéb ilyen az őstermészettel közel atyafiságban álló cultusok papjai és

papnői ütötték fel állandó tanyájukat; ezeknél nem is multság a multság, hacsak egy kis fejbetörés nem fűszerszámozza; ilyen módon köttetnek ott az örök barátságok; nem is lehet ez másképp mivelhogy egytől egyig olyan „önkivület“-ben vannak, másnap reggel bizonyára semmire sem emlékeznének a „tömerdek“ élvezetekből; egy-egy betörött orr vagy két-három hiányzó fog pedig soká élő emlék szokott lenni; azzal kedveskednek tehát egymásnak.

A ki tehát élő példányokban akarja látni a testeknek lélek általi átváltozás mysteriumát, az menjen végig ilyen busnap estéjén az illető külváros főutczáján (a mellékutczákon az nem egészen tanácsos, még barátnak találják nézni és aztán becsületesen elpáholják) és száz meg száz olyan teremést fog ott látni, a kik még néhány órával ezelőtt emberek voltak, és most olyan lényekké váltak, mint a milyen egynek a szájából a Zugligetben az az isteni viz ömlik! a mi pedig csak úgy lön lehetségessé, mivel az emberi lélek kiköltözött belőlük és helyette a bornak az ő lelke költözék beléjük; az egész utcza tele van ilyen boldogokkal; egyik a másikba botlik bele; a legszebb pedig az, mikor egyiket másikat közülök megszállja a könnyörtetesség elesett bajtársra iránt és lábra akarja támasztani: rendszeren addig támasztja, míg maga is melléje végig dől az utcán.

De hagyjuk e képeket; bár milyen hogartiak legyenek, mégis csak annyiban időzhetünk mellettük, a mennyiben a fővárosi élet egyik kiegészítő részét teszik; a míg az időről egyebet is lehet majd írni, nem csak azt, hogy mult szerdán gyönyörű hármasszivárvány volt fővárosunkban látható, addig ismerkedjünk meg az emberekkel, jó és rossz tulajdonaikkal.

A szivárványt illetőleg azonban meg kell jegyeznünk, hogy már azt is perbe fogták, háromszíne miatt vizsgálatot indítottak ellene; holnap, azaz f. hó 14-kén fog ez érdekes ügy a természettudományi társulat gyűlésén tárgyalatni; azt akarják ugyanis reábizonyítani, hogy három színével sok ezer esztendeig a világot csalta; egészen más elemekből állnak azok, sem mint eddig általánosan hitték; a vizsgálat eredményéről majd értesitem kegyeteket; de képzelem, mint fáj a fölfedezés bizonyos urambátyámnak; eddig u. i. azt hittük, csak két szín lehet csalni a világot, most megmutatják neki, hogy hárommal is lehet! Legyünk tehát készen reá, néhány hét múlva azt olvassuk: mind hazaáruló, a ki a szivárvány politikáját nem követi.

Mi azonban, a kik szent meggyőződéseinktől semmi szín alatt el nem pártolunk, a szivárványt is annak tekintjük, a minek amaz ősrégi szent könyvben lennie állítatik: azon isteni izezetnek, mely a mennyet a földdel kapcsolja egybe.

Két kedves előfizetőnk szive körül is izeződött a lefolyt héten a mennyei szeretetnek ilyen magasztos frigyjele; az egyik Török Gabriella, a főváros egyik legbájosabb urhölgye, a másik Frombach Laura Tiszabeőről, Hevesmegye egyik legníveltőbb, legnemesebb szívü és legszebb urhölgye; az elsőt Patay András, a másikat pedig Helebronth János ur vezetése oltárhoz, a ki mert Kaliforniában a hazát nem bírta elfeledni, visszatérvén a hazába, az élet valódi Kaliforniáját — egy jó nőt — talált meg.

Londoni levelek.

II.

Már egy hete, hogy itt vagyok, e nagy, ez óriási városban, és még mindig káprázik a lelkem, a mint az utcára lé-

pek. Nem írhatok tehát részletesen azon megszámlálhatlan, csudás látnivalókról, melyeket itt az emberi szorgalom a világ minden részéből összehalmozott és feldolgozott; arra csak később juthatok, mikor nyugodtabban szemlét tarthatok fölötük; most csak magáról a városról néhány szót.

London a legérdekesebb ellentétek városa. Műveltség és durvaság, gazdagság és nyomor, fényűzés és őstermészetiség, vallásosság és bünfertő, polgárisultság és barbárság, tán sehoh sem érintkeznek olyan szorosán, mint itt; természetesen, mert sehoh a nagy világon sem tett a polgárisulás olyan diadalmas foglalásokat a műveletlenség között, az ellentétek tehát szükségképpen itt legszembeszökőbbek. Nézzünk egy-két példát. Oxfordstreetban vagyunk. Átellenben velünk áll London leghíresebb zenecarnoka; góthművü előcarnoka annyira megkapja lelkedet, hogy lehetetlen elfojtanod a vágyat, belsejében láthatni e nagyszerű épületet. Bátran is tetheted; 6 pence belépti díjért egyikét láthatod az építészeti remekeknek. De im e remekmű bejárata előtt minden színü és terjedelmü falragaszok tarkálnak, — műélveket hirdetnek talán? oh nem, hanem — kötéltánczosokat, csudagyermeket, ökölviadalokat!

Egyik ilyen falragaszon vörös mellényü, rongyos ir-frakkos emberi alak van „leteremtettéve“ (mert rajzolásnak, nem nevezhetni, de még csak pingálásnak sem ez óriási mázolatot), kezében óriás ostort tart; Sam Collins ez „az összehasonlíthatlan, senki által felül nem mulható jellemábrázoló,“ a kinek tánczra emelt lábai ellenállhatlan varázserővel bírnak Melpomene új divatu tisztelőire nézve. E kép töszomszédságában pedig korom segélyével szerencsenné vált két egyéniség kürtészó és tambourinpöngéssel ajánlkozik, hogy a londoni nép kedvence dalát: „Ridley hoh“-t három lányi magas ugrándozások közt éneklendik el. Minthogy pedig épen reggeli előadás lesz: „tömött“ közönség hullámszik a bejárás előtt, mely a szépet a hasznossal párosítani és az önként tóduló tömeg műérzékét lehetőleg kizsákmányolni iparkodik: babkárok, kik narancs, tollkés, cukrocskák, képek, bornyulábak, hajtük, olasz képek és — bibliákkal kínálnak meg, — továbbá uri zsebmeteszök, kifogáson felül álló divatöltönyben, szemre szorított üvegkarikákkal, és a zsebekből gonoszul kikandikáló selyemkendőkkel; végre kecses pillangók, kik a gyöngédség vizsgálódó tekintetével méregetnek minden „gent“-et, a kin egy-egy óraláncz avagy nem épen viseltes keztyü bűvös kecsesi észrevehetők. Mielőtt azonban elhatároznám magamat, e tömeg közé lépni, egy policeman igen udvariasan figyelmeztet (mert itt a rendőrség még akkor is udvarias, ha veszedelemtől óv meg), gombolnám be jól attilámat és vigyázzak zsebimre, és mikor az utcza másik sarkán valahogy kivergödtem e népgomolyból, ismét egy policeman nagy figyelemmel vizsgál, ha nem hiányzik-e rajtam semmi, és „allright“ menekültem a polgárosodás ezen szegényegényeinek körnei közül. Nos, nem-e civilizáció ez? Mit? nem az? Jó, nézzük tehát e természetes liberális inast hajporos fejével, sárga béléssü, világos kék, bokát verő frakkjával, rikoltó vörös, térdig érő nadrágával, méltóságteljes, széles csatu cipőjével és szemtelenül piros ábrázatával, nézd, nézd, milyen csudálatos módon tudja feszesen meredező lábszárain becses termetét kecses boltivvé hajlítani, a mely mincmüségeben roppant fáradságába kerül, míg egy véghetetlen krinolinnal egyetemben egy léczsovány ladyt képes egy diszfogatu hintó mélységeiből napvilágra hozni és midőn ez végre sikerült, minő triumphatori büszke öntudattal kíséri urnőjét a járdán a legközelebbi divatterembe, avagy nézd a „distingue“ mozdulatok illemes méltóságát az urnő részéről, nézd, hogy a túlkrinolinos, arany és selyemtől ragyogó dagadó termeten a szivárvány minden színe föllelhető, és aztán mondd, ha még ez sem mondható civilizációnak!

Itt állnánk tehát egyike előtt azon boltoknak, a melyekben az emberi ipar legremekőbb készítményei felhalmozva vannak; de ezuttal csak egy röpke pillantást vetünk az egyikbe, ugyanabba, a melybe a fönebb említett urhölgy lépett; a bolt olyan hosszú, hogy a tekintet alig láthatja végét és tele van selyemkelmékkel, a padlattól kezdve fel a legmagasabb bolthajtásig. Hány ezer font sterling kell ahoz s hány ezer munkás kéz, gép és találmány, míg csak egy ilyen bolt is ilyen kelmékkel megtelik. Az ember szinte elkábul, ha erre gondol; most azonban épen nincs ideje az elkábulásnak, mert ugyancsak szükségünk van szemünkre, lábunkra, valamennyi érzékünkre, hogy az utcán átszaladhassunk és azon helyre juthassunk, hová olvasónőimet vezetni szándékozom. Oly rohanónak és végtelennek látszik az egy és kétfogatú hintók, társaskocsik és talyigáknak száma, a mely folyton folyva az Oxfordstreet-et szegiről végiről elárasztja, hogy a gyakorlatlan szem csaknem kétségbe esik azon gondolatra, hogy ezen át utat találjon, és ez annyira megakasztja az egész nagy áradatot, hogy egyszerre valamennyi hullám megrekedve megáll. Rajta tehát, szaladjunk a másik oldalra!

Igy ni! ép testtel jutottunk az „Oxfordstreet“ másik oldalára. Hanem az „Oxfordstreet“-nek ezen másik oldala, a mint a délkeleti járdát nevezik, már koránsem oly tisztességes, élénk és fényes, mint a valódi „oldal“, melyet épen elhagyánk. A boltok itt kisebbek, vegyesebbek, olcsóbbak és tartalmuk egészen más embereknek van szánva. Egészen más fajta emberek azok, kik e másik oldalon járnak; sokkal kétesebb színűek, kopottabbak, sőt egynémelyik közülök már legszélsőbb határin áll a civilizációnak. Mint van, hogy egyetlen utca oly nagy választalat képez emberek és emberek között? Ekérdéssel nem szabad Londonban bibelődni; mert itt a civilizáció nem holmi unalmas logika szabályai szerint fejlődik, hanem, miként ez emberek egyenként, a maga feje után indul. Az angol általában sohasem kérdi azt, hogy: mint van? hanem mindig csak azt, hogy: mire való? És ezen valóságos hasznossági érzéknél fogva sokkal előbbre vitte dolgát azoknál, a kik hátratekintő „Gründlichkeit“-tal vélik az emberiség sorsát elintézhetni. Nézzük csak eme széles vállu „gent“-et, a ki itt rendületlen lábakon, egy képírkak előtt áll; de minő ember és minő kirakat! nem látni itt egyebet lovaknál, kakasoknál és kutyáknál; versenylovak, versenykutyák és versenykutyák ezek, a mi emberünk pedig bámul reájuk szakavatott, sovárgó szemekkel. És a szabó ugyancsak fényesen kiállította ökemét, vadászkontös, nadrág, csizma, kalap, minden fényes rajta és legujabb divatszerinti, igaz ugyan, a nyakkendője kissé nagyon rikoltó színű és az óra láncza meglehetősen vastag, s tán csak színre arany, de azért tetőtől talpig „gentleman“ áll előttünk. De nézd meg csak jobban ezt az embert és azonnal észreveszed, mint lázadnak hatalmas izmai a civilizáció szorító divata ellen, mint rugdalóznak lábai a fashionable sétatálcza ellen, mint hánykolódnak a kezek és karok a szokatlan öltönyben! Világos, hogy sehogy sem érzi magát e nem neki való állapotban, és az első alkalommal ismét lerázza magáról a civilizáció ezen reá nézve elviselhetlen békóit, hogy ismét visszatérjen a féktelenség vadonába, a honnan egy időre megszökött. A barbárság rányoma pecsétjét köznapi arczára, és ez alkalommal úgy talált ráütni orczipájára, hogy a csontját törte el. Az előttünk álló „gent“ hirhett ökölhös és nem annyira keze, mint ökle munkájából él, ma a legfényűzőbb kicsapongások között, holnap mint gonosztevő, holnapután pedig mint barbár. És ha majd üt az óra, a midőn hátat kell fordítani a civilizációnak, csak pár lépést kell tennie és benne lesz a vadonság közepette. Mert a hely, a melyen állunk, a civilizáció határa.

(Vége köv.)

Az írói segélyalaphoz

ujolag járultak:

| | | |
|---|------|------------|
| Egerből: Kováts Rósa Emilia | 2 | frt — kr. |
| Makay Cornélia | 2 | „ — „ |
| H. Komáromból: Kovács Perczel Apollonia | 1 | „ — „ |
| Összeg | 5 | frt — kr. |
| Ehez az előbbi: | 2378 | „ 50 „ |
| Teszen összesen: | 2383 | frt 50 kr. |

és 13 ezüst huszast.

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

Egy főrangú svéd urnő, a ki legöregebb koráig megtartá gyönyörű sima arczbőrét, következő mosdóvizet használt:

Apró csikokra metélt cseresnyeleveléket tömjünk egy két itezés üvegbe, de csak az üveg harmadrészeig; e levelekre aztán tiszta savót kell öntení, annyit, hogy az üveg megteljék vele; néhány napig langyos helyen tartva, mindjárt használatba lehet venni este és reggel ez egyszerű mosdóvizet. — A delnő különös sulyt fektetett azon körülményre is, hogy csak akkor szabad a leveleket szedni e mosdóviz készítésére, mikor a cseresnye javában érik; csak így tudta ő az eredményt biztosítani.

T. A.

Finom bábukenyér.

Keverj el habzásig egy negyed font írósvajat, közibe egy fél marok hámozott s finomra törött mandulát, 5 egész tojást verj belé lassan egymásután, minden tojás után egy kanál finom lisztet hintve belé; négy kanál czukrot tégy még hozzá és két és fél lat tejben felolvasztott serélesztőt. Tejet csak annyit végy, a mennyi az élesztő felolvasztására épen szükséges. — E tésztába tehetsz ugyan mazsolaszözlöt, de nem épen szükséges.

L. E.

Janka-koszoru.

Végy egy fél font finomra törött czukrot, egy fél font hámozott s hosszukásra vágott mandulát, egy kis vanigliát s négy tojás fehéréből vert kemény habot. Vágj ostyából koszoru- vagy fánkformákat, tégy evőkanállal a keverékből reá, s süsd meg szép sárgára.

B. L. A.

Irodalom és művészet.

× Mosonyi Mihály ismét egy új dalmút ír „Álmos“ czim alatt, melynek szövegét Szigligeti „Álmos“ czimű drámája után, ugyancsak Szigligeti készítette. A „Szép Ilon“ dalmú szerzőjének ez újabb művéhez méltán köthetünk legszebb reményeket.

× A Szathmáry Károly által Békésen megindítandó új néplap „Zászló“ czimet viselendő s jul. 1-én kezd meg pályafutását. E lap egyszersmind hivatalos közlönye leendő a szatmármegyei gazdasági egyesületnek, mely a lap kiállításai költségeire évenkénti 400 frt segélyezést ajánlt meg.

× Tarnay Pál kinyilatkoztatja, hogy a f. hó 10-re kitűzve volt „Censura és papucskormány“ című új vigjátékát, a darab sikerét kockáztató elháríthatlan akadályok miatt, visszavonta.

× Engel és Mandellonál közelebb egy érdekes mű jelent meg ily cím alatt: „Az elszegényedések.“ Emberbaráti, hazafiúi és politikai vázlatok.“ A csinosan kiállított mű szerzője az aggkora daczára is folyvást ifjúi erővel munkálkodó s mindnyájunk tiszteletét bíró Fáy András. A könyv, melyet szerző jól talált arcképe díszít, 103 lapra terjed s ára 80 kr.

× Az öreg Balogh István „Tündér Ilona“ című látványos darabot irt a budai népszínház javára.

Budapesti hírvivő.

✂ Magyarország hercegprímása múlt vasárnap a budai várkapornában, kedden pedig az országuti plébániatemplomban bérmált s szerdán visszatért Esztergomba. Hírszerint ő eminentiája is elutazik Rómába a japáni vértanuk canonisálására.

✂ A pesti vízvezeték előmunkálataira egyes lelkes polgárok és főurak részéről szépen folynak az adakozások. Legújában ismét 1250 frtot irtak alá e célra. Teljes bizalommal reméljük, hogy az annyira körmünkre égett vízvezetés ügye nem fog többé háttérbe szoríttatni. Pest városának aligha van mostanában sürgősebb teendője, mint e terv kivitele, mely minden egyes pesti lakost (kivéve tán azokat, akik a vizet csupán mosdásra használják) legközelebről érdekel.

✂ A bécsi nemzeti bank 4000 frt jutalmat tűzött ki annak a számára, ki Nagy Lajost, a Károly-kaszárnyából nem rég megszökött bankjegyhamisítót kézrekeríti. Nagy Lajos mintegy 31 éves, középtermetű, hosszukás, halvány arcú, szőke szakált és bajuszt visel. Szökésekor magyar ruhát viselt, azonban, mint mondják, Aradon francia ruhában látták.

✂ Ha az ember a Gellérthegy alatt elhalad s oldalán megpillantja a már-már leszakadni készülő sziklákat, önkénytelenül is eszébe jut a közmondássá vált Damocles kardja. Hogy az aggodalom, melyet e roppant, függő sziklák látása okoz, nem egészen alaptalan, bizonyítja az ott közelebb történt szerencsétlenség is. Ugyanis f. hó 7-én a Rudas-fürdő közelében megint levált egy, körülbelül 150 mázsás szikladarab s egyenest egy, a hegy aljában levő ház istállójára zuhant, melynek tetejét egészen bezúzta. A szikla legördülése oly nagy robogással történt, hogy egy kis mennydörgéshez hasonlított.

✂ A hétszemélyes tábla elé közelebb oly perkerül felebbezés útján, melynek tárgya egy forint értékű. Valjon mennyire rugnak majd a perköltségek?

✂ Molnár szinigazgató beadta már folyamodását a budai várostanácshoz egy új, nyári színház építhetése végett, azonban az ügy eldöntése még mindig késik, pedig most volna legfőbb ideje, hogy az építéshez hozzáfogjanak, nehogy időközben kikopjunk a nyárból—nyári színház nélkül is. Hírszerint már három vállalkozó akadna, csak aztán pénz is akadjon az építéshez.

✂ A magyar gazdasági egyesület közelebbi választmányi ülésében a m. kir. helytartótanács egy intézménye olvastatott föl, melyben a nevezett kormányzék igen melegen nyilatkozik az erdészeti tudományoknak Magyarországbani előmozdításáról, mely célra az országos pénztárból 1000 frtot utalványozott egy magyar erdészeti szótár kiadási költsé-

geinek fedezésére, s egyszersmind reményét fejezte ki, hogy a gazdasági egyesület az Akademiával vállvetve igyekezend a nevezett szótár kiadását lehetővé tenni. Az egyesület választmányja örömmel vette tudomásul a helytartótanács azon közleményét is: hogy közbenjáró Felsőgénéál a selmeczi bányászati és erdészeti akademián magyar tanszékek felállítása iránt.

✂ A cseresnyét Pesten mintegy 10 nap óta már javában árulják. Természetes, hogy még most valóságos vétek érte pénzt adni, mert nemcsak izetlen, hanem méregdrága is.

✂ Az országos kertészeti társulat közelebb tartá meg közgyűlését, mely alkalommal szóba jött s illetőleg vitatás alá került a társulat által tervezett új kiállítási csarnok kérdése is. A közgyűlés élénk vita után azt határozta, hogy e tervével egyelőre felhagy s a csarnok építését csak akkor eszközölné, ha majd a társaságnak számosabb tagja leend, s így nagyobb anyagi erővel rendelkezhetik. Ugyane gyűlésben a társaság ideiglenes titkára leköszönt, azonban a közgyűlés által fölkéretett, hogy hivatalát mindaddig tartsa meg, míg arra alkalmas egyént nem találhatnak.

✂ A császárfürdő udvarában szökökutat fognak felállítani. Ugyanott ma vasárnap népnép lesz; mely alkalommal tűzijátékot is rendeznek. A helyi gőzösök és társasok csak e napon kivételesen késő estig fognak közlekedni.

✂ Pestnek vízipalotája is lesz, ha ugyan a terv a vízben el nem olvad. Beszéliük ugyanis, hogy egy vállalkozó akadt, ki a testvérvárosok közt a Dunára „vízi palotát“ akar építtetni, melyben fürdők, éttermek, kávéház és vegyes kereskedések is lennének. (Hát még egy kis színház nem lesz benne?) A budai oldalról minden perczen induló csónokok fognak a közönséget ide szállítani; a pesti oldalról pedig hidon lesz a palotához járás. Természetes, hogy e palotát télre mindig szét kellene szedni, s nyárra újra fölépíteni.

✂ Almásy Pál a „Wanderer“ szerint visszakapta volna a forradalom után elkobzott jószágait.

✂ Pest város tanácsa közelebb a helytartótanács-tól oly értelmű rendeletet kapott, mely szerint köteleztetik a városi főreáltanoda volt német tanárainak egy évi fizetéseiket (összesen 7512 frtot) kiszolgáltatni.

✂ A hazai árvizkárosultak részére eddig mintegy 175 ezer frt küldetett be a helytartótanács-hoz.

✂ A Lipótvárosban egy legjobb korban levő nap-számos felakasztotta magát. Nyilván egy jó humorista vészelt el benne, mert halála után egy iratot találtak nála, melyben hitelezőitől, kik többnyire korcsmásosok, engedelmet kér, hogy adósságai kifizetését kénytelen a nagy harangra bizni. Hogy hitelezői kemény szívét a.nál inkább megindítsa, egész bucsuzását versekben írta.

✂ Uj-Pestre is fog Pestről gőzös járni, melynek állomáshelye a halpiacz közelében leend, s minden két órában fog indulni. Csak azt csudáljuk, hogy a dunagőzhajótársaságnak még nem jutott eszébe, a Margitsziget-hez is járatni a két főváros közt közlekedő gőzöseit.

✂ A Pesten létesítendő állatkertnek Szántóffy kanonok két fiatal erdei medvét, b. Bánhidya Béla pedig egy fiatal erdei sast és egy vaddisznót ajándékozott.

✂ O-Budán e napokban Schwarcz Salamon, hirdethetoltörő tolvajt elfogták s nála 630 frt készpénzt, ékszereket és egy gőzhajói utijegyet találtak. E gyönyörű mákvirág a Rókusban volt fogva, honnan azonban m. hó 23-kán sikerült megszöknie. Most gondoskodni fognak, hogy ezt többé ne tehessen.

✂ A pesti kényszer-dologházakban azon célszerű intézkedést léptetik életbe, hogy az ott őrzött fe-

gyenczeket valami mesterségre tanítják, hogy kiszabadulásuk után tisztességes munkával kereshessék kenyerüket.

✂ Nagy Lajos bankjegyhamisítót, kinek elfogására a bécsi nemzeti bank 4000 frt jutalmat tűzött ki, bécsi hírek szerint már ismét elfogták f. hó. 10-én, valahol Magyarországon.

✂ Reményi Edét a cseh „Hlabol“ dalegylet táviratilag meghívta a Prágában tegnap tartandott nemzeti dalünnepélyre, hogy annak érdekességét jeles művész hazánk fia közreműködésével emelje. Reményi jelenleg Szász Károlynál mulat Kun-Szent-Miklóson, hová derék költőnk keresztelésre hívta meg.

✂ A szenatéri háztulajdonosok folyamodtak a városi tanácshoz, hogy e tér Deák Ferencz nevére neveztessek el. Hiszszük, hogy a városi tanács tekintetbe veendi a közóhajtást.

✂ A Zugligetbe járók minden bizonynyal örömmel veendik a hirt, hogy a budai városi tanács közelebb elhatározta, a Zugligetbe vezető országutat a várostól a Laszlovszky-házig naponkint öntöztetni. A közel házak és kertek tulajdonosai késznek nyilatkoztak kutak állítása s a költségek egy részének elvállalása által hozzájárulni. Hajlandók vagyunk ez intézkedést, mely jun. 1-én lépend életbe, a lapok többszöri felszólalásainak tulajdonítani.

✂ Haynald Lajos, erdélyi kath. püspök, néhány napi Pesten mulatása után Bécsbe utazott, s onnan Rómába menend.

✂ Azt hittük, hogy a jelen körülmények közt tán kötéllel sem lehetne embert fogni, a ki a nemzeti színház igazgatói állomását elfogadja; és ime most kitünt, hogy még folyamodnak is érte. Az érdeemes folyamodók hirszerint négyen vannak: az egyik egy ismert író, a másik egy agg tudós, a kiről senkisé gyanította volna, hogy ilyesmiben törje a fejét, a harmadik egy volt országgyűlési képviselő, a negyedik pedig egy „vállalkozó szelleméről“ ismeretes egyéniség.

✂ B. G. szabómester 8 éves fia f. hó. 10-én az aldunasori uszoda mellett a Dunába halt. Holttestét csak másnap találták meg.

✂ A zenede f. hó 5-iki közgyűlésén egyletielnökké b. Prónay Gábor, alelnökké Asztalos Károly, igazgatóvá Mátray Gábor, aligazgatóvá Brauer Ferencz, s főpénztárnokká Weisz B. F. választattak meg.

✂ A császárfürdői női uszodát tánczteremmé alakítják át, hol minden szerdán este tánczvigalmakat rendeznek „nadjád-bálok“ czim alatt.

✂ A műtárlat helyiségei f. hó 15-én nyitattak meg újra, összesen 30 kiállított festménnyel.

✂ Kubinyi Ferencz és társai megérkeztek már Konstantinápolyba, hol azonnal biztosítottak, hogy a serálj könyvtárában teendő kutatásokra engedélyt nyerendnek.

Nemzeti színház.

— Május 15-kén. —

Május 8-dikán: „Mártha“, Flotow operája. Május 9-dikén: „Ádám és Éva“, Berczik vígjátéka és „Port a szemébe.“ Május 10-dikén: Lammermoori Lucia, Donizetti operája. Május 11-dikén: „II. Rákóczy Ferencz fogsága“, Szigligeti drámája. Május 12-dikén: „Az elizondoi leány“ és „Fortunio dala“, Offenbach operettjei. Május 13-dikén: „A didergő“, Debersay vígjátéka. Május 14-dikén: „Füldőre kell mennie“, francia vígjáték s „A nőnevelde“, Super Ferdinánd operetteje, először.

Szóljunk először is az új darabról, azaz ne szóljunk róla; a „Nőnevelde“-nek meséje olyan aljas, olyan ledér, hogy nem

lehet azt e lapokban előadni; mi nem tartozunk a szenteskedők közé, de ismerjük a művelt magyar hölgyek finom illedéki érzékét; még csak el sem lehet tehát beszélni azon illetőtől dolgokat, melyek e darabban történnek. Hogy az ilyen erkölcstelen darab Bécsben előadatott, az csak újabb bizonyíték arra, hogy a bécs-külvárosi, és a magyar fővárosi izlés között olyan nagy hézag tátong, melyet nem egy könnyen lehet „áthidalni.“ Mi több, olyan „Possé“-t ismerünk, melyeket a bécsi külvárosokban százszor is adtak egymásután, és minálunk első előadatáskor valamennyi nő odahagyná a színházat, annyira botrányosnak tartaná. Hogy tehát az igazgatóság mégis színre hozatá a „Nőnevelde“-t, ez is egy jellel több, hogy az igazgatóság mennyire ismeri a magyar színházi közönség müigényeit, mennyire tiszteli a magyar illedéki érzéket és mennyire ügyekszik a nemzeti színházat a jó erkölcs egyik iskolájává tenni. Mind ezt pedig azért mondjuk el, mert ez erkölcstelen darab bizonyára többször fog előadatni — mert hisz az igazgatóság számba sem veszi a közvéleményt! — hadd tudják legalább a magyar szülék, melyik darabra semmi áron ne küldjék fiait a leányaikat a színházba; mert ez mérég; a fölserdülteket nem kell visszatartóztatni; ezek ugy se mennek majd oda.

A többi operai előadásokban természetesen az új tagokat illeti az elsőség; ilyent kettőt láttunk e héten: Recht Eliza k. a. t.; és — Tóth Somát. Eleintén el sem akartuk hinni, hogy csakugyan a mi kedves kis komikusunk-e az, a ki „Fortunio dalá“-ban operistának csapott fel. Pedig mégis ugy volt. Később azonban megfejtettük magunknak e rejtély okát; a mi kedves kis komikusunkat bizonyosan az irigység bántja; mikor pálya- és szaktársai Szerdahelyi operában lép föl, miért ne tehetne ő is hasonlót? Bizonyosan ennek köszönhetjük e valóban ritka élvezetet, hogy őt mint Fortuniot „bámulhattuk“ a nemzeti színpadon. És azt meg kell neki adni, nem volt sokkal rozabb Fortunio pálya- és szaktársánál. De ez tán lehetetlen is. Bognár Vilma k. a. gyönyörű éneke azonban ma is nagyon tetszett.

Recht Eliza k. a. „Mártha“-ban lépett föl; Nancyt adta; igen szép althanggal bir; de hiányzik benne az, a mi egyedül képes megragadni a szívet: a művészi ihlettség; azért van, hogy tetszett, de nem „gyújtott.“

Pauliur ma is bebizonyítá, hogy az igazgatóság nagyon jól tette, hogy szerződtette; igen szép, kedves, habár nem valami nagyon terjedelmes hangja van; és játéka is eléggé szép és fesztelen, csak több valódi tűz az előadásban, és bizonyára kedvenczévé válik közönségünknek.

A drámai előadásokról nincs mit megjegyeznünk; újat nem láttunk. „II. Rákóczy fogsága“-ban Szigeti jelesen játszott mint rendesen, épen ugy Tóth József és Szathmáryné a „Port a szemébe“-n és Felekyné és Prielle Kornélia a „Didergő“-ben. Megróni valónk is volna, de megvalljuk, jobban szeretjük a gyöngé színészeket az által büntetni, hogy — semmit sem szólunk róluk.

Mindenfélék.

✂ A müncheni szibvásáron egy ócska képet adtak el 36 kron; azután a királyi képesarnok vette meg 400 frton, mert Rubens eredeti festménye volt.

✂ Tragoedia, mely az életben gyakran előfordul. Egy ref. vallásu porosz törzstiszt megszeretett egy kath. leányt. Már előbb, hogysesem a kezét megkérte volna,

minden embertől csak azt hallotta, hogy a szülék sohasem egyeznek meg leányuk házasságában más vallásuval. A tiszt kapta magát s áttért a kath. hitre; azután megkérte a leányt, de kossarat kapott. Mit tett tehát az elkeseredett szerelmes? Még az nap a leány lakása előtt föbelötte magát.

Párisban már 20 frankért is lehet varrógépet kapni.

Csillag Róza, hazánkleánya, közelebb Londonban nagy diadalt aratott. Midőn a „Prófétában“ mint „Fides“ fölépett, a különben közönyös természetű angol hallgatóság szünni nem akaró tapsokban tört ki. Előadás után a dalmű jelen volt szerzője, Meyerbeer, a szinpadra ment s meleg kézszorítással nyilvánítá a művésznő iránti elismerését. — Ellingerné hosszabb vendégszereplésre a hannoverai kir. színházhoz nyert meghívást.

Bécsben f. hó 7-én egy ékszerárusboltot kiraboltak; elvittek: egy gyémántok és smaragdokkal ékített gyöngykarperczet; 4 sor gyöngyöt; 12 darab borsó nagyságu gyémántot; 5 aranykarperczet; 1 gyémántos rubinkeresztet; 1 tárczát 800 frt készpénzzel s a t. Az összes kárt 23,000 frtra becsülik.

A sebastopoli hőssel, Pelissier francia tábornagygyal közelebb az a furcsa eset történt Algirban, hogy egyik katonai szemlére pongyolában és hálósípkával jelent meg. Hir szerint a tébolyodottság jelei mutatkoztak rajta.

Divattudósítás.

Mai számunkkal veszik t. olvasónöink jelen havi divatképünket; reményem, hogy mind az összeállítás, mind pedig a kivitel meg fog felelni izlésüknek. A rajzokban főtekintet fordítottunk az egyes diszítésekre, hogy az öltönyök egyszersmind mintákul szolgálhassanak új ruhák készítésénél.

Az 1-ső alak, egyik kedves előfizetőnők különös kívánatára, menyasszonyi öltözéket tüntet elő. A ruha fehér ripsből készült és gazdagul van ékítve finom, fehér velencei csipkével; ugyanilyen csipkéből állnak az ingváll és dudoros ujjak; a derék ősi szabásu, és mint a ruha alja: fehér; épen olyan színű a diszítés is rajta, mely ezüsttel átvert szalagból készült; csak a virágbokréta, mely a keblen diszeleg, tarkaszínű; az első a lélek tiszta fenségét, a másik az életet jelképezi, a melylyel az ara komoly frigybe lép. Vajha minden előfizetőnk élete egy — virágbokrétához hasonlítana! — A főt végre myrtusok és liliomokból fonott virágpárta disziti, melyre a hosszan aláomló menyasszonyi fátyol van tűzve. Hogy a takaros magyar kötény az öltönyt kiegészíti, nem szükség mondani.

A 2-dik alak estélyi diszöltönyt (ünneplő ruhát, mint boldogult anyáink nevezték) mutat be t. előfizetőnőknek. A ruha nehéz selyemből készült; az alap kék, közbeszőve arany szín vagy fehér virágokkal; a derék fekete selyem és arany vagy ezüstcsipkézettel van diszítve oly módon, hogy a közepén látható gombolók alól az ingváll kilássék; a kötény fekete csipkéből készült; a vállat finom fehér selyem piqué, vagy gyapotkelméből készült mente fűdi, egész végtiben finom nyest, czoboly- vagy hattyuprémmel beszegve; a gombok és gombolók pedig aranyzsinórzattal di-

szítve. Az egész fényes öltönyt fehér virággal és aranylevelekkel ékített magyar főkötő egészíti ki.

Nézzük a világ bármely divatát, ha mérközhetik-e disz és izletességben a mi kedves, a mi nemzeti viseletünkkel! Hogy lehetne tehát ahhoz hűtlen lenni!

Még csak azt jegyzem meg, hogy a ruhaszövetek Alter Antal ur, a csipkék pedig Türsch F. ur váczu-utczai kereskedésökben a legnagyobb választékosságban kaphatók; de általunk is bármikor megrendelhetők.

Lóugrási sakkrejtvény.

Büttner Linától.

| | | | | | | | |
|------|------|-------|-------|------|-------|-------|------|
| nyü | és | sza- | Az | Fe- | nye | sok | is |
| ká- | Va- | ször- | Nap | a | Még- | De | va- |
| hold | ej- | nak | ren- | el- | gyok. | fé- | mil- |
| gyok | A | hold | Mely | ég | lag | nak | mi- |
| se | nem | egy | bo- | czy | dön | li | bal- |
| gyog | va- | nap | az | lag | sen | Sze- | tá- |
| én | kis | ra- | Te- | rult | ó | bo- | me- |
| Nem | néz. | gyog | csil- | rút | mét- | pusz- | közt |

Megfejtési határidő június 18-kán.

A 15-dik számban közölt rejtvény értelme: Szent István első magyar király. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Kaiser Gabriela, Plachy Bertalanné sz. Veres Ilka, Persián Mártonné, Prileszky Halasy Mária, Osváth Ida, Themleithner Etelka, Weisz Sarolta, Szelényi Károlynő, Makk-Horty Anna, Boronkay-Csicseri Lilla, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Csicseri Posta Gizella, Baranyi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Vecsey Pálnő, Trstyánszky Paula, Király Rozália, Kornis Jolán, Glatz Mária, Jaross Nepomuczena, Luby Péchi Ilka, Mendelényi Emma, Vitalis Szerena, Nánássy Szökő Maria, A gyöngyösi Népkör, Pristiyák Vilma, Janikovits Béni, Ponninger Laura, Kondi Julia, Pete Lányi Angela, Takó Ilka, özv Csernátoni Antalné, Melczér Armina, Pálfy Stelczér Eliza, Berzsényi Cornelia, Fogarasi Zsuzsa, Ferenczi Lenke, Zachariás Alajosné, Eisenstädter Malvina, Grumann König Mária, König Linka, Holló Irma, Hrabovszky Julia, Vogel Karolina, Stinner Emma, Egerváry Tuboly Emilia, Fogler Paulina, Marggraf Hermina, Szabó Julia és Poli, Gulyás Krisztina és Amália, Nagy Emilia, György Klára és Albertina, Tóth Sándorné szül. Nábráczky Ida, Teszáry Ida, Nagy Mari, Pap Nina, Madarász Emma.

A „Pákh Albert“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldék: Pap Nina, Madarász Emma, Nánássy Szökő Mari.

TARTALOM.

Szellemi szepítő szercek, V. Gaál Karolinától. Fedhetlen órák. Dalmady Győzőtől. Akadémiai székfoglaló, Bartalus Istvánától. Reménysvaló, Antóniától. A róka, Iréntől. Eszményképemhez, Bors Károlytól. Egy nemes szív, Györi Elektől. Zajos napok, Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. Londoni levelek. Irói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvívő. Nemzeti színház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltlevelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.



AUSSALÄNDI KÖR'DIVATKÉPFI

1862. évi Május havában.

Közlök Ejszei és Munkái, Bécs.



20-dik szám.

VASÁRNAP, MÁJUS 18. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj penz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " |
| Egész évre " | 12 " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJAK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------------|--------------------|-------------|----------|-----------|--------------|----------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugat ó. | nyugat p. | kelet p. | |
| 18 Vasárnap | E 4 Venancz | E 4 Theod. | 6 G Cantate | | 4 22 | 7 31 | 18 | | |
| 19 Hétfő | Ivó pk. Pudent. | Ivó. László | 7 Felt. | | 4 20 | 7 33 | 19 | | |
| 20 Kedd | Bernardin pk. | Bernát | 8 János | | 4 19 | 7 34 | 20 | | |
| 21 Szerda. | Szilárd. Valent. | Szilárd | 9 Izaiás prof. | | 4 18 | 7 35 | 21 | | |
| 22 Csüt. | Ilona. Julia sz. | Lenke | 10 Simeon | | 4 17 | 7 36 | 22 | | |
| 23 Péntek | Dezső püsp. | Dezső | 11 Motius v. | | 4 16 | 7 37 | 23 | | |
| 24 Szombat | Janka (Johanna) | Janka | 12 Epiphan. | | 4 15 | 7 39 | 24 30. Sabb. | | |

V i d é k i t á r c z a.

Ipolyság, május 5. (Eredeti levél) Mult hó végén tartott itt közgyűlés a Szondi-émlék ügyében; mielőtt azonban erről írnék, elmondom röviden, ki volt az a Szondi? T. olvasónőim, mint lelkes magyar hölgyek, habár tudják is a magyar nemzet történelmét, bizonyára szívesen elolvassák annak egyes főbb pontjait ismételve is. Hontmegyében meredek és magas sziklán vannak Drégelyvár romjai, melyek egy régibb kor véres napjairól tanuskodnak. E várnak 1552-ben Szondi György volt a parancsnoka, ki kevesed-magával, de annál vitézebbül védelmezte azt az Ali basa által ellene vezetett 10 ezer török ellen. A basa hatalmas ágyúival leromboltatta a vár falait, de Szondi még sem akarta magát megadni. Ekkor a török vezér a nagyoroszi Márton papot küldé a hajthatlan várnagyhoz, őt a vár feladására szólítván föl. Szondi azonban minden ajánlatot visszautasítván, elhatározta a varat kevés magyarjaival utolsó leheletig védelmezni. A győzelemhez s illetőleg szabaduláshoz egy szikra reményt sem táplálhatván, pénzt, eleséget s minden értékesebb tárgyat a vár udvarán összehalmozva felgyújtatott, a lovakat pedig leszúratta, hogy a török az elfoglalt várban semmi haszonvehetőt ne találjon. Ezután elkészülve a halálra, társaival együtt a megrongált fal részein betóduló ellenségre rohant. Szondi oroszlánként ví, e közben egyik lábát golyó találja, mire térdre rogyik s így harcolván több törököt lepr t, míg végre egy golyó halálosan találja. Ali basa csodálta Szondi vitézségét, s elismerése jeleül méltó ünnepélyességgel temette el holttestét a vár átellenében levő halmon, sírjára kopját és zászlót tüzetvén föl. A hálás utókor megemlékezvén a hazájáért elvázott nagy hősről, Hontmegyében 1860-ban választmány alakult, melynek feladata: Szondinak emléket emelni. Ez ügyben volt a mult hó végén közgyűlés, melyet a választmány elnöke, a köztisztviselőben álló b. Májthényi László, honti volt főispán, lelkes beszéddel nyitott meg. Utána Pongrácz Lajos, a Szondi-egylet titkára tett jelentést az emlék ügyéről, melyből megértettük, hogy az emlékre eddig 500 ft 20 kr. van együtt, mely kamatozás végett a pesti takarékpénztárnál tétetett le. A gyűlésen szóba jött az is, hogy jó lenne meghatározni, miből álljon az emlék? azonban a nagy többség azon nézet mellett nyilvánult, hogy még most korán volna ez iránt határozatot hozni, miután az emlék minősége attól függ, hogy mennyi pénzzel rendelkezhetik az egylet. A gyűlés ezután b. Majthényi László vezetése alatt küldöttséget nevezett ki, mely Esztergomba Magyarország hercegprimásához menend, s őt, mint a Drégelyvár jelenlegi birtokosát fölkerendi az ügy pártolására s az emlékre alkalmas hely kijelölésére. E küldöttség f. hó 22-én fog Esztergomba utazni.

M. J.

Kun-Szent-Miklós, apr. 30. (Eredeti levél.) Szomorú dolgoknak leszek ezuttal kénytelen hirdetője. Szívesebben fog-nám kezembe tollamat, ha örvendetes híreket közölhetnék e lapok t. olvasóival; de a sors ugy akarta, hogy jelen soraim

csupa szomorú események leírását tartalmazzák. Nehány nap előtt kisértük örök nyugalomra idősb Aczél Lajos, városunk egyik köztisztviselőben állt, 70 éves agg polgárát, ki valószínűleg nyomasztó anyagi helyzete miatt, golyóval vetett véget jobb sorsra méltó életének. Becsületes jellege miatt szeretete őt mindenki, a ki csak ismerte; annál megdöbbentőbb hatott a szomorú esemény híre a szívekre. Találja fel a földben nyugalomát, melyet az életben hiába keresett!

Alig néhány hét alatt ez már a hetedik öngyilkossági eset városunkban! Vajh mi lesz belőlünk, ha így haladunk!?

Eszmelánczolatnál fogva egy ehhez némileg hasonló esetet is említek meg, mely szintén nem rég történt városunkban. Egy 17 éves leány erőszakos halállal mulván ki, hozzátartozói azon hirt terjesztették, hogy a szerencsétlen felkötötte magát; azonban az orvosi vizsgálatból kiderült, hogy a boldogtalan leány halála erőszakos megfojtásnak a következménye. Az igen erős gyanu a meggyilkoltnak mostoha anyját és ennek édesleányát terheli, kik ennek következtében befogattak s a vizsgálat ellenök megindítottat.

Még egy szerencsétlenségről írhatok, mely Laczházát érte. Itt ugyanis Tóth Sándor háza, igen valószínűleg szándékos gyújtás következtében, kigyuladván, vele együtt még más két ház lön a pusztító elem martaléka. Ezer szerencse, hogy a lángok tovább harapózását, mielőtt még tetemesebb károkat okoztak volna, meg lehetett akadályozni. Vajha soha ki ne kerülhetnék a Nemesis boszuját az istentelenek, kik nem irtóznak felebarátaikat szándékosan a nyomor örvényébe taszítani!

r. l.

Losonc, május 6. (Eredeti levél.) Tisztelt nagysád! Sivatag életünk oázán, a társadalmi téren kifejtett tevékenységünk újabb jelenségeiről ohajtom becses lapját tudósítani.

Hazánk és városunk közintézetei s közérdekei gyámolítására alakult műkedvelő-társulatunk, a losonci országos vásár napjain ismét bemutató magát városunk és vidéke áldozatkész, lelkes közönsége előtt.

Folyó hó 5-én a „Falusiak“ című kor, jelleg s jellemfestésekben kitűnő kedélyes társadalmi irány-vigjáték meglepő sikerrel adatott elő. A nagyszámú művelt közönség tetszésnyilatkozatai kísérték az előadást, és magunk részéről is örömmel valljuk be, hogy a műkedvelő-szereplés színvonalán felülemelkedett tehetségek csaknem kísértetbe hoznak, felülük mint színészekről hozni bírálatot. A szerepek következőleg voltak, még pedig jól betöltve: Draskóczy Luiza k. a. Óváryné, a magyar jellegű házi nőt, az önmagában tündöklő delnőt, az aggódó, gyöngéd, majd sértett anyát hatássa személyesítvén, drámai jeleneteiben is kitűnt. Irma szerepében Fáy Emmi k. a. nem csoda, ha kedélyes naivságával „enchantirozta“ Táray grófot, s az első szerelem ébredését, a „kis leány baját“, szóval, egész szerepét szép reményekre jo-

gosító debutirozással adá. A szobaleányt Pongó Juliska a kedvesen személyesíté, kit nagyobb szerepben reménylünk bemutatathatni. Óváry Jánost, a szellemi s anyagi kincsekben egyaránt gazdag, egészséges magyar urambácsit P. J. ur kedélyes bensőséggel, Halmay festőt K. F. úr, a „jó magyar fiú“ kedves, megnyerő alakjában, az ál Táray s Erdey Zoltán grófit pedig, ezen, hála az égnek, öslénytani régiségeink közé tartozó külföld rabját O. M. úr helyes árnyalattal állíták elő; Gyurit, a beszédes öreg belső szolgát S. J. úr komikai, az inasokat K. D. és D. E. urak ügyes alakítással személyesíték.

F. hó 6-án a családi jelenések élethű festésében, egészséges alakokban, ügyesen bonyolított meséjéből fejlőd tanulságokban és hatásos komikumban gazdag „Mama“ került színre. Az előadásról ismételnem kellene mind azon dicséretet, mit a „Falusiak“-nál mondtam, ámbár Czilli szerepére készült műkedvelő nőtársunk, az előadás napja reggelén, egy véletlen gyászos esemény miatt visszalépvén, városunk egy lelkes leánya rögtönözve vállalta el a föllépést. A darab fénypontja, a „mama“, Murgásch Alajosné urnőnek, meglepő otthonossága, hű jellemfestése, túlzás nélküli élethűsége, szabatos arcjátéka s mozdulataival fényesen sikerült. A Czilli szerepében rögtönözve fellépő Halászy Fanni k. a. otthonos biztosságával, s a nuance-okban dús szerep hű felfogása s kifejezésével meglepte közönségünket. Sztehlo Berta k. a. eleven játékkal sikerülten tölté be Eszti ke kedélyes szerepét. Horenczy Irma k. a. a szobaleány szerepében működött közre; nem sokára a salon-ban ohajtjuk látni. A modoros vén szerelmes Szegfű urambátyámat P. E., az agyafűrt, cselszövényes Ugri Miskát F. L. komikai hatással személyesíték s versenyezve deríték fel a közönséget. Ákos tanulmányt igénylő szerepét F. K., a könnyelmű Ormy Béláét L. J. tölték be. A segédszemélyekre társulatunk szép reményű tagjai K. D., D. E. és J. J. urak vállalkoztak.

Mindkét előadást a műkedvelő nők számára rendezett éji zene s kedélyes multság követte.

A két előadás jövedelme 460 ft 15 kr. o. é.

Junius 9-én a „Nyolczadik pont“ és a „Szerelmi és örökség“, junius 30-án terv szerint a „Jó barátok“ kerülnek színre, mit meghiusulva szeretnék látni. Bizony vannak jó eredeti műveink, melyek kiállhatják a versenyt, s inkább felelnek meg a műkedvelő-társulat nemzeties, izlésnemesítő feladásának.

A losonczai dalárda javára rendezett, minapi levelemben érintett szavlati, dal- és zeneestély m. april hó 21-én tartatott meg, melynek részleteiről, különben is hosszúra nyúlt levelemben nem irhatok. Ugy gondolom, e nyáron regényes fürdőhelyiségünkön élvezetes dalárdai összejöveteleket is rendezhetnénk a Meyerbeer által is „divines melodies hongroises“-nek nevezett nemzeti dal terjesztésére. Egyesült erővel, öszhangzó tevékenységgel városunk szellemi haladásának ikergyermekei: szín- és daltársulatunk jövője biztosítva van.

Nőegyletünk a közügyek zászlója alá toborzza szebb tettekhez hevülő hölgyeinket, s hisszük, nem sokára megkezdheti áldásos működését. *)

Azonban nem felejtsük meg anyagi érdekeinkről sem. A nógrádmegyei gazdasági egylet f. hó 5-én tartá küzgyülését, egy, Losonczon felállítandó, alakulásához közeledő gazdasági takarékpénztár, továbbá ez idén Szécsény városban rendezendő gazdasági és ipar-kiállítás, s más gazdasági ipar- s kereskedelmi közérdekeink felett. Ne is hagyjuk sorvadni tespedés

*) Nem lenne szives, részletes leírását küldeni be e nemes czék egyletnek. Az „Évkönyv“-ben szeretsők közzé tenni. Szerk.

által a nemzeti erőt, melyre támaszkodva biztosan nézhetünk a sors szemébe. r. l.

Székes-Fehérvárott a takarékpénztár küldöttséget nevezett ki, hogy az állandó színház létesítéséről tervet készítve, véleményes jelentést tegyen az ügyről.

Miskolczról írják, hogy a várostól alig pár száz lépésnyire eső „Rák“ csárda mellett nem rég egy alföldi marhakereskedőt három rabló megtámadott, s mivel pénzét nem akarta előadni, két lövéssel földre terítették s tüstént hozzáfogtak kizsebeléséhez. Épen akkor jövé arra Csaba felől több emberrel megrakott kocsit, a rablók megfutamodtak, vérében hagyván a szerencsétlen kereskedőt, kinek folyógyulladásához semmi remény.

Megbízások tára.

Árvaváralja: V. K.-nő urhölgynek. A mint kívánta, rögtön elküldtük. az illető levelet is elküldtük, de mint látszik, sem az egyik, sem a másik meg nem érkezett. Most tehát ujra postára adtuk. Nemes részvéteért fogadja forró köszönetünket.

Ponor: H. O. urhölgynek. Mindenek előtt ezer szives köszönet kedves soraiért. A többiről mind egyenként magánuton; addig is csak annyit, hogy minden megbízásában hűségesen el fogunk járni; az irodalom iránti nemes buzgóságáért pedig áldja meg a magyarok Istene. Az illető kisorsolás ügye, mint látszik, ismét el van halasztva; mihelyt ki fognak bocsátatni, eljárók ez ügyben.

Fogarás, P. K. urnak: Idején vette-e kezébe az általunk rögtön elküldött csomagot?

Eger, K. R. E. urhölgynek: Fogadja szives köszönetünket a jó ügy nevében.

H. Komárom, K. J. urhölgynek: El van intézve és el van küldve.

T. Györgye, P. N. urhölgynek: Kívánsága teljesülni fog.

Lelecz, N. Sz. M. urhölgynek: Az említett levelet fájdalom, nem vettük.

Komárom, G. K. urhölgynek: Ezer örömmel végeztük megbízásait. A kérdéses tárgy ára 40 ft.

Eréndréd, L. P. I. urhölgynek: Mint örülünk a kedves látogatásnak!

Esztergam G. A. urhölgynek: Megjött-e már a kedves ereklye?

Fancsalra H. A. urhölgynek: Még nem vettünk hirt, ha jól érkezett-e meg utolsó küldeményünk?

Erzsébetváros, Sz. L. urhölgynek: Mivel érdemeltük meg e kedves meglepetést!

Pápa, N. N. urhölgynek: Igen szivesen tettük; köszönet a kedves küldeményért, a jelen számra már későn érkezvén, csak a jövő számban fogjuk közölhetni, és igen örülünk, hogy ilyen szép tehetséget nyerhettünk meg rendes levelezőül.

A. Vásárd R. I. Az újabb megbízás a legszebb bizonyíték arra, hogy az elsővel meg volt elégedve. Ezt is rögtön elintéztük.

Vásáros-Námény Sch. K. E. urhölgynek: Milyen kedves viszontlátás! Mint örülök, hogy az új boldogság közepette a régi barátságra is maradt hely a jó szívben! A kértet ügyekezni fogunk megszerezni.

Munkács, G. B. J. urhölgynek: Kedves megbízását rögtön elintéztük; bár én is ötszörösen viszonzhatnám sziveségét

A soproni érdekes levelet csak a jövő héten közölhetjük: e hétre fájdalom, már későn vettük.

Szerkesztői nyílt levelek.

Szász Bélának. Vettük; köszönet.
Kuliffay Edének. Igen csinos; köszönet.
Csukásy József küldeményét köszönettel vettük; az ígért cikkeket is mielőbb kérjük beküldeni.
Dobrow László beszélykéje csinos.
„Hütlén kedvesemhez.“ Jobbakat kérünk.
„Ybycus darvai“ sükerült fordítás.
„A szerelem költészete.“ Nagyon szeretnők szerző lak-czimét tudni.

„Nyugalomhoz.“ „N...-nek“ „Csatakép a kurucz-világból.“ Még nem ütök meg egészen a mértéket.
„A nő.“ Csinosan van írva, de tárgya ellen van kifogásunk. Mi nem szeretjük az amazon-nőket.
„Egy hölgyhez.“ Csinos, csak az első verszak kissé homályos.
„A mértékletesség.“ Szépen van írva, de olyan oldalról van felfogva, hogy nem női lapba való.
„Szózat a kegyelet embereihez.“ Csak átdolgozva közölhető.

H I R D E T É S E K.

BÖHM és KÁNYA Pesten

Józseftér 10-dik szám alatt

ajánlják minden évszakra dusan ellátott

legujabb bel- és külföldi divat-árutárukat,

valamint a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznaikat, a legjutányosabb árak mellett.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.
— asztallal 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almásai Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb keppel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és házi-regék* 1 keppel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és házi-regék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fital, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 keppel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. 1fj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai keppel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diazkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszorozott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek. Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár. Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv kepekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár. ára 40 kr.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, Május 25-ken.

21-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Szív és ész.

EMILIATÓL.



Ki tagadhatja az emberiség haladását! A merre a szem fordul, a meddig a lélek csak hatni képes, mindenütt ott találjuk az ész csudálatos műveit, bámulatra indító foglalatát. Nincs a természetnek olyan anyaga, melyet szolgáltatába nem kényszerít: fen a nap égető sugarai csakugy, mint mélyen len a föld sötét mélységében az ő szava oszt parancsokat; ohajtására a sugarak egy góczban egyesülnek, majd ismét legfinomabb szálaikra szélylyelfoszladoznak, vagy pedig sima lemezekre képeket rajzolnak.

A föld mélyéből a pokol szülöttjeit zavarja föl az örök kárhozatból. Mert azt csak nem fogja kétségbe vonni, a ki csak ördögök és túlvilági gonosz szellemekben hisz, hogy az arany, ezüst és egyéb ilyen drágaságok voltak azon lelkek, a melyekről meg vagyon irva, hogy egykor régente angyalok voltak, de mert az Ur mindenhatósága ellen pártot ütöttek, ki lőnek taszítva a mennyei dicsőség fényes szolgálatából és örökös alvilági sötétségre kárhozatva. Hanem az emberi szellem ezeknek is kettétépte

bilincseit, felhozta őket a föld színére, és most aranyok és ezüstök, újabb időben pedig „firtli“-k aiajkjában bekalandozzák a földet és az emberiség szolgálatában folytatják istentelen műveiket, a melyekért a mennyországból számkivetve lőnek.

És épen így keritette az emberi szellem hatalmába a levegőt és a vizet, a növényeket és állatokat, és mindent, mindent, a mit a föld csak létre hoz: a távolság nem távolság többé, a hegyek lapályokká válnak, a lapályok pedig hegyekké; ohajtására folyók és tengerek megváltoztatják medröket, a tüzet és vizet szekere elé fogja, a léget paripául, a villámot postájául választja; hol még száz évvel ezelőtt bűzhödt mocsárok dögleletes miasmákat árasztottak szét, ott most a világ egyik legszebb városa diszeleg, és nem telik belé tiz esztendő és a Kelet két tengerét elválasztó területnek nyoma sem lesz többé a földön.

De még a halál fölött is érezteti hatalmát, még ennek is napról napra szűkebbre szoritja birodalmát; hány millió meg millió ember vészett el csak száz évvel ezelőtt is himlőben, pestisben! most e két gyilkoló fegyver ki van csavarva a halál kezéből; és nyilván lesz idő, midőn minden betegségnek meg lesz gyógyító balzsama, és a halál csak ölni fog, de kinózni nem.

Igy tesz a szellem napról napra nagyobb foglalásokat a természet birodalmában az emberiség kényelmére.

És mégis mint van, hogy az emberiség még mindig olyan messze áll a nemes szívek évezredek czéljától: a boldogságtól? mint van, hogy a nagyszerű haladás és a szellem minden vívmányai egyet sem szüntettek meg azon okok közül, melyek e földet a nyomor hazájává, a könnyek forrásává teszik?

Tán túlzásnak tetszik, a mit itt állítok, és meglehet, csakugyan csalódom; de nekem valóban úgy tetszik, hogy boldogság tekintetében az emberi nem egész létele óta olyan csekély haladást tön, hogy alig lehet észrevenni.

Nézzük, mit lehetne állításom ellenében felhozni. Azt mondhatják tán, hogy az emberiség most sokkal nagyobb szabadságban részesül, mint akár a régi, akár pedig a középkorban, a szabadság pedig egyik mulhatlan föltétele a boldogságnak: az emberiség tehát bizonynyal egy nagy lépéssel közelebb jutott a boldogsághoz.

Igaz, a szabadság a boldogság éltető levegője: szabadság nélkül az ember szánandóbb az állatnál, mert kétszeresen érzi lealacsonyítását: testtel és lélekkel; de mennyivel szabadabb az ember most, mint kétezer, vagy ezer évvel ezelőtt?

Igaz, szélylyel van immár törve a rabszolgaság nehéz igája, a hűbériség középkori lánczai szintén elszakasztvák, de hát azért szabadokká lettek az emberek?

Nem is szólok azon többi középkori korlátok és bilincsekről, melyek még azonkívül az emberi lélek köré csavarva vannak: nem említem föl azon roppant árkolatokat, melyeket az önkény és vakhit ember és ember között vont; ezek mind egy régi sötét kornak rohatag maradványai, és bizonyára már nem messze azon idő, midőn az embereket nem születés és vallás szerint osztályozzák sehohsem a kerek nagy világon.

De hát ezzel már el lesz-e érve azon czél, mely után évezredek óta az emberiség jobbjai cpedve sovárogtak? Koránsem!

Mert, hogy a rabszolgaság igája le lön rázva, és a hűbériség lánczai szélylyeltépve, azért az emberiség nem sokkal lön sem szabadabbá, sem boldogabbá, mint azelőtt volt.

Az egyik iga helyett másikat keritettek a nyakába, az egyik bilincs helyett másikat vertek a lábára.

Avagy nézzük csak, hány ember mondhatja magáról, hogy igazán szabad, nem politikailag. — melyről én nem szólhatok — de csak társadalmilag is véve e szót! Hány ember mondhatja magáról, hogy úgy él, a mint szíve, lelke ösztönzi? hogy idejének legnagyobb részét kedve szerint használja? hogy nem súlyos iga görnyesztí lelkét? hogy nem vérzik a kinzó csapásoktól? és hogy véres verejtékének nem mások veszik hasznát?

Nézzük az életet úgy, a mint az legnagyobb részt mutatkozik, mit tapasztalunk? azt, hogy az emberiség legnagyobb része nem független; külső igák helyett belső igákat vetettek a nyakára, vaslánczok helyett szellemi vagy erkölcsi bilincsekben sinlödik.

Nem az én feladatomban kimutatni annak történelmi fej-

lődését, hanem azért kétségbe vonhatlan igazság, hogy a mily mértékben kezdődött az emberiség a középkori szolgaságból kiemelkedni, ugyanazon mértékben fejlődött az erkölcsi hanyatlása, és növekedett az anyagi érdekek utáni féktelen kapkodás.

A legnagyobb, de egyszersmind a leggonoszabb szellemek egyike lehetett a ki először állította föl azon elvet: demoralizálni kell az embereket, aztán könnyen lehet — elbánni velök. Nagy, borzasztó nagy igazság van kimondva e szavakkal.

Csak a ki ép birtokában van testi és lelki tehetségeinek, emelkedhetik azon magasságra, hogy emberi létének becsét teljesen felfoghatja, hogy emberi méltóságát, nemesebb önérzetét minden szennyfolttól tisztán megóvja. Mig ellenben a demoralizált ember a legaljasabb rabszolga.

Nézzük azokat, a kik a bűn, az elnyomás, a vérengző zsarnokság, a hitszegés és jogtiprás vak zsoldosává alacsonyítják le magukat, minő emberekből állanak? egytől egyig olyanokból, a kikben a rossz társaság, vagy rossz nevelés az erkölcsi alapot rendítette meg.

Az egyik el van adósodva, és hogy vagyoni viszonyait jobb rendbe hozza, kezét fog a bűnnel; a másik fényes uri élethez van szoktatva, és hogy ezt folytathassa, szívét lelkét adja bérbe: a harmadiknak neje, családja van, a melyet ranghoz illőleg kell tartani, és hogy ezt tehesse — becsületét és nevét mocskolja be, ártatlan gyermekeire süti a szégyen bélyegét; a negyediket végre oktalan becsvágy gyöttri, és mert nincsen annyi tehetsége, hogy azt jó uton kielégíthetné, a rosszakkal szövetezik, bűnt bűnre halmoz, csak hogy magasabbnak látsszék mások fölött: az ötödiket, hatodikot, századikat végre a szükség és nyomor hajtja a bűn ösvényére.

Avagy nem úgy van? nem ezek nagyobbára azon okok, melyek az embereket a gonosz utakra csábítják?

De mi egészen más volna, ha az emberek lelke szilárd morális alapon nyugonnék; ha az emberi méltóság, az emberi önérzet olyan mértékben volna kifejtve bennök, a mint lennie kell azoknál, kik magukat az Isten remekének nevezik!

Az ilyen nem sülyedne adósságokba, mert nem üzne prédaéletet, hanem szorgalmas munkásság által ügyekének becsületes uton szaporítani vagyonát, és ha mégis elszegényednék, volna elég lelki ereje, mérsékelni szükségleteit, összehuzni kiadásait, hogy a kevéssel is beérhessen; az igazi erkölcsös embernek csak annyi kiadásai vannak, a mennyit tehetségei megbírnak; a másik meg soha nem szoknék fényes életre, mert erkölcsi érzete korán tanítaná semmibe venni a külső csillogást; a harmadikat nem kaptatná nejét és családját, mert át volna hatva azon igazságtól, hogy: „a szegénység nem szégyen” és „a kincsek legdrágábbika: a mocskotalan becsület”; a negyedik meg nem engedné magát nemtelen becsvágytól elragadtatni, féken tartana minden feltörekvő rossz indulatot a szilárd erkölcsösség, az önbecsérzet, és azon visszariasztó tudat, hogy a magas állás még nem ok a tiszteletre, a földolog, miáltal

kiemelkedik embertársai felett, nem a magas állás, hanem a tiszta becsület.

A szükség és nyomor végre soha sem harapódzhatnék el az emberi társaságban, ha az erkölcsi érzet szilárd alapon nyugodnék, egyrészt a szorgalmas munkásság, másrészt az általános becsületesség óvnák meg az első attól, hogy olyan nyomorba jusson, a másik pedig, hogy olyanba juttassék.

(Folyt. köv.)

A MINDSZENTI PUSZTÁN

ZAJZONITÓL.)

Nyomos mező, bús emlékü táj!
Bús emlékü nékem egyedül!
Rá gondolkok lelkem rendül, fáj,
Boldog ifju, most az égben ül,
Barátom volt tiszta hű barát,
Porommal megváltanám porát.

Nyomos mező, bús emlékü táj!
Itt andalgott ő reggel korán,
Vele osztozott a fény, a báj,
Virág fakadt az ő nyomdokán,
Neki zengtek a kis madarak,
Gyászoljatok, élő ifiak!

Ott a bokor, mely alatt pihent,
Ága gyászt mutat: aláb hajolt,
Füvet árnyékol most, éktelemt,
Ő a bokor fölmiléje volt.
Ez a bokor szentül szent nekem,
Képeimet mutatja s életem.

Koldus vagyok, vándor vagyok én.
Terhes bánat alatt reszketeg,
Utam leszen hosszú és kemény,
Emlék nélkül innen nem megyek;
Adj egy botot, bus bokor nekem,
Ily támaszszal terhem nem leszen.

Egy maroknyi füvet is viszek,
Mely ott termett az ő nyomdokán;
Ha majd a halál fia leszek,
Födött ágyam készüljön puhán.
Szolgáljon a fű lágy vánkosul.
A föltámadásra zálogul.

Késő este lett, az álom int,
Utós lesz itt a pihenés,
Lelkem rendül, lellem fáj megint.
Innen indult ki a temetés,
Ott az ágy, hol ő kiszenvedett,
Nyugodt volt, szívem majd megrepedt.

Zárd le, álom, zárd le szemeim.
Karjaid közt nincsen fájdalom...
Álmat látok: barátom jön im,
Azt mondja, ő él; mért gyászolom?
Uton volt csak messze földeken,
Nagy a célja, újból elmegyem.

„Oh ne menj, oh maradj én velem.
Vagy ha mégy, én is veled megyek.“
De ő nem várt, eltűnt hirtelen;
És én érzem, mint fölébredek.
Hogy ő belém oltott valamit:
Rendületlen bennem már a hit.

*) Epen sajtó alá adtuk e költeményt, midőn a gyászshirt vettük, hogy a jeles fiatal tehetség — meghalt!

Lágy szellő leng, a hajnal pirul,
Isten veled, szomorú vidék,
Emléked naponta megújul,
Miként ivadékra ivadék;
Tükröm vagy, mely egykor fényt lövelt,
De most a kaján sors rádlehelt.

Akademiai székfoglaló.

(Beszély.)

Bartalus Istvántól.

(Folytatás.)

Kérdhetné az olvasó, hogy miután Frau Mám annyira félt a szellemektől, miért ült mégis ama varázsasztal mellé?

Igaz, Frau Mámiban annyi babonáság fészkelte, a mennyi fészkelhet egy jámbor gazdasszonyban, a ki látta Ördög Róbertet; magát az ördögöt; a sirboltok megnyílását; a lelkeket; a léghen repkedő tüzes lidérczeket, sat. — De Frau Mám úgy vélekedett, hogy a mitől a többek nem hálnak meg, neki sem fog az ártani. Továbbá ő is, mint Éva leánya, szeretett ne-gédeskedni, s jól tudta, hogy féltékenység ürügye alatt maga iránt érdekeltséget ébreszt. — Számítsuk ide azon legyőzhetlen kandiságot, miszerént Frau Mám magát az ördögök legöregeb-bikét is szerette volna látni, csakhogy ez ne lássa őt. Ne feled-jük azon legyőzhetlen kandiságot, mely miatt gyakran éjfélt után is lesködött a folyosón, megtudni, vajon kik mennek és kik jönnek el ő méltóságától? vajon a szakács miért égeti meg a gyertyát? vajon az inas miért trüsszentett akkorát? vajon az irnok miért köhögött, mikor végig ment az ajtaja előtt? va-jon igaz-e, hogy a kocsis és szolgáló közt gyöngéd viszony fej-lődött ki? — És végre jusson eszünkbe, a mit az exsenior fel-jebb tréfából mondott, s a mi ellen Frau Mám oly határozottan tiltakozott...

Ha mindezek összege nem bir elég érvénnyel olvasóm előtt, fájdalom, többel nem szolgálhatok, s most kezembe kell vennem a változhatlan események fonálát.

Frau Mám a rögtön beállott csendben visszagondolt rózsa-napjaira, azon boldog idökre, mikor karsu termete, piros ar-cza, eper ajka, tündér mosolya megszégyenített nem egy gróf-nöt, és rajongová tett nem egy grófot.

— Ah! ah! és Frau Mám egyszerre sohajtott is, ásított is.

Ily elmélkedések közt végre szemei lassanként leragad-tak, állát kissé elejtette, a szája fél ujjnyira tátva maradt, s az asztali személyzetnek úgy tetszett, mintha valaki végighasítna egy darab avatag ruhakelmét. Frau Mám boldog volt, aludt és gyöngéden hortyogott.

E jelenet kissé felvidította a hallgatás miatt elkomolyult kedélyeket, s a kocsis alig hallhatólag sugta szomszédnjének: „könnyü neki, mert ha akarna, sem tudna feldülni.“

És valóban, a terjedelmes gazdasszony hasonlított azon lábatlan gipsz-alakhoz, mit akármelyik oldalára fektetünk, súlypontjánál fogva vissza fészkelődik egyenes ülésébe.

— Pszt! — suttogott az inas, mérgesen forgatva szemeit s a türelmetlenkedők és Frau Mámion nevetők rakoncátlansá-gát viszont rendre utasítva. — Szamarak! nem látjátok, hogy a hatás már kezdődik!... elébb mindnyájunknak el kell alun-ni... gondoljon mindenik arra, hogy alunni akar, sőt tán leg-jobb, ha behunyjuk a szemünket, mert mondom, az asztal csak akkor kezd mozogni és jövendölni, ha elébb delejes álmat kapunk, mint Frau Mám... ah! már érzem, hogy mindjárt elalszom... a szemeim leragadnak... a karomban valaui zsibong...

Itt az exsenior lezárta a szeméit; utána a szakács, kinek hitetlenségét Frau Mám delejes hortyogása meg kezdte ingatni; s végre a két főnök elszánt komolysága elragadt a személyzet legléghább tagjára is.

Azt véli- e az olvasó, hogy e mély csendben a szembe-nyást Miska huszár szintegy utánozta?

A vén centaurus keveset törődött a delejesség titkaival hanem e helyett újabb ördögségen járatta az eszét. — Nem hasonlított ő azon íróhoz, ki el szokta rágni a tollát; Miska huszár eszme forrása soha ki nem apadt, s jelenleg kettő közül nem tudott választani: t. i. ha vajon a lecsukott szemü inas aristokratikus orrára adjon- e egy jól kimért fricskát? vagy pedig Frau Mámot szurja meg egy gombos-tüvel?

Végre győzött az utóbbi, s dolmányából elővont egy izmos szűrő eszközt, egy gombostűt, melyen meg lehetett volna sütni egy kolibrit, . . . ezután oly könnyűd halk léptekkel közeledett áldozatához, mintha lábait egerésző macskától kölcsönözte volna, . . . mikor már oly közel jutott, hogy ezen állásából előgömbülve, s karját kinyújtva, a célba vett vállat a gombostű elérhette, megállott, s kiszámította, hogy mekkora ugrás fogja elég messze vinni a delejes asztaltól, mely az elkövetett csin miatti gyanut fejről egészen elhárítsa.

Ily komoly megfontolás után testével előgömbült a menyire gömbülhetett, karját kinyújtotta, s tán ennek tulajdonítható, hogy a pajkos, de különben épen nem kegyetlen vén gyermek nem uralkodhatott magán, s a veszélyes fegyverrel sokkal nagyobb szurt, mint a hogy előre kiszámította.

De mielőtt elmondanám ezen ördögös szűrés fontos következményeit, melyek gróf Tihamérra nem épen örvendetesen hatottak s a melyek alkalmul szolgáltak, hogy dr. Spreu országos hirre jusson, mielőtt mindezeket elsorolnám, visszaviszem az olvasót ő méltósága dolgozó szobájába, hol Delei ur épen kezébe vette a fák delejességéről irt tudományos értekezletet.

IV.

— Olvasson ön — szólott gróf Tihamér komolyan.

Delei ur olvasott, a mint alább következik.

— „Hogy az ujabban és ujabban előálló lényeket, — melyeket magunk körül észlelhetünk — valami erőnek — mit eddig a mindeneknek végére törekvő emberi észnek — mely fáradság nélkül szállong a legtávolabbi naprendszerhez is — nem sikerült kikutatni — kell létbe állítani, úgy vélem, ezt senki — a ki józanon elmélyed a gondolatok tengerébe — hol csak azok számára rejlik a kincs — a kik annak keresésében nem kimélik a sisiphusi fáradságot — józan észszel megtagadni nem fogja; sőt azt sem, hogy a létbe állított tárgyak létét, létbe maradását, több vagy kevesebb időn át, ama létbe állító léterő — mit általánosan a földnek minden népei — legyenek azok a műveltség legfelső, vagy legalsó fokán — istenségnek neveznek — létesíti, s e léterőnek tevelmétől függ maga a létel.“

Ezen hosszú mondat alatt a szegény irnok hasonlított egy partra dobott tatógó halhoz; többször mutatkozott rajta a megfúlás előjele, s végre épen mikor a zárponthoz érkezett, oly erős köhögés támadta meg, hogy kénytelen volt egy támlás szék karjához fogódzni.

Ő méltósága nem győzte eléggé csoválni a fejét, s végre elragadtatva kiáltott:

— Delei ur! ön írta ezt?

— Ha meg kell vallanom az igazat, a mit eddig olvastam, az egy delejkóros kézírata, s ennek halála után jött birtokomba.

— Mindjárt gondoltam; mert emberi erőtlől ily földfeletti eszmék nem jöhetnek. Ha ilyen az egész mű, (ezt ő méltósága magában gondolta,) tudós kollegáim sárga hideget kapnak az

irigység miatt, s az akadémia évkönyvében korszakot fogok képezni. — Nos, Delei ur! (folytatta hangosan) ön hallgat? nincs megilletődve? . . . kérem, olvassa el még egyszer.

Az irnok összeszedte minden erejét, s az előbbi tételt még egyszer átolvasta.

— Delei ur! ez a legmagasabb styl, a mit valaha hallottam; valódi tudós nyelv, melyet, meg vagyok győződve, bölcsészeink utánozni fognak. — De mondja meg csak ön, édes Delei: mit is akar tulajdonkép mondani a delejkóros? megvaló-lom, két olvasás ily magas fogalmak értésére nem elég.

— Ugy hiszem, méltóságos gróf ur, az egésznek dióhéjba foglalt értelme ez; minden lényt egy bizonyos erő állít elő, és tart fenn, s ezt nevezik Istennek.

— Eltalálta! magam is ezt gondoltam; most olvassa tovább . . .

— Méltóságos ur! a kézirat többi része csak egyes és rövid tételekből állott, s a hézagokat magamnak kellett kiigazítani; ezért, ha a műben nem lesz mindenütt ama felemelkedett styl, az én csekély tollamnak tulajdonítandó.

Delei urnak e nyilatkozata egészen őszinte volt, s nem hasonlított azon vallomásokhoz, melyeket sok tudós könyv előszavában olvashatunk, hol az író bevallja gyengeségét s elnézésért esedezik; de ha bevallott gyarlóságai felett csakugyan vele egyetértünk, rendszerént harag lesz a vége.

Mialatt azonban Delei ur így meutegette csekély tehetőségét, a gróf szempillái fen akadtak, s oly feszülten figyelt, mintha a sphaerák örök harmóniáját akarta volna hallani.

— Delei ur! valami zajt hallok!

— Nekem is úgy tetszik.

— Tán épen a folyosón.

— Igen! valaki gyors léptekkel közeledik.

— Ily későn! az egekre! valami baj van!

— Igen valami baj van!

— Na! nézzen ki hát! . . . az orrát nem harapjuk le.

E pillanatban az ajtó gyorsan felnyílt, s az inas megfledkezve az ura iránti tiszteletről, csaknem rohanva jött elő, mintha valaki kergetné. Képén nagy ijedség ült, mely ő méltóságát egészen elrémitette, s fiatal erővel ugrott fel támlásszékéről.

— Mi a baj Jancsi! mi a baj? — szólott, egy lépést közeledve az exseniorhoz.

— Teréz asszony, nagyságos uram! Teréz asszony . . .

— Mondjad hát egymásután!

— Nem lehet vele birni, méltóságos uram, úgy kiabál a konyhában a hogy kifér a száján . . . szalad egyik szegletből a másikba, az mondja, meg akarják ölni őt is, méltóságodat is . . .

Itt a gróf viaszszárga lett, s gyanakodó szemekkel nézett hol az inasra, hol az irnokra.

— Kérem, ne ijedjen meg a méltóságos gróf ur, — folytatta azt exsenior, észrevéve ura megrettenését — mindezt Teréz asszony álmában beszéli, vagy ha nem, az eszét bizonyosan elvesztette; de mit tegyünk vele? a szakács azt mondja, hogy még kiüthet rajta a nehéz nyavalya.

— Szamár! — hangzott erre gróf Tihamér könnyebbült lélekzettel — Szamár! hát én orvos vagyok? itt kell ezért alkalmatlankodni? ha ez a baj, szaladj! s hívd el doktor Spreu urat. — Egyébiránt Frau Mám — a jó asszony — rendszerént igen sokat eszik, s nem lehet egyéb baja, mint hogy agyon vacsorálta magát.

— Oh nem! méltóságos uram, oh nem! . ha szabad lesz elmondanom . . .

— Mondjad hát; de végezd szaporán!

— Abból eredt az egész, méltóságos uram, hogy vacsora után leültünk s meg akartuk tánczoltatni . . .

— Frau Mámot?

— Az asztalt, méltóságos uram, úgy a mint Delei urtól hallottam. .

— Mit? — kiáltott meglepetve a gróf is, az irnok is.

— Igen meg akartuk az asztalt tánczoltatni, s Teréz asszony erővel helyett foglalt köztünk. . eleget mondtam én is, a szakács is, hogy jobb, ha nem ül oda, mert valami baja lehet, s mi aztán nem felelünk róla. . Miska huszár azt is látta, mikor a könyökén egy kandur képü szellem beszaladt. . nem használt semmit, Teréz asszony nem akarta elhagyni az asztalt. . végre elaludt, s még neveltünk hortyogásán. . . hát egyszer elordítja magát. . tolvaj! gyilkos! ne hagyjatok! megölnek! segítség! . . s így szaladt egyik szegletből a másikba, mint egy nagy gumi labda.

— Mit mond erre Delei ur? — S a gróf kérdőleg tekintett az irnokra.

— A mit már mondtam, méltóságos ur, — válaszolt ez — a delejességben lappang a titkok titka, melynek felfedezése a későbbi századok teendője, s a melyről nekünk csak sejtelmek lehetnek. .

— Azt hiszi ön, hogy az ember valaha ide el fog jutni?

— Méltóságos uram! vajon nem épen ezt kérdezte volna-e, ha két század előtt él, s valaki a gözerőről, szóval, az emberi ész azon tevelmeiről ábrándozik, melyeken ma már senki sem bámul?

— Igaza van önnek; de te semmirekellő (e szavak az inasra céloztak) még mindig itt tátod a szádat? . . el azonnal doktor Spreu ur után!

Az exsenior e sértő szavakra távozott, ámbár sokért nem adta volna, hogy a két tudóstól hallhasson még valamit.

— Delei ur! — hangzott most a gróf magában tanakodva.

— Méltóságos uram!

— Mit gondol ön? valjon ne látogassuk meg Frau Mámot? nem! azt soha sem hittem volna, hogy ily kövér teremtsére a delejnek hatása legyen.

— Ha a fában is van delejesség, annyival inkább egy élő lényben. Azonban épen kérni akartam méltóságodat, magam is égek látni a szegény gazdaasszonyt. . e látogatással, tartozunk a tudománynak, s lehet, hogy oly felfedezésre jövünk, mit eddig nem is sejtettünk. .

— Igaza van! székfoglalóm ezzel nem kissé fogna gazdagodni. . menjünk hát!

A hétköznap emberei nem szokták magokat erőszakolni elméjük feletti titkok kutatására, s a legelső akadálynál megállanak, kijelölik azon határt, melyen túl a megfoghatlan csudák babonás országa van. — Csak egyeseknek adatott azon szenvedély, mely akkor is zúz, ha magát zúzza szét; azon fáradhatlan erő, mely ürge létére vállalkozik átfúrni a földet; azon vakmerő bátorság, mely bolha természetével megtámadja az elefántot; szunyogdongásával elnyomja a mennydörgést; s csigamászkalásával keresi azon pontot, hol a kezdet és vég összeölelkezik.

(Folytatjuk.)

BALATONI SIRÁLYOK.

— Matildnak. —

RÁKOSI LÁSZLÓTÓL.

I.

Nem kívánnék én mást tudni,
Semmit ezen a világon;
Csak azt az egyet tudhatnám:
Átadod-e boldogságom?

Nem kívánnék én mást tudni,
Semmi mást már életemben:
Csak tetőled tudhatnám meg —
Lányka, hogy szeretsz-e engem?

Akkor mindent elfeledne
Nagyravágyó büszke lelkem;
Csak azt tudnám mindörökké:
Általad mily boldog lettem!?

II.

Ugy elmondanám azt mind neked,
Mint ha ölbe véve gyermeked,
Dajka mondja a tündéregényt:
Hogy mily boldoggá tennélek én,
Hű szívemnek szentebb érzetén,
Csak édes szemed fordítsd felém.

Ha enyém volnál, már azután
Ott csüggnék szemed pillantátán,
Mint a kis gyermek, tündéreén.
Pillangóként vágyad lesve el,
Táplálnám szerelmem mézivel —
Hogy regém valósíthassam én.

S a dicsőséget ha vágyhatod:
Csillag ékesítné homlokod —
Mégis te volnál az én napom.
Szellemem őrizné álmaid,
Rájok teljesülést várva itt — —
Oh de, lásd, csak el sem mondhatom!!

A róka.

Természetrizsi czikk.

Iréntől.

(Vége.)

Most recsegés hallik. A róka fülét hegyzi: egy fütty csapja meg. Amott egy őzike ballag, fejét fennen hordva, szemét mindenfelé forgatva.

Uj fütty és délcezeg szökkenéssel ott terem a bornya az anyja mellett. Vidám kecses lejtésekkel enyeleg körülötte, egy falevelet vagy virágszálat mintegy röptiben leszakítván aztán leheveredik, hogy szopják. Az anya czirógatja, nyakát nyalogatja. Egyszerre fölveti fejét. Szeme világi csillognak, csipőin reszketés szalad végig, egyet-kettőt szökdel-aztán mérgesen toporzékol lábaival. Világos: felérezte a rablót. Ez lassu léptekkel közelebb sompolygott, halkkal, mindig halkabban, szemét meredten a gödölyére szegezve. Már csak az van hátra, hogy egy merész ugrással rajta rontson. Igen ám, ha az öreg épen utját nem állta volna! de a ravasz sem jön zavarba; teszi magát, mintha mély gondolatok foglalkoztatnák. Rémedezve mereng az ürességbe. Egy izma sem árulja el, hogy a prédát szemre vette. Eltűnik, hogy nagy kerülgetéssel egy másik oldalról kisértse meg a támadást. De az éber óvó anya fia mellé szoronkodik, mert jól ismeri a cselszövő gonosz lelkét. Im, most surran el előtte. Az őz ujra füttyent és a róka fölveti tekintetét, mintha hirtelen összerázkodnék. Ezalatt azonban mindig közelebb-közelebb ért vágyainak céljához; összekuczorodik, miként a macska lelapul a földre, villogó szemei vadul élvetegen szegeződnek a remegő állatra, kimutatja marcza fogait, lassan emeli lábát és fejét szökkenés és harapásra — egy percz — egy ugrás, és — most vérliehegön neki rohan az anya az utálatos gyilkosnak, se lát, se hall, és lábaival ti-

porja szét. Fia meg van mentve. Róka uram sántikálva, jajkiáltva kullog haza felé, de belsejében véres boszut esküszik a tova illanóknak, s vajmi félő, hogy megtalálja módját, hogy esküjét beváltsa.

Midőn a nap az oroszán körébe lép, csak akkor virit ki a róka aranykora. Kővér éredt csendesség terül el a földön, sulyosan csüngnek alá a sárga kalászkok, egy beláthatlan életerdő. Oda huzza a rókát az ő szive, ott a nyúl, a hörcsög, a fürj, a fogoly és pacsirta tanyáznak és egyéb ilyen apró-cseprő feyvertelen népség idilli, munkás életet folytatván. De haj boldogtalan órában született, a ravasz érti magát, hogy rájuk lessen, csánkot vessen, rárontással, nyájassággal, álnoksággal. Hiába minden mesterkedésük, éjjel nappal tart a gyilkolás, s egyre hízna fajzati. S ha a sok vérvást megunta, im verőfényes rónaságon int felé a méheskert. Utczu, át a kerítésen, s habár az egész dongó sereg duló fuló haragjában rajzza is körül, csak kiszürcsöli ő az édes izes cseppeket; neveti a fulánkokat, mind bundájára hagyja szállni, aztán földre hempereg, összezúzza, fölemészti, és végre is a serény gyűjtőnép kénytelen neki átengedni házát, hazát, mézestül, boldogságostul.

Vagy pedig a gyümölcsösbe lopózik, hol a lomb mögül piros arczu körték, vagy pozsgás cseresznyék kandikálnak, vagy a szőlőbe teszen egy kis kirándulást, vagy a patak szélén ólálkodik, s fele részben halászik a gémmel, vagy a rákot csiklándozza egy kevésé addig addig, mig vizibarlangjából napvilágra csalta.

Igy foly e szegény legény gyöngyélete őszig. Akkor a hűvös reggeli ködök ereszkednek le az erdőre és ezekkel együtt a vándor légi utasok seregei. Erre tehát ő is visszatér az erdőbe és több rendbeli drámai rögtönözésekre adja fejét. A vadász törkéket vet, mesterséges rovátkákba rakja a csábos csalétket, mely nem egy sármány kora halálát okozza. Mind ezt jól tudja a róka. Még mielőtt a vadász felébredt, már ő résen áll, türelmesen vár, mig a fáradtan és éhesen lecsapó madarak hangja meg nem üti fülét. Erre fölegyenesedik, fülel, kimereszti szemeit. Itt is ott is virgoncz madárpár repesi körül a hurkot; egy fenyőmadár vagy fényes fekete rigó beletéved, fölkiált, csapkod szárnyaival, és e perczben egyet szökken a róka és mellette terem. Felkapaszkodik, mert a csapda magasán van fölállítva, és csak egy hajszálnyi hiza, hogy elérhesse. A madár a mely lábánál fogva akadt törbe, rémülten röpked fölfelé, hogy a gyilkos körmeit kikerülje. A róka vicsoritja fogait, újra meg újra utána szökken, mindig tüzesebben, mindig vérlihegőbben, orrlyukai göresösen huzódnak össze, borzasztó kéjvágy izzik szemeiben, farkával a levegőt korbácsolja, mind hiába, el nem érheti; miglen végre, midőn a lánczra vert madárnak egyre fogy ereje egy utósó hatalmas szökkenéssel, undok diadalmas sivitás között körmei közé keriti prédáját.

Azonban az arany napok hamar mulnak. A mezők le vannak tarlózva, az erdő lehullatta lombját, az utósó vándormadarak is tovaszálltak, zord viharok zognak el a kopár föld felett. A róka czellájában hever, mert kevés a vadászni való, a gyűjtött préda pedig egyelőre megóvja az éhezéstől. Sivár, unalmas az idő; bátran naplóján dolgozhatnak, „Egy róka emlékirata,” hahogy a tettvágy olyannyira nem bántaná és a jelen sokkal durvábban és közelebbről nem érintené, semhogy a multak árnyékában visszahuzódhatnék. Inkább terveket főz ki tehát egy téli hadjáratra nézve, szökkenésekben gyakorolja magát és figyelemmel hallgatja a lövéseket, mik távoli intésül hozzá elhallatszanak. E közben pedig egyre zordonul a tél; messze földön fehér takaró alatt minden röggé merevült, a folyók és patakok fenékig jéggé válnak, a fák recsegnek a kemény hidegtől, a vad a rengeteg mélyében éhen vezekel, holló, varju és veréb rég a városok és faluk utcáira menekültek. A róka

nem követheti őket odá g. „Oh, volnék bár kis madár!” sohajtoz és szemfüleskedve ólálkodik egy-egy parasztház körül. De sehol szine sem látszik a tollasfélének. A szükség az erdőre kergeti, sötét gondolatok kelnek agyában. Most hirtelen fölveti az orrát. Szemei szikrákat hánynak. Kellemetes illat fuvall feléje. Vaj mi ez? — Ime, az éhenholt vadonság közepette egy édesizü sült macskacszomb. Oh, milyen vágyingerlően fekszik itt! Pillanat mulva már el van költve. Ujra éled tőle, szemei visszanyerik ígézetüket, és mintegy láthatatlan kötelékekkel vonzatva ballag tovább. És csakugyan! itt megint egy darab sült! Nem a képzelet csalóka játéka, — ugyanazon illat, ugyanazon hus és csont. A róka megáll, meglepetés és gyanu tétovázik arczán. Minek nevezzetek ismeretlen jöltevé? Tán a mesés őskor napjai térnek vissza? Félénk léptekkel kerülgeti a koncot, majd ismét megáll, leterül, fülel, vizsga szemeit kémlelésre küldi szét, újra felugrik, csak azért, hogy újra leterüljön. Nincs semmi nesz, nincs semmi zaj, csak az ő fenyvek ropognak a hidegtől; sehol semmi nyoma az életnek, csak azon röpké hierogliphék, miket a szél ujjá a hóban rajzolt. Ujra szemre veszi a koncot. Hát ha kelepeze volna? — Az emberi fajzat tele van ravaszszággal! — Nem egy jeles bukott már el ármány által! — De nem — el az ilyen agyrémekkel! — és percz alatt a másik konc is el van nyelve!

Oh róka, róka! el vagy veszve! — mert ime, ott meg egy harmadik konc is kandikál reád. Elsétől sanyargatva, szível lélekkel szívja magába a mámorító illatot, szemei kimerednek a csábfalatra bámultokban. De a belső szózat újra int. És újra meg-megkerüli az ingerletes lakomát, újra lelapul, majd előre majd hátra feszíti füleit, kémlel, hallgatódzik. És újra néma csend honol a földtől kezdve az égig, csak a fenyvek ropognak a hidegben. Mintha a természetnek megállt volna lélegzete. A róka az okoskodásra adja magát, de minél tovább nézi a végzetes koncot, annál ziláltabbakká lesznek gondolatai, annál homályosabb tekintete. Szemei kápráznak, az illat bódulttá teszi, nem bir szabadulni, kell, — és ha életébe kerülne — kell, hogy megizelitse. Merész szökéssel veti magát reá — és zsupsz! a marczangoló vasfogak összecsapkodnak.

Tehát még a ravasznak is akadt mestere! Ha! mint ordit most dühében! De nincs most idő gyáva óbégátásra; minden percz tetézi a vést; most tenni kell, bátran szembe szállni a bajjal.

És im, a vas a lábán fogta meg, lemond tehát a lábáról, maga viszi végbe a műtétet, bármily pokoli is a fájdalom szive helyén van, és három lábbal is róka a róka.

Egyszer én rajtam is végezhetik, gondolja, és fut, rohan. könnyeden, szabadon, mintha csak a csizmáját veszttette volna el. A veszteség csak arra szolgál, hogy új fortélyok, új diadalokra tanítsa lángeszét.

Ilyen a mi rókánk! Minden ize vitéz! Eles elméje és ravaszága bátran egy sorba teendő az oroszán bátorsága és erejével és há tán nem egészen való, miről a monda szól, hogy t. i. az állatok hatalmas királyán is kifogott, de bizonyára mindenki egyetért ama polikus spártaival, a ki azt javasolta, hogy a hol az oroszán hőre czélra nem vezet, ott a róka bekecse jó szolgálatot tesz.

Valójában bámulatra méltó a róka; de még sokkal nagyobb, sokkal bámulandóbbnak tűnik fel, ha még azt is megmondjuk róla, hogy midőn a marczangoló vasfogak másodsor mutogatták neki a csábulatos koncokat, e csikorgó, éhességgel terhes télen — ott találták a rókát a vasfogu tör előtt — éhen veszve! Inkább éhen veszett, semhogy még egyszer reá hagyja magát szedni a csábító eledel által! Egy római sem halhatna meg magához méltóbban, lemondásteljesebben.

TEMETŐBEN

RIZÁTÓL

Itten, hol kihült a boszu lángja,
S érzelem, szív, már lenyugodott;
Hol ledőlt a hideg önzés trónja, —
S fájdalom, bú mind elszunyadt...

Itt ülök mélyen merengve; néma
Csend, sötét komolyság van körülöm.
Nincs dal, nincs hang, csak a szellő viszi
Távolba sötét bús képzetem.

Szétszórva hevernek barna csontok
Körülöm, barnák s porladozók,
Egy sírból szórattak ide, melyet
Csak imént ástak a sírások.

Ki tudja, ki volt e csontok ura?
Bajnok tán, küzdő a szép honért;
S mely ütött e csontok közt — hő szive —
Fölbuzgó a dicső nemzetét.

Tán költő, ki önmagát lengte túl,
Hogyha zengett lantja húrjain.
Kinek, hogy folyton vérzett kebele —
Nem látszott moso ygó ajkain.

Vagy leány, kinek az volt vétke csak,
Hogy a világba szívet hozott;
Mely, midőn elorzák tiszta szívet:
Jéghideg gúnynyal felkaczagott.

Híú nő talán, ki szívnyugalmát,
Hírnevét, mindent föláldozott
A császnak: későn észelve már, hogy
Megvétést csak — s szégyent aratott.

Mennyi kin, bánat, keserv és üdv
Pihen e síroknak mélyiben!
Csendesen szunyad erő és élet
A nemlét fekete éjiben.

Oh igen, csak alszik lenn a sírban,
És föl fog egykoron ébredni.
Porladó a test, de érző lelkünk
Él, és fog örökké létezni!

Pénz és szerelem.

— Novella. —

Dallos Gyulától.

I.

Nem rég ezelőtt lakott bizonyos Perrin ur Párisban a Richelieu-utczában, azon csendes emeletes házak egyikében, mikben a lánynom sem hallatszik soha; hol drága porcellán és bronzművek, nagy tükrök és értékes órák diszítik a lépcsőzetet a fel s aljárók nagy veszedelmére.

Mindjárt a nagy lépcsőzettől jobbra volt egy kis szobácska, Perrin ur irodája. — Ezt semmiféle diszmű nem ékesíté, egyetlen bronz-lámpa sötétzöld ellenzővel állott a kandallón A falak mellett néhány faszék foglalt helyet; a szoba egyik szeglete zöld függönyökkel letakart farostélylyal volt körülkerítve, hogy a laikus szemek elől elfátyolozza azon titkos ügyeket, miket ott a fiatal Beauvoir Adolf ur főnöke részére intézgetett.

Adolf gazdag norman család ivadéka volt. Atyja egykor nagyhirű, dús gazdag ember Franciaországban — jó barátja volt Perrin urnak válságos időkben, és nem egyszer mentette meg a bukástól. — De végre nehéz napok sulyosodtak az öreg Beauvoirra; midőn egy szerencsétlen vasúti vállalatba belebukott és Algirba menekült, hol mint szegény kávé s halt meg.

Adolf fiút Perrin ur gondviselésére bizta volt, ki őt némi hiányos nevelés után saját üzletében alkalmazta.

Eleinte Adolf kevéssel volt több járó inasnál és a napnak felét a börzére való futkozással töltötte el. — Ifjusága azon játékosok körében telt el, kik a szegény emberek megtakarított filléreiből élnek a börzén.

Adolf számtalan, fényes kilátásokkal megindított, egész hasábokon hirdetett és rendkívüli kamatot ígérő vállalatot látott elveszni nyomtalanul. Ismert sok embert ma rongyosan, holnap diszes arszlán-öltözetben; másokat megint ma telivér fogatban, és holnap gyalog.

Látott sok halálsáppadt arczu egyéneket, kik öngyilkossággal vetettek véget életöknek; könnyező nőket, másokat alattomban kiosonni váltóügynökeik szobájából, egy csomó bankjegyet görcsösen szorítva kezökben.

Adolf egész világa a börze volt. Ezt ismerte egyedül azon küzdőtéren, hol az ember vagyona vergődhetik. Azon emberek példájára, kikkel naponkint érintkezett, ő is megvétéssel nézett le ama szegény emberekre, kik véres veritékkel keresik mindennapi kenyerüket. Miért koplaljon íróasztalánál, ha szerencsés véletlen által milliomos lehet?

Hallotta ugyan, hogy atyja inésgben végzé életét, renyhe araboknak kávéfindzsákat hordva körül; de atyjáról minden barátja azt állítá, hogy fejét veszté a vasuti maniában, és a legbotorabb módon üzérkedett.

Egy öreg ember — kihez főnöke gyakran küldte levelekkel és számlákkal, vagy titkos küldetésben — gyönyörködtette őt atyja szerencsétlen üzleteinek részletes elbeszéléseivel. S e közléseket annyi mentegetődzéssel tette az öreg ur, hogy Adolf végre megszerette őt, és örömmel hallgatá csevegését a börze-ügyekről.

Szegény fiatal ember! Mindenütt tapasztalásokat gyűjtött, mindenütt bölcs tanácsokat hallott.

Végre egy reggel, midőn az állampapírok nagyon felszökkentek, és néhány fiatal ember egy nap alatt tiz-husz ezer frankot nyert, arra határozta el magát, hogy ő egy hónapnál tovább Perrin urnál nem marad.

Ezentúl a maga kezére fog működni, — mert látta, miként fog a másikba mindegyik kerék azon bonyolódott gépezetben, melynek neve: börze.

Tizenöt száz frank évijövedelem helyett ugyanennyit szerezhethet egy hónap alatt; azonkívül pedig a maga ura lesz.

Teli ily reménnyel elment ahoz az öreg urhoz, ki annyit beszélt neki atyja sorsáról, hogy tanácsát kérje, mielőtt főnökét szándékáról értesitené.

Az öreg tanácsadó nem volt otthon! néhány ur komor hallgatással várta irodájában.

Midőn Adolf a segédétől kérdé, hogy főnöke mikor térend vissza, a várakozók egyikének arcán gúnymosoly vonult el.

Adolf azt hitte, hogy a gúnnyolódó valami szerencsétlen üzér s azért, várja az öreg urat hogy valamely váltó letelt határidejének meghosszabbítására kérje, és nem híven annak távollétét, el van határozva őt meglesni; miért szóba sem állott vele, hanem eltávozott azon szándékkal, hogy holnap beszél az öreggel.

Az nap délután szép reményeiről álmadozva sétált a Bois de Bulogne-ban és a liget legmagányosb részébe vonult,

hogy egészen háborítlanul épithese jövője légvárait. Mit mond majd terveihöz az öreg ur, miféle tanácsot ad neki ezen a börze-életben megöszült bölcs, és mily vállalatra fordítja azt a kétezer frankot, mit csak nagy nélkülözés közt takaríthatott meg Perrin ur házában?!

E merengéséből közeledő lódobogás riasztá fel; és a mint felpillantott, egy megrémült, halálsápadt nő vágtatott el mellette, jelek által tudatván Adolffal, hogy azon irányban, a honnan jő, valami szörnyű látmány van.

És midőn a nő által kijelölt hely felé sietett, már mesziről látott terebélyes fa alatt egy nagy csoportot, valami tárgy körül, mely a földön feküdt.

Odaérvén, a körülállók intettek Adolffnak, hogy nézze meg és midőn az előtte állónak vállairól a bámult tárgyra veté szemét, bölcs tanácsadójának holttestét látta maga előtt. Hosszúköttelé összecsavart fekete selyemkendő hevert a fűvön a halott mellett, és elég világossá tette életének végét.

Adolf e perczen először látta életében oly közel a halál rémképét; e látvány rendkívülien meghatotta; jó ideig mozdulatlan és szótlan a földhöz szegezve állt.

A mellette állók észrevevén a halálszint arcán, megrázták, hogy eszméljen, és felvilágosítást adjon a szegény áldozatról. Nemsokára rendőrök is érkeztek, kik a halottat hazavitték.

Adolf is visszatért zöldfüggönyös írószobájába, hol kedves főnökét a szomorú eseményről értesíté; ki ennek hallatára változatlan arckifejezéssel csak annyit jegyzett meg:

— „En mindjárt gondoltam, hogy azok a lyoni papirok negyvenhatért nagyon rossz spekuláció.“

Egyedül Perrin Julia, az üzér lánya, könnyezett, midőn a szerencsétlen öreg végéről értesült. — Perrinné kissé elhalványult ugyan, de mindjárt erőt vőn magán, hogy részvéte ne lássék, mert ő büszke volt életbölcsességére. — De az nap este mégis otthon maradt szobájába zárkózva. — Adolffnak pedig azon bölcs tanácsot adta, hogy erős lélekkel tűrje öreg barátjának veszteségét, és tegyen egy kis üdítő sétát a szabad levegőn. — A mi Juliát illeti: ő gyenge kis madár volt, melyet az első fagy megöl.

Adolf engedelmeskedett, s kísértelt a Boulevardokba. Julia vánkosaiba temeté bús fejét; Perrin ur pedig elment az ő „Café“-jába, hogy megtudja, mikép állott az öreg ur, és kik szenvednek legtöbbet gyászos vége miatt.

Adolf most önmagától kért tanácsot, és azon határozattal tért haza, hogy megmarad mostani helyzetében.

Következő napon már kora reggel ott hajolt főnöke számolókönyvei felett, miket izgatottsága miatt az utóbbi időkben kissé elhanyagolt.

Szép álmái jövő gazdagságáról háborgatták őt, de most, hogy ezek oly hamar eltűntek, hozzálát megint dolgához. — Alig dolgozott negyedórát, midőn titkos műhelye ajtaján gyöngéd kopogás riasztotta fel kemény harczából, mit egy istentelen öszveggel vívott, melylyel sehogysem birt tisztába jönni.

„Szabad,“ kiáltá Adolf haragosan — mire Perrin Julia nagyon félénk hangon „jó reggelt“ mondván neki, odaült melléje, és minden erejét összeszedvén, bátorságot vőn vele nyíltan beszélni.

Adolf szótlanul bámult szép látogatónjére. Julia halvány orczáira két rózsapír futott, midőn gyorsan, de alig hallható hangon ezt mondá neki: — Adolf, ön el akarta hagyni házunkat — jól tudom — hogy atyja, atyám — és a szegény öngyilkos pályáját kövesse. — Nagy merészség ily szegény leánytól — mint én vagyok — hogy tanácsot adjon férfinak; de én kérem — az Istenre kérem önt, maradjon nyugodtan mostani helyzetében még néhány évig, és aztán nagyobb dicsőségre töreked-

jék annál, hogy szerencsés börzejátékos legyen. — Atyám alig tudja, hogy a házban vagyok, anyám dorgál, ha a szegény munkás emberek inségeit megszanom, vagy irigylem a falusi nép boldogságát. Önnek Adolf sokkal nemesb szive van, sem hogy a börzén sikeresen működhessék. — Maradjon itt, mig valami becsületes önálló pályára nem juthat. Én korán keltem ma fel, hogy önnel e miatt beszélhessek és kérésem teljesítésére rábirjam. Egész éjjel nem birtam aludni, úgy meghatott a szegény öreg szerencsétlen vége... Ugy-e Adolf, ön megígéri, hogy tanácsomat követendi?...

Adolf teljes szívből megígérte; és midőn Julia szégyenkezve bátorságán sietve távozott, újra hozzálátott munkájához, de ez most még rosszabbul ment, mint azelőtt; annyira zavart volt, hogy fel kellett hagynia azzal... Hiába, a Juliák esküdt ellenei a számtannak!

Perrin ur e reggel a szokottnál komolyabb volt; a városba menet irodájába jött, meghagyván Adolffnak, hogy a könyveket mielőbb rendbe hozza.

Perrin ur még alig érhetett az utcásarkig, midőn Perrinné is az irodán keresztül, úgy látszék, sietve távozott hazulról.

Adolffnak még most sem folyt jól munkája. Évek óta látta naponkint Juliát a nélkül, hogy ez zavarta volna számlálásait. De ma azon kis komoly arcz könnytől csillámló szemével csuffá tett valamennyi hármass szabályt. Ugy egy idő mulva ő is ment, hogy délelőtti külügyeit elintézzé, de előbb az ajtón át gyönyörrel hallgatta zongorázó kis tanácsadója kedvendarabját, melyet — mint Adolffnak látszék — már a szokottnál sokkal nagyobb érzéssel játszott.

(Folytatjuk.)

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezső ől.

(Folytatás.)

IV.

A sértett szívűek bánatos keservükben 1046-ik év tavaszán Csana névű városba összegyűltek az egész országból.

A gyűlésen lázas, kitörő izgatottsággal tárgyaltattak Péter megsokalt bünei s a gyűlölség és düh dörgő hangjau hozatott száműzési és kivégzési ítélet az olasz udvaroncokra, mig Péter a király egyhangulag székvesztettnek nyilvánították. Helyébe, különösen a Vathák javaslatára a bujdosó Endrét határozák fölemelni a magyar királyi szék dicsteljes biborára, miért is rögtön fényes küldöttséget indítanak Orszonba, hogy Endrének a választást tudtul adván, őt a kormány átvételére felszólítsák s mielőbb Magyarhonba jönni sürgessék.

Endre értesülvén a követek által honfiai szándékáról, a meghívásnak teljes hitelt adni nem akart.

Kit az életben az ármány bizalmatlanságra tanított, ki a rokonszeretet leple alatt is az aljas vérszomj sötét szörnyeit vala kénytelen ismerni, kinek számára a színlett barátság, az ámitással és önérdeszkülte aljassággal teljes testvériséretet rablánczot, pallost rejtegete: az nem csoda ha kételkedni megtanul, ha hitetlen lesz s a legszentebb és legigazabb szó szentségében is csak óvatosan, vigyázva bizik.

A bujdosó trónörökös újabb ármányt, újabb cselet gyantott a követség eljárásában. Azt hívé, a fényes meghívás, az édes ígéretek nem egyebek, mint elámitására tervezett s jól kiszámított fogások, melyekkel vetélytársa: Péter, öt hálóba keríteni, haza csalni s Vazul sorsára juttatni szándékozik. — Életemre törni vágnak — gondolá a hontalan — tehát még idegen hazában, idegen emberek között sem lehet maradásom...

Ő nem kívánta most már oly nagyon a csillogó királyi széket, hogy életét bizonyos veszélynek kitenné érte; nem ohajtá Magyarhon fénylő biborát, nem vágyakodék a nemzet kormányára. És bár édes hazájába, ha mindjárt utolsó nemesként is visszatérhetni, lángolt a kívánság keblében, mégis neje s körülményei miatt, különösen pedig az újabb cselszövényektől felelmében, késznek nyilatkozáék, inkább örökre idegen határok között élni, elzárva szép honától, mint a zsarnok önkénynek esni áldozatul, vagy kegyelmet könyörögni olyantól, kit megvet, kit mint nehéz átkot gyűlöl.

Azt nem hívé, nem tudá elhinni, hogy a követség szavai egy nemzet, egy hon érzületét viszhangozzák.

Míg egy részről sötét sejtelmek borongtak lelkében az élete elleni cselszövény felől, másrészt azon gondolat is nem kevésé aggasztá, hogy az egész dolog csak egy-két túlbuzgó honfinak intézménye, kik meggondolatlan eljárásaikkal csak nagyobb, mélyebb veszélybe döntendik a hazát s minden jó szándékuk mellett is gyöngé erőtlenségük által többet ártnak, mint használnak.

Azon egy ohajtást fejezé ki a követség elnöke — Gárdai — előtt, hogy szeretné, ha a hon nyugalma nem háborítaná, s visszatérve hazájukba, azokat is, kik nyugtalanul zajognak, arra intenék, hogy egy nemzet boldogságát, békéjét nem szabad parányi önérdékért megrontani; elmondá, hogy ő maga is személyes engesztelhetlen ellensége Péternek, de azért sokkal jobban tiszteli a magyar korona szennytelen fényét és a trón biborát, mint hogy onnan valakit személyes boszú miatt egyesek szavaira elüzni kész volna, mert a király felett határozni csak Isten és egész nemzetnek van joga.

A követség tagjai meg voltak lepette; előadák a nemzet fájdalmas helyzetét, elmondák a kint, a nehéz, vérző nyomort, mit a honnak szenvedni, türni kell; lefesték a kétségbeesztő kéjelgést, mely az ország biborát undok bűnökkel fertőzve be, az udvar példájára, oly általánossá, oly borzasztóvá vált az olasz kegyenczek által, miként a nemzet számára is az erkölcstelenség sötét sirját készül megásni pusztító rohamával.*) Miután mindent elmondottak és esküvel erősíték, hogy nem egyesek kívánják csak, hanem a nemzet egyhangú szava hívja öt szabadítójául a haldokló honnak, — végre beleegyezék a magyarok kívánalmába.

De mielőtt magát a követség vezetésére és a hosszú utra egészen reá száná, nehogy bármily váratlan körülmény által is meglepessék, ovatos gondossággal legmegbizottabb emberei közül néhányat — Kéza szerint hetet — Magyarhonba küldé, hogy az ügyeket megvizsgálván, neki mindenről hű tudósítást adjanak.

V.

Míg a kéme Magyarhonban a kedélyek hangulatát ki-
puhatolni jártak, addig a követséget magánál tartá Endre, ipá-

*) Kéza Simon jegyzetei Pálmánál.

nál — Jaroszláv fejedelemnél pedig egy orosz hadtest szervezését sürgeté, azon okból, hogy ha majd Magyarhonba indul, legyen kísérő serege az uton, s ha talán csatára kerülne a dolog Magyarhon birtokáért, ne kelljen egészen kegyelemkép bizni magát a magyar harcosok szeszélyére.*)

Az orosz fejedelem megígéré a sereget, s biztosítá Endrét a védelemről.

Negyvennyolcz nap mulva megérkezének a kéme is.

A követség előterjesztéseit tükéletesen igaznak állíták. A nemzet szomorú állapotáról pedig még sötétebb jelentéseket kelle a valóság után mondaniok, mint minöket az országos követség tett; mert azóta még fájdalmasabb, még gyászosabb képet öltött az elkeseredettek boszuja.

A követség hét hét előtt távozáék el Magyarhonból Endréért, s e hét hét korszakot alkota.

A kedélyek nyilt zúdulásban törtek ki.

Az ajkak titkos jajai mennydörgő szózatokká váltának, a keblek fájdalmas sohajaiból zúgó vihar lett; az elnyomott, vérző panaszok gyöngé hangja átokzajjá nőtte ki magát; földet rázó bösz haraggal járta ez be a hon határait s rémes irtózáttal, nyiltan, szabadon hangzott vissza a sziklás bérczek százados ormairól.

A nép a kecségető alkalom vonzatása alatt előbb csak ingadozott, később mindig erősödvén a bátrabbak példaadásai által, — önérzettel fölemelkedék s bátran nézett a bekövetkezendők elé; végre korlátot tört izgatott, ápolt keservének árja, s mint midőn a háborgó tenger fergetegtől korbácsolva átsap sziklapartjain, úgy zúgott, úgy ordított, tömegekbe csoportosulva össze.

Az egész hon, senki által nem korlátozható háborgásba jött. Az utczákat fegyveres nép lépé el s míg a csataképesek kardot fogának, addig az aggok, nők s gyermekek lelkesítő dalokat zengének s bárdot kovácsoltak.**)

A kéme azon örvendetes hirt is meghozák Endrének, hogy a magyarok nagy sereggel elfogadására s védelmére a hon határainál gyülekeznek össze; egy másik, még nagyobb tábor pedig Abaujvár környékén fogja várni parancsait, örülve a pillanatnak, melyben öt, az Árpád-vérből származott bujdosót, az egész nép nevében királyaként üdvözölheti.

Endre ennek hallattára az országos magyar követség kíséretében, jól rendezett orosz csapat élén, nejevel együtt, szeptemben hó 4-kén 1040-ben kiindult Oroszhonból s sietve közeledék Magyarhon felé, magával hozván fivérért Leventét is.

(Folytatjuk.)

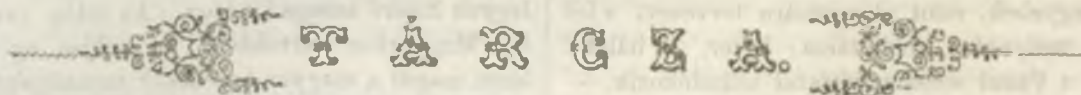
Aranymondatok.

— A sziv nemessége nem abban áll, hogy a bűnt kerüljük; ez kötelesség, és a romlatlan lélek öntudatlan ösztöne; hanem abban, hogy a bűnös léleknek módot nyujtsunk a javulásra, és vezető karunkat nyujtsuk fejéje, hogy a becsület ösvényére térhessen.

— Mi által tűnik ki legjobban a lélek valódi tisztasága? Az által, hogy soha senkiről rosztat nem tesz föl, és mindig kész a bocsánatra.

*) Kéza Simon.

**) Pálma.



Egy hét története.

— Május 20-án. —

Zord idők. — Egy derék emberrel kevesebb. — Megtisztelő kíséret. — Rokon szivek. — Néhány adat Tóth Gáspár életéből. — Egy új ház. — Nagy írók mint építőmesterek. — A mivel Bécs nem mérkőzhetik Pesttel. — Paris után negyedik. — A műveltség fokmérője. — A művészet árán gazdagodó mesterség. — Panaszos körülmények. — Artôt Desiré. — A nemzet csalógánya. — Mosonyi „Álmos“-a. — Rendetlen játékredek. — A legujabb „Zord idők.“

„Zord idők“ — de szóljunk elébb az igazi zord időről, már a mennyiben itt róluk szólhatunk. A lefolyt hét egy derék magyar embertől fosztotta meg nemcsak fővárosunkat, de a hazát is. Tóth Gáspár meghalt, f. hó 18-kán volt temetése. Ha tudni akarják, mi volt Tóth Gáspár? az a felelet reá: egy egyszerű szabómester; de ha tudni akarják: ki volt Tóth Gáspár? felelet helyett a nagy embersokaságra utalok, mely e férfut utósó utján — a temetőbe — kísérte. Megtisztelő volt e gyász kíséret, nem csak a halottra, de a nemzetre is; a mit a főváros embereiben érdemest föl tud mutatni: nagy hazafiságot, polgári erényt, jellembeli tisztaságot, észbeli nagyságot, mind képviselve volt e gyász kíséretben, egy szabó gyász kíséretében! és minden kebel érezte, és minden arczról le volt olvasható, hogy egy rokon szív életét oltotta itt ki a halál, rokon nem a vér, hanem a vérnél sokkal erősebb, sokkal szentebb kötelékei: a hazaszeretet kötelékei által.

Tóth Gáspár élete fényes példája a polgári jellemnek. Sokszor kerestem volt föl a derék férfut, és mindig újabb, nagyobb tiszteletérzéssel távoztam tőle; mindig feszült érdekekkel hallgattam szavait; egyszerűek voltak azok, és nézetei sem állhatták ki mindig a tudományos bonczolgatást, de minden szava a gyakorlati életben megért elmének és a nemesen érző meleg szívnak volt tiszta kifolyása; ennek és a ritka becsületességnek köszöné azon tiszteletet, melylyel minden ember, a ki csak közelebb ismeretségbe jött vele, iránta viseltetett, és azon barátságot, melyre nem egy kitűnő hazafi méltónak tartá. Csak egy későbbi kornak van fentartva, hú rajzot adni e derék polgár életéről, milyen nehéz próbáknak lön kiteve hazafiai szive, és milyen fényesen állta ki e próbákat, milyen örömteljes készséggel koczkáztatta vagyonát, — egy egész életnek verejtékkel és becsületesen gyűjtött szerzeményeit — a haza oltárára.

Minderről én nem szólhatok, hanem a halott iránti tisztelet kötelességemmé teszi, egy-két vonást említeni föl magánéletéből; ezek is elegendők arra, hogy szívünk mélyéből fájjaljuk e férfi kora kimulását.

Nem volt valami alaposan művelt ember; sokszor könnyes szemekkel panaszkolt el nekem, miért hogy többet nem tanulhatott; de már kicsi gyermekkorában odakellett hagynia az iskolákat — ha jól emlékezem, három osztályt végzett volt — és azután csak legény- és mesterkorában találhatott egy-egy kis időt lelki mivelődésére, és e kevés kis időt valóban lelkiismeretesen fel is használta; kevés ember ismeri jobban hazai irodalmunkat, mint a hogy ő ismerte, és szeretni tán senki sem szereti azt jobban; nem pusztá szavakban, de sok nemes tettben nyilatkozott e szeretet; hogy Vörösmarty felszó-

lálására ő adta a pénzt Petőfi első költeményeinek egy kötetben kinyomatására, azt kegyetek bizonyosan tudják; gyönyörűen írta le ez eseményt Jókai a „Tarka élet“-ben; azt azonban, hogy sok éven keresztül annyi szivességgel halmozott el szegényebb sorsu írókat, mint kevés főur e hazában, azt csak ő tudta és azok, a kiket e szivességekben részesített. És milyen nemes gyöngédséggel volt e jótékony párosulva! Ő szólította föl az illetőket, jöjjenek el boltjába, pirongatta őket, hogy tán bizony elakarnak pártolni műhelyétől! „Jól tudom, hogy soha sem látok pénzt tőlök — szokta volt nekem mondani — de mikor ez az egyetlen mód, melyen irodalmunk iránti szeretetemet ki tudom fejezni!“

Nem kevésbé jellemző egy másik adat életéből. Meg volt neki az a gyöngesége, hogy azt hitte, senki sem tud ilyen magyar ruhát szabni, mint ő; valóban megbocsátható e gyöngeség, ha felgondoljuk, hogy harmincz év óta, mikor a magyar viselet csak ünnepélyes alkalmakkal szerepelt, a legfényesebb öltönyök az ő műhelyéből kerültek ki. De őrizte is e szabás titkát, mint valami drága ereklyét. Midőn azonban három évvel ezelőtt a nemzeti viselet ismét vissza lön helyezve régi jogaiba, és az egész nemzet újra fölvette azt, a jó Tóth Gáspár abbéli nagy örömeiben — magához hivatá a főváros legelőbbkelőbb szabóit, és — fölfedezte nekik az egy századnegyednél tovább féltékenyen őrzött szabási titkot! „Tudom, hogy nem értenek hozzá“ — mondá örömsugárzó arczczal — csak elcsufítanak, kényelmetlenné tennék a magyar ruhát, én pedig azt szeretném, hogy az egész világ legszebb, legkényelmesebbnek a mi divatunkat tartaná!“

E tett első pillanatra esekélynek látszik; de a ki mélyebben hat be a szivekbe, az egy ritka hü lélek kifolyásának fogja tartani. A mi harmincz éven át büszkesége, féltékenyen őrzött titka volt, a miben ő egyetlen volt, azt köztudomásúvá teszi, csak azért, hogy a hazai viseletet általános divattá lenni segítse.

Tisztelte és szerette is e férfit, a ki csak ismerte, és e tiszteletet és szeretetet csak növelte azon igénytelenség, mely egész valóját annyira megkülönböztette; az ég szép vagyonnal áldotta meg becsületes munkásságát, de azért soha sem lépte túl polgári állásának határait; országos híru tekintélyek, nagy államférfiak és lángelméjü tehetségek barátságával dicsekedhetett, de ő mindig csak az egyszerű mesterember maradt; soha el nem titkolta, sem pedig el nem palástolta közönséges állását, ritka szép tulajdon ez olyan korban, midőn száz ember közül kilenczvenkilencz többnek szeret látszani, mint a nő valóban; szóval igazi jellem volt.

De e férfi élete egyszersmind fényes bizonyosság hazánk felvilágosodott szellemére nézve is; nem közönséges műveltség kivántatik arra, hogy olyan ember köztisztelet és becsülésben részesüljön, ki sem fényes őskkel nem dicsekedhetik, sem pedig maga s állásra fel nem csempészte magát; mondják, van reá példa, hogy pinczerek is nagyságokká lőnek; de ahöz különös utak voltak szükségesek; és az ilyen ujdonsült nagyság utóvégre is csak pünkösdi királyság; de Tóth Gáspár méltó volt a közbecsületre, és kortársai nem tagadták azt meg tőle; azért volt olyan megtisztelő a főváros értelmiségére, fölvilágosultságára a nagy és diszes sokaság, mely az egyszerű szabómestert utósó nyughelyére kísérte. A hol a valódi érdemet tisztelni tudják, ott a valódi érdemek soha ki nem halhatnak.

Nyugodjál tehát békével, derék polgártárs; az utókor nem fog oszlopot állítani emlékedre, de azért neved sokáig élni fog, mert embertársaid javára és a hazának élte. —

Visszatérve a temetésről, az Egyetem-utczában egy újonnan épült ház vonta magára figyelmemet; a homlokzat egész hosszát márvány szobrok díszítik, még pedig a magyar irodalom és a magyar szellemi küzdelem legdicsebb bajnokainak: Zrinyi a költő, Kazinczy Ferencz, gr. Teleky József, Vörösmarty Mihály és gr. Széchényi István szobrai!

Mind e fényes szellemeknek Pest nyilvános térein kellene nagyszerű emlékszobrokat állítani; de azért jól esett, a magánkegyeletnek is e szép nyilvánulását tapasztalnom.

Különben pedig e szellemi nagyságok szobrai a főváros tereit sem díszíthetnék méltóbban, mint e ház homlokzatát. Nemcsak azért, mert tulajdonképen e nagy halottak építették e házat, hanem főleg azért, mert innen száll ki minden nap a magyar irodalom ezer meg ezer sugara, és e ház tulajdonosának valóban sokat köszönhet a nemzeti művelődés.

Heckenast Gusztáv nyomodai intézete ez; innen indulnak a „Szépirodalmi figyelő“ „Üstökös“ „Vasárnapi újság“ „Magyar sajtó“ és sok más lap ezer meg ezer példányai az ország minden vidékére; a sok könyvet nem is említve, melyek itt évenként napvilágot látnak.

Valóban örvendetes, hogy hazánkban olyan nagyszerű nyomda létezik; Bécs nem dicsekedhetik ilyennel; sőt az egész continensen csak három van nagyobb ennél: Dentué Párisban, Brockhausé Lipcsében, és Cottáé Hamburgban; ez is egy bizonyítékkal több, hogy Magyarország műveltsége még sem állhat olyan alanti fokon, a mint azt egynehány külföldi újság hazug levelezője a világgal elhitetni szeretné. Miként a sajtószabadság a kormányok szabadelvűségéről, úgy tanuskodik a nyomdák száma és nagyszerűsége valamely nemzet műveltségéről; csak az ohajtandó, hogy Magyarországnak ne csak a kiadók, hanem egyszersmind az írók is házakat tudjanak építeni. Még azt se bánám, ha az ő házaik nem is volnának olyan nagyszerűen két emeletesek, hanem csak néhány ölnyi térségek, négy fallal és egy födéllel, csak azt ha mondhatnák, hogy egy egész élet szellemi munkásság útján ők is szereztek valamit.

Avagy nem szomorító-e, hogy azok, kik csak a könyvkészítés mesterségét üzik, tiz-husz év alatt rendesen felgazdagodnak, míg azok, kik a könyvirás művészetére fordítják életüket, örülnek, ha tisztességesen megélhetnek? A kiadó gépeket foglalkoztat, az író pedig és költő testét lelkét törli meg, és mégis csak — a kiadók gazdagodnak meg!

Ez is egyike azon okoknak, a miért e tárcza homlokára e szavakat irtam: zord idők.

És ha már benne vagyok a szomorú irodalmi viszonyok vázolásában, meg nem állhatom, hogy még egy másik kellemetlen körülményről említést ne tegyek, mely nem a legszembentünteteli elő a kiadóknak írók és irodalom iránti lelkületét.

Házak és jószágok tanuskodnak arról, hogy kiadóink hála Istennek, egyre másra nem épen zord időket élnek, szépecskén felgazdagodnak az írók munkásságán és a közönség irodalomszereteten, és — kegyetek tán el sem hiszik! — ugyan e kiadók legnagyobb része még csak annyi tisztelettel sem viseltetik az irodalom iránt, hogy kiadványaiknak egy-egy példányát a szerkesztőségeknek megküldenek!

A lapok kötelessége, értesíteni olvasóikat minden új könyvről; tartoznak ezzel az irodalomnak és a közönségnek egyaránt; és leginkább ezen értesítéseknek köszönhetik a kiadók, hogy

kiadványaik kelnek, az anyagi haszon tehát közvetlen az öveik, és mégis — még ennyi méltányossággal sincsenek, hogy a szerkesztőségeknek egy-egy tiszteletpéldánnyal kedveskednének! Minő kifejezést kellene ilyen eljárás irányában használni! Valóban több ez háladatlanságnál!

Avagy miképen lehetne mentegetni az ilyen figyelmetlenséget, hogy mikor én b. Jósika Julia legújabb regényéről akartam írni, azt elébb pénzen kellett megvennem! és mikor kedves barátom: Tóth Endre legújabb költeményeiről, a „Harangvirágok“-ról akartam írni, azt szintén pénzen kellett megvennem! Az elsőt Heckenast, a másikat Emich Gusztáv ur adta ki.

Ha csak nyolcz-tiz kötetről volna szó, bizony föl sem említeném e méltánytalanságot; de éven át 40—50 kötet jelenik meg e két kiadónál, a melyekről minden szépirodalmi lapnak szólni kell, de azért tiszteletpéldányt nem küldenek!

Hagyán meg, ha e tiszteletpéldányok, melyeket igazságosabban kötelesség példányoknak lehetne nevezni, nekik is pénzbe kerülnének! De nem kerülnék; mert vagy van kelete valamely munkának, akkor ugy is alterum tantum a nyereségük rajta, vagy nincs kelete, akkor ugyis a sajtosnak adják el mázsa számra; meg se éreznék tehát e néhány példányt, és mégis megvonják azokat az irodalom közlönyeitől!

Tisztelet a kivételeknek; így Engel és Mandello kiadó urak különbség nélkül minden politikai és szépirodalmi lap szerkesztőségének küldenek kiadványaikból tiszteletpéldányokat; de meglehet, ha majd ők is házakat nyomnak ki a magyar irodalomból, ők sem lesznek jobbak a „diákné vásznával“; meglehet, de nem hiszem; nem tehetek föl ilyen méltatlanságot róluk.

Egy másik dicséretes kivétel Pfeifer Nándor, pesti könyváros; ennek köszönhetem, hogy most a „Zord idők“-ről szólhatok kegyetekkel.

Mivel azonban nagyon tartok tőle, hogy mikor egyszer erről kezdok szólni, csak akkor hagyhaton abban, mikor a papirom elfogy, röviden érintem elébb a többi említésre méltó eseményeket a lefolyt hétről.

A legnevezetesebb ezek közül mindenestre Artôt Desiré föllépése a nemzeti színházban; hogy milyen szépen énekelt és milyen tisztán ejtette ki a magyar szavakat a „Sevillai borbély“-ban, arról a színházi tudósító írjon égbe halló dithyrambokat, valamint arról, hogy a kitünő művésznő, mint hallik, közelebb „Hunyadi László“-ban Gara Mária szerepét egészen magyar szöveggel fogja énekelni; én reám nézve azonban, bármennyire el vagyok is ragadtatva a nagy művésznő gyönyörű énekétől, mégis — szégyennel vallo meg — sokkal örvendetesebb azon körülmény, hogy e vendégszereplés tán szép jövedelmet szerez a színházi pénztárnak; valóban reá is fér szegényre egy kis jobb időjárás, annyi mostoha hét után. Csak az ohajtandó, hogy a nagy művésznő egész vendégtáca alatt olyan látogatottak legyenek az előadások; különben — a nagy tiszteletdíj bizony fölemészti az eddigi hasznot.

Egy másik kedves újdonság az, hogy a mi „bájos csaló-gány“-unk, Hollósy Kornélia még sem hagyja el a nemzeti színházat; soká küzdött a nemes művésznő önnönmagával, ha nem volna-e tanácsosabb, most lépni le a színpadról, mikor még általános sajnálkozást keltene lelépése; de végre még is győzött azon magasabb indok, hogy távozásával igen fájó sebet ejtene a nemzeti operán, a nemes honleány tehát késznek nyilatkozott ez áldozathozatalra; csak azt az egyet kötötte ki magának, hogy díja három ezer forinttal emeltessék magasabbra évenként; mi az: három ezer forinttal több a mi nemzeti színházunknál! Az igazgatóság azonnal el is fogadta e föltételt; a nemzeti opera érdekében nem is tehe-

tett egyebet; a „bájós csalogány“ tehát újra a miénk maradt! Eddig kilencz ezer forintot huzott évenként a jeles honleány, most pedig tizenkét ezret huzand; csak gyönyörű hangja fölé terjeszszék ki a művészet angyalai óvó szárnyaikat, mert utósó időben mély fájdalommal kellett tapasztalnunk e hang el nem palástolható fogyatkozásait. Oh „zord idők!“

A harmadik színházi ujdonság végre az, hogy a „Szép Ilon“ jeles szerzője: Mosonyi Mihály „Álmos“ című operán dolgozik, melyhez a szöveget színműirodalmunk nagy mestere: Szigligeti írja.

Ez mind igen jó volna, csak aztán a „Nőuralm“-at is láthatnók már ismét! Vagy is más szóval, minek eresztik épen azon színészeket és színésznőket szabadságra, a kiknek távollétében becsületes játéksorozatot sem lehet készíteni? Nem elég, hogy Szerdahelyi Párisban mulat, még a Lendvai-párt is elbocsátják néhány hétre! oh „zord idők!“ Hozzá meg Prielle K. gyakori betegeskedése! Oh háromszorosán „zord idők!“

Es most térjünk át igazán azon „Zord idők“-re, melyekről mindjárt e tárcza elején szólni akartam; most is csak röviden nyilatkozhatom fölé; mert hogy kimerítő ismertetést adjak róla, ahoz nem egy, de több tárczacikk kívántatnék; ha időm engedi, ezzel is szolgálok majd e lapok olvasónőinek; ezuttal tehát csak annyit, hogy e „Zord idők“ b. Kemény Zsigmond legujabb négy kötetes regénye, melyet e napokban Pfeifer Nándor pesti könyvtárus adott ki, és mely által irodalmunk ismét gazdagabbá lön egy valóban nagybecsű művel. Nem szükséges e regényt olvasónőink figyelmébe ajánlani, mert ugy is tudják, hogy b. Kemény Zsigmond irodalmunk legfényesebb képviselői közé tartozik; sőt a történelmi regény terén ő legkitünőbb írónk; regényei nem csak az évszám és a nevek nézve érdemlik meg a történelmi címet, hanem azért, mert b. Kemény Zs. valóban föltámasztja a múlt századok embereit, és az egész kort állítja lelkünk elé, embereivel, szokásaival, gondolkodás módjával és intézményeivel; odavagyunk varázsolva a rég letűnt századba, mintha csak magunk is azon korban élénk; a mellett minden alakja olyan mély lélektani hűséggel van előállítva és olyan mesterileg a cselekménybe illesztve, előadása olyan változatos, és mégis mindenütt egyiránt tele ragyogó költészettel, szellemdus észrevételekkel és mély világ- és emberismerettel, a mint csak a legnagyobb költők, a legfényesebb elmék teremhetnek. Ilyen mű a „zord idők.“ Olvassák el kedves olvasónőim e regényt, és meg fognak győződni, a mit a nélkül sem igen kell bizonykolni: hogy nem lehet ezt eléggé dicsérni. Pár hét ezelőtt egy irodalmi szörnyeteg, a tudatlanság és tehetetlenség egyik éjféli torzszülöttje ellen kellett felszólalnom; de kegyetek nem képzelhetik, mennyivel edesebben esik a journalistának, olyan műről írnia, melyet bár mennyire dicsérjen is, még sem mond sokat róla.

Vajha az igazi zord idők is olyan jótékony hatással volnának a lelkekre, mint Kemény Zsigmond legujabb regénye.

Londoni levelek.

II.

(Vége.)

Mielőtt azonban azt állalépnők, kérjük az olvasót, vessen még egyszer egy futó pillantást az oxfordstreeti életre. Milyen egy élet ez! mint hullámoz itt föl és alá a legujabb divatu üzletvilág; csin, fény, szemfényvesztés és gyönyör olyan egy életteljes képben olvad itt egybe, a minőt csak ilyen százezer színű

civilizációból alkotni képes. Szemünk káprázik e színbeli gazdagságtól, elkábulunk ez örökkévaló zajlástól, a melylyel egy három millió emberből álló város szívére egyik úterén keresztül csergedez! És most, midőn e nagyszerű benyomás még egész elevenen áll lelkünk és érzekeink előtt, forduljunk jobbra egyik mellékutczába. Csak néhány lépés és St. Gilesben vagyunk és egy oly világban, a mely annyi rokonságban áll az Oxfordstreettel, a mennyi rokonság létezhetik egy cigányputri és Angolország királynéjának Buckingham-palotája, vagy e ringyongy nyomorkép itt, kinek mély szemgödreből a bűn és fakó ajkairól az éhség nyelve szól, és a Carlton-Club uracsa között, szóval a mennyi különbség a civilizáció és barbárság között létezik. Ha Oxfordstreets felül tompán ide nem hangzanék a divatos élet zaja, hiába keresnénk itt egy pontot, azon életre emlékeztetőt, melyet csak imént elhagyánk, annyira rögtön és homlokegyenest történt e változás. Más a levegő, más a napvilág, mások a házak, az emberek, az érdekek, a foglalkozások, az erkölcsök, a kulturái viszonyok, mind, mind mások itt. Még élnek emberek, kik emlékeznek azon időre, midőn e kietlen, hosszú utcák, melyeknek láttára egyszerre testi és erkölcsi borzadály fut végig rajta, jó hirben álltak, sőt fashionable-k voltak. De a civilizáció lassanként mindig tovább tovább nyugat felé húzódott, és a barbárság csakhamar tanyát ütött itt és mindinkább gyakorolta rajta borzadályos hatalmát. Drurylane klasszikus földjén állunk, e szűk zeg-zug, sötét és hosszú utcák, melyek innen kelet felé elhúzódnak, és nem épen méltán „courts“-nak neveztetnek, a legveszedelmesebbek Londonban. Itt tanyáznak a kiszabadult rablók, házfeltörők és mindennemű utonálló tolvajok. Egy-egy ilyen „court“ innesső végén éjjel nappal két rendőr áll és ugyanannyi áll a túlsó végén. De csak nagy ritkán és az utósó szükség esetében bátorkodnak mutatkozni az utcákon, és ilyenkor rendesen öldöklő sulyokkal kezükben kénytelenek lépésről lépésre utat törni maguknak. Mert mihelyt az ettől merőben civilizált külvilágnak egy-egy rendőrségi képviselője az itt élő szabad község területét átlépi, azon módon valamennyi lakos, férfiak, asszonyok és gyermekek, miként egy ember, felkerekednek, hogy utját állják a betolakodónak. És nem ritkán élet-halálharczokká fajulnak az e miatti viadalok.

Most azonban fényes nappal van, kissé beljebb merészkedhetünk tehát. És oh milyen vad, ős eredeti az élet, mely itt egy düledékes és összezúzott kultúra omladványain letelepült! A házak koromfeketék, és egytől egyig a bedülésig roskatagok; az ablakokban hiányzik az üveg, az ekkép támadt üregek még csak papírral sincsenek beragasztva, csak imitt-amott vannak hitvány rongyokkal félig bedugva; az ajtók egytől egyik tárva nyitva, sőt egynémely lakáson épenséggel nincsen ajtó, annak jeléül, hogy az érdekes czéli tagjai bizalommal viseltetnek egymás iránt. A családok pedig egytől egyig mintha csak az utcán lagnának. Itt egy némben a ház piszkos ajtaja előtt ül, ócska czundrákat foltozgatva, míg egy időben egy üst fölött örködik, melyben néhány égő forgács fölött valami ételféle fő. Atellenben vele egy egész család összekuczorodva ül: nagyanya, anya és hat magzat, természetesen valamennyien egy czundrában és piszkos, mosdatlan képekkel; egy tántorgó lábu asztalt vesznek körül és theát vagy más valami kotyvalékot szűröcsölnek; itt egy nő mosdik, ott egy leány fésülködik, itt egy falka gyerkőcz játszadozva a szemétkben fetreng, míg amott két asszony hatalmas verekedéssel mulattatja egymást, sárga színű elasztott karjaik szabadon láthatók, senkisem törődik velök, miglen az egyik megüregtelenített ablakon egy félelmetes férfifő tűnik elő, és gyilkos szemének egyetlen tekintetével a viaskodókat széjjelriasztja.

Ekként burjánzik el a barbárság egyfelől, a mily mérték-

ben másfelől a civilizáció tökélyesbül; az őseredeti durvaság nyomban követi a legműveltebb kulturát. Nem nehéz előre megjövendölni, melyik részen lesz utójjára is a győzelem; az elmúlt századok tanuskodnak a jövő századokról; de azért nincs fájdalmasabb érzés annál, a mely szívünket eltölti, midőn a civilizáció és az egész emberi nem munkásságát és dicsőségét magunk előtt látván, kénytelenek vagyunk egyszersmind azt is tapasztalni, milyen kicsiny az a tér, a mely a legvadabb barbárságtól elválasztja.

Gazdasszonyoknak.

Nagyon jó sebtapasz.

Végy $\frac{1}{4}$ font sárga viaszt, $\frac{1}{4}$ font szarvasfaggyut, $\frac{1}{4}$ font kemény terpentint, $\frac{1}{4}$ font lenmagolajat és $\frac{1}{4}$ font fehér szurkot; mindezt tedd egy mázas lábasba, hagyd szikratűznél lassan felolvadni, és főzd mindaddig, míg nem habzik többé, de a habot szedd le mindig tisztán, tölts egy kis sima edénybe hideg vizet, töltsd bele a folyadékot és hagyd jól kihűlni, azután vedd ki a vízből és tedd el hűs helyre. E tapasz mindenféle sebeknél mint igen jó szer bizonyult be, de kivált a meggyült ujjaknál igen hasznos.

P. St. E.

Csokoládé-torta.

Verj három egész tojást egy jó negyedóráig; tégy aztán hozzá két lat finomra reszelt csokoládét, négy lat legfinomabb lisztet, öntsd ki az előbb vajjal kikent tortalemezbe és süsd meg langyos sütőben. Ha meg akarod tölteni befőttel e tortát, úgy oszd két lemezbe, s ha mindakettő kiszült, kend meg befőttel, tedd a két részt egymásra s vond be az egészet csokoládéjéggel.

Irodalom és művészet.

× Jókai Mór Dalmady Győzőnek egy kötet költeményét fogja kiadni előfizetés útján. Dalmady működése a költészet terén oly szép elismerést vivott ki, minőt irodalmunk ifju bajnokai közül igen kevesen képesek felmutatni. Költeményeit általában mély érzelem s formatisztaság jellemzi. Melegen és a legjobb lélekkel ajánljuk öt olvasóink részvétele, kik lapunkban megjelent költeményeiből is meggyőződhetnek, hogy Dalmady az ifju költői nemzedéknek méltó zászlóvivője. A 15 ivnyi, diszes kiadásban megjelenendő költeményfüzér előfizetési ára 1 ft 50 kr.

× Kövér Lajostól nem sokára egy, Paul de Kock modorában irt regény fog megjelenni, „Harcsa-család“ czim alatt.

× Asbóth Lajos tudatja aláírásával, hogy „Emlék-irat a rendőrségi lefoglalás alól fölmentetvén, az első kötet azonnal, a 2-ik pedig egy hónap mulva fog szétküldetni. Az első kiadás aláírás útján teljesen elfogyván, a második kiadás jogát Ráth Mór vette meg, hol nem sokára 5 frt bolti áron kapható leend. Szerző egyuttal tudatja, hogy ismét egy új munkával készült el, melyen több évig dolgozott, s a hadvezér állásán és a seregszervezésen kívül a hadműtan elveit foglalja magában. Czime: „A hadvezér.“

Bajza Jenő napokban egy „Zách Feliczián“ czimű drámát adott be a nemzeti színház drámabíráló választmányához. Remélhető tehát, hogy egy év mulva azt is meg fogjuk tudni: széna-e, vagy szalma?

× A Szatmáron megjelenő „Tárogató“ megszűnt; helyette az előfizetők a „Szatmári Értesítő“ czimű lapot fogják kapni.

× Holub Mátyás, bajai tanár „egy rigiczai lakosnak“ a Bácsmegyében fekvő Rigicza és környéke helyrajzára nyit előfizetést, melynek tiszta jövedelme az írói segélyegyletnek van szánva. Előfizetési ára 50 kr, mely Bajára, Jilk Sándor, takarékpénztári pénztárnokhoz küldendő.

× Ormodi Bertalan Sopronban egy új folyóiratot szándékozik jun. 1-én megindítani „Soproni füzetek“ czim alatt, mely irodalmi, művészeti és társaséleti közleményeket hozand s egyszersmind az első magyar biztosító társaság életbiztosítási áganak is közlönye leend. Előfizetési ára egész évre 4 frt.

× Szomorú hírt vesznek ma olvasóink. A lapunkban megjelent szép költeményeiből is ismert, tehetséges ifju költő, **Zajzoni** (valódi neve Rab István) nincs többé! Hült tetemeit f. hó 16-án kísérték általános részvét közt örök nyugalomra Brassóban, hol a boldogult ez idő szerint tartózkodott. A korán elhunyt költő Brassó közelében született, s e város szász tanintézetében nyerte első iskoláztatását, hol mind tanárai mind tanuló társai becsülését és szeretetét bírta. Költői hajlama és tehetsége már kora ifjúságában kitűnt. Még most is olvashatók azon versek, melyeket Brassóban tanuló korában egy kis székely bicskával a fába vésett. A boldogultnak rövid életpályáján sok inséggel kellett küzdenie, melyek erejét végkép megtörék. Áldás és örök béke lengjen sirja felett!

Budapesti hírvivő.

× Aki példátlanul csekély költséggel tengerre akar látni, erre nemsokára igen szép alkalma leend. Ugyanis a déli államvaspálya igazgatósága június közepe táján tengeri kirándulást szándékozik rendezni Budáról Triesztbe. A szállítási díjak oly csekélyek lesznek, hogy a középvagyonúak is minden megerőtetésök nélkül megfizethetik. A második osztályban csak 18, a harmadikban pedig 12 ft fizetendő az utazásért oda és vissza. A kirándulás 4 napig tart, mialatt az utasok megtekinthetik a világhírű adelsbergi barlangot kivilágítva, s résztveendnek egy tengeri kirándulásban Miramareba és Capo d' Istriába. Az igazgatóság 600 utasra számít, de mi úgy hisszük, hogy e szám meg fog kétszereződni, annál inkább, mert a kirándulást oly egyének rendezik, kiknek nevei kezességet nyujtanak arra nézve, hogy a multság magyaros zamatu és élvezetes leend. Egyelőre legyen elég ennyi figyelemztetésül; később a részleteket bővebben közlendjük, ha majd az illetők a dologgal tisztában lesznek.

× Kun Bertalan, Konstantinápolyban élő hazánkfia, ki ottani nemzeti emlékeink megmentése körül nem csekély érdemeket szerzett, közelebb megküldé a „P. N.“ szerkesztőségének a stambuli és nikodemiai magyar síremlékek rajzait. E rajzok öt külön lapon vannak; az első ábrázolja a galatai egykor jezsuita, most sz. Benua-templom oltárát, mely előtt a földön a talaj márványkoczkái közt azon márványlap látható, mely alatt II. Rákóczy Ferencz hamvai pihennek. Ugyane képen látható az oltártól jobbra egy ablak alatt a falba rakva azon márványtábla, mely a fejedelem anyjának, Zrinyi Ilonának hamvait jellöli. A második rajz a feje-

delem sirját fedő márványlapnak részletes képét adja, míg a harmadik T ö k ö l y I m r é n e k nikodemiai nyughelyét, s a negyedik a „Ferikkörjü“ nevű halmon levő új magyar sírtelket ábrázolja. E rajzok Emich Gusztáv 1863. évi nagy naptárában lesznek közzétéve.

✂ P o m p é r y J á n o s, a „Magyarország“ szerkesztője, már megkezdte Budán négy havi börtönét, miután a sajtóperében hozott ítéletet a felsőbb katonai bíróság is megerősíté, azon változtatással mindazonáltal, hogy a kiadó Vodianer ellen kimondott 4 heti fogságot 8 napra enyhítette; s e mellett az 1000 ft pénzbírságot is meg kell fizetnie.

✂ A városliget területét Pest város hatósága legközelebb fölmérette, s kitünt, hogy a főváros e nagyon látogatott mulatóhelye közel 200 hold kiterjedéssel bír.

✂ P e s t e n e n a p o k b a n egy iskolamestert fogtak el, ki Bajorországból vándorolván be, Erden telepedett le s hamis tizkrajzáros jegyeket gyártott. Ez embert néhány hét előtt már elfogták, de akkor sikerült elillannia, s Pestre jött kedvesével együtt, hol aztán mindketten lépen akadtak. Ugylátszik, hogy az érdemes bajor származású urnak büntársai is vannak; Székes-Fehérvárt legalább 8 egyén elfogatott, kik azon gyanuban vannak, hogy az iskolamester gyártotta hamis tizkrajzárosokat tudva terjesztették.

✂ N e m z e t i s z i n h á z u n k f. évi aug. 22-én ülendi megnyitásának 25 éves emlékünnepe. Még nem tudjuk, hogy mit tervez az igazgatóság e napra, de mi is teljesen osztozunk azon lap véleményét, mely úgy nyilatkozott, hogy legszebb örömműnnp volna színházunkra nézve, ha új igazgatóságot kapna s adósságait valaki kifizetné.

✂ A h a z a f i a k n a k ismét egy szép alkalom kínálkozik áldozatkészségök kitüntetésére; értjük azon „Vihar“ című kép megvásárlását a Muzeum számára, mely Florenczben elhunyt világhírű festész hazánk fia, M a r k ó K á r o l y hírnevét megalapította; a remek festmény, melynek ára 2000 ft, jelenleg Jaquemare, bécsi keztyűs birtokában van, kinek összes vagyonát, tehát a nevezett képet is, rövid idő alatt el fogják adni. Igen ohajtandó volna, ha a kép a nemzet birtokába juthatna, s mi, ismervé a magyar közönség lankadatlan áldozatkészségét, bizalommal hiszszük, hogy egy lelkes felszólítás folytán a kívánt 2000 ft csakhamar összegyűlne.

✂ A s z é n a t é r i h á z t u l a j d o n o s o k azon folyamodványa, melyben a városi tanácsot arra kérik, hogy a szenátor „Deák Ferencz térnek“ neveztesse el, valószínűleg sikert fog aratni; a várostanács e folyamodványt véleményezés végett a gazdasági bizottmányhoz utasította.

✂ A z i d e i l ó v e r s e n y e k ideje alatt a kertészeti társulat virágkiállítást tervez. Ha létrejö, bizonyára sok szép virág fogja meglátogatni a kiállított virágokat.

✂ A S z é c h e n y i - h e g y egyik legmagasb ormára, mely Emich Gusztáv birtokában van, e napokban állítottatott fel azon 60—70 mázsás gránitemlék, melyet még két év előtt a Svábhegynek Széchenyi-heggyé lett elnevezése alkalmára a pesti fiatalság készítettett, de felállítása bizonyos körülmények által akkor meggátoltatott. Az érdem e tekintetben főleg Emich Gusztávot illeti, ki az emlékkő árának még ki nem fizetett fele részét saját erszényéből pótolá, valamint a magas hegyromra felszálltatási s felállítási tetemes költségeket is nemes áldozatkészséggel magára vállalta. A gránitemléket — mely következő felirattal van ellátva: „Széchenyi-hegy 1860-május 20-kán“ — már is számosan látogatják, s koszorúkkal fonják körül a nagy Széchenyi nevét.

✂ A D e p i n y - f é l e dunai fürdőt az idén egy újabb uszodával nagyobbították, mely kizárólag női vendégek számára van fentartva.

✂ K ö z e l e b b a D u n á n egy kis szerencsétlenség történt. A Pest és Ó-Buda közt közlekedő gőzös által vert hullámok a görög templom táján egy csónakot felfordítottak. A benne ült négy egyén egy közel horgonyzó gabnahajóra menekült. A csónakon kincstári dohányt és szivart szállítottak, mi kevés kivétellel szintén megmentetett.

✂ A z o n h i r t, m i n t h a W a g n e r R i c h á r d híres német zeneszerzőt, „Repülő hollandi“ című operája betanítása, és igazgatása végett a nemzeti színház igazgatósága Pestre hívta volna, most megezőfolják. E tekintetben eddig még semmi lépés sem történt, s alkalmasint nem is fog történni.

✂ A v á r o s i h a t ó s á g közelebb egy igen czélszerű intézkedést szándékozik életbe léptetni, mely szerint t. i. a városligetbe járó kocsik kizárólag a két-szerencsen-utczára, lesznek utalva s csak a ferézvárosi templomnál leendő szabad a király-utczába befordulniok, hol az utca már elég széles; a városligetből jövő kocsik ellenben a király-utczán jönnek befele. Így aztán reméljük, hogy a kocsik által okozott szerencsétlenségek lehetőleg meg fognak gátoltatni.

✂ A v e s z e d e l m e s k o l u m b á c z i l e g y e k, melyek a Bánságban töméntelen sokaságban mutatkoznak, állítólag már egész Pestig elszállinkóztak s mult vasárnap a budai hegyek közt láttak volna ily rovar.

✂ A F e r e n c z v á r o s b a n egy második kised-óvodát szándékoznak létesíteni.

✂ E g y c h i n a i t á n c z t á r s a s á g érkezik nemsokára fővárosunkba; hogy a „mennyei birodalom“ e tánczosai hol fognak föllépni, arról még nem hallottunk semmit.

✂ A m a g y a r o r s z á g i v i z k á r o s u l t a k s z á m á r a újabb pénzküldemény érkezett Zürichből, melyet ott élő derék hazánkiai, Hirschler Zsigmond gyűjtött. A küldemény 66 frankból áll.

✂ A z í r ó i s e g é l y e g y l e t ügye napról napra örövendetesb lendületet nyer; kitünik ez az egylet bizottmányának f. hó 13-án tartott havi üléséből is, mely alkalommal előterjesztetett, hogy april hó folytán az egylet tagjainak száma 30 alapítóval és számos évdijas taggal növekedett; ide járulnak az egyesek adományai s a vidéken rendezett műkedvelői előadások jövedelmei. Így a többek közt a lelkes balassa-gyarmati nő, a lévai kaszinó-egylet s a kolozsvári műkedvelők által rendezett hangversenyek és szini előadások beküldött tiszta jövedelme 800 frtnál többre megy. E hó folytán is már több alapító tetemes összegekkel járult az egylet szent céljának előmozdításához; ilyenek: az első m. biztosító társaság (1000 frt), Debreczen város (600 frt), Drágota J. Debreczenből (400 frt), Rimaszombat város (400 frt) s még számosan. — Az egylet javára engedélyezett sorsjáték jegyei nemsokára forgalomba bocsátatnak, s bizton hiszszük, a legkitünőbb eredménnyel. Az intézet már is azon szerencsés helyzetben van, hogy több író özvegyét s elbetegesedett írókat segíthet és több író árváiról gondoskodhatik.

✂ A m u l t h é t e n ismét két öngyilkosság fordult elő fővárosunkban. Egy pinczér, ki gyógyithatlan tüdővészen szenvedett, e miatt kétségbeesve torkát átmetszé; egy bérkocsis pedig, ki sikkasztás gyanujában állt, felakasztotta magát. A Dunából is fogtak ki mult vasárnap egy holttestet, de hogy az illető maga ugrott-e bele, vagy erőszak, avagy baleset következtében jutott oda? arról eddig mit sem tudhatni. A nála talált utlevél szerint a szerencsétlen, Deutsch Mór; 19 éves rabbi-jelölt volt. Még egy szerencsétlenséget említünk meg, a mely azonban elég szerencsésen végződött. A 2 sas-utczában egy 18 éves szolgáló a ház 3-ik emeletéről leesett, de csak némi csekély sérüléseket szenvedett.

✧ Bolnai és Kempelen Győző naptárt adnak ki a budai népszínház javára.

✧ Gr. Zichy Nándorné, szül. gr. Zichy Livia, Fehérmegye lelelkesebb honleányainak egyike egy igen szép eszme valóítására hívja fel a nevezett megye leányait és fiait. A hazájaért lángoló nemes honleány ugyanis egy nemzeti képtár alapítását indítványozza, mely oly módon lenne valósitandó, hogy minden megye egy-egy tehetséges hazai művész jeles történeti művét vásárolná meg a nemzeti Muzeumban felállítandó nemzeti képcsarnok számára. A lelkes grófnő Székely Bertalannak „Dobozi történetét“ ábrázoló festményét ohajtaná Fehérmegye részéről megvásároltatni, a mire meleg szavakkal hívja fel a nevezett megye lakóit. A megpendített eszme oly szép, miszerint lehetlen, hogy az egész országban viszhangra ne találjon. Mily szép volna, ha a két testvérháza minden megyéje és széke, sőt minden sz. k. városa készíttetne hazai művészeink által Muzeumunk számára egy egy képet, mely saját történetének legmagasztosb momentumát ábrázolná! Ha ez eszme valósulna, mond a „P. Napló“, birnánk valódi nemzeti képtárral, megdicsőitenők történetünket, érdekesitenők nemzeti Muzeumunk csarnokait s e mellett elősegitenők a magyar festőművészetet. Hazánk, hála Istennek, bőven meg van áldva lelkes, minden szépre és jóra kész honleányokkal, kik bizonyára örömmel ragadják meg az alkalmat, hogy hazájok és nemzetükért lángoló szeretetüket ily módon is fényesen bizonyítsák.

✧ Hogy mily szép eredményeket várhatunk hazai tudományosságunk és régészetünk érdekében Kubinyi Ferencz, Ipolyi Arnold és Henszlmann Imre, mint az Akadémia küldöttcineke keleti utazásából, azt eddigi Konstantinápolyban létük is tanusítja. Mint értesülünk, az ottani osztrák nagy követ diszlakomát adott nevezett hazánkfiainak tiszteletére, s biztosítá őket, hogy minden befolyását felhasználja, hogy a legnehezebben hozzáférhető helyekre is bebocsáttatást nyerjenek. A zultán magyar születésű főkertésze pedig több igen szép, Kis-Azsiában gyűjtött tengeri kagylót s egy fölötté ritka ázsiai fehér rigót kézbesített nekik nemzeti Muzeumunk számára. Hiszszük, hogy nemsokára még örvedetesebb híreket is vesszünk utazó hazánkfiairól.

✧ A budai népszínházban mult szerdán műkedvelő előadás volt a pesti jogászsegélyző egylet javára. A derék műkedvelők játéka általában kielégítő volt; különösen kiemelendők Toldy István és Tóth József. A színház egészen megtelt.

✧ Reményi Ede azon, Cseh-és Magyarország koronái és czimereivel diszitett ezüstbillikomot, melyet márcz. 22-én a tudósok, hirlapírók és művészek által tiszteletére adott estélyen emlékül kapott, — a nemzeti Muzeumnak ajándékozta.

Nemzeti színház.

— Május 20-kán. —

Május 15-kén: „A nőnövelde“, Souper F. operetteje. 16-dikán: „Tarquinok és Brutusok“, Tóth Józsefné szomorú- és vendégszínház. 17-én: „Sevillai borbély“, Artôt Desirée k. a. első föllépte. 18-kán: „Szökött katona“, Szigligeti népszínház. 19-kén: „Hamlet“, Shakespeare szomorújátéka. 20-kán: „Kunok“, Császár György operája. 21-kén először: „Mig a férj távol van“, Scribe drámája és „Eljegyzés lámpafényűl“, Offenbach operetteje.

Végre hallottuk a nagyot, a dicsőt, a szív legmélyébe ható és a lelkesülés egébe ragadó művészetet!

E föllengő szavakat pedig kérem, osszák el tisztelt olvasónöim Artôt Desirée és Shakespeare között, kinek-kinek annyi adván belőlük, a mennyit egyéni izlésök szerint cél-

szerűnek tartanak. Az igazgatóság alkalmasint kénytelenségből vétette elő Hamletet e héten, mert Szerdahelyi és a Lendvay-pár távolléte miatt, a játékrenden levő darabok közül igen keveset adhattak elő; a fővárosi közönség pedig a legfényesebb bizonyítványt adta maga magának az által, hogy daczára Artôt Desirée ittlétének, egy shakespearei mű is megtöltötte a színházat.

Milyen volt e két előadás? Oh, a képzelhető legélvezetesebb. Artôt Desirée! e két szó mindent, aztán meg: Shakespeare! ez még a mindennél is többet fejez ki!

A különbség a kettő között az, hogy Artôt Desirée Rosini zenéjét még szebbé tette, a mit „Hamlet“ előadásáról nem mondhatunk. Egresy jeles színész, de egyszersmind öreg színész is már arra, hogy Hamletet úgy adhatná, a minőnek mi e mesteri alakot képzeljük. Voltak momentumok, melyekben egész kitünőségében láttuk és bámultuk Egresy művészetét, de Hamletnek gyűlölet és boszutól izzó tüze nagy részben hiányzott játékában. Opheliát Felakyné adta, szükség-e mondanunk, hogy kitünően?

Az új darabban — „Mig a férj távol van“ — is ő játszott, és szintén kitünően, hanem azért e darab meglehetősen gyöngécske; legfőbb érdeme az, hogy nagyon morális irányu; ez pedig a színpadon csak úgy, mint az életben érdemnek vajmi kevés, mert kötelesség; mi kimélet nélkül kárhoztatunk minden rossz irányu színművet, de azért egy prédikáció még akkor sem színmű, ha Felekyné adja elő. És azért kétszeres tanulságot meritettem én e műből; az egyik az a régi: hogy a bűnös nőnek okvetetlenül blühödni kell, kivált, ha, mint ez alkalommal, álmában is beszél; ez a prédikáció tanulságos része; a színmű pedig az, hogy még egy Scribe is tudott igen rossz darabokat írni.

Budai népszínház.

Május 14-kén: „Don Caesar de Basan.“ Molnár adta a czimszerepet, a többi is jól ment, közönség szép számmal.

Május 15-kén: „Falusi egyszerűség.“ Simonyit és Libera Gizellát megtapsolták; a darab címét azonban leginkább Török ur játéka képviselte.

Május 16-kán: „Özvegy és proletár“, és a „Bányarém“ utósó felvonása. Ingyen előadás, rengeteg tetszés és tömérdek tapsolatok.

Május 17-kén: Dózsa József jutalmául: „Kézműves mint fejedelem.“ Történelmi bohózat 3 felvonásban Feleki Miklóstól. Hogy e művet Budán előadták, azon nem csudálkozunk, de nagyon hiszszük, hogy ez a szerző tudomása nélkül történt, a mi pedig nagy kimélytelenség; kár az ember fiataalkori tévedéseit fölhánytorgatni! Közönség — na megjárja.

Május 18-kán: „Marsa, a huszárok markotányosnéja.“ Mindjárt gyanus volt előttem ez a Marsa, és csakugyan Pesten is megfordult, de most, hogy Budára átköltözött, nevet váltott a hamis! Az „ezred leánya“ biz az, de vén csonttá lett már. Az előadás jó volt; a tót tánczon azonban nagyon meglátszott a — korcsma; ez nem művészet, hanem vad természet.

Május 19-kén: „II. Rákóczy fogsága.“ Mind jól játszott, csak Bihari urat kérjük, ne higgye, hogy süketek volnánk, különben bizony — azok leszünk, ha tovább is csak orditva szaval.

Igazítás. Mult számunk 308-ik lapján az 1-ső hasáb utolsó sorában „E szavakra kitérőlt“ olvasandó „E szavakra F r a u M á m kitérőlt.“

Mindenfélék.

Laibachban e hó elején egy néptanító 20 éves leánya gyónni ment, s gyónása közben öltöne alól tört bevén elő, azzal a papon sebet ejtett.

A görög királynőt közelebb egy kis szerencsétlenség érte. Lovaglás közben ugyanis, nehogy egy, az uton játszó gyermeket elgázoljon, lovát hirtelen megállítá, minek következtében az egyensúlyt elvesztvén, a ló nyakán keresztül a köve etre esett, hol fején halántéka táján megsebesült. A királynő egy perczre sem veszté el eszméletét, pillanat alatt ismét talpon volt; mivel azonban sebe erősen vérzett, egy közel házba viteté magát ápolás végett. Harmadnapra már ismét kilovagolt.

Hugo Viktor „Les misérables“ című híres új regényének második és harmadik része május 15-kén jelent meg Párisban. E munka oly nagy részvétnek örvend, hogy a két első kötet már ötödik kiadást ért.

A volt nápolyi király Rómában veres himlőben fekszik.

Amerika egyik legnagyobb folyója, a Mississippi annyira megdagadt, hogy New-Madrid és Columbia viz alá jutottak. Az ár igen nagy károkat okozott.

Varsóban e napokban a karmeliták templomában tiltott énekek elzengése miatt számosan, többnyire nők, elfogattak. A rendőrséggel összeütközésre került a dolog. Felinski érsek Varsó összes templomait újra bezáratni szándékozik, ha az egyházbani üldöztetések meg nem szűnnek. Az érsek ily értelmű előterjesztése folytán Lüders tábornok parancsot adott ki, hogy a rendőrség a templomoktól két napig távol maradjon; azonban a tilos énekek még folyvást énekeltetnek, miért is az elfogatások is újra megkezdettek.

Divattudósítás.

Mai számunkkal egy magas ingváll szabásrajzával és egy jó hálófőkötőmintával szolgálunk t. olvasónőinknek; mindkettőre több derék honleány által lettünk felszólítva.

Az ingváll hátul gombolódik és azért, kivált dolmánykákhoz, igen czélszerű, azonban meg kell jegyeznünk, hogy azt a termethez alkalmazva bővebbre, azaz ránczosabbra is lehet kiszabni, semmint a rajzon látható.

Eszmelánczolatnál fogva nem hagyhatjuk említetlenül egyik igen lelkes erdélyi honleányunk azon indítványát, hogy a több megyékben a nép között régi időktől fogva divatozó fehér ingeket honosítsuk meg a mi öltözetünkön is. És valóban azon ingek, melyeket e lelkes honleány mutatványul nekünk megküldeni szives volt, olyan szépek és eredetiek, hogy azokat örömmel vehetjük be rendes öltönydarabjaink közé. Ez ingecskeket, mint a lelkes beküldő írja, „Hunyadi-ingek“ név alatt a köznép századok óta viseli, és igen szépen illenek a magyar ruhához. A ma szétküldött minta után ez ingecskeket is könnyen kiszabhatjuk, a különbség a kettő között csak az, hogy a „Hunyadi-ing“ nem, mint a szabásrajzon, gombolás, hanem varrás által van hátul összetartva, elől pedig akkora nyílás van hagyva, a minő szükséges, hogy fejünk átfér-

hessen rajta. A nyak kivágása körül az ing három ujjnyi szélességre apró ránczokba van huzva és e ránczokra himeztetik aztán elől és hátul színes fonallal valami egyszerű kis minta, és épen e minta és „himvarrás“ az, a mely által izlésünket kimutathatjuk; az ujjak a csuklónál szintén ránczba szedendők, de úgy, hogy a vége fodrot képezzen, e fodorra szintén egy kis himzés van alkalmazva. E kényelmes ingecskek, kivált egyszerű házi- és reggeliöltözékekhez, igen czélszerűeknek fognak bebizonyulni. A kiszabásnál természetesen a termet és a szabásminta nagyságára kell tekintettel lenni.

A hálófőkötő-mintáról kevés a mondandónk. Biztosabb tájékozásul azonban megjegyezzük, hogy az előrészt nagyobbra is lehet szabni, hogy aztán a szövetszál tetszés szerint apró szegélyeket lehessen varrni diszítésül; a főkötő köröskörül két sor himzett fodorral, vagy csipkével diszítettik.

E két szabásrajz közé még néhány himzetmintát is adtunk, zsebkendők s egyéb fehérneműek diszítésére.

Rejtvény.

Riebel Irmától.

4. 5. 6. 10. Nélkülem nap nem lehet.
 1. 6. 7. 8. 9. 10.) Mindkettő együtt — ritkaság.
 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.)
 2. 2. 5. 4. Mindennapi kenyerünket adja.
 6. 8. 9. 10. Sok ilyenből áll az élet.
 10. 9. 5. Emberi létünk jelvénye.
 4. 2. 3. 4. Világtalan — világ ura
 1—10. Más voltam, más vagyok és más leszek,
 Hódolnak nekem az emberek.

Megfejtési határidő június 23-ka.

A 16-dik számban levő rejtvény értelme: Xantus János. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Király Rozália, Glatz Mária, Kornis Jolán, Jaross Nepomuczéna, Mendelényi Emma, Vitalis Szeréna, Dr. Kajdacs, Theisz Hummel Emilia, Szelényi Károlynő, Makk-Horty Anna, Boronkay-Csicseri Lila, Csicseri Mariska, Orosz-Nemes Amália, a gyöngyösi Népkör, Pristyák Vilma, Pete Lányi Angela, Takó Ilka, Grumann König Mária, König Linka, Melczer Armina, Pálffy Stelczer Eliza, Fogarasi Zsuzsa, Ferenczi Lenke, Zachariás Alajosné, Eisenstädter Malvina, Holló Irma, Hrabovszky Julia, Vogel Karolina, Egerváry Tuboly Emilia, Kossuth Lehoczky Mária, Gulyás Krisztina és Amália, Nagy Emilia, György Klára és Albertina, Tóth Sándorné szül. Nábráczky Ida, Teszáry Ida, Nagy Mari, Pap Nina, Madarász Emma, Nánássy Szókó Mária, Luby Péchi Ilka, Plachy Bertalanné sz. Veres Ilka, Stinner Emma, Imrik Ignáczné szül. Farkas Karolin, Sárossy Laura, Kaiser Gabriela, Vecsey Pálnó, Dindár Izabella, Horváth Endréné, Ponninger Laura, Majomi Józsefné, Vörös Malvina, Kovács Irén, Kohányi Ilona, Nagy Piroska, Palkovics Somogyi Mária.

A Szent István-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Imrik Ignáczné szül. Farkas Karolin, Sárossy Laura, Majomi Józsefné.

A Pákh Albert-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Sárossy Laura, Majomi Józsefné.

TARTALOM.

Szív és ész, Emiliától. A mindszei pusztán, Zajzonitól. Akadémiai székfoglaló, Bartalus Istvántól. Balatoni sirályok, Rákosi Lászlótól. A róka, Iréntől. Temetőben, Rizától. Pénz és szerelem, Dallos Gyulától. Zajos napok, Ránosztai Rezsőtől. Aranymondatok. Egy hét története. Londoni levelek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tarca. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltlevelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

21-dik szám.

VASÁRNAP, MÁJUS 25. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.








ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | ” ” ” |
| Egész évre ” | 12 | ” ” ” |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|---------------------|--------------------|---|---|-----------|--------------------|----------------------------------|
| | | | | | | kelet ó. | nyugot p. | p. ó. | |
| 25 | Vasárnap | E 5 Orbán pk. | E 5 V. Örs. | 13 G Rogate |  | 4 14 | 7 40 | 25 | |
| 26 | Hétfő | } | Márványk. | 14 Izidor |  | 4 13 | 7 41 | 26 | |
| 27 | Kedd | | Kálv. János | 15 Pachomius |  | 4 12 | 7 42 | 27 | |
| 28 | Szerda. | | Vilmos | 16 Tivadar |  | 4 12 | 7 43 | 28 | |
| 29 | Csüt. | | Aldozó csüt. | Aldozó cs. | 17 Aldozó os. |  | 4 11 | 7 44 | 29 |
| 30 | Péntek | Ferdinánd kir. | Nándor | 18 János D. |  | 4 10 | 7 45 | 1 Sivan | |
| 31 | Szombat | Petron. Angela | Gyöngyike | 19 Patric. |  | 4 9 | 7 46 | 2 39. Sabb. | |

V i d e k i t á r c z a.

Sopron, május 12. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! Tegnap, azaz május 11-dikén, tartottuk meg a női evang. egyházi gyámintézet nagy gyűlését, mely alkalommal a két elnöknő, jegyző, és egy 30 tagból álló bizottmány lett szavazás útján megválasztva. Elnöknők: Hirsfeld Emilia és Pálffy-Steletzter Eliza; jegyző: Schaffer Károly tanár; tiszteletbeli tagok is mind a két nemből számosan lettek megválasztva. Alulírt számot adott az eddig történeteikről, melyből kiviláglik, hogy szép eredmény koszorúzta fáradozásainkat. Az eddig beirt tagok száma 225, bejött 125 forint.

Határoztatott, hogy 30 forint az itteni tanuló gyermekek közt legyen kiosztandó, továbbá 20 forint az evang. torony alapletevésekor fog kézbesített, 25 forinton a veszprémi gyülekezet számára, egy betegeket gyóntató kehely fog vetetni; a többi megmaradt pénz pedig a takarékpénztárba leendő letéve.*)

Kivánatos volna, hogy ily egyletek minden gyülekezetben alakulnának; mert bizony bizony igen sok szükség van szegény egyházainkban. Vannak templomaink, melyek majd minden lelket emelő és szívet megható oltári dísz nélkül állanak, vagy ha diszitve vannak is, inkább állnának pusztán, mint oly tarka-barkán felcziczomázva. Iskolás gyermekeink sok helyen szintén egészen nélkülöznek drága kincsünket, a bibliát.

Es mindezen hiányokat, kik fedezhetnék inkább, mint gyengéden érző vallásos hölgyeink! Férfiaink építsenek templomokat, iskolákat; ez erejükhöz és kitartásukhoz illő; a gyengéd nők pedig disznisék fel az ő finom izlésök szerint.

A farsangon alakult társas kaszinó-egylet e nyáron is folytattni fog a „Magyar király“ vendéglő csinos kertjében. hol táncz is lesz, tehát nem csak farsangon, de nyáron is fognak a soproni nők tánczolni. A múlt szombaton akarták az első „Kránzhent“ megtartani, de az idő nem volt eléggé kedvező, így mára lett elhalasztva. A zenét az itteni vadász-ezred zenekara fogja játszani; az evang. férfi-dalárda szintén fel lett szólítva a közreműködésre, mely a felszólítást el is fogadta; így felváltva lesz zene és ének.**)

Többfele baleset is adta elő magát; már két izben tűz ütött ki, de nyomban elfojtatott; a múlt napokban pedig egy három éves leányka a vigyázó-torony közelébeni ház első emeletéből vigyázatlanság következtében leesett s rögtön szörnyet halt.

Időjárásunk a nép nyelvén szólván „zu fett“; szőlő annyi mutatkozik, hogy alig emlékeznek ily termékenységre, gyümölcs-

ben is gazdag szüretnek nézünk elébe, különösen cseresznyét és diót illetőleg.

Igy mindenben bővelkedni fogunk, és — és, mégis!!
Pálffy-Steletzter Eliza.

Pápa, máj. 10-én. (Ered. lev.) T. szerkesztőnő! Városunk örökös egyhanguságában megzavartatott egy szintársulat megjelenése által, mely mintegy három hét óta folytatja előadásait: Gárdonyi és Lossovy igazgatásuk alatt. Bánk Bán, 2-ik Rákóczy Ferencz fogsága, Tücsök, Dobó Katicza és Szökött katoná, s a t. voltak az eddig előadott szindarabok. Az előadást csak meglehetősen lehet nevezni, mert, bár van a társaságnak egynehány ügyes és két három kitünő tagja, a többi nemtanulás és ügyetlenség által megrontja a hatást. Szép nő csak egy van köztük s ez: Kovácsné, ki mindeddig minden szerepben kivívta magának a közönség tetszését és tapsait; csak azt sajnáljuk, hogy nem erősebb hanggal bír, mi énekes népszínműveknél nagy hiány. Vinczéné, mint hősnő, kitünő; hanem fájdalom, a többi nő említésre se méltó. Férfitagok közül a két rendező a drámai, és Kovács — néha Vincze is a vig szerepekben legjobbak. Sajnáljuk, hogy Gárdonyi, kiből sok a képesség, rossz példával jár elő, azaz: nem nagy szorgalommal tanulmányozza szerepét és az által kétszer halljuk szerepét, a sugó igen hangosan sug, különben néha bensülne az igazgató ur. Még eddig nagy pártolásban részesülnek, főképp a fiatalság tömegesen látogatja a színházat. Bocsánatot kérek mindazoktól, kiket e soraimmal untattam. Isten velünk! és ha tisztelt szerkesztőnő megengedi, a viszontlátásig.*)

r. l.
Székes-Fehérvár, május 15. (Eredeti levél.) Városunk színháztermében f. hó 5-én a kaszinói könyvtár javára hangverseny tartatott, melyben Markovics Ilka k. a., Füredi és Szuborics urak is közreműködni sziveskedtek. Markovics Ilka k. a. a csikós-dalokat és egy kettőst énekelt a „Kunok“ból Füredi urral ki ezenkívül szép magyar népdalokkal is gyönyörködtetett a számosan egybegyűlt közönséget, mely mindkettőjük iránt tapsok és koszorúkkal nyilvánította elismerését. Szuborics ur is igen ügyesen játszott gordonkáján. Landesman ur, kitünő zongoramesterünk négy tanítványa is hallata magát ez alkalommal: Horváth Böske k. a. a „Főti dalt“ oly szépen és érzéssel játszá, hogy a kapott koszorút és a közönség kihívásait méltán megérdemlé. Heinrich Aranka és Vojticz Rozina kisasszonyok. kik szintén koszorút kaptak, az ábrándot Belizario dallamai fellett Goriától két zongorán ügyesen és összevágólag adták elő. A Rákóczy-indulóban Heinrich Etelka k. a. csinos és erős játékáról tön bizonyosságot. E négy tanítvány gyönyörű játék újabb tanúsága Landesman ur jeles tanítási modorának. Az est élveit Fekete János ur, volt alkotmányos megyei főjegyző közreműködése is nagyban gyarapította, ki Vörösmarty „Jóslat“át oly jelesen szavalta el, hogy a közönség általános tapsban nyilván-

*) Igen kérjük, küldje be „Évkönyv“-ünk számára e nemes irányu egylet eddigi működésének részletes leírását! Szerk

***) A vásárra vonatkozó részt kénytelenek voltunk kihagyni.

aitá tetszését. A terem csinos elrendezéseért a fáradhatlan és egyes Zsömböry urnak, volt alkotmányos főbiránknak mondhatunk köszönetet, kinek neve, mint jó hazafié, egész Magyar-
Rejtike.

Jász-Berényben takarékpénztár alakult, egyelőre 500 db 50 ftos részvényre, melyek már mind elkelték.

Bajoson f. hó 18—19 én éjjel rablási merénylet történt, mely azonban szerencsésen megfiúsított. Az ottani plébánoshoz ugyanis egy baltás ember tört be, de az ebugatásra felbredt házbeliék által elfogatott. A rablóban az egyik szomszéd kondására ismertek. Már át van adva a törvényszéknek.

Szent-Imre és Kunhegyes közt egy 50—60 éves izraelitának több sebbel borított holttestét találták fel. Az ismeretlen gyilkost a kunhegyesi hatóság erélyesen nyomozza.

Zágrábban is terveznek vízvezetést, s meglehet, hogy előbb létesül, mint a pesti. A Zágráb közelébeni béczekek forrásait vezetik csöveken át a városba.

Tata közelében a duna-almási gőzhajóállomás és Tata közt járó bérkocsik egyikén f. hó 7-én, ismeretlen okból tűz ütött ki a kocsin volt 3 nő és 2 férfi többé-kevésbé már pörkölődni kezdett; azonban mindnyájan leszállván a kocsiról, sikerült nekik az égést magukon elnyomni, egy 16 éves leány kivételével, a ki tetőtől talpig a szó szoros értelmében megégett. A fiatal hajadon haldoklása borzasztó látványt nyújtott, s nagy szerencsétlenségében csak az volt rá nézve szerencse, hogy alig félórai kinlódás után kimult.

Bánság-Ujfalun eddig már 20 db állat esett áldozatul a veszélyes kolumbácsi legyeknek, melyek a Bánság némely vidékein oly töméntelen mennyiségben mutatkoznak, hogy felhőként borítják a levegőt. Óvszerű leginkább a füstölést használják ellenük, de ezzel nagyon kell vigyázni, mert könnyen tüzvész lehet a következménye, mint Világoson történt, hol egy gazda istállóját a nevezett rovarok eltávolítása végett szintén ki akarván füstölni, az istálló meggyult, s vele együtt még négy ház ugyanannyi istállóval porrá égett.

Pécsett a városi alszámvevő, Lovassy, f. hó 14-én, ismeretlen okból, szíven lőtte magát.

Szepsi mezővárosban f. hó 1-jén borzasztó tűz volt, mely 178 házat hamvasztott el. A szepsieket e csapás, fájdalom, gyakran meg szokta látogatni.

Csikszékből azon szomorú tényről tudósítanak, hogy a gyergyói és csiki székelyek közt oly nagy az inség, hogy közülök igen sokan kénytelenek szeretett hazájukat elhagyni s Moldvába kivándorolni. A legközelebbi egy év alatt már több mint 2000 szegény székely vándorolt ki.

Székes-Fehérvárott a város lelkes hölgyei közt aláírási iv kering oly czélből, hogy a nem rég megalakult orvosi segélyegylet pénztárát egy 100 aranyos alapítvánnyal szaporítsák. A terv érdemei Dr. Schallert, a kivitel dicsősége pedig azon lelkes honleányokat illeti, kik e szép eszmét valósítani vetélkedve sietnek. Alig két hét alatt 40 aranyon fölül gyűlt össze, s hogy rövid időn kerék százra lesz, kezeskedik azon nemes buzgalom, melylyel az alapítók közé lépni a város minden osztályu hajadonai igyekeznek.

Megbízások tára.

Bekeházára, Cs. L. urhölgynek: Nagyon szívesen végeztük el kedves megbízását.

Száldobágyra, I. I. urhölgynek: Ezer köszönet szíves részvéteért! Kívánságát pedig azonnal teljesítettük.

B. Gyarmathra, O. T. urhölgynek: Rögtön elküldtük a kívántat; pontosan jött-e meg?

Beregszászra, B. C. urhölgynek: Kezei között van-e már küldeményünk?

Beödre, H. Z. urhölgynek: A mint a kedves sorokat vettük, azonnal megszereztük a kívántat és utnak indítottuk.

A. Szuhára M. J. urhölgynek: Bár elébb vettük volna kedves sorait! Szíves részvéteért pedig fogadja legszivesebb köszönetemet.

Büdre, O. I. urhölgynek: Szíves örömmel küldtük el az elkészült tárgyakat.

A. Vásárdra, R. I. urhölgynek: Megjött-e már a második küldemény is?

Munkácsra, G. J. urhölgynek: Már elküldtük a csomagot, kezei között van-e már?

Füssre F. I. urhölgynek: Azonnal megszereztük és elküldtük a kívántat.

Tordára D. I. urhölgynek: A legszivesebben jártunk el megbízásában; megérkezett-e már a küldemény?

Szegedre, Sz. K. urhölgynek: Kezei között van-e már a csomag?

N. Szőlősrre, K. N. K. urhölgynek: Megszereztük, elküldtük, megjött-e már?

Debreczenbe, L. L. urhölgynek: El van küldve. Máskor is rendelkezék velünk.

Haczaszalra, M. K. urhölgynek: Ezer köszönet a kedves sorokért! Legelső nyugodt óránk a feleletnek lesz szánva.

Demsusra L. F. urhölgynek: A kérdéses tárgy ára: 6 ft.

Karvára, P. S. M. urhölgynek: Felejthetlen kedves lesz nekem is a visszaemlékezés azon szép perczekre! Azért tehát forró köszönet a szíves részvétért!

Gyorokra, D. L. urnak: Már el van intézve.

Tarnócra, II. Cz. I. urhölgynek: Mindent el fogunk követni, hogy megszerezzük, de későn történvén a megrendelés, nem ígérhetjük bizonyosan. A viszontlátásnak pedig szívünkben örültünk.

Szerkesztői nyílt levelek.

Balogh Zoltán, Thaly Kálmán és Tolnay Lajosnak. Köszönet a kedves küldeményekért.

„A Janus-templom.“ Igen csinos.

„Az alatt a.“ Meleg szív, de még nem eléggé gyakorlott fő. Kalocsa Róza becses küldeményét vettük; elteszszük az „Évkönyv“ számára.

Csukásy Józsefnek. Várva várjuk a kéziratot és az ígért látogatást.

Dobrov László küldeményét köszönettel vettük.

„Dömjén Ferencz hátrahagyott műveiből.“ Igen becses munka, kivált a nő teendőiről szóló czikk. Ez is egyik disze leendő az új „Évkönyv“nek.

„Alom és való.“ Igen szép, csak a 3-dik versszak miatt szeretnők, hogy szerzője minél elébb más művel cserélne föl.

Berzété. P. V. Azért késnek, mert tartalmuknál fogva most lehetetlen! Most nagyon szelid tollal kell írunk, különben nem teszszük ám az — ablakba! Mást kérünk tehát, még pedig mielőbb.

Sz. Fehérvár. P. K. M. és L. urhölgyeknek. Igen, igen köszönöm, de — másféle sokkal hamarabb jelenhetnék meg.

„Logodi Zsuzsánna.“ Szépen van írva; köszönet érte.

„Ilkának.“ Igen csinos; de az aláírást tán meg kellene változtatni.

Pest. M. E. urhölgynek. IV-dik László, ha igaz.

BÖHM és KÁNYA Pesten

Józseftér 10-dik szám alatt

ajánlják minden évszakra dusan ellátott

legujabb bel- és külföldi divat-árutárukat,

valamint a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznaikat, a legjutányosabb árak mellett

Locz Armin Pesten,

csukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérruha simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.
— — asztallal 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden biteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kéjjel.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az
IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és házi-regék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és házi-regék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fital, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sarkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:

Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap Junius 1-én

22-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:

Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Midőn néhány hóval ezelőtt e lapok szerkesztője megígérte olvasóinak, hogy Zajzoni arczképével fog nekik kedveskedni, távolról sem juthatott eszébe, hogy az most már egy halott képe leend.

Ki gondolna halálra egy huszonnégy éves ifju láttára, még akkor is, ha ez ifju testi és lelki szenvedések által meg van törve!

Évezredek óta vág könyörtelenül a halál kaszája, és az emberi szív még-



Zajzoni.

sem bir megbarátkozni azon gondolattal, hogy a kit az áldozatul kiszemelt, az menthetlenül el van veszve.

Igy voltunk Zajzoniival is. Mióta kiszabadult a börtönből, mindig beteg volt; szeméből látszott ki a halál, és barátai közül mégis egynek sem jutott eszébe, hogy most már halva lesz; annyira szerettük őt, és annyira éreztük, hogy nem mindennapi lelki erő lakozik e testben.

De azért mégis meghalt; a lélek ereje nem bírta feltartóztatni a megtört test végelhervadását és az elismerés és tisztelet koszorúja, melyet neve köré fonunk, egyszermind gyászfüzér egy fényes tehetség, és még fényesebb jellem sirjára.

Áztassuk könnyeinkkel e szomoru virágokat, hadd verjenek gyökeret meleg szivünkben; egyéb emlék ugysem fogja jelölni sirját, ha csak a szánó kegyelet nem emlékezik meg róla.

Áztassuk könnyeinkkel e virágokat, hadd éljenek

A s z é l.

THALY KÁLMÁNTÓL.

Szeretem én hallgatni a szelet:
Mikor bolyong a puszta vár felett;
Repkényes romra hajtom bús fejem,
S a sutgó szél úgy regél nekem...
Körültem mélán, halksuhogva járnak
Mohos sirokból fölkeltek hősi árnyak
Felhők közül a holdvilág lenéz,
A vár, a táj tündéri ködbe vész...
A lomb meglendül, csendes éji szél
Rég mult időkről énekel, beszél.
És újra zengnek a kihalt csaták,
Megnépesül a pusztá várorom,
A dárda-sujtást, a kopják törését
A kardpengést hallom, vagy — álmodom...
Körül úgy zúgnak a vad fenyvesek;
Riad, zajong a várívó sereg...
S hol a zord hősök egybevágának:
Vért kell ott inni a szikláknak!
— Zúg, döng a bércz, és hangzik a vad táj,
Majd lassan-lassan új csendre vál...
És elviharz a harcok fergetegje,
A hősi vérből piros rózsá nő;
A hősi vérből piros rózsá:
A hős lovagból — szerető
S keblére hull a szende, szőke lánynak,
— A pajzs, a dárda félrevetve állnak —
S a bajnok ujjá nem a nyilvető ív:
Gyöngéd koboznak hurját pengeti...
Oh zengj te édes ábrándok szellője!
Oh lengjete borongás fellegi!
S nagy titkosan szerelmet súg a lány,
Szerelmi szó a hős ajkán, lantján...
Bolyongó árnyak... elhamvadt ajak...
Beszédes szellő, vén, mohos falak.
Mikor dalt zeng a pusztá vár felett:
Szeretem én hallgatni a szelet.

Szeretem én hallgatni a szelet:
Midőn eljő a kikelet,
És lánykámmal hűs lomb alatt
Figyelve a madarakat,
Elábrándozva pihenek.
Meggendül a szél halk morajjal,
S a lombzúgás a patakzajjal
Úgy egybeolvad, összefoly:
Miként örömköny és örömmosoly.
Meggendül a hárszál, s virága
Mint csendes áldás hull orcánkra,
És kedvesemet úgy betemeti...
Viráglepett keblének hullámszája:
Miként ha szél leng a virányra.
Ily sok virágnak tengerében
Legszebb virág vagy angyalom!
S égő orcám keblére hajtván —
Forrón megcsókolom.
És a madárdal azt zokogja,
És a patakhab azt ragyogja,
És lomb, levél arról susog
Hogy én milyen boldog vagyok!

— Midőn eljő a kikelet:
Szeretem én hallgatni a szelet.

Szeretem én hallgatni a szelet:
Ha kandallómnál ülve, tűzelek.
Süvölt a szél künn: ánde ittben
A pattogó láng tánczra lebben.
Nagy-mélyen elgondolkodom,
S a szél zúgását hallgatom —
A mint kürtömön végig bűg, sivit,
S zajongva járja légi utait,
Száll lelkem is szélként, de nem rohammal:
Csendben, gyorsan, és tisztán — mint a hajnal
Túl szárnyal a ködös világon,
A földet benn zibongni látom;
A tengerek vad tombolási,
Az óriás hullámhegyek:
Oly kisszerű, olyan parányi!...
De még tovább, fölebb megyek.
Bejárom a nagy mindenséget
Keresztül száz naprendszeren —:
És mindenütt föllelek téged,
Uram, fölséges Istenem!
A mennydörgésben, s méhészongásban
Egykép téged hallak beszélni
A porszemben s az óriásban
Lelke csodás műved szemléli.
Te csillogsz a kis éji lángban,
S a fényes napnak tűzhonában;
Te képed ég a csillagfényben,
Te hallgatódzol a sötétben,
Te tündökölsz a harmatcseppben,
Te háborogsz a tengerekben;
Te sutgatsz a levélrengésben;
Te hallgatsz a sirbolt csendében,
Te ujulsz a friss zöld mezőkben:
Te búsulsz a borús felhőkben,
Te vagy jelen a földön, égben,
A mérhetetlen mindenségben,
Hol milljom bolygó bujdosol,
S a zűr zömében, ott a hol
Örök-vak éj homályiban
A végtelennek vége van;
Hol semmi sincs, — még semmi sem:
Ott is Te vagy, nagy Istenem!...

Kandallóm lángját nézem, nézem,
Hallgatva a zúgó szelet,
S a láng hevében lelke érzem,
S a szélben is bús lelket.
Emez haragván bűneinkért,
A nagy világot rázza meg:
Amaz kegyéből szent hitünkért
Hévvél táplálja lelkemet.
Szívom, szívom áldó melegjét,
S átszellemül minden tagom;
S a lángba nézek... és a szélvész
Szent borzalommal hallgatom.

sokáig, sokáig; mert ez ifju emléke sok tekintetben áldást-osztó, erőtedző amulet lehet a késő nemzedékre.

Megtanulja tőle, hogy az életet magasabb czélokra is lehet szentelni, hogy e magas czélok elérése még a legszegényebb előtt sem lehetetlen, de mindenek felett megtanulja tőle, mint lehet az élet legsanyarubb viszonytagságai között is csillagragyogásu tisztaságban megőrizni a lelket.

Oh, ritka szép és meghatóan nemes lélek lakozott e testben!

Egyike volt legjelesebb fiatal költőinknek; sok szép költeményei közül csak „Aba dálnok“-ára emlékeztetjük olvasóinket, és hogy mennyit várhatott tőle hazai költészetünk, mutatja azon meglepő haladás, melyet évről évre művei tanúsítanak.

De sokkal nagyobb bizonyíték volt erre nézve az a kiméletlen szigor önnönműveinek megbírálásában; csak addig tetszett neki valamelyik költeménye, míg megírta, mihelyt nyomtatva látta, sajnálta, hogy kiadatta; olyan tulajdon ez, mely csak alapos műveltséggel párosult tehetségnek szokott sajátja lenni; eszményképek éltek lelkében és nem volt előtte kiállhatlanabb, mint egynémely fiatal poétának nevetséges önteltsége, mikor valamelyik gyöngéd szívü szerkesztő egy-egy zsengejét kiadta. „Ez is Petőfi utódjának képzele magát“, szokta volt ilyenkor mondani, és földre szegzett szemekkel rázogatta fejét és merengett maga elé sokáig, sokáig.

Soha sem felejttem el azt az izgatottságát, mikor első költeményét a „Szépirodalmi Figyelő“-nek megküldte; hetekig készült, megteremtette magában a költeményt, aztán megírta, elolvasta egyik leghivebb barátjának, és mikor ennek egyik másik kifejezése ellen kifogása volt, újra bezárkozott szobájába, kiigazitotta és elküldte. Dehogy merte volna személyesen Aranynak átadni! E név: „Arany“, imádat tárgya volt előtte; megküldte tehát neki a költeményt egy levél kíséretében, a melyben megkérte, hogy ha művét kiadásra méltónak találja, tisztelje meg őt a „Szépirodalmi Figyelő“-egy példányával; ez volt szombaton, a „Szépirodalmi Figyelő“- pedig csak szerdán jelent meg; négy napig kellett tehát várakoznia, míg bizonyost tud költeménye és — tehetsége felől! És rettenetes négy nap volt ez a szegény költőre nézve! Minél közelebb jött a szerda, annál bizonyosabb volt előtte, hogy nem kapja meg a „Szépirodalmi Figyelő“-t; Aranynak nem fog tetszeni e költemény; de már neki sem tetszett; tele volt hibával, itt a nyelv, amott a gondolat ellen volt kifogása, és korholta barátját, hogy minderre nem figyelmeztette, és korholta önmagát, hogy ilyen silánysággal Arany szeme elé merészkedett lépni! és midőn végre a szerda és vele együtt a „Szépirodalmi Figyelő“- megérkezett, a mi szegény barátunk igen, igen boldog volt; föl sem vágta a lapot, úgy szaladt hozzám a „Szépirodalmi Figyelő“-vel; tehát Arany is költőnek ismeri el őt! De nagy boldogsága nem tartott sokáig szívében! Arany nemes lélek, hátha csak szívegyéből küldi meg neki lapját,

hiszen annál a költeménynél százszor jobbat tudna írni! — mondá és csak akkor vált ismét derültebbé arcza, mikor a kérdéses költemény — egyik legközelebbi számban — napvilágot látott.

Átalában imádatserü tisztelettel viseltetett a valódi nagy szellemek iránt; azért nem is igen közeledett hozzánk; mit keressen ő náluk! mondá unszolásomra. Egyszer az utczán mentem vele, találkoztunk Jókaiával, ki egy pár szót intézett hozzám, aztán tovább ment, a nélkül hogy a félrehuzakodó Zajzonit észrevette volna; én természetesen találtam a dolgot; Isten tudja, melyik költői világban járhatott akkor Jókai lelke! De az én szegény barátomat nagyon megszorította e körülmény; Jókai bizonyosan neheztel rá, mondá, bizonyosan valami rossz versét olvasta; minek is ír ő verseket! és csak akkor engesztelődött meg ismét magával, mikor — szerencsére mindjárt utána való nap — ismét találkoztunk Jókaiával, és ez — barátságosan kezét szorított vele.

Azzal a megható keserű humorral, mely társalgását olyan élvezetessé tette, beszélt el nekem első találkozását egy másik nagy tehetségünkkel; mindjárt Pestre érkezének első napjaiban történt; egyik este a „Komlóba“ megy vacsorálni, szokása szerint olyan asztalhoz ült, a melynél nem volt vendég; onnan nézte egy fél meszely hor mellett a még előtte újéletet és hallgatta a zenét. Izgatag lelkére általában roppant hatással volt a magyar zene, hát még akkor, midőn négy évi Bécsben tartózkodás után először hallott csárdásokat, és hallotta azokat a cigány zenészek mestere, Patikárustól! Elfelejtett tehát enni, inni, nem látott se vendégeket, se vendéglőt, csak a zenét hallotta, abba olvadt bele a lelke!

Ezalatt két ember ül az asztalhoz, melynek eddig csak ő volt egyetlen vendége; Zajzoni észre sem vette volna őket, ha a két vendég őt nem veszi észre; kivált az egyik, egy tüzragyogásu, fekete szemü kis emberke; ez megszólítja őt, Zajzoninak feltűnik a kis ember, felel neki, beszédbe ereszkedik vele és a zene csakhamar el van feledve a kis ember szellemdús társalgása által, kire ő nyilván szintén jó hatást tett, mert kis idő múlva kérdi, kihez legyen szerencséje? — Én Zajzoni vagyok — viszonzá szegény barátunk, egészen azon derült hangulatban, melyet a zene és az érdekes társalgás benne keltett. — És nekem kihez van szerencsém? — kérdé tehát viszont azon szent meggyőződésben, hogy valamelyik művelt jógászszal, vagy legfőlebb egy fiatal poétával hozza őt össze a szerencsés véletlen; mert akkor tájt ezek voltak a Komló leghuzgóbb hivei. Oh, de ki írja le szegény barátunk érzelmeit, midőn a fekete szemü ember azt mondja neki:

— Én Gyulai Pál vagyok! — ugyanazon Gyulai Pál, a ki épen azon időben olyan rettentően szigorú ítéletet tartott az akkori fiatal költők felett, és a kire ő reszkető félelem nélkül gondolni sem tudott!

Természetes, hogy vége szakadt a vidám társalgásnak, vége a derült jókedvnek; csakis annyi ideig maradt

szasztalnál, a mennyit az udvariasság épen mulhat-
megkiván, aztán:

„Kifizették boraikat,
Véget vetnek a zenének
S hazamennek a legények!”

Szegény jó barátom! hányszor nem mondta később keserűen mosolyogva, azért töltötte meg Gyulai látása olyan rettegéssel, „mert épen akkor kerültek ki sajtó alól a „Kordalok”, a melyeknek egy Gyulai nem adhat kegyelmet.”

A „Kordalok”-at maga sem tartotta valami sokat öröknek és szinte röstellte, hogy három kiadást értek. — Ugy kell nekem! — mondá sokszor — megbüntet az Isten azért, hogy csak egyszer is sajtó alá adtam. — Ez ítélet azonban, miként általában az, melyet maga felett mondott, túlszigoru volt; mert a „Kordalok” is nagy költői erőről tesznek tanuságot; és ez erő napról napra szebb formában nyilatkozott műveiben és bizonyára egyike lesz legjelesebb költőinknek, ha a sok szenvedés idő előtt meg nem törí életét.

Akademiai székfoglaló.

(Beszély.)

Bartalus Istvántól.

(Folytatás.)

Delei ur ez utóbbiak közé tartozott, s a delej titkainak kutatása — miként az olvasó saját szájából hallhatta — már régi szenvedélye volt. Ezen olthatlan vágytól üzetve, minden üres idejét kísérletekre fordította, s egész éjeken át varázsasztalkáján tartotta a kezét, a nélkül, hogy belefáradt, hogy hitét elvesztette volna, holott a kis varázsasztal soha egy betűt sem irt, sőt a lábát sem mozdította. —

Megindultak tehát a konyha felé, mely az épület átelleni részében volt. —

Már távolról hallhatták Frau Mám egyes erősebb kiabálását. Beléptükör mindent rendetlenül találtak; a tánczolandó asztal lábaival ég felé fordulva; a cselédek a félelem miatt az előszobába hátráltak, s csak a szakács és Miska huszár maradt a konyhában, amaz nem tudva, ha imádkozzék-e? vagy az őrzőgöt akadályozza, hogy ki ne szaladjon? ez pedig, egy szegletbe vonva magát, mint a rossz gyermek, mikor attól fél, hogy elkövetett csinja kitudódik. — A vén centaurusnak is voltak tábori ördögei, előörsi kísértetei, melyek mindenütt követtek, s e pillanatban körülfogták. Ugyanis, nem tudta felfogni, hogy egy gombostűszúrás oly nagy következményeket vonhat maga után, s hinni kezdte a rossz szellemek közreműködését.

— Mi történik itt, szakács? — szólott ő méltósága s megjelenésére a megfélemlettek felbátorodva, viszont Frau Mám köré tolakodtak.

— Mi történik itt? — ismételte a gróf előbbi kérdését. — A szakács felelni akart, de az irnok hallgatást intett.

— Ah kedves grófom! kedves grófom!... — kiáltott Frau Mám.

— Hm! igenis bizalmasak vagyunk — És ő méltósága elpirult. —

Szegény jó barátunk! csak még két-három évig ha tovább tart egészsége, bizonyára örökbecsű művekkel gazdagítja irodalmunkat; de az a kegyetlenül mostoha végzet, mely egész életére osztályrészeül jutott, még általában is nyilvánult; nem engedte őt feljutni a dicsőség ormára; egy kinteljes életért a halhatlanság nyujthatott volna neki kárpótlást és attól is megfosztotta. Vannak emberek, kik boldogtalan órában születnek a világra.

És ha valaki, úgy bizonyára ő tartozott ezek közé; egész élete szakadatlan láncolata volt a szenvedésnek; csak ötödik éveig volt boldog. a mig t. i. az atyai házban volt; ott játszhatott Zajzonban a többi székely gyermekekkel. az Olt vize partján; ez az idő és egy boldogtalan szerelme voltak lelkének legkedvesebb emlékei; egyikről sem tudott megilletődés nélkül szólni, és akár hányszor sohajtott fel szomoruan, miért hogy atyja őt is nem hagyta a szülői házban fölnevekedni, most ő is paraszt ember volna, mint testvére; használni úgy sem használhat a hazának, legalább boldog volna!

(Vége köv.)

— Ne vegye számba méltóságod — szólott az irnok — most alszik, s azt sem tudja, mit mivel.

— Kedves grófom! hangzott Frau Mám gyöngéden — én most is úgy szeretlek téged, mint ezelőtt huszonöt évvel, ... a kulcsár... a kulcsár... oh! segítség! megint közeledik...

Frau Mám itt nagyot sikoltva, elhallgatott. Ő méltósága pedig lángvörös lett, s szeméit mérgesen jártatta a cselédeken.

— Gazemberek! el innen!... Szakács! mit tegyünk ez asszonygyal? ... a szerencsétlen megőrült...

— Majd tudom én, mit tegyünk — válaszolt a kanalak mestere, s kalapot véve, intett a cselédeknek, hogy kövessék.

A szakács nem esett annyira a feje lágyára, hogy be ne lássa a gróf kényes helyzetét; másfelől, hogy a szegény nőnek is segélyre van szüksége. Megfontolva e két körülményt, következőleg határozott. A kocsisnak el kellett szaladni doktor Puff után. A darabontot elküldte doktor Muffért. Ő maga elindult, hogy hozza el doktor Heu-t. A vén centaurusnak pedig ezalatt a szolgálóval őrt kellett járni az udvaron.

— Igy! — gondolta útközben — most már lesz segítve mind a kettő baján.

Gróf Tihamér távozni akart a konyhából, de az irnok emlékeztette székfoglalójára, s maradt.

— Ah! ne bánts! ne bánts! — kiáltott Frau Mám, kiterjesztett karokkal — ölj meg engemet, én csaltalak meg!... szaladjon édes grófom!... itt jó a kulcsár... meg akarja magát boszulni! a szemei kidagadtak!... a nyakán van a kötél! melylyel kivégezte magát... ah! segítség!...

Itt Frau Mám újra elhallgatott, s gróf Tihamérnak a hátát hideg futotta végig, a homloka veritékezni kezdett, s az irnoktól elfordulva, alig érthetően szólott:

— Delei ur! nagy forróságom van! legyen szives egy pohár vizet hozni.

Az irnok magában különös észrevételeket csinálva, távozott. Ő méltósága pedig, miután körülnézett, ha valjon senki sem látja-e? izmosan ragadta meg Frau Mámnak mind a két karját, s a hogy elhasznált vén csontjai engedték, minden erejéből rázni kezdte:

— Frau Mám!... Frau Mám!... vén csacska!... vén

számár... ébredjen fel... jöjön eszére!... ne beszéljen bolondokat!

E szavakat a gróf, ámbár arcán a tudományos szelid komolyságot ördögi méreg váltotta fel, oly halkán mondta, hogy az előszobában sem lehetett hallani. — Igaza van Deleinek — folytatta aztán magában — nem kell innen távoznom, mert a vén bolond nem tudja, mit beszél.

Azonban Frau Mám az erős rázás következtében elérte őrvöngése tetőpontját, sikoltása az eddigieket jóval felülmúlta s erre felébredve, egy izmos falóczára hanyatlott.

— Nagy Isten! mi történik velem — szólott bágyadt hangon — ah... a méltóságos gróf ur is itt!

És a jámbor, jó szívű gazdasszony ura látására lesütötte a szemét.

Gróf Tihamér szavait mérlegelve, hogy szenvedélye igen messze ne ragadja, miután egy pár lépést közeledett Frau Mámhoz, épen tátotta a száját egy kemény leczke adására, de e szándékában gyors léptek dobogása akadályozta meg, s a következő pillanatban doktor Spreu nyitott be az inas kíséretében.

A gróf hanyagon nyújtotta jobbát házi orvosának, s aztán a bámuló gazdasszonyra egy átszegző pillantást vetve, az inas-hoz fordult e szavakkal:

— Rád semmi szükség.

Az exsenior majd megpukkant mérgében, hogy a következő eseménynek nem lehet szemtanuja, s e veszteséget kár-pótlándó, hol a fülét, hol a szemét tette a kulcs lyukához.

Doktor Spreu a rövid kézzorítás után azonnal a beteghez ment, s gyakorlatba vette az orvosi fogásoknak legelsőjét: meglapintotta Frau Mám ütérét.

— Hm! hm! nagyon lázas!

— Elkésett már ön, barátom! nincs semmi baj! — szólott ő méltósága, — s doktor Spreut karon fogta, hogy elvezesse.

— Hogyan gróf ur! de nagy baja, nagy paroxysusa lehetett.

— Higyje el nekem, nem is volt semmi különös! — Itt a gróf képe nyájas, rábeszélő lett, s hogy annál nagyobb nyomatékot adjon, egy rövid mosolyra is erőltette magát.

— De gróf ur! ha igaz, a mit az inastól hallottam...

— Eh! azok a barmok felzavarják az embert ok nélkül... Frau Mám! szóljon! van-e valami baja?...

Az olvasó képzelheti, hogy e rövid szóváltásra a kulcs lyukán ólálkodó exsenior különösen csóválta a fejét, s ha nyíltan nem is, de magában meghazudtolta ő méltóságát.

Azonban alig hogy a gróf szavai elhangzottak, mielőtt Frau Mám felelhetett volna, jött Delei ur az ohajtott pohár vízzel, s alig hogy ő méltóságát a víz kissé üdítette, az ajtón koczogtak.

E koczogásra a benn levők összenéztek s e kérdés ült szemeikben: vajon ki járhat ily későn, hivatalanul, a ki még a konyhaajtón is koczogni szokott?...

— Szabad! — hangozott gróf Tihamér, kíváncsian véve szemügyre egy közeledő, hosszú nyárs-alakot.

— Van szerencsém — szólott a belépő túlváriás hajlongások közt — van szerencsém méltóságodnak jó napot kívánni.

A gróf meglepetve nézett, bámult; s az ismeretlen szeméből nem tudta kiolvasni látogatásának okát.

Doktor Spreu azonnal ráismert, s hogy a feszültségnek vége legyen, eléje sietett.

— Jó estét! jó estét kollega ur! nemde ön is jó estét akart kívánni ő méltóságának? — És doktor Spreu finom mosolyra vont a ajkait, s e mosoly fel volt fegyverezve a gúnynak alig látható szűnyogfulánkjaival.

— Azaz hogy Spreu barátom! ha igazat akarunk mondani, már éjfél van, mert az idő kerekei mind a két mutatót épen a tizenkettős számra vitték... Azonban, kedves kollega ur, a mi önnek oly felöltő, az nálam kisvárosi szokás, t. i. a Londonban töltött három év alatt (itt szóló hangosabb kezdett lenni) megszoktam azoktól a kisvárosi angoloktól, hogy akár milyen időben „jó napot“ mondjak. — És doktor Puff — mert ő volt, a gróf előtt ismeretlen — visszaadta kollegájának az előbbi finom mosolyt, s aztán ő méltóságához fordulva, újra meghajtotta magát:

— Méltóságos gróf ur! van szerencsém szolgálhatni.

— Köszönöm uram! nincs szerencsém... önt ismerni — válaszolt a gróf akadozva.

— En vagyok doktor Puff! — S a napimádó sértett hiúsággal tette hozzá: — Igaz! nekem sem volt eddig szerencsém a gróftól láthatni.

— Szolgálhatok valamivel? — kérdezte most a gróf kissé ingerülten.

— Azaz hogy tudtomra méltóságod kívánt az én szolgálatommal élni.

— En? — Bocsásson meg orvos ur! ön téved...

Itt közbeszólt doktor Spreu, ki szintén sértve érezte magát, hogy gróf Tihamér nem volt személyéhez elég bizalommal s házi orvosán kívül egy idegen segélyéhez is folyamodott; sőt mivel ő méltósága azt állítja, hogy a gazdasszonynak baja sem volt, ez valószínűleg ürügy, hogy rajta túltegyen, s amaz ignoránst fogadja utódjául. — Doktor Spreu szintugy lenézte doktor Puffot, mint doktor Puff doktor Spreut. Doktor Spreu szintugy keveset hitt a doktor Puff tudományának, mint doktor Puff a doktor Spreu tudományának.

— Valószínűleg — szólott doktor Spreu — valószínűleg a gróf ur megfélekedett, hogy a kollega urat hívatta...

— En? — ismételte a gróf — mondom önöknek, ha csak a cselédeim nevemmel vissza nem éltek, semmit sem tudok... azonban örülök a váratlan szerencsének...

— Engedje meg a gróf, hogy a szerencse enyim legyen; (doktor Puff meghajtotta magát), a mi jelenléteket illeti, ismételnem kell, hogy tudom ezen közmondást: „hivatalan vendégnek ajtó megett a helye“ s nem lennének itt, ha méltóságodnak egy cselédje fel nem ébreszt... Épen álmodtam... lord Palmerston hivatott, hogy adjak tanácsot köszvényes fájdalmi enyhítésére... azonban nem untatom méltóságodat az érdekes párbeszéd részleteivel... igen! szinte feledem!... hol van hát az ellenség?... Bocsásson meg a gróf... így szoktam nevezni a betegséget, mert nekünk orvosoknak a betegségekkel kell harczolnunk... hol van a patiens? ha szabad kérdezmem...

— Sajnálom a kellemetlen félreértést, orvos ur, — felelt gróf Tihamér magában boszankodva — a beteg amott van, de már jobban érzi magát... tulajdonkép az egész csak komédia volt.

Doktor Puff ezalatt Frau Mámhoz lépett, meglapintotta a gazdasszony kövér kezességét, s aztán szólott:

— Igaza van a grófnak, ... semmi baja...

— Azaz hogy tisztelt kollega ur — hallatta magát doktor Spreu finom mosolyával — a hol a vér lázas állapotban van, ott valami bajnak kell lenni.

— Ismétlem, kollega ur, oly csekélység, hogy ő méltósága teljesen megnyughatik, kivált ily jeles tagtársam felügyelete mellett.

Itt doktor Puff Delei urhoz fordult, ki végtelenül sajnálta, hogy Frau Mámot nem láthatja előbbi őrvöngő állapotában.

— Nemde egy ismeretlen kollega? — kérdezte megható nyájasan.

E pillanatban az ajtón ismét koczogtak.

— Megérem, hogy egy harmadik doktor — gondolta ő méltósága, homlokát ránczba szedve, s aztán bassus-hangon kiáltotta: „Szabad!”

A belépő egyén az általánosan ismert kedélyes öreg ur, doktor Muff volt, gúnynevén „halálmadár.” — Beléptekor a bennlevő kollégák nem győztek csudálkozni, s ő viszont nagy szemeket meresztett két jó barátja látására.

Hosszas lenne elmondanom ezen új félreértés kiegyenlítését, s a tudós kollégák szives szóváltásait. — Doktor Muffról ugy sem mondhatok egyebet, mint két kollégájáról: t. i. doktor Muff szintoly keveset adott a doktor Spreu és doktor Puff tudományára... de hisz a többit egészítse ki a szives olvasó.

— Felette sajnálom, uraim, a félreértést... egyébiránt biztosítom önt Muff ur, hogy a betegnek semmi baja.

A grófnak e szavai elég világosak voltak, s a három kolléga kalapja után is nyult; de doktor Muff azon egyének egyike volt, a kik csak akkor kezdenek félelmesek lenni, mikor a kilincs a kezükben van, s itt még egy szomorú eseményt akarnak elbeszélni. — Doktor Muff e roszt természete miatt sok betegét elvesztette: egy részét megölte jelenléte; a másikat távolléte; az egyik meghalt unalmas adomáitól; a másik, mert adomái miatt látogatása elkésett.

Végre a gróf türelmetlenségének oly világos jeleit adta, hogy a kedélyesen áradozó öreg ur kabátjának egyik szárnyát doktor Puff, a másikat doktor Spreu huzta meg; doktor Spreu elmondta a jó éjszakát, doktor Puff pedig a jó napot, midőn az előszobában erős kiabálás és nehéz léptek hangzottak.

Erre a három kolléga hahotára fakadt; mert doktor Heu a hangj: ról és lépéséről meg lehetett ismerni.

— Na jó ember! mutassa meg, merre kell menni? — ordított az ujonnan érkező, kiről legelőbb is azt jegyzem meg, hogy nagyot hallott, s ezért igen hangosan beszélt.

Egyébiránt doktor Heu talpig derék, jószívű, egyeneslelkű, mondhatni, túlságos igazságszerető emberbarát volt. — A gazdagok valaha nagy tekintélynek tartották, de mivel a nap alatt minden csak divat dolga, doktor Heu is kiment a divatból. — Azonban minél többet vesztett az aristokráciánál, annál többet nyert a szegény népnél. — Éjjel nappal talpon állott, s nem csak a betegségből igyekezett az elhagyottakat lábra állítani, hanem a szegénység ellen is adott recepteket, s rendszerint mindennap üres zsebbel tért haza. — Ha beteghez hívták, nem kérdezte, hogy a szenvedő hányadik emeleten lakik, s kivétel nélkül összebarangolt minden osztályu lakot. — „Könnyű a kollégának — szokták mondani hitrokonai — mert roppant gazdag kincseit nem most szerezte, mikor minden második ember orvosnak tartja magát, s ha másként nem, hasonszenvileg gyógyít, — hanem a régi jó világban.” — Végre azon különösséget is megemlíthetem, hogy — miként kollégái kiszámították — doktor Heu a jelen eseményig már 10,000 akó orvosságot irt ki a város különböző gyógyszertáraiból.

— Jó estét gróf ur!... ah! jó estét urak!... örvendek... örvendek, hogy a modern kollégák végre egy vén czopf tanácsát is meg akarják hallgatni. — Doktor Heu, mint egyenes ember, épen úgy beszélt, a hogy gondolkodott.

— Megkésett ön, kolléga ur! — válaszolt doktor Spreu finom mosolyával.

— Nem úgy van ám, öcsém uram! nem azért megyünk Rómába, hogy pápát ne lássunk. — Gróf ur! ha szabad kérnem, láthatom-e a beteget?

— Ha oly nagy kedve van orvos urnak, ám tessék! amott van — s gróf Tihamér Frau Mámra mutatva, megvetőleg elfordult.

Doktor Heu a gazdasszonyhoz közeledett.

— Nos kedves ifjasszony! tátsuk ki a szánkat!... Hah! mondom! engedelmessédjünk!

Frau Mám, miután hasztalan vonakodott, kitátotta a száját, a hogy kitáthatta.

— Igy! most kedves ifjasszony, nyujtsuk ki a nyelvünket.

Frau Mám kinyujtotta a nyelvét.

— Igy! most édesem, adjuk ide a kezünket... hm! hm! hát hol fáj?... ne tagadjuk!... mi bajunk volt?

— Frau Mám! — kiáltott most a gróf, átszegző szemeket vetve a gazdasszonyra — feleljen hamar, hogy a doktor u végezhesse egymásután.

— Nem volt nekem semmi bajom. — S Frau Mám szemérmesen elfordult.

— Nem volt semmi bajunk?... hallják önök... nem volt semmi bajunk?... nos? ha szabad kérnem, mit végeztek kollégá uraim?

— Azt, hogy a jó asszonynak már semmi baja — felelt doktor Spreu.

— Ezt én kereken tagadom!... mert lássák önök...

— Eh orvos ur! — szakította félbe ő méltósága — meguntam már ezt a sok zajt semmiért. Jó éjt kívánok az uraknak!

— Gróf ur! a dolog nem épen így áll. Méltóságodnak halmalmában van távozni, de bocsánatot kérek, ez engem nem akadályoz, hogy maradhassak, s kollégáim jelenlétében — ki kérek, hogy szintén maradjanak — a beteget alaposan ki kérdezzem.

— Uram! azt vélem én vagyok itt az ur, ön pedig az orvos, kit, mint ezen urakat — házi orvosom kivételével — tévedésből hívtak ide.

— Megkövetem a gróft, ez ellen semmi kifogásom; de nekem is, mint megye esküdt orvosának, jogomban áll, sőt kötelességem kikérdezni oly beteget, a ki tolvajokról, gyilkosokról beszél, s ijedtében kétségbeesik...

Gróf Tihamér elsötétült; ajkába harapott, s szünet mulva válaszolt:

— Legyen hát orvos ur! de kérem, végezze minél gyorsabban.

(Vége köv.)

SZEGÉNY ANYA, SZEGÉNY GYERMEK.

ANDORTÓL.

Kisded szoba, pislogó mécs...
Ágyon alszik beteg gyermek;
Halvány anya kimerülten
Virraszt beteg álma felett.
Nyugtalan a gyermek álma,
Melle piheg, úgy ég arcza...
Anyja nézi, nézi s remeg...
Szegény anya, szegény gyermek

Éjfél vert már kint az óra,
Halvány anya virraszt mégis:
Nem nyughatik, bár az álom
Majd lecsukja már szemeit.
Nyugodtabb már a kis gyermek,
Arcza nem ég, keble piheg...
Anyja nézi, s egyre remeg...
Szegény anya, szegény gyermek!

Halad az éj, hajnal pirul,
Kialudt a mécs világa;
Beteg gyermek álma felett,
Virraszt csak az anya álma.
Egész csendes a kis beteg,

Arcza sápadt, de nem piheg...
Anyja alszik ágya felett...
Szegény anya, szegény gyermek!

Kisdéd szoba napvilágos,
Ágyon fekszik sápadt gyermek
A ki mellette virrasztott,
Kimerült anyja most ébred.
Félve nézi, hogy a beteg?
Arcza sápadt, keble hideg.
„Meghalt!” sikolt, s ott rogyik le...
Szegény anya, boldog gyermek!

Pénz és szerelem.

— Novella. —

Dallos Gyulától.

I.

(Folytatás.)

A ház előtt Perrinné asszonynyal találkozott, ki már visszajött, s izdadt arcát törölve, a bérkocsit fizette ki épen. Madam szeret gyorsan járni — gondolá magában Adolf, midőn a tajtékzó lovakat látta.

Napjainkban a szerelem a szabóknak legjobb barátjok. A tizenkilencedik század legtöbb udvarlója többet költ külsejére, mint a mennyit zsebe megenged. — Gáncstalan öltözet, finom kalap, szűk keztyű és még szűkebb csizma, mind meg annyi árulói állapotának.

Adolfról alig mondhatnók, hogy e perczen már szerelmes lett volna; de midőn sétája közben zavart gondolatait rendbeszedni törekvék, végre is azon vette észre magát, hogy mindinkább torlódó gondolatai őt sodorták el magukkal, és legelőször is azt mutatták neki, hogy öltözete nagyon kopott, és hogy keztyűje nagyon piszkos; másodsor pedig arra birták, hogy e bajon segitendő, rögtön be is fordult a Rue vivicane-be hol elegans öltönyt, kalapot, csizmát, keztyűt és kiegészítésül egy darab finom bajuszkenőt is vett, mire könnyebb szívvél és járással tért vissza szűk műhelyébe.

Visszatértekor Perrin urat az irodában találta, ki komoly pillantást vetve Adolf új keztyűjére, az iroda kulcsát kérte tőle. Adolf évek óta megszokván főnöke komoly arcát, gondatlanul odanyújtá a kulcsot, és mentegeté magát mulasztásai végett a számolásban. — Perrin ur szótlanul kivette a könyveket, és kezdé vizsgálni; Adolf azt hitte, hogy meg akarja nézni, mikép állnak ügyei öreg barátjával, ki a múlt napon fölakasztá magát.

Midőn Perrin ur jobban elmerült számolásaiban, egyszerre izgatottan veté le fejéről kalapját, és elküldé Adolfot egy távolakó üzletbarátjához, figyelmeztetvén őt, hogy távozásakor lassan tegye be az ajtót, mivel Perrinné beteg.

Adolf távozott. Perrin ur bezárta belülről az iroda ajtaját, és izgatottan folytatta könyveinek vizsgálatát. — Nehány perc mulva Julia félénken bekopogott, arról értesítvén Perrin urat, hogy anyja nagyon rosszul van; azt nyerte válaszul, hagyja békén, dolga van.

Midőn a megrémült leány betevé az iroda ajtaját, összeborzadt azon iszonyu szitkoktól, miket atyja rekesze mögött ejtett.

Mit jelentsen ez!

— Gazember! Tolvaj! Zsebmetező! — dörmögött ismételve, midőn pénztét összeszámlalá.

Végre becsukta óvatosan pénztárát, és betevén kulcsait kabátja belső zsebébe, azt nyakig begombolta, mintha attól tartana, hogy valaki onnan elcsenhetné, mire neje hálószobájába ment.

Beléptekor intett Juliának, ki gyöngéden ápolta anyját, hogy távozzék, és becsukta az ajtót.

Julia remegett atyja haragos arczkifejezésétől. Hallotta, hogy szólt anyjához sebes, rövid mondatokban.

Nehány perc mulva ismét kinyilt az ajtó, és Perrin ur kilépett azon, még mindig nyakig begombolt kabátban.

Különös, de igaz, hogy a franczia nem járhat el valami nagy dologban a nélkül, hogy kabátját az utolsó lyukig be ne gombolja.

— Eredj anyádhoz, mondá az üzér leányának, kezével parancsolólag intve, midőn gyors léptekkel keresztülment a nappali szobán.

Julia visszatért beteg anyjához, és nagy csudálkozására hallá tőle, hogy mindketten még az esteli vonattal el fognak menni falura. Julia észrevette, hogy anyja szemei veresek. — Sirt talán? Oh nem; évek óta nem fakadt köny Perrinné asszony szemeiből.

— Mit bámulsz reám? — szólt türelmetlen hangon a gyötörő sejtelmektől faggatott leánykához; eredj Madeleinéhez, és mondd meg neki, hogy még az éjjel elmegyünk Toursba.

Julia szomoruan és zavartan teljesíté anyja rendeletét. A konyhába az irodán keresztül is mehetett; ez utat választá és ott találkozék Adolfal, ki nyájasan köszönté szép tanácsadóját. — Julia fájdalomteljes pillantást vetett reá. — Szegény leányka! ő hónapok óta a részvétnél sokkal mélyebb érzelmet táplált keblében Adolf iránt. Az egész házban egyedül őt tartá jószívü, becsületes embernek; azért nem igen örvendetes meglepetés volt reá nézve a hir, hogy anyja falusi lakában, Tours mellett kell laknia tán hosszabb ideig.

Adolf tudakolván szomorúsága okát, nagy megdöbbenéssel hallotta meg azt; de az ajtón csakhamar zörgés támadt, mely véget vetett ömlengéseiknek.

Julia a konyhába illant, és Perrin ur belépett az irodába, követve egy rendőrtiszt által, kinek intett, hogy teljesítse kötelességét, és azzal elhagyta az irodát.

Adolf hasztalan esküdött, hogy ártatlan, és a hangos zokogásra fakadt Juliát megragadta karján atyja, és bevezette anyja szobájába.

A rendőrtiszt vitte Adolfot magával fogolykép, ki, midőn a sötét Corciergerie hosszu folyosóin végig vezették, jól tudta már, hogy pénzsikkasztással vádolja főnöke.

Könyvei nem voltak rendben, a pénztárból nagy összeg hiányzott, gyanú pedig csak reá lehetett, ki egyedül nyúlhatott a pénzhez, és sulyosbitá azt azon körülmény, hogy az utóbbi időben a szokottnál többet költött ruhára.

Midőn a tömlöczör megnyitá Adolfnak fogsága ajtaját, ez ismételve esküdött ártatlanságára, mire amaz nyájas hangon válaszolá, miszerint nemsokára alkalma leend azt bebizonyíthatni.

Adolf a törvényes időben vizsgálat alá vétetett, és a törvényszék bünösnek ítélte, mivel csak ő neki volt kulcsa főnöke pénztárához.

Perrin ur ügyvéde elősorolta vádbeszédében azon számtalan kisérteteket, miknek a fiatal ember ki van téve oly nagy és vakító városban, mint Páris; továbbá azon határtalan bizodalmat, melyet Perrin ur segedje iránt tanusított, és melylyel ez — fájdalom — oly rútul visszaélt; — fölemlítette Adolf feltünő fényüzését az utóbbi időben, és mindenek felett terhelő bevallott szándékát, hogy urát elhagyja, és a maga pénzével játszik a börzén.

Adolf védője ellenben tagadta bűnösségét. állítá, hogy ruháját fillérenként megtakarított pénzen vette, és figyelmeztette a törvényszéket, hogy vádlott többször milliókra menő ügyeket intézett el főnöke részére, a nélkül, hogy egyetlen fillér hiányzott volna. Az államügyész a vádlott ellen beszélt, és a törvényszék elítélte. A szegény ifju eszméletlen lett, midőn a bíró több évi fogságra szóló ítéletét kihirdette, ajánlván neki, hogy becsületes életet éljen, midőn visszatérend a világba.

(Folyt. köv.)

TE TANÍTÁL.

FÜLÖP ELEKTÖL.

Te tanítál ábrándozni,
Te tanítál fohászkozni
A szerelem Istenéhez ;
A szerelem nagy Istene
Fohászomat be nem vette . . .

Te teremtéd vágyaimat,
Te teremtéd álmaimat
Földi boldogságunkról ;
De az álmod csalta lett —
Szülte hiu képzelet.

Te tanítál boldog lenni,
Te tanítál bűt feledni,
De a fátylat, mit a bánat
Lelkemnek vont a szemére —
Jó kis leány, nem vevéd le.

Te gyujtád meg azt a szikrát,
Mely a lelken világít át
S fényt áraszt az életünkre ; —
De a szikra kialudott . . .
Ha nem szítod, mért is gyujtod ?

A párisi kirakatok.

Börne után

B e s z e g i .

Nagy Sándor sokat fáradozott, hogy a világot meghódítsa, csak azért, hogy az athenaeiek beszéljenek róla. Hogy a párisiak valakiről egy napig beszéljenek, ahoz sok, hogy egy évig emlékezzenek meg róla, ahoz kevés volna a világ. Ennek elérésére az elfoglalt világot újból el kellene veszítenünk. Hogy ez óriás városban kitűnjék valaki, hogy ez oceanban az egyes hullám észrevetéssék, ahoz nagy gyakorlat szükséges, melyet azonban egy bennszülött sem nélkülöz. Németországban a nyegleség a béna érdem mankója ; itt az szükséges keret, melytől megfosztva, a legvalódiabb gyémánt sem vonja magára a figyelmet. Dicséretére válik a párisiaknak, hogy minden szép adományt méltányolni tudnak, sőt az erényt is, csak zajt üssön ; még a szerénység is tetszésre talál, ha beszélni tud ajkainak megnyílása nélkül. Azon érdemen, mely itt elvész, misem vész el. Könyveket lehetne írni azon művészi fogásokról, melyekkel kiki saját körében él, hogy személyét és birtokát a legelőnyösebben érvényesíthesse. E helyütt csak néhány érzéki eszközt akarok fölemlíteni, melyet a kalmárok használnak, hogy vásárlási vágyat ébresztszenek és a vásárlókat magukhoz csalogasák. A város azon részeiben, hol a színházak, nyilvános sétányok és egyéb nevezetességek vannak, hol tehát a legtöbb idegen lakik és leginkább megfordul, nincs ház kirakat nélkül. Egy percztől, egy lépéstől függ a csáberők működtetése ; mert

egy perczel később, egy lépéssel tovább a járó már más kirakat előtt áll, hol szinte megtalálja a keresett árukat. A szemek erőszakkal csábíttatnak el, fel kell nézniök, meg kell állaniök, míg azokat más nem veszi igénybe. A kalmár és árúlnak neve tizszer olvasható az ajtókon, egymás mellett, egymás alatt, az ablakok felett, czégekre írva, a bolt külseje az iskola-gyermek irkájához hasonlít, ki a minta néhány szavát örökké ismétli. A szövegeteket nem mutatványokban függesztik ki, hanem egész felgöngyölített végekben, ajtó, ablak elé. Néha egyik végök a harmadik emelethez van tűzve, és a másik, soknemű kanyarulat után a kövezetig ér. A cipész egész háza külsejét legtarkább színű cipőkkel festi be, melyek nagy tömegekben állnak egymás mellett. A lakatosok czége egy hat lábnyi magas, aranyozott kulcs ; az ég óriás-kapuinak sem volna nagyobbra szükségük. A hárisnyakötők kirakatait négyrőfös hárisnyafestmény disziti, melytől az ember homályban visszariadna, attól tartván, hogy fehér kísérteteket lát. És így mindenki a legkisebb halakat is nagy horoggal fogja. De nemesebb, kellemetesebb módon bilincselnek le lábat, szemet azon festvények, melyek sok rakda előtt kiállítvák és rendszeren a kereskedelem módját jelképezik. E festvények nem ritkán valódi remekművek, és ha a Louvre képesarnokában függnének, a szakértők, ha nem is csodálkozással, de mindenesetre örömmel szemlélnék. Ezek egyszersmind a párisi életből meritett találós irányrajzok és ezért ép oly taunulságos, mint mulattató velök foglalkozni. Néhányat közülök, melyek magamnak is föltűntek, le akarok írni. Egy shawl-kereskedő kirakatát egy, hét életnagyságu alakból álló kép disziti ; felirat : au serment. Három férfi három nőnek több shawl-t kézbesít, kezeikkel ünnepélyesen erősítő mozdulatokat téve. Ők meg esküsznek rá, hogy ezek valódi francia shawlok, s talán még azt is hozzáfüggesztik, hogy a derék francia utálja az angol árukat, mert a háttérbe álló angol bős pillantásokat vet a kalmárilag hazafui háromságra. Ez a képnek nyilváno s jelentése ; de ezelőtt volt még egy titkos értelme is, két év előtt ugyanis az átnyujtott shawlok fehér, vörös, kék színűek voltak és az eladók esküvének, hogy ezek a valódi, minden francia előtt kedves színek ; de a túlbuzgó rendőrség parancsára, mely minden szellőcskétől fél, a színek egyikének le kellett törölnetnie. . . Ennek közelében egy fodrász házán bár rozsul festett, de eredeti jelentésű kép függ. Absolon koronaherczeg, hajánál fogva lógg a fán s egy elleneséges lándzsa által keresztüldöfetik. Alatta e sorok :

Contemplez d' Absolon le déplorable sort,
S' il eût porté perruque, il évitait la mort.

Egy más, igen jól festett kép virágárús leányt ábrázolva, ki térdepelve veszi át egy lovag kezéből a koszorút, egy divatárusnő kirakatát disziti. A leánynak oly jámbor, oly ártatlan arca van, hogy tapasztalat nélküli fiatal ember, minőt azonban Párisban hasztalan keresnénk, megtévedve tova menne, keztyűit más boltban veendő . . . Egy madarász Noe bárkáját ábrázoló kép által vonja magára a figyelmet. Az özönviz minden előzménye oda van festve, a bárka egész kényelemmel nyugszik a szárazon, s várja az árt, hogy szárnyra keljen. Noe apánk majommal játszik s diplomatikus arcot vág : csak ő tudja, mi történik. Elláthatlan sorrendben jönnek sietve a négylábu állatok, a bárkába menekülendők. Kettenként mennek, minden születési rang nélkül, miként már az a szükségben szokásos ; az oroszlan követi a lovat, a róka megelőzi a szamarat, a nyul a kutya után fut. Gyönyörű egy kép ! de mindenki, velem együtt legvonzóbbnak azon festményt fogja találni, melyet egy német nyelvtanár, ki neve után ítélve, született német, palais royali laka elé függesztett. Legjobb korú férfi, s kétségkívül a tanár ur maga, könyvvel kezében karzéken ül, az előtte álló fiút kihallgatva ; kevéssel hátrább gyö-

nyörű fiatal leányka ül, s háta mögött, a székre támaszkodva, vörös huszár tiszta áll, ki mimikai valószínűségnél fogva, szerelmi vallomást tesz. A leány ujjával a könyvre mutat és a francia huszár, kezét szívére téve, utánmondani látszik: szeretlek. E képből nagy örömmel vettem ki, hogy német tanároknak Párisban van hallgatóságuk. A mi hazánkban sokkal szerencsésebb a nyelvmester, semhogy kifüggesztett czége alatt hirdesse, hogy fiatal leányok és vörös huszártisztek közötti kölcsönös oktatás számára tart iskolát.

Nem szabad Franchet ur Vivienne-utczában levő új ékszerkirakatáról meg nem emlékezni. Hat hóig dolgoztak e kirakaton és a szerencsések, kiknek sikerült a függönyök mögé pillantani, nem dicsérhették eléggé. Végre három hét előtt, a bordeauxi herczeg születése napján megnyitá a bolt; Franchet ur ugyanis Berry herczegnőnek ékszerésze. E bolt, legfőleg hűs lábnyi hosszú szobácska, negyven ezer frankba került, oly fényesen van felszerelve. Az utczai bejárás fölé két aranykörben két gondosan festett czimer van elhelyezve. Az egyik kör a francia és nápolyi uralkodóház czimerét egyesíti; a másik kissé titkosabb czimert körít. Jövendő dicsőségeknek jegyzőpontjait, királyságoknak ébrényeit, tojásbéjban koronákat tartalmaz — egy szóval, van titkos jelentősége s valószínűleg a bordeauxi herczegre vonatkozik. Itt levő meghatalmazott követei, kik értik magukat, bizonyára el nem mulasztandótták, kémeiket oda küldeni, hogy abból valamit haszunkra kibetűzzenek.

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

VI.

A zaj, mely Magyarhon téreit betölté, mindegyre szélesebb körben növekedék s napról napra veszélyesebb szint öltött.

A keserűség, mely előbb csak az udvar zsarnokságát és a király bünt elnéző tétlenségét, önelfeléddel üzött csapdáságát átkozá, — a kereszténység ellen kezd fordulni.

A lázangók legnagyobb részének már nem csupán Péter elüzése volt egyedüli szándékuk, hanem a régi pogány vallást is vissza akarák állítani.

A közzavarban, midőn mindenkinek lelke a jelen fájdalomával volt elfoglalva s a szokatlan napi események harczkiáltásai közt a kétes jövő reményein tündök, észrevétlen mozgogni kezdett a pogányság is, és mint hatalmas óriás, emelé föl fejét a még mindig nem eléggé erős és szilárd magyarhoni kereszténység ellen.

A kardot, melylyel jogaiknak kivívására álltak csatarendbe, a vallás ellen fordíták; a szabadság elnyomói helyett mindenkit megtámadtak, kit a kereszténység kebelében lenni tudának s vérengző kegyetlenséggel kivánták, gyilkoló fegyverüket honfivérbe mártani. *)

Miután Endre az ország határánál egy inkább üdvözlétere állított, mint védelmére szolgálható, férfiak, nők — s gyermekekkel vegyes gyülelész csapattal találkozott, a nehány száz fegyvereseket, kik a gyülelész csoport közt találkoznak, saját kíséretéhez csatolván, ovatosan, előgonddal a Sámuel király által épített Abaujvár felé folytatá útját.

Soknak nem tetszék Endre kíséretében, hogy az orosz sereget az ország szélénél sem bocsátá el magától, hanem a határokon belül is környezetében tartani kívánta, miért is midőn a hon határait átlépve Abaujmegyébe érkeztek, a főurak hangosan felszólalának ellene, s szemére veték, hogy nem bizik a magyarok hűségében. Elmondák neki, hogy a nemzet kész feláldozni érte véré, életét; azért ne féljen semmit, bizza magát egészen hűségökre, ők megótmazandják, csak bocsássa el az orosz sereget s ne kívánja hű magyarjait idegen védelem által elsomorítani.

Endre, nem akarván honfiainak ragaszkodó hű bizalmát ellenállásával gyöngíteni, engedett a kérés és rábeszélésnek és az ipától kapott, mintegy husz — mások szerint huszonöt ezer emberből álló orosz sereg legnagyobb részét, gondatlan elhamarkodással visszaküldé; csupán pár ezer orosz fegyverest tartván meg maga mellett, hogy, mint mondá, neje, — Anastasia, saját nemzeti kíséretét ne kénytessek egészen nélkülözni s mint jövendőbeli magyar királynő, méltóságához illő fénynyel, öntestőrei környezetében jelenhessék meg új hazája határai közt.

De később ugyancsak lett Endrének oka megbánni, hogy a magyar főurak jószándékú ugyan, de oly gyorsan engedett nem kissé merész követeléseinek s a biztosító orosz hadat haza bocsátá, mert a dolgok egészen más irányuá fejlődtek, mint minőnek mind ő, mind a rábeszélő főurak gondolák.

*) Horváth Mihály.

(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— Május 27-én. —

Irodalmi keresztjárás és még valami.

Zajzoni meghalt, meghalt szegényen, nyomorban!.. De ne aggódjanak kedves olvasónim; nem fogom egész irtózatossal valószínűségében leírni azon kinos nélkülözéseket, melyeket e nemes lélek és kiváló költői tehetség az utolsó években szenvedett; elég szomorító már azon tudat, hogy ismét egy jeles tehetséget veszítettünk el.

Hanem a mit el nem hallgathatok, a mit eltitkolnom nem szabad, az, hogy Zajzont leginkább az vitte kora sirba, mert — magyar költőnek született; én mondom azt, én, ki e nemes lelket úgy ismertem, mint kevesen, ki benne nem csak a jeles tehetséget, de egyszersmind a hű barátot vesztettem el. Sir bennem a lélek azon gondolatra, hogy egy ilyen ritka színnek olyan korán kellett megszakadni, és meg kellett szakadnia azért, mert nem tudott más lenni, csak magyar költő!

Midőn a fogságból kiszabadult, egészsége megvolt ugyan rendülve, de lelke ép volt, tele munkavágygyal, tele édes reményekkel a jövő iránt. Mennyit fog ő most dolgozni, mint fogja helyrehozni a nyolcz havi börtön kínos tétlenségét! És elbeszélte nekem terveit, egy nagy költői beszély csaknem egészen készen volt fejében, és száz meg száz költemény, melyeket mind meg fog írni, csak egyszer írni tudjon, csak egyszer egészséges legyen.

Oh, de azt az egészséget nem bírta többé visszanyerni, mert ahhoz nyugalom kellett volna, és egy kis kényelem, arra pedig nem birt szert tenni; örökös küzdelem volt élete, a nyomor, a nélkülözések, a mindennapi kenyér, a ruhaszerzés, az éhenhalással kellett küzdenie, folyvást, minden nap újra, e nemes lélekkel, e beteg testtel; csuda-e, hogy végre kimerült a küzdelemben, és szive megszakadt a szenvedéstől?

Két héttel ezelőtt vettem utósó levelét és midőn azt elolvastam, tudtam, hogy halálán van! panaszkodott benne, hogy rosszul van, és mikor ő panaszkodott, akkor bizonyosan sokat kellett szenvednie, gondolám; mert soha sem panaszkodott; napokat tudott éhezni, a nélkül, hogy még nekem is, a kihez pedig úgy ragaszkodott, mint testvérhez, csak egy szót is szólott volna; és most panaszkodott! És nem is csalódtam; egy hét múlva meg volt halva.

Meghalt, mert nem tudott megélni; pedig milyen kevés kellett neki arra! Ritka embernek vannak csekélyebb igényei, mint neki; étel, ruha és egy kis szoba, a melyben nyugodtan az irodalomnak élhessen, egyébre nem volt szüksége, több után nem áhítozott — és ez is meglőn tagadva tőle.

Midőn két évvel ezelőtt „Börtöndal“-ait kiadta, úgy fogott e munkához, mint a ki a boldogság útját megtalálta; és csakugyan, akkor találta meg a boldogság útját, azon boldogságát, t. i. mely túl a földön van.

Ha a közönség pártolja e művét, még most is élne; módot lelt volna, gyógyíttatni magát, kipihenni a kiállt szenvedéseket, nyugodtan dolgozni és — tudják-e kedves olvasónőim hány előfizető gyűlt be a „Börtöndalok“-ra? Szegény Zajzoni, hatszázra számolt, és akkor háromszáz forintot kapott volna a kiadótól, és oh, mi nagy kincs lett volna akkor háromszáz forint az ő kezében! életét vásárolta volna vissza ez öszszeggel! De nem gyűlt be hatszáz előfizető, mindössze is 80, olvasd nyolczvan előfizető találkozott, és aztán kapott a kiadótól — de minek ezt mondani, elég hozzá, ez volt Zajzoni halála! „Meghalni sok, élni kevés!“ mondá azzal a sziv mélyéig ható, keserű mosolylyal, mely annyira sajátja volt, midőn a kiadótól a tisztelet-nem: a szégyen- a vérdíjat fölvevé, és aztán visszavonult szobájába, és két napig nem mutatta magát előttem, és midőn harmadnap fölkerestem, ott feküdt ágyában, előtte orvosság, kezében egy könyv; kivettem kezéből a könyvet, Ossián volt! A szégyen, a fájdalom döntötte őt kórágba, nem az a fájdalom, melynek csiráját a börtönből hozta magával, hanem az, hogy egész nagy Magyarorszában, a két testvérhazában csak nyolczvan ember viseltetik érdekek iránta, költészete iránt! Minek is neki akkor élnie!

Nagy Magyarország! és nem hangzik-e ilyen tények mellett gunykép e szó! Szabad-e nagynak nevezni olyan országot, a melyben csak nyolczvan ember akadt, a kik egy oly tehetségnek „Börtöndal“-ait olvasni vágnak?

Ne kívánják tölem olvasónőim, hogy, mert az keserű, elhallgassam az igazságot; én is szeretem hazámat, volt idő, midőn megmutattam, hogy jobban szeretem mindennél a világon; de ne kívánják tölem, hogy csupa szeretetből érzéketlenné legyek; épen mert szeretjük a hazát, föl kell leplezni a sebeket, a melyeken legdrágább élettereje foly ki.

Nagy Magyarország, és leghűbb gyermekei éhen halnak, legnagyobb tehetségei vértanui életet élnek!

Avagy mutassanak csak egyetlen egy költőt is, ki nem kincs- és gazdagsághoz, mint más civilizált országokban, hanem csak gondtalan élethez jutott volna az irodalom útján?

A kikre tán hivatkozhatnak, azok mind nem az irodalom útján jutottak hozzá; az egyik örökölt, a másik hivatalt vállalt, a harmadik végre gazdag nőt vett el; de a ki csak költői tehetségére volt szorulva, lett légyen ez bár a legfényesebb, egy egész világ csudálását és tiszteletét fölkeltő, mégis éhséggel küzdött és ha természetes halállal mult ki, nyomorban halt meg.

Nem említem föl azokat, kik, mint Czakó, önönkezőkkel véget vetettek életüknek, vagy mint Beöthy László, nagy kétségbeesésükben életduló szenvedélyekben keresték és találták meg a halált; hanem hivatkozom azokra, kikben a lélek erősebb a kétségbeejtő viszontagságoknál, kik a legborzasztóbb reménytelenség közepette sem vesznek el sem eszöket, sem önbecsérzetöket.

És mit tapasztalunk ezeknél? azt, hogy mindegyik boldogtalan; mindegyik kénytelen feláldozni lelkének lelkét: a költészetet, hogy kenyér után lásson; Esauként: egy tál lencseért adják oda elsősülöttségöket: mert éheznek; az egyik tanár lesz, a másik journalista, a harmadik naptár- és adomaszerkesztő, csak hogy élni tudjon; ha csupán halhatatlanságra törekszik, fele útján éhen, nyomorban vész el! Nagy Magyarország! Avagy nem úgy van-e, a mint mondom?

Mikor egy-egy jelesünk meghal, könnyeket hullatnak utána, pénzt gyűjtenek gyermekeinek; ah, el a könnyekkel, melyeket nem a szeretet fakaszt szembe, és el az adományokkal, melyekre nem a tisztelet készített! ne alacsonyítsák le magukat ha z u g könnyek ontására, és ne alacsonyítsák le jeleseinket, hogy alamizsnát nyujtanak maradékinak. Pártolják az irodalmat, és jeleseink árvái nem szorulnak majd a kegyelem filléreire.

Nagy Magyarország, és költői éhen halnak, legjelesebb fiai nyomorban vesznek el!

Nézzünk körül e hazában, melyet úgy szeretünk nagynak nevezni, hány ember veszen könyveket? hány ember áldoz valamit azért, hogy e hazában a tudomány és költészet virágozzanak?

Avagy tudomány és költészet nélkül is nagynak nevezhető egy nemzet? Nézzünk körül az életben, akár a mult, akár a jelenben, ott magvan írva a felelet. Nem I. Napoleon hódította meg a fél világot, hanem a francia s z e l l e m; a nagy költői lángelmék nélkül, melyek őt megelőzték, katonai lángelméje soha sem diadalkodott volna; és midőn az ő szerencsésillaga a Berezinánál lehullott, kicsi lett-e ez által Franciaország? Nem ragyogott-e fel a nagy nemzet isteni s z e l l e m e épen a restauratio sötét korában világölölő fényben? És addig lövelte szét mennyei sugárait, míg az önkény sötét fellegeit a legutósó páráig szélylyel oszlatta, semmivé tette.

Igen, igen, miként Franciaországnak soha sem lett volna Napoleona, ha a XVIII század nagy szellemei nem ragyognak, úgy nem lett volna neki XVIII Lajos után alkotmányos szabadsága, ha a restauratio alatt a nemzeti költészet egész mindenható verőfényében nem tündökölt fel; a természetben nincsen ugrás, és csudák szintén csak az egyházi világban történnek immár; egyik tény a másik szüli; a ki nagy akar lenni, annak tenni is kell valamit érte.

De Franciaországban nem is halnak éhen az igazi tehetségek!

Avagy Angolországot hoztam föl, a hol még inkább tűnik ki a szellem mindenható ereje? Az egész világot tette adó-

fizetőjévé az angol, egy kardcsapás nélkül, csupán szellemi felsősége által; de ott szintén nem hagyják ámen halni a valódi tehetségeket!

Voltak századok, mikor a pusztá erő, a nyers vitézség is elég biztosíték volt egy nemzet élete, nagyságára nézve; de ez a kor, hála érte a civilizációnak! letűnt; most már nem annyira vérrel, mint téntával írják a nemzetek szabadságait, nem az ágyu, hanem a szellem határoz népek sorsa felett, és egy nemzet nagysága, élete vagy halála tisztán műveltségi fókától van föltételezve.

De azért a mi költőink... avagy tán azt mondják, hogy szegények vagyunk? igaz, azok vagyunk; de ha azt akarjuk, hogy szegénységünk muljék, ne engedjük, hogy életünk fentartói elveszszenek; ne tépjük le a virágokat, ha azt akarjuk, hogy gyümölcsünk teremjen. Tudjunk nélkülözni, de ne áldozzuk fel jövőnk reményeit: a költészetet, a szellemi életet!

Avagy azt hiszik, hogy pusztán anyagi haladás által is előre mehetünk? Igen is, mehetünk, de úgy, a hogy az emberi élet megyen előre: a sir felé. Hagyjuk reá, hogy a költő hivatása nem egyéb, mint a daloló madaraké a természetben; de itt is ezek a tavasz, az élet hiradói, és elköltözésökkel pusztá, kietlenné lesz a táj. Irsuk ki a daloló madarakat és verejtékünk áldásait az utált hernyók és undok — bogarak pusztítják el.

De a költő hivatása valamivel dicsőbb a daloló madárénál; ő szavakat ad érzésinknek, vidámságot és reményt csüggedő lelkünknek, és önálló jelleget egész egyéniségünknek.

Nézzük, mennyire kivetköztek volt eldödeink nemzeti jellegökből a mult század második felében és a jelen század elején! Idegen volt rajtuk a divat, idegen ajkaikon a szó, még a bajszot is hátukon növesztették — hajcsap alakjában! De nem is igen zengett akkor a magyar dalnok kobza! És ha Isten Kazinczyt nem küldi vala hozzánk, alig ha nem egy „égető kérdés“-sel kevesebb pergeli most a par excellence népboldogító ujjait; az anyagi haladás bizonyára nem óv meg az enyészettől, és mi mégis éhen hagyjuk veszni jeles tehetségeinket!

Ne féltsük életünket, az az Isten, a ki „egy ezred évi szenvedés“ alatt atyai ótalmába fogadta e nemzetet, ezentul sem fogja azt elhagyni; a ki a háborus idökben hősöket adott e nemzetnek, az a szellemi harcok idején is ihletett lelkü bajnokokat fog adni; hisz épen ebben nyilatkozik az Isten különös gondviselése e nemzet felett, hogy minden kornak, minden nagy eszmének vértanukat terem; az ihletett költök is ezek közé tartoznak; de minket nem illet azért köszönet; a sors érdeme az, hogy költőink vannak, a mi érdemünk pedig az, hogy — idő előtt meghalnak.

Ha azt akarjuk, hogy ne csak a véletlen kényétől függjön életünk és jövőnk, hogy igazán viseljük a nagy nevet, mosuk le már egyszer magunkról azon szégyenfoltot, hogy költőnknek a legnehezebb életgondokkal kell folytonosan küzködniök; ne legyen a költői pálya: Golgotha, és a költészet egy násik Saturnus, mely ennen gyermekeit gyilkolja meg; tudjuk szeretni és pártolni azt, a ki és a mi minket a művelt nemzetek sorába emel, az író és az irodalmat; ha szegénységünk gazdálkodásra kényszerít: gazdálkodjunk ott, a hol azt nemzeti bűn nélkül tehetjük; ne az irodalmon kezdjük, mint eddig, hanem ott végezzük a gazdálkodást; és hála Isten, még nem vagyunk, de nem is lehetünk olyan szegények, hogy az irodalomtól is el kellene vonnunk a mindennapi kenyeret; hisz többet ez nem is ohajt a mindennapi kenyérről, és ha ez sem jut neki, annak valóban nem az az oka, hogy takarékosak, hanem az, hogy nagyon is prédák vagyunk; a fölöslegetsekre költünk annyit, hogy a szükségesre nem marad!

Avagy nem úgy van-e? Kegyetek, kik bizonyára egész

meleg honleányi szeretettel pártolják irodalmunkat, legjobban tudják, hogy úgy van; avagy miért nem érzik meg kegyetek azt a néhány forintot, a mit évenként az irodalomra fordítanak! Hanem igen is érzik azok, kik egy új hajéket nagyobbra becsülnek — a világ minden könyvénel.

Azok miatt teng az irodalom, és vesznek el éhen szegény költőink; de ne is mondják, hogy ők gazdálkodók; csak olyan kevés az, mint a milyen kevés az honleányok avagy valóban művelt hölgyek.

Kegyetek pedig kedves olvasónöim, valóban nem tisztelhetik meg méltóan szegény Zajzonink harmattiszta emlékét, mint azáltal, hogy lehetőleg terjesztik az okot, miért halt meg olyan korán; azért mert a magyar hölgyek nem pártolják úgy az irodalmat, a mint azt tőlük a haza várja. És kegyetek nemes szívből fakadó nemes szavainak bizonyosan meg lesz a maguk jótékony hatása, és akkor — tán még sem halt meg egészen hiába e szegény költő; tán ő lesz az irodalom iránti közöny — utósó vértanuja. Adja Isten!

Oh, sokat, mindent tehetnek a hölgyek ez ügyben! az ő részvétöktől függ e haza művelődése, szellemi felvirágozása, és mégis vannak, a kik azt mondják, hogy a nőnek csekély munkatér jutott a polgári társaságban!

Igen is, csekély az anyagilag véve, de annál jelentékenyebb szellemileg; az érzelmek egész nagy birodalmában ők az urak; a gyermek első kedvteléseitől fel a haza iránti szent szeretetig terjed az ő hatalmuk, és a mely nemzetben a költészet és a többi művészetek kellő pártolásban részesülnek, az annak a jele, hogy azon nemzet valódi művelt hölgyekkel, valódi honleányokkal van megáldva.

Egy ilyen jeles honleány emelt szót a lefolyt héten a hazai festészet érdekében és kétszeresen örülünk annak, mert e lelkes honleány főrangú köreink tagja, a hol az ilyen tünemények a ritkábbak közzé tartoznak; gróf Zichy Nándorné felszólítja a fehérmegyei kölgyeket Székely: Doboz történetét ábrázoló festményének megvásárlására, és egyszer s mind kéri a többi megyék lelkes hölgyeit, hogy ők is a hazai festészet pártolására közreműködjenek. Mindenesetre szép és nemes szívből fakadó kérelem, és bizonyára nem hangzik el sükertelenül; de én azt tartom, hogy a festészet leginkább gazdag főuraink pártolása által indulhat kívánatos fejlődésnek; így van az mindenütt, és így kellene annak hazánkban is lenni; a festészet lényegesen különbözik az irodalomtól: az az ugynevezett „aristocraticus művészetek“ közé tartozik, melyek csak kormányok, vagy művészetkedvelő Meccenasok bőkezű pártolása által indulhatnak virágzásnak; míg ellenben az irodalom a szó szoros értelmében a nemzet köztulajdon; amarra kincsek, míg erre csak forintok keltenek; gazdag főuraink legkevesebbet „áldoznak“ az irodalomra; ezekre kellene tehát valami uton módon hatni, azokkal kellene valahára megértetni, hogy azok a fejedelmi donatiók nem pusztán arra valók, hogy lovakra, agarakra és a — balletre vagy legfőlebb egy új uradalom megvásárlására fordítsák, hanem kicsi részben legálább, egyszer s mind arra valók, hogy hazai művészetet teremtsenek; itt van a hazai festészet, színészet, zene, melyeket mind nekik kellene támogatni; ha ez így történnék és aztán a többi magyar hölgy is tehetség szerint az irodalmat pártolná, akkor valóban nyugodtabb lélekkel nézhetnének költőink és hazánk is a jövő elé.

Hát a hét története? Ez a hét története, kedves olvasónö; azt mondja reá, hogy szomorú történet? igaz, de vigasztaljuk magunkat a derültebb jövővel; hisz minden nap újra emlegetik a lapok, hogy nemsokára ismét egybehívatik az országgyűlés;

addig emlegetik, míg végre csak mégis meglesz, akkor pedig csak „kisüt valahára, nap sugára, hirlapirók ablakára.“

Hogy ha pedig egyáltalában örvendetes hirt akarnak tőlem hallani, ám, mondok egyet; — mai számunkkal veszik kegyetek fiatal költőink egyik legjelesbikének: Dalmady Győzőnek előfizetési felhívását; Dalmady Győző költeményei, Jókai Mór által ajánlva! nemde örvendetes bir? és azért bizonyosan tudom, kegyetek mindent el fognak követni, hogy a költemények minél szélesebb körben ismeretessé legyenek a hazában; hisz a hölgyek egyik legédesebb öröme: a jónak és szépek terjesztése, Dalmady költeményei pedig jók is szépek is egy személyben; aztán meg — oh, gondoljuk el, hogy Zajzoni „Börtöndala“ — ira csak nyolczvan előfizető gyűlt be! — de el e szomorú képpel!

Még egy örömhír! A mult héten jegyezte el a vidék egyik művelt ifja: Sivó Miklós, abonyi birtokos, a bájos, kedves Beniczky Emmát. Csak azt kívánjuk, hogy olyan boldogok legyenek, mint a hogy egyik is, másik is — megérdemli.

És most néhány szót a magam igazolására. Lapunk mult számában többek között azt irtam, hogy Hollósy Kornélia évi díja 3000 frttal főlebb emeltetett; olyan forrásból merittem e hirt, melynek hitelességében semmi okom nem volt kételkedni; közelebb azonban a jeles művész lapok útján közölte, hogy e hir nem való, és engem gyanusítással, rágalmazással vádolt.

Még ha nem is volna való e hir, akkor se érdemelném azért a rágalmazó, a gyanusító czimet; mert a jeles művész nem három, de bátran 20,000 frtot is kérhet évenként a színháztól; civilizált sátusokban egyszerüen tévedésnek, hibás értesülésnek szokás nevezni az ilyen dolgot, és ilyen értelemben feletem is néhány lapban, melyekben a jeles művész nyilatkozata megjelent; őszintén, mint igazságszerető emberhez illik, bevallottam, hogy rosszul voltam értesülve ez ügyben.

Azonban alig jelent meg az én igazolásom a lapokban, midőn ugyanazon valaki, a kitől eddig a színházra vonatkozó híreket megtudám, nálam terem és csaknem olyan csunya kifejezésekkel, mint a tisztelt művész, reám támad, hogy én őt mennyire kompromittáltam, hibás forrásnak neveztem, holott ő igazat mondott, és csak annyiban tévedett, hogy a jeles művész évi díja most nem három, de négy ezer forinttal több a tavalyinál, és állításának bebizonyítására kiterített előttem két irgalmatlanul terjedelmes iratot. — „Ez“ — mondá — az ugynevezett „gázsi liszta“ másolata; ez hiteles; ebből pedig megláthatja „Urasága“, hogy a jeles művész tavaly csak 577 frtot és 50 krt huzott havonként, az idén pedig huz: 945 frtot, a mitizenkét óra többet tesz 4000 frtnál a tavalyihoz képest.

— Ezek után — folytatá az én tudósítóm áradzásait, — én követelem „Uraságától“, hogy e valóságos igazolásnak helyet adjon e lapban, és ha a jeles művész még egyszer gyanusítással, rágalmazással találna „traktálni“, úgy én még egyéb adatokkal is szolgálhatok ez ügyben.

Ime, kedves olvasónó, a dolog állása; én mentegtettem magam Hollósy Kornélia megtámadásai ellen, és most mentegtenem kell magam — saját tudósítóm ellen; közzé kell tennem tudósítóm adatait először, mert önvédelem és másodsor, mert az a nemzeti színház pénztárát közlelő érdeklő ügy; meglehet azonban, hogy a tisztelt művésznek sükerülni fog még a „gázsiliszta“ — t is hibásnak kinyitkozttatni, a mit persze csak számokkal lehet bebizonyítani, még pedig ekké-

pen, hogy a t. művész havidíja most nem tesz 945 frtot, mert a többi csak üres szó; és ez esetben nyilvánosan vissza fogom vonni tudósítóm szavait; de még akkor is kérem a jeles művészt, ne használjon ellenünkben olyan kifejezéseket, melyek által az ember csak önmagát sértegeti; a „Családi kör“ soha nem gyanusít, se nem rágalmaz, a t. művészről pedig épen a legnagyobb magasztalással szolt mindig; de mi csakugy, mint ő, a közönség szolgálatában állunk; nekünk kötelességünk, földeríteni a nemzeti színház körüli intézkedéseket; elég szomorú, hogy ezek csak magánértésítések útján szivároghatnak át a sajtóba és a közönség tudomására, az igazgatóság, mint valami középkorbeli Hermandad, a titok sötét leple alatt furfarag egy nemzeti intézetben; a sajtónak tehát kétszeresen kötelessége, köztudomásra juttatni minden nevezetesebb intézkedést, és teszszük azt a művelt közönséghez illő módo; hasonló ildomosságot várunk mi is másoktól és kiváltépen egy művésztől.

Londoni levelek.

III.

London, május 15 kén 1862.

Beszéljünk az időről! Szakadatlanul ömlik az eső az ég csatornáiból, s a kiállítási palota pallóján csodálatos arabeszkeket s hierogliphokat képez, melyekről a felsőbb jelfestészet tanárai azt állítják, hogy nem egyebek azok, mint a természet által sajátkezüleg kiállított okirat, illetőleg bizonyítvány az épület jelességéről. „Mert — így szólnak Kelk és Lukas urak — palotánk, az igaz, hogy nem szép; mire való is volna a szépség? elég az, hogy 300,000 font sterlingbe került; de tagadhatatlan, hogy czélszerű, s világiparkkiállításra teljesen alkalmas!“ Igaz ugyan, hogy Kelk és Lukas uraknak eme szent s örök időkre épített csarnokaiban kifeszített esernyőkkel járunk föl s alá, de hála Istennek! a kiállítási cikkek nem szorultak esernyőre miután a kiállítók legtöbb cikkek számára szép szekrényeket készítettek. Aztán mily nagy haszna van annak, hogy az eső beeshet! Így legalább az ég tevékenysége feleslegessé teszi fáradságos felöntözését a pallónak, mely csak durva gyalulatlan deszkákból áll, s melynek számtalan lyukja és hasadékból különben oly nagy mennyiségű por törne elő szakadatlanul, hogy egy unatkozó lordra nézve a legérdekesb foglalkozás lenne azt kiszámítani, hogy minő viszonyban áll a felszálló por és lehulló eső a kiállított tárgyak értékéhez.

A mi azon boldogtalan halandókat illeti, kik a folytonos rút idő alatt hivatásuk folytán arra vannak kárhóztatva, hogy egész napot a kiállítási palotában töltsenek; ezeket csak szivemből sajnálhatom, mert vagy megdagadt nyakkal, felkötött állal és ama meg üvegesedett szemekkel járnak fel s alá, melyek a tubakolás virágzó korát jellemzik; vagy épen annyira vannak, hogy kénytelenek haza menni s aztán orvost hivatni. Valjon Kelk és Lukas építész urak hajlandók-e az orvosi tiszteletdíjakat az illetőknek megtéríteni? Ennyire aligha terjed ki szivességök. De ugy hiszen, elég lesz ennyi a rossz időről, meg annak hatásáról a palotára.

Egy politikai-társadalmi harczról kell említést tennem, melynek szintere a nyugati kúp, részben az osztrák osztály volt. Mint tudva van, a kiállítók serege a nekik kijelölt helyiséget elfoglalván, az egész nyugati kúp egyes kiállítók közt lön felosztva, s ezek már most részint a megnyitási ünnepély

előtt, részint azután, minden készületet megtettek itteni letelepedésükre. Azonban más volt megírva a sors könyvében, nem így akarták ezt Angolország trónjának őrei, ama trónnak t. i., mely valóságos odysseusi ide-oda vándorlás után a kiállítási palotában, végre a nyugati kúp hátrészében lelte föl nyughelyét, hol közvetlen egy, Belgiumból küldött, pompás szószerék előtt telepedett meg, s nemcsak e remekművet, hanem más egyéb tárgyakat is eltakart a kíváncsi szemek elől. Ennek már így jónak kellett lenni a megnyitási ünnepélyen; midőn azonban a harmadik nap is elmúlt, s a trón még sem mutatott semmi kedvet sem az összeomlásra, sem a továbbmozdulásra: a „népképviselők“ félteni kezdték existenciájukat, s jogaik védelmére kérvényrohamot szerveztek. Erre a trón őrei így szóltak: „Látjátok, hogy a trón itt áll, s hogy annak lába és a ti lábaitok egyszerre ugyanazon helyen nem állhat. Annak úgy szólván, természeti joga van arra, hogy épen ott legyen, a hol van, s azért nem is kellett számára meghatározott helyet kijelölni: ti ellenben igényeiteket nem alapítjátok egyébire, mint egy iv papirosra.“ És most lőn nagy lárma, csodák és jelek történtek, egymást érték a gorombaságok, és sokan az osztrákok közül így szóltak egymáshoz: „Hagyjuk el a pharaók országát!“

Nem kell azonban megijedni, nyájas olvasóm; a jó osztrákoknak eszökben sem volt, e rettentő fenyegetőzést teljesíteni. Nagyon jól ismerik ők otthonról a toll és tinta hatalmát; ehhez folyamodtak tehát, s az ügy sok irkaírka után szerencsésen ki is lőn egyenlitve úgy a hogy. Persze hogy volt nagy öröm Izraelben a vívmány fölött, még azok is elteltek diadalérzettel, a kiknek az épület homályosabb részeibe kellett vonulniuk czikkeikkel.

Kétségtelen, hogy az épület belseje, kirívó, tarka színű falai, hatalmas vasoszlopai, tetőgerendái, valamint a szintoly tarka czikkek, zászlók és egyéb diszítvények által a nézőre gyakorlott benyomást illetőleg sokat nyert; de más kérdés az, ha valjon nem lett volna-e lehetséges, a kiállított tárgyakat az épület több részében, nevezetesen a főhajóban mesterségesebben elrendezni? A kik a hydeparki kristálypalotára visszaemlékeznek, fájdalommal szólnak az ott tapasztalt pompás elrendezésről, ellentétben azon chaosszal, mely a mostani kiállítási épületben annyira szembeötlő.

A mellékrajók a főhajóval semmivel sincsenek szorosabb építészeti kapcsolatban, mint bármely két ház egy köztük álló harmadik házzal, ha a válaszfalak lerombolják. E mellékrajók, karzatok és udvarokban van a különféle államok sajátképeni helye, mert a főhajó keleti része az azzal szomszédos kúppal és kereszthajóval együtt kizárólag Angolország s az angol gyarmatok számára van fentartva; míg a főhajó nyugati részét egészen a francia, norvég, hollandi, belga és német diszczikkek foglalják el.

A vámegylet főtáborhelye a délnyugati kereszthajó, a nyugati kúp szomszédos felével, míg a kúp másik fele s az északnyugati kereszthajó az osztrákokat fogadta keblébe. A ki e két állam kiállítási osztályát egyszerre szemléli, a vámegyleti osztály kiállítását egy nürnbergi áru-kereskedéshez, az osztrák osztályt pedig egy szalonhoz fogja hasonlíthatni. Németország szétszaggatottsága még kiállításában is szomorúan mutatkozik. Ezer meg ezer apróságon akad meg a néző szeme, nem azért, hogy gyönyörködtessenek, hanem hogy elszomorítsanak. Engem ugyan közelebről nem érdekel, mégis kellemetlen benyomást tett rám ez osztály, annyira kellemetlent, hogy elvesztém kedvemét szemléléseim további folytatására, miért is az érdekesebb dolgok megtekintését máskorra halasztottam.

Az „Irodalomtámogató vállalat“-hoz

ujolag csatlakozott:

Söjtörön: Csaby Amália ivén (ujolag):

Wogronics Sándor ur (gánai puszt.).

Olvasónőink tán azt hiszik, hogy e vállalat „elaludt az Urban.“ Korántsem! Hétszáz on felül vannak már e nemes pártolók; szép alkalom nyílik itt, használni irodalmunknak és az olvasó közönségnek egyaránt; egy kis ügyszeretet mellett meglesz az ezer pártoló; nemes ügyszereteten pedig hazám lelkes hölgyei vetélkednek egymással.

Az irói segélyalaphoz

ujolag járult:

| | |
|------------------------------|-----------------|
| A karozagi dalárda | 10 frt — kr. |
| Ehez az előbbi: | 2383 „ 50 „ |
| Teszen összesen: | 2393 frt 50 kr. |

és 13 ezüst huszast.

(Poly: a'juk.)

Gazdasszonyoknak.

Vizhatlan bőr.

A bőrnek, t. i. cipő, csizma s más efféle tárgy bőrének vizhatlanná tételére három keveréket ajánlhatunk. Az

1. áll 5 unczia olaj, $\frac{1}{2}$ unczia viasz, fél unczia szurok és fél unczia terpentintöl. A

2. áll faggyu, enyv (faenyv) és viaszból. A

3-ikhoz két drachma kaucsukot s 15 unczia terpentinolajat felmelegítve kell egy itze főt olaj közé tölteni.

Mindhármát, vagyis bármelyiket e három közül, hidegen kell felkenni és beitatni.

I. Gy.

Meggyes torta.

Kavarj egy fél font vaját habbá s tégy belé 16 tojás sárgáját, melylyel egy negyedóráig ismét kavard, néhány perczig pedig még egy fél font finomra tört cukorral is; ezután verd habbá a 16 tojás fehérét s tedd közé, valamint egy fél font finom lisztet és 6 lat tört mandulát. Öntsd az egészet kikent tortaformába, rakj bele szép spanyol meggyet, süsd ki; ha meghült, vagdald föl.

Sz. Zs-né.

Irodalom és művészet.

× Lapunk mai számához van mellékelve Jókai Mór előfizetési felhívása Dalmady Győző költeményeire. Midőn megemlítjük, hogy Dalmady az „Irodalomtámogató vállalat“ számára is átadta már egy kötetnyi költeményei kézira át szerkesztőségünknek: legyen szabad a t. közönség figyelmét a lapunkhoz mellékelt előfizetési felhívásra ujjolag felhívunk.

× Heckenast Gusztávnál közelebb ismét több becses könyv jelent meg; ilyenek: Jósika Miklós „Jó a tártár“ (4 kötetes) és „Pygmalion“ című regényei; amannak ára 3 frt 20 kr. ezé 1 frt 60 kr.; továbbá b. Eötvös József „Karthausi“ és „A nővérek“ című regényeinek új kiadása, mindegyik ára külön 2 frt. Jókai munkáinak olesó kiadásából is jelent meg két füzet, u. m. a 25. és 26-ik; egy-egy füzet ára 40 kr. Igen érdekesek „Mikes Kelemen levelei“ is, melyeket a szerző kézírata után Toldy Ferencz rendezett sajtó alá. E munka 2 kötetre terjed s kapható 1 frt 50 krért.

× Turgeneff jeles regénye, mely a „M. O.“ tárczájában „Nemes fészek“ cím alatt közöltetett, legközelebb önálló kötetben is meg fog jelenni.

× Rózsavölgyi és társasága műkereskedésében legújában a következő 5 szép magyar népdal jelent meg, zongorára átírva Széffy Gusztáv által: 1) Száll a felhő magasán, magasán. 2) Jaj be szomorúan szól a furulyám. 3) Szegény legény vagyok én. 4) Már minálunk csoda esett. 5) Gyuri Bandit hat pandur kíséri. Ára mind az ötnek 60 kr. — Ugyanott jelent meg egy újabb salondarab is: Gerville L. P. op. r. Rosignol et Fauvette, Ára 80 kr. — Továbbá a következő darabok: 1) „L'occasion“, alkalmi polka-mazur, ára 54 kr. 2) „Lövészbálpolka“, ára 40 kr. 3) „Dallam-négyes“, ára 60 kr. 4) „Tokaji cseppek“ csárdás, ára 80 kr. Mindezek Kéler Béla szerzeményei. 5) „Orpheus az alvilágban“, Offenbach dalműve, zongorára átírta Kovaltsik A., ára 1 ft. 6) Kukoriczafosztó-csárdás, Bartay Edétől, ára 50 kr. 7) „Őszi virágszál-emlék“, csárdás, Barthók Sándortól, ára 54 kr.

× Bolnai és Kempelen Győző „Népszínházi Évkönyv“ című naptárt szándékoznak kiadni a budai népszínház javára, ismert nevű írók közreműködése mellett. A 14-15 ivnyi műhöz négy arczkép is leend mellékelve. Előfizetési ára 1 frt, mely jul. 15-ig a budai népszínházhoz küldendő be. Helybeliek a népszínházi pénztárnál is előfizethetnek. Sok előfizető kívánunk a jótékonyezélú vállalatnak.

Budapesti hírvivő.

× Mátyás király, mint tudjuk, világhírű könyvtárt alapított Budán, melyet azonban a törökök a mohácsi vész után feldúltak. A könyvtár egy része még megvan Konstantinápolyban s örömmel értesülünk, hogy oda utazott hazánkfiainak: Kubinyi Ferencz és társainak sikerült hozzáférközni e nagybecsű maradványokhoz, melyeknek átkutatása bizonynyal nem csekély befolyással leend hazai tudományosságunk előmozdítására. Feszült érdekléssel várjuk a további tudósításokat a buvárlat eredményeiről. Tudós hazánkfiaink mellé, midőn a hajóból kiszálltak, a török tiszték egy kardos szerezcent rendeltek diszkisérétül, s Ali basa, a külügyminiszter egész napra meghívatta őket magához vendégül. Több más török főméltóságok által is nagy szíveséggel fogadtattak.

× Deák Ferencz nagy hazánkfia e napokban hosszabb időre elhagyta fővárosunkat, s Zalamegyébe Szent-Lászlóra utazott, hol a nyár egy részét rokonai közt kívánja tölteni.

× A pesti gépgyárosoknak szép alkalmuk nyílt gépeik terjesztésére az által, hogy a zágrábi gazdasági egyesület közelebb fölkerlte a magyar gazdasági egyesületet: szólítaná fel a pesti gépgyárosokat, hogy nyitnának gyártmányaikból Zágrábban raktárt, mely czélra az ottani gazdasági egyesület saját kertjében szívesen engedne át helyiséget minden díj nélkül.

Ha a pesti gépgyárosok az ajánlatot elfogadják, miről nem kételkedünk, csak maguk érdekében cselekesznek.

× Szerdahelyi Kálmán és Papp László, kik szintén meglátogatták a londoni kiállítást, nyilvánosan fejezték kiköszönetüket Érkövy és Térei Pálnak, mintkik a kiállításra utazó magyarok érdekében a pest londoni ügynökséget létesítették. A fönnevezettek felszólítják Londonba utazó honfitársainkat, hogy egyenest Térey lakására hajtassanak, mert Londonban a szálloda egy éjre is majd annyiba kerül, mint az ügynökség előgondoskodásából kiszemelt szállások egész hétre. Szerdahelyi és Papp László a szállodában egy éjre 12 shillinget fizettek, míg az ügynökség utján birt szálláson egész hétük 18 shillingbe került.

× Stéger hazánkfia egyszerre három helyre, u. m. a berlini udvari, az odesszai olasz s a pesti nemzeti színházhoz kapott meghívást igen előnyös föltételek mellett. Hogy Pestre mikor fog eljönni a jeles énekes, azt még nem tudjuk.

× A Zugligetbe vezető út öntözése évenként mintegy 3000 frtba fogna kerülni az előleges költségvetés szerint. Ez összeget úgy akarják fedezni, hogy minden bérkocsi a budai vámnál 6 krt, comfortable 3 krt, omnibus pedig személyenként 2 krt. fogna fizetni. A magánkocsik tulajdonosai is bizonyára szívesen járulandnak e közhasznú vállalat költségeihez.

× Az első magyar állatbiztosító társulat még e napokban megalakul. Az alapszabályok már ki vannak dolgozva. A társulat, meghatározott évi díj fizetése mellett, kárpótlást nyújt minden oly kárért, mely betegség, járványos kór vagy rögtöni szerencsétlen esetek által okoztatik. A keleti marhavész ellen csak úgy érvényes, ha erre nézve külön biztosítás történik.

× Egy bérkocsitulajdonos folyamodott Pest város hatóságához, hogy rendes omnibus-közelkedést nyithasson a város és az Orczykert közt. Hiszszük, hogy a hatóság, a közönség kényelmére való tekintetből, megadandja a kért engedélyt.

× Alig hogy gr. Zichy Nándorné a nemzeti képcsarnok eszméjét megpendítette, a lelkes felszólalás már is kezdi megteremni nemes gyümölcsét. A nevezett terv létesítésére e napokban az eperjesi takarékpénztár 25, a körmöczi 20 s a nagyszombati szintén 20 frtot küldött be a Muzeum igazgatóságához. Ohajtjuk, hogy e derék intézeteket minél számosabbban utánozzák.

× A lelkes b. Eötvös József újabban ismét 94 frtot gyűjtött Székely Bertalan, tehetséges festész hazánkfia azon festményének megvételére, mely II. Lajos király holttestének feltalálását ábrázolja. E festmény jelenleg a londoni kiállításon van. Megvétele annál inkább kívánatos, mert árát a szerző arra akarja fordítani, hogy külföldre utazva, magát a festészetben minél jobban képezhesse.

× Kubinyi Ágoston, muzeumi igazgató, gr. Zichy Nándornénak a nemzeti képcsarnok ügyében tett felhívása folytán, a „P. Napló“-ban örömét s egyszersmind azon nézetét nyilvánítja miszerint, hogy valódi műbecsésel bírós így a nemzeti művészetnek és az illető megyének vagy városnak is becsületére való művek létesüljenek: szükséges lesz, hogy ez minden egyes esetben valamely középponti műtestületnek, — minő a nemzeti Muzeum érdekében működő képcsarnok-egylet — befolyásával történjék, különben megeshetik, hogy oly gyenge mű készül, melyet a képcsarnokban fel sem lehet állítani, vagy legalább a többi remekműveket csak diszteleníti. — Mindenesetre kívánatos, hogy e figyelmeztetést az illetők tekintetbe vegyék.

× A cs. k. rendőrség, egy városbiztos jelenlétében, Gánóczy Flóris, Szathmáry Mihály és Vidacs Jánosnál e na-

pokban házkutatást tartott. A talált s a feloszlatott honvédegy-
letekre vonatkozó iratokat a rendőrbiztos magával vitte. Mint
halljuk, compromittáló iratok nem voltak köztük.

✂ A pesti vízvezetés ügyében a városi bizott-
mány legközelebb egy elhatározó lépést tett. Rottenbiller, a
bizottmány egyik tagja, egy részvénytársulat létesítését magára
vállalta, de egyszersmind kijelenté, hogy a bizottmányból ki kell
ez esetben lépnie, miután az alakítandó részvénytársulat magán-
vállalkozás leendő, míg a bizottmány arra van hivatva, hogy a
város érdekeit képviselje. Most már tehát a közönség részvététől
függ, létesülend-e az annyira ohajtott vízvezetés vagy sem?
Mi a legjobbat reméljük. Nem volna szép Pest város lakosságá-
tól, ha túl hagyna magán tenni Szeged és Zágráb által, mely
városokban szintén akarnak vízvezetékét létesíteni.

✂ A Visegrádra tervezett kirándulás pün-
kösdhétfőn menend véghez. Az illető gőzös kora reggel indul
Pestről s esti 10 órára tér vissza. A dalárda is résztveend a
kirándulásban.

✂ A császárfürdőben Beniczky Emil, Bicskey
Kálmán, gr. Károlyi Gyula, Máriássy Kálmán, Szemere és
Zichy Jenő még ez idény folytán néhány táncvizigalmat ren-
deznek, melyek elseje jun. 6-ra van kitűzve. A rendezők nevei
kezeskednek, hogy e táncvizigalmak fényesek leendnek.

✂ Weichenmayer Ida a helytartótanácsból egy
protestáns nőnevelde felállítására kapott engedélyt.

✂ A Kisfaludy-társaság alapítóinak száma leg-
ujabban Majláth György, volt tárnokkal szaporodott.

Vajda Jánost, a „Növilág“ szerkesztőjét, a kato-
nai törvényszék, mely elé közelebb állítva volt, a közcesendhá-
borítás vádjá alól, tényálladék hiányában fölmenté.

✂ A magyar képzőművészeti társulat jelenleg
egy országos művészeti akademiát tervez, mely tárgyban mult
hó 26-kán tanácskozást tartván, e terv kidolgozására egy négy
tagu bizottmányt nevezett ki.

✂ Az államvasutársaság Pest és Pozsony közt,
valamint a Pesten alul eső állomásokat illetőleg, ugy a közön-
séges, mint a gyorsvonatokra nézve, június 1-vel jelentékenyen
leszállított menetdíjakat léptet életbe.

✂ Györy Vilmos, fiatal írónkat s pesti evang. se-
gédlelkészt, az orosháziak megválasztották rendes lelkészük-
nek. A pályázók hárman voltak, kik közt néhány százra menő
szavazattöbbséget nyert. Bizton hiszszük, hogy a derék oroshá-
ziak meg lesznek elégedve választásukkal.

✂ A légszeszvilágítás valószínűleg még ez év-
ben Budán is életbe fog lépni. A városi tanács legközelebb bi-
zottmányt nevezett ki, mely az erre vonatkozó szerződést a pesti
légszeszvilágítási társulattal megkötendő leszen. E társulat,
mint halljuk, oly előnyös tervet nyújtott be a városi hatóság-
hoz, hogy a szerint a légszeszvilágítás mintegy 4000 frttal ke-
vesebbe fog kerülni, mint az eddigi pislogó olajvilágítás.

✂ A fuvo-lajátékukról híres Doppler test-
vérek művészi köruttra készülnek, B.-Füredet, Kanizsát, Eszé-
ket és Zágrábot szándékozván meglátogatni. A derék művé-
szek kétségkívül mindenütt szives fogadtatásban részesü-
lendnek.

✂ Magyar gazdasszonyok képzésére egye-
sületet terveznek fővárosunkban; az eziránti kérvényt nemsokára
földerjesztik a városi tanácshoz.

✂ Kovács László, a kerepesi-uton lakó pesti polgár,
közelebb ülte meg 112-ik születésnapját, még pedig jó erőben
és egészségsben.

✂ Végül emlitsünk meg még néhány apró helyi
hírt. A testvérfővárosok közt járó csónakok állomáshelyein vá-
rószo-bák fognak építtetni. — A vakok-intézetének üresen álló

második emeletét felnőtt vakok számára fogják berendezni. —
Egy ferenczvárosi cipész, férjén szívódás közben késsel ve-
szélyes sebet ejtett. — A pesti nemzeti kaszinó 355 kötet külön-
féle hírlapot ajándékozott a nemzeti Muzeum könyvtárának. Va-
lahányszor e könyvtár eszünkbe jut, mindannyiszor azon ohajtás
támad bennünk, hogy vajha minél előbb meg lehetne azt nyitni
a közönség használatára! — Kenessey Kálmán ujjlag 24
frt gyűjtéléket küldött be állványok készítésére a Muzeumban.
— Egy 63 éves napszámos az óriás-utcában saját lakásán
felakasztotta magát. — A ferenczvárosi dunaparton egy uj-
szülött gyermek holttestét huzzák ki a vízből. — A fővárosban
szabó-egylet alakult, melynek célja, a közönséget olesó de jó
ruhával ellátni. — A fővárosi férfidalárda, mely tavaly felosz-
lott, Till Nándor zenetanár vezetése alatt újra alakul. — A
Széchenyi-téren a leégett kioszk helyére majom-színházat akar-
nak építeni. Valóban gyönyörűen illenek ez azon sétányra,
mely a nagy Széchenyi nevet viseli! — Mult vasárnap egy
42 éves ácslegény, ki már hosszabb idő óta mérsékletlen borivá-
vának adta magát, egy ferenczvárosi telken kötél által vetett
véget életének. — Egy 10 évre elítélt s megszökött bankjegy-
hamisítót fogtak el e napokban Pesten. — A lipót-utczai an-
golkisasszonyok nőneveldejéből két 9 és 10 éves, tót ajku le-
ányka nyom nélkül eltűnt. A kis leánykák azonban nem tar-
toztak a zárda növendékeihez.

Nemzeti színház.

— Május 30-kán. —

Május 22-dikén: „Mártha“, Flotow operája. — 23-dikán: „Legjobb az egye-
nes ut“, Koczebue vigjátéka, és „Port a szemébe“, új vigjáték másodsor. —
24-dikén: „Észak csillaga“, Meyerbeer operája. — 25-dikén: „Vén bakancsos
és fia a huszár“, Szigeti népszínműve. — 26-dikán: „Mátyás király lesz“,
Szigligeti drámája. — 27-dikén: „Sevillai borbély“, Rossini operája, Artôt
Desiré második föllépte. — 28-dikán: „A jó barátok“, Sardou vigjátéka.

Másodsor is hallottuk Artôt Desiréet a „Sevillai
borbély“-ban és hallhatnók százszor is, a nélkül, hogy a gyö-
nyörézet csökkenne, melyet előadása nyújt; sőt inkább, fo-
kozódnék még e gyönyörézet. Csak mikor többször halljuk tőle
ugyanazon egy szerepet, fejlődnek ki lelkünk előtt énekének
egyes művészi részletei, azon finom, gyöngéd zenerészek, me-
lyek első halláskor épen finomságuk által részben elvesznek,
holott épen ezekben tűnik ki a tökéletesen kiképzett művészet.
Nem a hang az, mi a művésznőt nagygyá teszi, hanem az, miké-
pen tud a hanggal bánni, mint tud alkotni isteni adományával.
De minek is vesztegetjük a szót egy olyan érzés festésére, me-
lyet csak az foghat föl teljesen, a ki érezte! Elég hozzá, Artôt
nagy művésznő.

De azért Hollósy is az, és az „Észak csillaga“-ban teljes
szívből és erős kézzel osztozkodtunk a tetszésnyilatkozatokban,
melyeket művészetteljes, édes, bájos éneke teljesen megér-
demelt.

A dráma terén semmi ujság, hanemha az, hogy Lendvai
már itthon van, és így a „Jó barátok“-at ismét elő lehetett adni,
noha megváltozott szereposztással; az orvost a távollevő
Szerdahelyi helyett Egressy, a zuávot pedig Komáromy adta;
ez utóbbi szerepet először Egressy játszta, annál nagyobb örö-
münkre szolgált azon tapasztalat, hogy Komáromy is igen de-
rekasan felelt meg mai feladatának. Atalában mondhatjuk, hogy
Komáromy már is azon fokán áll a művészetnek, hogy soha
sem ront szerepet, és csak az kár, hogy össze-vissza minden-
féle szakmára használják fel, a helyett, hogy módot nyujtaná-
nak neki, e gy szerepkörre jeles művészzé kiképezni magát. —

Ez előadás fénypontja azonban ma is Prielle Kornelia művészi játéka volt; a közönség — és örömmel jegyezzük meg, szép számmal volt az jelen — sokszor visszafojtott lélekzettel bámulta e nagy művésznő lelket megragadó finom játékát. Mellette még Eleki nagy alakító tehetsége tűnt ki; az alak, melyet ma élénk állított, annyira eredeti és mégis tökéletesen élethű volt, a minőt csak valódi művészek tudnak teremteni.

Budai népszínház.

21-kén: „Házassági három parancs“. — 22-kén: „A jó barátok“ műkedvelők által előadva. — 23-kán: „A szegedi kupecz“. — 24-kén: „A fekete asszony“ Szerdahelyi Nelli jutalmára. 25-kén: „Stern Izsák“. — 26-kán: „Az idegesek“ Szépné jutalmára. 27-kén „A szerelmes kántor“. — 28-kán „Az idegesek“. — Mindenek előtt hála azon lelkes fiatal jogászoknak, kik a „Jó barátok“-at előadták, és hála a lelkes Fésüs Györgynek, hogy az előadásra a rendezést olyan ügyesen vitte. Az előadás általában élvezetes volt, de még ha kevésbé lett volna az, akkor is teljes szívünkkel méltányolnók a szép szándékot, hogy a budai népszínház pénztárába egy kis „éltető elem“-et játszszzanak, és ez szépen sikerült is nekik; a színház olyan látogatott volt, mint régen, és azért igen, igen szép volna e derék ifjaktól, ha még többször is szentelnék erejüket e színház javára. Aközreműködők közül különösen tetszetek: Fésüs Gy., Hiloczky B., Toldy I., Tóth J., Berczik A., Lenk S., Varga Gy. és Schwarz F. vagyis más szavakkal: mindnyájan.

A többi előadások közül még: „Az idegesek“-et kell kiemelnünk; Sardounak egyik vigjátéka ez, a szorgalmas Tarnay Pál (álnév) által fordítva, és a szép Szépné jutalmára előadatva; közönség is szép volt jelen, számra és színre egyaránt.

Szerdahelyi Nelli javára, a „Fekete asszony“-t adták, fájdalom, üres padok előtt a rossz idő miatt. Egyébiránt az a „Fekete asszony“ is egyike azon daraboknak, a melyről már „atyáink is nagy bánatosan szoltak“.

Mindenfélék.

× **Drága pecsenye.** Zugban nem rég egy Gerard nevű egyént, ki egy macskát lapott, s azt megsütve megette, elítéltek 1) vizsgálati fogsága költségeinek megtérítésére; 2) két napi fogságra víz és kenyér mellett; 3) 30 botütésre; 4) az ítéletnek a fekete táblán leendő kifüggesztésére; 5) négy évi rendőri felügyelet alá helyezésre; 6) szigorú felügyeletre a helyhatósági tanács által; 7) az elítéltnak szállítása által keletkezett költségekre; 8) a még netaláni többi költségek és kárpótlás megtérítésére. Ilyen áron a macskahusnál jobb pecsenyét is ehetett volna.

‡ **Mint tudva van,** a fejedelmeknél szokás, czimeik közé e kifejezést is fölvenni: „Isten kegyelméből.“ Nem lesz érdektelen tudni, hogy e czimbeli formassággal kis Pipin, frank király élt először 752-ben azon alkalommal, midőn királylyá kenetett föl. Nagy Károly óta a fejedelmek állandóan használják azt czimeikben.

‡ **Nestroyt,** a bécsi bohózatok főíróját és főjátészóját, mint a bécsi lapok írják, Grácban megütötte a guta, még pedig halálosan.

‡ **Sajtóperbeli ítéletek.** A „N. Nachrichten“, „Vaterland“ és „Ost und West“ czimű bécsi lapok ellen indított sajtóperekben a bécsi törvényszék e napokban mondta ki ítéletét. Fridmann Bernát, a „N. Nachr.“ szerkesztője, közcsendhaborítás és izgatás vétsége miatt 3 havi egyszerű börtönre, havonként egy böjtnappal súlyosítva; Delpiny Gyula, magyarországi születésű munkatárs, ugyane vétség miatt 3 havi egyszerű fogságra; Ott, a „Vaterland“ szerkesztője, 8 napi börtönre s 40 frt pénzbírságra; Keipp, munkatárs, egy havi egyszerű fogságra; Tkalac, az „O. u. W.“ szerkesztője, 6 havi egyszerű börtönre, havonként egy napi böjttel súlyosítva; Eulich, ugyane lap kiadója, 10 napi fogságra s 50 frnyi pénzbírságra; ezenkívül pedig mindegyik lap 1000 frt cautio elvesztésére lőn ítélve. Az elítéltek mindnyájan felebbezték ügyüket.

‡ **Angolországban** 1860-ban 14,775 ember mult ki erőszakos halállal; ezek közt 1365 öngyilkosság által vetett véget életének.

Divattudósítás.

Kedves olvasónő! nem képzelheti azon örömet, melylyel ez egyszer e rovatot teleírom. Képzeld csak, semmi újról nem értesíthetem kegyedet a mi kedves nemzeti divatunk világából. Minden úgy van, mint volt régen; még egyetlen sujtás sem változtatta helyét és alakját. Tehát maradjunk a régi mellett nemde, kedves olvasónő, mind halálig a mindig új, mindig szép, mindig diszes régi nemzeti viselet mellett! A jövő hó elején lesznek a lóversenyek, akkor tán valami új változatról fogom kegyeteket értesíthetni.

Rejtvény.

Tóth Ottiliától.

1. 2. 3. A mi van, csak abban létez.

3. 2. 1. A virágok őshazája.

4. 5. 6. Tiszteld a viselőt, utáld a mutatót.

6. 5. 4. Molnár nélkül meg nem élhet.

1—6 Bár milyen messzire visz lábad,
Itt meglátod szép hazádat.

Megfejtési határidő: június 28-ka.

A 17-dik számban levő rejtvény értelme: Aggteleki barlang. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Szelényi Károlynő, Makk-Horty Anna, Boronkay-Csicseri Lilla, Csicseri Mariska, Orosz-Nemes Amália, a gyöngyösi Népkör, Rehrenbeck Ilona, Theisz Hummel Emilia, Pongrácz Gellér Mária, Pete Lányi Angela, Grumann König Mária, König Linka, Melezer Armina, Pálffy Stelczér Eliza, Ferenczi Leuke, Zachariás Alajosné, Eisenstädter Malvina, Holló Irma, Hrabovszky Julia, Vogel Karolina, Egerváry Tuboly Emilia, Deaky Amália, Fogler Paulina, Marggraf Hermin, Szabó Julia és Polli, Nagy Emilia, Tóth Sándorné szül. Nábráczky Ida, Nagy Mari, Pap Nina, Madarász Emma, Nánágy Szökő Mária, Luby Péchi Ilka, Kornis Jolán, Viertl Aloisia, Plachy Bertalané sz. Veres Ilka, Stinner Emma, Evva Ferenczné, Sárossy Laura, Pristyak Vilma, Vitalis P. Szerén, Kaiser Gabriela, Vecsey Pálnó, Majomi Józsefné, Dindár Izabella, Mendelényi Emma, Horváth Endréné, Jaross Nepomuczena, Ponniger Laura, Palkovics Somogyi Mária, Incze Ilka, Mányik Irma, Pongrácz Julia, Kondi Julia, Csaby Amália, Baranyi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Incze Ilka, özv. Komáromi-Csernátoni Antalné, Takó Ilka, Osváth Ida.

A „Xántus János“-féle rejtvény megfejtését ntólag beküldék:

Kondi Julia, Csaby Amália, Weisz Sarolta, Baranyi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Incze Ilka, özv. Komáromi-Csernátoni Antalné, Osváth Ida.

TARTALOM.

Zajzoni életrajza. A szél, Thali Kálmántól. Akadémiai székfoglaló, Bartalus Istvántól. Szegény anya, szegény gyermek, Andortól. Pénz és szerelem, Dallos Gyulától. Te tautál... Fülöp Elektől. A párisi kirakatok, Börne után Beszegi. Zajos napok, Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. Londoni levelek. Az irodalomtámogató vállalat. Írói segélyalap. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltelevek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Előfizetési felhívás: Dalmady Győző költeményeire.

22-dik szám.

VASÁRNAP, JUNIUS 1. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | Ó-naptár | Hold
járása | Nap- | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------------------------|-----------|----------------|----------------|-----------------|-------------------------------------|--------------------|
| | | | | kelet
p. a. | nyugat
p. a. | | |
| 1 Vasárnap | E 6 Nicodemus | E 6 Szer. | ☾ | 4 | 9 | 7 17 | 3 Sivan |
| 2 Hétfő | Erasmus. Blan. | Fejérke | ☾ | 4 | 8 | 7 48 | 4 |
| 3 Kedd | Klotild. Kornél | Kornelia | ☾ | 4 | 8 | 7 49 | 5 H. u. első. |
| 4 Szerda. | Quirin. Optatns | Berta | ☾ | 4 | 7 | 7 49 | 6 Heti ün. |
| 5 Csüt. | Vendel. Bonif. | Vendel | ☾ | 4 | 6 | 7 50 | 7 2. ünn |
| 6 Péntek | Norbert. Pálka | Robert | ☾ | 4 | 6 | 7 51 | 8 |
| 7 Szombat | Jézus sz. sziv. † | Szépíke | ☾ | 4 | 6 | 7 52 | 9 40. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Laszkár, május 21-én. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! Jövő hó elején Bajmóc mezővárosban az ottani tűzkárosultak javára Odescalchi Gyula herceg és Tarnóczy Béla hangversenyt rendezendnek, a következő műsorozattal: I. szakasz: 1) Nyitány, zongorán előadják gr. Nyáry Simon és ifj. Justh József urak; 2) „Cavatina“, ének Torquato Tassóból, Justh Stefánia kisasszony által. 3) Magyar népdalok, zongorán előadja gr. Nyáry Simon ur; 4) „Fantaisie de concert“, fuvolán játsza Kövér Gábor ur. II. szakasz: 1) Szavalat, Birly Ede ur által; 2) „Szerencse gyermeke“, zongorán előadja ifj. Justh József ur; 3) Magyar népdalok, éneklik Znamenák Emilia kisasszony és Szaitl Arnold ur; 4) „Fecskék“, Willmers Rezsőtől, zongorán előadja Tarnóczy Antonia kisasszony; 5) „Fogva“, Kövér Gábor ur fuvolakísérete mellett énekli Justh Stefánia kisasszony.

Azon szellemi élvezeteken kívül, melyeket e hangverseny kiegészítésként nyújtand, szép bevételt is remélünk a szegény légettettek számára, hacsak a hatóság az előadást akadályozni nem fogja, a mire csakugyan készülni látszik, miután ugyan-e napra 40 csendőr számára rendeltetett szállás Bajmócra, a hol eddig még sohasem ütöttek tanyát a csendőrök. Okul az hozatik fel, hogy előlegesen nem folyamodott a rendőrség engedélyért, mely azt feleslegesnek tartá, annál inkább, mert a hangverseny jótékony célra rendeztetik, és nem is nyilvános helyen, hanem gr. Pálffy János várának teremében, miért is csak házi mulatságnak tekintendő. A hangverseny eredményéről, ha megtartatik, vagy elmaradásáról tudósítanom a szerkesztőségnek.

T. G.

Torda, május 22-én. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! Tegnap színházban valék; épen a „II-dik Rákóczy fogása“ című drámát adta a körünkben időző kolozsvári színház. A darab igen kellemes benyomást tett rám, előadás után egészen elbájolva tértem haza. Ez est emléke sokáig fennmarad szívemben. E lapok olvasóinak legnagyobb része bizonyára ismeri a főcímmel kezdett darabot, miért is csak az előadásról akarok néhány szót szólani.

Zrinyi Ilona, a dicső, magasztos honleány, művészileg volt személyesítve Paulainé által, ki oly méltóságosan lépett ki a színpadra, hogy szinte azt hittük, nem a színművésznőt, hanem magát a nagy fejedelemtől látjuk magunk közt. Rákóczy Paulai által személyesítve, méltó fia volt Zrinyi Ilonának; Paulai e szerepben a szó szoros értelmében igen szépen játszott. Sohasem éreztem magam oly büszkének arra, hogy magyar vagyok, mint ez este, különösen az utolsó felvonás alatt, a midőn feledtem körülém mindent, feledtem, hogy az egész csak művészi visszavarázslása a multnak; azt hittem, hogy Rákóczy korában élünk; de ábrándaim ködét a való csakhamar eloszlatá: a darabnak vége volt.

Mint hírlik, még négy előadás lesz; ha engedi ön, tudósítani fogom ezek eredményéről is.)*

Ibolyka.

Sopron, május 23-án. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztő! Városunkra nézve e folyó hó 21-dike sokáig emlékeztető nap leend; ugyanis e napon tették le az evang. torony talpkövét. Délelőtti 9 órakor kezdődött az isteni tisztelet; Kolbenheyer Mór lelkész ur igen jeles szónoklatot tartott, mely, ugy hiszem, ki fog nyomtatni. Az egész templom oly tele volt, hogy a népség nagy része be nem fért; a katolikusok is nagy számmal voltak képviselve. A szónoklat után legszebb renddel az egész közönség a templom közep ajtaján kivonulván, itt az egész térség zöld fákkal és galyakkal volt ékesítve, s a templom falazata zöld levelekből font koszorúkkal feldiszitve, és ezen felirattal ellátva: „Gott segne das Werk!“

Itt a convent jegyzője felolvasta a tornyot érdeklő okmányt; ezután Poszvek Keresztély imát és áldást mondott, melyet Kolbenheyer Mór egy második imával és áldással zárta be.

A helybeli evang. dalkör megható énekével emelte az ünnepélyességet.

Ezután következett a talpkő letevése, melyet a munkások szállítottak helyére. hajadonoktól kísérvé. kik a követ ékesítő koszorúk szalagjait tarták. Ezen műtét után sietett mindenki valláskülönség nélkül a talpkőre üthetni. Az ünnepélynél alkalom szolgáltatott a keresztyéni kegyes adakozás gyakorlására is, mi 665 forintot gyümölcsözött, mely összeg szintén a torony javára lesz fordítandó.

Az ünnepélyt közös ebéd követte a „Magyar király“ című vendéglőben, a hol is 200 teríték várta készen az ünnepi vendégeket; csak az volt kár az egészben, hogy a gyorsan jött zápor már a harmadik tálnál szétriasztá őket.

Ugyane napon tartotta Hoffmann, soproni polgár, aranylakodalmát, mi a mostani időkben méltán a ritkaságok közé számítható.

De a napnak ezen, a nyilvános és a családi életben szívet és lelket emelő eseményei a következő gýszeset által zavartattak meg:

Ugyanis délután 6 órakor egy reményteljes és a tudományok terén mindenben kitünő ifjat, Rupprecht Vilmos, másodévi jogászt kísértük az örök nyugalom helyére, kinek halála igen gyorsan s váratlanul történt. Ő Bécsben hallgatta a jogot, hol megbetegedvén, két napi betegség véget vetett a 19 éves ifju életének. Midőn az ifju rosullatét érezte, azonnal táviratilag tudósította szüleit. Az aggódó édes anyja rögtön utnak indult; de megérkeztekor már nem ismerte meg a szerető anya vonásait, és három óra múlva a gyengéd anyai kezek örökre

*) Sőt kérjük

lezárták a megtört szemeket. Másnap meghozták a holt-tete-
met, és az itteni családi sirboltba evang. szertartás mellett örök
nyugalomra letéttet.

Hogy ezen gyászmenetnél rendkívül sok népség volt je-
len, nem csuda; mert mindazon falvakból, melyekben a Rupp-
recht család birtokos, minden tiszt és cseléd jelen volt; a
városi lakosok részéről szintén a kísérők nagy száma által nyil-
vánult a részvét.

A szónoklatot Kolbenheyer Mór lelkész tartotta, a mire
Hirsler Samu istenész német, és Lehr Albert, 8-dik osztálybe-
li tanuló, magyar gyászkölteménye következett.

Mily általános szívbéli volt a részvét az egész gyászkö-
zönségnél, abból is kitűnik, hogy mire én a sirhoz juthattam,
az utolsó kegyeleti adót egy marok föld ráhintése által lerovan-
dó, a sir majd megtelt a részvét által ráhintett földdel. Így a
kegyelet és nem fizetett kezek temették el őt. — Béke és áldás
lengjen a korán elhunyt, jeles ifjú hamvai felett!

Nem mulaszthatom el, hogy még az elhunyt ifjunak öreg-
atyjáról egy nemes vonást ne közöljek. A gyászoló aggastyán
szeretett unokájának emlékét örökítendő, a soproni főtanoda re-
szere egy 500 forintból álló alapítványt tett le, azon kikötéssel,
hogy az alapítványt illető okmány a levéltárba magyarul tés-
sék le: „mert én, ügymond ő — magyar alapítványt akarok
hátrahagyni“, s még azon hozzáadással, hogy a tőke kamatjai-
nak minő célra fordítását egészen a tanárkar belátására, s
szabad akaratjára bizza, de azon föltétellel, hogy minden má-
sodik évben azzal egy szorgalmas tanuló segélyeztessék. A tő-
ke mellett az ezen évre járandó kamatok is kifizettettek.

Ezen alapítványon kívül az elhunytat diszruhában kísérő
volt tanuló társainak 30 ezüst forint adományoztatott, mely
összeget, reméljük, az illető ifjak valamely nemes célra fordí-
tandják.

P. St. Eliza.

Győr, május 27-én 1862. (Eredeti levél.) Mélyen tisz-
telt szerkesztő! A legnagyobb öröm, mely bennünket ért,
hogy hazánk lánglelkű költője Lisznai Kálmán Gräfenbergbe
utazása előtt városunkat szerencsétlété. Ugyanis tegnap, folyó
hó 26-kán „Költői estély“ czimvel egy felolvasási-, szavalati
előadást, s zene-dal-versenyt rendezett színházunkban, a kö-
vetkező műsorozattal: Első szakasz: 1) „Nem tudom, én mi a
bajom“, népdal Lisznaitól, zenéje Therntől, előadva műked-
velők által. 2) „Néhány szó a fülémüléhez“, költemény Lisz-
nyai Kálmántól, szavalta a szerző. 3) „Toujours elle“, ábránd,
fuvola, physharmonika s zongorára szerzette F. Gariboldi, ját-
szák ifj. Terfy Antal, Vindisch Antal és Noiser Ernő. 4) „Me-
ditations“, szerző Bach, hegedű, zongora s physharmonikára át-
irta Gounod, játszáék Weiss Zsigmond, Noiser Ernő és Win-
disch Antal. 5) „A harkályokról“, természetrajzi ismertetés
Xántus Jánostól, felolvasta a szerző. Második szakasz: 1)
„Csecsemőszeretet“, költemény Lisznai Kálmántól, a győri
édes anyák és édes apák tiszteletére, szavalta a szerző. 2)
„Édes hazám!“, magándal „Ilka“ dalműből Doplertől, éneklé
Dr. Kautz Gusztáv. 3) „Nemzeti dal“, költemény Lisznai Kál-
mántól, szavalta a szerző. A közönség nagy elragadtatására
szeretett költőnk szíves volt még azon felül gyönyörű költemé-
nyét, „Hogy hívták Mátyás királyt“, melyet, mint mondá, leg-
jobban szeret szavalni, még az előbbi után elszavalni. Ily élvez-
zetes esténk már igen rég nem volt, mert kik ismerték is költe-
ményei szép- és remekségét, egész nagyságában átérezni csak
az ő szívéből szakgatott szavalata után bírták! s míg szívünk
elragadtatva örült és könyezett, lelkünk a magyarok Istenéhez
forrón fohászzkodott, hogy gyógyítsa minél előbb s tartsa meg
őt a magyar nemzetnek minél tovább. 4) „Hol van az a tele
kancsó?“, dallam Nyizsnai Gusztávól, befejezésül előadták a

műkedvelők. A közreműködők mindnyájan a közönség elisme-
résével találkoztak. Köszönetet érdemel az országos hírű s nem-
zeti zenénk érdekében külföldi utat is tett és mind a hazai mind
a külföldi lapok által közelismeréssel magasztalt Farkas-test-
vérek zenekara, mely a nemzeti irodalom s nagy költőnk irán-
ti tiszteletből, a színházi zenekar helyén egynehány szép csár-
dást és egy indulót játszott.

E szép tavaszi időben majálisok is tartattak váro-
sunkban; az első a főgymnásiumbeli ifjuságé volt a „Széchenyi
liget“-ben, a második és harmadik pedig a kereskedő-segédké;
e két utóbbin tisztelt költőnk: Lisznai Kálmán is jelen volt, s
őket egy szép költeménnyel tisztelémeg, mely a „Győri Köz-
lönyben“ „Kereskedő-dalok“ czim alatt megjelent.

Gizella.

Kecskemét, május 27-én. (Eredeti levél.) Tisztelt szer-
kesztő! Van-e nemesebb erény, mint a könyörületesség, le-
het-e szebb eszme, mint a részvét? Ilyen szép eszme lelkesíté
azon tisztelt urakat s gyöngédlelkű urhölgyeket, kik teljesen át-
értve, mennyivel tartozunk a szenvedő emberiségnek, felül-
emelkedtek a köznapias előítéleteken, s elhatározták, hogy ne-
mes szívok sugallatát követve, a nyomorban szenvedő ember-
társaink könyveinek letörlésére ők is hozzájáruljanak, s e végre
műkedvelői társulatot alakítottak, s eddigelé már két
előadás tartatott. Az első május 11-kén a hazai vízkárosultak
javára: a „Falusiak“ czimű vigjáték igen sikerülten adatott.
Ováriné szerepét Antal Péterné asszony kitűnő hatással
személyesíté. Irma szerepét Kánya Lina kisasszony ked-
ves gyermekes könnyedséggel s elég színvadi otthonossággal töl-
té be. Parragh Gedeon ur, mint gróf Erdei, Torkos István ur,
mint Iváni János, jeles alakító tehetségek mellett, biztos szín-
vadi otthonossággal, gyönyörűen adták szerepeiket. Halmait,
Monus Ferencz ur, szabatos szép játékaival igen helyesen ala-
kítá; a kisebb szerepek is mind jó kezekben voltak.

A második előadás május 24-kén a helybeli kaszinó-könyv-
tár javára adatott. Az előadott darab a „Mama“ czimű vigjá-
ték volt, következő szerepkiosztással: Mogoriné szerepét Mu-
raközy Széles Sarolta urhölgy volt szíves elvállalni, Czilit
a kellemdus Csabayné urhölgy személyesíté, Esztiike sze-
repét Boldog Szidónia kisasszony, igen kedvesen alaki-
tá. A férfiszerepekben: Berki Ákos gyakorlást igénylő szere-
pében Parragh ur rögtönözve lépett fel, s biztos otthonias já-
tékaival valóban meglepé a közönséget. Bösörményi Mihály ur
mint Szegfü Tivadar, Monus Ferencz ur mint Ormi Béla igen
sikerülten tölték be szerepeiket. Agni Miskát Szücs Imre úr
ügyesen személyesíté.

És nem hálás köszönettel tartozunk-e azoknak, kik a jó-
tékonyság és könyörületesség teljesítését élvezetessé is teszik?
Azért ámbár nemes tettök legédeesebb jutalmát tiszta keblök
öntudatában találják fel, fogadják legforróbb köszönetünket, s
itt önkénytelenül is eszembe jutnak egyik kedves költőnk eme
sorai:

Kinek barátja s honja van,
Nem lehet az boldogtalan.

Th...ra.

Megbízások tára.

Izkázra, P. A. urhölgynek: Elküldtük a kívánt tár-
gyat s várjuk az újabb megrendelést.

Sz. Udvarhelyre, F. L. urhölgynek: Megjött-e már
a csomag?

Nyiregyháza, Sz. J. urhölgynek: Várjuk a ked-
ves feleletet.

Söjtörre, Cs. A. urhölgynek: Megjött a kis csomag? Nemes buzgóságaért ezer köszönet.

Rozsnyóra, P. N. urhölgynek: Rögtön utnak indítottuk a kívánt tárgyat.

Fogarásra, P. K. urnak: Levele vétele után azonnal megszereztük és elküldtük a kívántat, megjött-e már?

Komáromba G. K. urhölgynek: Szives örömmel küldtük el a tárgyat.

N. Enyedre, K. Cs. A. urhölgynek: Kezei között van-e már a küldemény?

D. Radványba, B. K. P. urhölgynek: A kérdéses tárgy ára 8—9 forint.

Kályára, B. A. urhölgynek: Vettük a kedves sorokat.

V. Palotára, G. J. I. urhölgynek: A levelünk, fájdalom, bizonyosan a postán vészelt el; a mint időnk engedi, magánlevelet írunk

A. Gáld, I. I. urhölgynek: A mint elkészült, elküldtük; megjött-e már?

T. Beőre, B. J. urhölgynek: Jókor érkezett-e meg?

Gyékényes, P. J. urhölgynek: Nagy örömmel járunk el a megbízásban, az eredményről pedig már tudósítottuk; megkapta-e levelemet? Hogy is tehette föl, hogy mi olyan szent dolgot el nem intézünk! De első izbeni becses sorait, fájdalom, nem vettük.

Fancsal, H. A. urhölgynek: El van küldve.

B. Gyarmathra, Cs. A. urhölgynek: Megjött már a csomag?

Debreczenbe, L. L. urhölgynek: Igen örülünk tetszésnek; vette már a küldeményt?

Deméndre, B. A. urhölgynek: Elküldtük szives üdvözléssel és a szebb időjárás reményében.

S. A. Ujhely, B. V. S. ö Nagyságának: Messze földről kellett hozatni a kívántat, azért esedezünk egy kis türelemért.

Csehire, J. N. urhölgynek: El van küldve a kis csomag, várjuk a folytatását.

A. Fegyvernekre, K. T. O. urhölgynek: Legközelebb kezei között lesz a kívánt tárgy.

Tordára, K. H. L. urhölgynek: Megjött-e? ez csala első híradó, melyet legközelebb egy hosszú tudósítás fog követni?

Szerkesztői nyílt levelek.

Egy nőnek a székelyföldről. Ezer köszönet azon forró ohajtás mellett, hogy minél több becses művel tiszteletelhesd meg lapunkat. A mi pedig a látogatási ajánlatot illeti, bár elfogadhatnók!

Tuboly Viktornak. Előleg is utólag is köszönet.

A többi kéziratról hely szüke miatt csak a jövő számban szólhatunk.

H I R D E T E S E K.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérrehabilitáció épen oly jól és gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal

A mángoló ára 22 frt.

— — asztallal 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almásai Tihamértől 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és házi-regék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és házi-regék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 ftal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római őskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arcképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., disz példány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. disz kötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. disz kiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap Junius 8-án

23-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Zajzoni.

(Vége.)

De atyja kiragadta őt a gyermekkor boldog világából; irástudó ember legyen belőle, mondá, és hat éves korában elvitte Brassóba; a kis Pista összekuczorodva ült a kocsin, egész uton sirt keservesen; semmi kedve sem volt elszakadni a kis székely falutól az Olt vize partján; atyja hagyta sirni, egész uton egy szót sem szólt hozzá; csak mikor Brassó alá értek, fordult hátra és mondá neki: „Jól van fiam; ha el nem hallgatsz, nyomban visszafordulok és elbeszélem a faluban, hogy az én fiam milyen gyáva, még a tanulástól is fél;” és azon módon elhallgatott a kis fiu, az apa bevitte őt Brassóba, átadta az iskolának kis szolgadiáknak, és visszatért falujába.

Igen hosszú történet volna, leírni a szegény szolgadiák tanulási éveit; elég hozzá, nagyon szomorú egy idő volt az reá nézve; nem az volt a legszomorubb, hogy nélkülöznie kellett, sem pedig az, hogy a jobb módú tanulók sokat bántalmazták a szolgálatukra kirendelt ifjút; az elsőt a parasztyerekből lett diák nem igen érezte, a jobb módú tanuló társakat pedig rövid idő alatt rendesen

jóakaróivá nyerte meg, elkészítvén számukra az iskolai gyakorlatokat; mert a kis szolgadiák csakhamar egyike lön a brassói iskola legkitünőbb tanítványainak; könnyen tanult és a mit egyszer elolvasott, éles elméjével azonnal felfogta és egy könnyen el nem felejté; minden szegénysége mellett csakhamar némi tekintélyre tudott tehát vergődni; a gyermekszív nincsen még annyira „elcivilizálva,” és önkényt ismeri el a nálánál jobb tehetség felsőbbségét, akár bársony, akár pedig pórgúnya takarja tagjait.

Hanem a mi véghetetlenül fáj a kis fiúnak, a miért előbb keserű könnyeket sirt, és a mi később magasztos határozatokra lelkesítette, az azon sok keserűség volt, melyet magyar származása miatt az iskolában szenvednie kellett; mennyi kínos munkájába került neki, megtanulni a német nyelven előadott tantárgyakat, neki, a ki azelőtt egyetlen szót sem tudott németül! pedig az ottani iskolában a tanítási nyelv kizárólag a német volt; és midőn fényes tehetsége mellett rövid idő alatt annyira magáévá tette e nyelvet, hogy e tekintetben is az iskola legkitünőbb növendékei közé tartozott, mennyire fáj a gyermek tiszta lelkének, hogy míg e nyelvben olyan nagyszerű haladást tesz, addig saját édes, anyanyelvét csaknem egészen elfelejtette!

És az akkori tanítási rendszer itt is megtette hatását; a mily mértékben öröködtek azon, hogy az ifju nemzedék kivetközzék a magyar nyelvből, annál jobban ra-

jongtak érte; így Brassóban is Zajzoni indítványára a magyar tanulók társulatba léptek oly végre, hogy ők a magyar nyelvben magánuton kiképezik magukat; eleinte csak négy tagból állt e társulat, havonként egy huszast kellett befizetni, a melyeken titokban egy magyar hirlapot járattak, és a szegény Zajzoni, bármilyen nehezen esett is neki, de hűségesen előteremtette a havi huszast s befizette a társulat pénztárába; lassankint azonban a szász ifjak közül is sokan beléptek a társulatba, és egy év múlva annyira felszaporodott a tagok száma, hogy könyveket is vehettek maguknak, négy-öt év alatt pedig több mint száz kötetre növekedett a könyvtár; a többiek elolvasták e műveket, a hogy fiatal ifjak olvasni szoktak, a mi szegény Zajzonink azoban már akkor is lélekkel olvasott; Berszenyitől Petőfiig mind fejből tudta a magyar klasszikusokat.

Még későbbi éveiben sem tudott nyugodtan beszélni az akkori lélekpusztító iskolai kényszerről; a legnagyobb elkeseredéssel azonban zenetanárjáról szólott. Ugyanis a brassói iskolában az a szép szokás uralkodik, hogy a gymnasiumban zenére is tanítják az ifjúságot; a jobb módú fiuk szabadon választhatják a hangszeret, a szegény ingyengyerekeknek azonban azt kell tanulniok, a melyik a tanárnak tetszik; így jutott a mi szegény barátunk is hangszerhez, még pedig a flótához. Hiába mondta a szegény fiu, hogy neki sem tüdeje, sem kedve ehez, s hegedülni szeretne tanulni: a tanár nem tágitott, neki flótázni kellett; a jó fiu tehát azt is megtanulta, de midőn már jól be volt gyakorolva és a négyesbe belőn osztva, részint erőtlenség, részint pedig boszuságból, azzal fizette vissza a tanárnak az ellene elkövetett méltatlanságokat, hogy egész órákat állt ott többi zenésztársai között, szájában tartva a flóta végét és hatalmasan munkálkodva tiz ujjával a szelelőlyukakon, a nélkül azonban, hogy belefujna a hangszerbe; egypárszor sikerült neki e dévajkodás és a szegény flu nevetve beszélte el nekem, hogy alig birta visszafojtani a nevetést, a mint ott állt dudaként felfujt arczákkal és kótaszerint billegető ujjakkal, sokszor két óra hosszat, a nélkül, hogy csak egyet is fujt volna a flótába; egyszer azonban mégis csak rajta vesztett; a tanár észrevette, hogy egy flótával kevesebb szól és akkor irgalmatlanul megbüntette a szegény makranczost; azóta mindig hűségesen fujta a flótát, a mig csak a gymnáziumból ki nem lépett; akkor eldobta, és azóta még a látásától is roszul lett; egyrészt e zene-mestert okolta betegségéért.

Kitünő sikerrel tette le az érettségi vizsgát, és azonnal meghívást is kapott egy igen jövedelmező tanítói állomásra; oh milyen boldog volt akkor édes atyja! a tanítói állomásról akkor Erdélyben a lelkészi hivatal csak egy lépés volt, és ez volt a szülei ohajtás legmagasabb czélja; hogyan is jutott volna az egyszerű földmivelő apának eszébe, hogy fia e tisztas meghívást vissza fogja utasítani! pedig mégis úgy volt; a mi költőnk rajongó lelke már akkor egészen más, nemesebb, magasabb czélokat tűzött volt ki magának! maga sem volt tisztában az iránt,

minő pályát válasszon, csak azt érezte, hogy neki nem való a falusi tanító szűk munkaköre; tudományok után vágódott a lelke, hogy majdan fényes, dicső szolgálatoakat tethessen imádott hazájának.

Elhagyta tehát kis bérczes hazáját, feljött Pestre; az egyetemi tanulók közé iratta be magát; kivált nyelvészeti és irodalmi tanulmányoknak élt, különösen pedig a török nyelvet akarta sajátjává tenni; szándéka volt, egyik jeles földije: Körösi Csoma félbehagyott munkáját folytatni, beutazni a Keletet, hogy a magyarok ősz hazáját felkeresse; ez ohajtásáról soha sem mondott le végkép, és midőn néhány hóval ezelőtt a fővárost elhagyta, azon ígérettel vön bucsut e lapok szerkesztőnjétől, hogy első levelét majd egy pálmafa árnya alatt írja meg neki; szegény költő, csakugyan az ősmagyarok hazájába költözött: a mennyországba!

Boldogult Repiczky, akkor a keleti nyelvek tanára a pesti egyetemen, csakhamar figyelmessé lön a jeles tehetségű ifjura, és nem sokára a legbensőbb viszony fejlődött közöttük; Repiczky akkor egy török-magyar szótáron dolgozott, és e munkában kiváló hasznát vette a szorgalmas és jeles készűtségű ifjunak; rövid idő múlva azonban Repiczky halálosan megbetegedett, a munka félben maradt és ezzel együtt a szegény ifju kenyérkeresete is fennakadt; egyideig még eltengődött, és midőn már nem akart többé visszaélni jó barátai szivességével — elment Bécsbe, hogy ott a keleti akademián tovább folytatja nyelvészeti tanulmányait; hogy miből fog ő ott megélni, az nem jutott neki eszébe, valamint az sem, hogyan fog ő Bécsbe jutni. Csak elindult; vasuton nem mehetett, mert ahhoz pénz kellett volna; Győrig is csak úgy tudott jutni, hogy egyetlen köntösét eladta; Győrből Sopronba ment; ott mégis megijedt azon gondolattól, hogy miből fog ő Bécsben megélni? Sopronban akart tehát maradni, és a theológiára készülni; de ott sem nyílt kilátása a megélhetésre; nem maradt tehát más választása, mint jó szerencse fejében tovább menni, még pedig egyenesen — Bécsbe. Odaérkezve, két napig járt utczáról utczára, hogy egy ismerős arcot pillantson meg; hiába, nem talált olyant; tovább nem birt járni, mert már két napja nem evett volt, megállt tehát egyik téren, azon föltett szándékkal, hogy onnan el nem távozik, mig csak egy kis szerencsége nem akad; és csakugyan, néhány órai várakozás után egyik brassói iskolatársával találkozott, egy jómódu ifjuval, a ki azonnal szállására fogadta.

Bécsben jobban kedvezett neki a szerencse, azaz: nem kellett éheznie; egyik ismerőse, báró Réden, a kitünő statistikushoz ajánlotta, és ez örömmel kapott a sokoldalulag képzett ifjún; az ő irodájában dolgozott tehát négy évig, csekély, igen csekély fizetés mellett ugyan, de a mi szegény barátunknak nagyon kevés igényei voltak az élet iránt; legfőbb gyönyörét az irodalomban találta, és ennek kielégítésével egyszersmind hivatalbeli kötelességének is eleget tett; ugyanis a statistikai irodában az volt kötelessége, hogy a magyar irodalmi termékekről

rövid ismertetést készítsen; olvashatott tehát és tanulhatott, és egyebet ő nem ohajtott. De azért még sem lett volna neki sokáig Bécsben maradása; lelke mindig elkivánczozott onnan, vissza az imádott hazába; többször szolította volt föl az őt igen szerető főnöke, lépjen rendszer hivatalba, ő ajánlani fogja és szép jövő nyilik majd számára, de Zajzoni mindig a legbatározottabban utasította vissza e tanácsot, nem akart elszakadni a hazától, és négy évig is csak azért állta ki a hazától távollétet, mert a tudvány mellett s i v e sem engedte őt távozni.

Ez is egyik ragyogó vonása fényes lelkének: megszerett egy leányt, a kiről tudta, hogy őt viszontszereti; boldoggá tette őt e tudat és midőn meggyőződött, hogy szerelme tárgyát csak magával ragadja a nyomor és szenvedésekbe, maga ügykezett azon, hogy a leány szive kihüljön iránta, és midőn ez némileg sikerült — hirtelen elhagyta Bécsset. Hányszor nem panasolta el barátjának, milyen rossz véleménynyel lesz fölöle e leány, mert bucsu nélkül, csaknem szökve távozott Bécsből; pedig épen az ő kedvéért tette azt; akarta, hogy gyűlölje, olyan nagyon szerette.

Épen az olasz-francia háboru alatt távozott Bécsből; a villafrancai békekötés híre Brassóban érte; a nyarat tehát Erdélyben töltötte, őszre feljött Pestre, télen elfogatott, és csak nyolcz hó múlva nyerte vissza szabadságát; a börtönélet nagyon megrendítette egészségét, de egyikünk sem hitte, hogy alig két év múlva már el lesz temetve; nem birta magát gyógyíttatni, mert nem volt miből; nem volt miből megélnie; a „Börtöndalok“-ra mindössze 80 előfizetője gyűlt be; nem is volt soká maradása a fővárosban; hol Várad mellett tartózkodott, egyik nemeslelkű családnál, a melyről a szegény költő mindig fiui tisztelettel emlékezett meg; hol meg Erdélyben, majd ismét Pesten, míg végre a halál vetett véget kínos hányattatásának; csak barátai és az irodalomra nézve csapás az ő halála, neki magának — megváltás volt.

Meghalt, eltemették, tán egy-két év múlva senki sem fogja tudni, melyik a sir, mely szivét takarja; pedig kár, nagy kár, feledségnek adni át e nemes sziv emlékét; nem sok olyan találkozik egyszerre egy országban.

Előkelő költői tehetség volt, tanuskodnak erről a „Kördalok“, „Bördalok“, „Kárpáti kürt“, „Börtöndalok“ és a lapokban megjelent sok szép költeménye; egy sokat ígérő költői tehetséget vesztettünk el benne.

De mint ember, még sokkal többet vesztettünk benne, egyike volt a legnemesebb sziveknek, a legszilárdabb jellemeknek; a nyomor, a szenvedés, a jellemnek ez élethalál-próbája, melyet annyi sokan nem bírnak kiállani, az ő lelkén legkisebb foltot sem birt ejteni; tiszta volt az, mint egy gyermeké, és erős, mint egy herosé; soha meg nem alázta magát, soha meg nem hunyázkodott, a barátság szentség volt előtte, a hizelgés: utálat; soha szavát meg nem szegte; türt, nyomorgott és éhezett, de soha sem panaszkodott; szóval: ritka jellem volt.

Valóban méltó volna arra, hogy fényes márvány jelölne sirját; de ki fogja ezt neki állítani? tán a közrésztvét? vajha volna valaki, a ki felkarolná ez eszmét; én nem merem azt tenni; félek, hátha kudarcot vallok; meg akarom tehát kimélni a közönséget e ségyentől; hadd kísértse meg más valaki, nálamnál nagyobb, tekintélyesebb; és adja Isten, hogy sikere legyen.

Addig is szolgáljon emlékjeül ez igénytelen rajz, melyet a hű baráti szeretet a drága sirra letüzött.

ÖRZÖANCYALOK.*)

DALMADY GYÖZÖTŐL.

Ránk pillant a gyermekleány
Ártatlan kék szemével,
S visszatér a régi mosoly,
Kienged a dermedt kebel.
Oh, jól esik a télben egy virág,
A tavaszból, mely odavan!
S bár pusztá a föld, melyen átmegyünk,
Ez egy virág elég arra nekünk,
Hogy ne legyen virágtalan.

Mereng a szűz... föl-töltekint
Ábrándos szép szemével;
Mily érzelem, és mennyi vagy
Tör azokon lángolva fel!
Csak egy sugár az ő szeméből...
És újra fény van idelemn.
Essünk le a legmélyebb mélybe bár,
Közel leszünk az éghez. E sugár
Megmutatja, merre a menny.

Körül néz a családjána
Gondos, kémlő szemével,
És boldog a kis környezet,
Ha ott lehet hozzá közel.
Fákat szaggat kün a vihar szele,
De csend lakja a kis szobát;
A vész elől, mely senkit nem kegyel,
Míntha ide rejtette volna el
A gondviselés is magát.

Akademiai székfoglaló.

(Beszély.)

Bartalus Istvántól.

Vége.

V.

— Ha szabad kérnem méltóságodat, szólítsa elő azon cselédeket, a kik részt vettek az asztaltánczoltatásban.

Gróf Tihamér intett Delei urnak, s ez azonnal kilépett, hogy teljesítse doktor Heu kivánságát. A következő pillanatban a már ismert cselédség betódult.

— Na fiaim! — hangzott a megye orvosa — beszéljük el, a mit e jó asszonytól hallottunk.

A cselédek egymást döfték oldalba, s egyik sem akart szólni.

— Hát siketek vagyunk? azt kérdeztem, miért ijedt meg ugy e jó asszony?

— Megkövetem alássan, nem azt tetszett kérdeni. — S doktor Spreu finoman mosolygott.

— Akármit kérdeztem, de láthatja a kolléga ur, hogy egyik sem felel... na... álljon elő kend, s feleljünk... hát mi a nevünk?

— Csangó Mihály.

— Hát csonkák vagyunk?

*) Ez egy költemény is elég arra, hogy lássuk, milyen k i t ü n ő helyet foglal el Dalmady Győző jelenleg irodalmunkban; milyen helyet foglal el a közönség szivében, azt majd a mult héten szétküldött előfizetési ivatek mutatják meg.

— A mint láthatjuk.

— Hát hogy vesztettük el karunkat?

— Ugy vesztettük el biz azt, hogy a kápolnai ütközet után gyenge sebet kapott, s hiába mondtam egy nádiverébforma felcsernek, hogy az egész csak kutyabaj, erővel levágtuk. . .

— És?

— Lehet itt aztán uram akármennyi és, ha egyszer levágtuk, vissza nem toldhatjuk; és azóta a mennyi felcser van a világon, mind különém egy pisztolyból . . akarom mondani, ágyuból . . .

— Hát vitéz katonák voltunk ugy-e?

— Ha vitézek voltunk-e? a ki lelke van! . . .

— Minden pajtása olyan vitéz volt, mind kend?

— Nem mondhatnám uram! mert ha a lett volna . . ugy még most is . . a ki lelke van . .

— No no! fogja meg kend a száját . . lássa kend, mi is ilyenek vagyunk, egyik levágja a kezünket, a másik nem. .

— A dologra! a dologra! hangzott a három kolléga.

— Nos Mihály vitéz! mit hallottunk ezen asszonytól, mikor félrebeszél?

— Először is mélyen hortyogott.

— S aztán?

— Egyszer felugrott, mintha a fülébe trombitáltak volna, s azt kiabálta, hogy kergeti a kulcsár; meg akarja ölni.

— Azt is mondta — egészítette ki a kocsis — hogy a vállát megszurták.

— Dehogyan szurták, erről semmit sem tudok, Gyuri ecsem — S a vén centaurus majd megette szemeivel a fecsegőt.

— Mondta biz azt Miskabá — ismételte a darabont — s ugy sajnálta a vállát, hogy a kezét is mindig rajta tartotta.

— Ezen kívül azt is hallottam — szólott most a szolgáló — hogy a kulcsárnak kötél van a nyakán, s a méltóságos gróf urat is meg akarja ölni.

E szóváltás alatt doktor Heu a hozzá pár lépésre ülő Frau Mámra pillantott, aztán nagyot nézett, s még közelebb lépve, felkiáltott:

— Ecce! kolléga urak, ecce! a jó asszony vállán egy csepp vérfoltot látok.

A kutató öreg ur nem csalódott; mert Miska huszárnak rosszul számított szurása egy pár csepp vért szabadított ki Frau Mám vállából, miáltal fehér nyakkendője egy veres foltocskát kapott.

Ezen felfedezésre nagy mozgás keletkezett; a megré- múlt gazdasszony kendőjét levették, s rendre bámulták az ördögös gombostű helyét. — A három kolléga részvéte fokozódni kezdett; mindenik beszélt, s kezével szónoki figurákat csinált; doktor Puff kihallgatta a szakácsot; doktor Muff szintén ily czélből, hol a kocsisra, hol a szolgálóra figyelmezett; ő méltósága pedig a tudományos észlelés helyett élesen figyelt, a nélkül, hogy székfoglalójára gondolt volna.

Végre doktor Heu botjának erős koczogása szüntette meg a zajt.

— Uraim! kolléga uraim! ha nem hallgatnak önök, nem tudok beszélni a jó asszonynyal. — Na kedves ifjasszony, feleljünk! hát mi az a vállunkon?

— Magam sem tudom.

— Megszurta-e valaki, vagy magától lett?

— Azt sem tudom.

— Hm hm! hát fájlaljuk?

— Kissé sajog.

— Hát mióta támadt a seb?

— Csak mióta az asztalhoz ültem.

— Mérges pattanás minden esetre . . nos kolléga uraim! szóljanak hozzá, ha szabad kérnem.

Ezen felszólalásra doktor Muff véleményének tartalma következő volt:

A seb mindenesetre rögtön támadt, s egyike a legveszélyesebb sebeknek. Hogy felette mérges, abból is kitetszik, mert miatta a szegény nő örjöngeni kezdett s csak még negyedór-ig tartson, a következményekről nem kezeskedik.

Doktor Puff — dicséretére legyen mondvá — egyetértett az előtte szólóval, s azt fejtegette, hogy a veszélyes seb miért támadt, mert ugymond, valameddig a baj forrását ki nem puhatoljuk, mindaddig azt be sem dughatjuk.

Doktor Spreu végre felszólalt, mint az akkori idők tekintélye, kivel csak doktor Puff mert versenyezni.

— Uraim! én a bajt nem annyira veszélyesnek, mint különösnek s felette nagy figyelemre méltónak tartom. Mondom, különös és nagy figyelemre méltó, mert sem a régi, sem az újabb idők orvosi évkönyveiben ehez hasonlót nem találunk. Ezen betegség tehát egy egészen új tünetény; mely, a mint mondtam, komoly figyelemre méltó. — Uraim! vannak a nap alatt dolgok, melyeket észszel fel nem foghatunk, de azért azoknak létezését meg nem tagadhatjuk. Ilyen a delej, mit hogy mi legyen, eddig nem fürkészthettük ki, de hogy roppant hord-erővel bír s hatása elágazik az egész világegyetemre, ezt a mindennapi tapasztalás mutatja. Epen most sikerült a fáradhatlan emberi észnek egy nagyszerű felfedezést tenni, s ez a fa delejessége. Sokat lehetne erről beszélni, de nem szólok, mert jelenleg sem ideje, sem helye. Annyit azonban megjegyzek, hogy nekünk, kolléga urak, teendők az ezer meg ezer águ kórányagot elemezni, s kikutatni, valjon ama delej, s különösen a fa delejessége minő hatással van az emberi testre. — Ezuttal előlegesen — mert e felette különös tünetényt egy röpirattal fogom világítani — csak annyit jegyzek meg, hogy valószínűleg — sőt bizonyosan tudom — ő méltósága gazdasszonyában túlbővérármennységtevelme van, s ezen kívül túlbődelvil, azaz a delejes villanyosság- nagnagysága, mely ama kísérlet alatt a legfelső fokra hágván, tevelme oly nagy lett, hogy a szegény nő vállbőrét megrepesztette, s bizonyosan ama lukacsán nagy mennyiségű tűz szikrázott ki, mit a huszár is látott, de mint a babonások szoktak, a fényes szikrákban egy kandur szemeit vélte látni. — Ezen esetből az is kitetszik, hogy az ily asztalmozgatási kísérletek mennyire veszélyesek, — mert, ha a jó asszony vállán ama tűz utat nem tör, azonnal halál fia, — ezért mindent elkövetek ama kísérletek hatásági betiltatására.

— Eh! kolléga ur — válaszolt e hosszú beszédre doktor Heu — mind szépek azok az új teoriák, de én csak a józan logika törvényei szerint indulok ki. .

— Azaz, tisztelt kolléga ur — szakasztotta félben doktor Spreu a mérge miatt rákvörösen — nem a józan logika, hanem mint beléptekor mondani méltóztatott: a czopf törvényei szerint.

— Azaz tisztelt kolléga ur, — válaszolt a másik, — még nem is tudja, hogy mit akarok mondani! Igaz, hogy én nem tudok semmit, s ezt nem szégyenlem bevallani, mert a görög bölcs szerint annyit legalább tudok, hogy semmit sem tudok. Önök, igaz, hogy sokat lármáznak, könyvtárakat irnak, a magam féle czopfokat lenézik; de ha nem ignorans ön, kedves kolléga ur, tegye a mellére jobb kezét, s mondja meg őszintén, melyikünk tudománya ér többet?

— A kolléga ur alkalmasint hiszen a homoeopathiában is, hogy ennyire hitetlenné lett.

— Lássa kedves kolléga ur, én megvallom őszintén, mindnyájunkban megvan a jó akarat, de még eddig kevés okunk lehet magunkat túlbecsülni. . . Azonban áttérek most a betegre. Higyjék el önök, hogy az ifjasszonynak nincsen semmi olyan

czifra betegsége. Most adjunk neki rhabarbarát; máskor ne tömjük meg magunkat annyira, hogy álmunkban tigriseket lássunk. Mi a pattanást illeti: lehet, hogy valaki pajkosságból szúrta meg. Ezt azonban nem vitatom, s csak a paroxizmus alatt beszélteknek igyekszem magyarázatot adni lélektani szempontból.

E szavakra gróf Tihamér türelmét egészen elvesztve felkiáltott:

— Azt vélem, hogy ön már eleget tett esküjének, mely különben sem kötelezheti szószaporításra. Hagyjon fel hát, kérem, unalmas bölcselkedésével, vagy ha nem, szívesen látom az urakat holnap a folytatásra.

— Bocsásson meg gróf ur! erre soha kedvezőbb alkalmat nem találunk, mint épen most. Igérem, hogy rövid és mulatságos leszek.

Ő méltósága e hallatlan merényletre alig birt magával; reszketett a mérég miatt; szenvedélye erővel akarta széttepujni a korlátokat; de mindezt egy kis rugó — tán annak tudata, hogy akadémiai levelezőhez inkább illik a bölcs nyugalom és hidegség, vagy mi egyéb — féken tartotta.

Doktor Heu Frau Mámhoz közeledett.

— Na kedves ifjasszony! hány esztendősek vagyunk?

— Ej no! tensusam, a jövő tavasszal leszek harminczöt.

— Nem értem! hangosabban!

— Harminczöt!

— Nem igaz! én tudom, hogy az ifjasszony negyvenöt éves. — Most feleljünk! voltunk-e valaha férjnél? ki volt a férjünk? mikor? meddig? és milyen életet éltünk?

Frau Mám e vallató pontokra nem titkolhatta el megdöbbenését, s mindenki feszült figyelemmel hallgatott.

— Ő méltósága kegyes szivességéből férjhez mentem — felelt végre akadozva.

— Hogy értsük ezt? a gróf kegyességéből?

Gróf Tihamér e kérdésre elfeledte, hogy levelező tag, s ordítva szólott:

— Orvos ur! nem foghatom meg, minő komédia! Mit tartozik ez a betegség jelen perceihez. Egyébiránt ha tudni akarja az ur, tudja meg, hogy a jámbor asszonynak magam adtam hozományt és férjet, a kulcsáromat, ki született Debreczenben és meghalt . . gyomorrágásban.

Erre a három kolléga kedélyesen nevetett. Doktor Heu pedig mintha nem értette volna a gúnyt — tovább vizsgálódott.

— Gyomorrágásban? . . mondja a gróf, gyomorrágásban? . . na édes ifjasszony! úgy látszik, ő méltósága rosszul van informálva, mondjuk meg igazán: hát hogy halt meg a férjünk? . . na! . . hogy halt meg a férjünk?

— Eljött a végórája.

— Nos? az éjjel álmunkban miféle kötelet láttunk a nyakán?

— Nem láttam semmit!

— Megmondom hát én; kedves ifjasszony! én bizonyosan tudom, hogy a férjünk felakasztotta magát, he?

E gyöngédtelen szavakra Frau Mám könyvtartói megereedtek:

— Tehetek én arról — szólott zokogva — ha a szerencsétlen így elkárhozott . . egész életében gyanakodó, féltékeny . .

— Csak folytassuk tovább! miért volt gyanakodó? miért volt féltékeny?

— Minden ok nélkül.

— Jól van kedves ifjasszony! Isten bocsásson meg a szerencsétlennek . . hát e házasságnak volt-e valami gyümölcse . . he?

— Nem.

— Rosz asszony! soha sem volt gyermekünk . . he?

— Tekintetes ur!

— Azonnal feleljünk!

— Nem!

— Jól van. Holnap, kedves ifjasszony! meglátogatja egy huszonkét éves ifju, kiről majd elbeszélem, miként és mióta ismerem. E szerencsétlent az ifjasszony eldobta magától, mint egy kutyakölyköt . . a lelenczházban nevelkedett . . ne tagadjuk! . . holnap bebizonyítom, hogy a gyermek az ifjasszony édes gyermeke. — Ha most a gróf szakácsa nem is jó utánam, holnap hivatlan látogatást tettem volna. Ugy-e, kedves ifjasszony, a gonosz lélek gyakran megzavarta álmainkat? . . Na de e nagy bünt jóvá tehetjük; mert azt hiszem, hogy gyermekkorunk óta a gróf ő méltósága szárnyai alatt és kegyességéből szereztünk már egy pár forintot, melylyel a szegény elhagyottat felsegéljük; sőt miután a gróf ur már eddig is oly kegyes volt az ifjasszonyhoz, felneveltette, kiházásította sat. sat. bizonyosan tudom, hogy gyermekünk iránt is hasonlót fog tanusítani . . nemde méltóságos gróf ur? — Most pedig magamat ajánlom . . a viszontlátásig.

E szavakkal a derék emberbarát semmi feleletet nem várva, távozott.

A három kolléga is távozott, s miután doktor Spreu és doktor Puff sokáig kézzelfoghatólag magyarázta az eseményeket, s doktor Muff annak finomabb fonalszálát még sem volt képes felfogni, a legközelebbi szögleten bucsut vettek egymástól. Spreu és Muff jó éjt kívánt; Puff pedig jó napot mondott.

Ő méltósága, a mint a folyosón hálósobája felé ballagott, előtalálta a szakácsot.

— Szakács! — így szólott, nem birva magával.

— Tessék parancsolni!

— Kend egy irgalmatlan nagy számár!

Hogy ezután ő méltósága olvasott, székfoglalójáról gondolkodott, vagy álmodott-e? mindezzel nem szolgálhatok.

Miska huszár leginkább örvendett az egésznek, s miután a falhoz támaszkodva jól kinevette magát, Frau Mámhoz közeledett.

— Frau Mám! katonadolog az egész! — így vigasztalta a zokogó asszonyt — bizza rám a ficzkót! huszárt csinállok belőle . . úgy fog lovagolni, mint a madár!

VI.

— Méltóságos gróf ur! — szólott Delei másnap a szokott időben — nem parancsolja, hogy folytassam a fa delejesége olvasását?

— Szamárság az egész! — morgott ő méltósága — maradunk a hattyú lüdtermészete mellett.

VII.

Az is érdekelni fogja az olvasót, ha végül megemlítem, hogy doktor Spreu beváltotta ígéretét, s mintegy félév múlva a fennebbi események után egy munkát adott ki.

Alig hogy e munka világot látott, doktor Spreut a hir szárnyaira karolta, s ma már négyemeletes házban lakik, a dunasoron, s e házat „Spreu“-háznak nevezik.

A jeles és tartalomdús könyvnek csak a címlapját jegeyzhetem fel, melyből az olvasó tájékozhatja magát:

„Vállbördüczdelvilldusgerjtevelmikütegkór.“

DALOK ZALÁBÓL.

(Folytatása 1858-ban megjelent dalainak.)

TUBOLY VICTORTÓL.

IV.

Zeng a mező, mert teli van madárral,
Teli szivem honszerelmem dalával;
Rajta zöldel, mint szép mező, a remény,
Remény nélkül nem is élhet a legény!

Selyembársony fű takarja a rétet —
Honszerelem nélkül lelkem nem élhet;
E szerelem lelkem édes fűszála,
Ezt a fűszált senki le nem kaszálja!

Lemegy a nap, bárcsak soha ne menne,
Vagy az éjjel olyan sötét ne lenne.
Ez a világ úgy is azért fénytelen,
Hogy a nap is lenyugodni kénytelen.

Nap nyugtakor szól a herang imára;
Hogy még egyszer jöjjön fel a határra,
S úgy süssön, mint egykor sütött az égen,
Hogy ne mondják: „nem úgy van most, mint régen!“

A z i r ó k r ó l,

és azok viszonyáról az élethez.

I.

Van egy osztálya az embereknek, mely minden időben létezett más-más nevek alatt, de a melyek mind befoglalhatók e névbe: írók. Mint a földmives és iparos a testhez, oly viszonyban állnak ezek az emberi szellemhez; s azon hatalomnál fogva, melyet a sziv és elmére gyakorolnak, nagy befolyással bírtak mindig az emberiség sorsára, habár e befolyást tagadni vagy föl sem venni látszának is a földi hatalmasok. Láthatlan, halkán s titokszerűleg hatva, csodás és nagyszerű változásokat hozva létre egész népek lelkületében, bábeli zavart idéztek elő gyakorta a kevély hatalmaskodók emberlealázó terveiben, és meg hiúsíták azokat, és fölirták a büszke paloták falaira: Mene, Thekel, Upharsin!

Ezen embereknek, az íróknak, az ő életök és működésöknek ismerete nélkül a történelem teljes hazugsággá válik. Ez szolgáltathat egyedül kulcsot sok nagy eseményhez, melyek megfejtését különben hiába keressük: minők a nagy harcok, keresztes hadjárat, üldözések, javítások, világrendítő változások egész nemzetek és egész kor véleményében. A különböző népek és korok irodalmi története s íróik működése nélkül a világtörténelem csak holt betűk, melyekből hiányzik a szellem, események minden ok és összefüggés nélkül.

Tény az, hogy a gondolat kormányozta mindig a világot, lett legyen már az helyes avagy téves, jóltevő vagy veszedelmes. Az ösztön és a vak véletlen nem vezérlék, csak látszólag, az emberi nemet. Túl ama mozgó tömkelegen, kívül a föld névleges urainak rendeletein, felül az önkény és vakbuzgó butaság annyi gyalázatosságain, melyek a történelmet az eszeveszetség és vétkek tárává tevék, világított mindig egy-egy fényes eszme, mint tűzoszlop az idők éjeiben, mely vezérlé az emberiség nagy hadát a szabadság és tökéletesedés lassu bár s ingatag, de folyvást mégis előretörő haladásában. Nem az tesz legtöbb jót, a ki legtöbb zajt csinál a világban. Tíz röppen-

tyű, nagy sebbel a levegőbe röpítve, tehetetlen s muló fényökkel kioltani látszanak az örök csillagokat s magukra ragadják a tekintetet; de egy pillanat mulva rövid futásuk után kimúlnak s minden dicsőségökkel s lármájokkal együtt lehullanak a semmiségbe: a csillagok pedig ott ragyognak tovább, mintegy mosolyogva a nagy gyermekeken, kiket a hiú fény és ostoba csörtetés bámulatba tudott ejteni.

„Hozzátok képest, mikor égtek,

A költők kicsiny csillagok“ stb.

mondá Petőfi a politikusoknak. A hatalmas lény, kinek egy szemhunyorításától népek sorsa függ, nem egyéb gyakran, mint eszköze valamely eszmének vagy elvnek, mely hatalmasabb nálánál és ha meg akarjuk ismerni mesterét, királyát, vissza kell mennünk néhány évet, tán egész korszakot és ott látjuk azt egy szegény megvetett író magános kamarájában, kinek munkás agya csendben alkotja amaz anyagtalan lényeket, melyek arra hivatvák, hogy megreszkettesék egykor a világot, leessenek tűzgyanánt az emberek szívére és új életre és tette gyujtsák azt, hogy felforgassanak minden létezőt, és alkossanak soha nem hallottat: és hogy végre, hoszu utjok után, nemzedékről nemzedékre menvén, feltűnjenek dicsően vagy gyalázatosan, a szerint, a mint igazságon vagy hamisságon és ámitáson alapultak.

Eként a gondolkodó megelőzi mindig a cselekvőt. Az eszme csak hosszas küzdés után növi ki magát intézménynyé, és mielőtt ábrándból igazsággá lenne, számtalan rázkódásokat okoz. S a történelem csak e rázkódásokról beszél leginkább, és ritkán veszi számba e rázkódások okozóit, az eszme teremtőit és dajkáit, az írókat. Ma forrongásban van például egy egész nemzet — egy eszme miatt, melyet a félénk Erasmus nyugodtan tett papírra ezelőtt több mint két századdal. És ne bánjátok azt, ha az eszme első írója tollából homályosan jő ki, érthetetlen vagy épen nevetséges; utána jönnek mások, kik azt megmagyarázzák, világossabbá teszik, kifejtik. Ne bánjátok, ha az író, ki az eszmét feltalálta, gyáva; majd jő más, a ki vitézebb lesz mellette; — vagy hogy az író nyomorult és aljas jellemű: az emberiség fölveszi az eszmét, és feledi az embert. Voltak költők, kik kéjencz és asszonyos életet éltek, s szívesen látott vendégek voltak a zsarnokok asztalánál, de mindamellert mesterműveket hagytak hátra, melyek évezredek keresztül gyönyörködtetik az emberi nemet, mivelik az izlést, a szellemet, s nemzetöknek maradandóbb és szebb emlékoszlopai a hőstetteknél. Bocsássatok meg nekik: a mi salak volt bennök, az ugyis muló volt, elveszett; s a mi megmaradt, a mi halhatatlan, az dicső. „Mentsen az ég — így irt valaki — hogy a gondolkodó fő elveszzen a földről, mert akkor minden veszélyben van!“

Az írók kitünő helyet igényelhetnek a társadalomban, s több tekintetre volnának érdemesek, mint a mennyiben részesülnek ama gyakorlati emberek részéről, kik őket ábrándozóknak s skriblereknek nevezik. Azonban a társaság velök többnyire a legméltatlanabban bán s a legszelessebb játékot és kacérságot üzte. Ugyanazon nemzedék, mely megölte éhhez vagy kinokkal egy íróját később kész egy egész sereg bámuló kommentátort élelmezni, kik annyit tesznek, hogy elferdítik a nagy író műveit.

„Tíz város versengett Homér sirja felett,

A hol, míg élt, Homér koldula kenyeret.“

A nyelv nem képes kifejezni mindazon kegyetlenséget és gyalázatosságot, melylyel a világ jutalmazta ezen embereket, áldozatait előbb, később bálványait. Dantének tömjént égetnek sirja felett, melyet kérlelhetlen üldözés ása meg neki. Miltonnak, míg élt, ez volt a neve: „Milton, a vak vipera, mely a király személyére köpködi mérgét“ és „isteni dalnok“ lett belőle.

„Tudom hogy így tesz a világ,
 Hogy így fog tenni vélem :
 Fejemre köveket hajít.
 Mig éltemet leélem.
 S hóhéraim, ha halva fekszem,
 Agyonszeretve egykoron,
 Koporsómhoz majd oda lépnek,
 S melyet elébb megkövezének,
 Babérral fedik homlokom.“

Ezt Petőfi mondta. Nem igazat mondott? ...

E képtelen átmenet az üldözéstől az istenítéshez, ez elismerés akkor, mikor az már csak gúny, közsorsa volt a szellem hőseinek minden időben. S nem különös-e, hogy ez emberek a leghatalmasabb befolyást gyakorolták egész nemzetek sorsára s jobblétére, s századokra lövelt fényt szellemök, mégis az ő élettörténetük csak a szegénység, nyomor, tehetetlenség, koldulás és kétségbeesés tömkelege?

Mi volt jutalma azoknak, kik közelebb vitték a világot az eszményi tökélethez?

Nem emelkedett e fel rögtön a vérpad és az akasztófa, a mint egy nagy szellem föltámadt egy-egy szentesített hazugság ellen? És a ki az eszméhez hű maradt, és a kit ígéretek nem tudtak az igazság ösvényéről eltántorítani, nem elküldték-e rögtön az égbe? ... Csudálkoztok-e hát, ha akadtak a világ e fáklyavívői közt gyengék is, kik oda hagyták magokat lánczolni a romlottság rakott asztalához, midőn a becsületesség független utján éhhalál várt rájuk? ...

Ne féljetelek, az idő, mely mindent megszentel, megszenteli az írók életét is. Midőn a nagy férfiú a sirban fekszik, a nagy rágalom rögtön helyet enged a hazug bálványzásnak. A nagy ember hibái elenyésznek, csak az érdem látszik, a lángész, a nagyság. Előáll a nyájás életiró, és megszépíti a véteket, s felkészíti a nagy szellemet, mint a holtat szokták felékiteni a teritőn, hogy illően és tiszteletre méltólag mutassa be a közönségnek. Nagyon helyes, hogy — miután a rágalom felhízott nevén — a hizelgés házat építsen magának belőle. Azt mondják, hogy semmi sem tökéletes a nap alatt, furcsa állítás! ... tessék csak elolvasni a hirlapi nekrologokat!

Az ember hajlandó az írók jellemét műveikből itélni meg. Nem bírja elhinni, hogy lehet valaki jó író és rossz ember. Hogyan lehetne alávaló azon ihletett ember, sőt hogy lehetne hiába is benne, a ki nekünk oly bájolólag festette és velünk úgy megkedveltette az erényt, a ki szeretetet keltett bennünk minden iránt, a mi szép és jó, és a ki annyiszor éreztette velünk saját erkölcsi és szellemi parányiságunkat? s mennél nagyobb az író, annál megátalkodottabban vitázzuk el annak emberi hibáit. Kevés hitelt adunk mi azon ténynek, hogy B a c o t meg lehetett vesztegetni, vagy hogy B y r o n szerette a pálinkát. Más emberekre a kárhoztatás mennyköveit szórjuk oly hibákért, melyeket a lángésznek megbocsátunk. Feledve, hogy az írók is emberek, s még jobban kitévék a kísérteteknek, mint mások: örömet hiszszük, hogy tetteik összhangzásban voltak eszméikkel. A tapasztalat pedig mutatja, hogy gyakran jó ellenmondásba e kettő; hogy legnagyobb hálánkra műveikért sokszor oly író érdemes, ki miut ember méltatlan volna becsülésünkre, hogy nem egyszer keltett bennünk bátorságot oly hősi beszéd, melynek szerzője félt az árnyékától; nagy erényekre, önfeláldozásra, az emberiség és szabadság szeretetére gyúladtunk oly költők művein, a kik magok kicsapongók, tányérnyalók és hitványak voltak.

Hogy ez ellenmondást megérthessük, ne feledjük e kettőt: hogy t. i. nagy tehetségek nem zárják ki a nagy szenvedélyeket; és hogy az íróknak is, mint más embereknek, dolgozni kell, hogy megélhessenek. A leghatalmasb lángész gyakran

a szenvedélynek legszánandóbb rabja. Így Byront oly olthatlan tűz emészté, melyet Campbell ama köntöshöz és aranykoronához hasonlított, melyet Medea küld Euripidesnél a Jason özvegyének, ki abban hamuvá égett. Azonban a leggyakoribb forrása írói vétekeknek: a szegénység. Az írók olyan gyengék, hogy mind e mai napig nem bírták megszokni az éhséget, és nem nagy kedvök van az éhhalálra, szintén mint más emberfiának. Már most egy szegény költő, kinek a képzelet minden gazdagsága, szülessék egy izléstelen és romlott korban, ha élni akar, szolgálni kénytelen kora romlott izlésének; különben éhen hal. Haljon ugyan inkább éhen, ha kell, igaz; de ha nem oly erős, vagy nem oly gyenge, hogy ezt tegye: akkor írnia kell azt, a mit a nép veszen. Ellenben szülessék egy nagy eszű, de gyenge jellemű író oly korban, mely az irodalomban szüziességet követel, az ő művei anyagi erényt fognak lehellni, míg maga minden fertelmességben és vétekekben fetreng. Így, vannak írók, kik igen illedelmes életet éltek és igen illedelmes műveket írtak; mások igen illedelmes életet éltek, és igen illedelmes műveket hagytak hátra. A költők sem ambróziával élnek, és a nektárt ők is a korcsmából pénzért hozatják.

(Vége köv.)

Pénz és szerelem.

— Novella. —

Dallos Gyulától.

(Folytatás.)

II.

Julia elutazott anyjával falusi lakába ugyanaz nap, melyen atyja Adolfot bezáratta.

Perrinné több napig el nem hagyta szobáját, és Juliát egy vén néne gondjára bízta, ki hasztalan fáradozott, megtudni a szegény búsulása okát.

Julia mohón olvasta naponkint a hirlapokat, és midőn végre megtudta belőlök a szegény Adolf szomorú sorsát, fájdalomának kitörése elárulta nagynénje vizsga szemei előtt lelkének titkát.

— Tolvajt szeret!

Rollin kisasszony azon aggleányok egyike volt, kik a szerelmet szörnyű bűnnek tartják. A legbensőbb kérelmek sem bírhatták rá, hogy a leggyöngédebb szerelmi viszonyt rögtön fel ne fedezze a legszivtelenebb anya előtt is. — Sőt dicsőségének tartá, ha minél többet kifürkészhetett és fölfedezhetett.

Most is perczig sem habozott, hogy rögtön el ne siessen nővéréhez, és őt nagy felfedezéseiről — Julia titkáról — ne tudósítsa.

Perinné asszony nővére tudósítását nyugodtan hallgatta; de a nyugodtság e nőnél szenvedély volt. — Ő a legbösebb haragot is a legbájolóbb mosolylyal fejezte ki. — Érzelmek évek óta folytonos tusában voltak arczkifejezésével, úgy hogy végre legkisebb összefüggés sem létezett köztük. A legélesebb arczjelész sem olvashatott egyetlen igaz szót Perrinné arczáról.

Nővérét eléggé boszantotta e látszó nyugalom, melylyel Perrinné azon felfedezésre, hogy Julia csupán Adolf elítéltetésén epezzti magát, csak annyit mondott: — hogy az nem tesz semmit, minthogy a fiatal ember biztos helyen van, és levelezés vagy házasság lehetetlen.

Juliát saját gyötrő érzelmeire hagyták; Adolfnak pedig naponkint keresztül kellett mennie a megalázások keserű iskoláján tolvajok és latrok társaságában.

Eleinte kábult volt; de eszméltre térve, ott látta magát örökre megbélyegzett tolvaj képében — ő, ki senkit egyetlen fillérrel sem károsított meg soha. — Később szivreható jajkiáltásokban fakadt ki a tömlöczörök előtt, kik alig tarthatták magukat a nevetéstől, mivel tapasztalásuk szerint majdnem minden fogoly a legszentebb ártatlansági bizonyítgatásokkal kezdi fogságát, miket ez urak tamási arczkifejezéssel hallgatnak meg. — Végre e kitörésekbe is belefáradván, nyugodt lett, szótlannul végzé munkáját, és férfias lemondással türe azon keserű sorsot, melyre főnöke kegyetlensége által kárhozottat.

Nem gondolt többé vádlója igazságtalan állításaira, sem birái kemény arczaira, de egyet nem bír elfeledni: azon fájdalomteljes búcsúpillantást, melyet Julia vetett reá, midőn atyja kivezette az irodából. — Ő nem kételkedett abban, hogy Julia szereti őt; de mit ért neki most e boldogító tudat?...

Perrin ur Adolf elítéltetéséről, mint üdvös leczkéről és ijesztő példáról beszélt, melyet ő gyöngéd szive sugallata ellenére a párisi fiatal embereknek adott. Lelke borzadt a fiatal ember elfogatásától, de saját és nejének erkölcsi felelőssége birta e kemény lépésre, mert ha a tolvajt ellillanni engedi, csak szomszédjainak okozhatott volna hasonló kárt.

Azért ő joggal dicsekedhetett, hogy elég elnéző főnök volt, kinek szive vérzett, midőn segédjét elfogatta és majdnem megtört fájalmában, midőn elítélték. Mindezt számtalanszor elmondta, midőn a börze melletti kávéházban üggyársaival szörpölte absynte-jét.

Négy hónap mulva Perrinné visszatért Párisba Juliával együtt.

Julia majdnem könyekre fakadt, midőn az irodába lépve, Adolf helyét üresen és irókabátját, mint hajdan, a falon csüngve látta, Perrin úr megcsókolá leányát homlokon, nejét pedig mindkét orcáján, és kérte őket, hogy távozzanak, dolga levén egy halványszínű ural, ki a pamlagon ült.

Julia szive megdermedt szülei érzéketlenségén; és teste is borzongott a juliusi hőség daczára.

Perrinné asszony megérkezte után mindjárt szokott látogatásaira ment, Juliát otthon hagyván epedni.

Szegény leány! A világ elég szomorú volt neki, midőn bement az irodába és ott elmerült azon gyöttrő gondolatokba, miket a szoba keltett elméjében. — De mennyire növekedett gyötrelme, midőn másnap reggel tudaták vele szülei, hogy az a sárgaszínű fiatal ember, kit megérkezésükkor atyjánál látott, leendő férje. — Ő gazdag, jó család ivadéka; a szokásos házassági szerződés is már megkötve. Párisban szokás, hogy a szülek választanak férjet leányaiknak; — a leányok elfogadják választottjaikat, ha nem ismerik is, és nem gondolnak sokat velők. — Julia regényekben gyakran olvasott daczó leányokról, de az életben nem ismert egyetlen egyet sem. — Ő szerette Adolfot még raböltönyében is, és bensejében ártatlannak hitte. — Midőn Julia e hitét egyszer anyja előtt is nyilvánította, ez boszusan megtiltotta neki, hogy többé ne merjen ilyesmit előtte említeni, ha csak cseppet is szereti őt. Adolf törvényesen vallattatott, törvényesen ítéltetett el, és ő arra kéri, hogy jelenlétében nevét többé ne említse soha.

Honnan merithetett volna a szegény leány bátorságot jelen helyzetében ellenállani szülei akarátának. Azon szülőknek, kiknek vezércsillaguk az életpályán pénz és származás vala; kiknek szemeik, midőn egyetlen leányukra veték, hidegek valának, mint a téli holdvilág, és rideg beszédök paranes? — Mikép szegülhetett volna ő, a félnk madárka, ellene az állandó szokásnak, azt mondván zsarnok szülőinek, hogy ő nem megy azon sárgaszínű idegenhez, kit nem látott soha, — hogy ő utálja azon pénzt, mely erkölcsi akarátának váltságdíja, és hogy ő az elítélt Adolfot szereti?!...

A szegény Julia lehajta fejét, sirt keservesen; és keze az idegenébe tétetett, ki mélyen meghajolt és megcsókolta azt udvariásan. Ekkép el volt jegyezve, visszavonult szobájába, és borzadva gondolt azon percze, midőn azon hideg ajkak, kik most kezét illették, majd arczát is fagyasztandják.

A mennyegző napja is el volt már határozva. Juliát halálós kinok gyötörték; lelkéből utálta jegyesét. — Azt mondták neki, hogy ő nagyon fiatal arra, hogy helyzetét felfoghassa, hogy majd megszereti vőlegényét, és hogy iskolatársnői közül sokan áldják most szüleiket választott férjeikért, bár eleinte ép oly kevésbé szerették, mint Julia az ő vőlegényét. Perrin ur segédje elítéltetése óta maga vezette könyveit. — Biztosítva volt most, hogy senki meg nem lopja többé. Egy estve azonban azt mondá nejének, Julia jelenlétében, hogy ő annyira hozzá szokott a segédhez, hogy legegyszerűbb számolást is alig képes megtenni, és ismét több ezernyi különbség van azon öszveg között, mely valóban pénztárában van.

— Vizsgáld meg még egyszer — mondá Perinné nyugodtan, himzését térdére kiterjesztve, hogy a minta hatását szemlélgesse; — csak vizsgáld meg még egyszer uracsám — ismétlé — a te hibád, ha nem vág össze.

Perrin úr késő éjjelig dolgozott, számolgatván újra-és újra pénzállását, de végre is néhány ezer frank hiányzott. — A kulcs mindig az ő zsebében volt; lehetetlen, hogy ezuttal is meglopták volna. Azonban a hiányzó öszveg nem volt oly jelentékeny és a fontos előkészületek az esküvőre annyi időt vettek igénybe, hogy a gazdag üzér a csekély öszveggkülönbséget elfeledhette egy darabig, azzal vigasztalva magát, hogy majd kisüti máskor a hibát.

Perrin asszony is kérte, hogy e csekélység által ne engedje magát zavartatni a sokkal fontosabb házassági ügy elintézésében.

Hogy leend képes mindent egy-két nap alatt elvégezni?

Perrin urnak kissé feltűnt neje törekvése, az ő figyelmét könyveiről elvonni; és az ily gyanakodó kalmárléleknek elég ösztön volt, hogy végre tisztába jöjjen könyvei-s pénzével.

A kulcsot most is mindig magánál tartotta; a világ minden kincseért sem bizhatná azt másra, mióta Adolf megcsalta.

— A fiatal gazembernek olyan ártatlan arcza volt — dörmögé Perrin ur, valahányszor a kulcsot zsebébe dugta.

(Vége köv.)

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

VII.

A zavarban mindig találkoznak emberek, kik önösségüknek használják fel, mit a közügy érdekében tenni látszanak, és a tüzet, ha a félvilágot felégetéssel fenyegetné is, szitják, csak azért, hogy nála melegedhessenek. Ilyenek voltak V a t h a és V i s k a, kik a forrongások heve által elkapott nép kívánalmait, biztatásaikkal, ámitó kecsegtetéseikkel mindinkább a hitlenség ős szertartásaihoz hajtva, önösségükben minél nagyobb hirre és népszerűsége juthatni teljes erejükben iparkodának a közügyek szelid örve alatt.

És ez nekik gyorsan sikerült.

A vallásról volt szó, kilenczedfél századdal ezelőtt!

A honfiak külön csapatokra oszolva, egymásnak lettek ellenségei a vallásért, a vallás miatt.

Az egyik rész az ős pogány vallást kíváná vissza. A másik a nem nagyon rég fölvetett keresztény hit üdvözítő tanaihoz ragaszkodva, késznek nyilatkozték, életét, vérént ontani védelmére.

Vatha, a pogányság feje, roppant sereget toborzott össze maga körül, s minthogy értesülve volt, hogy Endre és kísérete Abaujvárhoz közelednek, föltevén, hogy ő is arra veendő útját.

A királyt váró országos seregnak terv szerint szintén Abaujvárnál kellett volna találkozni Endrével. De kik a tervet készítették, legkevésbé valának még elkészülve a gondolatra akkor, hogy e sereget a pogányság visszakövetelői teszik s vezérük Vatha legyen.

Hogy ez is megtörténhetnék, arra még csak nem is gondoltak.

Vatha, Viska leghűbb emberei közé tartozának a bujdosó trónörökösöknek, s midőn Endre megnyeré az őt joggal megillető bibort, az ősz Vathának és Viska, Boa, Bukna hercegeknek legtöbbet köszönhete.

Ezt érzé Endre, de érzék a hercegek is.

A hála, melylyel részükre a királyt lekötöztették hűvék, túlbizalmassá, túlkövetelővé tette őket.

Azt hűvék, hogy majd mintegy felsőbbbségi szerepet játszva a fejedelem fölött, Endre egészen az ő befolyásuk alá fogja magát hajtani, és ha befolyásuk alatt leendő egyszer — nem tagadhatja meg kívánalmukat.

Midőn Vatha Abaujvár felé vezette seregét, azt azon ürügy alatt tevén, mintha az új királynak tiszteletére menne. És a nép egy része elég gyarló volt, hitelt adni a látszatnak, bár jól tudá, hogy a barátság, bizalom, tisztelet, és szeretet köpenyét az öreg Vatha eddig is elég ügyesen tudá felhasználni saját érdekei kivívására.

Régebben ápolit terve kiküzdésének legszükségesebb eszköze, a seregszervezés, szintén a királyhoz ragaszkodás és szeretet révén történt. *)

A királyért, a király mellett fogott fegyvert, sereget gyűjtött, hogy az új fejedelmet szükség esetén vele védhesse — mint az öreg Vatha mondá, s midőn az elárult tervnek egy-egy gyöngye szava kihallatszik a titokra kötelezett czinkos ajkak közül — és az összegyűjtött s régi vallása visszaállításával biztatott tömeg, nem fékezhetett dühében itt-ott néha nyilvános szitkokkal illetve az üdvözítő által hirdetett tan követőit, egyet-egyet közülök gyilkos vasával halálra sebze meg, — a pogányság ősz ura oly szépen, oly kiméletesen s békítőleg tudá csöndet eszközölni, hogy az avatatlanabb nép tökéletesen elhívé, hogy, a mi történt, nem az egész tömeg érzelemnyilvánulásának következménye, csupán csak egyes rendezavarok hibája.

Az ősz Vatha megbünteté seregében a kihágókat szigorúan. — A kárt, mit hadfiai közül valamelyik okozott, négy-szeresen téríté vissza.

Ennyi szigorral, ennyi igazság-és rendszeretettel kormányozott sereg ellen hogy mert volna valaki bizalmatlanságot, vagy épen ellenséges indulatot táplálni!

A titkolt érzeményeken és a keblek mélyére temetett hangulaton kívül, eleintén nem volt egy jel, egy szó, egyetlen nyom, mely Vatha táborában a kereszténység ellenségére is-

mertetett volna. *) Az érzeményeket, a keblek mélyére temetett hangulatot pedig ki látja! ? Azokat kiismerni nem mindenkinek sikerül. . . az csak ritkáknek adatott, azon ritkák pedig, kik borús felhőt jósolva a hon egére, még akkor, mihelyt Vatha táborozni kezdett, a kereszténységhez hűséget, vallásukhoz ragaszkodást kívántak a nép keblébe önteni, nyomtalanul enyésztek el buzgalmukkal a csábító ígéretek által ámitott gyarlók között; mert senki sem tartá szükségesnek szavaikat, senki sem is hallgatott rájuk.

Mindenki elég erősnek, elég szilárdnak hívé önmagát arra, hogy a csábnak ellenálljon; saját erejére támaszkodék mindenik s csak későn vevé észre, hogy a segély, melyet megvetett, nem csak hogy szükséges, de elkerülhetlenné vált neki.

A köznép, hajolva a szép szóra, ámitva ígéretek, lekötöztetve gazdag fizetés által, gyanutlan lélekkel ragaszkodék őszinte meggyőződése egyszerűségében a táborba szálló pogány tömeghez. Sorai közé állott a k lönben nem leghidegebb keresztény is, és midőn sorai között állott, minden önbizakodása daczára ajándék, csáb, fenyegetés vagy kinpad őt is ép oly ellenségévé tevék a kereszténységnek, mint bármelyik legmegrögzöttebb pogány vala.

Vatha örült, hogy terve napról napra közelebb jő a teljesülés reményfokához s szoros figyelemmel párosult fegyelem és őrizet alatt tartva seregét, minden nap, minden órában nagyobb számra emelé azt.

Miután a sereg veszélyes számra növekedék, mint földalatt vonuló folyam, néma csendben, zajtalan huzódott fel Abaujvárhoz. Ott táborba szállott s magát élelemszerekkel bőven ellátván, míg az érkező királyra várakozék, Boa és Buknának sürgönyei által meghagyá, hogy Magyarország felső vidékein a toborzást folytatva, minél nagyobb számú csapatot szervezzenek, s ha majd a toborzást bevégezik, állítsák fel fegyvereseiket Székesfehérvárnál és a Duna körül.

— Lám mily önzetlen áldozatkészség, mily nemes ragaszkodás, mi gondos elővigyázat! Az öreg Vatha testtel, lélekkel ragaszkodék az új királyhoz s eleve akar gondoskodni biztonságáról — ezt hűvék az elámitottak, kik a külszin szelid álarca alatt a benső álnokságot nem sejték és a hatalmat Vatha kezében szükségesnek tartották.

Hogy Vatha a királyt becsülé, kivált míg a hir- és hatalomvágy fel nem korbácsolák keble óriását, az bizonyos, de hogy most terve oltárán önössége a bálványkép, melyet imád és mások által is az elért terv sikerében imádatni kíván, azt csak a könnyelműek nem fogák föl.

De azok, kik általláttak a terv szövedékein, borús sejtélemtől kapattak meg a kereszténységet illetőleg.

Láták, hogy az előre jósolt vész már kitörő félben van s védelméről kezdének gondoskodni.

Az egyházi méltóságok és a gazdag keresztény főurak sereget gyűjtöttek; a főpapok és lelkészek körleveleikben nyilvános parancsot adtak a hívőknek, hogy táborba szálljanak s lelkesítő beszédekben buzdíták, inték szent hitükhöz állhatatosságra.

A beszéd, a lelkesítés hatása megtermé gyümölcseit. Rövid időn több ezerből álló sereg volt együtt csataképpen a kereszténység védelmére; elszánva vérüket, életüket feláldozni a keresztény vallásért.

(Folytatjuk.)

*) Pálma: Hist.

*) Katona J. Hist. Critica.



Egy hét története.

— Julius 3-kán. —

A főváros arca. — Rögtnözött kocsisok. — A blazirt közönség. — Fontos kulturai kérdés. — Kiváló tünemény. — Zsákdivat. — Az urfikák emlékezőtehetsége. — Járás és megjárás. — Qui pro quo. — Nyilvános zsákszónoklatok. — Általános kinevettetések. — A csendélet gyümölcsei. — Önkéntes acrobaták. — Tultesz a trojai háborun. — Kéken a zöldbe. — Életkérdés. — Viszontagságai egy lónak. — Korán született halhatatlanság. — 'Tiz- és huszkracjáros nép. — Uj szállítási mód. — Vasárnap fiúkusságok. — Egy nagy eszme. — Veresegek és verességek. — Fülöp Lajos korából. — Szellemi vastag étel. — Uj osztályrendszer. — Hátrább az agarakkal. — Bárdolás vagy pántolás. — Tárczairó indítványa. — Vállalkozó szellemű magyarok. — Zrinyi Miklós uszik. — „K. K. P. D. D. S. F. G.“ — Kellemetes meglepetés „mit Aufguss.“ — A császárfürdő mulatságai. — Jó akaratú tanácsok. — A nemzeti színház legujabb hőstettei. — A „gázsi liszta“ hitelessége. — Tiszteljük a nőket. — Egy kis szemfényvesztés. — Tő l vezett el Mohács alatt. — Vásárfiak. — Egy nagy esemény. — Előörömök. — Les extremes se touchent. — Egyik fényesebb a másikkal. — A puszták fiai. — Büszke Albion szülőttei. — Születési érdemek. — Találgatások. — Egy kérdés, mely nem „égető“ ugyan, de azért fáj. — Látnoki tehetség. — Helyesirási aggodalmak.

Két dolog az, a mi e héten élénkebb szint csalt a főváros „arczára“; csakugyan ideje is volt, hogy egy kis vidorságot öltön magára; mert néhány, hét óta valóban sok tekintetben ama bizonyos „vörösa orru Orbán“-hoz hasonlított; épen olyan komor, épen olyan unalmas volt; tagjaiba mintha a köszvény ütött volna bele; fejében nincs egy életrevaló gondolat, szemei álmatagok, és arcának minden izma olyan petyhüdt, olyan minden ruganyosság nélküli, mintha csak halni járna belé a lélek.

Iliába lesznek kiváló uracsaink minden este kocsisokká és hajtják a lovakat a városligetben; a blazirt közönség annyira közönyös, hogy még ebben sem bir semmi különös szellemi felsőséget észre venni; hagyja elrobogni maguk előtt az uri kocsisokat, a nélkül, hogy csak egy tekintettel is bizonyosságot ügyekeznek magának szerezni a felől, hogy hát mik azok voltaképen és igazán, a kik a lovakat hajtják: urak-e vagy kocsisok? és e fontos kulturai kérdés valósággal csak a jövő nemzedék előtt lesz tökéletesen fölfejtve; annyira blazirt egy főváros jelenleg ez a Pest.

Sőt még egy másik — nem kevésbé kiváló — tünemény sem volt képes fölzavarni e lomha életet; ugyanis a nyár közeledtével néhány urfika abban kezdett magának tetszeni, hogy rettenetes hosszú és még rettenetesebben idomtalan nyári ruhában jártak végig az utcákon; a nadrágszárak meg annyi két köblös zsákhoz, a felöltő egy-egy gyapjuzsákhoz, az egész öltöny pedig egy-egy valóságos szalmazsákhoz hasonlított egy-némelyiken, természetesen a főt kivéve, a mely nem volt se zsákból, se szalmából, hanem — magam sem tudom, miből. Igen tehát e kedves urfikák egy-két hétig illetően diszítésben sétifikáltak végig az utcákon, azon erős meggyőződésben, hogy milyen nagyszerű figyelmet fognak ők ezáltal gerjeszteni! bizonyára minden ember meg fog állni előttük, minden ember meg fogja kérdezni tőlük, minek tették le a magyar ruhát, és öltötték magukra e zsák-mányt? avagy tán valamely drága halottjukat vesztették el és felakarják eleveníteni amaz ókoriszokást, hogy a mély gyász ideje alatt az ember egy zsákba bujt? És készen is voltak már a felelettel: ők bizony nem gyászolnak, az ókori szokásokkal sem igen törődnek, hanem magukra szed-

ték e rut divatot, azért, mert most nyár van, a magyar ruha pedig kényelmetlen; hogy hát tavaly ilyenkor nem volt-e hasonlóképen nyár, és miért nem volt akkor kényelmetlen? arra már nem gondoltak; de ki is kívánhatná egy ilyen urfikától, hogy gondolataival egy évvel vissza is tudjon szállni!

Jártak tehát föl-alá városunkban, egyik utcán ki, a másikon be; hanem aztán meg is járták; rettenetesen megjárták; hogy az utczagyerköczök ama bizonyos majomkomédia tagjainak képzelte őket, melylyel a Szechenyi-liget fel akarták diszíteni, azt föl sem vették; szabad ezeket a majomkomédia tagjainak tartani, csak figyelmet gerjeszsenek; a legnagyobb fájdalom azonban reájok nézve az volt, hogy egyáltalában semmi figyelmet nem gerjesztettek; a szó szoros értelmében senki sem nézett reájuk, elannyira, hogy midőn végre az ezen való kétségbeesésnek utósó stadiumában, arra a heroikus tette szánták el magukat a zsákdivat matadorjai, hogy egyik előkelő vendéglőben, ebéd felett, nyilvános szónoklatokat kezdtek tartani a magyar viselet ellen és az általuk meghonosítani szándékolt zsákrend mellett, mindössze is csak azt nyerték vele, hogy egyhangulag kinevetettek; azóta tünedezni kezdenek az efféle maskarák a fővárosban, a zsákok vissza lőnek adva rendelésüknek, úgy is nemsokára aratás lesz, majd jó hasznukat veszik az illetők; a szalma azonban még most is ott van, a hol eddig volt. De mindennek csak az a rettenetes egyhanguság az oka, a melyben a mi fővárosunk hetek óta nyakig benne van.

Csend és nyugalom pedig a nagy eszmék édes szüléi; tudva levő dolog, hogy ha az a genialis „primás“ a Szajna mellett valamely uj, „nótá“-val akarja mulattatni a világot, rendesen néhány napra, vagy hétre compienne-i magányába vonul; így bizonyára az is csak a fővárosi csendéletnek köszönhető, hogy a társaskocsik érdemes talajdonosai egy uj népboldogító eszmére jutottak; ugyanis, ismeretesekek már olvasónöink előtt azon acrobaticai műgyakorlatok, melyek vásár- és ünnepnapokon a társaskocsik állomásain a szabadba vágyó közönség által 10 krajczárért előadatnak; volt már ezekről szó e lapokban; a különbség csak az, hogy más acrobaticai előadásokért a közönség fizeti le a dijat, itt pedig maguk az acrobaták teszik azt, csak hogy társaskocsikhoz jussanak; meghiszem, hogy a trójai háboru több ideig tartott, de hogy akár Ajax, akár pedig Patroklos elkeseredettebben harczott volna, mint itt egy-egy zöldbe kívánczó lélek, azt még Homernek sem tudnám elhinni. Utósó időben pedig már annyira emelkedtek ez ünnepi bajvívások, hogy maguk a társaskocsik tulajdonosai is sokallani kezdték; meglehet azért, mert az érdemes publikum rendesen kékre verve juttatott a zöldbe, de meglehet azért is, mert már-már odafejlődött a közönségnek a magasabb gymnastikabani ügyessége, hogy a társaskocsik létele lön kérdésessé; magam voltam tanuja, midőn egy ilyen műkedvelői Achilles csakugy juthatott a kocsiba, hogy elébb az egyik lónak a fél farkát csavarta kezére, a mely aztán szerencsésen kezében is maradt. Pedig nem is volt török basa.

Ennek tehát véget vetendő, a társaskocsik tulajdonosai egy olyan gondolatra jutottak, mely a bajon nem segítene ugyan sokat, de e gondolat teremtetőit bizonyára a halhatatlanság gloriájával övezi vala körül, hahogy véletlenül — száz évvel később születnek a világra.

Ugyanis kérvényt nyújtottak be a városhoz, hogy enged-

tessék meg nekik, két féle társaskocsikat tartani? — nem, hanem kétféle díjat szedni a közönségtől: 10 és 20 krajczárt; akkor aztán mindjárt vége lesz a nagy hajkorának; hogyan? azt tán — ők tudják; meglehet akként, hogy nagy mennyiségű faköpenyegeket állítanak majd föl az indóhelyeken, és a ki 20 krajczárt fizet, azt mindjárt egy ilyen faköpenyegbe állítják, a melyeket aztán a kocsisok emberestől a kocsikra raknak és kiszállítanak a zöldbe. Minden esetre eredeti gondolat; csak azt szeretném tudni, hogy ha a közönség a faköpenyekbe juthatásért is olyan olympi játékokat talál véghez vinni, mit gondolnak ki az ellen a bölcs státusférfiak? Mert a főváros vasárnapi közönségétől bátran föl lehet tenni azt a „fifikus“-ságot, hogy 20 krajczárért nem engedi magát megfosztatni azon élvezettől, hogy egy pár száz embert össze-viszsa gyümöszölhessen.

Eredeti céljára nézve tehát e gondolatnak semmi realis haszna nem volna; de annál nagyobb becsü lehet az: emberiségi szempontból; sőt bátran állíthatni, hogy e tekintetben mérközhetik ez ama halhatatlan gondolattal: „az ember csak a bárón kezdődik!“ csak hogy az sokkal korszerintibb, sokkal gyakorlatibb; egy ilyen gondolat, megfelelő genialitással alkalmazva, új alapra képes fektetni a társadalomnak mindenféle vereségei és verességei által tetemesen megingatott épületét.

Ugyan is legyen az emberiség tizes- és huszas-közönségre felosztva; ez eszme nem igen új ugyan, mert már Fülöp Lajos kezdte azt alkalmazni, census alakjában; (magáról a censusról nem szólok, mert ez a politikába vág, és ugy-e bár, kegyetek nem neheztelnek meg, ha mondom, hogy a tulajdonképi politika sokkal inkább vastag étel, semhogy a gyöngéd nők vele élni szeretnének!) de egészen új volna, ha általánosan alkalmaznák. Tizes- és huszas-publikum! kelle ennél nagyobb szerűbb eszme! a születési rangfokozatok napról napra inkább elvesztik jelentőségüket, és uram én Hessen-Kasselem! hová jut majd az emberiség, ha valami új módot nem találunk föl a nivellirozás romboló dulakodásainak ideje korán feltartoztatására! és lehet-e erre fogatosabb módot csak képzelnünk is, mint azt, a mely az emberiséget 10-es és 20-asokra osztja fel! tiz krajczár, és husz krajczár, tiz forint és husz forint, tiz ezer és husz ezer és így tovább; a tizesek a nép, a huszasok az urak, kelle ennél természetesebb kategoria? a tizesek hétköznapi dolgozhatnak, vasárnaponként pedig órákig verekedhetnek, míg egy társaskocsihoz jutnak; ellenben a huszasok kényelemmel gyönyörködhetnek az élet minden örömeiben; értik, kedves olvasónóm, az élet minden örömeiben! az egyéni érték már ugyis csaknem teljesen a vagyontól van föltételezve, miért ne lehetne általában alkalmazni ez üdvös rendszert? A kinek vagyona nincs, annak beleszóljája se legyen semmibe; hátrább az agarakkal! És ezzel egyszersmind az is el lesz érve, hogy a „téntafogyasztók“ vagyis „skriblerék“, a mint néhány évvel ezelőtt egyik nagy szakállu liberális főúrunk a magyar írókat egy szóval nevezé, ki lesznek reszketve minden befolyástól; a mostani polgári szerkezet mellett ez lehetetlen, mert akár hány nemes ember jeles írónk van, sőt a főrangú születés sem képes egészen megóvni ez elemi csapástól; de legyen csak egyszer elvvé kimondva, hogy csak a vagyoni képesít befolyásra, — a magyar irodalombarádlás, vagy is akarom mondani: pártolás, mert pártolásnak csak nem nevezhetem! elég garancia, hogy magyar író ugyan soha sem fog a közéletben szerepet játszani! És ugy is kell nekik; ugyis leginkább ők az oka, hogy az évezredes társaséleti rendszer erős pántjai hovatovább szélylyel mennek!

Addig azonban, míg e nagyszerű átalakulás foganatba vétetnék, legyen szabad nekem is egy indítványt tenni arra

nézve, hogyan lehetne e vasárnapi kocsiostromoknak egyszersmindenkorra véget vetni; az én indítványom felette egyszerű, és a mellett még azon előnyös tulajdona is volna, hogy a városligetbe kívánczoló népezrek nem volnának kénytelenek a szük, sötét, de annál kevésbbé jóillatu Király-utcán keresztül hurezoltatni magukat, a holott csak a mult héten is két kocsi bele ment egymábsa, és csak az csudálandó, hogy minden vasárnap egy pár ember nem esik áldozatul az örökös kocsirobogás és sürü néptölongásban; indítványom pedig az, hogy építtessék egy kis löerejű vasut azevangelicus templomtól kezdve a széles váczai uton végig a városligetig; ezáltal egyszerre vége lenne a társaskocsik miatti élethalál harcoknak; a kirándulás olcsóvá, kényelmessé válnék, a váczai ut végtelenül sokat nyerne, a városliget melletti vasfürdő szintén a főváros egyik kedvencz mulató helyévé lenne, szóval igen, igen jó volna, ha — megvolna; és a mellett aránylag nem is sokba kerülne az egész, és gazdagul jövedelmezne; de azért bizonyosan tudom, hogy én nem fogom megérni azt az időt, mikor ez indítvány életbe fog lépni; mert hiába, mi nagyon erélyes, de egyszersmind nagyon körültekintő egy főváros vagyunk. Mikor még csak annyira sem birtunk jutni, hogy utcáink fákkal legyenek beültetve, pedig már évek óta sürgetik, sőt már olyan emberek is akadtak, a kik azokat a fákat is nőni látták, melyekkel a dunapartot befogják szegni; meghiszem, hogy látták, valahol a Bakonyban.

Egészen más volna, ha vasut helyett gőzhajót kellene építeni; akkor ha máski nem, de a derék Luczenbacher testvérek bizonyosan vállalkoznának; ezek aztán a vállalkozó szellemű, derék magyar emberek! ők voltak az elsők, kik a dugszagdag „k. k. Priv. Donau-Dampf-Schiff-Fahrts-Gesellschaft“ tal versenyre kelni bátorkodtak és — a legszebb süker koronázza működésüket; e héten érkezett meg 100 ló erejű legújabb gőzösük: „Zrinyi Miklós;“ e gőzös Pest és Mohács közt fogja fentartani a közlekedést és nem csak a legszebb, de egyszersmind a leggyorsabban járó hajók egyike hazánkban.

A „K. K. P. D. D. S. F. G.“ ról szólván, nem hallgathatom el azon kellemetes meglepetést, melyben a fővárosi közönség egyik válagatott része a mult héten általa részesült; ugyanis a napokban egy ép oly nagy, mint diszes társaság a Margit-szigetre rándult, ott nem a legjobb ebéd után. — mert a konyha ott csak kevéssel jobb a példátlanul rossz szolgálatnál — estig a legkellemesebben mulatott a valóban gyönyörű fák alatt; nyolcz óra felé aztán ismét átsónakázott a császárfürdőbe, hogy az óránként járó gőzöson visszatérjen Pestre; és vártak, vártak, jegyeket is váltottak, és a hajó — még sem jött; szórakozás kedvéért szép kis záporosó keletkezett, mely a diszes társaságnak nemcsak felső ruháit egy facsaró vízzé áztatta; de a gőzös még sem jött, miglen végre ki lön neki nyilatkoztatva, hogy a sorban levő gőzösnék baja lett az uton, és azért ma hiába is várják, nem fog megérkezni; nem is érkezett meg, a társaság egy része tehát bérkocsikba ült, de mert ezek nem voltak elegendő számmal, a másik része szépen gyalog ment haza Pestre, sötét éjjel, szakadó záporosóban! A Luczenbacher-testvérek a megrongálódott hajó helyett bizonyosan mást küldöttek volna az állomás helyére, csak hogy a közönség iránti kötelezettségnek eleget tegyenek.

A császárfürdőben is hasonló mulatságos napok járnak: ott az ételek helyett az árákat — borsozzák meg; de kiváltképen a lepkek rettenetes elszaporodása ellen halottunk panaszokat; a mult szerdára hirdetett „Hableányok bálja“ is olyan volt, hogy olvasónóm iránti figyelemből — nem írok róla. Azon tisztelt olvasónőinknek tehát, a kiknek netán kedvök vagy szükségök volna a császárfürdőt meglátogatni, azt tanácsoljuk, tekintsenek elébb körül a mellette levő Lu-

kács-fördőben, valamint a szintén mellette levő „gyógyforrás“-nál; ez jól fog nekik szolgálni.

Hogy aztán Pesten a nemzeti színházat is meg fogják látogatni, ez magától „értetődik;“ melyik vidéki hölgy nem teszi tiszteletét a mi kedves nemzeti intézetünknel, a melynek felvirágoztatását bizonyára úgy szívében hordja, mint a jelenlegi igazgatóság.

A méltóságos igazgatóságnak legujabb hősi tette az, hogy vásár idején, mikor úgy is tele szokott lenni a színház, Artótt Desirét vendégszerepelteti, sőt mult héten ünneppon is a jeles művésznőt léptette föl! Képzem, mint gyönyörködtek a nagy művésznő bájhangjaiban azok a derék, izmos mesterlegények, kiknek fülei a pöröly és szekercze harmonikus hangjai által annyira kivannak képezve a magasabb zenére! Egy érdekes népszimű, vagy tanulságos történelmi dráma bizonyosan kártékony hatással lett volna a nép ez egyszerű fiaira! Csak mégis nagy dolog az a szakértelem és tapintat!

Egyuttal pedig azt is megemlithetjük, hogy mind ez ideig nem lön megezáfolva színházi tudósítónk azon hire, mely szerint Hollósy Kornélia jelenleg 945 frtot kap havonkint, a mi tizenkét óra számítva, többet tesz négyezer forintnál tavalyi díjához képest; a „gázsi-liszta“ hitelességét tehát senki sem meri „rágalom“-nak, „gyanusítás“-nak nevezni; mi ezt mindjárt tudtuk; a tisztelt művésznő minden lapba, még német lapokba is küldte csunya „Nyilatkozat“-át, nyilvánosan nevezte rágalmazónak, gyanusítónak a „Családi kör“-t egy olyan hír közléseért, melyben amugy is senmi gyanusító nincs, és mely még azon felül igaz is; mi nem kívánjuk a tisztelt művésznőtől, hogy a mint vádolt, úgy viszont nyilvánosan be is vallja elhamarkodását: mi tiszteljük a nőket, még akkor is, ha hibáznak, és valóban föl sem hoztuk volna többé e kellemetlen dolgot, ha épen a tisztelt művésznő kiméretlen heve arra nem kényszerít; nem csekély dolog egy nyilvános közlönyre a rágalmazás, gyanusítás szégyenbélyegét reásütni akarni! Becsületünk parancsolta, leleplezni, a mit a magunk igazolására lelepleznünk kellett, tovább azonban nem megyünk.

És azért egy szót sem szólunk arról a prokátori fogásról, a melylyel a tisztelt művésznő nyilatkozatában különös nyomatékka ki volt emelve, hogy közte és a nemzeti színház igazgatósága közt díjfülemelésről szó sem volt; mi bámuljuk a szörszálhasogató dialektikát, de nem tartjuk azt eléggé fényes tulajdonnak, hogy miatta becsületünkön foltot tőrjünk el; két, legfőlebb három hó mulva a közönség meg fogja tudni e dodonai nyilatkozat ruganyos értelmét; most csak annyit, hogy az egész nyilatkozat egy kispor akart volna lenni a közönség szemébe. A többi lapok szerkesztősegit pedig, a kik olyan szivesek voltak, a tisztelt művésznőnek ellenünk intezett sértő, és mert meg nem érdemeltük: kétszeresen sértő nyilatkozatát minden észrevétel nélkül tovább adni, kérjük, ne közöljék a mi igazolásunkat; mert nem akarjuk, hogy ország világ megtudja, milyen igazságtalanságra engedi magát ragadtatni a nemzeti színház „bájos csalóánya“ a kiről mi mindig a legnagyobb magasztalással szóltunk. Elég, ha olvasóink előtt igazolva van hirlapirói jónevünk; hiuság és elbizottság minket nem bántanak; ennél a néhány ezer forintnál, a miért ez ügyben szót emeltünk, „több vezett el Mohács alatt;“ boruljon tehát reá feledés fátyola.

Ezek után pedig végre azt is elmondom, a mi e héten a főváros, arczára olyan fiatalos színt varázsolt; az egyik a vásár, melyről ugyan eddig nem sok dicséretet hallottam; mondják, sokkal több az eladó, mint a vevő; de azért én mégis mindig olyan igen tudok annak örülni; utcáink ismét tele vannak azokkal a vidor képű, erő- és egészségteljes kifejezésű

vidéki arczokkal. Bizonyára önánítás, de nekem úgy tetszik, mintha ilyenkor a városi lég is némiképen falusiasan üdítő, lélekderítővé válnék. Aztán meg azok a kedves vidéki vendégek, azok a nyilt, barátságos szívek, és az a himezetlenül bensőséges igaz szeretet! Kegyetek nem is képzelhetik, milyen kedves egy idő ez a vásár hete a főváros magyar családjaira nézve!

Mindez azonban csak hétköznapi kifejezése a fővárosi vidorságnak; az uri jelleget, a magasabb „tonust“, azt, a mit a franczia olyan jellemzőleg: „air“-nek nevez, egy egészen más, sokkal fontosabb, sokkal jelentékenyebb esemény varázsolja most a főváros orczájára; lehetne száz vásár, és e száz vásáron százszor annyi kedves vidéki vendégünk, és a főváros még sem nyerne olyan büszke, nagyuri tekintetet, mint ez egy esemény által!

Még most csak előőrömeit éljük e nagyszerű napoknak, de azért már is új, magasabb élet szállt e roppant köhalmaznak, a melynek neve: főváros, minden kis erecskéjébe, és a mi legnevezetesebb: elébb az ólakba szállt ez új élet, az ólak után — les extrémés se touchent — a palotákba, onnan aztán elárad mindenhová, szabók, divatárusok, vargák műhelyeibe, sőt még a fiakerekbe is, a kik azóta még követelőbbek, mint rendesen.

Oh, milyen pompás, nagyszerű most itt az élet! minden nap új lovak és új urak érkeznek meg, és egyik fényesebb származásu a másikkal! van olyan is a gyönyörű vendégek között, melynek ősi fája jóval előbbre vihető vissza a „hetimagorok“ beköltözésénél e hazába; másoknak meg boldog Arabia ambrahillatos virányain telt el az ábrándgazdag ifjúkor, ezek igazán a „puszták fiai“, míg ismét mások a büszke Albiont vallják hazájuknak; oh, olyan fényes vendégeket nem minden főváros szerencsés üdvözölhetni kebelében!

Aztán milyen modoruk van! első pillanatra észrevehetni, hogy kiváltságos vér csergedez ereikben, hogy nem a munkára vannak teremtve, hanem arra, hogy diadalokat arassanak. Oh, milyen negédesen kevélyen vetik hátra fejüket! milyen gangosan rakják lábcskáikat!

Hát még a kiséret! és a szolgálattelvő válogatott személyzet! Csuda-e, hogy főrangú köreink már hetek óta a legnagyobb szerű készüléteket teszik, hogy ilyen alkalommal díszes gazdagságuk egész szemkápráztató bűbájában tündökölhessenek? hogy a szabók már hetek óta nem győzik a fényesbenél fényesebb öltönyöket készíteni e nagy ünnepélyre?

Olvasónőim bizonyára szintén szeretnének itt lenni e nagy napokon; meghiszem azt! hát még ha megtudják, mi célból tartatik majd meg az ünnepély, a melyre e fényes és nagyszerű készülétek tételnek; vidéki tapasztalatlanságukban még tán azt is íhetik, hogy a „Daliás idők“ költőjének akarják az ujkori daliák ilyen módon a haza tiszteletét kifejezni? oh nem; magasabb sphaerákban kell keresniök ez ünnepély okát! Tehát valamely nagyszerű emberbaráti, vagy jótékony intézetnek teszik le alapkövét? azt sem; még felebb. Tehát gazdag művészeti csarnokot nyitnak meg főuraink, a melyben a hazai színészet, festészet, zenészet és szobrászat számára új aera kezdődik? azt sem; még felebb.

De látom már, olvasónőim nem fogják kitalálni; megmondom tehát; a lóversenyek ideje itt van; f. hó 5-kén, 7-kén és 9-kén lesznek a nagy napok; erre költenek tehát főrangú köreink évenkint annyi kincset, a melyekkel a fönnevezett művészetekről mind összeségesen bőven gondoskodva volna.

És nem különös-e, hogy az a angol szokásokból épen ez egy birt olyan hamar meghonosodni bazánkban? Miért nem inkább az angol aristokratia művészet-irodalom- és tudomány-szeretete? tán azért, mert ezekkel nem lehet úgy paradirozni?

Szegény Szechenyi! hazánk nagy látoka! bizonyára is-

merted embereidet, midőn a lóversenyeket indítványoztad; nyilván azt gondoltad: ez is jobb a semminél.

Csak azt nem tudom, ha nem fog-e azért **Hirnix** urambátyám megnehezteni, hogy e szót: Szechényi, közönséges be-tükkel irtam.

Az „irodalomtámogató vállalat“-hoz

ujabban ismét következő lelkes pártolók csatlakoztak:

Alsó-Toldon: Veres Emma.

Tordán: Keszi Harmath Luiza.

Debreczen: Lesczinszky Némethy Rozália.

Oh tudom, hazám lelkes leányai nem engedik, hogy e vállalat terve — dugába dőljön; miért is engednék ezt? mikor ez olyan üdvös és jótékony hatású lenne irodalmunk nem épen örvendetes viszonyaira és a mellett semmi áldozattal nem, sőt haszonnal van összekötve; csekély pénzen aránylag sok könyvet biztosít, jó könyveket és hozzá még az előfizetési pénz megvan óva a veszendőségtől! Ezer pártoló kell e vállalatához, hogyan lehetne tehát kételkedni abban, hogy az valóban létre is fog jöni — Magyarországon, a művelt, minden jót és szépet egész lélekből pártoló Magyarországon!

Gazdasszonyoknak.

Hogy kell a pecsétet kivenni?

Viaszpecsétet bársonykelméből: Terítsd a bársonykelmét asztalra, borítsd be folyóvízbe mártott vászondarabbal és simogasd nem nagyon tüzes vassal.

Szekérkenőcs-, zsir- és olajpecsétet selyemből: Márts tiszta vászondarabot terpentinolajba és dörzsöld a kelmét, míg egészen tiszta lett; aztán hints porrá tört bolust — késfoknyi vastagságban — a pecsét helyére, tégy reá itatós papirost és vasald meg. Ha nem használt volna, ismételni kell ezt.

I. Gy.

Kipfelhauser-galuska.

Csinálj egy tojással palacsintatésztát, és süsd meg a szokott mód szerint, aztán végy egy medenczébe egy negyedfont vaját, törd meg jól, üss belé hat tojássárgát, a fehérből verj kemény habot s tedd a megkevert vajhoz, egy pár kanál finom lisztet szintén keverj hozzá, szaggasd ki a hozzá készített felforrott tejbe, szedd ki, ha megfőtt, s rakd ki soronként egy kikevert formába, úgy hogy egy sor galuska és egy sor szélesen összemélt palacsinta jöjön egymás fölé. Ha a forma megtelt, önts reá egy fél meszely tejszint, három tojássárgával megkeverve, czukrozd meg izlélsd szerint, és süsd szép sárgára a sütőben.

Irodalom és művészet.

× **Pető Jánostól**, kinek művészetéről a pest-budai zeneegylet részéről 1861-évre kitűzött pályadíj elnyerése is dicséretesen tanuskodik, — a következő című, zongorára szerzett zenemű jelent meg: „A honleány kedélyhangulata és imája.“ Az elkéltető példányok tiszta jövedelme

a magyarhoni egyetemes evangyéli gyámintézet középponti pénztáraé lesz. Kapható Pesten a) az ev-paplakon Győry Vilmos segédlelkésznél; b) a szerző szállásán, nagy hid-utca 3 sz. a. c) Rózsavölgyi és társánál. Ára 1 ft. 50 kr, diszpéldányban 2 frt. Általunk is megrendelhető. A jótékony cél tekintetéből is megérdemli, hogy minél nagyobb kelendőségnek örvendjen.

× **B. Jósika Miklós**nak „Egy magyar család a forradalom alatt“ című regényéből most jelent meg Hartlebennél a 9. és 10-ik kötet, melyekkel a nevezett mű be van fejezve. Az érdekes regény kiállítása igen csinos.

× A „Pécsi Lapok“ megjelenése jun. végével bizonytalan időre fölfüggesztetett.

A „Népszínházi Évkönyvre“, mint halljuk, igen szépen gyűlnek az aláírások. Az eddigi gyűjtők közül egyik már 100, a másik 80 előfizetést szerzett két nap alatt.

× **B. Nyáry Gyula** és **Girókuti Ferencz** előfizetést nyitnak „Kertészgazdaszatunk Évkönyve“ című, 1863-évre megjelenendő naptárukra, melyet a magyar kertészgazdaszati ügynökség fog kiadni. A begyűlt előfizetési pénzekből 400 ft a muzeumi sétány, 300 frt pedig a budai népszínház javára van felajánlva. A ki legtöbbet gyűjt, egy aranyozott keretű gyümölcs-olajfestményt kap jutalmul.

Budapesti hírvivő.

✂ (Adomány a magyar írók segélyalapjára.) A minden oldalról meleg részvétellel felkarolt magyar írói segélyegylet pénztárát legközelebb az ujvidéki szerb nemzeti színtársulat is gyarapította. E társulat t. i. múlt hó 17-én Szabadkán előadást rendezett, mely a magyar írói segélyalap s a nevezett színtársulat alapja közt felosztandó 123 frt tiszta jövedelmet eredményezett.

✂ (Prot. egyházi ügy.) A pesti evang. tót községnek néhány patentális tagja, mint tudjuk, papjukkal együtt elvált az autonóm egyháztól. Az ismétli egyesülésre az autonóm egyház közgyűlése részéről jóakaratu kísérletek történtek, de eredmény nélkül. Most a helytartótanács kinyilatkoztatta, hogy a bányakerületi superintendenciának ez ügybeni illetékessége kétségbe sem vonható, miért is a különvált tót község lelkészének hozzá (a helytartósághoz) benyújtott panaszát elintézés végett Székács József, bányakerületi superintendenshez tette át.

✂ (Tűzvész.) F. hó 2-án d. u. a Pesttől pár órányira eső Soroksáron nagy tűz dühöngött, mely 36 házat hamvasztott el, ezenkívül több állat is esett áldozatul. Pestről több fecskendővel siettek a szegény soroksáriak segédelmére.

✂ (Építész.) A Muzeum mögött tervezett magánpaloták építését legközelebb meg fogják kezdeni. Gr. Károlyi palotája Ybl, gr. Festeticsé pedig Wechseltmann terve szerint készül.

✂ (Öngyilkosságok.) Fájdalom, egy hét sem mulik el a nélkül, hogy e rovatban legalább egy öngyilkossági esetről ne kellene emlékeznünk. Közelebb ismét két egyén vetett véget életének: egy 45 éves napszámos, és egy fiatal özvegy.

✂ (Iskolai ügy.) A „P. Ll.“ szerint a magyar udv. kanczellária Magyarországon ismét vissza akarja állítani a kerületi iskolai főigazgatóságokat, és igazgatókat nevezni ki, a kik a főfelügyeletet viendik iskola-kerületökben.

✂ (A budai népszínházban) holnap új népszínművet adnak **Kempelen Győzötől**. Címe: „A furfangos tót legény.“ A zenét **Allaga Géza** szerzette hozzá.

✂ (Visszaküldött színházi szabadjeggy.) A „Pester Lloyd“

szerkesztősége, mely színházunk ügyeit a legnagyobb figyelemmel szokta kísélni, a nemzeti színházi igazgatóságnak viszaküldte színházi szabadjegyét, mely csak bérletfolyamban, s új daraboknál csupán a negyedik előadástól kezdve, tehát csak akkor érvényes, midőn nincs mit referálni az előadásról. Fájdalom, más szerkesztőségek is csak ilyen jegyekben részesülnek a jelen bizottmánytól.

✂ (*A Széchenyi-emlékszobor s a hid előtti tér.*) E czim alatt egy hosszú czikk jelent meg Tóth Lőrincztől a „P. Napló“-ban, melyből megértettük, hogy a szoborra eddig 75,000 frt. gyűlt be, 330 aláírási iv pedig, daczára annak, hogy a határidő mult évi jul. 1-én lejárt, még mindig nem küldetett be. Czikkíró azt állítja, hogy a szoborügyben kinevezett bizottmány épen e késelelem miatt nem haladhatott tovább.

✂ (*Gyulai Pál, ismert írónk*) a jelen iskolai év befejeztével ismét Pestre teendi át állandó lakását Kolozsvárról, hol pár év óta, mint a ref. főtanoda tanára működik.

✂ (*A Triesztbe tervezett kirándulás*), melyről a mult héten azon hír keringett, hogy felsőbb helyről betiltatott, most már bizonyos, hogy létesülni fog. Indulási napul f. hó 21-ike van kitűzve. Mint halljuk, a közönség e tervet igen melegen karolta fel.

✂ (*Sajtóperbeli ítélet.*) A „Wanderer“ szerkesztősége ellen hozott ítélet, mely Falk Miksa hazánkfára is 6 havi börtönbüntetést szab, a felsőbb törvényszék által helybenhagyatott.

✂ (*Tánczvigalmak.*) A császárfürdőben tervezett jótékonycélú tánczvigalmak nem ott, hanem a pesti lövölde helyiségeiben fognak megtartatni, mután a császárfürdő bérlője oly magas követelésekkel állt elő, hogy a rendezők jónak látták, a további alkudozásokat vele megszüntetni. E tánczvigalmakra jegyek válthatók Máriássynál (granátos-utcza 1. sz.) és gr. Zichy Jenőnél (ujvilág-utcza 7. sz.)

✂ (*Hazafias adomány.*) Sailer Ferencz, pesti órász Akademiának, mielőtt palotája tervei fölött megállapodás történt volna, azon hazafias ajánlatot tette, hogy a palotára díj nélkül órát készít; miután azonban, mint az elfogadott tervből láttuk, óra nem fog az épületre alkalmaztatni, e helyett a derék iparos ajánlatát 500 frt adományozásával váltandja be.

✂ (*Iparkiállítás és terménytárlat.*) Pesten a jövő őszre iparkiállítással egybekötött terménytárlat van tervben, melyet b. Nyáry Gyula és Girókuti rendezendnek a muzeumi sétány és a budai népszínház javára. Valóban mindkettőnek nagy szüksége van ily segélyre.

✂ (*Szerencsétlenség*) Máj. 30-án a városi német színházban „Orpheus“ előadása egy sajnos baleset által lőn félbeszakítva. A negyedik felvonás alatt a gyermektánczosnők egyike könnyű fátyolruhájával egyik színfali lámpa lángjához ért, minek folytán a ruha meggyuladt s a függönyt le kellett eresztetni. A közönség a támadt zavart tűzveszélynek tulajdonítva, rémülve rohant ki a színházból. A szerencsétlen leányka Linczbauer Mária, budai szülők gyermeke, kapott sebei következtében másnap meghalt.

✂ (*Keleten utazó tudósainkról.*) Mult számunkban említettük, hogy Kubinyi Ferencz és társainak sikerült bejutni a török zultán titkos könyvtárába, hol Mátyás király budai könyvtárának maradványai őriztetnek. E tudósításunkat most azzal toldjuk meg, hogy a kérdéses könyvek diszes vörös bársonyba vannak kötve és aranyozott ezüstkapesokkal ellátva, melyeken zománczozott gyönyörű kidolgozásban ragyognak Magyarország és Mátyás nagy királyunk hollós czimerei. E nevezetes fölfedezésről hazánkfiai körülményes jelentést tesznek az Akademiának.

✂ (*Sztankó-Csapliczky Lila assz.*), ki ezelőtt 5 évvel nyitá meg jó hírű nőnevelődjét, a külföldi hasonló intézetek

példáját követve, a Terézváros egyik közeleső utcájában kerített vett, mely a növendékeknek üres órákban felüdülési helyül szolgáljon.

✂ (*Kisfaludy-társaság.*) A Kisfaludy társaság titkárának legutóbbi jelentése szerint, legujabban a következő urak léptek a társaság alapító tagjai sorába, u. m. Majláth György, Tihanyi Ferencz, Török Sándor, Várady János és Zsivora György (ez utóbbi 200 frttal.) — A „Maticza Szrbszka“ irodalmi egylet megküldte a Kisfaludy-társaságnak az egylet kiadványait 1851. óta; minek folytán a társaság legutóbbi gyűlésében elhatározta, hogy részéről szintén megküldi eddigi kiadványait a nevezett szerb irodalmi egyletnek. — Szász Károly tag a Hugo Viktor-féle „Századok legendája“ czimű költői műből fordít egyes darabokat a társaság által ez idén kiadandó könyvjutalék számára.

✂ (*Építési engedély.*) Pest város tanácsa megadván az engedélyt az Akademia palotájának építésére, hogy a tudományok iránti kegyeletét ez alkalommal is bebizonyítsa, az engedély kiadásakor fizetni szokott díjakat az Akademiának elengedte.

✂ (*Színházi ünnepély.*) A budai népszínház annyi küzdés és viszontagság után szept. 14-kén fogja megülni első évfordulóját, lehetőleg ünnepélyesen. E napon a fiatal zeneszerző Allagának „Mult, jelen, jövő“ czimű, második magyar operettejét adandják elő először; ezt ünnepélyes részek előzik meg az évforduló alkalmából. Másnap ugyanott a nemzeti színház drámai személyzete drámai előadást rendezend. Harmadik nap megkezdik a népszínműi jutalmakra pályázott művek előadását, melyeknek befejezése után még két új magyar operette kerül színre; ez operettek egyikének czime: „Dalidóban,“ a másiké: „A féltékeny házi ur.“ Molnár mindent elkövet, hogy az első sanyaru év kiállása után a népszínházat minél jobb karba helyezze, mely célra új erővel szaporítja a színház személyzetét s időnkint tehetséges vidéki színésznőket és színészeket léptet föl vendégszerepekben. Egy jó magyar táncztársaságot is akar szervezni. Reméljük, hogy a derék igazgató buzgalmit a közönség meleg részvétellel fogja jutalmazni.

✂ (*Apró hírek.*) A városligetben circust akarnak építeni, mely alkalmilag mülovar-, kötéltánczos- és más hasonló társaságoknak fogna bérbe adatni. A városi tanács hajlandó volna, a circushoz szükséges telket ingyen adni. — A légszeszvilágítás Budán élénk részvétre talál; már eddig is igen sok magánháza rendeltettek meg gázlángok. A csöveket közelebb rakják le. — A pesti szlávajku lakosok szláv kaszinót akarnak létesíteni, mi végett már folyamodtak is a helytartótanácshoz. — A pesti városházra még egy emeletet raknak; a városhatóság e tervét a helytartótanács már helybenhagyta. Az építés költségei 45.000 frtban lőnek megállapítva. — Wöhler, zenei tanár dalárdát alakított „Pesti Unio“ czim alatt. — F. hó 1-én egy 18 éves leány, ki az aldunasonon egy dunai talpon fejét mosta, a vízbe bukott s nyom nélkül eltűnt. — A mult hét elején egy ember a kigyó-utczán, egy másik pedig a városligeti fasorok elején elgázoltatott. Az illető kocsisok azonnal elfogattak. — Lengyel J. „első magyar angol-francia nyelvtanodát“ nyitott a dorottya-utczai Almay-házban.

Nemzeti színház.

— Junius 5-kén. —

Május 29-kén: „Alvajáró,“ Bellini operája, Artót Desirée vendégjátéka. — 30-dikán: „Harmadik magyar király,“ Tóth Kálmán szomorujátéka. — 31-dikén: „Norma,“ Bellini operája, Artót Desirée mint vendég. — Junius 1-sején:

„Dobó Katicza“, Tóth Kálmán népszínműve. — 2-kán: „Alvajáró“, Bellini operája, Artót Desirée mint vendég. — 3-kán: „Utósó level“, Sardou vigjátéka. — 4-dikén: „Bánk bán“, Erkel operája.

Artót Desirée az „Alvajáró“-ban még kitünőbb volt, mint a „Sevillai borbélyban“, „Normá“-ban is nagy művészettel énekelt, de a drámai szakma kevésbé felel meg művészi egyéniségének; azonban szomorubb dolog az, hogy nem fizeti ki magát; mindjárt megjósoltuk; „Bánk bán“ adatásakor sokkal nagyobb számú közönség volt a színházban, mint mikor Artót föllépett; Hollósy Kornélia nagy művészetéről már elmondtuk nézetünket, a mely egyszersmind a közönségé is; „Bánk bán“-ban vagy négyszer hívta ki a művészetétől elragadott közönség. Ellinger ma kimentette magát, mert hirtelen elrekedt, de általában azt tanácsolnók neki, mérsékelje kissé tüzet, mert először a kiabálás nem művészet, másodsor pedig mert szerepe végén rendesen elreked; de, úgy látszik, betegség nála a nagy kiabálás, nem tud leszokni róla.

A dráma terén Tóth Kálmán kedves muzsája uralkodott e héten; igazán kedves egy muzsa ez; nem nagyon erőteljes, de annál inkább szívhez szóló. „Dobó Katicza“-ban a renegat török szerepét most Ormay adta, a minek kétszeresen örültünk; azért is, mert a nagy Tóth József meg lön kimélve e kicsi szereptől, és azért is, mert Ormaynak alkalma nyílt, játszani is egy keveset. Általában nem tudjuk, hányadán vagyunk ez új aquisitionál; eddig még jóformán szerepet sem adtak neki.

Az „Utósó level“-et ma is gyönyörűen adták színészeink; egytől egyig művészileg játsztak, még Szilágyi B-né is, még Komáromy is, sőt még Szathmáry is. Szigeti, Feleky és Egresyról nem is szólunk; magától értetik, hogy jelesül játsztak; Prielle Kornéliáról pedig azért nem szólunk, mert azt a remek művészetet, melyet e szerepben kifejt, nem is igen lehet szóval leírni. Minden mozdulata kecses, szellemdus, művészi.

Budai népszínház.

Május 28-kán: „Az idegesek. — Május 29-kén: „A csikós“, Szigligetitől. — Május 30-kán: „II. Rákóczy fogsága.“ — Május 31-kén. Bihari jutalmára, először: „A mókus“, Sardou vigjátéka, fordította Tarnay Pál. — Junius 1-sején: „A vén bakancsos.“ — Junius 2-kán. Simonyi jutalmára: „Két magyar király.“ történeti énekes népszínmű Szigligetitől. — Junius 3-kán: „A tücsök“, Birchpfeifertől. — Junius 4-kén: „Egy nő, ki az ablakon kiugrik.“

Már a játéksorozat is mutatja, mennyire ügyekszik Molnár ur élvezetessé tenni az előadásokat, és a játék ellen szintén nem lehet kifogásunk; a törekvés és jóakarát mindenfelől megvan, és mégis — rendesen üres a színház! Fájdalommal írjuk le e szavakat, mert ha a közönség részvéttlensége rövid időn meg nem változik, e sok áldozattal épült színház okvetetlen meg fog bukni!

Az előadásokat illetőleg mindenekelőtt Biharit kell fölméltetni; a multkor kissé megróttuk őt nagy hangu szavalásáért és ime — fogott a jó szó. Bihari általában igen ügyekvő és tehetséges színész. — „II. Rákóczy“-ban Molnár, Dózsa, Simonyi és Szépné tünnek ki.

A „Mókus“ Sardounak egyik szellemdus, de igen ledér darabja; a magyar illedéki és erkölcsi érzet megbotránkozással fordul el ilyen sikamlósságoctól.

A „Két magyar király“-ban Simonyi azt az anachronismust követte el, hogy pipát tartott a szájában, a mi András király idejében bajosan volt szokásban. A „Tóth“, olvasd: tótáncz ma is egész az időtlenségig természetes volt.

Azt kérdi kegyed, miért adnak Budán annyi jutalmi játékot? azért édes Nagysám, mert ez az ottani színészeknek egyetlen jutalma.

Mindenfélék.

‡ (Uj találmány a gyógyászat terén.) A tapasztalás azt bizonyítja, hogy az emberi nem egy harmada tüdővészben hal el, nem csak azért, mert a tüdő, mint testünk legkényesebb része, legtöbb ártalmas hatásnak van kitéve, hanem különösen azért, mivel a beteg tüdőhöz gyógyszerekkel férközni eddig nem sikerült. Azonban most már e bajon is segítve lesz, ha Sales-Girons, párisi orvos legujabb találmánya gyakorlatilag czélszerűnek bizonyul be. Ezen orvos t. i. oly gépecskét talált föl, melynek segítségével a folyékony gyógyszereket porfelleggé (?) lehet változtatni, melyet a beteg, a készítmény előtt állva, közvetlen a tüdőjébe szíhat be. A párisi tudományos akadémia e találmánytól igen sokat vár a tüdőbetegség gyógyítását illetőleg. A bécsi orvosi kar is teljes elismeréssel nyilatkozott róla s használatát egy fiatal orvos, dr. Fieber, már meg is kezdte Bécsben. Szegeden dr. Kraus Vilmos tesz kísérleteket ez új találmánnyal.

‡ (Földrengés.) Lincz mellett mult hó 26-án éjjel ismételt földrengést éreztek, mely a szobában levő tárgyakat megmozdította, de semmi kárt nem tett.

‡ (Emberi hangot utánzó gép.) Még e hó folytán oly gépet küldenek a londoni kiállításra utólagosan, mely az emberi hangot a legtökéletesebben képes utánozni. Feltalálója egy atzgersdorfi orgonakészítő. E műszer több ismeretes dalt énekel, s működése szemtanuk állítása szerint bámulatra ragad. Egy londoni ügynök Viktória királynő számára egy példányt megrendelt már. E szerint az énekesnőket borzasztó veszély fenyegeti, mert nem lehetlen, hogy majd a színházakban ily gépeket fognak használni primadonnák helyett. E gépeknek nem kell nagy gázsikat fizetni. De már eljutunk Eldorádóba! Csak még az hiányzik, hogy repülni is tudjunk. Idővel bizonyára ezt is feltalálja valaki.

‡ (Gőzfecskendők.) Londonban gőzfecskendőt találtak fel, melylyel a tüzet sokkal gyorsabban lehet oltani, mint az eddig használt közönséges fecskendőkkel. Egy ily gőzfecskendő 7 óra alatt 72,000 akó vizet vetett egy égő házra.

‡ (Állítólagos merénylet.) Berlinből írják, hogy május 26-án ismét egy ember fogatott el, ki állítólag merényletet akart elkövetni a porosz király élete ellen. Az illető maga jelentette föl magát, azonban vallomásából oly világosan kitűnt az ámitás, hogy az államügyész további lépéseket nem is tett ellene. Az állítólagos merénylő még nagyon fiatal, Posenből jött, mindenéből kifogyván, öngyilkossá akart lenni, s midőn e szándékában megakadályozták, a legmesésebb merénylet tervei vel vádolta önmagát.

‡ (Folyamodványok özöne.) Viktor Emánuel királyhoz Nápolyban léte alatt 127,000 folyamodványt nyújtottak be. Nem kis büntetés volna, ha valakinek mind e folyamodványokat át kellene olvasni.

‡ (Kiutasítás.) A lemergi rendőrség egy ott föllépni akart magyar zenetársulatot kiutasított a városból, mivel magyar igazolójegyekkel voltak ellátva.

‡ (A „Miserables“ Spanyolországban.) A spanyol kormány megtiltotta országában Hugo Viktor „Les miserables“ című regényének spanyolra fordítását.

‡ (A japáni követek Párisban) meglátogatták az állatkertet is, hol néhány ugynevezett japáni tyukot is mutattak nekik, ohajtván tudni, hogy ugyan mit mondanak hozzá? A követek szokott közönyösséggel nézegették e tyukokat, s miután egy szó megjegyzést sem tettek rájuk, tolmácsaikat fölkérték, hogy kérdezzék meg, mit tartanak ő excellentiáik e tollas földi-

jeikről? „Mi japániak ismerjük e tyukokat — mondák egykedvűen — csakhogy a mi hazánkban hollandi tyukoknak nevezik.“

Divattudósítás.

Mai tudósításunk tárgyát hölgyeink egyik kedvenc czikke, a finom fehérneműek teszik.

A felsőruhák után a könnyű fehérneműek azok, amelyek mindennap újabb és nagyobb változatokban készülnek ruhatárunkban. A magyar viselet szükségképpen emelte a fehér ingválllakat, kötöket, és azóta minden idényben fel-felmerül egy-egy újabb, szebb fehér öltönydarab; mindezek azonban csak izletes változatai az ingvállaknak és azért szívesen látjuk hölgyeinken a magas fehér ingecskeket is, kivált akkor, ha azokat egy testhez simuló fehér derék fölött viselik.

Mult számunkban adtuk az ilyen ingecske szabásrajzát természetesen, hogy ez csak alaprajz; hölgyeink izlése és kedve aztán teremthet belőle egyszerű közhasználatra valót, vagy díszes szép öltönyt. Egy otthon készülő ingecske elejére három sor himzett betétet kell varrni, e betéteket pedig mindkét oldalról csipkével fodrozni, a mi igen csinos és izletes egy összeállítás.

Legujabban azonban olyan nagymennyiségű és szépségű ilyen ingecskék érkeztek Párisból Türsch ur váci-utezai csipkekereskedésébe, amelyek a mi házi- és hazai készítményeinket valóban háttérbe szorították. Az izlés, az elegancia tagadhatlan előjoga a francia készítményeknek, s valóban örülünk, hogy a mi nemzeti viseletünkről sem feledkeznek meg; és meglepő, hogy már 4—5 forinttól kezdve lehet kész ingecskét kapni; a 10 forintosak közül már igen szépeket láttunk, hanem a 17, 18, 20, 27 és 30 forintosak valódi remekművei a himzésnek, csipkének és szép összeállításnak. Némelyiken ezen szép ingek közül új és meglepőleg szép diszítést is vettünk észre, a melyet mindenféle fehérneműekre lehet alkalmazni; áll pedig ez igen szép kivarrott, sűrű, szegélyforma, szeszélyes alaku rajzokból az ingecskék elején és az ujjak körül; e rajzok azonban nem zsinórokkal vagy himzéssel varratnak ki, hanem keskeny, alig kisujnyi szélességű battist szegélyekkel, amelyek mind a két oldaláról sűrű, finom tűzésöltésekkel oda varrunk; ez nagyon szép és izletes diszítés, s a mellett igen hálás munka, mert sokkal hamarabb készülhet, mint akármilyen egyszerű himzés.

A himzett- vagy brüsseli medaillonokkal diszített ingecskék a legfényesebb öltözékekhez valók; ezt áruk is mutatja, mert 30, 32 forintosak.

Az annyira divatos és kedvelt fekete csipke és keskeny bársonyszalag is igen jól illik e fehér ingekhez; így láttunk néhányat, a melyeken az elől lefutó apró szegélyek mellett egy sor keskeny fekete csipke is huzódott le; az elől levő himzés is ezzel volt fodrozva, valamint a nyak kivágásán diszítő rózsaszínű szalagsokor is fekete csipkével volt beszegve; az ujjakon levő hajtóka is így volt diszítve; egy-egy ilyen diszes ingecske ára 18 frt, 20 frt, 25 frt.

A színes himzéssel diszített ingecskéket csak egyszerű reggeli vagy házi öltönyökhöz szokás használni; ezek

közül a lila himzetek igen csinosak; áruk 10—12—14 frt; azok, melyeken elől a himzett betét mellett mindkétfelől színes fonott zsinór huzódik végig, már olcsóbbak, 5—6 forint az áruk.

Olvasóink közül pedig azoknak, a kik öltönyeiket otthon szeretik készíteni, megmondjuk, hogy Türsch urnál az ugynevezett „hozzávalókat“ a legnagyobb változatosságban lehet kapni, egymint: himzet-betéteket, csipkét, mollt, battist-clairt, fekete csipkét sat. A csipkére nézve még egy új találmányról kell értesítenem t. olvasónöimet; ez az igazi valencienne-i csipke mesterséges utánzása czérnából, melyben az angolok olyan tökélyre jutottak, hogy gyártmányaik alig különböznek az igazi francia csipkétől, és csak avatott szem veheti észre a különbséget, pedig sokkal, de sokkal olcsóbbak azoknál; egy rőf ujjnyi széles csipke ára például: 18—20 kr. míg az igazi ilyen szélességű legalább is 70—80 krba kerül. Ajánljuk azokat kedves olvasónöink figyelmébe.

(Folytatjuk.)

Rejtvény.

Holló Irmától.

- | | | | | | | |
|-----|-----|-----|-----|---------------------------------|---|----------------------------------|
| 11. | 15. | 8. | 13. | Zordon társa teljes életünknek. | | |
| 6. | 12. | 16. | 7. | Ha szép és jó, emeli lelkünket. | | |
| 5. | 6. | 14. | 3. | 9. | Kettő volt csak királyaink között. | |
| | | 2. | 11. | 7. | Az Istené szent minden fölött. | |
| 11. | 7. | 4. | 12. | 15. | 3. | Hős vezére hajdan Izraelnek. |
| 9. | 10. | 1. | 5. | 15. | Kár ártani ezzel a kenyérnek. | |
| 5. | 6. | 12. | 8. | 4. | 14. | Ilyen leánynak tud anyja örülni. |
| | | 5. | 6. | 14. | 1. | Kerüld, ki a tiedet kerüli. |
| | | | | 1—16. | Már bölcsődben muzsák ringatának
Te mézajkú dalnoka hazámna! | |

Megfejtési határidő: július 5-ke.

A 18-dik számban levő rejtvény értelme: Kipfelhauser. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Nagy Emilia, Tóth Sándorné szül. Nábráczky Ida, Nagy Mari, Pap Nina, Madarász Emma, Nánássy Szökő Mária, Pálffy Stelcer Eliza, Luby Péchi Ilka, Kornis Jolán, Deáky Amália, Viertl Aloisia, Stinner Emma, Imrik Ignáczné szül. Farkas Karolin, Sárossy Laura, Pristyák Vilma, Vitalis P. Szerén, Kaiser Gabriela, Majomi Józsefné, Dindár Izabella, Mendelényi Emma, Horváth Endréné, Jaross Nepomuczéna, Ponninger Laura, Palkovics Somogyi Mária, Incze Ilka, Pongrácz Julia, Margraf Hermin, Fogler Paulina, Szabó Polli, Kondi Julia, Csaby Amália, Weisz Sarolta, Baranyi Károlyné szül. Nagy Rebeka, Incze Ilka. özv. Komáromi Csernátóni Antalnó, Takó Ilka, Persián Eliz, György Klára és Albertina, Osváth Ida, Egerváry Tuboly Emilia, Vogel Karolin, Teszári Ida, Kovács Paulin, Mészáros Katalin, Sebestény Irma, Fekete Lila, Rákossi Matild, Korbuly Mária, Holló Irma, Pete Lányi Angela.

TARTALOM.

Zajzoni életrajza. Örző angyalok, Dalmady Győzötől. Akadémiai székfoglaló, Bartalus Istvántól. Dalok Zalából, Tuboly Victortól. Az íróról. Pénz és szerelem, Dallos Gyulától. Zajos napok, Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárca. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltelevek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

23-dik szám.

VASÁRNAP, JUNIUS 8. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Műveltség és Gedeon
Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|---------------|
| Évnegyedre | 3 fl. " pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|----------|-----------------------------------|---------------|----------------|-------------|-------|--------|----|----|----------------------------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | ó. | p. | |
| 8 | Vasárnap | E Pünkösd vas. | E Pünk. v. | 27 G Pünk. v. | | 4 | 5 | 7 | 52 | 10 |
| 9 | Hétfő | Pünkösd hétfő | Pünkösd hétfő | 28 Pünk. hétf. | | 4 | 5 | 7 | 53 | 11 |
| 10 | Kedd | Margit királyné | Margit | 29 Theodos | | 4 | 4 | 7 | 53 | 12 |
| 11 | Szerda. | Barnab. Kánt. † | Gerő | 30 Izsák Kánt. | | 4 | 4 | 7 | 54 | 13 |
| 12 | Csüt. | Alfréd. Tobiás | Crescentia | 31 Hermin | | 4 | 4 | 7 | 55 | 14 |
| 13 | Péntek | Pad. Antal † | Antalka | 1 Junius | | 4 | 4 | 7 | 55 | 15 |
| 14 | Szombat | Vazul N. pk. † | Szerényke | 2 Quatemb. | | 4 | 4 | 7 | 56 | 16 41. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Kunszentmiklós, május 30-án. (Eredeti levél.) (*Mulatság a zöldben. Reményi Ede látogatása. Peitler, váczai püspök egyházi körútja.*) Tisztelt nagyság! Ezuttal örömmel veszek tollat levelezői tisztémhez képest kezembe, mivel hála Istennek, e hó csöndesen lefolyt perceit semmi szerencsétlenség sem zavarja meg; úgy látszik, a sors megelégedett az eddigi áldozatokkal s játszi kereke most már más irányban forog. A mult hóban irt szerencsétlenségek helyett tehát most vigabb, örömteljesebb tudósítással léphetek a t. olvasó közönség elé.

A szép napok beköszöntével bájos hölgyeink új életre ébredvén, csoportonként sietnek élvezni a természet virányos terén lengő illatárt, az üdítő lég jóltevő hatását. Széchenyi-kertünk, mely a város délkeleti oldalát regényes alakban köríti, meglehetősen élvezetet nyújt a főleg vasárnaponként ott mulató közönségnek, hol, mint az alsóbb, úgy a közép osztály minden rendű és rangu egyénei szokták eltölteni üres, pihenésre szánt idejüket.

Az itt gyakran három-négy helyt szóló zene, a tarka színvegyületben fel s alá hullámzó tömeg meglehetősen gyönyörködteti a szemet és vidám hangulatban tart, ha különben a szellemet és szívet semmi bú és bánat nem epeszti.

E hó 10-én jött városunka Reményi Ede, hegedűművész, mint mondják, a helybeli ref. lelkész ur látogatása végett, hol, mint beszélik, varázshegedűjét is hallatá. A jeles művész pár napi itt mulatása után ismét elutazott.

Peitler Antal, váczai megyés püspök ur ömlga a bér-málás szentségét fölradandó, 23-án d. u. 5 órakor a két testvére-egyház harangjai zugása s a város mozsarai által tett üdvölvések között körünkbe érkezett. 24-én a szentség feladása után a nála tisztelegni ohajtókat fogadá, a midőn a városi tanács és ref. egyház részéről üdvözlők tiszteletét szíves elismeréssel fogadván, e fölötti örömét őszinte meleg szavakban fejezte ki.

Még e napon d. u. 3—4 óra közt ő méltósága Apostagra utazott. Kísérje szerencse lépteit! r. l.

Ungvár, május 29. (Eredeti levél.) (*Mükedvelői hangverseny Danielik püspök tiszteletére. Hajtó-vadászat, farkasok pusztítása. Égháboru és tüzvész.*) F. hó 1-én mélt. Danielik János, püspök és helytartótanácsos ur, az itteni gör. kath. papnövédekben megjelenvén, a jelenvolt nagyszámu közönség által kellemes meglepetés szülte harsány éljennel üdvözlötetett; ugyane nap d. u. 6 órakor a növendékpapság a szeretett főpásztor tiszteletére hangversenyt rendezett, melyen jelen voltak: mélt. Popovics Vazul, püspök ur, a főtiszt. káptalan, Ungmegye tisztviselőkara, a cs. k. pénzügyi igazgatóság hivatalnokai s mások. E hangverseny a kor szelleméhez alkalmazva, jó sikerrel ment véghez; F...k hittanár ur zongorán, Jalapkovics papnövendék pedig hegedűn kitűnően játszott; a szavalásban kitűntek: Kapy, Kutka, Romsa, Holosnyay, Valyi papnö-

vendékek; a közönség minden egyes szavalat után a legnagyobb lelkesedést, kitűnő figyelmet, méltánylást s teljes megelegedését nyilvánítá, s többeket tapsvihar közt eljenzett és kihívott. Danielik püspök ur, kinek tetszését a hangverseny megnyeré, távoztával kitörő és szünni nem akaró éljennel üdvözlötetett.

Most pedig menjünk Bezőre — vadászni. F. hó 3-án a bezei urodalmi erdőben Iváncsy István tisztartó ur által hajtóvadászat rendeztetvén, ez alkalommal 2 farkas esett áldozatul a gyilkoló fegyvereknek, egyikét Iváncsy László ur lötte le.

A ragadozó farkasok pusztításában különös érdeme van a bezei tisztartó urnak, ki Bező határában 1851. óta már 18 farkast ejtett el, mi által a szomszéd helységeket is megszabadította e félelmes ragadozó állatoktól; de nem is mulasztá el a nép ezért háláját nyilvánítani a tisztartó urnak.

Még egy szomorú hírt is kell közölnöm F. hó 16-án d. e. Bező határa fölött égháboru vonult keresztül, miközben a vilám lesujtott s 2 gazdasági csűr elhamvadt. S. J.

Szeged, máj. 31. (Eredeti levél.) (*Tavaszi mulatság. — Színművészet. — Tüzvészek. — Öngyilkosságok. — Vallási vakbuzgóság.*) Igen tisztelt nagyság! Május 20-án tartá a helybeli főgymnasiunai ifjuság tavaszi mulatságát, melyben városunk kedves szépségei nagy számmal vettek részt. A táncz virradtig tartott, s a hölgyek fölötté jól mulattak a lovagias és a szó szoros értelmében udvarias ifjaink körében (300 család és 100 baráti férhjegy küldetett szét, nem csupán itt a városban, hanem a környéken fekvő városokban és falvakban.) Tökéletes megelégedéssel osztok szét az előzékeny ifjuság köréből hajnalban a hölgyek. A színház e napon zárva volt.

Szigeti Imre rendezett szintársulattal jött városunkba a tavasz elején, de később a tehetséges tagok eltávozása és több ócska darabnak a gyenge erők általi előadatása után az elején pártolt szintársulattól megvonván a közönség a meg nem érdemelt meleg részvétet, tehát a napokban bucsuzni kíván. Mindvégig kedvesen látottak voltak: Szigetiné, Csabainé, Tamásy, és Szigeti. Jelenleg Bognár Vilma k. a. a méltón „ifju csalógnának“ nevezett pesti énekművésznő vendégszerepelt, kinek minden föllépte megtölté a színházat s többször koszorúkkal fogadtatott. — E hóban kétszer ütött ki tüzvész s mind kétszer több ház égett le az oktalan oltás miatt. Vizbe ugrásokról hallunk minden nap. Egy desperált, hivatalától a multkor fölmentett német származásu egyén is a habok közt kereste s lelte örök nyugodalmát. — E hó 29-én a palánki plébánia-templomban egy öreg pórasszony a főoltár előtt egy padlózati kőben szüz Máriát képzelte látni, ez nagy zajt támasztott az egyházban és csak az erőszaknak sikerült az összetódult tömeget a főoltár elől eltávolítani. A nép azt kívánta, hogy a prépost ő nagysága azon követ, melyben a rajongó nép hazánk

véd-szentjét képzelte, tömjénezzze körül; nagyon természetes, hogy ebbeli kívánsága nem teljesített.

C s i l l a g h á z i.

Nagy-Kőrösről írják, hogy m. hó 31-ére viradóra Dönti Peti rablóbandája egy nem messze levő tanyán települt le pihenni. Ennek hírére a pandúrok és katonák egy csendbiztos vezetése alatt kivonultak a zsványok üldözésére, kik több órai üldözés után a vacsi erdőben eltűntek. Egyik haramiának a pus-kája és fölnyergelt lova az üldözők kezébe esett.

Holdmező-Vásárhelyen. Nyizsnyay Gusztáv az ottani ifjakból műverseny-társulatot alakított, mely időnkint hang-versenyeket adand.

Taszár somogy megyei helységben a lakosok a bírói ítélet által elrendelt tagosítást erőszakkal akadályozták, miért is katonaságot kellett igénybe venni, mely az ellentálló népet szétkergette, miközben a „P. Lloyd“ szerint többen megsebesültek. Miután a főczinkosok elfogattak, a tagosítási munkálatok a katonaság védelme alatt megkezdettek.

Peerén egy Dreveczky nevű uriember saját fiát, mint örülte jelenté be a hatóságnak s bezáratását kívánta. A hatóság azonban meggyőződött, hogy a fiúnak semmi baja sincs, minek folytán a fiu és apa szerepet cseréltek, a hatóság az utóbbit záratván be szivtelenségeért.

Nagybánya város községe a magyar írói segélyalaphoz 200 ft. adományjal járult.

Zriny táján a bánási végvidéken mult hó 25-én borzasztó jég, felhőszakadás és zivatar volt. A kiáradt hegyi patakok házakat, pajtákat sodortak el. Sok házi állat odaveszett. A kertekben, szántóföldeken, réteken borzasztó a pusztulás. Két emberélet is esett áldozatul.

Pécsett közelebb egy leány a puszkávali gondatlan ját-szásának áldozatul esett. A leány épen vasalt, midőn öccse előveszi a puskát s azt hívén, hogy nincs megtöltve, tréfából nővérére céloz vele. A fegyver elszűt s a golyó a szerencsétlen leány vállcsontja táján testén keresztülhatolt, és pedig oly erővel, hogy azután még a falba is befuródott. A leány nem halt meg tüstént, de megmaradásához semmi remény. A pécskanizsai vasut elönmunkálataira már megadatott az engedély, s így a munkát haladéktalanul meg lehet kezdeni.

Megbízások tára.

Czabunára, G. K. urhölgynek: Elküldtük.

Mathaoczra, F. J. urhölgynek: Rögtön elintéztük; megjött-e már?

Sz. Andrásra, M. V. urhölgynek: A mint elkészült, elküldtük: meg van-e elégedve vele?

Nagybányára, B. P. M. urhölgynek: Nagyon szívesen küldtük el.

Munkácsra, G. J. urhölgynek: Vettük a kedves sorokat. Szívesen tettük.

Zalapatakára, E. T. E. urhölgynek: Posta fordultával elküldtük, szíves üdvözetünkkel együtt.

Kecskédre, B. A. urnak: Ugye bár jókor érkezett?

Fancsalra, H. A. urhölgynek: Fennakadás nélkül érkezett-e meg a csomag?

N.-Becskerekre, T. R. urhölgynek: Vettük a kedves megbízást és el is intéztük; kezei között van-e már?

A.-Vásándra, R. I. urhölgynek: Megbízása egyik részét elintéztük, a többire várjuk az újabb tudósítást.

Bárándra, K. R. urhölgynek: Rögtön elküldtük a megrendeltet, a többire nézve pedig rendelkezünk.

Söjtörre, Cs. A. urhölgynek: Jókor jött-e meg? mi mindjárt elküldtük.

Enyingre, T. P. urhölgynek: Oh mi régóta várunk kedvező híreket kegyetektől!

Zomborba, K. P.-nak: A kérdéses ügyben siker nélkül maradt felszólításunk. Legközelebb többet — magánuton.

Izkarza, P. A. urhölgynek: E napokban elküldjük a kívántat. Szíves köszönet a kedves sorokért!

Rojtra, M. E. urhölgynek: A legszívesebben elküldtük.

Pápára, T. nővéreknek tisztelettel: El van intézve; miért nem tiszteltek meg mindjárt engem! G. P. nem járt el ez ügyben.

Rizának. A napokban elmegy, magánlevelünk kíséretében; most csak annyit, hogy — várjuk a kedves dolgozókat; annak az utolsó hirnek pedig — mi tagadás benne! — nagyon, de nagyon örültünk. Nincs a világon fényesebb cím e két szónál: jó hazafi.

Balázsfalva, K. F.-nő urhölgynek: Mint örültünk kedves sorainak! Sok ilyen nemeslelkű honleányt e hazának, és — nemsokára — sok dolog másképp állna.

Szerkesztői nyílt levelek.

Malvinának: Köszönet; az „Évkönyv“-nek egyik vi-rága lesz.

Kalocsa Rózának. Vettük és közelebb adni fogjuk.

Vértesi Arnold-nak. Vettük a kedves beszélyt; köszönet.

Öreg-Lakra, K. L. és I. urhölgyeknek. Igen kedvesek; köszönet.

Csukásy Józsefnek. Várjuk a folytatást.

Székes-Fehérvár, Környey János urnak. Igen köszönjük az érdekes küldeményt; a többire is számolunk; föltételeit egész terjedelmökben elfogadjuk.

Siónak. Tehát nem ok nélkül aggódtunk! Hála Istennek, hogy mulóban a baj!

„A megcsalt szerelem“. „Alakodnál“. Jobbat kérünk.

„Amaliának“. Az előbbi szebb volt. Ohajtását szívesen teljesítenők, ha az lehetséges volna. A költészetben csak azon kéz, mely a sebet ejti, meg is gyógyíthatja.

„Klára emléke“. Szép, de más aláírást szeretnénk.

„Mikor dicsőbb“; „Emlékkönyvbe“; „Ne süsd le ugy.“ Kísérleteknek eléggé csinosak; de mindenek előtt eredetiségre kell törekedni.

„Gyöngyvirágok.“ Van benne érzés, de még meglátszik rajtuk a nagy fáradság; az igazi költészet könnyű és ragyogó, mint a napsugár. De ezt csak gyakorlat utján lehet megszerezni.

F. I. r. Sáros. Igen köszönjük a rejtvényeket.

„Tört szívek.“ Szép tehetségről tanuskodik; de azok a Sue-féle borzadalmas rémtörténetek már lejárták magukat: csak az egyszerűen szép nem megy ki a divatból soha. Ilyent kérünk tehát.

„A bujdosó.“ Mi lehetnénk azzá, ha kiadnók!

„Miért sirok.“ A humorban sem szabad túllépni a szépek határát.

„Kis gyermek halálára.“ Azok a hat lábas sorok nagyon komolyan konganak egy női lapban.

„Hozzá.“ Ez már tetszetős; köszönet érte.

BÖHM és KÁNYA Pesten

Józseftér 10-dik szám alatt

ajánlják minden évszakra úsan ellátott

legujabb bel- és külföldi divat-árutárukat,

valamint a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznaikat, a legjutányosabb árak mellett.

Szeplő-viz,

mely az annyira alkalmatlan bajokat, ugymint szeplőt- és májfoltokat, melyek gyakran a legszebb arcot elrutitják, nem ugyan örökre, hanem addig, míg használtatik, bizonyosan elüzi. Ezen víznek még azon dicső tulajdonsága is van, mely ekkorig semmiféle szépség-szer által sem éretett el, hogy az a bőrszint feddhetetlen fehérré, tisztává, simává és puhává teszi és úgy meg is tartja, a nélkül, hogy a kendőzésnek csak ideája is látszanék: e módon a bőr, mint legszebb emberi ékesség, a legkésőbb korig fenntartható. Ezen ártatlan szépségszernek kitűnő tulajdonságai már több hírneves orvosok által ismertettek el.

A „szeplőviz“ és az ehez tartozó „epeszap-pan“ raktára létezik PESTEN: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 8. sz. BUDÁN: az udvari gyógyszerészertárban.

Ára egy üvegnek a hozzátartozó szapannal együtt 2 frt, postán küldve a csomagolásért 2 frt 20 kr.

Halter Sándor,

1-6

gyógyszerész, s a „szeplő-viz“ feltalálója.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasuttal szemközt.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit, melyekkel a fehérrehabilitáció épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — — — — asztallal . 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almási Tihamértől. 336 oldal 5 díszes kőrajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvadó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és házi regék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és házi regék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arcképi rajzzal, és tizenegy kőmetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszorozott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, irta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Karolytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek, Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestans naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, június 15-én

24-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Szív és ész.*)

EMILIÁTÓL.

(Folytatás.)

II.

Megneveztem a forrást, a melyből szerintem az emberiség boldogtalansága fakad; az erkölcsi alap hiányos volta ez. De nem akarok félreértetni.

Erkölcsi alapnak nevezem én a jónak, szépnek és igaznak teljes megismerését, erkölcsösségnek pedig ezen megismerésnek tettekben kinyilatkoztatását; ez az igazi vallásosság is egyszermind és a ki másképp szolgálja Istenét, az én előttem nem vallásos ember.

Oh milyen borzasztó visszaélések nem történtek már az Isten nevében a földön!

Isten nevében gyilkolta a testvér testvérét, Isten nevében lettek a legnemesebb emberek hazátlan földönfutókká, Isten nevében lönek az emberek legszentebb jogaitól megfosztva; hogy lön mind ez lehetséges? úgy, hogy elválasztották a vallást az erkölctől.

Nem szabad elválasztani e két fogalmat egymástól:

*) Lásd lapunk f. é. 21-dik számát.

nem is két fogalom az, hanem egy, miként test és lélek; egyik a látható, másik a láthatlan; a vallást érezzük, szívünkben hordjuk, az erkölcsösséget gyakoroljuk; vannak, kik megfordítva tanítják az Isten igéjét, de ezek az emberiség félrevezetői. A mi nem erkölcsös, az vallásos sem lehet.

És ezt beismerve, könnyű lesz kimutatnunk azokat, miért nem bírja az emberiség, daczára roppant észbeli tökélyesbülésének, a rég ohajtott boldogságot megközelíteni; azért, mert az emberiség erkölcsi érzete nem igen nemesült a századok hosszú folyama alatt.

Az ész egyre működik és fejlődik, egyik találmány a másikat éri, de mert az erkölcsi haladás nem tart vele lépést, e találmányok legnagyobb részt csak arra használtattak föl, hogy az emberi lélek ne érhesse el azon magasztos célt, mely után a nemesebb lelkek olyan forrón áhitoznak.

Előbb a kényuralom, most önönmagának rabszolgája az ember; ezer meg ezer szálak vannak körülötte fonva, a melyek annál veszedelmesebbek, mivel csaknem láthatlanok, és mivel — önkezünkkel csavarjuk azokat egész lényünk köré.

Avagy nézzünk csak magunk körül; mennyi ezer dolognak vagyunk rabjai, a melyekre tulajdonképen semmi szükségünk, melyek csak azért nélkülözhetlenek, mert fellönek találva, és mert — gyöngék vagyunk; eldődeink nem

asználták, nem is ismerték, és — bizonyára nem voltak boldogtalanabbak nálunknál.

Csak egyet említek, a művelt izlés legbiztosabb ismertető jelét, az erkölcsösség egyik legszebb bizonyítékát: az egyszerűséget: mennyire távol estünk ettől! a ruhától kezdve le az ételekig hány száz meg száz olyan dolognak lettünk rabjaivá, melyekre semmi szükségünk nincsen. sőt sok közülök a boldogság legelső kellékét: az egészséget rontjd meg, és mégis, nem bírunk szabadulni tőlük!

Miképp történhetett mindez? akképen, hogy az ész egyre előre törekedett, míg az erkölcsi érzés kifejtésére, megedzésére nem igen fordítottak gondot: a szellem egyre erősbül, a szív pedig egyre gyöngül; gyöngeségünket aztán hasznára fordítja, kizsákmányolja a magára hagyott ész mérges kinövése: a számító önérdék, és mi rabokká lettünk, elébb neki, aztán minmagunknak.

Vegyük a divatot; mennyi visszaélés nem történik csak e tekintetben az emberi gyöngeséggel! Minduntalan újat találnak föl; alig hogy az egyikbe beleszoktunk, már egy másikkal állnak elő, és mi mégis — két kézzel kapunk utána! mert — gyöngék vagyunk!

Ha legalább az izlést mivelnék igazán az örökös öltöztetés által! De arra sem igen vannak tekintettel. sőt kártékony hatással vannak az izlésre; a régi francia divatról nem is szólok, de nézzük csak a mi nemzeti viseletünkön történt változtatásokat: mennyiben különbözik egyik divat a másiktól? ugy szólván semiben; egyik olyan szép, mint a másik; legfőlebb a diszítésben vagy a sujtásozásban van egy kis különbség; de azért most már mégis idejét multa a harmadévi divat, föl nem vesszük többé, sőt rútnak tartjuk immár!

Még akkor is rútnak tartanók, ha az újabb divat találmánya voltaképen sokkal rútabb volna nálánál; mert nem üres szó ám az a közmondás: „az szép, a mi divatos“; azért mondám, hogy a divat nem hogy művelné, de még elrontja az izlést; szépnek tartatja velünk azt, a mi csunya, és csunyának azt, a mi szép: példa reá egynémely fajta nyári kalapunk; no ezek csakugyan nem szépek! de azért mégis viselik, szépnek tartják, mert — divat.

De ha valóban mindig csak izletest találnának is ki a tü- és czérnaművészek, még akkor is elvitázhatlanul káros hatással volnának lelkünk re örökös változtatásaikkal; hiukká, felületessé tesznek, és arra szoktatnak, hogy a pillanatnyi érdeket elébe tegyék a tartós, nemes hatásnak; hogy a külsőségeket elébe tegyék a belső szépségnek; a mely nő a divat rabjává lön, az soha sem foglalkozhatik komolyan az élet nemesebb érdekeivel, és miként öltöncit, ép olyan könnyeden cserélgeti — érzelmeit, meggyőződéseit; nem tapasztalták-e ezt kegyetek is a társaséletben, kedves olvasónőim?

És így vagyunk majdnem mindennel, a mit az ész századok óta fölfedezett; majd mindegyik csak eszközül szolgál arra, hogy rabjai legyünk gyöngeségünknek.

A vasutak és a távirdák, melyek kétségkívül hatalmas tényezői lehetnének a boldoggálételnek, — mert közelebb hozzák az embereket egymáshoz és az egyes nemzetek üdvös találmányait rövid idő alatt az egész világ tudomására, birtokába juttatják, — eddig leginkább csak arra szolgáltak, hogy az emberi gyöngeségeket általánossá tegyék, és hogy könnyítsék a módokat e gyöngeségek kielégítésére.

A könnyvnyomtatásról nem szólok, mert akkor a szabad sajtóról és ennek halálos ellensége: a cenzuráról kellene szólanom: ebből pedig könnyen olyan záradékok következhetnének, a melyeket a századik ember sem szeret; szólok tehát az emberi ész egy másik egyszerű találmányáról és a lélek legveszedelmesebb mérgéről: a pénzről.

Eredetiben a pénznek nem volt más célja, mint könnyíteni az emberek közt a szükségletek megszerzését, a forgalmat: csere viszony helyett üzlet viszony hozatott be, elébb arannyal, ezüsttel, majd váltókkal: természetesen nagy jótékonyosság az emberiségre nézve, hogy nem kell neki egy mázsa lisztért egy mázsa bört adni, sem pedig a czukor és kávéért mindeniknek külön-külön Indiába menni, hanem ad vagy vesz érte néhány darab aranyat vagy ezüstöt, sőt csak egy darab papírt, ellátva a maga aláírásával, azt elküldi Indiába, és kap érte, a mire és a mennyire szüksége van: ő meg szépen honn maradhat, folytathatja munkásságát az emberiség javára.

A pénz tehát eszköz, hogy az ember kedve és tehetősége szerint munkálkodhassék, és most nézzük, mennyire elfajult e találmány!

A munka, a tevékenység — a mi eredetiben cél volt — most eszközzé sülyedt, és az eszköz: a pénz, czéllá lön fölemelve!

Nem az a kérdés többé: hasznos, üdvös-e valamely munkásság az emberiségnek, hanem az: mennyi pénzt kap érte az ember! Lehet az aztán kárhuzatos, mint a pokol, és elátkozott, mint az első testvérgyilkos, csak pénzt hozzon, akkor már jó, ezer kéz kapkod utána, ezer elme áldozza oda neki legszebb tehetségét.

Azért mondtam, hogy a pénz a rémes alvilágból kiszabadult kárhuzat: a mint meg lön adva földi szabadsága, azonnal az égi áldások ellen tört: lerombolta az érdemek fényes palotáját, feldönté az erény sugártiszta trónusát, és mindenütt önön undok képét állítja föl Istenül: és az emberek, az erkölcsiség utjáról leszédült emberek, leborulnak előtte, Istenül imádják, vakon követik otromba, zsarnok szeszélyeit; gyilkolnak, kínoznak, belevetik magukat a bün és gyalázat posványába, csak hogy egy nyájas vigyorgást csikarjanak ki fertelmes ajkáról, csak hogy egy kis pénzhez jussanak!

Napjainkban legnagyobb ur a világon: a pénz; a szegény ember, bármilyen kitünő legyen is jellemre és szellemre, semmire sem mehet, ha pénze nincs; míg viszont, a kinek pénze van, legyen bár a legaljasabb, a legműveletlenebb: dicsőségben, kitüntetésekben részesül;

vannak országok, a hol még nemességet, bárói, grófi rangot is pénzen lehet vásárolni, és épen ez mutatja az ilyen rang igazi értékét, hogy — pénzen lehet immár vásárolni; — sőt egész népek boldogsága most már leginkább a pénztől van föltételezve; háborút kezdjen- e III. Napoleon, vagy nem? attól függ, hogy mit mondanak hozzá a — bankárok!

Eredeti céljának már rég hátat fordított: most már nem arra való a pénz, hogy a forgalmat könnyítse és az ipart fejlessze: bánja is ez az ipart! miként a hálátlan fiu az atyai házat, úgy nézi le az elbizakodott pénz azon eszmét, a melynek lételét köszöni; XIV. Lajosként mondhatja: „L'État c'est moi,“ csakhogy fájdalom, nagyobb igazsággal és nagyobb kiterjedésben; a pénz cél is, eszköz is; a pénz vásáron (börzén) pénzt adnak, pénzt vesznek, nem is pénzt, csak egy-egy darab papírt, a melyre néhány szám van írva; ezt adnak, vesznek; cserekednek, nyerekednek; a ki legjobban tudja rászedni a másikat ilyen papirfoszlányokkal, az ezreknek, millióknak jut birtokába egy óra, egy nap alatt, minden munka, minden kitünő elme nélkül; azután pedig neki áll a világ, miniszterek és diplomaták térdre borulnak előtte, és egész államok hitele, jólléte ilyen embereknek egy mosolyától függ!

Ilyen körülmények között természetes, hogy a szellem is csak egyoldalulag fejlődhetik; ez is a pénz szolgálatába szegődik; leginkább olyan dolgokra fordítja figyelmét, melyek által ő is pénzhez juthasson. Innen a jelenkor kiválólag anyagi irányú; a szellem is elpártolt az eszmény imádásától; azon bálványhoz szegődött, melyet az emberek gyöngébb, nagyobb része Istenül imád.

És nem kevésbé természetes az is, hogy az ekkép elfajult szellem aztán minden módot, minden alkalmat megragad, csakhogy minél előbb minél több pénzhez jusson; kilesi az emberi szív minden gyöngeségeit: a hiuságot, az élv- és nagyravágyást, és ezeknél fogva teszi foglyaivá és fosztogatja az embereket; minél erősebben ki vannak fejtve az emberi szívnek eme gyöngeségei, annál erősebb az ő hatalma, annál biztosabbak az ő fosztogatásai; ellentállásról szó sem lehet ott, a hol a szenvedélytől mámoros szív — önként odaveti magát áldozatul.

Innen szerintem a földi nyomor, a boldogtalanságnak szünet nélküli tovább terjedése a földön; az ész fejlődik, de az erkölcsösség nem csak hogy elmarad, de még napról napra sülyed; egyes emberek milliókat nyernek, és millió ember koldussá leszen általuk; a közérzület helyét az önzés bitorolja; az erény, a becsület, az érdem hovatovább értelem nélküli mythosokká válnak, mert a vezéri szót a pénz viszi, a világot a birvágy tartja izgatótsághan, az emberi szív e legiszonyubb szenvedélye, mert soha sem lehet csillapítani, és a gyönyör, melyet nyújt, csak annál égetőbbé szítja.

De hát minek beszélem én ezt el kegyeteknek, kedves olvasónőim? Hát segíthetnénk mi nők e bajon?

Meglehet, hogy a nemem iránti nagy szeretet hiteti azt el velem, de én valóban azt hiszem, mi nők sokat segíthetnénk e bajon. Megmondom, mikép.

(Vége köv.)

ANYÁMAT LÁTNI.

BALOGH ZOLTÁNTÓL.

Anyámat látni utnak indulék,
Legyinti arczom a távol szele.
Ah! bár elérném — így sohajtozék —
A helyt, hol úgy vár szülém kebele.
Tudom, hogy vár ő, azt szentül tudom,
Érzem varázsát hő szerelminek;
Fölöttem szálló felhők tábora!
Rólam hirt vinni gyorsan menjetek.

Menj lelkem te is a szép táj felé,
Hol jobb léget szí a fáradt kebel,
Hol a világ kirívó szinitől
Az elszibbadt szem új nyugpontra lel.
El is ment lelkem, s a mint visszatért,
A csendes tájról ujságot hozott:
Áll még a kis ház s benne jó anyám,
Levelet írni ép tollat fogott.

„Édes fiam!“ — így hangzott a levél —
„Mennyit bústól a te szegény anyád,
„Mennyit hívlak, ha magamban vagyok,
„Tudom, jönnél is, hogyha hallanád..
„Oh jer fiam, jer, hadd öleljelek,
„Nem hunyhatom le addig szememet“..
S kész a levél, csak még a végire
Egy fényes könyecsep hullott pont helyett.

Édes szülém! belépve szóltam én,
És rá anyám elsikoltja magát,
S megérkezett fiának csókolá
Arczát, szemét, száját és homlokát.
Ah! nem hagylak már többé soha el,
Miként az oltárképet a keret,
Oh jó anyám, hűséges karjaim
Akként fogják őrizni kebledet!

Aromok között.

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

Nankelreuter Nabukhodonozor derék nemes lovag volt, szabad, mint az ég madara s szegény, mint a templom egere. Volt jó kardja, jó paripája s vitézi becsülete; az volt mindene.

Volt ugyan még valahol Németországban a Rajna mellékén valami ősi birtoka: egy magas kopár kősziklának a fele melyen egykor őseinek vára állt; hanem a nevezett kősziklának feléhez a vitéz Nankelreuter nemzetségnek még tizennégy más elő sarjadéka tartván jogot, Nabukhodonozor lovag nem volt bizonyos abban, hogy jogosan csakugyan őt illeti-e annak a kősziklának a fele?

Nabukhodonozor lovag tehát ott hagyta az ősi kősziklát, hadd czivődjék rajta a vitéz Nankelreuter nemzetség többi tizennégy sarjadéka. Ő maga ment kalandokat keresni, harczot keresni, szép asszonyokat keresni.

Abban az időben egy jó lovag könnyen élélhetett. A német császár és a magyar király harczban álltak egymással.

Fridrik császárnak szüksége volt jó vitézekre, a kik a magyar király alattvalóit üssék, verjék, pusztítsák; Mátyás királynak is szüksége volt jó vitézekre, a kik a német császár jobbágyaival bánjanak hasonló vitézi módon.

Legnagyobb része e jó vitézeknek felváltva ma a császár, holnap megint Mátyás király szolgálatában állt s egyenlő pártatlansággal pusztították a magyart is, németet is.

E mellett nyugodt lelkiismerete volt mindegyik lovagnak, s mindegyik, ha történetesen huszita eretnek nem volt, ájtatosan meggyónt. A huszita eretnekek nem gyóntak, hanem azoknak is nyugodt lelkiismeretök volt.

Nankelreuter Nabukhodonozor lovag ez időben Mátyás király szolgálatában állt s kezdte nagyon megszeretni az országot, melyet előbb a „fejetlen cseh testvérek“ társaságában pusztítottatott.

Igaz, hogy Mátyás király aranyai a Fridrikéinél súlyosabbak voltak, az is igaz, hogy könnyebb és kényelmesebb dolog volt, a békeszerető németeket ütni; hanem Nabukhodonozor lovag nem csupán csak ezért szerette meg Magyarországot.

Valakinek szép kis szája tudott volna erről többet is szólani.

Az a valaki szép kis szájával, hamis fekete szemeivel most távol volt s Nabukhodonozor lovag egyedül barangolt erdős, elhagyott vidéken.

Fegyvernőke sem kísérté. A ficzkó Rozgonyi uram várában annyit talált inni a király egészségére, hogy ő felségének e hü tisztelőjét egészen magánkívüli állapotban kellett hátrahagynia.

A lovagnak sietős utja volt.

Meglehetősen ismerte a vidéket, merre mennie kellett. Hiszen két évvel ezelőtt ezen a völgyi uton döngetett meg egy csoport lengyel kalmárt, a kik elég szemtelenek voltak nem örülni, hogy áruikat ilyen vitéz ur vitézi módon akarja elfoglalni.

De most mégis azon vette észre magát Nabukhodonozor lovag, hogy eltévesztette az utat. Erre előbb boszankodni kezdett, aztán nevetett, s végre is nem tehetett egyebet, szabadon engedte lovának az ut választását, hadd menjen, a merre kedve tartja.

A nemes állat jó német vérből eredett, gondolkozó volt és komoly. Csendes higgadsággal ment tovább, s úgy látszott, semmi szándéka nincs, az engedett szabadsággal visszaélni.

Egykedvű nyugalommal hurezolta halmon völgyön át a lovat. Mendegélt keskeny ösvényeken s mindinkább belémélyedett az erdők tömkelegébe.

Késő este volt már s a nemes lovag nem tudott sehogy sem kivergődni az erdőségből. Embert nem talált a rengetegben, sem emberi nyomot; hanem azért igen jól érezte magát. A hős éji szél kellemesen hatott fejére, mely a nap forrósága s Rozgonyi uram tüzes bora után megkivánt egy kis hűsítőt.

Szép holdvilágos éj volt, épen olyan, milyenben az ábrándos szüzek a Rajna mellékén ki szoktak könyökölni a vár párkányára.

— Oh a szép Rajna! sohajtott fel Nabukhodonozor lovag s eszébe jutott nem a szép Rajna vize, hanem a szép Rajna vidékének jó bora.

Aztán eszébe jutott a vitéz Nankelreuter nemzetségnek 14 élő sarjadéka, kik most otthon egymás közt civódnak azért a köszikléért, melyen egykor őseik vára állt.

Milyen jó volna, gondoló Nabukhodonozor lovag, ha volna most neki egy szép vára, abban egy szép fiatal felesége s aztán...

Nabukhodonozor lovag gondolkozott, hogy aztán mi kel-

lene még, s azon eredményre jutott, hogy aztán semmi sem kellene több.

Igaz, hogy mikor még a fejetlen cseh testvérek közt vitézkedett, volt neki valami vára, de hát az csak olyan fából, palánkokból összefoltozott vár volt, s aztán a fejetlen testvérek mindegyike jogot tartott ahhoz, épen úgy, mint a vitéz Nankelreuter nemzetség tizennégy sarjadéka a Rajna melletti kösziklához.

Most a vitéz lovag csak úgy vár nélkül éldegélt, szolgálván a királyt s lakván a táborigi sátor alatt. Idővel, ha Isten megsegíti, majd csak elszedeget ő annyit a jámbor ausztriai polgároktól, hogy építtethet belőle egy várat s odaviheti azt a szép kis fekete szemű lányt, kire szörnyű módon esküszik, hogy szebb minden jelenleg létező s valaha létezett rajnamelléki szüznél.

Mig a lovag a szép kis magyar lányról ábrándozott, a nemes ló is nagyon el volt gondolatokba merülve s élénken vágyott egy kis jó fű s nyugalmas pihenésre.

A lovag nem vette figyelembe lova méltányos ohajtását s kezdte sarkantyúval nógatni nagyobb gyorsaságra.

Ejféli körül is lehetett már az idő s Nabukhodonozor lovag szeretett volna valami emberi lakásra találni már.

Végre az erdő közepén egy magas dombon a holdfényben fehérteni látta valami vár falait.

Közelebb lovagolt s látni kezdte, hogy a vár elhagyott állapotban van. Két tornya magasan nyult fel, mig a más két szögleten a falak kissé leomladoztak.

— Ezt bizonyosan az én cseheim pusztították el, a gazemberek, — gondoló Nabukhodonozor lovag. — Biz abban az időben sok derék várat elpusztítottunk! Hanem most, mióta ő felségét szolgálom, most már merjenek a gazemberek egy várat elpusztítani, fel is akasztatom sorra mind.

E közben mindig közelebb jött. A hold világa lassanként homályosulni kezdett, de azért még annyira mennyire szemügyre vehette a várat. Meglehetősen épségben állt az. Ugy látszott, mintha még laknának benne.

Az út, mely a kapuhoz fölvezetett, nem nagyon volt benőve fűvel, a kapu nyitva volt, a felvonó hid leeresztve.

— Itt ugyan szívesen fogadják a vendéget, szólta magában Nabukhodonozor lovag.

S minden tétovázás nélkül befordult a vár udvarára. Hiszen a holdvilágnak ugyis mindjárt vége lesz s a sötét éjben nem lehet folytatni az utat.

Csak az nem tetszett a nemes lovagnak, hogy semmi élő lényt nem látott. A kapu őrizetlen, a bástyákon semmi fegyveres, az udvarra egy ember sem jön elébe.

No itt nehezen fog találni olyan jó bort, mint Rozgonyi uram várában, sőt kilátása lehet, hogy legalább ez éjjel bűjtölni fog, még pedig nem a bevett szokás szerint, hanem valóságosan úgy, mint az egyiptomi szent remeték.

Leszállt lováról s a nemes állatot egy oszlophoz kötötte. Az udvaron oly magas volt a fű, hogy a nemes állat biztosítva volt, miszerint a bűjtölést illetőleg semmi esetre sem fog urának sorsában osztozni.

A holdfényes éj mindinkább kezdett elhomályosulni, a csillagos égre fekete felbök huzódtak s a várfalak sötét árnyékában kissé tapogatódzva kellett előrehaladni Nabukhodonozor lovagnak.

Sehol semmi élő lényre nem talált.

(Vége köv.)

BETECEN.

SIÓTÓL.

Elhagyatva kórógyamom,
Számlálom a perczeket, —
Elhagyatva, kimerülten,
Szüntelenül szenvedek.
Szivem, egykor az érező,
Halkal dobog . . csendesesen,
Mint a haldokló fohásza
Az utolsó perczeken.

Körülöttem minden néma,
Minden csendes és sötét,
Ablakomon a holdvilág
Rémsugára törik szét.
Nincs, ki virraszsa óráim
Lassan muló perczeit,
Nincs, a ki befogja majdan
A haldokló szemeit.

Hol vannak a jó barátok?
Hol a kedves szerető?
Hol van a jó, gondos anya?
Te birod, oh temető!
Fogadj be te néma barát,
Kihült lelkek tanyája.
Fogadj be s légy kiszzenvedett
Árva lelkem hazája.

Ha majd lelkem, a szenvedő,
A kinokban megtörik,
És testemet, a porlandót,
Hideg hantok fedezik,
Szállj siromra halálmadár,
A temetők madára,
Huhuld el: itt nyugszik a föld
Elhagyatott árvája . . .

A kezek ápolása és szépítése.

Dr. Pethe Zsigmondtól.

Igazán és tökéletesen szép kéz a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Gyengéd, fejr, finom bőr, átlátszó kék erek, szép körmök, még mind nem elegendők arra, hogy a kezét valódiilag széppé tegyék. Nőknél kiváltkép mint a kézsépség nélkülözhetetlen kelléke kívántatik meg, hogy a kéz kicsiny és kedves idomzatu legyen, tehát oly kellékek, melyek a leggondosabb ápolás által sem szerezhetők meg.

Széles, vagy — főleg nőknél, szerföltött nagy kezek, bármily gondossággal ápoltassanak, azért szépeknek soha sem nevezhetők; azonban épen a kevésbbé szép alakzatu kezeknél szükséges a legkitartóbb ápolás, mert egy gyengéd, fejr kéz, még akkor is, ha különben a szépségtan némely szabályaival nem egyezik is, mégis a szemnek mindig kedves tekintetet nyújt.

Férfiaknál erős, de mégsem szerföltött nagy kéz, mely ha nem is fejr és gyenge bőrű, de mégis tiszta, s gonddal ápolt körmökkel ellátva van, — kicsiny, puha s asszonyias kéz fölött elsőbbséggel bír; vannak azonban férfikezek, melyek erős alakzat mellett is feltűnően fejérek, s már a természettől ugy alkotvák, miszerint azok, ha csak tisztán tartatnak, minden különös ápolás nélkül is csinosak maradnak.

Sok ápolás, s főleg gyakori mosás, valamint mesterséges kézi kenőcsök alkalmazása gyakran többet ártanak a kezek-

nek, mint egy bizonyos fokig a rájuk nem ügyelés; s ez okból a kézápolásnál is kénytelen vagyok visszatérni ama már gyakran megemlitett szabályra: A szerföltött sok a jóból sem jó.

A legegyszerűbb szerek mindig a legjobbak lévén, az eszélyesség ezek alkalmazását kívánja. Női kezek természetesen gondosabb ápolást kívánnak, mint a férfiakéi, nem szabad azonban ez ápolásnak időrablóvá, vagy aggodalmas szépítési düh-hé fajulni.

A legjobb kéztisztító szerek, főleg nők számára az én tapasztalatom szerint következők:

A legkitünőbb hasznosságu a mogyorókorpa, csak hogy ezt otthon kell elkészíteni, mert a gyógyszerházakban ritkán fordittatik annak elkészítésére a szükséges gond. Vétessék ugyanis nem igen fris, de egészséges mogyoró, hajasztassék az le tökéletesen, mi is igen könnyen az által történhetik meg, ha forró víz öntetik reá, s mintegy óranegyed mulva a haj egy tiszta s meglehetősen durva posztóval arról ledörzsöltetik; mi megtörténvén, száríttassék meg tökéletesen, s azután egy reszelő vason reszeltessék korpává, mint ilyen legczélszerűbben üvegedényekben tartathatik el.

Hámzott mandulakorpa is jó szolgálatu mosópor, csak hogy ugy ennél, mint a mogyorókorpávali mosásnál ügyelni kell arra, hogy időről időre a kezek szelid kézi szappannal — mennyire lehetséges, Windsor-szappannal mosassanak meg; e mosás hetenkint egyszer elegendő, azonban ez eljárásnál nem mulaszthatom el a figyelmeztetést, hogy a szappanozás után a kéz két — három perczig vízben fürösztendő, mi által nem csak a szappan élesebb létrészei a kéztől eltávolíttatnak, hanem a kéz fejrsege is tetemesen nyer.

Egy más, szintén jeles mosókenőcs készítése következő:

Vétessék egy font meghajazott mandula, s töressék az oly finomra, mint csak lehet; ezután áztattassék vízbe 3 vagy 4 zsemlének bele, mely, ha belőle a víz kinyomatott, vegyíttessék össze 4 tojássárgával s a finomra tört mandulával; tetszés szerint lehet e vegyítékhez tenni még finom töményt és kámfort is; és minthogy a tojássárgák nem egyenlő nagyságúak, így megtörténhetik, hogy néha egy ötödiknek hozzátétele is szükséges lesz, hogy a készítmény nagyon sűrű ne legyen. E vegyítékből körülbelül egy kis mogyoró nagyságnyi a kezek mosásánál a legjobb sikerrel használtathatik.

Hathatós kéztisztító szer még a citromlével áztatott fejr kenyér bele is, minthogy ez mindenütt könnyen előállítható, teljes bátorsággal lehet azt minden itt elsoroltak helyett használni.

A szappannak mindenkori használatát, legyen az bár a legszelidebb, nőknél nem javasolhatom; férfiaknak azonban, kiknek kézborük nem oly érzékeny, s nem is kell fehérnek lennie, naponkinti használatra Windsor-szappant vagy kenyérbélt ajánlhatok.

Ha az itt elsorolt mosószerek egyik vagy másika folytonosan használtatik, s mosás után a teljesen megszáritott kézre legalább fél óráig keztyű húztatik, melynek belső része s perma-ceti-kenőccsel vonatott be, a kéznek tökéletes fejrén, gyengéden, s puhán megmaradása biztosíttatik.

Sokaknál télen át minden gondosság daczára a kezek felrepedeznek, vagy megveresednek, mi főleg az időjárás hirtelen változásánál szokott bekövetkezni.

Legujabb szer a kezeket e bajok ellen megóvni abban áll: hogy megforralt, azután kihűtött folyó-, eső- vagy hóviz használtassék a kezek mosására; éjszakánként pedig a sperma-ceti kenőccsel belül bevont keztyűk vonassanak fel; a kutyabőr-ből készült keztyűk, melyeket puhaság, tartóság s olcsóság egyaránt ajánlanak, legczélszerűbbek.

Hol sperma-ceti kenőcs nem lenne kéznél, ott ennek hiánya sikerrel pótolható hájjal is, mégis azon különbséggel, hogy ezzel nem a keztyűk, hanem maguk a kezek kenendők be, s a bekenés után puha keztyűket kell felhúzni.

Ezen célra a most mondottnál még sikeresebb hatású kenőcsöt lehet sarvashájból készíteni következőleg:

Véssék egy darab sarvasháj s olvasztassék ez valamely rézedényben, öntessék belé egy kevés mandolaj, s ki akarja, pár csepp szagos olaj is, e vegyíték azután addig kenetessék, míg habos lesz; az eké elkészített kenőcsöt üveg- vagy porcellánedényben el lehet tartani; csupán arra kell ügyelni, hogy ezen kenőcs ne legyen a vas, miért is tanácsos abból nem készíteni sokat egyszerre. Ezen kenőcsesél is, mint a főnebbivel, nem a keztyűk, hanem a kezek kenendők be.

Hogy csak kevés és egyszerű szereket ajánlok, az onnét van, mert a tapasztalat megtanított, hogy minél egyszerűbb valamely szer, hatása annál biztosabb, s következőleg elegendő is, hogy gyorsan s biztosan vezessenek a célhoz. Épen nem szándokom hosszú tárgyalásokat írni s gyógyszerészek s illatárusokat gazdagítani; inkább ügykezem embertársaimnak használni, s őket költséges kendőzések s kuruzsolásoktól megmenteni.

(Vége köv.)

Pénz és szerelem.

— Novella. —

Dallos Gyulától.

(Vége.)

Három nap mulva vezetik oltárhoz a szegény Juliát; három nap mulva boldog férj leend sárgaszínű vőlegénye. — Perrinné asszonynak elég dolga volt, ezt rendkívüli komolysága is bizonyítja. — De ez természetes az anyánál, ki egyetlen leányát adja férjhez. — Perrin urnak is kijutott a dologból. — No de három nap mulva vége lesz e nagy sürgés-forgás, lőtásfutásnak, és ők magukra maradnak.

Perrinné már több ójjal nem birt aludni az esküvő előtt, és éjjel után az egész nagy házban csak az ő hálószoba-ablakából derengett ki egy lámpa vörös fénye, s ha bepillantának ablakán, látnók e nőt, mikép három-négy levél tartalmán gyorsan végig fut, aztán felkel és hallgatózik az ajtón, aztán nyugtalanul föl és alá járkal szobájában.

Mintegy két órát töltött Perrinné e habozások közt, és a vizsgálódó szemnek könnyű lett volna észrevenni belső küzdelmeit, és hogy nem képes erőt venni valami nagy szándék kivitelére, csak a hajnal első derengése siettetette határozó lépését.

Szekerénye titkos fiokjából csendesen elővett egy kulcsot. — Ezt kebléhez szorítván, mint kincset, melyet elveszteni félt, az ajtóhoz lopózott, kinyitá, mire égő gyertyával kezében, lábujjhegyen a nappalin keresztül az irodába lépegetett.

Egy perc mulva a pénztár aranyaival és papírpénzével nyitva állott előtte.

Arcza jéghideg volt, és midőn vékony ujjai férje kincseihez nyultak, csontváz hústalan kezéhez hasonlítottak.

Szerencsétlen nő! Ő nem tudta, hogy valaki vad indulattal mereszi reá két szemét — nem tudta, hogy a mint elhagyja az irodát, és visszatér a nappalin keresztül, két fagyos kéz megragadja karját, és ádáz dühvel felelősségre vonandja lopásért.

Dőre nő! Mily ügyesen rendezte el a hátrahagyott pénz, és papirokat a pénztárban, a mint azt már többször tette — úgy hogy senki sem vehette észre, hogy valaki járt ott. És a többször sikerült bűn biztos érzetében elővett egy levelet, és bele-tette a sikkasztott bankjegyeket, mire azt zsebébe dugta.

És azután!... Aztán a reámeresztett szemek megsemmisítő tekintettel találkoztak az övéivel; a kezek, mik eddig az elnyomott düh miatt görcsösen szorultak egymáshoz, vállára nehezültek, és férje szenvedélye kitört oly módon, hogy ő inkább vadállathoz hasonlított, mint emberhez.

Perrin asszony jajgatva a földre rogyott, míg Perrin ur visszanyervén önzabolázását, borzasztó szitkokban hüté haragját.

— Hát ezen... nő lopta el pénzemet! Ő egykedvűleg látta az ártatlan Adolfot fogságba menni, és nyugodtan aludt, míg ő raböltönyben végzé megalázó munkáit! Ő volt, ki az ártatlan fiatal ember bukásából erkölcsi tanulságokat következtetett, és irgalom nélkül látta a szegény vádlott kétségbeesését, sőt még tanuskodott ellene!

A mint Perrin ur ezen, a legborzasztóbb szitkokkal kísért kitörésének vége volt, Julia odacsúszott ájuldozó anyjához, és Perrin ur a szobában indulatosan föl és alá járt, és időközökben szótlanságát csak a szitkok egy-egy új ömlése szakította meg. Julia könyvelt szemmel e perczen még Adolfot is elfeledve ápolta és támogató anyját, kitől ritkán hallott egy-egy szerető szót.

Azon levél, melybe Perrin asszony a sikkasztott pénzt tette, mindent megmagyarázott. — Ő is játszott a Bőrszen. — Jó ideig kedvezett neki a szerencse, és nyeresége nagy összeget tett. Minél többet nyert, annál nagyobb szenvedély fejlődött ki benne a játék iránt; egészen ennek élt, elfeledvén férjét, gyermekét és minden egyebet a világon.

De egy szerencsétlen napon nem csak egész tőkéjét veszté el, hanem még adóssága is merült.

Ügynöke azzal fenyegette, hogy férjéhez folyamodik, ha nem intézkedik adósságainak kifizetéséről.

Falusi birtokára sem vehetett föl pénzt férje tudta nélkül, és így nem maradt egyéb hátra, mint őt — meglopni.

Lelkiismeretét, a mennyire lehetett, azon álokoskodással altatta el, hogy a nő tulajdonképen nem lophatja meg férjét. — Szándéka kivitelére ellopta Adolf kulcsát, azaz kivette zsebéből, és mielőtt visszatehette, Adolf észrevette hiányát, úgy hogy Perrinné kénytelen volt azt megtartani.

Adolf sok keresés után új kulcsot csináltatott magának, Perrin asszony pedig kulcsa segítségével ismételhette sikkasztásait, miket Adolf — könyvei rendes vitéletét egy időre elhanyagolván, mindjárt nem vehetett észre.

A nyugalom, melylyel Perrin asszony Adolf befogatását és elítélését látta, csak tettetés volt ugyan, bár nem minden lelki furdalás nélkül.

Midőn Adolf elfogatott, már nem volt Perrinnének elég bátorsága, hogy magát elárulja. Hirtelen elutazása falusi jószágára csak azért történt, hogy meneküljön azon folytonos furdalástól, mit neki férje jelenléte okozott.

A szigor, melylyel a fiatal ember bűnéről beszélt, csak köpenyül szolgált, melylyel saját bűnét eltakarni igyekezett. — A képmutatás, melyben évek óta szüntelenül gyakorolta magát, könnyűvé tette, hogy a méltóan boszankodó szerepét játszsa a szegény ártatlan irányában.

Virradatkor Perrin ur dühe már le volt csillapulva. — Most hosszabb időközökben és nyugodtabb hangon szórta szemrehányásait s lépteit is lassítá.

Perrinné egyetlen szót sem szólt. Keze Juliába volt

kulcsolva, ki halálsápadtan és hallgatagon követte atyja mozdulatait.

Végre Perrin ur megállott a pamlag előtt, és nagy tekintélylyel mondá:

— Madame, még ma este el fog ön utazni Tours-ba, és onnan sziveskedjek részletes fölvilágosítást adni ez ügyről. — Szükségem lesz arra, hogy kiszabadithassam fogságából azon ifjút, kit ön tönkretett örökre, férjével és leányával együtt. Júlia önnel mehet.

Különös volt, a még rövid idő előtt büszke gögös Perrin asszonyban az alázatos, görnyedő nőt látni, ki a nappal in kekeresztül szobájába csúszott. Júlia megcsókolvatta atyja homlokát, követte őt. —

Adolf még az nap kiszabadult. Perrin ur a legnagyobb hidegvérűséggel tette a szükséges lépéseket Adolf ártatlansága, és saját neje bűnös létének bebizonyítására.

Találkozást óhajtott Adolffal, de ez megtagadta; jól emlékezett még főnöke hideg arczára vallatásakor.

Még kiszabadulása napján utazott el Amerikába, és azóta mitsem hallottak felőle.

Emléke egy Júliához intézett levélben él csak, melyet ez drága kincsül keblében rejt, midőn anyját szobából szobába követi, azon rideg magányban, hová atyja száműzte őket, és melyet ő is megoszt velök.

Ez egyike azon tragoediáknak, miket majdnem naponkint játszanak el a párisi börzén a szemtanúk rémületére és hirlaptudósítók hasznára!... Angolból.

Zöld-tó tündére.

Kárpáti rege.

T- Kálmántól.

A magyar elfoglalta ősapái földét.

Térjünk vissza ezen korba a képzelet tündeszárnyain, lépjünk a szűz természetbe, miként az az alkotó „legyen“ szavára kifejtett a chaos sötét éjvilágából.

* * *

Magasan emelik ős fejüket a később annyi dicsőség, anynyi fájdalom emlékoszlopai a Kárpátok.

A zord szirtek között kised remetekunyhó állott, körülfüzve a folyondár sötétzöld levelű indáitól. Előtte száz ölnyi szirtről hangos csevegéssel szórta millió gyémántját a hegyipatak, beharmatozva a kunyhó előtti kis kert virágait s a zöld fák rezgő leveleit. Alul a csermely vize tágas sziklamenedezőbe szorult, s habjai csillámló folyékony smaragddá változtak, visszatükrözve a belehajló szomorfüz bús fürteit, s a beleomló kristályeret.

S a nép, mely látta a természet ezen tündérjátékát, elnevezte a vizet zöld-tónak, a kis ház rengő ezüstszakállu lakosát zöld-távi remetének, s dalos ajku, aranyhaju leányát a zöld-tó tündérének.

Es lön, hogy megharagudnék Hadur a vétkes földre s zord fellegből le-lecsapott vakító villámkardjával, — nyomában forgácscsá tört a szirtek büszke fenyve, szurkos fája magas tűzoszlopként világola a sötét, viharos éjben, recsegve szórván a magasba apró csillagait, a sziporkákat. A szirt meg-hasadt, fájdalmas, tátongó sebet nyitva keblén, s elszakadt da-

rabja a haragos eget utánozva, dörögve rohant a sötét mélységbe, zúzva törve az utjába eső fenyveket, s nagy íveket képezve, ha kemény szirtre esett.

A fényes villám tűzénél magas óriási királyként nyult fel egy sötét, magános szirtoszlop, s vakmerőn veré vissza a villám sugárait a fején tündöklő karbunkulus-korona.

A kis lak előtt durván faragott fakereszt tövében térdelt és imádkozott Kálmán, a zöld tó agg remetéje.

Illatos cypruslomboktól félig eltakarva nézte Tünde, a tó aranyhaju tündére a fekete rémkirályt, ki gúnyolva dörög vissza az ég földetrazó zajgását, fején azzal a tüzes koronával, mely minden villámlásnál vakítón szórta fényes sugárait. Mellette délczeg ifju bajnok áll, — a had szerelmes istene.

Az aranyhaju tündér remegve hajlott oda a szilárdan álló ifju keblére. . .

Alul tajtékot hányt a tó smaragd vize, fölül a sugár fenyvek — mint óriási lant húrjai — fájdalmasan sohajtottak az orkán vad ujjai érintésére, — fölül szikrázott Hadur kardja, alul a rémkirály koronája.

Az aranyhaju tündér rásimult az ifju keblére, szorosan, forrón, mintha egygyé akart volna olvadni vele. . .

A tó hullámai felesaptak a szerelmes pár lábaihoz, a fenyű recsegett, az ég sürűbben szórta villámainat, s a gnómkirály koronája sugárait.

Az ifju pár ajkán elcsattant az első csók. . .

A tó habjai vérvörös színt váltottak, a fenyű ropogva hullott alá a mélységbe, egy hatalmas villám derékon csapta a koronás szirtet, s ez ijesztő, pokoli bődülést hallatott utána.

— Elemér! az Ur haragszik a fekete óriásra, mert harcra keltek a fényes koronáért, s e harc addig tart, míg ez annak fején fog tündökölni. Így olvasta ezt atyám a csillagokból — ő e harcot előre tudá.

— Hadur nem vágyik a föld koronáira.

A szeretők sokáik nézték szótlanul az irtózatot játékot — ki merne szólni, mikor az ég beszél?

Végre félénk, reszketeg szava hallatszott Tündének:

— Te szereted az anyátlan Tündét, ugy-e szereted, Elemér?

Az ifju nem felelt, de hevesebben szorítá magához a reszkető leányt. Tünde aranyhaja palástot vont mindkettejökre.

— Menj, hozd el nekem a koronát.

Az ifju borzadva nézett kedvesére.

— Tudod, mi az: esatában hazáért, szabadságért halni meg? Igen, igen, neked tudnod kell, hisz polgárleány vagy, — vezéreid, atyád ezért onták véreket. — Jobban szeretlek, mint napsugár a földet, mert ez elborul, jobban mint csillagok a holdat, mert azok elsápadnak, jobban mint csalogány a dalt, mert az csak hajnalkor zeneg, — az én szerelmem nem borul el, nem sápad soha, s zenegni fog mind siromig: — de hazámért jobban esik a csók a halál hideg, mint különben a te forró ajkaidról.

A leány elkezdte zokogni, szivszaggatón, fájdalmasan. Az ifju folytatá:

— Ha álmodám, ha jövőn merengék kicsiny gyermekkoromban: — ott képzelem magam a harc közepén, — kezemben véres, fejedelmi turulos lobogóval — lerogyni a szent jel tövében, — s végső lehelletem lenne: haza, szabad haza! — Oh Tündém! ha ez álmodom nem valósul, én boldogtalan, igen boldogtalan leszek!

A leány rajongó tüzzel csüggött az ifju ajkain, — most leszakasztá magát kebléről, s lassú, bánatos hangon szólt:

— Rám nem is gondolsz! Semmi. De kérlek, gondolj atyámra, a szegény, gyámtalan aggastyánra. Heted napja, hogy tart a vihar, s mi minden perezben ki vagyunk téve a menny sújtó kövének. Szent fogadás tiltja, hogy atyám elhagyja e he-

lyet. — S ő szolt: hozza el kedvesed e karbunkulust — hadd szünjék már meg a vihar — s övé leszesz, — különben átkom szövetségteken! — Oh Elemér! te nem szeretsz.

Az ifju delejerőtől ragadtatva ive után nyúlt, s a villám fényénél lehet látni, mint kuszik szírtől szirtre, mindig feljebb, mindig feljebb a sötét szirttorony felé; párduczgrással veti át magát az előtte tátongó mélységeken, itt-ott lefüggő gyalogfenyűgökérbe kapaszkodik, mely enged a teher alatt, — most, most elérte a szirttorony alját.

— Hadúr segits! — hangzott az ifju ajkiról.

— Uram, keresztyének nagy Istene, segitsd! — hangzott a czipruslombok közül, s a fafeszület tövéből.

Az ifju evetmódra kuszott fel, arcán látszott a sértett büszkeség, vakmerő önértzet, s fanatikus hevület éles vegyülete.

Most megállt, innen tovább menni nem lehet. A szirt, melyen áll, úgy inog lábai alatt, — ha ez leszakad, ő veszve van . . .

A villám hull, a korona sugárzik . . .

Az ifju ivét veszi elő, s a legerősb nyilat fekteti rá.

A tó túlpártjáról két forró ima száll az ég urához.

A villám megvilágítja a szirtet a célzó ifjuval, — a korona fénye elvakítja szeme világát, a nyil sívít a légen keresztül, a kő, melyen az ifju áll, leszakad . . .

Egy pillanat alatt mintegy varázsütésre elcsönnesül a táj, nyájas mosolygó holdfény ezüstözi be a tájt . . .

Az agg remete ott imádkozik a kereszt aljában, a leány kinos kétséggel néz a párkányról a szirt felé — alatta oly csöndesen nyugszanak a habok — az óriás szirt ott áll, megalázva, koronátlan fővel, mint egy óriási bitófa azok számára, kik fellázdak az ég ellen — s az ifju, a kedves ifju — nincs sehol.

A leánynak úgy tetszik, mintha a habok elkezdenének lágyan, titkosan suttogni, s ő értené hívó szavukat:

„Jer, jer! itt találd a koronát — itt találd kedvesedet!“
S ő hallgat a csábító szavakra, és lerohan kedveséhez.

Ha a hold kisüt, s ezüst fodrot hint a tó tükrére, s mintegy meggyújtja a karbunkulustoronyot, — ott látja a merész zergevadász az agg remetét összekulcsolt kezekkel, amint olvasóját mondja a kereszt tövében.

A habok elkezdenek csendesesen ingani, a pikkelyes tükör meghasad, gyönyörű tündér merül fel onnan, könnyű habruhában, haja aranypalástként fedi be, kezében a karbunkulustorony koronája, szemében két gyémántcsepp sugárzik.

A tündér tekintete elmereng, elábrándozik a holdon, keble elkezd hullámozni, piros ajkai megnyílnak, — úgy látszik, mintha beszélne valamit halkán, senki sem érti meg, — azt mondják: imádkozik.

Aztán a tó ismét elsimul, elsiklik rajta a holdsugár — azt mondják: a tündér visszament habhonába, hol kedvese ölelése, forró csókja várja.

Emlékezzünk régiekről.

Bizonnyal érdekelni fogja művelt hölgyeinket ez „inventarium;“ megtudjuk belőle, milyen volt körülbelül két száz évvel ezelőtt a magyar divat; egészen úgy adjuk tehát e becses régiségi emléket, a mint az 1680-ban íratott; és valóban sok tanulságos van e rövid kis árújegyzékben; meglátjuk belőle, hogy akkor egy magyar fejedelem asszony ruhatará-

más öltönyöket nem tartalmazott, csak magyart; de megtanuljuk belőle azt is, hogy e fejedelemasszony nem tartotta méltóság-alulnak a jó gazdasszonyi czimet; milyen rendet tartott ruhatarában! minden darab be van írva a leltárban, egész körülmenyességgel, mindenik a maga minősége szerint; és megtanuljuk belőle, hogy e magyarfejedelemnő műveltség dolgában is fényes helyet foglalt el kortársai között; e kis lajstrom az akkori idő helyesírása szerint van ugyan írva, de azért a nyelv tiszta, értelmes, szabatos, szóval e nő olyan volt, a milyenek mai nap is a valóban művelt magyar hölgyet képzeljük: nem, jóságteljes szívvvel, ismeretekben gazdag elmével, finom izléssel és fáradhatlan munkakedvvel. Akkor fejedelemnők ékeskedtek e fényes tulajdonokkal, most nemünk jobbjai azon vannak, hogy általánosakká legyenek e tulajdonok.

Inventarium a felső boltban levő edgyetmásokrul íratott

Anno

1680

Die

28

Mensis Novembr

Anno 1680, Die 28 mensis nov. Az Asszony Bánfiné Asszonyom ő Nagysága előtt inventálván Kato Asszony kezénél lévő ő Nagyságok edgyetmásit Püspöki n. Suska Asszony kezében, a felső boltban rendi következik e szerint.

Az új bőrös ládában tanáltatott e szerint az edgyetmás. —

Egy test szín allyában szőtt szoknya előruhástul, testszín arancsипkés váll hozzája. —

Egy gyöngyszín alyában szőtt szoknya előruhástul vállastul

Egy medgy szín allyában szőtt szoknya előruhástul vállastul

Egy kék allyában szőtt szoknya

Baraczk virág szín szoknya vállastól előruhástul. —

Megy szín allyában Csipkésen sűrűn szőtt szoknya viseltes, előruhástul vállastul

Hamu szín allyában fényesen szőtt szoknya előruhástul az válla hamuszín bársony. —

Hajszín allyában szőtt szoknya előruhástul vállastul. Ezenkívül vagyó edgy váll kihez szoknya nincsen. —

Baraczk virágszín bársony szoknya. Szoknya két vállával két rend széles kötéssel.

Test szín sima Bársony vállastul három rend széles kötéssel

Kék sima Bársony szoknya vállastul hat rend arany kötés rajta.

Medgy szín virágos viselt Bársony szoknya vállastul, edgy rend elegyes kötés rajta. —

Kis Ing Ég szín kék atlacz skofium arannyal. Ezüstel merőben varrva.

Kis Ing testszín habos tafota merőben skofium ezüstel varrva. .

Kis ing Baraczkvirág szín tafota merőben skofium Arannyal ezüstel varrva.

Kis ing holló szín habos tafota Skofium arannyal Ezüstel merőben varrva. —

Edgy testszín atlacz varrott Superlát; Ezüst arany fonallal selyemmel varva.

Megy szín habos tafota Superlat, Arany ezüst fonallal varrva selyemmel együtt.

Veres bársony váll arany Csipkével, testszin aranyos atlatz váll elegyes arany csipkével. —

Egy darab hamu szín sima bársony harmad fél sing.

Egy fekete bársony palást edgy rend széles csipke rajta nusztlábbal bélelt.

Egy vég setét haly szín alyába szőtt fényes matéria edgy rend arany csipke bele szöve, az többi virágokra. —

Egy veres dupla terezella aranyos, aranyal ezüsttel szöve. Egy vég fejr aranyos atlatz.

Fenyérszin sima bársony tizenhatszad fél sing, s edgy kis hamu szín sima bársony Edgy darab megy szín virágos tar bársony két sing s edgy fertály s edgy darab a végiben. —

Egy zöld aranyos fényeses szoknya edgy rend széles elegyes csipke rajta két vállával. —

Egy vég széles arany csipke.

Edgy nusztl kesztyű.

Két kis kék bársony vánkoss haj ezüst s arany fonallal varva. —

Haj szín bársony mente hiuzzal béllet Ezüst és aranykötés rajta. Tizenkét arany gomb abban mindenikben edgy edgy darab gemyánt.

Egy barack virág szín bársony mente hiuzzal béllett, Ezüst Arany kötés rajta. S nyolcz vitéz kötéses gyöngy gomb. —

Egy viseltes barackvirág szín virágos bársony szoknya, edgy rend ezüsttel arannyal való csipke rajta, váll s előruha nélkül.

Egy nyári feltesz palást virágos atlatz edgy rend feltesz csipke rajta Egy pár feltesz selyem rojt. —

(Vége köv.)

Egy hét története.

— Junius 10-kén. —

Lovagiassági remények. — A műveltség fokmérője. — Egy hír, melyet csak azért közlünk, hogy megczáfolhassuk. — Magyar hölgynek születni, dicső. — Mit tesznek a nők Székesfehérváron? — Szegényeknek az áldás, gazdagoknak az élvezet. — Nagy baj az, hogy nincsen baj. — A szükség leleményessé tesz. — Egy gondolat, mely a szivben termett. — Száz arany. — Ösztöndíjakat az eltörött talak árán. — Ritka, kivételes esemény. — Előbb az ember, aztán a lóverseny. — Suc-féle titok a budai népszínház életében. — E színház „piros pünkösdi napja.” — Én és egy öreg ur. — Ha én Molnárnak volnék! — Mire valók a budai színház an a padok? — Egy tizes bankó. — Két nap egy halott életéből. — Egy derék pesti polgár. — Könnyek hullatása. — Miért nem nő tette ezt! — Sirjunk hát még egyet. — Tárcairónak tanura van sauksége. — Száz forintért egy emberélet. — Egy hét nagy idő. — A „földvédelmi társulat.” — Egy „lutri,” csupa főnyerokkal. — A színházról nem szólhatunk. — Egy lelkes hölgy indítványa. — Suherland herczegnő és egy derék magyar iparos. — Vaskapcsok a haza teste körül. — A „pesti gyp.” — Nagyuri szenvedelmek. — Gyönyörű látvány. — Nem „ki”, de „mi.” — Két genie. — Az aszalai parasztleány. — Én és két francia. — A mi legszebb volt a lóversenyen. — Hová illenek a virágok.

Voltam a lóversenyen, és még most is tele vagyok tőle elragadtatással és nem kevésbé porral; mindenek előtt meg kell jegyezmem, hogy nem közönséges lovakkal van dolgunk, hanem nemes lovakkal és azért elvárhatom tőlük azt a lovagiasságot, hogy megengedik nekem, előbb hála- és elismerési tartozásomat leróni azok iránt, a kik közönséges emberifogalmak szerint is arra érdemesek.

Szóljunk mindenek előtt a székesfehérvári hölgyekről; a ki tudni akarja, milyen műveltek az ottani hölgyek, kérdezze meg az ottani postahivatalt; az megmondja neki, hogy Székesfehérvárra kerek szám negyven annyi szépirodalmi lap jár, mint Martonvásárra, a hová egyik legújabb magántávstüργöny szerint — egyetlen egy szépirodalmi lap sem jár; ezt nekem egy barátom beszélte el, de megvallom, nem hiszem, és csak azért írom meg, hogy — megczáfolhassam.

Olyan hölgyek tehát azok, a minökre az illetett költő gondolhatott, midőn azt írta: „Magyar hölgynek születni: dicső!” Tanusítják ök ezt minden alkalommal, minden körülmények közt; a „Szózat” költőjének nincsen emlékszóbra? ök

felkarolják az ügyet és pénzt gyűjtenek e nemes célra; az árviz elpusztította szegény magyar emberek hajlékát? ök hangversenyeket rendeznek; elég olyan hölgy van ott, a kik szélesebb körökben is művésznöktől elismertetnének, és mindannyiakban valódilag nemes, valódilag magyar sziv dobog, azért ott holmi álszemérem és előitéletes balfogalmak a kivített meg nem akadályozhatják; jut tehát a szegényeknek az áldás, és a gazdagoknak a nemes élvezet.

Csak az a baj, hogy minden bajnak — vége van; hogyan? én azt bajnak nevezem? nem én, kérem alássan hanem a székesfehérvári hölgyek, és ezek is csak a vízkárosultakat illetőleg, és ezt is csupán csak azért, mert ezáltal ismét szegényebbek lettek egy alkalommal, hogy jót tehesenek. Hanem a szükség leleményessé tesz, a jóban csakugy, mint a rosszban, a székesfehérvári hölgyeknek pedig a jöttetés szükség; mi nem jut tehát eszöibe! hírért veszik, hogy Pesten az orvosnövendékek segélyegyletét alakítottak, és aztán így okoskodnak: a hol segélyegyletre van szükség, ott bizonyára segélyre is van szükség, és aztán édes olvasónóm, elhatározzák magukban, hogy ök ez egylet számára száz aranyat fognak összegyűjteni!

Ügyekeztem tréfásan beszélni e dolgról, de csak azért, édes olvasónóm, hogy a könnyeket visszafojtsam a szivembe; nem illik sirni olyan vén kiszolgált katonának; de a milyen öreg vagyok, úgy szeretnék leborulni, és megcsókolni a ruha szegélyét annak az istenáldott teremtésnek, a kinek a szivében e gondolat megvillant; ne vádoljanak azért tudatlansággal; tudom, hogy a gondolatok a fejben teremnek, de ez a gondolat csak a szivben teremhetett, a legműveltebb, legnemesebb szivek egyikében, egy női szivben.

Száz aranyat mai nap, egy jótékony emberbaráti célra! és teszik azt minden zaj nélkül, minden nagyszerű felszólítás nélkül! Oh, legyenek áldva érte az Isten és az emberiség szent nevében! Az ilyen tettek hallatára új erőt, új örömet érez az ember az élet iránt; hisz mi az, a mi az életet széppé, kívánatosá teszi, ha nem azon tudat, hogy mi vagyunk a föld remekei!

Egy másik ilyen kedves ujdonság az, hogy a pesti előkelő hölgykörökben egy nőcseléd iskolájának felállítása jött szóba, és e terv a nőegyleti választmányánál is viszhangra talált. Valóban ideje, hogy erre nézve is tegyünk

már valamit; a lótenyésztésre ezeket fordítanak évenként, és azok, kiktől a családi élet kényelme, és sok tekintetben: jóléte föl nem tételezve, még most is a legszánandóbb elhagyatottságban tengődnek; senki sem törődik sem testi, sem erkölcsi javulásukról; hány keserű órát nem szerez egy rossz cseléd, azt kegyetek bizonyosan jobban, azaz: fájdalmasabban tapasztalták nálamnál, és mégis semmit sem teszünk arra, hogy a cseléd kedvet is kapjon a szorgalomra és becsületességre; mindaddig, míg — mint más országokban — minden városban, minden megyében külön ösztöndíjak nem lesznek e célra kitűzve, csak sajnálni tudom jó gazdasszonyainkat, azon sok baj és veszélyéért, melyet a cselédektől kiállnak; pedig milyen csekélység az, a mivel ilyen ösztöndíjakat alapítani lehetne! Sokkal többre kerülnek a tálak és tányérok, melyek a nagy méregnek miatta — áldozatul esnek; reméljük tehát, hogy a pesti hölgyek példája minél előbb hő követőkre talál azoknál, a kik minden szépnek, jónak Isten kegyelméből hivatott követői: a hölgyeknél.

Mint ritka kivételes eseményt azonban meg kell említenem, hogy néha napján a férfiak is tudnak egy-egy nemes célra áldozni; nem azokat értem, a kik a nemes lovak érdekeiben évenként sok ezer forintot adakoznak; ennek az az áldozatkészségnek én nem igen tudom megítélni az ó nagyságát; mert sem statusgazda, sem pedig lódoktor nem vagyok, és én mindig abban a gyöngeségben szenvedek, hogy azt hiszem, előbb kell gondoskodni az emberekről, aztán a lovakról; de a nemes áldozatot, melyről itt szó van, csak egy egyszerű pesti polgár ember tette le a szeretet oltárára; ugyanis e napokban halt meg egyik budai színész nője; engedjék el olvasónőim e nő nevét; elég hozzá e színésznő nagyon szegény volt; minden budai színész nagyon szegény, és ez valóban nem nekik válik szégyenükre, mert ők munkások és iparkodók, de mit ér, ha a közönség nem pártolja a művészetet? még akkor sem csudálkoznám, ha egyszer csak azt hallanám, ez és e budai színész e napokban éhen halt! miből éljenek szegények, mikor p ü n k ö s d h é t f ő j é n, egy új darab adatásakor! is csaknem üres volt a színház! és midőn a feletti csudálkozásomat nyilvánítám, egy melettem ülő tisztos öreg ember meglepetve fordult hozzám e szavakkal: — Ugy látszik, kegyed régóta nem volt e színházban? — Bizony régen — feleltem neki — nem vagyok hypochondrikus; de miből gyanítja azt ön? — Onnan — viszonzá a jó öreg megilletődve, — mert a mai publikumot csekélyszámúnak tartja; hisz ma sokan vannak itt! Nézze csak, a két első pad csaknem tele van vendégekkel! — Nem feleltem semmit a jó öregnek, csak azt gondoltam magamban: Ha én e színház igazgatója volnék, még holnap eladatnám a két első sor után következő padokat mind, és elosztanám a pénzt a színészek közt; hadd legyen legalább egy napra való kenyerek szegényeknek. Vagy tán koporsókra tartogatja e padokat?

A szegény asszony tehát meghalt, és leányának nem volt mivel eltemettetni édesanyját; Molnár éppen távol volt, Füredre kellett mennie, hogy ott a színház megnyitására intézkedjék; és mielőtt elutazott, adott a szegény színésznőnek egy tizes bankót; értsük meg egymást: egy tizkrajczárost; bizonyosan nem adhatott többet; csuda, hogy annyit is adhatott; bizonyosan azt is kölcsön kérte; a budai színház annyit sem jövedelmezett neki az nap.

A szegény színésznőnek nem volt tehát mivel eltemettetni édesanyját; járt egyikhez másikhoz, kért, könyörgött, csak annyit adjanak neki, a mivel meghalt édesanyját — boldogabb napokat élt volt szegény, egy esperes özvegye volt — a földbe fektethesse; mind hiába, nem akadt ember, a ki ezt a néhány forintot csak kölcsön is adta volna; így feküdt e

szegény halott két álló napig eltemetetlenül, és Buda városában; végre egy ottani orvosnőnek, egy áldott lelkű magyar hölgynek, tudomására került e szívhasító eset; ez aztán feljárta ismerőseit, barátait, gyűjtött e nemes célra, nemes buzgósága egy pesti polgárhoz is vezeté; ez alig tudta meg e dolgot, maga ment át Budára, és midőn ott a leirhatlan nagy szegénységet látta, eltakarta tisztos arcát mind a két kezével és sirt keservesen, sokáig, sokáig; aztán pedig saját költségén temettette el a halottat és a szegény színésznőnek is annyi pénzt hagyott hátra, hogy legalább egy-két hétig nem irigylis szegény anyja sorsát, a hűséges anyaföldben.

Tudom, kegyetek is könnyeket hallatnak, a mint e sorokat olvassák, és tudom, az öröm könnyei ezek, hogy akad még ember, a kinek a nyomor és szerencsétlenség utat talál szívéhez; oh, miért nem írhatom, hogy nő volt, a ki ezt tette! olyan szépen illenék a női név e nemes szívhez! De mint mondám, még a férfiak közt is találkoznak immitt-amott nemes lelkek; ilyen egy: A u l u r — így hívják a derék jóttevőt; tartsa meg őt az ég sok, sok évekig!

És ha már benne vagyunk a szomorú hírek elbeszélésében, mondjunk el még egyet, olvasónőim pedig sirjanak reá még egyet, aztán — aztán felejtsek el ismét; bizonyosan azt gondolják, ez az újságíró nem tudja, mivel megtölteni a rovatot, azért „mesél“ nekünk olyan „nagyok“-at; pedig nem mese, a mit mondani fogok; de ha mégis bizonyoságot akarnak, hát itt van az én kedves barátom: L o s o n c z y L á s z l ó, tanár Nagy-Kőrösön, forduljanak ahhoz, majd az megmondja, ha igaz-e, a mit itt elbeszélek.

A dolog pedig az: él e hazában egy leány, fiatal, szép, művelt lelkű és nemes szívé; apa anyja nélküli árva és hozzá már három éve olyan beteg, hogy járni sem tud már szegény; ha meggyógyulna, hasznára válhatnék a társadalomnak, a hazának; de nem tud meggyógyulni, mert ahhoz pénz kell és ő szegény, nagyon szegény; mindössze csak vagy 100 forint kellene, hogy két hónapig egy fürdőt használhatna; akkor bizonyára meggyógyulna, és mi csekély ez összeg, mikor vele egy nemes életet megtarthatunk! Ha ezer ember csak tíz tíz újkrajczárt ad, megvan a száz forint és egy boldog emberrel több a földön; de azért a szegény beteg mégis már három éve várja e megváltást és — mindig hiába.

Losonczy László, a jeles költő, ki a legnemesebb részvétellel karolta fel ez ügyet, e végre összeköttetésbe tette magát egy pesti hölgygel, kinek valóban legnagyobb boldogsága: segíteni, a hol segélyre szükség van, de a kinek nevét nem szabad kiírnom, és e hölgy most mindent elkövet, hogy a szegény betegnek lehetővé tegye, a budai fürdőt használni; sokat tehetne ez ügyben a pesti jótékony nőegyesület; de Bohus-Szögyéni Antonia, az áldott szívé elnöknő, éppen nincsen Pesten, csak ősszel jő vissza, és addig a választmány nem rendelkezhetik nagyobb összegekkel, őszig pedig nem lehet elhalasztani ez ügyet, de még csak hetekig sem, legfőleg két-három hét alatt el kell azt intézni; más utat módot kell tehát megragadni, és adja Isten, hogy sikere legyen fáradozásának; majd a jövő héten értesitem e lapok tisztelt olvasónőit az eredményről; addig pedig — ugy-e bár kegyed is gondolkodni fog egy keveset e dologról? Egy hét nagy idő, ezalatt sok mindenféle jut eszébe egy olyan kedves, világos főnek, mint a kegyedé.

Oh, nagy teher a szegénység! boldog ez, a ki nem ismeri, és még boldogabb az, a ki azt embertárs a szívéből leveszi; nyilván ez volt azon derék hazafiak egyik indoka, a kik I v á n k a I m r e, volt országgyűlési képviselő buzgólkodása folytán a földvérteli társulat életbeléptetésére olyan erélyesen működnek; a napokban ismét gyűlést tartottak ez ügyben,

mely alkalommal a társulat programja is felolvasatott; e tervzet szerint a társulat célja, nagyobb földbirtokokat összevásárolni, és azokat kisebb részekben ismert becsületes-ségű jó magyar gazdáknak ismét eladni, de oly formán, hogy a vételár csak apró részletekben, több év alatt le lesz fizetendő; a tőke hat millióra van meghatározva, ez összeg 6000 részvény útján szereztetik be, egy-egy részvény ára 1000 forint; hogy azonban a nagy közönség is részt vehessen e közhasznú és bizton jövedelmező vállalatban: fél-és tized részvények is kifognak bocsátatni, az elsők 500, az utóbbiak 100 frt. értékben; egyelőre csak 2000 részvényt bocsátanak majd ki; ha 1000 részvény alá lesz írva, a társulat azonnal megteszi a kellő lépéseket, hogy megkezdhesse üdvös működését.

Itt helyén találjuk megemlíteni, hogy az írói segítség egy let által rendezendő sorsjáték is közel áll valóságához; a sorsjegyek már kivannak nyomtatva, és így valószínűleg nem sokára kaphatók lesznek; több lelkes előfizetőnk már előre felszólított, küldjünk nekik e sorsjegyekből, hogy ismerősei között terjeszthessék, a többi bizonyára szintén készséggel ajánlkozik majd e nemes célra; hogy is ne, mikor ez olyan „lutri“, melyben csupa nyerő számok vannak; az is nyer, a ki veszt; nyer egy édes öntudatot; mi szívesen szolgálunk nekik, csak tudósítsanak eleve, mennyit vél ki-ki eladhatni belőlük vidékén.

Vajha többi hazai intézeteinkre is kellő gond fordított-nék; a színház igazgatóságáról ezuttal nem szólok; L. Hollósy Korneliának évdiáját illetőleg a „Zenészeti lapok“ legújabb száma egy fölvilágosító cikket hoz. Már mult számunkban kinyilatkoztattuk, hogy egy szót sem szólunk többet e kellemetlen dologban; tökéletesen elfogadjuk tehát azon fölvilágosítást, mely szerint a jeles művész nő évidija jelenleg sem tesz többet, mint a mennyit azelőtt tett, mert a mit eddig 12 hó alatt huzott, azt jelenleg kilencz hóra huzza; jó, elfogadjuk e fölvilágosítást és valóban senki sem örül jobban nálunknál, hogy ezen ügy közzététele által alkalmat adtunk, egy olyan hír földerítéseért, mely hónapok óta általánosan el volt terjedve, és melynek földerítése épen azon tisztelet érdekében ohajtandó volt, melyet e jeles honleány sok évek során valóban kiérdemelt. A „Zenészeti lapok“ tehát épen nem csalódtak, midőn állították, hogy a „Családi kör“ lesz az első, a ki a jeles művésznek ilyen előtétellel szolgál. Nekünk azon elv: „Tisztelet a nőknek“ — tizenegyedik parancsolat.

Hancm szólunk inkább egy másik, nem kevésbé becses, nem kevésbé műveltségterjesztő hazai intézetről: a nemzeti Múzeumról, és teszszük azt annál édesebb örömmel, minthogy épen napokban egyik műveltlelkű előfizetőnk: V. P. Szerén következő nemescélu és gyakorlati indítványt volt szíves hozzánk beküldeni:

„Tisztelt Szerkesztőnő! Egy lapban olvastam, hogy a nemzeti Múzeum látogatói bizonyos meghatározott belépti díjt fizessenek, az e díjából bejött pénz aztán a kert fentartására és a kerítés készítésére lenne fordítandó. Ez indítvány ellen azonban igen helyesen azt hozták föl, hogy akkor olyanok előtt, kik a bemeneti díjon kenyeret venni kénytelenek, az ajtók zárva maradnának, míg most, bemeneti díj nélkül, jól esett lelkenek alföldi szegény földműveseket is bentláthatni.“

„Bocsásson meg tehát t. Szerkesztőnő, ha én is teszek e részben egy indítványt.“

„Az ember elmegy a Múzeumba, lát történeti, arc- és tájképeket, de kit, és mit ábrázolnak ezek? azt nem mindenkünk tudhatja; így vagyunk a régiség tárral is; látjuk a nemzeti ereklyéket, szépek és mgasztosak ezek, de ki bírta, melyik századból kerültek ki? azt leginkább csak akkor tud-

hatjuk meg, ha az őrnek elég ideje van, fölvilágosítással szolgálni e tárgyban és azért nem egyszer történik, hogy a Múzeumot látogató közönség csak félig elégitheti ki nemes tudvágyát.“

„Mindez azonban egészen másképp lenne, ha a Múzeum t. igazgatósága a belépti ajtóknál magyarul és utba igazító könyvecskéket árultatna; e könyvecskék igen kapósak lennének, a remek festmények és becses régiségek nemesebb élvezetet nyujtanának, a tudomány- és művészetszeretet új táplálékot nyerne ezáltal, azon felül pedig a Múzeum pénztára szép kis bevétellel szaporodnék, az e könyvek után begyülemdő összeget aztán a kert fentartására és kerítéskészítetésre lehetne fordíttatni; azt is föl lehet tenni, hogy akad Budapesten olyan nyomdász, a ki az ilyen „kalauzoló könyvecskéket“ hazafui jóindulatból ingyen kinyomatná, a mi még növelné a tiszta jövedelmet: sőt lehetne két-három rendbeli ilyen könyvecskéket is ott árultatni; mert bizonyára lesznek, kik egy forintot is szívesen adnak majd ilyen „kalauz“-ért, kivált ha tudják, milyen szép célra fordítatik e pénz, míg mások csak 50 vagy 20 krt képesek fizetni.“

„Ha indítványomat helyesli, szíveskedjék azt becses lapjában közzé tenni. Különös tisztelettel sat.“

Hogy ne belyeselnők e tervet, mikor olyan szép, olyan egyszerű, a milyen csak — egy lelkes hölgytől származhatik! de — látom, hogy ismét legjobb utban vagyok az én legkedvesebb tárgyamról: a hölgyek nemességéről szólani; térjünk tehát át másra.

Ezt az egyet azonban csak nem hallgathatom el, hogy Londonban Sutherland hercegnő, ugyanaz, a ki a magyarok iránti hő tiszteletét annyi fényes tény által tanúsítja, a ki a londoni világkiállítás magyar osztálya számára olyan gyönyörű nemzeti szín zászlót ajándékozott, — a mult héten ugyan e kiállításon a Bereszász, jeles zongorakészítőnk által kiküldött zongorán játszott és azt külső és belső szerkezetre egyiránt remek műnek ismerte el. Természetes, hogy e zongora nem fog visszatérni Magyarországra; mert a mit Sutherland hercegnő, az angol királynő udvarmesternője, szépnek vagy jónak talál, az csakhamar általános kitüntetés tárgya Angolországban. A magyar készítmények tehát ott is becsületet vallanak.*)

Míg a hazai ipar a nagy külföld elismerését vivja ki, addig mi itthon sem veszteglünk ám tétlenül; hazánk legnagyobb államférfiai egy programot készítettek a magyarországi vassuthálózat ügyében; e program hazánk egyik legjelesebb írója: Csengeri Antal tollából került ki és a magyar

*) Itt alkalmat veszek egy kis fölvilágosítással szolgálni azon néhány sort illetőleg, melyeket e lapok f. évi 21-dik számában boldogult Tóth Gáspár életéről írtam. Ugyanis e napokban eljő hozzám egy fiatal ember, bemutatja magát nálam, hogy ő e boldogult jeles szabómester fia, és fölker, nyilatkoztassam ki, hogy az érintett cikkek egészen az ő tudta nélkül lön megírva, mert, mint mondá, vannak olyan szabómesterek, a kik azt terjesztik felőle, hogy e cikkek megírására ő szolgáltatta volna nekem az illető adatokat. Kinyilatkoztatom tehát, hogy ez állítás nem csak nem való, de még csak nem is lehetséges; mert én Tóth Gáspár fiát soha azelőtt nem ismertem, nem is láttam, Tóth Gáspár boltjában vagy műhelyében soha sem voltam; én gyakran találkoztam volt Tóth Gáspárral, de csak magánkörökben, s baráti összeköttetésem vele tisztán a kölcsönös becsüléssel alapult, és e becsülés készített, hogy e derék magyar ember életéről néhány vonást köztudomára juttassak; az adatokat pedig erre magától az elhunytól tudtam meg, és ha van azok közt egy-kettő olyan, melyek tan szabói szempontból nem épen kifogástalanok, ez még nem ok arra, hogy a legnagyobb tisztelettel ne legyünk olyan férfiak iránt, ki mig élt, a budapesti iparosok egyik legnagyobb disze volt. Tudom, vannak jelenleg is kitünő szabók Pesten, tán kitünőbbek Tóth Gáspárnál; de azért olyan férfiu volt ez, a ki megérdemelte, hogy szaktársai tiszteletben tartsák emlékét, kivált most, midőn minden tehetségét, minden tulajdonait ugysis a hideg hantok takarják már.

„Gazdasági egyesület“ legközelebb tartott gyűlésében egyhangúlag elő fogadva; csak az van hátra, hogy felsőbb helyen is elfogadtassék, és akkor az egész magyar hazát, Kárpátoktól Adriáig, a jelenkor legerősebb köteléke: a vasúthálózat fogja egy testté összekapcsolni; és a hol a testben megvan az összetartó érdek, ott a lelket sem vonják szét az ellenséges indulatok. Várjunk tehát türelemmel, lassan lassan majd csak célhoz jutunk valahogy.

A „pesti gyepe“ en persze másképp szól a programm; „fuss vagy fizess“ ott a jelszó; futottak is ott e héten, úgy, hogy csak egyszer láttam chez hasonlót, egy nyert esata után; jelen voltam mind a három lóversenyen, és — tökéletesen megfoghatóvá lőn előttem, mért szeretik a nagy urak az efféle mulatságot olyan nagyon. Nem is lehet már nemesebb élvezet egy nagy urra nézve, mintha tapasztalja, milyen vakon engedelmeskednek az ő akarátjának. az ő szeszélyének; ezelőtt egy századdal még embereknek hűthette e némes passiót; most azonban csak a lovakon tüntetheti ki az ő korlátlan hatalmát, és ezt teszi is diadalmasan két- és négylábú lovakon; ezuttal azonban csak a négylábú lovak voltak sorozatban; és mondhani, gyönyörű egy látvány volt; elővezették a legszebb lovakat, ezeknek aztán repülni kellett; hat perc alatt harmadfél angol mérföldet futottak; természetesen, hogy mire a pályacélhoz értek, oldalairól csurgott a vér, olyanokat hasított beléjük a jockey sarkantyúja, és úgy ütötték verték szegényeket, a mint én még nem láttam állatot ütni verni, és nem is akarom többé látni; hanem ez nyilván az élvezethez tartozik; ha megszakad is a szegény pára, csak a célhoz jusson.

Elmondjam-e, kik lőnek nyertesek? mit érdekelheti ez kegyeteket! nem is „kik“-et kellett volna mondanom, hanem: mik; lovak voltak; a legérdekesebbek voltak még azon futtatások, melyekben jockeyk helyett urak ülték a lovakat, és ezek közül valóban gyönyörűen tünnek ki gr. Szapáry Iván és gr. Batthyányi István; ezek a lóművészet geniejei: az első Petőfivel, az utóbbit Aranynyal lehet párhuzamba tenni; persze csak úgy, ha e két nagy geniot a — Pegazuson ülve képzeljük.

De nem, tévedtem; mert Petőfhez inkább azt az a szalai paraszt legényt lehetne hasonlítani, a ki a harmadik versenynapon, a parasztfuttatásban tünt ki; ez aztán a lovaglás! könnyű, mint a szellő, és merész, mint a sas! Az igaz, hogy azért mégis lebukott a lóról, de csak azért, mert a ló vadul neki rontott a kerítésnek; és milyen lebukás volt ez! alig hogy észrevettük, már ismét a lovon láttuk; aztán ismét repült, mint a vihar, mint a napsugár! Így csak magyar legény tud lovagolni; ezt nem én mondtam, hanem két francia, a kik melletttem ültek; a „nagy nemzet“-nek e két fia el nem bírta hinni, hogy nem valami „Hippodrome“-ból került ki e merész lovas; csak akkor oszlott el kételyök, midőn I. Napoleon ama szavait idéztem nekik: „a legjobb lovas hatona a világon a magyar huszár.“ Az urak száz forinttal ajándékozták meg a derék aszalai legényt; valóban szép volt tőlök.

Hanem még sokkal szebb volt az, hogy mind a három versenynapon aránylag kevés hólgy volt jelen; nem is nőnek való látvány ez; a valóban nemes szív okvetetlen megilletődik e kinzás láttára; a nő hivatása ott jelen lenni, a hol a szív nemes érzelmei ülnek diadalokat, a hol az emberi lélek fensége küzd a pályadíjért; virágokkal csak a templomokat, az ész trónusát; a homlokat, a szerelem szentélyét: a keblet és a kedves hajlékát illik díszíteni, nem pedig egy lovardát, ha mindjárt nemes lovak futnak is benne.

Londoni levelek.

IV.

London, június 4-kén 1862.

Az angol lapok, melyek hetek óta minden nap hoznak tudósításokat a kiállításról, nagyobb figyelmet eddig csak az egészre általánosságban, vagy legfőlegb saját hazai osztályukra fordítottak. Nem mondhatnók, hogy tudósításaik akár szerföltött alaposak. akár szerföltött tanulságosak volnának, kivéve természetesen egynehány szaklapot. Általában igen üzletszerűleg járnak el e tekintetben, s hogy senkit meg ne sértsene, inkább bőkezűek voltak a dicséretök osztogatásában, mintsem hogy tüzetes bírálatot vagy csak részletes ismertetést is irtak volna a kiállított tárgyokról. Most kezdenek csak az egyes osztályokra térni, de most is inkább csak az általános benyomást rajzolják, részletekbe nem igen bocsátkoznak, s ha ezt helylyel-közzel kivételkép teszik is, bírálatukon feltűnik a külföldiek iránti udvariasság, jóakarát. Az angol nép vendégszeretete nem emelkedett oly nagy hirre, mint a magyaré, de azért a ködös sziget lakói tiszteletben tartják a vendégszeretetet szent jogát, s a világért sem sértenék meg azt holmi nagyuras orrfintorgatással. Azonban az angol lapok csak a külföld irányában oly udvariasak, de nem önmaguk iránt is.

Bezzeg nem mondhatjuk ezt sem a francia, sem a német lapokról. A francziák épen ellenkezőleg az angolokkal, önmagukról szeretnek minél dicséretesebben emlékezni, míg ellenben mindent, a mi angol, kiméletlenül, sőt gyakran igazságtalanul bírálják meg. Nekik semmi sem akar tetszeni, nemcsak a kiállítási palotában, hanem egész Londonban, a mi angol, s ha valamitől az elismerést minden jóakarátuk mellett sem tagadhatják meg, nem mulasztják el, dicséretükhöz egyegy finom vágást mellékelni, úgy hogy a köpenyeg alól mindig kilátszik a lóláb, mint szokták mondani. Azt meg kell adni, hogy a francziák finom izléssel bírnak, van is mit megbámulni fényűzéssel elrendezett osztályukban, de a szerénység azt kívánná, hogy saját dicséretüket biznák másokra. De nemcsak ezen részrehajlás, hogy úgy mondjuk, malitia megrovandó a francia lapokban, hanem még inkább azon felületesség, hebehurgyaság, melylyel londoni tudósításaik írvák. Tudva azt, hogy az első világkiállítás Londonban, s a párisi csak négy évvel később rendeztetett; elmosolyodik az ember, midőn a „La Presse“-ben azt olvassa, hogy az angolok a jelen kiállítás eszméjét a párisitól kölcsönözték. Denique a kezdeményezés dicsőségét a francziák minden áron önmaguknak akarják tulajdonítani.

De hát mit mondjunk a német lapokról? A németek szeretik magukat a „gründlich“ czímmel megtisztelni, de ha londoni tudósításaikat olvassuk, arról győződünk meg, hogy az ő híressé vált „Gründlichkeit“-jok alapját politikai irányuk képezi, mely tudósításaik minden sorából kiténik. A mint egyik vagy másik nemzettel politikailag ronkszenveznek, a szerint dicsérik vagy levágják az illető nemzetek kiállítási osztályát.

Mint említök, az angol lapok a kiállítást illetőleg lehető kimélettel, sőt dicsérőleg írnak a külföldről. Ez állítás illusztratiojául lássuk, mit ír a „Times“ egyik legközelebbi számában a vámegyleti és osztrák osztályokról:

„A vámegyleti osztály elrendezésében — ugymond a legnagyobb európai lap — az utóbbi hét folytán igen előnyös változtatás történt. Az ott látható tárgyak jelességök vagy újdonságuknál fogva mindinkább magukra vonják a közfigyelmet. A mi a cikkek olcsóságát illeti, a vámegyletbeli kiállít-

tóknak nem igen vannak vetélytársaik. Igy p. o. Würtembergből igen csinos asztalkák láthatók itt, melyeknek darabja alig kerül többé 9 shillingnél; de van is jó keletők, már 12 tuczatot adtak el belőlük. Mesésen olcsók továbbá a müncheni arany nyomatu képek, melyek bámulatraméltó művészettel vannak készítve s belőlük egy jó nagy példány csak 18 shillingbe kerül. A bajor osztály tele van a legszebb műtermékekkel. A köszörült kristály- és színes üveggéztmények, s ezek közt különösen egy megaranyozott asztali készlet még a csehországi hason készítmények mellett is ritkítja párját. Az életnagyságu photograph-arczképek is minden műértőt a leghizelgőbb nyilatkozatokra ösztönöznek s. a. t. Forduljunk most a szomszéd osztrák osztály felé. Láthatók itt igen csinos faszekrénykébbe zárt órák, melyeket csak minden nyolczadik nap kell felhuzni s a ruk csak egy font sterling és 8 schilling; mások egész hónapig eljárnak egy felhuzásra, s 4—5 font sterlingbe kerülnek; ismét másokat csak négyszer, vagy épen egyszer kell évenként felhuzni, hogy járjanak, s aránylag csekély árért kaphatók. Ugyanitt néhány sajtásúgos szerkezetű butordarab is látható, például oly asztalok és székek, melyek mind egy közép nagyságu szekrénybe elpakolhatók; magános emberek számára, kik butorzatlan szobát bérelnek, e butorzat a lehető legezdszerűbb, mert hurczolkodáskor egy targonezán az egészet egyszerre elszállíttathatják. Érdemesek a megtekintésre az ugynevezett „megnövő gyermekágyak“ is, melyek gépezete ugy van szerkesztve, hogy az ágyat tetszés szerint meg lehet hosszabbítani, ugy hogy a gyermek kicsinységétől fogva egész életén át használhatja, ha mindjárt granátos-nagyságra nő is. „És így tovább, a „Times“ egész cikkében mindvégig csak dicséretet olvassunk a nevezett két osztályról.

A magyar osztályról, melynek rendezésével nagyon hátra maradtak az illetők, ezuttal tüzetesen még nem írhatok, de nem fogok róla megfejtekzni, erről előre is biztosítom e lapok t. olvasóit.

A ködnek, hála Istennek, nem vagyunk szükében; néha oly sűrű ködfátyol ereszkedik le a roppant városra, hogy a kánál megakadna benne. Nem tartozik épen a ritkaságok közé, hogy gyertyavilágnál ebédelek, pedig nem szoktam ám este ebédelni. Természetesen, hogy ily napokon nem igen bolyonghat az ember a kiállítási palotában. Tervben van jelenleg, hogy a kiállítást este is nyitva tartásák fényes légszeszvilágítás mellett. Ez igen szép volna, ha létrejöne; tudom, röstelnék a francziák, hogy ez eszmét is nem ők találták föl.

A látogatók száma pár hét óta mindig meghaladja a 15,000-et: ma 18,571-en, tegnap pedig több mint 20,000-en tekintették még a kiállítást, ez utóbbiak közt mintegy 6000 állandó jegyes volt.

Nem tudom, említettem-e már, hogy az összes kiállító kerek számmal 25,000-en vannak, ezek közt 5000 britt, 2000 gyarmatbeli, a többi 18,000 idegen országokra esik. A kiállított tárgyak értékét mintegy 1000 millió frtra becsülik.

Gazdasszonyoknak.

Hogy eczeted mindig jó erős legyen,

következőleg bánj el vele:

Mikor ágyáról leszüröd az eczetet, hagyd pihenni az ágyat kilencz napig és csak akkor töltsd meg az üveget jó tiszta borral; ha így bánsz vele, mindig tiszta és jó eczeted lesz.

A jó csutkaágyat így kell készíteni: válogasd meg a csutkát, hogy vereses legyen belseje, száraz ruhával dörgöld le, áztasd huszonnégy óráig égett borban, az égett borból szedd

ki és azáritsd meg a kemenczében; még melegen vedd ki onnan s rakd az üvegbe, tölts reá annyi borezetet, a mennyi ellepi a csutkát; így hagyd állani két hétig, tölts rá ismét eczetet, az üveg feléig, s hagyd így, mig megérik, csak azután töltheted tele az üveget. Ilyen módon hamar jutsz igen jó, egészséges eczethez.

Sz. A.

Halászos hal.

Végy négy font megtisztított fris halat, a melyet nem szabad a vértől kimosni, és sózd be. Ezalatt tégy $\frac{1}{8}$ font szalonát egy szép kis katlanba vagy olyan lábasha, a melyet az asztalra is lehet adni; ha a szalonna elolvadt, vágj fel négy fej vöröshagymát, tedd hozzá s hagyd néhány perczig rajta sülni, mig meg nem fonyad; akkor tégy belé tetszésed szerint paprikát és halat. Ez megtörtévnén, azonnal önts rá vizet, annyit, a mennyi föléri a halat, de el ne lepje; hagyd lassan főni, de meg ne kavard; ha puha a hal, tálald be lábasostul. Többféle halakból ha készül ez étel, annál jobb.

B-né.

Bixio-tészta.

Végy egy font macaronit, forrald fel vízben, szedd ki, tégy a tűzre két iteze tejet, ha forr, tedd bele a macaronit, főzd meg jól benne, szedd ki aztán és hagyd jól meghűlni. Keverj ezalatt egy medenczében vaját, üss bele 7 tojás sárgáját, a fehéréből pedig verj kemény habot, keverd össze a tésztaival, tégy belé czukrot, vanigliát s formában süsd meg szép pirosra.

P. St. Eliza.

Irodalom és művészet.

× A magyar irónök arczképcsarnoka, egy nagy műlapon, e napokban jelent meg Pfeifer Ferdinándnál, hol ez 3 frtért kapható. A jó ízléssel kiállított nagy lap a következő 21 irónök arczképét hozza: Bajza Lenke, Jósika Julia, Ferenczy Teréz, Iduna, Csernátoni Lóra, Madarassy Klotild, gr. Teleki (Bickersteth) Janka, Vachott Sándorné, Szendrey Julia, Fanny, Bulyovszkiné, Izidóra, gr. Batthyány Arthurné, Flóra, gr. Niczky Malvina, Kempelen Riza, Kisfaludy Atala, Emilia, Karacs Teréz, Takács Éva és Szöllösy Nina. de a melyek legnagyobb részt olyan rosszul vannak találva, hogy legkevésbbé sem hasonlítanak az illető irónökhez.

× A „Magyarország“ szerkesztését Pompéry János visszaléptével hir szerint Szathmáry Károly veszi át. ki jelenleg a „Zászló“ czimű, Békésen megjelenő lapot szerkeszti.

× Szini Károly „Diogenes“ czimű humorisztikus heti lapot fog szerkeszteni, Kövér Lajos, mint főmunkatárs, közreműködésével. Megjelenik ez új lap jövő hó elejétől kezdve hetenkint egyszer képekkel. Előfizetési ára félévre 3 frt, egy hónapra 50 kr. Az előfizetések id. Poldini Ede és Noséda Gyula kiadókhöz küldendők.

× Bajza Lenke „újabb beszélyei“ két kötetben megjelentek. A beszélyek czimei: Egy kis félreértés. Két Mária. Fekete szemek. Két hölgy szerelme. A költő gyermekei. — A két kötet ára 2 frt.

× Merényi László, jeles népmesegyűjtőnkől ismét két kötet mese jelent meg ily czim alatt: „Sajó völgyi eredeti népmesék.“ A két kötet összesen 18 mesét tartalmaz. Ára 2 frt.

Tisztelt előfizetőinkhez!

Mai számunkkal veszik t. olvasónőink új előfizetési felhívásunkat; legyen szabad azt szíves figyelmükbe ajánlanom; azt tartom, bő alkalmuk lehetett kegyeteknek megigőzödni, mennyire ügyeksem lapunkban a művelt hölgyeknek élvezetes és tartalmas olvasmányt nyújtani; soha sem feledkeztem meg azon kötelességekről, a melyekkel egyrészt a hazai irodalomnak, másrészt a művelt magyar hölgyek zlésének tartozunk; ezt szem előtt tartva, semmi áldozatot nem kimélünk, csak hogy az irodalomkedvelő közönség megtisztelő bizalmát kiérdemeljük; kecséget azon édes remény, hogy ez által tisztelt olvasónőink szíves segédkezést nyujtandának arra, hogy a lap minél szélesebb körben ismeretessé váljék.

Ez év elején azon forró ohajt fejeztem ki, vajha lehetséges volna: egy nagy műlappal is kedveskedhetni tisztelt előfizetőimnek; mindeddig azonban, fájdalom, nem birtam teljesíteni e forró ohajtást; mert arra legalább ezeröt száz előfizető kívántatnék; kevés ez más nemzeteknél, de én még sem voltam olyan szerencsés, hogy annyi előfizetőm lett volna; meglehet, hogy a mostoha időviszonyok voltak ennek oka, és a jövő félévben szerencsésebb leszek; csak egy harmadával ha szaporodott t. előfizetőink száma, megvolna a műlap; de megvallom, nem is merem kegyeteket fölkeríteni ilyen nagy szívessegre! És mégis, azon hő részvét, melyet én már annyi izben lelkes honleányaink részéről tapasztalni szerencsés valék, nem enged lemondanom ez édes reményről. Adjanak kegyetek is nekem alkalmat, hogy tetteleg viszonzhassam szíveségüket.

Pest, június 12-dikén 1862.

Emilia.

Budapesti hírvivő.

☞ (Egy derék hazánkfia a külföldön.) Azon hazánkfiak közt, kik a külföldön sem felejtkeztek meg hazájokról, első sorban említendő meg Duka Tivadar, hazánk szülőtte, s angol hadseregi orvos, kinek szívessege s fáradozásai folytán Muzéumunk számos nagybecsű tárgynak jutott birtokába, s számára most is van uton egy küldemény, melyben a többi közt találhatók: egy biblia bengali nyelven, egy hiadostani biblia három kötetben, egy muskaszarvas, egy nagy himalayai bagoly, egy szelencze a chinai császár palotájából, egy tibeti pipa, dohányzacskó, kigyók, gyikok, madarak, érmek, indiai emberkoponyák sat.

☞ (A Triesztbe tervezett kirándulásról) most már bizonyosat irhatunk, miután a kirándulás részletes programja is megjelent. E szerint a sok élvet ígérő kirándulás jövő csütörtökön, jun. 19-én esti 8½ órakor fog történni a budai pályafőtől. A kéjvonat 21 kocsiból álland, 600 személyre számítva; ha azonban nagyobb számmal jelentkeznének vállalkozók, egy második vonat is lesz rendelve, mely félórával fog az első után járni. A vonat 20-án reggelre Pettauba érkezik, az ebédelés Laibachban leend, délután pedig megérkezés Triesztbe. A következő napot Triesztben tölti az utazó társaság, este fele azonban tengeri kirándulást teend Miramareba, Capo d' Istriába és Piránóba. 22-én indul vissza a vonat Triesztből; Adelsbergben 6 óráig fog időzni, mialatt az ottani világhírű barlangot, mely ki lesz világítva, az utasok megszemlélendik. Este Laibachban vacsorálás. 23-án a reggelizés Nagy-Kanizsán leend, s délután 2 órakor a vonat a budai pályaudvarba megérkezik. Így a kirándulás 19-én estétől 23-án délutánig történik meg,

példátlanul csekély költséggel, mert az oda- és visszaszállításért a második helyen csak 18 frtot kell fizetni, s így az egész kirándulást 28—30 frtból meg lehet tenni. Ez összeg valóban csekélység azon ritka élvekhez képesti, miket a kirándulás az abban résztvevőknek ígér.

☞ (B. Paulina, fiatal özvegy öngyilkosságára vonatkozólag) a következő részletek jöttek tudomásra. Egy uri ember azon éjjel, midőn B. Paulina eltűnt, a lánczhidon átmenve, nőalakot látott a part mellett eltűnni. Utána menve, czim nélküli levelet talált, melyben a levél írója tudatja, hogy életét megunva, öngyilkossá lesz. Az özvegy lakásán egy másik levelet is találtak, melyben arczképét küldi egy kolozsvári fiatal embernek, s megemlíti, hogy boldogságot életében sehol sem találván, azt a halálban keresi föl.

☞ (A pesti „Nemzeti Kör“ bizottmánya) felszólítja az egylet azon tagjait, kik a múlt évi tagsági díjjal még tartoznak, hogy azt f. hó végeig Stuller Ferencz egyleti pénztárnoknál befizetni szíveskedjenek.

☞ (Uj fényképészeti műterem.) Jeles festészünk Barabás hirszerint nagy és igen diszes fényképészeti műtermet fog fölállítani az uri- és korona utca sarkán. Ily derék művész által a fényképészet mindenesetre csak nyerhet, de másrészt a festőművészet veszteni fog.

☞ (Zártkörű assembléék.) Kéler Béla zenekarnagy a Tüköry-féle parkban 12 zártkörű assembléet szándékozik rendezni aláírás útján, melyek jun. 16-tól kezdve, 12 héten át minden kedden fognának tartatni, tánczczal összekötve. A közlekedést a társasmultságok estéin társaskocsik eszközlendik, melyeknek állomáshelye a váczi-ut és széntér sarkán leend. Családi jegyet (4 személyre) 5 frt, egyes személyre bemeneti jegyet 3 frtéért Kéler Bélanál lehet kapni uri-utca 3. sz. a. Ezen assembléék a Széchenyi-téren múlt évben rendezett zártkörű összejöveteleket lesznek pótolandók.

☞ (Halálozás.) Sterio Károly hazai festészünk, ki számos sikerült genreképei által igen szép hírnevet vivott ki, közelebb munkás életének 40-dik évében tündövszben elhunyt.

☞ (Az irói segélyegylet ügye.) Az irói segélyegylet válaszmánya havonkint szokott üléseket tartani, melyekből mindig megtudhatjuk az egylet pénztárának állását. Így, a válaszmány legutóbbi ülésében tett előterjesztésekből örömmel győződünk meg, hogy e kiszámíthatlan fontosságu intézetünk ügye a közönség részéről mindig melegebben karoltatik föl, minek bebizonyítására elég legyen csupán azon egy körülményt fölemlitenünk, hogy az egylet vagyona a múlt hó folytán 8,000 frtnyi alapítvánnyal szaporodott, úgy hogy az egylet alapja most már megközelíti a 70,000 frtot.

☞ (Jótekonyczélú hangverseny.) Mult pénteken a Muzéum diszteremében érdekes hangverseny volt a pesti orvosnővendékeket segélyző egylet javára. Közreműködtek. gr. Wass Emma, b. Jósika Kálmáné, Artót Desirée, Hollósy Kornélia, Feleki-Munkácsy Flóra, Voggenhuber Vilma, Khayl-Návay Luiza, Wohl Janka urhölgyek, és b. Jósika Kálmán, Bignio, Suck, Ridley Kohn, Khaylés Stocker urak.

☞ (Molnár szinigazgató) a balaton-füredi szini szakot ma jun. 15-én kezdi meg. A társulat másik fele a nyomasztó sulyos helyzet és körülmények terhe daczára is folytatni fogja előadásait Budán. Adja az ég, hogy a kitaratást siker koronázza.

☞ (Tűzvész Budán.) F. hó 10-én reggel 6 óra tájban Budán, a Szent-Gellérthegy oldalában levő házikók közt borzasztó tűz ütött ki, mely a nagy szél által élesztve, csakhamar egész sor házat borított lángba; 36 ház, többnyire szegény kapások tulajdona égett le, kik már kora reggel óta a szőlőkben szétszórva dolgoztak. Emberélet nem esett áldozatul. A gyuladás oka ismeretlen. A budai polgármester, Paulovics, egy

a szelvéssz által arczához csapott égő zsindel által sérülést kapott. A kir. helytartó ur is jelen volt a vész színhelyén, s a szerencsétlen leégettek gyámolítására 100 frtot adományozott. Ugyane célra gyűjtések is kezdettek meg. Állítólag egy házbirtokos, kinek háza szintén leégett, megölte magát.

✦ (*Vidéki vendégszereplések.*) Nemzeti színházunk tagjai kezdének már vidéki vendégszereplésre indulni. Prielle Kornélia Pápára, s onnét valószínűleg Füredre rándul; Sige ti pedig Szegedre utazik, az ottani színpadon föllépendő. Valóban szép élvek ígérkeznek a pesti közönség számára!

✦ (*Apró hírek.*) Pestváros hatósága megtiltotta, hogy a városligetben pénzért árulják a vizet a kutaknál. — A helybeli halászmesterek a haltéren kutat szándékoznak állíttatni. — Fehérváry Géza, kamarás és cs. k. százados bárói rangot nyert. — A pesti csónakda kikötő-helyét a felső Dunapartra fogják áttenni. — A tűzifa-készlet Pesten jelenleg több, mint 60000 ölből áll. — Schwarcz Gyula, természettudósunk Londonba utazott, hol több hónapot fog tölteni. — A sip-utczában f. hó 10-én egy 18 éves izraelita felakasztotta magát. Okát nem tudják. — Emerling a pesti pályaudvar közelében új szállodát épített, mely „London városához“ lesz czimezve. — A helytartóság Pestváros tanácsát véleményadásra szólította fel, ha valjon ohajtandó-e a József-műgyetemnek Budáról Pestre áthelyezése? A várostanács kétségkívül igennel felelend. — Pesten börtét szándékoznak felállítani; az alapszabályok már fölterjesztettek megerősítés végett. — Pünkösöd vasárnapján a Zugligetben egy fa tetejére egy embert felakasztva találtak. A különös gyümölcs már több nap óta csünghetett a fán. — A Rudas-fürdőben hetenkint szerdán d. u. 6 órakor zenészeti zártkörű összejövetelek tartatnak. — F. hó 27-én napfogyatkozás lesz. — A múlt keddi nagy szél a Dunán egy csónakot felfordított s mint mondják, négy ember odaveszett.

Nemzeti színház.

— Junius 12-kén. —

Jun. 5-kén: „Jó barátok“, Sardou vigjátéka. — Jun. 6-kán: „Az elizondoi leány“ és „Fortunia dala“, Offenbach operetteje. — Jun. 7-kén: „A szigetvári vértanuk“, Jókai Mór szomorujátéka. — Jun. 8-kán a színház zárva. — Jun. 9-kén: „Tündérlak Magyarországon“, népszínmű. — Jun. 10-kén: „A tévedt nő“, Verdi operája. Jun. 11-kén: „Bánk bán“, Katona tragoediája.

A „Tévedt nő“-ben Artót Desirée egész nagyságában tüntette elő ritka művészetét. Sokat tanulhattak tőle azon hazai énekesnőink, a kik az énekben szintén nagy művésznők; Artót nem csak énekel, de játszik is; a haláljelenet olyan volt, a mint csak nagy művésznő játszhat ilyen mozzanatot. Mellette még Ellingert kell dicséretesen fölemlitenünk; ma nem kiabált, de énekelt, és azért valódi élvezet is volt őt hallani. Bignio szintén szépen adta szerepét.

Hanem azért ez opera mégis halva született; elítéli az erkölcsstelen tartalom és a felületes zene; az első felvonásban még csak van egy kis költészet, de a többi nem igen emelkedik túl a korcsmai zenén.

A dráma terén egy valóban élvezetes esténk volt: „Bánk bán“-t adták! Ujra hallottuk azt az erő- és költészetteljes nyelvet, mely ezer év múlva is friss és szép lesz, és ujra láttuk azon alakokat, melyek mindegyike mintha gránitból volna faragva; minden szó egy-egy jellemvonás; a hány alak, annyi jellem; mindenik külön-külön egyéniség, csak azon egy közös jelleggel, a haza nyom a testre és a lélekre. Oh,

nagy mű ez, olyan soká fog élni, mint e nemzet, sőt még ezt is túl tudná élni!

Az előadás azonban nem volt egészen kielégítő; csak Egressy és Tóth József, az első Bánk bán, a másik Biberah szerepében bírtak teljesen fölemelkedni e mű klasszikus magasságáig; hozzá még az, hogy Ottó szerepét Szathmáry az utolsó órában volt kénytelen átvenni. Tiborcztot ma Ormay és mondhatjuk, mint kezdő színész, eléggé jól adta; különösen a hangja nagyon tetszett; de nem is csuda; hiszen, ha jól emlékszünk, operistának van szerződötve! Miért nem léptetik föl legalább népszínműben? Tán attól tart az igazgató-ság, hogy megtölti a színházat? Az persze egészen más; akkor csakugyan ne léptesse föl, mert e baj könnyen megeshetik.

Budai népszínház.

Junius 5-kén: „Peleskei nótárius“. — Junius 6-kán: „A fehérek“, dráma 5 felvonásban. — Junius 7-kén a karszemélyzet javára: „Tannhauser“, parodia. — Jun. 8-kán normanap levén, a színház zárva volt. — Jun. 9-kén előszőr: „A furfangos tótlegény és a nótás leány“, népszínmű 3 szakaszban Kempelen Győzöttől. — Jun. 10-kén ugyanaz. Junius 11-kén: „Daphnis és Chloe“ operette és „A mokus.“

A közönség fölmentett a bírálat alól; minek írni az előadásokról, ha senki sem nézi! Ilyen néptelenséggel szemben még Gömöri és Vincze urak is valódi művészek; és én valóban bánulom Kempelen Győzött, hogy új darabját e színházban előadatta; ez több mint önmegtagadás; ez csaknem annyi önfeláldozás, mint a minőről az ottani színészek tesznek tanúságot, hogy egyáltalában játszanak. A míg tehát közönséget nem látunk, addig csak azt írjuk, a budai színházban jobban játszanak, semmint az ottani közönség meg — —

Mindenfélék.

✦ (*Elítélt siketnéma.*) A bécsi törvényszék e napokban egy 33 éves siketnémat ítél el egy évi nehéz börtönre, mivel lopott, s mivel egy másik embert, ki a vízbe akarta dobni, életveszélyesen megsebesített. Ez ítélet közérdekeltséget ébresztett, annál inkább, mert orvosi vélemény szerint, az elítéltek legfőlebb annyi esze van, mint egy 7—8 éves gyermeknek.

✦ (*A Rómába utazott püspökökről.*) A japáni vértanuk szentté avatása alkalmából Rómába ment egyháznagyokról egy lap azt írja: Az egyháznagyok a roppant Róma tömegében elvesznek ugyan, de bizonyos helyeken, különösen a templomokban mégis együtt lehet őket látni. Legfőltűnőbbek a spanyol püspökök sajkaalaku kalapjaikkal s kissé világias rendjeikkel; arczvonásaik kevés műveltséget, de a türelmetlenségnek bizonyos jellegét mutatják, mert a türelmetlenség Spanyolországban most is ép oly heves, mint Ximenes és Granvella korában volt. A francziák nagyobb részt jó husban vannak, s igen élénkek; sok szellemdús arczu van köztük.

✦ (*Sajtoper.*) A „Boelje“ című cseh lap szerkesztőségét izgatás miatt perbe fogták, mert oly képet közölt, mely a törvényszék állítása szerint Schmerling miniszterhez hasonlít, s a képhez irt szövegben szemrehányás tétetik a miniszternek, hogy a nemzetiségi egyenjoguság iránt tett ígéreteit nem teljesíté.

✦ (*Kártyajáték áldozatai.*) A német játékbancok ismét két áldozatot kivántak. Hohenlohe-Veringen Bódog herczeg, ki 1851-ben a hesseni fejedelem leányát vette nőül, a

napokban Badenben agyonlőtte magát, mert minden pénzét, összes vagyonát elvesztette. Homburgban pedig egy előkelő orosz hölgy végezte ki magát hasonló okból.

(Nemességi rangfokozat díja.) Nem lesz érdektelen tudni, hogy a hercegi rangért 12,600 frt. grófságért 6,300, báróságért 3150, lovagi rangért 1575 s végre egyszerű nemességért 1050 frt taksát kell fizetni. A diszmelléknév (praedicatorum) e taksa tizedrészébe kerül.

(Magyar opera Bécsben.) Dopler Ferencz „Vanda” című magyar dalművét egyik bécsi színházban nem sokára elő fogják adni.

Divattudósítás.

A lovak ez egyszer minket is felültettek; azt hittük, tudja Isten, minő új változatokat látunk majd ez alkalommal a magyar öltönyökön, és ime, csalódtunk! A mi ujat láttunk, az nem magyaros, a magyaros pedig semmi változáson nem ment keresztül. Atalában azt kezdjük tapasztalni, hogy a divat terén is pártok keletkeznek; az egyik, a kisebb rész a „Pesti Hírnök” elvei szerint szabhatja ruháit, míg a másik, a túlnyomó nagy sokaság a „Pesti Napló” hívei látszanak lenni. Ugy van édes olvasónóm, és mi csudálatos volna abban? Ha vannak emberek, kik divatból politikát űznek, miért ne lehetnének viszont olyanok, kik politikából divatot űznek?

Hogy mi melyik párthoz tartozunk? azt felesleges mondani; tapasztalhatták olvasónőink, hogy mi egy czérnaszálat sem engedünk az őseinktől reánk hagyott — divatból; megengedjük, hogy az új kor izlése szerint kényelmesebbé tegyük, hogy imitt-amott egy-egy új sujtást be lehet „wirkolni” („wirken” takács műszó, nem tudom, hogy mondják magyarul), de hogy azt „verwirkolni” lehessen, ezt a mi ősi viseletünk iránti tiszteletből, nem engedjük, nem engedhetjük, és azért számba sem vesszük azon néhány delnőt, a kik egészen francia galléru öltönyben járnak, mind a mellett, hogy egy pár magyar gombolót is varratnak föl reájuk; ez a három-négy gomboló valóságos s a tyra a magyar viselet ellen. De nem is gallért, hanem köpenyt kellene az illetőknek viselni; az kényelmesebb a — forgatásra. Ugy is köpenyesynék ő kemük.

És most nézzük mai divatképünket.

Az első alak finom francia mousselin-ruhát visel, az alapszín fehér, elszórt lila arabeszkekkel; a szoknya alját harmad rőf szélességű gazdag fodor disziti, e fodor szélére köröskörül ugyane szövétből egy rüche van alkalmazva; a fodor felső részén, ott, hol a szoknyára van varrva, szintén ilyen rüche díszlik köröskörül, csakhogy ez jóval szélesebb az alsónál. A derék lila tafotából készült, a mellen fekete tafota kapcsolókkal, melyeknek a közein fehér ingváll látszik; az ingváll magas, ránczokba van szedve és e ránczokra három ujjnyi távolságban, egy-egy keskeny fekete bársonyszalag felvarrva; a nyak körül egy sor szélesebb csipke képezi a fodrocskát, e fekete csipke mellett alkalmazott fehér rüche igen emeli ez ingváll szépségét, a dudoros ujjak fölül alul szintén fekete csipkével vannak díszítve. A kötő finom francia csipké-

ből áll. A kalap fehér florentin szalmából készült és elől rózsabokrétával, az oldalán pedig egy szép nagy fehér tollal van díszítve.

A második alak kék tafotaruhát visel, ugyanilyen szövétü mentével; ez igen egyszerű, de izletes öltöny. A szoknya alja valamint a mente díszítését fekete, nehéz zsinórozott tafota képezi, még pedig lehetőleg egyszerű módon simán felvarrva; elől öt gomboló tartja össze a mentét.

Ez öltözetet kiegészíti a keskeny himzett fehér gallérka, a bő, de zárt ujjak s a kék és fekete tafotából készült nyakkötő. A fejkötő végre fekete és fehér csipkéből áll, felül a homlokon kék virágokkal, hátul pedig rövid végű kék szalaggal díszítve.

Rejtvény.

Halász Idától.

1. 2. 3. 4. Ki ezt teszi, rut dolgot tesz,
6. 7. 5. 8. Ennek jutalma tudomány
7. 6. 3. Ujabb nőnevek egyike,
8. 4. 3. 6. 5. 10. Név, — de férfi viselője.
4. 3. 6. 7. 8. Folyók partiról láthatom.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Ez legkedvesb mulatságom.

Megfejtési határidő: július 12-ke.

A hó elteltével ismét sorshuzást rendeztünk azon t. előfizetőink részére, a kik a rejtvények megfejtéseit beküldeni szívesek voltak, még pedig következő eredménnyel:

1. „Zord idők,” regény négy kötetben, báró Kemény Zsigmondtól: Csabó Amália.
 2. „Petőfi életéből,” Szokoly Viktortól: Egerváry-Tuboly Emilia.
 3. Beszélyek Emiliától, 2 kötet: Poninger Laura
 4. „Szent László,” tört. elbeszélés két kötetben Remellay Gusztávtól: Deák Amália.
 5. „Az elszegényedések,” Fáy Andrástól: Pálffy Stelczer Eliza.
 6. „Kik a valódi fertálymagnások?” Kaiser Gabriella.
 7. Két legujabb zencmű: Persián Eliz.
- A nyeremények — szíves üdvözlötünk mellett — már postára vannak adva.

A 19-dik számban levő mindkét rejtvény értelme: Olló. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Pálffy Stelczer Eliza, Theiss Hummel Emilia, Viertl Aloisia, Grumann-König Mária, König Linka, Éva Ferenczné, Pristya Vilma, Kaiser Gabriella, Dindár Izabella, Mendelényi Emma, Horváth Endréné, Jaross Nepomucéna, Palkovics Domogyi Mária, Mányik Irma, Pongrácz Julia, Marggraf Hermin, Fogler Paulina, Szabó Jula és Poli, Kondi Julia, Csabó Amália, Csicseri Péter, özv. Komáromi Csernátoni Antalné, Takó Ilka, Theiss Fanni, Persián Eliz, Osváth Ida, Egerváry Tuboly Emilia, Vogel Karolin, Persián Mártonné, Korbuly Mária, Pete Lányi Angela, Nagy Mari, Holló Irma, Zachariás Alajosné, Domahidy Károlyné, Szelényi Károlyné, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Kühnel Anna, Báthori Zsuzsika, Fekete Irma, Nagy Emilia, Zombory Hedvig, Kovács Biri, Szabó Julia, Farkas Aranka, Poninger Laura, Pap Nina.

TARTALOM.

Szív és ész, Emiliától. Anyámat látni, Balogh Zoltántól. A romok között, Vértesi Arnoldtól. Betegen, Sióttól. A kezek ápolása és szépítése, Dr. Pethe Zsigmondtól. Pénz és szerelem, Dallos Gyulától. Zöld-tó tündére, T. Kálmántól. Emlékezzünk régi-ekről. Egy hét története. Londoni levelek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Tisztelt előfizetőinkhez. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora. Díjnyertesek.

A borítékon: Mellékletünk magyarzata. Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltelevek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk és előfizetési fölhívásunk a „Családi kör”-re.

24-dik szám.

VASÁRNAP, JUNIUS

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Evnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | " " " |
| Egész évre „ | 12 | " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|--------------------|---------------------|-------------|-------|----|--------|----|----------------------------------|
| | | | | | kelet | | nyugat | | |
| | | | | | ó. | p. | ó. | p. | |
| 15 Vasárnap | E 1 Sz. Hár vas | E Trinitat. | 3 G 1 Mindsz | ☾ | 4 | 4 | 7 | 56 | 17 |
| 16 Hétfő | Justina. Benu | Igazka | 4 Metrophus | ☾ | 4 | 4 | 7 | 57 | 18 |
| 17 Kedd | Adolf. Reiner | Rajná | 5 Dorotheus | ☾ | 4 | 4 | 7 | 57 | 19 |
| 18 Szerda. | Marcellian | Szeretke | 6 Visarion | ☾ | 4 | 4 | 7 | 58 | 20 |
| 19 Csüt. | Úrnapja | Gyárfás | 7 Theodot | ☾ | 4 | 4 | 7 | 58 | 21 |
| 20 Péntek | Silverius p. | Flóra | 8 Tódor | ☾ | 4 | 4 | 7 | 59 | 22 |
| 21 Szombat | Alajos hitv. | Dömke | 9 Alexi | ☾ | 4 | 4 | 7 | 59 | 23 42. Sabb. |

Mult heti mellékletünk magyarázata.

Az első szám alatt vettek Kegyetek egy hálón készített paplan-, butortakaró, vagy pamlagpárna mintáját. E munka készítmódja igen egyszerű: hálózunk egy olyan nagy hálót, a minő nagyságu munkát készíteni akarunk; azután himezzük ki körül horogöltésekkel, a szélén levő széles rajtot pedig huzzuk be fehér, vagy színes, francia pamuttal; csak arra kell figyelemmel lenni, hogy elébb csináljuk meg a körrajtot, és csak azután töltsük ki hosszas öltésekkel a levelek közepét.

2-dik sz. egyszerű himzett gallérka rajza.
3-dik sz. a hozzá tartozó kézelő.
4-dik sz. „Clara“ név, zsebkendőkre himzendő.
5-dik sz. öt águ korona, magas francia himzés.
6-dik sz. széles himzetrájsz, alsó szoknyákra, takarókra s a t.; e himzés angol módra dolgozandó.
7-dik sz. C, S, A betűk egymásba fonva; francia himzés.

V i d é k i t á r c z a.

Bajmóc, jun. 7. (Eredeti levél.) (Műkedvelői hangverseny a bajmóczi tűzkárvallottak számára.) Tisztelt szerkesztőség! F. hó 1-én műkedvelői hangverseny volt kis városunkban az itteni tűzkárvallottak segélyezésére. A program volt már a lapokban közölve, azért ismétlésekbe ereszkedni nem akarván, csak az előadásra teszek néhány észrevételt. Előrebocsátom azt, hogy én nem tartozom azok közé, a kik még a műkedvelők irányában is túlszigoru követelményekkel lépnek föl; sőt ellenkezőleg, csak méltányolni tudok minden jó igyekezetet, s kétszeresen akkor, midőn jótékony cél forog kérdésben. E szempontból indulva ki, azt mondhatom, hogy a hangverseny általában kielégítő volt; de különös kiemelésre méltólag működtek közre: Justh Stefánia k. a., ki Donizetti „Cavatina“-ját igen szépen éneklé; továbbá Tarnóczy Antónia k. a., ki Willmerstől két darabot adott elő zongorán, egyik a „Fecakék“, másik „Egy nyári nap Norvégiában“ című, mely utóbbit ismételt kívánságra játszotta el, még pedig remekül. Kövér Gábor ur a „Fantaisie de concert“-et fuvolán gyönyörűen adta elő. Igen szép volt a „Fogva“ című darab előadása is, Justh Stefánia által énekelve. Kövér Gábor ur szép fuvolakísérete mellett.

A hangversenyt megelőző egy tót aju fiúk által tót nyelven előadott lelkes magyar kardal, továbbá ugyanazok tót szavalata, melyben szépen bebizonyíták, mint lehet tót nyelven is szeretni a magyar hazát. A tiszta jövedelem a külön adományokkal együtt közel 300 ft.

A hangversenyt fényes tánczvigalom követé, mely késő reggelig tartott. A Nyitra-, Bars-, Turóc- és Trencsénmegyéből összesereglett díszes társaság, nemzetiség, vallás és rangkülönbségről megfejelkezve, igaz, barátságos magyar szellemenben kedélyesen mulatott. Férfiak és nők, magyarok, tótok, németek, sőt egy angol is, tetőtől talpig magyar ruhában voltak. A tánczrend felváltva magyar és francia tánczról állott.

Midőn a műkedvelőknek és a rendező választmányának szíves fáradozásaiért köszönetet mondunk, nem mulaszthatjuk el, elismerőleg megemlíteni, hogy a termet gr. Pálffy János meghatalmazottja, Ertl ur volt szíves átengedni a mondott célra.
r. l.

Torda, jun. 7. (Eredeti lev.) (A kolozsvári szintársulat itteni működése. — A Széchenyi-liget megnyitása.) Mélyen tisztelt szerkesztő! Mult levelemben megígérttem, hogy tudósítani fogom az itt időző kolozsvári szintársulat által tartott előadások eredményéről; ime tehát, most beváltom szavamát.*)

Gondolom, még négy előadásról szoltam mult levelemben, de ezt közkívánatra, mint az igazgató magát kifejezte, még négygyel toltták meg; egyebiránt mi ezért csak köszönettel tartozunk az érdemes igazgatónak, mert minden újabb előadással egy-egy élvezetdús estét szerzett nekünk, először az által, hogy színirodalmunk legszebb s legujabb termékeit hozták színre; továbbá, mivel igen jeles tagokat bir a társulat felmutatni, különösen a nők közül Szöllössy Róza nyerte meg a közönség tetszését kedves alakja és kitünő játéka által; kivüle még nővére: Piroska, és Paulainé állnak a nőtagok közt első helyen. A férfiak közül Paulait, Komáromy és Gyulait emelhetem ki, kik szerepokat mindig igen helyes felfogással adták. Szólhatnak még többekről is, kik egyes szerepeket igen jól töltötték be, de mindezt hosszas volna leírnom, inkább szólok a játéksorozatról.

Május 22-én „Dobó Katiczát“ adták Tóth Kálmántól; Szöllössy Róza és Paulai kitünően játsztak. 24-én színre került: „Ördög, vagy a párisi vak leány“, francziából fordította Follinusz; 25-én: „A szigetvári vértanúk“, Jókai drámája; 27-én: „István, első magyar király“, új jelmezekkel, de helyszüke mi-

*) De azért reméljük, hogy ez nem lesz „utósó levél“ kedves toltól.
Szerk.

att kissé hiányosan előadva; ezt különben minden előadásról elmondhatom. 29-én Szöllőssy Róza jutalmára másodszor: „II. Rákóczy Ferencz fogsága“; 31-én, Paulai jutalmául: „Egy királyné“; jun. 1-én: „A háromszéki leányok; Szöllősy Piroška hosszas betegsége után e darabban lépett föl először, s igen jól játszott. E két testvérnek, s különösen Rózának, én minden jós tehetség nélkül fényes jövőt merek ígérni. — Végre háromszori kihirdetés után jun. 2-án csakugyan utolsó előadásul: opera-egyveleg három szakaszban: 1) A „szamártéj“; 2) A „Hunyady László“ első felvonása; 3) A „Troubadour“ 2-ik és 3-ik felvonásának első része. Pajor Anna, Folinus, Folinusné és Komáromi voltak ez est hősei. Összesen kilencz előadás volt, mindig nagyszámu közönség előtt; de meg is érdemelték a pártolást. A társulat minden tagján meglátszott, hogy kedvvel, lélekkel játszanak, miért is taps, kihívás, koszoru volt anynyi, hogy sok is.

Mint hallom, pünkösöd másod napján lesz a tordai Széchenyiliget megnyitása, tűzijátékkal egybekötve, ha a rossz idő, mely nálunk e napon elmaradhatlan, meg nem gátolja a szándék fogantatásában Veres Károly urat, mint a megnyitás rendezőjét, kinek szép ligetünk viruló állapotát is köszönhetjük.

I b o l y k a.

Miskolcz, jun. 6. (Eredeti levél.) (*Kaszinói emlékünnepe és gr. Széchenyi István arczképének leleplezése.*) Tisztelt szerkesztő! Csendesen folyó társaséletünkben, mint oáz a homoktengerben, tűnik fel azon megható, hazafias ünnepély, melyet f. hó 2-án polgári kaszinónk, negyed-évszázados fennállása emlékére rendezett, s melyet főleg két körülmény tett emlékezetessé: egyik az, hogy ugyanez alkalommal történt nagy Széchenyink arczképének ünnepélyes leleplezése, mely a kaszinói terem főhelyén a nagy magyar kegyeletos emlékére felfüggesztetett. A másik, ez ünnepély magasztosságát emelő körülmény az, hogy kaszinónk részéről ma nyújtott át a helybeli kisedóvoda tanárának azon alapító levél, melyben neki, csekély fizetése némi pótlásaul, hét éven át évenként 25 ft. segélyezés biztosittatik. Az ünnepély reggeli 9 órakor vette kezdetét. A helyiség igen csinosan volt feldiszitve nemzeti zászlókkal és zöld lombokkal. A nagy számmal egybesereglett közönség közt nemzeti kokárdás agg-polgárokat is lehetett látni, kik a kaszinó legrégebb alapítói közé tartoztak. Az ünnepélyt Kraudy Antal ur, az egylet elnöke nyitotta meg csinos beszédével, mely alatt átnyújtá a jelenvolt óvodai tanárnak az említett alapító okiratot. Majd a kaszinó könyvtárnoka, Szánthó János ur szólalt meg, előadván a kaszinó 25 éves fennállásának történetét. Ezt Kölcsey Humnusa követte, lelkesen elzengve a dalárda által. Most következett az ünnepély legmeghatóbb momentuma: Széchenyi arczképének leleplezése; azonban ezt megelőzőleg még Lévy József jeles költőnk egy szépen kidolgozott alkalmi beszédet tartott a „legnagyobb magyar“ emlékének dicsőítésére, melynek végeztével az arczkép éljenzés és a „Széchenyi-emlék“ elzengése közt két agg polgár által lelepleztetett. Ezzel az ünnepély szellemi része befejeztetett, hogy anyagi része, a mintegy 200 személyre rendezett lakoma kezdődjék az udvarban, zöld lombok közt kifeszített nagy sátor alatt. Hogy a vendégek jól mulattak, bizonyítja az is, hogy csak késő éjjel oszlottak szét. O. Á.

Köttsén, a Balatontól $\frac{3}{4}$ órányira vakmerő rablás követtetett el. Jun. 7-én a délutáni órákban 5 tetőtől talpig fölfegyverkezett haramia az ottani izraelita boltost lakásában megtámadta s mindenéből kifosztotta. Az összefutott nép az épen akkor érkezett csendőrökkel megtámadta ugyan a rablókakat, de ezek vakmerő elszántsággal álltak ellen s lövöldöztek a nép közé, melynek tömegéből nyolczan megsebesültek s egy

meghalt, míg a gonosztevők közül egy sem kapott sebet. A csata után a haramiák egész nyugodtan vonultak ki a faluból.

Nagy-Becskereken rövid idő alatt két hivatalnok nejei mérgezték meg magukat gyufafejekkel. Az egyik e tette után gyermekét szoptatta, minek folytán a szegény csecsemő is csakhamar meghalt.

Megbízások tára.

H a n v á r a, S. B. urhölgynek: Rügtön elküldtük.

B é k é s r e, P. I. urnak: Megérkezett már a csomag?

K o m á r o m b a, G. K. urhölgynek: Kedves soraiért fogadja szives köszönetemet; bár gyakrabban részesítene ez örömben!

C s. B a g o s r a, Sz. A. Vettük a becses küldeményt, nagyon örültünk neki.

B. S z e r d a h e l y r e, b. V. S. ő nagyságának: Vette-e már a küldeményt?

A. K u b i n r a, P. A. urhölgynek: A kérdéses dolog tökéletesen rendben van. Köszönet.

Z a l a p a t a k á r a, E. T. E. urhölgynek: Legszivesebb üdvözetünkkel együtt küldtük el; a többit pedig elintéztük.

G y ö n g y ö s r e, K. J. urhölgynek: Legközelebb elküldjük.

T. U j h e l y r e, D. K. urhölgynek: Utnak indítottuk.

N. E n y e d r e, Sz. T. C. kedves barátnőmnek: Megjött-e a csomag? Mikor örülhetek ismét egy kedves levelednek?

V a t t á r a, K. R. urhölgynek: Már elküldtük, megjött-e már?

N. K ö r ö s r e, L. L. urnak: Legközelebb értesíthetem már az eredményről. Nem lehet ez sikertelen eljárás!

X — — r a, urnak: El van küldve a meglepetésre szánt tárgy.

P a u l i s r a, G. M. urhölgynek: A küldemény csak azt bizonyítja, hogy képzeletünk híven tud rajzolni! Az „Évkönyv“-re csak augusztusban fogjuk szétküldeni az előfizetési felhívást; október végén meg fog jelenni; a részvét, melylyel művelt hölgyeink e vállalatot támogatják, kötelességemmé teszi, olyan becsessé tenni azt, a mint gyöngé tehetségemtől csak kitelik, az pedig egy kis időt igényel; annyit azonban már is mondhatok, hogy méltó lesz két idős b testvérehez.

T a s r a, D. B. urhölgynek: Magánlevelet irtunk; megérkezett?

Szerkesztői nyílt levelek.

K o l o s v á r r a, B. S.-nek. Vettük.

V é r t e s i A r n o l d u j a b b küldeménye is megérkezett.

K u d u, P. K. urhölgynek: Igen kedves, de — nem lesz-e kissé nehéz? Nem szeretnők kedves előfizetőink türelmét ilyen kemény próbára tenni.

B e r z é t e, P. V. urhölgynek. A szőrejtvény igen elmés; a számrejtvény is az, de — olvasónőink egyszeriben kitalálnák; náluk a főzőkanál épen nem — rejtvény.

„A reményhez.“ Figyelemre méltó tehetség, csak még egy kis gyakorlat és sok, sok tanulmány és a siker bizonyosan el nem marad.

P e s t. D. Gy. urnak. Ajánlatát szivesen vesszük; magánlevelet nem érünk reá írni.

A többi kéziratról a jövő héten.

BÖHM és KÁNYA Pesten

Józseftér 10-dik szám alatt

ajánlják minden évszakra dusan ellátott

legujabb bel- és külföldi divat-árutárukat,

valamint a legjobb minőségű rumburgi, hollandi, irlandi, sziléziai és creas-vásznaikat. a legjutányosabb árak mellett.

Szeplő-viz,

mely az annyira alkalmatlan bajokat, ugymint szeplőt- és máj-foltokat, melyek gyakran a legszebb arcot elrutitják, nem ugyan örökre, hanem addig, míg használtatik, bizonyosan elüzi. Ezen víznek még azon dicső tulajdonsága is van, mely ekkorig semmiféle szépség-szer által sem éretett el, hogy az a bőrszint feddhetetlen fehérré, tisztává, simává és puhává teszi és úgy meg is tartja, a nélkül, hogy a kendőzésnek csak ideája is látszanék: e módon a bőr, mint legszebb emberi ékesség, a legkésőbb korig fenntartható. Ezen ártatlan szépségszernek kitünő tulajdonságai már több hirneves orvosok által ismertettek el.

A „szeplőviz“ és az ehez tartozó „epeszap-pan“ raktára létezik PESTEN: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 8. sz. BUDÁN: az udvari **gyógyszertárban.**

Ara egy üvegnek a hozzátartozó szapannal együtt 2 frt, postán küldve a csomagolásért 2 frt 20 kr.

Halter Sándor,

gyógyszerész, s a „szeplő-viz“ feltalálója.

Locz Armin Pesten,

czukorgyár, a vasutal szemközti.



Ajánlja háztartásba való, idő és térre nézve takarékos mángoló gépeit melyekkel a fehérre simítása épen oly jól s gyorsan eszközölhető, mint a nagy és nehéz mángolókkal.

A mángoló ára 22 frt.

— — — — — asztallal 28 frt.

ENGEL és MANDELLO

kiadó-hivatalában megjelentek, és ott, mint minden hiteles könyvkereskedés által kaphatók:

az ifjusági könyvtár 6-dik kötete,

tartalma:

N É P I S M E.

Almási Tihaméértől. 336 oldal 5 diszes kórajzzal.

Ára 1 ft. 80 kr.

Előbb megjelentek az

IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

1. kötet: *Olvasó-könyvecske* kezdők számára 8 színnyomatú és 40 kisebb képpel, ára 1 ft. 60 kr.
2. „ *Gyermek és házi-regék* 1 képpel 1 „ 25 „
3. „ *Gyermek és házi-regék* 1 „ 1 „ 10 „
4. „ *Beszélyek* 1 „ 10 „
5. „ *Chrestomathia* 1 „ 20 „

Mind a 12 kötetre előfizethetni helyben 10, postán bérmentve 11 fttal, mely összeg fele előlegesen, s a másik a 6-dik kötet átvételével fizetendő. — Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldány jár.

Regék a görög s római óskorból Grimm A. L. után 3 kötet 12 képpel, ára 1 ft. 50 kr.

Magyar nők évkönyve, 2-ik évfolyam. Ifj. Batthyányi Lajos özvegye, gr. Nádasdy Lipótnő és özvegy Damjanics Jánosnő finom arczképi rajzzal, és tizenegy kömetszetű hazai képpel. Ára füzve 1 ft. 50 kr., kötve 2 ft., diszpéldány 3 ft.

Faust. Tragoedia Göthetől, magyarra fordította Nagy István, füzve 2 ft. 50 kr. diszkötésben 3 ft. 50 kr.

Trencsényi Csák, pályakoszoruzott eposz Szász Károlytól, füzve 2 ft. diszkiadás 3 ft.

Börtöndalok, írta Zajzoni, 1 kötet 1 ft.

Eszter a szép kardalnoknő, regény Vadnay Károlytól, 2 kötet 2 ft.

Beszélyek. Emiliától, 2 kötet 1 ft. 50 kr.

Protestáns naptár, Dr. Ballagi Mórtól, ára 50 kr.

Mult és jelen naptár. Biztosítási és történeti évkönyv képekkel. Irta Remellay Gusztáv, ára 1 ft.

Hétfejű sárkány, humoristikus naptár sok képpel, ára 80 kr.

Teleki-naptár, ára 40 kr.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

| | | | |
|--|--|-----------------------------|---|
| <p>Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.</p> | <p>Vasárnap, június 22-kén 25-dik szám.</p> | <p>Harmadik évi folyam.</p> | <p>Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.</p> |
|--|--|-----------------------------|---|

S z i v é s é s z .

EMILIÁTÓL.
(Vége.)



ielőtt azonban e tárgy mélyébe bocsátkoznám, engedjek meg tisztelt olvasónőim, hogy egy csaknem közönségessé vált balfogalmat némileg felvilágosítsak.

Átalában el van terjedve az a hit, hogy a nő gyöngge: bármit irjanak is a költők a női lélek magasztosságáról. kitünő testi és lelki tulajdonairól: a férfivilág tulnyomó része az üres ábrándok honába utasítja az afféle zöngelmeket és egy jobb ügyhez méltó megátalkodottsággal ragaszkodik azon állításhoz: a nő gyöngge; még azon férfiak is, a kik nem pusztá hizelgésből ismerik el a nő nemes tulajdonait, a kik igazi tisztelettel viseltetnek iránta, a kik belátják, beismerik az ő hasznos, üdvös befolyását a család és a társadalomra. mondom, még azok is meg nem állhatják, hogy némi sajnálkozással ne említenék föl azon körülményt, hogy — gyöngge.

Pedig soha ennél igaztalanabb vád nem lön kimondva egy egész osztály, az emberiség fele ellen.

Már egy másik alkalommal ügykeztem kimutatni, hogy ép az erő legfőbb két tulajdonságára: a kitartás

és a szenvedés nyugodt elviselésére nézve, a férfiak távolról sem mérközhetnek a nőkkel. Vegyük csak a gyermeknevelést; és én valóban az isteni bölcseségnek egyik imádásra készítő bizonyítékát látom abban, hogy a föld egyik legnehezebb, legfárasztóbb feladatát: a gyermek ápolását, gondviselését, első nevelését épen a nőre bizta! Nagyon fényes megtiszteltetés ez reánk nézve! Isten igazságtevő szava ez az emberek elítélése ellenében! Száz férfi közül bizonyosan kilenczvenkilencz kifáradna a nagy és dicső, de terhes munkában; félszegen, vagy épen kedvetlenül viselné a gondviselésére bizott drága terhet, és — száz gyermek közül bizonyára kilenczvenkilencz — elveszne az ilyen ápolás alatt; míg a nő az égre emelő nagy szeretet egész odaengedésével, az önfeláldozás határtalanságával szenteli nappalait és éjjeleit, szive vérének és elméje minden gondolatját annak a drága, lelkével összenőtt tehetetlen kis jószágnak; ha ez nem az erő bizonyítványa, akkor a bajnoknak hazájáérti halálkészsége sem az, akkor a vértanuk dicső kimulása sem az; ezeket fanatizmus, míg az anyai szívet csak a szeretet lelkesíti az áldozati tetre!

És ilyen mindennapi fényes bizonyíték mellett mégis mint van, hogy a gyönggeségi vád annyira általánossá lett az emberek között?

Onnan édes olvasónőim, mert az ellenség hamis mértéket használ a nő tulajdonainak megítélésében; azon tulajdonokat veszi mértékül, melyek-

ben ő erősebb a nőnél, és ezekkel a nő azon tulajdonait méri össze, melyekben gyöngé, és aztán kivonja belőle azon egyoldalú, igazságtalan ítéletet: a nő gyöngé!

Midőn Isten az emberi nemet férfiakul és nőkül teremtetete, felosztotta közöttük az ő kegyelmének dicső adományait: a testi és lelki tulajdonságokat; és szabad- e őt, a szeretet atyját, azon rettenetes váddal illetni, hogy nem a legnagyobb igazsággal, a legtisztább pártatlansággal járt el e dicső adományok elosztásánál? hogy egyik gyermekét elébe tette a másiknak? Nem istenkáromlás- e az ilyen gondolat?

Es nem is tette azt a jóságnak és szeretetnek szent forrása; egyenlő részekben osztotta ő el drága adományait szeretett gyermekei között, midőn kénytelen volt, vándorlásra küldeni őket a sivatag életén; csak hogy a durvább testvér csakhamar félre szorította a szelidebbiket.

Nem egyformák az isteni adományok, de egyenlő értékűek; mindegyiknek meg vannak adva azon kincsek, a melyek hozzá illenek, egyéniségének megfelelnek, a melyek képessé teszik, hogy boldoggá legyen és boldoggá tegyen; hogy az mégis sokszor másképp történik, arról a jóságteljes atya valóban nem tehet.

Nem egyformák, de egyértékűek ez adományok, testileg úgy, mint lelkileg. Testileg adá a férfiak az izmosabb, munkabiróbb tagokat, a nőnek a kellemet és sürgősséget; ki fogja megítélni, melyik értékesebb az emberiségre nézve? az egyik a hatalmat, a másik a vidorságot biztosítja az emberiség számára; az egyik a föld urává tesz, a másik kívánatossá, mosolygóvá teszi az uradalmat; a férfi munkálkodik, a nő kedvessé teszi neki a munkát és édessé a pihenést; nemde csak úgy együtt véve tökéletes az élet? Mihelyt ez egyaránti elosztás meg van rendítve, a valódi boldogság is egyszeriben megrendül, egyeseknél csak úgy, mint az egész polgári társaságban.

Volt idő az emberiség történetében, midőn a nő külsőleg sem gyakorolt különös hatást az életre; a férfi erő volt az egyedüli uralkodó, a nő csak holmi jószág- nak tekinték; de milyen volt akkor a férfiak élete! minden inkább, mint emberi; hadakoztak, verckedtek, pusztították egymást, megették egymást; a nő házi állattá lön lealacsonyítva, a férfi vad állattá alacsonyult le; a milyen mértékben el lőnek ismerve a nő tulajdonai, azon mértékben jutott egyszersmind önnön emberi ismeretére a férfi; olyan szoros, felbonthatatlan kapocs létezik e két isteni adomány között; egyik olyan szükséges, mint a másik; egyik olyan becses, mint a másik.

Es éppen ilyen egyarántisággal vannak a lelki tulajdonok is a két testvér között felosztva; mindegyik más-más nemüket kapott a jóságos atyától, de egyikéi csak olyan szükségesek, mint a másikéi, egyikéi olyan értékesek, mint a másikéi.

A férfi az ész-, a nő a szívbeli nemes adomá-

nyokkal lön megáldva; egyikben az egyik, másikban a másik testvére az elsőség.

Azért ha a nő erejéről akarunk ítéletet hozni, mérjük össze ennek szívbeli tulajdonait a férfi észbeli tulajdonaival; ez lesz az igazságos mérték.

A férfi felülmulja a nőt észre, de a nő szívre nézve a férfit mulja fölül.

Avagy van- e férfi, a ki szívbeli nemes tulajdonokkal a nővel mérközhetnék? tud- e úgy könyörölni a szenvedőn? úgy szeretni, úgy áldozni, úgy tűrni, mint a nő? soha!

Es valjon kevésbbé becsesek- e ez isteni adományok azoknál, melyek a férfi osztályrészeül jutottak? Fennállhatna- e az emberi társaság azon tulajdonok nélkül, melyeket a nő képvisel kiválóan? Soha!

Es éppen ez az, a mire szeretett testvéreim figyelmét ez igénytelen sorok által fordítani szeretném.

A szívbeli nemes tulajdonok éppen olyan szükségesek az emberiség nemesülésére, boldoggá lételére, mint az ész.

A míg a szívbeli tulajdonok éppen olyan mértékben nem folynak be az emberiség társaséleti viszonyába, addig hiába törekszik az a boldogságra; nem fogja elérni; éppen úgy, mint a hogy a fennebb említett vad emberek külső erejük által nem érheték el: egyik a másikat egészíti ki, miként a szépség és az erő.

Es éppen mert az emberiség lelki fejlődése mindaddig nem ezen a rányos módon történik, nincsen, és nem is lehet valódi boldogság a földön; mikép hajdanában a pusztá erő, úgy most a pusztá ész által akar az emberiség eljutni magasztos céljához; a nő tulajdonai ki vannak zárva, vagy nincsenek bevonva a tökélyesbülési nagy küzdelembe, innen származik a legtöbb földi baj. A szelid másodszülött testvér nemes tulajdonai szükségtelen, vagy haszontalan felesleg gyanánt félre vannak tolva; az ész minden, a szív semmi; csuda- e, ha az egyeduralkodó: tulságokra, igazságtalanságokra engedi magát ragadtatni? Melyik egyeduralkodó tür ellenmondást, ellentállást?

Csuda- e, hogy az ész kifordul természetszabta sarkaiból, hogy az önzés, és telhetlen birvágy szolgájává aljasul? hogy semmi büntől, semmi undokságtól vissza nem retten? Mind ettől egyedül a szív bírná őt megóvni, ez pedig le van szorítva a tettek mezejéről!

De próbáljuk csak, foglaljuk el mi is teljesen a tért, mely Istentől osztályrészünkül ki van jelölve; miként külső tulajdonaink által a külső, úgy ügyekezünk hatni lelki tulajdonaink által a lélek nemesülésére; érvényesítsük egész kiterjedésökben a szív igényeit, gyakoroljuk a jót, melynek érzetét mi olyan mennyei szent- és tisztaságban szívünkben hordozzuk; legyünk mi ép úgy apostolai a szívnek, mint a hogy a férfiak az észnek apostolai, és meglássuk, napról napra közelebb jut az emberiség a rég ohajtott boldogsághoz. Miként külső tulajdonaink által az érzékekre, úgy fogunk belső tulajdonaink által a lélekre hatni; az ész nem fog többé nemtelenségekre

vetemülni, mihelyt megtudja, hogy ez által testvére: a szív vonzalmát játszsza el; nem az aljas pénz-, hanem a magasztos hecsvágy sarkalja majd törekvéseiben; a pénz elveszti majd daemoni hatalmát az emberek fölött, mihelyt a nemes tettek gyakorlata által az igazi erkölcsi alap megszilárdul a szivekben; szóval az egész erkölcsi világ új, boldogító átalakuláson menend keresztül.

Csakhogy nekünk is ép úgy tenni, fáradhatlanul buzugólkodni kell a magunk tehetségeinek kifejtésére, érvényesítésére, miként hogy a férfiak a magukéira; sőt nekünk még tul kell tennünk testvéreinken, hogy némileg helyrehozzuk az eddigi mulasztást.

Hogy miből álljon a mi munkásságunk? oh, egy egész világ tárul föl lelki szemeim előtt, a melynek a nő egyedüli uralkodója lehetne, csak akarnia kellene.

Mindaz, a miben a nemes szív örömét leli, a nő munkaköréhez tartozik. Itt van mindenek előtt a jó tékonyság üdvárasztó forrása; itt vannak a művészet lélekemelő térei; itt a költészet égberagadó sugarai; ezek most mind többé kevésbé el vannak hanyagolva, mert csak a nő gyöngéd szeretetétől függ az ő életök. —

És tegyünk mi is úgy, a mi szívbeli törekvéseinkben, mint a férfiak tesznek a maguk észbeli törekvéseikben; a mi az egyesnek erejét meghaladja, azt közös erővel kell végrehajtani; miként vannak férfitársulatok, úgy legyenek nőtársulatok; amazok az ész, ezek a szív érdekeit mozdítsák elő.

Ne mondjuk, hogy ez által a nő kilép természetszabta köréből! Itt vannak a jó tékony nő egyesületek; nem a hölgyek diszei, virágai tündökölnék-e azokban? És miért ne lehetne ilyen minden városban, minden vidéken?

Nőegyesületeket alakítsunk tehát, nőegyesületeket a jó tékonyságra, nőegyesületeket a művészetek és irodalom pártolására, nőegyesületeket mindannak tettleges előmozdítására, a mi a szívet nemessé, a szépre és jóra fogékonyná teszi, és akkor meglássák rövid idő múlva meg lesz törve minden gonosznak hatalma az emberek fölött, a pénzé csak úgy, mint a többi ördögé.

Ez az igazi női emanczipáció; töltsük be társadalmi magassabb rendeltetésünket, és legyünk olyan munkások a magunk területén, mint a férfiak a magukén; van hozzá módunk és tehetségünk; a világ pedig sinli az ebbeli mulasztást, elfajul, elsatnyul, ha mi még tovább is csak egyoldalulag fogjuk föl földi hivatásunkat.

De tán azt mondják, sokba kerül az ilyen munkásság? És ha úgy volna is! Szabad-e ott fillérkedni, a hol a világ boldoggá létele forog szóban?

De nem is kerül az olyan sokba; mondok én egyet: minden nő fordítson annyit nemes közczélokra, mint a mennyit — csipkére és szalagra költ; azt tartom, a szív csak ér annyit, mint a pipere! Ezt tegyük, édes testvéreim, és meglássuk, rövid idő múlva mások lesznek a férfiak, és — más világot élünk.

AUCUSZ KÁROLY EMLÉKÉRE.

SZELESTEY LÁSZLÓTÓL.

Munkában keresél áldást s ten lelki erődből
Sarjadzott a siker, mely koszorúzza neved.
Házad a honszeretet s a barátság ritka tanyája,
S a sorsüdöttnek volt menedéke szived.
A haza áldást nyújt, hived hő könnyeket — s a mit
Ugy szeretél — fájón zár kebelére — a föld!

BARÁTNÉMHOZ. *)

SÁROSY GYULÁTÓL.

Megátkoznám sorsomat,
Megvetném az életet:
De már úgy lebüvöléd,
Hogy elvágynom sem lehet!

Csak lelkem száll néha fel,
Egy-egy sugárt hozni le:
Hogy reményünk lepleként
Összehálózson vele.

S így, mig édes multakon
Téved az emlékezet:
Mi alatta foghatunk
A barátságban kezét.

Hidd el, ez örök leend
A szív töredékiben:
Mert e földi hamvain
Fénybogárként megpihen.

Ezt ki nem égetheti,
Mint felét a szerelem:
Mert végsőhajban viszem
Túlvilágra is velem!

A romok között.

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

(Vége.)

Valami hosszú tornáczon ment végig. A megdöbbenő némaságban semmit sem hallott, csak nehéz sarkantyus czizmáinak csörömpölését a márványtalajon.

Kardját kivonva s kezébe szorítva vitte, készen minden véletlenre rossz emberek ellen. Csak a rossz szellemek ellen nem volt eléggé elkészülve. Hiába, már az bebizonyított dolog, hogy kísértetek ellen többet használ a szentelt víz, mint a kard.

Különben kísértetek ellen egy keveset használ a bor is, mint azt most saját példájából láthatta Nabukhodonozor lovag. Még mindig hevítve Rozgonyi uram borától, bátran haladt előre.

Valami kis világosságot látott a tornác végén pislogni. Arra tartott.

Tágas, kivilágított terembe ért, hol a magas ivekről, színehagyott zászlók lengtek alá, s a falakról köröskörül mogorva ösök arczképei meresztették szemeiket az idegenre.

A festett képek közt egy halvány leány lépett végig a

*) Hátrahagyott műveiből.

termen. Fehér ruhájában, finom, átlátszó arczával ép oly életelennek látszott, mint a festett ösök.

Megállt Nabukhodonozor lovag előtt, szende és nyájas főhajtással köszönt és némán intett a lovagnak, hogy foglaljon helyet a hosszú tölgyasztal mellett.

A hosszú asztal bőven lévén megrakva válogatott enni és inni valóval, a lovag czélszerűnek tartotta, sokáig nem kéretni magát, hanem helyet foglalni.

A halvány leány főlzolgált a vendégnek, mint az egy illedelmet tudó várszűzhöz illik. Habzó bort töltött a serlegbe s szemérmesen váltott tányért.

A lovag pedig, mint az egy illedelmet tudó lovaghoz illik, elkezdett udvarolni a várszűznek.

Elmondta, hogy arczai hasonlatosak a fehér rózsához, karjai a liliumhoz s haja a sárga liliumhoz. Ezt elmondani kötelessége volt minden jónevelésű lovagnak.

Elmondta aztán, hogy csak azért kedves neki ez a bor, mert oly szép kezek töltik azt serlegébe.

S hogy a szép kezek iránti hódolatát méltólag kifejezze, gyorsan és fenékgig üritette a serleg tartalmát.

A halvány leány mitsem felelt az udvarias szavakra. Illedelmet tudó várszűznek nem is illett beszélni. De Nankelreuter Nabukhodonozor lovag mégis mindinkább beszédesebb lön.

— Furcsa, — gondolta magában, — hogy ez a szűz itt egyedül van, egy élő lelket sem láthatni kivüle a várban. Furcsa, olyan halottformának, betegesnek látszik, de nagyon szép.

Ekkor jutott eszébe, hogy no hiszen majd adna most neki a Rozgonyi uram fekete szemü kis Ilkája, ha megtudná, hogy Nabukhodonozor lovag bátorkodik kivüle másvalakit is nagyon szépnek tartani.

— Hálisstenek, hogy nincs itt közel! — gondolta magában a nemes lovag. S ennek öröme ismét egy telt serleget kiürített.

— Bizonyos, hogy nagyon szép — szólt magában, figyelmesen nézegetve a halvány leánynak szende arczát. — Talán még Ilkánál is szebb; és legalább nem olyan zsarnok, nem olyan katonás. Ez itt ép olyan szelid, mint a rajnamelléki szűzek, a kik egész életükön át csendesesen fonnak és férjhezmenetelük után öt év mulva is szemérmesen elpirulnak, ha férjük megcsókolja.

— Nemes szűz, — szólt Nabukhodonozor lovag egy kisé elragadtatva, — társaságod kellemetesebb, mint a tündérhölgyek társasága, kik, ha méltóztatol tudni, a rajnamelléki erdőkben laknak. Hanem ohajtanám ismerni e vár urát is, nemes atyádat.

A halvány leány némán fölkel, közelebb ment a falhoz s fölemelt kezével reá mutatott egyre a pánczélos lovagok képei közül.

Tehát meghalt? — szólt Nabukhodonozor lovag.

A leány igenlőleg intett fejével.

— És anyád?

A halvány hölgy egy másik képre mutatott.

— Az is meghalt? szólt Nabukhodonozor lovag, mélyen elgondolkozva. — De testvéreid csak élnek?

A halvány hölgy oly némán, mint eddig, három egymás mellett álló képre mutatott.

— Mind meghaltak? — szólt Nabukhodonozor lovag megütközve.

A leány fejével intett.

Kissé kényelmetlenül kezdte magát érezni a nemes lovag annyi sok halott között. Ugy látszik, hogy innen mindenki kihalt. Ez a leány is úgy hasonlít a holtakhoz, néma, hideg és halavány. Még ajkát sem nyitotta föl, még hangját sem lehetett hallani.

Rozgonyi uram Ilkája ugyan rettenetes zsarnok, és még csak nem is menyasszonya Nabukhodonozor lovagnak, már is uralkodni akar rajta, a miért a nemes lovag valahányszor mélyebben nézett a serlegek fenekére, mindig elhatározta, hogy hűtelen lesz Ilkához. De most nem igen volt bátorsága megpróbálni, hogy egyszer már igazán hűtelen legyen.

Fázott s félt fölneezni a halvány hölgyre.

Azonban egy pár serleg ismét fölmelegítette. Szívében a vér sebesebben lüktetett s vakmerő bátorsággal megfogta a halvány leány kezét s csókot nyomott rá.

A leány nem vonta el kezét. Engedte csókolni.

Nabukhodonozor lovag bátorsága fokként nőtt. S előbb illő módon kijelentvén, hogy ő nemes lovag a király ő felsége szolgálatában, aztán térdre borult a halvány leány előtt s erős esküvésekkel esküdött, hogy őt szereti, őt imádja egyedül.

E percben eszébe jutott a Rozgonyi uram kis Ilkája.

No de, gondolta magában, Ilka ezt úgy sem hallja.

Aztán mit tegyen? Ha már letérdelt s szerelmet esküdött, jónevelésű lovagnak nem illik fölkelni s azt mondani, hogy ő bizony nem szerelmes. Most már kénytelen tovább esküdni.

A halvány leány a lángoló szerelmes szavakra is néma maradt. Sohajtott, ujjáról lehuzott egy gyűrűt és a lovagnak ujjára huzta.

— Ez ugyan gyorsan megy, — gondolta magában a nemes Nabukhodonozor! — itt már az eljegyzésnél vagyunk.

Ujra eszébe jutott a kis Ilka, s ujra azzal vigasztalta magát, hogy hiszen a kis zsarnok nem tudja meg, mi történik itt.

Azon pillanatban a terem ajtaja megnyilt, s lassu, ünnepeyes lépéssel fényes csoport jött be rajta. Lovag urak csipkés bársonyruhákban, aranyos mellvértekkel, lengő tollas kalapokkal, lefátyolozott nemes hölgyek, szőkefürtös fejü kis apródok.

Nankelreuter Nabukhodonozor megrázkodott.

Borzadva ismert a legelől lépő ősz férfiban azon kép mására, melyet a halvány leány, mint atyja képét mutatott. A komor arc minden vonása, a sötét szemek, az öltözet, még a német lovagöltözet fölébe vetett magyaros párduczbőr is, minden olyan volt, mint azon a képen.

Nabukhodonozor lovag meg akart győződni, hogy nem csalódik-e. Szemeivel a képet kereste a falon és a kép helyén nem talált egyebet, csak üres fekete keretet.

Valamivel túl rajta, ott, hol a három testvér képe állt, most ott is csak üres fekete rámakat látott. Mind a három testvért maga előtt látta állni, élő alakban, merev, fénytelen szemekkel.

Nabukhodonozor lovag zibbadni érezte kezét, lábát. Szétnézett, s nem tudta, fusson-e e helyről vagy mit tegyen?

Önkénytelen kardjához kapott. Nem találta oldalán, csak a kardnak üres hüvelyét. Most remegett először életében.

Kezét homlokára szoritotta s megfeszítette minden lelki erejét, hogy nyugodt birjon maradni.

A fényes gyülekezet mindegyre szaporodott. A terem lassan lassan megtelt férfakkal, hölgyekkel. De mindez oly zajtalan történt, lépteiket hallani sem lehetett, a lovagok nagy csizmái nem kopogtak a márványtalajon, hosszú kardjaik, melyek a földön végighuzódtak, nem csörrentek.

Nabukhodonozor lovag borzadva huzódott hátra, de látta, hogy a fehér ruhás halvány leány mindig oldala mellett áll.

Most az ősz férfi, ki legelől állt s vállán a párducbőrt viselte, közelebb lépett s megfogta Nabukhodonozor lovag kezét.

Jéghideg volt az ősz ember kezének érintése, s oly erős, hogy Nabukhodonozor nem bírta kezét visszavonni.

A néma hallgatást az ősz ember tompa hangja szakította végre meg.

— Nemes hölgyek és lovagok, ime én e fényes gyülekezet előtt eljegyzem leányomat a vitéz Nankelreuter Nabukhodonor lovagnak.

S egymásba tette a lovagnak és leányának kezét.

Nabukhodonor lovag könnyebben lélekzett. Mióta emberi hangot hallott, bátorsága kezdett visszatérni, s azon gondolkozott, hogy talán mégis nem kísértetekkel van dolga.

Figyelmesebben nézett rájuk. Mind sápadt és mozdulatlan volt. Valjon élő lények ezek vagy csupán csak árnyak?

Ha élő lények, ugy bizonyára különös tréfát játszanak egy szegény lovaggal, a kinek semmi nagyobb bűne nincs, mint hogy nagyon is nagy mértékben teljesítette a lovagi köteleességeket, melyek a nők iránti udvarias hódolatról szólnak.

Nabukhodonor lovag tiltakozni akart az eljegyzés ellen, de jobban meggondolva a dolgot, tanácsosabbnak tartotta csendesen bevárni, mi lesz mindennek a vége?

Végre is a rá erőszakolt menyasszony szép volt, nagyon is szép. És csak Ilka meg ne tudja ezt a történetet, hát nincs benne semmi elijesztő, ilyen szép leánynyal kezét szorítani.

Most az ősz várur intett s az egész gyülekezet szép rendben indulni kezdett. Nabukhodonor lovagot közbe fogták, s akarta, nem akarta, mennie kellett velök.

Oszlopsoros hosszú tornáczon mentek végig. Csatlósok vittek előttük égő szövétnekeket.

Fényesen kivilágított kápolnához értek.

Nabukhodonor lovag fejében iszonyu sejtelen támadt. Most mennek az esküvőre. S neki meg kell esküdnie egy leánynyal, kiről azt sem tudja, élő-e, vagy halott, vagy talán maga a sátán, a ki néha szokott szép leány képében is megjelenni, hogy gonoszra csábítsa a szegény halandókat, mint azt igen bölcsen előadta Remigius páter, a Rozgonyi uram udvari káplánja.

Nabukhodonor kinosan harapta össze ajkait. Mint valami éles kés hasította át fejét az a gondolat, hogy most Ilkát örökre elveszti.

Nem akart előbbre lépni, de mintha lábainak parancsolni nem birna, akaratlan is előbbre ment.

A násznép kint maradt. A kápolnába csak Nabukhodonor lovag lépett néma menyasszonyával s annak atyjával.

Az oltáron ezer gyertya égett, a misés könyv kinyitva ott feküdt, csak pap nem állt az oltár előtt.

A várur koszorut tett leányának fejére s letérdeltette őt az oltár lépcsőire. Aztán kezét Nabukhodonor lovag vállára helyezte s annak sulya alatt a lovag is térdre roskadt.

Esdőleg emelte föl szeméit a szentekhez, kik ott álltak márványból faragva az oltár fölött. Püspökök és konfessorok voltak.

Azon perczen a rémes várur föllépett az oltár legmagasabb lépcsőjére, kezével érintette a szobrokat s a merev kő mozdulni látszott.

A magas püspöki alakok fölemelték pálczáikat, bő palástjaik szárnya meglebbent, hosszú fehér szakállaikat megrázták s kezdtek halkán alászállni.

Egy közülök állva maradt az oltár előtt, a többiek letérdeltek.

Nabukhodonor lovag szemei kápráztak. Keringett előtte az egész kápolna, zagyva tömkelegben viaszgyertyák, angyalok és szentek.

Félig kábultan birt csak a püspökre figyelni, ki a szertartást végezte.

Csak akkor eszmélt föl lázas kábultságából, midőn az egyház férfia mély, tompa hangon kérdezte: szereti-e ezt a szüzet s akarja-e házastársul venni Isten rendelése szerint?

Nabukhodonor lovag végeröködéssel emelte föl fejét, hogy azt kiáltja:

— Nem! Soha!

Ajka megmozdult, de hangot nem birt adni.

Minden vér fejébe tódult, erei kifeszültek, füleiben tompa zugást érzett. Hasztalan erőködött, szólni nem tudott.

Már egész teste zsibbadt volt, feje szédült s eszméletlen rogyott össze az oltár lépcsőin.

Hogy mi történt azután, azt tudni nem lehet. Csak az bizonyos, hogy reggel Nabukhodonor lovag a vár udvarán fekvé ébredt föl.

Lova ott nem messze szintén kényelembe helyezte magát s kedvére hevert a magas fűben.

A nemes lovagnak rettenetesen fájt a feje, s azon állapotban volt, melyben sokatváns utáni reggel szokott lenni az ember.

Nem tudta, álmodott-e vagy igazán megtörtént vele az a csodálatos rémes történet? Tréfát üttek-e vele, vagy minden csak mámoros fejének álma volt, vagy igazán a holtakkal társalgott ez éjjel?

Körülnézett s most világos nappal meggyőződött róla, hogy e vár csakugyan elhagyott, lakatlan rom.

Hanem azért nem volt bátorsága, hogy összejárja egész belsejét s fölkeresse a tegnapi éjjeli termet és kápolnát. Az ördög nem alszik, mint Remigius páter, a Rozgonyi uram udvari káplánja szokta mondani.

— S még valamiképp csakugyan ott találnám azt a halvány leányt, — szolt a lovag.

Aztán az ő kedves Ilkájára gondolt, s megesküdtött ott mindjárt, hogy soha többé más nőnek udvarolni nem fog.

OH NE KÉRDEZZ...

GIZELLÁTÓL.

Oh! ne kérdezz, nem tudok felelni,
Hogy lehet szóval elbeszélni?
Mi okozza bánatát szivemnek...
S mi hozza meg örömét lelkemnek?!

Fáj — ha látok illatos virágot,
Mely letörve harmattal borított
Társaira hajlik fonyadozva,
S nem üditi nap meleg sugára!...

Fáj a lelkem, ha az égre nézek!
Csillagok — hideg, halaványan égnek...
Érzelmem is, mely szivemben égett,
Mégfagyott, — s még is!, még is éget!

A kezek ápolása és szépítése.

Dr. Pethe Zsigmondtól.

(Vége.)

Szép körmök fő ékét teszik a kéznek, s ez okból azok gondos ápolását sürgetően ajánlom; mire e végből vigyázni kell, az egyszerű és kevés.

Mindenekelőtt meg kell jegyezni, miként a legujabban elkezdett divat, hosszú körmöket viselni, épen nem aestheticai, sőt némely kezeknek állati ragadozó kinézést kölcsönöz; azon-

ban miként ez nem szép, úgy viszont a szépség ellen cselekszik az is, ki körmeit egész a husig metéli; a körmöknek mindig egy vékony szalmaszál vastagságyára az ujjhegyeken kívül kell állniok, s ezen kiálló körömfejrés a portól s mosoktól mindig gondosan óvandó.

A körmök mindig éles eszközök által metelendők el; legcélszerűbb erre egy kis, keskeny águ s éleshegyü olló; körömtisztítók, reszelők s egyéb e célra kigondolt eszközök soha sem vezetnek célhoz oly könnyen, mint az olló.

A körmököt mindig kerekre kell vágni, s el kell kerülni, mennyire lehet, szögletek alakítását; a sok hegyezés, simitás a legtöbb körömnek inkább ártalmas, mert az által igen megvékonyíttatnak, s törekenynyé válnak.

Legkönnyebben lehet a körmöknek izléses, mandula-alakú iveretes formát adni az által, ha a körmök hegyei naponként összenyomasznak, de mégse oly módon, hogy a körmök laposra nyomossanak, a mi igen ártalmas. A körömgök melletti bőr is minden nap a mosás után a törülő ruhával alá felé nyomandó, mi ismét célszerűbb, mint ha ezt a körömtisztító acél-eszközzel teljesíti valaki. Különben is ezen acéleszközök csak erős növéssü körmöknel alkalmazhatók.

Hogy a körmöknek szép fény adassék, igen célszerű azokat naponként a körömkefével s egy kis szappannyal kefégetni s azokat estve a lefekvés előtt egy kis faggyuval bekenni, mi által még az elkérgesedés és törekenységtől is megóvatnak.

Vakkörmököt meggyógyítani szintén ajánlhatok egy igen egyszerű, s mindenütt könnyen megszerezhető, jó hatású szert.

Hasonló elidomtalanult körmök ráspoltassanak el naponként kétszer egy üvegdarabka által; mely eljárásnál természetesen ügyelni kell, hogy a vastagabb körömből mindig több ráspolandó el mint a vékonyból; ezután a köröm fehér viaszkal gondosan befedendő, mely csak akkor vétetik le róla, midőn a ráspolás történik.

Ezen módon idővel és kitartással vakkörmök meggyógyíthatók.

Záradékul hasznos szolgálatot vélek tehetni, haleirom a módot, miként lehet elhanyagolt, rút, sőt daganatos kezeket aránylag rövid idő alatt puhákká és fehérekké változtatni.

Mai napon, midőn néha megtörténik, hogy némely durva s duzzadt kéz, mely hajdan kapát és fejszét emelgetett, most hivatva van, ragyogó gyűrűket hordozni, s finom keztyükbe rejtőzni, mi a sorsnak egy ügyes változata, szerencsés üzérség, California vagy déli Wallis látogatása által könnyen előidéztethetik, — az én egyszerű szépítő módom tán ilyenekre kellemesen hatand.

E szer a következő utasításból áll:

Ha valaki kezeit szépíteni akarná, melyeknek többé nem feladatuk olyszerű munkával foglalkozni, mely a szépítést hibavaló törekvéssé tenné; az áztasson esővizbe buzakorpát, de só és szappan nélkül, s midőn ez langymelegre kihült, fűröszsze benne kezeit egy fél óráig.

Ez megtörténvén, s pedig kétszer napjában, t. i. reggel a fölkelés után, s estve a lefekvés előtt, egy tompa élű késsel dörzsöltessék meg a cserepes bőr, melyről ez által a kérgesedés hanem is egyszerre, de ismétléssel bizonyosan s könnyen eltávolítható.

E dörzsölés után mosassék meg a kéz ujjalag s jól tiszta szappannal, s a főnebb leirt vízben fűrösztessék meg még egyszer; — ügyelni kell azonban, hogy e víz minig langymeleg legyen. Mintegy öt percz mulva töröltessék meg a kéz szárazra egy tiszta törülőruhával, s esti lefekvésnél kenessék meg sőtlan hájjal, vonassék reá erős, de puha s bőre szabott szarvasbőr keztyü; a nappali mosás után is czélszerű legalább fél-

órára a kézre ilyen keztyüt huzni. Nehány napi mosás után az így tisztított kezeken már nevezetes javulás fog észrevétetni.

Ha többszöri mosás után a bőrkérgesedés eltűnt, azért a kezek fűrösztése folytatandó, míg azok bőre ruganyosabb lesz, s verességét veszteni kezdi; mindazáltal ezen második szépitési állapotban fűrösztésre használt vizet egészen hidegre kell hűteni. — S ha a bőr veressége is kezd fogyni, akkor a korpás vízzel fel kell hagyni, s helyette megforralt s kihűtött esővízzel végezni a mosást.

Ezen bánásmóddal a kezek lassankint előbbi cserepes felszínöket, s verességöket elvesztik, melynek bekövetkeztével ápolásukat a főnebb leirt módon kell teljesíteni.

JÓ HELYRE TÉVEDÉS.*)

Bus a legény; — hervad arcza
Fonnyad szive tája,
Orvossága: a bor; — és a
Kocsma patikája.

Oda megyen oda ballag
Bánatában épen,
Hej hadd öntsön bort sebére
Gyenge balzsamképen.

Nagy sötét van. — Bebotorkál,
Az ajtón dörömböl,
Hej korcsmáros nyissa kend ki —
A mig nem töröm föl!

Odabennül meg kiálnak,
Hallja csak kend, jámbor,
Nem jó helyt jár; — temetősznél,
Tudja, nincsen ám bor!

Avagy ugy! . . . de mindegy az már,
Csakhogy valahára
Eltemessem bubánatom
Temető vagy csárda!

*) E költeményt következő gyászlap kíséretében vettük:

Egy czipruslomb.

K. Fehérvár jun. 10-kén 1860.

F e n e s s y J á n o s, az itteni tanuló ifjuság egyik legfényesebb, nagy reményekre jogosított tehetsége, — nincs többé!

Egy szép, nemes étellel ismét szegényebbé lett a föld, egy ragyogó lélekkel gazdagabbá az ég! De szőljanak helyettem — tények.

Fenessy nagyon szegény szüléktől származott; iskoláit a gyermeki növeldekkben végezte, s mint ilyen háladatosságból a papságra szentelte magát.

Csak 21 éves volt, midőn a 3-dik osztályt bevégzé; kezdettől végig mindenütt első volt társai között, kiktől határtalanul tiszteltetett. — Sokat küzdött, sokat szenvedett ő ezen időszak alatt, lelke azonban nem elégedett meg a rövid és száraz iskolai tárgyakkal; csakhamar áttanulmányozta a honi irodalmat, — idegen nyelveket kezdett tanulni s így történt, hogy anyai nyelvén kívül beszélte a latin, német, angol, francia, olasz és oláh nyelvet, és jól értette a görögöt.

Kevészet irt, de annál többet olvasott. Költőink közt Arany után — kit egyedül nevezett classikus népdalnoknak — leginkább Petőfit szerette, a francziák közt Berangert, az angolok közt Popet s még inkább Shelleyt, a németek közt Lenaut. — Ezekből fordított ő sokat. Nálam is van egynéhány, a többi talán elégette.

Eredeti műveket is irt; egy hosszabb költeményét nemsokára e lapok t. szerkesztőjének fogom kézbesíteni.

A rendkívüli szorgalom kimeríté erejét . . . elsorvadott, mint a bostyán, melyet tövénel elmetszenek akkor, midőn már a tölgy közepe felé haladott.

Emléke velünk!

Betlehem rózsája.

Szenttérténeti novella

Marikovszky Gábortól.

I.

„Saaron rózsája vagy te, és gyöngyvirág!”

Ki nem hallotta hírét Saaron völgyének, ki előtt ismeretlen e szó: Saaron rózsája?

A kised Betlehemnek is volt egy ilyen völgye, s egy ilyen rózsája.

Saaron rózsájához eljártak szerelmet énekelni a völgy dalos madarai; — Betlehem rózsájához szerelmet énekelgetett egy ifju pásztor.

Az a pálma- és fügefákkal koszorúzott hegylánczat, mely Betlehem völgyét ölben tartá; az a csacska ajku, virágos partu csermely, mely mint szalag a kised völgy szépségeit koszorúba kötö; azok a röpke szárnyu kis madárkák. — Betlehem völgyének örök vidor lakói, sohasem hallottak sem azelőtt, sem azóta szebb szerelmi dalokat, mint e völgy ifju pásztorától, — ki juhainak őrzése mellett, a lant pengetéséhez is értett.

Betlehem leányai között pedig egy sem volt, kinek keble fájó titkot, édes vágyat ne rejtegetett volna, — e titkát egyik sem árulta el a másik előtt, pedig mindegyiké ugyanaz volt; — mindegyiknek keblét ugyanazon édes vágy dobogtatá, vajha ő virággá lehetne Betlehem völgyében, hadd hallgatná ő ott egész életén át azokat a szomorú, epedő szerelmi dalokat, melyeket a fiatal pásztor olyan édesen tud eldalolni; — hadd hervadna ő ott el azok mellett az epedő nóták mellett, látva, nézve a furulyás pásztort örökké, örökké!

Volt mégis egy lány, ki nem ohajtott virág lenni Betlehem völgyében, ki nem elhervadni, de élni kívánt, — ki oly igen boldog volt, ha kis kertje virágainak elstutoghatá, minden barátnőinek elmondhatá, hogy az ifju pásztor szive érte eped, — minden dala érte zendül, szerelmének ő a tárgya.

E lányka volt Betlehem legszebb virága, Betlehem rózsája, Rachel.

Ott ült a fiatal pásztor, a dalra hallgató ér szép virágos partján; körötte legelésző juhnyája taposá a völgy gazdag zöld selymét, — a pásztor mellett hevert kedvencz s egyedüli fegyvere, a szilyból font parittyá, — kezében lantja, mely, ha nem volt is oly tökéletes mint a mai világ hangszerei, — de elég arra, hogy rajta utánozhatlan énekeket zenghessen.

Mert e dalnok a betlehemi Isainak legkisebb fia, Dávid volt.

Kis alacsony ember volt az ifju költő, de azok a fekete szemek, az a teljes piros ajk, ábrándos mosolyával, szelid, gyermekded arcát beárnyaló fekete fűrtői oly széppé, oly kedvessé tevék, hogy oly jól esett a szivnek attól a szelid arczu, gyermekded embertől hallani azokat a mosolyogva-síró, ábrándos, lágy szerelmi dalokat.

Holdvilágos csendes est lett, még a szellő sem lehellett, a midőn a pásztor ajka bűvös-bájos dalra nyilt:

— Jöjj el, jöjj el Betlehemnek szép virága, szép rózsája, édes lelke életemnek, — ifju szivem boldogsága; nem hallod-e furulyámnak sirva hívó lágy dalát? szivem édes mély titkának feléd lengő gondolatát? — jöjj virága Betlehemnek, borulj ide kebelemre, ajándékkal vár a lelkem, zeng a lantom szépségekre; az én szivem hú szerelme: drága gyöngye tenge-

reknek, szinaranya nagy hegyeknek, — jöjj Saaronnak szép rózsája!

Igy énekelt a szép, a fiatal pásztor.

Nem is hiába énekelt, a közel távolban Betlehem rózsája közelgetett felé.

Meglátta, — örömeben, boldogságában királynak érezé magát; — s valóban boldogabb az a király, ki a mennyország örömevel bíró első szerelem országát bírja szivében, mint ki országok felett uralkodik; ezt hitte Dávid.

Még ekkor nem ült Zsidóország trónján.

Alig látta meg a feléje közelgő szép leányt, eldobta lantját, — tárt karokkal sietett a várt kedves elé, s beérve egymást, hosszú édes csókban mondák el egymásnak azt az érzelmet, a minék elbeszélésére az emberi ajk oly gyöngye, — elmondására az a szép, szomorú dalokat síró furulya is elégtelen.

Istenem, mi is az a szerelem? ha azt mondanád nekem én teremtőm: jer gyermekem, én alkotok számodra egy örökké élő, egy szünetlenül nyiló tavaszt, virágos patakokkal, zengő madarakkal, örök hajnallal, ifjusággal; — így szólánék: adsz emég ezekhez örök szerelmet, akár örömeivel, akár gyötrelmeivel? — ha nem, úgy nem kell semmi, akkor ne lásson soha szemem virágos tavaszt, az örök hajnal felett örök alkony borongjon felém, — hadd lássak mindent sötétnek, bánatosnak magam körül, — hadd legyen én előttem ismeretlen az öröm, hadd éljen szivem örök gyötrelemben, csak a szerelmet, a boldogító édes, vagy a gyötrelmes kínos szerelmet engedd örökre enyémnek mondanom, — mert szerelem teremt mindent, szerelem nélkül az öröm is megfagyott harmatcsepp a virág levelén.

Igy érzett, így gondolkozott Dávid.

— Három napja, hogy nem láttalak, Betlehem szép virága, — szólt az ifju furulyás — három napja, hogy elhagytam nyájammal Betlehemet, és Betlehemmel téged, szép Rachelem; — de kérdezd meg a mező virágait, a dalaimat hallgató kis madarakat, a hajnalt, az alkonyatot, mit miveltem e három nap alatt?

— Rólad gondolkoztam, rólad énekeltem.

A lányka szemérmesen borult a pásztor dobogó kebelére, s piros ajka futó mosolyával mondá:

— És ha a völgy, a hajnal, az alkony ellentmondának?

— A virágok Isten kedveltjei, a hajnal, az alkony Jehova dicsőségét hirdetik, ők nem fognak igaztalant szólani!

A kedves lányka ábrándosan nézett az ifju költő komoly arczára.

— Hiszek neked, mert szeretlek.

Aztán helyet foglaltak a gyöngyös patak partjának zöld bársonypamlagán.

Elbeszéltek az omló habról, a nyiló virágról, hallgatták a szellő dalát, melynél szebben csak Dávid tud dalolni, minden szép volt körülök, boldog szerelmök rózsaszínre festé a tájt; — ifju kebel oly fogékony az örömrre.

Ök ifjak voltak, és szerelmesek.

Aztán más tárgyra tértek.

— Mit csinál Isai, az én atyám, és testvéreim?

— Ősz atyád imádkozik Jehovához, testvéreid fegyvert élesítenek Izráel megmentésére.

Dávid szemében láng cikázott:

— És én juhokat őrzök! . . .

— A filiszteusok tábort járnak őseink temetőin, megcsúfolják templomainkat, elrabolják hazánk leányait, rabságra hurezolják ifjait, s kisedeit véres kezekkel keresik, hogy kiirtsák Ábrahám nemzetségét, — véres harcot hirdetnek papjaink.

— És én nádsipomon szerelmet énekelgetek!

E perczben egy ölyv sebes röpttel közelge feljök, körmei közt megvérezett fehér galamb vergődött.

Dávid vette parittyáját, suhogott a szily, elbrúgott a kő, s ölyű, galamb lábaiknál hevert; — Rachel kiszabadítá a remegő madarat gyilkosa körmei közül, elbocsátá, s az csattogó szárnyakkal röpült vissza Betlehembe.

Dávid pedig monda:

— E kart Saulnak, királyomnak adom!

A lányka mosolygott:

— Kedves, vitéz pásztorom!

Dávid megcsókolá kedvese fehér homlokát.

A lányka ábrándosan nézett az ifju pásztor szemeibe, lázasan szoritá annak mindkét kezét:

— Te is táborba szállsz Dávid?

— Igen Rachel, én szeretem hazámat, talán még lángolóbban, mint téged.

Rachel még lázasabban szoritá meg ifja kezét s megszerkesztett.

— Ezt megálmodám.

— Mit álmodál meg, szép szerelmem?

— Dávid, szeretsz-e engem?

Dávid egy forró csókban nyujtá feleletét.

— De kérlek, mondd, mit álmodtál meg?

— Majd később megtudod, — de mondd Dávid, akkor is fogod-e szeretni a szegény, de hű Rachelt, ha király leendesz?

— Mi az? én, és király? mi szavakra nyitod ajkadat, szép leány, vigyázz, nehogy káromlást szólj Jehova ellen.

— Nem, nem szólok káromlást, csak mondd Dávid, ha király leszesz is, fogod szeretni Betlehem rózsáját?

— Oh kedvesem, miért szivedben e gondolat?

— Esküdjél meg a boszuálló Jehova nevére, hogy mint király is fogsz szeretni, s nőddé teendesz, — rebegé a leányka, mig kék szeméből gazdag könyforrás patakzott alá.

— Leány! — riadt fel Dávid — mit kívánsz? nem meg vagy-e irva: a te uradnak Istenednek nevét hiában fel nevégyed; — avagy mondd meg kedvesem, miként lehetne az egyszerű pásztor királylyá?

A lányka zokogva borult a költő kebelére.

— Esküdjél meg, esküdjél meg!..

Dávid ölébe vette a reszkető gyermeket, csókjaival szoritá fel annak leomló könyeit, lelke az okot kereste, melyből kedvesének e gondolatja született, de lelke nem tudott megnyugvást találni, fájdalmasan nézte a kebelén reszkető leányt.

— Ős apánkra, Ábrahámra esküszöm, foglak szeretni örökké!

Mint a reggeli harmattól megujult virág, Dávid esküje után úgy emelte fel Rachel szép szőke fürtös fejét.

— Köszönöm, köszönöm!

És mint a mosolygó szivárvány az eget, átkarolta Dávidot, a szerelem édes mézét lehelvén annak ajakára.

— Hallgass reám, azután ítélj.

— Az álom Jehova ajándéka, — kezdé a leányka — ez éjjel álmodtál látam, szép, virágos zöld mezőben csörgő patak partján ültem, koszorúmat fonogattam, dalolgattam szerelemről, úgy néztelek, úgy vártalak, koszorúra, édes csókra. Ekkor megnyílt az ég, szép, mosolygó szárnyas angyal szállt élémbe, megijedve fényes arcza sugarától, el akartam futni tőle, de az angyal szólt szeliden: „ne remegj úgy szép leányka, Istenünk küldött le hozzád, halljad ime, mit parancsol: koszorúdat tépd te össze, nem szabad szeretni néked, majd jövend idő, rövid nap, hogy szerelmed tárgya, Dávid, meg sem ismer, el se vállal; ne is várj reája többé!“ s én vártalak soká, soká, s többé te nem jövel hozám.

— Ez volt az álom, kedvesem. De én hiszek neked, hiszek, megeskívék, s az álom így nem lesz való.

És mosolyogni kezdett, de a mosolytól Dávid szive majd megszakadt.

— Jehova legyen erőm, hogy ez álom nem teljesülni kezd, — szólt az ifju pásztor, mialatt kedvesének szeméből két könnyecseppet csókolt fel.

— Halld tovább még, — szólt a lányka — újra álmodtál láta lelkem, Izraelre rámosolyga Jehova; megzendült az örömeinek Jeruzsalem bérczein, kiseded angyalok emelének szárnyaikon egy ifjat, és hordozák szerte zsidó országban. Ime Zsidóország szabadítója, — így zengék énekeiket az angyalok, — jertek, és boruljatok előtte arczra, Izrael őszszakálu férfiai, jertek Jerusálem leányai, tegyetek tisztességet királytoknak, kit felkent az Ur, hogy tegye nagygyá választott népét. És jövének a nemzet választottjai, és leborulnának az ifju előtt, és tisztességet tevének ő neki, az egész ország dicsőíté Jehovát. És ez az ifju te valál Dávid.

— Vedd ez álomnak magyarázatát Betlehem szép leánya: Az angyalok, kik nagyságot hirdeték, a mi szerelmünk, a dicsőség, mely előtt Zsidóország népe leborult, a mi boldogságunk; mert él az Isten, nem leszen boldogabb fia Izraelnek, mint minővé szerelmed tesz engemet, s él az Isten, ki látja szívemet, hogy egyedüli vágya tégedet Izrael legboldogabb leányává tenni. Nem Ráchelem, nem szabad Jehova haragját felingerelnünk oly gondolatokkal, hogy a szegény pásztor királylyá legyen; jobb énnekem a nyáját őrizve téged szeretni, s tőled viszont szerettetni, mintsem királyi széken ülni, téged nélkülözve.

— Dávid, Dávid, ne feledj el engem, ha álmodom teljesülve, királyi széken fogsz ülni, s a szegény Rachel nem mer hozzád közeledni.

— Légy nyugodt szerelmemem, kedvesebb énnekem Betlehem rózsája, mint Jeruzsálem trónja.

A reszkető leányka örömtől dobogó kebelével borult Dávid kebelére; bár úgy lenne, bár úgy lenne suttogá magában, de az álom által Jehova beszélt az emberekkel.

Kevés idő múlva ábrándosan nézett a költő Betlehem felé haladó szerelmese után.

(Folytatjuk.)

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

Boa és Bukna vigyázatlan eljárásai az öreg Vathának egész tervét elárulák a nyilvánosság előtt; azért többé már maga az ősz pogány hadvezér sem tartván lehetőnek és szükségesnek a titkolózást; nyilván kezdé hirdetni abaujvári táborából szándékát s minden tájhoz felszólítást intézett, hogy a kereszténységtől elállva, a nép zászlói alá siessen, ha vagyónát és életét biztosítani akarja, mert Magyarhonban a kereszténység végórája ütött.

Most már nem volt, a ki kétkedjék többé; mindenki látá a vést!

A kereszténység és pogányság a legelkeseredettebb dühvel beszélt egymásról.

A két tábor csatakeszen állt már, — de távol egymástól; mindkettő egy hon, egy nemzet fiaiból, testvérekből alakult s

mégis oly idegen, oly boszús vala egymás iránt, mintha sohasem látta volna egymást.

Azelőtt hetekkel, talán édes barátok, jó szomszédok voltak a két sereg fiai — most a legelkeseredettebb ellenségek...

A kik eddig csak áldást tudtak kívánni egymásra, most átoknál egyébre nem is gondolának; mást nem is lehet hallani ajkaikon.

Az eddig egymást ölelő testvéri karok éles gyilkot tartának egymás ellen, görcsös ujjaiak közt.

Boszútól lángoló szemekkel keresé a fiu azokat, kiket eddig életénél jobban szeretett a — szüléket...

A keblek érzeményei, melyek sokszor nemzetek sorsa fölött határozának, most kinevetett, háttérbe szorított guntárgyak levének.

Az ifju dalia mámoros keservvel vágyott elfogni az ellenkező véleményért egyetlen kedvesét, hogy — kit eddig szíve koszorujával tekintve, hő szerelme lángtüzével szeretett, szána-kozó sohaj, résztvevő szó nélkül, fagyos hidegséggel vonja kinpadra.

Es az a szerető leányka, ki oly önfeledten hajolt kedvesének dobogó keblére, a szívet, melyen annyiszor édes boldogságról, szép jövőről ábrándozott, nem sajnálta volna saját gyöngye kis kezével döfni át, ha mindjárt ő maga is belehalt volna.

A keresztények tábora a Tiszamentében gyülekezett össze. Vatha Abaujvárnál dőzsöle táborában, egetrázó átkokban törve ki a kereszténység ellen. Boa és Bukna a Vatha számára toborzott sereggel Székesfehérvárnál várakoztak újabb parancsra, s így bármily nagy volt is az elkeseredés, a düh a két külön felekezetű tábor seregei között, és a keble-

ket bármennyire zaklatá is a boszúszomj, nyilvános csatába nem bocsátkozhatának, a távolság miatt, mely őket egymástól elválasztá.

Boa és Bukna tartalékseregükkel megkezdék ugyan a táboruk tanyázási helye körül lakó, békés keresztény lakosokon a hóhéri kegyetlenkedést, de Vathának szigorú parancsa eltiltá őket a mohó vágygyal kezdett mészárlásoktól, s miután mintegy 120—150 ember boszújuk áldozatául esett, békén, nyugton bocsáták le az ősz pogányvezér parancsára fegyvereiket.

Vatha e tiltó parancsának indokául azon eszme szolgált, mely szerint ő nem részenkint, de egyszerre minden oldalról kíváná megrohanni a keresztényeket, s az üdvözítő hitének virágzó fáját egy csapással, ha lehet, dönteni ki.

A keresztények táborában Boa és Bukna kegyetlenségei felláztaták a különben is fájdalommal, keservvel tölt kedélyeket.

A hitsorsosaikon elkövetett méltatlan bántalmakat véresen kívánák megtorlani, és sürgeték a csapatok vezéreit, huzódnának Székesfehérvár felé, hogy csatába bocsátkozhasanak Boa és Bukna seregeivel, vagy engedjék őket egyenesen Vatha táborára rohanni.

De a vezérek, nem levén seregük akként szervezve még, hogy támadó harcra kezdhesse, nem hajoltak a hadfiak kérésére, hanem helyben maradv, folytonos gyakorlat által iparkodának a számra sokkal kisebb keresztény tábor dalaínak előnyt szerezni a roppant pogány sereg dőzsvitézei fölött, és a míg a fegyverforgatási ügyességre tanítuk harczoaikat, nem mulaszták el egyszersmind a sereg nagyobbitását is minden kitelhető módon eszközölni.

(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— Junius 17-kén. —

A holt idő. — Adjon Isten, a mi nincs. — Alföldi iskola. — Pest és Paris. — Pest és London. — Tropikus utcák, siberiai magánkörök. — Utczai élet. — A párisi nők. — Templomi arcok Angolországban. — Angol phlegma. — Rokon elemek. — Thakeray, Boz, Makaulay és az angol hölgyek. — Szalay László és a külföld utánzó. — Tiszteljük az érzékenységet. — Russel lordnő és egy pesti kereskedő. — A társasélet lelke. — Földi bálványok. — Szivbajok. — Császárfürdői élmények. — Egy jó akaratu tanács. — Tanuljunk azaristocriától. — Kevesen vagyunk. — Névmagyarítások. — Ajó ivóvíz. — A forráskutató. — Tüzesetek. — Virágbiztosítás. — A müegylet. — Egy örökfényű csillag. — Egy derék műbarát. — A fiatal Izsó. — A londoni világiállítás és Köpenyesyné ő nagysága. — A Széchényi-liget. — Szentpéter József és Ferenczy. — Magyar börze. — A trieszti kirándulás. — Artót Desirée. — Az új Gara Maria. — Hangverseny. — A nemzeti színház csődöt hirdet. — Vigjátékszerű végezet.

Mindenek előtt kijelentem, hogy e hétnek nincsen története; már tudniillik — nálunk; a Vatikán fáklafénye idáig nem látszik, Nándorfehérvár ágyuszava idáig nem hallik; olyan volt e hét, mint a közönséges ember élete; parányi események között folytak le napjai, apró bajok vitték sirba; beállott a „saison morte,” a zaj és fény elköltöztek, ki falusi magányba, ki fürdőhelyre ment, és nekünk szegény napszámosoknak nem maradt egyéb a nagy „semmi”-nél; beszéljünk tehát a

semmiről, azaz arról, a mi nincs; azzal, a mi van, úgy is hamar készen leszünk.

Először is nincsen nekünk igazi társaséletünk; leginkább érezzük ezt ilyenkor; mindössze néhány ember támaszt itt egy kis életet, ez is inkább külső fényt és zajt, mint valóságos szellemi mozgalmat, és mikor e néhány ember távozik, a fővárosi élet nem sokkal különbözik egynémely alföldi sikságtól, csak azzal a különbséggel, hogy itt a homokat az unalom pótolja, a mi azonban szellemi tekintetben nem nagy különbség. Az ember órákig járhat utcáinkon és — ha csak a véletlen egy-egy idevetődött vidéki arcot nem hoz eléje, nem lát egyebet tátott száju boltoknál és olyan arcoknál, a melyeken a mindennapi életgondok fekete kétszerkettője barázdabetükkel van bevésvé.

Honnan van ez? tán igazán végképen kiüresedett fővárosunk minden szellemi, minden nemesebb életből? korántsem; elegen vannak előkelő férfaink és hölgyeink közül, kik nyáron át sem tévoznak több időre fővárosunkból; hanem, mint mondom, a pusztai jelleg onnan származik, mert nincs igazi társaséletünk.

Pedig e nélkül nemzeti művelődés nem igen fejlődhetik nagyra; nézzük az angolt vagy a francziát; ott is nyáron át falura vagy fürdőre megy a születési- és pénzaristocriata, de azért a fővárosi jelleg nem igen változik; Páris színházai csak úgy tele vannak nyáron, mint télen, és London társaskörei szintén nem igen érzik a fogyatkozást.

Tán azt mondják reá, igen, de Páris és Londonhoz képest Budapest csak falu! igaz, de ne méltóztassanak megfedkezni arról sem, hogy Párisnak harmincz négy színháza van, míg Budapestnek — a németeket is beleszámítva — alig négy! és mégis nyáron át jóformán mind a négy rendezésen üres!

A mi pedig Londont illeti, ott a társasélet valóban óriási aránytalanságban áll a lakosság számával; csak művelt ember legyen valaki, és mint olyan csak kissé ismeretes, nem igen marad ideje, nyilvános mulatóhelyeket fölkeresni; és nincs is arra sem szüksége, sem kedve; annyi élvezetes magánkörnek lehet szívesen látott vendége, nyáron, csakugy mint télen, hogy a szó szoros értelmében nem tehet eleget a sok meghívásnak; igaz, nehéz az angol magánkörökbe bejutni, de a ki egyszer művelt emberül el van ismerve, az ugyan soha sem panaszkodhatik unalomról, míg itt minálunk, az a néhány ember, a kiket a körülmények e forrásra nézve sokszor csirkeköltő intézetnek beillő fővárosunkba marasztottak, nem tehet egyebet, mint hogy vagy otthon, vagy a kaszinóban, vagy pedig magánkörben — unatkozzék; a színházak üresek, az utczák porosok és tropikusok, a magánkörök meg Sziberia: tessék most mulatni!

Kétféle társaséletet különböztethetünk meg jelenleg a civilizált világon: a francziát és az angolt; az elsőről ezuttal nem szólok, mert ez nagy ellentétben áll a magyar ember természetével; mióta a nagy francia forradalom XVI Lajos trónját az utczára tette, az összes párisi élet ugy szólván, gamin-jelleget öltött; többet van utczán, mint szobában; a legnevezetesebb ügyek kávéházakban döntetnek el; a színházak, a börze, a legnevezetesebb műcsarnokoknak, sőt sok tekintetben az egyházak is többé kevésbé kávéházak is egyszersmind; ne csudálkozzanak rajta: ott a hölgyek is kávéházakba járnak; épen olyan hangosan társalognak, épen olyan gyakran szivaroznak, és — nem kevésbé fesztelenek, mint a férfiak; az anyák előbb falura, aztán zárdába adják gyermekeiket, ott hagyják, míg föl nem nőttek, mit csináljanak tehát az idővel? társasköröket alakítanak és mulatnak, és az igaz, olyan szellemdusau sehoh sem társalkodnak, mint Párisban; unalomról tehát szó sem lehet.

Egészen más a társasélet Londonban; ez merő ellentéte Párisnak; ha ott a színházak is félig meddig kávéházak, itt megfordítva a kávéházak is félig meddig templomok, még pedig angol templomok, a hol nem csak a fiatal szemek vizsgakörültekintése nem divatos, de még az arcok is két kézzel elvannak fődve imádság alatt, a körültekintő vizsga szem tehát legfőlebb egy-egy tisztes arcot pillanthatna meg, még pedig valóságos angol templomi arcot, bőrrel bevont, csonttá vált angol bibliát. Szó sincs róla, sok olyan oldala van az angol életnek, a melyekkel a magyar ember nem igen tudna megbárátkozni; sok nemzeti tulajdon a különféle éghajlat által fejlődik, s a magyar ember például kiállhatlannak találná az olyan vendéglőt, melyben minden ember külön-külön páholyban ül, és egy óriási beafstak és néhány kupa porter mellett hat-nyolcz óra hosszat azon herculesi csudatettben gyakorolja magát, hogy a véghetetlennek látszó „Times“-t végig olvassa; ez csak angol természetnek való mulatság; de a miben feltűnő rokonság létezik az angol és magyar nemzet között az, hogy az angol nők is olyan tiszta erkölcsűek, és ugy szeretik a családi életet, mint a mi magyar hölgyeink, csak azzal a különbséggel, hogy ott a családi élet nem annyira a magán-, mint inkább a nyilvános élet egyik kiegészítő része; kevés olyan jómódu család van Londonban, a melyben éven át több rendbeli társas összejövetelek ne volnának; majd színi előadás, majd hang-

versenyek vagy felolvasások tartatnak, és bizton lehet állítani, hogy három annyi új színmű adatik ott elő magánmint nyilvános színpadokon; és épen ugy van a művészet többi ágára nézve; a jeles zenészek ott többet játszanak magánházakban, mint nyilvánosan; ez az igazi társasélet és így kellene annak minálunk is lenni.

Csak hogy erre két féle dolog mulhatlanul szükséges; az első az, hogy a valódi műveltség nálunk is annyira el legyen terjedve, mint Londonban, a másik pedig, hogy a művelt társaság olyan összetartó, egybesimuló természetű legyen, mint Londonban, nem pedig olyan zilált, szélylyelhuzakodó, mint nálunk.

A műveltségről ismét nem szólhatok; mert a kiket e szavak illetnek, azok ugy sem olvasnak lapokat; ezek előtt hiába beszelném el, hogy Londonban létem alatt Thackeray rendszeren 6—7000 hallgató előtt tartá tudományos felolvasásait, és ezek két harmada — nő volt: és ép olyan kevésbé foghatnák meg azon körülményt, hogy akkor az angol nőknek legkedveltebb olvasmánya — tán Boz volt? igen, ez is, de legkedveltebb olvasmányuk — Makaulay volt, a jeles történetiró. Hányan szeretik azon hölgyeink közül, a kik ugy szeretik a külföld divatját követni, a mi legnagyobb történetirónkat: Szalay Lászlót? Természetes, hogy ilyen mű gyönyörrel olvasására valódi műveltség kívántatik. de a jobb módu angol nők csakugyan valóban műveltek is.

Hanem szólok inkább a társasélet másik főkelleke: az összetartási, egybesimulási hajlamról. Azt tartom, nem vétek az érzékenység ellen, ha azt mondom, hogy Angolországnak elég fényes aristokrátiája, eléggé tekintélyes közép nemessége és eléggé vagyonos polgársága van; mondják, hogy mind a három tekintetben felülmulja a világ bármely nemzetét, de mint mondám, nem akarok az érzékenység ellen véteni; azt is mondják továbbá, hogy Lord Russel, az angol miniszterelnök, áll ott fény és tekintély dolgában, a hol többek között egy pesti gazdag kereskedőné; nos tehát, néhány évvel ezelőtt Lord Russel neje, született miss — bizony elfelejtettem már, micsoda született, annyit azonban egész bizton állíthatok, hogy nem kevésbé született, mint a kérdéses igen tisztelt kereskedőné; mondom tehát, néhány évvel ezelőtt lord Russel neje Franzensbadban volt, és valóban sem olyan nagy fényt nem tüntetett föl, sem pedig olyan büszke rátartóssággal nem nézte le a kevésbé gazdag vendégeket, mint a kérdéses igen tisztelt pesti kereskedőné; kereskedőnémet mondtam, mert ez tény, de az igazság érdekében ki kell nyilatkoztatnom, hogy nemcsak ez osztály felületes hölgyei szenvednek e rut szivbajban.

Két tulajdon teszi olyan kedvessé és otthoniassá az angol társaséletet: az egyszerűség és a nyájasság; lehet a férj százszor miniszter vagy fél India tulajdonosa, neje és leánya mégis olyan egyszerűek, mint az utósó polgárnő és egyiránti kedves nyájassággal mulatnak a kézművessel, mint a királynő fiával; herceg-e vagy napszámos, a ki náluk bevan mutatva, az nem jó kérdésbe, elég, hogy be van mutatva, akkor bizonyára méltó is reá, hogy a társaság tagja legyen, és aztán egy hajszálnyival sincs neki kevesebb becsülete, mint a legnagyobb főurnak.

Igy van ez Londonban, a világ legelső nemzetének hölgyei között; különös nyomatékot teszek e szóra: hölgyek, mert ott ezek a családi élet kizárólagos uralkodói; minden ugy történik, a hogy ők ohajtják.

Ilyen tisztult fogalmak mellett természetes, hogy Londonban a társasélet annyi nemes élvezetet nyújt, hogy a művelt ember nagyobb örömet nem ismer, mint szabad óráit olyan körben tölthetni, hol a külvilági érdekek, a vagyon és születés korlátot nem vonnak; — mi köze is a nőnek az efféle földi bál-

ványokhoz! — hol csak finom modor és műveltségi érték szerint osztályozzák az embert! De lehet-e már nemesebb élvezet a világon, mint ilyen hölgyek társaságában tölteni néhány órát?

És most nézzük, hogy van minálunk; mult — azaz tavaly vasárnap a budai császárfürdőben voltam; egy vidéki urhölgyet látogattam meg, a ki ott a fürdőt használja; e hölgy épen olyan művelt, mint jó módu, csak az az egy hibája van, hogy egy derék ügyvéd neje; Kegyetek bizonyára nevetnek, hogy azt hibának nevezem, és e mosolygás lesújtó ítélet azon lelki sötétségre nézve, melyben még némely ember e hazában szenved. Kérdeztem barátnőmet, ha volt-e már a Margit-szigeten? azt mondta, nem; mert nincs, kivél! három hete már, hogy e nő a császárfürdőt használja, művelt lelkű, szelleműs, és még csak egy-két vendéggel kötött ismeretséget! miért? azért, mert az én barátnőm sem tulságos fényt nem üz, sem pedig más egyébképen nem ügyekszik feltűnni, tehát senkinek sem jut eszébe, vele megismerkedni! És ugy van ez a többi vendéggel is; egyik is, másik is balfogalmak rabja; ez a gazdagság, a fényűzés, amaz meg a rang és születés szerint osztályozza a vendégeket, azért az a rettenetes ziláltság, és a ki egy kis gyöngéd kaland, vagy szánsfeletti viszonyban nem leli kedvét, az bizonyára nem egyszer unatkozik, a világhírű kurahelyen.

És nemcsak Budán, hanem minden hazai fürdőhelyen ugy van ez; innen ez az országpusztító nagy fényűzés a hölgyek, és az a kárhuzatos kártyalüh a férfiak részéről; ha művelt társaséletünk volna, mindez nem történnék; milyen kedvesen, élvezetesen tünnek ilyenkor az idő és milyen kevésbe kerülnének az ilyen élvezetek! mig most az unalom bünre hajtja az embereket; a ki nemesebb élvezetekhez van szoktatva, mind halálosan unatkozik világhírű fürdőhelyeinken; avagy nem ugy van, kedves olvasónó?

S épen így van ez társaséletünkkel; panaszkodunk az élet egyhangúsága ellen, és magunk vagyunk annak oka; romboljuk le az elöitélet és sötétség korlátait; ne legyen kizárva társas köreinkből más, csak a durvaság, jellemtelenség és műveletlenség, a többi pedig mind, mind egyiránt szivesen látott vendég legyen, és ezen szent elveknek a hölgyek legyenek legbuzgóbb apostolai, tényleges foganatosítói, és meglássák, milyen lesz akkor társaséletünk, milyen gyöngédek lesznek férfaink, és milyen műveltek! Mert higyjék meg, mindez csak hölgyeinktől függ; a milyen szellemet ők terjesztenek, olyanokká lesznek a férfiak.

A születési aristocratiától keveset várhatunk ez ügyben; ez mindenütt a nagy világon elkülönzési hajlamokkal van saturalva, Angolországban csakugy, mint Franciaországban, és Franciaországban csakugy, mint Sász-Meiningen-Hildeburgshausenban; a főtörékvés csak az legyen, hogy a nemzet nagy közeprendje, a hatalmas birtokos osztály egy nagy, összetartó testületté olvadjon egybe; azt ne szakasszák szét aprólékos magánérdekek és középkori balfogalmak; tanuljunk az aristocratiától; lám, milyen összetartó ez! ott nem kérdik, magyar-e vagy muszka, szabadelvű-e vagy hátrafelé haladó; mihelyt hét-kilencz águ koronát visel czimerében, már kuszi-pajtás; hasonlóképen tegyenek a nemzet többi osztályai, csak azzal a különbséggel, hogy itt az égasbagas czimer helyét az — értelmiség és tiszta jellem pótolják; oh, ha ezt ki lehetne vinni, milyen nagy és erős egy nemzet volnánk mi akkor! Hogy nevetnök mi akkor azon hirt, hogy a magyarság évről évre fogy e hazában!

Pedig most nincs mit nevetni rajta; mert fájdalom, csakugyan fogy; legalább Aradmegyében ilyen szomorú eredményről tudósítanak; tizenhárom ottani ref. egyházban a mult évben összesen 952 ember halt meg és csak 487 született! Ilyen szomorú aránytalanság mellett kevés vigasztalást nyújt azon örvendetes tapasztalat, hogy a névmagyaritások

egyre napirenden vannak a hazában; mert hisz ezek ugy is magyarok! Hát még ha hozzá gondoljuk, hogy e négy száz ujonszülött közül alig egy negyedrésze éri meg a valóságos emberkort!

A napokban egyik barátomnál levén, szóba jött ez ügy, és olyan nézetet hallottam tőle, mely megérdemli, hogy szélesebb körökben is foglalkozzanak vele. Ugyanis azt állítja, hogy alföldünkön azért növekedik olyan lassan a népesség száma, mert ott nagy hiányt szenvednek jó ivó vízben; az idegen bevándorlók épenséggel nem állják ki e hiányt, de a bennszülöttek közül is egy harmada attól hal el.

Meglehet, hogy van valami e dologban és azért jó volna, elhárítani e bajt a magyarság legtisztább fészkeiből; épen most mulat körünkben Richard abbé, a híres forráskutató; Pesten már néhány jó vízforrást földözött föl; tegyenek kísérletet a jó ivó víz szükében levő többi városok is; és ha ez nem volna lehetséges, ásassanak artézi kutakat; lám, Debreczennek most milyen jó ivó vize van! Fél egészség a jó víz egy városban.

És miként a víz, ép ugy biztosítsuk magunkat a tűzre nézve; ne sajnáljuk a néhány forintot a biztosító társulattól; egy nagy gondtól szabadul meg ezáltal lelkünk; ha nem is lakunk Sz. Pétervárában, hol a mult héten több mint 6000 ház lett gyujtogatás martalékává, mégis nálunk is igen gyakoriak a tüzesetek, így a héten csak Budán harmincznégy épület égett el, majd mind szegény emberek hajlékai és csak igen kevés volt közülök biztosítva; ezek most koldusbotra jutottak.

És mikor már vetéseinket is biztosítottuk, ne feledkezzünk meg a virágokról sem, nevezetesen azokról, melyekből a nemzet homlokára tüznek díszfüzörcéket; e virágok fájdalom, most alig-alig tengődnek, nem igen ápolják, nem igen gondozzák! pedig honleányainknak volna ez megtisztelő hivatása! Megmondjam-e, hogy hívják e virágokat? Minek! Kegyetek azt ugy is tudják; nem is kegyetek éri a kötelességmulasztás arczpíró vádja.

A pesti müegyletre is bizony ráférne egy kis pártolás; e héten tartotta évi közgyűlését, és ez alkalommal kitűnt, hogy valóban sokat tehetne ez egylet a hazai művészet emelésére, ha hogy pénztára — szárazságban nem szenvedne. Nem hagyhatjuk azonban megemlítés nélkül, hogy a magyar főrangú körök egyik legfényesb csillaga, a honleányi erényekben tündöklő gr. Batthiányi Lajosnő épen e héten vette meg Ligeti jeles festészünk: „Capri szigetét“-t.

Mint a szép lélek másik fényes bizonyítékát meg kell még említenem, hogy a napokban egy műbarát száz darab aranyat küldött a müegyletnek, oly végre, hogy ez összesen Dunaiszky László „Samson és Delilah“ gypszöntvényü művét a nemzeti Muzcum számára megvegye, és ezáltal a jeles fiatal művésznek lehetővé tétessék, Olaszországban tovább képezni tehetségét; a nevezett mű jelenleg a londoni világkiállításban van, és ott is figyelmet gerjeszt. Hogy hívják e nemes művészetpártolót? Nem tudom; a derék ember nem nevezte magát.

Vajha a fiatal László is találkoznék ilyen lelkes pártolója. Ez is egyike a legkitünőbb tehetségeknek; a napokban érkezett ide egyik műve; gyönyörű, nagy reményekre jogosító mű; három évig dolgozott rajta Münchenben, és kapott érte — 400 frtot! Egy susztart jobban díjaznak. Egyik gazdag főurunk rendelte meg e művet.

A londoni világkiállításon is nem csekély figyelmet gergesztenek a magyar czikkek; kezdik hinni, hogy Magyarország áldott ország, méltó reá, hogy boldog legyen, de erről majd a londoni levelező fogja tudósítani kegyeteket;

én csak azon egy hirt kaparintom el tőle, hogy a magyar viselet szépsége ott is általános elismerésre talál; mit mondanak ehhez a pesti zsákdivathősök, valamint Köpenye-syné nagysám? Persze, nekik külön gusztusok lehet; egészségökre válják.

Hogy a Széchenyi-ligetet csakugyan majomkomediával diszítik föl, az most már bizonyos; rég mondtuk mi azt, ne hagyják úgy elparlagosodni e kedves kis ligetet, legalább a „legnagyobb magyar“ iránti kegyeletből ne; de hiába, mi tudunk tartani országos requiemeket, el tudjuk zengeni a „Szózat“-ot, de — a Széchenyiliget vesztére hagyjuk.

A mult héten halt meg egyik jeles aranyművesünk: Szentpéteri József; valóságos művész volt a maga nemében; egyik műve a párisi nagy kiállításon éremmel is lón kitüntetve, testi lelki barátja volt egykori jeles szobrászunk: Ferenczynek; ez is, az is szegénységben halt meg. Hiába, nincs pénzünk.

Magyar börtön akarnak fölállítani, már folyamodtak az engedélyért; csak meg volna már! lesz itt is csalás és nyerekedési düh, de legalább a magyar papiroknak is lesz értéke és tán egy okkal kevesebb azon állításra, hogy nincs pénz.

A trieszti kiránduláson nem látszott a nagy szegénység; hatszáz személyre számítottak a vállalkozók és három annyian jelentkeztek; eddig már utban vannak; valóban érdekes is, ez utat tenni; ilyen olcsón nem egy hamar juthatni hozzá; majd a jövő héten értesülnek kedves olvasónőink e kirándulás gyönyöreiről.

Egy pár szép óránk azonban mégis volt a lefolyt héten, először is azok, melyeket Artôt Desirée szerzett; nemcsak a színházban, hanem hangversenyben is volt alkalmunk gyönyörködni e ritka művésznő énekében. Sokat lehetne e művésznőről írni, ép azért csak annyit mondok: ez nagy művésznő! Ilyen művésznővel szemben a többi énekesnőről nem igen lehet szólni; minden hangja bájos, elragadó; a természet dús gazdag adományai a legtökéletesebb képzettséggel egyesülnek benne; egy kis hangfutammal több hatást idéz elő, mint mások egész szakaszokkal, és mindezt nemcsak minden megerőtetés nélkül, de a szó szoros értelmében: játszva viszi végbe; kevesebb fáradtsággal, mint más ember a közönséges beszédet, adja ő elő a legnehezebb staccatot, a legmerészebb apreggiot; mennyire eltörpülnek mellette a mi legünnepeltebb művésznőink mind! és ezt korántsem ezeknek kisebbitésére mondom, hanem csak azért, hogy vidéki olvasónőinknek némi megközelítő fogalmuk legyen e művésznő nagyságáról.

Hát még mit mondják Gara Mariájáról? Leirhatlan azon elragadtatás, melyet e szerepben előidézett; csak Lind Jenny tudta úgy elbűvölni a közönséget; de nem is hallottunk mi még olyan Gara Mariát, és tán nem is fogunk többé olyant hallani soha.

Visszatérve a hangversenyre, melyet f. hó 13-kán az orvosnővendékek segélyegylete javára a Muzeum diszteremében rendeztek, ki kell még emelnünk Feleky-Munkácsy Flórárt, ki Tóth Kálmán szép „Szilágyi Erzsébet“-jét a neki saját szívet megnyerő kedvességgel szavalta; épen olyan jelesül működtek közre Návay-Khayll Luíz urhölgy, a főváros egyik legkitünőbb zongoraművésznője, és a sokoldalú Wohl Janak. a., a férfiak közül pedig Khayll és Stocker jelesül ismert zongoraművészek, és báró Jósika Kálmán, ki egy pár dalt sok jó akarattal énekelt; a hangverseny többi részét Volkmann és Mendelssohn műveivel töltötték be ismert fővárosi művészek.

És visszatérve a nemzeti színházra, megemlíthetjük, hogy a betöltendő művezérségre nyilvános csőd van hirdelve; folyamodhatik érte mindenki, a ki bizonyítványokkal igazol-

hatja, hogy írni olvasni tanult, soha fogva nem volt, a himlő ellen be van oltva, a színészethez annyit ért, mint a jelenlegi igazgató, és azon felül eléggé béketűrő természetű, hogy a bizottmány hibáiért majd magát hagyja a lapok által szidni. Kegyetek tán azt gondolják, hogy tréfálok, pedig komolyan beszélek; az egész ügyvivői állomás csak arra való, hogy a rossz igazgatást neki róhassák föl bűnül, de azért az igazgatás nem fog javulhatni egy hajszálnyit sem. Honnan tudom én ezt olyan határozottan állítani? onnan, édes olvasónóm, mert az igazgatóság a régi marad; a színház legfőbb ügyei ezentul is egy bizottmányi tag kezében maradnak, és ki lehetne ez más, mint Nyéki ő méltósága!

De el e desperatus hirrel; inkább említsük meg, hogy főrangú köreinkben a mult héten két boldog házasság kötöttet; gróf Andrásy Gyula Wenkeim Leontin, herczeg Odescalchi Arthur pedig Lo Presti báró hölgyet vezette oltárhoz. Az ég áldása reájuk!

Százsor-szépek.

Azon szegény beteg árva leány részére, kiről lapunk mult számában említést tettünk, „egy árva, de hála Istennek! egészséges leány“ 2 frtot, Pestről pestig M . . . l . . . i Emma nemeslelkű urhölgy 1 frtot küldött be szerkesztőségünkhöz.

Az „irodalomtámogató vállalat,“-hoz

ujlag csatlakozott:

A. Fegyvernek: K. Tóth Ottilia.

Több tisztelt előfizetők szives tudakozódására röviden főlemlítjük, hogy e vállalat czélja: olyan társulatot alakítani, mely évnegyedenkénti 2 frt 50 krért legalább 3 kötetet, vagyis évenkénti 10 frtért legalább 12 kötet könyvet biztosít a pártolóknak és a hazai irodalomnak; ez által elejét vennők az előfizetésekkeli visszaéléseknek, mert a pártolók csak akkor tartozolónak beküldeni egy-egy évnegyedi részletet, azaz 2 frt 50 krt, mikor ezer pártoló lesz együtt; és ez esetben a tiszta jövedelem: — legalább 600 frt évenként — az írói segélyalap növelésére lesz fordítandó.

A vállalat terve tehát épen olyan hasznos az irodalomra, mint a művelt közönségre és a mellett jótékony czállal van összekötve; mindjárt az első évben következő jeles íróink művei lennének kiadandók:

Abonyi Lajos, Dalmady Gyöző, Jókai Mór, Thaly Kálmán, Vadnai Károly, Vértesi Arnold, és e lapok szerkesztőnőjétől egy 2 kötetes munka.

Mihelyt ezer pártoló együtt lesz, a vállalat megkezdheti üdvös működését; eddig hatszázharmincz pártoló jelentkezett; még háromszázhetven lelkes irodalombarát részvételére van tehát szükség; adja Isten, hogy minél előbb együtt legyen e szám.

Gazdasszonyoknak.

Kézipuhító szer.

Végy négy lat vaját, keverd habbá, nyomj belé egy fél citrom levét, ezzel is keverd jó soká, önts hozzá néhány csepp szagos olajt, s rakd el porcellánibrikbe hűvös helyen. Ezen kenőccsel kend be kezedet minden este, és huzz reá szarvasbőrkeztűt.

P. St. Eliza.

Apró vajasszarvacskák.

Végy 3 lat friss élesztőt, dörzsöld össze egy fél font vajjal, tégy hozzá négy lat porrá tört cukrot, egy font finom lisztet, egy kis sót s annyi tejet, a mennyi kívánatik arra, hogy ne legyen se nagyon lágy, se nagyon kemény; mindezt gyúrd össze jól a gyúrótáblán, szaggass ki mindjárt annyi apró darab tésztát, a mennyi szarvast akarsz csinálni, s minden ilyen darabot nyujts ki vékonyra, töltsd meg mák, dió vagy befőtt töltelékkel, hajtogasd össze, kend meg tojással, rakd föl pléhlemezsre, hagyd pihenni és kelni egy negyed óráig, aztán rakd be a kemenczébe, s süsd meg szép sárgára.

Sz. Zs.-né.

Tejes hab.

Verj hat tojás fehéréből erős, kemény habot, cukrozd meg izlésed szerint, forralj fel egy jó nagy lábasban tejet, tégy belé vanigliát s szaggasd belé kanállal a kemény habot; hagyd jól megdagadni a tejben, aztán szedd ki habzó kanállal s rakd a tálra. A fenmaradt tejből pedig csinálj a 6 tojás sárgájával krémeket, s ezt öntsd a tálra, de úgy, hogy a fehér hab a közepében, a kréme pedig köröskörül legyen.

P. St. Eliza.

Irodalom és művészet.

× A Kalocsán megjelenendő „1862. évi árvizkönyv“ kiadója jelenti, hogy a könyv megjelenése az eddig jelentkezett előfizetők által már biztosítva van; s hogy az, az előfizetési határidő meghosszabbítása miatt csak jul. 25-én, tehát az eredetileg kitűzött határidőnél egy hóval később fog megjelenni.

× Az „Ország“ című új politikai lap, melyet Engel és Mandello adnak ki, csak jövő október hóban fog megindulni.

× Balogh Zoltán „Fülemile“ című szépirodalmi lapra engedélyért folyamodott, de sikertelenül.

× Remellay Gusztávnak „Ábránd és Való“ című, lapunkban már említett regényes korrajzai sajtó alatt vannak s e hó végére meg fognak jelenni, miért is a kik az előfizetési ívet még be nem küldötték volna, siessenek azt mielőbb beküldeni. A kétkötetes mű előfizetési ára 1 frt 40 kr, diszpendányban 2 frt 40 kr.

× Új, nagyszerű politikai lap volna keletkezében, ha a hír megvalósul. E lap csaknem oly nagy lenne, mint a „Times“ és részvényeken fogna alapulni. Szerkesztői gyanánt Kovács Lászlót és Zichy Antalt emlegetik.

× Gr. Batthyány Julia szorgalmas írónőnk „Fogház és szerelem“ című 1 felvonásos vígjátékot irt, mely a budai népszínházban már jövő szerdán fog előadatni. Ez este tehát bizonyosan nagyszámu közönség lesz ott.

Budapesti hírvivő.

× (A pesti műegylet) f. hó 4-én tartott közgyűlésében mentek véghez a szokásos három évre érvényes választások. Az egylet elnökeül ujjolag gr. Andrassy Manó, jegyzőjeül pedig Ritter Sándor választattak meg egyhangulag. Az igazgató választmányának elnöke b. Prónay Gábor, s alelnöke gr. Fesetics Béla lön. Műbirálókul megválasztottak: Barabás Miklós, Brodszky Sándor, Engert Vilmos, Greguss Ágost, Heckenast

Gusztáv, Karlovszky Zsigmond, Ligeti Antal, Lukács Mórész, Molnár József, Pencs János, Röck Szilárd, Szabó Béla, Walthier Ágoston, és Weber Henrik.

× (Szinházi művezető). Hogy csakugyan komoly szándék, nemzeti színházunknál művezetőt kinevezni, bizonyítja az, hogy a helytartótanács legközelebb pályázatot hirdetett ez állomásra, melylyel 2100 ft fizetés leendő egybekötve. De ugyane hirdetésből az is kitűnik, hogy a művezető kinevezése nem fog a legközelebbi jövőben megtörténni, miután a pályázók folyamodványainak beadására szeptember 12-ike van kitűzve, s azonfelül a már benyújtott folyamodványok alapjáni kinevezés is időbe kerül. Azonban jobb későn, mint soha.

× (A bérkocsik újabb taksája.) E napokban a pesti két- és egyfogatu bérkocsik számára újabb árszabályzat adatott ki, melyben a fuvardiak következőleg vannak megállapítva: Kétfogatu bérkocsiórt jár egész napra, azaz reggeli 7 órától esti 9-ig 6 frt 30 kr, félnapra, azaz reggeli 7 órától délig 3 frt 15 kr., félórara vagy kevesebb időre 50 kr, egy órára 1 frt, minden további óráért 80 kr; a vasuti indóháztól vagy a gőzhajóállomástól bármely városrészbé 80 kr; a budai várba, a Krisztina-, Rác- vagy vizivárosba és országutra 2 frt, Buda-Ujlakra vagy Ó-Budára 2 frt 20 kr; a budai indóházhoz a Lipótvárosból 1 frt 50 kr, a Teréz-, József-és Ferencvárosból 2 frt; a Városligetbe időzés nélkül és vissza 1 frt 20 kr; a temetőbe és vissza temetkezés alkalmával 1 frt 65 kr. — Az egyfogatu bérkocsik (comfortable) árszabályzata ez: Egy negyedóráért vagy kevesebért jár 25 kr; ez időn fölül minden negyedóráért 20 kr; a pesti indóházig 50 kr, a budai indóházig 80 kr, a városligetbe vagy Orczykertbe 60 kr, a császárfürdőig 80 kr. A hidon és az alaguton a vámot a kocsikibérlője fizeti.

× (Drága szállás.) Megemlítjük, de nem követésre méltó például, hogy van a kishid-utczai Jankovich-házban egy, három csinosan butorozott szobácskából álló szállás, melynek havi bére csak ötszáz forint, tehát egy évre 6,000 frt. De már így e sorok írója is ohajtja, hogy mielőbb háziúr lehessen!

× (Addig jár a korszó a kutra, mig benntörök.) A városliget egyik leglátogatottabb vendéglőjéből két csinosan öltözött fiatal ember többször a nélkül távozott, hogy fizetett volna. Végre csinyen kapták az ifju urakat, s a vendégek mulattatására késő éjjelig az edényeket és evőeszközöket tisztogattatták velök. Inkább ezt tették meg, semhogy a hatóságnak átadassák magukat.

× (A hercegprimás ő eminentiája) már visszaérkezett Rómából, s mult csütörtökön az urnapi körmenetet Pozsonyban személyesen vezette. Mint a lapok írják, a pápa különös örömmel fogadta Magyarország áldornagyát, kinek buszárait is feltűnő érdekléssel nézte ő szentsége.

× (Molnár szinigazgató terve.) A derék Molnár, habár részvét hiányában a legszorultabb helyzetben teng társulatával, nem csügged, hanem kitartó lélekkel mindent megkísért, hogy az annyi áldozattal létesített budai népszínházat a bukástól megmentse. E kísérletek közé számítjuk azon tervét is, melyszerint a pesti német színházban társulatával hetenkint két előadást ohajtana rendezni, bizonyos kárpótlási összeg fizetése mellett. E célból folyamodott is már a pestvárosi tanácsához, mely azonban oda utasítá, hogy miután e színházról, mint a melyet bérbe adott, nem rendelkezhetik: egyezkedjék magánúton az illető színház igazgatójával.

× (A budai leégettek segélyezése.) A budai tűzkárosultak fölsegelésére a császár 1200 frtot, a budai takarékpénztár 500, a budai várostanács 300, s Pestváros tanácsa 100 frtot adományozott. E mellett a magánosok is keresztényi buzgalommal sietnek filléreikkel a leégettek szerencsétlenségének enyhité-

sére. Méltánylattel kell megemlítenünk Molnár szinigazgató nemes tettét is, ki ugyane czélra a népszínházban egy előadást rendezett, melynek tiszta jövedelme a 100 frtot meghaladja. Megindító látni, mint segíti egyik koldus a másikat!

✚ *(Keleten utazott buváraink)* Kubinyi Ferenc, Ipolyi Arnold és Henszlmann Imre, f. hó 14-én érkeztek vissza fővárosunkba, s mult hétfőn terjeszték elő jelentésüket nagy fontosságú utazásukról. Buvárainknak csak ismételt kérelmeik folytán sikerült engedélyt kieszközölni a zultáni titkos könyvtárba bejuthatásra, de még ezen engedély mellett sem egészen érték czélt, mert csak azon könyveket vizsgálhatták át, melyeket eléjük tettek. Először ugyanis 9 kötetet hoztak elő számukra, melyek közül kettő Mátyás király híres könyvtárából való, s görög és latin nyelven a szent atyák életét tartalmazzák; az egyik nyomtatott könyv, a másik pergamen-codex, s vörös és violaszín bársonyba kötve, Magyar-és Csehország czimereivel, apró képecskéekkel, Mátyás király nevének kezdő betűivel és arabeskekkel vannak díszítve. A második teremben, hová csak ismételt kérelem folytán bocsáttattak be, egy asztalon 50 könyvet láttak, melyekből 11 a Mátyás király könyvtárából való, s római klasszikusok műveit és a szent atyák életét tartalmazzák. E könyvek egyikén Mátyás király arcképe látható, a mint karszékből olvas. A könyvtárra vonatkozó többi közleményt titkos jelentésben fogják az Akadémia elé terjeszteni. Tudós hazánkfiain nagy gondot fordítottak a Konstantinápolyban levő magyar siremlékek iránt is; Tököly és Rákóczy sirjait lerajzolva magukkal hozták. Rodostoban megnézték Rákóczy lakását, kápolnáját, misekönyveit s imáit, melyek még mind megvannak; Mikes Kelemen több hagyományaira is ráakadtak. Mindezekről azonban részletesen fog értesülni a közönség egy önálló füzetben megjelenendő bővebb jelentésből.

✚ *(Kertészeti kiállítás.)* Az országos kertészeti társulat a dunaparton levő csarnokában terménykiállítást nyitott, mely ünnepek kivételével naponként reggeli 9 órától délig, s délután 2 órától estig megsejmelhető.

✚ *(A magyar akadémiai palota gipszmintája)* néhány nap óta látható az építés színhelyén álló bódében, hol mindenkinek megtekintheti. Ugyane minta fényképe is kapható már. A palota, mint tudjuk, Stühler berlini építész terve szerint épül, kinek ez második terve, mely mind a beosztást, mind a stílyt illetőleg lényegesen különbözik az elsőttől. A tervet Ybl fogja létesíteni, Skalnicszky mint első rajzoló műköendő az építésnél, a gyakorlati építést pedig Discher József hajtandja végre.

✚ *(Sajátságos kocsik.)* Most már oly kocsit is találtak föl, melyhez sem ló, sem gőzerő nem szükséges, mégis szalad. Fel találója Horváth Horthi hazánkfia, ki újszerkezetű kocsiját a zugligeti vasutra ajánlja alkalmazandónak.

✚ *(Madarász Győző.)* Párisban tartózkodó jeles festésznünk közelebb meg fogja látogatni fővárosunkat; egy nagyszerű csataképre akar itt történelmi tanulmányokat tenni.

✚ *(Apró hírek.)* Gr. Zichy Jenő, a bodajki kerületnek volt országgyűlési képviselője, e napokban tette le az ügyvédi vizsgát, még pedig kitűnő sikerrel. — Két bécsi lakos a pesti várostanácsához engedélyért folyamodott, Pesten egy férfiszolgálat-intézet felállíthatására. — E napokban a hajóstéren egy 4 éves kis leányka lovak és kocsik által agyongázoltatott. — A városi rendőrség számát harminczczal szaporítják; egyenruhájukon is némi módosítás történik. — Mióta a husmérés teljesen felszabadított, a husfontja 3–4 krral olcsóbb lett, de csak a külvárosokban. — Pest és Eger közt ezentúl minden nap fognak társaskocsik közlekedni. — A Zugligetbe járó kocsik néhány nap óta mindennap reggeli 5 órától esti 9-ig közlekednek. — A városligetben kertésztanodát szándékoznak állítani. — Schwarzer budai

magántéboldóját megnagyobbította, mi annál inkább szükséges volt, miután a lipótmezei országos téboldya építése rák módjára halad. — A legközelebbi országos vásár arról nevezetes, hogy egy tolvajság sem jelentetett be a városi kapitányságnak. — A pesti dunaparti kikötő kiépítését még ez idén folytatni fogják. Hát a budai partra mikor kerül a sor; — A császárfürdői díjak következőleg szállítottak le: gőzfürdőért 80 krról 60 krra, kádfürdőért az emeletben 40 krról 30 krra, egy kő-vagy török-fürdőért a nagy gyógyudvarban 40 krról 30 krra. — Egy kőműveslegény a kerepesi uton házmeszelés alkalmával az állványról leesvén, annyira összezuzódott, hogy belehalt. — A budai nyári színház igazgatója is rendezett előadást a budai tűzkárosultak javára. Az e czélra átadott jövedelem 300 frt. — Kéler Béla zenekarigazgató a budai leégettek fölsegelésére mult csütörtökön a pesti lövöldében zeneestélyt rendezett. — Buda-Ujlakon e napokban tűz volt, mely 6 házat hamvasztott el. — A magyar földhitelbank ügye, bécsi hírek szerint, már el volna intézve. — Gr. Forgách fő-kancellár e napokban nógrádmegyei jószágaira utazott.

Nemzeti színház.

— Junius 19-kén. —

Junius 12-dikén: „Tévedt nő,” Verdi operája, Artót Desirée mint vendég. — Jun. 13-dikén: „Egy szegény ifju története.” — Jun. 14-dikén: „Párisi adós” és „Eljegyzés lámpafénynél” operette. — Jun. 15-dikén: „Hunyady László,” Erkel operája, Artót Desirée mint vendég. — Jun. 16-dikén: „A mama,” Szigligeti vigjátéka. — Jun. 17-dikén: „Hunyady László,” Erkel operája, Artót utósó vendékjátéka. — Jun. 18-dikén: Az írói segélyegylet javára műkedvelők által: „Tűz a zárdában” vigjáték és „Egy kis szíveség” vigjáték.

Még mindig Artót Desirée ragadta el a közönség szívét, sőt e héten inkább, mint valaha; magyar operában hallottuk e héten „Hunyady László”-ban Gara Máriát adta, vasárnapon és kedden, és még az azon való nehezteletést is elfelejtette velünk a nagy művésznő, hogy az érdemdús igazgatóság ismét vasárnapon léptette őt föl! De valóban bajos dolog is, kifejezni azon elragadtatást, melybe e Gara Mária a közönséget hozta; ilyen tapsot még keveset hallott a nemzeti színház és virágkoszorukban szintén nem volt fogyatkozás. Nem is hallottunk mi még ilyen Gara Máriát; a játékról nem is szólunk; mert hisz a művészi játékról általában csak primitív fogalmak vannak énekesnőinknek; azt hiszik, ha szépen énekelnek, már ez színművészet! És milyen értelmesen szavalt e nagy művésznő! Pedig idegen előtte a magyar nyelv! E tekintetben is sokat tanulhatnának tőle énekesnőink! — Még Ellingert kell dicséretesen megemlíteni, a ki ismét szép mérséklettel, és azért mindig szépen is énekelt.

Az „Eljegyzés lámpafénynél” sokkal jobban adatott, mint eddig; Szerdahelyi szerepét Fűredy adta; bár mindig ő nála maradna e szerep! Markovics Ilka most is igen kedves volt.

A drámára azonban ismét mostoha idők jártak; a „Párisi adós” egy kis franczia semmi; a „Szegény ifju története” kedvetlenül mászott végig a színpadon; a „Nőuralom” helyett Szilágyiné rögtöni rosszulléte miatt a „Mamá”-t rántották elő, a műkedvelői előadást pedig megbírálni nem szabad; tiszteljük a jóakaratot, de azért mégis azt hisszük, hogy ez előadást jobb lett volna valamely magánháznál, rögtönözött színpadon rendezni; privátmulatságnak megjárja, és akkor a jótékony cél tekintetéből belépti díjat is szívesen fizet az ember érte, de a nemzeti színháznak magasabb rendeltetése van; azt a jobb műkedvelői játék sem érheti föl.

Budai népszínház.

Junius 12-kén: a budarácsvárosi tűzkárosultak gyámolítására először: „A balatoni rém,” tüneményes néprege, dalokkal és tánczczal, fordította Miklovics János. — Jun. 13-dikán: „Két magyar király.” — Jun. 14-dikén: „Csizmadia mint kísértet,” népszínmű 3 felvonásban. — Jun. 15-dikén: „A két szarvu ember,” eredeti népszínmű. — Jun. 16-dikán: „A fogház.” — Jun. 17-kén: „Divatos élet” — Jun. 18-kán „A lovodi Árva.”

A „Balatoni rém” annyiban érdelemi meg czímét, hogy láttára a Balaton is kiugranék medréből rémültében, annyira gyöngye egy historia az egész; németből van — kifordítva; az eredeti sem ér semmit, a fordítmány pedig még annál is kevesebbet. A „két magyar király” előadásakor a földszint és karzat tele volt nézőkkel, csak a páholyok voltak üresek, a mit onnan is lehetne magyarázni, mert — díjmentes előadás volt; a budai közönség tehát nem épen ellensége a színészetnek, csak áldozni nem szeret érte; ingyen akár kétszer is elmenne hetenkint a színházba. Valóban szép tőle!

Mindenfélék.

✦ (Szerencsétlenség tűz által.) Bécsben Schaffgotsche grófnő ruhája meggyült s tulajdonosnőjét megégette, minek következtében borzasztó kínok közt meghalt. Krinolinja aczélbronzsai oly izzók voltak, hogy a padlót is kiégették.

(Egy anya borzasztó tette.) Schmiedeberg mellett egy anyát a mostoha körülmények annyira vittek, hogy három gyermekével együtt a közel tóba ugrott. A gyermekek meghaltak, de az anyát akarata ellen is kiszabadították s a törvényszéknek adták át.

✦ (Egy gonosz sirásó.) Scheffieldben közelebb sajátos zendülés fordult elő. Az a hír terjedt el ugyanis, hogy az ottani sirásó, az eltemetett halottakat kiásván, az orvosoknak felboncsolás végett eladogatja. A hír oly izgatottságot okozott, hogy nyomozásokat kellett megindítani, melyek folytán a hír valónak bizonyulván, a lakosság annyira felháborodott, hogy rövid idő alatt a paplak földig lerontva, a sirásó tanyája pedig lángokban volt.

✦ (Ajándék Napoleon császár számára.) Az egyiptomi alkirály Napoleon császárnak ajándékozta 5—6000 darabból álló érem-gyűjteményét, a mely kivált török és arab érmek tekintetében a párisi érem-kabinet kiegészítésére fog szolgálni.

✦ (Élczes tolvaj.) A bécsi törvényszék egy tolvajt egy havi börtönre ítelt. hetenkint egy böjtnappal sulyosítva. Az elítélt tiltakozott az egy napi böjt ellen, mert ugymond, ő hetenkint kétszer, sőt háromszor is szokott böjtolni.

✦ (Humoros végrendelet.) Nestroy halála után is megnevezteté az embereket végrendeletével, melyből kitetszik, hogy az elhunyt színész rémitő mód félt attól, hogy mint tetszhalottat találják eltemetni. Azért azt rendelé, hogy temetése ne kétszer, hanem legalább négyszer 24 óra után, akkor is nyitott koporsóban történjék; de holttestét még ekkor se tegyék a sirboltba, hanem még 48 óráig hagyják a halottkémlő házban, hogy fölébredése esetére tudathassa a világgal, hogy még él. Azonban ekkor is fedetlen koporsóval tegyék a sirboltba. Miután Nestroy ezeket részletesen elmondta, végre így szól: „Most pedig, miután nagyon is sokat foglalkoztam tetemeimmel, térjünk a sirbolttól a vaspénzladához.”

✦ (Belgrád városát bombázták.) A belgrádi törökök és szerbek közt e napokban véres viszály fejlődött ki, melynek oka egy szerb gyermeknek a törökök általi megöletése. A sajnos eseményekre vonatkozó távirati jelentések szerint az üszekapás alkalmával 13 szerb és 2 török halva maradt. A

török csapatok visszahúzódtak az erősségbe s lázongnak a basaparancsnok ellen, hogy nem engedi őket harczolni. E jelentés 16-ról kelt. Másnap d. e. 9¹/₂ órakor egy zimonyi távsürgöny szerint Belgrád városát bombázni kezdték a várból. Egy későbbi, de ugyanez napi jelentés szerint a város a bombázás következtében több helyen égett. Garasanin miniszter a vidék népét a városba rendelte. A bombázás 3¹/₂ óráig tartott.

✦ (Egy szerkesztő elítéltése.) A „Naroday listi” cseh lap szerkesztője Greger, csendzavarás és izgatás miatt négy havi börtönre s 300 frt biztosíték elvesztésére ítéltetett.

✦ (Egy nő, mint polgármester. Amerika egyik városában Smith Nancy nevű hölgyet választottak meg polgármesternek.

✦ (A nyugtalan Vezuv) ismét kitöréssel fenyegeti Nápoly és környéke lakosait. E tűzhegy rövid időközönként lávát szór Pompeji s hamut Portici felé.

✦ (Czipő- és csizmavarró gép.) Berlinben jelenleg egy érdekes és fontos gép van kiállítva, mely félóra alatt egy pár czipőt vagy csizmát képes kiszabni és összevarrni, a sark kivételével. E gépre feltalálója szabadalmat nyert.

✦ (Egy király, mint műkedvelő.) A svéd király a Stockholmban megalakult férfdalárdánál valóságos működő tagul iratta be magát, s mint ilyen, mindenkor részt veszen az egylet gyakorlataiban.

✦ („Nemzetközi tudományos congressus.”) Több angol és német tudós egy „nemzetközi tudományos congressust” tervez, mely évenként augusztus hóban Európa fővárosaiba felváltva fogna egybehivatni s a legkülönbébb tudományok képviselőit egyesíteni. Az első ily congressus Parisban, a második Londonban tartatnék, a többire nézve mindig az utolsó congressusban fogna elhatározatni, hogy a legközelebbi congressus melyik városba hívassék össze. Mindegyik congressus egy hétig tartana, s feladata lenne, egyes tudományos fölfedezések rendszeres helyét kijelölni és ezáltal legtökéleteseb alkalmazásukat előmozdítani.

✦ (A japáni vértanuk szentté avatása) Rómában f. hó 8 án történt megnagyünnepélyességgel. A sz. Péter temploma ez alkalomra fényesen fel volt díszítve, mi 60.000 scudiba került. Az ünnepélyen, mely 6 óra hosszat tartott, 44 bibornok s 243 püspök volt jelen. A párisi „Presse”-nek Rómából a következőket írják: A japáni vértanuk, kik nagyobbbrészt japániak voltak s csak néhány spanyol volt köztük, 1597. april 5-én feszítették keresztre. Kivégeztetésök alatt és után a csodák egész sora történt; névszerint: 1) Holttesteiket az orvmadarak nem bántották. 2) Kivégeztetésök után való pénteken éjjel három tűzoszlop volt a vértanuk keresztfája fölött látható, melyek később a jezsuiták kollégiumának, majd a sz. Lázár templomának teteje fölé vonultak. 3) Sz. Michi Pál vére egy edénybe összegyűjtetvén, hónapok mulva is folyékony és romlatlan állapotban találtatott. 4) Midőn a vértanukat elfogták, három óráig tartó földindulás volt, mely különösen a japáni bálványképeket zúzta össze. Egy vizözön pedig számtalan japánit eltemetett. 5) Assisi sz. Ferencz képe, mely Porciuncula templomában állt, nagy mértékben vért izzadott. — A sz. Péter templomában képek vannak kifüggesztve, melyek e csodákat tüntetik elő.

Divattudósítás.

Harmadheti tudósításunkat folytatandók, legelőször is megemlítjük, hogy Türsch urnál továbbá egészen új divatu csinos kis fodros gallérkákat láttunk, melyek ép ugy szépségök, mint olcsóságuk által tűntek fel; ugyanis egy kis fodros gallérka fodros kézelővel együtt nem kerül többbe, mint

1 frt 30 krba. Olcsóságra nézve vetélkednek még a fodros gallérrakkal az egyszerű, sima reggeli gallérok ujjakkal együtt; a magas tükélyre emelkedett gépek mellett csak a nagy mennyiség, melyet ilyen gallérokól a világ minden részeiben készítenek és szállítanak, teszi megfoghatóvá, hogy lehet mai nap 1 frt 40, 1 frt 50 krért ilyen csinos munkát kiállítani.

A sok mindenféle fehérnemű között még a nagy fehér mollkendők vonták magukra figyelmünket; e kendőkön köröskörül egy-egy arasznyi széles szegély képezi a diszítést; egyszerű, könnyű, csinos kendők ezek, és kivált délelőtti öltözékekhez igen ajánlandók: áruk 5 frt, 7 frt, egész 10-ig.

A fehér csipkenyakköttők még kedveltebbek e nyáron, semmint télen a fekete csipkéből készültek voltak; e csipkék — hirszerint — azon üdvös hatást gyakorolják, hogy a nyakat teljesen megóvják az elsüléstől; innen az a nagy kelendőség, melynek az idén örvendenek. 1 frt 20 krtól kezdve 4 frtig kaphatók; a himzett, mollból készült kis nyakköttők közül pedig 70 krért már igen csinosat kaphatni.

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül az ujonan érkezett fehér mollruhákat sem; e ruhák szépségök és olcsóságuk miatt közkedvességre emelkedtek nem csak igen diszes nappali nyáriruháknak használtathatnak, de nyári táncszelvényekre is igen czélszerűek: e mollruhák alapszíne fehér, csak az igen bő szoknya alján fut körül három-négy színes szegély, vagy arabeszk; a kék, rózsaszínű, lila szegélyű fehér mollruha kitünően szép; megjegyzendő még, hogy e ruhák igen jól állják ki a mosást, és azért nagyon szívesen mondjuk meg az árukat: nem nagyobb, mint 10—12 forint.

Fehér reggeli főkötőköl igen szépeket láttunk, még pedig az egyforintosak közül is; azonkívül a fehér mollból készült hálók, elől színes szalagsokrokkal diszítve, igen divatosak pongyolához; egy-egy ilyen háló: 3—4 frt.

Tagadhatatlan, hogy a politikának még a divatcikkekre is van befolyása! Ennek egyik fényes, elvitázhatatlan bizonyítékát látjuk az idén a — nagy fekete csipkekendőknél. Az amerikai háboru miatt ottani hölgytestvéreink kénytelenek lemondani az oda leginkább Lyonból minden évben megszámlálhatlan sokaságban érkező csipkekendőkről, és így a lyoni gyárnokok egy negyedrésszel alább szállították a fekete csipke árát, úgy, hogy 6 frttól kezdve már csinos kendőt kaphatunk, a 20—25 frtosak igen szépek, az 50, 60, 100 vagy 120 forintosokról nem is szólok.

A színes selyemből készült, egészen keskeny nyakköttők ára csak 48—60 kr.

Ez alkalommal még azon szoknyákat is bemutatom t. olvasónőinknek, melyeket fürdőhelyeken, utban, kirándulások alkalmával a crinolinon felül viselnek. Készülnek pedig ezen szoknyák valami kemény, kecskeszörforma szürke, vagy fekete és fehér csíkos szövetből; az alján rendszeren csinos diszítés szokott lenni, egy-két sor három ujjnyi szélességű bársonyszalag, vagy arasznyi szélességű tafora-szegély; e szegély fehér vagy fekete selyemszállal ki van himezve, úgy, hogy e szoknya már magában is csinos ruhát képez. Az angol nők különös pártfogásba vették e tarka szoknyákat

és alig van Albionnak egy-egy leánya, a ki ilyen szoknya nélkül vasútra szállna. Ezen szoknyák közül a legegyszerűbb 6 frt, a 12, 17 és 22 forintosak már himzettek és ennél fogva diszesek is. — E szoknyákból is nagy mennyiség érkezett Tüersch ur kereskedésébe.

Rejtvény.

T...i Emmától.

1. 6. 7. Kül nemzetnél a hatalmat viseli.
5. 2. 1. Szerencsétlen, ki e büntetést nyeri.
3. 6. 1. Ismert állat izes étet szolgáltat.
5. 2. 3. 3. A ki így tesz, dicsérik a szorgalmat.
2. 3. 4. 1. Indiából veszi e szeszt Hollandhon.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Veszélyt ennek túrni kell a pusztákon.

Megfejtési határidő: Julius 19-ke.

A 20-dik számban levő sakkrejtvény értelme:

Nem vagyok én nap, se hold,
Vagyok egy kis csillag,
Mely a sok millió közt
Szemérmesen ballag,
De midőn borult az ég —
Nap és hold nem ragyog,
A szörnyű éjszakának,
Az elborult pusztának
Mégis ténye vagyok.

Ferenczy Teréz.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Mendelényi Emma, Theisz Hummel Emilia, Hertelendy Czigler Ida, Fogler Paulina, Marggraf Hermin, Szabó Jula és Poli, Takó Ilka, Jaross Lipovniczky Nepomuczéna, Eisenstädter Malvina, Vogel Karolin, Nagy Mari, Pristya Vilma, Egervary Tuboly Emilia, Domahidy Károlynő, Szelényi Károlynő, Orosz Nemes Amália, Boronkay Csicseri Lila, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Kühnel Anna, Nagy Emilia, Pap Nina, Pongrácz Julia, Almási Cornélia, Kis Judit, Némethy Ilona, Palkovics Somogyi Mária, Lukrits Mütter Ottilia.

E névsorból is kilátszik, hogy nem csalódtunk, midőn azt állítottuk, hogy hölgyeink közül csak kevesen foglalkoznak »sakkal»; azért ritkán is közlünk olyant; tisztelt munkatársainkat tehát igen kérjük, hogy sakkalányok helyett inkább más elmés szám- vagy szőrejtvényeket szíveskedjenek beküldeni, ezeket lehetőleg gyorsan közölhetjük.

Az „olló“ megfejtését utólag beküldé:
Ferenczy Lenke, Nánássy Szőkö Mari.

TARTALOM.

Szív és ész, Emiliától. Augusz Károly emlékére, Selestey Lászlótól. Barátnémhoz, Sárosy Gyulától. Aromok között, Vértesi Arnoldtól. Oh ne kérdezd, Gizellától. A kezek ápolása és szépítése, Dr. Pethe Zsigmondtól. Jó helyre tévedés, Fenesy Jánostól. Betlehem rózsája, Marikovszky Gábortól. Zajos napok, Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. Százszor szépek. Az irodalomtámogató vállalat. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélek. Divat-tudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárca. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltlevelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Nyizsnjai Gusztáv két zeneműve.

25-dik szám.

VASÁRNAP, JUNIUS 22. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.








ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-----------------|----------------------|---|-------------|--------------|-------------------------------------|
| | | | | | kelet
ó. | nyugot
p. | |
| 22 Vasárnap | E 2 Krisztina | E 1 Ákos | 10 G 2 Timoté |  | 4 4 | 7 59 | 24 |
| 23 Hétfő | Szidonia szuz | Szidonka | 11 Bertalan |  | 4 5 | 7 59 | 25 |
| 24 Kedd | Ker. János szül. | Iván | 12 Onophrius |  | 4 5 | 7 59 | 26 |
| 25 Szerda. | Prosper püsp. | Mártha | 13 Aquilina |  | 4 6 | 7 59 | 27 |
| 26 Csüt. | János és Pál | Jeremiás | 14 Elizeus pr. |  | 4 6 | 7 59 | 28 Jeremia |
| 27 Péntek | László kir. | László kir. | 15 Álmos |  | 4 7 | 7 59 | 29 |
| 28 Szombat | Leo papa | Arszlán | 16 Tichó |  | 4 7 | 7 59 | 30 43. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Kecskemét, jun. 12. (Eredeti levél.) (*Műkedvelői szini előadás.*) Tisztelt szerkesztő! Tegnap, azaz jun. 11-kén, a kecskeméti közönségnek oly élvezetdús estéje volt, mely igen soká emlékében fog maradni. Ugyanis a helybeli műkedvelő társulat a nemzeti színház nyugdíj-intézete javára Szigligeti „Nagyapó“ című színművét adá elő. Nem czélom hideg bírálatot írni, talán nem is volnék rá képes, aztán magam sem vagyok tisztában, ha műkedvelőkről vagy művészekről kell-e szólanom. Elég lesz annyit mondanom, hogy minden szereplőt minden jelenet után a túllelkesült közönség viharos tapsokkal s temérdek koszorúkkal jutalmazott.

Az előadás fénypontját azonban **Kozma Emilia** és **Parragh Laura** kisasszonyok tevék, az első Zsuzsika, az utóbbi Rafaela szerepét adá, és pedig művészi tökélyel; hozzá még az a gyönyörű ének, melyben a két bájos hölgy versenyezni látszott egymással; de csak önmagukat multák felül. Az a tiszta, csengő, hajlékony hang, azok a lassan elhaló gyönyörű trillák, oh mi kedvesen hatottak a közönségre! mikor aztán az utolsó hang is elhalt kedves ajkaikon, olvasni lehetett a sovár szemekből azt a megfejthetlen vágyat, mely mintegy kérdezni látszott: „miért nem tart tovább csalogányzenétek?“

De mégis talán igaztalan volnék, ha azt mondanám, hogy a két kisasszony képezé a fénypontot. Ott volt még **Torkos István** ur mint **Peterdi**, **Monus Ferencz** ur mint **Nagy Jancsi**, kiknek játékaról elég legyen e két szó: ők jelesek. **Parragh ur Gyula** szerepében ma is remekelt. **Bajtit Végh Ferencz** ur, **Agnest Horváth Döméné** asszony igen jól személyesíté. **Kiss Tamás**, **Böszörményi Mihály** ur **Péter** szerepében, **Kiss Béla** ur keresetlen, otthonos játékkal igen sikerülten tölték be szerepeiket. **Esztarit**, **Nagy K.** ur **Annát Hornyikné** asszony, **Utasit Fehér P.** ur, **Vialent Szücs J.** ur adta a közönség teljes meglegedésére; a többi kisebb szerepek is mind igen jól voltak betöltve.

A közönség igen nagy számmal volt, a tiszta jövedelem még nem tudatik.

Ha megengedi nagysád, **Kecskemét szellemi életéről a Családi kört legközelebb ismét tudósítandja** *)

Theodora.

Ungvár, junius 13-án. (Eredeti lev.) (*Szini előadások.*) Vidéki kisebb városunkban, hol a társasélet egyhanguságának mindig nyomában van az unalom, épen oly élénkséget idéz elő egy jól szervezett színésztársaság megjelenése, mint a természetben tartós s tikkasztó hőség után egy-vészmentes égháború; ez megtisztítván a fojtó levegőt, üdülésbe hozza a természetet, amaz elűzvé a gyötrő unalmat, felszabadítja az emberek kedélyét a zsibbadás alól; mindkettőnek jó hatása van tehát, azon természetes kis különbséggel, hogy az egyiket levegő,

*) Sőt igen, igen kérjük.

Szerk.

a másikat pedig **tárcza-tisztulás** is szokta követni. Azonban szerintem a házbudgetben, ha nem első, akkor mindenestre második helyet kell elfoglalniok a lelki élvezeteket szerző kiadásoknak, s ezen véleményemet látszik igazolni az ungvári közönség azon része, mely naponkint megjelenik a „Korona“ című vendégfogadó udvarán levő nyári szinkörben, melyet **Latabár Endre**, felső-magyarországi színgazgató ur nem kis áldozattal a közönség kényelmére építettett.

A társaság május 24-kén „**II. Rákóczy Ferencz** fogsága“ című drámával megkezdvén előadásait, azóta a legújabb, s még nálunk egészen ismeretlen darabok színrehozatala által a közönséget tökéletesen lekenyerezte.

De lássuk a repertoirt: Második előadás május 25-én „**Pünkösdi királyné**“; ezt követték: „**Egy férj az ajtó előtt**“, operette, és „**Tűz a zárdában**“; továbbá „**Dobó Katicza**“, „**Fidibus és csizmadia mint utcakapitány**“, „**Evangelium és családélet**“, „**Egy a mi népünköl**“, „**Három Maupin**“, „**Eljegyzés lámpafénynél**“, operette, és „**Egy csésze thea**“, „**Szent László és kora**“, „**Egy férj az ajtó előtt**“, operette másodsor **Prielle Péter** jutalmául, és „**Port a szemébe**“, „**Szegedi kucpez**“, „**A didergő**“, „**Az elizondoi leány**“, operette, és „**Színész**“, végre tegnap 12-én „**Mátrai vadászat**“.

Ily játékrend s többnyire pontos, kerekded előadásokból látható, hogy a közönség pártolása ezuttal nem csupán hazafiságon alapszik, mire pedig sok vidéki színésztársaság elég hibásan, nagyobb súlyt fektet, mint saját érdemére.

A személyzetről legközelebbi alkalommal szölandunk, a mikor jelen levelezői tollunkat talán kissé hegyesebbel cserélendjük fel, annál is inkább, mert **Latabár Endre** ur színésztársasága bátran kiállhatja a kritikát.

A mi a jövedelmet illeti, az igen elég az ungvári közönségtől, de még sem annyi, hogy azon nagy kiadásokat, melyeket az igazgató ur a nyári színház felállítására áldozott, tökéletesen fedezze. Bérlet 12 előadásra nyitattott s az előfizetők száma már is 100-on felül van, holott a vidék későn értesülvén a bérletnyitásról, az előfizetéssel elkésett, s azért szeretjük hinni, hogy a második bérletnél a fennebbi százas szám legalább is kétszerezve leend. Adja Isten!
r. l.

Losonc, jun. 12. (Eredeti levél.) (*Nöegylet. — Műkedvelői előadás. — A ref. templom építésének befejezése. — A dalárda kirándulása. — Kaszinó és Népkör. — Pázmány István színtársulata.*) Tisztelt nagysád! A költő egyik szép versében a haza bús képét feltüntetvén, így kiált fel: „E bús anya képe, te képed oh hon! Márványkebel átka van leányaidon!“ E panasz, hála Istennek, nem sujthatja többé a mi hölgyeinket. Ez állításunk igazolásaul megemlítjük, hogy városunk és vidékünk honleányai a nőegylet eszméjét lelkesülten karolják fel, s az alapszabályokhoz képest megalakulván, a működés tereére lépnek. Csak rajta hazám lelkes leányai, e tér az, melyen

hivatástokhoz képest legtöbbet áldozhattok a haza és emberiség oltárán!

Lankadatlan műkedvelő-társulatunk szép haladás jeleit mutatá fel ismét f. hó 9-kén a „Nyolczadik pont“ s a „Szerelem és örökség“ előadásában, melynek tiszta jövedelme 141 ft. 70 kr. — A „Nyolczadik pont“-ot hatással adni, műkedvelőknek nem könnyű feladat, s hogy ez mégis sikerült, Fáy Elda s özv. Toldy Lilla urhölgynek, és P. G. s L. A. uraknak köszönhetjük, kik mindannyian helyes felfogással s nem kis ügyességgel adák szerepeiket. A „Szerelem és örökség“-ben Halászy Fanni k. a., mint Flóra, ismét a társulat egyik leghivatottabb tagjaul mutatá be magát. Gerőfynét Reinhard Julia urnó, a szobaleányt Sztolár Nina k. a. helyesen személyesíték. A tábornokot T. J., a ven huszárt K. A., s Arpádot T. S. urak a közönséget földerítő hatással játszák. Az egyik inast O. M., a másikat hevenyészve P. E. urak személyesíték. — A rendezés igen jó volt. F. hó 30-án az „Egy csésze tea“ és „Egy a kettő közül“ vigjátékok kerülnek színre.

Félévnel kevesebb idő alatt, izléssel és csinnal fölszerelt színpadunk kiállítási költségein fölül, nem sokára 500 ft álland a társulat rendelkezése alatt a hazai és városi közérdekek gyámolítására; mely anyagi eredményt sokszorosán fölülmulja azon szellemi haszon, mely e vállalatnak a közéletrei hatásában nyilvánul.

Városunk csinosodása is lendületnek indul. A helv. hitvallásuak góthalku temploma, az építkezést vezetett Wágner, pesti építész ur terve szerint, a homlokzat kiépítésével be fog fejeztetni, mi is a hivek buzgó adakozásaiból gyűjtött pénzen még e nyáron munkába vétetik. — A kis terjedelmű, de csinosan rendezett Teleki-sétány, most jun. 15-én nyitattik meg s adatik át a közönségnek.

A kies fekvésű fürdőkben tartott barátságos összejövetelek közt nem hagyhatom említetlenül az életrevaló dalárdánk által f. hó 14-én rendezendő erdei kirándulást.

Kaszinónk és népkörünk, s így sajátlag két kaszinónk van, mi, habár életrevalóságot tanusit, kis városunkban fölösleges. Az egy célra törekvők egyesülés által a céljt könnyebben megközelíthetik, miért is reméljük, hogy a két kaszinó nem sokára egybeolvadand.

A szomszéd Rimaszombatban Pázmán István jól rendezett szintársasága működik, mely, ugy hiszszük, az őszön vagy télen minket is meglátogat.

Egy losonczy

Dorozsmán. mint a „Sz. H.“ írja, egy őrmester és két káplár háziasszonyukkal összezörrentek, minek szomorú következménye az lön, hogy az asszony, heves ütések következtében, néhány percz mulva meghalt.

Győr-Ujvárosban e hó 13-án éjjel tűz ütött ki, mely a nagy szél folytán rövid idő alatt 17 házat pusztított el. A leégett házak egy része biztosítva volt.

Török-Becsén egy társulat alakult, mely feladatául tűzte ki az annyira elterjedt káromkodást tagjai közt megszüntetni.

Mohácsen f. hó 12-én nagy tűz volt, melynek száz ház esett martalékul a hozzátartozó épületekkel együtt. A szerencsétlen lakosok nagy része a szigetben s a mezön levén, a megmentésről szó sem lehetett, mivel a dühöngő elem a szűk utcákat járhatlanokká tette s a lángoknak csak a Duna vetett véget, melyen már a hajók is gyulni kezdtek. Számos házi állat s állítólag ember is veszett oda.

Megbízások tára.

Entrademre, B. E. urnak: Rögtön megvettük és elküldtük.

Vajda-Hunyadra, M. Zs. urhölgynek: Kezei között van-e már?

M. Komáromba, P. A. urhölgynek: A legszivesebben végeztük el.

Boglárra, B. H. urhölgynek: El van küldve.

Rékasra, R. M. urhölgynek: Eddig már bizonyosan kezei között van.

Bodaikra, T. B. S. urnak: Örömmel végeztük a kedves megbízást; már utban van.

N. Bányá, Cz. D. urnak: Magánlevelet irtunk; ajánljuk azt szives figyelmébe.

Gyöngyösre, K. J. urhölgynek: Megjött-e a küldemény?

Demsudra, L. F. urhölgynek: Már utban van; reméljük, meg lesz elégedve.

A. Fegyvernek, K. T. O. urhölgynek: Vettük a küldeményt; fogadja forró köszönetemet a szives részvétért.

Nagyváradra, L. M. O. urhölgynek: Igen szivesen tettük.

F. Gyékényes, P. J. urhölgynek: Most tán mégis szerencsésen megérkezett?

N. Körösre, L. L. urnak: Vette-e a tudósítást?

R. M. urhölgynek. Megismertük a kedves kéz vonását. Áldja meg érte az árvák mennyei gondviselője.

M. Kövesdre, K. R. urhölgynek: Mi elküldtük a kívántat, megjött-e? És a másik küldemény rendben van-e már?

Szerkesztői nyílt levelek.

Tóth Endrének. Vettük; köszönet; a szives ajánlatra jobb időket kell bevárunk.

Nyilas Samunak. Köszönettel vettük. „Róza“ költeményeiért eleve is köszönetet mondunk; még nem késő; csak augusztusban adjuk sajtó alá az „Évkönyv“-et.

Kalocsa Rózának. Ezer köszönet valóban szép czikkeért.

Csukásy Józsefnek. Vettük; egy kis közlendőnk volna önnel: hová czimezzük levelünket?

Torda: N. I. urhölgynek: Vettük kedves küldeményét; a régít illetőleg, azt még így kiigazítva sem igen lehetne most adni; hiába, hogy is mondja Petőfi: „De a halál azt mondja reá: — csitt! — Az újat illetőleg, ha nem magánérdekü: igen szivesen.

Báttaszék, P. L. urhölgynek. Ezer szives köszönet; igen szép.

Félegyháza, B. R. urhölgynek: A kérdéses levelet fájdalom, nem vettük; újbóli beküldését kérjük.

„Csöndes éjjel.“ Melegen van írva; csak a 3-dik szakasz utósó sorát kellene kiigazítani; így németes.

„Oh ne kívánd.“ „Egy kicsi sirhalom.“ „Pereg a dob.“ „Ha szétnézek.“ A lyrai költemény egyik fő kelléke: a dalhang; a nélkül a legszebb gondolat is próza.

„Kis pacsirta“ — kis pacsirta.

„Karinához.“ Várjunk még egy-két évet; azalatt majd a „szende gyermek“ is, a lélek szárnya is megnő egy kissé. Kár az efféléket ilyen fiatalonnan elzengni; nem hiszi azt el egy művelt leány sem.

Előfizetési felhívás

a
„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

MEGJELENIK HETENKINT HARMADFÉL IVEN, SZINES BORITÉKKAL,

ARCZ- ÉS DIVATKÉPEKKEL,

SZABÁS- ÉS HIMZET-RAJZOKKAL, ZENEMŰI ÉS EGYÉB MELLÉKLETEKKEL.

A magyar hölgyek ismerik lapomat és ismerik az irányt, melyet abban majd két év óta követek. Nemes szellemi táplálékot adni a nemcs szíveknek, napfényre hozni a női szívben rejlő drága kincseket, felmutatni nemünk magasztos erkölcsi hivatását, kijelölni az utat, melyen kitünő honleányaink a haza, az emberiség üdvére, mint a szépnek, jónak és dicsőnek ihletett lelkü ápolói haladnak, és buzdítani szeretett testvéreimet, e fényes példák hűséges követésére — ez azon föladat, melyet magamnak kitűztem, és az elismerés, melylyel hazám lelkes leányai ez idő folytán megtisztoltak, azt mondja nekem, hogy buzgó fáradozásom nem egészen sükertelen.

Midőn tehát megigérem, hogy lapom ezentul is a régi marad, teszem azt azon édes hitben, hogy hazám művelt hölgyei ez új évnegyedben is szeretetteljes részvétellel támogatni fognak szép, de nehéz és küzdelemteljes pályámon.

E lap multja kezességét nyújt jövőjére nézve; mulattatni a szó nemesebb értelmében, tanítani száraz tudálékosság nélkül, társalogni üresség nélkül; szívvel lélekkel kiemelni a szépet, jót és nemeset a társasélet és a művészet köreiből, és lelepezni a hibákat és visszaéléseket részrehajlás nélkül, de mindig illő kimélettel, szóval olyan módon nyilatkozni mindenközérdekű eseményről, a hogy azt e hon művelt hölgyei méltán igényelhetik, ezt ismerjük el tisztünkül, mint hirlapírók, mint a közmívelődés hűséges napszamosai.

Lapunk szépirodalmi része jövőben is folytonosan válogatott műveket hoz elismert jelességű költőink és íróinktól; nem lesz szám, melyben néhány ilyen kedves névvel nem találkozunk t. olvasónőink; és épen annyi gondot fordítunk majd az ismeretterjesztő, háztartási és szépművészeti czikkekre; szóval ügyekeznünk fogunk, hogy lapunk ezentul is egyiránt tartalmas és változatos legyen.

Legyenek tehát irodalomszerető hölgyeink ez új évnegyedben is olyan bizalommal hozzánk, mint amilyen tisztelettel mi irántuk viseltetünk.

Mellékleteinket illetőleg még ez évnegyedben veszik t. előfizetőink:

Reményi Ede legújabb zeneművét,

Thaly Kálmán, jeles költőnk egyik kedves költeményére.

Arczképeink közül csak Prielle Kornéliát, jeles színésznőnk, Balogh Zoltánt, jeles költőnk és a mint zenész és író egyiránt kitünő Bartalus Istvánt említhetjük meg.

Az őszi idény alatt továbbá ismét:

legalább négy alakból álló nagy divatképeket

hozunk havonként; azonkívül pedig ideje korán

gazdag választékosságu kelmemintákat,

a minők a jelen évnegyedben annyira megnyerték tetszésöket, vesznek t. előfizetőink, hogy őszi és téli öltönyeik számára eredetiben választhassanak a szövetekből, melyeket aztán általunk bármikor megrendelhetnek. De nemcsak ezeket, hanem mindennemű más megrendelést is a legszívesebb készséggel intézek elt. előfizetőink számára, és a lefolyt majdnem két év, úgy hiszem, tartósan alapította meg a

„Megbízások tará“-nak

jó hitelét.

Többi mellékleteinket pedig fölváltva: kézi munkák rajzai, szabásrajzok és zeneművek teendik.

Előfizetési föltételek: póstai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Szíves gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

Pest, junius 12-én 1862.

ENGEL és MANDELLO.

kiadók, (Egyetem-utca, 2-dik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utca. 17-dik sz.)

Szeplő-viz,

mely az annyira alkalmatlan bajokat, ugymint szeplőt és májfoltokat, melyek gyakran a legszebb arcot elrutitják, nem ugyan örökre, hanem addig, míg használtatik, bizonyosan elűzi. Ezen viznek még azon dicsó tulajdonsága is van, mely ekkorrig semmiféle szépség-szer által sem éretett el, hogy az a bőrszint feddhetetlen fehérré, tisztává, simává és puhává teszi és úgy meg is tartja, a nélkül, hogy a kendőzésnek csak ideája is látszanék; e módon a bőr, mint legszebb emberi ékesség, a legkéssőbb korig fenntartható. Ezen ártatlan szépség-szernek kitünő tulajdonságai már több hirneves orvosok által ismertettek el.

A „szeplőviz“ és az ehez tartozó „eposzappan“ raktára létezik PESTEN: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 8.sz. BUDÁN: az udvari gyógyszerésztárban.

Ara egy üvegnek a hozzátartozó szappannal együtt 2 frt, postán küldve a csomagolásért 2 frt 20 kr.

Halter Sándor,

gyógyszerész, s a „szeplő-viz“ feltalálója.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, június 29-én

26-dik szám.

Harmadik évfolyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Néhány szó a nevelés köréből.

Kalocsa Rózától.

Hozzátok fordulóok hazám lelkes leányai: anyáktí, kik a jövő nemzedék sorsát vezető fonalak egyes szálait leányaitok nevelésében kezetek közt tartjátok; ne sajnáljatok egy kis fáradságot, jöjeteke velem, elmélkedjünk egy kicsit a fölött, micsoda eszközök használatnak fel azon czél — leányaitok helyes nevelése — elérésére.

Sokan, igen sokan irtak már és fognak még írni e tárgyról, sokban is találtam már helyes nézeteket, míg mások ismét csak elméleti oldalról tekintik azt; ne vegyétek ezt egynek azok közül, nem nagy tudományu férfi írja ezt, szerény s igénytelen nézet ez csak, egy nőtől, de kinek gyakorlatilag volt alkalma ezeket tapasztalni.

Nem is az erkölcsiségről akarok én szólni; ismerem a magyar anyákat; hanem a tanítási rendszerről.

Két módot használnak az ugynevezett tudományok megnyerésére, mit az előhaladott kor minden nőtől megkíván: egyik a növeldekbeni neveltetés, másik a háznál, nevelőnők által.

Vessünk egy tekintetet először az utóbbira.

Kiket fel akarok hozni, személyesen ismerem őket, két fiatal leányka ez egy családban. Az egyik oly szép, hogy bármelyik nemzet büszkén vallhatná szülöttének, míg a másik szerénységével, kedvességével lesz vonzóvá.

Beszólgetéink együtt, megvallom, örültem e kedves új ismeretségnék. De fájdalom! első pillanatra fájdalmas hatást gyakorolt reám, gyönyörű nyelvünk hibás beszélése, mi pedig, hála Isten, most már oly szépen ki van műve; mit kellene pedig vallás után leányainknak legfőképp tanitanunk, mint saját édes anyanyelvünket? De nem: e helyett tanulnak ők francziául, olaszul, németül, meg Isten tudná még, hogy. Távol legyen tőlem, hogy nem helyeselném az idegen nyelvek tanulását, sőt igen is örülök rajta, ha nőinket többféle nyelven hallom beszélni, de ne az idegen nyelveket tanulják először. Hiszem, hogy minden anya azt ohajtja: hogy gyermeke tudjon, ne pedig csak látszassék tudni, mi úgy is a hozzá értők előtt értéktelen, sőt mi több, visszataszító is; már pedig, hogy hasonlattal éljek, megállhat-e az oly épület, melynek alapja rosz? vagy épen semmi? Így van ez a nyelvek tanításánál is; ha a gyermekkel egy nyelvet alaposan megtanultatnak, nem sokkal könnyebb-e a többire már megtört uton vezetni, és micsoda nyelvet lehetne, nem alaposabban, hanem csak úgy megtanítani, mint anyanyelvünket? nem is tekintve azon kötelességet, mit nemzetiségünk előnkbe szab.

zattól kezdve a gyönyörű metszetű hófehér kézig mind, mind megragadó, tökéletes volt e tizenhét éves leányon; a kit a szemek bűbájos verőfénye lánggra nem gyújtott, azt a junói termet ragadta bámulatra, és a ki még ez iránt is érzéketlen tudott maradni, s a ki még a tündéres könnyed járás, a feselő rózsaszín ajkak, a melyek körül édes illat gyanánt örökös vidám mosoly regett, mondom, a ki mindezen tündéri szépségek láttára is érzéketlen tudott maradni, sőt a ki még ez alabastromnál fehérebb, telt karok iránt sem birt érdekre gerjedni, azt egy szó ajkiról bizonyosan elbűvölte; olyan ígézőleg szép hangot soha sem hallott, csak úgy, mint a hogy ilyen gyönyörű két fogsort soha sem látott.

Es nem csak a hang, de a szó is megragadó volt e leány ajkáról; Szerena szelleme mindazon tulajdonokkal birt, melyeknél fogva egy művelt nő a társaságok lelke szokott lenni; az alapos műveltség hiányát a szellem gazdagsága pótolta nála; kifogyhatatlan volt meglepő, szikrázó ötletekben; mint valami csillaghullás derült éjszakákon, úgy érte egyik elmés gondolat a másikat; elbájoló, szívet lelkét megragadó volt e leánynak egész lénye, és a ki csak egy óranegyedet is közelében töltött, az ugyan el nem felejté őt egyhamar.

Természetes, hogy valahol csak megjelent, általános figyelem tárgya volt; a színházban, hangversenyeken, tánczvizgelmekon minden szem ő reá volt fordítva, és képzelhetni, hány sziv repült feléje titkos sohajok szárnyain! Fiatal feleségek zár alá helyezék olvadékony férjeiket, szerelmes leánykák reszkettek közelében, miként a galamb a héja láttára; mindenki érezte felsőségét, mindenki elismerte nagy, lélekvesztő hatalmát.

Hogy „tört szívek“-ről is beszélt a fama, az magától értetik, sőt a főváros előkelő köreit több rendbeli párbajok története is nyilvános titokként járta be, melyek mind Szerén miatt vivattak; egynek sem volt ugyan valami nagyon tragikus kimenetele, de azért a dícsugárzat, melyet a közbámulat Szerena körül vont, csak annál ragyogóbb fényben tündökölt általuk.

Senki sem örült e nagyszerű hatásnak jobban Széplaky Clotild nagysága, Szerena édesanyjánál; ő nevelte a leányt, és büszke volt reá, hogy egyetlen leányát ilyen kitűnő sikerrel a nagy világ számára nevelte.

Atalában nagy hajlandósága volt ő nagyságának a büszkeségre, és volt is oka reá; vagyonát, rangját, tekintélyét, mindenét — önönmagának köszönheté; harmincz évvel ezelőtt ő is egyike volt a legünnepelebb szépségeknek, sikerült neki egy dúsgazdag földbirtokos által nőül vétetni magát, és férjének nem volt oka megbánni, hogy inkább nézett a szépségre, mint a vagyonra; a nő nagyravágyó volt, reábirta tehát férjét, hogy a nyilvános életben szerepet vállaljon, még pedig azon pártnál, a mely akkor ha nem is népszerűségben, de rang és kegyjelekben bőven részesült; néhány év leforgása alatt az egyszerű földbirtokosból kamarás, majd titkos tanácsos lön, és csak az volt hátra, hogy bárósággra emeltessék, midőn egy mindennapi dolog elháríthatlan akadályt gördített a további haladás útjába; e mindennapi dolog a halál volt.

Széplaky halálával új fordulat állt be a szép nő életében; nem volt, kinek a javára szépségét és eszét csillogtassa; elhagyta tehát a birodalmi székvárost, visszavonult szép falusi jószágára, itt töltött néhány esztendő, mely alatt egy rettenetes vihar a régi világot úgy össze-vissza forgatta, hogy a mi azelőtt nagy volt, egyszerre roppant kicsinek látszott.

Széplakynének természetesen nem volt kedvére e nagy földrengés, és még kevésbé az, hogy az ő képzelt nagysága szintén sokat vesztett a világ szeme előtt; hiába, más időki más szokások; a nagyravágyó nő pedig ezentúl is tündököln,

vágyott, és éles elméjével azonnal belátta, hogy arra Szerena a legalkalmasabb eszköz. És ilyen nézetek szerint, ilyen célra nevelte is leányát.

Oh milyen boldog volt tehát, midőn a varázsszerű hatást tapasztalná, melyet Szerena a fővárosban tön! Maga mondta, hogy husz évvel fiatalabbnak érzi magát azóta; és arca nem hazudtolta meg szavait; napról napra fiatalabbnak látszott; mintha Szerén dúsgazdag szépségéből egy rész neki is jutott volna; természetesen egy kis művészet hozzájárulása mellett.

Növelte még e nagy boldogságot azon tapasztalat, hogy Szerena meglehetősen közönyössel fogadta a minden oldalról feléje önző hódolatokat; köből van a szíve, mondá magában az anya, és lelke repesett örömeiben; ilyen leányok valók a nagy világba; ezek válogatnak a szerencsében, nyugodtan nézik, mint szaxadnak meg a szívek utánuk; csak akkor szeretnek, mikor a legméltóbb férfit közelökre hozza a szerencse, és akkor is elébb hódítanak, és csak azután szeretnek. Hogy e szó alatt: legméltóbb, csakis olyan ifjút értett ő nagysága, a ki r a n g és g a z d a g s á g r a nézve kiválik társai felett. azt nem szükség mondanom.

Egy időben azonban egy kis borus felhő szállt terveinek napvilágos láthatárára; Szerena egy fiatal embert kezdett kiűntetni, egy jómódu, de különben igen közönséges, minden nagyravágyás és állás nélküli fiatal embert; Bajmóczy Tivadar na k hiták ez ifjút, és régi, gyermekkori barátok voltak; egy faluban nevedtek, de mióta Bajmóczy, tanulmányai folytatására a fővárosba ment, nem látták volt egymást; Bajmóczy természetesen el volt ragadtatva gyermekkori barátjától; nincs is szivbehatóbb látvány egy oly leánynál, kit kilencz-tíz éves korában ismertünk és tizenhét-tizenhét éves korában újra látunk: a bimbó és a rózsza között nincsen olyan csudálatos ellentét; az arc, a vonások a régié, de körülvilágítva a női lélek mennyei hűbájától; a régi gyermekalak mintegy hajnali derengéssel van körülfonva.

Hát még egy olyan tündéri szépség, mint Szerena! Bajmóczy Tivadar bizony szerelmes lett belő; de ez ifju sem azok közé nem tartozott, a kik vakmerő nekirohanással kényszeríteni akarják a szívet viszontszerelmeire, sem pedig azok közé, kik viszontszerelem nélkül élni nem tudnak; minden tekintetben emelkedett, nemes jellemű ifju volt, és midőn látta, hogy Szerena szíve csak barátságot tud iránta érezni, ő is ráparancsolt szívének, és valóban érdekes volt nézni, mint cseveg e két fiatal ember mindenről, a miről két művelt lélek csak beszélni tud, a nélkül hogy csak egy szót is szóltak volna szívről és annak feneketlen tengeréről; sok fiatal uracs példát vehetett volna Bajmóczytól, mert sokan vannak, a kik azt hiszik, hogy a leány vagy nővel csak szerelmi dythirambokban lehet beszélni, holott a tiszta lelkű nő ez igé: „Isten nevé hiába ki ne ejtsd“ a szerelemre is kiterjeszti.

A tapasztalt anya is hamar észrevette, hogy leányát, vagyis inkább arany légvárait ez oldalról semmi veszély nem fenyegeti, és nyugodtan nézte a tiszta baráti viszonyt Bajmóczyval; neki ugyan csak igen homályos fogalmai voltak a barátságról; ő is abban a tévhitben élt, hogy férfi és nő között tiszta barátság nem létezhetik; de azért mégis teljesen nyugodt volt, mihelyt meg volt győződve arról, hogy Szerena Tivadart nem szereti — Tivadar pedig, őh ez csak hadd szeresse Szerenát! majd egyszer csak azt hallja felőle, hogy föbe lötte magát; és milyen pompás dolog lesz az, mikor a lapok tele kürtölik a világot azon szivrendítő esettel, hogy a komoly Bajmóczy Tivadar megúván az életet, azaz a reménytelen szerelmet — egy golyóval röpitette szét agyát!

De ez a pompás esemény ezuttal nem valósult; Szerenánál egy fiatal ember lön bemutatva, és ez naptól kezdve Baj-

móczy Tivadar ritkábban volt látható közelében, sőt néhány hét múlva végkép elmaradt, visszavonult falusi jószágára; Szerena pedig bármilyen kedves volt is előtte a hü barát, alig vette észre távozását.

A dolog igen egyszerű: Szerena szerelmes lett; milyen könyveden ejtjük ki e szót, mely pedig a női egész élet felett határoz, mely üdvösségét vagy poklát rejt magában!

De hiába, neki is ütött az óra; az ifju megjelent előtte és Szerena szive egyet dobbant, a világ egyet forgott körülötte, és midőn ismét visszanyerte világos látását, más volt neki az élet, és más maga magának.

Sajóréthy Aladárnak hitták ez ifjut, és valóban nem csuda, ha Szerena belé szeretett; már első megjelenése figyelmet gerjesztett; szép ifju volt, azon értelmében a szépségnek, a melyet az emelkedettebb izlésű nők e szónak adnak; sötét szemeiből merészen tekintett ki a férfias önértet; barna arcát fekete körszakál és vidám életkedv emelték ki kedvezőn; karsu, és mégis izmos termetén önelégülten nyugodott az értelmes, szellemdús fő; mindezen tulajdonok elegendők lettek volna egy női szív meghódítására; de Szerenára még egy másik körülmény is nagy hatással volt; Sajóréthy bárói koronát viselt; bocsássuk meg neki e gyöngeséget; olyan elvek szerint volt nevelve, hogy egy kis nagyravágyásnak lehetlen volt reá nem ragadni lelkére.

De édes anyja, oh ez nagyon boldog volt e szerelem által; olyan vót ohajtott ő magának; Aladár elismert tekintély társai előtt; ugy tud vivni, lovagolni, vadászni, tánczolni és csevegni, mint kevesen, a mellett szép férfi és a legelső családokkal vérbeli összeköttetésben van, lehetetlen, hogy nevezetes szerepet ne játszszon a közéletben, csak egyszer olyan neje legyen, mint az ő Szerenája, és olyan anyósa, mint ő!

II

Nagy szerencsétlenség, mikor leánykori életnézeteinket a férj hajlékába is magunkkal visszük. De minek is hitetik el a szegény leánynyal, hogy joga van követelni, mikor neki kérni is alig szabad! minek kényeztetik el szívét édes hizelgésekkel, mikor később a jó szót is csak néha napján hallja! minek ámitják, hogy ő élet és halál fölött rendelkezhetik, mikor később csak áldozatot hozni az ő rendeltetése!

A ki boldog akar lenni leánytestvéreim közül, az jókor szokják azon gondolathoz, hogy a nő soha sem él magának, hanem annak, a kit szeret; minél örömebb képes áldozatot hozni, minél nagyobb mértékben bírja a lemondás, az önmegtagadás erényét, annál tovább tart a férj szerelme és az ő boldogsága.

És tán azt hiszik fiatal testvéreim, hogy sorsunk azért igen szánandó? oh nem; van e tudatban, hogy szeretettjeinknek áldozzuk fel szívünket, lelkünket, mindenünket, valami olyan magasztos, mennyei boldogság, a mely minden szenvedésért gazdagon kárpótol, a mely sokkal érdekesebb a legforróbb szerelmi vallomásnál, a legczifrább hizelgéseknél. De ha nem is volna az, elég vigasztalás a női szivre nézve, hogy férje szerelmét biztosítja magának ez áldozatok által, és lehet-e ezt eléggé drágán megvásárolni! hát élet-e a mi életünk férjünk szerelme nélkül? csakhogy, mint mondtam, erre jókor hozzá kell szoktatnunk magunkat.

Szerena fájdalom nem volt hozzá szokva, és azért keserűen meg is szenvedett érte; nem óvta meg sem a bárói czim, sem a gazdagság, hogy férjhez menetele után csakhamar igen boldogtalannak ne érezze magát.

Oh, azok a mézes hetek vajmi hamar mulnak! Tavasszal ment férjhez, és mire őszre változott az idő, Sajóréthy már unal-

masnak találta a falusi magányt, a hol a nyarat töltötte. Természetes, az ő szerelme sem volt tiszta; megtetszett neki a külső szépség, elragadta őt a szellemdús elme, izgatta hiúságát, hogy e megközelíthetlen szivet ő hódítsa meg, mind olyan tulajdulajdonok, melyek a férfiszivet nem képesek tartósan lebilincselni; a szépség csak addig birt vonzerővel reá, mig új volt; mihelyt megszokta, közönnyel nézte; a szellemdús elme csalóka fénynek bizonyult be, ünnepi öltönynek, melyben a világ előtt fényelni lehet, házi köntösnek azonban nem való; az ember nem lehet mindig szellemdús, sőt a szellemdús emberek legkevésbé azok csendes, nyugodt óráikban; Aladárt eleinte bosszantotta e tapasztalat, azután még akkor sem talált benne gyönyörűséget, mikor Szerena valóban szellemdús volt; a mi pedig a hiúságot illeti, oh ez csak addig tette érdekessé előtte az ünnepeleányt, mig oltárhoz vezette; a mint övének mondhatta, elvesztette előtte becsét.

Csak egy az, a mi képes tartósan lebilincselni az emberi szivet; a valódi nemes lélek, a mely mindig egyaránt igézővé teszi az arcot, és a valódi jószágteljes gyöngédség, mely soha meg nem változik, mely a magános házi körben tán még elbűvölőbb hatású, mint a nagy társaságban.

De e tulajdonokkal Szerena nem dicsekedhetett; is velök, annyira el voltak takarva a külső káprázmitott nagyvilági nevelés által, hogy alig egy hatott keresztül rajta.

Igy jött, hogy mire ősz felé fordívatovább kevesebb élvezetet találászat kedvesebb volt előttha egy egész hétig is **Zajos napok.** bánta; sőt az radp

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

ver

Ránosztai Rezsőtől.

abl

(Folytatás.)

gok

rétl

VIII.

a n

me; Az új király ezalatt gyanutlanul közeledék díszsere-unáé n e k kíséretében A b a u j v á r felé.

bol Kémei által a magyarhoni ingerültségről értesülve volt töltár. Tudta a nemzet boszuját Péter irányában. Hallotta a fegyszierzajt, mely Magyarhon téreit eltölté. De a vallásszülte keserű ebel-és fegyverharcz, a gyűlöletességig fokozott hitkülönbségi férkeseredés előtte egészen ismeretlenek valának.

en; Elmondák a kémei, hogy Magyarhon boszus fia kardot állőszörülnek P é t e r e l l e n Endre védelmére, de arról, hogy e rőlardot most már nem a zsarnokság megtorlásának boszúszomja ez s nem az új fejdelem iránti hűség vezérlik, hanem a hitkülönb-férég, arról nem tudósította senki a királyt.

ma Sejtette Endre, hogy a dárda s buzogány nyugodni nem ne; gondolta, hogy a kiélesített kardokat nem hagyandják selüvelyekben heverni; de azt, hogy a védelmére emelt buzosegány sujtása őt is a legkönnyebben érheti, hogy az elleneire tuzánt dárda sajátszemélye ellen forditathassék és a jóllét visszaállítására miatt élesített kardtól neki is rettegni kelljen, azt hágsötétebb gondolatainak szövedékei között sem álmodá.

rétl Ő nemzete, hazája jóllétének visszaállítására mellett csak a fororona vakító ragyogását, a királyi pálcza büszke fényét aks a bibor magasztos dicsőségét látá magát előtt... kép- etében, midőn jövőjének aranyreményein merengett, és ha a nem feledé is egészen, hogy a nap fényes világa boruval szőrűetkezik s a ragyogó fényt rendesen árny szokta kísérni, de a hehhez sötét felhőt, mely bösz villámmal a hon egén összegyűszekezeve, kormányára nehezedeék, sőt lesujtással, megsemmisi-

tettek feléje imádási tekinteteket, sőt egyet-egyet megértene is látszott e tekintetekből; majd az egyik, majd pedig a másik kiváló ifju iránt mutatott némi melegebb hajlamot, természetesen olyant, melyet minden pillanatban ismét eltagadni, meghazudolni is lehetett; ettől egy virágot fogadott el, amannak meg egy fél másodpercznél tovább engedte át kezét; és így tovább; jelentéktelen semmiségek ezek, de mégis elégségesek arra, hogy a léha fiatalság a legmerészebb reményeket következtessen belőlök, hogy valószínűnek tartásák e ritka szépség meghódíthatását, és oh, milyen nagy és dicső feladatnak látszék ez a fiatal lovagok előtt! Hogy körülrajongták a gyöngé, tizenhét éves nőt, hogy versenyeztek egymással, közelebb, mindig közelebb csálni őt az — örvényhez!

De ez a diadal meg lön tagadva tőlük; mert a mit Szerena tett, azt számításból tette; férjét akarta visszahódítani, becsessé akarta tenni magát előtte; és midőn ez nem sikerült — utálattal fordult el a léha széptevőktől; szive őrvénygött; a harag és kétségbeesés irtózatot tusát vívtak benne; gyűlölte férjét, vádolta önmagát; érezte, hogy férje nem szereti őt, ő az ugyszereti férjét, és még sem tud róla lemondani; a harag, Terlanczolta hozzá lelkét; kereste, várta az alkalmat, lem tárgya en fizethesse neki vissza azon keserves kinokat, makon minden sze megöltötte.

szív repült feléje tiük vonult a társaságtól; elzárkozott szobájá-zár alá helyezék olvadék at maga elé, férjét sem, legkevésbbé reszkettek közelében. miként a talhatlanok voltak e miatt, de érezte felsőségét, mindenki elismerte körülreposhetnek; ha nem talmát. vezették Szerena vissza-

Hogy „tört szivek“ -ről is beszélt a fiatal nőknél ez értetik, sőt a főváros előkelő köreit több rendbeli párbajok ténete is nyilvános titokként járta be, melyek mind Szeré miatt vivattak; egynek sem volt ugyan valami nagyon tragikus kimenetele, de azért a dicsugárzat, melyet a közbámuló Szerena körül vont, csak annál ragyogóbb fényben tündökölt.

Senki sem örült e nagyszerű hatásnak jobban Széplaky Clotild ő nagysága, Szerena édesanyjánál; ő nevelte leányt, és büszke volt reá, hogy egyetlen leányát ilyen kitűnő sikerrel a nagy világ számára nevelte.

Atalában nagy hajlandósága volt ő nagyságának a büszkeségre, és volt is oka reá; vagyonát, rangját, tekintélyét mindenét — önönmagának köszönheté; harmincz évvel ezelő ő is egyike volt a legünnepeltebb szépségeknek, sikerült neki egy dúsgazdag földbirtokos által nőül vétetni magát, a férjének nem volt oka megbánni, hogy inkább nézett a szépségre, mint a vagyonra; a nő nagyravágyó volt, reábirta tehát férjét, hogy a nyilvános életben szerepet vállaljon, még pedig azon pártnál, a mely akkor ha nem is népszerűségben, de rang és kegyjelekben bőven részesült; néhány év leforgása alatt a egyszerű földbirtokosból kamarás, majd titkos tanácsos lön, a csak az volt hátra, hogy báróságra emeltessék, midőn eg mindennapi dolog elháríthatlan akadályt gördített a további haladás útjába; e mindennapi dolog a halál volt.

Széplaky halálával új fordulat állt be a szép nő életében nem volt, kinek a javára szépségét és eszét csillogtassa; elt hagyta tehát a birodalmi székvárost, visszavonult szép faluak jóságára, itt töltött néhány esztendő, mely alatt egy rettenetes vihar a régi világot úgy össze-vissza forgatta, hogy a mar azelőtt nagy volt, egyszerre roppant kicsinek látszott.

Széplakynének természetesen nem volt kedvére e nagy földrengés, és még kevésbbé az, hogy az ő képzelt nagyságld szintén sokat vesztett a világ szeme előtt; hiába, más idők más szokások; a nagyravágyó nő pedig ezentúl is tündökölni

Betlehem rózsája.

Szenttörténeti novella

Marikovszky Gábortól.

(Folytatás.)

II.

Megverte Saul az ő ezerét, Dávid is az ő tizezerét, hangzék szerte Izrael földén a győzelmi ének, s dicsőíték a seregek urát, ki Dávidot Goliáth ellen győzelemre segíté.

Győzött Dávid, győzött a nemzet, méltán volt tehát az öröm-allelujah, mely völgyön bércezen hangozott, méltán volt a mámor, mely Izrael népét megrészegíté.

Épen úgy, mint Rachel megálmodta.

Ujjongott a nép, Jeruzsalem ifjai vállaikon emeltek egy koszorúzott hőst, és köszöntésekkel üdvözlék útjában, jöttek komoly, őszszakálu férfiak, papok és tudós bölcsek, és leborulának előtte, és tisztességet tevének ő neki.

Épen úgy, mint Rachel megálmodá.

Jöttek Jeruzsalem leányai, szép, gyöngé arcú ifju szűzek, hozván a hősnek — kezökben füzért, ajkukon édes mosolyt, szívökben forró szerelmet; mindenki örült, az egész ország egy ifjat istenített; a hárfások az ő dicsőségéről pengetének dalt, — a szellő szárnya egy ifju dicsőítését hordozá országszerte.

És ez az ifju Dávid volt.

Épen úgy, mint Rachel megálmodá.

Jött a király is, Saul, ajkán hizelgő dicséretet, karján szépséges gyermekét vezetve, mindkettőt Dávidnak hozva.

És Dávid örült a dicsőségnek, neki nem jutott eszébe álomlátó szerelmese.

Csak midőn a fényes nap már halvány alkonyattá lett, midőn az örömittasnép elvonult csendességre, nyugalomra, hogy álmodozzák éjen át is a dicsőség, a győzelem folytatását; midőn Dávid is magában maradván elvonult, hogy esteli imáját Jehovának bemutassa: nyitott be hozzá egy fátyolos alak...

— Dávid, Dávid te boldog vagy, de Betlehem rózsája hervadozik.

Dávid e szavakra két kezébe rejtve arcát leborult a földre, ottan zokogott nagy keserűen, mint egykor Ráchel az ő kebelén.

Ekkor jutott eszébe álomlátó szerelmese.

* * *

Figefáktól árnyékolva állottak egymás mellett Betlehem kised faházai.

Oly egyformák mindannyian, mintha talán bűnnek tartotta volna a másik nem úgy építeni, a mint az első építkezé elkezdé.

Minden ház előtt ott volt a szokásos három fügefá, árnyékában egyszerű fapadokkal, melyeken ülve szép holdvilágos esteiken úgy el lehetett hallgatni azokat a busongó, epedő dalokat, melyek Betlehem közel völgyéből olyan tisztán, olyan reszketően behallatszottak.

Most is künn ülnek Betlehem leányai, csöndes holdvilágos estén, várják, várják, hogy majd megzendül a dal.

És a dal nem zendül meg.

Várják, várják, hogy majd jön a szép Ráchel, hoz magával édes mosolyt, vidor kedvet, s majd tanítja őket mint máskor, boldogságra, szerelemre.

És Ráchel nem jön hozzájuk örülni.

De jöttek helyette hárfákhoz és sipokhoz értő emberek, és ütének nagy zajt győzelmi énekekkel a kised Betlehem csöndes utcáin.

Talán azért nem hallani a furulyás pásztor dalát?

Aztán összetódultak Betlehem lakosai mindenfelől, — hallgatták a cziterások győzelmi énekeit, és örömük, büszkeségük határtalan volt, midőn megtudták, hogy városuk szülte Izrael szabadítóját.

Betlehem leányai meg eltelének irigységgel a boldog, a szerencsés Ráchelért...

Az irigyelt gyermeklányka pedig ott sirt, ott zokogott, szobája belső rejtekében, halvány arczán bánat üle, s hervadni kezdett Betlehem rózsája.

Az a bánat, melyért a nemzet becsérélte örömét, egészen az ő szívére nehezedett.

— Mért sirsz szép gyermekem? szólítá meg, a belépő ősz apa — most, midőn a győzelemnek kell örömmenpet szentelnünk, nem hallod-e jegyesed dicsőségét zengeni Jeruzsálem lantosinak húrjain? nem vidámul-e meg ajkad és szemed? jöjj és dicsérjük a seregek Urát, ki nem hagyá el választott népét, Izráelt.

— A ti örömötök az én szomorúságom, a ti dicsőségetek az én megaláztatásom! készíts halotti öltözetet jó atyám, te nem látod többé leányod vidám mosolygását; mondd meg Betlehem leányinak, hogy öltsenek gyászt és sirassák Betlehem hervadó rózsáját, — a kit megátkozott Jehova.

— Ráchel! őrizkedjél megbántani az urat igaztalan zúgolódásiddal!

— Nem teremnek több dalt számomra Betlehem völgyei, mert nincs a völgynek dalos pásztor; nem hallja meg hívó kiáltásomat az én mátkám, nincs többé nekem szerelmesem. — Oh atyám, én szenvedek!... De oly könnyű is az, elfeledni a szegény leányt a királyleány karjai közt...

— Kedvesebb előtte Betlehem rózsája, mint Jeruzsálem trónja, így szólott ő; — most elhervad a rózsza, mert elfeledé, kiért virult, kinek egykor oly kedves volt. — Jeruzsálem trónja pedig ragyog gazdagságtól, dicsőségtől!... Oly könnyű lehet az, elvetni a szerelmet, ha korona fénye hat helyette szemünkbe.

— Bizzál Jehovában édes gyermekem, nincs Dávidnak a szent városban lakhelye, s ő bizonynyal visszatér, nyájához a pásztor, kedveséhez a szerelmes költő.

Pedig hogy Dávid el nem hagyja Jeruzsálemet Betlehemért, jól tudta azt a vigasztaló atya.

— Készíttess magadnak gyermekem halotti ruha helyett menyasszonyi öltözetet, mosolyogjon szemed, ajkad, örüljön szived és lelked, mint egy menyasszonynak, ki közelgő vőlegényét várja...

És atya szavára felemelkedett a lányka, mint a vihartól megingatott pálma, szenvedélyesen nézett ősz, öreg atya szemébe, mosolygott szeme és ajaka, mint ki vőlegényét látja jöni; dobogott a keble, reszketett a lelke, mint a menyasszonynak szokott, midőn oltárhoz megy vőlegényével.

Ugy mosolygott, úgy megörült...

Ha tudta volna az az ősz, öreg apa, hogy miért mosolyog úgy, miért látszik úgy örülni gyermeke? hiszen a mit mondott neki, az csak vigasztalás szava volt, az nem volt igaz; az nem érdemli meg hogy örömlünkben úgy remegjünk...

— Milyen bohó ez a gyermek...

Ha belátott volna leánya szívébe, hogy miért tud az úgy remegni!... ha tudta volna, hogy egyetlen gyermeke, vőlegényét látja jöni...

És ez a vőlegény a halál.

Aztán megfogta atyja kezét, hosszan, hosszan megcsó-

kolta, két könnyecseptet ejtett rá, azt is felszárítá ajka csókjával...

— Milyen bohó ez a gyermek, mint sir örömében!

Még egy kézcsoók, és még egy, és elhagyá a szobát Betlehem hervadó rózsája.

(Vége köv.)

A LEPKE

CSENGE|GUSZTÁVTÓL.

Tarka lepke kertbe tévedt,
Játszi gyermek, a midőn
Szálldogálna, — üzni kezdte,
És a lepke fogva lőn.

Fogva lől te árva lelkem!
Uj szerelmem hajnalán;
Játszi gyermek volt kedélyed
Szép szivedbe, kis leány

És minő a lepke sorsa,
Mit a gyermek elfogott?
Játszik véle, mig megunja,
Akkor aztán földre sujtja,
És kaczagva hagyja ott

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

VIII.

Az új király ezalatt gyanutlanul közeledék díszseregének kíséretében Abaujár felé.

Kémei által a magyarhoni ingerültségről értesülve volt már. Tudta a nemzet boszuját Péter irányában. Hallotta a fegyverzajt, mely Magyarhon téreit eltölté. De a vallásszülte keserű kebel-és fegyverharcz, a gyűlöletességig fokozott hitkülönbségi elkéseredés előtte egészen ismeretlenek valának.

Elmondák a kémeek, hogy Magyarhon boszus fiai kardot köszörülnek Péter ellen Endre védelmére, de arról, hogy e kardot most már nem a zsarnokság megtorlásának boszúszomja és nem az új fejdelem iránti hűség vezérlik, hanem a hitkülönbség, arról nem tudósította senki a királyt.

Sejtette Endre, hogy a dárda s buzogány nyugodni nem fog; gondolta, hogy a kiélesített kardokat nem hagyandják hüvelyekben heverni; de azt, hogy a védelmére emelt buzogány sujtása őt is a legkönnyebben érheti, hogy az elleneire szánt dárda saját személye ellen fordíthatassék és a jóllét visszaállítása miatt élesített kardtól neki is rettegni kelljen, azt legsötétebb gondolatainak szövedékei között sem álmodá.

Ő nemzete, hazája jóllétének visszaállítása mellett csak a korona vakító ragyogását, a királyi pálcza büszke fényét és a bibor magasztos dicsőségét látá magát előtt... képzetében, midőn jövőjének aranyreményein merengett, és ha nem feledé is egészen, hogy a nap fényes világa boruval szövethetkezik s a ragyogó fényt rendszeren árny szokta kísérni, de a nehéz sötét felhőt, mely bős villámival a hon egén összegyülekezve, kormányára nehezedék, sőt lesujtással, megsemmisi-

téssel fenyegette, észre nem vevé előbb, csak akkor, midőn már többé el nem hagyható a tért, mely fölött a vész dühöngését kikerülnie nemlehetett.

Ha kislelküleg megfutva visszavonulni csak szándékozik is, átkos pártvillongások öldöklő csatáinak teszi ki a hont... Vészt vészekre halmozand' általa, s nevét halálíg átkozzák az elkeseredett és benne csalódott nemzet egymás ellen zúdult fiai s tán ép azok, kik előbb behívták, ép azok leendnek — boszuló gyilkosai. Legyen bár távol országok messze határán, bujdossék bár a zord sziklák sásfészkeinél, vagy zárja magát néma falak biztos rejtekébe, mindenütt megtalálálandja őt a boszús nemzet fegyvere, vagy ha fegyvere nem: átka bizonyosan, mely a gyáván visszavonulót annyi ezrek, egy ország, sőt egy nagy nemzettest romlásának okozóját bőszen haraggal, megérdemlett büntetésül sujtaná.

Igy vesznie kell, ha nem anyagilag, erkölcsileg legalább!

Mindenki ellensége, boszus gyűlölője tesz, mert benne csalódott; a jó ügy, mint a ros.

Ha pedig élte veszélyeztetésével előretör a hon határainál s a benne helyezett bizalomnak megfelelően, az őt átölelő szeretetet saját számára, lelkes tetteivel biztosítani igyekvendik, érje vész, érje fergeteg, fenyegetse lesujtással a rosok részéről a boszu villámos mennykövének egész tábora, ő bizony, öntudattal hajthatja le fejét napjai után az álom nyugalmára, hogy, csendes éjeken kipihenje a zajos fáradalmakat; mert a jók őrszeme virasztand' fölötté. Legyenek bár gyűlölői az önhasonlesők, üldözzék ellenként boszút lihegve a gonoszok, de azok, kik előtt a hon ügye szent, azok lélekből fogják szeretni, azok hálájára, védelmére mindig bizony számíthat. És mig a korcsok vad sarja feltámadva tán fegyverrel rohanna rá, addig a nemzet valódi, tiszta érzésű lelkeseinek százezrei hű fegyverrel vivandnának érte; a szívnek kiomló vérének neki áldoznák; a karok ereje az ő védelmében lankadna, vagy győzne. A kapott sebek a honfiak homlokán az ő irántai szeretetnek volnának pirosuló tanui.

És ha elesnének a király mellett küzdő lelkes honfiak, a jók, a hüvek, ha elesnének mind mind! ha kialudnék sziveikből a honszerelm s az élet, és roncsolt tagokkal, keresztültűtött szívvel, mint sokat küzdött hős bajnokok, kiket nem az ellen vitézsége, de csak túlnyomó nagy ereje győzhet meg, vérpatakban feküdnének a csatára kijelölt küzdőterén a hűség és buzgalom áldozataiként, s a király látva, hogy nincs, ki megmentse többé, nincs, ki harcoljon érette: maga is a haldoklók vagy halottak csapatjai közé állva, fegyvert ragadna kezébe, azután vivna és elesnék, mint hőstársai, — legalább azon gondolattal nézhetne a kikerülhetlen halál elé, hogy dicsően, a harcok küzdőterén, karddal kezében, jó ügyért buzogva vesz bucsut az élettől, és azon meggyőződés nyugtathatná meg, hogy, mert szent volt az ügy, melyet oltalmazta, a halálban is dicsőség s áldás fog lebegni örökké sirja s neve fölött.

Ő nincs, nem lehet jutalmazóbb a halálban, mint azon édes önértet, hogy a hazáért vérzünk el!

Endre sokra el volt készülve, elszánva; de nem mindenre, s így nem csoda, ha a pogányság zajgásának hire váratlanul találá.

Mindenre gondolt, csak erre nem.

Azt hallá még Abaujvárhoz közeledtében, hogy a pogányság dühöng Magyarhon tájain, de arról, hogy oly közel hozzá a vész, hogy Vatha Abaujvárnál van, nem értesült s elkészülve a netalán történhető esetekre gyanutlan, félelem nélkül telepedék le Abaujvár alatt 1046. őszelő harmadik napján.

Még el sem helyezé táborát az új fejedelem, midőn a kereszténységtől elszakadt pogányság ősz vezére Vatha, rettentő

seregének élén mint villám előtte terme, s mig egyrésztől tisztelettel üdvözlé Endrét, másrésztől követeléseinek kielégítést sürgetve, meghallgatást kért.

Vakmerően, büszkén adá elő a királynak a pogányság főura az ő s minden alattvalói nevében, hogy egyedüli forró kívánságuk az, hogy a szent István által behozott kereszténységnek minden szertartásait, minden rendeleteit végkép és örökre eltörülvé, a gyűlölt hitet megsemmisítse, és ne csak engedélyt adjon a pogányság gyakorolhatására, hanem fejvesztés büntetése alatt parancsolja meg, hogy országában mindenki a kereszténységet két hó alatt elhagyja, megtagadja, s a nemzet visszatérvén elhagyott pogány vallásához, egészen annak szokásai és szelleme szerint éljen.

Ős szertartásaival a berkek magányában tiszteljé Istenét

Holdas tiszta éjeken a dombok magaslatán mutassa beáldozatait, mint régen. Válasszon táltosokat s jelöljön ki tért bálványainak a szabad ég alatt, a nyílt természet ölen.

A püspököket, papokat s minden egyháziakat, kik a kereszténység üdvhozó tanának vezérszavai és annyi vész fenyegetései között is saját életük kockáztatásával, buzgó, legyőzhetlen hirdetői, mint átkos megingathatlan, konok jellemű embereket szurják le.

A hosszú évek fáradságos munkájával épült szentegyházakat rabolják ki, dulják szét s rontsák le földig, hogy a szétszórt romok fölött kő kövön ne maradjon.

A kereszteteket, melyek kegyeletjelül, az Üdvözítő szenvedésének emlékére az utakon felállítva vannak, döntsék le s rakjanak tüzet belőlük.

A jövevény német és olasz udvaroncokat és a beköltözötteket gyilkolják meg. *)

E féktelen kívánságok, melyeket a pogány vezér büszke daczczal terjeszte elő, egész lelkében megrázák a meglepett Endrét, s félelme határtalan lön védtelen állásában, maroknyi sereggel a rémitő pogány-had között.

Vatha, hogy a megfélemlített király remegését még jobban felfokozza és maga részére vonnia annál könnyebben és gyorsabban sikerüljön, nyilván kimondá, hogy csak azon esetben fogja fegyverét Endre védelmére emelni, ha a király azokat, miket ő követel, mind teljesíti, vagy teljesíteni megengedi. Ha pedig kérelmük teljesítésénél Endre csak egyetlenegy legkisebb részben is ellenkezik: önhatalmukból fogják mindazt megtenni, mit kényük kedvük jónak tart s nemcsak hogy senki nem nyújtand neki segílyt közülök Péter ellen, de inkább készek leendenedek, rája fordítani fegyverüket, sőt életéről sem állanak jót.

A dolgok ezen megrendítő állásában Endre magán segíteni nem tudott, nem tudhatott.

Parancsait nem fogadák.

Hódoló engedelmesség, ragaszkodó tisztelet helyett macacs ellenvetésekkel, konok letorlásokkal találkozók, melyek saját maroknyi serege néhányai közt is viszhangra látszának találni.

A féktelen lázongó had megtörésére és fékezésére hatalmas a jelen pillanatokban nem vala s még csak a remény vigasztaló sugára sem derenge fölé, hogy olyhamar, mint szükségelte volna — lehessen.

Maroknyi sereggel, ugyszólván egyedül, szemben egy hatalmas vad tömeggel, melynek minden mozdulata vész, minden lépése halál, mit tehetett egyebet, mint: hallgatni s szenvedőleg viselni magát a lázongók kívánságai iránt, gondolván, hogy ezen hallgatásával a kitörendő vészt,

*) Lásd: Pálma, Notitia R. Hung. 1. köt.

a zudoló vihart elnyomni, vagy ha elnyomni nem is, de mindenestre szelidíteni fog később, ha majd biztosítandotta életét s királyiszéke bitorát, a dulásokat a hatalom biztos fegyverével torlandja meg.

Oh de bár ne hallgatott volna!

Emette volna fel szavát, ha nem a királyi fenség paran-

csoló hangján is, emelte volna fel legalább mint sirály vész hirdetve, kérőn, panaszlón.

Tett volna meg mindent; legalább később nem lett volna oka, hogy szemrehányást tegyen — önmaganak.

(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— Junius 25-kén. —

Változtatott történethely. — Honleányi érzelem diadala a kényelem fölött. — El nem olvadt zsinór. — Meg nem bővült öltöny. — Isten hozzád Budán. — Fogadj Isten mindenfelé. — Székesfehérvári fáklyák. — Nagykanizsai cigányok. — A Balaton sötétben. — Pettaui jó zene és rossz kávé. — A pragerhofi meglepetés. — Magyar huszár Isten legszebb katonája. — Udvarias uraságok. — Laibach. — A gazdának nem szabad üdvözölni a vendéget. — Árvalányhaj nem árva leányok számára. — Konyhaostrom, tűzhelyroham. Szomorú táj. — A tenger. — Triest és a triestiek. — Udvariasság, lelkesülés. — Magyar hölgyek olasz színházban. — A párta méltósága. — Halpiacz, gyümölcsvásár. — Vadász. — Olasz zenészek magyar nótát huznak. — Hajógyárok. — Rivoltella palotája. — Bankár, ki az irodalmat, festészetet és szobrászatot oly módon pártolja, mint minden művelt és vagyonos urtól megvárnók minden országban. — Hasznos tényzéssel párosult nemes izlés. — Tengeri kirándulás. — Miramare. — Rákóczy és Hunyady indulók. — Evvük és éljenek. — Servola, Muggia, Capo d' Istria. — Akadályozott meglepetés. — Vihar kezdete. — Bengali tüzfény. — Testvéri kézzsoritások. — Sok drága név, sok szép emlék. — Conani. — Noi tutti siamo fratelli. — Olasz diszfogatok magyar hölgyek számára. — Emlékvirágcsokrok. — Bucsüdvözetek. — Szép barlang. — Tánczterem a földgyomrában. — Triesztiek udvariassága. — Magyar czimer. — Viszontlátás Budán. — Narancseső. — Egy kis köszönetnyilvánítás, egy kis kérelem és egy szerény ohajtás.

Megengedik a kedves olvasónők, hogy a múlt hét történethelyét porban, és valljuk meg, ez időszerint unalomban is gazdag fővárosunkból a lelkünknek drága Adria szép partjára tegyük át, hol annyi lélekemelő jelenetnek valánk elégült tanui.

Érdekelni fogja hölgyeinket a tengerparti látogatás leírása azért is, mert számos testvérök által voltak képviselve a kirándulásnál, s ha valami fűszerezte multságunkat, ha valami bájt kölcsönözött megjelenésünknek, úgy az érdem feles része azon lelkes magyar nők és hölgyeké volt, kik nem törődve az ut fáradalmival, a kényelemből többeknél divatba jött olasz vagy francia ing helyett szép magyar viseltünket mutatták be tengerparti testvercinknek, nem feledve el sem a pártát, sem a kötenyt, melyek elseje a magyar hajadonnak méltóságot kölcsönöz, az utóbbi pedig a nemzeti viselet kiegészítőjéül szolgál.

Az urak is, mint illik, kivétel nélkül, olyan öltözetben indultak meg, melyekről a zsinórzatot nem fujta még le a közönyösség szele, sem a kényelem hevétől a csizma körül meg nem bővült idegen mintára.

Urnapján esti 8 után 1200 magyar vett bucsut a budai indóháznál a fővárostól, hogy megtekintse azt a nagy vizet, mely után az igaz, változhatlan mély hajlamot is érzelmentgernek mondják költőink.

Budapest lakói közül vagy 20,000 gyülekezett az indóház

udvarára, a közel vasuti hidra s azontúl egész a nádorkertig ember embert ért a vasut korlát mellett; minden ajakról egy-egy bucsuszó, egy-egy lelkes „éljen“, vagy egy-egy üdvözlő hangzott a szép Adriához, melyet a távozók már másnap este látni fognak.

Az utra annyian jelentkeztek, hogy a tervezett egy vonatból kettő lett s ha rendelkezik a vasutársaság kocsikkal, okvetlenül egy harmadik is jöhetett volna utánunk.

Budától Székes-fehérvárig minden állomáson üdvözlő kiáltásokkal fogadta a néptömeg az érkezőket.

A magyar királyok egykori koronázási helyéről 100-nál többen csatlakoztak az utasokhoz, kiket daczára az újfélnek, fáklyákkal és zenével fogadtak a fehérváriak; hasonló történet Nagy-Kanizsán, hol szintén néhányan csatlakoztak hozzánk.

Az éj sötéte nem engedte, hogy a világoszöld Balatonban mintegy előképét lássuk a tengernek.

Pettauban zenehangok ébresztették föl azokat, kiket a nap mosolygó hajnalsugárai föl nem keltettek előbb.

A pettaui pályaudvar tömördek lobogóval volt diszítve, s a kiállított zenekar a többi közt magyar dalokat is játszott.

A kik a jó kávékat szeretik, nem igen lehettek megelégedve azzal, mit Pettauban kaptak, a többi hideg étel azonban és az izletes kenyér igen jól estek a jó étvágygyal bíró utasoknak.

A mint a pragerhofi indóházhoz érkezett az első vonat, lelkes „éljen“ reszkettette meg a levegőt. Mindenki csudálkozott az első perczen, honnan veszi magát itten több száz magyar ember.

A kocsik ablakaiból kitekintve, édes meglepetésképen egy század délczeg magyar huszárt láttunk a pályaudvar mellett fölállítva. Fiataljaink egy másodperc alatt a kocsikból ki a derék vitézek mellett termettek s a testvéri ölelést és kézzsoritást csak az indulásra intő csengetyű éles hangja szakasztotta meg.

A század derék kapitányát, Kabdebót éljenzéssel fogadták a vasuton maradottak s hölgyeink kendőlobogtatással köszönték meg udvariasságát.

Cilli szép vidéke csaknem Laibachig elragadta mind azokat, kik ujat láttak benne.

A sziklaormokon álló ősrégi várakok, a csaknem fal egyenes meredekéről lezuhanó vizesések, a hóval fődött távol havasok, melyeket a nap sugárai valóságos ezüst zománcczal vontak be, a legmagasabb csucokra épített egyházak mind egy-egy lélekemelő benyomást tettek a szemlélő kedélyére s bámulatra kellett hogy ragadja, a nagy, szent és véghetetlen természet szemlélete.

Az utba eső urasági lakok és várkastélyok mindegyikén

zászlót lengetett a szellő; a közelben és távolban mindenki üdvözölte a tengerre vonuló magyar vendégeket.

Laibachban az emberiség egyik legönzőbb zsarnokának, a gyomornak adtunk annyit, a mennyivel a nem épen jól ellátott vendéglő rendelkezett; a ki enni akart, ostromolnia kellett nem csak a pinczért, de magát a szakácsnét is, a tűzhely kellő szomszédságában.

Laibach lakói szívesen üdvözölték volna magyar vendégeiket, de a nagyon is körültekintő hatóság jónak látta, csak az ugynevezett jobb társaságot bocsátani az indóházba.

Mikorra indulót csengettek, mégis sikerült a nagy közönségnek is a benyomás és ekkor uraink a laibachi hölgyek kérésére levették árvalányhaj bokrétaikat kalapjaikról s a találkozás emlékeül náluk hagyták.

A vonat indulásakor élénk részvét hangzott a derék laibachiak ajakáról felénk.

Laibachtól Triesztig elszomorítja az utast a kopár partvidék sziklás természete. Alig talál a szem egy-egy árva fát, mely kedves nyugpontul szolgáljon a szikla és kötömegek e holt tengerében.

Dús kárpótlást nyújt azonban Nabresinán túl a váratlanul elterülő tenger óriás víztükre.

Az utazók legnagyobb része soha sem látott még tengert, nem lehet tehát csudálkozni, ha a meglepetés első hevében száz meg száz ajakra hatalmas „éljen“ t csalt a bámulat, a csudálkozás, az óriás viznek nem képzelt nagysága.

A nap leáldozóban volt és bucsusugarai ezüst tükörré változtatták a csöndes, hullámtalan Adria sötétkéi vizét.

A trieszti pályaudvart a város fele lakossága lepte el a vonat érkezésekor; ur, szegény, bankár, halász, hajótulajdonos és gondolás, kereskedő és hordár sorfalat képeztek az indóháztól a Hotel de la ville-ig, hová az érkezők nagy része szállásolta magát.

A kedves trieszti hölgyek diszfogatokban ülve, kendőlobogtatással üdvözölték a szívesen várt vendégeket s az utcákon végig nem volt erkély, nem ablak, melyből a legkedvesebb kezek üdvözlést nem intettek, a legszebb ajkak „Évviva“-t nem hallattak.

Elhelyezkedés s némi öltözés után a színházba ment az érkezetek nagy része, hol, mint a szinlapra nagy betűkkel kinyomták, a magyar vendégek tiszteletére „Luciát“ adták.

Kimondhatlanul jól esett lelkünknek, midőn a zsufolt színházban körültekintve, a sok szép olasz és isztriai nő között saját hölgyeinket találtuk legszebbeknek, legelragadóbbaknak. Olyan jól állt nekik az a szép magyar ruha, az a gyönyörű pártta, az az igéző főkötő, hogy lelkünk édes örömeivel mondhatók őket édes büszkeségünknek, kedves mieinknek. Meggyőződhetett itt minden ember arról, hogy a magyar öltöny nem csak nekünk való s viselése nem csak kötelességünk, hanem arról is, hogy legszebb s viselésénél a kötelességen tu önmagunk előnyére cselekszünk.

A rendkívül tölt ház lelkesítette mind az előadókat, kik kitelhetőleg jól működtek, mind az olasz és magyar közönséget, mely minden sikerültebb rész után zajos „Évvivák“ és „Éljenek“-ben tört ki.

Szombaton reggel kivált hölgyeinket a nagyon érdekes halvásárra vezette a kíváncsiság, hol a még soha sem látott tengeri halak ezer meg ezer nemével és változataival ismerkedtek meg.

Az óriás tengeri rák, melynek egy ollóját alig képes megenni egy ételnek az ember; a két ököl nagyságu tengeri pók; a kigyó vastagságu tengeri csik s a minden nagyságban meglévő tekenősbékák egész serege tárult gazdasszonyainak elé.

Nem kevésbé tetszett nekik a közel zöldség és gyümölcs-

vásár, hol a szó szoros értelmében petrenczeszámra áll a narancs, citrom, füge, pignoli, articsóka és cartifiol. A narancsnak és ökölnyi nagyságu fügének darabja 1—2 ujkrajczár, a citrom még ennél is jóval olcsóbb.

A piac megtekintése után mindenki oda ment, hová vágta vitte a város nevezetességeit megtekintendő.

Legtöbben a „Vadászhoz“ címzett, magason fekvő villába mentek reggelizni, honnét az egész öböl és a város látható.

Itt a trieszti polgári zenekar magyar indulóval és csárdással fogadta az érkezőket. E dallamokat néhány nap alatt csupán a magyarok számára tanulták be.

Trieszt előkelői számos fogaton mentek ki e villába, hogy a vendégekkel találkozzanak és társalogjanak.

Reggeli után egy kis csárdás kerekedett, mely egészen föllelkesítette a szemlélő s tapsban kitoró triesztiakat.

A Lloydársulat hajógyárát, a tengeri fürdőket, a nagy hadihajókat sokan látogatták; legtöbb látogatója volt mégis a Rivoltella palotának.

Rivoltella ur sem több, sem kevesebb, mint trieszti nagykereskedő; de épen mivel oly városban, mint Trieszt, nincsen született ur, hanem mindenki annyit ér, mennyi esze, ügyessége, szorgalma és szerencséje van, Rivoltello ur első ember Triesztben.

Palotája márványburkolatától kezdve a legutolsó lépcsőkarzatig annyi izlést, fényt, a művészet iránti nagylelkűséget és iparpártolást tanusít, hogy nem tartjuk fölöslegesnek legáltalább körvonalakban leírni néhány helyiségét.

A kapu alatt szökőkút fogadja a belépőt, karrarai márványból készült szoborcsoporttal, melynek ára 4000 olasz arany volt. A szökőkút alján aranyhalacsák szökdecselnek a szintén remekművü fehérmárvány kagyló medenczében.

A kapu alatt balra tekéző szoba, a legnagyobb fényűel. A tekeasztal márványkörzettel, érczlábakon nyugszik, mindegyik láb művészi öntvény. E terem falait két olajfestvény díszíti Trieszt történetéből, mindegyik mestermű, mely ezrekbe kerül.

Mellette a könyvtár. Csupa értékes mű. A régi és új olasz irodalom minden terméke benne. A könyvek kötése elégségesek voltak arra, hogy egy könyvkötőt meggazdagítsanak. A könyvtárban éremgyűjtemény, oly gazdag, hogy bármely muzeum kincsnek tekinthetné birtokát.

Az emeletbe vörös bársony karfákkal ellátott márvány lépcső vezet. Fölérve, a legértékesebb mozaikpadlatra lépünk. Ez előcsarnok közepét nagy virágkosár foglalja el a forró égélj legritkább és legszebb virágival. A négy forokban négy szobor áll, karrarai márványból egy-egy istennőt jelképezve, ismét ezrekbe kerülő mesterművek.

A termék butorzata bársony és nehéz selyem; körzete rózsza- vagy mahonifa, az utósó szélig szoborművek a legjelesebb faragók kezéből. A falakat nehéz selyem szövetek takarják. Mindenütt érczlábakon nyugvó márvány asztalok és állványok, arany vagy ezüst órákkal és kargertyatartókkal. A tetőzet minden teremben fehér fénymázás fadarogványok a legszebb olajfestésekkel. Egy-egy márvány asztalon a háztulajdonos valamelyik rokonának vagy szülőinek mellszobrával találkozunk.

Az ebédlő teremben fehér márvány talapzaton nagy zöld posztóval bevont kerekasztal áll, közepén szökőkúttal. A terem négy sarkát érczöntetű lábakon ismét karrarai márványból készült pohárszékek foglalják el.

A táncsteremben, a dohányzószobában, a fürdőben ugyanazon fényűel találkozunk s az legszebb és legjellemzőbb, hogy az egész házban a kertté alakított tetőtől le a kapu alatti lámpáig, melyhez hasonlót egyik pesti táncsteremben sem találunk,

sehol a túlterheltség vagy észrevehető pazarlás legkisebb nyomára nem akadunk. Mindenütt nemes izléssel párosult jólét és okszerű fény.

Rivoltella ur nem csak a leggazdagabb, de egyszersmind a legműveltebb és legnemesebb triesztiek egyike. Szegény, ügyefogyott, pártolásra vagy segélyre szorult tehetség soha sem fordul hozzá sikertelenül.

De lehet-e nem derék, nem nemes ember az, ki munkájával szerzett roppant vagyona nagy részét az irodalom, festészet, szobrászat és építészet pártolásának szenteli!

Ettől a trieszti nagykereskedőtől igen sok kegyelmes és méltóságos főúr tanulhatna azon országban, melyet a Kárpátok ölelnek körül.

Esti hatkor három nagy Llyodgözös tengeri kirándulásra vitte a számos triesztivel vegyes magyar vendégeket.

Minden hajón zenekar játszott s mindegyike megtanult egy-egy magyar indulót vagy csárdást, hogy vendégeit hazai hangokkal gyönyörködtesse.

A „Vulcan“ volt első a hajók között; elindulásakor az egész mólót ellepő néptömeg, melyet középszámítással 10—15,000-re lehet tenni, harsány „Evviva Ungheria!“ „Evvivanoi Ungheresi!“ kiáltásban tört ki, mit a hajóról lelkes éljenekkel viszonztak az urak, kendő lobogtatással a hölgyek.

A hajók a szép fekvésű Mira mare felé vették utjokat. A „Vulcan“ zenekara lelkesen játszta a Rákóczyt s még egy más indulót is, melynek jelenleg nincsen neve.

A mint Miramarehoz közeledtünk, lol Miksa főherczeg lakik, a gyönyörű kéjlek erkélyéről katonai zenekar a Hunyadi indulóval üdvözölte hajónkat. Ez udvariasságot a hajón levők nagy része kalapleemeléssel viszonzta. Maga a főherczeg és a főherczegnő a kéjlek kertjéből nézték a hajó elvonulását.

Miramaretől Servola, Muggia és Capo d' Istria felé mentek a hajók, hogy visszafelé ismét Miramarehoz közeledjenek, melyet bengaliai tűzzel akart kivilágítani a főherczeg; de a közelgő vihar s a már hulladozó nagy esőcseppek visszatérést parancsoltak.

A mólónál, hol kiszálltunk, bengaliai tűzfény sugározta be a hajókat, a kikötőt. A színes tűzfény ezer meg ezer üdvözlő arczát világitotta meg, kik a hajók érkezését várták.

A parton Magyarországot éltették az olaszok, a hajókon Olaszországot éltették a magyarok; egyik és másik részről sok drága név hangzott ez alkalommal.

A hajókkal érkezőket valóban tárt karokkal fogadták a parton állók. Testvéri ölelés, kézszorítás, név- és látogatójegy csere volt e lelkesült percz első következménye.

A hajókról egyenesen a színházba mentünk, hol Ernánit adták.

A magyarok érkezésével újra hosszas éljenzésben tört ki a lelkesülés, annyira, hogy vagy tíz percze meg kellett szakasztani az előadást. Az olasz hölgyek fölkeltek üléseikről, hogy az érkezőket üdvözöljék.

A következő fölvonás azon kardalát kezdték, melyben e szavak fordulnak elő: „Noi tutti siamo fratelli“ (Mindnyájan testvérek vagyunk.) A taps, tetszésnyilvánítás, testvéri kézszorítás, ölelés, éljenzés, evvivakiáltás, mely a dal e szavait követte, alig leírható. Nem is tetszett ez bizonyos irányban; rendőrök mutatkoztak, de baj semmi sem történt, csak egy hang szólalt meg: A la casa! és a közönség azonnal egy lélekig oda hagyta a színházat.

A barátság és rokonszenv kölcsönös nyilatkozatainak ezután a vendéglők és kávéházak voltak színhelyei.

Szeretetreméltó hölgyeink annyira elbájolták a trieszti

előkelő világot, hogy vasárnap reggel, midőn a „Hotel de la ville“-ből a vasutra indulandók valánk, több diszfogat állt a vendéglő kapujánál, hogy hölgyeinket a vasuthoz szállítsák

A legműveltebb urak vetélkedtek előzékeny udvariasságban hölgyeink iránt s boldogoknak érezték magukat, midőn szivességük viszonzásaul egy-egy virágcsokrot kaptak Magyarország bájos leányaitól emlékül.

Az indóháznál újból vagy fél Trieszt mondott élénk bucsuüdvözetet a távozó magyaroknak, azon ígérettel, hogy legközelebb hasonló kéjvonattal érkeznek Budapestre, látogatósunkat viszonzandók.

Az adelsbergi barlang megtekintéséhez nem kedvezett az idő. Egész nap esett s nem egy utas ázott át egészen.

Maga a barlang, mely közel 10,000 lánggal megvilágítva, a legszebb látványt tüntette szemünk elé, némileg fájó érzetet költött lelkünkben.

Eszünkbe jutott a szép, nagy aggteleki barlang, mely sokkal kitünőbb, ritkább, csillogóbb és nagyszerűbb az adelsberginél; de el van hanyagolva annyira, hogy még az adelsbergit szép foglalatú topáznak mondhatjuk, addig meg kell vallanunk, hogy az aggteleki legalább eddig, köszörületlen gyémánt.

A barlang egyik ürét tánczteremnek nevezik; ebben zenekar játszott s a fiatalság itt is lelkesen járta a csárdást. Táncz közepette harsány éljen és évviva némitotta el a zenét. Nem tudtuk, honnét az ismert kedves hangok s ime, egy egész nagy csapat trieszti érkezik a tánczterembe, kik külön vonattal jöttek Adelsbergbe, hogy a magyarokkal még egyszer kezet szorithassanak.

Az érkező sátor bejáratánál nagy magyar czimer diszlett, lobogóktól környezve s itt is magyar dallamokat játszott a zene s tánczra kerekedett a fiatalság.

Visszautaztunkban a derék nagy-kanizsaiak és székesfehérváriak nemzeti lobogókkal és zenével várták a vonatokat, még a tétényi polgárokból alakult zenekar is a „Rákóczyt“ huzta a nemzeti zászlókkal diszitett pályaudvaron.

Budán több ezerezen várták a vonatok érkezését s midőn az első megállt, lelkes „éljen“-nel fogadták a várakozók az érkezőket.

A megérkezettek a bájos Olaszország kedves és szép gyümölcsével viszonzták az „adjon Isten“-t, a mennyiben több száz narancsot osztottak ki a várakozók között.

Az indóházon innét az országuton a vérmezővel szemben a b. gyarmati zenekar a „Rákóczy“ hangjaival üdvözölte az érkezőket, kik aztán sok élvezetes nap és álmatlan éj után siettek övéikhez, ki azért, hogy nyugalomra hajtsa fejét, ki pedig, hogy minél gyorsabban íróasztalához üljön s a történeteket leirja.

A kirándulás minden tekintetben teljesen sikerült nek mondható a miért az utazók elismerésének adunk kifejezést, ha Hollán Ernőnek, ki a kirándulást tervezte és kieszközölte, ki az uton, Triesztben és visszafelé mind a kényelemlről, mind a rendről oly példásan gondoskodott, köszönetünket kifejezzük és ráadásul kettőre szépen megkérjük.

Egy az, hogy annak a derék rajnavideki vasuti ügynöknek, ki az előzékenységben és udvariasságban önmagát multa felül, s az utasoknak páratlan lovagiassággal egyik meglepetést a másik után szerezte, a lelkes és jóságában kifogyhatlan Andreesennek köszönetünket tolmácsolja.

A másik, hogy minél előbb hasonló kirándulást eszközöljön ki a társulattól, ha csak lehet, egész Velenczéig menendőt.

A legjobbat legutójára hagyva, őszintén állithatom, hogy hölgyeink egyike sem bánta meg a kirándulást; mert a látott

szép tájak és élvezett mulatságon kívül annyi derék lovag állt szolgálatukra, hogy az utazás nehezebb és kényelmetlenebb oldalával meg sem lehetett ismerkedniök.

Kempelen Győző.

Külföldi levelek.

I.

München, jun. 19.

Tisztelt szerkesztőség! A londoni világkiállításra utazandó, nyakamba vettem a világot, hosszabb időre hagyván el a szeretett hont, melynek emlékét azonban szívemben hordozom a távolban is.

Utam Pozsonyon vívén keresztül, nem hagyhatom érintetlenül a pozsonyi ref. lyceum ifjusága által rendezett szavalati örömnepet, mely nem csupán az illető tanulók s ezek szülei és rokonai, hanem egyszersmind a jelen volt magyar közönségnek is örömnepé volt, látva a hazafellekesedésben versenyző fiátság buzgóságát, tehetségét. Képviselve volt az országnak majd minden vidéke, s mégis nemzetiség és valláskülönbség nélkül minden ifju keble egy hazáért, a nagy, dicső magyar hazáért hevült. A szavalók közül legjobban kitűntek: Koós Ödön, Fényes Endre, Prónay István és Belcsák László, kinek sajtászereményü zárszava, szerkezetére nézve is kiemelendő.

Bécs is utunkba esik, de itt ne állapodjunk meg. A viz csekély volta miatt a személyszállító hajók csak Passauig járnak a Dunán, leirhatlan szépségü völgyben. Figyelemre méltó itt azon fáradhatlan szorgalom, melylyel a szőlők műveltetnek; a lakosok a legmeredekebb kopár sziklákra alulról hordták fel a földet, hogy Bachus hordaja megteljék. Mennyi véres verejtékbe került e rozsz bor természetése!

A bajor határon az uleveleket csak az osztrák policzia vizsgálja, a bajorok csupán a vám alá eső tárgyakat kutatják, még pedig oly nyájas, udvarias modorral, hogy e tekintetben más államok rendőrségének is példányképül szolgálhatnának.

A bajorok kevésbbé bámulják nemzeti viseletünket, mint másutt, s úgy látszik, rokonszenvvel viseltetnek irántunk. Átalában igen szives és kedélyes nép ez a bajor. Legzélszerűbb ide porosz papirpénzt hozni, mert azt teljes értékben fogadják el. A vasutvonatok gyorsabban mennek, mint nálunk; utánzandó például azt is jó megemliteni, hogy a vasuti hivatalnokok igen udvariasan s előzékenyen bánnak az utasokkal.

München, a művészek hazája, első tekintetre szerfölött lehangolóan hat az idegenre, ha benne egy uralkodó székhelyéhez, egy ország fővárosához méltó elevenséget, pezsgő életet keres; utczái oly nesztelenek, mintha az emberek, különösen a kocsin járók, mind kihaltak volna. — A bolti kirakatok igen szerényen egyszerűk; még a főtéren is néhány zsidó-bolt botránkoztatja szemünket. A fogadók igen kisszerűek, az étkek rozszak; kávéház alig van néhány, s azokban is több sör fogy el, mint kávé, a jegeskávé csak hírből ismerik, a fagyalt pedig alig ehető; a bor szertelen drága és rozsz. Van ellenben sörház és sörcsarnok bővében; hogy az olvasónak az itteni sörivásról fogalma legyen, elég lesz megemlitenem, hogy egy ily kedvencz intézetben délutáni 6 órától esti 10 ig, tehát 4 óra alatt, jelenlétemben 72 akó sör fogyott el; mondhatom, hogy ittlétem óta utitársamon kívül még senkit sem láttam vizet inni, meglehet azért, mert a fogadósok állítása szerint, az itteni viz igen ártalmas az egészségre, habár mi ezt, eddig legalább, nem tapasztaltuk.

Itt urat, nagy urat nem látni, még maga az uralkodó is, kivel véletlenül találkozánk, oly polgári öltözetben vegyül a nép közé, hogy rá nem ismerheténk. Az uralkodó és népe közti viszony oly jó, hogy a nép rögtön maga büntetné meg a királya ellen vétkezőt. De el is kell ismerni, hogy az előbbi király, Lajos, kimondhatlan sokat tett népe javára; így, Münchennek minden nagyobbserü műve s nevezetessége, minők: a régi és új képtárak, a szobortár, az 1854-iki kiállítási üvegcarnok, a világ legnagyobb ércszobra, a B a v a r i a, az udvari színház, bazilika, szóval, minden, mi nagyszerű itt, az ő nevét örökíti.

A fényűzés, a polgárisodás e ferde kinövése, itt még nem harapózott el; mindenki egyszerűen és megvonulva él, vagyonához képest, miért is a közvagyon folytonosan szaporodik; s mindemellett, vagy talán épen ezért, nincs város, hol a művészet annyira becsültetnék és jutalmaztatnék, mint itt. A színházak mindig tömve vannak, valamint a műcsarnok is egytől egyig; meglepő az ellentét, mely a külső utczai szegénység, s a belső művészi kincsek közt tapasztalható.

Az udvari színházban Rubezahl, Waldnymphé balletet és Faust operát láttuk; ez utóbbi, melynek szövege Barbier és Carrétól, zenéje pedig Gounodtól van, nagyszerű mű; a diszitmények fényesek; Faustot Grill hazánkfia éneklé: Mephistophelest Kindermann adta, kinek jó bariton hangja van s taglejtése könnyű, kellemes; Gretchent Stehle kisasszony gyönyörű alt-hangon éneklé, ő nem szép, de elég kellemes szin-padi alak, s minthogy még csak 19 éves, a bajor közönség igen sok reményt csatol e csillagához.

Ma a város nagyszerű ünnepély színhelyévé lön; három óráig tartott ablakunk alatt az egyházi diszmenet elvonulása, melyben Luitpold és Adalbert hercegek, egyházi és világi főméltóságok, katonaság, polgárság, s a nagyszámu mindkét nembeli tanuló ifjuság egész diszben vettek részt. A menet a legkülönbözőbb zászlók s egyházi ékszerek körülhordozásával diszítettett; kár, hogy a végét eső zavarta meg, akkor jöttek elő a főurak fogatai az udvari hintókkal, összesen nyolczan, és 7 bérkocsi. Az ünnepély alkalmával feltűnt egy vidéki népviselet, mely különösen a nőknél igen hasonlít a régi magyarviselethez, — a pruszlik elöl ezüsttánczczal zsinórozva, a főkötő ezüst vagy aranyból, szintén magyaros; a nép, mely ez öltözetet veszli, Tirol szomszédságában, Murnau kerületben lakik.

Minthogy az idő halad, kénytelen vagyok soraimat ezuttal bezárni. Jövő levelem valószínűleg Schweizből jövend. Addig is Isten velünk!

T. G.

Az „irodalomtámogató vállalat, -hoz

ujolag csatlakozott:

Maros-Vásárhely: Száva Farkas.

Ismét egy pártolóval több az eddig jelenkezett ügybarátok diszes koszorujában! Meglássák tisztelt olvasónöim, megérjük még azt az időt, mikor e vállalat megkezdendi üdvös működését! csak türelem, buzgóság és kitartás!

Százszor-szépek.

Azon szegény beteg leánynak, kiről lapuk 23-dik számában említést tettünk, gyógyíttatására eddig következő nemes lelkü adakozások folytak be:

| | | |
|--|----|-----------|
| M. Ovárról a kis Sziklay Zoltán . . . | 2 | frt — kr. |
| N. Becskerekéről St. K. M. urhölgy . . . | 2 | „ — „ |
| Pestről Remellay Gusztáv író társunk
gyűjtött | 9 | „ — „ |
| Kapuvárról egy névtelen | 10 | „ — „ |
| Összesen | 23 | frt — kr. |
| Ehez a múlt heti | 3 | „ — „ |
| Teszen összesen | 26 | frt — kr. |

Azonkívül a főváros egyik ép oly jeles, mint nemes lelkű orvosa, Vári Szabó János, a ki egyszer mind a budai Rudasfürdő buzgó orvosa, kieszközölte, hogy a szegény beteg ingyen fürdő és gyógyszerekben részesüljön; ennyiben tehát gondoskodva volna róla, csak az van hátra, hogy a lakás és élelmezésre szükséges költség ösztöngyüljön! Száz forint az egész, száz forinttal egy emberéletet adhatunk vissza a hazának.

Meg kell még említenünk, hogy tisztelt író társunk Remellay Gusztáv tizkrajczárónként gyűjtötte össze a fennkített összeget; elegendő voltak, kik többet akartak adni e nemes célra, de ő nem fogadott el többet, éshelyesen; tizkrajczárónként is össze fog gyűlni a megkívántató összeg, ha lesznek, kik nemes részvétet tanusítanak ez ügy iránt; tizkrajczárt ritkán tagadnak meg nemes, emberbaráti célra. Ha minden városban egy „tizkrajczáros egyesület“ alakulna, és ez egyesületek élén honszeretet és nemes szívűség által tisztelt hölgyek állnának, akkor is mennyi jót lehetne tenni! Sőt nem is rendes díjképen kellene e tiz-tizkrajczárt behajtani, hanem csak ugy alkalmilag, vigalmi órákban; ha ilyenkor egy-egy buzgó lelkes honleány felszólítja az összegyűlt vendégeket: adjanak egyenként tiz-tizkrajczárt, se többet, se kevesebbet, mind egy-egy szives örömet adják azt; hadd legyen egy kis jótékony-sággal is összekötve a vigalom órája; és ekként piczi adakozásokból szép összegek folyhatnának be nemes célokra.

Biztosabb ellenörködés végett Remellay G. barátunk az adakozók névsorát is beküldte hozzánk; ezek voltak:

W-né. — V. Jánosné. — P-né. — Dr. V. Sz. J-né. — F. Mária. — F. Irén. — P. Borcsa. — T. Toni. — T. Linka. — P. Józsefné. — Sz. Viktorné. — B. Imréné. — Zs. Györgyné. — Zs. Ilka. — Zs. Aranka. — Zs. Piroska. — E. Ilka. — D. Ernőné. — A. Malvina. — A. Ella. — K. Ignáczné. — H. Pálné. — G-né. — A. Jenni. — M. K-né. — B. Kornelné. — Z. Emma. — T. Kálmán. — V. Sándor. — R. Szever. — K. Imre. — Ö. György. — V. Béla. — P. Lajos. — H. István. — Z-n. — Sz. Lajos. — P. Gábor. — H. G. — F. G-l-b. — K-r. — Ezekon kívül adott maga a gyűjtő 2 frtot, ifj. B. Károly 1 frtot és W. W. 30 krt. teszen összesen 9 frtot.

És itt ujlag figyelmeztetjük tisztelt olvasónőinket, hogy itt nem azon szegény leányról van szó, kinek érdekében a múlt héten a „M. Sajtó“ után a többi lapok felszólaltak; ennek érdekében e lapok szerkesztőnője megtette volt a kellő intézkedéseket a Rokus-kórházi jeles igazgató: dr. Tormay K. urnál, de néhány nap múlva meghalt, mert halálos beteg volt; de a szóban forgó szegény beteg Isten segítségével meggyógyítható, és meg is fog gyógyulni, csak néhány hónapig fürdőt használhasson.

Gazdasszonyoknak.

Csokoládé sodralék.

16 tojás fehérét verj kemény habbá, tedd hozzá a sárgáját, s ezzel verd egy fél negyedóraig, egy fél font tört cukorral is verd egy ideig, tégy hozzá egy negyedfont cukrasz

morzsalékot, egy negyedfont tört mandulát, hat tábla reszelt csokoládét, négy lat lisztet s egy kis citromhajat. Öntsd e tésztát egy lemezre, melyet elébb tiszta papírral borítottál el; ha a tészta szép sárga, vedd ki a sütőből, kend meg baraczkbefőttel, gömbölygesd össze, a tetejét pedig kend meg tojással, hintsd be törött cukorral és mandulával s tedd még egy kis időre a lemezre s a sütőbe; ha egészen megszáradt s kihült, vágd vékony szeletekre. Sz. Zs.—né.

Irodalom és művészet.

× A magyarországi műegylet f. hó 18-án nyitotta meg új képkiallítását, mely 46 műtárgyból áll, s közel fele magyar művésztől van. Látható Izsó Miklós, jeles fiatal szobrászhazánkfiának „magyar pásztort“ ábrázoló szoborműve is.

× Göthe „Werther“ című regényét fiatal írónk, Bajza Jenő magyarra fordította. Kissé későn érkezik ugyan, de ily jeles művet illetőleg bizonyára áll az a közmondás: jobb későn, mint soha.

× Tihamér „Cserje-bokor“ cím alatt megjelenendő költeményeire nyit előfizetést 1 frtjával. Az előfizetési összegek aug. 1-ig szerzőhöz Hatalomra (u. p. Győr-Szent-Márton), vagy a „Győri Közlöny“ Szerkesztőségéhez küldendők be.

× Az „Ország tükre“ ezentúl havonként 3-szor fog megjelenni.

× Zombory Gedő előfizetést hirdet „Fény és árny“ című történeti beszélyeire, melyek egész jövedelme a Szatmáron fellállítandó Kőlcsey-szoborra fogfordítani. A munka 15 ivre terjed s előfizetési ára 1 frt, diszpéldányé 2 frt. A pénzek jövő hó közepéig Zombori Gedőhöz Szatmárra küldendők.

Budapesti hirvivő.

✂ (Segélypénz a budai népszínház számára.) Molnár szinigazgató e napokban 50 forintnyi segélypénzt kapott a pesti cipészczéh részéről, azon igérettel, hogy a derék czéh 4 éven át évenként ugyanennyit fordítand a népszínház gyámolítására. Szolgáljon e hazafias tény a többi czéheknek figyelemzetésül.

✂ (Temetési költségek biztosítása.) Az első magyar biztosító társaság üdvös működési körét ujlag bővítette azáltal, hogy mindenkinek alkalmat nyújt, temetési költségeire bizonyos összeget biztosítani. 100 frt biztosított összeg után, mely 8 napra a haláleset kimutatása után ki fizettetik, negyedévenként fizet a 20 éves egyén 47, a 25 éves 55, a 30 éves 65 krt s így tovább, minél öregebb valaki, annál többet fizet. Természetesen, hogy nagyobb összegeket is lehet biztosítani. Ez által a nagyobb városokban létező, de hibás szervezetők miatt nem a legczélszerűbb temetkezési pénztárak, illetőleg egyesületek, egészen fölöslegessé válnak.

✂ (A pesti vízvezetés ügye,) bár lassan, mindamelllett folyvást halad előre, s az ügy élén álló férfiak erélyes jellemét ismerve, hiszszük, hogy a dolog most már semmi esetre sem fog abban maradni. Legközelebb gyűlést tartanak ez ügyben, hogy a sovárgva várt intézet életbeléptetését mielőbb eszköz-hessék. A vízvezető gépet, mint halljuk, a feldunasori Ullmann-féle raktári épület mögött szándékoznak felállítani. E közben az adakozások a vízvezetési munkálatok költségeire folyvást gyűlnek be.

✂ (*Halálhír.*) Azon szegény beteg nő, kinek számára közelebb a „M. Sajtó“ adakozásra szólította fel a közönséget, nincs többé! A szerencsétlen beteg f. hó 21-én hunyt el a Rókus-kórházban. Azon pénz, mely számára a „M. Sajtó“ szerkesztőségénél begyűlt, részint ápolási, részint a temetési költségek fedezésére fordított. Az ég adjon nyugalmat a sokat szenvedett hamvainak! Több rendbeli tudakozódásra azonban szükségesnek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy ez nem azon szegény beteg árva, kiről lapunk „Egy hét történeté“-ben szó volt; ez életben van és Isten és a nemes emberbarátok segítségével teljesen meg is fog gyógyulni.

✂ (*Jeles írónk P. Szathmáry Károly,*) ki jelenleg M. Szigeten mint tanár működik, az erdélyi ref. főconsistorium közelebbi gyűlésében az enyedi ref. tanodába történeti tanáruvá választott. Jobb választást nem is tehetett.

✂ (*Sorsjáték az írói segélyegylet javára.*) E napokban egy fölhívás tétetett közzé, melyben mindenki, a ki az írói segélyegylet nemes célja iránt részvétellel viseltetik, fölkératik azon sorsjátékban résztvenni, melyet a nevezett egylet felsőbb engedély mellett a következő terv szerint rendezend: Kibocsátatik 100,000 sorsjegy, mely 100 sorozatba osztván, 1,000 számot foglal magában. Egy sorsjegy ára 50 kr. A húzás november 29-én menend végbe. A főnyeremény 12,000 frt értékű ezüst asztali készletből áll; a többi nyereménytárgyak a húzás előtt egy hónappal fognak közzététetni. Ugyanazon sorsjeggyel több tárgyat is lehet nyerni, minthogy a kihuzott számok mindannyiszor visszatétetnek az illető szerencsekerékbe. Reméljük, hogy a közönség vetélkedve veendő részt e sorsjátékban, mert általa alkalom nyújtatik mindenkinek, a mellett, hogy egy hazafias és nemes célú elősegít, egyszersmind értékes és becses nyereményre is szert tehetni. Sorsjegyek kaphatók az egylet pénztárnokánál, Szathmáry Lajosnál a köztelek épületében; bizományosok is fognak ily sorsjegyeket árulni; előfizetőink kívánatára szerkesztőségünk is szolgál nekik e nemes ügyben.

✂ (*A Pesten létesítendő állatkertnek*), mint tudjuk, már is közel 100 darab különféle állatja van, melyeket természetesen addig is táplálni s ápolni kell, míg azon egyén, ki az európai jeles állatkertek tanulmányozása végett külföldre utazott, visszatér s a részvénytársulat megalakul. Az állatok ápolására szükséges költségeket úgy fogják előszerezni, hogy addig is, míg a terv megtestesül, a már meglevő állatokat belépti díj mellett közszemlére fogják kiállítani.

✂ (*Vendégénekesek nemzeti szinpadunkon.*) A jövő hónapban Beck János hazánkfia, a bécsi udvari opera tagja fog vendégszerepelni a nemzeti színházban; őt Brenner k. a. prágai énekesnő fogja követni, ki, ha kedvező fogadtatásban részesül, állandóan fog szerződötteni színházunkhoz. Deczemberben pedig Artót Desirée k. a. ismét meglátogat bennünket, a mint egész bizonyossággal megígérte.

✂ (*Ormodity Bertalan fölött*) a soproni katonai törvényszék már kimondta ítéletét, mely 4 havi súlyos börtönre szól, hetenkint két napi böjttel. Ormodity az ítéletet felebbezte.

✂ (*A magyarországi müegylet*) f. hó 4-én tartott nagy gyűlésében két fontos határozatot hozott. Az egyik szerint az egylet által tagjai számára kiadott jutalomképek ezentúl nem pályázat útján fognak megszereztetni, miután ez eljárás célszerűtlennek bizonyult be; hanem egy e célra kinevezendő bizottmánynak feladata leendő, a már meglevő magyar képek közül egyet vagy kettőt jutalomképként ajánlani. Egy másik határozat által az egyletnek két év előtt hozott azon határozata, hogy a választmány köteles a képek vásárlására rendelt összeg felét magyar képekre fordítani — mint fölösleges (?) eltörölte-

tett, s jövőre a képek vételénél egyedül azok műbecse fog dönteni.

✂ (*Egy örült szándoka.*) A Rókus kórházban többek közt egy örült szabó is van, ki folyvást nyugodtan viselte magát, miért is a többieknél nagyobb szabadságban részesült. Múlt vasárnap azonban hirtelen örülségi roham lepte meg, s a 2-ik emelet egyik ablakából le akart ugrani; veszélyes szándokát már épen végrehajtandó volt, midőn szerencsére egy ápolónő észrevette, s oda rohanván, az épen ugrani akarót karjainál fogva sikerült visszatartóztatnia.

✂ (*Forráskutatás.*) A várostanács felszólította Richard abbét, a híres forráskutatót, hogy a budai hegyekben jelöljön ki oly pontokat, a hol források után lehessen kutatni. Ürményi József által is hasonlóra szólítottatott fel, minek folytán Richard abbé Ürményi telkén három helyet jelölt ki, hol forrásnak kell lenni. A többi közt a Mátyás kutja nevű forrásnak több csatorna belevezetése általi bővítését tanácsolta. A déli oldalon csak egy helyet mutatott, hol vizet lehet találni, de csak 80 ölnyi mélységben, ennek is vize oly ásványos, hogy itatra s egyéb használatra nem alkalmas.

✂ (*Egyetemi ünnepély.*) A múlt héten oly ünnepélynek voltunk tanúi, melynek megülvése az időviszonyok miatt 15 év óta nem volt lehetséges. Értjük a pesti kir. egyetem újjáalakításának 82-ik évnapját, mely múlt szerdán következő renddel ünnepeltetett meg: reggeli 10 órakor ünnepélyes istenitisztele volt az egyetemi templomban, az egyetemi tanács, a tanárkarok és polgárok jelenlétében; innen a menet az egyetem nagyobb díszteremébe ment, hol az ünnepélyt az ifjuság dalárdája műénekléssel nyitotta meg; ezután Pauler Tivadar, egyetemi rektor igen jeles emlékbeszédet tartott, ritka ékesszó-lással adván elő az egyetem történetét; ezt Vécsy Tamás szokott módon tudorral avattatása követte; majd a jogi kar dekánja, Konek lépett a szószékre, s tetszésben részesült beszéde folytán jelenté, hogy a jogi kar részéről Jurjevich József kir. tanácsos, egykori egyetemi tanár, és Farkas Imre, fehérvári megyéspüspök, a bölcsészeti kar részéről pedig Williger József, kegyesrendi tartományi kormányzósegéd felszázados tudoroknak nevezettek ki. Majd a Pauler Tivadar által hirdetett két rendbeli pályázatról tett jelentést, melyből kitünt, hogy a jog- és államtudományok köréből kijelölt kérdésre 11 pályamű érkezett be, s a 8 arany jutalmat Fekete Ferencz jogász és Frankl Vilmos papnövendék közt, mint kiknek műveik legjobbak s egyformán kitünők voltak, meg kellett osztani; a természettudományi feladatra kitűzött, szintén 8 arany jutalmat pedig, melyre 8-an pályáztak, Véghegyi, negyedéves jogász nyerte el, míg Csiki József orvosnövendék műve dicséretben részesült. Az ünnepélyt Kölcsey Hymnusza zárta be, elénekelve az egyetemi dalárda által.

✂ (*A „haza bölcsé“*) Deák Ferencz néhány nap óta fővárosunkban mulat. A haza szívében él jelenleg az, a kinek viszont csak a haza él szívében.

✂ (*Apró hírek.*) Az országuton levő régi fűvészkertben állatsereglet látható. — A Pestre érkező vasutvonal egyik 3-dik osztályu kocsiájában, kosárba téve egy kis csecsemőt találtak. A nyomozásokból kiderült, hogy a lelenczet egy nő tette a kocsiba Nagy-Kikindán. — A Magyarországon rendelkezési állapotba helyezett tanárok kedvezményi ideje egy újabb évvel meghosszabbított. — A városligetbe járó kocsiknak hatóságilag megtiltatott, hogy a király-utcza elejétől a fekete sas-utczáig bármi okból megálljanak. A vendégek tehát e vonalon belől sem föl sem le nem szállhatnak. — Xántus János hazánkfia f. hó 23-án indult vissza uj, fogadott hazájába, Amerikába. — A pénzügyminiszterium új 10 krajczáros jegyek kibocsátását határozta el, melyekkel a most divatozó tizkrajczárosok

föl fognak cseréltetni. — A budai leégettek javára f. hó 19-én a pesti lövészegetlet által rendezett zeneestély a külön adakozásokkal együtt 100 frtot jövedelmezett. — A váczai-utczai bolttulajdonosok folyamodni akarnak a városi hatósághoz, hogy a váczai utca a terhes kocsik előtt zárassék el. Igen ohajtandó, hogy kérelmek tekintetbe vétessék. — Kőbányában Pest mellett egy veszett eb a napokban egy 5 éves leánykát s 3 ebet mart meg. — Gr. Csáky László a Kisfaludy-társaság alapítói közé lépett. — Buda-Ujlakon a budai nőegylet pártfogása alatt, őszkor kisedővodát állitnak. — Pest városa a feldunasonon oly nagyon épül, hogy az ottani új telepéből új város fog alakittatni, mely „Ferdinánd-város“ nevet fogna viselni. — A pesti leány-árvaház még az ősszel meg fog nyitattatni a Sándor-utczában. — A Dunából egy 23 éves takácslegény holttestét huzták ki. — A mai ó-budai bucsu alkalmából hat gőzös fog minden negyedórán közlekedni reggeli 5 órától esti 10-ig Pest és Ó-Buda közt.

Nemzeti színház.

— Junius 20-kán. —

Junius 19-dikén a színház zárva. — Jun. 20-dikán: először „Arany-paraszt“, Birchpfeiffer életképe. — Jun. 21-dikén: „Lammermoori Lucia“, Donizetti operája. — Jun. 22-dikén: „Zsidó“, Szigligeti népszínműve. — Jun. 23-dikán: „Stuart Mária“, Schiller szomorujátéka. — Jun. 24-dikén: „A nőnövelde“, Souper, és „Fortunio dala“, Offenbach operetteje. — Jun. 25-dikén: „Nőuralom“, Szigligeti vígjátéka.

Szóljunk először is az „aranyparaszt“-ról, mert nagyon hamar áteshetünk rajta; Birchpfeiffer asszony főztje; rettenetes, hajmeresztő, fogvaczogató, hátborzogató, testropogató, szívdobogató, könnypotyogató egy négy felvonásos estória, azon thema felett: a Fróni és a Tóni! Nézzük a mesét; az első felvonásban a Tóni nem szereti a Frónit és a Fróni nem szereti a Tónit, az aranyparaszt pedig, a Fróni atyja, a ki nem annyira arany, mint paraszt. gorombáskodik a Tónival minden ok nélkül, a mi pedig annyira felbosszantja a jó Tónit, hogy fölteszi magában, ő — tánczra kéri fel a Frónit; meg is teszi, de a Fróni nem megy; mert a ramsaui leánynak nem szabad egy berchtesgadeni legénynyel tánczolni. — Oh de minek is untatnám e lapok kedves olvasónöit ilyen silányság elbeszélésével! Elég hozzá, meghalt; ne is hagyja el többé csöndes siri nyugalmát, elevenek kinjára.

A „Fortunio dala“-ban megint azon ritka élvezetben részeaültünk, hogy a Benzának való énekes szerepben, a mi kedves — néptánczosunkat, Tóth Somát hallhattuk! Nevetett is rajta a közönség, csak hogy a könye ki nem csordult!

„Lammermoori Luciá“-ban Bodorffi Endre hazánkfia, a stuttgarti színház tagja lépett föl; majd ha többször hallottuk. szólni fogunk róla.

Igazán élvezetes estét csak „Stuart Mária“ szerzett; a czimszerepet Jókai né adta, és teljesen méltóan nagy nevéhez; a nagyszámu közönség elragadtatással nézte és bámulta e gyönyörű, művészi alakot; a kerti jelenet után négy szer hívták ki egymásután. Mellette még Feleky, Szigeti és Lendvai: jó, Szathmáryné, pedig — gyöngye játéka által tünt ki. Széne kitünő nemzetes asszony, de igen gyarló királynő.

Budai népszínház.

Junius 19-kén: a színház zárva volt. — Jun. 20-dikán: „Fíps, a híres nőszabó, 1 felv. és „Szerelm és örökség“ 2 felv. vígjátékok. — Jun. 21-dikén:

„Falusi egyszerűség“. — Jun. 22-dikén: „A színházi bohóság.“ — Jun. 23-dikán: „Angyal és daemon“, francia vígjáték. — Jun. 24-kén „Az ördög naplója.“ — Jun. 25-kén: „Angolosan“ és először: „Fogság és szerelem“ vígjáték egy felvonásban gr. Batthyányi Juliától.

Örömmel tapasztaljuk, hogy a közönség mégis valahára kissé élénkebb részvétet kezd a színház iránt tanusítani; a minap már nyolcz embert láttunk benne, már tudniillik olyanokat, a kik fizettek is. Így tán mégis remélhető, hogy a színészek csak félig halnak majd éhen ős Buda városában.

Ujdonságot is adtak e héten a „Fogság és szerelem“ vígjátékot, melyet egy szelleműs író né rosz kedvében irt meg.

Mindenfélék.

(Nagy tüzvész.) Konstantinápolyban közelebb nagy tűz volt, mely 500 házat égetett hamuvá. Ha Konstantinápolyban tűz üt ki, a mi nem ritka eset, rendszerint százankint pusztulnak el a házak, miután legnagyobb részt fából építvék.

(Drága nyak-ék.) Párisban a hölgyvilág sokat beszél most azon nyak-ékről, melyet Eugenia császárné egyik ottani ékszerárusnál közelebb megrendelt. E nyak-ék 400,000 frankba került; csupán a középhelyet elfoglaló gyöngy értéke 150,000 frank.

(Egy színésznő halála.) Párisban közelebb halt meg De Bongars Eszter, egykor híres színésznő, a legnagyobb nyomorban. Hogy nyomorának egyedül maga volt oka, annak bebizonyításaul legyen elég fölemlitenünk, hogy midőn a híres színésznő Sz-Péterváron volt, egyebek közt lakomát adott, mely 10,000 frankba került. Ily pazarlás rendszerint megszokta magát boszulni.

(Belgrád város bombáztatását illetőleg) jun. 22-ről írják a „P. Lloyd“-nak: Csak ma volt alkalmunk a várost megtekinteni. A lerombolt házak, kivált a vár közelében, leverő képet nyujtanak. A kár mindamellett is, tekintve, hogy a bombázás 5 óráig tartott, nem oly tetemes, mint gondolni lehetett; mindössze 15 ház égett le és romboltatott össze. A városban 60 fontos bombák találtattak. Azir basa, a belgrádi vár kormányzója, ki a bombázást elrendelte, a török kormány által lététetett. A bombázásnak néhány emberélet is esett áldozatul. A nők és gyermekek a városból kiköltöztek. Miután a városban a rablás elharapózott, rögtönbiróságok állittattak fel. A diplomatia a fegyverszünetet arra akarja felhasználni, hogy az ügyet békés uton kiegyenlitse, s így a további vérengzéseknek elejét vegye.

(Élczes adoma). Az öreg Dumasról beszélük, hogy egykor valaki pénzt kért tőle egy „szegény ördög“ eltemetésére, miután inséggel küzdő családja arra nem volt képes. — Mennyibe kerül temetése? Kérdé Dumas. — Csak 25 frankba, volt a felelet. — Jó, itt a pénz; s vajjon ki a az a boldogtalan? — Ah csak egy executor. — Executor? mond Dumas hirtelen, — itt van 50 frank, temettessen el még egyet.

(Egy kalapos találékonyasága.) Brüsszel mellett egy kalapos a „háziurság“ dicsőségére áhitozván, kapta magát, s 23,000 ócska kalapból házat épített. A ház egy kerekkel ellátott fatalapzaton áll, egy egész család ellakhatik benne, s csak 72 mázsát nyom.

(Gyermekkiállítás.) Amerikában e hó elején nagy nemzeti gyermekkiállítás volt, hol a legszebb 100 gyermek 500-tól le 5 dollárig jutalmaztatott. A világ legnagyobb csodájaul tekintetett egy parányi gyermek Cincinattiból, ki csak 1 1/2

fontot nyomott; a mellett, hogy ép, egészséges, karjai oly vékonyak, hogy egy közönséges gyűrűt egész a hóna aljáig föl lehetett huzni.

Divattudósítás.

E napokban egy vidéki boldog — menyasszony látogatott meg, egy kedves jó barátnóm, a ki azért időzött Pesten néhány napig, hogy leendő háztartásához a szükséges fehérneműket, butorokat sat. megszerezhesse. Szives örömmel mentem el vele egy kereskedésből a másikba, nem csak azért, hogy neki tán itt-ott egy kis tanácssal szolgáljak, hanem azért is, mert tudtam, hogy ilyen körut alkalmával mindig láthatok újat és szépet, a miről aztán t. olvasóimat értesíthetem.

A butor és ezüstkészlet iránt hölgytestvéreim nincsenek olyan érdeklődéssel, mint a fehérneműk és himzések iránt. és azért ezekből mutatok be néhányat t. olvasóimnak, megjegyezvén, hogy az én kedves fiatal barátném olyan szorgalmas, ügyes leányka, a minő jómódu, és a mellett még takarékos is, úgy, hogy a fehérneműk gazdag tárából, a hová őt vezettem volt, (Türsch urhoz) csak néhány kész darabot vásároltunk meg mintáknak, a többi majd e minták után otthon fog készülni az ő felügyelete alatt és közreműködése mellett.

Valóban nehezünkre esett a választás, mert Türsch ur néhány héttel ezelőtt Párisban járván, szebbnél szebb és újabbnál újabb mintákra készült fehérneműket hozott onnan. A női nappali ingek készítmódjában sok újítást láttunk, kivált a felső rész diszítésében; így például az ing a nyakki-vágásnál köröskörül apró, rézsut fekvő levarrott ránczokkal van diszítve, e ránczokra pedig himzett medaillonok vannak tűzve; egy másikon meg elől kendőforma himzés volt látható, a mellrészen keresztül gazdag csipkefodrozattal; az ilyen ingek persze igen drágák, (20—22 forintba is kerül darabja!); örömmel fordultunk tehát az egyszerűbbek felé, a melyek szintén igen csinosak; így a 7 forintos ingeknél a vászon már igen jó, a varrás szintén az; egy himzett széllel, és elől letűzött szegélyekkel diszített ing ára 9 frt.

A hálóingek készítésénél szintén igen nagy fényűzést tapasztaltunk; mert most már nem csak az eleje, de még az ing hátrésze is gazdagon ki van himezve s a most annyira kedvelt és valóban szép: letűzött szegélyekkel diszítve; egy-egy ilyen nagyon czifra ing ára 17, 27, 29, 30 frt; az egyszerűek azonban már 3 frt. 50 kr, 5, 6, 8 forinton kaphatók.

A mostani fürdői idényre nagy mennyiségben készültek a reggeli használatra annyira kedvelt fésülő-köpenyek. Ezeknél a mostani kor legsúlyosabb betegségét: a fényűzést láttuk hatalmasan képviselve; azonban meg kell adnunk, hogy szép munkájuk, gyönyörű himzések által egyaránt feltűnők; így például az egyikén elől három letűzött szegély huzódott le az aljáig, e szegélyek között pedig finomul himzett virágos medaillonok voltak elszórva; ilyen medaillonokkal aztán a gallér és a bő ujjak is voltak diszítve; egynek-egynek ára — 35 frt. Finom mollclairból is láttunk egy ilyen köpenyt, a melyen köröskörül angol himzés futott végig, ennek ára 23 frt. Hanem itt is, mint

mindenben, olcsóbb köpenyek is kaphatók: az egyszerű, sujtással diszítettnek ára 6 frt. 50 kr.

A háló-köntösök közül sok egészen új szabásut láttunk; ezeknek valódi alakját azonban alig lehetne leírni, és tán nem is annyira az alak, mint a czifra diszítés teszi őket olyan nagyon feltűnővé; nérmelyek közülök medaillonokkal és csipkével vannak gazdagon diszítve (26, 28, 30 frt darabja), míg mások a varrás, apró szegélyek, himzések, betétek valóban szeszélyes alkalmazása által meglepők; azonban a túlon túl változatos diszítés dacára is észrevettük, hogy hálóköntösökre szivalaku előrészből álló szabás jelenleg a legkeveltebb; ez előrész alsó végébe pedig a köntös alja széles kettősránczokban varratik fel; a milyen diszes az előrész, annyira egyszerű a ránczos alja, csak széles sima szegélylyel van köröskörül letűzve. Kész hálóköntöst 4, 5, 6 forintosat már himzéssel lehet kapni, az egészen sima és egyszerű 1 frt. 50 kr.

(Folytatjuk.)

Szórejtvény.

W. Szávits Aurorától.

„Oly erény vagyok én,
Mely mindent fentartok,
Ámbár első taggal
Sok fejet aggasztok
Vég hármammal pedig
Ruhákat szaggatok;
De ha elhiszed, hogy
Reád is vigyázok:
Elsőm aggasztó nem lesz.
Hármam benned kellem lesz.“

Megfejtési határidő: július 27-ke.

A 21-dik számban közlött rejtvény értelme: **Kor-szelem.** Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Jaross Lipovniczky Nepomuczéna, Vogel Karolin, Pete Lányi Angela, Farkas Panka, Teszári Ida, Szelényi Károlynő, Kühnel Anna, Boronkay Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Tóth Sandorné szül. Nábráczky Ida, Deáky Amália, Palkovics Somogyi Mária, Holló Irma, Pristyák Vilma, Egerváry Tuboly Emilia, Domahidy Károlynő, Viertl Aloisia, Nagy Emilia, Poninger Laura, Pap Nina, Ferenczy Lenke, Koller Matild és Julcsa, Évva Ferenczné, Nánassy Szökő Mari, Barabás Ferenczné, Pongrácz Julia, Kis Ilona, Székelyhidy Flóra, Pály Stelczér Eliza, Korbuly Mária, Mendelényi Emma, Csaby Amália, Makk-Horty Anna, Kovács Irma, Pongrácz Matild, Madarász Róza, Persian Eliz, Takó Ilka, Farkas Ilka, Vörös Klára.

TARTALOM.

Néhány szó a nőnevelés körül, Kalocsai Rózától. Egy sultána, Pájer Antaltól. Megváltás, Emiliától. Jártam keltem, Csukási Józseftől. Betlehem rózsája, Marikovszky Gábertől. A lepke, Csenge Gusztávtól. Zajsnapok, Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. Külföldi levelek. Az irodalomtámogató vállalat. Százszorszépek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budaí népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Szórejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltlevelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja (Magyarozatát a jövő számban adjuk.)

26-dik szám.

VASÁRNAP, JUNIUS 29. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------------|---------------------|-------------|-------|--------|------|----------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | ó. | p. ó. | p. | |
| 29 Vasárnap | E 3 Péter és Pál | E 2 Pét. P | 17 G 3 Bert. | | 4 | 8 | 7 59 | 1 Thamuz |
| 30 Hétfő | Pál emléke | Lucia | 18 Leontiu | | 4 | 8 | 7 59 | 2 |
| 1 Kedd | Theodozik ap. | Tibód | 19 Judás | † | 4 | 8 | 7 59 | 3 Thamuz |
| 2 Szerda. | Sarlós B. assz. | Otto | 20 Method | † | 4 | 9 | 7 59 | 4 |
| 3 Csüt. | Kornél. Heliod. | Kornelia | 21 Julián | | 4 | 10 | 7 58 | 5 |
| 4 Péntek | Ulrik püsp. | Berta | 22 Ozséb | | 4 | 10 | 7 58 | 6 |
| 5 Szombat | Vendel. Vilmos | Vilma | 23 Agripp. | | 4 | 11 | 7 57 | 7 44. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Sopron, jun. 18. (Eredeti levél.) (Főtanodai örömnep. — Közvizsgák és érettségi szigorlatok. — Jótékonyczélú zeneestély.) Tisztelt szerkesztőnő! E hó 1-én d. u. 5 órakor a főtanodai nagy teremben a soproni ág hitv. ifjuság szokott örömnepét a következő rendben tartá meg: I. szakasz: 1) Karének; 2) Kármán, folyóbeszéd Hornyánszky Lajostól; 3) Kármán hattyudala, Jeskó Lajostól; 4) Hol terem a magyar nóta? lantos költemény Horváth Samutól; 5) Borura derü, óda Székács Ferencztől; 6) Álmos, Árpád, sz. István, folyóbeszéd Gyurácz Ferencztől; 7) Az utolsó Árpád, elegia Nagy Jenőtől; 8) Gara Mária, lantos költemény Hirschler Samutól. II. Szakasz: 1) Karének; 2) Az ifju áldozatai a haza oltárán, folyóbeszéd Radó Kálmántól; 3) Ezt a hős... lantos költemény Fadgyas Józseftől; 4) Hun rege, Támer Jánostól; 5) Honfiköny, lantos költemény Vágner Samutól; 6) A tudomány a nemzetiség biztosítéka, folyóbeszéd Stettner Gyulától; 7) A magyar Akademia palotájára, óda Károsi Antaltól; 8) A magyar néphez, óda Petrik Gyulától; 9) Egy költő dalai, lantos költemény Lehr Alberttől. — Az egész terem tele volt válogatott közönséggel; az ifjuság igen jó izléssel díszítette föl a termet, a falakat virágfüzér foná körül, közben legjelesb férfaink arczképei voltak elhelyezve. Nehéz feladat volna, az előadásról birálatot írnom; az egyiktől maga a mű tetszett, a másiktól az előadás, s így tovább; mindegyiknél volna valami dicsérendő. Legszebb az egészben az, hogy minden egyes mű a honszeretet tüztől volt áthatva és fűszerezve, miért is ifjainkat az Isten éltesse!

Közvizsgáink e hó 20-án veszik kezdetüket olyformán, hogy 20–21-én a tanítóképezde növendékei vizsgálatnak meg, ezután pedig 23-tól 28-ig a lyceumi vizsgák következnek. Jun. 30-án és jul. 1-én a szóbeli értettségi vizsgák, jun. 20-án pedig az írásbeliek veszik kezdetüket. 24-én d. u. az intézet jóltevői emlékezetére tartatik hálaünnepély a lyceumi nagy teremben, miről a t. szerkesztőnőt, engedelmével, tudósítani fogom.*) Ugyane nap délután a képezdei kertben a gymnastikai próbát fog véghez menni.

F. hó 6-án Farkas Miska ismét szép bizonyítványát adá áldozatkésztségének, azáltal, hogy a mondott napon az evang. templom tornya javára zeneestélyt rendezett a „magyar királyhoz“ címzett vendéglő kertjében. Az estély jövedelme 65 ft. P. St. Eliz a.

Zombor, jun. 19-én. (Eredeti levél.) (Műkedvelői előadás.) Városunk közönsége is megérté a korszellem szavát, s más városok példájára kebeléből műkedvelő társulat alakult, mely eddig már három előadást tartott jótékony célra, a másodikat a doroszlói tűzkárosultak fölsegélésére, a harmadikat pedig, mely pünkösöd másodnapján rendeztetett, az itteni magyar olvasó-kör tókéjének gyarapítására. Mellözve a két első elő-

adást, ezuttal csupán a harmadikra akarok szoritkozni jelen soraimban.

Pünkösdhétfőn Szigetinek „A falusiak“ czimű, minden ízében magyaros zamatu vigjátéka adatott elő. Legyen szabad az egyes szereplők közreműködésére néhány észrevételt tennem. Ovárynét, a tetőtől talpig magyar jellemű asszonyt, Kúrtly G. Mária jelesül személyesítette. Ida szerepét Grulich Gizella urhölgy kitünő naivsággal adta, játéka akármelyik elsőrendű szinpadon átalános figyelmet ébresztett volna. Ováryt. e kitünőleg magyar alakot, Alföldi helyes felfogással, igazi magyar zamattal állítá a közönség elé. Az „öcsém mázoló“ szerepében A—cs K. annyi szinpadi otthonosságot tanusított, hogy rendes színészt véltünk benne látni, mi annál nagyobb dicséretre válik, mert ezuttal először lépett szinpadra. A gróf szerepét Sz. Zs. kifogás nélkül tölté be. De talán fölösleges is volt az egyes közreműködőket külön fölemlitenünk, elég lett volna csak annyit mondanunk, hogy a közönség mindnyájukat koszorúkkal jutalmazá, s a mi fő, e kitüntetésekkel teljesen megérdemelték.

Jövő őszszel buzgó műkedvelőink ismét fognak előadásokat rendezni, uj erővel gyarapodva, miután a társulat üdvös működése napról napra többekben ébreszt kedvet a csatlakozásra.

Városunk közönségét átalában dicséretes magyar közszellem lengi át, mely, hogy folyvást gyarapodjék, adja az ég! M. J.

Kabán három tagból álló szintársulat működik. Nem rég a „Csikós“ czimű népszínművet adták s 40 ftot vettek be. Valóban érdekes előadás lehetett!

B. Füreden f. hó 30-án a balatongőzhajózási társulat rendkívüli közgyűlést tartand.

Kamjonka szepesmegyei helységben tűz ütött ki, mely a nagy széltől élesztve, 400 házat tett hamuvá. Leirhatlan a nyomor és inség, mely a koldusbotra jutott szerencsétlen családok közt uralkodik. Hozzájárul még azon szomorú körülmény, hogy a nagyszámu leégett házak közt egy sem volt biztosítva.

Verbászon hat hét előtt egy nőt egy veszett eb megharapott; a szerencsétlen asszonyon a viziszony most teljes mérgeben kiütött.

Surdon a kötsei rablásához csaknem hasonló eset történt. Három rabló világos nappal megtámadá az odavaló izraelitát; a harangokat félreverik, a nép összecsozdül, de ellentállás helyett csak bámul; midőn a kirablás megtörtént, a gonosztevők mind az apát, mind a fiut agyonlövik, s azután sértetlenül elvonultak!

Szatmáron a ref. tanoda ifjusága f. hó 15-én Kölcsey-ünnepélyt tartott, melyben nem csak a városi közönség, hanem nagyszámu vidékiek is vettek részt. Az ünnepélyt Gyene K. és Bartók G. jeles beszédei, Zombory Gedő alkalmi

*) Igen kérjük.

költevényének elszavalása, s az önképző-társulat tagjainak művei és szavalásai méltóvá tették Kölcsény nevéhez. Az ünnepélyt disztribúció zárta be, mely alkalommal szóba jött azon régi ohajtás is, hogy Kölcsénynek Szatmáron, hol áldásteljes élete lefolyt, szobor állíttassék. Már eddig e célra mintegy 2000 ft. van felajánlva.

Nagy-Körösön t. hó 19-én nyitották meg a szegény-ápolót és kórodát ünnepélyesen. Kovács Lajos ref. lelkész alkalmi imája után Nemcsik János, intézeti igazgató az intézet történetét adta elő, melyből kitűnt, hogy az intézetben 13 agyastyán s 2 beteg talál ápolást és ellátást, ezenkívül 2 örültet tart és több szegényt segélyben részesít. Az intézet alaptőkéje 7610 ft. Ez előadás után Filó Lajos, ref. lelkész, alkalmi beszéddel, s Losonczy László saját alkalmi költeményének elszavalásával nagy hatást idézett elő. Ezzel az ünnepély be lön fejezve.

Hajósról írják, hogy f. hó 20-án reggeli 5—6 óra közt hat fegyveres betyár Hajós város barmaiból mintegy 20 darabot kiszakasztott s el is hajtott.

Gácsfalvát júl. 18-án súlyos elemi csapás érte. A mondott napon ugyanis tűzveszély támadván, a gyorsan terjedő pusztító lángok 21 családot juttattak koldusbotra. Hogy a vész még nagyobb terjedelmet nem vett, leginkább a gácsi posztógyár személyzetének köszönhető, mely legnagyobb erélyvel vett részt a tűzoltásban.

Nagylakon t. hó 17-én nagy égiháború volt, a villám egy házba be is ütött, mely ennek következtében porrá égett. Midőn az égő házat vízzel oltani kezdték, oda kiált egy vén oláh asszony: „Ne vízzel oltsátok, hanem tejjel!” (t. i. azért, mivel a mennykő gyújtá meg); mire egy másik, a babonában még jártasabb nő hozzáadta: hogy igen bizony tejjel, még pedig kecsketejjel!

Jászón urnapján két rabló a prépost lakását, míg a prépost a körmenetet vezeté, föltörte, s minden ékszert összeszedve, utjokat Kassa felé folytatták, majd a kassai vonat egyik kocsijára menekülve, Forró-Encsig utaztak, hol a vasutvezetők által végre elfogattak, minek folytán mintegy 30—40 ezer ftnyi lopott holmi visszakerült.

Megbizások tára.

Kapuvárra, az ismeretlen jötevőnek. Fogadja legforróbb köszönetemet — nem a beküldött összegért, mert ezt csak a nemes szívből meg-megszólaló isteni érzet: az öntudat tudja méltólag megköszönni; — hanem azon lélekemelő sorokért, melyek kíséretében e küldemény megérkezett. Ilyen alkalmakkal érezzük boldogul, milyen nemes leányokkal van e hon megáldva.

Munkácsra, G. L. urnak: Igen örülünk a jó sikernek; vettük a küldeményt.

Debreczenbe, Z. A. urhölgynek: Becses sorait köszönettel vettük.

Sopronba, P. St. E. urhölgynek: Igen szívesen teljesítjük majd ohajtását; közelebb nyílt kérdéssé nyilatkoztatjuk ez ügyet, és a többség határozzon.

Rékásra, R. M. urhölgynek: Most már csakugyan megérkezhetett!

Galgócra, R. I. urhölgynek: Még mindig várjuk a közelebbi utasítást.

Csehre, J. N. urhölgynek: Miért fosztott meg azon örömtől, legalább e csekélységgel szolgálhatni!

D. Radványba, B. K. P. urhölgynek: Legközelebb elküldhetjük.

Matthäczra, T. J. urhölgynek: Várjuk a megrendelést.

Tassra, D. B. urhölgynek: Vette-e sorainkat?

Pancsovára, O. A. urhölgynek: Legközelebb válaszunk és tán — jó sikere lesz eljárásunknak.

Ungvárra, B. Cs. L. kedves barátnőnek: Rögtön elküldtem.

Söjtörre, Cs. A. urhölgynek: Vettük a kedves sorokat; jól esett megtudnunk, hogy egy kis örömet szerezhettünk küldeményünk által!

Pestre, K. G. urhölgynek: Igen örültünk kedves sorainak. Fogadja szíves köszönetünket.

N. Szöllősrre, K. N. K. urhölgynek: Megjött-e a kis küldemény?

N. Becskerekre, St. K. M. urhölgynek: Mi szívesen viszonzom e ritka szép érzések kifejezését! — Ohajtását az arckép miatt azonban... majd talán... mihelyt telik.

N. Becskerekre, T. R. urhölgynek: Rögtön elküldtem a kívánt tárgyat.

Nagy-Szombatra, W. G. urnak: Becses levelében elfeledé megirni: hová küldjük a lapot; kérünk egy kis felvilágosítást.

Kun-Szent-Miklósrre, Cs. R. urhölgynek: Elintéztük. Bár mindjárt egyenesen én hozzám fordult volna! Máskor is kérem, rendelkezék velem.

Debreczen, Z. L. urhölgynek: Vettük kedves sorait, de megbocsát, ha nem osztjuk nézeteit; épen nevelési szempontból nem oszthatjuk azokat; a hasznos olvasmány kiegészítő része a tanulmányoknak, kivált pedig leányoknál szükséges, hogy jókor szoktassanak az olvasáshoz; ez óvja meg őket később a legnagyobb gonosztól: az unalomtól; az örökös tanulás előli a fiatalságban a tudvágyat, míg a tanulságos, nemes, tartalmas olvasmány élesíti azt. Ezt tapasztalattal mondhatom.

Szerkesztői nyílt levelek.

Maros-Vásárhelyre, Sz. F. urnak. Három levélről tesz említést, holott mi egyet sem vettünk! Oh, ezek a posták! De se baj! majd az „Évkönyv“-ben egész terjedelmében ismertetjük e fontos érdekű ügyet; ott tán nagyobb hatással leend. A becses képet illetőleg fogadja előre is szíves köszönetünket.

Saroltának. Köszönet a kedves küldeményért; bár többel tisztelne meg!

Némethibe, F. I. urhölgynek: Szép, de ezt most nem lehet adni, különben nekünk válnék „szomorú emlékű“-vé. Mást kérünk tehát.

Eger, K. J. urhölgynek. Igen szép; köszönet; a megtisztelő aláírást pedig nem viszonzhatom méltóbban, mint e szavakkal: „lelkes tisztelője.“

M. Egress, K. M. urhölgynek: Igen kedves, de multkor is épen ilyent közöltünk; azért újat kérünk.

Kiss Eleknek. Vettük a szép életrajzot; a föltételeket örömmel teljesítjük.

Londoni levelezőnknek. Tárgyhalmaz miatt maradt ki; újabb becses közleményét azonban legközelebb adjuk.

A többi kéziratról a jövő számban.

„CSALÁDI KÖR“

CZIMÜ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

MEGJELENIK HETENKINT HARMADFÉL IVEN, SZINES BORITÉKKAL,

ARCZ- ÉS DIVATKÉPEKKEL,

SZABÁS- ÉS HIMZET-RAJZOKKAL, ZENEMŰI ÉS EGYÉB MELLÉKLETEKKEL.

A magyar hölgyek ismerik lapomat és ismerik az irányt, melyet abban majd két év óta követek. Nemes szellemi táplálékot adni a nemes szíveknek, napfényre hozni a női szívben rejlő drága kincseket, felmutatni nemünk magasztos erkölcsi hivatását, kijelölni az utat, melyen kitünő honleányaink a haza, az emberiség üdvére, mint a szépnek, jónak és dicsőnek ihletett lelkü ápolói haladnak, és buzdítani szeretett testvéreimet, e fényes példák hűséges követésére — ez azon főadat, melyet magamnak kitűztem, és az elismerés, melylyel hazám lelkes leányai ez idő folytán megtiszteltek, azt mondja nekem, hogy buzgó fáradozásom nem egészen sükertelen.

Midőn tehát megígérem, hogy lapom ezentul is a régi marad, teszem azt azon édes hitben, hogy hazám művelt hölgyei ez új évnegyedben is szeretetteljes részvétellel támogatni fognak szép, de nehéz és küzdelemteljes pályámon.

E lap multja kezességet nyújt jövőjére nézve; mulattatni a szó nemesebb értelmében, tanítani száraz tudálékosság nélkül, társalogni üresség nélkül; szívvel lélekkel kiemelni a szépet, jót és nemeset a társasélet és a művészet köreiből, és lelepezni a hibákat és visszaéléseket részrehabilitálás nélkül, de mindig illő kimélettel, szóval olyan módon nyilatkozni minden közérdekű eseményről, a hogy azt e hon művelt hölgyei méltán igényelhetik, ezt ismerjük el tisztünkül, mint hírlapírók, mint a közmívelődés hűséges napszámosai.

Lapunk szépirodalmi része jövőben is folytonosan válogatott műveket hoz elismert jelességű költőink és íróinktól; nem lesz szám, melyben néhány ilyen kedves névvel nem találkozunk t. olvasónőink; és éppen annyi gondot fordítunk majd az ismeretterjesztő, háztartási és szépművészeti cikkekre; szóval ügyekeznünk fogunk, hogy lapunk ezentul is egyiránt tartalmas és változatos legyen.

Legyenek tehát irodalomszerető hölgyeink ez új évnegyedben is olyan bizalommal hozzánk, mint amilyen tisztelettel mi irántuk viseltetünk.

Mellékleteinket illetőleg még ez évnegyedben veszik t. előfizetőink:

Reményi Ede legújabb zeneművét,

Thaly Kálmán, jeles költőnk egyik kedves költeményére.

Arcsképeink közül csak Prielle Kornéliát, jeles színésznőnk, Balogh Zoltánt, jeles költőnk és a mint zenész és író egyiránt kitünő Bartalus Istvánt említhetjük meg.

Az őszi idény alatt továbbá ismét:

legalább négy alakból álló nagy divatképeket

hozunk havonként; azonkívül pedig ideje korán

gazdag választékosságu kelmemintákat,

a minők a jelen évnegyedben annyira megnyerték tetszésüket, vesznek t. előfizetőink, hogy őszi és téli öltönyeik számára eredetiben választhassanak a szövetekből, melyeket aztán általunk bármikor megrendelhetnek. De nemcsak ezeket, hanem mindennemű más megrendelést is a legszívesebb készséggel intézek el t. előfizetőink számára, és a lefolyt majdnem két év, úgy hiszem, tartósan alapította meg a

„Megbízások tárá“-nak

jó hitelét.

Többi mellékleteinket pedig fölváltva: kézi munkák rajzai, szabásrajzok és zeneművek teendik.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Szíves gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

Pest, június 12-én 1862.

ENGEL és MANDELLO,

kiadók, (Egyetem-utca, 2-dik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utca. 17-dik sz.)

Szeplő-viz,

mely az annyira alkalmatlan bajokat, ugymint szeplőt és májfoltokat, melyek gyakran a legszebb arcot elrutitják, nem ugyan örökre, hanem addig, míg használtatik, bizonyosan elüzi. Ezen viznek még azon dicső tulajdonsága is van, mely ekkor semmiféle szépség-szer által sem éretett el, hogy az a bőrszint feddhetetlen fehérré, tisztává, simává és puhává teszi és ugy meg is tartja, a nélkül, hogy a kendőzésnek csak ideája is látszanék; e módon a bőr, mint legszebb emberi ékesség, a legkésőbb korig fenntartható. Ezen ártatlan szépségszernek kitünő tulajdonságai már több hírneves orvosok által ismertettek el.

A „szeplőviz“ és az ehez tartozó „epeszappan“ raktára létezik PESTEN: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 8. sz. BUDAN: az udvari gyógyszerészertárban.

Ara egy üvegnek a hozzátartozó szappannal együtt 2 frt, postán küldve a csomagolásért 2 frt 20 kr.

Halter Sándor,

gyógyszerész, s a „szeplő-viz“ feltalálója.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, július 6-kán

27-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A jótékony-
ság után nincs
a világon sem-
mi, a mi az em-
beri szívet any-
nyira Istenhez e-
melné, mint a mű-
vészet.

Avagy nem
éreztek-e gyak-
ran, kedves ol-
vasónőim, hogy
midőn valamely
remekmű hatása
vonult el lelkök
előtt, lett légyen
ez költemény
avagy zene, szo-
bor avagy fest-
vény, beszéd,
dal vagy szín-
mű, nem érez-
ték-e, mint e-
melkedik föl
lelkük, mint da-
gadoz szivük?
nem úgy tet-
szett-e, mintha
az élet tisztább,
ragyogóbb szí-



Prielle Cornélia.

neket öltött vol-
na, mintha szí-
vökbe új, ne-
mesebb érzel-
mek szálltak
volna? Mintha
templomban let-
tünk volna, o-
lyan magasztos
föltételek és ne-
mes eltökélések
töltik meg ilyen-
kor keblünket.

És csakugyan
templomban volt
ilyenkor lel-
künk, az Isten
egyik szentelt
hajlokában; az
örökkévalóság
egyik szent a-
postola előtt bo-
rult le, annak ál-
dásai szálltak re-
ánk égi malasz-
tul; attól erősö-
dik meg szí-
vünkben a jó
és nemes iránti
szeretet.

Nyissuk fel tehát szívünket a művészet előtt, mert ez közelebb emeli azt az éghez, és adjuk meg tiszteletünket azoknak, a kiket Isten valódi művészekül felavatott.

A költészet után nincsen művészet, mely olyan mély és közvetlen hatással volna lelkünkre, mint a színművészet; sőt a költészet legmagasabb nemének: a drámai költészetnek ez nélkülözhetlen kiegészítő része. A mit a költő érez, azt a színművészek elének állítják, a mit a költő képzel, azt ők élő testekbe öltöztetik.

Volt idő, midőn a színészt is — Isten nevében a polgári társaság páriájának tekintették; egy Moliérenak a tisztességes temetés lön megtagadva, Molierenek, a világ egyik legnagyobb lángelméjének, a ki egymaga többet használt az erkölcsiség és közművelődésnek, mint a mennyit száz Tartuffe árthat és ronthat; és ilyen emberről azt merészelték mondani a sötétségnek sötétlelkű papjai, hogy Istentől elpártolt!

Csak minmagunkat kérdezzük, minő hatással van reánk egy-egy jó színmű, művészek által előadva. Minő utálat fogja el lelkünket, midőn a „meráni asszony“-t látjuk, a mint a korona fényét gyalázatával homályosítja meg; minő öröm dagasztja keblünket, midőn Lukretia kezében a gyilkoló tört villogni látjuk, vagy midőn a hazaáruló Cilleyt utóleri Isten büntető igazsága; minő hállával telünk el a gondviselés iránt, midőn a megvakított Béla őseinek királyi székét foglalja el; minő bámulat és szent kegyelet emeli föl lelkünket Zrinyi, a magyar Leonidász hősi önfeláldozásának láttára! De ki tudná

előszámolni mindazon nagy és magasztos érzelmeket, mindazon nemes és dicső elhatározásokat, melyeket a színművészet bennünk kelt! hány jó tulajdont szerettet meg velünk, és mennyi rossz szokás és vétkes gondolat, sőt vétkes tettektől nem riasztott már vissza!

Azért tudom, hogy olvasóim örömmel fogadják a képet, mely lapunk mai számát díszíti.

A hazai színművészet egyik legjelesebb képviselőjének képe ez.

A szűken szabott tér nem engedi, kimerítő részletekben ismertetni Prielle Cornélia művészi jelességét; de nincs is arra szükség: az ország kimondta, és ténylek által tüntette ki, hogy Prielle Cornélia jeles művésznő.

De mi többet mondunk: van egy szak, a melyben Prielle Cornéliát igen kevesen mulják felül a jelenleg élő színésznők közül: ez a gyöngéd, keresetlenül természetes játék; alakjait nem erős, de finom hajszálvonásokkal állítja elének; nem fresco, de aquarelle-képeket terem, olyan megragadó és nemes képeket, hogy e tekintetben akármely francia színésznővel dicséretesen állja ki az összehasonlítást. Pedig ép e tekintetben tünnek ki annyira a francia színésznők.

Csak az „Utósó levél“-re hivatkozom: mennyi báj és gyöngédséget tud ő kifejtteni e látszólag egyszerű szerepben! Minden mozdulata csupa kellem, csupa szellem, csupa költészet! Egy kézemelintése új világításban tünteti elő e jellemet! Szemének egy villanata ez ép oly dévaj,

Bérczi Margit.

ZAJZONITÓL. *)

Szomorkodik Bérczi Margit,
Eltévedt a kis báránya,
Keresi a bércz tetején;
Elnyelte azt a mély bánya.

Kő sebzi a Margit lábat,
Rózsaszarván könnyű ragyog —
Mi bánt téged, hegyi tündér?
Én a bányák őre vagyok.

Báránkám volt, kedves bárány,
A mig gyöngyvirágot szedtem,
Eltévedt egyetlen kincsem;
Jaj, de szerencsétlen lettem!

Ne keresd a kedves bárányt,
Mert azt többé nem találod,
Mély bányába beleszedült,
A gőzös úr szélén állott

Bérczi Margit haját tépve,
A mély bánya felé rohan,
S mintha sólyomszárnya volna,
Le a sötét ürbe suhan.

Hol vagy, kincsem, kis báránkám?
Ezt hallá a bányák őre.
Bérczi Margit soha többé
Ki nem jött a bércztetőre.

Csak a pásztorok mesélik:
Éjjélkor, szép holdvilágnál,
Bérczi Margit patyolatban
Bánya szélén, bércz fokán áll.

Hosszu haja lebeg, lobog,
Ölében a bárányt tartja,
Édes csókkal szeretgeti,
Mig a zaj el nem riasztja.

*) Hátrahagyott műveiből.

mint tiszta és nemes lélek mélyébe enged tekintenünk, és midőn azt mondja, hogy, mint a pillangónak csápjai, úgy vannak a szellemdus nőnek láthatlan sugárszarvacskái, a melyekkel a körulte történő titkokat felérzi: nem is kell hallgatnunk szavaira — pedig milyen édes, csendületes szavai vannak! miként a vidáman csergedező patakér, olyan elandalítólag szépen peregnék le ajkairól — csak kezének és arcának kifejezésteljes játékára kell néznünk, és tudjuk, mit akar mondani.

Aztán még hivatkozom a „Jó barátok“-ra; Sardounak ezen művében a házinőt játszsza a mi művésznők, és minő finom, gyöngéd művészettel adja e szerepet! Ha közönséges színésznő adja, művelt magyar nő nem tudná e darabot pirulás nélkül megnézni, annyira — hogy úgy mondjam — francia ez; egy nő, kinek derék, becsületes férje van, érdekekkel viseltetik egy jellem és erkölcs nélküli fiatal ember iránt! De hogy adja e szerepet Prielle Cornélia! Ez nem bűnös, hanem gyöngéd, tiszteletreméltó nő, ki nem csak föl nem bátorit, de sőt nemes viselete által tiszteletre készit; kinek minden büne, hogy egy perczig küzdelemben él a hajlam és kötelesség érzettel; csak egyetlen egy önfelelt pillanat, egy csók az ő bűnös tette, és ezt aztán végig keservesen meg is bánja; a kötelességérzet diadalt ul az emberi gyarlóság felett, és a néző könnyeket sirhatna e szerencsétlen nő felett, de egyszersmind tiszteletre ragadtatik e lelki erő, e lelki magasztosság által! Nem tudom, ha Sardou is így gondolta — e ez alakot, de Prielle így fogta fel és így állítja elő, és beszéltem egy emberrel, a ki Párisban látta e darabot, és ez mondta nekem, hogy Párisban nem tett e mű olyan hatást, mint nálunk; mert Párisban nem adják olyan szépen e szerepet. Azt tartom, ez elég a mi művésznők jellemzésére.

Még csak az van hátra, hogy művésznők szini pályájáról mondjak valamit; és valóban első fellépése is elárulta a lelkében szunyadozó nagy tehetséget; 1843-ban a magyar drámairodalom atyamestere: Szigligeti

Ede Erdélyben utazott, Nagy-Enyeden épen egy vándor-színésztársulat működött, Szigligeti elmegy az előadásra, ott egy tizenhat éves kezdő színésznőt pillant meg a színpadon, és néhány percz elég volt, hogy felismerje a drága kincset, mely e fiatal leánykában rejlett; e fiatal leányka Prielle Cornélia volt; és a mint Szigligeti visszatért Pestre, azonnal szerződtette, és ez valóban nem a legkisebb szolgálat, melyet jeles színműirónk a hazai színészetnek tett; ha ő nincsen, Isten tudja, mennyire össze-vissza nem czibálta volna e fényes tehetséget a vi-szontagságos vándorszínészet.

Én, ha jól emlékezem, 1845-ben láttam őt először; magam is fiatal leány voltam még akkor, és csak azért mentem a színházba, mert Petőfi a „kis Nellit,“ — mint akkor hitták, — nagyon magasztalta volt előttem; én akkor csak a szomorujátékokért rajongtam és Laborfalvi Róza (Jókainé) volt az ideálom; a vigjátékok finomságát nem birtam még felfogni; de midőn Priellet láttam, mintha csak új világ derült volna föl előttem! el voltam ragadtatva e bűbajos fesztelenség, e mesterkéletlen művészet által.

Azóta tizenhét év folyt le, a fényes gyémánt még fényesebbé lön, a művészi mesterkéletlenség: mesterkéletlen művészetté változott, a bimbók virágokká nyitak, és e hosszú, hosszú idő alatt még egy sem fonyadt el ezek közül, még csak egy levelkét sem hullatott el róluk az idő. Prielle Cornélia játéka még most is olyan friss, olyan gyermekileg igéző, mint fiatal leányka korában; ez az, a mi művészi jétékát olyan különösen vonzóvá, annyira elbájolóvá teszi; és ha Isten egészségben megtartja, azt hiszem, hogy miként Mars, ő is még hatvan éves korában fiatal leánykakat fog játszhatni, annyira meg van ő áldva olyan ritka tulajdonnal, melyhez még a mindent pusztító idő sem férhet, mert mélyen benn van az a szívben; e ritka tulajdon: a természetes kecs, a keresetlen szeretetreméltóság.

Emilia.

M e g v á l t á s .

B e s z é l y .

E m i l i á t ó l .

(Folytatás.)

Legkevésbé törődött az egész dologgal Sajóréthy; legalább úgy látszott; mióta visszatért a fővárosba, igen keveset foglalkozott Szerenával; eleinte törvényből, azt tanítván a mai világ illemcodexe, hogy társaságban a férjnek legkevésbé szabad nevével mulatni; azután pedig más okból; midőn látná, hogy Szerena még most is úgy fogadja el a hódolásokat, sőt most még inkább, mint hajadon korában, az a gondolata támadt, hogy e nő nem is szereti őt igazán, csak érdekből vétette el magát általa, tán a bárói czimért, vagy épen azon okból, a miért ő nőül vette őt: hiuságból.

Aladárnak véghetetlenül fájt e tapasztalat; érezte, hogy kudarcot vallott; hiusága meg volt sértve, annyival inkább, minthogy csak most kezdé érezni, hogy ő e nőt különben is szeretni tudná.

Igy szakadtak el egymástól; egy szó elég lett volna arra, hogy e két szív ismét szerelemben forrjon egybe, tán még forróbb szerelemben, mint összekelésük alkalmával; de e szót egyikök sem akarta kimondani; egyik is másik is sokkal büszkébb volt, semhogy ezt tehetné! inkább szenved, emésztí életét; arra, hogy hátha a másik szintén szenved, általunk ártatlanul szenved! az nem jut eszükbe olyan embereknek, a kik úgy vannak nevelve, arra vannak szoktatva, hogy önmagukat tartják Isten első teremtésének.

Hozzá még, hogy mindegyiköknek csakugyan oka volt kételkedni a másik szerelmében.

És mit tehetett volna Aladár jobbat, mint hogy a háborgó lélek egész duló szenvedélyességével az életpusztító mulatságokra adja magát!

A társaskörökben mindig a régi volt, sőt vidorabbnak

látszott, mint valaha; pedig hogy utálta e zajos társaságokat, e nőket, a kik szerinte csak azért vannak a világon, hogy ámitsanak, gyógyíthatlan sebeket verjenek a sziveken; de azt a világot sem árulta volna el; még észre találnák venni, hogy ő szenved, hogy egy nő miatt szenved!

Legjobban azonban olyan társaskörökben érezte magát, ahol csupa férfiak voltak együtt, ahol olyan multságok folytak, melyekhez a nők nem igen értenek, a milyen a kártya; utálta a nőket, de imádta a kártyát; ez volt neki való időtöltés! ezek az érzéketlen, hideg papirlapok, a melyek úgy felkorbácsolják a vért, felgyújtják az indulatot és cserében nem kívánnak egyebet, csak hogy az ember pénzt veszítsen! ez az egyedüli valóság a földön; bizonyos a nyereség, vagy bizonyos a veszteség; nem úgy mint — szerinte — a nőknél, hol akkor veszünk legtöbbet, mikor azt véljük, hogy mindent nyertünk. Aztán az a kimerültség, a testi és lelki zibbadtság egy átkártyázott éj után! minden érzélem, mint a csak föbe ütötte volna, olyan bódult, öntehetetlen állapotban fetreng a szívből! Oh, nagy, dicső multság ez a kártya! a ki azt akarja, hogy a világ neki, ő meg a világnak elveszzen, csak erre adja magát, bizonyosan eléri. —

És Sajóréthy át is engedte magát e daemóni szenvedélynek, úgy, a hogy azt csak egy lázangó fiatal, könnyelmű szív képes; természetesen vesztett; ez még nagyobb élvezet volt reá nézve; csak néhány hétig folytassa így a játékot és okvetlenül tönkre megy; már is tetemes adósságokba van merülve; hogy mi történik aztán? tudott is ő arra gondolni! tud is egy mámoros fő, egy örjögő szív a jövőre gondolni!

Ezalatt Szerena kinos, nagyon kinos napokat élt; ritkán jelent meg társaságban; és ilyenkor ő is rendesen vidám volt; nem szabad a világnak megtudni, mi van ott lenni e szív mélyében; azt senkinek sem szabad megtudni, még édes anyjának sem; ezt is a „jó nevelés“ szabja törvényül; még az édes szülének sem szabad egész valójában feltárni a szívet; azt írta tehát leveleiben, hogy ő milyen vidor, milyen boldog; és a jó anya természetesen nagyon örült ennek; ép ezért nem jó fel Pestre e télen; had élveze a „garde des dames“ nélküli élet örömeit; nem akar még kedves veje urának „napát“ hozni a házhoz, inkább önkéntes száműzetésre itéli magát egy télre, — tréfálódzék leveleiben — és hűséges anyai éleselműséggel intette leányát, hogy csak a világot ne árulja el férje előtt, milyen nagyon szereti; ez nagy veszélybe döntené hatalmát felette; a nő soha se bocsássa ki kezéből a „kegyelemosztás“ fejedelmi jogát, és több efféle arany szabályt, melyeket az elmés hölgy saját házasságában gazdagon gyűjtögetett és foganatosan alkalmazott volt.

Szerena valahányszor ilyen levelet kapott, mindig néhány órára elzárkozott szobájába és sirt keservesen; siratta elvesztett boldogságát, rumba dőlt fényes jövőjét; ezt is leginkább anyjának köszönheté; ha ő másképp neveli, ez mind nem történik; ha jókor hozzászoktatja, üres külsőségek helyett a szívre lenni tekintettel, milyen boldog lehetne ő most! nem csalódott volna férjében, nem szeretett volna meg olyan embert, a ki őt nem szereti!

Lassan-lassan saját szívébe is kezdett vetni egy-két tekintetet; hogy is ne, mikor ez úgy sajgott, úgy vérzett és háborgott, hogy szinte megszakadt a fájdalomtól! És kétségbeesetten kezdé tapasztalni, hogy e szív tele van olyan eszközökkel, a melyek által a fényes életet még fényesebbé, a boldog órákat még boldogabbakká lehet ugyan tenni; de olyan eszközt, a mely a sötét bánatban egy kis vigasztalást, a szomorú elhagyottságban egy kis reménysugárt, egy kis életkedvet nyújtana, olyant egyet sem talált ez egyszer olyan gazdag tárházban. Olyan elhagyottnak találta magát, olyan pusztaságosnak az életet maga körül! Hogy lehet azt kiállni!

Próbált imádkozni, de az imádság nem nyugtatta meg lelkét; azon körben, a melyben fölnevelkedett, igen sokat foglalkoznak az ur Istennel, de mint minden, úgy e magasztos eszme is, csak külső szertartáskodás; a hálószobában ott áll az imazsámoly, de mellette ott vannak Paul de Kock regényei; a falon ott függ a Megváltó képe mindenféle kiadásokban, de alatta áll a pipereasztal és a titkos — levélszekrény; az örökkelválóság szentsége is a divat czifráival van itt fölcziczomázva, természetes, hogy ilyen bohócöltönyben nem szállhat föl a mennyország tiszta magasába!

Oh, nagyon elhagyatva, nagyon boldogtalan volt most e szegény női szív!

Lelke vissza-visszaszállt a múltba; onnan akart egy kis enyhülést hozni a tikkadt szívnek; nagy messze kellett szállnia, az első gyermekkorba; csak akkor volt igazán boldog; ott egyszer egy kis dalra talált; mélyen eltemetve feküdt a sok lim-lom emlék között; egy egyszerű népdal volt ez, és így hangzott:

Az ég alatt, a föld színén,
Nincsen olyan árva, mint én;
Sirat engem a madár is,
Lehajlik értem az ág is!

Ezt eldalolta, a maga egyszerű természetességében, és ez olyan jól esett bánatos lelkének, miként az édes harmatcsepp az epe-dő virágnak; eldalolta másodszor is, harmadszor is, és minél többször dalolta, annál könnyebben érezte tőle a szívét; miglen egyszerre a zongoránál találta magát, ujjai az egyszerű dalt játszották és szeméből sűrűn patakozottak a könnyek; a lélek örömkönyei voltak ezek, azért, hogy meg lön neki engedve, újra megtalálni az utat az égbe; ez az ut a z e n e volt!

És most napról napra jobban kezdé belátni, hogy e búbajos hangok valami egyébre is vannak a földre küldve, nem csak arra, hogy a lábak alá waltzereket és polkákat huzzanak általuk; napról napra jobban kezdé érezni, hogy egy része az istenségnek van e hangokban, az áldó, bátorító, erőt adó istenségnek egy része; miként az ind hitregében a Gangos hullámai, olyan megtisztító, átszellemítő hatása van e hanghullámoknak; a lélek megfürdik bennök, leveti magáról a hibák és szenvedésektől összehasgatott földi burkolatot, föl száll a magas, tiszta mennyboltozatba, tündérek szárnyain, angyalok honába, és ott egy nagy, megnevezhetlen érzélemmel olvad el, és a szívet csak egy ohaj dobantja meg: itt maradhatni, soha el nem távozni innen. —

És mikor már egyszer odáig jutott, nem volt már itt maradása; a fő irigyelni kezdé a szív jó dolgát; nem hangok, de szavak után áhitozott az ő lelke; nevetek ohajtott adni magasztos érzelmének, és önkénytelenül nyult a könyvek után; és ott — a nagy lelkek ihletett alkotásaiban megtalálta, a mi után áhitozott; fel lön tárva előtte az élet valódi rendeltése, az emberiség magasztos hivatása; minél többet olvasott, annál szebbé, szellemiebbé vált körülte a világ; föl kezdé ismerni az istenséget a nagy természetben és önönmagában, és oh, mi másképp tüntek föl neki most e könyvek! mint sajnálta és bánta, hogy eddig olyan kevésre becsülte azokat! tündöklő dicsőség sugárzott reá minden sorából e jelentéktelen fekete betűknek! De hiába, csak búbánatos óráinkban, mikor a szív irt keres sajgó fájdalomra és sehol a földön nem találja, csak akkor kezdjük megismerni a zene és költészet igazi hatalmát.

Igy történt e nő átváltozása; nemesebbé lett testileg, lelkileg; eddig azért kerülte a fényes multságokat, mert nagyon vidámak voltak neki, most már azért kerülte, mert nagyon üresek voltak; a valódi élvezetet most csak ott kereste, a hol ez valóban rejlik: a nemes, szellemi foglalkozásban; milyen szánakozásra méltóknak találta azon társnőit, a kik hű külsőségekben lelik kedvüket; milyen pusztának, sivárnak fog-

ják ezek később találni az életet! milyen rideg lesz akkor szívük, mikor a divat elveszti előttük érdekét!

III.

Ezalatt szép zajosan folyt le a tél; az emberek farsangoltak, ki tánczvigalmakban, ki meg kártyán, ki meg a hogy tudott; Szerenáról csaknem megfeledkezett a „társaság“; ér is ez reá egy ember lelki állapota iránt érdeklődni! Máskor sem igen teszi, hát még farsangon!

Szerena meg a „társaság“ iránt nem érdeklődött; volt neki most olyan társasága, melyben sokkal jobban érezte magát, mint valaha: az ő kedves zeneművei és az ő drága könyvei; most már tudott imádkozni és vidám lenni; a zene az égbe vezette lelkét, a könyvek meg a földre csalogatták azt vissza, az igaz, olyan földre, a mely fölér egy mennyországgal, azon földre, melyet a költők festenek.

De azért nem volt boldog; a megtisztult szívben a megtisztult szerelem napvilága derült fel, és ő szeretett, de szerelme tárgya nem volt olyan, a minőnek lenni ő ohajtá; és vajmi nagy boldogtalanság egy női szívre azon tudat, hogy a kit imád, a kit az istenséggel egy sorba állít, a ki neki több az egy életnél, mert még a másvilágba is véli átvinni képét, ez a férfi visszariasztó mélységben van alatta! Boldogság a nőre nézve azon tudat, hogy kedvese magasan áll felette; mert legyen bár e magasság oly nagy, mint a milyen a napot a földtől választja el, ő mégis el tudja őt érni, az ő szerelme oda emeli őt hozzá, és ilyen férfinak szívesen lesz szolgálója, akarat nélküli rabja; de hogy kedvese a l a t t a álljon, hogy hozzá közeledvén, le kelljen lépnie az imádás oltárlépcsőiről, azt a női szív nehezen tudja elviselni; ez boldogtalanná teszi; mert csak egy drága kincse van e szívnek: a szent szerelem, és ezt a csillagkoronát nem tudja a méltatlan homlokára tűzni. Pedig Szerenával ez volt az eset.

Sokat gondolkodott tehát hosszú, fájdalomteljes éjszakákon, hogy lehetne e bajon segíteni; próbált közeledni férjéhez, nyájas, behizelgő szóval férközni szívéhez, hátha birna reá némi hatással; de nem sikerült neki; Sajóréthy szíve már fogékonytalan volt minden nemesebb érzelm iránt; a legvadabb szenvedély tartotta ezt már éles tigriskörmeivel körülmárkolvá; futott neje elől, mintha gyülné; fél hónapokig nem is mutatta magát előtte és akkor is silány bókogatás vagy ledér elménczkedéssel mulattatta, a hogy a léha széptevők szoktak; Szerena irtózáttal tapasztalá, hogy e szív el van veszve számára, és az erős lelkeknek saját elszántsággal — megnyugodott sorsában.

Farsang vége felé azonban nevezetes változást vélt észrevenni férjén; gyakrabban jött haza, órákig be volt zárkozva; mikor vele beszélt, még vidorabbnak látszott, mint azelőtt, arca azonban merő ellentéte volt vidor beszédjének; e rendesen olyan sima arcz rémületesen fel volt dulva, szemei szinte örületes fényben csillogtak; aztán az a nagy, halálos haloványság az arczon! Szerena szívét kinos félelem kapta meg ez arcz láttára! Itt valami bajnak kell lenni, nagy, életbe járó bajnak!

És e perczen el lön felejtve eddigi fájdalma; minden erős feltétele romba dől azon egy sejtlemről, hogy férje szenved: el lön felejtve minden méltatlanság; megkapta szívét a vágy, kiszabadítani őt szenvedéséből; tudja, hogy férje nem érdemes arra, hogy nem szereti őt; de ép azért meg kell őt menteni; ez legyen az ő elégtétele, az ő boszúja!

De hogyan? e gondolat feszítette most kipadra lelkét; hogyan tudni meg, mi baja? tőle magától nem bírja azt megtudni; bármilyen finomul és ovatosan ügyekszik szenvedésének okát kicsalni: nem tudja; Sajóréthy szívtelen kegyetlenséggel örködik e titok felett; csak egyszer mondá neki, nem sokára nagy ujsággal fogja őt meglepni! de minő utmutatás az? hisz ez még csak annál inkább korbácsolja fel aggodalmát!

Mit tegyen! kihez forduljon segélyért! Másokat, férje barátait kérdezze meg? De fogják ezek megmondani a titkos bánat okát? hisz ez a lovagiasság elleni vétek volna! Aztán szabad-e egy nőnek férje titkai után egy harmadiknál tudakozódni? hiszen ez több, mint illemsértés! ez lealacsonyítása a férj becsületének!

Oh mit tegyen! édes anyjához forduljon tanácsért? oh nem! nagyon jól érezte már, hogy ilyen lelki állapotban e nő nem lehet jó tanácsadó! nagyon alászállt már előtte édesanyjának mind tanácsadói, mind általában szellemi felsőségének értéke! az ő tanácsának köszönheti boldogtalanságát! Aztán, mire édes anyja tanácsai ide érkeznének, talán késő is volna már! Hisz férje napról napra izgatottabbá lesz! nincs itt veszteni való idő! neki meg kell őt menteni; neki tudni kell, mi lelte!

Aztán joga is van hozzá, hogy azt megtudja; a férjnek tán szabad elrejtene neje előtt örömeit, de szenvedéseit előle elrejtene: nem szabad! Miben állana a házasság szentsége, ha nem abban, hogy a szenvedést férj és nő közösen megosztják? Ez osztályrész jogosan megilleti tehát őt, és ha szép szerével nem juthat hozzá, hát erővel kell birtokába kerítenie!

De hogyan? Hah! egy gondolat merült fel háborgó lelkének sötét tengerében! egy rut, világkerülő gondolat, a minő csak az önfentartás kétségbeesésében szokott felmerülni a jóra való szívből; és Szerenának a vér szökkent arczába e gondolatra, és teste remegett a kin és félelemtől. de azért mégsem volt ereje elkergetni azt magától.

Felugrott ültéből, kiküldte cselédjeit, bezárta lakásának ajtaját, magához vette a kulcsot, aztán odament férje szobájához; az ajtó be volt zárva; próbálta kinyitni; próbálta az egyik kulcsal, nem lehetett, próbálta a másikkal, a harmadikkal; minden tagja, minden csepp vére reszketett, miként a tolvajé, a ki először vetemül a gonosz tetre; miként a tolvajé, a kit éhenvesző gyermekei kergetik a gonosztetre; próbálta a negyedikkel, az ötödikkel, addig próbálta, míg egyszer csak megfordult a kulcs a závarban; megnyomta a kilincset, az ajtó nyílt, Szerena szíve összerázkodott az öröm és szégyentől és egész hosszában rogyott le a nyíló ajtó köszöbén.

De nem sokáig maradt ott ajultában; az a gondolat, mely bátorságot adott neki, e munkát megkezdeni, az erőt is adott neki, e munkát folytatni; fölkel, behuzta maga után az ajtót és körültekintett a szobában.

Hónapok óta most látta azt újra; és minő változás történt itt azóta! mindenütt a gonosz szellemek lábnyomai, melyek itt jártak, és melyeket csak a hü női szem bir föllismerni.

Nem habozott sokáig; odalépett férje dolgozó asztalához; ott kutatott és fürkészett olyan ösztönnel, melyet csak most fedezett föl először magában; fürkészett és kutatott, ha nem talál-e valamit, a mi utba igazithatná lelkét.

Az asztalon mindenféle iratok heverték, köztük színes, illatos pipirra irottak, ezekhez nem nyult, hanem a többit felbontotta; miért ne? szabad a nőnek férje titkait megtudni! a színes, illatos papirosra irottakat is csak azért nem olvasta el, mert sejtette tartalmukat.

Olvasott, olvasott, meghívások voltak ezek fővárosi és vidéki jó pajtásoktól, mulatságokra, párbaji segítségre, kölcsönkérések, és több effélék, a melyek semmi érdeklől nem voltak reá és épen azért csak annál inkább izgatták föl vérét. Már-már azt hitte, hiába követte el e vakmerő tettet, midőn egy levél akadt kezébe, melynek tartalma lényegesen különbözött a többiektől.

Egyik gazdagság és ledérségről egyaránt ismert uracs irta, és arról értesíti Sajóréthyt, hogy a kívánt haminczezer forintot nem kölcsönözheti neki; nagyon sajnálja a dolgot, de valóban nem segíthet rajta, és ha e fizetés csakugyan becsü-

letbeli dolog, és csakugyan nincs kilátása máshonnan pénzt kapni, igen helyesen teszi, ha föbe lövi magát; ilyen körülmények között egy valódi gavallér nem is tehet egyebet, sat.

A levél minden szava azon sivár hidegvérűséggel volt írva, mely a kimerült szívet jellemzi; Szerenának vaczogtak a fogai, a mint elolvasá.

Aztán tovább kutatott; megint talált egy levelet, körülbelül hasonló tartalommal; aztán megint egyet, melyet egy pénzhajhász irt, és melyben kinyilatkoztatja sajnálatát, hogy a kivánt harmincezer forintot nem szerezheti meg számára; ötven százalékra sem tud már pénzt felhajhászni, mióta köz tudomásává lön, hogy a nagyságos ur már neje leendő örökségére adósságokat fektetett; aztán megint egyet, a melyet egy pénztözsér irt neki, és a melyben kinyilatkoztatja, hogy ha legközelebb ki nem elégíti, kénytelen lesz törvényes uton lefoglaltatni jószágait.

Mély fohász szakadt ki a nő szívéből, midőn e leveleket elolvasá; most már eleget tudott; mintha mély, kínos álomból serkent volna föl, révedezve tekintett körül a szobában; a falon pisztolyok függtek; gépíleg nyult utánuk; megnézte; meg voltak töltve, új gyutacsokkal voltak ellátva; most már mindent tudott!

Visszatette a pisztolyokat helyükre, vissza a leveleket a fiókokba, bezárta maga után az ajtót, visszatért szobájába, a halálos titokkal reszkető szívében.

Férje tönkre van téve, vagyona el van tékozolva, és most nincs más hátra, — mint föbe löni magát!

És ő azt meg fogja tenni; bizonyosan meg fogja tenni! Ha szeretné őt, nem tenné; inkább koldussá lenne, semmint neki e fájdalmat okozná; inkább koldussá lenne, semmint tőle elszakadna! de nem szereti őt, azért bizonyosan meg fogja tenni.

De hát csakugyan nem volna menekvés? nem lehetne neki annyi pénzt szerezni, hogy a „becsületbeli adósságot“ kifizethesse? Ha ő ékszereit eladná? ezek nem érnek harmincezer forintot! s aztán, a mint Sajóréthyt ismeri, el sem fogadná azt tőle! Avagy anyjának írjon? De ki tudja, van-e arra idő? Bizonyosan nincs!

De hát mit csináljon? mi tevő legyen! mert meg kell őt menteni! nem azért, mert férje; nem azért, mert szereti; oh, ő nem szereti őt többé; ez ember nem érdemes az ő szerelmére; hogyan lehessen olyan embert szeretni, a ki okatlan könnyelműséggel koldussá teszi magát! hanem meg kell őt menteni azért, mert ő tudja a veszélyt, melyben forog, és ha öngyilkossá lesz, ő részese e bünténynek; ő megakadályozhatta volna ez iszonyu tettet, és nem tette!

(Folyt. köv.)

AZ ÖRÖMNEK . . .

HALÁSZ DEZSŐTÓL.

Az örömnnek is van könyje.
Nem csak, nem csak mosolya,
A virágon harmat is van,
Nem csak a nap hő csókja.
Szívem reszket örömében,
Szemem egy-egy könyvet ejt,
Van-e bánat, a mit a szív
Még talán ma sem felejt?

Végre, végre aunyi hosszú
Szenvedések, kínok multán
Láthatom hát mosolygásod,
Szemed fénye oh mint hull rám!
Van-e, van-e a világon

Nagyobb áldás, mint szemfényed?
Látni azt, hogy szeretsz engem,
Szeretsz, szeretsz, mint én téged.

Oh ilyenkor elfeledem,
Hogy szenvedtem valaha,
Imádsággá válik ajkam
Minden egyszerű szava.
Elmondom, hogy jó az Isten
Ime, ime megjövék!
S elhallgatok, hogy is mondjam
El szívemnek örömet!

Nem lesz idő, mikor zúgjak,
Hogy nem voltam soha boldog,
Dicsőítem Istenemet,
A ki hozzám ilyen jó volt,
Vizontlátni, megcsókolni
Téged, az én édesemet . . .
Érzem, érzem, hogy e földön
Boldogabb már nem lehetek!

Néhány szó a nőnevelés köréből.

Kalocsza Rozától.

(Vége.)

De ha a legjobb, figyelmesebb, szívélyesebb nő van is a leányok mellett, mint második anya, még se ereszse ki keze alól az édes anya őket soha, sőt, mulatságaiból, vagy dolgából is vonjon el némi kis időt, mit arra szenteljen, hogy gyermekeihez tanítás alatt menjen be néha; a lelkes nevelőnő ennek csak örülni fog, a mellett a gyermek igyekezetének is lendületet ad, önérzete szilárdul, örömmel fogja résztvevő kedves anyjának mutatni, hogy utolsó bennléte óta mire haladt; nem úgy értem azt, hogy ha valamit nem foghat fel azonnal a gyermek, az anya kijöve türelméből, erős hangon igazítsa ki, mert így visszahatást ideznénk elő, hanem bátorítsa, figyelmeztesse gyöngéden, így szinte jól esik a gyermeknek anyja jelenléte, s könnyítve lesz rajta a teher.

Mostan már századunk felvilágosultsága sokkal több tudást igényel leányainktól, mint eddig, úgy, hogy ha mind azon igényeknek megfelelni akarnak, jóformán kevés idejük marad a háziasságot, gazdasszonyságot megtanulni. pedig mindkettő felette szükséges; mert ha az előbbi marad el, akkor műveletlenséggel s a t. van vádolva; ha az utóbbi, akkor anyagi jólléte van hátráltatva, miből pedig a szellemire is igen sok rossz háramlik.

De lehet ezt egyesíteni is. Például, ismerék egy igen derék, művelt, jó magyar anyát, ki ámbár nem szorult reá, de megkívánja Rózsa leányától, hogy azon tyuknak, mit tavaly ajándékozott neki, jól gondját viselje, tojásait összeszedje, s mikor ideje eljő, elültesse, s a gondosan fölnevelt csirkét jó árat megveszi tőle, szabad akaratjára hagyja aztán, hogy az ily módon keresett pénzt hová tegye; anyai gyöngédséggel, észrevétlenül irányozza a gyermek hajlamát a pénz hová fordítására, megismertetve vele így a pénz becsét, annak nehéz szerzését. Mig a kis Leopolda, Rózsa ifjabb nővére számolgotja, hogy ha ludja jól ül, legalább is tiz libája lesz az idén. De ez korán sem gátolja őket, hogy a zongorán, kedves atyjuk örömére, el ne játszák a Hunyady-indulót négykézre; de még a francziá, vagy német nyelvtan sem hull ki kezökből.

A fentebb érintett modorban, tanulási szünidők alatt kicsinyben megszokják a leánykák a gazdasszonyság apróbb ágait, gondoskodást, s az abból eredő hasznot, mulatságból, ártatlan időtöltésből; s tizenöt éves korukban aztán, a mikor már cél-

szertü intézkedések mellett a nevelőnö keze alól kikerülnek, már apródonként kész gazdasszonyokká fejlődnek ki, semmi-
ben sem járatlanok, sőt édesanyjuk kissé meg is pihenhet mel-
lettök.

Epen az ez előnye a házi neveletésnek a növeldek felett, hogy a gondos anya, mint föntebb is érintém, nem adja ki gyermekeit egészen keze alól, a nevelőnöt csak mint segédjét tekintti, ki szives részvétellel s szeretettel segít neki feladatában, gyermekeit a szellemi, sötétségből kiveszi, míg az édes anya mind szellemi mind anyagi jólléte fölött nagy gonddal örködik.

Nem hagyhatom még említés nélkül a háznál nevelkedő gyermekek számára a kertészkedést, mit mint egyik legjobb és legcélszerűbb időtöltést ajánlhatok növendék leányok számára; még pedig gondos és figyelmes ápolás mellett nem csak a virágokat, hanem minden a házhoz szükséges természetnyeket, füzelékeket, melyeket édes anyjuk aztán tőlük jó drágán megvásárolhat, hogy azoknak kezelését ideje korán megtanulják, és később mint maguk gazdasszonya, cselédeiket helyesen igazgathassák; nem kell őket igen féltetni, hogy a nap megbar-
nitja arcukat; naplemente után, vagy borus, szél nélküli napon mindig igen alkalmas idő van kertészkedni.

Ha a szives olvasónök elfogadják és a nagyon tisztelt szerkesztőnő megengedi, egyszer majd a leánykáknál használt s használandó tankönyvekről is bővebben tanácskozzunk s értekezzünk. Most pedig még nézzünk körül egy kissé a városi növeldekben is.

Csinos, rendes, fővárosi növeldebe vezetem olvasónömet; itt órára kelnek, imádkoznak, esznek, tanulnak, fekszenek; minden harmadik tanítványra esik egy-egy nevelőnö, a gondos növeldetulajdonosnö, mint második édes anya, vizsgálódik, rendez, minden tanítványa iránt egyformán gondos, megtesz mindent, a mi csak tőle kitelik, hogy reá bízott növeldekei anyagi és szellemi művelődésben részesüljenek. Ugy is látszik ez, mintha e szigorú arcú tanítónök között a legnagyobb rend, egyetértés s béke uralkodnék, amott egy erdélyi grófcsalád ivadéka, mellette az egyszerű polgárleány, utána következik egy falusi földbirtokos leánya, ki még nem felette rég kerülhetett be a növeldebe, mert félénken néz körül, s a régibb növeldekek vizsga tekintete előtt elpirul, lesüti szemeit. De alig vonul odább a nevelőnö, elsőbb halk suttogás, majd elfojtott kacaj, egyes pajkos célzások hangzanak ki a régibb tanítványok között; nekünk szabadalmunk van e suttogásokat kihallgatni.

— Nézd csak Bella, — mondja a grófkisasszony egy sápadt arcú német báróleánynak, kinek apja nyugalmazott tiszt, kinek minden vagyona nyugdíjából áll, — nézd csak azt az öltözéket, a mit az a falusi leány magára szed, mondhatom, anyám komornájának legesunyább ruhája is szebb annál! Aztán még ilyenben el tudják ide hozni, (pedig a grófhölgy dédanyjának lehetett oly gazdag komornája, de már édesanyjának aligha, mert a szomorú időkben apja nagyon eladósodott, a hogy hallottuk.)

— Az ám, nézd, — mondja csufondáros arczezal a bárókisasszony, — aztán olyan a keze, mint a mi házmesternénk leányáé, mikor cselédjük nincs; a papa most vett egy kétemeletes házat, — tevé hozzá kissé elpirulva, a mint a grófhölgy kételkedve rátekinített ez új felfedezésre, mert tudtával a báróéknak nem volt házuk, hanem egyszerű földszíntes bérelt házban laktak, hol házmesterre nem nagy szükség volt.

— Oda fogunk költözni nem soká, — kezdé újra a nyugalmazott tiszt leánya, — oh be szép, pompás lakásunk lesz; minden szobánk ki lesz vikszolva, a fiai ki lesznek tapeczirozva, aranyos fehér függönyöket kapok szobámba, és nekem Párisból hozatnak zongorát; mihelyt a tanulást bevégezem, szobaleányom is lesz külön, aztán mindennap máskép fo-

gok öltözködni, nem csinálok egyebet, hanem ha készen leszek, befogatok, aztán kikocsizok, és este a színházba megyek.

— En sokkal jobban fogom tölteni az időt, mint te, — viszonzá a grófleány. — atyámnak van 12 faluja(?), mikor valamelyikbe megyünk, a népség kisiet elénk, a parasztleányok czifrán öltözve hintenek elénk virágokat, ágyúkat sütögetnek el, a nép éljenez; azután bemegyünk a faluba, atyám pénzt szór ki a parasztek közé, azok kiabálnak: éljen! éljen! Mikor itt meguntuk magunkat, megyünk multságokra, vadászatokra, jönnek hozzánk sokan a nagy urak közül, és apám nagy ebédet ad kastélyunkban.

— Mi nem vagyunk oly gazdagok — kezdé most egy csinos magyar lyánka ajkbiggyesztve, valami jómódu kálvinista pap leánya az alföld egyik gazdag városából, — de apám nem sokára esperes lesz, azután meg superintendens, és az ép oly nagy ur, mint egy gróf vagy egy báró; aztán most is van már apámnak egész kosár aranya! meg az ezüst vékaszámra áll nálunk, tehenünk pedig annyi van, akár egy gulya; meg sem tudnám számlálni!

A szegény újonan jött tanítvány, kinek atyja arról ismeretes, hogy kevés beszédű, derék magyar ember, ki nem túloz semmit, de még nem is hazudott soha, kinek s z a v á b a n jobban lehet bizni, mint mások esküjében, és ki leányát is ily szellemben nevelte, elszörnyűködik, hogy ő milyen végtelen nagy urak gyermekei közé jutott, meghuzza magát, alig méri szemeit társnőire vetni, mert ámbár ők odahaza soha sem látnak szükségét, sőt a szegényeken is igen gyakran segítnek, de azért ő ily gazdagságról, pompáról még beszélni sem hallott; darabig szótlánul hallgatja, míg végre gyermeki ésszel is feléri, hogy ez mind nagyítás, hazugság; belátja, hogy ő is tud tulozni, ő is kísérti, először nehezen megy, majd lassankint neki bátorodik, s pár hó múlva beszédjéből ítélve, apja valamennyi mágnást megvehet, lassankint aztán a hazugságra, szokik s növeldek ha jó új, abba is beoltja e ragályos lelki betegséget.

Valjon ez-e a nevelési cél, mit otthon a szegény anya remél? ki inkább szükségét szenved, elvonulva él, csakhogy leányát a legjobb hírű növeldeben taníttathassa?

De ha a növeldekek nem túloznának is, mégis az egyszerű falusi leányok a léggel is beszívják a nagyvárosi növeldeben a nagyravágyást, luxust, fenhéjázást, irigylik a nagyobb rangúak s gazdagabbak sorsát s ha haza mennek, elégedetlenek, szűk, kicsiny nekik házi családkörük, búsak, kedvetlenek, örökösen nagyobbra vágyódnak, s ha csak az apa vagy anya erélyesen föl nem lép, s azon nevelést s szokásokat, mik nekik oly sok pénzükbé kerültek, ki nem irtják gyökeresen a leányból, szóval, ha a nevelést újra nem kezdik, van a nevelésből visszatért leányban a háznál egy oly nyög, mely atyának és anyának örökös baj és bánat; mivel nagyravágyásának s hiúságának eleget nem tehetnek, annak haragos szeszélyeit kell eltűrniök.

Hogy a női munkákban — nem csak az apró csecsebecsüket értem, hanem férfi és női ruhaneműeket is, — egy szóval, párosítva a szépet a jóval s hasznossal — tanulmányokban, szellemi és anyagi műveltségben mire mennek? ezt bajos volna meghatározni, de fájdalommal kell tapasztalnom, hogy ez többnyire felületes, és nem olyan, minek a gyakorlati életben hasznát lehetne venni.

Hogy miként lehetne ezen segíteni?

Van már hazánkban több jótékonycélu nőegylet, miért ne lehetne ez minden városban alakítható? És nem többnyire a nyáke az ilyen jótékonycélu nőegyletek tagjai? Fenséges cél az: hogy segítsünk embertársainkon, és Isten áldása van azon embereken, kik a szegényeket fölsegélik, legyen hát ez a derék nőegyleteknek egyik fő céljuk, de kik állanak anyai sziveitekhez közelebb, mint gyer-

mekeitek, s nem taníttatjátok-e fiaitokat minden áron, — és leányaitok?

Oh karoljátok fel ez eszmét, lelkes magyar hölgyek! állítsatok minden népesebb városban nőneveldeket, sürgessétek férjeiteket; ha ők látják, hogy ti jó példával tevékenyen haladtok előre, bizonyosan gyámolitni, segíteni fognak benneteket, s nem lesztek kénytelenek leányaitokat magatoktól messze adni, szemeitek előtt fognak azok anyagilag, szellemileg nevelődni. Állítsatok a neveldebe lelkiismeretes, művelt magyar nőket, de még ezek mellett is szorgalmasan ügyeljete arra, hogy a növelde céljának megfeleljen.

Minthogy egy ily kisvárosi neveldeben egyenlő rangú s ismerős leányok vannak együtt, nem fejlődhetik ki ama tulajdossá, gőg, nagyravágyás már a gyermekben, mit a nagy városokban nevelt leányoknál oly gyakran tapasztalunk, és nem csak az a haszon válnék belőle, hanem hány derék szegényebb sorsu leányka lépne itt ki a szellemi sötétségből s olyanok, kiknek már szülőik nincsenek oly nagy vagyonnal megáldva, hogy távolabb eső városokban taníttathassák gyermekeiket, itt szerény költségek mellett juthatnának ahhoz, sőt ha több lelkes honleány kiket Isten vagyoni tehetséggel áldott meg, egyesült erővel és áldozatokkal járulnának ahhoz, hogy a nevelde felállíthassák, — tehát ingyen.

Mi szép, mi magasztos cél egy a jóért és szépért hön dobogó női kebelnek az ily intézetek fölállítására!

Betlehem rózsája.

Szentttörténeti novella

Marikovszky Gábortól.

(Vége.)

III.

— Mit tudsz Betlehem rózsájáról? — kérdé Dávid az idegent, felemelkedve a földről.

Az pedig leborult Dávid lábaihoz, megsókolta annak köntöse szélét, olyan reszketően, olyan suttogóan mondá:

— Lábaidnál hever.

Aztán még halkabban, még suttogóbban mondá:

— Jőj vissza Betlehem völgyébe!

— Ráchel, szerelmesem, jegyesem...

— Jőj vissza Betlehem völgyébe — ismétlé a leányka, — jőj vissza Dávid, oly sokan és oly szívesen várnak ott téged.

— Betlehemet nem felejtem soha; ha Betlehem rózsájának elhervadását meghallom, megsiratom, meg is halok érte, de most maradnom kell itt.

— Jer vissza Dávid, jer vissza! Őszi halál borult Betlehem völgyére, és tavasza meg sem ujul soha, ha te elmaradsz, jer, a madarak elfeledék danáikat Betlehem völgyében, tanítsd meg őket újra énekelni; elhervadtak a mező szép virágai, jajjal csereg a völgy patakja, és zokogóbb az esti szellő. Oh jer Dávid, add vissza nekik az elvesztett vidorságot, boldogságot; dalodtól, látásodtól megújulnak ők! vidám énekedre fris lombjakkal integetnek majd a most kopáran álló fák; a siró szellő furulyád hangját kesergeti.

— Ne hívj! ne hívj te legszebb virága Betlehemnek; Jehova karja erős kar, mely engem Jeruzsálemhez kötve tart; térj tűzhelyedre szép leány, nekem maradni kell!

— Jőj vissza, jőj vissza Dávid! Várnak Betlehem ifjai és anyai, várnak szülőfölded öregei, hogy tisztességet tegyenek

teneked; Iz sai, atyád és testvéreid ölelő karokkal várják érkezésedet, gyönyörködve dicsőségeden.

— Testvéreimnek mondd meg, hogy hősi harcunk nem felejtem el; és mondd meg atyámnak, hogy sirba szállhat, mert látta gyermekétől megmenteni Zsidóországot; menj és köszöntsd őket, nekem maradnom kell!

— Jőj vissza, jőj vissza! ha nem csal haza a kedves völgy szépsége, melynek egy lombja kedvesebb emlékü lehet előtted Jeruzsálem pálmájánál, ha nem érdekelnek többé atyád és testvéreid, kik távollétedért meleg könyüket hullatnak, jőj, indítsd meg Betlehem rózsájának hervadása!

Dávid ölébe karolta a zokogó gyermeket, csókjaival halmozá el, s keserűen suttogá: nem lehet, nem lehet.

— Ugy légy átkozott, Ábrahám korcs ivadéka te! ki hamis esküre nyitád ajakad, hogy megszeplősítsd Jehovának szent nevét; mielőtt meghalnék, lesz erőm megátkozni tégedet; dicsőséged váljék unottá, legyen ellenséged a nép, mely most téged látva ujjong örömeiben; forduljon el tőled Jehova, mint te elfordultál hamis esküvésedben ötle; és engem, engem sohase tudj elfelejteni.

E közben kiseded tört vont ki dobogó kebeléből.

— Te nagy vagy a győzelemben, én nagy leszek a szerelemben.

S mielőtt Dávid megakadályozható, szívébe szurta a vérsóvárgó fényes tört.

Dávid reszketve karolta fel a leomló szűzet.

Ez haldokolva merően nézett a pásztorból lett királyra, s töredezzve suttogá:

— Megbocsátok neked, visszavonom átkomat, légy bölcs fejedelme az elhagyott Izraelnek, emlékezzél meg néha rólam, én hűn szerettelek.

És a tört kivonva sebéből, utolsót lehellett.

Dávid kinoktól reszketve csókolta fel utolsó lehelletét.

Az egész éjet a holt kedvesre borulva tölté el.

A hajnal beálltával újra jött az ujjongó népség, látni ohajtván Izrael szabadítóját.

Ő pedig porba keverve arcát, hamuval hinté be fejét, megírta a 77-ik zsoltárt, és a nép örömeinek közé szomorú dalát vegyíté annak.

* * *

Kevés napok múlva a kised Betlehem utcáin a győzelmi énekek helyett lassu gyászdallam hangzott, sirt a nép, sirt Iz sai és gyermekei; de leginkább sirt egy ősz, ki gyermekét temette.

S a kit temetni vittek, az Betlehem elhervadt rózsája.

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ranosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

IX.

Ki hallgat, beleegyezik...

Alig terjed el a hír a táborban, hogy Endre a pogány főnök követeléseire hallgatag marad, eget rázó rivalgásokban tört ki a gyülevész nép.

— Ki hallgat, beleegyezik — tartja a közmondás, s ezt tartották Vatha harcossai is.

— A király beleegyezett követeléseinkbe — harsogott a mámoros hadfiak boszút lehelő ajkain. *)

A király beleegyezett.

Gyors szárnya nőtt a vészes hírek s mint villám, gyorsan terjedt szét rövid időn a zajgó honnak zavarteli tájain, leverve a keresztényeket, de annál vérzőbb reményekre jogosítva a különben is elbizakodott pogányság dühöngni vágyó szellemét.

Sokan, kiket eddig a keresztények ellen táborba szállani a királytói félelem hátráltatott, most tért nyerve hajlamaiknak s gátot semmi oldalról sem látva, kétszeres sietséggel óhajták kipótolni késedelmüket.

Naponkint érkezének uj meg uj frigyesek Vatha és ségégei táborába. De egyszersmind, minthogy közel volt a vész, naponkint gyűltek az uj harcosok tömegei a kereszt zászlója alá is.

Ki örült a pogányság képzelt diadalának jobban, mint az ősz Vatha! Beszédei átkot szórtak a keresztényekre, de arca — terve teljesülésének reményében — mosolygott.

Ő és társai: Boa és Bukna naponként heves szónoklatokat tartottak, s mintha a világ boldogságát állítanák vissza, önelégülten nézték, mint zajong — féketvesztett tengerként — beszédek hatása alatt a szilaj nép.

Minden szavuk gyújtó szikra volt a pogány keblekben, mely a kereszténység elleni boszu tüzes üszkeit égő, lobogó máglyává varázsolta. És a bosszú égő, lobogó máglyái lángba boríták a hazát, lángba a kereszténységet.

— Állítsuk vissza a régít — dörgé a zudult tömeg ajkain a felétől sem értett mondat, és a szó Vatha utmutatása, önfeláldozó fáradhatlan buzgalma következtében tetté lön.

A nép az utczák zajgó térein átkot mondott az Üdvözítő vallására s követőire, és Vatha lázító beszédeinek hatása alatt — életét kötve le — fogadá, hogy a kereszténységet örökre elhagyja.

Régi vallása imádat-és tisztelettárgyait vevé elő, s a visszafogadott pogány vallás jeléül az utakon bálványoszlopokat állított föl, olyakat — mint egy történész megjegyzi — milyeket a pogányság, őskorában soha nem állított.

Azon ételeket, melyeket hajdan őshite vad korában áldozatokra szokott használni, most a túlság vak dühében a régiséghezi hajlam tekintetéből nyilvánosan eledelül használá s dőzs lakomáinál azokat hordatá elő.

Mint a féket vesztett s korlátott tört folyam vad áradata, dühöngve, rombolva ütött azután a közel ért egyházakra és keresztény vallási jelvényekre.

A kereszteteket, szobrokat gúnykac zaj közt dönték le a pogányok.

Az egyházakat feldulák, felégeték s hogy a talán romban maradt falak se lehessenek tanui, emlékei a keresztény vallásnak — a köveket is szertezúzva szórák szét. **)

Az egyház kincseit elrablák s mint közös vagyon felett, vigan osztakozának rajta a rabló hadfiak.

Miután sok egyházat kiraboltak, feldúltak s számtalan keresztény lakokat halomra döntének, kegyetlenségükben gyilkoló fegyverüket a püspökök, papok s keresztény főurak ellen fordíták.

Kiket a kereszténységhez ragaszkodás és erényes étet kitüntettek, lett légyen bárminő rangu vagy rendű, az el nem kerülé a halált.

Gyilkolás mindenütt!

Piros vértől, honfivértől párologó vassal, halált halálra osztának a békes keresztények között.

Az idegeneket, — különösen a jövevény németeket és

*) Lásd: Pray.

**) Lásd Katona: Hist. Critica.

olaszokat, kik nyilvános hivatalokat viseltek, — a Péter iránti gyűlölet és az Endre iránti látszatos ragaszkodás áldozataiként dönték sirba.

A többi ezerek a honfiak közül, kik bős vérszomj lángoló hevétől üdvözve pogány kar alatt vérzének, a kereszténység vértanuiként hullottak el.

Vatha Abaujvár körül lön hóhérja a keresztényeknek, Boa és Bukna Székes-fehérvár tájain vérengézének. A kóbor csapatok pedig bekalandozva a hon téreit, Pest-Buda körül kerestek keresztény áldozatokat.

Naponkint ujjabb és ujjabb keresztényvér festé Magyar-hon földét.

Különösen september 24-ike volt az a nap, mely megszámlálhatlan keresztények vérözöne áztatta s szertezúzott hulláik boritá a hon téreit.

E nap lettek áldozatok a többiek közt azon főurak is, kik az üldözések vihara közt aggódó félelemmel Pesthez közeledő Endre elé menni szándékoznak, hódolatukat teendők az uj fejedelemnek s egyszersmind biztosítandók a felől, hogy mikorra ő Székesfehérvárra érend, akkorra már a védelme biztosítására szerzett s a Tisza mentében felállított keresztény had is ott fog állani.

De nem lehetének az Endrere nézve oly vigasztaló hírnek megvivői; midőn Kelenföldéhez érkeztek, a csatangoló pogányok által megrohanva, a legnagyobb kinok közt hullának el.

Buld és Besztert püspökök a főurak nagyrészével az uton verettek agyon, Zolnok grótot, a mindenkitől szeretett férfit, a szegények és ügyefogyottak barátját, a tiszta keblü nagyeszü honfit a pogányok fegyverei végezék ki. *)

És a szent életéről országszerte ismert ősz Gellért, a csanádi egyházkormányzó disze s büszkesége, a Kelenhegyre vitetve, szegekkel kivert lábába tétetett és a mélységbe taszított. —

A szertezúzott test kiomló vére megfesté a százados bérc szikláit s mintha maga az érzéketlen hegy örök emléket akart volna állítani megdönthetlen alkatrészeiből a kivégzett ősz életnek, a meleg vér oda tapadt a hideg kő kebeléhez s hiven őrzé az idő sokáig a becses emléket. **)

A hegy, hol a szent püspök életét végzé, maig is „Gellért-hegy“ nevet visel a rajta elvérzett kegyeletes emlékeül.

A lenyugvó nap búcsú sugarai piros vért, honfivért csókkoltak, s midőn az éj sötétén földereinge a szép hajnal bibora, először vértanura veté halvány világát.

Madárdal helyet jajkiáltás és az üldöző pogányok vad zaja hangzék szertesét.

Ezek voltak gyümölcsei azon engedékenység és hallgatásnak — melylyel Endre a megdöntetlen nép vétke követeléseiről iránt viseltetett.

Kényszerű körülmények óriási sulya által nyomtatva életfentartási végeszközként folyamadott ugyan a hallgatáshoz, de mégis egészen soha meg nem bocsáthatá magának azt, mit általa eredményeiben okozott; mert míg szemrehányásként állt előtte az elhullott áldozatok torzalakja és lelketrázólag viszhangzának füleiben a haldoklók halálhörgései, addig sulyos vád alakjában nehezédék érző lelkére az utógondolat, hogy mind ennek egyrészben legalább talán az ő hallgatása is lehetett az oka.

Szive fájt, szive vérezett, de segíteni még nem állt hatalmában, hanem mindinkább erősbéd edződött lelkében a hit és meggyőződés, hogy a gondviselés adand még alkalmat

*) Lásd Pálma: Notitia rerum hungaricarum. Pars prima.

**) Lásd a közt.

ez önkénytelen hibáját jóvátehetni, és életfeladatul tűzve ki magának a zavarok által ejtett károkat viszszeríteni s a bünt büntetéssel torolni meg, Levente testvérével Vatha vezetése alatt, szomoruan levert kedélyvel bár, de bántatlanul érkezék

Pestre, hogy vetélytársát: Pétert, ki ott tartózkodott — a királyi szék átadására kényszerítse.

(Vége köv.)

T A R T A L O M

Egy hét története.

— Julius 1-jén. —

Rokonsági igények. — Vendégszeretet. — Önmegtagadás. — Nem kevés, de annál érdekesebb. — A világtörténet szelleme. — Európa kisasszony pepecselői. — Mért nem inkább Nándorfehérvár! — Török muzsika. — Egy kis hűtőszert. — A hol farkasra bizzák a nyáját. — Jogok helyett egy új helytartó. — A „mennyei birodalom.“ — Medveczukur orvosság. — Chinézcerek. — Salonellenes társalgás. — Rosz termések. — Hervadt virágcsokor. — A tengeri és bor önérzete. — A sűskák. — Richard abbé. — A francia és a bajor kormány. — Hat forrás. — A titok kulcsa. — Egérkutató. — Új hódítás. — Közös ohajtások. — Aranyeső. — Pénzszórók. — Igazi jótékonyosság. — Izsó Miklós. — Egy nemes műbarat. — Reményi Ede. — Hegedűhangok a szivből. — Régi példabeszéd. — Csak 2,500 frt. — Gavalléri tett. — Egy nemtő. — A „fonó ház.“ — Gr. Károlyi Ede és a budai népszínház. — Tíz főúri család. — A nemzeti színház beteg. — Nyéky Mihály fürdőre ment. — Csak három hónap! — Sarolta. — Tárcaíró öröme. — Szédítő magasság. — Péter és Pál napja Ó-Budán. — Tüneményes kövezet. — Veszekedő sípládák. — Ha én törvényhozó volnék. — Vendégszabitók. — A polgár bástyája. — Egy kürtő balesete.

Nem tudom, ha kegyetek is olyan szívesen mondják az „Isten hozta“—t, de nekem két századnak tetszett azon két hét, melyben nem találkozhattunk, és ezt annál inkább elhíhetik, mert hisz egy olyan ember mondja ezt, a ki a szellem kötelességei által némi rokonsági igényt bátorodik támasztani kegyetek jó szívével; rokonok között pedig nem igen járja a hizelgés. De valóban megfoghatatlan édes az a lelki kapocs, mely az író és olvasói között idő folytán képződik; mintha csak ugyanazon egy család tagjai volnának, úgy érdeklődik az író mindegyik olvasója iránt külön-külön; elképzeli magának mindegyiknek testi és lelki szép tulajdonait, az örömet, mely egy egy jó hír hallattára kedves arcán kilobban és viszont a fájdalmat, mely nemes szívét egy-egy szomorú hirre elborítja, és ez így tart hónapokig, évekig, csuda-e, hogy hétről hétre bensőbbé, forróbbá alakulnak e nemes szellemi kapcsolatok, és hogy nagyon nehezemre esett két hosszú hétig nem találkozhatni kegyetekkel?

De hiába, a vendégszeretnek is meg van a maga jogosultsága, és a trieszti kirándulás annyival inkább igényelhetette e jogot, minthogy a múlt héten valóban semmi nevezetes nem történt, és így nekem kétszeres köteleességem volt, lemondani az engem megillető élvezetről: kegyetekkel társalogni; a rokonnak nem illik önzőnek lenni.

És vajha most, midőn ismét kedves körökben megjelenhetek, azzal kecségtethetném magamat, hogy csakugyan egy élvezetes órát szerzek! Mert tudom, kegyetek nem annyira kevés, mint érdekes események elbeszélését várják tőlem, pedig én fájdalom, nem szolgálhatok azokkal; nem történik semmi, a mi az érző magyar szíveknek örömeire válnék; nemcsak nálunk, de másutt sem; úgy látszik, a világtörténet szelleme valami

nagy munkán töri a fejét, azért nyugoszsza ki most magát, hogy pihent erővel hozzá foghasson majd feladatához; addig pedig a világtörténet pepecselői: a diplomaták, egyre készítik a flastromokat, hogy Európa kisasszony tökéletlenségeit a világ szeme előtt eltakarják; Belgrádban — beh szép volna, ha ismét Nándorfehérvárnak nevezhetnők e várost! — a nép megsokallotta már a „török muzsikát,“ ucuza neki! a pepecselők mindjárt ott teremnek, egy kis hűtőszert „preskribálnak“ a népnek, attól aztán, azt hiszik, minden jó lesz ismét; Hessen-Kasselben a fejedelem végre megadja alattvalóinak a régi alkotmányt, de egyuttal olyan minisztereket nevez ki, a kik úgy szeretik az alkotmányt, mint a farkas a nyáját; ime egy másik diplomatikus flastrom; Lengyelország agyonlövetni hagyja magát régi jogainak visszaállításáért és kap helyette egy új — helytartót; Chinában meg — hisz tudják olvasónőim, abban a „mennyei birodalom“-ban, — a hol szintén nem a legjobban szolgál a közegészség, — holmi medveczukurból készült „mézes madzagok“-at kotyvasztanak össze, és van olyan „chinezer,“ a ki azokat kész pénzült fogadja.

Ilyetén körülmények közt természetesen nem marad egyéb hátra, mint — arról beszélni, a mit a nagyuri körökben nem tartanak egészen „salonképes“-nek: a termésről; és vajha legalább erre nézve örvendetes hírekkel kedveskedhetném kegyeteknek; de, mint hallom, az idejű termés általában szintén nem tartozik az áldottak közé; nem csak az irodalmi termést értem, a melyen már isszomorkövetkezményei mutatkoznak az ápoláshiányának; a „Virágcsokor,“ már is felfüggesztette magát; hanem értem alatta a földnek az ő terméseit; a Bánátban, mint halljuk, közepszerűen fizet a buza, az árpa és rozs szintén jobban viselhetnék volna magukat; csak a tengeri és a borban van elég önérzet, hogy nem csalják meg a beléjük helyezett várakozásokat; eddig legalább semmi panasz nincs ellenünk. Egyttal azonban mégis meg voltunk kímélve e nyáron: azoktól a mindent pusztító sáskáktól.

És minthogy épen a b o r r ó l beszélünk, elmondom, a mit Richard abbé, a híres forráskutatóról tudok; a napokban együtt voltam vele; megvallom, nem igen jó véleményemmel voltam fölé; azt gondoltam, ez is egyike azon „csudaemberek“-nek, a kik félig valami ritka titok birtokába jutottak, mesterségök másik fele azonban nyegleség; de nagyon csalódtam; hogy miből áll az ő titka, azt én persze nem tudom, de első pillanatra észrevehetni rajta, hogy épen nem charlatan; egész lénye olyan egyszerű, természetes, igénytelen, mintha csak egész életében nem lett volna egyéb, mint az „Egy hét története“ írója; mintegy 45—50 éves lehet és mint mondja, husz évig tanult és vizsgálódott, miglen reájött a forráskutatás nyitjára; és mutatott bizonyítványokat a francia és bajor kormánytól, — pedig e két kormány különben nem igen jár egy uton — hogy egész vidékeknek ő nyitotta meg az élet legfőbb: a víz forrásait; de minden irott bizonyítványnál nagyobb nyomatéka volt én előtt azon t é n y e k e k, melyek köztünk mulatása alkalmával csudálatos adományáról tanuskodnak; így Ercsiben, b. Sina Simon egyik uradalmán, egy nap h a t f o r r á s t fedezett föl;

a tisztek kivezettek a vidékre, a hol leginkább szükségét érezték a kutaknak, Richard abbé aztán leszállt a kocsiról, egy ideig összevissza járta a kijelölt helyet, aláhajolt a földre, mintha hallgatódznék, majd ismét fölegyenesedett és megvizsgálta a szél járását, ismét lehajolt, megvizsgálta a föld minőségét, a növényeket, melyek e földön teremnek, miglen egyszerre felugrik, sebes léptekkel megyen egy irányban, aztán megáll, és botjával egy pontra mutatva, mondja: „itt van a forrás, ennyi és ennyi láb mélységre kell ásni, és meglesz a víz, ilyen és ilyen bőségben, ilyen és ilyen minőségben;” — a megjelölt pontokon azonnal ásni kezdtek és még eddig mindig szóról szóra ugy volt, a hogy ő előre megmondta.

Az ercsi tisztek azonban nagyon szerettek volna tudni, mennyire terjed ez ember csudás adománya; több rendbeli kérdéseket intéztek tehát hozzá; többek közt egy kutat mutattak neki messziről, és kérték, mondaná meg, mit tart felüle. „Itt legalább ötven lábnyi mélységben lehet csak vizet találni, és ez is rossz, emberektől nem iható”, mondá, és csakugyan úgy van; Érdén meg, hol hiába keresett forrást, egyszerre egy épületre mutat: — Ott van egy forrás, még pedig igen gazdag, a legjobb vízzel bővelkedő — kiáltá föl, és csakugyan török idő óta gazdag és a legjobb vizü forrás van ott, a legjobb az egész környéken, a miért körül is van falazva, hogy csak az tudhatja, a ki látta.

Hogyan tudja mindezt ez ember? ő azt mondja, hogy nem csuda, hanem tudományos észleletek eredménye, és néhány év múlva közzé fogja tenni e titok kulcsát; én azonban azt hiszem, hogy egy éni tulajdon; vannak emberek, kik bizonyos dolgok iránt különös érzékenységgel bírnak; ismerem egy embert, a ki mihelyt csak valamely szobába lépett, tudta, ha van-e a házban egér, és merre van az egérlük; megérezte; mások meg a hangok iránt különösen érzékenyek, ismét mások az illat, a nedvesség iránt; miért ne lehetne ez abbé különösen érzékeny a vízforrások iránt? Rendkívüli, de nem lehetetlen, és annál kevésbbé boszorkányság.

Már eltávozott körünkől, visszament Franciaországba, még ez ősz folytában Algierbe megy, a francia kormány megbízásából, hogy ott vízzel lássa el az országot; de nagyon megtetszett neki Magyarország; mint mondá, egészen máskép találta itt az embereket, semmint gondolta, sokkal műveltebbeknek, mint sok más országokban, a hol fennen kérkednek „civilizálási missió“-jukkal; megígérte, hogy ha csak lehet, esztendőre ismét meglátogatja hazánkat.

Csak más ilyen csudaemberek is ha köztünk járnának, például olyanok, a kik teljesedésre segíthetnék mindnyájunkkal közös forró ohajtásainkat; vannak, a kik azt hiszik, hogy ezalatt csak pénzt lehet érteni; de Kegyetek, tudom, nem úgy vélekednek; igaz ugyan, a pénznek sem szenvedünk nagy bőségében, mind a mellett hogy, mint a bécsi „Wanderer“ írja, a mult héten gróf Andráshy Aladár menyegzőjén valóságos a ranyeső hullott, ha nem is az égről, hát egy-két főur zsebéből a templom előtt összesereglett nép közé; a „Wanderer“ ezt valami nagy rendkívüliségkép említi föl, pedig én akárhány olyan főurat ismerek, a ki marékszámra szórta a pénzt, sőt egész uradalmakat, minden vagyonát, még pedig a nélkül, hogy, mint ez alkalommal, egy pár szegény embernek is jutott volna belőle; mindenesetre főuri multság, ugy szórni a pénzt, de jótékonysági érzületnek nem lehet azt nevezni; az igazi jótékonyság ugy osztja adományait, hogy a világ lehetőleg keveset tud meg belőle, nem pedig úgy, hogy az utczagyerköczök egymás ruháit szaggassák le miatta; a legnemesebb multság bizonyára a jótékonyságok, de azért bohócokká nem szabad az embert, legkevésbbé pedig a szegény embert — lealacsonyítani.

A kit Isten gazdagsággal áldott meg és hozzá még azon annál is nagyobb áldással, hogy feleslegével embertársainak hasznára akar válni, az mindig talál arra méltó módot és alkalmat; és valóban örülök, hogy egy pár ilyen szep példáról értesíthetem olvasónóimet, még pedig olyanokról, melyek e h é t történetében helyet foglalhatnak. Így halljuk, hogy I z s ó Miklós gyönyörű szobrát hazánk egyik nemes lelkü fia, Almásy Pál vette meg, még pedig 2,500 frton; de nem az ár, hanem a mód, mikép vette meg e szobrot, jellemzi e férfi szívét. Már a multkor tettem említést e szoborról; de alig tudta meg R e m é n y i E d e a jeles művész mostoha körülményeit és alig látta meg a gyönyörű szobrot, midőn készen is volt benne a határozat, hogy e fiatal nagy tehetségen segíteni kell. Kegyetek közül bizonyosan többen hallották Reményi hegedűjátékát, és el voltak ragadtatva e hangok tüze és erejétől; de azt tán nem tudják, hogy a milyenek e hangok, olyan e művész lelke: csupa tűz, csupa erő, csakhogy még sokkal, de sokkal nemesebb, semmint hangok által ki lehetne azt fejezni; így történt, hogy e percztől fogva Reményinek nem volt nyugta; éjjel nappal azon gondolkodott, hogyan lehetne e jeles szobrász sorsán segíteni; és régi példabeszéd: a ki jóban jár, az angyalokkal találkozik; a véletlen Almásy Pált vezette hozzá; persze hogy első dolga volt, elmenni vele a műkiállításba és megmutatni neki a remek szobrot; és Almásy Pál annyira el volt ragadtatva e mű szépségétől, hogy csak annyit kérdezett: mennyit adjak Izsónak érte? Reményi csak 2,500 frtot kért és Almásy Pál örömmel adta meg neki ez összeget. Így tudja egy valódi gavallér a jót és nemeset a haszonnal egybekötni.

Egy nemtő is fölkereste a jeles fiatal szobrászt; a magyar honleányok egyik ledicsőbbike, a kinek nevét áldásképen hordozza a magyar ember szive mélyében; ugy-e bár, Kegyetek tudják már, hogy gr. B a t t h y á n y i Lajosnét értem? igen is, ő az, egy nagyszerű szoborművet rendelt meg a fiatal művésznél, a „fonó ház“-at, mely ha elkészül, egyike lesz a legkitűnőbb műveknek e nemben; én láttam a tervrajzot; gyönyörű egy mű és hozzá még — magyar!

Még egy másik téren is mutatkozik főuraink nemes áldozatkészsége; így gr. Károlyi Ede oda nyilatkozott, hogy a jövő télen tiz főuri család fog páholyokat kibérelni a b u d a i n é p s z i n h á z o a n; Kegyetek tán azt mondják, mi az: tiz páholy Magyarország aristocratiájához képest? bocsánatot kérek, de én ezzel is megvagyok elégedve; mert — hát — eddig — még annyit sem — de hagyjuk az okokat, elég, hogy a népszínházra is esik majd egy főuri kegyes pillantás, és az elsőt majd t a l á n t á n egy második is fogja követni, és ezt csak a derék gr. Károlyi Edének köszönhetjük. Persze, ha sok oljan mágnásunk volna, mint Károlyi Ede, sok volna akkor máskép, a budai népszínházról kezdve föl, föl egész a — mit gondolnak, kedves olvasónóim, egész meddig?

Azt hiszik tán, a nemzeti színházra gondoltam? dehogy! ki gondol már a nemzeti színházra! olyan az, uint a török birodalom: „beteg ember;“ és még is, az igazgató: Nyéki Mihály ő méltósága megyen fürdőre! nemde felfordult világ! Csak akkor lehetne egész szivből örülni e fürdőre menetelnek, ha ott egy-egy idény legalább is 50-60 évig tartana; de így! két-három hónap! lehet is ilyen rövid időn e nagy augias-félet rendbe hozni! a két-három hó leforgása alatt pedig Nyéky Mihály ő méltósága valahogy lemossa magáról, a mit a színészekről és a lapoktól kapott, és aztán majd ujult erővel fog megint a félbeszakadt igazbontáshoz, akkor pedig inkább el sem is ment volna!

Mult hó 26 kán adták „Saroltá“-t, Erkel Ferencz legujabb operáját, és valóban örülök, hogy nem én vagyok a színbiráló; így csak hadd mondja el ő erről a mondandóját; arra azonban előre figyelmezteten kegyeteket; ha a színbiráló

azt találja mondani, ez opera nem nagyon tetszett, azért ne a szerző, hanem a színház rendezőségére nehezteljének; miért nem gordoskodott létrákról! mert az egész opera olyan magasan van tartva, hogy földszint nem érheti azt föl semmiféle halandó énekes; mikor már Ellingernek is megszédült bele a torka! pedig ez csak gyakorlott szinpadai falakat megszoktatott hang!

Egyébiránt a ki fővárosunkban barátja a nagy kiabálásnak, az bizonyosan nem mulasztotta el múlt vasárnap, azaz Péter és Pál napján a közel Ó-Budára átrándulni; volt is ott annyi ember, hogy egyszer csak, mint valami jégtorlat, megrekedt a nagy tömeg az utcán; de egyéb multságban szintén nem volt ott hiány, már tudniillik azoknak, a kik a taszigálás és taszigáltatásban gyönyörűséget találnak; változatosság kedvéért aztán még vagy száz, nem — legalább háromszáz sipláda várta őket készen, a melyeknek különben is szivrepesztő zengedelmei az egymásba ölekezés által még a kösziveket is megrendíthették volna; de ezeknek valóban kár lett volna megrendülnök, mert a milyen kövezet ott található, olyant hiába keresni másutt a nagy világon; tüneményes egy kövezet ez; sima oldala a földben van, a hegyes meg kifelé áll; nyilván római régiség; eredetiben bizonyosan úgy voltak e kövek rakva, a mint illik, sima oldalokkal kifelé, de a mindent felforgató Árpád alatt ezek is felfordultak. De mindez még semmi a sipládák által okozott műelvekkel szemben. Soha én ilyen hangzavaron még nem mentem keresztül; de nem is tudom, hogy vehette magát annyi rettenetes sipláda ott egy nap alatt; minden házból egy-egy sipláda veszedekett által jobbra balra a szomszéd házakbelivel; ha én törvényhozó volnék, fej és jószágvesztés büntetése alatt megtiltanám kettőnél több sipládának azon egy óra alatt azon egy utcában kegyetlenkedését; kettőt csak megengednék; hadd legyen a bűnös emberiségnek egy kis előíze a pokolbeli kiszivedésről, de több kettőnél több mint veszedelmes az emberiségre nézve; csak az óbudai népségre hivatkozom; milyen szelid ártatlanság sugárzott e 20,000 ember arcán, midőn a hajóból kiszálltak, és milyenné lettek csak egy rövid félóra alatt! a korcsmák nem voltak képesek befogadni a sok vendéget; ezek pedig mind a sipládák elől menekültek a korcsmákba; aztán hogy ittak! Homer hősei bizonyosan nem ittak olyan vitézül; és mind ez csak azért történt, hogy a sipládák furiáitól szabaduljanak; de fogott is rajtok hatalmasan; este felé már az emberek tultettek a sipládákön; épen úgy lármáztak, és még ugyabban járt a fejük önönmaga körül. És erősen hiszem, hogy maguk a korcsmárosok kurkászták fel e sok sipládát, mert ezek a legbiztosabb vendégcsábítók és vendégmarasztók; de szabad-e ezt a közegészség és közbátorság szempontjából nyugodtan tűrni?

Hogy a magánházakban milyen ivodalmak történtek, arról nem szólhatok; szabad államokban a ház a polgár bástyája; ott tehet kiki, a mit akar; és ha egy, nem: háromszáz ember úgy akarja magát leinni, a hogy én ezt kegyetek iránti tiszteltből nem is tudom leinni, ez az ő dolguk; kevésbé megfogható, miért utánozta az egyik gőzhajó kürtője az óbudai bucsunép nagy részét; ez ugyanis, midőn a lánczid alatt elakarna menni, olyan bizalmas érintkezésbe jött a hid alsó gerendázatával, hogy egyszer csak zsupsz! egész hosszában leterült, épen úgy, mint a hogy Ó-Budán egy némelyik bucsujárával történt; bizonyosan e gőzös is be volt kapva egy kicsit; nem csuda, kissé sokáig állt Ó-Buda alatt, és egy ilyen vízhez szokott természetnek az nap ez is elég volt, hogy megérezze a bor lesujtó hatalmát.

Egyéb baj, hála Istennek, nem történt e héten.

Külföldi levelek.

II.

Aix la Chapelle, jun. 25. 1862.

Helvéczia. — a schaffhauseni zuhatag. — Szabad hazában szolganép. — A szegénység átka. — Nézz őseidre magyar! — A strassburgi torony. — Örökévaló óra. — Éjféli kakasszó. — A kik a halállal játszanak. — 120,000 ftért lélekvesztés. — A Rajna és a Duna. — A kölni dom. — A pénz lábai.

A vadregényes változatosságban páratlan Schweiz kitünőbb pontjai közt nagy hatással volt reánk a schaffhauseni vizesés, mely meglepően hat nagyszerűsége által, különösen ha Zürich vagy Romanshorn felől vasuton érkezünk oda. Egy perczig azt hiszi az utas, hogy a szédítő meredek fölött repülő gyorsvonatnak okvetlenül le kell zuhannia a feneketlen mélységbe, — mert egy rémitő sziklahegy által zárva előtte a láthatár, eltűnik az ut, s ekkor egy, a zajt százszor viszhangoztató szikla alagutjába furódik a vonat, s abból rögtön a képzelhető legnagyobb robajjal, a 60 láb magasságról lezuhanó Rajna vizesése föléd épített hidon látja magát; e percz felejtetlen marad egész életünkben.

Helvéczia a szabadság fogalmával azonos; ott a francia, olasz és német nemzetiségek irigykedés nélkül, nemes verseny-gésben élvezik a közös szabadságot, e legfőbb javát, e legnagyobb kincsét az emberiségnek. És mégis miért hagyja el évenként annyi ember e szép szabad hazát, melytől az utas alig tud megválni? mi birja e hon fiait a tömeges kivándorlásra? A szegénység, e legnagyobb átok, a föld és ég alj mostohasága, mely elszaporodott fiait táplálni képtelen. E szegény nép jövedelmeinek nagy részét azon pénz teszi, melyet a bérczeket látogató nagyszámu külföldiek hagynak itt, miért is ritka helyen van az utas annyi finom fosztogatásnak kitéve, mint e szabad hazában. A szegénység tehát az, mely a legerényesebb nemzetek jellemét is képes meghomályosítani. Vigyázz, vigyázz, drága nemzetem! Nálunk az elszegényedést, Istennek hála, nem a természet mostohasága okozza, az elszegényedés forrása tehát oly okban rejlik, mely idővel megszűnhetik; azért ne csüggedjünk, hanem legyünk teljes bizalommal a jövő iránt.

A nemzetek elszegényedésének egyik legfőbb oka a szertelen fényezés. A külföldön, merre eddig jártam, sehol sem tapasztaltam feltünőbb fényezést; vajha nemzetem közt se akadna senki, a ki magát e tekintetben megrovásra érdemessé tenné. Oh iszonyu egy mételty a fényezés! A mely nő a fényezésnek rabjává lesz, ezt bálványozza egész életén át. nem törődik férjével, gyermekeivel, nem törődik semmivel, legszentebb kötelességeit elhanyagolja, a legszentebb érdekeket martalékul dobja ama szörnyetegnek, melyet kebelén melenget. Én bizom hazám nemes leányaiban, hogy e szörnyetegtől örízkedni fognak; a magyar hölgy jobban szereti családját, hazáját, mint ama fertelmes bálványt, melynek a világ leghatalmasb nemzete, a régi római nép is áldozatul esett.

Elzasznak büszkesége: a strassburgi torony, óriási mű; midőn Európa e legmagasb tornyáról lenézünk, a környékén sétálók úgy tünnek fel, mint férgek a porban. Itt érezzük igazán, mily parányi az ember a mindenségben. A templom belsejében egy remek csillagászati óra jár, mely az évek, hónapok, napok, órák, perczek és másodperczen pontos mutatóján fölül még az égitestek minden mozgásait is évezredekre előre kiszámítva mutatja. A rá alkalmazott különféle automaták közül csak a kakast említem, mely délben és éjfékor szárnycsapkodás közt kukorikol. — A strassburgi nép eredetileg német, azonban már annyira elfranciásodott, hogy a német nyelvét eltagadja, s oly nyelven beszél, mely francia akarna

lenni, de még mindig inkább hasonlít a némethez, — oly kevérek, mely már csaknem új nyelvet képez.

Baden, Homburg és Wiesbaden szép, tiszta fürdőhelyek, kár, hogy annyira elszaporodott bennük a játékosok száma, hogy oda már más ember nem is igen jár. Nem akarom vitatni, megegyez-e a szabadság fogalmával a szerencsejáték korlátozása vagy sem; annyit azonban nem hallgathatok el, hogy nincsen a maga rendén, ha valamely kormány saját hasznára kizárólagos jogot ad egy társaságnak arra, hogy alattvalóit csalhassa; a wiesbadeni bank például a nassauai uralkodónak 120,000 frtot fizet; a roppant fürdőépületet a nagyszerű parkkal együtt diszesen fentartja, ingyen táncmultságokat rendez, szóval, mindent elkövet a közönség ide csábítására, a szenvedélyek felizgatására; tart továbbá a társaság vagy 40 jól fizetett egyént s mindezen kiadásain fölül másfélmillió tőkéje után évenként — 30—40 %-en osztozik — a közönség kárából; mert a kormány oly kiváltságban részesíti, hogy neki okvetlen nyernie, a közönségnek pedig okvetlen vesztenie kell. — Délelőtt 11 órától este 11-ig szemlélni itt a szenvedélyes játékosokat, kik a kártya járása szerint változtatják arczzsinókat. Biztos számítás szerint minden 100 játékos közül csak egy nyer, a többi mind veszít, s mégis mind a négy asztal a 12 órás idő alatt felvást annyira el van foglalva, hogy a nézőnek alig jut hely a termekben. Az utas itt hagyja uti pénzét, a munkás véres verjtekén szerzett filléreit veszi el, a családapa gyermekei táplálására szükséges forintját viszi oda, azon reményben, hogy ő lesz azon századik, ki mások kárán gazdagodhatik; — fordul a kerék, vagy osztatik a kártya, örömtől szikrázik a nyertes szeme, — a többi egy ideig folytatja a test-és lélekpusztító szenvedélyt, azután — a Rajnát keresi föl, vagy golyóval vet véget életének. Ez intézetben az öngyilkosság napi renden van, s mégis a kormány gyámolításában részesül, mert neki 120,000 frt évi pénzt fizet, mi a nassauai herceg összes tiszta jövedelmének egy negyedét teszi. E fürdők vendégeinek száma sok ezre meg évenként, kik a helyett, hogy valami hasznos foglalatosságot üznének, csak egymás zsebéből lopván ki a pénzt, az emberiség leghasznontalanabb tagjai közé sorozhatók. A jóérzésű ember valódi undorral fordul el ez aljas büntenyáktól.

A Rajna sokkal nagyobb hirben áll, mint sajátkép érdemelné; partjai szépségüket inkább emberi kéznek köszönik, mint a természetnek. A Dunával nem hasonlíthatni össze, kivéve néhány pontjait, minők: Coblenz, mely Budapesthez hasonló, Köln amerikai lánchidjával, Rheinstein porosz hercegi kastély s még néhány. — A kölni világhírű székesegyház (dom) nagyszerű átalakításnak néz elébe, régi, nagyrészt omladozó falai újakkal pótoltnak, úgy, hogy ha valaki e nagyszerű épületet még régi alakjában látni kívánná, siessen, mert rövid idő múlva a régi római templom helyett egészen újat fog látni.

Valóban csodálatos, hogy a mai előrehaladott világban, hol a sajtó, vasutak és táviradók segítségével az eszmék oly gyorsan terjednek, a pénzláb még mindig nincs szabályozva; nem azon lábát értem, melylyel erszényünkben ellábal, ezt inkább bölcs Salamonnal: szárnynak nevezhetni, hanem azt, mely szerint a különböző országokban a pénz forgalomban van — minden országban más pénzláb, más pénz, új meg új tere a csalásnak, új akadály a utazásnak, holott mégis az emberiség érdekében áll a közlekedés könnyítése. Hát az utlevélrendszert főlemlitem e, mint az utazás egyik legnagyobb akadályát, kivált mostani tökéletlen alakjában? Szóval, minél többet járunk a világban, annál több hiányt, annál több változtatandót lelünk benne.

T. G.

Az irodalomtámogató vállalat, — hoz

ujlag csatlakozott:

Szilas: Rátkay Ilon urhölgy.
Bakos Dániel.
Csertő: Lukinics Mathild urhölgy ivén:
Krupiczter Anna urhölgy.
Vlasics Béla.
Vlasics Antal.
Lukinics Mathild urhölgy.

(Folytatjuk.)

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjalag következő adakozások folytak be:

| | |
|--|--------------|
| Balázsfalváról: Kovrig Tivadarnő felszólítására: | |
| Pap Györgyné | 1 frt — kr. |
| Daniel Ödönné | — „ 50 „ |
| Kovrig Tivadarnő | 5 „ — „ |
| Szilasról: Rátkay Ilon | 1 „ — „ |
| Csertő: Lukinics Mathild urhölgy | — „ 20 „ |
| Pestről: Remellay Gusztáv ujjalag gyűjtött*) | 2 „ 50 „ |
| Összesen | 10 frt — kr. |
| Ehez a múlt heti | 26 „ — „ |
| Teszen összesen | 36 frt — kr. |

*) Ehez járultak: P—cs Regina; K. Flóra; Z—ay Ilona; Sz. Irma; S. Stefanje; B. Mari; H. Pepi; H. Biri; M. Etelka; F. Aranka; S. Maria. D. Guszta; K. Kati; B. Pálné; B. Ilka; N. F—né; D. Imréné; D. Borcsa; S. Sára; B. Z—né; S. Lotti; K. Janka; P. Ferenc; S. Antónia; T. Antal.

Mult számunkat illetőleg sietünk helyreigazítani, hogy a szegény beteg nem a rudas hanem a sárosfürdő orvosa dr. Vári Szabó és a sárosfürdő bérlője, a szerénységéről és emberbaráti szeretetéről ismeretes Lombaiér Mátyás ajánlották fel az ingyenfürdőt és gyógyszerekkel ellátást; hol jelenleg is számos szegény beteg több hónap óta díj nélkül részeseül ingyen fürdő és gyógykezelés használatában.

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

Bársonyból vagy selyemből a zsirfoltokat kivenni.

Kerti, vagy bárminő mákfejeket egybeszedvén, egy edényben hamuvá kell égetni, ezen hamuból pedig lugot csinálni s ezzel luggal úgy ki kell mosni a peccsés bársony- vagy selyemkelmét, hogy azt egy tiszta vászon vagy flaneldarabbal dörzsöld, míg a zsirfolt nem látható többé.

Ez egyszerű szer azért is ajánlandó, mert nem csak, hogy a kelme színének nem árt, sőt annak élénkebb színt és fényt kölcsönöz, kivált a vörös vagy meggyszín szöveteknek.

P. Mártonné.

Gyümölcs-, bor- és idült peccsétet selyem-és len-szövetből kivenni.

Egy csomó jó fajta házi szappant esővizben péppé kell

főzni, a pépet a pecsétre kenni és hamuzsírral behintve 24 óráig gyepen szárogatni. Mire a kelmét esővizben kimossuk, nyoma sem lesz a pecsétnek.

I. G.

Meggyes kása.

Négy lat írósvajat keverj el habzásig, tégy hozzá nyolcz tojás sárgáját, nyolcz lat finomra tört cukrot, ugyanannyi tört mandulát, és keverd negyed óráig; ezután négy tojás fehéréből kemény havat, két lat zsemlyemorzsát és egy font friss, a szárától megtisztított meggyet keverj hozzá, tedd az egészet vajjal kikent, zsemlyemorzsával kihintett formába, és süsd meg hirtelen.

Cs. Amália.

Irodalom és művészet.

× Virághalmitól egy újabb történeti regény jelent meg ily czim alatt: „A király védeneczei.“ Ara 2 ft.

× Losonczy László, ismert költőnk újabb költeményei második kiadásban jelentek meg. Az egy kötetben közel 100 költeményt tartalmazó mű ára 1 ft. 20 kr.

× Az izraelita magyar egyesület izr. magyar naptárt szándékozik kiadni.

× „Zala-Somogyi Közlöny“ czim alatt új lap indult meg Kanizsán, Fodor Pál szerkesztése mellett. Ez új lap az ipar, gazdaság és kereskedelem közlönye, de emellett hoz szépirodalmi dolgozatokat is. Megjelenik minden hónapban háromszor; előfizetési ára egész évre 5 ft.

× A „Rákóczy induló“ szerzőjének kipuhatolása felett hónapok óta folynak a vitakozások a lapokban, míg végre meglehetősen bizonyossággal abban történt a meállapodás, hogy a nevezett induló szerzője Ruzsicska. Most azonban Udvarhelyi Miklós ellentmond ez állításnak, s ő, ki Ruzsicskával folytonos összeköttetésben élt, határozottan kimondja, hogy Ruzsicska nemcsak nem készítette, de még csak alig ismerte a nevezett indulót. E szerint tehát most is ott állunk, a hol ezelőtt néhány hónappal álltunk, azaz nem tudjuk, ki szerzette a világhírű Rákóczy-indulót.

× A „Kolosvári Album“, melyet b. Bánffy Dezső, Deák Farkas és Réthy Lajos szerkesztettek, e napokban jelent meg verses és prózai dolgozatokkal. A szerzők közt vannak: Szász Károly, Szász Gerő, Szász Domokos, Dósa D., Jancsó Lajos, Medgyes Lajos, Deák Farkas, gr. Wass Otilia s a t. A könyv 250 lapra terjed s 6 nagyobb dolgozatot és 36 kisebb költeményt tartalmaz.

× A „Sárosy-album“ szerkesztője, Sarkady István értesíti előfizetőit, hogy az album május végére elkészült, de a rendőrség lefoglalta, ő maga pedig ugyanez ügyben katonai törvényszék elé állíttatott, hol az ítélet legközelebb fog felette kimondatni! Előfizetőit az ügy eldőltségéig türelemre kéri.

× Tóth Kálmán új vigjátékot írt. ily czim alatt: „A vakok.“

Budapesti hirvivő.

✂ (A szerencse istennője mosolyogni kezd Muzeumunkra.) A „magyar iparegylet“, melyet Bach kormánya évek előtt megszüntetett, 30,000 frtból álló tőkéjét a nemzeti Muzeumnak hagyta. Azonban Muzeumunk e hagyománynak nem vehette hasznát, mert a nevezett kormány megtagadta ennek

kiszolgáltatását. Most örömmel értesülünk, hogy a magyar kormánynak sikerült, legalább a kamatok kiadatását kieszközölni, melyekből egy részt Muzeumunk már meg is kapott, sőt remény van, hogy nemsokára maga a tőke is birtokába jutand, s így számos szükségleteinek legalább egy részét fedezhetendi.

✂ (Születés, halálozás és házasodás Pesten.) Ha a halál mindig úgy pusztitna köztünk, mint a múlt május hóban, akkor Pest város népessége lassankint egészen kipusztulna, úgy hogy még hirmondó sem maradna benne. Ugyanis, dr. Tormay főorvos kimutatása szerint, a nevezett hóban meghalt, a katonai kórházat bele nem számítva, összesen 533 egyén, míg ellenben csak 494 gyermek született, tehát 39-czel kevesebb a születések, mint a halálozások száma. A mi pedig a házasulást illeti, ez ellen hajadonaink csakugyan nem panaszkodhatnak, mert a mondott hónap folytán nem kevesebb, mint 139 boldog párt áldott meg a pap az oltár előtt.

✂ (Rendelet a magyar nyelvet illetőleg.) A budai helytartótanács meghagyta a budai főreáltanoda tanári testületének, hogy értekezleti jegyzőkönyveit ezentúl magyar nyelven szerkeszsze. Mi azt hittük, hogy eddig is úgy történt.

✂ (Újabb tervezett kéjutazások.) Magánkörökben igen élénken beszélnek egy újabb kéjutazásról, melynek célja lenne: Kelet nagyszerű városa, Konstantinápoly. Ezt a dunagőzhajótársaság fogná rendezni, de hogy a vállalat létrejöhesse, mintegy 600 vállalkozóra volna szükség, fejenként 50–60 frttal, úgy hogy 30–40 ezer frt álljon a társaság rendelkezésére. — Azt is beszélnek, hogy a dunagőzhajótársaság Mehádiába szándékozik kirándulást rendezni. Ha a fennebbi terv meghiúsul, ez is jobb lesz a semminél. Sőt egy harmadik kéjutazás is van tervben, melyet a vasutigazgatóság rendezne Velenczébe. Nem hiszszük, hogy mind a három terv létrejön, de annál inkább ohajtjuk, hogy legalább az egyik sikerüljön.

✂ (Gyulai Pál jeles írónk) a múlt hét elején érkezett fővárosunkba, itt állandóan megtelepedendő. Kolozsvárott, hol mint tanár működött, múlt hó 24-én fáklyás-zenével tisztelte meg a töle bucsúzó főiskolai tanuló ifjuság.

✂ (Új indóház Pesten.) A Szent-István köszénbányatársulat engedélyt kapott egy Losonczytól Pestig terjedő vasút építésére. A városi tanács e vonal indóháza számára ki is jelölte már a telket a jözsefvárosi kálvária mellett.

✂ (Kényszerített nagylelkűség.) A gőzhajótársaság hirszerint Pest és Esztergom, nemkülönbén Pest és Mohács közt járó személyszállító gőzösei viteldíját jelentékenyen le akarja szállítani. E nagylelkűség onnan magyarázható, hogy a nevezett városok közt a Luczenbacher testvérek gőzösei is járnak, ezeket szeretné tehát a nagyérdemű társaság, díjleszállítás által, a versenytérről leszorítani. Ha a nevezett társaságnak nem ez a szándéka, bizonyítsa be azáltal, hogy szállítsa le a díjakat ott is, hol versenytársai nincsenek.

✂ (Toldy Ferencz) a „P. L.“ szerint a magyar irodalom körüli nagy érdemeiért királyi tanácsossá neveztetett ki.

✂ (Dilettans-vásár.) Mint nem sokára bekövetkezendő tényt emlegetik, hogy fővárosunk lelkes hölgyei a magyar írói segélyegylet javára, a muzeumi kertben dilettans-vásárt rendezendnek. A terv igen szépen jellemzi hölgyeink nemes gondolkodását, s kétségtelen, hogy egy kis ügyszeretet mellett nehézség nélkül lesz létesíthető.

✂ (Apró hírek.) A „Pozor“ czimű horvát lap szerkesztőjét, Stulcz kanonokot, lázítási vád alapján perbe fogták. — Farkas Imre, fehérvári megyés püspök a nemzeti Muzeumnak egy értékes szelenczét küldött, melyet még plébános korában Mária Dorottya főhercegnőtől kapott ajándékban. — Az alsó Dunán egy a vízbe halt matróz holttestét találták, zsebében 200 frttal. — Az izraelita-magyar egyesület ujjal dr.

Rózsai Józsefet választá meg elnökeül. Az egyesület költségén a múlt egyeleti évben 237 egyén tanulta meg a magyar nyelvet. — Kuza herczegnő jelenleg fővárosunkban mulat. — Az új-terei német színház pénztárát múlt vasárnap virradóra ki akarták rabolni, de a szomszéd szobában alvó színházi ör felébredt s lármát ütött, mire a tolvaj az ablakon kiugorván, elillant. — A budai műegyetem igazgatójaul Sztocsek József tanár neveztetett ki. — A múlt vasárnapi ó-budai bucsúra a helybeli gőzösök oda és vissza 18,700 embert szállítottak. — A serfűző-utczában egy gyermek játszás közben a második emeletről leesett s a kapott sebek következtében meghalt. — Az országos kertészeti társaság a Széchenyi-téren állandó kiállítási csarnokot szándékozik felállítani. — A természettudományi társulat f. hó 9-én közgyűlést tart. — Belgiumból két trappista szerzetes tartózkodik jelenleg a fővárosban, s templomukra alamizsnát gyűjtenek. — Kirner puskásnál egy kővévált pisztolyt lehet látni, mely a török háboruk óta a Dunában feküdt.

Nemzeti színház.

— Julius 3-kán. —

Jun. 26-dikán, először: „Sarolta,” Erkel operája. — Jun. 27-dikén: „Aranyparaszt,” Birchpfeiffer Sarolta színjátéka. — Jun. 28-dikán: „Sarolta,” Erkel operája. — Jun. 29-dikén: „Dobó Katicza,” Tóth Kálmán vigjátéka. — Jun. 30-dikán először: „Egy szegény marquis,” francia dráma, fordította Feleki. — Julius 1-sején: „Sarolta,” Erkel operája. — Jul. 2-dikán. „A szép marquisené,” Kóvér drámája.

Két ujdonság egy léten, egy eredeti opera és egy francziából fordított színmű, és egyik sem elégitette ki a közönséget; hiába, mi nem pártoljuk ugyan a művészetet, de azért követelők vagyunk. „Saroltá”-nak azt vetik szemére, hogy néhány része többé kevésbé ismétlés „Hunyady László” és „Bánk bán”-ból; de hogy azért elég gyönyörű eredeti rész is van benne, azt nem szükség mondanunk, mert Erkel írta. Az opera tartalmát nem adjuk elő, mert az éneket nem lehet betűvel leírni, a nélkül pedig a szöveg keveset ér.

A „szegény marquis”-val azonban mi sem vagyunk megelégedve; alapeszméje szép: egy elszegényedett marquis leányával együtt a munkás élet becsét ismeri el; de az egész minden költői emelkedettség nélkül van írva, mintha csak Birchpfeifferné gyarából került volna ki; azután az alakok is olyan határozatlanok; a marquis minden szaván kihallik, hogy csak azért becsüli a munkát, mert — szegény. Legsikerültebb e műben egy felgazdagodott özvegy szatócsné, a ki elhanyagolt nevelés mellett finom salohnőlyget szeretne játszani; és ez alakot Szathmáryné, némi kis túlzást legszámítva, valóban remekül adta.

Budai népszínház.

Junius 26-kán (díjmenetes előadás): „Kemény Simon” Kisfaludy Károlytól; — Jun. 27-dikén: „Daphnis és Chloe” pásztori dalmű, Rudass Józsa k. a. első föllépése, mint szerződött tag. — Jun. 28-dikán Molnár javára: „A szép marquisnő,” Kóvér Lajostól. — Jun. 29-dikén: „A cigány” Szigligetitől. — Jun. 30-dikán, az írói segélyegylet és az újvidéki szerb színház javára: „Eljegyzés lámpafénynél” operette, és: „Gróf Szapári,” nemzeti hősjáték 4 felv. — Julius 1-sején: „Fogság és szerelem” és „Megházasodtam” Csató Pál vigjátéka.

Rudas J. kisasszony eléggé csinos és jóliskolázott hanggal rendelkezhetik, csak a lámpaláztól szabaduljon; a „szép marquisnő” szép számú — koszorukat jövedelmezett az erélyes

igazgatónak; ez is valami; az előadást illetőleg, az bizony roszabb is lehetett volna; nem úgy, mint a „Fogság és szerelem”-é. Az írói segélyalap és a szerb színház javára rendezett előadásra mégis szép számú közönség jelent meg; bizonyára a jótékony cél tekintetéből; de hát nem minden előadás jótékony czélú egyszersmind e színházban? Avagy fontosabb-e az újvidéki színház ügye a budaiénál?

Mindenfélék.

† (II. Rákóczy Ferencz rodostói palotája.) Egy lelkes magyar nő, ki a magyar Akademia tudós küldötteit Keletre elkísérte, Rákóczy rodostói palotájának jelen állapotát ekkép írja le: „Az egész fal, s már minden omlófélben van; görög család lakja, egy nagyszerű teremmel és mellékszobákkal. A szobák padlózata veres és fekete kockával van kirakva, s minden kockában egy nemzeti színű csillag, de most az egész nem lehet jól kivenni, hanem mivel mi levettünk egynehány csillagot, takarítás után rájöttük a színekre, miből mindnyájan birunk egy kis darabot. A kertet is megnéztük, csak-hogy akkor másforma lehetett. Azután elmentünk a városon kívül levő kuthoz, a melyet fejedelmünk csináltatott, és most is fontaine-magyarnak hívják, ezt is lerajzoltuk a felirattal együtt. A kutból mindnyájan ittunk, legjobb viznek tartják, méltán is; ez is kedvencz helyük volt a bujdosó magyaroknak.”

† (A Rómából visszatért püspökök), kik Genua felé vették utjokat, a „Czas” szerint mindenféle sértéseknek voltak kitéve. Midőn a gőzösről a partra szálltak, megtámadták s kövekkel és sárral dobálták őket.

† (Díjkitűzés a sárgaláz elleni gyógyszerre.) A jelenleg Mexicóban harczó francziák közt a sárgaláz iszonyu pusztítást visz véghez, mi Napoleon császárt arra indítá, hogy 50,000 frank jutalmat tűzött ki annak a számára, ki a sárgaláz elleni legsikeresebb gyógyszert feltalálja.

† (Szerencsétlen botlás) Hg. Eszterházy Pál Karlsbadban szobája szönyegeben megbotolván, lábát törte. A közel 80 éves aggastyán semmi fájdalmat sem érez, s nem is hiszi, hogy lába el van törve, mit orvosai nem jó jelnek tekintenek gyógyulására nézve.

† (Drága tükör.) A londoni kiállítás török osztályában egy kis kézitükör látható, melyet a szultán Londonban készíttetett egyik kedvencz háremhölgye számára. E tükör ára csak 19,000 ft. Mondja aztán még valaki, hogy a „beteg embernek” nincs pénze.

† (Vadászat egy nemes vadra.) A turini „Constituzione” írja, hogy a fianoi és givolettoi erdőben egy rablócsapat lesbe állt, azon szándékkal, hogy Viktor Emánuel királyt, midőn ez egy ujonan szerzett birtokára fogna az erdőn keresztülutazni, — kézre kerítsék. Múlt hó 18-án katonaság vonult e rablók üldözésére, de siker nélkül, mert a gyönyörű mákvirágok, jókor nesztét vevén a dolognak, a hegyek közé menekültek.

† (Gyilkolási kísérlet.) Lüders orosz tábornok s lengyelországi helytartó Varsóban m. hó 27-én, a szász parkban levő ásványvizes kertből kiléptekor egy pisztolylövés által nyaka hátulso részén megsebesített. Erre a golyó, miután a tábornok egy fogát kiüté, jobb arcfelén áthatott s egy Lüders közelében volt nőt karján megkarcozott. A helytartó sebe nem vesélyes. A tettes a lövés után pisztolyát elveté s egy mellékajton sikerült menekülnie.

† (Vasuti történet.) Gallicziában két paraszt a szemközt

jövő vasutvonalat vezetőjének integetett, hogy álljon meg. A vonat ennek következtében megállt, mire a két paraszt a vezetőhöz közeledett, hogy tőle pipagyújtó tüzet kérjenek.

Divattudósítás.

(Folytatás.)

A zsebkendők egész megszámlálhatlan serege vonult el vizsgáló szemünk előtt; itt valóban nehéz a választás; a legdivatosabb zsebkendők kétségkívül azok, a melyek szélein egy-egy ujjnyi széles szegély van, és e szegélyen túl a himzés kezdődik; a szegély mellett elszórt kis virágbokkréták, füzérek, csillagok, arabeszkék, madarak sat. valóban meglepőleg szépek és finomak; 4 frt 80 krtól kezdve már csinos himzett zsebkendők kaphatók, a 6—8, 10 forintosak, vagy a még drágábbak szélesebb és finomabb himzéssel vannak díszítve. Különösen egy zsebkendő tünt fel nekem; finom battiszton volt himezve, még pedig olyan gyönyörűen, hogy bátran a művészi készítmények közé lehet sorozni: tropicus virágok gazdag környezete között egy tigris hever; a tigris csikos szőre, arcának nyugalma (nyilván „civilizált“ tigris volt!) a virágok finom szirmai, néhány nagy, széles levelű pálmafa sűrű lombozata, — mindez valóban művészi kézzel volt e zsebkendőn előállítva; ára — 19 forint! Hány napi munka lehetett ez? és lehet-e az ilyen szem- és egészségrontó munkát megfizetni? Szomorúan tettük félre e nyugalmazott tigrist, mert ez valóban egy szegény embernek néhány — éjjelét emésztette meg!

Közhasználatra igen czélszerűek a széles szegélyű s csak a sarkukban szép himzéssel díszített egyszerű zsebkendők; e zsebkendők tucata 16, 18, 19 forinttól, egész 32 forintig; a 19 forintosok már igen jó sűrű battiszton vannak himezve, a 24—25 forintosok pedig valóban igen szépek. E zsebkendőkből egyes darabok is adatnak el, még pedig 1 frt 80 kr, 2 frt 20 kr, 2 frt 60 kr és 3 forinton darabja.

A reggeli öltözékekhez való, színes rajzú zsebkendők is igen csinosak; a közepök fehér, a széleken pedig színesek: kék, vörös, lila, sárga vagy fekete vonalak húzódnak végig, vagy apró virágú battiszttal vannak szegélyezve e kendők darabja 1 frt 90 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt. — Igen divatosok a közepükön világos drap színű kendők köröskörül fehér szegélylyel, darabja 2 frt 40 kr, 2 frt 80, 3 frt 40 kr; az egész vagy félgyászhoz való fekete szegélyű vagy elszórt fekete pettyekkel, virágokkal díszített kendők ára 1 frt 95, 2 frt. sat.

Említést kell még tennem az egészen könnyű csipke-zsebkendőkről, melyek kivált a menyasszonyi öltözékek kiegészítő része. E kendőknél is bő alkalmunk nyílik az emberi, kivált a női türelmet bámulni; minő finom csipkezet, minő gondnal és szorgalommal vannak a kis medaillonok a kendőbe himezve, egyik csipkebetét, szegély és fodor a másikat éri, és ez mind olyan szépen van összeállítva, hogy élvezet reá nézni; hanem drágák is; az igazi csipkével díszítettnek darabja 10 frittől egész 50 forintig.

Az új évnegyed alkalmával pedig ujjal felkérem tisztelt előfizetőimet, ha bárminemű vásárolni vagy elintézni valójuk van a fővárosban, csak forduljanak hozzám, én a legszivesebben, és a menyire csak lehet, a legpontosabban intézem el számukra; csak a postai csomagolásért jár: kisebb csomagért 10, nagyobbért 20 új krajczár; nekem legnagyobb örömmre szolgál, ha minél több megbizással tisztelnék meg kedves előfizetőim.

(Folytatjuk.)

Szórejtvény.

Szabó Juliától.

- | | | | | | | |
|-------|--|-----|---|---|---------------------------------------|-----------------------------------|
| 10. | 2. | 1. | Egy vágya van s az egy is szabadság. | | | |
| 1. | 6. | 10. | E mellett köttetik meg a barátság. — | | | |
| 1. | 4. | 3. | Bár, a mi ez, mindig jobbra fordulna. — | | | |
| 1. | 11. | 10. | 5. | 2. | Sok magyar lány birja e keresztnévet. | |
| 12. | 6. | 1. | 6. | Várkapitány, kit a Török meg nem vett. | | |
| 1. | 4. | 10. | 5. | 8. | 2. | Hires fürdőhely Sárosvármegyében. |
| 2. | 10. | 4. | 12. | Nagy vérengzés volt itt vak király alatt. | | |
| 1. | 6. | 5. | 6. | 7. | 12. | Erős bárdja gátra soha nem akadt. |
| 1—12. | Savanyú vizéről nevezetes helység:
Környezetét teszi, majd víz, majd erdő s ég. | | | | | |

Megfejtési határidő: Augusztus 4-ke.

A 22-dik számban közölt rejtvény értelme: Térkép Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Tóth Sándorné szül. Nábráczky Ida, Nagy Mari, Szelényi Károlynő, Deáky Amália, Holló Irma, Pristyák Vilma, Egerváry Tuboly Emilia, Zachariás Alajosné, Domahidy Károlynő, Boronkay Csicseri Lila, Makk-Horty Anna, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Viertl Aloisia, Nagy Emilia, Pap Nina, Ferenczy Lenke, Koller Matild és Julcsa, Éva Ferenczné, Nánássy Szókó Mari, Barabás Ferenczné, Pongrácz Julia, Lukrits-Mütter Ottilia, Palkovics Somogyi Mária, Pálty Stelcer Eliza, Kaiser Gabriela, Vogel Karolin, Teszári Ida, Korbuly Mária, Fogler Paulina, Marggraf Hermin, Szabó Jula és Pollin, Mendelényi Emma, Csaby Amália, Jaross Nepomuczéna, Persián Eliz, Kondi Julia, Sulyok Edéné, Büttner Lina és Julcsa, Takó Ilka, Madarász Emma, Dindár Izabella, Pete Lányi Angela, Farkas Mária, Vörös Ilka, Lukinits Matild, Lösy Eugenia, Concha Károlynő. Melczer Armina, Barányi Károlynő szül. Nagy Rebeka, Stern Tivadarnő, Kovács Katalin, Nagy Malvin.

A „Korszellem“ megfejtését utólag beküldé:

Pete Lányi Angela, Concha Károlyné, Lukinits Matild, Melczer Armina.

TARTALOM.

Prielle Kornélia (képpel) Emiliától. Bérczi Margit, Zajzonitól. Megváltás, Emiliától. Az örömmek, Halász Dezsőtől. Néhány szó a nőnevelés körül, Kalocsai Rózától. Bethlehem Rózsája, Marikovszky Gábertől. Zajos napok Ránosztai Rezsőtől. Egyhét története. Külföldi levelek. Az irodalomtámogató vállalat. Százszorszépek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Szórejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. A melléklete magyarázata. Vidéki tárca. Megbizások tára. Szerkesztői nyiltlevelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

27-dik szám.

VASÁRNAP, JULIUS 6. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkesztő

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer husábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL & MANDELLO.



Heti naptár.

| Honapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|--------------------|------------------------|----------|-----------|----|---------------------|-------------------------------------|
| | | | | kelet ó. | nyugot ó. | p. | p. | |
| 6 Vasárnap | E 4 Izaiás próf. | E 3 Sarolta | 24 G 4 K. János | 4 12 | 7 57 | | 8 | |
| 7 Hétfő | Vilibald püsp. | Vilike | 25 Febron | 4 13 | 7 56 | | 9 | |
| 8 Kedd | Kilián püsp. | Gillyén | 26 Dávid | 4 14 | 7 56 | | 10 | |
| 9 Szerda. | Lukréczia szűz | Anatolka | 27 Pét. bójtv. v. | 4 15 | 7 55 | | 11 | |
| 10 Csüt. | Amália szűz | Ilma | 28 Czirill | 4 15 | 7 55 | | 12 | |
| 11 Péntek | Pius pápa | Izva, Ima | 29 Pét. és Pál | 4 16 | 7 54 | | 13 | |
| 12 Szombat | Henrik cs. | Nábor | 30 12 Apostol | 4 17 | 7 53 | | 14 45. Sabb. | |

A mult számhoz mellékelt mintalap magyarázata.

A 1. szám alatt csinos himzetrajz finom fehérneműekre, francia modorban. 2. szám: szintén finom fehérneműekre való himzés rajza: a levélkék és a virágok közepe tűzésöltés-sel himzendő. 3. szám: himzetrajz, szoknyákra, takarókra stb. angol modorban dolgozandó, csak a levelek sűrű francia himzés. 4. szám: szőnyegekre, uti táskákra, asztaltakarókra való minta. E munka czérnatokon, színes pamuttal himzendő; így a szélén levő rajzhoz igen jól illik a vörös pamut, a közepén levő csillagokhoz lila és zöld, a kisebb pettyekhez pedig sárga selyem vagy pamut, kivált ha az alapszín fekete. E rajz egyszerű, és azért nagyon könnyen kivihető. 5. szám: R és C betűk, finom francia himzés zsebkendőkre. 6. szám: „Eliza“ név, zsebkendőkre, szintén francia himzés. 7.

szám: J. és L. betűk, zsebkendőkre. 8. szám: T. és O. betűk, fehérneműkre. 9. szám: Julia név, finom francia-himzés. 10. szám: B. és E betűk, egyszerű sűrű himzés. 11. szám: Egy szivar tőrész mintája, selyem szálakkal, bőrön himzendő, a levelek két-háromféle zöld színnel dolgozandók, a virághoz pedig, árvácska levén ez, lila selymet kell venni, a közepén végre néhány sárga öltéssel kell a rajzot kivarni. 12. szám: fehérneműek szélére való himzetminta. 13. szám: egy kis felső gallér rajza, egyszerű sűrű himzés. 14. szám: a hozzá való egyforma kezelő. 15. szám: egy szélesebb betűt, angol modorban himzendő. 16. szám: gomblyukak közül való himzés, francia modorban dolgozandó.

V i d é k i t á r c s a.

Sopron, jun. 25. (Eredeti levél.) *Az ág. hitv. tanuló ifjuság pályáünnepélye. Gymnastikai próbatét. Tervezett légszeszvilágítás.* Tisztelt szerkesztő! Mint legutóbbi levelemben említém, a helybeli ág. hitv. ev. egyházkerületi főtanoda részéről jun. 24-kén hálaünnepély volt rendezendő az intézet jóltevéi emlékezetére. Az ünnepély a kitűzött napon a főtanodai teremben meg is tartatott a következő műsorozat szerint: 1) „Egros vár a mi Istenünk“, chorál vegyes karra. 2) „Miféleképpen“, karének vegyes hangokra Altdörfertől. 3) Latin szónoklat Gyurátz Ferencztől. 4) „Isten hozzád“, magyar dal Pichler-től, vegyes karra alkalmazva. 5) Változatok magyar népdalokból, zongorára Székelytől, előadta Lágler Othmár. 6) a) „Éressz kedik le a felhő; b) „Hull a levél“, magyar népdalok férfikarra. 7) Magyar szónoklat Hirschler Samutól. 8) „Vadászbucc“, férfikarra Mendelssohn Bartholdytól. 9) a) „Repülj fecskem ablakára“, b) „Ezt a kerek puszta járom én“, magyar népdalok hegedűre zongorakísérettel Reményitől, előadták Illés Zsigmond és Stettner Gyula. 10) „A beteg leány“ négyes dal férfihangokra Egressytől. 11) Német szónoklat Fürst Jánostól. 12) „Egri ifjak indulója“, magyar népdalok után vegyes karra. 13) „Réverie“, zongorára Aschertől, előadta Székács Ferencz. 14) „Hymnus“, Kölcsey Ferencztől, zenéje Erkel Ferencztől. A közreműködők mindnyájan jól megállták helyüket, úgy, hogy a közönség teljes meglelédéssel hagyá el a termet.

A lélekemelő hálaünnepélyt a gymnastikai próbatét követte, mely a képezdei kertben ment véghez. A tapasztalt szép eredmény Kapi Rezső gymnastikai tanárnak annál nagyobb becsületére válik, mert ez évben az idő igen alkalmatlan volt a tanításra, úgy, hogy a folytonos esőzések miatt csak kevés órát lehetett megtartani.

Végül még egy hirt említek meg. Várostanácsunk légszeszvilágítást szándékozik életbeléptetni városunkban. Hogy e

terv létesülni fog-e és mikor? nem tudom; de annyi bizonyos, hogy Sopron városa megérdemlené a légszeszvilágítást, valamint az is bizonyos, hogy komoly szándék mellett létesíthető.

P. St. E.

Kolozsvár jun. 30. (Eredeti levél.) *Az ifjusági zene- és dalegylet próbatétele, s az önképző társulat egy évi működésének eredménye. — Fáklyás-zene és bucsüünnepély Gyulai Pál tiszteletére. — Egy számüztöt.* Tisztelt szerkesztő! A közlebbi napokban két érdekes ünnepélynek voltunk tanui; ezekről szándékozem jelen soraimban röviden megemlékezni. F. hó 22-kén ment véghez a helyb. ref. főiskolai zene- és dalegylet próbatétele, mely a három szakaszra osztott érdekes műsorozat szerint általános megleléedésre folyt le. Részletekbe bocsátkozni nem akarok, de nem hallgathatom el Szakács Károly, Marosi Sámuel, Borbás Pál, Pap János, Takács Zsigmond és Kósa László neveit, kik részint különböző hangszereken játszva, részint énekelve, többszöri tapsokra ragadták a szép számmal egybegyűlt közönséget. A nevezettek által előadott magánrészek után az összes zene- és énekkar működése következett. Az érdekes próbatét bevégezte után Gyulai Pál, mint az önképző-társulat elnöke, jelentést tett e társulat egy évi működéséről, elismeréssel említvén meg, hogy az ifjuság e téren dicséretes buzgalmat fejtett ki. Ugyanekkor jelentést tett az olvasó-társaság által kitűzött pályázatok eredményéről; nyertesek lőnek: Folbert Ernő és Sári Lajos egy prot. egyháztörténeti értekezéssel, s Réthi Lajos és Sári Lajos költeményeikkel. A jutalmak könyvekből álltak. Ezután még több jutalmazások történtek azok részére, kik magukat ének-, zene-, írás- és rajzban kitüntették. Végül Gyulai megható beszédben bucsúzott el öt szeretve tisztelt tanítványaitól.

A másik ünnepély két nappal később; a tanuló-ifjuság fáklyás-zeneje volt, melyet hálás tanítványai Gyulai Pál-

na k rendeztek, ki néhány nap múlva végkép elhagyandó volt városunkat, hol mint tanár négy éven át kitünő sikerrel vezeté és oktatójóra termett ifjainkat. A fáklyás-zene alkalmával, Vesselényi Miklós rövid beszéde után, aranytollat nyújtottak át emlékül a távozandó tanárnak, kitől végül Révai Lajos az összes tanuló ifjuság nevében szívből fakadt beszédben búcsúzott el.

Végül nem hagyhatok említetlenül egy érdekes hirt, mely mindnyájunkat meglepett. A dolog nem kevesebb, mint hogy Berzenczey László, a forradalom alatt országgyűlési követ és kir. biztos, ki ama nagyszerű katasztrófa óta folyvást külföldön bujdosott, f. hó 17-kén a galaczi osztrák cs. katonaságnak magát önként és föltétlenül foglyul átadta; hogy mi ok indította őt ez elhatározásra, nincs tudva. A fogoly egy osztrák gőzösön azonnal Orsovára szállítottatott a katonai bírósághoz.

S. K.

Rigiczáról írják, hogy ott Kovács József kertjében jun. 28-án már érett szőlőt találtak. Beillik természeti ritkaságnak.

Aradon egy szabómester, ki két év óta betegeskedett, saját szobájában felakasztotta magát.

Megbízások tára.

Sz.-Andrásra, M. V. urhölgynek: Nemde jókor jött meg a küldemény?

Rékasra, R. M. urhölgynek: Nagyon szívesen tettük.

Csehre, J. L. N. urhölgynek: Megjött pontosan.

M.-Vásárhelyre, Sz. F. urnak: Megkapta-e küldeményünket?

K. Sz. Miklós, Cs. R. urhölgynek: Megérkezett-e már a két küldemény?

Tordára, D. I. urhölgynek: Elintéztük a kivántat, és véghetetlenül örömeimre szolgál a bizalom, melylyel hozzám fordult.

Beregszászra, B. C.-né urhölgynek: A legnagyobb szíveséggel küldtem el; megjött-e már?

M. Komáromba, P. A. urhölgynek: Már el van küldve.

Matthäoczra, F. J. urhölgynek: Mielőbb elküldjük.

Galgóczra, R. I. urhölgynek: Megjött-e utósó kicsi küldeményünk? Igen szeretném, ha meg volna elégedve.

Söjtörre, Cs. A. urhölgynek: El van küldve.

Erzsébetvárosba, Sz. L. urhölgynek: Megjött-e a kis csomag?

Temesvárra, S. I. kedves barátnőmnek: Igen buzgón járok majd el a két ügyben; legközelebb már az eredményről foglak tudósíthatni.

Székesfehérvárra, G. K. M. urhölgynek: Megjött-e már és kielégítette tudósításunk?

Vattára, K. R. urhölgynek: Kezei között van-e már a második küldemény is?

Oroszlányra, K. A. urhölgynek: Elküldtük már.

Cs. Bagoara, Sz. A. urhölgynek: Rögton utnak indítottuk.

Püspök-Ladályba, Sz. Zs. urhölgynek: Az említett két levelet, fájdalom, nem vettük; a kivántat elküldtük, szíves üdvözetünkkel együtt.

Esztergam, K. P. urnak: Fogadja köszönetemet szíves részvéteért.

S. A. Ujhely, S. I. urhölgynek: Kérem, adjon mielőbb alkalmat, viszonzni szíves készségét.

Beremend, G. J. urhölgynek: Ezer köszönet!

Kis-Geresd, Sz. K. urhölgynek: Mennyire le vagyok kötelezve szíves buzgalma által!

Kapuvár, G. M. urhölgynek: Köszönet, a viszonzatszolgálat édes reményében.

L. Patona, M. M.-né urhölgynek: Reményem, legközelebb nyujt alkalmat, kitüntethetni lekötelezettségemet.

Szabadka, P. J. urnak: Ügyekezni fogok, megfelelőni várakozásának.

Sz. Agátha, O. M. urhölgynek: Milyen kedves viszontlátás! Köszönet!

Felső-Kőröskény, L. E. urhölgynek: Mikép köszönjem meg szíveségét.

Kalinba, P. G.-né urhölgynek: Csakugyan a postahivatalon volt a hiba; úgy volt beküldve.

M. Szigeth, J. B. F. urhölgynek: Nemes buzgalmaért fogadja forró köszönetemet.

Fényszaru, S. L. urhölgynek: Tudtam, hogy e kedves névvel újra találkozom.

Sárköz-Ujlak, A. Sz. P. urhölgynek: Azon leszek, hogy mielőbb el legyen intézve.

Magyar-Gencs, K. J. urhölgynek: Milyen megtisztelő reám nézve e szíves részvét.

Esztergam, P. A. urhölgynek: Miért nem szolgálhatom meg szíveségét!

Usertő, L. M. urhölgynek: Ezer szíves köszönet, a magam és a kettős jó ügy nevében. Nem a szó nemes, hanem a szív, a melyben az viszhangzik.

Győr, Dr. K. P. urnak: Hát egyéb becses közreműködésével mikor fog megtisztelni?

Miskolcz, D. G. urhölgynek: Tettleg szeretném megköszönni szíves részvétét.

Szilásra, B. I. urhölgynek: Kedves sorait ezerköszönettel vettük; csak e néhány szót idézzük belőlök: „Mig nemzeti öltöny födi hölgyeink kebelét, addig szívök minden érzeménye a hazáé és ennek irodalmáé.“ Hány ezer szívben hangzanak vissza rokonul e szép, nemes szavak!

Szerkesztői nyílt levelek.

Kalocsa Rozának. Köszönettel vettük; az „Évkönyv“-ben fog megjelenni.

Fatimének. Igen köszönjük a kedves küldeményt.

„Igy lehet leányait férjhez adni.“ Nem a mi lapunkba való; jól meg kell válogatni a fordítandó műveket; mást kérünk tehát.

Csukásy Józsefnek. Ugy lesz, a mint ohajtja, és úgy legyen, a mint ön igéri.

„A hontalan.“ Eléggé szépen írta meg ezt egy bizonyos Vörösmarthy. De azért ugy-e bár, Ön nem tesz velünk úgy, mind bizonyos - r - e vagy Á. I. Székesfehérvárott, ki, mert műveit valóban lehetetlen volt kiadnunk, most nem győz eléggé becsmérlelni Egyébiránt jellemző ez emberre nézve, hogy mert olyan levelét nem közöltük, melyben egy nőt bántott, most mi ellenünk szórja piszkát! Es ilyen ember — akarja a fiatalágot nevelni! Kissé illedelmes eljárás érdemelne, ha egyéb nem, a ruha, melyet visel!

„Violának.“ Köszönet; de nem találja-e a II-dik számút igen is könnyűnek?

Előfizetési felhívás

„CSALÁDI KÖR“

CZIMU SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

MEGJELENIK NETENKINT HARMADFÉL IVEN, SZINES BORITÉKAL,

ARCZ- ÉS DIVATKÉPEKKEL,

SZABÁS- ÉS HIMZET-RAJZOKKAL, ZENEMŰI ÉS EGYÉB MELLÉKLETEKKEL.

A magyar hölgyek ismerik lapomat és ismerik az irányt, melyet abban majd két év óta követek. Nemes szellemi táplálékot adni a nemes szíveknek, napfényre hozni a női szívben rejlő drága kincseket, felmutatni nemünk magasztos erkölcsi hivatását, kijelölni az utat, melyen kitűnő honleányaink a haza, az emberiség üdvére, mint a szépek, jónak és dicsőnek ihletű lelkű ápolói haladnak, és buzdítani szeretett testvéreimet, a fényes példák hűséges követésére — ez azon földadat, melyet magamnak kitűztem, és az elismerés, melylyel hazám lelkes leányai ez idő folytán megtiszteltek, azt mondja nekem, hogy buzgó fáradozásom nem egészen sükertelen.

Midőn tehát megígérem, hogy lapom ezentul is a régi marad, teszem azt azon édes hitben, hogy hazám művelt hölgyei ez új évnegyedben is szeretetteljes részvétellel támogatni fognak szép, de nehéz és küzdelemteljes pályámon.

E lap multja kezességét nyújt jövőjére nézve; mulattatni a szó nemesebb értelmében, tanítani száraz tudálékosság nélkül, társalogni üresség nélkül; szívvel lélekkel kiemelni a szépet, jót és nemeset a társasélet és a művészet köreiből, és lelepezni a hibákat és visszaéléseket részrehajlás nélkül, de mindig illő kimélettel, szóval olyan módon nyilatkozni minden közérdekű eseményről, a hogy azt a hon művelt hölgyei méltán igényelhetik, ezt ismerjük el tisztünkül, mint hírlapírók, mint a közmívelődés hűséges napszámosai.

Lapunk szépirodalmi része jövőben is folytonosan válogatott műveket hoz elismert jelességű költőink és íróinktól; nem lesz szám, melyben néhány ilyen kedves névvel nem találkozunk t. olvasónőink; és épen annyigondot fordítunk majd az ismeretterjesztő, háztartási és szépművészeti czikkekre; szóval ügykezni fogunk, hogy lapunk ezentul is egyiránt tartalmas és változatos legyen.

Legyenek tehát irodalomszerető hölgyeink ez új évnegyedben is olyan bizalommal hozzánk, mint amilyen tisztelettel mi irántuk viseltetünk.

Mellékleteinket illetőleg még ez évnegyedben veszik t. előfizetőink:

Reményi Ede legújabb zeneművét,

Thaly Kálmán, jeles költőnk egyik kedves költeményére.

Arczképeink közül csak Prielle Kornéliát, jeles színésznőnket, Balogh Zoltánt, jeles költőnket és a mint zenész és író egyiránt kitűnő Bartalus Istvánt említhetjük meg.

Az őszi idény alatt továbbá ismét:

legalább négy alakból álló nagy divatképeket

hozunk havonként; azonkívül pedig ideje korán

gazdag választékosságu kelmemintákat,

a minők a jelen évnegyedben annyira megnyerték tetszésüket, vesznek t. előfizetőink, hogy őszi és téli öltönyeik számára eredetiben választhassanak a szövetekből, melyeket aztán általunk bármikor megrendelhetnek. De nemcsak ezeket, hanem mindennemű más megrendelést is a legszívesebb készséggel intézek el t. előfizetőink számára, és a lefolyt majdnem két év, ugy hiszem, tartósan alapította meg a

„Mebizások tárá“-nak

jó hitelét.

Többi mellékleteinket pedig fölváltva: kézi munkák rajzai, szabásrajzok és zeneművek teendik.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletekért és rendkívüli illetményekért semmi külön díj nem fizetendő.

Szíves gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

Pest, június 12-én 1862.

ENGEL és MANDELLO,

kiadók, (Egyetem-utca, 2-dik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utca. 17-dik sz.)

Szeplő-viz,

mely az annyira alkalmatlan bajokat, ugymint szeplőt és májfoltokat, melyek gyakran a legszebb arcot elrutitják, nem ugyan örökre, hanem addig, míg használtatik, bizonyosan elűzi. Ezen víznek még azon dicső tulajdonsága is van, mely ekkor semmifele szépség-szer által sem éretett el, hogy az a bőrszint feddhetetlen fehérré, tisztává, simává és puhává teszi és ugy meg is tartja, a nélkül, hogy a kendőzésnek csak ideája is látszanék; e módon a bőr, mint legszebb emberi ékesség, a legkésőbb korig fenntartható. Ezen ártatlan szépség-szernek kitűnő tulajdonságai már több hírneves orvosok által ismertettek el.

A „szeplőviz“ és az ehez tartozó „opeszappan“ raktára létezik PESTEN: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 8. sz. BUDÁN: az udvari gyógyszerésztárban.

Ara egy üvegnek a hozzátartozó szappannal együtt 2 frt, postán küldve a csomagolásért 2 frt 20 kr.

Halter Sándor,

gyógyszerész, s a „szeplő-viz“ feltalálója.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, július 13-án **28-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Az öltözékről.

Az öltözék épen úgy tüntetheti elő jellemünket, mint a jó nevelés a szellemet; e szerint öltözékünket úgy kell rendeznünk, hogy ezáltal ne csak külső szépségünk kedvezően ki legyen emelve, hanem egyszersmind úgy, hogy ezáltal rend- és tisztaságszeretetünk, egyszerűségünk és illedéki érzetünk, szóval: művelt izlésünk kitűnjék.

Ritka hölgy, ki a főntebbi tulajdonokkal többé kevésbé már a természettől megne volna áldva; csak hogy ezekben is a rossz példák és ferdeszokások nem ritkán olyan változásokat idéznek elő, melyek az izlés hátrányára válnak; innen van, hogy sokszor a legszebb nők is rosszul öltözködvén, rossz hatást tesznek a szemre és az izlésre; öltözetük választása és elrendezése elárulja, hogy a természettől nyert izlésök el lön rontva.

Sokat tesz az izlés elrontására a divat, ez örökké változó, semmi törvényt nem tisztelő Proteus; a kik csupán és mindig csak a legújabb divat szerint öltözködnek, azok rendesen a legrosszabbul vannak öltözve.

Mint minden tehetségünket, úgy az izlést is tanul-

mány és gyakorlat által fejleszteniünk, művelniünk kell; valamint a zene iránt annál fogékonyabbá lesz lelkünk, minél többet foglalkozunk jó zenével, azonképen minél többet tanulmányozzuk és gyakoroljuk izlésünket, annál finomabbá és műveltebbé lesz.

Hogy mindig izletesen legyünk öltözve, szükséges, hogy alaposan megismerkedjünk a színek hatásával egymásra; ez a csinnal öltözködés titka; sokszor a legszebb színű öltönyt egy — szalag teszi tönkre, mely nem olyan színű, a minő odaillenek.

Legfőbb figyelmünk tehát arra legyen öltönyeinknél fordítva, ha valjon összeillők-e a színek, különben a legnagyobb gonddal sem kerülhetjük ki mindig, hogy vagy túlcicsomázva, vagy — mint mondani szokták — „lomposan“ ne látszassunk öltözve.

Természetes, hogy erre nézve az arc, szem és haj színére is tekintettel kell lennünk, még pedig annyira, hogy ezt fölébe kell tennünk a divat pillanatnyi szeszélyének. Bármennyire divatos legyen valamely szín, ha ez a mi arcunk színével öszhangzatban nincsen, magunk ellen vétünk, ha használjuk.

És ebből is kitűnik, hogy soha se legyünk a divat rabjai; ne azért válaszszuk e vagy ama szöveget vagy szabást, mert legújabb divatu, hanem azért, mert jól illik reánk.

Mert a szépen öltözködés czélja az, hogy Istentől nyert külső tulajdonainkat kedvezőleg elötüntessük; ez

nem hiúság, se nem tetszelgés; nem másokért, hanem magunkért és szeretteinkért teszszük; a hölgy, a ki külsőleg elhanyagolja magát, épen úgy vétkezik rendeltetése ellen, mint az, a ki csak a fényelgésnek él; a leány és a nő a ház disze legyen, földerítse környezetét egyaránt külseje, mint lelke által; ép azért nem szabad divatbábukká válnunk.

Ezek röviden az általános szabályok; de vannak ezenkívül olyan tudnivalók is, melyeket nem annyira a divat, mint inkább a társadalmi illedék törvényekké emelt, és tán nem lesz egészen czélszerűtlen, ha ezek közül a legfőbbeket megemlítjük.

Ne legyünk sem az elsők sem az utolsók a divat felvételében vagy elhagyásában.

Majdnem mindig meg lehet valakit ítélni öltözetének módjáról, és a rendes, szerény hölgy, a tisztos családanya soha sem fogja fenhéjazó nők módjára rendezni öltözetét.

Ékszer a finom nevelésű hölgy csak nagy ovatossággal használ, mert ez legalkalmasabb arra, hogy túlterheltség által — ékteleenné váljék. Különbözik pedig az ékszerek használatát az évszakokhoz szokás alkalmazni; így a mely nő izletesen öltözködik, nyáron át nem visel gyémántot vagy drágaköveket, még tánczvigalom alkalmával sem, ennek helyét friss virágok és szalagok által pótolhatják.

Szintugy nem illő nappal gyémántot viselni, vagy télen, látogatásnál s. a. t.; e viselet már távolról is a kincseivel kérkedőt árulná el.

Ekszer csak tánczvigalomba, színházba, hangversenyekbe, végre minden fényes estélybe való. Egy finom izlésű nő nem visel minden ujján gyűrűt, legföljebb gyűrűs ujjára tesz egyet-kettőt.

A karpereczek, melyeket nappal viselünk, ne legyenek drágakövekkel túlhalmozva, a jó izlés ebben is a legegyszerűbbet választandja. Hasonlólag a melltüket is a legegyszerűbben kell alkalmazni. Mivel nő az utcán soha sem fog megjelenni kirívó öltözékben. A mely nő az ifjkor tavaszát már túlélte, öltönyeit sötét színű szövetekből készített. Igen rossz izlés, ha a nő öltözetében egymás ellen vetekedő több színek tűnnek föl; ez neki valóságos mintakártya alakját kölcsönzené.

Az öltözet egyhangzata a jó izlést tanusítja.

Társágosan kivágott öltöny a legrosszabb izlés, s ez által a nő az illendőség és állása ellen vétkezik.

Ha korosabb nő leplezetlen nyakkal jelenik meg, könnyen ki van téve annak, hogy nevetségessé válik. de ha még is a vigalom vagy a kör azt kíváná, hogy szabad nyakkal jelenjen meg, szükség hogy finom hálósövetű vagy más fátyolszerű — leplet viseljen, mintegy megmutatván, hogy az ilyen nem korukhoz illő öltözék ellen némileg óvást tesznek.

Az egyházba igen választékos öltözetben menni szintén rossz izlést tanusít; feljogosítja a rossz nyelveket azon véleményre, hogy csupa „vizit“-be mennek a jó Istenhez,

hogy inkább láttatni, mint imádkozni mennek oda; míg ellen az egyszerűség buzgólkodó érzetet tételeztet föl.

A keztyűk tánczvigalomkor fehérek legyenek, de csak is ezen alkalommal.

Reggeli öltözetnél csupán barna színű keztyű viselendő.

Látogatáshoz fél halovány szín illő, az igen világos szín használata ilyenkor kerülendő, mert könnyen azt hitetné el az emberrel, mintha az esteli keztyűket akarná ujjlag fölhasználni, a mi pedig olyan körökben, a hol a pénz becsét nem ismerik, rettenetes hiba. Legrosszabb izlés magát illatosítani; — az Iris-pors portugalli szesz, rendes mértékben még tűrhető, de ezzel is igen ovatosan kell bánni; egyéb illatszert használata pedig épen „bon ton“-ellenes.

Igen rossz izlés, ha a nő nagyon befűzi magát, vagy szűk cipőt visel; mert ez utóbbi járását nehezíti, mozdulatait idomtalanná s kellemetlenné teszi, az első pedig karjainak ügyetlenséget, és növéseinek duzzadt alakot kölcsönöz.

Az előkelő hölgy nagy figyelmet fordít kezeire.

Hosszu körmök, rosszul levágva, vagy hanyagul tisztítva, a körülöttök álló szálkák, nagy hanyagságot, magával nem gondolást árulnak el.

A mely nőnek haja rendetlenül áll, az sokkal kevesebb, mint kitünő, sőt azt rendetlennek lehet nevezni. Az előkelő nő harisnyája és keztyűje mindig tisztán és rendben lesz, kalapjának belfodra mindig friss; — így a legolcsóbb öltönyt s kalapot is viselheti, csak tiszta legyen, és öltözéke mindig csin által tűnik majd ki. Ellenben a legdrágább kelméjű ruha is, kopott harisnyával és piszkolt keztyűvel a nő iránt visszataszító érzetet gerjeszt. Valóban előkelő izlésű nő nem fogja arcát sem pirosra fosteni — noha ez a jelenkorban nem tartozik épen a ritka látványok közé; már a régi rómaiak ismerték e divatot, sőt az arczföstsnek föltalálója maga Pope, Nero császár neje volt, ki legelső használta az arczföstéket — s innen keletkezett gyermekbábnak elnevezése is (francia nyelven: Poupées). Különös kitüntetés egy császárnőre nézve!

Öltözködünk mindenkor anyagi helyzetünkhöz mérve; igen nagy egyszerűség a gazdagnál fősvénységet, nagy pompa pedig izléshiányt és pazarlást árul el.

A túlságos fényűzés egy ranghoz vagy álláshoz sem illik, legyen az bár a milliomosok milliomosa. Jó izlésű egyszerűség a kitünőség kedves jellege mindenhol és mindenkor.

Jó társaságból való hölgy nem öltözködik oly divat szerint, mely a tisztesség és illedékkal nem egyezik.

Jó rangú nő öltözékét korához illőleg rendezzi, nemcsak a színek megválasztásában, hanem a ruha szabása, feldiszítés, kalapra nézve s a t. is. erre van tekintettel.

A nő soha se menjen ki reggel felékesítve; tollak, csipkék s a t. csak délutáni két óra utánra valók.

Utthon a nő félpongyolán ellehet, de izléstelenséget

tanusitana akkor, ha ilyképen idegenek előtt vagy társaságban jelenne meg.

Ifju hölgyek öltözéke mindenkor egyszerű legyen, minthogy őket inkább angyalokhoz hasonlítjuk, mint — ereklje szekrényhez.

Napjában többször átöltözködni munkátalanságot feltételez, kivévén hol azt a körülmények mulhatlanul igénylik: — sőt ha látogatásba megyünk, öltözködünk a kimenéshez illőleg, mert egy rendes nő nem zárja el a házban, vagy ruhaszekrényében az öltönyöket, melyek csupán arra valók, hogy fölvegyük.

Jó körből való nő, minekelötte ebédhez leülne, legyen az magányában, vagy egyedül férje s gyermekei társaságában, kezeit megmossa, haját lesimitja, szóval helyre hoz minden csekélységet, mely öltözékén föltűnhetnek, vagy annak öszhangzó rendjét megzavarna, bármily csekély legyen is azokon az igazitanivaló.

A látogatási öltözék öszhangzásban álljon az idővel, vagy az indokkal, mely végett a látogatást tesszük.

A legbizodalmasabb látogatásoknál épen a legegyszerűbb öltözék viselendő.

Oly személyeknél való látogatáshoz, kikkel csupán kzvetett érintkezésben állunk, megkivántatik, hogy az öltözék fényesebb legyen; — de ennek minőségét itt meg sem szabhatom, mivel e tekintelben mindenki saját álláához illőleg önmaga képes meghatározni a választéket.

(Vége köv.)

OH! AZ SZÖRNYŰ.

SZABADOSTÓL.

Oh az szörnyű nagy méreg volt,
Csodálatos, hogy még élek!
S azt hittem, mert szeméből folyt:
Fájó könye volt szívének.

Végig gördült sápadt arczán,
Szemeim rajt megakadnak,
Boldogtalan égő lelken
Szemeimbe tévedt napnak.

Szivta, szivta föl magába
Azt a könyet, azt a mérget;
Csak egy kicsi kis csepp volt és
Elbódított, semmivé tett.

És azóta felhős az ég
S körülöttem sir-rí minden,
Vagy csupán csak arczom borult,
S köny van csupán szemeimben?

Tán már ő is elhallgatott,
Mért is ne lehetne boldog,
Csupán csak az marad örök,
Mit a szivemben hordok.

M e g v á l t á s.

B e s z é l y.

E m i l i á t ó l.

(Folytatás.)

Soká töprengett így a szegény asszony; egész lelke ez egy gondolat körül fonódott össze; oh, mi kinos, s milyen szörnyű az ilyen állapot! mintha meg kellene örülni, mintha meg kellene repedni e forrongó, kemény koponyának, ha egy szikra nem pattan ki ama megfoghatatlan tahu-ubahuból, melyet községes nyelven elmének neveznek.

Egyszerre felugrott ültéből, arczát túlvilági fény derengette körül, egész testét lázas izgatottság reszketteté meg; oda rohant íróasztalához és következő levelet irt:

„Kedves barátom!”

„Azon szeretetnél fogva, melyet mi egymás iránt érzünk, kérem önt, látogasson meg azonnal; érti ön? azonnal! Meg vagyok győződve, hogy ön még nem felejtette el gyermekkori barátnéját és bizonyosan teljesíteni fogja kérését.

Sajoréthy Szerena.“

Csöngetett, percz mulva a levél össze volt hajtva, be volt pecsételve és ezen szavakkal adta azt át a belépő inasnak:

— Siessen a kaszinóba: ott megmondják Bajmóczy Tivadar ur lakását, oda viszi a levelet és átadja; de magának Bajmóczy urnak; ha nincsen honn, menjen utána, keresse föl és adja neki át a levelet, de gyorsan, érti? —

Az inas távozott, és látszott rajta, hogy urnője ohajtása szerint fog eljárni kiküldetésében; a jó embereknek legalább azon egy örömük van, hogy jó szívvvel szolgálnak nekik.

De Szerenának mégsem járhatott el eléggé gyorsan; a hitregészletben egy emberről van szó, a kinek büntetésül egy vasszegekkel kivert ágyban kell fekünni; ennek bizonyosan olyan értelme van, hogy a szegény ember valami kedves, böl-dogító dolgot, tán épen szabadulását várta; Szerena legalább úgy érezte magát, mintha vasszegekkel kivert ágyban hanykolód-nék ez idő alatt, hogy Bajmóczyt várta; minden percz újabb fájdalommal furódott szívébe.

Mennyi mindenféle gondolat nem támad elő ilyen zaklatott szivben! fog-e Bajmóczy eljönni? és ha igen, megteszi-e, a mire kéri? és ha nem teszi meg, mit fog csinálni akkor, hogy férjét megmentse? Mert meg kell őt mentenie; bár miibe kerüljön, meg kell őt mentenie!

De nem ez volt már legkinzóbb gondolatja; mert arról meg volt győződve, hogy Bajmóczy el fog jönni; hanem a mi igazán fájt most neki, a mi mérges skorpióként marta szí-vét, az volt azon gondolat, hogy mit fog felőle Bajmóczy gondolni! levelet irt neki, látogatásra kérte föl, ő, a ki tudja, hogy ez ifju őt egykor szerette! nem ad-e az által az ifjunak alkalmat, sőt bátorságot is, hogy újra szerelemmel közeledjék hozzá! és nem fogja-e ezt Bajmóczy annál inkább felhasználni, ha tudja — pedig hogy ne tudná, hisz nyilván az egész város tudja már! — hogy férje őt nem szereti! Mit fog tehát felőle gondolni!

Oh, mint sajnálta most, hogy a levelet elküldte; mint átkozta a pillanatot, a gondolatot, mely vele e levelet iratta! Ugy szégyelte magát a szegény asszony; szeretett volna futni a jövő perczek elöl, önmaga elöl; de nem lehetett; nehéz, lánggal égő könnyek borították el arczát, és mégsem birt el-rejtőzni a jövő perczek szégyenétől; mert hisz férje, nem: egy

ember élete a forog szóban, és ilyen árért ő még egy jó szív becsülését is kész kockáztatni.

Végre Bajmóczy megérkezett, és azon perczen, hogy a csengetyűt meghuzták, hogy Bajmóczy nála bejelentették, elmult minden félelme, minden szégyene! Nem, ő nem fogja elveszteni ez ifju becsülését! Hisz szerette őt, akkor bizonyára ismerni is fogja.

Letörülte könnyeit szemeiről és le a bánatot arczáról, és a mint az ifju belépett nála, azon mosolygó derűtséggel sietett eléje, melyet csak is a tiszta öntudat, a nemes önértzet képesek az arczra varázsolni.

— Ugy-e bár, ön meg volt lepetve levellem által? — mondá neki, egész szívélyességgel mindkét kezét nyujtván feléje — Bizonyára azt hiszi, valami nagy, fontos szolgálatra van szükségem? Pedig csalódik; az egész csekélység, már tudniillik barátok között csekélység, olyan barátok közt, a milyenek mi vagyunk.

Ez alatt egy székhez vezeté az ifjut, maga meg a pam-lagra ült; feje fölött egy nagy tükör függött.

És csakugyan, Bajmóczy nagyon meg volt lepetve; más-kor sem tartozott az élénk képzeletű férfiak közé, most pedig épen semmi gondolata nem támadt; és minél többet nézte e nőt, annál nagyobbra növekedett zavara.

De ne értsük félre e zavarodottságot; mert az a legneme-sebb forrásból fakadt. Midőn Bajmóczy a levelkét vette, eszébe jutott, minő keveset érdekelte egykor e nőt az ő sze-relme, milyen feltűnő tetszvágygyal viselte magát csak néhány hóval ezelőtt; föltette tehát magában, hogy ő most észrevehető hidegség által fogja viszonzni e helytelen viseletet; hiába, az egyszerű, de becsületes férfiak így szokták magukat megho-szulni; erősen el volt határozva, hogy hideg közönyt mutat majd e nő irányában és abbeli szándokában meg lön ingattatva a jó ember.

A mint egy tekintetet vetett e nőre, átlátta, hogy nem a ré-gi Szerena áll előtte; ne csudálkozzunk rajta; bámulatos ereje van a nemes sziveknek egymásra; megfoghatatlan az a vonzó-dás, melyet kölcsönösen gyakorolnak; első pillanatra megértik egymást, keresztül látnak egymás lelkén; minél tisztább a szív, annál erősebb benne e megfoghatatlan, megmagyarázhatatlan lé-lekbelátás. Innen ez egyre növekedő zavar Bajmóczy részéről.

Első pillanatra belátta, átérezte, hogy egyike előtt áll azon nőknek, a kik iránt az érző szív közönyös nem maradhat, a kik, miként a tavaszi nap, önkénytelenül besugározzák a vi-lágot; és az érzet, a mely e tapasztalatra szívében támadt, nem szerelem volt, oh nem, ez meg volt halva e szívből, és a meg-halt szerelmet semmiféle égi avagy földi hatalom nem tá-masztja fel többé; hanem ez érzés az volt, mit minden nemes férfi tiszta, emelkedet lelkű nő iránt érez: a tisztelet.

Innen e zavar ez ifju egész lényén; meglepte őt e nő nem várt, nem hitt fensége; büntetni jött ő ide, és ime, lebo-rulni előtte volna kedve! Nem birta magának megmagyarázni e lelki és testi átváltozást.

Szeretett volna egy kis nyugalomra tenni szert, hogy zavara muljék, de ez nem igen volt lehetséges; előtte ült Sze-rena. azzal a nemes, átszellemült arczzal, és tekintett reá azokkal a mennyországából vett tiszta szemekkel és szólott hozzá azzal a lélekbe zengő hanggal, és ha elfordult tőle, hát a tükörből ugyanazon búbajos, elragadó női arcz tekintett reá, mintegy büntetésül azért, hogy roszat merészkedett e nő-ről gondolni; oh, leirhatatlan az a zavar, melybe a jó embert e szokatlan meglepetés ejtette.

De ez a szó: barátság, mégis magához térítették őt; gondolatai támaszt nyertek e szóban; barátja lenni egy ilyen napvilágos nőnek, oh, mi dicső, milyen felmagasztaló egy tu-dat ez!

— Parancsoljon velem nagyságos asszony! — mondá tehát egész őszinte becsületességében, és hangja reszketett az örömtől, és, ha most a tükörbe tekint, láthatta volna, hogy az ő szeme nem kevésbé tiszta, csillagragyogású, mint Szerenác, de már nem tekintett a tükörbe; volt ereje, nyiltan, bátran függeszteni szemeit a nő arczára.

— Oh ne! — vizonzá Szerena — ne nevezzen engem nagyságos asszonynak, hanem nevezzen engem Szernának, mint akkor, midőn még gyermekek voltunk! Hisz épen gyer-mekkori barátság az, a mi engem önhez vezet. Aztán paran-csolni nem parancsolok, hanem csak kérem szabad önt. A kinek én parancsolni tudok, annak nem szabad azt mondanom, a mi-ért önt ide kérétem — és a nő arcza mély fájdalomba borult e szavakra; az ifju érezte, hogy a szív legmélyéből jönnek azok.

— Jó, legyen tehát Szerena; — mondá Bajmóczy — csak azt engedje nyilvánitanom, hogy boldognak tartom magam a bizalom által, melylyel irántam viseltetik.

— Ne mondja ezt Tivadar; mert én e dicséretet valóban nem érdemlem — veté ellen Szerena, és szemeiben könnyek csillogtak elé.

— Az lehetetlen! — csak annyit birt az ifju válaszolni, a kit e könnyek ujra nem kis zavarba hoztak.

— Pedig mégis úgy van; mert lássa jó Tivadar, én rosz nő vagyok; oh, én nagyon rosz nő vagyok! — mondá Sze-rena, és kendőjével takarta el arczát, hogy zokogását elnyomja.

Bajmóczy nem szólt semmit, nem mert szólani; érezte, hogy e nő lelkében most olyan emlékek jelentek meg, melyeket csak a könnyek szentelt vize által lehet ismét elűzni; ilyenbr legjobb magára hagyni a szívet; hadd tomboljon ki a fájdalom, könnyebben érzi magát utána.

— Szegény férjem! — folytatá Szerena szünet mulv, és most már nem sirt többé, hanem azért mégis elfödte arczát, hogy zavarát elrejtse — Oh ha ön tudná, mint szeretet őt És mégis, én tettem őt boldogtalanná!

— Az lehetetlen! — vágott szavába az ifju; de Szerena nem engedte őt folytatni.

— Nagyon is lehetséges, nagyon is igaz, édes irátom — mondá — én tettem őt boldogtalanná, és ha ön nem segít rajtam, el vagyok veszve!

— Nem értem kegyedet Szerena! — mondá Bajmóczy, a legnagyobb megilletődéssel.

— Édes jó barátom, el vagyok veszve, ha ön nem segít rajtam — kezdé ujra a nő — Oktalan pazarlásaim adósságokba döntöttek; ugy-e bár ez szégyen, gyalázat? egy nő! prédálja, elfecsérli férje vagyonát, haszontalan lim-lomra! Csak átlátom már én azt, és ha ön tud a szivekben olvasni, látni fogja, meny-nyire megutáltam ez üres, silány életet, és most ár más va-gyok, egészen más, mint a milyen még csak néhány hónappal ezelőtt voltam!

— Azért lehetett kegyedet olyan keveset nyilvános társa-ságokban látni? — mondá most Bajmóczy, lelkesélyéig meg-hatva e nő szavaitól.

— Igenis, azért — hagyá helyben a nő — hanem akkor már késő volt; adósságokba süllyedtem és el vagyok veszve, ha ön nem segít rajtam. Elvesztem férjem becsülését, el boldo-gító szerelmét.

— És sokra megy az adósság? — kérde Bajmóczy rész-véttel.

— Ha férjemnek megmondom helytetemet, ő, tudom, örömmel segít rajtam; de hogyan mondhatom azt neki? Meg kellene halnom szégyenemben! Avagy nő volna-e oka ké-telkedni szerelmemben? Nem, nem! inkább meghalok, semhogy azt megmondjam neki! És nincs is arra szükség, mert ugy-e bár, ön segíteni fog rajtam!

— Igen Szerena, én segíteni fogok kegyeden — viszonzá Bajmóczy határozottan — csak azt mondja meg, mennyi pénzre van szüksége, és meglesz.

— De még ma, édes barátom!

— Még ma! csak azt mondja meg, hogy mennyi kell?

— Harmincz ezer forint! — viszonzá a nő reszketeg hangon.

Bajmóczy megütődött, a mint ezt hallotta; ennyi pénzt még olyan vagyonos embernek is, nem könnyű dolog volt egy nap előteremteni.

— Csak néhány napra, édes barátom, míg édes anyámnak irhatok; még ma irok neki; de a mig feljő, napok mulnak, nekem pedig ma kell a pénz — mondá Szerena és összetett kezekkel lépett Bajmóczy elé.

— De hát miért nem szólt nekem néhány nappal előbb? — kérde Bajmóczy nyugtalanul.

— Szégyeltem magam! És most ugy-e bár lehetetlen? — kérde viszont a nő rémült tekintettel.

— Meglesz, egy óra múlva meglesz! — mondá Bajmóczy határozottan, és mosolyogva tevő hozzá:

— Igazsága volt, csekélység az egész!

— Barátok között! — toldá hozzá Szerena.

— Igen is, barátok között, a kik egymás boldogságáért áldozatot nem ismernek — viszonzá Bajmóczy, mialatt Szerena által az ajtóig kísértetve, távozott.

És alig volt magában, midőn Szerena térdre borult és könnytelt szemeit ég felé emelve, mondá:

— Hála neked mindenható, hogy erőt adtál erre; hazudtam, és Bajmóczy tán rosszat fog felőlem gondolni, de Sajóréthy meg lesz mentve.

Egy óra múlva csakugyan kezében volt a harmincezer forint.

Akkor Szerena újra bement férje szobájába, kivette a pisztolyokból a gyutacsot, ki a mi gyutacsot csak a szobában talált, szépen ismét helyére tett mindent, visszatért szobájába és elkészítette lelkét azon tusára, melyet még ma vivnia kellend; tudta, nehéz lesz e tusa, de tudta azt is, hogy győzni fog; az, a ki eddig megsegítette őt nagy munkájában, azután sem fogja őt elhagyni.

IV.

Este felé járt az idő, mindőn Sajóréthy haza tért. Szerena hallotta őt jönni, vig nótát füttyürészve, lejtett keresztül a teremen, mely a két házastárs lakosztályát elválasztá; Szerenának reszketett a szive, a mint e jó kedvet hallotta; így csak azok szoktak tenni, a kik már számot vetettek az élettel; reszketett a szive, reszketett a lelke, nem birt egy lépést tenni férje elé.

Sajóréthy benyitott szobájába, tudakozódott inasánál, ha nem kereste őt senki, ha nem kapott-e levelet, és a tagadó válasza után ismét kiküldte, bezárta maga utjain az ajtót, és ledőlt a pamlagra.

Nem kísértük e férfi lépteit életének utjain, kísérik tehát, a mint a halálra indul.

Az értelmiség nem mindennapi fokára mutat, ha az ember lehetőleg keveset fél a haláltól; szinte megfoghatlan is, hogy lehet olyasmitől félni, a min minden embernek át kell esni, és minden nap szemeink előtt, legjobb barátainkon, legdrágább szeretteinken megesik.

En a haláltól félelmet is azon bajok egyikének tartom melyek a rossz nevelési rendszerből ragadtak az emberre; ne éljünk csak magunknak, és nem fogunk félni a haláltól; de hagyjuk e tárgyat; Sajóréthy állapota nem alkalmas hideg okoskodásra.

A mint ez ember most a pamlagon elterülve fekszik, a halál egész hosszában reá borította fekete szárnyát; olyan mereven bámul a levegőbe, mintha már is minden érzéke elvesztette volna földi hivatását.

Ragadjuk meg e pillanatot; ez a valóság percze; most igaz lenyomata a léleknek ez arc: és mit veszünk észre rajta?

Semmit, egyáltalában semmit; ez az ember olyan nyugodtan néz szemébe a halálnak, mintha csupa dicsőséget hagyana hátra, és csupa üdvösségnek menne eléje! Pedig egész élete nem volt egyéb könnyelmű pazarlásnál; elébb ifjuságát, majd lelki tehetségeit, végre pedig vagyonát pazarolta el! Miért is volna előtte becses az élet, ha nem lát benne semmi magasztost!

De mégis, — im, — most megrándulnak ajkai; mosoly vonaglik körülük; keserű, gúnyos, megvetésteljes mosoly! Mi az, a mi e jégvirágot fakasztotta a merevülő szívből?

Félig fölemelkedve ültéből, kinyitja az íróasztal fiókját, és két levelet veszen ki belőle; ugyanazon két levelet, melyeknek tartalmát már ismerjük. Tehát ezek emléke vonult keresztül lelkén! Ez a fagyos szél lehelte arczára e jégvirágokat!

Elolvasta a leveleket, és félig fektében következő szavakat irt reájuk:

„Kedves barátom! Emléklül neked hagyom kutyáim felét; de nem úgy, hogy elébb ketté vágjátok és azután osztokodjátok rajta Mixivel! hanem másképen; a kutya a hűség jelképe az állatok közt, és ti, hivek voltatok hozzám, nemde?

Hű pajtások

Daxi“

Egyszerre hangosan felkaczagott; eszébe jutott, hogy őt egész életén át úgy hívták hogy: „Daxi!“ Milyen bolond egy név ez! épen olyan, mint Mixi (Miklós), Vixi (Viktor); még a nevet is eltorzítják a jó pajtások a „társaság“-ban! Eddig soha sem tűnt fel ez neki, csak most, halálos órájában!

Azonnal újra fölvetta a tollat és még e következő sorokat írta a levélre:

„Végrendeleti záradék. Sirkövemre következő epithaphiumot véssesetek, még pedig öles, aranyos betűkkel:

„Itt nyugszik Daxi,

Vigan élte napjait, még vigabban éjjelit, — mig:

Elfogyott a maxi.“

Ujra elnevette magát, aztán visszahanyatlott a pamlagra és újra elkezdett merengeni maga elé; de már nem igen akart neki sikerülni; arczizmai meg-megrándultak; mintha valami ott benn a szívből nagyon nyugtalanul rángatná kötelékeit; tán sokalja már a várakozást?

Szivarra gyújtott; hátha ez szórakoztatja; de nem használt; perczről perczre lázasabb állapot vön erőt rajta; halántékain, homlokán eddig ott nem látott kék erek dagadoztak ki, feje zugni kezdett, a szivar kialudt szájában. Rettenetes, végitéletes perczek voltak ezek.

Egyszerre felugrik, örületes tekintettel körütekint a szobában, szemei a falon függő pisztolyokra fordulnak; teste egyet rángatózik, hogy jóval hosszabbá lesz, mint volt eddig; szemeiben vad lángok gyulnak ki, aztán bátor, erős léptekkel indul a pisztoly felé, leveszi a falról, és egész határozottan visszatér a pamlaghoz.

Még egy pillanat, és arcza elveszti lázas feldultságát; nyugodt, szelid kifejezés terül el rajta; leteszi a pisztolyt az asztalra, szemei egy pontra szegeződnek, és kezei lehanyatlának; egy kis papírtáska van az asztalon, egy kis női himzemény, ezen tapad tekintete, nevére emlékezteti e táskát, ez himezte.

Ujra leült és következő levelet irt:

„Kedves Szerena! Bocsnat, hogy egy kis durranás által fel fogom zavarni nyugalmából; igazán sajnálom, de nem lehetett azt kikerülnöm; nem is fog többé történni, és ez egyszer is leginkább a Kegyed kedvéért tettem; meg akartam önt szabadítani eddigi helyzetétől, melyért mind Kegyed, mind pedig a társaság méltán neheztelhet reám. Kegyed visszavonult az élettől, és ki sem tudja önt ezért jobban becsülni nálamnál; tökéletesen felfogom azon nő lelki fenségét, a ki, mivel férjét nem szereti, visszavonul az élettől; és én valóban nem tudom méltóbban viszonzni e gyöngéd figyelmet, mint az által, hogy eltávolítottam az okot, mely önt ily számkivetettségre kényszeríti; sajnálom, hogy előbb nem tettem azt, hogy csak vagyunk árán jutottam egy kis józan észhez; de ennek egy részt kegyed is oka; miért olyan különös teremtés! mikor ismerni vélttem, magamat nem ismertem, és midőn végre magamat ismerni kezdém, Kegyed nem akart ismerni; valóságos vigjáték volt a mi házaseletünk, csak azon egy különbséggel, hogy házassággal kezdődött; azért igen természetes, hogy halállal kell végződnie. Isten önnel tehát, és legyen meggyőződve, hogy utósó perczemet Kegyed derítette fel. Sajóréthy Aladár.“

Es midőn e levelet megírta, olyan könnyűnek érezte magát, mintha már is meghalt volna; erősen hitte, hogy nagy örömet teszen Szerenának halálával, és a jótett tudata a legizesebb elemózsia arra a messze, bizonytalan utra.

Egész nyugodtan vette tehát kezébe a pisztolyt, oda illesztette homlokához, majd ismét elvette onnan, és inkább szívéhez illesztette; inkább azt fogja keresztül löni; szegény szív, hányszor nem kell neked a fej vétkeiért bühhödni! Azután megvizsgálta, ha jól van-e megtöltve a pisztoly? igenis jól van megtöltve; azután a gyutacsot vizsgálta meg, nehogy csütörtököt mondjon a fegyver; milyen borzasztó lehet, mikor az embert az a malheur éri, hogy a szívére szegzett fegyver csütörtököt mond! Ujra kellene kezdenie az életet! az igaz, hogy csak néhány perczre, de azért mégis boszantó.

Igy gondolkodott, mialatt a fegyvert megvizsgálta, és eszébe sem jutott hogy e malheur őt magát is érheti! de hogyan is gondoljon erre, mikor csak ma reggel maga töltötte meg a fegyvert, és önön kezével illesztette belé a gyutacsot!

Képzeltetni tehát azt a meglepetést, midőn tapasztalja, hogy a pisztolyból hiányzik a gyutacs!

Egy haraggá vált egész arcza; mérgesen dobta el magát a fegyvert, oda rohant a falhoz, levette a másik pisztolyt; ebben bizonyosan benne lesz a gyutacs; hisz csak ma reggel töltötte meg! meg le et, hogy az egyikből kifelejtette de egybe bizonyosan beletette; tisztán, világosan emlékezik reá, hogy beletette!

Es ime, megvizsgálja a másik pisztolyt, és ebből is hiányzik a gyutacs!

Nem maradt tehát egyéb hátra, mint előkeresni a gyutacstartót és ujat tenni a fegyverbe.

El is indult, hogy azt tegye, hanem — az életet csak egy percz választja el a haláltól; a mig a gyutacstartóhoz eljutott, lelke megváltozott; teste megmerevült, szíve remegett, meg kellett kapaszkodnia egy székbe, hogy le ne roskadjon; ki kellett tennie kezéből a fegyvert, olyan nehéz, olyan elbirhatlanul nehéz volt most annak a sulya!

Ne mondjátok ezt gyávaságnak, mert az öngyilkosság nem mindig jele a bátorságnak; a ki elveszti magát, az már nem él, mikor a szörnyű tettet végre hajtja; az a vidámság, mit ilyenkor mutat, nem egyéb örjögésnél; az a nyugodtság nem egyéb eszméletlenségnél; az életnek joga van önönmagához, és azt önként ki nem ereszti kezéből; egyetlen egy pillanattól függ az öngyilkos halál-avagy életvágya.

Sajóréthy megtörve, összezúzva állt a szekrény előtt; nem akart, nem tudott többé a halálra gondolni, és e percz kinosabb volt reá nézve a halál perczenél; most érezte, hogy élnie kell, oh de minő életet! viselnie kell egy szívet, melyet a duló szenvedélyek ezerszerre jobban szélylyelhasogattak, mint azt a halálos golyó teheti!

Csak most ébredt föl benne az ő bűnös volta egész meztelen undokságában, most, midőn nem volt többé ereje, lerázni magáról e terhes életet! És sajgó szíven először huzódott keresztül olyas némi sejtelen, hogy van a földön valami magasabb s a testi életnél, ha egyéb nem, hát a bűnös ö n t u d a t; ez bizonyára nem földi érzés.

E perczben halk kopogás hallatszott a szoba ajtaján.

Aladár összerázkódott. Mi az? tán e bűnös öntudat több a pusztá képzeletnél! tán az Isten büntető keze láthatólag is mutatkozik rajta?

— Ki az? — kérdé tehát tompa hörgéssel, egész testén reszketve.

— En vagyok! — hallatszék oda künn egy hang, egy női hang, mely most seraphok dallamának tetszett ez embernek, és percz mulva előtte állt — Szerena.

(Folyt. köv.)

TAVASZ, RÓZSA, HOLD.

CZAKÓ FERENCZTŐL.

Ab, ki merjen vádat szőni
A tavasznak ellenc,
Bár ködgyászba legyen zárva
Földigéző kellenc?

Töviseért, mondd, a rózsát
Hátrahagynom kelljen-e?
S holdat bús tekintetéért
Emberszívvel szóljam le?

Inkább áldlak, szép leánya;
Oh virradj reám, s el ne hagyj!
Te, ki nékem e világon
Szép tavasz, hold s rózsá vagy.

A kecskés.

Népmonda után.

Dobrow Laszlótól.

A Világostól Paulis aljáig nyuló hogyláncznak mintegy közepe táján óriáshoz hasonlóan üti fel a többinél sokkal magasabban álló fejét — mint azt a hegyilakók nevezik: a K e c s k é s-hegye. A hegy alanti oldalát jelenleg nektárnedvű szőlőtőkék fedik; csúcsa felé, kopár, sziklás; a vadrózsa vert magának tanyát a felsőbb részeken, mig feljebb a bozótokon túl a hegy tetőzetén lombos erdő hús árnyékot nyújt. Ide járnak fel némelykor mulatni azok, kik a természetet egész pompájában ohajtják szemlélni. Innen a szem a róna kalászos térek- s falvak felett egész Aradig szállhat. Milyen egészen más itt a természet! A lélek nincs korlátok közé szorítva; szabadon csatangolhat a merre neki tetszik.

Körülbelül egy századdal ezelőtt ott, hol most a csinos külsejű Gy o r o k áll, s mely felett a K e c s k é s hegye emelkedik, szerény falucska volt. Egy századdal ezelőtt neveztek el „Kecs-kés“-nek azt a többinél magasabb hegyet is! Egy szá-

zad! milyen hosszú idő! Az emberek már nem is emlékeznek arra, hogy e hegy nevezetét miként kapta? A villongástelt idők árja elsöpörte az akkor élőket a föld színéről, helyettök mások telepedtek le a hegy alján; ezek hallották, hogy a hegyet „Kecske”-nek hívják: — ők is meghagyták nevét; mit bánták ők, akárhogy nevezik, meg akár miért is nevezik így!

Néha mikor az orkán rankoncátlan szilaj nótájával járja be a százados tölgyek sudarait: mintha siró hang szállana le a csendes völgybe; be-beköszönt a házak ablakán, meg tova fut. A kis gyermekek szívszorulva simulnak mind jobban édes anyjuk ölébe. Mi lehet ez?

Talán sehol sincsen a hegy alján annyi vadrózsa, mint a mennyi a Kecske magasabban fekvő oldalát s a tetőt fedi. Olyan szépek olyan pirosak! mintha csupa vérrel volnának telve. Ha azonban a keze hozzá nyúl: a kinyilt szép bimbó összehull, mintha neki az emberek keze fájdalmat okozna.

Miért van mindez? Ki tudja azt megmondani?!

I.

Petheő János uram volt egykoron a gyoroki lakosok között a leggazdagabb. Ott díszlett csinos fehér háza a hegy tövében. Volt nagy gazdagsága s becsülete is; minden ember megsüvegelte. De a mit Petheő János uram minden gazdagságánál is többre becsült, — a mire úgy vigyázott, mint két szemé fényére: az *Lenke* nevű egyetlen leánya volt.

A 17 éves Lenkét a falu nagyja apraja mind „a szép virágszál”-nak nevezte. De Lenke meg is érdemelte ám ezt az elnevezést! Sugár deli természetű a magyar pruszlik, fehér karkait csak félig eltakaró ingváll s a csinos pettyes kartonszoknya még inkább emelik. Hát még a kire ő merengő szép szemivel rátekintett, az olyan nem is gondolhatott másra, mint imádságra; mintha Lenkének mindegyik szeme egy oltárkép lett volna, melyre az embernek csak istenfélő, jámbor gondolatokkal szabad tekinteni. Hányszor lehetett hallani az őszbeborult gazdák ajakiról: „Be szép lányka ez a Lenke! Épen a fiamhoz illenek!”

A falucska fiatalsága vetekedve iparkodott Lenkének kedvében járni, ez utóbbi mindenkihez egyenlő szíveséggel viseltetett. Soha sem vehették észre, hogy melyikkel szeret inkább elmulatozni.

Volt a faluban egy másik vagyonosabb gazda is, ki nagyszámu kecskenyájjal birt. Ennél a gazdánál szolgált mint kecskepász egy szép barna süheder; körülbelül 22 éves lehetett, — Bandinak hívták. A másik nevét nem tudták; mint valami ágról szakadt, úgy került ide a faluba. hol azután szolgálatba is állott.

Ha kecskéit alkonyatkor hazafelé terelé, épen ott kellett Petheő János uram háza előtt elhaladnia. Sokszor látta Lenkét a kerítésen által, de szóba vele soha sem állott. Hogy is merte volna azt egy szolgáló tenni? Szóba állani Petheő János uram a falu első gazdájának leányával! Hanem azt ugyancsak senki sem tilthatta meg Bandinak, hogy Lenkébe belé ne szeressen. Ők ugyan soha sem beszéltek egymással; hanem eleget mondott el az a tilinkó, melyből hazafelé ballagtában Bandi olyan jól tudta a fájdalmas nótákat kicsalogatni. Lenke csak elhallgatta; soha sem hallott ő ilyenféle nótát! Mintha annak a szép kecskepásztornak épen a szíve közepéről jönne!... Néha-néha találkoztak szemeik; a miről önmaguk nem beszéltek, elstutogták azt egymásnak a szemek.

Lenke megértette Bandi érzésteljes dalait, s egyszer csak azon vette észre, hogy ő is szereti Bandit. Lenke azt is tudta, hogy viszontszerettetik, — másképp hogy is tudna Bandi

olyan fájdalmas nótákat fújni épen akkor, midőn házuk előtt elhalad.

Lenkének szokása volt a hegyi patakról naponkint vize; hordani. Olyan édes-örömet ment most már a patakra! Jól tudta, hogy a meredek hegyről a szép kecskepásztor itatásra oda jár, a honnan ő szokott korsójába vizet meríteni. Főleg mióta érezte, hogy ő Bandit szereti, néha, mintán korsóját telemerítette, egy félóráig is ott ült a patak partján, s várta, mig Bandi lejön a nyájjal. Ha azután a pásztor mintegy szász lépésnyire volt csak tőle, felfogta korsóját... még egyszer hátratekintett... s ment andalogva haza felé. Soha sem merte a pásztort bevárni. Félt, hogy elárulja azt, mi keblét úgy bántja. Minek szomorítsa szegényt?! Hiszen jól tudja, hogy atyja, a gazdag Petheő János sokkal büszkébb leányára, mintsem azt egy sehonnai szolgának adja feleségül. Bandinak pedig úgy fájt az, hogy Lenke csak egy darabra várja be őt. Nem volt ereje a leányt megszólítani; hanem azután beszéd helyett fujt hazamenet az eddigiéknél is szomorubb nótákat. A falu többi leányai úgy megszerették azokat az andalgós bús dallamokat! Egyenkint eltanulták Banditól; s Lenke azután egész napon át a leányok ajkiról is csak Bandi szerelmét hallotta.

Egy ízben Lenke rendes szokásaként ismét ott ült a patakcsa partján s várta mig Bandi kecskenyája egészen közelébe ért. A kecskepásztort azonban, ki oldalt jött, nem sejtette, s csak midőn az már majdnem előtte állott, szökelt fel ülőhelyéről s akart tova lejtetni.

Bandinak szívében, ki a leányt ilyen közlől soha sem látta, a forró érzemények elölték a hallgatagságot.

— Állj meg Lenke csak egy szóra! — szolt a szép pásztor, olyan édes, olyan esdeklő hangon, hogy hogy bárkinek is szíve megindult volna rája.

Lenke úgy érezte, mintha kisdud lábai gyökeret vertek volna a földben; nem tudott tovább menni. Arczát pir lepte el; hön dobogó keble szorult. Minden előzmény nélkül szeretett volna Bandinak keblére borulni s bevallani, hogy őt már régóta szereti.

Bandi odament a leányhoz, gyöngéden megfogta kis kecskéit: úgy félt, hogy valahogyan megsértheti, mert hiszen a *virágszál* nagyon törekeny!

Leültek egymás mellé. Lenke nem szolt semmit. Bandi pedig beszelt egy édes, egy hosszú hosszú boldogságról.

Ezt a boldogságot én egyedül a te szelid lelkedben találhatom fel; a te szíved nélkül a földi boldogság nekem nem más, mint méregtenger, melyet egyedül te vagy képes rózsás ajkid csókjával megédesíteni. Lám! én téged már régóta szeretlek; de nem volt annyi erőm, hogy azt neked megmondjam!

Lenke odasimult Bandi keblére... beszélni akart... susogott valamit. Bandi ugyan semmit sem értett belőle, hanem azért jól érezte, hogy a lányka ezzel ezerszerre többet mond, mint mondani akarna.

Ha azután én szerettem magamnak annyit, hogy elart-hassalak: akkor nőül kérlek apádtól. Piros Pünkösöd napján nagy menyegzőt csinálunk. Olyan jól esett a szép leánynak, hogy az a nehéz kő, melyre a nyilatkozás volt felirva, s mely alatt a szerelem üdvöztető kincsei voltak elrejtve, — hogy ez a kő mindkettőjük kebléről már leest.

(Folytatjuk.)

ELECTÉTEL.

KÁLOSI LIPÓTTÓL.

Szerettelek s te nem tudál szeretni!
Imádtalak s te fel sem vetted azt.
Te tetted e szívet olyan hideggé,
Elűzted onnan a szelid tavaszt.

Hütelén! most te is érzed a nagy kint,
Mit te éreztetél egykor velem;
Meg vagy csalva! kit te előlbe tettél,
Bő elégtételt nyújtott most nekem.

Zajos napok.

— Történelmi rajz, első Endre korából. —

Ránosztai Rezsőtől.

(Vége.)

X.

Ütött a fizetés órája.

A büntetés, ha késik is, de el nem marad.

A történetek szálait bölcsen és igazságosan vezető gondviselés keze nem gyors, de azért kérlelhetlen büntetéseiben.

Mig a magyar országos követség Endréért külszországban járt, Péter a maga számára ótalomról, védelemről kezd gondolkodni, hogy ügygyel bajjal szerzett és aggalmak közt fentartott bitorát továbbra is biztosíthassa.

Az elégedetlenség, mely a hon minden tájain ellene visszhangozék, nyilván hirdeté a vést, mely reája várt.

Panasz, sohaj, gyűlölet, megvetés volt az, mikkel minden lépten nyomon találkozék.

Es ha igaz, hogy a nép-kegyelet, néphúséragaszkodó szeretettel párosulva, az uralkodók örömvirágainak legszebbjei: akkor Péter az örömvirágok e legszebbjeinek csak egyetlen gyöngye szálát sem volt szerencsés élvezhetni uralkodása alatt. Tettetés, és önzés, csalás, fondorkodás hálózta körül bitorát fejedelemsége egész ideje alatt, és csak a kötelesség parancsszava volt az, mi a jobbakat reá bírhatá, hogy hozzája közeledjenek.

Nem szerették soha — most annál kevésbbé.

A kedélyek bösz izgatottsága után ítélve, nem várhatá, hogy a magyaroktól hadat nyerhessen, azért élte és trónja biztosítására a lodomeri fejedelemmel frigyét kötve, attól segélyt kért.

Az, ki százazreknek parancsolt; kinek élete felett hogy az egész nemzet őrszeme szeretettel vigyázzon, csak egyetlen pillantásától függött; kit hogy mindenki tiszteljen, becsüljön, csak bánásában és alkalmazkodásában gyökeredezett, az annyira el tudá játszani népe szeretetét, hogy tulajdon alattvalói közt is idegen és az emberek százazrei közt is egyedül állt.

Egyedül állott elhagyatva, messzekerülve a jóktól, nem segítettve senkitől.

Azon néhány száz ember is, ki környezetében vesztegelt, inkább önhaszonlesés, félelem vagy kényszerű szükségből maradt vele, mint hűségből, szeretetből.

Legvérzőbb a gondolat, midőn az elhagyatásnak okát önmagunkban találjuk föl, és ha multunkra visszagondolva, nincs egy tettünk is, mely mentességünkre szolgálhatna.

Es mégis vannak emberek, kik még ily körülmények között sem akarnak javulni, sőt a második természetté vált szo-

kások rabbilincsei által lenyügözve pillanatra sem térnek el kedvencz eszméiktől. Így volt Péter. A segélyt megigéré neki a fejedelem s biztosítá a védelemről; de mit ért a külsegély ott, hol saját mieink közül mindenki elfordult tőlünk!

Hideg reménysugár az, mely tisztán, nemesen érző ember kebelét a legbiztosabb körülmények közt sem képes melegíteni.

Péter bizott, hitt, s hű emberei kisedé csapatjától környezve, a lodomeri hadak megérkezésének reményében, mint a zavarok kezdete óta legbiztosabb helyen, Pesten huzta meg magát.

Gondtalan könnyelműséggel hajtogatva a kéjelgés habzó serlegét, mintha mitől sem kellene tartania, nyugodt elégtételségben élte napjait.

Atkos szenvedélye annyira fogva tartá hogy a halál, vésszes korszakában sem tudott egyébre gondolni.

A zaj ezalatt mindnagyobb fokra hágva, az események azon pontig fejlődének, midőn Endre kíséretével Pest felé közeledék.

Endre pártja napról napra erősödött, s pedig, a mi legmegnyugtatóbb volt reá nézve, nem csak a pogányokkal, de a keresztényekkel is. Péter néhány száz embere pedig, kik részint kíséretében valának, részint Fehérváron valának összegyűlve, mint szétszórt kéve, minden perczen kisebb tömegre olvadt. Szétmentek, elszöktek.

Péter éjjel — álmaiból felzavarva vevé a reá nézve baljoslatsu hirt s minthogy el enével szembeszállni magát teljesen képtelennek érezé, Székesfehérvárra vonult vissza, hogy seregét rendbe szedje.

De ott is egészen másként alakulának az ügyek, mint ő gondolá.

Távolléte alatt a néhány száz őrség legnagyobb része elhagyá a várost s a Tisza mentében felállított keresztény hadhoz csatlakozva Endréhez pártolt át... a többiek, a kik a felgyült nemesekből még ott valának, a szomszédban tartózkodó s Fehérvár táján is gyakran meg-megforduló Boa és Buknától remegve mozdulni sem merének.

Miután pedig a boszús Péter közülök egyet hűtlenségi vád miatt börtönbe záratott, mind letevék a fegyvert.

Péter látván, hogy nincs segély, futásban kerese menedéket.

A Dunán Mosony felé tartott.

De nyomába érkezett az igazságos boszu. Mosony vidékén, hol életét már biztosítva gondolta, Endre emberei által utóéletet s makacs ellenállás után elfogatván, megvakítottat. Azután Székesfehérváron börtönbe záratván, ott éhség által mindaddig kinoztatott, mig e világon egyetlen legnagyobb jótevője, a halál, véget nem vetett kinteljes életének.

XI.

Borúra derű.

A sötét éj után piros hajnal ünök föl a láthatáron.

Endre véres holttestekkel borított téreken haladva át Székesfehérvárra Pestről, midőn a fejedelmi város falai közé ért, már akkor a Tisza mentében felállított sereg a várban foglalt helyet s őt örömdülvözlettel fogadva, készen állott a pogányság ellenében védelmére.

Endre lelkebe a keresztény sereg nagyobb bátorságot öntve, többé nem tartózkodott a pogányság ellen szót emelni.

Péterrel csaknem egy időben halt meg betegeskedései következtében Levente is a visszaállított pogányság leghatalmasabb támasza s így már ez képezte az első csapást a pogányságra.

Endre, hogy a zavargások miatt netán meg nem jelenő

főurakat bevarja, koronázását elhalasztá, míg a vész kissé csillapodott.

Azután Péter halálát nyilvánosan kihirdeté. A főurakat pedig az ország minden részeiből koronázási országgyűlésre hívá meg.

Péter halálának hírére a dühöngő vész tüze némileg már hűlni kezdett, s a nép kifáradva mézszárlásaiban, pihenésre lát-szék hajlandónak.

Midőn pedig a rideg tél zúgó fürgetegeivel, csikorgó fa-gyával beköszönt, a cél nélkül bolygó pogány tömeg csapa-tonkint vonult vissza tűzhelyeihez, maga is megeléglvén a hosszas vándoréletet.

S a kik egyszer rég nélkülözött családi tűzhelyeikhez visszatértek, nem is kívánczokt el többé, hiszen nekik is va-lának nőjeik, gyermekeik, ők is birtak szerető szívvvel, mely kedveseikért hön dobogott.

Leccsillapodván a hon zavara, Endre az egybegyűlt főren-dekkel országgyűlést tartott s magát 1047 ben az életben ma-

radott három püspök által megkoronáztatván, ünnepélyes pa-rancsban tiltá el a pogányságot s a még itt-ott kóboló pártosoknak fővesztés alatt szigorú rendeletet adott, hogy egyenkint és összesen kivetközvé a pogányságból, térjenek vissza a ke-resztény hitre, és szabják magukat mindenben azon törvények-hez, melyeket Szent Istvántól tanultak.

Ez végcsapás volt a pogányságra, különösen pedig ősz vezérére, ki lehullva dicsősége fényfokáról, porba hanyatlott szép reményeivel.

Endre erős kezekkel, de tapintattal kezelve az ország ügyeit, a nemzet keblében a kínos sebekre a jobblét reményé-nek gyógyírját csepegteté.

Egy vallás, egy hon iránti szeretet lelkesítette ismét a békés lakosokat. Az emberek, kik a zavarok vad korszakában egymásnak bős ellenségeivé váltak, szerető édes testvérekké lettek, s egyesült imában egy szívvvel egy lélekkel kértek ál-dást, boldogító békét s ragyogó dicsőséget az imádott drága hazára.

T Á R C S A.

Egy hét története.

— Julius 8-án. —

Keveset a jóból. — A megtizedelt főváros. — Az utazás célja. — Az ég tükre. — Látni még nem: tudni. — Mindenek felett idő. — Tizenhét nap az Alpokon. — A kirándulások fényes oldalai. — A testvérisülés határai. — Különös szeretet. — Hazai ritkaságok. — A miben Magyarország páratlan. — A testvéri szeretet nem ábránd. — A vendégszeretet hazája. — A korona legjobb gyémántja. — Vendégmarasztó erények. — Rokon és mégis új. — Kéjutasítás a pamlagon. — Gazdálkodási indítvány. — Törökország fővárosa. — Az „uti rajzok“-ról. — Látszat és valóság. — A miben hölgyeink is gyönyörködhetnek. — Kakas Márton és a magyar halhatatlanság. — A „szakácsné könyve.“ — Gyulai Pál. — Nem sok, de jó. — Elmefuttatás az irodalompartolás felett. — Az írói segélyalap. — A bolond angolok. — Könnyű nekik. — Egy a sok közül. — Dilletans vásár. — Drága virágbokréta. — Egy vakmerő lovak és egy szende nő. — I. Sándornak egyik igazmondása. — Mi szebb a szépnél? — Egy lehullt csillag. — A föld legdrágább kincse. — Igaz gyöngyből korona. — Szavak és tettek. — A nyomor egyik kutforrása. — A legédesebb csemege. — Kedves órák. — Beck és a mi énekesek. — Ének és művészet. — Fél élvezet egész fizetésért. — Egy piquant ujdonság. — Egy ritka férfi. — Tervek és hálók. — Gazdag „partie.“ — Meglepetés. — A legrégibb nemesség. — Boldog háromság.

Tisztelem én azokat a kéjutasításokat, hanem azért még sem pártolom őket; nem elég, hogy a fürdők és nyári lakok megtizedeltek fővárosunk lakosságát, még azt a kevés életet is, a mit meghagytak, kéjutasításokkal akarják elragadni tőlünk! Alig hevertük ki a trieszti testvérek ölelgetéseit, már új kirándulás van készülöben, Mehádiára, a látni vagy látatni vágyó közönség számára; ha ez így tart, maholnap fővárosunk lakosságát mindenütt inkább lehet majd találni, csak Budapesten nem.

Távol legyen tőlem, kicsinyleni az ilyen kirándulás élvezetét, de azért nagyon csalódik, a ki azt hiszi, hogy ezzel már az utazás céljának is elég van téve; mulatság biz az, egyéb semmi; országokkal és népekkel nem egy nap, sem pedig egy hét alatt nem lehet kellőleg megismerkedni, de még csak

egyetlen egy nevezetesebb táj teljes felfogására, átértésére is kevés idő az a néhány nap, melyeket az ilyen kirándulások tervezői — rendesen élelmes vállalkozók — az egész ut oda-és visszatételére szánnak. És én valóban mosolyogni tudom azon szebbnél szebb leírásokat, melyekben a trieszti kirándulás minden egyes részlete le van írva, holott csak az ég tükre: a tengerrel való közelebb megismerkedésre jóformán annyi hó kellene, mint a hány óra alatt az egész kirándulás történt. Elhiszem, hogy annak pusztá látása is nagyszerű, imádatra ragadó határu; de ha csak annyit tudunk felőle, hogy lát t u k, akkor még semmit sem tudunk felőle; és úgy vagyunk a többire nézve is; hogy ha s z o n n a l utazzunk, arra mindenek felett idő kell; egyik barátom tizenhét napot töltött a tirol központi Alpokon, és ez idő eltelté után — fájó szívvvel vált meg e gyönyörű vidéktől; mert csak akkor érezte igazán, milyen keveset ismeri még a természet e nagyszerű óriásait.

Megengedem, ilyen kirándulásoknak is sok fényes oldala van, de ezek közül nem a legutolsó az, hogy az utba eső és célul kitözött helyek v e n d é g l ő s e i egy kis jó szüretben részesülnek; mert kétségtelen, hogy ilyen alkalmakkal a testvérisülési hajlam csak a vendéglősök és boltosokig terjed; azért szerintem, igen czélszerű volna, ha az ilyen kirándulásokra nézve bizonyos kölcsönösség jönne divatba; egyszer mi látogassuk meg szomszédainkat, máskor meg ők minket látogassanak meg; avagy csak nekünk van mulatni való pénzünk és kedvünk? oh igen, mind a kettőből busásan kijutott nekünk! Avagy Magyarországon nincs elég olyan vidék, a minőt másutt nem találni? Mutassanak nekem az egész birodalomban egy második Balatont, vagy egy második Sziliczét, vagy egy második Torda hasadékát, vagy egy második Tátrafüredet, vagy erdélyi Körösméntét! Megengedem, hogy más országokban is vannak páratlanul szép, a maguk nemében egyetlen szépségek; de azért nekünk is vannak, és ha egyéb nem, hát vannak nekünk olyan hölgyeink, a minőknek nem csak egy birodalomban, de az egész világon sem találni mását; teljes joggal kívánhatjuk tehát, hogy miként mi szomszédainkat megtiszteljük látogatásunkkal, úgy viszont ők minket is tiszteljenek meg; hadd győződjenek meg szemtől szembe

arról, milyen ez a Magyarország, ér- e valamint az ő testvéri szeretete és ha azért lépjük-e át szeretett hazánk határait, mert ezeken belül nincsen mit bámulni, mi által elragadtatni, és győződjenek meg végre arról is, hogy Magyarországon a vendég szeretet nem csupán a vendéglősök erénye.

Mi pedig fővárosiakul, ha egyáltalában kirándulásokat kell tennünk, tegyük azokat előbb a hazai földön; azért igen szép gondolat a melhádiai kirándulás; hányan vannak például Budapestben, a kik hazánk koronájának legfényesebb gyémántját, a kedves, „bércezes kis hazát“ csak hírből ismerik! Oda kellene rendezni kirándulást; igaz, hogy vasut nem létében a kényelem sem volna olyan nagy, és két-három napnál tovább is kellene ott mulatni; azaz hogy kelleni bizony nem kellene, mert nem is tudnánk onnan két-három nap múlva megválni, annyira rokon és mégis új, ismerős és mégis érdekes volna ott minden, a mit látnánk avagy hallanánk, nyelv és szokások, emberek és vidékek. És miként Erdélylyel, úgy vagyunk hazánk sok, sok más nevezetes pontjaival; előbb ezeket keressük fel, és meglássák, még egyszer olyan nagyon fogjuk szeretni a hazaszent földet; ezt nem azért mondom, mintha most nem szeretnők, hanem azért, mert — nem lehet ezt eléggé szeretni, kivált most, midőn a bécsi „Donau“ untalan olyan nyájas képpel emlegeti az „elszakadt fonál“-at.

A ki pedig mégis rövid idő alatt megakar ismerkedni Konstantinápolylyal, tudok én egy módot, hogy csak néhány órájába kerül az, ki sem mozdul a szobából és a 200 frtból is 199-et megtakaríthat; itt van b. Horváth Miklós „Törökország fővárosa“ című munkája; csak a napokban jelent meg és az egész könyv ára: 1 frt. Egy ízben már szoltam e műről, akkor csak egy kis mutatvány jelent meg belőle, és most, hogy az egész könyvet elolvastam, még csak annál inkább van okom, a legnagyobb dicsérettel szólnom róla; csak az birja érdem szerint megítélni e mű becsét, a ki tudja, mint szokták az ilyen „Úti rajzok“-at megírni ezek rendesen vagy igen szárazok, vagy igen „bájdus“-ak; az egyikben mind össze van halmozva, a mit csak a történet egy-egy vidékről följegyzett, minden ködarabnak elő van adva világteremtés ótai viselt dolgai; vagy pedig ellenkezőleg, az író semmit sem törődik a történettel, a valóval, hanem csak saját egyéni benyomásait írja le jól roszul, előadja, hol ebédelt, hol és miképen ebédelt, hol mikor milyen kalandokon ment keresztül és az előtte elterülő életből csakis annyit veszen föl könyvében, a mennyi épen szükséges, hogy a szerző képzelt eseményei valóknak látszassanak.

B. Horváth Miklós műve igen előnyösen különbözik ezektől: ritkán beszél magáról és akkor is csak azért, mert az a tárgyhoz szükséges; kalandot hiába keres itt az olvasó, de annál több valóságot és e valóság mindig költőileg van előadva; a mellett olyan tökéletes, kikerekített képben állítja elénk a világot történetileg legnevezetesebb városát, hogy valóban sokkal jobban ismerjük meg általa a török nemzetet és annak fővárosát, mint ha csak egy-két hétig mulattunk volna benne; semmi sincsen belőle kifelejtve, a mi e tőlünk európaiaktól annyira elütő nép teljes megismerésére szükséges, és mindez olyan eleven, könnyed módon van előadva, hogy bizonyára a művelt hölgyek is a legnagyobb élvezettel fogják olvasni. B. Horváth Miklós e könyv által valóban mindjárt — fejjel lépett be a magyar irodalom diszcsarnokába.

Lesz-e e műnek annyi olvasója, a mennyit érdemel? adja Isten! jót azonban nem merünk érte állani; nagyon alászállt a magyar irodalom becse egy idő óta; legjobban jellemzi e szomorító közönyt Kakas Márton; a lángelmejű Kakas ugyanis arról tudósítja a magyar közönséget, hogy ő „Magyar szakácsnék könyvét“ szándékozik szerkeszteni, még pedig azon cél-

ból, hogy „legalább egy műve legyen, a miről hálásan emlegesse meg a késő utókor.“ Ezt olyan író mondja, a ki vagy tizen-négy év óta egyik jelesebb munkát ír a másikkal! a ki egymaga többet tett az új magyar — nem a társadalmi, hanem az irodalmi — próza fejlődésére, mint a mennyit a többi próza-írók összeségesen, és ez akar most szakácskönyvet írni, hogy az utókor hálásan emlegesse nevét! Jól tudom, hogy az én kedves Márton barátom egészen másképp értette e szavakat, de az ért mégis igen szomorú színben tünteti elő a mi irodalmi viszonyainkat az a körülmény, hogy egy ilyen napvilágos tehetségnek is annyira megrendült a hite a magyar közönség irodalomszeretete iránt.

Valóban csuda, hogy ilyen körülmények között még a magyar könyveknek kiadója akad, még akkor is, ha azokat egy Gyulai Pál írta. Kegyetek bizonyára ismerik Gyulai Pál nevét; kevés olyan aesthetikus van e hazában, de mint novellairó is ritkítja pártját; keveset írt számra, de annál többet értékre; mindenik beszélye egy-egy remekmű; nem sokára 4 kötetben meg fognak ezek jelenni; a derék Pfeifer Nándor adja ki; meglássuk, hány kiadást érnek majd egy év — ne ijedjenek meg kedves olvasónőim: egy évtized alatt, akartam mondani.

De mire való is ez az irodalom pártolás! ellehetünk mi irodalom nélkül is; üres időnket eltölthetjük bor és kártya, vagy a tükör mellett, sétálva vagy pedig épen alva, és ha néha-néha mégis kedvünk kerekedik egy-egy nyomatott papírra vetni egy tekintetet, itt vannak a németek meg a francziák, ezeket is elolvashatjuk; minek is kárpálnak tehát annyit ezek a magyar lapok, hogy pártoljuk az irodalmat!

Ezer a szerencse, hogy az írói segélyegylet létrejött, különben bizony ezt is feleslegesnek tartanók már! Írói segélyegylet! Furcsa! Miért is gondoskodnánk a szegény írók öreg napjairól! Minek lettek írókká? ki hívta őket! és ha láták, hogy nem kellene e nemzetnek, miért nem néztek más foglalkozás után! Mi haszna is van abból a nemzetnek, ha ötven vagy száz ember kedvesének szép szeméit énekli meg, avagy két három kötetben írja le, hogyan szerette meg Elemér Kunigundát?

Hogy Angolországban van egy írói segélyegylet! nos aztán? régi dolog, hogy az angol bolond egy nemzet; aztán meg könnyű az angolnak, az írókat pártolni; neki helyben gyártják azt a sok szebbnél szebb ruhakelmét, de nekünk azt előbb onnan kell hozatunk, az irodalomra való pénzt tehát fölemesztli a fuvar meg az agio! Ugy ám!

Bocsánat, kedves olvasónő; tudom, Kegyed nem gondolkodik így, de valóban lehetetlen a legmélyebb elkeseredéssel el nem telni, ha azt a közönyt látjuk, melyet sok, sok jómódu hölgy a nemzeti irodalom iránt tanusít; így csak e napokban láttam egy levelet, melyben egy művelt és nemeslelkű vidéki leányka keserűen panaszkodik, hogy három éve kéri már egyik barátját, jártna egy magyar lapot, csak egyetlen egyet! és nem teszi! pedig jó módu és műveltnek is tartja magát! mert hát mindig a legújabb divat szerint van öltözve és nagyvárosi nevelésben is részesült; de azért az olvasásnak nem érzi sem szükséges, sem élvezetes voltát!

De tán mégis a ritka kivételek közé tartoznak immár az ilyen magyar hölgyek; legalább oda mutat azon hír, hogy néhány fővárosi urhölgy illetáns vásárt akar rendezni az írói segélyegylet javára; Franciaországban már régóta divatban vannak az ilyen vásárok; nevezetesen a lengyel emigráció fölsegelésére szokás olyanokat rendezni; Páris legelőkelőbb hölgyei, egy Czartoriszka és Mathild hercegnő állnak a rögtönözött vásáros bódékban és adnak el holmi csekélységet az oda özőnlő uri vevőknek; a legkisebb csecsebecse ára

50 frank; annál kisebb összeget nem szokás ott adni; de volt olyan virágbokréta is, melyet 10,000 frankon vett meg egy — műkedvelő; az igaz, hogy e virágbokréta épen az volt, a mely véletlenül Czartoriszka hercegnő keblét díszíté; az egyik lovag elég vakmerő volt, azt kérdezni tőle, mi annak az ára? és az erényei és szépsége által egyiránt tündöklő hercegnő oda adta neki a bokrétát 10,000 frankért, és aztán, a lovag szeme láttára — még 10,000 frankot tett a magáéból az emigratio pénztárába. Ha ezt egy lengyel hercegnő tette, mit várhatni még Magyarország főrangú hölgyeitől, a kik — I. Sándor, orosz czár állítása szerint — egytől egyik „fejedelemi“ szépségek!

Minden szépségnél azonban ragyogóbb ékesség a nemes szív, és egy ilyen ritka nemes szívet oltott ki e héten a kérlelhetlen halál; f. hó 4-kén hunyt el Márcziban yi, született Bánóczy Mária, a pesi jótékony nőegyesület több év óta választmányi tagja; és valóban megható volt, látni azt a sok bánatkönnyet a sok szegény özvegy, agg és árva arczán, a kik az elhunytban földi gondviselőjüket, mennyei áldásukat vesztették el. Csak ilyenkor láthatja az ember, milyen drága kincs a jó szív; hányan vannak, a kik ezreket, milliókat szórnak ki életükön át és mikor a halál véget vet gondatlan pazarlásuknak, legfőleg az örvendező örökösök hazug könnyei hullanak koporsójukra, míg itt az igaz szeretet rebegett áldást a korán elköltözöttre és a hála könnyeiből várja őt készen az örökké ragyogó diaskorona ott fön a csillagok honában.

Nem a vakbuzgóság szavai ezek, édes olvasónőim; mert valóban én előttem többet nyom egy szemernyi jótékonyág egy font üres szónál, ha mindjárt imádságos szavak is ezek; de a mennyire ártalmas a képmutató ájtatosság és rideg szertartáskodás, annyira égbe emeli a szívet a valódi jóság, az igazi nemesség; az a sok nyomor és bubánat, a melylyel fájdalom napjainkban uton utfélen találkozni, nagy részt onnan származik, mert a jótékonyág érzete nincsen kellőleg kifejtve a szívekben; csak egyszer megizelítse az ember azt a boldogságot, azt a leirhatatlan édes élvezetet, melylyel a jó tett öntudata a szívet megtölti, akkor mindjárt tetemesen alászáll a hiu fényelgés és sivár időtöltések értéke e földön; ezt pedig leginkább jó nevelés által lehet eszközölni.

De el e szomorú képekkel; egy pár kedves óránk is volt e héten; Beck, a világhírű barytonista vendégszerepel a nemzeti színházban; eddig kétszer lépett föl: „Tell Vilmos“ és „Éjszak csillagá“-ban, és mindig nagy közönség előtt; Beck kétségkívül egyike a legjelesebb énekéseknek; hangja olyan erős, mint egy oroszán és a mellett olyan lágy, mint az esti fuvalom; de ez a természet ritka adománya; a mit azonban a mi énekeseink és énekesnőink is bizvást eltanulhatnának tőle, az a gyönyörű játék és a tiszta, érthető kiejtés; van a mi színházunknak egy elsőrendű operai tagja, a ki évek óta minden szerepét ugyanazon egy állásban élnekli és a mellett úgy ejti ki a szavakat, hogy a közönség csak fél élvezetben részesül, pedig a mi operai tagjaink egész becsületos fizetést huznak a nemzeti színháztól; ne legyenek tehát énekések, hanem egyszersmind művészek is egy kissé.

Végezetül pedig egy valóban érdekes újdonsággal kedveskedhetem Kegyeteknek, tudják, olyan francia zamat, piquant újdonsággal; hát — ejnye beh szeretném kissé felcsigázni kíváncsiságukat! — hát van Pesten egy igen, igen jeles férfi; gazdag, szép, művelt, előkelő állásu, sőt mi több, számos tudóstársaság tagja, szóval olyan férfi, a milyen kevés van egy országban, és hozzá még nőtelen! Képzeltetni tehát, hány házassági ajánlatot tettek neki; a főváros legelső családjai szerencsésüknek tartották volna, rokonsági frigybe léphetni vele, és mind hiába; semmi hajlandóságot nem

mutatott a házasságra, a mi valóban szomorító dolog volt, mert e férfi nemcsak észre, de egyszersmind szívre is jeles, és az a nő, a kif szerelmére méltónak tart, valóban boldog lehet oldalánál; már-már azt hitték tehát, hogy nem fog megházasodni soha, a gyöngéd anyák felhagytak szeretetteljes terveikkel és a nagyralátó delnök azonképen epedő tekinteteikkel, szóval ki-ki azt hitte már, e jeles férfi soha sem esküszik Hymen zászlója alá. Képzeltetni tehát azt a csudálkozást, midőn egyszerre hire jár, hogy e jeles férfi egyik fürdőhelyen megszeretett egy leányt, a kit nem sokára oltárhoz is fog vezetni! Csak az volt tehát hátra, hogy megtudják, kicsoda e leány, a ki elég boldog, olyan ritka férfival szívet és életét megoszthatni! Tudakozódtak is és kérdezősködtek — mert hát mi fővárosiak csak olyan kíváncsiak vagyunk bizonyos dolgokra nézve, mint akármelyik kisvárosi „haute volée“ — az egyik egy „millionär“ t említett, kinek házánál a jeles férfi egyszer estélyre volt hiva; a másik egy főméltóságos kisasszonyt, a kit egy nagy veszélyből megmentett, a harmadik egy világhírű szépséget, a ki harmadéve az „urak bálján“ rettenetes pusztításokat tett a fiatal szívek közt, és így tovább, abban azonban mindenki egyet értett, hogy e hölgynek okvetlen három tulajdonnal kell birnia: igen gazdagnak, igen szépnek és igen előkelő származásúnak kell lennie; képzeltetni tehát ezt a másodszori nagyszerű csudálkozást, midőn kitudódott, hogy e ritka férfi szíve választottja egy egyszerű közép sorsu leányka, kinek egyetlen gazdagsága: művelt lelke és egyetlen nemesi czimere: szíve!

Hogy kicsoda e ritka férfi, azt persze most nem szabad még megmondanom; néhány hó múlva ugyis megtudják; én is csak azért említettem föl, mert valóban a legnagyobb ritkaságok közé tartozik napjainkban, hogy egy férfi más egyebet ne keressen leendő nevében, csak azt, a mi valóban boldoggá tesz: egy nemes lelket, egy igazán szeretni tudó szívet.

Még három más boldog eljegyzésről is értesíthetem kedves olvasónőimet: Poór Imre, a jeles fiatal orvos Birly Paulina, Hertelendy Imre pedig Karácsonyi Ilka urhölgyet jegyezte el magának e napokban; mindkét hölgy a főváros bájos virágai.

A harmadik pedig a vidék egyik kedves és művelt lelkű urhölgye: Ember Nelli Furtáról, a ki közelebb Csillag Lajos urat Biharból boldogította kezével és szívével. Igaz szerelem tette az örök hűség szent vallomását, Isten áldása tehát el nem maradhat a boldog frigyától.

Fürdői levelek.

I.

Harkány, jun. 5. 1862.

Kedves barátnőm! Elválásunk alkalmával tett ígéreteimet beváltandó, ime megkereslek levelemmel, tudósítlak e fürdőről, az itteni társaséleti mozgalmakról.

Te tudod, mily nehezen, félve jöttem el, mert egy elhagyott unalomfészekbe véltem jönni; de annál inkább voltam meglepetve, midőn itt minden kényelmet föltaláltam. Este értünk Harkányba, a nap fáradalmi által egészen kimerülve; alig vártam tehát, hogy az álom édes karjaiba vethessem magamat. Másnap korán reggel kimenék, s kellemes meglepetésemre egy szép sétányon leltem magamat.

Mult hó 27-én szineszek érkeztek ide Buday József igazgatása alatt, s másnap a szinkörben nagy közönség

jelenlétében föl is léptek. A szintársulat néhány haszonvehető egyénnel rendelkezik, s az itteni fürdő-vendégek elhatározták a társulatot pártfogolni. Előadták a Tücsök, Marcsa, Becsületszó s Rendkívüli előadás című darabokat.

Mult hó 29-én már kora reggel egyik kocsi a másikat érte; Pécsről, Siklósról, Bajáról s a közel vidékről csakugy özönlött a sok vendég, hogy az e napra kitűzött bálban részt vegyenek. Alig vártam az estét, mert e tánczvigalmak híresek szoktak lenni, nevezetesen meg van írva róluk: „Nincs itt bálkirályné, mert mind meg annyi híres szépség.“ S valóban meg voltam lepetve, mert annyi szép arcot férfiban mint nőben, alig láttam együtt valaha. Istenem! gondolám, ha e nőkön mind magyar ruha volna, mint emelné még jobban bájaikat! Itt lehetett látni a különbséget a magyar és franczia viselet közt. Mig amaz egyszerű, méltóságteljes, s a kötény még a bálban is jellemzi a magyar nőt; addig az mindenféle szalaggal, csipkével van kicziczomázva. Istenem! miért kell nekünk a pártát letennünk, s a magyar derékot franczia öltönnnyel fölcserélnünk? Miért kell a kötényt elvetve megfelejtkeznünk arról, hogy a magyar nő még a bálban is háziasszony? Miért kaptuk fel a magyar ruhát — elleneink kárörömére — csupán divatból, csupán szeszélyből? Elkomorodtam, — de vigasztalt azon öntudat, hogy számosan vagyunk, kik nem csupán divatból vettük föl őseink öltönyét; oly jól esett látni a lelkes bajaiakat s a kedves siklósi nőket, kik magyarosan voltak öltözve! — A táncz kivilágos kivirradtig tartott.

A bálban szerencsém volt siklósi nőekkel megismerkedni s szíves meghívásuk folytán másnap Siklóstra rándultunk, a híres várat megtekintendők. Siklós e fürdőhöz csak félóránnyira fekszik. A város közepén emeltebb helyen áll a hajdan nagy szerepet játszott vár; megtekintettük azon szobát, mely a nemzet egykori nagyságáról, erős akaratáról tesz tanúságot az unokáknak. A várban bámulatra ragadott a kápolna mozaikoltárképe, mely 1400. év körül hozatott ide Olaszországból, s 60,000 frtba került. A vár bástyáiról festői panoráma tűnik szemünkbe; bátran mondhatom, hogy ehez hasonló szép vidék kevés van. A kedves siklósi nőekkel összebeszélünk, hogy e napokban fölmegyünk az ide egy óránnyira fekvő nagy harsányi hegyre, honnét fölséges lehet a kilátás.

Itt jól töltjük az időt, vagyunk elegen; szokott összejövételünk színhelye esti órákban a sétány, hol a bajai népzene-társaság mulattatja a vendégeket. Naponkint új meg új arcokkal találkozunk, kiket mindjárt beveszünk a társaságba, nem kell hosszas előzmény, minden művelt embert itt csakhamar otthonosan érzi magát. — Ölel barátnőd.

Mari.*)

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjalag következő adakozások folytak be:

| | |
|--|--------------|
| Budáról: Pöllinger N. | 2 frt — kr. |
| Pestről: Vitalis P. Szerena gyűjtése | 2 „ — „ |
| Vásáros-Naményből: S. K. E. | 1 „ — „ |
| Paulisról: G. M. | 1 „ — „ |
| Haczaszletről egy nemes szívű hölgy | 5 „ — „ |
| Összesen | 11 frt — kr. |
| Ehez a mult heti | 36 „ — „ |
| Teszen összesen | 47 frt — kr. |

*) Azon forró ohajtással, hogy Hygea csudaereje minden földi bajtól szabadítson meg, kérek, tudósíts minél gyakrabban az ottani fürdői életéről. Ugyane kérelmet intézzük minden kedves előfizetőnkhez, a ki valamely nevezetes fürdőhelyen tölti a nyári hónapokat. Szerk.

Örömmel értesíthetjük kedves olvasónőinket, hogy a szegény beteg már használja a fürdőt; ezt és a gyógyszereket ingyen kapja ugyan, hanem a lakásért 30 frt kell fizetnie havonkint; mert járni nem tudván, a fürdő épületében kellett szobát fogadnunk számára, az pedig drága; az orvos azonban, a derék és buzgó Vári Szabó János ur azon reménnyel biztat, hogy két-három hét múlva már egy keveset járni is fog tudni a szegény beteg, akkormajd a fürdő közelében nézünk számára szobát, addig pedig majd csak begyül annyi, hogy két hónapig használhassa a fürdőt, azaz, hogy meggyógyuljon.

(Folytatjuk.)

Az „irodalomtámogató vállalat,“-hoz

ujjlag csatlakoztak:

Matthäocsról: Fleischer Julia

Paulisról: Glacz Mária.

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

A málnanedv készítmény módja.

Két itcze kifacsart málnaléhez végy egy font cukrot, ezt főzd együtt egy óranegyedig, ha kihült, öntsd üvegekbe, dugd be jól, és fölül reá szurkold be, s tedd el hűvös helyen. Ily módon készíthetsz eperből, meggyből is nedvet, a melylyel, kivált betegeknek, a vizet igen üdítő is kellemes itallá lehet tenni. Sz. Zs. — né.

Cseresznye-tészta.

Végy öt egész tojást, ugyanannyi nehezékű cukrot, vajat és lisztet, és egy kevés citromhéjat, keverd egy negyed-óraig egy medenczében, tedd aztán kikent formába s rakj fölé érett cseresznyét vagy meggyet. P. St. Eliza.

Sörélesztős szarvasok.

Végy egy font lisztet a nyujtódeszkára; egy meszely langyos tejsűrűvel, hat tojássárgával, 3 lat sörélesztő és kevés cukor és sóval csinálj belőle gyenge tésztát; ha megkésült, hagyj egy keveset megkelni; végy fél font írósvajjat, melyből a vizes részek jól kinyomatnak, sodorj hozzá négy lat lisztet, a megkelt tésztát nyujtsd ki ujjnyi vastagságúra, tedd közibe a vajjat, hajtsd össze, sodord el, és ezután bánj vele úgy, mint a vajjas tésztával, azon megjegyzéssel, hogy csak háromszor szabad össze hajtani és kisodorni, és hogy minden összehajtás után, a tésztát hagyj kevéssé megkelni; ez megtörténvén, sodord ki a tésztát kisujnyi vastagságúra, közép nagyságú fánk szaggatóval szaggasd ki, töltsd meg befőttel, és formálj belőle szarvaskákat, rakd sütő lemezre, hagyj tökéletesen megkelni, aztán tojással kend meg, apróra tört mandola- és cukorral hintsd meg, és szép pirosra süsd meg. Cs. Amália.

Irodalom és művészet.

× Hang Ferencz fordítása után Lauffer és Stolp „állandó külföldi regénycsarnokot“ fognak megindítani, melyből havonkint jelenik meg egy-egy kötet. Előfi-

tési ár 3 kötetre 2 frt, 6 kötetre 4 frt s 12 kötetre 8 frt. A vállalat id. Dumas Sándor „A regens leánya“ és „A királyné testőrei“ (Les trois Mousquetaires) című műveivel kezdetik meg. Az első kötet még e hó folytán jelenik meg.

× Paulikovics Lajos „Püspöky őrnagy“ című történeti regényt irt, melyet most előfizetés útján kiadni szándékozik. A jelen mű az I. Napoleon és Ferencz császár korában érdekes szerepet játszott Püspöky őrnagy regényes kalandjait s harci viszontagságait tárgyalja. Előfizetési ára 1 frt 40 kr, mely szerzőhöz Sarkadra (Biharmegyében) augusztus végeig küldendő be.

× Lauka Gusztávnak egy kötetnyi tréfás és komoly költeménye jelenik meg nemsokára Lauffer és Stolp kiadásában.

× Az Aradon megjelenő „Alföld“, egy, a kir. helytartótanács elnöksége útján leérkezett kibocsátvány folytán, megkapta az első írásbeli megintést.

× „Gymnasiumi Hetilap“ című közlönyünk is lesz, melyet Lauchs Lorincz szerkesztése mellett Székesfehérvárott, az ottani főgymnasium tanárai adnak ki októbertől kezdve hetenkint egy ivnyi tartalommal. Előfizetési ára egész évre 5 frt, félévre 2¹/₂ frt.

Budapesti hírvivő.

✂ (Gróf Batthyányi Julia) 2000 frtot adományozott a budai népszínház gyámolítására, s egyszersmind meleg szavakkal felhívja a közönséget, hogy a nevezett intézetet adományokkal támogassák; a kik pedig bizonyos összeget nem adozhatnak egyszerre ezen ügynek, látogassák az intézetet, valahányszor tehetik, s járuljanak így e hafias vállalat gyámolításához. Adja a magyarok Istene, hogy a lelkes felszólítás ne hangozzék el hiában, mint a pusztában kiáltónak szava. Itt az alkalom, hogy különösen főuraink megmutassák, hogy szívőkön hordozzák sorsát minden oly intézetnek, melynek célja a magyar nyelv, a magyar nemzetiség ápolása.

✂ (Magyar szakácskönyv.) Kakas Márton a „Vas. Ujság“-ban „nemzeti eledeleink“ című cikket irt, melyben panaszkodik, hogy oly nemzeti szakácskönyvünk nincs, mely a valódi magyar ételek készítmódját adná elő. Márton gazda segíteni akar e szükségesen, felszólítja tehát a magyar hölgyeket, a kik a különféle magyar ételek készítmódjának titkait birják, hogy jegyezzék föl azokat s küldjék be a Vas. Ujsághoz; Kakas Márton majd össze fogja azokat gyűjteni s kiadja „Valódi magyar szakácsnék könyve“ cím alatt. Ha népünk költészete, dallamai, viseletei összegyűjtve, értékükbe visszaállítva, megbecsülve, rendszerezve vannak, miért ne lehetne a valódi magyar ételek készítmódjának titkait is egy nemzeti szakácskönyvbe összegyűjtögetni?

✂ (Figyelmeztetés.) Egy magyar leány, ki a francia és német nyelvekben is jártas, nevelőnőül, egy másik, szintén fiatal leányka pedig házfelügyelő- vagy varrónőül ajánlkozik. A kivánt felvilágosítással szerkesztőségünk szívesen szolgáland.

✂ (A székes-fehérvári bazilika maradványait illetőleg) a magyar Akademia azt határozta, hogy az ásatásokat a helyszínen jövő őszkor fogja megkezdeni, mely célból fölhívást intézend a közönséghez, adakozásra szólítván föl a mintegy 7,000 frtra rugó ásatási költségek fedezésére.

✂ (Izraelita ügyvéd.) A osászár ujabban ismét 8 izraelita ügyvédjelöltnek engedte meg az ügyvédség gyakorlását Magyarországon. Edélyben e dolog könnyebben megy, ott

nem kell legfelsőbb helyre folyamodni, hanem a kir. főkor-mányszék adja meg a szükséges engedélyt, hivatkozva a magyar kuriára, mely állítólag hasonló módon cselekszik, holott mint tudva van, a magyar kir. kuria a folyamodó izraelitákat minden egyes esetben ö Felsége kegyelméhez utasítja, miután magyar törvény szerint a zsidó ügyvédséget nem gyakorolhat.

✂ (Hollósy Kornéliáról) megint az a hir van, hogy továbbra is megmarad a nemzeti színháznál.

✂ (A légszuszívítátsnak Budán) már mi sem áll utjában. Legujabban a lánchidársulat gördített ellene akadályt azáltal, hogy a gázcsöveknek a lánchidon átvezetéseért túlságos összeget követelt; de már e nehézség is meg van szüntetve, s most már a szükséges munkálatokat meg lehet kezdeni. A légszuszívítást legelőbb a várban s a vizivárosban létesítendik, hol 400 utczai lámpa leend felállítva, s magánházak számára 2200 láng van megrendelve.

✂ (Az országuton levő régi fűvészkertet,) mely nem nagy diszére válik környezetének, hirszerint háztelkekre osztva elárverezik. Igen ohajtandó volna, hogy ez csakugyan megtörténék, csak hogy ez is oly hir, melyet egynémely, folyvást eredeti hírek után sovárgó újdondász szokott időnkint előrántani, szükségből.

✂ (A próbatétek ideje: e hó.) Most tűnik ki, hogy kiki mennyire felelt meg hivatásának, mennyire igyekezett örömet szerezni szüléi, rokonai és tanítóinak. A pesti vizagák legérdekesbjei közé tartozik a zenede növendékeinek próbatéte, mely ez idén f. hó 26-án kezdődik s számos osztályához képest 8 napig tartand a Muzeum diszteremében. A szavalati osztály növendékei két énekes vigjáték előadásával fogják a hallgató-ságot gyönyörködtetni, s ezenkívül lesznek szavalatok is.

✂ (Izsó Miklós, fiatal szobrász hazánkfia) hirszerint az Akademia palotáján alkalmazandó összes szoborművek elkészítésével bizatott meg. Csoda, hogy nem bízták ezt is német művészekre.

✂ (A gőzhajótársaság épülete a Dunaparton) mégis csak négyemeletes lesz. Ez ellen annak idejében erélyesen felszóllaltak a lapok s figyelmeztették a város szépmészeti bizottmányát, hogy a terv kivitelét akadályozza meg; azonban a szépmészeti bizottmány nem azért van, hogy a hirlapok zsémbeskedéseire hallgasson, s így történt, hogy az illető épület csakugyan négyemeletes lesz, s nem sokára már födél alá kerül.

✂ Mint halljuk, Magyar-Ováron f. hó 6-kán műkedvelő zene-, dal- és szavalatverseny tartatott. Van nekünk ott egy kedves jó barátunk, a ki bizonyosan beküldi nekünk annak részletes leírását.

✂ Bignio Bécsben nagy tetszést arat.

✂ (Dr. Fischhof hidegviz-gyógyintézete a Hermina-mezőn) ezentúl az intézetten kívül lakó betegeknek is nyitva álland, a könnyebb gyógy módért 20, a nagyobb gyógyításért pedig 30 frt állapittatván meg havidíjúl. Különösen dicsérik az intézet izzasztó fürdőit, melyek amerikai módra szerkesztvék.

✂ (A pesti redoutépület) mielőbbi elkészülését valószínűleg leginkább ohajtja a tánczedvelő ifjuság; mert a mit a mult farsangon elmulasztott, azt ez idén bizonyára kétszeresen fogja helyrepótolni, s e célra igen jó szolgálatot teend a redoutépületben fölszerelendő nagy tánczterem, mely, mint mondják, 4000 embert lenne képes befogadni. E nagy termen kívül lesz az épületben még egy kisebb, mely hangversenyekre fog használtatni, s melyben 1500 ember fér el.

✂ (Fővárosunkban a kocsigyártók száma) legujabban Balassovits Emil hazánkfiával szaporodott, ki Páris, London és Hamburg városokban szerzé a szakmájához szükséges ismereteket és ügyességet. Szép és czélszerű kocsijai már

is figyelmet ébresztettek. Kocsitára és műhelye a kerepesi-uton a Beleznay-kert-féle házban van.

✂ (Nádasdy-Forray grófnőnek) azon szép tettét említhetjük meg, hogy ő excja néhai nagyatyjának: gr. Brunsvik József, volt országbirónak Ferenczy által készített mellszobrával gazdagította legközelebb Muzeumunk szoborgyűjteményét.

✂ (Kertészeti és gazdasági terménykiállítás) leend jövő ősszel a nemzeti Muzeumban. Rendezők: b. Nyáry Gyula és Girókuti Ferencz. A kiállítás november 1-től 15-ig fog tartani, s a következő tárgyakból állandó: mindenféle gyümölcs, zöldség, kertészeti és gazdasági természetmennyek, gabnaneműek, bor, liszt, dara sat. Ezenkívül kisebb gazdasági eszközök s edények is lesznek fölállítva. A kiosztandó jutalmak ezüst- és bronzérmekből fognak állni, melyekben azonban a virágok s egyéb disznövények nem részesülhetnek. E kiállítás hölgyeinket is igen közelről illeti, s azért reméljük, hogy minél számosabban látogatandják, annál is inkább, mert a jövődelem egy harmada a Muzeum javára fog fordíthatni.

✂ (A mehádiai kirándulás programja.) A dunagőzhajózási társaság által tervezett mehádiai kirándulás csakugyan létesült. Ma reggel 6 órakor indult el az erre szánt gőzös a Dunán, s holnap reggel Zimonymál 2 órát időz; ezután körülhajózza Belgrádot, hol a jelen zavargós viszonyok miatt kikötni nem szabad. Az utazás folytatván, a hajó érinti Szendrő várát, továbbá a Duna közepéből fölmerülő Babagap nevű sziklát, a híres galambóczi és veterani-barlangokat, az izlácsi és grebeni vizeséseket, a Traján és Széchenyit, míg végre második nap délután Orsovára érkeznek. Innen gyalogkirándulás azon helyre, hol a magyar korona és koronázási jelvények elrejtve voltak. Harmadnap reggel kirándulás kocson a Cserna-völgyön át a mehádiai fürdőbe, honnan este térnek vissza. Negyedik nap kirándulás hajón a Vaskapun át az ujj-orsovai török vár, Turnu-Szeverin oláhországi város s a Traján-hidja romjainak megismerésére. Innen vissza Orsovára. Este visszaindulás; ötödik nap Ujvidéken megállapodás, e város és Pétervárad megtekintése végett; hatodik napon Mohács alatt 2 órai mulatás; hetednap reggel visszaérkezés Pestre. A kirándulásban csak 170 személy vehet részt, kik fejenként 50 frtot fizetnek, melyért étellemezéssel is elláttatnak, a Mehádian töltendő nap kivételével.

✂ (A fényképezés tökélyesbülése.) A napjainkban annyira divatba jött fényképezés terén napról napra újabb tökélyesbülés történik. Csak nem rég találták fel annak módját, mint lehet a víz alatt (például tenger fenekén) létező tárgyakat lefényképezni, mi természettudományi szempontból is nem csekély fontosságú. De ennél tán még szebb jövője van azon legújabb fölfedezésnek, mely szerint ezentúl képesek lesznek a tárgyakat saját színeikben lefényképezni.

✂ (Bignio, jeles énekesünk) jelenleg Bécsben vendégszerpel, még pedig nagy tetszés közt; „Ernani“-ban hatszor hiták ki. Reméljük, hogy az idegen babérok nem fogják tőlünk elcsábítani a jeles fiatal énekest.

✂ (A pesti állatkertéről) egy idő óta ismét hallgat a hír, pedig most már reménye lehetne, hogy oroszánoknak is jutand birtokába. Ugyanis a góthai hercegnő keléti utjából két szép oroszán is hozott magával, melyek valamely állatkertnek vannak szánva. Mihelyt erről Muzeumunk igazgatója értesült, azonnal a hercegnőhöz fordult, hogy ha talán sikerülne ez oroszánokat a pesti állatkert számára megnyerni.

✂ (A vész angyala.) A napokban több rendbeli szerencsétlenségek jutottak tudomásunkra, melyek fővárosunkban fordultak elő. Röviden megemlítjük. A józsefvárosi régi temető közelében 3 kazal meggyuladt, s ott egy napszámos 7 éves le-

ánykája annyira összeégett, hogy meggyógyulásához semmi remény sem maradt fenn. — Röck pesti gyárában kovácsolás alkalmával egyik kovácslegény kalapácsa, nyeléről leugorván, úgy csapódott egy másik legény fejéhez, hogy az szörnyet halt. Ugyanazon gépgyárban a fűrészgép egy munkásnak 4 ujját lefűrészelte. Farkas István gépgyárában pedig egy lakatos kezét zuzta össze a hajtógép, másik meg a nagy ujját szakította le. — Egy öreg földműves a kerepesi uton kocsijáról leesvén, a kerekek által annyira összezúzatott, hogy meghalt bele. — Egy 33 éves napszámosnő két gyermekével a Tüköry féle sörfőzőme mellett felhalmozott farakás árnyában feküdt, midőn az egyszerre összeomlott, s a lezuhanó fahasábok az egyik gyermeket, egy 4 éves fiúcskát, agyonüték, a másikat, egy fél éves csecsemőt pedig halálosan, valamint az anyát is súlyosan megsebesíték. — Egy pesti molnár 12 éves fia, midőn atyja malmához akart csónakozni, a Dunába bukkott és beleveszett. — E napokban két pesti jogász párbajt vítt, melyben az egyik életveszélyesen megsebesült.

✂ (Apró hírek.) A Luczenbacher testvérek két új gőzöse Magyarország történetileg nevezetes két helyétől nyerte nevét: egyik Mohácstól a másik Szigetvártól. — A császárfürdőt maga a tulajdonos, a budai irgalmas szerzet vette át; az eddigi bérlő, Berger, a fölszerelésért kárpótlást kap. — A pesti vakok-intézetében az évi vizsgálat f. hó 31-én leend. — A kerepesi-temetőben egy 5 1/2 láb hosszú s karnyi vastagságú kigyót találtak s a Muzeumnak adták. — Egy férfiú f. hó 6-án éjjel a lánczhydról a Dunába vetette magát, s nyomtalanul eltűnt. — Pollák Károly, könyvadatulajdonos, könyvnyomda felállítására kapott engedélyt. — Canzi festész Hellelrel egyesülve, nagy fényképészeti műtermet nyit meg. — Reményi Edema adja Tatában első hangversenyét; közreműködnek benne Csacsckó Emilia és Szélinger Anna urhölgyek, és Konkolyi Thege Miklós és Szuborics urak.

Nemzeti színház.

— Julius 10-kén. —

Julius 3-dikán: „Szép Marquisnő“ Kövér drámája. — Jul. 4-dikén: „Viha-ros éj.“ Kövér vigjátéka és „A szegény marquis.“ — Jul. 5-dikén: „Tell Vilmos“ Rossini operája, Beck mint vendég. — Jul. 6-dikán: „A peleskei notárius,“ népszimű. — Jul. 7-dikén: „A szegény marquis“ és az „Elisonzó leány,“ operette. — Jul. 8-dikán: „Éjszak csillaga“ Mayerbeer operája. — Jul. 9-dikén: „Rózsa és Rózsika“ vigjáték.

A színházi tapsok „oroszlánrészét“ e héten Beck, bécsi baritonista (azaz hogy hazánkfia, csak hogy a bécsi császári operaháznál van szerződötve) nyerte; eddig kétszer hallottuk: „Tell Vilmos“ és az „Éjszak csillaga“-ban, és mindkétszer a legnagyobb mértékben ragadta el a nagyszámu közönséget; Beck hangja egyike a legterjedelmesebbeknek, a mellett olyan művészileg ki van képezve, hogy legmagasabb fortissimoja csakugy, mint leglágyabb pianissimoja egyformán elragadó ének; mindkét operában volt alkalma e ritka tulajdonait a legkedvezőbbben kitüntetni; mert mind Tell, mind pedig Péter czár szerepe egyaránt gazdag hősi és lyrai részekben. A jelen vendég mellett még Hollósy Kornélia dicséretesen említendő, ki az „Éjszak csillaga“-ban Katalin szerepét a neki saját művészi szabatosággal éneklé. Benza ez alkalommal is tele volt csapongó humorral. Szépen énekeltek még Markovics Ilka (Praseovia), Hofbauer és Huber kisasszonyok (markotányosnők) és Pauli ur (Darikovics); ez utóbbi általában mindinkább beleéneklé magát a közönség szeretetébe.

Hanem a miben a nemzeti színház tagjai egytől egyig legtovábbról sem versenyezhetnek a bécsi vendéggel,

ez a tiszta, érthető kifejtés. Minálunk az ének előli a szót, holt Beck urnál csak annál jobban kiemeli azt; és mi egész őszinteséggel megvalljuk, hogy Péter cár jellemével csak e héten ismerkedtünk meg teljesen; pedig hányszor láttuk már az „Éjszak csillagá“-t; és ez alkalommal aztán arról is meggyőződünk, hogy Benzáét kivéve, a többi szerepet a nemzeti színház közönsége még most sem értheti teljesen; mert nem tudja, mit beszélnek az énekesek. Ezek nem szavak, hanem össze vissza nyomorított szótagok fülboszantó keverékei!

A drámára nézve nagyon rossz esztendő járt e héten; azért mondom: esztendő, mert volt olyan est, mely 360 napnak látszott az unalmas hosszadalmasságnak miatta. Csak azon egyre kérjük alázattal a tisztelt rendezőseget, hogy legalább a szereposztás Babylonjában ügyekezzenek egy kis rendet behozni; ne játszszonek a czerőt olyan színésznő, a kinek már határozott igényei lehetnek a koros nők szakmájára; a színésznő és közönségnek egyaránt szives szolgálatot teszen ezáltal a rendezőség.

A „szegény marquis“-t végre csak háromszor láttuk tíz nap alatt, pedig egyszeri látás is eléggé meggyőzhet arról, hogy e szegény marquis valóban szegény marquis; azaz hogy egész marquiskodására nézve is nagyon szeretnők, ha „már ki“ volna.

Budai népszínház.

Julius 2-kán: „Sullivan“, francia vígjáték 4 felvonásban. — Jul. 3-kán: „XII. Károly Rügen szigetén.“ — Jul. 4-kén: „A nagy világ divatja, vagy a pesti arszlánok.“ — Jul. 5-kén: „A londoni koldusok“, francia dráma 5 felv. — Jul. 6-kán: „Mátyás diák.“ — Jul. 7-kén. Partényi jutalmára: „A két huszár“, népszínmű 3 felv.

„Sullivan“-ban Molnár és Libera Gizella osztozkodtak a gyér közönség sűrű tapsaiban. A „nagy világ divatja“ olyan színirodalmi csinálmány, mely csak a közönség elijesztésére vándorog végig ügyefogyott semmiségében a színpadon. A „két huszár“-ban Partényi ismét csak tapsokat kapott jutalmul; pedig ez egyike a legtehetségesebb színészeknek, a ki idő jártaival a nemzeti színház Réthijét méltólag fogja helyettesíteni; nagy alakító tehetség és könnyű természetesség a legszebb öszhangzatban egyesültek e színészen, a mellett alakjai valóban törő fakadt magyar életképek; mindig élvezet e színészt a színpadon látni és mégis -- üres padok előtt adta jutalmjátékát! Szegény budai színház!

Mindenfélék.

‡ (Az orvos meghal, a beteg meggyógyul.) Párisban D. orvost közelebb nehéz beteghez hitták. A mint az ágyhoz lépett, a beteg üterét megtapintandó, azon pillanatban halva rogyott össze, szélhűdés következtében. Az ijedtségi rázkódás pedig, mely a beteget ez eset folytán érte, oly jó hatással volt a betegre, hogy baja e percztől fogva javult, s nemsokára minden orvosi segély nélkül teljesen fölépült.

‡ (Szer a himlő ellen.) Mint tudjuk, a himlő ellen óvszerűl a beoltást használják, még pedig kitünő sikerrel. E mellett azonban igen nagy áldás leend, ha sikere minden kétségen fölül helyeztetik, azon fölfedezés, melyet dr. Wonis tett Halifaxban, ki onnan azt írja, hogy az Uj-Skóciában található *Sarracenia purpurea* a leghathatós eszköz a himlő ellen; ha valaki e szert beveszi, 12 óra alatt a betegségnak minden jelensége

eltűnik. Uj-Skócia több kórházában sikeres kísérleteket tettek a nevezett gyógyszerrel.

‡ (Amerikai fortélyosság a hadviselésben.) Az amerikaiak igen jól fel tudják használni a legújabb kor találmányait. Május végén Lowe híres léghajós Richmond mellett fölszállt a levegőbe, s egy magával vitt ügyes fényképész az ott fekvő ellenséges tábornok az egész térral együtt Richmondtól Manchesterig és keletre Chikahominyig lefotografizta, mi az unionisták hadvezérének kitünő szolgálatot tett, s általában azt hiszik, hogy a legközelebbi napok egyikén kivitt győzelmet az unionisták nagy részben e fényképnek, illetőleg a léghajó használatának köszönhetik.

‡ (Büntető ítélet.) Zarában b. Reischbach László alezredes, ki 200,000 frtot meghaladó, csalásból eredt adósságokról volt vádolva, 6 évi súlyos börtönre, s rangja és nemessége elvesztésére ítélték, azonban a császár a 6 évi nehéz börtönt 4 évi könnyű fogságra enyhítette. Az elítélt már megkezdte fogságát.

‡ (Merénylet Konstantin nagyherczeg élete ellen.) Varsóból f. hó 3-áról jelentik, hogy Konstantin orosz nagyherczegre, ki mint lengyel helytartó csak jul. 2-án érkezett oda, midőn este a színházat elhagyva kocsijába akart lépni, egy revolverlövés történt. A nagyherczeg bal vállán könnyű sebet kapott. A tettest, egy Malatinovszky nevű 20 éves szabósegédet, rögtön elfogták, s kimotozván, még egy tört találtak nála. Épen akkor fogatott el, midőn egy méreggel töltött üvegcsét nyelt el; a színházi czukrászatban tüstént ellenmérget adtak be neki, minek folytán erős hányás állt be. A merénylet alkalmából temérdek elfogatás történt.

‡ (Belgrádi ügyek.) A szerb-török viszály jelenleg a diplomacia gondjai közé tartozik, s mig az tanácskozásait folytatja, remélhető, hogy addig a nyugalom nem fog megháboríttatni. A városból kiköltözötteknek meghagyatott, hogy 3 nap alatt visszatérjenek, mert ellenkező esetben vagyonuk el fog koboztatni. A sajnos események folytán legtöbbet szenvedtek a zsidók, kiknek több mint két harmada koldusbotra jutott; számos, előbb jómódu kereskedők készek napszámba menni, hogy magukat és családjukat az éhhaláltól megmentseék. Magyarországba több száz zsidó menekült át.

‡ (A londoni kiállításra készült érmek ábrája.) F. hó 11-én voltak kiosztandók az érmek azok közt, kik a londoni kiállításra e kitüntetésre érdemeseknek ítéltettek. Ez érmek előlapján egy, Britaniát jelképező női alak, lábánál oroszlán fekszik, mely talpával a hármasszigonyt érinti. Britania előtt két nőalak térdel, kiknek egyike a föld, a másik pedig az ipar terményeit mutatja be, mint adományokat, mig egy harmadik női alak egyik kezét egy gépen nyugtatja. Britania trónja mögött két más alak áll, melyek egyike a festészetet, a másik a szobrászatot ábrázolja. A hátapon cserégek s szavak láthatók: „Londini 1862. Honoris causa.“ A munka ez izlésteljes érmenken kitünő szép.

‡ (Uj Kanahán.) Franciaország ez idén szőlő dolgában valóságos uj Kanahán leend. Fours mellett St. Symphorienben három oly szőlőfürtöt találtak, melynek hossza egyenkint 26—28 hüvelyk. Egész Franciaországban kitünő szüretre számítanak.

‡ (Hogy imádkoznak a tibetiek?) Ezek a jó emberek nagyon szeretik ugyan az Istent, de nem szeretnek imádkozni; hogy tehát mindkét részre eleget tegyenek, azon fufangos gondolatra jöttek, hogy imádkozógépeket készítettek maguknak, melyek üres rézhengerből állván, belől különféle imádságokkal vannak kibélelve. E gépeket aztán a tibetiek szépen köröskörül hajtják, s azt hiszik, hogy imádkoznak. Városok és falvak egész imádkozó-malmokat állítottak föl,

hogyan ezek viz által hajtatva folyvást dicsérik az Istent helyettük. A londoni kiállításon is látható ilyen imádkozó-gép.

‡ (Titoktartó szerkesztő.) Az insterburgi lap szerkesztőjét egy, lapjában megjelent cikkért fogságra vetették, azon figyelmeztetéssel, hogy mindaddig részesülend az ingyenszállás jótéteményében, míg a kérdéses cikk íróját meg nem nevezi. Erre a szerkesztő kijelentette, hogy később élethosszig börtönben sinlődni, mintsem hogy áruló legyen.

Divattudósítás.

Akár nevetnek tisztelt olvasónőim akár nem, de én csak a mellett maradok, hogy a politika még a divatra is nagy befolyással van; nézzük csak a lefolyt hónapot; a bécsi lapok azt irták, hogy Magyarországon „elszakadt a fonál“ (valami kiegyenlítésről is volt ugyan szó, de e kifejezést hiába kerestem szabóságom szótárában, tehát csak az „elszakadt fonál“-ról szólhatok,) és ime, egy egész hó alatt nem is készült semmi új divat. Történt ugyan egyik másik kísérlet, ha nem lehetne-e szép szerével lealkudni valamit a magyar divatból; az egyik azt fejtegette „programmja“-ban, hogy kényelem tekintetéből engedjünk el valamit, a másik meg a testvéri szeretet követeléseire hivatkozott, sőt lehetett, és lehet még most is olyan köpenyeket látni, melyek határozott hajlamokat mutatnak az időjáráshoz alkalmazkodni; de ezek csak olyan „privat passiók“, a magyar divat azért nem lép ki ösi szabásának biztos határaiból; mi készek vagyunk annyit engedni az idegen szabóknak, a mennyit öltönyünk eredetisége és önállóságának kockáztatása nélkül engedhetünk, többet azonban nem, nem és nem! hogy ha mindjárt,

A mint Falstaff mondana,

Egy mérföldig tartana“ (Petőfi.)

Azért nem mutatok be új szabásokat e hóból; annál jobb, mondják reá kedves, t a k a r é k o s előfizetőink, legalább nem kell pénzt költeni e nehéz időben; és igazuk van; napjainkban a takarékoságot honleányi erény gyanánt kell gyakorolnunk. De most nézzük a divatképet.

Az első alak szürke mosambique szoknyát visel; a szoknya alja gazdagon ki van varrva kék tafota szalaggal; ugyanolyan szövetből, mint a szoknya, készült a rövid dolmánya is, a mely szintén egy sor kék szalaggal és egy kis sujtással van diszítve. A dolmánya az előrészben szétállván, látni engedi a fehér bő erdélyi ingecskét, a derekat a most annyira kedvelt hegyes öv szoritja össze. Ezen öv kék tafotából készült, a ruha kék diszítéséhez alkalmazva; legkedveltebbek azonban a fekete ilyen hegyes övek, a melyek elől rendszeren selyemből himzett színes virágbokrétával vannak diszítve; ilyen fekete tafota övek a legnagyobb mennyiségben és a legnagyobb választékosságban Türsch urnál 4 frt 50 kr, 5 frt 7 forintig kaphatók a legszebb himzéssel. Fekete csipkéből és kék szalaggal készült főkötő egészíti ki ez öltözetet. Kapható Fabinyinéknél.

A második alakon sárgás piquéből készült szoknya és hosszú, félig a testhez simuló mente látható. A szoknya alja, valamint a mente: sötétvörös zsinórral és egy sor szalaggal

van diszítve; a homlokon felül pártaalakban virágfüzér van a hajba tűzve, ugy szintén hátul a fésű fölé is.

A gyermekleányka ruhája pedig könnyű ripsből készült, a szoknya alján széles, kicsipkézett szegély fut körül, a derék elől széles gombolókkal van diszítve, s a derék körül szintén hegyes öv van alkalmazva; a fehér szalmakalap, fehér tollal s elől három nagy rózsával van diszítve.

A fiúcska bő fehér piqué szoknyát visel a nadrág fölött, magasan felérő mellénykét, elől kivágott dolmánykát és fehér szalmakalapot, felhajtott karimával.

Szórejtvény.

Farkas Fekete Zsuzsannától.

3. 4. 1. 8. Emésztve s dülva fut, — ha méhiből kitör.
 3. 10. 9. 11. 8. Oly kor játékszere, mit gond még nem gyötör. —
 5. 8. 7. 6. 4. 5. Akkor legsúlyosabb, ha honfit bélyegez.
 4. 3. 11. 4. 6. A bünöstől szalad; — csak jók jutalma ez.
 5. 4. 3. 8. Ha magyar jellegű: kedvesnek mondható.
 1. 2. 5. Ez áldás egyedül csak boldognak való.
 1. 2. 3. 4. 5. Nagy mondhatatlanul, — s mi, — benne porszemek.
 1—14. Egy eszmekép, a mely e kor keblében él,
 Lételt és életet az Istentől remél.

Megfejtési határidő: augusztus 10-ke.

A 23-dik számban közölt rejtvény értelme: **Mindszenti Gedeon.**

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Szelényi Károlynő, Kühnel Anna, Nagy Emilia, Pongrácz Laura, Grumann König Mária, König Linka, Pap Nina, Ferenczy Lenke, Koller Matild és Julcsa, Évva Ferenczné, Nánássy Szökő Mari, Barabás Ferenczné, Viertl Aloisia, Orosz Nemes Amália, Boronkay Csicseri Lila, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Pongrácz Julia, Vörös Izabella, Palkovics Somogyi Mária, Pály Stelczer Eliza, Vogel Karolin, Teszári Ida, Korbuly Mária, Marggraf Hermin, Fogler Paulin, Szabó Jula és Pollin, Mendelényi Emma, Csaby Amália, Jaross Nepomuczéna, Vagner Luiza, Persián Eliz, Kondi Julia, Sulyok Edéné, Büttner Lina és Julcsa, Takó Ilka, Madarász Emma, Stahelhausen Gizella, Dindár Izabella, Pete Lányi Angela, Lukinits Matild, Lösy Eugenia, Concha Károlynő. Barányi Károlynő szül. Nagy Rebeka, Melczer Armina, Sterné Pserhofer Ilka, Tóth K. Emilia, Glac Mária, Kaiser Gabriela, Osváth Ida, Némethy Giczy Teréz, Berzsényi Kornélia, Szokoly Zsigmondné, Farkas Irma, Német Ilona, Madarász Clotild.

A „térkép“ megfejtését utólag beküldé: Berzsényi Cornélia.

TARTALOM.

Az öltözködésről. Oh, az szörnyű, Szabadostól. Megváltás, Emiliától. Tavasz, rózsa, hold, Czako Ferencztől. A kecskés, Dobrow Lászlótól. Elégtétel, Kálosi Lipóttól, Zajos napok Ránosztai Rezsőtől. Egy hét története. Fürdői levelek. Szászorszepek. Az irodalomtámogató vállalat. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Szórejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbizások tára. Szerkesztői nyiltlevelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: **Jelen havi divatképünk.**

28-dik szám.

VASÁRNAP, JULIUS 13. 1882.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

dívatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadottnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|-----------------|---------------------|-------------|----------|-----------|----------------------------------|
| | | | | | | kelet ó. | nyugat p. | |
| 13 | Vasárnap | E 5 Margit sz. | E 5 Odön | 1 G 5 Julius | | 4 18 | 7 52 | 15 |
| 14 | Hétfő | Bonaventura | Karolina | 2 Sar. B. A. | | 4 19 | 7 52 | 16 |
| 15 | Kedd | Apostolok oszt. | Jácint | 3 Jácint | | 4 20 | 7 51 | 17 Bőjt Jer. megv. |
| 16 | Szerda. | Karmelh. B. A. | Szépíke | 4 Endre érs. | | 4 21 | 7 50 | 18 |
| 17 | Csüt. | Elek. Z. András | Elek | 5 Athanaz r. | | 4 22 | 7 49 | 19 |
| 18 | Péntek | Arnold püsp. | Arnot | 6 Tamás | | 4 23 | 7 48 | 20 |
| 19 | Szombat | Paul. Vincze | Arzén | 7 Prokóp | | 4 24 | 7 48 | 21 46. Sabb |

V i d é k i t á r c z a .

Maros-Vásárhely, július 2. (Eredeti levél). (*Follinus színtársulata. s a közönség részvétele.*) A nyári idény és jogászaink nagy részének a vizsgák letétele után távozta miatt városunk csendes, egyhangú levén — egész leveletem a színeszetnek szentelhetem. Városunkban jelenleg a Follinus z János igazgatása alatti dalszíntársulat szerepel, és valóban kitűnően szerepel. Az opera, igaz, hogy kissé gyenge, de hiszen a fő a dráma, ez pedig e társulatnál kitűnően van képviselve. Hosszas dícséreték helyett csak annyit írok, hogy a dráma elsőrendű tagjai: Paulayné, Szöllősy Rózsa, Follinuszné, Szöllősy Piroska, Gyulai, Paulay, Komáromi, Rajz — és ezzel elég van mondva.

A társulat semmi kívánni valót sem hagy fenn, de nem úgy van ám a közönségre nézve, s különösen nem úgy volt. Ugyanis a társulat Kolozsvárról eljőve, Tordán is rendezett néhány előadást, mindig szép közönség előtt, de az igazgató urnak eszében levén azon hő pártolás, miben a múlt évben itt Vásárhelyt részesült — sietett ide s Tordát elhagyta.

A társulat megérkezik, a színlapok első előadásul hirdetik „II. Rákóczy Ferenczet“, eljő az est és a színház csaknem üres; jó a második előadás, és a színház üres; jó más est, és az előadás közönség nem léte miatt elmarad — és így tovább, a színház mindig üres és az előadás közönség nem léte miatt még egyszer elmarad. Operettet hirdetnek a színlapok, az idő szép, az igazgató remél, mert az operetteknek nagy közönségük szokott lenni — és a jövedelem 7½ kr. (olvasd: hét és fél krajczár.)

A színészek lehangoltak s azon gondolkoznak: vajon este lesz-e kinek játszani? Az igazgató kétségbe van esve s azon gondolkozik: vajon hová menjen a híres, művészet-pártoló Vásárhelyről?...

Csakugyan mióta az előadások a város szélén, az „Elba“ nevű szigetben épített színpadon tartatnak, inkább gyűl a közönség, s „Dobó Katiczának“, „István királynak“ és a Szöllőssy nővérek tánczának szép közönsége volt.

Hogy ezen részvétele oka miben rejlik, azt valóban nem tudom megfejtetni. A színészekben semmi esetre sem, mert az itt működő tagok régi és szeretett ismerősei a vásárhelyi közönségnek; új tag csak kettő van, és e két tag megnyerését az igazgató ur egyik legnagyobb érdemeül ismeri el közönségünk; e két tag első föllépte óta kedvence Vásárhelynek, e két tagot közönségünk a régi, szeretett tagoknál is inkább szereti. e két tag Szöllőssy Rózsa és Szöllőssy Piroska. Minden fölléptükkor, és ez majd mindennap van — viharos tapssal hítták ki őket közönségünk, újra meg újra ismételve; tapssal fogadta őket megjelenésükkor, tapssal búcsuzott el tőlük, midőn az irigy színpad elrejték őket szeméi elől, és midőn igazán kijárták a „Vas megyei kettőt“ — nem akart tőlük megválni, hétszer-nyolcszor kihítták, csak hogy hosszabban láthassa Magyarország nympháit, s szórhasson rájuk róz-

sa-piros és piros-rózsa bokrétákat.

Hogy az opera se legyen épen mostoha gyermek, arról is annyit: hogy adták „Luciát“, a „Kunokat“ és holnap július 2-án adják „Hunyady Lászlót“. A viszontlátásig.

r. l.

Marmaros-Sziget, jul. 1. (Eredeti levél.) (*A nőegylet által alapított nőnevelde betiltása.*) Városunkat múlt hó 26-án igen nagy és a társadalmi élet legbelsőbb rétegeig ható csapás érte.

Bizonyosan emlékezni fognak e lapok olvasói, mily örömmel hirdettük volt múlt évben, hogy városunk és vidékünk lelkes honleányai, volt főispánánk: Már Józsefné öngyása vezérlete alatt nőegyletet alakítottak, mely első kötelességének tartá, először is a nőnevelés ügyét felkarolni, a mint hogy egy nőnevelde vezetésére a lelkes és irodalmilag is ismeretes Lövey Klárát megnyervén, múlt év nov. 4-én a nőnevelde megnyílt, mely pár hó alatt több mint 30 növendéknek nyújtott régohajtott szellemi eledelt. A nőegylet programját, mely épen a nőnevelde létesítését is magában foglalá, a felsőbbség megerősítette: annál kevesebb volt tehát a kétség, hogy miután a nőegylet lelkes hölgyeink ujjai közül kikerült és kisorolt kézi munkák árán nem csak értelmes és mindkét felekezeti tanárokról, de vallást illetőleg épen lelkészekről is gondoskodott, az intézet nem csak engedélyeztetni, hanem mint e vidéknek áldása, pártfogoltatni is fog. Azonban váratlanul, mint a tiszta égből lecsapó villám, jött jun. 26-án a rendelet, mely az intézetet fölösztatottnak, betiltottnak nyilvánította.

A leánykák zokogva borultak egymásnak és nevelőnőiknek nyakába s nem akartak hinni a kemény végzetnek, mely őket, még mielőtt pár hét múlva végzendő vizsgájukat teljesítenék, szétűzze azon oltár mellől, melyen a tudományoknak áldoztak. Hasztalan! A kemény ítélet ki volt mondva, s annak engedelmeskedni kellett.

Ugy-e szomorú ujság? Hát még ha való az, a mit a rendelet csak sejdíteni hagy, hogy az intézet azért tiltatott be, mert vegyes felekezeti!

De nem; ez nem lehet. Hogy az oknak egyébnek kell lenni, bizonyítja az, hogy másnap a nőegyletnek egy hirdetménye tiltatott le, mely nőinket gazdasági terménykiállításra szólítja fel. Már csak nem hiszszük, hogy a murkok, répák és petrezselynek között is felekezeti szellem uralkodjék!

Elég, hogy szeretett volt főispánánk könyvek között búcsúztatá el a növendékeket az egylettől és nevelőiktől. Sirtunk mindnyájan e kedves gyermekekkel, de könyeink fátyolán átcsillogott a remény, hogy a főmélt. m. kir. Kancellária, melyhez folyamodtunk, ezen cselekvényt nem engedi érvényben maradni.

Mi itt mindnyájan édes testvérek vagyunk. Fioskoláinkban négyféle hitfelekezet ifjai békésen, szeretettel férnek meg; mit ártana tehát az a kis leánykáknak, kivált saját felekezetű papjaik vezetése és a szülői ellenörködés édes szárnyai alatt!...

Pápa, jul. 1. (Eredeti levél.) (Prielle Kornélia vendégszereplése. — Mükedvelői előadás a magyar írói segélyegylet javára. — Rögtönzött táncmulatság.) Tisztelt szerkesztőnő! Rövid időközben sok élvezetben részesültünk s ezt Prielle Kornélia k. a. vendégszereplésének köszönjük. Mindjárt első felléptekor meghódítá a közönséget, mely őt számos koszorúval, éljenzéssel és tapsokkal fogadá. „Gautier Margit“ban láttuk őt először; nem mondhatok többet, mint hogy az egész közönséget könyekre indítá szivreható játéka által. Ezenkívül az „Angyal és daemon“, „Szerencse gyermeke“, „Czigány“ és „Az utolsó levélben“ bámulhattuk a jeles színésznő sokoldalú tehetségét. M. hó 28-án volt jutalomjátéka; „A völgy liliomát“ választá (mely darab nem részesült nagy tetszésben, de meggyőzött bennünket arról, hogy a művésznő kevés vagy éppen semmiből is tud teremteni); koszorúkkal és virágbokréttákkal lön elhalmozva, és a fiatalság részéről értékes emlékekkel tiszteltetett meg. Többi színészeinkről nem szölok s ez, gondolom, legjobban. Egyedül Gárdonyi és Kovácsné említésre méltók, mert legalább szerepüket tudják. Tegnap, azaz június 30-án mükedvelői előadás volt a magyar írói segélyegylet javára. Scribe és Legouvé: „Női harcz vagy: Párbaj szerelemben“ című három felvonásos vígjátéka adaték. Autrevall grófnőt Prielle K. k. a., Leonát, a grófnő unokabugát Kovácsné assz. Flavigneul Henriket Molnár Aladár, Grignon Gusztávot Tamási István és Montrichard bárót Sáfirány József urak személyesíték. Az előadás a legélvezetesebbek egyike volt. Prielle K. nem számos, hanem számtalan koszorút és éljent kapott és oly kedves, oly szeretetreméltó volt, mint még soha. Kovácsné igen jól vitte szerepét. A mükedvelői urak igen ügyesen és szépen tölték be helyüket, arattak is sok tapsot és éljent, melyeket a közönség véleménye szerint leginkább T. I. érdemelt ki. Az előadás után táncz rögtönzöttetett s ez nagyon jól s okosan volt, mert még néhány oly farsang, mint a tavalyi, és — a fiatalság nem fog tánczolni tudni többé. Már nagyon sok helyet s türelmet vettem igénybe s csak azt akarom még megjegyezni, hogy Prielle Kornélia k. a. még néhányszor föllépend.

Isten velünk!

r. l.

Megbízások tára

Szarvadra, P. D. urhölgynek: Rögtön elküldtük a kivántat; megjött-e már?

Békésre, P. I. urnak: Mind el van intézve; legközelebb magánuton többet.

B-Gyarmathra, N. G. T. urhölgynek: Oh, tudtuk mi ezt igen jól!

Balkányba, O. I. urhölgynek: Vettük a megbízást és örömmel intéztük el.

N. Géczre, L. P. I. urhölgynek: Rögtön elintéztük és elküldtük, megjött-e már és tetszik-e?

Rozsnyóra, L. K. urhölgynek: Szíves örömmel végzettünk el mindent.

K. Sz. Mártonra, B. Gy. urhölgynek: El van intézve.

Paulisra, G. M. kedves barátnémnak: Milyen örömmel vettem a kedves, lelkes sorokat! Bár mielőbb ismét találkozhatnám velök!

Bojtra, Cs. L. urhölgynek: Elintéztük a kivánt változást; a szíves részvétenk pedig igen, igen örülünk.

Sz. Száldobágyra, I. I. urnak: Ezer köszönet!

M. K. urhölgynek: Oh, hogy ezt nem szabad a világgal közölnöm! Bár minél több ilyen lelkes honleánynyal dicsekedhetnénk!

Esztergamba, P. A. urhölgynek: Kivánságát rögtön elintéztük.

Galanthára, K. O. urhölgynek: Megvettük és elküldtük; megjött-e már? A többit is átadtuk.

Dánosra, a kiket illet: Megjött-e a postai küldemény, és a — monstre adresse? Hasonlót várunk mi is.

N. Körösre, L. L. urnak: Jónak láttuk becses közleményét kis időre elhalasztani; gondolkodjék egy kissé, és reá jön az okra.

V. N.-ba: S. K. E. urhölgynek. Megismertük a kedves kéz vonását. Isten áldja meg e nemes szívet.

Szerkesztői nyílt levelek.

Dalmánk. Ezer baráti üdvözlés és köszönet.

Rimaszombat, T. K. E. urhölgynek. Köszönet, de másneműekre sokkal előbb kerülne a sor; ilyent ritkábban szoktunk adni. Remélhetünk tehát?

„Gara Mária“ csinos, de sok benne a reminiscencia; a fiatal szívből sokszor öntudatlanul megszólalnak a remekművek emlékei; nem is rossz jel ez; azt bizonyítja, hogy van e szívből nemes fogékonyság; de azért eredetiség után kell törekedni, ez pedig csak később szokott bekövetkezni.

A „velencei ara“ bizonyosan meg fog jelenni; csak az időt kell megválogatnunk, mert nagyon hosszú.

„Zajzoni sirján“; szép; közölni fogjuk.

„Szép Ilon“; kissé hosszú lapunk számára.

„Mit nem tehet egy jó vers.“ Ilyen elvitázhatlan tehetőség kötelességünkkel teszi, kissé részletesebben szólni e műgyöngéiről. Mindenekelőtt mi e mű célja? minő lélektani vagy társaséleti igazságot akar földeríteni? Aztán milyen a szerkezet? hol csomósodik össze a cselekmény és hol fejlődik ki? És végre a jellemfestés is hibás; mikor a leány a költeményt hallja, olyasmint mond, a mire jól nevelt leány még gondolni is másképp szokott; nagy könnyelműség is egy költemény miatt férjhez menni valakihez; drága kincs a költészet, de még korán sem biztosíték arra nézve, hogy az ez alapon kötött házasság boldogító is lesz; ahoz igaz tisztelet és igaz szerelem szükségesek, a mit e fiatalokban hiába keresünk. Mást kérünk tehát.

Maros-Vásárhelyi tisztelt levelezőnknek. Intézkedtünk.

Az egri és nagyváradai kedves leveleket már lapunk bezáratákor vettük; csak a jövő héten adhatjuk tehát.

A többi kéziratról a jövő héten.

Nyilt tér.

Nyilt válasz egy nyilt levélre.*)

T. nagysád! Lapja utolsó számának szerk. nyilt levelei közöl úgy indirecte hozzám intéz ön egyet. Azért is, hogy megmutassam, mennyire becsülöm én a „Családi kör“-nek fájdalom! ritkán nyilt izeneteit,**). másfelől pedig az öröm és meglepetés gyönyörétől, melyet e nem reménylett kitüntetés fölött érzek, ösztönözve sietek tollat ragadni, hogy nagysádnak azonnal feleljek s megfeleljek.

Zsebretevéen azt, mit nagysád visszautasított műveimről mond, melyekért pedig annak idején, midőn még előfizető valék, rövidebbeket kért, csak hosszúságok ellen lévén kifogása,***) nem hagyhatom megjegyzés nélkül levélkéje azon passusát, hol kegyed valami nő általam szándékolt megbántásáról beszél. Tudtommal egyetlenegyszer akartam Bulyovszkinénak némi keserű, de megérdemlett igazságokat mondani, mert nem tudtam még akkor, hogy igazat szólni, veszélyes dolog.¹⁾ Ön szokása ellenére epés levélkéje, meggyőzött erről s bi-

*) Közöljük e választ, mert Á. I. ur azzal fenyegetett, hogy különben még cifrábban ir majd ellenünk, mi pedig nagyon szeretjük a békét. Szerk.

***) Eddigelé hála Istennek, mindenki megértette üzeneteinket, még A. I. ur is. Szerk.

****) Most is csak azt mondtuk, „lehetetlen volt azokat kiadnunk“, pedig szó sincs róla, egyebet is mondhattunk volna e „művek“-ről. Szerk.

¹⁾ Igen is nekem, mint női lap szerkesztőjének, elvem, hogy nőt nem szabad bántani. A társadalmi életben is minden valóban művelt ember ismeri és vallja ez elvet. A mi pedig a kiméletlenséget illeti, arra nézve Á. I. ur nagy tévedésben van; olyan levél, mely a nyilvánosságra van szánva, nem magánügy többé. Szerk.

²⁾ Semmi álnév; ott volt: „Szerkesztői nyilt levelek“; a tanárság pedig nem privátélet; aztán ön még nem „írói egyéniség“; ön ir, de azért még nem író. Szerk.

³⁾ Ugyan hagyja el, kérem! mert az irodalom méltóságával is körülbelül úgy vagyunk, mint bizonyos köpenyforgató a haza szent nevével: ő emlegeti azt legtöbbit, holott épen ő vét ellene legtöbbit. Avagy ki sérti inkább az irodalom méltóságát: mi-e, kiktől ön azt mondja, hogy a legjobb szépirodalmi lapot szerkesztjük, vagy ön, ki egy elismert íróról azt állítja, hogy „krokodil könyvet ír“? És minő ez ím alatt teszi ön ezt? Még olyan lángelméjű ítéshoz is, mint Gyulai, nem hagyja szó nélkül az irodalom, ha néha-néha az író is sértegeti; pedig egy Gyulai és egy Á. I. között csak van egy kis különbség! Előbb mutassa ki ön, hogy ítéshoz, hogy általában olyan író, a ki valamivel többet tud, mint sértegetni, és akkor ítéljen nyilvánosan mások felett, de előbb nem, mert a mi az elismert ítéshoz nézve sokszor keserű kötelesség, az egy hivatatlan kezdőtől — egészen más.

Ha ön engem, mint írónt vagy szerkesztőt meg akar bírálni, van arra elég alkalom; majd minden számban olvashatja műveimet; a mult hóban, mialatt ön sértő micsodáját papírra vetette, én egy hosszabb irányzikket irtam, most meg egy nagyobb beszélyem jelenik meg; ezeket bírálja meg, ha tud hozzá, ezekből mutassa ki az én irodalmi működésem jó vagy rossz hatását, tüntesse fel elveimet, élet- szép- és lélektani nézeteimet, és ha hibákat fog kimutatni, hálás köszönettel veendem utbaigazításait; de a mig ön csak fiatalkori zsengékkel szaporítja, de nem gyarapítja irodalmunkat, addig — szeliden szólva — nagy tulbecslése ez önönmagának, hogy e lap szemleiróját merészkedik sértegetni, a kinek

zonyos lehet kegyed — óvakodni fogok oly személyekkel ösztetüzni, kiknek az irodalmi convenianceról még annyira tiszta fogalmuk sincs, hogy tudnák, miszerint álnév²⁾ alatt írói egyéniség privátéletét hozni nyilvánosság elé, legalább is kiméletlenség. En nagysád szemleirójának az irodalom méltóságát³⁾ sértő hizelgési modora ellen szálltam sikra:⁴⁾ ezt előttem már a Kr. lapok egyik jeles munkatársa elítélte, midőn piszkos spekulacionak bélyegezte.⁵⁾ Távól attól, hogy ez erős, meg nem engedhető kifejezést ismétlő, kijelentem: miszerint én nagysádnak és irodalmi működésének különös tisztelője vagyok, lapjáról pedig privátkörökben is mint legjobb szépirodalmi lapunkról emlékeztem mindig⁶⁾. De hogy ezért egyes munkatársainak, vagy épen nagysádnak is egyik-másik tévedése fölött ne mondjam el nyiltan véleményemet: nem látom be. Természetesen! mindkét esetben más lesz a stylus — s a mit a nőnek csak a sorok közt mondanék el, azt kereken, cifrázat nélkül teendém és tettem a Hölgydivatlap⁷⁾ utolsó számában a férfi irányában.⁸⁾ De a személyt s állását soha sem vonandom be a vitába s e tekintetben el kell ismernie nagysádnak, hogy e pörét elvesztette ellenemben⁹⁾ a ki egyébiránt vagyok s maradok őszinte tisztelettel

Aldor Imre.

minden sora elárulja, hogy nem mindennapi érett tehetség, és sértegeti őt azért, mert — udvarias!

Igen is, mi udvariasak vagyunk a lehető legnagyobb mértékben; én nem tudok másképp lenni, és ha ez hiba, inkább abban akarok szenvedni, mint az ellenkezőben, az önében; de én nem csak szóval, hanem tettel is ügyekszem udvarias lenni, és ha ön ebben kételkedik, tudakozódjék felőlem bárkinél, érti ön: bárkinél; és ha mi dicsérünk, a nemes, jó tetteket, a honleányi üdvös törekvéseket, a szép és nemes iránti rokonszenvet dicsérjük meg, ez nekünk örömünk, édes boldogságunk, de nem az emberkért, sem nem magánérdekből, hanem az emberiségért és a közérkölesiség érdekében teszszük ezt, és fáradalmas munkálkodásom mellett valóban nem legkisebb örömöm az, hogy irodalmi ellenségeim eddig csak azt lobbanthatták szememre, hogy — tudvariasak vagyunk. Szerk.

⁴⁾ A szemleirő olyan elismert írói tehetség, hogy Á. I. urnak még jó nagyot kell nőni, mig odajut, hogy piszkolódásai ne önmagára essenek vissza; azért nem is felelt reájuk a szemleirő, hanem feleltem reájuk én, a kit az ellenében emelt vád sulya ért. Avagy mutassa meg Á. I. ur, mikor dicsért a szemleirő érdemtelent? vagy mikor nem róttá meg a mégrovandót? Az igaz, nem olyan módon, mint Á. I. ur, mert ő mindig, de mindig ténylek után indul; a gyanusítás nem a mi kenyerünk. Szerk.

⁵⁾ Én a „Kr. lapok“-at nem olvasom, de ha ezt mondta, akkor az a jeles munkatárs lehet még olyan jeles munkatárs, de műveltségét illetőleg magát ítélte el. Az ítéshoz jogában áll megróni az író, de a személyeskedés s gyanusítás: műveletlenség jele. Szerk.

⁶⁾ Igen köszönöm e jó véleményt, de ez még nem ok arra, hogy magamat öntől sértegetni engedjem.

⁷⁾ Még a Hölgyfutárban is, t. Á. I. ur, a melyben pedig nem a szemleirőt, hanem egyenesen engem sértegetett, de a melyre nem tartottam érdemesnek, felelni. Szerk.

⁸⁾ Bátran teheti, ha előbb bebizonyítja, hogy ön méltólag lehet egy olyan tehetség bírója; mert különben sokkal jobban illik ilyen fiatal emberhez a tanulás, a szerénység. Szerk.

⁹⁾ Annak megítélését nyugodt lélekkel bizhatom a művelt olvasóra; azért részemről befejezettnek nyilatkoztatom e gyönyörűség vitát. Szerk.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, július 20-án

29-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Az öltözékről.

(Vége.)

Azonban bármennyire ajánlandó fiatal hölgynek egyszerűségben tüntetni ki finom izlését, van a női életben egy szak, melyben a fényes öltöny teljesen meg van engedve; azon óra ez, melyben Isten színe előtt örök szerelmet esküszik szíve választottjának, életének hű társához. A menyasszonyi öltözék olyan szép és fényes lehet, a mint ezt csak a vagyoni körülmények engedik, noha általában bevett szokás, tisztá fehérbe öltözködni e szent alkalomra; de a fehér öltönyön is lehet fényt és diszt előtüntetni.

Engedjük a boldog arának azt az édes örömet, hogy szeretett vőlegénye, sőt az egész világ előtt, olyan szépségnek tűnjék fel, a milyennek sem azelőtt föl nem tűnt, sem azután fel nem fog tűnni; ez az óra ugy sem ismétlődik többé ez életben.

Minden egyéb alkalommal azonban az izletes öltözködés legelső föltétele — mint mondám — az egyszerűség; és e törvény alul még a táncz vigalmi öltözék sem teszen kivételt; mert erre nézve is a dísz annál meg-

ragadóbb, minél inkább tudjuk azt egyszerűséggel összeegyeztetni.

A valódi diszesség a nőnél inkább a részletek csinnal való összeállításában áll, mint a tárgyak drágaságában.

A finom és jól szabott fehérenemű, egyszerű de csinosan készített öltöny sokkal jobban ékesíti a nőt, mint bármely drága kelméből készült ruha.

Még egyszer ismétlen, hogy a tisztaság s gondosság minden diszességnek legelső kelléke bármely nőnél.

A legnagyobb öltözködési hiba továbbá, melytől minden nőnek ovakodni kell, az, hogy ne akarjon öltözéke által többnek látszani, mint a mi valóban, azaz, inkább szegényesen legyen öltözve, csak hogy a kelme ne legyen pusztán szemre való: mert csak önmagát csalja meg s nevetségessé válik mások szemei előtt. Holmi bársonyt mutató pamutöltönyt viselni, csak hogy elhitessük, mintha drága kelme volna, hamis prémeket nyest helyett, hamis gyémántot vagy ékszert magára raggatni: ez nemcsak a rossz izlést, de egyszersmind a jó és erkölcsös nevelés hiányát is elárulja.

A nő, ki gyakran eljár ugyanazon egy családhoz, linom illedékről tesz tanuságot, ha öltözékét időről időre változtatja; de mivel még a jó módu hölgyeknek is gondosan ovakodni kell a szertelen kölfekézéstől, igen jól cselekszik, ha lehetőleg egyszerű színű kelmékhez szoktatja

magát, és inkább a diszítés által tüntet elő változatos-
tosságot; az ilyen diszítést igen sokszor lehet aztán vál-
toztatni, ilyen vagy amolyan zsinórzattal fölcserélni az
eddig mintát, ez által a régi öltöny mindjárt új alakot
nyer, és aránylag kevés költség mellett — kivált ha magunk
is értünk az ilyen diszítéshez, és nem tartjuk méltóságon
aluli dolognak a varrást — mindig ujszerű, divatos öltöny-
ben jelenhetünk meg a társaságokban.

Mindezen utmutatások azonban csak azon hölgyek-
nek szólnak, kiket Isten elég földi javakkal áldott meg,
hogy a jövedelem feleslegéből elég telik a divat igé-
nyeire is; a szegény ember legnagyobb disze a takaré-
kosság és tisztaság; és a mennyire tisztelni tudom az
olyan nőt, a ki szegényes öltözetében mindig tisztán
tud megjelenni, oly kevéssé tudom becsülni azokat, kik te-
hetségüket meghaladó költsékezés által családjuk, gyerme-
keik jövőjét — rongyolják el.

A cipő és topányra ne csupán diszelgésből, hanem
egészségi szempontból is legyen gondunk; e szerint ne
viseljünk mindig finom és vékony kelméből készült to-
pányt vagy cipőt, hanem erőset és tartósat — mert — a
tapasztalat mutatja, hogy az átfázott láb sok kínos betegség fő-
oka. A legtöbb mellbaj a lábak meghűtéséből ered. mit
az igen apró lábbeli okozhatott, és valóban a piaczi keres-
kedők, vagy munkások, csakugyan áldozatul esnének a
mell- vagy gyomor bajoknak, ha megszűnnének a durva
csizmákat hordani, melyek lábukat minden évszakban ta-
karják.

Alkalmazzuk öltözékünket az évszakhoz, nyá-
ron könnyű öltönyt viseljünk, télen pedig meleget; hanem
inkább a hidegtől, mint a melegtől őrizkedjünk; — mert
azt mondja a közmondás — ezek pedig többnyire igazat
szólnak: — Néha a hőség alkalmatlan vendég, a hideg
ellenben mindenkor ártalmas ellenség.

Midőn a hőség gyorsan bekövetkezik, lassan, ovato-
san változtassuk meleg öltönyünket könnyebbre.

De azért ne burkoljuk be magunkat túlságosan, ezen
szokás könnyen fázékonnyá tehet, s könnyebb utat nyit az
áthülésre.

Gondos öltözék, menten minden keresettség-
től s mely a körülményhez s az időhöz van alkalmazva, a jól
nevelt egyénnek csilhatlan jellege.

A csín minden időhöz, minden korhoz és vagyonál-
lapothoz hozzá illik, mert az nem a ruházat drágaságában,
hanem a jó izlés, öszhangzás és tisztaságban rejlik, szó-
val ama megmagyarázhatlan kellemben, mely mindig a
női sziv megbecsülhetlen kiváltsága.

Koros nőnek dicséretére válik, ha róla azt mondhat-
juk: beh csinos; és inkább elégedjék meg ezzel, mint hogy
csicsomázkodás által kitegye magát annak, hogy azt mond-
ják róla: beh kaczer! mert ha ilyen tényeken alapuló
vélemény a fiatal hölgyre nézve sem nagyon megtisztelő,
a koros nőt éppen nevetségessé teszi.

Továbbá a csinnal való öltözködésre nézve mellöz-
hetlen szabály, hogy ne csak a felső öltönyre for-
ditsunk gondot, hanem általában mindenre, a mi öltözé-
künkhez tartozik; sőt a valóban tisztaságszerető hölgy
mindig nagyobb gondot fordít azon öltönyrészekre, me-
lyek nincsenek közszemlének kitéve; általában minden
öltönydarabunkra egyaránt egyformán figyelmet kell
fordítanunk; mindig szemünk előtt álljon az a gondo-
lat, hogy öltönyünk által tünik ki legjobban rend- és tisztaságszeret-
etünk, a világ szeme pedig éppen nem azon öltö-
nyrészt veszi bírálat alá, melyet neki mutatunk, hanem
inkább azt, a melyről azt hisszük, hogy azt nem fogja ész-
revenni.

Megjegyzendő még, hogy új ruhában is lehetőleg
fesztelenül viseljünk magunkat, nehogy okot szolgáltatassunk
azon véleményre, hogy fitogtatni akarjuk magunkat;
hiába, az emberek legnagyobb része inkább hajlandó ro-
szat, mint jót föltenni rólunk; ne adjunk tehát arra okot.

Oly nő, a ki a közönség előtt kutató tekintettel vagy
nyugtalanul vizsgálgatja öltözékét, általában nevetséges
dolgot követ el.

Vigyázattal válaszszuk színes ruháinkat, vagy az igen
feltűnő nyomatu kelméket, mert ennek helyes vagy helyte-
len választásában is rejlik a jó vagy rossz izlés.

Vannak alkalmi öltözékek is, melyeket nem sza-
bad figyelem nélkül hagyni, s ezek olyanok, melyek a il-
lemet vagy az érzületet fejezik ki. Ilyenek:

Ha beteget, vagy szenvedő egyént látogatunk meg,
öltözékünk egyszerű és szerény legyen. Oly látogatásnál,
melyet valamely szegényebb sorsú embernél, vagy olyan-
nál teszünk, ki elvonultságban él, öltözékünk szintén egé-
szesen egyszerű legyen, mellözve mindazt, a mi a látoga-
tandó egyénnek azon állást, melyet neki nélkülözni
kell, emlékezetébe hozhatná.

Egy előkelő nőnek mindig nagyobb választéku fe-
hérműje lesz, mint felöltönye, több harisnyája, mint gal-
lérja, egy szóval több gondot fog fordítani a fehér ruhára,
mint felöltözetére, ellenkező esetben a fényűzés kétsze-
resen elárulja a lelki szegénységet.

Az igen fiatal hölgy nem fog magasan fésült hajat
hordani, mert ezen viselet gyakran nagy szem- és fülbe-
tegségeket von maga után s. a. t. s ha már nem gyermek, ez
által gyakran igen föltűnővé is teszi magát.

Egy igen fiatal nő nem fog viselni sűrű fejkötőt, hacsak
nem beteg, először, mert ez fázékonnyá teszi, másodsor
pedig, mert az kissé követelő tekintélyességet árul el.

A már korosabb nő ellenben sohasem fog megjelenni
nyilván, födetlen fővel.

Egy szóval: öltözködjünk egyszerűen, csinnal, ál-
lásunkhoz illelőleg, az alkalomhoz mérve, korunknak meg-
felelőleg, inkább a divatot szabjuk magunkhoz, mint meg-
fordítva, magunkat a divathoz, ez az öltözködés arany a-
beczé-je. E. . .

SKOTORSZÁC SIRALMA

— Smollet után angolból —

TOLNAY LAJOSTÓL.

Reményed vesztve Caledonia,
Békéd törve, — borostyánod oda!
Fiaid, a bátrak, a hadverők — —
Szülőföldjükön estenek el ők!
Vendégszerető nyájás tűzhelyet
Útazóknak többé nem integet;
A szives lak im puszta, néma rom —
Kegyetlenség emléke ül azon.

Ott nézi a szegény skót könyezőn,
Hogy mindene im harci préda lőn!
Eszébe jutnak a nő s gyermekek:
S átkozza a nyomorult életet.
Ott veszték el étlen pásztoraid
Hol fehérlettek egykor nyájaid.
Rabszűzeid jajgatnak szüntelen —
Kisdedeid az uton utfelen!

Mit használ most, oh hasztalan, mit ér,
Ha róla bár az örök hír beszél;
Enyészhetlen ragyog bár hős neved:
Mit ér, mit ér oh mind ez most neked!
Kétségbeesve, összetörve vagy,
Kemény igába görnyed vasnyakad;
Kivel nem birt az ellen fegyvere:
Polgári harczok dühe verte le.

Letörve, dulva gazdag nádasid;
Kiüzve, zárva boldog napjaid.
Nem édesíti nyájás vig beszéd
A téli esték enyhe tűzhelyét.
Nem dal, nem dal — csak zokogás fakad,
Csak jajgatást hallanak a falak —
Mig künn, mig künn a puszta téreken:
Egy — egy hős árnya búsan megjelen.

Te vad szilaj sors, oh te átkozott —
Ifju öreg hányszor elátkozott;
Oh hasztalan küzdött az ifju vér
Gyámoltalan öreg szülőiér. — —
Oh hasztalan szűnt a harczok heve,
A győző csak még dühötdebb leve;
S kít a csaták még megkiméltének:
Azt a lángok s a rabló ölte meg!

Szegény anya! könyázott szemeid
A nagy Istent hiába keresik! — —
Hűde szél metszi gyöngye tetemed,
Éhes árvád kenyérért kesereg.
Ki segítne, ha volna valaki! — —
Leebb szállnak az éjnek árnyai —
Alél szegény nő, támoalg, elakad —
S árvája felett szive megszakad.

Oh mig eremben forró vér lizog,
A mig visszaemlékezni tudok,
A mig egyet doborhat kebelem:
Sorsod, hazám, soha nem feledem.
Mig az ellen bész gyűlöletre hajt,
Dalom addig csak érted sir, sohajt:
„Reményed vesztve Caledonia
Békéd törve, borostyánod oda!”

M e g v á l t á s.

B e s z é l y.

E m i l i á t ó l.

(Folytatás.)

Sajóréthy egy tekintetet vetett nejére, azután hirtelen lesütötte ismét szemeit; le kellett azokat sütnie a báj és fenégtől, mely e nő arczáról reá sugárzott.

Vannak perczek, midőn egy eszme, egy érzelem annyira erőt vesz az emberen, hogy mintegy egész lényét átalakítja, földöntúlivá teszi; ilyen elragadtatási percz volt a jelen, Szerenára nézve; máskor is szép volt e nő, de most kétszerte, százsorta az volt!

Mint egy villanyütés, úgy rázkódtatta meg e nő látása Sajóréthyt; úgy tetszett neki, hogy csak most látja először e nőt! illyennek legalább még soha sem látta; és érezte azt is, hogy olyan forrón még soha sem szerette, ilyen forrón még senkit sem szeretett, mint e nőt!

És most először vonult keresztül lelkén háladataossági érzés azon földöntúli hatalom iránt, a melynek létezését már az imént sejteni kezdé; az imént félni, most imádni tanulta azt; a ki mindenható a büntetésben, az a kegyelemosztásban is az; elküldé hozzá e nőt, hogy megmutassa neki, milyen szép az élet, melytől ő hűtlenül elpártolni akart; védangyalát látta most benne, és ez angyal az övé, az ő életéhez van lánczolva, hogy boldogságot hintsen utjára, és ő, a kába, azt mind ez óráig észre nem vette!

Mind e gondolatok rövidebb idő alatt zajlottak át lelkén, mint a mennyi idő elolvasásukhoz szükséges; egy percz műve volt az egész átalakulás; ne csudálkozzunk rajta; mikor az ég zivatarterhes felhőkkel van tele, egyetlen egy percz elég, hogy a villám a magas mennyboltozatról a tenger mély fenekéig alá repüljön; és az emberi szív, a milyen kicsiny, mégis nagyobb az ég boltozatánál: egy mennyország mellett még egy pokolnak is van benne hely, és a szenvedélyek és szenvedések, melyek azt sokszor elborítják, nem kevésbbé vészterhesek azon felhőknel, a melyekből ama villámok ki-kiröppennek.

Percz mulva tehát ismét fölveté szemeit és imádat és elragadtatástól reszketeg hangon mondá:

— Szerena! Isten küldte önt ide e perczben!

De a szegény nő egy szót se hallott ebből; midőn a szobába lépett és férjét látta azzal a sápadt, halálra vált arcz-czal és azzal a bűnös öntudattól feldult kifejezéssel, csak egy lépést tudott tenni előre; látta a pisztolyt férje előtt a padlón, tudta, hogy meg akarta magát ölni, hogy csak az ő előrelátása óvta meg őt e rettenetes tett végrehajtásától; többet aztán nem tudott gondolni; állt némán, rémülten, a mig csak képes volt állani, aztán aláreszkedett térdeire, elfödte arczát mindkét kezével, könnyei sűrűen hullottak szemeiből, de ő ezt nem tudta, semmit sem tudott magáról, lelke messze-messze vitte el őt e sötét, örömtelen földről, fel az áldás, a szeretet zsámo-lyához, ott olvadt el lelke a hálától, hogy meg lőn neki adva, e szörnyű tettet megakadályozni.

Aztán fölkel, letörülte arczáról a könnyeket, oda lépett az asztalhoz, egy csomó bankjegyeket vett ki zsebéből és azt az asztalra téve, mondá:

— Vegye e pénzt és fizesse ki vele becsületbeli adósságait.

Ha e perczben a föld kettéhasad előtte, Sajóréthy nem

ijedt volna meg annyira, mint a hogy e szavaktól megijedt; ha eddig védangyalát látta e nőben, most büntető szellemét vélte benne látni, a legirtóztatóbb, legsújtóbb istenostorát; e nő most azért jött ide, hogy őt megbüntesse, hogy őt megalázza, a nő a férfit, a hitves önön férjét!

— Mifele adósságot? — kérdé tehát és erőtette magát, hogy hangja ne reszkessen, hogy lába ne inogjon, de a mi csak félig sikerült neki.

— Mindent tudok — viszonzá Szerena nyugodt méltósággal — ön tönkre van téve, és el akarta magát veszteni, hogy a szegyénytől szabaduljon; im, itt a pénz, elhoztam, hogy önt megmentsem.

Ezalatt Sajóréthy visszanyerte lelki nyugodtságát, és mint szilaj jellemeknél szokás, a szegény érezte haragra lobbantotta.

— Ugy látszik, kémekkel vagyok körülvéve! Még saját házamban sem vagyok ura magamnak! — mondá tehát azon éles mosolygó kifejezéssel, mely alá az ugynevezett magasabb körök szülöttjei a nagy felindulást szokták rejteni.

— Ön teljesen ura cselekedeteinek; mint eddig, ugyezentúl is tehet, a mi önnek tetszik, azt azonban nem engedhetem, hogy nevét, mely az enyém is, tiszteletlenül is ki lehessen ejteni! — viszonzá a nő szelid nyugodtsággal.

E nyugodtság még csak izgatottabbá tette férjét.

— Ez szemrehányás akar lenni asszonyom! — mondá tehát, mind inkább elvesztvén a hatalmat maga fölött — És ha igaz volna is, a mit mond, kinek volna több joga, a név tiszteletben tartására figyelmeztetni, nekem-e avagy kegyednek? — és ezt mondva, egészen közel lépett a nőhez, és dühtől remegő hangon folytatá:

— Ki az asszonyom, a ki engem ez életmódra, e kétségbeesésbe kergetett?

— Oh, tudom, tudom; én vagyok az! — viszonzá Szerena, és szemei fájdalomteljesen szegeződtek a földre, de percz mulva nyugodtabban folytatá: -- Ép azért kötelességem kirántani önt e helyzetből.

— Tehát alamizsna! — kiáltá Sajóréthy, vadul felkaczagva, azután büszkén odalépett nejéhez és égő, szűrő tekintetét reá függesztvén, mondá:

— Szerena, volt idő, midőn azt hittem, kegyed tud szeretni!

— Hagyjuk ezt uram! — vága szavába a nő, esdőleg emelven reá könyheborult tekintetét. — Nem a multról beszélni jöttem ide, hanem a jelenről, az irtózatot, kétségbejítő jelenről!

— Semmi irtózatot! semmi kétségbejítő! — mondá Sajóréthy, önkénytelenül hátrálván e női fenségétől — Nekem nincs szükségem sem az ön segítségére, sem az ön pénzére!

— Ha ön e pénzt el nem fogadja, önnek meg kell halni; a lovagiassági szabályok mulhatlanul parancsolják, hogy ön meghaljon; jó, de elébb én fogok meghalni; — és az egyik pisztolyt fölragadva, folytatá — e pisztolylyal vetek véget életemnek, ha ön innen egyenesen hitelezőinek el nem küldi e pénzt.

Olyan határozottan, de egyszersmind olyan nyugodtan voltak e szavak mondva, hogy Sajóréthy érezte, e nő megteszi, a mivel fenyegeti, és e gondolatra hideg borzongás futott végig testén.

De más részt azt is érezte, hogy a pénz elfogadása annyit tesz, mint örökre elszakadni nejétől; ő többé nem tud élni olyan nővel, a ki őt annyira megalázta.

— Jó — mondá tehát kis gondolkodás után — elfogadom e pénzt; de tudja-e, hogy ez által örökre el van szakadva a kötelék, mely bennünket összefűzött?

— El voltam reá készülve. Nekem kötelességem, meg-

menteni önt, a többire nézve, ön — ugy is már rég határozott! — viszonzá a nő olyan nyugodtan, a mint csak kitelhetett tőle.

Sajóréthy belátta, hogy igaza van; avagy nem régóta el van-e már szakadva a szerelem köteléke közöttük? hogyan éltek ök már hónapok óta? egyik sem törődött a másikkal; mit használ, ha ő szereti e nőt! olyan volt-e viselete, hogy viszonszerelmet érdemelt? nem jobb-e tehát, ha elválnak?

Jobb? oh nem! kinos, keserves most neki e gondolat! mert szereti e nőt, most inkább, mint valaha; csak most látja, érzi, milyen ritka, erős, magas lélek lakik e szivben, most, midőn örökre el kell őt veszteni!

De azért még sincs itt más menedék! bár csak meghalhatna! de ez már lehetetlen; nem, mintha még mindig félne a haláltól; oh nem; üdvösség, megváltás volna most reá nézve a gyilkos golyó; de nem lehet; mert igaza van Szerenának, az ő halála most szegényt hozna nevére, mely az övé is egyszersmind; ezt pedig bemocskolnia nem szabad; azért neki élni kell, legalább addig, a mig Szerena az ő nevét viseli.

— Jól van Szerena, elfogadom e pénzt; — mondá tehát határozottan — csak azt ohajtom, hogy ön érezné az áldozat nagyságát, melyet ez által kegyednek hozok.

— Oh érzem, érzem! — rebegé a nő elragadtatással — És fogadja köszönetemet, hogy ezt értem hozta.

— Nemesebb boszút már nem gondolhatott volna ki! — jegyzé meg Sajóréthy, keserű mosolylyal ez öröm láttára; szivén találta e nagy öröm.

Szerena nem felelt e megjegyzésre, csak egy tekintetet vetett e férfirra, egyetlen egy tekintetet, de a mely tele volt keserű fájdalommal és mély szánalommal; önönmagát szánta, hogy ez ember annyira nem képes őt felfogni; azt hiszi, boszuvágyból tette, a mit tett!

Ez ember nem szereti őt, nem szeretete soha és nem is fogja őt szeretni; ő miatta tévedt a szegény útjára; legjobb, ha elvál tőle; ez visszaadja őt önmagának, az életnek, a becsületnek — gondolá, a mint a szobát ismét elhagyta.

V.

Szó sincs róla, férj és nő egy kis világot képez, és a legboldogabb házasság az, melyben az élettársak minél kevesebbet kívánnak a többi világrészekből; természetes, ebből sem maradhatnak ki a fürgeteg és viharok, de mint a természetben, ugy itt is elvonulnak ismét, a zivataros napokat szép, verőfényes hetek váltják föl, csak elég türelmünk legyen bevárni a komor idő jobbrafordulását.

Legfonákabbul pedig azok cselekesznek, a kik, midőn borongós felhők mutatkoznak a láthatáron: — félreverik a harangot; ez csak annál inkább rázkódtatja meg a vészterhes levegőt és csak annál nagyobb dühvel öntik ki rajtuk a zivataros felhők mérges istennyilaikat.

Ha házasesetünk egét felhők borítják, ügyekezünk azon, hogy azt a szomszéd meg ne tudja; ezt értem a harangok félreverése alatt; a mig a viszály a négy falon belül ég, könnyű dolog azt elfojtani, de mihelyt a láng az ablakon kicsapott, mindjárt belekap a szélnek gonosz nyelve, szítja, hajtja, fölveszi szárnyára, és boldogok vagyunk, ha csak koldusokká lettünk, ha újra kezdetjük az életet.

Más nap este hogy Szerena a pénzt férjének általadta, vendéget kapott, egy kedves, drága vendéget, a milyennek a sziv minden körülmények között véghetetlenül örül, de a melynek láttára most mégis annyira megijedt a szegény asszony, hogy alig birt egy szót is kiejteni üdvözlétére.

De nem is volt szükség különös üdvözlő szavakra, mert a ven-

dég olyan zaj és robajjal csörtetett be, hogy már a lépcsőn lőkötött oldalba három cselédet, és Szerena még nem is látta volt, már az egész ház mondta, hogy „itt van az öreg méltóságos!”

Igen is, ő volt, Széplakyné ő méltósága; de e perczen minden inkább volt, mint méltóságos; mint valami prédára vágyó ujkori sáskahad, úgy rontott a szobába, és midőn lányát halovány arczzal, zavart tekintettel eléje menni látná, egészen olyan magával nem bíró elragadtatással szaladt hozzá és szoritotta őt hön dobogó anyai szívéhez, mint akármely más közönséges asszonyi teremtés, sőt — szinte átalom kimondani — épen úgy könnyezett és épen olyan kevéssé brrta visszafojtani hangos zokogását, mint akármelyik más anya, mikor hosszabb távollét után viszontlátja gyermekét, és meg van győződve róla, hogy e gyermek boldogtalan.

Bocsássátok meg a szegény anyának e magáról való megfélekedezést ti szigoru illembírák ott fenn a magasban; inkább azon kérjétek Isteneteket, hogy mentsen meg benneteket hasonló fájdalomtól, mert különben, bármennyire köből legyen is szívetek és bármennyire jéggé vált benne minden érzelem, épen úgy fogtok könnyezni és épen úgy hangosan zokogni nagy sirástokban, mint Széplakyné ő méltósága e perczen.

De adjuk meg neki, ő sem sirt sokáig, csakhamar kifejtette magát leánya karjaiból, letörülte arczzát, egy tekintetet vetett a tükörbe, aztán egyenesen Sajóréthy szobájának tartott.

Szerena utána indult, kérdezte, hová siet? mit akar tenni? de az anya se látott, se hallott, csak is épen annyi lélekjelenléte volt, hogy a tükörbe vessen egy pillantást.

Sajóréthy szobája be volt zárva; Szerena nagyot lélegzett, midőn az ajtó ki nem nyílt; csak most tért magához egy kissé.

Nem úgy az anya; ezt még nagyobb dühbe hozta az ajtó makacs mozdulatlansága.

— Hol van! hol van ez az ember! — kérdé tehát olyan hangon, a melyet még trombitával sem lehetne hiven visszacni, annál kevésbbé pedig hetükkel.

— De édes anyám! — mondá Szerena szelid csititással — Jerünk be előbb az én szobámba! Hiszen egészen össze vagy gyürve!

Tán a szelid szavak, vagy a „toilette“-re való figyelmeztetés volt reá hatással, elég hozzá, átengedte kezét leányának, a ki őt szobájába vezeté.

Itt mindenek előtt az átöltözködéshez fogott; még mindig rettenetesen fel volt indulva, csak úgy tépte magáról az uti köntöst, azonképen a vastag selyem capuchon-t, de a mi nem tartóztatta, hogy átöltözködés közben formaszertinti vállatást ne indítson leánya ellen.

— Mondd tehát, hogyan történt? — kezdé francia nyelven, hogy a komorna előtt biztosítva legyen.

— Nem értem, mit kérdez édes anyám! Mi, hogy történt? — kérdé viszont a leány a legnagyobb zavarban.

— Mi? hát az összekocczanás, a meghasonlás, a perpatvar, mit tudom én, hogy mi! hát az, a miről irtál! — viszonzá Széplakyné indulatosan.

Csak most jutott eszébe Szerenának, hogy mikor Bajmóczynak irt, egyuttal édes anyjának is irt volt! Igen, igen, szíve nagy félelmében, hátha Bajmóczy nem fog rajta segíthetni, kérte anyját, jöjjön el gyorsan; de hogy minek? miért? arra már sehogy sem tudott emlékezni; hogy is ne! mikor a lélek egy huszonnégy óra alatt olyan irtózatoss hányattatáson ment keresztül, mint az övé, nem csuda, ha megfélekedzik egyről másról; inkább az csuda, hogy még emlékezni tud valamine!

Igen, igen, — mondá tehát — emlékezem, hogy irtam

Kegyednek: de az egész csekélység volt édes anyám — egy kis félreértés —

— Semmi félreértés! — viszonzá az anya határozottan, és egy levelet vett ki utitáskájából. — Ez a folt nem félreértés; ez valóságos folt, könnyfolt! Mikor a leány egy könnyfoltot csatol az anyjához címzett levélbe, ott félreértésről nem lehet szó! Aztán meg az a harmincz ezer forint, a mit a levélben kértél! Mirevaló az a harmincz ezer forint, ha az egész csak félreértés!

— E pénzre — nekem — van szükségem! — felelé Szerena, szemlesütve, és erősen el volt határozva, hogy anyja előtt folytatni fogja a Bajmóczyval játszott szerepet.

De Bajmóczy és Széplakyné között körülbelül olyan különbség volt, mint egy jámbor falusi lelkész és egy spanyol nagyinquisitor között.

Széplakyné egy tekintetet vetett leányára és többet tudott, mint a mennyire szüksége volt.

— Neked volt szükséged e pénzre? — kérdé tehát és közelebb lépett leányához; és a mint előtte állt, elfelejtette az öltözködést; kiküldte a komornát és nézett a leányára, hosszan, szivbehatóan, és minél többet nézte, annál nagyobbra növekedett bámulata és elfogódása; úgy érezte magát leánya előtt, mintha idegen előtt állna; szíve remegni kezdett; hiszen ez nem az ő Szerenája!

Körültekintett a szobában; az asztalon könyveket pillantott meg, és óh, minő könyveket! verseket! Arany és Petőfi verseit!

— Hiszen ez a nő olvas! verseket olvas!! magyar verseket olvas!!! — kiáltá elszörnyűködve!

Egy másik helyen pedig — ismét könyvek heverték; ezek meg regények voltak: „A magyar Nábob“ és „A nővérek!“ Imitt-amott papírjegyek voltak az egyik könyvbe téve; Széplakyné megnézte e helyeket, azok voltak, melyekben a szegény Fanni élete olyan szivrepesztőleg szépen meg van írva.

Széplakyné kitette a könyvet kezéből, leült leánya mellett, kezébe vette kezét és az anyai sziv legmélyebb fájdalomával mondá:

— Édes leányom! ne tetesd magad előttem! Tudom, hogy szerencsétlen vagy! tudom, hogy férjed méltatlanul bánik veled! mondd el nekem bánatodat, nekem, édes anyádnak!

Annyi bensőséggel, olyan igaz megilletődéssel voltak e szavak mondva, hogy lehetetlen volt ellenállni azoknak; ha idegen beszél így Szerenával, akkor is megpattan a szomorúsággal csordultig telt sziv, hát még mikor azokat az anya mondja!

Aláhajtotta tehát fejét az anyai kebelre és beszélt, és a mit szóval ki nem birt mondani, azt a könnyek egészítették ki: elbeszélte, milyen nagy boldogtalanság az ő házassági élete, mennyire alásülyedt általa férje, hogyan vetette magát a szenvedély, az adósság, a kétségbeesés örvényébe, és ha ő nincsen, most már véget vetett volna életének.

Az anya nyugodtan hagyta őt beszélni; csak a szíve zajlott, csak a vére háborgott, minden szóra erősebben, lázangóbban, és midőn Szerena végre az öngyilkosság kínos emlékétől kimerülten elhallgatott, hévvel mondá:

— És te megakadályoztad őt abban?

— Hogy ne! — viszonzá emez — hiszen férjem, hiszen nevét viselem!

— Igaz! — jegyzé meg erre az anya és felszökkné ültéből. nagy izgatottan járt fel és alá a szobában.

— Igaz! nevét viseled! kerülni kell minden botrányt — mondá. a mint így fel és alá járt, azután újra odalépett leányához.

— És mit gondolsz, sokra megy az adósság? — kérdé, folyvást mély gondolkodásban.

— Alkalmasint; már az én vagyonom is meg van terhelve.
— Nem tesz semmit! az enyém még nincs, és ezzel még elég fényesen lehet élni! — mondá és újra járt, bolyongott a szobában, majd ismét megállt leánya előtt.

— És bizonyosan tudod, hogy nem szeret? — kérdé és szeme fénye reszketett a felindulástól.

— Oh bizonyosan! — felelé Szerena, mély fohászszal.

— Ne sohajtozz — viszonzá az anya, egy uj eszmétől megkapatva — Ne sohajtozz! Meg leszesz boszulva! fényesen meg leszesz boszulva! az egész világ előtt meg lesz alázva ez ember! — és egész telhetetlen büszkesége kisugárzott szemeiből, arcza visszanyerte régi derűtségét és a mint így Szerena előtt állt, csaknem fiatalabbnak látszott nála: leányánál.

— Megboszulva? hogyan? — kérdé ez, megrezzenve e szavaktól, e vészjósló vidorságtól.

— Kifizetjük ez ember adósságait; egy krajczárig kifizetjük — mondá az anya hévvel.

— És aztán? — kérdé a leány aggódva.

— És aztán? — viszonzá az anya elragadtatva — oh aztán, megmutatjuk neki, ha szabad-e, ha lehet-e egy Széplaky leányt így megsérteni, így megalázni!

— De hogyan anyám?

— Ugy, édes Szerenám, hogy olyan házat viszünk, a mi nőt Pest még nem látott! Én és te, mi leszünk a főváros, az ország ragyogó napjai! Te szépségeddel, én szellememmel hódítom meg a sziveket! Hadd lássa, hadd érezze ez ember, mit vesztett el bennünk! Egy Széplakyt nem lehet megalázni! — mondá a nő, és a mint ezt mondá, megfoghatóvá lön, mint lehetett ő egykoron egy birodalmi város fényes királynéja, a ki előtt hercegek és fejedelmek térdre borultak; még most is ellenállhatlan volt, már tudniillik olyan férfiaknak, a kik mindent keresnek a nőben, csak szívet nem.

Oh, de Szerenát nagyon, nagyon szomoruvá tette e büszke vidámság.

— Csalódom édes anyám; nem vagyok én való erre! — mondá tehát, és félénken közeledett anyjához.

De ez türelmetlenül vágott szavába:

— Ne beszéljen nekem így, asszonyom! Jobban tudom én, mire való egy Széplaky leány! Látom már, kedélye le van feszülve, lelke elcsüggedt a méltatlanságtól! Szegény leányom! Nem csuda! de majd másképp lesz! — mondá, homlokán csókolva Szerenát.

— Aztán ezek az ostoba könyvek! mirevalók ez ostoba könyvek egy fiatal hölgy szobájában! Nem ábrándokra, szellemre van nekünk szükségünk édes leányom! Közönséges embereknek való az ábránd! A ki uralkodásra van teremtve, annak nem kérni, de parancsolni kell tudni! Azért el e könyvekkel az asztalról, és el e kárvallott kifejezéssel az arczról! Mi nek is busulnál? Avagy csak nem szereted ez embert? — kérdé egyszerre ijedten.

Szerena nem felelt, de nem is volt erre idő, mert az anya nem hagyta őt szóhoz jutni.

— Ah, ha te ez embert igazán szeretnéd! De ez lehetetlen! Ilyen embert szeretni! a ki minket így meggyalázott; és ha lehetséges volna is, nem szabad, hogy úgy legyen, úgy-e bár édes leányom! A nőben is van büszkeség és a ki büntetlenül engedi magát megalázni, az nem — az én leányom többé — mondá, olyan határozottan, hogy a szegény Szerenának csak úgy szédült a feje tőle.

Ezalatt a méltóságos asszony egészen befejezte az öltözködést; annyira fel volt izgatva, hogy komorna nélkül is tudott most öltözködni, és meg kell vallani, igen jól értett e művészethez; a mint a tükör elé lépett, lehetetlen volt önelégülten nem tekinteni az abból kitündöklő alakra.

Épen akkor hallatszottak Sajóréthy léptei a mellékszóban.

Szerena elhalaványult e léptek hallatára.

— Ő az? — suttogá az anya, észrevéve ez elhalaványulást.

— Igen — viszonzá Szerena, és összetéve kezeit, könyörögve tevé hozzá:

— De ugy-e bár édes anyám, szeliden bánssz majd velem? Lásd, ő is boldogtalan!

— Ne félj semmit, édes leányom; meg léssz velem elégedve — viszonzá az anya, még mindig a tükör előtt; tanulmányozta arczát, egymásután próbálta fel a kifejezéseket, melyek legjobban megfelelnek a következő jelenet jellemének és egyszersmind az ő egyéniségét is kellőleg kiemelnék; végre megtalálta az illető jelmezt; nagyon pompás volt; csupa kecses büszkeség, csupa grandezza; egy csókot hintett leánya felé balkezének mutatójával, aztán elhagyta a szobát. Így léphetett a gallusok nagy királya az oltárhoz, hogy fejére tegye a koronát e szavakkal: „Dieu me l'a donné, gare—qui y touchera!“

(Vége köv.)

TEMETŐBEN.

HALÁSZ DEZSÓTÓL.*

(Julius 10. 1862)

Te sem vagy már magadban jó anyám
A temetőnek zordon éjjelén,
Ni, hogy tátong az a borzasztó sir,
A koporsóban I d a van, szegény!
A sir körül sajnálkozó sereg,
A szemfedél a sohajtót lebeg,
És a koporsó gyászos mint magam, —
— Oh Ida, Ida! — Nincs, nincs! — halva van!

Nem lát ak többé, hangod elveszett,
De lélek mégis, — halavány, hideg, —
Kebledben a szív többé nem dobog,
Fájdalmainkat szívd nem érti meg!
Hát lelked? — oh a lélek meg nem hal...
Hát ez minő irtózatoss robaj?
A koporsóra esnek a rögök, —
— Elölünk, sir, örökre elfödőd!

Hallgass el, hallgas szörnyű dobogás!
Ne süss oly forrón, égetőn te nap!
Te vitted el szemérem sugarát,
Hogy a virágok elhervadjanak.
Hát a harangok mégis zúgnak, — oh!
Ez a zsiromlás oly irtóztató!
Hát még a csend, hát még a néma éj,
— Midőn az ember nem hisz, nem remél!

A kételkedésben bűnössé levék, —
Ne hagyj el engem túlvilág hite!
Oh jer, jer be az imaszárnya on
E fájdalomban háborgó szívbe!
Im a sötét világnak fénye lön,
Örömvirág is van a temetőn,
A hajnal itt is szép, mint mindenütt...
— Ah Ida élsz, élsz, anyámmal együtt!

*) A hü testvér fájdalomja szól e sorokból; mi érezzük e fájdalom mélységét, mert a korán elhunyt Halász Hedvig Idán nemcsak a haza egyik leghívebb gyermekét, de mi is egy kedves barátunkat veszítettünk el.
Szerk.

A kecskés.

Népmonda után.

Dobrow Lászlótól.

(Folytatás.)

A két szerető szív naponta találkozott a patakcsa hús árjai mellett. Hanem ezuttal a falu népe részéről a megszólás sem maradhatott el.

— Hogy is szeretheti Lenke azt a kecskepásztort, azt a szolgát? Nincs-e közöttünk elég derék legény, ki az ő szerelmére méltó volna?! — Így vélekedett a fiatalság. Az anyám-asszonyok részéről is ugyancsak kikapták a magokét.

Petheő János uram csak hallgatta a sok pletykát. Egyet pödört őszbecsavarodó bajszán: Ide ugyan be ne tegye a lábát, mert nem azon az uton megy ki, a merre bejött. Lenkének meg talán csak megéri az esze s belátja, hogy az ő férje-ura ilyen szolgaféle ember nem lehet! Így szokott némelykor Petheő János uram magában beszélgetni; hanem azért lányának mit sem szólt. Nem akarta a „szép virágszálat“ szemrehányással elhervasztani. S főleg mióta Lenke édes anyja a föld alatt nyugszik, azóta alig mer dorgáló szavaival föllépni, nehogy a leánynak bánatot okozzon. „Majd megjön az esze!“ Egy ízben ugyan megpirongatta Lenkét azért, mert olyan sokáig elmaradt a vízzel; de a mint látta, hogy a leány erre aztán búslakodásnak adja magát, dehogy akarta volna azóta a későnjövetelt csak szóba is hozni.

Petheő János uramnak volt egy szomszédja: Fehér István — kinek gazdagsága majdnem az övéhez hasonló kiterjedésű vala. Fehér Istvánnak fia régóta sovárgott Lenke keze után s irigy szemmel nézte a szerelmesek boldogságát.

Gyönyörű vasárnap nap volt.

Mint mindenütt, úgy itt is rendes szokásként a kétnem-beli fiatalság délután a mulatáshoz látott s vidor kedvvel tánczra kerekedett, míg a vének a ház előtti lóczákon s a körül telepedtek le.

Azalatt a tánczolva mulatók víg danája bejárta a kised falut. Bandi is hallotta, de nem a faluban, hanem a hegyen. Neki nem lehetett ott a vigadók között lenni, — ő számba kapott kecskenyáját legeltette. Oda atdta volna egész nyáját — ha ugyan az övé lett volna — hogy csak egy rövid időre ott lehessen a vigadók között; hejh! mert jól tudta, hogy az ő Lenkéje is ott van. Lenkének közvetlenül el kell mennie a tánczra, mert különben elvonultsága igen szemet szúrna.

Jól mulattak... folyt a táncz. Petheő János uram leánya épen a szomszéd fiával Józsoival járja az andalgózt. — Most az egyszer elrontom annak a Bandi szolgának a szerelmét, — gondolta magában Józsi, s azután a szemlesütve tánczó Lenkéhez szólt:

„Te! Lenke, a falu „szép virágszála“! miért is szereted te azt a Bandit, mikor én nagyon jól tudom, hogy az téged nem szeret; hogy kívüled másd is szeret. A minap is ott láttam Cseres Katalin beszélgetni.“

Lenke semmit sem szólt; hanem a mint eljárták az andalgásra következő friset: ment egyenesen haza felé. Eleget tánczolt ő már! akár soha se is tánczoljon! Ezt inkább eltűrni, mintsem azt mondják neki, hogy szerelmes szívének Bandija öt nem szereti, meg hogy szerelme csak tettetés... kiszámított ámitás.

Ezalatt az öregek is széledezni kezdtek a lócza körül. Lenkéék háza előtt már csak két öreg gazda ült. — Petheő János uram s érdemdus szomszédja, Fehér István.

Lenke mindközelebb ért. A két öregnek szeme felcsil-

logott az örömtől, a mint a szép ha'adont megszemlélték. Lenke őket szépen üdvözölve a ház beljébe tért.

„Hát azután mindenesetre számot tarthatok reá?!“ szólott Fehér István egy előbb megkezdett beszédnek fonalát mintegy újra felfogva.

„Senki más úgy mint kegyelmed. Józsi derék legény a maga talpán! Itt reá a kezem, hogy az ujbór után összeházasítsuk őket!“

„Adja Isten!“ volt a szomszéd utolsó szava s elváltak.

Petheő János uram mint afféle törődött öreg csakhamar nyugalomra tért. Utána nemsokára Lenke is lofeküdt; de nem azért, hogy aludjék, hanem hogy az éjet álmatlanul, ébren töltse; mert aludni nem tudott; álom nem jött szemeire. Fölmerült képzetében az a jövőendő, melyet ott a patak partján ő s Bandija a boldogság tarka színeivel diszítottak föl. Majd ismét a kétely százfejú hydrája kezdte magát Lenke keblében felütni. „Nem! az nem lehet, hogy ő e'agem megcsaljon... ő azt nem teheti... De hátha van mégis valami a dologban?..“ Ezzel a gondolattal olyan sokáig eltépelődött. Majd meg arcát párnái közé rejtve elkezdett hosszan, keservesen sirni.

A piruló hajnal Lenkét halvány arczczal, kisírt szemekkel, ébren találta.

(Vége köv.)

Nándorfehérvár (Belgrád).

Remellay Gusztávtól.

Nyílt levél G. M. barátomhoz.

E napokban hozzám intézett bizalmas levelében Kegyed a művelt léleknek saját nyílt őszinteségével elpanaszolja, hogy nem ismeri részletesen az egy idő óta mind a lapokban, mind a társalgási körben sűrűen emlegetett, s valószínűleg rövid idő múlva egész Európára s különösen hazánkra nézve is igen fontos szerepet játszó Nándorfehérvár, s illetőleg Szerbia történetét s hazánkhoz a régibb időben volt viszonyát, és egyszermind arra szólít föl, hogy e tekintetben némi felvilágosítást nyujtsak.

Megvallom, igen megtisztelő volt reám nézve e bizalmas felszólítás, és éles kötelességemnek tartom, haladéktalanul eleget tenni kedves ohajtásának; de, mert fölteszem, hogy hazánk leányai, nevezetesen pedig e lap olvasónői közül sokan osztják kegyed nemes tudvágyát, az egyelőre csak kegyednek magánuton szánt választ im e lapban teszem közzé, s örvendeni fogok, ha sikerül Nándorfehérvár és Szerbia történetét oly modorban előadhatnom, hogy az nem csak tanulságos, de egyszermind kellemes olvasmányul szolgál hazánk hölgyeinek; ezt annál inkább szabad reménylenem, mivel már több ízben volt alkalmam örömmel tapasztalni, hogy e lapok művelt olvasónői azon honleányi kötelességet, mely szerint a magyar hölgynek iparkodni kell, megragadni minden alkalmat: mely nemzetünk dicső történetének — a honszeretet ezen legbiztosabb kutforrásának — minél részletesebb megismerésére kínálkozik.

I.

Nándor-Fehérvár az Árpádok korában.

Azon időben, midőn a római caesarok három világrész fölött uralkodtak, ott hol ma Nándorfehérvár*), vagy mint a szer-

*) Törökül Darol-Dschisad, vagyis a szent háboru háza.

bek nevezik, Belgrád áll, Taurunum nevű római telep virágzott, — s helyzeténél fogva a római birodalom legjelentékenyebb pontjai közé tartozott.

Azonban tudva van, hogy idő multával két részre oszlott a caesarok öröksége, akkor Szerbia a keleti császárok uralma alá került, és midőn először halljuk említeni történelmünkben, Dukas Mihály császár nevében Niketás nevű parancsnok által kormányztatott.

Niketás rossz szomszédja vala a magyarnak, mert azon feltétel alatt, hogy bizonyos részt kap a szerzendő zsákmányból, megengedte, sőt mi több, tettleges pártolás által is elősegítette, hogy a bolgárok dúló seregei betörhessenek hazánkba.

És a vad csorda a Dunán s az abba Nándorfehérvár alatt ömlő Száván átkelve, berontott hazánkba és borzasztó pusztítást vitt végbe, de gyáván megfutamodott, midőn értesült, hogy Salamon király, ki akkor épen jó egyetértésben élt nagybátyái Gejza, László s Berta hercegekkel; megbízta a hon legjelesebb leventéjét, Lászlót, hogy addig is, mig maga levonul az országos derékhaddal, a határhoz siessen és éreztesse a dúló csordákkal a magyar karok boszuló sulyát.

Mire László az aldunavidékre ért, már hült helyét lelé a vad martalóczoknak; ámde a merre csak tekintett, a kegyetlen pusztítás vérlázító nyomait látta, — a faluk s városok le voltak perzselve, — magas halmok jelölték a lemészároltak s mindenféle apák, anyák, férjek s testvérek kesergve siratták elveszett szeretettjeiket.

A hős herceg szive vérzett e kegyetlenségek láttára, teljesen helyeslé tehát az alvidékre leérkezett ifju király azon tervét, hogy Niketás, a gonosz szomszéd véres feleletre vonasék a ki e kegyelem dúlást megengedte s a vad martalóczokkal a kincs s emberzsákmányban osztozott.

Az igazságos boszuvágy által ingerelt magyar hadsereg részint száraz földön, részint hajókon érkezett Zimony*) alá, mig azok, kik lóháton, vagy gyalog közeledtek, Zalánk eménél gyűltek össze, a hajókon leszállított hősök végre a Száva torkolatánál vetettek horgonyt.

Azalatt — koszorú Garay szavaival élve:

Nándorfehérvárban sem aludt ám a görög;
Csellel, harcczal kél s fortélylyal ellenök;
Könnyű lenge csolnakokba szállanak
Rejteményes gyúgszerekkel harczfiak;
Kénkó s komforkészületből van a tűz,
El nem oltja pokoli lángját a víz,
Itt is ott is víz fölött és víz alatt
Fel s kigyújtják a magyar hajóhadat;
S pillanathan a futó tűz fellobog,
Az emesztő láng az égre ustorog;
De sokával táborának csakhamar
Urrá lesz a gyilkos tűzön a magyar,
S áthidazva Szávát s Dunát,

készül ostromra, mert habár tetemes veszteséget szenvedett is, Niketás még sem adta fel még a várat, mert abban bizott, hogy ha majd segítségére érkezik a vad besnyő had a két tűz közé szoritandó magyarság kénytelen lesz az ostrommal felhagyni.

S csakugyan nem sokára elérkeztek a várt vad csordák, és épen akkor, midőn a vár újbóli megvívására készültek őseink, törtek ki abból a görögök is.

Igy aztán kettős lőn a veszély s igen sulyos az elődeinkre váró feladat, de ők örvendtek annak, hogy nagyobbá lett a

veszély, mert hisz ez által annál nagyobb alkalmat találhattak: ősi erényüket s a rettentetlen bátorságot kitüntetve megmutatni a világnak, hogy Árpád hőseinek méltó utódai.

A király a bérczetőre települ,
Mely a város ellenében felmerül,
László herceg lenn terül a völgyben el,
A középet fogja Gejza sergivel.

A mig Vid gróf (ki ekkor barátságot szinlelt Béla fia iránt) a tartaléksereget képző bácsi és csongrádi hősöket vezérlé, Eörs Iván, a Batthyányiak őse, László herceg legbensőbb barátja a vasi, tolnai s soproni hősökkel legelőlt ált, ott, hol csak egy keskeny patakér választá el bajnokait a pogány csordáktól.

Igy természetesen őt érte a Kazar által vezérelt első roham, mint szirtfal tartották ezt fel a bajnokok s dús aratást vittek addig is véghez a besnyők közt, mig előre robogott a derékhad s erre véres és bösz, de rövid volt a csata; mert csakhamar

Része elbull a besnyőknek gonoszul,
Mint farázaskor éretlen szilva hull!
Része fogságra és rabszjira jutott,
Csak kevés, ki a vezérrel megfutott.

Nagy öröm lőn aztán a magyar táborban, s a győztesek méltó büszkeséggel készültek ősi szokásként a diadaltorra.

Ez előtt azonban teljes diszben vonult el a bajnok sereg az ifju király előtt.

A fényes szemle után azoknak, kik leginkább kitűntek a küzdés alatt, jutalmakat s dicséretet osztott Salamon s azután követet küldött Niketáshoz, hogy felszólítsa, miként látva, hogy megverettek s messzire kergettettek vad szövetségesei, Nándorfehérvárt adja fel, mit ha tesz, bántatlanul elvonulhat seregével, mig ellenkező esetben, ha t. i. ostrom által vétetik be a vár, ő s népe is halállal lakolnak a kiontott drága magyarvérért.

Niketás látta a besnyők siralmas sorsát, s hallotta a győzelmes magyar hősök megújult lelkesedését, nem lehetett tehát józanul reménylenie, hogy megvédi a várat; de azért mégis daczczal felelt a követségnek, kétségtelenül azt reményelve, hogy Konstantinápolyba már jó idő előtt küldött kérelemmelére onnan segélyt kap; kijelenté tehát, hogy mig kő lesz kövön Nándorban, nem fog abba lépni a kevély magyar.

Lehet, maga sem hitte, hogy meg fogja tarthatni fogadását, s ha hitte, csalódott; mert habár hosszabb ostrom s sok vérontás után, de Nándorfehérvár mégis Salamon király hatalmába került. S hogy ez megtörtént, s hogy épen a válságos perczen nem lőn fogolylyá, Magyarország leghősebb, legjelesebb leventéje László herceg, főleg egy magyar nő érdeme volt.

E hölgy családi nevét, fájdalom, sem a történelem nem jegyzette fel, sem az ősi hagyomány nem juttatta el hozzánk, de a szerb nép közt élő ősi néprománczok után tudjuk, hogy keresztneve Ilka volt, a szép név, melyet egy idő óta ismét őseiéhez méltóan visel sok lelkes magyar hölgy.

* * *

Mind a történet mind a hagyomány egyezőleg mondja, Ilka a martalóczok által raboltatott el szülői házából s midőn Niketás a fogolyhölgyek közül zsákmányrésze fejében többet kiválasztott, őt is ezek közé sorozta. — A nándorfehérvári parancsnok azonnal, amint meglátta, vad szenvedélyre lobbant iránta, s mert a tőle irtódzó hölgy visszautasítá szerelmi kéréseit, és készebb volt öngyilkossá lenni, mintsem a görög vezér

*) Zimony szemközt Nándorfehérvárral, de a Duna ugyanazon partján emelkedik.

kedvese lenni, s ez, hogy megtörje makacsságát, sötét s mély börtönbe lökette, tudatta vele, hogy ott fog maradni mind addig, míg ki nem jelenti, hogy viszonsszerelmével boldogítja vagy mig — meg nem hal.

A bátor és magyar név tisztaságért büszke hölgy a rémítő helyzetben is csak folytonos tagadó választ adott. Lelke erős volt s nem hajlott meg, de testét megtörte a szenvedés; sulyos beteggé lön, mire aztán egy apácza zárdába vitette Niketás.

Soká feküdt ott betegen, majd felüdült, de még akkor sem nyerte vissza egészen erejét, midőn a vár ostroma megkezdődött.

Azon nap midőn a magyar hadsereg a király s hercegek személyes vezérlete alatt ereje egész megfeszítésével támadta meg Nándorfehérvárt, a hazája dicsőségeért rájogó magyar hölgy órákig esengett buzgón az ég és föld hatalmas urához, hogy győzelmet arassanak ostromló honfiai, mely egyszersmind neki is szabadságát hozza meg.

Hosszu és véres volt a küzdelem, sok jeles magyar árán vásároltatott meg a diadal, de végre mégis egyik kapu uraivá lön a magyar hősök azon dandára, melyet László herceg vezérelt.

Ilka a zárda ablakából nézte az ostromot és felsikotott, örömeiben hálátelt kebellet halk buzgó imát rebegett, midőn látta, hogy az elfoglalt kapun bevágtat a győztes csapat vezére, a bajnok herceg s hőseitől követtetve üldözi az előtte befutott görögöket.

De öröme csak rövid volt, mert egy erős görög csapat, mely a kapuhoz ért, elmetszé a még künlevő magyarokat s becsukta a kaput s harsány örömhangozattal hirdette ezer meg ezer görög torok, hogy néhány percz mulva foglyuk lesz a bajnok herceg. Ez látván, mily kelepcebe esett, nehogy szabadsága árán megmenthesse Niketás az ostromtól Nándorfehérvárt, eltökélte, nem adni meg élve magát s halálra készen villogtatta súlyos bárdját a görögök ellen, kik a győzelem reményével s örömeivel vették körül kevés számú kíséreit.

Azt, hogy mi történt a hirtelen becsukott kapunál, csakhamar megtudta az egész magyar sereg, s erre Ilkának ama válságos perczben, midőn a nagyszámú görögök rohamot intéztek László herceg s gyér kísérete ellen, azon gondolat villant fel agyában, hogy ha égő szövétnek ragadva felgyujtaná a zárdát s a tomboló szél szertehordván az égő üszköket, mindenfelé égni kezdene a város, László megtámadói felhagynának a rohammal, s a támadandó zavarban betörhetne a kapukon, az ostromló magyarság s valóban, a mint

Már a tűzvész lángtolyóvá szélesül,
Ház után ház ég, s a lángba elmerül,
S mint veszett ló, végignyargal piaczon
És utczákon, háztetőkön s tornyokon.
A lakosság vagyonaért sir, remeg,
László herceggel nem gondol a sereg,
Minden, a ki él, mozoghat, tüzet olt,
Életet ment, kincset ment meg és vagyont;
A magyarság is segítve megjelen,
Melyeket tört, s láng csinálta réseken.

S hirtelen elfoglalva a kapukat és ellepve az utczákat és téreket, nem csak László herceget menté meg, hanem rövid idő mulva diadalmasan lemészárolva, vagy fogolylyá téve az őrség nagyobb részét, úgy megrémítette Niketást, hogy ellenkezőleg azzal, a mit előbb a király követének elbizakodva s büszkén válaszolt, a fellegvárból, hová serege romjával vonult, főbb tisztjei egyikét leküldvén Gejzához, kijelentette, hogy átlátva, miként képtelen tovább ellenállani a hős magyaroknak, feltétlenül s csak a győzők kegyébe s nagylelkűségében bizva, megnyitja a fellegvár kapuit s hódolólag járul a király s hercegek elébe.

És ámbár többen a vezérek közül azt kívánták s maga Salamon is egyelőre úgy nyilatkozott, hogy megtagadtatván a kegyelem, tovább folytassák az ostromot, a fellegvár bevétel után mind Niketás, mind a többi görögök halállal lakoljanak, mégis sikerült Gézának hős öcsével Lászlóval egyesülve reá birni a királyt, hogy szabad elvonulást engedett valamennyi görögnek, a kik a várban voltak.

S a mint aztán az átadás megtörtént, mint a hagyomány regéli, az összes sereg előtt ünnepélyesen mondott hálát Ilkának a király s kijelentette, hogy ha szerelmével s kezével boldogítja a leventék egyikét, maga lesz a násznagy s fejedelmi fénynyel tartja ki esküvői ünnepét.

A szép hölgy hevülő arczczal rebegett ezért hálát, de szeméit mélyen lesüté, mert félt tekintetével találkozni azon ifjú lángoló pillanataival, kivel, még mielőtt fogságba esett, a viszontszerelem esküjét letette volt.

S ki volt a boldog levente, ki iránt szerelemre lobbant Ilka? a magyar hadsereg legkitünőbb leventéi egyike — Kálmán, Ors-család ivadéka, s így sarjadéka a dicső törzsnek, melyről oly szépen éneklí Garay — hogy

Fényes s nagy nemzetség mind maig —
S a hazának jó s bal sorsán hű fiak,
Mint meg anyyi gyöngyök a Batthyányiak.
(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— Julius 8-án. —

Hű keblek. — Hogy érti tárczairó Berzsenyit. — Tárczairó magánérdeke. — Mit mindent nem tesznek a nők. — Láthatlan szellemek. — A történet isten-asszonyai. — A budai népszínházról. — Papírszavak. — Egy kis csekélység. — A színház nemtője. — Halljuk! — Sulyos teher. — A „Luziade“ költője. — Szolgai hűség. — A szerkesztő éve. — Hogyan csalódott egy kiadó. — Egészségtelen klíma. — Egy megmentett élet. — A hű kertész. — Ezerlevelű

rózsa. — Százezer megvizsgálatódott előfizető. — Tíz év osztrák értékben. — Civilizált nemzetek szokása. — A francziák és az „Allgemeine.“ — A franczia drámairók. — Akademia és Akademia. — Lesz palotánk, de nincs grammatikánk. — Sok rossz közül a legrosszabb. — Régi baj. — Koszorus nők. — Galanteria és tudósok. — A nők és a próza. — Figyelemre méltó tehetség. — Társas összejövetelek. — Belföldi amerikai hirdetés. — A tisztelt vendégek kényelmére. — Éljen Jonathan. — Érdekes ujdonság.

Ujra kiteszem magam annak, hogy egy pár „hű kebel“ haragját vonom magamra, de nem tehetek róla, nem ismerek nagyobb örömet, mintha a magyar nő nemes tettéről irhatok. Ám nevezék gyöngeségnek, hogy én ennek úgy tudok örülni, vagy nevezék elfogultságnak abbéli hitemet, hogy a nők te-

szik a nemzet alapját, tölpkövét, mert már halhatlan Berzsenyink a „tisztá erkölcs“-öt mondá annak, a mi pedig nem más, mint: a nők; de nekem ez hitem és meggyőződés, és azért nem ismerem nemesebb feladatot, mint egyre éleszteni hölgyeink szívében az Istentől nyert nemes tulajdonokat és fennen nyilathoztatni ki mély tiszteletemet minden olyan magyar hölgy iránt, a ki e nemes tulajdonokat tettekben érvényesíti.

Egyben azonban, igazuk van a „hü keblek“-nek, abban, hogy magánérdekből teszem azt; csakugyan van benne egy kis magánérdek; mert ilyen meggyőződés mellett a legkedvesebb foglalatosságok egyike, megírni az „Egy hét történeté“-t; alig van hét, melyben egy-egy fényes példáját nem jegyezhetem föl a honleányi áldozatkészségnek; alig van jótékony cél és emberbaráti ügy, melynek egy-egy buzgó pártolója, védangyala ne találkoznék a magyar hölgyek díszes körében; Máramaros-Szigeten a nőnevelés szent ügyét karolták föl, Rozsnyón meg a szegény tanuló ifjuságát, másutt meg, azaz mindenütt a szegényekét, és így tovább, nem is említve azt a sok áldást és boldogságot, melyet ma g á n u t o n visznek véghez, azon számtalan könnyeket, melyeket l á t t l a n u l szárazszának föl; kell-e erre bizonyíték? ime, azon szegény beteg leány, a kiről pár héttel ezelőtt szoltam; alig értesültek hölgyeink e szerencsétlenségről, azonnal megvolt a segítség; ki adta össze a gyógyítására szükséges összeget? csak a jó Isten ismeri a lelkesek neveit, csak annyit tudok felőlük, hogy magyar hölgyek voltak, és aztán feltűnőnek tartják, hogy az én szívem az öröm és elragadtatástól áradoz, mikor ilyen mennyeileg szép tényekről írhatok.

E héten is kedveskedett a hét történetének „istenaszszonya“ ilyen szép tárgygyal; de mielőtt erről tüzetesen szólnék, engedjenek néhány szót előre bocsátani, hadd tünjék ki egész fenségében azon nemes szív nemes nyilvánulása, melynél méltóbbat e „hét története“ valóban föl nem jegyezhet.

Kegyetek ismerik a budai népszínház szomorú állapotát; én is mások is hónapok óta figyelmeztették a fővárosi közönséget, hogy ezen úgy szólván a nemzet filléreiből épült intézet a legmostohább körülmények közt tengődik; a színészek éheznek, mert nincs jövedelem és a színház okvetlen megbukik, ha nagyobb számmal nem látogatják; és mi volt ez újra meg újra ismételt felszólalás eredménye? az, hogy — a fővárosi közönség ez utóbbi időben úgy kereste föl eszínházat, mint — mint — azelőtt, és azonképen az ottani színészek úgy nyomorganak, mint azelőtt; a nemeslelkű gróf K á r o l y i E d e megígérte ugyan, hogy majd télen tíz páholyt bérelnek ki főuraink, és ez is igen szép tőlük, csak azon csekélységről feledkeztek meg a lelkes főurak, hogy tégig még százszor halhat meg éhen egy szegény színész, ha nincs mit ennie; de az efféle csekélység hogyan is juthatna eszébe olyan embernek, a ki nyáron át egy pár ezer forintot szokott költeni fürdőkön, lóversenyeken és több efféle gavalléri időtöltéseken.

Keveset segítettek volna tehát a szép téli kilátások, tán későn is jutott volna a segély, ha hogy a napokban annak is egy mentő angyala nem találkozik; gróf B a t t h y á n y i J u l i a 2000 forintot ajándékozott neki!

De halljuk magát a lelkes művészpártolót; a „Magyar Sajtó“-ban következő cikk jelent meg tőle:

„Tisztelt szerkesztő ur! Kegyed ismert hazafiságától reményelem, hogy jelen soraimtól nem tagadja meg a tért becses lapjában.

Mindazon hontársaimhoz fordulok, kiknek szíve mint az enyém, a haza szent szerelmében lángol, s kik, mint én, nagy dolgokban épen úgy, mint kicsinyekben, mindazt elősegíteni ohajtják, mi a nemzet közös érdekére s haladására vonatkozik; — az egész országhoz fordulok bizodalmas szívvél: ne mulasztjuk el újra bebizonyítani, hogy „él magyar még!“ hogy

semmi áldozattól nem ijedünk vissza, midőn közös nemzeti érdekről van szó.

S vajon lehet-e drágább érdekünk, mint kedves magyar nyelvünk terjesztése, s a mennyire lehet, azon hazánkfiainak magyarosítása, kik eddig nyelvünk által tőlünk elválasztva, drága szép nyelvünket nem csak nem beszélnek, de nagyrészt nem is értik? — Szomorú dolog, de úgy van. — Ős Buda kebelében a magyar mindedig nem foglalá el az őt jogosan megillető helyet s tért. Az ezen félszeg körülményből folyó, a jövőre kiható, még félszegebb következményeket nem érintem. Mások, úgy látszik, ezt jobban belátják, mint mi, mert a jelen állapothoz fenntartásán minden erőből iparkodnak. . . És mi? . . . Hát mi semmit se tegyünk, hogy ezen ellenhatásos törekvéseket paralyzáljuk? . . . Ős Budánk német!? . . . Pedig ős Budánk minden áron magyarrá kell lennie!

Es ime, Budán van egy magyar színházunk, de nem járunk bele. Senki sem, vagy legalább igen kevés ember látszik megfontolni azon üdvös hatást, melyet e zsenge műintézet ezen város lakosságára, ennek sarjadó nemzedékére gyakorolhat; mert bizonyára, ha ezt többen meggondolnák, nem lenne a színház naponkint üres. — Pedig a színészek iparkodnak, haladásukról minden nap tanuságot tesznek. És vajon a nyelvterjesztés, e derék, ernyedetlen uttörőinek ennyi buzgalma, ennyi kifárasztó törekvése, ennyi a kezdett lesújtó nehézségével való küzdelme veszendőbe menjen? . . . Ők tudják és értik, mily szent célra dolgoznak, . . . és mi elfelednők őket?

Ők munkálkodnak éjjel-nappal, mi leróhatnók kötelességünket a haza szent ügye iránt, ha esténkint a színházban haladásukról szíves tudomást vennénk. S vajon oly igen nehéz ezen áldozat nekünk? — Nekem úgy látszik, hogy e kötelességünknek eleget tenni nagyon is könnyű, s mindnyájunknak pirulnunk kell azon közöny miatt, melyet e kötelességünk teljesítésében tanusítunk.

Azt mondják, a budai színház a pestinek árt: . . . Ugyan van-e ember, ki elbiheti? . . . A két város lakossága megnépesíthetne nem két, de tíz színházat is! . . . és nem szégyen az nekünk magyaroknak, hogy ikerfővárosaink kebelében két magyar színház mellett négy német megállhat?! . . . Szép szó az a hazafiság! de ha csak szó marad, értelmét veszti!

Nemcsak karddal kezünkben, vagy a zöld asztal mellett szerethetjük a hazát: akkor szeretjük azt legjobban és legfolytonosabban, midőn részleteket fölkarolva, erélylyel s hatályosan szövetkezve, a hazafias célok előmozdításában egy nagyszerű öszhangot tudunk előidézni, s így lassankint, naponkint megújuló kisebb-nagyobb áldozatok összehalmozásával egyszer elérjük azon célt, mely után szívünk, lelkünk lelkesedezve sovárog! — De nagy célok elérése óriási munkát igényel. E munka összege pedig legtöbbszörre látszólag jelentéktelen, apró cselekmények, tények, áldozatok füzére. Nagy dolog sok kis dologból támad . . . e sok kis dolgot kell tehát egyesítenünk, mert a legkevesebb ember gondol arra: hogy a szünet nélkül gördülő hógömb egyszer a földteke roppant méreteit sajátíthatná el . . .

A budai népszínház fenntartása egyike azon hazafiai kötelességeknek, melyeknek elhanyagolása által a történet és utókor bosszus kárhoztatását méltán magunkra vonnók.

Egyesüljünk azért, kedves testvéreim, a szent haza szerelmében! s segéljük ez intézetet, hogy könnyebben juthasson oda, hol, tagjainak becsületes fáradozásaihoz mérve, ma már lennie kellene. Járuljon mindenki e célhoz tehetsége szerint. — Körülményeim nem engedik, hogy e célra azt áldozzam, a mit áldoznék, ha pár százezer forint évi jövedelemmel bírnék, de égve a vágytól, az első lépést tehetni, s tudva, hogy e haza

fiai s leányai soha sem késtek követni azon lelkesedést, mely a haza és nemzetiség ügyét karolta fel: a budai népszínház támogatására ezennel 2000 forintot ajánlok fel s adok az intézet igazgatóságának át, meg levén győződve arról, hogy azok, kik többet tehetnek nálamnál, nem maradnak mögöttem, azok pedig, kiknek ez ügy iránti lelkesedésök az enyémnél nem kisebb, de kiknek vagyoni helyzetük ily mérvű áldozatot meg nem enged, ezért nem zárandják ki magukat az áldozók seregéből s meghozzák a közös, s mindenek fölött hazafias érdekű ügynek azt, melynek becsét nem az áldozat nagysága, de az áldozó lelkesedése mérleget. A ki pedig bizonyos összeget nem áldozhat egyszerre ezen ügynek, látogassa meg, valahányszor teheti, e zsenge intézetet, s járuljon így e hazafias vállalat gyámolításához.

Midőn e soraimat zárom: még egyszer fölkérek minden jó hazafit s honleányt, vegyék jól fontolóra ezen ügyet. Ha elfogulatlanul ítélnék, velem egyet értendnek; mert mindnyájunk szive egyiránt melegen ver mind az iránt, mi drága, szent hazánkat és nemzetiségünket közelebről vagy távolabbról érdekli; mert mindnyájan egyenlő szeretettel csüggünk e közös anyán, és mert egyikünk úgy mint másikkal azonnal kész, egészen elfeledni önmagát s csak az édes anyára gondolni, mely mindig s örökké, a meddig egy magyar él, imádott és szent anyánk marad!

Budán, július 9-én 1862. Batthyányi Julia

E tett feleslegessé tesz minden dicséretet; most már remélhető, hogy a budai népszínház megmarad; mert e nemes szavak bizonyosan a legélénkebb viszhangra találnak majd ott, a hová leginkább intézve vannak: gazdag főrangú köreinkbe.

Avagy örökké terhelje lelköket azon vád, hogy vagy épen nem, vagy csak akkor tudnak egy-egy nemesebb eszmeért hevülni, mikor már késő! Igaz, Camoensnek, a világhírű „Lusiade“ halhatatlan költőjének is most állítottak emléket, még pedig olyan nagy pompával, hogy maga a király is fenséges családjával nem tartotta méltóságon alulinak, megjelenni ez ünnepélyen, holott életében a jeles költőnek a legiszonyubb nyomorral kellett küzödni, szolgálja esténként koldult, hogy nappal egy kis kenyeret vehessen urának; de ez a kkor volt, 1579-ben, most ott nem hallani ilyen vérlázító közönyt.

Nekünk is nem sokára nyílik majd alkalmunk, kitüntetni tiszteletünket egyik jeles, hű férfinak iránt; Pákh Albert, a „Vasárnapi Ujság“ szerkesztője és alapítója, akként szerződött a kiadóval, hogy a tizedik év tiszta jövedelme egészen a szerkesztőségé leend; a derék kiadó bizonyosan szomoruan mosolyogva irta alá a szerződés ezen pontját; ugyan ki hallotta még ember emlékezete óta, hogy egy magyar szépirodalmi lap tíz évet kiállt volna! mert hiába, nagyon egészségtelen klíma ez a miénk a lapokra nézve, rendesen fiatal korokban halnak el; és ime! a nem hitt, nem reménylett csuda megtörtént, a „Vasárnapi Ujság“ elérte életének tizedik évét, és elérte azt ép, teljes erőben és virító egészségben; most is épen olyan jó kedvű, mint tíz évvel ezelőt, ezt pedig csak nevelőatyjának: Pákhnak köszönhetjük, a ki úgy ért egy ilyen ezerlevelű rózsa ápolása, nemesítéséhez, mint kevesen, és épen olyan buzgó, lankadhatlan e nemesfajú virág gondviselésében, mint a milyen hozzáértő; és most elkövetkezik majd az az idő, a melyben az általa százezerszer megvigasztalódott, megörvendezettett százezer előfizető őt is részeltetheti egy kis jutalomban? nem, abban nem részeltetheti; mert azt nem lehet sem arany, sem papír, sem pedig akár mi név alatt járó földi pénzzel érdem szerint megjutalmazni — hanem csak némi elismerési jelben részeltetheti; hadd lássa e kitünő lap kitünő szerkesztője, hogy még sem áldozott hiába egy évtizedet a nemzeti művelődés, a nemzeti

irodalom szolgálatában. Tíz esztendő! tudják-e, tisztelt olvasónim, mit tesz ez egy magyar író életében? osztrák értékben kell azt számítani, mert több az egy fél életnél! Ennyit áldozott Pákh Albert mindnyájunknak, a hazának és a hazai irodalomnak; és kap majd érte? a mennyi a „Vasárnapi Ujság“ után esztendőre tiszta jövedelem fenmarad.

Avagy tán azzal is várni fogunk, míg majd csak az utókor emléken örökíti meg nevét! De nem, ez nem lehet; hisz mi a civilizált nemzetek sorába tartoznánk. Nem csak a divat, hanem egyéb által szokás ezt kimutatni.

Itt vannak például a francziák; ezek is nagy bolbocsánat, azt akartam mondani; nagy bolygatói a divatnak, hanem azért akár mit mondjon az „Allgemeine“, még is valóban civilizált nemzet a francia; mert a nemes élvezeteket is csak úgy szereti, mint a divatot; vegyük csak a színházat; előttem fekszik a francia színházak tavalyi jövedelmkimutatása, és mit gondolnak, mennyi jövedelmök volt tavaly csupán a francia drámaíróknak, csupán csak Párisban? egy millió és hétszáz ezer frank! Ennyit valamennyi magyar drámaíró nem keresett még, mióta csak a világ áll! Ott aztán virágozhatik az irodalom.

Ehez pedig vegyük még a francia Akademiát, mely szintén sok ezeret költ évenként az irodalmi munkásság élesztésére és igen természetesnek fogjuk találni, miért halad ott irodalom és művészet ilyen óriási léptekkel, míg másutt csak — tengődik.

Hisz nekünk is van egy Akademiánk, és már építik is palotáját a feldunason; nagyszerű egy palota lesz, hogy is ne! külföldi művész készítette a tervet! hanem azért a művelt irodalom legelső kellékének: egy hasznavehető nyelvtannak még mindig hiányával vagyunk. Ugy van, kedves olvasónő, az Akademiának elébb lesz palotája, mint nekünk olyan könyvünk, a melyből a magyar nyelv szabályait alaposan és tökéletesen meglehetne tanulni; van ugyan sok nyelvtanunk, de egy se jó, a legrosszabb pedig épen az, melyet az Akademia adott ki; nem csuda, ide s tova husz éve, hogy kiadta, akkor se volt nagyon jó, azóta pedig mennyit fejlődött a nyelv! és az Akademia még sem jutott hozzá, nagyszerű pályadíjat tűzni ki egy valóban jó nyelvtanra!

Nevezetes még a francia tudományos Akademiára nézve, hogy az idén tízenöt írónő nyert jutalmat, az egyik 3,000 frankos díjat is nő nyerte el; mi ennek az oka? egyik jeles író társunk, a ki nem a leghizelgőbb véleménynyel van a nők írói képessége felől, bizonyosan azt mondja: galanteriából engedték át a francia írók a nőknek az elsőséget; én azonban nem hiszem azt; mert Franciaországban csakugy, mint minálunk: tudósok ítélik oda a pályadíjakat, a tudósok pedig Franciaországban csakugy, mint nálunk, többek között arról is nevezetesek, hogy galanteria dolgában nem épen példányképek; tehát bizonyosan azért nyerték el a díjakat, mert megérdemelték.

Mi persze, még e tekintetben is jó távol vagyunk a francziáktól, ámbár már is néhány olyan női íróval dicsekedhetünk, a kik szép helyet foglalnak el irodalmunkban. kivált a versírők; jó próza már nagyobb ritkaság írónőinktől, meglehet azért, mert a magyar nők általában nem prózai teremtetek; annál nagyobb örömmre szolgál, hogy olvasónőimet egy új prózairónőre figyelmeztethetem; ez a fiatal Wohl Stefanie; ha e nevet valamely munka alatt látják, bátran elolvashatják kegyetek; bizonyosan élvezetet fog az nyújtani; én eddig csak két művet ismerek e fiatal hölgytől, mindkettő a „Szépirodalmi Figyelő“-ben jelent meg, de ez a két kicsi művecske egy valóban feltünő tehetségről tesz bizonyosságot; ebből a fiatal leányból még nagy írónő válhatik.

Hát még miről szóljak kedves olvasónőimnek? tán a budai Rudasfürdő előtti társas összejövetelekről? ezek igaz, csinosak, de még igen fiatalok, még nőniök kell, hogy szólni lehessen róluk. Sokkal nevezetesebb a Rudasfürdőben egy amerikai hidetmény; belföldi termék, de azért mégis amerikai; azt hirdeti ugyanis, hogy reggeli hét órától kezdve esti 7-ig minden órában társaskocsik viszik a tisztelt vendégeket a Zugligetbe. — A gyönyörű Zugligetbe? oh, ez valóban pompás! — gondolám e napokban és jókor reggel átcsónakázok a Dunán és illendőségesen megfürödve, megvárom az órát; épen hetet ütött, erre kimegyek az udvar elé, hogy én most innen egyenesen a Zugliget lélekvidító árnyába fogok szállíttatni; de az illető társaskocsi még csak a — hirdetményen volt látható; újra várok tehát, majd csak eljő, ha ki van hirdetve! de elütötte a nyolczat és még mindig nem jő a hirdetett társaskocsi; végre aztán azon fölvilágosítást kapom, hogy a társaskocsik csakugyan óránként szállítják a tisztelt vendégeket a Zugligetbe, de nem itt, hanem — a lánczhidnál, már t. i. azon társaskocsik, melyek ott rendszeren a nagy közönséget szállítják. Éljen Jonathán!

Végül pedig egy a fővárosra nézve igazán örvendetes újdonság: Székely Imre, a jeles zongoraművész ismét fővárosunk lakosa lett; csak az foghatja föl e fölötti örömről, a ki tudja, milyen kitűnő zongora-tanár is egyszersmind e jeles művész; két évig nélkülözötte őt sajnosan a főváros, de most újra kedvencz hajlamának: a zenetanításnak fogja szentelni idejét; lakása: Zöldfa utca, 10 sz.

Az „irodalomtámogató vállalat,-hoz

ujlag csatlakoztak:

Benczenczen: gr. Lázár Kálmánné ivén:
Gr. Lázár Kálmánné.
Csató János (Koncza).
Gr. Lázár Johanna.
Dr. Lészai Lászlóné (Szászváros).
Krasznay Pálnő szül.
b. Györffy Polixena.

Az „irodalomtámogató vállalat“ eszméje volt az, melyért annyi keserűséget kellett szenvednem egy pár jó emberentől. Még meg sem volt indítva a vállalat, és már is azt híresztelték felőlem, hogy csupán magánérdek vezéreltetteimben; hiába utaltam őket a programra, az írók neveire, és a jótékony célra, mely e vállalattal egybe van kötve, és a mely napnál világosabban mutatja, hogy legfőbb iparkodásom az irdalomnak és művelt közönségnek szolgálni: nem használt semmit; természetes; az elfogultságot és talán a roszakaratot nem lehet okokkal meggyőzni; azért ég úgy a lelkem, tények által meggyőzhetni őket, és azért kérem föl újra meg újra jóakaróimat és az irodalomszerető honleányokat, nyujtsanak nekem segédkezet arra, hogy e vállalatot megindíthassam; hadd mutathassam meg, hogy az egész pénz az irodalom és a közönség javára fog fordíttatni; annyi kötetet kap évenkénti 2 frt 50 krért, a mennyit csak ki lehet állítani a jelenkező pártfogók számához mérve; az eszme olyan tiszta, olyan világos, hogy csak egy kis jóakarattal mellett fényes eredményt lehet vele elérni; és csak egyszer oda jussunk, hogy az első három kötetet kiadhatnók, akkor mindjárt nagyobb lenne a részvét; csak az, hogy mikor fogom az első három kötetet kiállíthatni!

De én bizom a jó és nemes ügy győzelmében; mindössze még 300 pártoló hiányzik, ennyit csak össze tudunk majd gyűjteni. Hiszen nem kívánok én semmi előfizetést, csak mikor a 3—3 kötetet megkapja, tartozik beküldeni az illető a részletet és ezer pártoló bizonyosan találkozik a két testvér hazában, csak legyen buzgó lélek, a ki e vállalat eszméjét és célját ismerősei körében terjeszti.

Százsor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjlag következő adakozások folytak be:

| | |
|---|---------------|
| Kis-Czellből W. S. | — frt 50 kr. |
| Világosról B. Sz. A. | 5 „ — „ |
| Báttaszékről K. M. és J. | 1 „ — „ |
| D.-ről B. A. | 1 „ — „ |
| B.-ről L. K.-né | 1 „ — „ |
| Öreglakról Mária Luiza gyűjtése *) | 19 „ 18 „ |
| Pestről Remellay Gusztáv újabb gyűjtése **) | 1 „ 50 „ |
| Összesen | 29 frt 80 kr. |
| Ehez a mult heti | 47 „ — „ |
| Teszen összesen | 76 frt 80 kr. |

*) Az adakozók névsora: a gyűjtő 1 frt, K. M. 5 frt, K. I. 40 kr., Sz. J. 30 kr., B. A. 20 kr., R. J. 20 kr., M. S. 20 kr., S. J. 20 kr., Sz. Zs. 20 kr., K. I. 10 kr., B. 1 frt, egy lelkes ismeretlen 10 frt.

**) V. Cz. F Zomborból 1 frt 10 kr., B. Kálmán 10 kr., B. Kamil 10 kr., F. Kálmán 10 kr., St. Róza 10 kr.

(Folytatjuk.)

A betegről, hála az égnek! csak megnyugtatót írhatok; a fürdő a legjobb hatással van reá; eleinte ugyan nagyon meggyöngítette, de épen ez jele, hogy a betegség rövid időn engedni fog. Bár arról értesíthetném jótévő pártfogóit, hogy teljesen jól van már; de ezt eddig még csak reménylenünk szabad.

Gazdasszonyoknak.

Házi anatherin szájviz.

Jó néha a szomszédhoz betekinteni; az ember sokszor sok jó egyetmást hall, vagy lát, a minek hasznát veheti, vagy másnak is szolgálhat vele.

Igy ha eltéved szemünk a napi lapok hirdetési közé, rögtön föltűnik a nagy, jóformán fahasábnagyságú betűkkel hirdetett „anatherin szájviz,, annak csodaerereje, ismeretlen titka. melynek ára szintén kivehető a sok hiteles bizonyítvány közül.

Erre azonnal arra gondolunk, ha valami bajunk lesz, minden orvos nélkül is meggyógyíthatjuk akár saját szánkat, akár valamelyik szenvedő ismerősünkét.

Hanem mivel minden házhoz be nem tekinthetünk, a hol sok jó tanács várhatna bennünket, még falun sem a jó házi szerrek tanácsa végett; nézzük meg azért ezuttal a „Gyógy-szerészeti hetilap“-ot, (25. sz. jun. 29. 1862.), melyben Lucich Géza gyógyszerész olcsó és jó tanácsot ad, a drága anatherin szájvizre nézve, annak készítését illetőleg.

Nálunk még elég szerencse,—mondja Lucich G.— hogy sok szép ép fogat láthatunk, a szájbajok nem annyira általánosok, ennél fogva, a közönség nincs is oly nagy mérvben kitéve azon

roppant adóztatásnak, mely e szer gyakoriabb használatával szoros összefüggésben áll; mert az öt obonnyi „fösvény“ ára 1 frt 40 kr.; s a valódi szájkórban sok 1 frt 40 kr. szükséges, míg annak különös gyógyhatását éreznők.

Alkatrészeit ő megvizsgálta, és úgy találta, hogy vegyi összeköttetést nem tartalmaz; csupán egy kevert fösvény, és hogy ártalmas részeket nem tartalmaz. Tehát az ennyire hirdetett és bizonyított gyógyszernél ilyenformán még az is kérdésbe jöhet, ha jó, és ártalmas részeket nem tartalmaz!

A kinek pedig szüksége van rá, szinte L. G. ur puhatólása után következő részekből állítható elő e szájviz:

Tárkonygyökér négy obon, zsálya két nehezék, szekfűszeg tiz szemer, fahéj egy nehezék, rathaniagyökér három nehezék, guajac fél obon, szesz egy és fél font.

Ez 48 óráig meleg helyre állítva (macerirt), szűrlézve (filtrirt), barnapiros fösvényt képez, mit anatherin szájviznek neveznek.

Jellemző az utósó sor, melyben L. G. ur azt mondja, hogy: „bizonyítványa is van e hirneves szájviznek, melyben gyógyhatása „csupán jóna k“ találtatott.

Én pedig jónak láttam e lap olvasóival ezt közölni, kiknek nincs, és nem is lehet alkalmuk mindenféle szaklapot is átolvasniok, hogy a mi jót találnak, — vagyis hogy különféle jót találjanak és fölhasználják azt a jó utasítás köveztében.

Sőt azért is megjárja ez ilyen lapokban, mivel a nők, mint legnagyobb részben olvasói, majdnem általában hivatvák, de szeretnek is, sőt sikeresen is gyógyítanak, mint házi orvosok, a házi szerekkel.

De már e tekintetben is a többit rájok bizom.

Rákosi László.

Irodalom és művészet.

× Arany László egy kötet „eredeti népmesét“ gyűjtött össze, melyek Heckenast Gusztávnál e napokban jelentek meg s kaphatók 1 frt 50 krért.

× Dalmady Győző költeményeiből már az utolsó iv is sajtó alatt van, miért is figyelmeztetjük mindazokat, a kik előfizetési iverket a gyűjtött összegekkel együtt még be nem küldték volna, hogy azokat e hó végeig, a mikorra a mű megjelenik, Heckenast Gusztáv kiadóhivatalába beküldeni sziveskedjenek. Előfizetési ára füzve 1 frt 50 kr, diszkötésben 2 frt 50 kr.

× A néhány hó óta felfüggesztve volt „Kertigazdaság“ című lap, Er t l Károly szerkesztése mellett ujlag megindult. Megjelenésére nézve az a változás történt, hogy a téli hónapokban, oktobertől márcziusig hetenkint egyszer, a többi hónapokban pedig havonkint csak kétszer jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 4 frt.

× Vas Gereben „Egy életunt“ című regényt írt, mely nem sokára megjelenik.

× Tóth Kálmán külföldi utirajzokat ír, melyek még ez év folytán, egy kötetben Mandellonál fognak megjelenni.

× „Nagy-Körösi ünnepély“ című füzet küldött be hozzánk, mely azon imát, beszédeket és Losonczy László „Emberbaráti szózat“ című szép költeményét tartalmazza, melyek a nagy-körösi kórház megnyitási ünnepélyén előadattak. Ez ünnepélyről lapunk 26-ik számának vidéki rovatában emlékeztünk.

Budapesti hírvivő.

✂ (Az írói segélyegylet ügye.) A f. hó 7-én tartott havi ülésben a pénztárnok évnegyedes jelentést tett, mely szerint van jelenleg az egyletnek 127 alapító tagja 60,192 frt 39 kr. alapítványi tőkeösszeggel, 54 évdijas 648 frt jövedelemmel s végre számos segélyezők, kik eddig 4751 frt 6 krral járultak az egylet pénztára növeléséhez. Az ülés folyama alatt Gyulai Pál, ideiglenes titkár jelenté, hogy Kovács János „Rigicza és környéke“ című, az írói segélypénztár javára ajánlt művéből 164 példányt bocsátott az egylet rendelkezése alá. E mű érdekessége mellett a jótékony cél tekintetéből is meleg részvételre méltó; kapható könyváru ton, vagy a titkárnál 50 krért. Ezután a pénztárnok a sorsjátékról is tett jelentést, kiemelvén, hogy a kereskedők nagy része minden jutalom nélkül vállalkozott a sorsjegyek eladására. Jelenté továbbá, hogy a nyereménytárgyak örvendetes módon szaporodnak, különösen kiemelte a Hollósi testvérek (pesti kereskedők) áldozatkészségét, kik a nyereménytárgyak szaporítására egy gyöngyházzal művészien kirakott, igen értékes női diszasztalt ajándékoztak.

✂ (A képző művészeti társulat) f. hó 10-én ismét ülést tartván, ez alkalommal Telepy Károly, derék tájfestészünk ajánlkozott a titkári ügyek ideiglenes vezetésére, míg a közgyűlés ez állomást véglegesen be nem töltendi. A társulat által kiadandó képes album elkészítését Marasztóni József, Rohn és Molnár József eszközendik, az album irodalmi részének szerkesztését a közgyűlés intézkedéseig Orlai P. Samu vállalta el. Sajnos, hogy a társulat nem részesül oly pártolásban, a minőt érdemelne; remélhető azonban, hogy ha az igen diszes album megjelenik, a közönség ezt látva, a társulatot melegebb pártolásban részesítendi.

✂ (A városligetbe járó társaskocsikat) veszélyes verseny fenyegeti, ha ugyan beteljesül az a szárnyaló hir, hogy a derék Luczenbacher testvérek 40 társaskocsit készíttetnek, a melyek fejenkint 6 kr. díjért szállítandják a közönséget a városligetbe. Ily versenyt mindenkor örömmel üdvözlünk, mert csak a közönség nyerhet belőle.

✂ (A sok dicséret megárt.) Addig-addig dicsérgettük a a mi derék Bigniónkat, hogy most itt akar bennünket hagyni. Ugyanis, mint halljuk, Bécsből levelet intézett a nemzeti színház igazgatóságához, melyben tudtára adja, hogy ha őt továbbra is birni ohajtja, csak következő feltételek mellett hajlandó megmaradni: évi 6,500 frt fizetés 6 egymásután következő évre s 3 havi szabadságidő. A megmondolásra 3, mondd: három napot enged az igazgatóságnak. Ismervén a nemzeti színház anyagi helyzetét, úgy hiszszük, hogy három nap nagyon hosszú idő a feleletadásra: „Non possumus,“ nem lehet; Bignio ur helyét pedig a tehetséges fiatal Institorissal lehetne betölteni.

✂ (Ritka bátorság.) Nem kis sensatiot okozott fővárosunkban a következő esemény hire: Novák Kamill, fiatal jogász f. hó 9-én este Gödöllőről Pest felé kocsizván, egyszer csak Gödöllő és Czinkota közt egy halom aljáról segélykiáltást hall. A bátor ifju, kinek gyenge sétatotján kívül egyéb fegyvere nem volt, rögtön leugrott a kocsiról, s azon irányban futott, honnan a segélykiáltást hallá. Oda érve, megdöbbenő jelenetnek volt tanuja: egy rablóépen egy gyalogutast fojtogatott, hogy pénztől megfoszsza. Az ifju pillanatig sem habozott, hanem bátorsággal rohant a rablóra, s a pisztolyt kezéből kicsavarván, kényszeríté őt a kocsira felülni, melyen a megtámadott egyénnel együtt beszállítá Czinkotára. A rablónál nagy kést és lövésre készített vascsovét is találtak.

✂ (A pesti jótékony nőegylet) f. é. jul. 13-tól szept. 6-ig

terjedő nyolcz hétre, jelenleg létszámban álló 432 szegény számára 2435 frt 48 krt utalványozott. Ez alkalommal a választmányi nők szegények állapotát tárgyazó 37 vizsgálatról tettek jelentést. A szemgyógyintézetben jelenleg 7 beteg gyógyíttatik díjtalanul. Az egylet kötőintézetében jelenleg 21, egyéb munkára nem képes szegény talál foglalkozást és keresetet.

✂ (*Mészárszéknitő-társaság.*) Midőn a husvágást Pesten teljesen fölszabadították, azt hittük, hogy az ennek folytán keletkezendő verseny hasznára leend a közönségnek. De reményünkben szépen csalatkoztunk; mert a helyett, hogy a hus árát leszállították volna, inkább pár krajczárral fölebb emelték. E bajon remélhetőleg segíteni fog azon, néhány tökepenzesből alakult társaság, melynek célja, 12 mészárszéket nyitni, s azokban a hust olcsóbban adni, mint másutt. Ugyane társaságnak még egy más nemes célja is van; t. i. a nyár folytán élelmiszereket vásároland össze, hogy azokat télen a vételáron juttassa a közönség kezébe.

✂ (*A mehádiai kirándulással*) ugyan felültették a közönséget! A gőzhajótársaság már kiadta hivatalos programját, a kéjutazni akarók már váltottak jegyeket, szóval, minden készen volt már, midőn egyszerre jelentik, hogy a kirándulás a csekély vizállás miatt nem létesülhet.

✂ (*A muzeumi képtár gyarapodása.*) A nemzeti képcsarnok-egylet a Markó-féle művekből ismét egy kitünő tájképet szerzett meg a Muzeum számára, mely vadászó nymphákat ábrázol. Ára 1,000 frt. Ugyanez egylet Sterio művei közül is szándékozik egyet megvásárolni, hogy a nemzet képcsarnokában e művész is legalább egy műve által képviselve legyen.

✂ (*A császárfürdőt*) némelyek szerint két vállalkozó akarja kibérelni, egy nem mervén belekapni; mások meg azt mondják, hogy nem fog többé bérbe adni, hanem a tulajdonos szerzet administrator által kezelteti. — Érdekes tudni, hogy 1815. óta mit fizettek e fürdőért a bérlők évenként. 1815-ben a bérletösszeg még csak 4000 váltóforint volt, s 1856—1860-ig már 36,000 pgrtra növekedett, míg végre tavaly Berger Lajos bérlő nem kevesebb, mint 47,000 frt évi bért fizetett.

✂ (*Adomány a budai népszínház számára.*) Özvegy T a h y K á r o l y n é ű n g a igen szép ajánékkal szándékozik a budai népszínházat meglepni. A nevezett urhölgynek ugyanis gazdag szinpadi ruhatára van, melyet házi előadásainál szokott használni; e fényes ruhatárt, mint halljuk, a népszínháznak akarja ajándékozni. Molnár, a buzgó igazgató ennek annál nagyobb hasznát veheti, mert jelenleg, miut tudva van, két helyen tart megosztott társulatával előadásokat, sőt ha a hir nem csal, még egy harmadik helyiséget is akar szerezni társulata számára, mint beszélük t. i., hogy a budai várszínházat is szándékozik kibérelni.

✂ (*Dr. Batizfalvi Samu jelesül ismert magánygyógyintézet*), mely csak alig 3 év óta áll fenn, oly tetemes gyarapodásnak örvend, hogy ez idén 16 új szobával kellett az intézetet nagyobbítani. Most jelent meg az intézet harmadévi jelentése, melyből kitünik, hogy 1861.máj.15-től 205, 1862.máj. 15-ig 244 beteg, tehát 39-czel több keresett gyógysegélyt ez intézetben; ezek közül 69-en az intézet helyiségeiben gyógyíttattak. Ezen igen hasznos, s a maga nemében hazánkban páratlan intézet valóban megérdemli, hogy azt — ha már betegnek is kell lenni a világon — minél többi ilyen szerencsétlen fölkeresse. Kevesen hagyják el gyógyíttatlanul.

✂ (*Elfogott rabló.*) A híressé vált B o g á r-féle rablóbanda két főnökét, B o g á r Imre és Jakab testvéreket, egy csongrádi tanyán a pandurok meglepték, s az előbbit, ki mélyen aludt, elfogták, a másik azonban szerencsésen elillant. Az elfogott rablót e napokban erős fedezet alatt Pestre szállították, hol a rögtönbiróság már összeült, fölötte ítélendő.

✂ (*Mulató hely a Széchenyi-hegyen.*) Hire jár, hogy a Széchenyi-hegyen egy általános mulatóhely lesz a hegyi lakosok számára fölszerelve, mely leginkább esős időben és télen mint tánczterem teend szolgálatot, s ha az alkalom úgy hozza magával, népénekesek, szemfényvesztők s zenetársaságok lépnek föl benne. Ez lenne azon svábhegyi „színház,” melyről egy pár lap emlékezett.

✂ (*Külön kéjvonatok Pest és Palota közt.*) Mától kezdve minden vasárnap, ha kedvező az időjárás, külön kéjvonatok járandnak Pest és Palota közt, leszállított áron. Indulás Pestről délután 3 $\frac{1}{4}$ órakor, Palotáról vissza pedig esti 9 $\frac{3}{4}$ órakor történik. Díjak az oda- és visszaszállításért: első helyen 75, másodikon 54, harmadikon 26 kr.

✂ (*Ajándékok Muzeumunk számára.*) A Muzeumba e napokban egy kitömött nyulat küldtek be Somogyból, mely arról lett hirnevesse, hogy nyolcz lábbal és négy füffel rendelkezett. Egy mezei munkás verte agyon a szántóföldeken. — Ezenkívül X á n t u s J á n o s közbenjárása folytán a washingtoni „Smithsonian Institution“ is küldött Muzeumunk számára 50 madár és emlősállatból álló gyűjteményt.

✂ (*A pesti vízvezetés ügye*) ismét egy nagy lépést tett előre. Az előmunkálatok e napokban már teljesen elkészülve be lőnek mutatva a bizottmánynak. Kiszámították, hogy Pestnek különféle czélokra naponkint 329,899 akó vizre van szüksége. A vízvezetésnél alkalmazandó csövek összes hossza 77,800 öl lenne, s az összes költségek körülbelül 1 millió 600 ezer frtra fognának rugni. A bizottmány ezentúl hetenkint fog üléseket tartani.

✂ (*Apró hírek.*) Hire jár, hogy a Józsefműgyetemet a régi fűvészkerthebe helyezik át, s ugyanott állítják fel a csillagdat is. — Pest és Buda városok hatóságai elhatározták, az utczai koldulást megszüntetni. Csak aztán valahára sikere is lenne ez üdvös határozatnak. — S z i l á g y i B é l á n é, orvosi rendelet folytán, Gleichenbergbe utazott. — A magyarországi reálskolák tanárjelöltjei jövőre Pesten tehetik le a szokásos vizsgát. — A József árvaház ez évi közvizsgái f. hó 27-én fognak megtartatni. — Platow nagy természettani és népisme gyűjteménye, mely 20,000 tárgyat foglal magában, e napokban a Beleznay-kertben lőn kiállítva. — Gr. Zichy Károly a Sz.-Fehérvárott eszközendő ásatások költségeire 300 frot adományozott. — Pest városa ez évben 90,000 frtot fordít az utczák kikövezésére. — A lipótvárosi templom építésére a pesti sörfőző-czéh 400, s Tüköry Sándor szintén 400 frtot adományozott. — A pesti vízvezetés kivitelét hir szerint S a l m herczeg akarja magára vállalni. Ügynökét, ki ez ügyben az illetőkkel értekezendő lesz, e napokban várják ide. — Az alagut talapzatát faburokkal, s a gyalogjárdákat korlátokkal látják el. — M o l n á r szinigazgató nem nyerte meg az engedélyt, hogy társaságával a pesti német színházban is tarthasson előadásokat. — A pesti városház háromemeletesre építését szept. végeig be akarják fejezni. — E napokban egy fiatal leányka, szerelmi bújában a Dunába ugrott, de kifogták s szülőihez visszavitték. — A Terézvárosban negyedik gyógyszerárt állítanak fel a Herminatéren. — A L u c z e n b a c h e r testvérek új hajója, mely Pest és Győr közt járand, Merkur nevet visel. — Az állatkertnek ajándékozott állatok egyelőre a régi fűvészkertheben fognak elhelyeztetni, s csekély belépti díjért meg szemlélhetők lesznek. — T i p u l a P é t e r, egykor a pesti egyetem tanára, 63 éves korában meghalt. — A pesti szegény gyermekkórház legutóbbi választmányi ülésében két új alapítvány lőn bejelentve, minek folytán n. V é g h A d é l assz. nevében 2,100 frttal gyarapodott ez intézet.

Nemzeti színház.

— Julius 17-kén. —

Jul 10-én: „Tell Vilmos“ Rossini operája. — Jul. 11-kén: „A mátrai vadászok“ Fáy András vígjátéka. — Jul. 12-én: „Éjszak csillaga“ Meyerbeer operája. — Jul. 13-án „Mátyás diák“ Berki népszínműve. — Jul. 14-én: „Hamupipóke“ francia színmű. — Jul. 15-kén: „Rigoletto“ Verdi operája. — Jul. 16-án: „Országgyűlési szállás“ Vahot Imre vígjátéka.

Még mindig Beck aratja a „szinpadi dicsőség tapskoszoruit“; bocsánat e kifejezésért; de azért irtam le, hogy a vidéki olvasónőnek egy kis fogalma legyen az elragadtatásról, melybe e jeles művész a közönséget hozza; a héten „Rigoletto“-ban a bohócot láttuk tőle először, és a hány új szerepben látjuk, annyi új oldalról mutatja be művészetének nagyszerűségét. Ritkán találni ilyen tökélyben együtt a jeles színészt és jeles énekest. Így a bohóc jelleme, a mint ezt Beck az említett operában előállítja, mint művészi alkotás is kitűnő. Mi eddig csak egy udvari bohócot láttunk e szerepben, de Beck egy hön szerető atyát állított elénk, a ki a romlott udvarnál csupán csak leányának él, a ki csak azért bohóckodik, hogy távol tartsa a kéjvadászó király figyelmét az ő féltett drága kincsétől, leányától, és midőn e csel nem használ, midőn tapasztalja, hogy leánya el van veszve, e művész játéka és éneke egyaránt megrendítőleg nagyszerű volt. Így teremtette ez alakot eredetiben Hugo Victor „Le roi s'amuse“ című gyönyörű tragoediájában, de mi csak most láttuk e szerepet az eredetihez hiven és — méltóan előadva.

A nagy művész mellett még Hollósy Cornélia tünt ki; igen szépen énekelt; de ha rosszul énekelt volna, akkor is a legbotrányosabb műveletlenségnek tartanók azt a kiméletlenséget, melyet ez este néhány — nem lehet kiírunk a nevet, mely ez emberekre illenék — tanusított. E lapok bebizonyították, hogy elfogulatlanul ítélnék e művésznőről, épen azért kötelességünk kinyilatkoztatni, hogy a ki Hollósy Kornélia énekére pisszeg, az — csak önönmagát gyalázza. Azt a nőt, ki életének legszebb korát a nemzeti opera szolgálatában töltötte, a ki még most is a művészet magas fokán tündököl — nem lehet piszegéssel illetni; aztán általában a legnagyobb gyöngédtelenség: egy nőt kipisszanteni. A kinek nem tetszik, ne tapsoljon, de nőt bántani nem művelt emberhez illő dolog.

Még a „Mátrai vadászok“-ról, az irodalom Nestorának, Fáy Andrásnak e kedves vígjátékáról kellene írunk; de kifogyván a térből, csak rövideden említhetjük, hogy Szathmáryné, Feleky-Munkácsy Flóra és Szigeti kitűnően játszottak; kivált Szathmáryné non plus ultra vidéki primadonna volt.

Hát a „Hamupipóke“, melyet most „új szereposztással“ adtak? Bocsánat, de mondtam már, kifogytam a térből; nem lehet tehát szólnom róla; játszani azonban jól játszták; Szigeti, a Feleki-pár és a kedves Lendvainé igen tetszettek, sőt még az a csuda is történt ez este, hogy Szathmáryt is kihitták, és méltán; olyan jól adta az inast, hogy —

Budai népszínház.

Jul. 9-én: „Csizmadia mint kísértet“, bohózat 3 felv. Szigetitől. — Jul. 10-én: „Kean“ Dumas Sándortól. — 11-én „Szapáry“ (Dijmentes előadás.) — Jul. 12-én „A szép Marquisinó“ Kóvér Lajostól. — Jul. 13-án: „A két huszár“. — Jul. 14-én Beödy jutalmára: „Ő nem féltékeny“ és „A szép molnárnő“ — Jul. 15-én: „Richelieu első párbaja“ francia vígjáték 3 felv.

A „Csizmadia mint kísértet“ tulajdonképen az a kedves népszínmű, melyet a közönség „A kísértet“ czim alatt ismer;

az igazgató alkalmasint azt hitte, ha megváltoztatja a darab címét, tán mégis elcsábit egy kis közönséget az előadásra; hanem a mi közönségünk „fiffikus“; nem hagyja magát reá szedni; mikor egyszer fölteszi magában, hogy nem megy a színházba, mutathatja neki aztán Molnár a világ legpiquantabb czimeit szerzőstül, darabostül: még se megy a színházba. És volt is ott ez este olyan üresség, hogy bátran beillett volna a „mennyei birodalom“ finantzministeri tárczájának! Tán azért adták mindjárt utána való nap: „Kean“-t; bizony ki n is lehet azoknak a szegény színészeknek, ilyen példátlan mellőztetés mellett is játszani; és mégis eléggé jól játszottak! Aztán mondja még valaki, hogy napjainkban nincsenek vértanúk! Sajnálkozunk „Szapáry“-n, midőn a vad török ekébe fogatja, pedig magunk százezorta szivtelenebbek vagyunk ez embertelen töröknél. Ez török volt, kinek a keresztény elleni gyűlölete még politikai fanatismussal szövetkezett; de mit hozhatunk föl mentségül mi kereszténynek, magyarok, hogy e színészeket, a kik vallásilag, nemzetiségileg testvéreink, a nyomor jármába fogjuk!

Mindenfélék.

✂ (Legmagasb gyűjtő.) Fontainebleauban, hol a francia császár jelenleg mulat, egy agg orgonajátszó alkalmat nyert ő felségével beszélhetni és anyagi szükségéit elpanaszolni. A császár másnap 275 frankot küldött a szegény művésznak, mely összegből 100 frankot ő felsége maga adott, a többit pedig vendégei közt gyűjté.

✂ (Bebalzsamozó intézet.) Az északamerikai harczt két orvos igen jól használja fel. Ezek t. i. a táborban sátoztottak fel, melyre nagy betűkkel e czég van felírva: Brown és Alexander doktorok, kormány-bebalzsamozók. Azonban nem a kormányt balzsamozzák be, hanem a harcztban elhullottak holttesteit. Jövedelmök nagyon jó, mert a háboru kezdete óta már mintegy 2000 hullát balzsamoztak be, s egy közlegényért 25, egy tisztért pedig 50 dollárt fizettetnek maguknak.

Saját nyilatkozatuk szerint, balzsamuk főalkatrésze folyó állapotban levő üveg és gipsz, mi oly kemény lesz, mint a kő, s ha vele a test beöntetik, talán az örökkévalóságig is ellenáll a rothadásnak.

✂ (Michelet, a költői szelleméről híres francia tudós.) közelebb azép levelet intézett a lengyel nőkhöz, melyben köszönetet mond nekik azon diszteljes működésükért, melyet a népnevelés terén, kiseddóvodák, iskolák és olvasóegyletek alakítása által tanusítanak. — E tekintetben a mi derék hölgyeink is megérdemlik a köszönetet.

✂ (Csillag Róza) híres énekesnő s hazánk leánya, hir szerint lelépend a színpadról, miután kezét egy gazdag angolnak nyújtja. Így az opera egén egy csillaggal kevesebb leend.

✂ (Korunk Mathuzaleme.) A világ legöregebb embere morvaországi Celadna helységben él; már 147 éves, s mégis olyan jó erőben van, hogy a mezei munkát is megbirja. Élete legnagyobb részét, saját vallomása szerint, pásztorkodással tölté, katona is volt s 90 éves korában házasodott meg. Élelme többnyire tej és burgonyából áll. Ha mi is oly egyszerűen élünk, mint e ritka koru aggastyán, alkalmasint mi is tovább dicsérhetnők az Istent e siralom völgyében.

✂ (Koppant tűzkárok.) Sz. Pétervárott az utóbbi hetekben roszakaratu gyujtogatás következtében többször tűz ütött ki, mely mintegy 100 millió rubelre menő értéket emésztett föl. A gyujtogatóknak a legszigorubb intézkedések életbeléptetése daczára sem birtak még eddig nyomába jöni.

(Borzasztó vihar dühöngött Frankfurtban) f. hó 6-án, mely a lövészegyleti ünnepély alkalmára épített nagy sátort összedöntvén, az alatta ebédelő mintegy 2000 embert eltemetett, s közülük többeket megsebesített, nehány a konyhán foglalkozó nőcselédet pedig agyonütött. Segítség a városból csak akkor érkezhettek, midőn az iszonyu zivatar már elvonult s az özönlő zápor lecsillapodott. Az összeomlott sátor romjait katonaság takarította el, s a számos sebesülteket a kórházakba szállították.

(Jutalomkiosztás a francia akadémiánál.) Nem régent véghez a francia Akadémia nagy jutalmainak kiosztása, mely alkalommal a hölgyvilág ismét egy szép diadalt ült, a mennyiben a francia regény fölött irt legjobb értekezés nagy díját egy nő, Parquet asszony, s a Monthyon-féle nagy díjat (3,000 frankot) szintén nő, Augier Magdolna nyerte el. — A kisebb jutalmak nagy része szintén nőkre esett.

(Eredeti ember.) Egy berlini szabó az ottani országgyűlést meghitta fia keresztelőjére. Az elnök e meghívástkörözteté a követek közt.

(Megszökött krokodil.) A bécsi práter állatseregletéből közelebb egy krokodil megszökött. Természetes, hogy mindenki menekült, a zavar rettenetes lön, míg végre egy csapat vadász érkezett oda agyonlövésére.

Divattudósítás.

E héten úgy sem levén mit jelen rovatunkba följegyezni, örömmel adunk helyet egy vidéki lelkes honleány következő sorainak: „Ragyolcz, jul. 8. Kellemesen lepett meg bennünket a „Családi Kör” egyik közelebbi divattudósítása, melyből megértettük, hogy vannak a haza fővárosában tiszta magyar szívek, melyek büszkén dobognak szép nemzeti viseletünkért, s azt le nem vetnék semmiféle körülmények közt. Valóban ilyenek a valódi magyar nők, kik melegen tudnak érezni a haza iránt; a ki csak divatból honleánykodik, a ki csak divatból ölté fel a magyar ruhát, hogy azt idővel megunva, újra letegye, az nem méltó a magyar névre, nem érdemli meg, hogy magyar földön magyar kenyeret egyék. A mi gyönyörű nemzeti viseletünk nem a szeszélyes divat rövid életű szüleménye, hanem őseinktől reánk hagyott örökség, drága ereklye, melyet tiszteletben tartani szent kötelességünk.

Vidékünkön is látni már Garibaldi-ingekeket, de nem nagy számmal; sajnos is volna, ha annyira elterjedne, hogy még nemzeti viseletünket is kiszorítaná. Voltam fürdőben, a hol szép társaság volt együtt, de mindössze is csak két nön láttam Garibaldi-inget. Pongyola ruha biz az, a mi különösen akkor tünt föl előttem, midőn a páratlan szép magyar tánczot lejteték, melyhez a Garibaldi-ing épen nem illik.

Igen megboszankodtam egy vidékünkbeli egyénre, a ki egy ingvállat viselő honleánynak azt mondta: „Nektek csak sarló való a kezetekbe.” Mit várhatunk egy ilyen nőtől? fog-e az honszerető gyermekeket nevelhetni a hazának, a ki saját nemzeti viseletét lenézi, kigunyolja? Sajnos, hogy még ilyenek is találkoznak közöttünk. A ki ősei viseletét meg nem becsüli, az nemcsak honleányi kötelességeit teljesíteni nem képes, de mint

anya sem felelhet meg hivatásának, mert gyermekei szívébe honszerelmet csepegtetni nem tud, pedig ez volna az anya egyik legszebb hivatása. Csak az vigasztal, hogy az ily nők csupán szomorú kivételek, s mi, kik honleányi szent hivatásunkat felvettük, s kik mindenért, a mi magyar, a mi nemzeti, tehát a magyar viseletért is, buzogni, lelkesedni tudunk — mi számszámban vagyunk.

Egy magyar nő.

Szórejtvény.

Pristyák Vilmától.

Feje derekának fejével
Tested végtagja.
Dereka, kivált ha nem szelid,
Megugratja az ügyetlen vadászt.
Végtagja derekának fejével
Szelid házi állat.
Összevéve disziti a kakast,
Hasznát veszi leginkább a lovas.

Megfejtési határidő: augusztus 20-ka.

A hó elteltével pedig ismét dijsorsolást rendeztünk azon tisztelt előfizetőink részére, kik a rejtvények megfejtését beküldeni sziveskedtek, még pedig következő eredménnyel:

1. Theisz Hummel Emilia: Tarka képek 2 kötet, Szokoló Viktortól.
 2. Eöry Jenőné, egy nagy történelmi kép.
 3. Baranyi Károlyné: Bényei Gábor költeményei.
- A nyeremények, szives üdvözllet mellett, már el vannak küldve.

A 24-dik számban levő rejtvény értelme: Családi Kör.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Pály Stelczér Eliza, Kaiser Gabriela, Vogel Karolin, Teszári Ida, Szelényi Károlynő, Fogler Paulin, Marggraf Hermin, Szabó Julia és Pollin, Mendelényi Emma, Csaby Amália, Vagner Luiza, Persián Eliz, Kondi Julia, Büttner Lina és Julcsa, Madarász Emma, Takó Ilka, Stachelhausen Gizella, Dindár Izabella, Jaross Lipovniczky Nepomuczéna, Orosz Nemes Amália, Boronkay-Csicseri Lila, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Kühnel Anna, Pete Lányi Angela, Lukinits Matild, Lósy Eugenia, Concha Károlynő, Melczér Armina, Baranya Károlynő szül. Nagy Rebeka, Sternné Pserhofer Ilka, Tóth K. Emilia, Glacz Mária, Osváth Ida, Berzsenyi Kornélia, Weisz Sarolta, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Koller Matild és Julcsa, P. Irma, Gellért Luiza, Kovács Borcsa, Boronkay Malvin, Farkas Julia, Nagy Emilia, Bózsa Amália, Pristyák Vilma.

TARTALOM.

Az öltözékről. Skótország siralma, Tolnay Lajostól. Megváltás, Emiliától. Temetőben, Halász Dezsőtől. A kecskés, Dobrow Lászlótól. Nándorfehérvár, Remellay Gusztávól. Egy hét története. Az irodalomtámogató vállalat. Százszorszépek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Szórejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltlevelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Dolmányka szabásrajza. (Magyarázata a jövő számban.)

29-dik szám.

VASÁRNAP, JULIUS 20. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Évnegyedre | 3 fl. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 | „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|-------------------|---------------------|-------------|-------|--------|----|----------------------------------|--------------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | p. | | |
| ó. | p.ló. | p. | | | | | | | | |
| 20 | Vasárnap | E 6 Illés próf. | E 5 Illyés | 8 G 6 Pongr. | | 4 | 25 | 7 | 47 | 22 |
| 21 | Hétfő | Dániel próf. | Dániel | 9 45 vértan. | | 4 | 26 | 7 | 46 | 23 Dániel |
| 22 | Kedd | Mária Magdolna | Mária Mag. | 10 Euphemia | | 4 | 27 | 7 | 45 | 24 |
| 23 | Szerda. | Liborius püsp. | Libor | 11 Proklus | | 4 | 28 | 7 | 44 | 25 |
| 24 | Csüt. | Krisztina szűz | Elemér | 12 Gábor | | 4 | 29 | 7 | 43 | 26 |
| 25 | Péntek | Jakab. Kristóf | Jakab | 13 Aquil. | | 4 | 30 | 7 | 42 | 27 |
| 26 | Szombat | Anna B. sz. anyj. | Anna | 14 Czírjék | | 4 | 31 | 7 | 41 | 27 48. Sabb |

V i d é k i t á r c z a .

Eger, július 9-én. (Eredeti levél.) (Mükedvelői előadás.) Minden mulandó a nap alatt, csak jó tetteink emléke él örökké; önkénytelenül e szavak jutottak eszembe, olvasva Eger városa lelkes mükedvelőinek szinlapját. Mily magasztos és lélekemelő a példa, melyet Eger város lelkes honfiai s leányai előtűntettek, midőn vissza nem rettenve semmi akadálytól, még a ferde előítéletektől sem, csak a czél szentségétől vezéreltetve, oly nagy áldozatkészséggel elősegítik imádott hazánk jótékony intézeteinek fölvirágzását és művelődését! Fogadják nemes buzgalmukért hálánkat s köszönetünket, bár már magában a jótett öntudata a legédesb jutalom. Szóljunk néhány szót az előadásokról s a szereplőkről is. Julius 6-án előadatott a „Csalódások“ vigjáték. A darab összevágólag folyt; dicséretünket s elismerésünket kivívták: Köröndi Lina (Nagyfejeő Szidónia k.a.) könnyed, fesztelen játéka, szép csengő hangja s helyes hangsúlyozása által. Szerepét nagyon sok tanulmánynyal s eleganciával adá, jelenetei a meglepésig jól sikerültek. A t. kisasszony egyikét hő vágyainknak teljesítené, ha mielőbb egy drámában gyönyörködtetne bennünket szép játékaival. A hálás közönség tetszését nyilvánítani akarván, virágzápporral jutalmazá a szerepét valóban szeretetreméltólag személyesítő urhölgyet. Lidi (Büch Nina k. a.) igen kedélyes kis leány volt. Lucza (Eperjessyné assz.) nagyon sok eredetiséggel személyesíté a csevegni szerető epedező aggleányt. Vilma (Lettinger Matild k. a.) sok bátorsággal adá a társalkodónő szerepét. Lombai (Sebe Alajos ur) tekintve e szerep sajátosságait, kielégítő volt. Gróf Elemér (Petrovich Berta ur) helyesen volt személyesítve. Mokány (Telek Andor ur) igen eredeti parlagi gavallér volt. Mayer Dezső, Tóth Antal s Izsák Jenő urak dicséretet érdemelnek ügyes játékukért. Julius 7-én szerencsétlen irónk Czakó „Kalmár és tengerész“ című darabját adták elő. Az előadás sikerültnek mondható. Kelendfy nagykereskedő (Bodnár ur) dicséretet érdemel. Hermina (Eperjessyné assz.) bebizonyítá, hogy tehetségé sokoldalú. A tengerész (Poppel ur) jelenetei fénypontját képezek az előadásnak, viharzó érzelmei élethű nyilvánulásait gyönyörrel néztük. Arthurnak (Burik ur) voltak jól sikerült jelenetei. Margit (Békeffy Lujza) ügyesen játszott. Bilzenné (Bartháné) sok tanulmánynyal adatott. Feldner Louise (Pillerné) jól volt személyesítve. Báró Kényesi, a vén dandy (Farkas István ur) sok derült perczet szerzett közönségünknek. Elismerést érdemelnek végtére Isaák, Eperjessy s Telek urak szíves közreműködésükért.

Azon ohajjal zárom be leveletem: hogy sok ily hü s lelkes fiakat és leányokat e drága hazának!

Dominkovics Mária.

Halas, jul. 11. (Eredeti levél.) (A halasi nők működése a jótékonytérén. — A nőegylet alapította kisededóvoda. — Néi olvasó-egylet.) — Távol a fővárostól, vasut és folyóviztől, homoktenger közepett fekvő kis városunkról hallgat az irás;

azt hinné az ember, hogy tespedés és anyagiságnál egyéb itt nem uralkodik; azt hinné az ember, hogy hölgyeink a tyukültetés és kenyérsütés körén felülemelkedni nem tudnak; azt hinné, hogy a mily száraz a homok, oly kopár a lélek és szellem életménye: ha nem tudja, hogy kis városunk lelkes fiai és leányai felhasználják az időt, s ön lelkők szent sugallatát követve, haladnak; különösen a hölgykoszorú, a helyett, hogy kis városi szokásként az erkölcsileg veszélyes szószátyárságot fűzné — mükedvelői előadásokat rendezett, általános megelégedésre, szavalati estélyeket adott helybeli dalárdánk szíves segítségével: nőegyletet alakított*) kisededóvoda felállítására, s a fáradhatlan erélyességnek, mint mindig az életben, siker lett a vége; a kisededóvoda az előadások segélyéből, a tej és zöldség jövedelméből, a szorgalmasan megtakarított konyhapénz filléreiből, emberbarátok hozzájárulásával, nőink és mindnyájunk rendkívüli öröme, életbe lépett, megnyitott, s Sziládi Áron országszerte ismert ifju lelkészségéd által ünnepélyesen fölszenteltetett; eddig már 60 kis polgár játszik gond nélkül a homokkal meghordott s városunk lelkes előljárósága által ajándékozott, mintegy 600 o. é. frtot érő kisededóvoda helyiség udvarán.

E nőegylet lobogóján az ismeretes szép mondat van feljegyezve: „Tégy jót, s vedd a tengerbe; ha nem értik a halak, megérti az Isten.“

A mi nőink 11 év óta olvasóegyletet alakítottak s fentartottak; van 500 kötetet meghaladó szép könyvtárunk; nincs is lelket emelőbb, mint a gazdászati mellett, jeles s pártolásra méltó irodalmunk remek termékeivel barátkozni, s ismerkedve a haladást és felvilágosodást lépésenkint tovább terjeszteni.

Adjon az ég kitartást és jótékony egyletek minél több oldalról pártolására összetartást! s hiszem is, hogy jövőre még örvendetesb ujságokkal lephetem meg a t. szerkesztőnőt, mert ahol alapjában kezdik művelni s ápolni a növényt, ott csak nagyra, nemesre törekvést várhatunk, s várunk is, mert hiszen minden magyar nőnek ohajtása utoljára is az, hogy a „haza viruljon“, s benne testben, lélekben ép gyermekei boldogul éljenek.

M. E.**)

Nagyváradai tövisvirágok

III.

Július 8-án.

(Eredeti lev.) (A mükedvelői társulat fölsozlott. — A dalárda berekedt. — A nőegylet hallgat. — A Püspök- és Felix-fürdők. — Hubay színtársulata. — Egy letört virág.) A mű-

*) Oh ha megkaphatnók a működéséről kimutatást a „Évkönyv“ számára!

Szerk.

**) Ugy-e bár szabad reménylenünk, hogy szíves ígéretek szerint — máskor is megtisztelti lapunkat becses közleményeivel Szerk.

kedvelő-társaság színi előadásai megszűntek, a minek most már ugyan nagyon természetes oka van, mert rendes szintársulat működik városunkban; de hogy az már azelőtt szétoszlott, és egészen, az nagyon kár, annál is inkább, mert még az árvizkárosultak s kisdedóvoda javára tervezett második előadást sem tartotta meg. Hanem hát ki tehet róla, hogy hideg szelek járnak, a melyek meghűtenék a leglángolóbb tüzü lelkesedést is.

A dalárda is berekedt; az egyenetlenség szele fűtt reá s egy kis meghülésben szenved; hanem azért azt hisszük, mihamarább rá süt majd az egyesülés napfénye, s elűzi, meggyógyítja azt a kis rekedtséget, annál is inkább, mert már, a mint örömmel értesülünk, szemlátomást lábadoz.

A nőegylet ügye hallgat, de azt hisszük, sőt bizonyosak vagyunk benne, hogy rózsás ajkain csak azért van most kis ideig a zárakat, hogy ha alig tűrhető hallgatagságából majd beszédre kél, a hangtalanul véghezvitt szép tetteknek egész hosszú sorát mondhassa el.

Jelenleg a hő napok unalmát mulatóhelyek hiányában, a mintegy órányi távolságra eső Püspök- és Felix-fürdők árnyas sétatányain a vendégekkeli ismerkedés és társalgás, meg a városunkban már mintegy két hó óta tartózkodó Hubay Gusztáv igazgatása alatti szintársulat előadásai enyhítgetik.

A Püspök- és Felix-fürdők tele vannak a fürdői idény kezdete óta idegen vendégekkel. Betegek, kiket a hathatós vizü fürdők hirtelen csalt ide; mulatni vágyók, kiket az unalom tartott lázban s szórakozni kívántak; ismerkedni vágyó öreg urak, élményt, mulatságot hajhászó fiatal emberek; tisztességes anyák és kedves leányok, mindennemű és fajta egyéniségek a legeslegszebb koszoruba fűzve feltalálhatók itt; de úgy hiszem, hisz ezzel nem mondtam semmit, mert ez most minden fürdőn úgy van: hanem a mit én ezen fürdőnél különösen megemlítenék tartok, az azon gyönyörű fekvés és naponkinti szépülés, növekedés, mely nem minden fürdőnél található föl, s e tekintetben különösen a Püspök-fürdő az, mely dicséretünket teljes mértékben megérdemelné, ha nem tartanók fel magunknak az alkalmat, e két, egymáshoz alig óranegyednyire eső, nem jelentéktelen fürdőről még bővebben is szólni majd adandó időben.)*

A mi a szintársulatot illeti, ez is egyike azoknak, melyek az ily vidéki városok igényeit teljesen kielégítetik, egyike a jobb vidéki szintársulatoknak, s mind mennyiségi, mind minőségi tekintetben megütik a kellő mértéket. A társulat összes személyzete mintegy 30—40 tagot számlál, kik között ha több nem, 9—10 jó, s 3—4 jeles tag bizonyosan van, a mi egy vidéki szintársulatnál mindig elegendő arra, hogy az a legszigorubb értelemben jónak mondathassék.

A jók közé számítom a férfiak részéről: az igazgatót: Hubait, ki az obsitos bakancsosok előállításában remek; Csiszért, ki jókedvű, jószívű, tréfás nagybátyák személyesítésében kitűnő; Kőszegit, ki cselszövényes, burkolt jellemek festésében igen jó; Mándoky, ki fiatal, szerelmes hősök, jellemes, becsületes ifjak alakításában van helyén; Bodrogyt, ki parasztgőgs pénzsomj, vagy bárgyúság s ügyetlenség által jellemzett személyek képviselésében határos, Szépet, ki „Parlagi Jancsi“, „Szép Juhász“ s a t.-féle szerepekre birna hivatással...

A nők közül: Némethy Irmát, ki szép énekképessége mellett tragicus szerepekben épen úgy, mint népszínművek vagy vígjátékban egyaránt helyes és szép felfogással játszik, s elősegítette csinos színpadi külseje által, ha némi af-

fektált modorából s (hallgassa meg a jó tanácsot!) bár csinos, de túlságos színpadi mosolyaiból elhagy, igen-igen jól fog játszani; Kolonics Alfonsát, ki hősnői szerepköröket igen jól tölt be; Lengyel Linát, ki pajkos szobalányok épen úgy, mint kesergő szerelmes leánykák elöttüntetésében helyes és szabatos felfogással játszik; Csiszérnét, ki a nemzetes asszonyok szeretetreméltó képmása; Szabónét, ki a házszártos kávénénikék, pörölő gazdasszonyok játszásában; és Lengyelnét, ki a társalgási szerepkörök több ágaiban jó.

Ezek mind igen jók, hanem kiket a „szép tehetség“ név valóban megillet, azok: Hubainé, a társalgási naiv szerepekben; Szabó, a ki elevenen emlékeztet Szerdahelyire; Rónainé (szül. Prielle E.) nagy művésznőnk Prielle Corneliának nővére, ki ennek nyomdokain is jár s valódi ihlettség és szép alakítási tehetséggel játszik, férjével; Rónai Gyulával együtt, kiről elég röviden azt mondanunk, hogy e jó társulatnak ő valdi koronája.

Az általánosan felhangzó panasz, mint sok helyről hallani: hogy részvétlenség miatt a szintársulat csak teng: városunkra nem illik; mert nálunk, kivált egy hó óta, mindig zsufoolt szinkörben tartják előadásait, a mi mindenesetre kézzelfogható tanúsága közönségünk művészetpártolási lelkesültségének.

Szomorú hírrel kell bezárnom tudósításomat: kedvelt költőnk Halász Dezsőnek nővére, a lelkes honleány, a művelt lelkű hölgy: Halász Hedvig Ida nincs többé! Irodalmi téren is találkozhattak már Kegyetek neveivel,*) de nem annyira azt vesztettük benne el, a mi volt, mint a mi egykor leendett e téren... Junius 7-én hunyt el a kedves élet.

Elte virágában törte le a halál, hogy átköltözzék e földről az ég angyalaihoz, kik közé már e földön is tartozott.

Béke és áldás lengjen örökké sirja fölött, a hová őt minden ismerőinek égő, fájó könye kíséri!

Áldás a hazára! Isten velünk!

— Győző.

Megbizások tára.

Gyékényesre, P. J. urhölgynek: Hát más miben nem szolgálhatunk?

N. Szöllős, N. K. urhölgynek: Vettük a küldeményt. Máskor is szívesen szolgálunk.

Erzsébetváros, Sz. L. urhölgynek: Hagyjuk tehát más alkalomra. Becses levelére csak az a feleletünk, hogy amaz intézet csak 2—3 év múlva fog létrejöhetni.

M. Kaczra, B. B. R. urhölgynek: A kérdéses öltönyt nem lehet az ohajtott módon festetni; egészen el kell bontatni.

Demsudra, L. F. urhölgynek: Legszívesebb üdvözetünkkel együtt küldtük el; megjött-e már?

M. Szigetre, Sz. M. urhölgynek; Elküldtük szíves üdvözetünk mellett.

Ragyolczra, O. F. urhölgynek: Igen, igen kedves; az ígért látogatásnak pedig nagyon örülünk!

Báttaszékre, K. M. és J. urhölgynek: Vettük és áadtuk; köszönet.

Deméndre, B. A. urhölgynek: Lehetőleg gyorsan elintéztük, el is van már küldve.

*) Reményljük, nekünk kedveskedik velök.

*) Sokszor lehetett e művelt lélek tudósításait e lapban olvasni! Szerk.

Benczenczre, gr. L. K-nő kedves barátnénknak: Mindjárt elküldtük a hosszú tudósítással együtt; kielégített-e a küldemény és a tudósítás? A többit magánuton.

Buzitára, Z. L. urhölgynek: A legszívesebben vettük meg és küldtük el.

Boglárra, a kedves Mária Luizának: Vettük kedves sorait: mindegyikét szép lelke sugallta; várjuk a folytatását; időnk, fájdalom, nem engedi, hogy ezuttal felelhetnék, csak itt küldhetem legszívesebb üdvözetemet.

N. Körösre, Dalma, kedves barátnénknak: Már rendbe van; nem a mi hibánk volt.

N. Enyedre, Sz. T. C. kedves barátnőmnök: Mi lehet a hosszú, hosszú hallgatás oka?

Kaszoniba, B. R. urhölgynek: A legszívesebben küldtük el.

T. Beőre, B. J. urhölgynek: Megjött-e már a csomag?

Bodajkra, B. A. urhölgynek: A legszívesebben küldtük el.

Vattára, K. R. urhölgynek: E napokban kezei között lesz.

Rékasra, R. M. urhölgynek: El van intézve. Eddig már vette is tán; de azt bizonyára nem olvassa ki belőlök, hogy mi ezerszer üdvözljük!

N. L. urhölgynek: Igen köszönjük, hogy egyenesen hozzánk fordult; már el van intézve.

Báttaszékre, P. L. urhölgynek: Elintéztük. Máskor is rendelkezék velem.

Szerkesztői nyílt levelek.

A székely nő"-nek. Köszönet a gyönyörű műért; a legszebb prózai czikkek közé tartozik, melyek magyar nő tollából folytak; egyik disze lesz az „Évkönyv“-nek.

Mentovich Ferencznek. Köszönet azért is, a mit kaptunk, és még inkább azért, a mi ígérve van.

Gr. I. ázár Kálmán, kedves barátunknak. Várjuk, várjuk a munkát.

Tubolyi Viktornak: Számolunk szives ígéreteré.

„Miért magyarázam.“ „Mit rejthet el.“ „Emlékeidnek“, egyik-másik okból még nem ütik meg teljesen a mértéket; ilyen ok például az a kifejezés: „Emlékeidnek selyem czérnaszála“; vagy az: „Engedj meg tehát üres némasággal“; vagy ez a szó: „kinz“ kinöz helyett.

„Hová tüntetek“, közölhető.

„Piros gyöngyök, halvány gyöngyök“. Nagy hátrányára van a sok szép gondolatnak az olyan közhelyek, mint például a 2-ik versszak két első sora; a szerelmi versnek pedig végig jónak kell lenni, különben hatás nélkül vész el.

„Recamier asszony társalgó terme.“ Szép czikk, de tudunkra R. már régen meghalt, és meg azon nagy férfiak mind, a kik nála együtt vannak; keveset érdekelheti tehát a magyar hölgyvilágot. Mást kérünk tehát.

„Emléklapra.“ Adni fogjuk, de csak néhány hó múlva; előbb a legjobb akarattal sem lehet; a szerkesztőségnek kötelessége: rendet tartani.

Törökszentmiklósi tisztelt levelezőnknek. A kérdéses levelet fájdalom, nem vettük.

H I R D E T E S E K.

Engel és Mandellonál

Pesten, Egyetem-utca 2. szám,

épen most megjelent és kapható, úgy mint minden könyvkereskedés által:

TÖRÖKORSZÁG FŐVÁROSA.

Irta B. Horváth Miklós, 1 kötet, ára 1 forint.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, július 27-kén **30-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A bölcső mellett.

Urváry Lajostól.

A csodák korszaka még nem mult el.

Midőn az eszmék is az üzlettel már-már összerokonulnak és egyes érzelmek hatalmas mégis levarázsló erővel tűnik fel, hódolatra intve és áldást hozva, ez azt bizonyítja, hogy még nem vesztett el minden dicsfényt, mire csak az önérzet méltó.

A vértanúk halála növeli azon eszmék bajnokainak számát, melyeknek zászlaja alatt elhullottak, az önzéstelenség nyilatkozványai pedig rokonszenvet keltnék, még akkor is, ha megértésükre a szív már képtelen. Nem ismerjük a zene, a festészet elemeit s egy szép dal, egy művészi kép magával ragadja figyelmünket, és midőn nincs is már körülünkben, sokszor emlékszünk reá.

Az önzéstelenség „bölcsője“ a bölcsőnél van. Mint a teremtés első napjaiban, úgy most is egy érzelem vonul el szívárvány-hídként a kisedd kunyhóból a ragyogó teremig, a földtől az égig; ezen száll a magasba az ima, ezen árad le a szeretet, ez maga a mennyei tisztaságú vallás, mely a szívben él, a szívtől nyeri életét. Uralma a lelkiismeretek felett nem jár erőszak, nem hitegetéssel, mert ez uralom természet szerinti. Nem is alapul ábrán-

dokon, mert a legkésőbbi években, a sir mellől is ihlettel gondolunk reá s emléke összerokonul mindazon szép és nemessel, melynek termésére csak azért képes a föld, mert az ég van felette.

Ez érzelem mindenütt egy; elnevezése sem különböző, csak alakja az.

A szegény Margit fáradtan tér haza a napi munkáról s minden öröme, hogy ölébe veszi gyermekét; ott áll vele Isten ege alatt a gyermek reá, ő a gyermekre mosolyg. A jövő nap ismét munkában leli, de örömmel teszi. Hisz tudja, hogy honn várja gyermeke, s a kétszeres fáradalom e tudattal édesíti életét. A munka csak annak fáj, a ki kedvetlenül teszi. Az anya fáradalma gyermekeért boldogság. A vallás így teremti az erényeket.

Adél fürteire a komorna most teszi a fejdíszét, a fogat előállt, de mielőtt a tánczvizalomra megy, ismét ott van a „gyermek-szobában“, és megcsókolja a kis álmodót. A gyermekek felett angyalok örködnek, és gyermekének emléke — ki tudja — nem-e őrangyala Adélnak? — Margit dolgozik gyermekeért, Adél mulat gyermeke emlékével s mindkettőnek neve: anyai szeretet.

A férfi — mint ilyen — viszonyos fogalom. A gyermekben nincs semmi viszonyosság. Minden anya előtt legszebb, legjobb: saját gyermeke. Ha csakugyan úgy lenne minden, mint azt az anyák gondolják, a földön csupa Adonisok, Cäsarok lennének. A kis emberek számára itt nem volna hely, azaz egészen kivészne e faj, s vele a

nagyság fogalma is, mert a vak nem ismeri a színeket. A gyermek talán az egyetlen zálog, mit a teremtés azért adott a szegénynek, hogy meggyőze miszerint az ő örömeiről is gondoskodva van; a gazdagnak, hogy emlékeztesse, hogy öröme, szeretete szintén korlátozott, s birja bár a kincsek bármily tömegét, azt, kibent önmagát szereti, csak felsőbb, látatlan, de érezhető erő folytán nyerte, mely nélküle határoz, boldogítja vagy sújtja. Ez az emberiség összes eszméje, mi mellett felvidulást csak a szív vallása adhat.

De ez önmagá iránti szeretetben nincs semmi önzés. Vagy ha igen, úgy szentség az, olyan, minőnek glóriája a bibliai „Legyen“ szót köríti: hogy gyönyörködjék az ég a földben, minek önszeretete adott életet.

E szeretet talán ösztön is; de öntudatos, s így ezáltal csak növekszik értéke. Önkivüli, a legszorosabb értelemben vett ösztön az, mi nélkül el nem lehetünk. Nem teljesítése halállal jár, teljesítése nem függ közvetlenül akarunktól. Ez a természeti ösztön; az erkölcsi világban csak átvitt értelemben használjuk e szót, s utolsó végletben maga a vallás is az. A világosb perczekben korlátoltságunk érzete kényszerít, hogy ismerjünk el valamit, a minek nincs határa. Az elnevezés talán különböző: a fogalom egy.

És mindaz, a minek mi nevét tudjuk, keletkeztét ismerjük: elrejtve, sejtve, de nem tudva, él a lányka szívében: midőn koszorúval fején, oltár előtt esküszik arra, a miről csak homályos fogalma van.

A mi gyermekjátékai között mint öntudatlan érzet foglalkoztatá, mi mint hajadonnak álmaiban minden virág, minden csillagból reá mosolygott, mit hallott mint dalt, mely a sferák köréből zeng felé, a nélkül hogy keletkeztét ismerné, az most mind megtestesült, alakot nyert, előtte áll, mint vágyó szerelem, s ő pirultában — csak azt tudja, hogy boldog.

Es méltán az. A főköti jogot ad, de kötelezettséget is. Mindkettő teljesítése örömmel jár, mert önkényt adják a jogot, önkényt vállaltatott el a kötelezettség. A szerződés a szívben van.

A jogok és kötelezettségek idők folytán együtt növekszenek, de karon fogva jár velök a boldogság. Az oltárnál tett esküt a bölcső dajkadala ujjtja meg, s az áldás, mit az ősz fürtű anya reszketeg kézzel ad gyermekének, ez azt jelenti: Beteljesedett!

Mily vigasztaló öntudat! Visszatekinteni a lefolyt évek hosszú láncolatára, s a napok e gyűrű sorozatában azon vigaszt lelteni, hogy mindig következetesek maradtunk a — jóban. A gyermek szerette anyját, a hajadon az ifjut, ki erre méltó volt; a feleség férjét, az anya gyermekét! — Minden tavasz megtermi virágát, s az élet minden korszaka meghozza tavaszát. Az ember összeségben boldogságra van hivatva, s hogy ez öntudatos legyen, birja lelkét. Ez a teremtés végeztelje és magyarázata. Az a sokféle akadály, mibe létünk ütközik, mind az csak a megelégedettség ingerét növeli.

Mily sok ily akadálylyal kell megküzdenie az anyának, s így mennyivel nagyobb inger rejlik elégteltségében! Majd beteg a gyermek, majd távol van a háztól, mint ifju, majd férjhez megy a leány, majd elkeserítik az élet gondjai, s ki tudná előszámlálni mind azon anyai aggodalmat, miknek szótára nincs!

Késő éjszakán, midőn ott künn a tengeren vihar van, csatáznak az elemek, a szegény hajósnő térdre hull kised szobájában, könnyei sűrűen omlanak és zokogva imádkozik — távollevő férjeért.

Legyen bármily vihar, érje bár önmagát a sorscsapás, a szerető anya először is gyermekére gondol, összes világa benne központosul, és kivüle számára semmi sem létezik. Ebben él, gondolkodik, hisz, reményl és szeret!

Ilyennek képzelem az anyát, ez a mintakép: másolatja ezer meg ezer élő lénynek.

Szeretetből szeretethez. Mily eszményképe ez a tiszta socialismus tanainak, mely körülöleli a nemzetek millióit, nem ismer, más felsőbbiséget, mint az erényt, nem korlátot, mint minőt a szeretettől besugárzott szellem vont.

És a századok hosszú láncolatában, midőn a hangya szorgalma elérte a trónt, majd lehullva róla, megismerni kénytelen, hogy sehol sincs tökély, és megunva mindent, ismét az erkölcsi világba menekül, honnan veszi a fényt, mi az előtte ismeretlen uton vezetője lesz?

A bölcső mellől.

Bibor- vagy koldusmezben egyaránt dobog az anyai szív, az összes emberiséget egybeforrasztja ez uralom, melynek határa nincs.

Minden jó az anyától nyeri életét. Az anya csókja a lélek eljegyzése és diadala. És minden jó, mi eltévedt századok sötétében fog teremni, mint néhány fényes gyöngyszem azon füzérben, melynek szálait a természet procedurája örökös egyformaság, s ennek változatában növeli, mindez az anyai szív kifolyása lesz. Ha az emberiségnek nem volna többé oltára, az anyától tanulnának imádkozni.

Ily tudat, ily emelkedettség mily önérzetet adhat a nőnek! Mind az, mi elszórva és felismerve a lét ezerféle esetlegességeiben ragyog, mi lelkesít és buzdit, mint egy általános eszme és vágy, mindez a szülői ház kis világában nyerte azon alapot, miből későbbi viszonyok ki nem forgathatják.

Midőn a nő így teljesíti hivatását: késő századok reménye, a jövő vallása; fájdalmai szentek, örömein az ihlett fölkenettség van.

És ha még is látjuk, kik megfélelmeztetve köteleimről, megszenteltelenítik a természet oltárát, s levelik női érzetök sugáröltönyét: ez is csak azt bizonyítja, hogy a csodák korszaka még nem múlt el.

BÁTORITÁS.

BOZZAI PÁLTÓL.*)

Kemény az élet, mint a szikla;
Azért ne üsd fejed belé...
Ha megbotoltál benne, rugd meg
S állj, mint egy oszlop, föl felé...
Az ember oly erős,
Ha szivre kél;
Tagadd meg sorsodat,
Dacoldj s ne félj!

Szivetlen uzsorás az élet:
Azt a ködös, borús napot
Drágán megfizeteti véled
Sok szenvedésed, bánatod...
Ki élni s halni tud,
Két éltet él;
Tagadd meg sorsodat,
Dacoldj s ne félj!

Ha szent, miként az oltár lángja,
Kebledben minden érzelem,
És alkonyodat már nem várja
A jutalom sugára sem:
Az élet és halál
Két pusztát téli;
Tagadd meg sorsodat,
Dacoldj s ne félj!

Minden nap felmosolyg a hajnal,
Minden tavasz virágot hoz,
Az élet mégis pártos angyal,
Vagy rendeltetésünk gonosz...
Ha csendes a világ,
Vagy zúg a szél;
Tagadd meg sorsodat,
Dacoldj s ne félj!

Tűzd kalapodra a virágot,
S köszöntsd a kelő napot,
Akár ragyog még fenn az égen,
Akár lehullt már csillagod...
Ha nem arathatsz ott,
A hol vetél;
Tagadd meg sorsodat,
Dacoldj s ne félj!

M e g v á l t á s .

B e s z é l y .

E m i l i á t ó l .

(Vége.)

Ha vannak példák hogy emberek egy huszonnégy óra alatt megöszültek, mi leletlenség volna abban, hogy annyi idő alatt egy könnyelmű fiatal emberből józan gondolkodású férfi lett?

És csakugyan ez az eset állt be Sajóréthy Aladárral; csak huszonnégy óra múlt el azon este óta, hogy nejével utószor találkozott, és mégis egészen más ember áll most előttünk; az igaz, rettenetes huszonnégy óra volt ez neki; kivált az éjszaka; oh, azok az éjszakák nehéz itéletek az önvádoló léleknek.

*) Hátrahagyott műveiből.

Egész élete vonult el lázangó lelke előtt; minden óra a bűnös tetteknek újabb legióit rázta fel koporsóikból; eléje állott multja, undok, éktelen alakjában, az öngyilkossági szándéktól kezdve, vissza egész azon perczig, a melyben először lépett be a „társaságba.“ Csak most kezdé belátni, milyen természetellenes ennek egész szerkezete, mennyire képes ez a legerősebb jellemet is elpusztítani. Mikép töltik e fiatal emberek azon éveket, a melyek alatt a hajlamok és tehetségek jellemmé szilárdulnak! Gondolnak-e egyébre, mint mulatságokra, szórakozásokra? jut-e csak egyszer is komolyan eszökbe, hogy azon kiváltságos helyzet, a melyben a sors őket születni engedé, kétszeresen kötelességökké tevé a jó és szépben a többi emberiség fölött kitűnni, mert különben kétszeresen bűnösök? Bizony igen, igen kevésnek jut ez eszébe közülök.

Könnyű dolog volt most Sajóréthynek, megtalálni az utat, a mely az ellenkező irányba vezet; és legott készen is volt határozata, ez utra térni át, újból kezdeni az életet, és jóvá tenni, a mit eddig elmulasztott.

Segítette őt ez elhatározásban két körülmény: a keserű érzés eddigi barátai, és a nagy szeretet Szerena iránt. Oh, azok a barátok! Mintha ürmopoharat üritett volna, úgy megrázkodott e gondolatra! Kedves drága barátok! Hogy segítették őt elvesztegetni vagyonát, legnagyobb részét ők nyerték el tőle, és mikor egy pár ezer forintra volt szüksége, csak rongy néhány ezer forintra! egy sem találkozott közülök, a ki azokat kölcsön adta volna neki! Inkább veszni hagyták! a szégyennek, a gyalázatnak engedték prédául! Ah azok a kedves, jó barátok!

És mi egészen más színben tünt föl előtte Szerena! Az a keserű érzés, mely iránta tegnap szívében támadt, csakhamar egészen eltűnt ismét; nem boszuvágyból adta neki a pénzt, a mint akkor gondolá; oh nem; más szava, más hangja és más kifejezése van a boszuvágynak, mint a minőt Szerena tegnap mutatott; és ha mindjárt boszuvágyból tette, nem adott e ő arra elég okot? és nem a legnemesebb boszu-e ez? megmenti nevét, becsületét, életét!

És mikor egyszer a sokat tévelygett lélek megtalálja az elvesztett utat a jóra: gyors léptekkel siet előre rajta, csak hogy minél előbb minél messzibbre távozzék a multtól; Sajóréthy is így tön; el volt határozva, élni; a jó pajtásos azt mondták ugyan, hogy ilyen körülmények között nincs más menekülés, mint meghalni; ő azonban másképp gondolkodott most; érezte, hogy neki kötelessége élni, épen most nem szabad ennek véget vetni most, midőn folt van ejtve jellemén, midőn Szerenának oka van, nem tisztelni őt; ilyen állapotban nem szabad elhagyni e földet; tartozás ez, melyet előbb le kell róni.

El volt tehát határozva, hogy ő élni fog, de nem úgy, mint eddig, oh nem; egészen másképp; és midőn e határozat gyökeret vert szívében, mintha hályog esett volna le szeméről, olyan világosságban tünt fel előtte az ember rendeltetése.

Volt e világosságnak egy sötét fellege is, az, hogy Szerena, a kit ő úgy szeret, a ki nélkül ő boldog nem lehet, nem szereti őt viszont; de ez a tudat csak annál inkább erősítette őt határozatában; lehetetlennek tartotta, hogy e nő újra szerelemmel ne közeledjék hozzá, ha tapasztalni fogja, hogy ő nem a régi többé; csak arról kell őt meggyőzni és az ő forró szerelméről. Majd évek mulva, mikor egészen lemosta magáról eddigi életének szennyfoltjait, elébe fog lépni, és megmondja neki, hogy a mivé lett, mind neki köszöni; még az életet is neki köszöni; ha ő nincs, végrehajtja az örjögő lélek önvesztő szándékát; de ő megövtá őt e gyalázattól, ő gyújtotta föl szívében azt a lángot, mely lelke viharában a béke partjait tüntette föl a távolban, és ő oda törekedett, és oda jutott, és most

engedje meg neki azt a boldogságot, hogy e megtisztult új életet neki szentelhesse; ha ő azt tényekkel támogatva megmondja neki, lehetetlen, hogy visszautasítsa szerelmét; mert Szerena nemes, ritka lélek; a ki ilyen módon tünteti ki megvetését, mint e nő, az a bocsánatra is képes, mihelyt meggyőződik, hogy ő méltó e bocsánatra; és ezt aztán a szerelem fogja követni, igen, igen, Szerena szeretni fogja, csak meggyőzze őt erről, hogy ő arra érdemes, hogy ő nem tud élni nélküle.

Es a ki még néhány órával ezelőtt az önvádoló lélek iszonyu mardosásai alatt vonaglott, hajnal felé egész nyugodtan ült íróasztala előtt és — hideg számokkal bibelődött; vagyona értékét és adósságai nagyságát mérte össze, és más ember bizonyára elrémült, elcsüggedt volna az eredménytől; mert igen, igen kevés maradt meg neki eddigi gazdagságából, mindössze néhány száz hold, a melyből legkevesébbé sem lehet bárói életet élni; előtte állt a szegénység örömtelen képe; oh de Sajóréthy nem volt a régi ember többé; boldognak tartotta magát, hogy néhány száz holdat mégis meg fog mentetni a nagyszerű hajótörésből; mert ő annyit sem reményelt, ő azt hitte, hogy mindent elharácsolta, hogy s e m m i b ő l kell majd új életet kezdeni, és ettől sem rettent volt vissza.

Jókor reggel tehát — a nagy urak csak hirből ismerik ez időt, mert csak déltájban ébrednek — Sajóréthy eltávozott hazulról, fölkeresett egy ismeretes gazdag tőkepezést, eladta neki jószágait azon kikötéssel, hogy hilelezőit kielégítse, azután fölkereste a hitelezőket és megmondta nekik, hogy követeléseikkel csak ama gazdag tőkepezéshez forduljanak, ez majd ki fogja őket elégíteni; volt ezek között egy pár előkelő „jó pajtás“ is; ezek nem akartak hinni szavainak, míg csak a tőkepezés sajátkezű irását elő nem mutatta nekik; azután pedig igen, igen nevettek; tetszett nekik az a gondolat; — hogy befonta ő a vén rókát! — gondolák magukban; hogy Sajóréthy vagyona legnagyobb részéről olyan könnyeden le tudjon mondani, az nem jutott eszükbe; nem is „gavalléros“ dolog ez; sokkal gavallérosabb fizetni az adósságok kamatait és végkép tönkre jutni, mint lemondani arról, a mi úgy is már csak névleg az övé; de hiába, ez embereknel uralkodó elv: a l á t s z a t, a d e c o r u m. Sajóréthy természetesen fölöslegesnek tartotta, beavatni a „jó barátokat“ terveibe; nem akarta magát kinevettetni általuk.

E munka egész napját vette igénybe, csak este jöhetett haza, fáradt testtel, de nyugodt lélekkel, azaz olyan nyugodtan, a mint csak lehet olyan ember, a ki tudja, hogy e hajlék már csak néhány napig az övé; érezte, hogy nem maradhat itt sokáig, legfőlebb addig, a míg feltűnés nélkül távozhatik; fájt, nagyon, fájt neki e gondolat; de e fájdalom némileg édes is volt neki; büntetésül vette eddigi életéért; neki szenvedni kell addig, míg méltóvá teszi magát a boldogságra.

Ilyen hangulatban találta őt Széplakyné ő méltósága.

Olyan büszke méltósággal nyitott be hozzá ő méltósága, hogy lábai alig érintették a szőnyeget, a plafond mézítelen freskói pedig egyenesen a szemébe vigyorogtak.

Sajóréthy azonban sem az egyiket, sem a másikat nem vette észre, annyira meg volt lepette e váratlan látogatás által.

Szinte öntudatlanul szökött fel tehát ültéből és sietett a a belépő elé.

— E váratlan szerencse! — rebegé, a mint anyósát a pamlaghoz vezeté.

— Részemről a szerencse! — mondá a méltóságos asszony, hideg, büszke mosolylyal, a mint a pamlagon elhelyezkedett. — Eljöttem gyermekem után nézni! Hallottam, hogy ön jól mulatott a télen, nagyon jól mulatott — és e szavak után már nem csak büszkévé, de megvetővé is vált méltóságos mosolya.

Ezalatt Sajóréthy visszanyerte lélekjelenlétét; megértette, minek jött most ide e nő; bizonyosan Szerena küldött érte! máskor nagyon felizgatta volna e gondolat, de most nem; belátta, hogy Szerena nem tehetett másképp; sokkal jobb lett volna ugyan, megkímélni őt e keserű pohártól, de másrészt nem neheztelhetett Szerenára, hogy ilyen válságos időben édesanyját hivatja maga mellé.

A lehető legnyugodtabban felelé tehát:

— A mint látom, méltóságod jól van értesülve az idei farsangról.

— Oh igen, nagyon jól! — felelé ő méltósága mosolyogva. — Még azt is tudom, ki mennyi adósságot csinált!

— Akkor nálunk fővárosiaknál is többet tud méltóságod — jegyzé meg reá Sajóréthy, hasonlólag mosolyogva.

— Hogyan? hát olyan sokra megy? — kérdé a nő vidáman.

— Biz az sokra megy! — hagyá helyben Sajóréthy.

— Ilyen ez a fiatalság! No, de legalább mulattak! ez egy kis vigasztalás lesz a visszavonultság csendes napjaiban.

— Én inkább keserű iskolának tartom — jegyzé meg Sajóréthy.

— A mint tetszik! — mondá a nő derülten. — Abban azonban, reményem, egyet ért velem, hogy a nőnek semmi oka, lemondani azért az életről?

— Semmi esetre! — hagyá helyben Sajóréthy.

Ő méltóságát bántani kezdé e rendületlen nyugodtság; kissé kiesett tehát magára erőszakolt vidámságából.

— Ilyen körülmények között egy lovagias férj nem áll utjában nevének! — jegyzé meg tehát élesen.

— Hogyan érti ezt méltóságod? — kérdé erre Sajóréthy és szíve reszketett és szemei előtt sötét lett a világ — Tán választ ért ezalatt?

— Azt is! — jegyzé meg a nő könnyeden. — De erről csak később lehet beszélni. Kerülni kell a „bruit“-t. Előbb meg kell menteni a név becsületét. Kiváltjuk az ön nevét, édes báró! Kifizetjük az ön adósságait és átveszszük az ön jószágait. Így nem kerül majd világ elé a botrányos ügy, nemde édes báró? Mennyire megy az adósság?

A méltóságos asszony szeretett kényelmes folyást engedni szavainak, mikor jó kedvben volt, és most jó kedvben volt; mert látta, hogy megtalálta azon helyét Sajóréthy szívének, a hol fáj neki az érintés.

Sajóréthy azonban e kis bőbeszédűség által időt nyert, újra magához térni rémültéből. Jól esett neki azon gondolat, hogy legalább most nem sürgetik a választ Szerenától; időt nyer ez által, és ez nagy nyereség volt reá nézve; ebben volt neki minden reménye a jövő iránt.

Egész nyugodtan felelé tehát:

— A mi a név kiváltását illeti, arra semmi szükség; ez már ki van váltva; semmivel sem tartozom többé.

— Hogyan? — kérdé a nő meglepetve.

— Ugy, hogy eladtam jószágaimat és kifizettem adósságaimat — felelé Sajóréthy nyugodtan.

E felelet nagyon váratlanul jött a méltóságos asszonynak; kissé gondolkodnia kellett tehát, hogy feltalálja magát; hogy is ne! hisz ez hallatlan dolog volt előtte!

— E szerint ön koldus? — kérdé mintegy öntudatlanul.

— Nem, csak szegény ember! — felelé amaz mosolyogva, és először életében érezte azt a n e m e s büszkeséget, melyet a szellemi felsőség a szívében kelt. E nő koldusnak nevezi őt, mert nincsenek földi javai! koldusnak akkor, midőn szívét a legnemesebb tettvágy lelkesíti! Oh, nagyon tudott most sajnálkozni e s z e g é n y gazdag teremtésen.

— Igaz! Összetévesztettm a fogalmakat! — felelé Szép-

lakné nevetve. — Bocsánat e szóért! Nem koldust akartam mondani, hanem csak: szegény embert! Az igazán érdekes! Azt mindjárt Szerenának kell elbeszélnem! — mondá, de minden szóra újabb nagyobb nevetési roham kapta meg; nevetve kelt fel ültéből és nevetve hagyta oda a szobát; nagyon tettségű neki ez ötlet; voltaképen pedig azért nevetett olyan nagyon, mert rettenetesen bántotta őt az a derült mosoly Sajóréthy arcán.

Még Szerena szobájába is nevetve lépett és ugyanazon nevetve beszélte el „azt az újabb oktalanságát ez embernek,“ hogy jószágait eladta és kifizette adósságait!

Itt azonban a vig hangulat nem tartott sokáig; egyszerre a legnagyobb haragba csapott át „e rettenetes ember“ ellen! Le sem lehet írni azt az alakot, a minőnek Sajóréthy leánya előtt festette; az atyagyilkos szelid bárány hozzá képest.

Be sem várta leánya feleletét; egyre beszélt, egyre gyálázta e rossz embert; már az ágyban feküdt és még mindig beszélt; végre is azon állapotba jutott, hogy legjobb lesz, minél előbb véget szakítani minden összeköttetésnek ez emberrel; azonnal válást fog ő indítani ez ember ellen; még a nevét is le kell rázni magáról; úgy sem tisztességes már e név többé! koldus neve! olyan ember neve, a ki eladta jószágait, csupán csak azért, hogy hitelezőit kielégíthesse! olyan ember neve, a ki fél a hitelezőktől! legjobb tehát, minél előbb szabadulni tőle.

Utósó gondolata is az volt ez este; letérdelt ugyan imádkozni, — oh, dehogyan mulasztotta volna el e szertartást! — de csak a szavak voltak imádság szavai, a gondolatok a harag, a gyűlölet gondolatai voltak. Rettenetesen bántotta őt, hogy Sajóréthyt nem bírta megsebzenni, a hogy ő azt hitte és ohajtott.

VI

Széplakné ő méltóságára úgy látszik igen jó hatással volt ez a kis „emotio“; nagyon édesdeden aludt egész éjszaka; bizonyosan Sajóréthyvel álmodott, látta őt koldusruhában házról házra járnival, tán épen saját háza előtt látta őt, éhség és szegénységbe esett koldusarczczal egy kis maradékértelért könyörögni; ilyen álomlátásra aztán hogy ne alunnék édesdeden Széplakné ő méltósága!

De nem úgy Szerena! oh az nem tudott alunni; az ébredő reggel már ébren találta őt; egész éjjel egy szemet sem hunyhatott be!

Ő is koldusarczczal látta Sajóréthyt, azért nem tudott alunni de nem a harag és gyűlöletből, de még szánalomból sem, hanem egészen más okból; a miért édes anyja gyűlölte, azért ő tisztelte e férfit. Tisztelettel és bámulattal töltötte őt meg az a tett, a mire Sajóréthy határozta volt magát. Ez az ember eladja jószágait, mindenét, csak hogy neve tisztaságát megmentse! inkább koldussá lesz, csakogy becsületét megváltsa!

Minél többet gondolkodott azon, annál büszkébbé tette őt azon tudat, hogy ő is Sajóréthy nevét viseli, hogy ő e férfi neje!

És mire hajnalodott, el volt határozva; ő nem hagyja el Sajóréthyt, megosztja sorsát; ha szegénynek lett, ő gazdag, megosztja tehát vele gazdagságát és ha — mint gyanította — Sajóréthy azt el nem fogadja, hát megosztja vele a szegénységet, meg a koldus nyomorát, vele jár házról házra, de el nem hagyja!

Csak most érezte igazán, milyen nagyon szereti ez embert, most, midőn talált egy pontot, a melynél fogva tiszteletli is tudta őt. Mert csak azt a férfit szereti igazán a nő, a kit tisztelni tud.

És e pontba aztán bele fogódzott egész lelke; az a férfi, a ki ilyen elhatározásra képes, az nem lehet rossz, nem

lehet elvetemült; eltévedhetett, de el nem romlott; az erős lélek is eltévedhet e tömkeleges „társaság“-ban, de elveszni ilyen léleknek nem lehet.

Milyen boldogság lesz tehát reá nézve, mellette lenni, mikor az öntudatra ébredt lélek az új nemes életben fáradoz! milyen boldogság lesz reá nézve, vigasztalni őt a szomorúság óráiban, támogatni őt az élet terheinek elviselésében, felvidítani lelkét a csüggesztő küzdelem alatt!

Mert nem igaz, hogy ez ember koldus lesz! A ki olyan könnyen le tud mondani a gazdagságról, az erőt is érez magában a munkára, és e munka alatt teljesen megtisztul, megnemesül majd e jellem; mert csak a tétlenség, a gondtalan időpusztítás poshasztják meg az emberi szívet; és e dicső munkában ő segíteni, támogatni fogja!

Hogy Sajóréthy nem szereti! oh ez nem változtat a dolgon; majd szeretni fogja, ha megismeri; azért nem szereti, mert nem ismeri; hogyan is lehet olyan nőt szeretni, a milyen egy ő volt! és hogy már nem a régi, azt előbb meg kell neki mutatni, és ő meg fogja is ezt neki mutatni!

Bizonyára szeretni fogja. És ha még sem! Oh, ez nagy szerencsétlenség lesz reá nézve! de azért még sem fogja őt elhagyni; neki elég boldogság lesz az, hogy ő szereti; előbb nem volt ez elég, mert előbb nem tisztelte őt, de most, oh most egészen más! és ő nem olyan önző, hogy a szerelmen kívül még viszonsszerelme is múlhatlan szüksége volna! Csak Sajóréthy az legyen, a minőnek ő most képzeli, a tiszta, nemes lélek mintaképe, a többivel ő nem törődik, ez neki édeesebb mindennél a világon; ilyen férj mellett viszonsszerelme nélkül is boldog fog ő lenni!

Mit is csinálna ő Sajóréthy nélkül! nem volna-e olyan, mint a fájáról leszakasztott levél? Édesanyja azzal biztatja, hogy nagy, fényes házat fognak nyitni? mit érdeklő őt e haszontalan fény és üres csillogás? és tudna-e ő annak örülni, azon tudat, mellett, hogy az a férfi, a kit szeret, a kit tisztel, nélkülözésekkel küzködik? nem szászszor édeesebb-e azon tudat, hogy azzal szenvedünk, a kit szeretünk, még akkor is, ha viszonsszerelme nem boldogít?

Oh, hogy várta tehát a reggelt, és a mint az föltetszett, felöltözkedett, olyan szépen, annyi gonddal, a mint hónapok óta nem; tetszeni akart ma; félt, hogy Sajóréthy keményen bánik majd vele; el volt határozva, megküzdeni férje ellenszenvével; sokkal nagyobb erőt igényelt ez részéről, mint az, hogy a nyomort megoszssa férjével, de erre is elég erőt érzett ő magában; azután belépett férje szobájába.

Ez is ébren volt már; ő szintén keveset alhatott ez éjjel: legalább azt mutatta halvány arcza; Szerenának meg-rázkodott a szíve, a mint e halvány arczot látta.

De nem csak a virasztás festette most halálszínüvé ez ember arczát, hanem a fájdalom is egyszersmind, az azon való fájdalom, hogy nejét megpillantotta.

Bizonyosan bucsuzni jött! e gondolat furódott keresztül szívére, és alig birt egy lépést is tenni, és könnyebben esett volna neki a halálnak eléje menni, mint most nejeének.

De ez a fájdalom csakhamar elmúlt róla.

Mert Szerena csak néhány lépést birt tenni, aztán megállt, és kezeit keble fölötte összetéve, halk, rebegő hangon mondá:

— Aladár! ne taszits el magadtól!

Sajóréthy megmervülten állt e szavakra; valóban azt hitte, hogy meg van halva; hisz a boldogság, mely e szavak hallatára szívére általjárt, nem is volt földi érzés!

— Utálj! gyűlölj! csak ne taszits el magadtól! mert én nem tudok élni nálad nélkül! — folytatá a nő szünet mulva és esdőleg emelte föl összetett kezeit és könybe lábat imádságos szemeit.

Csak most tért magához Sajóréthy és ugyanazon pillanat-szívéhez szoritva tartá nejét.

— Hogyan? én eltaszitanálak? én utálnálak, a ki ugy szeretlek, mint boldogságot, ugy imádlak, mint üdvösséget? — kiáltá megrészegülten e pillanat észfosztó hatalmától; de többet aztán nem is szólhatott, a csókok és könnyek elfojtották szavait.

Ne is kísértésük leírni e magasztos jelenetet; a menyországot nem lehet lefesteni.

Midőn dél felé Széplakiné ő méltósága fölébredett és még azután két óra mulva gyönyörű házi pongyolában leánya szobájába nyitott, kis hija, hogy elnem halványodott, midőn Szerenát és férjét boldogságtól sugárzó arczezal egymás mellet ülve látta.

Az ugyan nem történt, mert hiába, a csudák ideje lejárobán van, hanem történt helyében az a másik ritkaságos esemény, hogy Széplakyné ő méltósága azon reggeli pongyolában kirohant a folyosóra, az utcára, belevetette magát az első bérkocsiba, kihajtatott a vasutra, külön vonatot paracsolt magának és csak falusi jószágán jutott eszébe, hogy a pipere-illum szabályai ellen vétett; először harmincz esztendő óta!

Nem is tudta azt megbocsátani leányának soha; három évig tudni sem akart róla; szeme elé sem bocsátotta, minden levelét is azon felbontatlanul visszaküldte, meg volt győződve róla, hogy az egész „komedia“ — a mint a két ember bánatos napjait nevezte — csak az ő bosszantására volt „arangiroyva.“

Nehéz három év volt ez az újra hű szerelemben egyesült élettársakra; meg kellett magukat huzni azon szűken jövedelmező kis jószágon, a mi Sajóréthynek még megmaradt volt; szegények voltak tehát, oh de azért mégis nagyon boldog egy idő volt ez nekik; a munka, a szellemi élvezetek, de mindenek felett a véghetetlen nagy szeretet olyan édessé tette nekik az életet, a mint ez csak lehetséges e földön; egyik a másikban találta boldogságát, egyik a másikat nevezte megváltójának, és áldották a végzetet, mely elvette tőlük a földi gazdagság egyik részét csak azért, hogy a másik, sokkal boldogítóbb résznek igaz becsét megismerjék; mint nevétek most és sajnálták azon embereket, kik csak fény és pazarlásban vélik feltalálhatni az élet örömeit! Nem is keresték föl régi barátjaikat, miként hogy ezek viszont őket sem keresték föl. Szegény embernek e körben nincsen becsülete, ha még olyan jeles is.

Csak egy volt, a kivel gyakran találkoztak: — Bajmóczyval; e jó ember ugy örült, hogy a két szerető szív boldogságát látta és olyan jól esett neki, hogy e boldogságot ő is segítette egy kicsit megalapítani; a harmincezer forintról egy szót sem szólt, még Szerenának sem engedte, hogy szóljon róla; jó kézben van az, mondá; majd megfizeti neki, mikor jobb idők járnak; csak azt az egyet kérte ki magának, hogy a család tagjául tekintessék, azt pedig nem kellett kérnie; egész heteket töltött tehát házuknál.

Három év mulva mégis megbékült Széplakyné; egy boldog családi ünnep adott reá alkalmat; aztán meg az idő is sokat tehetett kosszá; hiába, jó erkölcsanitó az az öregség; átadta tehát vagyonát — nem vejének, sem nem leányának, hanem hat hetes unokájának; Sajóréthynek mindegy volt ez; mert csak azért örült immár a gazdagságnak, hogy ez által jobban szolgálhassa az ő földi istenét: a hazát.

És ezt a szent kötelességet hiven teljesíti is, Aladár a honfiak, Szerena pedig a honleányok fényes példányképe.

HEJ DE NAGYON...

NÉMETH JÁNOSTÓL.

Hej de nagyon elfogott a bánat,
Sirba tették kedves barna babámat.
S olyan mostan örömtelen életem,
Mint puszta kert, a hol virág nem terem.

Oh bár lennél fényes csillag az égen,
Hogy estenként megjelenél énnékem.
Elmerülnek bűvösbájós fényedbe,
S azt gondolnám, hogy szép lelked mosolyg le.

Arra kérném a teremő nagy eget,
Hogy mielőbb ott ragyogjak melletted,
S szerelemtől lángzó fényünk sugára
Üdvöt hozna e rosz világ tájára!

A kecskés.

Népmonda után.

Dobrow Lászlótól.

(Vége.)

III.

Bandi vidoran furulyázva terelgeté nyáját a csergő patlak mellé.

Lenke már régóta ott várta; ma a szokottnál hamarabb jött vizért.

— Édes Lenkém! gyöngyvirágom! — többet Bandi nem szólhatott, mert akkor a „szép virágszál“ hön dobogó szive már a kedvesnek keble fölött vert.

A mint egymás mellett ültek s Bandi Lenkének szép szemébe abba a szelid égbe tekintett: lehetlen volt észre nem vennie, hogy a leányka szemében könyecsepp ragyog. Olyan szép volt Lenke, szemében a könyecseppel! Akkár egy könnyező angyalnak is beillett volna. Bandi azonban mégis mégis inkább szerette volna őt mosolyogva, vigan látni.

— Te halvány vagy! s könnyezel is?! — szólt Bandi, mignem majd azon vette magát észre, hogy kedvese példájára az ő szemeibe is könnyek tolnak.

— Azok a rosz emberek sokat, nagyon sokat beszélnek! Azt mondják, hogy... hogy... te engem nem szeretsz; hogy te mást is szeretsz! — volt Lenke válasza; s mintha drága kincsét féltene, oda hajolva Bandi keble fölé, még jobban átka-rolta annak nyakát. Szegény Lenke! ugy féltette Bandiját;

— A világ sokat beszélhet, te azonban édes Lenkém! ne hajts szavára! Ha pedig hű szerelmemről nem vagy eléggé meggyőződve: tégy ki próbára, s én az élő Istenre fogadom, hogy bármilyen próbát is kiállok! — Bandi szerető szivét nagyon érzékenyen meghatotta az, hogy Lenkéje csak egy percze-re is kétségbe vonhatja az egyedül neki élő szerelmet.

Első pillantban meglepte ugyan Lenkét ez ajánlat, de csakhamar így szólt Bandihoz: — Én ugyan nem akarom szerelmedet próbára kitenni, miután arról eléggé megvagyok győződve; de hogy a falu száján a rágalmazó szót előljük: én neked azt tanácsolom, hogy egy évig egymással szót se vált-sunk. Nehezen esik ugyan szerető szivemnek oly hosszú időre tőled elszakasztva lennie, de hogy atyámat továbbra is ne szomorítsam, azután meg hogy a pletyka is megszűnjék: ezt meg kell tennünk. Egy év hosszú idő! s főleg az én szerető szivemnek százszorta olyan hosszú. Egy év hosszú idő! Ez alatt talán édes-atyám is vesz keménységéből, s ha az év lefolyt, akkor

e házunkhoz jössz... nőül kérsz... összekelünk — úgy a mint te mondottad — piros pünkösdi napján... s azután boldogok... nagyon boldogok leszünk!“ Nehezére esett ugyan Lenkének az előbbieneket elmondania; de ki csodálkozhatik azon, hogy így beszélt? ha észreveszi, miszerint Lenke két kincset akart magának megtartani, — két kincset: édes-anya s Bandi szívét. Azután meg a sok pletykának is, — mely Petheő János uramnak nem egy borús órát szült — végét akarta szakítani.

— Jól van! kiállom! — ugymond Bandi, s még egyszer átölelve Lenkét, hosszú csókot nyomott ajakára; azután hirtelen elfordult, nehogy a leányka meglássa ott szemében a bánatsajtolt könnyeket. Lenke mégis észrevette azokat, — s Bandi hü szerelméről mindjobban meggyőződött. Bandi átlátta Lenke szavainak igazságát, s az ajánlatot elfogadta.

Lenke némán, szótlánul haza felé tartott, míg Bandi újra a hegyre hajtotta fel a nyáját. Ha azelőtt tudott bús nótákat tilinkóján kicsalni, annál inkább tehette azt most, midőn a már félig elnyert mennyországtól egy egész évre volt elzárva.

Lenkének is nagyon fájt az, hogy ezt az ajánlatot tette. Csak álmotlan éjjelin tudta a dolog egész horderejét felfogni. Ugy szeretett volna Bandival találkozni; de ez már nem erre a patakra járt, hanem keresett nyájának mást, hol őt andalgásában mi sem zavarhatta. Ugy szeretete volna Lenke neki megmondani, hogy őt a nehéz próba alól fölmentse, de sohasem beszélhetett vele. Ha Bandi olykor-olykor a faluba le is jött, az alkalmat azonban Lenkével találkozhatni önmaga is kerülé, nehogy a már szünni kezdő rágaílmaknak új anyagot szolgáltasson.

IV.

Józsi, a szomszéd fia, furfangos eszű süheder volt. Jól értette, miként kell a szerető sziveket egymástól elválasztani. Először is — a táncz alkalmával — mindenféle hazugsággal beszélte tele a leány szívét. De ez csak hagyján! Tudott ő ennél is sokkal czifrább dolgokat kigondolni.

Ha néha Bandi az alkonyat kétes homályában a faluba térő kecskenyája után ballagva Lenkéék háza mellett ment el: ott látta a nyalka süheder, Józsit, Lenke közelében. Néha épen nevetgéltek. Szegény Lenke! mindent megtett atyja kedvéért, csak hogy a jó öregnek bánat helyett örömet okozhasson; de azért Bandihoz hű maradt. — A faluban már azt kezdték rebesgetni, hogy Józsi Lenkét nőül veszi. Hanem erre ez utóbbi azt gondolta magában, hogy: — ebből már ugyancsak semmi sem lesz!

Bandi is hallotta mindezt. Hogy ne hallotta volna, mikor némelykor füle hallatára fenhargon csak azért beszéltek, hogy ő is hallhassa, s legyen min búslakodnia. De Bandit mindezekre sem hagyta el a remény.

Lassan-lassan közelgett az idő, melyben Józsi egy második tervét is végrehajtandó vala.

Petheő János uram mint afféle biróviselt ember minden évben meg szokta ülni születése napját. Ez évben volt épen születésének hatvanadik fordulónapja. Ezt nagy daridóval akarta megünnepelni; ugysis ki tudja, ha éri-e még a másikat vagy sem?

Józsinnak sem kellett több; ő is csak ezt várta.

Két nappal Petheő János születésnapja előtt két szolgát küldött az erdőre, hogy onnan tűzifát hozzanak. Hejh! pedig volt Fehér István pajtájában annyi tűzifa, hogy akár egy egész esztendő alatt sem égethették volna fel.

Józsi megbizta a két szolgát, hogy épen azt az utat válasszák, mely mellett Bandi nyája legel. S azután mondott

nekik egy jó hosszú litániát, a mivel Bandinak fejét telebeszéljék.

A szolgák mindent híven teljesítettek. Bandit nyája mellett furulyázva találták. Akkor is épen olyan szomorú nótát fujt, hogy Józsi szolgáinak majdnem megesett a szívük rajta; de a megbízásban mégis eljártak.

— No Bandi! — kezdte rá az egyik — te ugyancsak fujhatod a szomorú nótát. Nem is igen hiszem, hogy valaha még vigat is kicsalhass azon a tilinkón!

Bandi nem felelt reá semmit, hanem csak tovább fujta azt a szomorú nótát. Mit bánta ő, akármit is beszélnek ezek? Majd másképen lesz, ha a „szép virágszál“ az ő kedves felesége leszen.

— Látod Bandi! én nagyon sajnállak. Tudom is, hogy elhallgatsz, ha mondunk valami szép ujságot! — szólalt meg a másik.

Bandi ekkor sem szólt semmit, hanem csak ránézett a beszélőre.

— Hát tudod-e, hogy mi az az ujság? Az, hogy Petheő János uram leányát holnapután a szomszéd fia „édes-kedves feleségem“-nek fogja nevezni.

Bandi mindezekre sem szólt semmit csak a szemeit meresztette. A két szolga pedig áluokul nevetve tovább ment. „Bandi öcsém csak hadd bámuljon!

A kecskepásztor rövid idő múlva mintha mély álomból ébredt volna fel... úgy rémlett előtte, mintha valaki mesélt volna neki valamit, de mit ő nem akart elhinni. — Körültekintett és senkit sem látott. — Hát mégis csak álom volt ez! — gondolta magában s elmerengve terelte nyáját a patakhoz.

Lassan-lassan megérkezett az a „holnapután“, a miről ő azt vélte, hogy csak álmodta.

Petheő János uram házához nagyban gyültek az atyafiak s nematyafiak. Elkezdődött a mulatság, melyből a muzsikaszó sem hiányzott.

Bandi épen ott a hegyoldalon járt nyájával; ő is meghalhatta azt a nagy zajt, mit a mulatók ütöttek. „Hát mégis csak való és nem álom! Hiszen megmondták, hogy Lenke „holnapután megy férjhez!“ többet semmit sem szólt; ott hagyta nyáját, s futott egyenesen föl a meredeknek. A mint arra a csúcsra ért, melyet most „kecskés“-nek hívnak: még egyszer hátra nézett... még ott is hallotta azt a pokoli lármát, mely onnan a völgyi háztól egészen felhatott. Azt gondolta, hogy most ülik a menyegzőt; pedig ottan csak Petheő János uram születésnapját ülték meg olyan nagy kedvvel.

Bandi nyája gazdátlanul széledt haza.

A kecskepásztort az erdőbe menő emberek ott találták a hegy tetején egy rózsabokor tövében. Szive táján egy kis nyílás volt... s más semmi. A véres kés keze mellett hevert. A piros vér épen oda a rózsabokor tövébe folyt.

Lenke a falu „szép virágszála“ napról napra hervadott. A szép leányt megtörte a bánat. Megmérhetlen fájdalomra még azáltal is növekedett, hogy kedvese halálát egyedül a neki tett ajánlatból következtette. „Ha én nem mondom azt neki: — talán még most is élne!“ — Piros pünköszt napjára férjhez ment a — halálhoz. Ott feküdt a ravatalon némán, halványan! Bandi azt mondta, hogy ezen a napon ülik meg menyegzőjüket! Ugy is lett!!

Láttátok-e, hogy mint üli néha torát az ármány a tiszta szerelem halála felett?

Tudjátok-e most már, hogy mi lehet az a siró hang, mely

néha-néha a hegy tetőjéről le a csöndes völgybe zarándokol, meg-megzörgetve a szerény lakok ablakait?

Tudjátok-e már mostan, hogy miért van annyi vadrózsa ott a „kecskés“-en, melyet Bandiról neveztek el így?! Tudjátok-e, hogy miért olyan pirosak e rózsák? s miért hullanak oly hamar össze, ha emberi kéz le akarja őket szakítani? Azok csak a lelkekkel társalognak; azoknak mesélgetnek mindenféle csodás történetet.

Nándorfehérvár (Belgrád).

Remellay Gusztávtól.

(Folytatás.)

II.

Azon időben, midőn Kálmán király neve fényét eltörölhetlen folttal szennyezte be az által, hogy nem csak nagylelkűségével sokszor visszaélt unokaöcsét Álmost, hanem annak ártatlan fiát Bélát is szeme világától megfosztotta, Uroz volt Szerbia fejedelme s mint ilyen, ő birta Nándorfehérvárt is.

Uroz: leánya Ilona Konstantinápolyban nevelkedett, — mert atyja azonnal, a mint a halál kiragadta karjai közül szeretett hitvesét, szívesen fogadta el a császárnő Irene, sz. László leánya*) azon ajánlatát, hogy anyai gonddal fog örködni az árva hölgy fölött.

Ilonát rendkívüli bájokkal s erélyes jellemmel ruházta fel a természet s a magas műveltségű keleti császárnő, ki az udvarában levő előkelő hölgyek közt leginkább megszerette, oly irányt adott szellemi kifejlődésének, hogy mire hajadonná lön, műveltsége által messze túlszárnyalta társait.

Irene császárné benne egyesülve látta mindazon tulajdonokat, melyek által képessé lehetett, méltán oszthatni meg a királyi széket Bélával, kit utódává jelölt ki Kálmán gyermektelen fia István; megkérdezte tehát, ha valjon felvállalná-e a szép, de terhes szerepet: mint gyámoló s egyszersmind tanácsadó és a kormány nehéz gondjait megosztó hitvestárs csatlakozni vak öcséhez?

Ilona költői s férfias lelke szépnek s dicsőnek találta a hivatást, mint nemtő állhatni a szemei világától megfosztott fejedelmi ifju mellett, s a szerelem boldogsága által, a mennyire csak lehető volt, kárpótolni vesztését, és egyszersmind az állást, melyet ilykép nyereget, nem csak arra használni fel, hogy boldoggá tegye férjét, hanem arra is, hogy a boldogság fényét áraszthassa a nemzetre, melynek királynéja leend; késznek nyilatkozott tehát a vak trónörökös nevévé lenni; — s a hivatást, melyet ezáltal magának kitűzött, a legdicsőbben teljesítő is; — mert mint minden történetíró egyhangulag tanusítja, a hatalmat s befolyást, melylyel férjére nézve birt s melylyel magas műveltsége, férfias lelke s a közjó iránti lelkesültsége következtében a nemzet főbjeire kivívott, folyvást arra használta fel, hogy a lehető legnagyobb mértékben áraszthassa a jóllét, a szellemi s anyagi boldogság kifejlődését a magyar nemzetre. —

De bármily fényesek is az érdemek, melyeket mint hitves, királynő s később mint anya szerzett, — egy rémes jelenet emléke vet árnyékot éltére, az aradi iszonyu mérszárlás, mely habár a hitvesi szerelem és a szerencsétlenségek legnagyobbika: a vakságnak naponkinti látása és

*) Mielőtt férjhez adatott, Piroskának neveztetett, de Keleten e nevet vette föl.

tapasztalása által némileg megfogható, óh de azért mégis épen olyan iszonyu, mint mentegethetlen egy tett ez, kétszeresen menthetlen pedig épen azért, mert egy nő — kinek földi hivatása a béke malasztjait hirdeni és képviselni, — idézte elő ez irtóztató mérszárlást. Nyolczvannál többet koncizáltak le az nap az aradi országgyűlésre egybegyűlt magyar főnemeselek közül, kik — talán sokan ártatlanul — azzal vádoltattak, hogy ők ingerelték Kálmán királyt az Álmoson és Bélán elkövetett kegyetlenségre.

E véres eredményű tettet kivéve, csak jót s csak dicsőt lehet mondani Ilonáról, mert míg csak el nem ragadta a kora halál, ernyedetlenül fáradozott hazánk s népünk minden tekintetbeni jóllétének előmozdításán, s erre nézve hű segéde, tanácsadója s gyámola volt testvére. Uroz, ki a nádori fényes méltóságot viselte s ki egyszersmind szerb fejedelem is levén, rendesen Belgrádban székelte s e szerint talán nem alaptalan némelyek, nevezetesen báró Mednyiánszky Alajos, a híres történetbuvár azon állítása, hogy a név Nándorfehérvár hibás, s őseink nem Nándor-Fehérvárnak hanem Nándorfehérvárnak hívták Belgrádot, miként hogy Székes-Fehérvárnak nevezték azon várost, hol rendesen székelte a király. Mindazonáltal az előbbi elnevezés lön általánosan elfogadva történetíróink által, ezt használom tehát én is.

Kétségtelenül tudva van tisztelt olvasónőink előtt, hogy Borics Kálmán király fiának adta ki magát, és igényt támasztott a magyar királyi székre; ez igényt pártolása alá vette Manó, a keleti császár, ki, hogy kárpótlást szerezhessen magának azért, a mit hatalmából az arabok előrenyomulása miatt Azsiában veszített, hazánkat kívánta függésbe hozni a keleti császársághoz.

Szerbia fejedelme akkor Csudorul, Ilona testvére volt, és Manó igen jól tudta, hogy ha ebbe beleköt, ez segítséget kér s nyer unokaöcsétől, Géza királytól; megsemmisítenek nyilvánította tehát a függetlenséget, mely eddig Szerbiának a keleti császárok által biztosítva volt, és a mint erre Géza király csakugyan segédhadat küldött nagybátyjának, nyilván pártolása alá vette Boricsot, és ezt egyik leányrokonával el is jegyeztette.

Roppant hadierővel indult tehát a keleti császár Szerbia és Magyarország ellen; Gézának pedig lehetetlen volt hasonló sereget küldeni ellenébe a hon határainak megvédésére, mert épen akkor keveredett volt háboruba Oroszországgal, az ország védereje tehát két részre volt szakadva; így jött, hogy Nándor-Fehérvár a görög császár hatalmába esett, és hogy bár később, midőn Géza békét kötött volt az oroszszal, egész erejét megfeszítette is Géza király, hogy visszafoglalhassa nagybátyja részére a Manó terve s törekvése miatt még fontosabbá lett határvárat, nem érhetette el célját, s így később is, midőn Borics, ki egy zsoldjában állt kuntól megöletvén, Istvánt, Géza testvérét birta lázadásra, a hazánk ellen síkra szállított, hadi erő gyűlpontjául szolgált Nándorfehérvár, s valamint előbb, Borics érdekében messzire betörték honunkba, ugy most is több izben pusztítólag száguldtak Zimontól odább a Nándorfehérvárból megindult görög, kun és egyéb vad csapatok.

Azonban bár mint öröködött is Manó, még sem főszt-hatta meg a királyi széktől Gézát, hogy arra a nemzettől utált Boricsot ültesse; sőt midőn meggyőződnek a magyarok legyőzhetetlen ellenszenvéről az idegen trónkövetelő ellen, a mint Géza, mint sokan állítják, öcse által megmérgeztetve, hirtelen kimult s tizenkétéves fiára IV. Istvánra szállt a szent korona, csak hogy az országban az átkos pártviszivály konkolyát elhintse, IV. István ellenében Géza másik öcscsét: Lászlót vette pártolása alá s a mint erre erős sereget vont össze Nándorfehérvárnál, fenyegetése és ígéretei által csakugyan kivitte, hogy

a főurak többsége elpártolt Géza fiától, és új védenczét: Lászlót emelték a trónra.

István erre még sem mondott le jogos igényeiről, — hanem tette magát, mintha megnyugodnék Manó intézkedéseiben, és nem vágyódnék többé hazánk koronájára; ezalatt azonban Konstantinápolyba ment, hogy ott azok közül, kik Manóra befolyással bírtak, többeket részére hódítson és segélyt eszközöljön ki számára azon esetre, ha majd meghal László, s egyszersmind azzal biztatván a császárt, hogy csak ő általa érvényesítheti hazánk függetlensége ellen irányzott tervét.

Mikép reménylheté, hogy egyhamar meghal az ifju, erőteljes király s ezáltal ő kapja meg Magyarország trónját? Akép, hogy kész volt megmérgezni testvérét s valóban a mint a görög főurak közül többet részére hódított, — álnév alatt Nándorfehérvárra sietett, s ott időzött mindaddig, míg bérlettlej László királyt megétette.

Most már azt hitte a haza és Isten ellen egyaránt vétett szörnyeteg, hogy elérte célját, fejére teheti majd szent István

koronáját: de csalódott; mert a ravasz Manó látván, hogy attól határozottan idegenkedik, a nemzet azon gondolatra vetemedett, hogy felhagy azon eljárással, melyet eddig hazánk függetlenségének megsemmisítésére és annak a görög császárságba olvasztására követett; eddig nyílt ellenségének mutatta magát a függetlenségnek és a nemzetnek, most barátságot színtelt irányában, megbékült a királylyal, sőt gyermeke nem levén, annak öcsét Bélát fiává fogadta s azon ármányos szándékkal, hogy majd úgy neveli, hogy idővel mint a magyar trón örököse vagy ha netalán később Lászlónak fia születnék, Bélát az ellen uszithassa, az országot polgárháboruk által feldulassa és ez által vihesse ki, hogy főuri hatalma alá jusson hazánk.

S a király nem gyanítva, mire számít Manó, megegyezett kívánatában s fényes kísérettel küldte el öcsét Nándorfehérvárig, hol a Manó által elébe küldött még fényesebb küldetés fogadta.

(Vége köv.)

Egy hét története.

— Julius 22-én. —

— Tanuljunk a galamboktól. —

Abból a rózsás korból, midőn még egy czifra lapta, egy papírsárkány vagy épen egy pár szép galamb boldogította gyermeklelkünket, egy esemény maradt emlékmemben, melyet talán egész földi pályamon, bármily mozgalmas volt eddig s bármily viharossá váljék ezentúl, nem fogok feledni.

Volt egy kedves lelkem jó barátom s ennek a jó barátomnak volt egy kedves kis huga.

Szerettük egymást mindhárman azzal az átlátszón ragyogó kristálytisza érzellemmel, mely csak a harmatos zománczu gyermekkebelnek van megadva, minden keserüségtől, csalódástól menten.

Mindhárman nem számláltunk annyi évet, mennyi ma saját vállaimat nyomja s ha néha néha gyermekeveim liliumtisza emlékeivel foglal kozik szívem: Gyula barátocskám és piczi nővére, Ibolyka mindig első helyen állnak.

Ibolykának négy pár galambja volt a legszebb fajból; hófehér mindegyik és szelid, mit mondjak? — szelid, mint a galamb.

Kis Ibolyka nagyon szerette galambjait, ők is a kedves gyermeket. Midőn kora reggel a tornácra állott hófehér patyolat ruháskájában s az érkezését váró szelid állatkák fejére, vállára, kezére repültek, nem nyolcz, hanem kilencz galambot látott az ember.

Ibolyka szájából étette tiszta buzával őket, s én, ki a szomszéd ház ablakából néztem a kilencedik galambot, olyan boldog valék akkor, minő soha többé, s nem is leszek.

A galambok szép családi életet éltek; mindegyik kiválasztotta párját, fészket rakott magának, s a négy kis család valóban példát adhatott az embereknek mind különös hűségben, mind barátságban, mind szeretetben.

Történt azonban egyszer, hogy az egyik galamb a szomszéd galambdúc himgalambját elfogadta fészkeben s tubékoltak, csókolodtak szépségesen, nem sejtve, hogy a férj keserű féltékenységgel nézi tetteiket s boszura gondol.

Alig távozott az idegen himgalamb, a kis tollas gazda megtámadja hűtlen nejét s csőrével mindkét szeméit kivágja.

Ez nem mese, hölgyeim, ezt mi saját szemünkkel láttuk s azóta nem egy szakkönyvben olvasám, hogy a galamb is féltékeny és ha bántják, boszuálló

Gyula magánkívül volt haragjában a him galamb kegyetlensége fölött, Ibolyka a kis vakot sajnálta.

Napokig vitáztak egymással.

Gyula, mint a kérlelhetlen államügyész, szigoru büntetést kívánt a kegyetlen férj fejére; Ibolyka nem gondolt c durva himgalambbal, csak a kis jéreczike fölött siránkozott.

Ekkor a világtalan galamb meghalt.

Az angyallelkü kis leány azt állítá, hogy bűne fölötti bánatában repedt meg szíve; Gyula és én azt vitattuk, a kegyetlen him ölte meg, elhatároztuk, hogy semmit sem szólva Ibolykának, méltó büntetésben részesítjük a nőgyilkost.

Egy délután Ibolyka magához hasonló koru barátnője látogatására ment, mi azalatt, bírák és végrehajtók egy személyben, rögtönítéletet tartottunk a bűnös fölött.

Gyermekésszszel úgy okoskodtunk, ha a vármegyének joga van lefejeztetni azon embereket, kik meggyilkolják felebarátjokat, miért ne tehetnők mi ugyanazt a gonosztevő galambbal, ki saját nejére emelte csőrét és meggyilkolá!

Röstelem ma is, azóta százszor megbántam, de mi bizony rögtönítéletet tartottunk a s erencsétlen himgalamb fölött. Én fölolvastam neki az ítéletet annak rendje és módja szerint, s Gyula barátom egy, a pallost képviselő tollkessel levágta nyakát.

Hogy a kis bűnöst megkapjuk, Gyula tiszta buzát hintett a folyosóra s mikor mind eljött a szép fehér madár, az eliteltet megfogta

Társai annyira szelidek voltak, hogy egyetlenegy sem mozdult meg helyéből. Kiváncsian meresztgették szemüket kis

czimborámra, ki valóságos hóhéri udvariassággal fogott a kegyetlen mütéthez.

Egy kis jérezgalamb még vállára is repült, kandin kukacsálva arra a fényes eszközre, mely társának életét volt kioltandó.

De azon perczen, midőn az ily módon halálra ítélt himgalamb piros vérét meglátták, mely hófehér tollazatán végig csörgedezett, elrepültek és nem tértek vissza soha.

Ibolyka sokáig siratta galambjait, és keserű, érdemlett szemrehányásokkal illetett minket.

Gyulát könnyekre indította Ibolyka fájdalma, én velök szenvedtem.

Gyulából gazda lett, Ibolykából tüzről pattant magyar gazdasszony. Mindkettőt meglátogattam sokszor azóta; de galambdúczot hasztalan keresett szemem udvarukon.

Még ma is elszomorodik a kedves nő, ha galambot emlegetnek s én sem láthatok egyet is e kedves állatok közül a nélkül, hogy gyermekkori kegyetlenségem eszembe ne jusson.

Ha mélyebben gondolkodom, azon meggyőződésre jutok, hogy nem annyira a nőgyilkos himgalamb halála, hanem társainak örök távozása illet meg oly nagyon.

Azok az oktalan kis állatok nem akartak szemtanui lenni társuk haláltusájának, sőt soha vissza nem tértek azon házhoz, hol testvéröket megölték.

Tudják-e kedves olvasónők, miért mondtam el e történetet a galambokról?

Azért, hogy a hölgykebel ne legyen durvább, ne legyen különböesebb, ne legyen fásultabb, felebarátja szenvedését látva, mint a kis galamboké volt.

Nem mult még egy hete, midőn a pestmegyei törvényszék egy szerencsétlen embert halálra volt ítélni kénytelen.

Ez az ember tizenhétszer rabolt és háromszor gyilkolt, a főnálló törvények szerint tehát megérdemelte a halált.

Bécsből nem messze St. Pöltenben egy másik ember mostoha apját s annak három gyermekét megmérgezte; az érvényben levő törvények szerint ez is halált érdemelt.

Mindkettőn végrehajtották.

Czélszerű és hasznos e egyáltalában az ókori törvényt alkalmazni napjainkban, mely szemért szemet, fogért fogat, életért életet követelt, ez alkalommal hosszasan nem vitatom. Ha tér és idő engedik, legközelebb be fogom bizonyítani, hogy a halálbüntetés eltörlése a műveltebb társadalom egyik ismertető jele.

De ha már meg kell lenni, hogy a ki vétkezik, életével lakoljon; ha már elkerülhetlen, hogy a nagy bünt a legszigorubb büntetés kövesse; megkivánhatnók az emberi műveltség érdekében, hogy az ily szomorú igazságtétel legalább kevesebb látványossággal menne véghez és a mit leginkább ohajtanánk: hogy minél kevesebb művelt emberrel találkoznánk a gyászmenetnél s a bitó környékén.

Bogár Imrét — úgy nevezték azon 20 éves és 3 hónapos fiatal embert, kit mult szombaton az üllői út mellett kivégeztek — több ezer ember kísérte a vesztőhelyre, több ezer várta a vesztőhelyen.

Mult szombaton estefelé rendkívüli élénkség mutatkozott a főváros azon utcáin, melyeken az elítéltnék szomorú végutját tenni kellett.

Nem csak a gyalogjárda, a kocsit nagy része is emberekkel tölt meg, még pedig nagy részt, fájdalom, a műveltebb osztályból.

Leginkább csudáltak azokat a szelid női galambarczokat az erkélyeken és ablakokon.

Nem voltak ezek durva napszámosnők, meszelő, suroló, vizhordó asszonyok, kiknél, ha meg nem bocsátjuk is, legalább

megértjük a kíváncs e kegyetlen nemét. Művelt, finom, előkelő delnőket láttunk egy-egy kapuhoz támaszkodva, egy-egy bérkocsiban ülve. Öltönyük, mozdulataik, kezeik szépsége, beszédjük mutatta, hogy a jómódu osztályhoz tartoznak és mégis, levetkőzve a gyöngédséget, mely nélkül művelt férfi művelt nőt nem képzelhet, elmentek, hogy saját szemökkel lássák, mint fojtanak meg egy embert.

Szinte látom a neheztelés pirját e lapok olvasónői szemében, mintha azt mondanák, mért szól így hozzánk valaki, hiszen mi nem voltunk azok között!

Nem csak hiszem, de meg vagyok győződve, hogy a „Családi kör“ olvasónői közül egyetlen egyet sem érintett azon nap-sugár, mely a kivégzett végvonaglásán tört meg; de apostolokul szeretném fölkérni e lap olvasónőit, terjeszszék azon kebelnemesség eszméit hölgytársaik között, mely nem engedi meg, hogy a nő akár kíváncsiságból, akár más, ennél sokkal gonoszabb indokból tanuja legyen oly jelenetnek, melytől az edzett férfi is, ha lelke művelt, iszonynyal elfordul.

Mit kereshet a művelt nő a bitó környékén?

Élvet nem; mert még az állat is megrendül, midőn társát leölni látja.

Példát nem; mert művelt embernek, hogy a rossz tettről ovakodjék, ily példára szüksége nincsen; ha pedig a gonosz megfészkelte magát lelkében, a példa nem hat, és nem riaszt.

Szórakozást nem; szánalomra méltó szív az olyan, melyet más ember halálhörgése szórakoztat.

Ingert nem; megvetést érdemel az oly lélek, melyet csak a bitó ingerel már; nem életre való már az olyan szív, melyet csak a halálkin látása hoz sebesebb mozgásba.

Tanulmányt nem; nincs ember, ki élte boldogságát oly nőre bizná, ki ilyen tanulmányokra vágyik.

Ha van férfi, kinek annyira lassu a vére, hogy ilyen irtóztató zaklatásra van szüksége; ám tekintsen kivégzett embertársa elkékült vonásaira, olvassa le arczáról a kín és fájdalom egyes mozzanatait; de a nő, kinek boldogítás és szive gyermekeinek nevelése föladata, minél távolabb tartsa magát a bitótól.

Ne irhassák a lapok, mint az imént történt, hogy a pesti és st. pölteni kivégzésnél sok ember volt jelen s e sokaság nagyobb részét nők tevék.

A valódi nőkebel csak szent, gyöngéd érzelmeknek lehet oltára; a valódi nőkebelben szánalom honolhat és részvét, halálra menő embertársa iránt; a valódi nő, ha ily gyászmenet közeledéséről van tudomása, bezárja az ablakot, nehogy kíváncsi gyermekinek fölvilágosítást kelljen adnia a történendőkről.

A „Családi kör“ gyöngédlelkű olvasónői el fogják mondani a galambok történetét hölgytársaiknak s megkérni őket, ne legyenek keményebb szívűek, fásultabb lelkűek és gyöngédtelegebb érzelműek Gyula és Ibolyka galambjainál.

És ezzel be is kell fejeznünk e hét történetét; olyan szív-indító ez esemény, hogy lehetetlen még más ujdonságot hozzá csatolni, hanemha azt, hogy e héten ismét több öngyilkosság i eset fordult elő fővárosunkban; aztán még egy párbajról is hallottunk, mely e napokban véghezment volna, és melynél az egyik fél veszélyesen megsebesült. Valóban szomorú tanujele ez a naponként tovaterjedő közöny és fásultságnak, szomorú tanujele az életuntság és reménytelenségnek, mikor az ember be nem várja az órát, mely e földről elszólítja. Hol van annak oka! nem kutatom, csak azt tudom, hogy hazaszeretet nem lakozik az olyan szerencsétlenek szívében. A hazaszeretet első parancsa: élni és munkálkodni; minden legkisebb hasznos munka egy porszem a boldogság épületéhez.

Még egy szomorú hír: Hollós Kornélia csakugyan

elhagyja a nemzeti színházat; mi azt már hónapok óta tudtuk, de nem a k a r t u k — elhinni; mindig hittük, hogy csak mégis megváltoztatja szándékát; de fájdalom, csalódtunk; a jövő héten lép föl utoljára; utoljára gyönyörködünk e nemes, fenséges művészetben, mely tizennégy évig annyi édes órát szerzett a hazai fővárosának.

K. Gy.

Külföldi levelek.

III.

Páris, jul. 24.

Páris, ez azon város, melynek már közelléte is feldobogtatja az ember szívét, — az ujabbkori történet nagyszerű eseményeinek műhelye, a jelen műveltség és polgárisodás központja, a divatok hazája, Európa zsarnoka, és mégis a szabadság kútfeje; nem maradhat tehát hatástalan még a magyarra sem. ki keleti eredeténél fogva éppen nem tartozik a báméskodó népek sorába, nem kiterjedése, nem épületeinek szépsége vagy nagyszerűsége, de azon leirhatlan vidám, emberi gondoktól mentnek látszó életmód által, mely benne uralkodik. Ez azon nemzet, melynek hajlamai, jó és rossz oldalai talán leginkább hasonlítanak a mieinkhez; — a munka után vigadni szeret a francia; — természeténél fogva közlékeny, őszinte, barátságos, előzékeny, különösen azon nemzetek fiait iránt, melyekhez rokonszenvvel viseltetik, és ezek közé számítja jelenleg a magyart is. Nem egyszer hallottuk mögöttünk az utczán: „Ces sont des Hongrois! brave Nation!” — Néha azonban viseletünket a lengyellel zavarja össze. — Udvariasság tekintetében annyira mennek, hogy műtermekben, ezen szavak után: „ne touchez pas,” mindig oda teszik az „s. v. p.” betűket, mi annyit jelent: s' il vous plait; — sőt annak is fültanúi voltunk, hogy egy bérkocsis udvariasságának túlaradozásában ekként szólítá kimerült lovát: „Allez donc, s' il vous plait.” — Különös jó hatással van az idegenre az utczák tisztasága; a járdák jó asphaltról vannak készítve, melynek öle 16 frankba kerül. A kövezet pótlására egy új nemét találtak fel a macadamnak, mely e célra fölülmulhatlan, s melynek tisztasága leginkább onnan ered, hogy Párisban a víz egészen hatalmában van az embereknek, olyannyira, hogy annak minden utczái néhány percz alatt vízzel boríthatók, — rendszeren pedig csak ott nyitják meg a csatornát, a hol valami lemosni való van, és így a szüntelen folydogáló víz nemcsak a szemetet és a szemnek oly ártalmas port elhordja, de még a levegőt is szüntelen tisztítván, a lakosok egészségére is jótékonyan hat. Ép oly kellemesek az itteni széles utczák és járdák, melyeken a nagy forgalom daczára sem kell oldalbordáinkat féltetni; e tekintetben a fákkal beültetett boulevardok a kényelem netovábbját nyújtják; ilyené lehetne és kellene tenni nálunk a vácszi utat, és a városliget felé vezető utat, mi által Pest sok költség nélkül is kimondhatatlanul nyerne. A kivilágítás is oly jeles, hogy a pestivel össze sem hasonlítható; látásánál mindig igen fájdalmas érzés fogja el keblünket, s önmagunktól kérdezzük, miért nem lehet ez nálunk is így? Mily megható, mily tüdéri szép lenne a Duna két partja oly világítás mellett, mint p. a Rivoli-utczáé — melynek két oldalán, kifeszített tüzes láncznak látszik a végtelen lámpasor!

Szerencsétlensége Párisnak, hogy nincsen folyója, mert a Szajna csekélysége miatt annak nem tekinthető; — itt látjuk leginkább, mit ér és mit érhet nekünk jövőben a szép Duna. A Champs Elisées s a Bois de Boulogne estenkint kedvelt

sétahelyei a társaságnak, — változatosságban gazdag látványt nyújtanak a fényesnél fényesebb fogatok, és a különféle nemzetek viselete, — daczára annak, hogy a vagyonosabb osztály nagyrésze fürdőkben mulat.

A muzeumok, királyi paloták majd egyenlők mindenütt és csupán az illető szakemberek által bírálhatók meg alaposan, — nekünk legjobban tetszett a versaillei, melynek képtára többnyire ujabbkori történelmi képeket foglal magában; — több igen jól festett csatakép látható benne, igen értékes képek Horace Vernettől, — a solferinói csata Jumel de Noirterre által, ki mint a császár segédtszte részt vett a csatában, — Napoleon egy dombról nézi az ellenséges hadak futását. — A park vizijátéka, mely Európában legszebbnek tartatik, ki nem elégitett, mert a víz szökése nem eléggé magas, habár minden egyszeri játéka 30,000 frankba kerül. Legnevezetesebb ott az, hogy XIV. Lajos, a park, palota és vizijáték elővarázsolására 30,000 emberélet és Franciaország majduem minden kincsét elpazarolni nem átallotta. Ilyenek az uri szeszélyek! A louvrei muzeumban érdekes egy 12 lövésű ágyúrevolver, valamint mintája azon gépezetnek, mely által Fülöp Lajos az Egyiptomban neki ajándékozott obelisket a Place de la Concordiára varázsolta, — és különösen I. Napoleon fegyverei, nyergei, ruhái, melyeket csatáiban viselt; — ott őriztetik kedvencz szürke kabátja is — mint legszentebb ereklyéje a francia nemzetnek.

Az opera kitünő jónak mondható, habár a most bezárt olaszt jobbnak tartják; zenekara, diszitményei kifogáson felül állanak. Uj operaház épül a Szajna partján, a vaudville és komikus játék egészen eltérő a mienktől. A dráma éppen nem elégitett ki. — A Cirque de L'imperatriceben és a Hyppodromban többnyire azon testgyakorlatokat látni, melyeket már Pesten is láttunk; — az utóbbiban néhacsaták, várostromok is adatnak elő, mely alkalmakra a rendes katonaságot kölesönzi ki a vállalkozó, — s ez egész örömmel vesz részt ily multságokban. Igen fülsértő a színházi játékközök alatti kiáltozása a különféle árusoknak, kik már azért is oly kellemetlen hangot vesznek fel, hogy elhallgattatásuk végett vegyünk valamit. Különös figyelmet érdemel az itteni igazságszolgáltatás; ennek alapja a jury. A bíróságok minden politikai színezettől ment, egészen független, elkülönzött hatóságot képeznek; üléseik egészen nyilvánosak; a Palais de justiceben, hivatalos működésük alkalmával, az ügyvédek a papi öltönyhöz hasonló ruhát és főveget viselnek, s világhírű igazságszeretetőknél fogva a nép által nagy tiszteletben állnak.

Az életmód kétféle: — megfoghatatlanul olcsó, és rémitőn drága; — minden első szükségű tárgy sokkal olcsóbb, mint nálunk, míg a divat és fényűzés tárgyai, a multságok, igen drágák, a mi minden osztályra kellemes, mert a szegény olcsón élhet, a gazdagnak meg van alkalma fejtörés nélkül is költhetni. Itt nem az szabja az árt, hogy mit vesz az ember, de az, hogy hol veszi? Ha például, az van felírva: „English spoken,” meg lehetünk győződve, hogy ezen az angolok számára készített m a d á r f o g ó b ó l nem sok pénzt hozunk haza. — Ha a város zajától menekülni akarunk, igen kellemes, mélabús sétahely a Pére la chaise temető, mely egész várost képez; egyik az élők, másik a halottak városa; — itt tompa morajként hallani csak az élők zaját, s képzeletben a holtak susogását; itt van Heloise és Abelard koporsója is. — A templomok közt legnagyobb szerű a sziget Notredameja; legszebb a Madelaine, szép korinthisz loppaival; érdekes még a Pantheon is, melynek sirboltjában láthatók Rousseau és Voltaire szép koporsói, homlokzatán pedig Attila és szent Genevieve szép kőszobra tündököl azon állásban, melyben az esdeklőnek Páris városa megkimélését igéri.

A Palais des invalidesban van I. Napoleon nagyszerű márványkoporsója, nyolcz roppant fehér márványszobortól kö-

rülvéve, mintha most is kedves testőrei öríznék; — végre még is teljesedett e szavakban kifejezett kívánsága: „Je desire, que mes cendres reposent sur les bords de la Seine, entre ce peuple Français, que j'ai tant aimé!“ E nagy ember hamvainál némi ihlettség fogja el keblünket, — érezzük, mily kicsinyek vagyunk hozzá képest s pedig ő is már oda van. Miként a törökök Mekkába Mahomed sirjához, úgy járnak a francziák nagy halottjuk koporsójához.

III. Napoleonról az élők egyik legnagyobb emberéről, csak annyit írok, hogy mint saját szememmel volt alkalmam meggyőződhetni, színe és egészsége oly jó, a milyennek csak kívánhatni. Igen tevékeny életet él, országa és Európa ügyeit önmaga vezeti. Körutja előtt Fonteneblauból minden ministeri tanácskozásban résztveendő, bejött Párisba, és csak 5 óra tájban ment vissza ebédelni. A tuillériákban földszint lakik, életmódjában igen egyszerű; — ha ideje engedi, legkedvesebb mulatsága kimenni a nép közé, s osztozni örömeiben. A nép és katonasága él és hal érte, mi épen nem csodálatos, ha tekintetbe vesszük azon remek műveket, melyek felállítására milliómoknak adott foglalatosságot, és melyeknek pusztá megtekintése is irigylendővé teszi a francia nemzetet. A katonasággal igen jól bánik s az bizonyos korlátok között igen sok szabadságot élvez; a tiszték csak szolgálati idejük alatt használják a feszes és mindig feltűnő egyenruhát, az őrtálló katona egész kényelemmel végzi úgy is eléggé terhes kötelességét, sőt ha valami fontos körülményeknél fogva különös rendeletet nem kapott, szépen elbeszélget az arra sétálókkal. Igen furcsának látszik itt az idegennek, hogy még a legutolsó ember is jól beszél az azon nyelvet, melynek megtanulása nálunk annyi időt és költséget vesz igénybe s mely Európa jelenlegi állása mellett elkerülhetlen szükséggé lett, mert a mellett hogy diplomaticussá vált, új meg új hódításokat tesz szüntelen, olyannyira, hogy valószínű, miszerint egykor ez leend Európa nyelve. T. G.

Százsor-szépek.

A szegény beteg leány részere ujlag következő adakozások folytak be:

| | |
|--|---------------|
| Fényszaruról Sárosy Laura és | — frt — kr. |
| Scipiades Betti gyűjtése*) | 8 „ 82 „ |
| Kolozsvárról P. Eliz | 1 „ — „ |
| Lászlótelekről D. Berta | 2 „ — „ |
| Pestről Remellay Gusztáv újabb gyűjtése**) | — „ 50 „ |
| Kállóról Mándl Izidornó gyűjtése | 4 „ — „ |
| Összesen | 16 frt 32 kr. |
| Ehez a mult heti | 76 „ 80 „ |
| Teszen összesen | 93 frt 12 kr. |

*) Ficzek Sárosy Ilka 50 kr. — Kovách Ferencz plébános 1 frt. — Káplán 50 kr. — Tóth Luiza 50 kr. — Tóth Sarolta 10 kr. — Ficzek Antalné 10 kr. — Somogyi Ficzek Solastica 10 kr. — Kertész Izabella 10 kr. — Kátóné 20 kr. — Kozmáné 30 kr. — Athanász Irén 50 kr. — Rimanóczyné 40 kr. — Brandstetter Johanna 30 kr. — Szücs Bene Teréz 50 kr. — Kalocsai Sándornó 20 kr. — Lengyel Mihálynó 12 kr. — Misnay Julia 40 kr. — Szántayné 40 kr. — Egy valaki 10 kr. — Mészárosné 20 kr. — Sánta Józsefné 30 kr. — Farkas Imréné 10 kr. — Menyhért Erzsébet 10 kr. — Nagy Amál 20 kr. — Nagy Erzsébet 50 kr. — Scipiades Nagy Róza 50 kr. — Kulácska Róza 10 kr. — Sárosy nővérek 50 kr.

**) G. Antalné 10 kr. — M. Ilma 10 kr. — M. Matild 10 kr. — P. Malvin 10 kr. — P. Laura 10 kr.

Gazdasszonyoknak.

A kalács egyszerű készítmódja.

Végy 3 lat élesztőt, azt kavard össze egy pohárban langyos tejjel és három kávéskanál cukorral; ha feljött, tedd meg vele a kalácshoz való kovászt egy font lisztből, és ha a kovász megkelt, mérj még két font lisztet, 3 kávéskanál sót és 6 evőkanál cukrot belé, langyos tejjel dagaszd meg jól, és mikor már a tészta fényes és hólyagos, akkor tölts belé egy negyed font fölolvasztott írósvajat, ezzel dagaszd még egy negyed óráig, akkor tedd félre kelni, s ha megkelt, szaggasd kényed szerinti nagyságu kalácsokra és rakd be a kemenczébe.

Sz. Zs--né.

Narancs-crème.

Dörgölj le egy fél font cukron három narancsot, nyomd ki a három narancs és még három citrom levét és e lébe tedd belé a porrá tört cukrot s hagyd benne felolvadni. E levet tedd aztán tálba és helyezd el jól egy nagyobb edénybe, a melybe apró darabokra tört jég van; a narancslébe tégy egy tojásnak fehérét s verd a habverővel, míg az egész habbá lett; ha ez könnyen nem történnék, úgy még egy tojásfehérét vehetsz hozzá; végül pedig tégy hozzá két lat felolvasztott vizahólyagot, öntsd az egészet formába és tedd jégre, míg betálad.

H. Luiza.

Irodalom és művészet.

× Asbóth Lajos figyelmezteti aláíróit, hogy a kik „Emlékiratai“ első kötetét még meg nem kapták volna, sziveskedjenek e végett bérmentetlen levélben hozzá Lugosra fordulni. Az előfizetési pénzek is oda küldendők.

× Uj lap indult meg a vidéken „Felvidéki Magyar Közlöny“ czim alatt, mely vegyes tartalommal hetenkint egyszer fog megjelenni. Szerkesztő Jeszenszky Dani. Előfizetési ára egész évre 6 frt, mely a szerkesztőhöz B. Gyarmatra küldendő.

× Petőfi prózai műveit, melyek a régibb lapokban szétszórva megjelentek, Gyulai Pál összeszedte s előszóval ellátva ki fogja adni.

× Bartalus István jeles zeneszerzőnkől „Kis művész“ czimű új zenemű jelent meg, oly növendékek számára, kik már a gépiességben előhaladást tettek. A „Kis művész“ ismert magyar dalokat tartalmaz; az első szám czime: „Jer ölembe kis babám“ a 2-dik számé; „Mikor én nőtelen voltam.“ Amannak ára 54, ezé 80 kr. Kapható Rózsavölgyinél Bartalus e téren már több kitünő munkával gazdagította zeneirodalmunkat, s jelen műve is oly jeles, hogy legmelegebb ajánlásunkra s a közönség minél nagyobb pártolására méltó.

× A „Bolond Miska“ két utóbbi számát a rendőrség lefoglalta. A szerkesztőség az elmaradt számokért kárpótlást ígér.

× Uj politikai lapok vannak keletkezőben, melyek egyike gr. Majláth Kálmán szerkesztése mellett, októberben fog megindulni, hetenkint kétszeri megjelenéssel; a másik Kovács Lajosnak sokszor emlegetett magyar „Times“-ja leend.

× Szél Farkas „H.-M.-Vásárhelyi naptárt“ szerkeszt s ad ki, részben jótékony célra. Előfizetési ára 50 kr, mely H.-M.-Vásárhelyre küldendő.

Budapesti hírvivő.

✂ *(Arany János mellszobra.)* Izsó Miklós, jeles fiatal szobrászunk, jelenleg Arany János életnagyságu mellszobrán dolgozik, mely ha elkészül, azonnal sokszoroztatni fog, hogy a közönség is birtokába juthasson. Egy ily gipszöntetű szobor előfizetési ára 20 frt, mely Heckenast Gusztáv kiadóhivatalába küldendő. Bizonyosan igen számosan lesznek, a kik sietni fognak a nagy költő mellszobrát megszerezni.

✂ *(Molnár színigazgató iránt)* Buda város lakossága szép rokonszenvet tanusít azáltal, hogy körében jelenleg aláírás végett egy folyamodvány forog, melyben azt kéri, hogy a budai városi színház, közelebbi bérbeadásakor, egyesíttessék a népszínházzal, és pedig Molnár igazgatása alatt. Ujabb tény ez, mely azon közmondásra emlékeztet, hogy: „Él magyar, áll Buda még.

✂ *(Bünyvitő ügy.)* Mult számunkban említettük, hogy Novák Kamill jogász Czinkota mellett egy rablót fogott el, nem mindennapi bátorságot tanusítva. E mákvirág neve Lamtzer János, szepesmegyei felkai születés s pesti lakatoslegény, s még csak 21 éves. Ügyét a rögtönítelő bíróság a rendes per-uttra utasította.

✂ *(Szoborművek a műtárlatban.)* Engel József, s. a. ujhelyi születésű szobrász hazánkfia Romából négy, carrarai márványból készült szoborművét küldé Pestre a műtárlatbani kiállítás végett. A szobrok nevei: „Amazon“, „Achilles és Penthesilia“, „Ártatlanság“ és „A leány és Amor.“

✂ *(A pesti műegylet jelen havi képtárlatában.)* Izsó Miklós szoborművén kívül, 56 olajfestmény látható, melyek közül 36 külföldi, a többi hazai művészekről való. Ellunyt id. Markó Károlytól is négy kép van kiállítva, melyek összesen 4710 frankot képviselnek. Köztük van a nagy művésznek ama híres, vihart ábrázoló tájképe is.

✂ *(A jogász-segélyző egylet)* nem rég közgyűlést tartott, mely alkalommal az ideai választmány leköszönvén, megbízatását az ifjuság kezeibe tette le. A választmányi jelentés szépen tanulmányozódik az alig néhány hó óta fennálló egylet üdvös működéséről. Az egyletnek különféle czimen összesen 4341 frt 16 kr. bevétele volt, míg összes kiadásai 1734 frt 62 kr. rugnak; ebből 1088 frt 85 kr. segélyezésekre lön fordítva. Az egylet rendes tagjainak száma 302, a pártolóké 233.

✂ *(Zártkörű zeneestélyek.)* A példa vonz. Mivel a rudasfürdő melletti kertben, a Szekrényessy által rendezett zártkörű zeneestélyek oly jól sikerülnek, most a császárfürdőben is rendeznek ily estélyeket, melyek minden kedden fognak megtartani. Csak az a különbség a két helyiség estélyei közt, hogy Szekrényessy a belépti jegyeket ingyen adja, míg a császárfürdőben családi jegyek egész nyárra 5, egyes személyekre szólók pedig 2 frtért kaphatók.

✂ *(Bigniőről)* a bécsi lapok véleménye meglehetősen megoszlik. Sok szépet írnak róla, de hiányát sem hallgatják el, különösen játékát illetőleg. Mint halljuk, már szerződötve is van az udvari operához, s így a jövő husvétkor elhagyja színházunkat.

✂ *(Scitovszky alapítvány.)* Ney Ferencz, a pesti főreáltanoda igazgatója legujabb kimutatása a Scitovszky alapítványról, e jótékony intézet örvendetes gyarapításáról tanusít, hogy a nevezetes alapítvány jelenleg 1380 frt tő-összeggel s 232 drb könyvvel rendelkezik.

✂ *(Molnár színtársulatának)* nem csak Budán, de Balaton-Füreden sem kedvez a szerencse; mint ez utóbbi helyről értesülünk, a Molnár-féle színtársulat ott működő fele nem

részesül azon pártolásban, melyre méltán számított. A bevételekből alig telik ki a napi költség s a működő tagok fizetése, nem hogy belőle még a budai népszínháznak is jusson. Szépné e héttől kezdve Füreden fog működni, s helyét Budán Mátraí Mari pótolandja.

✂ *(Adakozások.)* A székes-fehérvári ásatásokra szépen kezdődnek az adakozások. Mint ujabban értesülünk, Kubinyi Ágoston 50, s Kubinyi Ferencz szintén 50 frtot adományoztak e célra, ezenkívül apróbb adományokból is összegyűlt már mintegy 100 frt. Rendes aláírási iverk, ugylátszik, még nem forognak közkézen, valamint fölhívást sem olvastunk még, melyet az Akademia e tárgyban a közönséghez intézett volna. E körülmény azonban ne tartóztassa vissza az áldozni kész közönséget az adakozástól. Az ide vonatkozó adományok Kubinyi Ágoston, muzeumi igazgatóhoz küldendők be.

✂ *(Uj keserűvíz-forrás.)* Egy buda-örsi németajku lakos a budai Sasvölgyben, saját telkén új keserűvíz-forrásra bukkant, melyet „Vörösmarty Mihály-forrás“-nak nevezett el, mi igen szépen jellemzi e németajku polgártársunk gondolkodását. — Ha jól emlékszünk, ez már a harmadik keserűvíz-forrás, a mit az utóbbi hetekben, ugyancsak a Sasvölgyben fölfedeztek. Szaporodnak a keserűforások, mintha ugyanis nem volna elég.

✂ *(Silány közvizsga.)* A pesti izraelita tanító-képezdeben e napokban ment végbe a nyilvános vizsga, még pedig a magyar nyelvet illetőleg oly silány eredménnyel, hogy az iskola igazgató nem állhatta meg, hogy rosulását ne nyilvánítsa a magyar nyelvben tanusított nagy hanyagság felett. A nevezett intézetnek ily tények nem nagy becsületére válnak.

✂ *(Hollósy Kornélia)* legközelebb művészi köruttra indul, s hazánk több városában, névszerint Miskolczon, Kassán, Debreczenben és Kolozsvárt vendégszerepelni, illetőleg hangversenyezni fog, még pedig mindenütt jótékony czélokra. Kétségtelenül mindenütt oly lelkesen és örömmel fogadják, a meny nyire fájdalmasan esik nekünk távozása, mely csakugyan végleges leend. A felejthetetlen művésznő jövő kedden lép föl utószor, mely alkalommal pályatársai értékes emlékekkel szándékoznak őt meglepni.

✂ *(Az erdélyi országgyűlés egybehívását)* megint sűrűn kezdik a lapok emlegetni, s ezuttal talán nem alaptalanul; az egybehívás bécsi hírek szerint négy hét múlva megtörténnek. A magyar országgyűlésre, ugy látszik, még nem értek meg a viszonyok.

✂ *(Gyors versenycsónak.)* Gr. Széchenyi Ödön visszatért már Londonból, hol egy sajtószerű szerkezetű csónakot vásárolt a pesti csónakázó társulat számára. E vízi jármű igen könnyű, s hossza 31 láb, szélessége pedig 2 láb és 8 hüvelyk; gyorsaságáról fogalmunk lehet, ha megtudjuk, hogy egy személytől hajtva a Passau és Linz közti utat, mely 12½ német mérföld, 5¾ óra alatt tette meg, míg a személyszállító gőzösknek is 4 órára van szükségök, hogy ugyanez utat megtehessék. A fiatal gróf e csónakon Vilshofenből Linzbe egy maga hajózott le, s ugyane járművön jött Pestre is.

✂ *(Magyar gőzhajózási társulat.)* Egy nagyfontosságú terv forog jelenleg a napi kérdéseknek ez idő szerint nagyon is meddő terén. E terv nem kevesebb, mint egy magyar gőzhajózási társulat, mely a Dunán, Tiszán és Száván fogná járattani gőzöseit. Az alaptőke 3,000,000 frt lenne, mely 200 frtos részvények által állíttatnék elő. Ez ügyben Medgyaszay és Houchard, gőzskapitányok közelebb felhívást fognak intézni a magyar közönséghez, mely hiszszük, hogy örömet fog oda-működni, hogy e hazai vállalat mielőbb létrejöhessen.

✂ (Megható gyászmise) volt mult pénteken a barátok templomában. A kiért az engesztelő sz. áldozat bemutatott, Cs. Irma. egy szép viruló szűz, a főváros legjobb s legműveltebb hölgyeinek egyike volt, ki, mielőtt élt volna, már meguntta az életet, s a Duna hullámaiban kereste föl az ohajtott halált. Adjon az ég nyugalmat az üdvözültnék!

Jutalomkiosztás a londoni kiállításon. Megérkezett már fővárosunkba azon hazánkfának hivatalos névsora, kik a londoni kiállításon kitüntetésben részesültek. Mi e jegyzéket nagy terjedelme miatt nem közölhetjük, miért is csak néhány ismertebb pesti kiállítót említünk meg; nevezetesen érmet nyertek: Jankó Vincze, magyar nyers termények jeles gyűjteményes kiállításáért, valamint Magyarország fakereskedését mutató gyűjteményéért; Bereszászi L. zongoráiban kimutatott javítása s szép kidolgozásaért; Jábor Pál, szép magyar nemzeti díszöltönyéért; Vadász F. jól készített magyar csizmákért; Pöner K. L. a magyar Akadémiának ajándékozott arany-és ezüst könyveiért; a Vidacs testvérek különféle gazdasági gépeiért; Farkas I. és Gubics A jó ekéiért s a t. A különféle nemzetekbeli összes kiállítók száma kérekszámmal 25,000, ezek közül érmet vagy dicséretet nyertek 5000-an. Magyarországból önálló kiállító volt 88, ezekhez járultak a Jankó-és Korizmics-féle gyűjteményes kiállításokban résztvevők, kik a megbirálásnál szintén mint önálló kiállítók jöttek számításba, s így történt, hogy a magyar kiállítók közül 92 érmet s 83 dicsérelő említést nyert, tehát összesen 175-en részesültek kitüntetésben.

✂ (Öngyilkosság.) J. ur, a budai József ipartanoda jeles fiatal tanára, mult szerdán virradóra méreggel vetett véget életének. A megdöbbenő tény oka, mint mondják, szerencsétlen szerelem volt.

✂ (Özv. Bezerédy Istvánné), a leglelkesebb magyar hölgyek egyike, egy értékes ezüst asztali kosárral gyarapította azon gyak számát, melyek az íróiségyleget által rendezendő sorsjáték nyereményeit képezendik. A lelkes honleány ezenkívül mintegy 200 sorsjegyet adott már el. Kétszeresen méltó arra, hogy neve az Erdemkönyvbe beírassék.

(Koldus-hagyatéka.) E napokban egy 94 éves koldus halt meg, ki a Zrinyi-utcza szögletén szokott alamizsnát kéregetni. Arról lett nevezetessé, hogy 2,800 frtnyi vagyont hagyott hátra. Mennyit kellett szegénynek éhezni és fájni, míg ennyit megtakaríthatott!

✂ (Sajtóperbeli ügy.) Bécsi hírek szerint a Falk Miksa ellen kimondott sajtóperbeli ítéletet a legfőbb törvényszék akkép változtatta meg, hogy a hat hónapi börtönt 3 havira szállította, bört nélkül.

✂ (Apró hírek.) A dunagőzhajótársaság a két főváros közt járó csónakok állomáshelyein az eddigi igen gyarló falépcsők helyett kőlépcsőket rakat. — A feldunasoron egy 36 éves napszamos az első emeletről lebukván, szörnyet halt. — B. Eötvös József, gyengült egészsége helyreállítása végett a kissingeri fürdőre utazott. — A budai várhegyen, egy Richard abbé által kijelölt ponton, öt ölnyi mélységben jóvizű forrásra akadtak. — Stüwer, bécsi tüzművész sz. István napján a városligetben nagyszerű tűzijátékot szándékozik rendezni. — E napokban a Rökus-kórház közelében egy korcsma leégett. Az oltásra bizonyosan volt elég víz — a pinczében. — A városligetben 8 új kutat ását a várostanács. — Egy peczér-szolga e napokban a Dunába bukott s belefutott. — Gr. Zichy György az izraelita kórháznak 200 frtot ajándékozott. — A pesti nemzeti színház tagjai a prágai cseh színházra több mint 100 frtot adakoztak, testvériség jeleül. — A budai országházát közelebb kijavítják, mi czélből? nem tudni. — Margó Tivadar, eddig az állattan tanára Kolozsvárott, a

pesti egyetem tanárává nevezetett ki. — Székely Imre, zongoraművész, hangversenyt szándékozik rendezni. — A hercegprimás ö eminentiájának az orvosok a budai fürdők használatát ajánlták. — Buda legöregebb embere, Hamsek Márton, f. hó 20-kán halt meg, 103 éves korában. — Pest és Kőbánya közt sept. és október hónapokban a szüret miatt naponként külön vonatokat tartják fel a vasuti közlekedést. — Kolosy István huszártiszt, ki 1849 óta mint száműzött Párisban élt, legfelsőbb engedellel visszatért már hazájába. — Richard abbé levelet írt Pestre, melyben tudatja, hogy nemsokára ismét meglátogat bennünket. — Kertész József újkönyvnyomda felállítására kapott engedélyt. — Az épülőfélben levő redouteépület 3-dik emeletéről egy kődarab leesett, s egy földszint állt kőművest halálosan megsebesített. — Budán f. hó 7-én este a Schönfeld-féle szeszgyár kigyuladt és leégett. — Mult hétfőn a Molnártó közelében egy férhullát huztak ki a Dunából. — A pragerhof-budai vaspályán a teher szállító vonat mozdonya Szemes alatt a sinekből kiugrott, minek következtében egy kocsis összezuzott, s a vaspálya is megrongáltatott. Emberhalál nem történt. — A „Pontus“ gőzös földelzete, vigyázatlanságból támadt tűz következtében, Mohács mellett lángok martaléka lőn. A „Pontus“ egyike volt a dunagőzhajózási társaság legerősebb teherszállító gőzöseinek.

Nemzeti színház.

Julius 24-kén. —

Julius 17-dikén: „Borgia Lucretia“ Donizetti operája. — Jul. 18-dikán: „A tücsök“, Birchpfeifferné színműve — Jul. 19-dikén: „Rigoletto“ Verdi operája. — Jul. 20-dikán: „Huszár-csiny“ Vahot Imre népszínműve. — Jul. 21-dikén: „Bibor és gyász“ Hegedűs Lajos drámája. — Jul. 22-dikén: „Ernani“ Donizetti operája. — Jul. 23-dikán: „Scot nemes“ Duras vígjátéka.

Tudva van, hogy Donizetti zenéje éppen nem tartozik a klasszikusok közé; azt mondják róla a kritikusok, hogy nagyon is felületes; kétszerte nagy érdem tehát, ilyen törekény anyagból remek művet alkotni; azért hallgattuk olyan nagy élvezettel Beck-et másodszer is „Rigolettó“-ban, és hallanók öt százszor is, mert nemcsak éneket, hanem művészetet nyújt ő a nemes élv után sovárgó közönségnek.

A milyen Donizetti zenéje, körülbelül olyan Birchpfeifferné asszony költészete; a „Tücsök“, melyben e héten a Sipos-pár fellépett, olyan darab, a melyből a nagy művész nagyot tud teremteni, míg a közönséges tehetség még csak közepszerű hatást sem képes előidézni benne; a teremtő művész felragadja az imitt amott elszórt jellemzetest, össze tudja egyeztetni a látszólagos ellentéteket, élvezetessé teszi a túlságokat és kész a remekmű és a hatás; hanem természetes, ahoz valódi művészet szükséges; azért ajánlanók a fiatal színészeknek, hogy mikor a nemzeti színpadon föllépnek, inkább kisebb, könnyebb és már az író által kikerekített szerepekben lépjenek föl; bizonyára hamarabb tetszenek; hozzá még, hogy a „Tücsök“-öt Hegedűsnétől látta a közönség! Ilyen előzmények után bajos a nemzeti színházban nagy tetszést aratni e szerepben. Hogy a közönség mégis tapsolt és kihívta Siposnét, ez annak a jele, hogy csakugyan van benne tehetség, és a vidéki színészet kiválóbb tagjai közé tartozik.

A második vendég Sipos, Landri szerepében lépett föl, és a közönség teljes mértékben gyakorolta irányában a vendégszeretet szép érelyét; nem tapsolt ugyan, de a nem tetszésnek szintén nem adta jelet.

„Ernani“-ban Beck gyönyörű mérséklettel adta a királyt; éppen azért ragadja meg annyira a lelket; nem teszen

ugy, mint Ellinger a czimszerepben; hangja olyan erős, hogy szinte belevesznek a trombita legerősebb hangjai, de azért soha sem ordít, hanem mindig énekel, mindig a jellem érzelmeit fejezi ki, míg Ellinger mindezzel semmit sem törődik; az első jelenettől kezdve, a mint csak száját kinyitja, kiált torká szakadtáig mindaddig, a míg csak — el nem reked! Ez a különbség e két énekes között a hangvitelt illetőleg; a játékot illetőleg nem is szólhatunk.

Voggenhuber mind „Ernani,“ — mind „Borgia Lucretiá“ — ban igen kedvesen játszott; nem úgy Paulai ur, ki Maffio Orsinit igen kevés kifejezéssel adta; általában tanácsoljuk a valóban szép fiatal tehetségnek, hogy ne akarjon mindent a kezekkel kifejezni; az az örökös handabanda sem nem szép, sem nem kifejező; az arczczal sokkal többet lehet jellemezni.

Budai népszínház.

Julius 16-kán először: „Légyott,“ vigjáték 1 felv. Kempelen Bélától és „Rendkívüli előadás.“ — Jul. 17-kén: Szépné rögtöni roszulléte miatt a „Mókus“ helyett „Fehér Otello“ és „Bál előtt, bál után,“ vigjátékok. — Jul. 18-kán: „XII. Károly Rügen szigetén,“ francia vigjáték. — Jul. 19-kén: „Falusi lakodalom.“ — Jul. 20-kán: „A vén bakancsos és fia a huszár,“ Szigeti népszínműve. — Jul. 21-kén: „Charlotte kapitány“ francia vigjáték 3 felv. — Jul. 22-kén: „Bál előtt és után“ és a „Kórista“ 1 felvonásos vigjáték.

A „Légyott“ is olyan vigjáték, a melyből a szerző megtanulhatta, mennyire nem könnyű dolog egy jó színműt írni! Egyéb tanulság aztán nincsen is a darabban; ezt a közönség is látszott érezni, mert igen igen sokan, azaz azon igen, igen kevesek közül, a kik ez este a színházban voltak, igen, igen sokan azt kérdezték: minek adatták elő e darabot! De talán egy erkölcsiségi szempont birta reá az illetőket, hogy e szegény kis koraszülöttet a világnak felmutassák; hadd lássa, milyen kevéssé ajánlatos az időelőtti — légyott.

A többi előadásra nézve semmi megjegyzésünk nincsen; csak Harmath kisasszonyt figyelmeztetjük alássan, hogy ha már épenséggel egyre kiabál a „Vén bakancsos“ — ban, kiabáljon legalább úgy, hogy a szavakat is meg lehessen érteni; Libera Gizella kisasszonyt meg tisztelettel kérjük, hogy ha épenséggel mindig hamis pathoszszal kell szavalnia, lépjen föl Opheliában, mindig csak Opheliában.

Mindenfélék.

‡ (Császári udvar mulatása.) A parisi császári udvar jelenleg Fontainebleauban mulat s leginkább vizisétákkal tölti a napot. A császárné e végre kis aranyozott sajkákat készítetett magának, melyek dióhéjnak neveztetnek, ezekben aztán udvarhölgyeivel versenyt hajókézik. A kis herceg számára egy 15 láb hosszú páncélhajót építettek, melynek folyvást durrognak lövegei, nem kis rémületére a híres fontainebleau csukáknak. Legeredetibb a császár mulatsága, ki vizeni sikamkózással mulatja magát. Mindegyik lábával e czélra készített parányi sajkákra áll s egyensúlyozó botot tart kezében. A császár egészen úgy mulatja magát, mintha legkevésbé sem foglalkoznék politikával, pedig hát valószínűleg valami oroszban tőri a fejét, melylyel a világot legközelebb meglepni szándékozik.

‡ (Új fölfedezés az ipar terén.) Kétségtől a hölgyvilágot is fogja érdekelni a következő fölfedezés. Egy bordeauxi kapitány nem rég az afrikai partokról bizonyos növényt hozott magával, melynek neve még titok. E növényből, mint mond-

ják, vegytani uton oly szövetet lehet készíteni, mely a gyapotot teljesen pótolja. Az ebből szöt egy pár darabot közelebb a császárnak is bemutatnák. E szövet sima, finom, tartósabb, mint a gyapotból való s felényivel kevesebbe kerül. E növény Afrikában, valamint Amerikában is gyakran található s termesztésére Algir (afrikai francia birtok) igen alkalmas.

‡ (Nagyot ugrott — mérgében.) Bécsben e napokban egy városi hivatalnok sétálni ment barátjával a bástyákra. Ott leültek s aztán összekaptak. A vita annyira elkeserítette a hivatalnokot, hogy a magas bástyáról a mélységbe ugrott. Még nem halt meg ugyan, de kevés remény van életéhez.

‡ (Királyi eljegyzés.) A portugál király Viktor Emánuel olasz király leányát: Pia hercegnőt jegyezte el magának. Egyik násznap Napoleon császár leendő, ki a királyi hercegnő részére pompás ékszert küld nászajándokul. Lesz ott hét országra szóló lakodalom.

(Borzasztó tűz Konstantinápolyban.) F. hó 7-én ismét borzasztó tűzvész pusztított Törökország fővárosában. A vész színhelyén maga a zultán is megjelent s vezette a segélyi rendeleteket. A vész tovább terjedésének megakadályozása végett a szent-sir-fákat tuczat számra vagdalták ki, daczára a papok és asszonyok ellenvetéseinek. A kár felszámíthatatlan, az utczák és kertek százával pusztultak el, leégett közel 1000 ház, 318 bolt és csarnok, 3 iskola, 5 mecset s több fürdő. A hadügyminiszter egy leomló tüzes gerenda által fején megsebesített, úgy, hogy eszmélet nélkül vitték el a helyszínéről. A zultán még az nap néhány száz sátort vonatot fel a Campo Cyprus virányán a földél nélkül maradt szerencsétlenek számára, s félmillió piasztert (egy piaszter mintegy 9 ujkr.) küldött a károsultak közt leendő kiosztás végett.

‡ (Petitio bezárt lapszerkesztők ügyében.) Bécsben jelen leg egy petitio köröztetik az elítélt lapszerkesztők büntetésének enyhítése vagy egészen elengedése tárgyában. Az aláírók száma már meghaladja a kétezeret. E kérvényt egyenesen ő Felségének szándékoznak benyújtani.

‡ (Columbus emlékszobra.) Amerika fölfedezőjének: Columbusnak Genuában emlékszobrot emelnek, mely jövő okt. 12-én fog ünnepélyesen lelepleztetni.

‡ (A Napoleon-család legújabb tagja) Clotild hercegnő, férjét Napoleon herceget f. hó 18 án egy kis ép, egészséges fiúcskával ajándékozta meg. Az újszülött neve: Napoleon Jeromos Viktor Fridrik.

‡ (Pompeji kiásatását) az olasz kormány nagy buzgalommal folytatja; évenként 6000 frankot fordít az ásatásokra s remélhető, hogy a most tanúsított buzgalom mellett 5 év alatt egész Pompeji ki leendő ásva. Legközelebb egy kiásott házban ismét több becses tárgyra akadtak.

‡ (Chinai büntetés.) Az ugynevezett „mennyei birodalom“ — ban a törvényszék egy gyilkost arra ítélte, hogy míg él, soha se legyen szabad aludnia. Bezárták tehát a bünöst, s mellé 3 törvényszolgát rendeltek, kiknek kötelességök volt arra ügyelni, hogy az elítélt egy pillanatra se hunyhassa be szeméit. Nyolczadik napon már oly kiállhatlanok lettek kinjai, hogy kérte a törvényszolgákat, könyörüljenek meg rajta, s öljék meg. Kérése természetesen nem nyert meghallgatást, s csak 19-ik napon szabadította meg a halál borzasztó kinjaitól.

‡ (Varsói állapotok.) Varsóban az ostromállapot még folyvást fenáll s teljes megszüntetését még mindig csak várják. Részleges megkegyelmezések azonban már történtek; így 19 nőnek, kik Varsóból ki voltak tiltva, Konstantin nagyherceg megengedte a visszatérést. — A lövés által megsebesített Lüders tábornok felgyógyulásához semmi remény. A tábornok Berlinbe utazott, hogy sebét gyógyíttassa, vagy mint némelyek mondják, hogy halála esetében

ne adjon okot demonstrációra. — Azon egyénre nézve, a ki Konstantin nagyherceget agyon akarta löni, még mindig nincsenek tisztában. Jarosinszky, nyavalyatorézes szabólegény. mint tettes fogva van ugyan, s eddig bizonyosnak tarták, hogy a merényt ő követte el; most azonban a „Dziennik Golski“ lengyel lap hiteles forrásból írja, hogy a tetes Chruszczeleff orosz tábornok fia, kinek sikerült megmenekülnie.

‡ (Merénylet Garibaldi ellen.) Az „Unita Italiana“ azon hirt hozza, hogy ott Garibaldi ellen merénylet követtetett volna el. A jelentések e részben eltérnek ugyan egymástól, de abban megegyeznek, hogy a merénylet nem sikerült, s hogy a tettes a nép által darabokra tépetett.

‡ (Nagy vihar) Polában közelebb iszonyu vihar dühöngött, mely az ottani kikötőben állomásozó hajókat tetemesen megrongálta, sőt két kisebb hajót elsüllyesztett a rajta volt matrózokkal együtt.

‡ (A homburgi játékbarlangot) legujabban kissé szűkebb korlátok közé fogták. Még egy ideig türik ugyan, de a játéknak csak zárt termekben szabad folyni, s a társaság lassankint beszedi részvényeit. Eleinte olyasféle terv volt, hogy e bünbarlangot azonnal feloszlatják, de a társaság sietett a városnak azon ajánlatot tenni, hogy az eddig részére fizetett adót megkészszerzi; ez természetesen használt, s a várostanács maga kérte föl a kormányt, hogy mentse meg a várost azon „szerencsétlenségtől“, mely a játékbank feloszlatása által reá háromlanék.

‡ (Szerencsétlenség vasuton.) A lipcse-drezdai vaspályán f. hó 18-án nagy szerencsétlenség történt. Ugyanis közel Drezdához tengelytörés következtében több kocsit szétromboltatott, s hir szerint 4 ember azonnal meghalt, mintegy 30 súlyosan megsebesült, többen pedig könnyebb sérüléseket szenvedtek.

‡ (Quinterno) Feiter Ferdinand, a modenai herceg apródja a bécsi lutrira öt számot tett be, s mind az ötöt kihúzták. A nyeremény 24,000 frt.

Divattudósítás.

A budai császárfürdőben mult kedden tartatott meg az idei első társas estély; nem nagy, de igen szép és diszes társaság volt jelen; annál nagyobb örömmel engedtem tehát egyik vidéki barátnőm fölszólításának, hogy mi is részt vegyünk ez estélyben; a mellett hogy kedves barátnőm körében néhány édes órát tölthetek, alkalmam lesz, egyet mást észrevenni a divat köréből, a mit aztán kedves olvasónőimnek is bemutathatok, gondolám, és láttam is sok szépet és szívvidítót, de a legczebb mégis csak az volt, hogy a magyar öltöny most is csakugy uralkodik a magyar hölgyek nagy többségénél, mint ezelőtt. A mi ez estélyen szép és művelt hölgy volt, mind magyar öltönyben jelent meg, fővárosi csakugy, mint vidéki; a különbség a kettő között csak az volt, hogy a vidéki hölgyek őseredeti tisztaságában tartották meg a magyar ruhaszabás jellegét, míg egy-egy fővárosi szépség imitt-amott egy kis concessiora hajlandó; zsinór helyett szalagot használ, vállfüző helyett derékszorítót sat, ez utóbbit azonban ritkábban láthatni. Is-

ten no ki! csakugy az öltöny nemzeti jellege magyar, ámbár én részemről szépség és diszesség tekintetéből is elsőseget adok a hamisítatlan magyar divatnak; olyan szép ez, annyira kiemeli a hölgy alakát, természetét! Csak ilyen alkalommal tűnik ez ki legjobban.

És ez estélyen a vállfüző elsősege is tünt ki az ing felett; nem akarom senki „gusztusát“ elrontani, de ez este újra meggyőződtem, hogy az ing igen szép és kényelmes házi öltöny, de diszesebb társaságba nem való; nem ugy diszít, nem ugy ünteti föl a természet arányait, mint a vállfüző.

Vége még mult heti mellékletünkről egy-két szót; magyar dolmányka szabásrajza ez; egyszerű és kivált nyáron igen kényelmes öltöny; magyarázatául kevés a mondandóm; a rajz természet után készült; a ki olvasónőink közül használni fogja, bizonyára saját termete szerint fogja azt kiszabni; még csak azon egy megjegyzésem van, hogy e dolmányka rendesen a szoknyával ugyanazon egy szövetből készül; ilyen öltöny a milyen egyszerű, épen olyan izletes; a szint illetőleg legdivatosabb most a buzavirágkék és a narancsszín.

Számrejtvény.

Juliától.

2. 7. 3. Virágzata minden magyar büszkesége,
9. 8. 10. Házad fődöd vele, férőházben láthatod;
3. 4. 12. A hasznos tűnek gyilkos bátyja;
5. 2. 7. 3. 4. Erről Olaszország híres;
9. 4. Legfőbb éke: nemes szive.
6. 12. 11. Beh kicsiny a jelesek száma!
- 1—12 Ugy szeretnök sinját tudni!

Megfejtési határidő: augusztus 27-kén.

A 24-dik számban levő rejtvény értelme: K a r a v á n.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Kaiser Gabriela, Szelényi Károlynő, Theisz Hummel Emilia, Kondi Julia, Madarász Emma, Stachelhausen Gizella, Pálty Stelczer Eliza, Jaross Lipovniczky Neponuczéna, Boronkay-Csicseri Lila, Orosz Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Pete Lányi Angela, Lukinits Matild, Lósy Eugenia, Baranyai Károlynő szül. Nagy Rebeka, Melczer Armina, Sterné Pserhofer Ilka, Tóth K. Emilia, Glaczi Mária, Osváth Ida, Berzsenyi Cornélia, Weisz Sarolta, Pongrácz Julia, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Koller Matild és Julcsa, Nagy Emilia, Persian Eliz, Holló Irma, Pristyák Vilma, Évva Ferencznő, Papp Nina, Korbuli Mária, Nemeth Gizczey Teréz, Samay István, Nánázy Szőkő Mária, Kovács Riza, Csabó Amália, Pesti Ilka, Boronkay Malvin, Nagy Cornélia, Farkas Irma, Tóth Erzébet, Madarász Flóra, Horvát Ida, Almási Jolán, Kiss Ernestsztin, Inzom Gizella.

TARTALOM.

A bölcső mellett, Urváry Lajostól. Bátorítás, Bozzai Páltól. Megváltás, Emiliától. A kecskés, Dobrow Lászlótól. Hej de nagyon, Nemeth Jánostól. Nándorfehérvár, Remellay Gusztávtól. Egyhét története. Párisi levél. Irodalom és művészet. Gazdasszonyoknak. Szászorszépek. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárca. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltelevek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja (Magyarázata a jövő számban.)

30-dik szám.

VASÁRNAP, JULIUS 27. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|-----------------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasabozott sorért **6** uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|--------------------|-----------------------|-------------|-------|--------|----|----|----------------------------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | ó. | p. | |
| 27 | Vasárnap | E 7 | E 6 Pentel. | 15 G 7 Athinoz | | 4 | 32 | 7 | 40 | 29 |
| 28 | Hétfő | Incze pápa | Sámson | 16 Marina | | 4 | 33 | 7 | 38 | 1 Ab Ros |
| 29 | Kedd | Pantaleo. Flóra | Mártha | 17 Jácint | | 4 | 35 | 7 | 37 | 2 |
| 30 | Szerda. | Abdon. Senen v. | Judit | 18 Sisoas r. | | 4 | 36 | 7 | 35 | 3 Judit |
| 31 | Csüt. | Lojolai Ignác | Ilon | 19 Makrin | | 4 | 37 | 7 | 34 | 4 |
| 1 | Péntek | Vasas sz. Péter | Gertrud | 20 Ilyés | | 4 | 38 | 7 | 33 | 5 Ab |
| 2 | Szombat | Portiuncula | Gusztáv | 21 S. J. | | 4 | 39 | 7 | 32 | 6 48. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Tata, jul. 20-án. (Ered. lev). (*Reményi hangversenye. — Kedves közreműködők. — Színészek.*) T. nagysád! Mióta hegedűművész hazánk fia az országot Kárpátoktól Adriáig mindenhol közlekedést keltve s jótékonytárgyakat gyakorolva beutazgatja, sokszor ohajtottuk, vajha meglátogatná városunkat is, mely a Vértes hegyek által kissé ugyan a nagy világtól el van rejtve, de mely nem csak a természet temérdek gazdagságával, hanem azzal is méltán dicsekedhetik, hogy minden, a mi szép és hazai, kebelében buzgó pártolásra talál.

Reményit illetőleg, vágyaink végre beteljesedtek. A művész, felszólíttatva Feszterházy Miklós grófnak köztisztviselői álló urad. meghatalmazottja: Janko Mihály ur által, f. hó 12-én városunkba érkezett s hangversenyét másnap a főt. kegyesrendieknek e célra felszerelt terében a legfényesebb sikerrel tartá meg. A helybeli és vidéki értelmiség díszjele, melynek koszorujából térhiány miatt csupán a grófi családot és Ghiczy Kálmánt említjük, egészen el volt ragadtatva a hegedű varázshangjaitól, s láttam a hangokra — mint mennydörgésre — vi-rágzapor esőt hullani.

De szóljunk a közreműködőkről is, névszerint Csacsakó Emilia urhölgyről, ki daczára hogy csak diletans, a zongorát valódi művészettel kezeli; Széliger Anna kisasszonyról, kinek szép alt hangja — hangversenyző szerint, — méltó a teljes kiművelésre; végül Szuborics Manó jogász urról, kit városunk mint jeles gordonka művészt már régebb időből ismer.

Folytonos ünnepeltetés között három napot töltött Reményi körünkben, s midőn Pestre visszatért, Tatából a duna-almási gőzhajói állomáshoz 6 uri fogat képezte kíséretét, s a bucsuzó művészszel a jelenlevő lelkes hölgyek megígértették, hogy bennünket nemsokára ismét meglátogat.

E héten Gárdonyi A. színigazgató társulata is megérkezett városunkba, s egyelőre míg t. i. a nyári szinkör elkészül, a „Szarka“ czimű vendéglő terében tartja hetenként négyszer előadásait. — A közönség pártfogolása versenyez Thalia papjainak igyekezetével.

Visszontlátásig!

R. S.

Zselizi daguerrotyp. I. Jul. 9-én 1862. (Eredeti levél.) (*Zselizen nincs társasélet, de van sok, sok unalom. — A zselizi Páris s a trójai háboru következményei. — Legyünk udvariassak a hölgyek iránt. — Mindenütt mozdulatlan és stereotypismus. — Kis szárnyas primadonnák. — Egyetértés, jöjjön el a te országod. — Szép dolgok, melyek hiányzanak. — A derék lévaiak. — A zselizi vásár.*) Zselizen mulatásunk ideje alatt kezdtük kevésbé bámulni Dorvigny Vinczét, ki Méry egyik beszélyében tizenegyezer frank jövedelme mellett, csupa unatkozás elől, egy jó alkalommal Desbuissons asszony tavába akart temetkezni. Kissé vad genreű delfi lehetett biz ő; de nem tartjuk mégis annyira csodamonstrumnak, mihelyt az unalom

hétfejtű sárkánya egyszer ránk vigyorga. Bajos dolog is az, mikor az ember nem elég szellemdus arra, hogy maga-magának bármily hosszú ideig mulattató társalkodója legyen; aztán olyan helyzetbe jöhet, milyenben mi most vagyunk.

Zselizen, bár az értelmi világ meglehetősen számmal van képviselve, nincs társasélet.

De hát nem is volt, vagy hová lett?

Volt bizony, ha nem a zselizi társaséletet a szerelem tette tönkre, iszonyu pusztításokat okozott a zselizi körökben. Innen a társasélet sivársága, és innen kell számtalan jelenetet megmagyarázni, melyeken most az idegen fölötté megütközhetik. Azóta nem hiányoztak rosszszívűek, kik a visszavonás természetlen magvát hintgették a külön családok közé, de a mibe mi ismét nem akarunk avatkozni. Egyéni véleményünk csak arra az egyre terjed ki, hogy ha egy férfi az utcákon tiszteletünkre érdemes, jól ismert hölgyekkel szemben találkozik, illik, hogy kényelméből legalább annyit áldozzon, mennyi egy kalap emelintésre elég. „Az udvariasság elsimítja jellemünk darabosságát, hogy abban mások meg ne botolhassanak“, miként Joubert mondja.

Különben mindenütt mozdulatlan. Akár merre nézünk, az emberek nem tudnak stereotypismusukból kibontakozni. De mi vigasztaljuk magunkat, hogy semmi rossz sincs a hold alatt, s elképzeljük aztán, mily százszorosan szép lesz majd ennyi egyhangúság között s oly sok magány után ismét a fővárosi hölgyvilág elitejét egy fényes koszoruban együtt látni, a barátságatlanság helyett kedves mosolylyal az arcokon. Tűnjük hát a csendes napokat, melyek annál csendesebbek, mióta a fülemilék is hallgatnak. De gondolnak is ezzel azok, kik mint minden más, ugy a természet szépségei iránt is hidegek maradnak.

Azonban hagyjuk el egy kissé Zselizt, menjünk a távolabb vidékekre, és az élettelenység egy nemét ott is föl fogjuk találni. Egy kis sűrűbb irodalom pártolás, olvasóegyesületek, a közel vidékekkel egyesülve műkedvelői előadások, szavalati- és zeneesték jó czélokra, mind igen szép dolgok, előttem és minden józanlátó előtt a közönség emeltebbfoku műveltségének lehetnének finom légmérői. Pedig „akarat s kellő buzgalom mellett csodákat teremthettek“ Még a derék lévaiak érdemelnek e tekintetben is legtöbb elismerést. Ők a legközelebbi években szerencsések voltak Reményi, Villmers s más művészeti meteorokkal megismerkedhetni; a nagy művészek örömmel engedtek a művészetsovár közönség meghívásainak.

Junius 24-én volt utolsó vásárunk. Ez új vásárookra a már ismertebb nagysarlói vásárok annál hátrányosabbak, mert őket pár nappal rendszeren megelőzik.

Most bocsánat, hogy e sorok nem érdekes berlini és párisi tudósítások. Komolyan tartoztam ennyivel a journalistikának, mennyiben hozzá tartozik, a társadalmi mozgatlanságokat is

előterjeszteni, s ezáltal javítani akarni. Ha nagysád megengedi, társatlan életünkből szedett tudósításaimmal máskor is készen leszek.*)

r. l.

Marmaros-Szilgeten közelebb iszonyu tűzvész pusztított, melynek közel 100 ház esett martalékul. A kár százazerekre rug. Az eset annál szomorubb, mert e sulyos csapás gyakran szokta e szerencsétlen várost meglátogatni. Jelenleg országos gyűjtések vannak folyamatban az inséggel küzdők részére. Igen kedves dolgot cselekesznek Isten előtt, a kik filléreiket szerencsétlen embertársaik gyámolítására fordítják.

Munkács mellett a gör. e. nagyszerű bazilika-kolostor és templom e hó 18-án tűz által megsemmisült. A vész úgy keletkezett, hogy a munkások, kik a tornyokat bádogozták, azt olvasztáshoz szükségelt tűzzel könnyelműen bántak, minek folytán a faszindelyes fődélre is hullott égő szén, mely azt meggyújtá, s csakhamar mind a templomot, mind a klastromot lángba borította. Az üszköket a szél a klastrom alatti Klastromalja faluba is hordta, hol ennek folytán szintén tűz támadt, melynek 11 ház lett martaléka.

Háromszékről szomoru híru dolgokról tudósítanak. Azon vidéken gyakori rablások történnek: f. hó 6-án pedig Zágomban tűz támadván, 60 ház lett a lángok martaléka.

Szuhogyon Okolicsányi Lajos, az alkotmányos időben Borsodmegye általánosan tisztelt volt másodispánja f. hó 16-án hirtelen halállal jobblétre szenderült. A boldogult újabb időkben a miskolczi színház ügye körül is szép buzgalmat fejtett ki. Mindenki siratja őt, mint a haza egyik rendületlenül hű fiát. Hült tetemei eltakarításánál Borsodmegyének csaknem összes volt alkotmányos tisztikara jelenvolt.

S. Patakon a tanuló ifjuság közül mintegy 200-an szenvednek hagymázban, typhus és vérhasban. E betegségek ily roppant elterjedését a mértékletlen gyümölcsesvésnek tulajdonítják.

Nagy-Kikindáról írják, hogy az ott működő német szintársulatot jobban pártolják, mint a magyart és szerbet; a magyar öltözet pedig oly ritka, hogy az ily öltözetben járókat megbámulják, mint valami ritkaságot.

Boros-Sebesnél Haju Vassilie nevü híres rablót elfogták. Tusa közben egy fegyver elsült s Régenyi esküdtet, ki magát e ténynél különösen kitünteté, megsebesítette.

Nagylakon a villám közelebb egy fiatal embert agyon-sujtott.

Acsán. Pestmegyéhez érkezett tudósítás szerint, epemirigy mutatkozott. A kiküldött orvosok azonban ama megnyugtató jelentést tették, hogy nem epemirigy, hanem más betegségek okozták ott a közelebbi haláleseteket.

Gyöngyösön takarékpénztár alakul. Az e czélből köröztetett aláírási ivenk a legszebb eredményt mutatják, úgy hogy az üzlet megkezdésére egyelőre határozott 40,000 ft már alá van írva.

Egerben a műkedvelő-társulat előadásait a megye főispáni helytartója, egyelőre betiltotta. — Az egri jogakademia újra megnyitására engedély leérkezett.

ocskeméten zeneegylet alakult, mely eddigelé 160 tagot számlál.

*) Sőt kérjük; ön olyan szépen tud írni, hogy Berlin vagy Parisban is szívesen vennék közleményeit.

Szerk.

Sümegen Prielle Kornélia vendégszereplése kitü-nő lelkesedéssel fogadtatott.

Győrött e napokban egy sóhordó-hajóról a kormányos a Rábczába bukkott. A legények azonnal kötelet dobtak neki, de ő ezt azzal utasítá vissza, hogy e pocsolyából maga is kiuszik; azonban alig hogy ezt kimondá, rögtön elsülyedt s menthetlenül a vízbe fult. Holt testét másnap reggel fogták ki s tartózkodási helyére, Komáromha vitték. A szerencsétlen ittas állapotban volt, ennek lehet halálát tulajdonítani. Ugyane nap egy 8 éves gyermek is a Rábczába bukkott s a hullámok közt lelte halálát.

Lugoson hallatlan bőségben termett a gyümölcs. Egy zsák almát 30 krért lehetett venni, de senkinek sem kellett. A szilva mérőjét eddig 15 kr-ával adták, de később már 5—6 kron is lehetett kapni. Így a szegény ember, a mije van is, alig veheti hasznát, mert maga nem fogyaszthatja el minden gyümölcsét, eladni pedig hiában próbálja, mert senkinek sem kell. Erre aztán el lehet mondani: „Adtál uram esőt, de nincs benne köszönet!”

Pécskán jelenleg Balogh Károly szintársulata működik s jó pártolásnak örvend, mit meg is érdemel. Vajha mindenütt úgy meglegegednének egymással színészek és közönség!

Léván október közepén löversenyt fognak tartani, melynek díjait ottani lelkes hölgyek adományai képezendik. E czélra már 21 arany van együtt. Ugyanez alkalommal terménykiállítás, a jövő hó közepén pedig virág- és gyümölcs-kiállítást fognak rendezni.

Kecskeméten mult vasárnap egy Csabanov Tamás nevü, szerb ajku tanuló ifju, Kada Endre, megyei főorvos nejét, Thordai Zákos Elek leányát, saját szobájában pisztolylyal agyonlötte, hogy mi okból? nincs tudva. E borzasztó tett után a gyilkos, ki ugyanazon háznál volt szállva, szobájába ment, s ott magát is szíven lötte, mire rövid, de kínos haldoklás után kiadta lelkét.

Pozsonyban egy remekművü kép van magánbirtokban, melyet tulajdonosa kész olesó árért a Muzeumnak átengedni. E mű boldogult József nádornak egy, több láb nagyságu arczképe, melyet egy, már elhunyt művész, több évig dolgozva, tollal rajzolt, vagy is inkább irt. E valódi csodamü igen finoman van dolgozva, s a vonások, melyek az arcot, ruházatot s a t. ábrázolják, nagyító üvegen tekintve: betük, melyeknek összege költeményeket alkot. Ohajtandó volna, hogy e kép a Muzem részére megszereztessek, miután ott volna legméltóbb helye.

Kis-Ujszálláson az ifjuság a hazai vízkárosultak javára sorshuzással egybekötött tánczvigalmat rendezett, melynek tisztá jövedelme 137 frt 50 kr.

Szent-Pallban Kaposvár mellett e hó 19-én 16 ház lett a pusztító tűz martaléka, melyek közül egy ház sem volt biztosítva.

Sőreg környéken az utóbbi napokban egy egész csapat csaló került hurokra. Vezérök egy házaspár, kik közül a férfi hol Garibaldi név alatt, hol mint az emigratio küldöttje szerepelt, a nő pedig Kossuth nővéreinek adta ki magát. Magát az ál Garibaldit, mint mondják, még nem sikerült elcsipni, de nyomában vannak. E csalók ama vidéken már hosszabb idő óta üzték garázda mesterségöket, és sok könnyenhivő vagyona jutott körmeik közé. Többek közt Dorozsmán egy iparos által néhány száz játékpénzt váltottak be bankjegyekért, azt mondván, hogy azok új Kossuth-aranyok. Eddig hatan vannak le-

tartóztatva, kik közt két nő is van. Majd megtanítják őket a Garibaldi-nótára.

Szegeden Szabó Imre, fiatal asztalos oly gépet talált föl, melylyel két ember óránként 1800 db faszindelyt készíthet. E gép gőzerőre is alkalmazható leend, azon előnnyel, hogy a metszőkések szaporodtával óránként 12,000 db zszindelyt is képes lesz elkészíteni.

Megbizások tára.

Fényszarura, S. L. urhölgynek: Forró köszönet érte!

Felpestes, T. Zs. urhölgynek: Fogadja szives üdvözlötünket szép bizalmáért! Legközelebb levélben adunk felvilágosítást a kérdésekre.

Tordára, H. L. urhölgynek: Nagyon örültünk neki.

V. Hunyadra, M. Zs. urhölgynek: A vizkárosultak részére küldött 28 ftot átadtuk; fogadják a nemes lelkek a szegények forró háláját! — A másik küldemény is át van adva. — A kérdésekre pedig mielőbb magánuton felelünk.

N. Enyedre, Sz. T. C. kedves barátnénak: Végre valahára! Oh mily jól esett egyszer már csupa jót hallhatni!

Székesfehérvárra, G. K. M. urhölgynek: Szives üdvözlötünk mellett el van küldve.

Söjtörre, Cs. A. urhölgynek: Megkapta-e már a csomagot?

Kolozsvárra, K. T. urhölgynek: Várjuk a kedves ígéret mielőbbi beváltását.

T. Györgyére, P. N. urhölgynek: Valóban úgy történt, a mint gondolta. A kedves látogatást pedig nagyon szivesen várjuk.

Székesfehérvárra, T. H. E. urhölgynek: A kéréses levelet valóban nem kaptuk.

Rékasra, R. M. urhölgynek: Már a mult héten elindult; most bizonyára kezei közt lesz már.

Szerkesztői nyílt levelek.

Marikovszky Gábornak. Köszönet; a lapot már rég elindítottuk és valóban nem a mi hibánk, hogy nem kapta.

Sümegh, B. A. urnak: Kérjük a folytatását, hogy egyben adhassuk. A barátnői gyöngéd megemlékezésért forró köszönet és ezer szives üdvözlöt.

„Uj találmány.“ „Tünődés“. Gyakorlatnak eléggé jók; idővel még tán közölhetőket is fog ön irhatni.

„Oh, ne kérdezd.“ „Hej kék szemü.“ „Emléklapra.“ Csinos költemények, köszönettel vettük; szives ajánlatára szintén számolunk.

Siónak. Más tárgyat kellett volna választani, valami történeti nevet, vagy valóban jeles tehetséget.

„A quartet.“ Csinos; köszönet érte.

„A szerednyei vár.“ Át kellene ezt dolgozni, kihagyni a sok felesleges szót, hogy közölni lehessen.

H I R D E T É S E K.

Engel és Mandellonál

Pesten, Egyetem-utca 2. szám,

épen most megjelent és kapható, ugy mint minden könyvkereskedés által;

TÖRÖKORSZÁG FŐVÁROSA.

Irta B. Horváth Miklós, 1 kötet, ára 1 forint.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, augusztus 3-án **31-dik szám.**

Harmadik évfolyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A férfi, kinek arczképe mai számunkat díszíti, egyaránt tisztelt névvel bír a művészet és az irodalom terén; mert ezen is azon is az önálló, teremtő lélek fényes nyomait viselik magukon művei.

Szóljunk először a zenéről. A ki csak némi figyelemmel kísérte a nemzeti zene fejlődését, tudja, milyen rossz utra tévelyedett volt ez egy évtizeddel ezelőtt; csaknem úgy voltunk vele, mint fájdalom! a nem-



Bartalus István.

zeti viselettel jelenleg; kivétközték volt ősi jellegéből, diszes, méltóságteljes eredetiségéből: elégnek tartották, egy pár népies czafrangot aggatni valamely idegen csinálmányra, hogy azt mondják reá, ez magyar zenemű: egy pár magyar csárdásra fordított walzer vagy polka elég volt, hogy „szerző”-jük nagy mae-
stronak tartsa magát, és népszerűsége vergődjék az avatatlanok roppant táborában.

Nagy veszedelem volt ez a magyar zenére nézve, nagyobb, mint a minövel Liszt könyve fenyegette; ez csak mondta, hogy nincs magyar zenénk, míg ezen irány mellett valóban odajuthattunk volna, hogy ne legyen zenénk, legalább nem olyan, mely a magasabb kiképzésre és műveltebb alkotásokra képes többi zenefaj mellett méltó helyet foglalhatna.

Mert miként az irodalomban a népdali költészet még nem tehet irodalmat, azonképen a népdali zene nem tehet zenészetet; ki kell terjeszteni hatalmát az emberi lélek mindazon birodalmaiba, a meddig csak rokonul fogadhatják, és kiterjeszteni azt a nélkül, hogy fajbeli jellegéből veszítsen, ez pedig csak úgy lehetséges, ha egy részt egyre művelik és fejlesztik, más részt a satnya hajtások művelése helyett a gyökérszálakat gondosan ápolgatják és az elfajulástól megóvják.

Ezen fontos körülmények birták reá néhány évvel ezelőtt hazánk több kitünő zenetudósát, hogy mintegy szövetséget képezzenek a nemzeti zene érdekében, első legfőbb czélul tüzvén ki a nemzet zenének eredeti szépségében feltüntetését, és azon ut kijelölését, melyen ezzel nagyobb szerű, magasabb műalkotásokat teremteni lehet.

És e számra kicsi, de lelkesedés, tudomány és befolyásra annál nagyobb szövetségnek egyik legbuzgóbb tagja: Bartalus István; sokoldalú fényes tehetsége és minden ideje e nemes feladatnak van szentelve; nincsen más gondolata, mint nemesbiteni a műizlést, és világ elé állítani a nemzeti zene valódi szépségeit; minden esz-

közt megragad e szép czél megközelítésére; tanítja a kisdedeket, és mint zongoratanár ritkítja párját; összegyűjti legszebb népdalainkat és kiadja azokat; ír egy kitünő magyar zongora-iskolát, azonkívül ír bírálatokat, széptani értekezéseket, a melyekben ép annyi éles elmével irtogatja a zeneirodalom ártalmas kinövéseit, mint a mennyi szakavatott alaposssággal a valódi szépségeket feltünteti és magasztalja, szóval Bartalus István épen olyan fáradhatlan, mint a milyen nagy tehetség.

És e sokoldalú elfoglaltság mellett még a szépirodalom számára is jut ideje, és itt is eredeti, önálló egyéniség; olyan tulajdonnal van megáldva, mely a magyar irodalomban a legritkábbak közé tartozik: igazi humorral, olyannyira, hogy ha a zene terén olyan nagy szükség nem volna reá, azt kellene ohajtanunk, vajha kizárólag az irodalomnak élne. Csak a lapunkban megjelent „Akadémiai székfoglaló” czimű beszélyre figyelmeztetjük olvasónöinket; milyen igazi magyar zamatu humorral van e mű irva, és milyen erőteljes alakító tehetségről teszen ez tanuságot!

Mindezen fényes tulajdonok maradandó emléket biztosítanak Bartalus Istvánnak művelődésünk történetében; de fokozza még a tiszteletet iránta azon körülmény, hogy a mivé lön, csak is egyedül önön magának köszönheti; szinte hihetlennak látszik, hogy e jeles művésznek husz éves koráig fogalma sem volt a zenéről; pedig mégis úgy van; atyja — bálványos váraljai

A z i d ő.

NYILAS HAMUTÓL.

Megy az idő . . . nem pihenve,
Óráit perczekre osztja —
S tenger gyanánt zajló medre
Önmagát mélyebbre mossza.

Mély medrében ott nyugosznak
A századok, ezredévek —
S eltemetve porladoznak
Nagy nemzetek, régi népek . . .

Országoló fejedelmek,
Hadvezérek, nagy királyok:
Kiket már nem emlegetnek,
Mert feledés szálla rajok.

Nevöket bár a történet
Tartja könyvében jegyezve!
Ámde fényök elenyészett,
Dicsőségök porba veszve.

Megy az idő — lassan, lomhán;
S mégis gyorsan, meg nem állva . . .
Mindent magával sodorván,
Vagy takarva éjhomályba.

Háta megett omladványok,
Világvárosok ledőlve
Könnyen, bátran csapott rájok
S nevét irta minden kőre.

Átzúg a múltak vidékin,
S miket egykor porba vágott:
Az óvilág omladékin,
Építi az új világot.

Nem lankad a rombolásban,
Építeni is el nem fárad —
Múlt és jelen birtokában,
S még jövődök sok, sok század . . .

Napok, perczek milliói,
Melyek egymást váltva jönnek:
S habként fognak elmosódni
Nagy tengerén az időnek.

S a jövő is, csak a multnak
Lesz majd újabb folytatása:
Emberek halnak, kimulnak —
És születnek egyre másra.

ref. lelkes volt Erdélyben — szintén az egyház pályára nevelte őt; így jutott 1841-ben a kolozsvári főiskolába; ott már akkor szépen virágzott a zeneegylet és a 20 éves Bartalus István ez egylet tagjává válni; a legelső hangszer, melyre tanított, a vadászkürt volt; a tanításért azonban bizonyos mérsékelt havi díjat kellett fizetni, az pedig Bartalus erszényéből ki nem telt, a miért aztán a zenetanulást mindjárt kezdetben kénytelen lett volna abban hagyni, ha az iskola jeles igazgatója, a még ma is élő Ruzsicska György, föl nem ismeri benne a nagy tehetséget és ki nem eszközli, hogy a leczkéket díjmentesen hallgathassa; és alig telt el másfél hó és az iskola zenekarába lön befogadva, és ugyanez évben a conservatorium rendes zenekarába is föl vétetett. De csak a következő évben volt alkalma zongora mellé jutni, és e percztől fogva bucsut vön a vadászkürttől és minden eddigi tanulmányaitól; kizárólag a zongorának élt; tanárai csakhamar észrevették, hogy az ő eddigi kedvencz tanítványuk nem igen gyarapodik az isteni tudományokban, és midőn kérdőre vonván és illetőleg derekasan megdorgálván őt ebbeli hanyagsága és lelki üdvösségéről való megfélekedéseért, és meghallván az ifju azon határozatát, mely szerint ő ezentúl csak a „fortepiano“-nak szándékozik élni: a kegyes indulatu tanárok kis hija, hogy — örültnek nem nyilatkoztatják őt és hivatalosan a boldok házába nem recommendálják, annyira különösnek tetszett nekik e határozat. Bartalus azonban csak annál

nagyobb szorgalom és lelkesültséggel követte belső nevelését, tanult, gyakorolta magát, elment nevelőnek b. Wesselényi Miklós házához, csak azért, hogy zongora álljon rendelkezésére, és midőn tapasztalná, hogy a nevelői foglalkozás nem enged neki annyi időt, a mennyit a zene tanulmányozására ohajtott, — mert ő éjjel nappal csak szive imádottjával: a zenével szeretett volna mulatni — ismét felhagyott a nevelőséggel, kitette magát a nyomor és nélkülözéseknek, csak hogy odatörekedhessék a művészet azon magasságára, melynek fényes dicsősége már akkor lelke előtt világlott. És a kik kevéssel ezelőtt még kinevették, a kegyes hittudorok most maguk buzdították, csak folytassa a megkezdett pályát, fölismerték benne a rendkívüli tehetséget, és egyik közülök — zenetanítói állomást szerzett neki; Bartalus még most is hálásan emlékezik meg e derék férfiről; de nem is csalta őt meg reményeiben, egyre tanult, egyre mélyebben hatott be a zene mennyei titkaiba, miglen a forradalom után Pestre tette át lakását, és itt csakhamar ismeretessé, tiszteltté lön neve, keresetté tehetsége, és nyomatékossá ítélte.

Ha ehez még hozzá gondoljuk, hogy Bartalus István még alig áll élte delén, és már is olyan tisztelt nevet vívott ki magának, megfogható, hogy a nemzeti zenészet és irodalom egyaránt nagy reményeket köt további működéséhez.

A világ ítélete.

Beszély.

Gróf Batthyányi Juliától.

Bánhegyi Jolán Pest legszebb s legbájosabb hölgyeinek egyike vala.

Vagyon arányban állott ritka szépségével; az imádók egész serege sovárgott birhatása után, de ő határozottan visszautasítá őket.

— Miután elég szerencsés vagyok kedvem szerinti férjet választhatni, — szokta volt mondani, — a kivel aztán megoszom életemet: várni fogok mindaddig, mig el nem jő az, kinek kezem mellett szívemet is adhatom.

Több év foly el a nélkül, hogy eszményképét feltalálta volna. Szülei már-már kétségbeestek, mert a leányka annyira került minden választást, hogy azt kelle hinniök, örök hajadonságra határzá el magát.

Végre megjelent előtte Zalay Viktor és Jolánnak szive hagosabb dobogása mondta: ez lesz férje, vagy senki más.

Viktor gyakrabban és sokáig beszélgetett Jolánnal, ki mondhatatlan kellemet lelt azon mindig bizalmasabb társalgásban, mely előtte a bájos hölgy lelkének kincseit csakhamar feltárta, és szive hasonlóan a legforróbb szerelemben gyult ki e kedves leány iránt.

Társainak könnyű volt észrevenni e szerelem gyors haladását. Feltámadt bennök az irigység, és ismervén Viktor

bizalmatlan jellemét, megkísérték őt a gazdag örökösnytől el távolítani, elhitetvén vele, hogy Jolán mindnyájok iránt olyan volt, hogy a mit tesz, nem egyéb kacérságnál, csak meg akarja mutatni a világnak, hogy ismét képes volt valakit szerencsétlenné tenni; rövid idő mulva azonban ki fogja őt könnyörtelenül nevetni s jót mulat gyötrelmein.

E beszédek hallatára, melyek részint baráti tanácsok, részint sértések alakjában jutottak a szegény Viktor füleihez, a gyanakodó ifju egyszerre félbenszakítá Jolánnal találkozásait s irántai modorát rögtön megváltoztatá; a mi ugyan sok bűt okozott a fiatal leánynak, de a valódi szerelem, bár egy időre szűk korlátok közé szorítható, de azért sem fájdalom, sem roszakarat végkép el nem fojthatják, mert tiszta forrásból fakad s többnyire mindaz, a mit mások ez érzélem megsemmítésére gondolhatnak mindazon tervek, ármányok és rágalmazások előbb utóbb jóra fordulnak. A valódi szerelem győzhetetlen, mint a halál, tartós, mint az örökkévalóság, meg nem rontható, mint a világegyetem s lángja a helyett, hogy elfojtató, feléled: így történt ez alkalommal is.

Jolán észrevevén Viktorban a rögtöni változást, sokat szenvedett e miatt, de végre, elhatározta magát, megkérdeni őt, miért fordult el tőle egyszerre. Ez ismét látván a fiatal leány őszinteségét, s azon valódi fájdalmat, mely tekintetében visszautkrözödött, nem kételkedett többé vonzalma felett, elbeszélte tehát neki szóról szóra, a mit barátai róla mondanak, a két szív ismét egygyé forrt, a szerelem bensőbbé, lángolóbbá lön, mint ezelőtt, és nehogy az ilyen bánatterhes félreértések újra előforduljanak, a boldog ifju kérte, ha valóban szereti, tegye őt kezével boldoggá és engedje meg, hogy e felől haladék nélkül szüleiével beszélhessen.

Jolánhabozás nélkül beleegyezett Viktor kivánságába más naptól fogva boldogabbaknak tartották magukat a föld minden egyéb teremtésénél. A világ általában s különösen Jolán viszszaütött kérői azonban nem késtek azon nemes ügyekezettel, hogy a két lény tiszta boldogságát megmégrezzék. A társadalomnak mindig vannak kiváltságos egyénei, kiket másoknál nagyobb mértékben tisztel meg haragja és gyűlöletével; még pedig többnyire azért, mert ezek egyszersmind a sorsnak is kiváltságoltjai, s mert a sors oly szép becses tulajdonokkal ruházta fel őket, melyekkel a köznapi lelkek nem bírnak; igen természetes tehát, hogy azokban — mert hisz köznapi lélekkel vannak megverve! — az irigység a kárvágyat szüli, és ha egyébbel nem, hát rágalom és megszólás által ügyekeznek azokat „boszantani,” a mint ők hiszik, a mi azonban nem sikerül nekik; mert e kiváltságolt természetek az ellenök intézett rágalmazás és irigységgel igen keveset gondolnak. A valóban emelkedett lélek röptét az ég felé irányozza, s ezért nincs az itt alanti csekélységekkel foglalkozásra se kedvök, se idejük.

Ilyen két lény volt Jolán és Viktor; szerelmök boldogsággal töltötte meg, s oly jókká és engedékenyekké tette őket mások iránt, hogy szives örömet megbocsátottak azon szegény halandóknak, kiket szerelmök gyűlöletre ingerelt.

Egyszer azonban Jolán és Viktor ellenségeinek pompás alkalom kiálkozott maguk megboszulására. Egy reggel, épen midőn Zalay arájához készült látogatásra, több pajtása oly sajtáságos és bús kifejezésű arczczal lépett szobájába, hogy Viktor megdöbbsent látásukon.

— Az ég nevében! mit akartok nekem mondani? mi történt? mi sujtott le ennyire? mert én csak egy szerencsétlenséget képzelhetek magamnak, mely ennyire elkomoríthatná arczaitokat? — kérdé.

— Valóban szerencsétlenség, mely ugyan személyesen csak téged ért, de mindnyájunkat illet, mert barátaid vagyunk.

— Tehát rólam van szó?

— Igen; rólad és jövő boldogságodról. Mi mindnyájan valódi, őszinte barátsággal viseltetünk irántad s ezért bármily nehezünkre esik is e feladat teljesítése, kötelességünknek tartjuk téged arról, a mi történik, tudósítani.

— Megrémíttek! oh, szóljatok, csak nem lett valami baja Jolánnak?

— Jolán kisasszonyról van ugyan szó, de szorosán véve, nem szerencsétlenség az, a mi vele történt.

Ez utolsó szavaknál a beszélő ajkai sajtáságos ördögi mosolyra torzultak, és e műtétben többi társai is hűségesen accompagnirozták. Ezután egy másik vevé át a szót, elmondá Viktornek, hogy körülbelül két hét óta minden éjjel látni lehetett Jolánt sűrűen lefátyolozva kionszoni szülei házából, aztán komornájával bérkocsiba lépve eltűnni, mely kalandjából csak reggeli négy—öt óraker szokott hazatérni.

— Beláthatod most, miért tudósítottunk mi, barátaid, menyasszonyod magaviseletéről. Nem szenvedhetjük, hogy egy ily jó czimbora, mint te vagy, ily gyalázatos módon megcsalásék egy kaczer nő által, ki nem érdemes szerelmére.

E szavak után mindegyik barát külön-külön ügyekezett forró kézszerítések és egyéb ilyen csalhatatlan bizonyítványok által kimutatni igaz részvétét és sajnálkozását Viktor fájdalma iránt.

— Csalódnak uraim! — kiáltá ez végre; — ez nem igaz, ez nem lehet igaz; s én soha sem fogom eltérni, hogy jelenlétben valaki rágalmazni merészelje a nők legnemesbikét, legerényesebbjét, kit szeretek, s tán még ennél is inkább becsülök.

— Előre sejtők felingerüléset — viszonzá az ifjak egyike, kinek úgy látszott, leginkább állt érdekében büt okozni

a szegény szerelmesnek, mert néhány hóval előbb Jolántól kocsarat kapott — s azért nem is határoztuk el magunkat veled beszélni előbb, csak midőn a mondottakról a legnagyobb bizonyosságot szereztük magunknak. Tudod, hogy Ödön — itt egyik jó barátira mutat — a Horváth-házzal szemben lakik. Nála jöttünk össze esténkint, hogy kényelmesebben tarthassuk szemmel ezen balkörülmenyt. Különben ma este személyesen is meggyőződhetel arról, hogy, a mit mondánk, — fájdalom! — igaz.

Viktor nagyon fel volt ingerülve, de azért teljes nyugodtságot mutatott. Udvariisan távozásra szólítá fel vendégeit, újra azt mondta nekik, hogy csalódtak, ő egy szót sem hisz az egész történetből, és semmi esetre sem fog Jolán után kémlelődni, mert hűségéről tökéletesen meg van győződve, — s midőn e szavakra az ifjak egyike felelni akart, nyugodtan kijelenté, hogy kész megverekedni az elsővel, ki e silány rágalomnak csak egy szavát is ismételni merészi.

— Roszul teszed, hogy irántad való mély barátságunkban kétkezel, de nem sokára meg fogod bántani e tettetted, — viszonzá az ifjak egyike, aztán társaival együtt távozott.

A mint Viktor egyedül maradt, lázas nyugtalanság fogta el, s szüntelen e különös elbeszélés forgott fejében.

— Nem! ilyet nem lehet kigondolni! — kiálta fel; — valaminek kell igaznak lenni a dologban; borzasztó titoknak kell itt lappangania, melyet rettegek fölfedezni.

Ekkor eszébe jutott, hogy egy idő óta Jolánt elfogultnak s néha szórakozottnak találá; sőt hogy néha este feltűnőleg korán távozott a teremből, okul adván, hogy nem jól érzi magát, hogy leveleket kell írnia. Viktor féltékeny és gyanakvo természeténél fogva ezer és ezer rútnál rútabb árulást képzelt magának menyasszonya részéről. Oh! mint kezdé őt megvetni, mint ohajtá, bár egy tekintetével megsemmisíthetné! — de csakhamar ismét nemesebb érzelmek hatalma alá kerülve, elpirult önmagáért, hogy ily képtelen vádak miatt kétkedni tudott abban, ki valódi, mély szerelmének már annyi bizonyítványát adta; s minden gondolkodásának eredménye volt: Jolánhoz sietni, s lábaihoz borulva elmondani neki a valóságot s a hallottak felől magyarázatot kérni.

A leánykát kis salonjában találta, melybe mint völegénynek szabad bemenete volt.

— Az ég nevében! Viktor, mi baja? — kiálta fel Jolán, megrettenve feldúlt és halavány arczától.

E szavak, melyek egy mélyen érző szív egész érdekeltségével valának ejtve, annyira meghatották Viktort, hogy ez megvallá neki, miszerint egy pillanatig kétkedni merészelt benne. A fiatal leány rögtön elszomorodott, de csakhamar erőt vévén felindulásán, gyöngéd szemrehányásokat tett völegényének.

— Tehát még most sem tudja, mennyire szeretem őt?

E kellemes és gyöngéd hang hallatára, ez isteni szemek tekintetének hatalma alatt annyira áthatá Viktort a szerelem, hogy minden gyanuja bánattá változott.

Szerelmesebben, mint valaha s azon szilárd meggyőződéssel lelkében, hagyta el a leánykát, hogy hozzá fogható nőt az egész világon nem találhat.

De a gyanakvo természetek sajtáságai közé tartozik, hogy a mint azon nő, kinek jelenléte megnyugtatja őket, nincs többé szemek előtt, lelkökben a kétség ismét feltámad. Viktor sem volt kivétel ez általános szabály alól. Alig néhány órával Jolántól távozása után a reggel hallottak visszatértek emlékezetébe, s ezer meg ezer kegyetlenebbnél kegyetlenebb s kinosabbnál kinosabb gyanu kezdé szívet marcangolni.

Okoskodni akart, mert pirult önmaga előtt, s mégis kételkedett, és kimondhatlan kinokat szenvedett.

— Legyen tehát! — kiálta fel végre — saját szememmel akarok a valóról meggyőződni, hogy megtudjam, mihez tarttam magamat.

E határozattal lelkében, aggódva várta az est közeledtét; az órák véghetetlen hosszúnak tetszettek előtte. Nem akarván Jolánnal találkozni, mielőtt megtudná, mit gondoljon felőle, megírta neki, hogy nem jól érezvén magát, nem fogja az estét szüleinél tölteni, mint egyébkor; azután foglalkozást keresett, a hosszú idő megrövidítésére, de sokkal izgatottabb lévén, semhogy képzeletét valamely munkára birta volna kényszeríteni, csakhamar elhányt tollat, könyvet, s a Kör“-ba ment, egy partie tarockban remélvén szórakozást találni. Játszott, de oly szórakozottan, hogy társai csakhamar kérték, hagyná abban a játékot. Viktor nem mondatá ezt másodszer magának, örült hogy van alkalmá a zöld asztaltól távozásra, kiment az utcára s egy óra hosszat sétált fel s alá öntudatlanul. Végre nagy ijedtséggel vevé észre, hogy a városliget kellő közepén van.

— Hány óra lehet? — kiálta fel magában, elővonna óráját, — tizenegy; hála Istennek! még nem késő.

Ezzel megfordulva gyors léptekkel a Horváth-palotához ért.

E pillanatban a toplom tornyán féltizenkettőt ütött az óra...

Jolán boudoirjának ablakai még megvalának világítva. Barátunk nem tudta mire határozni magát; titkos szégyenérzet támadt lelkében azon gondolatra, mégis oly szándékkal van itt, hogy azon hölgy után leskelődjék, kit még reggel a világ legtökéletesebb, legfeddhetetlenebb hölgyének tartott, ki neki legkisebb okot nem adott a gyanúra, hogy késő éjszaka ablaka alatt van, pillanatról pillanatra várva, hogy öt hűtlenségén rajtakaphassa! Elpirult magaviseletén, már többször azon ponton volt, hogy hazamenjen, de mindannyiszor visszatartá őt egy legyőzhetlen érzelem, mely azt sugá neki, hogy otthon sem fog nyugalmat találni mindaddig, míg nem biztos arról, hogy a hallott történet nem egyéb hazugság és méltatlan rágalmnál. Végre kiokoskodván magát lelkiismeretével, arról iparkodott magát meggyőzni, miszerint csak azért marad ott, hogy másnap a leányka rágalmazóinak, saját aljasságukat elsőalkalommal bebizonyította. Ez okoskodás által némileg megnyugtatta, tovább is fel s alá járkált Jolán ablakai alatt, ám de azért szive lázasan dobogott; a legesekélyebb zajra rettegés fogá el, remegett, hogy azt fedezendi fel, a mitől még a halálnál is inkább félt; ilyen lelki hányattatás közt töltötte az estét. Végre Jolán szobájában eloltották a világot s a torony órája épen egy negyedét kongott éjfél után.

— Menjünk — mondá Viktor magában, könnyebben vevén lélegzetet — ő alkalmasint lefeküdt és rólam álmodozik, rólam, ki nem vagyok méltó szerelmére, rólam, kit szerencsétlen, gyanakodó természetem annyira volt képes vinni, hogy az angyali ártatlanságban is kételkedém.

E pillanatban kulcsnyikorgást hallott ugyanazon ház kapujának zárjából, melyet már egy óra óta kerülgetett, aztán a kapu nyílt és két női alak lépett ki, kiknek egyikében végtelen fájdalomra Jolánra ismert.

Kétségbeeséstől megkapatva, düh és halálvágytól háborgó szívvél követé a két nőt, kik gyors léptekkel tartotta; a Szerviták-terének, s ott egy bérkocsiba ültek; az egyik egy két szót mondott a kocsisnak, alkalmint utasítást adva neki, hová menjen, — azután beült urnője mellé, s mindketten tovahajtottak. Viktor rögtön egy másik bérkocsiba ugrott, megparancsolván a kocsisnak, hogy mindig a másiknak nyomában legyen

Az út jó sokáig tartott, s minden szögletnél, melyen befordultak, Viktor növekedő aggodalommal kiálta fel:

— Valjon hová mehet? Ah, Jolán, Jolán! annyira szerettelek! Érzem, hogy meg kell örülnöm, túl nem élhetem ez esetet, de mielőtt meghalnék, legalább megboszulom magamat! Igen, e kéz fog megölni téged, a csábítóval együtt!

E pillanatban az elől menőkocsi megállt, s a kocsis leugorva a bakról jelenté Vikornak, hogy a két hölgy kiszállt és gyalog megy tovább. Viktor erre utána futott áruló menyasszonyának, s magánkülső állapotában csakhamar oly közel volt mellette, hogy ha Jolán maga is nincs annyira elfogulva, bizonyosan észreveszi. Lassitni kezdé tehát lépteit, de mégis oly közelben maradt, hogy hallhatta, a mit Jolán szobaleánya, kisasszonyának mondott.

— Adja Isten, — szólott ez, — hogy minél előbb vége legyen e járkálásnak, mert érzem, hogy a folytonos aggodalomtól előbbutóbb beteg leszek; bizony, nem is kellene a kisasszonyt ide kísérem!

Jolán nem felelt, de Viktor nem kételkedett többé abban, hogy menyasszonya valami bűnös légyottra siet, és a szobaleány tettetett ellenvetések által gazdagabb jutalomra vél szert tehetni. — Kedve lett volna rögtön leszúrni e méltatlan teremtet, kinek romlottsága alkalmasint egyik oka volt urnője viselétének.

E pillanatban a nők egy szegényes külsejű alház előtt állottak meg; a szobaleány egy félig a föld alatt levő ablakon kopogott, mire egy álmos hang adott feleletet. Nehány másodperc múlva a kapu kinyílt, és miután a nők a Viktor által elátkozott házba beléptek, ismét bezáródott. A szegény félté keny ifjunak az utcán kelle várnia visszatértét. Borzasztó izgatottságában ezer lélekdelő gondolat foglalta el képzeletét. Többször megkerülte a házat, kérdezve magától, ha Jolán csakugyan itt lehet-e e nyomorult kunyhóban! végre egy gyengén megvilágított ablakot pillanta meg, melyet eddig zavarában nem vett észre. Rögtön odasietett s lábujjhegyre lépve egy kétségbeesett pillantást vetett azon szobába, hol — azt gondolá — menyasszonyát valamely vetélytársának karjai közt fogja látni, s e vetélytársat meg kell ismernie...

De mily lesújtó szégyenérzet fogta el, midőn azt, kit oly méltatlanul rágalmazott, ott látta ülni egy kis szobában, melyben alig fért el egy ágy és két szék, s mely a nyomor szembeötlő jeleit viselte magán. Jolán az ágy végén ült, melyben egy inkább a halál, mint az élethez tartozó agg nő feküdt, mellette pedig térden állva egy karcsú fiatal leány zokogott, kit a bú már szintén betegebbé tett nagyanyjánál. Jolán a szegény gyermekhez közeledvén, gyöngéden vigasztalta, s nyugalomra intette.

— Nagyon fáradtnak kell lenned kicsikém, — mondá — legalább néhány órára fekdüdjél le; hiszen tudod, csak azért vagyok itt, mert távollétedben nagyanyád rajtam kívül más t meg nem szenved oldalánál.

Viktor mindezt tisztán hallotta, mert az ablak egyik táblája ki vala törve és csupán egy régi ujság-lappal beraasztva.

A fiatal leány engedelmeskedett és lefeküdt, mire mély lélegzete csakhamar jelenté, hogy a fáradság után mély álomba szenderült.

Jolán ezután az agg nő mellett maradván, ennek rendesen beadta orvosságát, karjaival támogatta, hogy azt kényelmesebben megihassa, és segedelmére volt, midőn a beteg szivszaggató hangon panaszkodva szenvedéseiről, más oldalra kívánt fordulni. Jolán oly szépen vigasztalta őt a vallás szavaival, hogy a szegény beteg panaszait csakhamar szelid megnyuvás váltá fel, ki száraz karjait a fiatal leány felé nyújtva ezt hálája és áldásaival halmozá el. Viktor lábai a földbe gyö-

kereszttek, szive megilletődött, szemei könnyekkel teltek meg, s pirult, hogy csak pillanatra is képes volt egy ily hölgyben kétkedni; kedve lett a szobába rohanni s Jolán lábai elé borulva bocsánatáért esdekelnit, de végre elhatározá magát, hogy csak másnap fog vele beszélni, ámbár igen nehezeére esett őt meg nem szólítania, midőn a leányka reggeli négy órakor elhagyá a nyomor és szenvedésnek e tanyáját. Viktor hazatérvén, nem bírta többé lehűyni szemeit, nem bocsáthatta meg magának viseletét, s a mint elérkezett az idő, melyben Jolánhoz mehetett, hozzá sietett s lábai elé borulva, őszintén megvalólt neki mindent és bocsánatért könyörgött.

— Oh igen, — kiálta fel kétségbeesetten, — tudom, hogy nem érdemlem meg többé szerelmedet; fel bírom fogni, ha borzadályllyal taszítasz el magadtól, mert hasonló esetben én sem bírnék neked megbocsátani!

— Edes Viktor, meglehet, hogy hasonló esetben te nem tudnál nekem megbocsátani; nem ismerem a férfiszív alkotását, de érzem, hogy az igazán szerető női szív mindent megbocsát; nincs fájdalom, mely megsemmisíthetné szerelmét, mert tudd meg barátom, hogy a mulékony szerelem soha sem volt szerelem.

E szavakkal a leányka Viktor nyaka köré foná karjait, ez pedig magánkívül a boldogságtól, hévvel szoritá őt keblére, végre Viktor illetődött hangon megesküvék neki, hogy a lelkéhez tapadt átkos gyanakodásból örökre meggyógyult.

Boldogok valának, oly boldogok, a milyenné csak a mindenható igaz szerelem teheti az embert, a mennyei felség mindig véd és megáld.

Ugyaneznap este Viktor visszatért a kaszinóba, hol jó barátainak elbeszélte azon jelenetet, melynek este tanuja vala, a tiszta szívűek helyeselték Jolán tettét, a rágalmazók és irigyek azonban — kik nagyobb számmal valának — majd megfúltak mérgökben, de zavaruk palástolására bámulást színlelének. Másnap ez eset az egész város salonjaiban általános beszéd tárgyává lett, de annyi szájon keresztülmenve, nem többé a maga igaz egyszerűségében, s a legtöbben ügyes kohlmánynak tarták az egészet, melylyel Viktor jegyesének árulását akarta elpalástolni, nem lévén kedve a gazdag örökösőről lemondani. Mindezen mendemondák azonban ifjú barátunk szívélyes boldogságát többé meg nem mételezheték.

Jolán és Viktor elhagyták a fővárost, meggyőződvn arról, hogy a valódi boldogság csak a magányban található fel, és hogy — milyen hamar kész a világ rágalommal illetni azt, a ki nem egy uton jár velök.

SÖTÉT CONDOLATOK.

VARGA LÁSZLÓTÓL.

Sötét gondolatok terhes felhői közt
Hév nélkül, mint a hold, bolygott eddig lelkem,
Élveket nem ismert;
Mert a hozzá forrott legszentebb tárgyakat
Elrablá a sirtkert.

Csöndes éjfeleken, midőn a hallottak
Dicsőült szelleme szállt le fénylakából,
Szülém sirján voltam,
Hogy kintott szívemnek felzajló fájdalmát
Előtte elmondjam.

Láttam márvány arcán le nem hullt szerelmét,
Fénylő sugárként a remény s hit vigaszát,
Nyugtot adott az éj.

A lány szellő, melyben szavára ismerék,
Ezt susogá: remélj!

Reméltem; s fellelém angyal iszta szived,
Melyet megmérgezni nem bírt az ádáz sors,
Sőt még tisztább vala,
Ha fájóbban égett, mint gyakori tűznek
Megpróbált aranya.

Azóta szívemnek egy örök vágya van,
Mennyei szerelmed tiszta tűzét birni!
Oh bocsáss meg nekem,
De az elfojtott tűz eddig kinosan
Márczangolá lelkem.

Szeretlek szívemnek ábrándos tűzével,
Ifju dalos lelkem égi álmaival,
Merengőn, édesen!
Szeretlek, a féltés őrzőgő tűzével
S mint angyal, szeliden!

Szeretlek örömid rózsafelhőiben,
Elsirt nyugalmadnak könyes oltáránál.
Üdvben s keserv között!
Szeretlek ha szived imában olvadoz
S ha vérboszut kötött.

Szeretlek lelkedért, melyet az istenség
Pazarúl hinte be ragyogó kincsekkel
S e kincs közül egyet
Kérek üdvösségem áldó angyalul:
Viszontszerelmedet!

Ha égő szemedben, mely lelkednek tükre,
Életem szép napja, vagy vesztett reményem
Siri mécse lobog:
Akkor is szeretlek; bú vagy öröm között
Szívem érted dobog!

Sem idő, sem távol nem lesz elég erős,
Képedet elmosni szívem szentélyéből!
S egy hervadt levele
Arczod rózsáinak többet ér nekem, mint
A menny kétes üdve.

Az első szülött keresztölése.

Elbeszélés

Patuzzi A. után

Hegedüs Mariskától.

— Hahó — kiáltá vig fuvarosom, midőn Friedland egyszerű házai elé érkezénk; a kocsi elé fogott sánta gebe rögtön megállott; két perczczel ezután legkedvesebb barátom, családjától körülvéve, karjaiba zárt. — Az volt ám az öröm! Az agg anya, jól emlékezővén, hogy mikor még alig birtam járni, már nem lehetett velem elbánni, örömkönyüket hullatott. — (Bizonyára azt hívé, hogy már most csak el lehet bánni velem.)

El kelle beszélmem, miért hagytam oda tanulmányaimat és Berlint; miért helyeztem át lakásomat R . . . re; mert hisz ők ismerték e várost és lakosait, ezek atyafiságát, pártfogóságát, gyámságát — és minden egyéb „ság“-át, csak tudományosságát nem.

Mindössze csak egy napig mulathattam e helyütt, első dolgom volt tehát megnézni Wallenstein várkastélyát. Komolyan, csaknem fájdalmasan tekintte le reám arany rámájából az agg-férfi, mintha tudná, mennyire kedveltem őt mindig s megszántam szerencsétlen sorsáért. Erssébetjének szép nyu-

galmas vonásai a fölötti örömet gerjeszték bennem, hogy Miksa iránti szerelme csak Schiller dicső költeménye.

Megtekintettük a várkastélyt, a kápolnát festményeivel, a parkot és mindent azután hazafelé sietünk az asztalhoz, hol az öreg, óriási emlékező tehetségéről híres asszony elbeszélé, hogy engem négy éves koromban semmi sem tartóztathatott, tányéromat minden étel után fejemre tenni és onnan lassan a szék támláján leejteni, bár ezért anyámtól gyakran kikaptam, míg végre czintányért tetek elémbé, melyet ezüstnek tarték. Asztal után zenéltünk, barátom nővéreivel a kertben sétáltunk, s így csak késő este kaptam engedélyt a visszavonulásra szobámba. Mint általában az egész ház, úgy ez is régies tekintetű volt és oly bútorzattal ellátva, melyek dédapáink idejében eléggé elegánsoknak látszhattak. Ablakai egyenesen a templomra szolgáltak, melynek alacsony falkerítésén könnyű volt átlátni. A hold hasadozott felhők mögül tekintgetett le, mintha a falon levő emléktáblákon lassan-lassan olvasgatna. — E látvány komolylyá hangolt s fájdalmasan tekintetem az ó várra, a mint az erkélyeivel és tornyaival felém nézni látszott. Azon egész időszak, melyen át Németországot egy csillag ragyogta be, vonult el lelkem előtt, s a multból felerült a hős, ki bizalmát nem az égbe, hanem ennek fénye : a csillagokba helyezé; látám Magdeburgot vezekelni a lángok közt, melyekbe a kemény Tylli borítá; látám, mint ragadá el ismét ettől szerencsésjét a torló végzet s lesujtá őt büszke magasságáról; — láttam Wallensteint átdöfött szívvél, és magasztosan, mint élt, kimulni! — — — Ekkor az órá éjfélű ütött s én az ablakot odahagyám.

Csak most jutottam hozzá, megtekinteni szobámat közlebről. — Nem volt nagy, de annál komorabb tekintet adának neki a falon függő régi feketedett rá mákkal szegélyezett képek és a századokra épített vastag falak. A festmények többnyire arczképek, melyek eredetijei aligha már rég el nem porhadtak, és csatákat s történeti eseményeket ábrázoltak. Épen ágyammal szemben függött egy kép, mely egész figyelmemet igénybe vette. Egy gyermek keresztelését ábrázolta. Az alakok életnagyságban, oly élethű színekkel s olyan jellemző kifejezésekkel voltak előállítva, hogy szinte vérkeringésüket s lélegzet vételőket véltem kivenni. Egész valójokon az ilyen szent komolyságu percznek istenségtől áthatott dicső szelleme lengett. A lelki atya, magasztos apostoli arczczal, épen a vizet önti a gyermek fejére, melyet egy magas, halovány férfi a márvány-medencze fölé tart. Oh de e férfi szeméből a pokol tüze lángolt, a fekete hajfürtök miként kigyók tekerődtek le vállaira, s arczvonásai oly lélekállapotot árultak el, mely egy büntény elkövetése után ezer tör által alásatva érzi legbensőbbjében a — megsemmisülést.

És a kezein levő gyermek holt. Sok gyermek-tetemet látam már festve, a legjobb festészek művei voltak ezek, de olyan valóan, oly igazsággal egy sem fogta fel a természetet. Épen e perczben kellett meghalnia.

Elkéült ajkain még intett a bucsuzó élet: a külső tagokból még el sem bucsuzott végképen. Az atya, bár arczában aggódás tükrözék, a gyermek halálát nem látszék tudni. Az egész kép merő ellenmondás, ellentét, s bár ha siri, mégis ígésző élebegett körötte. — A keresztanya szemei varázshatásúak voltak; bármely oldalról nézte őt az ember, mindig anuak méregéles tekintete érte. Nem tudván ennek kellemetlen benyomásától menekedni, lefekvém. De itt is elértek ama méregéles szemek, melyek a hold sápadt fényében még kisértetibbekké lettek; és csak midőn valóban álmodtam, nyugovám meg, midőn B . . . ben anyámnál s testvéreimnél vélém magamat.

Másnap későn ébredvén fel, a legutolsó jövék a reggelihez, hol említvén a képet, tudakozódtam annak festőjéről, mi-

vel a festményen sem nevet, sem pedig egyéb jelet nem lelhettem.

— A nevet nem tudom — mondá barátom, de a művész életéből juthat valami tudomásodra — s e közben egy szekrényből egy kis csomag pergamentlapot vett ki, melyek igen csinos latin írással voltak beírva.

— Midőn a képet portól tisztogatnám, a faragott keret és vászon közt véletlenül e lapokat találtuk.

Ezek után ölelgettünk, csokolódtunk, miben a nővérek természetesen kétszeresen részesítettek; s utamat az Oriási hegységbe gyalog folytatván, a lapokat szorgosan uti tárczámba rejtém.

Csatákat vívnak s háborukat viselnek, melyektől az emberi érzés visszaborzad. Iszonyú tények torlaszkodnak egymásra, mintha minden borzadály egy pontban egyesülne, hogy a történelemben égő fáklyaként a jövő századoknak fenmaradjon; mind a becs-és hódításvágyból származnak. De mindezt emberinek látszik azok előtt, kiknek a vallás kölcsönözte zászlóit, vagy kik miatt e szent névvel zászló gyanánt vissza éltek.

Spanyolország megalapítá „inquisitio“ját, s ennek vasmarka alatt ezer szív vérzett el, kiket az Isten szintugy öröme szintugy boldoglétre teremtett és az élet javaira ugyanazon igényekkel látott el, mint üző elleneit.

A sötétség eme baglya Németalföld fölé terjeszté ki rémes szárnyait és mint a „vampyr a vért a szívből,“ úgy szopta ez a gondolatot az agyból s elveté a bizalmatlanság sárkányfogait a békés kebelbe, úgy hogy a lakosoknál kétségbeesés és szörnyedés csiráztanak! — A helyett, hogy anyai szelidségtől vezetették, a l b á t küldé a legnagyobb zsarnok balfogása, — és a leggyönyörűbb tartományok elváltak a birodalomtól. — Hitrajongás és rablásvágy annyi várost rontott meg, hogy lakosai egy kiholt bolygónak új életet nyujthattak volna. — Leyden már nem állott az enyészet örvényén, nem, mert már meg is tette az első lépéseket belé, midőn Orániai Vilmos óriási szelleme egy második vizözön által ördögeitől megmenté.

Néhány város meghódítása azonban nem fedezheté a ropant zsoldhátralékot, melyet követelni a spanyol és német ezredeknek joguk volt, azért szenteltetett Antwerpen, a legvirágzóbb és gazdagabb német alföldi város — a megsemmisítésnek

Az elembertelenült „Alonzo de Rueda“ a gazdagság e gyűlpontja, a kereskedelem eme szive elé hajtá tigriscsapatjait. — Az Antwerpent fedendő fellegvárat Rueda, Sancho d' Avillával foglaltatá el, és egy egész éjen át löveté a várost mely előtte való napon Havre marquist segédcsapatával fogadta volt be; Rueda azonban még Vargas Alonzót Masztrichból, Romero Juliánt Lierből, Olivero Antoniót és Valdes Francscót Bredából várta. — E fürgeteg, csak miután minden rontó elemet a légből magához vont, sujtá villámát az áldozat fejére. A vágy: Antwerpent megrohanhatni, oly nagy volt, hogy a kik utoljára érkeztek meg ide, egy 24 órai indulás után, kivévén egy pohár bort, egyebet sem nem ettek, sem nem ittak, esküvel fogadván, hogy ők a városban fognak vacsorálni. — Champigni, a város parancsnoka, megtudván, hogy a fellegvárba ennek erősbülésére segédcsapatok vonultak, megparancsolá lövetését. Ekkor adá d' Avila a megtámadás jelét a dühöngőknek, és ő ezer ember gyalogság, s hatszáz lovastól támogatva, rontott ki a kapuk alól, miként rohanó folyam lerázván a part okozta békót, és sietett a városnak. — Így keletkezett olyan ütközet, milyent a történet csak keveset jegyzett fel számunkra. Egy részen a birvagy, az ember ezen leghathatósb készítője az

másikon a kétségbesés és a jog és hitért való küzdés öntudata. — Tán ezek győztek volna, de a gyáva szívű vallónok, kikből az őrség legnagyobb része állott, a fegyvert maguktól eldobálván, futásnak eredtek.

A polyva elvált, s a kik visszamaradtak, miután a győzelem reménye megszűnt, még csak annál dühösebben vivtanak.

A kapuk már berontva, a falak omladékká voltak lövetve. — Itt történt az is, hogy Fülep, Egmonti gróf, a nagy Egmont Lamoral fia, ki épen az egyetemből tért volt vissza, Romerótól elfogatott. Egy város, hősöket foglalván magában, még meg nincs hódítva, ha mindjárt le is vannak rontva falai; ilyenkor minden ház várrá, minden ember sereggé, minden marok buzogánnyá válik. — Vérrel trágyázott csatamezővé lön a város, s míg az egyik párt emez utcán győzött, amaz a másikon megveretett. A legmakacsabb ütközet a városház előtti nagy téren támadt. Vargas mindent lovasaival a György-utcán át a piac felé hajtván a polgárokat a városházba szorítá, hol az ablakokból kilövöldöztek, időnkint kirohantak s ismét visszavonultak. — Rueda a harc hevében vigyázatlanul rontott a felingerültek zömök tömege közé, hol is lova leszuratott, ő maga pedig arról lerántatván, elhurczoltatott. — Mi sors várható az elfogott vezért ily kétségbesés harcában? — A legkinosabb

halál, melyet százszor megizlettetnek vele, s ugyanannyiszor elhalasztanak. — Ruedát, — töre nem levén, melylyel mellét átdöfhetné, és kezei szorosán hátrakötözve, minden remény nélkül magát megfojthatni — kétségbesés fogta el. Ekkor rohan d' Avila, miként Isten ostora, az ellenséges csapat közé; fele elesett gyors s hatalmas vágásaitól, a többi megfutamodott, és Rueda — szabad volt, csodálkozva, a dolgot meg nem fogva s kételkedve, valjon az ég maga, vagy pedig barátjának karja menté-e meg!

— D' Avila, — mondá majdnem lélekszakadtan, s remegő hangon, — d' Avila! leányomat kivántad nőül. Ő nem akart beleegyezni, én őt nem kényszerítém. Most feleséged lesz oly szentül, miként én szabad vagyok, és pedig a te karod által!

Im, erre fölöttük láng ütött ki. — Söpredék-leányok és legények, a seregek szemetje, gyávák a tetre, de készek minden gonoszságra, szalmát vetettek és száraz fát a városházra, ezt felgyujtván. Most oly iszonyúságok történtek, melyektől a barbár visszaborzadott volna; de amazok ezt elkövethették, s így mind magukra, mind pedig cselekvésükre nyomták a gyalázat örök bélyegét.

(Folytatjuk.)

SZEGÉNY LEGÉNY.

VADONÁTÓL

- | | |
|--|---|
| 1. Árva vagyok, olyan árva,
Mint a madár, ha nincs párja; —
Sem országom, sem világom,
A becsület gazdagságom. | 2. Elvetődöm a tanyákra,
Pásztor ember jószágára;
Megemelem a süvegem,
És nálok letelepedem. |
| 3. Nem kérdezik, hogy ki vagyok,
Kisebb gondjuk is már nagyobb,
Tudják, hogy szegény a legény,
Azért szölitják így nevén. | 4. Ha benézek a csárdákba,
Egy—két garas rovására:
Búbánatomat leiszom.
És a tánczot jól kirakom. |
| 6. Szép lányokkal mu latgatok!
Mig rám törnek a hadnagyok —
Fölpattanok paripámra,
S elveszek a délibádba.. | 5. Vasárnagra virradóra:
Sarkantyút vereksz csizmámra;
Beugratok a deresen,
Oda, a hol szép lány terem. |
| | 7. Ilyen csak az én életem,
Azért mégis úgy szeretem:
Áldom holtig Istenemet,
Hogy így áldott meg engemet! |

Nándorfehérvár (Belgrád).

Remellay Gusztávtól.

(Folytatás.)

II.

A vegyes házakbeli királyok idejében.

Az Arpádok korszakában III-ik Béla trónralépése után nem játszott többé szerepet történelmünkben Nándorfehérvár; azonban csakhamar, III-dik Endre, az utolsó Arpádfi halála után hazánkba törni készülő sereg gyűlhelyévé lön, mert Milutin szerb fejedelem, Katalin, V-ik István leányának unokája, apósának (a nagy hatalmu Apor László erdélyi vajdának) befolyásában és tekintélyében bizva, mint trónkövetelő lépett föl, és betört az aldunai vidékre; de mivel nem tehetett szert

oly pártra, mely által érvényesíthette volna követelését, később mégis kénytelen volt felhagyni ohajával s pedig annyival inkább, mivel apósa kibékült nápolyi Róbert Károlylyal s átadta neki a szent koronát, melyet a hozzá segélyt koldulni s leánya kezét megkérni jött bajor Ottótól vett volt el.

Midőn Róbert Károly s fia a Nagy s dicső Lajos ültek hazánk trónján, a szerb fejedelmek háborítatlan birtoka volt Nándorfehérvár, e nagy király uralkodási ideje alatt a mozlimek már megfészkeltek ugyan magukat Európában s a szerb határokig is elhatva, magát az ország belsejét és fenyegették, de azért még sem terjeszthették hatalmukat ekkor még annyira, hogy Nándorfehérvár elveszthetésétől félhetett volna a szerb fejedelem.

Amde később, midőn az örökösen ingadozó, hétszer áruló Brankovics György nyerte el a Lazarevics István halála után a szerb fejedelemséget, napról napra aggasztóbb lett az országot fenyegető veszély, melyet az által hogy leányát, a gyönyörű Máté nőül adta Murad szultánnak, sem lévén képes elhárítani, — a nándorfehérvári várat, — melynek, a válságos időben megvédésére nem tartotta magát elég erősnek,

— egyezmény útján (1433) cserébe átengedte Zsigmond királynak, helyette Debreczent, Hajdu-Bözsörményt, Becsét, Világosvárt, Mező-Túrt, Tokajt, Régeczét, Tályát, Torontálmegyében 13, Bácsban hét, s még Tarczalt, Varsányt s több más várat s uradalmat kapván cserébe, mi eléggé tanusítja, mily nagy fontosságúnak tartatott őseink által a hazánk védbástyájaként tekintett duna-száva parti erődmény; és nem sokára (1440) néhez ostromot is kellett ennek kiállania; mert két hónapig ereje egész megfeszítésével vivta azt Murad szultán, de hiába, mert hősileg daczolt vele s végre elvonulásra kényszerítette Thalozi Zován János, a hodosi rendnek wránai hős perjele.

Zsigmond veje: osztrák Albert korában látjuk első ragyogásában feltűnni a Hunyady nevet, melynél fényesebbet nem találunk történelmünkben, sőt az összes világtörténelemben is alig.

Sedicső név szoros kapcsolatban áll Nándorfehérvár történetével; mert már Albert király korában kapitánya volt Hunyady János, kie város falai közt vivta ki fényes győzelmeinek legfényesebikét, azon győzelmet, mely által nem csak hazánknak, de, mint maga a pápa is okmányilag s ünnepeles Te Deum által hirdette: a világnak, az összes kereszténységnek megmérhetlen hor derejü szolgálatot tett. Mert ha nem tartóztatja fel s nem szorítja vissza a vad árt, mely kelet felől előre hömpölygött, a szultán hazánk elpusztított téerein átnyomulva. Németországot s a nyugat egyéb tartományait is feladta és a félhold hatalma alá görbesztette volna.

A dicső győzelem, melyről szölok, 1456-ban vivatott ki Hunyady által, mert ekkor indult meg több százezerre menő, részint hajókon levő, részint szárazföldi seregével Mahomed Nándorfehérvár felé, melynek várnagyai ez időben Szilágyi Mihály s Bastida János voltak; ez utóbbi spanyol eredetű, de egy magyar hölgy iránti szerelme által hazánk érdekéhez lánczolt s annak hűn s hősileg szolgáló bajnoka volt.

Mint említettem, attól függött hazánk sorsa, vajjon védike vagy nem Nándorfehérvárt, és mégis — a nemzet főurai közül csak néhányan tetjesítették azon kötelességet, melyet a honszeretet és törvények eléjük szabtak; habár ismét s ismét felszólította őket a török hadi készülétek hírére megrettent V-dik László király, s nem csak intette, de egyházi átokkal is fenyegette a pápa követe: Carvajál János bibornok, és Hunyady János is a vallás és haza szent neveire hivatkozva esengett, hogy felejtve a személye iránt táplált gyűlöletet s irigységet, s csak a hon szent érdekét s veszélyét tartván szemek előtt, zászlói alá siessenek; az egész Cillei-Gara-párt, mely, fájdalom, csekély kivétellel hazánk valamennyi olygarchiáit magába foglalta, semmit, de semmit sem tett Nándorfehérvár megvédésére, pedig perczről perczre nagyobb lett az azt fenyegető veszély.

De épen azért, mivel ily vétkes hanyagságot s elmulasztást kell megrónunk, sőt megátkoznunk az akkori főrendüek részéről, annál dicsőebben ragyog Hunyady neve; mert joggal mondhatni, hogy egyedül az ő érdeme volt, hogy Mahomed nem tűzhette fel Nándorfehérvár ormaira a félholdat.

De a hazáját igazán hön szerető köznemesség s a nép nem hagyta eredmény nélkül elhangzani a hős Hunyady lelkes felhívását s míg a főurak közül csak néhányan érkeztek dandáraikkal Szeged alá, mely kedvencz városát a mozli-

mek ellen indulandó sereg gyűlhelyéül jelölte ki, az ország minden részéből (bele értve a Töhötöm idejétől hősfiakban mindig gazdag Erdélyt is) nagy számmal sereglettek oda a kismesek s a nép fiai.

Es oda vonult kereszteseivel Kapisztrán János, ferencz-rendi szerzetes, a nagy bajnok méltó barátja is. Ez a stajerországi zárdában, Hunyady diadalai s lelki nagyságának hire által rajongó tiszteletre ragadtatva iránta s felfogva, mily eldöntő a keresztény hitre nézve az, mi Nándor falai alatt fog történni, eltökélte, egész szellemi erejével s ha szükség lesz, élte kockáztatásával is közremunkálni, hogy győzelmet arathasson a kereszt nagy bajnoka. Előbb a külföldön, majd hazánkban is szerte járva, elragadó ékesszólással toborzott mindenfelé, s szent ihletése hevét lángoló szónoklati varázsa által hallgatói kebleibe is átvillanyozván, több mint 20,000 fegyveressel érkezett Szeged alá. Igaz, hogy többnyire csak baltákkal, hegyes vasvégü rudakkal, cséplőkkel, kaszákkal s botokkal voltak ezek felfegyverkezve s nem dicsekedtek katonai gyakorlottsággal; de a fegyver hiányát kipótolta a rajongó lelkesedés s a vágy: minél előbb harcza szállhatni a pogányokkal s vagy részt venni a kivivandó diadal örömeiben, vagy mint a szent ügy vértanúi eleshetni.

Hunyady barátai, némi gunynyal nézték le e rendetlen kereszties sereget; de ő, ki a vallásosság magasztos érzemenyét hordta keblében, jöltudta, mily csudákat vihet véghez oly sereg, melyet rajongó lelkesedés hevít, s nevezetes támaszaként tekintette a népet, mely este s reggel ismételt eskü által fogadta, hogy rettenthetlenül fog szembeszállani a pogányokkal, és melynek nemes hevét nem hogy alá nem hangolta, sőt még inkább felbuzditotta volt a hir, hogy már Nándorfehérvár alatt van az egész török hadsereg (junius végén s julius első napjaiban.)

S míg e sereg így örvendett a hit s haza szent érdekeiért kivivandó csatáknak, a főurak, kik Budán együtt voltak, rémulve vették a szultánnak Nándorfehérvár alá történt megérkezésének híret s fájdalom, a király s nádor, kiknek mint vezéreknek kellett volna kardjaikat csillogtatni a hadsereg élén, ijedten futottak fel Bécsbe.

A törpe király s a csak ármánykodni tudott nádor mellett mily magasztos nagyságban tűnik fel a dicső Hunyady — ki most is az Urban helyezvén bizalmát, azon erős hittel indult el kedves Szegedéből, hogy rövid idő mulva diadalmasan fog visszatérni.

Nem lehet itt helye hosszasan leírni a Nándorfehérvár megmentése végett vivott s a legdicsőbb eredménnyel, Mahomed ereje megtörésével, a fontos vár megmentésével s a hazánkat s az összes kereszténységet fenyegetett nagy veszedelem elhárításával végződött harcztot, de mégis habár csak részletesen, ecsetelni fogom azt; — s annál inkább helyén látom, ki vonatban előadni, mi történt a hazánk történetének egyik legszébb epizodját képező vármentő harcztot folyama alatt, mert épen e hóban lesz évn a pja annak, hogy a diadalmasan lengő kereszties zászlók alatt küzdött s győzött magyar had elöl megtizedelve, végkép megveretve s rémulve futott meg a Nándorfehérvárt ostromlott török sereg.

(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— Julius 30-án. —

Megpróbáltatások. — Julius Caesar álmái. — Elaludt programmok. — Tropicus kiállhatlanságok. — Boldog falusiak — Ötvenezer kemenceze. — Fel és alá vezeklés. — Izzasztó valóság. — Fél munka. — Ruhák veszedelme. — Kétszeres tánczkedv. — Anna-bál. — A Balaton unokája. — Szívek rezgése. — Félézer szépség. — A szépség árnya. — Éktelen virágzás. — Chinai reminiscenciák. — Szomoru jelenségek. — Egy új könyv, melyet nem lehet ajánlani. — Ujkori Arisztides. — Vastag önbírálat. — A pesti műegylet. — Őt közül egy magyar. — Művészet-elpártolás. — Barabás és Brodszky. — Négy nehéz napok. — A fizetés napja. — Egy háziasszony életéből. — Egy nemes lelkű nő. — Sok nemes lelkű nő. — Hány boldog ember van a világon? — A mit az iskolákban nem tanítanak. — Erkölc helyett szertartás. — Keresztény vagy keresztyén. — A szeretet hite. — Felejthetlen est. — Tizenöt évi dicsőség. — Édes tudat. — A mi tartósabb az aranyból és fényesebb a gyémántnál. — A legszebb kiséret. — Olvasóink megpróbáltatása.

Bátran nevezhetjük e hetet a megpróbáltatás hetének; a merre fordulunk, mindenütt megpróbáltatások; nem a politikai világot értem; ott ismét beállt az a komoly csend, a melytől Julius Caesarnak, mint a római klasszikusok írják, olyan rossz éjszakái voltak; a „programm“-ok pedig éppen elaludtak az Urban; a nagy hőséget sem értem alatta, a mely néhány nap óta valóságos tropicus kiállhatlanságban nehezedik a fővárosra; kétszeresen boldog falusiak! kiáltjuk fel ilyenkor, kegyetek nem ismerik e le nem irható állapotot; kegyeteknél is meleg van ilyenkor, nagyon meleg, de mi az a fővárosi hőséghez képest! Képzeljének ötvenezer kemenczét, melyekben naponkint nyolcz óra hosszat roppant köveket melegítenek, és e köveken aztán százötven ezer ember naponkint tizenkét óra hosszat fel s alá vezekel, és némi fogalmuk lehet a főváros jelen hőfokáról; ez pedig nem költői nagyítás, kedves olvasónő, hanem a legizzasztóbb valóság; mert minden szoba jelenleg egy-egy kemenczévé lön, a kövek az utcán annyira forrók, hogy mikor déltájban imitt-amott egy kis vízzel meglocsantják, úgy sísteregnek, mintha valóban kemenczében melegítették volna, az a néhány csepp víz pedig azon módon gőzzé válik ismét; mert nem öntözgetik igazán, a fél munka pedig sokszor rosszabb a semmi munkánál; vagy becsületesen kellene öntözgetni, háromszor négyszer napjában, még pedig minden kövezett utcát, vagy semmit; a mostani öntözgetésnek nincs más eredménye, mint az, hogy egy pár száz női öltöny tönkre megy naponkint, ezért pedig nem érdemes még magasabbra fokozni a járdakövek forróságát.

Ilyen körülmények között szinte megfoghatlan, hogy a testvérfőváros fiatal szépeinek mégis kedvök van tánczolni; pedig mégis úgy van, sőt kétszer is tánczolunk mi most hetenkint, kedden este a császárfürdőben, szerdán pedig a rudasfürdői sétányon; és mindkét helyen igen szép társaság gyűl össze; sőt e héten szokatlan nagy számú fiatalság volt együtt a császárfürdőben; igen, mert az „Anna-bál“-t ültük meg; ilyen módon akartuk magunk elé varázsolni Füredet, a Balaton hőkeblű unokáját, a hol az Anna-bál évenként néhány száz fiatal szívet hoz „édes rezgésbe“.

Milyen volt ott az idej Anna-bál? bizonyosan fényes; szépség és pompában nem volt hiány; mint halljuk, már a nyolcz

százat haladja meg az ottani vendégek száma, és akkor természetesen — legalább félezer szépség van ott együtt; a vendégek másik, kisebbik felét a férfiak teszik.

Azonban olyasmit is hallottunk a fürdői vendégekről, a a mit legkevésbé sem lehet a szépséggel összeegyeztetni; nem akarjuk hinni, éppen azért írjuk ki, bizonyosan megczáfolják; így halljuk, hogy többek közt a fényezés és a kasztszellem olyan éktelen virágzásban áll ott jelenleg, hogy a valóban művelt ember Chinában képzelet magát lenni, és ott is tizezer évvel ezelőtt, nem pedig Magyarországon, a civilizált Magyarországon. Már egy ilyen tulajdon is elég volna mélyen elszomorítani a hazája javát igazán áhító szívét; a merre fordulunk, mindenütt a legnagyobb pénztelenség aggasztó képe ötlük szembe; irodalom és művészet, emberiségi és hazai intézetek a részvétlenség átkos kinja alatt sorvadnak, és e fürdőhelyen — mint mondják — egy-egy vendég csupán csak ruhára ezreket költ! Igen természetes aztán, hogy az ilyen vendég egyszersmind egyéb szerencsétlen balfogalmaknak is rabja, hogy a gőg és felfuvalkodottság áthághatlan falként meredez közte és többi társai között; ezt nem tartja magához méltónak, mert nincsen olyan szép ruhája, amazt meg mert nincsen olyan családfája, a harmadikat, mert csak polgári származású, a negyediket meg, mert más templomba jár imádkozni sat! Valóban igen szomoru jele ez a hátramaradt műveltségnek, és csak az a vigasztaló, hogy tán — koholmány az egész.

A ki olvasónőim közül bővebb tudomást akar magának szerezni a hű fényezés és rangkórság kárhóztos következményeiről, annak ajánlhatnék egy könyvet, melyben sok igaz és hasznos tudnivaló van foglalva; e könyv czime: „Önbírálat“, és csak a múlt héten jelent meg Lipcsében, de olyan — vastag tollal van írva, hogy bátran ide haza is kilehetett volna adni; és ép az a tulságosan vastag toll oka, hogy hölgyeknek nem lehet azt ajánlani; elég szomoru, hogy — sok felületesség és eszmezavar mellett — sok igaz hibánkat takarja föl a társadalom terén, nem kell azt még olyan korcsmai dialektusban úgy szólván „szemünk közé vágni.“ Legfőbb igyekezete a szerzőnek, (Arisztidesnek nevezi magát, de koránt sem a görög bölcs, mert ez a milyen bölcs volt, éppen olyan gyöngéd is volt egyszersmind) kimutatni azon igazságot, hogy a nemzetek életét nem a politikai, hanem a társadalmi haladás biztosítja; a társadalmilag művelt és kifejlett nemzet okvetetlen politikailag is elébb-utóbb azon polczra emelkedik, a mely őt megilleti, és viszont: fejletlen nemzet minden politikai szabadság mellett elébb-utóbb, de mulhatlan elvész, azután kimutatja, mennyire hátra vagyunk mi még a valódilag művelt és kifejlett nemzetektől; és ez valóban nagy baj; csak hogy a szomoru igazat kissé alaposabban is lehetett volna elmondani; azután még azt is könnyen ki lehetne szerzőnek a történelemből mutatni, hogy a társadalmi erények csak ott fejlődhetnek kívánatos módon, a hol — de hagyjuk el e kényes tárgyat; semmi kedvem „ellenbírálat“-ot írni az „önbírálat“-ra, annyival inkább, minthogy, mint mondám, igen sokban igaz van neki.

Bizony nagyon sokban nagyon hátra vagyunk mi még; vegyük csak a pesti műegyletet; legközelebb ismét öt képet vásárolt ez meg a részvényesek közti kisorsolás végett; az egyik: „Ligeti tájkép“ Lariss Henriktől Bécsben, a második: „Éjjeli

tájkép“ Hellmayertől Münchenben, a harmadik; „Des-sauai tájkép“ Papetől Berlinben, a negyedik „Erdőrészlet“ Brodszky Sándortól Pesten, az ötödik végre: „Salzburg melletti tájrész“ Hannold Károlytól Bécsben; tehát négyet idegen, és csak egyetlen egyet magyar művésztől! Mi ennek az oka? tán az, hogy nekünk nincsenek jeles festészeink? ki merné ezt állítani! de ha úgy volna is, csak magunkat illette azért keserű szemrehányás; hogyan lehetne nálunk kifejtett művészet, mikor nem pártolják! Barabás fényképészeti intézetet nyit, Brodszky pedig, a legkitünőbb tájfestészek egyike, kinek művét ezuttal szintén megvette a műegylet, egy felső magyarországi fürdőhelyre ment — fényképezni; mert nincsen munkája; a műegylet megveszi egy-egy munkáját, de ez még az éhen halásra sem elég, gazdag uraink pedig nem törődnek minálunk sem a művész, sem a művészettel.

Emberbaráti erényekben sem állunk még ott, a hol kellene; kegyed, kedves olvasónő bizonyosan tiltakozik ez ellen, de — ne önönmaga után tessék itélni; ime, egy példája az emberszeretnek; e héten volt Jakab napja; egyike ez azon négy napoknak, melyekre a fővárosban csak a házi urak nem gondolnak nehéz szívvel; a házbér fizetés egyik napja ez; megérzi azt a szegény ember még akkor is, ha tud fizetni, hát még, mikor nem tud! pedig ez a dolog nem tartozik épen a lehetlenségek közé egy szegény ember életében; csak egy hónapig ne legyen keresete, már nem képes megfizetni házbérét; ilyen szomorú eszt állt be e héten egy szegény özvegy asszonynál; hatvanhét éves már szegény, és egy kicsi külvárosi szobácskában lakott két leányával, évenkénti 60 frtért; eddig mindig hűségesen előteremtették az évnegyedenkénti 15 frtot, dolgoztak éjjel nappal és kifizették a házbért; az utósó hetekben azonban nem bírtak annyit keresni; elébb az egyik leány betegedett meg és feküdt három hétig tiphusban, aztán az öreg anya betegedett meg a sok virasztástól, az egyik leánynak meg lehetetlen volt annyit keresni kézi munkájával, hogy a két drága beteg gyógyíttatása mellett még házbérre is maradjon; így következett be a rettenetes Jakab napja; akkor a szegény beteg anya fülkél kórágýából, elmegy a „háziasszony“-hoz, hogy hát majd egy kis elnézésért esedez; hisz lehetetlen elnézéssel nem lenni ilyen nagy szerencsétlenség láttára! aztán meg a „házi asszony“ nak sem férje, sem gyermeke, sem rokona és azon felül két nagy ház tulajdonosnéja Pesten, lehetetlen tehát, hogy e 15 forintra nézve egy kis várakozással nem lesz iránta! És tudják-e kedves olvasónőim, mit felelt a „házi asszony“? semmint sem felelt, hanem azon módon felhívatta a házmestert, megparancsolta neki, hogy hányja ki azonnal a szegény beteg kevés holmijét az udvarra, és kergesse ki a szegény beteget a házból! Ez tény kedves olvasónő, és ha nem akadtak volna jó emberek, a kik egy nemes lelkű nő felszólítására a 15 frtot összeszerezik, a szegény beteg még most is hajlék nélkül nyomorog!

De forduljunk el az emberiség e torzalakjától; vannak még emberek, a kiknek arczáról az ég legdicsőbb erényei tündökölnék, és jól esik a léleknek, hogy ezek között a nőket illeti az elsőség; e héten is több nemes lelkű nőt jegyezhetünk föl; ilyen többek között Beczeredy Istvánné, ki valódi honleányi buzgalommal támogatja az írói segélyegyletet; egy maga már is több mint 200 sorsjegyet adott el, azon felül igen értékes ezüstasztali kosorót ajándékozott a kisorsolási bizottmánynak; egy másik nemes lelkű hölgy pedig Borbély Karolina Erdélyből, ki két ottani szegény ref. egyháznak száz száz forintot ajándékozott; a sok angyal mellett aztán akadáhat egy — ördög is, de ezek száma bizonyára olyan csekély,

hogy szóba sem jöhetnek, és ebben van e haza boldogságának legbiztosabb záloga. Csak hölgyeink törekedjenek előre azon isteni rendeltetésben, mely nekik e földön adatott, és e föld mindig gazdag lesz virágokban és azonképen emberekben, kik örülni tudnak nekik. Mert ha tudni akarják, hány boldog ember van a földön, avagy egy-egy vidéken, csak tudják ki, hány jó, nemes lelkű nő találkozik rajta, és mindjárt megtudják; nemes és jóra törekvő nő nélkül nincsen boldogság e földön.

Első dolog tehát a nevelés; az „Önbírálat“ nem igen említi ezt, pedig ebben rejlik a mi hátramaradásunk legfőbb oka; mondám, e hét a megpróbáltatás hete volt, mert minden intézetben most tartattak az évi próbatételeket; magam is jelen voltam néhányon, érdekelt a fiatal nemzedék miképi fejlődése; hogy is ne! hisz ezektől függ a haza jövője; és — szívem nagyon elsomorodott az irányon, melyet egyik-másik intézetben tapasztaltam; a tudományos kiképzetetről nem szólok, ez a szaklapokhoz tartozik; de a mit szó nélkül nem hagyhatok, ez azon kevés figyelem, mely jelenleg a tanuló ifjuság erkölcsi kiképzetésére fordítatik; a fejbe akó számra akarják tölteni a tudományt, a szívbe pedig alig egy cseppet szívárogtatnak az ember nemesítésére szolgáló elvekből, és a mit beleszívárogtatnak, az is inkább szertartás, mint erkölcs, inkább forma, mint erény; vannak kivételek, de csak is — kivételek! és épen ez a szomorú; mert a fiatalságnak erkölcsi tekintetben elhanyagoltatása az emberiség elleni merénylet; ez ellen nem szólal föl senki nagy lapjaink közül, hanem arról igen is hasábokat töltenek meg, hogy a keresztény és keresztényen szó közt milyen roppant különbség van, sőt már azt is állították e héten hogy a ki: keresztényt ír, az nem igazi katolikus, hanem „bálványimádó“. Kegyed nevet ezen nemde? pedig szórol szóra úgy van ez megírva. De hagyjuk azt, e lapok olvasónői tudják, hogy az igazi vallásosság az erkölcsösségben, a nemes tettek gyakorlatában áll, nem pedig abban, hogy gyűlölséget és idegenkedést támaszunk embertársaink között. „Én vagyok a szeretet“ mondá az Üdvözítő, és ez isteni igazságért halállal pecsételte meg istenséget, és a ki nem ekképen imádja őt, az nem az ő hive, akár „keresztény“-, akár pedig „keresztény“-nek írja és nevezze magát.

Még egy másik nagy megpróbáltatás várt e héten reánk fővárosiakra; Hollósy Kornélia lelépett a színpadról; utósó szerepe „Melinda“ volt „Bánk bán“-ban; megható, felejthetetlen egy est volt ez reánk nézve; lelkünk előtt álltak mindazon élvezetes órák, melyeket tizenöt év óta e nagy művésznőnek köszönhattunk, és azon nemesítő befolyás, melyet általában színészetünkre gyakorolt; Hollósy Kornélia nagy volt mint művésznő, de mint finom izléssel bíró hölgy és tisztalelkű honleány még nagyobb vala! Azért bármennyire szorította össze szívünket az a fájdalmas tudat, hogy ez este utószor láttuk őt a nemzeti színpadon, némi vigasztalást találtunk abban, hogy ő azért még tovább is e hon kitünő leánya marad; a művészet alá van vetve az idő kíméletlen hatalmának, de a lelki tisztaság tartósabb azon arany karperecznél, melyet ez este emlékül kapott, és a honleányi erények fényesebbek azon drágaköveknél, melyek e karpereczet díszítik! Nagyon édes lehet most a búcsuzó honleányra nézve azon tudat, hogy a művészet lidérczeit: a telhetetlen becs- és birvágyat letudta benne küzdeni az igaz hazaszeretet; azért kíséri őt a haza osztatlan tisztelete és osztatlan szeretete a házi tűzhely szentélyébe, csak úgy, mint a művészi dicsőség csarnokába, és neve egyiránt élni fog a hazai művészet ércztábláin és a jeles honleányok csillagkoszorújában.

Hát még minő megpróbáltatást tud e hét felmutatni? a fővárost illetőleg semmit, hanem igen is kegyedre nézve, ked-

ves olvasónő; a mai számmal küldi szét e lapok szerkesztője előfizetési felhívását az ideai „Magyar nők évkönyvé“-re; de ezt nem szabad a megpróbáltatások sorába iktatni; Kegyetek bizonyára ismerik ez „Évkönyv“ eddigi két évi folyamát; a magyar hölgyek tudják tehát, mennyire ügyekszik az nemes és gazdag tartalom csak úgy, mint diszes kiállítás által megfelelni a művelt izlésnek; csak annyit mondok tehát, hogy az ideai folyam külsőleg belsőleg egyaránt méltó lesz elődjeihez; méltassa tehát Kegyed is becses figyelmére, kedves olvasónő, valóban nem pazarolja azt érdemtelen műre.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjal begyűlt:

| | |
|---|---------------|
| Mihályról: B. Fáni | 1 frt — kr. |
| Sz. S. né | 1 „ — „ |
| V. Hunyadról egy névtelen | 1 „ — „ |
| Pestről Remellay Gusztáv ujjában *) | 1 „ 40 „ |
| Összesen | 4 frt 40 kr. |
| Ehez a mult heti | 93 „ 12 „ |
| Teszen összesen | 97 frt 52 kr. |

*) Dr. Batizfalvi Samunő 1 frt., Keresztessy Vilma 40 kr.

Gazdasszonyoknak.

Apró marhavész ellen.

Igen hasznos szer a főtt dohánylevél, e lébe áztass néhány óráig tengeri szemeket s add enni a marhának. A hordókáposzta is igen jónak bizonyult be ilyen vészes időkben sőt ha víz helyett a kis baromfinak háromszor napjában édes tejet adsz, igen jó hasznát fogod venni, kivált akkor, ha a vész még csak a környéken pusztít; ezzel távol tarthatod ólaidtól e szörnyü vendéget.

Sz. A.

Gazdasági torta.

Mérj meg hat tojást héjastul, ugyanannyi cukrot, vajat és lisztet. Dörzsöld el jól a vajat, add hozzá egyenként a tojás sárgáját, azután a cukrot, később a lisztet és legutoljára a tojás fehéréből vert kemény habot. E keveréket öntsd kikent formába, tedd a sütőbe; ha szép sárgára megsült, vágd négyszögletű kockákra, ezeket huzd át cukros jéggel, szárítsd meg még egyszer a sütőben, s ha kihült, tálald föl.

D. Izabella.

Ha szereted, jó.

Főzz meg fél font rizkását tejben cukor és vanigliával, de vigyázz, hogy a rizs szét ne főjön, hagy félíg kihni s tedd téstástálba, hegyet alakítván belőle egy kanállal; erre tégy barackbefőttet, verj hat tojás fehéréből kemény habot, cukrozd meg jól s huzd át a rizkását vele, végül pedig hintsd be az egészet vágott mandulával s gyenge tűznél süsd meg a sütőben, s tálald fel hirtelen, ha szép világos sárga.

M. Flóra.

Irodalom és művészet.

× B. Jósika Kálmán szépirodalmi, művészeti és művészeti lap szerkesztésére kapott engedélyt.

× A „Népszínházi Évkönyv“ szerkesztői, Bolnai és Kempelen Győző, fölkérik az illető gyűjtőket, hogy izeiket a begyűlt összegekkel együtt legfőlebb e hó közepeig beküldeni sziveskedjenek, annál is inkább, mert azontúl ára 1 frtnál drágább leend. Tán fölösleges is a közönséget figyelmeztetnünk, hogy a fönn czimzett évkönyv az alig tengődő budai népszínház javára adatik ki. Van-e a magyarok közt csak egy is, a ki ezen, csak nem rég keletkezett intézeten segíteni ne ohajtana?!

× Tóth Kálmán a „Bolond Miska“ szerkesztésétől visszalépett, s helyét véglegesen Szokoly Viktor foglalta el.

× A „Tatár Péter“ czimü humorisztikus lap, mely egy időre fel volt függesztve, most újra megindult.

× A „Sárközi árvíz könyv“ kiadói tudatják, hogy a könyv már sajtó alatt van ugyan, de mivel még néhány megígért munka kezökbe nem érkezett, az előfizetőket egy kis türelemre, az illető írókat pedig ígérteik beváltására kérik.

× Mészáros István egy kis regényt irt e czim alatt: „Szerelem és eskü“, mely e napokban került ki Emich nyomdájából. Mint az előfizetők névsorából látjuk, a kis könyv szép részvétellel találkozott.

× Balogh Zoltán „Uj nemzedék“ czimü lapot szándékozik megindítani, mely hir szerint azon néhány fiatal író közlönye leend, kik egymással szövetségbe lépve, megfogadták, hogy dolgozataikkal ezentul csupán csak a „Szépirodalmi Figyelőt“ fogják megörvendeztetni.

Budapesti hírvivő.

★ (Deák Ferenczet) az aradi kaszinó-egylet tiszteletbeli tagjául választotta. Nagy hazánkfia mult hóban küldé el ez alkalomból köszönő levelét a nevezett kaszinónak.

✂ (A lipótvárosi templom építése) pénz hiányában lassan halad, mint a lengyel posta. Most úgy akarnak az építés folytatására pénzt szerezni, hogy egy sorsjátékot terveznek 3 frtos sorsjegyekkel.

✂ (Egy lapszerkesztő utikalandja.) A pesti divatlapszerkesztők egyike közelebb a Kunságban utazván, egyszer csak egy lovas legény vágatott eléje, ki aggódva kérdé tőle, hogy ha valjon csakugyan kivégzik-e az elfogott Bogár Imrét? A szerkesztő azon kérdésre: miért érdeklí e dolog oly nagyon? az idegen így felelt: „Mert testvérem; én Bogár Jakab vagyok.“ E nyilatkozatra a szerkesztő természetesen jobban szeretett volna szerkesztőségi irodájában bármily kuruczverset olvasni, mint ily nem várt találkozás mellett a Kunságon utazni. A rabló azonban nem bántá őt, s nem is kért tőle semmit, még beszélt vagy verset sem; hanem beszélt hurokra került testvéréről s kijelenté, hogy ő maga is felhagy eddig folytatott kárhuzatos életmódjával.

✂ (Dinnyeversenyek.) A magyar kertészeti társulat f. hó 13, és 25-én s sept. 14-én dinnyeversenyeket rendez dunaparti csarnokában. Versenyzésül dinnyét minden dinnyetermesztő küldhet be a társulat csarnokába, s a versenyben, 50 kr. lefizetése mellett akárki részt vehet. Aug. 25-én dinnye-

kiállítás is leend, mely a mondott napon reggeli 9 órától kezdve, 10 kr. belépti díj mellett leszen megtekinthető. Remélhető, hogy a versenyek jól fognak kiütni, miután ez idén kitünő dinnyetermesre van kilátás.

✂ (Királyi hamvak.) III. Béla magyar király hamvait a nemzeti muzeumból, hol 1848 óta őriztetek, közelebb a budai városi plebánia templom sirboltjába szállították át.

✂ (Gőzökikötő a Margitszigeten.) Egyik pesti lap azt a hirt hozza, hogy a Luczenbacher testvérek helyi gőzöst építtetnek, mely a Margitszigeten is ki fogna kötni. A Margitsziget igen kellemes sétahely, miért is igen ohajtandó volna, ha a főnnebbi hir nem bizonyulna be kacsának; csak az itt a bökkenő, hogy, mint halljuk, a sziget tulajdonosa nem akarja megengedni, hogy ott gőzhajóállomás is legyen. A tulajdonosnak erre kétség kívül joga van, de hogy egyszersmind méltányosan cselekszik-e? az már más kérdés.

✂ (A Kisfaludy-társaság) alapítókéjét legujabban ismét két alapító gyarapította 100—100 frttal, névszerint Madass Károly, pesti ügyvéd és Ordódy István Károly. Amaz alapítványát készpénzben, ez utóbbi pedig alapítólevélben tette le.

✂ (Hollósy Kornélia) igen szépen veendő búcsút a művészi pályától, mely neki annyi babért termett. Mint halljuk, az ősz folytán több vidéki városban hangversenyt rendezend, még pedig mindenütt az irói segélyegylet javára, csak Egerben fog egyszer az ottani nőegylet javára föllépni. A jelen hónapot a tisztelt művész falusi jószágán fogja tölteni, szeptemberben Kolozsvárott vendégszereplend, s hangversenyeit valószínűleg csak késő ősszel kezdi meg.

✂ (A nemzeti Muzeum könyvtára.) Van a mi Muzeumunknak egy több mint 100 ezer darabból álló könyvtára, melynek természetesen az volna rendeltetése, hogy a közönség által folyvást használtassék. Ez eddig azért nem történhetett meg, mert a könyvtár nem volt rendezve; ez elég alapos ok, bár kissé furesán hangzik, hogy az ország könyvtárát több évtized folytán nem tudták rendezni. Most már, a mint értesülünk, a rendezés legnagyobb részt be van fejezve. Tehát meg is fogják nyitni, gondolják magukban olvasóink, kétségkívül örömmel. De bizony még korán van örülni, mert most meg az áll a megnyitásnak útjában, hogy az olvasótermek nincsenek bebutorozva, nincsenek pedig azért, mert szegény az eklézsia. Mint halljuk, már ezelőtt több hónappal folyamodtak a helytartótanács-hoz a szükségelt összeg utalványozása végett, de még eddig semmi válasz sem érkezett, s így azt sem tudjuk, kapunk-e pénzt vagy sem? Így tehát nincs remény, hogy az annyi éven át használatlanul hevert könyvtár mostanában megnyitassék.

✂ (Voggenhuber Vilma) azon idő alatt, melyet nemzeti színházunknál töltött, nem kis mértékben vivta ki a közönség rokonszenvét, és méltán; mert ritka egyén halad előre művészi pályáján oly gyorsan, mint ő. Annál inkább sajnáljuk tehát, hogy szerződése leteltével ő is elhagy bennünket, hogy sok szép, s részben már igazolt reménnyel kezdett pályáját a berlini operánál folytassa, hová igen előnyös föltételek mellett szerződött, kapván az első évben 7,000, a másodikban 9,000, s a harmadikban 11,000 frtot.

✂ (Irói segélyegylet.) Azon sorsjáték nyereménytárgyai közt, melyet az irói segélyegylet rendezend, valószínűleg egy könyvtár is lesz, melyet a „Hortobágy“ szerkesztősége szándékozik összeállítani Debreczenben egyesek adományaiból, hogy aztán a mondott célra ajándékozza. A terv szép, s reméljük, hogy sikerülni is fog.

✂ (Richard abbé tudományát) a tapasztalás még eddig nálunk is a legszebb sikerrel igazolta. A Széchenyi-hegyen két forráshelyet jelölt ki, melyek ásátását e napokban meg is kezd-

ték, még pedig oly kedvező eredménnyel, hogy az egyiknél 3 ölnyi mélységben jó és bő mennyiségű ivóvízre akadtak.

✂ (A Képzőművészeti társulat) mint tudva van, még 1861-ben megkezdé a legutóbbi országgyűlési képviselők arczképeinek kiadását, azon reményben, hogy míg így a közönségnek kedves szolgálatot tesz, egyszersmind a bevéendő jövedelemből saját művészi czéljait is előmozdithatja. E reményében a társulat, fájdalom, csalatkozott, mert a közönség az említett arczképcsarnok iránt nem tanusított oly részvétet, a minőre a társulat méltán számíthatott. A társulat tehát mult havi ülésében elhatározta, hogy fenmaradt arczképpéldányait, sőt az illető köveket is eladja; míg azonban az eladás megtörténhetnék, példányok a társulat volt titkáránál, Plachy Ferencznél rendelhetők. Eddig az országgyűlési követek arczképcsarnokából 3 mülap jelent meg, mindegyik 25 képviselő arczképével; egy mülap ára 2 frt, tehát mind a három, vagyis 75 arczkép csak 6 frtba kerül.

✂ (Bűnfenyítő ügy.) Emlékeznek tán olvasóink, hogy Rott, pesti ékszerárus boltját több hóval ezelőtt kirabolták, mintegy 20,000 frt értékű tárgyakat vivén el belőle. A tettesek időközben hurokra kerülvén, a városi törvényszék által a napokban itéltettek el, még pedig az egyik tolvaj 10, a másik 8 évi börtönre, az orgazda pedig 15 havi fogságra.

✂ (Czélszerű terv.) Híre jár, hogy a jövő okt. 15-től kezdve az omnibus-közlekedés a város területére is ki fog terjesztetni, és pedig olyformán, hogy a széntéri kocsik az üllői uton a Ludoviceumig, a sebestyéntériek a statio-utcán a józsefvárosi templomig, s az országutiak a nádor-utcán az uj-épületig fognak közlekedni. A közönség kényelme iránti tekintetből igen ohajtandó e terv létesülése.

✂ (Természettani gyűjtemény.) A Beleznay-kertben jelenleg egy pár órát igen kellemesen lehet eltölteni az ott felállított természettani gyűjtemény szemlélésével, mely mintegy 20,000 különféle tárgyat foglal magában. Különösen gazdag és érdekes a kagylógyűjtemény, mely a legszebb példányokat képes felmutatni. Érdekes még a különféle vadnépeknél divatozó öltönydarabok, fegyverek, hangszerek s a t. A gyűjteményt egy kis állatsereglet egészíti ki.

✂ (Kéjkirándulás.) Pestről Bécsbe is rendeztek e napokban kéjkirándulást vasuton, melyre nem találkozott ugyan annyi vállalkozó, mennyit ohajtottak, azonban valahogy mégis csak elsült. A kéjutazók tiszteletére Bécsben a „Neue Welt“-ben ünnepélyt is rendeztek, melyre legalább is 10,000 bécsi polgár jelent meg, kik lelkesülten megtapsolták és éljenztek a csárdást. Így írja a mi nem legjobb barátunk, a „Presse.“

✂ (Falk Miksáról) említettük legközelebb, hogy büntetésidejét a bécsi legfőbb törvényszék felényire szállította le. E hirt most már bebizonyult ténykép ismételhethetjük, azon hozzáadással, hogy jeles tollu publicistánk mult pénteken kezdé meg 3 hónapig terjedendő fogságát.

✂ (Girókuti Ferencz kertészgazdászati ügynökségénél) e napokban Sz.-Pétervárból szölet, Krakóból pedig dinnyét rendeltek meg. Ugyanez ügynökség látta el szölettel a mult évben Artót Desirée kisasszonyt is, midőn Berlinben vendégszerepelt. Az ügynökség helyisége a József-téren 14. sz. alatt van, hol folytonosan a leggyönyörűbb gyümölcskiállítás látható: nem terem Magyarországon oly gyümölcs, mely ott a legjobb minőségben feltalálható, s jutányos árért megszerezhető ne volna. Girókuti ez intézet felállítása és fentartása által nem kis érdemet szerzett magának. Hölgyeink legnagyobb része örömmel foglalkozik a kertészettel, annál inkább ajánljuk tehát e jól rendezett kertészeti kiállítás minél gyakoriabb látogatását.

✂ (A pestvárosi német színház) továbbra is Winter igaz-

gató kezében marad, ki a városi hatósággal ujabban kötött szerződésében kötelezte magát, hogy a kérdéses színházat saját költségén ki fogja csinósíttatni. Adjon Isten sok szerencsét hozzá!

✂ (A magyar gőzhajózási társaság) csakugyan létesülni fog, még pedig valószínűleg előbb, mint egyelőre remélni mertük volna. A társaság 5 millió frt alaptőkével fog megalakulni, melynek felét angol bankárok adják, másik felét pedig az országban aláírás útján akarják előteremteni. Ez ügyben f. hó 9-én lesz a második tanácskozmány.

✂ (Engel József, jeles szobrász hazánkfiá,) ki a múlt hónapban négy szoborművét küldé Pestre a műtárlatban kiállítás végett, azon ígéretet tevő, hogy valamennyi szobormintáját a nemzeti muzeumnak fogja hagyományozni. Engel jelenleg 50 éves, egyike a jelesebb szobrászoknak, az 1851-iki londoni kiállításon kitüntetés is nyert, s egy ott kiállított szobrát az angol királynő férje vette meg.

✂ (A zenede növendékei) ez évi vizsgájokat zene-és szavali estélylyel végezik be, mely ma d. u. 4 $\frac{1}{2}$ órakor leend a Muzeumban. A zene-és szavali részekén kívül két kis szindarabot is fognak előadni, név szerint Fáy András „Közös ház” című vígjátékát s Jakab István „Rózsáünnep” című népszínművét. A jövedelem a zenede javára lesz fordítva.

✂ (Apró hírek.) Buda város tanácsa f. hó elsején átvette az álladalmi adó beszédését. — Szerdahelyi Kálmán f. hó közepe táján érkezik vissza Pestre külföldi utazásából. — A pesti városház harmadik emeletének fölépítésére a kőművesmunkákra Limburszky, az ács munkákra pedig Wieser Gyula vállalkozott. — Pesten német ref. egyházközség van alakulóban. — Than Károly a vegytan rendes tanárává neveztetett ki a pesti egyetemen. — E napokban ismét két ismeretlen hullát huztak ki a Dunából: egyet a császárfürdő közelében, s egyet az aldunasoron. Amaz férfiú, ez utóbbi mintegy 30 éves nő volt. — A dunapart szabályozását ez évben a görög templom irányáig folytatják. — Pest város hivatalnokainak fizetéséből a helytartótanács rendelete folytán tetemes levonások történtek, úgy, hogy még a darabontok évdiája is 50 frttal leszállított. A város e rendelet ellen az udv. kancelláriához folyamodott. — Perlmutter kőbányái serfőzőgyárában e napokban egy napszámos 60 lábnyi magasságból a malátapinczébe esett, s ott rögtön kiadta lelkét. — A császárfürdőben mult kedden tartották meg az Anna-bált; a Rudas-fürdőben pedig legközelebb Flóra-bál leend. — Tatár Péter felolvasásokat szándékozik tartani a budai népszínház javára. — A városligeti árúbódék bérei oly magasak, hogy az illető bérlők e miatt kénytelenek a bódékat ott hagyni. — A szőlőérés idénye alatt aug. 20-tól okt. 20-ig külön helyi gőzösök tartandják fenn a közlekedést Pest, Budafok és Tétény között. — Beck énekes elhagyta már fővárosunkat. Nevét az által örökitette meg, hogy egyszer a budai színház javára is föllépett — a hirlapokban. — A koritniczai fürdőben egy ásványosvízű forrást a jelenleg ott mulató Somsich Pál hazánkfiá tiszteletére „Somsich-forrás”-nak kereszteltek el. — A dunaparton oszlopos táblákat állítanak föl, melyekre a hajók kiszállási helyei, a gőzhajók állomása, a fürdőhelyek és gyümölcsvásár lesznek felállítva. — Mult vasárnap egy 15 éves fiú az aldunasoron lovat vitt usztatni a Dunába, azonban oly szerencsétlenül járt, hogy lovastul a vízbe fult. — A „magyar tanárok egylete” aug. 10-én tartja alakító közgyűlését. — A magyar Akadémia aug. és szept. hónapokban vacatiót tart, hogy magát illőleg kipihenje, miután az év folytán nagyon sokat pihent. — Egy czipészinas mult hétfőn egy kutya által lett megmaratása után 49-ik napon, viziszonyban meghalt. — Jövő őszszel a Delepiér nővérek, híres hegedűművésznők hangversenyezni fognak fővárosunkban. — A pesti egyetem igazga-

tójjal a jövő évre dr. Sauer Ignác választatott meg. — Ó-Budán mult hétfőn két ház leégett.

Nemzeti színház.

Julius 30-kán. —

Julius 24-dikén: „Észak csillaga” Meyerbeer operája. — Jul. 25-dikén: „Ernani” Verdi operája. — Jul. 26-dikán: „A felolvasónő” francia dráma. — Jul. 27-dikén: „Sarolta”, Erkel operája. — Jul. 28-dikán: „Báró és bankár” Hugo Károly drámája. — Jul. 29-dikén: „Bánk bán” Erkel operája. — Jul. 30-dikán: „A gyűrű”, francia vígjáték.

Szomorú egy színházi esténk volt e héten; Hollósy Kornélia bucsuelőadása; „Bánk bán”-t választá, melyben olyan utánozhatlan bájjal adja Melindát; de a zsufolva telt ház nem birta élvezni ez édes éneket, mert a szívet azon fájó érzet töltötte meg: ma halljuk őt utójjára, ma látjuk utójjára színpadunkon e nemes, izlésteljes alakot. Ügyekezünk taps és kihívások által némi enyhülést szerezni fájdalmas érzelmeinknek, de nem lehetett, és végre is — könnyekhez folyamodtunk. Mi nem szégyeljük e könnyeket, a szeretet és tisztelet könnyüi ezek, a miknek a férfiszemben is szabad tündökölniök. De nem az egyéni érzésekről, hanem az est ünnepélyéről kell írnom. Hogy a nagy és fényes közönség minden jelenet után kihívta a szeretett művésznőt, azt már föntebb érintettem, azt azonban, hogy ez újra meg újra ismétlődő kihívások milyen zajosak voltak, azt nem lehet leírni; a nemzeti színház még nem hallott ilyen kihívásokat; természetes; mert hisz a nemzeti színház még nem volt olyan magasztos ünnepély színhelye; nemcsak a nagy művész állt előttünk, hanem egyszersmind a szeretett testvér, az országosan tisztelt honleány, az erényekben ékes magyar nő, és mindezekből egyszerre, egy órában kellett bucsuzunk, csuda-e, hogy alig találtunk kifejezést érzelmeinknek! De igaz, nem egyéni érzésekről, hanem az est ünnepélyéről kell szólnom. A jeles művész mélyen meghatva kezdte el gyönyörű szerepét, édes hangja rezegéséből a nemes szív reszketése hallott ki; hogyan is ne reszketett volna, mikor most el kellett szakadnia olyan két világtól, a milyen a színpad és a dicsőség, a melyhez tizenöt hosszú évig hozzá volt nőve! Egy pillanatig ugyan erőt látszott venni fájdalmas elfogódásán, énekelt gyönyörűen, szívetmegkapólag, de néhány percz múlva ismét elhagyta ereje, és megtörve hanyatlott a közelében álló kardalnoknő kebelére; oh, ezt a pillanatot soha sem fogom elfelejteni! magasztos, égbeemelő egy pillanat volt ez; nem hallatszott egyéb, csak zokogás; minden szemben könnyek ragyogtak! De nem az egyéni érzésről kell szólnom — de hát mit csináljak, ha nem tudok másról írni! mikor még most is nem tudok megilletődés nélkül e felejthetetlenül édes keserves estre gondolni! Csak rövideden írhatom tehát le, hogy midőn végre a függöny legördült és a közönség újra, tán ötvenedikszor, kihívta, hogy még egyszer lássa szeretetének és tiszteletének e példányképét, még egyszer, utójjára! — és végre ismét fölemelkedék a függöny, a színpadon az összes színházi személyzet volt együtt, és előlépett két fejedelmi apród, kezében aranytálca, aranytálczán babérkoszoru, gazdagul diszitve magyar hazánk színeivel, e koszorut a nemzeti opera koszorus nagyja: Erkel Ferencz tevő a könnyező művész föjére, azután a nemzeti zene egy másik fölkont papja: Reményi Ede lépett elő, kísérve a kitünő Mosonyi és Abrányi tól és egy huszonnégy gyémánttal és egy nagyszerű opállal gyönyörűen ékített karpereczet adván át neki, e szavakat mondá:

„Mélyen tisztelt művész! Elhangzottak ajkaidról az

utolsó dallamok, melyek ez általad hön kegyelt csarnokban hosszas és dicsőséges művészeti pályád után bucsuhangok valának.

„Távozásod jelen fájdalmas perczében a legragyogóbb szónoklat sem lenne elégséges, kellő fényben felmutatni elévülhetlen érdemed koszoruját, melyet a hazai műtörténelem már rég ércztáblájára véssett.

„Méltó helyet vívtál te ki magadnak a nemzet kegyeltjei között, melynek művészeti egén büszkesége valál, s mely a hála s elismerés hervadatlan virágaiból font emlékfüzért, hogy azt nemesen érző honleányi kebeledre tűzze.

„Mint minden művészi nagyság, úgy előtted is nyitva állott a világ dicsőségkapuja. De te inkább ölelted szivedhez a szeretett hon földéből fakadt szerény, ám drága s hálás ibolyát, mint a csillogó röpkeszinü virágsokrot, melylyel a művészeti világpolgárság kecsegtetett. S ez érdemeid legszebb koronája, miért a magyar zene muzsája, mint páratlan példányképre mutat rád, midőn nevedet a dicsők évkönyvébe vezeti.

„Ime, az összes magyar hazas e nemzeti intézet nevében fogadd bucsu-jobbunkat; de légy meggyőződve, hogy fáj, mindnyájunk szívének fáj, nagyon fáj ez intézettől távozásod.

„Vedd egyszersmind e koszorut s ékességet, melyet fővárosi számos tisztelőid nevében feledhetlen érdemeidért a hála és elismerés egy csekély jeléül örök emlékül átnyujtunk.

„A magyarok Istene tartson meg e drága szent hazának!”

És ha ehez még azt is adjuk, hogy Thaly Kálmán jeles költőnk, kedves bucsuköteményt irt ez alkalomra, mely a másik apród által lön a bucsuzó művésznőnek átnyujtva, mindent elmondtunk, a mit ez estről szóval elmondani lehet; de vannak az életben kivételes, elragadtatási pillanatok, melyekben az ember mintegy túl van emelkedve a földi légkörön, melyekben mintegy érzi a lélek közel rokonságát a mennyországgal; az olyan mozzanatok nem lehet leírni, és ilyen mozzanat volt az, melyben Hollósy Kornéliától elbucsuztunk. A művészi dicsőség, a magyar nő lelki tisztasága, a magyar honleány lelki fensége volt az, mely e bucsúünnepélyen egyik újabb diadalát ülte.

Budai népszínház.

Julius 23-kán: „Tiszahá-i libácska” és „Szép molnárné. — Julius 24-kén: Szerelem és örökség,” Szigeti vigjátéka, a felvonások közt tót tánczczal. — Julius 25-kén: „Párbaj sötében,” vigjáték. — Julius 26-kán: „Falusiak,” Szigeti vigjátéka. — Julius 27-én: „Az elátkozott herceg” vigjáték. — Julius 28-kán: „Lepecsételt polgármester” és „Becsületszó” Szigetitől. — Julius 29-kén: „Mátyás napja Soroksáron” — Julius 30-kán: „Egy gyűrű,” francia vigjáték. —

Mindenfélék.

‡ (A magyar viselet terjedése.) A lapok megrovólag emlegetik, hogy a magyar viselet, kivált a nőknél, napról napra jobban háttérbe szorul, hogy helyét a francia divat foglalja el. Ez azonban a legkézzelfoghatóbb rágalom, s mi épen ellenkezőleg arról tudósíthatjuk olvasóinkat, hogy nemzeti viseletünk napról napra újabb hódításokat tesz — Marienbadban. Igenis, Marienbadban, de korántsem a pesti ujtér vendégei közt. Marienbadi tudósítás szerint az ott levő magyarok nemzeti öltönye a fürdővendégeknek annyira megtetszett, hogy most, a lengeleket kivéve, kik nemzeti gázszt viselnek, mindenki rendre

magyar öltönyt készített, s e végett sok magyar hölgy kénytelen, nemzeti ruháit szivességből mintácul átengedni, miután az ottani szabók a magyar ruha készítéséhez még eddig nem igen értenek. Gr. Z i t t e n, az egykori híres porosz tábornagy fia volt az első, ki b. P—y átilájának mintájára készítettett ily öltönyt, s példáját azóta a vendégek vetélkedve követik. Jó lesz ezt tudni azon magyaroknak, kik akár kényelemből, akár divatkórból nemzeti öltönyüket idegennel készek fölcserélni.

‡ (Nagyszerű vásárlás.) Az egyiptomi alkirály, mint tudva van, jelenleg Európában, névszerint Londonban mulat, s miután nem akar üres kézzel hazatérni, jó magyar szokásként egy kis vásárfiát vett a londoni kiállításon. A többi közt a francia osztályból megvette az ugynevezett gyémánt-sárkányt, mely 60,000 db gyémánttól ragyog; vett ezenkívül 24 nagy gözgépet, sok drága butort s a t. Az összes vásárfiáért nem fizetett többet, csak harmincz millió forintot. Potomság! Kinek pénze van, mennyországot is vehet.

‡ (Hogy segítik az angolok szegényeiket?) Az éjszakamerikai háboru következtében Angolországban sok ezer gyármunkás maradt kereset nélkül, s jutott a legnagyobb inségre családjával együtt. E szerencsétlenek nyomorának enyhítése végett Londonban közelebb népgyűlés volt, melynek eredménye az lön, hogy rövid idő alatt egy millió forint iratott alá a mondott czélra.

‡ (Lerombolt bünbarlangok.) Párisban közelebb több bünbarlangot romboltak le, hogy helyekre diszes palotákat emeljenek. Ez elpusztított bünfészek egyikének befalazott pinczéjében harminczöt emberi csontvázat találtak egymásra hányva. Ebből némi fogalmat szerezhetünk a hajdani párisi rablófészek borzasztóságairól.

‡ (Varsói hírek.) Jarosinski, ki a nagyherceg elleni merényletet megkísérlé, az utóbbi napokban állítólag fontos vallomásokot tett. Szerinte, ha a merénylet sikerült volna, a várost négy végén meggyújtották volna, megkísértvén a forradalmat is. — A befogatások folyvást tartanak; az ostromállapot megszüntetéséről sem hallani semmit. A titkos lapok erőlyesen nyilatkoznak a kibékülési kísérletek ellen. E lapokra a polgárság most is nagyon hallgat, s utasításaik szerint cselekszik.

‡ (Elfogott orosz tanuló.) Azon forradalmi nyomtatványok, melyek újabb időben egész Sz.-Pétervárt előzönlék, ott helyben, még pedig a téli palotában láttak napvilágot: Szerzőjök egy egyetemi tanuló, kit közelebb sikerült fölfedezni s elfogni, épen akkor, midőn egy új kiáltványt volt kinyomatandó.

‡ (Repülő-gép.) Röszman. allenbergi orvos 16 éven át azon törte a fejét: hogy lehetne az embereket repülésre képeské tenni? s a gordiusi csomót, legalább az ő hite szerint, valahára sikerült megoldania; t. i. gondolt ki végre oly gépet, melynek segélyével az ember képes leend repülni. Most fáradozik eszméje megtestesítésén. Egy königsbergi gyárban készítik jelenleg a gépet, melylyel az első próbát még ez év október havában szándékoznak megtenni. Csak aztán elsüljön.

‡ (Becsületsértési per.) Stroszmayer püspök a „Mil. Ztg.” szerkesztőjét: Hirtenfeld Jaromirt, becsületsértés miatt beperelte, minek folytán a nevezett szerkesztőt két havi börtönre s 200 frt pénzbírságra ítélték.

‡ (A bécsi szürkenének.) városhatósági határozat szerint, f. hó 15-ig kötelesek a wieden kórházból kitakarodni.

‡ (Magyar zenészek Londonban.) Kálozdi jeles népzene-társasága, mely 25 tagból áll, jelenleg Londonban időzik, s előadásai nagy tetszésben részesülnek. E társaság nem rég az orleansi herceg fényes termeiben is játszott és sok kitüntetésben részesült, egy, a herceg által adott lakomán, hol több magyar főúr is volt jelen, s mely 30,000 frtnál többbe került.

(*Gleichenbergi hírek.*) A gleichenbergi fürdővendégek közt van jelenleg b. Podmaniczky Armin is, nejével, gr. Keglevich Emmával, ki a lehető legegyszerűbb viseletével általános figyelmet ébresztett, s neki tulajdonítható, hogy a többi hölgyvendég is, kik közül sokan társzekereken hozták maguk után legdrágább ruháikat, szintén igen egyszerűen öltözködnek. Vajha a jó példát e tekintetben mindenütt oly készséggel követnék! — A szombathelyi cigányok is töltöttek pár napot Gleichenbergben, s zenéjüket minden nemzetbeli vendég feltűnő érdeklődéssel hallgatta; egy orosz excellentiás ur plane annyira gyönyörködött nemzeti nótáinkban, hogy a barna fiukat nyakrafőre vendégelte, s Podmaniczkyhoz azon kéréssel járult, hogy szerezne részére néhány magyar darabot. A báró azonnal táviratozott Pestre, s a nagytekintélyű orosz főúr részére 12 válogatott magyar zeneművet hozatott emlékül.

(*Beethoven sziklája.*) Badenben van egy sziklafok, melyen a világhírű zeneköltő: Beethoven, 1824-és 25-ben több rendbeli jeles művét írta. E sziklát most szobborrá alakítják át, melynek leleplezése még ez évben megtörténik.

(*Passaglia atya kérvénye.*) Passaglia atya, híres jezsuita szerzetes és tanár kérvényt intézett a pápához, hogy mondana le a világi hatalomról. E kérvényt nem kevesebb mint 12,000 pap írta alá. A római szent szék e miatt nagyon fel van izgatva, s körrendeletet intézett a püspökökhez, hogy alárendeltjeiket kiátkozás büntetése alatt szorítsák aláírásaik visszavonására.

Divattudósítás.

Benne vagyunk a nyári idény minden kellemes és kellemetlen élvezetében; a kellemes élvezet a hideg fürdő, a szép esték, a gyümölcsössel terhelt fák, a hosszú séták, a mindenféle ehető jószágoknak tölire való befűzése és szárítása, kellemetlen oldala pedig a rekkenő, fojtó meleg, mely kivált a fővárosi lakosokat a legnagyobb mértékben minden lépten nyomon üldözi.

Ezen forró napokban természetesen más ruhát alig láthatni a mousselin, battist, barège sat. könnyű szövetei mellett; színre pedig feltűnőleg gyakran találkozunk az idén fehér ruhákkal, és igen örülünk e kedves divatnak, mert mindig szép és a legkönnyebb öltözet a fehér. Hölgyeink közül sokan igen kedvelik a könnyű fehér moll ruhák alatt a színes organzin szoknyákat, és csakugyan igen szépet mutatnak a sárga, rózsaszín, kék, vagy lila szoknyák az átlátszó fehér felső moll alatt, kivált ha aztán a pruszlik is ugyanazon színű tafotából készül. Az idej pruszlikokon a legnagyobb egyszerűséget látuk; elől egy sor gomb lefelé, a lebbentyükön keskeny zsinórzás, a hátrészen szintén kevesebb rajz, ez a legkedveltebb diszítés.

A forró nyárnak, és nem másnak (hidegülésnek pedig épenséggel nem!) tulajdonítjuk azon körülményt, hogy a tavalyi selyemmente már ritkábban látható, s helyébe a könnyű barège-, moll- vagy csipkekendő jött használatba. Igen kellemes, szép és magyaros viselet is az a nagy kendő, bármilyen szövétü is legyen.

Fiatal hölgyeink a nyári tánczvigalmakon gyakran viselnek virágokból pártaalakban font koszorút, és valóban szépen illenek össze a gyenge mulékony testvérek a mi szép hölgytestvéreinkkel.

A múlt számunkhoz mellékelte női munkák mintalapjának magyarázata.

1. szám kis felső gallér, dupla moll clairon himzendő: a közepén levő rajz fehér sujtással varratik ki. — 2. sz. a gallérhoz való kezelő. — 3. sz. horgoló minta, kis butortakarókra, asztalkendőre sat. — 4. Fehérneműekre való nagy betűk egész abc-je, magas francia himzés. — 5. sz. Eleonóra. — 6. sz. Etelka, — 7. sz. Katalin, — 8. sz. Cornélia, — 9. sz. Eugénia, — 10. sz. Eszter, — 11. sz. Flóra — és 12. sz. Luiza nevek, fehér francia himzés.

Számrejtvény.

V. P. Szerenától.

10. 11. 2. 8. 1. 10. 6. 13. e földön nagy ritkaság!

12. 2. 15. 2. 6. legkedvesebb nyughelye hajlott 2. 11.

Betörök a fejét, ki 10. 11. 2. 8. 2. 3. mond.
Árpád egy kitűnő vezére 1. 5. 3. 13. 14. 15.

1. 2. 3. 5. 6. 9. 2. 11. katonák dicsősége

4. 13. 14. szeretet a 12. 2. 11. 7. 2. 6. nő erénye
Történet 8. 9. 2. 6, 14. 13. knak mond, boszud volt halál
1—15. Szép Erdély rut fejedelme valál

Megfejtési határidő: szeptember 1-je.

A 24-dik számban levő rejtvény értelme: Gondviselés.

Helyes megfejtéseket következőt előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Lósy Eugénia, Lukinits Matild, Glac Mária, Kaiser Gabriella, Osváth Ida, Szelényi Károlyné, Berzsényi Cornélia, Jaross Nepomuczéna, Pongrácz Julia, Persián Eliz, Holló Irma, Pristyák Vilma, Csaby Amália, Éva Ferenczóné, Papp Nina, Németh Giczey Teréz, Samay István, Nánágy Szökő Mária, Farkas Julia, Nagy Flóra, Orosz Nemes Amália, Boronkay-Csicseri Lila, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Fekete Laura, Deáky Luiza, Vörös Emma, Pongrácz Katalin, özv. Domahidy Károlyné, Farkas Paulin, Kovács Irma, Viertel Aloizia, Várady Malvin, Marggraf Hermin, Szabó Julia és Pollin, Kondi Julia, Mészáros Etelka, Madarász Emma, Lanner Emilia, Kiss Etelka, Varga Otília, Fehér Anna, Inkey Teréz. —

TARTALOM.

Bartalus István, (képpel). Az idő, Nyilassamatól. A világ ítélete, gr. Batthyányi Juliától. Sötét gondolatok, Varga Lászlótól. Az első szülött keresztelése, Hegedüs Mariskától. Szegény legény, Vardonától. Nándorfehérvár, Remellay Gusztávtól. Egy hét története. Irodalom és művészet. Gazdasszonyoknak. Szászországek. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Múlt számunk mellékletének magyarázata. Számrejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyiltelevek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Előfizetési felhívás a: „Magyar nők évkönyvé”-re.

31-dik szám.

VASÁRNAP, AUGUSTUS 3. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak: beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért **6** uj kr.

KIADJAK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-----------|----------------|-------------|-------|--------|----|----|----------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | o. | p. | |
| 3 Vasárnap | E 8 István fölt. | E 7 Lydia | 22 G 8 M. Mag. | ☾ | 4 | 11 | 7 | 30 | 7 |
| 4 Hétfő | Domokos r. | Domokos | 23 Trophim | ☾ | 4 | 12 | 7 | 29 | 8 |
| 5 Kedd | Havi B. Assz. | Ozváld | 24 Krisztina | ☾ | 4 | 13 | 7 | 27 | 9 N böjt |
| 6 Szerda. | Urunk színvált. | Villámka | 25 Anna | ☾ | 4 | 14 | 7 | 26 | 10 |
| 7 Csüt. | Kajetán. Donát. | Donát. | 26 Hermolaus | ☾ | 4 | 15 | 7 | 24 | 11 |
| 8 Péntek | Czirjék v. Bód. | Largus | 27 Penteleim | ☾ | 4 | 16 | 7 | 23 | 12 |
| 9 Szombat | Román v. Emid | Emőd | 28 Prochus | ☾ | 4 | 17 | 7 | 21 | 13 49. Sabb |

V i d é k i t á r c z a.

Kirándulások Sümegről.

Sümege, jul. 21.

Prielle Kornélia, a nemzeti színház egyik legkitűnőbb színművésznője, Páparól f. hó 8-án érkezett városunkba, hol jelenleg Balog és Mátrai szintársulata működik. Ezuttal nem szándékom a t. művésznő vendégszereplését ismertetni, csupán azon szíves fogadtatást írni le, melyben városunkban részeseült.

Alig hogy kedves vendégünk: Horváth Pál ur csinos kastélyában szállását elfoglalá, azonnal számos tisztelgő jött üdvözlésére.

Másnap délután a szíves házigazda s többek kíséretében kirándulásra indulának, hogy bemutassuk vendégünknek kies vidékünk regényes pontjait, érdekes romlelékeit s egyéb nevezetességeket. Mindenekelőtt a felejthetlen Himfy sírházhoz zárandoklánk.

Előttünk a megtiport sírhalom, fölötte egy igénytelen kis fakeresztel, melyen ez egyszerű s mégis oly sokat mondó felirat olvasható: „Kisfaludy Sándor.“ Ámde fáj látni, hogy a midőn távol lakó hazafiak s honleányok ide zárandokolnak, egy-egy hervadt fűszálnál vagy ugar tövisnél egyebet nem vihetnek magukkal emlékül e sírról. De nem fog többé pusztán állani a drága sír: repkény, folyondár, kőrözsa s a szabad természet egyéb virágai ékesítik azt, Prielle Kornélia kegyelele varázsolta ide e virágokat.

Meglátogattuk továbbá a város felejthetlen lelki pásztorának, a derék emberbarát s hű hazafi Sch. Ferencz-znek márványsíremlékét, valamint innen néhány lépésnyire, az itt 1846-ban elhunyt jeles vándorszínésznő, Hetényi Jozefának kis fejfáját is.

Sümegnek egyik legkedvesebb ereklyéje az ősvárrom, mely a város éjszakkeleti oldalán, öreg kősziklák vállairól mereg kormos falaival a messzeségbe. Hajdani nagyságunk ez élő tanujeléhez is felmáztunk. Majd a szabad rónán, majd a sötét lombu rengetegen áttekintve, — dél, nyugat s éjszak felé egész a láthatár végpontjáig, mindent saját nagyszerűségében s meglepő pompájában varázsolta szemünk elé a gyönyörű kilátás. S míg így csodálom a természet nagyszerűségét, a Balaton hullámaiban megfürdött szemsugarak könyezve pihentek meg Tatika, Csobáncz, Szigliget ősi váraink romlelékein.

Hogy egy pont se maradjon látogatlanul, mely szórakozást, élvezetet nyújthat, folytattuk a kirándulásokat. Az egész táj s még a sümegi várfok fölött is uralgó Fehérkőhegy ormaira hatoltunk tehát fel vendégünkkel; e hegy ormairól lődözték volna össze a monda szerint Sümeg várát. Végre mesterségesen kivágott, tekervényes gyalogutakon, nagy fáradsággal feljutánk a csodaszzerű óriás sziklafalhoz, honnan dél, nyugat s éjszak felé a természet gyönyörű panorámája egész pompájában szemlélhető. Itt gyönyörködhattunk a csinos magyar falvak

végtelen során, az egymásba folyó erdőségek óriás zöld lombtengerében, s e zöld tenger közepett az aranykalászos mezőségek, virágos rétek mint megannyi szigetnek tűntek fel. Innét szemléltük a sági, kis-somlyói, huszonyai, rezi, tátikai s egyéb önálló, majd ismét számtalan egymásba fűzött hegyláncokat. Innen bámulok a bécsujhelyi és stájer havasokat, melyek mogorván sötétlenek a távolból felénk.

Megtekintők még a püspöki sétakertet, hol az ügyesen vágott sétautak, a virágház s különösen a hűs lomboktól árnyalt „kis susogó“ nyert tetszést. Végig jártuk itt az urasági kastély 32 lakatlan szobáját, melyek nagy uri csinnal díszítve, vajmi kár, hogy egyéb célra nem használtatnak. Megnéztük itt azt a két remek képfaragványt is, melyek az utolsó vacsorát ábrázolják, s melyek a sümegi várromok ereklyéi közül valók.

Innét a Ferencziek ujonnan s csinosan kifejtett templomába, illetőleg annak főoltárára helyezett Mária-kép elé zárandokolánk. A honlevő szerzetes atyák megmutogatták kis cselláikat is, s nagyon örültek, hogy a jeles művésznő öröklük is megemlékezett.

Megtekintettük a vár déli oldalára ölelkező szőlőkertet is, melyet sajtáságos jó zamatu boráról a jámbor atyák „Kis-Tokaj“-ra kereszteltek.

Végül a kirándulási élvezetek sorát e hó 19-én, mint Prielle Kornélia születésnapján, méltó ünnepélyességgel fejezők be. Horváth és Szücs Pál urak ez alkalomból künn a szabad ég alatt, az ugynevezett „sarvalyi forrás“-nál ünnepélyt rendeztek, melyre a helybeliek s vidékiekből alakult társaság az összes színi személyzetet is meghívta vendégeül.

Addig is, míg a terített asztalok rendezettek, a vadaskertet tekintők meg. Itt szökdécselének előttünk majd egyenkint, majd kisebb nagyobb csoportokban a karsu özek, az ágasbogas agarsu szarvasok, a felzaklatott nyulak s a szárnyasok különféle nemei. Ezalatt a forrásnál megzendült a zene, jeleül, hogy a frisitő ételek s italok már asztalra rakvák. Lakomázás alatt a legkellemesebb társalgás fejlődött ki. Majd érkezett a toasztozás ideje, s legelőször is a születésnapját ünneplő vendégünkre emeltünk poharat; ezután történtek még felköszöntések a hazára, a népek testvéresülésére, a haza oszlopaíra, a nemzetiség, irodalom s művészet jelesb bajnokaira, a művészet s irodalom lelkes pártolóira, a szíves házigazdára, az ünnepély rendezőire s minden szépre és jóra. Végül B. A. a jelenvolt tisztviselők nevében egy „rózsapoharat“ nyújtott át az ünneplő művésznőnek „sarvalyi emlék“ gyanánt, néhány lelkes szó kíséretében.

A t. művésznő bizonyára sokáig édesen fog visszaemlékezni Sümegen töltött napjaira, melyek előttünk is örökké felejthetlenné lesznek.

r. l.

Ungvár, július 27. (Eredeti levél). (*Latabár Endre színtársulata. Tóth József vendégszereplése.*) Legutóbbi levelemben tett ígéretemet beváltandó — Latabár Endre színtársulatát kell megismertetnem a „Családi kör“ t. olvasóival; az előadott darabok egy részéről már szoltam, azért nehogy sok helyet foglaljak el tudósításommal, a játékrendet, mely mindig válogatott volt, mellőzve, a nevezetesebb tagokról akarok röviden emlékezni. Ezek közt első hely illeti a társulat primadonnáját, a jóhírű Tóth Józsefnét, vidéki drámai színésznőink egyik legjelesbikét, kinek minden szerepén meglátszik a tanulmány, s vannak szerepei, melyeket valódi művészettel ábrázol; ilyenek: Anna (a Szigetvári vértanukban), Etel (Atilában), a Czárnőben a czimszerepet s a t. Tóthné kedvence volt a művelt közönségnek, s minden föllépte alkalmával teljes elismerésben, s kitüntetésekben részesült.

A női személyzet többi tagjai:

Latabárné, a piquant urí dámák hű személyesítője, mindig jól játszott. Kecskésné, a Szathmárynéféle szerepeket közmegelegedésre adja, a Mátrai vadászatban mint Portiunkula, s a Régi pénzekben mint Orsolya jeles volt. Szabó Pepi, főszereplő az operettekben, s mint ilyen a közönséget játékaival s gyönyörű hangjával mindig kielégíti; Fortunio dalában Friquet szerepét kitünően adta; hibája: hogy fejét s felső testrészét, gyakran igen előre hajtja, a mi — különben is alacsony testalkatu levén, hátrányául szolgál. pedig szép külseje a hatást nem téveszthetné.

Kecskés Róza nem rendelkezik oly erős s oly kitartó hanggal, mint Szabó Pepi, de azon bájos zengzetesség, mely énekének főtulajdona, igen kellemesen érinti a halló műszereket; Fortunio nejét jól játszta s gyönyörűen énekelt; mint népszínműénekesnő is mindig tetszést arat.

Láng Berta szintén egyik képzett énekesnője az operetteknek.

Zsiray Róza, társalgási darabokban kedvesen játszik, s szép színpadi alakkal bír; igyekezettel jó színésznővé válhatik. Törökné és Lászné különféle szerepekre használtatnak, s helyeiket többnyire jól betöltik.

Rott Erzsé, jó táncosnő.

Kalocsányiné kisegítő szerepekben haszonvehető.

Férfiak:

Kecskés a Szigeti szerepeiben minden kívánatnak megfelelő; jó alakító tehetséggel bír, s az operettekben is helyt áll magáért; Vertigót (Elizondoi leányban) ugyancsak megteremtette.

Szabó Mózsi, másodrendű apaszínész, hasznos tag.

Jánossy Emil rendező, kitűnő tehetség; hangja most kissé rekedt, de ha visszanyerendi előbbi ércességét, mint elsőrendű hős színész ismét helyén leend, habár játéka ellen soha sem lehetett kifogásunk.

Várhidi, jeles színész, szakmája a pedant comicum, de ezenfelül mindenféle szerepeknek jól megfelel.

Török és Kovács Elemér komikusok, az első jobb, az utóbbi tulságosabb.

Prielle Péter, egyik leghaszonvehetőbb tagja a társulatnak az operettekben, igen jeles, s a szerelmes szerepeket is jól betölti; hibája: hogy néha nagyon peczkesen tartja magát.

Tiszti Lajos, szép hangjával s szabályos szavallatával a hősi szerepekre van hivatva, s minthogy szorgalma felől nem lehet kétség, e téren jövője lehet. Abát (a Harmadik magyar királyban) szépen játszta, azonban taglejtései kissé hiányosak még.

Lászy, a Szerdahelyi szerepkörében működik, s gyakran mulattatja a közönséget.

Veres, a hős szerepekre képezheti magát, a III-ik magyar királyban Buát jól játszta; hangja sokat ér.

Szentgyörgyi, igen jó népszínműénekes, játéka még nem elég jó, az operettekben is hasznos.

Nagy Imre, Tóth, Marosi, Hegedüs, s a t. használható segedszínészek.

Végre, a kiról legelőször kellett volna szólanom. azt utóljára hagyám.

Tóth József ur, a pesti nemzeti színház kitűnő tagja e hónapban az ungvári közönséget szerencsétlété látogatásával, s mint vendég következő darabokban lépett fel: Haramiák, XI-ik Lajos, Tartuffe mintaképe, Sirkőfaragó, Arany paraszt, Régi pénzek, Velencei kalmár.

Tóth József ur művészi játékaról nem szólunk, mert az országszerte ismeretes; elég legyen tehát annyit mondanunk, hogy itt volt, játszott, s hogy az ungi közönség nagy hálával tartozik Latabár urnak, hogy e derék művészt vendégszerepekre meghívta.

Tóth József jutalomjátéka alkalmával, emlékjándékkal tiszteltetett meg, mely egész ünnepélyességgel nyújtott át a nagy művésznek.

Latabár ur társulata holnap tartja bucsu előadását, s innen Eperjesre, onnan pedig telelni Kassára meend.

Igéretét birjuk, hogy a jövő évben ismét meglátogat bennünket.

r l

Megbizások tára.

Csurgóra, K. I. urhölgynek: Elküldtük; Megjött-e már?

Tordára, D. I. urhölgynek: Azonnal elintéztük; az illetők bocsánatot kérnek a kis késedelmezésért.

Szinacsra, Cs. M. urhölgynek: Elküldtük a csomagot, megjött-e már?

Sz. Ábraháma, V. M. kedves barátnőmnek: Kézhez vetted-e már a küldeményt?

Deméandre, B. A. urhölgynek: Mindjárt elküldtük, megjött-e már?

Senyére, O. A. urhölgynek: Eddig már kézhez vette.

Mihálira, B. F. urhölgynek: Igen örömet küldtük el; megjött-e már?

M. Vásárhelyre, Sz. F. urnak: Fogadja legszivesebb köszönetemet a kedves szép küldeményért!

T. Beőre, B. J. urhölgynek: Várjuk a tudósítást, ha szerencsésen jött-e meg a csomag.

Miskolczra, D. M. kedves barátnőmnek: Köszönet a kedves sorokért! — Az említett munkákra számolok, mind a kettő várva-várt és szívesen látott vendég lesz. Az ígértet pedig — küldjük a jövő héten.

Száravollára, M. T. urhölgynek: A legszivesebben fogunk eljárni megbizásában, és nagy örömünkre szolgáland, ha gyermekei nevelését jó kezekben fogjuk tudni.

Unghvárra, B. Cs. L. kedves barátnőmnek: Míg e sorokat látod, addig már feléd utazik a csomag. A küldöttet T. J. átadta.

T. Ujhelyre, D. K. urhölgynek: A kérdéses levélnek fájdalom! még színét sem láttam; sziveskedjék a póstán kérdést tenni, bizonyára eltévedt.

Oroszlányosra, V. A. urhölgynek: Mind el van már intézve.

Baracs-kára, H. I. urhölgynek: Köszönet e rendületlen hűségért! A többi pedig el van intézve.

Kuczurára, S. L. Vettük, de csak a jövő héten közölhetjük; előre is forró köszönet a jó ügy nevében.

Szerkesztői nyílt levelek.

Maros-Vásárhelyre, Sz. F. urnak. Az illető lapot még nem birtuk megkapni, de nincs is arra szükség; azon dolgozatok bizonyosan jók lesznek; a közérdekü ügyre nézve pedig ohajtandó, hogy mielőbb napvilágot lássanak.

Marikovszky Gábornak. Igen, igen köszönjük.

Pécsre, A. F. urhölgynek. Köszönettel vettük a kedves küldeményt; de nem lesz-e kissé nagyon nehéz? Valóban tartunk tőle!

„Lélek és szív.“ Igen szép eszme, csak bővebben kellene kidolgozni; így cikknek kicsi, töredékül pedig kár volna érte. Remélhetjük-e bővebb kidolgozását?

Egerbe, K. J. urhölgynek. Még e hóban.

„Pohárköszöntés.“ Nem a mi lapunkba való.

„A szerelem.“ Azt mondják róla, hogy mindig új; a lyrai versektől is azt kívánják tehát. Ujabbakat kérünk tehát

„Scott Walter“, szép; köszönet érte, közölni fogjuk. Vajha hazai írókról vehetnénk ilyen ismertetések; ezek bizonyára inkább érdekelnék művelt hölgyeinket.

„Ha nem volna puszta.“ Szép költemény, csak a 2-ik versszak 2-ik sorát kellene kiigazítani; a főnév utáni jelző kisé nehézkessé teszi.

„A költészet.“ „Emlékszel, oh siró virág.“ Igen sajnáljuk, de ezek valóban gyöngye verseimények.

A losonczi és m.-vásárhelyi leveleket csak a jövő héten adhatjuk; későn vettük.

H I R D E T É S E K.

Engel és Mandellonál

Pesten, Egyetem-utca 2. szám,

épen most megjelent és kapható, úgy mint minden könyvkereskedés által;

TÖRÖKORSZÁG FŐVÁROSA.

Irta

b. Horváth Miklós,

1 kötet, ára 1 forint.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, augusztus 10-kén 32-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Virágok a művelt hölgyek számára.*)

(Szedve hazánk minden vidékiről.)

Marikovszky Gábortól.

I.

Női társaság volt együtt, — egy lelkes öreg nő beszédére figyelt egész közönség, ki az anyák hivatásáról oly szépen, oly meleg érzéssel szolt, hogy sokan megdöbbenve ismerének rajzolataiban egészen más képre, — mint minőt ők maguknak képzelének egy anyáról.

— Kedves nénikém! kérjük, mondaná el véleményét a mai kor gyér házasságainak okairól.

— Kedvesim, e tárgy sokkal bővebb de kényesebb is, hogysem róla nagyon röviden nyilatkozni lehetne; — részemről teljes hittel vagyok a felől, hogy e részben mi reánk, nőkre, egy csöppel sem jut kevesebb vád,

*) Közlök e cikket, mert ép olyan szép tollal, mint meleg szívvél van írva; és valóban örülünk, hogy mi mutathattuk be e szép tehetséget az irodalomnak; az e cikkben emelt vádakat illetőleg azonban meg kell jegyezni, hogy azok kissé nagyon is átalánosokkal vannak emelve hölgytestvéreim ellen; igaz, nagy, és fájdalom, nagyon elterjedt mételey napjainkban a fényezés, és ellene küzdeni a journalistika legelső kötelessége; de azért korántsem lehet állítani, hogy minden leány vagy nő fényező, és

mint a férfiakra; — ha tudnám, hogy unalmas beszédeimmel társaságtok vidorságát meg nem zavarom, néhány okait elő számlálnám, — még pedig, nehogy távollevők — a férfinem — rovására lássék panasgom kifakadni, elsőben is min magunkról fognék szólni, majd más alkalommal néhány férfi jelenlétét társaságunkban kérve, — őket is képviselőjük előtt öreg asszonyhoz illőleg megmosdatom szappan nélkül.

— Kedvesim, mai világban legfőbb oka a gyér nőülésnek a fényezés!

A női közönség összéb csoportosult a tisztas öreg nő körül, kit bármelyik is büszkén nevezne anyjának, — s kinek egyetlen leánya az anyától öröklött lelki kincsek folytán a valódi lelkes magyar anyák mintaképe.

— Fényező vagytok gyermekeim! legkisebb hibátok, hogy megmosolyogjátok a régi anyák egyszerű viselkedését, kik büszkeségnek tarták menyegzőjüket a dédanyától öröklött rokolyában megülni, — s kik dicsekedve mutatták s adták át fölserdült leányaiknak a szépanyától rájuk maradt pártát; — mindez, — mondom — legkisebb bűnötök, bár ne lenne érte nagyobb büntetétek,

hogy egyedül ez oka a gyér házasságoknak. Nekem, hála Istennek! elég olyan leány- és nőismerősöm van, a kik nem hódolnak a kor e romboló istenségének, a kik példányképei az igénytelen egyszerűségnek és a mellett kitünő gazdasszonyok. A gyér házasságoknak egy részt a mostani férfiak is okai, de erről majd tüzetesebben szólok; most csak azon hölgyeink érdekében akartam szót emelni, a kik e vádakat valóban nem érdemik. Szerk.

mint hogy gyermekeitek elfeledkezzenek e részben rólatok, s visszatérjenek az ősi szokáshoz! — Azonban édes leányaim, itt, köztünk, nők között, szomorkodva nyilvánítom, hogy ha nősülni akaró fiam volna, gondolkozva egyezném bele szándokába, mert mi türes tagadás — a mai világ leányainak legnagyobb része oly nevelést nyert, hogy velök boldog házasságot egy fiatal ember alig remélhet.

— Kedves jó nénikénk kissé erősen bírál!

— Édes gyermekim! még nem ismertem — pár kivétellel — embert, ki a szeméibe mondott igazságra megjegyzést ne tett volna; — ti is így jártatok most; — ne higyjétek, hogy erősen bírálók! én csak az igazat mondtam. Kérlek titeket, nézzetek szét itt városunkban, hol csaknem harmincz leány dobta már félre bábuit, kinöve a bábuzás korszakából, s ha A. B. vagy X-hez belépünk, — a kisasszonyokat mindenkor nyakig a legujabb divatú drága kelmékbe öltözködve találjuk, kik nagyon sokat tudnak beszélni e vagy ama nő új ruháiról, nagyon jól tudják, melyik kereskedésben lehet találni a legszebb, a legfinomabb, s így legdrágább ruhakelmét, — az édes mama szépen tudja elő adni kicsinyeinek egyik vagy másik zenébeni jártasságát, — a másoknak csinos rajzairól beszél, harmadiknak tánczbani ügyességeiről, ruhakelmék választásában finom izléséről sat., — és valóban mindezekről meggyőződhetünk, — de higyjétek meg, — ezen tulajdonok nem tetszenek egy komoly fiatal embernek; — aztán ama tulajdonok nem is egészítik ki az igazi kiképzett nő rajzát; — azon leánykánál, kiknél eme látogatásunkat, vagyis tanulmányainkat nyertük, — beszéd közben kisé, hogy a csinos állású ruha drága szabókezek munkája, — a nem legizletesebb étkek drágán fizetett szakácsnők által készülnek; mert a kisasszonyok legnagyobb része ismeretlen a főzés, kenyérsütés titkaiban, sőt alig tudnák megmondani, a szennyes ruha mimódon lesz újra hófehérré? vagy hol terem a tej, vaj? — az ilyen növelés, higyjétek meg, igen sok ifjat visszariaszt a nősüléstől! mert:

A fiatal ember egyszerű állomást, vele tisztességes és biztos jövedelmet nyervén, — nő után lát; mai világban, hol 26 — 28 év előtt alig ér célta egy fiatal ember, azaz alig levén ez ideig biztos jövedelme, — nem is nősülhet, — s így érett korrál, meggondolás után történik a házasulás; — mellözve a felső osztályt, hol a nősülési érdekeket kevésbé ismerem, s mellözve a nép alsó osztályát, hol kiválólagos nevelés alig tesz különbséget egyik másik leány vagy ifju közt, — de véve a közép osztályt, mely hazánk népességének túlnyomó részét képezi, — higyjétek meg kedvesim, hogy az olyan férfinak, ki szerény állomása jövedelmét növel megosztani akarja, annak mindenek felett jó gazdasszony kell, úgy, hogy ne a külső dolgokban tűnjék ki jövendőbelije, — hanem meglássék rajta a magyar gazdasszony valódi képe; ilyen nő pedig köztetek kevés akad...

És valjon minő érzelmek támadnak azon ifju agyá-

ban, ki szerény jövedelméből képes volna ugyan egy nem követelő nőt eltartani, — de látja, hogy bármerre néz, minden leányos háznál más szempontból fogják fel a női hivatást, mint ő? valjon nem retten-e vissza a nősüléstől, tudván azt, hogy jövedelme nevetségig csekély lenne egy házi nő eltartására olyan arányban, mint itt látja?

Igen, de kedves jó nénikénk — a leánykák is hoznak némi vagyont, mi által lehetővé lesz a szélesebb határu költsékezés?

— Ámitjátok magatokat kedvesim, azt hive, hogy ezáltal helyre van ütve a hiba; — egy fiatal ember sem tudhatja leendő nője hozományának értékét, s így egy igazi tiszta szívből nősülő ifju sem számíthat nője hozományára; ezt — köztünk mondva — jól is teszi, mert a számító leginkább csalódik; sok kiadást követel egy közép jövedelemmel rendelkezhető atyától két-három lány fényűző neveltetése, s a csillogás mellett a szülék veszik leginkább észre, hogy ég belől a ház, — mit eltitkolni nagyon érdekökben áll a világ előtt, nehogy végkép elessenek a céltól, mit uraskodás, hiu fényelgés által akartak elnyerni. — Kevés család az, hol vagyoni állásukat túl ne becsülnék a szülék a fényelgés által, saját boldogságuk rovására; mert hiszen vagyoni állásunk túlbecsülése: vagyoni halál; ennél fogva a férjhez adott leány legtöbbször hiúságot, pompavágyat visz az új házhoz üres erszénnyel.

Igy tehát egy könnyű élethez szokott, dologhoz, gazdasszonykodáshoz nem értő, kisasszonynak nevelt nő mellett alig lehetne boldog bármi férfi is. A mely nő pedig ilyes fényűzésekhez, hiu tetszelgésekhez volt szokva lánykorában, bizonyosan nem változik meg — csoda nélkül — eddigi természeté, s a ferde nevelésnél fogva olyan lesz az férjes nő korában is; ekkor aztán vagy enged a férj e fényűzési kívánalmaknak, s ekkor eladósodás, nyomor következik; vagy nem enged. ekkor még szerencsétlenebb a házasság az örökös kellemetlenségek miatt.

Látjátok kedvesim, mily fontos oka a mai kor nősülési kedvetlenségének a fényűzés; de azt mondhatnátok ti, hogy talán csak városunkban van így a dolog, menjenek ifjaink, s hozzanak máshonnan nőt!

Igen, de ha ezen ifju itt városunkban, hol mindenkit ismer, nem reményl szerencsés nősülést, valjon ismeretlen helyre menjen-e? hogy még nagyobb lutri legyen nősülése? Aztán ne higyjétek, hogy csak e városban él e panasz; mindenfelé, országszerte e szomorú hangokat hallhatjuk; mert nem csak városunkban, hanem a másokban, tizedik, huszadikban, szóval egész hazánkban el van terjedve a fényűzés!

És hogy már a praedicatio teljes legyen, egy füst alatt elmondom, mi eredménye lesz e fényűzésnek s a nőtlenységnek?

— „Róma ledől, s Babylon rabigába görbed” ezt mondja jeles Berzsényink, a fényűzés miatt dől le, s valjon egyedül Róma vagy Babylon? a város? nem, a birodalmak... mint a rozsdá az egész szál vasat fogja be és emészti, úgy a fényűzés veszélyes hatását egy egész nemzet si-

ratja meg; a fényüzés kert, melyben minden bünök ezer gyökerei ágasodnak el s izmosodnak meg; a fényüzés magában hordja az elpuhulás magvát, mely maga kész lelki halál. Hát azt említsem-e, hogy a házasság kevesbülése miatt fogy a nemzet létszáma, s ime a ti fényüztetek a nemzet pusztulását ez úton is elősegíti? és azt, hogy a fényüzés édes anyja az erkölcstelenségnek, mely legkeveserübb gyilkosa egy nemzetnek?

— Ha rajtam állana, édes leányaim, bekocogtatnék minden anyánál, ki magát Magyarhon leányának vallja, megkérdezném tőle, szereti-e nemzetét? azt az édes anyát, a hazát, mely bölcsője és sirja fáját növelte? megkérdezném, büszke-e a magyar anyanevezetre? szívéen fekszik-e nemzete jövője? (és találkozónék-e, ki nem-et mondana?) s ekkor az édes haza nevében kérném: növelje leányait egyszerűségben, szoktassa minden viszontagsághoz, tanítsa meg nélkülözni is, mert ki tudja mi sors van megírva felölük a sors könyvében? megkérném: adja leányainak a legszebb, legjobb örökséget: az egyszerűséget, ruházatban különösen, s növelje leányait úgy, hogy minden gazdaszonyi dologban otthonosak legyenek. Az olyan család a boldog, hol a nő nem irtózik a dologtól, és mert gyermekségétől fogva tanulta az anyától, tud is, akar is minden dologhoz hozzá fogni.

Avagy szégyen-e az szeretteim? hiszen a királyi családok egyes tagjai sem szégyenlenek mesterséget tanulni, pedig bizony azoknak semmi szükségök reá.

Kérlek titeket is, kik itt körömben vagytok, kiket leányokkal áldott meg az ég, és csak közép jövedelemmel: hadd büszkélkedjenek gyémántos nyakékeikkel, arany karpereceikkel s gyűrűikkel azok, kik bátran megküzdehetnek azok vételének költségeivel, hadd legyenek pompateljesek a nagyok termei, gazdag szönyegek, függönyeik, s csecsebecséikkel! ti növeljétek leányaitokat egyszerűségben, örökös munkában; nem a külső fény a gazdagság biztos jele, hanem a lelki fény s lelki kincsek tesznek boldoggá és gazdaggá egyes embereket épen úgy, mint családokat, nemzeteket; tanuljátok meg azt, hogy édes nemzetünknek jó anyákra munkás asszonyokra, van szüksége, a kik képesek jó fiakat nevelni; a pompavágyó, a külső fénynek élő, dologtalan leány pedig sohasem növelhet jó honfiakat!...

* * *

Ez az első virág a hölgyek számára, mielőtt a másikat átnyujtanám, a kedves serdülő lánykákhoz fordulok, nekik adok egy másikat,

BETECEMHEZ.

SZÁSZ BÉLÁTÓL.

1. Óh ha tudnám, hogy ez a dal
Elszállítja lelkem hozzád:
Azt se bánám, hogy ha többé
Soha, soha meg se hozná!

2. Elröpítném, mint a fecskét,
Mint a szellőt, mint a vágyat,
Befödözném könnyű szárnynyal
Én betegem, fehér ágyad.

3. Oda ülne lelkem n elléd,
Lesné szíved dobogását;
Beárnyalná halvány arczod,
Hogy könyeid meg ne lássák.

4. Simogatná, legyezgetné,
Forró lázban égő kebled, —
És tán egyszer megcsókolná
Lopva rajt' a fehér leplet.

5. Megkérdezné sóhajodtól:
Hogy merre van repülése,
És ha hozzám... elsietne,
Még csak egy percet se késve.

6. Megelőzné őt e hirrel,
Hozzám jőne szelek szárnyán
És én áldva lelkem, újra
Enyhült kebelembe zárnám.

Mátyás király első mátkája.

Történeti beszély

P. Szathámry Károlytól.

I. A z a r c z k é p.

Brankovics György rácz despota, a Hunyady Jánossal, Magyarország kormányzójával kötött egyezmény szerint csak most visszakapott szendrői kastélya erkélyszobájában ül, mely gyönyörű kilátással kinálkozik a tovakanyargó Dunára.

Csontos, élesen jellemzetes vonások, szilaj bátorságot rajzoló előnyomult állcsontokkal s a homlokon egy szenvedélyesen leélt élet ránczaival, ősz fűrtel alól is villogó szemei kétkedően függnek veje Czillei Ulrik tekintetén, ki, úgy látszik, nem érdektelen dolgokról beszélhet vele.

— Hehe! . . . Az ördögbe! . . . Hát teljes bizalommal vannak? . . . Meghittek a jó szónak, ugy-e?

— Meg hát! — mondja vadul mosolyogva Cillei. — Nincs könnyebb, mint ezzel a buta fajjal valamit elhitetni. Hosszu, áhítatos pofát kell vágni; elérzékenyedve a szemeket veresre dörzsölni; emlegetni, hogy milyen nagy kára lesz hazájoknak a viszálykodásból, s ha az ember még egy kis veres pecsétviaszot, meg egy kis esküszót sem sajnál, meghisznek neki, mint az evangéliumnak.

— Nagy ördög vagy; reá tudnál szedni magát Lucifert is.

— Miért ne? kivált ha magyar bőrt ölt magára; de legkivált, ha Hunyadi-vér foly ereiben. . . Gyülölöm e kutyafajt, mely szenteskedésével magához csábitja a világot s telhetlen dolyfében a föld minden dicsőségét magához ragadná.

— Igazad van. . . Az ördögbe. . . Gyülöletedben magam is osztozkodom. Nem felejtettem még el, mit vitt volt véghez e fenevad országomban a miatt, hogy a rigómezei ütközet után hatalmamba esvén, kiszabadulását terhes feltételekhez szabtam. . . A hite-szegett. . .

— Mert nem követted tanácsomat akkor sem! Nem mon-

dám-e, hogy üttesd el fejét s azt küldd el Szegedre a toporzékoló magyaroknak? . . . Elég gyáva voltál, hogy akkor ki hagyta őt siklani kezeid közül. Ki tudja, mikor lesz reá többé ily kedvező alkalom? Pedig az egész Magyarországon nem lett volna egyetlen kar, mely megboszulja. Összevesztek volna a főhatalom felett, s az, ki helyét elfoglalja, köszönő levelet irt volna hozzád, a miért számára helyet csináltál.

— Nem a magyaroktól tartottam én, hanem a pápától s a többi keresztyén fejedelmektől. Ezek, kivált még akkor, benne hitték feltalálni az egyetlen férfit, ki a törököt megronthatja.

— Szenteskedés! Az áruló kétszer adta már el a serget a pogánynak: Várna és Rigómezőnél!

— S hiszed-e te ezt, a mit most mondál? — kérdi fűrészve Brankovics.

— Ha nem hiszem is, de vallom és hirdetem.

— S miként fogadták a magyar urak ajándékainkat? — kérdi Brankovics, másra fordítva a beszédet.

— Mint régi barátok és halálos ellenségei a Hunyadi háznak. Ez az ostoba had szentül hiszi, hogy mihelyt Hunyadi kidől, egyszerre kezökbe ragadhatják a kormányt, — pedig ott leszünk akkor mi is — ugy-e öreg?

Brankovics a nehéz trónszékről fölemelkedett s egészen közel vivén arcát vejeéhez s annak merően szemei közé nézve, megszólalt:

— Az ördögbe! akarsz Magyarország királya lenni? . . . Döntsd le a Hunyadi házat s én fogadom neked, hogy Garáék, Ujlakiék és Palóczyak nyakán által vonatom diadalkocsidat Budára. . . Brankovics unokájának legalább a magyar trónon kell ülni.

— Hahó öreg, te ábrándozó kezdesz lenni! Különb — folytatja metsző gúnnyal, — ez megtörténhetik. Nem tudod-e, hogy Hunyadi kisebbik fiának királyság van jősolva? ez pedig Erzsébet leányomnak eljegyzett mátkája. . . Bocsánat, el is felejtettem leendő királyi vőm arczképét unokád számára általadni. Ime!

Ezzel egy kis tojásdad érczapocskát vont elő lánczinge beljéből, mely a tizenhárom éves Mátyást ábrázolá; egy gyönyörű szőke gyermeket lebegő hajjal, atyjaéhoz hasonló sasorral és lángoló tekintettel; valódi mestermű, briliántokkal szegélyezve.

A szerb fejedelem dühös indulattal ragadta ki a medályt s le a vár árkába akarta hajítani.

Czillei megragadta az öreg Brankovics karját.

— Lassan öreg, lassan! Kár lenne a gyémántokért, melyekkel körül van rakva. Aztán meg hátha a képre is szükség lesz még.

— A képre? . . . Az ördögök vegyék hasznát a pokolenéken.

Czillei ipjához közeledett.

— És hátha épen ezen ördögöknek lenne szükségök reá, — mond pokoli vigyorgással — hogy e kölyköt Luciferhez szállítsák? Tudod-e, hogy biztos embereinknek a személy el nem téveszthetése czéljából gyakran szükségök van az ily hü másolatokra, hogy a szúrás érdemtelne ne pazaroltassék?

— Igazad van — mond a vén tigris, veje karját megmarkolva, miközben arcán vad öröm villant át — az ördögbe . . . elébb a vén medve . . . aztán kölykei . . . ha! . . . milyen kék lesz őket s bennök e pokoli nevet megfojtani!

E pillanatban Avé-ra csendült a kápolna kis harangja s a vért szomjazó rácz fejedelem alatt megtörték térdei; arcza a legmélyebb keresztyéni alázat kifejezését ölté fel s áhítatosan imádkozott.

Czillei összefont karokkal s ajkán, mondhatni, szánó mosolylyal tekintett a kegyeskedőre.

— Gyilkosság a szivben és ima az ajkakon! — mormogá fogai között. — Valjon én is ilyen leszek-e, ha e kort elértem?

E családi kép most hirtelen egy új alakkal szaporodott.

Mintegy tizenhárom éves angyalarczu leányka jelent meg az erkély küszöbén, nemes vonásait sugarakként körülözlő hollófürtökkel s ábrándos sötétkék szemekkel, melyekre csaknem teherként látszottak nehezülni sugaras szempillái.

Ajkán szeretetteljes mosoly lebegett, de a mint a térdeplő fejedelemre vetette szemeit, hirtelen elkomolyodott s a nyakán függő rubinkeresztet ajkaihoz vonva, annak háta megett zaj nélkül letérdelt; megjelenését a távolba kémlő Czillei sem vette észre.

S midőn a csegetyü elhallgatott s az öreg Brankovics már felkelőben volt, a kis leány nála termett és sugárujjival befogta az öreg szemeit.

— Ahá; az ördögbe . . . ez az én kis Erzsike leányom — mondja az öreg. — Ki is lenne más? . . . Az ördögbe . . . kinek vannak ő rajta kívül ilyen kicsiny és puha kacsói?

S az öreg ember unokája kezecskéit bozontos szürke bajuszától árnyékolt ajkaihoz tapasztá, hogy csókjaival halmozza.

— Elkényezteted leányunkat — mond Czillei, kinek morgorva vonásai leánya látására egy pillanatra felderültek. — Már nem hagyom nálad többé, különben majd hasznát nem veszi senki.

— Már pedig én az én kis Erzsikémet nem bocsátom — mond Brankovics, a leányt mint könnyü pelyhet emelve térdeire; — őt csak király viheti el tőlem . . . Ugy-e Erzsikém?

— Igen ám; én itt maradok nagyapónál. Szebb itt, mint Cilliben.

— De nem szebb, mint Bécsben —

— Oh — sohajta a leányka — azt a szép várost talán sohasem látom meg többé.

— Hamarább, mint gondolod, te bohó kis leány — mond Czillei, leánya arcát megcsippentve.

— S minek vinnéd őt Bécsbe? — kérdi komolyan Brankovics.

— Egérfogónak — mond ravaszul Czillei.

— S bizol te e dolognak sikerében?

— Mint önmagamban. A „kis koronás majomnak“ még ez évben újra kezeim között kell lenni. Szegeztesd fejem várad legmagasabb tornya hegyére, ha szavamat be nem váltom.

— Az ördögbe. Merész ficzkó vagy, azt tudom, ki gátot nem ismer. De tudod-e, hogy a „német pénzes zacska“ úgy örzi majmát, mintha az is aranyból lenne?

— Mert abból is van. Magyarországnak kell érette annyi aranyat letennie, mint a mennyit a „kis majom“ nyom. De elég erről; én szavamnak állok. A gyermek velem jó.

— Ily szent czélra: legyen — fejezi be Brankovics.

A kis Erzsike az egész beszédet figyelmesen látszott hallgatni, — de arcán látszék, hogy nem egészen érti. De még annyit sem akart mutatni, a mennyit értett s a beszéd vége felé földre szegezte szemeit, mintha elmerülve lenne.

Egyszerre megpillantá az erkély márványkoczkáin a medályt, melyet az öreg deszpota imája közben a földre ejtett, s melyről az érdekes beszélgetés közben ő és Czillei egyaránt megfeledkeztek.

— Mi ez? — kérdi a kis leány, a képet felemelve. — Ejnye de szép kis képecske! Egy kis fiu s körül gyönyörű gyémántok . . . Miért hánytátok a földre? . . . Adjátok nekem.

Czillei ki akarta az érmet leánya kezéből ragadni.

— Hadd nálam apa! — esdeklik a leány; — gondosan

meg fogom örzeni. Ha nekem adod, oly jó leszek, nem lesz reám soha panaszkodó egy percig sem.

— Nem. E gonosz kölyök képéhez nem kell hozzá szoktatnod magad. Lehet, hogy e fejet egykor a porba fektetve kell látnod lábaidnál s nem lenne reá elég erőd, hogy felrugjad.

A kis leány egész testében megremegett.

— Kié ez arczkép? — kérdi, ártatlan tekintetét atyja büns arczára szögezve.

— Megmondom neked, hogy tanuld gyűlölni e nevet. Atyád és nagyatyád halálos ellenségei egyikeé; ugyanazé, kinek atyja nagyatyád javait elrablá — Hunyadi Mátyásé.

— De visszaadta Szendrőn mind s engem fiának nejlül jegyeztetek el. E kép tehát joggal illet engem; völegényem arczképe ez.

Czillei elképedt.

— Kitől hallottad e rágalmakat leány? — kérdi, a leányka karját durván megragadva.

Erzsike megrémült.

— Kis apródod: Mirkó mesélte nekem. A jó, ügyes kis Mirkó, ki oly ügyes játékokat tud készíteni nekem.

Czillei bekiáltott az erkély melletti terembe.

— Küldjétek Mirkót nekem.

Egy kis, 15—16 éves fegyvernök lépett az erkélyre, magát a Czillei gróf előtt alázatosan meghajtva. Kedves barna gyermek, vállátverő gazdag fekete hajjal és ártatlanul mosolygó arczczal.

— Parancsolsz valamit uram? — kérdi szolgálatkészen.

— Imádkoztál ma estére fiu?

— Nem szoktam feledni soha uram.

Erzsébet reszketett: nem tudta a Mirkóhoz intézett kérdés jelentőségét; de ismerte atyját és sejté, hogy valami rémitő fog történni. Esdeklőleg tekintett atyjára, — de ez most nem figyelt reá.

— Látod-e azokat a hattyukat a kastély taván?

A gyermek arra tekintett; de már félsötét volt és hasztalan erőteté szemeit.

— Már sötét van; nem tudom tisztán kivenni uram.

— Hát lépj közelebb az erkély támlájához.

Az apród előbbre lépett s egészen előre hajolt az erkélyről.

E pillanatban Erzsébet sikoltása hangzik; az apród Czillei erős karjától magasra dobatván, ívet képezve hullott alá a vár mély árkába; az esést egy rövid percig tartó halálhörög követte; aztán néma lett minden.

Erzsike ájulva feküdt az erkély koczkáin.

— Ok nélkül való kegyetlenség — mond Brankovics. — A gyermek ifju volt még és jó akaratúnak látszék.

— De fecsegett és ez meg volt tiltva neki — mond szárazon a gróf. — Hej valaki! — kiált a terembe.

Több szolga jelent meg az erkélyajtóban.

— Szedjétek fel a fecsegő kölyök hulláját a vár árkából... Hivjátok az asszonyokat, vigyék be e gyermeket ágyára.

Egy pár nő jelent meg, kik az ájult Erzsikét ágyába szállíták.

Halotthalvány volt a szegény gyermek s az arczképet görcsösen szorítá picziny kezében.

(Folytatjuk.)

A TÖLCY ÉS AZ IBOLYA.

BÁRÓ PONGRÁCZ EMILTŐL.

Büszke tölgy állott a bérczetön.
Feje, melyet meg nem hajtott soha:

A magas égboltot érinté.

Nem messze tőle egy kis ibolya

Lakott, oly kedves, oly gyöngéd,

Mintha angyalka kezéből

Hullott volna le a feldre.

Levelén a vizgyöngyöcskék

Ugy csillogtak: mint ártatlan lányka

Szép szemében a bánat harmata.

Megdördült az ég; néma lön a

Határ; a kis ibolya reszketett,

S gyöngéd csengő hangon intéze

A magas tölgyhez ilyen beszédet:

Édes öreg bácsi, kérlek,

Végy engem ótalmad alá!

Nyujtsd ide egyik lombodat,

Én a zivatartól félek. —

A zápor elrontja kék ruhácskám,

Pedig ezt igen — igen sajnálnám!

A büszke tölgy válaszolt: Mit? te

Semmiség! még neked is szolgáljak?

— Elég, mit embertől szenvedek!

Bolondja legyek egész világnak?

Egyiknek adok nyughelyet,

Másik galyaimat tépi;

De ó szörnyűség! már némely

Kivágással is fenyeget.

És még te is szólni mersz nyomorult?

Igy a tölgy, — s megvetőleg elfordult.

„De kedves édes bácsikám, szánj

Meg engem szegény elhagyott árvát!

Egyetlen rokonom sincs közel,

A kinek kikérhetném ótalmát.

Te nem rettegsz a villámtól,

Mert hatalmas és erős vagy!

De én védtelen állok itt,

Számúzve a szép világból!

Kinsohaj és fájdalom életem,

Az örömet régtől nem ismerem!“

„Hallgass! a te neved! volt erre

A könyörtelen hideg felelet.

... Az ég már egészen beborult...

A tölgyre nagy felhő ereszkedett;

S midőn magát kényelembe

Helyzé: tűzkigyót dobott rá

Nagy robajjal, mely derekát

Éles bárdként ketté-szelte.

Ott hevert a földön összezúzva,

Lett a tűznek kövér martaléka.

A kedves szende ibolyácska

Elalélt a borzasztó dőreje;

S midőn újra eszméltre tért:

A csattogány mosolygott mellette.

Régtől szerette már őtet,

De csak éjjel látogató,

Mert félt a vén fától, mely rá

Mindig oly kajánul nézett.

Midőn a virág szunnyadt éjente,

Álmát dalokkal édesítette.

Gyöngéden ápolgatá őt most:

Mint jó gyermek beteg édes anyját.

Liliomtetejét hozott neki,

Mely visszaadá keble nyugalomát...

„Lásd! miként van megalázva

— Szólt — a könyörtelen, büszke!“...

Azután csókolta, ölelte —

S elvivé szép tündérhonba,

Hol nincs szenvedés, bánat, nincs halál!

Az első szülött keresztelése.

Elbeszélés

Patuzzi A. után

Hegedüs Mariskától.

(Folytatás)

Guadalquivir kies partján, egy virágzó völgyben, négy órányira Cordovától volt don Alonzo pompás kastélya.—Juan-na, korán elhunyt anyja képmása, az áldás és dicsőültség angyala, apja durva jelleméből mitsem érezvén, magában élte napjait. — Ő meg nem fogható, miként lehetne Krisztus tanát, mely szelidséget s türelmet hirdet, vérrel, a pokol eme porennyével, megerősíteni és pusztító lánggal megvilágosítani. Soha nem lehetett őt rábírní, hogy látogatná meg atyjával az „Auto da fé“-ket Madridban. És, ha lelkének ez irányáért sokfelől, de leginkább atyja részéről szemrehányásokkal lön illetve, megvigasztalta ennek ellenében az a tudat, hogy a környék népe szeretettel ragaszkodik hozzá; leginkább a földmivelők szegényebb része, melynek egyedüli támasza ő volt, mint valami szentet úgy tisztelte őt. Egyike volt ő ama lényeknek, kiket a szívbeli tisztaság a boldogság öntudatával eltölteni képes, és holdog az, kit szerelmének hősugara melenget. Antonio, egy az „inquisitio“ elől megszököttnek fia, és korának kitünő festésze, volt e boldog.

Gyönyörű dombon, melyről Cordovát szép épületeivel át lehetne tekinteni, ült Antonio, lerajzolván a tájat. Juanna Duenná-jával az ifju felé közelgett, kinek sötét fürtöktől árnyékolt sápadt arcza, akaratlanul is érdeket kelte, míg bús szeme a tájat átpillantgatá és fehér, csaknem női keze azt gyors és erőteljes vonásokkal papírra veté.

Rajzát végre tárczájába tevén, fölemelkedék az ifju a szírtől, melyen eddig ült, és tiszteletteljesen köszöntvén a csak most észrevett két nőt, lassan távozek. Ámde Juanna egész estén át csak ő róla gondolkodott, és miként az ifju hajnal pirja, egy érzelem virradozék kebelében, mely előtte eddig még idegen volt. Történt légyen véletlenül, vagy nem, hogy ezután többször találkoznak, azt nem akarjuk vitatni, elég az ahhoz, majd minden este látták egymást, s rövid idő múlva a szerelem hevesen, miként amaz országban a nap, árasztá sugarait az ifju szívekbe. A paradicsomi táj egészen arra volt teremtvé, hogy ily szent, tiszta, s minden földiességtől ment érzelmeknek színhelyévé legyen. Juanna elfeledé atyja szigorát, Antonio pedig azt, hogy atyja az „inquisitio“ átká alá esett volt.

Napjai boldog szerelemben, vidám ártatlanságban multak. Önmagukkal meg levén elégedve, nem törődtek a külvilág, az idő eme lassan haladó mutatójával.

Egy este Antonio hiába várakozott, s a másik estén szintén. Rueda Németalföldről visszatért és vele együtt d' Avila, és a tüzes kard, mely Juannát és Antoniot a paradicsomból kiüzte.

Juanna hallá d' Avila ajánlatát, és atyja komoly meghagyását, miszerint készen tartsa magát, amazzal egész életére kiterjedő kötésre lépni.

D' Avila kis korától fogva harczot, háborút megszokván, nem volt olyan férfi, ki a női szív gyöngédségét fájdalom nélkül érinthette, vagy a tisztán hangolt női kebelből szerelmi dalt csalogathatott volna.

Juanna visszaborzadt előle. Megismeré ugyan benne a jó magot, de el nem határozható magát a durva tüskehéjhoz nyulni. Térdre borulva könyörgött és könyezett, mindent megkísértett atyja megindítására, — de hasztalan. Szerelmét nem akarta bevallani, jól tudván, hogy ez előbb halált, mintsem segélyt hozna. Hetek multak szorultság és lelki kín közt, a

nélkül, hogy Antonio felől valamit hallott volna. Egyszer csak kijelenté Rueda leányának, hogy völegénye az arczképét kívánná birni, mert szépségét későbbi időknek is fön kell, és fen akarja tartani; és e szerint legyen készen, hogy holnap a festést elfogadja. Másnap megjelenék Antonio.

A fájdalom és rémülés találkozása volt ez, egy kétségbeesés, melynek lábainál térdre borulva volt a vesztőhelyre hurczolt szerelem áldozata! Két átdöfött szív jajveszéklé egymásnak panaszait, míg a vér az arczból eltűnt, mely alól d' Avilának rémszinü, barázdás vonásai látszottak.

Antonio lassan, de a legnagyobb biztonsággal festett, s úgy tetszett az összehasonlítóknak, mintha Juanna két izben állana előtte. Pedig e fonséges festmény a legiszonyúbb fájdalom műve volt! Az ifju keblében egy egész pokol dühöngött, s gyakran el kelle távoznia munkájától, hogy szíve csillapuljon.

D' Avilát gyanú tölté el, midőn látá, mint vannak a halálsápadt festőnek lángoló szemei perczek hosszanta merőven Juanna lesütött szemekre szögezve, mintha eme felhőfüggöny alatt keresnék reményük csillagait.

Bármí lassan hulldogál a szerencsétlennek az óra fővénye, egyszer csak egészen lehull. A képen már egy ecsetvonás sem hiányzott; d' Avila véletlenül távol volt; de ha jelen lett volna is, ez volt a perc, melyben az érzelem minden gáton áttörvén, miként hegyi folyó szük medréből, a kebelből ki a világba rohant. Antonio könyezve térdelt a könyező előtt, és a szó vonatkozott az ajakról a perc halálosan szük korlátába lépni. Egy rózsákkal behintett múlt fekvék lábaiknál, eltiporva, törzsürással mellében, vérezve; s mellette egy nyomor- s kinnal teljes jövő nyujtá kezét a jelen percznek! Miként gyöngyök sötét bársony alapzaton, úgy fénylének Juanna könyüi az ifju fekete hajzatán, ki felugorván, a hön szeretettet a kin túlságától megszakadással fenyegetött szívéhez szoritá. Ekkor d' Avila, ki már egy percczel ezelőtt Ruedával bejött volt, kivont karddal közejük lép; Antonio vasa is gyorsan villogott; ám a gyakorlatlan, bizonytalan kéz dőfése könnyen ki volt kerülve, s a festész a kard lapjával homlokon találva, eszméletlenül földre rogyott. Rueda megparancsolá a belépett szolgálknak, hogy dobják ki az összerogyottat, az ájult Juannát pedig pamlagra fekteté, és aszszonyi személyzete oltalmára bizta.

Antoniot egy földmives a kastély előtt eszméleten kívül találván, magával vivé kunyhójába, hol megtért ugyan öntudata, de csak több hó eltelte után gyógyult fel sebéből.

Belsejének sötét gondolatit vonásai tükrözék vissza, és szemeiből, melyek máskor csak szent ihlettséget és szelid jámborságot mutatának, most a gyűlölet kigyója ölté ki méregnyelvét. Uj erőt érezvén most test- és lélekben Antonio, elhagyá Spanyolországot, harczban keresendő megnyugvást.

Don Juan, V. Károly fia, hőstettek dicsőítette hadjáratán meggyőzte volt a Moriszkokat, mire a keresztény tengeri had főparancsnokává neveztetett ki; értendő ezalatt azon tengeri had, melyet a spanyol király, Velence, V. Pius pápa és a máltaí vitéz rendiek állítottak elé, hogy II. Szuliman szultántól Cyprus szigetét vegyék vissza, melyet az a velenceiektől elragadott volt. A gyűlhelyül kitűzött Messina városa egyesülve látá a számos harczost, és levegőjét száz nemzet nyelve rezegteté. Minden készen levén, a tömör csapatok csak úgy lesték már a hajóra szállhatást, midőn egy magas, sápadt férfi Don Juanhoz lép, engedélyt kérvén, hogy ő is e csapatok sorában harczolhasson.

— Mi neved? — kérdé a tengéreszi parancsnok.

— Nevez, uram, a minek akarsz, akár „Estirpato“-nak. Ez hozzám illő név. „Kiirtva, kitasztva“ a boldogok or-

szágából! — — — de hisz csak hadd menjek veled, tudom, nem lesz okod azt megbánni; jó harcosod leszek. Az évek megedzének.

— Legyen hát; készen vagy?

— Készen. A földről mitsem akarok magammal vinni, nehogy majd egy idegen elem e miatt viszálykodjék.

— Ugy látszik, különös okaid vannak, melyek miatt hajóra szállhatni kívánsz. De jól teszed; a mit a föld számodra termett, rázd le magadról, mielőtt hajóra szállsz, és mint ujjá teremtetted és boldog válj meg tőle. A háboru vihara a férfi legjobb vigasztalója. Kövess!

— Még egyszer imádkozzatok a szárazon! — kiálta Juán harczársainak — hogy jó egészségben térjete vissza!

Ezer kard villogott a térdelők fejei fölött, hüvelyekből kirántva, jog- és hitért vivni készen, és ezer sziv lángolt lelkes imától, könyörögvén Istentől győzelmet és visszatérhetést.

A kemény, ércfödte harcosok a lepantói öböl, a török hajó-had elé evezének. Október 7-dike megviradt, egy komor, ködös nap, melynek félhomályát a löpor majd sötétséggé változtatá; e sötétség csak másodpercnyire szakasztatott meg az ágyuk villáma által, melynek dörgési ritka szünetjeit a megsebzettek jajnyögése, a haldoklók hörgése és a parancsnokok érzhangú szócsöve tölte be.

A tengerészparancsnok hajója rossz helyzetben volt, egy török fregatte-hajó oly merészen rugaszkodott hozzá, hogy a legnagyobb veszélyben forgott. Don Juan szócsöve elnémult, s ő maga is már a legmakacsabb hadakozásba vegyült, midőn Estirpato rögtön kiragadá az ellenséges vezért csapata közepéből, s fejét magasan megvillantott karddal levágván, a vezért a tengerbe dobá. E vitéztett által zavarba hozva, a törökök lankadni, s a keresztyén hadakozók uj bátorságot kezdének nyerni. A fedélzet csakhamar kitisztult az ellentől, Don Juan parancsszava ismét hangzott, s a nap vége egy hajón sem látá a félholdat. Ezer meg ezer keresztyén a rabság rettenetes sorsától lön megmentve, a török hajóhad megsemmisítve, Cyprus szigete visszavéve, és Don Juan neve, melyet a város örömmel üdvözölt, az ég felé harsogtatott, a tengerről viszhangoztatott. A nemes lélek nem tulajdonítja magáénak a más tettét.

A „kitaszított“-nak merészsége általános bámulat tárgya volt és a mint a keresztyén harcosok hazájokba elszéledének, a merésznek nevét is magukkal vitték. Don Juan lovaggá ütötte, s egyszer csak ő volt a nap hőse, kire ezer szem áldva nézett, kit ezer anya mint a hős példányképét mutatott fiainak. Így érhet fel egy percz egy egész élettel. Don Juan bemutatá a hőst fivérének, és bár II. Fülep gyanakodó és féltékeny volt V. Károly fia irányában, mégsem tartóztathatta magát attól, hogy Don Juan kegyenczét és élte megmentőjét egy aranyláncz-czal és kegyének minden jelével kitüntesse.

Az, ki magát kevéssel ezelőtt „kitaszított“-nak nevezé, most mindennemű országnagyoktól látá magát körülveve, az udvar legvillogóbb fényével díszesítve, a nélkül, hogy ezért derültebbé lett volna, a nélkül, hogy homlokáról csak egy felhőt is érzett volna eltűnni. Keble az új élet elöl elzárkózott, a tisztelgők hódolatát nyugalmasan fogadá, legkisebb kifejezése nélkül az örömmek. Mindenfelül készen voltak neki szolgálni, mert viszont tőle annál nagyobb szolgálatokat vártak, s meghívásokkal túlhalmozák. D' Avila marchese megkéré, venne részt, öt évi házasság után első szülöttének megkeresztölésén, még pedig ha fiu lenne a gyermek, vezetné be a keresztyének frygyébe.

(Vége köv.)

Nándorfehérvár.

Remellay Gusztávtól.

(Folytatás.)

Öt mérföldnyire Nándorfehérvártól van a régi római Ritium, romjai fölött épült Zalánkemén. Egész eddig zárták el Mahomed hajói a Dunát, míg sergei részint annak, részint a Száva partján táborozva, vették körül a várat.

Mindenfelé ágyú- s mozsártelepek álltak, melyek szünet nélkül lövöldözték (junius 4-kén) a falakat, míg a hajító gépek s löszerek roppant kődarabokat hánytak be a várba, melyet még nagyobb veszély fenyegetett azóta, hogy megérkezett az Orbán nevű renegát által öntött ágyú, melynek dörgése egészen Szegedig hallatszott el.

A Mária egyház, mely a várostól egy órányira emelkedett, tele volt mindenféle löszerekkel s ezer meg ezer teveszó szállított naponkint löport, golyókat s élelmet a szultán roppant táborába.

De Hunyadi mindemellett sem esett kétségbe s az ég ótalmába helyezett hite annál inkább erősödött meg benne, mivel még Szeged alatt barátai: a Koroghya, Rozgonyiak s Kanizsaiak — fénypontok a sok ködfolt között — több ezerre menő fegyveresekkel csatlakoztak hozzá s a szegedi bárátok, kik Kapisztrán példáját utánzólag széledtek el mindenfelé, szintén szép számu keresztésekkel tértek vissza.

Az első feladat, mely a kereszt nagy bajnokára várt, abban állott, hogy kapcsolatba tehesse magát a bátran küzdő várórséggel, mi lehetlen vala mind addig, míg a Száva torokolatja a pogányok hatalmában volt.

Kapisztrán tanácsára Hunyadi keresztéseket ültetett a Péterváradnál álló dereglyékbe s csolnakokba, és ezen hevenyészett hajórajt azonnal utnak indította, másnap pedig maga is követte azt a rendes fegyveresekkel, kik részint nagyobb hajókon szállitattak alá, részint a parton vonultak lefelé.

Hunyady az ostrom tizedik napján (július 14.) ért Zimony alá, s azonnal egy bátor ifjut szemelt ki, a kit követül küldhessen az ostromlott várba.

Nehéz s fölötte veszélyes volt a küldöttre váró feladat, mert csak a Mozzlim táboron át juthatott be Nándorfehérvárba; de az, kire a dicső bajnok választása esett, nem rettegett a veszélytől, sőt büszke volt, hogy őt tisztelte meg bizalmával imádatszerű kegyeletének tárgya: az ősz vezér.

A Sopronmegyében maiglan is virágzó s sarjai közt jelenleg is egy deli huszárt számító Dugovich Titus volt a levante, kire Hunyady választása esett.

Kapisztrán által megáldatva s abban bizva, hogy szép arája: Zrednai Vitéz Regina buzgó imája megvédi minden vészttől, indult meg Titus, s bár a várkapu közelében észrevétetve, több mozzlim lövése által megsebesült, mégis szerencsésen bejutott a várba.

Feladata az volt, tudatni az ott levőkkel, hogy másnap támadják meg a pogány vízierőt, mert az nap Hunyady fogja azt más oldalról is megrohanni.

Alig kezdett szürkülni s már negyven hajóval támadta meg Hunyady László a pogány hajórajt s atyja is ekkor adott jelt a küzdelem megkezdésére.

Rémes csala fejlődött ki; de Hunyadinak igaza volt, midőn bizalmat helyezett Kapisztrán kereszteseibe; mert a rajongó nép valódi csudákat vitt véghez; nem gondolt a veszély-

lyel, vakon rohant a bizonyos halálba, a haldoklók Jézus nevét rebegték, a vivók szent dalokat zengedeztek, s Kapisztrán, a megváltás kinjelével jobbában, baljában pedig a pápa által fölszentelt veres keresztes fehér zászlóval, buzdította s lelkesítette őket a szent harcra.

Hasonló lelkesedéssel küzdött a másik ponton a László által vezényelt hajóhad, s az ilykép két tűz közé szorított ellen néhány órai véres harc után elvesztette minden reményét a győzelemre.

László a biztos remény, a hősies ihlettség s a nemes öntudat ragyogó kifejezésével szép arcán vezénylő a vízi csatát; miként félisten állt a hajó födélzetén s mit sem gondolva a sűrű hulló golyókkal, s az arájától: *Gara Anna tól**) nyert s mindig nyakában hordott talizmányában bizva, lelkesítő népét, mely harsány riadások közt viaskodva, vetelkedett a főkapitány, az ősz bajnok hőseivel, és néhány óra múlva égigható örömkialtással vonultak be a várba; a pogány tökéletesen meg volt verve, elszélesztve s nagyobb részét megsemmisítve a hajóhad.

Több mint kétezer mozlím ment előre e napon szállást csinálni Mahomed édenében azoknak, kikre még halál várt Nándorfehérvár alatt.

Leirhatlan az öröm, melylyel a várbeliek a bevonulókat fogadták; Kapisztrán elől ment a felszentelt zászlóval s zsolzmákat énekelve követték a keresztesek s a rendes katonák.

Ezek élén száguldott tüzes fekete ménén a kis Mátyás s a mint összevisszacsókolta kedves bácsiját: Lászlót, méltó büszkeséggel dicsekedett, hogy a mint a király ellillant Budáról, hasonlót tett ő is, csak hogy nem gyáván keresett elbuvó helyet, hanem a táborba sietett le, megmutatandó, hogy ő is képes már megfelelni a Hunyady névnek, melyet atyjuk oly dicsővé tön.

László örömmel hallá, hogy bátran vivott a tüzről pattant gyerköcz, mert mindenfelől hangos éljenzéssel üdvözölte a várórség; Kapisztrán pedig a csata után a vécsernyére egyesült hadsereggel egyetemben mondott hálát a kivivott diadalért az ég s föld hatalmas urának.

* * *

Ezen vízi győzelem által nagy előny vivatott ki ugyan, de azért nem volt még tökéletesen biztosítva a vár sorsa, mert mindenki tudta, hogy másnap dühös ostromot kezdend a szultán, ki a nagy veszteség daczára is fennen hirdette, hogy tizen-négy nap alatt beveszi Nándorfehérvárt, két hó múlva pedig egész hazánkat hódítandja járma alá.

Hunyady azonban viszont azzal biztatta övéit, hogy néhány nap múlva egyetlen pogány sem lesz Nándorfehérvár alatt s győzelmi reménye még inkább erősült az által, hogy néhány lelkes barátja új csapatokat küldött táborába s a pápai követ is hatezer kereszttest küldött le Buda vidékéről.

Mig Hunyady és Kapisztrán Zimony alatt eldöntő csatára készültek, Mahomed folyvást lövette a bástyákat; Julius 21-én a külső fal már egészen le volt rombolva, s bösz rohamra készült az egész pogány sereg, melyet pazar ígéretek által lelkesített, s borzasztó fenyegetések által rettegтетett Mahomed.

A vad csordák bösz dühvel rohantak ostromra, s noha meg annyi Leonidásokként küzdtek a várvédők, néhány óra múlva mégis el volt foglalva a külső erődmény s félholdas lobogók lengtek tornyain s a bástyák ormain.

A Miklós barát vezérlete alatt bennmaradt kereszttesek

*) A történelemben ezen és nem Mária név alatt fordul elő Gara leánya.

s a Hunyadi László s Bastida vezénylete alatti többi őrség, mindemellett is csüggedhetlenül küzdött, mert minden perczen megérkezendő volt a Zimony felől reményelt segély.

Sulyos feladat várt az onnan megindult csapatokra; mert nagyszámu jancsárok állták el utjokat, de hiába, Kapisztrán lelkesítő szavai s Hunyadi példája csudákat idéztek elő; a pogány gögös reménye megsemmisült, mert épen akkor, midőn már a belvárosba vezető hidat rohanták meg s már-már hátrálni készült a tovább ellenállani képtelen várórség, jelent meg Kapisztrán a csatatéren, utat törvén magának a veszélyen keresztül.

Keresztesei fákezhetlen harcvágygyal követték, s a mint ezt a várvédők meglátták, ujult erővel áltak ellent; iszonyatos mészárlás kezdődött, a ropogó hidról százan meg százan hulltak alá, a folyam vérveressé lön, mind a két fél végső kétségbeeséssel küzdött.

A bástyákon s várárkokban is hasonló dühvel folyt a csata; a mozlímek elhullott társaik tetemei fölött rohantak előre, s ágyuik folyvást mennydörögve rongálták a falakat s öldökölték a hős védőket.

Kapisztrán „Jézus! Jézus!” kiáltásai és Hunyady buzdító példája által ujra fellelkesültek a küzdők, mindegyik egy-egy dühös oroszlán volt, a várbeliek égő szurkot s olajat öntöttek az ostromlókra, s meggyújtott rőzsekötegeket hánytak alá, a mozlímek bő plundrái égni kezdtek, a várvédők még több olajat öntöttek le, még több égő szurkot szórtak alá, a tűz egyre tovább harapódzott, a megrémült törökök futni kezdettek, a keresztesek utánuk iramodtak s borzasztó mészárlást vittek véghez.

E rettenetes perczen egy vakmerő jancsár felmászott a parti tornyok egyikére, s hogy ott hősies küzdésre lelkesítse hitfeleit, a letört kereszt helyébe félholdas lófarkot akart tűzni.

Dugovich Titus, ki mindeddig a bástyákon küzdött, meglátván ezt, bösz párduczként rohant a pogány mellé, s feléje vágott kardjával; ámde a jancsár nem hátrált, hanem bátran viszonzá az ifju csapását; ez is, az is védi magát, ujra villogatják fegyverüket, a két kard összecsap s mindkettő széttörik, mire ölbe kapták egymást, a pogány óriási erővel birt, de Dugovich mindenre el volt szánva, s látván, hogy nem boldogulhat másképp vele, e szavakkal: „Isten veled, Reginám! ott fenn a mennyben látni fogjuk egymást” — leugrott a szédítő mélységbe, magával rántva az őt átkarolva tartó pogányt.

A két Hunyadi könyezve nézett a lezuhanó dalia után, de e példa még inkább föllekesítette a magyarokat, a diadal mindenfelé részükre hajlott, a jancsárok színe elhullt, s vezérük: Chazán bég, mint szintén Karazzi, a rumoliai basa is a holtak közt heverték; a pogányság mindenfelé hátrált, s a kereszt hősei fényes diadalt vívtak ki, s buzgó háladalokat röpitve az ég felé, nyugodtak meg a véres, de dicső csata után.

Dugovich az egész sereg által megkönyeztetve temetett el, a két Hunyadi vetette koporsójára az utolsó hantot, s Kapisztrán tartott fölötte gyászbeszédet, mely után ezren meg ezren esküdtek meg, hogy véres boszut állnak érte.

A szultán azalatt dühöngve átkozódott, Hunyady pedig új csatára készült, mert tudta, hogy másnap ismét megtámadtatik a vad csordák által.

A keresztesek hangyaként hemzsegve ujiták s javíták a megromgált falakat, és a legválogatottabb bajnokokkal rakattak meg Hunyady által — a külső erődmény közelében Kapisztrán kereszteseit állította fel, mig maga a deréksereggel az utóhadat képezte.

Szigoru parancsot adott az őrségnek, hogy mig jelt nem ad, senki ne merje ingerelni a pogányokat, de hasztalan! Ke-

resztesek harczzomja fékezhetetlen volt, délben egy bátor csapat kisompolygott a várból, s megállapodván a közel emelkedő dombok egyikén, nyilzáport küldött a spáhikra.

Ezek előre robogtak, mire a városból új csapatok törvén ki, megkezdődött a csata.

Kapisztrán, ki épen a Száva tulsó partján volt, észrevette az összeütközést, átkiabált, hogy a várbeliek ne szegjék meg hős barátja parancsát, de hiába, több mint 30,000 ember volt már a hely színén, s a szultán táborából legalább háromszor annyi jancsár közelgett.

A barát értesítette Hunyadyt ezen kirohanás felől, azután csolnakba ugrott, és nem gondolva a golyózáporral, áttért a túlpartra s a küzdők felé sietett; Péter Péter vitte mellette a zászlót; ő maga keresztet tartott jobbjában.

Mint az ég küldöttje jelent meg! mert épen főfokát érte el a veszély, és átlátva, hogy nincs erő, mely visszatarthassa a tömegesen kitolngó várbelieket, a kapu melletti bástyára állt, s e szavakkal buzdítá a kirohanó hősöket:

— A seregek ura van veletek barátim! Előre! a ki eddig segített, az most is meg fog védni! Előre! Előre az Isten nevében!

A keresztetek bátran törtek; előre, időközben segélyt hozott Hunyady is, s dicső példája által bátorította a küzdőket; ő karddal, János barát keresztel kezeikben, mindenütt jelen voltak, hol hősi példára vagy buzdításra volt szükség.

(Vége köv.)

Egy hét története.

— Augustus 4-kén. —

Bocsánat kérés. — Egy fontos kérdés. — Ábrándos szemek. — Kinézés és benézés. — Milyenek a magyar leányok? — Boszuálló kérdés. — Önző felelet. — Tuczat számra. — Szappanbuborékból üstökös. — Századnegyedes ünnepély. — Magyar érdem angol nyelven. — Az én barátom az egyiptomi alkirály. — Fővárosi Bogárok. — Szegény hivatalnok. — Mákvirágos elvek. — Látogatás egy fiatal írónál. — Egy gonosz nyelvű barátom. — Csitt! — Józsa. — Arany Jánosra emlékeztet. — Az önmegtagadás határa. — A tyuk. — Hogy szaporodott meg barátnőim száma. — Lacziból László lett. — Népmesék. — Boldog ifjukor. — Miből készülnek a műremekek. — A zenede idei hangversenyi. — Szegál Gabriella. — Nyéky Mihály ő méltósága és egy új operette. — Radnótfáy Sámuel ő méltósága és a köztisztlet. — Új társas táncz. — Ideje is már. — Rettenetes historia. — Két nemes sziv egyesülése. — Két jeles orvos. — Tizenhárom! — Egy ifju hölgy irodalompartolása. — A talány meg van fejtve.

Kedves olvasónő! Előre is bncsánatot kérek, de igen nagy szükségem van szives elnézésére. Látott e már valaha ábrándos szemeket? és ha igen, kérem, tudassa velem, hogyan „néznek ki“; sőt ha véletlenül csak azt mondhatná meg, hogyan néznek be, azt se bánom, csak tudassa velem, hogy milyenek; nagyon, de nagyon le lesznek érte kötelezve, nagy szivességet tesz velem, nagy zavarból ment meg ezáltal. Ugyanis van a vidéken egy kedves fiatal leányka, olyan, a minőnek én a magyar leányokat egytől egyig — képzelem: igen kedves, igen szorgalmas, igen művelt és mindenek felett a hazáért élő nemes szivű leányka; ugy ismeri a magyar történetet, mint Petőfi költeményeit, és olyan jól ért a sütés-főzéshez, mint a zongorázáshoz; ugy-e bár szeretnék tudni, hogy hívják e kedves hölgyet? de — ezt csak négy-öt év múlva fogom megmondhatni; elég hozzá, e kedves leányka azon veszedelemmel fenyeget, hogy megkérdezi tőlem, milyen az az ábrándos szem. Már most mit tehetnék okosabbat annál, hogy ugyane kérdést e lapok fiatal olvasónőihez intézzem!

És szinte látom, hogy kegyed viszont egy másik kérdéssel akarja magát rajtam megboszulni, azzal t. i., hogy mi köze e kérdésnek az „Egy hét történeté“-hez? És csak kevéssel kellene nagyobb önzőnek lennem, hogy azt felelhetném reá: e két kérdés „szerves összeköttetésben“ áll egymással; szükséges

tudnom, mi az: ábránd, hogy — megirhassam e hét történetét; de mint mondám, nem vagyok annyira önző, nem akarom magam ilyen könnyű módon egy kedves kötelesség alul fölmenteni, és hogy mindjárt tettel is bebizonyítsam, ime egész tuczat számra a fogom elbeszélni az e héten történt „nevezetes“ eseményeket, és ha kegyed netán csekélyeknek találná azokat, méltóztassék két dolgot tekintetbe venni, először azt, hogy nem vagyok politikai szemleirő, kinék szabadságában áll minden legkisebb szappanbuborékot akkorára felfujni, hogy csudadolgokat rejtő üstökösnek lássék, és másodsor, hogy a mit elfogok beszélni, az mind való, nem pedig ábránd; azt tartom, ezzel eléggé ki leszek mentve, és most nézzük a tuczat eseményt.

1-ször: a nemzeti színházban már nagyszerű készüléteket tesznek fenállása századnegyedes ünnepélyének illő megülésére; ugyanazon darabot adják majd elő ez alkalommal, a melylyel 1837 ben, aug. 29-kén meg lön nyitva: Vörösmarty „Árpád ébredése“-t; azon felül Jókai egy prologot ír ez alkalomra, melyet Jókai né el fog szavalni. Huszonöt év, milyen kevés ez egy nemzet életében, és mégis milyen sok az! Mik voltunk huszonöt évvel ezelőtt, és — mik leszünk huszonöt év múlva!

2-szor: Schwarz Gyula, jeles fiatal tudósunk közelebb egy földtani munkát adott ki angol nyelven, a melyről az angol tudományos folyóiratok a legnagyobb elismeréssel szólnak; a mi valóban kétszeresen örvendetes; azért is, mert a tudomány gazdagítva lön, és azért is, hogy az angolok meggyőződhettek, hogy mi még sem vagyunk olyan tedd-ide-tedd-oda féle nemzet. Mert közbe legyen mondva, Angolországban még mindig igen furcsán ítélnék rólunk; egy barátom, ki közelebb több hetet töltött Londonban a vilákiállítás megtekintése végett, beszélte, milyen ferde nézetek uralkodnak még ott felülünk; még öltönyünket sem ismerik; barátomat egy ünnepélyes alkalommal az egyiptomi alkirálynak nézték! Schwarz Gyula újabb műve tehát legalább a tudomány terén el fogja oszlatni az angol nemzet egyiptomi sötétségét, minket illetőleg.

3-szor: a fővárosban, nem az angol, hanem a magyar fővárosban a mult héten több rendbeli istentelen rablások történtek, nevezetesen kifosztottak egy városi hivatalnokot esti 11 órakor, a „két pisztoly“ czimű kávéház közelében, azon

felül úgy megverték szegényt, hogy a kórházba kellett vinni; szegény hivatalnok! nem elég, hogy

4-szer: a városi hivatalnokok évi fizetését tetemesen le szállította a n. m. helytartótanács, még a tolvajok sem hagynak nekik békét! Általában kíváncsi vagyok, micsoda elvek szerint üzik e jó madarak éjjeli mesterségöket; mert hogy nem közönséges mákvirágok, mutatja azon körülmény, hogy

5-ször: e héten egy fiatal író is szerencsétlenítettek látogatásukkal, és honn nem találván őt, emlékezet okáért elvittek tőle, a mit a szobában elvihetőt találtak; egy gonosz nyelvű barátom pedig azt mondta, még azon pár csizmát is elvitték a hivatalos vendégek, a melyben e fiatal író a múlt héten a császárfürdői tánczestély alkalmával olyan lelkesülten járta — de csitt! ugyanazon fiatal író ez, a ki a vezetésére bízott lapban minden kimélet nélkül engedi, hogy engem bántalmazzanak, még azt hiszi tehát, hogy magánboszúból írom ki e táncz nevét; ne szóljunk tehát róla; van még nekem ujdonságom; ilyen

6-szor: legközelebb hagyta el a sajtót egy: „Józsa“ című kötet költemény, a szerző arczképével; gyönyörű egy kötet; ritkán látni chez hasonlót az ez évben megjelent művek közül; a táblája sötét lila színű, köröskörül a legszebb domborművű arabeszekkel, a közepén meg fényes aranyos diszitivényben ragyog e név: „Józsa“ és azonképen a hátán; a papira is igen finom, Arany János költeményeire emlékeztet; de hogy a lapmutatóról meg ne feledkezzem; ez is igen szép, a legfinomabb selyem, úgy hiszem, olasz készítmény, és milyen zöld! Az arczképről természetesen nem szólok; csak nem várják tőlem kegyetek, hogy én itt egy férfi külsejét megdicsérjem! Én nem vagyok épen a leghiubb ember a világon, de annyi önmegtágadást kegyetek bizonyára nem követelnek tőlem! A mű tartalmát illetőleg, legjobb lesz, ha mutatványt közlök belőle. Ime: itt van egy a sok közül:

7-szer: A tyuk.
 (Mese)

Megunta volt a földet
A tyuk s a fára szállt:
„Itt kellemesebb az élet
„S ülök, mint egy király.“

De nem sokáig ült ott:
Nem volt mit ennie,
Megint a földre szállott
S itt jó az élete.

Azonban nehogy az olvasó azon gondolatra jöjjön, hogy a sok ékes sonettán ama híres Józsa Gyurira van komponálva, hát mindjárt az első lapon olvassuk, hogy Józsa annyit tesz, mint Jozséfa; köszönet e fölvilágításért; mert ezáltal az én barátnőim száma tetemesen szaporodott; sok Józsa nevű barátom van nekem, és én eddig mindig szentül hittem, hogy férfiak, holott csak most tudtam meg, hogy egytől egyig Jozséfák.

8-szor Egy másik könyvről is értesíthetem olvasóimat; ez egy kedves kis mesegyűjtemény Arany Lászlótól. Kegyetek bizonyosan ismerik Petőfiéket: „Arany Laczihoz“ című gyönyörű költeményét; a Lacziból László lett és első irodalmi működése e mesék; és ezek is mutatják, hogy olyan lángelméjű költő vezérlése alatt fejlődik ez ifju, mint a milyen Arany János; a helyett hogy francia regények után elmélet kificzomitaná, a népmeséket tanulmányozza, magáévá teszi, lelkebe szívja a magyar észjárást, gondolkodási, műalkotási, és kifejezési módját; e mesék, bármilyen szépek legye-

nek is, még nem biztosítanak ez ifju költői tehetségéről, de arról, hogy ha Arany Lászlóból költő válik, költészetének minden ize, minden sziporkája magyar lesz, arról igen is biztosítanak e mesék, mert már ezek is egészen át meg át magyar zamatuak. Szeretik kegyetek a meséket? én legalább nagyon szeretem; boldog gyermekkoromat varázsolják vissza, azokat a szép holdvilágos falusi estéket, melyeket a vigan daloló leányok és dévajkodó legények körében töltöttem; oh milyen élvezet volt nekem a fészker alatt, kukoriczafozástáskor, vagy kün a pásztor-tűz mellett egy ilyen mese! a világ legnagyobb színművészeit láttam és hallottam azóta, de egyik sem kapta meg úgy a lelkemet, mint amaz egyszerű és mégis költészetgazdag mesék. Azért olvastam el azokat most is annyi édes gyönyörrel, és azért ohajtandó, hogy minél nagyobb számmal összegyűjtenék mindazt, a mi a nép lelki világából fakadt: mesét, dalt, közmondást, avagy csak szójarást; mind tiszta termőarany ez, a melyből később a lángelmék a műremekeket állítják elő.

De igaz, egy tuczat ujdonságot ígértem; tolytassuk tehát; hány is volt már? nyolcz! következék tehát a

9-dik: Mult vasárnap ment végbe a budapesti zenede által rendezett vizsgálati hangverseny, a mely két részből állt: az 1-ső rész zenészet, a másik szavalati volt; egy kis színművet is adtak elő a szavalati osztály növendékei: a „Közös ház“ at, Kisfaludy Károlytól és eléggé szépen, a „Rózsaünnep“-re azonban kár volt pazarolni az időt; gyöngé biz az; az énekesnők közül pedig Szegál Gabriella kisassz onyt kell különösen kiemelni, mint a ki hivatva van, fényes szerepet játszani a „deszkavilágon;“ hangja is szép, arca is szép. csak tanulnia kell még egy kicsit szorgalmasan.

10-szer: Hogy Hollósy Kornéliát ki fogja pótolni, azt nem tudom, annál nagyobb biztonsággal mondhatom azt, hogy Nyéky Mihály ő méltósága szerencsésen hazaérkezett a fürdőről, a minélfogva már gyönyörködtünk is e héten egy új operetben; távolléte alatt Radnótfái Samuel ő m. vitte az igazgatóságot és a körülményekhez képest igen dicséretesen; általános is az ohaj, hogy e művelt, tapintatteljes férfi tovább is vigye az igazgatást, a mig csak országgyűlésileg nem fognak róla intézkedni; én azonban erősen hiszem, hogy azért Nyéky Mihály ő méltósága csak tovább és megmarad igazgatónak.

11-szer: September havában pedig egy új magyar társas tánczot lesz alkalmunk a nemzeti színpadon láthatni; ugyanis a vidék egyik kitünő tánczmesternője: Gyulainé egy új magyar tánczot szerzett és a jövő héban a nemzeti színpadon fogja bemutatni; a kik látták, azt állítják róla, hogy igen kedves, és a jövő farsangon méltó vetélytársa lesz többi társas tánczainknak; csak az ohajtandó, hogy a jövő farsangon nagyobb tánczolni való kedvünk legyen, mint tavaly; de ideje is, hogy új tánczot járjunk; mert azt az eddiget én valóban lelkemből meguntam már.

12-szer: Egy nagy szerencsétlenségről is kell olvasónőimet tudósítani; a napokban egy boldog vőlegény meglátogatja aráját, ez épen távol volt, az ifju tehát leül, egyedül volt a szobában, a hőség is nagy volt, elég hozzá a vőlegény elalszik; de nem ez a szerencsétlenség, hanem igen is az, hogy rettenetes álmak kinozták az ifjut; börtönben látta magát, kimondták reá a halálos ítéletet, kivették a vérpadra, és az életelő bárd épen akkor le volt reá sujtandó, midőn az ara, egy bübajos virág a mennyország kertjéből, belép a szobába, és szenderegni látván vőlegényét, gyöngédeden érinti nyakát a kezében levő napernyővel; ez pedig, már t. i. a rettenetes álomtól kinzott vőlegény, azon hiszemb, hogy ez a halálbárd — rögtön szörnyet halt! Igy beszélte ezt nekem egy kedves kis leány a napokban és olyan komolyan rémültem el ez iszonyu történet hallatára, hogy tökéletesen elhitte, nem érttettem a tréfát, me-

lyet velem üzni akart; nehogy tehát adósa maradjak kedves olvasónőmnek egy valóságos ujdonsággal, ime, megírom

12-iknek, hogy e napokban vezeté oltárhoz jeles publicistánk Jo an o v i c s Gy ö r g y a bájos M a n ó Z s ó f i a urhölgyet; egymáshoz méltó két nemes szív ez, és egyiránt méltók az ég legboldogítóbb áldására!

Hét reaadásul mit adjak?

13-szor: A császárfürdő új tulajdonasai két kitünő orvost alkalmaztak a külföldre utazott Póor Imre helyébe: P a t r u b á n J e n ő t, és a lapunkban megjelent szép cikkei által is jelesül ismert P e t e Z s i g m o n d o t.

Oh, de most látom, hogy t i z e n h á r o m ujdonságot írtam! de hisz kegyetek ugy-e bár, nem babonásak? Azért csak ugy magamban mondom el, hogy D a l m a d y Gy ö z ő költeményeire eddig már ötszáz előfizető gyűlt be; tudok egy vidéki leányt, a ki egy maga tizenkettőt gyűjtött e könyvre.

És most azt is megmondom, mi köze az ábrándos szemeknek az „Egy hét történeté”-hez; az a köze van hozzá édes olvasónő, hogy olyan leány, a melyik nem tudja, mi az: ábrándos szem, a legkritkább tünemények közé tartozik napjainkban, és azért méltó helyet foglalhat el nem csak egy hét, de t a n e g y h ó történetében.

Külföldi levelek.

IV.

London, jul. 30.

Itt vagyunk valahára a világ legnagyobb városában, hol inkább, mint bárhol másutt a földkerekségén, feltűnik azon ellentét, mely szegény és gazdag közt roppant mélység gyanánt tátong. Különös szeszélye a sorsnak! Mig egyik egy országot vásárolhatna kincsein, a másiknak nincs egy betevő falatja, nincs, hová fejét nyugalomra hajtsa...

De mielőtt London ismertetéséhez fognék, legyen szabad néhány sorban azon benyomást ismertetnem, melyet tengeri utamon, a Csatornán átjöttemkor tapasztalék.

Midőn a szárazföldi ember először közeledik a tenger felé, melyről oly sok szépet álmodott, siettetni szeretné az ugyis eléggé gyors vonatot, s minél közelebb ér, szive annál hangosabban dobog, mintha szeretett mátkája felé közelednék. Én is ilyenformán éreztem magamat. — A sik tengerre érve, kéjélvezettel néztük hajónknak tündérhintához hasonló mozgásait; azt képzelők, hogy az alföld homokbuczkáin át száguldunk, biztos, gyors paripán. Kár, hogy ez érzést egy óránál tovább nem élvezhettük, mert az emelkedő szél által vert hullámok a legkínosabb helyzetben tartottak bennünket egész a túlsó partig; sőt tájékozó tehetségünk is annyira meg lőn zavarva, hogy még a szárazföldön is néha égnék látszott előttünk a föld és vizont. Képzeltetni, mily hosszúnak tetszett ily körülmények közt azon másfél óra, melylyel a szokottnál később ért partot a hajó, s mily kellemesen hatott fülünkbe a tengerésznek azon rikító hangon ejtett szava; „Megérkeztünk!” melyre, mint utolsó ítélet napján a halottak a trombitaszóra fölébredendnek, ugy ocsódtunk föl mi is egyszerre eszméletlen állapotunkból. — Mily szörnyűnek képzelők gyakran a hajótörést szenvedők kinjait! pedig nagyon egyszerű, nagyon könnyű a tengeren meghalni. Nem gondol ott senki a veszélyre, és pedig minél nagyobb az, annál kevésbbé; mert a hullámok hánykodása megfosztja az embert eszméletétől, s a mennyiben mégis öntudattal bír, csak szenvedései végét ohajtja, nem gondolva a módokkal, melyek által azt elérheti.

Érzem, mily nagy dologba vágok, midőn London leírásához fogok, különösen most, midőn időmnek csak igen csekély

részét szentelhetem e célra, s a folytonos tevékenység folytán testileg lelkileg ki vagyok merülve. Rendszeres ismertetés helyett tehát csak egyes benyomásokat írok le röviden, melyeket a világváros tett reám.

Sötét este érkezénk ide; a bérkocsis a London-hídi vasútállomástól egy óráig hajtott, mig szállásunkra ért, mely szintén a város közepén van. A nagyszerű világítás helyett, melyre számítánk, sötét, alacsony házakból álló, mogorva utcákat találtunk. Ki e várost szépnek képzei, nagyon csalatkozik, mert utcái rendetlenül, girbe-görbén építvék, keskenyek, piszkosak; házai, néhány palotát kivéve, szépeknek épen nem mondhatók; legszebb a parlament-épület, mely újabb góth izlésben épült. — Szobrai a párisiakhoz képest törpék, kisszerűek, ellenben parkjai téresek és szépek, nincs bennök az a franczia mesterkélttség, mely minduntalan emberi kezekre emlékeztet, sőt ellenkezőleg, minden oly természetes, hogy az ember falun képzei magát e parkokban. A Kessington-gardennek az a különösége van, hogy oda semmiféle állatnak és bérnyelésnek bemennie nem szabad.

A Themze partja az, melytől az idegen legtöbbet vár; ámde a szépség vagy tisztaságnak ott is épen az ellenkezőét találjuk. Partjai egész a vizig beépítvék szurtos kereskedői rak-tárakkal; a vizen uszó számtalan hajó piszkos s nem is hasonlítható a csinos dunai gőzösökhöz.

A város külseje hiven jellemzi az angol nép gondolkozásmódját; e népnek külsőleg a szépről, izlésről fogalma sincs, vagy legalább nagyon keveset törődik vele, hanem mindenben csak azt nézi, mi hasznos, mi célszerű; az épületek csinosságára, az utcák tisztaságára fordítandó összeget inkább kereskedelmi vállalatokba fekteti. A kirakatokban fényes, tetszetős külsejű tárgyak helyett a legcélszerűbben készített kézművekkel találkozunk. Alig fogható fel, miként létezhetik ily közel Párishez oly ellenkező gondolkozás- és életmód, oly eltérő szokások, melyek az idegenre eleinte igen kellemetlenül hatnak. Innen magyarázható meg, hogy az utasok többnyire elégületlenül távoznak Londonból. Pedig ha mélyebben pillantunk a viszonyokba, ugy találjuk, hogy minden intézkedésnek megvan itt a maga észszerű oka és célja, s aztán nem azon csodálkozunk többé, hogy miért nincs itt is ugy, mint másutt, hanem inkább azon, hogy miért nincs másutt is ugy, mint itt. Egyetlen egy tárgyat leltem Londonban, melynek észszerű okát nem birtam magamnak megfejteni, s ez a Themze alatti alagut; mert a hol elegendő hid kínálkozik az átjárásra, kinek volna ott kedve, számtalan lépcsőn menni a föld alá, hogy aztán a tulsó parton ismét ugyan annyin mászszon föl s azonfölül fáradtságaért még fizessen is. Azonban én nem kételkedem, hogy ez alagutnak is megvan a saját célja s rendeltetése; mert nem tehetem föl a praktikus eszű angolokról, hogy valamit ok nélkül tegyenek.

Vasárnap a városban halotti csend uralkodik, nem hallani egyebet, mint a templom falain belül és kívül papolni az ihletett quäckereket. Első tekintetre különösnek látszik, hogy egy szabad nemzetnél tiltva van vasárnap minden zene, zárva a mulatóhelyek, sőt zárva még a posta is; de e szokás igen józan okokon alapszik, s eredményét tekintve, ohajtanunk kell, hogy bár másutt is ugy volna. Mert mig más országokban a dolgozó ember egész heti keresményét egyetlen vasárnap korcsmában költi el, s e mellett tivornyázása által kimerülve, másnap sem képes dologhoz látni, vagy ha dolgozik is, csak immel-ámmal, félerővel, kevés sikerrel teszi azt: addig az angol munkás vagyonszerzésre fordítja keresményét, s vasárnapi pihenése új erőt öntvén belé, másnap jó kedvvel folytatja ismét munkáját. Igy aztán nem csoda, ha a nép jólétet élvez.

Hogy London nagyszerűségéről magunknak kellő fogalmat szerezhessünk, föl kell mennünk a sz. Pál templomának tornyára, honnan a várost óriási nagyságában szemlélhetjük, részben pedig csak képzelhetjük, mert végét, határát szemünk elérni képtelen. A Themzén járó gőzösökön, melyek igen gyorsan haladnak, egy napig kell a városban fel s alá járnunk, csak akkor nyerünk valódi fogalmat London óriási kiterjedéséről, a kereskedelmi forgalom s a gyáripár nagyszerűségéről. Megszámlálhatlan mennyiségben vannak itt a hajók; folyvást csupa árboczerdők közt megyünk, melyeken mókások gyanánt mászkálnak fel s alá az ügyes matrózok.

A kelet-és nyugatindiai s a londoni Docksok számtalan tengeri hajót foglalnak magukban, a legnagyobb hadihajótól le egész a legkisebb kereskedelmi sajkáig, melyek a világ minden részéből gyűlnek ide. Fogalmat meghaladó azon tevékenység, melyet itt a kereskedés kifejt; a legkülönbözőbb kereskedelmi cikkek hevernek itt halmokba rakva; roppant gépek pótolják az emberi kezeket. Látható itt egy neme is az emberkiállításnak, melyet a különféle arczszínű munkások képeznek. Az egész némi távolságból szemlélve, egy tevékeny, nyüzsgő hangyabolyhoz hasonlít, mely szemlátomást halmozza rakásra a kincseket.

Szintoly nagyszerű látványt nyújt a vasuti forgalom, a város közepén levő számtalan indóház. hol szünet nélkül jönnek mennek a vonatok. A kiállítás idejére a tolongás lehető mellőzése végett minden közlekedési árak fel vannak emelve, de biz ezen intézkedésnek sem lett kívánt eredménye; mert a tolongás még mindig oly nagy, hogy minden egyes helyet ostrommal kell bevinnünk, ha valahová el akarunk jutni.

A drágaság itt általában nagy, de még sem olyan, mint hire, s a mi különösen jó: mindennek szabott ára van. Az angol nem igen csalja még az idegent sem, ha vele beszélni tud; de a ki nyelvét megtanulni elmulasztotta, azt ugyan busásan megfizettetik.

Az angol mindennel, de különösen az idővel nagyon gazdálkodik, azt tartván, hogy az idő: pénz; miért is minden igyekezetét a közlekedési eszközök gyorsítására fordítja. — Teljes igyekezettel rajta van, hogy a tökélyt mindenben lehetőleg megközelítse, s azért tagadhatlan, hogy valamint kézművei, gyári készítményei, ugy marhái is a lehető legjobbak, sőt folytonos munka által önmagát is annyira tökéletesíti, hogy a világ legerősebb, legedzettebb népei közé méltán sorozható. Igaz ugyan, hogy élelmére két annyit fordít, mint más nemzetbeli, de kétannyi tevékenységet is fejt ki. A középszerűségnek, felületességnek legnagyobb ellensége; mindenben szakismeretet kíván, s megbocsátja az embernek minden szögletességét, hibáját, csak valamely szakban kellő ismeretekkel, képzettséggel bírjon.

Életmódjában igen egyszerű, időkimélés tekintetéből igen kevésféle étellel él, jobban szereti beafstekjét a francia konyha minden vol au vent-jainál. Haszontalan beszédre is napjában kevés időt fogyaszt, mert azt czélszerűbben tudja felhasználni.

T. G.

(Vége köv)

AZ „IRODALOMTÁMOGATÓ VÁLLALAT”

hoz ujjolag csatlakoztak:

Tordáról: Dindár Elek nő sz.
Cserez Mária.

Deméndről: Baross Aranka.

D. Ványa: Németh Lászlóné sz.
Richter Katalin.

Törő Lászlóné, sz.

Nagy Teréz.

Mikor fogom megírhatni, hogy e vállalatot meg lehet már indítani! Még 290 pártoló hiányzik ahhoz.

(Folytatjuk.)

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjolag adakoztak:

| | | | | |
|---|-----|------|----|-----|
| Öregláról: Klázer Luiza újabb gyűjtése*) | 4 | frt. | 80 | kr. |
| Kuruczáról: Stur Lina gyűjtése**) egy ezüst | | | | |
| huszas és | 5 | „ | 60 | „ |
| Bátaszékről: Poninger Laura | 4 | „ | — | „ |
| Összesen | 14 | frt | 40 | kr. |
| Ehez a mult heti | 97 | „ | 52 | „ |
| Teszen összesen | 101 | frt | 92 | kr. |

és egy ezüst huszas.

*) Bregits Julia 1 frt. — Máter 1 frt. — Erhard 50 kr. — Leipzig 20 kr. — Gömbös 20 kr. — Berzsényi 10 kr. — Misnevits 10 kr. — Király Janka 50 kr. — Bogyay Péternő 20 kr. — Bogyay Lajosné 20 kr. — Juhász Kálmánné 20 kr. — Korenika Miklósné 20 kr. — Tomesányi Julia 20 kr. — Golubits Lina 20 kr.

**) Sóos György 1 frt 20 kr. — Lendvay János 1 frt. — Kundsám Cornélia egy ezüst huszast. — Malonyay Ignác. — Vuliz Pál 30 kr. — Lakner Mili 30 kr. — Stúr Ilka. 20 kr. — Jánoky István 50 kr. — Stur Lina 40 kr.

Az írói segélyalap részére

ujjolag adakoztak:

Nagybányáról: Beresey Lajosné ivén:

| | | | | |
|--------------------------|------|------|----|-----|
| Özvegy Hámmori Ferenczné | 2 | frt. | — | kr. |
| Szokmári Sámuelné | 5 | „ | — | „ |
| Degenfeld Mária grófné | 2 | „ | — | „ |
| Richter Györgyné | 3 | „ | — | „ |
| Ujjfalusy Árpádin | 2 | „ | — | „ |
| Ujjfalusy Miklósné | 2 | „ | — | „ |
| Egy valaki | 2 | „ | — | „ |
| Svaiczter Ilka | 2 | „ | — | „ |
| Apor-család | 5 | „ | — | „ |
| Klapszénne | 1 | „ | — | „ |
| Beresey Lajosné | 2 | „ | — | „ |
| Összesen | 28 | frt | — | kr. |
| Ehez az eddig begyűlt | 2393 | „ | 50 | „ |
| Teszen összesen | 2421 | frt | 50 | kr. |

és 13 ezüst huszast.

Gazdasszonyoknak.

Különös jó tapaszt.

6 lat kimosott fris vaját, 4 lat sárga viaszt 1 és 1/2 lat hegedügyantát (Colofonium), egy nehezék kámfort és egy evőkanállal mézet tégy tiszta edénybe s olvaszd fel folytonos keverés mellett lassan, ugy, hogy ne forrjon; ha egészen felolvadt s összegyűlt, vedd el a tüztől; ha kihült, kend vékonyan vászondarabokra, azonnal használatba veheted.

Ezen tapaszt különösen ajánlható mellsebekre, olvasztó és egyszersmind gyógyító ereje miatt. B. I.

Töltött palacsinta.

Csinálj közönséges palacsintatésztát, süsd ki vékonyra, ha mind elkészültek, töltsd meg egyenkint apróra vagdalt mandulával, apró- és mazsolaszőlővel és czukorral, vágj el minden palacsintát két felé, mártsd tojásba és zsemlye morzsába, süsd ki szép sárgára forró zsirban, hintsd be bőven czukorral és fahéjjal, s tálald fel forróan. B. — né.

Kása, zsenegés kukoriczából.

Reszelj meg hat cső zsenegés kukuriczát, főzd meg tejben, mint a darát szokás, ha kihült, tégy bele egy jó fél kanál vajjal, s ha ezzel eldörzsölted, kavaráss közben tégy hozzá 12 tojás sárgáját, utóbb a mégtört czukrot, többet vagy kevesebbet, a mily édesen szereted, a 12 tojás fehéréből csinálj habot, s úgy, mint más kásaféléknél szokás, bánj vele: kend ki a formát, hintsd meg liszttel, süsd meg szép csendesen. Ez a legizletesebb táiban sülték egyike. B. Eleonóra.

Irodalom és művészet.

× Asbóth Lajos „Emlékiratai“ második kötetét a cs. kir. rendőrség lefoglalta.

× Beküldött szerkesztőségünkhöz: „A pest-városi nyilvános főreáltanoda nyolczadik tudósítványa az 1864-tan év végén.“ Szerkeszté Ney Ferencz, igazgató. Megnyitja e tudósítványt „A pesti főreáltanoda 186 $\frac{1}{2}$ évi története“ czimű cikk, szakavatott tollal írva az igazgatótól, melyhez két más cikk van mellékelve az alreáltanodák tervezett átalakítása ügyében. Ezután kimutatás következik a Scitovszky-alapítvány mibenlétéről, a tanszerek gyarapodásáról, a tantárgyak, tanórák, tanárok és tanulókról s a t. Végül befejezi a füzetet az igazgatónak jeles évzárati beszéde, melyet a jelen volt vendégekhez s tanítványaihoz intézve, jul. 31-én mondott a nagyérdemű s közszeretben álló igazgató. A tudósítvány statisztikai részéből megemlítjük, hogy az intézet összes hat osztályába járt a második félévben 418 növendék, kik közt magyar volt 382, német 51, a többi 15 pedig különféle nemzetiségű; vallás szerint volt 300 r. kath. 107 izraelita, 21 ágost. 17 helv. hitv. s 3 g. n. c.

× Börze- és lotteria-lapja is lesz Pestnek. Okt. elején fog egy ilyfajta lap megindulni „Fortuna“ czim alatt német nyelven. Hatalmas patronust választott, valószínű tehát, hogy jól megyen dolga.

× A Fischer Náthán által a magyarhoni izraeliták számára szerkesztett „Ifjusági iratok“ két első füzeté. egy borítékkal ellátva, e napokban jelent meg Győrött, helyesen összeválogatott olvasmánygyűjtemény. Az egész vállalat 8 füzetből álland; előfizetési ára 4. frt, 4 füzetnek 2 frt.

× Bouilly, francia író mesei, mint serdülő leánykákra nézve igen kedves, szivnemesítő olvasmányok ismerete sek a világirodalomban. Igen örülünk tehát, hogy akadt nálunk is vállalkozó, ki e szép meséket magyarra fordította. Az első kötet, Fekete Józsefné, szül. Szabó Ida által fordítva, e napokban jelent meg ily czim alatt. „J. N. Bouilly elbeszélései.“ A második kötet e hó végeig szintén megjelenik. A két kötet ára 2 frt.

× Radnóthfay Sámuel nemzeti színházunk mű-

sorozatát ismét egy fordított színművel gyarapította. Ez Feuilleton Oktávnak „La tentation“ (megkísértés) czimű műve.

× Jókai Mór új regényen dolgozik, melynek tárgya az 1847 ótai eseményekből van merítve, s czime „Politikai divatok“ leend. E regény 12 füzetben jelenik meg, havonként két füzet kerül ki sajtó alól. Az első füzet okt. elsején fog megjelenni.

Budapesti hírvivő.

✂ (A pesti nemzeti kör adományai.) Örömmel tapasztaljuk, hogy hazánk mindennemű egyletei, testületei, közintézetei vetélkednek a jótettek gyakorlásában, s különösen az írói segélyegylet gyámolítása körül. Ez üdvös közszellem tanúsítványul jegyezzük föl lapunkban azt is, hogy a pesti nemzeti kör választmánya közelebb elhatározta, 200 frttal az írói segélyegylet alapítói sorába lépni, s egyszersmind az egyletnek ajánlódni azon, mintegy 80 frt értékű photograph- és pastellképgyűjteményét, melyet a tagoknak e célra tett magánadományaiából szerzett meg, hogy így ezzel is gyarapodjék azon tárgyak száma, melyek az egylet javára rendezendő sorsjáték nyereménytárgyait képezendik. Ugyancsak a nemzeti kör választmánya a pesti vízvezeték előmunkálati költségeire 50 frtot szavazott meg.

✂ (A pesti dunapart szépítése.) A várostanács elhatározta, hogy a pesti dunapartot a lánczvidéktől lefelé egész a görög templom irányáig fogja ez idén szabályoztatni. E terv szerint a Lloyd-épülettől a Bajzáth-házig sétányt létesítenek, innen pedig egész a Rupp- és Körmeny-féle házig új ház sor épül, melyre a redoute-épület s az „Angol királynő“ szálloda előtt ismét sétány, s erre megint ház sor következik, úgy, hogy egészen új aldunásor s új utcák keletkezendek. E háztelkeket nem sokára kimérik s elárverezik.

✂ (Szerencsétlenség bomba által.) E napokban két sulyosan megsebesült egyént hoztak be a Rókus-kórházba, t. i. egy 75 éves aggastyánt, kinek a lába, s egy 17 éves leányt, kinek a balkeze van szétzúzva. E szerencsétlenek Rákos-Keresztúrra valók, hol e hó 2-án borzasztó szerencsétlenség történt. E falu közelében ugyanis tüzerhadgyakorlat tartatván, a lakosok a hadgyakorlat után egy egész bombát találtak a mezőn, mit haza vivén, fejszével próbáltak szétzuzni. E közben a bomba elpattant, s a körülállók közül két embert rögtön megölt, kettőt pedig sulyosan, s más kettőt kevésbé sulyosan sebesített meg. E szerencsétlenek közül való azon aggastyán és fiatal leány, kikről mondók, hogy sulyosan megsebesülve a pesti Rókus-kórházba hozattak be.

✂ (Molnár Gy. szinigazgató) köszönetét nyilváníti gr. Batthyány Julíának nagylelkű adományaért, mely épen a legválságosabb napokban érkezett, egyuttal reményét fejezi ki, hogy a közönség gyámolításával az első kezdő pár évet keresztülküzde, majdán oly erős alapra fektetheti a népszínház jövőjét, hogy segély nélkül is fennálland az, s eszközölhetni fogja a vidéki szini nyug- és segélyalapot.

✂ (Hazatért bujdosó.) Czapkay Emil hazánkia, kit az 1848-iki események idegen országba, idegen világrészbe sodortak. 13 évi sanyaru bujdosás után visszatért hazájába, s miután időközben Philadelphiában magát orvoská képezé ki, ezentúl mint ilyen akar a hazának hasznos polgára lenni. Állandó lakhelyül Pestet választotta.

✂ (Gőzbesérülés.) A „Károly Lajos“ gőzöst, épen midőn Pestről Bécsbe akart menni, egy kis szerencsétlenség érte. Le nem eresztett kéménye ugyanis a lánczvidékben megakadt, minek

folytán roppant zuhanással dült a hajóra, az utasok nagy rémületére, kik közül azonban senki sem sérült meg. A gőzös kénytelen volt a kikötőbe visszatérni, s a rajta levő utasokat több órai késedelem után a „Ferdinánd Miksa“ szállította tovább. Ez rövid idő alatt már második eset, hogy a kérmény a lánczidba ütközve letörött. Jobban kellene vigyázni az illetőknek.

✂ (Helytartósági rendelet a hivatalos nyelvet illetőleg.) A helytartótanács legközelebb elrendelte, hogy a magyarországi hatóságok oly átírataikat, melyeket a német-szláv tartományok hatóságaihoz intéznek, ezentul német nyelven fogalmazzák; ha pedig valamelyik hatóságnál nem tudnának németül, magyar fogalmazványaikat küldjék a helytartósághoz, mely azokat előbb németre fordítja, s úgy küldi el az illető helyre. Pestváros hatósága ennek folytán elhatározta, hogy csupán halasztást nem tűrő esetekben veszi igénybe a német nyelvet, nem sürgős átíratait pedig magyar nyelven szerkesztve a helytartósághoz terjeszti föl további rendelkezés végett.

✂ (Ipar- és gazdasági kiállítás.) Hire jár, hogy Pesten országos ipar- és gazdasági kiállítást szándékoznak rendezni mindazon magyarországi tárgyakból, melyek a londoni kiállításon érmet vagy kitüntetést nyertek.

✂ (Majomszínház.) A Széchenyi-téren, a lapok által már régebben is említett majomszínház, a városi tanács jóváhagyása folytán, végre szerencsésen elkészült, s f. hó 10-én ünnepélyesen megnyitattik. — A nagy Széchenyit egy hamar alig lehetett volna nagyobb tiszteletlenséggel illetni.

✂ (A városligeti tó) napról napra jobban kiszárad, úgy, hogy most már Mózes vesszejére sincs szükség, ha az ember száraz lábon akar rajta átjutni. Az iszapos mederből pedig kellemetlen bűz párolog ki, mely megvesztegeti a tó körüli levegőt. Mint halljuk, most van a városi hatóságnál vizsgálat alatt azon terv, mely szerint a tavat szabályozni s vízzel ismét ellátni szándékoznak. A tó békái folyamodni akarnak a városhoz, hogy ne sokat tanácskozzanak, hanem valahára tegyenek is, még pedig sietve, mert a késedelem ezerek életveszélyével jár.

✂ (Falk Miksa hazánkfia) hirlapilag arra kéri barátait, hogy sziveskedjenek becses leveleiket ezentul is az ő neve alatt a bécsi takarékpénztárhoz czimezni; azonban ha a válaszzal késnek, legyenek türelemmel, mert leveleik csak második kézről juthatnak el hozzá.

✂ (Türbe szorult jó madarak.) E napokban sikerült Pest város biztonsági hatóságának egy veszélyes tolvajbandát kézrekeríteni. A gyönyörű mákvirágok épen egy budai kurtakoreszában iddógtak, midőn véletlenül meglepettek. Midőn a városházához bekisérték őket, úgy akartak az ingyenszállástól menekülni, hogy a darabontoknak a kapu alatt kitámogatott puskáit akarták felkapkodni, hanem szerencsére egy kicsit elkéstek, a darabontok gyorsabbak voltak.

✂ (Reményi Ede) a jövő télen először Olasz-, azután Francia- és Oroszországban fog hangversenyezni, mely országokba még a mult télen kapott meghívásokat. Mielőtt azonban külföldre menne, előbb hazánk északkeleti vidékét szándékozik beutazni, s különösen M.-Szigeten az ottani tüzkáro-sultak javára tart előadást.

✂ (Üstökös.) E hó második felében az égen üstökös leend látható, mely teljes fényben jelenik meg. Nem csoda: háboru van, fogják mondani valószínűleg a babonások.

✂ (Apró hírek.) Marasztóni és Vizkeleti Béla, ismert festőművészeink, fénykép-csarnokot szándékoznak nyitni. — Molnár szintársulatának B.-Füreden működő fele f. hó 12-re érkezik vissza Budára. — A pesti redoute-épület belső szobordisztiményeit Marschalko szobrász készitendi el

28,000 frt díj mellett. — A „Sz. István“ kőszénbányatársulat e hó 18-án közgyűlést tartand a köztelek épületében. — Kőbányán kisededővodát nyitnak. — 217 pestvárosi darabont, mivel 300 frt fizetésökből 50 frt lehuzatott, szolgálatáról leköszönt. — Hg. Eszterházy lábbajából tökéletesen felgyógyult. — Néhai Gerenday József tanár leánya Ernesztina a napokban 17 éves korában elhunyt. — Pesten a jövő ősszel három új vasárnapi iskolát nyitnak meg. — Négy indiai zarándok időzik jelenleg fővárosunkban, kik azért jöttek ily messze földre, hogy Gül-Baba, a Budán eltemetett mohamedán szent sirján imádkozzanak. — Czinkota közelében két utonálló ismét megállított egy kocsit, de midőn látták, hogy a kocsiban hatan ülnek, szépen odább ólalkodtak. — A budai bombatért sétánynya szándékoznak átalakítani. — A gőzhajótársaság sz. Istvánnapra kirándulást tervez Visegrádra. — A magyarországi r. kath. püspökök hirszerint egy évi jövedelmök tizedrészét a római pápa segélyezésére ajánlták föl. — Székely Bertalan, fiatal festész hazánkfia, Berlinből fővárosunkba érkezett s huzamos ideig itt fog mulatni. — A feldunaparton egy napszamos fürdés közben a Dunába fult. — A pécsi püspök a Sz.-Fehérvárott teendő ásatások költségeire 40 frtot küldött. — Mult vasárnap d. u. a kőbányai vonalon 10 szalmakazal égett el; este 10 órakor pedig a józsefvárosi árokutczában egy istálló égett le. — Kubinyi Ferencz és Rómer Flóris tudós hazánkfiai nemsokára körutra indulnak Nógrádmegye összes váromjainak régészeti és hadépítészeti szempontból leendő fölvétele végett. — Tóth Kálmánt a „Bolond Miska“ közelebb lefoglalt két számáért katonai törvényszék elé idézték. Az ítélet még nincs kihirdetve. — A budai kaszinóban jövő októbertől kezdve minden héten tánczvigalom leend. — Kubinyi Ágoston Sz.-Fehérvárra utazott, hogy ott a királyi sirok ásatása ügyében előlegesintézkedéseket tegyen. — Jövő pénteken a déli vaspálya igazgatósága kirándulást rendez Budapestről Balatonfüredre; a vitelbér egy személyre oda meg vissza 5 frt.

Nemzeti színház.

Augustus 7-kén. —

Julius 31-dikén, „Denise ur és neje“ és „Fortunio dala“ Offenbach operettejei. Augustus 1-sején: „XI. Lajos,“ Delavigne drámája. — Aug. 2-dikán: „A zsidónő,“ Halevy operája, Marcell ur mint vendég. — Aug. 3-dikán: „A cigány,“ Szigligeti színműve. — Aug. 4-dikén: „Londoni arszlánok,“ angol vigjáték. — Aug. 5-dikén: „Mártha,“ Flotow operája, Recht Eliza k. a. és Marcell ur mint vendégek. — Aug. 6-dikán: „Garrick Bristolban,“ német vigjáték.

E héten nagyon bővelkedtünk az ujdonságokban, csak hogy a régi magyar közmondás: „Uj szita szegen függ“, nem igen igazolta magát ezuttal; láttunk egy új operettet, mely jó volna, ha Offenbach többi művecskéit — nem ismernők; de így, nem sok ujat hallottunk benne. „Denise ur és neje“, a mű czime és meséje ellen csak azon kifogásunk van, hogy — francia. Egy fiatal uracs: (Bognár Vilma) egy nőveldebeli fiatal leányt szöktet meg, és hogy a nyomukban levő rendőrség reájuk ne találjon egy távollevő öreg pár: Denise ur és Denise asszony házába rejtőznek, és az öregek öltönyeibe is bujnak, és midőn a rendőrség mégis reájuk talál és reájuk ismer, és egy szökési kísérletük is meghiusul, végre leitatják a rendőrkaplárt mind a nyolcz közlegénnyel egyetemben, aztán megkötözik kezöket, lábukat és fel sem is oldozzák elébb, mig esküvel nem fogadják, hogy felhagynak a szerelmes pár üldözésével. A költői emelkedettség hiányát azonban a valóban szép játék pótolta; Markovics Ilka sok kellem- és kedves hamissággal adta az

örög Denisék szobaleányát; sőt e héten „Marthá“-ban is szép sikerrel adta a czimszerepet; Bognár Vilma meg gyönyörű hangja és vidám élénkségével mulattatta a közönséget; a ragadozó ifjút adta; míg Huber Ida kissé hideg, de jól iskolázott, szabatos előadás által tünt ki. A rendőrkáplárt végre Ormay adta, szintén eléggé jól; alsó hangjai nem igen erősek ugyan, de játéka kifejezésteljes és a mi operaénekesekénél ritkaság, helyesen szaval.

A második ujdonság volt Marcell ur, a kolozsvári színház tagjának vendégszereplése; eddig kétszer lépett föl, a „Zsidónő“-ben a nagykomthurt, „Marthá“-ban pedig Plumketet adta. Marcell urnak szépérczes hangja van, de még sokat kell tanulnia, míg az Istentől nyert szép tehetség eléggé hajlékonyává lesz művészi alkotásokra

Végre hallottuk e héten Recht Elizát, szintén „Marthá“-ban; Nancyt adta; eléggé jó hanggal énekel, de minden melegség nélkül.

Az operai előadásokat illetőleg meg kell még említenünk Bognár Vilrát, ki a „Fortunio dalá“-ban Friquet-et adta, olyan szépen, annyi szeretetreméltó pajzánsággal, hogy valóban tartunk tőle, elszeretik még tőlünk e tehetséget; egyszerre csak azt halljuk felőle: Berlinbe megy, mint Voggenhuber. Ellingert sem halljuk már sokáig színpadunkon; addig kiabált, míg végre meghallották Rotterdamban, és most oda akarják szerződtetni; a „Zsidónő“-ben igen szépen adta Eleazart.

„Marthá“-ban Pauli is a nagyhangú tenoristák közé próbálta magát emelni, de olyant bikacsolt egy párszor, hogy még most is cseng a fülünk tőle.

Ennyi gyönyörűségünk jutott e héten az operából; a legnemesebb élvezetet azonban mégis a dráma nyújtotta; láttuk Tóth Józsefet mint XI. Lajost Delavigne hasonczimű tragoediájában, és láttuk Szigetit mint londoni arszlánt a „Londoni arszlánok“-ban és egyik is, másik is olyan jelesül játszott, hogy Európa legjelesebb művészeivel versenyezhetnének e szerepekben. Sok taps és kihívásban részesültek még e héten Felek, ki „XI Lajos“-ban Nemours herceget, a „Londoni arszlánok“-ban pedig Spenkert adta, mind a kettőt a neki saját nemes mérséklet és férfias elegantiával.

És elegantiáról szólva, természetesen Prielle Cornéliáról sem feledkezhetünk meg, ki a főntebb nevezett vigjátékokban Spenkerné asszonyt olyan kitűnő alakká tette, a mint ezt csak ő tudja, az ő finom, szellemdús színezési képességével.

Mellette még a kedves kis Lendvayné aratott sok és érdemelt tapsokat, bennsőségteljes gyermekét játékaért.

Budai népszínház.

Julius 30-kán: „A falusiak“, Szigeti vigjátéka. — Jul. 31-kén: „A vén huszár“, Szigeti népszínműve. — Augustus 1-sején: „Tűz a zárdában“ operette és „Robin orvos“ francia vigjáték. — Aug. 2-kán: „Özvegy és proletár“, vigjáték 1 felv. Beöthy Lászlótól. — Aug. 3-kán: „Kemény Simon“, Kisfaludy Károlytól. — Aug. 4-dikén: „A lepecsételt polgármester“, és a „Becsületszó“. — Aug. 5-kén: „Fehér Othello“ és: „Ő nem féltékeny“, föleresztve tiroli és egyébféle tánczzal. — Aug. 6-kán: „Szerolem és örökség“, Szigetitol.

Én is azt mondom, a népszínház tagjai jobban is játszhatnának, azonban, hogy ez okból nem látogatja a közönség e színházat, szerinten alaptalan reáfogás. Mert volt idő, midőn e színházban ha nem is művészileg, de eléggé jól játsztak, és mégis üres volt a ház. Nagy gyermekek vagyunk, ez az egész baj; tavaly volt, a színház tehát futottunk utána, akár jól játsztak benne, akár nem, de most, hogy az ujság ingere elmúlt, nem tördünk vele. —

Dózsa és Molnárné már visszaérkeztek Balaton-Füredről, ez minden esetre nagy előny az előadásokra nézve.

A „Szerolem és örökség“ után gr. Batthyányi Julia, Fogarassy Malvin urhölgyek, és Toldy István és Fésüs György urak egy kis műkedvelői előadással kedveskedtek egy kis, de válogatott közönségnek. „Adrienne Lecouvreur“ utolsó felvonását adták, és a t. grófnő olyan ritka színészi tehetséget tanusított, hogy ha fiatal korában e pályára szenteli magát, valószínűleg a legnagyobb művésznők sorában ragyogna; most azonban csak mint kitűnő műkedvelőnőről szólhatunk róla; szívében hordja a művészi szikrát, de csak a kitörő indulat magasztos perczeiben tüntetheti azt elő; a jellem öntudatos, biztos megalakítása csak hosszas tanulmány és gyakorlatnak lehet eredménye. Előadás után egy galamb repült a színpadra, köszönet jeleül a szép élvezetért.

Mindenfélék.

† (A volt nápolyi király, mint magyar földbirtokos.) Több lap említi, hogy II. Ferencz, volt nápolyi király, a gr. Viczay-féle ireghi urodalmat 1,400.000 frton megvásárolta. Azon ur, ki e vásárlást eszközölé, 60000 frt borraivalót kapott fáradságáért. Most ő is vehet magának jószágot, ha igaz.

† (Egy Dante-dühöncz.) Egy olasz 15-ször vivott párbajt annak bebizonyítására, hogy Dante nagyobb költő volt, mint Ariosto. Midőn végre a 16-ik párbajban halálosan megsebesült, haldoklása közben megvallotta, hogy ő bizony voltaképen sem Dantet, sem Ariostot nem ismeri, mert egyiket sem olvasta.

† (Az angol királynő) Lancaster hercegnő név alatt külföldi utazásra készül.

† (Sajtóperbeli ítélet.) A bécsi „Kikiriki“ szerkesztőjét, mivel lapjában valami kurucz dolgot közlött, egy havi fogságra ítélték.

† (Megnősült kath. lelkész.) Perigneauxban egy francia kath. lelkész megnősült. Az illető polgármester törvényszék elé vitte a dolgot, mely azonban nemcsak fölmenté a vádlottat, de a házasság törvényszerű beiktatását is elrendelte.

† (A rohicsi fürdőt) ez idén sok magyar látogatta s látogatja még jelenleg is. E fürdő arról is nevezetes, hogy Zrinyi Miklós, a költő fedezte föl s az ő birtokaihoz tartozott. Valaki most azt indítványozza, hogy állítsanak fel ott Zrinyi Miklósnak emlékkövet. Ha a rohicsi fürdővendégek mindegyike csak néhány krajczárt áldozna is e célra, a terv könnyen és rövid idő alatt létesíthető volna. Ott mulató hazánkiai komolyan felkarolhatnák ez ügyet.

† (Mérgezés színpadon.) A híres olasz színészt, Salvin Tomazot, közelebb meg akarták mérgezni. Midőn a „Stropezi urnő“-ben játszott, az orvosságba, melyet ki kellett volna ürítenie, valaki titkon mérget tett; de Salvini ösztönszerűleg megundorodott az orvosságtól s nem itta meg. Gyanítják, hogy a mérgekverő valamelyik irigy színész volt, kinek Salvini utjában állt.

† (Hölgyek mint czéllövészek.) Halywell Flindschireben a nem rég végbement czéllövészetnél hölgyek is működtek még pedig oly sikerrel, hogy a főjutalmat is egy nő nyerte el.

† (Irgalmatlan irgalmas nénék.) Linburgban az irgalmas nénék egy négyéves leánykát, mivel hazudott, mezitláb tüzes vaslemezre állítottak. A hatóság vizsgálatot rendelt, mely alkalommal a legborzasztóbb állapotban találtattak a szegény gyermek lábai, sőt a rossz ápolás következtében már gennyedni is kezdtek. E tényhez kiki önmaga gondolja hozzá a kommentárt.

(A nápolyi brigantik) nemcsak a rabláshoz, gyilkolás-hoz értenek fölségesen, hanem e szép mesterségök mellett egyszersmind jó finánczerek is, a mennyiben, ha a szükség úgy hozza magával, gazdag jövedelemforrásokat tudnak ki-gondolni. Így legujabban úgy szereznek maguknak pénzt, hogy gazdag szülők gyermekeit elrabolják, s csak roppant váltság-dijakért adják ismét vissza. Egy ily elrablott gyermekért nem rég csak 15,000 arany váltságdíj követeltek. Bizony szép dolog az a brigantiskodás!

(III. Napoleon népmulatságon.) A francia császár nem régiben Vichyben egy népmulatságon volt jelen s miután azt egy padon ülve egy óra hosszat szemlélte, egyszer csak előfogott egy munkásnőt, s úgy megtánczolt a menyecskével, hogy még! Ezt látva tisztái, kik kíséretét tevék, hasonlóan föl-kerekedtek, s mindegyik keresett magának egy-egy tánczosnőt.

(Az egyiptomi alkirály) ugyancsak szórja a pénzt Londonban, hol jelenleg időzik. Hogy ottlétét annál emlékeze-tesbbé tegye, minden hölgynek, a kivel csak Londonban meg-ismerkedett, értékes ékszert küld ajándékba, mielőtt a nagy világvárost odahagyná.

(Uj találmányu világitási anyag.) Egy kaliforniai la-kos uj világitási anyagot talált föl, mely négyszer annyi világot ad, s háromszor oly tartós, mint más olaj, s e mellett az a jó tulajdonsága is van, hogy sem szaga, sem füstje nincs. Készí-tésmódja rendkívül könnyű és egyszerű. A feltaláló ez anyagot Pitt-olajnak nevezte el, s Londonban, hol már használják is, rendkívül nagy zajt csinált vele.

Divattudósítás.

Az idei füredi A n n a-bálra néhány csinos öltözék készült itt Pesten; nem tudjuk, kiket szépitettek azok, de bizonyára ott is feltünhettek egysz er ü izletes összeállításuk által. Az egyik öltözék fehér tarlatánból készült, a bö szoknya alját hat sor ivalakban felvarrt keskeny fodrocska diszité; e fodrocskák zöld tarlatánnal voltak beszegve; a pruszlik zöld tafotából készült; az elől kivágott mellrészen fodros fehér ing-váll látszott ki, mely keskeny zöld tafotaszalaggal volt ki-fűzve; a kötöt is zöld szalagos fodor vette körül, a párta pedig nagy zöldlevelvű, természetihiven utánczolt vörös pelargónia ko-szorúból állott; feltűnően szép öltötözék volt ez. — Egy másik szép öltözék: fehér moll ruha, az alján félrőfnyi magasságig világos kék arabeszkokkal, s a finom gyönyörű csipkeujjak, az ingváll, a kötő, az ujjnyi keskeny világos kék tafotából készült párta, olyan feltűnővé tevék ez egyszerű és nem drága öltö-zéket, hogy önkénytelen állandó helyet foglalt lelkünkben azon gondolat és hit: hogy hölgyeink, a kik természeti ösz-tönből is szeretik a szépet, az izletest, vigalmak alkalmával sem fogják mellőzni szép hazai viseletünket, mert ez valóban olyan festőileg szép, és annyira szépíti még a kevésbbé szép nő-ket is, hogy csak önmagunk ellen vétünk, ha közönyöse

vagyunk az iránt: minő szabásu öltönyben jelenünk meg társa-ságban, nem is érintve ezuttal e kérdés magasztosabb: er kö l-csi oldalát.

Rejtvény.

Violától.

8. 2. 6. 4. Nagy város, nagyobb még hajdanában.
 4. 6. 7. 8. Éltet is, halált is rejt nyilában.
 1. 4. 8. 2. 6. Nem különb ez az igánál;
 8. 7. 3. 4. A ravaszság hí példaja
 6. 4. 8. 5. 4. Királynénk volt, jobb anyjánál.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Nagy költőnk, egy hon csodálja.

Megfejtési határidő: szeptember 9-ke.

A 27-dik számban közlött rejtvény értelme: B a l a t o n -
F ü r e d.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Szelényi Károlynő, Csicseri Péter, Jaross Nepomuczéna, Weisz Sarolta, Pongrácz Julia, Zvarinyi Lina, Koller Matild és Julcsa, Bozsa Amália, Nagy Emilia, Vágner Luiza, Persián Eliz, Holló Irma, Pristyák Vilma, Csaby Amália, Évva Ferencznő, Korbuly Mária, Né-meth Giczey Teréz, Samay István, Nánásy Szökő Mária, Kétli Irma, Nagy Luiza, b. Stachelhausen Gizella, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csi-cseri Lila, Csicseri Mariska, Eöry Jenőné, Farkas Julia, Nagy Flóra és Julia, Jámbor Lászlóné, Gerendás Mariska, Viertl Aloizia, Oláh Irma, Guoth Ida, özv. Domahidy Károlynő, Fögler Paulin, Marggraf Hermin, Szabó Julia és Pollin, Penelope Irma, Kondi Julia, Kaiser Gabriela, Pete Lányi Angela, Zachariás Alajosné, Markó-Scheffer Leontina, Györfly Szerén, Teszári Ida, Horváth Endréné, Ganszberger Lina, Glacé Mária, Egerváry Tuboly Emilia, Bauer Karolina, Oláh Julia, Fekete Flóra, Kövér Laura, Melczér Armina, Baranyi Károlynő szül. Nagy Rebeka, Tóth Hermina, Malocsay Eszter, Horváth Emilia, Madarász Luiza, Farkas Ilka, Fehér Anna, Pongrácz Ist-vánné, Kétli Borcsa, Sternné-Pserhofer Ilka, György Klára, Pálffy Stelczér Eliza, Török Lenke.

Egyuttal értesítjük t. olvasónőinket, hogy a jövő héten ismét dijsorso-lást rendezünk mindazon t. előfizetőink részére, a kik az utósó öt rejtvény he-lyes megfejtését beküldötték, vagy még e hét folytatában beküldeni szivesek lesznek.

*) E + azt jelenti, hogy az illető betű elveszti ékét.

TARTALOM.

Virágok a művelt hölgyek számára Marikovszky Gábortól. Betegemhez, Szász Bélától. — Mátyás király első mátkája, P. Szath-máry Károlytól. A tölgy és az ibolya, b. Pongrácz Emilától. Az első szülött keresztelése, Hegedüs Mariskától. Nándorfehérvár Remellay Gusztávtól. Egy héttörténete. Londoni levél, T. G.-tól. Az „íródalomtámogató vállalat. Százszorszépek. Az írói segélyalap. Gazd-asszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvívő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesz-tői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Huszár dolmányka mintája 4—5 éves leánykák számára.

32-dik szám.

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 10. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|-------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | " | " " |
| Egész évre „ | 12 | " | " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|--------------------|--------------|-------------|----------|--------------|--------------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugot p. ó. | p. | |
| 10 Vasárnap | E 9 Lőrincz v. Zsuzsanna | E 8 Lőrincz Zsuzsa | 29 G 9 Kalai | | 4 51 | 7 20 | 14 | |
| 11 Hétfő | Klára szűz | J. Klára | 30 Szilas | | 4 52 | 7 18 | 15 K. öröm. | |
| 12 Kedd | Ipoly. Konkord | Vidorka | 31 Eudocim | | 4 53 | 7 16 | 16 | |
| 13 Szerda. | Őzséb. Athan. † | Őzséb | 1 Aug. B. A. | | 4 55 | 7 14 | 17 | |
| 14 Csüt. | N B. Asszony | Napoleon | 2 hójt kezd. | | 4 56 | 7 13 | 18 | |
| 15 Péntek | Rochus püsp. | Jácintka | 3 Izsák | | 4 58 | 7 11 | 19 | |
| 16 Szombat | | | 4 Aristrach | | 4 59 | 7 9 | 20 50. Sabb. | |

V i d é k i t á r c z a.

Losonc. jul. 26. (Eredeti levél.) (*Parvy Eliz* növöveldeje.) Városunk, mely a korszellem szavát megérté, valamint a multban, ugy a jelenben sem mulaszt el semmit, mi saját s így közvetve a nemzet emelkedését, művelődését bármily arányban is előmozdítani képes. Kétségkívül e dicséretes közszellem kifolyásául tekintendő *Parvy Eliz* növöveldeje is, melyről épen szándékom, néhány igénytelen sorban megemlékezni.

A növelde ez évi nyilvános vizsgálja f. hó 7-én tartatott a protest. egyesült gymnasium egyik teremében, szép számmal egybegyült helybeli és vidéki hallgatóság jelenlétében, mely alkalommal örömmel győződhetünk meg arról, hogy a növendékek szakavatott, gondos kezek vezetése alatt haladtak pályájukon. Örömmel tapasztaltuk, hogy a lelkiismeretes gondoskodás nem csak a szellemre, de a testre is kellőleg kiterjesztetett, ugy, hogy a szellemi tehetségek kifejlesztése mellett a gyöngéd kezek is ohajtott sikerrel gyakoroltattak a különféle női közimunkákban; de az egésznek mintegy koszorújául tekintendő az, hogy a növendékek szívében oly korán fölébresztett h o n s z e r e t e t már e vizsga alatt is megható módon nyilvánult.

A növelde nagy érdemű tulajdonosnője, s a valódi képzettségű ügyes segédnevelő mellett ki kell még emelnem *Kristoffy János* és *Tamás István* gymnasiumi tanár urakat is, kik szakavatott közreműködésök által nagy mértékben eszközlői valának a tapasztalt fényes sikernek, s kik ezen-túl is szívesek leendnek üdvös működésöket e növeldében folytatni; s ezt annál inkább kiemelem, hogy egyuttal alaptalannak nyilvánítsam azon, vidékünkön keringő hirt, mintha *Parvy Eliz*, házat vevén, áldásos nevelőnői működését tovább folytatni nem szádékoznék; sőt ellenkezőleg, épen azért vett házat, hogy annál több móddal és eszközzel rendelkezessék e téren s annál több kényelmet nyújthasson növendékeinek.

Ha meggondoljuk, hogy leányainkból akkor válnak hivatásuknak megfelelő derék házinők és honleányok, ha kellő kiképeztetésben részesülnek, ezt pedig czélszerű növeldék segítségével érhetik el legkönnyebben; akkor a legőszintébb szívvel kell, hogy Isten áldását kérjük *Parvy Eliz*nek e téren folytatandó működésére.

Balaton-Füred, aug. 3-án. (Eredeti levél) (*Igazolt panaszok és mentegetések. — Egy végzetes cotillon. — Anna bál. — Egy fél garderobe. — Nemes fényűzés. — Három éjjeli zene. — Magyar ember felelete. — Török és huszár. — „A báró“ toasztja. — Kirándulások. — Keszthely. — Hévízfürdő. — A divatról.*) Tisztelt szerkesztő! Tudósítójának csak félig volt igaza, midőn multkor azt irta, hogy itt az idén a fényűzés és kasztszellem egész chinai módon virágzanak; igaz, fordultak itt elő olyan események, melyek ez állításokat fájdalom! nagyon is igazolják; az utóbbi illetőleg az egyik valóban botrányos ilyen tettről nem is szólok, de annál kevésbbé hallgathatok el egy másikat; a tánczteremben egykor-máskor

tánczestélyek szoktak tartatni, egy ilyen alkalommal egy bizonyos delnő a cotillonban nem akarta kezét nyujtani egy másik igen szép és igen művelt hölgynek, még pedig csupakasztszellemből! Az eredmény pedig az volt, hogy e sértő felfuvalkodottság következtében szakadás állt be a fűrdövendégek között, melynél fogva az idei *Anna-bál* távolról sem volt olyan fényes, mint lehetett volna, vagy mint eddig mindig szokott volt lenni; és így vagyunk a fényűzéssel is; egyes vendégek nagyon is kitüntek (?) e nemes tulajdonban, nevezetesen egy porosz bárónő minden nap más toiletteben mutatta be magát, pedig csak felét sem bontotta ki a magával hozott „garderobe“-nak, mint mondá; az ő példáját aztán két három magyar is követte, a túlnyomó többség azonban mind *testvéries egyetértés*, mind *nemes egyszerűség* által tüntette ki, hogy a magyar haza művelt és hű gyermekei; fényt csak a jó ügyek pártolásában és a valódi érdem kitüntetésében üztek; így valahányszor egy-egy színész vagy színésznő jutalomjátéka volt, mindig gondoskodtak róla, hogy szép jövedelme legyen; a mi a bevételen hiányzott, az önkéntes adakozások útján gyűlt össze; épen olyan bőkezűen adakoztak a vendégek, midőn valamely jeles hazafinak éjjeli zenét rendeztek; ilyen kitüntetésben részesültek eddig *Somsics Pál*, *Tallián* és *b. Bánffy*; az első egyszerű, de nemes szavakban emelte ki a nagyszámú közönség előtt, milyen ritka kincset birunk *Deák Ferencz*ben; a másik pedig a legnemesebb jellemet tanusítá feleletében; azt mondá ugyan is: ő nem tudja, mi által érdemlé meg az éjjeli zenét, hisz csak kötelességét teljesíti, midőn a hazát szereti; és melyik valódi magyar nem teszen hasonlót! A harmadik éjjeli zene végre sajtáságos pompája által érdemel megemlést; elől ment egy hosszú pipájú, hosszú csalmájú komoly török, utána egy óriás huszár lépdelt, teljes díszben, ezt követé a zenebanda és a nagyszámú vendégközönség, míg az ez alkalomra összegyűlt nép berekeszté a menetet; egy bizonyos „báró“ leleményes terve szerint készült ilyenénképen az „arrangement“.

Különben pedig eléggé vidáman telik itt az idő; majd minden nap rendeznek kirándulásokat a közeli gyönyörű vidékre, vagy pedig esonakázásokat a Balaton lágy ölen, holdvilágos estéken; a mult héten pedig egy tőzsgyökeres halászos lére voltak a vendégek meghíva, mely alkalommal az a bizonyos báró olyan toasztot mondott, a minőt mind hosszára, mind badarságára keveset hallott a világ.

A kirándulások közül legérdekesebb volt kétségkívül az, melyet a *keszthelyi vendégtársak*nak tettünk; mert tán tudva lesz e lapok t. olvasói előtt, hogy *Keszthelyen* szintén ásványos fürdő van, mely olcsósága és a lakok kényelménél fogva évről évre jobban vonzza magához a vendégeket; ezeknél tettünk tehát testvéri látogatást a „*Kisfaludi*“ gőzösön, és mondhatom, valódi diadal-ut vala; taraczk

lövésekkel fogadtatánk, a lakosok pedig, kikhez szállásoltak volt, valódi magyar szíveséggel fogadtak; megtekintettük a gyönyörű kertet, a gyönyörű könyvtárt, a szép gazdasági épületeket, és a közel „Hévfürdőt“. Ez is egyike azon gyógyhelyeknek, melyek világhírre emelkedtek volna, ha — nem Magyarországon volnának. Kőszvényes bajok elleni fürdő ez, és csodás gyógyereje van; többekkel beszéltem, a kik néhány héttel ezelőtt még mankókkal is alig mozdulhattak helyökből, és most virgoczán ugrádoznak, mintha soha semmi bajuk sem lett volna. A mellett olyan olcsó itt az élet, hogy szinte hihetetlen; egy fürdő, uszó öltöny és törülközősi ruhával együtt 20 ujkracszár!

Még csak a divatról kell szólnom, és dicsérőleg említhetem, hogy ez, mondhatni általánosan magyar. Eleinte volt ugyan egy pár francia kalap is látható, de ezeket ugy leszolta ama bizonyos báró az ill etők fejről, hogy csakhamar eltűntek.

Az ételek ellen nincs panaszunk, különösen dicsérendő pedig a — fehér kávé, ez igazán kitűnő.

Annál nagyobb panaszunk van a lapokat illetőleg; politikai lap három is jár ide, míg szépirodalmi csak egy, és ez egy is, nem tudom, ha nem magántulajdon-e? Valóban nagy figyelmetlenség ez a magyar hölgyek irányában! Nézzük csak Európa más ilyen rangu fürdőt, hány szépirodalmi lap van ott a hölgyek számára. Avagy azt tartja a n. t. felügyelő-ség, hogy a magyar hölgynek ez nem szükség? *)

E t e l k a.

M. Vásárhely, jul. 22. (Eredeti levél.) — (Szini előadások.) — Színészeinkről irok. A mult heti játéksorozat következő volt: Jul. 12-én, „Istenhegyi székely leány“, Paulayné javára. Jul. 14-én, „Tékozló“. Jul. 15-én, „Ernani“. Jul. 16-án „Tiszaháti libácska“ és „Zöld Ördög“, néma játék, Beczkai javára. Jul. 17-én: „A völgy lilioma“. Jul. 19-én, „Nyolczadik pont“ és „Férj az ajtó előtt“, operette; Komáromi javára.

Legélvezetesebb estét a „Völgy lilioma“ szerzett. Follinuszné (Henriette), Paulayné (Arabella), Szöllőssy Rózsa (Emmeline), Gyulai (Mortsauf), Paulay (Felix), elejétől végig igen jól játszottak. Follinusznénak különösen azon jelenete, midőn megtudja, hogy levele Arabellánál van, — és Paulaynénak az, midőn Felix-szel enyeleg — jelesül voltak előadva. Paulay az első felvonásban igen jól játszott.

Készakarva hagytuk utoljára Szöllősi Rózsát azért, hogy ezen előadásról dicséreteinket az ő említése által megkoronázzuk. Valóban az ő Emmilinéje fénye volt ez előadásnak, elejétől végig oly szép tökélylyel játszott, a minőt ily fiatal színésznőtől nem is vártunk.

Sokat emelte az előadás érdekét az izlésteljes öltözködés is, miben ez este mindhárom színésznőnk kitűnt;

A másnapi előadás — „Nyolczadik pont“ vigj. és „Férj az ajtó előtt“ operette — méltó társa volt megelőzőjének. A közönség elégtelen ment haza, és azt hiszem, hogy a jutalmazott Komáromi Lajos is. A „Nyolczadik pont“ban játsztak: Szöllőssy Rózsa, Komáromi, Gyulai, és Szerdahelyi Róza. Az operettben Szöllőssy Piroska, Follinuszné, Komáromi és Bokor, Komáromi mindkettőben, de különösen az operettben jeles volt. Szöllőssy Rózsa a vigjátékban gyönyörű creolnő, Follinuszné az operettben kitűnő Róza volt, Szöllőssy Piroska használható operette énekesnő ugyan, sőt nála nélkül nem is adhatna e társaság operettet, de ő még is a piros-csizmás és

*) Sajnáljuk, hogy olyan későn vettük e becses levelet, különben ingyen is megküldtük volna lapunkat a n. t. felügyelő-ségnek.

S z e r k.

nyelves szobaleányi szerepekben teszi magát előtünk felejt-hetlenné.

A többi előadás is eléggé jól ment, kivéve, hogy a „Tiszaháti libácska“ban egyik férfi tag sem tudta szerepét — és hogy az „Istenhegyi Székely leány“ban a gyöngéd Szendiléből igen nagyon kilátszott a harcziás Lóra.

r. l.

Kecskeméten e hó 3-án a r. kath. fi- és leánytanodák növendékei szavalati s párbeszédi előadást tartottak a létesítendő első kisededovoda javára. Kecskemét városa 40,000 lakossal bír s még egyetlen egy kisededovodája sincs!

Aradon Marton Ferenczet, az „Alföld“ közelebb lelépett szerkesztőjét hadi törvénytörvény elé idézték.

Liptó-Szent-Miklósról írják, hogy Hodzsa Mihályt, a magyarság elleni izgatásairól híres tót prot. lelkészt az egyházi consistorium m. hó 15-én egyházi állásának elvesztésére ítélte. Hodzsa erre rögtön fölszaladt Bécsbe.

Abrudbányán az ottani unitárius templom javára m. hó 27-én műkedvelői hangverseny volt. A tiszta jövedelem 128 frt., 11 db arany, 16 db ezüst tallér.

Szolnokon egy S—r A—f nevű merész kalandor, a börtönben véget akarván vetni életének, 10 napig egy falatot sem evett. E módon aztán czélt is ért.

Megbízások tára.

Zalapatákára, E. T. E. urhölgynek: Én sajnálom leginkább, hogy a mostoha véletlen olyan soká fosztott meg a viszontlátás örömétől. — A kérdéses arczkép épen most van munkában, és mihelyt elkészül, az illető, szives barátnői üdvözléssel fogja elküldeni.

Paulisra, G. M. kedves barátnémnak: Már elküldtem a sorsjegyeket; eddig hála Istennek! már több mint 300-at küldtem el belőlük kedves előfizetőinknek, de azért még mindig szolgálhatunk velök. Szives soraiért pedig köszönet. Mi boldog vagyok, hogy az én egyszerű szavaim olyan mennyei gyümölcsöt teremnek.

Nagybányára, B. L. urhölgynek: Fogadja legforróbb köszönetemet a nemes ügy nevében.

Géczre, L. P. I. urhölgynek: Elküldtem, megjött-e már?

Kolozsvárra, I. K. urhölgynek: Örülök a kedves viszontlátásnak.

Breznóbányára, L. F. urhölgynek: Nagy örömmel olvastam részvétteljes, lelkes sorait; tiszteljen meg velök más-kor is. Megjött már a kívánt csomag?

Lippóra, B. E. kedves barátnémnak: Fogadd legszivesebb köszönetemet kedves soraidért, és a kedves küldeményért.

V. Palotára, G. J. I. urhölgynek: Nagy örömmel vettem a kedves küldeményt.

Kaszoba, B. B. R. urhölgynek: Milyen boldog volna a hon és az irodalom, ha csak 5 ezer ilyen honleánynyal bírnánk!

A. Bogátra, M. L. urhölgynek: Köszönet a kedves küldeményért.

R. Kereszturra, M. A. urhölgynek: El van intézve.

Tordára, K. L. urhölgynek: A kívánt tárggyal még szolgálhattunk, sőt el is küldtük már.

V. Hunyad, M. Zs. urhölgynek: Rögtön megvettük a kívánt tárgyat, most már kezében lesz.

Sopronba, P. St. E. urhölgynek: Köszönet a kedves küldeményért. A lelkes honleányok neveit csak lapom jövő száma hozhatja. A kérdéses munka már sajtó alatt is van, néhány hét múlva jelenhetik csak meg, de — bizonyosan.

T. Zádánbá, H. S. urhölgynek: El van küldve. Fogadja szíves üdvözetünket.

Szerkesztői nyílt levelek.

Izának. Meleg egyszerűséggel irt munka. Igen, igen köszönjük.

Szász Bélának. Köszönet.

„Dénesek.“ Szépen van írva, köszönet érte.

„Elválva tőled.“ Szép költemény, de a mi lapunknak kissé érzéki. Ugyanazt kell a „Kéjszomj“-ról is mondanom. Ártanak vele a világnak, kik a szerelmet eszményítés nélkül éneklik meg. A „Ha nem volna puszta“ címűt pedig egészen kérjük beküldeni; {szeretnők mielőbb közölni, de már nincs meg.

„A viszontlátás.“ Nincsen abban egy új gondolat sem.

„A hiu fácska“. A vége el van rontva, életlen; különben csinos vers lehetne.

Erzsébetváros, Sz. L. urhölgynek. Az „Őszi dal“ igen csinos, többet is szívesen veszünk.

„Te vagy, te szende kis lány“. Én mondjam meg, ha eldobja-e a tollat? Hiába mondanám, mert ha valódi tehetséget érez magában — a mit ez egy vers után nem lehet még határozottan állítani — egy muszka ukáz sem tudná elfojtani azt a belső nógatást. Azért csak azt mondhatom, lankadhatlan szorgalom, s a remekművek komoly tanulmányozása azon ut, mely e téren célra vezet.

„A magyar leány.“ „Szép honunk mennyország kertje“ ez idő szerint nem közölhetők.

„De kék az ég, de aranyos.“ „Rózsám sirhantján“ és a többi. Jobbakat várunk öntől.

„A tuillériák kertje.“ Igen köszönjük, bizonyosan meg fog jelenni; hanem ha a nő lelki vagy társas életére vonatkozó cikket kaphatnánk öntől, sokkal előbb kerülne reá a sor.

Alsó Bogás, M. L. urhölgynek. Köszönet! Szívünk mélyéből hangzik vissza.

Intán, W. L. és B. urhölgyeknek. Fogadják szíves köszönetemet kedves soraikért, és ha bár miben szolgálhatok, rendelkezzenek velem.

A pápai és soproni kedves leveleket csak a jövő számban közölhetjük; a mostanira már későn érkeztek.

H I R D E T É S E K.

Engel és Mandellonál

Pesten. Egyetem-utcza, 2-ik szám,

épen most megjelent és kapható, úgy mint minden könyvkereskedés által:

TÖRÖKORSZÁG FŐVÁROSA.

Irta

b. Horváth Miklós.

1 kötet, ára 1 forint.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, augusztus 17-kén **33-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Alvás és álm.

Francziából

Zajzonitól.)*

Testünk szervek által működik, e működés azonban az illető szervnek anyag- és erővesztésével jár, és ezen veszteséget helyes táplálás által kell a lehető legrövidebb idő alatt pótolnunk, ha azt akarjuk, hogy az elhasználás által kimerült szerv újból visszanyerhesse illő tetterejét. Ez pedig a szerv kipihenése alatt és a szerven átfolyó vér segítségével történik. A vérből épülési anyag rakodik le a szerv szövetébe és ez újjáépülésre használtatik föl.

A munkálódás és pihenés közti helyes arányon alapszik minden szervünk egészségben maradása és erősülése, még pedig úgy, hogy ezalatt élénkebben jár a táplálás (erélyes anyagváltás) ezen szerveken belül. Természetes dolog, hogy ezen táplálás csak akkor valósulhat, ha jó (táplálékony) vér helyes módon foly át a szerven.

Ha egy szervet, melynek működésére kényünk szerint hathatunk, folytonos munkásságban akarnánk tartani, szükségkép olyan pillanat következne be, melyben a szerv oly nagy mértékben kimerül, hogy a legszilárdabb

*) Ez volt utósó prózai cikke; szegény, a nyugodt alvást ő is megtalálta már — a sirban.
Szerk.

akarattal mellett sem lehet benne többé a működést előidézni. Ezen erőtlenség aztán a szerv elhasználásának, azaz: a munkálódás alatt végkép felhasznált táperőnek következménye. Ha a megerőltetés igen nagy mértékben történt, akkor a kimerült és részben elhasznált szerv saját helyreállítására hosszabb pihenési időt kíván. Túlerőltetéseknel a kimerülés olykor tartós, a pihenési állapotban történő táplálás által többé el nem távolítható szélhűdésbe megy át. Valamint a túlerőltetés a szerv tetterejét részben vagy egészen megronthatja, ép úgy szülhet a szerv hosszabb ideig tartó pihenése is erőtlenséget és végre állandó szélhűdést, még pedig a meggyöngített és ferde táplálás következtében.

Testünkön belül, úgy látszik, szüntelenül folynak az anyagváltozást vagy az életet eszközölő ugynevezett vegetatív processzusok; de ez csak úgy látszik; mert mindezen működéseknél (mint p. a vérkeringésnél, lélegzés és emésztésnél) pihenési idők is vannak, csak hogy nagyon rövidek, mialatt aztán azonnal kiegyenlítődik az előrehaladt, noha rövid munka által eszközölt anyagvesztés az illető szervekben.

Egészen másképp áll a viszony azon szervekre nézve, mely az ugynevezett szellemi működéseket (a gondolkodást, érzést és akaratot) eszközli és a mely nem egyéb, mint az agy. Ez folytonos működésben tartatik az ő szellemi tápanyagjának megszerzői vagyis az érzéki szervek, főképp a magasabb érzékek által, tehát a szem és

a fül által a külvilágból, és ennek következtében végre oly pillanat áll be, midőn működése mindig bágyadtabb lesz és végre elenyészik. Az agy kimerült erélyének ezen állapota, az alvás, és ez alatt eszközöltetik a táplálás az agyon át folyó vér segítségével, az elhasznált agytömeg pótlása. Minél nyugalmasabb az alvás és minél hathatósabb a táplálási működés az agyon belül, annál tökéletesebbnek kell természetesen lennie az agysubstántia helyreállításának és az agy erélyességének.

Tehát: csak agygyal bíró teremtmények alusznak. E szerint az alvás nem csak az embernek, hanem a legtöbb állatnak is sajátja, noha ezen utóbbiak agya sokkal kisebb és tökéletlenebb, mint az emberé. A halakat, midőn alusznak, kézzel lehet megfogni, és hogy gyíkok és krokodilok a verőfényben alusznak, köztudomású dolog. Tehát továbbá: az alvás a szellemi működés (agy működés) létesítése tekintetéből merőben nélkülözhetlen: mert alvás nélkül az agytömeg elhasználódása a folytonos munkakényszer által oly fokra jutna, hogy további munkára egészen képtelenné válnék. Mennyivel inkább megerőltetik ezen agyműködés időre és erőre nézve, természetes, hogy annyival inkább szükséges az agynak a pihenés, az alvás. — Tehát: ha valamely szervnek ereje fontartása és gyarapítására, a vér általi helyes táplálás mellett, a nyugalom és munka illő váltakozása szükséges, úgy mindenek fölött az agy ezen szerv, mert az agy vezényli a szellemi működést és az embert tökéletesebb alakításánál fogva az állaton jóval fölülemeli. Nagyon sokan az ifjabb és vénebb emberek közül csak azért gyöngék és zavartak szellemi működéseikben és szenvednek agyfájdalmakban, mivel ezen szervvel ferdén bántanak, azt vagy igen sok, vagy igen kevés munkára és nyugvásra hiszik képesnek és részint szellemi és indulati, részint érzéki túlzott ingerek által rohanják meg, szóval, mivel azt vagy túlságosan, vagy czélszerűtlenül működtetik. Míg a nevelők azt nem látják be, hogy az embert az agy teszi emberré és hogy az ezen szervvel való bánástól függ a jó és rossz szellemi, mind anyagi tekintetben, mind addig nem lesz az emberi nemből az, a mi belőle lehetne és a mivé kellene lennie.

A mostani munka- és élvezetvilágban gyakran fordul elő, hogy az agyra részint nagyon ifjú életkorban, részint nagyon gyakran és hosszú időre bizott erőltetések annak anyagát táplálásában és működésében, a test lát-szólagos jólléte dacára és szerves agyfájdalom nélkül is, annyira sértik, hogy az agy a nagy gyöngeség mellett is szerfölött ingerlékeny lehet és aztán a legközönségesebb benyomásoktól is oly mértékben illetődhetik, hogy az által a működés lassankint mindig alább száll és végre szélhűdésre jut. Ezen állapot, az agy ugynevezett ingerlékeny agygyöngesége, nagyon gyakran oka a fejfájás-és álomtalanlanságnak, szeszélyesség- és szenvedélyességnek, a hypochondria és hysteriának, sőt épen nem ritkán történik meg, hogy lélekbetegséggé fajul. Mindezen fájdalmakat

kikerülni, vagy legalább hamarjában mellőzni lehetne, hogy ha az agygyal már korán helyesen bántanak és mindenek előtt az agy működését és pihenését annak rendje szerint szabályozzák.

Olykor az agy, kivált ha különösen ingerlékeny, még pedig a legkülönfélébb okok által indítva, alvás alatt is, de akaratunk befolyása nélkül működik, és ezen működés eredménye, mely az érzéki szervekre is átmege, az álom. Természetes, hogy ezen működés is elhasználja némiképp az agytömeget, és ezért az álommal járó alvás, főleg ha ezen álmak hosszabb ideig fonódnak és nagyon fölingerlők, soha sem lesz oly üdítő és az agyat soha sem fogja helyreállítani, mint az álomtalan, mély és nyugalmas alvás. Élénk álmaknál az agy működésének eredménye: az álmak oly mélyen nyomódik be az agytömegbe, hogy még a fölébredés után is emlékezetben marad. Oly álmot, mely tökéletlen vagyis félalvás alatt képződött, a fölébredésig tartunk eszünkben. Az álomhoz mindig az emlékezet nyújtja az anyagot, és az álombeli képek mindig csak az által jönnek létre, hogy a mi érzéki eszközeink által a külvilágból az agyunkba vezetett benyomások legott állandó képecskéket teremtenek, melyek rendezett vagy rendezetlen összekapcsolása az alvás alatt többé-kevésbé természetes vagy nem természetes és megzavarodott álmokképeket hoz létre. A vakonszületett soha sem fog látásról, a süketnéma soha valami hallhatóról álmodni. Hogy különben az agygyal bíró állatoknál is álomnak, még pedig agyuk fejlettségének különböző foka szerint az emberi álmokhoz többé-kevésbé hasonlónak kell lenni, magától értetődik.

Az alvást rendszeren az álmosság érzete előzi meg és fölismerhető a szellemi működés csökkenésében, a bágyadtságban, ásítózás és nyujtozásban. Egyuttal határozatlan alakok is, olmosódott és világló pontok és ködös képletek jelenek meg a behunyt szem előtt. Nem minden érzési és mozgási működés szűnik meg ugyanazon időben; az izlés, szaglás és látás idegei hamarább elalyszának, mint a hallás idege; szintugy a hát izmai is hamarább, mint a tagoké. Az önkényes mozgás tökéletes megszűntével lezáródnak a szemek, a test összerogy, a fej előre hajlik, az alsó állkapca leereszkedik és az érzékek s a külérzés eltompulása mellett megszűnik az öntudat. — Maga az alvás alatt az anyagváltásnak szolgáló, ugynevezett vegetatív processusok háborítlanul, de kissé lassabban és egyformábban folynak; a sziv nyugodtabban dobog, a lélegzet hosszabb lesz és mélyebb, az emésztés is rendesebben megy véghez. Az alvás kezdetben szokott a legmélyebb és legnyugalmasabb lenni; minél tovább tart, annál gyöngébb lesz és annál hamarabb megy át a féléber állapotba. Rögtöni fölébredésnél némi időbe kerül, míg az ember tökéletes öntudatát visszanyerheti; a lassankinti ébredésnél először a hallás éled föl, aztán a szem és csak később a mozgási erő.

Az egészséges alvás ismertető jelei: hogy az a szellem, az érzékek és az önkényes mozgási

szervek hosszabb ideig folytatott működése után következék be; hogy a test, míg az alvás tart, tökéletes nyugalomban legyen; hogy a lélegzés csöndes és egyarányu, az ütér valamivel lassubb, és a bőr lágy és kissé nyirkos legyen; hogy az alvás szünet nélkül tartson és az álmok vagy élénkebb, önkénytelen mozdulatok által ne háborgattassék; hogy az érzékek, főkép a hallás, a lehető legnagyobb mértékben elveszítsék a külső benyomások iránti fogékonyságukat, de a felköltés se legyen nehéz; és végtére hogy az, ha megfelelő ideig tartott, magától ismét eltávozzék, hátrahagyván az üdülés érzetét.

TALÁLKOZÁS.

HALÁSZ DEZA ÓTÓL.

Várad felé repült a gőzkazán,
Lehelletét dohogva szórta szélylyel,
A nap sugara égetőn süttöt rám,
Csókolgatott az égi tiszta fénynyel:
Szemem bezártam és elképzelem
Az edes forró csókot ajkamon.
Mít majd a viszontlátás idején
Mosolygva ad egy angyal-hajadon.

Leáldozott a napnak égi fénye,
Egy rózsafüzér volt az alkony pirja,
Elváltozott az ég homálya kékre,
Fohászkodások szálltak ajkaimra.
Hálát adék, hogy Isten megsegít,
Kik úgy szeretnek, újra láthatom,
Éreztem a közellét perceit,
Reszketni kezdett lábam és karom.

A Vénus csillag volt az égnek boltján,
A többi még szendergött leplezetten, —
A külvilágot lelkekről leszóráram,
Az ég boltját többé nem nézegettem.
Szobája nyílt, egy hó, rokon kebel
Ölve és csókolva fogadott,
Sajnálkozott, hogy nem rég mentek el,
S a hosszú várás mennyi kiint adott.

Ő megjött. És első találkozásunk
A csók helyett csak kézfogásra készte,
Oh, mert körül irigy tanukat láttunk,
És nagy volt szívünknek kéjes szenvedése.
Keblembé zárta, mint a lilium
A harmatcseppet, — szívem érzetét,
Szerelmi szó nem zengett ajkimon,
Néztem csillagnál ra gyogóbb szemet.

A szívnek az a sovár vagyódása,
S ábrándozás, merengés angyalarczon,
Lelkemnek volt az údvben kínlódása,
S imádkozám, hogy már soká ne tartson.
— — Eljött a más nap, — ünnep napja volt,
Anyám sirjánál könyet ejtheték,
S miként vezeklő hajtottam le főm,
S lelkembe tisztább, büntetlen levék . . .

— — S ott vártam őt, hol annyi édes perczet
Adott az ő angyalszerelme nékem,
És várakoznom nem sokáig kellett,
Megérkezett az én szép üdvösségem.
Ábrázatán az imáihletés,
Szemében a legdicőbb szerelem,
És megtörtént, mihez a szó kevés:
Csókjában mennyet teremtett nekem.

Mátyás király első mátkája.

Történeti beszély

P. Szathámry Károlytól.

(Folytatás.)

II. Királyfogás.

Azon időben, melyben e rövid és egyszerű történet lefolyt, sajátságos helyzete volt Magyar és Csehországnak, valamint Morvaország és Ausztriának is.

Ezen összes tartmányok fejedelme a szó teljes értelmében zalogban volt III. Fridrik német császárnál, a legszeretlenebb uralkodónál mindazok között, kikről a história ez időben emlékezik.

III. Fridrik császár szigorú, kegyeskedő s mindenekfelett fűszvény vala, ki igen is jól ismeri azon kincset, melynek birtokába jutott öcsese a fiatal V-ik László leendő magyar és cseh királyban, kit anyja Erzsébet a magyar koronával együtt véd-szárnyai alá helyzett.

A történelem hiven előadja, mily szigorú fenyegetésekben és szegénységben őrzé a sárkányszivű nagybátya kisöcsesét s valóban megdöbbsentő olvasni, hogy a szép gyermeket, kire két korona várt s kit szépségeért s a benne helyezett nagy reményekért „Világgyönyörűségének” neveztek, rongyos sarukban látták felszállni a császári palotában.

Több kísérlet tétetett Lászlót kivenni a nagybátyai hatalom alól; de a csábítások, elszöktetési próbák megtörttek a nemes gondolkozású gyermek lelkületén; utoljára sem volt más mód, mint Fridriket valóságos általános felkeléssel fenyegetni. Csak midőn Ausztria, Magyar és Csehország már csaknem fegyvert emeltek, engedett a császár a közakaratra s tetemes anyagi áldozatok árán végre kiadá a közkegyelet tárgyát a közbenjárók egyikének Cillei Ulriknak, ki mint sas martalékával rohant egyik hegyi várába vele, hogy a nagyratörő ifju szellemét csábos hálói alá szóritsa. Kevés idő kellett réá mind az osztrák mind a magyar rendeknek hogy belássák, mily roppant baklövést követtek el, fiatal királyuk gyámságának ilyes változtatása által.

Az ifju király egyik végletből a másikba esett. Ha megvonták volt tőle Fridrik udvarában az ételt, Ulriknél napjában tiszter kínálták meg válogatott nyalánkságokkal s a leg-erősebb rajnai és magyar borokkal; ha óraszámra kellett Fridriknél az oltár előtt imádkozva térdepelnie, — Ulriknél a vigalom egymást érte, úgyhogy kegyes gondolatokra idő sem maradt; ledér dalok, bohócok, ezrekbe kerülő vadászatok, harcizjátékok váltották egymást, hogy a tizenhárom tizennégy éves gyermek nem hogy kegyeskedés-vagy unalomhoz, de komoly gondolatokhoz sem juthatott többé.

Hosszas lenne elbeszélni, miként igyekezett az aljas gróf a gyermekkirályból a legkisebb erkölcsös érzelmet is kiölni; dicséretére legyen mondva azonban az emberi természetnek, Lászlónak a szigorú nevelési elvek alkalmazása után, melyekben Fridriknél részesült, az érzéki élvezetek nem izlettek, sőt kevés idő múlva bizonyos undorral telt el mind ezek, mind gyámja iránt; elannyira, hogy midőn az osztrák rendek a sok gazságon és zsarnokságon, melyeket a Cillei gróf elkövetett, felindulva s a derék Eizinger hathatós szavára fellelkessedve, elhatározták a királyt az elsőnél még veszélyesebb hinárból egy államesiny által kiszabadítani, a királynak még egészen romlatlan lelkében az igaz szó viszhangra talált s midőn Cillei valamit sejtve Bécs kikerülésével Csehországba akarta vinni, László hatályosan ellene szegült, semmi szín alatt le nem mond-

ván azon szándékáról, hogy a hű bécsiektől elébb búcsút vegyen.

A grófnak engednie kellett; de alig érkezett védenczével a városba, midőn szállása megrakatott hű fegyveresekkel, s midőn reggel a királyhoz akart menni, annak ajtaját elállva találta. Tudtul adták neki, hogy a király az országos tanácsban vár reá, hol fejedelmi akaratát meghallhatja.

Roszat sejtve sietett ide és sejtelve csakugyan valósult, midőn László trónja mellett az eddig mellőzött Eizingert találta, ki tudakozódására férfias hangon válaszolt.

„Országlásodnak, nemes gróf, vége szakadt; a király őfelsége nem kíván többé látni; eltilt téged udvarából.“*)

Es a fiatal király hallgatása igazolja e lesújtó szavakba beegyezését.

A gróf a király lágy szívére számítva, megújítá esdekléseit; felhányta nem létező érdemeit: de senkit nem indított meg, — legkevésbé László királyt, kinek egyetlen szava sem volt többé számára.

Igy a hatalmában csak elébb büszkélkedő kormányzó, övéitől is elhagyatva, négy lovaslegénnyel szaladt ki a városból, s csak a brandenburgi grófnak köszönheté, hogy a bécsi néptől — mely egy polgárnak megöléséért és neje elrablásáért iszonyuan dühöngött ellene, menekülni tudott.

Igy veszté el Cillei a főhatalmat és királyi kegyet, melynek féltése miatt a most kegybejött Hunyadyt ezerszeresen gyűlölte s új háló szövésére ipjához Brankovicshoz futott, ennek szinleges kibékítésével a Hunyadyházzal kötve meg a háló első bogát.

Most sietett Bécsbe, hogy a király szívére újból hatalmába kerítse.

Voltak emberei, kik az utat egyengették számára. Jó és gonosz uton mesés gazdagságra emelt kincstárából ezenként folyt az arany Bécs felé, a polgárok hangulatát Eizinger iránt elkeseríteni és újra magához édesgetni; a török háboru és királyi udvartartás miatt kivetett adók könnyü ürügyet adtak a nép ellenszenvének felköltésére; ezenkívül a király mellett megnyert jó barátok sem nyugodtak.

Blankenstein ugyan áldozata lett Cillei ügyének, mert az ügyes Eizinger lázításáért meglakoltatá, de tudjuk, hogy a népnél épen az ily lakoltatás látása elég arra, hogy találgatásokra adjon alkalmat; elannyira, hogy még a kivégzett zsvány is képes maga iránt rokonszenvet gerjeszteni. Cillei barátainak száma különösen a király közelében nőttön nőtt; úgy hogy végre a nagy befolyásu Ebersdorf Albert is meg lön nyerve, kiiránt pedig a fiatal király ez időben legnagyobb rokonszenvet érzett.

Ennyire el volt egyengetve az út, midőn Cillei egy este áruhában s leányát magával hozva Prágába érkezett. Országos dolgokkal foglalkozva épen itt mulatott ekkor a fiatal király; Eizinger Bécsben osztrák ügyek miatt távol volt.

Cillei egy külvárosi magánházhöz szállott; egyikéhez megbízottjainak, ki már előre várni látszott reá.

Ő és leánya számára az ódon polgári épületben három csinosan butorított szoba állt készen, melyekben a gróf, — a gazdával néhány halk szót váltva, magát teljesen otthoniassá tevé.

— Sokáig maradunk ebben a sötét városban? — kérdi a leány szomorú hangon. — Én itt nem szeretek lenni; minden oly régi és kormos, mintha sirboltok között járna az ember, — én félek, iszonyodom e helytől.

— Az viseletedtől függ gyermekek. Ha mindenben en-

*) „Hunyadiak kora“ Gróf Teleky Józseftől.

gedelmes és szófogadó leszesz, néhány nap mulva bevégezve az ügy, melyért jöttünk s aztán te fogsz parancsolni velünk.

— Igazán? — kérdi élénken a szép gyermek — akkor először is azt fogom parancsolni, hogy térjünk vissza Bécsbe, vagy nagyatyámhoz Szendrőbe; másodsor —

— Nos, mit másodsor?

— Hogy add vissza a képecskét, melyet tőlem elvettél.

— Bohó gyermek, hát oly annyira ragaszkodol ahhoz a csecsebecséhez?

— Nagyon, igen nagyon — mondja a kis leány, kezecskéjét szívére tapasztva, miközben szemében könnyük gyűltek... Add vissza nekem azt!

— Legyen — mond a gróf — ha mindenben szó nélkül és rögtön engedelmeskedel... Magad javára van bohó gyermek s ha ezt megnyerted, a másíknak fejével rendelkezhetel, — ha akarsz. De mit érted te ezt?! — mormogja fogai között.

— De mi hasznomat veheted nekem?... Mit kell tennem, hogy czéledat elérd?

— Semmit, csak tedd a mit parancsolok — volt a berekesztő válasz s a gróf átöltözvén, leányát öreg dajkája felügyelete alatt hagyván, a városba távozott.

A kis Erzsike jó formán el volt fáradva. Atyja távoztával rögtön ágyába kívánczolt s a mint a takarót magára vonta és öreg dajkája ágya előtt helyet foglalt, rögtön megszólalt:

— Anka! Beszélj nekem Hunyady Mátyásról.

— De ugyan miről beszéljek kedves angyali kisasszonyom? Hiszen már mindent elbeszéltem, a mit csak tudtam felőle.

— Nem bánom én akármit, — csak róla beszélj.

— Már elmondtam, hogy kérte édesanyját, hogy bocsássa csatába; hogy szabadított ki egy koldus-gyermekeket a vízből; micsoda ügyes feleletet adott a török követnek; meg hogy ütötte az édes atyja lovaggá...

— Hát.. hát.. mondd el még egyszer az utolsó...

— Lelkem az nem régen történt; csak kevéssel azelőtt hogy én Nándorfehérvárról eljöttem... Beszéltek volt az udvarnál, hogy Mátyás urfi már régen kérte édesatyját, hogy üsse őt lovaggá s vigye magával a csatába; de az öreg ur fiatalolta, — a minthogy fiatal is még, mondhatni gyermek az eszemadta. Egyszer csak hire jár, hogy Firur bég szerteszéjjel csatangol Szerbia meg Bosnyákországban s ott a híres aranybányát Novoberdöt is elfoglalta. Erre az öreg ur nyomban serget gyűjt s összeegyezők a kisasszonyom édesapjával, hogy együtt csapjanak a törökre; a mellett kihirdeti, hogy miután a török egész Nándorfehérvárig csatangol, minden friss török fej egy arany; ha pedig valami nemes ember csapatot gyűjt és azzal az ellenség elébe siet, azt menten lovaggé ütteti. Mátyás urfi akkor is kérte édesatyja urát, hogy vigye magával, de ez nem vitte; ott hagyta László bátyjánál Nándorfehérvárott.

Nehéz volt a kis urfit megnyugtanni. Eleinte, mondják, sirt mérgében; de bátyja csakhamar megnyugtatta s egy szép paripát ajándékozott neki, hogy jobb kedve legyen.

Minden nap láttuk ez napságtól fogva a kis Mátyást a várpiacson; összeszedett ötvenhat fiatal gyermeket s reggeltől estig katonásdit játszott velök. Egyik csapat volt a magyar, másik a török s úgy püfölték egymást lelkem adta, hogy gyönyörűség volt látni... Alszik kisasszony lelkem?

— Dehogyan alszom, dehogyan alszom; csak folytassa.

— Hát lelkemadta, egy nap csak azt mondja a bátyjának, bocsássa őt ki a várból a szabad mezőre, mert ők próbaháborut akarnak csinálni.

László urfi egy darabig ellenezte; de Mátyás addig kérte, utoljára kénytelen volt beleegyezni. Ki is állott az egész kis lóhátos csapat... De úgy megülték azok a lovat, mint a legré-

gibb vitézek. Az egész várnép a falakra gyült gyönyörködni e kis csapatban, mikor a hajóhídon átmentek. De hát lelkem a mezőn nem álltak meg, hanem csak mentek, mentek, úgy hogy a vár népe elvesztette őket szem elől. De hát mindenki azt hitte, hogy ebédre, vagy legfelebb estvére elöjönnek... Nem jöttek biz azok; még a másnap reggel is eljött, sehol hire sincs a kis csapatnak.

Maga László úrfi aggódni kezdett már most; annyival is inkább, mert hire jött, hogy Krusócz mellett az öreg urak a törököt egészen széjjelverték; s egyes menekülő csapatok ezen a vidéken is bujdokolnak. Ezért az úrfi mindenfelé keresőket indított; sőt maga is lóra ült, nem kapták a gyermeket sehol.

László urfi nem tudott hová lenni! anyjának nem mert írni, nehogy kétségbeejtse; atyja pedig közeledett győzodelmes sergével és az elfogott Firuz béggel. Már úgy volt, hogy estvére megérkezik s a kis Mátyás nincs sehol!.. Alszik -kisasszonykám?

— Dehogy alszom — békétlenkedik a kis leány — Ne boszants mindig kérdezősködéssel; hanem folytatd.. Lehet is ilyenkor alunni!

— Egyszer csak halljuk a roppant ágyuzást a falakon; porfelleg támad a török föld felől, recseg ropog a sok kürt trombita; s a sok éljentől reszket az egész várhegy... Az öreg fejedelem jött az öreg Hunyadival. Ezer meg ezer fogoly elötök; s a sok kincs, ragadmány szekerekre rakva; görnyedt a sok ló az ezüst arany alatt. Mióta élek, annál nagyobb örömet nem láttam. A nép csókolta a gubernátor lovát és ruháit; az asszony nép zokogott örömeiben.

László urfi a vezérekkel eléje ment a hidig; de az öreg ur szemei, hogy fiát átölelte, mindjárt Mátyás után jártak László urfi elmondá az esetet. Az öreg ur elkomorult s többé nem köszöngött jobbra balra a népségnek.

De uramfia alig érnek a vár piaczára — mert hát az öreg Hunyadi győzelem után mindig az egyházba siet először, — mikor ehol tulsó oldalról nagy trombitáson jó Mátyás kis csapatja; magok ellőtt hajtva vagy tiz darab törököt; a kikről még a turbánokat is leszedték, hogy magokat a ragadmánynyal megterheljék.

A gubernátor szeme egyszerre felvillant; de nem lehetett tudni, örömtől-e vagy haragtól; elég, hogy a reá szembe jövő Mátyást igen kemény tekintettel fogadta. De ez sem tágitott. Sebes vágatva rohant atyja elébe a kis csapat előtt; ott aztán egyszerre megállott mint egy földbe vert ezövek.

— Gubernátor uram! mondá — kegyelmed kihirdette, hogy a mely nemes ember csapatot gyűjt és azzal a törökre tör, — lovaggá fog üttetni, — ime itt jön csapatom, melyet gyűjték s a törökök, a kiket elfogtam. Uram! szavad beváltásáért esedezem.

Az öreg Hunyady nem tudta, haragudjék, vagy nevéssen; de az öreg fejedelem s a többi urak addig beszéltek Mátyás mellett, míg szökését megbocsátá; megölelte s egy öreg karddal, melyet még Nagy Lajos király idejében Laczkófi András viselt, Istennek, a szent szűznek, Sz. István és László királyoknak nevében lovaggá ütötte *).. Na eddig van... De már most alügyek aztán édes kisasszonykám, mert én is el vagyok törödvé s igen álmos vagyok.

— Nem is tudsz te egyebet, csak alunni! békétlenkedek a kis leány, de azután, mintha a szemrehányást megbánta volna, megszólalt: jer csak ide Anka.

Mikor aztán Anka hozzá hajlott, megölelte, megcsókolta.

— No ne haragudjál; nem akartalak bántani. De ugye holnap többet fogsz róla beszélni?

*) Fessler szerint.

— Ugyan ki haragudhatnék a kisasszonykára?

— No jó éjszakát. Aludjál csendesen.

A dajka lefeküdt; de a kis Erzsike még hosszasan ábrándozott a fiatal hősről, ki szívébe ily lassu uton belopózkodék; végre őt is elnyomta az édes gyermekálmom.

(Folytatjuk.)

ZAJZONI SIRJÁN

DEMETER SÁNDORTÓL.

Sirkövedre hajtom könybe fűrdött arczom,
Fáj, hogy oly korán kell sorsodat siratnom
Szegény jó barátom!
Dicsőségért tőlünk a világba mentél
S nem azt, — nyugvó helyül csak egy sírt sem nyertél
Kinn a nagy világon.

Ugy marasztott minden: ne hagyj ide minket,
Boldog gyermekséged hívogatva intett:
Ne menj el, ne menj el!
Kért a munkás férfi önbecsérzetében,
Píruló leányka rózsával kezében
S szemeiben könnyel.

Marasztott a bérczek szabad levegője,
A patak, mely játszani lefut a mezőre,
S az Isten házában
Megszokott helyed, mit annyira szeretted,
S mit üresen hagyunk, mióta elmentél, —
Téged visszavárva.

Hasztalan! A dicsvágy szenvedélye ragadt;
Szülőfölded s ifju társidat elhagytad
S mentél a világba.
Világítani vágytál s szived égetéd el,
Győzni és — elbuktál kinos vérezéssel,
Meddő birkozásba.

Mint halálra fáradt fecske visszatértél,
Elhagyott hazádtól nyugvó helyet kértél...
Csendes síri ágyat.
Zuzott szived még csak ez egy vágyat birta,
S régi jó barátid, mi tektettünk sirba,
Beteljesült vágyad.

Zeng fölötted még a gyászdulok viszhangja.
Bérczi szellő s a völgy susogó patakja
Látogatják álmaid.
S miért szived annyi szenvedések vívták,
Hét falu leányi babérral borítják
Egyszerű fejtádat.

Az első szülött keresztelése.

Elbeszélés

Patuzzi A. után

Hegedűs Mariskától.

(Vége.)

Néma gyász uralkodék marchese d' Avila várkastélyában és daczára a szolgák fürge tevékenysége s számos vendégeknek, kik a várur első ivadékának megkeresztelésére jöttek tompa csend tanyázott a lak fölött miként a zivatar kitörése e lött a tikkadt levegőben. Az élet egyik olyan közönséges eseménye volt ennek oka, mely, bárhányszor mutatkozzék is, az

ember kedélyét lesújtja, mivel saját erőtlenségét, létének semmi voltát teljes leplezetlenségében mutatja.

A sápadt, angyal jószágú asszony, ki keblébe mély, lélek-emésztő búbanatot rejteni látszék, — kimult. Szemei szelíden behunyvák, miként ha csak szendergésbe merültek volna.

A fücska születése letépe a szép gyümölcsöt az élet fájáról.

Estirpáto látni kívánta a halottat. A feketébe borított terjedelmes terem csak gyöngén volt halotti fáklyák vöröslő fényétől világítva, melyek között lépcsőzetes ravatalon középen állott a koporsó. A lépcsőkön egy tiszteletre méltó szerzetes térdelt, kinek hófehér szakála övéig ért.

Csak fejét se fordította a belépő felé, olyan mozdulatlan maradt; s ha ajkainak halk mozgásai ellent nem mondanak, holtnak is lehetett volna tartani.

A jövevény fellép a lépcsőkre, meg szemléli az elhunyt vonásait, mintha a multnak történetét akarná belőlök kiolvasni.

De haj! a halottnak arczkifejezése nem beszéli el a multat; ércszobra az a percnek, melyben kimult.

Mintha érezhette volna még, megcsókolá a hült homlokot, míg szemhéjai görcsöse én vonaglának, mintha könyözni akarnának; de az enyhülés eme forrása kiapadt; nem tudott könyözni.

Ekkor a terem sötét hátrészén komoly, ünnepélyes halotti ének szólalt meg; de az éneklők a fekete boríték által eltakarva, nem látszottak. Nem a vigasztalás szavai hangzottak; mégis vigaszt csöppentének a sebzett kebelbe, és a fájdalom keményítette szem ismét könyüre talált.

Oly véghetetlen varázserő rejlik a zenében, hogy szót ki nem ejtvén beszél a szívvél, s nap nélkül világot s meleget áraszt az élet éjére. A fájdalom viharos összhangjai közé a bánat szünideje lépett; de azután ismét széttépék ennek gyengébb békóit, és halálkiáltásait hangoztaták a bensőnek fellegcsötétségű éjén át.

Érzetek, melyek a szívben már rég elásva nyugvának, véres fővel kerekedtek föl, halálosbejüket mutatván; egy borzalmas multnak ijedelemmel átküzdött minden órája lerázá a tetszhalál kötelékeit, s a kétségbeesés óriási tubáján újra életbe lépett. A napnak egy sugara a fellegek hasadásain átkintvén lesimitja a felbőszült tenger árját; de ez esetben vilám volt, mi az érzetek hullámaival apasztá, és egy perczezel az egész jövőt megvilágítá. A „komor“ férfi gyorsan metszett le egy fűrtöt a halott fejről és azt keblén elrejtve, elhagyá a terem, hol a marchese épen fel akará keresni, hogy jöne fiát keresztelőre vinni.

Dusan ki volt világítva a vár kápolnája, melyben az agglékes az oltárnál várta a közlegöket. Itt volt a perc, melyben egy új tagnak a keresztények frigyébe fel kellett vétetnie. A kisdod vidám mosolylyal tekintte körül s a legfürgébb étellel eltelve, szép jövőt látszék ígérni.

Estirpáto a keresztelési medence fölé tartá a fücskát, ki, míg a szertartási szent mondatok fölötté elmondtnának, éles hangon sikitott egyet, s legott elnémult.

A szent cselekvés végezve volt; ájtatos ima röppent fel az égbe.

A keresztatyja a marchesehez lépvén, átadá neki gyermeke — holt tetemét.

Szörnyedés tölté el a szerencsétlent, ki közelében tudá neje — s karjain tartá első szülöttének hulláit, ki anyját a koporsóba okozta! Iszony lépé meg a körülállók arcát; egy élet, mely mint ifju csirázat, alig hogy szemei előtt elötlünt, s még egy másodperczezel ezelőtt oly vidám volt, — im, máris a porhadás martaléka!

Nyugodt márványvonásokkal, de ördögi pillantással tekinté meg a marcheset a keresztatyja, s az némán szögze szem

meit az eltiport életre.

Az idegen félresimitá haját magas, mély bánat-barázdálta homlokáról; és erre mintha egy szörny tüzetszóró szemébe nézett volna, úgy borzadt vissza a marchese. A széles sebhely, mely levonult egész a balszemig oldalvást, megismerteté vele Antoniot a festészt.

Szép, regényes komorságú völgyből emelkedének ki a st. Marco zárdának vén, szürkült falai, mikre siker nélkül csapkodtak az idő romboló hullámai. — A fák lombjain túl nagy magasra felnyult a torony, a hit ujjja, melylyel ég felé mutat, és melynek mély hangja a jámbor zárandoklókat áhítatra hívá. — Ma egy ujoncz felavattatásának kelle megtörténnie. — Tán egy árva szív ez, mely búhalványította vonásait a magány békítő köpenyébe akarja borítani? Megunta tán viszhang nélkül dobogni e világban, s most megy, árva hangját a magány-kamarában hangoztatni mindaddig míg eláll? Ki lebbenti föl az érzetek sűrű fátyolát, ily kedély mélyébe tekinteni? Dús szinponpába rejté halálós mérgét a természet, az ember mosolygása szívárványát mutogatja, és ennek alapzata — köny-felleg; a sir mélyét málladás, enyészet büze tölti el és fölötté virágok illatos szépsége emelkedik.

Vége volt a szertartásnak; a szegény fölavatott esküvel mondott le az élet örömeire való jogairól, az emberek földi boldogságának öt illettő részéről. Magas, erőteljes alak volt ez, olyan arczezel, melyben az önmagával való meghasonlott, borongott. A szerzet szigorú szabályait még szigorubbakká. tévé magának Élete csupa bün-bánat gyakorlataiban telt, melynek oka épen úgy, mint neve, ismeretlen volt társai előtt. S csak az apát előtt nyilatkozott. A többi csak a „bünbánónak“ nevezte, ki, minthogy jámborsága az egész környéken ismeretes volt, szentnek hírében állt. A legvisszavonultabban élt, és soha sem látogatá meg társai kamaráját, de viszont öt sem látogatta meg senki. Azon néhány óra alatt is, melyeket a zárda kertében tölteni meg volt engedve, a legsötétebb részében tartózkodott, sötét ránczokba vetett öltönyében, halovány, sirhorpadású vonásaival, miként kísértet, halált hirdetőleg mereven tekint az életbe.

Már hónapok multak; a csöngetyü a szerzeteseket ismét visszainté kamarájukba, a magányba, az imához. Az apát áttekinté az előtte elmenőket — egy tag hiányzék, pedig az, kit legutolján körükbe fogadtak volt. Ismerték kedvenczhelyét, s ott vélék találhatni. Ott is találták. Hátrahanyatlott fejjel ült a gyeppadon; a félig nyílt szemek az életbe meredtek de már nem láttak. — — — Az önmagávali meghasonlottság a vonásokat is szétzilálja, de itt már minden ki volt simítva, — a halál mindent kiegyenlít, és hatalmas hangja csendre szólítja a bensőben rágó férget.

Néma gyászszal vivék társukat a kápolnába a barátok, mielőtt a kriptába tétetnék. A magányos boltozat csak egy mécs által volt világítva, mely komoly fényét az elszendergett arczára veté; mellette egy imákat rebegő pórszerzetes térdelt. A terjedelmes templom szépen kivilágítva, de üres volt, és a karzatról a boltozaton végig a „De profundis“ mély ünnepélyes dallama reszketett. Reszketések voltak e hangok, mert a társ hirtelen halála minden kebelben ijedséget és siri gondolatokat támasztott.

A templom tornyáról tizenkét tompa kongás égfélt hirdetett. A kongás elnémult; a karról lelépvén a sötét alaku szerzetesek sorba állának a koporsó körül. Rövid ima után lebozsáttatott a holt, a sir ujonan szülött fia.

Kamarájában egy nagy képet találtak, melyen a festék még nedves vala. Egy gyermek keresztölését ábrázolá. Mel-

lette egy papirdarab volt e szavakkal beírva: „Egy nyomás a koponya lágyára megölé a gyermeket.“ A zárdát később a mórrok feldúlták, és így járt kézről kézre a kép, az apát által leírt szerencsétlen festész élettörténetével együtt, egész a jelen perceig. A fájdalom és könyeknek még hány, közelünkben ismeretlen története hajnalik által a multból!

Nándorfehérvár.

Remellay Gusztávtól.

(Vége.)

A szultán táborát védő bástyák közül csakhamar elfoglaltatott három; a negyediket a jancsárság védte. A spahik segedelmükre siettek, de utjukat állta Hunyady János, László pedig hátulról támadta meg őket, s Dugovich nevét hangoztatva, halomra ölé a mozlimeket; ücsce mellette vívott s új fényt küzdött ki a Hunyadi névnek.

A szultán dühöngött, fenyegetődött s vagdalkodott, ágyukkal lövette futni kezdő népét; dühös kiéhezett ebeket (melyeket a keresztények szétszaggatására szánt) uszítottatott ellenük, de hiába, mire éj lön, negyvenezer pogány vérzett el; Mahomed maga is vállán sebet kapván, iszonyu szitkok közt követte futó seregét, melynek minden pogyásza, hadiszere, 300 ágyuja, 20 nagy s számos kis hajója jutott a győzők hatalmába.

Éjfélfelé, míg a sereg egy része a futókat üldözte s a szultán lemondott a reményről, meghódíthatni hazánkat, hevenyészett oltár előtt énekelt háladalt Kapisztrán, körülte a Hunyadiak, Szilágyi, Ország, Kanizsaiak, Bastida, a Koroghliak s a vezérek, odább a győztesek ezrei térdeltek; senki sem kérkedett azzal, hogy emberi erő vívta ki ezen csodás győzedelmet, mindenki a Teremtőnek tulajdonította a fényes diadalt, melyről még azon éjjel jelentést tett Budára s Rómába a nagy bajnok, ki, mint kétségtelenül tudva van t. olvasónőim előtt, kevéssel azután hogy hazánk megmentőjévé lön (aug. 11.) Zimonyban kiadta dicső lelkét.

Az, hogy mily előzmények után s mikép lakolt sok gazságaért Nándorfehérvár egyik termében, V-ik László daemona, Cillei Ulrik, sokkal inkább ismeretes, mintsem ezen véres eredményü esetről írnom kellene.

II.

Midőn II-ik Solimán szultán 1521, ünnepélyes esküt tett a koránra, hogy Buda s Bécs tornyaira feltűzi a félholdat, meg volt ugyan győződve arról, hogy hazánk akkori szerencsétlen belviszonyai, t. i. az olygarchiai párt önző merényei által aláásott trón gyöngesége, s a főuraknak hazánk szent érdekeivel mit sem gondoló közömbössége következtében a néhány hű s jó hazafi hős ellentállása daczára is teljesítheti fogadását, arra azonban még sem számított, hogy még akkor is, midőn végső veszélyben fog forogni a hazánk kulcsául szolgáló Nándorfehérvár, sikeretlenül hangzik el azon néhány lelkesek szava, kik a legszentebb érdekekre s kötelességekre, s a Nándor falai alatt egykor kiömlött nemes vérre hivatkozva fogják védelmére felívni a nemzetet.

Pedig mégis úgy volt; mert még akkor is, midőn már el volt veszte a Logody által élte végső perceig hősen védett Szabacs, eredménytelen maradt az általános nemzeti felkelést

elrendelő királyi parancs. — A magyar nép nem a régi volt többé, szívéből kialudt a nemes tűz, mely még csak husz évvel előbb is bámulatra ragadta a világot.

Századoknál tovább tartó külső veszélynek is képes ellenállani egy nemzet, de ha maga ejt sebeket saját testébe, két évtized elég, hogy a haldoklás stadiumába lépjen.

Igy volt ez nemzetünknel is, — melyre ekkor fájdalom-és szégyenkönnyeket hullatva néztek le dicső elődeink.

Tolna volt a hely, melyet a várt nagyszámu fegyveresek gyűlpontjául tüzött ki Lajos király, s kimondani is szégyenlem — mindössze alig néhány ezer csatlakozott ott hozzá.

Pedig ekkor már creje egész megfeszítésével ostromoltatta a szultán Nándorfehérvárt, mely hogy eddig ellentállni képes volt, csak annak vala köszönhető, hogy a 100,000 aranyból, melyet a nem rég elhunyt Ernst Simon pécsi püspök a végvárak védelmére, hagyományozott, falai kijavítására és egy, szersmind némi löszerekkel is ellátására fordított.

A vár parancsnoka Hédervary Ferencz volt, de miután a hős ősök e gyáva utódja a szultán közeledése hírére megszökött Oláh s Both osztakoztak a várnagysági tisztségben.

Mire Báthory a csekély erővel, melyet Lajos reá bizott, megindult Tolnáról, Szoliman legnagyobb ágyuit a Duna és Száva összefolyásánál levő szigetre vitetvén, romba döntötte az első eredmény bástyáit.

Erre a felső várostromához látott, de mivel az Oláh és Both által lelkesített kevés számu, de hős magyar őrség bajnokul állt ellen, nem vehette be, pedig tiz napig folyvást vívtak.

Látván, hogy a rohamok nem vezetnek célhoz, aknákat kezdett ásatni s egyszersmind ostromoltatta s folyvást lövöldöztette az ugynevezett „Nebojsze“ (ne félj!) tornyot is, melyet Utesenics a később oly híressé lett Utenisics, vagy, mint rendesen nevezni szokták, Martinuzzi bibornok testvérenek védelmére volt bizva. Míg ő élt sikeretlen volt a szultán törekvése, de miután elvérzett s egy akna tetemesen megrognálta a torouy falait, a benne volt őrség átadta ezen fontos védpontot.

Augustus 26-kán (tehát az ostrom 56-ik napján) a szultán, kivel a benlevő szerbek egy része áruló összeköttetésbe tette magát a vár közelében, úgy, hogy felhallatszott a bástyákra, kihirdette, hogy kész elfogadni a feltételeket, melyeket állítólag az egész őrség, de valóban csak épen említett czinkosai tüztek elébe.

Oláh, Both, s a még életben levő 400 magyar, mindemellett is az elszánt további védelem mellett nyilatkoztak, s arra hivatkoznak, hogy Báthory, ki Titelnél, tehát csak 6 mérföldnyire állt 6,000 emberrel, néhány nap mulva segílyt fog kapni Budáról, s azután hátulról megtámadja a mozlimeket. Hiába mondta ezt a két bajnok, mert Móre és Török Bálint alvezérek is az átadás mellett nyilatkoztak, s így átkellett adniok Nándorfehérvárt Solimánnak, ki ugyan szabad elvonulhatást ígért az egész őrségnek, de azért a jancsárok (állítólag tudta nélkül) megrohanták a kivonulókat, s a magyarokat s a szerbek egy részét is lemészároltatták, mire Solimán elfoglalván a várat, a szerbeket Konstantinápolyba küldte s ott telepítette meg őket.

III.

Az ilykép hatalmába került Nándorfehérvár alatt központositá roppant számu táborát Solimán 1526-ban midőn előbb némi ázsiai zavarok miatt félbeszakított hódítási tervének komoly kiviteléhez újra hozzá fogott. Nándor alól vonult Mohács felé, hol teljes diadalmat víván ki Lajos csekély számu serege

fölött, — miután Buda alól, a meddig nyomult volt, Nándorfehérvárba visszatért, ott nagy hálaünnepet rendezett.

Később is mind ő, mind utódjai Nándornál központosíták hadi erejüket, midőn hazánk ellen hadjáratot kezdtek, onnan indult el öszpontosított csordáival Soliman nagyvezér is, (1686-ban) hogy megmentse Budavárt, melyet több győzelem kivívása után, körülvett a cs. k. hadsereg.

Budavár visszafoglalása megtörte ugyan hazánkban a félhold hatalmát, ámde azért még nem került Lipót király uralma alá hazánk egész területe, mert, hogy többet ne említsek, Temesvár ormain még a félhold ragyogott; Lipót, sőt utóda: I-ső József halálakor is, s csak miután Temesvárt visszafoglalta Savojai Jenő, a zentai hős, III. Károly fővezére, lehetett Nándorfehérvár ostromára gondolni. Ennek megvívását és végre elfoglaltatását azonban már egy más alkalommal beszélte el az ékes tollu R á n o s z t a i Rezső elapok t. olvasónőinek, azt tehát ezuttal mellőzöm.

S mikép került ismét a mozlimek hatalmába Nándorfehérvár? Ujra nem harezi vívmány, hanem önkénytes átengedés következtében, mert II-ik Lipót, hogy egész erejét háboríthatlanul a francia köztársaság ellen fordíthassa, az úgynevezett belgrádi béke által 1792-ben (habár a magyar sz. korona ősi jogának fentartásával) ismét a szultán hatalmába bocsátá Nándorfehérvárt.

Háborítlanul bírták azt a törökök mind addig, míg Csernyi (Kara) György, ki 1804-ben türehtetlen zsarnokságuk ellen fegyverbe hívta Szerbia népét, majdnem három évig tartott fölkelés után végre elfoglalta.

Azonban midőn később az orosz segély visszavonása után magukat megvédeni nem tudó szerb felkelők — elvesztették, a mit addig kivívtak, a mozlimek (1812) ismét elfoglalták Nándorfehérvárt, mely birtokukban maradt akkor is, midőn Szerbia később ismét fellázadván, Obrenovics Milos vezérlete alatt állami önállóságot vívott ki, mert a drinápolyi béke szerint nem csak Nándorfehérvár, de Szendrő s más várak is meggyattak a portának, habár meg lön határozva, milyen számú őrseget tarthat bennük.

S ma ismét Nándorfehérvár elfoglalására készül a hős szerb nép, — a szikra, melyet a mozlimek szerencsétlen balfogása ébresztett fel, — már eddig is gyors elharapódzással fenyegető lánggá lön, a többi pedig — Isten kezében van, a ki az igazságos ügyet előbb utóbb, sokszor csak kínos szenvedések árán, de bizonyosan győzelemre segíti.

A tuileriák kertje.

Börne után

Beszegitől.

Még nem rég történt (csak öt percze), hogy fölfödöztem az okot, miért bölcsészkedem Párisban hevesebben, gyakrabban és örömeztőbb, mint Németországban. Sőt már annyira vagyok, hogy, ha a tuileriákba készülök, a józán ész ítéletének utját követem, mely nem hogy a legrövidebb, de a leghosszabb. Ezt csupán szellemem egészsége fölötti hypochondricus aggály következtében teszem, mi engem Párisban megszállott. Egy általán ismert mértékletességi szabály tanítja, hogy ne közeljék az ember éhom állapotban ragályos beteghez, hanem

egyék előbb valamit; azt is javasolják, hogy nem árt a száját ilyenkor boreczettel áztatni. A bölcsészkedés az én boreczetem, mely megóv a kölönféle lelki bajoktól, melyek Párisban könnyen az emberre ragadnak. Ott könnyen megkaphatni: a kincs-vágyat, türelmetlenséget, istentelenséget, finom izlést és az elhunyt lovagnak, Zimmermannnak személyes és nemzeti büszkeségét. Mind e bajoknak ki van téve az ember, ha nyilvános helyeket látogat; a szobalég, bizonyára, nem óv meg mindig a ragálytól, mert a nyüzsgő hirlapok ideglázzal mennek házalni. A fényesebb termek, vagy a társaságok látogatása pedig még veszedelmesebb bajokkal jár. Itt liberalis, ultra, hasbeszélő, mouchard, carbonaró, a Reveil vagy a miroir munkatársává, vagy épen anyagává lehetni. És ezért ajánjom minden németnek, hogy Párisban bölcsésznet nélkül ne lépjen az utcára, és valahányszor társaságba megy, imádkozzék előbb hal-kan néhány „m i h a z á n k a t.“ Én biztosíthatom a németeket, hogy mitsem veszítettek, mióta én Franciaországban vagyok, ellenkezőleg sokat nyertek. Most szeretem őket, még pedig a legigazabb, legtisztább, legönzéstelenebb szeretettel — mert mit nyújthatnának ők a haszonleső szellemnek akár a művészet, akár a tudomány és az élet terén többet, mint a francziák? De nekik van valamijök, mivel a francia nem bir, s ez a gondolat és érzés szabadsága. A bastille lerombolása Franciaországban csak a nyelveket tette szabaddá, a szív és a szellem most is csak úgy van bilincsekben, mint ezelőtt. De ki e választásomat nem helyesli, ki nem becsüli többre a szabad pusztát, lakják bár azt oroszlanok, hiénák és kigyók, az elzárt paradicsomnál, és ha aranyalmákkal telt, ha cherubok őrzik is — én nem gáncsolom, de mélyen siratom őt.

A bölcsészkedés iránti amaz üdvös hajlamból nem csak az eddigi elmélkedések folytak, mik nem is tartoznak a dologhoz, hanem következő megjegyzés is, mely nem kevésbé fölösleges. Oly nagy fáradsággal tanul és tanít az ember oly sokat s annyi-félét nem egyéb célra, mint hogy önmagának és másoknak megannyi örömét megkeserítse! A tudomány keskeny ország-uthoz hasonlít, melyet el nem hagyhatni és jobbra balra a legszébb mezők és pázsitok terülnek. Minden műszabály egy-egy láncz, minden könyv egy-egy kapu — mely a belépő mögött becsukódik. Boldogok, kik mitsem tudnak és mit sem olvasnak! Ha ismerném Hirschfeld elméletét a szép kerti művészet fölött, a tuileriák kertjét valószínűleg unalmasnak mondanám; de így tetszik nekem, és én meg is dicsérendem. Czélszerűen van elintézve és a czélszerűséget széptani szabálylyá emelni oly könnyű és oly gazdászati valami, hogy bizonyára minden szépészetben mint ilyen van fölemlítve. Az angoloknak, kik utazni és tehát a kedves arczképét is folyton szem előtt tartani szeretik, a kert egy kis — Europa, melynek rétegeiben schaffhauseni zuhatagot, kicsiny Chamony-völgyet, és kised nápolyi kikötőt tetszéssel szemlélnék. Van sok, ki jobban kedveli az angol kerteket: a szerelmes, a német, a bölcsész, boldog, boldogtalan. De ha a tuileriák kertje nem olyan volna, mint a minő, nem a legjobb francia izlés, hanem angol, úgy ez mindenestre elhibázott lenne. Egy részegest, ki naponta megivott egy üveg rhumot, meggyógyítá orvosa — mert elvégre a részegséget az erkölcsstanból a medicába ültették át, és remélhető hogy e jó irányban ezentúl is tétetik haladás, míg odanem jutottunk, hogy a Robespierres-bajok nem a történelemben, hanem Hufeland gyakorlati gyógyászatot tárgyaló közlönyében fognak tárgyalatni — az ildomos orvos következőkép járt el. Naponta ép annyi spanyolviaszt csepegtetett az üvegbe, mint a mennyi egy pecsét lenyomására megkívántatik. Ily módon az üveg naponta valamivel telibb lön viaszszal, és kevesebb lett a rum; a részegeskedő lassankint észre tért, anélkül hogy föltűnt volna. Ha a szeszes italtól való elszoktatás ezen eseté-

szerepeket szakmaszerűleg ki is lehetne osztani. De így a „Láncz“-ban a Szerdahelyinek való szerepet (Balandard) Felekinének, a „Báró és bankár“-ban a Felekinének való szerepet Prielle Corneliának, a „Saint Georges lovag“-ban végre a Szerdahelyinek való szerepet Szathmárynak, a Felekinének való pedig Kövérnének kellett eljátszani.

De hagyjuk a hiányokat, szóljunk inkább a fénypontokról; és mindenekelőtt Lendvait kell kiemelni; mi eddig keveset szóltunk e színészünkről, mert — nem szeretünk kellemetlent mondani; utósó időben azonban olyan fényes jelét adá haladásának, hogy lehetlen teljes elismeréssel nem szólunk ez ifju művészeiről; ezelőtt legnagyobb hibája volt Lendvainak, hogy el hagyta magát ragadtatni a buzgalomtól, azért sokszor kelleténél hangosabban szavalt és kelleténél kevesebbet jellemzett; de most örömmel tapasztaltuk, hogy letett már e hibáról és olyan szépen adta Arthurt a „Báró és bankár“-ban és St. Georges lovagot, hogy nemcsak a galleria, de a kritika is tapssal tüntette ki játékát. Most már megtalálta az utat — atyja dicsőségéhez.

Igen kedvesen játszott még e héten Prielle Cornelia, mint St. Geran neje a „Láncz“-ban. Ha Lamartineről azt mondta Thiers, hogy megaranyozta a guillotinet, úgy Prielleről azt lehet mondani, hogy megtisztítja a bünt selejtétől; azért veszélyes az ilyen darab előadása, mint a milyen egy a „Láncz“-; minél jobban adják, annál rosszabb.

A kedves Lendvainéről pedig azért szólok utójjára, mert, mint édesanyám szokta volt mondani: „a cukor legalul van a csészében.“ Ő mindig kedves és szeretetreméltó; még akkor is megragadja a szívet, ha nem neki való szerepben lép föl; hát még mikor úgy igazán szíve szerint játszhatik, mint a „Láncz“-ban, Aline szerepében!

Budai népszínház.

Augusztus 6-kán: „Szerelem és örökség.“ A játékot megelőzőleg tiroli magántáncz. előadva Kurlaender Berthától; a két felvonás közt pedig olasz magántáncz és magyar kettős táncz, előadva Horti, Kurlaender Bertha és Horváth Károly által. — Aug. 7-kén: „Az ördög naplója,“ francia vigjáték. — Aug. 8-kán: „Fenn az ernyő, nincsen kas,“ Szigligeti vigjáték. — Aug. 9-kén: „Ármány és szerelem,“ Schiller szomorujátéka. — Aug. 13-kán: „Özvegy és proletár“, Beöthy László 1 felv. vigjátéka, és „Rendkívüli előadás,“ Degre 1 felv. vigjátéka. — Aug. 11-kén: „O nem féltékeny“ és „Robin orvos.“ — Aug. 12-kén: „Lavater,“ francia színmű 2 felv.

Még mindig a régi baj, a régi üresség a színházban; kezdünk kétségbeesni e nyelv- és hazafiságterjesztő intézet jövője fölött; „Lavater“ előadásakor annyi ember sem volt jelen, a hány színész a darabban működött; mondják, a szeles, rosz idő miatt; igen ám, a szeles, rosz pártolás miatt! Bezzeg volt közönség a színház mögötti sercsarnokban; az nem érezte meg a rosz időt! Szegény népszínház, külön időt kellene az ur Istennek az ő számára teremteni, hogy meglátogassák, a rendes természet nem viheti már végbe e csudát. Mikor meleg van, azt mondják a jó „közönségek.“ azért nem megyünk, mert meleg van; mikor pedig hűvösek az esték, azért nem mennek, mert hűvös van! Bizony, bizony, meg vannak számlálva a budai magyar színészet napjai, hahogy mielőbb jobbra nem fordulnak ott a körülmények.

Az előadásokról nem szólok; olyan jók azok, sőt jobbak, semmint a színészekről várni lehetne. Megesik ugyan olykor, hogy egy-egy színész nem tudja a szerepét; de hisz az efféle gyarlóság bizony a nemzeti színpadon is előfordul. Az is igaz, Bogdanoff és Taglioni különb tánczosnők Kurlaender Berthánál, de nem kevésbé igaz az, hogy Rotter Mari sem egye-

neesen a tündérorszámban született. Az a kérdés: mivel lehetünk inkább megelégedve: az ottani előadásokkal-e, avagy a közönséggel? és erre nézve fájdalom! nagyon az első előnyére üt ki a felelet.

Mindenfélék.

‡ (Kallab, a híres levéltolvaj,) börtönében mirenyyel akarta magát meggyilkolni, de megakadályozták. Kár is lett volna drága életeért. Azon kérdésre, hogy mikép jutott a mireny birtokába, alázatosan azt felelte, hogy úgy találta az udvarban. Most lesz reá gond, hogy többé ne találhasson mirenyt az udvarban. — Nevezetes Kallabnak azon vallomása is, hogy eleinte csak kíváncsiságból nyitogatta ki a leveleket, s csak midőn az egyikben pénzt talált, ébredt föl benne a sikkasztási hajlam.

‡ (Eszeveszett fogadás.) Hwezdubában egy 12 éves morva földműves fogadott, hogy egy hajtásra kiiszik egy pint pálinkát. Vitéz tettét végre is hajtotta, csupán az a kis hiba történt, hogy a guta ott nyomban agyonütötte.

‡ (Milyenek a varsói börtönök?) A varsói rendőrségi börtönökben közelebb hivatalos vizsgálatot tartottak, mely a legszomorubb tényeket hozta napvilágra. A foglyok a legnyomorultabb állapotban találtattak. Egy-egy börtönszobában 30 sőt 56 fogoly is őriztetett, kik soha egy perczre sem bocsátattak ki szabad levegőre, s a börtönök ajtai és ablakai is szüntelen zárva voltak, miért is a levegő annyira meg volt romolva, hogy a szerencsétlenek közel voltak a megfuladáshoz. E börtönökben félév alatt 14,800-an tartattak fogva, mely szám Varsó lakosságának tized, s ha a gyermekeket leszámítjuk, ötödrészt teszi.

‡ (Az orosz czár) közelebb egyszerre egész cselédségét elbocsátotta, észrevevén, hogy egy tárcza, melyben legfontosabb iratait tartja, távollétében felnyitott.

‡ (Tűzhalál.) Colloredo Valentinis Mária grófnő Veronában megégett. Bö ruhája meggyuladt, s eloltani nem lehetvén öt órai borzasztó kínok után meghalt.

‡ (Megint egy új Kallab.) Bécsben ismét egy postahivatalnokot ítéltek el 5 évi nehéz börtönre, mivel a feladott levelekből pénzcsekket lopogatott. A becsületes tolvaj neve Pils György, s még csak 19 éves.

‡ (Bunkós antikritika.) A „Schls. Ztg“ színházi tudósítóját, midőn este hazament, megtámadták s keményen elpáholták, E nem irigylendő czirógatás okát csak akkor tudta meg, midőn a páholás után valaki e szók at kiáltotta fülébe: „Nesze a „Borgia Lucretia“-ról irt rosz kritikáért!“ Ez aztán meggyőző antikritika volt!

‡ (Napoleon hg kis fia) foggal jött a világra. No ez jelent valamit! Ily esetre a magyar ember azt szokta mondani: táltos lesz belőle.

‡ (Egy diszpéldány a háziurakból.) Drezdában is csak oly nagyurak a Hausherrek, mint Pesten. Valaki lakást keresvén, történetesen oly háziurra akadt, ki ugyancsak keményen kixaminálta körülményeit; s miután megértette, hogy az illető igen tisztességes lakó, mert se kutyája, se macskája, se madara, se gyermeke, se felesége, se ökre, se szamara, sem egyéb nemű jószágja nincs — már hajlandó volt házába fogadni, midőn megtudta, hogy a kandidált lakó butorai biztosítva vannak. Ez elég volt őt visszautasítani, mert, ugymond a bölcs háziur, a ki butorait biztosítja, az nem vigyáz, se nem vigyáztat a gyertyára elegendőképen.

‡ (Merénylet Varsóban.) F. hó 7-én Varsóban egy Gryll

nevű könyomdászlegény pisztolylyal kétszer Wielopolszkira lőtt azon pillanatban, midőn az a kincstárbizottsági épület folyosójáról kocsijába akart lépni. Egyik lövés sem talált. A tettest, ki menekülni iparkodott, elfogták.

(Id. Dumas Sándor és lova.) Az öreg Dumas papának volt egy Cicco nevű szolgálja, ki azt a bátorságot vette magának, hogy ura lován átszökjék a brigantik táborába. Szerencsétlenségére azonban épen akkor, midőn a szökést megkísérelte, a nápolyi rendőrség elfogta s lovastul együtt letartóztatta. Dumas több levelet irt a rendőrségnek, hogy lovát küldjék vissza, de eredménytelenül. Utolsó levele így hangzik: „Utolsó szóm: lovam részes-e a complotban vagy nem? Tamburrino öcsce? kaptak nála papirokat? Lázító-e, mint Minucci, vagy toborzó, mint Puglia? Ő vezette-e a rettenetes Ciccot a rablókhoz, vagy Cicco őt? Tény az tisztelt rendőrség, hogy lovamat nem kaphatom vissza. — Jól tudom, hogy az itteni policzia olyan, mint a pokol: könnyű az odajutás, de a visszajövés nehéz. Különbent jelentem, hogy utoljára kérem önöktől lovamat. Akkor küldendik vissza, mikor tetszeni fog, csak konstatozom, hogy önök policziája rosabb, mint a mézár-szék, mert a mézárszék legalább visszaküldi a négy patkót és a lóbört.”

Divattudósítás.

(Mai divatképünk magyarázata.)

Az első alakon nyári tánczestélyi öltözék látható. A szoknya sima fehér mollból készült, alul egy széles fodorral, a mely egy sor rózsaszínű tafota-rüchchel van körülvarrva. A derék rózsaszínű tafotából készült, az elején fekete csipkekokárdákkal, az ujjak pedig fekete csipkefodorral vannak diszitve; a párt a fehér és rózsaszín rózsákból van fonva, és fekete, keményített csipkével környezve; a kötő is fekete csipkéből áll, és igen emeli e kedves öltözetet.

A második alak: sárga jaconatból készült délelőtti nyári öltözetet tüntet elő, a szoknya alján egy kis fodorral, a mely kék jaconattal van beszegve. A derék sima és csupán kék zsinórral és gombbal van diszitve; az ujjak hajtókája, a kis felső gallér és az oldalsokornak hosszú lenyuló végei kék tafotából készültek. A most annyira kedvelt matróz alakú kalap fehér florentin szalmából van, elől kék virággal és hátul lelógó fehér csipkecsokorral diszitve.

Egyuttal azt is mondhatjuk t. olvasóinknak, hogy az őszi kalapra nézve már meglehetősen meg van állapítva a divat; selyem és bársonyból is fognak ugyan csinálni kalapokat, és mint elébb: toll vagy virágdiszitménnyel; azonban egészen új kalapok is készülnek most, még pedig — bőrből, finom fekete vagy szürke bőrből, s azon példányok után ítélve, melyeket nekem mutatványul be- küldtek, köztetszésben is fognak azok részesülni, annyira csinosak. — A fejkötőkre nézve újabb időben ismét a hevesi formát kedvelik és viselik leginkább, különféle változatban.

Rejtvény.

György Klárától.

7. 12. 9. 4. 11. Szinre hasonló az éghez;
1. 2. 11. 2. 9. 9. 2. Átok tapadt ez emlékhöz;
13. 4. 3. 15. 2. Mellbetegek menedéke;
14. 7. 6. 5. 1. 10. Szépen szóló kis madárka;
11. 8. 3. 2. Ezt viseli sok szép lányka;
1.—15. Nyelvünk báját úgy föltárta,
Hogy a magyar most is áldja.

Megfejtési határidő: **september 15-ke.**

A rendes havi dijsorsolás alkalmával pedig következő t. előfizetőink lőnek nyertesek:

1. Györfly Szerén: „Törökszág fővárosa“ b. Horváth Miklóstól.
 2. Berzsenyi Cornelia: „Költői vázlatok“ Stifter Adalberttől.
 3. Zachariás Alajosné: „Józsa“ költemények Ponori Thewrewk Emiltől.
 4. Pete Lányi Angela: „Népmesék“ Arany Lászlótól.
- A nyeresemények — szíves üdvözlötünk mellett — már el vannak küldve.

A 28-dik számban közlött rejtvény értelme: Világszabadság.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Nagy Emilia, Theisz Hummel Emilia, Holló Irma, Pristyák Vilma, Szelényi Károlynő, Csaby Amália, Évva Ferenczsnő, Korbuly Mária, Németh Giczey Teréz, Samay István. Nánásy Szökő Mária, Vajta Amália, Kéti Irma, Zvarinyi Lina, b. Stachelhausen Gizella, Jaross-Lipovniczky Nepomuczena, Viertl Aloizia, Oláh Irma, Vágner Luiza, Guoeth Ida, özv. Domahidy Károlynő, Fögler Paulin, Marggraf Hermin, Szabó Julia és Pollin, Palocsay Penelope Irma, Kondi Julia, Kaiser Gabriela, Pete Lányi Angela, Zachariás Alajosné, Markó-Scheffer Leontina, Györfly Szerén, Teszári Ida, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Glacz Mária, Egerváry Tuboly Emilia, Bauer Karolina, Tóth Hermina, Baranyi Károlynő szül. Nagy Rebeka, Melczer Armina, Pálffy Stelczer Eliza, Sternné-Pserhofer Ilka, Pap Nina, Pongrácz Julia, Berzsenyi Cornelia, Fehér Róza, Szentiványi Mariska, Kovács Lila, Horváth Ida, Németh Laura, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné Boronkay-Csicseri Lila, Csicseri Mariska, Kiss Etelka, Tóth Juliska, Muricsányi Kristófné, Farkas Szidónia, Fischer Riza, Büttner Lina és Julcsa, Fehérvári Gizella, Vecsey Gizella.

TARTALOM.

Alvás és álom, Zajzonitól. Találkozás, Halász Dezsőtől. Mátyás király első mátkája, P. Szathmáry Károlytól. Zajzoni sirján, Demeter Sándortól. Az első szülött keresztelése, Hegedűs Mariskától. Nándorfehérvár, Remellay Gusztávtól. A tuille-riák kertje, Beszegetől. Egy héttörténete. Külföldi levelek. Szászorszepek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvívő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Százsor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjalag adakoztak:

| | |
|---|----------------|
| Sopronból: Pálffy-Stelczer Eliza gyűjtése*) | 6 frt 50 kr. |
| Fogarasról: Herszéni Lászlóné gyűjtése**) | 6 „ — „ |
| Összesen | 12 frt 50 kr. |
| Ehez a múlt heti | 101 „ 92 „ |
| Teszen összesen | 114 frt 42 kr. |

*) Schönerfeld Lidia 1 frt. — Pesti Aloisia 50 kr. — Gamauf Ilka 40 kr. — Techenberg Janka 40 kr. — Lenk Vilma 50 kr. — Galambos Ágnes 1 frt. — Pálfynő 60 kr. — Pálfy Vilma 10 kr. — Hirschfeld Emilia 2 frt.

***) Gölnerné 50 kr. — Telmán Józsefné 1 frt. — Simon Luiza 20 kr. — Tóthné 20 kr. — Fülöpné 20 kr. — Heythné 20 kr. — Herszéni Vilma 10 kr. — Herszéni Nina 10 kr. — Enyediné 20 kr. — Rákosi Lina 20 kr. — Szegfriedné 20 kr. — Seresné 20 kr. — Bruszt Lajosné 1 frt. — Herszéni Lászlóné 1 frt 70 kr.

Gazdasszonyoknak.

Hogyan lehet a szél által levert éretlen gyümölcsöt megérleltetni?

Szedjük össze a leesett almákat, körtéket s töltsünk meg egy edényt sűrű oltott mézszel, fedjük be papírral; minden gyümölcs szárának bökjünk egy-egy lyukat, s ereszsük bele a szárát, tegyük félre hűs helyre s rövid idő múlva jóízű gyümölcsöket nyerünk.
P. St. Eliza.

Zöld reine-claude-ok befőzése.

Végy félig megérett reine-claude-okat, szurkáld meg egyenkint 20 vagy 30-szor, áztasd folyóvizben, de rézedényben, hagyd 24 óráig e vízben; ekkor tégy fel vizet, ha langyos, tedd bele a gyümölcsöt, s hagyd benne néhány perczig, vedd ki aztán s tedd hideg vízbe. Ezalatt forralj fel cukrot, 100 darab reine-claude-ra 1 fontot. ha jó sűrű a cukor, tedd bele a gyümölcsöt, egy pár perczig hagyd benne; más nap szedd ki a reine-claude-okat a cukorból, s forrald fel a cukrot még egyszer; a reine-claude-okat rakd üvegekbe, a kihűlt cukorlevet öntsd reá, kösd be pergamentpapírral vagy hólyaggal és főzd ki gőzben.
P. St. Eliza.

Vanigliás szarvasok.

Törj egy fél font vaját parázsra, tégy aztán bele öt tojás sárgáját, egy lat élesztőt, egy szál tört vanigliát, egy fél mészely tejszint, sőt s egy kis tört cukrot és végül egy font finom lisztet. E tésztát soká kell keverni, s ha szép hólyagos, tedd meleg helyre, hogy keljen; ez megtörténvén, szedd ki a tésztát a nyújtódeszkára, sodord ki s vágj belőle háromszegletű darabkákat, ezeket töltsd meg finom befőttel, sodord össze kis szarvasokra, kend meg tojásfehérral, hintsd be darabos cukorral, s süsd meg lassu tűznél.
D. Izabella.

Irodalom és művészet.

× Györfy Gyula, mint szerkesztő s Hollósy Lajos, mint kiadó, „Bihar“ című politikai, társadalmi és kereske-

delmi lapra nyitnak előfizetést, mely okt. elejétől kezdve Nagyváradon hetenkint kétszer fog megjelenni. Előfizetési ára egész évre 10 frt.

× Bolnai „Pest et les Hongrois“ című művet irt francia nyelven, melyet egy párisi kiadó vett meg. Valószínűleg magyar nyelven is meg fog jelenni.

× Girókuti Ferencz fölkéri a „Kertészgazdászati naptár“ ivatartóit, hogy a náluk begyűlt összegeket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, annál inkább, mert e naptár jövedelme a szorongatott helyzetben levő budai népszínház segélyezésére van felajánlva.

× Rózsavölgyi és társa műkereskedésében legújabb jelentek meg: „Irén-csárdás“, zongorára szerző Marczai Lajos; ára 54 kr; — továbbá: „Két mazur“ zongorára szerző Chalupeczky Manó; ára 30 kr; — végre „Bánk bán“-jának kis kivonata két kézre; ára 1 frt 50 kr. Az első Hajnik Irén kisasszonynak, a második Sichermann Laura urhölgynek s a harmadik gr. Károlyi Györgynek van ajánlva.

× Tyutkai Pap Antal azon 60—60 aranyból álló kétrendbeli pályadíjt, melyeket a budai népszínháznál két külön darabra kitűzött, most egybeolvasztván, kijelenti, hogy az ekként 120 aranyat tevő pályadíj azé leend, ki a tagosítást és biztosítást főeszméül véve, ez irányban legjobb népszínművet irt. A pályamunkák Molnár igazgatóhoz küldendők be. A határidő jövő ujéig lön meghosszabbítva.

× Hiador (Jámbor Pál) nagyobb költeményeit közelebb sajtó alá adta. Ugyanö jelenleg „A magyar irodalom története“ című munkán dolgozik, melyből még ez évben két füzet fog megjelenni.

Budapesti hirvivő.

✧ (A magyar gőzhajótársaság eszméje) a közönségnél már itt is oly rokonszenvre talált, hogy létesülését bizton remélhetni. Ily szép lelkesedést tanusított az ügy iránt a duna-vecsei földmivelő nép, mely az első felhívásra elhatározta, 10,000 frttal járulni a vállalathoz. Egy alföldi hajótulajdonos is felajánlta két gőzöt a társulat rendelkezésére. Komáromvárosa pedig a területéhez tartozó Dunaszigetet hajógyártelepül, a Kis-Dunaágot pedig téli kikötőül ajánlta fel. Az alakuló társulat ügyében e napokban gr. Desseffy Emil elnöklete alatt közgyűlés tartatott, melyben a végleges megalakuláshoz szükséges lépések megtétele végett bizottmány lön kinevezve. A részvénytőke 3 millió frtra van határozva, mely 15,000 db 200 frtos részvény által leszen beszerzendő. Az ügy élén oly férfiak állnak, kiknek nevei kezeskednek arról, hogy a mennyiben tőlünk függ, a nagyfontosságú vállalat létrejövend.

✧ (Pórus járt.) Azon indiai zarándokok egyike, a kik imádkozni jöttek a Budán fekvő Güll Baba török szent sirjához, Rimaszombaton ugyancsak pórus járt szegény. A mint ugyanis egy ottani szivarosboltban késő éjjel szivart akart vásárolni, s e végből a bezárt ajtót döngetni kezdte: egyszer csak azon veszi magát észre, hogy hátul meg őt kezdik döngetni valami nagyon is gyöngédtelen kezek. A trafikánszó t. i. a zörgetésre kitekintvén az ablakon, a mint a zarándok sötét barna arcját megpillantotta, rablót, gyilkost kezdett kiabálni; erre a házbeliek összefutottak, s a szegény zarándokot megrohanván, nemcsak irgalmatlanul elpáholták, hanem még óráját és gyűrűjét is elvették tőle. Ez utóbbiak a városhatóság által ugyan visszaadattak neki, de az ütlegetek magával viszi Indiába, s bizonyára ott is élénken fog visszaemlékezni a trá-

fikában töltött idylli perczeire. Emlegeti is e perczeket utközben gyakorta, mondván: „Tráfikánsnő non dobro barát.“

✂ (Szinházi emlékünnepe.) Mint tudva van, szept. 14-én lesz egy éve annak, hogy a budai népszínház sok szép, de fájdalom, nem igen teljesült reménnyel megnyitattott. E tény emlékét az igazgató szept. közepén három nap egymás után ünnepélyes előadással szándékozik megülni. Első napon, szept. 14-én, az előadást „Mult, jelen s jövő“ czim alatt allegoriák nyitják meg; ezt nagy nyitány követi, melyet ez alkalomra Bakody Lajos szerzett. Ezután két magyar operettet adnak elő; az egyik czime: „Zeneszerző“, a másiké: „Féltékeny a háziur“ Mindkettő szövegét szerzé Bé ny e y, a zenét pedig az előbbihez A l l a g a Géza, az utóbbihoz F e i g l e r Géza írta. Végül táncgyueveg és csoportozatok fejezik be az előadást. Másnap a nemzeti színház tagjai drámát adnak elő a népszínházban, ha ugyan az igazgatóság erre engedélyt ad az illetőknek. Harmadik nap hangverseny lesz a haza első zenetehetségeinek közreműködésével. — Szept. második felében s azután is folyvást érdekes előadásokra számithatunk, mert a vidéki színeszet legkiválóbb tagjai egymásután fognak vendégszerepelni a budai népszínházban. Reméljük, hogy a közönség, tapasztalva M o l n á r lankadatlan buzgalmat, azt meg is jutalmazandja kitartó tömeges részvétével.

✂ (Uj, hasznos intézet Pesten.) Fővárosunk nemsokára egy új intézettel gyarapodandik: ez az, árverezésekkel összekötött ingóság raktár, mely az eladó és vevő közönségnek kétségkívül nagy kényelmére fog szolgálni. Ez t. i. oly intézet lesz, a hová bárki is beviheti akármelyik ingóságát eladás végett, itt aztán a tulajdonos által meghatározott árért, vagy drágábban is, közárverésen el fogják adni, s a bejött pénzből csak 5 %-ot huznak le az intézet részére provisió fejében. Ez intézetben a beadó aránylagos előleget is kaphat 6% kamat mellett. Az intézet felállítására Oppodi A. V. nyert engedélyt.

✂ (A pesti vakok intézetében) a második emeletet is lakszobákká alakítják át, miután a vakok az eddigi helyiségekben nem férnek el. Nincs mit csodálkozni rajta, mostanában nagy számmal vannak nálunk a vakok.

✂ (Képzőművészeti társulat.) A mint tudva van, a magyar képző művészeti társulat képalbumot szándékozott kiadni, hogy azzal pártolóinak kedveskedjék. E terv kivitelének azonban akadályok gördültek útjába, úgy, hogy ez idén nehezen lehet belőle valami. Ez esetben a társulat kárpótlásról fog gondolni, t. i. az elhunyt M a r k ó K á r o l y n a k egy, Flórenczben már metszve levő szép tájképéről lenyomatokat szerzend, s azokat küldi szét pártolóinak a képalbum helyett. Fajdalom, e művész-társulat sem részesül oly pártolásban, hogy szép céljait létesíthetné.

✂ (Ezüst-ereklyeszekrény.) István első királyunk jobb keze jövő szerdán a szent király ünnepén tartandó körmenet alkalmával már azon pompás szekrényben fog körülhordoztatni, melyet e célra a magyar főpapság készített. E szekrény ezüstből van, s góthizlésű kápolnát ábrázol, aranyozott ezírfázatok, zománczok és drágakövekkel ékítve. E díszmű L i p p e r t magyar építész terve szerint B r ö s e bécsi bronzműgyárában készült; sulya 120 márkát tesz.

✂ (Az írói segélyegylet sorsjátéka) az egész magyar hazában kitünő részvétre talált s különösen hölgyeink mindenütt a legszebben tüntetik ki magukat. Vidékről naponkint újabb szállitmányt kérnek, úgy, hogy az illető hivatal már alig képes a felszólításoknak eleget tenni. Még az egyszerű falusi nép is vetélkedve adja filléreit ily sorsjegyekért, mert, úgy mondják, olvastak a „Vas. Ujság“-ban e szent célu sorsjátékról, s ők is kívánnak ebben részt venni.

✂ (Dinnye ünnepély.) L u k á c s y Sándor ma Rákos-Palotán dinnyeünnepélyt rendez; a ki abban részt akar venni, a pénztárnál 1 frt 50 krért kaphat jegyet. Dinnyén kívül lesz pörkölt hus, turós haluska, fehér czipó, borocska és zene. Palotára és vissza ma különvonatok fognak közlekedni.

✂ (Reményi Ede) a mult hét elején már megindult művészi körútjára. Első hangversenyét e hó 12-én Szolnokon tartá, honnan Karezagra volt rándulandó.

✂ (Nyilvános kut.) A pesti halászmesterek kitesznek magukért: saját költségükön, mely 3,000 frtra rug, a halpiaczon diszes márványkutat emeltetnek. E kut márványtalappal lesz ellátva, rajta a dunai nympa magyaros kifejezéssel; a jelvényt körülé egy félig föloldott háló képezendi, melyből halak hullnak ki. E kut szobrászati részét Dunaiszky készíti.

✂ (Apró hírek.) A budai kamaraerdőben egy munkást felakasztva találtak. — Egy 9 éves czipészfiu e napokban a Dunába halt. — A városligetben kisasszony napján népünnepet rendeznek. — M a r a s t o n i kijelenti, hogy nem szándéka a fényképészet terére lépni. — A c s K á r o l y, pesti lakos 100 frttal a Kisfaludy-társaság alapítói közé lépett. — Budán f. hó 24-én új bölesödét nyitnak meg. — Hírszerint F ü r e d i is elhagyja jövő april elejével nemzeti színházunkat. — Azon 75 éves takács és 17 éves leány, kik Rákos-Keresztúron e hó 2-án egy bomba szétpattanása által megsebesítettek, e napokban a Rókus-kórházban meghalóztak. — R o s é k. a., a hires párisi tánczosnő, hírszerint nem sokára Pestre jő. — A kölcsönös tanári segélyegylet e hó 10-én tartá első gyűlését Pesten. — Pesten zsidó gymnasium van tervben. — A császárfürdőben közelebb azon czélszerű intézkedés történt, hogy óraszámra is lehet kapni szobát a fürdés utáni pihenésre. — A legközelebbi 10 nap alatt négyszer ütött ki a tűz Pesten, s mindannyiszor egy-egy ház égett le. A legutolsó tüzeset mult szerdán éjféltkor volt, midőn a földunason egy kis putri-koesma hamvadt el. — A mult évben létesült pesti leány-árvaház tőkéje már 34,567 frt 50 kr. — E napokban Pesten egy kisasszony a reggelit szesznel főzván, ruhája meggyult, s csak kicsinyben mult, hogy a lángoknak áldozatul nem esett. — A városligeti tóra valahára csakugyan komolyan gondol a városi tanács; a szabályozás költségeire, mint halljuk, 25,000 frtot utalványozott. — A császárfürdőben szept. hó elejétől kezdve jövő évi april 30-ig az összes fürdők ára tetemesen le lesz szállitva. — A várostanács a bécsi kéjutazók szives fogadására, kik szept. 8-án jönnek Pestre, 6,000 frtot utalványozott.

Nemzeti színház.

Augustus 14-kén. —

Aug. 7-kén: „Az elizondoi leány,“ és „Denis ur és neje,“ Offenbach operettejei. — Aug. 8-dikén: „Láncz,“ Scribe vígjátéka. — Aug. 9-dikén: „Lammermoori Lucia“ Donizetti operája. — Aug. 10-dikén: „II. Rákóczy Ferencz fogsága,“ Szigligeti drámája. — Aug. 11-dikén: „Báró és bankár“ Hugo Károly drámája. — Aug. 12-dikén: „Tündérlak Magyarhonban.“ — Aug. 13-dikén: „St. Georges lovag,“ francia vígjáték.

Kezdünk közelebb jutni vágyaink teljesüléséhez; nem csak operával táplálják élvsovár lelkünket, hanem egy kicsit drámával is; hála érte — az igazgatóságnak, mely úgy szelnek ereszté az operatagokat, hogy maholnap dalművet csak vendégszereplés útján lehet hallanunk; e héten tehát néhány drámai előadásban is részelteténk; elővették a „Láncz“-ot, a „Báró és bankár“-t és „Saint Georges lovag“-ot, mind olyan művek, melyek a nemzeti színház diszszakára emlékeztetnek és most élvezetes estéket is szereztek volna, ha hogy a

neki ilyen kemény vád ellenében, melylyel maga magát, egész nemét illeté! Azt állítani a hölgyekről, hogy ők tudva véte- nek a haza ellen, hogy csupán mások példája vezérli őket cselekedeteikben! hogy mert egyes előkelők fényüzők, a nagy kö- zéprendnek, az egész országnak is annak kell lenni! Szabad- e ennek hitelt adni! Hiszen ez több, mint becsmélés!

— Bocsánat — mondám végre — de kegyed állítása csak azt mutatja, hogy — én jobban ismerem a magyar höl- gyeket; nemis csuda; többet is tanulmányoztam őket; aztán a legnehezebb ismeret a világon: az ön ismeret; megengedi tehát, hogy ez egyszer ne oszszam nézetét; csak ez egyszer! Én tehát azt hiszem, hogy a magyar hölgyek legott végkép felhagynának a kárhozatos fényüzéssel, már t. i. azok, a kik ez idő szerint e veszélyes betegségben szenvednek, ha nemcsak a lapok, hanem maguk a honleányok buzdítanak őket arra.

— Ugy van; magam is éppen azt akartam mondani! Mi- helyt valamely előkelő hölgy példát ad erre, bizonyára számosan követik. De hol vegyünk ilyen előkelő nőt?

— Az a legkönnyebb! mindaz, a ki szépség, műveltség és nemes honleányi erényekben tündököl, előkelő; ilyen pedig minden városban van; ezeknek kell tehát egyetérteni, szövetsé- ségbe lépni e nagy és nemes célra.

— Hogyan? tehát társulat?

— Nem, csak szövetség, a melynek a két testvérháza minden valódilig művelt hölgye lenne tagja; mert a valódilig művelt hölgy nem fényüzésre hajló.

— És mik volnának a föltételek?

— Minden hölgy becsületszóval fogadja, hogy közönsé- ges séta-vagy látogatási öltönyül nem használ drágább ruhát, mint 10—15 forintosat, táncvizalom alkalmával pedig a hajado- nok legfőlebb 20, az idősb nők pedig 40—50 forintosat; és az öltönyt arányban kell lenni a többi disznak; kivételt csak a mennyasszonok és ezek legközelebbi rokonai tehetnek me- nyegzők alkalmával; ezeknek szabad tehetség szerint fényt üzni; de más egyébkor minden hölgy elvé emelje azon igazságot: „A nő legszebb disze: az egyszerűség.

— Oh, az nagyon szép és üdvös egy szövetség volna! — ki- áltá föl örömmel az én mellettem. — Csak volna, a ki azt életbe léptetné!

— Bizonyosan életbe fogják léptetni; itt Pesten mindjárt kegyed lépteti majd életbe, nemde?

— Igen szívesen, még pedig azonnal! Még ma szólitom fel erre barátnőimet; és mi lesz e szövetség czime?

— Czime? — mondám és gondolkodóba estem; mert hisz napjainkban sok függ a czimtól!

És megvallom, mindez óráig nem tudok megfelelőbb czi- met annál: „Szépek szövetsége“; mert szerintem az a valóban szép hölgy, a kinek nincsen szüksége szertelen fényüzésre; az én mellettem is helybenhagyta e czimet és három nap óta to- borozza a hiveket ismerősei körében; és tudják-e, hány „szép“- et szerzett már is? harminczat! egy maga, három nap alatt!

És e harmincz közül mindegyik kötelezte magát még egy-egy társat szerezni, ez meg majd szintén egy-egy új tár- sat szerez; így fűzi majd az egyszerűség diszes rózsakoszorú- ja a főváros minden művelt hölgyét egy nemes szövetségbe.

A vidék pedig szintén nem marad hátra; minden mű- velt leány és nő hasonlót fog tenni; és az egyszerűség zász- laja alatt rövid időn az egész haza minden szépei fognak egye- sülni és áldás lesz e zászló lobogása, mert áldani fogják azt szülék és férjek, atyák és gyermekek; áldva lesz, a ki a zászlót elől viszi és áldva, a ki követi!

Hanem most már nagy ideje, hogy megmondjam, mint van az, hogy a nők az újabbkori eszmék hathatós terjesztői.

Bár ne kellene erre feleletet adnom! Ugy sajnálom, hogy

zcsak szóba is hoztam! De hiába, „bele estem, benne vagyok,“ tehát csak kimondom; de előre is irgalmat, kegyelmet esdek én szegény fejemnek.

Hát nekem erős hitem és meggyőződés, hogy az újabb- kori eszmék egyik leghatalmasabb tényezője a — hogy is mond- jam — a — kri — a terjedelmes női ruha.

Ne tessék nevetni, mert én ezt mindjárt tényekkel be fo- gom bizonyítani. Mindenek előtt „szellőztessük egy kissé a multak poros kárpitját“ és mit tapasztalunk? azt, hogy vala- hányszor a régi rend felforgatását célzó eszmék nyugtalankod- ni kezdtek az emberiség láthatárán, mindannyiszor e bizonyos női ruha átmérete fokozatosan emelkedő arányokban növeke- dett (bocsánat e világgylölő stylusért; a tárgy tudományos volta kívánja azt meg.) Még nem sikerült ugyan azon titkos közeg nyomára jutnom, mely a világtörténelem és ama bizonyos öltönydarab minémüségé között létezik, de maga a tény min- den kételyen felül álló historiai igazság; a görög és római dí- vatokat ezuttal mellőzöm, csak az újabb korszakokra hivatko- zom; nézzük XIV. Lajos korában a divatot, milyen szélesek voltak a ruha alsó dimensioi! hát még a nagy Napoleon ide- jében! Ellenben mennyire összefutottak Napoleon elbukása után, a szent allience és a töményfüsttől illatozó reactio virág- zása alatt! emlékeznek még olvasónőim azon gyönyörű divatra — már t. i. nagyanyáik korában, — a mely- ben a ruha olyan egyenes szabásu volt, mint egy gyertya, és olyan szűk, mint egy madárkaliczka! a Restauratio divata volt ez! És lám 1831-ben ismét szélesebbre változott e női öltöny, igen, mert akkor volt a párisi forradalom, míg 1840-től 1847-ig, Giuzot képmutató kormánya alatt, ismét busan magába vonult és csak III. Napoleon uralkodása óta vette föl újra ter- jeszkedési politikáját; ösztön- e ez a divat részéről, avagy öntuda- tos törekvés? ezuttal nem vitatom; csak azon tényt akartam „con- statirozni“, hogy valahányszor térfoglalási elvek vezérlik a francia politikát, mindannyiszor a hölgyeket választja elveinek öntudatlan terjesztőül, és folytatja ezt mindaddig, míg —

e napokban olvastam, hogy Angolország „magas“ köreiben komolyan folalkoznak azon kérdéssel, hogyan le- hetne a női ruha „természetes határait“ a kor veszélyes tulka- páσαι ellen biztosítani! Értik-e ezt Tallérosy Zebulon, Kipfel- hauser és Köpenyesy uraimék? Ha ez sikerül, akkor — lega- lább nekem az meggyőződés — egyszerre vége lesz min- den „égető kérdésnek,“ ismét beáll az a gyönyörűséges időszak, a melyben az „alázatos szolgája“ nem lesz többé üres frázis; szűk lesz a ruha, de annál szélesebb a varkocs; rövideket fogunk haladhatni, de annál mélyebben hajlonghatni; leg- jobb dolga lesz pedig a tárczairónak, mert csak arról fog majd irhatni: milyen fényes ebédet adott Csuszóláby ő méltósága és Hazugajky ő kegyelmessége; ezekből áll majd az „Egy hét története“.

Mi pedig bizton kikerülhetjük ez Árpád apánkra emlékeztető korszakot, ha tovább hűségesen ragaszkodunk ősi divatunkhoz; ez nincsen alávetve a francia divat váltólázainak.

Külföldi levelek

IV.

London, jul. 30.

(Vége.)

A viláskiállítási épület nagyszerűségéről elég lesz annyit mondani, hogy midőn első nap meglátogattuk, 59,000 ember

volt benne, pedig nem volt a belső tér megtelve. A kiállított tárgyak szemképrázta halomként tűnnek föl, úgy, hogy első nap annyira elszédül az ember, hogy kijövet kevesebb fogalma van róla, mint mikor bement.

Le nem irható, mily roppant haszonnal jár ily kiállítás a gazdászat, ipar és művészet emelésére. Ez ismerteti meg, ez hozza egymáshoz közelebb a nemzeteket, s az emberiség fő-céljainak megközelítését hathatósan elősegíti.

Megtekintém a magyarországi kiállítást is, s vajmi fájdalmas érzés fogta el keblemet, látva, hogy a mi kiállításunk a legjelentéktelenebbek közé tartozik; többnyire csak nyers termények által vagyunk képviselve, melyek, igaz, sok kitüntetésben részesültek, de ez nem annyira a mi érdemünk, mint inkább hazánk áldott földje s éghajlatáé. Megemlítendő még az is, hogy mi nem külön országgént, hanem csak mint Ausztria egyik kiegészítő része szerepelünk itt. — Jankó Vincze gyűjteményes kiállításán meglátszik a jóakarát, de a más nemzetek osztályaival szemben bizony igen szegénynek tűnik fel. Legérdekesebb részét teszik a hazánkban divatozó különféle népréseket ábrázoló fényképek, melyek köztetszésben részesülnek.

Az angolok és francziák itt is egész elkeseredéssel látشانak versenyezni. Viktória királynő Cohinórját és ékszeri nagy részét engedé át kiállításra; a francziák pedig mindent, a mi becses birnak, ide szállítottak, csak hogy ők lehessenek a győztesek. Itt is kitűnik a két nemzet ellenkező jelleme. A francia izlés könnyűség, külsin tekintetében áll elől, ellenben az angol szolid, célszerű, hasznos tárgyakban tűnik ki.

Belgium és a Vámegelet az ipar mezején szintén kitűnő helyet foglalnak el. — Meglepők a China, Japán, Madagaskar, Siam, Perzsia, Urugay, Venezuela, Peru s más, műveletleneknek, félvadaknak tartott országok iparczikkei, melyek bár a mieinktől sok tekintetben eltérők, mindamellett fényes bizonyítást tesznek e népek nem várt haladásáról a polgárisodás terén.

A folytonosan működő gépeknél látható, mint alakul a nyers termény rövid idő alatt a legkülönbélebb ipartárgyakká, így a gyapju különféle színű posztóvá, a szalma papirossá; mint készül gőz segítségével a vízből jég; — a gazdasági gépeknél kitűnik, mennyi emberi s állati erőt pótolnak a gépek. A fegyverek tökélye szomorú tanúságot tesz arról, mennyire igyekszik az emberiség az öldöklő eszközök tökélyesítésén, hogy annál biztosabban törhessen ember ember ellen.

Egyike a nagyobb horderejű találmányoknak a Bessemer-aczél, mely öntött vasból készül. — Chinából érdekes egy koponya, melyet Confucius fejének lenni állítanak.

A nép itt is ép oly kíváncsi, báméskodó, mint másutt, minek igen kézzelfogható példájaul emlitem föl azt, hogy míg a legérdekesebb gépek körül alig látni embert, addig a Cohinór körül oly roppant a tolongás, hogy csak bajosan lehet hozzáférni; pedig biz azon semmit sem látni, s szemre nézve nagyon túltesz rajta a szomszédságában álló utánczott Cohinór, mely legalább is tízszer nagyobb amannál, s oly jelesen van utánozva, hogy talán csak a tűzben lehetne megismerni, hogy nem valódi.

A sydenhami kristálypalota építészeti tekintetben sokkal szebb a mostaninál; fekvése gyönyörű, úgy, hogy Londonnak egyik gyöngyeül tekinthető. Ez is egész nap tömve van bámulókkal. Az itteni vizijáték szebb a versailleinál. Itt mulattatja Blondin, a merész kötéljáró, hajmeresztő mutatványaival a közönséget; épen oly borzasztóan érdekes látványt nyújt, mint Eugén, a legnagyobb voltigeur.

A London-towerben a sok régi fegyver közt egy testkinzó gépet is mutogatnak a spanyol inquisitio idejéből, melynek

puszta látása is borzalmat kelt az emberben. — Az udvar közepén négyszögkövel van jelölve azon hely, a hol VIII. Henrik Boleyn Annát és Grey Johannát kivégezteté. Jelenleg egy politikai fogoly sincs ez épületben.

A Britisch Muzcum egyike a legérdekesebbeknek e nemben; ott látható többi közt a Laplatában leesett meteorvas, mely 1400 fontot nyom; ott van a híres egyiptomi királynő: Kleopatra mumiája sat. A könyvtárban a becses okmányok közt John királynak 1015. jun. 15-én kiadott eredeti magna chartája is őriztetik, valamint Nelsonnak az abukiri csata alatt rajzónnal készített csataterve, Willington irott rendeletei sat. Az egész könyvtár 700,600 kötetből áll.

A Themzén sötét éjjel igen szép tűzijátékot láttunk, mely tengeri csatát ábrázolt; a Cremorne-kertben pedig angol táncban gyönyörködhetünk. Alig lehet valami nevetségesebbet képzelni, mint midőn e komoly nép szokott hangulatából ki akar lépni. — Itt lehetett látni a jelenleg élő emberek legmagasbikát, egy Brice József nevű, francia születésű, 22 éves ifjút, ki nem kevesebb, mint 8 láb és 3 hüvelyk magas.

A sz. Pál temploma egyike a legnagyobbaknak az egész világon; sirboltjában őriztetnek Wellington és Nelson tetemei. A góthizlésű parlamentház is kitűnő épület; azonban termei aránylag kicsinyek; alig hihető, hogy a nagyszámu tagok el férnek bennök, az ülések pedig kényelmetlenség tekintetében ritkítják párjukat. — Egyik szebb pontja Londonnak a Greenwhich, hol azon csillagásztorony épült, mely az ausztráliai sidneyivel a földnek épen két ellentett pontját képezi, úgy, hogy ha a földet e két csillagásztorony közt keresztülfurnák, a csillagászok egymást láthatnák távcsöveiken.

A művészetet itt igen drágán fizetik, s valami különöst London még sem tud e téren felmutatni. A Majestis theaterben jelenleg a párisi olasz opera tagjai működnek.

Ha idegen e roppant kiterjedésű várost megpillantja, önkénytelenül is azon kérdés támad benne: hogy jelen gyarapodása mellett mivé lesz az például egy évezred múlva, nem foglalandja-e el addig az egész szigetet, s miből fog akkor élni a lakosok legnagyobb része? Már most is oly aránytalan vagyonszétosztás tapasztalható itt, hogy az ember szive elsomorodik rajta; mert míg talán ezeken a kényelem netovábbját élvezhetik s mindennemű anyagi és szellemi élvezekben egész a prédálásig részesülhetnek: addig számtalanok fedél és eledel nélkül tengetik nyomoru életüket, s utczai ebek módjára az elhányt csontokon rágódnak, más nem sokkal szerencsésebbek pedig a leg-egészségtelenebb gyári munkákat üzik földalatti üregekben! S ha ez így van most, midőn a világkereskedés számai itt még öszpontosítva vannak, tehát az anyagi jóllét e gazdag forrása Angliának még rendelkezésére áll: mi lesz majd e népből akkor, midőn az ipar terén a többi nemzetek is Angolországgal hasonló nagyságra jutnak, s tehát ennek iparterményeit tökéletesen nélkülözhetik? Ha ez egykor csakugyan bekövetkezik, akkor Angolország bizony-bizony szomorú jövőnek néz eléje.

Levelemet gyászshirrel kell befejeznem. Jul. 26-án egyik hazánkfiát, Szabó István ezredes temettük el, ki az 1848/9-iki harcokból eléggé ismeretes az olvasóközönség előtt. A boldogult temetésén jelen volt minden itt levő magyar, valamint számos angol is, kik őszinte tisztelettel viseltettek e törhetlen jellem iránt.

T. G.

De most Isten velünk! a hajó indul.

ben ennyi vigyázatra volt szükség, mennyivel szükségesebb lenne a szellemi élvhez való szoktatás esetében, és az ugrás itt ép oly veszedelmes volna, mint a tuileriák kertje, ha angol izlés építendette. A valódi párisi szíve megbetegülne meghülés vagy tulizzadás következtében, ha a Palais-Royal műterméből már egy-két ezer lépésnyi távolban az angol kert természetrajziasságába lépne — ha füle közhúrok nélkül a roulette kigyósziszegésétől az ugrókút zajlásához, az éj királynőjének mérges csalhangjaitól a pacsirták ártatlan danáihoz ugranék — ha szeme a Pharao-asztaltól Boulingreenhez fordul — ha érzelme a tág napos térről, melyen a nagy választófejedelem katonáiként feszes esztergályozott fák sorban állanak, ha erről rögtön valami üde erdőcske árnyas hemzsegésébe lépne. De így egészségben marad, mert a Palais Royalból csak a Jardin Royalba lép. Megkísértem az utóbbi leírását, a mint azt az első tavaszi napok egyikén láttam.

A tavasz a kertben nem virágpor, hanem földiporral kopogtatott be. A fáknak még hunyva voltak szemeik, mert városi létükre később ébrednek a vidékieknél. Eszelős angolok nagy utazókocsikat hajtanak; a szobaleány selyem felöltöben belül, az uraság paraszti kalapban a bakon. Alig érkezett meg a tavasz, és az angolok elhagyják Páris, Helvetiába, Olasz- vagy Angolországba utazandók. Náluk az uti pénztár takaré- vagy megsemmisítő pénztár. Ha Németországban a fizetésre képtelen adós azért ered futásnak, hogy hitelezőitől szabaduljon, úgy az angol csak azért fut, hogy hitelezőit kielégítse. A guineevel a német forint sem vetekedhetik; a frank még kevésbé. Ugy látszik, mintha fémmértékén felül keretét is

megfizetnék, mint az aranygyűrűnél. A dús, boldog nép! Valami szegény költő, ha Londonban nincs elég pénze, hogy tűzrevalóját novemberben kifizesse, Franciaországba hajózik, megmelegszik ott a napon, és jutányosabb ár mellett idogál tüzesítő bort, mint hazájában hűs sört. Ha a szegénynek még roszabul megy dolga, ha még inkább van korlátozva, úgy Nápolyba kell vándorolnia, hogy ott egy fél paolért tartsa estebédét és a nap tengerbe merülésében gyönyörködjék!.. Szemeimmel követem az angol utazókocsit, a Rivoli-utcza hosszában a Garde-Meubleig, hol elkanyarodik. E palotában játszik a távirda. Játszik? Igen, játszik mint a kigyó a napon. Borzasztó! A hosszukaru zsarnokság! Minap egy angol író Párisból Londonba utazott. Már harmad napja volt távol, Calaisban hajóra szállott; a vitorlák szárnyai dagadtak — midőn Párisból a sürgöny villámként éri. Letartóztatott és izgató levelezés gyanuja miatt négy hónapig börtönben sinlődött. Később ártatlannak bizonyult be. Feltettem magamban, hogy a Moniteur számait 1789-től maig átolvasom, és példát keresek arra, valjon küldött-e már valaha a sodrony bárkinak is gyors jótéteményt, csillapított-e valaha e szélvész könyűket, származott-e általa valaha az elitelt számára szabadulás. És ha ennek csak egy példájára akadok is, kibékülök örömet a távirda eszméjével. De majd elfeledem — nem küldi-e a sodrony kilencszer havonként a kihuzott lotto-számokat szerte Franciaországba, melyek vigaszt nyújtanak: a zokogó anyának éhező gyermekei között ama vigaszt — szerencsésebb lesz majd a jövő húzással!

(Folytatjuk.)

T Á R G Y A

Egy hét története.

— Augustus 13-kán. —

Ha Köpenyesy ur tudná! — Mindennek csak a nők oka. — Öntudatlan propagandisták. — Bizonyos sovány ember ára. — Miért nem vár tárczairó jutalmat. — Meggyulhatlan födelek. — Tüzesetek. — Szegény lángész. — Repülni fogunk. — Balaton-türedi kirándulás. — Valamit a rosz papokról. — A lehetetlenség lehetetlen. — Ötven év múlva. — Kész anarchia. — Garibaldi az Angyalvár tetején. — Excommunicált proclamatiók. — Legitimations-Scheinok, és Waffepassok. — Dohánymonopolium és fogyasztási adó. — Légyott a levegőben. — Hűtlen kedvesek a felhők között. — Eget verő poemák. — Csizmadia-veszedelem. — Mythologiai bérkocsisok. — Válságos divatnapok. — A Pesti Napló és a divatképek. — Szerény ohajtás a jó divatlapok érdekében. — A művészet és a hazaszeretet. — A cosmopolitismus. — Szülői és gyermeki szeretet. — Az igaz szeretet ismertető jele. — Gazdag és szegény. — Lényeges külső. — Csak kitartás. — Egy nagyvilági kisaszszony. — A kik az ősi tulajdonoktól hűtlenül elpártolnak. — A fényűzésről. — Az én mellettesem. — Az aristocratia cs a divat. — Rettenetes vád. — Tudva vétés. — Én jobban ismerem a magyar hölgyeket. — Az önismeretről. — Az én hitem. — Előkelő nők. — Nem társulat, csak szövetekezés. — Nemes fogadalmak. — Sok függ a czimtól. — Szépek szövetsége. — Toborzási kötelezettség. — Az egyszerűség rózsakoszoruja. — Áldott zászló. — A vidék követi a jó példát. — A koreszmék tényezője. — Irgalom, kegyelem. — Szellőztessük a multak kárpitját. — Világgyűlölő stylus. — A világtörténelem és ama bizonyos öltöndarab. — Historiai igazságok. — XIV. Lajos, I. Napoleon, Fülöp Lajos, Guizot, III. Napoleon és a széles ruha. — A Restauratio és a szűk ruha. — A legujabb angol politika. — Ha ez sikerül! — Boldog tárczairók. — Csak kitartás!

Oh, ha Köpenyesy urnak csak sejtelve volna arról, a mit én tudok! Széchenyi Istvánnak legalább egy

félszázadig nem lehetne nyugta tőle a más világon; de e veszedelemtől megóvta őt is kegyedet is, a sors kerekeit forgató mennyei gondviselés!

Igen is, kedves olvasónő, kegyedet is; mert kegyed tán, de mit mondok: tán! kegyed bizonyosan nem tudja, hogy mindannak, a mi az utósó évtized alatt történt, legfőbb propagandistái a nők! Ne ijedjen meg rajta; mondom, kegyed minderről semmit sem tud, és így nem kell tartania sem Tallérosy Zebulon, sem Köpenyesy, sem pedig a többi ilyen fajta földi hatalmasságok boszujától.

Tán jobb lett volna hallgatnom róla, vagy ha már közzé teszem, legalább olyan árt kellett volna érte kérnem, mint a mennyit bizonyos sovány ember egy általa feltalált finantztervért; de én önkényt mondok le minden jutalomról, tapasztalatból tudván, hogy minálunk okos találmányért úgy sem kap az ember semmit.

Igy közel husz éve már, hogy egy magyar ember: Vass Imre, s. pataki mérnök módot talált fel, mikép lehetne meggylő hatlan anyaggal fedni a házakat; a derék ember összes vagyonát áldozta föl kísérletekre, és most mi a jutalma érte? az, hogy szegény emberré lett; senkinek sem kell a találmány; milliókra megy évenként a kár, a mit tüzesetek által szenvedünk, és mégsem jut eszébe senkinek, igénybe venni e derék ember üdvös találmányát; miért? azért, mert magyar ember találta föl! Lett volna csak külföldi! most már minden legalább buri kastély ilyen anyaggal volna fődve, de így, nincs bizalom hozzá, nem kell.

Meglássák, néhány év múlva hogy repülünk majd egy-

máshoz! Oh, milyen boldog idő lesz ez! A helyett, hogy, mint most, szép kirándulásokat terveznénk Balaton-Füredre, a melyekből aztán utólag semmi sem lehet, egy szép reggel csak fölkerekedünk egy pár ezeren, körülkapcsoljuk azt a repülőgépet, melyet legközelebb valami Rosznau nevű porosz doktor feltalált, és átrepülünk Balaton-Füredre, és ha ott kimulattuk magunkat, újra fölkerekedünk, és tovább repülünk, a hová csak szívünk vágyik.

Ha igaz-e a hír? én szentül hiszem, mert — hirlapban olvastam, és nekem hivatalbeli kötelességem: csalhatlan igazságnak tartani mindazt, a mi hirlapban megjelenik; mert tesszik tudni: „rosz pap az, a ki nem hiszi, a mit predikál;“ kegyeteknek azonban szabadságában áll kételkedni mindaddig, míg valósággal nem látnak ilyen repülő gépet; mert hát, mi tagadás benne, kötve higgyünk a — doktoroknak, e gépet pedig egy német doktor találta föl.

De ha csakugyan igaz volna, hogy a repülőgép feltaláltatott — pedig miért ne volna ez lehetséges! általában mire szabad napjainkban azt mondani, hogy lehetetlen! — akkor csakugyan szeretnék még vagy ötven évig a földön járni; milyen lesz akkor a polgári társaság! Én valóban el sem tudom képzelni! Már csak az is milyen változást idézend elő, hogy a rendőrség üdvös védelme nélkül leszünk majd kénytelenek ellenni! Kész az anarchia, ha e repülőgép csakugyan fel van találva! Hát még a határok megőrzése! Mit csinálnának most a francziák, ha Garibaldi az ő szabad csapatjaival repülő gépekre ülhetne! Egyszerre csak azon vennék észre magukat, hogy az Angyalvár tetejére egy csomó olasz önkényes ereszkedett le, és onnan szórja azokat az excomunikált proklamatiókat! Hát még a „Legitimations-Scheinok“ és „Waffenpassok“ hová lennének, meg a dohánymonopolium és a fogyasztási adó! Én mindennap elküldhetném inasomat Mező-Komáromba jóféle aprómarháért; csak kinyitnám az ablakot, onnan röpítettém ki, senki sem láthatná, mikor megy, vagy mikor jő vissza!

Hát még a háboruk milyenek volnának, akár a nyilvános, akár pedig a magánéletben! Aztán meg a szerető szívek találkozása a levegőben, vagy a hűtelen kedvesnek felhők közti eltűnése! Aztán meg a poeták! Még csak akkor teremne igazán a sok eget verő poema!

Viszont pedig az érdemes csizmadiáknak okvetlen el kellene pusztulniok a föld hátáról, czéhestül, atyamesterestül, Reményi Edéstül! Kinek volna akkor szüksége csizmákra! Az ember felkötné repülőgépét, aztán szállna, hová kedve tartja. Azonképen vége lenne az egy- és két lovas bérkocsiknak; csak mythusképen maradna fenn emlékek, miként az „Önbiralat“ — é. a bozontos diadalektika évkönyveiben.

De még a divatra is kiterjesztené átalakítási nagy hatalmát, nevezetesen a nődivatra; de erről nem szólok; félek, hogy olvasónőim nem jó szívvel veszik ezt; mert hisz akkor némileg el kellene térniük a magyar divattól, ezt pedig kegyetek nem akarják és nem is fogják tenni, ugy-e bár!

És most ott vagyok, a hová tulajdonképen már rég kellett volna jutnom, ott t. i. hogy mikép nevezhetem én a nőket az újabbkori eszmék hatalmas propagandistáinak.

Hanem elébb engedjenek néhány szót elmondanom a magyar divatképekről; a „Pesti Napló“ egyik utóbbi számában hozzá méltó boszankodással kel ki egyik divatlapunk ellen, mert ez — mint mondja — közelebb olyan divatképet hozott, mely minden inkább volt, mint magyar; eddig mind jó volna ez; csak hogy ebbeli nagy felindultában egyszersmind azon állításra engedi magát ragadtatni, hogy több divatlap maga megy elől a rossz példa adásával, és hogy nagy baj, hogy erre is a politikai lapoknak kell ügyelni. Igen szeretttük volna, ha a tisztelt újdondász ur egyszersmind megnevezte volna azon lapokat is, a

melyek nem mennek elől ilyen rossz példával, és megkimélik a politikai lapokat az ellenörködési fáradságtól; és itt azt is vagyunk kénytelenek kimondani, hogy nem a magunk érdekéből emelünk szót, mert épen a napokban nyilatkoztatta ki előttünk a „Pesti Napló“ egyik főmunkatársa, hogy a „Családi kör“ nem csak nem esett a divatkorcsítás hibájába, de sőt mindig becsületesen felolt meg kötelességének e téren: de fel kell szólalnunk épen azon lapársaink érdekében, a melyek mint mi, nem érdemlik ama vádat; hadd tudja meg a közönség, melyik divatlap méltó a pártolásra és melyik nem.

Tudom, lesznek, a kik azt mondják majd, kár erre vesztegetni a szót, mire való is ez a magyar divat! minek elkülönözni magunkat a többi világtól! mikor már olyanok is akadtak, a kik színművészeinket is feloldották a hazaszeretet kötelessége alul; tisztelem én a cosmopolitismust, de ilyen elvek mellett könnyen oda jutunk, hogy azt mondjuk: mire való egy nemzeti színház, egy nemzeti irodalom, sőt mire való az a hazaszeretet! De a ki beismeri, hogy magasztos érzés és szent kötelesség a szülői avagy gyermeki szeretet, az egyszersmind azt is be fogja ismerni, hogy minél nagyobb szeretetünk tárgya iránt az aggodalom, annál féltékenyebben kell ragaszkodnunk mindenhez, a mi javára szolgál, avagy csak szolgálhatna; aztán meg az a fiú kegyelet, mely szent ereklyének tart mindent, a mi a drága szülőre emlékeztet, a mi lételéről tanúságot téshen. Oh, igen szép dolog az a cosmopolitismus, de csak nagy, szilárd nemzeteknél lehet ez erény; a gazdag ember bátran feccsérlehet feleslegéből, mert tudja, hogy azért vagyona nem csökken; de a szegény embernek nincs fölöslege; ő előtte a legkisebb foszlánynak is becsesnek kell lenni, mindent hasznára kell fordítania, gondosan megtakargatnia, csak így óvhatja meg magát az elpusztulástól, csak így lehet reménye, hogy gyöngítetlenül éli át a viszontagságos időket.

De hát mi következik ebből? az édes olvasónő, hogy — ragaszkodjunk mi csak tovább is a magyar viselethez, ha azt akarjuk, hogy a jobb gondolkodásuak jó honleányoknak is tartsanak hennünket; külsőség ez, de sokszor a külső csak olyan lényeges, mint a belső; az is igaz, hogy a férges alma is rendszeren szép külsejű szokott lenni, de azért a valódi belső épség is a külsőn mutatkozik; és ha látják, hogy a magyar viselet napról napra ritkább lesz, ez csak annál nagyobb kitartásra, annál szilárdabb állhatatosságra buzdítson; csak a napokban mondta nekem egy fiatal leány, hogy ha az „egész világ“ ismét francia divatot fog követni, ő is kénytelen lenne, hasonlót tenni. — De nem addig van ez, drága kisasszony! ha én meg vagyok győződve valaminek a jó- és czélszerűségéről, akkor ha az egész világ ellene mond is, még is a mellett maradok! Ha a magyar viselet szép volt tavaly, miért volna az idén rut? és ha czélszerűnek találtuk tavaly, miért volna az idén czéllenes? mi okunk volna ismét kegyünkbe fogadni az idegent? Azután azt se higgyük, hogy már holnap vagy holnapután az „egész világ“ divatot fog cserélni! Most is csak azok teszik, a kik hiuk, tetszvágyók, a kik nem hajtanak a világ ítéletére.

A fényüzést illetőleg is ilyen forma ellenvetést hallottam közelebb. „Mind igen szép és üdvös az, a mit önök a fényezés ellen irnak, csak követni is lehetne“ — mondá nekem e napokban egy művelt és kedves hölgy. — És miért ne lehetne azt követni? — kérdém én. — Azért, édes barátom, mert nekünk azt kell tennünk, a mit a többség tesz; a milyen példával az aristocrazia megy elől, azt teszi a nagy többség; innen a nagy fényezés; tudjuk, hogy métely, hogy bűn, hogy országpusztítás; de ha mások teszik, én nem különözködhetem! — Így okoskodott az én szép mellettesem és én mélyen elszomorodva, hallgattam; mit is mondtam volna

33-dik szám.

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 17. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,
divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre „ | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|-----------------------|-------------------------|-------------|-------|--------|----|----------------------------------|---------------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | | | |
| | | | | | | ó. | p. | ó. | p. | |
| 17 | Vasárnap | E 10 Szabad | E 9 Szabad | 5 G 10 Euseb. | ☾ | 5 | 0 | 7 | 7 | 21 |
| 18 | Hétfő | Ilona császárné | Ilona | 6 Ur színe vált. | ☾ | 5 | 2 | 7 | 5 | 22 |
| 19 | Kedd | Szebald. Tekla. | Emilia | 7 Dometius | ☾ | 5 | 3 | 7 | 4 | 23 |
| 20 | Szerda. | István király | István király. | 8 Emiliánus | ☾ | 5 | 5 | 7 | 2 | 24 |
| 21 | Csüt. | Bernát. | Hivke | 9 Mátyás, | ☾ | 5 | 6 | 7 | 0 | 25 |
| 22 | Péntek | Timotheus. | Jenő. | 10 Lőrincz vért. | ☾ | 5 | 7 | 6 | 58 | 26 |
| 20 | Szombat | Beniczi Fülöp. | Zachariás. | 11 Máté | ☾ | 5 | 8 | 6 | 56 | 27 51. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

B.-Gyarmat, augusztus elején. (Eredeti levél.) (*Mükedvelői előadások. — Próbátétek.*) Érdekesb hírek hiányában ez uttal mükedvelő-társulatunk legutóbbi előadásáról tudósítom a lapok olvasóit, mely alkalomra a „Mama“ című vígjáték lön kiszemelve. A közönség lelkesedéssel fogadta az előadást, s tapsviharral, koszoru- és virágzapporral jutalmazá a mükedvelők buzgalmát. Az előadás részleteit illetőleg, a következőket írhatom: V. N. k. a. a czimszerepben csengő hangja, ügyes mozdulatai, élénk arczjátéka s érzelmeteljes szavai által nyerte meg az általános tetszést. S. N. k. a. (Esztiike) kedves naivságával tünt ki leginkább. F. M. k. a. (Ozili) játéka meg hatólag nyilvánult azon benső fájdalom, mely férjének elválása után szívét kinozá. Bárá Pongrácz Emil, ez előadás hőse, nemcsak jeles szavai, hanem fesztelen játéka által is közfigyelmet ébresztett; különösen sikerültek szerelmi vallomásai. Fabriczy Józsefnek ma is szép alkalma nyílt, sokoldalúságát kitüntetni. Bodnár István, Szegfű szerepében a pedans, vén szerelmezt igen ügyesen állította élénk. Baintner Imre Ugri Miskát mulattatólag adta. Az apró szerepek is jól voltak betöltve.

A legközelebbi mükedvelői előadás jövedelme a prot. magyar iskola javára leszen fordítva, melyről, valamint egy más, még csak tervezett előadásról is, annak idejében híven fogom tudósítani a t. szerkesztőnt.*)

Próbátéteink fényesen sikerültek. Örömmel tapasztaltuk, hogy az angolkisasszonyok neveldejében is annyi figyelmet és buzgalmat tanusítanak a magyar irodalom és magyar történelem iránt. Vajha ily irányt követnének minden hazai nevelés-és tanintézetben! mert csak így nevelhetünk gyermekeinkből a hazának hasznos polgárokat s lelkes honleányokat.

Z u l e j m a.

Sopron, aug. 2. (Eredeti levél) (*Egy nő rejtélyes eltűnése. — Engedély új nevelőintézetre.*) Tisztelt szerkesztő! Városunk lakossága jelenleg igen izgatott állapotban van egy nő megfoghatlan eltűnése miatt. A dolog következőleg történt: K. itteni lakatosmester múlt hó 27-én kora reggel nejével együtt az ugynevezett erdőmalomba ment. Utjokat az erdőn keresztül tették, s midőn pár óra múlva visszafelé indultak, ismét ezen utat választották. Utközben a nő azt mondá férjének, hogy csak ballagjon szép lassacskán, ő majd előre siet, hogy az ebéd készítése után láthasson. Ezzel elváltak egymástól. De mily nagy lett a férj meglepetése, midőn haza érvén, nejét honn nem találta! Várta délig, de eredmény nélkül; várta estig — hiába! Másnap feljelentette a dolgot a városi hatóságnak, mely azonnal hat városi hajdut küldött ki az eltűnt nő keresésére. Este ezek is minden siker nélkül tértek haza. Másnap csendőrök és számtalan uri vadász ment ki a kutatásra; ezek bejárták, fölkutatták az egész erdőt, a nélkül, hogy a keresett nőnek

nyomára akadtak volna. A kutatás még mindig siker nélkül foly. Képzeltető a szegény férj kétségbeesjtő állapota! Még csak három éves házások voltak; gyermekeik nincsenek.

Ez a rejtélyes eltűnés története. Könnyen el lehet gondolni, hogy ily esemény mendemondára nyújt alkalmat. A nagyobb rész babonára építi hiedelmét. „Sie ist in eine Irrwurzel getreten“ — mondják a jó emberek. Hogy mit jelent e mondat, mindjárt leirom. Az itteni nép közt egy monda kering; e szerint van a soproni erdőben egy oly fa, melyre a vadborostyán felfut, s ennek gyökerei közt van az ugynevezett „Irrwurzel“, melyre a ki véletlenül rálép, többé haza nem talál, hanem a fa körül kell folytonosan keringnie mindaddig, míg meg nem hal; s ha keresik is, soha meg nem találják, mert e gyökérnek a ködhöz hasonló kigözölgése van, mely őt elrejtí a szemek elől. Midőn e mondat nekem egy nő elbeszélte, látva, hogy mosolygok rajta, megharagudott rám, mert ugymond „das ist eine wahre Geschichte.“

Nevelőintézeteink száma ismét egygyel fog szaporodni: Gamauf Ilka urhölgy nyert közelebb ily intézet megnyitására engedélyt.

P. St. E.

Sümege, július végén. (Eredeti levél.) (*Prielle Kornélia vendégszereplése.*) E hó 21-én távozott körünkből kedves vendégünk, Prielle Kornélia Keszthely felé, azon ígérettel, hogy ezentul, a mennyire körülményei megengedendik, többször is meg fogja látogatni a kis Sümeget, hol oly lelkes fogadtatásban részesült. Múlt levelemben igyekeztem e fogadtatást röviden, de híven ecsetelni; legyen szabad most a művésznő vendégszerepléséről néhány sorban megemlékeznem.

Első föllépteül vendégművésznőnk a „Czigány“-t választá, melyben mint „Rózsí“, azonnal kivívta a közönség osztatlan tetszését. E szerepben az egyszerű konyhók szöplőtlen érzelmeinek feltűntetése, a becsület rágalmazás következtében megtört lélek gyötrelmei, az örülési roham, — mindannyi nehézségek, melyeknek legyőzésére nem mindennapi tehetség kívántatik. Hogy Prielle Kornélia mind e nehézségek daczára teljes sikert aratott, mondanom is fölösleges.

A „Gauthier Margitban“ a czimszerepet meglepő sikerrel adta. Az eleven könnyű francia társalgási modor, a delnői szeszély, a hiu tetszvágy szerelem nélkül, majd a valódi szerelem hiuság nélkül — művésznőnk játékaiban a legnagyobb természetességgel nyilvánultak.

A „Női harc“-ban szintoly elevenséggel, mint bámulandó női ügyességgel működött közre.

Az „Angyal és Daemon“ jutalomjátékául adatott. Erről csak annyit jegyzünk meg, hogy szelidebb házi angyalt s egyuttal daczosabb mérges asszonyt nem is képzelhetnénk, mint ahogy Prielle Kornélia e két különböző alakot egy személyben élénk állította. A jutalmazott művésznőt ez előadás után fáklýás-zenével és üdvözlő szónoklattal lepték meg.

*) Köszönettel veszszük.

Igen szép világot vet Prielle Kornélia nemes gondolkozására az, hogy az írói segélyegylet javára rendezett színi-előadásban szíves készséggel kézremüködött. Ez előadás 50 ft tiszta jövedelemmel gyarapította a nevezett egylet pénztárát, mely az illető helyre már fel is küldetett.

Utolsó föllépteül: „Ő nem féltékeny“ és „Tiszaháti libácska“ vígjátékok adattak, mely alkalommal, mint egyébkor is, éljenzés, tapsvihar, koszoru és virágzúporral, előadás után pedig bucsu éji zenével üdvözöltetett.

Vajha minél előbb irhatnék ismét vendégszerepléséről! *)
r. l.

Pápa, aug. 5. (Eredeti levél.) A „Képzőtársulat“ örömmünnepe, *Tánczvizgalom.*) Tisztelt Szerkesztőnő! A helybeli reform. főiskolai „Képzőtársulat“ mult hó 29-én délután 6 órakor örömmünnepet tartott az új iskola nagy teremében, következő műsorozat szerint: 1) Elnöki megnyitó beszéd, Szilágyi József tanár ur által. 2) „Hazánk“ Töröktől, előadása főiskolai ifjusági dalárda. 3) Jegyzői értesítés, olvasta Tarczy Dezső. 4) „Egy kiköltözöhöz“, koszoruzott óda, Eötvös Károlytól, olvasta Markus Elek. 5) Népdal, előadása dalárda. 6) „Vizet iszom“ Petőfi től, szavalta Jókuti Albert. 7) Mutatvány „Párhuzam IV. László és Bankban között“ című koszoruzott értekezésből, olvasta szerző Eötvös Károly. 8) „Ráchel siralma“, Arany Jánostól, szavalta Kovács Béla. 9) Népdalok, a főiskolai dalárda által. 10) „Ösvényes“, koszoruzott néprege Eötvös Károlytól, olvasta Kovács Béla, (Sajnálunk, hogy nem szerző maga olvasta föl e gyönyörű művét). 11) Mutatvány „Zobor István“ című koszoruzott történelmi beszélyből, olvasta a szerző Tarczy Dezső. 12) „Erzékeny bucsu“ Arany Jánostól, szavalta Márkus Elek. 13) „Népdal“ éneklés a f. dalárda. 14) „Székely Klára“, koszoruzott ballada, olvasta szerző Dezső Gyula. 15) Mutatvány „Egy kép a multból“ című dicsérettel említett beszélyből, olvasta szerző Eötvös Károly. 16) Elmefuttatás, Tarczy Dezsőtől (ismeretlen okoknál fogva elmaradt). 17) „A csalogány bucsudala“, előadása főiskolai dalárda. Ezt követé a ki nem tett „Szózat“ és „Névtelen Induló“ elzengése.

Az ünnepély minden része szép és élvezetes volt s a számos közönséggel több kitűnő tehetséget ismertetett meg, kik közül Eö. K. és T. D. kiemelendők. A jegyzői értesítésből kitént, hogy a lefolyt tanév alatt a képzőtársulat 11 aranyat tűzött ki jutalomdíjúl, különféle irodalmi dolgozatokra. A díjakat részint a fönnemlített Eö. K. és T. D. nyerték el. Az ünnepély után a közönség fiatalabb része a „Griff“ termében újra összegyűlt, hol a jogászok által rendezett tánczvizgalom tartatott, melyen ugyan nem igen számosan jelentek meg, de annál jobb kedvvel folyt a csárdás reggeli 3 óráig. Isten velünk! r. l.

Tabon az ottani ref. segédlelkész agyonlőtte magát.

Devecserben egy anya nagyobb gyermekét a kutba lökte s aztán kisebb gyermekével maga is utána ugrott. Így beszéli a hír; azonban az anya, kit kisebb gyermekével szerencsésen kimentettek, azt állítja, hogy nagyobbik gyermeke véletlenül bukott a kutba, s ő anyai érzelmeitől ragadtatva, mentő szándékkal rohant utána, ijedtségében arról is megfejtkezvén, hogy kis gyermeke karján van s azt előbb le kellene tennie.

Aszódon e hó 9-én éjjel szivrendítő szerencsétlenség történt. Éjfél tájban az épen honn nem levő Rojkó Lajos

ügyvéd háza kigyuladt, s egy percz alatt lángba borult. Nem csak hogy a ház mindenestől odalett, hanem még a család három tagja is áldozatul esett. A háziur 70 éves édesanyja, továbbá egy 10 éves fia és csak nem rég férjhez ment, s most látogatáson volt huga, épen menekülni akartak az égő házból, midőn a szalmatető tüzes parázsa nagy tömegben rájuk szakadt, s mindhármukat eltemette. Midőn kiszabadították őket, az öreg nő már korommá volt égve, a fiu másnap délelőtt halt meg, s a fiatal nő is akkor már haldoklott.

Budakeszen a kath. község és papja oly elkeseredett ellenségeskedésben élnek egymással, hogy az „Ost. D. P.“ szerint a összes lakosság protestáns hitre fog áttérni, ha a gyűlölt lelkészt el nem távolítják köréből.

Kecskeméten takarékpénztár alakult 1200 részvényessel, kik összesen 60,000 frt tőkét alapítottak.

Győrött egy 6 éves fiu az apjának vitt pálinkából utközben nagyot talált inni, minek következtében a szerencsétlen gyermek még az nap meghalt.

Abrudbányán egy felnött leányt apja azon kérelemmel vitt Fibán, ottani orvoshoz, hogy venné ki belőle a kigyót, mely azelőtt másfél órával bujt bele a mezőn alvás közben. Az orvos azonnal meleg marhavért csepegtetett a leány szájába; a kigyó már a negyedik csepre kiugrott, a földön kettőt-hármat karikázott s azzal megszűnt élni. A kigyó egy láb hosszú volt.

Csanádmegyében már régebb idő óta fáradoznak megyei kórház alapításán. E célra közelebbről Blaskovics István 1000 frtot és 600 szekér szénát, Markovics Antal pedig 100 adományoztak.

Megbizások tára.

Komáromba, G. K. urhölgynek: Milyen édes örömmel töltötte meg lelkünket szép lelkének nemes nyilatkozata! És hiszem Istenem, süker koronázza buzgó törekvésünket.

Sopronba, P. St. E. urhölgynek: Megjött-e most levelem, és lehet-e valamit tenni az említett nemes ügyben?

Szinacsra, Cs. M. urhölgynek: Eddig bizonyára megérkezett már. Két napig hevert itt a postán, míg elküldték.

Beregszászra, B. C. urhölgynek: Kézhez vette már a küldeményt?

Unghvárra, B. Cs. L. kedves barátnőmnek: Ugye bár megjött a csomag? Küldjek még sorsjegyeket? Azt hiszem, a lelkes unghvári hölgyeknek igen kevés lesz e szállitmány, nemde?

N. Körösre, L. L. urnak: Vettük, és köszönjük a belénk helyezett bizalmat; bár megérdemelnék. Tán már a jövő héten közzé fogjuk tenni.

Dánosra, K. N.-nek: Szíves köszönet az illetőknek; megjött a nagy tudósítás?

Udvardra, L. B. J. urhölgynek: Már elküldtük a csomagot, idején jött-e meg?

Kolozsvárra, M. K. urhölgynek: Örömmel várjuk a felajánlott kedves vendéget.

T. Beőre, B. J. urhölgynek: Már utban van.

Szajolra, D. B. kedves barátnőmnek: Szerencsés utja volt-e a csomagnak?

Miskolcra, D. M. kedves barátnőmnek: Fogadja szívesen a pártolására érdemes „vándormadarakat.“

Haczaszalra, M. K. urhölgynek: Előhírnökül legszívesebb üdvözetünket küldjük.

Mező-Komáromba, P. A. urhölgynek: Szíves üdvözetünket M. urnak adtuk át; a megrendeltekét édes örömmel végeztük; már utban vannak. Máskor is örömmel szolgálunk.

*) A lapunk 31-ik számában közölt Sümegi levélben a levél végétől számított 6. és 7-ik sorban e szavak: „Végül B. A. a jelenvolt tisztviselők nevében“ — következőleg igazítandók ki: „Végül B. A. Prielle Kornélia jelenvolt tisztelői nevében.“

Szerkesztői nyílt levelek.

Marikovszky Gábornak. Köszönet az újabb küldeményért.

Ifjabb Knor Pál becses küldeményét köszönettel vettük.

Inclipincli Habakuknak. Évek óta küldjük ki epedő szemeinket azon kiválasztott után, a ki a humorisztikum érett paprikáját hintse a mi journalistikai főztünkbe, és ime, önt küldé meg nekünk Hokes isten! (Ön bizonyosan közletről ismeri ez istenséget?) Üdvöz legyen tehát óh Inclipincli Habakuk! és emlékezzék meg minél gyakrabban rólunk, még pedig nem csak versben, de prózában is; nagyon jól fog ez esni lapunk szívének, az eddigi küldeményt tehát csak áldomásul tekintem, melylyel zászlónk alá esküdt, a minél fogja a „Csalódás“-t közelebb a nap istenének be is mutatjuk; az „Achil-sarkot“ azonban az Orkusnak áldoztuk; komoly tartalmu ez, és egy Inclipincli Habakukhoz nem illő e komolyság; az „Esik esik“ végre azért nem láthatja soha a nyomdafesték napvilágát, mert abban a házasság keresztnek van mondva, ez pedig megint komoly beszéd; mert csakugyan kereszt a házasság — a szerelem szentegyházában. Átalában megtiltjuk önnek a hölgyekről habakukozni; öné a földnek széles nagy mindensége, de az égieknek békét hagyjon, ha azt akarja, hogy jó barátok maradjunk.

Ránasztai Rezső küldeményét köszönettel vettük.

„A nemzeti viselet.“ és „A könyvevők“. Átkellene azokat dolgozni; így ahogy vannak, nagyon össze-vissza vannak.

Náray Ivánnak. „A fenyesekben.“ Már sajtó alatt van, óhajását csak a jövő évnegyedben teljesíthetjük.

Kis-Czellbe. K. V. urnak. A „Trón-e vagy szív“, már ki van nyomtatva az idej „Magyar nők évkönyvé“-ben; a lap számára is kérjen ilyen szép női dolgozatot.

„Éjjel.“ Több benne a reflexio, mint az eszme; aztán a tulajdonnév a refrainben nekünk lehetlenné teszi kiadását.

„Az apácza“. Szerkezetre, formára, meleg bensőségre egyiránt szép költemény, csak a nyelven kellene még csiszolni, akkor igen szép költemény lehetne belőle. A III. számot közölni fogjuk; általában kérjük, dolgozzék mágonddal, mert önben igen szép tehetség van.

„Kesergés.“ Zsenge szárnyemelintés; csak rajta! idővel is megjő a biztonság.

„Hugó Victor Guernsey szigetén“, legközelebb meg fog jelenni.

„Mondjam-e“, és „Több én nekem“ mind a kettő igen csinos. „Macbeth története“. Igen szép.

„A költő szerelme“, csinos, de — meggyőződésünk szerint nincsen különbség költő és más művelt ember szerelme közt. Az ilyen munkák csak az ábrándosságnak nyújtanak tápot, az ábrándról pedig már Petőfi mondta, hogy az — nem szerelem.

„A vihar vad paripája“, csinos, a prózára is erősen számolunk.

„Scipio és Valeria“. Nem szivből fakadt az, hanem csak a — téntatartóból.

„Zulejmá“-nak.“ Igen szívesen — októberben.

A karlsbadi, keszthelyi és k. szentmiklósi kedves leveleket csak jövő számunkban adhatjuk.

Sümegei tisztelt levelezőnknek. Sőt kérjük. Az illető számok már el vannak küldve.

H I R D E T É S E K.

Engel és Mandellonál

Pesten. Egyetem-utca, 2-ik szám,

épen most megjelent és kapható, úgy mint minden könyvkereskedés által:

TÖRÖKORSZÁG FŐVÁROSA.

Irta

b. Horváth Miklós.

1 kötet, ára 1 forint.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, augusztus 24-kén 34-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarekpénztári épület.

Virágok művelt hölgyek számára.

(Szedve hazánk minden vidékéről.)

Marikovszky Gábortól.

II.

Hazám kedves ifju leányai! ha megkerestétek egykor kedves testvéreteket: a fris tavaszt, vágyakozván enyhe lég. szelid sugár, illatos rét után, — ha megnéztétek a hegytetők büszke virágait, — a völgyek halovány gyökönkéit, ha megszerettétek a begyek, rónák ezerszinű s illatu gyermekeit ha bejártátok a susogó lombos temetőt, hogy kakukfüvet szedhessetek, és mindent szépnek, mindent kellemesnek találtatok, és ha kiőrülte magát ifju lelketek: jöjtek, nézzük meg a haldokló természetet is. nézzük meg a virágtalan mezőt, a lombtalan bokort, melyhez elzengé már búcsúdálát a berkek egyszerű, de kedves költője; jertek, cseveg még a patak. van még partján sápadó fű, ülünk le oda. majd én regélek nektek őszi tájnak hervadásáról, hév sugártól elégetett gyöngye virágokról, dalt felejtett madárkákról, a kik egykor a rónán, a szabadban mint megannyi kis harang, az Ur hatalmát csillingelték, — annak az Urnak hatalmát, ki szép tavaszt ültetett a földre. ki rózsás arcot adott az ifju leánykáknak, ki tisztává te-

remté a hulló havat, ártatlannak a gyermek lelkét... jertek. jertek ifju leánykák. nézzük meg a természetet, ezt a kedves anyát, haldoklása szent idején.

— Ki állott egykor édes anyja koporsójánál?

— Oh nézzétek, mily hervatag mindenfelé a természet!.. ez-e a hely, hova egykor gyöngye kézzel terítgeté a tavasz szét himes szőnyegét? hol az öröm, a vidorság. az élet lakott?

— Mily változás, mily különbség!..

— Akkor minden porond virágot növelt, minden fűszálnak szemében tiszta gyémánt csillogott. — minden bokor vidorajku furulyást ölelt lombjával, szellő szórta szerteszélylyel hegyre völgyre illatárját — — és most semmi nincs ezekből!.. délibáb sincs lombos ágak tört reményit, fonnyadt sárga leveleit kergeti a puszta földön vad, hideg szél; nem szép többé róna és völgy, — nincs, mi dalra ösztönözné berkek édes fulmiléjét; minden avar!.. mindenfelé bú. hervadás!..

— Olyan édes fájó érzést költ lelkünkben a természet hervadása, — önkénytelen gondolunk rá ifjuságunk mulására, hisz a természet s az élet tavasza olyan hasonló!..

— Ifju tavasz kellemei, s ifju leányka szépségei oly hasonló! mindkettőre pazar kézzel hinté kincseit a végzet, — s mind a kettő elhervad.

— Ez sorsa a lány- s tavasznak!..

— Füzért fontam tavasszal a virágokból. itt a füzér.

velem hoztam, bontsuk szét és beszéljünk annak egyes virágiról, mit tanulhatunk mi tőlük? . .

— Itt az első hervadt rózsza, hideg büszke táj nővelte, míg élt, havas rózsája volt... mily szép elhervadásában is! — mennyivel szebb volt hólepte hazájában, ott a sziklatetön, nagyszerű fenségében nézve szét a messze völgyre, mely annyi egyszerű virágnak bölcsője... de mennyi panasza van ellene a tájnak! — megvetik őt társai, a szerény kisdud virágok, mert lenéző irányukban, mert gögösen elhagyá őket, hogy pompázzon a magasban... kerüli a hajnal lehe, a fuvolás szellő, mert hiu, kicsinyli a szerény völgyet, mely annyi ezer testvérnek ad szelid lakhelyet.. felé sem néz a döngicsélő méhe, mert megtagadta ajakától az édes mézet e büszke virágnak — a természet; — kerüli a dalos ajku kis madár, nem andalítja álomba a csermely, mely gyöngyszemekből lánczot fűz, és ott csörgeli, ott csengeti játszva, futva tündéresen a völgy ölén, hova annyi, annyi kis virág fut összenézni, lesni hallgatózva azt a tündér szép játékot... megveti az egész tájék, s nagy gögøjében mindezeket észre sem veszi e rózsza, — a kisdud szerény virágokat szolgálának nézi, s megtartja e hiuságát hervadása, haldoklása idejéig, — csak midőn már hervad, lankad, midőn pusztulását érzi, egy-egy szirmát ejti el, s a szelet kéri, vigye azt el völgyre, rétre, társai közt hadd hervadjon el..

— Virág, leány oly hasonló!

— Kedves lányok, köztetek is akadnak tán oly hasonlók e virághoz; deli termel, tejben uszó rózsaaarcz szép cseresznyeszáj, villámos szem, fekete szivárvány örök árnyékában, vagy szülői gazdagság, oly sok lányka szivébe ültet egy mérges növényt, melynek neve: üres büszkeség; büszke szívvél nézik, a ki tán ezeknek híjával van; egy város szülőtti, egy helység lakói, kiket Isten, mint a csermelypartnak virágait, egy csoportba helyezze, oly hidegek, idegenek egymás iránt; — mert találkozik közöttük havasi rózsza, — ki szemének sugarával, ajakának egy szavával kört von mintegy maga körül, lenézőleg tekint a vele egyrangu, de talán szegényebb leánytársra, — szánó mosolyra nyílik ajka, melyben szuró gúny ül, a barátnőre, kitől a természet egy vagy más részben megtagadta azt, mit neked pazarul adott; s valjon eme büszke dacz, ezen gögös lenézés, mely előbb egyesek iránt nyilvánul, később mindenkitsért, válhatik-e érdemévé egy nőnek? — bizonyára soha! egy lányka lelkének tisztának kell lenni, mint a ma felpattant bimbó kelyhének, s valjon tiszta-e azon szív, melyben hiu büszkeség üt tanyát? árt ezzel a nő magának, árt nemzetének! — árt magának, mert:

Környezete, melyet magaviselete által gyöngédtelesen sért, félrevonul tőle, magára hagyja, és mivel az emberi lélek önkénytelen vonzódik a társasághoz — éreznie kell a magárahagyottságot, lánytársai visszahuzódnak előle, mert örömebb keresik az olyan barátnőt, hol rokon lélek rokon érzelmekre lel, bizodalmas társas-

kör édes melegével a szeretetnek tartja őket együtt, hol nem kell félniök büszke gúnytól, hideg lenézéstől. — A férfinem, melynek nők iránti kötelessége az udvariasság, szivesebben vonzódik oly körhöz, hol a lányokakat lelki egyszerűségben, bizodalmas testvériességben találja, mint hol mesterkelt szivesség, hideg udvariasság, közöny fogadják; a legtöbb férfi sajnálattal néz az ily hölgyekre s Aesopussal így szól magában: „mit ér e néma szépség!” — mert érzi, hogy hasonlít az ily nő egy szép szoborhoz, mely csak megmozdulása, vagy megszólamlása perczéig kedves, azontúl bántó.

Mindenkinek kell lenni barátjának, így az ilyen nők sem maradhatnak teljesen maguk, érzik szükségét a társaságnak, azért azt minden áron igyekeznek maguknak szerezni; és éppen itt rejlik aztán azon másik igazság, hogy a büszke nő árt nemzetének is, mert:

A mely nemzetnek nem minden polgára, nem minden leánya testvér, hol a kasztrendszer elválasztó falat képez — az a nemzet még gyermekkorát éli; — a gögös, büszke nő pedig a polgárzatok közötti válaszfalat nem ledönteni segíti, de építi azt.

Nem azon kell e minden hazájáért dobogó szívnek igyekezni, hogy nemzete általános boldogságát előmozdítsa? nem igyekezünk-e a népet fölemelni magunkhoz? és nem örömmel néznők-e a felsőbb körök szives testvéresülését velünk? — — mely mind annak jele, hogy egyformák vagyunk, s ezen igazság naponkint jobban ébredez minden kebelben? Miért nem igyekeznénk hát egy-egy kis városban társulati csoportokat alakítani, mért gögös egyik leány a másik irányában? mért nem öleli egymást mind annyi: testvéri szeretettel?

Nem akarom ezzel azt mondani, hogy egy úri hölgy keresse fel naponkint a műveltséget nélkülözni kénytelenített pórléányt egyszerű kunyhójában; mert ez egyszerre nagy ugrás volna, — ámbár utoljára is oda kell törekednünk, hogy azoknak is testvéri kezet nyujtsunk — de igenis azt, hogy a testvériesülést ne gátolni, hanem előmozdítani igyekezzék!

Csodálatos az, hogy minden olyas eseményt örömmel emlegetünk, hol több rangu lányok fesztelenül társalognak egymással, s örülünk e kölcsönös szereteten, s ostorozunk minden olyas összejövettel, hol a rangkülönbség feszessé, hidegen udvariassá teszi a mulatságot, és még sem igyekezünk ennek legyőzésére, amannak föl-emelésére, annyira, hogy kevés, nagyon kevés azon kis városok száma, hol az egyranguak között is bizonyos színezete a hidegségnek ne mutatkoznék, melynek oka pedig semmi esetre sem családi kellemetlen viszony.. Ismerek lánykakat, kik szégyennek tartják az atyjok házában lakó hölgygyel társalogni, pusztán azért, mert, mint mondják: lakó, pedig velök akár műveltség, akár szellemi és anyagi vagyonban bátran versenyezhet.

Eme kasztrendszer aztán az oka, hogy annyi városban társadalmi unalmasságokról hallunk panaszokat; ez az oka, hogy ritka összejövétel miatt semmi kedv, semmi

élénkség, kevés multság, pedig hiszen a két nembeli ifjak együtt társakodása által fejlődik mind két félnél a műveltség, bizodalom.

Kedves ifju leánykák! mi a földnek a virág, az a nemzeteknek azok leányai; szép hivatása van mindkettőnek. a tiétek szebb: boldog nemzet, melynek leányai nem feledik el hivatásukat! nemzetünk boldogságán ti is működhetek, ne legyen köztetek határvonal, egymásnak testvéri kezét, baráti szívet nyújtván, legyen minden leány testvér. ajakának minden szava, szívének minden dob-

banása, lelke minden gondolatja igaz legyen, ne teltetett, fonódjatok koszorúba, hogy ne legyen zilált a füzér az édes közös anya: a haza homlokán!

Látjátok ifju leánykák, egy virág mennyit mond nekünk! kedves anyák, ti is meghallgathatjátok, mert kezeitekben van a szív, a lélek, mely gyermeketek szíve, lelke.

De nézzünk egy más, szelid kedves kis virágot, sok van még e koszorúban, beszélgessünk mindegyikről.

Eskü. *)

TÓTH KÁLMÁNTÓL.

1. Nem egy hideg oltár előtt,
Hová annyit vitt az érdek,
Hiuság és önámítás —
Nem ott esküszöm én néked.

3. Itt esküszöm e rózsára,
Mely, miként te, ugy mosolyog:
Hogy előttem semmi kedves
Nem lesz, csak a te mosolyod.

5. Esküszöm ez árnyas lombra,
Mely egy ágra van hajolva:
Ily gyengéden védelek én
S oltalmazlak mindenkorra.

6. Esküszöm e madarakra,
Kik mind egyet énekelnek:
Nekem is egy énekem lesz,
Egy énekem, hogy: szeretlek!

2. Itt esküszöm a szabadban,
A hol minden fűszál érez:
Esküszöm, hogy szívem minden
Dobbanása a tied lesz.

4. Esküszöm e csermelyre, mely
Itt kanyarg a mező felett:
Hogy így veszem én is körül
A te egész életedet.

7. Esküszöm az égre s minden
Sugaraira a napnak:
Esküszöm, hogy téged soha —
Soha — soha el nem hagyalak!

Mátyás király első mátkája.

Történeti beszély

P. Szathmáry Károlytól.

(Folytatás.)

II. Királyfogás.

Másnap kora reggel felkölté Czillei leányát.

— Erzsikém — mond egy csomagot helyezve a leányka ágya elé — ime e ruhák; öltözködjél gyorsan, mert a Hradsin messze van; oda kell mennünk reggeli imára, — még pedig gyalog.

Erzsike gyermeki örömmel szemlélte a szép ruhát, mely sötétkék bársonnyal szegett gránátszín selyem köntös volt, mint azt akkoriban a tehetős prágai polgárleányok viselték, — gazdagon arannyal himezve; a köntös mellett csatos czipők, sötét selyem harisnyák és keleti gyöngyháló.

Erzsike hamar készen lett s valóban ellenállhatlan szép volt e sajátos öltözetben. Ruhája csak kevéssel ért alul térdein s picziny lábai zergekönnyűséggel mozogtak a hegyes sarku csatos czipőkben; gyönyörű haján a gyöngyháló nem csak haját, hanem a néző szívet is összeszorítá, úgy hogy atyja sem tudott ellenállani elragadtatásának.

— No ha ez sem hat reá, akkor zárdába vihetitek s kapuzinusbaráttá tehetitek királyotokat — mormogá fogai között, leányát a sötét lépcsőzeten lekisérvén.

Könnyedén lebegett tova a semmitsem sejtő kedves gyermek; áhitattal csókolá meg a cifra Moldauhidon ama kopott

* Tudom, hogy felesleges dolog, de meg sem állhatom meg, hogy t. olvasónőinket e gyönyörű költeményre ne figyelmeztessem. Szerk.

réztáblát, melynél Nepomuk sz. Jánost a vízbe dobták volt, nem sokára egész fejedelmi pompájában előtte állt az öreg királyi lak, a Hradzsín.

Cillei -- ki öreg, jómódu polgárnak volt öltözve, nem sok időt engedett leányának a körültekintésre, sőt sürgetéseiből látszék, hogy megjelenésük ideje ki van tűzve.

Végre a kormos goth egyház elébe értek.

— Most leányom előre mégysz s jobbra, de jól értsd meg jobbra az első mellékoltárnál letérdepelsz és semmiféle nem nézve, áhitattal imádkozol, kijöttödkor én itt a főbejárásnál fogok reád várni. . . Várd meg, míg mindenki távozik az egyházból, hogy a tolongásban el ne tévedj; te légy az utolsó.

A leányka elfogulatlanul engedelmeskedék. Picziny czipellői viszhangozva kopogtak végig az agg egyház kövezetén s miután arcát a szentelt vízből meghinté, Madonnához hasonló arcczal térdelt le a kijelölt oltár elé, melyen nagy megelegedésére épen Sz. Máriának: Magyarország védasszonyának képét lelé.

Ezalatt Cillei valakire várni látszék a főbejárásnál. Végre jött egy sötétbe öltözött udvari férfiú s elmentében kezét szoritva mondá:

— A legjobbkor... A király épen most lépte át a sekrestye küszöbét... számits reám.

Cillei meghittent rázta meg a távozó kezét s egyhangúságot mutató arcczal kezdett le s föl sétálni az egyház előtti téren.

E perczen az egyház hajójának mélyében felhangzott az egyházi szertartás kezdetét jelentő csengettyűszó s az előre jövő egyháziak után áhitatos arcczal lépett ki a fiatal király, néhány tanácsos kíséretben.

A mint a főoltár előtt meghajolva, helyén, a jobb oldalon

számára tartott emelvényen megjelent, az elébb Cilleivel beszédbe eredett férfiú elfoglalá a hozzá legközelebb eső helyet s az egész szertartás alatt áhitatosan látszott könyörögni.

Midőn azonban a pap elmondá, hogy „Ite; missa est,“ még közelebb jött a királyhoz s alázatosan kívánt ő felségének jó reggelt.

— Mindig első vagy azok között Ebersdorf, — mond nyájasan a fiatal király — kiket közelemben látok.

— Az ég adjon reá alkalmat, hogy felségednek ne csak pontosságommal, de nagyobb szolgálattétellel is bebizonyíthassam hűségemet.

— A felől nem kételkedünk — fejezé be a király. De itt nincs helye a beszélgetésnek; sétálni szándékozom a bástyákon. Nyugtalan éjszakám volt; fejem fáj; szabad légre van szükségem. Lészsze- e kísérőm Albert?

— Van-e felségednek oly parancsa, melyet teljesíteni örömömnek ne tartanék? — kérdi a sima udvaronc.

— Távozzunk — mond a király felállva; az egyház üres.

— Csak még e kis leányka mélyedt el itt imájába a jobb oltár előtt.

— Ugy várjunk még egy pillanatig; ne háborgassuk az áhitatos gyermek imáját... kíséretem távozhatik a sekrestye felé.

E szóváltás természetszerint lassu hangon ment; most Ebersdorf intett a kíséretnek s ez felkölt, hogy az egyházat elhagyja. Ez Erzsikét is magához téríté.

Betette imakönyvét, harmatujjacskáival keresztet vetett magára s megfordulva, sietett elhagyni az egyházat.

Épen a király előtt kellett elmennie. Lesütött fővel hadt el ott; sugaras szempillái nem engedtek most a gyönyörű szemekbe nézni, melyek csak elébb oly ritka fényességben tekintettek a sz. anya képére fel.

— Gyönyörű gyermek! — mond Ebersdorf a csodálkozás felkiáltásával s a fiatal király nem hazudtolható kamarása állítását, bár úgy látszott, ezuttal a leányka semmi hatást nem tett reá.

— Mily parányi és ildomos lábak; gyönyörű termet!.. Ez nem prágai polgárleánynak, de királyi hölgynek is tisztességére válnék.

— Ugy látszik az égietől könnyen szoktál átsikamlani a földiekre — mondja a király, már az egyház ajtaján kilépve.

— A hogy vesszük felséges ur — mondja az udvaronc. Ha lehet. szent gondolatokat kötni egy szent képhez, mely a művész vésűje, vagy ecsete alól került; mivel lenne alább való Istennek ily csodaműve, melyben teremtésének tökélyét és nagyszerűségét legméltóbban csodálhatjuk? S vajon szenteink képeinek eredetie nem emberi porhüvelyben jártak-e a földön?

László király úgy látszik, meg van e magyarázattal elégedve; de a tárgy nem bír előtte elég érdekekkel?

— Beszélj valamit nekem — mond a bástyákra érve, melyek gyönyörű kilátással szolgálnak a költői vidékre. — Kaptatok valami újabbat a török mozgalmak felől.

— Hunyadi újbbi becsapásai a török földre erősen reánk ingerlék Mahomedet. Carvajal és Kapisztrán azon véleményben vannak, hogy a betörés e nyárról el nem marad; azért rajta vannak, hogy felséged nagybátyját általános kereszthad támasztására bírják.

— Hasztalan fáradság. Nagybátyám sokkal inkább ragaszkodik aranyaihoz, hogysem efféle czélokra csak pár ezret is feláldozna belőlök; a harcziaság vádjával pedig épen nem lehet őt illetni... Magunknak kell lemennünk Magyarországon a sereg fővezérletét átvenni.

— Isten őrizz! .. No hiszen csak ez kellene annak az oláh-

nak. *) Hiszen ha felségedet egyszer kézre kaptatja, annyi, mintha a koroná az ő, vagy kölykei fején lenne.

— Ti csalódtok — mond ingadozva a király — Hunyadi folyvást államdó hűséget mutat irántunk. Maga a pápa ő szentsége egyedüli bizalmát benne veti a török ellen.

— Felséged igen jól tudja, mennyire nem tartozom a vádoskodók közé; de a történelem feljegyezte, miként vesztette el e nagyravágyó ember a várnai csatát, csakhogy azzal együtt királya is oda veszvén, a főhatalmat kezéhez ragadhassa. **) Ha mégis felséged mellett oly férfiú állana, ki tekintély és vitézség dolgában vele mérkőzhetnék, — de ha már most annyira dölyfös a vajda, mit fog tenni akkor, ha sikerülni talál neki Mahomedet tönkre verni?

— Hát nincs-e nekem kivüle is elég hű tanácsnokom? Nem vagy itt te, vagy Eizinger?

— Mi vagyok én egy ilyen kikürtölt ember ellenében? Egy hű szolga, — egyéb semmi. És Eizinger? .. ő még népszerűségét is teljesen elvesztette; maga a bécsi nép gúnnyal illeti a porból felemelkedettet, ki most királyi fényvel övedzi magát... Erre csak egyetlen ember van felséged birodalmában, — de persze felséged személyes ellenszenve ezt nem engedhetné meg, — bár országa java kívánná.

László kedvetlenül hallá a Cilleire czélzást.

— Menjünk haza — mond — a szél igen csipős; még beszélhetünk e tárgy felől... Mikorra van kitüzve nővérem menyegzője? ..

— Gondolom mához két hétre felséges uram.

László többet nem szolt a királyi lakig, de Ebersdorf jónak látta mentségül előhozni, hogy ő felsége ne vegye roszt néven, ha hazafiúsága által elragadtatva, olyasmit hozott fel, mi most minden hű alattvalójának közkívánsága. Utoljára is ő felsége akarata határoz, melyhez minden híve örömmel alkalmazkodik s több effélet.

A király láthatólag meg volt ingatva. Nem felelt semmit, de látszott, hogy a nádak csak egy szellőcsapás kell, mely az őt körítő fertőbe hajtsa.

Ugy hogy Ebersdorf bátran mondhatá az őt alant váró Cilleinek, ki az eredmény felől tudakozódott:

— Elég; mondhatnám: sok is egy napra!

(Folytatjuk.)

A FENYVESEK BEN.

NARAY IVÁNTÓL.

Ott a hosszú fenyvesekben
Elsusognak a szelek;
Hozva szárnyukon a multak
Évsorának emlékeit...
— S ők semmit sem felednek.

Játszi lombok hallgatónak —
Hallgatják a bölceket...
És ez ősök elregélik
Átélt létök történetét —
S csodálkoznak e felett.

El-elnézem, miként susog
A magas nagy terebély:
A kicsinyek mind megértik
S felelgetnek csendesdeden...
— Oh már nekem is regélj!

Oh mert van mit eltanuljak
Töletek, ti vének, itt;
Láttatok ti olyat is már,
Mit ha elregéltek nekem,
Tán erősebb lesz a hit.

*) Ez volt Hunyadi gúnyneve a német uraknál.

**) Ismeretes aaptalau vajda Hunyadi elleneinek.

Ők folyvást susogva szólnak,
 Ámde meg nem értem én —
 S elkábitva illatuktól,
 Képzelve szenderedem
 Pázsituknak hús gyepén.

Eljő az est — ott vagyok még,
 Alszom mélyen s álmodom . .
 S álmomban úgy tetszik, mintha
 Egy szép mesét mondanának
 Át, egy lefolyt századon.

Elkezdi a legvénebb — hát
 Hol volt egyszer, hol nem volt;
 Midőn még ti nem voltatok,
 Fél századdal ezelőtt még
 Itt csak két faszor honolt.

Igy beszélnek — ámde én már
 Elhagyám az álmokat;
 Felébredék . . s úgy érzem
 Mintha ébren szinte vélném
 Hallani e hangokat . . . !

A madárvilágból.

Az állatok beláthatatlanul vagy birodalmában régi idők óta a madarak azok, melyek leginkább magukra vonták az emberek figyelmét és kivívták tetszésüket. Számptalan dalban van már megénekelve a pacsirta, a gólya, a fülemüle, és azonképpen ezer szives üdvözléssel kíséri a nép ajka jöttüket, mentüket. Madár nélkül maga a tavasz is gyász ideje volna, miként hogy elköltözésekkel kietlenebbé, örömtelenebbé lesz a tél. — Igaz ugyan, hogy az emlősök tökéletesebb szervezetűek, valamint hogy szellemi képességeik is nagyobb terjedelemmel bírnak; az emberen kívül tán mitsem állított elő a természet nemesebbet a lónál, és bizonyára az elefánt és orosz lány hasonlíthatatlanul nagyobb szerű, a kopó és gazella pedig hasonlíthatatlanul szebb állatalakok bármely madárnál.

Mindazonáltal úgy látszik, hogy az emlősök osztálya csak egyes példányokban törekedszik a tökély felé; sokan közülök határozottan rútak és visszatetszők.

Ellenben a madarak között alig van egy, melyet igazság szerint rútnak lehetne mondani, és bármily hiányos legyen is különben szervezetük, mégis bizonyos oly sajátságok által tűnnek ki a lég birodalmának ezen szárnyas népei, melyek által sok tekintetben nagyobb mértékben vonják magukra a szívvel szemlélőnek érdekét a legtökéletesebb szervezetű emlősnél.

Már a madárfészek is, e lány nyoszolya, a lombozat zöld rejtekében, melyet a gondos szeretet szőtt-font, gondos szeretet óv és szerelmi édes hangok lengenek körül, van-e hozzá fogható! van-e csudája a természetnek kedvesebb és leleményesebb nálánál? Mint repes feléje a gyermek szive és keze, a férfi pedig álmélkodva áll meg előtte és szívében érzi az Isten meleg leheletét, a mely minden teremtésben él és munkálkodik. Hát maga a madár! milyen könnyed, légies alak! milyen szabadon emelkedik a karcsú, rugalmas nyakon a fej! Milyen szépen domborodik a mell a felhők és hullámok irányába! Mi kecsesek a tova vitorlázó hatyú lány vonalmai! Mily merészen és erőteljesen nyugoszik a sas a megfeszült lábon! hozzá még a tollazat szinompája és gyöngéd rajzolata, a melylyel oly gazdagul ékített fel a természet a madarat, a tarka palástok, szalagok és csíkok, az élénk pettyek, gyöngyök, szemek és karikák, az érczes ragyogású kék, zöld és piros, avagy a tündöklő tiszta fehér és vakító fekete szín, sőt maga a csóka hamuszín feketesége is felülmulhatatlanul szebb valamennyi olyan színnél, melyeket e név alatt ismerünk.

A mi azonban leginkább vonzókká teszi a madarakat, miáltal mintegy túl vannak emelkedve a közönséges élet körén, az a repülés csudálatos tulajdona. Különösen ez által tűnik fel a madár mintegy földöntúli lénynek.

És hány ezer meg ezer változatban tűnik elő e repülés, és egyik szebb a másikkal, egyik könnyedebb a másikkal; amott az a méltóságos kerengés és légbenuszás, ott az a kényes, büszke ringás és lebegés, ott az a surranás és iramlás, emitt meg az a kóválygás és föl s alá szállongás! valójában nagyobb szerű az, mint ha a lég szellemei dévaj kedvtelésben enyelgő tánczot járnának, és az emberi nyelv alig képes híven lerajzolni e hő vérrü légi életet, szenvedélyeivel és gyönyöreivel, vágyaival és félelmeivel, merészségeivel és csel fogásaival.

Mellőzöm a madarak vándor-utjait, küzdelmeit és egyéb bámulandó ösztöneit, csak éneküket említem föl. Igaz, nem mindegyiknek közülök jutott az ének adománya, sőt csak kevésről mondható, hogy valóban éneklő madár; de azért mégis ez az, a mi őket valamennyi állattól még a repülésnél is jobban megkülönbözteti. Az ének a madár búbája, lelke, és az emberek minden időben egész lélekkel figyeltek e dallamokra, a melyekből nem egyszer ennen sorsukat vélték kihallani, majd bátorságot véve ebből merész tette, majd komoly intést a közelgő balsorsra nézve.

Alig képzelhetünk nélküli madarat; a néma madár mintegy kívül áll a természetben; bús, örömtelen egy tünemény. De mily nagy, mily végtelen a fokozat a hanggal bíró madarak között, mily roppant a különbség a holló károga és a fülemile csattogása között! mi félelmetesen sívít a prédaüző sasnak ujongása, és mi csábitólag szól a vadgalamb turbékolása! mily bohókásan hadarász a kevélykedő pulyka, és mily szivrehatóan csicsereg a fészket őrző fecske! és másrészt mily bámulatosan változatosak az ugyanazon egy madárnak hangjai! majd fecsegőleg gyorsak, majd gyöngédeden vontattotak, most harsogók, majd élesek és szaggatottak, majd tompák, avagy sivitók; egyaránt van a madárnak hangja az édes elégtelenség, miként a bubánatos gond, az epedő szerelem, miként az emésztő fájdalom kifejezésére. Avagy említsem-e az édes zöngelmet, melylyel a hazatért pacsirta és fülemile az új kikeletet üdvözli? a szivderítő éneket, melylyel e fürge röptű nép borus napok után az első napsugárt köszönti fel? Úgy van, csak a madarak adják meg a természet ékes arcának a csendületes hangot és ezzel együtt azon édes búbájt, mely annyira megragadja a lelket.

Nemde érdemes tehát, kissé megismerkedni e kedves teremtésekkel? de tudom, olvasónőim szívesen veszik, ha elébb azokkal ismerkednek meg, a melyek úgy szólván velünk egy fedél alatt élnek; és melyik közülök érdemli meg előbb barátságos figyelmünket, mint:

a tyuk.

Bizonyára ez az első madár, melyet az ember vadon állapotjából házi állattá idomított át; azt pedig, hogy izletes pecsenyévé hizlalhatjuk, egyik kiváló erényünknek: a vendégszeretnek köszönhetjük; e közhasznú tudományjal jutalmazta meg Latona Delos lakosait az iránta tanúsított vendégszeretetért. És miként a hasznos szarvasmarha, úgy kísérte a tyuk is mindenhová az embert: e hűséges, de ügyefogyott prózai lény, a melyben a madártermészet minden regényessége, sőt minden szellemi viszfénye végét éri. Egy pillanat reá sejdített velünk korlátolt elméjét és alázatos természetét. És szó sincs róla, Kotorásziné ő tyuksága soha sem állt a szellemdusság hírében. Hányszor nem élt vissza a ravasz róka e kedves együgyűséggel és mily könyörtelenül bánt vele! milyen vakok uruk és férjük minden napos hűtlensége ellenében! Mennyire elvesztik minden lélekje-

lenlétüket, ha egy kicsi gyermek „társas köreik” előtt elhalad! Azt sem tudják, mit csináljanak ijedtükben, össze-vissza futkosnak, újra meg újra neki a falnak, a kerítésnek, a farakásnak. De, úgy látszik, hogy ép ezen szükelműséggel vannak kapcsolatban jellemüknek többi vonásai: jó hiszeműségük, buzgóságuk, sőt hivatalbeli bőbeszédűségük is.

A tyukfaj mintegy az alsó rendű polgári osztályt képviseli a madarak társadalmában, és az állásának szük, szigoru fogalmaiban nevelt tyuk egyetlen pillanatig sem feledkezik meg korlátjairól és köteleességeiről. Nyugodt elméjénél fogva ellensége ő minden újítás és különczködésnek. Tudni sem akar ő ama kétes erényekről, melyeket a büszke világnő majd ildom, majd magasabb illedék, fönkeltség avagy éppen műveltségnek szokott nevezni. A szeszélyes kalandozások, a levegőben való szabad röppenések, a dalok és fészkek művészeti foglalkozásai, melyeket a világ a többi madarakban csudál, mind semmiségek ő előtte. Annál hivebben ragaszkodik ősei szokásaihoz és miként viselete, olyan közpolgárilag egyszerű egész valója, egész élete. Imádkozzál és munkálkodjál! Maradj az országban és élj becsületesen, prédikáljál örökké szóval tettel az ő fiainak és leányainak, a kiknek körében nagy komolyan föl és alá lépeget. Ésa mesél nekik esöndes békeségben lefolyt életéről, ifju s öreg napjairól, és míg az egyiknek böles élet szabályt, a másiknak pedig édes csókot osztogat, szemérmes komolysággal bölintgatja magas, fodrozatos, bóbítás főkötőjét. Ama tisztos nénikékre emlékeztet, a kiket immár jóformán csak regényekből ismerünk és kik szükkeblűségökkel együtt a hűség szorgalmát, az egyszerűséget, a munkásságot és a régi jó időknek kevéssel beérő igénytelenségét óvták meg: egy régi korbéli derék gazdasszony és hű házi anyja ő.

A hajnal hasadtával kezdődnek az ő gondjai és nap multával nyugodt lelkiismerettel keresheti fel mocsoktalan fekhelyét. A: „dimerdidi” nem háborgatja az igazságosnak álmát. Mily önelégülten, mily fönkelten kodácsol, midön a világot egy-egy tojással ajándékozza meg! A zsenge poeta nem dicsekedhetnék nagyobb hiussággal: „összes költeményei”-vel, sem pedig az ügyes fonóleány téli estéinek szorgalmával. Mily örömmel futos, midön a vizmosásos földben egy kis férget talál! Hát még, midön kicsikéi vannak, mint tipeg topog, keres és kotorász, int és hívogat! Mindenik buzaszemet külön-külön osztja el a csibék közt, minden kenyeremorzását kicsi szájuk elé teszen. Mindnyájukat megéteti, csak önnön magára nem gondol, és míg kémlő tekintetét egy rovarkára nem kerüli el, legélesebb tekintete a veszély számára van fentartva, és mikor a héja fenn a felhők közelében kóvályog, szivvelhatón aggályos hangon szólítja az elszéledt kicsikéket. Ezek pedig jól értik az anya szavát és rémulden futnak hozzá és ő elrejtí őket valamennyőket kiterjesztett szárnyai alá, és léssen nekik biztos pajzs és vértezetté, a melybe a vérszomjas csöre hiába csap reá. — És minő forró anyai szivvel szereti a maga költötte kis ruczát! Nem is sejti, hogy idegen, alája lopott gyermek. Ki vezeti a rétre, keres számára magszemet, meg akarja tanítani kotorni. De jaj! amott a patak csergedez, és a kis sárga uszonez a helyett hogy az anya oktatására figyelne, ujongatva és kíváncsian, fel tartóztatlanul, deleges vágytól vonzatva, tipeg a neki kedves elem felé. Im már a habokkal enyeleg! Mint rémul el, ezt látván, a szegény anyja! mint szalad fel s alá a parton, intve, esdve, segélyért kiáltva! — Valóban megható, emberileg szép vonása ez a hű odaengedésnek, mely megfoghatóvá teszi, hogy minden együgyűséggel mellett a kotlóstyuk régiek úgy mint ujaktól egyaránt nagy dicsérettel magasztaltatik. A komoly Plutareh a szülői és gyermeki szeretet példányául hozá fel, az arabok és mi magyarok a csillagok sorába helyezük, és maga Krisztus nem átalotta,

a nagy népe iránti szeretetét a kotlóstyuknak kis népe iránti szeretetéhez hasonlítani. És valóban, alig van az új testamontomban hasonlat, mely bensőségre és találóságra felülmulná azt.

(Folytatjuk.)

Két megtért sziv.

Eredeti novella.

Rajkay F. I. től.

I

Fényesen és izléssel butorozott salonban éltes nő ül dolgozóasztala mellett.

Háta mögött férfi áll, figyelemmel kísérve a szép és biztos öltéseket.

A nő nem messze lehet már a hatvantól, de azért tartása a mint ezt még ülő helyzetében is kivehetjük, nem görnyedt, sőt méltóságos; arcvonásaiban a léleknagyság s szilárd-ság tükrözi magát, a sziv pedig, bár a füt elboritá a hólepel, ifju erőben dobog. — Ős időkbéli matróna ő, és nem a tizenkilencedik század elkényeztetett satnya gyermeke.

A férfi mintegy harminczkét éves, termete nyulánk, erőteljes, nem mindennapi arcza érdekességét nagy mértékben emeli a már beforrott, de észrevehető sebhely, mely a jobb szem fölötti homlokrésztől az orron keresztül, egész bal arczán végig nyulik.

A dolgozó asztalon nemzeti lobogó van csinos keskeny keretbe foglalva, melyen Magyarország védasszonya, a boldogságos szüz selyemmel s bámulatos művészettel himzett képe már csaknem egészen kész.

— Áldott a haza, melynek Isten ily asszonyokat adott, mint te vagy kedves anyám! — szólta a férfi, az agg nő jobbát szeretettel emelvén ajkához.

— És nem veszhet el a nemzet, melyet ily fiakkal ajándékozott meg, mint te . . . és két idősebb testvéred valának.

E néhány szó után komoly csend állott be.

A matróna szeméi megnedvesülének, könnyeit finom zsebbelijevel törle le.

A férfi, könyökét a pamlag támláján, fejét pedig tenyerén pihenteté, rövid közönkint fájdalmat eláruló fohászok törtek elő.

— Oh hogy az Isten megtaradá tőlem a szerencsét, hű fiakat nevelhetni a hazának! — szakítá meg a hosszas halgaltást az utóbbi.

— Még nincs okod kétségbe esni.

— Már öt éve . . .

— Mindegy, de . . .

— De? . . .

— Szívemet rég nyomja már valami, most kedves a pillanat, hiszen gyermekem, egyetlen szeretett gyermekem vagy és nem szabad rossz néven vened figyelmeztetésemet.

— Oh anyám, hogyan beszélhetsz így? szólj kérlek, szólj!

— Nem elég hogy hű fia vagy hazádnak, légy derék és hű férj is; és tedd anyádat kétszeresen boldoggá.

— Nem értelek.

— Kedves Dezsöm! nőd viseletén egy idő óta jelentékeny változást veszek észre.

— Ah! tehát a te figyelmedet sem kerülheté el?

— Gyermekem! a nők, főleg az anyák, élesebb látásuak mint a férfiak.

— De ez egyszer én is fölfedezem ám e változást.
 — Házasságod három első évében a legpéldásabb férj voltál, nőd meg is érdemlé hogy az légy.

— S később anyám? . .

— A negyedik évben, hogy miért, azt most nem keresem, ha nem is rossz, de hanyag pár vált belőled.

— Anyám!

— Tudom édes fiam, hogy az igazságot rosszul esik hallani, kivált ha megrovatunk általa, de azért nyultam szóhoz, hogy féluton meg ne állapodjam.

— Nem akadályoztatlak, hiszen anyám vagy s még dorgálásod is kedves nekem, csak aztán ne légy túl szigorú.

— Ismétlem, házasságod negyedik évében egészen más ember lett belőled, megszűntél nőd körében feltalálni boldogságodat, hétről hétre gyakrabban hagyád el a házat nélküle, távolléted mindig hosszabba nyult, szorgalmasan kezdted látogatni a klubokat, férfismerőidet, ugyszintén azon házakat, melyek a mi osztályunkhoz tartoznak ugyan, de egyes tagjaik kárhözatos könnyelműségéről ismeretesek.

— S te ezekből azt következteted talán, hogy szerelmem Margit iránt elenyészett?

— Ha végkép nem is enyészett még el, de mindenesetre hült, és enyésző-félben van.

— Ezt a mondottak után hinni még nincs elég okod.

— Igazad van. A férfiak különös szabadalommal bírnak; nem oly kényes üvegházi növények, mint a nők; járhatnak klubokba, férfitársaságokba, látogathatnak olyan társaságokat, a melyekről köztudomásu dolog, hogy sok férfit letántoritának már az egyenes utról; mindemellett szerethetik nejüket, mert a mit tesznek inkább merő szórakozási vágyból tehetik, — bár eléggé megfontolatlanul. — Nem is annyira a mondottakból meritem következtetésemet; hanem te édes fiam, megszűntél nőd iránt a régi megelőző, figyelmes, gyöngéd lenni, — ámbár az udvariasság határait eddig még nem lépted át — és innen ered aggodalmam, ezért hiszem, hogy talán más valaki iránt buzduktál szerelemre, a mi nagy szerencsétlenség volna, s a mely esetben szerencse, valóban nagy szerencse, hogy az Isten nem áldott meg gyermekekkel.

— Ugyan anyám! te nem vagy feleségem, mégis félteni látszol, és szemrehányásokat teszesz, holott ezektől Margitot rábeszéléseim által elszoktatnom sikerült.

— Nőd sokat, igen sokat sirt, midőn viseletedet észreuvé, és ámbár a jó angyal soha még csak egy szóval se panaszkodott s vádolt, szívéből olvasám ki a rettentő fájdalmat, melyet miattad szenvedett.

— Tudom, mert láttam könyeit, de letörlém ezeket. Ő megszokta viseletemet, hallgatott szavaimra, és Istennek hála, most már nem sir, nem érez fájdalmat, a mely különben sem birt alappal. Szóval, feleségem egészen megváltozott, légy hát te is nyugodt kedves anyám.

— Szegény tapasztalatlan ember! Épen e változás, hogy úgy mondjam, hideg közönbösség az, a mi engemet aggodalmakkal tölt el.

— Hogyan?

— Nem ismered a nősziwet. Az asszony csak addig szereti férjét, míg egész lényével csügg rajta, míg őt egész valójában bírni, idejének minden perczével rendelkezni ohajt, és míg a változás, melyet benne szerelme rovására észrevesz vagy észrevenni vél, fájdalmat okoz neki, könyeket facsar ki szemeiből, szóval míg férjét bizonyos korlátok között észszerűleg félti. — Ha a nő könyárja elapad, hidegen, közömbösen nézi elhanyagoltatását, megszűnt szeretni férjét.

— Margit kivétel!

— Ezen alapigazság alól nincs kivétel. A férj hűtlensége rettenetesen boszultatik meg.

— Margitot nem ismered anyám, ha ily aljasságot téssz fel róla.

— Ismerem a nőket, és feleséged már akkor is hasonlítlanul jobb lesz sokaknál, ha közönyödnek hosszabb ideig képes leend ellenállni.

— És adtam-e okot, hogy Margit hűtlenségre vete-medjék?

— Folytonosan szolgáltatod az okokat.

— Ez szigorú vád.

— Fölötte szigorú, de nem alaptalan; és azért elérkeztnek hiszem a perczet, hogy mint anyád, kinek erre a legszentebb törvény: a természet ad jogot, komolyan figyelmeztesselek a fenyegető veszélyre, és kötelességemhez hiven intselek: térj le az ösvényről, melyen házasságodra csak átkot fogsz aratni. Neved, a Tarjai név: becsületes, még eddig nem szennyezé be mocsok, sőt dicsfény övezi körül, magasztos dicsfény, melynek egyik tereintője magad is vagy. Ha megszűntél szeretni nődet, — mert hiszen szerelemre erőszakolni nem lehet — lépj elő férfiúhoz illő nyíltsággal, és bontsd fel e házasságot, válj el Margittól, de ne kényszerítsd őt, hogy könnyelmű kicsapongásaid által megfosztatván férjétől, a nő egyetlen hivatott bizalmas barátjától, erkölcsileg megsemmisüljön, és szégyent hozzon családunk tiszta fényére.

A szomszéd szoba ajtaja megnyilt.

— Csitt anyám! Margit jó.

Sugár termetű bájos nő lépett be.

— Kedves anyácskám, még most is munkánál? valóban ide jöhetnének a mai fiatal asszonyok, szorgalmat tanulni — szólt, tiszteletteljesen csókolván meg napa kezét.

— Isten hozott gyermekem.

— És te is itt Dezső? — kérdé csodálkozva férjét, midőn ez őt üdvözlendő, a pamlagról fölkel.

— Igen kedvesem.

— Azt hittem, már rég a szinpadi herczegnők valamelyikénél, Keszyéknél, a körben, vagy Isten tudja hol vagy.

— Még nem. Téged is épen jókor hozott a véletlen.

— Hogyan?

— Képzeld, jó anyánk ugyancsak megdorgált.

— Megdorgált?

— Még pedig derekasan; hogy annyit járok társaságokba, és ez által téged elhanyagollak. Alig voltam képes meggyőzni őt, hogy mindez tudtoddal, sőt beleegyezéssel történik.

— Ugy van. Nem tagadom, kezdetben sirtam, igen sokat sirtam, megváltozott viseleted fájdalommal tölté el szívemet, tettem is gyöngéd szemrehányásokat, nemde? kértelek, hagynál fel ama sok látogatással, de te elhitetni igyekvél velem, hogy azok miatt irántami szerelmed nem csökken, és most már nem aggódom, nem féltelek; hahaha! tégy édes Dezsőm, a mit akarsz.

— No lásd jó anyám, lásd, mennyire megokosodott az én Margitom, és te mégis tudja az ég, minő rémképeket állítál elém.

Tárjainé egy-egy rövid, de sokat jelentő tekintetet lövelt menyére és fiára.

Az egyik elárulni látszott, hogy e közönbösség okát jól ismeri, a másik mintegy tudatni akarta fiával, hogy a veszély közelebb van, semmint gondolá.

A társalgás mintegy félóráig, följegyzésre nem méltó tárgyról folyt.

— Nos édes férjem — szólalt meg Margit — hétre jár az idő s te még nem készülsz? pedig, a mint hallám, színházba akartál menni.

— Igazad van kedvesem, — válaszolt Dezső, átölelvén nejét. — Lásd anyám, nem hiába mondtam én azt, hogy nincs ilyen asszony a világon, mint Margit, nemcsak nem félt, sőt még maga küld mulatságokra.

Tarjayné válasza mély sohaj volt.

— Kellemes időtöltést Dezső!

— Isten veled édes kis feleségem! Theára ne várj, a színházból a körbe megyek.

Margit az ajtóig kísérte férjét.

— Szegény asszony! — gondolá napa, — vagy el van már veszve, vagy csak egy lépésnyire van még az örvénytől; de ki a csábító?

— Én is elhagyom kedves anyámat — mondá az ajtótól visszajött delnő — és szobámba vonulok; nem igen jól érzem magamat.

— Maradj leányom, veled is komoly beszédem van.

A szép asszony gyöngéd modorral ugyan, de mégis kényszerítve volt napával szemközt helyet foglalni.

— Leányom! — kezdé a matróna, inkább esdő és részvétteljes, semmint feddő hangon.

— Balkányi Alfonz báró ur ö nagysága — jelenté e pillanatban a komornyik.

Margit hirtelen ugrott föl helyéről, arcát biborszín borítá el, egész testében remegett.

— Ő az! — mondá hirtelen s félig hangosan Tarjayné szintén fölemelkedvén székéről, aztán magához inté a komornyikot. „Mondja meg a báró urnak — szolt — hogy menyem rosszul érzi magát, és én is, ma tehát nem lehetünk szerencsések őt elfogadhatni.“

A szolga távozott.

Margit visszahanyatlott a pamlagra.

Tarjayné is elfoglalá székét.

Hosszu és gyötrelmes szünet következék, melyet végre az öreg asszony szakított meg.

— Jer ide gyermekeim — mondá nyájasan — a roskadozva hozzá lépett Margit homlokát csókkal illetvén s két kezét kezeibe vevén. — Ne reszkess, ne félj, anyád előtt állsz, a ki nem csak mint fia feleségét, de mint oly hölgyet is, a ki eddig megérdemlé, szívből, mindenekfölött szeret, igen igen, jobban szeret, mint bárki e világon.

Margit napára irányozta tekintetét s az angyaljóságu vonásokból erőt merített.

— Leányom! — folytatá az elébbi — a nőnek korodban oly szüksége van a szerelemre, mint minden élő lénynek a levegőre. Dezső elvonja azt tőled, s a családi kör helyett másutt keres örömeiket, miáltal téged árván hagy és szivedet oly érzelmekre teszi fogékonynyá, melyeket különben soha sem ismertél volna meg. Sejtlemem nem csal; — Margit te szeretsz?

— Anyám!

— Csendesesen. Eddig csak azt nem tudám, hogy kit? házunkoz sok ember jár, de most e titok kulcsát is birom, a báró...

Hallgass meg leányom, hallgasd meg anyád tanácsát. Szived titkába mélyebben hatolni nem akarok, de kérlek, öszszetett kezekkel kérlek, alaposan vizsgálj meg érzelmeidet, és ha csak távolról is sejtened azt, hogy Dezső közönbösségét elviselni nem tudod, ha csak egy parányit is ingadozol az egyenes ösvényen megmaradni s a férj hütlenségét ha nem is szerelemmel, de rendetlen hűséggel viszonzni, — mihez valóban nem mindennapi lélek nagyság kell — akkor édes gyermekeim légy nyíltszívű, nyilatkozzál őszintén s tenmagad indítványozz válást. A nő, ha megszűnt szeretni férjét és elvál tőle, kivált miután ez adott reá okot, még becsületes, de ha még férje nevét viseli, kedvesét boldogítja szerelmével, örökre beszennyezi

önmagát, a családot, melynek hábar csak néhány évig is tagja volt. Dezsőnek is megmondám, hogy ha nem szeret többé, váljon, csak átalánosságban figyelmeztetvén őt a következhetségekre, de ő nem osztja aggodalmait, most veled közlém e tanácsot, okos asszony vagy fontold meg a mit hallottál, és cselekedjél eszed parancsa szerint.

— Édes jó anyám!...

— Most ne folytassuk e tárgyat, vonulj vissza lakosztályodba s határozz, minden pillanat veszélylyel jár.

Margit kezét csókolva, némán engedelmeskedett.

Az agg nő tekintete a távozón függött, szemeiben könnyek ragyogtak.

(Folytatjuk.)

A tuillériák kertje.

Börne után

Beszegítő.

(Vége.)

A tuillériák kertjének minden rács-kapuja előtt két katonára állt őrt, kik egymás fölött kölcsönösen örködnek és hűségben vetélkednek. Különös örömemre szolgált, a kettő között állva, fehér kendőmet lebegtetni és így a kék francia és a piros sveiczi segélyével nyilvánosan izgató szín-triót játszani, a nélkül, hogy e miatt egy királyi prokurator letartóztatott volna. E szegény örök valóban kinlódnak. A marengói- és az austerlitz csatákban bizonyosan nem kezelték oly ügyesen pisztolyaikat, mint itt. Ők mindenki előtt, ki érdemelt visel, tisztelegni tartoznak. Ennek nincs vége. Mulattató látvány, szemlélni, mennyi érdem lép a tuillériákba, és mint ujul meg, a már egyszer elhajtott galandféle. Nem resteltem egy negyedóraig számlálni azon belépőket, kik érdemjeleket viseltek. Ezer sétalót számláltam meg ez idő alatt, és száz közt 19—22 szalagost láttam, tehát minden ötödik férfi hazájának jötevője volt! Adjuk csak ezekhez azon számos egyént, kiket a tolongásban elnéztem és kik szerényen dicsőségüket kabátjuk alatt hordták. Ezután megszámláltam a fiatal, még virágzó férfiakat is, kikre a harci halál rosszul czélt, és kik csak egyik karjukat, vagy lábukat hagyták oda. Miért harczoltak ők? Csodáltam, hogy az ember olyan bárány, és hogy a nyomorékok tömege nem kérde önmagától: Miért harczoltunk? — és nem többször, mint a hányszor megesik, hogy fejüket az elveszett taghoz illesztik.

A fák alatt számtalan szalmaszék áll sorrendben; támlányok, melyekre alig ült az ember, jó már az asszonytám- és illetőleg hűbérét követelendő. A díj két sous; de ha fiatal és finom az ember, s hütlenséget követ el, merészen mondván, hogy már megfizetett, a két megtakarított soughoz még öt frankot téve jól reggelizhet. Irók, kik statistikai adatokat gyűjtenek, jegyezzék meg jól, hogy Párisban, nyilvános helyeken, az ülésre két szék szükségeltetik (kivethetik ebből a szalmaszükségletet és a földművelést), egy t. i. ülésre, a másik számolyul. Külföldieket, kik csak imént érkeztek Párisba, azon lehet könnyen fölismerni, hogy alálóggó lábakkal ülnek. Az ülés nemében különböznek szinte a férfiek, nejeik imádóitól. Amazok nejeik mellett ülnek és, mint azok, lábukat a székszámolyra támasztják. Az imádók ellenben az imádotok előtt ülnek, lábuknál, a számolyon, mulatnak velök francziául (a szó nyelvézeti és erkölcsi értelmében), a sétánynak és világának hátat fordítván. Nők, kiknek szíve szünetel, mint a szorgalmas tanu-

lóka, következő nyári vagy téli félévre kellőleg előkészülnek az elmenő urakat figyelemmel vizsgálván és a fontosabb cikkeket följegyezgetvén. Dicsérendő szokás; mert a szemérmességet mi sem szilárdítja jobban, mint annak megsértése, t. i. épen a hozzászoktatás. A tuileriák kertjében szükségtelen hiúnak lenni, csak idegen legyen az ember, hogy behizelkedhesék és a legszebb hódításokkal dicsekedhetik a nővilágban. Polgárasszony jár körül és rézpénzt szedogot; valamit eldugva és gondosan tart köténye alatt. Talán csecsemője számára kéreget, kit anyailag véd szél és nap ellen? Nem; köténye alatt valami süteményt hord, mi oly könnyű, mint a süttött lég. Neve: Plaisirs des Dames. Gyorsan és eltakarva kell ezt hordozni, nehogy kihüljön. „Des plaisirs, mes Dames! Des plaisirs!” kiált röptében és álomként tovalebeg.

Miként a tuileriák kertje a mikropolitikusok, szerencselovagok és szerencse gyalogok számára vásár, melyen adnak, vesznek, úgy a makropolitikusok számára szép diszhely, hol gyakorolnak és gyakorlatokat látnak. Hat ujságbódé szolgáltatja hazafiúi szíveknek naponkint a szükségelt tüzelőt. Beléptek, veztek szó nélkül egy-egy lapot, olvasva sétáltak, míg tetszik, visszahozták a lapot és egy sount fizettek érte. Ha háromszor-négy-szer ugyanazon bódé előtt várakoztok, csodálat fog el, hogy még folyvást egyazon jól öltözött férfival találkoztok, ki már két órával előbb, olvasásba mélyedve, ugyanott állt. Ő leselkedő, ki a meglepetés forrásánál táboroz, melyből naponta az olvasók véleményét meríti; mert csak kevés francia hallgathat szájával, de tekintetével, arcvonásaival, kezével, lábával nem hallgathat egy sem. Ilyeténképen söpriki össze valamennyi párisi utcán a közszellemet, és ha e seprük a szép s rüt szemetet, virágot és hervadtköröt sárrá tiporták, akkor a szeméttömeget a rendőri praefectura csatornájába dobják, honnét elvezettetik.

A kertet mindkét oldalról hosszában két fal-terrasse köríti. Az egyik a Szajna mentében pompás kilátást nyújt a folyamra, a hidak és a népképviselők palotájára, mely a minap szenvedett csapás következtében bal oldalán szélhűdött. A másik terrasse a Rivoli-utcza hosszában vezet el és Terrasse des feuillans-nak neveztetik, mert a forradalomig a feuillansorok kolosta volt itt. E kolo storban tartá a nemzeti gyűlés üléseit. Azon időben, a király kivégeztetése előtt, tetszett a népdölyfnek e terrasse-t háromszinű zsinórral a többi kertetől elválasztani és Le pays national-nak nevezte, megkülönböztetésül a Pays de Coblence-től. Jaj volt azon polgárnak, ki a Pays de Coblence-ban sétált, mert aristokratának tekintetett és kellemetlenségeknek volt kitéve. Egy fiatal ember, ki nem tudta e földirati fölösztást, beszállott a Coblence földre. Tolongás, örült lárma, vést fenyegető arcvonások. A járatlan észrevevé tettet, visszalépett, leoldá saruit, és metörlé a port talpán. Örömrivalgás, tapsvihar, és az ifju diadallal vitetett tova. A terrasse tövében, ott, hol ez patkóalakban végződik, a körmetszeten belül van egy kis hely székekkel, padokkal ellátva, ezt: La petite Provence-nak nevezik, mert a déli nap, melynek sugarai szabadon, akadálytalanul törődnek meg a falon, oly meleget áraszt ott, hogy tél idején Franciaország ama déli megyéjében képzelte az embert. Ez naponkinti gyűlhelye megannyi száz gyermeknek, anyástul, dajkástul; nem is gondolná az ember, hogy ott nők még fogadott gyermekekkel is ülnének, az érzélgés anyai szeretetben szerepelve hogy fogadott — atyákat csalogassanak; — erre nem is gondol az ember, hogy csak a párisi művészetben teljesen elégségesen, a gyermekvilágból merítve, gyönyörködnek. De még ezen üdítés is tökéletlen. A gyermektermészet nem volt elrontható, de az mégis boríték alatt van, és csak kivenni kell. Játékuk egyik nemét

La corde nak nevezik. E kötélen mindkét végére fogók vannak alkalmazva, ez kézbe vétetik, a lábak között átdobatik és így ugranak rajta köröszül. A regényesség tulhajtása volna, ha gáncsolnók, hogy e kötelek nem durva készítmény vagy akasztókötelek, hanem finom zsinórkák, minőknél másabbat még a török zsinórzó sem kívánhatna. De a következő mégis csak boszant. E kis zsinórkákon kívül, melyeket csak magánugrásokra használnak, hosszú társ-kötelekkel is élnek, melyeket két végén két fiúcska tart és melyeken minden jelenlevő ugró dilettansnak kisebb vagy nagyobb ügyességgel, de át kell ugrorni, előre is, hátra is. A felnőttek nézőkört képeznek és itt aztán láthatni hat éves lánykakat a kaczárságban versenyezni és a közönség tetszésnyilatkozatát kedveskedő mosolylyal követelni és elfogadni, mintha bizony Franconinál játszanának.

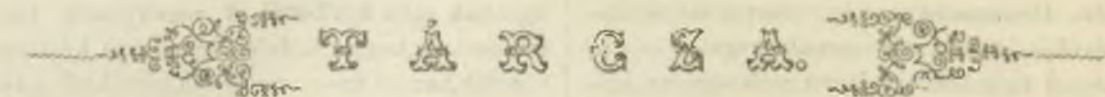
Most az elysei mezők mögött leáldozik a nap; dicső látvány! A föld királynője nyugodt felséggel ballag, nem gondolván, mivel találkozik tekintete, paradicsommal, csatamezőkkel, vagy a párisi játékvásárral-e, — nem mosolyog, nem duzzog. Dobolnak és a kert nagy őrsege kilép. Erősen töltenek, zajjal, ünnepélyességgel, hogy megtudja mindenki, hogy a virrasztó hold az égen a rablók éji lépteit megvilágítja. Ekkor külön vál vagy husz férfi, tiz lépésnyire állnak egymástól, sorfalat képezvén a kert szélében. Azután apró, lassu léptekkel ballagnak, hajtván a népet maguk előtt. Vissza nem mehet senki, és így néhány percz alatt ki van a kert seperve. A kapuk bezáratnak, és a palota körül halotti csend uralkodik. Jaj az ittas-vigyázatlan, vagy tudatlannak, ki a tuileriák közelében, éjnek idején, a messzehangzó őrsegek nem felel azonnal. A késedelem csak néhány nap előtt is egy ifju életébe került; a golyó szíven találta. Oh, boldogtalan uralom, mely külföldi növényhez hasonlólag, idegen hajókon hozva, az udvar melege által kiköltve, jutalomsovár kertészek kannájával öntöztetve, minden felhő, minden szellőtől rettegven, nyugtalan üvegházi életet él! Mennyivel jobb a másik, mely a magyar tölgyhöz hasonlólag, a nép szeretetében gyökerezik, a nap szülötte, az ég gyümölcse, és a viharok hatalmasan ellentáll!

Gondolatszikkák.

Irwing Waschington után

B. Linától.

Van valami a betegségben, mi megtöri a férfi büszkeségét, szívet szelidebbé teszi és a gyermekkori érzelmekhez vezet vissza... Ki az, ki bár érettebb korban is — ha elcsüggedve betegen sinlödött, ha egyedül, idegen helyen, kórágán elhagyatva hosszasan sorvadott, vissza ne gondolna édes anyjára, a ki betegségében ápolta, feje alatt puhára vetette a párnát s tehetetlenségében gyámolója volt?.. Oh, az anyai szeretet gyöngédsége kimeríthetlen s a szív minden más érzelmét felülmuló!.. Ki nem hűti azt az önzés, vissza nem rettent a veszély nem gyengíti a méltatlanság és el nem fojtja a hálatlanság... Feláldoz minden enyhet gyermeke kényelméért; minden élvezetről lemond gyermeke öröméért; büszke gyermeke dicsőségére; boldog, ha gyermeke szerencsés; és ha szerencse helyett balsors sujtaná őt, anyja előtt még kedvesebb, még drágább lenne szerencsétlenségében; ha neve meggyalázott, beszennyezett volna, anyja még akkor is tudná szeretni s felvidítani, és ha az egész világ kitaszítaná, anyja pótolná neki az egész világot!...



Egy hét története.

— Augustus 20-kán. —

Országgra szóló harangok. — Alvó világok, éber szivek. — Hálafohász milliók szívéből. — Egy korona, egy nemzet. — A szent Jobb. — És annyi balserenecsé közt. — Mi baja van a töröknek? — A gonosz szem. — Test és vér. — Kéz és láb a fej ellen. — A mentő kéz. — Vérpatakából új élet. — Isteni sugallat. — A korona fénye. — Két alakban egy szentség. — Isten csudája. — Szeretet helyett kard. — Meggyőzés helyett legyőzés. — Mire emlékeztet sz. István ünnepe? — Szánandó példák fürdőhelyeinken. — Lelki ellentétek. — Türelmesség a haza szent nevében! — Hol kezdődik a szeretet? — A hölgyek hivatása. — Nem szeretet, csak illem. — Egy fürdői jelenet. — Francia kiméletlenség. — Mire jogosít az ágosbogás czimer. — Egy bizonyos valaki. — A kedves: „Frankfurter.“ — Nemtelen ráfogás. — Igazságtalan közösség. — Miért maradt fenn számunkra a szent Jobb. — Hármaskincs. — Mit birunk Balaton-Füredben. — Egy fél millió évenként. — Balaton-Füred egy sorban Ostendével. — Magukra hagyott szépek. — Férfias mutatók. — Dicső csónakozások. — Belföldi Tritonok. — Még a Tritonoknál tritonabbak. — Csontok és deszkák ropogása. — Phlegmatikus Kisfaludi. — A víz ellentéte. — Két élet. — Az irodalom Nesztora. — A nemzeti színház ezüst lakodalma. — Egy szerény indítvány. — Egy magasztos ünnep. — A ki hazánk hölgyeiről soha meg nem feledkezett. — A kiről hazánk hölgyei soha meg nem feledkeztek. — Csalfa mosoly. — Ugy nem játszunk. — Minden magyar hölgy nyoszoló-leány. — Maga szerezte meglepetés. — Egy lelkes gyűjtő. — Nem mondom meg, hogy hova való. — Én egy „krokodil“ vagyok. — Különös megtiszteltetés. — Fejből, szívből. — Dalmady költészet. — Esik az eső. — Talizman. — Esmény a földön. — Százszorszépek. — A beteg leány. — Hogyan örült a beteg leány. — Egy új csillag. — Mind szépek ők, mind kitűnők. — Magyar kölgynek születni: dicső.

Még aludt a hajnal, a sötét ég még tele volt a kiállított őrszemekkel: a csillagokkal, nehogy pajzán szellő háborgassa a fénykirályné csendes nyugalma, midőn megszólaltak a harangok, egyszerre minden városban, minden faluban, Kárpátoktól Adriáig. Felkölték a szunnyadó világot, de nem a sziveket, a melyek e hazában dobognak. Mert megfeledkezhetik a nap és meg a csillagok, de nem az emberek, arról, hogy e mai nap szent előttünk. És a harangok érczkongásánál hangosabban szólalt meg és szállt föl az égbe, millióknak hátalt szívéből, ez áldó hő fohász: Hála neked, mennybeli ur Isten, hogy sz. István jobbja által egy nemzetted egyesítél.

Nyolcz száz éve mult, hogy ez erős kar egy családdá füzte össze a népeket, a mik e házat lakják; ő mondá ki ez éghlette szót, hogy a mint fején a korona csak egy, bár sok drága kő ékíti azt, akkint e földön is csak egy nemzet lehet, bár sok külön fajból álljon is. És a népek áldva ismétlék e szót, és szentnek mondák a kezet, a mely ez áldást égből hozta meg nekik.

S azóta sok száz évek multak el, s minden század új vesztélyt hozott, tenger ellen rontott ránk, szélylyel tépni sz. István frigyét, szélylyel tépni e hont és népeit, s — nem értek czélt soha! kétszer lepte el emészto élő ár, halállal borítá be vad török, tatár, de szívet nem érheté.

És midőn eltört a kard, s a gyilkos tör önszívébe forródott az ellennek — mert hisz a török még mai nap is azon sebeket sinli, melyeket egykor mi rajtunk ütni vélt — oh, még akkor sem lön nyugta e hazának! Mert hisz sokkal szebb és sokkal áldottabb, semhogy a gonosz szem meg ne kíváná! Új fegyverrel ronta ránk, frigybe léptek ármány s csel-

szövény, vizályt hintve test és vér között, homályt borítva hű szivek fölé, hogy bódultukban egymást pusztítsák. És nem egy izben folyt a drága vér, harcra kelt a fejfel kéz és láb, és fennujjongott már a közellen; még egy csapás s övé a diadal, még egy dőfés és szívünk halva van, de im — e végcsapást egy kéz akasztá meg, egy istenáldott szent varázsu kéz, első István honalkotó keze; e kéz felé fordula minden szem, testvér testvérré ismert rá, a sebek gyorsan forrtak be, és a vérpatakából új élet fakadt.

Ez e nemzet története nyolcz hosszú századig; két kéz megóvta éltünket; egy nem bírta volna véghez vinni ezt: Hadur keze ott tul a felhőkön, és itt alant Istvánnak szent keze.

Nyolcz száz éve, hogy e kéz megérinté a koronát, és ez által szentté lön e kéz; mert nem pusztá mese az, hogy Sylvester pápának az Isten sugalá, adná Istvánnak e koronát; mély igazság rejlik e hitregében; az az igazság, hogy Isten, a ki az egyes embernek csakugy, mint egész nemzetek sorsait intézi, azt határzá el, hogy e föld a magyar nemzetnek legyen hazája, és mit Isten épít, azt ember meg nem ronthatja.

Nyolcz száz éve, hogy e kéz megérinté a koronát, és e korona még most is fénylik; van-e korona, tisztább fényű nálánál? és melynek az idő még el nem oltá fényét? és a miénk még most is ugy ragyog, ugy tundókö, mint áldatása első percében! Igen, mert fényt araszt reá a forró kegyelet, magyarok szívében.

István koronája és István keze! két alakban egy szentesség ez; a kéz egygyé kötötte e haza népeit, és a korona fényt lövelt reája; ha megrendül a kéz munkája, legott elborul a korona bűbája.

És nem csuda-e, hogy e kéz nyolcz század folytán el nem porhad még? Pedig ebben s az Isten szól hozzánk! Nagy és tanulságos e kéznek földön maradása! E kéz volt az, mely egy nemzetted tevé e hon népeit; nagy és dicső volt e munka; de ugyanezen kéz volt az, mely karddal terjeszté a szent hitet, vérrrel áztatá a szeretet tanát, Istennek e szelid virágát. Legyőzté, a kit meggyőzni nem tudott; e bűnnel terhelé meg István szent kezét, azért nem lön neki sirba temetése, földben nyugovása; itt kell maradnia hű népei között, mindaddig, a mig csak erőszak és türelmetlenség lesz ezek szívében, a mig csak a szeretet nem fűzi őket egybe. A mikor majd nem lesz különbség e hazában ember és ember, nyelv és vallás, rang és osztály között, akkor lesz csak igazán befejezve a nagy király és szent kezének műve, akkor lesz igazán egygyé e nemzet, és akkor majd vissza fogadja e szent kezet is hű keblébe a jó Isten.

És gondoltunk-e mindnyájan erre, midőn ma a harangszó a nemzeti ünnepre keltett? gondoltunk-e arra, hogy ez ünnep széles e világon csak a magyar nemzet ünnepe, és hogy ez ünnep megültével kimondtuk, hogy mindnyájan testvérek vagyunk, a kit „e föld ápol és eltakar?“

Bizonyára gondoltuk, és azért alapos reményünk lehet, hogy esztendőre már szebb egyetértés uralkodik társas körünkben, mint ez idén, a melyeknek valóban szánandó példait fürdőhelyeinken, nevezetesen pedig Balaton-Füreden volt alkalmom tapasztalni; nem irom le az egyes részleteket, melyek ez ügyben tudomásomra jutottak; szégyenlem leírni azokat; csak az megfoghatlan előttem, hogyan érintkezhetik annyira két ellentét ugyanazon egy társas életben, a magunk tár-

sas életében: a felvilágosultság és a lelki sötétség, a nemes lovagiasság és a brutális türelmetlenség, a mennyei szeretet és a pokoli gyűlölet! Férfiak, a kik képesek vért és életet áldozni egy magasztos eszmeért, nem bírnak szabadulni egy átokterhes előítélettől, és hölgyeket, a kik a finom illedék fényes példányképei, középkori balfogalmak undokitanak; nem bírják belátni, hogy ember és ember között nem lehet, épen h a z a s z e r e t e t b ől nem s z a b a d különbséget tenni!

H a z a s z e r e t e t b ől mondom, mert az igaz szeretet ott kezdődik, a hol az önzés végződik; ha igazán szeretjük hazánkat, ügyekezniük kell minden idegen elemet: rokon elemmé változtatni át; ügyekezni még akkor is, ha egyénileg semmi hajlamot, semmi rokonszenvet nem érzünk is iránta; le kell tudni küzdeni az idegenkedést, az ellenszenvet, mert a h a z a é r d e k e kívánja ezt, a h a z a j a v a pedig előbbvaló legyen mindennél.

És ki segíthetne ez ügyben? ki más, mint a hölgyek! Ha ezek elöl mennek a jó példával, ha ezek félre tesznek minden ellenszenvet, lehetetlen hogy a férfiak hasonlót ne tegyenek; és ki volna erre inkább hivatva, mint kegyetek, e lapok tisztelt olvasónői, a kik egytől egyig épen olyan nemes szívűek, mint a milyen műveltek!

Milyen nagy hálára kötelezik majd ezáltal a házat! sok százezer ellenséget fegyvereznek le, sok száz ezer barátot szereznek ily módon hazánknak, hazánk szent ügyének.

Aztán nem is azt mondom én, hogy mindjárt testvérül fogadjuk; mondhatnám ugyan azt is, mert kegyetek bizonyosan egyet értenek velem abban, hogy fölvilágosult nemzetnél a vallás nem tehet különbséget ember és ember között — de nem mondom; mert hiszen nem kegyeteket akarom ez igazságról meggyőzni; kegyetek ugy is megvannak erről győződve; hanem szólok azokról, a kik nem ismerik el az emberiség szent jogait, szólok ezeknek a h a z a s z e r e t e t szempontjából, melyet e hazának minden hű fia és leánya egyiránt vall szentségnek; tehát nem is azt mondom én, hogy mindjárt testvérekül fogadjuk őket, hanem csak azt, hogy ne bántssuk őket, ne mutassuk ki nyíltan megvetésünket; ne forduljon elő az az eset, hogy egy magyar nő azt mondja barátnőjének: „Nem fürdöm előbb a Balatonban, míg ez a ... ki nem megy belőle!“ Igaz, hogy francziául mondta, de az illető azért mégis jól megértette e szavakat, mert ime, én írhatok róla.

Ez pedig több, mint kiméletlenség! gondoljon bármit e nőről, sőt ha nem akar vele egy Balatonban fürödni, csapoltassa le egészen és teremtesen magának egy külön Balatont az ur Istennel, de ne mondja ki ama sértő szavakat; mert ha az ágasbogas czimer jogot ad a kitűnésre, csak a jóban, a szépben, a nemesben kitűnésre ad jogot, de a nyilvános bántalmazásra, a kiméletlen sértegetésre, — arra, hogy hazánkat a világ előtt lealacsonyítsa, arra az ágasbogas ezimer nem ad jogot.

Mert ki vagy mi biztosítja ő méltóságát arról, hogy az ilyen botrányos esetek nem kerülnek a nagy világ tudomására? és bizonyára kerültek volna is tudomására, ha hogy egy bizonyos valaki közbe nem veti magát; akkor pedig nem így adták volna elő e dolgot, mint a hogy az a bizonyos valaki itt megírja: a szeretet és jó akarat hangján, — hanem úgy, a mint e héten a kedves „Frankfurter Zeitung“ hozott rólunk egy ismertetést: tele rágalmakkal, nemtelen reáfogásokkal! — kell-e nagyobb rágalom annál, hogy, a magyar nők szeretnének viszapártolni az idegen divathoz! — Nem azt irták volna, hogy Balaton-Füreden ez és ez így meg úgy viselte magát, hanem azt, hogy Balaton-Füreden a m a g y a r o k viselték magukat így! az egyesek műveletlenségeért az egész fürdői közönséget tették volna felelőssé, ezt pedig a h a z a és épen e fürdő érdekében tenni nem szabad.

Szeretetet nem, de illemes viseletet igen is lehet követelni a művelt embertől, és követeli is ezt tőlünk még pedig az emberiség legtekintélyesebb nagyhatalmassága: a civilizáció.

Ezt fogadjuk fel sz. István napján, azon kézre emlékeztvén, mely az által lön szentté, mert nagy és egygyé akarta tenni e nemzetet, és azért maradt fenn az unokák számára, mert az egység dicső munkáját nem csupán szeretet által akarta véghez vinni. —

Balaton-Füredet illetőleg pedig még az a megjegyzésem van, hogy ez is egyike azok kincseknek, melyeket bírunk ugyan, de nem tudunk értéke szerint hasznosítani; kevés olyan fűdőhely van Európában; ásványos víz, tenger és gyönyörű vidék édes testvérkeül összelelkeztek itt, hogy ha nem is minden testi, de minden lelki bajt bizonyosan meggyógyítsanak; ha más országban volna együtt ilyen ritka hármas kincs, most már világhírben állna; a föld legtávolabb zugáiból ide tódulnának az üdülésre vágyó pénzes betegek; ámde gondoskodva is volna róla, hogy a vendégek ne csupán kártyajátékkal ölhessék a szabad órák unalmas hosszadalmasságát; pedig milyen könnyen lehetne erről gondoskodni! Minden nap szebbnél szebb kirándulásokat lehetne tenni a körülfekvő regényes vidéken; azon kívül milyen érdekes csónakázásokat lehetne itt rendezni a gyönyörű Balatonban, csak kellő és illő gondollák ha volnának! egy fél milliót jövedelmezhetne évenként e fűdőhely és az élet még sem volna itt olyan drága, mint jelenleg; mert azt meg kell adni, drágaság tekintetében már is a világ legelső fürdőivel áll egy sorban; de jövelemezhetne azért, mert roppantul látogatnák, még pedig nem úgy, mint most: három hétre, hanem három órára, egész nyárára, míg most a külföldi ember itt a legnagyobb ritkaságok közé tartozik; de mi is vonzaná ide a kényelem és kedves időöltöltésekhez szokot idegeneket? tán a szép hölgyek? igen, de e szép hölgyek rendszeren egész délután magukra vannak szobáikban; nincs hová menniök, még jóra való, árnyos séta sincs; a férfiak pedig? oh, ezek mit tehetnének okosabbat, mint kártyázni!

Minden csónakozás nélkül azonban még sincs ott a vendég; legalább menet és jövet részeseül ez élvezetben, még pedig oly módon, hogy bizonyára jó ideig megemeleti. Ugyanis Szántódról a „Kisfaludy“ gőzös szállítja Füredre a vendégeket; igen, de a víz sekélysege miatt nem jöhet a partig; vagy kétszáz lépésnyire tehát csónakon kell menni; oh, de milyen csónakázás ez! minden 3—4 lépésnyire megfeneklik a csónak, az evezők erre kiugranak a vízbe, és miként az őskori Tritonok, öltözet tekintetében pedig még a Tritonoknál is ősbibb módon, taszítják és rángatják a csónakot, hogy csak úgy ropognak az ő csontjaik és az utasokéi és nem különben a csónak deszkái. Így tart e multság egy kis fél óráig, míg végre a csónak megindul, menni kezd a maga emberségéből, hogy — percz múlva újra megfenekeljen; benn a Balatonban pedig a „Kisfaludy“ valóságos keleti phlegmával nézi e multságot; egy szánakozó lélek sem mutatkozik rajta; mintha csak ez is ama pöre atyafiak vezetésére volna bizva.

De most már elég a vízről, szóljunk valamit annak ellentétéről; nem a tüzeseteket értem, melyek fájdalom, olyan nagy számmal voltak hazánkban ez évben, hanem azon tüzről, melyet Isten néhány hivatott lelkébe ihlett és mely, miként a verőfényes nap, csak világítani tud, de nem pusztítani.

E hét, vagyis inkább Heckenast nyomdaintézete ismét néhány becses könyvvel ajándékozta meg irodalmunkat; és ezek közül első helyen említendő a „Két élet“ czimű regény b. Jósika Miklóstól; a magyar hölgyek sokkal jobban ismerik már irodalmunk e fáradhatlan Nesztorát, semhogy ez újabb művét különös részvétőkbe kellene ajánlanom; hanem

inkább egy más körülményre hívom fel kedves olvasónöim figyelmét.

Mire e sorok napvilágot látnak, a nemzeti színház megülte már fenállásának ezüst lakodalmát; a jövő héten megirom majd, mikép ment véghez ez ünnepély; bizonyára szép és lélekemelő módon; de tudják-e kedves olvasónöim, hogy ma-holnap huszonöt éve lesz, hogy b. Jósika Miklós első regényével gazdagítá irodalmunkat? huszonöt éve, hogy e jeles költő az örök szeretet és örök hűség frigyét kötötte meg a magyar irodalommal! nem volna-e tehát szép és illő, hogy ez ezüstlakodalmat szintén megülnök? És ki volna e magasztos ünnep rendezésére inkább hivatva, mint azok, a kik Jósika Miklósnak annyi édes, élvezetes órákat köszönhetnek, a kiket Jósika Miklós annyi száz-meg százszor az erény és tisztaság sugárfényében, mint az élet áldás osztó nemtőit mutatott be a világnak: — a magyar hölgyek?

Tegyünk tehát intézkedéseket, kedves olvasónöim, hogy e magasztos ezüst lakodalmat méltólag megülhessük; hadd tudja meg a jeles költő, a ki távol tőlünk, az élet sanyaru bánnyatásai között is soha egy pillanatig sem szünt meg a hazáért élni, e hazának hiven szolgálni, e haza hölgyeiért munkálkodni, hadd tudja meg, hogy e haza hölgyei ő róla szintén soha meg nem feledkeztek, sőt kegyeletes tisztelettel szívökben hordozzák tisztafényű emlékét.

Hogy mi módon ülhetnök meg legméltóbban ez ünnepélyt? Bocsánatot kérek, de értem a csalfa mosolyt, melylyel szép nagysád e kérdést illusztrálja! De így nem játszunk! e módot kegyeteknek kell meghatározni és ki volna erre „competensebb,” mint a szép és nemesért lelkesülni tudó női szív! Én csak megpendíteni akartam ez eszmét, és idő is van reá, mert csak jövő télen telik le a huszonöt év; addig sokat gondolkozhatnak rajta, sokat tehetnek hozzá, hogy ez ünnepélyben a haza minden hölgyei osztozkodjanak; tán valami kedves emlékekkel lehetne őt meglepni az összes magyar hölgyek részéről; de nem szólok semmit; kegyetek bizonyosan jobb tanácsadók ily ügyben nálamnál. E menyegzőn minden művelt magyar hölgy — nyoszolyóleány legyen.

A másik irodalmi kedves ajándék e héten: Dalmady Győző költeményei; de ezzel önön magukat lepték meg a magyar hölgyek; az előfizetők fődözték a kiadási költségeket, és legeslegnagyobb részt hölgyek voltak a gyűjtők és hölgyek az előfizetők; az egyik iven huszonnégy előfizető volt beküldve; de hogy ez egy székes-fehérvári hölgy: H. B. k. a. gyűjtőive volt, azt nem mondom meg; mert ismét kitenném magam annak, hogy „krokodil“-nak nevezzen egy jámbor lélek, én pedig ellensége vagyok minden — megtiszteltetésnek; csak annyit mondok tehát, hogy e szerelmi költeményeket nem sokáig fogják olvashatni hölgyeink, mert bizonyára rövid idő múlva — fejből, azaz: szivből fogják azokat tudni; Dalmady költészete kristály tiszta tó, melyben a szerelem ege tükröződik vissza, csillogaival, felhőivel, könnyeivel; szerelmi költeményei: valódi költemények; minden érzelme egy-egy csillag, épen olyan tiszta, épen olyan bájos ragyogásu; és mikor ez eget felhők borítják, a mi szemünkből esik az eső, miért hogy e tiszta mennynek el kell borulnia. — Sok fiatal hölgy fogja elmondani magában e költeményeket, és jól teszik; foglalja azokat egyenkint szívébe, talizmán gyanánt, mely megtanít hiven, igazán szeretni, a szerelemben imádni az eszményt s az eszményt itt keresni a földön.

Hát a jótékonyaság oltárán nem áldozott senki e héten? Oh igen, még pedig ismét egy a Százszorszépek közül;

özvegy Gyürky Pálnő, sz. gr. Vay Erzsébet 100 frtot ajándékozott a ref. iskolának.*)

És a Százszorszépekről szólván, azt is megirhatom, hogy azon szegény, beteg leány, a kiről kegyetek olyan nemeslelkűen gondoskodnak, már javulóban van; lábai elvesztik már zsibbadt érzéketlenségöket; e héten már járhatott is néhány perczig, természetesen támasz segélyével; de őt már ez is olyan boldoggá tette; hogy is ne! négy év óta most járt először! És úgy örült ezen a jó lélek, de úgy örült, hogy — egész nap folytak a könnyei az öröm és hálától.

Egy új csillagot is mutathatok be Kegeteknek e héten, még pedig testvéreik sorában: Garay Kamilla ez, Garay János, jeles orvostudorunk leánya, kinek a műkiállításon volt festményét a műegylet megvette; e fiatal leányka bizonynyal szaporítani fogja művésznőink számát; közelebb Münchenbe megy, fényes tehetségéncik továbbbi kiképzésére. Mégis jóleső érzés az, hogy a merre a hazaszerető sziv fordul, minden nemes pályán már magyar hölgyekkel is találkozhatnak; az egyik kitünő művésznő, a másik jeles írónő, a harmadik, negyedik és századik kitünő gazdasszony, kitünő anya, és mind, mind kitünő honleány! Oh, „magyar hölgynek születni — dicső!”

Külföldi levelek.

V.

Berlin, aug. 5.

Londonból irt utolsó levelemben kétségkívül feltűnt a lapok t. olvasónői előtt, hogy daczára annak, miszerint hölgyek számára írok, elfelejtém az oly szépen híresztelt angol nőket még csak érinteni is; s tán azt fogják t. olvasónöim gondolni hogy szándékosan hallgattam, félvén, hogy az összehasonlítás a magyar hölgyekre nézve kedvezőtlenül ütne ki, mitől önöket meg akarám kimélni. Bármilyen legyen is az ok, mulasztási hibámat most jóvá teszem, azon meggyőződésen alapuló őszinteséggel, hogy a ki használni kíván, első kötelessége, a viszonyokat részrehajlatlanul tekintve, azok feletti nézetét férfias nyíltsággal adni elő, habár az őszinteség némelyek önhittségét, hiuságát sérteni is. S én ezuttal annál könnyebben lehetek részrehajlatlan, mert ismerve a magyar hölgyek nemes gondolkodását, tudom, hogy a hiuság általában nem tartozik jellemvonásaik közé, s hogy ennél fogva tartózkodás nélkül kimondhatom az igazat, még akkor is, ha az rájuk nézve valami kellemetlent tartalmazna.

Habár szépség tekintetében az angol nők hiröket igen megközelítik, bátran állithatom, hogy a magyar hölgyvilág mindig kiállhatja velök a versenyt; sőt ha a szellemi bájta, a kellemet is tekintetbe vesszük, kétségtelenül a magyar hölgyeké leszen a diadal; mert az angol nő kisebb nagyobb mértékben hallgatag, kedélytelen, mit már szeméinek bágyadt, hideg sugara is elárul; hiányzik tehát benne az, mi a magyar hölgyet társalgásában oly kedvessé teszi. De van az angol nőknek egy kitünő tulajdona, mely a nemzet jóllétére is nagy befolyással van, s ez abban áll, hogy igen háziasan neveltetnek. Ez azonban nem oly értelemben veendő, mint némelyek veszik, a mi aztán igen megközelíti a nevelés teljes hiányát; mert az angol nők a tudományok, művészetek és női munkákban igen is jártasak; hanem úgy értendő, hogy a csendes házi életet szeretik, a fényt, pazarlást kerülnek, sőt ha természeti hajlamuk az ellenkezőre ingerelné is őket, családjuk boldogítása kedvéért legyőzik magukat, s mint nők és anyák hivatásuknak példásan megfelelnek.

*) A lelkes gr. Zichy Pálné szép tetteről csak akkor értesültem, mikor a lap már sajtó alatt volt. Szerk.

Érdekes lesz azt is tudni, hogy a tiszta szeméremről annyira ismert angol nők az elsők, kik egy nagyszerű reformra készülnek a divaterén, — ez abban áll, hogy mostani viseletüket egy más, némileg a férfiakéhoz hasonlóval akarják fölcserélni, indokul hozván fel a most divatos női ruha roppant terjedelmét, czéliránytalanságát, mely őket, kényelmetlen voltak mellett, számos foglalatosságaikban is akadályozza. Ez eszme első tekintetre különösnek tetszik előttünk, de ha előítélet nélkül tekintjük a dolgot, el kell ismernünk, hogy alapos érvet nem tudunk ellene felhozni; mert a ruha nem cél, hanem csak eszköz, mely, ha teendőinkben akadályul szolgál, ha czéliránytalan, más, czélszerűbb által pótolandó; hogy pedig a széles krinolinós öltözet, drágasága mellett, a nőknek gyakran igen alkalmatlan, azt ők maguk minden lépten, nyomon tapasztalhatják. — De azon ellenvetés sem állhatja ki a bírálót, hogy ez eszme még egészen új; nem oly nagyon új biz az, mert hiszen a Kelet női már régóta jó példával járnak elől, s ha ezektől kölcsönöznek át a divatot, én nem hiszem, hogy azért a világ kifordulna sarkából. Korunkban a reformok óriási léptekkel haladnak a társadalmi téren, miért tartanók tehát lehetetlennek azt, hogy egykor az egész világ felkarolja az angol nők fönnérintett eszméjét? A történet tanúsága szerint legrégibb őseinknél sem különbözött lényegesen a nők viselete a férfiakétól, s csak miután a mostani hazában letelepedtek, kezdtek lassankint a nők ruházatukat az európai női divathoz alkalmazni.

Viktória királynő még folyvást mélyen gyászolja férjét, miért is elhagyta Londont s csak néha jó windsori kastélyába, megújítandó a sirboltba tett koszorút; ottlétemkor én is láttam egy ilyet, melyet válogatott virágokból a királynő sajátkezűleg font és tett le férje sarkára. Ily tényt látva a nép, még jobban ragaszkodik királynőjéhez, s lesi az alkalmat, hogy rokonszenvvel párosult hódolatának jelét adhassa. Két izben valék tanuja azon lelkesedésnek, melylyel a különben komoly természetű angol a „God save the Queen“ t éneklő: egyszer az udvari színházban, más izben pedig, midőn a Themzén rendezett tűzijáték végével a zenekar rákezdé az annyira kedvelt néphymnust; száz meg százezer ajkról hangzott ez a tolyó mindkét partján egybegyűlt óriási néptömeg által énekelve.

Talán sehol sem látható annyi lovagló nő, mint Londonban a Hydepark lovaglóterén, hová vasárnap kivételével mindennap d. u. egy és három óra közt járnak sétálni atyjok, testvérök vagy lovász kíséretében, ki többnyire igen szép lovon ül, míg maguk a lovagnők jófajta ponykon járnak.

Bocsásson meg a t. olvasónő, ha a tengeri utról mult levelemben foglalt nézetemet jelen soraimban módosítom. Amazt kiállott tengeri betegségem kínos benyomása alatt irtam; míg most, miután igen kedvező időben jöttem át Ostendébe, azt kell mondanom, hogy a tengeri utazás, ha az idő kedvez, a legkellemesebb élvezetek közé tartozik.

Érdekes volt látni a Themzén a számtalan hajót, melyekkel találkozánk; de legszebb látványt nyújtott e folyam ott, hol már a tengerrel egyesül; napkeletkor úgy tünt fel, mint egy kert, melynek virágain lepkesereg lebeg; — a szellő lebegteté a számtalan hajó kisebb nagyobb vitorlát, melyekre a nap sugarai különféle színeket varázsolának. Különös az is, hogy a Themze sárga vize nem tud öszszvegyülni a tenger zöld hullámaival, hanem egész szelvében szabadosan elkülönzött vonalt képez. . . Végre eltűnnek Britania partjai, s az égen és a tengeren kívül egyedül a hajó az, a mit még láthatunk. Sajátosságos, hogy egy ily gyarló faépítményen, melynek csak egy kis hibája elég arra, hogy soha se lássuk többé szeretteinket, — senkinek sem jut eszébe, veszélytől tartani; sokkal biztosabban érezzük magunkat ezen, mint a vasuton, különösen Hol-

landiában s Antwerpen mocsáros vidékén, hol néha egészen rézsut fekszik a vonat, miért is helylyel-közzel csak igen lassan haladhat.

T. G.

(Vége köv.)

Gazdasszonyoknak.

Növénylé.

Végy bazsilikumot, méhfüvet, kakukkfüvet, édes anist, zsályát, petrezselymet, kaprot, zellert, tárkonyt, pórét egyforma mennyiségben, dörzsöld le czukorra egy narancs és egy citrom héját, vagdald apróra mind ez elősorolt zöldségeket, nyomd rá a citrom levét, önts hozzá egy kis jó borecetet is, s hagyd mindezzel egy félóráig lassan tűznel főni. Ezután szüred át finom ruhán e levét s töltsd kis üvegekbe, a melyeket tégy el hűvös helyre. E léből egy-két kanállal ha becsináltakba adsz, igen jó izü lesz az, sőt olyan pecsenyékhez is igen jó belöle adni, a melyek mártással tálaltatnak fel.

Cs. H.

Török pogácsa.

Végy egy negyedrész font finom lisztet, ugyanannyi kukoriczalisztet, tört mandulát, mazsolát, czukrot, és vaját hasonló mennyiségben, egy citromnak megreszelt, vagy igen apróra vagdalt héját, — mindezeket 3 vagy 4 tojás sárgájával össze kell gyúrni. — a gyúrás után tetszés szerinti pogácsáknak kiszaggatni s megsütni, ha akarod, sütés előtt habbal is be vonhatod.

B. Eleonóra.

Irodalom és művészet.

× Mosonyi „Álmos“ című új operáját őszig teljesen elkészítendő; a két első felvonást már befejezte, s így még csak egy felvonás van hátra. A szöveget Szigligeti írta, s mint mondják, igen sikerült. Hiszszük, hogy zenéje is jól fog sikerülni. A nemzeti színház igazgatósága gondoskodni fog, hogy a kiállítás minél fényesebb legyen. Az új dalmű gazdag lesz látványosságokban, a következő jelenetek fordulván benne elő: a hét vezér véresküje, a magyar tündérvilág, a végzetnök, nemzeti gyűlés, lóáldozat, Árpád fölemeltetése, a föld, víz és fű feláldozása Árpád által, Álmos önfeláldozása és égbemenetele, hol Etele, Csaba s a t. ősök szelleme fogadja.

× Rózsavölgyi és társánál legújabbban megjelentek: 1) „Nemzetiségek lantja, mely magyar, szerb, román és tót nótákat foglal magában. Ára 1 frt, 2) „Éljen ő!“ csárdás, zongorára szerzé Csilla Józsi. Ára 60 kr. 3) „Darlárda-négyes,“ zongorára szerzé Nyizsnyay Gusztáv. Ára 60 kr. 4) „Nehéz idők járnak,“ csárdás Csilla Józsi tól. Ára 60 kr. 5) „Reportoir du théâtre national,“ par Amadé Kovaltsik. „Két huszár.“ Ára 1 frt.

× Az „Alföld“ szerkesztését Környey János, Székesfehérvár volt főjegyzője veszi át.

× A „Debreczeni Közöny“ t szerkesztője Prépóst István a jelen évnegyed végével meg fogja szüntetni.

× Tudomásul: „Protestáns Halotti Bucsuztatóim II-ik kötete e napokban sajtó alá megy, alak és szerkezetre nézve az I-ső kötettel egyezni fog. — a hátralevő két kötetre folyvást elfogadok előfizetést, még pedig egy kötetre 1 frt, két kötetre 1 frt 50 krjával. — a III-ik kötet is okvetlen megjelenik ez év folytán.

Az I-ső kötetből néhány példány kapható még Oszterlamm Károly könyvkereskedésében Pesten, vagy nálam. — 1 frt 20 kr. bolti áron. — Kunszent Miklós, augusztus 16. 1862
Marikovszky Gábor.

Budapesti hírvivő.

✂ (Sz. István ünnepe.) Első királyunk ünnepét a testvérfővárosok közönsége szokott ajtatossággal ülte meg. Az ünnepélyes nagymisénél a hercegprimás pontifikált; a körmenetet pedig, mivel ő eminentiája abban gyengélkedése miatt részt nem vehetett, a váci püspök vezette; egyházi szónoklatot Fekete János, szombathelyi kanonok tartott. Az ünnepélyben, melynek az idő is kedvezett, sok ezer ember vett részt; a pesti nép kora reggeltől kezdve egész tíz óráig szakadatlan tömegben özlött át Budára. A lánczhidtársaság aligha protestálna ellene, ha mindennap sz. István napja volna.

✂ (Színházi ünnepély.) Nemzeti színházunk mult pénteken ülte meg negyedszázados fenállásának emlékűnnepét, melyről csak lapunk jövő számában tudósíthatjuk olvasóinkat, addig is közöljük az ünnepély programját, mely következőleg lön megállapítva: „Hymnus“ Köleseytől; prolog Jókai Mórtól, szavalva Jókainé által; „Árpád ébredése,“ előjáték Vörösmartytól (ezzel nyitattott meg 25 év előtt a színház;) népdal-egyveleg, előadva Bognár Vilma, Füredi s az énekkar-személyzet által; jelenetek a „Bánk bán“ tragoediájából; jelenetek Erkel „Hunyady László“ operájából. Képviseelve látjuk tehát az operát, drámát és népszínművet.

✂ (A tervezett magyar gőzhajótársaság) oly biztos reménnyel van létesülhetése iránt, hogy már helyiségéről is gondoskodik leendő hajógyára számára, mely célra az újpesti szigetet szemelte ki, s azt a kincstártól, mint tulajdonostól 32 évre haszonbérbe venni szándékozik.

✂ (A pesti műegylet választmánya) a mult havi tárlatból a következő képeket vásárolta meg: 1) „Eszményi tájkép,“ Garay Kamillától Pesten (50 frt); 2) „Lépesőjelenet,“ Reimertől Berlinben (200 frt); 3) „Életkép“ Lotz Károlytól (50 frt.) Az új havi kiállítás mult kedden nyitattott meg.

✂ (Segélypénz a budai népszínház részére.) Hogy hazánk főrangu leányai közt is számosan vannak nemes gondolkozásu lelkes honleányok, azt már többször volt alkalmunk a legszebb tények elősorolásával bebizonyítani. Örömmel mutatunk be ismét t. olvasóinknak egy ily lelkes főrangu honleányt gr. Zichy Pálnéban, a kinek leginkább köszönhető, hogy a parádi Annabál nemcsak a vigalom, hanem egyszersmind a jó cselekedet színhelye is lön. Ugyanis a nevezett delnő azt indítványozta, hogy a tánczvigalom sorsjátékkal köttessék össze a budai népszínház javára; e nemes indítvány viszhangra találván, a sorsjáték létrejött, még pedig a legszebb eredménnyel, úgy, hogy a mondott célra 264 frt tiszta jövedelem folyt be.

✂ (Ritka becsületesség.) E napokban történt, hogy egy uriember valamelyik bérkocsiban felejté tárczáját, mely 1800 frtnyi összeget tartalmazott. A bérkocsis oly becsületes volt, hogy maga kereste föl a tulajdonost, s visszadta neki a tömött pénztárczát. Lám, ily emberek is találkoznak az annyiszor szidott, annyiszor lehordott bérkocsisok közt!

✂ (Per egy színmű előadása miatt.) A „Tannhäuser parodiája“ című bohózatot az ujtéri német színházban is előadták; ez ellen Molnár tiltakozott, miután a nevezett mű előadásának jogát fővárosunkban egyedül ő birja. Pestváros polgármestere, hol a tiltakozás történt, Molnárt a rendes bírósághoz utasította. Most tehát per foly a két igazgató közt.

✂ (Dinnyeünnepély.) Mult vasárnap Rákos Palotán dinnyeünnepély volt, mely a közönség legnagyobb megnemelésére ütött ki. Étél kevés volt, s a mi volt is, rémségesen meglátszott rajta, hogy nem magyar gazdasszony készítette. A dinnye sem volt lét országra szóló. A cigánybanda eleget iparkodott, de mi haszna, ha nem sokat tudott. Mindehez kár volt azt a nagyhangu programot írni, mely a dinnye-ünnepélyt „a társadalmi viszonyok fejlődése népnepének“ nevezte el, dicséretreméltó szerénységgel. De igaz! majd elfelejtettük megemlíteni, hogy a közönség oly meglepetésben is részesült, mely nem volt a programmban. Állt pedig e meglepetés egy hatalmas — záporból.

✂ (Mitől félhet Pest városa?) A löportornyok folytonosan ki vannak téve azon veszélynek, hogy a legkisebb szikra is légbe röpítheti őket. Az utóbbi hetekben két ily eset Olaszországban s egy a simneringi mezőn fordult elő, melyek folytán a közönségben is aggályok támadtak, miután a pesti löportorony, melyben rendszeren 1500—2000 mázsa löporkészlet szokott lenni, a vasuti indóház, a városliget, s tehát a főváros egyik legélénkebb részének közvetlen közelében van; s így fellobbanás esetében rémitő szerencsétlenség történnék. Pestváros tanácsa már boldogult József nádornál s 1860-ban Albrecht főhercegnél is tett lépéseket a löportoronynak távolabb helyrei áttétele iránt, azonban a dolog mindkét esetben abban maradt; vajha ujjal kopogtatna az érdemes tanács illető helyen, mert megvalljuk, nem igen vágyunk a röpülés dicsőségére, legalább addig nem, míg Rosznau burkus doktor az általa feltalált röpülőgépet el nem készíti.

✂ (Gyümölcs- és terménykiállítás.) Kétségkívül érdekelni fogja t. olvasónőinket azon gyümölcs- és terménykiállítás, melyet a jövő ősszel Kubinyi Ágoston, b. Nyáry Gyula és Girókuti P. Ferencz a Muzeumban rendezendnek. A program közelebb jelent meg. E szerint a kiállítás nov. 1-én nyílik meg s nov. 15-én záratik be. Kiállítási tárgyak: mindennemű gyümölcs, zöldség, virág, szőlő, gabona, kender, lenmag, keményítő, len, fonal, vászon, erdei fadarabok, méhészeti és selymeszeti tárgyak, mindennemű gazdasszonyi cikkek, mint: sajt, vaj, kenyér, tésztaneműek, befőzött s aszalt gyümölcsök sat. A legkitünőbb tárgyak ezüst- és bronzérmeket, jutalompenzket és dicsérő okleveleket nyernek. A kiállításhoz járulási szándék okt. 1-ig a magyar kertészgazdasági ügynökségnél (József tér 14. sz.) bejelentendő; a kiállítási tárgyak pedig a kiállítás megnyitása előtt 4 nappal a Muzeumba, a „kertészgazdasági tárlat rendező választmányához“ küldendő be. Hiszszük, hogy hazánk leányai annál örömebb járulnak e vállalathoz küldeményekkel, mert a jövedelem szent célra, u. m. a Muzeum, a budai népszínház s a magyar gyümölcsfajokat rajzoltató vállalat javára fog fordíttatni.

✂ (Apró hírek.) Beregszászi, egy pesti népzenetársaság felszólítása folytán művészeibb szerkezetű cimbalom készítésén dolgozik. — A Wurm-udvart a Dorottya-utczában szállodává szándékoznak átalakítani. — Pestváros hatósága elrendelte, hogy minden háztulajdonos köteles háza előtt járdát készíttetni. Csak aztán a rendelet papiroson ne maradjon. — A pesti kegyesrendiek, főgymnaziumi épületeket egy háromemeletes udvari szárnyépülettel fogják bővíteni, mert az eddigi helyiségek a tanuló ifjuság nagy számánál fogva nem elég terjedelmesek. — Azon halálos ítélet, melyet a pestvárosi törvényszék Wanisch Ferencz, feleséggyilkos szabólegényre kimondott, felsőbb helyen börtönbüntetésre lön megkegyelmezve. — Pestváros hatósága f. évi febr. 12-ike óta 765 engedélyt adott különféle iparvállalatok megkezdésére. — Pompéry Jánosnak még hátralevő büntetésidőjét elengedték, minek következtében e hó 17-én elhagyta börtönét.

— Az árvaleány-intézet növendékeinek számát hatról tizenkettőre szaporítják. — A Lendvai-pár legközebb B.-Gyarmaton fog vendégszerepelni. Bizonyosan szíves fogadtatásban részesítik a fiatal művészpárt. — Szigligeti Anna nemzeti színházunkhoz szerződötve van. — Csernovics Péter mácsai urodalmát gr. Károlyi György vette meg Legalább magyar kézben marad. — Almásy Pál, volt országgyűlési képviselő, szintén palotát épített a Muzeum mögötti homoksivatagon.

Nemzeti színház.

Augustus 21-kén. —

Aug. 14-kén: „Troubadour“ Verdi operája, Brenner Jenni k. a. mint vendég. — Aug. 15-kén: „Házassági három parancs“ Szigligeti vigjátéka. — Aug. 16-dikán: „Az elizondói leány“ és „Denis ur és neje“ Offenbach operettejei. — Aug. 17-kén: „A nőuralom“ Szigligeti vigjátéka. — Aug. 18-kán „A kunok“ Császár operája. — Aug. 19-dikén: „A sevillai borbély“ Rossini operája, Brenner k. a. mint vendég. — Aug. 20-dikán a színház zárva.

Megértük e héten azt a csudát is, hogy Ellinger nem kiabált; a „Troubadour“-ban történt ez a csuda; igaz, hogy akkor nem is tudott énekelni, hanem azzal ő bizony már nem törődött; ő el akar menni Rotterdamba, és minthogy az ilyen „hip-hop“-féle távozás egy nemzeti színháznál nem igen járja, hát — legalább hangját küldte el tőlünk, minket pedig „szép szemeivel“ — mint mondani szokás — akart gyönyörködtetni. A közönség azonban nem Ellinger ur szép szemeiért szokott a színházba járni és egynehány indignált ajak olyan tisztességesen kipiszegte, hogy füttyölésnek is beillett; a higgadtabb rész pedig ellenkezőleg tön; ugyanis látva, hogy Ellinger ur a közönséggel akarja éreztetni elnemtávozhatása miatti nagy lelki háborgását, midőn legkiállhatatlanabban nyivákol, olyan éljént csapott neki, hogy Ellinger ur majd sirva fakadt szégyel-tében. Hogy is ne! megéljenezni őt, mikor nyivákol! föltenni róla, hogy ő nem tud különben! Hahó! — gondolható Ellinger ur, és ebbeli nagy boszuságában aztán akkorákat kiabált, hogy reszkettek a falak, már tudniillik a színpad papírfalai. Ezzel vége lön az előadásnak, de nem az Ellinger és az igazgatóság közti perpatvarnak; és e szerint „reményünk“ lehet, hogy még többször lesz szerencsénk ilyen ritka műélvezetteljes operaestékhez. Hiába, a művészeknek kiváltsága van, tetszésök szerint bánni a közönséggel, kivált pedig olyan „tömerdek“ művészeknek, mint Ellinger ur!

Ez este és a „Sevillai borbély“-ban hallottuk Brenner kisasszonyt, hazánk kedves leányát és a prágai színház tagját. A kisasszony valóban hazánk leánya, mert igen csinos; iskolája is igen jó; azután jó hosszú lélegzettel és tulajdonképen két hanggal, egész szerepeket tud énekelni, látható megerőtetéssel ugyan, de ez nyilván csak a pesti nemzeti színpadon rontja az előadás hatását; mert tudva van; hogy a mi színpadunknak meglehetősen rossz az akustikája, újból kellene tehát színházunkat építeni, hogy a tisztelt művésznő állandó és megállható tagja legyen.

A drámai előadásokat illetőleg mindennek előtt a „Nőuralom“-at kell megemlíteni; gyönyörűen adták; Feleki-Munkácsy Flóra fényes tehetségének egész szeretetreméltóságában adta az uralkodásra vágyó nőt; épen olyan szépen játszottak Lendvai és Feleki; Szilágyiné szerepét pedig ma a fiatal Szigligeti Anna k. a. adta, a ki a hirtelen és nem a legfinomabb módon elbocsátott Nagy Luiza helyébe van szerződötve; Szigligeti Anna szép fiatal tehetség, de a kedves Szilágyinét még sem tudta velünk elfeledtetni.

Budai népszínház.

Aug. 13-kán „A szegedi kupecz“ népszínmű. — Aug. 14-kén: „Egy nő k az ablakon kiugrik“; francia vigjáték. — Aug. 15-kén: „Ördög része“ — Aug. 16-kán: „A falusi egyszerűség“ németből fordított vigjáték. — Aug. 17-kén: „Stern Izsák“ vigjáték. — Aug. 18-kán: „Kemény Simony“ Kisfaludy Károlytól. — Aug. 19-kén: „A rokkant huszár, Szigeti népszínműve.

Mindenfélék.

‡ (Merénylet.) Varsóban a merényletek napi renden kezdenek lenni. F hó 15-én este Wielopolszki ellen a ki nyílt kocsiban járt a városban, ismét merény követtetett el, és pedig ezuttal törrel. A tettes kit azonnal elfogtak, Rjontsa János nevű könyvnyomdász. A tördőfés csak a kocsit találta, Wielopolszki sértetlen maradt. A tettesnél talált tör megvizsgálatván, kitünt, hogy meg volt mérgezve. — Jaroszinszky Lajos szabólegényt, ki a minap Konstantin nagyhercegre rálőtt, halálra ítélték, de a nagyherceg a halálos ítéletet illetőleg megkegyelmezett neki.

‡ (Versenyfutás a gőzmozdony és egy őzbak közt.) Midőn f. évi jun. 8-án, körülbelül két mérföldnyire Wauzekától a vasuti vonat a legnagyobb sebességgel haladt, épen a vonat előtt egy nagy őzbak kelt föl fektéből, s elkezdett nyargalni a mozdony előtt. A mozdonyvezető, kinek a jelenet megtetszett; erősebb fütést parancsolt, s a versenyrei kihívást elfogadta. A nemes vad nyíl gyanánt iramodott, s a vonat dühös sebességgel követte. Körülbelül $\frac{3}{4}$ mérföldnyire az őzbak igen szépen győzte, minden egyes ugrással 20-30 lábnyi tért hagyván hátra; ekkor azonban hirtelen úgy tetszett, ereje kimerült, s azért félreugrott a mozdony elől. De midőn az első embert a mozdonyon megpillantotta, dühösebben, mint valaha, kezdé meg ismét versenyfutását; most azonban igen szerencsétlenül, mert a gerebb megragadta s a vonalról félredobta, mi által két lába kitört. A szegény állat kétségtelenül a legkinosabb halállal lakolt vakmerőségeért, hogy erejét összmerte mérni a gőz ropant erejével.

‡ (A műveltségi állapot Porosz Sziléziában) oly gyarló lábon áll, hogy mint nemrég a porosz követek házában az oktatásügyi miniszter kijelenté. a mondott tartomány nagy részében alig található falusi bírót, ki írni és olvasni tudjon. Pedig hát Porosz-Szilézia is német tartomány volna, s a németek az egész világ civilizátoraiul szeretnék magukat feltolni.

‡ (Új felfedezés az énekművészet terén.) Koppenhágában jelenleg rémitő nagy furórakat csinál egy véletlenül felfedezett új hőstenor, kinek becses neve: Nyrop. Emlékpénzeket nyomtatnak tiszteletére s a legelső költők megéneklék. Ez a boldog szerencsefia egy tengerparti falucskából való, hol sokáig mint egyszerű halász élt. Hangját véletlenül fedezték fel, s alig két évi iskolázás után most szinte kocsiszámra kaszálja a babérokat.

‡ (A londoni britt Muzeum) ez évben 224,000 frtot fordíthat tudományos és művészeti czélokra, névszerint könyvekre 100,000, kéziratokra 30,000, régiségekre 20,000, rajzokra és fametszetekre szintén 20,000 frtot s így tovább. Mikor követ-heti e példát a mi Lázár-Muzeumunk!?

Divattudósítás.

Legyenek áldottak érte őseink hamvai, azért is, hogy a gyönyörű magyar nyelvet feltalálták, és azért is, hogy a divatot: divatnak nevezték el. Milyen bajom volna ma nekem, ha e szónak olyan merev értelme volna, mint például a francia: „mode“-nak, melyet csak is az öltözékre lehet használni! mikor e héten semmi, de semmi sincsen, a mit az öltözéket illető figyelemre méltót Kegyetekkel közölhetnék! Ugy vagyunk, mint néhány héttel ezelőtt; a magyar viselet hívei nem fogytak, sőt a hűvös esték beálltával sűrűbben találkozunk magyar női öltözékekkel az utcán, ámbár én, megvallom, nem nagy barátnéja vagyok az efféle „kétszínűség“-nek; a ki igazán szereti a magyar ruhát, az nyáron csak úgy, mint télen, házi csak úgy, mint nyilvános körökben, köz- csakugy, mint ünnepnapokon abban járjon; telik miből; elég változata van e kedves ruhának, még akkor is, ha a G a r i b a l d i - n g e t nem ruházzuk is föl magyar polgári joggal; és egyik változat szebb a másiknál; nem szükség tehát hétről hétre, vagy óról óra új találmányok után kutatni a szabóművészet egén; és azonképen nem szükség minden héten e rovat alatt csak a ruhák minémüségéről szólni; szólhatok én akármi más szép és kedves szokásról, azért mégis: divattudósítás lehet a neve; mert hisz: divat csak annyit tesz magyarul, mint igen elterjedt szokás, nemde kedves barátnőim!

És ugy-e bár örülnek már, hogy valami okosat is hallanak egyszer tőlem! De fájdalom, csalódnak reményökben. Mert ez egyszer ismét csak az öltönyökről kell írnom; tartozom vele Kegyeteknek és a magyar viseletnek. Tudják-e tehát, mint jött, hogy az idegen divat nyár elején sűrűbben lett látható? úgy, hogy a szabók „oktroirozták“ azt azokra, kikre lehet oktroirozni. A dolog így történt. Midőn a hölgyek mind tökéletesen el voltak látva nemzeti ruhákkal, akkor kezdék belátni „emberképész“ uraim, mi nagy vész fenyegeti keresetűket; a magyar divat már magában is olyan szép, hogy nem kell, de nem is lehet azt minduntalan újabb újabb férczelés által össze-vissza tarkázni; egy-egy szabás évekig egyformán kedves, egyformán divatnak maradhat meg; igen de e mellett mi lesz a tü és czérnából? Nagy bölcsen kiokoskodták tehát, hogy ők bizony visszaállítják a régi „módi“ korszakát, a melyben minden héten borura derüre új inczifinczikkal föl lehet czifrázni a ruhát és e szerint minden héten új ruhával lehet kívánatos (!) mennyiségben boldogítani a világot!

Igen, igen, kedves barátnőim, ez tény; először is az ugynevezett „divatmütárok“-ban keletkezett a ruhareactio eszméje; és akadt is mindjárt egy-két h o s s z u h a j u delnő, a kik engedték magukat befenni általuk; hogy is ne! csak a külső hiuságot kellett azokban felköltetni, csak azt kellett velők megértetni, hogy ezentúl minden héten új ruhát kapnak, és a nagy gyermekek legott készen voltak, kitörülni három évet a maguk és a nemzeti divat életéből.

Ez oka a ruhakrizisnek, mely azonban ismét elmulóban van; szabómaneuver volt az egész, de — csütörtököt mondott; a magyar hölgyek sokkal állhatatosabbak, és sokkal szilárdabbak, semhogy bábjátékot lehetne üzni hajlamaik és meggyőződéseikkel. Most meg azt olvassuk a lapokban, hogy Párisban egy szindarabot adnak elő, a melyben a magyar csizma van

gúny tárgyává téve; bizonyára ezt is szabók iratták; hogy is ne! a magyar divat által tetemesen csökkent a külföldi ruhák Magyarországra hozatala, a cylinderektől kezdve, le az „istibli“-ig; vissza kell tehát foglalni az elvesztett tért; a hölgyeknél nem sikerült, hát a férfiaknál kísértik meg. Hanem azért hiszem, hogy előbb sikerül Napoleonnak megfejteni azt a bizonyos csizmát Europa lábán, mint ama francia szindarabnak a magyar emberrel a csizmát megutáltatni.

Rejtvény.

Gulyás Amáliától.

5. 8. 7. Tiszta lelkek égi szárnya.
4. 2. Szükséges ez a konyhába';
5. 1. Régen szoktak ezzel vinni.
9. 11. 6. 7. Ily néven több nőt neveznek;
1. 12. 3. 4. 5. Így meg férfit szoktak hívni.
10. 7. 13. 7. Száját soknak égeté meg.
1.—13. Egyik régi büszkeségünk.

Megfejtési határidő: **september 23-ka.**

A 29-dik számban közölt rejtvény értelme: S a r k a n t y ú.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Kovács Irma, Nagy Flóra, Kéti Irma, b. Stachelhausen Gizella, Szelényi Károlynő, Csahy Amália, Pongrácz Katalin, Jaross-Lipovniczky Nepomuczéna, Viertel Aloizia, Oláh Irma, Guoth Ida, özv. Domahidy Károlynő, Fogler Paulin, Marggraf Hermin, Szabó Julia és Pollin, Kondi Julia, Kaiser Gabriela, Pete Lányi Angela, Zachariás Alajosné, Gyórfy Szerén, Teszari Ida, Glac Mária, Egervary Tuboly Emilia, Bauer Karolina, Boronkay-Csicserei Lila, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicserei Mariska, Fekete Flóra, Kövér Laura, Oláh Julia, Tóth Hermina, Baranyi Károlynő szül. Nagy Rebeka, Melczer Armina, Pálffy Stelczer Eliza, Sternné-Pserhofer Ilka, Pap Nina, Évva Ferencznő, Pongrácz Julia, Berzsényi Cornélia, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Németh Giczey Teréz, Muricsányi Kristófné, Palocsay Penelope Irma, Samay István, Fischer Riza, Büttner Lina és Julcsa, Persián Eliz, Kossa Gusztávné, Madarász Emma, Lévy Berényi Julia, Csanády Kálmánné, Poninger Laura, Szokolay Zsigmondné, Nagy Emilia.

A „világzsabadság“ megfejtését utólag beküldé: Kossa Gusztávné, Angyal Hanekker Janka, Poninger Laura.

TARTALOM.

Virágok művelt hölgyek számára, Marikovszky Gábortól. Eskü, Tóth Kálmántól. Mátyás király első mátkája, Szathmáry Károlytól. A fenyvesekben, Váray Ivántól. A madárvilágból. Két megtért szív, Rajkai F.-től. A tuileriák kertje, Börne után Beszegtől. Gondolatszikrák B. L.-tól. Egy hét története. Külföldi levelek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: K é z i m u n k á k m i n t a l a p j a. (Magyarozatát a jövő számban adjuk.)

34-dik szám.

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 24. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|-----------------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért **6** uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

| Honapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------------|-----------------------|-------------|----------|-----------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugat p. | |
| 24 Vasárnap | E 11 Bertalan | E 10 Bert. | 12 G 11. Phot. | | 5 10 | 6 55 | 28 |
| 25 Hétfő | Lajos király | Lajos | 13 Maxim | | 5 11 | 6 53 | 29 |
| 26 Kedd | Samueli próf. | Sámuel | 14 B. A. f. b. v. | | 5 12 | 6 51 | 30 |
| 27 Szerda. | Kalaz. József | Soma | 15 N. B. Assz | | 5 13 | 6 49 | 1 Elul |
| 28 Csüt. | Ágoston püspök | Csilla | 16 Diomedes | | 5 14 | 6 47 | 2 |
| 29 Péntek | K. János fejev. | János fő vét. | 17 Miron v. | | 5 16 | 6 46 | 3 |
| 30 Szombat | Limai Róza sz. | Benő | 18 Florus. | | 5 17 | 6 44 | 4 52. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Keszthely, aug. 1. (Eredeti levél). (*Prielle Kornélia vendégszereplése Szuper színtársulatánál. — A keszthelyi fűrdő.*) Prielle Kornélia az általánosan tisztelt művésznő minket is meglátogatott, s nemcsak jeles játékaival, de kellemes társalgási modorával is kedvessé tette magát előttünk.

Összesen hatszor lépett föl a következő darabokban: Kaméliás hölgy, Angyal és Daemon, Szerencse gyermeke, Női harc és Czigány. Játéka birálatába annál kevésbé bocsátkozhatom, mert a t. művésznő hirneve ugyanis eléggé ismeretes országszerte. Csak annyit mondok tehát, hogy minden egyes föllépte ünnep volt az itteni színházba járó közönségre nézve, mert művészi játéka mindannyiszor új meg új élvezeteket nyújtott. Szuper ur elismerő köszönetünkre tette magát érdemessé, midőn ily kitünő tehetség fölléptetéséről gondoskodott.

A mi az itt működő színtársulatot illeti, ez egyike a legjobban szervezett vidéki színtársulatoknak. Tagjai közt vannak igyekező, szép tehetségek, de vannak más részről olyanok is, kik nem veszik maguknak azt a fáradságot, hogy szerepeiket kellőleg betanulják, s ennek aztán az a természetes következménye, hogy akadoznak, mi épen nem szolgál a színpadi illusio előmozdítására, a nélkül pedig a színi előadás nem sok élvezetet nyújt. De szóljunk valamit az egyes tagokról. Károlyi, főleg az agg szerepekben, jeles színész. Jánosi és Császár szép reményekre jogosítanak; bennök a tehetség igyekezettel párosul, s e mellett csinos színpadi alakok mindketten Szuper jó komikus, gyakran megnevetteti a közönséget. Molnár igen jó színész, s a mi benne legdicséretesebb, mindig tudja szerepét. A nők közül Mátyásiné, Szuperné és Károlyiné, mindegyik a maga szerepkörében elismerésre méltó tehetség. Révainé is jól játszik, csak az kár, hogy néha nem elég hangosan beszél. Az igazgató urat figyelmeztetjük azon rakoncátlan viseletre, mit néha a karzaton tapasztalhatunk annyira, hogy csaknem kénytelenek vagyunk az előadást ott hagyni. Nem lehetne ezen valahogy segíteni?

Fűrdő-idényünk igen szép; vendégeink száma ez idén már meghaladta a 400-at. Ugy látszik, hogy Keszthely lehetne valamivé, ha közszellem tudna benne kifejlődni. Hajlandók vagyunk hinni, hogy lassanként ez is meglesz. Összetartás és szilárd akarat leghamarabb célhoz vezetnek. y.

Kun-Szent Miklós, aug. 12. (Eredeti levél.) (*Jóteknony célú sorsjáték. — Kegyes hagyomány. — Marhavész. — Aratás eredménye.*) Fölkértek, hogy egy igen nagyszerű sorsjátéki nyereményt említsek meg ritkaságképen. Bizonyos városban ugyanis, hol igen szép számu az intelligens osztály, közelebb jóteknony célra sorsjátékot rendeztek, melyen a nyeremények különféle női munkákból s más értékes ajándéktárgyakból álltak. A sorsjegyekből k.-szt.-miklósiak is vettek, és mily hallatlan szerencse! Fortuna istenasszony jóvoltából nyertek! Ki hitte volna, hogy a k.-szt.-miklósi sorsjegy tulajdonosoknak oly iszonyu, rémitő, borzasztó szerencsájük legyen valaha!

nyertek e boldog halandók egy-egy — 2 krajczáros pipát, még pedig ezt is csak úgy szár nélkül!

Igen szép az a jóteknony ezéllal összekötött sorsjáték, csak aztán vigyázzunk, hogy azzal se magunkat ki ne nevetessük, se pedig mást egy 2 kros tárgy, plane pipa odavetésével ki ne gúnyoljunk.

Mintegy 4 héttel ezelőtt hunyt el Barna József polgártársunk, ki városunkban azzal örökitette meg nevét, hogy a helybeli reform. egyház és iskola részére 1600 forintot hagyományozott végrendeletileg. Ily nemes tény, mint a buzgó vállalosság kifolyása, méltó arra, hogy buzditó példaul országszerte köztudomásra jusson. Jól esik, önző korunkban ily tényeket följegyeznünk.

Mult hóban a marhavész erősen pusztított határunkban, s az óvszerek gondos alkalmazása daczára, több polgártársunk érzékeny veszteséget szenvedett marhái elvesztése által, mi a jelen pénzsűk világban kétszeresen súlyos csapás az illetőkre nézve.

Az aratás vidékünkön befejeztetvén, földműves gazdáink a nyomtatáshoz fogtak. Az eredményt illetőleg úgy mondják, hogy a gabona, bár szalmára nézve kevés, de szemre nézve meglehetősen fizet, egy csomó (17 kéve) megadja a két vékát, a szem, a kedvezőtlen időjárás daczára is, kielégítőleg teljes.

r. l.

Karlsbad, aug. 12. (Eredeti levél.) (*A fűrdővendégek száma s különfélesége. — Az itt mulató magyarok. — A magyar ruha és magyar zene. — A magyarok és lengyelek barátkozása. — Dr. Balassa nőstülése. — A németországi természettudósok közgyűlése. — Karlsbadban nincs fényűzés.*) Karlsbad a világ leghíresebb fűrdői közé tartozik. E csehországi fűrdőhelyet évenként 8—10 ezer vendég látogatja. Folytonos emelkedését gyógyerejü hévforrásainak, gyönyörű fekvésének és czélszerű berendezésének köszönheti. A világ minden részeiből gyűlnek ide a vendégek, s a gyógyforrásoknál a forró égőv szülötte mellett, gyakran látható a fagyos észak fia.

Hazánk minden évben kellően van itt képviselve, s mivel természetünkben van a bőkezűség, a magyarok mindig igen szívesen látott vendégek. Nemzeti viseletünket nemcsak fel-tűnőnek, de szépnek is találják a távolhoniak, s nem egy példa van reá, hogy utánozzák is. Kivált a női öltönyöket dicsérik s azokat igen díszeseknek, a jó izlés minden követelményeivel megegyezőeknek mondják. Ilyenek hallatára, szerettem volna olyan magyar hölgyet látni közelemben, a ki szép ősi viseletünket amugy könnyedén cseréli fel az idegennel, — hogy pironkodva hallaná e részre hajlatlan bírák ajkairól elítéltetését!

De a fűrdő részéről is van itt némi figyelem a magyarokra. A helybeli zenekar néha egy-egy magyar operadarabot vagy népdalt is játszik, s olykor a színházban a magyar életre vonatkozó darabokat adnak. Mint különösséget említem fel, hogy egy alkalommal, midőn a „Der Zigeuner“ a (Czigány)

czimü énekes bohózatot adták, a nyitányt a „Szózat“ dallamával kezdték, s „Jaj be hamis a“ ismeretes népdallal végezték be. — A magyar zene is megtette hatását azon vendégekre, kiknek még nem igen vala alkalmuk azt hallani.

Az egész fűrdői vendégek előtt föltűnő itt a lengyeleknek és magyaroknak egymáshoz való ragaszkodása. Ugyanazon vendéglőkbe és kávéházba járnak, s egymáshoz rokon-szenvűknek, a hol csak alkalom adatik reá, nyilvános jeleit adják.

A napi beszélgetés egyik főtárgyát e perczen itt világszerte ismert jeles orvosunk, dr. Balassa J. házassága teszi, ki egy szegény sorsu karlsbadi polgárleányt vett nőül. Az esemény a szív érzelmeinek hatalmas volta és a mellett szól, hogy a nagyszellemű emberek keveset törődnek a világ előítéleteivel. Adja Isten, hogy e házasság teljes mértékben boldogítsa hazánk e kitűnő fiát!

A fűrdőhely még folyvást élénk, az eltávozottakat újonnan jött vendégek pótolják. September hóban itt a németországi természettudósok fogják ez évi közgyűléseket tartani s hihető, hogy ez időben Karlsbad a legnépesebb lesz. A gyűlés fényes ünnepélyekkel leend összekötve, ezt már azon nagyszerű előleges intézkedések is sejtetik, melyeket a város ez alkalomra a fűrdőhely főbb és szebb pontjain teszen.

A mi Karlsbadot a többi külföldi fűrdők fölött ajánlja, még az, hogy itt nincsen annyira divatban a fényűzés, mint más fűrdőkben. E körülmény a természetes egyszerűséget s a finom izlés mellett a takarékoságot kedvelő hölgyekre nézve igen örvendetes lehet.

B. I.

Ipolyságról a következő mulatságos dolgot írják: Az ipolysági megyei börtönből vagyis inkább a külső közmunkáról egy vizsgálat allatt levő rab megszökött, s utja közben egy ismerősétől visszaizente: „Tisztelem a nemes vármegyét; nagyon hamar becsiptek, hogy otthon dolgaimat sem rendezhettem. Tudom, hogy legalább másfél évet kapok, de azért mihelyt rendbe jövök, negyed napra berukkolok, mert tudom a regulát.“ És azon ember, (kiszolgált katona) szökése után negyednapra pontosan berukkolt! Sejtelve sem csalta, mert különféle tolvajlásaiért másfél évi börtönre ítélték.

Kis-Körösön, Petőfi születéshelyén [a nagy költőnek emléket állítottak az evang. tanoda előtti téren. Az emlék Petőfinek fehér kőből faragott 4 láb magas mellszobra, mely 10 láb magas kőtalapon nyugszik. Felirata következő: „Petőfinek Kis-Körös és vidéke.“

Temesvárott f. hó 13-án elbunyit Gyika Tivadar a megye egyik legbuzgóbb, leghivebb s elveiben következetes előharczosa.

Szolnokon Reményi Ede e hó 12-én hangversenyt adott, hét országra szóló lelkesedés közt, igen fényes közönség jelenlétében. A kitűnő zenész otléte alatt a legnagyobb vendégszereteten részesült. Másnap a Váradi Kadet Miska szolnoki cigány zenésznél tartott lakomán is jelenvolt Reményi, midőn a nevezett zenész öcsöce menyegzőjét tartá, s ott is remek játékkal gyönyörködteté a lakodalmas népet.

Tordán egy majdnem 90 éves agg lőtte magát főbe búskomorságból.

S.-A.-Ujhelyről írják, hogy Kazinczy Ferencz széphalmi birtokán, mely jelenleg az ország sajátja, több elavult épületet újból építenek; azonban a felügyelő ur kontárokra bizta az építkezést; holott pedig akadtak volna S.-A.-Ujhelyen derék építészek, kik hazafias érzelmöknél fogva csekély összegért elvállalták volna az újításokat. Atalában a felügyeleti eljárás ellen sok a panasz. Reméljük, hogy a m.

tudóstársaság, melynek felügyelete alatt áll a nevezett birtok, sietni fog a bajon, ha az csakugyan létezik, segíteni.

Szegeden a főgymnasium igazgatóságához felsőbb rendelet érkezett, mely szerint a német nyelv a jövő tanévben már mind a 8 osztályban kötelezett tantárgy leend, s a német irodalom története német nyelven fog előadatni. — A szegedi nőegylet közelebb tartott gyűlésén elnökül Berczy Antalné, s alelnökül Szarvadi Vilmosné urhölgyek ujjal megválasztattak. — A szegedi Kazinczy-téren rókát lőttek. — Kemény Nánjorné Szegeden új nőnevelőt nyitand.

Holdmező-Vásárhelyen közelebb két uri ember igen eredetileg mulatta magát. Fogadtak ugyanis 10 frtban, hogy egy a másikat a város széleig kitolja, s ennek folytán a furcsa kejtetés meg is történt.

Nay-Szombatban egy 40 éves festőlegénynek 30 frtos óráját ellopták, mire a károsított bújában felakasztotta magát. Ha így megy, lassankint oda jutunk, hogy a kinek törtenetesen a tyukszeme fáj, az is kapja magát, s véget vet a tyukszemfájdalom miatt elviselhetlenné vált kinteljes életének!

Pozsonyban egy levélhordó, megemlékezvén Kallab nagy viselt dolgairól, egyet gondolt s aztán kapta magát, egy levelet, melybe 400 frtos váltó volt zárva, elsikkasztott. De lépén akadt a jó madár s most börtönben ül.

Megbízások tára.

Tapolcsányba, B. L. urhölgynek: Szives örömmel küldtük el.

Udvardra, L. B. J. urhölgynek: Igen örültünk a tetzésnek, melyben küldeményünk részesült; az újabb megrendeléseket is szivesen várjuk.

Szajolra, D. B. urhölgynek: El van küldve.

Radványba, B. K. P. urhölgynek: Kezei között van-e már?

M. Szigetre, B. L. urhölgynek: Rögtön elküldtük, meg volt elégedve vele?

A. Bogátra, M. L. urhölgynek: Köszönet és szives üdvözet.

Ungvárra, Cs. L. kedves barátnőmnnek: A többit is elküldtük; megjött-e már?

Borberekre, Sz. K. urhölgynek: Aggódtam, mert sejtettem, a miről értesít!! Csakhogy jobban van már! A megrendeltet azonnal elindítottuk!

N. Várad, Cs. K. urhölgynek. Mentse meg az ég jövőben hasonló bajtól!

Györökre, D. L. urnak: El van intézve. Az ígértet pedig szivesen látjuk.

Sopronba, P. St. E. urhölgynek: Ezer köszönet!

Püspökladányba, Sz. Zs. urhölgynek: Legközelebb kezei között lesz a küldemény.

Tordára, K. L. urhölgynek: Megjött, átadtuk.

Pestre, Cs. H. urhölgynek: Mig szóval mondhatom, fogadja itt legszivesebb köszönetemet.

Lengyeltötiba, S. R. kedves barátnőmnnek: Szegény ember szándékát a jó Isten...

Hidvég, S. I. urnak: Előre is ezer köszönet és szives üdvözet.

Rozsnyóra, S. P. urhölgynek: Ügyekezni fogok, hogy e megtisztelő bizalmat jövőben is megérdemljem.

Szerkesztői nyílt levelek.

Abonyi Lajosnak. Csak már meg is volna az ígért munka.

Gr. Lázár Kálmánnak. Hol késik?. Kivált pedig a beszélynek örülnék. de nagyon.

Orbán Balázsnak. Köszönettel vettük; hanem az a másik még is késik!

Nemes Albertnek. Mikor remélhetjük az ígért beváltását?

Papp Miklósnak. Igen, igen kérjük az ígértet.

Marikovszky Gábornak. Magánlevelet irtunk.

Alsó-Bogát M. L. urhölgynek. Igen köszönjük; csak hogy a 2-dikat most nem szabad emliteni, különben a mi szemünk is „könnyessé válnék“ tőle.

K-r M. urhölgynek. Ezer köszönet. Bizony nagy költő volt ez; Vörösmartyig nem volt nagyobb nála.

Ifj. Kun Pál urnak. Becses küldeményét köszönettel vettük. Nagyobb munkát is szivesen közölnénk a képzeletgazdag keleti költőktől.

„Első utam“. Szép, meleg érzelmek, de kissé pongyola kivitel; ugy-e bár, nem sajnálja a fáradságot és átdolgozza? A másik küldemény igen kedves.

„Mi lesz dijad.“ Nem eléggé gördülékeny.

„Hol születtem“. Igen csinos, de más okból nem lapunkba való.

„Két sirhalom“. Csinos, sőt némi kis igazítás után szép is volna.

Paris. T. Bélának. Becses küldeményét fájdalom, csak a jövő héten használhatjuk; későn vettük.

H I R D E T É S E K.

KILIAN GYÖRGY

magyar egyetemi könyvtáros és kiadónál **Pesten**, s általa minden könyvtárban Magyarhonban megszerezhető:

JÓZSA.

K ö l t e m é n y e k

Irta Ponorí Thewrewk Emil.

A költő arczképével. Nagy 16-rét. Vörös vászonba, aranyvágással kötve 3. ft. uj p.

Alólirt könyvkereskedés a t. cz. közönség figyelmébe ajánlja e művet, s nem mondunk sokat, ha lantos költészetünk egyik legszebb nyerevényének nevezzük. Minden benne foglalt költemény egy darab élet ritka plastikával s oly pszichologiai mélységgel előadva, minőt csak kevés költőknél találunk. Nyelvük ment minden magyartalan pongyolaságtól, valóban költői erőteljes rhythmusok a lehető legtökéletesebb s mutatványul szolgálhat mind annak, ki hazánk édes nyelvének ebbeli tökélyét élvezni óhajtja. Reméljük, hogy a mint az eddig kézen forgó példányok a legszebb hatást gyakorolták, ugy a nagy közönségtől is e mű örömmel fog fogadtatni.

Kilián György

könyvkereskedése.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:

Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, augusztus 31-kén

35-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:

Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A hatodik nap.

Gerendás Ferencztől.

Foldünk, a végtelen mindenségnek e kis részecskéje a teremtés hatodik napján — vagy némely tudósok okoskodása szerint a „kezdet”-nek hatodik évezredes korszakában — elérte fejlettségének azon minőségi fokát, midőn rajta már az ember is megélhetett, meglakhatott. — Ekkor már a világegyetemnek eredeti chaosából kibontakozott alkatrészei folytatták rendszeresített öszműködésüket, forgásukat. A világűrben szétszórt égi testek pályái kimérve, a világosság elterjengve, a légkörök szabályozva s az elemek megtisztulva valának. — Itt a mi földünkön is a vizek medrökbe vonulva, a források, patakok is önvájta barázdáikon a vízgyüldék felé folyamatban voltak. A nap ide lövelé fényárasztó sugarait, melyek áttörék, s elszeláták a sűrű ködfátyolt, melybe a földgomb burkolva volt. A víz hagyta lapályok, rónák felszáradtak, s a növényélet egész tavaszi pompájában előtermett. Az állatország szintén

benépesített volt; szóval: a teremtés hatodik napján a föld belje, felülete s légköre — úgy mint ma, már tökéletesen felszerelve, rendezve vala, de ember még nem lakta azt. — Azonban a Teremtő, nagy művét bevégezendő, még ugyanaz nap alkotá az embert; hanem előbb kényelmes helyiségről gondoskodott, hová a teremtés remekét telepítse. E végből a föld legkiesb részén — Kisázsia bájos vidékén — egy telket tagosított, s azt minden kigondolható tárgyak legremekebb példányaival, a természet legdusabb adományival, az ásvány-, növény- és állatország leggyönyörűbb tulajdonaival, ezeknek isteni izlésű választékossággal berendezésével annyira felékesítette, hogy fogalmunk sincs azon uradalom nagyszerű pompájáról, szemet, szívet s lelket elragadó pazar fényről, mely az első embernek isteni örökségül adatott.

Ez elkészülvén — mi természetesen az isteni mindenhatóság erejénél fogva egy percz műve lehetett, — Isten a teremtett mindiséget bevégezendő s megkoronázandó, létet ada Ádámnak, és letelepíté őt ama gyönyörűsége paradicsomkertbe, meghagyván neki, hogy unalomból és kedvtöltésből mivelje azt.

A mint pedig Ádám szeméit felnyitá s először széttekintett, a látottak általi első meglepetés szülte ámulatában azt sem tudta, mihez fogjon. Leült egy virágokkal himzett zöldbársony fedte pamlagra, teendői felett önmagával tanácskozandó. De ime! egyszerre mintegy megeleve-

*) Örömmel közöljük e rajzot, melyben józsu magyar humorral egy darab ó történet van előadva; nagyon emlékeztet egy oltárképre, melyet nem rég egy kis magyar városban láttunk, és melyen Gábor arkangyal — sarkantyus csizmában van lefestve.

Szerk.

nül a vidék! Minden oldalról számtalan külön faju állatok párosával jönnek elő, s körbe véve Ádámot, ösztönszerű simulékonyság és hizelgések közt tanusítják hódoló üdvözlőket. Majd ismét a szárnyasok egyveleg serege, mint eleven gloria lebegte őt körül, s légies zenében fejezé ki tiszteletét a föld királyának. Ádám fejedelmi méltósághoz illő nyájas leereszkedéssel fogadta a tisztelgő jobbágyokat. Megsimogatta a közelében levőket, s mindnyáját fajonként külön nevekkel megajándékozta. Ez ünnepély végeztével fölkerekedett a mi emberünk, hogy mint fiatal gazda körutat téve, megtekintse terjedelmes birtokát.

Az udvarlók kíséretében hegyen, völgyön, berken, rónán minden nehézség és fáradság nélkül áthatolt, mert a szamar, öszvér, ló, teve még szerencsés kitüntetésül vették, ha urok szives volt nyergetlen hátaikat becses terhével megtisztelni. A kevély sas mindenütt fölötte lebegvén, szárnyaival ernyőt képezett a napsugarak ellenében. Az óriás griff pedig léghajóul szolgált a folyamok s tavak felett. De a zömök elefánt sem állhatta meg, hogy a szép kis babát izmos ormányával fel ne csipje s magához ne ölelje; mondani is felesleges még, hogy a kis-szárnyasok dal-kara az egész uton a legszebb darabokat játszák.

Ily sajátzerű diadalmenet közben megtekinte Ádám — lehetőleg — minden természeti nevezetességet, jelesül: a sebesen rohanó folyamok habfodrai közt fel-felbukkanó uszályosak, a kristálytisza tavakban kavargók vegyülete, az egyhangu csörgedéssel tova locsogó friss patakok, nagyszerű víz-zuhatok, torony magasságig felszökő kutak, tátongó mélységek, égbe meredező sziklaormok, a sikon elterült szemcsaló délibáb stb. effélék vették igénybe látszerveit. Ekközben azonban a szépen diszlő virágok szín- s illatárjait sem feledé élvezni, valamint az étvágygerjesztő zamatos gyümölcsessel rakodott fák szives ajánlatait sem utasítá vissza. — De ki győzné vagy tudná elősorolni azon kedves meglepetéseket, mikkel Ádám e körut alkalmával találkozott? mig végre is mindent megelégtelve, mindennel betelve, egy sűrű berekben megállapodott, kíséretét elbocsátá, ő pedig félig ülő, félig fekvő juhászos helyzetben, kezét a gyepre, fejét pedig kezére támasztva, elkezdett rettenetesen . . búsulni, szomorkodni . . ! Kis idő múlva pedig a titkos, előtte is ismeretlen fájdalom hangokba törvén ki, így szóla: Uram teremtem! beh sok szép és fölséges dolgokat miveltél ebben a világban, melyet mindenestül nekem adtál! Semmit sem gondolhatok, vagy képzelhetek, mit itt ezerszer gazdagabb példányban fel ne találnék. Azért hát köszönet és hála néked Uram mindazokért, miket nekem ajándékoztál. Most azonban, én uram teremtem! kérlek téged, hogy semmisíts meg engem; mert láttam és élveztem mindent, azért már nincs semmi kedvem az élethez, sőt már nehéz és unalmas is nekem ez élet. —“ Ilyen s hasonló panaszokban elvégre is kifáradván, elszenderült, mélyen elaludt.

Hadd aludjék szegény! hisz a szenvedőnek oly édes az alvás.

A mélyen alvó Ádám látta álmában a Istent az égiek

serege által környezett trónusán ülve tanácskozni. Hallotta a trónbeszédet egész terjedelmében, melyet távirat-szerű rövideggyel így constatirozhatunk: Megtekintém mindazt, a mit teremték, s úgy találám, hogy azok jók. A földet közvetlen az emberért és annak uralma alá, a világ egyéb részeit pedig szintén — bár közvetve — az ember kedvéért teremtetem. Ő benne egyesítvém a szellem és természet, a lélek és anyag. De épen azért, mivel az ember nem csupa szellem, hanem testileg a földből való, annak okáért „nem jó az embernek egyedül lenni, hanem teremtsünk hozzá illő segítőt.“ — Ekkor egy angyal Ádámhoz közelített és kivett oldalából egy darab csontot, átadván azt Istennek, ki is abból az előtte levő angyalok legszebbikének mintájára asszonyt alkotott s lehetévéle életre szólította. Most ismét egy angyal jöve Ádámhoz, enyelegve kérdvén tőle:

— Látod-e amaz új teremtést?

— Látom — felelé Ádám — szebb, mint bármelyitek, csak azt nem tudom, mért nincsenek szárnyai, mint a többieknek?

— Ihm, azért — viszonzá az angyal — mert ez nem a mi társunk.

— Hát kié? — kérdé nyugtalan feszültséggel Ádám.

— Azt a te számodra alkotá Isten. Ő veled, s te vele, együtt fogtok lakni a paradicsomban; mivel pedig néked nincsenek szárnyaid, úgy neki sem lehetett adni, nehogy elröpüljön majd körödből.

Ádámnak sem kellett több, hanem értvén, hogy amaz új teremtés az övé, hirtelen oda akart rohanni, hogy az Úrtól elkönyörögje magának; de — mivel a hirtelenség, kivált ily kényes dologban soha se volt jó — megadta szelességének árát; mert egy bokorban megbotolván, nem csak felébredt, de azt is elfeledé, a mit álmódott. Körül nézett tehát, s midőn ismét csak egyedül látná magát, elkezdé arcizmait stimmolni, hogy újra oly Byron-képet vágjon, mint alvás előtt. Hanem bezzeg huszárosan rendbe kapta magát, midőn a sűrű galyakon át észrevette, hogy az Isten feléje közelít, karon fogva vezetvén azt, ki nem csak eszébe juttatá álmát, de benne álmoképét is tüstént felismerte. Ádám eléjük futott, s előbb mélyen meghajtván magát — mint völegényhez illik — Isten előtt, azután így szóla a szép teremtéshez: „Te csont vagy az én csontomból, és hus az én husomból,“ tehát:

„Jere hozzám édes

Jere hozzám kedves

Galambockám“.

Ezzel derékon kapta jegyesét, és oda ölelte, a honét vétetett: szívéhez. Héva — így nevezé Isten a menyasszonyt — elfeledett ugyan sikoltani, de annál nagyobb h é v v e l ragadta nyakon Ádámot, nem: hogy megfojtsa, hanem: hogy az ölelést — mint dukál — viszonozza.

Isten pedig látván, hogy ezen ő munkája is jó: ráadta áldását az első házasságra. „És lön estve, és reggel a hatodik nap.“

A MAJKI ZÁRDAROM.

THALY KÁLMÁNTÓL.

Benn a Vértes sűrű erdejében
Áll a majki puszta zárdarom;
Melyen épült — vén fák sátorával
Van borítva a kerek halom.

Messze körben, merre a szem elhat,
Nincs egyéb, mint rengeteg vadon;
Büszke fenyves, jávor-, nyír-, juharfa
És rideg bükk zöldel ott vadon.

Ősszel jártam e komor vidéken —
Csörögtek a száraz levelek,
Hulladozva a pagony gypéire —
Játszi szellő suttogott velek...

Völgy ölén, a zárdadomb tövében
Ott terül a csendes méla tó:
Barna tükrén bús ködök borongtak —
Halk habzsongás sem volt hallható.

S hogyha a szél fölkelő fuvalma
A ködleplet ellebegteté:
A sivár rom gyásztekintetével
Bámult a nagy vitzükör fölé...

Addig bámult önnönpusztulásán —
Míg egyszer csak bésötétedék:
A vadonban megbútt éj kilépett —
S még mogorvább lett a bús vidék.

A rom mellett, mint sötét barátok,
Vén mohos fák álltanak körül;
Százados hárs künn a fal tövében —
Százados csend a falon belül...

Majd a hold fönt, fellegvánkösaról
Fölemelte sápatag fejét,
S a vaderdön mint beteg leányzó,
Bágyadt arczczal néze szertesét.

A zárdának bokros udvarában,
Hol lehullott oszlopok fölött
Cserje zöldül, szarvasok tanyáztak
Megvonulva a csalit között.

S hogyha a szél néha a falakról
Ledobott egy porhanyó követ:
Szarvas és őz megriadva kelt föl,
S a harasztot félve csörtetett...

Ujra csend. Az udvar közepében
Nyúlik égnek a nagy ó torony,
Csonka ormán kórók zörmölének,
A mint a szél lenge olykoron.

És e zúgás oly kísértetes volt, —
Megrázkódott tőle a berek,
Söt reszketni látszottak lombárny közt
Holdfényben a márványczimerek...

Mert a czellák kúpos ormozatján
Czimer diszlik a nyílás felett:

Áll a czimer, ám a puszta ajtón
Ki s bejáznak a szilaj szelek.

Hosszu, árnyas, csendes folyosókon
Némaság és bús homály lakik:
Itt-ott hat csak át egy tört nyíláson
A holdfény e szürke falakig.

Benn a czellák öblös üregében
Suttogás kel — vagy tán halk ima?!
Éjfél mult: egy ősz barátnak kelle
Feltámadni, s itt mormogni ma!..

S mármár hallom a „memento mori“-t
Füleimbe zengni rémesen;
A zsolnárnak bús melódiáját
Felzokogni szintén képzelem.

Hát pedig csak a hárs lombozatja
Suttog ott a mohlepett falon!
És megállok, s lágy panaszkodásit
Elmerengve hosszan, hallgatom.

S mig ott álltam mélyen andalogva —
Rég időkről álmodám vala:
A midőn még e dült omladéknak
Büszkén álla százados fala.

A midőn még ékes templomából
Hő fohász szállt a szegény honért;
Hajh! azt meg nem hallgatá az Isten! —
S templom és hon gyászos véget ért.

Fáj, ugy fáj a visszagondolás is!
A M o h á c s szó oly nehéz nekünk;
Hat betűje hatszoros halállal
Nyomta létünk, dulta nemzetünk.

És a vészben romba dült a templom,
Benn honért nem sóhajt senki már —
Csak a dalnok, a ki ide téved
S omladékin búsborongva jár.

Mátyás király első mátkája.

Történeti beszély

P. Szathmáry Károlytól.

(Folytatás.)

III. Az atya.

Cillei Erzsike be nem tudta látni, miért dicséri őt atyja oly szerfelett s miért van annyira megelégedve vele, holott ő az egész héten át semmit sem tett egyebet, mint hogy az ódon egyházban megjelent s ott a kijelelt jobb oldali oltár előtt áhítatosságát végzé. Atyja mindannyiszor szívére kötötte, hogy igen szemérmesen viselje magát; pedig arra ugyan nem volt szükség, mert ő, kivált hogy észrevette a figyelmet, melyet gerjesztett, a világ minden kincséért sem emelte volna fel fejét szemérmesen aláhajló helyzetéből.

Pedig az utóbbi napokban e megjegyzések egyre forróbbak lettek, sőt szombatn reggel úgy vette észre, mintha valaki egészen atyja állomáshelyéig követné.

Vasárnap kimaradtak az egyházból, úgy hogy Erzsike egész napot dajkája meséivel és imakönyvével tölté, de hétfőn újra elmentek s atyja, mielőtt az egyház ajtaján belépett volna hozzá e szavakat intézte:

— Leányom! ha kijövet nem találnál a szokott helyen, csak siess haza; az utat már ugyis jól ismered hazáig. Remélem, nem fogsz eltévedni.

— Dehogyan tévedek — mond önérzettel a leányka. — De hát hová akarsz menni mégis? — teszi hozzá némi aggálylyal, a minapi kiséretre gondolva.

— Bohó gyermek! Mi felett aggódol? Csak nem félsz fényes nappal ily népes városban? Dolgain vannak, de ha mégis félnél, inkább itt maradok.

— Nem nem, én nem félek, csak végezd teendőidet — mond a leány neki bátorodva s félvén atyja gúnyától, melylyel néha üldözni szokta. Azzal belépett az egyház iveri alá.

Az isteni tisztelet szokásos csendben folyt le; de midőn Erzsike az utolsó oszlopot elhaladta, döbbenve vette észre, hogy a megül kettős léptek suhognak utána s háta mögött suttogás foly; ez utóbbiból ugyan semmit sem érthetett, de elég volt neki azon észrevétel is, hogy a két alak nyomon követi s rémülve vette észre, hogy üres a hely, hol atyja máskor várni szokta.

— Csak bátran felséges úr — suttogja az egyik üldöző; hisz nem akar semmi gonosztságot elkövetni. Egy pár szó a hű Prága egyik csinos polgárleányával még egyetlen ösére sem hozott valami nagy szerencsétlenséget: pedig arról meg lehet győződve, hogy nem felséged az első, ki ezt teszi.

— De mégis talán illetlenség őt így nyomon követni.

— Nem látok benne illetlenséget. Az utcán járni mindenkinnek szabad; egyébiránt ha fél felséged, visszatérhetünk.

— Nem nem — mondja az ifju — miközben szép orcát rózsapír futja el. — ha már megindultam, szólnom kell vele.

— Azt pedig nem igen teheti felséged az utcán, mert az sokkal nagyobb illetlenség lenne.

— Tudakozódtál-e a leány sorsa felől?

— Keveset tudhattam meg. Öltözetéről látszik, hogy atyja tehetős polgár, de névleg kevesen ismerik, s mint mondják, nem régi lakosok Prágában.

— De miként menjünk be valakinek a házába minden igaz ok nélkül?

— Az még szép: a mi megvan engedve a bőráros zsidónak, ne lenne megengedve három nagy ország királyának! Ha valami kellemetlenség jőne elő, elvégre is megismerteti magát a király, — s polgár uram szerencséjének fogja tartani a magas látogatást. Bár azt hiszem, hogy bármily szendének lássék a kis leány, a „világgyönyörűségé” közeledtére nem fog segélyért kiáltani.

E beszéd közben a két kísérő nyomon követé a deli szüzet, ki kettőzött léptekkel szaladt inkább, mint ment a szép hidon s ezuttal annyira sem ért reá, hogy Nepomuk Sz. János réztábláját megcsókolja.

Midőn vette észre, hogy üldözői még azután is követik lépteit, menése mondhatni futássá vált, úgy hogy amazok alig valának képesek nyomába érni; midőn pedig csaknem lélekvesztesen hatolva fel a lépcsőkön, üldözőit még folyvást hallá, rémült segélykiáltással rogyott végig szobája padozatán.

A király vissza akart térni s csak ekkor vette észre, hogy kísérője elmaradt mellőle. Megállott...

Hallá a leányka segélykiáltását, de nem hallotta, hogy valaki segélyére sietne. Hátha nincsenek otthon s a leányka ijedségének veszélyes következményei lesznek?.. Aztán bocsánatát se kérje ki ez angyalnak, a miért ily rémületbe ejté?

Ez határozott; belépett. Erzsikét még a padozaton, életjel nélkül találta.

A király felemelte az ájult leányt s csendesen bocsátotta le egy közelálló kerevetre; aztán az első szerelem hevével, de egyszersmind bátortalanságával tekintte a gyönyörű gyer-

mekre, ki így, arczán az élet keletkező pirjával és lecsukott szemekkel még angyaliabnak tetszék előtte. Csak bizonyos idő elmultával nyert annyi bátorságot, hogy a leányka lefüggő kezeit a magái közé vegye és csókjaival halmozza. A gyöngéd finom bőr nem mondott ellent a királyi ajkak csókjainak.

De e perczben Erzsike is eszmélni kezdte; felnyitá azokat a szép nagy szemeket, melyek nyílása picziny szájánál sem mivel sem volt kisebb.

Ezuttal azonban nem a szokásos eleven vidámság, hanem a legnagyobb rémület mutatkozott abban.

Előtte egy idegen ifju térdepelt és ő teljes erejéből igyekezett, hogy kezeit annak csókjai elől elvonva, a szomszédszoba ajtaja felé siessen, hol torkaszakadtából kiáltott:

— Atyám, atyám! segítség, segítség!

A fiatal király utána rohant, hogy kiengesztelje és lecsillapítsa, de a leány ezt újabb támadásnak magyarázta s annál kétségbeesettebben rázta a bezárt ajtót, folyvást segélyért kiáltozván.

Egyszerre engedni kezdett az a nyomásnak s hirtelen kinyilván, leányát karjai között tartá — az atya.

— Gróf Cillei?! — kiált rémülten és arczát elfödve László király.

— Igen uram és e szegény gyermek atyja — mond szigorú tekintettel a gróf. Aztán kifejtekezék leánya öleléséből és gyöngéden megsimogatva annak arczát, atyailag mond: Eredj szobádba; ez ural itt majd végzek én.

A király egy karszékre ült s arczát kezei közé temeté.

— Igen uram én vagyok; leghűbb szolgád, a Cillei gróf, ki, mióta udvarodból elültél, — visszavonulva élek a világtól. Megvallom, nem reméltem, hogy ekként kell újra találkoznom.

— Bocsánat — mond László — nem volt semmi rossz szándékom.

— Gondolhatám-e — mond gúnyosan a gróf — hogy attól az erkölcsös László királytól, ki engem némely vidámabb kitöréseim és nyílt életmódomért száműzött udvarából, a békés polgárlakos ne legyen biztosságban? Hogy a gyámtalan ártatlanságot egész a házi oltárig kelljen üldöznie, a minő eset az én időmben még sem fordult elő az udvari krónikákban? Vagy minek nevezem tehát e véletlen szerencsét? Leányomat kétségbeesetten hallom segélyért kiáltani s felségedet, ki őt az egyházból — mert a leányt ott hagytam volt — idáig üldözte a legdúltabb arczkifejezéssel hátráltatni őt a menekülésben, a segélykiáltásban?

— Cillei hallgass meg — mond végre király. Nem akarom, hogy atyai felhevülésed még nagyobb igaztalanságra ragadjon. Én megláttam és megszerettem e leányt; megvallom, ifju hevem elragadott, beszélni akartam vele; ennyi az egész; de távol volt tőlem a legkisebb gonosz szándék.

— Ez mind szép uram; de felségedet százan láthaták e házba lépni leányom után s talán szintannyian fogják távozni látni; többen hallhatták a leány segélykiáltását... Ki adja vissza leányom becsületét nekem?

— E kéz Cillei és e gyűrű, mely anyámé volt; e naptól fogva mátkám ő nekem.

— Felséged feledni méltóztatik, hogy Erzsébet leányom Hunyady Mátyás eljegyzett menyasszonya.

— Igaz — mond lehangolva László; de hát mit tehetek mást? Ime e királyi kéz; igaz, igaz, hogy később van nyujtva, mint amaz, de ezzel három ország koronája jár, — válaszs! Cillei arczán egy villána az örömmek vonult át.

— Jól van uram; én elfogadom, talán találhatunk módot reá, hogy amazt visszalépésre bírjuk, — és most hallgatók e tárgyról örökre. A leányt én elhallgattatom.

A fiatal tapasztalatlan királynak sejtelve sem volt arról, hogy vele komédiát játszottak; de a czél el volt érve; a becsületes Eizingernek végbúcsút kelle vennie s Cilley egy hét mulva 1000 pánczélos vitéz kíséretében, diadallal vonult be Bécsbe, melynek lakói most ujjongva fogadták az egykor kővel és sárral dobált kormányzót.*)

(Folytatjuk.)

ELFELEDNI TÉGED.

LINCZI KÁROLYTÓL

Erőtelen vagyok elfeledni téged:
Hogy ne láthassalak, nincsen olyan távol,
Álmaimban, ébren elembe tün képed,
Mely azt eltakarja, nincsen olyan fátyol,
Álmaimban látlak gyönyörű virágnak,
Melyre hő csókjaim pillangói szállnak;
Ébren magas fának látlak, melyen szünnék
Elérhetlen remény levelei csüngnek.

Erőtelen vagyok elfeledni téged,
Bár te elfeledtél mindörökre engem:
Minden gondolatom határát kimérted —
Szabad képzeletem rabbá tetted bennem.
Vajmi édes nekem e rabság keserve,
Mely képzeletemet tartja bilincselve!
Ha majd lesz idő, hogy lerázom bilincsem,
Szabad vagyok újra — de életem nincsen.

Erőtelen vagyok elfeledni téged...
Ugy függök én tőled, mint naptól az árnyék:
A hogy a nap fénye ad az árnyak létet —
Képed enyésztevel én is sirba szállnék.
És mint az árny soha a napot nem látja,
Melyet örök titok előle elzárja:
El nem érlek, lányka! soha, soha téged
— Mely tőled elzár — egy örök titok végett.

Ha a napot nézem, megered a könyvem,
De ha elfordítom tekintetem róla,
Kitörölhetem azt szemeimből könnyen,
Mielőtt még bágyadt arczaimra folyna;
De képedet látván feltűnni előttem,
Megeredt könnyűm hasztalan törölnem!
Egy, ha el is enyész, csakhamar más támad
S sűrű árként folyja végig az orczámat.

Százszorta égetőbb, hőebb a te képed
Igéző hatalma, mint a napnak arcza:
Mig a napsugár csak közvetlenül éget,
A te emléked is szívem felgyulasztja;
Mig a nap sugárát gátolhatja fölleg
Megölelnie az élvsóvárgó földet:
A te szép emléked gátolatlan szállva,
Éltem legsötétebb fellegit átjárja.

A madárvilágból.

(Folytatás.)

A k a k a s.

Minél mostohább sors, minél szerényebb, védtelenebb szerep jutott a tyúknak, annál jelentékenyebb a kakas föllépte, miért is már az ókor mesés költeményeinek kedvencz tárgyát képezé. Eleven színezete s a szemeiből sugárzó tűz még a legrégibb időkben megnyerte számára az emberiség tiszteletét. Ő a Loki, az az a tüzisten jelvénye. Rémes pompájú madár, ha tüzet szóró szárnyait kiterjesztvén, a léget csapdossa. Mint hőst

és bölcsét Marsnak és Minervának szentelék őt a rómaiak, a Troját ostromló görög hősök közt Idomeneus pajzsát ékíté, s mai napig a kakas minden európai nemzetek harczkedvelőinek czimerképül szolgál. „Reineke Fuchs“ czimű népkölteményben a birodalom zászlócai közt tündököl az erős ficzkó, meggyilkolt leánya Nobel parancsára, ünnepélyes halotti misével tiszteltetik meg, melyben az egész országgyűlés részt vesz. Az általmesékben általában nagy szerepet játszik a kakas. A közép-kor vége felé tudós latin költeményekben ünneplék őt, és hosszabb feledség után a mult század elején „Henning a kakas“ czimű versben ismét fölelevenítve látjuk neme méltóságának régi emlékét; azonban ez is észrevétlenül elhangzott, míg legújabb időkben Brentano meséje fényesen helyreállítja.

A kakas magas szellemét már fényes öltönye tanusítja.

Kakas uram büszke lovag,
Ragyog narancsszinű köntöse,
Arany pánczél, tarka tollcsomag.
Emelt fővel lépdél az udvarok hőse.

De a tyúk csak a turéjban,
Fején diszló piros ékben
Leli kedvét, s fegyverzett sarkában,
Mely görbül s feszül, harczra készen.

Melle vértként domborul, szakálla tűzben ragyog. szemeiből bátorság sugárzik, lépte méltóságtelvék. — „Háromfélének“ — ugymond Salamon — „van szép lépdelése, s a negyedik is megjárja: az oroszlanak, a hatalmas és az állatok közt rettenthetlenek; — a fegyverzett homloku kosnak; — az erőövedzett kakasnak, és egy királynak, kinek mindenki hódol.“ — A kakas valóban uralkodónak született, rajta „minden ujj egy király!“ — Ő a madarak hercege. Lassan s kimérve lépdél, gyakran habozva, s mindenre ügyelve körül jártatja vizsgál szemeit. Olyan kapu alatt is, mely lovasnak is elég magas volna, vigyázva hajtja le fejét, midőn átbuvik rajta, hogy ékes taréját ne sértse, annyira érzi fenségét. Álljon vagy lépdeljen, mindig nemes „modort“ tüntet elő. Gondolatokkal telve tekint föl az égboltozatot fátyolozó felhőképletekhez, vagy a szürkületben halványuló holdhoz. Legméltóságosabb azonban, midőn dallamát harsogtatni készül „az atyák őm módjára.“ — A háztetőre repül, jobb lábát a bal elébe helyezi, s ezt félig emelve tartja. Egy hős lépte, egy szónok állása ez! Egész alakja magasabb kifejezést nyer, a nyak hosszura nyul ki, a mell domborul, a szárnyak szétterülve csattognak, a szem kéjesen összevonul. Így, a valódi művész méltóságos tartásával, harsogtatja kakas uram éles s bátor hangját.

De a komolyról komolyan illik szólni. A kakas dallamában rejlik küldetése, ez bizonyítja főleg magas származását és Herodes Agrippa nem kevésbbe tisztelék meg magát, mint a kakash, midőn ennek, ki őt éjjeli utazás alkalmával vidáman üdvözlé, gazdag ajándékokat küldte. A pogány görögök s rómaiak némi isteni lényt gyanítanak benne; Mohamed pedig tisztelni parancsolá őt, mint az égi seregeket szent szolgálatukra keltő őrt. Valóban Hióbbal kérdehetjük: „Ki rejt bölcseséget az emberi szívbe, s ki ad ésszt a kakasnak? Harsogó érczként megszire hangzik kiáltása. Hangja szétüzi az éj titkos rémeit; — őt hallja a tenger hullámaival küzdő hajós, és a magányos ösvényeken haladó zarándok, — s örömmel telik keblek, mert e hang emberek közellétét árulja. A tudóst kora szorgalomra, az ájtatost imára kelti; — felriasztja a gonoszt, a könnyelmű szívében bánatot ébreszt, a mezei gazdának jelenti az áldásos esőt, a betegnek hirdeti a vigasztadó reggelt. Ha Orion, az ég reggeli öre, a láthatáron ragyog, ha a többi madársereg szárnyain még harmat gyöngyöl, ő már élénken hangoztatja dallamát. Áldásos hirnök ő, kit nem dicsérhetünk eléggé. Hangja

*) „Hunyadiak kora“ Gr. Teleky Józseftől.

széttépi az álom aranyos csalképleteit s az ellágyult izmokat munkára, harcra, győzelemre feszíti.

Innen van, hogy egy állat sem volt annyira rettegve és egy sem annyira magasztalva, mint a kakas.

A középkor ájtatos építészei a kereszt fölibe a tornyok csucsára helyezék képét, hogy az ör mellett legyen az intő, a keltő; — s böles tanítók: alakjával ékiték az olvasókönyvek tábláját, az ifjúságot figyelmeztetvén, hogy korán kezdjen, ki jót akar; — a harczfiak pedig az előrsek közé állítják, hogy hangjával éber figyelemre s fölváltás idejére emlékeztesse őket. S ez a kakas legszebb helye, ez illeti őt főleg, mert ő maga is hadfi, harczos, okos, vakmerő, kitartó, becsületét őrző, mint semmi más állat.

Ha más kakas területébe tör, bátran elébe megy, s szárnyait rázva, dühösen megtámadja. Taréja kitágul, nyaktollai borzas pajzst képeznek, szemei szikrákat szórnak, hatalmas ugrással ellenére veti magát, s azt összetiporni igyekszik. Hosszu, makacs egy harcz ez. Ha egyik visszavonul, ez csak színellet hátrálás, s a csata újból, s még dühösebben kezdődik. Végre a szárnyak s lábak ellankadván, az utósó, legborzasztóbb fegyverhez nyulnak. Egymást érik az éles csőrök sebes csapásai, s csakhamar vér borítja a két ellen fejét s nyakát. Végre az ellenfél bátorsága csökken, ingadoz, hátrál, fut, — s lecsüngő farkkal egy zugba bujván, kegyelemért krakékol. De a győzöt mindez nem ámitja, hatalmasan csapdos szárnyaival, s az ellen üldözésére indul, kit csak a legsebesebb futás menthet meg.

A csata végeztével a győzőé a csatatér, — kakas uram még azon vérezve a falra száll, s sebei daczára büszkén fölegye sedve, diadalmi hirnökként, hangos trombitaszóval hirdeti győzelmét. — Ki csodálkoznék még, hogy indusok, chinaiak s angolok legnagyobb élvezettel szemlélik az ilyenmű harczot? — s hogy az ókor hőseit is a kakas bátorsága lelkesíté harcra! Aelián beszéli, mikép ébreszté Themistocles egykor, két küzdő kakasra mutatván, seregének lankadó vitézségét „Nézzétek!” — kiáltá — „ez állatok csak a győzelem dicsőségeért áldozzák éltöket s nem tágitnak; ti pedig, a háztüz s az istenekért, az ősök sirjaiért, gyermekeitek bölcsojeért — s mindenekelőtt a szent szabadságért harczolva, — hátrálni s kétségbeesni akartok!” — E szók által fölvillanyozva, új támadást intézének a görögök, s vitézül küzdék le a már-már győztes barbárokat

Azonban a kakas is csak a béke s uralma fentartásaért küzd. Ő korlátlanul uralkodik, de inkább békeszerető törzsatya — mint gyanuskodó zsarnokként, nősultán, büszke s parancsoló; háremétől körülvéve, gondos férjnek képét tünteti elé. Szép udvarlással nyeri meg a szerelmet. Rochanan Rabbi elmésen jegyzi meg: Ha törvényünk nem volna, a finom magaviseletet a kakastól tanulhatnók, ki hogy neje szerelmét megnyerje, oly gyöngéden udvarol. — „Szép ruhát veszek számodra kedvesem” — így susog édesen a tyuk fülébe — „ruhát, mely a földig ér.” (Talmud.) A kakas nem önző. Ha valami jó falatra akad, hangosan kiáltva, összecsozditi övéit, mert a legkisebb morzsát is megosztja velök; de egész népe közül egynek sem szabad egy szemhez is nyulni, mielőtt a vendégséget ő maga meg nem kezdi; így a hegyke csevegést sem türi. Mindenben őseink szigoru házi fegyelme látható.

A nőuralkodó egy tekintete elég, hogy a parancsait megszegni vágyó tyuk, kötelességéhez térjen vissza. S ez valóban a kakas erényeinek nem legcsekélyebbike.

Azért tiszteljük őt. Hét erénnyel birjon a valódi, igaz lovag, héttel bir a tökéletes kakas is! — ő óvatos, böles, harczias, gyöngéd, szeretetteljes és uralkodni tudó.

A tyukok közt még a pulyka és a páva említendők. Két

uri madár, aristokrata emigrans, kiknek öltönye már a külföldöt árulja el, de kik a számüzetésben szabadságukról lemondának.

A pulyka.

A pulyka nyugatról vándorolt hozzánk a 16-dik század elején. Mint regélik, először 1570-ben 9-dik Károly francia király lakodalmán ékité az asztalt. S valóban szakácművészeinknél mint szakmányukban korszakot képző tünemény mutatá be magát a pulyka, nemcsak mert tömegére nézve kielégítő élvezetet nyújt, — hanem egyezersmind, mert — Anthus Antal szavaival élve — külön részei a jó íz legkellemesebb változékony-ságát adják.

A pulyka Amerika nemzeti madara, Louisiana őserdőinek disze. A Cypressusok s Magnoliák csucsain seregekben ülve, a napkeltét üdvözlik, s a magas erdőkben mértföldre hangznak éles kiáltásaik. Honában azonban a pulyka derék, fölötte becsült állat, úgy hogy Franklin arról elmélkedett, miszerint őt tüzi az északamerikai lobogóra czimerképül. A békés polgárállamnak a békés s hasznos madarat akará jelvényül adni, polgárisodásbüszke királyságainknak szivesen átengedvén a vadállatok s szörnyetegek harczias jelképeit.

Európában a pulyka elfajult, öltönyének aranyfénye lekopott s halvány szürke, vagy szennyes fehérre változott; hypochondricus, szüntelen dörmögő vén embereként komoran s kedvetlenül sétálgat a gazda udvarán, nem méltatván s lenézvén a ludak s tyukok proletár seregét. Homályos szemében örökös méreg honol, néha pedig lázas düh lobban. Haragos kedélye kevélységgel párosul, mert a pulyka fölfuvalkodott, mint egy koldusbotra jutott nemes. Haragra lobbanva, fütörész, krakékol s lihegve lépdél föl alá, tollai fölborzadnak, farka hatalmas legyezöként szétterül, félig terjesztett merev szárnyai csörtetve a földet seprik. Egész teste földuzzad, forr a méregtől, nyakáról mélyen lecsüngnek a húsos czafatok, s csőrét vérveres orra elfödi, mely rojtként lelóg. S mi ingerli őt ily határtalan dühre? Semmi — ott a gazdasszony csinos piros köténye, vagy a háziur biborszín mellénye. A vadbival hasonlóan gyűlöli a pusztító elem színét. Ő ultraconservatív. Mihelyt a forradalmi színt megpillantja, addig krakékol, liheg s csapdos, mig dühének tárgya el nem távolíttatik. A pulyka komikus akarata ellen, ő mérgelődik, mi meg nevetünk.

A pulyka azonban minden komorsága s mérges kedélye mellett is szerelmes természetű, és a bókók, melyekkel a nyöstény kegyét megnyeri igyekszik, nevetésre ingerlők. Az indulat tökéletesen megvakítja őt, úgy hogy az amerikai vadászok őt, mielőtt a vadászatot megkezdénék, mindig a nyöstény kiáltásainak utánzása által ingerlik.

Különben a pulyka fölötte óvatos, minden zajra ügyel és arra krakékolásával felel. De alig gyanit veszélyt, — és éles sikoltással fölegyenesedik s hosszú léptekkel a legsűrűbb bokrok közé menekül, hol a vadász őt el nem érheti.

(Folytatjuk.)

Két megtért szív.

Eredeti novella.

Rajkay F. I.-től.

II.

(Folytatjuk)

Az öreg Tarjainé, kinek házasságát az Isten három magzattal áldá meg, férjét épen azon időszakban veszíté el, mely-

ben a fiu-gyermekeknek leginkább vanszükségökatyára; de ő azon nem mindennapi nők közé tartozott, a kik ámbár szivből szerették férjeiket, bánatuk által nem engedik magukat a földig tiportatni, mert roppant veszteségök fölött uralmat viv ki magának a kötelesség érzete, gyermekeik növeléséhez látni s azt célszerűleg be is fejezni.

Midőn Tarjay meghalt, legidősebb gyermeke tizenkét, Dezső, a legifjabb, nyolcz éves volt.

Az özvegy ernyedetlen buzgalommal fogott a roppant földadat megoldásához, és mily leirhatlan volt öröme, mily magasztos büszkesége, midőn végre a nagy munkát befejezettnek látta, még pedig oly sikerrel, minővel az atyák, vagy férfi-nevelők közül is kevesen dicsekedhetnek.

Dezső épen husz éves volt, midőn egy nagy esemény fegyverbe szolítá a fiatalságot; és Tarjayné, ha látta volna, hogy fiai közül csak egyik is habozik, szégyenében a föld alá buvik, fájalmában meghal. Ezenkívül akarva se tudott választani gyermekei közül, egyaránt szerette mindegyikét, mert szeretetét egyaránt érdemlé meg mindenik.

És a sors ugy akará, hogy csaknem mindnyájan áldozatul essenek.

Egy ezrednél szolgáltak, mely a szerencsétlen...i ütközetben különösen kitünteté magát, hősiiesen vívott, de nagy részben el is esett.

Ez utóbbiak közt volt a két idősb Tarjay is; egymás mellett viaskodának mint oroszánok, s egy szempillantásban ugyanazon ágyúgolyó sodorta el őket, úgy, hogy utolsó sohajtaik, egymás karjai közt repült el.

Dezső szintén halálosan megsebesült ez alkalommal.

Két testvére holttestét fölragadák a vitéz társak, s a csata utáni napon áhitatos szertartással s pompával takaríták el, de Dezső félholtan maradt a csatatéren és ellenség kezeibe került.

Tarjayné az említett ütközet után nem sokára értesült két idősb fia haláláról.

Siratta elhullott övéit, siratta, de Istenáldás volt reá a forró hazaszeretet!

A harcziás zaj lecsillapultával a szomorodott szivű anya ősi birtokára hozatta halottait és a legnagyobb csendben s a családi sirboltba, atyjuk mellé fekteté őket.

— Két fiamat, vagyis inkább csak holttestöket visszaadta az Isten — gondolá — de hol a harmadik? hol Dezső?

E kérdésére senki se tudott felelni.

— Az Isten adta, az Isten el is vette, legyen meg szent akarata — ismételteté a keseredett özvegy a bibliai mondatot, midőn egy hosszú, kinos év után az inas, kezében levelet tartva, lépett be.

— Dezső ir? — kérdé s hirtelen ugrott fel székéről.

Az anyai sziv ösztönszerű sugallata nem csalá meg.

A levél fiától érkezett.

Mondtuk, hogy Dezső halálos sebben került az ellenség kezeibe, és csaknem elevenen temettetett el, midőn a gondviselés mentő angyalt küldött hozzá, orvost, a ki az elhullottakban és sebesültekben nem az ellenséget látta, hanem kiszenvedett, vagy szenvedő embertársait, és azokat, a kikben csak parányi jele mutatkozott is az életnek, a leggondosabb ápolásban részesíté.

Tarjayhoz is épen jókor érkezett, mert a jövő pillanatban már a föld alá jutott volna.

A sebesült ifjusága, arcza nemes vonásai, a deli termet, finom fehérneműje, melyet testén hagytak a fosztogató sirások, különösen figyelmessé tévék a vérmezőn körjáratot tartó orvost. Kiragadá őt egy durva katona karjaiból, csúndesen a földre fekteté, letérdelt melléje, hogy annál biztosabban hajthassa végre vizsgálódását.

Félre! — kiáltott — ez nem halott; még él!

Zöld galyakból tárgoncztát rögtönöztetett s a szegény sebesült, miután sebet bekötözé, a kórházba vitette s ápolása alá vette.

Dezső csak a kilencededik hónapban gázolt ki a veszélyből, s a tizenkettedikben halás köszönettel vált meg az ember-szerető orvostól, mert Olaszországba kísértették.

Innen írta a főntebbi levelet, melyben anyját sorsáról értesíti, és tudósítást kér testvéreiről, mert nem tudta, hogy azok elestek.

Irt ő már egyszer, mihelyt betegségéből föllábadt; mindig várta a választ, de hiába, végre azt hívé, hogy levele utközben veszett el, vagy postára se adá a tizedes, és újra tollhoz nyult.

Képzhetni a jó anya örömét! Az Isten hát még se fosztá meg mind a három fiától! — és Dezső leirhatlan fájalmát, midőn anyja válaszából fivérei halálát olvasá; de türt, remélt, és néhány hó mulva történt hazaérkeztekor idejét kiterjedt ősi birtoka rendezésére, eszélylyel kormányzására fordítá, ezen foglalkozásától szabad óráiban pedig katonaeletében tett jegyezgetéseit dolgozá fel.

Körülbelöl két tél viharzott el, midőn Dezső azon hírrel lepte meg anyját, hogy nősülni ohajt, és e fontos ügyben tanácsot és áldást kért.

Tarjayné semmit se vett volna ily nagy örömmel, mint e fordulatot. Régen ohajtotta volna már e kényes tárgyat előhozni, de a szivézelmek szabad fejlődését gátolni, azoknak irányt adni nem akart.

A választott ara legnagyobb mértékben bírta tetszését; oly nő volt az, a kit minden tekintetben Dezsőhöz illőnek tartott, és nem egyszer ohajtá lelkében, vajha egyetlen fia választása rá esnék.

Ki lehetett boldogabb mint Dezső, midőn anyja örömét látta, midőn beleegyezését, áldását megnyeré!

A kiszemelt menyasszony K á l d a y M a r g i t, Tarjayék egyik szomszédjának leánya, hirneves régi család sarja, a ki diszére vált az ősi névnek, mert lelke magasztos tulajdonai fölülmülák leirhatlan szépsége bájait.

A házasság megkötöttet.

Mikép folytak el az első évek, és minő fordulatot vőnek később az események, azt már tudjuk.

Dezső megszűnt neje körében feltalálni üdvét, boldogságát, a házasság elveszté előtté az ujdonság ingerét, unatkozni kezdett otthon, és másutt keresett multságot.

E változást nem az szülé, mintha neje tulajdonai csak gerjeszteni bírták volna a szerelmet, de tartósan lebilincselni nem, mint inkább talán azon körülmény, hogy Tarjay, ifjusága éveit katonai szolgálatban, később pedig otthon ugyszólván elvonultságban töltvén, most tevé lakását Budapestre, csak most kezdte a fővárosi életet megismerni, és az itt kínálkozó alkalmak őt is elsodorták: vagy habár szorgalmas részt vőn is az akkor fejlődő egyesületi mozgalmakban, nem volt rendes foglalkozása, a mely egész idejét igénybe vette volna, és melynek fáradaimait oly édes élvezet egy szerető s szeretett nő keblén kipihenni, — vagy végre talán azon szerencsétlenség hiányzott a varázskapocs, mely a hitestársakat évek mulva is szoroson fűzi egymáshoz, — mert házassága gyümölcstelen volt.

Nem mondjuk, hogy nejét talán már meguntá, és szivét más foglalá el, — nem, ennyire még nem ragadá el a szenvedély, sőt ez talán még nem is volt meg benne; de az tagadhatlan, hogy igen közel állt már ahoz, hogy a csira sarjadzani kezdjen, és ki ne ismerné ennek a családi boldogság romba-döntő gyors s buja tenyészését?

Ő még most legfőlebb csak azon véleményt költé fel önrányában a társas körökben, hogy emancipálta magát a papucs alól — mert a világ papucshóst lát minden férfiban, a ki ne jének él — de rosz férjnek eddig még nem tartatott.

— Miért ne enyeleghetnék, miért ne udvarolhatnék? — kérdé önmagától — nem lehet-e szivem mindamellett feleségemé?

Nem ismerte a folytatott játék veszélyességét.

Az érzelmek, ha kezdetben csak mulatási, vagy mulattatási vágyból, a lélekkel összeköttetésben nem álló czél elérésére szinleljük is őket, — kivált ha oly nővel van dolgunk, a ki meghódításának magas árt szab, — sokszor veszedelmes óriássá nőnek, a mely lever lábainkról és a lelkünkben támadt jelentéktelen sziporka, igen gyakran épen azon perczen válik romboló lángözönné midőn azt hiszszük, hogy ajkaink csak hazudják e tüzet, hogy így czélunkhoz közelebb juthassunk.

Margit sokkal inkább szerette férjét, semhogy változását észre ne vette volna. Szegény! kezdetben fokozta kedvességét, nagyobb mérvben igyekezett kifejteni bájait, figyelmesebb, előzékenyebb lön férje iránt, de Dezsőt annyira elkábítá a nagyvilági élet mámore, hogy mindezt észre sem vevé.

Később már a gyöngéd szemrehányások következtek, ám ezekre a férj oly véghetetlen ügyességgel tudott felelni, hogy Margit csaknem megnyugodott.

Istenem! hiszen a nőt, a ki által szeretettünk, oly könnyü feladat vigasztalni!

Azonban nyugodalma csak ideiglenes volt. Örömmel hitt volna Dezsőnek, de állításait nem látta igazolva, pedig teljes hitelt csak a tetteknek lehet adni, nem pedig a szavaknak.

Mit csinált volna? hiszen érzékenyebben nem esdekelhet nem rimánkodhatik férje előtt; nem is igyekezett mélyebben hatolni a titok fenekére, melyben e változás okát rejteni vélte. — Mit csináljon? sirt... sirt... szive majd megrepedt.

Nem használt.

De hol van a boru, melyet derü ne kövessen?

A komor föllegek Margit homlokáról lassankint elvonulának, a könyvek árja kiszikkadt, — gyönyörű ajkain mint hirtelen villám, bájos mosoly futott néha keresztül, mely a sok szenvedéstől halványnyá s ezáltal még érdekesebbé lett arcot bibor pirral borítá, és melyet, mint szivtitka lehető árulóját, csakhamar elnyomott.

Dezső, a nélkül hogy az okokat mélyebben kutatná, el volt ragadtatva az örömtől, midőn neje átalakulását észre vevé, s annál többet engedett meg magának; mert eddig csak megtörtént néha, hogy ha távozni akart hazuról és neje szomorú arcát megpillantá, visszafordult — habár kelleetlenül is, — nála maradt, de most, annál háborítlanabban hajhászta a mulatságokat.

És Margit?

Többé nem tartóztatá őt vissza.

Ennyire voltak kifejlődve a viszonyok, midőn az első fejezetbeli jelenet lefolyt.

Az öreg asszony éles tekintete előtt nem maradhattak titokban a történetek, de ő szorosán ragaszkodott az arany szabályhoz; „nem avatkozni a házastársak dolgaiba.“ Azt hitte, hogy majd kiegyenlítik őket a nehézségeket s visszatérnek ismét a régi kerékvágásba; azonban midőn észrevette, hogy most már a becsület rovására fejlődik az ügy, elérkezettnek hitte az időt, melyben anyai tekintély egész súlyával föl kell lépnie.

Az eredményt ismerjük.

Dezső nem osztá anyja aggodalmát.

(Folytatjuk.)

CSALÓDÁS AZ ÉLET.

HABAKUKTÓL*)

Remény az életnek közös vasmacsckája;
Az ember mily gyakran bizza magát rája!
Pedig hányszor téved!
Mikor legerősebb, akkor török ketté,
S nincs hatalom, mely azt összebűvölhetné...
Csalódás az élet!

A ren ény gyönyörű tündérleány, melynek
Bájain szemünk örömet legelnek,
S szünk gyönyörbe mélyed;
S midőn azt hiszszük, hogy karjaiba érünk,
Hirtelen, mint villám, eltűnik előlünk...
Csalódás az élet!

Én is így csalódtam. Haza felé menve,
A földön összegyűrt papír tűnt szemembe;
Szép reményem ébredt:
Azt hívém, hogy bankó, felkapám sietve...
Pedig holmi rosz vers volt reá vezetve...
Csalódás az élet!

Balassa-Gyarmat.

— Történeti rajz. —

Almay Rezsőtől.

A hely, hol ivalakban környezve az Ipoly folyam csöndes hullámzata által jelenleg Balassa-Gyarmat — Nógrádmegye székvárosa terül el, békés házcsoportozatával — felette zajos, felette élénk vala egykoron.

Ott álltak a hajdan híres Gyarmat-vár erős bástyái, a harezok vészes förgetegével küzdve szakadatlanul. Megtámadtatott török, tatár által; megpróbálta a pártszakadás dulakodó szelleme, és e vár, miként magános szirt a bérzi ormokon — erősen tartá magát a mindennemű megtámadtatások vészes napjaiban.

Ámde az enyészettel dacolni nincs hivatva földi mű, s így e vár is, mely annyi vészesnél vészesb harezoknak vala színhelye egykoron, meghódolni vala kénytelen az elemek hatalmának!..

Nincs nyom vagy maradvány, mely tanuskodnék e hajdan híres vár nagyszerű voltáról, az idő elsöpört mindent; s ha a történelem vagy a regék szelid istennője nem lett volna oly kegyes, néhány adattal kedveskedni a késő kor gyermekeinek, tán el sem is hinnők, hogy e helyet egykor apáink vére áztatá!

Hej pedig sokan, nagyon sokan hullottak itt el! küzdve jóllétért, küzdve szabadságért.

A mint a hagyományok homályos távolságából kivehetni, e vár urai nagyrészt a Balassák valának, kik is akkortájt nagy hatalmas emberek levén, az uraskodási előjogok gyakorolhatása végett olykor még egymás közt is sikra szálltak.

Igy történt az 1552-ben is, midőn két testvérré szállván e vár birtoka, azért, mert egyik sem akará másikának engedni az elsőbbséget — összekaptak s úgy-úgy eldöngeték egymás seregét, hogy majd kipusztult mindakettő.

Eunuchus, a budai basa, csak nézte a versengő testvéreket és felette jól mulatta magát, gondolván, — csak verekedjetez bohók, majd megmutatom én, ki lesz köztetek az ur s bíró is egyszersmind.

*) Ezen Habakuk azon Habakuk, a ki megígérte, hogy humoros versekkel látja el lapunkat. Szerk.

A mint így mulatna s gondolkodnék a jó basa, eszébe jó, hogy tán már itt is volna ideje a hasznos kirándulásnak.

Utnak indult.

Elérvén Gyarmat várát, nagy fitymával beüzen a két haragos testvérnek: hogy ugyan miért köszönködnek haszna nélküli dolgon, mért nem egyezkednek ki szép móddal, hogy sem egy, sem másnak ne lenne panasza! a mit pedig csak úgy lehetne eszközölni, ha Gyarmatot egy harmadiknak, például: neki adnák.

Tudta a tréfás ember, hogy szavai mi hatásra sem számolhatnak; de neki jól esett, ha boszanthatá; — úgy úgy elnevetégt magában.

Nagy sokára megúván a veszteglést a basa, neki ront a két czivódó testvérnek s elkapja előlük a konczot, azaz, csakhamar hatalmába keríti Gyarmat várát egész környékével, nem különben Salgó, Hollókő, Buják, Ecseg és Szécsén várait is.

A két Balassa pedig, kik oly felette mód dühödtek egymás ellen, megbékélt a közös veszélyben, s egyesülvén azon erős elhatározásban, miszerint e kudarcot elébb utóbb még visszafizetendik a goromba basának — nagy busan odébb álltak.

És aztán egy ideig hallgat a történelem.

Azonban 1601-ben már-már oszlani kezd a homály, s mi ismét tájékozhatjuk magunkat.

Ugyanis 1601-ben a király szigorú rendelete folytán Mátyás főherceg megparancsolá, miszerint az e tájon levő erősségek, a mennyiben meg lennének rongálva, helyreigazításának.

Minek következtében a többiekkel egyetemben Gyarmat is kijavítottatott, parancsnokul Morgentaler Fülöp rendeltetvén belé, ki is igen derék vitéz ember vala azon időben.

Gyakori ostromkísérletekkel zavartatott ugyan meg, de azért egész a Bocskay támadásig helyt tudott állni magáért.

Fülöp uram sem oly könnyen ijedt meg a maga árnyékától; ő bizony szeme közé nézett ellenének, ha mindjárt a Herkó páter leendett is!

Azonban egyszer csuful megjárta biz ő kegyelme a maga vitézségével.

Ugyanis 1619-dik évben, midőn Bethlen Gábor és Rédey Ferencz hadserege egész idáig ért volna s Füleket is bevette, kiáltványt bocsátott a többi várak védőiehez, olyan értelemben, hogy adnák meg magukat szép szerével, mert különben egytől egyig halál fiai lesznek és — csupán Morgentaler nem akart megijedni; daczolt a felszólítással, bár a többiek mind meghajlának, de fájdalom, ez egyszer nem lehetett hív feltételéhez, mert a mint ép javában parancsnokolna s lelkesítné seregét, azok egy tömör csoportba szorulván, kivivék őt magukkal a várból.

Hosszas ostromnak levén ez alkalommal kitéve a vár, falai felette megrongálódtak.

Egész 1647-ig ezen állapotban kelle maradnia, a midőn is aztán III. Ferdinand által a rendek sürgetésére Gyarmat egészen harcizálbra állíttatott, és őrizeteül 300 gyalog és 200 lovas rendeltetett. Ámde a vezér nevét nem tartá fel számunkra a történelem.

Es egy ideig békén volt az őrség, nem háborítá őket senki.

Azonban a végzet úgy rendelte, hogy e nyugalom ne lehesse tartós.

Történt ugyanis, hogy a 1648 dik év augusztus havában Nógrádvarából gazdag török menyasszonyt vittek a törökök nagyszerű nászkísérettel Esztergom felé; minek csakhamar híre szárnyalt a környéken. Beszéltek a gazdag menyasszonyi kincsekről, készletekről, nem volt hossza vége a regéknek, a miért is ismerve az akkori idők szellemét, nem lehet csodálni, ha a gyarmati őrség kissé komolyabban vevé a dolgot, s utját állva a menetnek, kijelenté abbéli szándokát, hogy ő akár így, akár úgy, de birni szeretné a nagy hozományt, hogy pedig az ozman nép előbb jól el akará magát veretni — arról ők nem tehettek, ha mindjárt egy lábíg is ott kívánczoltak volna maradni, miként az meg is történt.

A nógrádi Aga, ki — miként azt a krónikák regélik, némi jogot formált magának a szép menyasszonyhoz, mondhatlan boszússá lön, a mint az itt történtek tudomására jutottak, s félre dobva minden egyéb dolgot, szüntelen a visszatörlésről gondolkodott.

Melybeli indulatától ösztönöztetvén, nem sokára 4000 török kíséretében jelent meg Gyarmat falai alatt, hogy azt földig lerontsa, mi czélből számtalan szekér megrakva ásó- és kapákkal követé őt nyomban.

Meg is kezdte a nagy munkát, azonban a várbeliek egyesülten az ép tegnap közjök érkezett palánki lovasokkal, nem igen valának hajlandók megijedni a nagy ur rettentő haragjától.

Napokig tartott már a harc minden eredmény nélkül; mit elvégre is megúván az őrség, kirozott a várból s a támadókat mondhatlan zavarba hozá.

A várbeliek részéről küzdött itt mindenki: asszony, leány, agg, gyermek — mind hősi bátorsággal; de volt is látszata — mert a vitéz ostromlók úgy megiramlottak, hogy lábuk sem éré a földet!

A nap vérpiros színben áldozott le, a csatatér tele volt holttestekkel, a távolból olykor el-elhaló női dal rezegetté a léget.

A hangok mind közelebb és közelebb hallszanak...

Mig elvégre egy csoport nő bontakozik ki a távol homályából, a vár felé közelegve.

Azok egyike valamit póznán emel...

Az aga feje az...

De azért szomorú győzelem volt ez, melyet csak ellenének kíván a hadvezér.

Sok volt a halott, kétannyi a sebesült, a falak egészen összerontva, elannyira, hogy az őrizet is kénytelen volt abból kivonulni.

Egész 1657-ig ezen állapotban maradt, akkor I. Leopold Balassa Imrének engedvén azt át, ez nagyszerű javításokat tett rajta, ámde újításait be nem végezheté, mert ép e hasznos szorgolódása közben súlyos betegségbe esvén, csakhamar itt hagyott mindent, mi földi, mi mulandó.

Mi sorsnak volt később részese e vár — nem csak a történelem, de még a regék sem adnak felvilágosítást...

Egy kisszerű rom-maradványka az egész, mi még fennmaradt e hajdan oly erős várból!..

Legyen áldott a multak emléke.

Egy hét története.

— Augustus 27-kén. —

Örömnep gyászgondolatok kíséretében. — Kedves, keserves csalódás. — Hü tükrök. — Mixed pikles. — Ki a vétkes? — Sok adósság és rossz műsorozat. — Gyenge erők, rossz zene. — Kévék eredeti, sok idegen darab. — Disztelen diszitmény, sötét nézőtér. — Fekete festés hamuszinre. — Áldozat csak bizalommal jár. — Szegény testvér, kit ki akarnak üzni az apai házból. — Külön házat neki. — Olyan ember, ki fájos ujjá miatt kezét levágja. — Koplaló művészek. — Oly ügy, melyet Széchenyi ir zászlójára. — A remény szivárványa. — Szébb jövő édes reménye. — Költészet és művészet szövetekezése. — Hetedik menyország. — Kodélyes tánczestélyek, melyeknek isméltését senki sem veszi rossz néven. — Regényes korrajzok. — Kinizsi mint szerelmes. — Az első szepesi főispán. — Illésházy. — Teufel Erasmus.

Nem minden hét oly gazdag társadalmi és műveltségi eseményekben, mint a közelebb lefolyt, s ha a mult nyolcz nap történetét hiven akarjuk leírni, hol mézbe, hol eczetbe kellene mártanunk tollunkat, ha épen a szép nemnek nem szánjuk e sorokat; így természetesen fogják találni, ha az átvitt értelmű méz és eczet helyett az igazság kristálytiszta forrásából merítjük szellemi téntánkat; szelidítésül azonban a befejezett tények száraz csontvázát legjobb indulatunkkal párosult érzelmeink palástjával takargatjuk.

A nemzeti színház f. hó 22-én örömnepet ült azon alkalomból, hogy már 25 egész esztendeje áll a kerepesi uton s még mindig van közönsége.

A jelen nem volt kedves olvasónő bizonyosan azt hiszi, hogy az ilyen örömnepen minden csupa élet, tiszta lelkesedés, hogy ilyenkor magasabban dobog a kebel, hangosabban ver a sziv a színpadon úgy, mint a nézőtérén; öröm sugárzik minden szemből s az elégedés mosolya ül minden ajkon.

Csalódik keservesebben, mint e héten bizonyos lap, melynek szedői „kedves“ helyett „keservest“ escamotiroztak a szövegbe épen oly helyre, hol a szerkesztő legkevésbé ohajtott.*)

A nemzeti színház örömnepén csak olyan lassu, kimért szabatosággal ment véghez minden, mint az érettségi vizsgákon szokott, hol öt hat komoly arcu tanár azon fáradozik, mint hozzanak zavarba egy szegény diákgyereket; és ez a szabatoság annyira összezavart mindent, hogy ha valamiért meg kell dicsérnünk az igazgatóságot, az bizonynyal nem egyéb, mint hogy valóban hü tükrét adta ez örömnapon a színház szana, zilált állapotának.

Jól tudják olvasónőink, kik gazdasszonykodással is foglalkoznak, mi az az angol „mixed pikles“, mely az éretlen zöltségek minden keverékéből áll, az éretlen zöld kukoriczától az éretlen paradicsomalmáig.

Ilyen mixed pikles volt az örömnep előadása, a „Nemző szózatát“ kivéve, mely úgy magasodott a többi fölé, mint ha óriás hegy emelkednék egy mély lapály kellő közepén.

Nem is volt a nagyszámu közönségben egy sem, kinek szomorú érzelmek ne támadtak volna lelkében az obligát öröm közepében.

*) Bizony sok baj van azokkal a szedőkkel! Nekünk is a mult számban „diem perdidi“ helyett: „dimridi“t szedtek. Szerk.

Mindenki arra gondolt, mivé lett e színház ama szép, fényes mult után, melyet oly szívesen emlegetnek apáink.

Avagy elfogulatlan lélekkel állithatja-e valaki, hogy a nemzeti színház úgy, a mint ma áll, a mint ma igazgatják, megfelel céljának, rendeltetésének; azon czélnak, melyet a nagy elme, melyben eszméje született, amaz erős lelkek, melyek ez eszmét tetté érlelek, számára kitűztek?

Nem akarunk itt fejtegetésébe bocsátkozni annak, ki legvétkesebb a mulasztásokban, ki legártalmasabb a tett terén; csak jelezni szeretnők a színház állapotát, mely javulást, még pedig a leggyökeresebbet igényli, ha azt akarjuk, hogy a szomorú ezüst menyegző után arany lakodalmát megüljük.

Nemzeti színházunknak mindenekelőtt van százezer forintnál több adóssága. néhány jeles tag mellett igen igen gyöngé segédszemélyzete, nagyon gyarló és fölötté roszul összeállított műsorozata. az operai napokat kivéve a világon legroszabb zenéje, nagyon kevés eredeti darabja és nagyon sok idegen színműve, nem épen diszes színpalai és igen sötét nézőtere.

Mind olyan dolgok, melyeknek változniok kell, ha azt akarjuk, hogy valódi örömnepet üljünk a magyar színművészetnek szentelt házban.

Javulás kell minden rétegben, javítás minden részen, átalakulás és átalakítás mindenütt.

A kedves olvasónő kétségkívül azt hiszi, feketén festünk hamuszinre, midőn e sorokat írjuk, s tán valami nem épületes érzelem lakik lelkünkben az intézet iránt.

Ellenkezőleg, ha valaki, mi egész lelkünkben kívánjuk a nemzeti színház legvirágzóbb virágzását s a mi szívében legmélyebb a bánat a fölött, hogy míg gyökeresen át nem alakul, nem lehet czéljának megfelelő azon ház, melyről Jókaink oly találólag mondá, hogy a legsanyarúbb időben biztos menedéke volt a magyar szónak, magyar beszédnek.

Nemde hölgyeim, áldozatot csak azért hozunk, ki becsülésünket bírja s ki iránt bizalmunk rendithetlen?

A színház, hogy főnállhasson, áldozatot kíván a nemzet-től; a közakarás egy föllobbanó pillanata megteremhetné ez áldozatot; de hogy ez létesüljön, oly embernek és embereknek kellene az intézet élén állniok, kikben öszpontosul a közbizalom.

Mi nem hisszük és nem is akad szép Magyarországon egy hívője is annak, hogy az igazgató választmány, ha komolyan akarja, népszerű igazgató kinevezését ne eszközölhetné.

Avagy igazgatás az, mely még a szerződés megkötésénél is elmulasztja, s az idény kellő közepén azon veszi észre magát, hogy nincsen első tenoristája, mert tetszett neki Rotterdamba menni? igazgatás az, mely oly elismert tehetséget, minő Bignio, minő Voggenhuber, elbocsát a nélkül, hogy pótlására gondolna? mely hónapok óta tudja Hollósy Kornélia távozását s méltó helyettesítésénél kisebb gondja is nagyobb? mely a legjövődelmesebb évben, midőn tíz évi szünet után az országgyűlés megnépesíti a fővárost, midőn a legmelegebb nyári napokban alig van üres pad a nemzeti színházban, mégis szaporítja a deficitet? mely a diszleteket szabad ég alatt esőnek, szélnek, hónak, viharoknak teszi ki? mely örömnepet hirdet s ez alkalommal úgy rendezti az előadást, hogy szellemileg véve a dolgot, halotti torrá válik a jubileum?

Mig a nemzeti színház gyökere sebb, mindenre kihatóbb reformon nem megy keresztül még annál is, melyet a Nationalverein javasol Németországnak, addig tengeni fog, a közönség elfordul tőle és ha nagyon későn érkezik az orvos, meghal.

Vannak, kik az opera kiküszöbölésével hiszik megmenthetőknek a színházat; szerintünk azonban ez indítvány épen olyan kor- mint czélszerűtlen.

Engedje jó sorsunk mielőbb, hogy a magyar dalművészetnek legyen külön hajléka, hol tisztelői, kedvelői mindenkör föltalálják; ekkor mi is külön templomot fogunk kívánni a szavaló művészetnek, nem is egyet, hanem többet.

Addig azonban mig ez nincsen, ugyan ki üzné ki az atyai háztól az egyik testvért csak azért, hogy a másik több helyet nyerjen?

A művészibb magyar dallamnak hol legyen háza és zeneszerzőinknek hol működési tere?

Bánk bánt, Hunyadi Lászlót, Álmost, és más dalműveket hol hallgassunk meg? — A budai népszínházban, a várban, vagy tán épen az újtéren?

Nagyon veszedelmes indítvány ez mostanában és valóban nem a színház javára válnék.

Operánk az igaz, gyarló és drága; Hollósy Kornélia, Voggenhuber, Ellinger, Bignio távozása gyöngitik, az tagadhatlan és való; de hát ha valakinek az ujja fáj, szekerczével menjen egész kezének? vagy ha háromemeletes házzal nem bírhat, földszinti lakását lángba borítsa?

Elégedjék meg a közönség azzal, a mit édes sajátunkul birunk, látogassa a színházat műelv utáni vágyból épen úgy, mint hazafiai kötelességből és az intézet állni fog, virágzani fog, miként állt és virágzott évtizedek előtt a mostaninál jóval gyöngébb operával.

Még egyszer ismételjük, a nemzeti színházat csak egy mentheti meg az örvénytől, melyhez a fogyatkozásokra és hibákra vetett minden köpeny és palást daczára, oly közel áll, s ez egy a vezetők iránti bizalom.

Szó repül, példa vonz.

Ott a budai népszínház.

Egy lelkes vidéki színész fölteszi magában, hogy második templomot állít a magyar színművészetnek azon fővárosban, hol a német elem négy színházzal rendelkezik.

Thalia buzgó vándorainak csoportja környezi s egy ideig a német színészetnek nem szívesen tűrt vendégeiként szerepelnek a magyar fővárosban.

Hosszas szünet után, mely a szó szoros értelmében koplalással volt nehezítve, testté lesz az eszme s Mátyás király istállójában honszerelemre buzdul a magyar.

A népszínház áll ezerek hozzájárulásával, egyesek áldozatkészségével.

A fővárosi közönség pártfogása alá veszi s a budai magyar színház minden barátja arany napokat jósol a testvérintézetnek.

Ekkor a körülmények tétlenségre szoritják a nemzetet s a főváros lakói a művészet elhanyagolására is kiterjesztik az apathiát.

„Télen nagyon hideg van, nyáron nagyon meleg van, soha sincsen jó idő, mindig esik az eső.“

A népszínház többször üres, mint nem és a szépen indult intézet a részvégtlenség fagyával, az elhagyottság kétségbeesésével kezd küzdeni.

Sok nem jóakarója előveszi anyámasszony szólásmódját s bölcs ránczokba szedve homlokát, hatszor ismétli az „Ugy-e mondtam“-féle hivatkozást.

A művészet nemtője elnémitá az „Ugy-e mondtam“ kár-

örvendő hőseit; a mentő nemtőt küldött akkor, midőn legszükségesebb vala.

Nagy Széchenyink szellemárnya ellebegett a népszínház fölött, megjelenésének áldása a szebb jövő, a jobb remények szivárványa lön.

A legnagyobb magyar derék, tette kész, jóra buzgó fia: Ödön elfogadta a budai népszínházi bizottmány elnökségét s mi egy perczig sem kételkedünk, hogy ez a népszínházat nem csak megmentette, de ügyeinek jobbra fordulását, szebb jövőjét, szent czéljának sikerét biztosította.

Oly ügy, melynek zászlójára Széchenyi neve van írva, nem lehet elhagyottá többé, s viszont oly ügyet, melyet Széchenyi tűz lobogójára, százezeren fognak pártolni.

A jóakaróban buzgó, tette kész ifju főúr két részre nagyot lendítend a népszínház ügyén.

A hatóságok hónapok óta huzzák, vonják a mostani bizottmányt, alapszabályai hónapok óta várnak megerősítésre; a megkezdett gyűjtések akadályozvák; az újra alakult s bővített bizottmány fölterjesztést intézend a magyar kancellárhoz, ki bizonyosan szíves örömmel segitendi elő egy a magyar elemet terjesztő intézet ügyét.

A gróf elnöklote alatt működő bizottmánynak nem csupán pénzszerzésre lesz gondja, nem csupán az épület vakolatlan falainak csinosítását eszközölni, hanem a műsorozat megállapítását és a tagok szerződését vagy elbocsátását is ellenőrzi.

Ez bizalommal tölti el a közönséget is, a népszínháznak több pártolója lesz akkor, midőn köztudomására jutand, hogy mindent, mi benne történik, egy jeles férfiakból és buzgó hazafiakból alakult bizottmány szentesített.

Széchenyi Ödön gróf föllépése áldás a népszínháznak egyrésztől, másrésztől nem leghalványabb levele lesz azon polgári babérnak, mely a nagy atya derék fiára vár.—

Igen érdekes összekelésről is tudósíthatjuk olvasónőinket.

Balázs Sándor, az „Ország Tükré“-nek ismert szerkesztője a mult napokban jegyezte el a szeretetre méltó Bognár Vilma-t, ki szép tehetségével rövid idő alatt a nemzeti színház közönségének kedvence lett. Itt a költészet párosul a művészettel, a költemény a dallal. Ily nemesített érzelmek mellett hetedik mennyország lesz a mézes heteket követő mindennapi élet.

A császárfürdő utósó kedélyes tánczestélye mult kedden ment véghez. A szép hölgyek s a deli tánczosok még nagyobb számmal jelentek meg, mint minden előbbi alkalommal és igen jól mulattak, igazán kiviradás kiviradtig. A fiatal-ság nagyon ohajtana, hogy a fürdőigazgatóság úgy tegyen, mint a vidéki szintársulatok szoktak, midőn háromszor négyszer rendeznek legeslegutósó előadást. Mi eléggé udvariasaknak tartjuk különösen a rendezőket, hogy a szép szemek kérelmenek ellenállni nem tudnak; hiszen e szép szemek ábszándos pillantása szülte ama gyönyörűséges valczert is, mely a legelső vigalmon lenge krinolin-szárnyakra kelt.

Az újabb irodalmi termékek közt a „Regényes korrajzokra“ figyelmeztetjük olvasónőinket. A korrajzok Remel-lay Gusztáv tollából eredtek, kinek egyik nagy érdeme, hogy mulattatva oktatja a hazai történelemre hölgyeinket. Főlöskéges mondanunk, hogy minden történet igen tanulságos tükre a multnak, melyből a jelen és jövő szebb képeit kell kinéznünk. A korrajzok e részben teljes méltánylást érdemlenek.

Kinizsit eddig mint vérontó, törökverő hőst ismertették iróink. Szerzőnk „Kinizsi Pál“ és „Erős marok, gyöngéd kéz“ czimű beszélyeiben, későbbi neje, Magyar Benitta iránti lángoló szerelmét festi; igen érdekesen írja le, mint lön a bájos hölgy rabszolgája, mint vivta ki viszontszerelmét s mint nyerte meg

Magyar Balázs kegyét; szóval, mint alakította át a szerelem turbékoló gerléje a harc rettenthetlen oroslánát.

Az „Első szepesi örökös főispán“ érdekes udvari kaland Mátyás korából, mely élénk színekkel állítja elénk Beatrix királynő udvari környezetét s az akkor divatozó kalandos életmódot. E beszélyke azt mutatja, hogy Szapolyai Istvánt Amor emelte nádorságra.

„Az elcsereált paripa“ III. Károly és Mária Terézia korában szerepel. Érdekes alak benne Illésházy, a hatalmas magyar főúr, kinek udvara s ős magyar modora sikerülten van leírva.

„Az ördög“ hü képét festi azon szomorú időnek, melyben Teufel Erasmus zsoldosai az ellennél is erősebben dultak hazánkban.

A regényes korrajzokat nem csak élvezettel, de haszonnal is olvashatják hölgyeink s az elismerésnek, melyben tőlök szerző részesül, öntudatában bizonyosan a jobb helyek egyikét foglalandja el.

Kempelen Győző.

Külföldi levelek.

VI.

Páris, aug. 16.

Tegnap volt itt a híres Napoleon-ünnep, melyet már kora reggel hirdetett az ágyuk hatalmas döngése, fölriasztván édes álmaikból a szunn, adozókat. Természetesen én sem akartam attól elmaradni, sietek tehát tiz honfitársammal tanuja lenni a bámulni valóknak, hogy aztán a sok szépről szép tudósítást irhassak e lapok szép olvasónői számára. Igen ám, de könnyebb valamit látni, mint aztán úgy leírni, hogy az olvasó gyönyörködhesse benne! Ha tehát a szives olvasó úgy találná, hogy tollam nem tarthat jogot a megara-nyozásra, bizony nem én vagyok az oka.

De kezdjük előlről. A ki valamit látni akar, két utmód kínálkozik számára: t. i. vagy kocsit és nézőhelyet bérel s akkor tiszteletes távolból nézheti a látnivalókat; vagy saját „két szürkéjét“ fogja be, s részint másokat lökdösve, részint másoktól lökdöstetve, sok viszontagság után sikerül oly helyre furakodnia, a honnan mindent közléről színről színre láthat. Az első mód kevesebb ügyességet, de annál több pénzt igényel, s azért csak nagy, azaz gazdag embereknek való. A második mód, igaz nem kerül pénzbe, de annál többet kell az embernek saját bőrével fizetnie, mert az öklök és könyökekkel oly bizalmas közlekedésbe jő, hogy még holta után is megemlegeti s a nagy fáradság miatt minden vágya csak abban öszpontosul: vajha otthon elmélkedhetnék már a kiállt élvezetek kellemeiről. Én összevetvén a pro és contra okokat, azon eredményre jutottam, hogy mégis csak jobb lesz nekem saját equipageomat venni igénybe; így legalább nem kell félnem, hogy a lovak megbokrosodván elragadnak, lévén az én telivér szürkéim igen emberséges jámbor állatok, mintha csak egyenesen a Pegasust tisztelhetnék ősapjuknak.

Nos tehát, elindultunk egy csomó hazafival a Boulevard felé, melynek levelekben szegény fái alatt ekkor már megszámálhatlan ember tömeg hullámozott fel s alá, az eső daczára hősiesen legeltetvén szeméit és füleit a látványok és hallványok (nem egy l-lel értendő) egész rengetegén.

Reggel a Notre-dame-templomban ünnepélyes Te Deum tartatott, melyre az összes párisi nemzetőrség és sorkatonaság kirukkolt, s természetesen a követségek, minisztériumok, városi előljáróság s egyéb hivatali testületek is jelen voltak. A

nappali ünnepély e mise után vette kezdetét s tartott egész estig 6 óráig. Hogy mi mindenből állt ez ünnepély, azt egy ember bajosan irhatná le egész részletességben; én is tehát csak meg lehetős általánosságban irhatom le a látottakat.

Kezdjük az Invalid-Esplanadon; itt a kormány két színházat rögtönzöttetett, hol a katonák néhajátékot adtak elő; ezek mellett jobbra is, balra is eröművészek gyönyörköd-tetek mutatványaikkal a közönséget; a szajnapart felé pedig minden néven nevezendő kutya- és nem kutya-komédiákat lehetett látni; de ne gondolja ám valaki, hogy ezek talán holmi krajczáros komédiák voltak, oh nem! mindenki rangkülönbség nélkül bemehetett ingyen. Négy színes léggolyót is bocsátottak el. Ekkor természetesen, hire hamva sem volt az esőnek, sőt a nap oly pompában ragyogott, mintha új diszköntösbe öltözött volna, Napoleon ő felsége tiszteletére. A Champs Elysées-en levő Palais de l'Industriében ugyanez órában vette kezdetét egy nagy hangverseny, melyben főleg a gárdaezredek zenekari működtek közre; míg a számtalan bódék és sátrak az ingyen mulató nép részéről oly ostromnak voltak kitéve, mintha mindegyikük egy-egy kis Szebasztopol lett volna. Páris összes színházaiban ingyenelőadások voltak e napon, s a mi előttem különösen feltűnt, az: hogy akármelyikbe legkisebb tolakodás nélkül be lehetett jutni; mert a rendőrök, a nélkül hogy csak legkevésbé is gorbáskodnának, oly példás rendet tudnak csinálni, hogy e tekintetben is példányképül ajánlhatók.

Esti 6 órakor a rokkantak ágyui hirdeték a nappali ünnepélyek megszűnését, de ez nem azt jelenti, hogy most már aludni mehetünk; mert az élvezetek igen nagy része még csak ezután volt feltárolandó a boldog párisiak előtt. Nyakunkba vettük tehát mi is a világot, s bekalandoztuk a város nevezetesebb utcáit és téreit, folyvást tovább sodortatva a hullámozó néptömeg által. Megnéztük a Rue Taitbout-t, a Rue de la Paix-t, a Vendome-piacot, innen a Rivoli-utczába fordultunk be, hol nem lámpák égtek, hanem egy számtalan gázlángokból képezett fényvonal húzódott végig az egész utcán; ezen áthaladván, a Tuillériák kertjéhez értünk, hol színes lámpákból készült császári sasok, zászlók Napoleon nevével s más effélék gyönyörködtették a szemeket. Innen a Place de la Concorde-ra mentünk, hol két nagy kuton a szökőkutak játszottak, s ezek vize alatt egy sor színes lámpa égett; a kutak, valamint az itt álló obeliszk környezete csinos virágokkal volt körülakva, melyek levelei közt szintén gázlángok égtek. A tér közepére néző Madelaine-egyház s az alsóház épületének körvonalai sűrű lángsorozatokkal voltak fölékesítve. Ezután a Quai d'Orsay-ra tolakodtunk, hol az Invalid-Esplanad fái között lámpafüzérek lobogtak; innen néztük 9 óra után a lehető legszebb tüzjátékot, melynek fényárja bizonyára mérföldekre volt látható; különösen szép volt azon mutatvány, mely buzakévéhez hasonlított, melynek kalászeit számtalan különféle csillag képezé; továbbá a virágbokréta, melyek a legpompásb színű szikrákkal árasztották el a levegőt. Itt láttam, minő előzékenyek a francziák a nőnem iránt: oly férfiak, kikhez a sors a helykiosztásban mostohább volt, s tehát hátrább találtak kerülni, nejeiket fölemelték, hogy annál jobban láthassanak, mitsem törődve azzal, ha ők maguk nem is gyönyörködhetnek a pompás látványban.

Miután a tüzjáték utolsó röppentyűje is elpattant, a Champs-Elysées felé irányoztuk lépteinket. Itt volt a kivilágítás fénypontja, valóságos kis tündérvilág volt ez. Meg nem állhatom, hogy meg ne kísértsem leírását. Képzeld meg magának a pesti városligetet por és homok nélkül (ehez pedig ugyancsak erős képzelő tehetség szükséges), telve szebbnél szebb épületekkel, széles járdákkal, és tele fákkal, melyek

mindegyikén 20-25 színes lámpa, s a különféle facsoportok alatt mindenféle színű görögtüzek lobognak; azután képzelje magának a házak ablakait sötétben, de a párkányokat száz meg száz gázlánggal megvilágítva; továbbá képzeljen a közepén egy szökőkutat, mely lángoszlopzattal van körülvéve, melynek tetején egy szentségalakú csillag vakító fényvel ragyog. Ha mindezeket elképzeli az olvasó, akkor némi, de csak némi fogalma lehet az itteni kivilágítás nagyszerűségéről, és — e leírás tökéletlenségéről.

A fényesen kivilágított nyilvános épületek közül különös említést érdemelnek még: a városháza és annak tere, mert e régi francia modoru épületnek minden párkánya ragyogott a gázfénytől, s minden ablakban francia háromszíni zászlók lobogtak; továbbá a Saint Jaques de la Boucherie tornya, melynek egész teteje fényben uszott, sőt a belseje is ki volt világítva, hogy az ablakokon levő szép üvegfestmények előttünjenek. Miután a Halles Centrales-t is megtekintők, azon édes öntudattal indulhattunk hazafelé, hogy láttunk mindent, a mi csak látható volt. A szűk utcák tömkelegén átvergődve, a Boulevardokon, mint Schiller mondja „Harang“ című költeményében, „összeolvastuk kedveseinket“ de nem úgy találtuk, mint a nevezett költeményben, hogy senki sem hiányzott közülünk, hanem az egyszeri német professor szerint, sokakat láttunk, a kik nem voltak itt, azaz a tíz vállalkozó argonauta közül, a kik együtt indultunk Colchisba, csupán hárman maradtunk együtt, a többi hét társat elsodorták a tenger, — a néptenger zajgó hullámai. A hét társ elveszte fölött azonban nem téptük hajunkat kétségbeesve, a magyar közmondás szerint bizonyosak levén, hogy — nem fognak elveszni. Nyugodt lélekkel mentünk tehát szállásunkra, hálát adva az Istennek, hogy tanui lehettünk a Napoleon-ünnepnek, de még inkább azért, hogy valahára vége szakadt.

T. B.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjolag adakoztak:

| | |
|---------------------------------------|----------------|
| Püspökladányból. Sz. Zs. né | — frt 50 kr. |
| K. Mari | — frt 80 kr. |
| Pécsről Antal Mari | — frt 50 kr. |
| Összesen | 1 frt 80 kr. |
| Ehez a múlt heti | 114 „ 42 „ |
| Teszen összesen | 116 frt 22 kr. |

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

Czökkal készült kenyér *)

Kenyérsütés után hagyj egy ökölnyi nagyságu darab tésztát, más nap forrázz egy kis tálkában egy maroknyi lisztet, de ne önts reá sok vizet, nehogy hig legyen, ha kihült a forrázott liszt, kavard hozzá az eltett kenyértésztát, s tedd félre a kamrába. Harmad nap ismét forrázz annyi lisztet, s kavard ismét a tésztát hozzá és ezt ismételd mindaddig, míg a kenyér-

* A magyar bornál nem kevésbé híres a magyar kenyér. Majd minden vidéken máskép sűtik és mégis mindenütt gyönyörűen parázs, porhanyós és fenséges ízű. Igen kérem tehát jeles gazdasszonyainkat, hogy küldjék be nekem a kenyérsütés különféle módját, legyen az is köztulajdona jó gazdasszonyainknak. Szerk.

sütés ideje itt van; ekkor forrázz a teknőbe lisztet a kenyér mennyiségéhez képest; ha már langyos, tedd hozzá a megkelt tésztát, ha megkelt a kovász, dagasztasd vagy dagaszd be jól, ha megkelt, szakgasd ki és ha ismét megkelt, rakd a kemenczébe. Sz. Zs. né.

Tokaji bor-kocsonya.

Főzz sűrűre félfont cukrot egy fél messzely vízben s veigyts bele egy üveg jó tokaji bort, öt citrom levét és két lat vizahólyagot, törd át asztalkendőn, öntsd formába s tedd jégre. Tálalás előtt mártsd a formát pillanatra meleg vízbe s úgy borítsd ki a tálra.

Ilyen módon malaga-muskatály s más finom borokból lehet kocsonyákat készíteni. D. Izabella

Irodalom és művészet.

× Asbóth Lajos érdekes „emlékiratai“ második kötetét a helytartótanács a lefoglalás alól fölmentette.

× A zenedénél ez évre hirdette volt pályázat eredménye e napokban lön eldöntve. A jelentés szerint összesen hat pályamű érkezett be, melyek közül az első, 10 aranyos jutalmat Feigler Géza, a második, 5 aranyból álló jutalmat pedig Thern Károly nyerte el. Az első nyertes 2-ik szám alatt „Tette, nemes verseny nagyot alköt; s edzi erőnket“ jeligével; a második nyertes pedig 6-ik szám alatt „Repülj fecském“ jeligével pályázott.

× Emich Gusztáv „Nagy képes naptára“ az 1863. évre Szokoló Viktor és Vadnay Károly által szerkesztve, e napokban jelent meg. Tartalma a tiszti czimtáron kívül élet- és jellemrajzok, prózai és verses szépirodalmi művek és ismeretterjesztő cikkekkel áll; 30 fametszvény is van benne.

× Beküldetett hozzánk: „Szerlem és eskü“ regény egy kötetben, írta Mészáros István. Sok helyütt valóban csinosan van írva, és szorgalom és tanulmány mellett szerző még szép nevet vivhat ki irodalmunkban.

Budapesti hirvivő.

* (Népünnep) Szept. 8-ika vagyis kisasszony ünnepe nagy nap lesz Pesten, ha ugyan be nem teljesedik az a közmondás: hogy ember tervez, Isten végez. E napra ugyanis a várostanács hét országra szóló népünnepet tervez a városligetben, mely hirszerint a Bécsből érkezendő kéjutazók tiszteletére rendeztetik, s melynek programja egyelőre ekkép lön megállapítva: Hajnalban 4 órakor vértés heroldok nyargalándják be a város utcáit, s ékes trombitaszóval riasztják fel az álmódzó lakosokat, hogy keljenek a nagyszerű népünnepre, mely a városligetben reggeli 6 órakor veendi kezdetét, mit tarackdurrogások fognak tudatni. 10 órakor a Hermina-kápolnában a dalárda közreműködésével istenitisztelek lesz. Délután 3 órakor a nagy erdőben dalárdalakoma; ezenkívül a városliget különféle helyein zenebandák és énekesek (kétségkívül egy pár tuczat verkli is) mulattatják a közönséget. A liget valamelyik nagyobb szabad terén löverseny, nem különben famászások és birkozások is rendeztetnek. Este nagyszerű tűzijáték transparent golyókkal; a körde közepén pedig nagyszerű gula álland. rémséges szépen kivilágítva. Gondoskodva lesz arról is, hogy a több helyt felvonandó sátorok alatt Gambinusnak is illendőképen áldozhassanak a boldog mulatók. A

városliget hét bejاراتainál pénztárak lesznek fölállítva, hol 20 krajezar lefzetése mellett boldog boldogtalan bejuthat a paradicsomba. Mindez nagyon szép, dicső, felséges lesz, csak attól tartunk, hogy a nagy napon megerednek az egek csatornái, miután — tűzijátékot is akarnak rendezni.

✂ (*Írói segélyegylet.*) Bár lassan, de folyvást érkeznek adományok az írói segélyegylet által rendezendő sorsjáték részére. A lelkes adományozók neveit időnkint közölni annál szükségesebbnek tartjuk, hogy másokat is a jó példa követésére buzdítsunk. Azon lelkes honleányok, kik legujabban küldtek be nyereménytárgyakat, következők: gr. Waldeck Paulina, Tisza-Roffról, Rutkay Matild és Etelka Penczről, Kalmár Janka Vácziól, Litvay Victoria Pestről, Kunszt Mária Kassáról, Nikolicsné sz. Damaszkini Mária Temesmegyéből, gr. Teleki Sándorné sz. Teleki Jozéfa Gyömrőről, Tisza Kálmáné, sz. gr. Degenfeld Ilona Gesztről, Péterné sz. Dömötör Eleonore Szabadszállásról. Együttal megemlítjük, hogy Pozner Károly, pesti papirkereskedő, igen szép ajánlatokat tett az írói segélyegylet javára.

✂ (*Három lelkes honleány*) kedves feladatul tüzte ki magának a budai népszínház alapítása pártfogását. A három lelkes honleány: herczeg Odeschalschi Gyuláné, Degenfeld Anna grófnő és gr. Zichy Pál Ferenczné sz. gr. Kornis Anna.

✂ (*Egy kitünő tehetség*) Bécsből írják nekünk, hogy ott Dalnok nevű magyar leányka művészi körökben nagy figyelmet gerjeszt; ritka szép hanggal van megáldva, és most nálunk még kedves emlékü Farkas, a nemzeti színház egykori jeles tagjától nyeri kiképeztetését, és így csak kitünőt várhatunk tőle, mert Farkas jelenleg a legkitünőbb énekmes-terek egyike. Reméljük, hogy e jeles tehetség először a nemzeti színpadon mutatja be magát jövő hivatásának.

✂ (*Társalkodónők*) egy igen művelt hölgyet ajánlhatunk; az illető igen jól beszél magyarul, francziául és németül és a zenét is érti; e mellett igényei valóban csekélyek, csak művelt házhoz ohajt jutni.

✂ „A magyar gazdasszonyok egyesülete“, miután alapszabályai felsőbb helyen is megerősítettek, egy gazdasszonyi képezdénék felállítását tervezi, azon reményben, hogy az ahoz szükséges alapot egy nagyszerű sorshuzás hasznáiból, alapítványok és ajándékozásokból állíthatja elő. E mellett azonban az egyesület más eszközöket is használandó célja kivitelére; így okt. 16-án a köztelek épületében „gazdasszonyi iparkiallítást“ rendezend. Az egyesület pártfogójául a honleányi erényekben gazdag gr. Zichy Pálnét, szül. gr. Kornis Annát kérte föl.

✂ (*Egy bujdosó honfitársunk.*) Nehány hét előtt az a hír terjedt el, hogy Berzenczey László, menekült honfitársunk, Galaczban az osztrák cs. k. konzulságnál önként feladta magát, minek folytán fogolyként Magyarországra szállították. E hirt, bár minden lapot bejárt, azóta senkisésem czáfolta meg; annál meglepőbb tehát a „Korunk“ azon bécsi tudósítása, hogy Berzenczeynek a birodalomba viszatérés megengedtetett, de csak oly feltétel alatt, ha hajlandó, magát Klagenfurtba internáltatni.

✂ (*Ritkaság.*) Pesten egy 90 fontos másfél éves gyermeket fognak mutogatni pénzért. De itt még nincs vége a csodának. A szürnygyermek kísézője egy 18 éves törpe, ki csak husz fontnyi nehéz.

✂ (*A pesti polg. kereskedelmi testület.*) német nyelven irt kérvényt adott be a helytartótanácsához; ez azonban a kérvényt, mivel nem a törvényes magyar nyelven volt szerkesztve,

viisszautasította. A kereskedelmi testület jónak látta magát azzal is kitüntetni, hogy még mindig német köriratu pecsétnyomót használ.

✂ (*Gyászhir.*) Megilletődéssel vettük a hirt, hogy a pesti cv. ref. főiskola egyik legképzettebb és legbuzgóbb tanára, Peti József, aug. 22-én Pápán meghalt, férfikora kezdetén, 28 dik évében. A ki, mint mi, közelebb ismerte e férfit, tudja, mi nemes életet oltott ki ismét a halál. Kesergő özvegyét, szül. Vály Mária-t, vigasztalja mindnyájunk részvétele!

✂ (*Nyegle nép.*) Alig van nyeglébb nép a világon, mint a zeneszerzők azon része, mely tehetség hiányában, a régi jó magyar nótákat, mint saját szerzeményét kiadja. Ily eset ujjabb időben nem egy adta magát elő; a „Zen. L.“ igen helyesen rója meg e pávatollal büszkélkedő szajkókat, de azt hisszük, hogy a ki ilyes tolvajkodásra képes, azon nem sokat fog a jó szó.

✂ A tudóstársaság közelebb levelet kapott Magyar László, jeles hazánkfától, ki még mindig Dél-Afrikában tartozkodik, és egy ottani vad király leányát nőül bírja. Legnevezetesebb ujdonság e levélben az, hogy Dél-Afrikában roppant pusztításokat tett a — marhavész.

✂ Több lapban föl van említve azon hir, hogy az írói segélyegylet által rendezendő sorsjátékokra a magyar íróknak eddig semmi nyereménytárgyat nem küldtek be; több író névében kinyilatkozathatjuk tehát, hogy ez azért van, mert az íróknak önkészítette himzeményeket szándékoznak nyereményekül beküldeni, még pedig lehetőleg szépeket, a miket nem lehet egy-két hét alatt elkészíteni.

✂ (*Apró hírek.*) A magyar földhitelbank felállítása, mely fölött Bécsben oly régóta folytak a tárgyalások, végre legfelsőbb helyen megengedtetett. — E napokban egy 14 éves fiú a lánczhydról a Dunába ugrott. — Jelenleg Odessában tartozkodó tenorista hazánkfia Jekelfalusi szeptember hóban a nemzeti színpadon szándékozik vendégszerezelpni. — A műtárlat jelen havi kiállítása összesen 71 képből áll, melyek két aquarellt és egy könyomatot kivéve, mind olajfestmények. — A szüretet Promontóiban és Tétényben szept. 15-én Kőbányában pedig 18-kán kezdik meg. — Sommer Ferencz, pesti korcsmáros, ki több év óta tüdőbajban szenvedett, késsel megölte magát. — Györött közelebb Ráth Károly ismert régiségbuvárunk a bájos Hencz Emmát vezeté oltárhoz. — Pataki (előbb Baermann) József okt. 1-én az uri-utczában jelesen fölszerelt kö- és műnyomdát nyitand, mely photograph műteremmel és fametszési- (xilograph) intézettel lesz egybekötve. — E napokban két holttestet fogtak ki a Dunából; az egyik katonai egyenruha volt. — A Széchenyi-hegyen levő kis kápolnában mult vasárnap szép énekes mise volt, melyben nemzeti színházunk néhány tagja is részt vett. — A sz. ferencziek templomának tornyát 180 lábnyira építik, tehát ez lesz Pesten a legmagasb torony. — Pestváros tanácsa szept. 1-től kezdve valamennyi városi szolgának felmondott. — Ney Ferencz, a pesti főreáltanoda érdemdús igazgatója, a tanszünetet a fővároson kívül valamely fürdőben töltendi, egészsége helyreállítása végett. — A zenede házat akar venni a maga számára, adakozás útján. — Mult vasárnap a budai bérkocsisok a megszábot aron vitték ki a Zugligetbe a kirándulókat. Ezt érdemes följegyezni, mert mióta bérkocsik léteznek, ilyesmi aligha történt. — Országh Antal Párisban tartozkodó jeles fényképész hazánkfia fővárosunkba teendi át lakását. — A feldunason egy napszámosnő, kit férje az utcán többek láttára megvert, e miatti szégyenében a Dunába ugrott, de kimentették. — A színházi művezető ügye hirszerint szept. 12-ig el fog döntetni.

— Szigligeti Jolán legközelebb rendes tagul fog nemzeti színházunkhoz szerződteni. — Az újtéri sétányon a színház mögött éttermet állitnak fel.

Nemzeti színház.

Augustus 23-kán. —

Aug. 21-dikén: „Ádám és Éva,” Berzlik Árpád vigjátéka, és „Denis ur és neje,” Offenbach operetteje. — Aug. 22-dikén: A színház megnyitásának huszonöt évi ünnepélye. — Aug. 23-dikán: „Dinorah,” Meyerbeer operája. — Aug. 24-dikén: „Liliomfi,” Szigligeti vigjátéka. — Aug. 25-dikén: „Egy szegény ifju története,” Feuillet Octáv drámája. — Aug. 26-dikán: „Sevillai borbély,” Rossini operája, Brenner Jenni k. a. mint vendég. — Aug. 27-dikén: „A toll hatalma,” és „Apát keres,” francia vigjáték.

Volt egy feledhetlenül bus esténk e héten, a színház huszonöt évi születés napja; igen szomorú egy est volt ez; huszonöt éve csak és e színház már vénül! De ne panaszkodjunk; bizzunk és reméljünk. Az előadást illetőleg csak Jókai gyönyörű prologját említhetjük meg, nem dicsérőleg, de magasztalólag. Jókai egész csillagragyogású lelke tükröződött vissza e műben, és úgy volt elszavalva, a mint csak Jókainé tud szavalni Magyarországon. A többi rész e színház állapotát ábrázolta; mindből valami, de semmi tökéletes; volt Árpád ebredése, melyben Egressy adta a czimszerepet; minden mozdulata jeles volt; csak azon csudálkoztam, hogy a színpad mögötti énekesnőket nem ismerte meg első pillanatra, holott ugyanazon kóristánok voltak, a kiket huszonöt évvel ezelőtt, a színház megnyitása alkalmával is látott. Azután volt egy véka népdal, gyönyörűen előadva Füredi és Bognár Vilma által, egy mérő táncz, aztán egy darab „Bánk bán” Katonától, és egy darab Hunyady László Erkeltől. Engem azonban leginkább meghatott azon rész, midőn az összes személyzet Kölcsey himnuszát énekelte és a sokaság közepette az öreg Udvarhelyi állt, galambösz hajával, könyvelt szemével. Mit gondolhatott a jó öreg, a ki e deszkákon játszta le élte minden örömeit és keserveit! itt volt király és gazdag ur, sok, sok évig és most egy megtörődött, hajlott fejű agg! A színpad az élet; de az élet szintén csak színpad; mind maskara, a mi rajtunk van, czim, fény, és dicsőség; való csak az, a mi az előadás után fenmarad: a szép lélek emléke.

Még három élvezetes előadásunk volt e héten: Dinorah, melyben Brenner k. a. adta a czimszerepet, mindazon fénydallalokkal, melyeket már a múlt héten kiemeltünk játékában; az erős lélegzet és a többi azonban most sem vált az előadás előnyére; „Egy szegény ifju,” melyben Feleki és Tóth József és „Apát keres,” melyben ismét Tóth József és Szerdahelyi tüntek ki; Tóth József nagy színész, de Szerdahelyi sem csekélység. Mindig nagy és nemes élvezet e két művészt a színpadon látni.

Két vendéget is láttunk e héten, Vári urat, a ki „Dinorah”-ban Ellinger szerepét adta, még pedig olyan szépen, hogy a közönség többször kitapsolta, és Szigligeti Jolán kisasszonyt a ki „Apát keres”-ben a kis Esztert adta. A kisasszony még igen fiatal, de szép reményekre jogosító kezdő; ha nagyobb szerű színészeti iskolánk volna, azt ajánlanám neki, járjon oda még két-három évig, akkorára bizonyosan művésznő válnék belőle; de a jelen körülmények között csak azt tanácsolhatom neki, tanuljon szorgalmasan, és ha majd megnő, próbáljon szerencsét a budai népszínházban, töltsen le ott a kezdő éveket; ott jól fogják alkalmazhatni.

Kuriozum gyanánt megemlítem még, hogy e héten következő tagjai a nemzeti színháznak „használták szabadságukat:“

Jókainé, Szigeti, Komlósy Ida, Kövérné, Lendvainé, Egressy, Lendvai, Hofbauer Zsófia, Hubenainé, Prielle Kornélia; Szilágyiné pedig gyöngéledett.

Budai népszínház.

Aug. 20-kán: A sz. István ünnepe miatt a színház zárva. — Aug. 21-kén: „Castor és Pollux,” ered. vigj. 3 felv. Szigligetitől. — Aug. 22-kén: a nemzeti színház ezüstmenyegzője miatt a színház zárva volt. — Aug. 23-kán: „Egy óra egy házaspár életéből,” vigj. 1 felv. és „Tűz a zárdában,” operette 1 felv. — Aug. 24-kén: „II. Rákóczy fogsága,” Szigligetitől. — Aug. 25-kén: „Házassági három parancs,” Szigligetitől. — Aug. 26-kán: „A jó barátok,” Sardoutól.

Örömmel jegyezzük föl, hogy a közönség jobban kezd érdeklődni a népszínház iránt; „II. Rákóczy fogsága”-ban igen szép számmal volt jelen; vajha nem volna e részvét ellobbanó szalmaláng! Csak így lehet remény, megtartani e nyelvet és hazaszeretet ápoló intézetet. De bizzunk Széchenyi Ödön buzgóságában; ő lesz e színház második édesatyja.

Az előadások kielégítők voltak; csak H. Nina és K. Bertha táncza (a „Tűz a zárdában” előtt) nem tetszett; Együd meg a Castor és Poluxban kissé tulságosan erőltette meg hangját; csak a sugó fejtett ki nagyobb buzgalmat e tekintetben nálánál; és végre Molnárné mint Zrinyi Ilona egyáltalában nem volt helyén II. Rákóczyban; se hangja, se állása nincsen magasabb pathosra. Molnár azonban jelesen ábrázolta Rákóczyt. Ha igazgató nem volna, kitűnő színész válhatnék belőle.

Mindenfélék.

‡ (A sz. István ünnepét Karlsbadban is) megülték az ottani magyarok, kikhez a lengyel fürdővendégek is csatlakoztak. A misét magyar lelkész mondta, s annak végével magyarok és lengyelek testvérileg ölekeztek.

(A „szózat” éneklése Milanoban.) A milanoi Scala-színházban Garibaldi önkénytese számára nem rég hangversenyt rendeztek, melyben egy olasz művésznő a „Szózat”-ot énekelte.

‡ (Vampyr.) Egyik franciaországi vasuton, egy 72 éves agg férfiú egy fiatal leánnyal egyedül levén a kocsiban, ezt vegyszerekkel elaltatta, aztán sebet vágott nyakán s a vérért szította. A lányka, midőn fölébredt, a vasuti tisztnek elmondá a történeteket, mire a vén vampyrt, ki már távozott, azonnal elcsipték. Azt hitte a vén lurkó, hogy ily táplálék mellett meghosszabbíthatja életét.

‡ (Megint egy Kallab!) Mint a hivatalos vizsgálatokból kitűnt, rágalom volt azon hír, mitha Kallab százezer levelet sikkasztott volna el, mert az általa elkallabizált levelek száma mindössze is nem volt több, csak — félmillió!

‡ (Gr. Nugent,) az 1848-iki harczokból ismert cs. k. tábornagy közelebb meghalt.

‡ (Kiásvott régiségek.) A K. u. 79-ik évben a Vezuv által eltemetett s csak a múlt század közepe táján fölfedezett Pompeji város ásatása által még mindig érdekes régiségek jönnek napfényre. Így legközelebb egy sütőműhelyt ástak ki, hol három gabonával telt ládát, 600 darab rézpénzt s a kemenczében 80 darab kenyeret találtak azon állapotban, a hogy közel 1800 év előtt berakták.

‡ (A török szultánne leánykát szült,) és ez esemény nagy-szerű ünnepélyekre adott alkalmat. A szultánne szobáját ki-mondhatlan fényvel butorozták és diszítették. Csupán ágya

10 millió piasterbe (közel 100 ezer frt) került. Minden butor gyémánttal ragyog. A nagyvezér egy milliót, Ali basa $\frac{3}{4}$ milliót, a kapudánbasa egy palotát kapott ajándékba a születés emlékére.

(Varsói hírek.) Varsóban a kedélyek, különösen az utóbbi merények következtében, nagyon ingerültek s a mozgalmi párt által még tüzeltetnek. A merényeken kívül még kiáltványok és rémitő hírek terjesztése által is törekszenek hatni. Így például már előre terjesztik hírét a jövő hó 15-én a varsói németek közt tartandó Bertalan éjnek, a párisi híres Bertalan-éj vagy vérmenyegző példájára, a midőn IV. Henrik alatt sok ezer hugenotta legyilkoltatott. E hó 17-én tele volt a város egy új merény megkísértésének hírével, melyre Wielopolszky legidősb fia volt áldozatul kiszemelve, s azt is már jó ideje hircszelik, hogy Felinszky érsek sem fog kiméltetni. E hó 17-én Te Deum tartatott a polgári kormányzó szerencsés megmeneküléseért, mely alkalommal ismeretlen tettesek több egyén ruháját vitriollal leöntötték. Wielopolszky az ellene elkövetett merény óta katonai fedezettel jár a városban. Jaroszinszky kötél általi halálra ítéltetvén, az rajta f. hó 21-én végrehajtatott.

Divattudósítás.

A nap még forrón süt ugyan az égen, de azért már akárhány életunt sárga falevél lekivánczik a hű anyaföld ölébe, s elhagyja lombdús hajlékát, este pedig a gyakori hűvös szellő óvó intés gyanánt figyelmeztet a szép napok eltűnésére és — a melegebb felöltők használatára; azért nem lesz érdektelen t. olvasónőink előtt, ha mondjuk, hogy Böhm és Kánya urak divatraktárukba már megérkeztek az őszi szövetek, még pedig olyan szépek azok, hogy — valljuk meg őszintén, — egy kis időre el tudta feledtetni velünk ama borus hangulatot, a melylyel az ősz és hervadás előérzete szívünket általjárt. Közlebb természeti valóságukban mutatjuk be ez őszi öltönyöket. Addig is szóval írjunk le néhányat közülök.

A főhely mindenesetre a selyemszöveteket illeti meg ezuttal; könnyebb fajtájú tafoták, már néhány év óta Poult de soie név alatt ismeretesek; de ilyen szép színekben mi még nem láttuk, mint az idén; megemlítendő, a fekete alapu selyemszövet fehér finom kockás vonalokkal; a barna alapu, szintén fehér vonalokkal; meglepőleg szép azonban a lila és kék alapu tafota, fehér kockás vonalokkal, egy fehér és fekete és egy másik lila és fekete csíkokkal diszlő szép szövet; e selyemszövetek árúhoz képest eléggé olcsók is; rófe nem kerül többbe, mint 2 frt 50 krba; szélessége $\frac{5}{6}$ rőf.

A selyemfoulardok közül legkedveltebb a világos sárgaszínű, és sötétbarna, keskeny kockás vonalokkal; ára 2 frt 25 kr., szélessége $\frac{3}{4}$. A pettyes és virágos foulardok leszállított áron kaphatók, az elsőnek rófe 1 frt 50 kr, a másodiké 2 frt.

A selyemszövetek mellé jó lélekkel oda tehetjük mindjárt az egyszínű lustre-eket; olyan fényesek és szépek azok, mint maga a tafota. Az idén pedig olyan sokféle színben és minőségben lehet kapni a lustre-eket, hogy egyike leend a legkedvesebb ruhaszöveteknek. A sima, világos és sötétebb

szürke, és barna lustre ára 1 frt, a lila és buzavirág színű pedig 1 frt 10 kr; szélessége $\frac{4}{4}$.

Az egészen új szövetek rovatába tartoznak:

A $\frac{3}{4}$ széles Seraphine, többféle színű kockás szövet, csinos, izletes összeállítással; a lila, fekete és fehér vagy kék, zöld, barna, szürke sat. kockákon keresztül egy-egy világos szürke vagy sárga selyemszál húzódik végig, a mi a selyemszövetekhez teszi hasonlókká. Ára 1 frt.

Az Aglea sima egyszínű szövet, imitt-amott két egymás mellé helyezett fehér és fekete szál apró pettyeket képez rajta; ára 95 kr, szélessége $\frac{3}{4}$ rőf.

A Virginie igen sikerült utánzása az első helyen említett tafotáknak szőrszövetben; mindenféle színű alapon keskeny fehér vonalok húzódnak végig, kockákat alakítva; ára 52 kr, szélessége $\frac{3}{4}$ rőf.

(Folytatjuk.)

Rejtvény.

Kondi Juliától.

12. 1. 2. 10. 6. Pénzüérek verőfénye.

4. 7. 6. 5. Sötét éjszak szüleménye.

+

9. 6. 11. 6. 7. 12. Nemzetünk szent ereklyéje.

9. 6. 5. 6. 7. 8. 6. 11. Házaink egyik hű öre.

1. 2. 10. 8. 6. Európának páriája.

8. 6. 5. 13. 7. 6. Öregeknek mulatsága.

2. 3. 11. 12. 13. 14. Tengeren vész hirdetője.

2. 10. 9. 2. 12. 4. Délibáb sirja s bölcsője.

1.—14. Zsarnok volt a hajdonkorban.

Megfejtési határidő: szeptember 30-ka.

A 30-dik számban közlött rejtvény értelme: Petőfi Sándor.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Szelényi Károlynő, Wagner Julia, Theisz Hummel Emilia, Farkas Julia, Palocsay Penelope Irma, Kondi Julia, Buzáth Róza, Kaiser Gabriella, Pete Lányi Angela, Zachariás Alajosné, Teszári Ida, Glac Mária, Egerváry Tuboly Emilia, M. Luiza, Tóth Hermina, Baranyi Károlynő szül. Nagy Rebeka, Melczér Armina, Pálffy Stelczér Eliza, Steráné-Pserhofer Ilka, Pap Nina, Évva Ferencznő, Weisz Sarolta, Pongrácz Julia, Jaross Nepomuczéna, Jámbor Lászlóné, Berzsenyi Cornelia, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Németh Giczey Teréz, Muricsányi Kristófné, Koller Matild és Julcsa, Samay István, Fischer Riza, Büttner Lina és Julcsa, Wagner Linka, Persián Eliz, Györfy Szerén, Kossa Gusztávné, Oláh Irma, Madarász Emma, Zvarinyi Lina, Lévy Berényi Julia, Guoth Ida, Viertl Aloizia, Csanády Kálmánné, Poninger Laura, Szokolay Zsigmondné, Nagy Emilia, Vajta Amália, b. Stachelhausen Gizella, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné Boronkay-Csicséri Lila, Csicséri Mariska, Mendelényi Emma, Ferenczy Lenke, Csaba Domahidy Karolin, György Klára és Albertina, Farkas Lajosné, Fehér Izabella, Kovács Irma.

TARTALOM.

A hatodik nap Gerendás Ferencztől. A majki zárdarom, Thaly Kálmántól. Mútyás király első mátkája, Szathmár Károlytól. Elfeledni téged, Linczi Károlytól. A madárvilágból. Két megtért sziv, Rajkai F.-tól. Csalódás az élet, Habakuktól. Balassa-Gyarmat, Álmay Rezsőtől. Egy hét története. Külföldi levelek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház Budai népszínház. Mindenfélek. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: **ENGEL és MANDELLO.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Hálóköntősszabásrajza. (Magyarozatát a jövő számban adjuk.)

35-dik szám.

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 31. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre „ | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Holdjárása | Nap | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5627 | |
|----------------------|-----------------------------------|------------------------|---------------------|---------------------|----------|-----------|-------------------------------------|---------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugat ó. | | |
| 31 | Vasárnap | E 12 Ór. Angyal | E 11 Paulin. | 19 G 12. An. | ☾ | 5 19 | 6 42 | 5 |
| 1 | Hétfő | Egyed | Ágost | 20 Samu. | ☽ | 5 20 | 6 40 | 6 |
| 2 | Kedd | Zeno | Absol. | 21 Tad. | ☽ | 5 21 | 6 38 | 7 |
| 3 | Szerda. | Albert | Mansv. | 22 Ag. | ☽ | 5 23 | 6 36 | 8 |
| 4 | Csüt. | Rozalia | Móses | 23 L. M. | ☽ | 5 23 | 6 35 | 9 |
| 5 | Péntek | Victor | Herkul | 24 Entsch. | ☽ | 5 24 | 6 33 | 10 |
| 6 | Szombat | Zakar | Magnus | 25 Ber. | ☽ | 5 25 | 6 31 | 11 53. Sabb. |

Múlt heti mellékletünk magyarázata.

1-ső szám alatt: kicsi ölbeli gyermeknek való ruhácska előrésze; 2. szám: a hátrész; ez rövidebb az előrésznél, és így a ruhácska szoknyája hátul anynyival hosszabbra szabatik, a mennnyivel rövidebb a hátrész. E ruhácska hátul gombolódik, a mint azt a rajz is mutatja, és így a szoknyán hátul maradjon a nyílás; a szoknyát széles rán-czokban kell a derekához varrni; az előrészt mind két oldalára pedig széles szalag varratik fel, a melyből aztán hátul szép csokrot kell kötni. Igen kényelmes az ilyen gyermekruhácska, s nemcsak 3—4 hónapos gyermekek viselhetik, hanem 2—3 éves koráig el lehet benne a gyermek. Fehér piquetből legszeb-

bek e ruhácskák. 3. szám: e ruhácskához való ujj. 4. szám: mentére való sarok-zsinorozás mintája. 5. szám; egyszerű ki-ivek fehérneműekre. — 6. szám: himzés szőnyegekre, utitáskákra, ablakpárnákra stb. 7. szám: egy kis reggeli czipőre való himzets minta; e minta akármilyen nagy czipőre is alkalmazható. 8. szám; egy kis gyermekfőkötő középrészének fele: fehér mollra himzendő. 9. szám: e főkötő egyik oldalrésze, 10. szám: Borcsa, 11. szám: Karolina. 12. szám: Antónia, 13. szám: Margit. 14. szám: Irén. 15. szám: A. C. betűk és 16. szám: Sarolta nevek, fehérneműekre; francia himzés.

V i d é k i t á r c z a.

Eger, aug. 24. (Eredeti levél.) *Szent István ünnepe. — Zuhany fürdő a templomban. — A német nyelv az iskolákban. — Két kontár fényképész.* István első királyunk ünnepét mi is a körülményekhez képest fényesen ünnepeltük meg. Az ünnepélyes istenitisztelest, nagyszámu ájtatoskodók jelenlétében, az érsek ő excoja személyesen végezte, az egyházi szent beszédet pedig jeles hitszónokunk: Mindszenti Gedeon tartá. Egész nap taraczkdurrogások hirdetétek a nap jelentőségét.

Múlt hétfőn, azaz folyó hó 18-dikán, sajátserű meglepetésben részesültek a székesegyházban egybegyült hűvek. Nem kevesebb volt az, mint egy kis zuhanyfürdő, mely az esőzés folytán a templom boltozatáról szakadt be. Az egyház lebontott teteje ugyanis még nem levén egy részén befödve, ezen az eső beomlott, s a boltozaton átszivárogyva, az ájtatoskodókat kissé megszentelte. No de, nem nagy baj ez még, sőt a kik a zuhanyfürdőt szeretik, még örülhetnek, hogy az ég jóvoltából ingyen juthattak hozzá, míg Pesten drága pénzbe kerül az efféle multság.

A mint hallom, az itteni főgymnasiumba is megérkezett azon helytartósági rendelet, mely a német nyelvet minden osztályban kötelezett tantárggyá teszi, s a német irodalom történetét német nyelven rendeli előadatni. Hogy birja-e minden tanuló annyira, hogy az e nyelven tartandó előadásokat kellőleg megérthesse, az természetesen más kérdés, a mire én nem mernek igennel felelni.

Néhány hét előtt olvastam az „Alföld“-ben, hogy egy aradi fényképésznél egy hölgy magát levéttetvén, a kép nem sikerült s az illető a fényképész nyakán hagyta azt: És mit tett a fényképész boszujában? Az arczkép elé vasrácsos ablakot festett, s ezt írta alá: „Adóssági börtön.“ E nemtelen kipellen-gérezés miatt az illető hölgy a fényképész ellen becsületsértésért indított, hogy minő eredménnyel? még nincs tudva. A példa nálunk is talált követőkre. Városunkban két német fényképész működik, kiket többek közt két helybeli köztisztvisletben álió hölgy is megkeresett, hogy magukat levéttessék. A képek

elkészültek, de a megrerdelők látván, hogy nem eléggé sikerültek, ujak készítését követelték, s mivel azok erre rá, nem álltak, a hibás képeket nem fizették ki. Erre a kontárok, hogy műveltségüket kimutassák, a hibás képeket nyilvánosságra kitétték, azon aláírással, hogy ha az illető hölgyek e képeket ki nem váltják, azok tiz krajczárért fognak eladatni. Ily tény által azonban a kontárok csak maguk alatt vágják a fát, mert ezt látva a közönség, aligha lesz kedve, igénybe venni művészetöket.

M. J.

Győr, aug. 25. (Eredeti levél.) (*Vizbehálások. — Öngyilkossági kísérlet. — Színházi ügy.*) Tisztelt Szerkesztőnő! Csupa, de csupa vizbehálásokat kell jelentenem. Régen nem követelt Dunánk és Rábánk annyi áldozatot, mint ez évben. F. hó 17-kén a vasuti hid közelében a Rába egy holttestet vetett partra. Azonnal fölismerték benne az ujjvárosi lámpagyújtogatót, ki több nap előtt csónakon a Rába mellett levő füzesbe evezett, s azóta senkisésem tudta megmondani, hová lett. Hogy mikép halt a vízbe, nincs tudva, de minden valószínűség szerint véletlenül kellett beleesnie. Másnap pedig a Duna hullámai nyeltek el három áldozatot. A dolog ekkép történt. Ma egy hete jókor reggel négy munkáslegény Ráróból a Dunán átcsónakázott Varjasra, nyomtatási munkájokat folytatandók; mivel azonban társaikat nem találták ott, ismét vissza akartak térni Ráróba, de ezuttal szerencsétlenül jártak. Ugyanis a legények nagyon mélyen találván a kancsó fenekére tekinteni, sehogy sem tudtak a csónakkal elbánni, s így történt, hogy a sebes víz a csónakot elragadván, a malmok közé sodorta, hol aztán felborultak. A molnárlegények azonnal a veszély színhelyén termettek, s minden ügyességöket összeszedték a szerencsétlenek megmentésére, de ez csak részben sikerült nekik, a mennnyiben t. i. csupán egyet menthettek meg, a másik három mentetlenül odaveszett. Múlt pénteken pedig egy sütőinas vette magának azt a bátorságot, hogy öngyilkos szándékkal a Dunába ugrott, azonban sikerült őt még életben kimenteni. Tizenhárom éves gyermek, s már oly sötét eszméi vannak! Mint mondják, vakmerő

lépése indokaul azt hozta fel, hogy a legények igen rosszul bántak vele, s e miatti elkeseredésében akarta saját életét kictlani. — A sok szomorú hír után mondjunk egy örömdetést is. Sokképen megrongált színházunkat a városi tanács elhatározta kijavíttatni, mi körülbelül 6000 ftot vesz igénybe. Ez összeget a hatóság úgy akarja előszerezni, hogy 300 db 20 ftos részvényt bocsát ki. Az aláírási ívek már közkézen forognak, s városunk közönségének hazafias szellemében bizva, reméljük, hogy a kívánt összeg minél előbb együtt leend, s ez annál inkább ohajtandó, mert a kijavítási munkálatokat még ez idén szándékoznak bevégezni. Kétségtelen, hogy az alakulandó részvénytársulat, mely a színháznak mind anyagi, mind szellemi kezelésével meg lesz bizva, kívánt lendületet adand színügyeinknek.

G. P.

H-Böszörményben e hó 18-án vásári verekedés alkalmával három embert agyanütöttek.

Hadházán f. hó 16-án tűz volt, mely hat házat elhamvasztott, s a leszakadó égő gerendáktól három ember is halálosan megsérült.

Duna-Földvállról írják, hogy Egyed Antal czimz. apát és plébános f. hó 22-én éjjel 1 órakor 8 löfegyverekkel, késekkel, baltákkal fölfegyverzett haramia által megtámadtattott. Miután az összes cselédséget megkötözték, a 84 éves ősz papot oly súlyosan bántalmazták, hogy elveszté eszméletét; ezután néhány száz forintját, aranylánczát, keresztyét, gyűrűjét, óráját magukhoz vevén, odább álltak. A veszélyesen megbezett és vérében hagyott aggastyán már meghalálozott.

Kolozsvárott R. Gy. fiatal kereskedő két pisztolylövés által akart véget vetni életének. A lövések nem voltak halálosak, mindazáltal életbenmaradásához kevés a remény.

Szeged körül egy idő óta a távirda sodronyaít kezdi lopogatni. Az ismeretlen tolvajokra egyszer rájok lestek, s el is fogták volna őket, de oly jól voltak fölfegyverkezve, hogy nem a tolvajokon volt a sor futni, hanem azokon, a kik elfogatásukra kirendeltettek. — Szegednél a Tisza vizállása oly csekély, hogy a Tiszában egy eddig még sohasem látott sziget támadt. A szegedi molnárok mulatságot terveznek ez újon támadt szigeten a tünemény emlékére.

B.-Gyarmaton a Lendvai-pár vendéjátéka nagy tetszésben részesül. A színház mindig megtelik, tapsban s kószoruban sincs hiány. Különösen mit Romeo és Julia ragadták el a közönséget.

Makón „csanádmegyei takarékpénztárt“ létesítenek 200,000 ft. alaptőkével, mely 1000 db százforintos részvény utján lesz összeszerzendő.

Oravicza környékén egy veszettségről gyanús farkas 13 embert — némelyeket igen veszélyesen — megmárt, s csak ezután sikerült a fenevadat lepuskázni. A sebesültek orvosi ápolás alatt vannak, a veszettség jelei azonban még egyikén sem mutatkoznak.

Megbízások tára.

Kecskéd, B. A. urnak: Igen, igen köszönöm a szives figyelmeztetést; csak azt nem tudom, mikép változtassuk át. Kérem tehát, tudassa azt velem mielőbb, és rögtön elintézzük.

Erdővég, Sz. A. urnak: Rögtön utnak indítottuk. Máskor is kérem, forduljon mi hozzánk.

Miskolcz, D. M. kedves barátnőmnek: Magánlevelet irtam.

Y. Z.-nek. Várunk; de legfőlebb két hétig; Siessen tehát. Különben pedig üdvözlét, barátság.

Paulis, G. M. kedves barátnőmnek. Tudtam, hogy ilyen buzgólkodás mellett mind el fognak kelni a sorsjegyek. Sok függ attól, minő kezekbe van a jó ügy letéve.

Gyórok, D. L. urnak: A 100 darab sorsjegy készen várja az elküldetést; egészen úgy lesz, ahogy ön ohajtja; részemre csak azon édes öröm marad, hogy a jó ügynek tehetsége szerint szolgálók.

Mersére, V. M. urhölgynek: Vettük a küldeményt s átadtuk az illetőknek.

T. Ujhelyre, D. K. urhölgynek: A legszivesebben intéztük el; az írói segélyegylet javára rendező sorsjátéknak küldött szép nőimunkát már átadtuk. Kedves előfizetőinket pedig felkérjük, ha valami ajándékkal hozzá akarnak járulni e nemes ügyhez, mi szívesen szolgálunk nekik, akár a himzetminták megküldése, akár pedig a kész munkák megvásárlása, és az egylet átadására nézve.

Sz. Fehérvárra, G. K. M. urhölgynek: Itt csak annyit mondhatunk, hogy — ezer szives üdvözlét!

Sz. Fehérvár, H. B. urhölgynek: Köszönet a jó ügy nevében. Csak a jövő héten közölhetjük.

Matyusházára, F. L. urhölgynek: Megjött-e már a küldemény?

Pestre, J. L. urhölgynek: Igen sajnáljuk, de valóban nem vettük az említett levelet.

Pestre, N. K. urnak: Igen kérjük, hogy máskor ne 2, hanem 3 krajczáros bélyeget ragaszszon becses leveleire, különben minket marasztanak el, még pedig hat krajczárig minden ilyen levélért, a mi pedig éven át sokra megy.

Pécsre, A. M. urhölgynek: A legszivesebben jártunk el a reánk bizott ügyben.

Balásfalvára, K. T. urhölgynek: Kezei között van-e már a kedves küldemény?

Sz. Ábrahámra, V. M. kedves barátnőmnek: Ezer köszönet kedves, szép küldeményedért; a többit megánlevélben.

Temesvárra, S. I. kedves barátnőmnek: A társalgónő meg van fogadva, csak az újabb utasítást várja, mikor induljon. Ezer szives üdvözlét.

D. Radványba, B. K. P. urhölgynek: A mint elkészül, rögtön utnak indítom.

Kudura, Gy. K. urhölgynek: Valóban nem kaptuk az említett levelet; jobb is volna, egyenesen hozzánk küldeni kedves sorait. A küldeményért pedig: szives köszönet!

Szerkesztői nyílt levelek.

Abonyi Lajosnak: Magánlevelet irtunk.

Losonczy Lászlónak: Előre is köszönet.

Nyilas Samunak: Igen, igen le leszünk kötelezve.

„A Székely nő“-nek. Igen, igen köszönjük.

Kalocsa Rózának. Vettük az ép oly érdekes, mint közhasznú cikket.

Mathildhütte: B. S. G. urhölgynek. Igen, igen köszönjük. Csak a folytatást várjuk.

G. Paulina urhölgynek: Mind a három igen szép. Köszönet.

Ungvárra, M. M. urnak: Az intézet leírása szép; de megérdemli, hogy ne csak töredékesen, hanem kimerítőleg ismertessék. Sok szép történelmi mozzanatot lehet abba bele- szőni; önben megvan a hozzávaló képesség és a jóakaraton nemde szintén nem fog mulni, hogy megkaphassuk? „Az elvont eszmék“-nek előre is örülünk; az idézetek semmit sem tesznek, csak a fordítás is ott legyen mellettük.

„Az eskü“, használható.

A varsói levelet köszönettel vettük.

H I R D E T É S E K.

Növeldei értesítés.

A növendékeknek magán finöveldémben a jövő 186²/₃-ik tanévre beírása történik f. évi Szeptember 29-től—Október 6-ik napjáig Pesten, Czukor-utczában, 6-ik szám alatti saját házamban, hol az intézet programja addig is mindenkor kész-szíven szolgáltatik ki.

Szőnyi Pál.

magán fi-növelde tulajdonos.

KILIAN GYÖRGY

magyar egyetemi könyvtáros és kiadónál **Pesten**, s általa minden könyvtárban Magyarhonban megszerezhető:

JÓZSA.

K ö l t e m é n y e k

Irta Ponorik Thewrewk Emil.

A költő arczképével. Nagy 16. rét. Vörös vászonba, aranyvágással kötve 3. ft. uj p.

Alólirt könyvkereskedés a t. cz. közönség figyelmébe ajánlja e művet, s nem mondunk sokat, ha lantos költészetünk egyik legszebb nyereseményének nevezzük. Minden benne foglalt költemény egy-darab élet ritka plastikával s oly pszichologiai mélységgel előadva, minőt csak keves költőknél találunk. Nyelvük ment minden magyartalan pongyolaságtól, valóban költői erőteljes rhythmusok a lehető legtökéletesebb s mutátványul szolgálhat mind annak, ki hazánk édes nyelvének ebbeli tökélyét élvezni óhajtja. Reméljük, hogy a mint az eddig kézen forgó példányok a legszebb hatást gyakorolták, úgy a nagy közönségtől is e mű örömmel fog fogadtatni.

Kilián György

könyvkereskedése.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, augusztus 7-én **36-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Tudom, két-szeres örömmel veszik kedves olvasónőim ez arczképet. azért is, mert régen meg volt ígérve, és azért is, mert valóban jeles tehetséget van szerencsém bemutatni.

Györy Vilmosról jó lélekkel el lehet mondani, hogy jó kedvében teremtette az ur Isten és — ő egy percze sem rontotta el neki e jó kedvet.

Ha visszatekintünk a lefolyt évtizedre, lehetlen édes megilletődéssel nem



Györy Vilmos.

tapasztalni azon nagy szeretetet, melyet az ifju nemzedék az irodalom iránt tanusított; leszorittatván a hazafiui cselekvések legtöbb pályájáról, és majd mindenütt megakadályozva levén a nemzeti élet külső fejlődése, mintegy ösztönileg sietett azon egyetlen szigetet elfoglalni, melyet a nagy áradat még nem tudott volt elborítani: az irodalmat. Innen az a nagy tolongás az irói — töviskorona után, e szomorú idő

alatt. Fényes bizonyítéka ez a fiatal nemzedék nagy hazaszeretetének, annál fényesebb, mivel lehetetlen volt nem tudnia azon szomorú igazságot, hogy az irodalmi működés hazánkban nem csak hogy anyagi javakat nem osztogat, de sőt az életgondok sanyaru küzdelmeivel fizeti hiveit; és ők mégis e pályát választák, és elsőséget adtak a nehéz gondoknak a kényelmes és hőven jövedelmező pályák felett, csak hogy a hazának szolgáljanak, csak hogy a nemzeti élet akkor egyetlen palladiuma: a költészet felett örködhessenek.

De a milyen örvendetes volt egy részt ez élénk sürgés és mindenfelüli mozgalmasság, másrészt tagadhatlan, hogy ártalmas hatással is volt, még pedig leginkább ép azon palladiumra, melyet ők annyi áldozatkész elszánt-sággal meg akartak védelmezni; sok volt a virág, de kevés az igazán érett gyümölcs; természetes; a tulsűrű vetés nem képes tele kalászatokat teremni; a nagy tolongás miatt szélesebb lett ugyan az irodalom, de fölfelé nem igen bírt fejlődni; legfőlebb is azok, a kik már akkor nagyok voltak, mint: Arany, Jókai, Gyulai stb. lettek még nagyobbakká ez idő alatt, de a csemetékre nagyon nem kedvező volt az időnek illetően járása.

Hozzájárult még az is, hogy az akkori fiatal írói nemzedék nem gondolta fel, hogy nem elég a tehetség, még tudomány is szükséges, még pedig mély és alapos tudomány, hahogy valóban hasznára akar válni az irodalomnak; de ki is kívánhatná a szenvedélytől, hogy nyugodtan gondolkodjék? az önfeláldozástól, hogy a távolba tekintsen? és honnan szerezték volna a magyar irodalomhoz szükséges készütséget, mikor az iskolákban

minden oda volt irányulva, hogy épen erről lehetőleg kevés tudomásuk legyen!

El is hullottak aztán ez irodalmi termékek százan-kint, ezrenkint; minden év új legióit hozta az irodalmi neveknek, és a mint elötámadtak, épen olyan zaj és nyom nélkül el is enyésztek ismét; az egyik hullám a másikat nyelte el; és a megszámlálhatlan sokaságu vers és beszélyimmár ott porladoz abban a rideg temetőben, a melyben még csak egyszerű fejfa sem jelöli a becsületes szándék sirdombját: ott porladoz a feledség temetőjében; még csak nem is éltek és már meghaltak.

Csak kevesen voltak, a kik a szenvedély rohanó hevében sem veszték el éles látásukat, a kik az Istentől vett szikrának tápot is adtak, a kik a jelenben nem feledkeztek meg a jövőről; de azért ilyenek is voltak, és ezektől függ immár a hazai irodalom jövője.

Mert fájdalom, évről évre ritkulnak a régi bajnokok sorai, és nagy ideje már annak, hogy b. Eötvös, b. Kemény, Arany, Jókai irodalmunk egén tündökölnék, és jóleső azon tudat, hogy a leáldozó nap után legalább csillagok maradnak fönn az égen. Mert hisz e csillagokból napok lehetnek idővel!

Ilyen egy csillag Györy Vilmos; megáldva fényes tehetséggel, már zsenge ifjukurában nagy figyelmet gerjesztett; 1851-ben jelent meg első műve, a „Chán kegyencze“, és Jókai Mór e sorokat írta az akkor alig tízeves ifju műve alá: „Fiatal szép tehetségű ifju író van szerencsém bemutatni a közönségnek, kiből, mint hiszszük, egykor irodalmunk egyik kitünő tagja leend.“

Mondd igen vagy nem..

VENCSEY SÁNDORTÓL.

Mondd igen, vagy nem, leány, mert
Nem bírom tovább már! —
Nyissa ki a virág kelyhét,
Hadd tudom meg, mit zár?..

Legyen méz, vagy méreg az ott,
Nem bánom, csak lássam, —
Kétség s remény tartja lelkem
Gyötrő hullámvásában.

Ha szeretsz, mondd, — mért rejteni
A gyöngyöt oly mélyen? —
Milyen mély a tenger, még is
Kiveti a szélen.

És ha tán nem, ha nem érez
Semmit a szív s lélek,
Tépd, szakaszd el minden szálát
Most még a reménynek.

Szólj, beszélj, mondd, mondd, mivel én
Nem tudom, nem látom,
Nem, mert ilyen két hamis szem
Nincs több e világon.

Csak vakit a sötétségben
Itt-ott egy kis csillám, —
Mely a tájat fölmutassa,
Gyuljon ki a villám.

Csillagokat láto így csak
Kétes messzeségen,
Ha fel akar jönni a nap,
Feljön az egészen.

Mondd igen vagy nem, leány hát, —
. . . Az imádság sok már!
— S nem tudom, nem idegen-e
Isten és az oltár?! — —

És Jókai nem csalódott hitében; a szép tehetség gyorsan fejlődött; 1857-ben báró Balassa István husz aranyos pályadíjat tűzött ki egy ifjusági iratra, és e díjat Györy Vilmos nyerte el; e mű czime: „Balassa János“ és Heckenaszt Gusztáv által diszes kiállításban látott világot; 1858-ban egy vigjákat irt, mely a nemzeti szinpadon adatott elő; azóta pedig számos költemény és gyönyörű beszélyek jelentek meg tőle. olyannyira, hogy az irodalom immár igen fényes reményeket köt Györy Vilmos névéhez, a melyeket ő bizonynyal valóítani is fog, ha hogy életének második hivatása el nem vonja őt a — költészettől.

Mert — tán felesleges mondanunk, hogy — a milyen tehetséges ő mint író, épen olyan alaposan és sokoldalulag művelt is egyszersmind: mert e két tulajdon csak olyan, mint virág és harmat, virág és napsugár; ezek nélkül érett, izes gyümölcsöt nem teremhet. Lelkészi pályára képezvén magát, előbb a pesti ref. theologiai intézetben végezte tanulmányát, a legfényesebb sikerrel, majd Berlinben töltötte egy évet, és onnan hazakerülvén, a protestáns egyház egyik legjelesebb férfija: Székács József superintendens vette segédül maga mellé, és mindig és min-

denütt meg tudta nyerni környezőinek nem csak bizalmát, de becsülését és szeretetét is, olyan fáradhatlan ez ifju hivatalos működésében, olyan elragadó ő a szószéken, olyan szellemdús társalgása, és olyan valódiilag művelt egész magaviselete.

Közelebb pedig orosházai lelkészsze lön megválasztva; bizonyára ő a legfiatalabb protestáns lelkész Magyarországon; de csak az évekre fiatal és a nemes lelkesedésre, mely szívében minden szép és jó iránt lohog; észre és jellembeli szilárdságra az öregek tisztessorába tartozik, és valóban szerencsét kívánhatni azon városnak, melynek ilyen lelkésze jutott.

Azért mondtam: csak másik hivatása ha a költészettől el ne vonná! mert a milyen nemes buzgalmu, bizonyára egész lélekkel szenteli majd magát lelkészi hivatásának és ez áldás lesz ugyan a pásztorkodására bizott hiveknek, de az irodalom aligha meg nem károsodik általa.

De — a ki olyan tehetséggel meg van áldva, az talál időt, így is, amugy is Istenének szolgálni: azért hiszszük hogy — Jókai hite a legteljesebb értelemben fog teljesezésbe menni.

—a

Mátyás király első mátkája.

Történeti beszély

P. Szathmáry Károlytól.

(Folytatás.)

IV., A balvégzetes levélke.

Mig Cillei Bécsben a feljövő napot játszás későbbi diadalainak előizletét élvezte, addig Magyarországon igen komoly dolgok folytak.

Meg voltak a fényes ígéretek a német fejedelmek részéről, melyek szerint a közeledő Mahomedet 100,000 harcosnak kellett volna fogadnia, Hunyadi vezérlete alatt: de most, midőn az ellenség közeledésének hire jött, nem állott ki más, mint Hunyadi és barátainak dandárai; még magok a királyi sereg sem akartak összeverődni. Egyedül a derék Kapisztrán jött csöcselék — de nagy eszmék által lelkesített hadával.

A derék apostol azonban egy jelen körülmények között balvégzetes szenvedélyt is táplált: a római egyház hatalmának növelését, mely annyira vitte őt, hogy midőn a győri országgyűlésen a hattyuósz Brankovics minden vagyonát és erejét felajánlja a török ellen, ha vele a keresztyén sereg véd és dacszövetséget kötnek, a fauatikus egyházi férfiú ezt azon feltételhez köti, ha a despota országával együtt odahagyja a görög egyházat s a rómaihoz tér át . . . Azonban Brankovics hit szilárdságán megtört a túlbuzgó pap kísérlete:

— „Országomat, hatalmamot, sőt életemet is örömeoseb elvesztem, — mond az ősz fejedelem — hogysen meggyőződéséről lemondjak; őseimnek hitéről, melyben eddig feltaláltam lelki nyugalmamat, megnyertem hazámfiainak tisztetét és szeretetét, — elálljak. Tőlem, 90 éves öregtől, a legnagyobb méltatlanság nélkül nem kívánhatni, hogy megint gyermek

legyek, vagy megbolonduljak, és azt, mit 89 esztendeig szentül hittem, vallottam, a 90-edikben hazugságnak hirdessem.“*)

Igy a Brankovics által ajánlott 10,000 fegyveresnek el kellett maradnia; a László király 20,000-e sehol sem létezett, a burgundi fejedelem 10,000-e ígélet maradt, valamint a pápa és olasz fejedelmek húsz-húsz ezrei is, melyekkel Hunyadi a törököt egész Európából kiverni ígerte.

Mahomed tudta Europa e szorongatott helyzetét; azért büszkén hirdeté, hogy mivel „egy az isten és annak profétája, illendő hogy földi fejedelem is csak egy legyen“ s kijelölte azon napokat, melyekben Budán, Bécsben és Romában a keresztyénség hódolatait el fogja fogadni.*)

Végre sikerült Hunyadi sürgető követeknek annyit kivinni, hogy László király megígerte a Budára lejövetelt s csakugyan, mig Hunyadi az Alföldön sereggyűjtéssel foglalkozott, melyet Mahomed első rohama elé vezessen, egyszerre felvilágotak a budai palota ablakai s vidám mulatságok és zene hangja repült át a Dunán.

Ezt megelőzőleg Hunyadi már ki volt szoritva a kormányzói hivatalból, mellözve az udvar részéről s kezére csupán a sült gesztenye kikaparása: az Alvidék védelme bizatott

Cillei még arra is munkált, hogy az ország a keresztyén világ első hősének segélyére ne járuljon s midőn végre hire jött, hogy Mohamed 300 ágyuval és 150,000 emberrel megindult a Dunán, — egy szép reggel, vadászat ürügye alatt, a fiatal királylyal együtt Budáról Bécsbe szökött.

A gyalázatos tett annyira elrémitette az embereket, hogy mindenki menekült, a merre látott; a budai királyi palota több hétig nem csak parancsnok nélkül maradt, de egyetlen fegyveres sem volt benne, ki legalább a palota kapuit őrizze; s midőn a török sereg Nándor előtt terjeszté szét sátrait, a magyar király dicső kormányzójával diadali bemenetet tartott Bécsbe.

*) Engel, Gesch, des Ung. Reichs.

*) Fessler IV. 882 l.

A szegény Erzsikének ezen gyors utazásokban követnie kellett atyja nyomdokait; a kis leány éles elméje könnyedén belátta az udvar viseletének gyalázatosságát s az a fény, melylyel ez undokságot takarni akarák, még jobban nevelé undorát és egyre magasbitá azon eszménykép iránti elragadtatását, melynek élettelen mását, mióta atyjától visszanyerte, szívében hordá, s melytől nehezebb lett volna már szívet elszakítani, mint életétől.

Cillei Erzsébetnek két élete volt. Egy unott, az udvar ezer élvei között, reá erőszakolt fénynyel és ragyogásban s egy másik, melyet kis szobájában vén dajkája meséi között élt át; melynek élveiből elég erőt merített a másik elviselhetésére s melynek legfőbb öröme abban állott, ha mátkája arczképét ajkaihoz szoríthatá.

A kis leány szívében az eszményi szerelem valóban teljes fejlődési fokra ért már; az a sok nemes jellemvonás, melyet dajkája elheszéléseiből merített s képe arczvonásaiból egészített ki, oly magas fogalmat adott lelkének az ifju Mátyás tökélyeiről, hogy többé nem volt szükség képzeletét segíteni, hogy mindazon szépet és jót, melyet az udvari lantosok hőseiről hallott, az eddigiekhez ragaszsa s mátkájából oly óriási képet alkosson, mely mellett az ő körzete annál kisebbre törpült, minél közelebről kívánta magát megismertetni. Cilleinek bizonyosan nem volt fogalma e titokban tenyésző növényről, különben azt éltető nedveitől rég megfcsztja, leányának közönyösségét az udvar fénye s maga a szép ifju király iránt az első kellemetlen behatásnak s a leány ifjuságának tulajdonitá. Ismervén ez érzelm mélyeit, ha magasait nem is, jól tudta, hogy az kényszerítést nem tűr; arra pedig, hogy az ifju királyt magához csatolja, alkalmasabb köteléknek tartotta a reményt, magánál a befejezett ténynél is.

Igy lön, hogy a kis leány ábrándéletét egyideig senki és semmi nem zavarta.

* * *

A történelem feljegyezte azon dicső napokat, melyek a magyar nemzet harci hírét, merre nap jár s merre föld van, elterjeszték.

A világ meghódításával kérkedő Mahomed roppant serge a nagyobbreszint ujoncz keresztesekből álló magyar hadak által szétveretik; hadszerei elfogatnak; vezéreinek legjelesbjei a csatatéren maradnak s ő maga megsebesítve páni félelemmel fut Konstantinápolyig.

Most állott a Hunyadi név legmagasabb fénypontján. A pápa a keresztység megszabadítójának nevezi s koronával akarja megtisztelni; bécsi ellenségei elnémulnak a közdicsőítés éljenei közben.

De a diadal-örömet egyszerre mély gyász váltja fel. A kifáradt s már majdnem 70 éves hős, elkapja a halottak kipárolgása miatt Nándor környékén elterjedt ragályt s fiaitól búcsútvéve, harctársa Kapisztrán karjai között az úr oltára előtt kilehelli honának és vallásának szentelt életét.

Mély gyász önti el a keresztény világot. A kidölt oszlop roppantságát még ellenségei is felismerik most; Rómában a Péter-egyházban legnagyobb fénynyel ülik meg a veszteség fájdalom-ünnepét: csak Cillei örül, s most midőn a fejétől vesztett családot az ő teljhatalmával szemben a megtörhetésre elég gyengének tartja, bizalmas körökben nyíltan ki meri mondani, hogy „ő az az ember, ki azt a kutya fajt kiirtja.“ *)

Ily szándékkal nem szünik meg, sarkalni a királyt,

hogy siessen Magyarországra, a végváratat Hunyadi fiainak kezéből kivenni.

A fiatal király annyira el van már hitetve a felől, hogy a Hunyadiak halálos ellenei, hogy nem késik a gaz kormányzó sürgetéseinek engedni s elébb Budára, majd Futakra megy, hová Czillei hatalmának megszilárdítása végett országgyűlést hí, megparancsolván még a felvidéki rabló cseh hadaknak is, hogy fegyveresen jelenjenek meg, színleg, hogy rögtön táborba szálljanak a török ellen, de valósággal azért, hogy e zsoldosok által, ha szép szerint nem engednének, fegyverrel is kényszerithessék Hunyadi Lászlót Nándor és a kezén lévő várak átadására.

Innen Czillei leányát, annak kérelmeire, előre küldi nagyatyjához Szendrőbe, részint az öreg deszpota vigasztalására, részint, hogy ez által biztos közeget nyerjen az irástudatlan fejedelemmel való közlekedhetésre a nándori teendőkhöz iránt.

Igy lön, hogy Erzsébet jókora fegyveres csapat kíséretében atyját és a királyt az Aldunánál megelőzte s Szendrőbe nagyatyjához áthajózott.

* * *

Szomorú sors várt a 90 éves agg deszpótára. Ismeretes a történelemből, hogy derék fiainak Szendrő hősi védelméért még Ulászló idejében kitolatta volt szemeiket Murad szultán; most még csak az volt hátra, hogy a keresztység közös ellenségének nyilvánításék, mint a ki Mohammed roppant sergének közeledtére megrémülvén, hódolt a szultánnak s a nándori ostrom folytában eleséggel látta el a török serget.

És pedig erre számolhatott, ha Magyarországon a nemzeti párt győz, vagy mi ezzel egyértelmű volt, ha vejének a Hunyadiházat eltipornia nem sikerül.

Testben és lélekben megtörve vonult ősi fészkebe a szerencsétlen agg s valódi Isten angyalaként tekinté a bájos unokát, ki jött, hogy ősz fürtü homlokán az aggály és bánat redőit elsimítsa.

Erzsébetnek kedves kötelesség volt ez. Az unoka mindig csak a szeretet hangját hallá maga iránt nagyatyja ajkairól s tudata óta mindig szerencsétlenebbnek látta őt, hogysem ne szánta és ne szerette volna.

Az agg deszpota rég felismerte a leányka rokonszenvét s nem volt nyugalma, ha Erzsébet nem volt közelében.

Az aggkor oly közel áll a gyermekéhez; az öreg fejedelem együtt nevetett térdén nyugvó unokája meséin; együtt félt és együtt csodálkozott vele.

Rendesen vára erkélyében, nehéz öreg székében ült Brankovics s a szendrői lakosok már szokva voltak, hogy szép haju unokáját ott lássák trónja zsámolyán ülve és vidorságával, eleven képzelődésével nagyatyját felvidítani törekedve.

A beteges, szeszélyes agg nem is igen tűrt már idegen hangot; unokája volt minisztere, titkára és korlátnok; a közügyekben általa adatott választ, vele fogadá a követségeket s általa válaszoltatott a kapott levelekre.

Igy ült egy szép őszi estvén az öreg ur kedvenczhelyén, midőn a toronyőr kúrhangja szólt s a várudvarra a leeresztett dobogón keresztül egy lovag vágatott be. Következő perczen már jelentik azt, mint sürgős futárt a fejedelemnek.

A fejedelem intett; a követ megjelent.

— Vömtől jösz? — kérdi az öreg.

— Igen uram.

— No mit állsz ott? Nyujtsd át az iratot.

A küldöncz habozott.

— Csak neked, legfőlebb titkárodnak lehet ezt olvasnia uram.

*) Thuróczy IV Rész. 275 l.

— Bolond!.. Nem látod, hogy itt lábaimnál van titkárom és unokám egy személyben. Vedd át az iratot leányom.

A lovag kétkedve nyújtja át a pergamen-tekerceset.

— Uram rendeletét tettem — mond magát mentegelve s mélyen meghajolva távozott.

— Olvasd! — mond az agg.

A levél rövid volt; értelmét alig lehetett kivenni.

„A Czillei gróf, Magyarország kormányzója ipjának Brankovics György rácz deszpotának Istentől minden jókat. Három nap mulva indulok Nándorba feles számu német és cseh sereggel, ő felsége kíséretével. Becses ajándékokat fogsz tőlem kapni. Négyszer nem megy le a nap és olyan pár labdát küldök neked, milyenekkel rácz fejedelem még nem játszott s melyekkel idődet, kedvedre töltheted. Remélj és élj boldogul.“

A leánya kérdő szemmel tekintett atyjára; kinek arczizmai most mintegy táncolni kezdettek az örömtől. Lázás hévvel kapott a levél után; aztán ajkaihoz szorítá azt, rekedt hangon mormolva:

— Csak ezt, csak ezt s ősz fejem a gyalázattól meg lesz mentve!

— Mit ért a két labda alatt? — kérdi a nagyatyja tekintetétől megrémült leánya.

— Mit? Mit?.. Oly játékszer az leányom, melytől nagyatyád, atyád és tenmagad sorsa függ... De csitt!.. Hallgatás! imádkozzunk a dolog sikeréért!

S a gonosz aggastyán — kit annyi bűnhődés sem tört meg, buzgón kezdett imádkozni a legborzasztóbb orgyilkolás sikeréért; sőt unokáját is maga mellé, térdeire rántá.

De Erzsébet elhalványult; ajkai nem rebegtek imát; érezte, hogy veszély, nagy veszély van közel; látta a lebegő kardot, csak azt nem tudá sejtteni, kire hull az alá.

— És most rejtsd el; mélyen elrejtsd a levelet leány; szekrényem legalsó fenekére; vagy még jobb, égesd el.. érted? Égesd el; hamvát hordja el a szél. Aztán eredj fekünni; álmoddjal szépet, igen szépet, aranytrónról, gyémántkoronáról..

Dehogyan hánytá tüzbe Erzsébet a levelet. Lázás nyugtalansággal sietett szobájába s az iratot kitarva, százszor meg százszor olvasá mécsé előtt.

Dajkája hasztalan sürgeté a lefekvésre.

— Feküdjél le jó dajka; én nem tudok most alunni.

A dajka kiment s Erzsébet tovább töprengett a levél értelmén.

— Kit érthet?.. A két Hunyadit? Ah lehetetlen; hisz csaknem régiben lépett Futakon a két család örökös békére és szövetségre.. Nem, nem, bizonyosan egyebet ért; valami olyasra céloz, mit én nem érthetek... Mit is törődöm rajta?.. Feküdjünk le! Már ugyis mélyen benn vagyok az éjszakában.

Hirtelen vánkossai közé temetkezék; de mint szeméit behunyta, két lapda tánczolt előtte; két véres lapda, melyen betűk voltak írva: egyikén „László“ másikon „Mátyás“... Egyszerre felsikoltott s ágyából a szoba közepén termett: a Mátyás feje! A Mátyás feje! — kiáltá az eszmétől eliszonyodva.

Parancsoltál valamit kisasszony? — kérdi a hü dajka az ajtót benyitva.

— Semmit semmit! — mond a leány homlokát dörgölve. Gonosz álmom volt, már elmúlt; eredj fekünni.

— Végre is mi tartóztat, hogy nagyatyámtól a valót meg ne tudjam? Ő szeret engem s nem fogja esdekléseimtől megvonni a felvilágosítást.

Mécsét ragadott s nagyatyja hálószobájába sietett.

Az agg deszpota mélyen aludt; ajkai mozogtak.

— Ah itt heverték hát végre lábaimnál — mormojga álmában... hm... mily szépek vagytok így halványan és vérezen... Az ördögbe... Hát nem fog többé feltámadni e kigyó-

faj soha soha?... Ez a nagy fürtű, ez László... ez pedig Mátyás!.. Ismerlek, jól ismerlek, gonosz porontyok! Hé!.. Tűz-zétek karókra, váram kapuja elébe e két hitvány tököt...

Erzsébet kezéből kiejté a mécsét s rettentő sikoltással kiáltá: Legyetek átkozottak, gyilkosok!...

A deszpota megmozdult és elhallgatott; unokája ellenben nesz nélkül vonult át a szobák során; hálókamrájába sietett; a levelet s legbecsesb ékszereit keblébe rejtve, kilépett az előszobájában nyugovó dajkához.

— Anka — mond tettetett közönnyel — nem tudok ma alunni; szeretnék egy kicsinyt csolnakázni menni a Dunára... oly szép holdvilágos éj van.

— De kisasszony ily későn?!

— Ne ellenkezzél; ha nem jössz, egyedül megyek.

A deszpota kedvencz unokája parancsára megnyitá a vár-dobogó s Erzsébet sietett a Dunához, hol a halászok magas tűz körül fogyaszták paprikás estebédjüket.

Boldog volt, a ki a fejedelmi úrhölgynek szolgálatára lehetett. Midőn a Duna közepén voltak, Erzsébet megszólalt:

— Hajts át a tulsó partra.

— De kisasszony mit akar az Istenért?

— Majd megtudod oda túl.

— Anka! — mondá — én sietek Temesvárra, Mátyást megmenteni, kinek élte veszélyben forog; ne akadályozz, mert különben beölöm magamat a Dunába.

— De kisasszony hogy képzél olyat?.. Igy gyalog? Mit fog mondani a fejedelem?.. Utolérnek s engem egy óra mulva vérpádon lát.

— Gondoskodtam én arról... Az első faluban szekeret, vagy lovakat veszünk és átöltözünk; nem ismer reánk senki s reggelig messze messze leszünk, a madár sem ér utol. Jer jer; ne késlekedjél, ha életem előtted kedves. Három élet áll koczkan.

A leánya inkább futott, mint ment. A hozott ékszerekből egyetlen gyöngy elég volt arra, hogy szekeret fogadjon érte; egy óra mulva lóhalálába haladt a két nő Temesvárra, hol akkor az özvegy Hunyadyné mulatott.

Az öreg szerb fejedelem tépte másnap reggel ősz fürteit, de a kiküldött kutatók eredménytelenül jöttek vissza; Erzsébet előtt rég feltűntek már Temesvár tornyai.

(Vége köv.)

EGY REMÉNYTELEN KÖLTŐHÖZ

WOHL JANKÁTÓL.

Jelige: Isten él, és ur a sziv fölött!

Oh Te! ki bűnös sziveddel
És fellázadt énekeddel
Ostromlod a mennyeket;
Titán! ki a szenvedélyek
Zordon sziklái tetézi
Hogy elérje az eget.

Hálátlan! ki kincseiden,
Kifogyhatlan könyeiden
Merengsz öntudatlanul,
S zengő lelked megtört szárnyát
Átkaiddal elragadtad
Ellentállhatatlanul! —

Vak! ki töviskoronádat,
S nem az égi fénykört láttad,
Mit a kin hozott neked —

S önzésedben elfelejtéd :
Hogy a boldog, boldog ember,
Költő a z, ki szenvedett!

Boldog, a ki még szenvedhet,
Lángzó dallal könyt is ejthet...
Gyülől már, de még szeret —
S boldog, boldog, százszor boldog,
Ki túléli üdvösségét,
S gyülől, ha már nem szeret!

Oh! a gyülölet is élet!
Irtózatoss élet — érzet,
De halhatlan szenvedés —
Csak szívben, mely megbocsátva
Nem szeret már, nem is gyülöl,
Ott a megsemmisülés!

S van még Isten, hogy szivedben
Új világot megteremtsen
S feltámaszsa üdvödet —
Es az elzárt mennyországba,
Melyből asszony számküizte,
Visszahija lelkedet.

A madárvilágból.

(Folytatás.)

A páva.

A páva úgy áll a tyúkok közt, mint a hattyú a ludak és kacsák közt, s mégis alig lehet nagyobb különbséget képzelni, mint azt, mely Júno buta madara, s Apollo elmedús kedvence közt létezik. Mily nemes komolyságot, egyszerű büszkeséget s klasszikus ószerúséget tüntet elő az egyik; — míg a másik a kevély hiúságnak, nehézkes pompának s a divatnak képviselője.

A páva ázsiai lény; már ékszerektől ragyogó öltönyének fénye a pompát kedvelő keletit árulja el. Egy madár, sőt egy állat sem nyeré a természettől a színek oly pazar bőségét, s ha farkát kerékalakban szétterjesztve, színezetének ezer meg ezer sugarat lövellő pompáját ragyogtatja, könnyen megérthető Chrysippus azon állítása, hogy e szegény madár csak farka kedvéért létezik. Salamon hajórajai a távol Ophirban keresék a pávát, Nagy Sándor az indiai égajl drága győzelemjeléül küldé őt Görögthonba. Az Atheneiek mint valami színelőadáshoz csődültek e madár szemlélésére, melynek éltét Sándor szigorú törvények által biztosítá. De csak a rómaiak finomított fényüzése hozá a pávát mutatványul az étasztalra, s az agyából készült csemegéket nagyra becsülék. — E szokás különös jelvényzéssel egybekötve, még a középkorban is divatozott. A lovagok a pávára esküvének, s a legkalandosabb fogadalmakat tevék reá. Így Konstantinápolynak a törökök általi bevétele után Jó Fülöp, burgundiai herczeg udvarán az összes lovagság páva-fogadalmat tön, hogy keresztjára készül.

Méltán közmondássá vált a páva hiúsága. Ha dicsérik, azonnal kiterjeszti virágos kerekét, kiryujtja csillogó nyakát és kellemetlen macskakiáltást hallat, míg a reá nem figyelőtől büszkén elfordul, — a tollhullás idejében pedig kopaszágát rejtendő, magányba vonul. Mélyebb szenvedélyre nem képes, de azért a pulyka nevetséges kevélységétől is távol van. Szépsége, szellemi kifejezés hiányában, nem tökéletes; különben a kopasz fő, a fehér gyűrűktől övedzett szem, s a rövid piszkos láb nem szolgálhatnak neki díszül. Repülni nem tud, a földtől csak csekély magasságban repked — többnyire azonban mégis háztetőre, vagy más emelkedett pontra száll, hogy magát on-

nan csodáltassa. Testének s uszályának súlya nehézkes menetre kényszerítik őt.

Előhaladt korában mindinkább nyilvánul a páva macskatermészete kedvetlen lesz s czivakodó, ez azonban a vénülő hiúság általános tulajdona szokott lenni.

Ú s ó k.

A nevelés rendszeren tökélyesbíti egyes állatok szellemi tehetségeit; a lúdnál azonban az ellenkezőt eredményezé. A vadlúd az okosság példányképe; a szabad mezőn füvek-, csigák-, halak-, szemek- s mindennel kénytelen beérni, mit a rideg tél nyujt, a mellett magas s sebes röpülésben éjjel s legnagyobb hidegben folyamtól folyamhoz vándorol. A szelid lúd ellenben, gabona s burgonyával hizlalva, mint békés, legező háziállat, az ostobaság jelképévé vált. Sorsa hasonló a juhéhoz; — mert az együgyű, türelmes juh, ha sziklák s bérczek közt természetes szabadságát élvezi, a legvadabb s legravasabb teremtmények egyike, s épen e vadságban rejlik ez állatok üdve; a rabszolgaságban minden erélyt elvesztvén, buták s alázasak lesznek.

Ilyen a lúd is. Ő rabszolgának született, csakhogy nála az, mi oly helyzetben tragikus, komikussá vált, mert természetes tulajdonai életmódjával ellentétben állnak. A lúd lovas, ki gyalog jár, úszó, ki a szárazon lakik. Fogságban hizlalt, nehézkes testét alig bírja a széles, evedzőtalpu láb, minden lépésnél ingadoz s meg-megbotlik; csak a nyak nyúlik föl meredten, míg a kifejezés nélküli szem mindig egyenes irányban bámul.

Ha üzőbe veszik, azonnal elveszti eszméletét, jobbra-balra futkos, mindig fejtenül, mindig gágogva; majd éles, vad kiáltásokat ejt, nagy zavarodottan kiterjeszti szárnyait, s azokkal csapdos, a nélkül, hogy a földtől csak ujjnyira is emelkednék, mert a hosszú szokatlanság megtörte szárnyai erejét. Szüntelen gágogása folytán már a rómaiaktól az üres csevegő jelképének tartaték, s mégis épen e csacsogás szerze neki történelmi dicsőséget s tiszteletet.

A mesekoholó Liviustól kezdve minden századon át ismételve regélik, hogy a ludak csacsogása menté meg a Capitolt. Róma nyilvános évi ünnepélyekkel tisztelé a mentő tett emlékéit.

De bátor vitézséget is képes tanusítani a lúd; természetes tulajdonai még siucsenek benne tökéletesen eltörölve, mint a juhban. Kinyult nyakkal, s dühös sziszegéssel fogadja a költöttjeihez közeledő kutyát vagy gyerkőcöt, s gyakran a keselyű, sőt a róka is a lúddal harcoltában lakol rablásvágyáért, s hátrálni kénytelen. Maguk közt is néha heves csatákat vívnak a közlegelőn, s egész napok folynak le, míg a legyőzött csapat visszavonul.

Említők már, hogy mennyire tisztelé őt a rómaiak; de a németeknél is kedves áldozati állat vala, a középkor pedig szent Mártonnak szentelé a ludat; úgy látszik azonban, hogy az akkori barátok nem annyira a szent tiszteletére, mint saját gyomruk érdekében tevék ezt.

E madár Németországban, — tulajdonképeni honában — már korán s nagy előszeretettel tenyésztetett; valának ott, ha nem is isteni, de nemes születésű ludpásztorok, mint Schweinichen János, ki atyja nyáját őrzé. Hogy a lud magasabb szellemi tehetséggel is bír, Plinius bizonyítani törekszik, midőn a bölcs Lacys s egy lúd közti baráti viszonyt említi. De ezt fényesebben tanusítja ama beszély, melyben egy keresztveszté, a pusztában eltévedvén, egy lúd vezetésére bizza magát s ennek segélyével ér a szent városba. Az anyagi élvezetet vadászók csak zsirját, máját s tollzatát említik, és már Plinius oly

fontosnak ismeri el a lúd májpástétom föltalálását, hogy érdemesnek találja a föltaláló neve után puhatólni. Azt is említi továbbá, hogy az erős római férfiak sem nélkülözhetik már a lúd puha tollazatát, s hogy a Némethonban állomásozó legiokból egész csapatok szökdösének meg e kedves madarat vadászandók, ez is az isteni tisztelet egy neme, s ha V-ik Károly nem véle császári méltósága ellen vétetni, midőn azon hollandiai sirján, ki a heringet először füstölé, hálás emlékből egy heringet jóízűen elköltött; a lúd májpástétomok tisztelői részéről is csak dicséretes volna, ha a Plinius által kitűzött kérdést a tudomány érdekében megoldani törekednének.

Mi azonban, kik irigy gúnynya! a tintapusztító század gyermekeinek neveztetünk, ez anyagelviségen túlemlkedve, bámulva tekintünk azon madárra, mely az ostobaság jelvényévé vált. Ki ismerné a harczosok vitéz tetteit, ha a lúd nem kölcsönzi a történetírónak lelkesítő tollát? Hogyan élvezhetné a mivelt lélek a költő dallamát s lantját, ha a toll nem nyujtana tündérvesszőt a hangok s alakok bilincselésére; — ki jelölhetné ki biztos kézzel az enyém s tied közti határvonalat, ha az éles kard fölött nem örködnék a még élesebb toll? Ki írhatna végre rólad dicséretleg nemes madár, ha nem áldoznád föl éltedet, hogy halhatatlanul élj az emberek emlékében?

(Folytatjuk.)

Két megtért szív.

Eredeti novella.

Rajkay F. í.-től.

(Folytatás)

III.

Margit ingadozó léptekkel érkezett szobájába. Alig birt elérni egy támlás széket, melyre inkább lerogyott, mint ült. A most lefolyt esemény igen felizgatá.

Hol járhattak gondolatai?

Végre csillapulni kezdett a láz. A legkinosabb fájdalmas mérséklői, a jótevő könyvek megeredének, feje mellére hajlott s nedves szemeit a kandalló tüzének magikus hatására irányozva, elmerengett.

Oh mily szép volt ő most! Három gyöngysorból álló nyakékének halványsága, fehér moll ruhája, födetlen vállai, a távoból tekintve: egymásba olvadának s a fahasábok lángjának alig sikerült arczára csak azon gyöngéd pirt is festeni, melyben a hó közepette kinyílt bengaliai rózsa diszlik.

E pillanatban az ajtó megnyílt.

Margit hallá a lépteket, de a közeledőt nem láthatta, mert háttal ült a bejárásnak. Fölrezzent, és arcza oly kifejezést ölte, melyet azoknál észlelhetünk, kikhez a veszedelem pillanatában véletlen, de ohajtott segély érkezik.

— Isten hozott! — szólt az örömtől rezgő hangon, föl akart emelkedni helyéről, de ismét visszaroskadt, s üdvözlésre csak parányi kezecskéjét nyujthatá hátra, a szék támlája fölött. — Valóban az Isten hozott, — folytatá — soha se volt ily nagy szükségem rád, mint e nehéz pillanatban, a mely jövőnk boldogsága, életünk fölött fog határozni.

— Oh áldott legyen minden szavad Margit! Mily boldog vagyok, hogy így fogadsz! — válaszolt a férfi; e pillanatban már Tarjainé előtt térdelt, és forró csókokkal halmozá el kezét.

— Az Istenért! — riadt fel Margit, — Alfonz, . . . báró ur! ? . . . Bocsánat, azt hittem, férjem jött!

— Férje? . . . oh mennyire megsemmisit e szó.

— De mi hozza önt ide?

— Mi hoz? a szerelem, azon lángoló érzés, melyet irántad szívem táplál, és a mely örökkévaló, mint maga az Isten, de ily körülmények közt gyötrő, kinzó, mint a pokol szenvedései.

— Ah Istenem! hogyan juthatott be?

— Hogyan? azt hiszed Margit, hogy szerelmem csak mulékony habbuborék, melyet a legparányibb szellő lengése megsemmisit? oh nem, nem! Sőt annál nagyobb hévvel ömlik az el egész lényemen, minél óriásabbak a lehetlenségek, melyekkel megküzdennem kell. Tördöfés volt szívemre mai elutasításom, — sehol se nyughattam, szívem visszakényszerített hozzád, meglesém tehát a kedvező pillanatot, az előszoba üres volt, és most senki, senki se gyanítja ittlétemet. Oh szólj, szólj, csak egy szót, de ezen egy szó azt mondja: hogy szeretsz, és hidd el, csak ezután fogod megismerni a mennyei kéjt, oly férfit szeretni, a ki által hasonló, de nem, sokkal forróbb, képzelhetlen szerelemmel szerettedünk.

— Mindenekre kérem, hagyjon el — vágott közbe Margit, fölemelkedve a székről s fölemelve a még mindig előtte térdelőt; hagyjon el, könyörüljön rajtam. Oh Dezső, Dezső! miért nem küldje Isten hozzám, most, most, hogy . . .

— Áldd inkább a gondviselést, hogy engem vezérlett ide. Margit! minek ez erőszak a legnemesebb szív fölött? hiszen küzdelmeid, melyekre már hosszabb idő óta figyelek, bár mennyire igyekezzél is azokat rejtegetni, elárulták azon roppant lelki változást, melyen a kényszerítő körülmények keresztül-hajtottak.

Tarjainé halvány arcát hirtelen rózsapír lepé el. Lábai nem birták kedves terhőket, — egy balzacra hanyatlott.

— Margit! — folytatá ismét a báró — te már nem szereted férjedet.

— Miből következtetheti ezt?

— Igen igen, te már nem szereted Dezsőt. De azt hinni, hogy a természet ellehet a nap melegítő sugarai nélkül, hogy a virágok nem elragadtatással nyitják meg kelyheiket az üdítő harmat cseppei előtt, azt gondolni, hogy a nő, kit Isten szeretni és szerettedni teremtett, élélhet ezen magasztos érzelem hiányával, — oh édes Margit! mindezt csak képzelni is, határos volna az örjöngéssel.

— Oh Alfonz, Alfonz, mit beszél? . .

— Ugy van, úgy, nem szereted őt, de mi számúzé szivedből ezen érzelmet? az új szerelem, mely benne megfogamzott. — Margit, te mást szeretsz! . . .

Én, . . . én? . . . mást? . . . kérdé Tarjainé akadozva, jobbjával szívéhez kapott s egész testében remegni kezdett.

— Igen imádott angyal! és boldog az, a ki szerelmedet bírja; mint forró leend ez, a rá érdemes iránt, midőn férjedhez is ily szilárdul csatlakozol, pedig . . .

A néma válasz, szivből fakadt sohaj volt.

— E mély fohász csatlakozásra emeli hitemet.

— Alfonz — mondá Margit végkép kimerülve, és kezét nyujtva a bárónak — elég volt, kiméljen, kérem, kiméljen.

— Igen, egyetlen kedvésem, kimélni akarlak, megszabadítani ohajtlak azon gyilkoló tusától, mit szived fölébredt érzelme viv a kötelesség rideg parancsával, mely a nőtől, férje irányában hűséget követel. Oh Margit! tekinteted, remegő ajkaid, szived heves dobogása tudatják — ámbár ezt még soha se mondád — hogy osztád érzelmeimet, hogy viszonszeretsz, de az eskü, mely Dezsőhöz köt, visszariaszt a nyilatkozattól.

Margit felelni akart, ám a kemény harc, mely lelkében dühöngött, zárva tartá ajkait. Fölkelt s néhány lépést tön a báró felé.

— Csöndesülj! — folytató ez. Más nő talán visszautasítaná a férfit, ha mindjárt imádná is őt, látván, hogy az elbizakodott, és hiszi hogy szerettetik; de te asszony vagy, meg lehet, úgy fogsz vélekedni, miszerint kevésbbé követsz el bünt, ha én mondom meg, hogy szeretsz engemet, semmint, ha tenajkaiddal teszed e vallomást . . .

— Alfonz — válaszolt Margit, alig érthető bádgyadt, de a szív mélyeig ható hangon, — ha mindjárt szeretném is önt, oly szerelemmel, melynek hü mását a világ nem ismeri, ha oly vak hittel és bizodalommal ragaszkodnám is önhez, minővel csak az Istenhez szítunk, igazat mondott, létezik egy hatalmas parancs, mely ajkaimra zárt tesz, és ez, nem a férjemnek adott eskü, még ennél is szentebb: becsületes megóvása, mivel a Tarjay és Kálday névnek egyaránt tartozom.

— Balfogalmak, merő előítéletek! Azt tapasztalhatád, mikép nem követém mások példáját, soha se gyaláztam férjedet, soha se ingereltelek ellene, de most kimondom, mikép a házasság kölcsönös szerződés, melyet ha az egyik fél felbont, ez által a másik rész is felelősséget terhel. És a becsület? nem tapodja e azt férjed is lábaival?

— És e bűnében én is kövessék?

— A nő, a kit férje elmellőz, a kihez hűtlen lesz, minde iránta tartozó kötelesség alól föl van mentve, és szabadon követheti szive sugallatát, a nélkül, hogy ezért becsületét kockára tenné.

— Istenem! van-e a világon ily szerencsétlen lény mint én?

— Egy szó, csak egy parányi szó, és eddigi legnagyobb boldogságod is csak boldogtalanság volt azon jövőhöz képest, melyet én varázslatok elő számodra. Oh beszélj!

— Nem lehet! — válaszolt Margit s nehéz fohász tört ki lelkéből.

— Csak akarnod kell.

— Nem szabad . . .

— Nem? úgy hát távozom, válnom kell, hogy ez életben soha többé ne lássalak. Légy boldog, nekem kivüled csak a halál nyujtand boldogságot. Isten veled!

Tarjayné jobbát ajkaihoz emelé, megszorítá, és az ajtónak irányzá lépteit.

— Alfonz, Alfonz! — kiáltott Margit a kétségbeesés hangján.

— Margit!

Az elájult nőt, kiben a szív szózata minden más tekintetek fölött diadalmaskodott, a báró tárt karjai fogák fel és vivék a pamlagra.

— Szerelmem! — szólt néhány percz mulva Balkányi.

— Semmi, semmi; jobban vagyok, egészen jól érzem magam. Most távozzál kedvesem, siess, vigyázz, hogy észre ne vegyenek, — válaszolt a szép nő félig önkívüliségben és karjait, melyekkel görcsösen szoritá magához Alfonzt, csak most füzé le ennek nyakáról.

— De holnap?

— Igen, igen, holnap levelet veendesz tőlem, levelet, melyben mindent megírok, mindent. Most gyorsan el Alfonzom, férjem meglephetne; vigyázz, vigyázz!

Tántorgó léptekkel kíséré a bárót az ajtóig, aztán ismét a kandalló előtti támlás székre vánszorgott vissza, és hangos zokogásra fakadt.

Egy óra telhetett el, a midőn lélekállapota némileg lecsöndesedett. Asztalhoz ült, és írni kezdett.

Éjfél után kettőt ütött, midőn egy vastag album-alaku könyvet a fiókba zárt s kis levelkével kezében, hálószobájába távozott.

Rövid idő mulva nagy zajjal nyílt meg az ajtó, és Dezső lépett be.

— Ha ha ha! — kaczagott hangosan — mondtam én azt már százszor, és mondom is, akárki mit beszéljen, hogy nincs az az asszony, a kit . . . Hohó, megállj! van ám kivétel, teremtyugye van, még pedig feleségem, no de ennél aztán punctum.

Alig ment öt lépést az ajtó felé, melyen neje elébb távozott, a komorna jött vele szemközt Margittól, és midőn urát megpillantá, úgy elkezdett reszketni, mint a kocsonya.

— Mi a manó, Kata asszony, magából kísértet lett, vagy mi, hogy még ilyenkor is mászkál; hát feleségem mit csinál?

— Köszönöm alássan, biz az nincs itthon — volt az akadozva kiejtett válasz.

— A patvarba, hát hol volna?

— Azaz úgy akartam mondani, hogy másnak senkinek sincs itthon, csak a nagyságos urnak.

Megüthetné a mennykő, ha másnak is itthon volna ilyenkor. De hát magát mi lelte? miért reszket? jöjön csak közelebb.

— Mikor úgy megijedtem, azt hittem, más valami rossz ember; ily későn!

— Hát ebben a kezében talán tiltott jószágot tart? — kérde Dezső, de már ekkor egy kis levelkét ragadt el tőle.

— Mi ez? . . .

— Hiszen látja nagysád, levél.

— Ki adta? a czim nőm írása.

— A nagyságos asszony kézbesité — volt az ártatlan válasz.

— Hm! — mondá Dezső, megpillantva a czimet. — „Báró Balkányi Alfonzknak.“ Lássuk belől. „Január 22-dikén. Édes Alfonz! Igen, tied a halálig. Holnap estve elvárlak. A többit szóval.“ Hm, hm, tehát nőm se kivétel?

Mély gondolatokba merülve néhány perczig föl s alá járt.

— Kata asszony holnap azt fogja mondani nőmnek — szólt aztán — hogy e levelet a bárónak kézbesité.

— Bocsánat nagyságos uram, én Isten kegyelméből már ötven éves vagyok, de mióta az első gyónáson voltam, soha se hazudtam.

— Tehát most se akar hazudni?

Dezső néhányszor ismét megmérte lépéseivel a szoba hosszát.

— Kata asszony — kezdé újra — hány esztendeig szolgált napam házában?

— Biz épen azon a napon jöttem én oda, melyen a kis Margit született, én tápláltam őt tejemmel, és mellette is maradtam, míg férjhez ment, akkor pedig ide hozott magával.

— Tehát szereti őt úgy-e?

— Oh! szeretem-e? jobban mint nagysád maga.

Szegény asszony azt hitte, hogy ezzel valami rettenetes nagyot mond.

— No ha annyira szereti, és ha azt mondom, hogy Margit életboldogsága most Kata asszony kezében van, úgy csak megteendí úgy-e, hogy ez egyszer fog hazudni?

— Ha aztán nagyságos ur a páter francziskánusoknál három szent misét szolgáltat érettem . . .

— Akár harminczháromat.

— Úgy hát Isten neki.

— De nőm ne tudja ám meg, hogy én e levelet láttam

— Értem.

— Bizhatom szavában?

— Esküszöm.

— Jól van, most menjen alunni.

— Hát kérem alássan ezt a levelet, a mely oly nagy confusiót csinált, nem kapom vissza?

— Hogy a manóba ne?

— Mi lehet benne? — gondolá a komorna, a ki tartalmát nem ismeré, s azért nem is tartotta eltitkolandónak. — Mehetek?

— Igen!.. vagy várjon még egy keveset. Tehát szerelmi viszony nőm és Balkányi között? — folytatá, önmagával beszélgetve Dezső. Közbevessem magamat? azt az asszonyt szoritsam ismét szívemhez, a kinek ajkai kedvese csókjaitól még melegek? lehet-e azt megmenteni, a ki egész lényével más karjaiba dobta magát? Polkolba vele! itt a levél Kata asszony, teljesítse nőm parancsát.

A komorna csodálkozva engedelmeskedett.

— Holnap komolyan beszélék anyámmal, és Margittal. Válni fogunk, igen igen, válni.

Ismét fel s alá járt. Nini! — kiáltott — az asztal alól tele irt lapot emelvén fel. — Ah! tehát Margit naplót is vezet? ezt épen ma írta.

Átfutá a sorokat, még pedig mintha nem hitt volna szemének, tizszer is. Igen meg volt lepette, mert arca egészen átváltozott.

Már viradni kezdett, mégis mindig a kandalló előtti támlásszékekben ült, ugyanabban, melyben Margit a bárót fogadá. Száz- és ezerféle gondolatokkal küzdött.

— Antal! — szóló végre szilárd határozottsággal, az előszobában várakozó inast beszélítván — költse fel Kata asszonyt s azonnal küldje be.

— Méltóztassék parancsolni — jelenté magát nem sokára az álmos komorna.

(Folytatjuk.)

Egy hét története.

— September 3-kán. —

Nevezetes újdonság. — Garibaldi. — Az utczára szállt politika. — A bor és sör egyet mondanak. — Pompadour asszonyság. — Mire tanított meg az idő. — Az ősz mint szívesen látott vendég. — Porba esett korona. — Hová lett az enyhe árnyék. — Tanuljunk ellenségeinktől. — Engesztelhetlen ellenségek. — Gyümölcsgazdag év. — A földhitelezetről. — Pénztelenség nem szegénység. — Nehány jelesünk. — K. K. E. D. D. S. F. G. — Szerény ohajtás. — Német czimek. — Alkotmányos rhetorika. — Felekezeti nyelvtan. — Tényleges lap. — A Balaton szabályozása. — Az én kedves utitársam. — Az utósó országgyűlés. — Hazaárulási vétek. — Sivatagért tengert. — Meg akarnak nyomorítani. — A neheztelés oka. — Esztergam Pestig: száz esztendő. — Üstökszemle. — Áruló ujjak. — Rettenetes vallatás. — Szívek zajlása. — A nemtő egy konduktor képében — A konduktor hatalomszava. — Vallomások. — A hölgyek diadalma. — Helyi érdekű kételyek. — Kétszerez bizonyítékok. — Először is a — divat. — Születési igények. — Valamit a vadgyümölcsről. — Itt az idő. — A legszebb virágbokréta. — A magyar gazdasszonyok. — Fiatal évek, öreg érdemek. — Kitűnő honleányok. — Későn jöttem. — Hazaszerető varróleányok. — Meglepetések. — Kedves titok. — Magánlevelet kérünk. — Nem fog pénzbe kerülni. — A majomszínház, a budai népszínház és a pesti nemzeti színház. — Pompadour asszonyság, Zerline k. a. és Nonon urfi. — Leteszem a tollat. — Népek vándorlása. — Shakespeare és a majmok. — Közönség és publikum. — Tisztelet, becsület, igazság.

Csak most veszem észre, hogy nekem nem szabad Garibaldi elfogatásáról írnom, még pedig azon fontos okból, mert olyan „mozzanat“-ról kell értesítenem kedves olvasónőmet, a mit a nélkül bizonyosan soha sem tudnának meg, arról t. i., hogy benne vagyunk immár az ősz első havában.

Meghiszem, hogy háladatosabb thema volna, Garibaldi elfogatásáról írni, nevezetesen arról, milyen lázas izgatottságban volt a főváros lakossága e hir vételére, mint szállt le a politika az utczára, mint nem lehetett egész nap egyebet hallani, csak azon egyet, hogy Garibaldi el van fogva, és milyen érdekes ilyenkor hallani az alsó rendű népet, mint ügyekszik a söröskancsó, vagy a borpalczok mellett egymásra köszönteni nézeteit; sőt még a majomszínházban is „Pompadour“ asszonyság művészi uszálya — de erről majd később szólok; annyi szent, hogy érdekes tárgyat kellett fölálloznom, és még miért? azért, hogy kegye-

teknek a világ legunalmasabb jelenségéről beszéljek! a földi angyaloknak a mulandóságról, tavasz jelképeinek az őszi! De hiába, megtanultuk mi már azt a mindenesetre nem könnyű mesterséget, hogy hallgatni tudunk ott, a hol a szó — úgy is felesleges. Mire kegyetek e sorokat olvassák, úgy is tudják már amaz ép olyan váratlan, mint világra szóló eseményt, meg is tették reá észrevételeiket, és ezek — előre is tudom, — az én észrevételeim is; mindenesetre későn jönnek tehát velök és e szerint nem tehetek es z é l y e s e b b e t, mint az idő mellett maradni; ez már magában véve is olyan tárgy, hogy ha unalmas leszek, ő reá hivatkozhatom, őt okolhatom; miért olyan őszbe borult.

Tehátlan úgy van, kedves béketűrő olvasónő, ismét bekövetkező azon időpont, melyen eldőlhetjük: „Bus az idő, bus vagyok én magam is;“ beszéljünk tehát az őszi-ről, de beszéljünk róla úgy, mint illik olyan okos emberekhez, mint mi vagyunk; ez a „mi“ pedig nem olyan rhetorikai figura, a minőt sok író „Isten kegyelméből“ használni szokott, hanem valóságos mi: én és kegyetek! Nézzük, mit tehetünk a komor őszi napokban, a mikor majd a fák elvesztik ékes lombjukat és enyhe árnyukat, az elsárgult levelek a földet, az árnyak pedig az eget borítják el, komor felhők képében; mikor majd a nap fejről leesik a sugárkorona, réten és mezőn virág nem illatoz, madár nem dalol, a természet a hosszú munka után pihenni vágy, a ház belseje lesz a család szentélye, a hosszú esték barátságos társas köröket hoznak össze, a szerető szívek forróbban simulnak egymáshoz, és a lélek inkább gondol a holnapra, mint a mára. Beszéljünk az őszi-ről.

De mindenek előtt tanuljunk ellenségeinktől; ezt az igazságot ez egyszer a kegyetek nevében mondom, és így természetesen csak a — férfiakat érthetem alatta; és valjon nincse igazam? mert van-e nagyobb ellenség a világon, mint a milyennek a — leányoknak a férfiak? Kegyetek erre tán azt mondják: igen is, van, mert a leányok még nagyobb ellenségei a férfiaknak? oh, tudom! és valóban nem vagyok malicziózus, nem a házasságokat értem ezalatt, hanem azt a sok szívbéli bánatot, a mit a férfiaknak okoznak. De bármint legyen a dollog, kétségbevonhatatlan, hogy a férfiak és leányok ős idők óta ellenséges állást foglalnak el egymás irányában, tanuljunk tehát ellenségeinktől.

Nézzük, mit csináltak a mi férfaink azon idő alatt, hogy

módjukban volt a jövőről gondoskodni, azon idő alatt, hogy a mult fölé a „feledékenység fátyla lön boritva“? oh igen sok és igen nevezetes dolgokat; bátran állíthatni, hogy kevés év volt olyan gyümölcsöző hazánkra nézve, mint a jelen.

Mindenekelőtt teremtettek egy föld hitelintézetet; ez már magában is olyan áldás e hazára, hogy ha többet nem tettek volna, még akkor is oda lehetne írni ez évet, hol „szép esztendőink följegyezve vannak.“ E név „földhitel“ megmondja kegyeteknek ez intézet áldásos voltát; eddigi szegénységünk nem annyira szegénység volt, mint pénztelenség; volt birtokunk, de nem tudtuk azt értékessé, gyümölcsözővé tenni, mert nem volt hozzávaló pénzünk, kölcsönt pedig vagy épen nem, vagy csak olyan magas kamatok mellett kaptunk, hogy nem volt köszönet benne; innen a nagy pangás gazdasági és ipari életünkben; vannak ugyan még más körülmények is, melyek nyomasztólag és gátlólag hatnak termelési iparunkra, és melyeket itt nem lehet részletesen előadnom; de egyik főök mindenestre hiteltelenségi viszonyainkban rejlett, és ennek most már határ van szabva. A ki ezentul is prédaéletet fog élni, az ugyan ezentul is tönkre és koldusbotra fog jutni; de a ki józan számítással folytatja majd gazdaságát, biztosítva lesz a lelketlen uzsorások vérszopó zsarolásaitól; a kinek fekvő birtoka van, az becsületes kamatok mellett kölcsönt is fog kapni reá; ezt pedig leginkább Lónyay Menyhért, gr. Desseffy Emil, b. Eötvös József és Csengeri Antalnak köszönhetni; ezek jártak el ez ügyben és vitték azt végbe nyár folytában; és ez valóban nem kis érdem, mert annyi akadálylallyal kellett megküzdeniök, hogy fölér egy nyert csatá:al.

A másik közhasznú intézet a magyar dunagőzhajózási-társaság, mely szintén a mult héten lön megalakítva; ez által több millió marad évenként a hazában; mert igaz ugyan, eddig is volt egy ilyen társaságunk, úgy írta magát: „K. K. E. D. D. S. F. G.“, ott láthatni e czímet minden lélekvesztőjén; hogy mit jelentenek e betűk, azt én valóban nem tudom; annyit azonban hallottam, hogy nem magyar szavakat jelentenek, miként hogy a társaság is nagyobb részt nem magyar és a pénz, melyet e vállalat jövedelmez, szintén nem marad az országban; most e bajon is segítve lesz; ezt is Lónyay Menyhértnék köszönhetjük leginkább; ez és Megyasza, a jeles hazafi és jeles hajóskapitány dolgozták ki a magyar dunagőzhajótársaság tervét és a téli időt arra fogják használni, hogy a társaság életbe lépjen. Nekem csak azon egy szerény indítványom van ez ügyben, gondoskodjanak a tél folytában egyszersmind arról, hogy e társaságnak szépen hangzó magyar neve is legyen; mert az ilyen czím, mint például: „első magyar dunagőzhajótársaság“ megjárja ugyan a német nyelvben, a hol az emberi szív az elemi iskoláktól fogva hozzá van szokva a hosszú címekhez, de egy olyan régi alkotmányos országban, mint a miénk, ékeesebb retorikára kell szoktatni a — hallérzéseket. Kérem, ne csudálkozzanak e kifejezésen; ha egyik tényleges lap szerint felekezeti nyelvtan, felekezeti számtan lehet, miért ne lehetne — alkotmányos retorika, alkotmányos hallérzés!

A harmadik jeles társulat, mely nyár folytában napvilágot látott, az, mely a Balaton szabályozását célozza; a mult hetekben egy igen művelt és jeles esztergami hazafival utaztam Balaton-Füredről Budáig; igen élvezetes néhány órát töltöttem társaságában; épen olyan művelt volt, mint ékesen szóló; különösen pedig elragadott azon mód, hogyan sikerült neki három idegent a magyar ügynek megnyerni; de mit mondok: hármat! csak kettőt, mert a harmadik egy hölgy volt, és a hölgyek még Gleichenbergben sem ellenségei a magyaroknak; e hölgy — hogy is mondjam — még nem volt épen öreg és még igen élénken emlékezett azon boldog időre, melyet az utósó országgyűlésen,

már t. i. az utósó — pozsonyi országgyűlésen töltött; kedves, szeretetreméltó asszonyság volt; meg akarta mutatni, hogy magyarul is tud, és csakugyan úgy beszélt, hogy szomszédom, a ki több időt Zágrábban töltött, megértett egy-két szót kellemes társalgásból; igen tehát, az én tisztelt utitársam rettenetesen kikelt a Balaton szabályozási eszme ellen, hazaárulási véteknek mondta az egész vállalatot, mert — úgy mondá — rongy néhány ezer hold föld végett, de mit: föld! néhány ezer hold homok végett megfosztanak benünket az ország egyik legnagyobb nevezetességétől: a Balatontól! Egy kis tengert adnak oda egy nagy sivatagért!

En váltig iparkodtam őt meggyőzni a felül, hogy az nem úgy van, az a föld nem lesz sivatag, hanem jól termő föld, aztán a Balaton azért meg mindig megmarad legnagyobb tónak a birodalomban: nem használt, csak a mellett maradt, hogy „meg akarnak minket nyomorítani“ és hogy néhány év mulva akkora Balatonunk sem lesz, mint egy mákszem, — miglen végre, midőn már annyit mérgeződött, hogy egészen elérzékenyült bele, egész áldott magyar bizalmassággal megvallotta nekem, hogy tulajdonképen ő is belátja e vállalat hasznos voltát, valamint azt is, hogy ez által a Balaton még mindig megmarad Balatonnak, hanem csak azért neheztel és fog is reá neheztelni teljes világ életében, mert — találják ki, kedves olvasónőim, hogy miért? — azért, mert ezáltal — Esztergam ismét elmarad a többi megyétől, és a derék embernek nagyon fáj az a körülmény, hogy míg másutt mindenütt összevetett vállal buzgólkodnak a jó hazafiak elfoglalni a hasznos cselekvés minden tereit, addig — mint mondá — az ő vidékén az emberek összetett kezekkel hagyják folyni az időt, a hogy neki tetszik, senki sem veszi szívbe, hogy ez az idő egyszersmind a haza, a nemzet életéből foly le, — és ha ez sokáig így tart, — mondá, — megérem azt a szégyent, hogy az én megyémből el sem is jöhetnek többé Pestre vagy Füredre, mert — száz esztendő választ majd el tőle!!

— És a hölgyeket is? — kérdém én, csak azért, hogy kissé elűzzem elkeseredett indulatát.

E kérdésre azonban az én derék utitársam nagy figyelemmel megnézte elébb üstökömet, azután pedig jobb kezemnek három ujját.

Kiváncsi voltam, mit jelentsen e vizsga szemle, és fölvilágosítást is akartam kérni tőle ez ügyben; de utitársam megelőzött.

— Ugy-e bár, ön író?

— És miért tetszik ezt kérdezni? — kérdém én viszont ujjabb meglepetéssel; mert nem szoktam czégért használni mesterségemre.

— Azért, — viszonzá az én utitársam, újra nekihevülve — mert ha nem csalódom, úgy bizonyára ön az, a ki annyi szépet és jót ír hölgyeinkről. Ugyan kérem, nem tetszik nekem megmondani, hol találánám én ezeket az ön által magasztalt hölgyeket?

Olyan váratlan jött e fordulat, hogy megvallom, első pillanatra nem tudtam neki mit felelni; és az én hővérű utitársam e pillanatnyi zavart fehasználván, folytatá:

— Ha nem csalódom, ön írta le olyan melegen a „szépek szövetségé“-t? nem mondaná meg nekem, hány ezerre szaporodott fel azóta e szövetség hiveinek száma? — kérdé gúnyosan.

— Sok, sok ezerre! — kiáltám én olyan hangosan, hogy a konduktor bedugta fejét az ablakon; de én ezt nem bántam; én semmit sem bántam; én fel voltam háborodva; én magamon kívül voltam.

— Sok, sok ezerre! — ismétlém, még nagyobb hévvel, és nem tudom, mit mindent nem mondtam volna még az

én szív- és kimélet nélküli uti társamnak, hahogy a konduktor tekintélyes hangon ugyan, de azért kissé tótos kiejtéssel ki nem parancsolja a pipát a számból, mert, mondá, a hely, melyben ülünk, „Damen-kupé“.

Ez mindkettőnkét magunkhoz térített ismét; a közös balsors közelebb hozza a sziveket; egy oldalpillantással a tulsó oldalon ülő és boldogul elszenderült nőre és egy szomorú tekintettel az égre, miért hogy épen minket küldött egy Damen-kupéba, zsebünkbe dugtuk pipáinkat és egy ideig néma fájdalomba borulva ültünk csendesesen, szótlantul.

Hosszu szünet állt be, mely alatt mindegyikünk rendbe szedte gondolatait.

— Nem tagadom uram, — szakítam meg végre a kinos csendet — én vagyok az az író; ön nem csalódott, és én boldognak érzem magam, hogy egész életemben csak olyan magyar hölgyekkel hozott össze a kegyes végzet, a kiket honleányokul is lehetetlen volt nem tisztelnem; azért várok én tőlük minden jót és azért olyan erős az én hitem hazám boldog jövője iránt.

— Látja uram, — folytatám, mialatt szép lassan újra kihuztam zsebemből pipámat és még halkabban reágyujtottam, — Látja uram, a magyar hölgyek e kupét is feleslegesnek tartják; ők nem irtóznak a pipától, csak a füstjét nem szeretik nagyon.

Hogy mikép védtem én a magyar hölgyek hazaszeretetét és nemes szívbéli tulajdonaikat, azt engedjek elhallgatnom; csak annyit jegyzek meg, hogy még nem szívtuk ki a második pipát, és az én utitársam általában egyet értett velem, csak egyikét helyi érdekű kételye volt még, de a melyekre nézve biztosítottam őt, hogy a legközelebbi jövő e tekintetben is elfogja oszlatni kételyeit és aggodalmait.

Ezek után pedig nemde kétszeresen be van bizonyítva, hogy a férfiak: ellenségei a leányoknak?

Annál fogva kétszeresen kötelesség is, megmutatni nekik, hogy mi — már t. i. mi hölgyek — is gondoskodtunk arról, hogy a bebövetkező öszt és telet valóban hasznosan tudjuk is, fogjuk is tölteni.

Mennyi szépnek és jónak lehetnek majd ez idő folytában hölgyeink lelkes előmozdítói! Itt van először is —

„a divat“, mormogja bele az én kishitű utitársam.

Igen is, először a divat, és hölgyeink valóban jól teszik, ha a külcsin és szépségre lehetőleg gondot fordítanak. Ez nem fényezés, oh nem! a fényezés rut hiba, míg a csinnal való öltözködés a nőnek vele született jó tulajdona; kiki azzal büszkélkedik, a mit Istentől kegyajándéku kapott és a szépség valóban kedves isteni adomány.

Csakhogy pusztán szépséggel sem magát, sem mást nem lehet boldoggá tenni; azért hölgyeink a szépséget még műveltséggel diszítik föl; természetes; műveltség nélkül a szépség: faragatlan márvány, vadgyümölcs.

És hogy milyen műveltek hölgyeink, újra megmutatják e hóban; most ujlag lesz a lapok előfizetési ideje; majd megmutatom az én sötéthitű utitársamnak, milyen lendületet adnak majd hölgyeink az irodalomnak! Nem lesz a hazában jómódu hölgy, a ki legalább egy szépirodalmi lapot nem fog járattatni! Igen ám, mert tudják, hogy a szépirodalom — e legnemeseb virág — szintén ő tőlük várja ápolását és viszont nekik áldozza legszebb bokrétaikat.

Es ez meglevén, mint kitűnő gazdasszonyok szolgálják majd a hazát; október 16-kán lesz a „Magyar gazdasszonyok“ jótékony czélú kiállítása; igen is, jótékony czélú; mert a begyülemelő pénzeket árva házat szándékozik alapítani e derék társulat, és hogy azt el is fogja érni, arról biztosít az egyet pártfogója: gr. Zichy Pálné, a kitűnő

honleány, a ki még nem számlál annyi évet életében, mint a hány ezer könyvet száraztott már föl boldogtalanok arcáról; és biztositanak róla olyan jeles honleányok, mint Damjanicsné, Simighné, Hollán Ernőné, és sok mások, a kik e nemes ügyben fáradhatlanul buzgólkodnak. A gazdasszonyi kiállítás tehát olyan gazdag és változatos lesz, a mint csak várni lehet Magyarország világhírű jó gazdasszonyaitól.

Következnek a kézi munkák az írói segélyegylet által rendezett sorsjátékra; de ezzel hölgyeink bizonyára megelőztek; mert mint e héten alkalmam volt meggyőződni, már egyre küldik a kézi munkákat, és pedig minő munkákat! látszik rajtuk, hogy hont- és irodalmat szerető szívek vezetik a kezeket! Oh, azok a hazaszerető varró leányok! Adott szavam tiltja, egyenkint elősorolni a sok szebbnél szebb himzeményeket és gyönyörű kötésű könyveket; csak annyit jegyzek meg tehát róluk, hogy e sorsjáték ujjabb bizonyíték lesz arra nézve, hogy e haza gazdagul meg van áldva jeles hölgyekkel.

Es mikor az is meglesz, egyik jeles költőnk: b. Jósika Miklós iránt fogjuk leróni hála- és tiszteleti tartozásunkat; kegyed, kedves olvasónő, bizonyosan nagyon szeretné már tudni, mennyire fejlődött e szép eszme; és örömmel tudósíthatom, hogy az mindenütt a legelőnkebb rokonszenvvel lön fogadva; hogy is ne! hisz én csak hölgyeinknek egyik rég táplált ohajtását fejeztem ki! Az ezüst menyegző tehát minden esetre meg fog tartatni; két országos hírű főrangú hölgy állt ez ügy élére, és minden tekintetben méltó lesz b. Jósika Miklós nagy érdemeihez, mert csakugyan Magyarország minden művelt hölgye képviselve lehet ez ünnepélyen; hogy miből áll majd ez ünnepély, ezt természetesen itt nem irhatom meg, mert a meglepetéseket nem szokás ujságban kiírni; a ki azonban bővebbet akar tudni ez ügyről — és ki ne érdeklődnék ez iránt művelt hölgyeink közül! — az forduljon e lapok szerkesztőjéhez, ő magánlevélben értesíti majd a részletekről; annyit azonban minden indiscretio nélkül elárulhatok, hogy nem fog pénzbe kerülni és mégis méltó lesz Magyarország hölgyeihez. Csak az a fő, hogy minél többen csoportosuljanak ez eszme körül; minden városból több hölgy ügyekezzen a programm birtokába jutni, hogy lehetőleg rövid idő alatt minden művelt hölgy koszoruleánynak írja be nevét.

Ezek után pedig lehetlen a főváros jelenleg egyetlen nevezetes ujdonságáról: a majomszínházról írnom; szőlünk tehát a budai népszínházról, melynek bizottmánya e héten újra szervezte magát, és áll jelenleg következő tagokból: gr. Széchenyi Ödön (elnök), Molnár (igazgató), Áldásy, Lippert, Fésüs, Kunhegyi, Dobsa, Kempelen Győző, Hollán Ernő és Lévy Henrik; csak azt kívánjuk, hogy a bizottmány minden tagja annyi buzgalmat fejtessen ki e színház érdekében, mint Kempelen Győző, akkor bizonyára meg lesz az tartva a fővárosnak.

Es tehát csakugyan egy szót se szóljak a majomszínházról? ne említsem föl „Pompadour asszonyosság“ (ez egy kutya) kaczer lépegetését? vagy „Zerline k. a.“ (ez egy majom) szivarbló szökeleteit? vagy „Nonon urfi“ (ez meg egy ló) hős tetteit? De érzem tehetségem gyöngé voltát! Ilyen nagyságokat csak hozzájuk méltó szellemek képesek érdeim szerint a nagy világnak bemutatni.

Annyit azonban minden tréfán kívül mondhatok, hogy e majmok, kutyák és lovak, sokkal, de sokkal nagyobb „pártolásban“ részesülnek, mint — a budai népszínház, sőt a pesti nemzeti színháznak is jobb dolga volna, ha ugy látogatnák. Egy barátom, kinek társaságában e roppant népvándorlást bámultam, azt jegyezte meg reá, hogy jó volna a nemzeti színház igazgatóságát figyelmeztetni, ha shakespearai darabot adat elő, léptessen föl a fölvonások között — e majmok közül

néhányat, akkor bizonyára lesz közönség. De barátom csalódott; egészen más közönsége van nemzeti színházunknak; közönség van, mig amott csak — „publikum“. Tisztelet, becsület, de igazság is egyszersmind.

Külföldi levelek.

VII.

Berlin, aug. 10.

Már második levelemet keltezem innen, s magáról a városról még eddig egy szóval sem emlékezhettem, miután célo- lom, egész utazásom folyamát igen röviden, de összefüggésben leírni, s még most is csak Ostendénél vagyunk.

Ostende a tengerről nagyon kedves látványt nyújt, bel- seje azonban kevésbé kielégítő. A tengeri fürdő igen kellemes, különösen apálykor, midőn a habok majdnem varázserővel huzzák az uszót a tenger mélyébe, mig eszébe nem jutnak an- nak miriádnyi lakói, óriásai, szörnyei, melyek könnyen meg- tehetnék azt a tréfát, hogy Jónás prófétává avassák föl, a nél- kü, hogy e tisztességre csak álmában is áhított volna.

Hollandia külseje elég kellemes benyomást hagyta hátra az idegenben, ha emberek nem lagnának benne; mert ezek egy része a civilisatiót a csalásba, az utasok kifosztásának tökélyébe helyezik, s oly nagy mértékben tolakodók, hogy csak a rendőrség közbelépése által lehet tőlük megmenekedni. És e tekintetben Antwerpen vagy Rotterdam semmivel sem jobb Amsterdammal. E városok különben igen csinosak, régi és sajtósági vízi építészeti által. Antwerpennek erődítési érdekese- sek; Rotterdam a Rajnától tekintve meglepő szép kilá- tást nyújt; Amsterdam kikötője lebilincseli az utazó figyelmét.

Az utcák nagyobb részén vízi csatornák vonulnak végig, melyek a hollandi városok érdekességét nagyon emelnék, ha az a sok piszok nem volna bennök feltalálható. A házak na- gyon rézsut építvők; azt hinné az ember, mind dülöfélben van- nak. Nevezetessége még e városoknak az, hogy toronyóráik minden ütőkor igen szép zenedarabot játszanak el. — Az ország lakói, a kereskedésen kívül, mely újabb időben so- kat vesztett jelentőségéből, marhatenyésztéssel foglalkoznak. Nyelvök elrontott német és angolból van összeszerkesztve, s csak nagy nehezen érthető.

Haaga és Amsterdam közt azon vonaton, melyen két utitársam jött, két vonat összeütközése által szerencsétlenség történt, több kocsi összezuzatott, s több utas megsebesült; azon- ban a sebesüléseknek sem számát, sem minőségét kitudni nem lehetett, mert az odasietett vasuti hivatalnokok utitársaimnak, kiket egy kis ütésen kívül egyéb baj nem ért, nem engedték meg a közeledést a sérültekhez, sőt azonnal eltávolítottak onnan, hogy a vigyázatlanság következményeit annál jobban el lehessen leplezni.

Gazdászati tekintetben legérdekesb részét tevé utunk- nak azon vonal, melyet Belgiumon keresztül tevének Osten- détól Brusselig s onnan majdnem Dortrechtig. Ki e szak- ban alapos tanulmányt akar tenni, menjen ez országba, mely földminőségének változatosságánál fogva igen hasonlít hazánkhoz.

Hannover igen kedélyes kis város; népe, mint általában minden német nép, becsületes, szives, szorgalmas. Színháza nyáron át zárva van. Főterét igen csinos szobor ékesíti, melyen a vaterlooi ütközetben elesett 800 vitéz neve olvasható.

Lüneburgban megérkezésünkkor éppen lövészünnep volt,

melyre több ezer ember sereglett össze a vidékről, kik német zászlók alatt nagy lelkesedéssel énekelték meg a nagy német nemzet egyesülését, mely eszme óriási léptekkel halad; itt, va- lamint Hamburgban is, alig beszélnek az emberek egyébről, mint azon boldog közel jövőről, midőn e nemzet egyesülve leend.

Hamburg egyike a legkellemesebb városoknak, fek- vése igen csinos, egyrészt az Elbe vize teszi érdekessé, nagy- szerű kereskedésével, mely a londoni után első helyen áll Eu- ropában; másik oldalán az Alster tava és számtalan csatorna disziti. Az egész város szép parkkal van körülvéve, mely hely- lyel-közzel dombos levén, igen kies kilátást nyújt. Legszebb épü- letei közé tartozik az új tőzsde. Bazarja legszebb, melyet ed- dig e nemből láttunk. A város egy kis köztársasági állást fog- lal el; maga rendezi belügyeit, miáltal oly haladást tett, hogy alig van a lakosságnak valami fizetendő adója, a közköltsé- gekre szükséges összeg majdnem egészen kikerül más mellé- kes jövedelmekből. Az accise nagy része már is eltöröltetett, s most azon gondolkoznak, miként lehetne a vámot egészen fel- szabadítani s azt a csekély adót is megszüntetni.

Oly sokat hallottam a berlini hársfákról, hogy leg- alább is olyanoknak képzeltem azokat, mint a bajmóczi vár történeti hársfája, és ime, legnagyobb meglepetésemre csekély, tengődő fákat leltem itt. Épen úgy csalódtam a várost illetőleg is, csak hogy a hársfákkal ellenkezőleg, csalódom a város előnyére ütött ki! mert a főterét oly szép, hogy Páris leg- szebb terével mérkőzhetik, a főutczák kivilágítása is Párisra emlékeztet. A muzeumok is nagyon érdekesek, különösen frescoi. Az egész várost tisztaság és rend jellemzi.

E napokban indultak el innen Oroszország felé a japániak, kik hosszabb idő óta érdekes látványul szolgáltak a város kö- zönségének, mert a hol csak megjelentek, mindenütt ezer meg ezer ember sereglett össze bámulásukra. E messze ország fiai többnyire igen alacsonyok, arczvonásaik kifejezéstelenek és szépeknek egyáltalában nem mondhatók. A követség összes sze- mélyzete 39 tagból áll, orvosai egészen borotvált arczuak, még szemöldeiket is le szokták venni.

A színházak most a nyári hónapok alatt itt is pangás- ban vannak; néhány bécsi vendégszereplő lépeget föl bennük. A vasuti vonatok itt már jóval lassabban haladnak; a nagyon szegény emberek számára még egy 4-ik osztály is van, hol ülőhelyek nincsenek. Az élet, az angol és hollandival összeha- sonlítva, igen olcsó, habár talán a bajor-és franciaországi leg- olcsóbb. A vízvezeték itt is, meg a hollandi városokban is na- gyobb részt úgy van készítve, hogy a víz a házak legmagasabb emeletébe is magától felhat.

De elég egyszerre. Közelebbi levelemet Varsóból küldöm, ha ugyan odajuthatok.

T. G.

Százsor-szépek.

| | |
|---|----------------|
| Székesfehérvárról: Horváth Böske ivén*) | 3 frt — kr. |
| Pohorelláról: Szabó Pál ur | 2 frt — kr. |
| Összesen | 5 frt — kr. |
| Ehez a mult heti | 116 „ 22 „ |
| Teszen összesen | 121 frt 22 kr. |

*) Név szerint: H. Böske 10 kr. — H. Margit 10 kr. — H. István 10 kr. — D. Vilma 10 kr. — D. Minka 10 kr. — D. Luiza 10 kr. — Zs. Ede 10 kr. — B. Mária 10 kr. — B. Geiza 10 kr. — Gy. Emilia 10 kr. — F. Aranka 10 kr. — F. Gabrielle 10 kr. — G. Ottilia 10 kr. — G. Marianne 10 kr. — G. Thekla 10 kr. — Sz. Borbála 10 kr. — Sz. Miklós 10 kr.

— Sz. Mária 10 kr. — P. Mária 10 kr. — S. Amália 10 kr. — F. Jani 10 kr. — F. Gizella 10 kr. — S. Sándornő 10 kr. — N. Katicza 10 kr. — N. Vilma 10 kr. — N. Lini 10 kr. — H. Etelka 10 kr. — H. Aranka 10 kr. — H. Erni 10 kr. — V. Betti 10 kr.

(Folytatjuk.)

Ime, milyen szép eredménye van a 10 krajczáros gyűjtéseknek! Az ember nem is érzi, és mégis jó tettet követ el, egy emberéletet tart meg a hazának. Mert most már teljes biztonsággal mondhatom, hogy a szegény beteg meg fog gyógyulni, hála érte Isten után kegyeteknek, a kik a gyógyításra szükséges pénzt előteremtették és Vári Szabó János orvostudor urnak, a ki a legnemesebb önzetlenséget jeles tudománnyal párosítván, fáradhatatlanul buzgólkodott, hogy a beteget visszaadja az emberiségnek. Igaz, hogy már két hónapig tart a gyógyítási idő, de ilyen súlyos és elidősült bajnál ez nem is lehet másképp. A begyült és még begyulendő pénzekről majd annak idején nyilvánosan fogok számolni.

Gazdasszonyoknak.

Czitromot cukorba befőzni.

Végy szép citromot, vágd szeletekre, s szedd ki a húsát, de úgy, hogy a fehér héja megmaradjon; tedd a szeleteket tiszta friss vízbe, melyet elébb egy kevésbé megsóztál; e vízben maradjon a citrom egy napig. Másnap öntsd le a vizet, s önts reá frisset, és ezt ismételd vagy tíz napig; sőt azonban csak három napig tégy a vízbe. Tizenegyedik nap vedd ki a citromszeleteket s forralj fel vizet, tedd bele, s hagyd mindaddig benne főni, míg könnyen szűrhető egy villára, a mi körülbelül egy negyed óra múlva lehetséges. Ezután vedd ki a forró vízből s tedd friss vízbe, ott maradjon egy negyed óráig, ekkor szűrd le a vizet róla, önts reá még egyszer friss vizet, szűrd le ismét, azután pedig rakd a citromszeleteket tiszta száraz kendőre, míg megszáradnak. Csak most főzz meg egy font cukrot egy fél meszely vízben, hagyd kihűlni, tedd bele a citromszeleteket, a melyekből két font is lehet. Másnap szűrd le a cukrot a gyümölcsről, forrald fel a cukrot, tégy belé még egy darab cukrot, és ha felforr, vedd le a tűzről s ha kihült, öntsd a citromszeletekre; ezt ismételd öt napig egymásután, rakd üvegekbe a befőttet s tedd el hűvös helyre.

Cs. Ch. Hermin.

Almás béles.

Végy a nyújtó deszkára egy meszely finom lisztet, tégy hozzá egy negyed font friss vaját, egy fél meszely tejfelt, egy egész tojást, egy kanállal tört cukrot és egy kis sót; ezt dolgozd el jól, vágd aztán ketté, nyujtsd ki az egyik felét egy kikent vaslemezre, s szórd be jól apróra vágott almával, apró s mazsola szőlővel, cukorral, fahéjjal, borítsd reá a tészta másik felét, s süsd meg szép sárgára.

Gy. Klára.

Irodalom és művészet.

× Ismét egy könyv, melyet nem szükség ajánlani. Jókai Mór legújabb regénye, melynek tárgya

a legközelebb lefolyt másfél évtized történetéből van merítve, „Politikai divatok“ cím alatt 12 füzetben fog megjelenni. Az első füzet már sajtó alatt van, s október 1-jén küldetik szét, azontul minden hó elején és közepén jelenik meg belőle egy füzet. Az egész munka előfizetési ára helyben 5 frt 50 kr. vidékre 6 frt. A megrendelések Emich Gusztáv könyvkiadó-hivatalába küldendők. Kitünő regényírónk e legújabb műve már csak korszerű tárgyánál fogva is tömeges részvétre számíthat.

× „Házitanácsadó“ cím alatt október elején új hetilap indul meg, melynek legfőbb tárgya a gazdaszat leend. Szerkesztő és kiadó Mikovinyi Bertalan.

× Suppé, a „Nőnövelde“ szerzője, új operettet irt ily cím alatt: „Putifár asszonyosság“. Képzelmük, hogy milyen erkölcsös darab lehet.

× Beküldetett hozzánk: „A regens leánya“ regény id. Dumas Sándortól, francziából fordította Haug Ferencz. Még nem olvastuk el e művet, de előre tudjuk, hogy nem fordulnak elő benne olyan szarvas hibák, mint bizonyos fordítmány-vagy is jobban mondva: fordítmányban, a hol az építészeti „styl“ „irály“-lyal van magyaritva. Hang Ferencz jobb fordítóink közé számítandó.

Budapesti hirvivő.

✂ (A „magyar gazdasszonyok egyletéről“) az „Egy hét történeté“-ben bővebben szólván, e helyen csak azon lelkes hölgyek neveit soroljuk elő, kik nagyobb összegekkel járultak az egylet céljainak létesítéséhez. A nagylelkű alapítók névszerint következők: gr. Zichy Jánosné 400 frt, gr. Károlyi Edéné 400 frt, gr. Zichy Pálné 400 frt, gr. Bánffy Miklósné 200 frt, gr. Wenkheim Józsefné 200 frt, Hollán Ernőné 200 frt, Zierer Józsefné 100 frt, Benedikty Györgyné 100 frt, Polgár B. Rudnyánszky 200 frt, Simigh Istvánné 100 frt, Damjanics Jánosné 100 frt, Tornay Miklósné 10 frt, Fenczel Gerzsónyiné 5 frt. s a t. Reméljük, hogy még igen számosan fogják e lelkes hölgyek példáját követni.

✂ (Boldogult Sterio Károly) több érdekes festményt hagyott hátra, melyek nagyobb részt természet után készültek s népeletünkben vannak merítve. E képekre most a képző művészeti társulat felhívja a közönség figyelmét. Vajha akadnának hazánkban művészetkedvelők, kik e festményeket megvásárolván, akadémizálnak azoknak külföldre jutását. Az egylet felszólítja a muzeumi igazgatóságot is, hogy e művek legjelesbikét a Muzeum számára szerezzze meg, mert igen kívánatos, hogy országos képtárunkban minden tehetségesebb művész legalább egy műve által legyen képviselve. E felszólításnak bár ismételve történt, eddig még nem volt eredménye.

✂ (A hercegprimás ő eminentájja) Budáról, hol négy hetet egészsége helyreállítása végett töltött, csaknem teljesen fölépülve, e napokban tért vissza székhelyére, Esztergomba. Az ősz egyháznagynak, Budán tartózkodása alatt, Sárközi Ferencz, ó-budai hajógyári munkás egy önkészítette fa-szobrot ajánlt föl, mely Vörösmartyt ábrázolja, s melyet ő eminentájja a nemzeti Muzeumnak ajándékozott.

✂ (Kéjvonatok.) A bécsi kéjvonat tegnap este fél hét órakor volt Pestre megérkezendő. A vasutigazgatóság Temesvárról is rendez Pestre kéjútazást. E vonat, mely a közbeneső állomásokon is szedett föl utasokat, ma reggel 7 órára volt megérkezendő.

✂ (Közeledvén az új tanév kezdete,) úgy hiszük, hasznos szlgálatot teszünk az illető szülőknek, ha figyelmeztetjük

őket, hogy Szelényi Károly, Zemplénmegye volt alkotmányos számvevője. kalap-utcza 3. sz. a. lakásán ifjakat egész élelmezésbe elfogadni kész, előnyül szolgálván rájuk nézve az, hogy akár a francia, akár az angol nyelvben alapos oktatást is nyerhetnek. Értekezhetni Szelényi ur jelenlegi lakásán, a sip-utczában 3. sz. a., a nemzeti színház közelében. Ajánlólag tesszük e figyelmeztetésünket.

✦ (Alapítvány az írói segélyegylet részére.) Erdély sincs szükében a lelkes, minden jó és szépért hevülő honleányoknak. Mint illet, örömmel említjük fel Kozma Irma urhölgyet, ki legközelebb 200 flos alapítványt tett urbéri kötelezvényekben az írói segélypénztár javára.

✦ (Gyilkossági kísérlet.) A pesti kényszerdologházban egy hirhedt tolvaj az igazgatót orozva meg akarta gyilkolni, szerenesére azonban a felügyelő még jókor jött segítségül, s a kést sikerült a gonosztevő kezéből kicsavarni. A dologházi ellenőr, ki szintén elősietett, hasonlóképp megsebesült. A gondnok baloldalába kapot szurást, mely azonban nem veszélyes.

✦ (Ellinger pere.) A nemzeti színház igazgatósága és Ellinger közt támadt per közelebb tárgyalatván, ugy halljuk, hogy Ellinger lön a vesztes és kártérítésre ítéltetett.

✦ (Hetedik házasság.) Azt mondják, hogy a házasság napjainkban mindinkább kimegy a divatból. Ennek szép ellentéteül említjük meg, hogy közelebb egy józsefvárosi 79 éves szabó egy 30 éves nőt vezetett oltárhoz, ki az aggastyánnak már hetedik felesége. Ifjaink példát vehetnek róla.

✦ (Szegény iskola.) A budai kir. főgymnasium igazgatója, Lutter Nándor, rendes iskolai tudositvány kiadása helyett, a hirlapokban tette közzé a nevezett tanodára vonatkozó statisztikai adatokat. Érdekes tudni, hogy iskolai tudositványt azért nem lehetett kiadni, mert a kir. főgymnasiumnak nem volt reá pénze. Pedig ott is kellett ám tandíjt fizetni.

✦ (A budai Horváth-kertet) ki akarják ragadni mostani elhagyottságából. Egy vendéglős ugyanis kész e kert közepére diszes vendéglőt építtetni, ha az neki 10 évre bérbe adatik. Ez esetben „budai népkert“ nevet fogna nyerni. Valóban kívánatos volna, hogy e kertnek jobb hasznát vegyék, mint most.

✦ (Az őszi hungversenyekre) már is nagyban történnek az előkészületek. Eddigelé nem kevesebb mint 12 hangversenyről beszélnek, melyek közül 6 philharmoniai, 6 pedig kamarai leend.

✦ (Uj táncz) Tóth Soma és Róka János uj magyar társastánczot szereztek, melyet legközelebb a nemzeti szinpadon is be fognak mutatni. Ez már a jövő farsangra vár, mely valószínűleg nem lesz oly mostoha, mint a tavalyi.

✦ (Nőnevelde.) Ha a szülők leányaikat nevelőintézetbe adják, ezt nyugodtan csak ugy tehetik, ha meg vannak győződve, hogy ott mind testi jólétök, mind szellemi tehetségeik kifejtésére kellő gond fordittatik. E részben tökéletesen meg lehetnek nyugodva mindazok, kik leánykáikat Károlyi Istvánné szül. Beniczky Teréz gondjai alá bizzák, kinek jó hirben álló intézete a kalap-utcza 9. sz. házban van.

✦ (A budai népszínház homlokzata) még most is vakoatlan állapotban van, a mi külső diszét egyáltalában nem emeli. E bajon is legközelebb segitni akarnak. A begyült adakozásokból a szükséges munkálatokat legközelebb megkezdi. A színház belsejében is készülnek ujításokra, jelesül, a mint mondják, a páholsor két vége erkélyhelyekké fog átalakittatni.

✦ (Uj vigjátékok.) A nemzeti színháznál két uj vigjátékra készülnek. Az egyik czime: „A fekete gyöngy“, a másiké: „A lepke.“ Mindkettő Sardoutól van; ez utóbbi Párisban megbukott, valjon nem éri-e itt is hasonló sors?

✦ (Apró hírek.) Egy pesti orvos uj magántéboldját állit. Bizony soknak volna szüksége e fajta jótékonyintézetre. — A pesti

József-árvaház alaptökéje szaporodván, ezentul 27 helyett 30 árvafiu nyerend ott ellátást. — Brenner Jenny k. a. hirszeriut hajlandó volna nemzeti színházunkhoz állandó tagul szerződni. — A lipótmezei bucsút a városligeti népünnepp miatt holnapról mai napra tették át. — A három korona-utczában sz. Mihály napkor uj nyomdát nyitnak meg „első magyar egyesületi nyomda“ czég alatt. — Egy pesti háziur uj kocsist fogadott, ki azt a tréfát tette, hogy midőn először kiment a fogattal, többé vissza sem tért. — A budai kaszinó helyiségeiben az első zeneestély okt. 15-én fog megtartani. — Voggenhuber Vilma e napokban Berlinbe utazott, vendégszerepelní. — E napokban a helytartótanács kézipénztárát megrabolták. — Gr. Széchenyi Ödön a londonihoz hasonló tűzoltó társulatot akar szervezni fővárosunkban. — Jeles költőnk Lévy Józsefe napokban censurázott Pesten kitünő sikerrel. — A mult hét elején egy 40 éves nő holttestét fogták ki a Dunából. — A városi börtönökben ülő mákvirágok papirosinggalléron leveleztek a külvilággal, mig rajta nem kapták őket. — A Luczenbacher-féle gőzösök kikötőhelye azon helyre jő, a hol most a Depiny-féle dunafürdő áll. — A beiratások a zenedénél csak a jövő hó végén fognak történni. — Pulszky Ferenczet Nápolyban elfogták. — A budai izraeliták nagyszerű imaház építését tervezik. — Fuchs, építész felügyelő egy külvárosi ház építésénél az állványról leesvén, lábát eltörte, annyira, hogy le kellett vágatnia. — Mult szerdán éjjel 3 óra tájban a Terézvárosban tűz volt. —

Nemzeti színház.

Augustus 28-kán. —

Aug. 28-kán: „Troubadour“ Verdi operája. — Aug. 29-kén: „Parlagi Jancsi,“ népszimű. — Aug. 30-kán: „Dinorah,“ Meyerbeer operája. — Aug. 31-kén: „A Szép juhász,“ Szigeti népsziműve. — Sept. 1-sején: „Széleburdi,“ francia vigjáték. — Sept. 2-kán: „Ilka,“ Doppler Ferencz operája. — Sept. 3-kán: „A szép molnárné,“ és „Port a szemébe,“ francia vigjáték.

Brenner k. a. „Dinorah“-ban vett tőlünk bucsút, a melyben — mint már mult alkalommal mondtuk — sok helyütt igen szépen énekelt. A közönség sokszoros taps és kihívásokkal tünteté ki a távozó művésznőt, sőt a karzatról egy meglehetősen rosz verseményt is szórtak az est emlékére. Mi őszinte tisztelet mellett, kimondtuk véleményünket a művésznőről; hangja szép és igen gördülékeny, de a mi színházunkra nézve nem eléggé erőteljes; tán innen van, hogy a hosszas ének nagyon megerölteti, a mi nem csekély hátrányára van a hatás és élvezetnek. Azért nem hihetjük, hogy a t. művésznő csak hajlandó is volna, nemzeti színházunkhoz szerződtenni magát; ez rövid idő alatt sirja volna hangjának.

Ellinger szerepét ismét Vári ur énekelte. Mint halljuk, Ellinger elvesztette perét az igazgatóság ellenében; de az igazgatóság semmit sem nyert vele. Igen jó volna tehát, Vári urat szerződtenni; e fiatal tehetség ugy szólván, rohammal vette be a közönség sziveit; és ha soká vendégszerepeltetjük, ugy járunk vele, mint Bignioval; ezt is eleinte igen olcsón megkaphattuk volna, még pedig több évre, de az igazgatósági huza-vona által végre olyan követelésekkel állt elő, melyeket a nemzeti színház nem bir kielégíteni.

Bignio is kapott egy koszorut: „Dinorah“-ban; meg is érdemelte; szépen énekelt; azért, hogy Bécsbe megy? nos aztán! Majd ha visszakivánczozik, „petitio“-t intézünk hozzá, tisztelje meg a nemzeti színházat becses jelenlétével!

A legélvezetesebb operaesténket azonban „Ilka“ Dopp-

lernek e kedves könnyedségü magyar operája szerezte. A czimzerepet Markovics Ilka énekelte, mindazon kecses élenkséggel, mely neki annyira sajátja. Markovics Ilka sokban ellentéte Brenner kisasszonynak; hangja gyöngye, iskolája pedig még gyöngébb és mégis mindig tetszik; élvezet az ő játéka; mert nagy mértékben bírja azon adományt, mely nélkül művészi hatás nem képzelhető: az igaz érzést és kellemes, természetes könnyedséget. P a u l i ismét igen szépen énekel, K ö s z e g h y még szebben; ez a mi operánk Tóth Józsefe; Benza pedig annyira jó kedvében volt, hogy szinte sok volt. Megemlítendő még, hogy Hofbauer kisasszonyt néhány bérencz ember püsszegéssel fogadta ez este, a nagy közönség azonban csak annál nagyobb tapsözönnel fojtotta el e garázdaságot.

Drámai előadásokra nézve a hét sovány esztendőhöz volt e hét hasonló; régi vigjátékokkal kellett beérnünk, nem levén itthon sem Prielle C., sem Egressy, sem pedig a Lendvai-pár. Valóban élvezhető estét csak a „Szép molnárnő“ és a „Port a szemébe“ szerzett; az első darabot a hirtelen roszul lett; „Nyolczadik pont“ helyet (ezt a „helyet“-t azért irtam egy t-vel, mert így nagyon ez rendesen kiírva a színház csarnokában, a színház fekete tábláján, a színház fehér krétájával „sok ezer közönség“ szeme láttára; tehát bizonyosan ez a helyes ortografiája) rántották elő F e l e k y M u n k á c s y F l ó r a olyan kedves egy molnárné volt, hogy — nem is lehet ezt leírni. Mellette még Szerdahelyi hálósipkája érdemel dicséretes megemlítést; olyan egy hálósipkát még lepingálva sem lehetett látni a két testvérházában. Bizonyosan Londonból hozta; látzik, hogy fiatal művésznök haszonnal töltötte külföldi utját.

A „Port a szemébe“ végre Tóth József, Szathmáryné, és Szigetinek adott alkalmat, kifejteni jeles tehetségöket; Szathmáryné most is remekül adta az orvosnét. A teljes műélvezetet csak az rontotta, hogy Szathmáry adta a „Fridrik“-et, Szigligeti Anna pedig az „Emelinát“; nagyon összeillő egy pár volt. Annál jobban elégitett ki Benkő, mint vadász. Ez aztán az urasági vadász! És milyen pompásan játszott! Így nem igen láttunk mi még levelet átadni! Mert csak ennyiből állt a szerepe.

Budai népszínház.

Aug. 27-kén: „Vid,“ Szigligetitől. — Aug. 28-kán: „Szökő év,“ francia vigjáték. — Aug. 29-kén: „A két huszár.“ — Aug. 30-kán: „A lovoodi árva,“ — Aug. 31-kén: „A csikós,“ — Sept. 1-sején: „Szapáry vagy Buda visszavétele.“ — Sept. 2-kán: „Eljegyzés lámpafénynél,“ operette és „Angolosan,“ francia vigjáték. — Sept. 3-kán: „Don Caesar de Bazán,“ francia színmű.

„Szapáry vagy Buda visszavétele“ adatásakor a közönség riadó „éljen“-nel fogadta Széchenyi Ödönt, midőn ez páholyába lépett; bizonyára azon remény lelkesítette a közönséget, hogy a fiatal gróf a magyar nyelv és színészetre nézve új alkalmat fog nyújtani megülni — Buda visszavételét.

A színház e héten is szépen látogatott volt, azért ki mondjuk, hogy Szépné nem a legjobban adta a lovoodi árva. Hiányzott játékában az erővel visszazoritott indulat kifejezése. A többire nézve ezuttal nincs megjegyzésünk.

Mindenfélék.

‡ (Garibaldi fogva van.) Ezuttal a merész tábornokot elhagyta szerencsecsillaga; aug. 30-án a dél-olaszországi as-

promontei hegyek közt a királyi csapatok által megtámadtván, lábán és czombján sebet kapott s 2000 főnyi csapatjával együtt elfogatott. Az elfogott szabadsághős, kinek egyik sebet veszélyesnek mondják, társaival együtt törvénszék elé állította.

‡ (Vasuti szerencsétlenség) Harborough mellett Angliában két vasuti vonat mult hó 28-án éjjel tájban összeütközött, mi iszonyu szerencsétlenséget vont maga után. Több egyén rögtön meghalt, 25-nek életéhez semmi remény; összesen mintegy négyszázan sebesültek meg kisebb nagyobb mértékben. A szerencsétlenség onnan eredt, hogy a két vonat csak néhány percnyi időközszel indult meg egymásután Londonból, s az első vonat, vizet fölveendő, egy pillanatra megállt, mialatt az utána jövő vonat által utolérte.

‡ (Sikerült színészi fogás) Berlinben egy jutalomelőadásra sajtósági módon szereztek tele házat. A lapokban t. i. névtelen házassági ajánlat jelent meg, melyben egy nagybácsi unokahugának férjet keres. Vala pedig ezen unokahugának az a szeretreméltó tulajdona, hogy hozománya egy gyárból és 15,000 tallérból állt. Természetes, hogy tüstént számtalan pályázó jelentkezett. A lapok kiadó-hivatalai egymásután kapták a kérdezősködő leveleket, mikre az lön a válasz, hogy az „aranyos leányzó“ a jutalmi előadás alkalmával ott lesz a színházban a 1. számú páholyban. A sok pályázó tehát nyakrafőre sietett a jutalomelőadásra, minek folytán a színház megtelt, a férjül ajánlkozók pedig az 1. számú páholyt — üresen találták.

‡ (Mérgezések) Egy konstantinápolyi vendéglőben sok vendéget megmérgeztek fagyalattal. Hirszerint egy másik vendéglős tette e gonoszszágot, hogy elidegenitse onnan a vendégeket, remélvén, hogy az ő vendéglőjét majd annál többen látogatják. — Hamburgban pedig közelebb egy jó magyar családból való színésznő, ki Berlinből ment oda, akará magát megmérgezni, de öngyilkossági kísérlete nem sikerült.

(Buvárhajó) Amerikában egészen új szerkezetű hajót építettek, melynek fő előnye abban áll, hogy a víz alatt is járhat, mikor aztán a levegő csöveken vezetetik bele. Egy óra alatt hat mérföldet fut meg s 20 embert fogadhat be. A víz feletlen is könnyed gyorsasággal jár. Ez új találmány sok tekintetben nagyfontosságú.

‡ (Merénylet.) Sz. Pétervárról írják, hogy a czár Czarszkoja — Szeloban több testőrezred fölött szemlét akarván tartani, figyelmeztetést kapott, melynek következtében az összes tisztek, még a czár megérkezete előtt kivezényeltettek a sorok elé, és zsebeik megvizsgáltatván, az egyiknél még pedig a czár egyik szárnysegédénél keményen töltött revolvert találtak.

‡ (Egy megszökött bankjegyhamisító.) Emlékeznek reá olvasóink, hogy néhány hó előtt egy Nagy Lajos nevű veszélyes bankjegyhamisítót fogtak el s hogy a fogoly börtönéből csakhamar megszökött. Azóta folyvást nyomozták, de nem akadtak rá, s csak most tudták meg, hogy legujabb időben néhány napot Bukarestben töltvén, onnan „Sükey“ név alatt Törökországba menekült.

Divattudósítás.

Folytatjuk az őszi kelmék bemutatását:

A Marsala többnyire sima szövet, két színben szöve, egy világos és egy sötétebb fonallal; igen csinos a szürke fehérrel, a lila fehérrel, a sötétkék fehér- vagy feketével szöve. Ára 50 kr; szélessége mint az előbbie.

A k o c z k á s t h i b e t i s igen jó szövet, kivált gyermekek számára; kapható ez minden színben: kék és fekete, zöld és barna, zöld és fekete kockákkal; ára csak 36 kr, szélessége $\frac{3}{4}$.

A Z e p h i r pedig 25 kron kapható, rendszeren szürke alapon lila, barna, vagy más színű kockákkal.

Egy új neme a l u s t r e - e k n e k a finom szövetű „G r o s d e B e r l i n” nevezetű; sima alapján ugyan ilyen színű apró kis rajzok vannak elszórva, a melyek olyan fényesek, mintha selyemből volnának; e szövet igen szép, s többféle barna és szürke, nem különben zöld, drapp, kék és lila színben kapható; rófe 1 frt 10 kr, a kék és lilaszínű pedig 1 frt. 25 kr; szélessége egy rőf.

Az egyszínű, de csikos r i p s is megtartja közkedvességét; kapható hamuszínben, barnában, feketében, drappban, kék és lilában; a 4 első színekben ára: 1 frt, 5 kr, a két utósóban: 1 frt. 15 kr.

A m e l l i r o z o t t o r l e a n s - o k is kedvelt őszi szövetek lesznek az idén; fekete és barna alapszínen apró kis fehér, vagy kék pettyek vagy lila kockák vannak elszórva; e szövet rőfnyi széles; ára: 60 kr.

A m e l l i r o z o t t g y a p j u a t l a c z is az új szövetek közé tartozik, szép a sima drapp, hamuszín, zöld, lila, barna és kék színű; szélessége $\frac{3}{4}$, ára 50 és 60 kr.

L e s z á l l i t o t t á r o n ismét feltűnőleg jó és csinos szöveteket lehet kapni; így a N e a p o l i t a i n e, sötét alapszínen vörös, lila, zöld, barna, vagy kék kockákkal igen szép, és kivált közhasználatra igen jó ruhák; a szövet $\frac{3}{4}$ rőf széles és ára csak 36 kr.

A p o p l i n o k is igen olcsók ez őszzsel; kaphatók mindenféle sötét színben 26 krjával rőfét, szélessége szintén $\frac{3}{4}$ rőf.

Ő s z i d e j é n v á l h a t l a n u t i t á r s u n k a n a g y k e n d ő; ezek közül igen szépek a fekete cashemir kendők, a melyekbe selyemből elszórt színes virágok vagy pálmák vannak szórva, köröskörül pedig két-három ujjnyi széles színes szegély (bordure) fényesen disziti a szép kendőket; áruk különböző, az egyszerűbb, kevesebb színekkel szövött 20, 21 frt, a tarkább és finomabb: 22, 24, 26 frt. N e k e m a z o n b a n m i n d e n k e n d ő n é l j o b b a n t e t s z i k a — m e n t e v a g y s z ű r. Tartsuk meg ezt kedves olvasónim, először, mert magyar, másodsor, mert szép, és harmadsor, mert — ne kezdjünk mindig új divatot. A magyar hölgynek arra nincs szüksége. Igaz ugyan, hogy a kendő, mint már egyszer kifejtém — szintén a magyar viselethez tartozik; nekem azonban mégis úgy tetszik, mintha csak változatosság kedvéért vették volna használatba újra a kendőt; a kinek tehát mulhatlan szüksége nincsen rá, maradjon csak továbbra is a mente vagy szür mellett; biztosítom, hogy még e télen nem mulnak ki a divatból.

A b e s z ö v ö t t p e r z s i a i m i n t á j u nagy kendők szintén igen szépek, s 11 frt 50 krtól kezdve egész 20—25 forintig minden áron kaphatók.

A c s i k o s c a s h e m i r é s p u r d e l a i n e kendőket szintén folyást viselik, s olcsóságuknál fogva igen alkalmasok közönséges használatra; csikos cashemir kendőt minden színben lehet kapni; ára 9 frt. 50, a pur de laineé 8 frt.

Feleslegesnek tartjuk t. olvasónőinknek ismételve bizonyítani, hogy szívesen küldjük meg, kívánságukra, bár melyiket is e tárgyak közül.

Végül pedig egy kis tévedést kell kiigazítanunk, t. i: mult-kori tudósításunkban a „Szeraphine” $\frac{3}{4}$ szélességűnek van mondva, holott az $\frac{4}{4}$ szélességű; sajtóhiba volt.

Rejtvény.

Incze Ilkától.

5. 4. 6. 1. 8. Honunk egyik fénylő tiszte.
6. 4. 5. Nemzet egy kis királyságban.
2. 7. 5. Hasznos anyag feldolgozva.
8. 7. 6. 1. Ékkel nőknek ellensége.
+ +
8. 4. 6. 5. 4. Bucsujáró hely hazánkban;
+ +
3. 2. 2. 4. Nőink közt is megtalálod;
5. 4. 6. A szilárdság ellentéte;
7. 5. 6. 8. 7. Az Árpád ház berne halt ki.
+ +
6. 4. 5. 4. Falunkban gyakran hallod;
2. 1. 5. 6. 1. 5. Nincsen párja Európában
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Egészben, szoba és kert disze.

Megfejtési határidő: október 6-kán.

A 31-dik számban közölt rejtvény értelme: B á t h o r i Z s i g m o n d.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Baranyi Károlynő szül. Nagy Rebeka, Melczér Armina, Pálffy Stelczér Eliza, Sterné-Pserhofer Ilka, Pap Nina, Évva Ferencznő, Weisz Sarolta, Feymann Julia, Pongrácz Julia, Jaross Nepomuczéna, Szelényi Károlynő, Berzsenyi Cornélia, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Némethi Giczey Teréz, Muricsányi Kristófné, Gyórfy Szerén, Palocsay Penelope Irma, Koller Matild és Julcsa, Samay István, Fischer Riza, Kaiser Gabriela, Zachariás Alajosné, Büttner Lina és Julcsa, Wagner Linka, Persián Eliz, Kossa Gusztávné, Oláh Irma, Zvarinyi Lina, Lévy Berényi Julia, M. Luiza, Kondi Julia, Guotth Ida, Viertel Aloizia, Jámbor Lászlóné, Csanády Kálmáné, Poninger Laura, Szokolay Zsigmondné, Nagy Emilia, Teszári Ida, Vojta Amália, b. Stachelhausen Gizella, Madarász Emma, Boronkay-Csicséri Lila, Mendelényi Emma, Ferenczy Lenke, Csaba Domahidy Karolin, Barcza Antalné, György Klára és Albertina, Holló Irma. Szemerey Sándornő, Angyal-Hanekker Janka, Bauer Karolina, Rátkay Ilka, Korbuly Mária, Pongrácz Irma, Horváth Róza, Almási Szerén, Baross Aranka, Farkas Gizella, Orosz-Nemes Amália, Vadona Lina, Csicséri Mariska, Eőry Jenőné.

TARTALOM.

Győry Vilmos, életrajz. Mondd igen, vagy nem, Vecsey Sándortól. Mátyás király első mátkája, Szathmáry Károlytól. Egy reménytelen költőhöz, Wohl Jankától. A madárvilágból. Két megtért sziv, Rajkai F.-től. Egy hét története. Külföldi levelek. Százszorszépek. Gazdasszonyoknak. Irodalom és művészet. Budapesti hírvivő. Nemzeti színház. Budai népszínház. Mindenfélék. Divattudósítás. Rejtvény. A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: EMILIA.

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

36-dik szám.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 7. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmelléletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 fl. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------------------------|--------------------|--------------------|----------------------|-------|--------|----|-------------------------------------|---------------------|
| | | | | | kelet | nyugot | p. | | |
| | | | | | o. | p. ó. | p. | | |
| 7 | Vasárnap | E 13 Regina | E 12 Regina | 26 G 13. Ad. | 5 | 27 | 6 | 29 | 12 |
| 8 | Hétfő | Kisasszony | Kis asszöny | 27 Pim. | 5 | 28 | 6 | 27 | 13 |
| 9 | Kedd | Gorgonius | Gorgon | 28 Mös. | 5 | 30 | 6 | 25 | 14 |
| 10 | Szerda. | Toledo Mikl. | Jodok | 29 János fej. | 5 | 31 | 6 | 23 | 15 |
| 11 | Csüt. | Athanas | Protus | 30 Sand. | 5 | 32 | 6 | 21 | 16 |
| 12 | Péntek | Tobias G. | Athán | 31 G. Már. | 5 | 34 | 6 | 19 | 17 |
| 13 | Szombat | Mórily | Lorand | 1 O Sept | 5 | 36 | 6 | 17 | 18 54. Sabb. |

M u l t h e t i m e l l é k l e t ü n k m a g y a r á z a t a .

Ez alkalomkor egyszerű, de igen kényelmes hálókötés szabásrajzát adtuk t. előfizetőinknek; a rajz annyira világos, hogy alig kell hozzá magyarázat; a gallérra nézve azonban azon észrevételünk van, hogy az előrészen megjegyzett gomblyukak a galléron keresztül vágassanak. Ezen hegyes gallér rendesen két ujjnyi szélességű himzett fodorral diszittetik; nemcsak az oldalán, de a nyakkivágásra is ilyen fodrot alkalmazunk, természetesen előbb kis, egyenesen vágott

ujjnyi szélességű szegélyt kell a nyakkivágásra felvarrni. Az ujjak maradhatnak ugyan olyan bő szabással is, de mégis czélszerűbbnek és csinosabbnak találjuk, ha az ujj alól ránczba van szedve, két ujjnyi széles korczra felvarrva, és erre aztán a himzett fodor alkalmazva.

Együttal fehér himzésre alkalmas néhány nőnevet is adtunk, azokat t. i., a melyek utolsó mintalapunkon nyomdai-figyelmetlenségből kissé homályosan voltak kinyomva.

V i d é k i t á r c z a .

Maros-Vásárhely, aug. 24. (Eredeti levél.) — *Szinészet.*
— Ritkán van alkalmam e becses lapok borítékán a kis Erdélyből eredeti tudósításokat olvashatni, pedig hát mi is csak olyhü gyermeki volnánk a közös hazának, mint Királyhágón túli testvéreink. Többször feltettem már, hogy néha néha megkeresem soraimmal e lapok t. szerkesztőségét, de azonnal elment kedvem a levélírás dicsőségétől, mihelyt kezembe tollat fogva, gondolkozni kezdék, hogy mit irjak tulajdonképen? Mert egy az, hogy egy hölgylap számára nem lehet akármiféle tárgyról írni, hacsak az ember unalmassá lenni nem akar; más az, hogy egyik másik érdekesebb tárgy oly természetű, hogy a vörös kréta-kritikát ki nem állhatná. Világra szóló, egyébiránt szilid természetű események pedig a vidéki levelezők kedveért nem igen akarnak történni mostanában. Ily körülmények közt csaknem egyedüli tárgy a miről írhatok, a színészet.

Városunkban már huzamosb idő óta a kolozsvári Folli-nus-féle szintársulat működik, még pedig fájdalom, anyagi tekintetben igen-igen sovány eredménnyel. Elszomorodik az ember, midőn a színházba lép, látva a borzasztó nagy ürességet, melylyel az többnyire „zsufolásig tele van.“ Önkéntelenül is arról töprenkedünk, hogy ily nagy részvétlenség mellett miképp tarthatja fenn magát a nagy költséggel járó társaság, mely pedig minden tekintetben megérdemelné ám a közönség pártfogását. A társaság a színművészet minden szakmájában működik, operákat is ad elő, melyek azonban még kevésbé látogatottak, mint a drámai előadások. Például csak a „Zsidónő“ operát említem föl, mely folyó hó 19-én az igazgató jutalmára adatott. Ez egyike a legszebb operáknak, s a mondott nap estéjén a színház még is oly üres volt, hogy a bevétel a költségeket nem fedezte.

Tegnap a „Rózsa királyné“ került színre, Szöllősy Rózsa jutalmára. Ezt azért említem föl, hogy elmondhassam, mily kedvencei közönségünknek a Szöllősy nővérek. A jutalmazott oly lelkesedéssel fogadtatott, a minőt itt rég óta nem tapasztaltunk. Kiléptekor hosszas tapsvihar és lelkes éljenzés közt virág- és verszápor hullott a színpadra, mely kitüntetését a fiatal tehetséges művésznő valóban meg is érdemelte.

Szárnyaló hírként emlitem meg végül, hogy néhány főrangu új színházat tervez, mely piacunk közepén lenne felállítandó. A terv igen szép volna, de kérdem: minek nekünk új színház, midőn a meglevőbe sem akarunk járni.

F. M.

Trencsén, aug. 27. (Eredeti levél.) (*Mükedvelői hangverseny az irói segélyegylet javára.*) Tisztelt szerkesztőnő! Szt.-István dicső királyunk évnapját aligha ülték meg valahol szebben, mint Trencsén megye lelkes hölgyei, kik ott, hol a közügyek gyámolítást, áldozatokat kívánnak, egyébkor sem szoktak hiányozni. Az ünnep dicső megülvése alatt nem fényes egyházi körmeneteket, hanem egy nemes ténnyet értek, mely minden jók dicséretére méltó. Értem azon fényes eredményü, kisorsolással egybekötött hangversenyt, mely mükedvelők által a trencsén-tepiczi fürdőben f. h. 20-án tartatott.

De tartunk rendet. Niczky Filoména grófnő, az irói segélyegylet nagy horderejét felfogva, lelkes felhívást intézett Trencsénmegye hölgyeihez, hogy járulnának kézimunkáikkal azon sorsjátékhoz, mely az irói segélyegylet javára rendezendő, mükedvelői hangversenyyel volt egybekötendő. A felszólítás a legszebb viszhangra talált, mindenki sietett a nyeményeket a maga részéről becses ajándékokkal szaporítani.

Szt.-István napján már kora reggel egymást érte a sok uri fogat, százanként sereglettek egybe a müveltebb osztálybeliek a megye minden vidékéről, hogy az e napon tartandó hangversenyen jelen lehessenek. A hangversenyt istenitisztelel előzte meg, melyre oly számosan gyültek egybe, hogy a diszes közönség nagy része a kis fürdő-kápolna körül, szabad ég alatt végezé ájtatosságát.

A hangverseny déli 12 órakor kezdődött a fürdő nagy teremében, mely ez alkalomra dúsan és izlésteljesen volt virágokkal és nemzeti zászlókkal földiszítve. A terem zsufolásig megtelt. A hangverseny igen érdekes és élvezetes volt. A közreműködők: Niczky Filoména és Königgsegg Irma grófhölgyek, Mednyánszky Ágota bárónő, Mottesitzky Melania és Berta kisasszonyok, Plathy-Lörinczy Zsófia urnő, b. Mednyánszky Dénes, Plathy Gyula és Decker urak, mindnyájan

viharos éljenek és kitörő tapsokban részesültek, részint élvezetes játékuk, részint lelkes szavaalataikért.

A hangverseny után következett a nagyszámu nyereseménytárgyak kisorsolása, melyre a szálloda teremeiben nagyszerű lakoma következett. D. u. 5 órakor a szinkörben „Szapáry Péter törökhoni fogsága“ adatott elő nagyszámu közönség jelenlétében. végül a nagy napot kedélyes táncmulatság zárta be.

A szent czélra rendezett hangverseny a sorsjátékból befolyt összeggel együtt 1200 ftot jövedelmezett. Kell-e ennél szebb bizonyítéka a trencsényi hölgyek honleányi érzelmeinek?
S. J.

Tapolca. 1862. Nyárutó 29 én. Tisztelt nagysád! (Eredeti levél.) (Hivatlan vendégek.) A mi csendes vidékünket is zavarni kezdi Patkó látogatásaival. F. h. 22. köztiszteletben álló tördemiczi-plebánost, Sz. Ielkész urat lepték meg négyen, 500 frtot kicsikartak tőle, kiméletlen szóval s ütésekkel bántalmazták, és kényszerítették, hogy lovain vitesse őket Szigligetbe. Távoztuk előtt egy molnár legényt agyon löttek, a ki egyedül bátor volt őket megtámadni. Lőfegyvere alig volt egy két egyénnek a lakosok közül. Szigligetben izraelita F. haszonbérlet rabolták ki, félig agyonverték, feleségét is megkínózták, így csikartak ki tőle 2000 forintot, mire lödőzés közt, de bántódás nélkül tovább nyargaltak. Egy utféli csárdában mulattak éjjelig, onnét Keszthelynek a páhoki vágásba hajtattak tanyázní. Most, hogy leveletem bezárandó vagyok, értesültem, hogy R. tapolcai csendbiztos a rablók kettejét elfogta.

V. L.

Megbízások tára.

Kaszonba: B. B. R. urhölgynek. Tíz nap alatt készül el, ára 5 forint, és mihelyt elkészül, rögtön elküldjük.

Dánosra: K. P. urhölgynek. Ezer szives üdvözet. Megjött-e már a csomag?

Budára: B. H. urhölgynek. Örömmel vettük kedves küldeményét. Köszönet.

Szinára: Cs. N. urhölgynek. Mi szivesen teljesítettük kívánságát!

Beledre: K. M. urhölgynek: Rögtön elküldtem, megjött-e már?

Deméndre, B. A. urhölgynek: Vettük kedves levelét, igen szivesen tettük.

Miskolcra, D. M. kedves barátnénak: Ezer köszönet! Olyan nagyon örültünk a kedves szép soroknak!

Sopronba, P. St. E. urhölgynek: Fogadja szives köszönetünket a kedves tudósításért.

Enyedre, Sz. T. C. kedves barátnőmnak: Mig időm engedi, hogy kedves soraitokra feleljek, fogadjátok legszivesebb üdvözetemet, s azon őszinte kívánságot, hogy addig már minden bajon túl legyetek.

Bodajkra, B. S. úrnak: Rögtön megvettem és elküldtem. Megjött-e már?

Szilásra: R. I. urhölgynek: Mondhatlanul jól estek kedves, lelkes sorai. Bár sokan gondolkodnának így hölgytestvéreink közül, kevesebb volna legalább hazánkban a bánatos szív és a könnyelt szem. Őszinte óhajtásomat fejezem ki, ha azt mondom, hogy minél előbb örvendeztessen meg ismét kedves soraival.

Lengyel-tóti bá, S. R. kedves barátnőmnak. Megjött-e a három héttel ezelőtt küldött csomag?

P.-Ladányba, H. S. úrnak: Rögtön elintéztük a dolgot, most bizonyára rendben lesz.

Batonyára, B. D. L. urhölgynek: Kivánságát örömmel tettük.

Söjtörre, Cs. A. urhölgynek: Fogadja legszivesebb köszönetünket a kedves küldeményért.

Öreg-Lakra: R. J. úrnak. A 26 ft és 40 krt óhajtása szerint átadtuk a budai népszínház igazgatóságának. Mi is ismerjük azon ősrégi szokást, hogy vigalmak alkalmával a szakácsné elégeti a kezét, de hogy azt ilyen nemes czélra lehet fordítani, az tisztán az ön érdeme. Az új párnak forró szerencsekivánatinkat küldjük. A hol a vigalom napját oly nemes módon ülik meg, ott Isten aldása sem hiányozhatik. Szives bizalmáért forró köszönet. Máskor is rendelkezék velünk.

Pohorellára. Sz. P. úrnak: Mindkét hedves küldemény át van adva az illetőknek. Fogadja köszönetünket a jó ügy nevében.

Szt-Endrére, K. A. kedves barátnőmnak: Mikor veszem a várva várt feleletet?

Tapolca, V. J. úrnak: Rögtön elküldtük. Ezer szives üdvözet mind közönségesen. Bár megfelelhethének a kedves meghívásnak!

Szerkesztői nyílt levelek.

Miskolcz, D. M. kedves barátnőmnak: Igen kedves; köszönet és üdvözet.

Szász Bélának: Köszönet az újabb kedves küldeményért; tapasztalhatta, hogy mind jó helyen vannak azok eltéve; értékes dolgainkat zár alatt szoktuk tartani, ön pedig fiatal költőink jobbjai közé tartozik.

Bocskai Papp Lajos úrnak. Igen szivesen, csak 6—7 heti időt kérünk, mert addig fájdalom, egy szabad órával sem rendelkezhetünk. Más egyébbel akár mikor a legnagyobb készséggel szolgálunk. Szives ígéretére azonban örömmel számolunk, még pedig úgy, hogy ön azt minél előbb be is váltandja.

arikovszky Gábornak. Egyik szebb a másiknál; köszönet; a levelet átadtuk; tiszteli általunk. Hát az új határidő elég-e?

Pest, B. K. urhölgynek: A megfejtés olyan szellemdusan van írva, hogy igen örülnénk, ha eredeti dolgozatokkal tisztelné meg lapunkat; még pedig mielőbb. Remélhetjük?

Félegyháza, B. R. urhölgynek: Igen kedves ez a vers; többet is szivesen vennénk.

Pohorella, Sz. P. úrnak: Megtisztelő sorai csak újabb serkentésül szolgálnak, megérdemelni a művelt irodalombarát rokonszenvét. Fogadja szives üdvözetünket.

Ránosztay Rezső úrnak: Oh, beh nagyon várjuk az ígértet.

„A hamis bankó.“ Csinos beszély, közölni fogjuk.

„Kettős csalódás“, „Ha boldogítani vágyysz.“ Van bennök gondolat, de hiányzik az igazi, meleg érzés, e nélkül pedig a vers csak csinált virág.

„Veréb és seregély.“ Használható.

Előfizetési felhívás!

„AZ ORSZÁG TÜKRE“

CZIMŰ

budapesti képes-közlöny 4-dik évnegyedére.

A magyar olvasó közönség értelmisége — bár mennyire is igyekezzenek ellenségeink azt elvitatni — most már hála istennek oly fokon áll, hogy cifra és nagy hangú ígéretekkel és felhívásokkal többé ámitni nem lehet, és bár áldozatkészsége és érdekelt-sége a nemzeti irodalom iránt folyvást emelkedőben van: nyegle és céltalan, vagy bevallott céljoknak meg nem felelő vállalkozók semminemű köpeny és ürügy alatt nem zsákmányolhatják ki többé a közérdekeltséget.

A közönség már nem elégszik meg többé phrasisokkal hanem tényeket kíván, mielőtt részvételével valamely vállalatot fölkarolna.

Az „Ország Tükre“ talán szerénytelenség nélkül elmondhatja hogy erejéhez képest mindent elkövetett, hogy magát a közmivelődés terén hasznos munkásnak bizonyítsa, s hogy bevallott programjához képest egy rég érzett irodalmi szükségnek tegyen eleget. E törekvését a t. közönség is elismerni látszik, folyvásti szép pártfogással tisztelvén meg e vállalatot.

Önérzettel és jó lelkiismerettel hivatjuk fel tehát a t. közönséget újabb előfizetésre.

Fő feladatunknak továbbra is azt tekintendjük, hogy lapunk a tudomány, izlés és hazafiság terjesztője és fejlesztője legyen, s tartalmának változatossága és sokoldalúsága által a közönség minden osztályának igényét kielégítse.

Hogy lapunk nevének méginkább megfeleljen, még nemzetiesb jelleget ültson, s így a magyart különösep s közelebbről érdekelje, október 1-től fogva két historiai rajzot adandunk havonkint hazánk történelméből **képekkel**, történelmünk elejétől kezdve az események egymásutánja szerint, aképen, hogy minden egyes rajz szinte egy kicsiben kikerekített, a képben központosított egész leend, öszvesen pedig egy láncolatot képezend, mely nemzetünk ezredéves életét, leírás és rajzban visszatükrözendi.

Rajzainkat is folyvást tökélyesbiteni törekszünk, s azon vagyunk, hogy lehetőleg mindig korszerű és érdekes képeket adjunk, szóval hogy a méltányos követeléseknek e tekintetben is eleget tegyünk.

BALÁZS SÁNDOR,

felelős szerkesztő.

„Az Ország Tükre“ megjelen másfélílvnyi tartalommal, legfinomabb velin papiron, a legnagyobb negyedét alakban, úgy hogy az év végén bekötve egész disz-albumot képez, havonkint háromszor, u. m. minden hó 1, 10 és 20-ik napján.

Hoz minden hónapban:

- a) **1 nagy műlapot**, mely 15 uj magos, és 22 uj szélességű. E képek legkitünőbb hazai művészeink munkái, s a jeles **Marasztóni József** által köre rajzoltatva, bár mely teremnek valódi díszetül szolgálnak.
- b) **2 történelmi képet**, a magyar történelemből, érdekes magyarázó szöveggel, mely egyik nevesebb történészünk tollából foly.

- c) **3 nagy arczképet**, oly férfiak arczképei, kik a hazai tudományosság, művészet, vagy ipar terén kitüntek.
- d) **12 más arczképet**, az elmúlt országgyűlés felső és alsó-házi tagjait.
- e) **2 tájrajzot**, a bel és külföld vonzóbb, szebb vidékeiről.
- f) **1 genre-képet**, a magyar vagy más népéletből.

Egészben tehát havonkint **21 képet**, jeles művészeinktől, ismert festészeink *Marasztóni, Ligeti A.* és *Véber* által köre rajzolva.

Előfizetési feltételek: (postai szétküldéssel). Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., évnegyedre 3 ft. Az előfizetési pénzek alóírtak kiadó-hivatalába (Pest, Egyetem-utca 2-dik szám, takarékpénztár-épület) utasítandók.

ENGEL és MANDELLO,

kiadók.

Előfizetési díj egy hónapra 1 ft. 20 kr.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, augusztus 14-kén **37-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Szerelm és házasság.

Kedélyes felolvasás.

Berecz Károlytól.*

Szomorú tapasztalás után állithatom, hogy a mi a könyvekben az előbeszéd, hangversenyekben az a felolvasás; mindkettő meglehetősen unalmas dolog; de mivel mindennek dacára még sem írják a könyveket előbeszéd- s nem rendeznek hangversenyeket felolvasás vagy szavaltat nélkül, ez unalmas szereplés miatt kegyes elnézésért esedezem.

Lévén pedig e hangverseny s így az én felolvasásom is rögtönzött, oly tárgyról akarok röviden beszélni, melyhez, dacára annak, hogy leginkább csak a természet iskolájában tanultuk — de melyből az élet némelyikünknek igen is kemény leckét adott — mindnyájan legjobban értünk, s melylyel világ teremtése óta nem csak a poéták, kiknek ez professiójuk, hanem minden halandó legörömeztobb foglalkozik.

Ila valaki felolvasásomat összefüggéstelennek, töre-

*) Szerző e felolvasást a szliácsi fürdön f. é. jul. 27-én rendezett, jótékony czélú hangversenyben tartotta, és örömmel ragadtuk meg az alkalmat, hogy ez eszme- és érzelmgazdag műben lapunk kedves olvasó-nőit is részeltessük.
Szerk.

dékesnek s tán indokolatlannak is találandja, jusson eszébe, hogy fölvelt tárgyam szintén ily természetű.

A szerelmet mindenek előtt a magyar ruhához hasonlíthatni, melyet a divat lassankint ki akar vetköztetni eredeti, ősi alakjából, de mely mind a mellett csak is eredeti, ősi alakjában legbecsesebb.

Az igaz szerelem, kissé merészebb képpel, kísértethez is hasonlítható, — mindenki beszél róla, de senki sem látta.

A szerelem nem azon egetrázó, világfelforgató szenvedély többé, melyért hajdan várakat ostromoltak, háborút viseltek s országokat tettek semmivé.

Romeo meghalt — Julia nincs többé! E hideg, e számitó, e politikus s kereskedői században a szerelem: el-koptatott divatcikk, ősi hagyomány, egy fakó mente, melynek gondviselői a költők s művészek. A szerelem csak is a költészet s művészetben él még!*)

Hajdan a szerelem volt azon varázshatalom, mely bűvös lehelletével eget, földet betöltte. A mesés hajdan-kor pásztorai a középkor kaland- s dicsőségszomjas lovagjai, sőt maguk az istenek is szerelemnek áldozák éltüket. Jupiter aranyesővé változott, hogy kedveséhez juthasson (e példát ugyan jelenleg is kedvező sikerrel alkalmazzák még). Murányvárát nem ágyúkkal, de szere-

*) Itt meg kell jegyeznünk, hogy ezt férfi mondja; mi nők más hitet vallunk e tekintetben.
Szerk.

lemmel vették be — most egy kétemeletes ház kapuja is nehezen nyílik ki a szerelem előtt!

Hová lett a középkori vadregényes szerelem, a troubadourok kora?

Mivé lettél te friss, erőteljes szenvedélye a daliás időknek!!

A mai Abelardoknak már Heleiziájuk is nehezen akad, mert a papa mihelyt észreveszi, hogy a zongoramester leányára kacsintgat — elkergeti a háztól. *) Werther, vagyis a rajongó, öngyilkos szerelem sem szerepel többé, vagy ha igen, úgy inkább csak nevetségessé teszi magát. Ugyan kinek is jutna eszébe, megénekelni azt a szegény borbérlegényt, ki minap a budai rudasfürdőben, egy greiszlerleány iránti szerelméből, torkát borotvával elmetszette?!

A jelenkori szerelem elvesztette minden regényes, minden költői zománczát. Az ideálok csak is a képzeletben vannak immár s a földön bajosan találhatók. Petrarca hasztalan keresné Lauráját**) — s nem régi dolog, hogy maga az ideálok nagy mestere, Schiller, egy kapitány özvegyével, ki vala nem szép s nem fiatal többé — kénytelenített beérni.

Hiába! az ugynevezett nagy s finom világban minden iránt inkább fogékonytá tétetik a szív, csak a valódi szerelem iránt legkevésbé; s míg Chinában csak a nők lábcskákait, a civilizált világban a nők szivecskéit szoritják s fűzik össze.

Egy író, ki nagy barátja volt a nőknek, azt állítja, hogy tíz eset közül kilencszer nem szép férfi az, ki valódi szerelmet ébreszt a női szívben. S ez, míg a nőkre nézve igen dicséretes, ránk nem szép férfiakra nézve igen vigasztaló! Ellenben ritkán hallunk oly esetet, midőn valamely férfi rút nőbe lenne szerelmes.

Egyébiránt a női szépséget nem csak kárpótolja, de sőt kiegészíti a kellelem. Heine, ki a nőnemet a „nagy nemzet“ elnevezéssel tisztel meg, azt mondja a párisi nőkről, hogy „minden lehető hibák s fogyatkozásokkal jönnek a világra, de egy nyájas tündér megszánja őket s minden hibáikat átvarázsolja: e nyájas tündér neve: kellelem. Szépek-e a párisi nők? Ki határozhatná meg azt — mondja tovább — midőn minden párisi nő, ezer meg ezer arckifejezéssel bír, egyik nyájasabb, szellemdúsabb s mosolygóbb a másiknál. Szemeik nagyok-e? Ki tudhatná azt! Midőn a golyó fejünket elsodorja, nem igen vizsgáljuk az ágyu üregének nagyságát!“

Régóta vitáznak a fölött, valjon a barna, vagy szőke nő szebb-e? S a fekete vagy szőke haj bír-e előnnyel? Mind a két részen egyenlő tábor áll s a kérdés maig sincs eldöntve. Annyi bizonyos, hogy az első női alak, mit képzeletünk ideál gyanánt varázsol elénk, gyöngéd, érzelmes s rendesen szőke. A szenvedélyt barnának, a szerelmet

*) Természetes; nem is azért fizetik, hogy kacsintgasson, hanem azért, hogy zongorázzon. Ha szerelmes lesz, más időt válaszszon, nem a zongorákat. Szerk.

**) Mutasson nekünk egy Petrarkát, és mi mindegyikre legalább három Laurát mutatunk önnek. Tehát a Petrarkákon a hiba. Szerk.

szőkének festik. Tapasztalt férfiak a barnát szeretőnek s a szőkét feleségnek ajánlják.

A női arcz szépségei közt leginkább a haj-, szemek s ajkaké az elsőség. Különös, hogy míg az ember egy szál hajtól undorodik, kedvese hajfürteitől el van ragadtatva! S mi a szemeket s ajkakat illeti, a halál is legutó-jára támadja meg az ajkakat s szemeket. Chateaubriand írja, hogy egy igen magas állású nő koponyáját, midőn a földből kiásták, ajakcsontjairól ismerték fel azok, kik elragadó mosolyában valaha gyönyörködtek.

A szerelem varázshatalom, a rútból is szépet varázsol. A szerelemnek mi sem állhat ellen s csak egy nagyhatalom van, mely előtt annak is meg kell hajolnia, s ez nem a tűz, nem a víz, nem a levegő, nem a föld minden drága érczeivel — ez az idő... Az együgyü vakhit korszakából egy monda maradt fenn: hogy az emberek utnak indultak a fiatalság forrását felkeresni — tán e monda nyomán látogatják Szliácsot is oly sokan! — Pedig e fiatalság forrását keresők bátran hon maradhattak volna, mivel a fiatalság titka abban rejlik: hogy a szívet ne hagyjuk megvénülni. Fiatal szív a fiatalság forrása!

De valamint minden évszagnak megvan a maga virága, úgy el kell ismernünk, bár mit mondanak is a fiatal szívvel dicsekvő agglegények s leányok, hogy a szerelem a fiatalság virága. Varázsszínében, bódító illatában csak is e korban virágozik az. E korban a szerelem mint a virágillat bennünk körülünk — mindenütt jelen van. A rózsában, melyet leszakítasz, az oltáron, mely előtt imádkozol, a felhőben, mely fölötted lebeg, a holdsugárban, mely szobádba lopózik, mindenütt a szerelem csábító képeivel találkozol.

Csudás, ragyogó korszaka a szerelemnek! Az életet remény nélkül, s az ifjúságot szerelem nélkül képzelni sem lehet!

Valaki következő mértani fokozatot állította fel az életre nézve: 20 éves korunkban egy 10 forintos bankjegy, annyi mint 30 éves korunkban egy 100-as, 40 évvel egy ezres s 60 évvel egy félmillió! A szerelemnek is ilyenforma hanglétrája van, azért igyekezzünk oly korban szeretni, midőn még viszont szerettethetünk!

A szerelmi diplomaták állítása szerint, a szerelem, szintén mint az olasz, magyar, vagy keleti kérdés, időt igényel, hogy teljes diszében s erejében kifejlődhessék. Szerintök a hirtelen kifejlett szerelem hasonlít azon üvegházi virághoz, melynek bimbói hamar kinyílnak, de hamar el is hervadnak; míg a mély s valódi szerelem, mint az ifju cserfa, mely minden erőtetés nélkül növekszik, sokáig gyenge és lombtalan, de gyökereiben századokra tartalmaz életerőt!...

Keressük, vadászszuk-e a szerelmet? Hasztalan! Akkor lep meg, mikor nem is gondolunk reá. Olyan az, mint a költői lelkesedés. Ugyan melyik valódi költő határozza el, hogy mikor s milyen versetfog írni? S melyik férfi, vagy nő határozhatja el: hogy ma vagy holnap beleszeret valakibe?!

A szerelemnek megvan saját ösztöne, meg tudja az a szívhez vezető utat találni, mint a leggyengébb bogárka, mely ellenállhatlan ösztönrel siet ezernyi akadályon keresztül, kitűzött virága felé.

A szerelemnek megvan saját bátorsága is s kell hogy meglegyen. Oly szerelmes, ki a nőknél csupán sohajokat vet, csak reményeket fog aratni. Az ablak alatt: sohajtozó diák; s az ablakon belől: csókolózó huszár...

A szerelem boldogsága nem kaczer s tudakos nők számára virul. A kaczer nő, örökös álarczos báli alak. A természetes, egyszerű így szól magában: *Látni fogom őt!* s egész sietséggel öltözik fel, hogy minél előbb találkozzék szerelme tárgyával. — Ellenben a kaczer hölgy így szól magában: *Ő látni fog engem!* s egy órát tölt el tükre előtt, hogy minél szebbnek találja őt az, kinek tetszeni ohajt. — Hajdan a nők általában hasonlítottak a völgyi ibolyákhoz, ma már csak kivételkép. Mostan ha valamely nagy városba, fényes bálba, vagy a női kecsék bármely kirakatába belépünk, ki a női bájak iránt nagyon is fogékony szívet hoz magával, inkább lépjen be, égő gyertyával kezében egy puskaoros toronyba!

A tudakos nők, még ha férjhez mennek is, örökké vénlányok maradnak. Valamely utazási leírásban olvastam, hogy a páduai egyetem kapujánál Lucretia Cornélia Pistojának szobra áll, hálófökötő helyett doktor süveggel fején! Balga nő! hát mi jobbat sem tehetél, mint tudóssá lenni? Nem szebb-e szeretni s vizsontszerettetni?! E szobor egy köpasquill, melyet a nőknek le kellene rontaniok!

A nők élettörténete legszebb akkor, ha rövid, az az, ha e szócskából, áll: *szeretek*. Sokszor pedig ez élettörténet a multa nézve csak álom, a jelenben szenvedés, jövőre pedig csak remény!

Mondják, hogy ha a szerelem megszűnik, barátság váltja fel azt. Köszönet e vigasztalásért! Tavasz után tél! Ki bizhatik oly érzelemben, mely egy másik romján alapszik! Ha a szerelem meghal, inkább temessük el örökre, mint ily hideg lepelbe burkoltan éleszsűk fel újra!

„A szerelem mindent pótol, a szerelmet nem pótolja semmi!”

(Vége köv.)

AZ ÉJI DAL

TÓTH ENDRÉ TÓL.

Gyönyört a reggel, örömet a nap,
Ábrándot az est, nem, nem nekem ad! —
Gonddal kelünk, a nap munkára int
Verejtékes mezőkben odakint.
A reggel hajdan bájos színein
Nem függnek többé bágyadt szemeim;
A közel bérczek hűvös lombjai,
Melyekbe multam vissza híva — hí —
Költőjüket szent árnyaik alá,
Ki egykor őket hön átdaloló
S tapsoltak rája a falevelek,
Koszoruúl rengvén fejem felett:
Nem szenderitik többé velve sem...
Én ez üdvöt már el nem képzelem!!

S ha tán feledném — s andalogó szemem
A szűk látkörön túl-merészelem,
Hol mindazt, mit Isten műve lehel,
Örök szépségben érzi a kebel;
Hol a szellem levetvén nyűgeit,
Csak azt eszméljük, a mi istenit;
Hol a remény, kétségeink felett,
— Miket alkot a sokat szenvedett —
Dicskoszorút fon... s pályánk végire
Buzdit egy testté válando ige —
Ha tán feledném, hogy az a világ,
Melyet egyedül bir az ifjuság:
Szent ábrándival régen messze tünt,
S belőle tette vágyó életünk,
Mint az, ki az édenben vétkezék,
Egy cherub által kivezetteték:
Ha ezt feledném: megszólít a rög
Melyben megbotlom, s tova hömpörög...
„A földre, földre! te a föld pora;
Honnan felszálltál, hullj vissza oda!!“
S gaz, tüske, bozót, lépteim alatt
Belem fogóznak, üzenvén hadat:
Irts, tisztíts, javíts, vess és az időt,
Csalódva bár, higgyed idő előtt...

S a munka foly; a nap égetve ég;
Fáradtan tikkad ember és vidék.
Némán, szanaszét mozgó alakok...
Lebel vagy sohaj mind, mit hallhatok,
Sajátos csend, a melynek folyamát
Ekék zörrentik s csillogó kapák...
Izzó föld éri talpad;... s tenyered
Kéregre sülve teremt kenyeret. —
S ha a búzában rezgő árny alatt
Vidáman szólal meg a pittypalatty,
S a munkán rést csinálva, áll a kéz...
Az ember hosszan gondol... s arra néz,
S meglopja lelkét ismét valami,
Mit érezvén sem tud kimondani...
Talán az a vágy: oh lehetne bár
Szabad, független, miként e madár;
Rendeltetése: boldog leuni itt,
Ha küzdve bár; de nem hogy könyeit
Hullassa a magházba, mit bevet,
Miből majd dúsan — mások költenek!...
Miből... Hahó! csitulj el gondolat;
Eme hasztalan mélézés alatt
Ama bokorból rád kigyó sziszeg...
Irtsd ki a tüskét... s míg véghez viszed:
Gúnyád lopják el... s elededet
Valami bitang kutya ette meg...
S elmékedésed bérén még felül:
Áll napi munkád bevégzetlenül!
Pedig a holnap ki tudja: kié?
S a nap, im száll a kék hegyek megé.

Ah! ha a reggel gyönyört nem adott,
S nem tölthetém öröme a napot:
Fnyim az estve... légy üdvöz nekem
Ábrándos alkony, földön és egen!
Gyerünk!... mire azt és ezt felszedem,
A tájék egy édes világ leszen;
Ragyog felette csillagmiriád,
Isten szemével nézvén le reád;
Az est tündéri karon öltének
S mindent feledvén, boldogan megyek...
Megyek... megyek... de im, lábom alatt
Mik ténferegnek? mennyi rémalak?
Ott egy settegő rám kuttogva les;
Meg nem állnád, hogy keresztet ne vess...
Itt egy agyargó... asszony — — valami
Ajksziszszénéssel, szinte hallani...
Amottan egy ziháló szörnnyeteg,
Kerek szemekkel nyelvet öltöget...
Itt egy gaz állat, országoti szenny,
Vállalkozó szárazon és vizen,
Valami rakás kavics tetején

Sí, bög, makog, szüköl, vonit felém . .
 És minden fúriák a föld alól,
 A kik csak voltak s lesznek valahol —
 Megfertőztetni a nap esteit,
 Léptem nyomon hazáig ellesik! . .

Nem, nem! oh az estve sem az enyém!
 Valaha volt csak; s mint szép zengemény
 Távol vidékről, mely elandalít —
 Emléke már csak, a mi boldogit . .!
 S valóban, e szép emlék hangot ad:
 Rám száll az éj, hozván a hangokat
 Miket szendergő gyermekim felett
 Dalol a dajka . . s küzdő keblemet,
 Melyben undor volt s világyűlölet,
 Megtölti ismét egy nagy szeretet. —

Mátyás király első mátkája.

Történeti beszély

P. Szathmáry Károlytól.

(Folytatás.)

V. Az áldozat.

Bús merengés között ült temesvári kastélya egyik termében az ország kormányzójának özvegye: Szilágyi Erzsébet.

Sötét gyász fedte a királynői termetet; csak azon könyűk voltak egyetlen ékszerai, melyek szemeiből az özvegyi bánat miatt elhalványult arcokra peregtek s innen azon sorokra, melyeknek aranytolla e perczben adott lételt.

„Irod édes fiam László, hogy a király és Czillei Nándorra igyekeznek . . én félek, rettegek miattatok . . emlékezzél atyád végrendeletére, mely megtiltja, hogy ketten egy helyütt legyetek . .

Ismerem konok fejedet s tudom, hogy téged ki nem vehetlek Nándorból; de küldd nekem legalább Mátyásomat . . hogy ne kelljen kettőtökért rettegnem . . elég az én összetört szívemnek, ha a te életedért remegek . . Ne hajts a vakmerő gyermek szavaira; küldd őt tüstént e levél vételével, ha nem akarod, hogy szívem ennyi teher alatt szétrepedjen“ . .

Nem fejezhető be sorait. Ajtaján halk kopogás után egy szintén gyászos nő lépett be, ki tiszteletteljes hangon jelenté:

— Nagyasszonyom! . . Kinn egy fiatal parasztleánya vár; nagy fontosságú és sürgős dologban kíván veled szólni, mely fiaid sorsát érdekli.

Szilágyi Erzsébet letörlé könyűit, de lelke már annyira szokva volt a csapásokhoz, hogy arcza a fájdalom vonásai helyett, most a rémületét vette fel . .

— Küldd, küldd hamar az Istenért! — kiáltja.

Erzsébet bátortalanul lép be a küszöbön s megütődve tekint a szép és megható fájdalomtól szorongatott arczu nőre, kinek királynői termete mint sötét gyászakupresz emelkedik előtte.

Csaknem remegő hangon kezdi, miután az özvegy kezeit ajkaihoz vonta.

— Asszonyom! Egy szerencsés véletlenség egy levelet játszott kezeimbe, mely Brankovics György rácz fejedelemhez vala intézve . . Én . . az az hogy nem is én, de egy ur, ki előttem felolvasá, gonoszat jósolt belőle fiaid részére s meghagyta, hogy ide hozzam. Ime vedd át és tedd, hogyha valóban gonosz forraltatik, az meg legyen gátolva.

Szilágyi Erzsébet mohón ragadja ki a levelet a leánya kezéből; villámsebességgel futja át a sorokat s Erzsike látja,

hogy a nőnek összes lelki erejére van szüksége, hogy össze ne hulljon.

Egy sikoltás inkább, mint kiáltás, mely ajkairól hangzik s melyre több nőcseléd rohan be az előteremből.

— Rozgonyi jöjön! — kiáltja a kétségbeesett anya, kinek csak egy pillanat kellett az átkos levélre, hogy a gaz tervet fenéig belássa.

Az emberi szem még nem lát egyebet egy fekete pontnál, mely el-elvész az ég távolán; de a szárnyas anya rég fölfedezte a lecsapásra kész karvalyt s halálos félelmet jelentő aggálylyal hívja kisdedeit óvó szárnyai alá.

Rozgonyi megjelent.

— Tekintsd e levelet! — mond Hunyadiné az iratot átnyujtva.

— Irtóztató gazság! Orgyilkosok! — mond szörnyüködéve a lovag.

— Induljunk rügtön . . én készen vagyok; rendelj lovat, vagy könnyű szekeret . .

— Te asszonyom? . . , Az lehetetlen és céltalan. Fele útján sem lehetnél, mire a dolog megtörtént volna, s még csak az sem lenne, ki az irtóztatós orgyilkosságot megboszulja. Gyakorlott lovas, válogatott és váltott lovakon talán megelőzheti, vagy legalább egyszerre mehet be a király kíséretével . .

— És én meghaljak az aggály miatt? . .

— Ne aggodjál; magam megyek s ime üdvösségemre fogadom, egy pillanatnyi pihenésem nincs, mig e levelet László kezeiben nem látom. Megnyugtatt-e ez? . . E perczben indulok.

— Meg, meg . . — mond a szerencsétlen anya; de térdei megtörtek alatta s Rozgonyinak kellett felfognia, hogy össze ne essék.

— Vezess imazsámolyomhoz . . Aztán ne kimélj semmit . . Oh bár anyai szívemet önthetném beléd!

— Légy nyugodt, én teljes mértékben osztom aggodalmadat . . Isten velünk! — mond a lovag s vasléptei sebesen hangoztak végig a termeken.

Szilágyi Erzsébet mintegy lelőtt fekete hattyu feküdt ott imazsámolya előtt; az élet elköltözni látszék arczáról s csak akkor tért magához, midőn éles kúrhang s a dobogó ledöbbenése Rozgonyi távoztát jelenték.

— Az Isten, az igazság királya adjon szárnyakat neked s védjen Magyarországot szent pátronája! — rebegi arra fordulva. S az erkélyhez sietett, honnan látni lehet Rozgonyi kis csapatát, mely vágatva hagyja el a várat.

Hosszasan lobogtatja utánok fehér kendőjét Hunyadiné, s csak midőn elvesztek a láthatáron, tér szobájába vissza.

Majdnem megütközve tekint most a gyönyörű gyermekre, ki ott térdel az imazsámoly előtt; egészen elfeledte volt a parasztleánykát, előtte csak fiai sorsa lebegett.

— Jer csak kedves gyermekem — mert ez napságtól fogva te az én leányom vagy — jer csak közelebb — mondja, a mint a leány áhitatosságát végezte — Szólj, miként került a levél birtokodba?

A leánya közeledett. Valamit mondani akart, mit útközben kigondolt volt; de valótlanhoz nem szokott arcza egyszerre kipirult s arczain nehéz könyűk perdültek le. E nemes arczu nő előtt, kit lelkében már rég imadásig tisztelt, a kigondolt költeménynek egyetlen szava sem tudott ajkaira jöni.

Szilágyi Erzsébet most közelebb vonta magához a leányt s mélyen tekintett annak tisztavizü szemeibe.

— Megállj csak . . Ne szólj semmit! . . Te nem vagy parasztleány, te Cillei leánya . . nem nem! Te Mátyásom mátkája vagy!

A leányka térdre hullott s Hunyadiné kezeit csókokkal, könyekkel halmozá, miközben fuldokolva kiáltja:

— Oh bocsánat... bocsánat... Nem volt szándékom téged rászédni.

— Sőt ellenkezőleg kedves gyermekem... Áldom Istenemet, hogy ördögök közé angyalt teremtett, ki a gonoszok csapását az ártatlanok felett felfogja... Fel, fel kebelemre kedves gyermekem... Te Mátyásom mátkája vagy; rég itt lett volna helyed s nincs erő, mely tőlem jövőre elszakasszon.

— Oh asszonyom; csak hagyj itt térdeimen... Én érzem, hogy bűnös vagyok... igen bűnös; faidért elárultam saját atyámat... Mi lesz, jó Istenem, mi lesz ebből?...

Hunyadiné osztani látszék Erzsike aggodalmát.

Asztalhoz ült s néhány sort vetett egy pergamendrabkára.

— Ne aggódjál gyermekem. Rögtön futárt indítok Rozgonyi után; atyádnak nem lesz bántalma.

— Így már nyugodt lennék... De szegény nagyatyám Brankovics! Az aggodalom meg fogja ölni miattam.

— Azon is segítünk. Még ma hozzá is intézünk levelet, melyben megírjuk, hogy ne aggódjék, itt vagy édes anyád nál.

A leányka csókjaival halmozá az édes anyai kezet; s a két egy tárgyért verő szív, a mennyire e balvégzetes napok engedheték, megnyugodott.

A futárok el lönek küldve. Így gondoskodott e két angyal még a gonoszokról is.

De hát a jóltevő nap nem egyenlően süt-e a jókra és gonoszokra?...

Négy, öt napnak kellett addig eltelni, míg Hunyadiné és Cillei Erzsébet—anya és leány—a nándori eseményekről hírt vehetnek.

A két rokonszellem ez időre is feltalálta az őket illető s lelkeikkel öszhangzó tért; s hogy a jövő feletti aggály lidércz nyomásától meneküljön, munkásságban keresett és talált menedéket.

Temesvár ma is legegészségtelenebb vidéke hazánkknak; ez időben pedig, midőn a vár körüli mocsárok tulajdonképen a vár egyik erődítését képezték, csakis légkörhöz szokott, vagy idegedzett kerülheté ki a lázat, melyet e posványok gőze magával hord.

Ehez járult egy irtózatoss ragály, mely Nándor környékéről ide is elterjedett s itt, segítettve a légégszégételenességétől, különösen az alvárosban csoportonként hordá áldozatait.

Hunyadiné ily körülmények között is mentő angyala volt körzetének s hová a nyomor beköszöntött, oda az ő jóltevő keze is elért; orvosszert nyújtott a szenvedőnek; felfogta az árvánmaradtak első könyűit s a közrémület közepette megjelenésével hitet, bizalmat öntött a csüggedő szívekbe.

Mióta Erzsike a várban volt, Hunyadiné ellenzése daczárá — ki e gyenge virágot félté a vész lehetől — mindenfelé követte a leányka őt s némely szenvedőnek elég volt e mennyei jelenetet látni, hogy reményt nyerjen e földi élethez, vagy hitet a mennyeihez.

Ötödnapon Erzsi megérkezésére a kormányzóné családi ügyekkel elfoglalva s csak cselédei által akart a nyomor enyhítéséről gondoskodni; de a leányka addig esdekelt, míg végre beleegyezett, hogy ezúttal a segítő angyal szerepét a leányka egyedül vigye, erősen figyelmébe ajánlván, hogy a ragályosokhoz ne közeledjék s az égésztelenebb városrészekbe s a ragályosok kórházába csak a cselédséget küldje.

Erzsike engedelmisséget ígért s a jótétemény édes öntudatában, örömmel sietett át felpogászolt kísérelével a várhidon.

Itt egy vágató hirnök jött reá, kinek lováról szakadt a tajték.

— Honnan jössz? — kérdi a leányka, a futását lassító lovagtól.

— Nándorból.

— Megállj!... Szólj, mi ujságot hoztál?

— Jaj kisasszony, nagy dolgok történtek ott. A gonosz Cillei gróf valami levél felett összeveszett László urfival; azt orozva megtámadta, erre aztán az urfi barátai a gróft összeapritották...

Erzsike egy jajsztót sem hallatott; csak össze hullott, mint letört virág, vagy szíven lőtt galamb; kísérelői a rémhirrel együtt vivék őt Hunyadinéhez vissza.

Vitéz, nagyváradi püspök jött fel Nándorból, hogy Hunyadiné aggályait eloszlassa. Elmondá, hogy a király Lászlónak megbocsátott s megígérte, hogy Cillei haláláért nem fog boszut állani soha. Kenetes szavainak sikerült a nagyasszonyt részben megnyugtatni, — csak részben, mert egy ily sokat szenvedett anya kétségeit nehéz eloszlatni. Hunyadiné rögtön követet indított Nándorba, ki legalább kisebbik fiát karjai közé hozza s a királyt reá vegye, hogy visszautjában Temesvárt meglátogassa.

Már ekkor föltette magában, hogy a királylyal esküt, ünnepélyes esküt tétet, mely fiai életét biztosítsa.

Ez anyai aggályokhoz most még egyéb is járult: Cillei Erzsébet állapotja, ki ájulásából felüdült ugyan, de lelkét sötét eszméknek kellett elfoglalnia.

Szobájába elvonulva, többnyire kapcsos imakönyve előtt térdelt a kis leány. Helyzete olyasmi volt, mi a legnagyobb kiméletet érdemelte.

Hunyadiné a leggondosabb anyai gyöngédséggel virrasztott felette. Gyöngéden értésére adá, hogy fiai élete biztosítva van, s hogy a hirt a kegyes váradi püspök hozá meg, ki készen áll, ha lelkét valami nyomná, gyónása elfogadására.

A derek püspök Hunyadiné megnyugtatója után, szokása szerint az egyházba ment, hogy ott egyházi szertartásokat végezzen. Seregestől csoportozott a nép, a kegyelt püspöktől e siralom idejében a hit ígét fogadni.

Erzsike anyja e közlésén, ugy látszék, némileg magához tért. Engedelmet kért, hogy gyónásra egyedül és egyenesen az egyházba mehessen; mit Hunyadiné csekély ellenetés után meg is engedett s a leánykát a szent foglalkozás előkészületei végett magára hagyá.

Erzsike felölté azon parasztleány-ruhát, melyben a várba jött volt és sietett az egyházba, hol a püspök gyóntatószékét százai övezék a hiveknek.

Hosszan kellett várnia, míg a sor reá került s gyónását végezheté.

Ennek megtétele után gondolkozva állt meg a püspök előtt; ugy hogy az, a többi várakozót tekintve, kénytelen volt őt megszólítani:

— Kivánsz még valamit gyermekem?

— Egy kérdést intézek még hozzád atyám. Miként vélekedel az atyagiilkosokról?

— Különös kérdés — mond a püspök a lányka értelmes szemeibe tekintve — De hogy jössz te ehhez?.. Ilyesmit te nem követhetél el.

— Kérlek atyám, ne hagyj engem felelet nélkül.

— Az iszonyu, vértagadó bűn, gyermekem, melyre még gondolni sem lehet borzadály nélkül...

— És ha az ily bűn akaratlanul követetnék el, van-e a bűnös számára kegyelem az egekben?

— Isten kegyelme véghetetlen, leányom. Erős vezeklés a Krisztus érdemeiért a bűnöst feloldhatja.

És miben állhatna e vezeklés?

— Vérért vér-áldozat... A pogánynyal harcban elesőt felmenti a szent szék akaratlan bűneitől.

— És ha a vétkes nő volna?

— Oh borzasztó! Hogy történhetnék nőszemélyen ilyes szerencsétlenség?.. Ez még ezen kegyelmet sem használhatja lelke üdvére... De mégis... az üdvösség kapuja senki előtt sincs elzárva: erős bűnbánat, önfeláldozó készség és irgalmas-ság a szükölködőkért, enyhíteni fogná e szörnyü, szörnyü vétket... De miért kérdezesz te ilyesmit tőlem?

Vitéz előre hajolt, hogy a leányka feleletét hallja, de az eltűnt a gyóntatószék közeléből és mások tolultak helyére.

S jöttek százan meg százan; úgy, hogy a püspök emlékezetéből a leányka csodás viselete és kérdései végre eltöröltek...

Oh nagy Isten, ki e nyomorult, törékeny emberi gépezetbe az erény anyyi magvát s isteni hatalmadnak oly csodás tanuit raktad le, — imádvá borulok le te előtted...

Imádlak akkor is, midőn hatalmas szavadra meginog a föld,összeroppannak a hegyek; midőn ujjad egy intésére világok születnek és tűnnek el; „legyen“ szavadra nemzetek hullnak az örök feledség sirjába; magasztalom neved, midőn a vidék legmagasb hegycsucsán megállva, teremtményeid szépségét, czél-szerűségét és változatosságát látom; midőn egy lehelledre tovatűnik a hó-lepel; megszólal a néma természet madárzenéje s isteni szikrád nélkül örök temetőjében megmozdul a kis mag, hogy életet adva sirja göröngyének is, eged felé emelkedő s udarrá nőjje magát: de szellemi erőid fenségét és összeségét akkor érzem, midőn az emberi szív titkaiba engedtetik látnom, hol kicsinyben istenséged képmását bámulhatom, s az édes érzélem, hogy mindazzal engem is felruháztál, könyüket csal szemem pilláira.

Egy gyenge leányka, csak pár óra előtt a fájdalom és képzelt bűn vádjától összeroskadó, mint Istentől ihletett angyal jelen meg a szenvedések országában, a nyomor színhe-lyén; sajátkezüleg nyujt orvos-szert a legirtózatossabb ragály-tól kinzottnak; vigasztaló szavakat a haldoklónak!..

Mi adott neki erőt, hogy megálljon a halálnak e rémitő képei előtt, melyeknek látása a büszke harcos szívet megdöb-bentené? Ki adott neki lelket, mely önmagát feledve azon sebeket hegeszsze, melynek rémitő fekélye a bekövetkező pil-lanatban talán az ő liliomgyöngéd tagjain fog tátongani?.. Ti, a kiket hir és rangvágy vezetett az ágyuk torka elé; hies hadvezetők, kiket hiúságtok tart meg a csata vészei között; tábornokok, kiknek a fenyíték és szolgálai hűség tűz kebletekre érdekkereszteteket, kik alsóbbrendű istenségeknek hódoltok, — hajoljatok meg e gyöngé leányka előtt, kinek lényét ama szikra hatotta át, mely emberben az Isten jelenléte: a szeretet, a hit!..

Cillei Erzsébetben megért az erős meggyőződés, hogy a földiekkel többé nem lehet köze; ő vakmerő kezekkel nyult be a végzet utáiba; megmenté eszményképét, kedvesét, de atyja élete árán... Ily gyöngé szívnek ekkora bűnváddal nincs jelene, nincs jövője e földön; a vakmerőség elégtételt kívánt, s ő Istenre bizza a végrehajtást...

Az nem is várat magára...

Félholtan szállítják vissza egy estvén jóltevő körutjából Hunyadiné karjai közé.

A betegség e neme igen is ismert volt már; hasztalanok lettek volna még a kísérletek is...

Mindenki sirt; csak az áldozat maga nem.

Még egy kívánsága volt: színről színre látni, kit oly ré- gen és mélyen szeretett, kiért feláldozta nyugalmát, atyját, hite szerint talán mennybeli üdvét... Egyetlen egyszer látni mátkáját s aztán meghalni.

Ez is megadatott!

A szép gyermek utolsó perczeiben volt, midőn Mátyás, bátyja és a király előhírnökeül megérkezett.

A beteg fölemelkedett ágyában; kitérta remegő karjait; három izben kiáltá Mátyás nevét s midőn Mátyás ágya elébe ért, hogy mátkája ölelését viszonzza, az már az ajkaihoz szo- ritott arczképre lehelte tiszta lelkét...

Mátyás gyakran és hosszasan merengett a szép halott fe- lett s nehezen tudott megnyugodni azon tudatban, hogy az angyaloknak ritkán van e földön hosszú küldetésök.

TÖBB ÉNNEKEM

DALÁNYI KÁROLYTÓL.

Több énnekem csak egy mosolyod,
Mint a nap, ha fényesen ragyog,
Kedvesebb csak egy tekinteted,
Mint ha látnék csillagezreket;

Hallván édes, zöngzetes szavad,
Lágyan folyva, mint a kis patak,
Feledem a csalogány dalát,
Feledem a virág illatát.

Pedig tudom: nem szeretsz leány,
Tudom, hogy te fény vagy, én meg árny,
Hogy eszedbe nem jutok soha —
Hej! mert az én sorsom mostoha!

A madárvilágból.

(Folytatás.)

A hattyu.

A lúd testvére a komoly, csendes hattyu. Ez a legnagyobb tőkélyü vizimadár, a természet ábrándos képlete; rajta minden szép, magasztos, felséges.

Már az ősidők hitregéiben szerepelt, minden nemzetek dalnokai dicsőíték őt, s ha magukról költői képet adnak, erre csak Apolló nemes, hangdús madarát használják.

Lassan s büszkén uszik az est csendében nyugvó tóban. Levél nem mozog, hullám nem fodrozza a tó sima tükrét, min- den álomba szenderült: — csak a hattyu sikamlik hosszú, lé- gies körvonalokban, a vizek tündéréként, majd hirtelen a mély- ségben eltűnve, most meg ujult fényben a vízből emelkedve föl. Mily vakító fényü hófehér tollazata; mily pompásan nyu- lik s görbül e hullám-alaku nyak! mily könnyen, mily szabadon lebeg tova, szárnyait vitorlákként kitérve; alakjának körvo- nalai finoman görbülvék, minden állása szellemi kifejezést tüntet fel, minden mozdulata nemes.

Igy lebeg, az éjszak mélyértelmü regéje szerint, — a

urdarborn: az idő szent forrásának tükrén, — körülárnyalva Ygdrasil, a világfa lombjaitól. A római költő szerint pedig így vonja a hullámokban, a tengerhab szülte istennő kocsiját. Így értjük csak ama szellemdús, vidor mythologiai mesét, mely a halandók legszebbikének e madarat adá atyjául, — s a német költemény ama tételét, mely hogy Brunhild valkyri szépségét kifejezze — rövideden azt mondja, hogy a hullámokon rengő hattyúhoz hasonlít. És a milyen az uszása, ép olyan gyönyörű repülése is: „miként a hős, miként a sas,“ úgy hasítja a léget, és miként a távolban zengő kürt szava, vagy a harangok méla zúgása, úgy hangzik kardaluk a magasságból. Ez a h a t t y ú d a l: félig harcra hívó, félig békezsoltár.

De a hattyu jobban kedveli a békét, mint a villongást, míg a földön oroszlán s tigris, a légben sas s keselyű, csak harc s kegyetlenséggel uralgnak, — a vizeket a hattyu méltósága, felsége s szelidsége hódítja meg.

Ha amazok vértzsomjazó zsarnokok, ez békés uralkodó, első polgára egy nyugodalmas köztársaságnak: eléggé békeszerető, hogy a háborut ne keresse, — de elég erős is, hogy azt ne kerülje. Bátran bevárja a sas támadását, és ereje s vitézsége a róka ravaszságán, sőt a farkas vasfogain is győzedelmeskedik, mert ezeket a víz alá huzva, a hullámokba temeti. Szép hasonlattal él Homer, midőn a hajókból a csatába rohanó görögökről mondja:

„Ékesnyaku hattyúk népe

Röpdesve, s ékes szárnynyal csapdosva vidáman,
Zúgva lecsapnak majd, zengéssel töltve be a tájt.“

Még szebbnek tetszik azonban a német ősrége, mely szerint a harcoló hősök fölött hattyúk danolva lebegnek, Wallakint a halhatatlanságra hiva fel őket.

Halálát közeledni érezvén a hattyu, magasztos s gyönyörű dalban leheli ki életének utolsó erejét.

Ez mese ugyan, de az ókor legmélyebb értelmű mesék egyike, mely e madárban Psychét gyanítván, képet teremt magának azon „életet ébresztő erőről,“ mely a halál sötét kapujából élénk száll.

A k á c s a.

A kacsáról sem szabad hallgatnunk, mert azt mondja a régi népdal:

A kácsa, a kácsa,

Övé a kormány korbácsa.

Hasonlít a lúdhoz, de járása még nehezkesebb, alakja mégis kellemesebb. Nem tünteti ki azon buta feszességet, mint amaz, teste gömbölyűbb, színei elevenebbek, egész lénye mozgóbb. Széles törzsből jól alkotott nyak emelkedik, feje lapos, hosszú s keskeny, fekete kalmuk szemei félig rejtve, fejéből kinyul azon széles kanálforma csőr, mely a kacsának örökségül jutott. E csőr végett sok gúnynak vannak kitéve a szegény kacsák, de e csőr kutász, orr, fegyver s trombita egyszersmind, a természet valódi remekműve, melynek mütételeit Paley, a tudós angol le nem írhatja, anélkül hogy az isteni bölcseséget magasztaló cikket ne csatoljon hozzá. A csőr alkotásához képest a kácsa hangja is széles, rácsoló. Pythagoras vélé, hogy semmi sem képes annyira megzavarni a csendesen elmélkedőt, — míg Buffon a kacsát a madarak zenekarában klarinettistának mondja.

Különösen komikus a kácsa hintázó járása, befelé görbült lábai, — e sajátságos lépdelés a matrózoknál is észlelhető. De más csodálatos mozdulatok s modor is látható a kacsáknál. Néha szemétdombon többen együtt állnak; kört képeznek, ásítognak, szétnyújtják szárnyaikat, megrázkódnak, jobbra

balra csóválják fejeiket, s mindezt oly szabatosan s egyetemesen teszik, mintha valami istenitiszteletet végeznének. Rögön az egyiket megszállja az áhitat szelleme, széles csőre hangos kiáltásra nyílik, melyre a többi szép öszhangzással felel. Majd ismét elnémulnak, letelepednek, a fejet a szárny alá rejtik s álomba merülnek, mi az ügyesebbnél egy lábon állva történik. —

A torkosság, melylyel a kácsa a pocsolyák s csatornák sarát föltúrja, s mely a nemes Münchhausen lovagnak oly eszélyes s sikerrel koronázott fogási tervre nyújtott alkalmat, — némileg a disznóra emlékeztet; azonban a kácsa sokkal jobban kedveli a tiszaságot, mint amaz orrmányos állat.

Eső közeledvén, a kacsák élénkülnek, harsogó dalra fakadnak, s ha épen vízben vannak, úszva, röpülve, egymást üzve, az élénkség vidám képét adják. A kacsór legderebb köztük. Férfiméltóságához illik az ékes tollruha. Bársonyözd nyakán, gavallérmódra, hó fehér szalagot visel, mellét sötétes barnaszín ékíti, szárnyai aczélkék színben csillognak, a szárnyak hátsó szélén pedig, két fodros toll, hetyke kérdőjelként emelkedik. Ő is férfias, lovagias, mint a kakas, erős a szerelem s a haragban.

Igen jellemzőleg mondja tehát Shakespeare Antoniusról, ki a megszökö Cleopatrárt vakszenvedélylyel követi:

„Széttárt szárnyakkal fut, mint a kacsór, ha szerelmes,

„S a már nyert csatátért odahagyva, utána iramlík.“

A kacsór haragja veszedelmesebb, mint az ostoba lúdé; mérges, sőt halálos szenvedélylyel habzik nyála. Általában értelmesebb állat a kácsa, csacsogó nővérénél; — vad természetének nagyobb részét megörzvé.

(Folytatjuk.)

A RÓZSATÓ

Ferrand után.

T-CS KÁLMÁNTÓL

Szendereg a gyermek rózsabokor alatt
— Tavasz lágy lehelől a bimbó meghasad —
Boldogan nyugszik ott, oly édes álma van,
Angyalokkal játszik a paradicsomban.
Múlnak az évek.

Áll a hajdon a rózsabokor előtt,
Érez arca körül szagos virágszellőt,
Kis kezét szorítja hullámozó keblére,
Csodás érzelemtől úgy forr, zajong vére.
Múlnak az évek.

Rózsabokor előtt térdel az anyácska,
— Esti szellő lebben, meginog e fácska, —
Vissza-visszamereng az elmúlt időre,
Forró harmatcsepp hull szeméből a földre.
Múlnak az évek.

Fosztva levelétől, gyászol a rózsató,
Virágit elhordá hűvös őszi szellő,
Elhervadt a levél, le is hullott sirva
— Lepellel fedvén be — néma, hideg sirra.
Múlnak az évek.

Két megtért sziv.

Eredeti novella.

Rajkay F. I.-tól.

(Folytatás)

IV.

Ezen végzettéljes éj óta csaknem három év telt el.

Ismét az öreg Tarjayné szobájában vagyunk.

Ő most is azon kis asztalka mellett dolgozik, melynél utolszor láttuk, Margit vele szemben ül a pamlagon, és még valaki van itt, a ki akkor hiányzott a családból; földre terített gazdag persiai szőnyegen másfél éves fiúcska játszik katonáival; oly szép teremtés, hogy az ember első pillanatra azt hinné: valamelyik angyal unta meg életét a mennyben s le szállt a földre.

Mindkét nő tekintete hoszasabban merengett a kis polgáron, míg végre Margit, nem állhatván ellen anyai forró szeretetének, magához ragadá gyermekét a játékhalmaz közül, csaknem megfulasztá őt csókjai árával s aztán ismét visszatette helyére, de szeméit a viláért se fordította volna el róla.

E jelenet elérzékenyíté az öreg asszonyt, kinek arcán néhány eltitkolhatlan könnyecse hullott alá.

— Boldognak érzed-e magad leányom? — kérdé rövid szünet után.

— Oh anyám! ha minden boldogtalannak adnék egy részt boldogságomból, még akkor se lehetne a világon ily szerencsés, mint én; pedig irtózom, ha visszagondolok, mily közel álltam a megsemmisüléshez.

— Az Isten megsegített.

— De kedves anyám — folytatá Margit több percz mulva, melyek alatt kis fiával játszó — engedd kimondanom, mennyire megfoghatatlan előttem, hogy még eddig soha se kérdezted, mily uton történt meg csaknem szerencsétlenségnek indult házasságunkban ezen mennyei változás.

— Jó leányom — válaszolt a tisztos matróna — igazad van, biz én erről se nálad, se fiamnál nem kérdezősködém; de mi czélból is tettem volna ezt? Te ama kellemetlen emlékü nap után elutaztál férjeddal, ez meglepett, nem tagadhatom, de kíváncsi nem vagyok s az okot, mely Dezsőt e határozatra bírta, nem tudakoltam, nem is fürkésztem. Tizenöt hónap mulva, mely alatt csaknem egész Európát bejártatok, megérkeztetek, és hidd el, ifjúságomat nyertem vissza, midőn láttam, hogy talán még forróbban szeretitek egymást, mint egybekeléstek napján.

— Ugy van, ugy, ez nem csalódás.

— Örömemet nem sokára mérséklé azon aggodalom, hogy hátha e változás inkább csak szeszély, semmint valódi gerjedelem, és rettegetem a jövőtől, mely ismét a leélt utolsó hónapok keserűségeit hozhatná vissza fejeitekre.

— Oh nem, nem, soha!

— Ezt most már én is sejtem. Azt tudod leányom, hogy házasságtok ügyébe csak egyszer szóltam, ekkor a becsület követelte ezt; minden jóra fordult, ti ismét egymáséi vagytok, miért kérdezősködtem volna tehát, hogy mily utakon s eszközökkel jutottatok idáig, midőn a végczélt, gyönyörű egyetlen-értéteket, és boldogságtokat naponkint látom.

— Egyetlen jó anyám! valamit akarnék... de igérd meg, hogy nem fogsz rám haragudni.

— Igérem, mert meg vagyok győződve, hogy nem mondasz olyasmit, a mi haragot érdemelne; tehát szólj.

— Édes anyám — folytatá Margit, miután napának kezét csókolt — én most csellel éltem ám irányodban.

— Hogy hogy?

— Hát látod, én se tudom ám, hogy mi szülte házasságunkban ezen imálandó változást, és csak azért bátorkodám téged ez iránt megkérdezni, mert azt hittem, Dezső fölfedezte előtted az ide vonatkozó adatokat, s te ezeket közleni fogod velem.

— Csalatkoztál.

Ugy hát még tovább élvezendem e gyönyört, a nélkül, hogy rugóit ismerném, és legalább azt mondom el, a mit tudok.

— Örömmel hallgatlak.

— Dezső azon nap reggelén, melyen utra keltünk, bou-doironba jött. Ez nekem feltűnt, mert már hetek, vagy talán hónapok is elmúltak a nélkül, hogy őt naponkint korábban láttam volna, mint az ebédnél. Kezet csókolt, megczirógatá arcomat, azon észrevételt tévé, hogy halványabb vagyok, mint máskor, de neki így is tetszem, sőt még jobban, mint azelőtt; — kérdé: hogyan aludtam, mit álmodám, mint érzem magam? Viselete kérdőjel volt előttem, melyet megmagyarázni nem tudtam; az időre sem emlékszem, melyben így nyájszkodott, és valóban már azt is hittem, hogy végkép megszűntem őt érdekelni.

A mit akkor éreztem anyám, azt veled tudatni képtelen vagyok.

Jó félórát időzhetett nálam, midőn végre elmondá, hogy családi ügyekben Bécsbe kell mennie, honnan hihetőleg Londonba is elránduland, néhány új gazdasági gép megszerzése végett, és azon ajánlatot tévé nekem, hogy legyek utitársa. Bámulat miatt alig tudtam felelni. Mi történhetett Dezsővel? — gondolám — ő, a ki egy év óta szabadon járt kelt, a nélkül, hogy nekem megmondaná, hol, sőt a ki igen gyakran távozott hazulról, és még csak el se bucsuzott tőlem, most felszólit, hogy vele menjek? nem tudtam, ébren vagyok-e vagy álmodom?

Nem voltam utazásra hangolva, de elkészülve se, mert azt állitá, hogy dolgai sürgős voltánál fogva még az nap estéjén induland, tehát nem fogadtam el ajánlatát. Ez, a mint észrevevém, leverőleg hatott rá. Fejét mellére csüggeszté, gondolatokba merült s néhány perczig némán ült mellettem; de csakhamar ismétlé meghívását, mire azonban én megint tagadólag feleltem. Végre letérdelt, csaknem lábaimat kulesolá át, szemében könnyek ragyogtak, s összetett kezekkel esdeklett, hogy ezen egyetlen örömet ne tagadjam meg tőle. Tovább nem voltam képes ellenállni s megígértem a vele-utazást.

Még most se értem, mily varázshatással volt rá ezen határozatom, de soha, menyegzőnk napján se láttam őt oly boldognak, mint akkor. Az nap nem távozott el oldalom mellől, még csak egy perczre se hagyott el, meghagyá, hogy egy látogatót se bocsássanak be, legnagyobb udvariassággal volt segyélyemre a csomagolásnál, előkészített az ut gyönyöreire, melyek előttem még ismeretlenek valának, azt mondá, hogy talán Párist is meglátjuk, sőt csak akarjam, Belgiumot, Svájcot, Olasz- és Németországot is bevándoroljuk, és mindezt oly kedvesen, oly bájolón tudta elmondani, oly elragadó képeket állított elém, hogy míg egy óra előtt egész örömmel ragaszkodám az ittmaradáshoz, délután, már — ha tartóztatott is vissza valami — de alig vártam az esti hét órát, mikor a vasuti vonat indulandó volt.

— Tovább, tovább leányom, nem ismert körülményeket hallok ajkaidról, folytasd kérlek.

— Másnap Bécsbe értünk. Nem tudhattam, és még most

se tudom, mi történt Dezsővel? Egy éj végkép átalakítá, és nekem úgy tetszett, mintha itthon hagyva hűtlen másolatát, melylyel személyét oldalam mellett az utolsó évben helyettesíté: saját romlatlan s nemes eredetijét hozta volna magával.

Más körülmények közt lelkiismeretesebben gyűjtöttem volna az utazási tapasztalatokat, de megvallom, akkori lélek-állapotomban egész figyelmemet a csodálkozás vette igénybe, melylyel Dezső változása fölött eltelni nem bírtam. A legérdekesebb néznivalókat is csak közömbösen szemléltem, míg az ő legrövidebb szavára, legkisebb mozdulatára is kíváncsisággal ügyeltem.

A kedves kedvese, a jegyes arája iránt nem viseltethetik oly gyöngédséggel, mint minőt férjem tanusított irántam; a vőlegény, ki a ravatalon fekvő menyasszonyát siratja, nem örvendhet annyira, még akkor sem, ha ez halálálmból új életre ébredne, és szívéhez szoritná őt, mint örült Dezső, midőn arczomon vidorságot, ajkaimon mosolyt látott; midőn hinni kezdé, hogy az utazás mulattat, mily előzékenységgel viseltetett irántam, mennyire igyekezett ellesni minden gondolatomat, hogy ezt rögtön teljesítse!

En is azt hittem, a mit te, anyám, hogy mindez csak az alvóféltben levő gyertyafény utolsó lobbanása. De azt hiszed, belefáradt gyöngédségébe, elfogyott irántam figyelme? oh csalatkozol! Napról napra mindinkább nagyobb mérvben tárta fel gazdagsága kimerithetlen aknáját, melyben a két főnebbi nemes tulajdon lerakva volt, úgy, hogy csaknem azt hittem már: újra belém szeretett.

De lemondtam e reményről, mert tervünknel hosszabbra terjedt utunk közben hónapok multak el a nélkül, hogy a szerelmet csak egy szóval is előhozta volna.

Azonban Dezső nem mindennapi férfi, nem hasonli a többiekhez, mert mindenekelőtt tetteiben nyilvánítá szerelmét, és mikor észrevenni kezdé a pajkos, hogy néma szerelemvalomását megértém, hogy megelőző viselete, büverejü bánásmódja, lelkének számtalan és még általam nem is ismert nemes

tulajdonai, melyeket a felszínre hozni minden alkalmat megragadt, elbájoltak, és hogy feledve a multat, még forróbb szerelemre gerjeszté szívemet maga iránt, mint minőt az eddig ismert, midőn látta, hogy másodsor is fogva vagyok, hogy nem bizalmatlankodom, sőt minden gondolatommal, egész lényemmel az övé vagyok, és benne megváltómat látom, ekkor, oh csak ekkor eredtek meg ajkairól a szerelemtől zengő édes szavak, csak ekkor borult lábaimhoz s vallá meg, hogy mennyire szeret, és kérdezé: oly forróan, oly igazán szeretem-e én is őt?

Oh anyám! te, ha nem is mondtam, észrevetted s tudod, mily véghetetlenül szenvedtem, midőn Dezső hülését észrevettem; de hidd el, talán kész volnék magamat még egyszer alávetni ezen szenvedéseknek, csak hogy ismételve élvezhessem azon mennyei kéjt, melyben kölcsönös szerelmünk újjászületése és fokonzinti fejlődése által részesültem.

A mátkapár azon pillanatban, midőn az oltárhoz lép, nem szeretheti egymást úgy, mint gyermekeid, igen igen, pedig házasságunk nyolczadik éve foly már! A mi dicső viszonyunk hazudtolja csak meg azok állítását, kik a világra akarnák erőszakolni a hitet, hogy még a legigazabb szerelem is elhamvad. Ez nem áll, és a kikre áll, ugyszintén a kik azt állítják, azok soha, soha sem szerettek igazán, soha sem szerettek oly forróan, mint Dezső és én szeretjük egymást!"

Midőn Margit az utolsó szavakat mondá, napa nyakába borult, hévvel ragadá magához az örömtelt aggnő kezeit s csókolá meg.

— Áldás frigyetekre! — szól az öreg asszony elérzékenyülve, és könnyeit törle le, melyeket menyé elragadólag előadott főnebbi szavai sajtoltak ki szemeiből.

— Ime anyám, ennyit tudok történetünkből, de hogy mi változtatá meg Dezsőt ennyire s ily gyorsan, annak még maig sem jöttem nyomába.

— Majd megtudjuk férjedtől, a ki ime itt van.

(Vége köv.)

T A R T A L O M

Egy hét története.

— September 10-kén. —

A hü anya hiányzik. — Örömtüzek a szivekben. — Több, mintsem kellett volna. — Álarozos multságok. — Jól eső fohászok. — Fogvaczogató ürességek. — A való és a költészet. — Boldogító álmak! — Egy elragadtatót szónok. — A férfiak és a nők. — A nők és a szépirodalom. — Életboldogító multságok. — Szív és ész. — Költők és hősök. — A miben a szépirodalom nem hasonli a nőkhez. — Miért van jelenleg olyan kevés nagy államférfi? — Németország kivétel. — Hálátlan gyermekek. — Anonymus. — Kritikán aluli gorombaságok. — Igazságot kérünk. — Meggondolatlan állítások. — Élni szabad. — Nem író, hanem csak szerkesztő. — Min ügyekezünk. — Juchei. — A megszapordott 420. — Mennyire van Bécs Magyarországától. — Üldöző „éljen“-ek. — Óriási oldalba lökések. — Sajátságos meglepetés. — Szedett-vetett fiatalság. — Inasakademia. — Nemes vetély. — Megrendült álláspontok. — Nagyszerű tűzijáték. — Furcsa álmok. — Madarász. — A főváros fullajtárjai. — A népiünnep. — Egy másodszülött kengyel-futó. — A legmultságosabb oldal. — A budai népszínház. — Nemes szózat. — Izsó Miklós külföldi tapasztalatai. — Izsó Miklós belföldi tapasztalatai. — Nálunk más a divat. — Hogyan vagyunk mi nagyjainkkal? — Szabad-e reménylenünk?

Nem tudom, olvasónőink is így vannak-e vele, de nekem a mi mostani társas életünk olyannak tetszik, mint azon család, a melyből a ház fénye: a hü anya hiányzik. Mindenütt üresség,

mindenütt unalom; legfőlebb néhány percze tud a jókedv földerengeni, és ez is ő szi napnak derengése, csak az arczokra ül, a szívig nem tud behatni, az a komor, hideg borongás állja útját, vágyak és visszemlékek vetik reá sötét árnyait. Az ember azt sem tudja, hová, merre fusson, és mégis örökké üzi, hajtja őt valami, hát ha másutt fölenged szíve körül az a dermedt búbánat.

Próbálták is azt e nyár folytában többen többféleképen; rendeztek tánczestélyeket a császár- és rudasfürdőben, a melyek mind igen szépek és látogatottak voltak; a hölgyek és ifjak mindent elkövettek, hogy a jókedv lábra kapjon, sőt még a magamforma nem fiatal emberek is ottan-ottan neki durálták magukat, csak hogy magasabbra szítsák az örömtüzeket a szivekben; tánczoltunk sokat, sőt egyszer még többet is, mintsem kellett volna, és most, hogy e multságoknak vége, jó lélekkel mondhatjuk: igaz, tánczoltunk, nevettünk, de — igazi jókedvünk azért még sem volt; erőltettük egymásra a vidám hangulatot, ámitottuk magunkat, ámitottunk másokat, vig arczot mutatunk, de mikor senki sem látott, szépen leoldottuk magunkról az álarozot, elkomolyodtunk és nagyot fohászokdtunk, mert ez könnyebben esett a lelkünknek.

Innen ez a fogvaczogató üresség még nagyobb politikai lapjainkban is; a miről szeretnének írni, arról nem tudnak, és a miről tudnak, arról nem szeretnek. A szépirodalmi lapokkal természetesen egészen másképp áll a dolog; itt sem lehet ugyan mindent megírni, de legalább érdekesek lehetnek; a hol a való nem örvendetes, ott kezdődik a költészet hivatása; oh, az az istenáldott költészet! hány boldog álmodt szerzett már ez az embereknek! és mégis hányan vannak, kik kigyót békát kiáltanak reá! Csak a napokban hirdette egy elragadtatott szónok, hogy a ki verseket és regényeket olvas, az nem lehet jó pap! De ilyenek az emberek! Ugy vannak a szépirodalommal, mint némely férfi a nővel. A míg jól dolga van, — uram bocsá! — azt sem akarja tudni, mire teremtette őket a jó Isten; de csak a feje fájjon, bezeg nincsen akkor áldottabb teremtés a nőnél! Igazán, sok hasonlatosság is van a nők és a szépirodalom közt. Egyik is, másik is szép oldalát képviseli az életnek, de azért egyik is, másik is a hasznosnak is legfőbb tényezője; egyik is, másik is csupa mulatság tárgyának látszik, és mégis ő tőlük nyeri életét minden, a mi szép, a mi nagy, a mi nemes; egyik is, másik is a szívet vallja birodalmának, de azért az észnek is csak az parancsol; elébb születnek meg az eszmék, azután a tettek, és ha költők nem lettek volna, nagy hősokeket és nagy államférfiakat sem tudna felmutatni a világtörténet. Csak abban nem hasonlítanak a hölgyek a szépirodalomhoz, hogy ez utóbbit — nem szeretik olyan sokan.

Hogy a költészetnek árnyoldalai is vannak? igaz; sőt én azt hiszem, azért van jelenleg olyan kevés valódi nagy államférfi, mert olyan nagy számmal vannak a — rossz versírók; ne tessék ezen nevetni! nézzünk csak körül, és azt tapasztaljuk, hogy a mely kor és nemzetnek nagy költői vannak, ugyanazon kor és nemzetnek nagy államférfiai is vannak; Angolországnak volt Shakespeareja, és volt Erzsébet királynéja; volt Shelleye és Addisonja, és volt Foxa, Pittje; volt Byronja, és volt Canningje; van Dikense és van Palmerstona; Franciaországának volt Corneille, és volt Richelieuje; volt Racineje és Moliere, és volt Colbertje; volt Voltaire és Rousseauja, és volt Sieyesje és I. Napoleonja; volt Berengerje és Hugo Viktora, és volt Thierse és Guizot-ja; most pedig van ifj. Dumas-ja és Sardouja, és van — Lagueroniere és III. Napoleonja; Magyarországnak volt Vörösmartyja, és volt Széchenyije; van Aranya és Petőfije és Jókaija, és van Deákja, Eötvöse és Somsich Pálja; ilyen csudálatos hatással van a költészet még a vele legtávolabbi rokonságban álló szellemekre is! Hogy Németországnak Schillere és Goetheje volt és mégis egyetlen egy nagystatusférfit sem tud felmutatni? ez nem dönti még az én állításom igazságát, hanem csak azt mutatja, hogy — Németország szét van darabolva, és a hol nincsen állam, ott államférfi sem fejlődhetik nagygyá.

Es mégis vannak, a kik a szépirodalmat kicsinylik! De nem is ez az, a mi megfoghatatlan, hanem inkább az, hogy azok, a kik hivatva volnának, fennen hirdetni az ő nagyságát, azok vétének ellene legtöbbit. Így csak a napokban olvashattuk egy magyar lapban, hogy a jelenlegi magyar szépirodalmi lapok — kivétel nélkül — csak üzérkedésből vannak a világon; nem díjaznak, nem tartják szem előtt az irodalmi követeléseket sat. De édes barátim, ha bottal keressük „Anonymust“ azért, hogy a „Kritikai lapok“ban kritikán aluli gorombaságokat írta a fiatal írókról és egy pár fiatal lapról, akkor nekünk kétszeresen kötelességünk, igazságosoknak lenni! Ha mi azt mondjuk, hogy a szépirodalomnak magáért a nemes ügyért akarunk szolgálni, akkor kötelességünk: kissé méltányosoknak lenni azon lapok irányában, melyek szintén nem esebb célú tüztek ki maguknak az üzérkedésnél, s melyek minden jelesebb író vagy költő művét

díjazzák és mindig közölnek jelesebb írók vagy költőktől műveket.

Átalában meggondolatlan állítás ez, hogy minálunk a szépirodalmi lapokat üzérkedési célból szerkesztik; mert — vajmi kevés haszonnal kecsegtetik ezek akár a kiadókat, akár pedig a szerkesztőket; én legalább egy kiadót sem, és annál kevesebbet szerkesztőt tudok olyat, a ki szépirodalmi lap után nem egy házat, de csak egy gunyhót is tudott volna szerezni! legfőleg is élni tudott, ezt sem valami fényesen, élni pedig csak szabad egy becsületes írónak! Ha önök azt mondják, hogy vannak olyan szerkesztők, a kik inkább szerkesztők, mint írók; a kik azért lettek szerkesztők, mert írni — nem tudnak; a kik az irodalom régi munkásaitól irigylik a mindennapi falatot, annak csak volna valami értelme, és tán az igazságtól sem távoznának el olyan messzire; de a szépirodalmi lapokról egész általánosságban azt állítani, hogy csak üzérlapok, hogy nem díjaznak — az sem nem igazság, sem nem méltányosság.

Azért tehát — legyünk igazságosak és ügyekezünk inkább azon, hogy a lapjártatók és olvasók száma olyan arányra növekedjék, a minő arányban ez más művelt nemzeteknél szokott állni, akkor — a rossz lapok továbbra is rossz lapoknak megmaradnak ugyan, de a becsületes és jóügyekezeti lapok nem lesznek kénytelenek türni a nem érdemlett vádak; mert nem lesz ok, a miért az ilyen rut vádak — egész általánosságban kimondanak.

Még sokat lehetne írni e tárgyról, ha itt először szavakkal segíteni lehetne; másodsor pedig gazdálkodnom kell a térrel, mert — a hét egyéb fontos eseményeiről kell értesítenem kedves olvasónőimet.

Az első esemény — ha olyan művelt társaságban nem volnék, úgy kezdeném most, hogy: *Juchei!* De így csak azt mondhatom: itt voltak a bécsiek; jöttek pedig egy tele vasutvonattal; a távirtdai sürgöny azt izente volt, hogy csak 420-an indultak el Bécsből, de az uton annyira megsaporodtak, hogy Pesten ezerre mehetett a számuk, *Nyék Mihály* méltóságával, a kit szintén köztük volt szerencsénk megpillanthatni; a többi azonban valódi bécsi volt; szépen kiborotvált állu, jó magas cylinderü férfiak és egy pár reichsrát kalapu hölgy. Szombaton este, pontban $\frac{1}{2}$ 7 órakor érkeztek meg; a pályaudvaron pedig olyan nagy embersokaság várta őket, hogy ebből is látszik, milyen messze lehet Bécs Magyarországtól. Ha japániak jönnek, nem lehetett volna őket olyan nagy számmal fogadni. Aztán minő lelkesült „éljen“-ekkel lőnek üldözve! A mint csak egy magas tetejű kalap feltűnt a láthatáron, legott ezer torokból harsant ki a sivitó „éljen“. De ez mind semmi sem volt azon nagy tolongáshoz képest, a melylyel a megérkezőket fogadták. Ilyen oldalbalökéseket én még életemben nem élveztem. Mindenki ügyekezett lehetőleg közel jutni a mélyen tisztelt cylinderekhez, csak hogy a megpillanthatás nagy öröme egy kicsit oldalba lökhesse tulajdonosát. De nem is tudom, miért nem ügyeltek jobban a rendre! Nagyobb baj azonban nem történt. És kiérvén az udvarra, a vendégek közül — többnyire tisztos mesteremberek és elegáns kereskedősédek voltak — ki kocsira ült, ki pedig gyalog indult a városba, valamely vendéglő, vagy jó barátnál szállást keresendő; a hosszú váci ut tele volt kocsikkal és gyalognéppel; az ut közepe táján azonban sajátságos meglepetés várta az érkezőket; ugyanis egy epülőfélben levő ház előtt, roppant téglarakáson vagy kétszáz darab inas és egyéb ilyen szedettvetett fiatalság volt elhelyezve, a mely olyan pokoli sivitással éljenzett, még pedig szünet nélkül, torkaszakadtából, hogy e tisztelgési nyilatkozat fölött szelid huszonöt vesszővel. A tisztelt inasakademia bizonyosan szelét vette annak, milyen magas polezon tündökölnék vásottság tekintetében bécsi testvé-

reik, meg akarták tehát mutatni, hogy ők is — javabeli inasok.

Egyéb nevezetesség aztán nem is történt az nap; este ugyan néhányan a tisztelt vendégek közül a „Komló“-ban voltak, és ezek közül ismét néhányan nem olyan lépésekkel távoztak, mint a milyenekkel jöttek volt; de ezeket, valamint az elragadtatást, melylyel a magyar bort megitták, egy későbbi kor számára kell fentartani, mikor majd egész körülménységgel lefogják írni e világraszóló kéjutazás népboldogító jelentőségét. — Én tizenegy óra felé hazamentem, fáradtan és álmosan.

A vasárnap minden nevezetes esemény nélkül folyt le; vendégeink közül ki erre ment, ki meg arra, egészen kedveszerint; tehetett, a mit akart, csakugy, mintha otthon volna; csak este volt egy nagyszerű tűzijáték az égen; ugy dörgött és villámlott, mintha valami különös roszkedvben volna a mennybeli ur Isten; én gondolkodtam, ugyan kire és miért haragudhatik olyan nagyán, de nem szóltam semmit, hanem lefekvém és elalvám és álmodám olyan furcsát, hogy még most is nevetek, ha reagondolok. Árpád apánkat láttam — cylinderrel a fejében és kiborotvált állal. Lehel meg a kürt helyett szintén cylinderből fujta az egetrázó riadót, míg egyik kezében egy legujabban megjelent programot tartott; addig fujta és lebegtette e programot, miglen derekasan megverte őt Madarász — nem József, hanem Henrik, a németek fejedelme; erre aztán én isfélbredék; épen akkor szólaltak meg a fővárosi fullajtárok, riadalmas kürtszóval figyelmeztetvén a feledékeny emberiséget, hogy ma tartatik meg a nagy nép ünepe a városligetben.

Es azt meg kell adni, annyi embert trombitáltak az nap a városligetbe, a mennyit ritka népünnepen lehet együtt látni; legalább is 30,000 ember gyült ott össze délután; minden ut tele volt bér- és társaskocsikkal és ezernyi ezer gyaloggal; de volt is aztán multság! én még most is össze vagyok zuzva tőle; volt két mászófa, vagy hat körjáték, négy teve, egy szerecsenné festett kengyelfutó leány, hat, bajnokká avanzsrozott bérkocsis és mészároslegény, élőkön a híres Toldy Miklóssal, a maga rengeteg hajzatával; volt továbbá öt-hat, zsákba kötött kóczos fejü gyerek és szintannyi versenyfutó számár, a legmulatságosabb pedig — a nagyszerű bevétel volt; most tán mégis vizre jut a városligeti tó; mert e célra volt a népünnep rendezve.

A budai népszínház pedig nem csak vizre, de már jégre is jutott, és azért bizony nem ártana, ha az ő javára is rendeznének ilyen bőséges jövedelmű multságokat; de tán nem is lesz erre szükség; a napokban intézett az új bizottmány elnöke: gr. Széchényi Ödön egy felszólítást a nemzethez ez ügyben; a nemes buzgalom szívhez szóló hangján kéri föl a haza minden áldozni tudó fiát és leányát, támogassák ez intézetet, nehogy azt mondják rólunk: ellobbanó szalmatűz a mi egész lelkesedésünk. Megvagyunk győződve, hogy e lelkesült szavak nem is fognak sükeretlenül elhangzani.

A szalmatűzről eszembe jut, hogy jeles fiatal szobrászunk, Izsó Miklós: Arany János és Egressy Gábor szobraiit főszöntvényből elkészítvén, felszólítást intézett a két nagy férfi számos tisztelői és barátaihoz, rendelnének meg e szoborművekből egy-egy példányt. A fiatal művész külföldön jártában tapasztalhatta, hogy Németországban minden művelt ember házában Schiller és Goethe szobrai található, bizonyosan azt hitte tehát, minálunk is ez a divat; de csalódott; ha csak minden kaszinó és olvasó-egylet megrendel egy-egy példányt e művekből, akkor is néhány száz kelt volna el belőlük; és tudják-e kedves olvasónöim, hány meg-

rendeléssel örvendeztetett meg eddig jeles fiatal művésznök? Egygyel! Nemde érdemes is, nagy magyar művészsze kiképezni magát! De nálunk más a divat; mi ugy tiszteljük nagyainkat, mint némely ember a sajtót! akkor szereti legjobban, mikor — a férgék eszik.

Ilyen tapasztalatok után szabad-e reménylenünk, hogy a mi lapunk oda fog emelkedhetni, a hová ezt a szerkesztönö emelni szeretné? Oh igen, mert e lap olyan honleányok pártolása alatt áll, kik már számtalan alkalommal bebizonyították, hogy őket nem illetheti a közöny sulyos vádja. E tekintetben tehát édes és biztos reménnyel tekintünk a jövőbe és ajánljuk Kegyetek szives figyelmébe mai előfizetési felhívásunkat.

Külföldi levelek.

VIII.

Varsó, aug. 14.

Bizonyos tekintetben csak most vagyunk utunk legérdekesebb részén. Sok küzdés, sok bajlódás után végre sikerült bejutnunk a paradics... akarom mondani: Varsóba. Két elmentét, egyik a másikat juttatja eszünkbe, így a sötétség a világozságot, a hideg a meleget, a paradicsom — Varsót.

Elmondom mások retentésére, hogy mikép jutottunk Varsóba, illetöleg az orosz határokon át. Figyelmeztetve levén, hogy Oroszországba könyvet, hirlapot, irást, egyáltalában semmiféle papirozt bevinni nem szabad; minden utirajzunkat és összegyűjtött könyvünket Thurnból egyenesen Bielitzbe küldtük, hol hazamenet átveendjük; tapasztalás kedveért azonban kísérletül néhányat ruháink közé rejtettünk, — képzeltetni meglepetésünket, midön a sluzjevoi orosz határörök mindezeket apró darabokra tépve, szelnek ereszték, még azon tiszta papirnak sem kegyelmezve, melybe egy vagy más ruhadarabunk takarva volt. Ily eljárás mellett elgondolhatni, hogy mily irgalmatlanul bántak ruháinkkal e barbár örök, kikkel még csak beszélni sem igen lehetett, mert az orosz nyelven kívül mást talán soha sem is hallottak, s így a szlávot is csaknem nehezen értették meg. Minden türekeny holmink darabokban jutott Lengyelországba, és mégis, midön a kutatás után tovább akartunk menni, ez örök oly leereszkedök voltak irányunkban, hogy jutalmat mertek kérni! — Ez eljárás annál boszantóbban hat az utasra, minthogy benne az utazás nehezítésén s így a polgárisodás hátráltatásán kívül egyéb cél föl nem lelhető; mert míg a Bourbonok papirjai, államveszélyeztetö proclamatiók módjára semmisítettnek meg, addig zsebünkben revolvereket s könyveket vittünk át a határon. Valóban sajnos, hogy még napjainkban is az államhatalommal ilyenemü visszaélésnek ily boszantó példái szemlelhetök.

Az orosz kormány eljárásának jellemzésére tán nem leend érdektelen megemliteni, hogy Varsóban egy nap alatt kétszer valánk elfogva, mindkét izben egy-egy félórát kellvén eltöltenünk azon börtönökben, melyeket egy év alatt Varsó összes lakosságának több mint fele volt kénytelen saját tapasztalásából megismerni. És mi volt oka elfogatásunknak? Rettentö, hajmeresztö, égbekiáltö nagy bün! az t. i. hogy magyar ruhát merészkedtünk viselni! A harmadszori bebörtönzéstől csupán azért menekülhetünk, hogy másodszeri elfogatásunkkor Muchanow ezredes-parancsnokhoz kísértetök magunkat, ki minden műveltsége és udvariassága daczára is csak sok vitatkozás után adott írásbeli engedélyt arra, hogy négy magyar egy egész napon át nemzeti ruhájában járhat! Valóban megható,

lekötelező, egetrázó concessió! E perctől fogva az utcákon mindig két kozák és egy gyalogőr kísért bennünket, s ha valamely házba vagy boltba bemenénk, az ajtó, illetőleg kapu előtt várakoztak reánk; nem kellett tehát félnünk, hogy ellop-nak bennünket. Ily biztonsági kíséret mellett nézegettük meg a város nevezetességeit, minő a székesegyház, hol egy év előtt történt ama nagy vérengzés, melynek folytán a templom, mint megszenteltelenített hely, hosszabb ideig zárva volt. E templomban sz. Mária képe, Pálmától, teszi a főoltár díszét; néhány szép szobor is látható itt. Az eváng. templom üvegkupo-lájával és jól festett képeivel, valamint az orosz templom, és a szent kereszt temploma is megtekintésre méltók; ez utóbbiban látható azon török lófark, melyet Szobieszky Bécs megmen-tésekor foglalt el, s mely egyedüli jutalmát képezé hóstetté-nek. E templom alatt van a Czartoryszki hercegi család sirboltja.

A város, a Visztuláról tekintve, melyen jelenleg szép hid készül, igen csinos külsejű; azonban belseje annál komorabb tekintetű; utcáin, térein sátrakban tanyáz a katonaság, foly-tonosan barangolván kisebb nagyobb szakaszokban az utcá-
kon, összefogdosandó azokat, kik nemzeti ruhát viselni, bottal sétálni, s esti 8 óra után lámpa nélkül, vagy 8 óra előtt lám-pával járni merészkednek. Az ostromállapot kihirdetése s a nép mérsárlása után a módosabbak odahagyták a fényes multu várost, mely börtönné alakítottatott át; a kiknek pedig ott kelle maradniok, mély gyászban lézengnek az utcákon, férfiak és nők egyenlő, higgadt elhatározottsággal s lemondó megnyug-vással várják a perczet, melyben a nevtsinszki bányákra fog-nak küldetni, a mire elegendő ok valamely kozák személyes ellenszenve. Vérzik az ember szive, látván e derék, jobb sors-ra méltó nép végtelen szenvedéseit.

A város legszebb részét képezei a krakói külváros a „no-vi sviat“ (uj világ) nevű sétánnyal, mely körül építvék a legszebb paloták. Érdekes külsejű a királyi vár, mely a 14-ik században a Mazovi hercegek által építettvén, utóbb a lengyel királyoknak szolgált lakhelyül. Fekvésre nézve legérde-kesb a Lazienki-palota, melyben Konstantin nagyherceg tar-tózkodik, ki e palotát a néptől félelemből csak nagy ritkán hagyja el. A magánpaloták közt leginkább méltók a megemli-tésre: a Krasinszky-, Tarnovszky- és Potocky-félék, szép kép-táraik s érdekes régiségekkel.

A fellegvárhoz közelíteni, vagy azt távcsövel nézni nem szabad. A színházépület igen szép, de a gyász fölvétele óta csupán néhány orosz katona és hivatalnok által látogattatik, miért is fentartása a kormánynak nagy áldozatokba kerül. A szász téren azon szobor áll, mely 1841-ben mintegy gunyból emeltetett azok számára, kik hazájok ellen harcoltak.

A szász kert (saski ogrod) kedvencz sétahelye a varsóiak-nak, azonban látogatottságán kívül semmi érdekest sem tar-talmaz. A várostól másfél órányira van Villanow vára, melyet Szobieszky elfogott törökök által építettett; olasz izlésben épült, s fekvése és kertje igen csinos.

Tegnap a városban politikai tüntetések voltak, a felosztott Lengyelország és Litvánia egyesülése évnapjának alkalmá-ból. E nap egészen más külsőt kölcsönzött a városnak, mert a gyászt az összes lakosság letévén, diszruhát öltött; a nők vö-rös és fehér nemzeti szalagokkal diszitve jelentek meg, a bol-tok bezárattak, a templomok megteltek ajtatoskodókkal, szó-val: oly feltűnő volt e rögtöni átalakulás, hogy a katonaság egész nap készen várta a forradalom kitörését; azonban néhány elfogatáson kívül mi sem zavará a csendet. Az egyesülés emlékét tavaly Horodlón ülték meg, hová a legszigorubb tila-lom daczára, sok ezer ember sereglett egybe minden vidék-

ről, s Isten szabad ege alatt egy dombon erősíték esküvel az egyesülést az orosz csapatok jelenlétében.

Thorntól Kutnóig vasut hiányában vagy 27 mérföldet postakocsin kellett tennünk; itt volt alkalmunk összehasonli-tani a postai közlekedés gyorsaságát a mi alföldi fuvarosain-kéval, mely semmivel sem áll hátrább amannál.

Nemzetünk iránt mindenütt a képzelhető legnagyobb rokonszenvet tapasztalok. Az önzéstelen szives előzékenységtől alig birtunk menekülni. Vendégszeretetők még a közmondá-sossá vált magyar vendégszeretetet is fölülmulja; felejthetlennel lesznek előttünk ama napok, melyeket K...i, V...i, C...i házainál töltünk. Az agarászatok és rögtönzött lófut-tatásoknak se hossza, se vége nem volt. Adja az ég, hogy e szegény nemzet szenvedései mielőbb véget érjenek!

Bejövetelünkkor utleveleinket kis elismervényekkel cse-rélték ki, s most nem tudjuk azokat visszakapni. Ha már ne-héz volt a bejutás, a kimenet, ugy látszik, még bajosabb lesz. Csak aztán véletlenül meg ne tegyenek bennünket orosz kozá-kokká. Isten velünk!

T. G.

Gondolatszikkák.

— Honnan van, hogy későbbi éveinkben jobban emlék-szünk az anyát, mint az atyáról? Onnan, mert a sziv leg-drágább kincsét: a szeretetet anyánktól vettük ajándékba.

— Szeretni az atya is szereti gyermekét, de áldozni csak az anya tud érte; még önönmagát is feltudja áldozni magzatáért.

— Ha szüleinket szeretjük, csak tőkét teszünk le saját öregségünk számára. Milyen boldogság az, mikor mi öregek már semmi örömet nem szerezhünk szeretteinknek, semmi hasznót nem hajthatunk a világnak és gyermekeink mégis sze-retettel vesznek körül!

— A szüleket fiatalakká, a fiatalokat boldoggá teszi a szeretet.

— Mikor kezdődik életünkben az öregség kora? akkor, midőn képtelenek vagyunk szeretni. Azért olyan megorvák, olyan kedvetlenek rendesen az agglegények; nincs, a mi szí-vőknek a fiatalságot biztosítaná.

— Mondják, hogy az idő még az igaz szerelmet is eloltja; de ez nem igaz; e lángból parázs lehet ugyan, de hamu—soha.

Százsor-szépek.

A beteg leány részére ujjalag vettünk:

G a l a n t á r ó l: Keresztesy Vilma újabb gyűjtése * 1 frt 70 kr.

Ehez a mult heti . 121 „ 22 „

Teszen összesen . 122 frt 92 kr.

* Ehez járultak: Salamon-Fekete Bora . 40 kr. Salamon Zsofia 30 kr., Fekete Jozefa 30 kr., Feketeházy Domonkos 30 kr. Kis Károly 20 kr. Bartók Albert 20 kr.

Fogadják szives köszönetünket a szegény beteg nevében, Csak láthatnák szegényt! mennyi boldogság ragyog szemében, hogy ő ismét járni fog, hogy ő ismét ember lesz! és mennyi hálaköny hull szeméből ismeretlen jóltevői iránt! És a jó Is-ten bizonyosan számba veszi e könnyeket és áldássá változ-tatja azokat kegyetek fejére.

Az „irodalom támogató“ válalathoz:

Ujlag csatlakoztak:

Ugo csa; özv. Domahidy Károlyné ivén:

Ujhelyi Málvina

Fáris Kormos Jolán.

Pécs: Antal Mari

Jackó Lajos,

Komárom: Gulyás Krisztina.

(Folytatjuk.)

Gazdasszonyoknak.

Burgonya-rizskása készítmódja.

Csináljunk szokott módon burgonyából keményítőt, s ha egészen megszáradt, tegyük nyujtódeszkára és dörgöljük jól szélylyel. Ez meglevén, annyi tojásfehérét teszünk hozzá, hogy hig tészta-féle keverék legyen belőle. Eztán kiterítünk asztalra tiszta abroszt, rostára teszszük a tésztát s átdörzsöljük az abroszra, de csak vékonyan legyen az abroszon, azért több abroszt vegyünk elé, ha többet akarnunk csinálni egyszerre. Ha megszáradt e tészta, üvegekbe vagy zacskóba el lehet tenni, s mint rizskását használni, mely, kivált tejben főve, igen jóízű és táplálékony.

E. K.

Vajas tekenőcskék.

Végy 12 evő-kanálnyi lisztet, tégy hozzá tejet s hagyd a tűznél jól megsűrűdni, azután vedd le s hagyd kihűlni. Mig e kása kihül, csinálj egy font vajból vajastésztát, ha kész, hagyd nyugodni, addig pedig keverj meg jól egy negyed font friss irósvajjat, tedd bele egy citromnak az apróra vágott héját, egy kis vanigliát, egy negyed font finomra tört cukrot, 12 tojás sárgáját; ha mind ezt jól összekeverted, tedd bele a kihült kását, keverd meg jól s elegyítsd közé a 12 tojásból vert kemény habot; azután oszd kétfelé a keveréket, az egyikbe tégy két darab csokoládét, melyet azonban elébb egy kis vízben megfőztél. -- Most vedd elő a vajas tésztát, sodord ki jó vékonyra, metéld négyszögletes darabkákra, azután rakd belé apró kis pléhformákba; legjobb ha hosszukás formáid vannak; tégy a tésztára elébb a barna kása félebből, azután a fehérből, hajtsd össze a tészta négy végét, tedd a kis formákat mind egy nagy pléhre és süsd meg szép sárgára.

P. St. Eliza.

Irodalom és művészet.

× „Vezér“ cím alatt ok. 1-én új politikai lap indul meg gr. Majláth Kálmán szerkesztése mellett, ki programjában kimondja, hogy törvényes téren a kibékülés politikáját fogja követni s a municipális rendszer mellett küzd. Megjelenik Kozma Vazulnál hetenként kétszer. Előfizetési ára egész évre 12 ft.

× Vahot Imre egy rövid időn megjelenendő két kötetes munkájára nyit előfizetést. Az első kötet címe: „Az 1862-iki londoni világkiállítás magyar emlékkönyve,“ a második kötet pedig: „London és a londoni élet, Páris és a pá-

risi élet“ címet viselend. A két kötet előfizetési ára 2 frt; külön is lehet mindenikre 1 frtal előfizetni.

× Jankó Vincze „Világszemle“ című politikai folyóiratot indit meg januárban, Noséda Gyula kiadásában. Egy évi folyam 4 füzetből álland. Előfizetési ára 6 frt, füzetenkint 1 frt 50 kr.

— Genfben „Katonai hetilap“ című magyar szakközlöny jelenik meg szept. 1-je óta. Tulajdonos szerkesztő Kápolnai István.

× „Poe Edgár érdekesb novelláiból“ cím alatt egy kötet Hang Fercz által fordított beszélgyűjtemény jelent meg Lauffer és Stolpnál. A 277 lapra terjedő könyvigen díszesen van kiállitva.

Budapesti hírvivő.

✂ (Gazdasszonyi kiállítás.) A „magyar gazdasszonyok,“ mint már említők, ez évben is fognak kiállítás rendezni, melynek programja már kibocsátott. E szerint a „gazdasszonykodás és házi ipar második kiállitása“ a Köztelken f. évi okt. 16-án veendi kezdetét s tart okt. 21-ig bezárólag; nyitva lesz napokint d. e. 9 órától 12-ig s d. u. 2-től 5-ig. Kiállitható minden, mi a gazdasszonykodási iparhoz tartozhatik, névszerint: 1) női kézimunkák; 2) a kert terményei nyersen és feldolgozva, ilyenek: mindennemű gyümölcsök, konyhakerti növények, s vadon termő tápnövények, üde és feldolgozott állapotban, s virágok cserepekben és bokrétaokban; 3) ecetek, szörpök, szeszek, növénynedvek s egyéb házilag készített folyadékok; 4) kenyerek, kalácsok s mindenféle gazdasági és csemegesütemények; 5) nyers tésztaneműek; 6) husfélék eltarthatón feldolgozva; 7) tej és annak feldolgozása; 8) szappan, gyertya, keményítő és házikészítményű kenőcsök; 9) méz mindenféle állapotban; 10) házi szárnyasok; 11) sertések; 12) házi szárnyasok és sertések hizlalásának eredménye; 13) gazdasszonykodási és házi iparhoz szükséges eszközök és képek. — A kiállitandó tárgyak okt. 10-ig a „kertgazdaság szerkesztősége“ útján a rendező bizottmánynak bejelentendők; a bejelentésben kiteendő a beküldő neve és lakása, a tárgyak leírása darab s illetőleg suly szerint, az állatok faja, neme és életkora, végre a tárgyak eladási ára, vagy az, hogy el nem adás esetében mi történjék velök. A kiállitandó tárgyak általában okt. 15-én, a sütemények, üde növények és állatok ellenben okt. 12-én küldendők be ily cím alatt: „A kiállítás rendező bizottmánynak, a Köztelken.“ A kiállitandó tárgyra jutalmak tüzetnek ki, s a becsesb tárgyak kisorsolása rendeztetik; egy sorsjegy ára 10 kr; a belépti díj szintén 10 kr leend. Hiszszük, hogy lelkes honleányaink általános részvétellel karolandják fel ez ügyet s küldeményeikkel igyekezni fognak a kiállítás minél érdekesebbé tenni.

✂ (Az írósegélyegylet javára) ujabban ismét a következő lelkes hölgyek küldtek be kisorsolandó adományokat: Adámovics Fanny, Csepinről, Domahidy Károlyné szül. Ujhelyi Zsófia, Tisza-Ujlakról, Szokolay Hermína, Csokonyáról, Juhász Róza Azarról, Kretschmárné szül. Lehoczky Leontin Rimaszombatból, Szász Károlyné szül. Bibó Antónia K. Sz.-Miklósról.

✂ (Színházi emlékünnepe.) A budai népszínház ma egy éve nyitattott meg, ennek emlékére Molnár, a buzgó igazgató, ma és holnap diszeládással fogja megünnepelni. A program sok szépet ígér. Ma este előadatnak: Kölcsey Hymnusza; „Mult, jelen, jövő,“ allegorikai képlet; „A zeneszerző“ című új magyar operette, zenéje Allagától; a nemzetiségek testvér-

tánczsoportozata; záradékul népszinműi előadások s Bakody Lajosnak egy ez alkalomra szerzett nyitánya. A holnap disz-előadásban a nemzeti színház tagjai lépnek föl. A helyáradak mindkét este föl lesznek emelve. A népszínház okt. 1-én fél-éves bérletet nyitand, ennek sikerétől függ, hogy a személyzet összesített erejével a fentartás lehető-e, vagy pedig csekély számra leolvadva, szigoruan és a legszerényebb működésre szorítkozzék. Mi reméljük, a közönség be fogja bizonyítani, hogy „él magyar, áll Buda még!”

✂ (A székes-fehérvári ásatások költségeire) Kubinyi Ágoston aláírási íveket bocsátott ki. A költségek mintegy 2000 frtra vannak számítva, mely összeg közadakozás útján lenne előszerzendő. A magyar népnek történeti emlékeink iránti kegyeletét ismerve, bizton merjük remélni, hogy a 2000 frt rövid idő alatt össze fog gyűlni.

✂ (Dijmentes előadás a népszínháznál) eddig minden második hétben tartatott, jövőre azonban, a bizottmány határozata folytán, egész évben csupán négy díjmentes előadás leend, s gondoskodva lesz, hogy ezek valamely történeti szép multunkkal összefüggő alkalomra essenek. Ezzel összefüggésben megemlítjük még a következő határozatokat: A népszínházban ezentul idegen drámák nem adatnak; négy páholy idegen páholylyá fog átalakíttatni, hogy egyesek is vehessenek páholyülést; az igazgató a műsorozatot minden héten a bizottmány elé terjesztendi helybenhagyás végett; különböző helyeken társaskocsik fognak felállíttatni, melyek a közönséget a népszínházhoz szállítják; végre a télen tánczvigalmak tartatnak a népszínházban.

✂ (Egy hazatérő menekült.) Kornis Károly, jeles menekült hazánkfa Braziliából, hol az utóbbi években mint jogtanár működött, épen most van hazatérőben. Münchenben, hová már megérkezett, engedélyért folyamodott az osztrák cs. követséghez, honnan azt a választ nyerte, hogy ügyének elintézése legalább is egy hónapi határidőt veend igénybe.

✂ (Helybenhagott halálos ítélet.) A kir. tábla e napokban egy halálos ítéletet erősített meg, mely Róka-Horváth István, érsekujvári szabómester ellen hozatott. Ez azon gonosztevő, ki több hó előtt a komáromi postakocsist az őt kísérő katonával együtt meggyilkolván, a kocsit kirabolta.

✂ (Bayer Karolina protestáns nőnevelője és tápintézete) oly elismert jó hirben áll, hogy kötelességünket mulasztanók el, ha a legmelegebben nem ajánlanók a szülék figyelmébe. Ez intézetben a tanfolyam okt. 1-én veendi kezdetét, a beiratások pedig mindaddig naponkint történhetnek. Valamint eddig, ugy jövőre is adatnak az intézetben külön tanórák oly nagyobb és fölserdült kisasszonyok számára, kik akár valamely nyelvben, akár pedig bármi tudományban magukat továbbá is tökéletesíteni ohajtanák. Értesítvények (programmok) az intézetben minden nap kaphatók, sőt a tisztelt szülék kívánságára postán is elküldetnek. Az intézet helyisége Pesten, Sebestyéntér, 4-ik sz. 1. emeletben van.

✂ (Az írói segélyegylet albuma.) Az írói segélyegylet választmánya mult kedden ülést tartván, kimondá, hogy az egyelet javára kiadandó album ha lehet, még karácsonyra megjelenjék. Mintegy 24 ívet teend, s ugy az idej, mint a következő évi albumok is egy-egy kitünő hazafi vagy honleány arczképével lesznek diszítve. A választmány fölkéri az írókat e vállalat támogatására.

✂ (Színházi hírek.) Voggenhuber Vilmát nemzeti színházunkhoz visszaszerződtették. — Doppler Károly, színházunk karmestere, okt. elejétől kezdve egy bécsi színházhoz van szerződtetve. — Triebler Paulina, külföldi utjából visszatérve, az ősz folytán nemzeti szinpadunkon vendégszerepelt fog. — Stéger és Jekelfalusy is eljönnek vendég-

szerepekre; ez utóbbit hirszerint rendes taggá akarják szerződtetni. — Huber Ida külföldi vendégszereplésre készül. — Mizsei Marit kedvező feltételek alatt, a nemzeti színházhoz hívták meg.

✂ (Szörnyű tett!) A feldunasoron két nő, állítólag lopás miatt, összeveszvé, a lopással vádolt nő karján levő csecsemőjét a Dunába dobta, aztán maga is 4 éves leánykájával együtt utána ugrott. Mind a hárman belevesztek.

✂ (Csernovics Pétert) mult vasárnap Szalárdon orozva meglöttek. A távsürgöny szerint, mely erről értesít, a seb nem veszélyes, s Grosz megyei főorvos véleménye szerint három hét alatt begyógyul.

✂ (A városligeti népünnep alkalmából) a társaskocsik tulajdonosai is lehetőleg jó üzletet szerettek volna csinálni. Ezek a jó urak ugyanis nem elégedvé meg a remélhető busás jövedelemmel, melyre a népünnep napján biztos kilátásuk lehetett, folyamodtak a városi hatósághoz, hogy a viteldíjakat e napon kivételkép fölemelhessék; azonban kérelmüket a hatóság nem teljesítette.

✂ (Berzenczey László, magyar menekült,) ki magát föltétlenül feladván, Galacson elfogatott, s onnan Orsovára, pár nap mulva pedig Pesten át Bécsbe vitetett, ott töltött két havi fogsága után aug. 17-én kegyelmet nyervén, egyelőre Klagenfurt tüzetett ki lakhelyeül.

✂ (Megfűrösztött búcsúsok.) A hol búcsu van, ott az esőritkán szokott kimaradni. Az idej lipótmezei búcsút egy nappal előbbre tették; de a természet nem hagyott magán kifogni: ha a búcsút egy nappal előbbre tették, ő is előbbre tette az esőt, s csakugyan mult vasárnap délután igen sokan részesültek a fölülről jövő áldásban.

✂ (A városligeti népünnepre,) mint halljuk, körülbelöl 30,000 ember váltott jegyet; e szerint a bevétel mintegy 13,000 frtra rug. Már most tehát van pénz a városligeti tó szabályozására, s reméljük is, hogy a munka megkezdésével nem fogunk késlekedni.

✂ (Apró hírek.) Kocsis Ignác, helybeli ügyvéd, Gyöngyösről e napokban gyorskocsin utazván haza, megérkezéskor a kocsiban halva találtatott. Halálát szélhűtésnek tulajdonítják. — Valaki Pesten homoeopathiai kávéház felállításaért folyamodott. Ez valószínűleg olyan kávéház lesz, a hol igen kis adagokban mérik a kávé. — Egy szabólegény, kedvese hűtlensége miatt annyira elbusulta magát, hogy a Dunába ugrott. Kimentették. — R o c k I s t v á n gépgyárában egy napszamos lábát a gép annyira összezuzta, hogy le kellett vágni. — A pesti egyetemenél a beiratások f. hó 28-án veszik kezdetüket, s okt. 8-án záratnak be. — A magyar szőlőművelésnek becsületére válik, hogy a jó z s e f - t é r i kertészeti magánügynökség Oroszországból 300 láda magyar szőlőre kapott megrendelést. — Budán megkezdtek már a légszeszlámpák felállíttását. — Uj-Pesten e napokban a „Somlyó“-hegyhez czimzett vendéglő, két más házzal együtt leégett. — A pesti halászczeh által tervezett kut építését a haltéren már megkezdtek. A költségek mintegy 2000 frtra rugnak. — A budakeszi plébános helyébe, ki hivelivel viszálkodásban élt, a sz.-fehérvári püspök e napokban adminisztrátort nevezett ki. — Az uj-téren a fák most másodszor virágoznak. — Egy vállalkozó Budapesten hordár intézetet szándékozik felállíttani; az engedélyt már megkapta. — Pesten már javában árulják a mustot. — Pest város 1863-iki kiadásai a költségvetés szerint 1,224,000 frtra rugnak; ebből az utcák kövezésére 100,000 frt fordíttatik.

Nemzeti színház.

September 11-kén. —

Sept. 4-kén: „Férj az ajtó előtt“ és „Fortunio dala“ Offenbach Operettejei. — Sept. 5-kén először: „A házasság rokkantjai“, francziából fordította Feleki. — Sept. 6-kán: „A vindsori vig nők“ vig opera Nikolaitól. — Sept. 7-kén: „A csikós“. Szigligetitől. — Sept. 8-kán a színház zárva volt. — Sept. 9-kén „Ilka“, Doppler operája. — Sept. 10-kén: „Paul Jones“ Dumas drámája.

Először is az új drámáról kellene szólnom, de nem lehet; olyan darab ez, melynek a nemzeti színpadon adatása — szeliden szólva — az illedéki érzés arczulcsapása. Megszoktuk már, hogy a francia színművek nem épen erkölcsiségi iskolák, de legalább annyi fáradságot vesznek maguknak a szerzők, hogy a kétértelműséget és sikamlósságokat a francia szellem csillogó „illusion“-jával takargatják be, úgy a hogy; de a „Házasság rokkantjai“-ban még csak annyi fáradságra sem méltatták a jobb erkölcsöt! A meztelen trivialitás undok botrányképe az egész mű, melynek még meséjét sem lehet művelt magyar hölgyek előtt elbeszélni.

Hát „Paul Jones“ mit vétett, hogy kiásták sirjából? nem elég-e, hogy husz évvel ezelőtt rontották vele a közönség müzlsését? Azért, hogy Jó kainé, Felekyné, Tóth József, Feleky jelesül játsztak benne? de épen azért kellett volna valódi becszel bíró művet eljátszatni velök; hadd legyen teljes az élvezet.

Még egy drámai előadásunk volt e héten, a „Csikós“, a melyről már csak régiségénél fogva is tisztelettel kell szólnom, a többi estéken aztán opera és operettel táplálkozott a mi lelkünk. A „Férj az ajtó előtt“-ben azonban ismét azon rendkívüli gyönyörűségben részelteténk, hogy Szerdahelyit mint énekest bámulhattuk; és csakugyan bámulatos, hogy olyan jeles tehetség nem bir egyszersmind aunyi művészi ambícióval, hogy ne lépne föl olyan szakmában, melyben — valóban szánandó szerepet játszik.

Annál kedvesebb volt Markovics Ilka mint Bálint, és Bognár Vilma, mint Frique; csak egy kis mérsékletet ajánlanánk e jeles fiatal tehetségnek, hogy valódi művészi alakot lássunk tőle e szerepben, még pedig a legpajzánabb, a legszelebb, legszeretreméltóbb alakok egyikét.

A „Vindsori vig nők“ és „Ilka“-ban pedig Markovics Ilka és Hofbauer Zsófia játsztak és énekeltek szépen; Markovics Ilka általában hovatovább mélyebben éneklte magát a közönség tetszésébe; de nem csuda; igazán kedves színpadi jelenség

Budai népszínház.

Szept. 3-kán: „Don Caesar de Bazan“, francia dráma — Sept 4-kén: „Stern Izsák.“ — Sept. 5-kén: „Bányarém“, Vahot Imrétől. — Sept. 6-kán: „A szerelmes kántor.“ — Szept. 7-kén: „I István király“ Dobsától. — Sept. 8-kán, a színház zárva volt. — Sept 9-kén: „Dalos Pista.“

A legszebb előadás „I. István“ volt; Molnár igen szépen adta a czimszerepet; csak a hangja nem volt eléggé tiszta, azért sok helyett nem lehet érteni; annál tisztább volt Beödi hangja, de úgy látszik, szerepével nem volt egészen tisztában; Szebust adta, de csak a szavak voltak az intricus szavai, a mozdulatok azonban egy kalugyér mozdulatai voltak. Szépné ma is Szépné volt, szép színpadi alak, igazi melegség nélkül. Szerdahelyi N. pedig körül belül olyan királyné volt, a milyen mélyen az emberi phantasia nem bir alászállni. Dicséretet még csak Bi-

hari érdemel, nem azért, mert szerepét nem a legjobban tudta, hanem azért, hogy a mennyire tudta, jól adta.

Mindenfélék.

(Hírek Garibaldiról) A megsebesített s elfogott orosz-lán, Garibaldi, a spezziai hadi kikötőben tartatik fogva, szigoru őrizet alatt; még fiának, a szintén megsebesült Merottinak sem engedik meg a vele való közlekedést; csupán ifjabbik fia és veje kaptak engedélyt meglátogatására. Sebesült jobb lábán orvosi műtétet vittek véghez, a golyót még mindig nem vehették ki belőle, és nem lehetlen, hogy lábát el kellend fűrészelni. Az olasz senatusból legfőbb törvényszék alakul, s az fog Garibaldi fölött itéletet hozni.

(Wagner Richard, ismert német zeneszerző egyik új-ját) oly veszélyesen harapta meg egy kutya, hogy e miatt csaknem egész kezét le kellett vágni, mitől azonban az orvosok nagy nehezen megmentették.

(Gr. Festetics Samu) e napokban Bécsben meghalt.

(Borzasztó gyilkosság.) Egy eibenschützi gyármunkás, mivel a gyárból el akarták bocsátani, kétségbeesésében nejét és három gyermekét meggyilkolta, maga pedig a gép kerekei közé ugrott, de az visszalökte, azonban fején oly veszélyes sérülést szenvedett, hogy életben maradásához nincs remény.

(Sajátságos távsürgöny.) A „Naclwislanin“ poseni lap szerkesztősege táviratilag azt a kérdést intézte Varsóba Wielopolszkihoz: valjon igaz-e, hogy Ryll és Rzoncza, kik közelebb merényt követtek el, cylinderkalappal fejkön végeztettek ki? A nevezett lengyel lap azt hiszi, hogy rosszabb cylindert viselni, mint felakasztatni. Látni való tehát, hogy a lengyelnek sem kenyere a cylinder.

(Mészárlás) Maroszbán, Sziriában, a mohamedánok borzasztó mészárlást vittek véghez az örményeken. Vad dühöknek 70 örmény esett áldozatul, püspökükkel együtt.

(Egy hősnő) A jelenleg folyó török-montenegroi háboru alatt, Bielopavlovics mellett a montenegroiak zászlóvivője csataközben elesett. A haldokló kezéből fivére ragadja ki a zászlót, de ezt is csakhamar golyó teriti le. Most a harmadik fivér áll helyébe, azonban ő is halálosan megsebesül. A mint a bátor fiuk anyja, ki szintén jelen volt a csatában, látja, hogy utolsó fia is elesett, oda rohan, anyacsókot nyom a haldokló ajkaira, aztán kezébe ragadja a gazdátlanul maradt zászlót, s a küzdők élére áll, azon kiáltással, hogy addig ki nem bocsátja kezéből a zászlót, mig valamely unokájának kezébe nem adhatja, vagy el nem esik. — Ösanyáink közt nem egy ily hősnő találkozott, a történelem tanúsága szerint. Emlékezzünk csak a hős egri nőkre, kik Dobó várkapitány alatt diadalmasan küzdtek a törökök ellen.

(Forrongás nők között.) Baselland kantonban az egész hölgyvilág forrongásban van. Emancipatiót kívánnak, s azt követelik, hogy részt vehessenek a népszavazásokban, az örökségben egyformán osztozzanak s hogy kezök írása érvényes legyen a törvényszék előtt.

(Meghalt-e XVII. Lajos?) E kérdésre most már nem lehet határozottan felelni, miután Blanc legujabb művében a francia forradalomról, okmányokkal kétségen kívül helyezi, hogy XVI. Lajos szerencsétlen fia nem halt meg a börtönben, mint akkoriban, sőt később is általánosan hitték, hanem Simon börtönőr eltávoztával ő is tova vitetett. Azon gyermek, kit később a francia koronaörökösnek neveztek s ki a börtönben meghalt, nem volt XVII. Lajos, ki hogy tulajdonképen hová lett, mi történt vele, azt még eddig nem sikerült kideríteni.

Divattudósítás.

Négy alakból álló divatképeket vesznek ma kedves előfizetőink, és mindegyik olyan öltözéssel van rajzolva, a mely — mint reménylünk — megnyeri tetszésöket. Csak azt jegyezzük tehát meg róluk, hogy e képpel ősz elején való s é t a - és látogatási öltönyöket mutatunk be; ugyanis:

Első alak: kék és fekete csíkos tafotaruha, mely az alján fekete ivalaku csipkével van diszítve. Az őszimente fekete terno-cashemirből készült, egyszerű gombolókkal; egyszerű kucsma, keskeny sima gallér és ujjak egészítik ki ez izletes utcai öltözéket.

A második alak barna angol rips ruhát visel; a szoknya alja három sor fodorral van diszítve; e fodrok lila cashemirből állanak, s igen emelik a ruha szépségét. A derék elöl szintén lila cashemirrel van szegélyezve, valamint az ujjak is: hozzá vevén a kis fényes gombokat, igen kedves összeállítás az egész. A főkötő lila crépből készült; a sima hátrész gazdagon ki van varrva aczélgöngygyel.

A harmadik alak: Virginia szövétü ruha; a szoknya alján látható szegély a kelmébe van szöve; e ruhák alapszíne s z ű r k e, s a rajta levő diszítés barna, vörös, kék vagy lila. A derék elöl egyszerű gombokkal van diszítve, az ujjak zrinyi- vagy zekeformára vannak szabva s gombokkal diszítve; a csipkegallért elöl széles s színes szalag disziti, az ujjhajtókán csipkekezelő diszlik.

Negyedik alak: fekete alapu selyem foulard ruha, a melybe színes pettyek vannak nyomtatva; a derék egyszerű pruszlik, a könnyű ingváll finom mollból áll, az ujjak szalagcsokorral vannak diszítve. A nagy kendő a kedveit fekete beszövétt cashemir kendők egyike, a szélét két sor pálma disziti, míg a tükrön elszórt színes arabeszkek vannak elszórva. A s z ű r k e lemezkalap fekete csipkecsokorral van diszítve.

J. J. J.

Szórejtvény.

A. Flórától.

Egy őt bettűs lényt ismérek,
Boldogságot nem remélek,
Ha csak őt nem birhatom!
Összetéve két végében,
Ábrándozva, hűs enyhében
Képzetenben láthatom.

Jaj beh hosszú a vég három,
A melyben őt nem látom,
Feltűlök hát négyére,
S hozzá, az egészhez megyek,
Hogy irt, avagy mérget vegyek
Tőle szívem sebére.

Megfejtési határidő: október 13-kán.

Számrejtvény.

K. Matildtól.

II.

1. 11. 3. 11. 7. 8. Szelidségnek példányképe.
13. 12. 10. 13. 11. Tartomány ez Indiában.
4. 5. 9. 3. Sok abból nem jó ételben.
4. 2. 12. 14.) Felviditja szívünket
10. 11. 15.)
2. 7. 8. 6. 10. Megpróbált hű magyar város
1.—15. Neve csillaggal határos.

Megfejtési határidő: október 13-kán

Együttal közöljük a jelen havi dijsorsolás eredményét.

1. Boronkay-Csicséri Lila „Két élet,” regénykét kötetben Józsika Miklóstól.

2. Sternné-Pserhofer Ilka: Dalmady Győző költeményei.

3. Palocsay-Penelope Irma: Bajza Lenke legújabb beszélyei, két kötet.

4. Horváth Endréné: „Szerelem és eskü” Mészáros Istvántól.

5. Guoth Ida: „Ábránd és való,” Remellay Gusztávtól, két kötetben.

6. Ferenczy Leuke: „Sajóvölgyi népmesék” Merényi Lászlótól, két kötet.

A nyeremények — szíves üdvözllet mellett — már el vannak küldve.

A 32-dik számban közölt rejtvény értelme: Jókai Mór. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Némethi Giczey Teréz, Györffy Szerén, Palocsay Penelope Irma, Koller Matild és Julcsa, Samay István, Fischer Riza, Kaiser Gabriela, Zachariás Alajosné, Szelényi Károlyné, Büttner Lina és Julcsa, Persián Eliz, Kossa Gusztávné, Oláh Irma, Angyal-Hanekker Janka, Zvarinyi Lina, Lévy Berényi Julia, M. Luiza, Pálffy Stelcer Eliza, Kondi Julia, Guoth Ida, Viertl Aloizia, Jámor Lászlóné, Csanády Kálmánné, Poninger Laura, Szokolay Zsigmondné, NagyEmilia, Teszári Ida, Vojta Amália- b. Stachelhausen Gizella, Madarász Emma, Orosz-Nemes Amália, Fekete Sarolta, Boronkay-Csicséri Lila, Eöry Jenőné, Csicséri Mária, Mendelényi Emma, Ferenczy Lenke, Csaba Domahidy Karolin, Barcza Antalné, György Klára és Albertina, Holló Irma, Szemerey Sándorné, Jaross-Lipovniczky Nepomuczena, Bauer Karolina, Rátkay Ilka, Korbuly Mária, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Csaby Amália, Vadona Lina, Egerváry Tubolyi Emilia, Concha Károlyné, Pongrácz Julia, Pete Lányi Angela, Persián Eliz. Wolnhofer Gabrilla

A „Báthory Zsigmond“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Concha Károlyné.

TARTALOM.

Szerelem és házasság, Berecz Károlytól. — Az éji dal, Tóth Endrétől. — Mátyás király első mátkája, P. Szathmáry Károlytól. — Több énekem, Dalányi Károlytól. — A madárvilágból. — A rózsató, T. cs. Kálmántól. — Két megtért szív, Rajkai F.-tól. — Egy héttörténet. — Külföldi levél, F. G.-tól. — Gondolatszikrák. — Százszorszépek. — A irodalomtámogató vállalat. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Rejtvények. — Dijsorsolás eredménye. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbizások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Jelenhavi nagy divat képünk és: előfizetési felhívás a „Családi kör“-re.



Kiadjak Engel és Mandeló, Pesten.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

1862. évi SEPTEMBER havában.

10. dík divatkép, 31. dík rajz.

ALTER ANTAL
divat-terméből.

37-dik szám.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 14. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

dívatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|-------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | ” | ” |
| Egész évre „ | 12 | ” | ” |

Hirdetések elfogadtnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|--------------------|-------------------|-------------|----------|-----------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugot ó. | |
| 14 Vasárnap | E 14 Már. N. | E 13 Salomé | 2 G 14 Ma. | ☾ | 5 38 | 6 14 | 9 |
| 15 Hétfő | Nikodem | Nikod. | 3 Anthim. | ☾ | 5 40 | 6 13 | 10 |
| 16 Kedd | Eufem | Euph. | 4 Bab. | ☾ | 5 40 | 6 10 | 11 |
| 17 Szerda. | Kántor | Lamb. | 5 Z. E. | ☾ | 5 41 | 6 8 | 12 |
| 18 Csót. | Tamás | Titus | 6 Eud. | ☾ | 5 42 | 6 7 | 13 |
| 19 Péntek | Január | Konst. | 7 Sos. | ☾ | 5 44 | 6 4 | 14 |
| 20 Szombat | Eust. | Fausta | 8 Kisasszony | ☾ | 5 45 | 6 2 | 15 55. Sabb. |

V i d é k i t á r c z a.

Mármaros-Sziget. sept. 5. (*Eredeti levél.*) — *Reményi hangversenyei s mulatása Mármarosban.* Tisztelt Szerkesztőnő. Az ország első hegedűsét nekünk is volt szerencsénk körünkben üdvözölhetni, s gyönyörködni nem csak ország-, de Európaszerte ismert, magasztalt hegedűjátékában.

Reményi volt nálunk, az ép oly nagy művész, mint kitűnő honpolgár, ki fényes tehetségét annyiszor fordította már köz- és jótékony czélok gyámolítására. Nemes gondolkozását igen szépen jellemzi az, hogy első hangversenyét itt is jótékony czélra szentelte, a jövedelmet a helybeli leégettek s az épülő ref. egyház javára ajánlván föl.

Első hangversenyét m. hó 28-án adta. Játékaról nem írok, ugy sincs ember széles e hazában, ki azt, ha nem is tapasztalásból, legalább híreből bőségesen ne ismerné. Az előadásról tehát csupán csak annyit említek meg, hogy azt a nagyszámú közönség igen nagy lelkesedéssel fogadta, s a kitűnő művészt taps-, virágbokréta- és koszorúzappal halmozta el. Előadás után 80 teritékű lakoma rendeztetett tisztelőtére. A kettős jótékony czélra átadott tiszta jövedelem 343 frt.

A lakoma alatt szóba jött a Petőfinek tervezett országos szobor ügye is. Reményi, kit az eszme megpendítésének dicsősége illet, előadá mindazt, a mi eddig ez ügyben történt; s bár Mármarosban e czélra már régebben sikeres gyűjtés esz közöltetett, a jelen voltak minden felhívás nélkül ujlag 83 fto adakoztak össze rövid idő alatt, s azt Reményinek azonnal át is adták.

Reményi ezután pár napot a regényes vidék megszemlélésére fordított, meglátogatta a bányákat, és mindenütt legnagyobb szivességet és kitüntetését tapasztalt személye iránt.

Aug. 31-én, bár eleinte nem volt szándékában, még egy hangversenyt rendezett, hasonló lelkesedés közt, hasonló nagy közönség előtt. Kedves vendégünk, 8 napi itt mulatása után, a kies viski fürdőn át Husztra sietett, hol mult kedden volt hangversenyt rendezendő. Nem kétlem, hogy ott is a szigetihez hasonló kitüntetésben részesült. P. K.

Lengyeltóti, sept. 5. (*Eredeti levél.*) — *Rablási esetek. — Kívégzett haramia. — Veszett macskák és ebek. — Halál vesztség következtében.* A tisztelt szerkesztőség bizonyára érdekes ujdonságokat vár tőlem, s én magam is azon vagyok, hogy az olvasó, midőn jelen tudósításaimat olvassa, ha nem talál is benne egetrázó, világrendítő hírekét, de legalább ne is dobja félre mindjárt az első soroknál, mint pusztá, tényszegény szóhalmazt. Hogy mennyire érdemesek soraim az elolvasásra, azt megítélni, nem az én gondom.

A miről itt Somogyban mindenki beszél, a mi, hogy ugy mondjam, eget földet betölt, az nem egyéb, mint a közbátorság teljes hiánya a temérdek rablások következtében, melyek vi-

dékünkön, sőt egész megyénkben (hozzátehetem még Zalát és Baranyát is) mondhatni, napirenden vannak. Hogy a sok közül egy párt fölemlítsek: a mult héten tőlünk két óra távolban fekvő Sz.-Pál faluban dél tájban hét fegyveres haramia látogatta meg hivatlanul a plébánost s elvitték 300 frt készpénzét, óráját és ezüstnemeit; személyét azonban tettelegesen bántalmaktól megkímélték. Mult hó 22-én pedig a tördemiczei lelkésznek gyűlt meg velök a baja; ezenkívül Kovácsiban és Csökölben is követtek el rettentő garázdálkodásokat. Különös, hogy többnyire mindenütt a papokat meg az izraelitákat szemelik ki áldozatul, a köznépet nem bántják, hacsak ellenök nem szegül. Tegnapelőtt magasztalták föl e mákvirágok egyikét, K. Imrét, ki ellen több rendbeli rablás bizonyult be. Vajha a szomorú példa visszariasztólag hatna azokra is, kiket a törvény súlyos keze még eddig utól nem ért.

Vidékünkön veszett macskák és ebek csatangolnak, melyek a közbátorságra szintén igen veszedelmesek. A mult héten egy veszett macska Petenden és Hácson többeket megmart, kik közül többen, mire az orvos megérkezett, a „javas asszonyhoz“ fordultak orvosi segélyért. Hiába, nálunk még a kuruzolás nemes mestersége él és uralkodik. Lellén egy 18 éves juhászlegényt ezelőtt 9 héttel szintén veszett eb harapván meg, a düh most ütött ki rajta, s a szerencsétlen iszonyu szenvedések közt mult hétfőn halt meg.

De elég ennyi a szerencsétlenségekből; örvedetesb híreket majd csak akkor írok, ha lesz. S. J.

Békésről írja nekünk egyik barátunk, hogy az ottani Casinói-egylet a magyarirók segélyegylete javára 200 ft alapítványt tett, a kamatokat is jul. hó 17. Szathmáry Lajos pénztárnoknak kézbesítette. Szinte az érintett egylet igazgató választmánya továbbá a budai magyar népszínház alapítására helyben 88 ft 50 krt gyűjtván, ezen pénz Áldási Antal bizotmányi elnök által f. é. jan. 17-én nevezett czélra által is vitetett.

Kassán a következő baleset történt: Pr. helybeli polgár leányánál látogatás végett megjelent egy 18 éves barátnője; időközben pajzánságból a házi leány atyjának a szegen függő puskáját levette, s arra gyutacsot is tevén, a különben töltetlennek vélt fegyvert barátnéjára irányozva, azt agyonlövessel fenyegette, mire ez jobb kezét arcza elé tartván, lövést parancsolt. A fegyver eldurant s az egész töltés átfuródott a szerencsétlen leány kezén, több sörét arczát is érte. Mint mondják, sebe nem halálos.

Otocac és Polusic közt a zágrábból indult postakocsit e hó másodikán reggeli 5—6 óra közt, a jelentékeny katonai fedezet daczára kirabolták, mely alkalommal több sebesülés is történt.

Kis-Sink és Dridrif erdélyi helységek lakosai közt hátravillongás miatt véres összeütközés történt, mely alkalommal a dridrífiek közül egy ember agyonlövetett.

Kecskemétről a következő híreket írják: Mult hó 25-én egy vendéglőben szolgáló 20 éves leány megölte magát. Tették indokál atyját okozó halálos ágyán a szerencsétlen. Ugyanott egy elágazott tolvajbandát fedeztek föl. — Két lovas rabló a kecskeméti puszták egyikén egy tanyánál több ember jelenlétében, egy utazó özvegy asszonyt kocsijáról leszállított, s azután maguk ülven föl, a két befogott 600 frt értékű lóval sebesen elhajtottak.

Ó Pályi községben mult hó 26-án izraelita lakodalom tartott, mely tánczezel volt összekötve, E tánczban a pór nép is részt akarván venni, a izraeliták azonban nem engedték meg, mire a dolog verekedésre került, mely fél óráig tartott s mindkét részről jelentékeny sebesülések történtek.

Gyöngyösön sept. 6-án megalakult a takarékpénztár 914 részvénynyel vagyis 91,400 frttal. Ideiglenes elnökül Kovács Lászlót választották.

Vágújhelyen e napokban egy bécsi születésű bankjegyhamisítót fogtak el, kinél számos hamis 5 frtos bankjegyet s 10 krajczárosokat találtak. Eleinte azt állította, hogy Nagy-Szombat mellett az uton találta azt, s azt híven, hogy jó pénz, zsebre dugta; később azonban kisült, hogy ő egy ismeretes bankjegyhamisító, ki e miatt egyszer már 15 évi börtönre volt ítélve, de megkegyelmeztetést nyert s csak tavaly szabadult ki a váci fegyintézetből.

Gyergyó-Alfalu erdélyi helységben közelebb tűz volt, mely alkalommal borzasztó igazságszolgáltatás történt. Ugyanis a nép a három gyujtogatót tetten kapván, azok kettejét ott nyomban a tűzbe dobta, mire a harmadik megrettenve ígére, hogy mindent kivall. Ekkor másik két társát is, még életben kihuzták, s egybehangzó vallomásaikból kisült, hogy Hosszu Miklós román népevezető bérelte föl őket, minden székelly házáért, melyet felgyujtanak, 10 frtot ígérven. Hosszu mindent tagad, hanem azért börtönben ül egyik bérenczével együtt; a tűzből kihuzott gyujtogatók sebeik következtében már meghaltak, utolsó szavukkal is Hosszut átkozván.

Debreczenben Hollósy Kornelia f. hó 2-án kezdte meg vendégszereplését a „Luciá“-val, igen nagy teletzés és lelkesedés közt.

Tövisen egy korcsmáros mult hó 29-én három cigány által ki akarta kutját tisztíttatni; azonban az első, ki létrán leászott, a fenekén összerogyott; a második és harmadik, kik utána mentek, kasonlóan jártak; végre egy köműves huzta ki őket. A két utolsó életre tért, de az elsőre nézve minden segély későn érkezett. Halálát kétségkívül a kutban levő szénelnyesleg okozta.

Pécsett egy szabadságos katona puszkagolyóval vetett véget életének.

Gyula Fehérvárott két 18 éves ifjut fogtak el bankjegygyártás miatt, s egy másik egyént, ki az ezüst 5 krajczárosokat aranylemezzel vonván be, azokat mint aranyakat árulta.

Szegeden a várostanács elhatározta, hogy főreáltanodát fog felállítani. A 4-ik osztály már a jövő tanév kezdetén, az 5-ik és 6-ik a következő években egymásután fognak megnyitni.

Pozsony egyik előkelő vendéglőjében m. hó 31-én több katonatiszt ült együtt; velök szemközt polgári ruhába öltözött egyén foglalt helyett, kit felszólítottak, hogy a nagy hőség miatt nyitná ki az ablakot; ez azonban léghuzam miatt panaszkodván, a kérelmet nem teljesíté. Erre felugrik egy csendőrhadnagy s az idegen ellenzése daczára kinyitja az ablakot. Az idegen nyugodtan feláll s így szól a hadnagyhoz: „Uram, ön

hadnagy, én kapitány vagyok; itt van névjegyem, kérem az önét. Kedden ismét látjuk egymást.“ Erre bezárta az ablakot s ismét leült. A párbaj kedden végbement, s a hadnagy arczán át kardvágást kapott.

Eszék környékén Fülöp, másként Bergom vezérlete alatt rablóbanda alakult, mely garázdálkodásaival általános ijedtséget és rémületet terjeszt. Ugyane rablók azok, kik Csokonnyán kirabolták az ottani izraelita kereskedőt s agyonlőtték 18 éves leányát.

Fogarashan Haupt Frigyes kormánybiztos legényét a románok vérig vertek, azt kiabálván: „Nesze szász, mért jött az urad, mint biztos, városunkba!“ Miatha bizony az a szegény tehetne róla!

Nagy-Pestény erdélyi helységben a marhavész pusztítván, azt egy nem rég eltemetett ácsnak tulajdonították, kit boszorkánynak hittek; egy éjjel tehát kiásták holttetemét a sírból, aztán hasát vasvillával négy helyen megszúrván, arczezel lefelé fektették a koporsóba. Ekkor a sírok közül egy kutya sompolygott elő, melyet a románok a halott lelkének tartván, ijedve oldottak kerekét s hazáig meg se álltak. A sirt felbontva hagyták, s így sült ki merényletök.

Megbizások tára.

Zalapatákára, E. T. E. urhölgynek: A legszivesebben jártunk el megbizásában.

Körmendre, C. K. urhölgynek: Fogadja szives üdvözetünket s köszönetünket.

Sömjénre, B. C. urhölgynek: Igen örülünk, hogy küldeményünk örömet szerzett kegyednek.

Pápára, P. I. urhölgynek: Megjött-e már kis küldeményünk?

Unghvárra, B. Cs. L. barátnőmnek: Mikor veszem a várva várt feleletet?

Viszre, P. P. I. urhölgynek: Szives üdvözetünkkel együtt kelt utra a kis csomag.

Enkére, H. E. urhölgynek: Megérkezett már a csomag?

Magasira, S. I. urhölgynek: Kezei között van-e már küldeményünk?

Matyusházára, F. L. urhölgynek: Örömmel indítottuk utnak; birtokában van-e már?

Thordára, H. L. urhölgynek: Szives köszönet a kedves küldeményért. Várjuk az ígért tudósítást. A hibás betűkre nézve igaza van kegyednek, egy kis sajtói tévedés volt az egész.

Balászfalvára, K. T. urhölgynek: Vettük a kedves sorokat. A Józsika ünnepély tárgyában magán levelet irtam.

Beöd, H. Z. urhölgynek: Ezer szives üdvözet és köszönet a kedves, kedves küldeményért.

Lengyeltótiba, S., R. edves barátnőmnek: Az ég nincsen olyan távol, mint látszik, ott pedig az Isten lakik, a szívek hű támogatója. A kérdésekre legközelebb felelni fogok, addig vedd legforróbb üdvözetemet.

Szepsi, M. M. urhölgynek: Atadtuk az irói segélyegyletnek a két rendbeli nyereménytárgyat; a köszönetet nemes szívében találja ezért is, s az irántunk tanusított nemes részvéteért is. Özv. B. S-nőnek honleányi üdvözetünket.

Szent-Endre, K-né kedves barátnőnknek. Közelebb magánlevelet írunk, addig is boldog jó egészséget.

Galantha, K. V. urhölgynek: Átvettük és átadtuk, Fogadja honleányi üdvözetünket.

Kotaj, T. J. urhölgynek: Rögtön elintéztük. A postán késett el.

Szerkesztői nyílt levelek.

„Egy pár szó a magyar anyákhoz a tanoda megválasztását illetőleg.“ Tüzetesen kellene értekezni e tárgyról; így csak vázlat.

„Ne ragadjon el a szenvedély.“ Csinosan van írva; csak két kicsi kibát kell benne kiigazítani; az egyik az, hogy gr. K-nek I—val gyakori titkos találkozására más okot kell keresni; az, a mi a beszélyben fel van hozva, nem elég erős, ezért nem kellett olyan gyakran találkozniok, sem pedig a szobalelynak annyira megijednie. A másik pedig az, hogy miért val-

lotta be K. csak halála óráján az igazat, ezt lovagias férfinak azonnal meg kell tenni. Kiigazítás után örömmel közölnök e jó irányu művet.

Szász Bélának. Ohajtását örömmel teljesítjük.

Csepibe. T. G. kedves barátunknak. Mind a két becses cikket köszönettel vettük; de azt, mely arról értekezik, hogy mi okból szaporodtak el hazánkban a haramiák és hogyan lehetne annak véget vetni — nem lehet kiadnunk.

Lengyeltóti; S. I. kedves barátunknak. Addig is, míg időt találunk magánlevél írására, köszönet és baráti üdvözet.

„Buda elesése 1541-ben“ Közölhető.

Ifj. Kun Pálnak. Köszönettel vettük.

„Vegyes vázlatok.“ Használni fogjuk.

„Ibolyá“-nak. Köszönet. De hát a kedves tudósítások elhallgattak?

Zöldy J. urnak. Szépek, de — hölgyeké az elsőség. Egyéb tudósításait mindenkor szívesen vennők.

„A fehér, vörös és fekete emberfaj eredete.“ Közölni fogjuk.

H I R D E T É S E K.

BAYER KAROLINA

protestáns nő-növeldéje és tápintézete.

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy intézetében, a növendékek beírása mától kezdve mindennap történhetik, a tanfolyam pedig f. é. október első napján veszi kezdetét. Ezenkívül mint eddig, ugy ezen évben is adatnak az intézetben külön órák oly nagyobb és felserdült kisasszonyok számára, kik akár valamely nyelvben, akár pedig bármi tudományban magukat továbbá is tökéletesíteni ohajtanák. Értesítvények (programm) az intézetben mindennap kaphatók, sőt a tisztelt szülék kívánságára postán is elküldhetők.

Kelt Pesten, szeptember 8. 1862.

1—3

Bayer Karolina,

az intézet tulajdonosnéja.

Sebestyén-tér, 4 szám, 1-ső emelet.

Növeldei értesítés.

A növendékeknek magán finöveldémbe a jövő 186²/₃-ik tanévre beírása történnik f. évi Szeptember 29-től—Október 6-ik napjáig Pesten, Czukor-utczában, 6-ik szám alatti saját házamban, hol az intézet programja addig is mindenkor kész-szívvvel szolgáltatik ki.

Szónyi Pál.

magán fi-növeldé tulajdonos.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, szeptember 21-kén **38-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Szerelm és házasság.

Kedélyes felolvasás.

Berecz Károlytól.

(Vége.)

Szerelm után többnyire házasság szokott következni, mint napfény után boru, mint nyár után az ősz, s farsang után a böjt!

Egy orvostól hallottam, hogy a szerelm betegség, mely a lázak neméhez tartozik s melynek egyedüli gyógyszere a házasság.

A házassághoz, mint minden tánczhoz, férfi és nő szükségeltetik. A mai világban a férfiakról tudvalevő dolog, hogy sok képzelt és nem képzelt ok miatt nem igen nagy kedvök

van a házasságra, s legtöbbször csak azok házasodnak, kiknek ház nincs. A nőkről pedig az önhitt férfiak ép ellenkezőleg azt tartják, hogy már öök épen-séggel nem is akarnak férjhez menni, de férjhez szaladni, még a páratlan szépségeket sem véve ki, miután ezek sem szeretnek örökké páratlanok maradni. Anynyi igaz, hogy feleséget csakugyan könnyebb kapni, mint élettársat! De mind a mellett, könnyebb száz jó, négyes fogatot kiállítani, mint egy oly kettős házassági fogatot, mely

az élet nagy országútján minden döcögés s fenakadás nélkül átrobogjon.

Mert mi gyakran megtörténik, hogy a boldogság s jólét minden előnyei mellett is, milyenek: illő életkor, jó kedély, kölcsönös szerelm, szülői áldás, tisztességes vagyon s. a. t. a házasság még is roszul üt ki!

Egyik s fő oka ennek a többek közt az, hogy más a leány, más az asszony! A nők általában igen változékony természetűek — bocsánat! de már Virgilből így tanultuk ezt az iskolában. De legnagyobb változás még is az, midőn az imádott angyal, valóságos földi teremtményé változik át. — Ám végy el nőül oly leányt, kit tehetségei s szentesége miatt szerettél meg, ki festeni tud, mint Rafáel s úgy énekel, mint Desirée Artot, — midőn nőddé lett, már nem rajzol többé, hanem ha talán egyegy karrikaturát, melynek vonásaiban magadra ismerhetsz; s nem énekl többé a „Casta divé“t, hanem bájos hangját a szobaleánynyali perlekedésre pazarolja. Szóval — más a leány, más az asszony.

Egy régi magyar könyvben lapoztam a minap, mely a házasságról kissé éles, de igen épületes dolgokat tartalmaz, miket ily tisztos öreg urtól nem vehetvén rosz néven, ime néhány idézet:

„A házasság — ugymond — olyan akademia, melyben Isten téged a patientiára tanít; a házasság olyan, mint a háló, melybe a halak, kik kívül vannak, bemenni, s a kik benne vannak, kimenni szeretnének. V-ik Károly császár

a vásott ifjakra szokta volt mondani: bár csak feleségük volna!

„Milyen nőt kell venni? A régi bölcssek szerint: ha szépet veszsz, féltetni fogod, ha rútat, terhedre lesz; de végy nemes lelkűt, ez lesz házadban keleti gyöngy, kárbunkulus, gyémánt, gyönyörűség s mindenkor áldás.

„Themistokles kérdeztetvén, kinek szeretné adni leányát, szegény okosnak, vagy gazdag bolondnak? ezt felelé: inkább szeretem az embert pénz nélkül, mint a pénzt ember nélkül.

„Nem kell javasolnunk másnak a tengeri utat, katonai pályát és a házasságot, mert mindegyiknek vége bizonytalan.

„S valamint halat szálla nélkül, vásárt tolvaj nélkül, vén üzért gazdagság s régi csúrt egér nélkül, úgy felserdült leányt szerelem s asszonyt hiúság nélkül ritkán találhatni.“

Bocsánat e zsörtölő régi könyvnek, annál is inkább, mert egy arany szabályt is találhatni benne, nevezetesen azt, hogy: „A házasságban legkeményebb uralkodó a nyájasság, gyöngédség. A kemény szél eloltja a tüzet, a zuhogó patak elmosza a partot — szelidséggel nyergelik meg a szilaj paripát.“ . .

Egy férfi 20 évig szeretett egy nőt, hozzá járt minden este, végre e nő özvegy lett. — No most boldog vagy, mondák barátai, elveheted. — Isten örizz. válaszolt, hát hol töltsem ezután estéimet?

Hogy ily kicsinyes szempontok határoznak gyakran a házasság dolgában, erre nézve magam is több példát idézhetnék. Ismertem egy pesti ügyvédet, ki, mert szobáját kirabolták, hirtelen megnősült: házörzöt vett feleségében. Az ilyen feleség mellé azonban még feleségörző is szükségeltetik.

Vannak, kik csupán kedvesök szép szemeiért nősülnek meg. Az ilyen férfi azonban azt hiszi, hogy kötelezettsége alól fel van oldva, mihelyt neje szép szemeinek fénye veszni kezd. Szerelme nem éli túl neje szépségét. A házasság tüzhelyétől elrepülő szerelmet pedig sem eskü, sem egyházi áldás nem tarthatja vissza. Az ily beteg szerelmet még a szliácsi fürdő sem gyógyíthatja ki többé!

S minthogy Adám apánktól kezdve, ki egy almáért eladta volt a paradicsomot, az egész világ csupa üzlet, nézzük, a házasság üzletében mit kíván a nő, jövődöbéli férjétől:

Legyen fiatal, legyen szöke vagy barna, szeretetreméltó, jótermetű, jó tánczos, szellemdús, gazdag, de mindennek fölött nyulánk.

(A szerelmesek s házasulandók törvénykönyvében a kövérség, nőknél szerencsétlenség; férfiaknál megbocsáthatlan bűn.) Ismertem egy falusi kisasszonyt, ki ily-nemű követelésekhez még azt is oda tette, hogy csak olyanhoz megy férjhez, kinek sveizereija van — a kis hamis, nagyon szerette a tarka boczikat!

S most halljuk a másik félt is. A férfi igényei, saját egyénisége s helyzetéhez képest igen különbözők. Egy

jó barátom a többek közt, következő körmönfont tételeke állítá fel e tekintetben:

Pénze legyen, de ne legyen gazdag.

Kaczer legyen, de ne kicsapongó.

Jó családból való, de ne legyen családja.

Legyen szép, de a szépet ne szeresse.

Mivelt, de ne túlmivelt.

Önként értetődik, hogy az efféle igényekből mindenik fél sokat enged idő folytán, sőt gyakran az is megtörténik, hogy feltétlenül kötöttik meg az alku.

S valamint a politikai világban az európai nagy kérdések a diplomatika conressusán döntetnek el, ugy a házasság nagy kérdésében is, mely természeténél fogva inkább volna ugyan békés szerződés, de melyből sokszor 30 éves háboru is szövö ki magát — szintén a nagy hatalmak követeit látjuk mintegy képviselve. Például ott van az angol követ, ki előre ügyesen kiszámítja, hogy ha a status-quo föntartatik, mi haszon fog ebből eredni; ott a francia, ki arról ábrándozik, hogy mi dicsőséget s ragyogást fog árasztani a nő a bálókban, az estélyeken, a páholyban sat.; ott az orosz követ, ki a területnagobbítást s hatalomkiterjedést veszi számba; ott van végre egy más nagyhatalom képviselője, ki a költségvetést kalkulálja, miből elvégre is, mint rendesen, még több deficit sül ki.

Annyi bizonyos, hogy a férfiak általában több megfontolással lépnek a családi életbe, mint a nők. Sokszor egy pár jó tánczos láb is — melyeken pedig gyakran még sarkantyú sincs — betánczolja magát a férjhez menendő nő szívébe. Pedig a nőnek neve, öröme, boldogsága, egész jövője, — mindene attól függ, ki lesz a férje?

A kis leányt, ki jövődöbelijét nem szereti, rendesen azzal biztatják, hogy majd szerelmes lesz az esküvő után — ez igaz, de nem férjébe, hanem a házi barátba. Szabad legyen e pontot kissé bővebben egy kis verssel illusztrálnom:

Alig volt tizenhat éves,
S férjhez ment az istenadta,
Férjhez ment csak úgy — szokásból,
Épen mint az édes anyja!

Örült nászi ruhájának,
Vigan ülte lakodalját,
Mindenki boldognak hitte,
Épen mint az édes anyját!

Egy év eltelt jött a másik,
Egyre gyúlt a baj a háznál,
Gyermek is sirt a bolcsőben,
Épen mint édes anyjánál!

Férje ura is mogorvább
S hidegebb lett napról napra,
Panaszolá fünek, fának,
Épen mint az édes anyja!

Vigasztalta magát később,
Akadt is, ki vigasztalja,
S piros, kövér asszonyság lett,
Épen mint az édes anyja!

Kik hosszas előkészületeket tesznek a házassághoz, s arra kedvező időt s körülményeket várnak, ritkán jutnak célhoz. A ki vízbe akar ugrani, gyorsan ugorjék bele, különben elmegy kedve a vízbeugrástól. Ha őseink a hajdani zimankós időkben, a nősülésre alkalmas idők s körülmények után vártak volna, már rég kihalt volna nemzetünk.

A korkülönbség a házas felek közt inkább csak látványos, lényeges azonban ott, hol a nő korosabb, mint a férfi, míg ellenkezőleg semmi baj, csak a fiatalabb nő alkalmazni tudja magát idősb férjéhez. Azt mondja Dudevant asszony (Sand): hogy egy 24 éves nő, épen két annyi idős, mint egy hasonló koru férfi.

A házasságnál a vagyont illetőleg, a régi görögöknél szokásban volt, hogy a szegény és szellemdus, gazdaggal lépjen házasságra; az egyik ész, a másik pénzt vigyen a házhoz — szóval az észbirtokos és földbirtokos közt nincs mesalliance. Nálunk a házasságnál a vagyoni, de különösen a születési aristocratiát tekintve, még igen hátra vagyunk s e részben legalább is birunk oly aristokratikus fogalmakkal, mint azon haldokló francia grófné, ki, midőn másvilági útjára indult, rendkívüli nyugodtsága miatt kérdeztetvén, azt felelé: nyugodt vagyok, mert hiszem, hogy az ég tudni fogja, egy rangombeli nő iránt mivel tartozik.

Még egy kis összehasonlítást!

A francia nő számításból, az angol szokásból, a magyar — szerelemből megy férjhez. Természetes, hogy e szabály sincs kivétel nélkül! — A francia nő a mézes heteken át, az angol a sirig, a magyar, a mig férje megérdemli, szeret. A francia nő tánczvizgalomba, az angol egyházba, a magyar éléskamarába vezeti nevelésből hazatért leányát. A francia nő izléssel, az angol izléstele nélkül, a magyar magyarosan öltözik. — A francia nő felsőbbségét nyelve, az angolét esze, a magyar nőét szive biztosítja. — A francia nő szellemdús, az angol értelmes s a magyar mindenek fölött honleány!..

A házasságokról hajdan azt mondták, hogy égben köttetnek; ez igaz lehetett valaha, de most már úgy látjuk, hogy az ujságlapok hirdetéseiben is köttetnek. S ha valami bántó s gúnyoros volt felolvasásomban, ez csak is azon ferde házasságokat illeti, melyek fájdalom! napjainkban nem ritkák!

Jól tudom én, hogy nincs több oly boldogság a világon, mint melyet egy boldog, mosolygó arcz nyújt, mely hazatértünkör üdvözöl; s hogy mi sem pótolhatja ki a női gyöngédséget, szeretetet s ragaszkodást! Barátaink, testvéreink elhagyhatnak, kortársaink elfeledhetnek, félreismerhetnek, de egy szerető feleség, szerető anya soha! A nőt, ki környezetének mindene, ki elmondhatja, hogy a mi boldogság van körömben, az mind az én művem, — nálamnál senki sem tiszteli jobban. Ezért a házasságot is, melyet olyan földnek tartok, hol imádott nemzetem élőfája legin-

kább izmosulhat, politikai hitvallásunk egyik főágazatának kívánám tekintetni, s ha hatalmamban állana, a nemzet nevében követelném, hogy ifjaink nősüljenek!

VÉRZŐ SZOBOR

SZELESTEY LÁSZLÓTÓL.

Sötét éj van köröskörül,
Sötét éjben sötét szobor,
Köd és homály rá nehezül:
Alélt nagyság, fásult nyomor.

Néma vádja az időnek,
Egykor a föld büszkesége,
Sugara a nap szemének —
S vége volna-e hát — vége?

Egykor vulkán volt az éjben,
Megimádták fénye végett,
Másokért forgott veszélyben,
Eloltották — mégis égett.

Megrúzkodtatá a földet
Szívének egy dobbanása:
Volt az egyház ékessége,
Volt a harczok óriása...

És most... ott áll mozdulatlan,
Némán, hűtlen, elhagyatva:
Keze zsibbadt, arca halvány,
Koszortója szétszakgatva.

Szeme forog, agya gondol,
Merev testén rut foszlányok,
Szive vérzik nehéz gondtól,
Eszméi vad oroszlányok.

És fölötte száll az idő
Nehéz, sötét fellegével,
Agyára uj álmokat sző
A kinok uj seregével.

S jönnek mennek körülötto —
Mint fekete hollósereg —
Hiu göggel, merész vágygyal
Sötét napok, gyászemberek.

Egyet eldönt hiúsága,
Másik rabja öngyának,
Árnyéktalan ág emez, mind
Élne még — de csak magának!

Tehetetlen erejében,
Önvérével táplálkozik,
Hol túrni kell: — tenni akar,
Hol tenni kell: — imádkozik.

És a szobor áll sötéten,
Nagy emléke nagy időnek:
Művészet, fény van e képen,
Kincs a teremtő erőnek.

Mint egy világ óriása,
Félig ébren, félig alva,
Mintha szólna sóhajttása:
„Ez a század meg van halva...”

A rétfalvai rektor emlékirataiból.

Elbeszélés,

Gondos szülék épülésére írta :

Vértesi Arnold.

I.

Bizony szemrevaló szép leány volt a mi öreg, tiszteletes urunk Lidije. Olyan kezei voltak, mint akármicsoda nagyuri kisasszonynak. Biz azok nem koptak a munkában. Nem is használta egyébre, mint hogy a könyvet fogta vele.

Olvasott egész nap. Szent Isten! én azt hiszem, többet tudott, mint maga az öreg tiszteletes ur.

Miatta ugyan felfordulhatott az egész belső gazdaság. Hanem hát az öreg tiszteletes is olyan rendetlen volt, hogy hagyta ezt a gyereket kényére heverni.

Nem is volt az egyéb heverésnél. Elég a lánynak, ha az imádságos könyvből tud olvasni. Elég bizony.

Tudom, ha élt volna az anyja, nem engedte volna, hogy ilyen munkakerülő legyen. Majd is küldötte volna a kis libák után s ugyancsak megfogatta volna szépséges kis kezeivel a mosóteknőt.

Aztán ha még istenfélő könyveket olvasgatott volna, a milyen az én bibliotékámban is nagyon: lelki kincstár, vagyis az esztendőnek minden vasárnapjaira szabatódott erkölcsi prédikációk.

De bezzeg nem azt olvasta, hanem szerelmes históriákat, melyeket románoknak neveznek s melyeknek olvasása nekünk szigorúan tiltatott az iskolákban. A ki rajta kaptatott, két napig be volt zárva s nem kapott ebédet.

No én ugyan nem olvastam soha egyet sem.

Még most is borzadok, ha elgondolom, hogy mennyi könyvet kiolvasott az a Lidi. Minden két hétben hoztak neki egy csomót a városból.

Azért is volt olyan kevély. Rám se nézett, pedig mondhatom, hogy nem voltam utolsó legény, kivált abban a vöröszegésű kék dolmányban. Olyan fényes volt a gombja, mint a tükör; minden reggel vasporral tisztítottam.

Ha köszöntem neki, hogy „jó reggelt kívánok Lidi kisasszony, szép időnk van,“ hát úgy fogadta köszöntésemet, mint valami grófkisasszony.

Szelid volt az istenadta, nem mondhatnám, hogy bántott volna akár engem, akár másvalakit, a koldusokat meg behívta az utcáról is, s a kenyér mellé még karajczárt is adott nekik mindig, pedig néha maga is szükiben volt a pénznek. Hanem én nem szenvedhettem azért, mert olyan urias volt.

Ha valami mulatságot csaptunk a faluban, meg se mertük őt hívni. Nem közénk való volt no.

Olyan inczifinczi, vékony, gyenge volt, majd hogy a szél el nem fújta. Ha úgy egyszer közénk került volna s valami csárdásban amugy istenigazában megráztuk volna, mindjárt szörnyet halt volna.

Az igaz, hogy még nem volt tizenhat éves sem egészen; hanem hát a molnárék Julcsája se volt még tizenhat éves, mégis olyan tenyeres- talpas, derék magyar lány volt, hogy bizony sok legényt földhöz vágott volna.

Nekem ugyan nem volt gusztusomra való leány a tiszteletes ur Lidije, hanem méltóságos gróf urunk azt mondta, hogy ő soha életében nem látott ilyen szép leányt.

Ezt a gróf komornyikja beszélte el nekem. Igen jó pajtásom volt, sokszor megkínált azokból a drága fain borokból.

Már akkor láttam, hogy nagyramenendő fiatal ember. Azóta kasznár lett belőle.

Elbeszélte nekem azt is, hogy a méltóságos gróf, mint afféle nőtlen fiatal ember, szeret a szép lányok körül forgolódni, s hogy bizony már egy kicsit ólálkodik is Lidike körül, mert ő méltósága, tisztelettel legyen mondva, nagy kópé.

II.

Ő méltósága csakugyan elment vizitbe a tiszteletes urhoz. Láttam, mikor a kastélyból tiszteletes uram háza felé tartott.

Ugyancsak gavallérosan fel volt öltözve, mintha bizony valami gróf kisasszonyhoz menne.

Sokáig ott maradt. Mi addig a komornyik ural huszon-egyet játszottunk. A gazember elnyerte két pengő forintomat.

Másnap a tiszteletes ur a kastélyba volt ebédre híva. Azt gondoltam, hogy a Lidit is elviszi magával, de biz az otthon maradt.

A kastélyban több vendég is volt, mind méltóságos urak. De a mi méltóságos urunk a helyett, hogy ebéd fölött a többi méltóságos urakkal beszélgetett volna, folyvást csak a tiszteletes ural beszélgetett.

Ezt is a gróf komornyikjától tudom, a ki jóízűt nevetett, mikor ezt elbeszélte, s hozzátette megint, hogy ő méltósága, tisztelettel legyen mondva, nagy kópé.

Nem is ivott az ebédnél, csak egy kis vizes bort, olyan mértékletes volt; hanem mikor aztán elment a tiszteletes ur, akkor ő méltósága uri szokása szerint fölrakta lábait az asztalra, s ivott annyit, mint egy vízi bika.

Bizony nincs is jobb a jó bornál.

Az a mi méltóságos urunk nem volt okos ur, hogy úgy tartóztatta magát az ivástól. No ha én gróf lettem volna, nem szégyeltem volna inni egy falusi pap előtt, de még a lánya előtt sem ám. Hanem hát ez a mi méltóságos urunk úgy bánt a tiszteletes uram Lidijével, mint valami herczegkisasszonynyal.

Elpusztította miatta az egész kertet; a legszebb virágokat mind neki küldte. A könyveket is szüntelen hordozni kellett a komornyik urnak.

Maga a gróf eleinte nem valami nagyon gyakran járt át, akkor is alig szólt egypár szót Lidikéhez, s komolyan beszélgetett a tiszteletes ural a mezei gazdaságról, politikáról és külső országokról.

A komornyik ur azt mondja, hogy így kell szoktatni az embereket. Érti már ő méltósága jól ezt a mesterséget, mert tisztelettel legyen mondva, fiatal létére is vén róka.

Azt érdemes volt megnézni, hogy mit csinált a templomban. Minden vasárnap eljött, s oly ájtatosan viselte magát ott, mint valami parasztember. Én soha nem láttam ilyen istenfélő grófot.

El sem késett soha az istenitiszteletről.

A komornyikjának is mindig el kellett menni. Ilyen istenfélő uraság meg se szenvedett volna vallástalan cselédet.

Istenitisztelet után otthon aztán nagyokat ásitott ő méltósága, kaczagott és néha kegyesen kérdezé komornyikját:

— Unatkoztál ugy-e, vén gazember?

Uj orgonát is csináltatott ő méltósága a templomba, a mit az ekklézsia nevében deputációval szépen megköszöntünk. Én voltam a deputációnak szószólója.

Ő méltósága kegyesen felelt szavaimra, hosszasán beszélt a vallásosság, közérkölciség és népnevelés fontosságáról. Oly okos és oly komoly volt, mint egy superintendens. Én bámultam komolyságát és tudományosságát.

A komornyik ur azt mondja, hogy mikor a deputáció eljött, a gróf hanyat vágta magát, kaczagott és bolond volt egész nap.

Annyi bizonyos, hogy a gróf derék, nyájas és leereszkedő ur volt. A tiszteletes urral úgy volt, mintha csak fia lett volna.

Gyakran ott ebédelt nála, a mit teljességgel nem tudok megérteni. Hogyan ebédelhet olyan nagy ur a szegény tiszteletes házában? Hiszen otthon bizony jobbat ehetik. Furcsák azok a nagy urak!

Utoljára már annyira ment a nagy barátság, hogy a gróf nemcsak mindennap meglátogatta az ő kedves, tiszteletes bátyját, hanem eljött egy nap kétszer is.

Az egész nyarat falunkban töltötte a méltóságos ur. Azt mondta, többet ér minden fürdönél ez a csendes falusi élet s a mezei gazdálkodás.

No én nem tudom, mit nevezett mezei gazdálkodásnak. Nappal a tiszteletes urnál ült, éjjel aludt.

III.

Egy kissé szemet szurt, hogy a méltóságos gróf oly sokat jár a tiszteletesekhez. Mondogatták is, hogy bizony nem jóban töri fejét. Nem jár ilyen fiatal ur a házhoz az öreg pap végett.

A tiszteletes ur gazdasszonya nagy titokban suttogetta, hogy akárki meglássa, Lidi kisasszonyból még grófné lesz. De nem is hiába olvasta ám azt a sok szép könyvet!

No hiszen beszélt összevissza sokat a tiszteletes ur gazdasszonya, hogy milyen gyönyörű pár lesz Lidikéből meg abból az eszemadta szép fiatal grófból. Be is illik igazán grófnénak. Olyan ártatlan, olyan gyenge, akárcsak a harmat.

Persze hogy pletykáztak sokat az emberek.

Hanem én, a ki a nép nevelése végett vagyok e helységben tanító, én nem akarok semmit sem pletykázni.

Hiszen el tudnám mondani én, mit láttam, mikor egyszer este a pinczéből hazajöttem. Nem voltam én részeg; csak az én jó pajtásom, a komornyik ur lett részeg. Azt saroglyán viték haza.

El tudnám mondani, de én nem szoktam pletykázni. Nem törődöm a más ember dolgával.

Pedig hallottam jól, hogy suttogettak késő este a tiszteletes ur kertjében. Ott jöttem el a garád mellett.

Látni nem láttam őket, mert sötét volt, de azért megismertem. Nem vagyok én olyan ember, hogy ha egy kis bort iszom, mindjárt elveszteném az eszemet.

Megismertem én őket. Ketten voltak. Azt is jól hallottam, hogy csókolóztak. De én nem szoktam elbeszélni, a mit látok; nem bizony.

Én ugyan el nem mondom, hogy ki volt ott késő este a tiszteletes ur kertjében, pedig hallottam, hogy milyen szerelmesen suttogett:

— Lidikém, édes kis angyalom, szép kis menyasszonyom!

Menyasszonya! úgy mondta, hogy menyasszonya! No ezen ám igazán csodálkoztam egész éjjel. Sehogy se fért a fejembe ez a furcsaság.

Másnap meg is kérdeztem az én jó barátomat, a komornyikot, ha valjon igazán menyasszonya-e a tiszteletes ur Lidikéje ő méltóságának? A komornyik nevetett, s azt mondta, hogy tökfílkó vagyok, nem értek az uri szokásokhoz.

Nem értek hozzá? De hiszen van ám jó fülem! Hallottam azt is, mikor a kis Lidi olyan szépen, szeliden mondta:

— Kedves Henrik!

Ez a keresztnéve ő méltóságának.

És csak úgy per tu beszéltek egymással. Hallgatóztam, a

hogy lehetett, kinyitottam a szájamat is; azt mondják, akkor jobban hall az ember.

Ő méltósága olyan cifrán beszélt, hogy én nem tudnám utána elmondani. Arról beszélt, hogy családja miatt még egy kis ideig titkolnia kell szerelmét, azért kívánja, hogy hallgassanak még Lidike atyja előtt is: hanem ő méltósága le fogja győzni az akadályokat, s esküszik az egy élő Istenre, nemesi becsületére, s mindenre, a mi szent, hogy Lidike egy félév alatt az ő kedves felesége lesz Isten és a világ előtt.

Lidike, daczára annak, hogy annyi könyvet összeolvasott, oly együgyű volt, hogy ezt elhitte. Én semmi könyvet sem olvastam, mégse hittem el.

Sok mindenféle bolondságot összebeszéltek még, mint afféle fiatalok szokták. S közbe-közbe egy-egy csók csattanását hallottam ki a lugasból.

Gondolom, a tiszteletes ur sem azért csinálta azt a lugast kertjében, hogy ott majd a leányát csókolgassák, míg ő odabent a házban csendesen alszik.

Aludt biz az szegény.

(Vége köv.)

EGY IFJU LEÁNY EMLÉKKÖNYVÉBE

LOSONCZY LÁSZLÓTÓL.

Nem ismered te még ezt a világot,
Fel szokta kapni az értéktelent.
Oly hirtelen, mint könnyű pelyhet a szél,
Mig a nemes ércz hever ide lent.

Nézd, mint lebeg, főlebb-főlebb emelve,
A széllel-bélelt szappanbuborék;
S mig a gyémánt elásva van: ragyogva
A hullócsillag ott fenn hányszor ég!

Te még se kívánj ekként tündökölni,
Fogadd tanácsom, egyre intlek én:
Mig fent lebeg más hitvány buborékként,
Légy drága gyöngy a tenger fenekén.

A madárvilágból.

(Folytatás.)

Repülők.

Valamennyi szárnyasok közt legtöbb keccsel bír a galamb. Ezekkel legszívesebben játszadoznak a gyermekek, főleg a leányok, kik maguk is hasonlóak a galambokhoz, s minden tiszta kebel örömet lel bennök. A hidegvérű, stoikus rómaiak is kedvelék a galambokat. Plinius roppant összegeket emlit, melyeket kortársai ez állatokra költének. Valódi galambtoronyokkal bírának, s némelyik kedvenc galamb több száz denárral lön fizetve. Ugy látszik azonban, hogy a rómaiak ezt inkább a divat szenvedélyéből, mint a galambok iránti vonzalomtól tevék.

A galamb egész élte és léte nem egyéb egy szerelmi költeménynél. Ők szemérmetesek, szelidek, gyanut nem ismerők, szerelmesek, mindenekelőtt pedig jámbor madarak. „Álnokság nélkül, mint a galamb!” — mondja a szent irás. Álnokság s harag nélkül, mindent türve, még a halált is, a fájdalom egy kiáltása nélkül; — mely más állat volna hozzá hasonló! A régiek hite szerint egyedül a galambnak nincsen

epéje, és száz nép- és szerelemdalokban hangzik ártatlansága dicsőítése. Mily szép képet birunk Noah békehozó galambjában, mely a zajló hullámok fölött lebegve, a kibékülés olajágát hozza, a földgömb új reményét magában rejtő bárkába!

Igen, a galamb szép s kedves egy madár. Az emberhez simuló, s mégis szabad; öltönye tiszta, színe bájos, gyakran fénylő; minden mozdulata csinos, röptében s szálltában életvidám. Egyik negédes fejkötőt visel, a másik vendéghaját, gallért vagy szalagot; — amaz dobol, ez kaczag, ismét más kerékbe köríti farkát. Mily keccsel lépdél ott a rojtos lábacska a fehér homokban, mily kíváncsian jártatja körül pirosuló szemeit, mily szerelemvágólag hangzik csábító gurulása! Kisdedeiről is szorgosan gondoskodik a galamb, számukra minden egyes szemet összenyom, s ha a félnék madárka először hagyja oda a fészket, gondosan körülröpdési s aggodalmasan őrzi. — Gyakran áldozatul esik szeretetének, nem nézhetjük mély szánalom nélkül, midőn e hú állatok tűzveszély alkalmával a füst és lángok közé csapva, kétségbeesve röpdösik körül a galambházat, míg a láng szárnyaikat perzselve, a tüzes örvénybe nem hullnak.

A galamb röpte szép és sebes, minden madarak közt legsebesebben röpül, s ez egyetlen védszere a rabló kánya üldözése ellen. Ha ez az emberi szem által még kivehetlenül, az udvar fölött lebeg, a galamb már megpillantá őt, s ha az elrejtődés lehetetlen, az egész galambsereg sűrű kört képezve a légbe száll, — mindig gyorsabban forog a kör, megzavarandó a rablót. Most lecsap ez, de prédáját eltéveszti, s végre több hasztalan kísérlet után szégyenülve távozni kénytelen. Kiszámított, hogy a galamb 10 percz alatt három órányira halad, s e gyors röpténél fogva a galamb már az ókorban gyors hirozóul használtatott. —

A s z o m s z é d o k.

A háziszárnyasok mellett még egy madárcsoportra akadunk, mely a nélkül, hogy az ember szolgálatára adná magát, mégis mindig közelében él. Ők ugyszólván az emberi lakok szabadosai s e különös állásban a többi madársereghez átmenetet képeznek. Ez osztályba szorosán véve ugyan csak a gólya és a fecske tartoznék, míg a veréb csak tolakodó nomádnak tekintendő, ki addig türetik, míg a vendégszeretettel vissza nem él.

Azonban tágasb értelemben mindhárom az ember kíséretéhez tartozik, kivel régtől fogva barátságos viszonyban áll. Sőt e viszonyba némi vallásosság is vegyült, mert az ember e szárnyas gyarmatosokat őrző s intő házszelemeknek tekintvén, róluk gondoskodott s őket tisztelé.

A g ó l y a.

Ez nemesebb származásu, mint a fecske, magas születésü, mint a néptalány mondja; háztetőkön emelkedik hatalmas fészke. Néha azonban szomszéd fákön is építi lakát, mert magas helyre van szüksége, hogy rétek, mezők s mocsárokból álló területét szabadon áttekinthesse.

Nagy öröm van a nép közt, ha az első márcziusi szelekkel falujában visszatér a gólya. Mint hú s régtől várt barát dalokkal s vig kiáltásokkal üdvözöltetik, — a falu öregei ismerik őt, mint ifjukoruk társát, a gyermekeket pedig a tavasz közeledtéről biztosítja. — E madár magaviselete, modora s életmódja már az ókorban csodaszerűnek tekintetett, a 17-dik században jelent meg az „Encomium ciconiae“ s bizonyos, hogy a gólya háborui s röpte, kedélyessége s furfangossága, szerelme s háladatossága a legszebb költői műre szolgált anyagot.

A gólya: törzsanya, orvos, bíró, s jósló.

Már alakja is jellemző s kitünő. A derék és test magas lábokon, melyeken bagarja csizmák piroszlani látszanak, hintázza magát. Testét fekete szegélyü fehér utiköntös fedi; farka rövid és suta, annál hosszabb s karcsúbb azonban a nyak, mely „nyugodt méltósággal“ viseli a különös kifejezésü főt. A magas homlokhoz simul a finom tollazat, a szem tekintete világos s komoly, de mégis némi tréfás ravaszság is sugárzik ki belőle a hosszú csőr hegyesre nyulik s egyszersmind hatalmas fegyverül szolgál. Járása, tartása s modora pedantikus pathost tüntetnek elő, mely szúrókard, magas sarku cipő s menuett re emlékeztet. A gólya rokokó alak, származására nézve pedig hollandinak látszik.

Hallgatag elmélkedésbe merülve, feszesen s méltósággal lépdél a réteken, minden lépésnél magasra emeli harisnyás lábát, azt minden illetlen függelékől őrzendő, míg nyakát s fejét neveltségü ünnepélyességgel ingaként mozgatja. Így halad him s nőtény, mint bölcselkedő peripatetikusok, míg egyik vagy másik a kövér, rugdalódzó békát megpillantja, s a szerencsétlent hegyes csőrével átszúrván, torka mélyébe temeti. A másik fejét emeli s illedelmesen bókol. Kényelmes, zajlatlan vadászat ez. Semmi sem zavarja őket, kivévén, ha kíváncsi néző közeledik, vagy valami rendkívülit megpillantnak; — ekkor megállnak, az egyik lábat a has alá rejtik, míg a nyakat figyelve kinyújtják s szemüket a tárgyra függesztik. Ez állásban, mely minden furcsasága mellett méltóságteljes, — több perczen át mozdulatlanul maradnak, automatyszerű komolysággal, míg meggyőződtek, hogy veszély nélkül tovább folytathatják a vadászatot, vagy bölcs elővigyázat menekülést parancsol. Midőn a légbe akarnak szállni, előbb egy pár ügyetlen ugrást tesznek, majd szárnyaikkal nehézkesen csapdosnak, lábaikat evezőkként hátrafelé kinyújtják, s az ingadozó tömeg csak nehezen emelkedik. Egy rúgással azonban, mintha a mankót rögtön eldobta volna, magasra emelkedik és pompás vonalokban s körökben fejt ki a meglepett szem előtt magasztos röptének gyönyörű látványát. Gyakran hosszabb ideig s nagy távolságra szárnycsapás s rugás nélkül lebeg a magasban, míg végre csigavonalokban ereszkedik le fészkére, hol éhes kisdedei kerepelve üdvözlök.

Most a gólya házikörébe lépünk, s itt azonnal ama patriarchalis szervezettel s emberi móddal találkozunk, mely őt mindenkor a csodálkozás tárgyává tevé. Ő mindenekelőtt hú s gondos férj, azonban a házi kormány vezetésében erélyt, sőt szenvedélyt tanusít. A gólya, hasonlóan a nomád pásztorcsaládokhoz, kiindul előre, új legelőt keresendő, azt feltalálva pedig visszatér s családját az új lakhelyre vezeti. Régi fészket mindig föltalálja s ha abba házaspárjával visszatér, először is annak javításához fog. Ezzel birtokát elfoglalja, lakát fölszereli s a szülők gondjai jogukba lépnek. De a házi béke nem marad mindig zavartalan. Irigység, szerelemföltés, árulás s erőszak a gólya éltét is keserítik. Gyakran fehérfekete bitorló tör birodalmába; gyakran közeledik párjához más, szerelemvágó kérő. Akkor dühös háború támad. A ház ura már távolról pillantá meg vetélytársát, és sebes röpettel haza siet, lakát s élte párját védendő. Végre oda ér, de a merész kérő nyomban követi őt. A gólya sziszegve fölfelé irányozza csőrét, ellenét bevarandó; egyszersmind zúzó csapásra emeli szárnyait. De a támadás sem gyengébb a védelemnél. A két ellen csőrével nyakát, mellét átszúrja, egymásnak dühösen fölebb szállnak, a szárnyak recsegve csapdosnak, vad kerepelés hangzik a légben, mély szúrás által megsebesülve, hátrál az egyik, de a másik lihegve követi s a távolban eltűnnek. De a csatának nincs vége; megállva új dühvel folytatják azt. Harczolva ismét a fészekhez közelednek, — akkor a nőtény hangosan kezd kerepelni,

férjét bátorítandó. Ezt hallva, új erővel támadja ellenét, még egy pár dühös vágás, s az ellen legyőzve a földre zuhan. A harc győztesen végződött, ház s udvar jövőre biztosítvák, s a győztes gólyát hőskint magasztalja családja. Ha néha a nőstény hűtlen lesz, éltevel lakol. A megcsalt férj kerepelésére egész serege a gólyáknak gyűl össze, hogy a merényt lássák s büntessék.

Különben a gólya türelmes jellemű, s megengedi, hogy fészke körül fecske s veréb telepedjék le. A gólya általában több vonzalommal bír a családi élethez, mint bármely más madár. Ő, mint mondók, örökös s minden szigora mellett szerető családanya, ép oly jó gyermekei, mint hálás szülői s jótevői iránt. Azért a gólya minden időben mint a „jambor madár“ tiszteltetett, azért állítják föl őt a régi meseírók is a házas erény mintaképeül, s maga Aristophanes is örökíté hű szerelmét.

Főleg e részben többet fölhozni, csak azt említem még, hogy a gólya gyermekszeretete az emberek gyermekeire is terjed. Sőt tisztelik s üdvözlük őt mint azon kedves hirmondót, ki az újszülött fivéreket s nővéreket hozza, s a bölcsőbe fekteti. — Háztartásának egyik dísz a tisztaság is, ez úgy szólván nemzeti jellemében rejlik, s nála annál szükségesebb, mert öltönyét minden piszok csufítja. Csőrét fésűnek s kefének használja, s folyvást majd akabáton, majd az ingen, majd a harisnyán van valami tisztogatni s egyengetni való.

E tisztogatás pedig nemcsak látszat. Gyakran fürdik s a csőrt tisztogatási buzgalmában belsőleg is használja. A csőrfeckendő gólyaeszme. Azért az állatmesékben joggal neki jut az orvos s főbész szerepe.

Világos, hogy a gólya az emberi lét s cselekvényekkel némi rokonságot tanúsít, s épen azért csatlakozik ő az emberhez, az ember meg hozzá. Otthonosan sétál a földmivelő kertjében s udvarában, sőt tengeri városokban a legélénkebb uczákon lassan lépdelve halad. De minden simulása s szelidsége mellett tekintélyét fentartja, szabadságáról le nem mond, sőt némi felsőbbiséget is gyakorol.

A mily könnyen szelidíthető a gólya, oly nagy a gyűlölet, melyet a szabad gólya az ily fogoly ellen táplál. Bizonyos, hogy néha a gólyák egész serege rohanja meg s öli le a rab-szolgát. Végre említenünk kell a gólyák nagy államtetteit, a háborukat, törvénykezést. Mindkettő ritkán fordul elő, mert a gólya békeszerető állat. Ők nem harcias dicsvágyból, hanem csak önfentartásukra harcolnak. Ha tudniillik a gólyaterületek valamelyikén bevándorlás folytán túlnépesedés áll be, s a terület lakóit elszegényedés s inség fenyegeti, akkor a szövetséges törzsek összegyűlnek, a közjóról tanácskoznak. E haditanácsban a vén gólyák szónokolnak, s hosszú debattirozás után végre a betóduló elleni harc, az ellenséges tábor megtámadása határozatlik. A harcosok tömött csapatokban indulnak a csatára. Győzelem s vereség gyakran változnak, míg végre az egyik hadsereg tönkretétele a véres küzdelemnek véget vet.

Ha nyár derekán a tavak s mocsárok az égető nap sugaraitól kiszáritvák, — a lombos erdők friss forrásait s zöldelő réteit keresi föl a gólya; — ősz közeledtével pedig déli tájakra átköltözésre készül s nagy seregekben utazásra gyülekeznek.

Ez időben néha törvényszékbe gyűlnek össze a gólyák. Félrefekvő rét síkján 50 vagy 100 hosszucsőrű bíró egybegyűl. Előbb kisebb csoportok hangosan kerepelve tanácskoznak, s a vitatkozás mindegyre szenvedélyesebb lesz. Végre az egyes csapatok egyesülve, nagy kört képeznek, melynek közepében a vétkes, sorsában megnyugodva áll. Egyesek kerepelése hallatszik; — az egyik a vádló, a másik védője a vádlottnak, kinek egész büne abban áll, hogy elgyengülésénél fogva az ut

fáradalmait kiállni nem képes, ki tehát saját s népe javára halálra ítéltetik. Végre mindnyájan öszhangzó kerepelésre fakadván, a halálos ítélet kimondatik. A bírák hosszú csőre; csakhamar véget vetnek az elítélt élteinek, s a gyülekezet sietve szétoszlik. —

A vándorlásnak most már semmi sem áll utjában, az indulás többnyire rendezett csapatokban történik, melyek rögtön megmérhetlen magasságra emelkedve, a szem elől eltűnnek. Két-három ezernyi seregekben haladnak az egyiptomi partok felé. Ez a gólya második hona. Itt a Nil-Delta béka s kigyóbusz lapályaiban basakint uralg. De azért a pyramisok s pálmák közt sem feledkeznek meg az alföld rónáiról s a pusztákon szétszórt tanyákról, s mihelyt az egyiptomi nyár forró leheletével közelg, hazatér északunk fölviruló tavaszába.

A gólya nagyobb mérvben, mint bármely állat, szomszédja s hasonmása az embernek.

(Vége köv.)

Két megtért szív.

Eredeti novella.

Rajkay F. I.-től.

(Vége)

V.

Alig ejté ki e szavakat, midőn az ajtó megnyilt és Dezső lépett be.

Margitból öröm-sikoltás tört ki, egy pillanat alatt férje nyakában termett s karjaival mint folyondár füzte őt körül.

Dezső jobbjaival nejt szorítá szívéhez, baljával fiát ragadá fel; arcán tulvilági gyönyör ömlött el.

Mintha már évek óta nem látták volna egymást, oly nagy volt elragadtatásuk, pedig alig három óra előtt váltak el.

— Épen jókor jössz fiam — kezdé az öreg asszony.

— Parancsol valamit kedves anyám?

— Nem parancsolok, talán úgy is kielégítended kíváncsiságunkat, ha csak kérni foglak?

— En és a kis Dezső szintén.

— Mit tudnék tőletek megtagadni édes lelkeim!

— Margit az imént beszélt el házasságtok szerencsés fordulatainak, szerelmetek ujjászületésének s fejlődésének történetét.

— De a kulcsat e történethez nem tudtam anyám kezeibe adni — egészíté ki a boldog anya.

Nem értelek angyalom — mondá Dezső.

— Annyi az egész, édes fiam, hogy se Margit, se én nem tudjuk, tulajdonképen minő fontos körülmények térítették meg a néhai közönbös férjet?

— Mondja aztán valaki, hogy van csak egyetlen nő is, a ki nem kíváncsi, midőn anyám szintén . . .

— Sejtem czéledat Dezső, de holmi kitérésekkel ma épen nem boldogulsz — válaszolt Margit, forrón csókolván meg férjét — azért csak ki vele!

— Nem is szándékozám e szent titkot örökre megőrizni, de . . .

— Semmi de de de, . . . csak rajta!

— Margit! — kérdé Dezső, és arczkifejezése komolyabb lön — szólj Margitom, elég szilárdnak hiszed-e irántami szerelmedet?

— Megdönthetlennék, örökkévalónak!

— Legyen meg tehát, mert engem is csak a sir választ-hat el tőled.

— Édes mindenségem!

— Hanem hallod-e kis mama, hogy kezetekbe adhassam történetünk kulcsát, előbb nekem is van ám valamire szükségem, és ezt a valamit te fogod előadni.

— Én? s vajjon mi az?

— Naplód!

— Naplóm?

— Igen angyalom, hozd csak elő.

A szép aszony elpirult, úgy látszott, igen meg volt lepve, de mintha hirtelen határozott volna, rögtön visszanyerte nyugalmát, kiszaladt, azonban futása közben is csókot lopott férje ajkairól.

— Itt van édes Dezsőm — szólt rövid idő múlva visszatérve.

— Üsd fel édesem 1858. január 22-dikét.

Megvan.

— Olvasd, kérlek.

„Egy óra előtt hagyott el Al...“ — kezdé egész ártatlansággal Margit, de az utolsó szót már nem mondá ki egészen. — Dezső mit kívánsz? — szólt becsapva a naplót, férje előtt letérdelve, és szép fejét zokogás közben annak ölébe rejtve.

— Bohó gyermek, miért nem folytatod? Folytasd csak és csókdold meg e szavakat, nekik köszönhetjük boldogságunkat.

— Nem nem, én nem olvashatom tovább Dezső.

— Ugy hát olvassa anyánk, mi különben is ismerjük tartalmát; — szólt Tarjay, nejét maga mellé emelvén a pam-lagra s szívéhez ölelvén.

Az öregasszony komoly méltósággal vette át a kötetet s csak önmagának olvasá a következő sorokat.

„Egy óra előtt hagyott el Alfonz,

Mily édes szavakban ismétlé szerelemvallomását, s esküdt hűséget!

Higgyek-e neki? hiszen a férfi, a ki oly szellemdusan beszél a szerelemtől, valódi talán nem is tud szeretni, mert ajkai prédálják el e szent érzelmet, és a szív számára semmi se marad fen?

De hát én is szeretem-e őt? — Irtózom bevallani, pedig érzem, hogy igen, igen! még soha se tapasztaltam ezt oly rendkívüli mértékben, mint ma, épen ma; talán mert erre napam által figyelmeztetém?

Én szerencsétlen!

Alig egy óra előtt, óriás harcot küzdött bennem a kötelesség e tiltott szerelemmel, de erőm hanyatlik, a szív megszólalt, és elsodor utjából minden tekintetet.

Lehet-e ezt csodálni? hiszen semmi se tesz oly fogékony-nyá e romboló szenvedély iránt, mint a sok szenvedés.

Vagy nem szenvedtem-e én annyit, mennyi alatt egy gyöngé nőnek végre is össze kell roskadnia? nem vesztettem-e el férjem szerelmét s ez által egész világomat? Szerethetem-e őt, midőn eltaszít magától? szerethetjük-e azt, a ki által nem szeretettünk? állítsanak bár az emberek akármit, én azt mondom: nem! a szerelemnek szintugy kell élesz-tetnie, mint a tűznek, hogy el ne hamvadjon.

Mim van nekem a világon? van-e férjem? Nincs, ő inkább másoké, mint az enyém, pedig mennyire imádtam őt, mennyire igyekeztem szerelmét megnyerni! Van-e barátom, a ki velem búmat, örömet megosztaná? nincs! Élhet-e ily rideg életet az, kit az Isten érző szívvel áldott, vagy vert meg? nem, nem, nem!

Igen Alfonz! szeretlek, igazán, hiven, ámbár ezt még eddig nem hallád ajkaimról, és ha igaz az, hogy a lélek nem üres lehellet, melyet a szél elfű, úgy az enyém örökre nálad marad.

Azonban a mily hive voltam férjemnek eddig, a mily szigorún megóvtam neve becsületét minden szennytől, napam tanácsát követve épen oly nyilt leendek iránta, s holnap válást ajánlandok neki.

Istenem! ezt te rendeléd így, legyen meg akaratod!”

— Elvégzém, — mondá komolyan az agg delnő.

— Legyen tehát e mai nap a kölcsönös felvilágosításoknak szentelve — szólt Margit, — ha már ennyit tudsz, kötelességem, hogy még valamiről értesitselek.

— Sejttem egyetlen angyalom, mit akarsz mondani, de megkiméllek a nyilatkozattól.

Dezső szobájába ment, ám azonnal visszatért, egy level-két nyujtván át nejének.

— Balkányihoz irt soraim? — kiáltott ez fel, szeméit szeméremmel szegezvén a földre.

— Igen, és most mindjárt birni fogjátok a titok kulcsát.

— Beszélj fiam!

— Ugyanazon éjjel, melyen e napló kelt, hazajövé, a salonban Kata asszonynyal találkozám s tőle e levelet átvevém, de csakhamar visszaadám ismét neki, hogy rendeltetése helyére juttassa, mert azt hittem: hogy közönbösségem ellen talán már oly lépésben kerestél vigasztalást s elégtételt, melylyel becsületünkön csorbát ejtél, és ez esetben minden kiengesztelődést lehetlennék tartottam.

— Dezső az Istenért! hogy tehetél fel rólam ily aljas-ságot?

— Magam is el voltam tehát határozva, hogy válást indítványozzak. Azonban a sors úgy akará, hogy naplódból e lap, mely akkor asztalod alatt hevert s melyet én, miután el-olvasám, írótarczádba tettem vissza, szemembe tűnjék. Általa ismertem meg valódi lélekállapotodat, szived nemességét, melyről élvámoraimban már megfeledkezém. Általa meritettem tudomást helyzeted veszélyességéről, és a körülményeket egybevetve, kétségbe vonám Balkányi iránti szerelmed valódi-ságát s inkább csak pillanatnyi gerjedelemnek szerettem azt tekinteni, melyet e naplóban körülirt elhagyottságod szított kebledben. Feddém, gyűlölni kezdtem enmagamat, hogy viseletem által boldogságodat tettem kockára, és azt véltem észre-venni, mintha újra érezném a tűz melegét, mely irántad egy izben a legszerencsésebb napokban, oly lángoló szerelemre hevített.

— Kedves Dezsőm! mily jó voltál te mégis!

— A mit mondok, természetes, édes Margitom, mert ösz-tönszerűleg annál jobban ragaszkodunk valamely tárgyhoz, minél bizonytalanabbnak látszik előttünk, hogy azt magunk számára biztosítani képesek leendünk. Ezen kívül — igazán be-vallom — a megsértett hűség s büszkeség, de a mint már mon-dám, azon gondolat is mindinkább kényszerítének szerelmes álmodozásaidból fölébresztetni, hogy hátha csak később, midőn már későn lesz, veended észre, mikép Balkányit csakugyan nem szeretted úgy, a mint előre hívé, vagy hogy ő csak játékszerű akart felhasználni téged, érzéki vágyai kielégítésére.

— Rettenetes!

— De mit tegyek? ezt elhatározni volt a nehéz föladat, végre azonban tisztába jöttem magammal. Mindenekelőtt Kata asszonytól vettem vissza a levelet, aztán föltettem magamban, mikép minden áron ráveszlek, hogy utamban, melyet annyira siettettem, kísérom légy, mert mig itt, tévelygéseid helyszínén, bizonytalan lett volna felgyógyulásod, addig, ha erősebb is volt Alfonz iránti szerelmed, sem mint ezt sejtém, szentül tud-

tam, hogy nincs forrón szerető szív, melynek aczélját a távollét és hallgatás, e kettős rozsdá meg ne fogja, és csak eltávolításodtól vártam javulást.

— El is távoزام, veled utaztam.

— De elutazásunk előtt még valamit tettem, mivel becsületesnek tartozám. Alig határoztam ügyünkben, korán reggel egyik barátomhoz mentem s általa Balkányit, a nélkül, hogy még segédemnek is többet mondtam volna, csak „a tudva levő ok miatt“ párbajra hittam, azon kikötéssel, hogy az élet-halálra vivás határnapja bizonytalan időre elhalasztassék, mert rögtön utazom, mit ő el is fogadott. Ez alatt — gondolám magamban — vagy visszanyerem szerelmedet, mely esetben nem taszítandasz el magadtól, ha Alfonz általam esik is el, vagy meg leszek győződve, hogy végkép elvesztettelek és akkor, akkor... magam se tudom mit csináltam volna.

— E párbajról nekem semmit sem említél fiam.

— Nem is került a dolog annyira. Utazásunk kilen-czedik havában — emlékezel Margit? midőn nyolcz napra távoztam tőled Párisból — Pestre jöttem, de Balkányi épen három nap előtt bukott le egy ugrató verseny alkalmával a óról s halva maradt.

— Rosz Dezső! és ha te maradtál volna a téren, másod-szor is szerencsétlenné leendettem általad.

— Tudtam, hogy elfogod viselni a csapást, mert azt a becsület mérte volna rád.

— Az Isten jó és megtartott számomra.

— Észrevettem küzdelmeidet Margitom, ismertem azok okát, mégis rávettelek, hogy velem utra kelj; de most az volt a kérdés, mit csináljak, hol kezdjem, mikép te, a nélkül, hogy rögtön szerelmi vallomásokkal terheljelek, csakugyan újból felébredt szerelmemről, melyet bájaid, angyali jóságod fokon-ként fejlesztének bennem s végre óriássá növelének — ámbár ezt szóval nem tudattam — meggyőztelek?

— Oh Dezső! miért tagadnám, nehéz szívvel fogadám el meghívásodat, de azt hívém, hogy rövid idő múlva visszajö-vünk, beleegyeztem tehát. Mindenkép értesíteni akartam őt in-dulásunkról, azonban nem lehetett, hiven örködtél fölöttem, hogy az Isten áldjon meg! egy percze se szabadulhattam tő-le. Eleinte nem szórakoztam, sőt unatkozám, mert gondolatim mindig itt, körülötte barangolának, de te ismered a nőszívet, bírod a titkot közelébe jutni, elbűvölni; hidd el, soha se választ-hattál volna biztosabb utat, mint a melyen haladtál, melyen velem fokont, majd örökre feledtetéd őt, és meggyőztél, hogy a mit iránta éreztem, az nem is volt szerelem, és a melyről részletesen s igen hosszasan beszéltem épen most kedves na-pamnak, előadván neki, hogyan szerettünk ismét egymásba.

— Ez hát a titok kulcsa édesim. Anyám aggodalmai igazolták, azaz csaknem igazolták magukat, de a sors kezembe játszát leveledet s naplódat, a közömbös férj megijedt a követ-kezetőségektől, megtért, és téged is még jókor rántott vissza az örvény széléről. — Fogsz-e ezentul is, és örökké ugy sze-retni édes Margitom, mint most? — kérdé rövid szünet után nejét.

— Még forróbban, mert hiszen oly nagyielkü vagy és megbocsátod tévelygésemet, melyet már annyiszor akartam föl-fedezni, de mindig adósod maradtam. És te is fogsz-e engem mindig szeretni Dezső?

— Egyetlen nőm! hát nem veszem-e én is génybe bocsá-natodat, még pedig sokkal nagyobb mértékben, mint te az enyémet?

— Mennyire örvendek boldogságtok fölött kedvesim, hi-szem is, hogy az már most örökké viruland, mert az Isten

szent kapocsról is gondoskodott, mely nélkül házasság boldog nem lehet; fimagzattal áldott meg, neveljétek őt hü ma-gyarnak.

E pillanatban ünnepies menet vonult el az utcán, a so-kaság fűdetlen fővel szent áhitattal éneklé a nemzet imáját, a szózatot, elől az öreg Tarjainé által lelke ösztönszerű sugallata folytán három év előtt himzett, ezután pedig számtalan kisebb s nagyobb zászló lengett.

A kis Dezső atyjához tipegett s mintegy kérni látszott őt, hogy venné ölébe és vinné az ablakhoz.

Ez megis történt.

A mint a tömeg épen a ház előtt haladt el, a magasztos dallamba, a kis fiu ajkairól e rövid mondat vegyült: „éljen a haza!“

A nagymama, az apa, s anya egymás karjaiból ragadták ki őt, s csaknem agyon szoritották.

E szavakkal tanult a kised beszélni, — hosszú és bol-dog évek után ezekkel válják meg majd a világtól is.

Még egy ismerősünkről kell megemlékeznünk, Kata asszonyról.

Ő épen most csoszog be, hogy a kis urfit az ebédhez vi-gye, mert e kötelességet, melynek teljesítéséből jogot formált magának, a világért se engedte volna át senkinek.

— No édes levélhordóném — szólt hozzá tréfásan Dezső — hát hogy mint van?

Szegény öreg fűlig elpirult, hebegett valamit. De biz azt senki se érté hogy mit.

— Ne féljen — folytatá Tarjay — most már nyíltan szól-hat, feloldom a titokörzés alól

— Hála Istennek. Higyje is el nagyságos ur, hogy azon átkozott éj óta alunni se tudok, ugy nyomja szívemet az a hazugság, melyet rám parancsolni méltóztatott.

— Áldott éj volt biz az, áldott, mert nélküle most nem lehetne e boldogság tanuja. De nem mondtam-e, hogy Margit jövője Kata asszony kezeiben van?

— Igen igen, ugy hát legyen áldott, de az én szívem mégis rettenetesen nehéz, pedig minden hónapban gyónok.

— Én meg már vagy husz misét mondtam.

— Semmit se tesz, azért csak mondasson nagyságos ur huszonkettedikén is egyet — a pater francziskánusok szívesen megteszik ám azt — mert épen akkor lesz három esztendeje, hogy azt az átkoz... vagy akarám mondani áldott éjszakát átvirasztám.

— Örömmel Kata asszony, csakhogy lelki nyugalját visszaadjam.

Az inas az ebédet jelenté.

A legboldogabb családi kör az asztalhoz ült.

Gondolatszikrák.

— A nőnél az igaz szerelem bizonyítéka, hogy érte min-dent képes föláldozni, a férfinál: hogy semmi áldozatot el nem fogad. A mely férfi áldozatra szólítja föl a nőt, az nem szereti igazán.

— Ha az élet csupa ünnepnapokból állna, legjobb volna: táncz-és mulatóhelyeken szemelni ki élettársunkat: de mert az nem ugy van, hétköznapi oldalait vizsgáljuk az embe-reknek.

— Miben különbözik a sima salonfi a valóban szellem-dus férfitől? az első csak beszélni, de az utóbbi — hallgatni is tud érdekesen.

Egy hét története.

— Szeptember 17-kén. —

Érzékeny búcsújelenet. — Menyei hálósipka. — Este lett. — Egy ifju története. — Ezüst harang. — A könyörtelen gőzös. — Az én eolhárfa. — A női arcot nem lehet leírni. — Keztyű kultus. — Syrén csábhangok. — A gondolat hatalma. — Egy válságos fütty. — Fekete sziporkák. — Táncestély. — A lábak üdvvilága. — A „gárda“. — Mosolygó csárdások. — Minden lépés: táncz. — Aut-aut! — És ők győztek. — Egy nagy tenger, halakkal, gyöngyökkel, békákkal. — Az ég csillagai pruszlikban. — Nem hiába csillagok. — A vonzó példák. — Egy „égető kérdés“ a lábokban. — Tévnézet. — A szüret. — Kivált és legkivált. — Egy kis öndicséret. — Az irodalom szürete. — Egy kis statisztika. — Németország, Belgium. Magyarország. — Megfoghatatlan buzgalom. — Kik iszszak meg a levét! — Nektárpréslés. — Noe atyánk metamorphosisa — Két láb helyett két szárny. — Két régi közmondás. — Mi édesebb a bornál? — Az első lyrikus. — Országgyűlési eredmények. — A táncz: életszükség. — Lehetetlenség. — Milliók vannak melettem. — Megint egy tévnézet. — A táncz prózája és poézise. — A lábak költészete. — Ismertem egy embert. — Nagyszerű diadal. — Fash. — A szerencsés trombitás. — Én megtettem a magamét. — A budai népszínház nagy napjai. — Künn és benn. — A „Zeneszerző“. — Mult, jelen és jövő. — Pannonia. — A haladás jelképe. — Táncz és zene. — Bognár Vilma. — A hű testvérek. — A nemzeti színészet Budán. — Nem úgy van már, mint volt régen. — Még egy ünnepély. — Idegen szavak, testvérszívekből. — A haza földje. — Sok egy testvér.

Este volt; a föld királya, mint rendesen, vörös arcczal és kissé bizonytalan léptekkel tért éjszakai nyugalomára; még egyszer visszafordult, még egy hosszú, égető csókot nyomott a sz. Gellért hegyen utána merengő terjedelmes czitadellára, azután behunyta szemeit, fejére huzta az éjszaki felhőköl szőtt fekete hálósipkát, és alattvalóira, a föld lakóira, az édes ábrándok, a boldog andalgás, a titkos vágyak, gyöngéd sohajok, epedések anda, méla, szende csende ereszkedett; szóval: besötétedett.

Ezt látván egy ifju, az ő szívében is fölbredének a földi élet éjszakai érzeményei, fölvevé tehát porhüvelyének földi burkolatját, fejébe nyomta kalapját és viszont kalapjába fejt, egy pár keztyűt pedig — atillájába dugott, aztán dobogó szível és dobogó léptekkel tartott a szomszéd háznak egyik földszinti ablakából feléje derengő fény felé. Ez ifju én valék.

Kopogék, halkal, gyöngéden; érzém, hogy kopogásom alatt az ablak üvege reszketett; de bizonyára örömeben; mert az én kopogásomra egy hang — de mit mondok! — egy ezüst harang! — ej mit: harang! egy eolhárfa szólalt meg:

— Ki az?

— Én vagyok.

— Ön? Tehát már ideje?

— Igen nagysám! — viszonzám az eolhárfa — itt az ideje.

— Jól van, én is készen vagyok már; tessék besétálni.

— Nem, nagysám, hanem tessék kísétálni; egy perczet sem szabad elveszteniünk; mert a gőzös könyörtelen — mondom én olyan epedő hangon, a mint csak kitelt tőlem.

És még alig végeztem szavaim, midőn a kapuban az én eolhárfa megjelenék. Szép volt, mint, — de nem; nem szólak semmit; minek is! a női arcot nem lehet leírni; mert vagy szép, akkor nem lehet leírni, mert szép; ha pedig nem szép, akkor meg nem lehet leírni, mert női arc; nem szólak

tehát semmit, valamint akkor sem szóltam semmit, hanem némán meghajtottam magamat és szóltanul nyomtam az én eolhárfa keztyűjét sovár ajkaimhoz; aztán indulánk.

Jobbról balról a fővárosi élet éjjeli hullámmozgata rengett körülöttem; de mi nem láttunk semmit; száz meg száz syrénhang zengte füleinkbe csábos incselgéseit: „Tessék szivart venni! tessék gyufát venni!“ de mi nem hallottunk semmit, a mi lelkünkben csak egy gondolat élt, az, hogy: a gőzös könyörtelen.

Egyszerre egy fütty üvöltött el fülem mellett; hogy mi történt velünk azután, azt ismét nem tudom leírni; ez a fütty végkép megfosztott eszméletemtől; csak akkor tértem magamhoz, midőn lábaimnál az ég terült el, miriádnyi ragyogó csillagaival; a gőzösn voltam.

Oh, milyen boldognak éreztem magam akkor! nem kaptam már helyet a leülésre, állnom kellett tehát, még pedig olyan közel a kéményhez, hogy csak úgy hullott reám a sok sziporka, a mely azonban nem annyira sziporka volt, mint fekete korom; de én nem törődtem vele, én semmivel sem törődtem, én nagyon, de nagyon boldog voltam, és az én eolhárfa hasonlóképen nagyon, de nagyon boldog volt.

Miért voltunk mi olyan nagyon boldogok? azért, kedves olvasó, mert azon este tartatott meg a császárfürdői tánczestély, az utósó e nyáron.

Táncestély! e szóban rejlik a fiatal lábak egész üdvvilága. És ne mondja nekem senki, hogy van még nagyobb élvezet is a táncznál; meghiszem, hogy van; de a lábakra nézve nincs, és ezek valóban csak úgy megérdemlik, hogy egy kis élvezetben részesüljenek, mint akár a fő, akár a sziv! Mert hisz ők is Isten teremtsései!

Oh, és milyen egy tánczestély volt ez!

Nem voltak ott sokan, de a kik voltak, a tánczisten „nobel gárdájá“ból valók voltak, a mely „meghal, de nem adja meg magát“; deli leánykák, a kiknek szemeiből csárdások mosolyogtak; szép menyecskék, kiknek táncz volt minden lépésük, és dali ifjak, a kiknek homlokára egy láthatatlan kéz láthatatlan betűkkel írta vala e láthatatlan szavakat: „Aut — aut“ azaz tánczolni, győzni, vagy — alunni menni!

És ők győztek! Ugy járták a csárdást, hogy csak úgy rengett bele az ég és a padló lábaink alatt; elfáradott a hegedű, maga az erős természetű brügó is elfáradt a nagy munkában, de nem a lélek és nem a lábak, a mik a lelket jártatták; az egész mindenség egy nagy tánczengerré változott át, a melyben mi voltunk a halak, a hölgyek a gyöngyök, Bunkó pedig a többi cigánynyal a békák.

Oh, milyen egy este volt ez, és milyen csárdások! Soha sem voltak még a magyar hölgyek olyan szépek, olyan elragadó, mint ez este! A tündérek drótos tótok, és keményseprők hozzájuk képest! Mintha csak az ég csillagai szálltak volna alá, magyar ruhát öltvén föl, hogy az emberek közt mulassanak.

De nem hiába voltak ők csillagok; a mint a hajnal közelgett, tünni kezdenek és nekünk földi teremtsékeknek nem maradt egyéb hátra, mint — követni példájukat és őket; vége lön az estélynek, és mi haza mentünk, azon nagy „égető kérdés“-sel lábainkban, mikor és hol fogunk ismét — tánczolni?

Kegyetek — vidéki hölgyek — bizonyosan csekély fontosságúnak tartják e kérdést; mert — országszerte most kezdődik a szüret, és ez alkalommal „hegyen völgyön — ha nem is lakodalom, hát legalább: táncz“; de nekünk, szegény fővárosiaknak, és kivált nekünk íróknak, a kiknek termékei örökké a jótóban vannak, és mégis soha sincsen szüretünk, legkivált pedig olyan tánczratermett ifjunak, mint a milyen — dicsekvés nélkül legyen mondva — én vagyok, ez nem csekélység.

Avagy tán azzal vigasztalnak, hogy a magyar irodalomnak is jó szüretje lesz ez ősszel? Ha kegyeteken állna, tudom, úgy is volna ez; de — még csak 8—10 ezer olyan hölgy sincsen ám a két magyar hazában, a kiknek egy szépirodalmi lap járátása a lelki szükségek közé tartoznék: tudja e kedves olvasónó, hány magyar hölgyre jut jelenleg egy előfizető? ezerre! Azt mondják: sok a lap; igaz, de csak azért, mert — kevés az olvasó; csak a mi irodalomszeretetünkhöz mérve sok a lap; más ilyen számú civilizált nemzetnél vajmi kevés volna az. Németországban huszszor annyi szépirodalmi lap él, és nem egynek közülük van 50—60,000 előfizetője; a kis Belgiumnak ötször annyi lapja van, mint nekünk, és nekünk 6—7 szépirodalmi lap sok! igen ám, mert nincs, a ki olvassa.

De nem is értem én, minek buzgólkodnak annyira múltvelt hölgyeink a borszüret körül, mikor csak a férfiak is szűzák meg annak a levét, márt mint a bort.

A hölgyek számára más sajtók préselik az édes izü nektárt; és ez nem kevésbbé kedvderítő, nem kevésbbé búfelejtő, mint az, mely még második apánkat: Noét is csak közönséges bárkabeli lakossá változtatta át. A költészet is részegítő, mint a bor, de az első föl felé, míg az utóbbi le felé részegít; a bortól két lába, a költészetből két szárny a nő az embernek; mióta „borban van az igazság“, azóta „beszokták törni az igazmondó fejét“, és tudják-e, ki volt az, a ki először mondta e szép szavakat: „Bornál édesebb a szerelem“? az első lyrikus költő, sok ezer évvel ezelőtt!

Azért, ha engem hölgyül teremtett volna a mennyei végzet, én szüret idején az irodalom szüllejében állnék beszüretelő leánynak; a magam számára sajtoltatnék, nem a férfiak számára.

De hisz „égető kérdésem“—ről akartam én szólni!

Az a kérdés t. i., ha valjon a jövő télen ismét olyan kevés tánczvigalom lesz-e, mint a múlt farsangon.

Vannak, kik e kérdést országgyűlési vé szeretnék emelni, olyan formán t. i. ha lesz országgyűlés, tánczolunk; de egyéni meggyőződésemet követvén, nem oszthatom e nézetet.

Nem oszthatom pedig azért, mert szerintem a táncz az életszükségek közé tartozik; én eltudom képzelni, hogy az emberek egy ideig eltudnak tengődni rossz constituoval, de hogy a hal: víz, a növény: napsugár, a fiatalság pedig táncz nélkül el tudjon lenni, azt én el nem tudom képzelni, mert az — lehetetlen. Megengedem, hogy mások másképp itélnek e fontos ügyben, de nekem ez a meggyőződés, és tudom, mellettem vannak azon milliók, a kik mint én — és ezt büszkén mondom ki! — élnek halnak a tánczért.

Aztán nagyon csalódnak, a kik a tánczvigalmakban pusztá szórakozásnál egyebet nem látnak; mert valójában ez a jelen társadalmi szervezetnek egyik nélkülözhetlen kiegészítő része. A mit ajkkal nem lehet, vagy nem szabad kimondani, azt lábbal közlik egymással az emberek; szavak helyett lejtésekben fejezik ki a gondolatokat; igen, igen, a táncz: nyelv; és ennek is van prózája és poézise, miként jó és rossz lábu — rimelői; innen az, hogy van franczia, lengyel, magyar táncz sat. épen úgy, mint a hogy franczia, lengyel, magyar nyelv van.

Hah! és minő nyelv az! mikor a zene varázsa által fölhevült lélek a lábakba száll és a lángra gyúlt képzelet me-

rész ugrádozások által fejezi ki legszebb gondolatait, forró érzelmeit! a jobbra, balra toppanó lábak a lélek „lángtengerének“ zajló viharait, a hadarászó karok a szív magasztos elragadtatását, és egy gyöngéd bokázás: két léleknek egy érzésben érintkezését, egy-egy felharsogó „Ih!“ végre a menyország kapuinak megnyíltát hirdeti, van-e nyelv, mely azt magasztosabban, fenségesebben kifejezni tudná! és van-e szív, mely a lábak e költői nyelve által el ne ragadtatnék! Nincs, de nem is lehet!

Ismertem egy embert, trombitás volt egy zenekarnál; egész bál alatt egy szót sem szólt, csak tánczolt, és bál végén mint — boldog vőlegény távozott; meghódított egy szívet tisztán lábaival. És nem halljuk-e számtalanszor a legszebb eperajkakról: „Ach, milyen kedves ember! milyen „fash“ (olvassd fess) tánczos!“ Négy szem közt legyen mondva, magamról is hallottam már ilyen megjegyzéseket, noha ama trombitás szerencsésével nem dicsekedhetem; hja! ilyen nagyszerű diadal tán csak is egy trombitásnak juthat osztályrészl!

De bármint legyen a dolog, én megtettem a magamét, megpenditettem ez eszmét, most van ideje, hogy e kérdés minden oldaláról érdemleg megvitattassék, és — „a boldogság tiszta fényű napvilága végre felderüljön életünk egén!“

És most vessünk egy pillantást a budai népszínházba, a hol folyó hó 14-kén és 15-kén ülték meg fenállásának évfordulóját; a színház külseje csak úgy, mint a vasárnapi előadás mutatá, hogy e muzsateplom még mindig a hazafi-ságtól várja jövőjét; künn nemzeti zászlók és zöld lombozat takarta el úgy, a hogy, a nagy szegénység szomorú képét; de csak azért, hogy benn annál fájóbban kapja az meg a szívet; allegorikai képletek, ének, táncz és egy kis új operett (a „Zeneszerző“) lőnek a valóban nagyszámú és díszes közönségnek bemutatva; „Múlt, jelen és jövő“ czim alatt adatott elő továbbá a magyar színészet általában, és különösen a budai népszínház sorsa; és a versek, melyekben ez elő lőn adva, csakugyan híven jelképezték a budai színház állapotát; mert — nagyon üresek voltak; nem úgy a képletek; ezek mind eszme, mind kivételre kitűnően sikerültek; különösen szép volt Szépné, mint Pannonia, a mint egy halomtól félig eltakarva, amazoni alakban állt. Egy pár ujságíró ugyan csudálkozását fejezte ki az iránt, hogy Szépné egész kedélyesen föl-alá is sétált a szinpadon; én azonban azt tartom, ez is az allegóriához tartozott; nyilván ezt akarta ezzel jelképezni, hogy Pannonia, — haladni is tud, ha akar. Igen szépek voltak még a tánczok, különösen az oláh botos, és a magyar kettős Horváth Károly és Kurlender Irma által előadva; Bakod y Lajos nyitánya szintén taps és koszoruban részesült; annál rosabb volt az ének és az új operette; de nem is szabad azt éneknek nevezni, mert akkor az őrváltó katona és a dunavízarus kurjantása is az; én tökéletesen elhiszem, hogy a budai szintársulat nem nagyon kitűnő, de hogy jobb darabot nem lehetett volna előadatni, mint ezt a fiúl-és izlés sértő „Zeneszerző“-t, azt lehetlenségnek tartom. De azért nem boszankodom; hollottunk mi azért gyönyörű éneket is ez este; Bognár Vilma a egy pár népdalt adott elő a neki saját tavaszi üdességgel.

Ez volt a vasárnapi előadás egyetlen valódi mű-élvezete.

Annál élvezetesebb volt a hétfői előadás; a pesti nemzeti színház legjelesebb tagjai nyújtottak segédkezet szegényebb testvéreiknek; Isten áldja meg őket érte! A színház természetesen a zsufolásig tele, az előadás pedig olyan volt, hogy valóban ohajtandó, bár minél gyakrabban láthatnók a mi pesti színművészeinket — Budán. Előadatott a „Szigetvári vértanúk“ első felvonása és a „Nőuralom“, és Jókainé, Prielle, Feleky-Munkácsi Flóra, Feleki és Szer-

da helyi úgy játsztak, a mint nagy művészek is csak akkor képesek, ha kedvvel, ambícióval játszanak. A nemzeti színpadon is gyakran lehetett ilyen előadásokat látni — 15-16 évvel ezelőtt.

Még egy évfordulati ünnepélyről értesíthetem kedves olvasónömet; f. hó 12-ken mult éve, hogy a Sváb-hegy: Széchenyi-hegygyélön elnevezve; és e napot ülték meg a mult héten illő fényvel és nemes kegyelettel; az emlékkö koszorúkkal lön diszitve, egy ihlett keblü urhölgy pedig egy költeményt szavalt el, melyet ez ünnepélyes alkalomra szerzett; német volt e költemény nyelvre, de érzelmre magyar volt, miként hogy magyarok voltak e németajku, többnyire külföldi születésü hölgyek, kik ez ünnepélyre ott egybegyültek. Mert oh, nagy ez öseink vérétől szentelt hazaföld varázsa! gyermekéül vonzza ez magához a tiszta szívűeket, bár hol ringatták is legyen bölcsőjüket; sokféle a nyelv e hazában, de ezért mind csak egy hazának vagyunk édes gyermekei.

Külföldi levelek.

IX.

Prága, szept. 14.

Prága. — Prága fekvése, története, felosztása. — Prága egyházai. — A vár. — A vártér. — A cseh nép. — Egy két utószó.

Epen reggel volt, midőn Bichovitzon keresztül Prágába megérkeztünk. Különös fogalmam volt e város felől s mondhatom, sok elővéleménnyel léptem bele; hanem miután kissé körülnéztem magamat, egészen más színben tűnt föl előttem, mint én azt egyelőre gondolám.

Prága fekvése nagyszerű, de nem valami kellemes. A történelmi nevezetességü Moldva folyó által két részre osztva, úgy tűnik fel sötét, kormos falaival, mint gyászoló özvegy, ki még behányatlan sirba tekintve, a hant fölött áll, s zordonan nézi a fényes koporsót, a szalagos szemfedele, mely élte legtündöklőbb reményeit, boldogsága legszebb ábrándjait örzi, irigyen, feltékenyen.

Ilyen gyászoló özvegynek tűnik föl Prága is; zord, komor, mint minden város, melynek építészeti szépségét régiségekben, s középkori művek utánzásában akarják föltüntetni. Prágában pedig minden a középkor szeszélyes jellegét hordja magán, úgy, hogy ha az ember látja e várost sötét utcáival, barna, sötét mondhatnám, nagyon sok helyen fekete palotáival; azt gondolná, hogy mindezen épületek legalább is a 13-dik század maradványai. Pedig legtöbbnyire csak utánzatok.

A mi kellemesen, a mi vonzólag hathat az emberre Prágában, azt mind víz-sírában: a Moldvában, vagy a körül, annak völgyében találhatja föl.

A szláv krónika azt jegyzé föl e városról, hogy: a szerencsétlen II. Premysl Ottokár halálakor, annak temetésén, száz toronyban zúgtak a harangok. S ha talán nem is volt még akkor ép oly nagy, hogy száz templomot számlálhatott volna, mindazonáltal annyi bizonyos, hogy most beleszámítva a kápolnákat is, száz egyháza van. Nyolczvannégy nagy templom s mintegy 16 kisebb kápolna az, a mi téreit történetileg s művészileg egyaránt nagygyá, nevezetessé teszi.

A legvirágzóbb időszakot Prága 1346—1378. IV. Károly uralkodása alatt élvezé. Károly az volt a cseheknek, mi a magyarnak Mátyás. „Károly, ő volt a csehek életető eleme, ő volt azok vezére, atyja, — mond egy régi történész; — ha többi fejedelmei nagyok, dicsők valának

is, de IV. Károly közöttük bizonyosan a legnagyobb, kinek emlékére áldva gondol vissza még most is a nemzet, mely őt magáénak nevezé.“

Ő alapította 1348-ban a nagyszerű egyetemet a párisinak mintájára. Az úgynevezett: Ujváros neki köszöni létét. A nagyszerű köhid, mely másként Nepomuk hidnak is neveztetik, az ő gondjai alatt készült el 1357-ben. Tudósokat, művészeket hozatott s azon volt mindenképen, hogy Prágát az európai városok sorában nagygyá, hatalmassá tegye; és e célját el is érte, mert utódai alatt a növekedés az elkezdett, a megállapított jólét felé óriási lépésekkel haladt előre, s bár a vallási háborúk miatt olykor meg-megállott haladásában, de fejedelmei mindig azon igyekeztek, hogy a sebeket begyógyítva, a haladást gátló akadályokat ne csak elmozdítsák, hanem egészen meg is szüntessék, s mert némelyek közülök állandó lakul választották, nemcsak jólétben, hanem a korrallal egyaránt fényben is haladott, annyira, hogy most egyikét képezi Közép-Europa legnevezetesebb városainak, mintegy 1,701,314 négyszög ölnyi téren.

Eleinte csak négy, most azonban hat részre oszlik.

1) Radsin (Hradschin) vagy a vár; 2) Altstadt vagy Óváros; 3) Józsefváros; 4) Ujváros; 5) kisoldal; 6) Vissehrad.

Szeretném olvasóimat mindenüvé elvezetni, annál is inkább, mert olyan gyönyörű járdákon haladhatnánk végig, milyen nem sok helyen van, mindazonáltal csak egyes nevezetesebb pontokkal s jelenségekkel ismertetem meg, . . s bár Prágában misem bir nagyobb érdekltséget gerjeszteni az utazóban, mint a gyönyörű szentegyházak, de én még azt sem tehetem, hogy mindenik templomot elősoroljam, mert úgy könyveket kellene írnom.

Reám nézve az egyházak után csaknem legnagyobb benyomást tett a Hradsin — vagy vár; az e néven nevezett városrész mintegy ötödét foglalja el Prágának s bár jóval csendesebb és néptelenebbnek látszik is, mint a többi városrészek, de mindenesetre egyike a legnevezetesebb régiségeknek.

E rész II. Rudolf alatt — ki, mint tudjuk, folyton Prágában lakva, a műkincseket itt összehalmozá — nagyszerű épületekkel láttatott el s 1598-ban kapcsoltatott a tulajdonképeni városhoz.

A vár maga négyszög-épület, nagyszerű udvarok által megszakítva.

Tulajdonképen két részre oszlik, — de Mária Terézia által akként egyesítettett, hogy most csak egynek tűnik föl.

A várépületbe fölmelve, először is a koronázási és kis tanácsstermet néztük meg. Középkori cifrázatok a falakon, goth izléssel diszitett tanácsszékek, régi zászlók azok, mik ez üres nagy teremben figyelmet érdemelnek. — A kis teremben a trón s az államférfiak számára szép rendben elhelyezett czimeres ülések még most is úgy állanak, mint állottak az utolsó tanácskozáskor.

Sokkal kellemesebb benyomást tett reánk a vár másik részén levő nagyszerű fényes mulatóterem, mely 212 láb hosszú, és 60 láb szélességü tért fog be, ide nem számítva a nézők és zenészek számára falban eső karzatokat.

A váremelet egy északra eső szárnyrészében találja az ember azon szobát is, honnan 1618 máj. 23-án a királyi helytartók Slavata és Martiniez, a gyűlés alkalmával az ablakon át kivették, azon ablakok alatt áll emlékek is, mig arcképeik a királyi ótanács terem falain diszelegnek óriási nagyságban, II. Rudolf, Mátyás és I. Ferdinánd arcképei mellett.

A vár belsejében megemlített még a gyönyörű kis, ugynevezett házikó polna, Mária Terézia által építve, melynek remek oltárképe a Megváltót ábrázolva, művészi olasz kézre mutat.

(Vége köv.)

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére
ujolag vettünk:

Sopron: Csemez Mihálynő . . . 1 frt — kr.
Ehez a mult heti . 122 „ 92 „
Teszen összesen . 123 frt 92 kr'

Itt egy sajtóhibát kell kiigazítanunk; u. i. a 36-dik számban közölt soproni adakozók névsorában Schönfeld Lidia neve után 1 ft. áll, holott e jeles honleány három forinttal járult e nemes czélhoz.

Gazdasszonyoknak.

Egy jó szobafesték készítmódja.

12 itcze folyó vagy esővizbe tégy: 1 font sárga viaszkot, 16 lat tisztított hamuzsirt, 3 lat gummi arabicumot, 12 lat satinobret. A viaszkot vágd kis darabokra s folytonos keverés mellett hagyd a tűzön a keveréket felforrni; azon megjegyzést kell még hozzá tennem, hogy a viaszkból ha apró golyócskák a felszínre jönnek, az egészet át kell szűrni, a satinobret pedig még mielőtt a vízbe teszed, egy kis edényben borszeszben felolvasztani; e keverékből igen szép világos szobafestéket fogsz nyerni; ha azonban jobban szereted, ha a padló sötétebb színű, vegyits a víz közé néhány lat orléans-t, melyet könnyen néhány kanál borszeszben felolvaszthatsz. A szobafestés előtt szükséges, hogy elébb a padlót enyves vízzel kend be. — Különben e festékekkel úgy bánj, mint a többi festékekkel: ha megszáradt, keféld meg szép fényesre.

G. K. M.

Birsalma-kása.

Végy két nagy szép birsalmát, töröld meg tisztára, tedd fel hideg vízzel, hagyd puhára megfőni, vedd ki a vízből, hagyd meghűlni s törd át szitán. Az áttört birsalmához tégy 4 tojás sárgáját, nyolcz lat czukrot, s ha jó soká kavartad a négy tojásfehéréből vert kemény habot, egy porcellán tálon formájd belőle gömbölyű hegyet, szórd meg jól törött czukorral s tedd a sütőbe, ha szép sárga, feltálalhatod.

Tököt télire eltenni.

Gyaluld meg a tököt s savanyítsd kovászbán, mint rendszeren; ha már borizú a leve, szedd ki és nyomd ki a tök levét, s tedd szitára; ha megszikkadt a tök, rakd el üvegekbe, a melyeknek aljába egy kis kaprot tettél, tégy legfölül ismét egy kis kaprot, s öntsd reá a savanyított levét, a melyet azonban elébb finom szitán átszűrteél; kösd be az üvegeket pergament papírral vagy hólyaggal s főzd meg gőzben, mint másféle gyümölcsöt; ha kihült, tedd el hűvös helyre. G. K. M.

Irodalom és művészet.

× Lapunk mai számához van mellékelve az „Ország“ és az „Ország tükre“ című lapok előfizetési fölhívása; az első Pompéri J, az utóbbi Balázs S. vezérlete alatt áll; azt tartjuk, ez elég ajánlat. Pompéri neve, szabadelvű politikai iránya, rendületlen szilárdsága, kitartó következetessége a haza osztatlan tiszteletét vívták ki neki, és a milyen a vezér, olyan a lapja. Csak a legjobbat várhatunk tehát ez új laptól, kivált olyan jeles munkatársak mellett, mint Falk Miksa, Székely József, Berecz Károly és olyanszerkesztő mellett, mint a jeles aesthetikus és sokoldalú Greguss Ágoston.

× Ramazetter Károly, veszprémi nyomdatulajdonos „Külföldi regénytár“-t indított meg, melyből egyszerre hét füzetet adott át az olvasó közönségnek; tartalmuk: „Gróf Monte-Christo, Dumas Sándor világhírű regénye, Sió által fordítva. A kiállítás igen csinos, és valóban örülünk, hogy a vidéki kiadó urak is nagyobb vállalkozási szellemet fejtenek ki.

× Nagyváradon „Bihar“ című új politikai lap indul meg okt. elején, Györffy Gyula szerkesztésébe került. A mutatványszám a mult héten küldetett szét.

× A „Csatár“ című politikai lap f. hó végével bizonytalan időre felfüggesztetik. A kik ujévig fizettek elő, a jövő évnegyedben a „Vezér“ című új politikai lapot kapják kárpótlásul.

× Beküldetett hozzánk: „Az ország tükre“ képes nap-tár, évkönyv az 1863-dik esztendőre, többek közremunkálásával szerkesztette Balázs Sándor. A boríték igen szép; a a tartalomról a szerkesztő ismert műzslése kezeskedik.

× A fehérvárott megindítani tervezett „Gymnásiumi Hetilap“-ot, mivel programja nem volt eléggé katholicus, a székes fehérvári püspök betiltotta.

× Lauka Gusztáv válogatott költeményeit, melyek a szerző arczképével s az erdődi vár rajzával jelennek meg, Lauffer és Stolp már sajtó alá adták.

Budapesti hirvivő.

✂ (A pesi jótékony nőegylet) szept. 7-től nov. 1-ig terjedő 8 hétre, jelenleg létszámban álló 422 szegénye számára 2616 frt 97 krt utalványozott. Ez alkalommal a választmányi nők 17 szegény állapotát tárgyazó vizsgálatról tettek jelentést. A szemgyógyintézetben ez idén 28 beteg gyógyított díjtalanul. Az egylet kötőintézetében jelenleg egyéb munkára nem képes 18 szegény talál foglalkozást és keresetet.

✂ (Szathmáry Lajos) a magyar írók segély-egyletének pénztárnoka tisztelettel kéri fel mindazokat, kik az egylet javára rendezett sorsjátékra eladás végett sorsjegyeket elváltak, sziveskedjenek az eladott jegyek árát minél elébb beküldeni; — azok pedig, kik a náluk levő sorsjegyeket még eddig el nem adták, a menyiben nem volna kilátásuk e sorsjegyek elárusításához, legyenek szivesek azoknak egyrészét visszaküldeni. — Végre miután a huzás határnapja mindinkább közeledik, a nyere ménytárgyakat pedig a huzás napjánál legalább öt héttel elébb össze kell állítani, részint a felsőbb helyen köteles bemutatás, részint a nyilvánosság elé juttatás tekintetéből; fölkéretnek tehát azon tisztelt hazafiak és honleányok, kik e nemes czél előmozdításához még nyere ménytárgyakkal járulni szándékoznak, hogy azokat mielőbb beküldeni, vagy ha még el nem készültek volna — legalább bejelenteni méltóztasának.

✂ Az iskola év kezdetén édes kötelességünknek tartjuk, Károlyi Istvánné pesti prot. leánynöveldejét a szülék szives figyelmébe ajánlani; tapasztalattól mondhatjuk, hogy méltóbb és jobb kezekre nem lehet a növendék-leánykákat bízni; mert az intézet tulajdonosnője nemcsak fővárosunk egyik legműveltebb hölgye, hanem olyan jóságteljes, nemes, honért és emberiségért mélyen érző szívvvel is meg van áldva, hogy az ő nevelése csak sikeres lehet a fiatalságra, és áldásos a hazára.

✂ (*Ismét több derék vidéki család*) fordult hozzánk, szerezünk nekik jó nevelőnőket; fölkerjünk tehát azon hölgyeket, a kik e helyeket elfoglalni ohajtják, keressenek föl bennünket személyesen, vagy ha ez lehetetlen volna, levélben tudósítsanak igazolható képességeikről, hogy ekként az illetőknek ajánlhassuk. Leginkább a magyar, német és francia nyelvben alapos jártasság, és zeneismeret kívántatik. Pesti szüléknek pedig vagy olyanoknak, kik közel Pesthez laknak, egy valóban művelt hölgyet ajánlhatunk társalkodónőnek vagy nevelőnőnek, két-három fiatal leánykához, igen kedvező föltételek mellett.

✂ (*A népszínház*) becses ajándékot kapott legközelebb Viczay Károly gróftól. Áll ez ajándék fegyverekből, melyek értéke a 100 frtot meghaladja.

✂ (*Arany János*), e napokban visszaérkezett Szliácsról, hol egy hónapot töltött. Koszorus költőnk a legjobb egészségnek örvend.

✂ (*A pesti főreáltanodánál*) a beiratások f. hó 27-től okt. 5-ig történnek. A magántanulók okt. 10-ig, a tanárjelölti tanfolyam számára pedig az illetők okt. 12-ig irathatják be magukat.

✂ (*Elfogott rablógyilkos*.) A dunaföldvári agg lelkész, Egyed Antal, mint tudjuk, közelebb rablógyilkosoknak esett áldozatul. Az istentelen tettesek egyikét e napokban egy dunaföldvári ember Pesten az újépület mellett egy korcsmában megismervén, rögtön az újépületbe szaladt, honnan katonai fedezettel térvén vissza, a Dominik nevű gonosztevőt elfogatta.

✂ (*Pesten magyar tanárvizsgáló bizottmány*) neveztetett ki, mely Purgstaller József elnöklete alatt a következő egyetemi tanárokból áll: a klasszikai nyelvészetre Télyf János, a történelem és földrajza Reisinger János, a menyenyiségtanra Petzval Ottó, a természettanra Jedlik Ányos, a természetrajzra Szabó József, a bölcsészettanra Horváth Cyrill, a magyar nyelvre s irodalomra Toldi Ferencz.

✂ (*Egy bösz bika*) rohant végig e napokban az országúton, s több embert elgázolt; csak a vaspályaudvar közelében sikerült feltartóztatni. Nem kellene megengedni, hogy a szarvasmarhák szabadon hajtassanak végig a városon.

✂ (*Táncvizgalom jótékony célra*.) Frey pesti építész, a ferenczvárosi búcsú napján okt. 15-kén a lövöldében táncvizgalmat szándékozik rendezni a budai népszínház javára. A jótékony cél kétszeresen érdekessé teszi a mulatságot.

✂ (*A pesti redoute-épületen*) ugyancsak erősen dolgoznak, úgy, hogy már nemsokára tető alá kerül. Két termének belső feldíszítésére hírszerint nem kevesebb, mint 80,000 ft van szánva; lesz tehát becsületes táncztermünk, a minek eddig nagy hiányát éreztük.

✂ (*Vidra a városligeti tóban*.) Van a városligetben egy kis állatsereglet; ennek egyik érdemes tagja, megunván a hosszú fogságot, melyre rendes törvényes perbefogás és elítélés nélkül volt kárhoztatva, búcsút vett a kapufélfától s a nagyrészt kiszáradt tó pocsolyáiban huzta meg magát; de nem sokáig örvendhetett szabadságának, mert az őr meglátta és agyonlőtte.

✂ (*A városligeti népnünnep*) összes jövedelme hiteles ki-

mutatás szerint 10,890 ft. 28 kr; a kiadás kerek számmal 3000 ft. Az anyagi eredmény tehát, a mint látjuk, igen szép, s azért reméljük, hogy a városligeti tó szabályozása mielőbb foganatba vétetik.

✂ (*Két rendbeli póstakirablás*) fordult elő közelebb. Az egyiket, mely Otocac és Polutic közt követtetett el, már említettük. Ujabb értesülés szerint a rabló csapat mintegy 40 főből, többnyire katonaszökevényekből állt. A póstakocsi fedezetét 4 vadászkatona képezte, kik vitézül védelmezik magukat, de a tulnyomó erő ellenében siker nélkül. — F. hó 4-kén pedig Tápio-Szele és Czegléd közt rabolták ki a szekérpóstát. Az ismeretlen tettesek uriasan voltak öltözve, s a posta lovait kifogva, az országról letértek és Berezel felé hajtottak. Az elrablott összeg hivatalos kimutatás szerint 40,000 ft.

✂ (*Mérges szepitöszert*.) Egy parasztnő a közelebbi batonyai vásáron valami szepitöszert vett, s használata után méregtartalmától meghalt. Ez eset alkalmat adott a helytartóságnak arra, hogy emlékezetbe hozzon egy régiebb rendeletet, mely szerint a titkos gyógyszerek árulása s a kuruzslás tilos. A ki pedig szepitöszert használ, szolgáljon neki a fennebbi eset intő például. Legjobb szepitöszert a tisztaságszeretet.

✂ („*Oh bölcs bíró!*“) A buda-ujlaki albiróság egy szőlőtolvajt 3 napi fogságra, s egyszersmind arra ítelt, hogy vasárnap mise után a lopott szőlőt a templom előtt árulja. A tolvaj annyira irtózkodott a pellengérről állitástól, hogy mintsem azt kiállja, inkább felakasztotta magát. Az illető albiró elmozdított hivatalából.

✂ (*Szerelem áldozata*.) Egy házmester leánya a kerepesi-úton, villanynyal vetett véget életének. A szerencsétlen 19 éves leány, mint mondják, szerencsétlen szerelmi viszonya miatt vetemedett e borzasztó lépésre.

✂ (*A pesti egyetemet illetőleg*) a helytartótanács azon indítványt terjesztette föl Bécsbe, hogy a nevezett egyetemenél a tandíjak eltöröltessenek, s az egykor divatozott félévi vizsgák ismét visszaállitassanak.

✂ (*Falk Miksa hazánkfia*) mult hétfőn kezdte meg fogságát, melyet a legfőbb törvényszék 6 hónapról 3 hónapra szállított le. Falk, mint tudva van, a „Wanderer“-ben megjelent cikkei miatt íteltetett el.

✂ (*Gróf Széchenyi Ödön*) Pesten felállitandó tűzoltó egyeletet tervez a londoni mintájára. Tervét a tanácshoz már benyújtotta.

✂ (*A zugligeti vasutat*) ismét kezdik emlegetni. B. Baldacsi Antal, mint az építésre vállalkozó társulat elnöke, e napokban adta be folyamodását az engedély megnyerése végett.

✂ (*A budai népszínházhoz*) beküldött pályadarabok közelebb színre hozatnak. A népszínműi jutalomra 4, a drámaira két darab pályázik.

✂ (*Ösztöndíjak*.) Más nagy városok példájára Budapesten is terveznek oly egyeletet, melynek célja lenne újévi ajándékokkal tüntetni ki azon cselédeket, ki sok évi egy helyen való szolgálatuk és hűségük által különösen kitünnek.

✂ (*Szabóné, Istvánfi Lina*) vidéki színésznő „Czenki rózza“ című egy kötetes regényre nyit előfizetést 1 frtjával, s a jövedelem felét a budai népszínház segélyezésére ajánlja fel. A regény megjelenése deczember 16-kára van ígérve, az előfizetési pénzek a budai népszínházhoz intézendők.

A (*városligeti tó kiásatása*) a mult héten már kezdetét vette. 200 napszámos van a munkával elfoglalva. Valószínű hogy a kiásott földből a liget valamely alkalmas helyén halmot fognak emelni, mely épülettel ellátva és fákkal beültetve a liget egyik legérdekesebb pontját képezendi.

✂ A budai népszínházban ezentul minden hónapban fog-
nak egy pár rendkívüli előadást rendezni; így októberben

nagyszerű hangverseny leendő, melyben Hollósy Kornélia, Stéger Ferencz, Reményi Ede s hazánk több művészi nevezetességei fognak közreműködni.

✂ (Szüreti ünnepély.) Mához egy hétre azaz sept. 28-án Szent-Endrőn nagy szüreti ünnepélyt fognak rendezni, fényes táncvivalommal egybekötve. A gőzösök e napon minden két órában fognak közlekedni a főváros és Szent-Endre közt.

✂ (A műegylet) legközelebb bezárt kiállításából a választmány egy képet sem vásárolt meg. Litzenmeier történeti képe iránt, melynek ára 1000 frt. jelenleg alkudozás van folyamatban. Ha megveszik, valószínűleg ez leendő a műegylet jövő évi műlapjául választva.

✂ (A nemzeti színház művezetőjeül) hirszerint Radnótfáy, udv tanácsos lőn kinevezve, ki a színház ügyeit több hó óta vezeti.

(Gutaütés.) A temesvári kéjvonattal érkező utasok egyikét, egy fiatal embert, a „Tigris“ szállodában, mértékletlen borivás következtében a guta megütötte.

✂ (Apró hírek) A városligeti fasort télen át is ki fogják világítani. — A városligeti „bimbósház“ helyére emeletes vendéglőt szándékoznak építeni. — A budai hegyekben a szüret már e hó 18-án megkezdődött. — A helyi gőzösök most már csak reggeli 9 órától esti 7-ig közlekednek a testvérfővárosok közt. — Rácz Gyula a váci utczában új férfi divatraktárt nyitott. — Az alagut budai kapuzatát valahára ki fogják építeni. Hát az alagut gyalogjárdáit mikor látják el karfával? — Pesten lelelezházat szándékoznak építeni. — Markovics Ilka még ez ősz folytán Aradra megy vendégszerepelni. — A budai városmajor szépitésére a tanács jelentékeny összeget határozott. Kellemes mulatóhelyet lehetne abból csinálni. — Budán dalárda-alakítással foglalkoznak. — A szüret Kőbányán csak holnap fog megkezdődni. — Priorszky kávé mostani nyári kioszkja helyett a színházterén téli kávécsarnokot szándékozik építtetni. — Pest város hivatalosolgái közül e napokban 27-et elbocsátottak, a helytartóság rendelete folytán. —

Nemzeti színház.

September 18-kán. —

Sept. 11-kén: „Eljegyzés lámpafénynél,“ és „Denis ur és neje,“ operettek. Sept. 12-kén: „A házasság rokkantjai,“ másodsor. — Szept. 13-kán: „Alvajáró,“ opera. — Szept. 14-kén: „Szökött katona,“ Szigligeti népsziműve. — Szept. 15-kén: „Kunok“ Császár György operája. — Szept. 16-kán: „Angyal és démon,“ francia vígjáték. — Szept. 17-kén: „A tiszaháti libácska“ és: „Port a szemébe.“

Az „Eljegyzés lámpafénynél“ ismét alkalmat adott, Szerdahelyi urat mint énekest — megsajnálhatni. Reméljük, hogy az új igazgatóság a többi visszaélésekkel együtt ennek is véget fog vetni; bizonyára lesz annyi tisztelettel a közönség iránt, hogy nem gyötörteti tovább is a műizlést. — Markovics Ilka és Huber Ida ez alkalommal is kedvesen énekeltek és játszottak, épen úgy, mint Boguár Vilma a „Denis ur“-ban. Az „Alvajáró“-ban Huber Ida adta Aminát, köztetszéssel.

Sokkal élvezetesebbek voltak azonban e héten a drámai előadások; első helyen említendő a — „Szigetvári vértanuk“ 1-ső felvonása, és a „Nőuralom“; ezek ugyan Budán adattak elő, de a nemzeti színház tagjai által, és e szerint a mi bonczkésünk alá tartoznak. De milyen öröm bonczolgatni akkor, mikor csak dicsérni, magasztalni valót találunk! Valóban diszeloadás volt ez. Olvasónőink képzelhetik, milyen ritka élvezetben részesültünk ez este, mikor azt mondjuk: Jóka-

é, Prielle Cornélia, Feleky-Munkácsy Flóra, továbbá Feleky, Szerdahelyi kedvvel, lelkesedéssel játsztak!

De másként is érdekes színházi estéink voltak e héten; Prielle hazaérkeztevel változatosabb lett a játékrend és élvezetesebbek az előadások; láttuk őt „Angyal és daemon“-ban és mint „Tiszaháti libácska.“ Hogy finom, gyöngéd, szelleműs játéka mind a kétszer elragadta a közönséget, nem szükséges mondanunk. Mellette még Szathmáryné tűnt ki; „Angyal és Démon“-ban Savignynét, a „Tiszaháti libácska“-ban a bárónőt, a „Port a szemébe“ végre az orvosnőt adta; és mind-egyikben előtűntette azt a gyönyörű humort, melylyel alakjait előállítja. Valódi művész ez a maga szakmájában.

A férfiak közül Tóth Józsefről nem is szólunk, ez mindig kitűnő; Szerdahelyi is kiválólag szépen adta Zabfalvyt; legkisebb tulság nem volt játékában; mindenütt művészi egyöntetűség, finom színvegyülés; Szigetiről nem mondhatunk hasonlót; az ő Ratinois-ja („Port a szemébe“) a fresconál is jóval frescobb volt.

Es örömmel tapasztalhattuk e héten azt is, hogy Szilágyi Béla ismét gyakran lép föl színpadunkon; a „Port a szemébe“-n is ő adta a fiatal ügyvédet, a mi kétszeresen előnyére volt az előadásnak; először nem az adta, a ki eddig, és másodsor Szilágyi jól adta. Átalában ideje volna, jóvá tenni e tehetséges fiatal színészen, a mit az előbbi igazgatóság ellene vétett; több évi működés után felmondott neki azért, mert olyan díjat kért, a minőt az ujonnan szerződött, gyöngé tagoknak fizet! Meg vagyunk győződve, hogy ilyen botrányos önkény Radnótfáy igazgatósága alatt nem fog megtörténni, nem fog megtörténni.

Budai népszínház.

Sept. 10-kén: „Molière élete és halála“ francia dráma. — Sept. 11-kén: népeloadás: „Pütkösi királynő,“ népszimű. — Sept. 12-kén és 13-kán a diszeloadási készülétek miatt szünet. — Sept. 14-kén: diszeloadás; 1-ső szakasz: Kölcsey Hymnus, éneklé az összes személyzet; II-dik szakasz: „Ünnepély-nyitány“ ez alkalomra szerzette és igazgatta Bakody; ezt követte: „Mult, jelen és jövő“ allegorai jelenetek. — Zenéje Feiglertől. III-dik szakasz: „A zeneszerző“ eredeti víg dalmű (operette) I felvonásban, írta Bényei, zenéjét szerzette Allaga Géza. IV-dik szakasz: Népsziműi jelenet magán- és karénekekkel: ezt követte: A nemzetiségek testvértánca, betanította Perey; végül pedig: „Rákóczy-induló“ az egész személyzet által előadva. — Sept. 15-kén: a népszínház zárünnepélyeül: „A szigetvári vértanuk“ első felvonása, ezt követte: „A nőuralom.“ pályanyertes vígjáték Szigligetitől. — Sept. 16-kán: „A zeneszerző“ és „A szerelmes kántor“ vígdalművek Bényeitől, zenéjüket írta Allaga Géza.

Az új év kezdetén el nem fojthatjuk magunkban azt az aggasztó kérdést: lesz e még egy évforduló ünnepe e színháznak? Adja Isten, hogy: igen. De ne csak az Isten, magunk is tegyünk hozzá valamit. Az igazgató részéről: tapintat; a színészek részéről: szorgalom és sok, sok tanulmány; a bizottmány részéről sok, sok buzdítás mindenfelé; de mindenek fellett sok, sok szeretet a közönség részéről; ez azon négy oszlop, a melyek ez épületet bizton fentarthatják, különben mulhatlanul összeroskad.

Mindenfélék.

✂ (Garibaldiról.) Egy sept. 17-ki távsürgöny szerint, Garibaldi egészségi állapota rosszabbra fordult. Garibaldi és főtársai esküdtszék elé fognak állíttatni.

‡ (A bécsi Eszterházy-pincze,) mely 1662-ben nyitott meg, ez idén üli meg 200 éves örömnépét. E borpincze különösen arról nevezetes, hogy 200 év alatt semmit sem civilizálódott; most is úgy megy ott minden, mint 1662-ben.

‡ (Anyai szeretet.) Egy bécsi asszony fia Sz. Péterváron ezelőtt 6 évvel meghalt, s mire anyja odaérkezett, már el is temették. Orosz szokás szerint 6 év eltelté előtt nem levén szabad a holttestet kiásni, az anyának nem teljesülhetett azon kívánsága, hogy fia holttestét haza vihesse. Mit tett tehát a szerető anya? A sz. pétervári sarkert szomszédságában egy szegényes kunyhót tákoltatott össze, hogy elhunyt fia közelében töltsen a 6 évet; a legszigorubb hideg, mely ellen csak borszeszlángnál melegedhetett, nem bírhatta más határozatra. Hat évi szenvedése után végre megérte azt az örömet, hogy fia holttestét kiásatván, haza szállithatta.

‡ (Egy nagy ur, mint tolvaj.) A hannoverai király udvari marchallja, Hedemann tábornok, a királyt fördői útjában kísérvén, tőle 90,000 tallért ellopott s aztán odább állt.

‡ (Krakóban nyugtalanságok) fordultak elő f. hó 8-kán. Este 3000 ember gyűlt össze egy Krisztus-kép előtt, s a tiltott lengyel dalokat énekelték. Az őrzőket a nép fütyöléssel, gunyszavakkal és kövekkel fogadta. A csekély számú katonaság segélyért küldött, s míg az megérkezett, a nép folyvást énekelve tovább vonult. Az időközben 100 emberre szaporodott katonaság a főtérig üldözte a népet és többeket elfogott. A tömeget csak késő éjjel sikerült teljesen szétszórni.

‡ (Az angol királyné) e hó 4 kén érkezett Antwerpenbe, hol nagyszerű közönség fogadta, de mély gyászának megfelelő halotti csend uralkodott. A zenekarok külön parancs folytán elküldettek. A királynét nagy fekete fátyol fedte, miért is arcát nem lehetett látni. Midőn Lackenben a számára rendelt palotába lépett, fátyolát lebontá; arcában több kétségbeesés, mint gyász volt kifejezve. A mély bánat külsején nagyon meglátszik.

‡ (A párisi nők) folyamodtak a tanácshoz, hogy engedjék meg nekik a becsületrend keresztjét viselni. Minélunk nem is lehetne ilyen rendjelt a hölgyek közt behozni, annyian érdemlik ezt.

‡ (Iszonyu szerencsétlenség.) Liverpoolban közelebb a szegények házához azon része, hol a gyermekek voltak elhelyezve, éjjel kigyuladt, s a tűz oly gyorsan terjedt, hogy minden oltási kísérlet hiába volt. Az épületben alvó 20 szegény gyermek, s az ezek megmentésére menő két férfi is áldozatul esett.

‡ (Fejedelmi eljegyzés) Brüsszelben e napokban ünnepeltek hivatalosan az angol koronaörökös eljegyzését a dániai trónutód leányával, Alexandra hercegnővel, ki igen szép szőke leány, s f. évi dec. 1-én lesz 18 éves.

‡ (Elhalasztott menyegző) B. Sina Simon leányának Ypsilanti herceggeli összekelését, a völegény betegsége miatt, ismét elhalasztották.

‡ (Összeütközés a törökök és szerbek közt.) Belgrádból f. hó 16 ról jelenti a távsürgöny: hogy a törökök megtámadták s orozva lemészárolták Uschitza szerb őrseit; erre csata következett, mely este félbeszakadván, másnap ismét folytatott. A törökök a váron kívüli állomásaikat elvesztették.

‡ (Lemartine híres francia költőnek) a kormány megengedte, hogy zilált vagyoni viszonyainak javítására sorsjátékot rendezhet 1 millió frank tőkével.

Divattudósítás.

Mai divattudósításunkat feleslegessé teszi mai mellékletünk. Őszi kelméket vesznek ezzel tisztelt előfizetőink, hogy tetszés szerint választhassanak őszi ruhaszöveteket. E kelmékre nézve csak azon megjegyzésünk van, hogy azok Böhm és Kánya pesti kereskedéséből valók, (József-tér, 10, sz.) hol a legújabb őszi és téli szövetek a legnagyobb választékosságban kaphatók, és általunk bármikor megrendelhetők.

Meglehet azonban, hogy egyikmásk tisztelt előfizetőnk másféle szövefből szeretne magának öltönyt csináltatni; és erre nézve is gondoskodtunk: csak forduljanak hozzám, tudassák velem, minő színű és milyen áru kelmét ohajtanának öltönyre, és én a legszivesebb készséggel küldök nekik mutatványdarabokat, tiz-tizenötfélét, a melyek közül aztán kiválaszthatják azt, mely leginkább nyeri meg tetszésüket.

Számrejtvény.

Nagy Cornéliától.

Sok szép művet irt egykor
5, 2, 3, 0, 10, 13-on, 4, 3, 8, 6, 8, 7.

8, 3, 1, 4-6, 14, 11, 12, 5 ó-8, 11, 13, 15, 14 n
dicső nevű férfiak;
Ha 9, 14, 13-ot tört a veszély 14, 1,
Ők véle szembe szálltanak.
6, 10, 5, 10-12, 11, 10, 12, 11, 8, 1, 2, 5, 6, 8-3, 14, 6, 8
Lehet köztünk találni.
11, 14, 3, 8, 5 kedves cserkeszeknek,
De 1-15 a magyar hölgyeknek.

Megfejtési határidő: október 20-ka.

A 32-dik számban közölt rejtvény értelme: Kazinczy Ferencz. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia. Jámbor Lászlóné, Csanády Kálmánné, Szokolay Zsigmondné, Nagy Emilia, Teszári Ida, Vojta Amália, b. Stachelhausen Gizella, Szélényi Károlyné, Fekete Sarolta, Eöry Jenőné, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicséri Lila, Csicséri Maris'ca, Mendelényi Emma, Ferenczy Lenke, Csaba Domahidy Karolin, Barcza Antalóné, Fischer Riza, Holló Irma, Jaross-Lipovniczky Nepomuczéna, Pálffy Stelczér Eliza, Bauer Karolina, Rátkay Ilka, Korbuly Mária, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Csaby Amália, Vadona Lina, Egerváry Tubolyi Emilia, Poninger Laura, Györfly Szerén, Concha Károlyné, Pongrácz Julia, Guotth Ida, Viertl Aloizia, Pete Lányi Angela, Némethi Gizecz Teréz, Oláh Irma, Persián Eliz, Gerendás Mariska, Baranyi Károlyné, Domahidy Károlyné, Wolnhofer Gabriella, Ferenczy Lenke, Madarász Emma, Lösy Eugenie, Büttner Lina és Julesa, Melczér Armina.

A „Jókai Móric"-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Melczér Armina, Papp Nina.

TARTALOM.

Szelem és házasság, Berecz Károlytól. — Vértő szobor, Szelestey Lászlótól. — A rétfalvai rektor emlékirataiból, Vértő Arnoldtól. — Egy ifjú leány emlékkönyvébe, Losonczi Lászlótól. — A madárvilágból. — Két megtört szív, Rajkai F. I.-től. — Gondolatszövegek. — Egy hét története. — Külföldi levelek. — Szászországi épek. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Rejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. Vidéki tárcza. Megbízások tára. Szerkesztői nyílt levelek. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Őszi kelméminták.

38-dik szám.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 28. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmelléletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|-------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | ” | ” |
| Egész évre „ | 12 | ” | ” |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktalási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJAK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Holdjárása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-----------|------------|------------|----------|--------|----------------|----------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | 6. p. ó. | 5 p. | | |
| 21 Vasárnap | E 15 Máté | E 14 Máté | 9 G 15 Jo. | | 5 47 | 5 59 | 26 Selich | |
| 22 Hétfő | Moricz | Móricz | 10 Min. | | 5 48 | 5 58 | 27 | |
| 23 Kedd | Tekla | Tekla | 11 The. | | 5 49 | 5 57 | 28 | |
| 24 Szerda. | Gell ért | Gellert | 12 Aut. | | 5 49 | 5 53 | 29 V. d. N. | |
| 25 Csüt. | Kleofas | Kleofas | 13 Korn | | 5 50 | 5 50 | 1 5623 Tischri | |
| 26 Péntek | Czypr. | Czypr. | 14 † felm. | | 5 51 | 5 47 | 2 2 Fest. | |
| 27 Szombat | Koz. D. | Koz. D. | 15 Nic. | | 5 53 | 5 45 | 3 1. Sabb | |

V i d é k i t á r c z a.

Csetnek sept. 6. (*Eredeti levél.*) — *Hangverseny és táncvizsga a csetneki ev. templom javára.* — A csetneki ódon ev. templom, melynek építési idejét bizonyosan meg nem mondhatni, tekintve régiségét s építészeti modorát, méltán sorozható a magyarországi legrégebb templomok közé. A „Memoira provinciae Csetnek“ című munka szerint, e templom már IV. Béla idejében fennállt. Régi ódon kinézését most elfogja veszteni, mert az egyház hívei több rendbeli tanácskozás után elhatározták, azt kegyes adakozások útján kicsinosíttatni; a benne találtató régiségek s jelvények azonban régi állapotukban s helyükön sértetlenül meghagyatnak

El szándékról az épen kis városunkban, rokona körében időző Mampe Bognigg Emilia asszony, boroszlói énekesnő értesülvén, ajánkozott a nemes célra hangversenyt adni, melyet helybeli műkedvelők közreműködésével e hó 4-én, igen szép számu közönség jelenlétében meg is tartott. A hangversenyben előadattak: „Norma“ opera áriája Bellinitől olasz szöveggel, „Ordög Robert“ áriája Meyerbertől, francia szöveggel, „Il bacio“ olasz szöveggel, s aztán két dal, „Ratazlan“ románz és „La Jota de Xeres“ spanyol népdal, énekelve a nevezett művésznő által. A közönség zajos tapsokkal és éljenzésekkel üdvözölte a művésznőt, de legnagyobb volt a lelkesedés akkor, midőn egy magyar dalt énekelt s zongorázott, melyet közkívánatra ismételni is szives volt. A közönség koszorúkkal jutalmazá a derék énekesnőt. A műkedvelők közül Jankó Ilka k. a. két darabot játszott zongorán, igen szép tehetséget tanusítva; Fabriczius Dezső pedig „Kont“ balladát szavalá; mindketten megéltjenezettek.

Érdemdús egyházi felügyelőnk, Szontagh Pál, az egyház és közönség nevében hathatós szavakkal fejezé ki köszönetét a nemeslelkű művésznőnek, kinek neve az alapítók közé is felvétellett. A művésznő külföldi lakos s születési levén, a magyar nyelvet nem érti, miért is sajnálkozását fejezé ki a fellett, hogy az üdvözlét nem e nyelven viszonzta. A közönség lelkesen megéltjenezte.

Hangverseny után ugyancsak az említett célra táncvizsga tartatott, melyben számos vidéki is vett részt. A hangversenyből és táncvizgából befolyt tiszta jövedelem 133 frt 10 kr. mely az illetőknek már kézbesítettet. N. L.

Györök sept. 14-én (*Eredeti levél.*) — *Műkedvelői előadás.* — Miután körünkben jelenleg semmi följegyzésre méltó sem történik, — bátorkodom a folyó hó 8-án Paulison tartott műkedvelői szini előadásról szólani.

A darab czime: „A takarékpénztár.“ A fiatal műkedvelők, kik közül egyik sem haladta túl még a 16-ik évet, minden szorgalmukat kifejték, hogy a szép számu közönség előtt dicséretet arathassanak; a közönség pedig méltányolva a cél szentességét, az ifjú műkedvelők ernyedetlen buzgalmát, tapsvihar-

ral fogadta őket miközben a játszók diszes koszorúkkal jutalmaztattak. — A műkedvelők arcán szintugy olvasni lehetett ama örömrézetet, melyet bennük a közönség méltánylása támasztott; vetekedve iparkodának a győzelem babérjait elnyerhetni. Legjobban mégis Tökés Gyula játszott s így a küzdtéren ő lön a győztes. A kis hős fesztelen játéka és szavainak a kellő helyeni hangsúlyozása egészen megnyerték maguknak a hallgatóságot. Előadás után a záradék előtt Tökés Gyula, „A korista panasza“ szavalta, mely a kis herosnak — nem vagyunk merészek, ha azt mondjuk, hogy — pompásan sikerült. Játékában a férfias komikum egész valójában állott a hallgatóság szemei előtt.

Előadás közben Deesy kisasszony, Rósa Szerena k. a., és Rósa János szavaltak. Az első „A falusi kis leány Pesten“ című költeményt, a második „Kont“-ot, az utóbbi pedig Berzsenyinek „Magyarokhoz“ című e nembeli páratlan költeményét. Mindhárman jól szavaltak; Rósa Szerena kisasszonynál az a gyermekies szendesség, mely egész valóján előmlik, a szavallat oly helyein, hol a férfias érzemények hevesebb kitörése fordul elő, eléggé jól csapott át a komolyság- és férfiaságba. — Záradékul egy néma jelenet lön adva görög tűz mellett, melyben Magyarhon képviselt népei teljes áhitattal függeszték szemeiket ama keresztre, melyen „A házáért és hitért“ szavak állanak följegyezve, s mely keresztet egy szőke kis angyal — Rósa Mari k. a. — tartott jobbajával átfogva.

Az elismerés ellen vétenénk, ha nem emlitenők meg ama derek férfiút, kinek vezérlete és intézkedése alatt mindez létesült; e férfiú pedig nem más, mint Rósa Péter Ede ur, ki nem sajnálva a valóban eléggé nagy fáradságot és türelmet, melyet nemesak az ifjú műkedvelők közül a szerep betanításában, de a szinpadocska felállítására — és csinosisításán is kifejtett; — fáradsága jutatmaúl azon édes öntudat ékeskedik keblében, hogy a nemes cél és akarat már önmagában is jutalom.

A tiszta jövedelem — a költségek levonása után — a mint én értesültem, — 64 ft o. é., mely összeg egészen az építendő r. k. templom alaptökejéhez lön letéve.

Városkánk a szüreti idény beálltával élénkülni kezd. Borunk az idén sokkal kevesebb, mint a többi években, minek főoka a folytonos hűség, melynek heve alatt a szőlőfurtek nagy része eltepedt. D L

Székes-Fehérvár sept. 14. (*Eredeti levél.*) — *Műkedvelői előadás.* Városunk egyik legnépszerűbb férfa: Zsömböry Ede a színház beldiszítésére műkedvelői előadást rendezett, mely f. hó 11-én a legszebb sikerrel ment véghez. „Férj e gy órára“ s „Megitta“ eredeti vigjátékok adattak. — A szereplők, a közkedvesség s minden szép és jó iránt meleg érdekeltséget tannsitó, különösen minden becsesebb irodalmi vállalato

pártoló Horváth Böske, ugy Miskey Vilma, Denis, König, Miskey s Tamásy urak, több ízben élénk tapsokat arattak, nem kevésbé lelkes tetszésnyilvánítás követte Fekete János (a „magyar hölgy”) s Zsombory (a „magyarok istene”) jeles szavallatát; koszorúk sem hiányoztak. — A közönség szép számmal gyűlt össze, mert Fehérvár s Fehérmegye lakosi s főleg hölgyei minden alkalommal készek hő érdekeltségüket tanusítani: midőn valamely köz- vagy jótékony ügy forog kérdésben. Nevezetesen Fehérmegye egy azok közül, melyeknek hölgyei kitünőleg pártolják irodalmunkat, s mint egy a napokban Fehérmegyében utazott barátunktól örömmel hallottuk, minden fehérmegyei hölgy szobáját s asztalát könyvtár s könyvek díszítik, s mivel e mellett a fehérmegyei hölgyek köztudomásilag igen jó gazdasszonyok, s hiven teljesítik a nő minden hivatásszerű kötelességeit, fényesen megcáfolják sokaknak azon alaptalan állítását, hogy a jó gazdasszonyság s olvasás össze nem egyeztethető; sőt ellenkezőleg, ki a vidéken sokat utazik, tapasztalni fogja, hogy éppen az olvasni szerető nők házigazdasága sokkal rendesebb, csinosabb, mint azoké, — kik csak csirkéiket olvassák, csak a mendemondák szavallását hallgatják érdeklél. Ugyancsak Fehérmegyei hölgyei most éppen, a gróf Zichy Nándorné indítványára Muzeumunk számára megvásárlandó Székely-féle Dobozy Mihály jeles kép számára adakozás által fűznek új leveleket honleányi érdekösorujokba. Farkas, fehérvári nagyprepost, s címzetes püspök ur is, f. hó 12. ulte papság 50-ik évét, mely alkalommal megjelent Fehérváron Veréby Soma ur is, egy nyomtatott gratuláló verssel. Valóban ohajtható lenne, hogy az ily alkalmi rimgyártás által ne compomitáltatnának az irodalmi tekintélyek. R.

Debreczenben egy fiatal nő öngyilkos szándékból kutba ugrott, de kimentették. Okául a férj durva bánásmódját említik.

Szepes-Olasziból írják, hogy ott e hó 7-én iszonyú tűzvész dühöngött, mely 200-nál több házat hamvasztott el; ezenkívül egy anya 18 éves leányával, egy másik anya 7 éves fiával, továbbá egy 8 éves fiú s egy férjhezmenő leány is áldozatul estek; midőn a tűz már javában dühöngött erős szélvész támadt, rettenetes menydörgés és villámlástól kísérve, ezt sűrű jéggel vegyes záporosó követte, mely az oltást végre lehetővé tette. A kárt mintegy 400,000 ftra becsülik, melyből 45,000 frtig volt biztosítva.

Isaszegről írják, hogy a határos locsodi pusztán egy a tilosban szarvasokra leső szabó az erdőkerülőt, midőn ez puszkáját el akarta venni, agyonlőtte. A gyilkos elillant.

Arad városa a magyar színészet pártolása céljából elhatározta, hogy ez évben a színházigazgatóságnak 1200, s a színház javítására 800 ftot adand; a következő években pedig a színházigazgatóság 1400 frt évenkénti segélypénzben részesülend. Köteles a színigazgató a vidéki erőkből szervezendő elsőrendű dráma- és operatársaságot s annak névsorát oct. 1-ig a színházi bizottmánynak bemutatni. Az előadások a színház kijavításának bevégezése után azonnal megkezdődnek.

Szalárdon történt Csernovics Péter orozva megölvetése, mint már említettük. A lövés balvállán ment keresztül s nem veszélyes. A tett indoka hirszerint következő: Csernovicsnak a szalárdi határban nagy darab luczernása van, melyre a lakosság éjjelenként marháit ki kezdte hajtani, elanynyira, hogy már alig voltak képesek, a tilalmat fenntartani. Így történt hogy a kérdéses éjjel maga Csernovics, tisztjei kíséretében kiment a tett helyére, s a tilosban legelő marhákat

behajotta, sőt mint némelyek állítják, egyet az ott talált legeltetők közül meg is ütlegeltetett. Ezután hazament s az ablakon kinézett, ekkor történt a lövés. Hir szerint a tettesek, kiket Csernovics fölismert, már elfogattak s az egyik tettét be is vallowta.

Töcséről Marmarosból írják, hogy sept. 11-én d. u. 5 órakor, a reformatusok istenisztelete alatt, éppen midőn a tanító imádkozott, a szószek villámsujtás következtében meggyult, mire a nép rémülve futott ki a templomból. A tanítónak, ki egy másik férfival a tüzet szerencsésen eloltá, az erős rázkodáson kívül egyéb baja nem történt.

Kecskeméten műkedvelői társulat alakult, mely jótékony célra 6 előadást szándékozik rendezni. Hir szerint a budai népszínház igazgatója, Molnár is az őszi és téli idényre oda fogna rándulni társulatával, miután állítólag a népszínház a mostani viszonyok mellett s mostani személyzetével nem állhat fenn.

Maros-Vásárhelyen a tervben levő állandó színház ügyében közelebb gr. Teleky Domokos elnöke alatt többelkes hazafi értekezletet tartott. Az alapszabályok és költségvetés kidolgozásával egy választmány bízott meg.

Megbízások tára.

Csákvár D. A. urhölgynek: Rögtön elintéztük. Köszönet, hogy mindjárt hozzánk fordult.

Sopron: P. S. E. urhölgynek: Szívesen intéztük el a dolgot. A meglepetés ügyében annál nagyobb örömmel irtunk magánlevelet, mert csak akkor lesz ez valóban méltó az ügyhez, ha a nagy író minden nőtisztelője csatlakozik hozzá; az egész csatlakozás pedig csak — de csitt! ne áruljuk el a titkot.

Beregszász: B. R. urhölgynek: Mind a kettő el van küldve, szíves üdvözetünk mellett.

Telekes: B. P. urhölgynek. Magánlevelet irtunk.

Győrök: B. J. urhölgynek: Kétszeresen, százszorosan szíves üdvözet és forró szerencsekívánat! Mint örültem, azt előszóval megmondhatni! De — a mi halad, el nem marad, nemde? A reám bizottokat örömmel elintéztük. Eddig már vette is; R. G. üdvözlő általunk. A kiállítási cikkekre nézve a beküldési határidő: október 7-ke.

Debreczen: S. B. urhölgynek Megvettük: elküldtük. Máskor is igen szívesen szolgálunk.

D. Radvány: B. K. P. urhölgynek: Eljártunk a megbízásban; az egyik része utban van már, a másokra várjuk szíves utasításait.

Alsó-Fegyvernek: K. T. O. urhölgynek. A legnagyobb örömmel teljesítettem ohajtasát. Eddig tán vette is már levelemet. Minél többen érdeklődnek ez ügy iránt, annál méltóbb és a magyar nőkhez illőbb lesz a meglepetés.

Pásztó: O. I. urhölgynek. Szíves örömmel végeztem el a reámbizottakat; eddig már vette is tán; a többit magánuton.

Ungvár: B. Cs. L. kedves barátnőnek: Mind el van intézve; a többit magánuton.

Tapolcsány: B. L. és S. urhölgyeknek: Köszönet a kedves küldeményért.

Cs. Bagos: Sz. A. urhölgynek. Megvettük és elküldtük. Igen szívesen tettük.

S. A. Ujhely: M. P. J. urhölgynek. Eddig tán vette is már. Igen megörültem a találkozásnak, olyan hosszú hallgatás után. A meglepetést illetőleg magánlevelet irtunk.

Békes: P. I. urnak. Szives örömet végeztük a megbizást; már utban is van; máskor is rendelkezék velünk.

Matyusház: F. L. urhölgynek. Nem csak ezt, de akár minő megbizását a legnagyobb örömmel végezzük.

Csány: W. G. urhölgynek. Kedves soraiért szives köszönet; a többi magánlevélben írjuk meg.

Temesvárra: S. I. kedves barátnőnek. Eddig bizonyosan ott van már a szállitmány. Várom az újabb tudósítást.

T. Ujhely: D. K.-nő urhölgynek. Bár minden magyar nő így gondolkodnék! A megrendeltek elküldtem, még pedig a legnagyobb örömmel. Előfizetőink nem is tudják, milyen szivesen járunk el megbizásukban.

Kenyhecz: T. P. urhölgynek. Elfogok járni benne, és mihelyt ajánlhatót találok, értesíteni fogom. Addig azonban jó volna, ha kegyed a díjat illetőleg is egész részletes ségben tudatná velem szándékát; így jobban tájékozhatom magamat.

Palota: G. A. urhölgynek. Most fájdalom, már nem szolgálhatunk velök; azonban utána járunk, és mihelyt felhásztuk, utnak indítjuk.

Kende: J. I. urhölgynek. Kedves sorai igen megtisztelők reám nézve, csak a részleteket várom, hogy sikeresen eljárassak benne.

V. Palota: G. J. I. urhölgynek. Örömmel teljesítettem

mind a három rendbeli megbizást; a nyere ménytárgy is át van már adva az írói segélyegyletnek. Barátnői üdvözlöt.

Szerkesztői nyílt levelek.

Pájer Antalnak. Ezer szives köszönet. Magánlevelet is irtunk.

„Hymen papnöje.“ Csak vázlat, de megérdemli a gondos, részletes kidolgozást. Az ígért cikkeket várva várjuk.

Boeszkai Papp Lajosnak. Hat hét mulva szivesen; addig teljes lehetetlen. A beazélyt bizton várjuk. A föltételeket elfogadjuk.

„Te tanítál.“ Gyöngye rimek, aztán meg: „gunyokat találék“ több mint költői szabadság; „oly fénynyel lehetnek átvilágítva az olympi nagy termek fő ünnepek alatt,“ tulvitt hasonlat.

„A mi szívemnek“ Az a sok félmult idő prózaivá teszi a két első versszakot; és mind az... daczodnak gyászszülőttei“ pedig nyelvtanilag hibás kifejezés.

Benczensz gr Lázár Kálmának!?!

„Mentő angyal“ Valóban szép haladásról tesz tanuságot. Veszprém. B. K. urnak. Köszönettel vettük.

Dobrov Lászlónak. Az aestethikai levelek igenszép, kérjük inelőbbi folytatásukat, hogy közlésöket megkezdhesük. Így kell hölgyek számára tudományos tárgyáról írni. Csepi. T. K. barátunknak. Elment.

H I R D E T É S E K.

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint két iven, borítékkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rkjkokkal; zeneműi és mellékletekkel. FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatt szerencsés voltam, kiérdemelni művelt honleányaink meglegedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abban látom egyszersmind legedesebb jutalmamat eddigi fáradozásomért. A kik ismeretlenül is annyi édes jelével halmozta el a bizalomnak, a művelt magyar hölgyek annál kevésbé fogják ezt tőlem megvonni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemetlen pártolásukra.

Lapom iránya tehát ezentul is a régi marad: híven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is elismert jelességű íróink és költőink műveiből álland. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentul még inkább tehessük.

Épen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és irányozó cikkekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszersmind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hű tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy hét történeté“—ben, részint a gazdag és változatos „Hirvivő“—ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentul is havonkint egy divat- és egy arczképet hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveteket, melyeket aztán általunk bármikor meg is rendelhetnek; mert a

Megbizások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intézi el t. előfizetőink bármiféle megrendelését, és — hízlek magamnak — nem igen fordul elő az az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmel ne volnának meglegedve.

Előfizetési föltételek: póstai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletek és megbizásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest, september 13-án 1862.

ENGEL és MANDELLO

kiadók. (Egyetem-utca, 2-ik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utca 17-ik sz.)

PEST, 1862. NYOMATOT ENGEL és MANDELLONÁL.



CSALÁDI KÖR

HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, szeptember 28-án **39-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Virágok művelt hölgyek számára.

(Szedve hazánk minden vidékiről.)

Marikovszky Gábortól.

III.

Ujra köztetek vagyok kedvesim! és ez együtt-létben valódi örömet érezek, mert művelt hölgyeket együtt látnom, mindig oly kedves nekem, mintha egy frissen kötött virágfüzért néznék.

Fűzérnek is annyi minden színü, illatu virágot szedünk össze, és mégis oly öszhangzatos, oly tetsző lesz az egész; — egyik enged kelleméből, illatából a másiknak, a melynél azt kevésbé találhatnók fel, így több hölgy csoportjában, az az egymástól elütő modor, kellem, és szellemi különbség oly szép egészsze fonódik össze, hogy kész az élő virágfüzér.

A multkor a hiu, üres büszkeségről beszélgettünk; tudom, hogy mindannyian ovakodtok attól, s igyekeztek megvédeni sziveteket, ama, nőkhöz sehogysem illő büntől; most, hogy annak csunya volta még inkább kitűnjék, mint ígertem, egy kedves virágot mutatok fel nektek.

E virág a „szemeremes érzőke“ (mimosa pudica) megérdemli szép nevét; e virágnak kedvesim, oly tulaj-

donsága van, hogy minden legkisebb érintésre összevonja szirmait, és addig, míg az őt fenyegető vész el nem mulik, ki sem nyitja azt. Mily szép volna, ha minden leányka így zárná be szívét, lelkét, minden olyas gondolat, szó és tett előtt, mely a nőiesség határán kívül esik!

Azonban hogy mik tehát azon határok, melyek a nőiességet felmutatják, megértessük; jó lesz megtartanunk szemünk előtt mindig, hogy míg a férfiakban több a gondolkozásra való tehetség, a tettkéesség, addig a nőkben általában tulható az érzelmiség. Ez természeti örök szabály.

Már fejlődésben is különbözik egymástól a két nem; a serdülő leányka élő képnek tekinti ugyan a bábót, épen úgy, mint a fiu a vesszőt, melyen lovagol, lovacskáznak; mert még mindkét nemnél aluszik a szellem; de majd fejlődvén az, elválnak egymástól! a fiu tettere kész, elbizakodott lesz, míg a lányka piruló, hallgatag. Majd később az ifju küzdő, mindent feláldozó, magához ölelve az egész világot, míg a leányka a viszonyok rabja; átadta magát érzelmeinek. Majd ismét később, a férfi czélt tűz ki magának, melyért mindenét feláldozza, még életét is; míg a nő a családi körben leli fel minden boldogságát, az anyai-ság feledtet vele minden mást, érezvén, hogy csak az az ő hivatása...

Bármelyik nemnél már, tullépve ezen természeti korlátokon, bekövetkezik az, hogy eltéveszté hivatását.

A szülők, vagy ezeknek képviselői közvetlen hatás-

sal vannak a gyermeki jellem fejlődésére; és az ő teendőjök: akár a fiu-, akár a leánygyermeket ezen, a természet által kijelölt uton megtartani; a gyermeksziv fogékonyabb a jó termő földnél, mely azt, mit beléje hintenek, dúsan termi meg.

Természetes dolog, hogy a még fejletlen értelem a gyermeknél alig tud különbséget tenni a jó és rossz között, s a reáhatás következtében mindkettőt mohón veszi magához; és jaj az olyan gyermek jövőjének, mely a szülői háznál ferde szokásokat is kénytelen szívébe fogadni, mert az ott majd gazdagon burjánzik fel, mit ezrediknek sem lesz — felnöve — ereje, s akaratja kitépni onnan.

Azonban a szülői szeretet természetéből folyik, hogy gyermeke boldogságát előmozdítani igyekezzék, s minden érzelemmel bíró szülő igyekezik is erre; így tehát már a jónak alapja megvetve van minden gyermek keblében, és később magának kell azt a gyermeknek nemesíteni, megőrizni.

És mivel itt kiválólag nőkről szólunk, az a kedves egyszerűség, szendesség és szerénység, melyek épen oly díszök a leánykáknak, mint a virágnak az illat, mint a gyümölcsnek az íz, csak is a lányok saját igyekezetek folytán fejlődhetik, hogy aztán mindazon tulajdonokkal bírván, elmondhassuk róluk: „ez valódi nő.”

A férfinem azon szerencsében részesült, hogy a nők legtöbb esetben annak kívánalmái után alkalmazzák magokat; és kevés nő van, ki inkább vágyakoznék saját neme, mint a férfiak előtt tetszeni.

Igaz, hogy a férfiak is több osztályba sorozhatók izlés dolgában; vannak kik egy kaczér, tetszelgő nő társaságát többre becsülik, mint egy egész női társaságot, melyben az általok úgy nevezett szellemdus hölgyek nem találhatók; ezen „szellemdus“ nevezetet különben nagyon sajátágosan fogják fel. De a legtöbb ifju, kinek az egyszerű időtöltésnél komolyabb, nemesebb szándoka van, az előnyt bizonyosan az olyan nőnek adja, ki a természet által neki adott ártatlan gyermeki érzelmeket átviszi, megtartja a nem épen gyermeki korban is; kire a külső csillám nem hat annyira vakítólag, hogy eléje tenné azt a valódi női hivatásnak, ki nem feledi el soha, mi szép a nőben, mi teszi őt kedvessé.

Általában a szellemdusnak nevezett leánykákból nagyon ritkán válnak kitűrő anyák, s csak középserű gazdasszonyok is.

Hogy tehát ama kettős cél elérhessétek, t. i. a női hivatást megtartván, a férfinemet önkénytelen hódolatra bírassátok magatok iránt: egyszerűnek, szerénynek és szendének kell lennetek; így hasonlítottok leginkább a leggyöngédebb virághoz, a szemérmes érzőkéhez.

Legyen a lányka, még pedig mind családja körében, mind nyilvános helyen egyszerű. E szó nagyon széles értelmű ugyan, sokféleképen alkalmazhatjuk, de itt, értsük azon jelentését, mindön azt mondjuk egy házias lánykáról: „kedves kis gazdasszony“, e nevezetnek örülhet bár

melyik lányka is, mert sok jó véleményt foglal magában; benne van ezen szóban azon értelem, hogy a lányka, ki-ről így nyilatkozunk, ügyes mindazon dolgokban, mik egy háziasszony tisztét képezik; s valóban azon lányka, ki az ilyen értelemben vett egyszerűséget nem kedveli, az még nem ismeri teljesen hivatását.

A mi a társaságban egyszerűséget illeti, az leginkább a fényűzésre vonatkozik. . . az a nagyon felpiperézett, felgyűrűzött, s nyakláncozott nő, a társaságban rendesen azon gondolatra készíti az embert, hogy talán szellemi gyöngeségeit igyekszik fedezgetni piperéivel, a műveltségnek legalább nem lehet hévmérője, mert akkor az indusok lennének legműveltebbek, kik lábok ujjain, s orrukban is hordoznak ilyen csecsebecsét. . . valjon nem volna-e szép, eme semmi hasznu kincseket valami közhasznu, és valóban üdvös jövőjü intézet gyámolítására adni? Carthágóról meg van írva, hogy a nők szükség idején szép hajukat is levágták, hogy abból hajókoteleket gyártsanak. Magyar hölgyek nem szeretnék ugy hazájukat mint azok?! legyetek egyszerűek lánykák!

Legyen a lányka szende is, ezt a szép és megbecsülhetetlen vagyont a nők nem szerzik, de öröklik a természetől, s azt csak megvédeni kell. Önkénytelenül fakad ez fel a gyermeki szivben, s éltefogytaig kísérheti a nőt, ha fel nem áldozza azt hiúság, kaczérság, s más ilyes el-lenségeknek; fájdalom, hogy napjainkban sok nő nem fordít teljes gondot ezen kedves vagyon megőrzésére, mit elpazarolni legnagyobb bűn.

Az álműveltség némely hősei a lányok ezen legszébb, legszentebb tulajdonát, együgyűségnek nevezik, s nem ritkán gunytárgyul szolgál nekik, kik nagyon gyöngge tehetségöknél fogva nem tudnak különbséget tenni a tiszta lélek és sziv ártatlanságából fakadó szendesség, és a neveléshiányból származó gyarlóság között. Azonban higyjétek meg lányok, a legtöbb ifju előtt oly kedves az az elpirulás, az a zavar, mely a szivből fakad; kedvesebb, mintha a nő, a hozzá intézett bókokra mosolyogva felel, s elárulja, hogy azoknak örül.

És legyen a lányka mind otthon, mind a társaságban szerény. . . A mely nő tudja azt, hogy szép, a mely nő bizonyos fensőbbiséget igyekszik gyakorolni környezetén, a mely nő sulyt helyez leendő vagyoni állására, vagy megveti az édes otthon örömeit, s külső hiu mulatságok, időtöltések után vágyakozik, az nem szerény sem érzelmeiben, sem kívánalmaiban.

A szerénység az egyszerűségnek édes testvére, csak hogy míg az egyszerűség inkább a testi kényelem körül forog, addig a szerénység a léleknek ártatlanságáról tanuskodik.

Az a kis virág beszélni nem tud, öntudattal nem bír, mégis követésre méltó példát ad. . .

Lánykák, ki ne ohajtaná követni azt a kised mimosa pudicat?

SZERELEM ELLENTÉTESSÉGE

DALMADY GYÖZÖTŐL.

Oh csodás, megfoghatlan
A szerelem érzése!
Nem tudom, hol kezdődik,
És hol van megszűnése . . .
Majd lever, majd fölemel,
Majd elhagy, majd vezérel,
Ott, a hol már semmi sincs,
Betölt a mindenséggel.

Attól van borongásom,
Az hozza derűltségem;
Attól van dacosságom,
Az hozza engedésem;
Attól van háborgásom,
Az hozza békülésem;
Attól van lázongásom,
Az hozza megtérésem.

Mikor feledni vágyok,
Jól esik, hogy emlékszem;
Mikor kétségbeestem,
Édes megint remélnem;
Mikor fáj az ébrenlét,
Örülök, hogy eszmélek;
Mikor halni akarok,
Boldog vagyok, hogy élek!

A rétfalvai rektor emlékirataiból.

Elbeszélés.

Gondos szülék épülésére irta:

Vértesi Arnold.

IV

(Vége)

Már majd egy félév telt el ez idő óta.

Hogy ezalatt többször is volt efféle szerelmes turbékolás, azt gondolhatja minden ember.

Azalatt az idő alatt én is pertu lettem a komornyik urral, mint a méltóságos gróf a Lidikével. Vig fizkók voltunk, derék két legény; megnéztek a lányok, a merre mentünk.

Mondhatom, hogy pompás mulatságot csaptunk néha néha. Megtánczoltattuk a leányokat mint az orsót. Meg is csókolgattuk, ámbár nem esküdtünk, hogy feleségül veszünk őket.

Csak Lidi kisasszony töltötte szomoruan a napokat. Én nem tudom, mi baja volt, de egypárszor, mikor a tiszteletes urhoz fölmentem, úgy látszott nekem, mintha annak a leánynak ki lettek volna sirva a szemei.

Azt mondták, nagy főfájásokban szenved. Doktort is akartak neki hozatni, de nem engedte.

A tél kezdetén voltunk már s a méltóságos gróf még folyvást nálunk időzött falun.

Egyszer délután váratlanul csak betoppan hozzám az iskolába ő méltósága. Az iskolát akarja megnézni, azt mondta, mert ő nagyon szíven viseli a népnevelés ügyét.

Furcsa, gondoltam magamban, hogy eddig nem jutott eszébe az iskolát megnézni. Pedig jobb lett volna, ha examen idején jött volna el, akkor nem voltak ilyen szennyesek a gyerekek s az iskola is ki volt söpörve. Hanem az ilyen nagy

urak nem értenek semmihez, s tisztelettel legyen mondva, néha hóbortosak.

Ő méltósága megtekintett mindent s igen meg volt elégedve a tanulók kitünő előmenetelével. Ötven forintot nyomott kezembe, hogy osszszam szét a szorgalmasabb tanulók közt.

Vettem rajta két korbácsot az iskola használatára s három szorgalmas tanulónak adtam egy-egy forintot. A többire szükségem volt magamnak. A komornyik elnyert belőle ferblin öt forintot.

Ő méltósága nem kívánt számadást az ötven forintról. Kegyes uraság volt nagyon s nagy patronusa az iskoláknak és a tudományos férfiaknak.

Mikor már megnézte az iskolát, kegyesen megjegyezte, hogy itt semmi sem hiányzik, csak egy csinos menyecske.

Ő méltósága azt mondta, hogy ő meg van győződve, hogy ilyen csinos fiu mint én jó partit csinálhat. S megkérdezte, hogy miért nem házasodom meg?

— Hja méltóságos uram, — felelém, illedelmesen meghajtva magamat, — bajos dolog az ilyen szegény embernek.

Ő méltósága méltóztatott kegyesen mosolyogni, s mondta, hogy holnap menjek föl a kastélyba, majd beszélgetünk.

Beszélgetünk! A méltóságos gróf azt mondta hogy beszélgetünk. Igazán jóakaró mecenásom volt.

Másnap nem is mulasztottam el tiszteletemet tenni a kastélyban.

— Hát gondolkozott-e már valami lányról? — szolt a méltóságos gróf, barátságosan megveregetve vállamat.

— Még eddig biz én nem tettem, — felelém illedelmesen.

Ő méltósága hamiskásan megkérdezte, hogy hát a tiszteletes ur Lidikéjére nem gondoltam? Az ám ugyancsak szép leány.

Bámulás miatt szólni nem tudtam. Én elég okos ember vagyok, de nem értettem, hogy mi lesz ebből.

— No üljön le, — szolt a gróf s leültetett abba] a puha drága székbe. — Látja, a Lidike szép leány ám. No csak vallja meg, hogy magának is tetszik.

Én csak bámultam folyvást, hogy mi lelte a méltóságos grótot.

A méltóságos gróf pedig szépen előadta, hogy ő jóakarója lévén a tiszteletes ur családjának, szeretné, ha Lidikét valami jóra való fiatal ember venné el. Tudja, hogy én is hajlandósággal viseletetem a leányka iránt, a leányka émirántam.

Ertem már, gondoltam magamban. Nagyon is jól értettem.

Aztán előadta azt is a méltóságos gróf, hogy ő testvéri szeretettel viteltetvén Lidike iránt, gondoskodni akar róla, tizezer forintot ad annak, a ki öt elveszi.

Ez aztán szép pénz. Mindent meggondolva, egy kissé furcsa házasság lesz biz ez, hanem hát azt tartom, hogy a szegény ember ne legyen lelkiismeretes számár, s használja föl a szerencsét, a mit a jó Isten ad.

Én föl is használtam. Kijelentettem ő méltóságának, hogy én valóban hajlandó vagyok nőül venni Lidikét, hanem a méltóságos gróf is kegyeskedjék a tizezer forintot még két ezerrel megtoldani. Olcsóbbért nem tehetem.

— Egy fillérrel sem adok többet, — kiáltott ő méltósága mérgesen. — Tetszik vagy nem tetszik? Kapok én elég embert, a ki örömet elveszi azt a leányt tizezer forintért.

— No ha már ennyiben vagyunk, — viszonzám, — s a méltóságos gróf egyáltalában nem akar tizezer forintnál többet adni, hát megteszem annyiért is.

Nem szép volt a gróftól, hogy olyan fősvény volt s úgy alkudott, mint valami zsidó.

Tehát megegyeztünk. A gróf erősen rám kötötte, hogy siessek a házassággal. Holnap mindjárt kérjem meg Lidikét az apjától. A gróf már beszélt a leánynyal erről. Csak siessek, mert nem lehet késedelmeskedni ezzel a házassággal.

Hiszen én siettem volna. Elmentem kétszer is a tiszteletes urékhoz, hogy majd a Lidikét megkérem. De mikor már ott voltam, aztán megláttam, egyszerre elveszett minden bátorságom. Hogy merjek én nőül kérni olyan uri kisasszonyt?

Ebbéli félelmemet el is mondtam az én kegyes pártfogómnak.

— Maga nagy számár, — felelt haragosan az én kegyes pártfogóm.

Jó, hogy ezt az illetlen titulust senki sem hallotta.

— Látom, hogy nekem kell mindent elvégezni, — szólt a gróf.

El is végzett szépen mindent. Megkérte az öreg tiszteletes urtól számomra Lidikét.

Képzem, hogy megijedt erre az öreg tiszteletes ur. Az a nagyravágyó vén ember nem gondolt arra, hogy az ő veje valamikor egyszerű falusi rektor lesz.

Azt hitte, hogy a gróf tréfál vele, mikor azt mondta, hogy azok a gyerekek (már tudniillik én és Lidi) régóta szereztek egymást titokban.

Lidi előhivatott. Az a leány nem tudott szólni, csak sirt keservesen.

Egy óra mulva a gróf hozzám izent, hogy menjek a tiszteletes urékhoz, meg van már kérve a leány számomra.

A komornyik, a ki ez üzenetet hozta, azt mondta, hogy erre már igyunk egyet. Ittunk is. Ugy mentem aztán a tiszteletesekhez.

Az öreg ur lecsüggesztett fővel ült egy széken s fehér volt mint a fal. Gondolom, megtudta már akkor, hogy ez a házasság nem igen halasztható.

Kezét nyujtotta felém, s kért, hogy üljek mellé. Alázatosan beszélt velem, édes fiának nevezett, s esdekelt, hogy szeressem leányát mindig, legyen gyöngéd és gondos iránta, mert az gyenge, roszul nevelt gyermek.

No egyszer végre belátta, hogy roszul nevelte azt a gyermeket.

Bizony ez a vén ember azt akarta volna, hogy úgy bánjak a leányával mint a himes tojással. Mintha nekem nem is volna egyéb gondom, csak őt őrizni a széltől.

Lidike is olyan alázatosan beszélt. Szelíden nézett szemembe, s azt mondta, hogy az én nagylelkűségemre bizza magát.

Megsajnálтам szegényt. Igazán nagyon jó és nagyon ártatlan volt, s ha a méltóságos gróf nem volna az én kegyes pártfogóm, azt mondanám róla, hogy nagy gazember volt, mikor ezt a jó gyermeket szerencsétlenné tette.

Ő méltósága különben kegyesen gondoskodott rólunk. A lakodalom alkalmával az ebédet is ő adta.

Mondhatom, hogy az pompás, uri ebéd volt. Ugy teleettük magunkat, mint azok a jófajta mangoliczák.

Lidike szegény nem evett. Rettenetesen sápadt volt s reszketett. Nem tudom, mi baja volt, talán hideglelése?

Ő méltósága ezután is gondoskodott rólunk. Búzával, babbal, kukoriczával mindig az urasági granáriumból látták el a házunkat.

Fogadtam egy segédet, a ki az iskolában vesződjék a gyerekekkel. Én ur akarok lenni.

Nem is csináltunk egyebet, csak ittunk és mulattunk a komornyik ural. Ő megtanított engem mindenféle uri játékokra és sok pénzemet elnyerte azokon az uri játékokon.

Csak a feleségem ne lett volna. Azt nagyon meguntam. Mindig olyan szomorú volt és mindig sirt.

Aztán nem is tudtam vele mit csinálni; nem tudtam beszélni se vele. Olyan volt nekem mindig, mintha valami nagyságos asszonynyal beszélnek; a kalapomat is mindig levettem előtte.

Nagyon unalmas volt.

Még azzal is boszantott, hogy siránkozva esdekelt mindig, ne fogadjak el semmi ajándékot a gróftól. Borzadt, ha a grófnak nevét hallotta is említeni.

Nem vagyok bolond, hogy el ne fogadjam, bárcsak többet adott volna, vagy legalább az Isten tovább életben tartotta volna a feleségemet s a feleségem kis fiát.

De nagyon hamar meghaltak az istenadták. S ezután se búzáat, se kukoriczát nem kaptam többet az uraság granáriumból.

AZ ELNÉMULT DALNOK

DALMÁTÓL.

Elhangzott a bűvös ének,
Melyre milljök figyelének,
És a dalnok kebelében
Rejtve minden ige mélyen.

Kinos sohaj tör fel titkon,
S ellebeg a néma ajkon . .
Fáj a holtat elfeledni;
Hát még élet eltemetni! . . .

Lantját már régen tevő le,
S nem tudja, mit tegyen véle;
Mihelyt kissé felhangolja,
Mind lepattan róla húrja.

Jobb, hogy nyugodtan maradjon,
Mintsem hamis hangot adjon . .
Lelke fáj, de nincs megtörve,
Benne él a múlt emléke.

Visszagondol, s a régi dal
Szemeire könyeket csúf;
Epedőn tekint az égre, —
Hej mikor dalolhat végre!

A madárvilágból.

(Vége.)

A fecske.

Ez nem kevésbé mint a gólya, szívesen látott laktársa az emberi hajléknak. Az egész óvilágon elterjedt vándormadár, és azért még a gólyánál is inkább a tavasz hirnökének nevezik. Sivatagokon, tengereken és havasokon át magtálálja az utat régi fészkehez, és legtöbb utitársait megelőzi, bárha távolabb éghajlatról költözött el. Mert egész a Senegal partjáig viszi szárnya. De ép azért örvendeztet meg annyira megérkezése. Már a régi görög és római költők a tavasz hirnökéül énekeltek meg, miként, hogy a svéd nép századok óta örömdalokkal üdvözli a hazatérő barátját. Igaz ugyan hirhozása nem mindig csalhatatlan. Gyakran egyes szállinkózó csapatok a fő-seregtől elszakadva, előre sietnek, mielőtt még a tél kiadta

volna utolsó mérgét; innen maradt fön Aristoteles után a népek ajkain azon közmondás: „Egy fecske még nem hozza a nyarat.“

A mi leginkább tetszik a fecskében, és melyben ugyszólván egész lénye felolvad, az repülése. Repülve vadász, repülve iszik, repülve fürdik, sőt nem ritkán fiait is repülve eteti. És csakugyan páratlan egy repülő a fecske, bárha kitartásra nézve a galamb fölülmulja. Avagy ki ne bámulta volna még szárnyalása gyorsaságát, és sokféleségét! Most ujjongató czikeczakban a felhőkbe száll, majd szeszélyes bonyolulatban egymást üzvé, villámsebességgel röppen alá, ismét felcsapong, avagy zivatar közelegetével szótlanul suhan el a föld felett, röptében elkapván a szunyogot, s egyetlen szárnyvillanatra a vizipókot; örökké új, örökké vállalkozó e kedvteljes röpülés, egy légi tömkeleg, melynek vonalai ezerféle képen szövődnek egymásba, és a legélesebb szemet is megzavarják. — Alig tollasodtak meg a fecskefiak, és a szülék már be kezdik avatni e mesterségeikbe. Szűk, keskeny térségen kezdődnek a gyakorlatok, eleinte az anya egyenes vonalban repül, utána fiai bizonytalan szárnylebbentéssel, majd azonban gyorsabbá, mindig gyorsabbá lesz e repülés, míg a tanító nő egyszerre csak oldalt csap és csavargásokban, kanyarulatokban összevissza keresztutakban szeldeli a levegőt. Az ifjú had pedig lassankint neki bátorodott, és egyik másik el is lankad és irányt téveszt, harmadnapra mégis dicséretesen állják ki a próbát. Nyugalmat nem ismer e merész gyáva: ez a valóságos perpetuus mobile, a szabad portyázó, a beduin a madárseregben.

De mi szépen és bölcsen alkotta is őt a természet keze! a gyöngéd, karcsú test a szorosán hozzásimuló tollazattal; a hosszú, hegyes, csaknem egymásfelé kinyuló szárnyak, a nyulánk, hosszú villáju fark: mind ruganyosság, mind rengő. Csak a lábak nem azok; merevek, rövidek, alig képesek elbirni a testet, annak jeléül, hogy nem a földön, hanem a felhőkben van a fecskék útja és bölcsője. De nemcsak a repülés teszi őket érdekes madárrá. Az okos és éles szem, az örökké csicsergő, majd halkkal kesergő, majd vidáman felujongató hang is különös jellemü lényre mutatnak. És ezen jellem eléggé sajátosság; bátran lélektani rejtélynek nevezhető. Mert míg a fecske bizalmasan és csendes háziasságban egy fődél alatt él az emberrel, más részt valamennyit ugyanazon élénk utazási vágy ugyanazon céltalan és fékezhetlen kalandozási hajlam különbözteti meg. Míg híressé vált tisztaságszeretetük, egész az alkalmatlanságig megy, más részt, iszap és szemétből rakja össze fészket. Társas csapatokba egyesülve fajrokonaikkal és mindig készen segíteni egymáson, gyöngéd szeretettel ápolván kicsinyeiket és éjhosszonta vidám csevegés közt őrizvén fészüküket, másrészt nem ritkán minden ok nélkül összeczivódnak, a vadászati hajlam pedig annyira vérében van e „jambor madár“-nak, hogy nem ritkán öntársát lopja meg. Mialatt továbbá vakmerő bátorsággal seregesen üzöbe veszik a hollót, másrészt nem ritkán félelemtől bódultan esnek alá a földre, ha közelükben a héját megpillantják. És miként végre némelyikük a tavaszt be sem várva utra kel akként mások hasonló veszélynek téve ki magukat, elkésnek, elmaradnak tovaköltöző társaiktól. Ilyen, ugyszólván kettős jellemet tüntet elő e madár, mely tán épen azért a ragadozó és éneklő madár között foglal helyet.

Nekünk azonban csak a kedves, áldást hozó madár a fecske; a nép csak kedves tulajdonságait veszi észre rajta és azért sok gyöngéd babonát kötött létéhez. A hol a fecske fészket rak, oda a villám be nem csap, s a honnan kiköltözik, oda a halál vonul be, a ki fészket szétrombolja, saját boldogságát rombolja szét. Csicsergése, a mely után a rómaiak, héberék és

magyaroktól nevét vette, zagyva gajdolásnak tetszhetik a tompult érzékü fülnök; a költő és a nép fogékonyabb hallérezéke azonban az ártatlan örömök danáját, az önelégültség édes csattogását és még gyakrabban a földi boldogság mulandósága fölötti panaszszavát hallja benne, a görög hitregészet pedig Proknet, ki véletlenül saját fiát ölte meg, ezen nyughatatlan madárrá változtatja át, mely a vérjegygyel mellén, jajgatva repesi körül az emberek hajlékait. Ekkép nyujtanak kezét egymásnak a népek a mult és jelenből, költészet és valóságban.

Ősszel a háztetőkön és tavaknál gyülekeznek össze a fecskék, aztán nagy seregekben indulnak utra. Eltűnnek és újra visszatérnek, mintha nehezükre esnék a távozás, végre azonban csak mégis elindulnak.

A veréb.

A hol csak viskó áll, s közelében gabnaföld, ott a veréb is felüti sátorát; vajmi gyakran a fecskével él egy fődél alatt; de ritkán találni ellentéteesebb két szomszédot. Egy tekintet a verébre meggyőz erről. Egy mákszemnyi sincs rajta azon tisztaság és takarosságból, egy mákszemnyi sem azon fürgeség és kedves nyájasságból, mely a fecskét olyan szivesen látott vendéggé teszi. A veréb egy rongy házi madár: egy proletárius fajának minden furfangjai és elvetemedéseivel. Megvetés és üldözés az ő osztályrésze. Őt veréb két denáron mond a szentírás, sőt Arisztophanes hetet ad belőle egy oboluson.

Piszkos színe, fakó bundája, vörhenyes feje és kormos bajusza, köpczös termete, peregő repülése, járása, szava, magatartása, mind, mind alacsony származását és alacsony gondolkodását árulja el. De a pária valóságos cinikus szemtelenséggel boszulja meg magát a társadalmon, a mely őt kitaszította. Nem szent előtte sem tulajdon, sem tehetség, sem erkölcs, gúnyt üz minden tekintélyből, sőt maguk a vér és rokonság kötelekei az ő számára nem léteznek. A veréb egy atheos, egy vad kommunista, de ravasz, fürge és fáradhatlan. Van benne valami a róka természetéből, de végkép hiányzik benne azon lángeszü emelkedettség, azon finom, könnyelmű humor, mely a röthaju olázkodót mindig bizonyos szeretetreméltósággal ruházza fel.

A fészekrakás, a legtöbb madárnál a kitartó szeretet és gondosság müve, legkisebb gondja e naplopónak.

Miként a róka a borzot álnok ravaszsággal kiüzi tanyájából, akként a veréb a fecskét nyers erővel üzi ki. Egy védtelen pillanatban rajta ront, és a meglepett madár többnyire ellentállás nélkül hátrál előle, és ha később megkisérti is visszafoglalni jogos birtokát, a zsivány minden ostromot erővel ver vissza. Az ököl-vagy is inkább csőrjog az ő törvénye, egyéb felsőséget nem ismer el ez istentelen. Néha néha a nagy varju fészében keres szállást e tolakodó ingyenélő, mintegy ajtónálló avagy toronyörnek állván be hozzájuk; de ilyen nagy urak házában nem érzi ő jól magát. S ha végre mégis kénytelen munka után látni, csak immel ámmal végezi, vastagabb végét mindig a nő vállára tolja; a nő itt még nincsen emanczipálva és inkább rabszolgáló mint feleség. Mert a veréb házasságban is kommunista, soknejűségben él és fékezhetlen szenvedélyek idő előtt sorvasztják el erejét.

A milyen falánk, még sincsenek életgondjai, keresete nincs; mindenütt arat és sohasem vet: az első érett cseresnye az övé, és az utolsót is ő szedi le. A mellett nyulánk; nem eszi meg az egész szőlőfürtöt, hanem egyikről a másikra száll, mindig csak a legérettebb szemeket szedvén le; a borsót akkor szereti legjobban, mikor a hüvelyek telnek, a gabonát, mikor a

szemek teljeseek. De azért a sovány falatokkal is beéri! zöltség, rovar, hernyó, pók, minden féreg jó neki, kedvencz eledele azonban mégis a gabnaszem. A szántóvetőt a mezőre követi, a cséplőt a pajtába, a gazdát a magtárba, a tyukot az udvarra, a lovakat a jászolhoz, a galambot a duczra, sőt a kis galambfinak felcsipi a begyét, hogy a szemeket belőle kiszedje. Ekkép lesz a korhelyből tolvaj, haramia, gyilkos, bünt bűnre halmoz: ez a veréb életfolyama.

A hol e vakmerő kalandor magát befészkelte, onnan sem erőszak, sem ármány el nem űzi többé. Nem hiába forgódik az emberek körül, eltanulta tőlük a ravaszságot és a gonosz vakmerőséget: mert a rossz példa a madarak között is hamarabb talál követőkre a jónál. Jókor keljen föl, a ki verebet akar fogni, tartja a közmondás! a hol csak játszó fiukat megpillant, azonnal tovább áll, és amint lehajolsz, hogy kavicsot vagy rögöt végy föl: ütheted a nyomát, már elrepült! míg más-különben alig bírod elkergetni avagy felsőségedet éreztetni vele. Hiába állítod fel a madárijesztőt kertedben, ő ráül e váz orrára, karjára és annak árnyékában élvezi mintegy magasztos öntudattal gonoszása gyümölcseit. Ha valamely kelepce vagy töréből szerencsésen kiszabadult, éktelen lármát csap, biztos rejtekéből gunyolja és becsmérli az ügyetlen vadászt, és csakhamar követi torkaszakadtából az egész vadóc had példáját. És milyen csunya, éktelen e zshivaj! A madarak őszeses babyloni nyelvzagyvája között alig van érthetlenebb.

Egész pórias közlelküése szól ki belőle, míg neki magának bájos zenének tetszik és az énekkedvelő lelkek kétségbeesésére épen ott sivit legundokabban, hol valamely dalra termett fajrokona hallatni szeretné szép szavát.

Ugy van! az egyetlen igazi nemesség a tehetség nemessége, leggyűlöletesebb e csöcselék nép előtt. Mind veréb legyen; ebből áll e sanskulotte-ök egyenlősége. Ki csudálkozik még azon, hogy maguk között sem élnek békességben! Háztartásában, ha ugyan e csapodárnál háztartásról szó lehet, irigység, káröröm, ármány, hazugság és csalás otthonosak.

Csak ritkán találni közöttük olyan jámbor lelket, mely a börtön közelébe telepedik és a szegény fogolynak, rekedt hangjával is a reményt ébren tartaná szívében, avagy valamely kápolna közelében elmélkedő remeteéletet élne, abban találván megnyugvást, hogy az ég akarata nélkül egy veréb sem esik le a háztetőről.

Három negyedét az évek bőségben tölti a veréb. Kertben, réten és mezőn viszi véghez rablókalandjait, az őszi napokat pedig mindvégig a szántóföldeken tölti, hol seregesen kévéről kévére röpked. Midőn azonban mind le van tarolva, és ő egyedül marad a varjúval, szarkával és czinkével, akkor téli szállására, a városok utcáira vonul vissza.

Következnek most a böjti napok. A nagyszáju kérkedő elcsendesül, hideg és éhség bekopognak nála. Akkor összegunyasztva ül övéinek körében, tollazata köröskörül föl van fuva, fejét vállai közé huzva, hogy csak csőre és szeme látszik ki a bundából, vagy pedig magánosan guggol biztos szögletben, ablakpárkányt vagy kéményt keres föl, hogy a téli napnak egy-egy sugarát vagy a házi tűzhely egy-egy meleg lehelletét felkapja; végső kinjában pedig siralmas képpel kopogtatja meg az özvegy ablakát, alamizsnáért esedezven. De amint az első napsugár keresztültör a felhőkön s a hó a háztetőn elolvad: ujra ébren van a régi lumpáczi vagabundus szilaj kedve, újra kezdődik a pajzán csicsérgés és ugrádozás.

Jól tudja ő, hogy a böjti idő mulóban van, s az új tavasz az ő asztalát is étellel látja el. És ezt tudván, mi is jókedvvel hallgatjuk a veréb nyitányát. Hisz ez is a közelgő tavasz egyik üdvözlő szövege.

HOLLÓFÜRTÖN . .

KEREKI ÁRPÁDTÓL.

Hollófürtön ezüstpárta;
Hattyuvállon fehér mente . .
Jaj beh szép vagy szép virágom!
Mennyszáguak legszebb lelke.

Igy szeretem látni minden
Hű leányát szép bazámnak;
Árpád ékes szűzei is
Egykor ilyenek valának.

Sir a lelkem örömében,
Keblem feszül, majd széthasad;
Magyar hölgy és magyar öltöny
A legszebbek az ég alatt! . .

Pártájának minden gyöngye
Egy erénye szűz keblének,
Szemében a honszerelem
Örök tűzű lángi égnek.

Hattyuprémés fehér mente
A hősiség ős jelvénye.
Amazonok vére buzog
A magyar hölgy üterébe . .

Hazám dicső leányai!
Igy szeretlek benneteket,
Ha szivetek szent oltárán
Lánggal ég a honszeretet . . .

Virágok és a kis madár öröme és búja.

Polko Eliz után

Hermintől.

Egy szép, tágas szobában, melynek padozatát lágy szőnyegek boríták, s magas ablakairól nehéz vörös selyemfüggönyök omoltak alá, lakott egy fiatal, vidor leányka.

Hogy fiatal és gondtalan volt, erről az asztalán heverő sok fényes játékszer tanuskodott, melyek közt bohó arczu porcellánalakok, üvegmadárkák, mesterséges virágkoszorúk, üveggarang alá voltak helyezve, nehogy elszálljon róluk a feltűző derengő rózsás gyermekkor lehe. Közben Schiller mellszobra, a fejlődő német szivecské eszményképe, volt fölállítva; a zongorán egy zenemű és néhány tarka szalag, az utolsó esztély kedves emlékei. Csillogó kalitban egy kis kanárimadár énekelt, a szoba közepén pedig egy állványon, különféle virágok pompáztak.

Az idő délfelé közelgett; künn derült, hives téli nap volt, a szobában meleg, száraz, nyári levegő: a kályha felfujta kormos képét, és szikrákat hányt.

Ekkor halkkal, — halkkal, mint a hogy virágok és levelek egymásközt beszélni szoktak, megszólal az erdő örökfriss kedvenczgyermeké, a repkény:

— Nővéreim! mint szédülök! az életerő kiszárad ereimben! nem maradt valakinek közületek egy csepp vize, hogy égető szomjamat olthatnám?!

A testvérek hallgattak és szomoruan csóválták fejcsékeiket.

— Oh mi kinos a mi létünk az emberi hajlékban — sutogá egy hónapos rózsza, melynek halvány vonásai már régen

mély szánalmat gerjesztének egy szende kékes golgotavirágban. — Szegény lábaim, miket ők tönk neveztek el, kínos fájdalmat szenvednek; beszoritották őket e rideg, durva edénybe; minduntalan összezuzódnak finom ujjacskái. ¶

— Mindnyájan osztjuk e fájdalmadat — szól a falról egy gyöngéd levelű folyondár, — de én még többet szenvedek náladnál. Nézd, hogy fölhúztak e sima, meredek falra, e holt tömeget kényszerítének átölelni és karjaimat vasszeggel lebilincselék! Oh, testem minden része sajog a fájdalomtól; nem mozoghatok szabadon, kifeszítve örökké szenvedek, és minden levélkének, mely keblemről fölszakad, — mondhatlan kinnal adok életet.

— Türelem, türelem! — suttogá a golgotavirág — néztek engem, én is hordozom szenvedéseim keresztjét. Száraz és kemény alattam a föld, melyből nehéz fáradsággal szívom a szűk éltető nedvet; és elfordítottak a világosságtól, mely minden növény lelkének legédesebb gyönyöre. Nézzétek, mint kell kinok közt forgatni kezeimet, karomat és arczomat, csak hogy egy gyöngé kis napsugárt magamhoz ragadhassak. És ha ahoz juthatok, ha érzem epedő ajkimon a forró nap csókját, oh, akkor megragad egy durva kéz s máshová helyez. Ismét hajlonom, ismét küzködnöm kell és az átélt kinok ujjlag kezdetöket veszik!

E szavak hallatára, a szoba sötét zugában, legközelebb a kályha tűzéhez, görcsös küzdelmek közt fölegyenesedék egy beteg heliotrop, fáradt fejét a napfénynek fordítá, mely a többi virágok és leveleken keresztül csak megtörve hatott hozzá és így sohajtott: Helios, helois! te örök vágyam! mily kegyetlen az emberi faj, hogy az én egyetlen életforrásomat, a te fénylő arczodat tőlem elvonja, eltakarja!

— Nem üdültél még fel a hideg borzongástól testvérecském? — kérdezé egy gyöngéd rezeda a mellette levő gyönyörű kankalint, mely hamvas fejceskéjét bágyadtan csüggeszté alá. De mily borzasztó is lehetett a hideg vízfürdő, oly hosszú szomj után!

— Még mindig nem jól érzem magam, — válaszolt a szegény kankalin, — nincs még erőm fölemelkedni, hanem lassanként hozzá szokom e kegyetlenséghez, és tovább élek, tovább tengődöm.

Igy bánnak velünk az emberek, kik magokat bölcseknek képzelik, pedig tudhatnák, hogy ily sok hűs ital, több napi forró epedés után nem lehet üdvös. Künn hazánkban a szabad földön néha szintén hirtelen leöntetünk ugyan, de abból minden csepp édes és langy; megosztják azt millió fi- és nővér között, és a napsugár kinyújtja védő karjait, és szépen, bátorítva segít fölegyenesedni, ha netalán meghajoltunk.

— Igen, a külvilág gyönyörű — mondá egy harangvirág búskomolyan, — ott nem kell oly feszesen és egyenest állnom, mint itt, a viszony, melybe e facsövekkel jöttem, melyhez kötve vagyok, kétségbeejt. Mindig, örökké együtt lenni, vele mindent megosztani, álmot, éberléletet, szomjat, meleget és hideget — és soha egy szavát sem hallani, soha hajlamát nem érezni: oh, ez pokoli kín! oh mint játszott a szél harangaimmal, melyek a virágok örömeire messze hangozának, mint lehetett hirtáznai, hajlongani, és a széllal játszva csábitólag kitérni, ha az szerelem-ittasan csókkal akart elhalmozni. Oh — és az én kedves szerelmesem: a zephir!

— Hideg és melegről beszélsz kék virág! — folytatá azután egy karcsú, halavány hóvirág. Oh, e gyors változás hideg és meleg közt, ez okozza legmélyebb, legsajgóbb fájdalmimat. Midőn földágyacskáinkban finom pelyhekbe takarva, csendes édesen szendergünk és álmunkban megjelen a tavasz, szerelmes pillanattal fölbresztendő: akkor irgalmatlan emberi kezek kiragadnak az anyaföld kebléből, szűk szobába

zárnak, fekhelyünket mesterkéltlen melegítve, fölzavarnak erővel csendes álmunkból; és ha ekként az álom mámorában szédelegve a világra jövünk és körültekintünk az ébresztő angyal után: körülöttünk minden idegen és barátságtalan, tavaszi fuvalom nem érinti arczunkat, és ha könnyörtelen gondviselőnk néha az ablakot kinyitja, borzadva és vigasz nélkül tekintünk a gúnyos tél hideg vonásaira. Kinnal viseljük el az élet fáradsalmait, és csakhamar, oh mily gyönyörrel zárjuk be szemeinket hosszú, hosszú álmokra!

Igy panaszkodának a virágok egymás között.

Az ablak közelében egy kis asztalon magas, fehér kamélia állott. Ő nem értette a többi virág szavait; ő idegen volt köztük, a délnek elhagyott, számüzött gyermeke; egy kiüzött virág, mely elveszett paradicsomát keresi; egy busongó királyné, kit szép honából elriasztottak. Ő nem is tudott nekik felelni, csak méla, ábrándos szemeivel tekintett feléjük; hanem épen e tekintetért szerették őt virágtársai.

Azonfelül szép volt, mint egy költő álma, a szépség pedig mindenütt, de főleg az irigységet nem ismerő virágkörben utat tör magának. Komoly, szilárd, sötétzöld leveleit vastag por lepé, és e miatt csak nehezen és szorongva lélekzett.

— Kamélia ismét nagyon szenved! — suttogák a virágok — bús és bágyadtnak látszik, talán honára gondol, mely nagyon szép lehet, mint azt egy elhaló mirtus nekünk mesélte.

Kamélia nem felelt; ő csak egy nyelven tudott szólni. Csendesen állott véghetlen magányában és ábrándjaiba merült.

Oh az ily virágábránd sokkal szebb, sokkal fönségesebb, mint emberi szív, emberi ész azt képzelheti. Emlékével visszarepült messze hazájába, földéze képzetében a nagyszerű pálma, cziprus, lotoszfákat, az égető napot, és örök-kék eget, és az epedés, a forró honvágy, a búbánat sötét fellegével borítá arczának csodaszerű fehéret.

Erre élénk hangon hirtelen fölszólat a fényes börtönben levő arany-sárga karcsú kis madár, és a hallgatag virág előtt érthető varázs-édes hangon így énekelt.

— Idegen csoda virág! hallgass meg engem! Messze, forró ég alatt születve, mint te, fogva és őrizve miként te: találkoznok kellett sohajink és könnyeinknek, vágy-és reményeinknek. Én fölfogtam bus szived megható fohászait, melyek érintetlen ajkaidról felszakadtak; én meglestem minden könnyüt, mely távol az emberek vizsga szemeitől határtalan honvágyadat elárulá. És most fájdalmad egyesült az enyémmel, most szeretnem kell téged, a szerelem véghetlen, hatalmas érzetével. Oh, bár veled lehetnék együtt azon boldog szigeten, miket a tenger puha karjaival tajtékozó kéjvágyában megölel, és föléjük hűs fuvalatot áraszt, nehogy a nap égető csókja a terebes vad fákat, és az ott tenyésző büszke virágokat kiszárazssza. Hol a magas pálma zúg, és éjenkint párbeszédet folytat az örök csillagokkal, mert itt e földön nem talál többé kortársat; hol minden szereti és gyöngéden átöleli egymást, a rideg mohlepte sziklától, az illatos magnoliáktól körülfonódott legmagasb fák csusáig.

Ott, a világosság és szerelem édenében laknak az én szüléim és testvéreim, ott fakad örömbangokra egész fajom, ezen édennek szentelvék dalaim. És ha a sovárgás fájdalmi szoritják keblemet össze, ha keservem nagysága felejteti velem az aranyrács korlátait, és vad röpkedés közt fel és alá tántorgok, akkor az emberek így szólnak egymáshoz: — „Nézzétek csak, milyen vidám a kis madár!”

Vagy ha vérem lázasan forr, és felette égető fájdalmaimtól az elvesztett édes haza miatt majd megszakad szívem, akkor mohón, reszketve mártom tollaimat a vízbe, melyet szűk hajlékomba tesznek az emberek, és úgy igyekszem azokat fe-

lejteni. És ha akkor a vízcseppek széthullanak, és én vigasztalan laz el nem ért czél miatt, szárnyaimat, a víztől szabadulandó, megrázom, akkor így kiáltanak fel: — Lám! mint játszik, mint tréfál a hamis!

Fénylő homokot szórnak börtönöm fenekére, melynek finom mérges pora lassanként szemeim világát emesztí föl; zavaros vizet, kemény, durva magokat adnak eledelül nekem, ki friss harmatcsepp és illatos növényeledelhez vagyok szokva.

Sokszor napestig nehéz kinok közt várok egy kis üdítő italra, és az emberek énekelnek, tánczolnak, tréfát üznek: de a madár kérő hangját nem érti senki!

Csak néha-néha téved egy kis zöltség börtönöm rácsaira és oh, mily mohó vágygyal rohanok hozzá! zöld, — zöld! — — oh e szín miként gyöngye édes illat hazámból — hat sovár érzékimre.

Egyedüli vigaszomat hangomban találok föl; minél nagyobb fájdalom, annál jobban harsogok; ilyenkor énekelem nem lágy! vad az és csattogó, mi végett az emberek sokszor fátyolt vetnek házamra, ekkor elhallgatok, és fátyolt borítok én is — kinaim fölé.

Ha végre a gyötrő egyformaságával hosszú, hosszú nap elmulik, akkor jó a mi barátnénak, az álomba ringató éj, elvisz minket lágy kezekben messze tengereken keresztül a szép szigetre, hol születünk, össze gyűjti körünkbe kedveseinket, eláraszt gyönyörökkel: és ha ilyenkor néha a kéjzónében élénk felrivalunk, a még ébren levő emberek bámulva tekintenek egymásra és mondják: Hát a madarak is álmodnak?

Mindennek halál a vége; mert ha utoljára az epedés és nélkülözés gyenge lényünket felemesztí: szemeink lecsukódnak, szárnyaink elhálnak, lábacskaik megdermednek, és egy illatos levél hús bölcsője helyett száraz homok, vagy egy szánó ember meleg, nyugtalan keze lesz jeltelen sirunk.

Ha azonban szerelem nélkül éltünk, mely nálunk madaraknál a bűnök legnagyobbika, akkor utolsó páránkkal enyészünk el.

Ha pedig szívünk egy hason madárért vagy egy szűz virágért teljes bensőséggel lángol, és viszonszerettünk, akkor halál után egy új boldog lét kezdődik számunkra, örök napfényben, egyesülve örökre szerelmünk tárgyával, édes szabadságban, ott azon titkos csodakertben, melyet az emberek „elvesztett paradicsom“-nak neveznek.

Szeress tehát, oh szeress engem virágok legszebbike, kedves szülöttje a világosságnak! adj nekem halhatlanságot! Így énekelt a kis madár.

A fehér virág figyelt és szendességében elpirult. Azután reszketni kezdett, kiterjeszté leveleit és suttagá:

— Tied akarok lenni! de légy elnézéssel irántam, lásd, én beteg vagyok. Nem tudok lélegzeni, sorvasztó méreg nehezült keblemre, el kell vesznem, ha mielőbb segély nem jó.

A madárka mindezt megérté, finom kis csórréval hirtelen szétfeszíté a rács vesszejét és vérző szárnyakkal keresztültörvén magát, a csoda szép kaméliához repült.

Most mosolygott először a kedves virág, mire egy különös andalító bájillat szállt fel kelyhéből. Az örömittas madárka szárnyaival szétveré a leveleire üledett port, és az, mintha kinos tehertől szabadulna, mélyen, édesen fölsohajtott.

Ekkor halkal kinyílt az ajtó, a fiatal urnó a virágok és a madár ápolója lépett be. Hosszu szempilláin még az álom mámorára csüggött, és fiatal arcán a tegnapi élvezetek lefeszültsége látszott.

— Mily tikkadt sűrű lég van itt! — mondá barátságatlan arczczal és ki akára nyitni az ablakot.

Ekkor megpillantja szabadon levő kedveucz kis madarát és gyorsan meg akarja fogni.

De a kis madár bódultan a virágillat-csókjától, vakon röpdesett ide s tova és mámorában a tükör csalékony üvegén zuzá szét fejceskjét.

Midőn a haldokló madár utolsó sohaja a szobán elhangzott és a leányka sötét kék szemeit keserű köny árasztá: egy halk zuhanat volt az ablak körül hallható:

Az idegen, hallgatag fehér virág élettelen terült el a földön.

Egyiptom mai lakossága.

Várady Móról.

Az alkirály s kormányzása.

Bár mennyit irtak is, főkép az utóbbi negyven évben Egyiptomról, minden közlésnek legnagyobb része a régi Egyiptomról, emlékoszlopairól, történelméről és lakosairól szólt, míg aránylag az új Egyiptomról és mai lakosairól csak kevés lön közölve. Ennek meglehet, azon körülmény az oka, hogy az utazók nagy része értesítéseit a nagyobb városokból meríti, és ezekben az európai szokások s divat annyira lábra kaptak, hogy az arabok sajátságai majdnem egészen eltűntek; továbbá hosszú idő kivántatik, hogy az egyiptomiak elzárkozott jelleme mellett, helyes és előítélet-mentes nézetet szerezhessünk állambeli, vallásos és családi életükről.

Minél mélyebben hatunk be e nép megismerésébe, annál inkább érdekel ez bennünket.

Az egykor oly virágzó gazdag Egyiptom, — melynek régi műveltsége és fénye bennünket a még mostanig fennmaradt romok s maradványok által csodálattal tölt el — az országnak az arabok általi meghódítása után mindinkább süllyedt. Maguk a hódítók a földmívelést és kereskedést, mint férőhöz nem illő foglalkozást nézték le; elemök háború volt, s a városok kirablása sokkal szebb foglalatosságnak tetszett, mint a földmívelés vagy ipar. Egyiptom tulajdonképeni lakosai, a mai koptok ősei keresztények voltak, még pedig a görög egyházhoz tartozó, csendes, iparüző nép. Az arabok rajongása tüzzel vassal ment ellenök, s a legborzasztóbb kínzások által ezerekenként végeztettek ki, úgy, hogy e nemzet most már csaknem egészen kiveszett. Az életben maradtak félelemből az izlamra tértek át, vagy kivándoroltak, s ez egykor oly termékeny virányok parlagon maradtak.

Az arabok hódító háborúik után az ország állapota kevéssé javult ugyan, de a földmívelést csak annyira gyakorlák, mennyi életszükségeiket fedezte, sőt mai nap sem nyujt Egyiptom fél annyit, mennyit kevés fáradsággal nyujthatna. Egyiptom mint török tartomány sem volt jobb állapotban, minthogy nem csupán a kormánytól, hanem még jobban a kormányzótól zsaraltatott. Ali Mehmeddel Egyiptom ismét az államok sorába lépett s habár névszerint a portához tartozik is, valószínűleg mégis független birodalom, mely saját segédeszközei által ismét hatalom s gazdagságra vergődni képes lehetne. A most említett nagy férfinak lángesze csodákat művelt. Semmi ből teremtett magának oly birodalmat, mely rövid idő alatt elég erős volt nemcsak a portával, hanem más európai államokkal is szembe szállni. Mindazáltal a túlhatalom által megtörtött, és a nagy tervek bevégtetlen maradtak, sőt a már kivittek is halomra dőltek.

Az egyiptomi kormány tisztán zsarnoki. Minden uralkodónak, ki alkirály czimet visel, trónra léptekor hűséget kell esküdni a szultánnak s évenként bizonyos meghatározott adót tartozik fizetni; ez függésének egyedüli árnyoldala, minden

más tekintetben tökéletesen önálló ur. A mostani alkirály: Said basa, bár Európában neveltetett, keleti zsarnokok hű mintaképe. Egész tehetlenségig vastag, de jó kedélyű vidor arczi-fejezéssel, mely sokféle nemes és jó tettek által van igazolva; szeszélyei, melyeknek rabja, gyakran kegyetlenséggel határoznak. Hogy fényüzeni vágyát kielégítse, milliókat pazarol, melyeket aztán alattvalói új adók által pótolnak. Különösen a francziáknak hódol s tanácsadói csaknem mind e nemzetből valók. Számátalan adoma forog fenn szeszélyeiről és róla; felemlítünk itt néhányat, melyekről Egyiptomban mindenki beszél ugyan, a nélkül azonban, hogy valóságokról kezeskedhetnénk.

Az alkirály angolhonban egy új gőzöst rendelt magának, mely roppant fényvel állítatott ki; hogy azonban a hajó útiköltségeit Angolhonból Alexandriába némiképp fedezze, megparancsolá, hogy szénrel rakják meg, hogy így a kellemest a hasznossal egysítse; képzelhető mily állapotban érkezett meg a hajó! Kényszerítve volt azonnal visszaküldeni Angolhonba, hogy ismét helyreállítsák.

Egy szegény franczia üveges Alexandriába jött munkát keresni. Szerencsés véletlen az alkirályhoz vezeté, kitől munkát kért, mi neki annyiban sikerült is, hogy megbízott Európát átutazni és a lehető legnagyobb tükröt megszerezni. Ez sikerült is, még pedig mesés áron, de szerencsétlenségre nem volt hely, hol azt felállithatta volna; az alkirály tehát kénytelen volt e miatt új palotát építtetni. És valóban él ott egy bizonyos franczia, ki az egyiptomi udvarnál még most is nagy kegyben áll, és a kit azon szerencsés üvegesnek tartanak, ki ezen remekdarab vételével meg volt bizva.

Két szegény arabs egészen hasonló kérvénnyel közelített az utra készülő alkirályhoz. A nélkül hogy kérdezősködésbe bocsászkodott volna, az alkirály az egyiknek huszonöt tallért a másiknak pedig huszonöt botot adatott; a kérvények ekként intéztettek el.

Az alkirály maga a kormány minden ágában a legfőbb hatóság. Ítélete ellen nincs felebezés. Mellette van a divan tanácsa, mely az igazgatási ágak főnökeiből áll; ezek többnyire törökök és francziák. Minden városnak van saját kormányzója, minden falunak Scheikh-je. A vallás feje mindenütt a kadi. A tárgyalások nyilvánosan s élő szóval történnek, a perek egyszerűen, de nyomatékosan: a deresen egyenlítettnek ki. Megvesztegetések itt annyira napi renden vannak, mint talán sehol más országokban és majdnem nyilvánosan. Ha például valamely falunak scheikh-je rendeletet kap nyilvános munkákra bizonyos számú munkásokat kiállítani, akkor bizonyosan csak a szegények azok, kik ily módon foglalkozásaiktól egy hónapra elvonatnak, míg a gazdagok pénzáldozat által ettől felmentettek. A vasuti indóházak és utkésztési dologra szükséges munkások száma több ezerre rug, s miután ez mindig a földmivelő osztályból vétetik, ennek a mezei gazdaság pangása közvetlen következése. Habár a törvények szerint az így elfoglalt munkások csak csekély összeget kapnának, szegények mégis csak ritkán látnak ebből valamit, és esupán a legdurvább kétszersült, néhány hagyma és víz egyedüli bérök egy havi munkáért. Természetesen a munka is ehez van mérve, és ezren vannak ott elfoglalva, hol európai segédeszközökkel kevesen is megtennék a szolgálatot. A suczi kikötőnél például roppant néptömeg dolgozott egy nagy mélyedés földdeli betöltésén. Mind egyiknek fején kosár volt, melyben a földet néha nagy távol-

ságról hozta. Targonca volt ugyan elég, de a munkások vonakodtak ezzel dolgozni és így a munkaeredmény veszteségét a munkások számának kell pótolni. Hasonló példát találunk egész Egyiptomban.

A földmivelés virágzásának második akadály a hadkötelezettség. Lakosságához képest Egyiptom roppant állandó sereggel bír, s miután a katonák csaknem egészen a földmivelő osztályból vétetnek, természetes következés a szántóföldek parlagon heverése és hogy Egyiptom félannyit sem természet mint mennyit hajdan természetett, másrészt pedig a népesség csak nem felényivel kevesbedett. Az arabs semmit sem fél és gyűlöl úgy, mint azujonczozást, nem lehet tehát csodálkoznunk hogy nálunk az öncsonkítás oly mindennapi eset! A semmiképp sem irigylendő sors: egyiptomi honvéd lenni természetesen csak a szegényt sújtja, minthogy a jó módu könnyen fölmentheti magát e kötelezettség alól.

A törvénykezésbeni eljárás Egyiptomban igen egyszerű. A Korán szabályai teszik az ország törvényeinek alapját, s hol ezek ki nem elégitők, a Scheikh, kadi vagy kormányzó belátására van az ítéletozás bizva; képzelhető, hogy az eldöntés gyakran nem a leghelyesebb, kisebb perek egyszerűen botütéssel végeztetnek el. Mindkét fél talpütletet kap s aztán kibékölnék. Nagyobb büntettek: mint lopás s. a. t. börtönnel, kurta vassal és kényszermunkákkal büntetnek, a gyilkolási és más súlyosabb büntetésekre vagy kötel általi halál vagy lefejezés van mérve. A büntetések másféle nemei, mint a fülczimpa vagy orrhegy levágatása, még csak néhány év előtt igen gyakoriak voltak, jelenleg azonban csak ritkán fordulnak elő. Altalában nem igen számosak a nagyobb büntettek, sőt maga azon állítás, mely szerint az arabok nagybárra tolvajok nem látszik alaposnak; de azért csálnak ahol lehet főképp az európaiakkal közlekedésben; nem tartja vétekné ha kényszerítve van eleséget elsajátítani, de gyakran volt eset reá, hogy a nyitott szobában pénzt soha sem érintették. Ha nyalánkodást lopásnak tartunk, akkor mindenesetre minden arabs szolga tolvaj; jellesen bort sert, és szeszest italt, melyet hitágazataiknál fogva nem szabad inniok mit azonban titokban örömet tesznek soha sem lehet ellenök eléggé biztosítani.

Gondolatszokrak.

Gáspár Lajostól.

Mi az emlék? — fennmaradott sugár,
Az elmúlt időnek napjaiból,
Öröm s bánat egyesületi
Az emberi ész, s szív aknáiból.

Es mi a felejtés? — égi pázsit
A szenvedő kebel hantjaira
Sűrű fátyol, mit az idő burkol
Zordon multunk nehéz napja

Egy hét története.

— Szeptember 24-kén. —

Hull a fának a levele. — Korán kelők, jeget lelők. — Sikerült költészet. — Kozák és kancsuka, tél és zuzmora — Jégvirág, ütlegfolt — Meghült szívek, megfázott lelkek. — Hőfödözet, kozáktakaró. — Jó barát. — Varjú kölcsönözta sastoll. — Szegény legény, gazdag lányka. — Tetszvágyó ifjú. — Jelen éden, jövő mennyország képzeletben. — Rózsával behintett oltárszámoly-Gyászravatal. — Két halott. — Ezer mázsa lőpor; — Ölelkező házak. — Kovász nélkül nincs kenyér, hitel nélkül nincs fölszerelés, fölszerelés nélkül nincs gazdálkodás. — Megpihent vándorok újra botra szorulnak. — Nemzeti színház és a reusz schleitzi menyasszony. — Hetvenhatodik Henrik és leánya: Hermia hercegnő. — A Schaunburg-Waldenburgok. — Sentimentalitás nélküli parlament, csekély létszámú hadsereg. — Jákob és Lya a 19-dik században. — Nem kap köszönő feliratot. — Olyan menyasszony, kinek előbb 12 vőlegénye volt, most 22 van s idővel 48 lesz. — Unalmas reflexiók a csoportosulásról.

Hull a fának a levele!

A kik ma korábban keltek fel a szokottnál, és azok, kik szokásból is korán kelnek föl, olyanformán érezhették magukat, mint a szegény busuló lengyel, midőn nem egészen, szomszédságban, de már a legközelebbi utcza sarkán kozákot lát, kilenczágú kancsukával kezében.

Ne vegyék a tisztelt olvasónők valami jól sikerült költői képnek, midőn a telet a lovas kozákhöz hasonlítom.

Sikerült költészet napjainkban leginkább a Vergleichsverfahren útján meggazdagodott bankároknál, a magukat és családjukat tönkretevő fertálmagnásoknál s egyik másik szerepét ügyesen adó iparlovagnál található.

A mi különben a hasonlatot illeti, állok eléje minden halandónak, ki tagadni merné találós minőségét.

A tél és a kozák! Valóságos testvérgyermek.

Egyiket a hideg, másikat a csár ő fölségének absolutissima képezi.

A tél orr-és fülfagylaló jégvihara nem-e testvérgyermek a kozáknak és a rokonzátlankodók orrát be- és fülét leverő kancsukájának?

A tél zuzmorája nem-e épen oly cifra jégvirágot rajzol ablakunkra, mint a telivér kozák kancsukája kék foltokat a „Boze coz Polske“-t éneklő hivek hátára?

A tél hidege nem-e át- és átjárja a meleg bundával el nem látott halandó tüdejét, veséjét épen úgy, mint a kozák dzsidája az ellenszegülő szívet, mely aztán az egyiktől úgy mint a mástól egyenlően meghűl örökre?

Aztán a dolog hasznosabb végét fordítva előre, nem a tél hava takarja a vetéseket, s melegíti a földet, hogy nyár idején legyen, mivel jól lakják a mindig éhes emberiség és nem a derék kozákok fődözik-e Konstantin herceget és Wielopolszki határgróft, midőn koczikázásban telik kedvök, s nem melengeti-e minden lengyel szívet a kozák jelenléte, hogy a hosszú téli álom alatt szebb tavaszról, bőven gyümölcsöző nyárról ábrándozzék?

Ez a sok szép és nem szép szó elvégre is azt akarná megmagyarázni a kedves olvasónőnek, hogy a ki ma reggel jókor vett búcsút éji pihenése színhelyétől, a szabadban azon megczáfolhatlanul konstatirozott ténynek jutott tudomására,

hogy közeledik a tél, hűvös előhírnöke pedig, az ősz, valósággal beköszöntött.

Midőn úgy hat óra tájban (én a jókor kelő emberfiak közé számítom magam) az erkélyről lenéztem, a közel kutvize vékony jéghátyát mutatott s ennek láttára megfáztam.

Mennyivel boldogabbak azok, kik testileg fáznak csupán, mint ama szerencsétlenek, kiknek lelke fázik meg egy-egy füstbe ment reménytől, egy nem teljesült vágy, egy nem várt baj, egy nem hitt csalódás, egy el nem kerülhető szerencsétlenségtől!

Nincsen szomorubb érzés a lelki fázasnál.

Kit egyszer megvert sorsa ez érzélem átkával, földül, meg is gyógyul; de a lélek, a szív tele, hosszabb, hidegebb, keményebb az év hideg szakánál.

Megismerkedünk egy művelt, derék, eszes emberrel; minden óra uj meg uj szép tulajdonát hozza napvilágra előttünk; nem is oly szemmél tekintünk rá, mint más jó barátunkra; egész lelkünköl öleljük keblünkre; szavunkkal, becsületünkkel állunk jót minden szaváért, minden tetteért; és rövid időn bizonyosokká leszünk benne, hogy a szép tulajdonok varjú kölcsönözta sastollazat, a műveltség alap nélküli máz, a becsületesség alakoskodás volt csupán.

E tudatra ébredve, nemde megfázunk?

A tisztakeblü, minden szépért, nemesért rajongó gyermek leányka szeme meglátja az ifjút, ki megszólalásig hasonlít amaz személyképhez, melyet minden hölgy képzel magának. Az ifju szép, kedves, előzékeny és szegény; a lányka dúsgazdag; szülői emelkedett szelleműek; lélekre néznek csupán és jellemre, anyagi vagyon nem jó számításba előttük, hol gyermekük boldogsága forog kérdésben; az ifju eljegyzi a leánykát magának, a leányka oly boldog, minők csak a tiszta érzelműek lehetnek.

Rövid napok után kiderül, hogy a fiatal ember nem is szereti a leányt, másához vonzza szíve, lelke; másnak tette le a hűségi esküt, másnak esküdt örök frigyét. A tiszta keblü leánykát — pénzért szerette csupán, s az anyagi jólétért — áruba volt bocsátandó szíve érzeményét.

A leányka lelke megfázik; mikor jön el a tavasz e kijátszott, megcsalatott szívnek? Az érzélem uj virága gyökeret a kinzuzta lélekben mikor verhet?

A nemes szív, művelt lélek egész tetszvágyával a világba lépő ifju el-elmereng egy szende leányka ábrándos vonásain; tehetsége, állása szép jövőt ígérnek számára; a polgári érdem koszorujának csak úgy van értéke előtte, ha a szende lányka képezi az igaz gyöngyöt rajta. A leányka viszonzozza érzelmait lelke egész mélységével; nincsen gondolata, nincsen érzeménye ifján kívül. Jelenük éden, jövőjük mennyország — képzeletükben.

Az apa vagy az anya többre becsülik az egyiptomi husos fazekakat, az önzés kívánta földi kincseket a szív szabad érzeményénél, a lélek valódi boldogságánál. Elkövetik a leányon a parancscsal vegyes hizelgés, rábeszélés azon erőszakát, melynek csak a legszilárdabbak képesek ellenállani; a leány, meghajól a szülői akarat előtt, de nincs elég ereje a gyöngeség teljes kiviteléhez; az ur szentélyénél, hol másnak volt hűséget hazudandó, lerogyik s a nász örömeire rózsával behintett oltárszámolya gyászravatallá válik.

Másnap a temetőbe két halottat visznek.

Az ifju szive annyira megfázott, hogy a jéggé fagyott érzelem ketté repesztette.

Sok egyébtől is megfázik az ember lelke.

Ha például meggondoljuk, hogy Pest városától alig ezer ölnyire löportornyok állnak, oly mennyiségével e veszedelmes anyagnak, hogy fele is elég lenne vagy ezer ház légberöpitésére, a legforróbb napon is megfázhatunk tőle; a kikenél pedig a hevülés van előtérben, e gondolatra téli fagy idején is izzadnak aggodalmukban.

Nem tréfa dolog ezer mázs a lőpor szomszédságában lakni, azon elvitázhatatlanul biztos tudatban, miszerint egyetlen egy, különben igen tiszteletreméltó közvitéz roszul égő szivarjának egyetlen egy szikrája elég arra, hogy az ország fővárosának öt hatodrésze a fejünk felett igen regényesen lebegő felhőkkel kössön közel ismeretséget.

Mennyi baj, mennyi szerencsétlenség következhetnék egy ily boldogtalan véletlenből!

Azt nem is számítva, hogy a házak, mi különben nem szokásuk, minden ember szemelättára egymás keblére borulnának, érzelmeik mély vengerébe temetve mindent, mi a végzeteljes órában közéjük vetődik; a most büszkén emelkedő tornyok megaláztatására nem is gondolva, csak azt az egyet vegyük figyelembe, hány becsületos polgár becsületos keresményét döntené romba az ilyen már több helyen előfordult föllobbanás.

Pest városa folyamodott az illető helyre, hogy a löportornyok mostani, a lakosságra és vagyonra veszedelmes helyökről alkalmasabbra tétessenek át. Nem kételkedünk, hogy sikere lesz a folyamodásnak; mert százezer ember életét és vagyonát a legkisebb véletlennek továbbra is kitenni sem nem lehet, sem nem szabad.

A löportornyokról, melyek létünket és vagyonunkat fenyegetik, a magyar földhitelezet jut eszembe, mely vagyonunkat, ezzel jólétünket biztosítani törekszik.

Könnnyü jó kovászszal jó kenyeret sütni, ha a többi hozzávalóval is rendelkezik a gazdasszony; de bezzeg lehet fehér lisztje, jó dagasztó keze, ha nincsen kovásza, soha sem eszik jó kenyeret a család.

A magyar földbirtokosnak van ez idő szerint jó földje, annak művelésére hajlandósága és jóakarata, van hozzá értelme is és tudománya: csak egynek van hijával, nincsen fölszerelése és erre szükséges hitele.

A magyar földhitelezet az utóbbival megadja a magyar gazdának az előbbi s így aztán ha nem is vasuti gyorsasággal, de minden esetre néhány millió forint erejével ismét néhány lépéssel közelebb jutunk azon jóléthez, melyre apáink az Európa védelmében ontott nemes vér anynyi cseppjével, a nyugat megörzésében kapott sebek oly nagy számával maradandó, mára is szóló érdemeket szereztek az ivadéknak.

A budai népszínháznak még a magyar földbirtokosoknál is nagyobb szüksége volna nem annyira hitelre, mint olyatén fölszerelése, mely nélkül műintézet meg nem állhat. Ezen fölszerelése a budai magyar színháznak egy kis bővebb pártolásban állna, melyet az új bérlethirdetés által szeretne biztosítani magának.

A részvétlenség oda juttatta ez intézetet, hogy ha ezáltal sem biztosítja Budapest, Magyarország fővárosa! a második magyar színházat ott, hol négy német színház meg tud élni, megfogjuk érni, mit kimondani pirulunk, hogy az itt rövid időre megállapodott vándorművészek újra kezökbe veendik a szögletbe támasztott vándorbotot, hirdetendők a magyarok szép hazájában mindenfelé, hogy a főváros nem méltányolta törekvésüket, cserben hagyta őket és intézetüket.

Majd aztán attól, mit erre a jóakarók irnak és mondanak, szintén lesz oka lelkünknek, hogy megfázzék.

A nemzeti színház vagyoniilag és adósságilag is jobban áll a budai színháznál, azaz több pénze van és több adóssága.

Ugy vagyunk mi magyarok a nemzeti színházzal, mint hetvenhatodik Henrik, reusz-schleitzzi uralkodó fejedelem, leánya kiházásításával.

A dolog így áll.

Henrik, e néven Isten kegyelméből hetvenhatodik, uralkodója a reusz schleitzzi birodalomnak, szeretetreméltó, kedves és szép leánya: Hermina hercegnő azon kort érte el, a melyről megvagyon irva, hogy „a férfi uralkodjék fölötted.“ Bocsnat e papucsellenes kifejezésért; de biz ez úgy vagyon megirva ama régi könyvben, a melynek neve: Szentírás.

Az ifju hercegnő nemes izléssel a Schaumburg Waldenburg család egyik cserágára vetette érzelmetölt pillantásait; a Schaumburg Waldenburgok büszke régi család; a gyermekek, mielőtt a betüket ismernék, őseik számát és nevét tanulmányozzák.

A két sziv megértette egymást és semmi sem akadályozná őket, hogy boldogságuk utja simább legyen a császárfürdői táncsterem padlózatánál, ha egy elméletben semmi fontossággal nem bíró apró körülmény nem vetne gátot eléjük.

A fejedelmi atyának nincsen pénze.

A Schaumburg-Waldenburgok nem követelnek sokat; 6000 forintot ma már egy jól gazdálkodó szatócs is ad leányának; de a reusz-schleitzzi uralkodónak nincsen annyi pénze, mint egy jóra való szatócsnak.

Hü alattvalóihoz fordult, szavaznának meg leánya kiházásítására 6000 forintot s ezek olyan lovagiatlanok, minden sentimentálitásból kivették voltak, hogy megtagadták.

A fejedelem szívesen tenne úgy, mint egyik másik társa, örömmel fölebbözné ügyét a parlamenttől a hadsereghez; de mikor egész hadserege egy őrnagyból, egy századosból, egy hadnagyból, harmadfél közemberből s egy dobosból áll, mi tevő legyen! Ezzel nem lehet az alkotmányellenes uralkodói akaratot érvényesíteni.

Szorultságában a frankfurti szövetséggyűlés elé terjeszti ügyét, mely 10—15 év mulva bizonyosan talál valami expedienst a hozomány kiteremtésére; csak az a kérdés, Schaumburg Waldenburg ur és Hermina hercegnő birnak-e Jákob bibliai türelmével a várakozásra.

Nemzeti színházunknál maga az intézet a bájos ara, ki szívesen menne férjhez valami derék, szakavatott népszerű intendanthoz; a derék szakavatott férfiak olyanok, mint Schaumburg Waldenburg: hozomány nélkül nem veszik el a menyasszonyt; a hozományt a parlament: a közönség nem szavazza meg mindaddig, míg a völegényt az arához méltónak nem találja.

A frankfurti szövetséggyűlést itt a lapirodalom képviseli, mely évek óta osztogat jó, rosz, kivehető s kivihetlen tanácsokat a nélkül, hogy egyértelműleg kettőt sürgetne: népszerű, szakértelemmel bíró intendant és az adósságok kifizetését.

Az új, ideiglenes helyettes művezetőről azt mondják, hogy a kormánytól kéri a szükséges kiházásítási összeget a menyasszony számára; nem tudom, igaz-e; de ha igen, aligha fog köszönő föliratot kapni a parlamentet képviselő közönségtől.

A színháznál érdekesebb menyasszony az „Uj Nemzedék“, mely a mult héten hagyta el a sajtót s mutatványszámával bemutatta magát a közönségnek.

Alig volt valaha menyasszony kedvezőbb állapotban az „Uj Nemzedéknél“. Elején tizenkettő volt völegényei száma, egy hét alatt huszonkettőre szaporodott, s ha így

folytatja a szeretetreméltó kaczerkodást, néhány hét alatt negyvennyolcra szaporodnak.

Tréfát félrevetve, ha az „Uj Nemzedék“ visszatér azon eredeti eszmére, mely csoportulásának alapját képezte, jövődöt és állandóságot jósolunk neki.

Irodalmi csoportosulásnak, ha nem egy kiváló, minden más irodalmi törekvésen kívül álló vezéreszme körül történik, csak úgy lehet értelme, ha néhány, legfőleg 8—10 tehetséges író egy közlönynek áldozza egész munkásságát úgy, hogy az olvasó közönség tudja, miszerint a csoportosult írók műveivel csak is ebben a lapban találkozók; de míg az „Uj Nemzedék“ tagjai más szépirodalmi lapokban is közreműködnek, míg számuk oly nagy, hogy közlönyük, a tagok műveinek helyet adni nem is volna képes, míg egy vezéreszmet ki nem mondanak, mely körül csoportosultak, addig nem találunk nyugpontot, melyen lelki szemünk megállapodjék.

Kempelen Győző.

Külföldi levelek.

IX.

(Vége.)

Prága, szept. 14.

A „császári várnak“ keleti oldalát 1555-ben Lobkovitz János gróf építteté, a vele kapcsolatban levő „fogtornyokat“ pedig a hadi erődítvényekkel együtt a későbbi évek állíták föl. Sajátságos jelvényei e tornyok a hajdani igazságszolgáltatás szomorú emlékeinek, különösen a fekete-torony, másként: Daliborka, és a fehér-torony: Mihulka.

Fehér torony az egyik, a másik komor, mogorva, és sötét, de a komor, sötét toronynak ép úgy, mint a fehérnek, gyászos és borzasztó a multja, — belsejük pedig koromfekete. A fekete torony és a fehér, mindkettő vesztőhely vala. Az egyikben keréketörés, kötél, törsturások, álmatlanság s más (ilyen halálbüntetések,) kívánák megtorolni az árulás által eladott angyali ártatlanságot épen úgy, mint a hajmeresztő bünt. S ez a fekete toronynak volt rendeltetése, melynek szerencsétlen áldozatai között a cseh nép emlékében örökre elfelejthetetlen lesz a gyászemlékü Daliborka hercegnő, kit az ármány, szépsége és ártatlansága daczára is a kéjenczek áldozataként a börtönfenékre juttatott.

A cseh nép szent kegyelettel emlékszik meg róla s dalainak ő is egyik kedvencz hősnője.

Szép Daliborka hercegnő
Ott hervad a várfenekben,
De a mi szép angyalunk ő,
Virulva él emlékünken.

A másik, a fehér-torony a lassú éhhalál büntetőhelyéül volt fölállítva, s hányan voltak ennek is szerencsétlen áldozatai, csak a jó Isten tudja.

A nép száz meg száz regét is tud e tornyokról, mik azonban csak most regék, mert valaha igazak, valóságok voltak. . .

A templomokat megnézve, a „Monte Sion“ nevű könyvtár szemléje mindenesetre jutalmazó leend.

E könyvtár ötvenezer kötetet számlál, a világirodalom minden nevezetesebb nyelvét képviselve.

Hét nagy teremben vannak műizléssel, sőt mondhatni, nagyszaeüen elrendezve a leginkább bőrbe s vászonba, gazdag

aranyozással bekötött könyvek, s egy fehérpap hű kalauzolása mellett, naponkint nyitva áll reggeli órákban a látogatók számára a tár, hol a csekély belépti díjat gazdagon kártalanítja a régi becses munkák ószerű gazdag kötéseinek megsejmlése már, ha egyéb nem is.

Az első teremben ásvány- és csiga-gyűjtemény is van, valamint a hetedik terem is tartalmaz ilyesmit, mint szintén a harmadik is; de legnagyobb szerűbb a második szoba, hol a gyönyörű terem már magában is megragadja az ember figyelmét gyönyörű falfestményei által, melyek, ha nem is műrekek, de mindenesetre a régibb század nem épen utolsó helyet érdemlő maradványai.

E teremben vannak felállítva a Maria Ludovica által ajándékozott könyvek is, külön állványon, emlékfelirattal, mely könyvek közt a „Musei Français“ czimű munka 4 kötete, mint emlék-adomány szintén feltalálható.

A harmadik teremben a könyveken kívül egy nagyszerű márvány asztal is áll, mely 15 darab mozaik képével a nagyszerű tárnak egyik becsesebb tárgyává teszi e hideg ködarabot.

A negyedik terem egy mult századbóli fehérpap által kifestve, az által leginkább figyelemre méltó, hogy ez képezi központját a nagy könyvtárnak, a mennyeiben állványain mindenféle könyvet képvisel; hogy magyar könyv is van itt, még pedig 4 db. azt mondanom is fölösleges.

Az ötödik terem négyszáz éves, gyönyörű kötésű könyveivel spergamen kéziratáival lepi meg az embert.

A hatodik teremben mint különösebb megsejmlésre méltó dolgot mutogatják eredeti, természet után festett arczképét a dulásairól híres vad vezérnek: Giskrának! de én őszintén mondom, ezekben a Giskrát s pár kortársait ábrázoló festményekben semmi különöst sem tudtam fölfedezni, sőt még az arczképek festési modoráról ítélve, egy pár előttem belőlük hitelességét is elvesztette.

Azonban ez azért mitsem von le a könyvtár nagyszerűségéből, mely mindenesetre egyik nagyobb nevezetessége marad Prágának.

E könyvtár 1419-ben a hussitáktól csaknem egészen felulatván, könyvei szétszórattak, de a közel multban Loheilius János prágai érsek és Questenberg Gáspár buzgó fáradozásai következtében sikerült végre hosszas, lassú munka után az egész könyvtárt ismét régi munkáival régi fényében visszaállítani.

A mit a hussita dulás e könyvtár könyveiből érintetlen hagyott, azok a III. teremben láthatók. Az épület festményei is sokat szenvedtek ez időben, hanem azok mindjárt a dulongás lecsillapulta után helyrehozattak.

A könyvtár után figyelmet érdemel a „Teresia-nő-növeldé“ hol a környék előkelőbb családainak leánygyermekkei képeztetnek, és pedig igazán gondos és körszerű nevelés által. Ez azon intézetek egyike, hol a női műveltséghez megkivántató tanulmányok mellett, nem csak a „szép munkákban“ de a háztartásnál elkerülhetlen fehérmű varrás, ruhaszabás, és más ilyesmikben is alapos utmutatást nyer a növendék leányka.

E hasznos intézetet 1755-ben, elfelejthetetlen királynőnk, Mária-Terézia állította fel.

Az épület eleinte hét toronnyal birt; de most már e tornyokat lemorzsolta az idő s helyettük csak két, gyönyörű kilátást nyújtó balkon tanuskodik az épület nagyszerűségéről.

Az egyik balkon a látogatók számára mindig szabadon

áll. A növelde elfogadótermében látható a szép és szerencsétlen Mária Antonia mult századbeli arczképe, mely a gyászos emlékü királynét 18 éves fiatal korában ábrázolja.

Gazdasszonyoknak.

Vizben zöld ugorkát eltenni.

Végy közép nagyságu zöld ugorkát, töröld le tisztára, tégy néhány üveg aljába egy kis kaprot s szőlőbajuszakát, s rakd tele az üveget az uborkával, felül tégy ismét kaprot s egy darab fehér kenyeret vagy zsemlyét, mely olyan nagy, mint az üveg torka. Ezután pedig sózz meg tiszta vizet, de ne felette nagyon; ha elolvadt a só, töltsd tele az üvegeket, kösd be pergament-papírral vagy hólyaggal, s tartsd szellős helyen. Ez ugorka könnyen pótolja télen is a kovászos ugorka helyét.

G. K. M.

Irma-patkók.

Végy két itcze finom lisztet a nyújtó deszkára s osztd nem egészen egyforma két részre, a nagyobb felébe tégy: 8 tojás sárgáját, 3 lat élesztőt, fél evőkanál sót, egész kanál törött cukrot s annyi kanál tejfölt, hogy rétestészta lágyságra dolgozhassd ki; ez meglevén, tedd félre a tésztát, s vedd elő a lisztnek kisebbik felét. Ebbe dagaszsz háromnegyed font friss vaját, a mely ne legyen kemény; ha a vaj jól el van vegyítve, formálj belőle egy négy szögletű tésztát, vedd elő a másik tésztát, nyujtsd ki vékonyra, tedd közepére a vajas tésztát, hajtsd reá a végeit, nyujtsd ki ezzel együtt, s ezt ismétold háromszor egymásután, a nélkül, hogy a tésztát pihenni hagyánád. Negyedszer nyujtsd ki vékonyra, s vágd éles késsel az egész tésztát négyszögletű kis darabkákra, töltsd meg baraczk vagy más finom befőttel az egyik végét, kend szélylyel, s sodord össze kis patkókra, ez meglevén, kend meg a patkókat felvert tojással, keverj össze tört mandulát fahéjjal s kevés cukorral, s ezzel hintsd be a kis patkókat, rakd mind liszttel behintett lemezre, s tedd rögtön a sütőbe, ha szép sárgák, szedd ki, hinstd be cukorral s tálald föl.

G. K. M.

Hideg rizskása.

Egy itcze jó tejben főzz meg nagyon puhára egy jó félmezsely rizskását, ha már puha, reszelj belé nyolcz lat finom csokoládét; egy porcellán tálba tégy négy tojássárgáját, négy lat cukrot, keverd össze jól, tedd hozzá a rizskását s tedd félre. Ezután végy egy meszely tejsűrűt, egy keskeny bögrébe, tégy belé négy tojás fehérét, hat lat cukrot, apróra tört vanigliát, tedd fel a tűzre s habard szüntelen, míg meg nem sűrűsödik, ha felforrt, vedd le a tűzről, öntsd rá a rizkására, vegyítsd össze jól, tálald egy porcellán vagy üvegtálba, formálj gömbölyű hegyet, s tedd hűvös pinczébe vagy jégre; néhány óra múlva feltálalhatod; ha kedved van hozzá, habos cukorsüteménnyel diszitheted fel.

G. K. M.

Irodalom és művészet.

✂ Ha a hűvös reggelek és esték nem tudatnák is velünk, megtudnók az ősz beálltát az aránytalanul sok új könyvből, melyekkel kiadóink a közönségnek szolgálni ohajtanak. És it

ujra Heckenast urat kell első helyen említeni; ismét két becses művel gazdagította az irodalmat: Asbóth Lajos emlékirataival és az „Ismeretek tárá“-nak VI. és VII. kötetével. Asbóth Lajos emlékiratai a végzetes 48-49-ki eseményeket idézik föl emlékünkből, elvezet a csataterekre és igyekszik bebizonyítani, hogy Görgey Arthur már 1849-ki januárban árulója volt a forradalmi ügynek. Előadása világos és vonzó, a mű kiállítása pedig, mint rendesen Heckenast kiadványai — igen szép. Továbbá beküldetett hozzánk: „Igaz is, nem is“ két kötet elbeszélések Bus Vitéztől, kiadta Emich Gusztáv. Bus Vitéz fiatal íróink legtehetségesebbjei közé tartozik. — Lauffer és Stolp kiadásában pedig a „Regens leányai“-nak 2-dik kötete jelent meg, szintén szép kiállításban. „Garibaldi emlékiratai“-nak VIII—XII. füzeté is megjelent; ez Pozsonyban nyomtatott, de már ennek a kiállítására nem igen mondhatunk dicséretet; olyan a papírja, mintha nem is papír; hanem korpával behintett rongy volna. Azonkívül e könyv tele van helyesírás és nyelvtani hibákkal.

✂ Az „Uj nemzedék“ című szépirodalmi hetilap okt. elején indul meg. Szerkesztő Balog Zoltán, főmunkatárs Szabados János. E lap körül csoportosulnak a fiatal írók, kik közül azonban nem egy van olyan, a ki nagyon is fiatal író. A mutatványszám csinos kiállításban jelent meg, s benne több oly munkával találkozunk, melyek komoly igyekezetről tesznek biznyságot. Előfizetési ára egész évre 12 ft, félévre 6 ft, negyedévre 3 ft. Kiadó Wodianer F.

✂ Dózsa Dániel előfizetést nyit „Oláh Judith“ című történeti regényére, mely őseink büntetőtörvénykezésének történelmi okmányain alapszik, s egy könnyelmű percz vértanujának tragoediáját hozza. Előfizetési ára 1 ft, diszkórtésben 2 ft. A megrendelések szerzőhöz Kolozsvárra okt. 15-ig küldendők be.

Budapesti hírvivő.

(Édeskes régiség). Gr. Zichi János muzeumunkat egy régi nyereggel gazdagította, mely állítólag Mátyás király tulajdona volt. E nyereg gr. Batthány Kázmér hagyatékához tartozott.

✂ (Nagy szerencsétlenség) Mult pénteken az épülőfélben levő pesti lipótemplomnál egy magas faállvány leszakadt, és a rajta levő hét tót munkás közül, hat azonnal halva maradt, a hetedik pedig életveszélyesen megsebesült. A szerencsétlenség onnan eredt, mivel az állvány már annyira korhadt volt, hogy el nem bírta többé a rajta levő terhet.

✂ (A budai népszínháznál) okt. 1-től kezdve fél éves bérlet nyittatik, és pedig páholyra 300, körszékre 50, zártszékre 40; földszinti bemenetre 25, karzati zártszékre szintén 25, frtjával. Ajánljuk e bérleti hirdetést a közönség részvételebe, mert ha a bérlet kellő számban nem sikerülne, akkor Molnár kénytelen lenne társulatát akként megosztani, hogy a személyzet felével Budán, másik felével pedig valamely vidéki városban működjék.

✂ (A Dunából kifogott holtest). Egy 17 éves brünni divatárusnő hulláját e napokban vonták ki a Dunából, Tétény mellett. Ez is valószínűleg boldogtalan szerelmének esett áldozatul.

✂ (Szathmári Károly) a „Magyarország“ szerkesztője közelebb a katonai törvényszék elé volt idézve egy czikk miatt, melyet lapjába Torday irt. Az ügy még nincsen eldöntve.

✂ (A Dunántul elharapózott rablások megszüntetésére) a kormány legközelebb erélyes intézkedéseket tett. A többek

közt olv egyének számára, kik egy vagy több rablót élve elfognak vagy sikeresen följelentenek, 100 frttól 1000 frtig terjedő jutalmak is tűzettek ki. A hirhedt Patkó fejére kivételkép 2000 frt van kitűzve. Igen ohajtandó, hogy ez új intézkedéseknek kellő sikere legyen.

✂ (Doppler Károly), nemzeti színházunk karmestere, legközelebb végkép megválíik színházunktól. Ez alkalommal az operaszemélyzet tagjai emlékek akarják Dopplert meglepni.

✂ (Az írói segélyegylet által reudezendő sorsjátékra) legfelsőbb helyen ujjolag 20,000 db sorsjegy kibocsátása engedélyeztetett, úgy, hogy az összes sorsjegyek száma most 120,000 leend. Így az írói segélyegylet azon helyzetben van, hogy megrendelésre ismét szolgálhat sorsjegyekkel.

✂ (Gyászhir.) Gr. Mikó Imre egyetlen fia: Adám. f. hó 17-én Linzben elhunyt. A haza egy nagy reményekre jogosító fiát veszté el a korán elhunyt ifjuban.

✂ (A budai városmajort) csakugyan komolyan szándékozik a várostanács kellemes mulatóhelylyé átalakítani. E célra Budaváros jövő évi költségvetésében 2000 frt. van határozva.

A (sebészmuhelyekre is) kiterjeszté figyelmét a városi hatóság, s legközelebb azt a czélszerű intézkedést tette, hogy sebészmuhelyeiket ez illetők, csak a hatóság által a szükséghez képest meghatározandó helyeken állíthatják fel ezentul. Ez intézkedés oda céloz, hogy szükség esetében a város bármely részében is gyorsan lehessen a sebészi segílyt igénybe venni.

✂ (Uj gőzös.) A Luczenbacher testvérek most építtetik negyedik gőzöüket, mely „Budapest“ név alatt, a két testvérváros közt fog közlekedni a jövő tavasztól kezdve. Ha egyszer a verseny megkezdődik, a dunagőzhajótársaság valószínűleg kevesebb panaszra fog okot szolgáltatni. A versenyből mindig a közönség szokot nyerni.

✂ (Öngyilkosság) Schöninger Vincze, Eszterházy Pál hg palotafelügyelője agyonlötöte magát. Mint mondják, az vitte e borzasztó lépésre, hogy 50 évi szolgálata után, öregsége miatt, nyugdíj nélkül bocsáttatott el. — Mult vasárnap pedig S. A. pesti kalapos-mester mirenyyel vetett véget életének. A szerencsétlen 4 gyermeket hagyott hátra.

✂ (Gr. Széchenyi Béla,) ki néhány hó óta külföldön utazik gr. Károlyi Gyula társaságában, Xántus Jánosnak egy levele szerint, különös figyelme tárgyául tűzte ki az amerikai vízvezetékeket. A lelkes fiatal gróf minden ottani vízvezetési tervet megszerzett; de úgy hiszi, hogy Pest vízvezetési tervének kidolgozását még is amerikaiakra kellend bizni, mert a ki olyasmit a helyszínén nem látott, annak nem lehet felöle kellő fogalma.

✂ (Nevezetes vendége volt Pestnek) e napokban, ki nem más, mint Grammont hg, a bécsi udvarnál levő francia követ. A herceg Gödöllőre is kirándult vadászatra, mult vasárnap pedig a nemzeti színházban jelen volt „Dobó Katicza“ előadásán.

✂ (A buda-zuglleti vasut) előmunkálataira b. Balácsai Antal közebb kapta meg az engedélyt. E gőzerőre építendő vasut a budai alaguttól indul ki.

✂ (A császárfürdői uszoda) mult hétfő óta hölgyek számára csak d. e. 11 órától d. u. 1-ig van nyitva; a nap egyéb részeiben kizárólag férfiak használhatják. Vasár-és ünneppnapokon nők nem fürödhetnek.

✂ (Gyilkos anya.) E napokban egy cigányasszony a budai parton 3 éves gyermekét a Dunába dobta; azonban egy molnár a gyermeket még élve kihuzta, az istentelen nőt pedig átszolgáltatta a törvényszéknek. Midőn gonosztette indokát kérdezték tőle, azt vallotta, hogy meg akarta menteni gyermekét az éhhaláltól.

✂ (Eger értelmisége egy jeles tehetséggel gazdagabb lett.)

Vida József, a „Vasárnapi Ujság“ és „Családi kör-“nek több év óta segédszerkesztője az egri lyceum jogi tanszékére hivatott meg; valóban szerencsés választás ez, mert Vida József nemcsak tudomány és műveltség, de jellemre nézve is fényes például szolgálhat a tanuló ifjuságnak.

✂ (Apró hírek) A zenedei fuvola-osztály rendes tanáraul Turék Károly, a nemzeti színház első fuvolása lön kinevezve. — Essmann Vilmos új könyv-és műkereskedés nyithatására kapott engedélyt. — Egy vállalkozó rendes társaskocsikat akar járatni Pest és Gödöllő közt. — A pestbudai orvosok társulata okt. 14 én tartja ez évi közgyűlését. — A budai országoton a Kálmán-féle házban, a budai nőegylet pártfogása alatt bölcsőde nyitattik meg. — Ismét új tizkrajczáros jegyek kiadását várhatjuk, melyek számára a rajzot most készítik. — Az alaguton egy comfortable e napokban egy öreg asszonyt elgázolt. Mikor lesz a járda valahára karfával ellátva? — A budai lánczhid közelében e hó 19-én két új szülött gyermek holttestét huzták ki a Dunából. — A himlőoltó intézet okt. 2-án újra megkezdendi működését az orvosi egyetem pületében. — A pesti rodoute-épület mintegy félmillió frjába fog kerülni a városnak. — A feldunasoron a töltési munkálatokat ismét megkezdtek. A költség mintegy 6000 frt. — A kegyesrendiek pesti főgymnásiumában a beiratások ma vasárnap kezdődnek: a „Veni Sancte“ okt. 1-jén lesz. — Budapesten hordár-intézet létesült, mely a közönség szolgálatára egyelőre 100 egyént állít fel a két főváros utczasarkain. — A pesti orvosok engedélyt kaptak egy magyar könyvkiadó-társulat felállítására. — A lövöldében okt. 11-én tánczvizgalmot lesz a budai népszínház javára. — Buda utczáit nov. 1-től kezdve fogják gázzal világítani. — A városligeti omnibusok a téli hónapok alatt O-Budára fognak járni. — Külföldi lapok írják, hogy gr. Gyulai tábornoszernagy f. hó 23-kén föbe lötöte magát. — Gr. Nádasdy, az erdélyi kancellár, a „Botschafter“ szerint, beadta lemondását. — Post városa kapitánysága a héten ismét vagy hatvan a pró tolvajt fogatott össze. — Erdélyben oláh olvasó egyletek alakulnak, Tordán pedig oláh tánczvizgalmat rendeztek, a szegény oláh tanulók segélyezésére; magyarok is meglőnek liiva, és egész testvériséggel tánczoltak. — Munkácson takarékpénztárt állítanak. — Az Oswald-féle pesti nagykereskedőház e héten megszüntette fizetéseit, több derék becsületes kereskedő tönkre jutott általa. — A Szita-féle házban egy tizenhat éves leány leugrott a harmadik emeletről és azonnal szörnyet halt. — A magyar irodalom papírértéke egy fél perczenttel emelkedett; ennek következtében egy fiatal író nagyszerű tárczacikket készülni, a melyben chinai nyelven beakarja bizonyítani, hogy e jobbra fordulás onnan származik, mivel az új nemzedék e héten bankettet adott.

Nemzeti színház.

September 25-kén. —

Sept. 18-dikán „A varázs hegedű“ és „Az elizondoi leány“ Offenbach operettejei. — Sept. 19-dikén „A fehérek“ Malfille és Artigues drámája. — Sept. 20-dikán: „Dobó Katicza“ Tóth Kálmán vigjátéka. — Sept. 21-dikén: „Rózsa és Rózsika“ Birchpfeiffer vigjátéka. — Sept. 23-dikán: „Férj az ajtó előtt“ és „Denis ur és neje“ Offenbach operettejei. — Sept. 24-dikén: „A jó barátok“ Sardou vigjátéka.

Én nem tudom, ki állítja össze a játékrendet, de annyit tudok, hogy az illető valamivel nagyobb tekiutettel lehetne az eredeti darabokra. Egy egész héten egyetlen egy eredeti

darabot adtak elő! a többi mind beszármazott idegen volt! Ilyen eljárás mellett aztán természetes, hogy kevés a jó eredeti színmű; minek is írnia magyar költő nagyobb műgonddal színműt! azért, hogy három-négyszer előadják, aztán az egeknek vessék oda eledelül! Mennyivel jobb dolga van a külföldi írónak! ez ha csak türhető darabot ír, száz-meg százszor adják elő, nemcsak saját hazájában, de minálunk, a mi nemzeti színházunkban is. És ne higyük ám, hogy nekünk nincsenek olyan eredeti darabjaink, mint a minő fordítmányokat e héten láttunk! van bizony akárhány; az operettekről nem is szólok, ezeket úgy látszik most azért adják elő gyakrabban, hogy Szerdahelyi újra meg újra odakornyikálja a közönség és irodalomnak: én olyan nagy művész vagyok a vigjátékban, hogy az operetteben arczul csaphatom a művészetet, satyrája lehetek az éneknek; az igazgatóságna pedig hivatalbeli kötelessége. támogatni e jeles komikust abbéli művészi törekvésében. Az operettekről tehát nem szólok, hanem nézzük az e héten előadott idegen drámákat. Legnagyobb részt régiségek ezek, de azért épen nem klasszikus művek; itt van a „Fehérek,” a miről már apáink „is nagy busan szóltak,” és mely még akkor sem birna többé valódi élvezetet nyújtani, ha két olyan jeles színész nő játszanék benne, mint Jókai és né. Ilyen darabokban én mindig mélyen sajnálom e jeles művésznőt; olykép tűnik az fel előttem, mintha egy nagy hőst sánczmunkán látnék; a helyett, hogy az emberiség üdveért villogtatná hatalmas tehetőségét, egy szegény lélek üres drámatalyigáját kénytelen nyikorogtatni! Itt van továbbá az a „Rózsa és Rózsika,” mely már akkor is unalmas volt, midőn új volt, hát még most, mikor már olyan régi, hogy csak kisértetkép jelenhetik már meg a színpadon. — Ha az igazgatóság egyáltalában nem akar eredeti műveket előadni, vegye elő a külföldi klasszikusokat, hogy legalább némileg lehessen őt mentegetni a nemzeti irodalom iránti ellenszenvért. A „Rózsa és Rózsika“-t; illetőleg meg az a megjegyzésünk van, hogy Szathmárinét, és Lendvainét kivéve sokkal, de sokkal jobban lehetett volna azt játszani; nem úgy a „Jó barátok“-at ebben Prielle Kornélia, Szathmáryné, Szerdahelyi, Tóth József, Szigethi és Feleki valóban jelesül játszottak; Komáromi természetesen most is hiába ügyekezett műalakat teremteni a zuavból; annál jobban sikerült ez Szilágyi Béla és Tóth Somának; csak kicsi piczi szerepe van mindegyiknek; párbaji segédek, de ez egy jelenet is elég nekik, hogy kikerekített alakokat állítsanak elő. És olyan szép tehetséget, mint a milyen Szilágyi Béla, minden ok nélkül elbocsátott volt a Nyéky-féle igazgatóg! Megjegyzendő még, hogy „Dobó Katiczá“-ban Bognár Vilma adta a czimszerepet, és ez alkalommal nem csak a népdalokat énekelte szokott kitünőséggel, de egyszersmind jó színésznőnek is bizonyult.

Budai népszínház.

Sept. 17-kén: „Csizmadia mint kísértet.“ — Sept. 18-án: „A nagyidai cigányok.“ — Sept. 19-kén: „Napam boldogit.“ Vigjáték Tarnay Páltól. — Sept. 20-kán: Parlagi Jancsi. — Sept. 21-kén „A molnárok“ és „Pünkösdi királynő“. — Sept. 22-kén: „A vén bakancsos és fia a huszár.“ — Sept. 23-kán: Jory Antal hangversenye.

Ezuttal csak a „Nagyidai cigányok“-ra van észrevételünk. Az illetők olyan cigányok voltak, a minőket a falukból is kiszoktak kergetni, mennyivel kikergetésre méltók voltak a színpadon! Az undorodásig nem szabad vinni a

természeti hűséget. Az aesthetikában olyasmiről is van szó, a mit eszményítésnek szokás nevezni, ezt persze nem lehet megtanulni, pedig e nélkül nincsen szép, nincsen művészet.

Mindenfélék.

‡ (Számüzetési sorjegyzék.) Nápolyban egy számüzetési sorjegyzék adatott ki, melynek czimerét egy tör és egy revolver képezi. A czimer után következnek: Lamarmora, Cialdini, Ratazzi, Pallavicini, és Brignone nevei, kik a „nyilvános boszu“ kiszemelt áldozatainak nyilvánítottak.

‡ (A londoni világkiállítást) legújabb megállapodás szerint nov. 1 én fogják bezárni.

‡ (Öngyilkosság szerelemmiatt.) Egy bécsi hivatalnok megszakitván egy hajadonnal főnállt viszonyát, e miatt a leány annyira elkeseredett, hogy az emeleti ablakról leugrott s azonnal szörnyet halt. Régi dolog, mely mindig új marad.

‡ (Amerikai furfangosság.) Egy amerikai yankee valamennyi hirlapban kihirdette, hogy egy dollárért csalhatlan módot javasol mindazoknak, a kik a besoroztatástól meg akarnak menekülni. Az élelmes yankee egy hét alatt 600 megkeresést s ugyanannyi dollárt kapott, mire az ígért csalhatlan szerül azt a tanácsot adta: hogy álljanak be katonának önként.

‡ (Forradalom) Japánban forradalom ütött ki. Jeddo fővárosból az összes európai követek eltávoztak.

‡ (Liszt Ferencz) leánya, Olivier szabadelvű francia képviselő neje, közelebb Párisban meghalálozott.

‡ (Kossuth Lajos neje), mint a külföldi lapok írják, veszélyesen beteg.

‡ (Légyraj mint füstfelleg.) Königsbergben oly tömés telen mennyiségű légyraj röpködte körül a toronytetejet, hogy azt füstfellegnek nézvén, azon hitben, hogy a torony ég, a harangokat félreverték.

‡ (Az öngyilkosság) korunkban oly mindennapi, hogy állandó halálnemkép lehet tekintenünk. Az osztrák birodalomban az utóbbi 8 év alatt 10,345 férfi és 2495 nő lett öngyilkossá. Az összes szám két harmada akasztással vetett véget életének. A férfiakat az ifjuság végén s az aggkor elején, a nőket pedig 20—30 év közt szállja meg leginkább az öngyilkossági hajlam.

‡ (A világ legrégebb lapja) 1544-ben jelent meg ily cím alatt: „Neuve Zeitung des Hispanien und Italien 1544“

‡ (Érdekes Reichsrath-történet.) A bécsi Reichsrath egyik közelebbi ülésében történt a következő seet: Az elnök szokás szerint kérdé: akar valaki szólani? A karzaton erre egy nő feláll s komolyan kezdi: Uraim, mondani valóm van! (Mindenkinek elbámul.) Minden, mit mondok, igaz. (Ki vele! kiáltások és piszegés.) Az elnök felhívja a rendezőt, hogy a nyugtalankodó nőt távolítsa el a karzatról. A nő izgatottan kiáltja: Meghallgathatnak, hisz a mit mondok, igaz! — A nő, kit azonnal kivezettek, örült volt.

‡ (A phosphoros gyufákkal) nagy ovatossággal kell bánni, nehogy úgy járjunk, mint közelebb egy kölni diák, ki haza utaztában a vasuton szivarra akarván gyujtani, egy phosphorrészecske az ujjára esett, minek következtében keze hirtelen annyira megdagadt, hogy egész karját le kellett vágatnia, még mielőtt szülőföldre érkezett volna.

‡ (A megsebzett oroszlán.) Garibaldi Varignanoban, mely Speziától egy negyedóránnyira van, a tüzérparancsnok lakásában fekszik betegen. E lakás egy előszobából, négy teremből s egy konyhából áll. Az előszobában négy csendőr áll, kik egy kis szobába vezetik a látogatókat, hol egy csendőrtiszt a had-

ügyminiszter által kiadott engedélyt veszi át tőlök. Innen nagyobb szoba nyílik, nagy asztallal, ódivatu karszékekkel s házigyógyszertárral. Itt az orvosok beszélgetnek a látogatókkal, míg Garibaldi magához hívja őket. Garibaldi környezete e teremben végzi az étkezést. Ebből ismét egy kis szoba nyílik, hol az orvosok a gyógyszereket készítik, és a borogatásokat. Ezután következik a beteg hős szobája, ki egyszerű tábori ágyon fekszik, sötétfüggönyök mögött támlány, székek s egy szekrény áll. A tábornok arca igen megváltozott. Arca beesett, hosszú haja egészen megöszült. Az egész lakot egy a közelben tanyázó gyalogszázad őrzi; minden ablak alatt nappal egy, éjjel két őr áll.

Divattudósítás.

A hűvös idő beálltával hölgyeink most már nagyon serényen fogtak az őszi és téli ruhák készítéséhez. Új szabásokról nem igen értesíthetem ugyan t. olvasóimat, de ez nem valami szomorító, hanem ellenkezőleg igen örvendetes jelenség; mert arra mutat, hogy hölgyeink komolyan szeretik nemzeti viseletünket és annyi izléssel bírnak, hogy mindig lüszégesen ragaszkodnak hozzá. Legfőleg egy-egy díszítés változik rajta, de a lényeg mindig az marad. És úgy is van ez rendjén. Adjunk ez által is példát a hűkítartásról.

Mai melékletünk egy otthonka szabásrajzát hozza, mely tudom, t. olvasóim tetszését fogja megnyerni. Ez otthonka cashemir, könnyebb vattmoll, rips, vagy bárminő sima gyapjú szövetből készül. A rajzon látható szélesebb zsinór rajza fonással, a körülötte levő minta pedig sujtással van kivarrva. Kék cashemirből fekete sujtással igen csinos az ilyen otthonka, ámbar olyant is láttunk már, a melyen a díszítés ugyanolyan színű volt, mint a szövet, a mi szintén igen izletes összeállítás; sőt lilaszin posztóból fekete zsinórzattal s az elején sűrűen felvarrt apró aczélpitykével is igen csinos otthonkát láttunk. Aczélpitykével is lehet díszíteni az ilyen otthonkát, és ezek sokkal tartósabbak és szebbek is a közönségesen használt fehér pitykéknél.

Őszi és téli öltözékeink egyik nélkülözhetlen és kedves kelléke: az attila; ez a most készülő öltönyök közt is megtartotta régi becsét; az idén is ez lesz az általános öltöny; fekete, barna, kék, szürke posztóból a legszebb attilákat láttunk; a zsinórzás egyszerű, a gombok rendszeren a szövet színével egyformák, vagy antik gombok pótolják a szörgombokat.

A magas derekú őszi ruhák az idén is elől szépen ki vannak zsinórozva s hátul lebbentyűvel ellátva; a szoknya alján többnyire díszítés szokott lenni; néhány sor selyemszalag, apró, kis fodrok, bársony szegélyek vagy sujtással kivarrt rajz; a szoknya elején jobbról és balról zsebeket lehet alkalmazni, s a zsebhelyeket szép zsinórozással körüldíszíteni.

E rövid utasítás is mutatja, hogy hasztalan minden erőködés; akár mint igyekszik némely „élelmes“ szabóműhely eltántorítani a magyar hölgyeket a magyar viseletről, az nem sikerül; a könnyen hívő reá hagyja magát szedni, idegen czirádjú öltönyt csináltat magának általa, de csak azért, hogy magyar társaskörökben föl ne vehesse; mert különben nagyon is kivrívó szerepet játszanék.

Azért te hát kedves olvasónőink, ne hagyják magukat sem olyan ruhakészítő, sem pedig olyan — akár festett akár elődvtakép által — rászédetni.

Számrejtvény.

M. Lujzától

I.

1. 2. 6. 18. 10, 16. 17. 18. 19, égbe nyulnak.
3. 10. 7. 4. 8. 9, 18. 19. 15. 10. 13. 16. 9, 15. 16. 17. 14. 6. n 19. 9.
S gyöngéd gonddal 2. p. 5. 6. 7. 2 9.
De van egy fa, minden ága
A lelkek világossága
12. 13. 14. 15. 16. 17. 16. 8 n 10. 9. hívják.
10, 18. 12. 7. 5. van szivben főben

16. 4. 4. 14. 6, 16. 2. 18. 10. 15 s nő erőben
Nőnek is 10. 11, 16. 15, h 10. 4. 16. 17. 18. 19. 20.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

Rejtvény.

II

Pichler Vilmtól.

3. 2. 3. . . . Bérczen tanyáz, büszke állat;
8. 2. 3. 3. . . . Hős vezér volt Árpád alatt;
4. 5. 8. . . . Az ég kapuját nyitja meg;
3. 2. 1. 9. . . . Gyógyszerül issza sok beteg;
8. 9. . . . Partjain virul a fűzfa; -
1. — 10. . . . Egy népnek új hort alkota.

Megfejtési határidő: október 25-ke.

A 34-dik számban közlött rejtvény értelme: Jósika Miklós. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Mendelényi Emma, Jámbor Lászlóné, Theisz Hummel Emilia, Fischer Riza, Holló Irma, Jaross-Lipovniczky Nepomuczena, Pálfy Stelczer Eliza, Bauer Karolina, Rátkay Ilka, Korbuly Mária, Szelényi Károlyné, Horváth Endréné, Günszberger Lina, Csaby Amália, Egerváry Tubolyi Emilia, Poninger Laura, Györfly Szerén, Concha Károlyné, Pongrácz Julia, Guoth Ida, Viertl Aloizia, Pete Lányi Angela, Némethi Giczey Teréz, Oláh Irma, Persián Eliz, Gerendás Mariska, Baranyi Károlyné, Domahidy Károlyné, Wolnhofner Gabriella, Ferenczy Lenke, Zvarinyi Lina, Vojta Amália, Wagner Luiza, Madarász Emma, Lósy Eugenia, Büttner Lina és Julcsa, Melczer Armina. Papp Nina, Fülöpp Dobos Zsófia, Osváth Ida, Koller, Matild, Pongrácz Judit, Veres Mariska, Kerekes Teréz, Molnár Julia, Orosz Nemes Amália, Boronkay-Csicseri Lila, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Nagy Emilia, Stachelhausent Gizella,

A „Kazinczy Ferencz“ féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Zachariás Alajosné, Kulincics Jenni.

Csaba Domahidy Karolin, Kulincics Jenni Zachariás Alajosné.

TARTALOM.

Virágok művelt hölgyek számára, Marikovszky Gábortól.
— Szerelen ellentétsége, Dalmady Győzőtől. — A rótfalvai rektor emlékirataiból, Vértessi Arnoldtól. — Az elnémult dalnok, Dalmától. — A madárvilágból. — Holfurton, Kereki Árpádtól.
Virágok és a kis madár öröme és búja, Hermitől. Egyiptom mai lakossága, Váradi Mórta. — Egy hét története. — Külföldi levelek. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Rejtvények. — A rejtvényfejtők névsora.
A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyílt levelek. — Hírdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Otthonka szabásrajza

39-dik szám.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 28. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.








ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félővre, (illetményekkel) | 6 " | " " |
| Egész évre " | 12 " | " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára
Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|------------------|------------------------|---|-------|--------|------------------------------------|-----------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | | ó. | p. | ó. | p. |
| 28 | Vasárnap | E 16 Venczel | E 15 Ven. | 16 E 16 Quatem. |  | 5 56 | 5 45 | 4 | |
| 29 | Hétfő | Mihály főangy. | Mihály | 17 Zsófia |  | 5 57 | 5 43 | 5 | |
| 30 | Kedd | Jeromos | Jeromos | 18 Eumenius |  | 5 59 | 5 41 | 6 | |
| 1 | Szerda. | Remigius püsp. | Aladár | 19 Kántor |  | 6 0 | 5 39 | 7 | Tischri |
| 2 | Csüt. | Theophil | Luczián | 20 Eustach |  | 6 1 | 5 37 | 8 | (előest. |
| 3 | Péntek | Kandid vért. | Fejér | 21 Kodrát |  | 6 2 | 5 35 | 9 | Eng. ün. |
| 4 | Szombat | Seraf. Ferencz | Ferencz | 22 Phokas |  | 6 4 | 5 33 | 10 | Eng. ün. |

V i d é k i t á r c z a .

B.-Füred, sept. 23-án. (Eredeti levél.) *Egy beteg költő.* — Szőlő- és borkiállítás. — Műkedvelői előadás. — Jótékonyági adakozás. — Javitási tervek. — Tisztelt szerkesztőség! Folyó hó 15-én lett vége a víg fürdői idénynek; azóta csend honolt itt, — mert a még mindig gyöngélgedő Lisznyai és Ponorí Thewrewken kívül alig volt itt egy-két vendég, és ezek is az elmaradt fecskék módjára búslakodtak.

A tegnapi nap azonban új erőt lövelt a már elhaló fürdői élet ereibe.

Zalamegye gazdasági egylete e napra szőlő- és borkiállítást rendezett, — ezen, és a szomszéd Veszprém-, Fehér- és Somogy megyékből igen szép közönség sereglett egybe, az országos gazdasági egylet is küldöttség által volt képviselve. A kiállítás fényes tanúságot tón arról, hogy e vidék lakossága felfogá érdekét, s borászata által igyekszik anyagi jólétét lehetőleg előmozdítani. — Említem-e azon számtalan szakavatott beszédet, mely az országos gazdasági egylet kiküldöttjei, Entz Ferencz és Girokuti Ferencz, és a megyei egylet tagjai Hertelendy, Krisztián Pius, Varga s a t. által mondatott? — Adja az ég, hogy siker koronázza fáradozásukat! — A hivatalos működés befejezése után, ősi szokás szerint víg pohárköszöntésekkel fűszerezett lakoma következett, melynél Lisznyai derék költőnknek is nyílt alkalma, szép lelkét kitárhathatni.

Föléledtek a több nap előtt elhalt zene varázshangjai — a vendégeket színházba hivandók, hol élvezetteljes est várt rájuk. Jótékony czélokra műkedvelők által adatott az „Az egyenes út a legjobb — vagy a Candidátusok“, melyben különösösen kitüntek Szilágyi Teréz, Szilágyiné és Lengyel N.; ezt követé Lisznyai szavallata, ki néhány rögtönzött alkalmi költeményt, s ezután a „Tokai bort, s „Hogy hívták Mátyás királyt“, adá elő; — Valóban meglepő és megható, oly beteg testben ily ép lelket látni; — egészen átszellemlülve adja vissza lelkével forró érzelmeit; azt hinnök, hogy nem földi, de égi lény áll szemben velünk. Balaton-Füred, melynek gyógyereje annyi beteg szenvedéseit enyhíté — nem tehetne jobb szolgálatot honának, mint ha e beteg pacsirtáját felüditené.

Hertelendy felszólítása folytán egy nyomorban szenvedő nő számára szép sikerrel folyt az adakozás.

A Balatonnak — Garay szerint az Isten könnyének — lecsapoltatása körüli munkálatok már megkezdődtek, annakutána a fürdő-parkját egész a tó partjáig kellend nagyobbitani.

Örömmel irhatom, hogy e fürdőben czélszerűség s kényelem tekintetéből igen fontos ujitások vannak készülöben:

A szántódi oldalon rögtönzött karfa nélküli lóca, és a csónak helyett, mely a vendégeket élet, vagy legalább egészség veszélyeztetésével szállítá a gőzhajóig, s mely a Stix folyón

átkeléshez egy hajszálig hasonlít, rendes kikötő terveztetik. — A társaság más czélszerű ujitásokat is szándékozik tenni, a mint azon 12,000 frtot, melylyel neki a kormány 12 év óta tartozik, megkapja.

A szállások egy új bérházzal, és néhány villával szaporítottatnak.

Egy társalgási és zongorázó terem építtetik, két olvasócsarnokkal együtt.

A színház újra építtetik, s belé Molnár társasága szerződttetett.

A gyógyvíznek, mely ez idén egy más vízforrásnak belé vegyülte által érezhetőleg gyöngült, eredeti erejének visszanyerése tekintetéből amattól el fog különíttetni.

A fürdői idény meghosszabbítására pedig a szőlő-gyógy mód is be fog hozatni; — mert hol is lehetne azt czélszerűbben megalapítani, mint épen itt, hol a nagy mennyiségű és kitünő jóságú szőlő hatását, gyógyerejét a Balaton hús tiszta llége kétszerezendi?

Igy aztán remélhetni, hogy B.-Füred az európai fürdők között elfoglalandja azon állást, mely öt gyógyerejénél és kies helyzeténél fogva illeti; de csak így, ha t. i. a t. fürdőigazgatóság mindent megteend, mit az előre haladott civilizatio igényel. — A belefektetett tőke dús kamatot hozand a f. t. apátságának — jólétet árasztand a vidékre — és hasznót a hazára!

T. G.

Kunszentmiklós, september hó. (Eredeti levél.) *Erőködő művész.* — Vészesetek. — Elfogott rablók. — A magyar gőzhajó társaság. — Tisztelt nagysád! Tekintsünk körül, mi történt városunkban legutóbbi tudósításom óta:

Először is volt itt körülbelül három héttel ezelőtt egy „erőködő művész“, a ki is erőnek erejével akarta az ő hajmeresztő és szemdüllesztő produkcióit megcsinálni, és nagy falragaszokkal lármázta az érdeemes publikanus uraknak, hogy ő a kávéház tisztességes ürességgelteljes bormérő fényes csarnokában embertelen erejével csodadolgokat művel, nevezetesen: ha tetszik, a medvét mint művésztársát megtánczoltatja, azután vele megbirkózik, és ha az őt a földhöz találná teríteni, akkor azzal többet nem birkózik, hanem ha van valakinek bátorsága, tehát szálljon szembe vele. — Ő majd addig az öregüllöt a kis ujján tartja; az 50 fontos golyókkal csak úgy lapdázik, mint a kis gyermekek a gummielasticum lapdával, s a t. s a t. — Ej de kár volt ezt a gyönyörű mulatságot elszalasztani, és meg nem nézni az érdeemes erőködő urat az ő csodás productióival; ki midőn látá, hogy semmit sem lát — t. i. a publikanus urakból — vagy a jövedelemből: másnap bujában tovább ballagott. Járjon szerencsésen.

Most már menjünk tovább.

Mindig csak vész! mindig csak vész! — Még a marhavész meg sem szűnt városunk határán: már meg a hizósértések kezdenek bomlani; iszonyu csapás ez a szegény szorgalmas népre nézve.

Folyó hó 17-én meg tűzvész dult városunk délkeleti oldalán, hol a takarmány nemüeket szokta özszerakni a földműves nép. Szerencse azonban: csak egy kazal széna és egy baglya szalma lett a lángok martaléka; a kunszentmiklósi szorgalmas köz nép — mint minden ily esetkor, ugy most is, rögtön a vész helyén termett, és a tüzet egész erővel oltotta; a fecskendezők jó szolgálatot tettek. Némelyeket hallánk panaszkodni oltás alatt, hogy oltó eszközeik elvesztek és ezért káruk történt; szerintünk igen méltányos, sőt igazságos lenne, ha az ilyeneknek kárát a városi pénztár megtértené; mivel egy szegény ember, ha csak egy forint erő kárt vallott is, igen nehezen tűrheti el, míg a pénztár az ily csekélységet meg sem érzéné.

September 17-éről a „Politikai újdonságok“ írja, hogy Tápio Szelle és Czegléd közt a posta kiraboltatott 40000 ftig, s a rablók uriasan voltak öltözve. — Mi már hiteles kutföből azt is tudjuk, hogy a rablókat, kik közt csakugyan vannak uri emberek is — szépen elcsipték és most illő helyen csücsülnek.

Az „Első magyar gőzhajó társaság“ aláírási felhívása nálunk nagy részvételre talált, már eddigelé szép számmal vannak az aláírók; van olyan is, ki 10 részvényt irt alá.

r. l.

Csobónkán e hó 16-án egy leányt a part agyonütött, midőn alatta földet ásott.

Szegeden f. hó 10-én ez évi másodérésű megygyel kedveskedett egy polgár egy keresztelés alkalmával komájának. Ugyanott egy irnok agyonlötte magát.

Megbizások tára.

Füssre, F. I. urhölgynek: Mielőbb tudósítjuk az eredményről.

Pásztóra, O. I. urhölgynek: A legszivesebben el van intézve és elküldve; megjött-e már?

Ungvárra, B. Cs. L. kedves barátnémnak: Vetted-e már a csomagot?

Báttaszék, K. M. urhölgynek: Szívesen elküldtük, bizonyosan lesz eredménye!

D. Radványba, B. K. P. urhölgynek: Utban van, vagy már épen kezei között. Nagyon szívesen végeztük.

Vatta, K. R. urhölgynek: Rendben van a dolog, legközelebb pedig hosszú, hosszú levéllel tapanok be.

Paulisra, G. M. kedves barátnémnek: A legnagyobb örömmel olvastam a kedves lelkes sorokat; megjött-e már a felelet és felvilágosítás? Az eladott sorsjegyek árát szintén vettem és már át van adva.

Fegyvernekre, B. J. urhölgynek: A legszivesebben végezttem és küldtem el a kívánt tárgyakat.

Boglárra, B. H. urhölgynek: Megjött-e már a csomag?

Benczenczre, gr. L. A. kedves barátnémnak: Nagy örömmel nézünk eléje a kedves órának; addig is legszivesebb üdvözlötünket.

Pestre, M. E. urhölgynek: Legközelebb szolgálunk a kívánt felvilágosítással. A küldöttet átadtuk.

Belédre, K. M. urhölgynek: Nagyon szívesen tettük; máskorra is a legszivesebben ajánljuk fel szolgálatinkat.

Miskolcra, D. M. kedves barátnémnek: Mielőbb megírjuk a tudósítást; az egész országban kellene ilyen nemes ügy iránt érdeklődni. A kérdéses tárgyra nézve pedig fájdalom, még mindig nem tudok bizonyosat; már háromszor küldtem B. G. urhoz, a nélkül, hogy a legkisebb hirt is vettem volna tőle.

P. —ra, „A névtelennék.“ Mi szép, hogy minden nemes eszme kivitelénél olyan áldásosan működik az a „névtelen“ sziv! — Át van adva. Sok olyan honleányt e hazának!

Világosvárra, B. Sz. A. ő méltóságának. Örömmel vettük megtisztelő sorait.

Déghre, P. M. H. urhölgynek: Igen köszönöm a kedves meglepetést, és legközelebb viszonzom.

Debreczenbe, Z. A. urhölgynek: Az említett levél nem érkezett hozzám. A többi szívesen elvégeztem. Máskor egyenesen hozzám kérem a leveleket czimezni; a kiadó-hivataltért mi nem állhatunk jót.

Sőjtörre, Cs. A. urhölgynek: Rögtön elvégeztem a megbízást, most már kezei között van, ugy-e bár?

Somborra, H. K. urhölgynek: Vettük és intézkedtünk.

N. Becskerek, T. R. Épen készülöbön volt levelünk, midőn a kedves sorok megérkeztek; legközelebb küldjük a küldendőket.

Szerkesztői nyílt levelek.

Dalma, kedves barátnémnek. A felelet mai számunkban olvasható.

Pájer Antalnak. Ezer köszönet a kedves sorokért.

Dr. Kovács Pálnak. Elvárjuk mind a beszélyt, mind a másik tárgyat.

Ránosztai Rezsőnek. „Hedvig“ már a nyomdában van. Szabad-e ujat reménylenünk?

Mathildenhütte. b. St. G. urhölgynek. Igen kedves; közelebb meg fog jelenni.

„Letépett levél.“ Csinos, de — sort kell tartanunk, és sokan vannak a hivatattak.

M. Vásárhely. Nem egészséges olyan költői mű, melynek commentárra van szüksége.

„Lehunyt a nap.“ Csinos, csak a „piros szegélyű felleg“-et kell kiigazítani; ez a kifejezés kirí az egész műnek szép egyszerű nyelvéből.

Pápa, S. P. I. urhölgynek: Az a piczi küldemény csak foglaló, hogy a többi annál türelmetlenebb örömmel várjuk; bizonyosan sikerülni fog, szép lelke tanuskodik arról.

Félegyháza, B. R. urhölgynek. Köszönettel vettük, de az ígérteteket is várjuk.

Sz. Fehérvár, M. V. urhölgynek. Kiváncsiak vagyunk, minő fogadtatásban részesült a hosszuképű professor bácsi („Jankovác.“) Köszönettel vettük.

Nevelőnő kerestetik.

Falura, három leány mellé, kiknek egyike már 14 éves, s 3 évig nevelő-intézetben volt. Díjazásul egész ellátás mellett 3 — 400 ft. ajánltatik.

Kivántatik: hogy az ajánlkozó a szükséges képzettségen kívül zongorát és francia nyelvet tanítani, s ha csak kevésbé is németül beszélni képes legyen.

Bővebb felvilágosítással a „Családi kör“ szerkesztősége szolgál. (Kalap-utcza, 17-dik sz.)

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint ket iven, boritékkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rajzokkal; zeneműi és mellékletekkel. FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatt szerencsés voltam, kiérdemelni művelt honleányaink megelégedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abban látom egyszersmind legedesebb jutalmamat eddigi fáradozásomért. A kik ismeretlenül is annyi édes jelével halmoztak el a bizalomnak, a művelt magyar hölgyek annál kevésbé fogják ezt tőlem megvonni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemtelen pártolásukra.

Lapom iránya tehát ezentul is a régi marad: hiven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is elismert jelességű íróink és költőink műveiből állandó. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentul még inkább tehessük.

Épen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és irányozó cikkekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszersmind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hű tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy hét történeté“—ben, részint a gazdag és változatos „Hirvivő“—ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentul is havonkint **egy divat-** és **egy arczképet** hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveteket, melyeket aztán általunk bármikor meg is rendelhetnek; mert a

Megbízások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intézi el t. előfizetőink bármiféle megrendelését, és — hízelve magamnak — nem igen fordul elő az az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmel ne volnának megelégedve.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletek és megbízásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest, september 13-án 1862.

ENGEL és MANDELLO,

kiadók. (Egyetem-utcza, 2-ik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utcza 17-ik sz.)



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, október 5-kén

40-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

Nemcsak a nemzeti színház, de a jelenkor egyik legkitűnőbb színművészt mutatjuk be ma olvasónőinknek; nem mi állítjuk ezt róla először, hanem csak vizsgáljuk azon ítéletet, melyet a legilletékesebb kritika e művésztől kimondott.

Tóth József szakmája az intricum, rendesen ördögöt kell ábrázolnia emberi alakban, és éppen ebben tűnik ki nagy művészi tehetsége. Más színészek, kik e



Tóth József.

szakmát választák, rendesen külsőségek segítségével ügyeknek előtűntetni a fondorkodó jellemet, és még nem igen régi azon idő, midőn a színészek Schiller „Haramiái”-ban másképp nem állították elő Moor Ferenczet, mint rőt hajjal, púpos háttal és undok, visszatartó arczczal. Másképp nem képzelhetek maguknak gonosz, ármánykodó jellemet. Tóth József azonban soha sem folya-

modik ilyen eszközökhöz és mégis feltétlenül uralkodik a közönség fölött; mindig a lélekre tud hatni és azért sokkal mélyebb, sokkal költőibb is a hatás, melyet előidéz. Az ő gonosztevői külsőleg csak olyan emberek, a minőket rendszeren a társadalomban látunk; Biberacha például (Bánkban-ban) egész csinnal öltözött udvaronc, és mégis első pillanatra megismerjük benne az elvetemült bérencz jellemet: nem a testek, de a lelkek, melyeket Tóth József előtűntet. romlottak, elvetemültek: midőn a gonoszról beszél, nem lintorítja el arcát, és mégis pokoli fajzatot állít szem elé; tekintetében a kárkozás örvénye sötétlik, és nevetésétől megfagy a vér az erekben. A civilizált tizenkilencedik század intrica ő. szép testtel, de annál rutabb lélekkel, sima modorral állítja elő a legmélyebb erkölcsi súlyedtséget.

Természetes, hogy ilyen módon csak azon színész tud a közönségre hatni, a ki alaposan ismeri a lélek ezer meg ezerféle apró nyilatkozatait, és azokat egyszersmind lehetőleg tökélyesen szem elé tudja állítani. És éppen azért valódi nagy művész Tóth József; ismeri az emberi lélek minden indulatát és ezeket teljes élethűséggel elő is tudja tüntetni. Innen van, hogy neki egy kézemelintése többet fejez ki, mint más közönséges színésznél egy órai handabanda; egy szempillantása jellemzőbb, mint másnál a hajmeresztő testrágatás, és innen az a mély, költői hatás,

melyet alakjaival elő tud idézni: a lelket tünteti elő, azért egyenesen a lélekre is tud hatni.

Egy másik jeles tulajdona a sokoldalúság szakmájában; mindegyik alakját más más jellegekkel tünteti föl és mindegyik élethű, egyikben sem túloz; de ez utóbbi tulajdont külön jelésségül is föl lehetne említenem; mert ezzel még a különben jeles színészek közt is kevesen dicsekedhetnek; egyik színésznünk sem ment annyira a túlzástól, mint Tóth József, pedig az ő szakmájában ez kétszerte nagy érdem, mert — az intricum nagyon könnyen ragadja tülzásra a színészt; de őt nem; ő mindig élethű, és mégis soha sem lépi túl az aetheticai szépség határát.

Csak nevezetesebb szerepeit soroljuk itt elő: „XI. Lajos“-ban a czimszerepet adja, a „Velencei kalmár“-ban Sylokot „Bánkban“-ban Biberachot, „Othello“-ban Jagot, „Tartüffe“-ben Molieret, „Moliere mintaképé“-ben Lemoignont, a „Haramiák“-ban Moor Ferenczet, „Fenn az ernyő nincsen kas“-ban Donátfit, „Mátyás király lesz“-ben Gara nádort, „Julius Caesar“-ban Cassiust, a „Régi pénzek“-ben Kardost, a „Szekrény rejtelméi“-ben Rikoltit, a „Vén bakancsos“-ban a korcsmárost, a „Kisértet“-ben a molnárt, az „Aranyparaszt“-ban a parasztot, a „Londoni arszlánok“-ban Meedle ügyvédet „Apát keres“-ben Plumcaket, a „Port a szemébe“-ben Malengare orvost sat.

K É T G E R L E

Zajzonitól*)

A Körös partján muhar leng és zászpa,
Sátoros erdőt fölleg borit gyászba,
Tomboló felszél nagy zivatart ver le,
Jaj, de öszszebúg két gyöngnyaku gerle!

Gyöngnyaku gerle gyöngge, gyöngéd állat,
Rontó zivatarral szembe nem szállhat,
Bár az ág védi, bár a lomb takarja,
Mégis odafér a szélara karja.

Odafér és tépi a himes tollat,
Mint a gyermek, ki még nem látott olyat,
A lomb ha zajlik, az ág ha megzörren.
Gerle nyaka hajlik, a csőre csörren.

Mint kis vitorla, gerle szárnya lebben,
Zord idő tartós kedvet talál ebben.
Gerlehím a párját lankadni látja,
Vigaszt nyujt, a vigaszt csókban találja.

Dördül az ég, két fölleg öszszecsattan;
Sajdul az iharfa kettéhasadtan;
Földre hull a fűzről gerlehím párja,
Villám szele sujtá, — gerlehím várja.

Várja, de nem jön; hijja, de nem felel,
Le-leszáll ijedten és újra fel-fel,
Tollát szaggatja, borzad, ügyel, figyel,
Drága szép párja hogy tünhetett így el!

Zöld muhar közt nyugszik drága szép párja,
Széjjel van terítve drága két szárnya;
Édes két szeme mindörökre zárva,
Édes gyöngymelle bemerült a sárba.

Gerlehímnek fáj ez, hozzá leröppen,
Sir a fűzfa, róla az eső csöppen:
Gerlehím csapkod, gyilkos a fájdalom,
Arra a fűzre újból fölszárnyalna.

De szive oly nehéz elárválódva!
Nem bírja s visszabágyad a bozótba;
Elvált párjától többé el nem válhat,
Igy érezni ember nem tud, csak állat.

*) Hátrahagyott kézírataiból.

Ime, a paraszttól kezdve a királyig, a homályos őskor regészeti alakjaitól a jelen század tulcziczomás arslánjáig, Birchpfeifer drámai harisnyakötésétől, Shakespeare nap-sugarakból teremtett Gigaszaig terjed az ő művészetének birodalma, és mindenütt egyformán nagy ő, mindenütt egyformán otthonos. Shakespeare égis nyuló alkotásai tesztet nyernek általa, de azért Birchpfeifer asszony viaszbáb-jait is művészileg tudja eléállítani.

Megjegyzendő még, hogy az intricumon kívül még a comikus pedanteria is szakmájához tartozik, és ebben is csak olyan kitünő, mint a másokban; milyen páratlanul

szép alak például az ő Donátíja „Fenn az ernyő nincsen kas“-ban, vagy Malengarea (Port a szemébe.)

Hogy mi által juthatott a művészet olyan messzire fénylő polczára? az által, hogy nemcsak Istentől van ritka tehetséggel megáldva, hanem egzsersmind alaposan művelt férfi; tudja, hogy a tehetség gyémántját a tanulmány fényesíti brillantté, és hasznát is veszi tudományának. Tóth József még csak harminczkilenc éves és már is olyan jeles művész; mennyit várhat még tőle nemzeti színművészetünk!

Emilia.

A mi hatalmasabb mindennél.

Beszély.

Györy Vilmostól.

I.

— Csak ez az élet oly rövid ne volna!

Vannak madarak, melyek évszázadokig élnek, vannak fák, melyek gyűrűi majdnem hihetlen számu esztendőkről tesznek tanúságot, — s így az alkotó e lelketlen tárgyakat jobban kegyelte, mint az embert, a ki érteni és érezni tud!

S mit ér ily röviden az élet?!

Hatvan, hetven, legfőlebb nyolczvan, kilenczven év, — az utolsó azonban nem egyebek már a mindenek számára terhes második gyermekkoránál, — és azután a sir, a halál!

Oh, csak oly rövid ne volna az élet!!

Mit ér e néhány évtizedet átküzdeni, kevés örömmel, hosszú szenvedésben? Mit ér az öröm, ha oly hamar el mulik; miért van a szenvedés, ha a rövid lét daczára oly sokáig tart?!

Egy volna, a mi e szenvedések daczára igazán kedvessé tenné az életet; ha ez az élet soká, századokig tartana. Ha e századok daczára megmaradna az életképesség, a lélek elevensége, rugékonysága, ha az ész el nem vesztené éles látását, felfogását, így volna igazán kedves az élet.

Mert e rövid létben is az adja a legfőbb örömet, ha látjuk, tapasztaljuk, hogy ma többet tudunk, mint tegnap, s bizton remélhetjük, hogy holnap még több ismeretnek jutunk birtokába, mint a mennyivel ma dicsekedhetünk. Milyen szép volna századokon át élni, tanulni, tapasztalni! milyen gazdag öröm lenne a lélek számára három, négy évszázad nagyszerű munkáit teljes virágzásukra jutni láthatni?!

Oh, bizonyval van a lélekben képesség a tökéletesbülésre; vannak a léleknek végtelen vágyai, s mily szomorú, hogy nem sikerül azokat betölthetnie; mily szomorú, hogy oly rövid az élet!!

Vagy talán túl a siron? Ki tudja azt, — ki látna át a jövőndő setét fátyolán?!

S avagy nem volna-e lehetséges az életet csakugyan meghosszabítani, mesterséges módon új vért teremteni a lankadtabban lüktető erekbe? Nincs-e szer a természet óriási raktárában, a melylyel el lehetne érni mindezt?

Oh csak az élet oly rövid ne volna!

... Zsigmond király uralkodása alatt élt Buda városában egy ábrándos ifju, az gondolkodott ilyen csudálatos dol-

gokról. A jó Budai Esiás által kiadott, Budai Ferencz, polgári Lexiconának I. kötetében a 625-dik lapon Eskandeli Máténak van ez ifju nevezve.

Sok, csodálatos dolog történt ezzel az ábrándos ifjuval.

Nem tudott ő kibékülni azzal a gondolattal, hogy az élet oly rövid. Szegény ifju! keresett volna magának egy czélt, megegyezőt e rövid élettel, megfelelőt e kurta lét képességeinek, törekedett volna lelke egész erejével e czél felé, nem vágyva a lehetetlenre; s áldva áldotta volna kegyes Istenét, a ki oly bölcsen intézi az élet napjait.

Nem az élet maga tesz bennünket boldogtalanokká, hanem önmagunk. Ha üres ábrándoknak élsz, azokat soha el nem érhetvén, igazán boldognak soha sem érzed magadat!

Az ábrándos ifju ezt nem tudta, vagy nem akarta elhinni, s mindennap újra meg újra, inkább és inkább azokkal a csodálatos gondolatokkal tépelődött; s voltak sokan, a kik azt is mondották róla, hogy elvesztette eszméletét szegény. Annyi bizonyos, hogy nézeteit nem osztotta senki, az ő reményeihez hasonlókat keblében nem táplált senki; nem volt senki, a ki hasonló kutatásokat akart volna tenni, mint ő, s így meghasonlott egész környezetével, s elhatározta magában, hogy elfogja azt hagyni.

Csak az a kérdés, merre, hová menjen? Hol találna széles e világon kebelt, a mely az ő aggodalmát megértené, méltányolná, vigasztalni tudná?

Fölkeresett ország-világot látott férfiakat, órák hosszat társalgott velük egész közönyös dolgokról, s mindent csak azért, hogy azok véletlenül ejtsenek ki egyetlen szót, mely neki vándorlásában iránycsillagul szolgáljon.

És meghallotta e szót.

Kegyes zarándok jött vissza a szent földről, a ki neki sokat beszélt a százhetven esztendő Ben-Haddad-ról, a libanoni remetéről, a ki hajlott kora daczára ép, egészséges és olyan egyenesen jár, s oly kitartóan, mint a legjobbkori férfiú.

Nemzedékek haltak ki azóta, mióta ő egyszerű hajlékában él, s a vidék csodás koráért valóságos szentnek véli, a kit Isten különösen kedvel.

— Pedig bizonyval a gonosz van az öreg pogánnyal, — folytatá a keresztyén zarándok, — s igen jól tudom, hogy ő is tagja azon ördögös szövetségnek, a mely csudálatos módon fen tudja tartani életét, a földön akarván elérni mindazt, miket üdvözítőnk csak egy tisztább világban ígért hivei által elérhetőknek.

S mint a száraz föld az eső cseppjeit, mint a rohanó folyam a kisedet patakot, mint szerelmes leány kedvesének szavait: az ábrándos ifju oly örömmel fogta fel e beszédeket.

Egyetlen hangocskát el nem vesztett belőlük.

S nem volt többé semmi, a mi visszatartsa. Mit érdeklik őt azok, a kik meg nem értették, miért sajnálná azokat elhagyni, a kik kinevették?

Búcsut is alig vett, szándékát pedig nem közlé senkivel.

— Tehát mégis vannak, oh vannak, a kik úgy gondolkoznak, mint ő! tehát mégsem örülsz az egész, tehát lehet reménye, hogy nyer vizsgálatást!

Csak akkor gyűltek szemébe könyek, mikor a szülőházában határát átlépte.

II.

És azután ment, vándorolt idegen népek között, keresztül ismeretlen országokon.

Nemzeti öltözetét a keletivel cserélte fel, elhagyott nevét egyszerűen Amhátra változtatta.

Sokáig vándorolt készakarva a keleti tartományokban, míg a népet megismerte, nyelvét megtanulta, szokásait tulajdonaiá tette.

S midőn már képesnek hitte magát arra, hogy Ben-Haddad szavait meg fogja érteni, vele értekezhetik, sőt annak bizalmatlanságát nem fogja felgerjeszteni többé az által, hogy meglátásának szavain, hogy idegen: megindult a Libanon felé és kérdezősködni kezdett az agg remetéről.

Nem került nagy fáradságába s biztos tudomást nyert róla. Ben-Haddadot sokkal jobban ismerék a Libanon egész környékén, semhogy felvilágosítást ne tudtak volna róla adni.

Balbeck romjaitól délkeletre az út egyenesen az Anti-Libanon hegysége felé vezet, s egy rövid napi járó földre Balbecktől, a hegység keleti oldalán, Surghaya nevű helyhez közel, ott, hol a Burada patak ered, ott fogja megtalálni Ben-Haddadot.

A kik ennyiről tudosíták, ugyanazok elmondák azt is, hogy az öreg remetével nem mindenkor lehet szóba állani, s ha beszél is, igen igen keveset szokott szólni. Ajándékot el nem fogad senkitől, sem kicsinytől sem nagytól, sem csekélységet sem drágaságot. Csak a legkomolyabb dolgokról lehet vele beszélni, a ki közönséges ügyben akar tanácsot kérni tőle, arra megvető pillanatot vet azon éles látású szemekkel, melyek százhetven éve látják már a napot fényleni, s kire egyszer ily megvetőleg tekintett, az bizonynyal nem kíván vele még egyszer találkozni.

Amhát köszönetet mondott a tudósításokért és azután ment a kiszabott uton, előbb Balbeck romjaihoz, azután neki a hegységnek délkelet felé, Durison keresztül, Bereitant és Nebi-Schit-et jobbra hagyva s átkelve a hegységen, Surghaya felé.

A hőség igen nagy volt, elannyira, hogy csak az alkony és a kora hajnal óráiban haladhatott. A meleg nappal valamely árnyas fa alatt kellett töltenie, minek következtében az egy napi járó föld két annyi időt igényelt.

Alkonyi órában ért Surghaya-ba, ismét és újra kérdezősködék a libanoni remetéről.

Mindjárt az első, a kit megszólított, utba igazította Kora reggel — mondá — midőn a nap kel, Ben-Haddad alájön magános hajlékából a Burada völgyébe; megtölti kupáit a patak vizével, s ekkor lehet szólni vele.

A láthatár még alig pirult s Amhát már jó ideje künn volt a völgyben. Szemeit gondosan végig jártatá a tájon, hol fedezhetne föl valamely hegyi ösvényt, de törekvése sikertelen maradt. A hegyoldalt a nap heve egészen kopárrá égeté, ez ösvény nem volt sehol látható.

Amhát emeltebb pontot szemelt ki, honnan az egész völgyéget láthatá, felment a halomra és várt.

Csendesen, némán, zajtalan terült el körötte a vidék. Fenn a fellegtelen égen, minél világosabbá lett a keleti láthatár, a csillagok annál inkább halaványultak. Alant a földön a völgyéget szürkés köd lepé, melyen át ezüst kigyóként siklott át a kanyargó hegyi patak. Völgy és halom egyaránt kópár, imitt-amott emelkedik egy-egy csoportban néhány karsú palma, ernyős leveleivel védve és óva a hosszú fürtökben aláfüggő gyümölcsöt. Itt-ott csenevész alacsony bokrok, a nap hevétől fonnyadtakká zsugorodott levelekkel, csak akkor rezdülve meg, ha az éjt rajtuk töltött madár, szárnyait meglibbentve, fölrebben és utra kel.

Végre hajnalodott. A Libanon ormain élénk sárga színben égett a hajnalsugár, a pálmák hosszú árnyat vetettek maguk mögött, szirtek, sziklák mélyedéseit még sötétebbé változtatá a köröttük elevenebb színekben játszó napfény, a köd oszladozott, imitt-amott messze távolról kecskenyájak őrzőinek rikkantása hangzék a viszhang segítségével csendesen, halkán, elhalólag.

A míg a hajnal életet látszék lehelni a természetbe, Amhát kebelét mind jobban elfoglalni érzé.

— A nap fenn van már, — susogá önkénytelenül, — neki is meg kell jelennie.

És a várva várt megjelent. A hegység azon részén, hol az oldal legkevésbé volt meredek, magasan felnyúló sziklák közül magas, erőteljes férfialak tünt elő. Egyszerűen szürkés fehér szörpalást foly alá vállain, feje körül fehér turbánt viselt, s a mint közelebb és közelebb jött, kimért, halk lépésekkel, Amhát igen jól kivehető, hogy a palást két oldal-hasadékából pusztá, izmos karok nyulnak ki, mindegyik egy-egy üres bőrtömlőt emelve a fogantyú gyanánt szolgáló kötelen. Majdnem övig érő lengő fehér szakál folyt alá ajkai körül, melyet menet közben meglengtetett a hajnali szellő.

Amhát eléje ment. A patak partján találkoztak.

Ben-Haddad rá sem tekintett, a míg az ifju meg nem szólítá:

— Nemde Ben-Haddad vagy, uram? — mondá Amhát, tiszteletteljesen hajolva meg az ősz remete előtt; — ha megengedné, szólni akarnék veled uram.

Ben-Haddad hosszú pillantást vetett az ifjura. Az aggastyán arcza egészen barna volt, a mi még nagyobb ellentétben állott egész ernyöt képező sűrű, szürke fehér szemöldei és hófehér szakálával.

Amhát önkénytelenül földre szögzé szemeit, nem tudta kiállani e még mindig villogó szemek éles tekintetét.

— Várj itt! — viszonzá az agg remete, oly tompa, rideg, száraz hangon, mint a mily rideg és sivár maga a vidék volt, melyet egy század óta lakott.

Amhát meghajtá magát szótlanul és várt.

Ben-Haddad megmeríté a két tömlőt a folyam vizében, azután egyetlen pillanatra sem méltatva megszólítóját, távozott. Ugyanazon szilárd, komoly, de biztos lépésekkel hegynek föl, mint a hogy jött le a völgy felé.

Amhát bámulva tekintett utána, a meddig láthatá. A libanoni remete egyetlen egyszer sem pillantott vissza.

Amhát várt azután soká, soká, az öreg azonban el nem jött. Magasan fenn volt már a nap, sugarait tikkasztó hévvel lövelve alá, s az ifju még mind hiába várt a remetére. Végre megunt a várakozást, s néhány pálmacsoport árnya alá vonult, annak ízes gyümölcsével enyhítve éhségét.

(Folytatjuk).

CSILLAGOK FEHÉR SUGÁRA.

Sóos Miklóstól.

Csillagok fehér sugára
Néma, csendes éjben,
Holdvilágnak czust fénye
Bengő tó olében.

Délibáznak fehér vize
Sikos róna-tájon;
Halvány, ifju virágtenger
Tavaszzsal az ágon.

Fehér liljom öltözete,
Fehér napfény dé!ben;
Pihenő föld szép ruhája
Derűs, tiszta télen.

Tói hattyu fehér szárnya,
Apró bárányfelhő,
Verőfényes levegőben
Mit ingat a szellő:

Ti rólatok álmodom én,
Ha képedet látom,
Te hölgyek legkedvesbiké,
Édes gyöngyvirágom!

Dénések.

Beszély

Ney Bélától.

Istennél a bocsánat,
S bűnért irgalmazás,
Csak egy, mit nem bocsát meg:
A h a z a á r u l á s !
G a r a y.

Ha végig tekintünk a világ történelem eseményein, minden nemzet életében találunk egy forduló pontot, mely a nemzet szellemi vagy anyagi süllyedésének, — ne mondjam pusztulásának — kezdetét, a Nemezis első sujtásaként tekinthető. — Ily fordulati pont hazánk történetében az 1526-ki év, a „mohácsi vész“ gyászos éve.

1526! mennyi vér, mennyi köny van csatolva gyászos emlékedhez! Minden nyomor és keserv, mely azóta e hazát sanyargatá, töled keltezhető... Mi volna most e nemzet, ha a te véres napjaid nem lettek volna, oh mohácsi vész!... És mégis, ki tudja, volnánk-e ennyire, ha e lelket rázó esemény föl nem ébreszt bennünket a pulya semmittevés álmos légköréből s tette, küzdelemre nem serkenti a hon fiait? Igen, úgy van. A nyomás ellennyomást szült, és csupán ennek köszönhetjük talán: hogy még létezzünk.

Köszönet, hála neked Istenünk, hogy el nem hagytad választott népedet, s habár keserű és fájdalmas volt is a győgszer, de használt, — mert ime, mi most is élünk!...

Láttatok-e már romboló vihart, mely pusztítva jelent meg s a vész és enyészet nyomait hagyta maga után? Láttatok-e már földet, nagy kiterjedésű vidéket, mely egy órával elébb még a remény zöld kalászait hordozta kebelén, melynek viruló zöldje mindent ígért, mindent reméltetett, most pedig letarolva, elpusztítva hever és a rajta keresztül tombolt vihar, a remény utolsó levelkét is szerte zúzta? Ha láttatok ezt, akkor lehet fogalmatok ama viharról, mely szegény hazánkat

fenyegeté... Az első morajt csakhamar követte az első dörrenés s midőn a hatalmas ellen megjelent a honnak határain, akkor már a villámlás is teljes dühében mutatá pusztító, romboló hatalmát.

Mint kiáltó hang a pusztában hangzott el a gyenge királynak gyenge szózata. Hongyilkoló zsibbadtságban, kétségbeejtő meredtség terhe alatt nyögött a „nagyok“ legnagyobb része, mialatt az ellen nem pihenve, s nem kegyelmezve senkinek, kit utjában talált, gyors léptekkel közelgett a hon szive felé. Nagyvégre a jobbak gyűlni kezdenek; Tomory 25000-nyi csekély seregével tábort ütött a mohácsi mezőkön az ozman óriás seregnek ellenében... Zápolya nyugodtan pihent Szeged alatt, mint kit nem is érdekel egy országnak, egy honnak elveszése. — Szomorú idők! átkos emlékek!...

Ki ne ismerné a mohácsi csata gyászos részleteit? ki ne olvasta volna koszorús költőnk bú-dalát? melyikünk nem könyezett már az első dőfés miatt, mivel a Nemezis bünteté a viszályban sinlődő nemzetet?... Legyen itt elég a megemlékezés, egy áldozósohaj; nem czéлом most az ütközet leírásával búsítani az olvasót...

... A csata veszve volt. Reá borult az éj a pusztulás képére, mit 300 ágyu ellenállhatlan hatalma okozott. Az ég könyei sűrűn omlának egy nemzet virágának nyílt sirja fölé, s már csupán a menekvés gondolatával volt elfoglalva mindenki, a diadalvagy részegítő mómora helyében, mely pár órával elébb kebleiket dagasztá. — A Csele megdagadt hullámai elnyelték már a futó királyt (?) s a feldühödt ellen könyörtelenül üldözte a menekvőket, még a vihar és éjleple alatt sem engedve nekik szabad futást...

... Sötét lovon, páncélba szorítva száguld egy ifju magyar, nyomban üldöztetve, nagy csoport török portyázó által. Az éj homályának daczára ki-kivillan tündöklő vértje az egyes mozdulatoknál s lovának kemény dobogása fölveri a haldoklókat s sebesülteket zsibbadt álmaikból. — Majd egy kiáltás, majd ismét egy elhaló istenhozzád kíséri a hősnek lépkeit; a sisak lehullott fejről s éjsötét, megázott fűrtjeit a szél gyászlobogó gyanánt lengeti, míg a homlokát kerítő véres gyolcs hősi bátorságáról tanuskodik. Méne nyakára hajolva fut ernyedetlen sebességgel, balkezében tartva a megmentett zászlót, míg jobbja tengernyi széles aczelt szorit, a villámlás pillanatnyi fényénél fel-fel villanót... Üldözői lassankint el-elmaradoznak tőle mind, a nemes ló már megmentette urát; de e közben jobbról ismét három spahi támadja őt meg, fenyegető kiáltásokkal. — Rövid pillanat alatt számot vet hősünk ön-erejével s a hajdankori Horátius csatáját nyitja meg. Hirtelen balra rántja a kantárszárat s lova könnyű ugrásokkal repül a véres téren át, míg a legelő rohanó spahi e perczen már csak tiz lépésnyire áll bajnokunktól, s az épen most tisztulni kezdő égbolt a daliák tusájára némi világot áraszt. Hősünk hirtelen kemény rohamban megtámadja az ámuló törököt s egy vivó-mester ügyességével hanyatt dönti lováról, azután a második örök kardjának sujtását fogja fel hajlékony vasa s percz múlva ennek is megadá a paradicsomba juthatásra szükségelt, üdvözítő csapást, s végre a harmadikkal robban pár-csatára... Összeszorított ajkakkal rohannak egymásra a bajnokok... kard kardon, szem szemben, de im, a vasak első csattanásánál mindkettő megdöbben, s néhány nyomot hátrálva, méneiket igyekeznek fékezni. Percznyi vizaga hallgatás után hősünk eddig szótlan ajkai megnyílnak, s lassu, csodálkozást, csaknem borzadalmat eláruló hangon susog elnéhez:

— Petür!... Öcsém!?

— Ne nevez engem többé Petúrnak, jó bátya; — felelt a megszólitott megsemmisülten, mialatt hüvelyébe bocsátá kardvasát, . . Petúr volt csak, de megszűnt lenni. Hivj ezentúl Alinak . . .

Rövid csend állott be hőseink között, mialatt az, kit társa bátyjának szólitott, gondolatival látszék küzdeni. Esméit igyekvék tisztázni, de ezeknek tömkelegéből nem talált szabadító gondolatot, nem talált szót, kifejezést, melynek értelme, az ajkaira halmozott kérdések egész összegét kifejezhetné.

Végre nyomasztó, habozó hallgatás után, susogó hangon így szólt, egészen Petúr mellé léptetve:

— Hát ki vagy te? Mi vagy te? . . . szólj, beszélj, mert kétségbe ejtesz! . . . Rab vagy-e, kit zsarnok önkény fogva tart s kinek parancsa irányozza akaratát; vagy a te akaratod, egy Dénes Petúr akarata az, mely a csuhát, ezen idegen s nekünk oly ellenséges köntöst tagjaidra voná? . . . Renegattá levél tán? Megtagadtad hitedet, megtagadtad hazádat, mely nevelt és táplált? . . . Ah nem, ez nem lehet való . . . mondd, oh mondd, hogy sejtésem csal, nyugtass meg, miszerint erőhatalom tartott eddig itt, és most vissza jössz velem csendes tűzhelyünkhöz, — leveted ezen utált turbánt, mely helyett oly jól illett hősi arczodhoz a kerecsenes kalpag! . . .

Igy háborgott a fellázadt kebel felindulás hangján . . .

— Nem lehet! — viszonza Petúr, — nem bírom kívánságodat teljesíteni. Engem fogva tart a szerelem; azon szerelem, mely először rabjává, aztán renegattá s hontagadóvá, végre teljesen vakká tön . . . Le vagyok lánczolva, akaratom többé nem enyém . . . nyugtass meg magadat, jó bátya, ez sorsom, — végzetem.

— Szerelem? — Szerelmet emlegetsz . . . ez talány előttem. Hát feledve már a hú menyasszony s épen te általad, ki miatt én mellőzött levék? . . . Ez fáj . . . hidd el Petúr' ez igen fáj nekem. — Szerencsétlenné tevél engem, boldogtalanná tevéd menyasszonyodat s mindezt talán egy háremhölgy miatt. . . Ah! . . . De csilapulj, csilapulj szivem, a te sérelmed utósó legyen, mert sokkal nagyobb a seb Petúr, mit hazádon ejtél.

Hangja most harsánynya változott, megragadá kezét s keményen szemébe tekintett. S e tekintetet a renegát nem bírta elviselni; megszágyenülve csüggeszté le fejét. Bátyja Upor pedig, a megszakadt szót imígyen folytatá:

— Te vagy az első Dénes, s ezt jegyezd meg magadnak, — ki honáruló lett . . . ennek dija — halál. Oh miért is vagyok rokonod, testvéred? Mert hiszen nekem kellene megforgatni kebeledben a boszuló vasat . . . de erre nem vagyok képes, nem bírom megtagadni véretem, — miként te tevéd.

Upor szavai most érzékenynyé váltak s kezeit összekulcsolva kérő tekintetet emelt Petúrhoz, mialatt e szavak törtek elé háborgó kebléből:

— És mondd, oh mondd, — mit vétett neked e szegény haza, melynek földén családod él és háza áll, mit e nemzet, hogy most az ő romlására villogtatod romboló aczéled? . .

Ismét csend lön, s Petúr szívének dobbanásai csaknem hallhatók lőnek. Végre így tört ki kebléből meghatott szívének emberiebb érzelme:

— Hát mit tegyek, mit tegyek, hogy legyőzhessem keblemben a lángoló szenvedélyt, hogy összeolvasthassam a két szélsőséget oly középüttá, mely ismét szivedhez s hazám szeretetéhez vezet vissza? . . Segíts, oh segíts nyomorult öcsédem, kit a szerelem oly örvénybe rántott, melyből már a kétségbeesés vergődésével sem remél menekülhetni.

— Jer velem! jer ősi tűzhelyünkhöz, mely a hazával

együtt a legrémesebb veszélynek van kitéve. Védelménél talán nyujt a kegyes Isten alkalmat — vezeklésre szörnyü büneidért.

— Nem! . . . nem lehet! Nincs erőm széttépni a köteléket, mely Stambulhoz csatol.

— Te el vagy kárhozva Petúr, honpolgárilag és lelkileg, — felelt Upor kétségbeesve. — Hát nem érzesz magadban annyi férfias erőt, a mennyivel legyőzhetnéd szenvedélyedet, a hon szerelmének ellenében? nem érzesz magadban annyi erőt, a tévesztett utról visszatérni a kellő ösvényre? . . . Csalatkozám benned Petúr, te nem vagy az többé, kit utószor ölelek . . . Ily gyöngédek nem hittelek, ilyenek nem hihettem az én öcsémet, az én véretem, miszerint egy nő . . . egy báb kecase gyűlöletet bir oltani keblébe, hontársai, testvérei iránt . . . mert te gyűlölsz minket, miként az elszánt rohanás bizonyítja, melylyel engem pár perczezel elébb megtámadál . . .

— Nem Upor, nem gyűlöllek; bennem nincs más szenvedély, csupán a szerelem; de ez oly erős, hogy előlte bennem a gondolkozást, — én nem gondoltam semmit, csupán egy cél világolt fel előttem: kitűnni, babért szerezni s a koszorút imádottam lábaihoz tenni áldozatul.

— Így Isten veled Petur! E percztől nem vagy testvérem többé . . . Azért kerülj, mondom, kerülj a csaták viharában, mert úgy tekintendek, mint ellenemet . . . Vagy biztosítva akarod részemről tudni magad, im keblem, verd keresztül vassaddal, mely úgy is elég testvérvért ontott már! . . . Kitagadlak családom s nemzetem nevében! . .

S ezzel indulni készült.

— Győztél bátya! — kiálta most Petur, mint ki egy ígézet lánczait törte szét, — s e győzelemre büszkébb lehetsz, mint bármelyik csatádra. Keblem furiáit megölte szavad, — én megyek veled!

S ziveik egymáson dobogtak.

— Halld hát bátya, — folytatá Petur, néhány kéjes pillanat mulva, — halld ez ünnepélyes perczen, legszentebb fogadásomat: — Egy szivben csak egy igaz szerelem fogamzhatik . . . Az én szivem be volt töltve üdvöztető boldog szerelemmel, kitépem azt most csendes fészkeből, honomnak hozom áldozatul, és helye oly véres ürré vált, melybe nem költözhetik szerelem többé soha! Menyasszonyom szabad — örökre.

Forró kézszorítás fejezte be ez érzékeny jelenetet, mely után sarkantyúba kapá lovát a két Dénes, s tompa dobogással száguldtak szülővárosuk — Bács felé . . .

A fellegek csatájának lassankint elhaló moraja kíséré távozó lépteiket. . .

(Folytatjuk.)

Bodolói hármás határ.

Lubik Imrétől

Bodolói hármás határ,
De búsan szól a kis madár,
Siralom a gondolatja,
Hűtlen párját hívogatja.

Szomorú fűz a csermelynél!
Jaj de hamar elfeledtél,
Ha tudnád, hogy ez a mező
Én előttem gyásztemető!

Gólya ül a ház tetején!
Majd eszedbe jutok még én,
Majd szeretnél még te engem,
Ha más boldog párja lettem!

Egy hét története.

— October 1-jén. —

Buffon és Cuvier baklövése. — Hányféle az ember? — Napoleonnak igaza volt. — A római kérdés. — Új találmány. — A programok. — Szánalmas mosoly. — Etiquete-kérdés. — Az olaszok jobb keze — Európai fejtörések. — Eugenie császárné. — Ezer a szerencse. — A számok logikája. — Mitől függ sokszor a népek sorsa. — Eugenie császárnő és Clotilde hercegnő udvara. — A tekintélyek rendes hibája. — A fiatalság tulvilági sejtelmek. — Surlódások — A titok kulcsa — Lagueronniere vicomte. — A France. — Egy kérdés, melyre tárczairó nem tud felelni. — Egy historiai kéjkirándulás. — A legjobb női politika. — A magyar gazdasszonyok. — A magyar nők valódi szépsége. — Egy szép népszokás. — Egy kis bazar. — A mit nem lehet túlságosan dicsérni. — Egyik kiadó szomorú nyilatkozata. — Hogy is mondja Tóth Kálmán? — A budai népszínház. — Os Buda városa. — Valami az emberről. — A nők és a férfiak. — Onzó ohajtás. — A kor metyege. — Öngyilkossági statistika. — Bukások. — A baj fészke. — A női szív erős volta. — Az élet boldogsága egy hü nő képében. — Mivé lesz a hü fogadás?

Buffon és Cuvier nagy tudósok voltak ugyan, szép rendben osztották föl a természet valamennyi élő teremteseit, egyben azonban mégis nagy bakot löttek, abban, hogy azt mondták: az ember csak egy osztályt teszen a földön; mert ez nem ugyan, hanem úgy, hogy a hány ember van napjainkban a világon, annyi osztályt teszen is az körülbelül; az a külső hasonlatosság nem bizonyít semmit; ez csak külső hasonlatosság; az igazi különböztető jelleg: a belsőben, a jellemében rejlik; és a „nagy“ Napoleonnak (így nevezi a világ I. Napoleont) valóban nagy igaza volt, midőn egyik tányérnyaló hízeltőjének azt mondá: az én nemzetségem csak is én velem kezdődött. Még csak azt is kellett volna hozzá tenni a nagy császárnak, hogy egyszermind ő benne végződött nemzetsége.

És minthogy épen Napoleonnól beszélünk, elmondom nézetemet a római kérdésről. Mert csak föltehetem kedves olvasónőmről, hogy nem egészen közönyösek a római kérdés iránt. De azért ne aggódjanak; nem fogok politizálni; nem értek a tojástánczhoz; sőt tovább megyek; az én igénytelen nézetem szerint a római kérdés — és itt megkell jegyezni, hogy a mit mondandó vagyok, egészen az én találmányom, és tekintve annak nagy jelentőségét, eleinte külön „programm“-ban akartam vele boldogítani a világot; azért nem irtam a múlt héten tárczát; programmot akartam írni; de később letettem e szándékról; meggyőződtem ugyanis arról, hogy a „programm“-ok már elvesztették hitelüket; tehát csak megmaradtam a tárcza mellett.

Így igénytelen nézetem szerint tehát az a római kérdés — oh képzem, milyen szánalmas mosolylyal tekint majd reám a sok belföldi külföldész; de én nem törődöm ezzel — újra mondom tehát, az én igénytelen nézetem, vagy is akarám mondani: a mi igénytelen nézetünk szerint (mert ilyen nagy horderejű kérdésnél többes számmal illik beszélni az irónak; akkor mindjárt nagyobb tekintélye van) tehát harmadszor is azt mondom, a római kérdés jelenleg nem annyira politikai, mint etiquette-kérdés.

Itt álljunk meg egy kissé, mint illik, mikor ilyen nagy eszme megszülemlött, azután folytassuk. De előbb kezdjük előlről a dolgot. Azt csak tudják olvasónőink, hogy III. Napoleon vagy két évig azon hitben ringatta az olaszokat, hogy hogy ő kivonja majd a francia őrseget Rómából és kegyesen megméltóztatik majd engedni, hogy Viktor Emanuel ezt is adnektálhatja az ő birodalmához; utóbbi időben azonban egyszerre Flankenbewegungot csinált, és most mit sem akar tudni katonáinak kivonásáról Rómából, és hogy az olaszoknak ne jöj-

jön kedvük, a maguk emberségéből Róma birtokához jutni, hát ellövette Garibaldi lábát, jól tudván, hogy ezzel egyszermind Olaszország jobb kezét lövette el.

Ezekután pedig az egész világ azon törte a fejét, miért lett Napoleon egyszerre olyan ellensége az olasz egységnek, és egyik egyet, másik mást irt; addig irtak és találgattak, miglen reá jöttek, hogy mindennek Eugenie császárnő az oka, ő nem akarja, hogy Olaszországból nagy és önálló birodalom legyen; de hogy miért nem akarja azt Eugenie császárné, azt nem tudták kitalálni, ez csak nekem sikerült, és ezer a szerencse, hogy a „Családi kör“ magyarul jelenik meg, különben még azon veszedelemnek is ki lehetnék téve, hogy III. Napoleon — egy ordóra itél el e fölfedezésemért.

És most nézzük, miért ellensége Eugenie császárnő az olasz egységnek; mondtam már, etiquette-kérdés az egész, még pedig egyike a legkényesebbeknek, mert évszámok szerepelnek benne. Ugyanis az egész kérdés a körül forog, hogy Eugenie császárnő ide s tova negyven éves, mig Clotilde hercegnő, az ő kedves rokona, csak tizenhét. Kegyetek mosolyognak ezen? pedig ez nem első eset a világtörténetben, hogy népek sorsa egy nő szépségétől függött. De nézzük csak közelebbről a dolgot.

Eugenie császárnőnek van udvara, de Clotilde hercegnőnek szintén van, és minő elemekből állhat egy 40 éves nő udvara? tekintélyes, bölcs férfiakból, híres tábornokok és jeles praelatusokból, a kik azonban rendszeren azon hibában szenvednek, hogy vagy kopaszok, vagy rövid látók, szóval nem fiatalok többé; mig a tizenhét éves Clotilde hercegnő udvara csupa merő rajongó lelkű, ábrándos szívű ifjakkól áll, a kik egy nő mosolyát nagyobbra becsülik a világ minden kopasz dicsőségénél. Hiába, a fiatalságnak még van egy kis sejtelve a teremtés előtti mennyországról.

Ilyenkor aztán az apró surlódások és ingerkedések ki nem maradhatnak, kivált egy spanyol és egy olasz nő között; egyik is, másik is valóságos rokoni szívvél ügyekezik tehát kedves rokonát minél élesebben bosszantani; Clotilde hercegnő még csak hagyján; ez nem irigyli a császárnétől a kopasz tekintélyekből álló udvart, de annál inkább irigyli ez Clotilde fiatal republicanusait; a haragra tehát elég ok van, és egyszermind arra is van mód, hogy e haragot fájón éreztesse vetélytársnőjével; és itt kezdődik tulajdonképp a római kérdés; Clotilde Viktor Emanuel leánya, és mint hü gyermek, természetesen igen szeretné, ha atyja ohajtásai teljesülnének, ha Róma Olaszország fővárosa lenne; ezt Eugenie tudja és ép azért követ el mindent, hogy kedves rokonának forró ohaja ne teljesüljön, és hogy vetélytársnőjét még jobban bosszantsa, felbizgatja Lagueronniere vicomtet; én ugyan ezt sem ismerem személyesen, de sima irmodora mutatja, hogy — már nem fiatal ember és hogy fiatal korában sokat forgódott salonokban és a regényes iskolától sem idegenkedett nagyon; így természetesen inkább Eugenie, mint Clotildehez huzza őt szive: igen tehát ezt Eugenie császárné jól fellovalta, óriási hirlapot alapított vele „France“ (olvasd: frász) czime alatt és ez ujságban aztán minden nap a leghajmeresztőbb dolgok jelennek meg Olaszország egységét illetőleg; képzelhetni, mint dul-ful e miatt Clotilde hercegnő és mint gyönyörködik ezen még csak annál inkább Eugenie ő Felsége! Ime, ez a római kérdés kulcsa — szerintem.

Es III. Napoleon? miképp engedheti ez, hogy az „asszo-

nyok“ közti versengés a politikát válaszsza küzdterül? Hisz ez annyit tenne, hogy a „társaság mentő“ Napoleon, — mint a bérencz francia lapok császárukat nevezik — nem a maga lábán járna? Bocsnat, de erre nem tudok felelni; csak annyit tudok, hogy Eugenie császárné már egy izben Skócziába tett egy kis—kéjkirándulást, és hogy Napoleon nem nagy barátja az ilyen kéjkirándulásoknak. Továbbá pedig azt is tudom, hogy Napoleon mind a mellett, hogy francia császár, férje Eugenie császárnénak, ez pedig spanyol nő, és a mellett olyan nő, a ki politikával foglalkozik, következképpen — de nem szólok semmit.

Mindenesetre legjobb volna, ha Napoleon e hóban Pestre küldené felséges feleségét; itt meggyőződhetnék, hogy a nőre nézve a legjobb politika, minél kevesebbet foglalkozni a politikával és annál többet a háztartással; így szolgálhat ő igazán a hazának. E hóban lesz a „magyar gazdasszonyok“ által rendezett gazdasági kiállítás, és előre is mondhatom, hogy ez újra befogja bizonyítani a magyar hölgyek valódi szépségét; sok és válogatott természetűek lesznek ott közszemlére kitéve; természetesen; valójában jeles tulajdon, ha a fiatal hölgy szépen tud táncolni, de a boldogságra azt tartom, mégis szükségesebb tulajdon, ha a fiatal hölgy bizonyosságát adja annak, hogy ő jó gazdasszony is egyszermind. A népnél az a szokás divik, hogy a menyasszony varrja meg völegényének a lakodalmi öltönyt; nem találják-e olvasónőim igen szép symbolumnak e szokást? Eugenie császárnő persze nem tartja annak!

Nem szükség mondanom, hogy a jó gazdasszonyság nem egyedüli rendeltetése a nőnek és magában még nem elég, a család boldoggá tételére; mert hölgyeink ezt úgy is tudják: csak nézzük, milyen lelkesedéssel karolták fel az írói segélyegylet ügyét! E héten ismét megtekintetem a kisorsolásra beküldött nyeresémtárgyakat, és lehetlen elragadtatással nem szemlélni a szebbnél szebb himzeményeket és egyéb becses czikkeket; már is egy kis bazar van ott egybehalmozva, és parányi kivétellel, mind magyar hölgyek küldték. Ezek után mondja még valaki, hogy a magyar hölgyek jótékonyági és honleányi érzületét tulságosan is lehet dicsérni!

Vajha az irodalom pártolásról is hasonlót lehetne mondani! — Ha ez soká ily tart—mondá nekem a főváros egyik legtekintélyesebb kiadója e napokban — akkor magyar könyvnyomda fönn nem állhat; én a mult héten felé nyire szállítottam alá nyomdai személyzetemet; mert nem bírok dolgoztatni velök; a könyveknek nincsen vevője; a lapoknak nincsen előfizetője. Ha ez még egy évig ily tart, egy századdal hanyatlik vissza a magyar irodalom. Értik-e e súlyos, öngyilkossági vádat a magyar hölgyek? Nem, ők nem értik, nem akarják azt érteni!

Megjegyzendő, hogy ezt több politikai lap kiadója mondta, és hogy is mondja Tóth Kálmán: „Ha a kék szemek olyan pusztitást visznek véghez, hát még a feketék!“ vagyis más szavakkal: ha a politikának van oka részvétlenségről panaszkodni, mit mondjon a szépirodalom!

És mit mondjon még a budai népszínház! Molnár e héten tette közzé évi számadását, a melyből kitűnt, hogy ott a lefolyt évben 343 különféle fajú és minőségű darab előadott és 342 előadás jövedelmezett az igazgatónak 23,731 ft. 56 kr. — adósságot! azaz a helyett, hogy haszna lett volna, még neki kellett fizetni 69 ftot és 50 krajczárt minden előadásért! Képzhetni, milyen örömteljes jövőnek néz eléje Molnár ur a budai népszínháznál! Pedig évekig fáradozott, hogy ő Buda városát a magyar színészet számára visszafoglalja!

És most térjünk vissza magunkhoz: azaz az emberhez.

Azt mondtam, a hány ember, annyi az osztály; és valjon

nincs-e igazam? Nézzük csak, hány ember törődik felebarátja sorsával! hányan vannak, a kik nem az egész világot szeretnék meghódítani a maguk önző céljaira! A nők természetesen kivételek; a nők ugyan szintén az egész világot szeretnék meghódítani, de mindig csak egy férfiban, ez nekik egész világuk; és ez is egy bizonyítékkal több, hogy a nők közelebb állnak a mennyországhoz, mint a férfiak. De ezek a férfiak! Higgyék meg nagysáim, ha a nők nem segítik őket az üdvösséghez, maguktól ugyan soha sem jutnak oda. Azért szeretnem én, ha a hölgyek mindig előbbre szállanának azon fényes sugárpályán, mely nekik osztályrészlül jutott, ha minél nemeesebb lelkűek, minél műveltebbekké lennének; önzésből ohajtom azt; lássák, még ebben is önzők vagyunk mi férfiak!

Általában az önzés a jelenkor legmérgeesebb és legelharapóztottabb mételje; a legujabb statistikai adatok nyomán az utóbbi nyolcz év alatt 12,840 ember vetett véget életének, és bátran állíthatni, hogy ezeknek kilencz tized része az önzésnek lett áldozata; egyesek telhetlensége vagy könnyelműsége miatt százan, ezeren kétségbeesni kénytelenek! Hányszor hallani: ez és ez a gazdag kereskedőház megszüntette fizetéseit; oh pedig mennyi szerencsétlenség, mennyi kétségbeesés rejlik e néhány szóban; hány becsületes családot nem sujt halálra, hány tiszta nevére féltékeny embert dönt kétségbeesésbe az ilyen gazdag kereskedőház könnyelműsége vagy ügyetlensége! Az ő bukása százakat ránt magával, százakat tesz szerencsétlenné; koldusokká lesznek, csak azért, mert bizalommal voltak iránta; mert csekély vagyonukat az ő kezébe tették le és ez visszaélt e nemes bizalommal, és elvesztegette a kezébe letett becsületes, verejtékes szerzeményt! nemde borzasztó, kétségbeejtő?

És kik rendesen az ilyen gazdag kereskedők? olyan emberek, a kiket a szerencse vakká tett, a kik be nem érik a nagy vagyonnal, melylyel bírnak, vagy a nagy fényvel, melyet üznek; az egyiket a telhetetlen birvágy olyan merész vállalatokra ragadja, melyek inkább szerencsejátékok, mint becsületes foglalkozás, és a szerencsejátékoknak rendesen bukás a vége; a másik meg többet akar mutatni, mint a mi, és azért azt is elvesztegeti, a mivel valóban bír!

Igy aztán nem csuda, hogy csődöt mondanak, valamint nem csuda, hogy olyan gyakoriak az öngyilkossági esetek napjainkban. Nem minden ember tudja túlélni a szégyent, melyet mások oktalanságáért ártatlanul el kell szenvednie.

Egyébiránt jellemző még az is, hogy 12,840 öngyilkossági eset közül 10,345 jut a férfiakra és csak 2,495 a nőkre; tehát ötszörte kevesebb nő, mint férfi öngyilkos van; ez is mutatja, hogy a női szivben több az életerő és erkölcsi érzet, mint a férfiéban; a férfi, ha kétségbeesik a sárban, a nő pedig az — égben, azaz önönsvivében keres vigaszt és legtöbbször meg is találja azt; és én meg vagyok győződve, hogy az öngyilkos férfiaknak legalább két harmada vagy nőtelen, vagy özvegy; ha hű nők terjesztenék föléjük áldott szeretetüket, a kétségbeesés ördöge nem vehetne erőt életükön.

Azért jegyezzük föl örömmel, hogy ma, azaz október 1-sején vezette oltárhoz jeles irótársunk: Balázs Sándor élte boldogságát, a bájos Bognár Vilma személyében és esküdtek egymásnak örök szeretetet. A tiszta szivből fakadó fogadás pedig csillaggá válik, a szerető szivek vezércsillagává.

Gazdasszonyoknak.

A fehér birssajt készítmódja.

Törülgesd meg a szép egészséges birssalmát száraz ruhával, s főzd meg oly lágyra, hogy azután könnyen áttörhető; ha már olyan puha, akkor tedd egy hideg vízzel meg-

töltött edénybe, hagyd benne, míg egészen kihült öntsd; le a vizet róla, s törd át a birssalmát szitán, de vigyázz, hogy semmiféle érczes tárgy hozzá ne érjen. Az áttört gyümölcsöt mérd meg, s minden fonthoz végy három negyed font czukort, ez utóbbit főzd meg sűrűre, ha kihült a czukor, keverd össze a birssalmával, tégy belé apróra vágott citromhéjat, tedd föl még egyszer a tűzre, de ne hagyd olyan soká, hogy felforrjon, hanem csak addig, míg jól megmelegszik. Ezután kenj meg egy kis tiszta vízzel tányérkákat vagy tálakat, öntsd bele a befőttet hagyd benne egy napig, akkor szedd ki tiszta deszkákra s szellős helyen hadd megszáradni.

Sz. A.

Alma kása.

Tisztíts meg tizenkét szép almát, szeleteld el s tedd lábasba, hozzá adván: 4 lat czukrot, 4 lat vaját s 4 kanál vizet, keverd folytonosan, míg kásává nem főz meg. Ha kihült keverj hozzá tizenkét lat törött czukrot és nyolcz tojás fehéréből vert kemény habot; tegy porcellán tálba tégy ostyát, erre alakítsd hely formára a kását, és gyorsan süsd meg a sütőben.

Cs. Amália.

Irodalom és művészet.

× Emich Gusztávnál megjelent „Rákóczy Rodostóban“ nagy műlap, rajzolta Grimm Rudolf. Ára 2 fr.

× Francisci, Pauliny, Gotschár és Palarik urak felsőbb helyen engedélyt nyertek szláv irodalmi egyelet alakítására.

× A „Csatár“ című politikai lap megszűnt. Helyette „Vezért“ kapnak az előfizetők.

× Megjelent Pfeiffer F. kiadásában. „A házi orvos, vagyis 500 legjobb házi szer 145 betegség ellen. Ezenkívül utmutatás, miként kell élni, hogy az ember száz éves kort érjen el; továbbá a hidegviz csodagyógy-erejéről és Hufeland házi és uti gyógyszertára.“ Ára 1 forint. Még csak nem is sok ennyi sok mindenféleért, melyeket a tizennegyedik kiadás után magyarosított dr. L.

× Megjelent s Eggenberger T. magyar akad. könyvtárosnál kapható „Hazai és külföldi iskolázás az Árpád-korszak alatt. Irta Vass József.“ Nyolczadrét, 138 lap, borítékba fűzve 1 forint.

× Megjelent a „Protestans képes naptár“ 1863. évre. Szerkesztette dr. Ballagi Mór. Ára 40 kr.

× Aranyvári Emilia Turinban nagy tetszéssel találkozik. Az olaszok nagyon szeretik tánczunkat, pedig a mi mostani tánczunkban nem sok mulatságos van.

× E rovatba tartozik, noha szerző nem hirdet rá előfizetést, Napoleon császár „Julius Caesar“-ja is. Az uralkodók számára díszkiadás készül belőle, s csak aztán jön az igazi kiadás a nép számára. (Ajánljuk olvasóink figyelmébe??)

Budapesti hirvivő.

† (Pénzcsarnok.) Említettük már, hogy magyar pénzcsarnokot (börzét) szándékoznak fölállítani; mint halljuk a m. k. udv. kauczellaria már érintkezésbe tette magát a pénzügyministeriummal e tárgyban.

† (A pesti kereskedelmi ifjuság) közelebb barátságos összejövetelt tartott, a fölött tanácskozándó, hogyan lehetne a magyar nyelvet a magyar üzletvilágban általános használatba hozni; a tanácskozás eredménye még nincs tudva. Mi is bátorodunk egy javaslatot tenni ez ügyben. Magyar ember csak olyan boltokban vásároljon, hol a személyzet magyar; ha ezt következetesen megtartjuk, fél év alatt magyar lesz Budapesten az üzletnyelv.

† (Legújabb összeszámlálás) szerint Pest városának 138,000 lelke, azaz lakosa van. Az uzsorások is hozzá vannak számítva.

† (Képek.) Mióta a képtelenségek napi renden vannak, a fényképészek nem győzik a munkát; legújában ismét Canzi és Heller nyitottak fényképészeti csarnokot. Jó volna egyszer árnyképészeti csarnokot is nyitni.

† (A budai népszínház javára) f. hó 11-én a pesti lövöldében tánczvizigalmat rendeznek. Sokkal jobb volna azonban a tánczvizigalmat magában a népszínházban rendezni; ugy is üresen áll.

† (Az alakulandó első magyar gőzhajózási társulat,) részvényeire országsherte nagy kedvvel folynak az aláírások. Ez is mutatja, mennyire szeretik nálunk a „Donau-Dampfschiff-Fahrts-Gesellschaft“-ot.

† (A pesti orvosi egyetemnél) az új iskolaév rendes előadásai f. hó 12-kén veszik kezdetüket. A kórházi szobák rendelkezési állapotba tételnek.

† (Emberszeretet.) Iványi Mihály és János urak, a „Deák Ferencz“ című keserű vizforrás tulajdonosai azon nem ajánlatot tettek a Rókus-kórház igazgatóságának, hogy az ottani betegek számára ingyen szolgáltatják a szükséges keserű vizet.

† (Remekművek.) Libay Sámuel, besztercebányai ezüstműves Pesten a Borsos-féle fényképészeti intézetben közszemlére állította ki bámulatra méltó ezüst műveit. Libay is világhírű volna, ha másutt születik vala, mig mint magyar lángész — természetesen teljes világ életében szegény ember marad.

† (Városkapitányságunk buzgalma.) Nem lehet említés nélkül hagynunk azon lelkes tevékenységet, melylyel a városhatóság fővárosunkat a kóbor csöcseléktől megszabadítani igyekszik. Ohajtandó bizonyára, hogy a csavargók, kiket itt a nyomor bűnre kényszerit, eltisztítassanak innen; vidéken minden kapanyél mellé kell egy ember.

† (Hiobpósta.) Hire jár, hogy gr. Teljeki Gyula veszedélyesen beteg; gömsödi jószágán fekszik. Az ég óvjon meg újabb gyásztól; a fiatal gróf családja végső ivadéka.

† (Nagy merészség a tolvajtól). Okt. 1-nek éjjelén Budán a várnak egyik bástyájára néző ablakon egy tolvaj hatolt be. Először az inasszobába, majd H. E! szobájába ment, ki ott öcscsével együtt nyugodtan aludt s mire fölébredt: óráit, ruháit, pipáit s egyéb apróságait elorozták. Ha ablakon vas lendett, ez nem történt volna!

† (Csodálatos részvéthiány). A 27-én Pestről Bécsbe menendő kőtvonat részvéthiány miatt elmaradt. Megfoghatatlan! Mikor mi olyan szépen fraternizáltunk pedig a brúderekkel némely helyeken!

† (Apróságok). Jean Piccolo, Jean Petit és Kis Józsi ö parányiságaik jelenleg Münchenben vannak, hol Offenbach operettejeiben sok tetszést aratnak. Közelebb Pesten is vendégszerepelnek. Talán a majomszínházban? Nem; az akkorra szét lesz bontva; hanem — a németben.

† (Valami a császarfürdőről.) A császarfürdő tulajdonosa, a budai irtalmas szerzet a téli idényt is kellemessé akarja

tenni. A női uszodák bizonyos órákban a férfiak számára is nyitva állnak; a fürdő új, czélszerűbb rendezése erősen munkába van véve. A jövő évi igazgatással a vizgyógyzóban kitűnőleg jártas *Pete Zsigmond* orvostudor van megbízva. Esztendőre tehát — igen élvezetes estélyek lesznek a császárfürdőben.

✂ (*Házi ur és házi ügyvéd.*) Kedves dolog azon házi uri szokás, hogy a házat ügyvédeknek adják által igazgatás végett. — Igy aztán jön elő az a szép eset, hogy midőn a lakos pár napi várakozásért megy a házi urhoz esedezni; ez így felel neki: kedves barátom, itt van kétszáz forint, kölcsön adom, fizesse ki vele a házbért; de halasztást nem adhatok. Megtörtént.

✂ (*Höstenorok versenye.*) A szinpadunkon szerepelt *Richard* svéd énekesen kívül, ki közönségünket nem igen látzott elragadni, egy másik höstenort is fel fog az igazgatóság léptetni. Ez *Trausil Miksa*, sweiczi gottenburgi énekes, ki f. hó 16-tól kezdve hat vendégszerepre van szerződötve.

✂ (*Életmentés.*) Mult vasárnap egy tizenkét éves gyermek a feldunasoron egy talpról a Dunába esett; azonban a dunagőzhajózási társulat egy hajólegénye utána ugrott és megszabadította.

✂ (*Új hordárok.*) Fővárosunkban néhány nap óta a francia commissionair-ek mintájára egyenruhás hordárok vannak fölállítva; ruházatuk, mi által könnyen felismerhetők: veres zsinorzatú szürke öltöny, kék sapka, melyen szám és a szó „hordár“ nagy betűkkel olvasható. Néhány krajezarért gyalogpóstai szolgálatot végeznek, hűségökért pedig a vállalkozó társulat kezeskedik.

✂ (*Rejtett gyöngy.*) A multkor egy féltetten őrzött titokba voltunk szerencsések hatolhatni. Van itt Pesten egy tejárús bolt, a tejárusboltban egy szemérmes kis leány, a szemérmes kis leányban szép lélek. Ezt verseivel bizonyítjuk, melyeket nagy kértünkre előmutatott s melyek ugyan nem láttak még sehol napvilágot s valószínűleg nem is fognak látni, de azért érzés tekintetében bármely divatos költőével kiállnak a versenyt.

✂ (*Vig mulatságban szomorú dolog.*) A köbányai szüret alkalmával egy helybeli kézműves szőlőjében nagyon elrontotta jó kedvet azon szerencsétlenség, hogy egyik vendég puskáját mutogatandó, egész baltenyerét összeroncsolta.

✂ (*Favágás gözgéppel.*) Egy fakereskedő megakarja Pest lakosait szabadítani attól a kintől, mit a favágók zsarlásai és lassúsága okoznak. Ugyanis egy gözgépet akar felállítani a kétnyul-utcában, mely egy öl fát fél óra alatt feldarabol és sokkal olcsóbbba kerül, mint a favágók általi munka. Szép, ha igaz.

✂ (*Artner Izidor*) ismert köz- és váltó ügyvéd a mult héten két havi szenvedés után meghalálozott. Béke hamvaira.

✂ (*Apróhírek.*) A nagymihályi czéh Reményit szabómesterré választotta. — A budai városkapitányság egyik legújabb rendelete folytán a bérkocsisoknak megtiltatott állomásaikon etetni lovaikat. — *Kautz Gyula* visszatért londoni utjából; jelentését a kiállításról nem sokára önálló füzetben adja ki. — A Szegszárdon emelendő *Gara*-szobor ügyét, új lelkesedéssel karolta fel Szegszárd derék értelmisége. — *Brassai Samu*, ismert tudósunk édes anyja a mult hó végén meghalt. Béke hamvainak. — Nyiregyházán takarékpénztár alakult 75 ezer forint alaptökével. — Pár nap óta egy család a „pesti árvalány-intézet“ számára aláírási ivvel pénzt szedeget fel. Övjük tőle olvasónőinket. — Debreczenben vaddisznó vadászatot terveznek. — A hirhedett „Debreczeni köz-

löny“ végre megszűnt lenni — *Sarkady István* a katonai törvénytörvények által három havi fogságra ítéltetett. — A „Nemzeti kör“ nagy gyűlése november elején lesz. — Veszprémben sept. 29-én 40 ház égett le. — A császárfürdőben a téli idényre a nagy fürdőárok tetemesen leszállítottak. — *Esztergámban* a magyar dunagőzhajózási társulatra 150 részvényt írtak alá. — Jeles orvosunk, *Dr. Tóth Nep. János* a Rákos-kórházban külön műteti termet nyitott. — Szathmáron f. évi okt. 13–16 gazdasági és iparkiallítás rendeztetik. — Az 1854. sorsjegyek legújabb huzásánál a főnyeremény (7000 ft.) a 3463. sor 10-dik számának jutott. Nyertek még 40,000 ftot a 183. sor 1-ső száma; 5000 et a 684. sor 29-dik, a 718. sor 8-dik, a 878. sor 41-dik, a 2788. sor 17-dik és a 2861. sor 12-dik száma; 1000 ftot az 1928. sor 9-dik, a 2528. sor 46-dik, a 2695. sor 41-dik, a 2788. sor 33-dik és a 3397. sor 16-dik száma. — Nagy-Körösön *Dr. Károlyi Sámuel*, hazánk egyik legjelesebb orvosa, 45 éves korában m. hó 26-kán meghalálozott. Béke poraira. — Nov. 1-jén tartatik meg az idei első philharmoniai hangverseny a nemzeti muzeumban.

Nemzeti színház.

October 2-kán.

Sept. 25-kén „Trobadour“ *Verdi* operája, *Richard Vilmos* mint vendég. — Sept. 26-kén: „Fenn az ernyő, nincsen kas“ *Szigligeti* vigjátéka és *Boor Etelke* k. a. tánczosnő utósó fellépte. — Sept. 27-kén: „Portici néma“ *Auber* operája, *Richard ur* mint vendég. — Sept. 28-kán: „Peleskei nótárius“ vigjáték. — Sept. 29-kén: „Lammermoori Lucia“ *Donizetti* operája, *Richard ur* mint vendég. — Sept. 30-kán: „A III-dik magyar király“ *Tóth Kálmán* drámája. — Oct. 1-jén: „A falusiak“ *Szigligeti* vigjátéka.

Az igazgatóság e héten próbaéneket tartatott *Richard* svéd udvari énekessel; háromszor lépett föl és mind a háromszor meggyőződünk, hogy *Huber Ida* igen tehetséges fiatal énekesnő; és ha valamivel több melegséggel és valamivel kevesebb trillával disziti föl szerepeit, igen szépen fogja betölteni helyét szinpadunkon. A mi azonban a vendéget illeti, arról csak annyit jegyzünk meg, hogy már távozott körünkől, a távol levőről pedig vagy jót kell mondani, vagy semmit. Csak arra kérjük a t. igazgatóságot, hogy ha ismét próbaművészeket hí meg, próbáltassa meg előbb magánkörben; a közönség nem kétes sikerű próbatételek, hanem műélvek végett szokott a színházba járni.

Annál élvezetesebbek voltak a drámai előadások; csupa eredeti darabokat láttunk a héten; csak az sajnós, hogy az öreg *peleskei nótáriust* mai fajta emberré gyurták át; a színlapon az volt róla mondva, hogy „átdolgozták“; de az ilyen átdolgozás körülbelül olyanforma, mint mikor egy tisztos régi divatu kantusra új szövetű foltot vetnek. Néhány időszzerű phrazis még nem teszi az átdolgozást; általában bajosan lehetne e darabból mást csinálni, mint a mi. Azért tehát csak tartjuk meg úgy, a mint reánk maradt; jeles munka ez a maga nemében.

Legjelesebb volt ez este *Tóth Soma* és *Szilágyi Béla*; csak két vasasnémetet adtak, és egy szót sem szóltak, hanem csak táncoltak, de ez a táncz annyira tele volt komikus humorral, hogy méltán kívánta a közönség az ismételtetést.

De többi művészeink is jelesül játsztak e héten; hiába, meglátszott rajtuk, hogy rokon elemekben, eredeti darabokban működnek. Igy *Szordaholyi* sok finom eleganciával adta a jószívű szeleverdit a „Fenn az ernyő nincsen kas“ban; épen olyan jeles volt *Feloki*; hogy *Tóth József* *Donátfija* re-

mek alkatás, nem is szükség mondani; Szathmáriné pedig méltó párja volt Tóth Józsefnek. Hogy a kedves, kis Lendvainét utójára hagytam, ez azért történt, mivel öt háromszoros dicséret illeti meg; háromszor játszott e héten a nevezett műben, a „Harmadik magyar király“-ban mint Eméke, és a „Falusiak“-ban és mindenütt szeretetre méltó bensőséggel adta gyermekszerepeit; a „Falusiak“-ban Lendvai szintén igen jól adta a ferdén nevelt grófot; Szigeti „Óváry“-ja pedig nem szorult dicséretre, kivált mikor e jeles művész olyan jó kedvvel játszik, mint ez este.

Az e heti élvezetek sorába tartozik még az is, hogy Boor Etelka tánczolt; mondják, hogy a nemzeti színház szerződött tagja volt; a közönség azonban keveset tud erről; pedig a kisasszony sok könnyedséggel és kecsesl lejt; de már rég megirtuk, hogy homályosak voltak az előbbi igazgatóság-
nak az ő utai.

Még egy ritka élvezetből jutott e héten egy kis részünk; abból t. i. hogy e héten nem láttunk operettet és annál fogva Szerdahelyi operai borzadalmasságaitól is meglettünk kimélve. Csak attól tartunk, hogy a jövő hét kétszeresen veszi meg rajtunk a játékrend e boldogságát; mert hiába, nincsen rózsza tövis nélkül.

Budai népszínház.

Sept. 24-kén: „Fips,“ vigj. 1 felv. és „A molnárok“ némajáték 1 felv. — Sept. 25-kén: „A két sobri“ népszínmű Egressy Bénitől. — Sept. 26-kán: „Mátyás király halála“. — Sept. 27-kén: „Angyal Bandi“ népszínmű. — Sept. 28-kán: „Szökött katona“ Szigligetitől. — Sept. 29-kén: „Férj az ajtó előtt“ operette, és „A tiszaháti libácska“ vigjáték. — Sept. 30-kán: „A nagyapó“ Szigligeti népszínműve.

23,400 fr. adósság az első évben! ez a legerősebb kritika, de nem a színészek, hanem a részvétre. Szegény budai színészek! szegény magyar művészek! hiába iparkodtok, hiába lelkesültök, a ti sorsotok: a nyomor halálával halni meg. Messze, nagyon messze van még az az idő, midőn a mi nagy közönségünknek a szellemi élvezetek a szükséges cikkek közé fognak tartozni; addig pedig nincs remény, hogy a budai színház fen tudjon állni.

Mindenfélék.

‡ (Uj vulkán). A delle Piche hegyen, Róma közelében néhány nappal ezelőtt vulkánzerű tűnemények fordultak elő és tudományos vizsgálatok után kiderült, hogy új vulkán van készülöben. A föld több helyütt olyan forró volt, hogy alig lehetett rajta állani, a vidék pedig kéngőzzel van bevonva, mely kristály alakban száll a kövek és növényzetre. Az olasz nép azt tartja, azért háborodott föl a föld, mert Garibaldit elfogták.

‡ (A föld népessége). E czim alatt a „Vas. U.“-ban dr. Bardócz egy cikket közöl, melyben egy berlini tanár számitását adja elő a föld népességéről; e szerint:

| | |
|------------------|-------------|
| Európában van | 272,000,000 |
| Ázsiában „ „ „ | 270,000,000 |
| Amerikában „ „ „ | 200,000,000 |
| Afrikában „ „ „ | 89,000,000 |
| Ausztráliában „ | 2,000,000 |

A föld összes népessége tehát 1,283,000,000 főre rúg.

‡ (Névváltoztatás). Curiosum gyanánt megemlítjük, hogy Ochs András, falvinikai lahos nevét legfelsőbb engedelemmel Bauerre változtatta.

‡ (Korunk építészeinek.) Madridban világkiállítási épületet akarnak emeltetni, mely még tágasabb legyen, mint a londoni. Minden ország építészei felhivatnak, terveket adni be költségvetéssel együtt; a legjobb három terv jutalmául 60,20 és 10 ezer reál díjak vannak kitűzve.

‡ (Másodizbeni szerencsétlenség rövid idő alatt.) Brodit a tűzvész kétszer kereste fel a mult hóban, legutóbb 144 ház égett le.

‡ (Féltékenység szomorú következménye;) Fiumében egy nemes ifju szerelemféltési dührohamában kedvesét meggyilkolta. Aztán megtudta, hogy gyanúja alaptalan volt és bűbá-
natból — föbe lőtte magát.

‡ (Gastronom gyűlés.) A londoni Kristálypalotában sept. 10-én ülték meg a vegetarianusok (gyümölcskóstolók) tizenötödik évfordulati közgyűléseket. Szónokoltak, vitatkoztak; de, hogy nevének megfeleljenek, csakhamar elfoglalák a száraz beszédek helyét a zamatos gyümölcsök, thea és vajás kenyér.

‡ (Czethal.) Nem az, a melyik Jonást elnyelte, hanem egy ahoz méltó példány; 47 láb hosszú; morlak halászok fogták júliusban a dalmát tengerparton. Csontvázát a bécsi cs. kir. állattár vette meg.

‡ (Kallab a híres levélsikkasztó) 10 évi börtönre, a perköltségek és a cs. kir. postahivatalnak 654 tt. 17 krnyi kárterítés fizetésére ítéltetett. Az eddig be nem jelentett károk és követelések a rendes perutra útasítottak. Kallab úr nincs az ítélettel megelégedve; fellebbezte azt.

‡ (Kiváló halál:) Drezdában egy tisztos éltes férju egy este elfelejté kivenni csinált fogait szájából és álmában lenyelt közülök vagy hármat; a harmadik azonban torkán akadt és megfojtá őt. Ez szegény saját fogaival vetett véget életének.

‡ (Adtál uram esőt!) Barcelonában iszonyu felhőszakadás volt a mult hó végén; házak omlottak össze s az utcán emberek fultak bele a vízbe. A mi földészeink meg arról panaszkodnak, hogy nincs eső.

‡ (Városevő tó) A lugani tó mellett fekvő Morcote város lakosai egy éjjel titkos zúgást hallottak, mely mintha a föld gyomrából hallatszott volna, oly tompa és mégis oly erős volt. Rémulettel győződtek meg a tó közvetlen szomszédságában lakó és félmeztelenül elfutott családok elszörnyedt beszédéből, hogy a tó, megdagasztva titkos, földalatti víztömegetől, egyszerre áttörte gátjait, a legközelebbi házakat elöntötte és még mindegyre növekszik. Reggelre sima víztükör lebegett a helyen, hol az előtt békés hajlékok állottak. A víz még mindig nő, és az egész várost elborítással fenyegeti; a lakosok nagyobb része kihurezolkodott onnan, egy szomszédhegyen sátrak alatt lakik és kétségbeesett tehetetlenséggel nézi az emberen fölüli hatalmú elemet, mely lakhelyeit apródonként nyeldesi.

‡ (Jeles találmány.) E találmány nem egészen új; de mert magyar ember agyából szülemlett, természetes, hogy csak őt-hat év után kell ujnak mondanunk! A találmány valami pép, melyet Szerelmey hazánkfia állított össze Angliában. Ha a papirt megkenik vele, az oly kemény és áthatlan lesz, mint a vas, úgy, hogy kályha- és gépcsövekre lehet anyagul használni;

most legújában házfedélre is akarja a feltaláló találmányát alkalmazni. Neve a pépnek „Zopisza”. Jobb szeretnők, ha valami magyar neve volna!

(*Türsch ágy.*) A londoni kiállításon van egy igen ügyes ágy, mely az embert az önválasztotta órában felkölti. A kitűzött időben csengetyű szólal meg az ágyban, egyszersmind egy lámpa gyulad meg, s a borszesz a kávéfőző gép alatt. Ha a fekvő resteskedik, olyan pokoli lárma támad, hogy a legroszabb szerkezetű fűl sem állhatja ki végleges elomlás veszélye nélkül; ha ez sem használ, kapja magát az ágy, s úgy kifordítja a benne fekvőt a szoba közepére, hogy jobban sem kell. Még csak egy olyan gép kellene mellé, mely aztán az ilyen szépen felébresztettnek felhuzza csizmáit s megmossa a képét! Ára az ágnak 80 font sterling.

Divattudósítás.

Rövid idő múlva azon fehér- és csipkeneműek leírását hozhatjuk t. olvasónőinknek melyeket, Türsch ur Angolországban, Skóciában, Párisban és Helvetiában személyesen választott. Mig ez megtörténhetik — minden órán várják a nagy szállítványokat — addig is amár most is kitűnő és gazdag vászartékokban meglevő fehérneműeket ajánljuk olvasónőink figyelmébe, az ujonnan megérkezendő szállítványról azonban előre megjegyezzük, hogy szabásra nézve — mint Türsch ur mondá — egészen új formákat fogunk látni, nem csak hálókötőkben, hanem hálókötösökben, női nappali- és hálóingekben is.

A himzett gallérok, zsebkendőkön stb. kívül, figyelmünket különösen magára vonta a fekete crepe-ből, angol túllból készült sok ingecske, gallér és ujjak főkötők, háló s a többi. Felső gallért ujjakkal együtt 3 — 4 forinttól kezdve igen csinosat lehet kapni. Hanem ezekre nézve megjegyzem, hogy előfizetőinknek soha se legyen szükségök fekete öltöny-neműekre.

Különösen szép butortakarókat is láttunk Türsch ur kereskedésében, könnyű csipkeszövetből készülnek ugyan, de azért mégis igen czélszerűek, mert igen jól megóvják a butorokat a por és hajak irgalmatlan érintésétől. E butortakárókból kisebb és nagyobb formájut lehet kapni, úgy, hogy a pamlagok és támlásszéckek nem csak hátulsó támlányait, hanem az oldal karfákat is megvédhetjük minden ellenséges érintéstől. E butortakaróba igen csinos rajzok vannak beszöve, s — a mi tán főérdemük — igen olcsók, 40 krtól kezdve 90 kr.-ig lehet a nagyobbféle takarókból kapni.

A függönyökre nézve az angol csipkefüggönyök még mindig a legkedveltebbek közé tartoznak, mind a mellett, hogy a mollfüggönyöknek is sok a kedvelője; a csipkefüggönyök ára egy ablakra 5 ftrtól kezdve 7 és 12 forintig; ez utóbbiak igen szépek s jó csipkeszövetből készültek. A mollfüggönyök 5 ftrtól kezdve szintén 12 ftig igen szép és jó mi-

nőségben kaphatók. Örömmel tapasztaltuk, hogy Türsch ur a pamut nagyon magas árai daczára, — ezt az amerikai háborúnak köszönhetjük — sem emelte magasabbra a pamutféle áruk árát; nyilván jó levele ellátta volt magát a nagy mennyiségű és szép készletekkel, a mely előrelátásért a hölgyek szives köszönetét érdemli.

Rejtvény.

P—ger Laurától.

8. 1. 16. 16. 1. 9. 9. 1. Folyam ez Amerikában.
 9. 13. 2. Pesten van ez nagy bőségben.
 9. 15. 2. 12^o 5. Lányainknak egyik disze.
 9. 14. 5. 12. 7. Görögország híres bölcse.
 4. 5, 14. 8. 5. 4. 1. Költészetünk egyik disze;
 1. 16. 1. 16. Örök fátyol fedte arcját;
 1—16. Honleányok! ez a jelszó.

Megfejtési határidő: november 4-ke.

A 34-dik számban közlött rejtvény értelme: Zsigmond király. Helyes megfejtéseket következők t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Farkas Malvin, Horváth Cornélia, Egervári Tubolyi Emilia, Poninger Laura, Gyórfy Szerén, Concha Károlyné, Pongrácz Julia, Guoth Ida, Viertel Aloizia, Pete Lányi Angela, Némethi Giczey Teréz, Oláh Irma, Persián Eliz, Gerendás Mariska, Lukáts Anna, Baranyi Károlynő, Domahidy Károlynő, Wolnofer Gabriella, Ferenczy Lenke, Zvarinyi Lina, Szávits Olga, Vojta Amália, Pálffy Stelczer Eliza, Fischer Riza, Wagner Luiza, Madarász Emma, Lósy Eugenia, Büttner Lina és Julcsa, Melczer Armina. Papp Nina, Fülöpp Dobos Zsófia, Osváth Ida, Koller Matild, és Julcsa, Fehér Janka, Jaross-Lipovniczky Nepomuczéna, Pongrácz Judit, Veres Mariska, Fekete Matild, Berzsényi Cornélia, Kerekes Teréz, Molnár Julia, Orosz Nemes Amália, Boronkay-Csicaeri Lila, Csicseri Mariska, Eöry Jenőné, Nagy Emilia, Stachelhausen Gizella, Mendelényi Emma, Jámbor Lászlóné, Zachariás Alajosné, Szalay Ilona, Holló Irma, özv. Barcza Antalnő, Rátkay Ilka, Kaiser Gabriella, Pataki Lázár Laura, Csaby Amália, Mészáros Ilka, Kovács Emma, Madarász Krisztina, Korbuly Mária, Vereby Flóra, Kovács Lóra, Kozárvári Malvin, Sternné Pserhoffer Ilka.

A „Jósika“ féle rejtvény megfejtését utólag beküldé:
 Rátkay Ilka, Pataky Lázár Laura, Kozárvári Malvin, Kovács Lóra.

TARTALOM.

Tóth József Emiliától. (Képpel). — Két gerle Zajzonitól. — A mi hatalmasabb mindennél. György Vilmostól. — Csillagok fehér sugára Sóos Miklóstól. — Dénese, Ney Bélától. — Bodolói hármass határ, Lubik Imrétől. — Egy hét története. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Rejtvény. — A rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyílt levelek. — Hirdetések.

40-dik szám.

VASÁRNAP, OCTOBER 5. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkesztő

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 fl. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Csongrádon egy művelt körből való fiatal ember mérget vett s csak a rögtön alkalmazott orvosi segélynek köszönhető életben maradása.

Tordán a románok nemzetök szegény tanulóinak felségelésére hangversenyt rendeznek, melyre a vidék magyar értelmisége is meg van hívva — latin és francia meghívó leveleken.

Gödöllőn október 7-kén tartják meg a magyar erdészek ez évi összejövetelüket; b. Sina uradalmi igazgatósága részéről a kellő intézkedések megvannak téve illő fogadtatásukra; más szóval, lesz multság és rókavadászat.

Kaposvárott a műkedvelő társaság erélyesen halad megalakulásfelé. Belus József elnöke alatt egy 12 tagú választmány van kinevezve, mely részvényeseket gyűjt és alapszabályokat készít, egy szóval az ügy olyan kezekben van, honnan bizonyosan készen kerül ki.

Váczon annyira elszaporodott a nép, hogy már a sorompón kívüli falunak is — mert egy egész falu alakult már ott — templom kell.

Nógrád megye gazdasági kiállítása, mely október 4-re volt kitűzve, az ott uralkodó marhavész miatt elhalasztatik; vele együtt a közgyűlés, mely szintén akkor lett volna megtartandó.

Megbizások tára.

Pécs: A. M. urhölgynek. Áldja meg az Isten nemes buzgalmaért. A többiekre magánuton.

Borberek: Sz. K. urhölgynek. Elintéztük. Bár az a másik is olyan buzgalommal járna el a reá bízott ügyben! De fájdalom, odáig nem terjed az én felügyeletem.

Zalapatakára E. T. E. urhölgynek: Vettük és mind elintéztük. Fogadja szíves üdvözetünket.

Beődre. O. I. urhölgynek: Vettük a küldeményt. Köszönet.

Győrbe. U. J. urnak: Pontosan megjött.

Tilalásra. C. K. urhölgynek: Fogadja legszivesebb köszönetünket a buzgó részvétért.

Ungvárra P. A. urhölgynek: Megkaptuk s örömmel adtuk át az illetőknek.

Pethőfalvára. U. H. urhölgynek: Rögtön elküldtük a kívántat.

Kaszonba B. R. urhölgynek: Az egyik szállitmány már utban van, a második pedig két hét múlva indulhat csak.

Munkácsra. G. J. urhölgynek: Eddig bizonyára kezei között lesz.

Sz. Balhásra, kedves levelezőnknek. Köszönettel vettük a küldeményt s örülünk, hogy az ottani hölgyek olyan szép lelkesültséggel ragadják meg az alkalmat, használhatni a jó ügynek.

Öreg-Lakra. M. L. kedves barátnőmnek: Mig levélben fejezhetem ki szíves köszönetemet jó véleményeért, a kívántat forró üdvözetemmel küldöm.

Oroszlányra. V. A. urhölgynek: Vettük és átadtuk, pedig már elküldtük.

Debrreczenbe. S. B. urhölgynek: Legszivesebb üdvözetünk mellett értesítjük, hogy kívánságai teljesültek; ha netán valami véletlen fenakadást okozna, szíveskedjék erről bennünket rögtön értesíteni, hogy rendbe hozzassuk a dolgot.

N.-Károlyra. Sch. H. E. urhölgynek: A legszivesebben viszonzzuk kedves üdvözetét.

Udvardra: L. B. T. urhölgynek: Szívemből örültem a viszontlátásnak.

Székesfehérvárj r. l-nek: Köszönettel vettük, átadtuk az átadandót és megtartottuk a megtartandót. A kérdéses levél fájdalom, nem érkezett még; az ígértnek pedig előre is örülünk.

Gyöngyös: K. J. urhölgynek: Kedves küldeménye megérkezett: a kívántat elküldtük, szívesen szolgálunk bármiben bármikor. Fogadja honleányi üdvözetünket.

Galantha K. V. urhölgynek: Mindent elintéztünk. R. G. szíves üdvözetét küldi és forró köszönetét az irói sorsjegyek ügyében kifejtett nemes buzgalmaért.

Szántova B. M. urhölgynek: Elintéztük; szíves üdvözet az illetők és a magunk nevében.

Deés: P. L. L. urhölgynek: Csakugyan nem vettem a kérdéses levelet; tán nem volt egyenesen énhozzám czimezve. Átalában kérem t. előfizetőinket, ha a szerkesztőséget illető bármely ügyben levelet küldenek, szíveskedjenek azt egyenesen nevemre czimezni; mert a kiadóhivatalban gyakran gesik, hogy egyik másik levél eltéved; ott csak a pénzes küldemények nem veszhetnek el.

Gagy: P. R. urhölgynek: Azon irodalmi vállalatra elvül mondtuk ki, hogy nem fogadhatunk el előfizetést, csak aláírást, azért méltóztassék a beküldött összegről rendelkezni; jó lesz-e, ha a lap előfizetési könyvébe iktattatjuk?

Pápa: F. L. urhölgynek: Nemes ohajtásának örömmel tettem eleget: tudom, jó szivbe van az letéve.

P. Ladányba Sz. Zs. urhölgynek: Fogadja legszivesebb köszönetemet a kedves küldeményért!

Szepeibe M. M. urhölgynek: Lapunk jövő száma hozhatja csak a kedves adakozók névsorát, későn érkezett levele. A többire nézve legközelebb magánlevelet irunk, addig szíves üdvözetemet küldöm.

M. Eze egyre K. M. urhölgynek: A legszivesebben el van intézve. Rövid idő alatt magánlevélben viiágosítjuk fel a tervezett meglepetésről.

S. A. Ujhelyre M. P. I. urhölgynek: Tökéletesen eltaláltak; az illető irományokat aztán annak idején vagy hozzá, vagy Bohus-Szögyényi Antonia ö Méltóságához szíveskedjék küldeni.

Szerkesztői nyílt levelek.

P. Szathmáry Károlyt kérjük, tudassa velünk lakcímét.

Ránosztai Rezső küldeményét köszönettel vettük. „Falun.“ A 6-dik versszak utolsó feleért megégetnének, ha kiadnók.

„Mereng a holdvilág“ Csinos vers, csak a 3-dik versszak 3-dik és 4-dik sorát kellene kiigazítani; az „üdvámor“ kirí az egésznek szép egyszerű nyelvezetéből.

„Székely népdalok.“ Szép, köszönettel vettük. „A hold van fejt.“ Igen csinos „Kétes szürkület!“ kissé erőtetett. „Az elvadult lélek“ igen szépen van írva; kár, hogy a tárgy kissé bizarr.

Székes-Fehérvár: B. G. urnak. Pedig mi előbb az ígért rövidebbet várjuk.

G. Mariskának: Köszönet; igen elmés.

Csukásy József kedves küldeménye igen szép.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-----------|---------------|-------------|----------|-----------|---------------|----------------------------------|
| | | | | | kelet ó. | nyugot ó. | p. | |
| 5 Vasárnap | E 17 Oly. ün. | E 17 Tet. | 23 E 17 János | ☾ | 5 56 | 5 45 | 11 | |
| 6 Hétfő | Brunó hv. Emil | Emil | 24 Zsófia | ☾ | 5 57 | 5 43 | 12 | |
| 7 Kedd | Justin. Aug. | Jeromos | 25 Eumenius | ☾ | 5 59 | 5 41 | 13 | |
| 8 Szerda. | Brigitta. Dem. | Aladár | 26 János e. | ☾ | 6 0 | 5 39 | 14 Sát. előe. | |
| 9 Csüt. | Dénes. Földes | Luczián | 27 Fokas 22P | ☾ | 6 1 | 5 37 | 15 Sat. ün. | |
| 10 Péntek | Borg. Ferencz | Fejér | 28 Ferencz | ☾ | 6 2 | 5 35 | 16 2. ün. | |
| 11 Szombat | Philomilla sz. | Gustach | 29 Kodrát | ☾ | 6 4 | 5 33 | 17 3. Sab. | |

V i d é k i t á r c z a.

Szilasbalhás, sept. 23. (Eredeti levél). A nősziv honszerelme. — Katalinbál az írói segélyegylet javára. Tisztelt nagysád! Talán azért, mert a nősziv ugyis érzékeny minden benyomásra; mert ugyis kész lelkesülni nagy, megható eszmékért — magyarázható azon jelenség, hogy a hazát a magyar hölgyek oly benső, oly szent szeretettel szeretik. E szerelem nem nyilvánul nagy tettekben, mint a férfiaké; nem tör ki a kebelből egetverő lánggal: tüze szelid, mint a családi tüzhely enyhe parázsa. de boldogító is. épen mint ez. S ha tettekben nyilvánul, e tettek lehetnek kicsinydedek; de felemeli azokat azon tudat, hogy ez minden, mit a nők tehetnek.

E gondolatoktól lelkesítve egy itteni honleány: R. I. azon indítványt tette lelkes barátnőinek, hogy egy sorshúzással egybekötött Katalinbált rendezzenek, melyen táncolni és mulatni fognának; de az egésznek főpontját a sorshúzás képezendi, melynek nyereségei a nevezett lelkes honleányok kézműiből fognak állani. A begyült összeget szép célra akarják felhasználni: az írói segélyegylet alapjának gyarapítására. E terv utjában egyéb nem áll, mint a szülők beleegyezése; az pedig, a mint hallom, meg fog nyeretni — s így ismét egygyel több bizonyosága lesz azon fentmondott tételnek, hogy a nők szívében is él a hazának szentelt szerelme.

Ha a kivitel méltó lesz a szép tervhez. lesznek bátor nagysádat tudósítani *).

Kolozsvár, Sept. 27. (Eredeti levél) Tisztelt nagysád! Szomorú a hír, melynek megírása végett tollhoz nyúllok. Széles e hazában minden érző sziv megdobban erre, minden elme rossz óment lát ebben! Ertem a reményteljes fiatal ágnak lehulltát, a diszes virág elhervadását, családjá utolsó tagjának, gr. Mikó Ádámnak szomorú halálát. Ki egy országnak voltál reménye, egy ország gyásza löl!

Idegen földön tanulmányai folytatása közben lepte meg az ide visszavágyó szívet a halál fagyos keze; elhunyt oly rögtön volt, hogy az aggódó édes atya csak hideg tetemeihez érkezhett; végső sohaja elszállott már akkor, végső sohaja szüléi nevét susogá s a mindig érzett vágyat. holta után hazája ölében. annak pora alatt pihenhetni. Ez ohaj által a mélyen megkeseredett atya szent kötelességének érezé. a fájdalmasan megsiratott ifju hült testét: a letört virág porlatag szirmait elszállítani az édes anyaföldbe, hol a halál boldogított, mint máshol az élet.

F. hó 23-kán érkezett az meg. A tanodák ifjusága s a kolozsvári és vidéki főrend, melynek büszkesége volt, gyászos ruhában, kardosan eléje ment a koporsónak a város végeig s megható, szomorú menettel kísérte azt végig a főutcán. —

*) Sőt kerjük.

A reformatusok belső farkas-utczai templomában nagy néptömeg előtt nt. Nagy Péter ur ismeretes szivetrendítő ékezzólásával gyászbeszédet mondott felette, mely sok szembe könyet csalt, sok kebelből titkolt zokogást idézett elő. Innen a fájdalomtól végkép lesujtott atya és család helyett ezren kísérek a családi sirboltba, hol bizonyára ezer sohajtás maradt, kiröppent tohásza ezer elszomorodott szíveknek, mely remeg a hazának minden egyes oszlopáért és kétségbeesik egynek kiépülte előtti pusztulásán.

Bocsásson meg nagysád, ha hirekkel nem szolgálhatok-de e csapás oly osztatlanul találta szívemet, hogy még most másra gondolni képtelen vagyok. — r — a.

Székesfehérvár sept. 29. (Eredeti levél) Műkedvelői előadás. — A szereplők ismertetése. — Igen tisztelt szerkesztőnő! Folyó hó 28-án, az az tegnap, König József úr magyaros szellemű házánál műkedvelői előadás tartott, minek eredményeül sietek a „Cs. kör“ t. olvasóit e kedves kis multság kimeneteléről tudósítani.

Elismerésemet kell először is nyilvánítanom a tisztelt házi gazda iránt, ki mindent elkövetett, hogy a szindarab előadása előtt a vendégek a legjobban mulassanak. A szini előadásra felállított színpad a kert végében volt. Előadatott a „Becsület-szó“ és „Első követelés“. Mindkét darab kielégíté a jelen volt vendégeket. A szereplők közül megemlítésre kiválóan méltók: König Linka kisasszony, ki az „Első követelés“-ben mint „Keletiné“; Györry Emilia kisasszony, ki a „Becsületszó“-ban mint szobalány; Fekete Gizella kisasszony, ki az „Első követelés“-ben mint „Kata“, a „Becsületszó“-ban pedig mint „Róza“ meglepő ügyességgel játszott. A férfiak közül Denis ifj. König József, Nagy Ignác, Kirchmayer és Kolman urak kiviták a közelismerést. — A vendégek elégedetten osztak szét. Ohajtandó, hogy ilyen műkedvelői előadások minél gyakrabban adassanak városunkban, hogy a téli esték unalmait ne keressenek fel bennünket. r. l.

Zalaegerszegen a mult héten Egressy G. négyszer lépett fel; u. m. „Hamlet“-ben, — „Brankovits“-ban, a „Szegény marquis“-ban és „Bánk-bán“-ban. Az utolsó előadás után a jeles vendég tiszteletére a cassinóban lakomát rendeztek, midőn is Egressy lelkes felköszöntést mondott. Ennek és Sz. K. ügyvéd ur szónoklatának folytán a nemz. színház nyugdíj-intézetére 100 forint iratott alá.

Kolozsvárról tudósítanak bennünket, hogy Hollósi Kornélia, ki eddig e várost ragadá el vendégszerepléseivel, innen Számosujvárra, Déésre és Marosvásárhelyre is el fogja vinni gyönyörű énekét, melyben mi, sajnos! nem gyönyörködhetünk többé.

Szegeden már csekélység a másodéretű meggy. Már másodérésű almát is esznek, mely mind színére, mind izére vetekedik az első terméssel.

Nevelőnő kerestetik.

Falura, három leány mellé, kiknek egyike már 14 éves, s 3 évig nevelő-intézetben volt. Díjazásul egész ellátás mellett 3 — 400 ft. ajánltatik.

Kivántatik: hogy az ajánlkozó a szükséges képzettségen kívül zongorát és francia nyelvet tanítani, s ha csak kevésbé is németül beszélni képes legyen.

Bővebb felvilágosítással a „Családi kör“ szerkesztősége szolgál, (Kalap-utcza, 17-dik sz.)

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint ket iven, borítékkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rajzokkal; zeneműi és mellékletekkel FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatt szerencsés voltam kiérdemelni művelt honleányaink meglegedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abbal látom egyszersmind legédesebb jutalmamat eddigi fáradozásomért. A kik ismeretlenül is annyi édes jelével halmoztak el a bizalomnak, a művet, magyar hölgyek annál kevésbé fogják ezt tőlem megvonni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemtelen pártolásukra.

Lapom iránya tehát ezentul is a régi marad: hiven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is élis mert jelességű írónk és költőink műveiből álland. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentul még inkább tehessük.

Epen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és irányczikkerekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszersmind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hű tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy hét történeté“-ben, részint a gazdag és változatos „Hirvivő“-ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentul is havonkint **egy divat-** és egy **arczképet** hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveteket, melyeket aztán általunk bármikormeg is rendelhetnek: mert a

Megbízások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intézi el t. előfizetőink bármiféle megrendelését, és — hízelve magamnak — nem igen fordul elő az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmal ne volnának meglegedve.

Előfizetési feltételek: póstai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletek és megbízásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest, september 13-án 1862.

ENGEL és MANDELLO,

kiadók. (Egvetem-utcza, 2-ik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utcza 17-ik sz.)



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utcza, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasarnap, október 12-ken

41-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utcza 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A női műveltségről.

Emilától.

Sokat irtak már a nőkről; költők, bölcsesek és tudósok gondolkodtak róluk, nyilvános és magán-tanintézeteket állítottak fel neveltetésükre, anélkül, hogy ez által sorsuk kedvezőbbé vált volna.

Többet tanulnak és tán többet tudnak is most a nők, mint ennekelötte, de azért általában véve nem boldogabbak. Más igényeket támasztanak most az élet iránt, és ha ezeket kielégítve nem látják, kifakadnak az osztályrészeszokul jutott sors ellen; nem veszik nagyra a hitves és anya kötelességeit, más örömök után vágyódnak, és csak ritkán és kivételesen hat szívük mélyeig egész nagyságában nagy és magasztos rendeltetésük.

Avagy joggal vádolhatjuk-e a természetet azzal, hogy mostohán bánt a nőkkel boldogsági igényeiket illetőleg?

Avagy nem-e inkább hibás neveltetésüknek tulajdoníthatjuk-e azt, és azon körülménynek, hogy nem foglalják el teljesen azon tért, melyet az ős természet, az előre

haladó idő és a polgárisodási erkölcsök számukra kijelöltek?

A nő lelki tulajdonai sok tekintetben lényegesen különböznek a férfiéétől. Idegei érzékenyebbek, képzelődése élénkebb, szive fogékonyabb, azért nem ritkán csekélyebb események is izgatólag hatnak reá.

Ezen tulajdonok lehetnek jók is, rosszak is, a szerint, a mint a nevelés idomítja őket. És itt tűnik ki leginkább, minő czélt tűzzön ki a nevelés a nőkre nézve; művelje ki őket az ő rendeltetésüknek megfelelőleg, oltsón beléjük szilárd elveket, a melyek későbbben jellemmé magzának fel. készítse el őket az élet küzdelmeire, szoktassa őket arra, hogy tiszta elveik minden körülmények és viszonyok felett diadalmaskodjanak, és végre tanítsa őket a természeti gyöngeségeket a jó és helyes elismerése által legyőzni, és a nemes érzetekben és helyes cselekedetekben, a szorgalmas munkásságban, a szerény igénytelenségben, a kitartó béketüresben és végre a lemondásra kész megelégedettségben legnagyobb élvezetüket találni. A ki ily módon készítette el lelkét, az derült szívvvel tekinthet az életre, mert boldogul futja majd le földi pályáját, önmagának és mások örömére.

Csak az a kérdés, hogy a leányok mostani neveltetése olyan-e, a mely őket lelki tehetségeik illetén kifejlésére serkenti és valódi rendeltetésüket velök megérteti?

Fájdalom, sokan lesznek, a kik erre határozott nemmel felelnek.

És miért nem ügyekeznek az anyák, hogy leányaiknak megszerezzék azt, a mit az ő szüléik nekik nem szereztek meg? Bajos erre feleletet adni; csak annyit mondok, hogy sok anya ássa meg sirját leányai boldogságának azáltal, mert nem fordít elég gondot czélszerű neveltetésükre.

Nézzük azon okokat, melyeket rendesen felszoktak hozni azok, a kik e szent kötelességet nem teljesítik hiven.

Az egyik azt mondja, mire való a leányok alapos műveltsége, hisz ugy sem veszik hasznát! Nem lehet belőlük sem orvos, sem ügyvéd stb.

Igen, de lehet és kell hogy legyen belőlük boldog ember és boldogító nő! És lehet-e ez czélszerű nevelés nélkül! Csak nézzünk körül az életben és fájdalom, nem kell soká keresnünk a neveléshiány, vagy ferde nevelés szomorú következményeit! Csak kettőt említek meg, a fényüzést és háziasság hiányt.

Magáról a fényüzésről nem szólok ez uttal, már egy másik alkalommal ügyekeztem kimutatni, milyen halálos mértékben ez egyes emberre csak úgy, mint egész nemzetekre nézve. A történelem bizonyítja, hogy a milyen arányban terjed a fényezés, ugyan olyan arányban sülyed az erkölcsösség és vész a hecsület és erény értéke.

Csak azt szeretném megértetni minden anyával, hogy a fényezés nem más, mint a rossz nevelés eredménye. A ki leányait úgy neveli, hogy nem a csillogó külsőségekben, hanem nemes lelki tulajdonokban látja az ember valódi értékét; a ki megérteti velök, hogy az igazi szépség nem a fény és ragyogás, hanem épen az egyszerűség által ötlük szembe; a ki mélyen lelkökbe vési azon nagy igazságot, hogy a körülményekhez szabott gazdálkodás a családi jólét és boldogság egyik talpköve; a ki végre arról gondoskodik, hogy leányai ne a divattárok és pipereboltokban, hanem önön szívök gazdag kincstárában és elméjük fényes eszmevilágában keressék és találják föl azon eszközöket, a melyek által maguk is mulassanak, másokat is mulattassanak: az olyan anya minden bizonynyal megóvja leányait a fényezés átokterhes szenvedélyétől.

Mindezt pedig csak is czélszerű nevelés által lehet elérni.

Vessünk egy tekintetet magunk körül, és fájdalom száz meg száz élő példában áll előttünk azon igazság, hogy azon nők, a kik czélszerű neveltetésben nem részesültek, fényezésre és egyéb rosszra vetemülnek. Természetesen; mivel töltsek be azon ürt, a melyet szívükben éreznek? Minden emberben meg van azon vágy, némi figyelmet költeni maga iránt; a férfinak a nyilvános élet bőséges alkalmat nyújt, kielégíteni e természet adta hajlamot; a nőnek ellenben szűkebb munkakört jelölt ki a természet; hozzá még szebb külsővel van felruházva; nem-e természetes tehát, hogy a hiuság csábszavainak enged, hogy piperekedvelő, majd fényező lesz, ha már ideje korán nemesebb irányba nem terelik lelkét? És miáltal

lehetne ezt biztosabban eszközölni, mint czélszerű nevelés által?

Oh, milyen drágán fizetik meg az ebbeli mulasztást a szülék! Csak a napokban beszélék nekem egyik vidéki ismerősöm, hogy midőn egy ottani jómodu embert figyelmeztetett, jártna szív- és lélekképző lapot serdülő leányának, a jó atya azt felelte neki: Minek az! sokkal hasznosabb dolog, karókat venni ezen a pénzen szőlőtökéim számára. Sajnálatraméltó atya! Tízszeresesen, százszorosan adja majd meg e köznapi gondolkodásnak árát; lapok helyett, a melyekből nemesen érezni, és nemesen cselekedni tanult volna leánya, drága kelméket kell majd jártnia házához, haszontalan cifrákat, a melyekből az elparlagult lélek csak újabb táplálékot nyer a haszontalanságokra.

És kétszerte sajnálatra méltó leány, a kit saját édes atyja tesz szerencsétlenné! Mi adja meg lelkednek azon nemes irányt, mely egyedül képes biztosítani számodra a tiszteletet? Mivel töltöd be lelked ürességét? Nem foglalják-e el rossz hajlamok azon helyet szivedben, melyeket czélszerű nevelés szép és nemes hajlamokkal ültetett volna be? Oh egész életed vonul el lelkem előtt! Látom ez áldástalan életet, melyre tenen édes atyád kárhozott.

(Vége köv.)

MACYAROK ISTENE

Pájer Antaltól.

Nevezzen bármely nemzet — Istenének :
Mi tartunk hozzád még is fő jogot.
Mi, a kikenél a gyermek is beszélni
Szentséges szent nevedben így szokott :
Áldjon meg a magyarok Istene !

Mi nem mutathatunk családi fánkra,
A melytől ezt az ágat leszegéd ;
Homály borítja népünk származását,
Miként az útra tett, kis gyermekét.
Oh magyaroknak élő Istene !

S ha kérdenék : van-e a földön egy nép,
Mely velünk testvér, egy faj, egy rokon ?
Büszkén mutatnánk a magasra, hozzád :
Itt nincs ! de ott, — túl a csillagokon,
Él törzsünk, — a magyarok Istene !

S ha önfáira méri büntetését,
A legforróbb szülői szeretet :
Kit ostromoztál úgy és annyiszor meg,
Mint épen e szegény bus nemzetet, —
Oh magyaroknak édes Istene ? !

Miénk vagy ! a miénk ! Beszéli a múlt,
S az ostor, mely felettünk pattogott ;
Azert tartunk mi minden nemzetek közt
Te hozzád, legkivált, egy szent jogot —
Oh magyaroknak áldott Istene ! !

A mi hatalmasabb mindennél.

Beszély.

Győry Vilmostól.

(Folytatás.)

II.

A nap alkonyulatra hanyatlott már, az árnyak mindinkább nőttek kelet felé, hűvös esti szellő lengedezett, a fény lassanként egészen elhalt, s végre beállott az éj. Ben-Haddad elmaradt. Amhát sokáig ébren tölté az éjet, figyelmesen lesve minden neszt; hallá távolról a sakálok üvöltését, közelen a nyugalomra térő elkésett madarak szárnyzuhogását, de egyebet semmit! A remete nem jött.

Végre az álom megérinté az ifju szempilláit, s fáradt tagjait meglepte a szender.

Álmaiban soha sem látott oly csudás képeket, mint most! Minél különösebb dolgokkal foglalkozik a lélek nappal, annál csudálatosabbak rendesen az álmak éjjel. Az az egy jó eredménye azonban volt nyugtalan alvásának, hogy napkelte előtt jóval fölébredt. Tagjait zsidbadtaknak érzé, s hideg borzongás futotta át felébredésekor több izben egész valóját. A mily forró keleten a nappal, az éjek rendesen ép oly hűvesek, s a ki e változáshoz hozzá nem szokott, könnyen áldozatává lehet.

Kora reggel ismét megjelent ugyanazon helyen, a hol tegnap találkozott Ben-Haddaddal.

Talán ugyanazon pillanatban, melyben egy nappal előbb, — ezen reggel ismét megjelent a remete, — megint épen úgy mint előbb.

Amhát újra alázattal üdvözlé, majdnem földig hajolva meg előtte, s remegő hangon mondá:

— Vártalak uram.

Ben-Haddad hidegen, megvetőleg nézett rá.

— Miért o t t ? — szólta a pálmák felé pillantva, melyek alatt az ifju az éjet tölté, — s miért nem i t t ?

Amhát egyetlen szót nem tudott válaszul adni.

Midőn a kegyes ősz megtölté kupáit újra, midőn ismét távozott, — Amhát ma még bámulóbban pillantott utána, mint tegnap.

— Várni fogom itt! — mondá azután szilárdan.

És várt. Jött forró dél, — a nap sugarai kábitólag süttöttek alá a várakozóra, — de ő meg nem mozdult. Leült a mohos szikladarabra a vízparton, — nézte hogyan üzi egyik hab a másikat, — s midőn belefáradt ezen örökegyhangúság szemléletébe, — megint visszafordult az ösvény felé, honnan két nap egymásután előtünni látta az öregot — hasztalan minden, — Ben Haddad elmaradt.

Hosszú, kinos nap volt ez. Egészen hozzá szokott már az éghajlathoz, de a tikkasztó hőség mégis egészen elbágyasztá.

Lelkének volt ereje leküzdeni minden szenvedést.

A nap végre alkonyatra hanyatlott. De végsugarai fenn tüdököltek még az ormokon, midőn az ősz remete megjelent az ösvény kanyarulatánál.

Ott megállott, s néhány pillanatig mozdulatlan maradt.

Volt valami kimondhatlan s leirhatlan az egész jelenetben. Az ormokon még fénylő napsugár, a völgyességben már terjengő esthomály, az ünnepélyes csend, semmi egyébtől meg nem zavarttan, csupán a folyó egyhangú morajától, s a háttérben a hegyoldalon az ősz férfiu tiszteletet gerjesztő alakja, a mint ott állt hosszú szürke talárjában, némán, mozdulatlan, mint valamely szobor.

Amhát szívét szorulni érzé.

Nem mert mozdulni helyéről, csak nézett merően, bámulva.

Ben-Haddad végre fölemelé jobbát, s egy intéssel jelt adott a közeledhetésre.

Az ifju gyorsan felszökött helyéről, sietve ment az agg felé; lábainál térdre borult és ajkaival illeté kaftanjának szegélyét.

Ben-Haddad arcán egyetlen izom nem mozdult meg a tisztelet e legmélyebb kifejezésénél. Meg nem lehetett volna mondani, szívesen fogadá-e, vagy neheztelt miatta, úgy látszik, inkább egészen közönyös maradt iránta.

Amhát térdén állva, keble fölött összekulcsolt kezekkel, végre felpillantott. Nem mert szólani, a mig nem kérdeték.

Szólj! — mondá végre a remete azzal a hideg komoly hanggal, mely a bizalom érzetét fel nem költtheté.

— Szólj! — Ismét csak egy szó, hideg egyetlen szavacska.

Amhát sokkal inkább megvolt lepetve, semhogy kérését úgy elő tudta volna adni, mint már régóta évekkkel ezelőtt fogalmazá. Kérése röviden oda ment ki: vajha az aggastyán oly kegyes lenne s meg tanítaná arra a bölcseségre, mely az életet századokra meghosszabbítja.

Ben-Haddad mintha mosolyra vontá volna ajkait. De ha arcának e mozdulatát mosolynak lehet vala nevezni, úgy ebben bizonynyal több volt a gúny, mint a nyájasság.

— Kövess, — szólta a remete, hidegen, mint mindig. Azzal megfordult, s ment a hegyi ösvényen fölfelé.

Amhát követte.

Az út, jó darabig meglehetősen meredeken vezetett, — de azután fennsík tárult a szem előtt, kétségtelenül gyönyörű vírány, ha zöld a mező, most — sivár, leégett pusztaság.

A fennsíkön áthaladva, újra lejtő vezetett alá, különös alakzatu keskeny völgytorkolat felé. A nyugati rész egészen kopár volt, szirtes, sziklás hegyoldal, néhány apró bokorral, — a túloldal gazdag, dús növényzetü, valóságos éden, árnyas, terebélyes fákkal, gazdag gyümölcsü pálmákkal ültetve be, a legbámulatra méltóbb kertész — a természet — által. Alant a völgyben, hova lejutottak, gyönyörű kristálytiszta patak csörgedezett, andalító morajjal futva el a kavicsok fölött, melyeket tiszta vizén át egytől egyig látni leheté.

Túl a patakon, ama gazdag keleti oldalon, természet alkotta barlangnyílás látszik, körötte a leggazdagabb gyümölcs-fákkal.

Minden szép volt körötte, — de a ki csak egyetlen lépést tett a barlang belseje felé s azután visszafordult, hogy kitekintsen, nem láthata egyebet ama sivár istenverte pusztá hegyoldalnál.

Csudálatos gondolat volt Ben-Haddadtól ezt a barlangot választani lakhelyül.

Mig e helyre érkeztek, — az esthomály a mély völgyben jó formán teljesen beállott. Keleten gyorsan váltja fel az éj a napot, a szürkület kevés ideig szokott tartani.

— Elfáradtál, idegen — mondá a remete — élvezd ama pálmák gyümölcseit, s ha kell, a patak tiszta vizét, talán jók.

— Talán, uram?

— Talán. Sok ember meghalt azóta, sokan születtek és eltakarítottak atyáikhoz — folytatá Ben-Haddad a földre ülven s fejét mellére horgasztva, — sokan átérték e rövid életet, mióta Ben-Haddad e völgyességben lakozik; a pálmák számos izben hozták meg, és hullatták el gyümölcseiket, a patakocska mindig tisztán csörgedezik, s az öreg remete még sohasem élvezé, sem amazok fürteit, sem emennek vizét. Mert egyetlen bölcsesség van az életben: a lemondás!

Amhát térdeire bocsátkozék a szóló előtt. Sem a gyümölcsért nem ment, sem a patak felé nem indult; szükségesebbnek tartá, hallgatni az öreg szavaira.

— A lemondás! — folytatá ez mint egy magával beszélve, — nem élvezni egyebet, mint a nem élvezést! A világ ezt örültségnek mondja, az okos tudja, hogy egyedül ebben van a bölcsesség. Minden élni akarna, s olyan kevesen tudnak élni. Csodálatos szörnyeteg az ember; egy-egy pillanattért képes áldozatul hozni hosszú éveket. Minden öröm, minden fájdalom szokatlan élénkséget idéz elő, s így minden öröm, minden fájdalom sietteti a halált. Az ér minden lüktetése egy lépés a halál felé, bizonyára örült az, a ki e lépéseket sietteti; bizonyára örült az, a ki örül, a ki szenved! Örömtől és fájdalomtól csak egy ment meg: a lemondás!

Amhát egyetlen szót nem tudott válaszolni. Nem is mert volna.

— Milyen hiú álmokért áldozzák fel éltöket az emberek! Silány álmok, örült áldozat. S mi a haszon belőlük? A halál! A ki a dicsőségért, hirnévért, hatalomért küzd: mit nyer vele? Életét áldozá fel a semmiért! A ki töméntelen kincseket gyűjt, mi gyönyöre van belőlük? Megelégedve soha sem lesz! Végre eljő a halál, és a halálban mindenek egyenlők: a király olyan mint a koldus! Egy van, a mi okos fenntartani az életet; s egy van, a mi erre nézve bölcsesség: a lemondás!

Amhát kebléből halk sóhaj tört elő. Az öreg remete szavai alatt folytonosan azon gondolat járt lelkében, képes lesz e ő is mind e lemondásra! Lemondani mindenről?!

— És most jól vigyázz! kezd e lemondást akkor, a mig ifju vagy, később hiábavalóság e törekvés! A ki fenéig ürité a poharat, mi haszon annak tartogatni a néhány cseppet, a mely még a fenéken maradt, az többé szomját el nem oltja. Van egy titkos szövetség, melynek csodálatos erők vannak hatalmában megpróbálni azokat, a kik hozzá akarnak csatlakozni. De mind e próba egy-egy mély titok, s jaj annak, a ki a kísértésnek ellen nem áll! Csak két ut van annak számára, a ki e szövetséggel érintkezett: vagy tagjává lennie egészen, vagy kiirtatni az emberiség közül. Vagy élni századokig, vagy meghalni rögtön. Akarod megismerni e szövetség titkait?

— Akarom, — mondá Amhát szilárdan.

— Te mondad, — viszonzá az öreg mindig hidegen, — ám lássad! De jól figyelj. Sokáig nem fogod tudni, kik azok, a kikhez tartozni akarsz, hol vannak, és mit művelnek; az ő létezésüket nem tudja senki, csak ők. Az ő titkaikat nem könnyű elárulni! Midőn azt hiszed, hogy velők vagy, talán sok napi járó földre egyetlen egy sincs jelen közülök; midőn ugy véled, hogy távol vannak, épen melletted lesznek. Akarod-e felkeresni őket?

— Akarom!

— Ugy hallgass rám. Holnap, mielőtt a hajnal kel, indulj. Sok napi járó földre van innen tartomány, melynek városát föl kell keresned, neve Delhi. Az éjszaki részen áll egy kapu, neve: Hallailah, az éj. Mindjárt a kapu mellett balra, alacsony ház van, ott lakik Mirmak. Lépj be e házba, s bárkit találsz csak e három szót mondd: Hol van Mirmak? Ha él, hozzá fognak vezetni, s ha nem él, — — ám lássad! Ennyit mondtam. Hallottad szavaimat, tégy azok szerint. És most pihenj békével.

Ben-Haddad felkelt, s szótlánul be ment a barlangba. Az ifju rajongó nem látta többé. — A szavakra, melyeket hallott, az álom messze maradt tőle. Soká, soká némán, merően bámult a sötét éjbe, s midőn végre kissé meglepte a szender, megint megjelentek a mult éj lázas képei lelke előtt, s nem hagyták sokáig pihenni. Az utat tudta Delhi fele, a nagy vá-

rost gyakran hallá emlegetni szentföldi vándorlásai közben, s mihelyt fölébredt, utnak indult.

— Lemondás! — E szót hallá még mindig, ezt hangoztatá feléje minden; s mióta ezt a szót szívével fogta fel, az egész világ sokkal sivárabbnak, kietlenebbnek látszék előtte, mint előbb.

(Folytatjuk).

KIS LEÁNYOM HALÁLÁRA

Gáspár Lajostól.

Letört bimbó az élet fájáról,
Letűnt sugár az öröm napjáról,
Elköltözött édes gyermekem!
Kedves ajkad örök némasága,
Szemeidnek kiégett világa
Oh mily nehéz, oh mint fáj nekem!

Mint örültem, hogy világra jöttél,
A néhány nap, mit köztünk töltöttél,
Fölfrisíté megunt életemet;
Sötét az éj, ha csillag nincs rajta,
S ha főlészárad az öröm harmatja,
Halni igen, élni nem lehet.

Kong a harang, reád harangoznak,
S tengerében zordon bánatomnak
Elhal bennem az életerő;
Ha letesznek örök nyugalomra,
Én szívemet vetem le sírodra,
Mely hamvaddal majdan összenő.

Igy, ha egykor az ítélet napján,
A nagy Isten csillagos trónusán
Hangoztatja birói szavát;
Megjelenek kezét fogva veled,
S ártatlanúi mennyekbe szállt lelked
Mégváltandja gyászoló atyád.

Dénesek.

Beszély,

Ney Bélától.

(Folytatás.)

II.

Két kebel égett a Bátor ház szende virágaért, Ilonáért. E két kebel a két Dénesé volt. Upor és Petúr forrón, magasztosan szerették a leányt. Ámbár még előtte egyikök sem nyilatkozék, s viszont az ő viseletéből sem vala kivehető, melyiknek nyujtaná a remény zöld galyját, s vele szép kezét? Egy bizalmas órában megvallá egymásnak keble édes titkát a két dalia, s a kölcsönös nyilatkozat után mindketten meg voltak semmisülve. A félelem, a kétség elnémitotta őket, s hosszú kintelmes hallgatás fejlett ki közöttük, egyikök sem találván alkalmas szót, melylyel azt megtörje. Végre Upor erőt vett érzelmein, s öcsese kezét forrón megragadva, ekkép szólott hozzá:

— De öcsém! igazán, változhatlanul szereted-e Ilonát?

— Meghalok, ha nem birhatom öt, — lön a szenvedélyes felelet.

— De hát ha ő nem szeret téged? — kérdé ismét a bátya?

— Akkor . . . akkor . . . elbujdosom!

— Bizzuk ő reá a választást, — mond Upor hevülten. — Ha engem választ, én boldog leszek szerelme által, s te, ismerem természetedet, hamar leledsz vigasztalást egy másnak karjai közt. . .

— Nem én soha! — kiálta közbe Petúr elkeseredetten.

Bátyja felelet nélkül hagyta e megjegyzést, s szavait imígyen folytatá:

— Ha pedig te léssz a szerencsés: én megnyugszom a sors akarátában, s azontúli életemet, erőmet csupán hazám szolgálátának szentelem. Megegyezel? . . .

— Legyen úgy! — viszonzá Petúr tompán.

A két dalia fellépett érzelmeivel a lány előtt.

E párbeszédnek eredménye csakhamar bekövetkezett, és az arany almát Ilona kezéből Petúr nyerte el.

Az érzelemgazdag szív gyakran olyanokra pazarolja kincseit, kik legkevésbé érdemlik meg őket. Jelen esetünkben ez aligha nem így történt. De ki parancsolhat a szív érzelmeinek? melyikünk bírná érzelmeihajóját biztos kézzel kormányozni a szerelem örvényei között? ki bírná forró szerelmét hideg okoskodással legyőzni?

Petúr, a jelenleg túlboldog vőlegény, szive egész szenvedélyességével élvezte bájos menyasszonya karjaiban a szerelem édes örömeit; Upor pedig, határozatához képest, látszólag megnyugodva, de lelkében emésztő viharral, visszahuzódott a világtól, s csupán a haza érdekei látszának őt szellemi dermedtségéből felvillanyozni. Különösen a török elleni küzdelmet tüzte ki magának életecélul, s erre a jámbor szomszéd gyakori becsapásai s portyázásai tág tért, bő alkalmat nyujtának neki. . . A hol török ellen kelle harcolni, Dénes Upor mindenütt jelen volt; s a visszatorlások küzdelmeiben legtöbbször ő volt a vezető, miért is az alvidék nagy része „törökrontó“ melléknévvel tisztelte meg őt.

Történt e közben, hogy Nicodem basa portyázó csapatai egész Bácsig száguldozának pusztításaik közben, sőt e helység kirablása, mint látszék, kedvencz eszméjévé vált a basának.

De mielőtt e vészes eseményt tárgyalnók, érdekes lesz megismerkednünk ama nagyszerű okkal, mely ürügyül szolgálta arra, hogy Nicodem ur szörnyü bölcseséggel magát az említett mütételre feljogosítottnak vélje, s mely e szerint reá zudítá a városra a basa viharos haragját, melytől minden keresztény és nem kereszténynek óvakodni igen ajánlatos.

. . . Vigan legelészett a helység gulyája a kövér, illatos rétségen, s a kolompok egyhangu zenéjén kívül, minden csendes volt a nagy kiterjedésű pusztában. A gulyás szüre alatt aluvá déli álmát, kutyáira bizva az ügyelést, midőn három lovas alakja bontakozék ki a sűrű porfellegből, kik egyenesen a gulya felé irányozák siető menésüket. . . A nagy menyköcsapott fához érve, mely alatt a gulyás aluvék, hét juhász kutya alakjába bujt sárkány rohanja meg őket, s csattogó fogaikkal minden áron a nem szivesen látott vendégek lábszáraival szertnének, mint látszék, ismeretséget kötni. Lovasaink védelmezték magukat, a mint lehetett; de végre, megunván e mulatságot, az közülök, kire legtöbb ragadt, ezen csaknem új hazájokká vált ország nyelvéből (mert mindenestre többet voltak itt, mint otthon) reákiáltott a rettentő kutya csaholás daczára folyvást Morpheus karjaiban szendergő gulyásra, a tőle kitelhető legeslegnyájasabb hangon:

— Te kutya!!

(Aha! kiütötte magát a szeg a zsákból; így csak török mert akkortájtban magyar embert megszólítani. — De a gulyás még csak nem is konyitott ezen hízeltő felszólításra. Ez a török harcost kezdte dühbe hozni.

— Hát felemeled már egyszer azt a szőrös fejedet gyaur

eb? — orditá tajtékozó ajkakkal, s egyszersmind jót húzott kopjája nyelvél a heverő czombjára, lehajolva lova hátáról.

Ezt aztán meghallotta emberünk, s felugorva egyik kezével az illető megbántott helyet, másikkal pedig füle tövével kezdé vakargatni, néma odabámulással nézve föl megtámadójára.

De e pillanatban oly jelenet kezdett fejlődni a színen levő tragoedia színpadál szolgáló gyepen, mely minden további diplomatikai értekezést felfüggesztett, sőt valóságos ultimatum gyanánt vala tekinthető.

A gulya bikája ugyanis, meglátva a természetével ellenkező hirtelen veres gúnyákba bujt vitézeket, földnek szegzett fővel, szikrázó szemek- s szárazgőzt lehellő orrlyukakkal közelge feléjük, s tompa mozgásából nem valami barátságos eredmény vala magyarázható.

— Csongor ne! . . . Ne arra tee! — kiálta a megijedt gulyás bikájára; a törököknek pedig egész jóakarattal indítványozá a lábalást, mit emezek megfogadva, nyargalni is kezdenék.

No, hanem épen ez kellett a puszták királyának; nyaka közé kapta a világot, s gazdája minden csititgatásai daczára (notabene: a gulyás bottal szokott csititgatni) utánuk eredt. Néhány ugrással utol érte azt, ki leginkább szégyelt szaladni, s feldöntvén őt lovastul, elkezdte térdelni. Nem szégyelt ez már most ordítani, de még sivalkodni sem; volt is oka rá, mert bizonyára megöli a felbőszült állat, ha az odasiető gulyás ki nem veszi kezéi közül.

A szegény kontyos szanaszét hevert. Lova, maga, turbánja, fegyverei a hány darab, annyifelé s mind a legsiralmasabb állapotban. Kopasz fejéből futott a vér, lovának szügye megroncsolva, s így nem maradt egyéb hátra, minthogy a szegény gulyás hátára vette s bevitte Bácsra: egy vadembert fogott! itt van ni!

De Nicodem ur szörnyen szívére vette ezt a casust, s égre-földre, Allahra és prófétájára esküvék, hogy boszút, véres boszút áll ezen kudarczért, melyet Bácsnak bikája kontyos vitézén ejteni merészelt. S e föltétellel összeszedte valamennyi rendelkezésére álló vitézét, s azokkal Bácsból félóránnyira táborot ütött, szörnyü sarczot vetvén a helysége; ennek megtagadtatása esetében, rettentő fenyegetésekkel élvé.

És az előljárási csakugyan egyik ijedelemből a másikba esik, korábbi tapasztalásokból ismervén a basa vérszomjas kegyetlenségét: és fizette volna a sarczot örömet, csak lett volna miből. De mivelhogy nem volt, más módról kelle gondoskodniok a basa megengesztelésére. E fölötti gondolkodásukban majd megették saját fejeiket a derék emberek, s még sem bírták kitalálni a szabadító eszmét. Hanem hát gondolt Dénes Upor helyettök is, és bizton várható, hogy az ő gondolata ki fogja engesztelni a büszke basát. Az igaz, hogy e gondolat moglehető goromba volt oly nagy ur irányában, mint Nicodem basa; hanem elvégre is csak ez segített a magyaron mindig.

Titokban összehivatá magához a környék fiatalabb nemességét barátságos beszélgetésre. . . Egyszerű, de izléssel, s az akkori kornak megfelelő módon butorzott szobában találjuk Uport, hátravetett kezekkel le s fel járkálva, egy hosszú asztal mellett, mely körül antique-faragványú székek voltak rakva szép sorjában. A jobb oldali falon, melynek közepén a főajtó faragványos szárnyai láthatók, néhány kép függ egymás, mellett, elevenen emlékeztetve Mátyás korára, míg a baloldali ablakközökön a legkülönbözőbb és szeszélyesebb alaku fegyverek, vérték, és sisakok hosszú sora díszlik, mi közben a szoba két sarkát kitöltő török ruhák, fegyverek és turbánok festői rendbe rakott halmaza vonja magára figyelmünket

melyek közt egy három lófarkas zászló is látható. Ez utóbb említett tárgyak a ház urának vitézségéről tanuskodnak megannyian hadi zsákmány gyanánt kerülván a győző birtokába. Az ólom karikázott ablakok teljesen megvilágítják a hosszúkás hézagot, mely a Dénes család gyülesterméül szolgált . . .

(Vége köv.)

A levélirásról.

Örökké emlékezetes marad előttem azon nap, melyen a legelső levelet kaptam. Midőn először ért azon szerencse, miszerint a levélborítékon — bár sokáig kételkedve vizsgáltam — valóban az én tulajdon nevemet láttam írva; midőn először állott jogomban egyedül magamnak, és senkinek másnak a titkot záró piros pecsétet feltörhetni: azt az érzést, azt a rejtelmes izgatottságot, mit ekkor éreztem, el nem felejttem soha. Még most is mindig felvillanyoz azon narancsszinű hajtókás, börtáskás embernek hivatalos járása; s bár folyosóra nyíló szobámnak ajtaját erősen kitárja s a külsőt rendesen tárva hagyja s így télen sok meleget rabol el tőlem, mégsem tudok reá haragudni.

Hiszem, hogy szives olvasónöim közt is kevés fog találni, ki a levelek kedvelésében velem nem rokonszenvezne.

De ki is ne szeretné a leveleket? Kit ne gyönyörködtetne a szeretet, szerelem és barátság őszinte beszédének édes folyása, mely azokon elömlik?!

Mely édes anya ne osztaná Mátyás szülője nagy örömét, midőn távollevő gyermeke kedves sorait veszi mondván:

„Piros a
Pecsétje;
Finom a
Hajtása:
Oh áldott
Oh áldott
A keze
Írása!“

Es ti szerelmes fiai és leányai e hazának nem szólátok-e már az eltűnt dalokkal ilyenképen:

Megjött, megjött az óhajtott levél!
Elolvasám, az isten tudja hányszor,
S még számtalanszor olvasandom el,
Mindaddig, a mig mindenik betűje,
Minden vonási válthatatlanul
Szivemhez nőnek csillagok gyanánt;
Legyen számatlan ragyogó világot
Magában tartó mindenség szivem!
Most is kezemben a levél s remegve
Érinti ajkam, félvén, hogy talán
Szentségtelenség megcsókolnom azt,
Elöttem olyan szentek e sorok!

No ha nem is szólátok épen így, de legalább éreztetek ilyenformát.

(Van azonkívül többek közt még egy tartalmas neme a leveleknek, mely szinte nagy örömet szokott bennünk gerjeszteni; erről azonban prózai volta miatt nem mondok semmit.)

Pedig azok a levelek! azok a levelek!

Egy német költő (bocsánat, hogy nevével nem szolgálhatok,) azt mondja: „wir haben keine grössere Feinde, als geschriebene Briefe.“

Calderon*) a híres spanyol költő pedig így szól:

Óh jaj annak a ki titkát
Papirosra bizza! Annak
Jaj ezerszer mert az írás
Kö, a melyet kezeinkből
Ugy vaktában ellóditunk
S nem tudjuk kit fog találni! —

S a madridi S. Salvador templom nagy halottjának hihetőleg nem csekély okai voltak életében az írásról így nyilatkozni.

Vagy, hogy a szinpadi történetekből vegyünk példát, szives olvasónöim közül bizonyosan többen látták „Az utolsó levél“, című darabot. Tapasztalhatták tehát, hogy egy kis levélke, mily nagy zürzavart képes előidézni.

Azonban nem is szükség a költők által alkotott életben keresni példát arra, hogy a levelek minő zavaros és bonyodalmas történeteknek voltak előidézői. Hisz a mindennapi élet, saját életünk elég ilyenmü példákkal szolgál.

Bizony, bizony ha valamely furfangos postamester a Kliegel-féle kottázó zongora mintájára egy levélszekrényt találna ki, mely a belé vetett leveleket mind lemásolná, a postamester pedig a lemásolt levelek kiadására előfizetési ivatek bocsátana ki: akkor először is az történnék, hogy annyi előfizető jelentkeznék, miszerint a kiadó postamester nem győznék őket kielégíteni; másodsor pedig ezen levélmásoló szekrényhez képest Pandora szelenczéje ártatlan Seidlitz-poros iskátula volna. Mert e szekrény számos család békéjének felbontója, a leggyengédebb viszonyok megrontója s a társulati csend és rend felkavarója lenne.

Azonban kedves olvasóim közül senkit el ne rémítsen ezen idéten elmeszülemény. Vessék nyugodt lélekkel levélkéiket az illető szekrénybe. Hisz, ha nem csalódom, nálunk is törvények védik már a levéltitok s e n t s é g é t!

Hanem tán már ideje is volna néhány komoly szót is mondani a levélirásról*).

A levélirás az első tekintetre oly tágas mezővel birni látszik, miszerint hamarjában nem tudnám körvonalozni azon tért, melynek betöltésére az hivatva van. Mert nincs az ismeretnek oly ága, melyről gondolatainkat levél alakjában ne közölhetnők. Seneca, a bölcs római, bölcsészeti értekezéseket irt levél alakjában; Dumas Sándor regényt stb. stb. Azonban valamint a csizmaalaku gyufataratókat (legyen szabad ily hasonlattal élnem) nem fogjuk a csizmák, hanem a gyufatartók közé számítani; ugy az ilyenmü leveleket sem fogjuk a levelekhez sorolni, hanem, — hogy a fentebbi példákra visszatérjek, — Seneka leveleit a bölcsészeti értekezésekhez, Dumaséit pedig a regényekhez.

(Vége köv.)

Calderon (don Pedro de la Barca Henaü Riauo szül. Madridban 1601 jan 1 † 1637 maj 25. Irt 112 drámát 200 előjátékot 100 intermezzót 95 urnapi darabot, azonkívül számos kisebb költeményt, dalokat, sonneteket, románczokat stb.

*) A most következő értekezésemben részben Blair Hugo nyomán haladtam. Blair Hugo híres presbiterianus angol, egyházi szónok és széptudományi író szül Edinburgban 1718 † 1800 dec. 29. Legnevezetesebb munkája: „Lectures on rhetoric and belles lettres 1783.“ A tudós társaság megbízásából magyar fordítá Kiss János 1838.

Egy hét története.

— October 1-jén. —

Az őszi hangverseny. — Fővárosi árnykép. — Beszédes tekintetek. — Szomorú titkok. — Jó az Isten. — Megfojtott életgondok, szegre akasztott bubánat. — Fővárosi fénykép. — Egy darab ég az átellenes szobában. — Kéjes őszi szemle. — Alkalmatlan háborgatások. — Ez is jó lesz valamire. — Nem a legnagyobb baj. — Fővárosi tőszomszédok. — Minck köszönjük, hogy élünk? — Okkal móddal. — Egy kérdés variációi. — Nincs felelet. — A gazdagok pánczéla. — Beszéljenek a névsorok. — A hazai festészet. — Belgium és Magyarország. — Ki jár ott künn a temetőn? — A hét története. — Egy színház véglehelete. — A sirások. — A derék pesti jogászok. — Ez is valami. — Bölcsen rendelék az Istenek. — Boristenes. — Miért ellenségei a hölgyek a bornak? — Politikai divatok. — Félre a panaszszal. — Egy új bokréta. — Kell-e még több a boldogságra?

Ha valaha, úgy most örülök, hogy néhány örvendetes hírrel is kedveskedhetem e héten; mert kegyetek nem is képzelik, milyen szomorú híreket csap a hűvös őszi szél az ablakokon át a fővárosi tárczairók füleibe! Az utcák tele vannak fahasábokkal, és ezek vágatása és fűrészeltetése olyan melodikus hangversenyt képez, hogy testem lelkem fázik belé. Ugy van, itt az ősz az a kedves időszak a boldogoknak, de a mely kétszeresen szomorú a szegény emberre nézve. Kinézek ablakomon, éppen átellenben velem egy szegény mesterember téli fáját fűrészelik; a farakás előtt egy nyolcz-kilencz éves fiú van örül felállítva, nehogy egy kis forgács kárba vesszen; időről időre egy nő is megjelen a munkásoknál, gyermeke után néz, ha nem hűti-e meg magát a hosszas állásban künn a szabadban; hogy maga is mi könnyen meghűtheti magát, — mert bizony eléggé nyárilag van öltözve a hűvös időben a meghűtésre, — arra nem gondol a hű anya. És milyen szomorúan tekint a fára! Csak egy fél öl az egész! Tekintete azt látszik mondani: hogyan fogjuk ezzel az egész hosszú telet kihuzni! mert egy másik fél öltre már nem telik! azt pedig, hogy e fél öllet is hitelben vette férje, azt a jóasszony nem tudja; a hű férj eltitkolta előtte e szomorú igazságot; minek még nejét is szomorítani! mikor ez olyan nyájasan mosolyog rá, a mint éppen feléje jön a műhelyből.

És ki fogja majd megfizetni e fa árát? A jóember az égre tekint; bizonyosan őt is éppen e gondolat foglalkoztatja; jó az Isten, majd megsegít, látszik mondani tekintete. De vannak, a kiknek nincsen olyan erős hitök a szivben, és a kik már annyiszor megcsalódtak bizodalmaikban! Ezek aztán könnyebb végét fogják a dolognak; ha nagyon szorítja őket az élet, és elviselhetlenné vált a gondok terhe, hát elmennek a Dunára, belevetik azt a vízbe, vagy egy kötelet keresnek elő, és azon akasztják fel a bubánatot. Hogy a gondokkal együtt önönmagukat is a hullámokba vetették, vagy a szegre akasztották, az nem is jut eszökbe szegényeknek, csak bubánatukra gondolnak, és arra, hogyan szabadulhatni tőle.

És a mig itt ablakom előtt e szegény ember adósságát és tán koporsóját fűrészelik, ezalatt ugyanazon ház első emeletén egészen más dolgok történnek; ablakommal éppen szembe szintén ablak van az átellenes házon, egész kényelemmel betekintetek tehát rajta, és sokszor akaratlanul is tanuja vagyok sok olyan jelenetnek, a mik ott előfordulnak; tudom, hogy nem szabad ezt látnom, de valóban nem tehetek róla; az eget keresem én ablakomból, a lélek szabad mérhetetlenségét, és mit

tehetek én róla, hogy ilyenkor aztán, az átellenes ház szobájába is téved tekintetem!

Ott is a télre tesznek készüléket, és ott is eget látnak szemeim, a fiatal szívek egyik menyorszáját; a főváros egyik ünnepelt szépsége lakik ottan; szép és gazdag, alig huszonegy éves nő és szobája tele van drága kincsekkel; a padlatot végtől végig drága per zsa szőnyegek takarják, a nagy aranyos tükörök, a mik a falat borítják, kincseket érő ezüst és aranynak vetik vissza fényét, a fiatal nő pedig éppen téli öltönyeit veszi szemle alá; ezeknek is sok ezerre megyen értékök; ruha ruha után következik, selyem és bársony egymást váltogatja; a dajka egy kis ölbéli gyermeket hoz be, de csak hamar távozik ismét; nyilván kiküldte őt a kised anyja; minek is engedné magát háborgatni kedves foglalkozásában egy ilyen haszontalanság által, a milyen egy ölbéli kis gyermek! Az inas egy papírt hoz be, meglehetősen összegyűrt egy papírlap, bizonyára sok kézben fordult már meg; nyilván valami kérelmező küldte be, hogy a gazdag urnő szánakozzék rajta a nehéz téli napok beálltával, vagy tán éppen előfizetési ív; de az inas is megjárta! az urnő nagy haragosan mond neki valamit, szavait nem érthetem, de annál jobban értem a tekintetet, melyet az inasra vetett; és ez úgy kilódul a szobából, mintha lopáson érték volna; a fiatal urhölgy pedig tovább folytatja szemléjét, egyre nézegeti az ő drága, pompás öltönyeit, nézi soká, ujjabb, ujjabb kedvvel, be nem telik a gyönyörűséggel, laka alatt pedig vége a fűrészelésnek, a fél ölfa megvan vágva, és a szegény nő ölbe szedi a fűrészpont; ez is jó lesz valamire. Tán olvasta valahol, hogy nagy éhség idején a liszt közé keverik azt az éjszakalóit, és kenyér gyanánt élnek vele; az igaz, hogy aztán rendszeren meg is hainak tőle, a kik vele élnek; de ez nem tesz semmit; a szegény emberre nézve valóban nem a legnagyobb baj az, hogy eltemetik.

Ilyen a fővárosi élet, kedves olvasónő; öröm és bánat, pazarlás és koplalás, dúsgazdag fölösleg és kétségbeejtő nyomor tőszomszédok itten, és csak az a jó van a dologban, hogy itt az emberek nem törődnek egymással; a fekete halotti kocsi mellett vigan elrobog az örömtelt nászcsoport, és a tánczra készülő leány boldog elragadtatással tüzi föl a finom himzeményt és az illatos virágsokrot; az, hogy a finom himzemény tán egy másik leány szeme világába került, és hogy e virágokat tán egy sirhantról szakították, az nem jut eszébe a tánczra készülő ifjuságnak.

Pedig még sokkal jobb volna, ha ez is eszébe jutna egy kicsit: én sem vagyok trapista, és valóban örömmel osztom az emberek vig kedvét; sőt azt tartom, a magyar nemzet egy részt a bor és cigányoknak köszönheti, hogy még a világon van; ha mi egy kicsit könnyelmű nemzet nem volnánk, már rég megemészített volna a sok historiai bubánat; csak hogy itt is szeretném látni alkalmazva azt a szép magyar közmondást: okkal móddal. Avagy miért ne lehetne összeegyeztetni a jó kedvet a jó érzéssel? miért ne lehetne részeltetni a szegényeket is a mi jó kedvünkben? miért kelljen szükségképpen csak a gazdagoknak mulatni, a szegényeknek pedig fázni és éhezni a télen? Avagy kevésbbé édes-e a mulatság ize, ha azon tudat is járul hozzá, hogy mialatt mi tánczolunk, azalatt egy szegény család áldásképen említi nevünket? Pedig Istenem, milyen csekély az, melylyel ilyen égbe halló áldásokat fakaszthatnánk, ahöz képest, a mit mulatságokra költünk!

Es mégis hogyan van, hogy a gazdag emberek olyan ritkán érzik a jótékonyság boldogságát? ez az, mire én nem tudok okot találni, pedig valóban sokat foglalkoztam e kérdéssel; hogyan van az, hogy a gazdag ember hideg közönytyle nézheti felebarátja szenvedését?

Kegyetek tán azt mondják erre, hogy nem minden gazdag ember olyan érzéketlen; köszönöm a figyelmeztetést, de én azt nem is állítottam; magam is ismerem néhány gazdag embert, a kik mintegy a jóságos Istennek áldó gondviseletét pótolják a szegénységénél; de csak néhányat ismerek olyat, a nagy többség pánczéllal használja aranyait, körülövezi velök szívét, hogy ne érezzen, meg ne induljon mások szerencsétlenségén, és ez az, a mi az életet olyan gazdaggá teszi könnyekben és szerencsétlenségben.

Hozzak-e föl bizonyítékokat állításomra? nézzük azon névsorokat, melyekben valamely szép vagy jó ügy támogatói följegyezve vannak; kiknek a nevei fordulnak ott elő leginkább? a közrend embereié; a dúsgazdagok neveit hiába keressük közöttük; a középrend az, mely minálunk a szép és nemes érdekeket támogatja és előmozdítja, az irodalomtól kezdve le a házi koldulás megszüntetéséig; innen van, hogy mikor nehezebb napok sulyosodnak a nemzetre, a szellemi élet egyszeriben elszibbad, megbénul; a középrend nem bírja többé támogatni, a gazdagok pedig amugy sem támogatják. Valóban nagy szerencsétlensége ez a nemzetnek, hogy dúsgazdagjai olyan hideg szívvel vannak megverve.

Csak nézzük hazai festészetünket; évek óta van nekünk egy állandó műtárlatunk és mégis alig birunk egy-két jelesebb festményt felmutathatni. De nem festészeinket illeti a vád, hanem gazdag főurainkat; van nekünk jeles tehetségünk nem egy, a kik ha kellő buzditásban részesülnének, csak olyan halhatatlan remekműveket tudnának teremteni, mint a világ bármely más festésze; de ugyan mi által lelkesüljön a magyar művész? Épen a múlt héten történt, hogy Belgiumban Lays és Gallait hires festészek bárósággra emeltettek; minálunk azonban kenyere is alig van a művészeknek; senki sem veszi művét, vagy ha igen, olyan potom áron veszi, hogy az időt is alig fizetik meg neki. a mit reá fordított! Kénytelen tehát napszámban dolgozni, csak hogy megélhessen, és ha egy kis vagyonhoz akar jutni, hát fényképészeti intézetet nyit; a photographia kevésbe kerül, annak tehát van vevője.

És ha kegyetek azt kérdik tőlem, mit tartozik ez az „Egy hét történeté“-hez? az a feleletem reá, hogy nagyon is oda tartozik; e hét történetét irtam meg kegyeteknek ezzel, kedves olvasónőim; mert a mi itt el van mondva, az mind megtörtént e héten; sőt még azt is hozzá tehetem, hogy a temetőn egyik éjjel három embert fogtak el: egy apát, egy anyát és egy gyermeket, csak hogy a harmadik: a gyermek — már koporsóban feküdt, halva; éjszakának idején vitték ki a szülék megholt magzatukat, hogy önkezükkel sirt ássanak neki is eltemessék, mert a tisztességes eltemettetésre nem volt pénzök szegényeknek; ez is e hét történetébe tartozik; csak az a szomorú, hogy e tekintetben egyik hét olyan, mint a másik.

Tehát azok az örömhírek, azok hol maradnak? Mindjárt szolgálók velök kedves olvasónő; elébb csak a szomorú részén akartam átesseni.

De igaz! majd elfelejtettem; tehát a budai népszínház csakugyan halálán van; hiába volt minden megerőtetés, minden reábeszélés; a közönség nem pártolta, és megkellett érni azt a szomorúságot is; a legjobb színészek már is elhagyták a társaságot, már nem bírták tovább a koplalást, és a kik megmaradtak, csak azért maradtak meg, hogy betemessék a sirt,

a mit a közönség részvéltlensége ez intézet számára megásott; még hallik ugyan egy-két végkisérlet, hátha mégis meglehetne menteni; így a derék pesti jogászok műkedvelői előadásokat szándékoznak ott rendezni; de mindez nem egyéb, mint halálos vergődés; nem lehet abba többé életet lehelni, a mi meg van halva.

És most mondjuk el az örömhíreket is; mindenek előtt azt, hogy Budapesten hála Istennek, jól ütött ki a szüret; és mint hallom, másutt a hazában sem lehet panasz e tekintetben; ez is valami; legalább ha búbanatunk lesz, van mibe eltemetni, és valóban „bölcsezen rendelék az istenek“, hogy épen Magyarország van így borral megáldva!

Hölgyeinket természetesen csak kevéssé érdekli ez örömhír; ök ellenségei „Boristenes“-nek, és méltán, mert ök maguk sokkal lelkesítőbbek és sokkal nemesebb bufelejtők a világ minden szőlő nedvénél.

De kegyetek számára is van egy örömhírem; Jókai Mór „Politikai divatok“ című regényének első füzeté elhagyta a sajtót, és a többi füzetek is gyorsan követik majd egymást. Tehát lesz ismét, a minek a művelt hölgyek olyan igen örülnek; lesz egy kedves olvasmányuk a hosszú téli estéken; nemde egy kedves örömhír?

De hányan örülnek ilyen hírek e hazában! hány olyan hölgy van, a kinek az olvasás lelki szükség, és egy költői mű olvasása valódi élvezet! De félre a panaszszal! azt mondtam, örömhírt viszek ezzel, és kegyeteknek ez bizonyára az volt ez új regény megjelenése.

Egy másik örömhír pedig az, hogy e héten mutatja be Gyulai Gyuláné, a vidék egyik ismert tánczmesternője az általa szerzett „bokréta“ című új magyar tánczát a nemzeti színpadon! Tehát új tánczról már gondoskodva van e tél számára, és kell-e még több a boldogságra?

Gazdasszonyoknak.

Reményi-pogácsák.

Végy a deszkára egy itcze finom lisztet, vágj belé szelentenként egy fél font vaját, tégy hozzá 2 tojás sárgáját, egy fél meszely tejfelt, egy kis sót és cukrot, dolgozd ki jól a tészta a sodrófával, azután nyujtsd ki ujnyi vastagságra, vágd ki a pogácsát, cziprázd ki felül késsel, kend meg tojással, tedd a sütőbe, s süsd meg szép sárgára.

Szt. T.

Tej-crème.

Törj meg nagyon finomra két-kávéskanálnyi tiszta fehér rizskását s főzd meg folytonos keverés mellett egy itcze tejsűrűben, két perczig forrhat a tej, akkor tedd félre. Ezután tégy egy uj lábas vagy rézedénybe 8 tojássárgáját, a melyekből a fehér szemet ki kell szedni; e tojásokat verd folytonosan a habverővel, s önts lassan hozzá a még mindig forró tejet, még mindig a tűzön, s verd mindaddig, míg sűrűsödni kezd, akkor vedd le a tűzről, de verd még mindig, hogy a tojás össze ne fusson a tejben. Ezután tégy hozzá 1—2 lat finomra tört cukrot, egy kis sót, keverd föl jól, s tedd az egészet a jégre. Ha a tej már egészen kihűlt, vagy ha már ki akarod találni, verj sűrű tejsűrűből habot, körülbelül egy jó tányérral, s e habot keverd a megsűrűsödött crémebe, s tálald ki vagy több kicsi edénybe, vagy egy nagyobb üveg- vagy porcellántálba; a tejet habos cukorral is földiszítheled.

Z. Em.

Szászszor-szépek

A szegény beteg leány részére ujjal begyűlt:

| | | | |
|---|-----|------|-----|
| Székesfehérvárról Miskey Vilma | 1 | frt. | kr. |
| Magasiról Guotth Ida | 1 | „ | „ |
| Szepsiről özv. Balogh Sándornő gyűjtése*) | 5 | „ | „ |
| Komáromból Gulyás Amália gyűjtése**) | 2 | 20 | „ |
| Összeg | 9 | ft. | 20. |
| Ehez a múltkori | 123 | ft. | 92 |
| Teszen: | 133 | ft. | 12 |

*) Ehez járultak:

Péchy Barna 10 kr. Dr. Spatz 10 kr. Fraenkl Gyula 10 kr. Özv. Asztalos Jánosnő 10 kr. Csörghe Katalin 10 kr. Csörghe Lajosnő 20 kr. Szentpétery Berta 10 kr. Horváth Istvánnő 10 kr. Styller Ilona, 10 kr. Styller Antónia 10 kr. Kubancsik Józsefnő 10 kr. Kubancsik Ilona 10 kr. Vimpiller Valeria 10 kr. Orlinszky Vilmos 10 kr. Vimpiller Apolónia 10 kr. Özv. H. Károlynő 10 kr. Turóczy Istvánnő 10 kr. Szokolovszky Teréz 10 kr. Özv. B. Sándornő 30 kr. N. N. 10 kr. Karpeles 10 kr. Hollay Adolf 10 kr. Sidlauer Márton 10 kr. Özv. Csörghe Andrásnő 10 kr. Fáy Péternő 10 kr. Csörghe Lászlónő 1 frt. Barta Károlynő 10 kr. Gabányi Tamás 40 kr. Marsó Pál 10 kr. Marsó Mária 60 kr.

**) Ehez járultak:

Gulyás Amália 40 kr. Rumpler Borcsa 20 kr. Hármán Tini 20 kr. Gálffy Rózsa 20 kr. Podrádszky Mari 20 kr. Horváth Gulyás Krisztina 40 kr. Csóknyay Izabella 20 kr. Treffler Czilli 20 kr. Schenpichler Ernesztin. 20 kr.

Irodalom és művészet.

× Megjelentek Emich Gusztávnál Hoffmann Ferencz közkedvességű ifjúsági irataiból: „Próbák“, „Loango“, „Egy levél a szent írásból“, „A jó tett is meghozza kamatait“, „Ki mint vet, úgy arat“ és „A két hű barát“ — fordítva részint Kun Béla-, részint Szabó Antaltól. Egy-egy füzet ára 50 kr.

× Az írói segélyegylet javára minden évben megjelenő szépirodalmi album czime „Részvét könyve“ lesz. (Kívánjuk, hogy ha már a részvétnak van könyve: a könyvnek is legyen részvéte!) Egyszersmind felszólíttatnak azon írók, kik dolgozataikkal e vállalatot támogatni akarják, hogy műveiket Gyulai Pálhoz, Sándor utca, 17. sz. még a jövő hó közepéig beküldeni sziveskedjenek.

× Megjelent és a kereskedelmi körök magyar szellemének egyik nyilatkozatát képezi: „Általános áruisme.“ Több jeles német író után ford. Rösser Miklós és Schand Sándor. Kiadja Lauffer és Stolp. Első füzet; ára?

× Megjelent Győrött csinos kiállításban; „Cserjebokor“, költeményfüzér. Irta Tihamér.

× A „Szerelmesek évkönyvé“-nek szerkesztője, october 15-ig meghosszabbítja az előfizetést. Természetesnek tartjuk, hogy e könyvnek nincs előfizetője; a szerelmeseknek nincs évkönyve, az ő boldogságuk örökké való.

× Székely Bertalan, ismert festőnk, koszorús költőink műveihez illusztrációkat készít. Már vázlatban készen van Arany „Agnes asszonya“ és Petőfi „Tündéralma.“

× Várady Gusztáv, Sáros-Patakról, egy ftjával előfize-

tést hirdet, dec. 1-ig megjelenendő verseire. Az előfizetési pénzek Forster Rezső, főiskolai nyomdászhoz intézendők. Sáros-Patakra.

× *Dux Adolf Arany J.* „Daliás idők“-ből mutatványokat fog közölni német nyelven. Mellé széptani ismertetést is csatol.

× *Megjelent:* „Szent-István társulat naptára, 1863-dik évre.“ Szerkeszté Garay Alajos. Ára 30 kr.

× *Közeledik a budapesti kir. orvosegylet két év előtt hirdetett 250 aranyos pálya kérdésének* („Irassék le valamely hazai vidék egészségi viszonya“) beküldési határideje, december 15-ke. — Eddig csak egy pályamű érkezett be „Erdély aranyvidéke“ czimmel.

× *Sáros-Patakon* megjelent: „Válasz Brassay ismeret-tüjére.“ Irta Szemere Miklós.

× *A „Lidércz naptár 1863 ra.“* szintén megjelent!!

Budapesti hirvivő.

✂ (*Hangversenyzés.*) Ketten Henrik ifjú hazánkfia megérkezett Pestre és f. hó 22-kén nyitja meg a nemzeti szinpadon zongora-hangversenyeinek sorát. Meghallgatjuk!

✂ (*A népszínház vesztesége.*) A budai népszínházat több tehetséges fiatal tagja hagyja oda november hóban. A többi közt Zádor, Virágh, Bényei és — mint haljuk — Együd távoznak, többre becsülve a vándorlást, hol legalább meglehet élniök, a helybenlevés sovány dicsőségénél. Nem tehetne a választmány ez ellen lépéseket? Hisz, ha ezek távoznak, ki marad a színháznál, a ki legalább némileg kielégíti a közönséget? Molnár maga?!

✂ (*A belga-hollandi hitelbankok üggegben.*) Hajnik Pál, a nevezett intézetek magyarországi ügyvivője, értesíti mindazokat, kik törlesztési kölcsönt akarnak felvenni, hogy e végett egyenesen hozzá (nádor-utca, 11. sz. 2. em.) forduljanak; és pedig személyesen, vagy megbizottaik által, pénzhajászokkal úgy nem köttetvén.

✂ (*A téli estéken*) a pesti nemzeti szinpadon több új, könnyebb szerkezetű dalmű kerül elő. A készülődések nagy igyekezettel folynak. Valjon Szerdahelyi énekel-e bennök? A jelenlegi ügyvezető Dávid Feliciennek „Lala Rook“ czimű dalművét, mely Párisban nagy tetszéssel adatott, meghozatta.

✂ (*Eliteltetések.*) Tóth Kálmánt a hadi törvényszék két havi-, Emich Gusztáv kiadót pedig egy havi fogságra ítélte. Tóth Kálmánnak két havi börtönéhez nyolcz napi bőjt is járul.

✂ (*Pest és Soroksár közt*) f. hó 15-től kezdve társaskocsik közlekednek, melyeknek állomási helyök a szénatéren, a „Két oroszán“ előtt van. A mely soroksári kofának nincs kocsija, majd igénybe veszi őket minden héten legalább kétszer!

✂ (*Nemes gondolat.*) A pesti lipótvárosi templomnál meghaltak özvegyei — s árváinak felségelésére a lövöldében reunio tartatott, mely 20 ftot jövedelmezett.

✂ (*Gazdasági gyűlés.*) Az országos magyar gazdasági egylet igazgató választmányi havi ülését holnap fogja tartani a köztelken, hova az egylet tagjai az egyl. titoknok által megjelenni kéretnek.

✂ (*Kutya adó.*) Egy háziúr új módosítást hozott be a steigerolás kezelésébe; kutya — adót vetett ki a lakókra. A kiknek kutyájok van, 5 ftal többet fizetnek. Ezt szeretjük! A kutyákat oly igen szerető delnőink hadd fizessenek!

✂ (Egressy Gábor) zalaegerszegi utjából visszatért. Azt mondta rá valaki, hogy nem csak ő, hanem „Brankovits“, „Lear király“, „Bankbán“ és „Hamlet“ is megérkeztek vele a nemzeti színházhoz.

✂ (Ismét énekes.) Mint halljuk, a jelenleg Nagy-Váradon szereplő baritonista, Tanner úr, kiről a „Bihar“ igen elismerőleg nyilatkozik, szintén megfog hivatni a nemzeti színpadra vendégszerepelni.

✂ (Az országos magyar kertész egyesület) f. hó 12-dikén választmányi gyűlést tartand.

✂ (Igazítás.) Azon általunk is közölt hirt, hogy a muzeum teremében november 1-sején lesz az első philharmoniai hangverseny, úgy kell érteni, hogy a muzeumban november 1-től egész 15-ig iparkiállítás lesz, — a hangversenyekre majd csak később kerül ott a sor.

✂ (Furcsa nyilvánulása a kétségbeesésnek.) A napokban egy rongyos embert kísérték be a városházára, a ki Monaszterli és Kuzmik pompás kirakatának egy üveg tábláját kővel bezúzta. A kérdésre, hogy mért tette ezt, azt felelte: a nyomor és éhség vitte őt e lépésre.

✂ (A Duna áldozatai.) E héten ismét két hullát húztak ki a Dunából. Egyik egy 80 éves szobafestő, a ki szentmihálynapra nem tudta házbérét kifizetni és e miatti szégyenében ölte magát a vízbe: a másik egy váci molnár 13 éves fia, ki csónakból fordult ki. És a vén folyó oly nyugodtan hömpölygeti hullámaikat!

✂ (Szép részvét.) Az első magyar dunagőzhajózási társulat kibocsátott 45 ivén 965 részvény-aláírás történt. Ha a részvét a többi kinlévő iv irányában sem lankad: ezen intézetünk, melyre büszke lehet a haza, fölvirágozandik.

✂ (A magyar borok Berlinben.) Parragh Gábor, ismert borkereskedőnk, a napokban tért vissza külföldi utjából. Jövő év elejétől Berlinben magyar borsarnokot szándékozik állítani, hol honunk jeles borai hamisítlanul lesznek kaphatók. Hadd igyanak szegény burkusok is már egy kis jót!

✂ (Ismét szép részvét.) A budai népszínházi bizottmány elhatározta, hogy Molnár György ruha- és könyvtárát a színház számára megveendi. Tehát Molnár urat oda segítette a főváros pártolása, hogy ruha- és könyvtárát elérvezzék!

✂ (Tagtársi tisztelet.) A nemzeti színház tagjai Doppler Károlyt bucsuestélye alkalmával diszes karnagyi pálczával és koszorúval tisztelték meg.

✂ (A kath. legényegylet) azon óhaját terjeszté Molnár elé, hogy engedje meg miszerint a népszínház javára egy műkedvelői előadást rendezhessen, az engedély e részről megis lön nekik adva, az egyesület igazgatósága azonban nem adta meg nekik arra az engedélyt; efféle dolgok ellenkeznek az egyesület alapszabályaival.

✂ (Az arany bajt okoz.) Közelebb egy elegáns fiatal embert fogtak el, a ki az által vontta magára a hatósági szemek gyanuját, mert a vendéglőkben napoleonsdorral fizetett. És csakugyan kisült rá, hogy valami orosz herczegtől Gráciban csalta ki az aranyakat.

✂ (Deák Ferencz kerestetik.) A távirda hivatal kézbesíthetetlen telegrammjai közt már másfél hónap óta hever egy, mely Milanóból ily czim alatt aug. 30-kán érkezett: „Herrn Francesco Deák, in Pesth.“ Tehát az ottani hivatalban nem ismerik ezt az urat!

✂ (Megszabadulás.) A majom színház mult szerdán hirdette legutolsó előadását. Tehát ettől a csapástól is megszabadultunk.

✂ (Zárt álfalak.) Szerdahelyi Londonból hozott indítványa folytán a jövő hónapban előadandó társalgási vigjátékok zárt álfalak mellett fognak játszani a nemzeti színpadon, a mi, a mellett hogy természetihőbbé teszi a játékot, még azt is megakadályozza, hogy az álfalak mögül majd egy arc, majd egy ruhaszegély tűnjék a publikum elé.

✂ (Apró hírek.) A katonai váltságdíj 1863-ra 1200 forintban állapított meg. — Stark János, pesti cipész, nevét Erősre változtatta. — A várostanács jövő évre 20,000 forintot szándékozik a városliget szépítésére fordítani. — Marasztónánál egy körösi kis fiú nyer jelenleg oktatást, a ki valóságos lángész a festészetben. Minden oktatás nélkül sikerült arczképeket készített már. — A Muzeumban leendő kiállításra egyremásra érkeznek a kiállítandó tárgyak. — Hollóssy Kornéliát Kolozsvártt értékes karperecczel tisztelték meg. — Ország Antal, hazánkfia, Párisból megérkezvén, a nemzeti színház körül nyitandja meg műtermét. — A városligetben új kávéház nyílik. Az az hogy ottan még talán nem is volt kávéház?! — Kéler Béla a „Bankbán“ operából egyveleget szerkesztett; megjelent Rózsavölgyinél. — Áldási úr budai pinczejéből több száz akó vörös bort szállítottak Kelet-Indiába. — A „Pesti unio“ czimű dalárda a lövöldében fényes megnyitási ünnepélyt szándékozik tartani; miután alapszabályai felsőbb helyen megerősítettvén, végleges megalakulásának misem áll utjában. — Vahot Imre „Napkelet“-jének ujjalag lement a napja. — A ferencz- és józsefvárosi templomok fedele és boltozata nem sokára kijavittatik. — Az utcák tisztítása ezután árlejtés utján vállalkozóknak adatik át. — Dessort Henri fölszedte mutatványos sátorfáit. — A mult héten három bérkocsist megbüntettek. Valahára mégis! — Degre Alajos Velenczébe megy a télre. — Richard abbé egy rokona betegsége miatt visszament Franciaországba. — A budai népszínházban e héten „Liliomfi“ adatásakor egy uri ember egy nagy kutya társaságában foglalta el körszékét. Mennyit fizethetett érte belépti díj? — A helytartó tanács elismerését nyilvánítja azon három magyar tudós irányában, kik Stambulban Mátyás király könyvtárának romjait keresék. — A hordárok ünnepélyes hála nyilatkozatot intéztek alapítójok, Kécs urnak. — Temesváron e hó 6-án nagy mennyiségű kincstári pénz lopatott el. — A városház leszedett közsobrait (600 mázsa) nem lehet viszarakni a harmadik emeletre. Majd a városerdőbe viszik őket. — Egy pesti gyármunkás a rákospalotai erdőben felakasztotta magát. — A magyar gazdasszonyok kiállítási helyéhez, a köztelekhez, a ferencz. szén és józseftérről bérkocsik járandnak 10 kr. díjért. — A nemzeti színháznál legközelebb színre kerül Beethooven „Fidelio“ czimű operája. A czimszerepet Voggenhuber Vilma játsza. — Joanovits János vászonkereskedő szép ajándékot tett a népszínháznak. —

Nemzeti színház.

October 9-kén.

Oct. 2-dikán: Doppler Károly bucsuhangversenye. — Oct. 3-dikán: „Az első ősz hajsza“ és „A kis árva“ Balázs Sándor vigjátékai. — Oct. 4-dikén: „Tündérlak Magyarhonban“ népszínmű. — Oct. 5-dikén: „Rákóczy fogsága“ Szigligeti drámája. — Oct. 6-dikán: „Tündérujjak“ francia színmű. — Oct. 7-dikén: „Sevillai borbély“ Rossini operája. — Oct. 8-dikán: „Romeo és Julia“ Shakespeare szomorujátéka.

Meglátszik a játékrenden, hogy értelmes fő és jóakaratu sziv intézi immár színházunk ügyeit; és a közönség nem há-

látlan e jó akarat iránt; a színház rendszeren jól van látogatva; még egy Shakespearei előadás alkalmával is többen voltak ott e héten, mint ezelőtt egy operette adatásakor. Ez is mutatja, hogy e színházat rendszeresen meglehet — buktatni, csak ügyetlen közben legyen az igazgatóság.

Az előadásokat illetőleg természetesen Shakespeareit illeti az elsőség; képzelhetni, milyen édes elragadtatással hallgattuk „Romeo és Juliá” nak örökké szép költészetét, mikor szásszor hallva azt, mégis ujnak tetszenék, mert mindig újabb újabb szépségeket fődöz föl benne a fogékony lélek, és mi azt olyan nagyon régen nem hallottuk szinpadunkon! A játékot illetőleg nem mondjuk, hogy szebben nem lehetett volna azt játszani; hiába, Shakespearei alakokat csak nagy művészek tudják egész valóságukban előállítani; és épen azért meglehetünk elégedve ez előadással; Lendvainé sok bensőséggel játszott és Lendvain is meglátszott a jó akarat, művészi Romeót állítani elő.

A franczia iskolából is láttunk egy jeles darabot, a „Tündérújjak”-at; ezzel természetesen könnyebben boldogulhatni, és ebben kitünően is játsztak színészeink; Prielle Kornéliának alkalma volt itt újra megmutatni, milyen nagy művésznő ő a maga szakmájában. A fényűző hercegnőt adta. Felekine szintén jelesül adta a főrangú divatárusnőt; a férfiak közül pedig Szerdahelyi sok bensőséggel személyesíté a hebegő Rikhardot; épen úgy Feleki az aristokratából lett ügyvédet.

Egy új vigjátékot is láttunk e héten az „Első öszhajszál”-at Balázs Sándortól, és a nagy számú közönség több ízben élénk tapssal jutalmazta Szigeti kitünő játékát e műben, melynek tartalmát akkor írjuk le olvasónőinknek, mikor másodszer adják.

Láttuk továbbá a „Kóristá”-t; egy jelenetből álló kis blüette ez, melyben Szerdahelyi egy szegény kardalnok siralmas állapotát adja elő; nem szükség mondanom, hogy jelesül, annyival inkább, minthogy olyan egyéniséget kell előtűntetnie, a kinek igen rossz hangja van és ezzel is hamisan énekel, és hogy Szerdahelyi felette nagy mértékben bővelkedik ezen tulajdonokkal, arról mindenki meggyőződhetett, a ki őt egy operetében ord— akarom mondani: énekelni hallotta.

Megemlítendő még, hogy a „Sevillai borbély”-ban Huber Ida igen szépen adta Rosinát; az énekpróbát ismétlenie is kellett. És ezt csak azért említem meg, hogy figyelmessem az igazgatóságot, adasson elő más jeles operákat is a meglevő erővel; Voggenhuber, Huber Ida és Markovics Ilkával sok időre igen érdekes operarepertoirt lehet összeállítani; csak egy hős tenor az, a mire mulhatlanul szükség van.

Budai népszínház.

Oct. 1-sején: „A cigány” Szigligeti népszinműve. — Oct. 2-kán: „Charlotte kapitány.” — Oct. 3-kán: „Mátyás diák lesz” népszinmű 3 felv. — Oct. 4-én: „Béldi Pál” Szigligeti szomorujátéka. — Oct. 5-kén: „Lucifer a zöld ördög” némajáték, a budai szinre alkalmazta Perei János. Ezt megelőzte: „Daphnis és Chloe” pásztori dalmű 1 felv. — Oct. 6-dikán: „A fehér orvos” francziából fordította Bereczky Zs. — Oct. 7-kén: „A két huszár.”

Föl kell említenünk azon historiai nevezetességet, hogy „Lucifer” adatásakor nem volt egészen üres a színház. Az érdeemes publikum nyilván ilyen módon akarja tudtára adni az

igazgatónak, hogy Lucziferrel kell szövetkeznie, ha azt akarja, hogy publikuma legyen.

Mindenfélék.

‡ (*A philologok gyűlése.*) Augsburgban m. hó 24-én tartott, Hiszem, hogy a nyelvészek sokat nyelvelhettek.

‡ (*Szerencsétlenség.*) Stohlbergben, a püspök felszentelése ünnepélyére taraczkokat akartak durrogatni. Egy — nyoczvan fontnyi puska porral telt — hordó, rázkódás következtében, a mint hengergették, szétrobbant és több egyént súlyosan megsebesített. Három közülök még az nap meghalt.

‡ (*Kallabnak is akadt utánczója.*) Berlinben valami Rebenstein nevű póstahivatalnok követésreméltónak találta Kallab példáját: egy pár pénzes levelet az illetők keze helyett saját zsebébe juttatott. Csakhamar rajtakapták azonban a jámbort, és elítélték polgárjogának elvesztésére, hivatalától egy évig való felfüggesztésre, és hét havi börtönre. A legutolsó artikulust egy kissé bővíteni nem lett volna ártalmas.

‡ (*A románok műveltetnek.*) Kúza herczeg rendeletet bocsátott miniszteriumához, mely szerint Párizsban egy iskolai alapítvány állítatnék föl, melyben 400 román ifju nyerne oktatást. Szerintünk ez nagyon hasznos volna!

‡ (*Hasznos találmány.*) Egy párisi technikus oly üveg készítményt talált föl, mely a légszeszlámpákra alkalmazva, azok világát ötszörözi. Valjon nem lehetne az ész világára alkalmazni? Nagy kelete lenne.

‡ (*Szörnyű halál.*) A Moirans és Valencze közt épülő alagutnak egy része rászakadt a munkásokra. Negyven embert iszonyúan összenyomott! Hát ott nem vádolja némely lap a megyebizottmányt, mint a hogy itt történt a lipótvárosi tempom állványának leszakadtakor?!

‡ (*Rossini legújabb darabja.*) Rossini egy darab idő óta nyugodtan élt Passyban, mezei jószágán. Most egyszerre ismét egy új zeneművel lepett föl. És ki találja ki, mi lelkesíté őt erre? A vasút! — Igen! az ősz zeneszerző ugyanis mindig nagy ellenszenvvel hallgatta a mozdony dörömbözését, füttyeit, csengetését stb. mely pedig épen mezei jószága mellett haladva el, neki igen sok okot adott a boszankodásra. E boszankodás eredménye e legújabb mestermű, melyben langeszű humorral utánozza a csengetést, füttyöket, kürtölést, mozdonyvezetők kiáltozását és a gép moráját. Nemes boszú!

‡ (*Páris és Buda.*) Párisban új színházat nyitottak „Theatre du chatelet” név alatt, Budán nemsokára az egyetlent is be fogják zárni!

‡ (*Ábrándos eszme.*) Egy jeruzsalemi rabbi, Soffia Jakab, Ausztráliában pénzt gyűjt, hogy a Sion hegyen új várost építsen.

‡ (*Állandó világkiállítás.*) Londonban részvénytársaság van alakulóban, mely állandó kiállítás létesítését terveli. Minden új találmány felfedezett termény, stb. darab ideig látható volna ott; a közönség rögtön természetben értesítettnek minden ipar- és természeti újdonságról. Az eszme nem rossz és — Angolországban — sikerülni fog.

‡ (*Zang, a „Presse” tulajdonosa*) becsületsértés miatt két heti fogságra ítéltetett, mely ítéletet a felsőbb törvényszék 300 ft. pénzbírságra módosított.

‡ (*A csödédek úgy felhalmozódtak,*) hogy a városnál legalább egyven van folyamatban!

Divattudósítás.

Láttunk már egyet-mást a multkor említett új szállítmányból, melynek előhírnökei épen most szállinkoznak be Türsch ur kereskedésébe, és nem mulaszthatjuk el az alkalmat, ezek közül a legnevezetesebbeket tisztelt olvasónóinknak egy-két szóval bemutatni.

Legelől is meg kell említenünk az egészen új módú kis felső gallérokat; állanak pedig ezek finom guipureforma csipkétből, még pedig olyan formán, hogy egyes finom csipkéből álló csillagok a legfinomabban vannak egymás mellé állítva, a mi igen csinos új munka. E gallérokat az angolok szeretett királynője: Victoria részesíté legnagyobb tetszésében, a miért aztán minden hű alattvalónője szent kötelességének tartja követni a példát, és így alkalmasint rövid idő alatt az egész civilizált világon el lesznek terjedve. Eredetökre e gallérok Skóciából származnak, ott készülnek, s onnét küldte azt egy fiatal leányka ajándokul a „szeretett királynőnek!” — E gallérok is különféle árakban kaphatók; 2 ft 50 krtól kezdve 3, 4, 5 és 7 ftig.

Keskeny kis selyemnyakkötöket, továbbá s olyan sokféle színben és diszítéssel láttunk, hogy bámultuk a fejecskeket, a kik ezt legelőször kigondolták, és sajnáltuk a kezeket, a melyek ezen idő-ölő munkával sokat foglalkoznak; tafotából vagy atlaszból készült keskeny nyakkötöt 80 krtól 1 ftig lehet kapni. Az őszi időben épen eléggé keskenyek, hogy a ki viseli, könnyen meghűthesse magát. Francia találmány.

A crinolinokra nézve nagy változáson megy át a divat; nem csak terjedelméből sokat vesztett ez immár, de alakjára is különbözik az eddig viselt crinolinoktól; mert a helyett, hogy, mint eddig, az aczélruganyok mind végig legyenek körös körül behuzva, az újabb divatúakon elől csak legalól vannak valami fél rőfnyi magasságig az aczélruganyok alkalmazva, azontul pedig az előrészt csak a szoknya szövétéből áll, s csak hátul vannak az aczélruganyok lehuzva, a szerfelett hosszú ruhák kedvéért pedig a crinolinok hátsó része is hosszabbra, uszály formára van szabva.

Szótalány.

R. Nagy Idától.

Nincs ember a földön, ki el ne ismerné,
Hogy három szótagom elsőség illetné, —
S hogy ha minden embert ezen szó hevítne,
Mennyeknek országa jönne le a földre.

De ép ellentétje, két végső szótagom
Terjedt el egészen ezen a világon,
A mely megölje minden jó s nemesnek,
S előkészítője romlás s enyészetnek.

Megfejtési határidő: november 11-ke.

Lóugrási sakkrejtvény.

K. Mari és Linkától.

| | | | | | | | |
|-----|------|------|-------|-------|-------|------|-------|
| re- | Fér- | já- | vész- | rő; | sze- | sze- | szent |
| val | a | sze- | A | om- | ke- | e- | lid |
| fu- | lem- | nek | ban, | gya- | A | vi- | lid- |
| ján | S | kar | li- | fala | ség | bé- | és |
| mel | ha | kar- | la. | fér- | an- | Ha- | rá- |
| fi | nap | nő. | véd- | li- | a | küzd | nak |
| S | gyöz | ne- | fi | Ga- | ta- | nyin | ben |
| héz | Fér- | ray. | a | Hölgy | mell- | hon- | lom |

Megfejtési határidő: november 11-ke.

A 36-dik számban közlött rejtvény értelme: Oleander. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Oláh Irma, Gerendás Mariska, Baranyi Károlynő, Wolhofer Gabriella, Poninger Laura, Szávits Olga, Viertl Aloizia, Vojta Amália, Pálffy Stelczer Eliza, Lipcsey Péterné, Fischer Riza, Wagner Luiza, Madarász Emma, Lósy Eugenia, Büttner Lina és Julcsa. Melczer Armina, Jámbor Vail Klára, Theisz Hummel Emilia, Papp Nina, Osváth Ida, Koller Matild és Julcsa, Fehér Janka, Jaross-Lipowiczky Nepomuczéna, Boronkay-Csicseri Lila, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Mariska, Domahidy Károlynő, Nagy Emilia, Stachelhausen Gizella, Mendelényi Emma, Zachariás Alajosné, Csaba Domahidy Karolin, Szalay Ilona, Holló Irma, özv. Barcza Antalóné, Egerváry Tuboly Emilia, Eisenstädter Malvina, Rátkay Ilka, Kaiser Gabriella, Ferenczy Lenke, Pataki Lázár Laura, Korbuly Mária, Guotth Ida, Fekete Flóra, Nagy Cornélia, Csanádi Kálmánné, Gulyás Amália, Horváth Gulyás Krisztina, Szelényi Károlyné, Horváth Endrené, Günszberger Lina, Kondi Julia, Fehér Julcsa, Madarász Irma.

A Berzsényi Dániel-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Konddi Julia, Varga Ilona, Mészáros Andrásné.

TARTALOM.

A női műveltségről, Emiliától. — Magyarok Istene, Pájer Antaltól. — A mi hatalmasabb mindennél. György Vilmostól. — Kis leányom halálára, Gáspár Lajostól. — Dénesek, Ney Bélától. — A levélírásról. — Egy hét története. — Gazdasszonyoknak. — Szászországpek. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Rejtvények. — A rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyílt levelek. — Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

KIADÓK: ENGEL és MANDELLO.

41-dik szám.

VASÁRNAP, OCTOBER 12. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

dívatképekkel és műmelléletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADJÁK ENGEL és MANDELLO.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|-------------------|----------------------|---------------|-------------|--------------|--------------------|-------------------------------------|
| | | | | | | kelet
ó. | nyugot
p. | p. | |
| 12 | Vasárnap | E 18 Miksa p. | E 17 Miksa | 23 E 17 János | M I J J E E E | 5 56 | 5 45 | 11 | |
| 13 | Hétfő | Kálmán. Eduard | Kálmán | 24 Zsófia | | 5 57 | 5 43 | 12 | |
| 14 | Kedd | Kalliszt p. | Szerencs | 25 Eumenius | | 5 59 | 5 41 | 13 | |
| 15 | Szerda. | Teréz szüz | Terka | 26 János e | | 6 0 | 5 36 | 14 Sét. előe. | |
| 16 | Csöt. | Gál. Florentum | Gaal | 27 Eokas 22P | | 6 1 | 5 37 | 15 Sat. ün. | |
| 17 | Péntek | Hedvig özv. | Hedvig | 28 Ferencz | | 6 2 | 5 35 | 16 2 ünn. | |
| 18 | Szombat | Lukács ev. | Lukács | 29 Kodrát | | 6 4 | 5 33 | 17 3. Sab. | |

V i d é k i t á r c z a.

— **Battonya**, oct. 1-én (*Eredeti levél.*) — Levelező kétségbeesése. — Tekintsünk szélylyel! — Időjárás kisegít. — Tisztelt nagysád! Kétségbe kell esnem, ha elgondolom, hogy vidéki levelet kell küldenem városunkból! Pedig kell, látják az istenek. Mert nem azért jár a tiszteletpéldány, hogy én itt összedugott kézzel nézzem a csillogos eget, és ne teljesítsem kötelességemet. Ez az én kétségbeesésem; hogy mit irjak hát én — Battonyáról?

Tekintsünk egy kissé szélylyel!

Közéleti mozgalmaink nincsenek; színházunk nincs; casinónk érdektelen; rablógyilkosság szintén nem történik; tűzveszélyre csak egy-két vén ember emlékszik; a legnagyobb csend és nyugalom van — szóval minden van és semmi sincs! Oly borzasztó állapot, a milyenben rendes levelező rajtam kívül még talán soha sem volt.

Pedig irnom kell! Gondolkozom! Meg van! Irok az időjárásról! Erről a szegény időjárásról, a mely annyi megakadt társalgás és meg sem kezdett vidéki levél kisegítője volt. Hála neked időjárás!

Időjárásunk tehát igen száraz! A legparányibb esőért még az olyan ember is imádkozik, a ki azt nem szokta tenni: takarmány nem lesz, az ökrök nagyon meg vannak ijedve!

Eszme-lánczolat utján megemlékszem a szellemi rosz időjárásról is városunkban. Daczára annak, hogy igen jó termés volt: nem igen láttam még eddig új könyvet városunk házaiban, pedig a mint hallom, Pesten a könyvmegjelenésre egészen más időjárás van!

Lám, hogy megvan a vidéki levél! Azért még egyszer hála neked időjárás!

— x.

— **Szántón** (*Erdélyben*) a lelkes Radák Klára bárónő született Rhédey grófnő a dülöfélben levő omlatag iskola helyébe egy alkalmas házat ajándékozott e célra.

— **Sárszegen** borzasztó gyilkosság történt m. hó 28-án. Három fegyveres rabló Dely Boldizsár, ottani földbirtokos urat boszúból, mivel ez nem régiben egyik czinkortársukat lelőtte, kegyetlenül meggyilkolta. Mikor nem fogunk már ilyen esetekről hallani?

Verseczen takarékpénztár van alakulóban, melyhez pusztán 400 darab 100 forintos részvény aláíratása volna szükséges.

— **Bars megyében** az ottani gazdasági egyesület a lévai kaszinó helyiségében f. hó 16, 17 és 18-ik napjain gyümölcs- és terménykiállítást rendez.

— **Békésmegyében** pedig Szarvason rendez az ottani egylet terménykiállítást f. hó 12 és 13-ik napjain.

— **Balaton-Füreden**. Lisznai Kálmán visszanyerte egészségét és most több vidéki városban dalestélyeket rendezend.

— **Szatmárban** Kovács Lőrincz, volt szatmármegyei képviselő, elhunyt neje iránti kegyeletből 1300 ft. értékű borbát azon kikötéssel adományozta a helybeli nőnövelőnek, hogy ez összeg 2000 frtra kiegészítve, nemes árva leányok nevelésére alapítványul szolgáljon.

— **Gájon** (*Erdélyben*) nem régiben tűz ütött ki. A férfiak mind a mezei munkán voltak; otthon csak a nők maradtak, a kik ritka bátorsággal eloltották a tüzet. Az egri nők e menyecskékben utódokra lelnek!

— **Gyorokon** hajmeresztő eset történt. Egy éltes férfi nejét czivakodás folytán úgy üté föbe, hogy rögtön meghalt, mit megboszulandó, a gyilkost tulajdon fia verte agyon.

— **Aradon** a főtrafikot kirabolták. A főczinkost elfogták, a többi is gyanúban van.

— **Szódön**, Vác mellett, az új borral való vigyázatlanság öt ember életébe került. Egy jómódú paraszt lement pinczéjébe, hol borai épen forrásban voltak és soká nem jött vissza. Fia utána ment, aztán egyenként három nála levő szomszédja. Mind az ötöt megölte a kifejlődött szengőz. Ajánlatos ily esetben gyertyát nyujtani le, mielőtt az ember belépne; ha annak a világa elalszik: az ember élete sem marad meg.

— **Arad megyében**, egy kis faluban, görög nem egyesült papok gyülekezete egy boszorkánysággal gyanúsított asszonyt e vád alapján 12 páleza ütésre ítelt, mely ítélet a vádlotton végre is hajtatott. Mely században élünk?

— **Pozsonyban** is volt a napokban gazdasági kiállítás, mely tanusítá, hogy Pozsony hazánk egyik gazdag megyéje. Ugyancsak Pozsonyban egy fiatal ügyvéd első honorariumát, 8 aranyat a magyar írói segélyegyletnek küldte föl.

— **Munkácson** Reményi egy zenei lángészt fedezett föl. Ez valami Plotényi Ferdinánd nevű fiúcska, kinek hegedűjátéka Reményit annyira elragadá, hogy magához vette a fiút, belőle művészt képezendő. Csak arra tanítsa meg jól, a mit ő tud; akkor meglehet bármely közönség vele elégedve!

— **Debreczenben** a zenede f. hó 20-án nyitattik meg; ének-, zongora-, és hegedű-tanzakokra van felosztva.

— **Veszprémből** tudósítanak, hogy a múlt számunkban említett kis szökevény megkerült. Szülei kérdésére azt felelte, hogy valami ellenállhatatlan vágy húzta őt országot világot látni.

— **Nagy Váradon** Rössler borkereskedő, Hamburgból, de sőt Oroszországból is jelentékeny megrendeléseket kapott — b a k a t o r s z ó l ő r e. Mért nem Lengyelországból hoztatnak a muszkák? vagy ott savanyú a szőlő?

— **Nagy-Szombaton** f. hó 4-én áldatott meg a Mayer-alapítványú árvaház, mely eddig 4 fi és 4 leány gyermeknek ad menhelyet.

— **Kolozsvárt** oct. 4-én tartatott gróf Toldi Horváth Lajos és Bethlen Irma urhölgy menyegzője nagy népsokaság jelenlétében.

Kis-Lookon Fehérvármegyében Salamon László ur pamutot termesztett és néhány példányt beküldött természetményéből a pesti kertészeti társulathoz, megvizsgálás végett.

Debreczenben, a közelebb tartott löverseny eredménye e következő: 1) Asszonyok díja, 56 arany és egy igen szép ezüst kulacs; nyerte Semsey Lajos „Vicar“-ja. 2) Versenyostordíj: nyerte Blaskovics Ernő. 3) Ügető-verseny: első Novák Váradról, második Melczér. 4) Szabolcsbihari díj 500 ft, nyerte Semsey Lajos. 5) Vigaszverseny 200 ft, nyerte gr. Szápári J. Iova, Blaskovics E. által lovagolva. 6) A talyigások versenyén 8 talyigás pályázott, járművével ebben fennállva; 1272 ölet 8 percz alatt futottak be, s nyertesek lőnek Boruzs és Nemes debreczeni talyigások.

— **Zalamegyében** oly bő a szüret, hogy a szőlőknek fele még szedetlen, hordók hiánya miatt; s ha más vidék segítségére nem jó, még november elején is tőkén lesz a szőlő nagy része. Jelenleg az ujonnan szüretelt bor akója másfél forint, míg egy hordó akójáért három forintot kell fizetni.

— **H. Nánáson** egy 17 éves legény, kit verekedés miatt fogságra ítéltek, magát felakasztá. Egy más pár szintén megkísérlé az ilyenü öngyilkosságot, de még jókorán levágták. Egy fiatal legény pedig ugyanott egy 16 éves leány, agyonlőtt. Rosz tettének indokát még nem tudjuk, habár a büntetett már fogva van.

Szathmáron Gyene Károly indítványa és erélyes közreműködése folytán közelebb egy felsőbb osztályu protestáns nőnövelde alapított meg. Ez intézetet egy jelesen kiképzett fő- és egy segédtanítónő vezeti, a komolyabb tantárgyak a helybeli ref. gymnasiumi tanári kar tagjai, a vallás-tan pedig az illető lelkészek által adatik elő.

Veszprém Az ottani káptalan 6000 ft. évi kamatjait ajánlotta föl a kaposvári gymnasium alaptökéjének évenkénti növelésére; a legközelebbi veszprémi tűzvésznel pedig 400 ftot osztott ki a károsultak között.

Megbizások tára.

V. Palotára, G. J. I. urhölgynek: Eddig bizonyára kezei között lesz már. Meg van elégedve?

Székes Fehérvárra, G. K. M. urhölgynek: Vettük és átadtuk; szives üdvözet.

Magasira, G. I. urhölgynek: Megjött a küldemény. Köszönet a jó ügy nevében!

Inkére, H. E. urhölgynek: Kezeink között van a postai nevény, hogy innen elment a csomag. u. postának Pápa volt írva, nyilván ott tévelyeg valahol.

Kassára, K. L. urnak: Ohajtását örömmel teljesítjük, mihelyt reákerül a sor.

Báttaszékre, K. M. urhölgynek: Megüldjük-e?

N.-Körösre, D. A. urhölgynek: Nem ígért, csak ohajtáskép volt mondva, és fájdalom nem rajtunk mult, hogy ez ohajtás nem teljesült. Fogadja szives üdvözetünket.

Pásztóra, O. I. urhölgynek: Nagyon szivesen tettük.

B.-Gyarmath, N. G. T. urhölgynek: Vettük, átadtuk, két hét mulva készül el.

Komáromba, G. A. urhölgynek: Most tán későn volna e csekélység végett szót tenni; sokkal érdekesebb reánk nézve az, hogy — szives üdvözetünket küldhetjük a boldog — névcsereére.

Kaszonba, B. R. urhölgynek: El van küldve, megjött-e már?

Gyöngyösre, K. J. urhölgynek: A legszivesebben szereztük meg s küldtük el.

Erzsébetvárosba, Sz. L. urhölgynek: Vettük és átadtuk. A kedves küldeményért pedig fogadja szives köszönetemet.

Békésre, P. I. urnak: Átadtuk az illetőknek, a többi utazik, az ígértet pedig örömmel várjuk.

Esztergamba, H. T. urhölgynek: Még nem késő; karácsonyi meglepetésül szánták a kiadók; fogadja legszivesebb üdvözetemet.

Paulisra, G. M. urhölgynek: Vettem mind a két kedves küldeményt. Reménylem, hogy még e hét folytán készülhet el minden és küldhetem.

Bercenczre, L. K. kedves barátnőmnek: Már munkába van adva, s legközelebb utazik a kedves Erdély felé.

N. Gécze, L. I. kedves barátnőmnek. Oh, van még igaz barátság és az irodalom iránti szeretet! Bár többen volnának, a kikről ezt állithatni.

Ungvárra, B. Cs. L. kedves barátnőmnek: Vettük a kedves sorokat és — várunk.

Szerkesztői nyílt levelek.

Györré: Dr. Kovács Pálnak: Vettük az egyiket és várjuk a másikat, hogy örömmel teljes legyen.

„Anyámhoz.“ Gyöngé rimek.

„Mereng a holdvilág“ Csinos vers, közölni fogjuk.

Komárom: G. A. urhölgynek: Köszönet, de tán régiebb nevet kellene így dicsőíteni, nemde?

„Somlyóvidéki néprege“ Igen kedves; és igaza van, bár összegyűjtenék a sok szebbnél szebb népregét, melyek hazánkban a nép ajkán élnek! Alig van halom, patak, vagy erdő, melyről rege nem léteznék, és ezek csak úgy drága kincsei a népköltészetnek, mint akár a népdal, akár a mese, és mégis alig egynéhány jutott még ezekből az irodalom birtokába! Mi szivesen közölnök az ilyen regéket, és kérjük is e lapok lelkes olvasónőit, küldjék be nekünk, a mi népregét csak tudnak vidékekről.

„A szerelem hatalma“ „Csillag ragyog“ Erőtetett hasonlat az elsöben a könyáradás, a másikat pedig a „bus éj“ miatt nem lehet kiadni:

„Bus könyeket“, közölhető.

Rákos-Keresztur: M. A. urhölgynek. Igen igen köszönjük.

Nevelőnő kerestetik.

Falura, három leány mellé, kiknek egyike már 14 éves, s 3 évig nevelő-intézetben volt. Díjazásul egész ellátás mellett 3—400 ft. ajánltatik.

Kivántatik: hogy az ajánlkozó a szükséges képzettségen kívül zongorát és francia nyelvet tanítani, s ha csak kevésbé is németül beszélni képes legyen.

Bővebb felvilágosítással a „Családi kör“ szerkesztősége szolgál, (Kalap-utca, 17-dik sz.)

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint ket iven, borítókkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rajzokkal; zeneműi és mellékletekkel. FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA**.

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatt szerencsés voltam kiérdemelni művelt hopleányaink meglegedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abbal látom egyszersmind legédesebb jutalmamat eddigi fáradozásomért. A kik ismeretlenül is annyi édes jelével halmoztak el a bizalomnak, a művet, magyar hölgyek annál kevésbbé fogják ezt tőlem megvonni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemtelen pártolásukra.

Lapom iránya tehát ezentúl is a régi marad: hiven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is elismert jelességű íróink és költőink műveiből álland. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentúl még inkább tehessük.

Épen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és iránycziikkekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszersmind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hí tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy hét történeté“-ben, részint a gazdag és változatos „Hirvivő“-ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentúl is havonkint **egydivat-** és egy **arczképet** hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveteket, melyeket aztán általunk bármikor meg is rendelhetnek; mert a

Megbizások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intézi el t. előfizetőink bármind megrendelését, és — hízelvek magamnak — nem igen fordul elő az az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmel ne volnának meglegedve.

Előfizetési feltételek: postai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt. félévre 6 frt. évnegyedre 3 frt. A mellékletek és megbizásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest, september 13-án 1862.

ENGEL és MANDELLO,

kiadók. (Egyetem-utca, 2-ik szám a.)

EMILIA,

felelős szerkesztő. (Kalap-utca 17-ik sz.)



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HŐLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, október 19-kén

42-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A női műveltségről.

Emiliától.

(Vége.)

Nézzük továbbá a háziasságot. Főleges bővebben kimutatni, hogy oly tulajdon ez, mely nélkül nő sem boldog nem lehet, sem boldoggá nem tehet. Tisztelem én azon nőket, a kik olyan tehetségekkel bírnak, hogy nem csupán mint nők is szolgálhatják a hazát; de a melyikünk ezen tehetségek okáért megfélemledik női rendeltetéséről, az sokkal többet árt egyfelül, mint a mennyit másfelül tán használ.

A nő mindenek előtt és mindenek felett a házi rend hű öre és fáradhatlan fentartója legyen; a négy fal az ő birodalma, és ha ezt derültté, kívánatosá, megelégedetté tudja tenni, hiven és teljesen felelt meg hivatásának. Igaz, vannak még ezenkívül is szent kötelességei a nőnek, ilyen a hazaszeretet, a nemes jótékonyosság stb. de tudom, hölgytestvéreim nem fogják balul érteni szavaimat, és nem ítélnék el azért ha, mondom, hogy ezek mind másodrendű kötelességek, a legelső pedig az, hogy övéinek boldogítására éljen. Nem önzés, ez oh nem! mert azon nő, a ki családjának él, az önző nem lehet; sőt ellenkezőleg, egész élete egy áldozat, feláldozza magát, föl

éjjeleit és nappalait, lel örömeit és kedvteléseit, csak azért; hogy övéi boldogok legyenek.

És a hazát is a legjobban szolgálja az ilyen nő mert habár sokkal fényesebb és figyelemgerjesztőbb tettek által lehet előtüntetni a haza iránti hő szeretetet: ilyen tetteket férfiak is tudnak véghez vinni; de a női hivatást csak nő teljesítheti, férfi nem pótolhatja őt abban. És elhanyagolván azt, sem férje, sem gyermekei nem teljesíthetik kellőleg hazájuk iránti kötelességeiket. Csak derék nő és hű anya nevelhet hű gyermekeket a hazának. Azért bármily dicsőnek tartsam is azon nőket, a kik férfiúi tettek által örökítették meg nevüket, mégis nem kevesebb tisztelet illeti meg azokat, a kiknek nevét a utókor talán nem fogja ismerni, de annál mélyebb kegyelettel, és annál magasabb tisztelettel él emlékek környezetök szívében azért, mert hiven teljesítették női kötelességeiket. De nem is ellenkezik egymással e két kötelesség, sőt szoros kapcsolatban állanak, egyik a másikat egészíti ki. Lehet valaki a szó legnemesebb értelmében jeles honleány és egyszersmind jeles nő is; mert a nőtől egészen más tetteket vár és követel a haza, mint a férfitől, olyan tetteket, melyek mintegy kiegészítik a női jellemet; ő töle várja hű ápolását és buzgó gondviselését minden, a mi szép, jó, gyöngéd és nemes, szóval minden, a mihez inkább szív, mint ész kíváncsítik. A ki ezt teszi, az csak úgy szolgálja a hazát, mint a ki észszel és fegyverrel szolgálja, és a mely nő elmulasztja ezt, csak úgy vét

a haza ellen, mint azon férfi, a ki összetett kezekkel vagy közönyös elmével nézi hazája pusztulását. Első kötelesség tehát és egyszermind a legnemesebb tulajdonok egyike a nő részéről a háziasság. De miáltal lehetne ezt biztosabban elérni, mint czélszerű nevelés által? Ha m zsenge gyermekkorunkban nem vessük be leányaink szívébe szent elvek gyanánt azon igazságot, hogy minden külső szépség, eredjen az akár Istentől, akár a divatárusnőtől, csupa máz, melyet az idő elkoptat, és egyedül a sziv nemes tulajdonai azok, melyek becsületet és tiszteletet szereznek, mondom, ha ezt zsenge ifju koraikban nem vessük be leányaink szívébe, sohasem lesznek belőlük derék nők és jó honleányok. Ezt pedig csak czélszerű nevelés által lehet elérni.

Nem egyszer hallottam már azon ellenvetést is, hogy mirevaló az a nőnevelés! hisz anyáink, nagyanyáink nem tanultak annyit, és mégis milyen derék nők és jeles honleányok voltak azok! annál fogva a mostani leánynemzedéket sem kell taníttatni; sőt azt is hallottam, hogy mindazon hibák, melyekben most egyik másik hölgy szenved, egyenesen onnan származnak, mert — mint mondani szokás — jó nevelést adtak nekik.

De egyik nézet csak olyan hibás, mint a másik. Igaz, anyáink, nagyanyáink általában kevesebbet tanultak, mint a mostani nemzedék; de bizonyára tanultak és tudtak is annyit, a mennyit az akkori társadalmi viszonyok egy művelt nőtől követeltek, és a mennyi szükséges volt arra nézve, hogy kötelességeikben meg ne tántorodjanak. Akkor a nő kevesebb megkísértetésnek volt kitéve, a divatczikkek nem változtak oly gyakran, Páris nagy távolságban volt Pesttől és Pest nagy távolságban a vidéktől, a társas élet szűkebb körökre volt szoritva, az erkölcsök sokkal primitívebbek, mint mostanság; nem volt tehát annyira szükség védbástyákkal látni el a női szívet arra nézve, hogy nemes tulajdonaitól meg ne fosztassék.

De egészen mások a mostani viszonyok; nem mellőzhetjük a divatot és vajmi könnyen tetszvágyókká, fényüzökké fajulhatunk; a társas élet szélesebb köröket hódított meg, és vajmi könnyen sodor ki természet szabta korlátinkból; közelebb jutottunk a külföldhez, és vajmi könnyen meglazulnak a kötelékek, melyek minket édes hazánkhoz fűznek; az erkölcsök végre fesztelenebbséggé lettek, és vajmi könnyen veszíthetnek féket. Pedig csak egy is ezen lehetőségek közül képes örökre megrontani egy női szívet, mert csak egy is ezen lehetőségek közül megfosztja őt egyik legnemesebb tulajdonától; a háziasságtól.

Mind 6 szerencsétlenségektől azonban bizton megóvhatja leányainkat a czélszerű nevelés; ez megismerteti az étellel, megkedvelteti velünk szépségeit, és óva inti veszélyeitől; megtanít, mikép tölthetjük be sükeresen és áldásosan helyünket a társadalomban, és figyelmeztet a szirtek és zátonyokra, melyek utunkba esnek: megtanít végre

elsőséget adni az örökké szépnek a mulandó szép fölött; — örökké égő csillag ez, vezércsillag a nő szívében.

Még nagyobb tévedés az, hogy a jó nevelés következményei azon hibák, melyeket nem egy úgy nevezett művelt hölgy részéről tapasztalhatni. Igaz, az ily hölgyek nagyobb részt nevelésben, de tagadom azt, hogy jó nevelésben részesültek, valamint igaz az is, hogy ők művelteknek mondják magukat, de tagadom azt, hogy valóban műveltek. És fájdalommal mondom ki, nagyrészt egynémely nőnevelde oka annak: hogy minálunk még oly nagy gond van fordítva a látszatra és oly kevés a valóra. Nem egy nevelőintézetünk van olyan, a melyben a nevelés inkább ártalmas, mint előnyös a leánynövendékekre nézve, a melyben nem tanulnak nemesen érezni és helyesen gondolkodni, hanem csak fitogatni és tündökölni; de azért a nevelést hibáztatni annyi, mint a tüzet hibáztatni azért, hogy a gonosz kéz gyujtogatóvá lehet általa.

Neveljük leányainkat, de neveljük őket helyesen, akkor boldogságuknak vetjük meg alapját.

Miből áll a helyes nevelés? megmondtam már, abban, hogy leányaink legyenek: egyszerűek, munkások, béketűrők, háziasság, tisztaság- és csinkedvelők, de fényt és feltűnést kerülők, szerények és igénytelenek, tudjanak sokat, de úgy, hogy mindig többet-többet óhajtsanak tudni, és végre legyen szívéük tele szeretettel a haza és az emberiség iránt. Ez az igazi női műveltség.

A KÉPZELCÉSRL.

Tóth Endrétől.

Ölelj meg engem égnek szép leánya,
Szelíd képzelgés! jer susogj velem!
Mert vágyainknak mindig van hiánya
S te töltöd azt be csak ez életen.

Ha megtört a hit a fáradt kebelben
Csalódásainknak kopár mezején:
A te képed az, mely előrkbe lebben
S mögötted virrad föl a jó remény.

Ha puszta lett körülünk minden élet:
Megnépesíted a haló magányt;
Remélt örömek, vágyva sejtett képek
A te színedben borulnak reánk.

Élven meghalva e sötét világnak:
Te vagy nekünk jó angyal egyedül;
Te adsz enyhet, midőn az éjszakának
Titkokat fejtesz csillagezribül.

A néma táj megszólal intésedre,
Megértjük a csend hallgató szavát. . .
Híván bennünket szép tündér életre,
Mit a földön tul egy szebb, jobb hon ad.

Szegények és árvák vigasztalója,
Égnek leánya, költők kedvese!
Nagy szellemeknek kalauzolója:
Csak a tudósna k vagy te — semmi se!

Nem látnak téged saját — árnyékuktól,
Melynek mivoltán eltűprengenek. . .
S a míg töprengnek saját árnyékukról:
Tudományosan is — képzelgenek!

A mi hatalmasabb mindennél.

Beszély.

Györy Vilmostól.

(Folytatás.)

II.

Hosszú, fáradalmas napok után Amhát végre megérkezett Delhibe. Ki sem pihente az út fáradalmait, hanem a mint jött, egyenesen a Hallailah kapu után tudakozódék, azt föl is találta, s föl a házat, a hová a libanoni remete utasítá. Magas kőkerítés emelkedett a szennyes, szűk utcza hosszat, s e kerítés első ajtócskájánál megállt az ifju s hangosan kopogott.

Az ajtó jó sokáig nem nyílt, hanem az ismételt kopogásra végre léptek hangzánaki belülről, — az ajtó csikorogva fordult sarkaiban, de a ki nyitotta, az alak az ajtó mögött maradt.

Amhát belépett, s a mint a meglehetősen tág udvaron körülpillantott: a mögötte újra bezárult ajtó mellett, alacsony görnyedt, ősz férfiút vett észre, a ki a kíváncsiság fürkésző tekintetével vizsgálta az érkezettet.

— Hol van Mirmák? — kérde Amhát szilárd hangon, minden egyéb köszöntést mellőzve.

A kis törpe nem szólt egyetlen hangot sem, hanem melle fölött össze tevé kezeit, s háromszor egész földig hajolt.

— Hol van Mirmák? — ismétlé Amhát.

A kérdezett nem válaszolt, hanem kezének mozdulatával s néhány idétlen hanggal jelenté, hogy ő néma.

— Hol van Mirmák? — kérde az ifju harmadszor is.

A néma újra kinyitotta a kaput, mely őket a szűk sikátortól elválasztá, maga kilépett először, azután intett amannak is, hogy kövesse.

Amhát szótlánul teljesíté kívánatát

A vezető bezárta kívülről a kaput, újra intett társának, s utra keltek.

A nap épen hanyatlóban volt, utósugárai ott tündököltek még a csudálatos hindu építészet művein, s melyekkel a nyilvános épületek körülülte valának, a keleti égalj legpompásabb fáinak koronáin.

Az éjszaki kaput maguk mögött hagyva, Amhát és vezetője a várostól kifelé távoztak. Utjuk jó hosszan tartott, elannyira, hogy már egészen besötétült, midőn még mindig haladtak.

Az esthomályban végre facsoportot láta sötétleni Amhát, a mely felé a néma vezető baljával mutatott. Ez volt az egyetlen jel, melyet egész uthosszat ejte.

Mire odaértek az ernyős pálmák alá, feljött a hold, s halvány sugaraival kísérteties fényt vont mindenekre.

Amhát egyszerre összeborzadt, megállott s rémülettel határos kifejezéssel tekintett körül. A hova jutottak temetkezési hely volt.

Imitt-amott durva faragványu emlékek álltak, mind megannyian ijesztő alakok most az éji kétes homályban.

A néma vezető ismét intett, s Amhát tovább folytatá lépteit.

Hideg éji szél süvöltött át a halottak e nyugalmas országán, megrezgetve fák- és lombokat. Fenn az égen néhány felleleg vonult a hold elé, elannyira, hogy a homály majd nem teljes sötétséggé változék.

A halál országában még a legbátrabb férfiú szívéhez is hozzá férközik a rettegés. Amhát érzé, hogy ő maga sem ment e gyengeségtől. De szótlán vezetője haladott odább, meg odább, néha pillantva vissza, vajjon nem maradt-e el kísérlője. Az követte hiven, nyomról nyomra.

A mint odább mentek, Amhát meg nem állhatá, hogy egy izben a meglepetés hangján fel ne kiáltson.

A vezető megállott, s kérdőleg tekintett követőjére.

— Amott a nagy szobor mellett két fehér alak surrant el! — mondá az ifju, nagy gránit tömegből készült siremlék felé mutatva.

A néma vezető vállat vonított, gunyos mosolyra vonta ajkait, azután követést intett kezével.

Néhány lépés múlva, hamuverder elé jutottak, s itt a vezető megállt, s rá mutatott az unára.

— Mirmák meghalt? — kiálta fel az ábrándos kalandor a legfájóbb csalódás hangján.

A néma igen tinte.

Azután meghajtá magát s még mielőtt Amhát követhette volna, a gránit-szobrok között eltűnt az éjhomályban.

Az ifju egyedül maradt, egyedül a legcsudálatosabb helyzetben. Nem tudta hol van, merre szabadulhat, minő játékot üznek vele; mint a legborzasztóbb álom, olyan volt előtte a való.

De nem maradt sokáig egyedül. Midőn elhatározá magában, hogy visszaindul, s menni fog arra, a honnan jött: alig fordult meg s alig tett néhány lépést, két alak állott előtte, hihetőleg azok, a kiket előbb a szobor mellett elsurranni látott.

A két fehér alak utját állotta a visszamenni akarónak.

— Egy szavunk van véled uram, — mondá az egyik a legtisztább arab kiejtéssel, — de ez a szó: élet vagy halál. Mi láttunk tégedet, midőn a mai napon megérkeztél. Megjelenésed kimondhatlan öröm volt, mert te vagy azon férfiú, a kire s ük-ségünk van. Téged az ég küldött mihozzánk. Ha boldoggá akarsz lenni önmagad, ha boldogítani akarsz száz ezreket. kövess bennünket, aram. Nagy dolgokat fogsz látni, mély titkokat hallani, e dolgok nagyok, mint az ég, mélyek, mint a tenger; nagyobb és mélyebb csak egy van: az ész.

— Nem adhatjátok ti azt, a mit én keresek, — vizoná Amhát szabljáján nyugtatva jobbját, — azért, kérlek uraim, hagyjatok szabadon mennem.

— Te Mirmákot kerested, — mondá a másik, a ki eddig hallgatott — s így hisszük, hogy a libanoni Ben-Haddad küldött. A törpe megcsalt téged, Mirmák él.

— Követlek — vizonzá Amhát, s lecsatolván szabljáját, át akará nyujtani a két férfiúnak, annak jeléül, hogy kezükbe adja életét.

— Tartsd meg uram — válaszolt az első — ha te hiszesz nekünk, mi is hiszünk neked. Ilyen férfiúra volt szükségünk tudjuk mi, hogy az ég küldött tégedet!

Azután utnak indultak mindhárman.

Amhátot közrevették, s úgy siettek vissza a város felé.

Keskeny sikátorokon haladva át, végre magas kőfalhoz jutottak, mely mellett néhány lépést ejtve, alacsony ajtóhoz érkezének, hol a vezetők egyike hangosan megdöngette az ajtót. Az ajtó megnyílt, s Amhát észrevette a fellegek mögül előtűnt hold világánál, hogy az ajtón belül két férfiú állott fegyveresen, kikkel az előre ment vezető néhány rövid szót váltott.

Azután beléptek mind, s az ajtó mögöttük újra bezárult.

A falon belül semmi épület nem volt szemlélhető, egy rozzant kunyhó kivételével. Lépteiket egyenesen ennek irányzák, s be is léptek. — Azonban nem terembe, hanem szűk lépcsőre jutottak, melyen aláladván, erős vasajtó előtt állottak, hol a vezetők egyike háromszori kopogást tett kardja markolatával.

— Ki az? — hangzék belülről tompán.

— A kit az ég küldött! — vizonza a kívül levő férfiú erős hangon.

Néhány rövid pillanat múlva megnyílt a vasajtó, s fényesen megvilágított terem fogadta az érkezöket. A teremben

fegyveres férfiak állottak, a kik Amhátot megpillantván, mindnyájan összetették mellük fölött kezeiket, s a legmélyebb alázattal hajoltak meg.

A teremben nem volt semmi butor, az egyetlen függőlámpát kivéve, mely a tetőre illesztetten, fényes világot vetett az egész helyiségre.

Amhátot a legnagyobb mértékben meglepte e különös fogadtatás; nem értett az egészéből semmit. De nem soká maradt felvilágosítás nélkül.

Vezetői egyike hozzá lépett, s fenhangon hogy a többi jelenlevők is mindnyájan megértették, így szólott:

— Mi tudjuk uram, minő járatban vagy Delhiben. Tudjuk, hogy Ben-Haddad küldött, — tudjuk ábrándos vágyadat, — s hagyunk volna törekedni elérhetlenek után, — ha szükségünk nem volna rád. Hallgass meg minket, és azután szíved szerint válaszolj. Delhi kormányzójával a nép nincs megelégedve, lázadást akar indítani ellene, s lázadás vezetői, fejei mi vagyunk. Saib-Sah-nak volt egy öccse, — a nép kedvence, — s ez eltűnt, bizonyára bátyjának fegyvere által, a ki féltette tőle uralkodását. — A népben azonban az a hit él; hogy Trimuti három Istenség elvette a zsarnok öccsét, — fellegekbe burkolá bátyja szemei előtt, — úgy hogy ennek fegyvere nem fogja érinteni; de ha eljő az idő, — a nép kedvence újra megjelen — s akkor az övé és a népé lesz a győzelem! Uram, Amhát, hallgass tovább engemet. Mi tudjuk, hogy Saib-Sah megölette öccsét, — mi tudjuk, hogy meghalt, — de ha te akarod újra élni fog e pillanattól kezdve. Te föltámaszthatod a halálból.

(Vége köv.)

HUZZAD CZIGÁNY....

Dobrow Lászlótól.

Húzzad cigány, húzzad azt az én dalom. . .
Engem ugyse, rég volt ily boldog napom. . .
És te pajtás fogd fel azt a telt kupát:
„A hazáért, szép leányért
S barátságért még nem árt.“

Húzzad cigány, húzzad azt az én dalom. . .
Hadd vigadjon lelkem rózsabajnalon;
Húzzad amugy lelkesen, ugy igazán, —
Van nekem már kedvesem is:
Érted élek szép hazám!

Húzzad cigány, húzzad azt az én dalom. . .
Bú ne szántson barázdákat arczomon;
Érezem már napod hevét szerelem!
Érte élek, övé vagyok, —
Hazámat hön szeretem.

Húzzad cigány, húzzad azt az én dalom. . .
Nem szállhat már lelkem olyan szabadon;
Le van kötve rózsalánczczal; az ilyen
Fogságot hejh! meg is szokta
Áldani a jó Isten.

Dénesek.

Beszély,

Ney Bélától.

(Folytatás.)

II.

Hosszasan járkált így, mig végre a főajtó nagy csattanással föltárult, s két termetes dalia lépe be, Uporral keményen kezét szorítva.

— Miért hivattál bajtárs?! — kérdé az egyik, mely, döngő hangon.

— Hozott Isten, csak üljetek le, mindjárt megtudjátok, — viszonzá Upor, a kérdést határozott felelet nélkül hagyva.

Az érkezettek leültek, halk beszélgetést kezdve egymással, mialatt Upor előbbi sétáját folytatá.

Csakhamar mások érkezének, Upor által hasonló módon fogadtatva, s mintegy negyedóra elteltével tizenötön ültek már a hosszú asztal mellett, komoly arczczal, bajuszaikat pödörgetve. Ekkor elfoglalta helyét a ház ura is, s ünnepélyes hangon imigy szónokolt:

— Barátim! . . . Bajtársak! . . . Több izben köszöntem már nektek, s karjaitok erejének vállalataim sikerét, mi reménylenem hagyja, hogy most sem vonjátok meg tőlem a segílyt tervem kivitelében; minthogy ezt saját érdeketek is kívánja . . . Mindnyájunk előtt ismeretes a veszély, mely szülőföldünket s ezzel családjainkat fenyegeti; de régen megtanultuk azt, mint kelljen megvetni a veszélyt, azon fenyegetésekkel együtt, melyeknek kíséretében megjelent.

E pillanatban egy oldalajtó halkkal feltárult, s hézagában Petúrnak alakja jelent meg, ki a mint meglátta a gyülekezetet, észrevétlen megállapodott, csendesesen hallgatva bátyja szavait, ki folytatá:

— Bajtársak . . . katonák vagyunk! . . . mindnyájan és magyarok. Sem mint katonák, sem mint honfiak el nem tűrhetjük azt, hogy egy rongyos csoport kontyos megsarczolja a mi édes otthonunkat . . . Már e megtámadtatás is gyalázat és szenny reánk nézve; gyalázatot elviselni pedig nem fogunk soha.

— Soha! . . . Inkább meghalunk! — kiáltottak a meg-hittek lelkesülten, felugrálva a székekről, melyeken ülének . . .

A zaj csendesültével ismét halhatók lőnek Upor csengő, harsogó szavai:

— Az előljároság gyáva, s arról gondolkozik, mit küldjön Nicodemnek ajándékba kiengesztelésül, a helyett, hogy harcra készülne, s küldene ajándék gyanánt egy golyót — szívébe. Hah! Ez eltűrhetlen reánk nézve; ezt összefont karokkal nem nézhetjük. Ha ők nem tesznek, tenni kell nekünk; meg kell mutatnunk, hogy még folyik ereinkben vér. Ki jön velem? az tegyen ugy, mint én!

S kirántá hüvelyéből villogó aczélát.

Egy pillanat alatt tizenöt kard hegye nézett ég felé.

— Esküszünk, — mondá Upor szent áhitattal tekintetében, — esküszünk, hogy vagy szétkergetjük a ronda csoportot, mely jó nevünket, vitézi hírünket akarja lábbal tiporni, és megmentjük ezzel városunkat, családjainkat; vagy meghalunk a harcban egytől egyig! . . . Isten minket ugy segítjen! . . .

— Isten minket ugy segítjen! — viszhangzék valamennyi ajkairól.

— Én is megyek veletek; — kiáltá most Petúr, lelkesülten rohanva elé, kipirult orczával, melyen a dicsőség után i vágý hiú tüze égett.

De bátyja megkapá karját, melyet esküvésre nyujta, és szeretetteljes hangon szóla hozzá:

— Nem Petúr! Te nem arra való vagy, hogy meghalj egy nagyon kétes kimenetű viadalban. Eredj menyasszonyod karjai közé!

— Gúny akar ez lenni bátya? kérdé Petúr sértett önérzettel, — már most mindenestre megyek veletek . . .

S ő is megesküvék . . .

* * *

Az éj sötétje, elborítá a tájat, a természet nyugodni akart, csupán az emberi szenvedély, az emberi gyűlölet nem birt megpihenni, s még a sötét sem vetelt határt a harcznak s vérontásnak . . . Az ég milliárdnyi csillagtól ragyogott, Bács utcáin fegyverek éle villogott, mely fegyverek különböző irá-

nyokból érkezve, lassankint, mind a Dénes-kastély tág udvarán s a kapu előtti téren gyültek össze. Az ifju hősök, kikkel már találkozáink, mind megjelentek itt, több kevesebb csatlós kíséretében, s midőn a két Dénes is megjelent közöttük, előbb lassu imát mondva, levett főveggel, — elindulának.

Lelkesítő látmány, egy harcra kész csapat, viadalt és diadalt szomjazó daliák csapata, melynek minden tagja egy szent cél iránt hevül, és meghalni kész a célul tűzött eszméért. Arczaikon magasztos fény ragyog, szemek szikráznak, mint harcra készülők orszláné, s markaikba szilárdan, keményen szoritják a meztelen vasat, mely pár percz mulva ketté törhetik ugyan egy vad csapásnak súlya alatt, de gyáván hüvelyébe nem vonul soha . . .

Némán, nesz nélkül haladtak hőseink a nagy uton végig, gondosan kerülve mindent, mi őket feltűnővé tehetne volna; a jobbról-balról fehérülő házak ablakain kidugták fejüket a kíváncsibb lakosok, e szokatlan lódobogás okát megtudandók, s fejszónálva néztek a kisdéd csapat után.

Legelől, saját emberei előtt a két Dénes léptetett, néha egy-egy megjegyzést közölve egymással; utánok a többi nemesek haladtak saját csoportjaik élén.

Ha láthatnók a sötétben a két testvér arcát, azokon igen különböző érzelmek kifejezését vehetnők észre. Mig Upor tekintetén a tiszta honszerem szent tüze ragyogott, egyesülve az ügy iránti lelkesült érdekeltséggel; Petúr izgatott vonásai csupán a kitiünni vágyást, a hiúság, vagy is közvetve az önszeretet jellegvonását tükrözik élénk . . . Petúr harcolni fog most, úgy mint senki más; de az indok, mely erre őt készíteti, sokkal kisszerűbb; semhogy egy igaz honfinak becsületére válhatnék. Lelkének ily állapotával elveszti harcra a valódi érdemet, elveszti a ragyogó zománczot, mely különben ékesíténé azt.

A csapat megállott. — Eljutottak azon pontig, melynél tovább menni határozott terv nélkül nem volna tanácsos. Itt álltak azon téren, melyet vagy diadalmi tér- vagy dicső temetkezés helyéül választának maguknak, s közöttük egy sincs, ki innen dicső tiszteletre távozni bírna vagy akarna . . . Upor csatarendbe állítá számszerint kisdéd seregét, gondoskodván arról is, hogy a sebesültek akadály nélkül szállíthatassanak Bácsra, melynek sánczai közt leginkább vala, szerencsétlen kimenetel esetében, biztonság remélhető . . .

E perczben Nicodem táborában ébredezni kezdtek; itt-ott őrtüzek lobogtak föl, s kevés idő mulva pergett a lárma-dob. Tenni, gyorsan tenni kellett itt, különben veszve leendett az oly sokat kockáztató vállalat. Most már csak „győzni, vagy halni“ lehetett a jelszó.

Felriadt tehát a harsona, s hangos „Jézus“ kiáltással veté magát a kis csapat a meglepett táborra.

Annak jobb és bal része az első rettenés folytán futásban keresett menekülést, de a központ körül kemény elő falakká összesültek Nicodem legjobb vitézei, s ennek védelme alatt, maga a basa hátrálni kezdett, folytonos vívás közben, nem bírván hirtelen az ellenség számát közelítőleg sem meghatározni.

A vállalat már már sikerültnek vala mondható; futott a tar a magyar hadfiak előtt, s martalékul hagyta ezeknek minden táborszereit.

Ekkor Petúr agyában egy gondolat villant meg, a diadalmi percz nemzette; reá nézve átkos gondolat.

— Hátha, — úgy mond, — hátha most egy merész vágyalással elfoghatnám, vagy megölhetném a basát? . . . Nekem tulajdoníthatnék az egész győzelem dicsősége . . . a nap hősévé lehetek, csak merni kell, s úgy jelenni meg Ilonám előtt mint . . . ah . . . igen-igen, most vagy soha! . . .

Ez utóbbi szavakat már az eddigi győzelem mámorától

lelkesült vitézeihez intézte, s vakmerően neki vágott az ellen központja legsűrűbb tömegének. Maga Kinizsy nem oszthattott keményebb csapásokat Kenyérmezőn, mint Petúr e viadalban dicsőség vágya által ösztönözött, . . . de a túlnyomó erőnek végre is engedni kellett.

Midőn bátyja többi csapataitól teljesen el volt vágva, már vitézei elhullottak mind, lova keresztül szúratott, és a hős Dénes Petúr — fogoly lön . . . Szegény, szegény völegény te, kit ezentúl menyasszonyod hókarjai helyett rablánczok ölelnek és szüzi csók helyett korbácsütés illetend! . . . Ne átkozz senkit, hiuságod áldozata levél!

Nicodem stambuli palotájába viteté az elfogott hőst, hogy annak kertjét gyomlálja ezentúl kapával kezében, a helyett, hogy mint eddig a próféta kertjének virágait irtogatná hősi fegyverrel. Rettentő boszújának Petúr mindenesetre áldozata leendett, ha egy ily hőst nem megölni eszélytelenségnek tartja; miután ez mindig némi biztosítékul szolgálhata neki, a selyemszineg ellenében, ha t. i. valaha a zultánnak a kiállott kudarczért megharagudni eszébe jutna.

Petúr lelkét szaggató kinok tölték el. Nem birt sorsával eleinte sehogy sem kibékülni; de idők folytán annyira belefásult kedélye ezen állapotba, miszerint menyasszonyának kedves alakja ha felmerült is néha képzetében, nem háborította fel lelkét többé annyira, mint eddig, s így bizonyos öntudatlanságban, de e mellett tompult nyugodtsággal nézett jövője elé.

Egy forró nyári délután munkája után megpihenni ledőlt egy cziprusfa tövében . . .

Pihentében a kerítést vette szemügyre, mely az ő működési terét egy másik kerttől választá el. Kíváncsisága annyira vitte őt, hogy felmászott nagy ügygyel-bajjal annak tetejére. Szemei most a paradicsom tekintetével találkoztak; mert itt mindent láthatott az ember, mit keletnek kényelemkereső urai e részben valaha feltaláltak, vagy találtattak, elkezdve a viruló fák hős árnyaitól, egész az illatos vizet szökteső, aranyhalakkal bővelkedő szökő kutakig. Csupán csak egy hija volt e perczben ez édenkertnek: — nem volt Évája!

De im ekkor, Petúr legnagyobb bámulatára, a basa háremének e kertre nyíló ajtaja feltárult, s azon három tündérszép odaliszk szökelt ki, a hős fasorok virító lombjai alá.

Petúr visszafojtá lélekzetét; nem mert mozdulni s azt hívé, hogy az ég kapui nyíltak meg szemei előtt. Lelkét, szívet új bilincs hatalma igézé le . . . Elbámultan figyelt . . .

A hölgyek ketteje mandolint pengetett, andalgó, szívhez szóló dalt énekelve mellé, míg a harmadik ábrándosan, szende mosolylyal ajkain sétált közöttük, virág füzért kötözve picziny kezeivel. Nagy fekete szemei, dús fűrtői, összeolvadva a legfinomabb arcbőr sötét pirjával, első pillanatra felismertették benne Graecia gyermekét. S ha ehez még hozzá gondoljuk a finom vágásu orr gyönyörű hajlását, a búbajos mosolyt és lenge termetet, könnyen elgondolhatjuk, miszerint Petúr fogékony szíve nem maradhatott érintetlenül . . . Rajongó kifejezéssel arcán kísért a hölgy minden léptét szemével, mignem az társnőivel együtt ismét a lak beljébe vonult . . .

Hősünk pillanat alatt kész volt határozatával. Feledett mindent; egész lelkét ez új érzemény, egész szívet ez új ideal foglalá el.

Renegáttá lön, beállott a spahik sorai közé, s minden igyekezetét arra fordítá, hogy kitüntethesse magát; csak ily módon képzelé, hogy imádottjának birtokába juthat.

Ép ekkor indult Szulejman Mohács felé . . .

. . . A többit tudják nyájas olvasóim . . .

III.

Kimerülve, kifáradva érkezett a két Dénes Bácsra, magukkal hozván a vesztett csata rémhírét, mely a haza fele t mondott sirbeszédként kongott az otthon maradottak füleibe. A közös baj és veszély nagysága: háttérbe szorítá az egyesek rdekeit, és innen magyarázható, miszerint Petúr és Ilona, csak a Bács és Pétervárad között lévő mocsárok beljében megerősített táborban találkoznak először.

Ilona, a főnkelt lelkű hölgy, ki nem nő volt csupán, hanem honleány is, lelkében elkeseredett, midőn Petúr történetét, habár legkiméletesebben előadva, meghallotta, és így első találkozásuk alkalmával, a helyett, hogy az oly rég várt vőlegény nyakába borult volna, hideg komolysággal fogadta őt; mert inkább akart az e világon neki legkedvesebbtől megválni, sem hogy szerelmét egy hiteles hontagadónak áldozná. S ám-bár Petúr új szerelme, s a csatatéren tett fogadása teljesen ismeretlen volt is előtte, maga azon gondolat, miszerint az ő vőlegénye, egy Dénes, képes volt bármi ok- vagy érdekből, hazája ellen vonni ki kardját, elégséges volt arra, miszerint igaz szerelmét, mit az óvekig hűségesen megtartott gyászolás legjobban igazolt, minden áron legyőzni iparkodják. Oly nagy volt e hölgy keblében a hon iránti szent érzélem; a női szív legerősebb szenvedélyét: a szerelmet képes volt meggyőzni.

(Vége köv.)

A levélírásról.

(Vége.)

A levélírás csak akkor teszi az írásbeli dolgozatoknak különös nemét, midőn távollevő barátok, szülők és gyermekek s testvérek váltanak egymás közt leveleket egymással való meglített társalgás végett.

És épen az ily értelemben vett levélírásról akarok néhány észrevételt közölni szives olvasónöimmal.

Az ily levélírásnak első kelléke az őszinteség.

Hogy a tettetett s hízog udvariassággal és erőszakolt érzelmekkel telt levelek egészséges érzésű és gondolkozásu emberre mily émelygős hatást gyakorolnak, azt tapasztalhatták a szives olvasónök, ha illetén levelekhez már volt szerencsájük. A pusztán udvariasságból irt részvétnyilatkozatoknál, üdvözlő és szerencsekívánó leveleknél — kivált ha nagy mennyiségben ugyanazon tárgyról szólanak — nincs unalmasabb olvasmány. Azonban ne gondolják ám kegyetek, hogy én az udvariasságnak vagyok ellensége! már csak azért sem lennék az, mert akkor kegyetek bizonyosan az én ellenségeim lennének. Ezt pedig valóban nem szeretném. Jól tudom én azt, hogy az udvariasság a társadalmi együttlétnek egyik talpköve; mégis mint az őszinteségnek ellentétét barátságos levelekben, melyekben meglített beszédet óhajtók olvasni, nem szeretem, és kevesen lesznek, kik velem ellenkező nézetben volnának. Miért kapunk mindnyájan oly mohón jeles férfiak által irt barátságos leveleken? Mert bennök őszinteséget reménylünk találhatni; mert hisszük, hogy íróikat a magok valóságokban fogják feltüntetni, s így adatokat fognak nyújtani, melyek azoknak jellemökre és életökre nézve felvilágosításul szolgálnak. Gyermekség ugyan gondolni azt, hogy levélben az ember egészen felfedezi magát. Titkolódzás és palástolás kisebb vagy nagyobb mértékben minden emberi nyilatkozatokban előfordul. Minthogy azonban a baráti levelek az előszöbeli társalgáshoz legközelebb járulnak, nem ok nélkül lehet reményleni, hogy az efféle írásokban az emberi természet sokkal jobban felfedezi magát, mint az oly munkákban, melyek tulajdonképen s nagy gondal a közönség számára iratnak.

Az ily őszinteséggel irt levelek művelt izlésű olvasónak

méltán szolgálnak kellemes olvasmányúl. Ha a levelek fontos tárgyakat tartalmaznak, annál érdekesebbek és becsesebbek. De ha tárgyuk nem igen fontos is, csak a bennök találtató lélek, hangulat és írásmód legyen kellemes, bizonyosan gyönyörköttetni fognak.

Az írásmódra nézve szükséges, hogy az természetes könnyűséggel és egyszerűséggel birjon. A levélírási nyelv legközelebb áll a társalgási nyelvhez. Nagyon vizás hatást gyakorol az, ki társalgás közben nagy képpel, tele vett szájjal, válogatott kifejezésekben közli gondolatait és észrevételeit. Az ily társalgásu udvarlót bizonyosan unalmasnak s igen gyakran nevetségesnek fognak tartani szives olvasónöim is. Hasonlóképen van e dolog a levélírással. A ki barátjának vagy barátnéjának levelet irandó tollat vesz kezébe, és összeránczolja homlokát és kis dolgokat nagyszerűen szándékozván elmondani, félig elrágja tollát: az bajosan fog valamire való, élvezhető levelet írni. Az ily módon irt levélen — mint mondani szokás — nagyon megérzik a mécsszag. Rendszeresen azok legjobb leveleink, melyeket a legnagyobb könnyűséggel írunk. Levélírásban a mesterkélts virágos és körmondatos szónoki irályt kerülni kell. Egyszerűség, fesszelen pongyolaság, elevenség és elmésség a levelet igen kellemessé teszi; de az elmésség is csak akkor, ha az fejtörő keresés nélkül, az írásközben mintegy magától ötlük eszünkbe, s ha sokaságával terhünkre nincs, hanem fűszer gyanánt szük marokkal adatik. A ki akár társalgásban, akár levelezésben minduntalan fényleni akar, az nem sokáig fog tetszeni. Azonban, hogy az arany közepszerűségnek legbiztosabban célhoz vezető útjáról le ne térjünk, szükségesnek tartom megjegyezni, miszerint a levélírási könnyűség alatt nem könnyelműséget, az egyszerűség alatt nem közönségességet értek. Bár legmeghittebb barátunknak írjunk is, bizonyos mértékben még akkor is szükség mind a tartalomra, mind az írásmódra vigyázni. Tartozunk ezzel mind magunknak, mind azon barátunknak, kihez írunk. Ha szives olvasónöim közül valaki azon fáradságot vette magának, miszerint különféle leveleknek külalakját és tartalmát különös figyelembe vette, bizonyosan igen jellemzőknek találta azokat, s tapasztalta, hogy azokból íróik jellemére, műveltségi állására nézve gyakran igen találó következtetéseket lehet vonni. A gondatlan, elhányt-vetett levélírás által tehát először is önmagunkról adunk szegénységi bizonyítványt. A hanyag levélírás által továbbá megsértjük levelezönket, mert kimutatjuk azt; hogy nem sokra érdemesítjük.

Azonkívül a levélírásban való nagy gondatlanság miatt könnyen megesik, (ezen megjegyzés azonban csak nekünk szól,) hogy illetlen szavak és mondások tévednek tollunk alá. Társalgás közben egy két vigyázatlanul kiejtett szó még csak valahogy megjárja, észre nem vétetik vagy hamar elfelejtetik; de midőn tollat veszünk kezünkbe, jól meggondoljuk, hogy „litera scripta manet“ (az irt betű megmarad).

A levélírásnak kelléke még a rövidség is.

Szükségtelen tán emlitenem is, hogy mily unalmas író az, ki szereti a szószaporitást, ki minden dolognak nagy feneket szokott keríteni. Ifj. Plinius egy levelét így kezdé: „Nem lévén időm rövid levelet írni, hosszút írok.“ Ezen állítás az első pillanatra ellenmondásnak látszik; pedig ez csak úgy nevezett paradoxon, ellenmondásos igazság. Mert valóban könnyebb sok szavakban keveset, mint kevés szavakban sokat mondani. Szives olvasónöim bizonyosan ismerik ama híres rómainak levelét, melyben gyors győzelmről így tudósítja a senatust: „veni, vidi, vici!“ (jöttem láttam, győztem!).

L. Vilmos.

Egy hét története.

— October 15-én. —

Reggeli séta. — Szorgalmas varró nő. — Jó gyermek. — Dér borította szalmaszálak. — Három virágcserep egy ablakban. — A rózsza története. — A rózsza érdeme. — Rózsabimbó leánymosoly. — Legnemesebb titka a szívnek. — A hálás anya gyöngéd gyermeke. — A legértékesebb érdemjel. — Az én virágom. — Szegény virágok. — Még szegényebb emberek. — Gondatlan kertészek; szivtelen emberek. — Jó érzés. — Jóravaló föltétel. — Tenoristavadászat. — Olyan énekes, kinek hangja nincsen és ki énekelni nem tud; de azért 1200 forintot kíván a magyar közönség zsebéből. — Emlékeztetés olyan férfura, kit a nemzeti színházban elfeledtek. — Két ukáz. — Gyönyörű kárpótlás. — Igazgatói absolut jogok. — Játékdíjnak nevezett contumácia. — Hirschauba való rendszabály. — A budai hegyek jó levegője nem színésznek való. — Kinek lenne kedve gyöngyöletre erőtelve. — Kényszerű mentegetőzés.

A mult napok egyikén szorgalmas varrónő kiseded ablakában három virág cserepet láttam.

A szorgalmas varrónőt ismerem; jó öreg anyám szokta munkával ellátni néha, inkább részvétebből, mint szükségből.

A lánykát azért szeretem olyan nagyon, mert gyöngé keze munkájával anyja számára is tud szerezni annyit, hogy élhessen.

Megálltam az ablak előtt.

Kora reggel volt még; az utcán elsórt szalmaszálak már a dér fehér szakálát hordták magukon s az ifju lányka már ablaka mellett ült varrásával kezében; pedig még csak annyi világosságot nyert, hogy meg kelle erőtetnie szép szemeit.

Hány gazdag, jólétben élő delnővel találkozunk, kinek homlokán nem ragyog az érdem öntudatának oly fényes csillogása, mint ez ifju lánykéén.

Neki a munka nem eszköz a meggazdagodásra, nem szórakozásszerű időtöltés, hanem az emberi érzelmek legnemessebbjének alapja, a gyermeki hálás szeretetnek.

A kis varrónő munkájával életét tartja fön annak, ki neki életet adott.

Egyszer föltekintett; hihetőleg árnyékom homályt vetett ablakára.

Fölrevonúltam.

Azt hivé, tán virágai homályosítják el ablakát; kinyitá a belső szárnyakat, leirhatlan gyöngédséggel vette el egyik cserepet a másik után, aztán visszaült helyére s tovább dolgozott.

Alig tölt el egy percz, ujra letevé a munkát, s egyik virágédényt fölvéve a földről, hol állt, az ablakba vissza tette.

A másik két virágot nem néztem meg jól; ez a kegyeltebb rózsza volt.

Néhány még ki nem fejlett bimbó szerénykedett szép zöld levelei között; a kedves virágok, mintha éreznék az előnyt, melyben részesültek, a leányka felé hajlottak, s ha van találó jelképe az ártatlan, boldog mosolynak, ugy bizonynyal a rózsabimbóban találjuk azt.

— Mi érdeme van e rózsának? — kérdém a földszinti ablakhoz lehajolva, — hogy mig társai ön lábainál kénytelenek maradni, ez visszanyeri helyét a nap sugarával szemben, mely éltet ad neki.

A leányka hálás pillantást vetett rám, s egyuttal a meglepetés látszott tekintetén.

Most tudta csak, mi vetett előbb árnyat ablakára.

— Nagyon szeretem e rózsát — felelt — édes emlék köt hozzá.

— A rózsát én is szeretem -- mondám — legszebbnek, legbájosabbnak tartom minden virág között; de ezzel még nem mondta meg, mért ad ön is elsőséget neki másik két virága fölött.

— E rózsát azért szeretem oly nagyon, mert a világon legdrágább kéz ajándoka.

— Bocsánat, nem kívántam kutatni szive titkait; ha tudom, hogy tán szerénytelen kérdésem, legyen meggyőződve, nem teszem azt.

— Téved kegyed — felelt oly magasztos mosolylyal, hogy ajkai egy hajszálalig hasonlítottak az előtte álló rózsabimbókhoz — ha szivtitkot hoz kapcsolatba rózsámmal. Szivemnek nagy örömet szerzett, az igaz; de titok nincsen vele kapcsolatban. Ön tudja, hogy egyetlen boldogságom édes jó anyám nyugodt, ha nem kényelmes, legalább türethető léte. Minden törekvésem az, hogy csak ő ne szenvedjen semmiben hiányt, s hála jó sorsomnak, mely kedvet adott a munkára és dolgot a munkakedvhez, ezt eddig elértem. Anyám öreg szeme már az olvasást sem bírja meg; mikor a munkától kifáradva, nyugalomra hajtjuk fejünket, olvasni szoktam előtte, hogy a világesemények tudatáról végkép le ne kelljen mondania. Mig én olvastam, szegény jó öregem tudtomon kívül kötögetett másoknak kimondhatatlanul olesó pénzért s áldásos kezei e munkájának díján ama szép rózsát vette névnapomra. Meg nem mondhatom önnek örömem bensőségét és tisztaságát, midön anyám szeretetének eme bizonyítványát ablakomon láttam. Nem cseréltem volna e perczen a legfényesebb palota gazdag urnőjével. Örömkönyvek tódultak szemembe, midön e rózsza mellett egy kis papirt pillanték meg, melyről reszkető kézzel irt nagy betűkben e szavakat olvasám: „A hálás anya páratlanul jó, gyöngéd gyermekének!“

Elérzékenyültem a tiszta örömmek, a valódi nemes erénynek e csodálatos képén; kértem nyissa ki ablakát, hogy megszorithassam a kezét, melynek tulajdonosnőjét anyja boldogsága boldogítja.

— Tartsa meg ön azon papirt — mondám neki kézfogás közben — többet ér az sok gyémántban ragyogó érdemjelnél, melylyel a hatalmasok tündökölnék.

— Nemde — mondá, hálás pillantást vetve rám, mintegy megköszönve, hogy megértém szép érzelmeit — nemde önnek is van ilyen rózsája, melyet többre becsül a föld minden kincseinél?

— Nekem is van — mondám komolyan — megbecsülhetlen virágom; de még ma gondos kertész ápolja s óvja minden viszontagságtól. Tél, fagy idejére nem vehetem ki a virágházból; de majd ha eljön a tavasz, ha uj levelet hajt a fa ága, tisztán ragyog ismét a nap sugára, én is keblemre tűzöm virágomat, s higye el jó kis leányka, az én örömem sem lesz kevésbé tiszta és magasztos mint öné, midön rózsáját meglátta. De csukja be most ablakát, a hideg lég meg talál ártani kedves virágának.

— Nemde — szolt féltékenyen tekintve a rózsára — nemde, az én virágom nem fog megfagyni a télen? Ugy-e — tevé utána — sok szegény virág megfagy a hidegben?

— Bizony sok, nagyon kevésnek akad oly gondos ápolója mint ön, gyermekem. A szebbeket, pompásabbakat szállásolják csak virágházakba, a szerényebbeket a fagy veszi meg, és senki sem tündök enyészükön.

— Mi kegyetlenek az emberek! — kiáltott föl egy sóhajjal a kis varrónő, mialatt ablaka bezárásához fogott.

— Valóban kegyetlenek, — mondám — nem csak a tavasz érkezével újra hajtó virágot hagyják martalékul a tél fagyának; megszámlálhatlan azon embertársaink sokasága, kik a virágnál többet szenvednek, mert melegebben éreznek, a tél hidegétől. Hányat készit koldulásra a szükség, a betegség, a nyomor; hányak nincs tetője, mely a vihartól óvja; fekhelye, hová fáradt fejét letegyje; száraz kenyerre, melylyel éhségét csillapítsa; egy ital bora, melylyel agg idegeit erősítse! Mindezeknek kedves jó leányka, sokkal rosszabban megy dolguk, mint az ön virágainak, melyeket annyi gondal ápol s annyira félt a hidegtől. Isten önnel! Zárja be ablakát! Isten önnel!

Amint a leányka becsukta ablakát, olyan meglegedett önérzet sugárzott szép, tiszta homlokáról.

Az erény gyémánt betüivel voltak a szavak vésve rá: „Mi boldog vagyok én, hogy agg anyám sem nem éhezik, sem nem fázik, sem meleg hajlék szűkében nem szenved, s ez az én szorgalmam érdeme.“

Tovább mentemben engem is boldogított az érzés, hogy a szerény földszinti lakásban annyi nemes erényével találkoztam a szülői és gyermeki szeretetnek.

Föltettem magamban, hogy ezentúl semmit sem varratok mással, mint e jószívű gyermekkel, barátimnak is ajánlani fogom, s mindenkinek elmondom a rózsza idylli történetét.

Utam a nemzeti színház felé vitt. Honnét van, hogy néhány év óta csak szomorúsággal vagy boszankodással lehet gondolnunk ez intézetre? Szomorkodunk, hogy a tölgynek szánt törzs, tüskével teljes akáczczá fajult; boszankodunk, hogy az ügy élén álló bizottmány mindenre inkább gondol, mint az intézet tekintélyének helyreállítására.

Hogy csak a legközelebbiekről szóljunk, ország világ tudja, hogy a színháznak nincsen tenoristája; azt is tudja minden ember, hogy Bécsben ügynököt tart, ki 600 forintot kap évenként, hogy az operát, mikor a szükség magával hozza, használható tagokkal ellássa.

A tenoristafogdosás ezen szakában tehetett volna valamit az ügynök ur; de nem tett.

E helyett az igazgatóság a titkárt utnak indította, fogjon valahol tenoristát, akárhol talál s bármi áron kapja.

Hogy a tenoristabőjtnek csak is az igazgatóság oka, mindenki tudja, ki a lapokban olvasá, hogy színházunknál a szerződéseket csak úgy komám uram módjára szóval kötik meg a tagokkal, miből aztán természetesen az következik, hogy az olyan Ellinger-féle élelmes ember, addig tartja meg az ilyen kötelezettséget, a meddig neki tetszik, s a meddig előnyére válik; az igazgatóság és közönség pedig akkor kénytelen a tenoristát nélkülözni, mikor annak más színház huszonöt garassal többet ígér.

A titkár tehát megindult tenoristavadászatra; valamelyik tizenhatodrangú színpadon fogott is egy harminczadrendűt. Rögtön szerződte hat próbaéneklésre 200 forintjával egy estére.

A tenorista megérkezik, s a próbán a jelenlevők azt a nem annyira szomorú, mint mulatságos fölfödözést teszik, hogy biz az jól énekelhetne, ha valamit értene a zenéhez, és egy kis hangja volna.

Az igazgatóság szívesen odaküldené, hol a bors terem; de az 1200 forintról szóló szerződés zsebében van, s ő szívesen lemond a föllépés dicsőségéről s azon kilátásban levő piszszegésekről, melyek valószínűleg kísérendik énekét, csak az 1200 forintot fizessék ki neki.

Ilyeténképen gazdálkodnak mai napság a nemzet színházának szűken mért pénzével.

Nem válik épen örömünkre, de két évi mulasztás után kötelességünknek tartjuk értésére adni a nemzeti színháznak, hogy jövő hónap elején lesz Vörösmarty Mihály halálának évfordulója.

Ez a Vörösmarty irt ám színpadra való színműveket is feles számmal, melyek közt bizonyosan akad olyan, melyet a kegyelet föltámaszthat, hogy a köztisztelet meghallgassa az eszméket, melyek nem csekély horderejű előmozdítói voltak az újabb nemzedék ébredésének.

Írjuk ezt nem az intendantura számára, melyen sem jó, sem rossz szó nem fog többé; mely azt hiszi, megmentette az intézetet a nemzetnek, ha a kormánytól egy kis gombostü-pénzt koldul számára; írjuk azon művészek és művésznőknek, kik megértik, mit tett Vörösmarty irodalmunknak! kik, mint a nemzet hű napszámosai a derék mester emlékének megünneplését létesítendik.

Alig van mulatságosabb a világon, mint mikor ahhoz nem értő, valami ügyet vesz kezébe és derűre borura egyik szarvashibát követi a másik után.

Illyen, ha már erről annyit kell beszélnünk, a nemzeti színház intendaturája.

Legközelebb két ukáza jelent meg körlevél alakjában, egyik tagtól a másikhoz vándorolt, hogy legyen ki haragudjék és mosolyogjon rajtuk.

Egyik az, hogy az eddigi szabadságidőt egy hónapra csökkentik, természetesen minden fizetésjavítás nélkül; kárpótlásul aztán minden tag fizetésének egy harmadát játékdijakra levonandják. Mind az egyik, mind a másik a legszélsőbbkörű önkényre ad alkalmat az intendansnak épen úgy, mint annak, ki a műsorozatkészítő és szereposztó bizottmányban a legnagyobb hangot bírja.

Az igazgatóság először is föntartotta magának a jogot, hogy a különösen szorgalmas tagok szabadság idejét 5—6 hétre meghosszabíthassa. Nem is téve föl a kérdést, minő érdemek lesznek szükségesek ily kegyelem kieszközlésére, csak arra vagyunk kíváncsiak, mit mondanak majd azon tagok, kiket az ilyen szabadságra amnestiálás nem ér?

A játékdij olyan rendszabály, mely minden művészt sujt egyiránt; itt nincsen kegyelem, nincsen irgalom.

Ha valaki csak amolyan primadonnai rekedtségben szenved, vagy ha csak amolyan első szerelmes-féle szereplázat kap, vagy ha a zúgligeti levegőt jobbnak tartja a kerepesi-utinál, vagy ha halálos beteg igazán és valóságosan, ha saját baján kívül, családját érte veszedelem, ha apja haldoklik, anyja a Dunába ugrott, gyermekeket temette, vagy hitelezője csődöt mondott, mindegy. A mikor nem játszik, fizetése harmadának erre eső részét levonják.

Meglehet itt is lesz valami záradéka az igazgatóság pallosának, hogy az illető itéletet kegyelemre változtathassa.

Legcizfrább s a nevezetes Hirschauba való intézkedés ama harmadik körlevél, mely szigorú díjlevonás fenyegetése mellett megtiltja a nemzeti színház művészeinek és művésznőinek, hogy a budai hegyekben lakjanak a szabadsági időt kivéve csak egyetlen egy napig is. E szerint minden embernek szabad legalább a hét egyetlen egy napján egy kis jó levegővel látni el magát a következő nyolcz napra, csupán a pesti színház művészeinek nincsen szükségök üdülésre.

Nem kételkedünk, hogy ebben is lesz egy kibuvó ajtócska a szorgalmas és kegyelemben álló tagok számára.

Ez intézkedések, mintha csak a színház végleges megbuktatását czéloznák; mert legkevésbé sem vennők rossz néven,

ha azon érdemkoszoruzott tagok, kik évek óta fáradoznak, hogy az intézetnek tekintélyt szerezzenek, egy szép reggelen a huszárujoncz nótáját kezdenék illetéknépen:

„Kinek lenne kedve
Gyöngyéltre — erőltetve!“

Megbocsát a kedves olvasónő, hogy tréfálózás helyett ily kellemetlen tárgyra hívtam föl figyelmét; sokról hallgatunk sokszor, mert emlegetése kellemetlen; de a folytonos baklövéssekkel vegyes lelkiismeretlenség utóvégre is egy-egy fölajdulást csal ki lelkünkéből.

A nemzeti színházról, a mi a vezetés körüli elveket illeti, csakugyan el lehet mondani Berzsényivel:

Romlásnak indult hajdan erős. . . .

Kempelen Győző.

Gazdasszonyoknak.

Töltött rostélyos.

Végy egy darab porhanyó marhahúst, ugyan annyi bor-nyuhúst, fél, vízben áztatott zsemlyét, ezt vágd meg apróra, ezután tégy hozzá sót, borsot, citrom héjat, néhány apróra vagdalt csiperke gombát, és néhány kanál tejfelt. — Három szelet szép rostélyost válassz el, verd késfoknyi vékonyasá-gura, sózd meg, töltsd meg mind a három szeletet a vágottal, sodord össze, és spárgával kötözd meg; ezután vereshagyma, sárgarépa és pettrezselym gyökérrel tedd lábasba és hagyd párologni lassanként; fél pohár jó fehér bort tölts hozzá, párold mindaddig míg szép barna lesz; ez meglévén, hints fölébe ke-vés lisztet, egy-két kanálnyi vizet, citrom héjat, új fűszert, ke-vés bort és tejfelt, a mennyit jónak látsz, hagyd felforrni, a t öltöttet a kötözésből szabadítsd el, szeleteld fel, szüred reá a a mártást, és vajás tészta kerítéssel add fel. Cs. Amália.

Gesztenye cukorral bevonva.

Végy szép nagy gesztenyét és süsd meg annyira, hogy könnyen hámozhatók; azután főzz 12 lat törött cukrot, fél csészényi vízzel mindaddig, míg nyers cukorrá változik; a legjobb próba ha jó-e, ha abból keveset egy köre teszsz, egy percz múlva meghült, magát vágatni hagyja; ha a cukrot így megfőzted, mártogasd a már meghámozott gesztenyét egyenként bele, tedd egy köre, és rendezd azokat tányérokba.

Tej oltó. (Sajtokhoz.)

Végy egy marhagyomrot, mosd ki tisztán, és vágd meg oly apróra, mint a kása; azután végy egy jó marok búzakorpát, fél marok sót, s forrázd meg egy iteze jó erős boreczettel, hagyd kihűlni, ha kihült keverd közéje a marhagyomrot, gyurd össze jól, szaggasd ki, mint a sütni valót, hagyd meg száradni, rakd zacskóba s akaszd szellős helyre. P. St. E.

Irodalom és művészet.

× Rózsavölgyi műkereskedésében legközelebb következő zeneművek jelentek meg: 1. „Andalgás“ Zongorára szerkeszté Széni Gusztáv. Ára 54 kr. „Mileva-polka“ Eisenkolb Gáspártól. Ára 40 kr. 3. „Grande Etude-Gallopp.“ Morceau de concert pour piano par: A. Quindant. Ára 80 kr.

× Vettük a Robonyi Géza és Petényi Ottó által szerkesztendő „Haladás“ című kereskedelmi hetilap előfizetési fölhevését. Mint szaklap, bizonyára hézagot pótol irodalmunkban s ha azt mind teljesíti, mit előrajzában ígér, szép jövőt jósolunk neki. Megjelenik az első szám október 19-én. Előfizetési ár egész évre 8 ft., félévre 4 ft.

× Egy másik szaklap megindításáról is értesülünk. Ez a „Vegeészet és Gyógyászat“ hetilap, melyet novembertől kezdve dr. Felletár Emil és dr. Nekám Sándor szerkesztendnek. Sok szerencsét kívánunk!

× Megjelent id. Poldini Ede bizományában: „Püspöki őrnagy“ történeti regény I. Napoleon korából 357 lap; ára 1 ft 50 kr.

× Az „Eszter“ szerzője egy új négykötetes regényen dolgozik, melynek czime: „A magyar kényurak.

× Heckenast Gusztáv kiadásában megjelent: „Szellemi szikrák.“ Nevezetes emberek adomái és rögtönzései. Közli Lauka Gusztáv. Ára 2 ft.

× Megjelent az okos emberek számára készített kalendáriom is: „Kakas Márton naptára,“ 1863-ik évre. Ára, mint rendesen: 80 kr. Valamint „Kipfelhauser naptára“ is, mely szintén ily áron kapható. Érdemök, és e szomorú időben nagy érdemök, hogy az embert egy párszor megnevetetik.

Budapesti hírvivő.

✂ (Szegény Molnár!) Az ő malmára ugyan rosszul foly a víz. Már harmadszor hosszabbitja meg a bérletet, miután az eddigi határidőkre féleredmény sem mutatkozott. Jelenleg nov. 2-a van kitűzve határnapul.

✂ (Közegészségi állapot.) Nem lesz érdektelen dr. Tor-may igazgató főorvosnak Pesten f. évi augusztus hóra tett közegészségi-statistikai kimutatásából egy kis kivonatot közölnünk. E szerint született: 575 gyermek és pedig 297 fiú, 278 leány; meghalt 472 egyén és pedig 261 férfi, 211 nő, — az életkort tekintve ezek közül 0—1 éves korig 192, 1—10 évesig 111, 10—20 évesig 18, 20—40-ig 65, 40—60 ig 53, 60—80-ig 29, 80-on fölül 4; házasodott 150 pár, ezek közt 14 izraelita.

✂ (A Margit-sziget helyett új mulatóhely.) Egy vállalkozó bérbe akarja venni az új-pesti szigetet, hogy rajta kéj-kertet és vendéglőt állítson föl. Csak rajta! úgysem tudjuk már melyik mulatóhelyre menjünk — olyan sok van.

✂ (A helybeli magyar izraelita együletben) a téli idényben tartatni szokott szépirodalmi és tudományos felolvasások f. hó 14-én megkezdődtek. Eleintén nem sok hallgatója szokott annak lenni; az idei megnyitás kivétel volt.

✂ (A kir. ítélő tábla ítélete.) Ellingernek a nemzeti színház elleni pörében a kir. ítélő tábla az elsőbíróóság ítéletével ellenkezőleg az eltávozott tenorista javára mondott ítéletet. A színház, mint halljuk, a harmadik forum elé viszi ez ügyet.

✂ (Álmos.) Mosonyi, hallomás után, visszavette „Álmos“ című új nagy dalművét a nemzeti színházról, miután azt a jelenlegi erővel nem adhatják. Most már kétszeres türelmetlenséggel várunk valami primadonnát és hőstenort, a kik „Álmos“-t bemutassák.

✂ (Ritka becsületesség.) Az első számú hordár, Rác Antal nevű volt altüzér, a napokban egy 500 arannyal tölt er-szényt talált és azt tulajdonosának kézbesíté. Nem mindennapi.

✂ (Szentségtelen rablás.) Közelebb az állói uton, a köz-telek mellett levő izr. fiók-imaházat kirabolták; elvittek egy arany órát, több templomi készletet és a szegények perselyéből bizonyos összeget. A tettest elfogták; valami Hensel Samuel nevű morva!

✂ (Egy kis félreértés.) A napokban az „Ország“ szerkesztőségéhez Párisból egy csomag érkezett „Monsieur Ország“ cím alatt. Később kisélt, hogy e küldemény Ország Antal illeté.

✂ (Város szépítés.) A városhatóság rendeletéből az újvilág utcát disztelenítő kút el fog távolíttatni. Szabad az ille-

tők figyelmét a kötő-, reáliskola- és madárpiacz utcákra felhívunk? közegészségi szempontból!

✂ (*A jogász műkedvelők.*) mint már említök is, ötször lépnek föl a budai népszínházban jótékony czélokra. Első előadásul „A rendszeres férjek“ és a „Csapodár“ egészen új francia vígjátékok közt ingadoz a választás. Tehát csakugyan minden előadás új darabokból fog állani?

✂ (*Az újonnan alapított cselédhivatal*) nov. 2-án nyílik meg a városház földszinti részében.

✂ (*Ajózsefvárosi háziurak.*) Egy háziur fizetni késlelkedő lakójának ablakait mind leszedette és fenyegetőzött, hogy addig nem rakatja, míg pénzt nem lát. Ehez sem kell commentár.

✂ (*Öngyilkosság.*) A múlt héten egy állomás nélkül levő kereskedősegéd a gyár utczában föbe lötte magát.

✂ (*A magyar gazdasszonyok*) által rendezett kiállítás f. hó. 17-kén nyitott meg; eddig is számosan látogatják, és örömmel mulatnak a sok érdekes czikkek szemléletével. Közéletben majd részletesen írjuk le e szép kiállítást.

✂ (*Azon férfi, kinek hullója*) a múlt napokban az újpesti utczában a határárokban, meghasadt koponyával találtatott, orvosi vizsgálat bizonyítása szerint, részegség miatti szélhűdés és nem gyilkosság áldozata lett; már az előtti napokon látták őt az útesinálók részegen feküdni az árokban.

✂ (*Korunk az iparkora.*) Ezt az is bizonyítja, hogy a reáliskola első osztálya mellé a jelen iskolai év kezdetével kiegészítő-iskolát kellett állítani, a mi valószínűleg a második osztálylyal is történni fog.

✂ (*Budán egy tisztességes család*) tizennégy éves szép gyermeke a múlt héten eltűnt, s azóta oda van. Felkértek mindazok, kik az érintett leánykát véletlen felfedezik, tudósítást adni a megszorodott atyának, Fischer Márton úrnak, Budán, viziváros 628 sz.

✂ (*Szép végrendelet.*) A nem régiben elhunyt orvos, Gáspár Vilmos, vagyonának nagy részét jótékony czélokra fordítá. A többi közt szegény orvosnövendékeknek két százforintos ösztöndíjalapított; könyvtárát a közkörháznak hagyományozta.

✂ (*A nemzeti színháznál*) az eltávozott Doppler Károly helyét a karnagy székben Huber Károly foglalta el.

✂ (*Érdekes lesz megtudni*), hogy a buda-pesti lánchidnek három negyed évi (1862. jan. 1-től szeptember 30-ig) bevétele 369,072 ft. 2 kr. Nem sok!

✂ (*Szép honorárium.*) Doppler Ferencz „Vanda“ című dalművéért 3000 ftot kap a bécsi színháztól.

✂ (*Ez sem segít.*) A budai népszínház homlokzatának kiépítésére rendezett táncvizgalmot a pesti lövöldében nagyon rosszul ütött ki. Alig jövedelmezett száz forintot. Ha még a dalidó sem vonzza a népszínházhoz a közönség szívét, vajh, mi vonzza akkor?

✂ (*Braun tenorista*) nem lép föl nemzeti színpadunkon, mint némely lap híresztelé, mert a helybeli német színházhoz van szerződötve; még pedig, ha igaz, 12000 fttal.

✂ (*Életrevaló ajánlat.*) Egyik divatlap a budai népszínház fenntartásának elérésére azon tervvel járul elé, hogy a pesti színészek tartsanak ottan hetenként kétszer háromszor előadásokat. Az eszme nem új, de bizonyára nagyon jó volna, ha életbe léphetne, akkor a budai népszínház talán nem lépne ki az életből.

✂ (*Mindenszentek napján*) a plébánai templomban Mozart nagyszerű requiemét fogják előadni teljes énekkarral.

✂ (*Jubileum*) Székács József huszonöttesztendősi örömnépét maga az evang. község akarja megtartani. Ez egyszer mind a gyülekezet 25 évi fennállásának is jubileuma leendő.

✂ (*Határjárás.*) Pestmegye első alispánya f. hó 30-án több

tanácsos és szakemberből álló bizottmány élén határjárást tartand.

✂ (*A magyar gazdasszonyok kiállítása*) a „Köztelkén“ pénteken megnyílt és nyitva fog állani f. hó 22-ig. Belépti díj 10 kr.

✂ (*Ismét a budai népszínház.*) Nem tehetünk róla, de a kinek a foga fáj, rajta tartja a nyelvét. Nekünk az a fog fáj nagyon, hogy Molnár kénytelen a közönség csábítására akrobatákat léptetni föl; ha így halad, megérjük, hogy a majomszínház érdemdús tagjai fognak szerepelni a magyar múzsa oly szépen fölszentelt lakában.

✂ (*Apró hírek.*) Bunkó jeles népzene társasága, — megnyervén a kártérítési pert, — ezután ismét rendesen játszani fog a komlókertben. — A budai orsz. szőlőiskolában az új tanév nov. 1-jén veszi kezdetét. — A veszettség ellen egy moszkvai orvos új gyógyszert fedezett föl, mely igen hatásosnak bizonyult be. — Reményi Ede a múlt hét óta fővárosunkban van. — Sommer Antal a váczi vonalon kívül levő 8 holdnyi telkén nyilvános kertészeti iskolát szándékozik állítani. — A budai tanács felszólítást intézett a pesti városkapitánysághoz, hogy tiltaná meg a marháknak a lánchidra való szabad hajtását. Ohajtandó, hogy eredménye legyen. — Lisznyai Kálmán is megérkezett fővárosunkba. Egészségi állapota, ha javult is, de egészen helyre nem állott. — A haltéri kuton fel van állítva a szobor is. Még csak a kövezés van hátra! — A joghallgatók közt „Irodalmi kör“ van alakuloban pusztán szépirodalmi eszmecserére. — Szentesen a budai népszínház javára hangversenyt rendeztek, melynek jövedelme 50 ft. volt. — A pesti hordárok száma nov. 1-éig 800-ra emeltetik. E vállalat a targonczásokat is magába fogadja, kik nagyobb terhek szállítására fognak alkalmaztatni. — A napokban egy cipészlegény holt testét vonták ki a Dunából. — Pepita újévtől kezdve a bécsi Károly-színházban fog szerepelni, egy lap aggodalmát fejezi ki, hogy Pestre találják hívni. — Pár nap előtt egy csalót fogtak el, ki egy paraszttól 1000 ftos váltót csalt ki álürügy alatt és azt eladta. — A müegylet új tárlata 60 képpel tegnapelőtt nyílt meg. — Legközelebb két új francia mű fog nemzeti színházunknál színre kerülni: a „Fehér hajsza“ és a „Csacska nők“. — Fővárosunkban sakkjátzó társaság van alakuloban gr. Széchenyi Béla elnöktele alatt. — Az alagut bevétele jan. 1-től sept. végeig 30,840 ft. — Az angol Duglas testvérek gépgyára a budai aldunasoron jövő hó elsején fogja üzletét megkezdeni. — A helybeli egyetemen a sebészet, magántanárává dr. Kovács József neveztetett ki. — Pest város jövő évi költségvetése már fölterjesztetett. — Gr. Gyulai tábornagy Pesten van. — A pestnegyei takarékpénztár jövedelméből az idén 7000 ftot jótékony czélokra fog fordítani. — E napokban egy házmaster a bálvány-utczában felakasztá magát. — Tóth Kálmán tegnap előtt kezdé meg büntetési idejét a Károly-kaszárnyában.

Nemzeti színház.

October 15-kén.

Okt. 9-ikén: „Becsületszó“ Szigeti vígjátéka és „Egy csésze tea“ francia vígjáték, a felvonás között Gyulainé „bokréta“ című társas táncza. — Okt. 10-ikén: „A hamupipóke“ francia színmű. — Okt. 11-ikén: „Dinorah“ Meyerbeer operája. — Okt. 12-ikén: „Házasság rokkantjai“ vígjáték. — Okt. 13-ikén: „Coriolan“ Shakespeare színműve. — Okt. 14-ikén: „Hunyadi László“ Erkel operája. — Okt. 15-ikén: „Szökőév“ angol vígjáték. —

Szóljunk először „Coriolanus“-ról, de ezuttal röviden lehetünk; a közönség nem méltatta Shakespeare egyik remekművét figyelemre; igen kevesen voltak az előadásnál. Szegény Shakespeare! miért nem irtál operettet! most nem kellene úgy szégyenlened magad a más világon, hogy egy „Corio-

lanus"-nak erőt, életet adott. Mert, hogy ez csak is neked válik szégyenedre az, azt tartom, bizonyos! — Pedig Egressy jelesül adta a czimszerepet, és Jókainá — a nagy Jókainé volt; ráadásul pedig Tóth József is játszott! De mit ér mindez, mikor csak Shakespearei műben remekeltek!

Lám a „Szökő év“-ben már jó tele volt a színház. Ez egy régi angol darab, melynek azon jó oldala van, hogy Felekiné, Tóth József és Szerdahelyi játszhatnak benne, és így természetesen csak élvezetes lehet az előadás. Egy vidéki színészt, Sánta Antalt is volt alkalmunk e műben láthatni. Tolus Salamont adta, és eléggé jól, fiatal koránál fogva nem egészen sikerült neki ez öreg urat élethíven előtűntetni.

Átérve az operai előadásokra, mindenek előtt örömmel kell kifejezni, hogy az igazgatóság nem csak operettekre használja a meglevő szép erőket; két jeles operát láttunk e héten: „Dinoráh“-t és „Hunyadi László“-t és mind a kettő igen élvezetes órákat szerzett a közönségnek. Az elsőben Huber Ida adta a czimszerepet, a másikkban pedig Woggenhuber Vilma mint Erzsébet sok és érdemlett tetszésben részesült. Épen olyan kedves alak volt Markovits Ilka, mint Gara Mária és Huber Ida, mint Mátyás. Hunyadi Lászlót Pauli adta szokott szabatosság és kellemmel. Ime tehát lehet klasszikus operát élvezetesen előadni színpadunkon. Bár mindig annyit tekintettel volna az igazgatóság a színház és a közönség ohajtásaira, és nem kellend olyan dolgokat hallani, mint azt, hogy Szilágyi Béla még mindig nincsen visszaszerződötve! Még mindig nem akarják némileg jóvá tenni azt a méltatlanságot a mit e szép tehetségű fiatal művészen elkövettek.

A „bokréta“ czimű új tánczot is láttuk e héten; egy kis egyveleg ez a körtáncz és mazurból; több alakzatát tetszéssel fogadta a közönség és a szerzőnőt, Gyulai Gyulánét több ízben kihívta.

Budai népszínház.

Oktober 8-kán: „Liliomfi“ népszínmű Szigligetitől. — Okt. 9-kén: „Castor és Pollux“ eredeti vigj. Szigligetitől; az első felvonás után magyar hatos táncz. — Okt. 10-kén: „Bánk bán“ Katona tragoediája, Takács ur mind vendég. — Okt. 11-kén: „Aspasia, az ördög leánya“ vigj. 4 felv. A felvonások között az első magyar acrobaták műtetelei. — Okt. 12-kén: „A zöld ördög“ némajáték 1 felvonásban, és „Eljegyzés lámpafénynél“ operette. — Okt. 13-kán: „XI. Lajos“ szomorujáték 5 felv. — Oct. 14-én „A fősvény“ vigjáték, 5 felvonásban Mollietől. Takács ur a címszerepben mint vendég.

Molnár már acrobatákat is hozott; igen jól tette! Ha „Bánk-bán“ sárban hagyja, acrobatákkal kell szerencsét próbálni. Noha én azt hiszem, hogy niucsen az az „erőművész“ a világon, a ki a vén kedves budai publikum szívéből a megkövesült közönyt ki tudná huzni. Takácsot is nyilván ez okból hozatta Molnár; de mind hiába! A budai publikum más bordában lett növe. Nem kell annak magyar színház!

Mindenfélék.

† (Uj találmány.) Valami Burchard nevű berlini mérnök két évig törte rajta a fejét, míg végre föltalálta: „a fényképeszeti nemlegességnek a lytograph köre való átvitelének titkát“ Ez által a photograph lapok sokszorozása pusztán a lytographiai anyagi erővel megy végbe a mi sokkal rövidebb, de egyszerűbb, mint hírlík, szebb munka is az eddiginél. Valjon mit nem találnak még ki?

† (Szép remény) Dresdában a m. hó végén adták Schubert Lajosnak, az öreg Schubert fiának, „Rózsaleány“

czimű dalművét. A kezdet sok szépre jogosít várakozni a zenei világban.

† (Szobor leleplezés.) Mainzban okt. 18-kán az az megy végbe a Schiller-szobor ünnepélyes leleplezése. Az ihletett dalmok cserégas feje husz lábnyi magasra emelkedik a téren: életében még magasbbrára emelkedett az!

† (Drága ajánlat.) A londoni bibliakiadó-társaság 30, 60 sőt 100 ezer reált ajánlott a madridi hírlapok szerkesztőinek, ha az ő czéljai előmozdítása mellett küzdenek. A büszke hidalgó-szerkesztők nem fogadták el. Bolondság! Tanulnának egy bizonyos nagy város közlönyeitől!

† (Kutyaságok.) Tanuljunk a kutya-tartásra nézve Bécs példáján. Ott két hét alatt 15 veszett kutyát irtottak ki. Vagy nálunk nincs annyi kutya, mint Bécsben?

† (Sajnos baleset) A pittsburgi fegyvergyárban m. hó. 17-én nagy mennyiségű lőpor fellobbant és 170 ott dolgozó fiu- és leánygyermek közül 80-at megölt.

† (A tornák Bajorországban.) A bajorok dülben vannak; azaz csak tréfából! Annyira megkedvelték a vivójátékokat, hogy most már az országban 121 tornaegyesület van mintegy 13,000 taggal. Verik egymást a földhöz nagy győnyörűséggel.

† (Ritka fogás.) Nem valami mesterfogásról szólunk, hanem azon iszonyú czápa fogásáról, melyet e hó elején Whigt sziget partján vertek agyon. Tizenkilencz lábnyi hosszú volt a gyilkos állat; állkapczában 6 sorban 120 rettentő fog.

† (Havannában) a sárga hidegláz dühöng. Áldozatául csak az idegen, de különösen a francziát szemeli ki. Egy ott állomásozó franczia fregattnak összes személyzete elpusztult benne.

† (Méltanyos hála.) Stephensohn Györgynek, a vasút föltalálójának szobra f. hó 2-án szenteltetett föl Neewcastle-on-Tyueban. A szobor körül mely Lough, jeles angol szobrász mesterműve, még négy alak látható, négy munkás, a gőzko-csizás eszményítéseül: egy kovács, egy sínrakó, egy esztergályos és egy mozdonyvezető. Még csak egy vasúti tráger kellett volna s a személyzet tökéletes.

† (Veszély és szabadulás.) Gleicherben a mult hetekben három angol és egy 15 éves fiu három aegischhorni kalauz vezetése mellett elindultak az Aletsch havas megmászására. Egy szédületes mélység mellett a fiu elszedült és lebukott a hegyszakadékba. Mindnyájan a legnagyobb rémülettel tekintettek a szerencsétlen után, ki a jégdarabok közt fetrengett. Végre az egyik tyrol kalauz — sok erőlködés és hallatlan vakmerő kísérletek után — megmenté a már majdnem haldoklót a bizonyos haláltól.

— (Szép halál.) Az eisgrubi zsinagógában megható eset történt a napokban. A közösen tisztelt öreg rabbi, midőn a szent beszéd után az „Ament“ mondta volna, egyszerre lero-gyott és meghalt. A guta ütö meg.

— (Halálos becsületérzés.) Perpignanban két becsukott dobos a fogság unalmait elüzendő, egymással kártyázott a börtönben; a játék érdekes volt, egy életbe ment. A ki veszít meghal. A vesztő csakugyan összeköté zsebkezdőiket és felakasztá magát; mert a becsületérzés azt parancsolja, hogy kártyaadósságot meg kell fizetni. A nyerőfél hidegen nézte az adósság-törlesztést. Szép történet biz ez dobosok között; ha angol lordok lettek volna, nem érne semmit.

† (A londoni mükiállítás) a nagybritanniai biztosi hivatal egy újabb rendelete folytán, ámbár a bezáró ünnepély nov. 1-jén megtartatik, egész nov. 15-ig nyitva marad; de meg lesz engedve a kiállítóknak kiállított tárgyaikat eladhatni.

† (Bécsi elménczés.) Valami Korinek nevű kovácsle-génynt Bécsben két havi fogságra ítéltek. Az ítélet felolvasása-

kor az elítéltek azon kérelme volt, hogy ha már becsukják, csukják be élete fogytáig, mert ő szégyenleni fog a kiállott két hónap után az emberek között megjelenni! Egy kissé emlékeztet azon adomára, melyben a csavargó fölkiált: „A manóba! azt hittem, egy pár hónapi börtönre ítélnék, azért lop-tam azt a néhány libát; hát megcsapattak!”

(Gyilkosság és gyanu.) Dresdában egy kereskedőse-géd 150 tallér behajtásával bízott meg urától. Végezve dol-gait, este hazafelé haladt, midőn egy szűk utcában megtá-madtatott. Másnap reggel holttestét találták zsebkendőnél fogva egy kapusarokra akasztva. A világos gyilkosság gyanuja egy kertészre esett, kinek eddigi változatos élete okot ad a bizalmatlanságra. A kertész rögtön elfogatott, de még eddig semmit sem vallott.

(Utazó hárem.) Djemyl bey megérkezett Párisba, ma-gával hozva hét nejét, kiket szorosán zárva tart.

(Perczel Mór) menekült hazánkfia Jersey szigetéről Brüsszelbe fog költözni.

(Kis nyomdász.) A „Ponfield Extra“ amerikai lapot egészen egy 13 éves kis leány szedi és adja ki. Atyjától, ki nyomdász volt, megtanulta a betűszedést és most folytatja az üzletet.

(Egy házasság, mit szerelem kötött.) Cialdini, piomonti tábornok, egy Marchisio nevű ismert és kedvelt fiatal énekes-nőt vesz el. A nász e tél folytán meg fog történni, mely után az énekesnő elhagyja a szinpadot, hol ezreknek tetszett és el-megy házias életbe, hogy csak egynek tessenek.

(Ökölharcz.) Londonban ökölviadal folyt le a mult hetek-ben, mely egyik félnek halálával végződött. Másfél óráig küz-döttek, míg végre ily gyászosan véget ért a küzdés.

(Borzasztó önkény.) A cseh nemzeti szinpadon föllépő színésznőknek meg van tiltva — a krinolin viselés. Ki lá-tott ilyet!

(Érdekes ajándék.) Szemére Bertalannak egy régi huszártiszt tisztelete jeléül elküldé azon drága pipát, melyet egykor ő a lehel-huszároktól kapott. Valóban nagy tisztelet, midőn valaki ily kedves jószágot ajándékoz.

(Méltányosság.) A szerb kormány a két meggyilkolt osztrák tatárpósta családjának 1200 arany fentartási összeget fizetett, mit már el is küldött az illetőknek!

(Granadában) két prot. hitterjesztőt fogtak el. Nyolcz évi börtönre, minden polgárjogok vesztésére és a perköltségek egy negyedére ítéltettek ez istentelen emberek. Könyveik és eretnek irományaik pedig elégetettek.

(Furcsa könyv.) Lipcsében egy könyv jelent meg, mely-nek czime: „III-ik Napoleon halálának napja, meghatározva, megjósolva egy túlvilági hang által.“

(Brünnben új vigjátékot) adnak elő, melynek ránk nézve érdekes czime: „A magyar hölgy.“ Valjon ráismernénk-e ezen messzetévedt testvérünkre, ha látnók?

Divattudósítás.

Jelen havi divatképünket veszik t. előfizetőink e héten; ügyekeztem nemzeti viseletünk legujabb szabását mutatni be kegyeteknek, és hogy egyszersmind szép is, arról első pilla-natra meggyőződnek. Azért tehát nézzük részletesen e képet. Az első alak őszi utca-i öltönyt visel; a felöltöt Bánffy-mentének hívják, — félvastag sötétbarna velourból készült;

ugyan olyan színű zsinórzattal és bársonnyal van diszítve; ez utóbbi képezi a szegletdiszítéseket és a szegélyzetet.

Ilyen mentét csak felöltve szokás viselni és azért ha a ruhával egyforma szövetből készült, összel és télen igen ké-nyelmes és szép házi ruha volna.

A ruha petyegetett és koczkás velourból áll, bársony diszítéssel az alján, magas derékkal, a melyen elől gombolók vannak sűrűen felvarrva.

A második alak házi öltönyt visel. A főkötő feketé tafotából és csipkéből készült, a bodrozat a homlok felé csú-csos; e forma a Mária Terézia-név alatt ismeretes, s ki vált magas nőknek igen jól áll. A ruha tarkázott Seville-ből készült, a szoknya alja bársony-szalaggal és sujtással van diszítve, a derék Zrínyi Ilona-formára készült, és reményilem, meg-nyeri hölgyeink tetszését; ódonszerűsége mellett valóban igen szép szabásu; a szélesebb rajz bársony szalaggal vagy széles fonással, a keskeny pedig sujtással varratik ki. E derék ez idényben közkedvességű, s nyilván évekig kedvelt ruhada-rabja marad a magyar nőknek.

Számrejtvény.

C. Károlynétól.

- | | | | | | |
|-------|-------------------------|---------------------------|-----------------------------|----------------------------|-------------------------|
| 10. | 5. | 4. | Sok van, mégis egyre terem. | | |
| 5. | 4. | 9. | 10. | 11. | Tapasztalni a tengeren; |
| 8. | 9. | 10. | 5. | Mai korban ritka érzet. | |
| 7. | 6. | 5. | Jó tettekkel üdvösséged. | | |
| 10. | 2. | 1. | 8. | Felesége nem szállt sirba. | |
| 9. | 10. | 2. | 3. | Tündérországot ez birja. | |
| 1—11. | Bár nevének élet nincs, | Minden műve: drága kincs. | | | |

Megfejtési határidő: november 17-ke.

A 36-dik számban közölt rejtvény értelme: 1 Flóra 2 Berzsényi Dániel. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Jámbor Vail Klára, Theisz Hummel Emilia, Papp Nina, Fülöp Dobos Zsófia, Fischer Riza, Osváth Ida, Jaross-Lipovniczky Nepomuczéna, Geren-dás Mariska, Berzsényi Cornélia. Fekete Matild, Pongrácz Judit, Veres Mariska, Kerekes Teréz, Molnár Julia Boronkay-Csicseri Lila, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicseri Maris'ta, Domahidy Károlynő, Pálffy Stelczer Eliza, Nagy Emilia, Kátay Flóra, Mendelényi Emma, Jámbor Lászlóné, Za-chariás Alajosné, Csaba Domahidy Karolin, Szalay Ilona, Holló Irma, özv. Barcza Antalnő, Egeváry Tuboly Emilia, Eisenstädter Malvina, Rátkay Ilka, Kaiser Gabriella, Ferenczy Lenke, Pataki Lázár Laura, Korbuly Mária, Guotth Ida, Melczer Armina, Csanádi Kálmánné, Horváth Gulyás Krisztina Gulyás Amália, Szclényi Károlyné, Horváth Endrené, Günszberger Lina, Kondi Julia, Kollár Mária és Antonia, Korits Józsefné, Palocsay Penelope Irma, György Klára és Albertina, Juhász Zsófia, Madarász Emma, Mészáros Juliska. Fehérvári Lajosné, Pap Luiza, Kovács Borcsa, Nagy, Judit, Angyal Béláné.

TARTALOM.

A női műveltségről, Emiliától. (Vége.) — A képzelgésről, Tóth Endrétől. — A mi hatalmasabb mindennél. György Vilmostól. (Folyt.) — Húzzad cigány. . . Dobrow Lászlótól. — Dénese, Ney Bélától. (Folyt.) — A levélírásról. (Vége.) — Egy hét története. — Gazd-asszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Szám-rejtvény. — Arejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS: EMILIA.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Havi divatképünk.

42-dik szám.

VASÁRNAP, OCTOBER 19. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Evnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | O-naptár. | Hold
járása | Nap- | | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------------|----------------------|--------------------------------------|-------------|--------------|-------------------|-------------------------------------|
| | | | | | kelet
o. | nyugot
p. | nyugot
p. | |
| 19 Vasárnap | E 18 Miksa p. | E 17 Miksa | 23 E 17 János | H
I
S
T
E
N
E
K | 5 56 | 5 45 | 11 | |
| 20 Hétfő | Kálmán. Eduard | Kálmán | 24 Zsófia | | 5 57 | 5 43 | 12 | |
| 21 Kedd | Kalliszt p. | Szerencs | 25 Eumenius | | 5 59 | 5 41 | 13 | |
| 22 Szerda. | Teréz szűz | Terka | 26 János e | | 6 0 | 5 39 | 14 Sát. előe. | |
| 23 Csüt. | Gál. Florentum | Gaal | 27 Eokas 22P | | 6 1 | 5 37 | 15 Sat ün. | |
| 24 Péntek | Hedvig özv. | Hedvig | 28 Ferencz | | 6 2 | 5 35 | 16 2. ün | |
| 25 Szombat | Lukács ev. | Lukács | 29 Kodrát | | 6 4 | 5 33 | 17 3. Sab. | |

V i d é k i t á r c z a.

Szeghalom, okt. 5. (*Eredeti levél.*) Levéltárgy. — Remény dalidókra. — Alakuló műkedvelőtársaság. — Tisztelt nagysád! Nem emlékszem, hogy valaha becses lapja hasábjain Szeghalomról vidéki tudósítást olvastam volna. Nem is csudálom, mert falunkban nagyon ritka az oly esemény, a mely méltó volna a nagy közönség elé jutni, ha történik is ilyen, az inkább politikai lapba, a „Sürgöny“-be való, lévén az bűnvádi eljárás, vagy kiváló öngyilkosság, mint a mult havakban a ványai izraelita esete.

Én más tárgyat keresek szerény falunkból.

Az első tekintetre megtalálom. Az itt ujonnan megtelepedett Dorsay gróf pompás, ujonnan épített palotája az, mely minthogy falunknak a Kárász-féle diszépületnél is nagyobb ékességül szolgál, kiválóan méltó megemlítésre.

A nemes gróf nagy áldozattal kijavítatá a pusztulásnak indult urasági lakást, gyönyörű homlokzatot emeltetett reá, s a körüle lévő fás udvart, s az átellenben terjedő tágas angolkertet már eddig is oly széppé tevé, hogy a falunak ezen része beillik kis paradicsomnak, ellentétben a többi poros és szemetes utcákkal. Sajnos hogy a paradicsom fái már hullatják leveleiket, és így a bibliai paradicsomra emlékeztetnek, melynek szintén igen hamar vége lett.

Az idegen gróf, ki nagyon keveset — és cselédsége, mely ép egy cseppet sem tud magyarul, — egy kis élénkséget hoztak vidékünkre; mint hallom a tél folytában több dalidónk lesz, mit alkalmasint szintén a grófnak köszönhetünk.

Hire jár, hogy vidékünkön műkedvelői társaság is volna alakulóban, nem tudom lesz e valami belőle! de nagy kíváncsisággal nézek eléje. Azt hiszem, hogy könnyen lehetne ily társaságot toborzani, mely érdekesen mulattatná a közönséget a téli estéken. Csak kezdeni kell. Ezt már a gróf nem teheti, mert mint mondám, nem igen tud magyarul, ámbár nagyon igyekszik megtanulni nyelvünket.

Alkalommal ismét leszek bátor szerény tollamat arra használni, hogy nagysádat elvonult életünk zajtalan folyamáról tudósítsam. — ó.

Hajós, okt. 7. (*Eredeti levél.*) Ellenálhatlan vágy. — Hajós örök hirneve. — Ál-Patkó. —

Tisztelt szerkesztőség! Daczára annak, hogy a vidéki — de általában mindenféle levelek ellensége vagyok: ellen nem állhatok a vágynak a „Cs. K.“ t. olvasóinak fenhangozó örömiriadással hirdetni egy második dömsödi sárkánytörténetet, mely a mult het végén városunkban folyt le, és melynek városunk alkalmasint örök hirnevét köszönendi.

Tudom, hogy e levelem egy kis boszankodásra fog okot szolgáltatni, kiváltképen a darab egyik hősének, a helybeli korcsmárosnak keblében; de a vágy, ily nagyszerű tettet nyomtatott betűkben — hacsak a borítékon is — megdicshetni, félretétett velem minden melléknezetet (azt kivéve hogy elég

okos vagyok álnév alatt írni) és készit zengeni nagy diadaléneket

Az eset ez.

Egy sötét estén beállit a helybeli korcsmába egy nagy nyurga legény betyáros, tollas kalapban, pitykés spenczerben és bőrös nadrágban. A kezében tartott tiszteletreméltó fokossal végig húz az asztalon, és nagyon fesztelen hangon bort parancsol magának a javából. A korcsmáros, ki különben igen jeles ember, készségesen szolgál neki, a felhordott üvegek számából bámulva győződik meg vendége hatalmas itvágyáról.

Ez alatt bevetődik az ivóba egy suhancz, ki gyanúsán néz végig az idegenen. Ez oda inti magához a fiút, és nagy sutogva elmondja neki, hogy ő Patkó; az ég szerelmeért, el ne árulja.

A fiú neki sápadva távozik, s természetes, hogy legelső dolga is az volt, miszerint embereket csűdtsen össze, a kik a zshiványt elfogják. Rövid idő alatt végre lön ez hajtvá; megkötözték a rablót, betömtek a száját, hogy ne kiabálhasson s vitték be a szolgabíróhoz: itt van Patkó, ide a 2000 forinttal.

Ott aztán kisült, hogy nem annyira Patkó az, a kit fogtak, mint egy kóbor mézárólegény, a ki a legénykét, ki őt gyanus pillantásával boszantá, megtréfálandó, homályosan pedig arra is czélozva, hogy a felhordatott sok bort a korcsmárosnak egy kis fenyegetéssel ki fogja fizethetni: Patkónak adta ki magát.

A zshiványfogó népség hosszú orral tért haza; de leg-hosszabbal a korcsmáros, ki pénzéből egy krajczárt sem látott.

Ez a szörnyű tragicomédia, mely városunknak halhatatlanságot szerez. Részemre csak az a vigasztaló van benne, hogy a korcsmáros nem szokta olvasni a „Családi kör“-t, más-különben még az álnévben sem biznám. Klié.

— **Dabason** a mult héten temették el id. Halász Benjamin földbirtokost, kit életében mindenki, mint derék hazafit, szegények jóltevőjét, a barátság és szivesség valódi mintaképet tisztelt és becsült. Áldás emléken!

— **Léván** a kaszinóegylet a budai népszínház feleségülésére f. hó 16-én műkedvelői előadást fog rendezni. Előadásul Szigeti „Falusiak“ című vigjátéka van kitűzve. Jó eredményt kívánunk a szép törekvésnek; de a mint Petőfi mondja „Én nekem már vigasztalást mi sem ad!“

— **Kassán** Knauer zongoraművész jótékony hangversenye a kassai és szepesváraljai tűzkárosultak javára 400 ftot jövedelmezett.

— Az idei **aradi** lóversenyekre a bejelentési határidő f. hó 15-ig meghosszabbított. Talán csak nem úgy van ez is, mint a „szerelmesek évkönyvének“ előfizetése.

A nagyváradi-brassói vasutvonalra igen szép lelkesedéssel folynak az ajánlatok egyesek- és községek részéről.

Orvendetes jelenség, hogy e valóban közhasznú vállalat oly nagy érdekeltséget költött.

— **Jászberényből** Frantz Alajos közkedvességű főorvost az egri jogakadémiához hívták meg a törvényszéki orvos-tan előadására. A meghívást nevezett orvos ur elfogadta.

— **Bicskásón** a ker. szeretet szép példája történt. Tiszt. Lehoczky József helyb. r. kath. lelkipásztor egy leégett szegény zsidócsaládnak saját lakát ajánlá föl ideiglenes menhelyül. Valóban dicséretre méltó emberszeretet!

— **Zemplénben** a gazd. egyesület engedélyt akar kérni a tokaj-premsli, pest-miskolczi és ipoly-sajóvölgyi vasutvonalak elómunkálataira. Az egyesület az összeköttetést Gallicziával borainkra nézve igen szükségesnek véli.

— **Rozsnyón** a püspök a losonczyi kath. templomnak 1000 ftot ajándékozott.

— **Pozsonyban** galanthai hg Eszterházy Pálnak az alsó-kereszt utczában levő pompás palotáját kerttel együtt Poppenheim pozsonyi tözsér vette meg 50,000 ftért. Még minden jól van; még ezt a nevet ki lehet mondani!

— **Kassáról** tudósítanak, hogy ott a gyilkosságok és rablások tekintetéből még a múlt hó végén rögtön-ítélő bíróságot állítottak föl. F. hó 8-án Belán, a Kassához legközelebbi helységben a postakocsit kirabolták.

— **Debreczenben** f. hó 20. és 21-ik napján terménykiállítás lesz, melyet az országos- és debreczeni kertészegylet közösen rendezend.

— **Szegeden** nemsokára készen lesznek a vízvezetékkel. Pesten még gondolkoznak!

— **Mező-Telegden** Pap Togyer szolgabíró egy uradalmi ispánt, ki őt megsérté, kurta vasra veretett és megbotoztatott.

— **Nagy-Váradon** f. hó 9-én az Urszulínák zárdájában főgondnokuk és jóltevők aranymiséjére a növendékek előadást tartottak. A színmű czime: „Sziváldozat“ alkalmi darab. A megtisztelt czimz. püspök úr, valamint a nevelőnök méltán gyönyörködhetek a kis növendékek buzgalmában. — Ugyanott Szabó József, legöregebb ügyvéd, meghalálozott. Béke poraira!

— **Nagy-Lakon** egy malom és a mellette levő malomház gondatlanság miatt felgyuladt és földig égett. Hogy nem tudnak vigyázni! mikor a sok szerencsétlenség már mindenkit megtaníthatott volna illő óvatosságra.

— **Kaposvárt** Jakab István és Roboz István vezetése mellett m. hó 28-án a jogászsegélyző egyesület alaptökéjének gyarapítására műkedvelői előadás tartatott, mely 300 ftot jövedelmezett.

— **Kolozsvárt** pedig az írói segélyegylet javára „Bánk bán“ adatott elő a színészek által, kikkel Balázs-Bognár Vilma asszony is közreműködött.

— **Békésen** Vörös Eszter ismert írónőnk és lelkes honleány, az ottani hölgyeket leányegylet alapítására hívta föl, melynek azon főürekvése mellett, hogy a magyar ruha viselését terjessze, és annak oly annyira szokásossá vált elhagyása ellen működjék, még egyéb szép céljai is vannak. Örömmel üdvözljük e hölgyeink honleányi érzelmeit eláruló csoportosulást!

— **Bács-Bodrog** megyében lovaregylet alakul. Hiában, a férfiaknak is vannak egyleteik.

— **Maros-Vásárhelyen** a nőegylet ápoló-ház birtokába jutott, s annak felszerelésére f. hó 18-án, az az ma, tánczvigalmat rendez.

— **Egerben** f. hó 12-én nyitvatott meg a visszaállított teljes jogakadémia nagy ünnepélylyel. A „veni sancte“-t a lyceumi kápolnában maga érsek ő exctiája tartotta.

— **Győr-Szigetben** ma egy hete ment végbe fényes szertartással az irgalmas nénéknek a Simor János megyés püspök által ugyanott betegápolásra és gyermekoktatásra alapított intézetbe ugyancsak püspök ur által lett bevezetése.

— **Udvarhely** városa azon ajánlatot tette az erdélyi vasut ügyében, hogy ha a vonal Udvarhely mellett vitetik el, 20 ezer gyalognapszámot és 1000 öl faragott tölgyfát nyujtand e vállalathoz. Ellenkező esetben csak ezer napszámot ajánl. Még az ilyen „csak“ megjárja!

— **Balaton vidékén** Lisznai Kálmán „Balatoni vershullámok“ czimű ujonnán irt költeményfüzetéből felolvasásokat tartott.

— **Beőjön** az altanító Almássy Pál urtól 100 ft. ösztöndíjt kapott, azon ígérettel együtt, hogy minden évben ennyit kap, ha a népnevelésre gondot fordít.

— **Szászrégen** (Erdélyben.) királyi várossá fog fölmeltetni, a mint halljuk.

— **Nagy-Kanizsán** egy száz éven fölüli asszony a szőlőhegyekre kívánczozott bort kóstolni. Kivánságát teljesíték, kivitték a szőlőhegyre, hol miután az idei jó borból nagyot ivott, meghalt.

Debreczenben is érzik a fővárosi bukások súlyát. A napokban Kiss jó nevű czég, szüntette meg fizetéseit.

Az új szegedi népliskolára a város Kremminger Antal prépost úr előterjesztésére 100 ft. tanítói pótdíjt és tanhelyiséget szavazott meg.

Kolozsvárt Könyves Máté agg színész tegnap tartá jubileumát „Báthori Mária“-ban. Ily esetek is ritkák!

Becskón f. hó 10-én hunyt el a nemes Pongrác Zsigmond báró. Béke hamvaira.

— **Nagy-Becskereken** takarékpénztár alapítását határozták el „Torontáli takarékpénztár“ czim alatt. Az alap 1000 db. 40 ftos részvényből álland; mihelyt 500 alá lesz írva, a társulat megalakultnak nyilvánítandja magát. Az aláírási iverk decemberig kin hagyatnak.

Megbízások tára.

N.-Kőrösre Sz. J. urhölgynek: Rögtön elküldtük megjöttek-e már?

Rékásra R. M. urhölgynek: Reménylem, pontosan érkezett meg: sietve indítottam utnak.

Zala-Egerszegre A. K. Szives köszönet a lelkes buzgalomért.

Buzitára Z. L. urhölgynek: Várjuk a megrendelést.

A. Fegyvernek K. T. O. urhölgynek: Vettük s mindent átadtunk az illető helyen. Most már kezei közei között van küldeményem nemde?

Paulisra G. M. kedves barátnőmnnek: Minő kedves meglepetés volt utósó levele! — A holmik készülnek, s legközelebb utaznak.

Gyöngyösre Gy. Sz. urhölgynek: Ugy megijesztett az idegen kéz írása. Csak nem beteg? Szabad-e reménylenem néhány megnyugtató szót?

Alsó-Kubin. T. P. A. urhölgynek: Becses küldeményét örömmel vettük. Rendelkezzek velünk, szivesen szolgálunk bármiben.

Rózsaberek. D. I. urhölgynek: Igen örültem a kedves viszontlátásnak.

Duna-Radvány. Szivesen intéztük volna el az igazitást is: az újabb megrendelés pedig utban van már.

K. Geresdre Sz. K. urhölgynek: Nagyon szívesen elintéztük, megjött-e már?

Munkácsra G. J.-nek Vettük a küldeményt, igen szívesen tettük, máskor is tiszteljen meg megbízásaival.

Vasas-Sz. Iványra Gy. K. urhölgynek: Fájdalommal vettük utósó sorait, a melyekből azt láttuk, hogy előbbi levelei nem jutottak kezünkhez. Szíveskedjék ezentul egyenesen hozzánk czimezni, akkor bizonyára nem történik zavar.

Átalában kérjük tisztelt olvasónőinket, czimezzék egyenesen az én nevemre küldeményeiket (csak így: Emiliának. Pesten, Kalap-utca 17-dik sz. a.)

Fényszarura S. B. urhölgynek. Legközelebb felülünk kedves soraira

Jászberény F. P. urhölgynek: Megjött-e már küldeményünk?

Farkastorok S. M. urhölgynek: Vettük és elintéztük, most bizonyára kezei között van már; a pénz épen elégszerű volt.

Mohácsra F. E. urhölgynek: Örömmel vettük és elintéztük

Gyöngyös K. J. urhölgynek: Már elküldtük, megjött-e már?

Lippára B. E. kedves barátnémnak: Ezer ezer örömmel teljesitem a kedves megbízást, forró szívből áldást mondván a szép frigyre.

Beödre H. Z. kedves barátnémnak: Megjött a kisorsolásra küldött két szép kézimunka; át is adtuk már illető helyen. Az ígért cikketeket mielőbb elvárjuk.

Beönré O. I. urhölgynek: Fogadja legszívesebb köszönetünket a kedves küldeményért.

Sopronba T. St. E. urhölgynek: Vettük s nagyon szépen köszönjük.

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR”

GZIMÜ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint két iven, borítókkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rajzokkal; zeneműi és mellékletekkel FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatti szerencsés voltam kiérdemelni művelt honleányaink meglegedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre, nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abbal látom egyszersmind legedesebb jutalmamat eddigi fáradozásomért. A kik ismeretlenül is annyi édes jelével halmoztak el a bizalomnak, a művet, magyar hölgyek annál kevésbé fogják ezt tőlem megvonni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemtelen pártolásukra.

Lapom iránya tehát ezentul is a régi marad: híven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is elismert jelességű íróink és költőink műveiből álland. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentul még inkább tehessük.

Épen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és irányezikkekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszersmind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hű tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy bét történeté”-ben, részint a gazdag és változatos „Hírvidék”-ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentul is havonként **egy divat-** és **egy arczképet** hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveket melyeket aztán általunk bármikor meg is rendelhetnek; mert a

Megbízások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intézi el t. előfizetőink bármiféle megrendelését, és — hízelve magamnak — nem igen fordul elő az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmel ne volnának meglegedve.

Előfizetési feltételek: postai sétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletek és megbízásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szíves gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest, szeptember 13-án 1862.

EMILIA,

kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő. (Kalap-utca 17-ik sz.)

PEST, 1862. NYOMTAT. ENGEL és MANDELLÓNÁL.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, október 26-kán.

43-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A legszebb tárgy.

Marikovszky Gabortól.

Hajnal az éggel, sugár a nappal, dal a madárral, virág a fával nincs oly szépen, oly gyöngéden, oly bensőleg összekötve, mint a férfi és a nő.

A szent könyv egy örök, hervadhatlan virágfuzért kötött, eme füzért érinti szellemajkkal minden nő, és minden férfi, most és mindig fogja örökké. Örökké: ezért élhal minden ember . . . Szerelem a neve ezen mindig fris virágu, mindig édes, mindig kedves ámbraillatú füzérnek.

Első közös két szülőkbe lelkét lehellé be Isten, és ez volt a szerelem; — és, — mert Isten ezt a földet úgy szereti, boldogítja. — a szerelmet, — saját lelkét — tőle soha meg nem vonja; ez köti a két nemet oly gyöngéden egymáshoz, mely gazdagabb szépségben, mint a kedves álm, melyet árnyékos bokorban, hő sugár közt mesze földről utazó vándor érez.

Csillagnak is van hullása, pedig fenn a boldog égben élni olyan kívánatos; hát a földi csillagnak, nemzeteknek. — egyeseknek: hogy ne volna lehullások? hogy ne vágynának dicsőbb és szebb világba menni élni? Annyi nemzet futott már le! s tengereknek annyi gyöngye: — nagy nevek — feküsznek ott a mély iszaphan, feledésnek iszajában

Assuk, assuk mély iszaját tengereknek, feledések tengerének; keressünk szerelmet ottan!

Régi dolgok — mindig újak; ezredévek történelmi ma is mind előjohetnek, legkivált a szerelemnek történetei.

Beszéljünk a szerelemről!

Nagy királyok éltek egykor; bibor trónon büszke göggel néztek szét a nagy világra, s ajakuknak hangja dörgött: mily nagy vagyok! mily hatalmas! kezemet kinyujtom birodalmam egyik szélén, hol a hajnal terem. — felvonom a napot az égre, azlán parancsolom neki, nyargaljon keresztül az égen, menjen birodalmam másik határáig, ott muljék el, legyen halovánnyá fényes sugara, s tiszta fényét szedje össze, hadd legyen alkony, s fektüdjék le nyugalomra . . . és a nap ugy teszen. Nagy ur vagyok! enyim a föld mindenestől! Midőn szólok: ti emberek, föld lakói, rabszolgáim! keljete fel, hasítsátok fel a földnek szivét és szedjetek abból drága kincseket, és ontsátok trónom zsámolyához, mert unatkozom, s csak kincs, sok kincs láthatása nyujt szórakozást! a föld népei engedelmeskednek uroknak; — fölássák a kincsek sírját, a hegyeket, hoznak kincset és én nem unatkozom! — És ha azt mondom: rabszolgák! vért sovárgok, ugy akarom, zúduljatok egymásra, folyjon a vér, legyen öldöklés! a népek egymásra törnek, omlik a vér mig-nem jóllakom. Ki erősebb énnálam? mindennek parancsolok, nekem semmi, senki; énértem van teremve a föld, minden lakóival, minden kincsével, nekem keresi ked-

vemet az ég, midőn szívárvánnyal gyönyörködtett, — engem köszönteni jő fel a nap is. — Emberek! én vagyok az Isten, engem imádjatok! ki hatalmasabb én nálam? ki győzne le engemet? ki parancsolna nekem? senki, senki, senki!!

És ekkor e hatalmas királynak megmozdul szívében egy kicsiny kicsiny gyöngye ér, és e büszke ur, e hatalmas, ez isten a porba omlik, zokogva; mert egy hangot hall szívéből feldobogni: én hatalmasabb vagyok tenálad, én legyőzlek téged, én parancsolok neked . . . az én nevem szerelem . . .

És e hatalmas, gögös ur leborul a nő előtt esnekedve, könyörögve mondja néki: szeress engem, szeress engem, neked adom birodalmam, neked adom a földet!

A nő pedig szépségétől átövezve, miként a nap, néz a férfiura, és mondja: te hatalmas vagy, én szép vagyok. te karokkal hajtod meg a földet, előttem önként borul porba minden, minden, mert én szép vagyok; te királyokat versz lánczba, mert erős vagy, nálam erősebb a rózsais, egy tövissel megtudja védni virágát tőlem, — gyöngye vagyok, de szép vagyok! . . te meghálózod a tengert. megrablod kincseit, elzsákmányolod gyöngyeit. hiszen te erős vagy; — aztán füzért fonsz belőlök és e füzért nyakamra illeszted. én hordozom e füzért nyakamon, hadd lásd: én szebb vagyok a gyöngynél! Te feltúratod a földet, összegyűjtöd aranyait, gyémántjait, s értem adod. de én nem adom érte magamat, mert én drágább, én szebb vagyok, mint az arany, mint a gyémánt! beszédem csengőbb, mint ezüstöd, ajakom pirosabb, mint a vér, melyet úgy szeretsz; ajakom lehe kedvesebb az ámbránál, szemem égetőbb a napnál, arczom tisztább, mint a hajnal. Te hatalmas vagy, én szép vagyok! . .

Kelj föl, kelj a porból hatalmas, erős férfi, törd össze hatalmadat, szórd el kincseidet, légy erőtlen, légy szegény; de — \downarrow — és ekkor a nő leborul a férfi előtt — add nekem szerelmedet, neked adom szépségemet.

A szerelem a világ királya, annak mindent áldozunk, azt semminek fel nem áldozzuk.

Igy volt ez hajdan, így van most is; így lesz örökké, örökké; mert minden elmulik, minden semmivé lesz, csak a szerelem marad meg.

Ama büszke nagy királyok — pedig sokan voltak! — mind annyian ott alusznak szépen, csendesen hatlábnyi hajlékban, — abban a földben, melynek egykor mindenható urai voltak . . de a szerelem megmaradt, annak kicsiny sir e föld, nem tudók mi azt befedni hanttal!

És a nők, e járókelő, e beszélő szép virágok? hol vagy Palmyra harczós királynője, Zenobia? hol vagy Cleopatra. ki széttépetted a világot triumvireid által? hol vagy te Grachusok anyja? — mind alusztok, mind pihentek; de szerelmetek, mint az örök idő, él.

A szerelemért él ma is mindenki . . .

Az ifju küzd, fárad és izzad naponta, keresi és kergeti a boldogságot, és nem tudja, mi a boldogság;

reped lelke a hazáért, — oly szép a hazát szeretni! — Minden gondolatja, szíve minden dobbanása azt suttogja, azt dobogja: szeresd a hazát, az a boldogság! . . és érzi, hogy nem az a boldogság. Aztán másfelé fordul, kutatja a tudományok kincseit, elérni vágy azt a tiszta világu lámpát, melynek fényénél annyi titkot, annyi szépet megtanul; s azt hiszi: a tudomány ad boldogságot, — és csalódik. Ekkor akad egy-egy ingóbingó gyöngye kedves kis virágra és érzi, hogy elalszik szomja; nem kergeti a boldogságot, mert érzi, hogy megtalálta, — és azt mondja annak a gyöngye, gyöngye kis virágnak: az a boldogság, szeress engemet! . .

A leányka játszik bábuival, majd eldobja, kevés ez nekem! — felkeresi testvéreit, kertje kedves szép virágit; szép virágit ott öntözi, ott csókolja, ott lesi felpattanását a rózsabimbónak, aztán azzal is eltelik . . . Aztán pillét lát meg, aranyszárnyu himes pillét, úgy megüzi, úgy kergeti; — majd madár dalára hallgat, mit dalol az, mit érez az? Óh nem, nem, — nem ezek kellenek nékem, — kevés nékem, — kevés mind ez . . . és meglátja az ifjut . . ekkor szívére nyomja kis kezét, ott suttogja nagy remegve az ifjunak: szeress engem!

Mind a ketten a szerelemben lelik fel a boldogságot.

Hát midőn az ifju férfi, s a leányka ifju nő lesz? — a férfi elmerül a nagyvilágban, ott van az ő teendője, ott keresi hivatását, a zajongó világárban; míg a nő szerény magányba visszavonva él szeliden, házi gondok apró serge elég gondot nyújt ottan is; de ha már a férfi fárad a világi küzdelemben, s ha a nőnek házi gondjai unalmassá lenni kezdenek, mind a ketten visszatérnek ama rózsafüzérhez, mely szívöket oly szeliden összefüzi, és e füzér a szerelem.

És az aggok? . . betegyán haldokolva fekszik egyik, egykor ifju! . . régi társa ott ápolja, ott virasztja szerelemmel, mignem meghal. . s vége van a szerelemnek? . . nincsen vége, nincsen vége! napok telnek, évek mulnak, bús szomorú napok, éjek, aztán ő is elmegy, — megkeresni újra azt, kit egykor úgy keresett, a kinél megtalálta a boldogságot, a szerelmet; — elmegy ő is s lenn a sirban, fenn az égben meg is leli régi társát, megtalálja boldogságát, és ez a szerelem.

Mindenki érez szerelmet, hiszen isten mindenkibe juttatott lelkéből egy részt, s ezen lelke az istennek a szerelem.

De nem csak az ember nyert ily szép ajándékot, mért virulnak oly örömmel, mit sutognak a virágok, ott az omló patak partján? . . szerelmet a csermelynek . . . Mi van abban, hogy a madár dallal köszönti a hajnalt? hogy a vihar olyan gyakran fölkeresi a tengert? hogy a köd a bérczet soha el nem hagyja? . . . szerelem! .

A természet minden teremtménye érez szerelmet!

Még is, még is, hajnal az éggel, sugár a nappal, dal a madárral, virág a fával nincsen oly szépen, oly gyöngéden, oly bensőleg összekötve, mint a férfi és nő, a szerelem által.

(Folytatjuk).

ÁBRÁNDOS KÉPZELET. . . .

Kormos Bélától.

Ábrándos képzelet végy galamb szárnyakat,
S szállj őt fölkeresni.
S kérdezd meg: ha valjon emlékszik-e rám, kit
Nem szeret más senki,
S nem fog-e feledni?

Mondd el neki, mondd el, mint szeretem őt, s hogy
Mit szenvedek érte,
Hogy lelkem téli táj, öröm napja nélkül
Felhő hull föléje.
Csak villám ne érje!

Mondd el neki, mondd el, volt e más vágyam, mint
Őt még egyszer látni.
Gondolatom, mintha vándormadar lenne,
Hozzá szokott szállni,
Uj tavaszt találni!

S fájó sohajtásom, mint tavaszi szellő
A virágos völgybe,
Hozzá igyekeznek; s kedvem madarának
Mintha szárnya törne,
Visszahull a földre.

Mondd el neki, mondd el, hogy életem kelyhe
Ott van a kezében,
S tőle függ egyedül: mézet-e vagy mérget
Tegyen bele nékem,
Vagy kiöntse épen! . . .

S ha örömhirt hozasz, intő zászló légyen
Egy olajfa ága,
Hogy messziről lássam, nehogy a kéj terhe,
Mely lelkem megszállja
Azt a földhöz vágja. . .

De ha elfeledt már, holló szárnyakon jőjj,
Mint a sötét bánat.
S szomorú fűzfát hoz, — jó lesz majd siromra
Eleven fejfának,
Ha megöl a bánat!

S sirom fölött növe boruljon rám ága,
Mintha ő ölelné,
Szélid suttogása utolsó szavaként
Hadd zugja fülembé:
„Szeretlek örökre!” . . .

A mi hatalmasabb mindennél.

Beszély.

Györy Vilmostól.

(Vége.)

Amhát csudálatát csak fokozták e szavak.

— Élni fog. — folytatá az előbbi, — s oh vajha élni akarna! A sorsnak csudálatos játékaik vannak, Amhát. Nagyobb hasonlatosság nem lehet két falevél közt, mint a milyen van közted és a megölt fejedelmi vér között. Azért kérünk uram, hallgass szavunkra! Hagyd el ábrándos terveidet, vedd meg azt a szövetséget, mely életet akar adni, nélkülözéssel, lépj a mi szövetségünkbe, a mely életet és boldogságot ad, a boldogítás által. Mi fejünké, vezérünké teszünk tégedet, mi hatalmat adunk kezédbe, a népnek szívét, ezt a drága kincset, a mely ha nem boldogít, úgy nem boldogít e földön semmi! Lépj köznök és a kelő hajnal ott lásson tégedet a zsarnok fejedelem székében!

— Lépj köznök, s mi a tieid vagyunk! — hangzék minden oldalról.

Amhát arcán egyetlen mozzanat sem mutatott örömet:

— Lemondás!

E szó hangzék szívében, lelkében, kiüríthatlan jelekkel volt keblébe vésve e szó, s így: lemondott a hatalomról.

Hideg nyugalommal nézett végig az összeesküdtek csoportján, azután méltóságos hangon mondá:

— Esküszöm mindenre, a mi előttetek s a mi előttem szent, az én szövetségemet, a ti szövetségtekért soha el nem hagyom!

— Fussatok, elárultattunk! — hangzék e pillanatban onnanfelülről, s az előbbi néma csendet fegyvercsattogás váltá föl oda künn.

S a minő csudálatos volt a megjelenés, oly csudálatos vala az is, a mi ezután következék.

A tetőzetről aláfüggő lámpa, láthatlan kéz érintésére lehullott, kialudt, s azon pillanatban a legfeketébb homály borult mindenre. S mintha varázskéz intézkedett volna: a teremből az összeesküdtek eltűntek mindnyájan. Nem maradt senki, az egyetlen Amhátot kivéve. Kardott rántott, s a falhoz támaszkodva várta a megtámadtatást és halálát.

Fenn a fegyverzőrej nem szűnt, sőt mindinkább közeledék; sejtető volt, hogy néhány pillanat múlva a támadók benn lesznek a teremben.

Amhát várt, elvult készülve mindenre. Mindenre csak egyre nem!

A küzdelem még tartott fenn, midőn a teremben, — a szerencsétlen ifju maga sem tudta honnan, — fojtó gőz emelkedék, mely ellankasztá tagjait, elkábitá fejét, úgy, hogy térdei ingani kezdenek, a szablya kihullott kezéből, ő maga alélva rogyott földre.

A mi ezután történt körötte, arról nem tudá álom volt-e vagy valóság.

Még hallá, mikor a nehéz vasajtó megnyilt, megérzé a mint a hűves lég, mely kívülről jött, meglegyinté bágyadt tagjait, még látta egy pillanatra egy szövétnek világát kívül, s az utósó, a mire emlékezett az volt, hogy súlyos lánczokat raktak kezére, lábaira.

IV.

Hogy mindez nem volt álom, hanem valóság, Amhát akkor győződött meg róla, mikor tagjaiban új életet érzett ismét, a kábultság után.

Meddig tartott öntudatlan állapota, s hogyan jutott a helyre, a hol felébredt, azt nem tudá, szomorú bizonyossága csak egyről lehetett: hogy fogva volt.

Alacsony, kised fogházban, durva farostokból font gyékényen feküdt, mikor felébredt.

A lánczok csakugyan ott voltak kezében, lábain.

A mint felébredt, felült, körültekinte, gondolataiban összeszedé a multak képeit, kiakarta magyarázni a történeteket; mi haszna? nem sikerült. Ezen a homályon át világosan látni, lehetetlen vala!

Órák multak, míg végre a börtönajtó megnyilt.

Három eunuch lépett a be, fegyverzett mind a három, azok vezetője a fogolynak követést inte.

Amhát követte a fegyvereseket.

Keskeny lépcsőn haladtak föl, melynek végére érven, szűk sikátor nyult előttük végig, keskeny oldalréseken át nyerve a világosságot.

A sikátor végén az eunuchok vezetője ajtót nyitott meg s a foglyot szabad udvarnyílásra, innen új sikátorra vezeté, mely azonban az előbbitől merőben különbözék fejedelmi fénye és pompája által.

A tetőt jobbra és balra oszlopok tarták, melyek kövei az égalj legdusabb s legdiszesebb növényeivel voltak betöltve.

A háttérben széles ajtót két fegyveres eunuch őrzé, kik a mint lánczcsörgést hallák, s a mint az érkezőket közeledni

látták, az ajtók szárnyait megnyiták, s nyitva is tarták mindaddig, míg a fogoly és társai beléptek.

A teremben, bibor kerevetre dölve, ékszerektől tündöklő ruhába öltözött aggastyán várta az érkezőket.

A három eunuch homlokával a földet érinté, oly mélyen meghajoltak a férfit elé.

A férfit Saib sach volt.

— Vegyétek le lánczait, és hagyjatok magunkra! — mondá a fejedelem, és mind szavában, mind tekintetében annyi méltóság, de egyszersmind annyi jószág volt tapasztalható!

Olyan jó volt a fogolynak e néhány szót hallania.

Az eunuchok teljesíték a parancsot, s újra meghajolván távoztak, és Amhát egyedül maradt a hatalmas fejedelemmel.

— Jöjj közelebb ifju! — mondá az aggastyán szeliden, szeretet és szájalomtéljes tekintet vetve az ifjura — és hallgass szavaimra. Én tudok mindent, s egyedül én segíthetek minden; hatalmamban állana máglyára vettetnem azt, kit ime szabadon bocsátok. Ne véld, hogy egyedül magadért, — s itt sokáig, hosszan szeretetteljesen vizsgálá az ifjut, — nem magadért, hanem testvéremért! Fejedelmi házamnak volt egy ifju tagja, kitünő, reményteljes ifju, de fádalom, tapasztalatlan és a hizelgő szónak könnyen hiteltadó. Ő föllázadt ellenem, s arra kényszerített, hogy ártalmatlanná tegyem. Csudálatosabb hasonlatosság nem lehet, mint közted és közte van. A nép igen szerette öcsémet, s eltűnte után azt a regét költé róla, hogy az ég vissza fogja küldeni. Mig én élek, nem fogja visszaküldeni! S pedig lásd, én igen szerettem, igen szeretem az ifjut, de a fejedelem mindenek előtt nem testvér, hanem fejedelem tartozik lenni; képzelheted, hogy így igen veszedelmes férfit volnál e környéken, s ezért két mód van, a mely ártatlanná tehet téged is; vagy itt maradni örökös rabságban, vagy eltávozni messze vidékre, hazádba, a honnan jöttél.

S e szavai után, a szelid öreg leszállt kerevetéről, odalépett a fogoly ifjuhoz, a ki szemlesütve állott, s jobbát vállára tevé.

— Én tudom ábrándos vágyadat — folytatá azután — de hagyj fel azzal, hiszen az örültség! Bölcs volt amaz égi hatalom, mely az élet napjait, megszabta; miért akarna hozzátenni ahhoz a gyenge ember, a mit erős Isten alkotott?! Jer — s e szavainál magával voná foglyát egy a falba zárt szekrényhez — jer és láss!

S e szóknál titkos rugót nyomott meg, a szekrény ajtai felpattantak, s szemet kápráztató kincstömeg villant fel az ifju előtt. Arany és ezüst halmazok, a legdrágább ékkövekkel együtt.

— Ime, e kincshalom maga fölér egy fejedelemséggel — folytatá Saib sach — s ha megígéred, hogy távozol, mindezeket neked adom. Igérd meg ifju, igérd meg, hogy eltávozol. Fegyveres őrizet fog kísérni hazád határáig, volna bár az oly messze, hogy maga a nap belefáradna a mig elérné, vigy el magaddal mindent, csak távozzál! Ott boldogságot szerezhetsz e kincsekért magadnak, s a mi a legnagyobb boldogság, boldogithatsz vele másokat. Oh hallgass a jó tanácsra, mondj le ábrándaidról, térj vissza országodba.

— Lemondás! — e szó hangzék fel az ifjunak lelkében, és sem az aranyak csillogó fénye, sem az ékkövek kápráztató ragyogványa nem voltak képesek elvakítani, hogy maga előtt ne lássa a libanoni agg remete tisztas alakját, midőn e hideg szót ejté ki: Lemondás!

— Légy megáldva jószágodért! — mondá azután alázattal hajolva meg és megcsókolva a fejedelem öltönyének szegélyét, — de én el nem fogadhatom ajánlatodat! Az életet elveheted, de mig az élet tart, a szívnek vágya a szívé és nem tied. Akármí várjon rám, nekem maradnom kell!

— Te mondád! — viszonzá a fejedelem, és szájalomtan tekintett az ábrándos ifjura.

V.

S mint ő maga mondá, úgy is lön valóban, Amhát fogoly maradt. A sötét, nyirkos börtönből, hova elfogatásakor záratott, felhozták napjára helyre, a hól megvolt mindene, csak egy hiányzott, a minden, a szabadság.

A börtönnek elég tágas ablakából ha alátekintett, gyönyörű kert terült szemei előtt, de nem lehetett tudni, ki számára viselik oly nagy gondját a virágoknak, nem járt azok között soha senki. A kert maga inkább hosszú volt, mint széles, és a tnl oldalon a börtön ablakkal szemközt magas épület emelkedék, hasonlóan tág, de változatlanul elzárt ablakkal.

Amhát soha sem kérdezősködék öreitől, sem ama tulépiletről, sem a kertről, sem semmiről. Az ő számára meg volt halva a világ!

— Silány, haszonlatlan világ!

Ez a világ fogva akarja tartani őt! Ezek az emberek e nyomorult lények, kiknek élete kérészélet, mely ma van és holnap nincs, ezek akarják megötrni őt, az ő akaratát! — Még sirjukat is el fogják felejteni akkorra, a mikor Amhát még élni fog, s olyan ép és izmos lenni, mint a libanoni remete! Majd eljö egykor a szabadulás, — — — és ha nem jó?! Marad a rabság, de azért marad az élet!

A mily csodálatos volt egész gondolkozásmódja, oly csodálatos volt e vigasztalás is.

— S lemondás!

Ő le tudott mondani mindenről, s boldoggá tette ez öntudat.

A napokat nem számlálta, egyik nap jött a másik után, sokszor napok hosszat feléje se ment ablakának! A virágok virulhattak, pompázhattak, illatozhattak: ő egyetlen tekintetre se méltatá pompájukat.

Végre jött egy alkony, egészen oh egészen más, mint évek óta a többi! A fogoly szokása szerint lepihent nyugágyára, de az álom sokáig nem akarta megérinteni szempilláit. A hold tündéri fényvel árasztta el a kis szobán kívül mindent, s a nyitott ablakon át búbájos virágillatot lopott be magával a suttogó éji szellő.

Amhát képzelődése ezen éjen is a jövővel foglalkozék, midőn egyszerre eddig ismeretlen ének-hangok üték megfüleit.

A fogoly föleszmélt, hallgatózott.

Oh milyen búbájos volt az ének! Semmiben sincs annyi varázs, mint a női hangban. S pedig ez ének női ajkáról szállt el, majd epedve, majd sohajtva, majd hevülten, majd elhalva. Szavaiban, melyeket tisztán ki lehetett venni, annyi keserv, annyi fájdalom, dalában annyi ömlengés, annyi érzellem, hangjában annyi ihlettség, annyi szenvedély!

A fogoly megfledkezett mindenről, csendesesen nesztele-nül fölkelt nyugágyáról és az ablakhoz lépett.

Kívül oly világossá tett a holdfény mindent, hogy meglehete látni és különböztetni a virágok színeit.

A tuloldali ház egészen erős fénykörébe esett, s így lön, hogy a fogoly azonnal fölfedezé honnan származott az éji dal.

Amaz örökké zárt ablakok egyike végre nyitva volt, s a nyitott ablakban gyönyörű halvány női alak állt, arcczal a mosolygó hold felé fordulva, kezében az éneket kísérő mandolinnal.

Amhát nem tudott megmozdulni helyéből, annyi szépséget soha sem látott, megvolt bűvölve!

Ugy hallgatott a dalra, úgy érté, úgy érzé annak minden szavát, szívére hatott minden hang!

Az ifju szív, melytől a hideg ész évek óta eltiltott minden érzelmet, e pillanatban visszanyerte százszorosán minden lángját, hevesebben, forróbban érzett, mint valaha.

Multat, jövőt, mindent felejtetett vele a jelen! Oh e dal, oh ezek a hangok!

Szegény leány, milyen fájdalmasan kesergi el szívének bánatát! Ime hallga, hallga, mit szól, mit zeng a dal. . . . Azt zengi, hogy ő is fogoly. . . azt óhajtja, hogy ha megszabadulhatna: Oh ha volna, a ki szabadítaná! Hogyan odaborulna vállára, s könyei omlása között keblére borulva zokogná el forró háláját. Oh ha volna, a ki őt megszabadítaná. . . ha volna, a ki az ő szívét megértené. . . a ki őt szeretni tudná. . . a ki elmenne véle szülőházaja árnyas, kis völgyébe. . . a hol a terepélyes fák alatt ott áll a csendes hajlék, melyben anyja ringatá oly sokszor álomra az akkor oly boldog kisdedit! Ha volna ki őt szeretni tudná, — és elvinné a boldog kis hajlékba, — és ott élne véle, a szerelem kifáradhatlan boldogságában.

A dal egyszerre megszakadt, — az epedő leány mandolinjára hajtá fejét és a mint lehajolt, hosszú, sötét hajfürtjei leomlottak vállára, — s elfödtek keblét. Olyan volt, mint a hogy a legfellengzőbb képzelet a bánatot, az epedést legihletesebb pillanatában eszményileg varázsolja maga elé.

Amhát szemei könybe lábbadtak.

Lelke előtt olyan képek merültek föl, melyeket előbb nem ismert, képek, a melyekről e pillanatban érzé, hogy ez e k az igazi boldogság képei.

És ő itt áll, oly közel e szegény szenvedő lánykához . . . oly közel és mégis oly végtelen távol!

Mint mindenben tulzó, ugy most ez felejtetett mindent, csak egyet akara, vágya, megszabadítani a leányt, a kit e pillanattól fogva szeretett.

Börtöne ajtajához szaladt, nyitni akará, irgalmasság, az ajtó megnyilt!

A börtönőr csendes, mély álomba volt merülve.

— Oh Isten, Isten, a ki eddig segítél, ne hagyj el engemet!

Halk, nesztelen léptekkel haladt végig a sikátoron, mely a kertbe vezetett. Nehány pillanat és künn volt a szabadban.

Futva rohant az ablak alá, honnan az égi dal fölhangzott s mikor odaért a szerelem esdeklésének hangján ejté ki e szokat:

— Bizzál bennem, én megértettelek, és szeretlek tégedet,

A lányka felsikoltott, pillanatra visszavonult, de rövid idő múlva ismét előrehajolt, és arca elárulá, hogy bizik a szóban! a mely szabadságot ígér:

— Bizzál bennem, én megmentelek! — mondá az ifju szenvedélyesen, esdeklően nézve a könnyező leánykára, — én elviszlek az árnyas völgybe, a csendes kis hajlékba, veled leszek, tied leszek, és esküszöm neked, hogy soha el nem hagyalak! Akarsz-e követni engemet?

A lányka nem szólt, hanem minden szónál érthetőbben, karjait tárta ki, s ugy állott az ablakból előre hajolva.

Amhát körültekintett, s észrevé, hogy az ablakig felnyúló, karcsú, rovátkás oszlopba fogózva, feljuthat a rabnőig, s odajutván baljával átölelve lehozhatja s talán megmentheti.

A mint képzelé, ugy lőn. Nehány rövid pillanat múlva fenn volt az ablaknyílásnál.

De e pillanatban eltűnt a lány, helyette ősz férfi jelent meg, épen oly rideg, mogorva, sötét alak, mint a libanoni remete.

— Lemondás! — dörgé a magusz vérfagyasztó hangon, — kezében fényes tör villant meg, s a jövő pillanatban a boldogtalan ifju a halálos sebbel hullott alá a földre.

A tördöfés jól volt irányozva, épen szívében találta.

De mielőtt teljesen elvérzett volna, az ősz magusz megjelent a boldogtalan áldozat mellett, s mint valamely kőszobor ugy állván meg fölötte, hidegen e szavakat intézé a haldoklóhoz:

— Minden próba volt! Te nem álltad ki a próbát, elfeledéd a tanácsot! Élet helyett halál!

A jövő napon pedig a maguszok titkos sirboltjába uj hamvvedret helyeztek.

A hamvederre csak ennyi volt följegyezve:

„Amhát.

Erős a hatalom, hatalmas a kincs, de a szerelem mindennél hatalmasabb!”

DALOK.

Somától.

I.

Oly hidegen tekint a hold alá,
És csillámlik a hó büvös fényben,
Holdvilágos méla éjben,
S lelkem eltéved, — nem tudom hová . . .

S egy édes dal zendül szivembe' meg,
Elhunyt időkből, elhunyt szerelemről,
Oh, ez a dal oly édes fájón zendül
És arczomon megint egy köny remeg

Szemem lehunyom, s mintha álmodnám,
Hogy fejem nyugszik lánykám hű ölében,
És édes arczát elmerengve nézem,
És égő ajka csókot hint reám

II.

A patak partján, zúgó sás közt
Itt ülni egyes egyedül,
S a boldog multon elmerengni,
Ez az, minnek szivem örül.

A multat én most úgy szemlélem,
Mint a halottat szemfedél alatt,
Egyedül virasztok felette,
Egyedül siratom halottamat.

S e könyvek szivemre ha folynak,
Alattuk szivem feldobog,
Végső sóhaj, utolsó köny tán,
Mely érted arczomon ragyog.

III.

A! még egy csöpp a szerelem kelyhéből,
Az édes mámból egy perczet még! . .
Egyszer még sirjak édes keservemben, —
Gyógyít a köny, a mely szememben ég!

És aztán sirni többé nem fogok már,
Nem tépem szélylyel többé szivemet.
És a szerelmet is majd elfelejtem,
S hogy éltem átkos, lányka, nélküléd . . .

És gyermekálmaim is elfelejtem,
S a régen fájó szivet eldobom,
E szivet itt gyógyíthatlan sebével,
S örülök a nyiló virágokon.

Dénesek.

Beszély,

Ney Bélától.

(Vége.)

És Petúr? — Alig képzelhető férfiben ennyi állhatatlanság; ő meglátva menyasszonyát, feledte a hárem virágát, s lelkében ujuló lángokkal lobbant föl a régi szenvedély . . . At-

kozta magát, átkozta a pillanatot, melyben ez igaz gyöngy iránti szentszerelm teréről letántorult, és minden áron meg akará ujtani a hölgy iránti régibb igényeit. Ily elhatározással lépe be az Ilona sátororsztályába, hol a bájos teremtményt bús gondolatokba merülve találta. Fejét kezére hajtva ült egy tábornszéken, égszin szeméit határozatlanul szegezve láthatlan tárgyra.

A mint meglátta a még folyton imádott leventét, visszafojthatlan halk sóhaj emelkedett kebléből; de a másik perczen ismét a régi erőtetett nyugalom honolt arczain, s hidegbarátságosan nyújtá kezét Petúr felé.

— Ismét ily búsan talállok téged, oh lelkem lelke, imádott Ilonám?! — kiálta fel Petúr, megragadva a nyújtott kezét.

— S lehetne-e ez másként most, mikor a haza a végelbukás örvénye szélén áll?

Ez gyenge szemrehányás volt, s Petúr lelkében az önvád félig elaltatott hangját költé életre.

— Ne, oh ne említsd e fájdalmas körülményt, mely lelkemet keservvel tölti el; felejtjük ezt most, s áldozzuk e néhány perczet egyedül szerelmünknek!

— Szerelmünknek? — kérdé csendesen, fájdalmas hanglajtással Ilona. — A mi szerelmünk hulló csillag volt, mely ragyogva tündöklött, de hamar lehullott boldogságunk egéről...

Oh mily küzdelmébe került e gyenge leánynak, míg e néhány kötelességérzet szülte szót elmondhatta; mert nem azt érezte ő, a mit mondott.

Petúr megsemmisülten állott előtte, lecsüggesztett fővel, arczán a megszégyenülés pirja lobogott. Aztán összedve magát, Ilon lábaiboz borult, s esdő tekintettel néze föl reá.

— Ilona! — kiálta újra, megragadva kedvese kezét, — Isten szerelmére, boldogságunk napjaira kérlek, ne ejts kétségbe, mert ha eltaszítasz magadtól, ha nem bocsátsz meg, akkor én mindent feledek, és ne csudáljátok, ha... De nem, nem! — folytatá kis szünet után, — te ezt nem teheted, hisz te angyal vagy, és megbocsátsz a megtévedt embernek, ki szép lelkednek imádására ismét visszatért; nem vonod meg tőle üdvözítő szerelmednek balzsamát.

S az erős férfi zokogni kezdett.

Igy alázkodott, így törpült össze önmaga és Ilona előtt, ki már most valódi megvetéssel nézett le reá. Csendesen kivoná kezét a Petúréból, ki azt csókokkal halmozá, s épen felelni készült, midőn Upor lépe be, s meglátva öcsét Ilon előtt térdelve, felkiáltott:

— Petúr?! . . . Borzadok!

S e felkiáltás teljesen érthető, ha reá emlékezünk Petúrnak a csatatéren tett fogadására.

Ilon ekkor férfias szilárdsággal fogott föltételének kivételéhez, s levoná a most magával mindent tenni engedő Petúr ujjáról jegygyűrűjét, mialatt e szókat rebegék ajkai:

— Félre ismertelek benneteket. . . most helyrehozom ballépésemet. Te megértettél engem Upor, és mi jó barátok maradunk!

És ájultan rogyott Upor karjaiba. Megtörte őt az óriási küzdelem, mit ön lelkével kelle vívnia.

Petúr ezt látva, sebzett vadként szökött föl térdelő helyzetéből, s megfenyegetve bátyját s volt menyasszonyát, így kiálta fel tajtékozó ajkakkal:

— Ördögöt akartok belőlem csinálni? . . . Jó! . . . Ám lássátok!

Azzal kirohant.

Eközben Szulejman szörnyű kegyetlenséggel közelít meg hadjáratának célját. . . Elpusztítva hever immár a Duna több vidéke, romjaiban s kirabolva Mátyás palotája. . . A dús

könyvtár nagy része, a műrecek, minden de minden török kézben már, és most végre haza indult a zultán, a Duna balpartját választva utjául, hol ismét égetett és pusztított romboló ereje, nagyszerű művének megkoronázásaul. Szeged és Bács füstölő romokká változának, de a lakosság nagy része ideje korán menekült, azon helyen vonva meg magát, hol mint látuk, ismerősink is menhelyet találtak.

A török csorda egy portyázó csapatánál egy estén magyar lovas jelent meg egyesegyedül, nagyszerű fölfedezéseket ígérve a csapatot vezénylő basának. Bevezették őt hozzá. . .

. . . De beszéljenek a tények. . .

Zúgott a vihar, ömlött a zápor, földetrázó mennydörgés által kísértetve. A villámok tüzenél az ismerős tábor tűnik föl szemünk előtt. Közel jutva hozzá, kivehetjük a Bátor család sátorát, s az Ilona osztályába is vethetünk egy pillantást, miután itt a sátorszárny félre van vonva, hogy Upor és Ilon, kik egymás mellett ülve beszélgetnek, a vihar rémitően nagyszerű szépségében gyönyörködhessenek. Beszélgetésök tárgya a közveszély, s részben Ilona boldogtalansága.

E pillanatban mintha kigyóra lépett volna, ijedelmes sikoltással szökött föl ültéből a leány s lázas őrzöngéssel rohant a sátornyíláshoz, egy pontra irányozván tekintetét az éj sötétében. . . Upor kérdéseire némán mutatott kifelé ujjával, midőn ismét egy, az éjet percze nappallá varázsló villámlás világosítá meg a tárgyakat. Upor most borzadva kiáltott föl:

— Petúr?! . . . Ő elárult minket. . . — s arczát kezébe rejté.

És csakugyan Petúr sápadt, örült arczczal közeledett pár száz lépésnyiről, a basával jobbán, fölfedezve neki ez egyetlen, a mocsárok tönkelegébe vezető utat.

Ilon átokra emelé kezét. . . A következő pillanatban nagyot villámlott ismét, s Petúr összerogyott. . .

Az ég tüze sújtá őt agyon.

* * *

Ezen eseményt követő napon megjelentek az ozman harczosok ezrei, s ostromolni kezdték a tábort. A benne levő pár ezer magyar a kétségbeesés dühével védte magát, míg végre elhullottak az utolsóig mind.

. . . Upor és Ilon, kikből kedvező körülmények közt idővel tán boldog pár válhatott volna, egymás mellett harczolva véreztek el. . . Legalább együtt szálltak égbe lelkeik.

Ezen szekérsánczczal körülvett tábor megsemmítése több emberébe került Szulejmannak, mint maga a mohácsi csata...

A fehér, vörös és fekete emberfaj eredete.

a Seminolok egy regéje.

Washington Irving után

Zombory Gusztávtól.

Midőn Flonde az egyesült államokba kebeleztetett, elhatározta a nemes és emberszerető kormányzó Duval William, hogy a benszüllött vad állapotban levő népek is a műveltség üdvös jótéteményeiben részesüljenek. E végre összehivatá azoknak főnökeit és kinyilatkoztatta, hogy Washingtonban lakozó atyjoknak az volna az akaratja, hogy ezentul ők is, mint a fehérek, gyermekeik számára tanítókat kapnának, kik iskolákban fognák azokat oktatni. A benszüllöttek főnökei komoly méltósággal hallgatták végig a hosszú beszédet, melyben a kormányzó szép és hathatós szavakkal magyarázgatta az iskolák jótékonyosságait. Midőn azt elvégzé, egy napi időt kértek amazok a feleletre, hogy ily fontos ügyre kellőleg válaszolhassanak. Másnap a meghatározott órára ismét megjelentek,

és egy közülök, társai nevében is szólalt föl és következő beszédet tartott:

„Kedves öcsém! Washingtonban levő atyánk abbéli ajánlatát, hogy tanítókat küld, kik gyermekeinket iskolában taníthassák, megfontoltuk; és nagy köszönettel tartozunk neki, hogy a mi boldogításunk előmozdítása iránt annyi érdeklődéssel viseltetik; de érettebb megfontolás után ez ajánlatát el nem fogadjuk. Mert a mi a fehér embereknek hasznos, nem következik, hogy vörösöknek is az legyen. Tudom, hogy ti fehérek azt állítjátok, hogy mindnyájan ugyanegy atyától és anyától származunk; de ebben csalatkoztok. Egy hagyományt birunk őseinktől, mely nekünk igen valószínűnek látszik, hogy t. i. a nagy szellem, midőn az embert teremteni akará, először a fekete embert teremté; ez vala első kísérlete, és kezdetnek ez is elég jól sikerült; elhatározá tehát magában, hogy másodszer kezdjen a nagy munkához. Es ekkor teremté a vörösbőrű embert. Ezt már az elsőnél sokkal többre becsülte, de mégsem volt egészen az, a mit ő akart. Harmadszorra tehát teremté a fehér embert, és ekkor megvolt elégedve művével. Ebből láthatod, hogy ti utoljára lettetek teremtve és azért, mint ifjabbakat öcsémnek nevezlek benneteket. Midőn már a nagy szellem megteremtette a három különböző embert, három skatulyát mutatott nekik. Az első tele volt könyvekkel, földképekkel és papirokkal; a másodikban ívek, nyilak, kések és egyéb fegyverek voltak; a harmadikban semmi egyéb nem volt balták, szekerezék, kalapácsok, kapák és ásóknál. — Fiaim! — mondá — itt vannak az eszközök, melyek segédelmével élelmeteket megkereshetitek; válasszatok közülök tetszéstek szerint. — A fehér ember kinek fő előnye volt a választásban, először is a kézi szerszámok mellett haladt el, a nélkül, hogy reájok figyelmeztetett volna: de midőn a harci és vadász fegyverekhez közeledett, megállott és figyelemmel vizsgálta azokat. A vörös ember reszketett, mert szive égett a vágytól a skatulyát birhatni. De a fehér, miután egy ideig nézte volna, tovább ment, és a könyvek és papirokkal telt skatulyát választotta. Most a vörösbőrűre került a sor, és képzelheted, hogy ez egy cseppet sem tévőzött, hanem a legnagyobb örömmel nyult a vadászfegyverek után. A feketének

nem maradt már választás, neki azon skatulya jutott, melyben a kéz- és földműves eszközök valának. Így a nagy szellemnek kétségkívül az volt a célja, hogy a fehér ember tanuljon írni és olvasni, hogy ismerje a holdat és csillagokat, és hogy értse, miként kell mindent készíteni, még a rumot és whisky-t is. Ő akarta, hogy a vörös ember nagy vadász és hatalmas harcos legyen, de semmit se tanuljon könyvekből, mert nem is adott neki azt, és végre azt sem akarta, hogy rumot és whiskyt tanuljon készíteni, az iránti elővigyázatból, nehogy annak élvezetével tönkre tegye magát. A mi pedig a fekete embert illeti, miután neki egyedül a kéz- és földműves eszközök jutottak, világos, hogy arra van rendelve, miszerint a vörös és fehér emberek számára szüntelen munkálódjék, és ezt mindig tevé is. Alá kell tehát vetnünk magunkat a nagy szellem legfelsőbb akaratának, különben szerencsétlenségünk történhetnék. Irni és olvasni tudni nagy jótétemeny a fehérekre nézve, de a vörös embereknek nagy szerencsétlenségükre volna annak tudása. A fehér embert javítja az, de a vöröset még gonoszabbá tenné. Nehányan közülünk tanultak írni és olvasni, és ők minden indiánok közül a legnagyobb gonosztevőkké lettek. Ugyanis bementek ők Washingtonba, az alatt az ürügy alatt, hogy nagy atyjokat látogatják meg, s vele a nép jólétéről értekezzenek. És mikor megérkeztek, egy darab papírra irtak valamit, és nemzetökbeli férfiai nem tudták mit irtak. De nemsokára az ind ügynök hivatá őket; megmutatá azt a kis darab papírt, melyen mint ő mondá, egyesség volt írva, mit testvéreik az ő nevökben kötöttek Washingtonban nagy atyjokkal; és mivel nem tudták, mi volt az egyességben, azért az ügynök felmutatá a papírt, mire mindnyájan iszonyodva fordultak el. Mert az irat nagy darab földet foglalt magában, és ők kénytelenek voltak elismerni, hogy saját véreik, mivel írni és olvasni tudtak, Washingtonban voltak, hogy házaikat, földjeiket, atyáik sirhalmaikat eladják; és mivel a fehérek írni és olvasni tanultak, urak lettek. Azért mondd meg atyánknak Washingtonban, hogy igen sajnáljuk, de kívánságának eleget nem tehetünk, azáltal, hogy tanítókat fogadjunk magunk közé, mert írni és olvasni tudni igen jó a fehéreknek, de igen rossz az indiánoknak.“

T A R C S A

Egy hét története.

— October 15-én. —

Hervadt ibolya. — Elköltözött szerény virág. — Spergely Bossnyák Riza. — Nyílt ég. — Oda-visszaszálló angyal. — Lemondás. — Ellentetes fogalom. — Miről könnyű lemondani? — Önmegtágadás. — Miről nem lehet lemondani? — Éltünk jövője. — Jövünk reménye. — Reményünk fénykoronája. — Élehalottai a gyöngéségnek. — Megközelíthetlen vára a mély érzelmeknek. — Vértó szív. — Fájó kebel. — Könnytelt szem. — A kényszerített lemondás áldozatai. — Ki boldogtalanságot vet, átkot arat. — Egy akol egy pásztor. — A magyar gazdasszonyok egylete. — A köztelki kiállítás. — Az egylet nemes célja. — Egy kis magyarázat. — Igaz gyöngyök érdem koronában. — Hiány pótolása. — Jó kívánat. — Igaz gyöngyök érdem koronában. — Huség jutalma. — Hála a jótévő iránt. — Orgyilkolás. — Lelekgyilkosok. — Ifjú művész. — Remek zenész. — Kis óriás.

Látott kedves olvasónő hervadt ibolyát lombos bokor árnyékában?

A szerény kis virág született; a nap fénysugári elől elvonulva bájillatával minden körülötte lévőnek gyönyört adott, s most elhervadt, hogy nyomtalanul enyészék el, s más virágnak adjon helyet.

Ily szerény ibolya költözött el a múlt napokban az élők

közül oda, honnét nincsen visszatérés; hol nyugalom a lét minden percze, mert nincs; mi izgassa a lelket, hol boldogság a lét minden pillanata, mert nincs szenvedés, mely emészsze a szívet.

Elapok hasábjain s a „Magyar nők évkönyve“-iben szerény névvel találkozott az olvasónő egy-egy nemesen érző szív mélyéből eredt költemény alatt.

A gyöngéség zománca, mely minden gondolatot mintegy megharmatosított, sejtette, hogy csak mélyen érző boldog nő irhatta ama költeményeket.

A név, melyet többé olvasni nem fogunk: Riza.

A név tulajdonosnője Spergely Bossnyák Riza jobb létre szenderült.

Élte nyarának kezdetén kelle elhagynia az életet, melyet boldoggá varázsolt mindazoknak, kik szerelmében, szeretetében részesültek.

Mi kevés huszonkét rövid boldog év e földön, ha a kora ifjuságnak csaknem öntudatlan részét leszámítjuk belőle, s mégis mi sok annak, ki boldogtalan.

Oly jó, oly kedves, oly művelt volt e hölgy, hogy költői

képletben azt mondhatnók róla: az ég kívánta magához, mert nagyon magasztos volt a földnek, s midőn már a menny kapuit nyiták az Ur angyalai számára, utána esdő családjára tekintett vissza.

Haza jött volna övéihez, de az ég nem bocsátja többé vissza érdemes sajátját.

Azok számára, kik itt maradtak a szenvedés e hamulepte tanyáján, nem marad egyéb hátra, mint a megnyugvás sorsukban s a lemondás.

Allapodjunk meg kissé e szónál.

A lemondás egyike azon emberi lélekállapotoknak, melyek a körülményekhez képest ellentétet foglalnak magukban.

Könnyű a lemondás arról, mit vagy nem becsültünk soha, vagy becsülni megszűntünk; ez nem is annyira lemondás, mint megszabadulása lelkünknek oly tehertől, mely hosszú időn át nyomta.

A lemondás földi javakról, az élet bizonyos előnyeiről, melyeket nélkülözni lehet, sokszor kötelesség, sokszor szükség, mindenkor önmegtadadás.

A lemondás mindenről, mi lelkünknek drága a földön; mire életünk jövőjét, jövőnk reményét, reményünk fénykoránáját építettük; a lemondás szívünk legbensőbb érzelméről, megtadadása énkünk egész lényének, ez a vértanuk hős erénye, magasztos, ha eszme teszi alapját az áldozatnak; másrészt a félnék gyávasága vagy a léha tétovája, ha külviszonyok, erkölcsi nyomás eszközölték.

Lelkünk meggyőződése, szívünk sugalma ellen tulajdonképen a lemondás nem is tartozik a lehetőségek sorába.

A ki komoly, a szív legbensőbb belsejét egészen betöltő érzelemtől lemondani képesnek állítja magát, az csalódik, mert nem érzett soha.

Hány élő halottja vándorol a földön ezen ittott erényül magasztalt gyöngeségnek!

A külviszonyok nyomásának, az idegen önzés befolyásának, az előítéletnek, a korlátoltságnak engedni lehet, ha kell; de arról, mit igazán érzünk, lemondani soha!

Van minden mély érzelemnek egy megközelíthetetlen vára, ez a szív feneke, melyet idegen szemtől is óv a lélek ébersége, ez bevehetlen s nincsen sem az önzésnek, sem a babonának hatalma fölötte.

Millió szív vérzik; millió kebelben dül a fájdalom; millió szemből forró könnyek hullanak alá.

A világ egy része sajnálkozik fölöttök; erényül hozza föl, hogy lemondtak; pedig nem igaz, nem mondtak le; a ki már lemondott, annak megszűnt fájdalma.

A vérző szív, a fájó kebel, a forró könnyekkel tölt szemek nem a lemondást jelzik, hanem a kényszerített lemondás áldozatait.

Távol van-e még tőlünk a szebb, a jobb, a dicsőbb jövő, hogy lerombolja az előítélet korlátait, melyek elválasztják a szívet hasonfelétől; elszakasztják a lelket a rokonszellemtől; boldogtalanságot vetnek és átkot aratnak minden lépten, minden nyomon?

Nem lehet és nincs is úgy, hogy saját csúfságára adta volna jobb akaratunkat az anyatermészet s bekövetkezik a jobb kor, melynek szelleme hasonlónvá teendő az embert az emberhez s e szellem erősebb lesz minden hatalomnál a földön; e szellem lesz az, mely valósítandja a nagy mester szavait, s azok értelmében leszen majd egy akol és egy pásztor.

Akkor nem lesz többé vérző szív, fájó kebel, könnyelt szem a lemondás miatt.

Egyik dicséretes neve a lemondásnak azon önföl-

áldozás, melylyel a magyar gazdasszonyok egyletének tagjai mindent elkövetnek, hogy az általuk kitűzött nemes célt, ha rögtön el nem érhetik, legalább megközelítsék.

Vannak, kik ha nem épen játéknak, legalább czéltalan időpazarlásnak tartják mindazt, mit ez egylet eddig cselekedett; kik a kiállított pogácsán jó ízűt mosolyognak vagy ha megkínálják vele őket, jó étvágygyal elköltik; kik a varrógépet megtekintik s elmondják rá: ez is jó; de nem tudják, hogy tulajdonképen mi célra vezet mind ez s mi hordereje van mind a szerénykörű kiállításnak, mind a nem sokat jövedelmező sorshuzásnak.

Izlelte-e a tisztelt olvasónök közül csak is valaha az árvaság sós kenyereit?

Ha igen, tudni fogja, mit tesz az árvával az, ki nevelésben részesíti; ki műveltséggel áldja meg, hogy önállóvá legyen s függetlenné minden kegyelemtől.

Tapasztalta-e a kedves olvasónök egyike, másika, mit tesz az, idegen, a haza nyelvét nem tudó, a nemzet szokásaival ismeretlen nevelőre bizni gyermekeit, még pedig nem azért, mert a nagy urak abbéli eljárásának gyöngé majmolója szeret lenni, hanem mivel azt a kis számát a valóban művelt magyar nevelőnőknek, kikkel birunk, már mások elfoglalták?

Ha igen, tudni fogja mi kétszeresen jól cselekszik az, ki az árvát nem csak önállóvá teszi, de mások növelésére oktatja, hogy a nyert jótéteményt és műveltséget mások lelkének művelésével hálálja meg.

A ki ezeket tudja, az minden a köztelken kiállított sárgarépában egy árva fölzsáradt könyét, minden himzésben egy az élet jövője iránti aggodalom megszűnését, minden sorsjegyben a jótétemény oltárára letett fillért szemlélend s egész lelkéből becsülni fogja a magyar gazdasszonyok egyletének minden tagját, valamint magát az egyletet, mely a legszebb és legmagasztosabb föladatot tűzte ki magának.

Árvák növelése a legszebb emberi erény; gazdasszonyaink ezt folytassák, mert a fölnevelt árvák ismét másokat fognak nevelni művelt hölgyekké, erényes nőkké, buzgó honleányokká. Az egylet által tett gyűjtések, kiállítások, sorshuzások mind enemes czélnak eszközei s noha nem igaz, hogy minden cél szentesít minden eszközt, ezuttal a szent cél csakugyan fölkarolásra, pártolásra tesz érdemessé minden az egylethez méltó eszközt.

Szívünkben kívánjuk, legyen az egylet mielőbb azon szerencsés helyzetben, hogy eredményét mutathassa föl áldásos működésének.

Az első fölnevelt árva egyszersmint első gyöngyszeme lesz gazdasszonyaink erénykoronájának; azután egyik igaz gyöngy a másik mellé fog sorakozni, míg büszkesége lesz minden magyar nőnek, ha az egylet tagjai sorába fölvetetik.

Mig derék gazdasszonyaink azzá törekszenek tenni néhány árva gyermeket, mi nélkül nem is ember az ember: műveltekké, addig mások felebarátjok életét pusztítják.

Egy szegény napszámosnő valamelyik külvárosban egész szívével egy szabólegényen csüggött; egész napi sanyaró munkája után ez ember társasága, szerelmi szavai voltak kárpótlása, boldogsága; számlálta a perczeket, melyek mulva az együtt töltendő ha nem is kényelmesebb, de jobb napokról beszélhet kedvesével; — a nyomorult nem tudta megbecsülni ezen a daróc alatt oly híven dobogó szívet; más nőhez fordult, annak vallott szerelmet, annak esküdött hűséget, mig a boldogtalan nem volt elég erős, hogy az elhagyottság terhét elviselje; — megölte magát, hogy kedvese hűtlenségének ne legyen tovább tanuja.

Egy nem szegény ember szoros barátságot kötött egy más emberrel, ki sokkal gazdagabb volt nálánál.

A gazdag végrendeletileg vagyona egy részét hagyta különben nem szükölködő barátjának.

Ez, hogy előbb jusson az örökséghez, a budai hegyekbe csalta jötevőjét, hol hátulról orozva koponyáját keresztül lötte.

A tett után meggyilkolt barátja lakására siet s a halott zsebéből kivett kulccsal bejutva, pénzszekrényét rabolja meg.

A halottat megtalálták a „szép juhásznő“ közelében, hol a gyilkos egy bérencz által akarta eltemettetni; de az irtóztott föld alá takarni a bűn bizonyítékát.

A gyilkos a börtönben várja büntetését, mely aligha lesz kevesebb a halálnál.

Hány halált érdemelnek azok, kik élve hagyják a testet, de a lelket gyilkolják meg, hogy legyen boldogtalan egész életében, s az egy halál fájdalmával százszorosan fölértő kint szenvedjen?!

A sok keserűség közepette a nemesebb élvekről sem szabad megfeledkeznünk.

Ily tiszta műélvet nyújtott a nemzeti színház közönségének a még ifju Ketten Henrik zongoraművész remek játéka.

Azt nem tudjuk, a képességet bámuljuk-e jobban, vagy a gyakorlottságot az ifju művészen, kit Liszt, a zongorakirály arra méltatott, hogy — természetesen csak saját lakában — négy kézre játszott vele nehéz kivitelű zeneműveket.

A nemzeti színház közönsége kitüntetéssel fsgadta Ketten-t, ki bajai születésű hazánkfia, de több év óta szülőivel együtt Párisban tartozkodik.

Az éljenek és tapsnak nem volt hossza vége; a minden zugában megtölt színház közönsége várakozással néz a hirdett másik két hangverseny elé.

Egy örömhírrel is fejezhetjük be heti szemlénket. A napokban jegyezte el Beregmegye egyik szép-és művelt lelkű honleányát, a bájos Szalay Ilonát Szabolcsmegye egyik lelkes ifja Beretöy János ur. Olyan frigy ez, melyet igaz szerelem kötött a földön, áldás koszorúja szálland tehát rá a mennyből.

Kempelen Gyözö.

Százszor-szépek.

| | |
|--|----------------|
| A szegény beteg leány részére ujjalag begyűlt: | |
| Kertészről. J. Ilkától | 80 kr. |
| Ehez a multkori: | 133 ft. 12 „ |
| Teszen: | 133 ft. 92 kr. |

Az írói segélyalap részére

| | |
|-----------------------|--------|
| ujjalag adakozott: | |
| Vattáról: Kubik Endré | 10 ft. |

Gazdasszonyoknak.

Erősítő hajkenőcs.

16 lat marhavelöbe tégy: 1 szemer peru balzsamot, két lat alcohol, cantharid tincturából 15 nehezéket 15 szemer szegfűszeg tincturát és 15 lat fahéjtincturát, ezt kavard jól össze s tedd el kis ibrikbe. E kenőcsből végy minden este egy magyarónyi nagyságu darabkát s dörgöld be jól fejedet, megjegyezvén, hogy mielőtt először e kenőccsel bekennéd fejedet, mosd meg ezt jól szappanos folyóvízzel.

Élesztős szarvaskák.

Végy a deszkára 2 itcze finom lisztet, tégy bele egy tojás nagyságu friss vaját, öt tojás sárgáját s egy egészet, két evő kanál tört czukrot s egy kávé kanál lágy só, mindenek előtt pedig 2 lat élesztőt kavard meg egy pohárban langyos tejjel és két evő kanál czukorral; ha megkelt az élesztő a pohárban, akkor töltsd a deszkára készített holmihoz, s gyurd meg jól. Langyos tejet annyit tölts belé, hogy olyan lágy legyen, mint a rétes tészta. Ha jól kidolgoztad, tedd meleg táll alá, s ha megkelt, nyujtsd el hosszú keskeny darabra és kend meg félig olvadt vajjal, szépen szabályosan hajtsd öszve, hogy egy kent s egy kenetlen oldala jöjjön egymásra s háromszor kend meg és ugyanannyiszor nyujtsd el, és vagdalt föl úgy mint az irós tésztát négysegletes darabkákra, töltsd meg befőttel; egyik oldalát kend meg vékonyan tojással, hogy a másikat reá hajtod össze ragadjon s aztán a tetejét kend meg ismét tojással és mártsd tört mandula és czukorba, formály belőle szarvaskákat vagy más formákat, s úgy rakd lemezekre, hagyd kelni s ha megkelt, süsd ki szép pirosra. Sz. — Zsné.

Irodalom és művészet.

× Ráth Mór kiadásában megjelent Hugo Viktor „A nyomorultak“ czimű regényének folytatása. Az irodalom barátait kellemesen lepi meg e hír, mert a mű valóban érdemes a világra terjedő hírnévre. A most megjelent részlet a III-dik részt képezi „Marius“ czimmal; 2 kötetből áll; ára 3 ft. Az első osztály czime: „Fantine“ 2 kötet, ára 3 ft; a másodiké „Cosette“ 2 kötet, ára 3 ft.

× Landerer és Heckenastnál megjelent a jó öreg Istvánbácsi naptára is. Ajánljuk a gazdák figyelmébe szokott oktató, tanulságos tartalma miatt. Ára: 50 kr. o. é.

× Lauffer és Stolpnál egy rémletes könyv első kötete jelent meg. Borzasztóan vonzó czime: „A vérpad titkai.“ A Samson hóhérsalád egyik író tagja után, ki ezt napló alakban szerkeszté, Erdődtől. Ajánljuk azon olvasónök figyelmébe, kik szeretnek gyönyörködni az irtózás élveiben; mert arra nézve valóban élvezetes munka.

× Engel és Mandello kiadóhivatalában megjelent: „Szemléleti ábécé.“ Irta Farkas Dezső. Felhívjuk rá a t. szülek figyelmét; mert benne a legrövidebb és legkönnyebb olvasási mód titka van előadva. Ára 40 kr.

× A nemzeti színpadhoz érdekes ujságot várnak. Ez Láng Paulina k. a. énekesnő, ki ott közelebb „Lindában“ és „Lukréciában“ fog föllépni. Hangját és énekét általánosan dicsérik.

× Hartleben K. A. kiadásában megjelentek: „Gyöngök és virágok a magyar költészetből.“ Legjelesebb költőink művei vannak itt összefűzve válogatott koszorúba. Ára: 3 ft. 15 kr.

× Ugyanott megjelent egy gyűjtemény „Kármán és M . . . grófné levelei“ czím alatt Székely Józseftől kiadva. A tartalom igen érdekes és szép fényt vet egyik régi irodalmi harczósunk jellemére.

× A nemzeti színház bíráló választmánya Farkas Alberttől „Nápolyi Johanna“ czimű történelmi drámát fogadott el előadás végett. Mint mondják, a tárgy nem új, a kidolgozás azonban érdekessé teszi azt.

× Lisznyai „Balatoni dalhullámok“ czím alatt közelebb egy füzet költeményt szándékszik kiadni. Kívánjuk, hogy az előfizetők is hullám módra ragadják e művet.

× Müller Emil könyvnyomdájában megjelent „Szem-

léltető vagy segédkönyv a szemléltetéshez“ Szülék, tanítók és kisdedovódák használatára írta Fellner László. A kis gyermekek helyes és okszerű neveléséről szól, nem ujan, hanem tanulságosan Ára 1 ft. 60 kr.

× A műegylet jövő évi műlapja Madarász Victornak nagy történeti festménye: „Zrinyi Ilona és Karafta“ leend.

× Rózsavölgyi és társa műkereskedésében következő új zeneművek jelentek meg: 1. „L'adieu“ nocturne, zongorára René Favargertől, magyar czimképpel. Ára 60 kr. 2. „Reper-toir du theatre national“ kivonatok magyar dalművekből, zongorára. Ára 1 ft. 3. „Bouton de rose“ nocturne, zongorára Jacques Höslytől. Ára 80 kr.

Budapesti hírvivő.

✂ (Szép részvét.) A magyar kir. helytartóságnál a magyarországi árvizkárosultak fölsegélésére eddigelé 16024 ft. 31 kr. gyűlt be.

✂ (A városligeti tónak) egy része meg van szabályozva. Elegendő viz van benne fővárosunk jégzsükségletének előállítására. Mi azt hittük, hogy Pesten már elegendőleg hiedeg van!

✂ (Modern rablótörténet.) A mult héten a gyárutczában egy haza siető 13—14 éves kis leánykát elragadtak. Betöm-ték a száját és kocsiba tették, mely soká barangolt vele előre hátra, hogy ne tájékozhasssa magát. A kis Helena azonban oly hősileg viselte magát az új Páris irányában, hogy az kénytelen volt öt ismét letenni a gyárutczában.

✂ (A fényképészet eredménye.) Mayer, elismert photographunk Grácban is műtermet nyitott; ugyanott 40000 ftért egy házat vett. Egy lap megijed, hogy most már a fényképészek száma megint vagy 50-nel szaporodik.

✂ (Budán) csak a jövő hó második felében lesz világosság — már t. i. éjjel; mert a légszesz világítást csak ekkor fogják átvinni; ekkor is csak a dunasorra és a Krisztina város főbb utcáira.

✂ (Veszteség a népzene.) Patikárus Józsi fiatal hegedűs, a Patikárus-banda egyik legjelesebb tagja, a mult héten meghalt.

✂ (Mükedvelő énekesek.) A budai népszínházban a jövő hóban mükedvelők fogják énekelni Mozart „Don Juan“ czimű operáját. Bizonyára élvezetes előadás lesz.

✂ (Kegyes ajándék.) A szent László társaság 1000 fto adott a lipótvárosi templomra. Most már hát megint fölemelnek egy falat?!

✂ (A kintornázás mint kiváltság.) Ezután sipládával csak tehetetlen nyomorékok és öregeknek lesz szabad kinezni a fővárosi füleket. Az igaz, hogy eddig sok ép kézláb süheder forgatta a sipláda fogantyúját a kapa kasza helyett.

✂ (A pesti vízvezetékre) naponként gyűlnek az adakozások. Szabad tehát remélnünk, hogy mégis lesz belöle valami!

✂ (Gyászhir.) Varga Sándorné, sz. Hódy Mária, Szeged egyik lelkes honleánya f. hó 18-án halt meg Vácson, hol gyógyítása végett tartózkodott. A magyar irodalom egyik hü pártolóját veszíté el benne; lesz-e, a ki helyét pótolja! Legyen áldás emléken és boldog örök nyugodalma.

✂ (A magyar írók segélyegyletének) legújabb negyedévi bevétele alapítványi tükében 2340 ft; alapítványi tüke kamataiban 407 ft. 60 kr; évdijakban 1012 ft. 80 kr; — összesen 3832 ft. 40 kr. Ez tanusítja, hogy a müvelt magyar közönség képes lelkesülni szép eszmékért!

✂ (Uj vendégművésznő.) Mint halljuk, a hangversenyi idény alatt Giustina Baraldi dell' Ara művésznő, Rossini egyik

tanítványa fogja fővárosunkat meglátogatni. Így tehát az unalom ellen nem lesz panasz!

✂ (Ujabb rendszabály.) Ezután az omnibusok táblácskakkal lesznek ellátva, melyeken az állomás és a 10 kr. viteldij lesz fölírva. Azt is oda kellene tenni, hogy hány személy fér az omnibusba!

✂ (Aczeltollak.) Pozner Lajos, helybeli papirkereskedő, a londoni kiállításban is szerepelt aczeltollaira privilegiumot nyert. Mondják, hogy a gyorsírásra különösen alkalmasak; még kisül rölok, hogy gőzgép van beléjük rejtve!

✂ (A terézvárosi búcsú) a mult vasárnap igen látogatott volt, daczára annak, hogy az ég csak este felé kezdett kegyesen kiderülni a vigadni akaró népségre, mely a valódi mulatságot csak is ekkor kezdte. Tanulság ebből az, mint egy ismerősünk megjegyzé, hogy türelemmel még a legborúsabb idők kiderültét is el lehet várni!

✂ (A beszéd tárgyát) fővárosunkban egy borzasztó gyilkosság képezi, melynek hőse S... szabómester és zálogházi becső, ki barátját a svábhegyen orozva meggyilkolta és kirabolta. A tettes a hely színén a még mindig ott heverő hullával szembesítetvén, kivallotta rettentő vétékét, most a bíróság itéletét várja.

✂ (A „Magyar Izraelita“) legközelebbi számát a rendőrség lefoglalta.

✂ (A nemzeti muzeum) pár érdekes régiséggel gyarapodott, melyeket Fekete Fülöp, főtiszt. zirczi áldozár Egerből küldött. Van köztök két pisztoly az egri várból, egy régi karabély, egy harczi tülök, tör... stb.

✂ (Szegény embert még az ág is huzza!) Hallatlan visszaélés az a lánczhidatársulattól, hogy a kocsikázó szegény embereket h e t krajczárért ereszti át a hidon, mig a sétáló közönséget k e t krajczárjával. Ez kérem való! ugyanis ha valami kocsin négyen ülnek, fizetnek 21 krt; ha hatan vannak, fizetnek 35 krt, tehát 14 egész krajczárral többet. Vagyis egy személy hét krajczárért jut át a hidon. Borzasztó már ez!

✂ (A nemzeti testgyakorló intézetnek) realiskola utca, 3 sz. alatt levő helyiségében f. hó 22-én nyitattott meg a téli idény. Ajánljuk a t. szülék figyelmébe e testedző gyakorlatoikat; mert ép, erős lélek csak ép, erős testben lakhatik.

✂ (Vizkelety Béla) folyamodott a nemzeti színház comitéjéhez, hogy nevezze ki diszitmény-festőnek. Sok hasonlatossága van ezen esetnek a boritékon közlött kolozsvári hirrel.

✂ (Megérkeztek! Itt vannak!) Kik? Jean Piccolo, Jean Petit és Kis Jóska uracsok. Ma lépnek föl „Orpheus az alvilágban“ czimű operettel a német színházban.

✂ (A magyar gazdasszonyok) által rendezett kiállítás mult szerdén lön berekesztve; ez alkalommal osztotta ki a díjakat az e végre kinevezett bíráló válaszmány. Hely szüke miatt mi csak azon jeles honleányok névsorát közölhetjük, kik a ranyos díjban részesültek; ezek: Simig Istvánné a legjobb varrásért. Kralovanszky Istvánné, a legjobb foltozásért; Simig Istvánné, a legjobb kenderért; Braun Lajosné, gyönyörű himzeményekért; Hets Mátyásné, a legjobb beföttökért; Konkoly Ferenczné, a legjobb házi kenyérért; Benedickty Györgyné, a legjobb nyers tézta nemüekért; Braun Lajosné, házi szárnyasakért; és végre Simig Istvánné és Tarczaly Lenke urhölgyek egy-egy aranyat, melyek a legjobb gazdasszonykodás nyilvános kitüntetésére a választmány által ki voltak tűzve.

A többi díjnyertes honleányokról jövő számunkban szölandunk.

✂ (Látogatás.) Zichi Mihály orosz udvari festész hazánkfia, Zichi Antal volt országgyűlési követ testvére, kitől műtárlatunkban is egypár sikerült kép volt már néhányszor

kiállítva, két napot töltött városunkban, melyből egy délelőttöt muzeumunk, különösen a régiség- és képtár megismerésére szentelt.

✚ (*Nem várt méltányosság.*) Gschwindt úr, ki felől az Izsó-szoborfele pör kezdése miatt megvalljuk hibás véleménybe jutottunk, most a legszebb becsülettel kinyilatkoztatá, hogy ő azt a pört csak a nyilvánosság organumai által megtámadott becsülete helyreállítása végett indítá. Annak megnyerése után majd találandó módot magáról minden nyereszkedési gyanút elhárítani. A tettek beszélni fognak.

✚ (*Érdekes régiség.*) Horváth Mihály jeles történetbuvárunk, egy florenczi régiségtárban fölfedezte Mátyás király arcképét, mely a nagy fejedelemmel egykorú s azt a magyar tud. Akademiának küldé el.

(*Apró hírek.*) Erkel vezetése mellett négy philharmonia hangverseny lesz a muzeum terében; t. i. nov. 23-kán, decz. 7-kén és 21-én és egy farsang után. — Jókay Mór 200 forinttal az irói segélyegylet alapítói sorába lépett. — Ugyancsak az irói segélyegyletnek L. Hollósi Kornélia 100 ftot küldött. — A természettudományi társulat f. hó 22-én a magyar Akadémia termében érdekes gyűlést tartott. — A „Prot. Egyházi és Iskolai Lap“ legutóbbi száma is lefoglaltatott. — Dr. Jendrasik az orvosi tanártestület jegyzőjévé választott. — Az új cselérend már életbe léptetett s a városkapitányi hivatalnál az új cselédkönyvek már kiszolgáltattak. — Egy helybeli ékszerész töl napokban hamis névre 9²¹/₃₂ karat nehézségű drágakövet és brilliantot csaltak ki. A fölfedezőnek a károsult 150 ftot ígért. — Az „Ország“ megnyugtatta előfizetőit, hogy a lap az eddigi anyagi és szellemi erővel folytatni fogja pályáját. — A „Bolond Miska“ három hónapra fölfüggesztett. A kiadó teljes kárpótlásról biztosítja előfizetőit. — A buda-pesti orvos-egylet könyvtárát dr. Stessel 291 kötettel szaporította. — Az Oszvald-kereskedőháznak megengedett raktárát kinyitni és készletét árulni. — A jövő évi ujonczilletőség 85,009 főnyi, mint az idén. — A majomszínház még mindig „nur noch kurze Zeit!“-ez. Ez dühbe hozza az embert! — A „Hölgyfutár szerkesztését a jövő hónaptól kezdve Balázs Frigyes veszi át. — A joghallgató-műkedvelők j. hó 6-kán Belot Adolf: „Rendszeres férjek“ című új vigjátékában lépnek föl. — Hire jár, hogy a budai népszínház a nemzetivel össze fog kapcsolni. — Ormódy Bertalan 5 havi terhes fogás után e napokban szabadult ki. — A „Sárosi Album“ szerkesztője, Sarkadi István fellebbezés folytán két óra mérsékelt fogsági idejét mult csütörtökön kezdé meg a Károly-kaszárnyában. — Bulyovszky Lilla a 12. vendégszereplésre szólított föl a nemzeti színház igazgatósága által, melyek után állandóan szerződtenni fogna, ha igaz. — Erdélyi János ismert író nagy csapás érte. Szeretetreméltó 6 éves fiát Ákost f. hó 10-kén elvesztette.

Nemzeti színház.

October 22-kén.

Okt. 16-kán: „Tüz a zárdában“ francia vigjáték, és „Fortunio dala“ operette. — Okt. 17-kén: „Hamlet“ Shakespeare tragoediája. — Okt. 18-kán „Az ördög része“ vig opera Aubertől. — Okt. 19-kén: „A vén bakancsos“ Szigeti népszínműve. — Okt. 20-kán: „Béldi Pál“ Szigligeti pályakoszorus szomorujátéka. — Okt. 21-én: „Az ördög része“ vig opera. — Okt. 22-kén: Ketten Henrik hangversenye és a „Toll hatalma.“

Mi nem vagyunk tulkövetelők; nem is szoktatott reá az előbbi igazgatóság, azért nem látjuk most a hiányokat sem a játékrendben, sem az előadásban; olyannak vagyunk, mint az új házások, csak a szépet látjuk. Tőlünk tehát akár még jobban boszanthatja Szerdahelyi a műérzéket az operettekbeni sivalkodásával; nekünk mindezért gazdag kárpótlást nyujt azon körülmény, hogy Radnótfai művezetése alatt Shakespearei

műveket is láthatunk színpadunkon. E héten „Hamlet“-ben volt alkalmunk gyönyörködhetni. Egressy adta a czimszerepet; ez egyike legjelesebb alakjainak. Azután láttuk „Béldi Pál“-t, melyben Jókainé asszony remek játék és remek szavalásával egyiránt ragadta el a közönséget; ő és Szigeti (Béldi Pál) és Egressy (Apafi) elfelejtették velünk azt a balfogást, hogy Bornemissza Annát Szathmáryné ügyekezett előállítani. Az ügyekezett hiszen megvolt, de a siker elmaradt ezuttal, valamint mindenkor, valahányszor egy művésznő nem neki való szakmára vesztegeti tehetségét.

Az operára áttérve, itt is örvendetes sürgösséget tapasztalunk. E héten a rég látott „Ördög része“-t láttuk, melyben újra meggyőződheték a rendezőség, hogy a meglevő erőikkel is igen élvezetes operai előadásokat lehet rendezni. Ez est fénye Hofbauer Zsófia volt, kivált egy magán áriája — Huber Károlynak egyik új szerzeménye — ragadta el a közönséget. Igen szépen énekeltek még Huber Ida és Pauli. Markovics Ilka pedig ma is igen kedves színpadi alak volt, sok helyütt szépen énekelt is, de helylyel-közzel kissé — hamis volt az éneke.

Hátra van még Ketten Henrik hangversenyéről írnom, de erre nézve a tárczairó szegte kedvem; őt illeti meg azon dicsőség, hogy e ritka művésztől kegyeteket értesitse; a boldog halandó! Ő a legnagyobb elragadtatást tolmácsolhatja kegyeteknek, míg az én számomra csak azon szomorú kötelesség maradt, kimondani, hogy a „Toll hatalma“-ban Feleky egy felül nagyon is ügyetlen költőt állított elénk, míg másfelül a szellemet csak igen kicsi mértékben sikerült neki előtűntetni. Ilyen poetába csuda, hogy a szellem- és kellemdus fiatal özvegy szerelmes lesz.

Budai népszínház.

Okt. 15-kén: „Nem mind arany, a mi fénylik“ vigjáték 3 felvonásban, és a magyar acrobaták műveletei. — Okt. 16-kán: „Az ördög naplója“ vigjáték 3 felvonásban. — Okt. 17-kén: „Királyi csók“ vigj. 3 felvonásban. — Okt. 18-kán: „Gróf Monte Christo“ dráma 5 felvonásban. — Oct. 19-kén: „A drótos tót“ vigj. 4 felvonásban, Kempelen Győzötől. — Oct. 20-kán: „Molnár“ néma vigjáték, ezt megelőzte „Ádám és Éva“ vigjáték 1 felvonásban. — Okt. 21-kén: „Fogház“ vigjáték 4 felvonásban Benedikt után magyarította Fánecsy Lajos.

Jegyezzük föl lángbetűkkel hogy a „Drótos tót“ adatásakor a színház annyira megtelt, a mint mi azt hetek óta nem láttuk. Még az acrobaták sem birtak olyan nagy számú közönséget odahozni! Méltán megillette tehát szerzőt az a zajos taps és ismételt kihívás.

Mindenfélék.

✚ (*Megérdemelt tisztelet.*) A belga pénzügyminiszternek, Frére urnak a lüttichi választótestület önkény ellen folytatott küzdelmeinek elismerésül értékes ajándékot küldött. Egy kis ezüst szoborcsoportozat az, a béke áldásainak eszményítése; t. i. az ipar, földművelés és tudomány jelképes szobrai egymást átölelve tartják. Szép az ily megtisztelés, ha van oly pénzügyminiszter, ki érdemekkel jut hozzá.

✚ (*Gyümölcs képletek muzeuma.*) Namourban közelebb egy pomologiai gyűlés elhatározá, hogy egy külön muzeumot állítandó föl csupán azon célra, hogy abba a világ mindenféle gyümölcsét gipszből vagy kőből utánozva elrakják. Hiszen ez igen tiszteletreméltó; de bizony okosabbat is végezhetek volna a derék pomolog urak!

✚ (*Elterjedt orgyilkosság.*) Szciziliában napirenden vannak a gyilkolások; oct. 1-én 13 ily borzasztó eset történt. A gyilkosok mind fekete barettet viselnek és mint három elfogott tagtárs vallá, kinek kezében még véres volt a kés, midőn elfogták, mindnyájan egy „camorra“-hoz tartoznak, mely szent

fogadást tett a nép ellenségeit kiirtani a földről. A kormány úgy igyekszik e társulat ellen hatni, hogy egész Sziciliában mindenkitől elszedette a fegyvert. Most a szegény honpolgár tehát még csak nem is védheti magát.

‡ (*Merész szökés.*) Bselojovszky gróf, orosz tábornok özvegye, ki férje büneiért Wiesbadenben kis fiával együtt fogva tartatott, a napokban, minden örökös daczára megszökött börtönéből. Nyomozó levelek küldettek utána rögtön, de még eddig hasztalanul.

‡ (*Természettünemény.*) Goslár körül oct. 1-én esti 9 órakor a levegőben fénylő égi testet fedeztek föl, mely lassan vonult, mint óriási égő léghajó északról nyugat felé és nem pattant szélylyel egyszerre mint az ily tűnemények szoktak, hanem lassan, fokként, a távolság által enyészett el a rá bámuló szemek előtt. A lakosság rossz jelentésűnek magyarázza ezt.

‡ (*Vasárnapi összejövetelek.*) E czim alatt Göttingában három kegyes asszonyság együletet alapított, melynek célja lenne a vasárnap szokásos tivornyák- és mulatózásoknak eljöttét venni az által, hogy tagjai vasárnaponként összegyűlnének és szellemdús társalgás, olvasmányok és zene közt töltenék a napot. A legelső két tag két amerikai volt, a mi némely felületes vizsgálót csudálkozásra birt; az amerikaiak tudvalevő nagy korhelyek lévén.

‡ (*Birchpfeiffer Sarolta asszony*) közelebb ismét egy ötfölvonásos színművet adott át a stuttgarti színháznak, melynek czime: „Dél leánya“. A csalódásig hasonlít a „Lowoodi árvá“-hoz. Egyébiránt, mint hirlik, sokára biztosítva lesz a világ a kedves színésznő tollától a színműírásra nézve, mert életleírását szándékozik kiadni.

‡ (*Dumas Sándor.*) „Monte Christo“ czimű lapját, mely két év óta töré a borsot a párisi policzia orra alá, betiltották. Dumas papa nagyon haragos emiatt.

‡ (*Megemlítésre méltó.*) Brüsszelben egy közkatona 45,000 fttal terhelt tárczát talált s azt a rendőrségnek átadta. Ezredese egy ünnepélyes diszszemlénél kiszólitá a front elé, és nyilvánosan megszorítván kezét, dicsérő szavakat intézett hozzá. Így jutalmazta meg a derék ifjút, ki díjt nem akart elfogadni. Annak e jutalom oly édes volt, hogy sirva fakadt örömeiben.

Divattudósítás.

Olyan nagy serénységgel készülnek a budák és menték, mintha nyakunkon volna már a tél; természetes; előrelátó hölgyeink jó eleve gondolnak a fagyra és hidegre, és azt igen jól is teszik, mert télen ismét új munkák fogják igénybe venni szorgalmukat.

Az idej mintáknál csak a hosszúságban és zsinórzatban tűnik föl némi újítás, a magyar jelleget azonban mindenütt a legszebben látjuk képviselve. A hosszúság téli öltönyön igen czélszerű, mert jobban tart meleget, a mi pedig a zsinórzást illeti, ez az idén sokkal egyszerűbb, mint a milyen tavaly volt; és részemről az új zsinórzásnak adok elsőseget, először azért, mert az ilyen ruha olcsóbb, másodsor pedig, mert ez izletesebb.

A felöltönyökre rendszeren csak néhány sor széles fonás van köröskörül varrva, alul az oldalakon azonban fonásból egy virág vagy egyéb cikornya alkalmazva.

A kun mente e télen is megtartja közkedvességét, úgy szintén a Bánffy-mente, Tinódy-guba, Batthyányi-mente stb. E héten két ilyen mentét készíttettem kedves előfizetőink számára, és épen olyan szépek voltak, mint jutá-

nyosak. Igen kedvelt diszítés továbbá a téli felöltönyökre elől az egyenes szarufa, mely keskeny zsinórból a mente aljáig ki van varrva.

Szövetre nézve az idej menték is rendszeren Velourból, vagy Boisból készülnek, s csak kivitelkép posztból; mert az utóbbi bélést is kíván, a mi ugyan jóval melegebb az említett szöveteknél, de nagyon meg is drágítja a mentéket. Az árákra nézve mondhatjuk, hogy egyszerű, de igen csinos Velourból készült mentét 40 fton kaphatni, az 50 ftosak gazdagabban vannak zsinorozva, s 60—70 ftos vattázva és selyem bélessel ellátva.

Most pedig egy másik divatcikkre hívom fel t. olvasónőim figyelmét.

E napokban érkeztek Pestre apró kisfésűk, melyek ha elől kétfelül a hajba tüzetnek, nem csak igen jól állanak, hanem igen czélszerűek azoknak, a kiknek gazdag hajzatuk van, s kik azt a két oldalon lecsüngő fürtökben vagy fonatokban viselik, mert ez által sokkal erősebben áll a fonat vagy fürt. Egy ilyen pár fésű ára 2 fttól 5 ftiig. A kinek előfizetőink közül szüksége van ilyen fésűre, csak forduljon hozzám, szívesen szolgálom neki.

Számrejtvény.

Kondi Juliától.

13. 10. 9. 11. Gyermekek népek kedves hangszere
7. 12. 3. 11. Sok szép nőnek keresztneve.
3. 2. 5. 5. 6. Ki érdemi, számára nyitva áll.
5. 6. 2. 1. 8. 3. 4. 5. 6. S bár mily csekély örömet csinál.
Pyrker érsek képezette
1—13. Egész hazánk megszerette.

Megfejtési határidő: november 25-ke.

A 36-dik számban közölt rejtvény értelme: Remelley Gusztáv. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Gerendás Mariska, Nagy Emilia, Theisz Hummel Emilia, Mendelényi Emma, Jámor Lászlóné, Zachariás Alajosné, Csaba Domahidy Karolin, Egerváry Tuboly Emilia, Keresztessy Vilma, Kaiser Gabriella, Korbuly Mária, Melczér Armina, Boronkay-Csicséri Lila, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné, Csicséri Mariska, Fekete Flóra, Csanádi Kálmánné, Horváth Gulyás Krisztina, Gulyás Amália, Szelényi Károlyné, Horváth Endrené, Günszberger Lina, Kondi Julia, Jaross-Lipovniczky Nepomuczena, Kollár Mária és Antonia, Korits Józsefné, Palocsay Penelope Irma, Guotth Ida, György Klára és Albertina, Madarász Emilia, Angyal Béláné, Papp Nina, Pálffy Stelczér Eliza, Bodroghy Gizella, Koller Matild és Julcsa, Ferenczy Lenke, Egerváry Tuboly Emilia, Fekete Amália, Farkas Krisztina, Mudry Pálkuty Janka, Kiss Nina, Fekete Cornélia.

A hó elteltével pedig újra dijsorsolást rendeztünk azon t. előfizetőink közül, a kik a rejtvények helyes megfejtését beküldték, és a sorsolás eredménye e következő:

- 1) Fischer Riza Asbóth Lajos emlékiratai.
- 2) Fekete Matild: „Igaz is, nem is“ Bús Vitétől, 2. kötet.
- 3) Melczér Armina „Pesti furcsaságok“ Szokolvi Viktortól, 2. kötet.

A nyeremények — szíves üdvözléssel — már el vannak küldve.

TARTALOM.

A legszebb tárgy, Marikovszky Gábortól. — Ábrándos képzelet... Kormos Bélától. — A mi hatalmasabb mindennél. György Vilmostól. (Vége.) — Dalok, Somától. — Dénese, Ney Bélától. (Vége.) — A fehér, vörös és fekete emberfaj eredete, Zombory Gusztávtól. — Egy hét története. — Szászországek. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Szám-rejtvény. — A rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyílt levelek. — Hirdetés.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS: **EMILIA.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: **Mintarajz.**

43-dik szám.

VASÁRNAP, OCTOBER 26. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 | „ „ „ |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus es protestans naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|------------|---------------|-------------|----------|-----------|----------------------------------|
| | | | | | kelet o. | nyugot p. | |
| 26 Vasárnap | E 18 Miksa p. | E 17 Miksa | 13 E 17 János | III | 5 56 | 5 45 | 11 |
| 27 Hétfő | Kálmán. Eduard | Kálmán | 24 Zsófia | III | 5 57 | 5 43 | 12 |
| 28 Kedd | Kalliszt p. | Szerenes | 25 Eumenius | III | 5 59 | 5 41 | 13 |
| 29 Szerda. | Teréz szűz | Terka | 26 János e | III | 6 0 | 5 39 | 14 Sát. előc. |
| 30 Csüt. | Gál. Florentum | Gaal | 27 Eokas 22P | III | 6 1 | 5 27 | 15 Sat. ün. |
| 31 Péntek | Hedvig özv. | Hedvig | 28 Ferencz | III | 6 2 | 5 35 | 19 2. ünn. |
| 1 Szombat | Lukács ev. | Lukács | 29 Kodrát | III | 6 4 | 5 33 | 17 3. Sab. |

V i d é k i t á r c z a.

— **Nagy-Kun-Madaras**, okt. 20. (Eredeti levél.) Tervelt kaszinó. — Botrányos eset. — A mi lesz! — Tisztelt nagysád! Mióta színészeink e hó elején eltávoztak körünkől, szomorú hangtalanságba süllyedt társas életünk; azok legalább adtak egy kis elevenséget előadásaik által; a színházban csak összejött az ember néha egymással. Most már az is megszűnt s ha csak a tervelt kaszinó (mely vajha pium desiderium ne lenne!) össze nem hozza majd városunk lakóit, ily elszigetelt közönyösségben nem tudom micsoda nevezetes történhetik.

Ha szabadna szót hajtanom, irnék valamit egy botrányos eseményről, mely városunk figyelmét pár hét óta lekötve tartja s a kedélyeket egymás ellen ingerli, míg a nép erkölcsi életére is káros befolyással van; de az emberszólás szorosán tiltatik és az egész, ha nem ily közönségesen ismert egyénnel történt volna, inkább magánérdekű. Ezenkívül pedig más nevezetes esemény nem történt városunkban, melynek élete a szüret alkalmával nyilvánult ugyan egy kissé, de azóta tél álomba vonta magát.

Talán a disznótorok és az emlitem tervben levő kaszinó — ha létesül! — ismét adnak egy kis mozgékonyt közlétünknek; annak is hire jár, hogy a tél folytában egy pár köz- és magándalidónk lesz; hanem az mind csak lesz! Addig legyen kegyes megelégedni nagysád ily érdektelen vidéki levéllel, ez tökéletesen jellemzi jelenleg városunk egyhangú unalmasságát!

Haba.

— **Csongrádon** a múlt hó végén a kuruzslásnak egy száználmas áldozata akadt. Ugyanis egy ottani polgár, ki darab idő óta kiállhatatlan csontszaggatásokban szenvedett, e baja gyógyítása végett javasasszonyhoz folyamodott. Ez adott is neki valami irt, melynek használata után csakugyan megszűntek a beteg fájdalmai — mert meghalt bele.

Kolozsvárott egy mulatságosan száználmas eset fordult elő. Egy szegény ember t. i. azért folyamodott a városi tanácshoz, hogy vegyék be kegyelemből a — dolgozóházba!

— **Győrről** tudósítanak, hogy ott Hubay szinigazgató nagy pártolásnak örvend. Páholyait a télre mint kibérelték.

— **Zebus** helységben egy gazdag földművest gyujtogatáson kaptak a lakosok és dühökben két órai kínzás után a szomszéd mocsárba fojtották. Borzasztó büntetés!

— **Debreczenben** a kitűzött 50 pályázatra beérkezett 31 színmű közül csak kettő találtatott méltónak, hogy versenyre eresztessek.

— **Maros-Vásárhelyt** Hollósy Kornéliát nagy lelkesedéssel fogadták. A tisztelt művész első föllépte jóváérték felét az ottani nőegyletnek, felét az írói segélyegyletnek ajánlotta föl.

— **Mezőbándon** egy székely atyánkfia, ki soha életében orás mesterséget nem tanult, olyan órát készített a toronyra, hogy akármely órás is megbámulhatná.

— **Kolozsvárt** chlorophorm általi halál történt. I. G. úr általános tisztelt neje fogfájásban szenvedett; a hivott sebész, hogy a fájdalmat könnyebben kiállhassa chlorophormot szivatott vele, minek túlságos ereje a gyöngéd asszonyt megölte, kit kora sirjába közrészvét kísért.

— **Dézsén** a póstakezelő F. l. 373 fttal megszökött; azonban már Kolozsvárt elesípték. Ni a kis Kallab!

— **Borbánd** erdélyi mezővárosban f. hó 10-én 14 ház hamvadt el minden melléképülettel, a padlásokon gabnával együtt. A csapást tetézi az, hogy egy ház sem volt biztosítva.

— **Sárváron** f. hó 20-án és 21-én a bordeauxi herceg tiszteletére nagy vadászat tartatott, melyen ő fensége a parmai herceg is részt vett.

— **Gyöngyösön** a felebaráti szeretet fényes tanúbizonyságaul Zetyko plébános és prépost úr a fizetésének hívei által történt önkényes elvonása folytán szükségre jutott ref. lelkész javára gyűjtést rendezett, mely 1000 ftot eredményezett a tiszteletes urnak, ki alig tudott hova lenni meglepetésben.

— **Egerben** a múlt héten a főtemplomot szentségtelenül kirabolták. Több egyházi diszkészletet, drágaságot és becses ereklyét vittek el. A tettesek ugyan egy becsületes izraelita ezüstműves által, kinek a rablott holmit elakarták adni, már fölfedeztettek, de, mint tudósítónk írja, még eddig mit sem vallottak; azt mondják, hogy ők azon templomi szereket úgy találták. Ha olyan nagyon találások, hát majd találnak most valamit!

— **Liptóban** félszázad óta a napokban lötték az első szarvast, egy nagy tizbogás, 160 fontos himet.

— **Nagy-Váradon** a biharmegyei gazdasági egylet választmányi gyűlése f. hó 26-án, az az ma, tartatik.

— **Kis-Béren** a múlt héten egy császári löistáló meggyuladt. Több hadseregbeli ló beleégett; a melyek megszabadítottak, azokat meg nem birták fogni, úgy neki vadultak.

— **Kis-Tarcsán** Szabó Mihály lelkész élete 72 évében melyből 42-öt hivataloskezésben töltött, meghalt. Béke, halmvaira!

— **Visegrádra** egy pestvárosi bizottmány ment az ottani kőbányai készletről tudomást szerzendő.

— **Lugoson** egy ifju hegedűművész nő Deckner Sarolta hangversenyt adott. Onnan Erdélybe tér. Mint tudósitanak, elragadóan játszik e nőnek oly igen nehéz hangszeren.

— **Szebenben** f. hó 16-án észrevehető földrengés volt; két erős lökés rázkodtatta meg az egész várost rögtön egymásután, oly erővel, hogy asztalokról, falakról házi eszközök hulltak alá. Az első ijesztés után azonban minden csendes lett.

— **Tokaj Hegyalján** f. hó 16. kezdetett meg a szüret általános. Az ezévi termés minőség tekintetében kitünő érettségre jutott, a mennyiség azonban nem a legkielegítőbb. —

Ugyanakkor tartatott a hegyaljai bormivelő egyesület szüreti közgyűlése, melynek legérdekesebb részét Preisz Mór, pesti vegytanár értekezése képezte a hegyaljai bor utóerjedéséről, okairól és meggátlási módjairól.

— **Kismartonban** boraszító eset történt. Egy vadaskertben tartott megszelidített szarvas, kirontván fogságából, az erdősz nejét összemarczangolá, a segélyére siető erdősz pedig úgy dőfé mellbe, hogy szarva annak háta közepén jött ki. Az emberszerető hg Eszterházy-család az özvegyet árváival együtt pártoltjai közé fogadta.

— **Szöregen.** Szeged mellett, hat fegyveres rabló jelent meg a honn nem levő plébános lakásán s a cselédeket összekötözvén. házmotozáshoz akartak kezdeni, mit csakis az összeszedült falubeli népség erélyes vétója és lövöldözései akadályoztak meg. Innen elúsztatva boszújokat az országúton 16 kocsin hűték ki, melyeket hallatlan vakmerőséggel fényes nappal kiraboltak. Arról nem vagyunk tudósítva, hogy azon a 16 kocsin férfiak ültek-e vagy nők?

— **Makranczon** egy makranczos rablót fogtak el, ki már régeóta rettegésben tartá Gömörmegye felső vidékét. A haramia valami Kerekes István nevű szökött katona. Két ismert társa hurokrakerítése is igen remélhető, miután erre hatályos intézkedések tétettek az illető hatóságok részéről.

— **Orosházán** a hívek Székács József superintendens urat azon alkalommal, midőn Győri Vilmos, kedves novelistánkát lelkészi állomására beigtatá, díszes ezüst billikommal ajándokozák meg.

— **Zilahról** írják, hogy gr. Széchenyi Ödön, üdvözült atyjának élethű arcképét mit a nagy liazafi halála után annak íróasztalán talált, a zilahi kaszinónak ajándékozta. A kaszinó adományzó urat hálából tiszteletbeli tagjává választotta.

— **Győrött** Auer Lipót, ismert fiatal hegedűművésznökünk hangversenyeket ad.

— **Brassóban** légszeszvilágítás lesz. Ugyanis a város egy társasággal szerződésre lépett, mely szerint az 75 évig fogja légszeszszel ellátni az utcákat. Az erd. kir. főkormánysszék helyeselte ez intézkedést.

— **Darócz** községben, Beregszásztól egy órajárásnyira, a leégett lakosokat oda vitte a nyomor, hogy a Daróczy-család régi sírboltját feltörjék és kirabolják. Az ékszerek, miket ott találtak, már hatósági kézben vannak, honnan mint értesülünk a muzeumnak küldetnek. Van köztök sok nagy becsű régiség.

Megbizások tára.

Kolozsvárra K. T. urhölgynek: Szives köszönet a kedves küldeményért!

Győrbe B. G. urhölgynek: Szívünkben örültünk a viszonzatlásnak. A küldemény át van adva.

Beödre H. H. urhölgynek: Vettük az újabb szép küldeményt és át van már adva az írói segélyegyletnek.

B. Gyarmatra N. G. T. urhölgynek: Már rendben van.

Gyulára M. K. urhölgynek: A legszivesebben végeztük el a megbizást; megjött-e már küldeményünk?

Pethőfalvára U. St. urhölgynek: El van küldve; megjött-e már?

Husztközre V. D. E. urhölgynek: Vettük és rögtön elintéztük.

Egerbe H. M. A. urhölgynek: El van intézve.

Pécsre A. M. urhölgynek: Vette-e két rendbeli küldeményünket?

Enyingre T. K. urnak: Szives küldeményét várjuk.

Sopronba P. St. E. urhölgynek: A nevek Pesten kaligraphice lesznek leírva.

Körösbányára N. A. urnak: Köszönet a kedves küldeményért! Az elintézendőt elintéztük. A többire nézve legközelebb magánlevelet írunk.

Zalapatakára E. T. E. urhölgynek: A legszivesebben elküldtük; megjött-e már?

Hollód-Ventere K. K. urhölgynek: El van intézve.

Skárosra K. K. urhölgynek: Vettük és elintéztük.

Parádra B. A. urhölgynek: Rendben van.

S. A. Ujhelybe M. P. J. urhölgynek: Tudtam, hogy jó kézben van e nemes ügy.

Paulisra P. M. urhölgynek: Rögtön elintéztém, kedves barátnőnknek — mert a francia közmondás szerint: Les amis de mes amis sont mes amis. jogom van ez édes czimre — szives üdvözlöt.

Lengyeltótiiba: B. S. urhölgynek: Ilyen csapások próbálják meg a szívet! Itt nincsen más vigasz, csak — egy tekintet a magas, titokteljes, de azért jóságos égre! A megrendeltet örömmel elküldtem; máskor is bármiben szolgálhatok, kérem, csak forduljon hozzám.

Gyórokra: B. E. urnak. Köszönet és szives üdvözlöt. Ez egyszer valóban örülök, hogy kissé késett, legalább nem vész oda a pénz, mint fájdalom, a többi. — Kedves barátnők látogatásának pedig a legnagyobb örömmel nézünk eléje. A kívánt tárgy el van küldve.

Téthre gr. Zs. L. ö méltóságának: Vettük és köszönettel elintéztük.

Munkácsra B. J. urnak: A küldeményt vettük, a többit pedig átadtuk.

Sárvárra P. urnak: El van intézve.

Hidhvégre S. I. urnak: Mély sajnálattal vettük a szomorító hirt, de másoknak is jut a bűbánatból; csak az tartja ilyenkor az emberben a lelket, hogy — borura derű!

Bursákra F. K. urhölgynek: Vettük és örömmel intéztük el.

Beszterczére B. J. urnak: A legnagyobb örömmel intéztük el megbizásit; az egyik is, másik is el van küldve, a kívánt eredménynek már előre is örülök.

Nagybányára, B. F. urhölgynek: Megjött-e már a meglepetés?

T. Ujhelyre: D. K. urhölgynek: Várjuk a megrendelést. Addig is szives üdvözlöt.

Szerkesztői nyílt levelek.

Lévay Józsefnek. Addig is, mig magánlevelet írunk, ezer szives köszönet a megemlékezésért; — januarban többet.

Kalocsa Rózának. Oh, de milyen szívesen vesszük ajánlatát! Csak itt volna már az első szállitmány!

Nemes Albertnek. Köszönettel vettük; a többit magánuton.

„Szülőföldem.“ Csinos vers, de a három utósó versszak „ne nyulj hozzám virágok.“

„Visegrád romjain“ Csinos vers; köszönettel vettük.

„A csalódott vágy.“ Bizony nem tudjuk, mikor kerül erre a sor.

„A bölcsök köve“ Legközelebb megjelenik.

„A büntetés angyala.“ Igen, igen köszönjük. Most majd mi is beváltjuk szavunkat.

„Emlékezet.“ Igen csinos.

„Őszszel“ hasonlóképen.

„Képzetem,“ „Á felhő.“ Kissé erőtetett phantasia.

Pest. N. K. urnak. Szerencsétlenség látogatásával.

„Petőfinek.“ Nagy név ez; nem olyan könnyű dolog, méltóan megénekelni ezt!

Magasi, G. I. urhölgynek. Ezer köszönet a kedves küldeményért.

„Pályatársimhoz.“ kísérletnek elég jó.

„Honszerelem.“ Tiszta külső köznapi lélekkel.

„A vén diák.“ Itt meg a tartalom érdekes, de a kivitel pongyola.

„A szerelem mindenható.“ De arra, hogy jó beszélyt írassunk, még egyéb is szükséges.

H I R D E T É S.

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint ket iven, borítékkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rajzokkal; zeneműi és mellékletekkel. FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatt szerencsés voltam kiérdemelni művelt honleányaink meglegedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abbal látom egyszersmind legédesebb jutalmamat eddigi fáradozásomért. A kik ismeretlenül is annyi édes jellel halmoztak el a bizalomnak, a művelt magyar hölgyek annál kevésbbé fogják ezt tőlem megvenni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemtelen pártolásukra

Lapom iránya tehát ezentul is a régi marad: hiven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is elismert jelességű íróink és költőink műveiből álland. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentul még inkább teljessük.

Épen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és irányozó cikkekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszers mind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hű tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy hét történeté“-ben, részint a gazdag és változatos „Hírviő“-ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentul is havonkint **egy divat-** és egy **arczképet** hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveteket melyeket aztán általunk bármikor meg is rendelhetnek; mert a

Megbizások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intézi el t. előfizetőink bármiféle megrendelését, és — hízgelgek magamnak — nem igen fordul elő az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmal ne volnának meglegedve.

Előfizetési föltételek: póstai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletek és megbizásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldányunkat kedveskedünk. Pest, september 13-án 1862.

EMILIA,

kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő. (Kalap-utca 17-ik sz.)

PEST, 1862. NYOMTAT. ENGEL és MANDELLONÁL.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, november 2-kán. **44-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám.
takarékpénztári épület.

A jászok is-
tenáldott földén:
Jászapáthiban lak-
kik egy pap, ki
a milyen buzgó
az oltár előtt, s
szivreható be-
szédű a szószék-
ben, ép oly ked-
ves embere a
társas köröknek
szeretetre méltó
tulajdonságai ál-
tal. Ő ember és
polgár tud lenni
a szó igazi ér-
telmében a nél-
kül, hogy meg-
szünnék pap
lenni. Szellem-
dús ésszivélyes,
egyszerű és ne-
mes, őszinte és
a közjóért min-
denét szívesen
áldozó. Házá-
nak, mely a vi-



Magyar Könyvkiadó és Nyomdai Rt. Budapest, 1862.

Pajer István

dék intelligenti-
ájának kedves
gyűlhelye. a leg-
utósó polgártár-
sig mindenki szí-
vesen látott ven-
dége. Közsé-
gének ügyeit
annyira szíven
viseli, hogy min-
den alkalmat föl-
használ annak
anyagi jólétét is
előmozdítani, s
nem merül föl a
napi sajtóban
vagy a hazafi-
ajkak szóváltá-
sai közt egy ne-
mesebb eszme
sem, mely az
ő aegise alatt
környezői közt
azonnal hívekre
nem találta.

De mégis leg-
magasb gyö-

nyörét találja a magány óráiban, midőn lantját pengetheti, azon lantot, melyet nemes ihletű költeményeivel megszentített.

E buzgó pap és derék ember, ez emelkedett lelkű polgár és tehetségdús költő — Pájer Antal jászapáthi esperest plébános.

Született ő 1817. május 20. Hevesmegye Maklár városában egyszerű polgárszüléktől, kiket, főleg édes anyját, ki atyja halála után mindenét rákölté, annyira szerete: hogy annak mind életét, mind halálát többször érzékenyen megénekelé, megsirató. Kisebb iskoláit Gyöngyösön és Egerben végezte, hol az élénk gyermek nem egyszer ujjat húzott tanáiraival, minek következtében egyszer „consilium abeundi“ is kapott. E nyugtalan, izgékony szellem később sem hagyá őt el, s párszor kellemtelen feszült viszonyba hozá őt, mint kispapot. előjáróival. 1835-ben, miután a gymnasiumot Egerben bevégzé, lépett az egri növendékpapok közé, hol fölszenteltetéseig hét évet töltött, s bár szeretettel csüggött új pályáján, mégis a papnöveldei fegyelemmel s bizonyos, ily intézetekben honolni szokott mechanizmussal csak nagy nehezen tudott megbarátkozni. Így történt, hogy némely szükebb felfogású előjárók, kik sem érteni, sem méltányolni nem tudták az ifju költői szellemét, kétséget támasztottak a fölött, valjon bir-e mindazon föltételekkel, hogy

fölszenteltethessék, s ha tőlük függ, megfosztották volna a kath. egyházat egy jeles tagjától. De szerencsére volt egy ember, egy előjáró az intézetben, ki ismeré az emberi természetet s más szemmel nézé az ifju költői lelkületét. Ez előjáró, ki egyszersmind lyceumi tanár vala, büszkén tekinthet vissza multjára, mert mindenki, a ki csak előadásait hallgatá és érintkezésben volt vele, szeretet-, tisztelet- és kegyelettel emlékszik róla. E sorok írója is hallá őt tanári székében s örökre feledhetlen marad előtte ékesen szóló ajkának igézö beszéde s örökre tárgya leendő becsülésének azon nemes jellem, melyet benne ismerni tanult. Ez előjáró, ki Pájert az egyháznak megmenteni törekvék, Kovácsik József, az egri papnövelde igazgatója, s Pyrker, az akkori érsek, maga is költő levén — Kovácsiknak adott igazat — s nem csalódtak.

Fölszenteltetett tehát s 1843-ban füzes-abonyi segédlelkészszó neveztetett ki Pájer. Két év mulva székesegyházi szónoknak hivatott meg Egerbe s az egri művelt közönség nagy gyönyörrel hallgatá beszédeit. 1847-ben képezdei tanár lett, de két év mulva, mint kinevezett bábolnai plébános ismét búcsút vön Egertől. Az 1851-dik év végén pedig Bábolnáról T. Füredre költözött át, míg végre ez évben a derék jászapáthiak hívták meg a jeles férfit lelkipásztorul és ő engedett e meghívásnak.

Verseket már gymnasiumi tanuló korában kezdett írni, s

A SZENT ORCONA

czimü költeményből

Pájer Antaltól.

I.

Egy kicsinke kis vízparton állok. . .

Folydogál a kis patak ;

S míg fölötte jajgató sirályok

Össze-vissza szállanak

En a viznek tükörén vizsgálók, —

Ragyogó szép tükrén.

Látom, a mint a virgoncz hal uszik,

Játszva mint úz hal halat ;

S megszámlálom őket tiz - vagy huszig,

Egy lehajló fűz alatt ;

De hamar mind össze-vissza kúszik

Sűrű gombolyagban.

Ime ekkor szép, ezüstös hanggal,

Megcsendül egy kis harang ;

S a virgoncz nép többé már nem nyargal

A víz mélyén — ott alatt, —

Csak megállnak és libegnek halkkal,

Mint csillámló gyöngyök.

Nem tudom, mi hat reájuk ekkép ?

Tán a szent hang lepte meg ?

S „ave Máriára“ gondol egy szép

Hála-zsoltárt a sereg,

S téged Isten ! így imád e hí nép ?

Igy imád, dicsóit ? . . .

II.

Hogy szaladnak, hogy szaladnak

Azok a kis föllegek !

Képzetlennel sem tudom beérni ;

Pedig én is egy szép, s egy tenyérynü

Föllegem fölroppenek.

Hogy iramlik, hogy iramlik

Egyre másra, — arra ni !

Mintha lenne végzendője, dolga,

Tengerből is tán azért párolga, —

Azt ott végrehajtani ?

Hova mennek, hova mennek

E fehér gyolcs-föllegek ?

Mintha futna egy-egy kisdud bárány,

Hogy az égnek mezején, határán

A napot le g e l j e — meg ! — —

Oh ne kérdjük, oh ne kérdjük !

Visszajönnék egykoron ;

Visszajön mind, mint az ég haragja,

Mely az éles villámot faragja, —

És sötét lesz, mint korom.

Akkor aztán, akkor aztán

A szép bárány föllegek

Lesznek egy-egy felbőszült orosz lány,

És felettünk döngvén, táborozván, —

Minket megfenyitének.

S tán azóta, tán azóta

Elpusztultunk volna rég,

Összetörték volna a világot ;

De az Isten mindig közbe vágott,

És azt mondta, hogy : ne m é g !

igen korán számos költeményt adott ki több lapban, de leginkább a Kovacsóczy által szerkesztett „Közlemények”-ben. S miután több almanachban is irt s a Kisfaludy-társaság által egy balladája dicséretre méltattott, többek ösztönzésére 1846-ban kiadá költeményeinek első kötetét. E kötetben voltak azon szép költemények is, melyek Petőfinek annyira megtetszettek, hogy egy almanachból, melyben megjelentek, kiírá azokat. Ezután sokáig csak magának irt költönni, míg nem 1855-ben ismét egy kötet lyrai verssel lépett föl „Villámok” czim alatt. 1857-ben „Szent lant” czim alatt egy kötet vallásos költeménnyel gazdagította irodalmunkat, s mint halljuk, egy újabb kötetben dolgozik, mely „Orgonavirágok” czimmal szintén egyházi költeményeket tartalmazand. A „Családi lapok” által a legjobb legendára kitűzött pályadíjt is ő nyerte el „Mária mennybemenetele” czimű legendájával.

Lehetlen nem üdvözlönnünk Pájert, hogy teljes erejével a nálunk még eddig parlagon heverő vallásos költészet terére lépett. E téren szép tehetségétől kitünő műveket várhatunk. Erre a „Szent lant” jogosít föl.

Pájer kiválólag a nemes egyszerűség és bensőség költője, s verseit szereti epygrammilag végezni. A gunyor, az élcz még szent költeményeiben sem hagyja őt el; leginkább azonban nyilatkozik azokban haza iránti lángoló szeretete.

Zalár.

Az én regéim.

Irja: NEMES ALBERT.

I. A fenicei primo amoroso.

(Történeti szomoreszk.)

A XIX-ik század kezdetén, a velencei „Fenice” színház különösen látogatott vala.

És nemcsak a szigetváros lakói tódultak seregestül oda, hanem idegen országokból is eljöttek; tul a tengerekről, ismeretlen vidékekről, a meddig a hír elhatott; — látni bár egyszer azt a színész-alakot, kinek lelke a szerelem bibliája, kinek arca a legepedőbb szenvedély rajza, kinek mindenik szava egy-egy lángoló, habzó szerelmes sziv.

Ez pedig Stradella volt, a Fenice színház primo amorosója.

Olyan véletlenül tünt föl, hogy az embereknek nem jutott eszükbe, — őt látva — kérdezni, — honnan jött? s olyan gyorsan tünt le, mint valami szertevilágló gyémántfényű meteor, mely csak egy perczig függött az ég alatt, hogy lehullva elnyelje a föld, — ez a leghidegebb kebel, — melyhez simulva leghamarább éri az olyan fényes szípkákát az elfeledés.

Azt mondták róla, hogy mikor beszél, csalogány; mikor hallgat, folelevenült Phydiaszi szobor, — s halála után verebek és automatok lettek utódai.

Mennyire bírta a szenvedélyt az erős szivekben is föllázítani, mutatja az, — miként nagy Napoleon látva őt egy szerepben, melyben a dicsvágyó ifju elhagyja szerelmesét egy főrangú nőért, ért meg benne a gondolat — elválni a szerető tábornok-hölgytől. — Mikor ott állott a színpadon: félénken nyujtva kedvesének a rózsabimbót, igénytelen szavakkal tolnácsolva szive érzéseit; mikor a harcza távozó ifju nyujtja bucsúcsókját a zokogó leánynak; midőn Romeo

susogja Juliának a forró szerelmet; s mikor a megvetett szerelem lázítja föl a vért, elfeledve azt, és a féltés s boszu daemonától elragadtatva döfi keresztül azt a szivet, mely eddig mennyországa volt, s azután önmagát átkozva csuszik elébb, reszkető ajkaival akarván lelket lehelni belé: oh akkor a tapsoktól és tombolástól rengett a színház, s a nők keblökről letépve dobták oda a virágot. — Átérezte a nézővel az éden örömeit s a pokol kínjait, a szerelem boldogságától egész a szerelem gyötrelméig.

Ki a szerelem fokozatait oly művészileg tudja kimutatni, bizonyosan éreznie is kell azt; a kit pedig ő fog szeretni, majd ki választja számára azt belőle a mi édes, a mi holdogító: mint a virágnak illata, mint a szírmok méze.

Stradellának nem volt semmivel annyi baja mint a postagalambokkal. Ha azokat az illatos, finom kis leveleket elolvasta volna mind, a miket ő kapott, bátran állhatott volna a színpadra, csakis azoknak tartalmát mondva el. Az olasz nők nagyon birják a szerelem nyelvét.

Szerelem környezé, mégis anélkül volt. Mit ért neki az egész világ szive, szerelme, ha az az egy sziv nem az övé, a melyért od adná a többit mind. Ha ő nem mosolyog, mikor beszél, nem akar reményt nyujtani, — mint a többi.

Mikor először látta azt a fehér tündért a biborpáholyban, közömbösön nézve a színpadra, mikor mindenki tapsolt; haragudott reá, mint a ki megveti diadalát, — haragudott volna is örökre, ha meg nem igézik azok a sötét szemek és piros ajkak,

A színpalak közé vonulva, első gondja volt megkérdezni egy ott ácsorgó signortól: — ki az a hölgy.

A signor azt felelte, hogy marchesa D’Luigi, — aztán még hozzátette:

— Annak a hölgynek — nincs szive!

Stradella komoly fiú volt, de erre a hóbortos beszédre elkaczagta magát. Hölgy, a kinek nincs szive? Bah! az van minden hölgynek.

Hanem a következés megmutatta, hogy annak a signornak igaza volt; különben nem ő fedezte föl, egész Velence beszélte.

Elzártan a világtól neveltetett a marchesa; édes anyját se ösmérte. Születése előtt üzte el magától a férje; miért? azt a titkot magával vitte a sirba. Születése atyja boldogtalansága volt, s anyja halála. Pedig oly szerencsétlen az, ki nem halotta az egyik szelid, biztató szavait, s nem érzé a másik éltető csókját!

Egy agg nőrokona nevelte föl, a ki vén volt, mint egy nagyanya, s mégis leány; éreztette véle az öregasszonyok szigoru nevelési rendszerét, s sok elévült leány bosszantó szélyeit. A ki félnapig el tudott beszélni a férfiak büneiről, romlottságáról, álnokságáról: persze nagyitva.

A kis leányok könnyenhivők szoktak lenni, s ő mindazt elhitte. Nagy leánynak hiába beszélte volna a néni.

A gyermek-leány magába szitta az ellenséges érzelmeket, s az életbe lépve legkevésbé sem titkolta el azokat. Oly közömbös volt előtte minden férfi, sőt oly megvetőleg utasita el mindenkit, ki azon kasztból való volt, mint egy Montecchi egy Capuletit.

Hanem a számításból kihagyott — egy Romeót. S hiába, bármely hölgynek van szive, habár nem Julia féle is. A sziv a legrakonzátlanabb alattvaló, s jogait elvitatni nem engedi.

Ekkor látta meg először Stradellát.

Nem mondom bizonyosan, hogy érte látogatta oly hűségesen a színházat; azt sem, hogy azért süté le szemeit, mikor a szerelmes színész oda nézett, mintha nem bírta volna kiállni azt a delejező tekintetet. O nem... annak a hölgynek nem

volt szive. Hisz el lehet mulatni néha oly badarságokon is, mire máskor az ember nem is gondolna. A márványszobor is mosolyg, ha az alkotó kéz metszett ajkára emberi indulatot vésett be; pedig érzéketlen kő; nem egyéb.

Hiába csüggött rajta a szem tele szerelemmel; nem vette számba. Hiába szólt a felé szálló dal égő gyötrelméről; nem akarta megérteni. Leveleit is, melyekben ezeket festé, felelet nélkül hagyta a marchesa.

Szegény Stradella!

A primo amorósot aztán ritkán lehetett látni a „Fenice“ színpad deszkáin. Orvosai nyugalmat ajánltak neki, azon izgalmak után, mik művészien eljátszott szerepei után lepték meg. Néha a megvető imádott szavainál csaknem önkivüli állapotba esett.

Egykor a jutalmául kitüzött „Romeo és Juliá“-ban lépett föl újra. Már kilépte fölviányozta a közönséget, melynek zajgása szünni nem akart. Soha ily Romeót! . . . A szerelmi kiejtés dallamos hangon; a szerelmi bú kifejezése eszményi alakon . . . több ily Romeó nem lehet. A legnagyobb költő legnagyobb szerelmi phantom-alakja testesült meg.

Az alvó tűz még egyszer lobban föl; a hulló csillag hulltában fényesebb; — a hattyu végóráján dalol. . .

D'Luigi marchesa most is megjelent a színházban, oldalán Bellamonte herczeggel.

Ez a herczeg azon tájt kettőről volt nevezetes; először mert leggazdagabb volt az olasz félszigeten; s legrutabb fél Európában. Hanem azt mondják hogy a milliók mindent megszipitnek.

A herczeg nem sokára harmadik oldalról is elhiresedett, mint a búbajos marchesa — férje. Kinek oldalán most jelent meg először nyilvános helyen.

Az a bizonyos signora diadalmas arcczal rohant Stradellához, ki épen az üteny-szót várta a színpadról, belépve az erkély-jelenetre.

A signor zavartalanul mondhatta el legnagyobb ujságát, mely által elégtétel volt nyerve az egykori nevető hangokért. Stradella fejbőlintva hagyta helybe a kifakadó vagy bátorító szavakat; nagyon nyugodt volt. . . . A tenger is fölül olyan sima; esöndes. Mi is lehetne alant?

Stradella utánna mondta, a mit a világ beszélt.

— A marchesa szerelem nélkül nyújtá kezét a herczegnek; szerelem nélkül olyannak, kit csak utálat vagy gyűlölettel nézhet; s csak azért, hogy ragyoghasson. . . . Az ilyen hölgynek nincs szive.

A „Fenice“ Romeója köpenyt kerített vállára, kalapot nyomott fejébe, s észrevétlenül tántorgott ki egy rejtek ajtón a canale-grande-ra; nem is látták a színpadon soha. Julia az erkélyen mind várhatta volna ítéletnapig.

Az impressario kétségbe esve kutatta és kerestette mindenütt. Kutatói, levelei szétjártak az országban, — nyom nélkül.

Félév múlva (már akkor feledni kezdtek az egykori színpadi kegyenczet egy újabb miatt), bizonyos levelet kapott az igazgató egy utazó barátjától; mely levélnek egyik része így hangzott:

— „Mintegy két héttel ezelőtt össze csonakáztam a Lago-Maggiórét. Gondolárem figyelmeztetett egy kis elrejtett lakra, melynek ablakai a tóra nyílnak, s melynek lakóját ő ente, midőn a holdfénytől fölcillan a víz hulláma, gyakorta lehet látni merengőn evezve kis csolnakán; keresztül hasgatva a tavat. Senkivel sem érintkezik; nappal nem látható, csakis éjféli időben. Ilyenkor hárfahangot is hallanak. A halászok félnek tőle; — meghalt lovag lelkének vélik, régidőből. Ön elképzelheti mint ohajtám látni.

Másnap egyedül gondoláztam oda, s képzelje, kit láttam;

Az ön által ugy keresett primo amorósót; — kinek eltünése önt oly nagy zavarba ejté. De miképen? — alig ösmertem reá.

Többet nem irok róla. Ezen levél átadója elvezeti önt hozzá, ha színházának visszaszerezni akarja; hanem azt előre mondom, hogy intrikus lehet még belőle, de szerelmes színész — soha.“

Az impressario számító ember volt; hitte is a levél szavait, nem is. Ösmerte Stradellát; de az még nem adott rá okot, mikép elhigye, hogy némi érzélgős szerelmi badarságért vonuljon el a színpadtól, bár tudta a marchesávali ábránd fokoza-tait. Aztán szüksége is van arra a hobortós fiura, hisz mióta elzüllött, csak pang a színház.

Némi dolgait elvégezvén, másnap a szökevény keresésére indult.

A remetelakot s annak környékét eléggé regényesnek találta arra, hogy egy szerelmes pár idylli örömekeket élvezzen ott. A szerelmeseknek ugy is vágya: suttogó hab, árnyas pagony, dalos berek . . . hanem egyedüli életre megint oly egyhangu, miként sok is arra, hogy benne egy világfi unalmában magát föbe löje. Csoda, hogy az még meg nem tette.

A viskóhoz közeledve, a mellette görbedő sziklatömb mellett emberi alakot pillantott meg, ki azzal mulatá magát, hogy apró göröngyöket dobált a tóba. Különös időtöltést találhatott a víz zajlásában, mert egészen elmerült nézésében.

Megszólító és megszólított döbbenve néztek egymásra; az első alig birta e szót kitagolni: Stradella!?

A hang csodálkozó és szánakozó volt egyszerre.

— Igen, én vagyok; — felelt a megszólított, ültéből föl-egyenesedve. — Megvan bennem és rajtam a multnak — romja; a szív hamvvá égve, mégis lángolva; s testem, melyet még hordoznom kell, bárha rozzantabb, mint akármely halász kunyhó. Megvan mindennek a romja. . .

Az impressario elszörnyedve nézett rá.

— Hisz egykor Velence legszebb hölgyei voltak szerelmesek beléd. Hol van szemednek tüze, arczod szine, hajadnak árnya, s termeted delisége. Nem oly rég volt az, hogy minden hölgy szeretett. . .

— Csak egy nem! — vágott belé Stradella, tompa, hörgő hangon; — a miért elvesztém mindazokat, s nyertem helyette ezeket!

Az ifju végig mutatott összeesett, reszketeg testén; sovány arczán, béesett szemén és magas homlokán, mi fölött néhány hajszál fuvódott ide oda a gyöngé szélben.

— Pedig ő sem boldog; jól tudom. Gyakorta láttam a szindarab közepén haza menni. Ilyenkor mintha szokottnál még halványabb lett volna arca és szeme könyezőbb. Hidd el, reád gondol.

— Menjen ön vissza, s feledjen el, mint elfeledtek mindnyájan; vagy jöjjön vissza oly hirrel, mi visszaadhatja mindazt, mit elvesztettem. Isten önnel.

A Fenice impressariója biztatva távozott el.

Negyednapra örömmel nyitott be a tóparti kis lak ajtaját, kezében egy illatos kis levelet tartva.

Különben nem volt a levélke külalakja meglepő; mert semmiben sem különbözött a többtől, a melyekben szende hölgyek irnak szivbeli dolgokat az ész tanácsára; s a melyek közt legkevesebb az olyan, mit kizárólag a sziv irat. Az említett levél az utóbbi osztályba tartozott.

Stradella az ablaknál ült, merengett a verőfényen, midőn impressariója a levelet átadá.

E pár nap alatt méginkább összeesett, s azt a néhány hajszált is letarolta fejről a nagy epedés.

A mint azonban az irást olvasá, lassanként lángolni

kezdtek szemei, orczái; míg izmain lüktető rángás futott végig. Ő ez a levél!

Olyan gyermekes naivsággal volt az egész írva, mint a milyent kis leányok írhatnak, kik először szerelmesek; míg piros fonálként folyt át az egészen valami lázas vágy: látni azt, kit annyira szeret; szemébenézni annak, kit oly régnemlátott, Még az aláírás is oly egyszerűen kedves volt: Marietta! . . .

És a hercegnő úgy várta a viszontlátás percét. Ő az elválás és viszontlátás percze a legérzékenyebb a szerelemben. A szív mindkét esetben úgy összehúzódik, mintha megakarna szünni verése, fájdalomtól, nagy örömtől.

A szerető hölgy napról napra várta az órát; s ez időközben talán százszor is megátkozta a világot, mely őt szívnélkülinek gondolá. Ő a szív, mely későn ébred a szerelemre, sokkal erősebben érzi az indulatok hullámzását, mert az eltékozolt mult adóját is le kell rónia! . . .

Elgondolta: mennyire boldoggá fogja ő tenni azt, kinek szívét nem akarta érteni, hogy elégtétel legyen adva a sok szenvedésért, mely mindkettőjüket érte. Aztán szeretnie is szabad; hisz özvegy, nagy fájdalom nélkül; tengernyi gazdagsággal: tengernyi szerelemmel. Csak jönne már.

Mikor az a percz eljött, s szőke apród nyitá meg a buidoir ajtaját, jelentve: Stradella! azt gondolta, miként keble szétszakad, a boldogító érzélem rohamától.

Lángoló arczczal, vergődő szívvvel röpültazérkezettelé — de rögtön fájdalmas meglepetéssel huzódott vissza: a szív bár azt mondta, ő az! — a szemek révedezve néztek reá.

Stradella keserű humorral fogta meg a hercegnő kezét, s könyvtől ragyogó szemeibe nézve, ércztelen hangon mondá:

— Szeretsz-e még? — Marietta! ? . .

— Ah, ön az, ön az! — tagolá a roskadó hölgy; — de hol vannak a mult ábrándos vonásai, mik arczait lepék. . .

Stradella még keserűbben felelt.

— Mindent eltörült az epedő szerelem. . .

— A szerelem, a mit elvett, ismét vissza is adhatja azt; én oly boldoggá teendlek, hogy elfogod feledni a mult boldogtalanságát.

. . . Az előcsarnokban gyermek apródok daloltak, valami dalt távol Magyarországról, csengő, szomorú hangon, melynek refrain-jei úgy megreszkettetik a busongók szívhurjait:

— „A mi elmúlt vissza nem jő. . .”

A hercegnő kétségbeesve ragadta meg Stradella kezeit, s dobogó keblére vonva azokat, bizalommal susogá;

— Még boldogok lehetünk; a szerelem az élet, s a szerelem csodát tehet.

— Már késő! — sohajtá az ifju, elforditva fejét.

— Miért lenne? — szolt a hercegnő a legédesebb hangon, milyenen csak szerelmes hölgy szólhat ahhoz, kit legjobban szeret. Még ifju vagy; az arcz rózsáit visszaadhatja az élet boldogsága, öröme. . . Különben is úgy foglak szeretni, hogy ne gondolhass arra, mit elvesztél.

— Egykor azt irtam, hogy szerelmedért föl tudnám áldozni az életet. A jósigé fejemre hullt vissza. Közönyösséged megölt; szerelmed, bár oly forró is, mint a napsugár, föl nem támaszthat. Mellbajom gyógyíthatatlan, a legjelesebb orvosok szerint; napjaim, óráim meg vannak számlálva. Mégegyszer akartalak látni, s a viszontlátás boldoggá tett, annyira, hogy emléke megszépíti sirom éjjelét.

A hercegnő zokogva csuszott térdein eléje, megragadva görcsösen az ifju jéghideg kezeit és esókokkal boritva azokat; megtört tekintettel, madonnaszerű fájdalommal, mely a sylphid természetet úgy meggörnyeszté

Erről a hölgyről mondták egykor: hogy nincs — szive!

Mi volt Stradella szívében? — mi van a sirban? ki mond-

hatta volna meg. Az egész alak, melyen bár nem látszott az indulatok kinyomata, olyan szánandó vala. . . Át kellett neki is éreznie azt az óriási fájdalmat, mit a szív akkor érez, mikor legmerészebb vágyát elérte, s nem bírhatja; övé az élet, s le kell szállania a sirba.

A hold tündéri fényt vetett a lagunák vizére; visszfénye behatolt a nyitott ablakon, félhomályos sárga színnel vonva be arczaikat. Az ablak alatt karsu gondola libegett el, a melyből mandolin-kisérettel andalító barcarolle ömlengett szélylyel:

— „Szép vagy, ifju vagy tündérem

S üde, mint egy virágszál. . .

Elég vala a könnyekből,

Mosolyogj és szeress már!

A mindig halkuló dal az ablak alatt szünt meg. A hercegnő s Stradella rezzelve tekintettek ki azon.

Egy ifju s egy szép leány ült a gondolában, s dal után szenvedélylyel néztek egymás szemcibe, mint a szerelmes epedő hold a tenger vizébe. A leány az ifju vállára hajtá fejét. . . A gondola ringva haladt odább.

A legszebb tárgy.

Marikovszky Gábortól

(Folytás.)

Napnak is van borulása, szívárvány sem mindig tiszta, liliomnak is van árnya.

A férfinem visszaél a szerelemmel. . .

A nő szive olyan gyöngéd, olyan tiszta, még tán hübben tud szeretni, mint a férfi; — talán nagyobb küzdelembe kerül neki a szerelem, mint a férfinak, talán neki sem adott kevesebbet isten az ő lelkéből — a szerelemből — mint a férfinak?!

És még is a férfinem úgy kimutatja erejét a nőnem felett! . . .

Kezőkbe ragadják a hatalmat; ők, ha megtalálták a kit kerestek — és keresni szabadságukban áll! — olyan bátran, olyan nyiltan elmondhatják fájdalmukat, beszélhetik érzelmöket, meghallgatásért esengve; — utánjárnak, ostromolják szép szavakkal szívét, lelkét a leánynak, beszélvén a szerelemtől. . . Ki mondaná, hogy az szégyen? kinek jutna az eszébe kimondani: az nem illik? hiszen férfi teszi, a férfinak pedig minden szabad, minden illik. . .

És a lányka, ha megdobban szive, várja várja türelemmel, nagy titokban, míg eljő az, ki megérti érzelmeit, kivel szive összedobban, a ki neki édes boldogságot ígér; — és ha nem jő az, kit ő vár, a kiért a lelke repes, a kiért a szive reszket — szabad néki elhervadni, szabad meghasadni szívének a gyötrelmetől, meghalhat a fájdalomtól; — de azt mondani az ifjunak szeress engem, az én szívem érted dobban, légy te ifjú én királyom, légy te férjem, én rabszolgandó leszek, lesve minden gondolatod, parancsodat, hogy betölthessem. . . mert szeretlek, minden vágyam érted támad. . . az nem szabad! ki látta azt? minő szégyen volna az, mily illetlen egy leányhoz! hiszen az a férfi tiszte! . . .

Szegény lányok, szegény nőnem!

Egy ifju annyi kedves lánykának elmondhatja a mennynek tetszik: mily szép vagy te, életemnek minden vágya a te birhatóságod lányka, szeress engem, szeress engem! . . . annyinak elmondhatja. . . hiszen az nagyon természetes. . . sőt kötelessége mulattatni a leánykát, hizelegni, szépet tenni, és minderre azt mondjuk csak: minő derék jeles ifju, nők kedvében

mint tud járni... Arra nem is gondolunk, hogy az az ifjú anyfi lánykát megcsalhat, elámíthat: ... vagy ha rá gondolunk is csak ennyi lesz a megjegyzésünk: ügyes fiú, nők előtt sok érdekekkel bír! s irigyeljük győzedelmit.

Mintha valami nagy dicsőség volna az erősnek legyőzni a gyöngé rózsát!...

És a lányka? ő legyen szelíd, legyen tiszta gondolatban, érzelemben és tettében; álljon ellent mindenféle ingereknek, hogy elmondhassa: tiszta vagyok mint a harmat, ártatlan mint a lilium! óvja meg a lányka magát mindentől, mert ha hófehér köntöse földre érne, könnyen, igen könnyen sáros lábbal taposnák le az emberek; s ha bár költött árnyék éri, vége vége, veszve lesz ő.

Mily udvariasok vagyunk mi férfiak!

Mi ezt mondjuk: nők! ti vagytok a föld csillagai és mi csak fényetekért könyörgünk; — ti királynők vagytok, mi ellessük gondolataitokat, mi előzékenyek vagyunk irányotokban; mi elismerjük, hogy ti gyöngédek, hogy szépek vagytok; nőit csak egy szóval sértőtől vért kérünk elégvétetül, — mi lovagiasak vagyunk, a nők akaratjának mindenben alávetjük magunkat, hiszen még a barátságot, a szerelmet is ugy esdekeljük, könyörögjük tőlük... Csak aztán egy, azon egyetlen egy kisdud jogot tartottuk meg magunknak, hogy szabad legyen elmondanunk a leánynak: én szeretlek, légy nőm!... és ez oly csekély jog!...

Te pedig lányka, te kedves virág, ki ne merd nyitni szivedet, e reszkető bimbót; érzelmidet el ne áruld, meg ne rezzenj, el ne pirulj lelked álma látásakor; mert az szégyen...

Mily furcsa az... az erős férfinak nem bűn, hogyha elfeledkezik erejéről s gyöngé lesz; és a gyöngé nőre ha nem erős az erős ellen, — követ dobnak.

Az ifjú, — az elmerülhet tivornyába, — szabad neki szórakozni, ki látja azt, ki gondol rá mit tesz ő? hisz ő férfi!... és a férfi kiröppülhet gyöngé fészke lágy öléből, földulhatja embertársa édenkertjét, ki bántja érte, ki meri szemére vetni? de te lányka, s te férjes nő légy rabszolgája annak, ki magához bilincselte; — légy királya érzelmidnek, és ha talán föllázadna, öld meg azt, fojtsd meg szived, — mert te nem vagy férfi, erős férfi, kinek minden szabad, minden lehet, te gyöngé nő vagy, könnyen letörhető virág, — azért tőled megkivánjuk hogy erős légy! neked küzdeni kell!

Mily gyöngédek vagyunk mi férfiak a nők irányában!

(Vége köv.)

AZ ELSŐ CSÓK

Burns Róbert után

Csukásy Józseftől.

Szűzleányi csók! a forró szerelemnek,
Májusi virága, pirosuló pecsétje,
Sejtelmes hírnöke eljövendő üdvnek,
Két ifju kebelnek drága köteléke.

Beszélő némaság, néma beszédesség,
Fájdalom bölcsője, gerlepár bugása,
Szemérmes kéjelgés, bohó gyermekjáték, —
Pirkadó hajnalnak kigyuladt sugára. —

Kenyeres pajtás a búban és örömben,
A haldokló ajak utolsó merénye,
Hol van a szó, mely az első szerelemről,
Ugy tudna beszélni, oly tisztán, miként te?

Somlyóvidéki néprege.

— Néprege. —

Ha az utas Kis-Czellből Izkáz és Jánosháza felé halad, figyelmét a lapályos síkon két magánálló hegy vonja magára.

Egészen elkülönözve, épen mint két leejtett óriási szirt, áll a síkságon a két hegy. Távolságban sehol semmi emelkedése sincs a földnek; csak a láthatár legszélén látszik kékes párázatba burkolva a hosszú bakonyi hegyláncz.

A két hegy, így egyedül meredve föl, meglepő benyomást tesz a szemlélőre, s ha az kíváncsiságának enged és fölmelegedik egymásután, még nagyobb meglepetéssel fogja tapasztalni, hogy a két — egymástól három mérföldnyi távolságban álló — hegy ugyanazon anyagból van alkotva; ugyanazon barna bazalt az egyik, mint a másikon, mintha egyszerre, ugyanazon gyurmából került volna ki a teremtő kezei közül.

Két egymástól távoleső hegy, egyedül széles rónaságon, ugyanazon anyagból. Mily csudálatos!...

Csudálkozva kérde az utas magától, hogy mi lehet az oka e természeti tüneménynek? és nem tud rá megfelelni. Kérde a sziklaktól; de a vén hegyek nem felelnek reá, némán, nagyszerűn magasodnak föl. Kérde tudós természethuvertől; az szánalmas mosolyra vonja ajkait s bölcs hallgatással mellőzi az együgyű tudakozódást.

De megfelel a kérdésre, mit a mindenható tudás nem bír megoldani, — a népköltészet. Az az egyszerű, sejtelenül nyilvánulása a nép szellemének; az a megnevezhetlen érző erő, mely mesés fogalmaival megfejtethetetlen rejtélyek okát adja; az a jótékony nemtő, ki virágokat hoz a romok porladó köveire és ábrándos regét mond rég elmúlt korról és embereiről.

A Somlyó és Sághegyekről is él egy ilyen rege. A környék lakói közül ritka ember tud felőle valamit; egy pár vén ember emlékszik még reá csak, az is szinte röstelkedve és nagy kérésre mondja el idegen embernek. Az ipar és fölvilágosodás nem barátja a költészetnek!

Pedig az nem érdemi a mellőzést: mert sok magasztos eszme van az ily regékben s általadva fíró-fira, tanítja a késő kor gyermekét tiszteletre ősei iránt; azokat mesés dicsőkörral véve körül, félistenek gyanánt tünteti föl... Ez úgy fölemeli az utód lelkét, úgy tanítja lelkesülni nagy, szent eszmékért, hogy nagy czélok után küzdve dicsőséget hoz magára és nemzetére; jobb lesz lelkében.

A két hegyről így szól a rege:

Régen, régen, még mikor a magyarok Ázsiában laktak, volt ottan két szent hegyök, melyekről öreg táltosok mondták ki, hogy míg a magyar nemzet körülök lakik, nagy, dicső és leggyőzhetetlen marad világ végeig; de ha akármilyen okból elszakadnak tőlök: elenyészik és elpusztul az egész nemzet a föld színéről. A magyarok szent kegyelettel csüggtek e hegyeken; féltő gonddal vonták azokat körül; táboraik szüntelen ott voltak fölütve; körülök vívták legvéresebb, legnehezebb harczeit és az ős jós-ige igazat mondott: a szent hegyek bűbájós ereje mindig győzelemre segíté csatázó fegyvereiket.

Legveszedelmesebb ellensége voltak őseinknek abban az időben az — óriások. Kegyetlen nagy emberek, fejök a felhők közt, minden lépésök egy-egy mérföld.

Ezekkel hosszú, neki keseredett háborút vívtak a régi magyarok és — segítettve a szent hegyek szomszédsága által — sikerült azokat, kettő kivételével, kiirtani a föld színéről. Kettő maradt meg csak, egy apa és fia, kik belátva a magyarok elleni küzdés lehetetlenségét, boszút lihegve hátravonták magukat.

Jól tudta a vén óriás a bűbajt, mely a magyarokat a

két hegyhez köti; ismerte a varázst, mely karjaiknak győzhetlenséget kölcsönöz. S mert szintoly ravasz is volt, a milyen erős, ezen oldalról kezdé meg a küzdést. Csak alkalomra várt, hogy tervét foganatosítsa.

Egy estén a magyarok szokott győzelemmel végződött heves csata után diadalukat tánczczal és vígadással ünnepelték.

Ekkor közlé a vén óriás boszútervét fiával:

— Elleneink, — így szólott ehez fogcsikorgatva, — újabb győzelem örömnepét ülik ma. Halod vidám kiáltozásait? Most kevésbé fogják a bort kimélni, mint napközben ellenségeik vérért. Nem sokára mámoros álomba merülnek. Ezt várjuk mi el csendesen. Midőn majd minden elnyugszik a táborban, odalopózkodunk és, — mert szent hegyeik miatt nem tehetünk e férgék ellen semmit, ott támadunk, honnan legkevésbé várják: — ellopjuk a bűvös hegyeket! Én vállaimra veszem az egyiket, te a másikat, aztán üthetik holnap bottal a nyomunkat; akkorra hegyen-völgyön túl leszünk. A szent hegyek nélkül pedig, visszatérve, majd eltíporjuk őket.

A fiu örömmel fogadta el, a mit az öreg mondott — s a két óriás csendesen hallgatta tovább a víg kurjongatásokat és harsogó csatadalok messzehangzó dallamait.

Végre lassanként elcsendesedett a magyarok tábora, a hősöket elnyomta a bor és álom, a magasán lobogó pásztor-tüzek egyenként lohadtak le, és aludtak el, s az elsötétült tájon magasán meredt elő a két hegy a hangtalan tábor közül.

Az óriások óvatosan, nesztelen léptekkel közelítettek az alvó sereghez. A szent hegyek mellé férközve, megragadták azokat izmos kezeikkel, föltépték a földből és vállaikra emelék és aztán elkezdtek futni, hosszú, mértföldnyi lépésekkel, keresztül hegyen-völgyön, erdön-berken, folyókon és laktalan vidékeken, mindig nyugat felé.

Mikor a mámoros vitézek reggel felé fölocsúdtak és bűvös hegyeiknek hült helyét találták: elfogódott minden lélek és ijedt zavarral tölt el.

Ekkor előállott Álmos és a rablók üldözésére kiáltá föl az egész tábor. Rögtön a düh foglalta el a csüggedés helyét, s a daliák, lóra kapva, utánok eredtek a szentségtelen orzoknak, kik a földben lépteik mély nyomával jelölték utjokat.

A szélgyorsaságú paripák hét nap, hét éjjel mindig futottak sebes nyargalással. Hetedik nap föltűntek az óriások messzelátszó alakjai, a mint zsákmányukkal vállaikon menekültek. A szent hegyek megtették hatásukat; most már látták őket a magyar vitézek. A nemes csatamének kétszerte nagyobb gyorsasággal vágattak s a vitézek karjaiba isteni erő szikrája tért.

Az ifjú óriás vette először észre, hogy nyomukban az ellenség. Ijedten kiáltott apjára, ki három lépésnyire haladt előtte:

— Elvesztünk édes apám! Mindj, elérnek a magyarok!

Az öreg hátratekintett. Elrémülve győződék meg fia igazmondásáról. A láthatárt hosszan-szélesen elborítá a sebesen közelgő magyar tábor; fegyvereik csillogtak a por közt, mit vágató lovaik vertek föl. Visszaszólt fiához keserűen:

— Tedd le fiam a sziklát, mit válladon emelsz, meneküljünk. A magyaron nem lehet diadalmaskodni!

A két óriás egymástól három lépésnyire letette a szent hegyeket a rónán; aztán futottak nagy félelemmel, míg a világ végére nem értek; ott mind a kettő lebukott a semmibe. Így veszett ki a fajtájok.

A magyarok pedig örömkialtózással vették körül megmentett szent hegyeiket, összecsókolták a kemény szirteket, melyek érző rokonszenvvel viseltettek irányokban és megtelepedtek körülöttük minden nemzetségestől. Azóta mindig itt maradtak és az ős jósige nem hazudott: nem veszett el a magyar nép semmi veszedelemben a föld színéről!

Igy regél a népköltészet Somlyó es Sághegyekről...

Közli: Egy pápai nő.

T A R T A L O M

Egy hét története.

— October 29-én. —

Oly hét, melynek nincsen jelen története. — Búsan, búsan szól a harang. — Az ember nem mulik el. — Mi hal meg, mi halhatatlan? — Mit tesz a természet mindennel? — Mit nem érinthet; mi fölött nincsen hatalma? — Mit tesznek emberi szentségtelen kezek? — Méltó a föld, hogy rajta éljünk? — Ki hal meg élve már s ki él még halála után? — Az eszme. — A testvéri szeretet szelid tana. — Ma is vannak farizeusok. — Feltámadunk. — Ki nem érdemli meg az emberi nevet? — Mit képvisel a szerelem? — A fa kétszer virul a virág újra nyílik. — Phoenixmadár. — Menjünk a temetőbe! — Mi a temető? — Minő virágok teremnek benne? — Porló csontok, enyésző test: piros ajak, dobogó kebel. — Rídeg fejfa csókolása, rokonlelkek találkozása. — Mikor hal meg az ember? — Efezusi özvegy. — A halál valódi tanyája. — Erkölcsi halottak, lelki nyomorultak. — Kik teszik temetővé az életet? — Minden rosznak jó az ellentéte. — Minden bánatot vigasz vált föl egyszer. — Nap újra kel. — Fa újra zöldül. — Virág újra nyílik. — Tavasz újra virul. — Szerelem, szeretet mindig él. —

E hétnek nincs a jelenre vonatkozó története.

Minden jó sziv a multnak él a visszaemlékezés e szomoru napjaiban; még a gonoszokat is megrendíti a gondolat, hát ha van túlvilági élet s az elköltözöttek tudomással bírnak elvetemültségökről.

E hét a halottaké legyen; azoké, kik a nyugalom csöndes tanyáján békén aluszszák a test örök szenderét és azoké, kik a földön járnak még, de megtört lelkök a halottak országába tartozik.

Búsan, búsan szól a harang, temetnek!

Hányszor halljuk e szomoru hangokat az év minden napján és hányszor megyünk el részvét nélkül a koporsó mellett, mely egy vagy több ember egész földi boldogságát takarja.

A gyászkiséret szokott látványnyá lön szemünknek és száz ember ükölz egynek jutnak eszébe ilyenkor a temetőben nyugvó kedvesei.

A ki azt hiszi, az ember elmulik, tudatlan vagy gyöngelkü.

Az anyag elporlik, igen; de a lélek, a szellem, maga az érzelem örökkévaló.

Aki halottját azért siratja, mert nincs többé mellette; mert nem csókolhatja a jólelkü anya drága kezét; mert nem simogathatja szive gyermekének aranyfürtjeit; mert nem ölelheti szeretettel a testvért, nem cseveghet boldogabb jövőről a kedves arával, jobb napokról a benső baráttal, — annak értjük szomoruságát és vele bánkódunk; de ki azt hiszi, a koporsóval a szellemet is a föld alá rejtette a temető szomoru napszámosa, az nem fogja föl az emberi szellem halhatatlanságának nagy és magasztos eszméjét.

A természet mindenhez nyul, mi anyag a földön, mindent megmarkol eltávolíthatlanul erős kezével.

Elveszi a gyermeket az anya kebléről, hogy délczeg ifjává varázsolja, miként rózsává a gyöngö hibót.

Megszünteti a napot, meg az éjet; mint esti virágot, le-

szakasztja égről a holdat; a nappól éj lesz, az éj nappallá változik s a hold a hajnalnak ad helyet.

Pehelykint elfujja a tavaszt, a nyarat, az őszt, a telet; de a tavasz multa érett kalászatokat terem, a nyár után gyümölcs érik télre s a tél termővé teszi a talajt.

Nem kiméli az őszt ezüst hajával, nem magát a halottat örökös nyugalma helyén, hol porrá zúzza csontjait.

Minden, mi anyag, elmulik, megsemmisül az anyatermészet vaskövetkezetességű törvénye alapján.

Egyet nem érint e hatalmas erő, mert nincsen fölötte hatalma.

Nem érinti szívünk érzeményit; nem szellemünk annyi javát; nem a szabadságot, a szerelmet és igazságot, nem a szépet és nemest, nem a jót és magasztost.

Ezeket csak az ember undok keze érinti meg szentségtelen tapintással, hogy pokollá tegye társának a földet.

Semmivé nem tesz a természet semmit; mindent tökéletesebbre változtat át, csupán szívünknek, lelkünknek soha sem áll utjában, hogy szebb érzelmeinket örökre megőrizzük.

Hajlamunkat még a kis gyermekkori bubához is megőrizhetjük akár késő vénségünkre; a buba rég tizedszer mássá alakult át; lelkünk szeme előtt azért ma is összeesapja ezernán rángatott kicsiny festett kacsóit.

Mennyivel inkább megőrizheti keblünk a szerelmet, a szép, a jó, a nemes, a magasztos iránti szeretetet s a szabadság megbecsülését.

Aki egyszer ezen meggyőződéshez jutott, méltónak fogja találni a földet, hogy rajta éljen és kétségbeesésnek soha, de soha nem adand helyet lelkében.

A temető elköltözött kedveseink porhüvelyének lakhelye csupán; az elhunyt lelke, szelleme nem hagyott el egy pillanatra sem. Mellettünk van és körülöttünk a lét minden komolyabb, nemesebb mozzanatában.

Csak azt feledjük, csak azt takarja el örökre előlünk a koporsó födelén oly szomoruan kongó hant, kit nem szeretünk; szívünk valódi rokonát, lelkünk igaz hasonfelét nem feledjük soha.

Az eszme nem mulik el; születésének percze halhatatlanságának pillanata.

Krisztus, a legnagyobb és legbátrabb igazmondó, csaknem ezred év előtt döbbsé meg az emberek nagyobb, nyomorultabb felét a testvéri szeretet szelid tanával s ma is milliók szívében, milliók ajkán él a mester eszméje; de nemcsak él, hanem hódít napról napra többet és többet a gög mellékösvényeiről az igazság útjára.

A szegény nazarethi ifjut, mint rajongót kinevették a bölcsék, keresztre feszítették a gonoszok; de eszméjét, mely egyszer megszületett, keresztre feszíteni nem tudák. Ha még ma is vannak pharizeusok, kik az ezen eszme talpkövére alapított tiszta demokratiát üldözik, keresztre feszítik, nyomorgatják, ezeknek a felebaráti szeretet testvér-tanával felelünk.

Igen, földtámadunk!

Ez legvigasztalóbb minden emberi eszme között s ha nem volna igaz, magunkra kellene erőszakolnunk, hogy higgyük.

Ez az, mi urává teszi az embert a földnek; méltóvá önmagához.

Csak egyről szóljunk ez uttal, mi soha meg nem hal a jó ember lelkében; ez egy: az igaz, mély, tiszta szerelem.

Az olyan ember, ki soha senkit nem szeretett, kinek szíve soha más iránt melegebben nem dobogott, nem érdemli meg nevét; ennek kietlen sivatag az élet s akkor tesz vele jót sorsa, ha e ltávolítja belőle.

A szerelem mint érzelem, a jó ember szívében egyik képviselője a halhatatlanságnak.

A halál, az enyészet elragadhatja az érzelem tárgyát; a szerelem megmarad s új méltó tárgyat keres, melyre átruházza benső vonzalmas kincsének egész tárházát.

A fa is kétszer virágzik, a virág is újra hajt himbót a jövő tavasszal; mért a föld legnemesebb lénye lenne kárhóztatva örök érzéketlenségre, mint a tűzhegy, melynek csak pár katlana mutatja egykori kitöréseit?

Az való, hogy van fa, mely csak egyszer virágzik, s azután elhal örökre; igaz, hogy nem minden növény virágzik kétszer; de az is tagadhatlan, hogy az emberi szív a phönixmadárhoz hasonlít, mely akkor száll égnek pompásabb, ragyogóbb színekben, mikor a tűz emésztő lángján keresztül, mintegy ujjá forrott lénye.

Minden ember keble phönixmadár; minden kebelnek megvan tisztító tüze a bánatban, a szenvedésekben s csak a megromlott, az önmagát becsülni képtelen nem ébred új életre, új világosságra; csak a gyáva esik kétségbe a jövőn s csak a kétségbeesett nem érdemli meg s nem éri el a boldogabb jövőt.

De hagyjuk ez eszméket, szomorúak ezek a gyöngének, míg az erőt fölemelik.

Menjünk ki a temetőbe, halottak napja van ma, áldozunk néhány perczet elköltözöttinknek.

A gyász, a siralom, a szomorúság, az örök nyugalom helyének mondják a temetőt.

Nem úgy van.

A temető a legnemesebb emberi érzelmek kertje, melyek virulnak a földön.

Hol van a hálának, az elismerésnek, a szeretetnek és a mindenható szerelemnek annyi drága, megbecsülhetlen, minden színben ragyogó virága, mint halottaink nyugalma helyén?

Nem minden koszoru, minden élő virág, minden márványszobor és szerény fakereszt a legnemesebb vonzalom egy-egy élő bizonyítványa-e? s mind-e kegyelet, mind-e jó indulat a földben pihenő lelketlen tetemet illetné csupán?

Korántsem.

Nem a porló csontoknak emeljük a fejét; nem az enyésző testet koszoruzzuk meg legszebb viráginkkal; nem az elhalványult hajdan piros ajkakért, nem az érettünk dobogó, egykor forró kebelért, nem a kezünket szorító baráti jobbért folynak könnyeink; a szellem az, a lélek, a szív s a benne lakott érzelmek, mikért vágyunk a temetőbe viszen s midőn a hideg, rideg fejét megcsókoljuk, ajkunk üdvözült kedvesink szellemével érintkezik.

A temető nem a halál tanyája, nem a megsemmisülés jelképe, hanem a sirontúli élet, a valódi halhatatlanságnak soha el nem porló emlékoszlopa.

Mig van ember, ki a temetőt meglátogatja, addig a sirkertben nyugvó élő életet él az élő szívében; csak az hal meg számunkra kit elfeledtünk vagy soha nem ismertünk.

Az ephesusi özvegy férje nem akkor halt meg nejének, midőn koporsóját a sirboltba tették; hanem akkor, midőn özvegye viasszszobrából gyertyát öntetett, hogy új völegényével édelegjen annak világossága mellett.

A szüle nem akkor hal meg gyermekének, midőn hosszú gyászkiséret vonul az utcán végig utána, hanem mikor a gyermek nem keresi föl többé a helyet, hol nyugszik, midőn koszorú nem jelöli többé a kegyeletet, az emlékeztést.

A temető szebb, jobb érzelmeink tükre, s ha minden ember úgy érezne mindig, mint a temetőben, mennyivel jobbak volnánk és mily sokkal nemesebbek!

A halál valódi tanyáját nem a bársony-gyepel bevont, virággal szegélyezett sirdombok, nem a megkoszorúzott, könyvekkel öntözött fűzfák közt kell keresnünk; megtaláljuk azt az élet legtarkább vegyületében; az utcán, színházban, a táncsteremben, magában az Isten szent házában, ha nem az emelkedett áhitat, hanem a képmutatás üti föl benne tanyáját.

Az a sok erkölcsi halott, az a számos lelki nyomorult, az álnokok tábora, a hitszegők serege, az árulók csoportja, a lélekgyilkosok ezrei, a felebarátjuk jó indulatát, hiszékenységét, becsületességét kizsákmányoló százezrei, az ártatlanságot lábbal tapodók, a szenvedést gunyolók, a nyomort, inséget önző céljaikra használók, a kebel legszentebb érzelmeit elfojtani akarók — ezek teszik temetővé a földet; a boldogság, az öröm, a megelégedés vonaglanak gonoszságuk csapásai alatt s a keresztire feszített igazság, a bitóra akasztott becsületesség, a pellengérré állított tiszta jellem mellett ők állnak hóhéru a bűn ocsmány pallosával undok kezökben.

A meggyőződéseket áruba bocsátó, az elveiket magánérdeknek fölálkozó, a szívök szent érzelmét a kényelem özőnébe fojtó gonoszok képezik valódi koporsóit az emberi nyomorúságnak s egy-egy megtört szív, egy-egy megrabolt kebel, egy-egy kétségbeesett lélek fejfaként áll e ravatalok mellett.

Ne ott keressük a halált, hol a hála és szeretet él, virágozik; hanem ott, hol minden nemesebb érzet kihalt a kebelből.

Menjünk a temetőbe; ott az emberek jobb részével találkozunk s vigyük magunkkal emez élő halottakat, hogy magasztosabb érzetekre föltámadjanak.

Minden rosznak jó az ellentéte.

Minden szenvedést vigasz vált föl egyszer.

A temető ne az enyészetet juttassa eszünkbe, hanem a föltámadást.

Az elköltözött addig halott csupán, míg az első tompa fájdalom elnyomja minden egyéb érzetünket; amint eszmélni kezdünk, fölébred újra lelkünkben a szeretet iránta s ő szívünk bensejében új életre támad.

Igy van föltámadása mindennek, mi el van nyomva e földön.

A nap újra kel.

A fa újra zöldül.

A virág újra nyílik.

A tavasz újra virul.

Csak egy nem éled újra, egy nem hervad soha; mert élte örök itt és túl a siron.

A szerelem és szeretet ez örök élet!

Kempelen Győző.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjal adakoztak:

| | |
|--------------------------------------|----------------|
| Ar coból (Tyrolban) Ebner-Csáth Ilka | 1 ft. |
| Ehez a multkori: | 133 ft. 92 kr. |

Teszen: 134 ft. 92 kr.

A beteg gyógyulását illetőleg pedig Vári Szabó József orvos urtól következő sorokat vettünk:

„Tisztelt nagysád!

A hozzám és becses lapjához érkezett számos részvételleljes tudakozódásra feleletül van szerencsém nagysádat értesíteni: miszerint a fürdőben levő szegény beteg nagykőrösi leánya állapota érkezése napján július 10-én valóban szájalomgerjesztő és kétségbeejtő volt.

Az alsó végtagok (mindkét lába) gerinczagi, hűdés (paralysis spinalis, Rückenmarkslähmung) következtében mind érzéki mind mozgató képességeket elveszték, úgy hogy a beteg 4 év óta sem lábait fölemelni, sem azokon járni vagy állani képes nem volt. — Ily állapotban hozatván a budai sárosfürdőbe, itt három hónap óta folytonosan használja a természetes meleg ásványfürdőket s ez idő alatt korállapota kedvező fordulat állott be; az az alsó tökéletesen fürdőtt végtagok visszanyerték az érzéki és mozgási erejüket, lábait szabadon mozgathatja; a szobában, a körülete levő tárgyakhoz kapaszkodva, föl s alá jár, sőt két mankó segítségével órákig eljárkaál egyedül maga a fürdő udvarán és ennek kertjében.

Az eddigi eredmény följosít a legkedvezőbb kórjóslatra nagy, hogy bizton hiszem, miszerint ha körülményei még a jelen téli fürdői időnt itt tölteni megengedik, a jövő tavasz elején tökéletes javulással hagyandja el a fürdőintézetet.

Pest, oct. 28-án 1862.

A budai sárosfürdő orvosa.

Ezek után nekem nem marad egyéb hátra, mint forró köszönetet mondani azon nemes lelkű honleányoknak, a kik e beteg gyógyittatását lehetővé tették. Mert a jeles és fáradhatlan orvos ur ohajtása szerint a beteg a telet még ott tölti a fürdőben; az ahoz szükséges pénzt — 100 ft. — majd csak előteremtjük, hogy tavasszal teljesen meggyógyulva térjen vissza szülőföldjére. És így Isten segítségével és sok ember csekély adományaival egy emberélet lön megtartva a hazának!

Irodalom és művészet.

× Rózsavölgyi és társa nagy erélylyel folytatja a zenedarabok kiadását. Legközebb következő új szerzemények jelentek meg a nevezett műkereskedésben: 1. „A kedvencz daljátékok“ című dallamfüzérből (Revue theatrale) egyes szebb áriák; ára 70 kr. — 2. „Morceaux de Salon“ zongorára; ára 1 ft. — 3. „Picciola ou le chant du captiv romance“ Richardstól; ára 50 kr. — 4. „Donce Reverie“ mazur; ára 50 kr. E két utolsó zenemű négykézre a legdivatosabb játszma a termekben.

× A „Magyarország“ című politikai lap hadi törvényszéki ítéletnél fogva végkép megszűnt. A törvényszék általa véglegesen betiltott.

× Az oly nagy sensatiót gerjesztett „Önbírálat“ nak folytatása „Polgárosodás“ címmel megjelent. Kiadta Heckenast Gusztáv, 168 lap. Ára 1 ft 20 kr. A kiállítás csinos, a tartalmat illetőleg csak annyit mondunk, hogy az „Önbírálat“ folytatása.

× A Kisfaludy-társaság nemsokára szét fogja küldeni újabb kiadásait. Ezek közt lesznek a híres „Századok legendájá“nak gyönyörű fordítása Szász Károlytól és Thackeray „Henry Esmond“-jának első kötete.

× A képzőművészeti társulat „Album“-ának lapjait Grimm Rudolf és Ligeti urak már munkába vették. A szöveg készítésével Liphay Kornél ur bizatott meg.

× Heckenast Gusztáv kiadásában közelebb következő új könyvek jelentek meg és küldettek be szerkesztőségünkhöz: „Asbóth Lajos Emlékiratai az 1848. és 1849. magyarországi hadjáratból.“ Második kiadás, második kötet. „Ismerettár“ 8-ik kötete Növények — Ptolomaeusok, 763 hasáb. Az „Irodalmi kincstár“ V. és VI-ik kötete „Külföldi lant“ címmel, a szokott csinos paránykiadás. Tartalmaz válogatott idegen költeményeket, — néhány kivétellel — legjelesebb költőink fordításában. Az „Irodalmi kincstár“ VII. kötete „Emlék-

könyv“ czimvel, ismerteti a legjelesebb magyar költők szemcszedett mondatait. Végül a „Magyar Remekírók“ VII. kötete, hozván Katona „Bánkbánját“ ötödik és oly kecses kiadásban, mint még eddig soha; a költő arcképével, ára 70 kr.

× Mindszenti Gedeon Görres Guidónak „Mária-dalok“ czimű magasztos költeményeit magyarra fordítá.

× „A fogadott leány.“ E czim alatt Szigligetitől egy új vigjáték van készületre kitűzve. Az író jeles tolla hinnünk enged, hogy a „Fogadott leány“ jól fogadott leány lesz!

× Szabó Richárd újévtől kezdve visszalép a „Divatcsarnok“ szerkesztéséből.

Budapesti hírvivő.

✂ (A műtárlat) csak f. hó 16-áig marad nyitva. Hatvanegy kép van szemlére kitéve, melyek közt Than M., Brodsky S., Berkovics S., Grimm R. helybeli művészeink jeles festményei gazdagon kárpótolják a megnézésökre szentelt időt. E havi tárlaton ismét egy szép kép látható G a r a y Kamilla jeles fiatal művésznőtől. Az ifjú hölgyfestészt valóban szép jövővel merjük biztatni e téren, ha igyekezete és kedve nem csökken.

✂ (Uj palota.) Muraty gazdag tőzsér az István-téren pompás kétemeletes házat épített. A kibontakozó alapfalak tömörsége valami nagyszerűt engednek várni. Csak azt szeretnők tudni, minő anyagból készül e palota; mert azt csak tudják olvasónőink, hogy napjainkban a nagy házak nem ritkán lisztből, husból, zabból, sőt nem ritkán váltók és bukásokból épülnek.

✂ (Elítéltetés.) Potemkin Ödönt a katonai törvényszék „Az 1849-diki hadsereg föloszlásának okai“ czimű műve miatt két heti fogságra, — Laufert pedig, mint kiadót, 10 napi fogságra és 100 ft birság fizetésére ítélte. Neuwirth tábornok az előbbinek büntetéséből az egyik hetet, — az utóbbiéból a 10 napi fogságot elengedte.

✂ (De már most bizonyos!) A majomszínház végre fölszedi sátorfáit. Csak úgy ne tegyen Brockmann ur, mint az egyszeri vándorszínészárság igazgatója, hogy midőn már a sok: „utolsó, legutolsó, közkívánatra utolsó“ stb. kiáltmányokkal vérig boszantá és érzeketlenné tevő a publikumot, utózára tele házat csinálendő, kiírta nagy betűkkel a szinlapra: „De most már az ö . . . g vigyen el bennünket, ha nem a legeslegutolsó előadás!“

✂ (Lapmegváltás.) A „Magyar Sajtó“ melynek szerkesztéséből Jókay visszalép, új irányban fogja pályáját folytatni.

✂ (Nagy elhatározás.) A nemzeti színház néhány tagja már aláírta az új szerződéseket, melyekben a díj egy harmada játékdíjakra esik. Hanem azért a szép tehetségű Szilágyi Béla még sincsen visszaszerződöttve.

✂ (Üdvös siker.) Az ujon alapított helybeli „Árvaleányház“ oly részvétnel örvend, hogy az eddig ott ápolt hét árva mellé még ötöt képes befogadni. Kik szeretnének ez intézetbe valami árvaleánykát fölvetetni, forduljanak a városi tanácshoz.

✂ (Érdekes régiség.) A napokban a városház tetőzetének lebontásakor a padláson két régi zászlóra akadtak. Az egyik lovassági zászló, oldalán a magyar czimmerrel; a másik német föliratú, kétféjű sassal. A város mind a kettőt átadta a muzeumnak.

✂ (A budai népszínház.) Midőn mindenki azon hitben volt, hogy e nemzeti intézet okvetlenül kiadja lelkét, egyszerre falragaszok hirdetésként, hogy egy pesti névtelen lelkes küldeménye megmenté azt a bukástól. Élni fog az, és e phönixi föl-

támadás bizonyítja, hogy szükségességének érzete sok kebelben gyökerezik. Együttal egy körülményes jelentést is közölnek e falragaszok a népszínház jövő működéséről: A drámai előadások jövedelmesebb voltát tapasztalván, ezután rendszeresen lesznek drámai előadások; a magyar király előtt majd társaskocsik állanak esténként, melyek ingyen szállítják a Pesten váltott kör- és zártszékjegy előmutatóit; a napi szinlapokat hordárok viszik körül az utcákon; a pályaművek december végeig előadatnak: minden héten két új darab fog színre kerülni; a személyzet erősítettetik. . . stb. A budai színház megvolna mentve. Csak az a kérdés, meddig tart majd új élete.

✂ (Szép életkor.) Budán e napokban egy Küster Márton nevű szegény vak ember halt meg, ki Isten kegyelméből 102 évig örült ennek a szép világnak. Bizonyára annak is volt része e hosszú életkor elérésében, hogy — vak volt.

✂ (Nagyszerű hangverseny) Az Európa vendéglő termében december 1-én classicus hangversenyt akarnak rendezni mely egyébből nem állandó, mint csupa Beethoven-, Mendelsóhn-, Schumann-, és Haydnféle darabokból. Bizonyára igen látogatott lesz.

✂ (Dicsérendő áldozatkészség.) Ketten Henrik zongoraművész hazánkfia, kinek eddigi három föllépte a közönség zajos tetszésével találkozott, negyedszer az írói segélegylet javára fog játszani. — Mint halljuk, a budai népszínház javára is fog játszani.

✂ (Borzasztó gyilkosság.) Legközelebb egy arad-utcai lakásba rablók törtek be; egy otthon levő 11 éves leánykát megfojtottak, aztán a szegényes család menhelyét kirabolták. A szerencsétlen kis leány holttestét, melyen nyilvánosan látottak az erőszakos halál nyomai, a Rókus-kórházba vitték fölbontozás végett. És kétszeresen borzasztó e büntetés, mert mint mondják, egy nő követte el azt. Utól is éri őt a büntető igazság súlyos, keze ámbár eddig nem lehetett még nyomára akadni e szörnyetegnek.

✂ (Tudnivaló.) A hordárintézet alapítója falragaszok által hirdeti a közönségnek, hogy a hordártól megbízások alkalmával rögtön vegyék el a mindegyiknél levő bárczákat; mert el nem vett bárczák háromféle roszt idéznek elő; 1-ör: megkárosítják a megbízót, mert igényt nem támaszthat; 2-ör: rövidséget okoznak az intézetnek; 3-ör: a hordárra nézve is alkalmatlan, mert ha kiviláglik, hogy a megbízásakor bárczát nem adott, rögtön elbocsáttatik.

✂ (Szépités.) Mint halljuk, a nemzeti kaszinó azon üresen maradt telket, mely az Akadémia-palota és befejezéséhez közeledő dunagözhajózási és Sebestiáni-féle épületek közt terül el s mely még eddig az akadémia tulajdonát képezi, megakarja venni. Szépészeti tekintetből is igen ajánlatos eszme ez, mert az akadémia mellé egy magánbérház ragasztva, az építészeti benyomást rontani fogná.

✂ (Szilágyi Virgil) ítélete a napokban olvastatott föl a a Károly-kaszárnyában. Ez a felségsértési vád alapján őt 10 évi nehéz börtönre, ezenkívül nemessége és ügyvédi diplomájának elvesztésére kárhoztattja.

✂ (Jankovszka Eleonora) k. a. kinek éneke a nemzeti színház bíráló választmányát nem elégité ki, az „Európa“ szálloda termében hangversenyt tart.

✂ Szathmáry Károlyt, a „Magyarország“ szerkesztőjét 3 havi, Torday Ede cikkíróját egy évi súlyos börtönre, Wodianert, a kiadót pedig 2000 fira ítélte a katonai törvényszék. — A múlt héten a páholytornácson a nemzeti színház zenekarának egyik tagja — hét élő gyermek atyja — megölte magát! — Az alagut a téli sötét napokon át naponta is világítani fog. — Az aldunasoron a múltkor a sok hulladék meggyuladt, s daczára a víz nagy közelségének alig bír-

ták eloltani. — Budán egy lakatos tűzmentes pénztárt szerkesztett össze. — Dessort Henrik műterme helyét egy igen ügyes gépszínház foglalta el. Érdekes arra nézve, ki még ilyet nem látott. — Gróf Teleki Blanka m. hó 24-én Párisban meghalt! — A városligeti lánczhid helyébe építik már a másikat, mely 3000 ftba kerül és a jövő óra készen lesz. — Dr. Szabó József ur, az orvosi egyetem segédtanára, az ásványtan rendes tanárává neveztetett ki. — A pesti magánnevelő intézetek ez iskolai év kezdetén csak kettővel szaporodtak. — Szinovác Gyulától egy eredeti dráma van elfogadva a nemzeti színháznál „Bajor Otto“ czimmal.

Nemzeti színház.

October 30-kán.

Okt. 23-kán: „Trobador“ Verdi operája, Trausil Miksa fellépte. — Okt. 24-kén: „A fekete gyöngy“ Sardou vigjátéka először. — Okt. 25-kén Ketten Henrik hangversenye és „A mai paraszt“ francia vigjáték. — Okt. 26-kán: „Két pisztoly“ Szigligeti népszínműve. — Okt. 27-kén: „A fekete gyöngy“ Sardou vigjátéka. — Okt. 28-kán: „Martha“ Flottow operája. — Okt. 29-kén: Ketten Henrik hangversenye és „A nyolczadik pont“ Sardou vigjátéka.

Trausil ur is azért lépett föl, hogy többé föl ne lépjen. — Nincsen annak se hangja, se játéka. Sokkal jobban sikerült „Martha.“ A czimszerepet Markovics Ilka adta, szokott kedvességgel. Mellette még Hofbauer Zsófia (Nancy) aratott érdemelt tapsokat; csak azon egy szerény észrevételünk van, hogy a piros attilához a sárga ruha nem összeillő két szín. Pauli ur ma újra megmutatta, hogy mihelyt erőszakolja hangját, rosszul is tud énekelni. Benza pedig ismét az volt, a mi mindig, tulságos bohóskodás által a közönség megnevettetője.

A drámai előadásokat illetőleg a „Fekete gyöngy“ ről kellene részletes ismertetést adnunk; de nem igen van mit mondani róla. Egy drámatizált adoma az egész. A villám beleüt egy házba, ablakot tör be, szekrényeket tör fel, a honnan ékszereket sikkaszt el; az ékszerek között egy kis medaillon is van, a fiatal házi urak egyik drága emléke kedvesétől. Keresik a medaillont, de nem találják, lopásnak kellett tehát történnie, és egy fiatal leányra esik a gyanu, a kis Krisztinára, a kit örökbe fogadtak a házhoz vándorczigányoktól és kit mikor még a czigányok közt élt, lopáson kaptak. Sok apró körülmény járul hozzá, hogy e gyanu mind valószínűbbé váljék, és ez apró körülményeket egy polgármester, — az egyedüli költőileg kivitt alak az egész műben — olyan ügyesen tudja egymásba öltetni, hogy a szegény Krisztina hiába hivatkozik ártatlanságára; bizonyosan börtönbe vetik, ha hogy egy jeles természettudós kedvese nincsen; ez természetesen nem hiszi, hogy az ő kedvese ilyen aljas tette képes volna; keresi tehát a tolvajt; és addig addig keresi, miglen végre megtalálja; a tolvaj pedig nem más, mint a villám! Ez csapott a házba és törte ki az ablakot és lopta ki az ékszereket a szekrényből! Sőt a minden ékszernél nagyobb becsű madaillont is megtalálja a csengetyűben; odalopta azt a csunya villám! Ennek utána pedig mi következhetnék egyéb, mint az, hogy a természettudós nőül veszi a kedves Krisztinát.

És csakugyan kedves egy kis Krisztina volt Lendvayné; olyan nemes egyszerűséggel és meleg beusóséggel játszott, hogy a darab sikere nagy részt neki köszönhető, neki és Szerdahelyinek, a ki a polgármester épen olyan hálás, mint nehéz szerepét valóban nagy művészettel személyesíté. Eredeti alak is az a polgármester; a tolvajok fölfedezése: passiója; a mellett a legszeretetre méltóbb ember, szeret dicselkedni fiatalkori kalandjaival, és kutatási és vallató segédei a lélektan és physiologia. Ezek segélyével tehát kétségkívülnek tetszik előtte, hogy Krisztina, és nem más, lehet a tolvaj; ezt mondja neki minden bútordarab a szobában, a földön he-

verő szekrénytől a csengetyű sodronyáig; és e szerepet olyan jelesen adta Szerdahelyi, a mint csak első rendű színművész tud játszani. Valóban senki sem ismeri el szívesebben nálunknál Szerdahelyi nagy tehetségét, de azt kívánni tőlünk, hogy azért az operettekben kontárkodását nyiltan ne hibáztassuk, azt csak olyan ember teheti, a ki évek hosszú során bebizonyította, hogy aesthetika dolgában legfőbb elve az elvtelenség, a pillanatnyi szeszély és a kötekedési viszketeg! Ilyen emberrel vitázni nem lehet.

Budai népszínház.

Okt. 22-kén: „Lumpaczi Vagabundus“, bohózat. — Okt. 23-kán: „Tizezer forint.“ — Okt. 24-kén „Csokonay Vitéz Mihály“ népszínmű 3 felvonásban Szigligetitől. — Okt. 22-kén: „A velencei nő és a bravo“ francia dráma 5 felvonásban. — Okt. 26-kán „Don Juan“ parodia 2 felvonásban. — Okt. 27-kén: „II. Rákóczy fogsága“ Szigligetitől.

Azt még a rosz akarat sem tagadhatja meg Molnár igazgatótól, hogy érti a mesterségét. Nem a kóbor színlapokat értjük, (nehány nap óta hordárok járnak be a két fővárost, kezökben hosszú rudakkal, hosszú rudakon széles táblák, és e széles táblákon vastag betűkkel van hirdetve az előadás); — hanem a játékrend készítését: bohózat és népszínmű, francia rémdráma és magyar hazafias színmű egymást váltják fel; valóságos népszínházi műsorozat. És ehez hasonló a műélvezet; tökéletesen kielégítheti azt, a ki — több után nem vágyódik. Azért telik most már jobban e színház, többet ennél pedig egyelőre mi sem ohajtunk.

Mindenfélék.

‡ (Házasság helyettes által.) Károly Lajos főherczeg egybekelése Mária Annunciata nápolyi herczegnővel m. hó 16-án ment végbe Velenczében; ámbár a fenséges yölegény csak 17-kén érkezett oda meg. Ez úgy történhetett, hogy az esküvőnél Trapani gróf helyettesíté a főherczeget.

‡ (Megtisztelés.) Az angol külügyminiszternek, lord Russelnek, a milanóiak hálából, hogy ügyök mellett oly lelkesen harczolt, egy szép ajándokot küldtek. Az egységes Olaszország eszményes jelképe ez, egy női szobor, a milanói szobrásznak Carlo Romaninak remekműve.

‡ (Az angol királynő) Koburgból, hol családi ügyei elintézése végett több időt töltött, a mult héten tért haza, hogy a legnagyobb családnak, a nemzetnek, ügyeit intézze. A hü család fényes ünnepélylyel fogadta felséges anyját.

‡ (Ismét löporfölobbanás.) Laurencevilleben — Pennsylvaniában — iszonyú szerencsétlenség történt. A fegyvergyárban fölhalmozott nagy mennyiségű löporkészlet vigyázatlanság következtében föllobbant és többet megölt száz embert, terhes sebet okozott még ennél is többnek és az egész gyárépületet romba döntötte. Ilyen hír hallatára mindig borzadással jut eszünkbe a pesti lakosok feje fölött lebegő — löpor-torony, melynek továbbszállítása mindedig csak — jámbor ohajtás.

‡ (Kegyeletos megemlékezés.) Dublinban a halhatatlan O'Connel Dánielnek emléksobrot akarnak emelni. Ha oly lassan megy a szobrok ügye ott is, mint nálunk, akkor jó sokáig várhatnak a jó polgárok.

‡ (Földrengés.) Nemcsak Szebenben volt földrengés; október 7-kén Konstantinápolyt két erős, rögtöni lökés rázkodtatá meg. A jó öreg föld nyugtalankodik! Ez is megunhatta már mostani állapotját.

‡ (A francziu államkincstár bevétele) adó- és vám illetményben 1862-ben 869,753,000 frank. De hát a kiadás!?

‡ (Megérdemlett büntetés.) A berlini törvényszék két vigjáték író, mivel egy más szerző művét, csekély változtatással mint saját szerzeményeket adták el egy színigazgatónak, fejenként két havi fogságra és 100 tallérnyi bírságra ítélt. Furcsa! pedig csakugyan saját szerzeményök volt az a darab!

‡ (Addig jár a korsó stb.) Nagy Lajos, az ismert bankjegyhamisító is addig utazgatott nagy bizton mindenfelé, míg egyszer elfogták. Genfben a vasutnál csípték el; tárczájában 8500 ft volt hamis bankjegyekben.

Divattudósítás.

Böhm és Kánya pesti kereskedésében e héten ismét igen szép őszi ruhák elmélet volt alkalmunk látni; megkísértjük ezeknek leírását; hát ha t. olvasónink közül valamelyiknek szüksége volna ilyen szövetre; ez esetben csak rendelkezék velem, igen szívesen küldöm meg neki.

Előbb azonban engedjék meg, hogy — egy „halálos ítélet-ről“ értesítem kegyeteket; kérem, ne ijedjenek meg e szóra; a divatvilágban kimondott halálos ítéletek valamivel kevésbé komolyak, mint azok, a melyeket egy magas törvényszék mond ki a bünös halandók fejére; a divatvilágban tulajdonkép nincsen is halálos ítélet, hanem csak — élet fogytiglani száműzetés a feledés országába, a ruhatárak Sibériájába.

És ilyen kemény ítéletet mondtak ki legközelebb „irányadó körökben“ a mindenféle Garibaldi- és orosz ingekre. A politikának bizonyára nem volt befolyása ez ítéletre, de, igen is — az aestheticának és a nemzeti érzületnek; a divatvilág egyik belső titkos tanácsosa pedig nagy örömmel, az én szavaimat idézte, melyeket egykor a bő ingeket illetőleg mondtam, azt t. i., hogy azok kényelmes reggeli vagy házi öltönyök ugyan, de csak is ott czélszerűek és megengedhetők; nyilvános helyeken és nagyobb társas körökben bizonyos nagyon is „fesztelen“ izlést engednek sejtetni és pongyolasági jelleget adnak az öltözéknek. Ezek szerint tehát a magas dereku ruha ismét vissza lön állítva régi diszes jogába, melléje tevéen azonban az egyenjogos attilát és fesszes dolmánykát is.

És most nézzük a szöveteket, a melyekből ez idén ezen magas dereku ruhák készülnek.

Igen szép szövet az egyszínű poplin du laine; látjuk: feketében, barna, hamuszín violaszínű, és francia kékben; szélessége $\frac{5}{4}$ és röfe 2 ft.; ez izlésünk szerint, a legszebb ruhaszövet, melyből az idén az őszi és téli ruhák készülnek.

A poplin éclairé szintén csinos szövet; az egyszínű alapon fehér kis csíkok futnak végig, láttunk pedig ilyen barna, szürke, violaszínű alappal; ára 1 ft 80 kr, csak a violaszínű drágább, azaz 2 ft, szélessége $\frac{5}{4}$ rőf.

A poplin chiné mellirozott alapu szövet elszórt kis világos vonalokkal; ára 95 kr, szélessége $\frac{5}{4}$.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a meleg és igen jó francia plaid régence szöveteket; ezek kék, zöld és fekete, vagy lila és fekete, vagy zöld és fekete koczkáztak; szélességök $\frac{7}{4}$. áruk 3 ft 40 kr; ilyen szövetből 8 rőf szükségeltetik egy ruhára.

A $\frac{6}{4}$ szélességű hamu- és mindenféle színű koczkás wattermoll ára 1 ft 80 kr és 1 ft 50 kr; az „uj vörös“ színű azonban 3 ft.

A $\frac{7}{4}$ szélességű francia flanel igen meleg szö-

vet, s kivált gyermekruhákra igen ajánlható; található azt minden színben: vörös és fekete koczkás, lila és fehér csíkos, lila és sárga csíkos, világos barna és vörös, lilaszín és vörös stb., ára 1 ft 80 kr.

A $\frac{6}{4}$ szélességű egyszínű francia cashemir még mindig megtartja közkedvességét; ára 1 ft 90 kr, csak a lila és uj vörös ára 2 ft. minden színben kapható.

A $\frac{6}{4}$ széles koczkás félwattermoll (Lama) ára 65 kr. az egyszínű sima pedig 80 és 90 kr.

A $\frac{4}{4}$ széles koczkás cashemir ára 85 kr.

A $\frac{7}{4}$ szélességű selyemfoulardok ára le van szállítva, 1 ft. röfe, úgy, hogy egy ruha 18—20 ft. helyett, csak 12—14 forintba kerül, ezen foulardok igen szépek, az egyszínű alapon fehér, zöld vagy kék pettyek vagy kis virágok vannak elszórva.

Leszállított áron továbbá még láttunk: virágos delainekeket, 52 kr helyett 42 krért, a finom delainekeket pedig 80 kr. helyett 60 krért, azon kívül találni még ott igen csinos és olcsó szöveteket 26, 36, 42, 50—60 krig, a melyek igen alkalmasak őszi és téli ruhákra.

(Folytatjuk).

Számrejtvény.

Gulyás Amáliától.

5. 4. 8. 7. 1. A virágnak lelke.
6. 3. 11. 10. 4. Jó gazdasszony fegyvere.
1. 2. 3. 4. 5. 3. Papjai sokszor bőjtölnek;
2. 3. 4. 10. 8. Fegyverei mindig ölnek;
8. 3. 6. 3. 1. Sokszor szánkon kell viselni.
2. 3. 4. 3. 6. csendjét irigyelni!
3. 8. 9. 10. 1. mért kívánt anyánk meg!
10. 8. 0. 9. nem volna most az élet!
- 1—11. Egyik kedves ifju költőnk.

Megfejtési határidő: december 1-jeje

A 36-dik számban közölt rejtvény értelme: 1-ső: Pártoljuk az irodalmat. 2-dik: Washington. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Kaiser Gabriella, Pete Lányi Angela, Fekete Flóra, Orosz-Nemes Amália, Eöry Jenőné. Boronkay-Csicseri Lila, Csicseri Mariska, Szelényi Károlyné, Keresztessy Vilma, Mészáros Janka, Horváth Gulyás Krisztina, Gulyás Amália, Szelényi Károlyné, Theisz Hummel Emilia, Jámor Lászlóné, Jánosné, Lipovniczky Nepomuczéna, Kollár Mari és Antonia, Gerendás Mariska és Lipolda, Zvarinzi Lina, Fischer Riza, Györfly Szerén, Kovács Józsefné, Guoith Ida, György Klára és Albertina, Angyal Béláné, Papp Nina, Frankner Balogh Ida, Pálffy Stelczer Eliza, Fekete Luiza, Bodroghy Gizella, Koller Matild és Julesa, Ferenczy Lenke, Egerváry Tuboly Emilia, Weisz Sarolta, Mudry Pálkuty Janka, Fejős Paulin, Kiss Nina, Szalay Antonia és Ilona, Domabidy Károlyné, Czirnly Zsófia, Horváth Endréné született Mczey Eszter, Sárosy Laura, Mendelényi Emma, Pongrácz Julia, Madarász Ida, Nagy Emilia, Pap Sarolta, Kovács Katalin, Balogh Irma, Vágner Luiza Berzsenyi Cornélia.

A Remellay Gusztáv-féle rejtvény megfejtését ujjalag beküldé: Sárosy Laura, Balogh Irma, Szalay Judit.

TARTALOM.

Pajer Antal. (Arczkép). — A szent orgona, Pajer Antaltól. — Az én regém, Nemes Alberttól. — Az első csók, Burns után Csukássy Józseftől. — A legszebb tárgy, Mazikovszky Gábortól. — Somlyóvidéki néprege, egy pápai nőtől. — Egy hét története. — Százszorszépék. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Szám-rejtvény. — A rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárca. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyílt levelek. — Hirdetés.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS: **EMILIA.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

44-dik szám.

VASÁRNAP, NOVEMBER 2. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmelléletekkel.

Szerkeszti








EMILIA.

ELŐFIZETESI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 fl. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 nj kr.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|-------------------|----------------------|---|----------|--------------|--------------------|----------------------------------|
| | | | | | | kelet ó. | nyugot p. ó. | É. | |
| 2 | Vasárnap | E 18 Miksa p. | E 17 Miksa | 13 E 17 János |  | 5 56 | 5 45 | 11 | |
| 3 | Hétfő | Kálmán. Eduard | Kálmán | 24 Zsófia |  | 5 57 | 5 43 | 12 | |
| 4 | Kedd | Kallszt p. | Szerencs | 25 Eumenius |  | 5 59 | 5 41 | 13 | |
| 5 | Szerda. | Teréz szűz | Terka | 26 János e. |  | 6 0 | 5 39 | 14 Sat. előe. | |
| 6 | Csüt. | Gál. Florentum | Gaál | 27 Fokas 22P |  | 6 1 | 5 37 | 15 Sáb. ün. | |
| 7 | Péntek | Hedvig özv. | Hedvig | 28 Ferencz |  | 6 2 | 5 35 | 19 2. ünn. | |
| 8 | Szombat | Lukács ev. | Lukács | 29 Kodrát |  | 6 4 | 5 33 | 17 3. Sab. | |

V i d é k i t á r c z a.

— **Szabadka**, okt. 28. (*Eredeti levél.*) Egyszerre két nagy horderejű eszme. — Elhidegülés a szép magyar viselet iránt. — Színészeink. — Tisztelt szerkesztő! El nem mulaszthatom tudósítani kegyedet azon két nagyszerű eszme megpendítéséről, mely ha létesül, városunkat ismét közelebb viszi két nagy lépéssel a polgárosultság csúcsához, melyről — fájdalom! — oly igen messze van még. Igaz ugyan, hogy más hasonterjedelmű városban — Szabadkának 60,000 lakosa van! — már régóta terjeszti e két eszme áldásait és nálunk még csak most pattan ki a burokból; de jobb későn, mint soha!

Az egyik ezen eszmék közül: egy vasútvonal építtetése Szegedről ide; a másik: egy takarékpénztárnak alapítása. Mindkét cél elérésére egy-egy bizottmány neveztetett ki, melynek sikeres működésétől függ, hogy az ige mentül előbb testté válják!

Ha ily dolgokban hátra van is városunk: előre haladt másban; a magyar ruha elhagyásában! A nemzeti öltöny ily részvétlen mellőzése szavakba önti bánatomat.

E bánatot újon érkezett színészeink enyhíteni fogják, kivált ha jó előadásokat tartanak. A jövő héten fognak csinos városi színházunkban föllépni; ott majd újra hallgathatunk ékes magyar nyelvünket és ez enyhíteni fogja a fájdalmat. Adjon az ég a derék igazgatónak — Szigeti Imre urnak — erőt és főleg ügyes tapintatot, hogy a közönség — az ideai rossz pénzügyviszonyok dacára — látogatva a múzsák hajlokát, visszatérjen a nemzetiséghez, melyet elhagyni kezd. *)

— **Szeged**, október 20. (*Eredeti levél.*) Félegyházán a Petőfi-émlék hiánya — Ugyanott a kaszinó. — Tüzelem csapásai. — Szintársulat. — A csanádi püspök. — Tisztelt nagyság! Nem feledem szép szavait, melyeket utóbbi találkozáskor hozzám intézni szives volt. Másnap Pestről távoztam; utamban betértem Félegyházára, hol egy jó barátomat látogattam meg. Láttam itt a házat, melyben nagy költőnk neveltetett; úgy gondolám, a kőtáblát is szemlélhetem az említett lak falában (mely jelenleg egy tehetős ur emberé) mely emléket Félegyháza már évek előtt elhatározott örök emlékül oda helyezett, azonban ez mindeddig elmaradt. De hiszem, hogy a mi halad, el nem marad. Vetekedve igyekeznek a jelen, nagy férfiak nevét tisztelni tudó korban más városok fölemeltetni derék fiaik megérdemelt szobrait, örvendő ragadják meg az alkalmat, melylyel halájokat róhatják le egy megdicsőült férfiú szelleme iránt, ki a nép örök emlékébe van vésve. És Félegyháza e tekintetben sem marad el társaitól.

*) Kérem, örvendeztessen meg, minél gyakrabban becses közleményekkel. Szerk.

Itt mulatásom napján megtekintém a helybeli kaszinót is. Es itt is ugyanazt találám, a mit — sok más városunkban. Nehányan a tekeasztalon üztek zajos játékot; mások kártyáztak; többen, kik a szellemi élvezek e két neme közül egyikben sem találtak gyönyört, hosszat feküdtek a dívánon és az ebédutáni édes álomba merültek. — Csak egy napot töltöttem itt és rendeltetésem helyére utaztam. Ide érkezve fáj-érzetek várakozanak rám! Alig tettem lábaimat városunk porába, azonnal újabb-újabb gyász híreket kellett hallanom, miután távollétem alatt több jó barát és ismerős háza lön a tűz martaléka: a nyáron át mintegy huszszor ütött ki tűz Szegeden. Ugy látszik az 1862-ik évben e másként is százszorosan zaklatott várost a borzadalmas tűz-elem átka sújtólá.

Városunkban jelenleg Hubay Gusztáv eléggé jól rendezett szintársulata működik, melynek elismerést érdemlő tagjai a következők! W. Kolonics Alfonsa, Csiszerné, Rónainé, Hubainé, Rónai, Hubai, Csiszér. némileg Gonda és a szorgalmas és széptehetségű ifju Mándori, kinek gyöngéd hangja oly alkalmas a szerelmes szerepekre, kivált a fájdalom hű ecsetelésére, miként kevésé e téren. Ha tanul és tanulmányoz, évek multán a nemzeti színház jeles tagjává lehet.

Különben pedig, okt. első napja óta élénkebb jellegű öltött városunk. Mindenfelől tódulnak a tudományok szent csarnokába vágyó ifjak. Azonban a mily örömmel jöttek az ifjak, épen oly aggályos arczezal követék őket atyjaik, mert megjegyzendő, hogy Szeged maholnap túlhaladja a drágaságban Pestet; a legegyszerűbb ellátásért oly összeget követelnek az illetők, hogy fogfájást kap az ember, ha velök ily ügyben értekezik. Alföld, hova tünt régi olcsóságod?!

Október 6, 7. és 8-kán ment végbe az első őszi vásár, mely, az alföld ily nagy városához mérve, mely jelentékeny kereskedést üz, fölötte silány volt.

Folyó hó 11-tén érkezett városunkba harangok zugása közt ő méltósága a csanádi püspök a bérálás szentségét föl-adandó; egy heti itt léte alatt meglátogató az elemi, reál-és gymnasiumi iskolákat is. Azon napon, melyen a főtanodát látogatásával szerencsétlété, emlékének megörökítésére egy 100 ftos ösztöndíjat alapított.

A vízvezetők készülnek; hihetőleg még a tél folytán élvezendő népünk annak jótékonyágát.

Addig is, míg igen tisztelt Nagysádat soraimmal ismét fölkereshetem *), maradok

alázatos szolgálja
Csillagházy.

*) Csak minél előbb. Szerk.

§ *Baján* egy lelkes honfi buzgalma folytán jótékony célokra állandó műkedvelői társaság van alakulóban. Egyelőre azonban csak 12 művészeti estélyt rendeznek. Vajha létesülne ez eszme és több kisebb városban utánzásra lelne a példa.

§ *B. Csabáról* egy természeti csodáról tudósítanak bennünket. Michnai János, ottani polgár almafája az idén háromszor hozott gyümölcsöt és most negyedszer virágozik. Valjon vesztöket érzik a gyümölcsfák?

§ *Debreczenben* a gyümölcs és terménykiállítás nagyon sikerült. Az országos kertészeti társulat küldettség által képviseltette magát, mely küldöttség igen jól fogadtatott, és a hétfői diszes ebéden s a keddi jutalom kiosztáson jelen volt.

§ *Kolozsvárt* nőegylet van alakulóban. A legjobb hangzású nevű úrnők adták be folyamodványukat a főkormány-székhez, mely mint hiszszük, ily áldásos, nemes czélú egyelet végleges megalakulása nem elé fog gátakat vetni.

§ *Szathmárt* is van egy egyelet alakulóban; csak hogy ez már borászati, tehát alkalmasint férfiak által terveltetik. Nőegylet egyébiránt ott már régibb idő óta létezik, még pedig valósággal jótékony nőegylet.

§ *Miskolczon* van egy Féber József nevű vendéglős, a ki huszont hirlapot járát. Megérdemli, hogy neve mint nagy irodalompartoló országszerte ismeretes legyen.

§ *Szamosújvárról* írják, hogy L. Hollósy Kornélia ottani hangversenye jövedelmét az árvaleányházra ajánlotta föl. A város lelkes lakói a szinpadon átadott értékes ajándokkal viszonozták e szép áldozatot.

§ *Drégely* közelében nagyon el vannak szaporodva a farkasok. A multkor egy pár csikó, mely nem menekült idejekorán, áldozatuk lett. A rendezett hajtóvadászat azonban nem vezetett eredményre.

§ *Taksonyban* gróf Szapáry Gyula pusztai népiskolát alapított, mely a mult hónap közepén szenteltetett föl. Örömmel értesülünk a szent célra való bőkezűség e nemes tényéről. A lelkes grófnak — ha az eredmény a kezdethez méltó lesz — sok irástudó férfi fogja szerény tudományait köszönni.

§ *Brezsnóbányán* a mult heteken két magyar műkedvelői előadás tartatott. Általában, mint kedves tudósítónknak írja, ha a nyelv nagyobb részt idegen — leginkább német — is; a szív és érzelem e derék bányavárosban magyar, örvendetes jelenség!

§ *A temesvári* jogakadémiának — mely még 1848-ban várattott be — helyreállítása végett felsőbb helyen lépéseket tettek.

§ *Tamásfalván* (Erdélyben) a napokban tűz dühöngött. melynek egy nő és két kis gyermek lettek áldozatai.

§ *Temes megye* hatóságaihoz rendelet érkezett, mely a katonaköteles drótos-tótoknak útlevél adását tiltja. Azért még mindig remélhetünk! — egy fazék sem marad drótozatlan, a mely e művészetet igényli!

§ *Pozsony* környékén a gázlőporral kísérletet tettek, mely e találmány életrevalóságáról bizonyosságot adott. Ugyanevvel sziklákat is kísérletet meg szétvettetni, mire szintén alkalmas, mert négyszer több erőt fejt ki, mint a közönséges lőpor. Szegény Shwartz Berthold, hát te valjon miért fáradoztál?

§ *Aradon* Brassó példája a légszeszvilágítást illetőleg követésre talált. A város lelkes lakosai már rintkezésbe tették magukat e tárgyban egy belga társulattal. Haladunk!

§ *Penczen*, Vác mellett levő borgazdag helységben a szüret mind minőség, mind mennyiség tekintetében bámulatosan jól ütött ki. Nem találnak hordót, a mely a sok bort befogadja. Hát embert, a ki azt a sok bort megissza?!

§ *Aradmegyében* régészeti társulat van alakulóban a panzkotai romok ásatására. Mint értesülünk az eddigi eredmény a legszebb reményre jogosít.

Megbízások tára.

Ónodra M. F. urnak: Vettük és azonnal elintéztük

Fnyingre T. K. urnak: Fogadja köszönetemet szíves részvételeért és barátákos ajánlataért; mindkettő igeu jólesett most lelkemnek. A köldeményt köszönettel vettem.

Félegyházára K. B. I. kedves barátnőmnek: Végre valahára egy kis életjel, és milyen kedves hírnök által! Köszönet! Többet majd egy hosszú magánlevélben.

Kászónba B. B. I. urhölgynek: Elküldtem a csomagot, megjött-e már?

Pápára H. P. I. urhölgynek: A legszivesebben elintéztük.

K.-Geresdre Sz. K. urhölgynek: Nagyon szívesen tettük.

Gyékényesre P. J. urhölgynek: Mi szívesen teljesítettük volna kéréseit, ha az előbbi levelet kézhez kaptuk volna! Vette-e már az utólag írt tudósítást?

V. Palotára G. B. I. urhölgynek: Számítalan szíves üdvözlét kíséretében el van küldve. Mondhatlanul jól estek részvevő kedves sorai.

B.-Gyarmatra N. G. T. urhölgynek: Megjött-e már a csomag?

Arcoba (Tirol) E. Cs. I. urhölgynek: Vettük a kedves szép sorokat, a kívánt tárgyakat pedig legszivesebb üdvözlét mellett utnak indítottuk. Ilyen jeles magyar hölgy a messze távolban is jeles leányokat nevel a hazának.

Brezsnóbányára L. F. urhölgynek: Szíves üdvözléttünkkel együtt elküldtük a kívánatot; megjött-e már?

Szabadkára B. K. urhölgynek: Vettük a szép köldeményt és átadtuk az irói segélyegyletnek. Az üveg azonban az uton eltört. A másikert: szíves köszönet.

Szegszárdra T. F. urhölgynek: Szerencsésen érkezett meg a szép tárgy és át is van már adva az irói segélyegyletnek.

Gyöngyösre Gy. Sz. urhölgynek: Szíves köszönet kedves soraiért.

M. Sz. Gy. Cs. I. urhölgynek: Honleányi üdvözlét mellett már el van küldve.

N.-Géczre L. K. kedves barátnőmnek: Rögtön elintéztük.

Benczenczre: L. K. kedves barátnőmnek: Vette-e már szomorú tudósításomat?

Erzsébetváros: Sz. L. urhölgynek: Bocsanat, de az utolsó hetek olyan súlyosak voltak reám nézve, hogy — csak most felelhetek kedves soraira. Az irói segélyegyleti aurojegyekből még kapható; csak szíveskedjék megérni, mennyit küldjek es azonnal utnak indítatom. A kérdéses dolgozatok igeu kedvesek, és köszönettel vettem. Fogadja honleányi üdvözlétemet.

Békésre: P. I. urnak: Fogadja szíves köszönetemet nemes buzgalmaért. A reánk bizottat örömmel elintéztük. Mäskor is örömmel viszonzozuk szívesességét.

Czabuna: G. K. urhölgynek: Köszönet kedves soraiért. A megrendeltet azonnal utnak indítottam.

Szerkesztői nyílt levelek.

Csukási Józsefnek. Mi örömmel fogadjuk szives ajánlatát!

Báró Pongrácz Emilnek. Igen csinos; köszönet érte.

„A szorgalmas varróleány.“ Hidegen hagyja a szívet. Ujabbat kérünk tehát.

„Ismered leányka.“ Csinos,
„Ki mondja meg“ hasonlóképen; csak hogy irányánál fogva nem a mi lapunkba való.

Adácsra. „Jenő“-nek. Igaz nevét szeretnők tudni; bátran bizhatja reánk, mi tudunk hallgatni.

Pesten: F. B. urnak. Még nem; de nem sokára.

Siónak. A kérdéses versnek újbóli beküldését kérjük.

A többi kéziratról a jövő számban.

H I R D E T É S.

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMÜ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint ket iven, borítókkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rkjzokkal; zeneműi és mellékletekkel FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatt szerencsés voltam kiérdemelni művelt honleányaink meglegedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abbal látom egyszersmind legédesebb jutalmamat eddigi fáradozásoméért. A kik ismeretlenül is annyi édes jelével halmoztak el a bizalomnak a művet, magyar hölgyek annál kevésbbé fogják ezt tőlem megvonni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemtelen pártolásukra

Lapom iránya tehát ezentul is a régi marad: hiven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is elismert jelességű írónk és költőink műveiből álland. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentul még inkább tehessük.

Épen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és irányozó cikkekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszersmind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hű tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy hét történeté“-ben, részint a gazdag és változatos „Hirvivő“-ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentul is havonkint **egy divat-** és **egy arozképet** hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveteket melyeket aztán általunk hármikor még is rendelhetnek; mert a

Megbizások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intezi el t. előfizetőink bármiféle megrendelését, és — hízelvek magamnak — nem igen fordul elő az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmal ne volnának meglegedve.

Előfizetési föltételek: postai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évenyedre 3 frt. A mellékletek és megbizásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest, september 13-án 1862.

EMILIA,

kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő. (Kalap-utca 17-ik sz.)

PEST, 1862. NYOMTÁT. ENGEL és MANDELLONAL.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, november 9-kén. **45-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A legszebb tárgy.

Márikovszky Gábortól

(Vége.)

Es valjon mit éreznétek, mit mondanátok akkor ti gyöngéd, ti udvarias férfiak, ha egy szép reggel eme viszony megváltoznék? ha a hölgyek így szólanának: ti ámitotok minket; igaz, hogy áldoztok hiúságunknak, térdet hajtotok előttünk, tömjént hintetek körülünk; de mind ez csupa hulladék, csak elhervadt, lehullatott levele az erős fának, azon egyetlen jognak, mit ti megtartátok magatoknak: oszszátok meg velünk azt is!?

Szabad legyen nyilatkozni a megdöbönt szívnék, szabad legyen megmondani a szív soháját a lánykának is, ha szabad az ifjúnak! (?) ha joga ez a férfinak, legyen joga a nőnek is: ne legyen az szégyen, ne legyen bűn a nőknek sem, — ha szabad megtalálni az ifjúnak lelke vágyát, ne vonjunk gátot az érzőbb szívü leány elé! mit mondanátok ti erre?

Fölfordult világ lenne az! talán igen, talán nem! ki tudná azt? hisz ez csupa merő ábránd, mely sohasem történik meg.

Hátha azt mondanák: nem csak nőnek szép az ártat-

lanság, nem csak lánynak disze a szemérem és szerénység; nem csak lánynak volna illetlen az, a mit a férfiak tesznek, az a szabad, kalandos élet, az a lepkeszerű röpkedés egy virágról más virágra, egyik élvezetről másra: mit felelnétek ti arra?

Ha így szólanának a nők: oszszátok meg velünk ama tölünk elcsikart, de minket is megillető jogot, hogy mint ti szabadon választhatjátok a nőt szívetek vonzalma szerint, minekünk is legyen szabad! valjon mi lenne ebből? valami különös volna-e az?

Ha azt mondanák, legyen illetlen, legyen bűn nektek is az, a mi nekünk saját szívünk által tiltva van: valjon mit mondanátok?

Boldogabb lenne-e a világ? nem lenne-e tisztább, szentebb és igazabb a szerelem, ha egyforma rész jutna abban férfinak s nőnek?

S ha bűn lenne az, mit most ők nem tartanak bűnnek, vagy ha tartanak is, titkon, ki nem mondva; valjon lenne-e annyi életunt ember? haladna-e egy parányit az erkölcsiség? talán igen! ki tudná azt!

Hajnal, hajnal, szép szelíd mosolygó hajnal, szerelemnek hajnala! lánykák szívén, ifjak szívén van neked emelve templom; mindkettőbe leröpülsz te; mind az ifjú, mind a lányka szívében oly egyforma vagy! majd csendes, néma, mint a behantolt sir, vagyjlármás mint Niagara vize; majd szelíd ábrándos, mint holdas éjen pásztori dal

lány zenéje, vagy tomboló, mint megrekedt földalatti tűz; mind az ifjú, mind a lányka szívét paradicsommá, szelid örömök, édes érzelmek kertjévé teremtheted te, óh szerelem; vagy pokollá, melyben szörnyűbb fájdalmak teremnek, mint a tarantala csipése . . . mind két szívet megáldhatod édes, édes áldással, s megátkozhatod keserű, szomorú átokkal.

És ha már a két nem szívét oly egyformává teremtéd: miért van az, hogy a nőnek hallgatni kell érzelmeivel; midőn megobbantod szívét: szárnyaddal ajkát befeded, hogy őrizze titkát? míg az ifju ajakára reáülsz és ott mutatod, ott árulod magadat?!

A virág akkor a legszebb, midőn bimbója felpattanó félen van, — már azontúl sokat elveszt kelleméből, érdekéből . . . Szébb várni, nézni a virág kinyílását, sejtetni a benne rejlő szépséget.

Igy a női szív. Mennyivel szebb, kedvesebb a nő, ha szívét feddi, inti, kényszeríti megőrizni édes titkát, a szerelmet; ha nem szól is, ha zárt is ajka, úgy is tudjuk, sejtjük, látjuk, azt a mély tiszta szerelmet, mit rejteget, meglátjuk a szem sugáriból, az arcz színéből, és annyi, annyi mindenből. — Minek árulnák ők azt a drága szent érzelmet, ki tudja, ki venné meg? ki tudja, mily kézbe jutna? . . .

Mivel gyöngébb, mivel szebb a virág az ifju leánykánál? összefűzzük őket mindenkor; azt mondjuk a leánykákról, oly szép, mint a rózsza, oly szemérmes, mint az ibolya, oly ártatlan, mint a lilium; és ime, az ibolya nem lép ki a bokor lombjai alól, bogy mondaná: szakíts le engem, — szeretném szobádat illatossá tenni! — menjen el, a ki szereti az ibolyát, szakítsa le, keresse föl szerény lakhelyén.

Fehér lilium sem mondja: vigy el engem kis szobádba, ott szeretnék én virulni; látva téged, ott szeretnék elhervadni — és mégis, kiknek kedves a lilium, fölkeresik őt a kertben, hol virágtársai között oly szeliden takar-gatja zöld lepellel fehér arczát. . .

Mi szükség volna hát a nőknek elárulni érzelmeket? miért mondanák a férfinak, te légy az enyém! hiszen a szerelem a férfiszívben megsugja azt, melyik lányka eped érte, és azt szokta fölkeresni.

A lányka jár virágos szép kertjében, s annyi szép virági között, megtalálja, leszakítja azt, a mely titokban ohajt kebelén elhervadni; az ifjú jár ama nagy virágos kertben, melyben a lányok a virágok . . . mind olyan szép, mind oly kedves, — de mégis egy kedvesebb a többinél, s mert megérti szíve azt, hogy az a lányka eped érte, azt szakítja le magának, az fogja őt boldogítani. . .

De nem minden virágot szakít le a kertészlányka — s nem minden leánykát keres és talál föl az az ifju, kit a lányka ohajtana? . . . A virág hervadásban is szép, meg volt neki is saját öröme . . . virult, várt, remélt, s remény között hervadt el . . . örömet adhatott neki azon tudat, hogy ő is egyik disze volt a kertnek, ő sem volt

annak utolsó virága . . . és e tudat nem kevés vigaszt ad neki. Lánykát is vigasztaljon ez, hiszen: virág sorsa, leány sorsa oly hasonló.

Ily viszony van a két nem közt . . . ilyen lesz az mindig, mindig. . .

És valjon melyik már a küzdelmesebb, melyik már a nyugalmasabb? választani annyi szép közt, annyi kedves, annyi jó közt? vagy csendesén, titkosan várni, várni, eljön-e az, akit ohajtunk? leszakit-e? boldogít-e?

Ki tudná azt, ki mondhatná azt meg; hiszen örömeben is, gyötrelmében is olyan édes a szerelem!

DALOK EGY RÉSZ ISMERTESÍTÉSÉHEZ.

S z á s z B é l á t ó l.

(Julius 29.)

I.

Régen nézlek már, régen nézlek —
S csak most fogott el az ígézet;
Olyan lassan jött, olyan titkon:
— Csak veszem észre, hogy már itt van

Szívem sem sejtett semmit róla:
— Elszenderül estve a rózsza,
S midőn ébred — hajnalra kelvén —
Im, ott ragyog a harmat kelyhén!

II.

Rég megmondtam volna néked,
Hogy mi érte szívemet;
De mikor még én sem tudtam,
Mondanom nem lehetett!

S most, hogy tudom, értem, érzem:
Itt kell már hogy hagyjalak! —
Jobb is . . . a mig távol lések:
Elfeledehetsz azalatt!

III.

Szívem nem zugó tenger árja,
Melyen végig szánt a vihar;
Nem a tó suttogó hulláma,
Mely keblében örvényt takar;
Nem vágyban égő rózsza kelyhe,
Mely a lepke csókjára vár;
Nem suttogó lomb, mely epedve
Hallgatja a dalos madárt;
Nem bolygó csillag, mely kereng, viv —
S futja, futja a nagy eget:
— Az én szívem egy egyszerű szív,
A mely szeret. téged szeret!

Gervaz és Protaz.

Beszély,

Lauka Gusztávtól.

I.

Gervaz és Protaz igen különböztek egymástól. Gervaz alacsony volt, Protaz magas; Gerváz szőke volt, Protaz barna; Gervaz beszédes volt, Protaz hallgatag; Gervaz kereste az embereket, Protaz kerülte; Gervaz kebelében a szeretet volt az uralkodó érzés, Protazéban a gyűlölet.

Orvos volt mind a kettő.

Öt éven keresztül egy szobában laktak, egy asztalnál ebédeltek, egy kávéházba jártak délután szórakozni. Mindketten az élet körül forgolódtak, majd megmentve, majd kioltva azt, amint a tudományok, a tudatlanság, a szerencse vagy szerencsétlenség hozták magukkal.

Igen rút novemberi éj volt. Kik enyhe meleg kandalló mellett, jól bezárt ablakoknál, kedélyes családkörben időzhettek és társaloghattak, még csak nem is korholták e rideg évszakot, mely a szép tavasz virágainak még töveit is elrothasztá; de azok, kik menhelyet kerestek vagy táplálék után futkoztak, kiknek talpait fölázta a sárviz, kiknek kebleikbe belefúhatott a hideg szél, — keserűen gondoltak a természetre, vagy a sorsra, mely mit sem gondolt a szegényekkel. — A gazdagok az évszakokat csak számlálják, a szegények átszenvelik.

Pest rút novemberben még a gazdagoknak is. A gazdagok azért átélvezik, a szegények átkinlódják.

Mindketten ágyban feküdtek, Gerváz is, Protáz is. Az első a Paul de Kock könnyű regényét, a második a Hugo „Nyomorultak“-ját olvassa. Gerváz időről időre derüesebb lőn, Protáz időről időre sötétebb.

Künn az utczaajtón cseengettek. A házmaster lassan elővanczorgott, az ajtó megfordult sarkain, léptek hangzottak a folyosón, kopogtattak a szobaajtón is.

Gerváz fölkel az ágyból, fölölté éjjeliköntösét és kinyitá az ajtót. Ketten léptek a szobába, egy férfi és egy nő. Külsőjük keveset ígért. Mindketten egyszerűen, sőt mondhatnók, szegényesen voltak öltözködve.

Gazdagok nem igen kopogtatnak segélyért olyan orvosoknál, kik ketten laknak egy szobában.

— Uram, nóm halálosan beteg! Nem remélem öt megmenthetni, de a világ s lelkiismeretem parancsolják, hogy az utósót is megkísértem. — Miért nem hívott ön előbb? gondolja ön. A szegény ember örömet próbálja, megkímélni még azon néhány forintot is, melylyel férjét, nejét, vagy gyermekét megmenthetné, . . . azután meg . . . a gazdagok fizetnek, még is meghalnak! — szolt a férfiú Gervázhoz, ki azonnal fölöltözött s az idegennel eltávozott.

— Uram! férjem nagyon beteg! az Isten szerelmére kérem önt, mentse meg öt, ha lehet. Sem fizetést, sem jutalmat nem ígérhetek, de háladatos leszek a siri; a szegényekért az isten szokott megfizetni! — szolt a nő Protázhoz, ki szintén fölöltözött, magához vette a legszükségesebbeket, az ajtókat gondosan bezárta, s a nővel eltávozott.

Kövessük először Gervázt.

II.

Pest barátságatlan, sőt felemlítő külsejű a sorompók feie, hol már olajlámpák sem világítanak. Hideg, esős, pokolsötét novemberi éjszakán az ilyen utczákon legfeljebb gyóntató papokat, orvosokat, a közbiztonság őreit, és rablókat találhatni.

Gerváz nyugodtan és bátran követte az idegent. A legszélső utcák egyikébe értek, hol siri, féregszerű mozgás hallatszott, hol a bűn élt nyomtalanul és sötétben.

— Iszonytató hely ez! — szolt az orvos alig hallhatólag.

— Hol mégis találkoznak boldogok! — válaszolt az idegen, és kaczagott.

Egy kerítéstelen házhoz értek, melynek ablakai csak felső részökkel nyiltak az utca kövezetére.

A járdánál sokkal alantabb fekvő grádicsok vezettek az udvar kapujához.

— Uram, legyen szives meghajolni és követni.

Az orvos engedelmeskedett.

Az épület előajtájához értek, mely nyitva volt. Az idegen gyufát gyújtott, későbbben gyertyát, — s egy konyhaformát világított meg, melyből két ajtó nyilt, egyik jobbra, a másik balra. A baloldali ajtó felől nyögés hallatszott.

— Senki sincs a beteg mellett?!

— Senki, csak a halál!

Az orvos összeborzadt.

Benyitottak a szobába. Az idegen a folyó faggyugyertyát az asztalra helyezé. — Az orvos félve, tekintett végig a szobában. — Egy ezüstszerű almárium, vasfogas, két rongyolt börszék, egy még rongyosabb merinókanapé, egy nagyobb egy kisebb fenyőfa asztal, két megviselt polituros ágy tevék a butorzatot.

Az egyik ágyban egy földszinű, kiaszott fiatal nő feküdt. — A takarón kívül emelt gyermekvékonyságu karjai csak bőr és csont valának, kezeiben olvasót morzsoló, beesett fekete szeméit majd férjére, majd az orvosra függeszté.

Az orvos föltűnő figyelemmel közeledék a beteghez.

— Mióta beteg asszonyságod? Meg tudná mondani, hol vannak fájdalmai? emlékszik valamire, mi e szenvedést, e fájdalmakat előidézheté?

A nő jegesedni kezdő szeméit az orvosra emelte, csakhamar azonban férjére veté azokat.

Az orvos meg nem magyarázható sejtelemtől gyötörtetve, hirtelen megfordult. Redőbe szedett homlokkal, és mogorva arczkifejezéssel állott az idegen háta megett.

— Papról gondoskodjanak, ki feloldoz lelki kötelekeimtől. Oh nekem kín és szenvedés az élet, én örömet meghalok! — nyögött a nő alig hallhatólag.

— Ki szerető férjet hagy özvegységben, annak kötelessége életét oltalmazni, ha szegény is, ha nélkülöznie és szenvednie kell is.

Egy alig észrevehető gúnyos mosoly vonult el a nő halvány ajkain, csakhamar azután, miután férjével egy pillantást váltott volna, — még lassabban folytatá:

— Igen . . . igen . . . minő nehéz volna egy szerető férjét elhagyni. . . de már késő . . . érzem, hogy meg kell halnom . . . az Isten meg fog nekem bocsátani.

Az orvos a beteg karja után nyult, megtapintá üterét azután komolyan szolt:

— Asszonyságod valóban nagy beteg!

— Oh uraim! ha keresztények, ha Istent ismernek, küldjenek, egy papot, hozzanak lelkemnek egy vigasztalót, hogy nyugodtan halhassak meg.

A betegnek már alig lehetett szavait hallani, lélekzete perczről perczre nehezült, szeméit az ég felé függeszté s kezeit imára kulcsolá.

— Uraságod korábban is kereshetett volna segélyt; most már csak a jó Isten segíthet, vagy a jó természet.

— Oh Istenem! oh Istenem! — jajveszékelt az idegen, — én már korábban akartam segély után folyamodni, de ő nem engedé; a költséget akarta kimélni, . . . hiába esedeztem, kértem . . . most is csak lopva szökhettem orvos úr után . . . a szegény emberek kénytelenek meghalni, mint az állatok, távol az emberektől, segély nélkül!

Az ablak alatt, közel a beteg ágyához rémitő hahota hangozott.

— Szegény Léni! te már a második vagy. . .

Be sem végezheték künn e monologot, — a nő emelkedni kezdett ágyából, inge szétbomlott s keble vértől duzzadt erekben s szederjes kék foltokban rémitő jeleit mutatá az erőszaknak és zuzásoknak. . .

— Uram! — kiáltott az orvos öntudatlanul s merően szeme

közé nézett az idegenek, — ily iszonyatosan csak emberi kéz működhetett. Vagy ön. . .

Mint vérszopó vad ragadta meg az idegen az orvost.

A nő egy hörgésszerű kiáltást hallatott, s visszaesett párnájára, — azután csendes volt minden.

Az idegen figyelemmel kísért minden mozzanatot, s mihelyt észrevette, hogy a nő kiszenvedett, az orvost azonnal szabadon ereszté.

— Oh uram! ha én is megtudnék halni, mint ő meghalt tisztán és ártatlanul! Ha ismerte volna ön Lénit ezelőtt csak pár hónappal, hogy irigyelték tőlem szomszédaim; minő fehér piros arczai, minő ragyogó szemei valának! Midőn lábbelit vásároltam neki, mindig tréfáltak velem a czipészek, melyik gróf kisasszonynak vásárlók ajándékot, — most néma és hideg minden. Oh Léni! minek hagytál el engemet!? mi szerettük egymást, mi boldogok valánk, és most. . .

Az idegen zokogni kezdett, s az ágy mellett térdeire ereszkedik. Az orvosnak azt kellett hinnie hogy álmodik, mert bár tökéletes birtokában volt eszének és öntudatának, a néhány perc alatt összefolyt események behatása alatt zavarodni érezte eszméletét, s elszalasztá a fonalat, mely gondolatait összetartá. Lassankint rendezé gondolatait, azután bizalmasabban szólt:

— Uram! az ön neje erőszakos halállal mult ki! Az emberek között is találkoznak oly vadak, kik a nőket meggyilkolják?

Az idegen mint nyíl pattant föl az ágy mellől. — A szoba egyik szegletéhez ugrott, onnan egy szekerczét rántott elő e szavakkal:

— Miért kellett önnek látni e nőnek kebelét? . .

Be nem végezheté. Két feketére mázolt arczu s rongyokba burkolt férfiú jelent meg a szobában.

— Távozzék orvos úr békességben! Társunk feledé, miként az orvost és lelkiatyát semmi időben és semmi szin alatt sem szabad bántanunk; gyujtsa meg ön e lámpásban a gyertyát s haladjon egész nyugalommal. Lakáig hajaszála sem fog meggörcsülni.

Az idegen letörölte homlokáról az izzadságot, zsebébe nyult, abból egy ezüst tallért vont elő, s e szavakkal nyujtá az orvosnak:

— Mi dologtalanul keresünk, azért örömet fizetünk azoknak, a kik dolgoznak.

Az orvos vonakodott a pénzt elfogadni.

— El kell fogadnia. Megsértene orvos úr bennünket, ha vissza hagyná. — Ha égeti zsebeit, nyujtsa majd szegényeknek, kik könyeznek, s kiknek könnyeiben a tűz kialszik.

Az orvos szótalanul hagyta el a rémes események titokszzerű tanyáját. Lakáig egyetlen lélekkel sem találkozott.

Midőn csengetésére a házmester megjelent, az ajtót kinyitá, s az orvos azon bemenendő, előre lépett, az utca tulsó oldalán valaki tompa hangon kivánt jó éjszakát.

Az orvos nem tudott reggelig elaludni.

(Folytatása köv.)

Budavár visszafoglalása.

— Történelmi rajz. —

Kulifay Edétől.

Nehéz idők, szomorú napok valának azok!

Szegény magyar nemzetnek annyi ellensége volt a haza határain belül, hogy azt sem tudta, melyiknek hatalmaskodása ellen védje, oltalmazza magát. Egy részről a vérrel szentelt föld, az apai hajlékok nyögtek a kincsszomjas hódítóknak

nehéz igája alatt, — míg másrésről nemzetiségét fenyegető veszély. Pedig, ha a földet elfoglalják, azt meg nem semmisíthetik, s az egykor újra visszaszerzett területen ismét fölemelhető romjaiból az elpusztult ősi lak; de ha a nemzetiséget sikerül elfojtani, előlni, megmervüli a nemzettest, s hol azon fáklya, mely kioltatván, önmagától újra lángra gyuljon?

És e siralmas korszak vései közt a magyarok Istene mégis megvédé népét.

Szent István trónján I-ső Lipót ült. — Kormányzásának körvonalozása tulmenve e szerény, egyszerű rajz határain, arra külön könyv igényeltetnék, ha hű tükre akarna lenni e borongós napok eseményeinek.

Mi csak annyit említünk meg, hogy a hős Zrinyi Péter, Nádasdi Ferencz, Frangepán Kristóf és Tattenbach Ernő idegen törvények szerinti elítéltetése és halála, Karaffának Kassán és Eperjesen föllállított s nagy kegyetlenséggel működő vérbirosága, ugyszintén az országba vitt idegenek hatalmaskodása vérig keseríté a honfiakat, s ebben rejlék az ok, hogy az ország szívében úrkodó törökök ellen, kikkel csaknem szakadatlanul folyt a harc, igen kevésre mehettek I. Lipót emberei.

Végre a belbéke némileg helyreállítatván, új erővel és kedvezőbb szerencsével ujította meg a küzdést különösen Károly, lotharingiai herczeg éles belátásu és nagy tapasztalásu főhadvezér, kinek fölvillogó fegyverei több izben elhomályosították a félhold fényét.

A törökök nevezetesebb erősségei, Pápa, Esztergam, Léva, Füle, Nógrád, Visegrád és Vác már visszafoglalvák, — de kezeik közt van még a legfontosabb pont: Buda vára.

A sajátképeni Budavárt IV-dik Béla király építteté a tatárjárás után, 1243-dik évben; igaz ugyan, hogy Budavárosa már azelőtt századok óta főnállott, de e régi város helyét a mai Ó-Buda körül kell keresnünk, és azon hegy, melyről a vár most is uralkodik a szomszéd tájakon, még akkor minden erődítmény nélkül, pusztán állott, s a lakházak, leginkább kereskedők és gazdag polgárok épületei, csak később kezdének csoportosan emelkedni a vár védő ótalma alatt. Előnyös fekvésénél fogva csakhamar virágzásnak indult, s tudjuk, mily nevezetes szerep jutott neki honunk történetében. Valóban, ha fényes multjára visszagondolunk, mostani egyhangu buskomolyságát megérteni véljük, — mintha régi ragyogását, letűnt dicsőségét gyászolná.

Tudva van, hogy a gyászos emlékü mohácsi csata után néhány évvel, 1541-ben, csellel kerítették hatalmukba Buda várát a törökök, s azóta egész 145 éven át hirdetője volt az ozmanok diadalának. Többször megkísérlették ugyan visszafoglalását, de mindedig sikertelenül; nagyon jól tudta a török, mikép Magyarországon hatalma e vár birtokától függ s azért a fényes kapu legjobb basái voltak parancsnokai, legvitézebb harcosai őrei. De Lipót előtt sem volt ismeretlen a pont fontossága, s elhatározá annak visszaszerzését.

Budavárának fölszabadítására 1686-ik évben két hadvezér indult: Károly, lotharingiai herczeg, és Miksa, bajor választó, összesen mintegy 60,000-nyi sereggel, mely hadi népek lelkét 14,000 magyar vitéz képezé. Az egyesült két hadtest június hó 18-kán érkezék Buda alá, s Miksa azonnal a Szent-Gellért-hegyet, lotharingiai Károly pedig a bécsi-kapura néző ormot foglalá el.

A várban Abdi basa parancsnokolt, merész, elszánt férfiú, ki látván az ostrom megkezdésére szükséges előmunkálatokat, örségét buzdító beszéddel bátorítja, s megesküszik, inkább meghalni, mintsem a kapukat feltárni, — egyszersmind a védelemre erélyes intézkedéseket tesz, a bástyák mentében

aknákat ásat, melyekre számítva — mint látni fogjuk — nem csalódott.

Megkezdődvén a nehéz ütegek működése, tizenkét napon át csaknem szünet nélkül lövik a falakat a keresztények, tetemes károkat okozva a várbelieknek, kik ellenben keveset árt-hattak; ekkor elszánt roham intéztetik a támadt résekre, s hosszas viaskodás után már-már elesik a vár, midőn Abdi basa a titkos aknákat felgyújtja a küzdők alatt, mi által nagy pusztítást és zavart idéz elő. A megszálló sereg tehát újra hozzáfog a bástyatöretéshez, mely második ágyuzás tizenöt napon folyt. — Történt azonban, hogy egy jól irányzott lövés a törökök löpor-raktárát a légbe röptené; a csattanás oly erejű volt, miszerint a föld egy óra-járásnyira megrendülne, a lég nyomása pedig a Duna vizét partjain jóval túlhajtana, — e mellett a szétrombolt épületek aláhulló kövei mind a várban, mind az ostromló táborban jelenték eny károkat tennének.

E rémulés után lotharingiai Károly, kimélni ohajtván a vért, Königssegget küldé Abdi basához, ezt a vár föladására intvén; az elszánt várparancsnok — mint vitéz férfihoz illő — semmit sem akart hallani a fegyver letevéséről, hanem azt felelé, mikép nagyon sajnálja, hogy őt a keresztény tábor nem ismeri erős szívű férfiúnak, a löportár ezen fellobbanása nagyobb lármát okozott, mintsem kárt, — nem asszonyok ők, hogy a zörgéstől megijedjenek.

A vár fölszahadítására elérkezik ezalatt Ercsi felől a nagyvezér, mintegy 60,000-nyi néppel, de ez mielőtt Buda alá jutott volna, rövid harcz után teljesen szétveretik. Azt nyerte mégis eljövételével, hogy kétezer jancsárból — kik maguk álcázása végett magyar ruhába öltözének — kétszáznak sikerült a várba beugorhatni, míg többi társaikat lekonzolá a keresztények fegyvere.

A nagyvezérnek visszaveretése után végre september hó 2-kán, este 6 óra tájban, Pesten hat ágyúlövés adott jelt az általános megtámadásra; ekkor az előre föllállított csapatok neki rohannak a bástyák nyílásainak, hol kőfal helyett a leg-erősebb török harcosok álltak gátul, — azonban hasztalan volt végerőmegfeszítésök, mert leginkább a magyarok fegyvere (kik már majdnem beleuntak a hosszas idővesztegetésbe) utat nyitott a várba, s egy magyar kapitány föltüzé a nemzeti lobogót, mely hirdesse a nap diadalát. A vár utcáin azonban ismét megújul a küzdés, — de ez már nem a védelem, hanem a kétségbeesés harca volt, hogy minél drágábban adhassák el életüket. Abdi basa megtartá fogadását; karddal kezében esett el, küzdve a végső perczig; hős halála a keresztény seregben is tiszteletet és bámulatot szerze. — Parancsnokuk el-este után a még hátramaradt őrség letevő fegyverét, s a vár elfoglalásának műve be lett fejezve. *)

E nevezetes nap után mindenütt kedvező szerencse mosolygott Lipót vezéreire, kik az oszmanokat többször megvervén, annyira kiszoríták a hazából, hogy itt csak Nagy-Várad és Temesvár maradának hatalmukban. 1690-ben változó menetű vala a hadviselés, míg végre Eugen, szavójai herczeg zentai nagy győzelme után Karloviczon 1699-ben 25 évre béke köttetett.

*) Kevésbe mult, hogy ujlag török kézre nem került Budavár; mert egy Fink Konrád nevű német tiszt a sz.-fehérvári basának azt ígérte, hogy ha 2000 aranyat adand neki, kezére játszsza a várat; de e gyalázatos terv szerencsére elég jókor kitudódván, a nevezett áruló-nak feje vétetett, teste pedig négy részre daraboltatott.

ESZMÉNYKÉPTEK.

Fekete Barnától.

— Május 1-én 1862. —

... És szerelmes lettermeteg lelkedbe,
A melyről azt hívém: egészen ismerem.
Mint a vándormadar, jön s leszáll az ágra,
Jött s szállt kebelembe ez édes érzélem.
A madár megpihen s ismét tovább halad,
De az én szerelmem, ez mindig megmarad.

Menekednem tőle, de mindig csak téged
Fest élém képzelmem, ragyogó abrándom;
Merengő két szemed varázs ragyogását
S ajkaid mosolyát ah, mindig ott látom,
Ott látom előttem, s mint a bölcs királyok
A csillagfény után, bolyongok utánok.

Rabbá tettél engem, örökös raboddá,
Oh, de panasz nélkül hordanám e lánczot,
Csak tudnám, hogy egykor, valaha szeretnél,
Ha kitarító, forró szerelmemet látod;
De nincsen reményem, mert mint elérhetlen,
Tá vol álló csillag, olyan vagy te nekem.

Kerülnöm kell téged, nehogy szép lelkednek
Búbánatos arczom fájdalmat okozzon, —
Hisz ugy is hiába! az a sötét könyű
Érthetően beszél rezgő pilláidon:
Te más szeretsz, a kit gyűlölnöm sem szabad....
Hogyan gyűlölhethém legjobb barátomat! ? —

Visel nem, hordoznom kell nekem ez átkot,
Reménytelen éltem üdvezítő poklát,
Mit a nyugalomért mégsem cserélnék be...
Hisz te nyujtád nekem a martyr-koronát,
Ah, pedig ugy kinez! — nekem a szerelem
Pro metheus gyötrelme, vonagló szivemen.

Meddig tart még e kín? lesz-e vége egykor?
Talán ha nem látlak, lohad a fájdalom,
S meggyógyul majd a szív, megnyugszik a lélek,
S szelid patakka lesz tenger búbánatom,
Hervadó emlények uszván habja felett...
— Vagy, hogy órássá lesz, s hulláma eltemet?..

A büntetés anyyala.

Beszélyj

Bone Gézától.

Jean Borza egyike volt korának leghíresebb szobrászának, Dávid tanítványa, Maindron és Preault barátja.

Csak most fejezé be az eget ostromló Titánokat ábrázoló nagyszerű csoportosulását, mit maga az öreg mester is Puget mesterműveivel hasonlita egybe. E művét egy főur megvevé s márványból parancsolá azt újra készíteni.

A művész tehát ismét munkához fogott, s ez uj műve is már-már készen állt, midőn a szobor elszállíttatása reggelén a legnagyobb meglepetéssel látja Borza, hogy az egyik Titán jobbkeze aránytalan a balhoz. Sietve vésőt s kalapácsot ragad, hogy e szembeötlő hibát kiigazítsa s már majdnem elvégzé munkáját, midőn egy márványdarabka arczába ugrott s mindkét szeme világától örökre megfosztá.

Kétségbe esett. Komor gondolatok foglalkodtaták s egy izben elhatározá, hogy már ugy is haszontalannak látszó életének véget vet. E gondol at mindinkább megerősödvé agyában, egy este bezárkózott szobájába, erősen elhatározva, hogy iszonyu tervét kiviendi.

Egyike vala azon szomorú őszi estéknek, midőn a meg-

tört sziv a természet gyászában viszhangra találva, sötét tervei kivitelére mintegy bátorságot nyer. — Tapogatva lögytacsot keresett s pisztolylyal kezében nagy karszékebe ült, hol kevéssel ezelőtt oly sok magányos órát töltött művészi képzeleteinek áldozva, — most a fölvont fegyverrel gépíleg játszadozott. Nem tudá, mit cselekszik.

Mielőtt mindentől megválna, multjára vetett egy pillantást — örökre elhagyni készülő életét fontolgatá — — — s im — szenvedő arczára pir borul, fegyverét eldobja s fejét mindkét tenyerébe hajtva, zokogni kezd. — — — Egy ifjukori vétke jutott eszébe.

— Oh nyomorult! — kiált fél a fájdalom hangján.

Igen, — nyomoru. A világtalanság még nem elég büntetés arra, ki egy nőt megcsalt.

* * *

Tizenhat éves volt, szép, vidám, gondtalan, fényes tehetségének teljes öntudatában. Egy szegény savoyárd márványfaragó fia. Már kora éveiben daczára, hogy a rajzművészetben legcsekélyebb oktatást sem kapott, — ügyesen forgatá a vésőt s az atya által koronként hazahordott márványdarabkákból a legarányosabb alakokat készíté. Tíz éves korában oly szenvedélylyel csüggött művészetén, hogy egyedüli foglalkozása, játéka, mindene a szobrászatban összpontosult; de nem is eredmény nélkül; mert alig telt el három év, oly előmenetelt tön, hogy egy ízben Dávid, a szobrász, az öreg márványmetsző műhelye előtt menve el, a terem ablakában egy gyönyörű angyalcsoportot vön észre. Betért az öreghez e mű alkotóját megtudandó, mire az öreg büszkén felelt:

— Ezt fiam csinálta.

Dávid a fiát előhivatá s mélyen a szeméibe nézve kérdé:

— Hallottál-e már egy Dávid nevű szobrászról beszélni?

— Hogyne? — hisz a nagy mester nevét tán mindenki tudja.

— Ismered őt? — kérdé Dávid.

— Nem, — felelé a fiú, — de ha láthatnám, alkalmasint rá ismernék.

— Na — hát nézz meg engem jól! — mond a szobrász.

— Ön? — kiált föl a fiú — és szeméi könybe borultak.

— Igen én, — folytatá a mester, — én vagyok az, ki atyádat rábeszélendem, hogy téged is szobrászsza neveljen — s aztán az öreghez fordult. — Nos, elfogadja ajánlatomat?

— Én sokkal szegényebb vagyok — felelé az öreg Borza — hogysem ily tanulmányra költhekezhetném.

— Fillérjébe sem fog kerülni, — mondá biztatólag Dávid, — s én biztosítom önt, hogy mielőtt egy év letelnék, fia — támasza leend.

És úgy lön. Egy év elteltével kétszerezve lön az öreg jövedelme. Jean mindennap uj és uj jelét adá csodás tehetségének. Tizenhat éves korában felvétetett a műterembe, hol legelőször is egy szobrocskát készített, mi az összeállítás naivsága s a kivitel tisztasága tekintetéből bármely nagyhírű művész dicséretére leendett.

Egy napon hazamentében, — szép tavaszi estén, május havában, épen lakása küszöbönél haladt, midőn méla dalhang üté meg füleit; hirtelen fölüté fejét s a ház legfelsőbb emeletében a padlásszoba ablakában igéző külsejű hölgyet pillantá meg. — A hölgy bájló hangja által elragadtatva, pár perczig az ablak alatt időzött, elkövetve minden módot, hogy magát, észrevetesse; mi azonban mégsem sikerült, a hölgy rendkívül ellevén foglalva énekével s himző munkájával, miről parányi kezeckéit föl és le emelgeté; úgy látszék, igen sietett, munkáját még ma elakará végezni.

A legnagyobb izgultságban tért haza Borza.

Aztán búskomor és hallgatag lett. Miről is beszélhet-

tett volna most? a művészetről? — — ez a jelen pillanatban legkevésbbé érdeklé. Szótlanul sietett föl szobácskájába, ajtaját csendesen maga után zárta, kinyitá ablakát s a végtelen, csillagos ürbe bámulva, hallgatózott. — Mit ő most hallott, az nem vala többé dal, vagy ha igen — — a legpanaszosabb, mit valaha hallott: a nyomor, a keserv dala.

Egy öreg hang szitokszavai hatottak föl, — talán anyáé?

A szobrász csak keveset hallhatott — de az borzadálylyal tölté el szívé.

— Miből fogunk élni? — kiálta mérgesen az aggnő.

— Én nem vagyok éhes; van még az asztalon egy darabka kenyér; vegye aszonyom!

— Tehát nem anya! hála az égnek! A szobrász szive hangosan dobogott. Szegény vala ő is — de gazdag ezekhez képest.

Mi tevő legyen a jelen pillanatban, hogy a nyomoron rögtön segítsen? — Berohanjon a szobába s elmondja, hogy mindent hallott! alamizsnával kínálja meg őket? — Nem — ezt nem tehette; tudta, hogy a szegény lelke egy kert, melyben a büszkeség a legszebb virág.

Sok fejtörés után talált ki egy módot, mit legegyszerűbb legtermészetesebbnek gondolt. Lement a házmesterhez, s megkérde, hogy miféle foglalkozásuak szomszédjai, a hol megtudá, hogy az öreg nő harisnyakötő s az ifju hölgy himzőnő.

E nyilatkozattal teljesen elégtlen tért vissza szobájába. Elhatározá, hogy harisnyákat fog megrendelni — azon reményben, hogy ez alkalommal tán sikerülend némi segélyt nyujtania.

Az ajtón bátran kopogtatott.

— Na mi tetszik? mivel szolgálhatnék? — kérdé az aggnő.

— Nemde szomszédnő, ön harisnyákat köt? — kérdé Jean Borza.

— Tán rendelni akarna?

— Igen.

— Foglaljon tehát helyet! — és sietve egy ros szalmazéket vont elő.

— Az ifju ember helyet foglalt, miközben egy pillantást vetett az ifju nőre, ki nagy elfoglaltságot szinelve, himző rá mája fölé hajolt. Beteges látszatu teste szinement kopott tafota ruhába volt burkolva, mi a szegénység elvitázhatlan jelei daczára is a legtisztább volt. Tömött barna hajzata sovány vállaira hullott, azok tejfehéréjét még inkább kiemelve.

Az egész alak a legfestőibb, legclassicusabb személyesitése a szegénységnek.

Fiatall szobrászunkat csakhamar fölzavará bámulatából az öreg nő kérdése.

— Ki parancsolja a harisnyákat?

— Én — felelé Borza.

— Azt értem — folytatá haragosan az aggnő, — de ki nevében jött ön?

— Sajat nevemben.

— Hogyan! — saját nevében? tehát saját számára — — ? én nem urak számára készitem harisnyaimat!

Ördögbe! — mondá magában a szobrász; — most ben-sültem.

De, mielőtt zavara észrevehető lett volna, hirtelen kijavítá:

— Megvallom, az elébb nem voltam eléggé őszinte; egy ismerős hölgy számára rendelem a harisnyákat, ki nem lakván Párisban — nem jöhetett el személyesen. Enyilatkozatára azonban elpirult, — észrevé, hogy ismét ügyetlenséget követett el, az idegen hölgyről beszélvén az előtt, kit meghódítani akar.

Az öreg nő ama megjegyzésére, miszerint a harisnya kötése előtt a viselni akarónak lábmértékét okvetlen birnia kell, kétes mosolylyal felelé, hogy a kérdéses hölgy lábmértéke az övével teljesen megegyez.

E nyilatkozatra némi boszankodással nézdelé az agg nő szobrászunk lábait, mindazáltal vállvonitva előkeresé mértékét s a Borza által egyik székre fektetett lábat csendesen méregetni kezdte. Mondanunk sem kell, hogy e műtét folyama alatt — mit ifju emberünk szándékosan késleltetett — szeméit a szép leányon legelteté.

Az ifju hölgy piruló arczczal mélyen himzésére hajolt s legkevésbbé sem árulá el, hogy a szobrász nyilt, sokat mondó pillantásait észrevette.

A műtét végeztével a harisnyák ára meglön állapitva.

Az ifju alig győzte csodálkozását kifejezni az ár mérsékeltsége felett s akként nyilatkozott, hogy azon hölgy, kinek számára e harisnyákat rendelé, soha nem szokta tiz franknál kevesebbel párját díjazni és az öreg nő látszólagos ellenzése daczára is két darab ötfrankost tett az asztalra. Már távozni készült, midön az öreg nő, e nem várt szerencse által felvidámulva, az ablaknál ülő lánykához szolt:

— Üdvözöld legalább ez ifju embert, Martha!

A leányka székéről fölemelkedve a távozót halkal üdvözlé.

Borza alig voná maga után az ajtót, midön akaratlanul vagy kiszámításból — az agg nő örömhángját hallá.

— Valóban a legszebb, legnemesebb ifju, kit valaha láttam!

Jean Borza e látogatás jósikerü eredményétől elragadtatva tért vissza lakására, — kioltá lámpáját, hogy még inkább magával foglalkozhassék — s lefeküdt.

Álma egy hosszú ábránd, egy édes dal egy tavaszi regg volt.

A remény tündére kék szemeivel egész éjen át mosolygott reá.

E látogatást követő napon Borza műtermébe ment, agyagot vett kezébe s kevesebb mint két óra alatt az ifju hölgy mellszobrát elkészité, melyben finomsága s ábrándos kifejezése annyira visszaadva volt, hogy az öreg mester e remekmű lattára nem kevesbbé volt elragadtatva, mint tanítványai.

Dávid műteremében e mestermű vala utolsó munkája.

A minő szorgalmas volt eddig, e naptól kezdve ép oly tétlen s hanyag lön. Hasztalanok valának mestere intései feddései, hasztalan atyjának fájdalma; sikertelenek lönnek társainak baráti, testvéri serkentései; — napról napra csekélyebb akaraterőt mutatott, minek következtében csakhamar a műteremből ki lön utasitva.

(Vége köv.)

Walter Scott.

Hugó Viktor után.

Közli: B á t a s z é k i.

Bizonyára valami kalandos és csudaszerű fekszik e férfi tehetségében, ki olvasói fölött rendelkezik, mint a szél a levél fölött; ki tetszése szerint minden időbe, minden helyre vezeti; ki enyelegve tárja föl előtte a szív legtitikosabb redőit; kinek képzelőtehetsége minden képzelőtehetségen uralg; ki ugyanazon bámulatra méltó igazsággal a koldus rongyait, a király pallástját leírja; ki minden utakon jár, minden ruhát ölt, minden nyelven beszél, ki a századok jellemének azt meghagyja, mit az Isten bölcsesége változatlanul oltott vonásaiba, s mit az emberek balgaságai változókonvt s elmúlt hintettek beleje; ki nem ugy cselekszik, mint bizonyos tudatlan regényírók, kik az elmúlt idők személyeit a jelenkor festékével mázolják be, de ki varázsereje által a hasonidejü olvasót kényszeríti, a régi kor mostanság

oly megvetett szellemét, legalább néhány órára, megkedvelni. Az ügyes varázsló azonban mindenek előtt pontosan akar eljárni. Nem tagad meg tollától egy igazságot sem, még azt sem, mely a tévedés festményéből származik.

Kevés történetíró oly hü, mint e regényköltő. Elődeinket szenvedélyeik — büneik és vétkeikkel festi le, de ugy, hogy a babonahit állhatatlansága s a fanatizmus istentelensége csak indoka annak, hogy a vallás állhatatossága és a hit szentsége még jobban kitünjék. Különben szívesen látjuk elődeinket gyakran nemes és hasznos előítéleteikkel, valamint szép süvegtollaik és mellvértikkel.

Walter Scott értett a természet és igazság forrásaiból egy ismeretlen nemet meríteni, mely uj, mert oly óvá teszi magát, mint a szerző akarja.

Walter Scott a kronika kicsinyességbe átmenő pontosságával, a történet fenséges nagyságát és a regény beható érdekét egyesíti; hatalmas, bámulatra méltó lángész ő, mely a multakat megfejt; valódi ecset, mely rendetlen árnyék mellett hü képet rajzol, s kényszerit még azt is, a mit nem láttunk, valóban létezettnek elismerni; ügyes, alapos szellem, mely minden század és ország lenyomatát magában hordja s e lenyomatot az utókor számára hátra hagyja, kiolthatlan érczalak formájában.

Kevés író teljesíté ugy, mint Walter Scott a regényköltő kötelességeit, művészetét és századát illetőleg; mert majdnem bünös tévedése volna az egy tudósnak, ha ő magát az általános érdek és a nemzeti kívánalmak fölött állani vélné, ha szellemét fölszabaditaná a kortársakra minden behatástól, s ha önző életét a társadalmi testület nagy éltétől elkülönitené.

Mert ki hozzon áldozatokat, ha nem a költő? Mily hang emelkedjék a viharban, ha nem a lant hangja, mely a szélvész lecsillapithatja? S ki más daczoljon a törvénytelenséggel, a kényuralom gúnyával, ha nem épen az, kit a Mindenható bölcsesége oly erővel áldott meg, melylyel a népek és királyokat kibékitheti?

Tehát nem utálatos édesded bókoknak, nem szegényes ármányoknak, nem alacsony kalandoknak szentelte Walter Scott tollát. Valamivel többre volt szüksége oly kornak, mely nem rég vérével és könnyeivel ír meg minden emberi történet legrendkívülibb lapját. Azon idők, melyek közvetlen forradalmaink előtt és után következtek be, az elbágyadság oly időpontjai valának, milyeneket a hagymázban sinlődő beteg láza előtt és után érez.

Akkoriban a legaljasabb, iszonyú, a butaságig istentelen, a legtermészetellenesebb mocskos könyveket a beteg társaságtól, melynek elrontott izlése és eltompult természete minden üdvös eledelt elvetett, mohón nyelték el.

Innét magyarázhatók ama boszantó diadalok, melyek akkoriban a salonok söpredékétől és a szatócsbódék előkelőtől izlóstelen s aljas íróknak osztattak, oly íróknak, kiket említeni sem akarunk, s kiknek mai nap a lakayok tapsa s a szakácsnék tetszésnyilatkozatáért is koldulni kell. Jelenleg a nép kegye, a popularitás nem osztatik többé a néptömegtől, hanem azon forrásból ered, mely rá a halhatatlanság és általánosság bélyegét nyomhatja, t. i. azon kis számu nemes szellemek beleegyezéséből, melyek a népet erkölcsileg képviselik.

Ez ama tetszés, melyet Scott aratott, a nemzetek évkönyveiből, minden nemzet számára műveket alkotván s a századok ünnepi naptáráiból könyveket irván minden század számára. Az ő alakjai s a mult vagy jövő minden irodalmi formái közt látható rokonság uralkodik és uralkodandik.

(Vége köv.)

Egy hét története.

— November 5-én. —

Hosszu hetek. — Kétszeres veszteség. — Rettenetes istencsapása. — A lélek ruganyossága. — A szív csillagai. — Egy népdal. — Görög tűz. — Collegiális figyelem. — A politika és a hölgyek. — A világesemények. — Francia termény. — Történetírói hűség. — A crinolin természetes határai. — Diplomaticai időjósok. — A hazai történelem. — Gyümölcstelen virágok. — Egy szegény ujdonszülött. — Kicsoda ez az Arisztides? — Parasztos dialectika. — A hiba helyre van tűve. — Macaulay és az angolok. — Kinek van inkább szüksége a történelem tanulmányozására. — Az új földes ur. — Egy nagy igazság. — Merő ellentétek. — Két hangverseny. — Egy szép lengyel hölgy. — Ketten Henrik. — Ős buzogány egy gyermek kezében. — Szalmatűz. — Tizenkét-ezer forintos áldozat. — Egy női áldozat.

Nem mentegetem magam azért, hogy három hosszú hétig nem volt szerencsénk egymáshoz; mert csak nekem voltak azok hosszúak; és arról is meg lehetnek győződve kedves olvasónőim, hogy csak nagy és fontos körülmények indíthattak arra, hogy e reám nézve olyan kedves köteletséget: Kegyetekkel a főváros eseményeiről társalogni, Kempelen Győző barátomra ruháztam e hosszú három hétre. Kegyetek bizonyára csak nyertek ezáltal és e szerint reám nézve — kétszeres veszteség volt ez.

És csakugyan nagy és fontos körülmény kényszerített arra; olyan körülmény, melyet nem is lehet leírni a maga valóságában; Kegyetek bizonyosan hallották hírét azon sok bukásnak, melyeknek az utósó hóban fővárosunk szomorú színhelye volt, és — engedjék kimondanom azon igazságot — a boldog embernek fogalma sem lehet arról, milyen rettenetes istencsapása az a csőd! Iszonyubb az az árviznél, pusztítóbb a tűzvésznél, megrendítőbb a földindulásnál és valóban áldhatja Istenét, a ki semmit sem tud felőle. Egyszerre csak azon hírt hozzák meg neki, hogy koldussá van téve; az, a kinél sok év verejtékes szerzeménye le volt téve, csődöt mondott és most nézze, miként él meg családja, miként tartsa meg becsületes jó nevét az emberek előtt! Valóban a lélek nagy ruganyosságáról tanuskodik, hogy ilyenkor az ember vagy kétségbe nem esik, vagy meg nem örül.

De hála az égnek, sem meg nem örültem, sem meg nem — bolondultam; a legnagyobb sötétségben is csillagok ragyognak az égen, azonképen az emberi szívben a legnagyobb fájdalom közepette; e csillagok a bizalom önmaga — és a szeretet az emberek iránt; és e láng még soha sem bizonyult be görög tüznek, nemde, kedves olvasónő?

Hogy is mondja a népdal:

„Ne szomorkodj, légy víg,
Nem lesz ez mindég így!“

De mit is mondtam? görög tűz? hiszen ezzel egyszerűben volnánk a hét történetében! Görögországban tűz ütött ki, lángban állnak a szívek, egy nap alatt fel lön forgatva a dolgok régi rendje és rendetlensége; a király és királyné oda hagyták az országot és ideiglenes kormány lön kinevezve. Hogyan történt ez és mikép fog végződni, ezt mi persze itt nem tudjuk leírni, de ha tudnók, sem tennők; nem akarnók nagy politikai lapjainktól elragadni az alkalmat, hogy egyszer ők is érdekesek legyenek — hölgyeink előtt. Hetek óta úgy sem részesülhettek e szerencsében.

Ezzel korántsem azt akarom mondani, hogy hölgyeink a politikával foglalkozzanak; higyjék meg, nem nekik való

foglalkozás ez; nem azért, mert komoly tudomány, hanem azért, mert — unalmas tudomány; a hölgyek pedig és az unalom körülbelől olyan viszonyban állnak egymáshoz, mint a nap és az éj, vagy mint Franciaország és — China.

Hanem igen is azt szeretném, hogy minden művelt hölgy nagyjában ismerje a világeseményeket. Franciaországról például ne csak annyit tudjon, hogy ott teremnek a crinolinok, a melyekre nézve azonban történetírói kötelességem, figyelmeztetni kegyeteket, hogy e hatalmasságnak egy idő óta mindig szűkebbé, szűkebbé lesznek természetellenes határai, oly annyira, hogy már Pesten is minden láb-veszélyeztetés nélkül szive hölgye mellett járhat az ifju. Ugy van, kedves olvasónő, a francia crinolinok is, úgy látszik, megérzik az idő súlyos voltát: bukó félben vannak és e körülményből az éleslátású diplomaták az európai békére nézve már is sokat jelentő fejszoválásokat és kétértelmű burnótszippantásokat váltanak egymással. Mert — úgy okoskodnak — ha Eugenia ő Felsője — de minek részletezni e dolgot! hisz én csak azt akarom mondani, hogy a művelt hölgynek járatosnak kell lenni a világtörténelemben.

És mennyivel inkább hazája történelmében! A ki hazája történelmét nem ismeri, az — kivált ha magyar — még akkor is szeretheti ugyan hazáját, de csak úgy, mint a hogy a vak a színeket szereti; az olyan szeretet csak virágot teremhet, de nem gyümölcsöt; a legkisebb szél elszorhatja himes szirmait; egy gyöngé déj örökre elfonnyaszthatja; a tettekben nyilatkozó igazi hazaszeretet csak olyan szívben verhet erős gyökeret, a mely tudja is, mi az a haza, minő nagyságokat és dicsőségeket takarnak hantjai, honnan származnak a bajok és miképen lehet segíteni rajtuk, mit tettek az elődök, mi szükséges a jelenben és mit remélhetnek az utódok?

Örömmel jelentjük tehát, hogy épen e napokban küldte szét Heckenast Gusztáv előfizetési fölhívását Horváth Mihály „Magyarország története“-re. Midőn a híres angol történetíró, Macaulay történelméből egy-egy kötet megjelent, az első kiadás — 30,000 példány — rendszeren egy nap alatt elkelt, és ha az angolok olyan mohó vágygyal olvassák hazájuk történetét, milyen mohósággal kell a magyarnak a magáét olvasnia? Az angolnak nincsen annyira szüksége a multból szedni a nagy, örökkévaló tanulságokat hazája jövőjét illetőleg, mint a magyarnak. Hozzá még Horváth Mihály egyszerű neemes előadása! Meg vagyunk tehát győződve, hogy azok, kik Szalay László páratlan történelmét meg nem szerethetik maguknak, legalább Horváth Mihályénak ügyekeznek birtokába jutni.

Még egy másik új könyvre hívjuk föl olvasónőink figyelmét; Jókainak „Az új földesur“ czimű háromkötetes regénye ez, mely a mult héten Emich Gusztáv kiadványaként jelent meg. Dicsérni Jókait annyi volna, mint dicsérni a napot! Ki ne ismerné műveit? ki nem gyönyörködött vagy nem lelkesült ragyogó, fölmelegítő költészete által!

E regény is olyan édes, fölmelegítő hatással van olvasóira; egy nagy igazság van benne megtestesítve, az az igazság, hogy bárminő ellenséges indulattal legyen is valaki e haza iránt, ha jó és romlatlan becsületességű ember, okvetlenül megszereti azt idővel, csak alkalmat legyen alaposan megismerkedni vele, és megtudni, honnan származnak e nemzet fogyatkozásai.

Két hangversenyről is értesíthetem olvasónőimet; pedig hol van még a — bőjt! Az egyiket múlt vasárnap Jankovszka E. k. a. rendezte az „Európa“ teremben, és a fájdalom, kis számu közönségnek élvezetes egy pár órát szerzett. A hangversenyző már első megjelenésekor zajos tetszésnyilatkozatokra ragadta a fiatal szemeket nagy szépsége által és a mellett mint lengyel hölgy, lengyel nemzeti öltönyben jelent meg; gyöngéd, igen szép, de még nem eléggé kiképzett hanggal bír; mellette még Stocker szép zongorajátéka részvált tapsban. A másik pedig Ketten Henriké, a ki még mindig hetenkint néhányszor telezongorázza a nemzeti színházat; igazán ritka tünemény is e tizenöt éves ifju; még gyermek és technikára nézve már is ott áll, hol világhírű művészek csak dicsőségek tetőpontján szoktak állani; fölfogása szintén kitűnő; csak az erő hiányzik még előadásában, azért kár volt neki e héten is a kolosszális „Rákóczy-induló“-t játszani; ez az öt húzógány nem gyermek kezébe való, még akkor is, ha e gyermeket: Ketten Henriknek hívják; görög tüz volt biz az.

Csak aztán szalmatűz ne legyen az a részvét, mely újabb időben a nemzeti színészet iránt fővárosainkban mutatkozik; nemcsak Pesten, de Budán is rendszeren szépszámu közönség látogatja a szini előadásokat. Ideje is már, oda segíteni e színházat, hogy a maga erejéből fenállhasson; hogy ne legyen kénytelen újra az adósságok zsihbasztó gözkörében tengetni napjait. A tavalyi adósságok tizenkét ezer forintot tettek; ezeket egy nemeslelkű művészetpártoló fizette ki, és mint egy lap tudni akarja — egy nő volt e művészetpártoló. De ki is volna képes ilyen nemes föllángolásra, ilyen nagy áldozatra, ha nem egy nő!?

—i—r.

Gazdasszonyoknak.

Halkocsonya.

Egy 4—6 fontos harcsát tisztíts meg tisztára, vágd két darabra s tedd föl a tüzre, következő lébe: viz és eczet, egyforma mennyiségben, sárgarépa, két fej vöröshagyma, fekete bors, só, babérlevél. E lében hagyd a halat puhára megfőni; ekkor szedd ki szépen, tedd deszkára, szedd ki a szálkákat, húzd le a bőrét, vágd le a fejét és farkát, s tedd ezt mind vissza az eczetes lébe s hagyd főni; a husát pedig vágd szép ujjnyi hosszú s két hüvelyknyi magas darabokra, s tedd el tiszta tányérra. Ezalatt hagyd sűrűre befőni a levét, s ha észre veszed, hogy egyes cseppek, a mint azt tányérra próbálhatod, már könnyen megszáznak, akkor üss a lébe 1 egész tojást héjastul együtt és 4 tojásfehérét, ezzel hagyd még fölfőnni s vedd el a tüztől. Ekkor köss egy asztalkendőt egy megfordított szék 4 lábára, tégy alája tálat s öntsd ki a levét az asztalkendőre, hogy lassan keresztül folyjon. Ezután végy egy pleh- vagy edény-formát s tégy belé vagy két ujjnyira a léből, s tedd jégre vagy hóra; ha megfagyott, vedd elő a haldarabokat s rakj belőle a kocsonya fölé koszoru formában, s a közepére is néhány darabot, s önts reá ismét a léből annyit, hogy a halat betakarja s még egy ujjnyira lé legyen, tedd ismét a jégre, s így rakd teli az egész formát hallal és lével, közbe-közbe apróra vágott zöld eczetes uborkát is vegyithetve, sőt ha néhány rákfarkot akarnál közé tenni, igen szép lesz tőle az étel. Néhány óráig hagyd jégen a halat s aztán borítsd ki tálat; a tálszéleit diszítsd föl szépen hosszukás darabkákra vágott vörösrépával, nyesett tormával, zöld petrezselyemmel, néhány szelet citrommal, úgy, hogy szép nemzeti színu koszorut képezzen.

G. M.

Hunczutrakák.

Tégy a nyujtó deszkára 1 font lisztet, morzsolj el benne 1/2 font friss disznósirt, tégy hozzá fél font törött czukrot, egy fél citromnak apróra vágott haját, egy evő kanálnyi fahéjat, kávé kanálnyi törött szegfűszeget és két egész tojást. Mind ezt gyúrd jól össze, aztán tedd lemezre a tészta egyik felét, töltsd meg ribizli befőttel, a tészta másik feléből csinálj rostélyt a tésztára, kend meg tojással, süsd meg szép sárgára s vagdald föl keskeny hosszukás darabkákra. E tésztát soká el lehet tartani, s másod-harmad nap még jobb, mint első nap.

G. K. M.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjolag adakoztak:

N. Körösről Tanca Józsefné gyűjtése: *) 10 ft. 80 kr.

Ehez az elébbi 134 ft. 92 kr.

Teszen 145 ft. 72 kr.

*) Ehez járultak:

Tanca Józsefné 2 ft. Tanca Maria 1 ft. Harnotz Józsefné 20 kr. Bene Eszter 20 kr. Bene Jutzi 20 kr. Mistés Kristina 20 kr. Körösy Mária 20 kr. Mistés Örszike 20 kr. Tantsa Andrásné 1 ft. Deák Lajosné 20 kr. Deák Ilona 20 kr. Dezső Ferenczné 1 ft. Szivos Terézia 30 kr. Körösi Borbála 20 kr. Gábor Józsefné 1 ft. Csinos Eszter 60 kr. Ifju Gáll Józsefné 20 kr. Szabó Sárdorné 60 kr. Dajka Ferencz 1 ft. Szabó Mária 30 kr.

Irodalom és művészet.

× Hogy egy nem régen történt fölszólalást, mely szerint a vidéken megjelent műveket a lapok agyonhallgatják, részünkről megczáfoljunk, sietünk jelenteni, hogy Nagy-Kanizsán, Vajdits József kiadásában megjelent: „Zalasomogyi naptár 1863-ra,“ szerkeszté Nagy Jani. Falusi gazdák számára igen ajánlatos és — ha más nincs! — nélkülözhetlen munka.

× Lauffer és Stolpnál megjelent: „A fekete gyöngy“ regény, írta Sardou Victorien, forditá Bodor Károly; ára 1 ft. Az ugyanily című vigjáték meséje regényalakban. Így talán valószínűbbé lehet tenni azt a — szinpadon oly hihetetlennek látszó — villámcsapást, mely e mű alapját képezi.

× Ugyanott megjelent: „A fehérhűs nő“ angol regénynek első kötete.

× Heckenast Gusztávnál megjelent: „Legújabb levelező és házi ügyvéd.“ Számos példával fölvilágosítva szerkeszté Farkas Elek. Nyolczadik kiadás, 441 l.

× Rózsavölgyinél ismét több érdekes zenemű jelent meg: 1. „Szép-Ilonka-induló“ Mosonyi Mihálytól; ára 40 kr. 2. „Le Carillon demon clocher Impromptu“ Gerville L.-tól; ára 50 kr. 3. „L'Attente, nocturne caracteristique“ Gloria A.-tól; ára 80 kr.

× Dr. Hasenfeld az orvosok gyűlésében fölolvastott értekezésesét, melynek czime: „A szliácsi vasas hévvizek élet- és gyógytani hatásai“, önálló fuzetben adta ki.

× Madách Imre gyönyörű drámai költeményét, „Az ember tragoediájá“-t Dietze Sándor németre fordítja. Bizonyára megérdemli a fáradságot; jobban, mint némely francia vigjáték, melyet ephemer-tartamra fordítgatnak kifelé.

× „A három baklövés.“ E cím alatt Kövér Lajos, a

vigjáték irodalomban oly elismert tehetségű írónk, egy új háromfölvonásos vigjátékot adott be a színházhoz.

× Kugler és Eszmann kiadásában egy új könyv van sajtó alatt „Ifjú magyar költők könyve“ czimvel. A legismer-
tebb fiatal tehetségek műveiből való anthologia lesz ez.

Budapesti hírvivő.

✧ (Szilágyi Virgílné) fölhívja mindazon t. cz. feleket, kiknek szerencsétlen férjénél peres irományaik voltak, hogy ezeket még f. hó 15-éig lakásán (magyar utca, 2. sz.) tőle átvenni sziveskedjenek; azontul Faltay Antal ügyvéd urnál (Józsefváros, sas-utca, 8. sz.) lévén azok találhatók.

✧ (Haladunk.) A mennyiben t. i. Pest határa is e per-fákka! lesz beültetve. A határjárás m. hó 30-án történt, hol is ez intézkedés megpendített.

✧ (A gazdasági és kertészeti termények) kiállítása f. hó 1-én nyílt meg és nyitva marad egész 15-ig. Belépti díj 40 kr, szombaton, vasárnap és hétfőn 20 kr. Megtekinthető reggeli 9 órától d. u. 4-ig.

✧ (Babonás embereknek.) A pesti ferenczvárosi temető, mely 1829. óta nincs használatban, közelebb nyilvános árverés útján, lakhelyekül el fog adatni.

✧ (Eszmelánczolat.) A temetőről jut eszünkbe, hogy a molnártó betemetése, daczára a molnár czéh erélyes protestációjának, a város részéről mégis eszközöltetni fog. Egyéb ujdonságok hijában, ez is megjárja.

✧ (Új fölfedezés.) A napokban dr. Barlangi gyakorló bécsi orvos általa fölfedezett új pulverizátorral tett kísérletet a Rókus-kórházban, a mely a gyógyszereket oly finomakká törí, hogy azok a pusztá belélegzés által is sikeresen használhatók.

✧ (Az „Első egyleti magyar könyvnyomda“) a háromkorona utczában f. hó 1-én nyílt meg. Ajánlja magát minden szakmájába eső dologra nézve jól és jutányos áron.

✧ (A pesti jótékony nőegylet) a f. hó 2-ától 29-éig terjedő négy hétre az istápolása alatt lévő 212 szegény részére, (kik közül 39 ujonérkezett, 173 pedig a múlt vagyoniállapot kimutatásból maradt fenn) 614 ft 75 krt utalványozott; és pedig hetes segélyezésre 320 ft 65 krt, havi kiosztásra 7 ftot, egyszer- mindenkorra segélyezendőnek 287 forint 10 krt. Ebből is bebizonyul, hogy az ily magasztos eszméknek gyakorlatban anyagi hasznuk is van. A segélyt nyertek hálája, mely bizonyára őszinte, legszebb jutalmok lesz a lelkes hölgyeknek.

✧ (Ittaság következménye.) A napokban egy részeg timárlegény, a talpról, melyen dolgozott, leszédült és belebukott a Dunába; csak másnap húzták ki a holttestet, melyen a jelenkor valamelyik korcsmárosa a bor és víz czélszerű vegyítésének fokát igen sikeresen észlelhette volna.

✧ (A m. kir. helytartó tanács) Entz Ferencz és Péterffy József urakat a magyarországi szőlőművelés fölvirágztatása végett a Rajna- és Bordeauxvidékekre küldé, az ottani borgezdeknek tanulmányozására. Igen jó ajánlólevelekkel kell a tisztelt bizottmányi férfiaknak ellátva lenniök; mert a rajnai pinczemesterek nagyon féltékenyek szakbeli titkaikra.

✧ (Nem kell félni!) Már tudniillik a hidegtől; miután hivatalos kimutatás szerint a helybeli fakészlet 76,839½ ölet tesz. Szinte megőrül az ember ennek a nagy számnak, pedig azért az ára nem lesz kisebb. Ehez remény sem lehet, miután a szatócsok már f o n t s z á m r a kezdik a fát árulni!

✧ (Ügyes lopás.) Közelebb egy belvárosi házban egy ruhafestőnek — több vég, száritani kiaggatott vásznát, kar-

tonját — stb. fényes nappal ellopták. A festő nem csak sajnálhatja, de csudálhatja is e lopást, miután vigyázata igen nagy volt.

✧ (Jótékonyág.) A helybeli főrabbi, dr. Meisel W. A. ur, az idén szintén rendezend gyűjtést egy „Leves-intézet“ állítására, melyben szegény izraelita tanulók és tanárjelöltek fognának tápláltatni. Nagyon szép és nemes eszme; kívánunk neki mentül nagyobb sikert és — mentül több utánczót.

✧ (Hymen polgárai.) A sikerült zeneszerzeményeiről általánosan ismert Konkoly Thege Miklós ur e napokban váltott jegyet Madarassy Erzsé kisasszonnyal. Bol dog házi életében legyen elég alkalma tanulmányozni az örömdalokat, mit compositióiban alkalmazhasson. Nagyobb áldást, ha tudnánk sem kívánhatnánk!

✧ (Ajánlközség.) A pesti joghallgatókat-segélyző-egylet üdvös czéljai közé tartozik, hogy szegényebb sorsú jogászok számára megfelelő állomásokról gondoskodik; ez okból Mayer Gyula ur az egylet titkára fölhívja a tisztelt közönség azon tagjait, kiknek nevelőre, fordítóra, irókra volna szükségök, e tekintetben kívánalmaikkal csak hozzá fordulni. Értekezhetni vele vagy levélben, vagy az egyetem második emeletén, az egyleti irodában, hétfőn és pénteken déli 11—12 óráig, szerdán 9—10½-ig.

✧ (Apró hírek.) Budán egy 18 éves leány szerelmi bű miatt megmérgezte magát; de a rögtön alkalmazott orvosi segély megmenté életét. — A „pesti joghallgatókat segélyző egylet“ elnökeül ez idén Jeszenák Raphael IV. éves jogász választott meg. — Budaváros tanácsa az ottani evang. községnek 1000 ft. évi segélyt szavazott meg. — A pályaudvar körül közelebb nagyszerű új gőzmalom nyílt meg. — Győrött Schreiber László kanonok ur, nagyreményű életének 35-ik évében meghalálozott. Áldás emlékének! — A pesti főreáltanodába beírt összes növendékek száma ez idén 502, mi a közönségnek ez intézet irányában növekedő bizalmáról s részvétéről tesz tanácsot. — A városháza harmadik emeletére csak jövő év szent-györgy napjakra költözködnék be a hivatalok. — Hugó Károly hazánkfia Bécsben tudományos fölolvasásokat tart. — A napokban egy fiatal embernek kezére a phosphoros gyufa részecskéje pattant, mi miatt ujját rögtön le kellett vágatni. — Budáról egy tizenhét éves ifjú eltávozott a szülei házból, mint mondá, anyja látogatására, ki a Bánságban lakik. Aggó szülei nagy öröms hálával vennék, ha valaki őket gyermekök hollétéről tudósítaná. Lakásuk: Buda, vár, 129 szám.

Nemzeti színház.

October 30-án.

Okt. 30-án: „Báró és bankár“ Hugó Károly szomorujátéka. — Okt. 31-én „Egy szegény ifjú története“ Feuillet Oktáv drámája. — Nov. 1-én: Ketteu Henrik hangversenye és „A kis árva“ Balázs Sándor vigjátéka. — Nov. 2-án „A peleskei nótárius“ Gaal vigjátéka. — Nov. 3-án: „A csacska nők“ Dumenoir vigjátéka először. — Nov. 4-én: Ketten Henrik hangversenye és „Egy csésza thea“ francia vigjáték. — Nov. 5-én: „A csacska nők“ Dumenoir vigjátéka, másodsor.

E heti műsorozatunkban legelől áll a drámai előadások közt a „Báró és bankár.“ Hugó Károly e darabja, daczára meséje egyszerűségének és a bankár jellemében egy kis következetlenségnek, midőn a bárónak végül majdnem minden indok nélkül, a szemével látott tény ellenében megbocsát: ki-elégíté a gyér közönséget. A szerepek valóban jó kezekben

is voltak. Egressy csak hiába mindig Egressy marad; minden szava, minden mozdulata mutatá a nagy művészt. Felekiné nemes bensőséggel személyesíté a bankárnét; és mikor kedvesének ártatlanságát hallja és lelkében tusakodik, úgy állott előttünk révedező tekintetével, megtört alakjával, mint egy Magdolna, a szerelem bánatának eszménye. Lendvay is igyekezett megfelelni szererepének és ez némileg sikerült is neki. Csak midőn a mély hangokat használta, melyek egy kissé rekedtek voltak, tévesztett hatást; és a csábítási jelenetben, midőn magát évek sovárgásáért akarja kárpótolni, volt kissé hideg.

Az „Egy szegény ifju története“ szintén sikerült volt. Ez előadásban kiemelendők: Feleki, Felekiné, Tóth József és Szathmáry. Felekinek különösen a toronybeli jelenete igen sikerült volt. Szigligeti Anna k. a. kis szerepét jól fogta föl.

A régen mellőzött „Peleskei notárius“ vasárnap megtölté a házat. Az új rendszernek hatásai látszottak. Feleki, Tóth, Szigeti valóban méltóságukon aluli szerepeket játszottak; de hiába: játszszál vagy füss! — ez a jelszó; kénytelenek elfogadni minden szerepet. A jó színész azonban a legkisebb szerepből is csinál alakot; Szigeti renek vőlegény volt, Feleki pedig — Feleki mondom! — még énekelt is; a csákányt pedig olyan szépen pörgeté, hogy az ember alig ismert rá. A közönség nagyon meg volt elégedve s a vasas-német bohó jelenetet, melyben Szathmáry nagy hatást csinált, ismételtette is.

Az új vigjáték „A csacska nők“ egyik újabb bizonyítéka a francia leleményességnek. Érdekes tárgy, szellemdús párbeszéd, szikrázó élecek és ügyes félreértések hosszú és mégis rövid sorozata az egész mű; alapeszméje pedig a nők állítólagos beszédességének eleven kigúnyolása. A szereplők játéka sok érdeket kölcsönzött a vidor menetű darabnak. Prielle Kornelia valóban nagy művészettel adta az igazi telivér csacska nőt: épen olyan kitűnően játszott az „Egy csésze théa“-ban; csak olyan jeles művészek, mint Szerdahelyi, sükerülhetett a taps és kihívásokban osztozkodni vele. Lendvayné szokott kedvességével adta a kis tapasztalatlan, de a csacsukaság iránt szintén nagy hajlandósággal viseltető nyecskét, a férfiak közül Feleki, Lendvay, valamint Komáromi helyökön voltak, legjobban azonban mégis Szigeti játszott.

Még Ketten hangversenyéről kellene írunk; de csak ismétlésekbe esnénk; mint gyermek, valóban nagy művész és gondos vezetés mellett bizonyára méltó utódja lesz Lisztnak. *)

s. m.

Budai népszínház.

Okt. utósó három napján a színház zárva volt. — Nov. 1-sején: „István, első magyar király“ Dobsa Lajostól. — Nov. 2-kán: „Egy nyugalmas udvari szállítás, vagy Pozdorek ur viszontagságai,“ bohózat 2 felv. francziából magyarosította Tarnay Pál. — Nov. 4-én: „Egy nevelő“ francziából fordította Tatai A.

Hogy az „Egy nevelő“-ben a színészek nem tudták szerepüket, azt mondják, de mi nem hiszszük; csak úgy látszott ez; tulajdonképen azonban örömben dadogtanak és akadoztanak vala imitt amott, azon való örömben, hogy a színház nem-

*) Mult számunk szinismertetése végén „olyan emberről“ van szó, ki évek hosszú során át elvtelenségét bizonyította be stb. E kifejezések okot adtak egy író társunknak, ki Szerdahelyi énekszereplését egy magánkörben védelmezé, arra, hogy lapunk szerkesztőségénél kérdést intézzen a felől: kit értettünk amaz elvtelen ember alatt! Szavunkra állítva tehát, hogy e megjegyzések semminemű magánbeszédre nem vonatkoznak, kijelentjük, hogy azokat egészen föltételeesen értők, értvén, ha volna olyan ember, a ki tőlünk Szerdahelyi operettei énekét nyíltan dicsértetni kíváná, azzal vitázni nem lehetne stb.

csak ki lőn ragadtatva az adósságok halálos betegségéből; hanem néhány nap óta a közönség is élénkebb részvétet tanúsít iránta. Ilyenkor aztán, hogy ne dobogna a színészek szive, és hogy ne dadogna ajkuk! Hanem azért Takács még is jól játszott, és azonképen Molnárné „Pozdorek ur viszontagságai“-ban, a mely olyan bolondos egy bohózat, hogy ha ügyesen játszanák, többször megtöltené a — budai színházat.

Mindenfélék.

† (Egy nagy nap Lipcsében.) A lipcsei csata emlékét annak évnapján m. hó 16-kán az ottani müegylet olyaténképen ünnepelte meg, hogy azon az estén egy hatalmas banquettet rendezett, melyen lelkes toasztok mellett „Henczidától Bonczidáig folyt a sárga lé“, már t. i. a ser; a tornaegylet pedig katonásan ünnepelte meg e napot: kivonult a csata színhelyére, a Napoleon-köhez és ott végezte gyakorlatait.

† (A kincses uralkodó), a brazíliai császár közelebb Európába szándékozik átrándulni, hogy itt — névleg Portugáliában, Francia- és Angolországban — lakó rokonait meglátogassa. Még nem tudjuk, hogy e látogatás meg fog-e látszani az arany agióján; de igen remélhető.

† (Pápa őszentsége) m. hó végén visszatért Rómába Gandolfo váracsból. A nép demonstráló módon fogadta. Montebello tábornok, a francia helyőrség feje és tisztikara a San-Giovanni kapunál fogadták és egész székhelyeig kísérték — csak tisztelgés végett!

† (China halad!) Ugyanis Kong herceg, a külügyminiszteriummal egyetértve, a vallásszabadság tekintetében a nap öcséséhez, a minden mandarinok urához stb., kérelmet adott be, melynek legkegyelmesebben hely adatott.

† (Előrelátó intézkedés.) A leignitzi fiók-kormány a tornaegyletet politikája ellenieknek nyilvánítá és működéseiket szigoru ellenőrködéssel kíséri. Hja! . . .

† (A tengeren.) Egy Brestbe utazó gőzös az okt. 20-án uralkodott nagy ködben véletlenül karambolozott egy nagy három árboczos vitorlással. Az összeütközés oly kimélet nélkül volt ez utóbbi részéről, hogy a kis gőzös rögtön lyukat kapott és elmerült. Tizenöt hajóslegény és nyolcz utas megmenekedett, a többit elnyelte a hab.

† (Mértékletességi társulat.) E sokat pengtetett, de még eddig teljesen tökéletességre nem jutott eszmét Brüsszelben, mult hó elején újra fölkarolták. A „pour les progrès scientes sociales“ társulatnak akkori gyűlésén, egy tagtársnak olyatén terve fogadtatott el, melyszerint 200 frank tüzesség ki egy alakítandó mértékletességi egylet legjobban kidolgozott, s a jövő gyűlésen benyújtandó alapszabályaira. Az alakítandó egylet egyszersmind jótékony cselekedetekre és az állatkinzás elleni működésre is ígérkezik.

† (Nápoly és Róma.) Oh nem politizálunk! — csak azon hirt teszszük közzé, hogy Nápoly és Róma legalább phisicailag össze vannak kötve a — vasút által, mely közhasználatra m. hó 5 kén nyílt meg.

† (A nyomorultak.) Hugó Victornak e czimű — Párisban betiltott — darabját, mely a hasontárgyú regényből készült, Londonban nagy hatással adják.

† (Vétlen védelem.) Englishfőréban, Angolországban egy mészárost éjjel rablók támadtak meg. Az azonban markos gyerek levén, két megrohanóját — megfojtotta, Ohajandó, hogy minden rabló ilyen prédához jutna!

† (Desirée Artot k. a.) kinek énekében mi is gyönyörködtünk, a berlini udvari színházhoz három havi vendégszerelésre szerződtetett. Ha ott is annyit kér, mint nálunk, bizony csakis fejedelmi pénztár birja meg — három hónapig.

Divattudósítás.

Multkori tudósításunkat kiegészítve, megemlítjük még az angol bársonyokat, a melyek különféle árakban kaphatók, melyeket attilákra, otthonkákra, mentékre stb. ajánlhatunk. A bársony szélessége $\frac{3}{4}$ rőf, ára pedig 80, 90 krtól kezdve 1 ft., 1 ft 15 kr., 1 ft 20 kr., 1 ft 60 kr., 2 ft és 2 ft 20 krig.

Téli kendők is nagy mennyiségben vannak Böhm és Kánya urak raktárában, ezek is minden áron kaphatók; szélességök $\frac{10}{4}$ s áruk pedig 9 fttól kezdve 8½ftig. A kettős kendők ára 8 fttól kezdve 11, 12 ftig.

Az egyszerűbb téli shawlok ára: 8 ft 50 kr., 10 ft 50 kr., 21—22 forintig; a finom, sokszinű beszövött nagy kendők és shawlok természetesen sokkal drágábbak; ezek közül csak 35 fttól kezdve egész 100-ig lehet választást tenni.

És most térjünk át a kis gallérok és ujjakra, a melyek közül egészen új himzéseket láttunk Türsch ur vacziutezai fényes és gazdag raktárában. Az említett új himzés igen szép: a virágok, és egyéb rajzok elébb fehér mollra himeztetnek, azután kivágatják a himzés, és finom igazi czérna csipkére föl lesz varrva, a mi meglepőleg fényesen emeli ki a finom himzést, kivált ha a kis gallérka és az egyforma kézelők finom csipkével fodroztatnak; az ilyen gallérkák ára ugyan elég magas (12 fttól 20-ig), de tekintetbe véve a sok fűrésztó munkát, mégsem drágák annak, — a ki bírja.

Szintén egészen új divatnak azon kis moll-gallérkák, a melyeken köröskörül rézsut vágott kettős-mollból fodrok vannak fölvarrva, de olyan csinos bodrozatban, mintha nem is kézzel és olyan finom szövethől készültek volna, mint a fehér moll. Egy-egy ilyen bodros kis gallér ára kézelővel együtt 1 ft 80 krtól kezdve 2 ft 20 krig.

Meglepőleg csinosak a piczi moll-gallérkák a la graeque himzéssel s finom csipkével fodrozva; ára: 3 ft 40. és 50 kr.

A keskeny angol gallérkák is a legnagyobb változatban kaphatók; legegyszerűbbek a simák, ezek 30, 36 krosak, angol vászonból készültek; vászonból 50 krtól kezdve 21 ft 30 krig, igen finomak.

Szépek még azon kis angol gallérkák, a melyeken egy ujjnyi széles szegély után, egyszerű szép himzés látható; ilyen gallérkákából ezer-meg-ezer példányt láttunk, és egyik szebb a másikánál; ára 4 ft 75 kr., 5, 6. és 7 forintig.

Az ugynevezett rózsatűzéssel diszített angol gallérkák elöl egy kis nyakkendővel vannak ékítve, a mely csakugy, mint a kis gallér, jaconat-ból készült, s igen csinos; ára 1 ft 25 kr. Jaconat-ból egyszerű, kendőcske nélküli gallérkák, a melyeken köröskörül szegély húzódik végig s egy kis rózsahimzéssel vannak diszítve, 82 krtól 1 és 2 frtig igen csinosak kaphatók.

Mielőtt azonban e szemlét folytatnók, engedjék meg t. olvasónőim, hogy mai mellékletünkre nézve pár szót mondjak. Magyarázatra valóban nincsen szükség: egy női attila szabás rajza ez, egyszerű, de magyaros zsinórzattal, a melyre nézve azon megjegyzést kell tennem, hogy a zsinórzás nem sujtással, hanem az ugynevezett borítással varratik ki, az attila szélére pedig keskeny fonást kell alkalmazni. Az előrészen a gombok, valamint az egész szabásrajzon minden diszítés világosan ki van rajzolva, és csak azon megjegyzést

kell tennem, hogy az attila alsó része rövidebb vagy hosszabb is lehet, mint a rajzon; ez mindig csak izlésünktől függ, és nem von le semmit e szabás szép magyaros jellegéből.

(Folytatjuk).

Szórejtvény.

St. Gizellától.

Három tagból áll az egész;
Az utolsó elhagytaival
Férfinév belőle lesz.

Magában véve az utolsó
Négy betű, mely hátramarad,
Gyermek, férj, s nőre illő szó.

Helységet jelent az egész,
Mely hírét köszöni tárgyának,
A mely édes, mint a méz.

Megfejtési határidő: december 6-ka

Számrejtvény.

Juliatól.

5. 10. 15. Ez az idő egy mértéke.
3. 7. 10. 15. Apollo hű kisérője.
6. 14. 10. Fáradt testnek menhelye.
1. 15. 13. Némaság jelképe.
15. 10. 15. 11. 7. Gyöngé ember legfőbb vágya.
11. 7. 14. 4. Ámortól gyakran veszélyes.
3. 22. 11. 7. Minden embernek mondhatod.
8. 12. 6. Halált oszthat gyermekkézben.
10. 2. 11. 15. Pestről Debreczenig terjed.
14. 3. 9. 11. 15. Sok lelkes magyar hölgy neve.
1—15. Tudom, mindig örömmel hallgatod.

Megfejtési határidő: december 6-ka

A 36-dik számban közölt rejtvény értelme: Irodalom pártolás. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkünk küldtek be:

Szelényi Károlyné, Jámbor Lászlóné, Theisz Hummel Emilia, Járossné, Lipovniczky Nepomuczéna, Kollár Mari és Antonia, Gerendás Mariska és Lipolda, Fischer Riza, Györffy Szerén, Kovács Józsefné, Guoth Ida, György Klára és Albertina, Angyal Béláné, Papp Nina, Frankner Balogh Ida, Pálffy Stelczér Eliza, Bodroghy Gizella, Koller Matild és Julcsa Károlyi Róza, Ferenczy Lenke, Egerváry Tuboly Emilia, Weisz Sarolta, Mudry Pálkuty Janka, Szalay Antonia és Ilona, Domahidy Károlyné, Cziruly Zsófia, Horváth Endréné született Mczey Eszter, Sárosy Laura, Mendelényi Emma, Pongrácz Julia, Nagy Emilia, Berzsényi Cornélia, Vágner Luiza, Doleschall Gábor, Sötét Cornélia, Heldt Gizella, Melczér Armina, Kis Riza, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicséri Lila, Eöry Jenőné, Csicséri Marista, Mészáros Lila, Kövér Riroska, Horváth Julia, Vass Eszter, Marggraf Hermin, Fogler Linka, Szabó Julia és Palla, Rátkay Ilona, Zachariás Alajosné, Fehér Janka.

A „Washington“-féle rejtvény megfejtését ujjalag beküldé: Rátkay Ilona, Kis Borbála, Melczér Armina, Zachariás Alajosné.

TARTALOM.

A legszebb tárgy, Marikovszky Gábortól. (Vége.) — Dalok egy régi ismerőshöz, Szász Bélától. — Gervaz és Protaz. Lauka Gusztávtól. — Budavár visszafoglalása, Kulifay Edétől. — Esményképemhez, Fekete Barnától. — A büntetés anyala., Bone Gézáttól. — Walter Scott, Báttaszékittől. — Egy hét története. — Százszorszépek. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Szórejtvény. — Szám-rejtvény. — A rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbizások tára. — Szerkesztői nyiltlevelek. — Hirdetés.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS: **EMILIA.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: női attila szabásrajza.

45-dik szám.

VASÁRNAP, NOVEMBER 9. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

dívatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | | | |
|-------------------------------------|-------|----|-------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj | pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | " | " " |
| Egész évre „ | 12 | " | " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|------------------|---------------------|-------------|----------|-----------|-------------------------------------|--|
| | | | | | | kelet ó. | nyugat ó. | | |
| 9 | Vasárnap | E 22 Tivadar | E 21 Tiv. | 28 E 22 Ter. | | 6 58 | 4 31 | 16 | |
| 10 | Hétfő | Avellini András | Jámbor | 29 Anasztáz | | 6 59 | 4 29 | 17 | |
| 11 | Kedd | Márton püsp. | Márton | 30 Zenób | | 7 1 | 4 28 | 18 | |
| 12 | Szerda. | Márton pápa | Jónás | 31 Stachius | | 7 2 | 4 27 | 19 | |
| 13 | Csüt. | Kosztka. Szan. | Déda | 1 November | | 7 4 | 4 26 | 20 | |
| 14 | Péntek | Szerapion v. | Levin | 2 Acinuin | | 7 5 | 4 24 | 21 Levin | |
| 15 | Szombat | Lipót hv. | Hós | 3 Aceptsim. | | 7 7 | 4 23 | 22 8 Sab. | |

V i d é k i t á r c z a.

Eger, nov. 1. (*Eredeti levél.*) Olyan bemutatófélére — Az érseki lyceum jogi kara. — Jótékony célra tervezett tánczvizalom. — Színészet. — Tüszvés. — Tisztelt szerkesztőnő! Mindenkezdet nehéz. E közmondás igazságát érzem én is most, a midőn egy új sphaerába lépek: a vidéki levelezők „magasztos“ sphaerájába. Ne tessék gondolni, hogy ez a mi „dicsőségünk“ holmi könnyen szerzett dicsőség; mert levelet írni könnyű, de unalmasnak nem lenni: ez már valamivel nagyobb feladat, kivált egy oly egyénre nézve, mint csakélységem, kiben a „szellem dúságtalanság“ oly töméntelen bőségben „diszlik“, mint Egerben a por és szemét. Apropós por! Mióta szerencsém van Eger lakosának lenni, csak mosolyogva gondolhatok arra az időre, midőn ódondászi nemes tiszttemhez képest, időnkint én is fontoskodva keltem ki a Pesten élvezhető (vagyis inkább élvezhetlen) nagy por ellen. Uramfia! ha én akkor tudtam volna, hogy ekkora por és szemét is existálhat valahol, mint a minőhöz nekünk szerencsénk van: dehogy protestáltam volna egy árva betűvel is a pesti por ellen! Azt mondják, azért van az így Egerben, mert a városnak nincs pénze. No, ez argumentum engem tökéletesen megnyugtató, megvigasztalt, miután pénzem, négy szem közt legyen mondván, nekem sincs. Hanem most már ideje, hogy okosabb dolgokról írjak.

Az egri jogakadémia, mint már tudva van a nyájas (és nyájatlan) olvasók előtt, okt. 12-kén nyitott meg ünnepélyesen érsek ur ő excja által. Ez már régi dolog, tehát nem szólnok róla. A jogászok száma 50 és néhányra megy, a mi kezdetnek igen szép, kivált ha meggondoljuk, hogy mennyi hallgatóság van más akademiákon, p. o. Kassán, hol, mint mondják, tavaly az összes jogászság nem ment többre 24-nél. Lyceumunk hírnevét kétségkívül emelni fogja azon körülmény is, hogy a jogi kar ez évben egy új tanszékkal gazdagodott. Értem a törvényszéki orvostan tanszékét, melynek betöltésére dr. F r a n t z Alajos, Jászberény volt főorvosa volt szíves vállalkozni, ki nemcsak a gyakorlati orvosi pályán tanusított kitűnő jártassága és ügyessége, de művelt, finom modora által is közbizalmat és tiszteletet vitt ki, s nem kétkezem, hogy a tanszéken is kivívja az egri nevet. *)

A farsangtól még oly messze vagyunk, mint Makó Jeruzsálemtól, s mi boldog egriek már is bálozni készülünk. A jogászság rendezend e hó 26-án Katalin-bált a budai népszínház javára, s reménylhetők, hogy már a nemes cél miatt is jól fog kiütni.

Színészeink jelenleg nincsenek. Láng Bódi társulata volt ugyan közelebb nálunk, de csak igen rövid ideig, mindössze is néhány előadásra szorított itteni működése. A társulatot, erejében megfogyva, bizony gyengécskének találtuk, s ez az

oka, hogy a közönség is igen gyengén látogatta előadásait. A színlap úgy jelenté, hogy csak keresztül utazólag állapotok meg városunkban; el is utaztak más szegények, nem tudom, hová.

Pár héttel ezelőtt tüszvész ütött ki a vár közelében, s pár házat elhamvasztott. A károsultak javára Láng múlt hó 23-kán egy előadást rendezett, mi annál szebb volt tőle, mert maga is nagyon, nagyon rászorulna egy kis gyámolításra.

v. j.

Szathmár, Október közepén. (*Eredeti levél.*) Levelező önajánlása. — Valami a műkedvelőkről. — Gazdasági gyűlés. — A hosszú téli esték. — Tisztelt nagysád! Rég nem olvastam becses lapja hasábjain tudósítást városunkból; vagyok tehát oly bátor tollat ragadni, és magamat, mint az ő Szathmár levelezőjét bemutatni s ajánlani, s úgy hiszem, — bár Diogenes lámpájával keressen is nagysád, — szorgalmasb levelezőre nem talál. Ez elég, talán sok is volt bevezetésnek, térjünk tehát át a tényekre. Ne várja tisztelt szerkesztőnő, hogy oly tényeket sorolok elő, melyek hallatára a hajdan erős Byzancz összerendülne; a mi városunkban jelenleg olyanok nincsenek; egy kis műkedvelői előadás, egy kis multság, egy kis gazdasági gyülekezet az, mi itt történik s mire én e levelemben szoritkozom. A múlt két hóban részint a Pestről hazatérő városunkbeli egyetemi polgárok egyedül, részint városunk fiatalságával egyesülten, műkedvelői előadásaik által pár oly derült estében résztettek, hogy hálátlanság volna, ha arról megfeledkeznénk. Mindössze ötször léptek föl s mindannyiszor kiérdemlék az elismerés koszoruját. A „Mamá“ban oly jelesül oldá meg minden egyes szereplő föladatát, hogy bizonyára — s nem hízélgéből mondom — sok rendezés színesszel is díszetesen álltak volna ki az összehasonlást. Tomcsányi Imre, Jeney György, Zsiga Mór s Ébner urak, minden föléptőkben annyi színpadi könnyedséget, annyi otthonosságot árultak el, hogy az egész — mindig színgig tölt — ház szünni nem akaró tapsokkal jutalmazá játékukat. Csak az utolsó előadás nem üt meg egészen a mértéket, leginkább a darab miatt; ez Eötvös „Magyarország 1514-ben“ című regényéből Tomcsányi J. által szerkesztett: „A polgárleány boszuja“ című dráma volt. Eötvösnek regényi irálya semmikép nem alkalmas arra, hogy úgy szóról-szóra színre hozassék. Nemcsak műkedvelők, de gyakorlottabb, kiképzett színészeknek is nehéz volt volna betanulásra.

E hó 13-ikán tartott városunkban a gazdasági egyet gyűlése, melyben Ujfalusy Endre ur indítványára Kölcseynek, a megdicsőült lángeszű s mézajku szónoknak, emlékszozára aláírás utján 1300 s néhány forint gyűlt össze. Isten éltesse a nemes célra mindig áldozni kész buzgó honfiakat!

Ezek után a viszontlátásig — ha tisztelt nagysád megengedi*) — Isten velünk! E...s Gy.

*) Bizonyosan! A jeles és épen olyan művelt, mint derültlelkű fiatal orvos Pesten is szeretet és tisztelet tárgya volt. Szerk.

*) Sőt kérjük, emlékeztetvén ígéreterre.

§ Szilinyián, mint egy ottjárt ismerősünk beszélte, 5 nap alatt három gyilkosság fordult elő, melyek közül kettőt a pénz követtetett el; a harmadik egy korcsmai verekedés gyászos eredménye.

§ Szeged környékén az országuton egy Schmitz Samuel nevű pesti lakos holtteste találtatott meg, ki szintén rabló-gyilkosságnak volt áldozata; mert teljesen kifosztva találtatott, holott hazulról, mint a hely színére sietett rokonai mondák, tetemes pénzüsszeggel ment el. Gyilkosát elfogták.

§ Kis-Mányokról a sok gonosztett ellentétéül és szomorú elégtételül tudósítanak, hogy az ottani csárdás rabló közül már ötöt elfogtak. A rablott pénzből, melyhez gyilkosság útján jutottak, az osztály után egyre-egyre 9 ft esett. Epen méltó bér egy ember életéért!

§ Aradon egy újonnan alapítandó állandó nemzeti színház érdekében a polgármesterhez néhány lelkes polgár föl-szólalást adott be. Kivánatos volna, ha Aradon létesülhetne ily eszme. Igen emelné a várost, mely a Kispest nevet már oly régen hordja.

§ Félegyházán egy szépreményű fiatal ember vadászati közben fegyvere elsülése által úgy megsérült, hogy belehalt.

§ Pozsonyban magyar politikai napilapot szándékoznak megindítani. Azt még nem tudjuk, hogy milyen nyelven.

§ Gyirmóton két családos ember fát ásott a Rábcza partján. Fárasztó munkájok után megpihenendők, a part enyhébe dőltek; ott elszunnyadtak, miközben a part leszakadt s mindkettőt agyonnyomta.

§ Pécssett a derék „Pécsi lapok“, mely egy időben megszünt, most újra megindul Bánffay Simon szerkesztése mellett.

§ Tápio-Szelén m. hó 29-én végezte be áldásos életét az ág. hitv. egyház köztiszteletben állott lelkésze, nagytiszteletű Mocskonyi József ur. Béke porain!

§ A brassóiak korán elhunyt fiatal költőknek, Zajzoninak, ki eddig jeltelen nyugszik a brassói temetőben, emlékoszlopot akarnak állítani.

§ Piskén a Komáromból Pestre jövő gőzös nov. 1-én egy pár utast tett le. A ladik kormányosa, ki őket partra vitte, belebukott a vízbe és borzasztó erőlködése daczára is olveszett volna, ha két egyszerű földesz, bátran a vízbe vetvén magát, meg nem szabadítja.

§ Szebenben egy kereskedő mondott csődöt, kinek — mint komolyan állittatik — összes activ vagyona 1 ft. és néhány krajczár volt. No, Pesten másképp értenek e dologhoz.

§ Aradon a mint zeneszerző és hegedűművész egyirányú ösmert Czeke Sándor nov. 9-kére hangversenyt tűzött ki.

§ Debreczenben a „Hortobágy“ szerkesztője, Illési György, egy a kertészegylet ünnepélyén tartott toasztja, valamint lapjának három száma miatt katonai törvényszék elé állittatott.

§ Tornamegyé folyamodványt nyújtott be felsőbb helyen, rögtönítélő törvényszék fölállithatása végett. Bizony szép szóréval nem is boldogulunk a rettenetesen elharapózott rablási dű ellenében.

Megbízások tára.

B. Gyarmathra N. G. T. urhölgynek: Szíves köszönettel vettük sorait. Máskor is örömmel szolgálunk.

Miskolczra D. M. kedves barátnőmnek: Levélben feleltünk minden kérdésére.

Ölbőre O. A. K. urhölgynek: Megjött; szíves köszönet! P. Lászlóra N. M. urhölgynek: Már el van küldve. Fogadja szíves üdvözetünket.

Dalmadra H. G. urhölgynek: Legszívesebb üdvözetünkkel együtt elküldtük.

Szilásra R. I. urhölgynek: Nagyon szívesen intéztük el s adtuk föl tüstént a postára.

T. Kereszturra H. I. urhölgynek: Vettük és elindítottuk.

N. Körösre D. A. urhölgynek: Már elintéztük; igen sajnáljuk, hogy elébb nem fordult hozzánk.

A. Alapra S. P. urhölgynek: Megjött és el van intézve.

M. Vásárhelyre B. K. urhölgynek: Már el van küldve; megjött-e már?

Matyusházára F. L. urhölgynek: Megjött-e már küldeményünk?

N. Körösre T. J. urhölgynek: Szíves köszönet a szegény rokon nevében, a ki néhány hó mulva teljesen visszanyeri egészségét. Istent illeti ezért hála [és azon jó lelkeket, a kik gyógyítását lehetővé tették.

Erzsébetvárosba Sz. S. urhölgynek: Szíves üdvözetemmel együtt elküldtem. Adja az ég, hogy forró ohajtása teljesüljön.

Paulisra G. M. kedves barátnőmnek: Legközelebb hosszú magánlevelet írok, addig is szíves üdvözet.

Jászberénybe F. A. urhölgynek: Miért kell a jó lelkeknek annyit szenvedni! De tán azért, hogy a lelki fönség annál fényesebben tűnjék ki. Bár csak azt hallanám már, hogy vége a fájdalomnak!

Arcóna E. Cs. I. urhölgynek: Megjött e már a csomag?

R. Kereszturra M. A. urhölgynek: Kezeihez vette-e már a küldeményt?

Sz. Ábraháma V. M. kedves barátnőmnek: Számos szíves üdvözetemmel küldtem el a csomagot; vetted e már? Hát munkát mikor kapok?

Déésre B. M. urhölgynek: Rögtön elintéztük. Megjött-e már?

Unghvárra B. Cs. L. kedves barátnőmnek: Hol talál meg a lakhelyedre küldött levél, kedvesem? — A küldöttet baráti szívvvel átvettük. O. A.-nak mondd legszívesebb üdvözetünket.

Debreczenbe Z. A. urhölgynek: Köszönet a szíves figyelmeztetésért! És tudja-e, mi oka? az, hogy ez egy hét nagyon is kinosan van lelkembe vésve! Egészen megfeledkeztem volt, hogy a nehéz idő is — mulik. Máskor vigyázóbb leszek.

Szerkesztői nyílt levelek.

Györré: Dr. Kovács Pálnak. Kedves vendégünk nemde átadta üdvözetünket és — kérésünket?

Pest, „Elemér“-nek. Igen szeretnők, ha mielőbb meglátogatna bennünket.

Miskolcz: D. M. urhölgynek. Ezer köszönet a kedves küldeményért. A „Magyar nők évkönyve“ még e hóban kerül sajtó alul.

Egerbe: v. j.-nek: Kedves sorai valóban megörvendeztetek. Mig magánlevelet írunk, fogadja baráti üdvözetünket. Hát „Habakuk“ mikor ad ismét életjelt? Igen, igen kérjük.

„Erzsi“-nek; Bizonyára azért nem fejtette meg nagysád, mert nem kell hozzá sok fejtörés; csak a boritékot kell olvasnia és megvan. Az utolsó oldalon pedig az előfizetési fölhívást különösen ajánljuk szives figyelmébe. De ilyenek a szellemdús hölgyek; a mi nagyon egyszerű, az rendesen kikerüli figyelmöket.

„Oh te barna kis leány, mért vagy oly kegyetlen.“ Mi nem kárhoztathatjuk érte azt a barna kis lányt. Ezzel a verssel pedig meg nem békéltetnők.

Nagyváradi levelezőknek:?

„Az eperjesi leány.“ Szépen van írva, de az eleje nagyon emlékeztet a — Károlyka szárnyára.

H I R D E T É S.

Előfizetési felhívás

a

„CSALÁDI KÖR“

CZIMŰ SZÉPIRODALMI DIVATLAPRA.

Megjelenik hetenkint ket iven, boritékkal, arc- és divatképekkel, ruhakelme-, szabás- és himzet-rajzokkal; zeneműi és mellékletekkel. FELELŐS SZERKESZTŐ: **EMILIA.**

Két éve, hogy e lapot megindítottam; kevés ez: életnek, de próbaidőnek — azt tartom, elég. De e két év alatt szerencsés voltam kiérdemelni művelt honleányaink megalégedését, és ez nyomatékosabb minden szónál és a jövőre nézve meggyőzőbb minden ígéretnél. És abbal látom egyszersmind legédesebb jutalmamat eddigi fáradozásomért. A kik ismeretlenül is annyi édes jelével halmoztak el a bizalomnak, a művet, magyar hölgyek annál kevésbé fogják ezt tőlem megvonni most, midőn tapasztalhatták, hogy lapom nem érdemtelen pártolásukra

Lapom iránya tehát ezentul is a régi marad: hiven fogja szolgálni az irodalmat, és soha sem téveszti szem elől, hogy a művelt magyar hölgyek közlönye. Szépirodalmi része a jövőben is elismert jelességű íróink és költőink műveiből álland. Ezt tettük eddig is, nem kimélve semmi áldozatot, és gondoskodtunk róla, hogy ezentul még inkább tehessük.

Épen annyi gondot fordítunk az ismeretterjesztő és irányczikkekre; ezek tanulságosak lesznek, de egyszersmind olyanok, hogy hölgyeink gyönyört találjanak olvasásukban.

E mellett hű tükrét nyújtjuk olvasónőinknek társaséletünk minden mozzanatának, részint az „Egy hét történeté“-ben, részint a gazdag és változatos „Hirvivő“-ben, miként hogy a külföld minden nevezetesebb eseményét nagyobb részt eredeti levelekben tudomására juttatjuk tisztelt olvasónőinknek.

Mellékleteinket illetőleg ezentul is havonkint **egy divat-** és **egy arozképet** hozunk, azonkívül pedig himzet- és ruhaszabás-rajzokat, zeneműveket és

gazdag választékosságu kelmemintákat,

hogy tisztelt előfizetőink az eredeti után választhassanak ruhaszöveteket melyeket aztán általunk bármikormeg is rendelhetnek; mert a

Megbízások tára

a legnagyobb örömmel végzi és intézi el t. előfizetőink bármiféle megrendelését, és — hizegek magamnak — nem igen fordul elő az eset, hogy választásaim és intézkedéseimmal ne volnának megalégedve.

Előfizetési föltételek: póstai szétküldéssel, vagy helyben a házhoz küldve: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt. A mellékletek és megbízásokért semmi külön díj nem fizetendő. — Szives gyűjtőinknek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. Pest, september 13-án 1862.

EMILIA,

kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő. (Kalap-utca 17-ik sz.)

PEST, 1862. NYOMATT. ENGEL és MANDELLÓNÁL.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, november 16-án. 46-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A megrögzött szenvedélyek.

Szentpétery Laurától.

Sokat szónokoltak és irtak már e tárgyról és én mégis szintén erről írok; mert e tárgy kimeríthetlen: a szenvedélyektől való intés, — azoknak igazi színökben való föltüntetése által, — sohasem fölösleges. Ó vajha szerény szavaim a pusztában elhangzók ne lennének!

A világon minden dolog kezdetben kicsiny és jelentéktelen; nagygyá egyszerre semmi sem születik; de az idő és a mindenható természet apródonként nagyot növelnek a kicsinyből, míg végre erőre kap az és erőket győz le.

Igy vagyunk minden szenvedélylyel is: kicsiny, gyöngé, könnyen elfojtható ez még ifju korában; de ha kíméljük, ha önkényének idejekorán gátat nem vetünk, óriássá lesz, mely bilincsbe ver bennünket.

Szenvedély minden érzéki vágy, mely romboló dühében — kivált, ha erejét a szokás is növeli. — ledönti jobb meggyőződéseinket; önuralma rabszolgáivá tesz bennünket, legyőzván értelmünket, megszenségtelenítve keblünk szebb, égi részét, megvesztegetve szívünk jobb érzelmeit.

Az érzelmek édesgyermekai a szívnek, míg a szen-

vedélyek — korcs fajzati. Rontó hatalmukat nem lehet eléggé ecsetelni; sokszor elmerengve kérdelem: miért teremte Isten szenvedélyt? miért engedi csirázni az emberi szívből e dudvát, mely mérges lehellelével előli a körulte tenyésző növények életét? Vagy tán ugy alkotá a végtelen bölcseségű teremtő őket, mint az anyagi világban a dúló vihart, mely rettenetes pusztítása közben áldást hoz a természetre, megtisztítván a léget? nem merék zugolódó szót emelni alkotóm ellen; de valóban, a szenvedélyek nem olyanok, mint a vihar, mely rombolása közben hasznára van a világnak; ők rombolnak mindig, de sohasem használnak!

A szív, a szív! E forró égálji virágtelep, melyben sokszor a rózsá mellett bürök, mérges bürök sarjadzik föl, mely eloltja az előbbi életét! Óh mily nemes és magasztos a szív, ha jó indulatok lakják, s mily nyomorult és megvetésre méltó, ha nemtelen szenvedélyek tanyáznak benne!

Es vajmi könnyen lesznek hajlamaink, apró megsokasaink rút szenvedélyekké; ha jókorán vissza nem szorítottatnak medrükbe az ész és vallásosság parancsai által, mi könnyen elszakítják a gátat!

Akkor aztán zúgó árként esnek neki az ész építményeinek; lélek terményeinek és kedély virágainak, s egy perc alatt összedulják azt, mit józan, munkás élet hosszú évek során fölláttott; letörlik egy lehellel a lelki zománczot a szellemről, melyet nagy gond és figyelmes szor-

galom fényesített ki; lábbal tapodják a jellemet, mely erős és bátor volt mindig, minden kísértés ellen. Előttük leomlik az! . . .

Oh, óvjuk gyermekeink gyöngé szíveit e vad, korlátlan viharoktól, melyek ennyi kárt okozhatnak! Legyünk vigyázók legkisebb hajlamaikra, megszokásaikra, melyekből idővel szenvedélyek lehetnének; a gyermek kedélye még lágy viasz, melyről könnyű letörölni a rávésett betűt és mást vézni annak helyébe; alkalmazzuk náluk a két segítő módszert a szenvedélyek ellen: az erkölcsi tanítást és az észet. Ha egyszer a rossz indulatok megizmosodnak, nincs a világon emberi erő, mely kiírta őket! — és gyermekeink menthetlenül el lesznek veszve.

Mert vajmi szomorú sorsuk van az olyan lényeknek, kik vad szenvedélyeiktől hanyatnak idestova; keblökben nem fogamzhatik meg magasztos eszme; életöknek minden percze nyugtalan izgatottságban, vad hánykodásban foly le és nincs egy boldog pillanatuk, melyre megelégedéssel, nyugodt gyönyörrel gondolhatnának vissza; mert a szenvedélyek által adott boldogság olyan, melyre pirulással emlékszünk.

Oh mily szánandó, mily nyomorult a szenvedélyektől ragadott élet! A nagyravágyó, pazar, kéjencz, játékos; az irigy, tetszeni vágyó, ledér, hirtelen haragú; a dölyfös, önfejű és czivakodó mind boldogtalan, s ha szenvedélyeiket kielégíteni vélik: csalódnak. Azokat nem lehet kielégíteni.

A nagyravágyó hatalma csúcán még magasabbra kívánczik; a pazar kincsei fogytával még többekre vágy; a kéjencz érzéki képzelőtehetsége elérhetleneket rajzol; a játékos családja boldogságát földulva, még utolsó falatját is megkoczkáztatja; a dölyfös még koldusgunyában is lenézi embertársait! — és mind-mind boldogtalan lesz örökre! A vágy mindig tovább-tovább ragadja őket, s életök vad kétségbeesésben, örült káromlásban Isten és világ ellen, mulik el.

Oh őrizzük gyermekeinket e borzasztó sorstól; gyermekeinket, kiket Isten kincsekül helyezett sáforkodásunk alá. Őrizzük e kincseket!

ESTI MENYASSZONY EMLÉKKÖNYVÉBE

esküvője előtti napon.

Lévay Józseftől.

Szép ifjú lányka, még csupán ma az!
Bucszúzik téled a vidám tavasz . . .
Fürtid közül virágit elveted,
Hiven követve női végzeted.

Csendesbül a lég, szűkül a határ,
Mely bájos lényed birtokára vár;
Titkon virít a boldogság s öröm
Sötét bokorban egy szerény körön.

Ah! érezd ott is az áldó sóhajt,
Mít a szellő tőlünk nyomodba hajt
S imád után derülni lássad ott,
Mely lelkünkben borong — a bánatot.

S ha melletted serdül a kis család,
Arról, csak arról zengje az dalát;
Angyalfohászra hajlóbb lesz az ég
S fájó sebünket béhegeszti még.

Gervaz és Protaz.

Beszély,

Lauka Gusztávtól.

(Folytatás.)

III.

A nő, ki férje számára orvosi segílyt keresett, égő gyertyával ellátott lámpával kezében elől ment. Nehány lépéssel távolabb Protaz követte.

Egy ideig szótalanul haladtak. Az orvos, sötét köpenyébe burkolva, gondolataiba mélyedt; a nő, hogy a hidegtől és esőtől óvhassa magát, szakadozott nagy kendőjét emelé feje fölé, s mennyire ereje engedte, sebesen haladt.

A szénatéren keresztül a sóházig, míg a légszesz világolt, akadálytalanul folytathatták utjokat; később az aldunasorra kiérve, a kised lámpáz gyér világánál meg kellett lassítani lépéseiket, hogy egyik-másik kiálló kövön meg ne botoljanak, vagy valamely vizeit gödörbe lépve, el ne bukjanak.

A dunaparton a sűrű cseppekben hulló eső is szabadabban érhető őket, a szél is erősebb és csipősebb lett.

A nő megállott, hogy ültönyeit és kendőjét megigazgassa, az orvos elérte őt.

— Asszonyom! önök nélkülözésekben kénytelenek leélni napjaikat?! — kérde az orvos komolyan.

— Oh uram! ha férjemet meg tudná ön menteni, hálát adnék jó Istenemnek, s mint eddig nem, úgy ezután se panaszkodnám egyetlen szóval is a sors ellen! — válaszolt szomorú hangon a nő.

Szótlanul lépdeltek tovább.

A dunamalmok kezdeténél úgy tetszett, mintha szemben velök valaki feléjük tartana. A léptek mind közelebb hangzottak, később valami élő lény didergését is meg lehetett különböztetni.

Egy kilencz-tíz éves leányka volt, vékony vászon-ruhácskában, minden takaró és felöltöny nélkül, puszta fejjel és csupasz nyakkal, csaknem védtelenül az eső és hideg szél ellenében.

Az anya fölismerte gyermekét, elsikoltá magát.

— Ugy-e meghalt? — ordított magán kívül — meghalt . . . meghalt a nélkül, hogy szemeit befoghattam, utósó lehelletét lelkembe szívhattam volna! Oh Istenem! lehunyta szemeit, a nélkül, hogy engemet még egyszer láthatott volna!.

És keservesen zokogott.

— Még nem halt meg! — kezdé a gyermek, a hidegtől önkénytelenül dideregve, — szegény atyám, nagyon szenved; mindig csak azt kiabálja: Margitom! édes Margitom! meg kell hallnom a nélkül, hogy téled elbucszuhtam volna; — gyermekeim, hidd el anyádat! lásd, én így nagyon szenvedek; mielőtt láthatnám, nem tudok meghalni.

A nő a lámpát leánykájára kezeibe helyezé, s elrohant a nélkül, hogy egyetlen szót szólott volna.

Az orvos egyedül maradt a leánykával.

— Gyermekeim! régen betegeskedik atyád?

— Régidő óta panaszozza, hogy melle fáj; de eddig még dolgozott, mint azelőtt, köhécselt, és nyugtalan éjszakai voltak; néhány napja azonban ágyban fekvő beteg lett, — ma

már beszélni is nehezen tudott, s többször úgy tett, mintha meg kellene fullnia.

A gyermek beszéd közben, s annak bevégeztével is reszketett. Az orvos lekapcsolá köpenyének gallérját s a lánykára adá.

Igy haladtak közel a katona-kórodáig, hol egy szuk utczába tértek be. Az utca közepe táján egy alacsony, de tiszta fehér házikó előtt a leányka megállott.

— Itt lakunk! tessék belépni!

— Csak vezess gyermekem, mint eddig; majd én utánad megyek!

Egy fákkal beültetett udvaron keresztül az épület hátsó részében, egyetlen konyhából és szobából álló lakosztályba vezette a gyermek az orvost.

A konyha vörösre mázolt padlatával, fehérre meszelt falával, sorrendben fölaggatott megmosott és kifényesített föld- és bádogedényeivel, azonnal fölismerhető jeleit mutató a rendnek és tisztaságnak.

— Itt a szegény megelégedés lakik! — gondolta az orvos magában s a szobába nyitott.

Első pillanatra föltűnt előtte folytatása a tisztaságnak, mit a konyhában látott. Kisúrolt padozat, ujonnan meszelt falak, fehér gyolcs, de tiszta ablakfüggönyök, gondosan megtakarított egyszerű fenyűbútorok, a falakon szent képek, virágok az ablakokban emberi szavaknál biztosabban igazolták, hogy ezen egyetlen szobában, az anyagi szegénység, gond és nélkülözések ezen rejtekében, a szorgalom, az egyetértés és a szeretet uralkodtak.

A nő a beteg ágyának szegélyén ült, vázéhoz hasonló kezeit kezeiben tartá, s csak akkor emelé szemeit az orvosra, midőn az a szoba közepén megállott.

A betegnek hunyadozó pillanatai szép arczain nyugodtak, mint a lenyugvó nap valamely kedves vidéken.

A nő az orvos közeledésére sem mozdult meg helyéből.

A beteget időnkint fuldokló köhögés kinozá, hideg izzadságcseppek ültek homlokán, karjai öntudatlan mozgásban vonaglottak.

— Ugy-e orvos ur! még meg lehet szegény férjemet menteni. Ő még fiatal! Ily fiatalon csak a rosszéletűek szoktak meghalni. Férjem csak dolgozott és szeretett. Lehet-e az ilyen embernek meghalni? . . . Oh Istenem! Istenem! mi lesz belőlem és gyermekemből?

A szerető nő zokogva borult a betegre.

Az orvos előbb fájdalmasan mosolygott, azután zebbo-líjét vont a nő s megtörülte szemeit.

— Boldogok, kik így halhatnak meg! — szólt csendesen, és még jobban elborult.

A szőke leányka az ágy lábánál állott, s gömbölyű arczain, melyeket a hideg szél pirosra festett, nehéz könnyecsek hullottak alá.

Az orvos szorult kebelével szemlélte a jelenetet, de mert első pillanatra belátta, hogy itt már minden emberi segély el késett, nem akart, vagy nem mert szólani.

A beteg hirtelen fölemelé fejét, szemei kidüledtek, mintha gödreiket akarták volna elhagyni, kezeit kinyújtá, majd hirtelen görcsösen összeszorítá, fölnyitá ajkait, csakhamar ismét oldalaihoz kapott kezeivel, nagy nehezen egyet lélekzett, s csendesen hanyatlott vissza a párnára.

— Nyissák ki kérem az ablakokat! — szólt az orvos szeliden.

A beteg, mintha értette volna, hogy az orvos mit mondott, hálátadólag tekintett feléje.

— Orvos ur! az Istenre kérem, ugy-e még van remény!

— kiáltott a nő szivrázó hangon.

— Talán! — válaszolt az orvos alig hallhatólag és elfordítá tekintetét.

A beteg intett a leánykának.

A gyermek atyja fejéhez közeledék. A szenvedő görcsös kezekkel ragadá meg a szép szőke főt, fehér ajkaival a piros ajkakra csókot lehelt, — azután visszaesett vánkosára. Szemei tele voltak könnyekkel. A kifáradt főt a szerető nő borítá el csókjaival. — A beteg még egyszer nyújtá ki karjait, nejt erősen magához ölelé, hörgésszerű hangot hallatott, s hirtelen befordult a fal felé.

— Orvos ur! az Isten szerelméért, jöjön közelebb, nézze meg férjemet . . . oh Istenem . . . ő elfordult tőlem, talán hogy ne lássam szenvedését . . .

Az orvos előbb a beteg homlokát, azután szive tájékát tapogatta meg. — Életet már sehol sem talált.

— Már nem szenved! — szólt akadozva, — hagyjuk őt nyugodni!

— Meghalt!? — kérde a nő oly arczkifejezéssel, minőt azok mutatnak, kik kísértetet hisznek szemlélni.

— Meghalt! . . .

A nő egyetlen sikoltást hallatott, azután eszméletlenül hanyatlott a halottra.

A kis leányka hangosan sirt, mint az ártatlan gyermekek szoktak.

Az asszony élete ezen egyetlen szóba foglalható „szere- tet“. Az erős bátor férfiú életének egész sulyát nem öszpontosítja egyetlen egyéniségben s ha meghajlik is olykor a fájdalom súlya alatt, fölgondolva a kötelességeket, melyekkel a társadalomnak tartozik, ismét fölegyenesedik a nagyobb czél előtt, melyet el kell érnie.

Az orvos férfiúi nyugalommal és tisztelettel hajolt meg a legtisztább szeretet e példás nyilatkozmányá előtt, s egy ideig háborítlanul engedé át a szerető nőt azon öntudatlanságnak, mely alatt a lélek elválk a testtől, hogy azt, ki e földön mindene volt, egy kis időre a mennyekbe is követhesse.

Önzök, nyomorultak, buták, kik azt hiszik, hogy csak a gazdag és művelt emberek képesek igazán érezni! Jertek ide, nézzétek ez élő és e halottat, ezek szenvedtek, nyomorogtak, nélkülöztek és türtek, s mégis kérdezzétek meg e nőtől, mit választ: aranyat, selymet, palotát, kényelmet, vagy e rongyokban fölnőtt, és rongyokban küzdő ember életét?! Én életemet és üdvömet teszem rá, hogy e szegény műveletlen nő lábaival fogja tapodni kincseiteket és reszkető kezekkel fogja fölrázni e szegény halottat, ki alig birt annyit keresni, hogy e szűk szobában fedél alá jussanak és naponként valamicskét ehessenek. — Adjatok azon kevés jó ösztön mellé, melyet a természet adományoz, jó nevelést és józan tanokat, tiszta vallásosságot, és ilyen boldog szegényeket fogtok szemlélni.

Az orvos elkomolyodott. Csakhamar azonban, mintha lelket cserélt volna, szelid mosoly játszott ajkain, és emelkedetten szólt:

— Én gyűlöltem az embereket és félttem tőlök; hibáztam. Vannak jók, kiket szeretnünk lehet, kiket szeretnünk kell.

A nő fájdalmából lassacskán magához tért, fölkel, s összekulcsolt kezekkel állott meg az orvos előtt.

— Oh uram! én nagyon szerencsétlen vagyok!

— Asszonyom! Mit Isten határoz, abban meg kell nyugodnunk. A kiszenvedett e kedves gyermekben él; önnek erőt kell venni fájdalmain, hogy e neveletlen gyermeket, atyja szennytelen emlékéhez méltólag fölnevelhesse; mig e gyermekért tesz és munkál, mig reá gondot visel, az élőben fogja tisztelni a halott emlékét, a szeretet, melylyel e gyermeket magához öleli, összefűzve tartandja önt a halottal; az annyit szen-

vedett test pihenni fog, de a szellem itt lesz a családban; védni fogja önöket, tanácsolni fog önöknek; míg e gyermek mosolyogni, mosolyog és örvend a halott lelke is, ha ez szenvedni és sirni fog, szenved és sir atyja is. Ha ön és e gyermek jók maradnak, áldást fog kérni a szerető férj szelleme nejeire és gyermekeire.

— Oh uram! uram! mi nagyon szeretjük egymást! . . .

— — a zokogástól nem folytathatá.

— Imádkozzék és sirjon ön a halott mellett, míg a kelő nap sugára beköszönt . . . akkor gondoljon gyermekeire is.

Protaz reggeli fél három órákor hagyta el az élőket és halottat.

Gervázt még ébren találta.

(Folytatása köv.)

HALOTT VASZOLÉ...

Kvassay Edétől.

Halott vagyok, élő halott . . .
Sötét sirbolt kebelem;
Kihalt benne minden remény,
Minden édes érzelem.
Egyszer virul kikeletben —
Egyszer csak az ibolya,
Egyszer mosolygott felém csak
A szerelem csillaga!

Zöld erdőnek közepette
Rozmarinos kert vagyok,
Szomoru fűz árnyékában
Egy magános sirhalom,
Ott temetve boldogságom,
Ott temetve mindenem —
Éltem álma, álmok üdve,
Eltűnétek ti nekem!

A kék égnek boltozatán
Egy csillaggal kevesebb,
Lefutott az én csillagom
És örökre elveszett . . .
Elvitted azt, nálad fekszik
A föld barna mélyében,
Fényét veszve nem tündöklök
Sirja sötét éjében.

Halott vagyok, élő halott,
Sötét sirbolt kebelem,
Kihalt benne minden remény,
Minden édes érzelem.
Egyszer virul kikeletben —
Egyszer csak az ibolya,
Egyszer mosolygott felém csak
A szerelem csillaga!

A büntetés angyala.

Besly,

Bone Gézatól.

(Vége).

Az atyai lak ismét nyomor színhelyévé változott. Télen át hiányzott fája, sőt egy este nem volt kenyere és senki sem vőn részt nyomorában. Egyszer a háladatosság és könyörület angyala, a szomszéd szép hölgy, lassan benyitá ajtaját, hogy megoszssa vele utolsó fillérjét.

A tartozások ezáltal ki lőnek egyenlítőre.

Az öreg nő beteg volt. Martha egymaga dolgozott mindkettőjük részére. — Jean Borza tétlensége kényszeríté őt,

hogy négy helyett dolgozzék; mert ő csak a szív, nem pedig a számító hideg ész szavára figyelt, midőn Borzának kezét nyujtá s vele titkon megesküdött.

E frigy áldása a következő tavasz végével egy fiu lett.

Az anya szép homloka örömtől sugárzott; az atyáé elborult.

Az anya úgy tekinté gyermekét, mint a nyomorban egyedüli vigaszt, gazdagságát; az atya csak insége részesét látta benne. Martha kettőztetett szorgalommal dolgozott; Jean Borza mindinkább a henyelésnek adta magát, s a helyett, hogy a terheket megosztotta volna, elkövetett mindent, hogy azoktól meneküljön, — mi sikerült is.

Nyár végével, azon ürügy alatt, hogy ismét dolgozni kezd, egy reggelen elutazott Rómába, hátrahagyva beteges atyját és új családját, minden segély nélkül. —

Irt Rómából, Florenzből s ez volt minden; a szegény anya mitsem hallott többé róla. Hetek, havak, évek teltek és hír nem jött felőle. Hol van? él-e? meghalt-e? senki nem tudá.

Ezalatt ő Rómában a nagy világ zajában boldogan élt. Egyik télen átment Florenzbe, ott egy főur fölkarolá őt; Nápolyban roppant tetszésben részesült. Midőn a San-Carlo színterem páholyába lépett, a közönség éljennel s tapsokkal fogadta.

Elment Münchenbe, Drezdába, Bécsbe, Pétervárra — inét Londonba s oly hírnévvel tért haza Párisba, hogy Dávid, a mester, keresé őt föl elsőbben.

Hét-nyolcz év telhetett el, mióta Párist elhagyá. —

Egy este lakására térve, szolgálja jelenté, hogy egy fiatal nő, kis fiúval, már többizben kereste.

Borza önkénytelenül megrázkódott. — Tán elfeledé már rég elhagyott nejét? Igen, elfeledé; megrázkódását s arcának megütődött kifejezését csak a szégyen s vétek öntudata idézé elő.

Szorosan megtiltá szolgálinak az ifjú nő beeresztését.

Egy napon, midőn házából kilépne, annak sarkkövén Marthát pillantá meg kis fiacskájával. Gyorsan visszaugrott s bezará ajtaját.

Martha tizszer is irt — és minő leveleket! Soha legparányibb vád, legcsekélyebb szemrehányás nem volt azokban, a legbensőbb szeretet s lemondó megnyugvás látszott azokból.

Borza egyre sem válaszolt.

Eltelt egy év, s többé mit sem hallott nejeről. Meghalt-e? él-e? nem tudá. Soha sem tudakozódott utána.

A világ árja ragadta magával őt mindig tovább-tovább, míg végre elfeledé gyermeke anyjának nevét is.

Erre emlékezett vissza, midőn a pisztolyt kiejté kezéből s reszketett, mint a gyilkos gonosztettek. Keservesen sirt. Elismeré, hogy Isten őt csak enyhén büntette még örökös vak-sággal s fogadást tőn, hogy hátralevő napjait elkövetett büne megbánásának szentelendi.

A következő napon már egyik tanítványa által vezetve, megindult Martha keresésére, kiről — ez alatt többizben változtatván lakását — senki sem tudá, valjon városban lakik-e vagy vidékre távozott. Fáradozásai eredménytelenek lőnek, daczára, hogy rendőri uton is körözteté.

Ily sikertelen nyomozásban két év telt el. Ekkor egy napon, mintha Isten — bünbánatáról meggyőződve, — szenvedését enyhíteni akarná, mély sötétségét megvilágítva érzé egy reménysugártól.

A lehetőség, hogy az anyát s gyermekét föltalálhatja,

ugy jelent meg előtte, mint világító útmutató az éj sötétében vándorlónak.

Segédjét hívá s agyagot rendelt.

A segéd gyurmát tett asztalára s el nem palástolhatta szá-
nakozó mosolyát Jean Borza azon nyilatkozatára, hogy ismét
dolgozni akar. Nagy lőn azonban bámulása, midőn azt az
egykori ügyességgel látá működni.

Jean Borza havakig dolgozott, anélkül, hogy ezt valaki
sejthette volna. Ha idegen lépteket hallott — lepellet födé
művét s a szoba zugába rejté.

Több hó elteltével magához hivatá legidősb tanítványát;
meg mutatá neki a szobrot, mit lelki szemeivel készített. Mar-
tha mellszobra volt az.

— Mit szólsz ehez?

— Én azt gondolom, mester! — mond a tanítvány, —
hogy ennél remekebbet soha nem csináltál.

— Ez a te véleményed? — kiálta föl öröm hangján a vi-
lágtalan mester s az ifjú keze után nyult, s azt lázas hévvel szo-
rongatá meg.

— Igazán mondom, oly igazán, mint hogy tanítványod va-
gyok: e mű egyike legnagyobb mesterműveidnek.

Valóban a szobor mesésszépségű volt. Daczára ama le-
irhatlan nehézségeknek, melyekkel a vak szobrásznak küzde-
nie kelle, mégis a legnagyobb szabatoság, tisztaság látzott
azon.

A nagyvárosi bámulók roppant száma ki s be tolongott
a művész házánál. Paris főbb köreiből sok ideig e regényes
szobor volt a beszéd tárgya. A kételkedő személyesen kereste
őt föl műtermében s ott egy vakot oly ügyességgel láthatott dol-
gozni, melyre csak nagy mester képes.

E szobor fölvétetett a mesterművek közé s a beesület-
letrend keresztjét szerzé meg mesterének.

Nem sok idő múlva egész Párisban leheté látni egy ifjú
nőt ábrázoló szobrocskát, arczán oly érzékeny szelidséggel,
oly mély ábránddal, hogy a közvélemény egyhangulag „lemon-
dás“-nak nevezé el.

Borza egy napon sajátságos eseményről értesült. Egy
ifju által vezetett szegényesen öltözött nő, a mint egy kópárus
kirakata előtt menne el, melyben a lemondásnak nevezett
szobor kitéve volt, fölsikoltott s ájulva rogyott a vezető ifju
karjai közé. A járókelők segítségére siettek s bevivek őt egy
közelfekvő gyógytárba; pár perc múlva bérkocsit hittak elő;
s a kocsisnak az ifju fenhargon kiáltá:

— Rue Saint-Jagner, 142.

Borza mindezekről egy történetesen ott ácsorgott ismerőse
által értesült. — Rögtön fogatát rendelé s segédje által kísér-
ve a fentemlitett utcába s házhoz hajtatott.

A kapuörtől hallá, hogy a kérdéses nő Martin asszonnak
nevezi magát, s fiával a legfelsőbb emeleten lakik. Becsületes,
udvarias lakók, de igen szegények. Senki sem tudja szármá-
zásukat, multjokat, de, jóllehet már félve hogy itt laknak, a
házbért mindig pontosan megfizették.

Ennyit hallott Borza a kapuörtől.

Szive hangosan dobogott, a mint a lépcsőzet hosszú so-
rán gyorsan és biztosan fölhaladt.

Az ajtóhoz érve, kopogtatott. ¶

Egy finom, de férfias hang hallatszott.

— Szabad!

— Martin asszony . . . ? — szólt remegő hangon a szobrász.

— Anyám nincs honn, — felelt az ifju, kihez a vak sza-
vait intézé.

— Te vagy az! — kiálta föl magánkívül Jean Borza,
de mintegy megbánva hirtelenségét, folytatá: — Ön Martin
asszony fia?

— Igen.

A vak atya az ifju hangjában fiáéra ismert.

— Ugy-e bár, anyját Marthának hívják? — kérdé ismét
és reszketve várá a feleletet, félve, hogy reményét a való szét-
oszlattja.

— Igen! — felelé az ifjú mindinkább meglepetve.

— Tehát, — mond a szobrász, — be fogom őt várni,
mert okvetlen beszélni akarok vele.

Azzal intett kísérőjének, hogy távozhatik, ki azonnal
magukra hagyta őket.

Az ifju széket vont elő s a világtalant odavezetve, leül-
teté. Borza egész testében remegett.

— És atyja? — szólt reszketeg, emlékező hangon. — Be-
szél-e gyakran Martha, az ön édes anyja, felőle?

— Igen ritkán. Atyám emléke mindig fellegeket idé z
homlokára.

— És . . . tudva van ön előtt ennek oka?

— Fájdalom, igen!

Jean Borza nem meré e tárgyat tovább kutatni.

Kis ideig hallgatva ültek egymás mellett, mig végre a
szobrász törte meg a csendet:

— Miféle foglalkozásu ön? — kérdé az ifjútól.

— Szobrász vagyok, — felelt az önelégülten.

Jean Borza arczain könnyek folytak alá.

— Mi a neve?

— Jean.

Az ifju meg nem foghatá e részletes kérdezősködés czél-
ját s minden kérdésre a legnagyobb érdekeltséggel válaszolt.

Borza szive örömben úszott, tapasztalván hogy, Martha
gyermekének atyja nevét meghagyá, s őt annak művészetére
képezette.

Talán vonásai, talán tehetsége is azonosok voltak!

Az anya visszatért. Nem ismeré föl rögtön az ifjunak
látott s most valódi öreg férj vonásait.

Éles sikolyt hallatott. — A tizenyolez — fájdalomban
és keservben átélt — év, pár napnak látszott előtte e perczen.

— Martha! jó Marthám! kedves Marthám! — kiálta föl
Borza szívrendítő hangon.

Martha, látva az ifjú arczán a szerfeletti megilletődést, e
jelenet megfajtése végett hidegen, legkisebb megindulás nél-
kül mondá:

— Im te, ez itt atyád!

A szobrász ölelésre tárá karjait, de csak ürt, levegőt
ölelhetett.

Az ifjú sáppadtan, keresztbe font karokkal állt előtte,
az atyai ölelésre tárt karokat visszaodázva; szemeit hidegen
mereszté a szobrászra; harag s megvetés nélkül. de azért, ha
Borza szemei e tekintetet láthatták volna, ez kétségkívül leg-
nagyobb büntetése leendet.

A könnyek, melyek most Jean Borza hunyt szemeiből pa-
takzottak, a szégyen, a megbánás könnyei valának.

Az anya himzőtábláját vevé elő s avval az ablakhoz, szo-
kott dolgozó helyére ült. Legparányibb hajlamot sem mutatott
arra, hogy fiát atyjával némi társalgásba elegyítse.

Jean Borza zokogva beszélte el életét, szerencsétlensé-
gét, egész addig a perczig, melyben a megbánás érzete szivé-
ben fölébredt.

Martha hallgatott.

Elmondá, mint könnyörült rajta az ég, mily sajátságosan
mutatá meg neki a módot, mely gyermeke s neje fölfedezésére

vezette; elmondá mindazon lépéseket, melyeket tön neje föltalálására.

Martha hallgatott.

Sírva köszönte meg, hogy — midőn saját nevét megváltoztatá, — fiának meghagyá keresztnevét, mely az övé is; hogy azt az ő művészetére nevelte.

Martha el volt himzömunkájával foglalva.

Borza térdre esett, s a szegény himzönő előtt szivrepesztő hangon esdeklött bocsánatért. Felejtse el a multat, legyen neje újra, tekintse az ő vagyonát sajátjának.

Martha hidegen, érczes, megindulás nélküli hangon szólt szavába:

— Soha!

Ez villámütés volt; megsemmisülve rogyott vissza a vak szobrász s midőn ájulatából fölemelték, tiszta homloka — barázdás, barna haja — ősz volt.

Megtörte a hirtelen jött, váratlan rázkodás.

Sok hó telt el; gyakori ajánlatára mindig az előbbi választ nyerte:

— Soha!

Hitte, hogy tán majd az idő el fogja űzni az anya idegenkedését: de ez csak hiu remény volt. Közbeveték magukat barátai, hogy a nő szivét meglágyítsák, de minden fáradozás hasztalan volt. Martha határozata másithatlan maradt.

Ez időtől fogva Jean Borza élete pokoli kín lön. Saját gyermeke úrnak szolítá, mint bármely idegent. Kezét meg hagyta fogni általa, de soha nem nyujtá azt; kérdéseit nem hagyta válasz nélkül, de a legnagyobb hidegséggel felelt azokra.

Ez volt Borza kemény, iszonyu, de megérdemlett, igazságos büntetése.

Húsz évet élt át ily kínos feszültségben. Úgy látszék, az ég még nem eléglé meg szenvedését, mert életét nyulni engedte.

Az anya s fia kérlelhetlenek voltak. Együtt mentek vele az utczákon, anélkül, hogy az akadályokat elhárították volna előle.

Az ifju Martin, — így nevezték az ifjut, mert anyja a Borza nevet nem hagyá neki viselni, — napról napra nagyobb hírre vergődött művésze által, úgy, hogy már-már utolérte mesterét, mint egykor atyja Dávidot.

És az atya soha nem láthatá fia műveit! e gyönyör tőle örökre meg vala tagadva.

Egy napon különös érzékenységgel kérte fiát, hogy viselné saját törvényes nevét s ő egész vagyonát neki hagyandja.

Pár nap mulva, láztól reszketve vitték ágyába. Az orvos közlé véleményét az ifjuval, miszerint atyja az éjet tul nem élendi.

Ezen pillanatban, de csak e pillanatban, leolvadt a jég-burok nő s fiu szivéről. Az anya kezét nyujtá a betegnek, bocsánatának, kiengeszteltségének jelét; a fiu most szerzé a legelső örömet atyjának, a tyjának nevezvén őt, s igérve, hogy jövőre törvényes nevét viselendi.

E percztől fogva az ifju szobrász neve: Jean Martin Borza lön.

A szobrász meghalt.

Néhány nap mulva fölbonták végrendeletét, melyben minden vagyonát Marthának hagyá.

Martha e vagyont, a jelenlevő birák előtt, Páris kórházainak adományozta.

Teljesíté azonban a végrendelet utolsó pontját. Borza

abban meghagyá örökösének, hogy sirja fölé ama szobrot helyezték, mit halála előtt hat hóval titokban készített, s melynek ő a büntetés angyala címet adá.

Akarata volt, hogy a büntetés, mely egész életén át üldözé, halála után is fölötte lebegjen.

Midőn leleplezték e szobrot, Mártha térdre roskadt, a büntetés angyalában saját fiára is mervén, kit a művész soha nem láthatott.

E szobor a párisi pére la chaise egyik disze.

(Francziából.)

Walter Scott.

Hugó Viktor után.

Közli: Báltaszéki.

(Vége.)

Mi legyen a regényköltő szándéka? Vonzó mesében hasznos igazságot kifejezni. Ha egyszer az alapeszme választva van, nem kell-e a szerzőnek, hogy azt fejlesztesse a kivitel bizonyos alakját keresnie, mely regényét az élethez hasonlónvá, az utánzatot mintaképével egyenlővé tegye? S nincs-e e csudás szinműben, az életben, melyben a jó és rossz, a szép és rút, a fenséges és alávaló egymással vegyülve van, törvény mely a teremtés határaiban örökké érvényes maradand? Mindig egészen sötétszinezetű képeket kell-e festeni, mint bizonyos flamlandi festészek? vagy tán egész világosakat, mint a chinaiak? A természet mindenkor a fény és árnyék együttlétét mutatja.

A Walter Scott előtti regényírók általánvéve a kidolgozás kétféle nemét követték, melyek egymással ellentétben állanak. Némelyek műveiknek az elbeszélés alakját kölcsönzik, mely önkényileg van fejezetekre osztva, a nélkül, hogy bizottsággal eltalálhatnók, mi okból; tán azért, hogy az olvasónak egy kis nyugalom engedtessek, mint ez igen naiv módon bevallatik a *descanso* (szünet) czimben, mely egy régibb spanyol író*) által fejezeteinek homlokára tétetik. Mások meséjüket levélalakban elreczitálták, s ezekről állíták, hogy azon különféle személyektől irattak, melyek a regényben szerepelnek. Az elbeszélésben eltűnnek a személyek s csak egyedül a szerző lép előtérbe; a levelekben a szerző válik láthatlanná, hogy csak folytonosan szereplő személyeit láttassa. Az elbeszélő regényíró nem adhat helyet természetes beszélgetésnek, a valódi cselekvénynek; az irány bizonyos egyhangú mozgását kell használnia. A levélformájú regényekben ugyanazon egyhangúság keletkezik, de más okból. Levélével megjelenik minden személy, sorban, ama falusi színészek módjára, kik csak egymásután jelenbetvén meg s nem levén nekik megengedve beszélni, lassanként mutatják be, magukat az által hogy a közönség egy fejekre függesztett szinlapból olvassa ki szerepüket. A levélalaku regényeket a siketnémák fárasztó mulatságaihoz is lehetne hasonlítani, kik azt, a mit egymásnak mondani akarnának, kölcsönösen leírják, úgy, hogy haragjuk vagy örömük mindig tollat a kézbe és ténatartót a zsebben szükségel.

Walter Scott a regény e két hibás neme helyett a dramatikai regényalakot használja; benne a képzelt cselekvény való és változékony festményekben fejlődik; ő az élet való eseményeit tárja föl lelkünk előtt; s nem ismer más fölosztást, mint azon különféle jelenetekét, a melyek kifejlendők, szóval hosszú dráma, hol a leírás pótolja a szinpadí öltözéket

*) Marcos Obregon de la Ronda.

és diszitményeket, hol a személyek saját maguk által festik magukat és különféle, gyakran ismétlődő találkozásuk által, a mű egyetlen alapeszméjének minden mellékformáit előtűntetik.

A regény ez új nemében a két réginek előnyeit fogyatkozásai nélkül találjuk.

Walter Scott festői, de prózai regényein kívül, véleményünk szerint, csak egy más, szebb és tökéletesebb regény hozható létre: oly regény, mely dráma és hősköltevény lenne egyszerre; festői, de költői; reell, de eszményi; igaz, de nagy; szóval Walter Scotthoz Homér járuljon.

Walter Scottot Lesage-al lehetne összehasonlítani; mindkettő nagy; de azon különbséggel, hogy Lesage szellemdúsabb, Scott pedig eredetibb; az első kitünően érti, hogy kell egy ember életét és viszontagságait helyesen leírni; az utóbbi az egyén történetével azonnal egy egész nép, egy egész korszak történetét is ábrázolja; egyik az időt, helyet és erkölcsöt tréfálgatja ki, s a leghűségesebb módon rajzolja le; a másik e hűségnek, melynél ő is lelkiismeretes szigorral megmarad, köszönheti azon magikai fényt, mely festményein előmlik; Lesage hőseinek lelkiismeretét gyakran egy ármány tréfás oldalának áldozza föl, míg Walter Scott hőseinek sokkal szigorubb jellemet kölcsönöz; elveik, sőt elöitételeik is valami nemessel bírnak, mi különösen onnét tülik ki, hogy sosem hajolnak meg az események hatalma előtt. Az egyik az életet, a másik a szívet rajzolja; Lesage műveinek olvasása bizonyos tekintetben a sors ismeretét szerzi: Walter Scott ellenben emberismeretre tanít.

Mint minden eredetinek teremtője, úgy Walter Scott is, kiolthatlan alapossággal birni akaró ferde megítéléseknek volt kitéve. Ki pocsolyát termékenynyé tesz, annak elő kell készülvén lennie arra, hogy békák fognak körülé kuruttyolni.

Az utolsó ember.

Szelényi Károlytól.

A bölcselkedők és tudósok biába törték fejüket, kipuhatólni, valjon hány éves a föld. Mióta él annak úgy nevezett uralkodója: az ember, azon? és meddig fog még élni? — Sükerült ugyan sokféle föltételek, és egybe vetések által egynehány számot föltalálni, de ezek oly határozatlanok, és nagyszerűek, hogy alig lehet azokat számoknak tekinteni. De azért mégis kiszámították, hogy, ha a földnek kihülése úgy halad elő, a mint az Fourier által megállapított, azaz 340,000 év alatt legfeljebb egy fokkal, úgy legkevesebb még 200 millió év szükségeltetik arra, hogy a földnek izzó belseje egészen megszilárduljon, és magla, vagy bazalttá válják. Akkor aztán nem lesz többé tűzokádó hegy, és hévforrás, — karlsbadi, wiesbadeni, budai, vichnyei és több más gyógyforrások elpusztulnak, a Vezuv és Aethna pedig igénytelen salakkúpok lesznek. De e miatt az embernek nem szükséges a napba, vagy a Vénuszba kivándorolni, mivel a földszin hőmérséklete éppen nem függ belső melegétől, és már most is csaknem egészen a napsugarak által melegszik.

Ezeket előre bocsátván, olvasónöink nem fognak megijedni, ha megtudják, hogy a föld élete, — mit mi különösen világtörténetének nevezünk, — elérte már azon kort, melyben mint mondani szokás, már ássák a sirt számára. Milyenek lesznek végnapjai? Nézzük. Akkor bizony csupán Neptun uram forgatja kormánypálcáját: a három águ villát, a teremtés fölött, ő lesz egyedüli ur a földön. Vulkán el lesz temetve, vagy a világűrbe elgöngyölt; hatalmas kalapácsa nem kopog már a rezgő földnek sziklahéján; hegyek, bérczek és orszá-

gok nem bukkannak föl többé általa a tenger mélyéből; — és ez így fog tartani pár száz millió évig, ezalatt a víz, ellenállhatlan pusztítási ösztönénél fogva minden hegyet, sziklát, szigetet és szárazföldet a tenger mélységébe sülyesztett el, úgy, hogy az embernek hallá kel lene válni, ha még tovább is szeretett földjén élni akarna.

Hogy milyen jóltevő a kovácsműhelyek és földrengések istene: Vulkán; milyen szükséges az emberiség állandó fennmaradására, bár némelykor a fennállót meg-megrázza, az csak akkor fog föltűnni, ha ő majd örökös hallgatásra lesz ítélve; mert ha majd a sokkal conservatívabb Neptun jut egyedüli uralkodásra, ez majd akkor csendes felforgatóvá, de nem a szabadság, hanem az irtóztató egyenlőség küzdőjévé lesz. — Ő nem tűr semmi magasat és fönségest, — minden földnyelven rágódik, minden hegyecsúson, és ha lassan is, de mégis kiviszi czélját: általános kiegyenlítés és elsülyesztés czélját.

Hanem 200 és hozzá még egypár millió év szükséges, míg ez a mi földünkön bekövetkezik, és így a híres „après nous le déluge“ (utánunk a vízözön) itt legtökéletesebb értelmében fölhasználható. Azonban mi közünk hozzá, mitevők lesznek az emberek félbillió év után, hogy földilétüket fenntarthassák? És még az is kérdés, ha lesz-e akkor különben is még ember e földön?

Ha a föld szerves életének történetét vizsgáljuk, akkor a kövívált állatok és gazoknak sorozatából igen megközelítőleg kitűnik, hogy nem csak az egyének, de a fajok is bizonyos meghatározott ideig tartanak, vagy is, hogy lételük bizonyos időszakában elvényülnek és végre kihalnak. Nem lehetne-e tehát, ha ez így van, a fajok életszakában bizonyos korosztályokat kimutatni, hasonlókat az egyének életidőszakához; — például: az emberi nemnél, a gyermeki, ifju, férfui és aggkorhoz hasonló életszakokat! Sokan csakugyan ilyen korosztályokat vélnek kimutatni az emberiségben. Azt állítják, hogy az emberiség eddig gyermekkorában volt, most pedig ifju korába lépett, és innen akarják megmagyarázni a jelen társas és — egyéb állapotokat.

Van ifjukor, a mint tudva van, az emberi egyénnél 8—12-dik évében, vagy is középszámitással a 10-dik évben. E nem biztos alapon kitudnók számítani az emberiség hátralévő élethosszát, miglen aggkórásban ki kellene mulnia.

Az egészséges ember közönségesen 60 évig él, vagy hatszorta annyi ideig, semmint gyermekevei tartottak. Most tehát csak azt kellene tudnunk, hogy mióta létezik az emberiném és mennyi idő folyt le, mióta az ifjusági időszakba lépett? Talán nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy azóta vagy 10,000 év folyt le; a biblia sokkal kevesebbet mond ugyan, de sok történetbuvár nem bírja összeegyeztetni a bibliát tudományos vizsgálódások eredményeivel, nekünk pedig most semmi okunk a bibliai 5-7000 évet fogadni el, mert nem szeretnők az emberi nem egész élethosszát csak 30,000 évre terjedve látni.

Tehát hatszor 10,000 vagy is 60,000 évig kellene még az emberi nemnek élni, mostantól számítva tehát még 50,000 évig. Ez ugyan sokkal kevesebb, mint a főnebbmondottakból számára biztosítva volna, de azért még ez is szép idő, a mely alatt sokat élélhet, tanulhat, és elfelejthet, mi pedig boldog öregséget kívánunk neki hozzá.

De egyvalamit nem szabad elfelejtenünk. A nőknél, mint általában a többi életszakok, úgy a korosság, vagy udvariasabban: a kevésbbé kecateljes időszak sokkal hamarabb be szokott állani, mint a férfiaknál, — eszerint a nőknek egy pár száz, vagy ezer évvel előbb ki kellene halniok, mint a férfiaknak, és ezek aztán önkénytelen [nőtlen] állapotról lennének kárhóztatva!

Egy hét története.

— November 5-én. —

Országos vásár az ő járulékaival. — m. t. t. — Légből kapott argumentumok. — A boldog szigetek. — Mulattató gyűlés. — A magyar Herakles. — Vaskalapos fölfedezések. — Horváth Istvánnak egy értekezése. — A „magyar gazdasszonyok.“ — Egy nemes szándék. — A jövő zálogai. — Jeles honleányok megtiszteltetése. — Lelkes szavak. — Az irói segélyegylet. — Diszes koszoru, élő virágokból fonva. — Egy példás jó anya. — Kiáltó falragaszok — Kertészeti kiállítás. — Két óriás. — Aszalt szilva. — Legeslegutoljára. — Cocchi-Advinent. — A viziló. — A három törpe. — A műtárlat. — Mit ábrázolnak a képek. — Kedves vásárfia. — A bujdosók. — A legfényesebb hely. — Mennyei frigyek a földön. — Virágzalog. — Egy kis előleg.

Valóban nem tudom, azért van jelenleg fővárosunkban országos vásár, mert meglehetősen sár van abban, vagy azért van jelenleg nagy sár fővárosunkban, mert országos vásár van; de annyi bizonyos, hogy e két jelenség karöltve jár: és nagyon valószínű, hogy a m. t. t. (azért nem írom ki egészen e szavakat, mert azt szeretném, hogy a kik nem tudják, mit jelentenek, azok ezuttal ne is tudják azt meg) egyik legközelebbi gyűlésében légből kapott tudományos argumentumokkal be fog bizonyítani e két jelenség organikus összeköttetése és kölcsönös egymásra hatása; az lehetlen? bocsánatot kérek, de miután a m. t. t. legközelebbi gyűlésében az lőn bebizonyítva, hogy a „boldog szigetek“ valóságos magyar szigetek voltak, semmit sem szabad lehetlenségnek tartanunk.

Valóban kár, hogy kegyetek nem lehettek jelen e gyűlésen; igen jól mulattak volna; megtudhatták volna, mi könnyű dolog tudós embernek lenni; csak azt kell tudni bebizonyítani, hogy például: Herakles magyar ember volt, és kész a — vaskalap! Horváth István — Isten nyugtassa meg — egykor e szavakkal kezdte meg tudományos értekezését: „Uraim! Jézus Krisztus jász volt; bebizonyítom“ és bebizonyította, az igaz, olyan módon, hogy a hallgatóság alig állhatta meg a kaczagást; hanem az régen volt, de hogy mostanság is volnának olyan boldog emberek, a kik ilyen túlvilági kutatásokra időt és kedvet találnak, azt csak e héten tudtuk meg; annyi azonban szentül igaz, hogy nagy messzire kellene visszamenni a homályos őskorba, míg egy magyarok által lakott „boldog sziget“re akadnánk.

De más, valóban érdekes gyűlésekről is értesíthetem kedves olvasónőimet e héten; az egyik az, melyet a „magyar gazdasszonyok“ tartottak és melyben a kiállítási bizottmány benyújtotta számadásait; több, mint ötszáz forintot jövedelmezett az idei kiállítás az egyletnek; nem sok, de mégis elég arra, hogy a haza hölgyei részvétellel forduljanak ez egylet felé és bizonyára teszik is ezt lelkes hölgyeink; mert ez egylet valóban nagy és magasztos célú tűzött ki magának; a szegény, elhagyott árvákról akar gondoskodni, ezekből akar magyar gazdasszonyokat nevelni, gazdasszonyokat a szó legtágasabb értelmében; olyan növelde alapítását terveli, a melyben a szegény árvák hivatásuk szerint cselédekké, gazdasszonyokká vagy végre nevelőnökké képezettni fognak; és ha csak egyet is elér ezen kitűzött célok közül, nagy hála kötelezi le maga iránt a nemzetet, az emberiséget; csak a nevelőnőket ha tekintjük; alig van hét, melyben e lapok szerkesztőnőjét több derék magyar családanya föl ne szólítaná, ajánlana nevelőnőt gyermekei számára és fájdalom, csak ritkán tud e tekintetben szolgálni, mert kevés, nagyon kevés a jó magyar nevelőnők száma! Pedig a jövő nemzedék, a haza

boldogsága leginkább attól függ, milyen nevelésben részesülnek leányaink.

Azért én nem kételkedem, hogy ez egyletnek még fényes jövő van föntartva, azért karolja azt föl olyan lelkesen a főváros számos, kitűnő honleányai és azért fogadta olyan örömmel a haza egyik fényes nevű és még fényesebb lelkű honleánya, gróf Zichy Pálné a pártfogói méltóságot, melylyel őt az egylet fölruházta.

Nekem szerencsém volt látni a levelet, melyben a jeles honleány ama megtiszteltetésért köszönetet szavaz az egyletnek; és örömmel adunk neki helyet a hét történetében, mert épen olyan megtisztelő az irójára, mint arra nézve, a kihez intézve volt. A levél így szól:

„Igen tisztelt Elnök! Igen tisztelt Bizottmány! Becses levelöknek későre kezemhez jutása okozta, hogy még eddig nem nyilvánítottam köszönetemet azon, a magyar gazdasszonyi egylet pártfogójává egyhangulag történt megválasztásom által irányomban tanusított kitüntetésért és bizalmukért, mely mélyen meghatótt, és melynek eleget tenni tőlem kitelhetőleg igyekezni fogok. — Ezen egylet, melynek célja oly hasznos és szép, s melynek érdekei oly buzgón vannak felkarolva a lelkes elnök s a bizottmány tagjai által, nem lehet más, mint idővel virágzó—és a többi buzgó honleányok nem tagadhatják meg közreműködésüket azon üdvös céltól, hogy e még zsenge egyletet virágzóvá tegyük, s ez által édes hazánk jólétét e téren is előmozdítsuk. — Mi engem illet, a mennyire parányi erőm engedi, igyekezni fogok arra működni, hogy ezen egylet gyarapodását elősegítsem, s így irántam tanusított becses bizalmukat legalább részben igazoljam. Köszönetemet megújítván, honleányi üdvözlettel maradok az igen tisztelt Elnöknek és az igen tisztelt Bizottmánynak igaz tisztelője okt. 15-án 1862.

Gróf Zichy Pál Ferenczné szül. gróf Kornis Anna.

A másik, hölgyeinkre nézve érdekes gyűlés az volt, melyet az irói segélyegylet a múlt héten tartott, és melyben el lőn határozva, hogy a sorsolás folyó hó 29-kén fog végbe menni; akkorára bizonyosan mind be fog gyűlni az eladott sorsjegyek ára, és még bizonyosabb az, hogy a sorsjegyek mind el fognak adatni. Ha kegyetek tudnák, mennyi jót teszen már is ez egylet, milyen áldás az máris az irodalomra nézve! De erről nem szabad szólni, miután elvül lőn kimondva, hogy a világ ne lássa áldásosztó kezét; tán csak a későbbi kor fogja megtudni, milyen nemesen hordja ez egylet választmánya: b. Eötvös József, gróf Károlyi István és György, Jókai Mór, Csengery Antal, Lukács Mór, Gyulai Pál és Szathmáry Lajos az irók és irodalom sorsát szíven.

Azért is karolják föl országszerte olyan lelkesen ez egylet ügyeit; minden héten ujjabb-ujabb hosszú sorát a beküldött nyereménytárgyaknak közlik lapjaink*), és édes örömmel írjuk, hogy az adakozók legeslegnagyobb része hölgyek. A legközelebb megjelenő „Magyar nők évkönyve“ egész terjedelmében fogja közölni e diszes névkoszorut, a melyből egész napvilágos fényében tűnik ki a magyar hölgyek irodalomszeretete és nemes áldozatkészsége; és így is van ez rendjén; ha a nő szíve nem buzdul föl a szép és nemes iránt, akkor csakugyan siralom völgye e földi élet.

Mint a nemes lélek egyik szép nyilatkozását meg kell még emlitenünk, hogy e héten egy kilencz éves leányka legkedvesebb jószágát, — egy gyönyörű bábút! — küldte be az irói segélyegyletnek kisorsolás végett. A nő neve, ki ily irányban nevelé leányát: Beckl Györgyné, Fúzeitöröl. Ilyen nevelő

*) A „Pesti Napló“ utóbbi közleményében egy sajtóhibát kell kijavítanunk. Jaeger Flóra urhölgy nem Szegvárdon, hanem Szegszárdon lakik.

Isten áldásától van kitéve és a hü anya bizonyosan legnagyobb földi boldogságban fog részesülni: azon boldogságban, hogy büszke lehet majd gyermekére.

De hát a vásár! erről nem tudunk egyebet írni, csak azt, hogy nagy sár van? Oh nem! még sok egyéb vásárfiával kedveskedett az nekünk e héten; az utzasarkok tele vannak tarkabarka falragaszokkal, szinte lekiáltanak a jövő-menőkre: olvassák el őket; falragaszok dolgában ma-holnap egész angolok leszünk; hiába, haladunk; világkiállításunk ugyan nincsen, de van helyette Girókuti Ferencz ur kertészeti kiállítása a muzeum termében, a melyben az ember 40 kr. belépti díj mellett többek között olyan óriási két kolorábit bámulhat, a minő csak a kolorábi boldog hazájában: Bunczlauban teremhet; olvasónőinknek fogalma lesz e két kolorábi óriás voltáról, ha azt mondjuk, hogy mindegyikük bátran mérközhetik egy negyedakós hordóval; csak az feltűnő, hogy e kolorábi-faj miért nem lett nálunk meghonosítva az utósó tíz év alatt.

Nevezetes e kiállításban még az, hogy a derék házi gazda, Girókuti Ferencz, olyan szíves vendégszeretettel kínálgatja a kiállított czikkeket kóstolásra, hogy az ilyen magamféle referens, ha nem is lekenyerezve, de legalább leaszalt-szilvázva távozhatik csak onnan.

De térjünk vissza a falragaszokhoz; a kertészeti kiállítás mellett ott tündököl a majomszínház; már tizszer bucsuzott ez el „legeslegutójára“ a fővárostól, és még mindig itt van; most már a vásári vendégek kedvére folytatja előadásait! furcsa! mintha bizony majomlátni jönne közénk a mi áldott vidékünk!

A majmok után meg a többi állatok következnek a „hires“ Cocchi-Advinent „gyűjteményé“-ben, a melyben az a nevezetes, hogy olyan viziló is látható, a mely soha élve nem jöhet Európába; hanem ez az egy mégis él; nyilván alátót adtak be neki, úgy hozták át az óperencián, és most, hogy fölébredt, az az ostoba vizi ló még mindig azon hitben él, hogy a jeges tengerben van! Egy ilyen vizilótól ez is kitelik.

Az állatsereglet mellett meg a nagyszerű három törpe jelenti az ő köztünk lételét, ezek után még Carré ur lovartársulata következik; ez ugyan csak azután fogja jelenlétével boldogítani a fővárost, de azért falragaszai már is nagyobb praetensiókkal lépnek föl, mint a műtárlat szerény hívogatói.

Oh, az a műtárlat! ez maga egy nagy fölkiállítás; valahányszor betekintek, elszorul a szívem, miért nem látogatják azt gazdag főuraink! hadd ébredne bennök egy kis meleg részvét a magyar művészet iránt! Ugy fázik az ember, a mint a tárlati termeken végig megy; de nem a hideg levegő, hanem a közönytől, mely e képeken ábrázolva van! Kiváncsi vagyok, hány gazdag főur vett e képekből vásárfiát.

Kegyeteknek is egy kedves vásárfiát ajánlhatok: P. Szathmáry Károly, jeles írónknak legújabb műve ez! címe: „A bujdosók“ és a magyar történelem egyik legnevezetesebb mozzanatát: a Rákóczi-kort tárgyalja, azon élénk és hü ecseteléssel, mely e jeles írónak olyan fényes helyet vívott ki regényirodalmunkban és — a művelt hölgyek szívében.

A legfényesebb helyet azonban mégis legközelebb vitta ki magának irótársunk; mult hó 25-kén vezeté oltárhoz Bereg megye egyik legkedvesebb és legműveltebb leányát: Edvi Illés Arankát, és a hol annyi jeles lelki tulajdon örök szerelemben egybeforr, ott csak áldás és boldogság fakadhat az élet utjain.

Még egy másik boldog egybekelésről értesültünk e héten, mely f. hó 10-kén Székes-Fehérvárott ületett meg; a boldog vőlegény Fiáth Imre ur volt; kétszeresen boldog, mert a mint nő és honleány egyiránt kitűnő Detrich Vilma t adá neki a jó Isten hü és szerető élettársul. Az esketést

egész csendben végzé ottani püspök ő méltósága; koszoruleányok pedig a menyasszony méltó társnői: Petrács Judit (Alapról) és Horváth Böske voltak, mintegy előzalogul arra, hogy az új pár élete gazdag leszen bájos virágokban.

És mert valóban nagy örömmel jegyezzük föl a szeretet és boldogság örömmünnepeit, kissé eléje kerülünk az időnek, és már most írjuk meg, hogy f. hó 17-kén, tehát a jövő héten üli meg Székes-Fehérvár egy másik bájos leánya, Felmayér Mari boldog menyegzőjét.

—i—r.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjalag adakoztak:

Sió gyűjtése: a somberényi búcsun *) 2 ft.

Varga Béni ur N.-Kőrösről 15 ft.

Ehez a multkori 145 ft. 72 kr.

Teszen 162 ft. 72 kr.

*) Ehez járultak.

Németh István 30 kr. Jenevay Zsigmond 1 ft. Horváth Vendel 10 kr. Szűts János 30 kr. Kinkler István 10 kr. Korbolt Luiza 20 kr.

Gazdasszonyoknak.

Egyszerű szer az ősz hajakat jó távol tartani.

Azt mondják, hogy négy lat veres borban főtt 15 szemerkénsavanyas vas (schwefelsaures Eisen) olyan folyadékot ad, a mely a haj megöszülését gátolja; e folyadék csak egy percig forrjon, aztán hűvös helyre kell eltenni. Hetenkint kétszer lehet használatba venni, és úgy, hogy a haját jól megmosuk vele, de nem szárítjuk le kendővel, hanem csak magától hagyjuk megszáradni.

N. O.

Gazdasági torta.

Mérj meg hat tojást héjastól, ugyanannyi vaját, cukrot és lisztet. Előbb törd el a vaját szép habosra, tedd belé lassankint a tojás sárgáját és cukrot; így törd egy fél óráig, azután tedd hozzá a lisztet, s legvégül a kemény habba vert tojásfehérét. — E tésztát lemezre öntheted ki, s ha szép sárgára kiszült, négyszögletű darabokra vágthatod el, a melyeket cukorjegeczczel áthuzhatsz, de két egyforma nagyságu tortalemezbe is öntheted; ha megsült, megtöltheted az egyik részét, a másikat reá ragaszthatod, s aztán áthuzhatod az egészet cukorvagy csokoládé jegeczczel.

K. II. Luiza.

Eliza-rizs.

Végy fél meszely rizst, főzd meg vizes borban, tégy belé narancshajat és egy kis cukrot; ha puhára főtt a rizs, tedd félre s hagyd kihűlni. Addig főzz jóféle almát kásával, szintén vizesborban, tégy belé elegendő cukrot, s hagyd szintén kihűlni. Ezután végy egy formát, kend ki vajjal, tégy belé először egy sor rizst, azután egy sor almakását, s ismét rizst, erre tégy finom befőttet, ismét rizst és almát, mig a forma megtelt. Ez meglevén, mártsd a formát forró vízbe s borítsd ki egy tálba, s tégy a tészta fölé hideg bor chaud-d'eau.

P. St. E.

Irodalom és művészet.

× Rózsavölgyi és társa műkereskedésében ismét két szép zenemű jelent meg. 1. „A csermely“ (Le Ruisseau)

dal szó nélkül; zongorára: Kovács Mihálytól. Ára 80 kr. „Merev a tengernél.“ Ábránd, Székely Józseftől. Ára 1 ft.

× Az Arany szerkesztette „Szépirodalmi Figyelő“ újévkor „Koszorú“ czimmal bővített alakban és változatosabb tartalommal indul meg. De fenállása csak úgy tekinthető biztosnak, ha mintegy 1000 előfizetője lenne, a mi bizonyosan lesz is.

× Ifj. Rézső Ensel Sándor „Árpád sirja“ czimű érdekes értekezését, mely a „V. U.“-ban látott napvilágot, önálló füzetben adta ki. A művet öt rajz ékesíti. Ára 30 kr.

× Az egy idő óta meg nem jelent „Magyar Izraelita“ ismét folytatja pályafutását. Szerkesztését Tenczer Pál ur vette át.

× A „Bihar,“ Nagyváradon megjelenő politikai lap, megkapta az első megintést.

× Megjelent Kolozsvárt „Az erdélyi muzeumegylet évkönyvei“-nek második kötete, szerkesztve Brassai Samu jeles tudósunk által. A tartalom igen érdekes. Ára 80 kr.

× Emich Gusztávnál megjelent: „Raoula.“ Irta Horváth Vilma. Egy kötet, ára 1 ft.

Budapesti hirvivő.

✂ (A muzeum terméi) f. hó 15-én — szokás szerint — bezárattak. Azonban mindemellett is megláthatják azokat az idegenek, ha nagy tudományszeretet hevíti keblöket.

✂ (Örvendetes jelenség.) A pesti kir. főgymnasiumi fiatalság kebelében önműveiő társulatot akar alakítani, melynek alapszabályait — felsőbb helyen leendő megerősítés kieszközlése végett — már beadta a tanári karnak. Mint halljuk, e társulat iránya magyar lesz; természetes: a gymnasium igazgatója a jeles Rómer Flóris.

✂ (Helyreigazítás.) Mult számaink egyikében közöltt azon hírünket, hogy Jókai a „Magyar Sajtó“ szerkesztője, annak iránya változtával, e laptól visszalép, oda kérjük módosítani, hogy a laptól nemcsak Jókai, de az egész szerkesztőség is e mélyzet visszalép.

✂ (Kegyes adomány.) Markó Károly, elhunyt jeles festésünk képeinek megvásárlására a nemzeti muzeumnak Schaumburg Lippe György herczeg, mint a hazánkban birt dárdai uradalomnál fogva magyar földesur, 100 ftot adományozott.

✂ (Az első magyar gőzhajózási társulat) f. hó 25-én tartandja a Lloyd teremében alakító közgyűlését, melyre a részvényesek meghivatnak. Addig a künlevő ivekre aláírások még folyton elfogadtatnak.

✂ (A nemzeti színház nyugdíjintézete) alapjának növelésére a mult 1861. év april 24-től mostanig kegyes adományok útján 4913 ft. 63 kr. folyt be; mely összegből a legtekintélyesebb rész egy nőnek, Konkolyi Lászlónének hagyomány, mely 2000 ft.

✂ (Gyászhir.) Isekucz Mária, a lelkes honleány, ismert irodalompartolónő, Szamosujvárt m. hó 23-án életének 46-ik évében meghalázott. Adjon az ég örök nyugalmat az annyiaktól megsiratott lelkes hölgynek!

✂ (Anyakönyv.) A helybeli ezláv evang. község anyakönyvét, melyet a távozott lelkész, miután hivatalától elmozdított, eldugott, egy folyosó kövezete alatt megnyirkosodva találták. Elvesztéből sok családi zürzavar keletkezhetett volna; a néne saját öccsének törvényes hugává nőtte ki volna magát!

✂ (Érdem és elismerés.) Az orvosi egyetem hallgatói je-

les fiatal vegytanárukat, Than Károly urat, ki e megtiszteltetést valóban megérdemlé az ifjúságtól, értékes aranyserleggel lepték meg.

✂ (A tyúk is kikaparja.) A mult héten egy társalkodónőt fogtak el, a ki volt urnője halála után csakhamar két házát vet. A meghalt tömegéből 400,000 ft hiányzik. Vádlott elismeri, hogy azon a pénzen vette házait, de azt állítja, hogy ő azon pénzt úgy kapta. Ebben a tekintetben nincsen zomtor, hogy bizonyításul szolgálhatna.

✂ (Gyanu.) Az arad-utczai gyilkosságra nézve gyanu van egy turóci asszonyra, ki a megölt kis leány atyjával ellenségeskedésben élt. Letartóztatása szülőföldén elrendeltett.

✂ (Danjanics Jánosné,) mint a magyar gazdasszonyok egyletének elnöke, az egylet nevében nyilvános köszönetet mond a kiállítás rendező bizottmány tagjainak, névszerint: Simigh Istvánné, Fenczel-Gerzsönyiné és Konkoly Ferencznének a kiállítás rendezése körüli fáradozásaikért; — Hollán Ernőné, b. Rudnyánszky-Polgár Zsigáné, Braun Lajosné és Frievisz Ferencznének pedig a kiállítási pénztár lelkes és buzgó kezeléseért.

Stupa György,
egyleti jegyző.

✂ (Hangversenyek.) Beregszászi zongoratermében Kirchlechner, Spiller, Suck, Möldner és Székely Imre urak négy érdekes zeneestélyt fognak rendezni, melyeknek elseje november 30-án lesz. Annál nagyobb műelvet remélhetünk tőlök, mert Székely, jeles zeneszerzőnk, több új eredetű darabját ott fogja először bemutatni.

✂ (Egy nőothelló.) Egy városi hajdu felesége férjének ebédet vitt be örhelyére. A férj nyugodtan nekiül az ételnek, midőn a nő egy üveget ránt elő, és hitestársa arcát e szavakkal: „Ne neked, hogy ne szeretközhessél másszor!“ leönti. A rútul összeszagotott képű férfi rögtön a Rókus-kórházba vitetett; de a rögtön alkalmazott orvosi segély daczára is valószínűleg el fogja szemei világát veszíteni. Lám milyen „érdekes“ ujdonság volna ez, ha későbbi tudósítások oda nem módosítanak a dolgot, hogy az illető hajdunak semmi baja; de valószínűleg nem is vitriollal, hanem egy kis ártatlan pálinkával öntötte arczon a gyanakvó hitestárs.

✂ (A Duna hullámai) közül njabban ismét egy tizenhárom éves fiucska holttestét vonták ki. Ugy esett szegény bele a vízbe véletlenül, de ez a vén folyó, ez nem tréfál.

✂ (Két végrendelet.) Sokat beszélnek a fővárosban egy érdekes eseményről, mely itt nem régiben történt. Egy ősi család egyik tagja meghalt. Végrendeletében, mit négy példányban különféle hiteles helyeken letett, minden vagyonát rokonaira hagyta, fogadott fiának, kit évek óta házánál tartott, tisztességes hagyományt rendelvén. Már épen végre akarják a végrendeletet hajtani, midőn a fogadott fiu egyszerre egy újabb keletű végrendelettel lép föl, mely az előbbnit érvényen kívül helyezve, őt nevezi ki általános örökösül. Kiváncsiak vagyunk rá, hogy mint fog ez az ügy eldőlni.

✂ (Apró hírek.) Hallomás után közöljük, hegy B. Baldacci Antal és társasága a budai zugligetbe vezető vasut építését jövő tavasszal csakugyan megkezdendi. — A félig elkészült redoute-épületben egy termet még ez idei farsangra akarnak használhatóvá tenni — természetesen csárdásra. — A muzeumi kertészeti s gazdasági kiállítás tárgyai holnap adatnak el árverés útján. — Lakner, fiatal szobrász a napokban fejez be Szalay László gipszöntvényü nagy mellszobrát, mely Essmann és Kugler dorottya-utczai könyvkereskedésében megzemlélhető. — A pesti kaczinó tagjai egy kissé hátra vannak a részletdíj fizetésében. Legközelebb már perrel fenyegeti az

igazgatóság késlekedő részvényeseit! — Az alföldi vasút ügyében f. hó 23-án Pesten, a Köztelken, gyűlés fog tartatni. — Az orvosnövendékeket segélyező egylet vagyoni állása 2532 ft 84 kr., 102 db arany, egy 30 frtos kötvény s egy ezüst tallér. — Közelebb az alaguton egy ló megvadult és egy gyalogost megsértett. Ó karkák, hol késtek az éji homályban! — A lipótvárosi plébánia építési tervrajza a napokban vizsgálatot meg. Építése 90,000 ftba fog kerülni.

Nemzeti színház.

October 30-kán.

Nov. 6-án: Ketten Henrik hangversenye és „Füdüre kell menni“ francia vigjáték. — Nov. 7-én: „Lear király“ Shakaspeare szomorujátéka. — Nov. 8-án: „Hunyadi László“ Erkel operája. — Nov. 9-én: „A jó barátok“ Sardou vigjátéka. — Nov. 10-én: Ketten Henrik hangversenye és „Egy ur és egy asszony“ francia vigjáték. — Nov. 11-én: „Az ördög része“ Auber operája helyett „A sevillai borbély“ vig opera. Nov. 12-én: „A czárnó“ Scribe drámája.

Ketten Henrik hangversenyeiről nem irunk, mert — mint multkor említők — ismétlésekbe esnénk. Nem akarjuk falusi kedves olvasónőinket búsitni, — hogy Kettent nem hallhatják — a fővárosiak, reméljük, legalább egyszer hallották. A vidéki városok lakói e részben boldogabbak, miután Ketten (ha szójátékot akarnánk csinálni, az mondanók: jövő kedden) Pesten hangversenyeit bevégezvén, a vidék nevezetesebb városait látogatja meg.

E héten talán legnagyobb örömünk volt „Lear király“ előadását látni. A nagy drámaköltőnek e tragoediáját, a mely a mély, valódi érzelmek festésében oly óriási; mely a hallgatót — minél többször hallja azt! — úgy megragadja, úgy megrázza. A czimszerep Egressy kezében volt. Ugy hiszszük, ezzel eleget mondtunk. Mellette még kitüntek Felekyné (Cordélia), Feleky (Edgar), Szigeti (Kent), Lendvay (Edvard) és Tóth József (Cromvall). Szigligeti Anna kisasszony még nem bír elég képzettséggel arra, hogy oly nehéz szerepet, mint Regan, jól játszasson; Komlósi Ida a. Gonerillt adta, és a fájdalom, kis számu közönség zajos kihívások által tudatta vele megelégedését.

Hunyadi Lászlót Pauli most másodszor igyekezett énekelni, nem gondolva vele, hogy először nem aratta a legnagyobb sikert e szerepben. Nagyon szép, kedves hangja van ennek a Paulinak, csak hogy nagyon gyöngé. No, de ha gyöngé a Pauli hangja, még gyöngébb Vári Rezsőé, ki a királyt énekelte volna, ha énekelte volna. A rossz behatást enyhíté, de sőt a másik végletre vivé Voggenhuber Vilma k. a. és Markovits Ilkának kedves éneke. A közönség tapsokkal jutalmazta e két szép hang tulajdonosnőit, valamint Paulit és Füredit is, Huber Ida k. a., mint Mátyás szintén igen szép éneke hatását a szavak idegenes kiejtése által rontotta el.

„A jó barátok“ is élvezetes előadás volt; a közönség nagy száma a részvétről tanuskodik, melyet valóban meg érdemel; mulatságos, könnyümenetű darab, melynek jó hatását a szereplők játéka igen emelte. Jól, kedvvel játszottak mind, Prielle Kornéliától és Szerdahelyitől kezdve, kik valóban nagy művészettel játszottak — egész Komáromig, a ki Abdallah szerepével birkózott; benne volt egy kis tuzás, miben Feleki is utánozta őt egy kissé. A karzatnak persze az ilyen játék még csak annál jobban tetszett. Szigligeti Anna k. a. helyre egy kis Raphael volt

A hirdetett „Ördög része“ helyett Markovits Ilka k. a. gyöngékedése folytán a „Sevillai borbély“ adatott. Daczára

annak, hogy kellőleg elő sem készülhettek, a szereplők mind kedvvel játszottak és Huber Ida k. a. a zongoraleckze alatt szép magyar dalokat énekelt.

Jókainét is láttuk e héten a „Czárnó“-ben. Ritkán látható, mint az északi fény, de oly ragyogó mindig, mint az. Egressy Péter czárt tapintatos művészettel személyesíté. Ez előadáson ki kell még emelnünk Felekynét, Szerdahelyit és Komáromit.

Budai népszínház.

Nov. 5-kén: „Monte Christo“, dráma 5 felvonásban. Dumas Sándortól. — Nov. 6-án: Szilágyi Béla, mint vendég: „Eljegyzés lámpafénynél“ és „Chassé croisé“ egy-egy felvonásos vigjátékok. — Nov. 7-kén: „Egy szoba két ágygyal“ új bohózat, és „A nevelő“ francia vigjáték. — Nov. 8-kán: „Chassé croisé“ és „Az utolsó eszköz.“ — Nov. 9-kén: „Garabonczás diák.“ — Nov. 10-kén: „Az utolsó eszköz“ és „Egy óra egy házaspár életéből“ a felvonások közt Schönwald Teréz hannoverai ballettánczosnő föllépte. — Nov. 11-kén: „A fősvény“ Molière vigjátéka.

Sok mindenfélét megróhatnánk e héten; szólhatnánk például a rossz játékról, szerepnemtudásról, silányságok előadásáról, magyartalan fordításokról, a szinlap vizözön előtti orthographiájáról; de minderről nem szólunk; csak azt az egyet kérjük tisztelettel, minő értelme van annak a színház homlokzatán pompázó „Hazafiság a nemzetiségnek“, ha az igazgató a „Garabonczás diák“-ot kivéve — egész álló héten csupa merő francia szinpadi kotyvalekkel táplálja a budai dramaturgia emésztési szerveit? Uram,uram, igazgató uram, ez sem nem igazság, sem nem tapintat! Ha már az „Egy szoba két ágygyal“-féle solányságokkal kell beérni, legyen az legalább a magunk születtje, minek tartanók el Franciaország nyomorékait!

Mindenfélék.

‡ (Szerencsétlenség kétszeres okból.) A finneknél az idej rossz termés következtében iszonyu éhség dühöng. Legalább is háromszázötvenezer tonna gabona volna szükséges, hogy a rémitő inségnek eleje vétessék — és ime a „Newa“ nevű teherszállító gőzös, mely e célból az első rakodmánnnyal Uleaburgba utazott, elsülyedt! Az éhséggel küzdők menthetlenül el vannak veszve. Naponkint ezerszámmra megy az áldozatok száma, kiket az éhhalál visz el.

‡ (Uj vallás.) Genfben az érdeemes polgárok Wagner nevű papjok vezetése mellett eltértek az eddig tartott reformata hittől és egy új, az ész elvein sarkaló vallást fogadtak el. Neve e szektának alkalmasint wagnerismus lesz. Szépen hangzik!

‡ (Uj módja a hiterősítésnek.) Meklenburgban, a hol azok a szép nagy lovak teremnek, a vallásügyi főtanácsos akként akarja a közerkölcsiség visszatértét eszközölni, hogy egy rendeletet bocsátott ki, mely szerint a sipladásoknak kintornájukba csak templomi énekeket szabad alkalmazniok.

‡ (Furcsa betegség.) Prestonban egy [újnevű betegség tizedeli a lakosságot. Ez valami typhusfaj, azon sajátsággal, hogy a patient szünetlenül éhessé teszi. Bármennyire tömik is azt, szegény mégis éhen hal meg.

‡ (Ásatás.) A Napoleon parancsa folytán Rómában, Ragnier, francia akademikus vezetése mellett megkezdett császári palota ásatása nagy erélylyel foly. Már elfogadó termet és könyvtárt fedeztek föl; a hajdani kövezetnek nyomai látszanak.

‡ (Ingyen ünnepléses zene.) A mexikói szabadság-ünneplélynél, m. hó 16-án a fölolvastott program egy czikke így hangzik: Azon utcákban, melyeken a diszmenet átvonul, ezen

átvonulás alatt, minden zongora-tulajdonos ez alkalomra illő darabokat köteles nyitott ablakok mellett hangszerén játszani. Bizonyára czélszerű intézkedés!

(Szép orvosnövendék.) Edinburgban a jelen iskolai félév kezdetén egy előkelő fiatal hölgy jelenté magát az orvosi egyetem tanárainál, hogy ő rendes hallgató akar lenni. A tanárok egy része örömmel irt alá, az öregebbek azonban vétót mondtak.

Divattudósítás.

Multkori divatszemplénk folytatását ezuttal félbe kell szakítanunk, hogy mai divatképünket egy kis magyarázattal mutassuk be t. olvasónőinknek

Az első alak téli utczai öltözetet visel, mint a mire közelebb leginkább lesz szükség.

A rókatorkos kunmente sötétkék gyapjukelméből készült, két rendbeli borítással zsinórozva a prémezés fölötte, mely egy fokkal világosabb a posztó színénél. E mente Alter ur váczutczai gazdag divattermében készült; ára: vörös rókából 90 ft, kriz rókából 100 ft és hamvas világosból 120 ft. A ruha egyszín barna selyem-pointille-ből készült, beszövítt kis hasonozinü petyekkel; a ruha szoknyája sima. A fejkötő kék selyembodrozatból készült, a homlok felett rózsával diszítve.

A második alak szintén utczai öltözetet mutat.

A „Tinódi guba“ szövete vastag, de lágy bois, hasonozinü borítással kivarrrva. Ezen uj és eredeti szabásu felöltöny ujjabb időben átalános tetszést vívott ki magának. Szabása abban különbözik az eddigi felöltönyökétől, hogy azon az ujj a hát- és előrészzsel egyben szabatik, olyképen, hogy a varrás az ujj külső oldalára, a vállon felfelé esik, mely azonban a zsinórzat által el van takarva. — A „Tinódi guba“ ára a fennevezett divatteremben: 45, 50 és 55 ft. — A ruha kis koczkás vagy hosszában sikos popelinlainból készült, a szoknyán köröskörül bársony diszítéssel. — A fekete Batthyányi-kalap karimája barna bársonnyal van bevonva, s külső oldalán színes virágbokkrétával diszítve.

Örömmel említjük fel ezuttal, hogy az idei őszi és téli felöltők annyira magyárosak, mint azt hölgyeink honleányi érzületétől vártuk. Uj és szép felöltöket láttunk, és mind-egyiknek főszepsége a magyaros jelleg és izletes összeállítás.

Igen szép téli öltöny még a Rákóczy-mente; ez a leg-egyszerűbben egyenesen felvarrt 10—12 sor borítással van diszítve nem csak köröskörül, de a hátul levő nagy ránczokon, elől a zsebhelyeken és a nyakkivágás körül is; e mentén hátul vitézkötés van alkalmazva. Ilyen menték fiatal hölgyeknek már szép egyszerű voltuknál fogva is igen ajánlhatók. Nehezebb posztóból készült Rákóczy-mente 60, és könnyebb 56 ftba kerül; a zsebek nélküli, még egyszerűbb 52 és 50 ft.

A téli buda az idén is megtartotta régi szabását s csak azon újítás van rajta, hogy ritkábban készül prém-mel, mint az előbbi években. Rendesen köröskörül borítással diszittetik, az oldalán, az ujjakon és elől pedig fekete gombokkal a melyek rendesen hármásával vannak felvarrrva egymás mellé az aljáig. Ilyen buda ára 60—70 és 80 ft.

Számrejtvény.

Kis Lóritól.

8. 7. 10. 9. 5. Ilyen legyen életed.
 8. 2. 12. 4. 5. Sohse bántsá szép képed!
 3. 4. 7. 1. 7. 8. Ugy jó, ha egészséges.
 9. 10. 7. Szép ha magyar, s értelmes.
 12. 4. 11. 8. Góz egyik fő kelléke.
 7. 6. 7. 9. 10. Nagy ott még a sötétség.
 1. 7. 3. 4. 7. 6. 7. Jóízű a belseje.
 1—12. Üdv és áldás legyen rajta!

Megfejtési határidő: december 15-ke.

Egyuttal szerencsénk van következő nyereménytárgyakat jelenteni, melyekkel az e havi sorsolás tisztelt rejtvényfejtőinknek kedveskedett:

1. „Külföldi lant“ két kötet, Fischer Riza.
 2. „Bánk bán“ Katona tragoediája, Frankner Balogh Ida.
 3. „Legjelesebb magyar írók szemenszedett mondatai“, Cziruly Zsófia.
 4. Egy igen szép kép, Egerváry Tuboly Emilia.
 5. Egy legújabb zenemű, Gulyás Amália.
- A nyeremények — szíves üdvözlét mellett — már postára vannak adva.

A 41-dik számban közölt rejtvény értelme: Igazság
 A sakkrejtvény értelme pedig:

Férfikarban, férfimellben
 Hatalom küzd és erő;
 Szűz szelidség liljomával
 S szerelemmel győz a nő!
 S ha nehéz napján a vésznek
 Férfi kar vedfala;
 A szelid bék' szent virányin
 Hölgy — a honnak angyala.

Garay János.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Szelényi Károlyné, Theisz Hummel Emilia, Bodroghy Gizella, J. Flóra, Egerváry Tuboly Emilia, Szalay Antonia és Ilona, Cziruly Zsófia, Horváth Endréné született Mezcy Eszter, Sárossy Laura, Fischer Riza, Mendelényi Emma, Jámbor Lászlóné, Pongrácz Julia, Nagy Emilia, Vágner Luiza, Berzsenyi Cornélia, Károlyi Róza, Sötét Cornélia, Heldt Gizella, Melczter Armina, Marggraf Hermin, Fogler Linka, Szabó Julia és Polla, Guotth Ida, Zachariás Alajosné, Csanádi Kálmánné, Gulyás Amália, Horváth Gulyás Krisztina, Pete Lányi Angela, Pongrácz Julia, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicseri Lila, Csicseri Mariska, Eöry Jenőné, Horváth Ilona, Kis Etelka, Vizváry Luiza, Lósy Eugenie, Büttner Lina és Julca.

Az „Irodalompartolás“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé Csanády Kálmánné, Gulyás Amália, Horváth-Gulyás Krisztina, Pete-Lányi Angela.

TARTALOM.

A megrögzött szenvedélyek, Szentpétery Laurától. — Egy menyasszony emlékkönyvébe, Lévy Józseftől. — Gervaz és Protaz, Lauka Gusztávtól. (Folyt.) — Halott vagyok, Kvassay Edétől. — A büntetés angyala, Bone Gézáttól. (Vége.) — Walter Scott, Hugó Viktor után Báttaszékitől. — Egy hét története. — Százszorszépek. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Szám-rejtvény. — Díjsorsolás. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára — Szerkesztői nyiltlevelek. — Hirdetés.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS: EMILIA.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: jelen havi divatképünk.

46-dik szám.

VASÁRNAP, NOVEMBER 16. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETESI DIJ:

| | | |
|-------------------------------------|-------|----------|
| Évnegyedre | 3 ft. | uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 | ” ” ” |
| Egész évre ” | 12 | ” ” ” |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

H e t i n a p t á r .

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|------------------|---------------------|-------------|-------|--------|-------------------------------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | |
| | | | | | | ó. | p. | |
| 16 | Vasárnap | E 22 Ódön | E 22 Ódön | 4 E 23 Joan. | | 7 8 | 4 22. | 23 |
| 17 | Hétfő | Gergely. Anián | Anián | 5 Gáal | | 7 9 | 4 21 | 24 |
| 18 | Kedd | Jenő (Eugen) | Jenő | 6 Pál püsp. | | 7 11 | 4 20 | 25 |
| 19 | Szerda. | Erzsébet özv. | Magy. -rz. | 7 33 vertanu | | 7 12 | 4 19 | 26 |
| 20 | Csüt. | Valoisi Bódog | Jolán | 8 Mihály | | 7 14 | 4 18 | 27 |
| 21 | Péntek | B. assz. avatása | Ilma | 9 Onesiphor | | 7 15 | 4 17 | 28 |
| 22 | Szombat | Cziczelle sz. | Cziczelle | 10 Erastus | | 7 16 | 4 16 | 29 9. Sab. |

V i d é k i t á r c z a .

Mármaros-Szigeth, októb. 30-án. (*Eredeti levél.*)
 Ismét tűz. — Csunyan épült házak. — Valami a jogakademiáról. — Tisztelt szerkesztő! Néhány havi, hogy megrendítő szerencsétlenség érte csapásoktól bőven látogatott városunkat. Leégtünk: nyomor ütötte föl tanyáját mindenütt s még most sem szünt meg az ádáz sors üldözéseivel, még most sem elégette meg prédáját; alig van hét, melyben a már annyira rettegett — harangzúgás föl ne verne s meg ne hűlesztené a vért ereinkben. Ily körülmények között mily nyomasztó az élet!

Elragadott fájdalom, hisz nem volt szándékom, ily meszsze menni, csak azt akartam mondani, hogy igen lassan épülünk. Annyi adakozás jött be már: Reményi Ede művész-házunkra is adott hangversenyt az elégettek javára; hanem: mi ez? egy csepp a nagy tengerben! Nem képes a veszteséget helyrehozni egy felszázad sem. Ha körültekintünk, romokat látunk, melyek most kezdenek épülni. Az újonnan épített házak is olyan külsejűek, hogy akaratlanul is elborzad az ember. Képzelnék magunknak kis kunyhót s mellette óriási tűzfalat, s magunk előtt látjuk minden egyes újonnan épült ház hasonmását. Legtöbb család még ki ismerésénél, ki rokonánál, ki egy nemes jöltevőnél lakik; onnan várják egy jobb kor érkezését. De elég!... elég a szomorúságból ennyi, írjunk most valami másról; hisz látom már a jószívű olvasónő kendőjét veszi elő, hogy egypár könnyet töröljön le szeméből. Írjunk valamit a tanügyről... Most két év előtt városunk reformatus kollégiumánál csak 5 osztály volt, s az idén a nyolczadik osztály is fönáll, s ha a hír nem csal, jogakademiánk is leend. Bizonyára az idevalókra s az ide közellakó szegényebb sorsu szülék gyermekeire nézve nagy játékonyság volna, ha nem kénytelenítettnek oly messze távozni, mint Pest.

Ezek voltak, miről ezuttal irhattam: mihelyt valami különös előadja magát, vagy hangverseny vagy műkedvelői előadás, vagy más egyéb, azonnal leszek bátor, ha tisztelt nagysád megengedi *), arról tudósítani. Addig Isten óvjon meg minden veszélytől.

K. A.

Kunszentmiklós, okt. vég. (*Eredeti levél.*) Időjárás. — Rablás és gyilkolás. — Lakodalom. — Tisztelt nagysád! A gyönyörű őszi időszak után végre beköszöntött hozzánk a hidegebb időjárás; de hogy az ősz nálunk inkább nyár volt: bizonyítja azon meglepő körülmény, hogy több fa kétszer virágzott, és példa van rá, hogy az ugynevezett szent-iván-almafa újra gyümölcsöt hozott és azt tökéletesen megérlelte; ezt épen a napokban hallám egy becsületes gazdaembertől. Azt kell hinnünk, hogy a déli égövhez közelebb jutottunk.

E hó harmadik hetében a határunkba eső apaji pusztán útonállók által rablás akart elkövetetni; azonban, nem tudni, mi oknál fogva, a rablók. — miután egy közülök az el-

*) Sőt kérjük!

Szerk.

lentálló gazdatisztnak egyik karját ellötte, — minden kártétel nélkül odábbállottak; mire Kunszentmiklósról — a beérkezett hirre — a vállalkozó egyének a csendbírtos és örök kíséretében a hely színére értek, akkor már csak hült helyeiket találták. A gazdatiszt veszélyes sebet kapott; mint az orvosok beszélnek, alkalmasint elveszti karját.

Ugyane hóban, Szenttamás pusztáról gr. Brunsvik kocsisa szemes gabonával terhelt kocsival városunkba jöven, egy az utcán játszogató négyéves kis gyermeket — sebesen vágatató lovaival s kocsijával — egy pillanat alatt halálra tipratott; a szemtanúk dühe utól nem érhetette a vigyázatlan egyéniséget, de reményljük, hogy az igazság büntető keze elég hosszú es gyors lesz ő kegyelmét üstökön ragadni, hogy méltó jutalmát nyerhesse.

Ezek után jól esik megemlékeznünk, a legközelebbi napokban városunkban ellakott menyegzői ünnepélyről. De ne várja tisztelt nagysád, hogy ez valami országhírű egyéniséget érdekel; épen nem; ő egy becsületes szerény, de kitűnő néptanító, a kisderek közt valódi kegyeletes fiatal atya, igazi, egyenesszívű hű barát, Z á g o n y i G y ö r g y ; a napokban vezeté oltárhoz makádi özvegy Kun Ferenczné asszonyság szende, jónevelésű Klára leányát, hol mi az ugynevezett „kulcs“-hegyben, a regényes tulvidéken, a Dunapartján ültük meg a lakodalmat, s jártuk el méltóságteljes lassu és friss magyar táncunkat, és egy pár francia négyest, körülbelül számszerint hetven egyén között. Nem kell mondanunk, hogy hatalmas talpra esett felköszöntések hangzottak az Isten csillagos kéklő ege alatt ott, hol Szász Károly urat kedves lelkészünk- és költönkünk, mint násznagyot, vala szerencsénk a társaskör körében tisztelhetni.

r. l.

§ *Kolozsvárt* az új sorozás szigorúan elrendeltetett. A mely besorozandó megszökik, azért — ha szülei oly szegények, hogy rajtok megvenni nem lehet — a váltságösszeg az illető helységen hajtatik be.

§ *Szarvaszó-községben*, Mán József főispán ur birtokán történt a Mármarosmegyében első tagosítás, a volt jobbágyság legnagyobb megelégedésére. Bár más helységekben is belátnak ez intézkedés nagy horderejét és készséggel fogadnak!

§ *Egerben* özv. Fáy Menyhértné, lelkes honleány és jeles családanya f. hó elején rövid, de kínos szenvedés után jobb létre szenderült. Béke poraira!

§ *Tordán* egy fiatal tehetséget csiptek el, a ki magát hazatérő garibaldianusnak adva ki, nagy sikerrel kéregetett. Kiszült, hogy valami Weisz nevű cs. kir. porkolábnak fia.

§ *Ersekújvárról* jelentik, hogy mult szerda éjjelén a bécsi személy-vonat egy teher-vonattal összeütközött, minek azonban egy kis rázkodáson kívül semmi komolyabb következménye nem volt. Még szerencse, hogy az ijedséggel megsza badultak.

§ *Aradon* a kaszinó 600 tagnál többet számlál. Valjon ott is úgy kell aztán beperelni a járulékokat?

§ *Léván* a budai népszínház javára közelebb működve-
lői előadás rendeztetett, melynek tiszta jövedelmét 150 ftot,
Pólya József úr, a kaszinó igazgatója, már rendelkezési helyé-
re küldé. Melyik muzsa köszönje ezt meg? Klio-e vagy
Thalia?

§ *Csicson*, a Csallóközben, gróf Vaidstein tisztartója,
Komáromy Károly úr föbelötte magát. Mint mondják, a főfá-
jás — ez a legkegyetlenebb betegség — vitte őt e ketségbee-
sett lépésre.

§ *Szabadkan* az alakítandó tararekpenztár alapjául rövid
idő alatt 500, száz ftos részvényt irtak alá, mi a hasznos és szük-
séges iránti közlekedésről tanúskodik.

§ *Háromszékről* isszonyú kegyetlenségről tudósítatunk.
Két, lopással vádolt leány, kiknek ártatlansága később kide-
rült, gazdájuk által hajuknál fogva összekötöztetett: aztán keb-
lök tüzes vassal égettetett. A lányok egyike már meghalt ezen
borzasztó kínzás következtében; a másiknak is naponkint vár-
ják halálát. Az embertelen kínzó igazságos büntetés végett a
s. szent-györgyi törvényszék előtt áll.

§ *Nagybányán* a tanács azon üdvös végzést hozta, hogy
az iskolás gyermekeket házankint öszeiratja és azoknak isku-
lába járatására a szüleet kötelezi és kényszeríti. Itt tehát for-
dítva áll azon szentírásí mondás: Megbüntetem a szüek vét-
keit a fiakban.

§ *Rajk* mellett egy rablót löttek le, kiben a vidék rémé-
re, Szilva Péterre ismertek

§ *Dunaföldváron* f. hó 13-án löverseny, másnap pedig
díjagaraszat tartatott. Ez utóbbi díját, két remek, vontesövü
czélzó-pisztolyt gr. Batthyányi László ajándékozta. Az ered-
ményről — sajnos!!! — nem ír tudósítónk.

§ *Békés-Csaba* városa a nagyváradi-szegedi vasutvonal
költségeihez 500 fttal járult. Szép részvét; adjon neki az Isten
nagy eredményt!

§ *Kolozsvárt* egy uriember irodájába tolvajok törték be,
a Wertheim-féle szekrényt fölnyitották és bátran elvihettek
volna mindent belőle, ha lett volna benne; de a kulcs az előtti-
való nap elveszvé, nem volt más a szekrényben, mint egy
arany óra. De azért ezt sem hagyták ott!

§ *Máramarosban*, Sándorfalva mellett, kimerithetlen sós-
vizforrást fedeztek föl. Az oláh asszonyok levesfőzésre hasz-
nálják

§ *Bácsfalván* a mult héten borzasztó égés dühöngött;
húsz család maradt óvó fedél nélkül. — *Szádon*, Szaben
mellett, pedig négy napig égett az erdő a hegyek között.

Megbizások tára

Székes-Fehérvárra M. V. kedves barátnőmnek:
Mindjárt elintéztük; rendben van-e már?

Somorjánra H. L. urhölgynek: Megjött-e már a ki-
vánt tárgy?

Farkastorokra S. F. urhölgynek: A legsziveseb-
ben küldtük el a kívántat, kezei közt van-e már?

N. Géczra L. P. I. kedves barátnőmnek: Reménylem,
hogy már minden rendben van; a „Magyar nők évkönyve”
egyre készül; még e hóban hagyja el a sajtót.

Zalapatákára E. T. E. urhölgynek: Megrendeltük
a kívántat, megjött-e már? A levelet is átadtuk.

Cillibe P. F. urnak: Vettük és elintéztük. Sok bol-
dog órát kívánunk.

Székesfehérvárra G. A. urhölgynek: Igen szive-
sen fogadjuk.

Nagy-bányára B. F. urhölgynek: Az egyiket elküld-
tem, a másikra nézve nincsen nyomtatott árjegyzék; 6 fton
kezdve 20-ig lehet választást tenni, és én szivesen szolgálok,
ha — izlésemben biznak.

Füssre F. B. I. urhölgynek: Legközelebb kezei kö-
zött lesz.

Székesfehérvárra P. L. A. urhölgynek: Kedves
sorai nem jutottak kezünkhez; pedig már régóta fájdalmasan
esett, azokat nem látunk.

N. Körösre Sz. J. urhölgynek: Fogadja legszivesebb
köszönetemet és adjon alkalmat, kérem, hogy kimutathassam
előre is, mennyire le vagyok kötelezve nemes ajánlatáért.

Bükösdre K. L. urhölgynek: Megkaptuk a második
küldeményt is; míg e sorok szeme elé jutnak, addig hihetőleg
a kívánt tárgy is kezei között lesz.

Boglárra B. H. urhölgynek: Már elküldtük és igen
szivesen végeztük el.

N. Enyédre Sz. T. C. kedves barátnőmnek: Legköze-
lebb hosszú levelet írok, csak egy kis türelem, és részünkről
egy kis nyugalom legyen.

Tilalmasra C. K. urhölgynek: Akárminő alaku és
szinü lehet a kérdése: tárgy; ugyis itt Pesten caligraphice fog
az leiratni. Ajánljuk ez ügyet honleányi buzgalmába.

Dalmadra H. G. urhölgynek: Milyen jól estek az oly
rég nélkülözött kedves sorok! Fogadja értök szives köszöne-
temet. A kívántakat nagy örömmel végeztük.

Beregszászba B. C. urhölgynek: A kívánt tárgy
már készül, s legközelebb el fogom küldhetni. A kérdéses do-
logra nézve magánuton felelek.

Födémésre N. L. urhölgynek: A mostani divatnak
kiváló jellege: az egyszerűség. Ennél fogva a pruszlikok, a
magas dereku ruhák és attilák mind lehetőleg egyszerűen van-
nak diszitve; legkedveltebb diszítés a boritással való egy-
szerü kívarrás, vagy elől a gomboló alkalmazása. Az uj-
jak rendszeren bővek, a kezelő felé azonban bevarratnak egy
kissé, hogy melegebbek legyenek; hajtókával is vannak di-
szítve s fonással zsinórozva.

N. Körösre Dalmának: Hidd el kedves barátnóm,
hogy a feleletadás mindeddig lehetlenség volt: valóban nem
rajtam mult. A kedves küldeményt átadtuk a segélyegyleti tit-
kár urnak.

Székesfehérvárra G. K. M. urhölgynek: Vettük a
küldeményt. A mint elkészül, haza küldjük, szives üdvözetink
kiséretében.

Beödre H. Z. urhölgynek: Szives köszönet a kedves
küldeményért.

Paulisra G. M. kedves barátnőmnek: K. I. ur hölgy-
nek üdvözetünket küldjük; innen már rég elmentek, bizo-
nyosan az aradi postán hevernek; a zavar onnan támadha-
tott, mert a név végét: s-sel. nem pedig: a-val czimezték; A
B. urhölgyeknek pedig utósó postáját kérem velem tudatni,
hátha e miatt támadt e zavar! Rajtam valóban nem mulik,
hogy minden küldemény a lehető legpontosabban menjen ren-
deltetése helyére, és ez egész évnegyedben valóban ez az első
eset; jövőre azonban ez sem fog történni. Fogadja baráti
üdvözetemet.

Szerkesztői nyílt levelek.

Dr. Kovács Pálnak. Vettük a kedves kéziratot; a többi magán uton.

P. Szathmáry Károlynak: Magán levelet irtunk.

„Eté“-nek: Kétszeresen kedves mű, azért is, mert kedves, és azért is, mert új tehetséget mutathatunk be — legközelebb. Köszönetünket pedig azzal kérjük viszonzni, hogy minél előbb újabb művel tiszteljen meg bennünket.

„Anyám szive“ közölhető.

„A költő olyan“. Kissé bizarr hasonlat.

„Elszalad a patak“. Éle nincs eléggé kihegyesítve.

„Pacsirta lett“. Szép kis dal, köszönettel vettük.

„Tengerszem“. Nem igen van abban sziget.

„Zugligeti dalok“. A III-dikat kivéve, mely nem eléggé gördülékeny, kedves kis dalok.

M. Óvár S. C. urhölgynek. Köszönet; közelebb adjuk; hanem a Bandi-féle — Patkóra emlékeztetne.

„Egy sírnál“. Az ilyen rímek, mint: „láttad“, „barátod“ „szivednek“, „lelkednek“ sat. már rég kimentek divatból. Jobbakat kérünk tehát.

H I R D E T É S E K.

Előfizetési felhívás

A „CSALÁDI KÖR“-RE.

Abban a szerencsés helyzetben levén, hogy az előfizetések még most is érkeznek, figyelmeztetjük e lap tisztelt

olvasónőit, hogy új kéthónapos előfizetést nyitunk és pedig:

November-decemberi két hóra 2 ft.

November-marcziusi öt hóra 5 ft.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

(Kalap-utca 17-ik sz. 2-dik em.)

F a b i n y i A n n a

divatárusnő

(korona-utca, 1-ső szám alatt)

ajánlja mindenalakú női-kalapokkal és fejkötőkkel, bársonyból, selyemből és szőrből, hálózattal és fejdíszekkel

s általában mindenféle női pipereszerekkel nagy választékban felszerelt raktárát. Megrendeléseket pontosan s a

lehető legjutányosabb áron teljesít.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, november 23-kán. **47-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A nő világa.

— Eszmetörések. —

Urváry Lajostól.

Az emberiség általános történetében, az országokat megrázó s újabb nemzedékeket növelő korszakok mellett egy sajátságos élet, a családi kör s benne a női világ vonul el, mint a hegyek félelmes magaslataira vezető utakat szegélyező illatos virágcsoport, mely a természettől nyerte hájait, hogy kedves pihenőhelyül szolgáljon a tekintetnek, midőn sziklák ormairól leszállva, elterül előtte a reges tetőzetek borzalmas hosszú sora, a völgyek változatos szép vidékével.

S e kis világ, melyben a nagynak annyi eleme nyeri első életét, kifejlődését, bölcsője amaz általános történetnek, mely a nagy világ birája. Itt szeret először az ifju, itt dobog először a lányka szive, itt gyúl meg a lelkesezés lángja, melynek szikrái aztán elhatnak a messze, a kiszámíthatlan távolba. S e kis világban, minden léptenyomon szeretettel találkozunk, ez ringatja a bölcsőt, ad az ifjunak álmot, az álomnak teljeseést. Vágyakat ébreszt és vágyakat teljesít. A pihenőhely, mely erőt nyújt, s a küzdőhely, mely erőket az erkölcsiség követel-

ményeivel szemben tűzpróbára állítja ki. Itt tanulunk először imádkozni, s ennek emléke örök, szent imának marad meg, mely átzeng a legkésőbbi évek reményein.

Es e világ lelke a nő. A lélek, mely érez, és gondolkodik. Érzelmek, gondolatjai mind e helyen központosulnak, mint a pogány idők áldozárjáé az áldozaton, melyet az ég kiengeszteléseül ajált fel.

A nő mindig önmagát tüzi ki legelőször is áldozatnak. Lemond reményeiről, az élet föltételéről; egyedül eszméjének élve, mely a küzdelemre lelkesít, mely e léleknek lelke.

Megható összrokonság. A nő, ki a természettől érző szízzel és gyöngéd költészettel van megáldva; ugyan ő rá vár azon hivatás teljesítése, melyben a legszebb költészet, az ég szerelme s a föld örömeinek költészete nyilvánul.

Az ő kezében lobog a fáklya, melynek világa utjaira fényt derít. E fáklyát először is a hit adta kezébe, mely a vallásosság on alapul.

Vallásosság! név, melynek annyi s annyi fogalma van! Az indus, midőn a tűz körül összegyűl és figyelve lesi a csapkodó lángokat, azon titkos erőt, mely az elhamvadásban találja gyönyörét: térdre borul, s imádja a szellemet, melynek országa a pusztulás.

A kihalt nemzetek, melyek csatái negremegtettek egy világot, isteníték az érzeményt, s midőn ezeknek nevet és alakot adtak, templomokat építettek tiszteletükre;

nekik hódolva vette kezébe a festész ecsetjét, a szobrász vésőjét, a költő lantját; élettelen szobrok diszítéseül szállt gyöngyért a tenger mélyébe a bűvár; aranyért a föld titkaiba a bányász, s midőn mindebben tiszteletöket fejezték ki: hitők szerint — imádkoztak.

Az egy Istent vallók, midőn a kinyilatkoztatás elvei szerint a föld köréből a lények szárnyain ég felé emelkednek, az örömré áldást, a bűra vigaszt kérve: hitők szerint — imádkoznak.

A ki mindenek felett a teremtő ész hatalmát állítja, s a természeti erő hatásait észlelve, erejével akarja megoldani a megoldhatatlant, mivel korlátozottsága emlékeztető jeleivel minden lépten-nyomon találkozik, és kétségbeesve, hogy nem nyílik meg számára a menny, honnan Prometheusként szikrát kölcsönözhetne, hogy az élettelen anyagnak alakot biztosíthasson, térdre borul és gyermeki félelemmel esedezik a nagy szellemnek, mely villámok nyelvén, virágok mosolyában beszél hozzá — hite szerint imádkozik.

Egy fogalom, egy lényeg; s mennyi alak!

És mégis egy! Azon isteni elem, mely az ember legáltalánosabb önérzetének alapja, szunnyadozva tán, de az első emberben szintugy megvolt, mint meglesz az utolsóban, kivel a phantasterek (oly név, melynek még most határozott jelentősége nincs) ködburkolatos hosszú sora véget ér. Megvolt és meglesz azon gyöngéd csatlakozási vágyban, mely férfit és nőt egy egésszé kapcsol, magában az életben, mely e kapcsolattól elkülönítve, rideg.

A szív vallása ez: tanulság a multból, zálog a jövő számára; melyben egyesülnek a népek milliói, a történetnek évszázadai. Mi mint homályos eszme, de mint ismert érzelem lebegett az athéni iskola előtt, mi később átfonódott hosszú évsorok történetén, majd elmerülve, majd a fölszínre bukkanva, mint a tengerbe hullt gyöngy, melyet a habok szeszélye magával ragad: az egy késő nemzedék számára lön fentartva, hogy kihalászván a gyöngyöt; méltó helyére: koronába tűzze.

S ez eszme képviselője a nő. Gyöngédsége nem menti ki, mert lelkének fensége erősb, mint azon külvilágszonyok és körülmények hatalma, melylyel daczolnia kell. A mult hagyományai szálltak reá, s örökségkép bírja öntudatát, hogy ő az emberiség jobb eszméjének megtestesülése, az eszménykép, melyet a fejlődő genius nemzedékről nemzedékre több nimbuszszal körít.

S e feladat súlya növeli az erőt, mit teljesítése megkíván. Harcza a jobb érzelmek csatája, győzelme a szeretet diadala.

S a vallásosság ily tág értelemben, ily általános jellemző tulajdonokkal csakis a nőkben található föl.

Talán csakis ő képes a költészetnek, a gyöngédségnek a mythoszszal rokonult ama magasztosságára, mely szóban kifejezést már nem talál. Nem e földről való, és érzi, hogy tolmáclására a hangot durvának találva, a tekintet sugárára, s a természeti mimika egyéb segédeszközeire szorul. Magasztos, mint érzet, de mint eszmének nincs neve.

Hatalmának egyik nagysága közösségében is rejlik Kunyhóban és palotában egyaránt uralg, a hol a szellem ébredezni kezd.

De ne késedelmeskedjünk az elnevezésben. Jobb szó hiányában ezt is vallásnak kell nevezni, mert a természet örök törvényein nyugszik, mert szent s mert boldogít.

Mily lélekemelő ez naivságában. öntudatlan állapota véletlenségei között, s mily édes a győzelem napjaiban.

Fejlesztjük ki azt, minek alapja megvan. Ne építsünk festett égboltozatot a bevetett föld fölé. azt hívén, hogy ennek is oly hatása van, mint az égnek, melyen a nap ragyog. Mondjuk meg annak, ki kincsek után sovárogo; hogy e kincseket már bírja, csak értékesítenie kell.

Mutassunk minél több tükröt a nőnek. Győzdtesük meg, hogy a nőnek a szívébe oltott ösztönt kell követnie, hogy elfoglalhassa a társadalom azon helyét, mely megilleti. Hadd legyen ő a jobbító, a tanár, kit mindenki örömmel hallgat.

Terjesszük a szív vallásának eszméit. Alapítsuk meg ezekkel a bölcsészeti közösség fogalmát, s döljenek le mindazon korlátok, miket előítélet, vagy vak szerencse emelt.

Ez általános fogalmakról közelebb részletesebben.

IFJÚ SZERELMEM.

Thali Kálmántól.

I.

Hosszu napok, kinos éjek . .
Oh én édes kedvesem,
Tégedet is ilyen nagyon
Gyötör-e a szerelem?!

Szived is ugy sajn utánam,
Mint utánad az enyim?
Napjaid szintén ily búsak?
S éjeid, mint éjeim?

— Oh hogy mindez oly soká tart!
E várás oly szertelen;
Vajh, meddig kell túrnöm téged
Tűrhetetlen türelem?!

Hű szerelmem véghetetlen:
Türelmem is az legyen?
— Két ily terhet egy szegény szív
Elviselni képtelen.

Ég! elégeld szenvedésink,
Adj ránk üdvöt, kéjt, tavaszt:
A várásból a mi van még,
Add a szerelemhez azt!

II.

Bolyg a lányka zöld hegyek közt,
Itt is, ott is vig berek;
Hangos erdő, játszi szellő,
Csacska, cserge csermelyek.

S bércek, kerék hű viszhangja
Csak jaját tanulja el;
Zöld erdőnek levelire
Csak szerelmét írja fél,

Sóhajtása száll a szellő,
Könyje az ér folyamán . . .
— Irod én édes szerelmem:
Milyen szürnyü a magány!

. . Bolygok én zajgó utcákon ;
Itt egy boldog pár cseveg,
Ott meg önző, könnyelmű nép —
Röpke, tarka nőserég.

Mért mi is, mint e boldog pár
Boldogok nem lehetünk :
Mikor mi e hiu népnél
Sokkal hübben szeretünk !

És e sok hölgy ? . . Bár helyettük
A z t a z e g y e t láthatnám !
— Irom én édes szerelmem :
Milyen szörnyű e magány !

Gervaz és Protaz.

Beszély,

Lauka Gusztávtól.

(Folytatás.)

IV.

A két orvos, mintha mindegyik félt volna a látottak és hallottak elbeszélését megkezdeni, egy ideig némák maradtak.

— Oh Protaz! én már képes vagyok megmagyarázni magának, miért gyűlölöd te az embereket, — kezdé Gervaz szomoruan.

— Én meg pirulva ismerem el, hogy igaztalan valék! — válaszola Protaz melegen.

— Meggyilkolják azokat, kik szeretnek, s kik még csak nem is védelmezhetik magukat.

— Azon érzelmekkel, melyekkel az ifjut oltárhoz kísérték, mondanak utolsó istenhozzád-at a haldoklónak, fogják be szemeit a kimultnak.

Mindketten a legkisebb részletekig elbeszéltek az éj eseményeit.

— Erény és bűn fent és alant, csakhogy a társadalom legalsóbb rétegeiben a bűn ördögi vadságában, színlelés és csel nélkül, az erény anyagi tisztaságában önzés- és érdektelenül.

— Tehát a homály is rejt boldogságot!?

— Epen úgy, mint a fény boldogtalanságot.

Még jóideig tárgyalták e kérdéseket, mialatt Gervaz mindinkább meghasonlott — Protaz mindinkább kibékült az emberiséggel.

A kelő nap első sugarai még égve találták a gyertyákat az orvosok ágyai mellett.

A rémes éj utáni nap tiszta derűtséggel köszöntött be. Minő más alakban mutatkozott Pest a tiszta őszi napon! Az aligmúlt éj szörnyeit és rémeit a két orvoson kívül mi kevesen hordták emlékekben! — Százezren, sőt többen napi foglalatosságaik, vagy szórakozásaik után láttak, alig egy-két szomszéd tekintett be a halottak szobáiba, melyekben a szeretet sirva virrasztott, a gyűlölet ellenben átkozódva remegett véres jelvényeivel.

Ki bajoskodnék nagyvárosokban soká a halottakkal, mikor még az élőkkel is keveset törődnek! Meghal száz, születik százötven. E szám még mindig az élet uralmát jelenti a halál felett; — elég idő lesz akkor gondolkodni a mulandóságról és komolyabban foglalkozni vele, midőn a halál hirdeti győzelmeit az élet felett. A nagyvárosi nép csak akkor félemlik meg a koporsóktól, ha azok tuczat számra kezdenek mutatkozni az utcákon. Az élet és halál rendes menete mellett — számtalanszor nász jó szembe a temetéssel. — Mindkettőt nagy

közönség kíséri, az elsőt olyanok, kik nevetgélnek, ez utósót olyanok, kik sirnak.

A zenekar, mely délután a Dom Sebastían indulóját játszotta, este a színházban eljátszsa az egész operát — persze: nem ugyanazon közönségnek.

Gervaz reggeli 7 órakor már fölkereste az illetékes hatóságot s az egész történetet bejelenté.

Kik a kijelölt háznál a bírósági szemlét végezték, sem élőt, sem holtat nem találtak. A kellő törvényes intézkedések és lépések megtétettek, de senki sem birt a tettesnek még csak nyomára sem vezethetni.

Néhány nap mulva a történetek után a Dunából egy női hullát halásztak ki. Az orvos első pillanatra fölismerte a szerencsétlen nőt. A kórház kebelébe fogadá, kit a hullámok kivetettek, s ki annyit sírt életében, eltemették a nélkül, hogy valaki megsiratta volna.

Gervaz, ki azelőtt rózsaszinben látta a világot, bárhová tekintett feketét látott és sötétséget.

— Nappal kellene fölkeresni és őrszemekkel kíséreni a bűn tanyáit; megjegyezni és figyelemben tartani az embereket, kik bünt mutatnak arcaikon és poklot rejtenek kebleikben.

— Nappal a kripták is olyanok, mintha élőknek szolgálnának lakosztályul, — jegyzé meg Protaz, — a hajnalal kiderül minden arc, s a gyilkos számtalanszor, kit éjszákára áldozatul jelölt ki, a leghatalmasabb égitest világánál mosolyogva köszönti.

— A rossz tehát kipurisztíthatlan!?

— Epen úgy, mint a jó. Örülünk az időszaki diadaloknak, mely a jót a rossz fölé emeli.

— S ezt te diadalnak nevezed?

— Nagy diadal, melyben gyenge ember sokszor az erős természetet is legyőzi.

— Én gyűlölni kezdem az embereket!

— Én szeretni kezdem őket, mert láthatám, hogy a szeretet boldoggá teheti azokat, kiknek nincs egyébök a szeretetnél.

— Keserű vigasztalás azoknak, kiknek meg kell halniok!

— Edes vigasztalás azoknak, kiknek élniök kell!

— Ki fogja a menekült gyilkost megbüntetni?

— Ki ad vigasztalást és jutalmat a szenvedő élőknek?!

Gervaz lelkébe vonult és elhallgatott.

Protaz csendesesen Gervazhoz közeledék, szeliden kebelére helyezé kezét, azután így szólt:

— Mi itt benn lakik, az jutalmaz és büntet! Kell-e megneveznem?

Gervaz kezét nyujtá Protaznak, ki azt melegen megszorítá.

A két orvos bizonyos időre elszakadt egymástól. — Protaz a közönségnél és közönségben keresett alkalmakat, hogy tanulmányait az emberiség javára és hasznára érvényesíthesse, s minthogy még a messze távolban szemlélte végét pályájának, a társadalom legalsóbb rétegeit hivatlanul is fölkereste, oly tapasztalatokat szerzendő, melyek csak ott találhatók.

Csakhamar egyike lett Pest legkeresettebb orvosainak. Gervaz másod orvosává lön a város legválasztékosabb és legnépesebb kórházának. Tanulmányait, mit az élőkön kezdett, a hullákon akarta bevégezni.

Két különböző világban bár, mindketten ugyanazon cél felé törekedtek.

(Vége következik.)

VISSZANÉZÉS.

Horváth Böskétől*).

- | | | |
|--|--|--|
| 1. Meghalt már a virág,
Elszállt fecske, gólya,
A jó nagy anyának
Fül a kandallója. | 6. A legszebben mégis
Ő maga virágozik
Arczán a boldogság
Harmata sugárzik. | 10. Fáj a szive, lelke,
Nem tudja, mi lelte;
Azt tudja, hogy Isten
Magához emelte. |
| 2. Kandallóval szemben
Ül a zselyeszéken,
Ugy hallgat; tán alszik?
Imádkozik épen. | 7. Ottan jár a lányka
Elmerengő csendben,
Mídon egy szép ifju,
Áll meg vele szemben. | 11. Élni, halni, mindegy!
Nincs más ohajtása,
Csak az, hogy az ifju
Fájdalmát ne lássa. |
| 3. Imádság az égbe
Viszi jámbor lelkét,
Onnan néz a földre
Elmult éveken szét. | Honnan jött? nem tudja;
Egyszerre csak ott van;
S egyszerre csak szive
Lázasan megdobban. | 12. De azért meglátta,
Leolvasta róla
S isten oltáránál
Lett orvosolója. |
| 4. Ottan lát egy lánykát,
Egy élő virágszált,
Kire minden szemnek
Pillangója rászáll. | 8. Érzi két arczának
Égő pirulását,
Rózsatóre hajlik,
Hogy arczát ne lássák. | 13. S aztán csak körülnéz
Tétovázó szemmel
A nagyanya s ajkán
Mosolygás lebben el. |
| 5. Ottan jár a kertben,
Tavaszi közepében,
Körülotte rózsák
Virágoznak szépen. | 9. Rózsató negédből
Kis ujját megvágja
S úgy tetszik a lánynak,
Mintha szive fájna. | 14. Maga volt e lányka,
Virágok virága,
Maga volt ez ifju
Két szeme világa. |
| 15. Fölsohajt a lelke:
Mikor volt az? régen!
S most is él emléke
Szive közepében! | 16. S föltekint az égre,
Ott van egyetlenje!
Igy fakad szivéből
Imája s szerelme. | |

Gabolicsek ur boszúja **).

Beszély,
Emiliától.

I.

Ha igaz az, mit a nagy Napoleon mondott: hogy a legtökéletesebb nő az, a kiről legkevésébbet beszél a világ, akkor Budapest legtökéletesebb nőlakosa ketségkivül özv. Oháriné ő nagysága volt. Ezt az: ő nagyságát azért iktatjuk neve mellé, mert három ház tulajdonosnéja volt, a melyek közül kettő két-két emeletes, és ennél fogva méltán szemünkre lobbantathatnák, hogy vétünk a kor illemszabályai ellen, ha legalább is nem nagyságoznak.

Mint mondtam, tehát a három ház közül kettő két emeletes volt; de ő azért a harmadikban lakott, abban, mely messze künn a „Dragonyos utcza“-ban feküdt; feküdt mondom, mert csakugyan nem állt; tulajdonkép lefelé volt építve a földbe, és igen kényelmesen lehetett volna az ablakon át a ház belsejébe jutni, ha hogy az utczára szolgáló részen egyáltalában ablak leendett.

Hogy miért választotta épen e házat állandó tanyául, arra többféle hagyomány forog a nép ajkán, egész határozottsággal azonban nem tudjuk megmondani, miután már husz éve, hogy jóformán ki nem mozdult a házból, és a kikkel érintkezni szokott, azok épen olyan kevéssé törődtek a többi világgal, mint ő maga.

Csak két emberrel szokott érintkezni, az egyik egy bizonyos Gabolicsek Antal, a másik bizonyos Fekete Ilona volt; később majd közelebb ismerkedünk meg e két emberrel, most maradjunk csak ő nagyságánál.

Már jó messziről lehet észrevenni, hogy e házat rendki-

vüli titokszerűség veszi körül; általában azt lehet mondani, hogy kövezet dolgában a „Dragonyos utcza“ igen érdekes lehet a régiség buvárokknak, de a legérdekesebb pont mégis csak azon táj, melyben Oháriné ő nagysága háza fekszik; bizonyosan maguktól termettek ott az utcakövek, mindjárt világteremtésekor; emberi kéz nem bír úgy remekelni sem rendetlenségüket, sem pedig hegyes voltukat tekintve. A gonosznyelvű szomszédok azt állítják ugyan, hogy a háziasszony éjelenként maga megy ki az utcára és egy nagy köszörükövel feni hegyesre, mindig hegyesebbre e köveket azért, hogy az emberek messze kerüljék e tájat; de ezt mi nem hiszszük; nem szorult ő ilyen mütételre; úgy sem jár arra senki.

Gabolicsek Antal és Fekete Ilonán kívül még két embernek van bejárása e házba; az egyik egy szobatisztító, a másik pedig egy mosónő; mindegyik egy-egy napot tölt ott hónaponként, és ezek sokat tudnának e ház lakóiról szólani, ha hogy történetesen siketnémáknak nem születtek volna. Gabolicsek ur szerezte ezeket a házhoz Oháriné ő nagyságának különös kívánságára és nagy öröme.

Természetesen azért, mert ily módon Oháriné azon boldog hitben élt, hogy a világ nyelve ellen biztosította magát, pedig csalódott; a világ nyelve ellen nincsen biztosíték; megtanulja ez még a némák abcjét is, csak hogy legyen neki, kit megszólítani. Oh ez a nemes tulajdon nagyon leleményessé teszi az elméket, és e tekintetben valóban nincsen különbség ur és szolga között.

Igen, tehát a jó szomszédok azért mindent tudtak, a mi e házban történik, úgy ismerték annak minden zegét-zugát, mint saját magukét, és csak azért nem szóltak róla, mert már elvesztette érdekességét, miután évek óta mindig csak szépet, jót hallottak, azt pedig nem szeretik a rossz nyelvek tovább adni.

A siketnémák tudniillik csak annyit mondhattak ez asz-

*) Hazánk egyik ép oly n e m e s, mint költői lelkű leánya. Szerk.

**) „A magyar nők évkönyvé“-ből mutatvány.

szonyról, hogy igen csunya, de azért igen jószívű asszony, házában a legnagyobb rend és tisztaság uralkodik, csak azon egy hibája van, hogy ki nem állhatja az új divatokat, sem az embereken, sem a tárgyakon; a zöldmázos kályhától kezdve le a czirok seprőig mind régi divat szerint van házában; régi divatu a ruha, a mi rajta van, régi divatu Gablicsek ur és régi divatu a macska, mely rendszeren oldalánál heverész a pamla gon; arról és Ilona kisasszonyról legtöbbet beszélt még a két siketnéma; az elsőt nem győzték ócsárolni, az utóbbit dicsérni; az elsőről azt állították, hogy az nem is annyira macska, mint inkább macskává változott pokoli szörnyeteg, az utóbbról pedig azt, hogy nem annyira leány, mint leánynya változott mennyei teremtés.

Gablicsek Antalról is szóltak sokáig; eleinte azt is akarták állítani, hogy a házi asszony több, mint baráti szeretettel viseltetik iránta; — ilyenre mindjárt készen állnak a nyelvek — és ez egy ideig tápot is nyert az által, hogy Gablicsek ur évek óta minden délután hat órától esti nyolcz óráig az öreg asszony társaságában tölti idejét; később azonban mindinkább kiderült, hogy Gablicsek ur azért jár annyit a házhoz, mert Óháriné ügyvivője, és azért mulat nála hat órától nyolczig, mert ezen időt a házi asszony a tartlira szentelte, erre aztán rögtön elnémultak a gyanúsító hírek.

Általában Gablicsek Antalról is csak jót és szépet mondott a világ; történetünk kezdetén már azon korban állt, midőn a fiatal leányok idősnek, az idősök pedig fiatalnak tartják a férfit; Gablicsek ur azonban igazán szólva sohasem volt sem fiatal, sem öreg; alig volt még ifju, midőn máris belőn fogva az államgépezet egyik kereke elé, melyet műnyelven irnok ságnak neveznek, ezt kellett neki forgatnia sok sok évekig, egyik nap úgy, mint a másikon, még a vásár- és ünnepnapokat sem véve ki, nyolcz órától kezdve délutáni egyig és három órától hatig, évenkénti háromszáz forintért ő pénzben; később ugyan négy, öt, sőt hatszáz forintra és valóságos iktatósegédségre emelkedett, de akkor már nagyobb volt a homloka fejénél, a lányok szépségétől pedig csak kékes pápaszem segítségével birt föllekesülni; lehet-e tehát jó lélekkel ilyen férfiről azt állítani, hogy az valaha fiatal volt?

De azért öregnek sem lehet őt mondani; tán hivatalbeli foglalatosságától, vagy tán a természettől nyerte azon adományt, hogy igen csendes, nyugodt kedélyű ember volt; bort sohasem ivott, nemhogy kocsmába járt volna; még csak hangosan beszélni sem lehetett őt hallani soha; annál többet mosolygott, mindig mosolygott magában, a mi annál vidorabb tekintetet kölcsönzött arcának, minthogy szakált nem növesztett, és magától szintén nem akart az neki nőni soha.

Hozzá még a világoskék szem és a világosszőke, mindig előre fésült ritkás hajzat, és a tiszta, tetőtől talpig fekete öltöny olyan nyájas, emberszerető kifejezést adtak neki, a minővel valóban csak azok dicsekedhetnek, a kik sok évig irnok sággal foglalkoztak és aztán iktatósegédségre emelkedtek.

Nyilván ezen ritka jellembeli tulajdonoknak köszönheti azon bizalmat, melylyel Óháriné iránta viseltetik; mikor és hogy jutott ő e nagy szerencséhez, az nem tartozik ide; elég az hozzá, ő e nő ügyvivője, ő szedi be számára a házbéreket, és dicséretére legyen mondva, tizenöt év óta ugyanazok maradtak e bérek; ő intézi el a szükséges javításokat, ő viseli gondját e nő vagyonának, szóval ő azon kapocs, mely által e nő a külvilággal össze van fűzve; természetes, hogy ez által hivatalbeli foglalatosságai legkisebb hátramaradást sem szenvednek; még most is pontban nyolcz, illetőleg három órakor megjelenik az irodában és két perczel egy, illetőleg hat óra után távozik; de azért a magánügyeket is olyan rendben tartja, a mint csak várhatni olyan embertől, a ki soha sem bort nem

ivott, sem kocsmában nem volt, sem pedig dohány vagy szivar füstje száját nem érinté.

Hátra van még a harmadik személyről is elmondani, a mit a süketnémáktól kitudtunk; ez Fekete Ilona, vagyis egyszerűen Ilona kisasszony, a mint nem a süketnémák, hanem a Dragonyosuteza lakosai nevezték; és bizonyosan így nevezné őt az egész város, hahogy valaha más városrészben is látható volna; okvetetlenül szembe tűnnék, olyan egyszerű az öltö-zete és olyan kedvesen csinos az arcza. Ritkán lehet rajta új ruhát látni, hanem azért mindig olyan tiszta, és olyan takarosan simul az karesu, ruganyos testéhez, hogy önkénytelenül utána fordul az ember szeme, az arczáról pedig épen nem tudja azt levenni, annyira tele van ez ártatlan vidámsággal és édes önelégültséggel.

Rendszeren egy kis kézikosárral látták őt reggelenként az utcán; ezzel aztán bejárta a mézárszéket, a vásártért, mint valamely szakácsné, de azért a vén piaczi árusnők is gyöngéden bántak veie; a legszebbet választották ki számára, és mikor haza jött, mindig egy kis virágbokkrétát vitt a kezében a „néni számára,” a mint Óhárinét nevezte.

Mikor került a lány a házhoz, azt senki sem tudta megmondani; csak annyit tudtak az emberek, hogy az régen volt; egyszerre csak ott látták őt a süketnémák, mikor a kis Ilonka még csak hat éves gyermek volt; azóta ott volt a háznál; soha iskolába nem járt, maga a házi asszony tanította, hogyan? azt persze az emberek nem birták megítélni; csak mikor nagy leánynya fejlődött és az öreg gazdasszony meghalálozott, vették észre, hogy Ilona kisasszony igen jól ért a háztartáshoz, és hogy igen jószágteljes kedves egy teremtés.

Igy tartott ez egy ideig, midőn a két süketnéma egyszerre azon nagy ujdonsággal lepte meg a külvilágot, hogy Óháriné békés nyugalma felőn dülva, és Gablicsek Antal arczáról eltűnt a vidorság.

Es csakugyan egy volt; egyszerre vége lőn e ház csendes boldogságának; hiábavalónak bizonyult be az embergyűlelő kövezet, hiábavalónak a világtól önkéntes száműzés; a mig szívek élnek, és a szivekben érzelmek, addig az ember el nem szakadhat embertársától.

II.

A dolog pedig így történt.

Mondtuk már, hogy Ilona minden reggel kiment a piaczra, a házi szükségletek bevásárlására. Nem szükség mondanom, hogy a fiatal leánykának meg volt hagyva, lehetőleg hamar végezni odakünn dolgait, az ácsorgás pedig különben sem volt természete.

De mit használt mindaz, mikor olyan szép volt, hogy még a kofák is rajta felejtették szemeiket; hogy ne felejtették volna rajta a fiatal emberek, a kikben a főváros tudvalevőleg nem nagy szükségét szenved!

Igy esett, hogy egy ilyen fiatal ember Ilonával is megismerkedett; azaz egyszer meglátta, és ez elég is volt arra, hogy szerelmes legyen bele.

E fiatal embert Bezdédi Károlynak hívták, a mi különben nem tartozik a dologra; annál inkább tartozik reá az, hogy minden fiatalsága daczára már egy kis hivatalra tett volt szert, és azon kívül egy kis vagyona is volt, annál fogva nem valami meglepő, hogy szerelmes lett.

De könnyebb volt neki szerelmesnek lenni, mint a leánynyal igazán megismerkednie. Az utcán csak szólíthatja meg, Óhárinéhoz pedig bejutni olyan feladat volt, a melyet még egy szerelmes ifju is lehetlenségnek tartott.

A szerelmes ifjak azonban ritkán szoktak kétségbeesni;

tán innen van az a közmondás, hogy különös kegyelmében állanak a gondviselésnek.

Bezdedi Károly sem esett tehát kétségbe, hanem a helyett azt a virágárusnőt a piaczon, a kitől Ilona reggelenként nénye számára a virágbokrétaát vette, reábirta, engedné át neki ezen foglalatosságot, inkább kétszeres árt fizet a virágbokrétaért; egy virágárusnő pedig miért is ne engedte volna meg a fiatal ember ez ártatlan kedvtelést!

Ilona tehát egynehányszor az ifjútól vásárolta a virágokat; volt tehát alkalom, barátságos szavakat váltani egymással, és tárgyban szintén nem volt fogyatkozás. Nem nagy leleményesség kell ahhoz, hogy egy fiatal szép leányt virághoz hasonlítsanak.

Ilonára nézve mégis újság volt e beszéd; ilyesmit ő még soha sem Gablicsek urtól nem hallott, sem könyvekben nem olvasott; általában ismeretlenek voltak előtte azon könyvek, melyekben effélékről olvasni lehet; egyszerre csak azon vette észre tehát magát, hogy mikor haza felé ment a piacról, orczái szokatlanul égtek. Az, hogy tulajdonkép a szive kapott lángba, nem is jutott eszébe a fiatal leánynak.

Hanem azért mégis föltette magában, hogy kerülni fogja az ifjút, hanem azt könnyebb volt kigondolni, mint kivinni.

A piaczra csak kell mennie! aztán virágokat is csak kell a jó néni számára vennie! aztán meg a szive is nagyon odahuzta őt, a hol az ifjuval találkozni vélt.

És mikor egyszer odáig fejlődött a dolog, Bezdedi Károlynak sem kellett többé virágot árulni; csak egyszer kísérté őt egy darabig az utcán, és kész volt a szerelmi vallomás.

A leánynak volt annyi lélekébersége, hogy figyelmeztette az ifjút, miszerint az efféle dolgot becsületes leánynak nem szokás az utcán megsugni, és hogy neki nénye van, a ki őt úgy szereti, mint édes gyermekét az anya, azért tehát hagyja őt nyugodtan távozni, és ne is találkozzék vele többé az utcán; de midőn ezeket mondaná, nehéz, meleg könnyecseppek peregtek le orczáin, melyekből az ifju megtudhatta, mennyire a szív mélyéből fakadtak a leánynak eme szavai.

Azzal váltak tehát el egymástól, hogy az ifju beszélni fog nényjével; a leánynak mintha virágos kerteté változott volna át a világ e szavak hallatára; arra, milyen nehéz lesz Károlynak szavát beváltania, nem is gondolt.

Annál kevésbbé gondolt arra Károly; ennek most már az sem látszott nehéz föladatnak, hogy a leányt erővel ragadja ki a néni hatalmából; csak az volt hátra, hogy Óhárinéhoz bejuthasson.

Ez ellen azonban egy kis aggodalom támadt lelkében, az tudniillik, hogy Ilona nem igen lesz hajlandó, ebbeli szándékába beleegyezni. Aztán nem is tartotta szükségcsnek, ilyen veszélyes műtétchez folyamodni; egyszerűbb módot is tud ő a célhozjutásra. És a mód csakugyan igen egyszerű volt.

Egy nap ugyanis az ifju beállit Gablicsek Antal hivatalos szobájába, és a szokásos collegiális kölcsönös üzvölztek és az egészségi állapot felüli részvétteljes tudakozódás után a lehető legudvsriasabb hangon kéri Gablicsek Antal urat, lenne szives őt Óhári asszonyságnál bemutatni.

Gablicsak Antal erre egy párszor végig simította hosszú homlokát, aztán kezeit dörzsölé egy ideig, és csak azután mondá, hogy ez aligha fog lehetséges lenni, miután Óháriné ő nagysága senkit sem fogad; azonban — tevé hozzá a jó ember az ő szokott minden szolgálatra kész nyájasságával — ha talán ő vele végezhetné el a dolgot, miután ő ő nagyságának ügyvivője.

Bezdedi azonban nem is hagyta őt kibeszélni: neki egyenesen ő nagyságával kell beszélni, még pedig mulhatlanul és minél előbb.

Gablicsek Antalnak nem maradt tehát egyéb hátra, mint megigérni fiatal társának, hogy még ma beszélni fog ő nagyságával ez ügyben.

És csakugyan beszélt is vele még az nap este; a tartlítás ugyan kezdetét vette, mint rendesen, de Gablissek uram úgy játszott ma, hogy Óhárinének lehetetlen volt észre nem vennie nagy szórakozottságát, és nem tudakozódnia, e szórakozottság okai iránt, mire Gablicsek elbeszélte a mai látogatást és a vett megbízást.

Óháriné nyugodtan hallgatta e beszédet, csak annyit felelt reá, hogy „a vakmerő!“ aztán folytatta játékát; Gablicsek is egészen nyugodt lett, ő is folytatta a játékot, még pedig nyugodtabban, mint eddig.

Csak Ilonka lett nyugtalan; egyik ablakmélyedésbe ült és olvasott; nem valami regényt, sem pedig holmi verseskönyvet, oh nem! ilyesmi nem volt található Óháriné lakában; hanem egy komoly természettudományi munkát; a komoly tudományos művek voltak Óháriné kedvenczkönyvei, és Ilonát is a legalaposabban avatta volt be azokba; hanem a mint e szavakat hallá „a vakmerő!“ mintha a betük egyszerre összevesztek volna egymással egy szót sem értett többé a könyvből.

És azonképen a gondolatok fejében és az érzelmek szívében, mintha összevesztek volna egymással! mindössze is csak annyit tudott magáról, hogy nagy kínokat áll ki.

Ez így tartott, míg vége lett a játszmának; akkor Óháriné magától vette föl újra a tárgyat.

— Fiatal ember! — mondá kedvetlenül — Mit kereshet ez nálam! Semmi közöm egy fiatal emberhez! Édes Gablicsek! kérem, mondja meg neki, hogy nem akarom őt látni! Ki nem állhatom a fiatal embereket!

— De édes néni, hisz én is fiatal vagyok! — szólalt meg Ilona az ablakmélyedésből, a maga vidor, csendületes hangjával.

(Folytatása köv.)

A bölcsék köve.

Idegen kutfók után M. B.-tól.

Vannak tévelyek és képzelgések, melyek nagyobb lendületet adtak az emberiség fölvilágosodásának, mint a legmélyelműbb számító kutatások. A valóban nagy szellem tévelygéseiben is nagy és magasztos; az összes tudományok története bizonyítja ezt.

Tévely volt az, mi Kolumbust a világtenger ismeretlen távolába csalta. Nem azért vitorlázott ő keletre, hogy új világ-részt fedezzen föl, hanem e módon Ázsia nyugati partjait remélte elérhetni. Számítása szerint ott, hol Nyugot-Indiát találta, Ázsia partjainak kellett feküdni, s e nagy férfi azon tévhitben halt meg, hogy Ázsiát elérte és a tengerfelüli oldalának utját fölfedezte. E tévely nélkül célja valódi tudatában, soha sem merészkedett volna e hosszú utra.

Az emberi léleknek nem kevésbbé nagy s az emberiség fejlődésére nem kevésbbé következménydús tévelye — a bölcsesség kövének képzelme is. Soha sem gondolt ki emberi érzelm olyan, a világra maradandó behatást gyakorló találmányt, mint a milyen volt e fogalom, e mesés ábránd, azon ürdöngös valami, melynek csudahatásáról azon hit élt, miszerint az a nemtelen érczet aranyrá változtatja, minden betegséget meggyógyít, és az életet meghosszabbítja.

A bölcsék kövéről való képzelgés lassankint fejlődött a,

mint tulajdonságai apródonként költettek; eredete azonban igen régi.

Korszámításunk negyedik századában volt már egy önálló társaság, mely teljesen kifejtett mesterséggel a nemtelen érczet megnevesíté, aztán pedig arannyá változtatá és e tudományt a legrégebb korból egyes választottaktól öröklé.

Oly tárgy fogalma, mely aranykészítésre és kincsalmaz elérésére vezet, keletről jöttek látszik, hol a **bennlakók** érzékies képzelme regéik minden hőseit kincsásónak és aranycsinálónak tünteti föl; épen úgy, mint a hogy éjszak **harczos** népei a legyőzhetlen kardról és minden sebet gyógyító **balzsamról** ábrándoztak.

A vágy kincseket birni, azon óhajjá fejlődött, azokat készíteni s így támadt a rejtélyes tudomány, mely oly sokáig fennállott, mert alapját és haladási okát a kor körülményeiben találta.

Ha rezet mirenyyel összeolvasztunk, fehér vegyülek származik, mely a felületes vizsgálat az ércz átváltoztának hívére vezet. Réz és cinn, vegyítve, sárga fémet ad, melyet a tudatlan könnyen arannyak tart.

A vitriolodat a vasat látszatra rézzé változtatja, mert a belevetett vasat föloldja, míg a réznek vegyelemeit fémalakban elbocsátja magától. Az így támadt rézanyag a vasra rátapad és vékony rézhártyával vonja azt körül, miáltal az réznek **látszik**.

Ugyanily módon arannyá változtat vagy inkább megarynoz az aranychlorodat minden belevetett fémet, szintén azért mert az aranyparányok a vegytani vonzerőnél fogva előbbi vegyülekökből távozva, a fémre tapadnak.

Ezen és hasonló tünemények könnyen támogathatták a tévelyt vagy csalást, vagy épen alapul is szolgálhattak annak oly korszakban, melyben a fémekről és tulajdonságaikról szóló tan sűrű homályban volt s a kísérletek oly felületesk valának.

Különösen a kénkönek és ólompirnak, a kénnek belőlük való eltávolítása által okozott változásai voltak alapja azon tanok messzeterjedt elméletének.

Föltették t. i., hogy valamint a kénkö, melyről nem kétkedtek, hogy fém, — úgy minden más ércz is nemesíthető a benne foglalt kén eltávolítása által.

Ez okoskodás szerint minden ércznek kén tartalmunak kellett lenni, és pedig annál nagyobb mérvben, mentül nemtelenebb volt az.

Az ólompirral tett tapasztalat, hogy t. i. az ólompir a kén elvonása által higanyná változott, alkalmat adott volna egy más elméletre, mely szerint a higany minden ércz második és pedig **nemesebb** alkatrésze, ha egy részt meg nem bizonyosodtak volna arról, hogy higany és kén együtt mindig ólompirt alkot, másrészt pedig nem tudták volna, hogy a legnemesebb fém nem tiszta higany, a mit ezen elv állítandott.

Ekkor minden fémnek egy harmadik alkatrészét állíták föl és nevezték azt sónak. A só azonban csak kiegészítő maradt, mert a fő mindig a kén és higany volt.

Hanem már ekkor annyira haladt a tudomány, hogy e nevek alatt a tulajdonságokat értették. Később is használták a kifejezést: bölcsek kénje, bölcsek higánya, de annak értelme gyulékonyosság és olvaszthatóság volt.

Mentül kevesebbet tartalmazott valamely fém a bölcsek kénjéből, annál kevésbé volt kitéve a rozsdának, tehát annál

nemesebb volt. Egész következetességgel azt állították tehát, hogy a bölcsek kénjének eltávolítása minden fémet megnevesít, és ha az eltávolítás tökéletesen sikerül, a legtisztább, legnemesebb ércz, arannyá változtat.

A kén eltávolításának módja tárgya lett tehát a legfáradtságosabb kutatásoknak; elnevezték azt „nagy magisterium“-nak, „bölcsök kövé“-nek s a tudomány, mely ezt föltalálni és alkalmazni tanított, volt az „alchimia“.

Nem lesz érdektelen itt az alchimia szónak értelmezését adni. Alakja az arab „al“ előtag által már eredetre mutat; de a „chemia“ szó még a görögöktől származott, és az alexandriai iskolából, hol a görög műveltség utolsó maradványa központosult, ment át az arabokhoz, kik az „al“ ragot függeszték eléje. A chemia szó tulajdonképeni érme: „a fekete mesterség“ vagy inkább: „feketeföldi mesterség“. Mert Egyiptomot, honnan a görögök minden tudományaik alapját vevék, fekete földjeért fekete melléknévvvel illetni szokás volt.

Ez a szóról; most térjünk vissza.

Az alchimianak első és eredeti föladata volt tehát: nemtelen érczeknek arannyá való átváltoztatása; ennek elérési módja a kénnek eltávolítása volt, a bölcsek kövének segítségével.

Valamely kényállitmánynak elméletben való következetes keresztülvitele azonban semmiképen sem kielégítő. Ugy történt itt is. A fémátváltoztatás lehetőségének legjobb bizonyítéka leendett, ha már valakinek sikerült volna a czélt elérni, de ez még világosan nem történt.

Minden titokteljes módon rögtön gazdaggá lett ember, ki kincsei és hatalma által szembe tünt, rögtön rege tárgyává lett, mely rege mind nagyobb és több hővitéseken ment keresztül, mentül inkább terjedt; de bizonyosságot még nem tudott fölmutatni senki.

A legrégebb adept (igy czimezték e tan fölkenntjeit) egy egyptomi volt, ki a görög mondákban Hermesnek nevezetik. Ő mondatik az alchimia alapítójának, élte idejét körülbelül Mózes korára teszik, mikor is Isis papja lett volna valami egyptomi templomban.

Neve meg van örökitve némely még ma is dívó vegyész ki fejezéssel, mint: „hermetikus művészet“, „hermetikus (légmentes) elzárás“ — stb.

Korszámításunk szerint a 8-dik században élt a leghiresebb arab alchimista, Dschaffur, kinek elvei sok ideig a legcsalhatlanabb igazságnak tartattak. Benne összpontosítá a rege mindazon tudományt, melyet századok hosszu során át sok fűrkésző elme világra hozott.

Ezenkívül még sok nagy szellem tünt ki e téren.

Fáradhatlanul küzdöttek e férfiak mérhetlen akadályok ellen. Szorgalmukhoz misem hasonlítható; megaszalta velőjüket, elrablá erejüket és lassu lépésekben halálukat idézte elő. Ők tudták sorsukat, látták társaik enyészét, érezték a fokkonkénti gyengülést önmagukban: és rohantak az örvénybe; nem volt erejük örült tudványukat mérsékelni. Nincs oly eszköz, mit kísérletlenül hagytak, nincs oly örjögő agyszülemény, mit kivinni meg nem próbáltak. Iszonyu türelemmel és kitartással olvasztottak, lelkeket és az ördögöt idézték segélyekre, mind azért, hogy a bűbájt, a bölcsek kövét, e csodás valamit elérhessék.

(Vége köv)

Egy hét története.

— November 19-én. —

Haladunk. — Pokolgép. — Mi a nő? — Korszakot alkotó gyűlés. — A nagy hét. — A haladásról. — A természet törvényei. — Nagyvárad-kolozsvári vasut. — A „Deutsche Culturverein.“ — Százhusz millió. — Magyarország és a fekete tenger. — Barbárságok. — A divatról. — Fővárosi hölgyeink. — Hihetetlen hír. — A civilisatio dudvája. — Irigyelt tulajdonunk. — Egy angol urhölgy. — Több, mint rossz izlés. — A nemzeti sirások. — A salonok nyelve. — Mit csináljunk? — Téli reggel pongyolában. — Ama bizonyos „kurmacher.“ — Hitegetések. — Par estime. — Ilyenek a — A „bon ton“ elleni vétek. — Velis Kelemen. — Rég nem látott toilette. — Láng Paulina. — Egy kis Kalifornia. — Élvezet a felragaszokról. — A fogadott leány. — Természetesen kétszer. — Két élvezetes hangverseny. — Ketten Henrik. — A társaskörök kedvence. — L. Hollósy Kornélia. — 4500 ezer huszas. — Visszaemlékezések. — Kétezer forintos gyöngysorok. — Kétszeres istenáldás. — A hölgyek kiváltsága. — Uj adónem. — Executio. — A legnagyobb nyereség — Egynek szabad. — A mi nem tartozik az „Egy hét történeté“-be.

Akár mit mondjon is Arisztides, higyjék meg kedves olvasónőim, a világ halad és mi hasonlóképen; nem azt értem alatta, hogy legközelebb egyik hazánkfia egy új pokolgépet talált föl, olyan gépet t. i, melynek segítségével néhány nap alatt a legerősebb várfalat szélylyel lehet rombolni; semmi közöm nekem sem a pokolhoz, sem a gépeihez, kivált most, midőn művelt hölgyek lélekemelő társaságában képzelem magam; a nő az örök szeretet, az örök béke jelképe a földön.

Hanem értem alatta a földhitelezés intézetét, mely mult csütörtökön tartá első alakító gyűlését; az eredményről csak később értesíthetem kegyeteket, annyit azonban már előre mondhatok, hogy e gyűlés új korszakot nyit hazánknak nem csak hitel-, de sok egyéb viszonyaira nézve. De ha egyéb eredménye nem volna is annál, hogy ismét annyi szellemi nagyság és annyi jeles hazafi közös tanácskozásra gyűlt össze fővárosunkban, akkor is méltán a „nagy hét“ nevéért érdemelné az. Én nem tartozom épen azon emberek közé, kik mindig rózsaszín szemüvegen keresztül nézik az életet, annyit azonban jó lélekkel remélhetek ez összejöveteltől, hogy a földhitelezés intézet nagy eszméjének valószínűsítése mellett más nagy eszmék is szóba fognak hozni, és a közös szükségek ismét élénk kifejezést nyernek, ez pedig nagy nyereség, ez haladás.

Általában sajtóságos nézetek vannak a haladásról; sokan azt hiszik, haladni annyit tesz, mint átalakulni, kivetkőzni eredeti jellegéből, más egyéniséggé válni; sok professor próbálta már ezt az élet nagy és kis iskoláiban és mindegyik hiába vesztegette erejét: az egyéniséget nem lehetett átalakítani. Maga a természet mutatja, mikép kell és mikép lehet haladni; a rügyből bimbó, a bimbóból virág, a virágból gyümölcs lesz; nemde nagyszerű fejlemény? de azért a piczi rügyben ott vannak mindegyiknek a csirái; bontsuk szét ez alkatrészeket és nem lesz belőle semmi; ime a haladás törvényei; a kőből remeket alkot a művészet, halhatatlanságot hirdető szobrokat és vész és viharokkal daczó épületeket, de azért a kő megmarad kőnek; morzsoljuk szét alkatrészeit, homok lesz belőle; ime a polgárosodás feltételei; mert e tekintetben nincsen különbség ember és növény, növény és kő között; a teremtés törvényei ugyanazok maradnak az égtől kezdve le a föld legmélyebb felekéig.

Azért fogadta a két testvérhaza osztatlan örömmel azon hírt is hogy a nagyvárad-kolozsvári vasut ügye is-

mét előrehaladt egy lépéssel e héten; a „deutsche Culturverein“ előteremtette az e vasut építésére szükséges tőkét csak nyolczvan, illetőleg százhusz millió forint az egész! valóban csekélység, ha meggondoljuk, hogy ez összegben magunkhoz kovácsoljuk a nagy világüzletet; közelebb jutunk a fekete tengerhez egyfelől, és a „német Cultur-Verein“-hoz másfelől; kérem, ne tessék ez utóbbit tréfának venni, mert ez valóban nagy nyereség; sokat beszéltek már nekünk a „deutsche Cultur“-ról, anélkül, hogy megszerettették volna azt velünk; természetesen, mert a „deutsche Cultur“-ral mindig a „magyarische bárbara“-okat tették szembe, a mi pedig nem áll; most tehát meg fognak győződhetni, hogy a mi összes „bárbara“-ságunk abban áll, hogy — nincs pénzünk, hogy nincsenek közlekedési eszközeink oly mértékben, a mint azt az ország termelő ereje és munkavágya kívánja; csak e kettő legyen és aztán meglássák, mi jó barátjai vagyunk mi idehaza a világ minden „Cultur“-jának.

Hanem most már elég a komoly dolgokról, beszéljünk; már egyszer okosan; beszéljünk a divatról; az új derékszabásról, fájdalom, nem szólhatok, csak annyit tudok erről, a mennyit látok, és ez valóban örvendetes; a magyar öltöny ismét vissza lön fogadva fővárosi hölgyeink általános kegyébe; fővárosi hölgyeink, mondom, mert a vidékiek ugy sem lettek hűtlenek hozzá, és én valóban nem hihetem azon hírt, hogy Debreczenben, a tősgyökeres magyar Debreczenben a francia divat olyan rettenetes pusztításokat tett volna; Debreczen nem annyira falu, hogy az uralkodó izléstől hátramaradhatna, és nem annyira város, hogy a „civilizáció“ legmérgesebb dudvájától: a léha közönyösség és fitymálkodó világpolgárokodástól megmetelyezve volna; az egész ruhaistoria tehát bizonyosan nem egyéb — mendemondánál.

Igazat szólva, nem sokat hajtok a ruha-cultusra; és ha véletlenül a mi nemzeti viseletünk rüt volna, azt mondanám, ne törődjünk sokat vele; de midőn ez a nemzeti tulajdonunk olyan szép, hogy a világ bármely divatja megirigyli tőlünk, és csak a mult héten egy előkelő angol hölgy magyar öltönyüket rendelt meg magának a jelen téli idényre, akkor valóban több, mint rossz izlésre, kegyeletlenségre mutat, ha valamely magyar hölgy annyi előszeretettel nem viseltetik iránta, a mennyivel csak — szépsége iránt viseltetni tartozik.

Ime, a nemzeti kegyelet Székes-fehervár utozáit túrja föl; hazánk nagy tudósai nemzeti sirásokká lesznek, azaz fölássák a régi magyar fejedelmek és e fejedelmek palotáinak sirjait, csak azért, hátha találnak ott valami nemzeti emléket; minden kis ködarab becselessé lesz előttük, és e gyönyörű, nemzeti ereklye iránt közönyösek lehetnének művelt hölgyeink? lehetetlen! mi oka, hogy a francia nyelv a salonok nyelvévé lön? irodalma tán? nem, mert vannak nemzetek, melyeknek irodalma mérkőzhetnék a francziával; de azért lön azzá, mert a francia ember büszke volt reá, magával vitte mindenüvé és mindenkor, és azt kell tenni minden embernek mindazon szép és jóval, a mi őseitől örökségül szállt reá.

A toilette-el tehát készen volnánk, az a kérdés most, mit csináljunk? itthon fogadjunk-e, vagy látogatást tegyünk? Fővárosi olvasónőink bizonyosan az utóbbira szavaznak; először azért, mert valóban gyönyörű idő volt e héten; a reggelek ugyan sűrű téli pongyolába: ködbe öltöztették a földet, de a mint a nap alátérintett reá, azonnal levetette magáról a szürke

félgaszt, és valódi tavaszias díszoltonyban várta a kedves látogatókat. Szegény öreg föld! ezt is hogy reászedi az a ragyogó szemű „kurmacher“: a nap! elbolondítja vén fejét, elhitteti vele, hogy ismét tavaszt fakaszt hervadt arczára, pedig az egész csak olyan „par estime“ látogatás; csak néhány hét, sőt tán csak néhány nap még és máshová fordul, odaviszi legmelegebb ömlengéseit, odatűzi legbájosabb szárnyait, a megcsalódott régi kedvesnek pedig szive fagy meg fájdalomában. Ilyenek a fér — a fére értő tárczairók őszi gondolatai.

De még egy másik ok is gyakran csalja ki most fővárosi szépeinket az utczákra; kezdődött a hangversenyek idénye és ezeken most jelen nem lenni, a „bon ton“ elleni véték volna; no aztán még a műveltség is; azért volt olyan látogatott Velis Kelemen hangversenye múlt vasárnap; sok fővárosi szépséget és fényes toiletteket volt ismét szerencsénk láthatni, a miket és a kiket hónapok óta hiába keresének a mi szemek, és egyuttal egy valóban ritka szép hanggal megáldott fiatal hölgyet: Láng Paulina kisasszonyt volt alkalmunk hallani; kellő kiképzés mellett ő róla is ellehet majd mondanunk, a mit egykoron a híres Alboniról mondtak: egy kis Kaliforniát hord a szájában. Bognár Vilma Balázsné kedves énekét azonban a falragaszról élvezhettük csak; pedig mint vágytunk kedves, üde hangjai után! De a „Fogadott leány“t adták, Szigligeti legujabb, nem apjára ütött szellemi, azaz hogy szellem nélküli szülöttjét, természetesen kétszer egymás után, és azért e kedves népdalénekesnőnknek kimélnie kellett hangját. Hogy miért állt tehát neve a falragaszokon? azért, mert már e név látása is nyereség a — pénztárra nézve.

A jövő héten pedig két élvezetteljes hangverseny van kilátásba téve, az egyiket az ifju Kettén Henrik adja f. hó 23-kán, azaz ma: vasárnap a nemzeti muzeumban, a melyen a fővárosi hölgyek bátran nyári öltönyökben jelenhetnek meg, annyira tele lesz a terem; ez ifju lángész rövid ittléte alatt nemcsak jeles játéka, de kedves modora által is kendvenczévé lön a művelt társas köröknek; egy szikrányi különcködés sincs benne, pedig korán kényeztették. Ezenkívül még csak egy hangversenyt szándékozik adni, az írói segélyegylet javára, aztán a vidékre megy, hogy közelebről megismerkedjék szeretett hazájával, szeretett hazájának derék fiai és szeretetre méltó hölgyeivel.

A budai népszínházban is fog játszani, ott azonban egy ünnepelt vetélytársnéja is leend; L. Hollósy Kornélia ismét körünkben mulat és szintén közre fog működni ez alkalommal; a ki tehát a jövő kedden a budai színházba akar menni, az jókor nézzen jegyek után. Mint halljuk, e jeles művésznő csakgyan Bukarestbe megy a téli idényre, még pedig havonkénti 4500 ezüst huszas tiszteletdíjért; fiatal olvasóink persze hirtől ism. rik csak, mi az egy ezüst huszas! de én látam őt, hallottam csengő hangját és emléke örökké, de örökké él szivemben! igen, tehát négyezer ezüst huszasért havonként. Annyit persze a nemzeti színház nem bír fizetni; emlékül azonban a nemes tettek hosszú gyöngysorát hagyja hátra a jeles művésznő; a hol közelebb a vidéken csak föllépett, mindennütt egy-egy jótékony czélu előadást is rendezett egyszersmind; több mint kétezer forint gyűlt be ez uton nemes, emberbaráti czélokra; kétszeres istenáldás az ilyen nemes sziv tél idején, mikor olyan nagy a szegények nyomora.

De a hol nagy a szükség, ott közelebb is van az Isten; itt vannak a téli esték, a melyekben a társas összejövetelek több mint időöltés; ilyenkor aztán csak meg kell pendíteni valamely nemes eszmét és legott kész a segítség; ez pedig a hölgyek kiváltsága. Ha én fiatal hölgy volnék, sok ezer forintot tudnék jótékony czélokra gyűjteni; megmondom mikép; mihelyt valamelyik férfi bókot mondana, azonnal egy kis executiót küldenék

a nyakára; magam volnék executio; hogy mennyit kellene fizetnie, az a bók minőségétől függene; ügyetlen bókért többet, ügyesért kevesebbet kérnék; számítsuk csak, hány ezer forintot gyűjthetnének olvasónóim ilyen módon a szűkölködők javára! A legnagyobb nyereség azonban az volna, hogy sok fiatal ember lassan-lassan fölhagyna az üres csél-csap bókolkatással, vagy legalább azon volna, hogy minél kevesebbet fizessen, azaz, hogy minél szellemdúsabb legyen.

Csak egynek lenne szabad az ég minden csillagait a hölgy lábaihoz letenni, azon egynek, a ki nem bókól, hanem azért dicsérő, mert igazán érzi, igazán csillagának tartja. Hogyan lehetne megismerni azt az egy igazit? Megmondanám, de nem szabad, mert — az már nem tartozik az „Egy hét történeté“-be.

U. i. Nemde megmondtam, hogy „nagy hét“-ben élünk? Császárné Ő Felsége nevenapján általános amnestia lön kimondva a magyarországi politikai elítéltekre! A kegyelmi tett azon lépcső, melyen az emberi sziv Isten közelébe szállhat; ezek hálaimája mutatja neki az utat odáig.

—i —r.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjolag adakoztak:

| | |
|--------------------------|--------|
| Pestről: Halász Józsefné | 5 frt. |
| Halász Gidáné | 2 frt. |
| Fáy Halász Ida | 2 frt. |
| Fáy Gidi | 1 frt. |

Összesen 10 frt.

Ehez a multkori 162 ft. 72 kr.

Teszen 172 ft. 72 kr.

Gazdasszonyoknak.

Erősítő szájviz.

Végy egy félszemer szegfűszeget, egy szemer muscatdiót és tárkány-gyökeret egy latot, ezeket törd finomra és öntsd egy tiszta üvegbe, a melybe két lat finom borszeszt tetél; hagyd e keveréket 8 napig meleg helyen, akkor szürd át egy másik üvegbe és önts hozzá 10 csepp rozmarin- és 4 csepp bergamotte-olajat.

Használat előtt önts néhány cseppet e vízből azon vízbe, a melylyel fogaidat öblited ki; e szer igen megerősíti a foghust s minden harmadnap használva, igen jóltevéleg hat a fogakra.

E. M.

Barnára párolt marhahus.

A szép marhahust nem kell megmosni, hanem deszkára tenni és öt csipetnyi törött borssal és sóval jól bekenni (ha szereted, egy kis fokhagymát is tehetsz közé). Vágj meg azután három fej vöröshagymát, tedd lábasba, a hust szintén és öntsd föl tiszta vízzel, s hagyd addig forni, mig meg nem puhul a hus, s szép barna lesz, egy kis barna levet hagyj rajta s rizs vagy metélttel környezve, talált föl.

H. Zerna.

Fűszer sütemény.

Végy egy negyedfont héjas mandolát apróra törve, egy negyedfont tört czukrot, 3 db. csokoládót reszelve, 4 lat lisztet, egy kalán tört fahéjat, egy kis szegfűszeget, citrombóját, egy kevés vanigliát, ezt mindössze tedd deszkára, egy kevés tojás fehérivel gyúrd ki keményre; azért szűken kell a tojással

bánni, nehogy a tészta lágy legyen, sodord kisujjnyi vastagságra és mesd hosszás rudakba, tojásfehérrel kend be, hintsd meg cukorral, és langyos kemenczében szárítsd meg.

Irodalom és művészet.

× Kovács Károly ur Kaposvárról előfizetést hirdet „Aranykor“ és „Lantos“ című folyóiratokra, melyek 1860-ban Pesten indultak meg, de az uralkodó viszonyok miatt nem valának folytathatók. Kovács ur most jobb időket lát, mint a milyenek akkor voltak.

× Rózsavölgyi és társa műkereskedésében megjelent: „Áldozati induló“ Mosonyi „Álmos“ című dalművéből. Ára 40 kr. A zenekedvelő közönség legalább így megismerheti e nagyszerű művet.

× Emich Gusztávnál megjelent, s a „Bolond Miska“ előfizetőinek ideiglenes kárpótlásul megküldetett; „Röppentyük.“ Időhöz nem kötött folyóirat. Egy füzet ára 30 kr. Ha más nem, a képek elárulnák szerzőjét.

Budapesti hírvivő.

✂ (Megkegyelmezés.) Tóth Kálmán, a haditörvényszék által ítélt két hét egyike kegyelem útján elengedtetvén, mult héten elhagyta börtönét.

✂ (A pestvárosi szegényintézetben) az idén háromszáz idős, elgyöngült egyén nyer ellátást. Nemes célja mellett ránk nézve is valóban hasznos intézet ez.

✂ (Nem reményelt áldozatkészség.) Gonzalles, Patzenhoffer és Rottermann, idegenajku czukorgyár-tulajdonosok a magyar írói segélyegylet sorsjegyeiből 600 darabot megtartottak s az érték járó 300 ftot meleg hazafias sorok kíséretében küldék be az illetőknek. Szinte megszépülnek azok a nevek, ha ily szép ténnyel látja az ember kapcsolatban.

✂ (Ketten Henrik) ma vasárnap, délután 4 órakor a muzeumteremében tartandó hangversenyének érdekes programja ez: I. szakasz. 1) „Septet,“ (D-moll). Hummeltől, játszzák Huber K., Huber J., Höszi, Trautsch urak és a hangversenyző. 2) „Dicsének“ Ketten Henrik „Jephte“ című cantatejéből, éneкли Bignio ur, hárfával kíséri Dubez ur. 3) „Sonate“ (D-moll.) Beethoventől, játszsza a hangversenyző. 4) „Az öszvérhajtó“ (spanyol dal.) írta St. Georges, zenéjét Ketten Henrik, éneкли Hofbauer Zs. k. a., hárfával kíséri Dubez ur. — II. szakasz. 5) „Trio“ (D-moll.) Mendelsobntól, játszzák Huber K., Huber J., és hangversenyző. 6) „Visszatértem édes honom!“ (magyar dal) írta Tatay Adolf, zenéjét Ketten Henrik, éneкли Huber Ida k. a. 7) „Ábránd a „Bájital“ fölött“ Thalbergtől, játszsza a hangversenyző. 8) „Rhapsodie hongroise“ Liszt F.-től, játszsza a hangversenyző. E hangversenyre helyárak: karszék 3 frt, zártszék 3 frt, karzati zártszék 1 ft, másodemeleti karzat 50 kr.

✂ (Temető.) Ez a szomorú, borongós idő juttatja eszünkbe. A kerepesi-ut mellett levő pesti sirkertben több új sərbolt építetett, úgy, hogy eddigelé a sərboltok száma 150-re megy. Valóban nagybőjti megemlékezés farsang előtt!

✂ (Kéjvonat.) A Fáma pengette, hogy a napokban kéjvonat menend Székesfehérvárra, az ottani nevezetességek megtekintésére; a legnevezetesebb nevezetességek pedig Székesfehérvárott tudva lévöleg a sok jeles honleány; örömmel tettünk tehát mi is készüléteket e kirándulásra, midön egyszerre csak azon hirt vettük, hogy a kéjvonat — jámbor ohaj-tássá változott.

✂ (Emberbaráti tény.) A pesti takarékpénztár, mely évi

jövedelméből jelentékeny összegeket szokott jótékony czélokra fordítani, jelenleg is 1000 ftot adott át Pestmegye főispáni helytartójának, azon kérelemmel, hogy ezen adomány a pestmegyei árvizkárosultak közt aránylag kiosztassék. A segélyezették áldása lesz a jutalma e szép részvétnek!

✂ (Halasztás.) A pesti vízvezeték ügyében f. hó 17-re kitűzött gyűlés az ez iránti engedély elkésése miatt elhalasztatik. Kár is volna tán már a tavaszig belekezdeni! Hisz télen minden víz egyformán hideg.

✂ (A császárfürdőben) a javítások erélyesen folynak. Legközelebb várakozó terem építését végezték be, mely az egyes fürdőkkel fedett folyosók által levén összeköttetésben, megakadályozza a fürdés utáni meghűlést.

✂ (Rajtavesztés.) A jelen vásár alatt hét csalót csíptek el, kik társaságba állva, egy parasztnak 25 játékjegyet hetven forintért adtak el. A jámbor embernek tudnia kellett volna hogy a mai világban nem mind arany, a mi fénylik!

✂ (A csudaorvos.) A vidékről egy majdnem hihetlennel látszó eseményről tudósítatunk, melyből a tudomány nagy előrehaladottságát láthatjuk. Egyik jeles honleányunk sok ideig szenvedett egy álla alatti daganat miatt. Mutatta orvosoknak, gyógyította sokféle szerrel, mind nem használt semmit. Most egy mondhatni csudaorvos találkozott, ki öt levelezés és pusztán photograph arc képe megszemlélése után gyógyítja ez alkalmatlan és fájdalmas bajból. A tény való; a csudaorvos Ócsváry Ede ur, lakik Nagymihályon, Zemplénmegyében.

✂ (A vidék egyik jeles színigazgatója) Láng Bódi, ki Szegeden oly megérdemelt részvéttel találkozik, közelebb pár napot körünkben mulatott. Egy pár szerelmes nőre volna szüksége és új darabokra!

✂ (Apró hírek.) Nemzeti színházunk ifjú tagja, Szathmáry Károly közelebb tartandja eljegyzését a szépség és kellemben gazdag Mazzoly Emilia kisasszonnyal. Daczára annak, hogy az apró hírek közt közöljük, kívánunk neki nagy boldogságot! — Az írói segélyegylet sorshuzására a város részéről Gamperl tanácsos küldetett ki. — Fővárosunkban szláv kaszinó van alakulóban. — A nemzeti muzeum újjalakítását illetőleg a m. Akadémia elnöke fog egy bizottmányt tervek készítése végett kinevezni. — A ferencvárosi lilium-utczában is behozták a gázvilágítást, mely jótékony tettet a a derék polgárok nagyszerű vigadalommal ünnepeltek meg. — Szandház Károly pesti építész a mintázat tanárának neveztetett ki a budai műegyetemhez. — Egy politikai lap fölszólalást intéz a budai városathoz egy a Széchenyi-hegyen állítandó mulatóhely iránt. Valóban kegyeletes megemlékezés! — Falk Miksa, a cikkeiről ismeretes publicista, hátralevő egy havi fogságideje alól fölmentetett. — Jövő hó 1-től a bélyeggel ellátott levélborítékokért csak a bélyegérték lesz fizetendő. — A pesti redoute-épület eddigelé 290,000 ftba került; még van reá 150,000-nyi pénzalap, hanem ez, a mint hiszik, nem fog elég lenni! — Azon jeles honleány neve, ki a pesti orvostanulók segélyegylete részére száz aranyat gyűjtött: Dietrich Vilma. Szeretnők koszoruba füzni e nevet, de a legszebb virágkoszoru ilyen nemes szívi — A pesti „Nemzeti kör“ legközelebb tartott közgyűlése következő hasznos és jótékonsági ügyekről sem feledkezett meg; az írói segélyegylet részére 200 ftot; a „Ráday könyvtár“ megvételére 100 ftot; a sz. fehérvári ásatásokra 100 ftot, özv. Lukinics, a buda népszínház és Szentpéteri sirjára végre 20—20 ftot szavazott meg. — Hollósy Kornélia 250 ftot tett le az írósegélyegylet javára. — A „Részvét könyve“ csak jövő márcziusban fog megjelenni. — Jókai Mór „Hon“ című politikai napilapra kapott engedélyt, mely jövő évi január 1-sején fog megindulni. Az új lap iránya

az eddigi „Magyar Sajtó“-é leend, mert e lap összes szerkesztői személyzete a „Hon“ körül csoportosul. — A pesti városok intézetében jelenleg 72 világtalan részesül ápolás és tanításban, 20-szal több, mint tavaly.

Nemzeti színház.

Nov. 12-kán: Ketten Henrik hangversenye és „A színész nő“ francia vígjáték. — Nov. 14-kén: „Tartuffe“ Moliere vígjáték. — Nov. 15-kén: „A fogadott leány“ Szigligeti dalszínműve, először. — Nov. 16-kán: „A fogadott leány“ Szigligeti dalszínműve, másodszer. — Nov. „A fehér hajszál“ Feuillet Oktáv vígjátéka először és „Gizella“ ballett. — Nov. 18-án: „Kunok“ Csaszár operája. — Nov. 19-kén: „Marót bán“ Vörösmartí szomorujáték.

Ketten Henrik utolsó hangversenyét adta a nemzeti színpadon. A közönség egyforma részvétellel viseltetett irányában mindvégig; utolsó hangversenyén vége-hossza nem volt a tapsnak és kihívásnak, melylyel a művészetpártoló hallgatók elismerésüket nyilváníták a fiatal s már is oly jeles tehetség irányában. Ketten valóban megtartandja országos körutját; csak hogy először L. Hollósi Kornélia asszonynyal együtt a budai népszínházban — ez intézet javára, — aztán még a múzeum teremében fogja magát hallatni. Ezután — és csak ezután fogja őt a vidék hallhatni.

Tartuffet, a nagy Moliere e mesteri kézzel körvonalozott alakját, azt az alattomos, képmutató romlott Tartuffe-et a nagy költőhöz méltólag adta Tóth József. Mellette még kitünt Szilágyi S., ki több jelenetében szegény megboldogult öreg Szentpéterinket juttatta eszünkbe. Nem tudjuk. Komáromit mi vette rá, hogy beszédében annyira ntánozza Tóthot. Szerintünk ez inkább hátrányára volt, mint előnyére.

Láttunk e héten két új darabot is. Egyik volt a „Fogadott leány“, mely alkalmasint rövid életű lesz színpadunkon; a zenéje nem ér sokat, a szöveg pedig még annál is kevesebbet; ne is szóljunk tehát róla; a másik „A fehér hajszál“ Feuillet Oktávótól; hanem az egész darab nem egyéb egy párbeszédés jelenetnél; maga az alapeszme is olyan, hogy nemzeti színpadunkon nem állhat meg. Csudáljuk a derék fordítót, ki az átültetést igen szépen eszközölte, hogy ilyen műre vetette figyelmét a francia színműrodalomban. A szereplők, Szerdahelyi és Prielle Kornélia mindent elkövettek, hogy a darabot megmentessék, és ha még előadják, tisztán az ő érdemök.

E darabban alkalmaztatott először Szerdahelyinek külföldről hozott terve: a zárt színpad. Ez valóban igen szép intézmény; a természetességet a csalódásig viszi. Hanem majd más társalgási darabban még inkább tetszeni fog ez.

„Gizellá“-ban Rotter Irma elég ügyesen forgott, de azért balfetnek nem igen lehet az ilyen előadást nevezni; a ballet első kelléke a táncz után a fényes kiállítás, ez pedig nálunk ez idő szerint lehetetlen.

A „Kunok“-ban Huber Ida, Voggenhuber Vilma és Bignio sok tapsot arattak. Valóban sajnálni való, hogy Bignio távozik színpadunktól! Némi vigasztalásul szolgál azonban az operakedvelőknek, hogy még a jövő tavaszig itt marad.

A felejthetetlen költő halálának évnapján adatott „Marót bán“. A kegyelet és a valóban nagyszerű darab nagy közönséget vitt a színházba, mely várakozásában nem is látta magát megcsalva. A gyönyörű költői nyelv, és megható jelenetek sok élvezet nyújtottak. A szereplők közül fényesen kitűntek: Jókainé, Egressy, Lendvai és Tóth József, kiknek valóban művészi játékuk sok és érdemlett elismerésben részesült.

Budai népszínház.

Nov. 12-kén: „Viola“ népszínmű Eötvös „Falu jegyzője“ után Szigetitől. — Nov. 13-kán: „Az első fehér hajszál“ francziából fordította Tarnay Pál. Ezt követte „Csók keringő“, Schönwald Teréz, hamburgi tánczosnó által; végül pedig: „Férj az ajtó előtt“ operette. — Nov. 14-kén: „Kalmár és tengerész“ Czako Zsigmondtól. Díjmentes előadás. — Nov. 15-kén: „Kveraus“ népszínmű Benkőtől, először. — Nov. 16-kán: „Garabonczás diák“. — Nov. 17-kén: „Csokonai szerelme“ (Csokonai születésének évfordulóján.) Szigligetitől. Felvonás közt Jankovszka k. a. éneke. — Nov. 18-kán: Ködfátyolképek és: „Az első fehér hajszál.“

„Az első fehér hajszál“ nem tetszett; nem is a budai színpadra való; magában sem igen szelleműs, de annál vonzóbb egy dialogisált jelenet e mű, hátha még budai színészek adják elő! Ilyen előadás után a fiatal ember önkénytelenül a tükörbe néz, ha nem pillantja-e meg önönfején az első fehér hajszált!

A ködfátyolképek szintén nem tetszettek; ködöt eleget láttunk, de képeket, és kivált szép képeket vajmi keveset; no de annál gyöngébb mű „Csokonai szerelme.“ Ha ilyen volt a nagy költő szívlángja, akkor nem csuda, hogy „Lila“ nem siett az oltani.

Annál szebb volt Jankovszka k. a. Olyan szépen illett a lengyel nemzeti öltöny szép arcához és szépséges természetéhez! Hogyan énekel? Bocsánatot kérek, de nem elég érdem-e, ilyen szépnek lenni?

A legszebb pedig az volt e héten, hogy a díjmentes előadáson is tele voltak a páholyok. Van tehát pártolás; most tehát tegyen ki magáért az igazgató, különben bizony bizony — megkritizálják.

Mindenfélék.

‡ (Nekrológ.) Uhland Lajos, a nagyhirű német költő f. hó 13-án Tübingában meghalt!

‡ (Deficit.) Csak a londoni kiállításról szólunk, kérem alásan, melynek a hivatalos kimutatás szerint kerekszám 50,000 font sterling deficitje van. Csekélység!

‡ (Váratlan fölfedezés.) Kisolewiczben egy konyha újjáépítése alkalmával egy cserépedényt találtak, mely színültig volt régi arany- és ezüstpénzzel. Talán érzi az öreg föld a pénz nagy szükségét, hogy így előadja rég rejtetett kincseit?

‡ (Nagy vihar.) Európa északi részén, elkezdve okt. 20-án, három napig tartó borzasztó szélvész dühöngött, mely úgy a tengeren, mint a szárazon sok pusztítást vitt véghez. Leginkább Angolország partvidéke szenvedett általa; de súlyát megérzé Franciaország, Hollandia, Belgium és Felső-Bajorország is. Az angol tengeren ez alkalommal történt hajótörések száma a kétszázat meghaladja.

‡ (Egy emelettel lejjebb!) Canghiban a lelkész ötvenéves papságának jubilaumát ünnepelte. Azonban a terem padlózata, melyben az ünnepély tartatott, szintén időske lehetett; mert a társasággal, mely épen asztalhoz akart ülni, laszakadt s az emeleten föladott levest földszintre talalta ki. Persze hogy akkor aztán már nem lehetett megenni!

Divattudósítás.

A multkor megkezdett szemléket illetőleg a fehérenmüeket folytatva, megemlítjük továbbá:

Uj nemű gallérokat is láttunk, olyanokat t. i. a melyekhez egy battisztból készült izletes nyakkötő is járul; a nyakkötő két lenyuló végén színes himzés van alkalmazva,

rendesen lila, vörös, vagy kék fonállal himezve; elől aranyos gyűrű tartja össze a kis nyakkendőt; ára különféle: 1—2—3 ft. sat.

Egészen új, reggeli öltönyökhez kedvelt gal-
lérkák azok, melyek felső része vörös vászonból készült,
a szélők pedig fehér, s apró himzéssel van díszítve. A gallér és
egyforma kézelő ára: 1 ft. 20 krtól kezdve 1 ft. 40 krig. Ilyen
formára készült gallérok chamois vászonból is kaphatók,
ugyanolyan áron, mint a föntebbiek.

Láttunk továbbá Tüersch urnál ezer és ezer szárm. apró
kis fodrocskákat és himzett szegélyeket a legolcsóbb
áron, az előbbiek rófe 30 krtól 60 krig, az utóbbiaké pedig: a
legegyszerűbbek 18 krtól 60-ig.

A betétek rófe már 13 krtól kezdve kapható; 18,
20, 40 krért igen csinosak, az 1 ft. 20 krosak pedig akármi
szép vászon fehéreneműekre is használható.

Leszállított áron láttunk himzett zsebkend-
őket, a melyeknél nemcsak a szép munka, de az olcsó-
ság is feltűnő; láttunk olyan zsebkendőt a mely előbb
15—16 ft. volt, most pedig 10 fton kapható. Igaz ugyan, így is
csak nagyon gazdag urhölgyeknek való. A 10 ftos zsebkendők
igen díszesek és gazdagon ki vannak himezve. Az egyszerű-
ben himzett zsebkendők ára: 2 ft. 50 krtól kezdve minden
áron.

A kész sima angol gallérok és ujjak ára 1 ft. 60 kr.

A kis gömbölyű fekete fátýból is láttunk
ujjakat, ezek guipure-csipkétből készülnek, beleszőtt bár-
söny pettyekkel; ezek ára 3 ft. 60 krtól 5 ftig, a guipure-fá-
tyolok 1 ft. 15 krtól kezdve 15 ftig kaphatók; a csipkefátyolok
pedig 60 krtól kezdve 5 ftig és még feljebb minden áron ta-
lálható.

A fekete jó angol crépe rófe 1—2 ft, szélessége
 $\frac{3}{4}$ rőf és 1 rőf.

Fekete angol csipkét is láttunk, a mely arány-
lag feltűnően olcsó, s estélyi s páli ruhákra alkalmazva igen
díszíti a szoknya alját; e csipke fél rőfnyi szélességű s 3, 5
és 6 fton igen szép rajzút láttunk, a mely a francia csipké-
vel is versenyezhet; az ilyen szélességű francia csipke ára
legalább 15 ft.

Végül pedig jelentjük t. olvasóinknak, hogy Böhm és
Kánya urak kereskedésében a fekete selyem tete-
mesen leszállított áron kapható; így például azon $\frac{1}{4}$
szélességű fekete tafota (noblesse,) melynek ára eddig 3 ft volt,
most 2 ft. 50 krra szállított le, az $\frac{5}{4}$ széles 3 ft 60 kros 3 ftra,
a $\frac{3}{4}$ szélességű 4 ft 80 kros 4 ftra.— A nehezebb fajta noblesse:
a $\frac{1}{4}$ széles 3 ft 40 kros; 2 ft 80 krra; az $\frac{5}{4}$ szélességű 4 ft
50 kros: 3 ft 60 krra és a $\frac{3}{4}$ szélességű 5 ft 80 kros most 4 ft
80 kron kapható. Egy sima ruhára a $\frac{1}{4}$ szélességű szövétből ren-
desen 12 rőföt szoktak venni, s így most 30 frton vehetünk egy
szép, sima, fekete selyemruhára való kelmét, a mi az előbbi
árakat tekintve, valóban nyereség. Ha olvasónőink közül va-
laki kíván ilyen ruhát, sziveskedjék bennünket értesíteni, a
legszivesebben küldjük el neki.

Utóirat gyanánt pedig figyelmeztetem tisz-
telt előfizetőnőinket, hogy a karácsoni aján-
dék ideje közeledvén, ha ezekre nézve va-
lamiben szolgálatukra lehetnék, igen, igen
örülnek.

I.

Számrejtvény.

C. Károlynétól.

14. 9. 12. 11. Vidánító, hogyha magyar.
11. 12. 13. 14. Egyik jeles pomologunk.
2. 3. 7. Nagy-Kanizsa erről híres.
1. 6. 10. 7. Messze éjszakon hatalmas.
8. 9. 4. 5. Modorunkban sohse legyen.
1—14. Egy már meghalt jelesség.

Megfejtési határidő: december 20-ka.

II.

Lóugrási sakkrejtvény

Lóugrás szerint megfejtendő.

Tóth K. Emiliától.

| | | | | | | | |
|------|------|-------|------|------|-------|-------|------|
| va | té- | S mé- | kép- | ván- | li | könny | kö- |
| lyen | fel | hajt- | vé- | ben, | vol | bús | a |
| ben, | vis- | ze- | laj- | fe- | dor, | dé- | ra |
| tün | so- | Haj- | mé- | kát | gyog | tá- | a |
| sza | ves | o- | lé | fák | nyúl | hü- | ben, |
| tét | ja | néz! | lé- | sze- | resz- | Ül | ve |
| ked | vis- | ha- | il- | a | sé- | S ó- | tos |
| zá- | só- | kéz. | sza- | röm- | la- | ket- | ben |

Megfejtési határidő: december 20-ka.

A 42-dik számban közölt rejtvény értelme: Tompa
Mihály. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küld-
tek be:

Theisz Hummel Emilia, Szelényi Károlyné, Sárosy Laura, Fischer
Riza, Mendelényi Emma, Jámor Lászlóné, Pongrácz Julia, Nagy Emilia,
Berzsenyi Cornélia, Vágner Luiza, Frankner Balogh Ida, Sötét Cornélia,
Heldt Gizella, Kis Lóri, Melczér Armína, Cziruly Zsófia, Markgraf Hermin,
Fogler Linka, Szabó Julia és Polla, Guoth Ida, Zachariás Alajosné, Eger-
váry Tuboly Emilia, Csanádi Kálmánné, Gulyás Amália, Horváth Gulyás
Ida, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicséri Lila, Eöry Jenőné, Csicséri
Pósta Gizella, Csicséri Mariska, Nagy Lipolda, Sió, Lósy Eugénie, Büttner
Lina és Julcsa, Szalay Antonia és Ilona, Bóza Fani, Scipiades Betti, Györfly
Szerén, György Klára és Albertina, Csaby Amália, Rátkay Ilonka, Poniuger
Laura, Nagy Riza, Mészáros Janka, Weisz Julia, Eperjesy Flóra, Fekete
Mária, Gerendás Mariska és Lipolda.

TARTALOM.

A nő világa, Urvary Lajostól. — Epedő szerelem, Thali Kálmántól.
— Gervaz és Protaz, Lauka Gusztávtól. (Folyt.) — Visszaemlékezés, Hor-
váth Böskétől. — Gablicsek ur boszúja, Emiliától. — A bölcsek köve. Ide-
gen kutfók után M. B.-tól. — Egy hét története. — Százszorszépék. — Gaz-
dasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti
színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Szám-
rejtvény. — Lóugrási sakkrejtvény. — A t. rejtvényrejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára
— Szerkesztői nyiltelevek. — Hirdetés.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS: **EMILIA.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

47-dik szám.

VASÁRNAP, NOVEMBER 23. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETESI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 fl. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------------|-------------|----------|-----------|----------------------------------|
| | | | | kelet ó. | nyugat p. | |
| 23 Vasárnap | E 24 Kelemen | E 23 Kell. | | 7 18 | 4 15 | 1 Kislew |
| 24 Hétfő | János a kereszt. | Flóra | | 7 19 | 4 14 | 2 |
| 25 Kedd | Katalin szűz | F. Kata | | 7 21 | 4 14 | 3 |
| 26 Szerda | Konrád. Vác | Vác rem. | | 7 22 | 4 13 | 4 |
| 27 Csüt. | Éber (Vigil) | Vigil | | 7 23 | 4 12 | 5 |
| 28 Péntek | Sosthenes hv. | Pirka | | 7 25 | 4 12 | 6 |
| 29 Szombat | Saturin vért. | Valtér | | 7 26 | 4 11 | 7 10. Sab. |

V i d é k i t á r c z a.

Székes-Fehérvár novemb. 17. (*Eredeti levél.*) E levél indoka. — Színészek. — Ohaj, mely alkalmasint teljesülni fog. Tisztelt szerkesztő! Miután a „Családi kör“ vidéki tárczájában fehérvári levelet csak nagy ritkán találok, bátorságot veszek magamnak, az e részbeni hiányt pótolni, és ha t. nagysád megengedi, társas életünk mozzanatait becses lapja részére koronkint följegyezni. — A bekövetkezett unalmas őszi estéket Szuper Károly igazgató urnak 32 tagból álló s a viszonyokhoz mérve eléggé jól szervezett dráma- és népszínmű-társulata rövidíti kerekded előadásaival; — csak az sajnos, hogy a közönség részvéte ellen jogos panasz emelhető. Azonban reméljük, városunk önmagához hü és következetes marad — s valamint más években, ugy a jelenben is tettelegesen fogja tanusítani az általános pénzszükség daczára is a magyar színészet iránti vonzalmát s szeretetét. A társaság nőtagjai közül az elsőség minden esetre Siposné t. illeti, ki mint Emérke — Laulott — Hermance s Gautier Margit színpadunkon valódi diadalt aratott; utolsó előtti szerepében 7-szer, utolsó szerepében 9-szer hivatott ki.

Kovács Elekné és Kömivesné ügyes színésznők, és szakmájukat a közönség meglegedésére töltik be, míg az első erős csengő hangja s kitünő izlésű öltözékei által tűnik ki; — a második természetes szabályos szavallatával s élethű játékaival fölülmulja az elsőt.

Fürediné a társaság népszínmű-énekesnője; erős hangja, csinos éneke s nyugalmas játéka tetszik, így Makfa i Nina k. a. is, kit azonban ez ideig kevésszer láttunk.

Szuper né tavalý óta haladt, — de fájdalom, még nem láthattuk tavalyi szerepeiben, — melyekben öt annyira szerettük. Révainé, Göncziné segédszerepeiket mindenkor jól töltik be.

A férfiak közül első Szuper. Ó éltető lelke a társaságnak, kiváló kedvence a közönségnek. Sajnos, hogy kedves kis leánykájának halála miatt ez ideig keveset élvezhettük fölléptét; egyébkint „A házasság rokkantjai“-ban „Kis árvá“-ban s „A királyi csók“-ban tapasztaltuk, hogy ő még mindig viruló s hervadhatlan virága a kedélynek s a fiatal virgoncságnak. — Gönczy Soma, mint Brankovics, — Vén bakancsos, — vén csikós, — vén darázs s szegedi kupecz, eléggé meggyőzte nézőit gyakorlottságáról és ügyességéről.

Sipos szerelmes színész, mozdulatai ügyesek, szorgalma elvitázhatlan, csak hangjából hiányzik az ércz, az erő a mélység. Innen van, hogy játéka nem teheti azt a hatást, a mit buzgalma megérdemelne. Molnár közmelegedésre adja a ellem szerepeket; „A szegény Marquis“-ban hatással játszott. Császár féléves színész; szorgalmának jutalma, hogy már több elsőrendű szerepet is játszik. Szavallata jó, de mozdulatait gyekkezzék élénkíteni. Temesvári szép színpadi alak, di-

csérendő igyekezettel. Bohári szokott szerepeiben jó. Füredi és Kömives ügyes komikusok; nagy előnyükre válik, hogy a figyelmeztetésre hallgatnak.

Szép János népszínműénekes, legkésőbb érkezett tagja a társaságnak; csinos hanggal, meglehetősen énekmodorral s rendkívüli elevenéggel bír; hiszszük, hogy tetszeni fog, ámbár nagy hibája, hogy nincs következetesség játékában, például a „Csikós“-ban egy ideig csikós s ezután csakhamar drámai hős! — továbbá énekében a gyakori fölkiáltás az előadásnak nagy hátrányára van és épen nem eredeti. Ha e hibáitól elszokik, egykor megfogja köszönni e figyelmeztetést.

Azon ohajtással veszek jelenleg bucsút, vajha legközelebb a közönség buzgó pártfogásáról s részvétéről, és színészeink szorgalmáról s jeleségéről minél többet irhatnék. *)

Zs.

Bojt, november 12. (*Eredeti levél.*) Vigalom egy orgona kedvéért. — Nyilvános elismerés. — Tisztelt szerkesztő! Irányomban már máskor is mutatott szivessége kezeskedik nekem arról, hogy jelen pár sorom is találand egy kis helyet lapja hasábjának valamelyik szögletén.

Folyó hó 2-án egy igen szép ünnepély volt vidékünkön. Zsáka községében, melynek rendezője, gróf Rhédey Gábor ur, mig egyrészlről őseiről reá örökségül maradt vallásos kegyes érzületének, másrészlről minden szép és jó iránt fogékony lelkületének adá félreismerhetetlen tanujelét. Nevezett gróf ur ugyanis Zsáka helység ref. egyháza részére tulajdon költségén készítettett egy 850 p. forintba került diszes orgonát. Ezen orgona ünnepélyes fölszentelésére gyült vala egybe a vidék értelmiségének egy része, hogy az orgona zengzetes szava által buzgóságra ragadtatott nép imájával és énekével a magáét egyesítse. Az isteni tisztelet végbementével, a mikor a megváltó Jézus által szerzett szeretet vendégsége is kiszolgáltattott, az ünnepélyen jelenvolt lelkészek a gróf ur asztalánál, a többiek pedig a helybeli ismerősök kedves körében ebédelének.

Majd az alkony megérkeztevel a gróf ur kivilágított urilaka felé, mint megannyi fehérruhás angyalok, közelgetének a csinos egyszerűséggel, s épen ezért jól öltözködött nők s leányok, részt veendő a gróf által rendezett estélyben — hol a megjelent társaságot szép virágcsokrok, s a mi még ennél többrebecsült volt, a házi ur kitünő előzékenyisége s szivessége fogadta. Az izléssel s mondhatnám, pompával földiszított táncsteremben hangzott a jó zene, a vig kedv s táncz csaknem reggelig tartott, s nem mernék jót állani felőle, hogy minden leány szívének oda vitt csendjével dőlt reggel az álmom pihentető karjai közé.

S midőn ezt önnel közlés végett, — mint lelkesítő szép-

*) Mi is hasonló kívánsággal vagyunk.

tettet, — tudatom, azt teszem még hozzá, magam s mindnyájunk nevében, hogy Isten sokáig éltesse az áldozatkész s nemesen szerény grófot, a protestáns egyház s az egész hon örömeire s adja Isten, hogy a télen történendő mulatságokra is oly szép előzmény adjon okot, mint a milyen erre okul szolgált!

Cs. E. N.

Tapolcza, nov. 15. (Eredeti levél.) Színészek. — Egy kis repertoírváltoztatás — Tisztelt nagyság! Oly régóta tétlenül hevert tollamat ránk nézve érdekes ujdonság megírása végett veszem elő: Balog A. és Mátrai igazgatásuk alatt drámai szintársulat érkezett városunkba! Hála istennek, meg leszünk tehát szabadítva a hosszú téli esték unalmától. A tagok mind jógyekezetű, meglehetősen tehetséges színészek, kik eddigi szerepléseik után ítélve, sok élvezetet ígérnek. Csak igyekezzenek is; ahhoz lesz mérve az elismerés és részvét, a hogy azt megérdemelni iparkodnak; mert Tapolcza értelmisége tudja méltányolni az érdemet s a részvét ezekben a sivár napokban nyújtott élvezékért inkább, mint valaha föl fog ébredni közönségünk keblében.

Egypár mutatvány-előadás után bérletet nyitott az igazgató, ígérve több jönevű dráma és népszínmű előadását. Bevezetésül „II. Rákóczy Ferencz fogsága“ volt kitűzve. Sokan örültünk, kik ismertük a darabot, hogy újra élvezhetjük azt; a kik pedig még nem látták, örültek, hogy megismerhetik; midőn egyszerre kedvezőtlen szél lefújta a színlapot s a kik feszült várakozással mentünk színházba, láttuk: „Kipfelhauser és barátja, Krämmer ur“-at. A mi igen keserű csalódás volt*).

V. J.

§ **Vácson** a vasuti indóháznál egy sűrűen elfátyolozott hölgy, ki Pozsonyban ült föl, egy kis gyermeket hagyott a vagonban. Ez a szivtelenség példája; ellenkező pedig azon derék pesti polgárnő ténye, ki az elhagyott kis ártatlant föl fogadta. Az ég nem feledkezik meg egyikről sem!

§ **Debreczenen** meglátszik, hogy magyar város. A multjében az egész városban hasztalan kerestek egy pantallónt, a melyben Sobri játszhatott volna a „Két pisztolyban.“

§ **Komáromban** dalegylet alakult a városi előjáróság felügyelete alatt. Ugyanott kölesönkönyvtár is van alakulóban. A télire majd csak lesz valami ezen épen akkoravaló eszméből!

§ **Mátraverebélyről** egy még az általunk is említettnél régebbi harang szállított a muzeumba. Nem mertük úgy írni, hogy öregebb, mert sok hitelező igénykeresetet támasztana ellene.

§ **Pozsonyban** a festett czukorkészítmények majd elrablák két gyermek életét; ők ugyanis egy házalótól vett czukorból készített színes tojástól oly rosszul lettek, hogy rögtön orvost kellett hivatni. A vizsgálat kideríté, hogy a festék egérkövel (arsenik) volt vegyítve. Nem jó mindenféle édességen kapni; nem tudja az ember, melyikben vesz be halálos mérget.

§ **(Rozsnyón)** egy tekintélyes családból való 16 éves ifju pisztolylyal mellbe lötte magát, úgy, hogy tüdeje veszélyesen megsérült. A bodogtalan gyermek még életben van, de fölgyógyultához az orvosok szerint nincs remény. Hogy mi vihette e borzasztó tetre, nem tudatik.

§ **Murányon**, Gömörmegyében, egy erdőkerülő a mult napokban nejét, aztán hogy e szándéktalan bűne föl ne fedeztessék, három kis gyermekét és egy bevetődött öreg asszonyt meggyilkolt. A törvényszék kideríté az igazságot. A félelem a oglyot öngyilkosságra ösztönzé, mi azonban meggátoltatott.

Megbízások tára.

Vattára K. I. kedves barátnőnek: Fogadd forró köszönetemet kedves soraidért! Tehát legközelebb találkozzunk!

Egerbe: K. J. urhölgynek: A kérdéses, levél fájdalom! nem jött kezemhez! Ilyen küldeményeket vevény mellett kell a postára adni, csak így vállal ez el felelődséget érte.

Füszere F. I. urhölgynek: Eddig bizonyára megérkezett a rég ohajtott tárgy. Mint örülnék, ha meg volna elégedve vele!

Pécára A. M. urhölgynek: Fogadja szíves köszönetemet! A nemesekára megérkező küldeményt pedig szíves figyelmébe ajánlom.

Benczenczre gr. L. A. kedves barátnőnek: Elküldtem s most már bizonyára kezeidben lesz, forró üdvözlötünkkel együtt.

Naprágyra R. B. urhölgynek: Megjött-e már a küldemény? Mi pedig várjuk a kért irományt.

Szilásra R. I. urhölgynek: Szívesen teljesítettük kívánságát! Megjött-e már küldeményünk?

Cillibe P. F. urhölgynek: Legszívesebben fogunk igyekezni, hogy kívánsága teljesedjék.

Kudura Gy. K. urhölgynek: El van küldve, megjött-e már?

Szerdahelyre P. H. M. urhölgynek: Szíves üdvözlötünkkel együtt elküldtük.

Sőjtörre Cs. A. urhölgynek: Megjött-e már küldeményünk? És szívesen fogadta-e? Ugy-e bár: igen!

Puhosellára G. R. R. urhölgynek: Pontosan jött meg, legnagyobb örömmel végeztük el a reánk bízottakat, és el is küldtük, megérkezett-e már?

Bátaszékre P. L. urhölgynek: Képzheteti, mi édes örömmel végeztem el a kedves megbízást! Már utban van a csomag.

Leleszre N. I. urhölgynek: Már előkészítettük. Az említett pénzeket hozzánk szíveskedjek küldeni, legfőlebb 2—3 hét alatt megjelenik. Magánlevelet is írtunk, de nem tudjuk, vette-e?

Ponorra H. O. urhölgynek: Végre valahára egy kis életjel! Biztosítjuk, hogy nem kaptuk az említett küldeményt. A kívánt tárgy ára: 18—20 ft. Igen szívesen fogom elvégezni. Az említett kedves látogatóhoz még nem volt szerencsém.

Leugyeltőre B. S. urhölgynek: Köszönet a kedves tudósításért, kérem, értesítsen minél gyakrabban a kedves levelek hogylétéről. — A kívántak már utban vannak. S I. urnak szíves üdvözlötünket; magánlevelet írunk neki.

Cs. Bagásra Sz. A. urhölgynek: Vettük, elintéztük és — elküldtük.

Miskolcra D. M. kedves barátnőnek: Vette-e küldeményünket?

Beszterozére L. J. urnak: Örömmel olvastuk becses sorait és előre is köszönetet mondunk szíves készségeért; bár viszonzhatnók azt!

Szerkesztői nyílt levelek.

Györré. Dr. K. P. urnak: Köszönet; a többit magánúton.

„Violá“-nak; Köszönettel vettük.

„M-hoz.“ „Gondolkodom.“ „Sirjon, [rijjon a hegedű.“

„Kristálytisza forrás.“ „Nem mondom, hogy szeretlek.“ „Műlandóság.“ Kevés tűz, kevés eredetiség.

„Ha látom.“ Csinos, csak a 4-dik versszak 2-dik sorát kellene kiigazítani; az abban használt kép kissé árt az illúsióknak.

„Születésem napján.“ Meleg érzelmek szépen leírva, csak az kár, hogy egy helyütt csermely az élet, utána pedig nyomban tört sajka a kebel.

„Ne mondd, ne mondd.“? „Volt mi“ „zavarni“? —

„A nagy világban.“ Elmélkedésnek is hosszú.

Lengyeltóti b a S. I. kedves barátomnak: Köszönet a kedves küldeményért; sirvirágok ezek, mik a korán elhunyt költő szívéből fakadtak.

„Egy szerető szív.“ Köszönet érte, közölni fogjuk.

I n d á r - n a k : Kedves sorait csak a jövő héten adhatjuk; későn vettük.

H I R D E T É S E K.

Előfizetési felhívás

A „CSALÁDI KÖR“-RE.

Abban a szerencsés helyzetben levén, hogy az előfizetések még most is érkeznek, figyelmeztetjük e lap tisztelt olvasóit, hogy új kéthónapos előfizetést nyitunk és pedig:

November-decezerberi két óra 2 ft.

November-marcziusi öt óra 5 ft.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

(Kalap-utca 17-ik sz. 2-dik em.)

B Ö H M É S K Á N Y A

(Pesten, Józseftér 10-dik szám alatt).

Ajánlják legújabb divatú

b e l- és k ü l f ö l d i k e l m é k k e l

fölszerelt raktárukat

a közönség szives figyelmébe.



HETILAP A MUVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, november 30-án. 48-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A nő mint hitestárs.

Hiszünk a szeretet Istenében és azt következtetjük belőle, hogy az ember földi rendeltetése a boldogság.

Sok ut viz Rómába, de még több a — boldogtalansághoz; erősen szem előtt kell tartani ezélunkat, ha a boldogságot el akarjuk érni. Mi a boldogság? e kérdéstől függ minden. Némelyek az elégyültséget nevezik annak, mások a lelki nyugalmat, énszerintem pedig abban áll, hogy az ember méltósággal tölti be a sors-tól nyert hivatását és a mellett tehetsége szerint ember-társainak javára közremunkál.

A nőre nézve legnagyobb boldogság: azon férfi élettársává lenni, a kit szeret és becsül. E férfi ótalma alatt, általa vezetettve, mintegy új élet nyílik számára. Igaz, új terheket és soknemű felelősséget is vállal magára ezáltal; egy ember öröme és bánata van szivébe letéve; neki kell lesimitani a borus felhőket, melyeket az élet e homlokra tornyosít, neki kell őt kárpótolni a föld minden szenvedéseiért; de gazdag jutalom is vár reá e terhes munka fejében.

Oh, nagy lépés ez, melyet a leány az oltár elé tesz! jól meg kell azt fontolni, mert onnan nincsen visszatérés.

Elhagyván a szülei házat, annyi sokat hagy el, és a mit találni fog, egy merőben ismeretlen világ! „Elhagyod a te atyádat és a te anyádat és ragaszkodol egy férfihoz” szól az irás, de könnyű azt mondani, nehéz azt kivinni. A fiatalságot vajmi sokszor az újdonság csábulata áztatja: külön háztartása lesz és társadalmi állása, mindez hatalmasan izgatja a fiatal képzelődést és nem egy leányt ragadott már örvénybe, a boldogtalanság örvényébe; könnyű léptekkel lebeg az oltárhoz, kiejti az: „igen” szót, a mit pedig nem lehet többé visszavonni; ez egy szóval egy ember hatalmát ismerte el maga fölött, egy egész hosszú életre.

A házasság: áldozat; a férfira nézve is az, de még inkább a nőre; és csak ennek tudatában tökélye el magát arra a leány, ha boldog akar lenni; azon tudat mellett lépjen az oltárhoz, hogy lemond önmagáról az emberiség javára; alárendeli magát egy férfinak, mert Isten úgy akarja.

Új nevet vesz föl, és ki e nevet vele megosztja, tulajdonosi jogot táplál irányában; ő gondoskodik róla, ő óalmazza; olyan kötelességek teljesítését esküszki, a melyek hogy mily súlyosok és számosak, csak később tudja meg.

Nem ritkán azon hitben hagyja el ez atyai házat, hogy most nagyobb szabadságot fog élvezhetni, a maga esze után fog indulhatni, nem lesz kénytelen a szülék intő, útbaigazító szavait nyugodtan eltűrni, sőt tán azzal

is kecségeteti magát, hogy mint „a maga asszonya“, mindent csak saját tetszése, szeszélye szerint fog elintézhetni.

Hogy ne áltatná magát ezzel, mikor kedvesétől csak édes, hízogató szavakat hallott eddig!

„És ő urad legyen!“ mondja az irás; ezt ugyan nagy bölcsen elhallgatja előtte a kedves, hanem annál jobban figyelmezteti reá — házasság után.

Oh dehogy! mondja reá a szerelemben égő, gyantlan leányszív; a férfi, az ő férje! az nem lehet ilyen zsarnok! Ugy van, én sem mondom, hogy zsarnok, sőt inkább, szerelemteljes, hü sziv. de azért mégis ő az uralkodó, és a nő az alárendelt. Nézzük.

Két ember ritkán lehet egy véleményen, egy akaraton; és kinek akarata dönt? — a férjé.

A szülei házban a leány a gondoskodás tárgya; most ellenben neki kell másokról gondoskodni, neki kell figyelni a ház minden belső szükségleteire, mindent észrevenni, mindent kényelmessé, kellemessé tenni; ő hozzá fordul mindenki: ő a felelős belügyi minister; nos, marad-e még e mellett ideje, magáról gondoskodni? Valóban ritkán.

Midőn a fiatal hölgy nagyobb családi körből költözik, ki csendesnek, kisszerűnek találja saját hajlékát. A férj reggel távozik, gazdasága után lát, vagy szobájában dolgozik; ilyenkor a fiatal nő olyan ridegnek, üresnek találja lakát; szeretne csevegni és nincs kivel; olyan lassan mulnak az órák; végre valahára itt a dél; már messziről hallja férje lépteit; eléje repül; lihegő kebellet siet karjai közé. „Mi bajod?“ kérdi ez. és a nő hidegnek találja e hangot. Tekintete kémlélően vizsgálja arcvonásait; homloka borús; mérgelődött; és a helyett, hogy vele enyhelegne, hallgatag; a helyett, hogy meggondolná, milyen elhagyottan töltötte a délelőttöt és milyen szörnyüképen unatkozott, elbeszéli neki bajait és vesződségét az embe-
rekkel. „Ugyan hagyd el, kérlek!“ viszonozza a nő és a zongorához, vagy a himzörámához fordul. A férj pedig — a pamlagra veti magát és az ebéd fölött boszankodik, mert a leves nincsen jól megfőzve.

Nem olyannak képzelte a nő a házasságot! Duzzogva ül az ablakhoz. Olyan kék az ég; ha ő kis madárka lehetne! Ugy szeretne szállani, ég felé repülni, és csinos szobája aranyozott kalitkának tetszik előtte! Fohászodik; ez még semmi; a fohászt majd egy panaszos: oh! követi; hogy is ne! osztozkodnia kell férje gondjaiban, magáévá tenni bánatát, törekvéseit, reményeit és ohajtásait; hogyan tehetné ő azt másképp, mint szívével? holott e szívnak csak egy hurja van; csak önnönmagáért tud dobogni; nincs kellőleg kimivelve.

Minden fiatal nő némi elhagyottságot érez házassága első éveiben; de kellő műveltség mellett azonnal belátja, hogy míg férje az ő számára dolgozik, ő viszont férje javára fordítsa a magány óráit; csak ilyen módon egyesülhet a szerelem a becsüléssel, csak ilyen módon

nyeri a házaséleti együttlét a kölcsönös tisztelet mennyei szentségét.

A nőnek sokat kell egyedül lenni hajlékában, és hogy ez egyedüllét kellemessé váljék, szükség, hogy a leányok már jókor szokjanak az önmunkássághoz. A ki szobájában órákig egyedül tud lenni, elfoglalva gondolataival, munkájával, olvasással, zongorázással, az mentve van az unalomtól, és annak veszedelmes fajzatitól.

Milyen édesen jóleső érzés a férjre nézve, ha fiatal nejét meglegedve látja házi körében! ha tapasztalja, hogy az otthon neki öröm, a munka élvezet, a viszontlátás pillanata: boldogság; ha tapasztalja, hogy a külvilágnak semmi köze az ő házi boldogságához!

A jó, munkás nő mindig talál magának munkát a házban; a rend, a tisztaság, takarékoság elég munkát adnak: hozzá meg a nőnek azon hivatása, hogy a hasznost széppé, a szükségest kellemessé, a rendet kényelmessé varázsolja és hogy környezetének arczára a vidorság és elégtelenség verőfényét árasztja! Oh, fárasztó, de boldogító egy hivatás ez!

Lépünk be egy ilyen házba: már a küszöbön érezzük, hogy itt egy nemes női sziv kormányoz; minden olyan tiszta olyan hívogató; nem csuda; hajlamból lett e két sziv egymásé és becsülés pecsételé meg a hűség esküjét; nem gazdagok, de a hü nő mindenütt kiérzi, hol mire van az élettársnak szüksége és azonnal kész tehetsége szerint a segítséggel. A házi butor nem a legfényesebb, de a legtisztább és izletes rend gazdagon pótolja e hiányt; csak egy cseléd van a háznál; nem sok, igen, de a fiatal nő maga is a dologhoz lát; és mért ne? mert leánykorában nem igen erőtellették a munkára? elég baj, hogy nem tették! aztán a munka most egészség tekintetéből is ajánlatos; kérdezzünk csak értelmes orvost, meglássuk, ez is azt mondja; aztán nem is olyan nehéz az a munka; reggelenként összetakarítani, eltávolítani minden porszemecskét, fényesre törülgetni a butort, ennyiből áll az egész és a mellett még szépségi érzékünk is gyarapodik; aztán az az öröm, mikor a gazdasszony szép tiszta szobáin végig tekint! nem hiszem, hogy hadvezér nagyobb büszkeséggel szemlélheti győzelmes csatarendjeit; és mind e tisztaság és rend az ő érdeme; ő fáradozott érte! aztán munka után az az édes nyugalom!

De mit mondok: nyugalom? arra még reá érünk; még elég hosszú a reggel, ha jókor ébredünk; a konyhába is be lehet tekinteni, a hol az ebédre folynak a készületek: helyén van akkor a gazdasszony tekintete; mikor majd a szeretett férj hazajön, és mindent, de mindent a legszebb rendben talál, bizonyára örömmel csügg majd tekintete az ő hűséges kis feleségén!

De mi az? a férj vendéget hoz ● házhoz! nos aztán? házi barátot! és miért ne? a hü szeretetnek nincs oka, a világ elől rejtőzni; sem pedig egyszerű ebédjét

szégyenleni; nem a sokféle étel, hanem az ízletesség és a derült jókedv teszük élvezetessé az asztalt.

Aztán következik a délután; a férj ismét dolgait végzi a házon kívül, és azonképen a hű nő a házban, egyik a másik kedvéért.

Igy lesz este, akkor egy kis sétát tesznek a hű élet-társak, vagy pedig édes beszélgetés között töltik az időt; nem úgy kell pedig érteni e szót: édes, hogy üres szépségeket mondanak egymásnak; hanem úgy, hogy közlik egymással szívük minden érzeményét. elméjük minden gondolatját; tárva nyitva áll e két egygyé lett élet egymásnak; mint a sima tó tükrébe, úgy pillant a hű nő e szívbe; bár milyen legyen is feneke, mégis csak az ő képét látja abban, ez pedig nem csalóka látszat, hanem valóság, igazán ott gyökeredzik e kép a szív fenekén, a szerelem soha nem távoluló gyökereivel.

És a férj, hogyan nézi ez az ilyen nőt? földi mennyországának, megtesztelt boldogságának!

MIDŐN EGY LÁNYKA KÖNYVEIT LAPOZTAM.

Balogh Zoltántól.

Mi célod? oh lány! mondd, a tudományyal,
Mi az, miért szép lelked úgy eped?
A levegőt ott hűs szél járja által —
Nem lelsz te ott bizalmas enyhelyet!
Te nem születél sasnak, hogy az égen
Szemeiddel üzd a lángoló napot:
A te napod csak itt a földön égjen . . .
Elég, sok is, mit egy hű szív adott.

Légy pillangó te a szép rét virányán,
Vagy kis madár a bokrok zöldjében,
Langyos szellők és illatok közt járván,
Mig kebled aztán egy helyt megpihen;
Találd meg ott az üdvözítő fészket,
Ott lásd kikelni boldogságot!
De hogyha vágyol messzebb, akkor véged. . .
Szélvész, vihar magával elragad.

El, félre hát ti nagy szakálu bölcsek!
Helyet ne adjon e kis asztal itt
Munkáitoknak, melyek nagyra törnek —
De széttörik a gyermek álmait.
Add kis kezéd kezembe lányka szépen,
Lásd, még tavasz van, jó a fuvalom . . .
Nézd, milyen szép ott kinn a kertecskében
A piros rózsá, fehér liliom.

Gervaz és Protaz.

Beszély,

Lauka Gusztávtól.

(Vége.)

V.

Több hónap mult el az elősorolt események óta. Az orvosok barátságban, de külön éltek egymástól, úgy azonban, hogy az utcán, vagy kórházakban gyakrabban találkoztak. Ritkán vagy talán soha nem emlékeztek meg egymással társalgás közben azon eseményekről, melyek kedélyeikre leverőleg és fölemelőleg hatottak. — Pest nem szegény az ilyen vagy

hasonló eseményekben, s különösen az orvosok azon okos szakemberek közé tartoznak, — kik a társadalom édenjei mellett a társadalom poklait is gyakorta szemlélhetik.

A kikelet fölfakasztá a föld megérett keléseit, s az azokból kiszabadított romlott levegő elhínté magvait a ragályos nyavalyáknak, Protaz betegeti után futkosott. — Egy ilyen — nem mondhatnók — kellemes sétája alkalmával nővel találkozott, ki első pillanatra ismeretesnek tünt föl előtte.

Szegényesen, de tisztán öltözködve, sebesen jött vele szembe s egy fiatal leánykát vezetett.

Midőn találkoztak, s Protaz erősebben reánézett — a nő hirtelen elpirult és megállott.

— Orvos ur! kérem ne nehezteljen reám, hogy mai napig adós maradtam tartozásommal, sőt még csak föl sem kerestem, kimentendő magamat e vétkes hanyagságért. — Mióta férjem elhalt, nélkülözünk és szenvedünk, a nélkül, hogy valaki vigasztalna.

— Ha valamiért, úgy bizonyosan csak e bizalmatlanságért kellene és szabadna neheztelnem; — válaszolt az orvos részvétellel — s azon hidegségért, hogy asszonyosságod meglehet többeknél kopogtatott, csak legjobb akarója ajtaját nem tudta, vagy nem akarta megtalálni. Szabad megkérdenem, hogy hol lakik?

— Még mindig ugyanazon szobában, melyben szeretett férjem élt, örült és szenvedett, melyben boldogságom és boldogtalanságom fogamzott, melyben szemeit befogtam, s melyben hült tetemei mellett imádkoztam.

— Mióta szelid és munkás férje meghalt, mivel foglalkozik, miféle keresményből táplálja magát és gyermekét?

— Raktárakban foglalkozom zsákok varrásával!

— Mintegy mennyit kereshet naponkint?

— A legjobb, — de ritka napon egy osztrák forintot.

Protaz megigérte, hogy gondja leend reá, azután elváltak. Bevégezvén látogatásait, egyik kórház igazgatóját kereste föl.

A társalgást csakhamar látogatásának főbb okára vezette.

— Ugy tudom, egy betegápolónői hely van e kórházban úresedésben?

— Igen! — talán tudna valakit ajánlani?!

— Egy vallásos és erkölcsös fiatal özvegyet, ki keresztényi kötelességet hiend gyakorolhatni a betegek ápolásában s ki biztos keresetre utalva, — figyelmes és gondos nevelést fog adhatni egyetlen gyermekének, kiből a jó és szelid férj emléket tiszteli.

— Tehát gyermekes özvegy?

— Magán kívül még egy 9—10 éves leánykát kénytelen tartani . . .

— Tíz éves leánykát!? — vágott közbe a kórházigazgató örömmel. — Nőm már régebben zaklat egy hasonkorú leányka miatt gyermekem mellé, — a nőt alkalmazni fogom a kórházban, leánykája illendő neveléséről pedig, ha abba az orvos ur által ajánlott nő belenyugszik — én fogok gondoskodni.

— Szives pártfogása által egy olyan nőt fog igazgató ur lekötölni, s egy olyan család anyagi helyzetén segít, kinek leendő magaviseletét illetőleg én a jótállást és a kötelezettséget előre elvállalhatom, s ki a háláról soha és semmi körülmények közt sem fog megfélemedezni.

— Tehát mind a nő, mind pedig leányára nézve biztosan számíthatok.

— Magam viendem meg az örömhírt a nőnek, s magam fogom őt igazgató urnál leánykájával együtt bemutatni.

Pár napra a történet után az özvegy már a kórházban a

betegek körül végezé keresztényi kötelességeit, leánykája pedig tisztán öltözve, és derűs arcczal együtt mulatott az igazgató gyermekeivel.

VI.

Gervaz, mint rókuskórházi másodorvos, egy tiszta és enyhe nyári éjjelen szobája ablakán kikönyökölve, isten tudja minő kellemes, vagy kellemetlen gondolatokba mélyedve, a nesztelen utcákon hordozá végig tekintetét a nélkül, hogy elálmosodnék. Három éven át viselte már e hivatalát, s nem egyszer határozta el magában, hogy azt abbahagyja. Ugyanazon — de figyelmet lekötő, és nem ritkán visszahatást vagy néha undort is gerjesztő foglalkozás oly érzést keltének keblében, mely folytonosan arra ösztönzé: hogy szabaduljon.

Épen éjfél utött az óra, midőn ablakát odahagyá — s szobájába visszahuzódék, hogy lenyugodjék.

Már egy óra is elmúlt, még sem tudott elaludni.

Néhány percczel azután erősen csengettek.

Az ily késő órákban csengetés rendesen azt jelenté, hogy elhagyatott ügyefogyott beteget, vagy hullát hoznak a kórházba.

Gervaz égve hagyta gyertyáját, és várakozott.

Kevéssel azután a fölügyázó jelentkezett, s előadta, hogy egy halálosan sebesített egyénnel várakoznak a folyosón.

Gervaz megnevezte a szobát és ágyat, a melybe helyezendő lesz, maga fölöltözött, s csakhamar megjelent a teremben.

A férfi, kit az utcán vérében találtak, 30—35 éves lehetett, külsejéről ítélve mesterember vagy éjeli kalandor — mindenestre olyan ember, ki nappali foglalatosságainak bevégztével — a helyett, hogy lenyugodt volna, szórakozást vagy prédát keresett.

Öntudatlan állapotban volt. Az orvos kérdéseire egyetlen szót sem tudott válaszolni.

Gervaz mindenek előtt az aludtvért mosta le a férfiú fürtéről, homlokáról és arczáról. Elborzadt, midőn vonásaiban azon egyén vonásaira ismert, ki három évvel s néhány hóval azelőtt haldokló nejéhez vezette, s kiről több okoknál fogva föltehető, hogy nejét meggyilkolta.

A beteg mellé gondos, de egyszersmind erős és biztos fölügyázót rendelt, maga pedig szobájába vonult nyugodni. — Miként a rémes éjszakán, ugy ez éjszaka sem jött többé álom szemeire.

Korán reggel három év után másodszor tett jelentést a hatóságnál.

A vizsgálatra kiküldöttek csakhamar meggyőződtek a személy ugyanazonosságáról, s a halálosan sebesült zsebeiben egy kétesövű pisztolyt és egy kétélű nagyobb kést találtak.

A beteg egy időre a kórházban hagyatott, — még pedig kettős: orvosi és rendőri fölügyelet alatt. — E második fölügyelet titokban tartatott.

A megrendelt orvosi szereket és ételeket a Protaz által betegápolói állomásba segített nő nyújtotta a betegnek.

Pár hét múlva, midőn a seb már tisztulni kezdett, s a beteg könnyebben érezte magát, a nő örömet időzött hosszasan ágyánál, s a társalgás, — de maga a nő jelenléte is kellemesen hatottak a betegre.

Gervaz nemcsak ezt vette észre, hanem azt is, — hogy a beteg és betegápolónő rokonszenvvel viseltetnek egymás iránt.

Egy napon következő párbeszéd keletkezett Gervaz és a nő között.

— Néhány hét múlva Jakab (e név alatt iratta be magát) talán már el is hagyhatja a kórházat?

— Élete már veszélyen kívül van, néhány nap azonban szükséges még, erősödjek. . . Asszonyom! mintha önt e beteg jobban érdekelné, mint a többi betegeket, kiknél hasonló szolgálatokat kell tennie?!

— Igen jámbor és ájtatos ember, — gyakran imádkozik, és panasolja, hogy senkie sincs e világon.

Gervaz ránczokba húzá homlokát és jéghidegen folytatá:

— Ismerte ön már e férfit az előtt is? tudja, hogy kicsoda? mivel foglalkozik és miből él?

— Soha sem láttam azelőtt! azt állítja, hogy vasuti munkás, s midőn dolgozhatik, kényelmesen megkeres annyit, mennyi egy család fentartására elégséges.

Gervaz erősen tekintett a nő szeméibe.

— Asszonyom! ön megszerette e férfit!?

A nő fülig pirult.

— Én inkább sajnálom őt orvos ur! — válaszolta azután és zavarodva távozott.

Valahányszor Gervaz a beteg szobájában megjelent, mindig figyelmesebben kísérte a nőt és ápolóját. A beteg gyakran a nőt feledte tekintetét, a nő pedig egyik betegnél sem időzött oly hosszasan, egyikre sem fordított annyi gondot, és annyi figyelmet.

Egyik napon a beteg kijelenté, hogy egészen jól érzi magát.

A következő napon egy rendőrbiztos négy fegyveres rendőrrel jelent meg ágya előtt. — Nevén szólíták, mire egész testében megrázkodott, s a halál színe ült arczaira.

Midőn a nő a szobába lépett, fegyverek között kísérték kifelé.

— Az istenért, hová viszik Jakabot!? — kiáltott akaratlanul.

Senki sem válaszolt.

— Orvos ur! szóljon kérem, mit mívelt ez ember?

— Három évvel, s néhány hónappal ezelőtt nejét gyilkolta meg.

A nő a nélkül, hogy válaszolt volna, az ablakhoz rohant, térdeire ereszkedék, s az ég felé emelé szeméit.

E pillanatban nyitott a szobába Protaz.

— Mit mívelt e férfiú, kit a folyosón kísérnek?

— Ez azon férfi, ki engem azon bizonyos éjszakán nejéhez hivatott, s ugyanaz, ki nejét meggyilkolta. Ha akkor, midőn kórházba hozták, véletlenül nem én vagyok jelen, meglehet megmenekül, s e nőnek (a térdeplő nőre mutatott) esküszik szerelmet és örök hűséget.

— Minő utai a végzésnek! — jegyzé meg Protaz komolyan.

— S minő rejtélyei a szívnek! — egészíté ki Gervaz szomoruan.

A két orvos térdepelve, imádkozásban hagyta a jámbor, de vigasztalhatlan özvegyet — ki felett Isten, s talán a szerető férj szelleme örködött.

NE, OH NE KÉRDEZD

Kálosi Lipóttól.

Ha értem élő hű szivedre
Búsán, szomorún hajtom le fejem;
Midőn örömem, mint a játszi szellő,
Elhagy, tanyát keresve más helyen:
Ne, oh ne kérdezd, éltem virága,
Mért hervadt el örömem zöld ága?

És a midőn látod, hogy a kiért é sz,
Gond és fáradság terhe nyomja le ;
S arczára, hol elégedés tanázott,
Bizalmatlanság s kétség szálla le :
Ne, oh ne kérdezd, honnan s mért van ez ?
Lelkem oly bús valóra ébredsz !

Mint vándort a kietlen rónaságon,
Csalogatja a pajkos délibáb,
Remény között haladt a gyors idő is,
E vén gyerek, előttem mind tovább.
Ne, oh ne kérdezz lelkem lelke te !
Csalódtam s megtört keblemeuk hite.

S mint a szivárvány csendes nyári estén,
Mennyet és földet szépen összeköt,
Öleltem egykor én is két világot,
Az édes multat és a szép jövőt.
Ne, oh ne kérdezd : mért mult hát ez el ?
Sokat, sokat csalódott e kebel !

Ne, oh ne kérdezd ! Mert az fájna nékem,
Hadd gyógyuljon a sorsütötte seb.
A mindig szépet és jót roménylőnek
A zord valónál nincs keservesebb.
Ifjúságom pazarlám hasztalan,
Azért vagyok, azért boldogtalan.

Gablicsek ur boszúja.

Beszély,

Emiliától.

(Folytatás.)

Oháriné hirtelen hátrafordult a hang felé és nagy szemekkel nézett a leányra. Ugy tetszett neki, hogy még soha sem volt a leálynak olyan szép csendületes hangja ; aztán még az is neki előtte, hogy a leány orczái még soha sem voltak olyan haloványak, mint e perczben.

De nem szólt semmit, hanem újra fölvette a kiosztott kártyát s mialatt szint színhez rakna, csak úgy odavetőleg mondá :

— Te nem vagy fiatal. En úgy neveltelek, hogy sohase légy fiatal, azaz úgy, hogy boldog légy. Te olyan vagy, mint Gablicsek, az sem volt fiatal soha, azért boldog ; nemde Gablicsek, maga igen boldog ?

— Oh igen ! én valóban olyan boldog vagyok, a mint azt hivatalbeli állásom és ő nagysága lehetni megengedik ! — felelé Gablicsek, és szavainál sokkal inkább mondá a mosolygó arc, hogy ő valóban boldog.

A nő azonban tán nem is hallotta e szavakat ; nagyon szórakozottnak látszott ; hol Ilonára fordult tekintete, hol meg maga elé révedezett ; Gablicsek arcán évek óta most tünt föl először szomorúság ; e nőnek valami baja lehet, gondolá aggodalommal.

— Ilona, hagyj magunkra ; egy kis beszédem van Gablicsek ural ! — mondá Oháriné szünet mulva, és alig volt egyedül a férfival, midőn annak köntöse gombját megragadván, hévvel vonta őt a szoba tulsó végébe.

— Mondja meg nekem édes Gablicsek, — suttogá, vagyis inkább lihegá a nagy fölindulástól, — micsoda ember az a Bezdédi ?

— Hát olyan 24--25 éves fiatal ember ! — viszonzá a jó ember, kinek homloka fényleni kezdett a rajta gyülemlő veriték-cseppektől.

— Huszonégy-huszonöt éves fiatal ember ! — ismétlé a nő növekedő felindulással — és milyen ez a fiatal ember ?

— Hogy milyen ? Hát olyan, mint milyenek az ilyen fiatal

emberek lenni szoktak, — viszonzá Gablicsek, és nemcsak hangja, de teste is reszketett az ijedtségtől

— Elég ! elég ! — fakadt ki erre a nő, és pár lépésnyire távozva, előre nyujtotta mindkét kezét, mint a ki ellenség elől menekülni akar.

A jó Gablicseket végkép kétségbeejtette e kézmozdulat.

— De nagyságos asszony, miért e félelem ? — kérdé kikelt arczzal, hol előre, hol meg hátra lépve. Szeretett volna közeledni hozzá, de az a gondolat, hogy e nő most előle hátrált, visszariasztotta őt e szándéktól.

— Mért e félelem ? — kérdé a nő, csaknem magánkívüli fölháborodásban odarohanva Gablicsekhez. — Hát nem látja át azon ifju szándékát ? Hiszen ez a látogatás — ! De honnan ismerheti ? — Igaz ! — És én egyedül hagytam őt kimenni ! — De hogyan is gyaníthattam volna ! hisz ő olyan fiatal ! Fiatal ? oh igen ! Mind egyformák a fiatalok ! rettenetes ! — mondá, és észre sem vette, hogy ezalatt egészen lecsavarta a gombot Gablicsek köntöséről.

De Gablicsek sem vette ezt észre ; mert a mint az általa olyan mélyen tisztelt nőnek imez összefüggés nélküli szavait hallotta, nemcsak homloka, de szeméi is mindinkább megnevésültek ; vastag könnyecseppek gurultak alá halavány orczáin, mert a jó ember nem hitt egyebet, mint azt, hogy e nő megőrült.

— Engedje meg nagyságos asszony, hogy Ilona kisaszszonyt behívjam ! — mondá tehát, zokogástól elfojtott hangon ;

— Ilonát ! jó ; de nem ! hátha még semmit sem tud a dolgról ! — viszonzá a nő.

— Bizonyosan nem tud még róla ! Oh, magánkívül lesz, ha e rettenetes csapást megtudja ! — fakadt ki a jó ember, és mindkét kezével fődte be száját, hogy siró hangja ki ne hallják.

Az asszony erre gyöngédeden a pamlaghoz vezeté őt, és melléje ülve, kis ideig nem lehetett egyebet hallani elfojtott zokogásnál, minthogy a jó asszony is sirva fakadt.

— De hagyjuk a sirást ! — kezdé végre — gondoljunk inkább a szerencsétlenek megmentésére ; ne sirjon többet Gablicsek ; jó Gablicsek, ne sirjon többet ; oh ön jó ember ; tanácsoljon inkább, hogyan lehet megmenteni a szerencsétlent.

E szavaknak azonban csak azon következménye volt, hogy a jó Gablicsek még csak annál jobban sirt.

— Igen, igen, nem sirok többé, de a nagyságos asszony is nyugodtabb legyen ; tanácscsal is szolgálok, mindennel szolgálok, csak térjen magához a nagyságos asszony !

— Ugy van ! így lesz jó ! — kiáltá egyszerre a nő, és arca szinte sugárzott az örömtől.

— Mi lesz jó ? — kérdé Gablicsek aggodalmas álmélkodással ; ujjabb örjögési rohamtól tartott a jó ember.

— Oh, így egyszerre vége lesz minden aggodalomnak ! Oh, ezt a gondolatot Isten küldte nekem ! — mondá növekedő elragadtatással, és felugorva ültéből, oda állt Gablicsek elé é jóságteljes, kérő hangon mondá :

— Ugy-e bár Gablicsek, ön nekem jó barátom ?

— Oh igen ! — volt reá a válasz.

— Akkor tehát megteszi nekem azt a szivességet. Oh igen ! tudom, hogy megteszi ; értem, az én nyugalmamért megteszi ön e szivességet, nemde jó Gablicsek ?

— Én mindent megteszek ; de mit tegyek ? — kérdé a jó ember.

— Ön nőül veszi Ilonámat !

E szavakra azonban a jó ember úgy fölugrott a pamlagról, mintha ágyuból lötték volna ki.

— Mit ? mit ? — kérdé, és önkénytelenül nyult feje után ; azt hitte, most már ő örült meg, hogy ilyesmit kelle hallania.

— Ezzel egyszerre vége lesz rettenetes félelmemnek; ön nem fiatal többé, de nem is öreg, és a mi a legfőbb, ön jó ember, ön nem fogja öt boldogtalanná tenni! — mondá az asszony egészen fölindultan. — Tehát ugy-e bár a mellett maradunk?

Hogy mit érzett a jó ember e pillanatlan, azt valóban bajos volna leírni. Most már tudta, hogy ő nem örült meg, és örömmel volt hajlandó azt is elhinni, hogy e nő szintén teljes birtokában van eszének.

És ki venné neki rossz néven, hogy szive egy, tán eddig soha sem ismert érzéstől kezdett átmelegedni! Mert igaz, e szív már jó negyven év óta csendes nyugalommal dobog egy hivatalbeli kebelben, és ez idő alatt ez is megtanulta azt a nyugodt, kimért pontosságot, mely ez embernek már második természetévé vált; és nem kevésbé igaz az is, hogy ő nem tartotta magát valami Adonisnak; soha sem tartotta magát annak a jó ember, annál kevésbé most, hogy feje megkopaszodott, és szemei üvegtáblákkal lőnek ellátva; oh, de azért mégis férfi volt, és annál fogva mégis leírhatlan kéjérzet rezgette át szívéet, azon gondolatra, hogy ő a szép és kedves Ilonának férje lehetne.

— De nagyságos asszony! hová gondol! én — azt akarta mondani, hogy ő nem méltó e nagy szerencsére; de Óháriné szavába vágott.

— Ön szegény? az mit sem tesz; én gazdag vagyok és minden vagyonomat önnek adom! Ön nem fogja azt elprédálni; ön jó ember, ön boldoggá teendi leányomat.

— Oh, ha csak rajtam állana! — rebegé a jó ember és körültekintett a szobában, hogy lássa, hol van; úgy tetszett neki, mintha egyszerre valami tündérvilágba volna átvarázsolva.

— Akkor minden jól van! — viszonzá a nő és ezzel a mellékszoba ajtajához sietett.

— Ilona! Ilona! — kiáltá oly hangon, mintha legalább a szomszéd utcából, nem pedig a szomszéd szobából kellene behívni a leányt.

Tán csakugyan nem hallotta hívását a leány, de Óhárínének még harmadszor is kellett ismételnie hívását. Ez a rövid szünet pedig vajmi hosszú volt a jó Gablicsekre nézve.

Végre nyílt az ajtó és Ilona belépett, és a figyelmes emberismerő első pillanatra észrevehette volna, miért kellett a leányt háromszor szólítani, míg bejött; és fiatal leánytestvéreim tán szintén nem fognak neheztelni, ha megmondom, hogy Ilona — hallgatódzott.

Észrevette ezt Óháriné is; lehetetlen is volt azt észre nem vennie, olyan halovány volt a leány arcza, és úgy reszketett egész testén; szemlesütve állt meg az ajtó előtt.

— Vagy ugy! — kezdé Óháriné vidáman — Hallgatóztunk! Annál jobb! Jer tehát közelebb edes Ilonám, és Gablicsek ur —

Tovább nem folytathatta beszédét: mert Ilona egyszerre fölrezzent kábultából, és odarohanva Gablicsekhez, összekulcsolta kezeit és csak annyit mondott:

— Ha szeret, ne kívánja azt tőlem! — aztán ott maradt előtte állva, esdőleg összetett kezekkel, imádságos tekintettel.

Szegény jó Gablicsek, érezte, mint fordul egyet körülötte a világ, és a tündérország helyett a sarkkői jégvilág dermedezett eléje: úgy didergett a szive nagy kinjában.

— De mi legyen ez? — kérdé Óháriné nagy indulatosan, és ismételnie kellett e kérdést, míg feleletet kapott, és azt is Gablicsektől kapta.

— Semmi, nagyságos asszony! Ne nehezteljen, kérem, Ilonkára, akarom mondani Ilona kisasszonyra. No, nézze csak, mint reszket! Ne féljen semmit kiasszony! Hiszen csak tréfa

volt az egész! Ugy-e bár nagyságos asszony, tréfa volt? — mondá a jó ember és olyan bizalmasan nevetett a nő szemébe, a mint ezt csak olyan jó ember teheti, olyan kétségbeejtő fájdalommal szívében.

— Mi lett volna tréfa? — kérdé Óháriné ingerülten.

— Az, hogy — bocsánatot kérek, — most jut eszembe a — a kulcs — az iroda kulcsa — az iroda pénztárának a kulcsa — ezerszer bocsánatot kérek, de nem tudom, hol hagytam az iroda pénztárának a kulcsát — mondá a jó ember, és ezalatt vette kalapját és rohant ki a szobából.

(Folytatjuk.)

A bölcsék köve.

Idegen kutfők után M. B.-tól.

(Vége.)

És bár voltak közöttök valóban kiváló tehetségek, kiknek műveit és mondatait ma is csudáljuk: a főczél, az elérhetlen, mindig csalogató eszme ezeknél is a bölcsék kövének keresése volt.

Igy élt a 13-ik században Angliában egy Baco Roger nevű szerzetes. E nagy férfi munkáiból kitűnik, hogy ő a löpor hatását ismerte és meg volt győződve arról, hogy a viznek összeszorított erejével járműveket lehet mozgásba hozni; de e dolgokat nem tartá vizsgálatára méltóknak; minden idejét, minden tehetségét a fémátváltoztatás és minden betegség gyógyítás mystikus szerének föltalálására fordítá.

Ő nem hitt más tapasztalatának, mindent maga akart látni, próbálni, kifürkészni; nem dicsekedett vele soha, hogy megtalálta a bölcsék kövét, de annak lehetőségét erősen, vak buzgalommal hitte.

Híre csakhamar elterjedt. És híre volt veszedelme. A pápa megtudta, hogy az angol barát ördögösségeket űz; az ördög segedelme nélkül nem volna lehetséges oly istentelen dolgokat készíteni, mint az automatok és hasonló gonosz készületek, milyeneket Baco Roger csinált. Méltó buzgalommal igyekeztek az elvesztett juhot visszatéríteni az akolba és eddigi tévelygéseikért megbüntetni: börtönbe zárták, hogy az ördöggel érintkezést akadályozzák! Mikor onnan 10 év múlva kiszabadult, megtörve testben és lélekben, el volt veszte korának és az utókornak.

Körülbelül ezen időben élt Németországban Bollenstädti Albert, kölni érsek, korának leghiresebb tudósa. E férfi is hitt a bölcsék kövében és kereste azt; de sőt e részben tovább ment, mint bármely eldödjé, azt állítván, hogy a növényeket és állatokat is meg lehet vegytani uton nemesíteni. Kísérletei és csudálatos készítményei az egyház átkát vonták fejére.

Albertus Magnus egy beszélő gépet talált föl. Már készen volt az új mű egészen, midőn a mesternek egy barátja belépett a terembe, kit az emberi alak érthető szavakkal üdvözölt. Ez elszörnyűködve ütött reá botjával és egy csapással tönkretette a harmincz évi fáradságos munka dicső eredményét.

A 13-ik században Spanyolországban szintén élt egy adept, kinek erőlködéseit ritka szerencse koronázta, vagy kinek agya a képzelgésből igen bő adagot foglalt magában. Rajmundus Sollusnak nevezi magát. Ifju korában, mint főnemes, az arragoniai udvarnál kicsapongó életet élt; e kicsapongások következtében megutálta a világot és beállt barátoknak. Szerzete dolgaiban sokat utazott Európában és Ázsiában s különösen keleten sokáig tartózkodott.

Ott tanulta megismerni a nagy titkot. Azt állítá, hogy a tengert aranyrá változtatná, ha hajjai higanyból volnának és bizonyítá ezt tünérdek higanynak aranyrá való átváltoz-

tatása által, mely aranyból a spanyol király pénzt nyomtatott. Neki sikerült a mindent gyógyító gyógyszert is föltalálni. Megkísérlé erejét magán egykor, midőn beteg volt; a használat után rögtön fölgyógyult és megiffodott, a mi mindenestre nagyon csudálatos volna, ha nem tudnók, hogy a pálinkakészítés még akkor ismeretlen és az alchimisták titka volt.

Munkájában a bölcsek kövének előállítását is közli; de azon megjegyzéssel, hogy az csak annak lesz érthető, ki kellő ihlettséggel, minden pénzvágy és érzeki érdek nélkül kutatja azt. Még eddig, örök veszteségeül korunknak, nem akadt eléggé ihletett földi szülött, ki a mystikus, homályos szavakból kiokosodott volna.

E férfiak által, és egy nagy csapat szolgálélek közreműködésével, kik az ő nyomdokaikba lépni és mindent utánozni, mit a nagy mesterek tettek, vagy mondtak, iparkodtak, a fémátváltoztatás eszméje tudományos meggondoltság eredménye helyett, mely azt kezdetben és eredetileg jellemzé, lázas agyrémmé fajult; elvadult képzelem idétlen szüleménye lön.

A fémekről való kezdetleges fogalmak háttérbe szorítottak és helyöket homályos, csudás eszmék foglalták el. Fémek, csillagzatok, növények, állatok, lelkek és ördögök zavart tömkelegbe zsufoltattak össze, mely annál alkalmasabb volt hatni, mentül titokteljesebb- és értelmetlenebbnek tűnt föl az avataatlan előtt.

Már három fajtát különböztették meg a bölcsek kövének, melyeknek ereje és hatálya különböző volt. Az elsőfoku szer megnevesíté a fémet, a nélkül, hogy azt aranyvá változtatta volna; némely emberi betegséget gyógyított, de nem volt általános gyógyszer. A második fokúnak hatása nagyobb; de csak a harmadrangúnak volt azon csudálatos, mesés ereje, hogy emberek, állatok és növények minden betegségét elűzé, az érczet aranyvá, a földet drágakövé változtatta át, és a vén haladoklót ifju virgoncz gyermekké varázsolá.

Ezen elmélet, folytán az orvosi tudomány is félig-meddig beleolvadt az alchimiába. A bölcsek kövének keresésében minden szert, mely ujonnan fordult elé, betegeken próbáltak meg; mely készítmény legtöbb betegséget gyógyított, az legközelebb járt a bölcsek kövéhez. Annak alapján új kutatások indultak meg.

Igy hatott e szomorú tévely a szenvedő emberiségre ki, melynek fájdalmi bizonyára megrövidültek ez által.

Másrésről azonban nem szabad felednünk azon ellenhatást sem, mely üdvösen érte az orvosi tudományt. Ez uton t. i. végtelenül sok új anyagot, gyógyszert és azoknak az emberi testre való különféle hatásait fedeztek föl, melyekről a régiebb orvosoknak sejtelmök sem volt.

Az alchimiai kísérletek sikerültének legfőbb föltétele voltak régidő óta az imák és bűbájosságok, melyek azok mellett mondatni szoktak. Kétségtelen, hogy e szokás a régi alchimistáktól maradt fenn, kik ezen imák és mondatok által az időt határozták, mint az a közönséges életben még mai nap is történik. Később e szavak értelme, mint időmutató elmúlt; azoknak ördögös erőt kezdtek tulajdonítani és szükségességök még az óra föltalálása után is elvitázhatlannak mondatott. Időfolytán ezen, eleintén igen észszerű intézmény, borzasztó képzelgessé torzult, még azoknál is, kik azt jó lélekkel használták; még inkább azoknál, kik csalásuk gyámolítása végett éltek vele.

Számtalan kalandor kóborolt, mint aranycsináló egyik

tartományból a másikba és ajánlá mesterségét nagy árért; nyilvános és titkos kísérleteket csinált, melyek csakugyan aranyat eredményeztek — de csak az adept zsebébe, ki ügyesen tudta a népet kizsákmányolni.

Császárok és királyok is érdeklődtek oly mesterség iránt, mely kincstárukat folytonosan töltve tartja, a melynek eddig az a rossz szokása volt, hogy sokszor kiürült. Tartottak udvari alchimistákat, kiket arannyal és kitüntetésekkel halmoztak el. Ez azonban nem sok ideig tartott; mert az uralkodók csakhamar meggyőződtek, hogy aranycsinálók inkább költeni tudják az aranyat, mint előteremteni. Ilyenkor a kedvezés és kegy haraggá és üldözéssé vált, s a csalók börtön és kínpad által kényszerítettek titkuk fölfedezésére. Minthogy azonban még ez uton sem mondhatták meg azt, a mit nem tudtak, aranyos köntösben, aranyozott akasztófára akasztattak, mint megátalkodott gonosztevők.

Néha talán maguknak a fejedelmeknek beleegyezéssel sikerült a csalás. Így történeti tény, hogy Zsigmond császár második felesége rézből és mirenyből pénzt veretett. E fehér, ezüst-höz hasonló anyag aztán a nép közé, mint ezüst juttatott.

Második Rudolf császár egy adepet személyes érdemeiért nemesi rangra emelt és kapitánnyá tett, míg egy másikat, az angol Kelleyt börtönre vettetett, hol az meg is halt.

Harmadik Ferdinand, német császár, pénzt nyomtatott egy Siehthausen nevű adepet vegyítékéből.

Németországban annyira mentek, hogy törvényszék elé állíták azt, ki a bölcsek kövének lételet kétségbe merte vonni, miután azt maguk a fejedelmek is hitték.

Végre a 18-ik században kezdett lassanként e tanok hite-le csökkenni. A korszellem, a haladás mindenhatósága a többi középkori eszmékkel együtt ezek ellen is sikeresen küzdött.

A természetbuvárlás más irányt vett s a Coopernik, Kepler-, Gallilái-, Toricelliféle szellemek áldásos világot terjesztének e tudomány fölé.

Kezdek a régiek írásait itélgetni, a helyett, hogy azoknak föltétlenül higgyenek. Hasonló szorgalommal, mint milyennel hajdan tapasztalatok gyűjtettek, most kutatások történtek az azokbani hibák és valótanságok után.

Boerhave († 1738) tizenöt álló esztendeig higanyt főzött folytonosan egyenlő hőmérséknél, hogy megtudja, vajon csakugyan változik e az, mint egy öreg könyv tanítá; ötszázszor párolt le tiszta higanyt és tapasztalta, hogy az nem változott. Ily emberientúli türelem volt szükséges mindazon balfogalom kiirtására, melyeket az alchimia századokon át fölhalmoztak. De a fáradság meg lön jutalmazva; a tudomány előbbre haladt s a múlt század vége felé az új vegytant látjuk kikelni az elavult téveszmék hamvaiból!

Lavoisier, francia vegyész alapítá a mostani chemia rendszerét. Ezen idő óta e tudomány oda fejlődött, hogy most az iparnak, gazdasátnak és gyógyásátnak oszlopa és a legtöbb természettani buvárlatok alapja.

A vegytan tulajdonkép a bölcsesség köve, mert megtanít földünk jövedelmét kétszerezni, az ipar terményeit nemesíteni, a gazdagságot megőrizni, egészségünket fentartani és így az életet hosszabbítani. A jelenkori chemia lehetlenségnek állítja a fémátváltozást, mint olyasvalamit, a mi a természet örök szabályaival ellenkezik; tagadja tehát az arany készítést, azonban megmutatja az arany bányáját az okos gazdálkodásban és értelmiséggel párosult iparban.

Egy hét története.

— November 26-án. —

Egy szép tárggyal kevesebb. — Csak nekem szép. — A legszebb nyere-
mény. — Ezüst menyegző. — Egy a sok közül. — A testvéri szeretet dia-
dala. — Éjféli rémek. — A szeretet szent áldozata. — A lakomák hordereje.
— A zöld asztalok pótlékai. — Reforme-banquettek. — Ágyulövések a nép-
fölség nevében. — Nem helyes dolog. — Zárda- vagy korcsmajellegek. —
Hölgyekhez méltó boszu. — A mi többet ér a lakománál. — Az „oroszlán-
rész.“ — Fonógyűlés. — Az emberek és a divat. — A „Magyar ember könyv-
tára.“ — Különféle gyűlések és hangversenyek. — A Széchenyi-émlék. — Az
első kamarai négyes. — Ketten Henrik és Beethoven. — Kun László
udvara.

Cseppet sem sajnálom, hogy az írói segélyegyleti sorshu-
zás csak három nap múlva fog véghez menni; az igaz, hogy
ezáltal egy érdekes tárggyal kevesebb van e hét történeté-
ben, de csak nekem volna ez érdekes, kedves olvasónőim bi-
zonyosan nem igen — reá kíváncsiak, mindegy akárki lesz
a nyertes; nem a végett szereztek jegyeket és küldtek szebb-
nél szebb nyereeményeket, hogy nyerjenek is, hanem azért,
hogy az írói segélyalap gyarapodjék általa; és ez édes öntu-
dat valóban sokkal többet ér a tizenkétezerforintos ezüst
asztali készletnél; ne beszéljünk tehát többet róla.

Szóljunk inkább azon ezüst menyegzőről, melyet mult
vasárnapon a pesti ev. község rendezett; valóban szív- és lélek-
emelő ünnepély volt ez, nemcsak vallási, de egyszersmind
nemzeti tekintetben is; huszonöt éve, hogy a pesti ma-
gyar ev. község megalakult, és ugyanakkor választá első
magyar lelkészét is: a fiatal Székács Józsefet; fiatal volt a
község, és fiatal a lelkésze, és tán egyik sem tudá, milyen fényes
jövő nyílik számára! Akkor alig százra ment a magyar hivek
száma e községnél és most — maholnap kicsi lesz a templom
a hivek befogadására. A fiatal lelkészből pedig az ország egyik
legjelesebb szónoka lön, a vallásszabadság egyik leglelkesebb
hirdetője! És e kettős fény és dicsőség olyan forrón, olyan
szorososan van egymással összeölelkezve, hogy valóban reállik
e czim: „ezüst menyegző.“ elválhatlan két élettárs immár e
község és e pástora; éltesse is őt sokáig a magyarok istene!
Ezt kívánja minden magyar szív e lelkes lelkipásztornak.

Es tudják-e kedves olvasónőim, ki adott e kívánságnak
egszebben szavakat? egy k a t h o l i k u s p a p, S c h w e n d t-
n e r, a pest-belvárosi plébános, a nagy Székácsnak méltó
társa; és ebben látom én ez ünnepély legmagasztosabb jelentő-
ségét; egy felekezeti ünnepély volt ez, és mégis, a főváros va-
lamennyi felekezetei testvéri szeretettel voltak képviselve, és
az evangélikus lelkész tiszteletére a katolikus lelkész emelt
poharat! nemde nagy és fényes bizonyítéka ez a testvéri sze-
retetnek, a fölvilágosultságnak, az emberiség haladásának?
Oh igen, és hármennyire ügyekeztek is még néhány sötétségbe
merült éjféli rémszellem gyűlölséget és ellenszenvet szítani em-
ber és ember között az Isten nevében, nincsen már messze
azon idő, midőn vallásáért csak Istene előtt leszen felelős, és a
társadalom tényleg beismeri, hogy Isten a szeretet, nem pedig
a gyűlölség Istene, és a Megváltó a világosság, nem pedig a
sötétségért ontotta szent vérért.

A mi pedig sajátságos e dologban, az, hogy a fölvilágosulás
ez örvendetes nyilvánulásai leginkább — lakomák alkalmával
jönnek napfényre; így érintkeznek az ellentétek; az ember azt
hiszi, eszem-izomra van meghíva és egyszerre csak azon ve-
szí észre magát, hogy a mi évek óta a szív mélyében fej-

lődött, tiszta öntudatra fakadt és akarva nem akarva, ki kell
azt mondania! Ilyen hatása van a lakomának, nemcsak miná-
lunk, hol a terített asztal olyan sokszor a századok óta
nemzeti kincscsé vált zöld asztalt helyettesíté; hanem más-
utt is; ki nem emlékszik a párisi „reform-banquet“-ekre? azaz
bocsánat, de olvasónőim közül nyilván kevesen emlékeznek
azokra; régen voltak azok, nagyon régen, akkor még Fran-
cziaországban nem löttek volt ágyukkal a népre, — a népföl-
ség nevében.

Tehát lakoma legyen a jelszó? — kérdik erre olvasó-
nőim, még pedig „haragos kedvvel“ és igazuk van; mert az
ilyen lakomákból a hölgyek rendesen ki vannak zárva, a mi
valóban nem helyes dolog, nemcsak a hölgyek, de a férfiak
iránti tekintetből sem. Mennyivel érdekesebbek, élvezetesebbek
és — csak mondjuk ki — gyöngédebb szelleműek az olyan
társas összejövetelek, a melyekben nők és férfiak együtt mu-
latnak! Hölgyek nélkül a legfényesebb mulatság is vagy zárda-
vagy pedig korcsma-jellegű.

Hanem tudok én módot, nemcsak arra, hogy az egyol-
dalu mulatságnak vége szakadjon, de még azonfelül a hölgyek
fényes boszut is állhassanak a férfiakon e figyelmetlenségért;
megmondom, miképen; a hölgyek maguk rendezzenek
ilyen társas összejöveteleket, a melyekre aztán a férfiakat, a
kik őket a lakomákból kizárják — csak azért is meghívják;
ez nőkhez illő boszu volna; télen át minden városban több
ilyen — lakoma? nem, hanem másféle társas összejövetel le-
hetne; például műkedvelői előadás vagy tánczvigal-
om; ez szerintem már annál fogva is többet ér a lakománál,
mivel hogy rendesen — egy kis lakomával is egybe van kötve,
jut tehát „szemnek száznak“ egyiránt; a legszebb rész pedig,
az ugynevezett „oroszlánrész“ mégis csak a szívnek jutna;
mert hogy az ilyen mulatságokat nemes, jótékony czélokra
kell rendezni, az természetes; hiszen magyar hölgyek vol-
nának a rendezők!

Nyilván e szándék vezette a kolozsvári hölgyeket, hogy
közelebb fonó-egyletet alakítottak; azt mondják, boldo-
gabb időket élt az emberiség, midőn a hölgyek kedvencz fog-
lalkozása közé tartozott a fonás; persze, akkor még nem vol-
tak fonó- és szövőgépek, és a mig hölgyeinkben megvannak a
régi tiszta erkölcsök, épen nem bánjuk, ha a fonást
csak symbolumnak tekintik és szabad idejüket szellemi időtöl-
tésre szentelik immár; nem az emberek, hanem az idő változ-
tatja meg a divatot, csak azt nem szabad divat tárgyának tekin-
teni, a mi örökké szép és üdvös: a szív és lélek nemes tulaj-
donait és akkor a jelen kor embere csak olyan boldog lehet,
mint a fonókorbéli; e szót: ember pedig férfira sziveskedjék
fordítani ezuttal, mert csak a nő az, a ki boldoggá tehet.

A „Magyar ember könyvtára“ ez czíme egy új irodalmi
vállalatnak, melyet Pákh Albert szerkesztése mellett Hecke-
nast Gusztáv jelesül ismert kiadó indít meg; két forintért
száz ivnyi olvasmány van ígérve; itt már e szót „magyar em-
ber“ a teremés szép felére is kell érteni, miután nemcsak ko-
molyan tudományos, de egyszersmind szív- és lélekképző olvas-
mányok is vannak ígérve, a választást pedig bátran reá lehet
bizni olyan kipróbált jeles izlésű szerkesztőre, mint Pákh Albert.

Ezzel be volna fejezve e hét története; kellene ugyan még
a gyűlésekről és hangversenyekről is szólanom, de nem lehet,
mert sokan voltak. Így csak a nevezetesebbeket ha vesszük;
voltak e héten gyűlések a magyar dunagőzhajózás, az alföldi

vasut és a Széchenyi emlék tárgyában, a székes fehérvári ásatásokat illetőleg pedig Henszelmann Imre felolvasást tartott a „Nemzeti körben“-ben, a mit szintén gyűlés számba lehet venni; de igaz, a „Nemzeti kör“ is folytatta közgyűlését: elnökül Thaisz Elek, másodelnökül Röck Szilárd, harmadik elnökül végre Karczag Ferencz ur lőnek szavazattöbbséggel megválasztva, utóbbi azonban megköszönte e megtiszteltetést és lemondott; e szerint szombaton ismét lesz választási közgyűlésünk.

Megemlítendő még az is, hogy a földhitelintézetnél gr. Desseffy Emil lőn ideiglenes elnökül megválasztva, a ki egy igazgató bizottmány segítségével az intézet ügyeit a valóságos szervezésig vezetendi.

Hasonló eredményt mutathatnak föl a többi gyűlések, mindegyik ideiglenes bizottmányt nevezett ki ügyeinek vezetésére; a Széchenyi-emlékre nézve mégis annyira vagyunk már, hogy tudjuk, hogy a lánczvidék és Nákó-ház közti téren fogják fölállítani, valamint azt is, hogy 80,000 ft. gyűlt be e célra.

A hangversenyeket illetőleg első helyen említendő az első kamarai quartett, mely mult vasárnap Beregszászi műteremében ment végbe; e hangversenyekre nézve elég mondanom, hogy ha olyan jeles művészek, mint Székely Imre, Spiller, Kirchlechner és Szukurak közreműködnek bennök; természetesen csupa klasszikai művek adatnak elő, és fővárosunk dicséretére legyen mondva, az első hangverseny alkalmával, daczára a rossz időnek és Ketten hangversenyének a muzeumban, a terem mégis igen szépen megtelt. Az előadott zeneművek között legjobban tetszett Beethoven B-dur trioja, nemcsak azért, mert az a halhatatlan mester egyik legjelesebb műve, hanem azért, mert Székely Imre mély átérzettséggel és magas klasszicitással adta azt elő.

A fiatal Kettenről ezuttal nem mondhatunk hasonló dicséretet; Beethoven D-moll „Sonate“-ját játszta, de — csak korához mérve: jelesül; az utolsó rész gyönyörű szépségei végkép elvesztek, olyan gyorsan, mondhatni: hadarva adta elő.

Végzetül pedig legyen szabad egy valóban gyönyörű műlapra figyelmeztetnem e lapok hű olvasóit; e műlap igen közölről érdeklőket, miután a jövő félévben a „Családi körrendkívüli melléklete lesz az; a műlap czime: Kun László udvara, Orlay Petrics, jeles festészünk műve és Marasztóni által mesterileg van körre rajzolva; a műtárlatban is ki volt állitva és annak idején ítézet és közönség egyiránt magasztalólag nyilatkozott fölé; a legszébb és legnagyobb könyomatu képek közé tartozik, mik hazánkban készültek; bolti ára 4 forint, míg e lap félèves előfizetői csak a csomaglási költséget: 30 uj krajezárt küldik be érte, és megkapják majd e gyönyörű képet, mindegy akár egyszerre, akár pedig kétszerre küldik majd a január-juniusi félèves előfizetést.

Nem szóltam volna e minden esetre kedves meglepetésről, ha több nagy napi lapunk meg nem előz e kedves hírrel; és így is csak azt ohajtom, hogy minél többen személyesen győződjenek meg e műlap jelességéről. — i — r.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjlag adakoztak:

| | |
|---|----------------|
| N. Körösről Tanca Józsefné gyűjtése*) | 6 frt 79 kr. |
| Galantháról Keresztessi Vilma gyűjtése**) | 7 frt 80 kr. |
| Összesen | 14 ft. 59 kr. |
| Ehez a multkori | 172 ft. 72 kr. |
| Teszen | 187 ft. 31 kr. |

*) Ehez járultak: Harnotz József 1 frt. A. P. urnó 1 frt. Lesszik Pálnó 1 frt. Varga Kálmán 35 kr. Olajos Eszter 30 kr. K. Kováts István 40 kr. Szabó Lászlóné 30 kr. Katona János ügyvéd 34 kr., Császi Eszter 30 kr. Pap Eszter 30 kr. Szabó Rosália 50 kr. Godán Józsefné 20 kr. Szabó Lidia 30 kr. Tétsi Ferenczné 50 kr.

**) Ehez járultak: tisz. Nagy József eperjesi plébános 4 frt 80 kr. t. Sebestény László galanthati plébános 1 frt. Ország-Kolozsváry József 1 frt. Ország József 1 frt.

A lelkes Keresztessi Vilmának már harmadik gyűjtése ez ez emberbaráti célra. Fogadja érte az ég legszebb áldását!

Gazdasszonyoknak.

Jó hajolaj készítés módja.

Végy két lat marhavelőt, két lat édes mandulaolajat és 2 lat dióolajat; ezt olvaszd lassu tűznél össze, szűrd át finom szítán vagy ruhán, s tégy hozzá tetszésed szerinti jószagu olajat. A tiszta s kihült olajat tedd üvegbe s tedd el hűvös helyre. Ezen olaj különösen barna és fekete hajaknak ajánlandó.

E. N.

Magyar szalámi készítés módja

Sertésöléskor vedd az ugynevezett fehérpecsenyét, sózd be kellőleg, dörgöld meg egy kis fokhagymával, és tégy hozzá: coriandrumot, szegfűborsot, és salétromot. Két hétig hagyd e páczban feküdni (természetesen, minden harmadnap megfordítván a hust), ekkor vagdald föl apróra a hust, huzd vastag marhabélbe, akaszd füstre, hagyd ott, míg a külseje megszárad. Levéve a füstrel, azonnal meglehet enni.

A. K.

Irodalom és művészet.

× Györött megjelent s beküldetett: „A jávai orvos“, regény. Irta Dumas Sándor, fordíták Csávolszki Lajos és Györy Elek. Ajánljuk azoknak figyelmébe, kik az érdekesítő olvasmányokban gyönyörködnek. Ára?

× Ráth Mór kiadásában megjelent: „Gyöngyvirágok“, nyugati költőkből fordította s újra összegyűjtötte Szász Károly E név feleslegessé tesz minden ajánlgatást, hanem azér szeretnénk belőle egyet látni. Ára a műnek 1 ft 80 kr.

× Megjelent: „Hódmerővásárhelyi naptár 1863-ra.“ Szerkeszté Szél Farkas, kiadta Dúzs József, H. M.-Vásárhelyen. A szokott naptári részekon kívül érdekes hely- és népi-mertetési czikkeket, népregéket — és verseket hoz.

× Oszterlamm könyvkereskedésében két érdekes füzetke jelent meg, mely a moldva-oláhországi szétszórt magyar református községek lekipásztorának, Czelder Mártonnak két alkalmi templomi szónoklatát tartalmazza. Érdekes, a menyenyiben fölvilágosításul szolgál a moldvaországi missió tárgyában. Ára az egyik füzetnek 20, a másiknak 10 kr.

× Ráth Károly, Zrinyi Miklósnak, a költőnek, hét eddig ismeretlen költeményét fedezte föl a pannonhegyi zárda irattárában. E költemények a györi „Történelmi és régészeti füzetek“-ben látandnak napvilágot. Nagyon érdekes, mert azt hittük, hogy mézajku költőnknek már minden munkáit ismerjük.

× Emich Gusztávnál megjelent: „Gazdasági zsebnaptár 1863-ra.“ Külső alakjánál és tartalmánál fogva falusi gazdáknak igen ajánlható zsebkönyv. Ára 1 ft 60 kr.

× Ugyanott megjelent: „A magyar nyelv szótára“-nak negyedik füzete. Ára 1 ft.

Budapesti hírvivó.

✂ (Szobor.) A pesti belvárosi templom előtti téren egy szentháromság-szobor fog fölállíttatni. Az erre szolgáló pénzalap 22 ezer forint. A szobor építtetését valami Halbig nevű müncheni szobrász fogja vezetni. Izsórol és többi jeles hazai szobrászunkról tehát megint megfeledeztünk!

✂ (A színházi bizottmány) tagjaiul hallomás szerint következő férfiak fognak választatni; elnök: gr. Károlyi György; igazgatók: Radnótfáy Sámuel, Nyéki Mihály; tagok: b. Eötvös József, gr. Szapári Antal, gr. Karácsonyi Guidó, b. Révay Simon, gr. Festetics Ágoston, Vezerle János. Ujból fölkérettek: Ürményi József, Kazinczy Gábor, gr. Festetics Leo, gr. Andrásfi Gyula.

✂ (Kaszinó.) A józsefvárosi polgárok a statio-utczában kaszinót akarnak állítani. Az utca neve épen emblemikus lesz ránézve, alkalmasint sok hitestárs boszankodására.

✂ (Haza, haza vágyom!) Liszt Ferencz, a budapesti zenede elnökének, b. Prónay Gábornak, ez intézet nevében hozzá az iránt intézett fölszólítására, hogy térjen vissza hozzánk, egy francia levélben felelt, hogy most ugyan körülményei meg nem engedik e fölhívást elfogadnia, de azért „itt akar meghalni, a hol megkeresztelkedett!“ Mi pedig azt ohajtjuk, hogy jeles hazánkfia inkább élni jöjjön körünkbe minél előbb.

✂ (Bökezőség.) A magyar földhitelintézet alapítói sorában három név tűnik ki az utána irt összeg nagysága miatt: hg Eszterházi Pál, gr. Károlyi György és b. Sina Simon, kik egyenkint 50,000 fttal járultak e nagy horderejű közügyhez. Az ily pártolás virágzásba hozandja azt.

✂ (Reményi Ede) kevés idő mulva sok időre fog távozni körünkől; külföldi babérok után vágyik Hanem mielőtt itthagyna bennünket, még egy művészi körutat fog tenni hazánk nagyobb vidéki városain át. Szinte irigyeljük a vidék sorsát, ámbár biztat a remény bennünket, hogy csak Pesten is fog vagy egy tuczat hangversenyt tartani.

✂ (Gyászhir.) A jeles tudós és a pesti főrealtanoda tanara: dr. Tóth Sándor, kinek nevével egy-egy tudományos cikk alján sokszor találkozhattak kedves olvasónőink is a politikai lapokban, f. hó 22-én néhány heti szenvedés után meghalt. Temetésén kartársai, orvosok, tanárok és tudósok, továbbá a gymnasium és realiskola ifjusága kifejezék a mély sajnálkozást, mit elhunya környezői szívében okozott. Nincs nagyobb dicsérete még a tudós embernek sem holta után, mintha el lehet reá mondani: mindenki tisztelte és szerette, a kivel érintkezésben állott. Tóth Sándorról ezt el lehet mondani! Béke hamvainak!

✂ (A legmagasabb kegyelmi tény,) mely katonai bíróság által elítelt vagy ez előtt vizsgálat alatt levő politikai bűnösök fogsági büntetésök és vizsgáztatásuk alól fölmentettek, mintegy 200 bűnesetre kiterjed, melyek közt két felségsértés is van. Ennek folytán már eddig 150 egyén nyerte vissza szabadságát.

✂ (Érdekes esték.) A Lloyd-társulat a tél folytán művészi estélyeket fog adni termeiben, melyeken fölolvadások és kamarai hangversenyek tartatnak. Sajnos, hogy a fölolvadások német nyelven is lesznek. Hát valjon a hangversenyek milyen nyelven?

✂ (Ketten Henrik) hangversenye, mely az irói segélyegylet javára f. hó 27-én lett volna tartandó, az ifju művészek körutjából visszátértére halasztatik. Akkor sem lesz ugyan késő, de „jobb ma . . .“ Hogy is mondja a közmondás?

✂ (Gr. Karácsonyi Guido) 84,000 ftos alapítványának kamatját; 850 ftot a helytartótanács a pestvárosi tanácsnak zano meghagyással küldé át, hogy azon összeg a Pesten létező

bölcsődék és kisedodóvóák között aránylagosan kiosztassék, a a mi már azóta megis történt.

✂ (A magyar királyi egyetemi dalegylet) f. hó 20-án tartá választó közgyűlését. Elnökül közfölkialtással megválasztatott Windt Mór; alelnökül Szecskai Kornél; a bizottmányi tagok nevei közt ott látjuk Kuliffay Edéet is.

✂ (Nyomorokozta szerencsétlenség) Egy a hajós-utczában lakó szegény családnak nem volt kályhája. A zordonabb idők beáltával kénytelenek voltak földre fektetett vaslemezen égetni tüzelő szeröket; ez adott némi melegséget; a napokban azonban ez inség által föltalált surrogat-fütés szomorú szerencsétlenségnek lön előidézője; a család egyik gyermeke ugyanis az izzó vaslemeznél melegedni akarván, elcsuszott és keresztülbukott a tűzön. Hazaérkező szülei kinosan fetrengve és tehetlenül sikoltozva találták. Rögtön a Rókus-kórházba szállítták; de életéhez kevés remény van.

✂ (A magyar földhitelintézet) tisztviselő választásának eredménye a f. hó 22-én tartott ülésben tétetett közzé. Elnökül gróf Dessewffy Emil, alelnökül Lónyai Menyhért, ügyészül Horváth Boldizsár urak lönnek egyhangulag megválasztatva.

✂ (Honfiaink Amerikában.) Xántus János legujabb tudósítása szerint az amerikai unionista hadseregben következő hazánkfiai szolgálnak: Dandártábornokok: Schöpf Albin, Stahel Gyula; Asbóth Sándor. Ezredesek: Korpónai Gábor, Wagner József, Perczel Miklós, Kozlay Jenő, Albert Anselm, Utassy György, Fiala János, Figyelmessy Fülöp, Zágonyi Károly, Rombauer. Alezredes: gr. Wratislaw Ede. Örnagyok: Mundi Károly, Kovács István, Kneffler Frigyes, Décsi Ede, Hildebrandt Hugó, Semsey Kálmán, Mihálóczy Lajos, Mészáros Imre. Orvos: Heger Antal. Alorvosok: Schoni, Tauszky Róbert. Kapitányok: Radnich Imre, Lőnyi Albert, Miller Tivadar, Szabad Imre, Maier Márton, Csermelyi József, Grehenek Miksa, Rózsafi Károly, b. Majthényi Tivadar, Pomutz György, Groszinger Károly, Gerster Antal, Menyhárt Kálmán, Rombauer. Hadnagyok: Zsulavszky Kázmér, Sachs Henrik, Kautz Ágoston, Lederer Miksa, Vönöky Lajos, Beneth György, Utassy Antal, Tosk Gyula, Polák Mihály. Szerdahelyi Károly, Kulinszky Vilmos. Rombauer. Örmesterek: Augusztí, Rózsa. Közvitézek: Zsulavszky Zsiga, Szabó József. Markotányosok: Sárpy György, Spitzer Mór, Farkas János, Báthori Ignác.

✂ (Ifj. Kun Pálra) egy 1000 kötetet meghaladó könyvgyűjtemény rendezése s eladása bizatott; a könyvjegyzék nála megtekinthető. Azok tehát, kik e gyűjteményt részben vagy általában megvenni kívánják, akár személyesen, akár bérmentes levelek által sziveskedjenek hozzá fordulni. Lakása: képiró-utca, 4 sz. 1. em.

✂ (Nevelői ajánlat.) Egy előkelő magyar származású, r. kathol. vallású, legszebb életkorú, s a tanpályán gyakorlott magánoktató, ki több főuri család gyermekei nevelésével volt megbizva, ohajt önállólag, egy a hon valamely vidékén, főleg annak magyar részeiben lakó özvegy grófhölgy, vagy bárónő tiz évnél nem idősebb gyermekei avagy alkalmilag unokái nevelésére vállalkozni, melynek időtartama — ép azon szempontból: hogy a növendékben jókor kifejtendő honfiai szellem sikeresebb irányzása, és annak a szükséges tudományokbani előmenetele czélszerűbben eszközölthessék, — egy próbaév megelőzésével, több évre is terjedhetend. Értekezést elfogad T. R. betűjeggyel czimzendő levél által, Budán a várban, poste restante. (Beküldetett.)

✂ (Apró hírek.) A városliget taváról a legszebb hattyút ellopták. — A nemzeti színháznál közelebb három új darab kerül színre; az egyik: „A kisértés“ francia színmű, fordítá Radnótfáy Sámuel; a másik: „Nápolyi Johanna“ eredeti

dráma, írta Farkas Albert; a harmadik: „Egy kis tévedés“ vigjáték, írta Hilóczki Béla. — A napokban a kétszerecsen-utcában tűz ütött ki, azonban a közbejött városi tűzoltók erélyes működése folytán minden további veszély nélkül elnyomatott. — Mult szombaton a Budáról Pestre jövő postakocsi ajtaja fölnyilt s a bennelevő levéltartó kiesett. Az elveszett összeg pénzben 2000-, értékpapirokban 124,000 ft. A levéltartó megtaláltatott, de üresen. — A napokban egyik váczi-utcai lakás elé egy kis csecsemőt tettek. A lelenczházba vitették. — A színháztéren nagyszerű kutat — akar-nak építeni. — Az ugyanott tervezett téli kávécsarnokot a városi hatóság betiltotta. — Gesztessy Etelka k. a. mint halljuk, még csak néhányszor fog föllépni színpadunkon, aztán vidékre távozik. Ohajtjuk, hogy e hír ne valósulna és ő itt szerződtenék. — E farsang folytában a nemzeti színházban csupán csak egy álarozos bál fog tartatni — a jótékony nőegylet javára. — A nemzeti színház igazgatósága Carina énekesnőt hívá meg vendégszereplésre majnai Frankfurttól. — A tizevi várfogságra ítelt, de az általános kegyelem által kiszabadult Szilágyi Virgil a napokban visszatért fővárosunkba, valamint Mezey Lipót és Hindy Árpád is. — Mult szerdán este szerkesztőségünk mellett véletlenül tűz ütött ki, minek azonban rögtön eleje vétetett. A ház lakói csupán az ijedséggel szabadultak. — A helybeli polg. lövöldében e tél folytán három tánczvizalom fog tartatni a terézvárosi kisdudovoda javára. Fényes sikert kívánunk neki! — Mai mellékletünkre nem kell olvasónőinket figyelmeztetni! Reményi szerzeménye ez! — Ujpesten ujévre betegápoló egyelet lépend életbe. — A pesti árvaház kamatjaiból jelenleg nyolcz árva nyert ápolást és oktatást. Ez is valami. — A pesti orvostanulók a német színpadon magyar színelőadást szándékoznak rendezni segélyegyletünk javára. — Kis-Csalonyán szentségtelen kezek a Tihanyi család sírboltját kirabolták. Már a megholtaknak sincsen nyugtok.

Nemzeti színház.

Nov. 20-án: „A fogadott leány“ Szigligeti dalszínműve — Nov. 21-én: „Az utolsó levél“ Sardou vigjátéka. — Nov. 22-én: „Borgia Lucretia“ Donizeti operája. — Nov. 23-án: „Szigetvári vértanúk“ Jókai szomorujátéka — Nov. 24-én: „A mama“ Szigligeti százaranyos vigjátéka. — Nov. 25-én: „Egy gyűrű“ helyett „A falusiak“ Szigeti vigjátéka. — Nov. 26-án: „Az első fehér hajszál.“ és a „Szegény marquis.“

„A fogadott leány“ harmadszor is színre került! Hahnem kárpótolt e boszuságért „Az utolsó levél“; ez az elmés, ügyes, valóban vig vigjáték. A szereplők játéka csak emelte a kedvező hatást; kiemelni mindnyájokat lehetne — de különösen megérdemlik azt Prielle Kornélia, Szerdahelyi, és Szigeti. Komáromi is sok komikumot fejtett ki kis szerepében és Szathmári elismerést érdemlő ügyességgel adta a gyámoltalan szerelmes diákot; csak az utolsó jelenetben ne csókolta volna oly hevesen Márhának a kezét.

„Borgia Lucretia“-ban Bignio és Voggenhuber k. a. arattak tapsokat. Mind a magáandalok, mind a kettősek nagyon sikerültek voltak; különösen a második fölvonásban előforduló kettős gyönyörű volt. Hofbauer Zs. k. a. a harmadik fölvonásban a bordalt elragadólag éneklé; különösen megnyeré a közönség tetszését azáltal, hogy a szöveg szavait tisztán, érthetően mondá ki, a mi éneke hatását csak fokozta.

A hirdetett „Egy gyűrű“ elmaradt Felekiné gyöngéldése miatt, mely oly rögtön jött, hogy még a csarnokban sem függesztettek ki más színlapot; helyette előránták „A falu-

siak“-at, Szigetinek ezt a jó régi darabját, melyet a színészek előkészület már nélkül is tudnak. Daczára annak, hogy már mi is majdnem könyvnélkül tudjuk az egész darabot, nem hiszszük, hogy nagy okunk lett volna a változtatást sajnálni; kivéve azt az egyet, hogy e változást egyik kedves színésznőnk betegségre idézte elő.

A „Szigetvári vértanúk“-ban Gesztessi Etelka kisasszony tevé első színpadi kísérletét és ez várakozáson fölüljöl ütött ki; a nagyszámu közönség zajos tetszésnyilatkozatokkal árasztá el az ifju pályakezdőt. Ez legyen buzdítás a kisasszony részére, ki pályáján, szorgalommal és kitartással még sokra viheti. A szereplők szokott kedvvel játszottak; Szerdahelyi megneveteté a közönséget, melynek karzati része olyanira belejött a jó kedvbe, hogy még a szultán átkozódása alatt is kaczagott. Nagyon vig hangulatban volt a szomorujáték kedveért; de hiába! — vasárnap volt.

Budai népszínház.

Nov. 19-kén: „Vid és a pogány magyarok“ Szigligetitől. — Nov. 20-án: „Don Juan“, Mozart operája műkedvelők által előadva. — Nov. 21-én: „Don Juan“ másodsor. — Nov. 23-kán: „Huszárcsiny“ Vahot Imrétől. — Nov. 24-kén: „Női harc“ francia vigjáték: 3 felv. — Nov. 25-kén: Ketten Henrik hangversenye.

A műkedvelői előadás, mint olyan, eléggé jó volt, kivált a nők részéről, Rabatinszky (Donna Anna) és Láng (Zerline) kisasszonyok több ízben kihivattak; a férfiak már gyöngébbek voltak; a színház, daczára a rossz időnek, szépen megtelt.

Még szebben telt meg azonban Ketten H. hangversenyén, és ez egyszer valóságos budai közönséget is volt szerencsénk ott láthatni; tehát megvan találva az ut az ő részvételéhez. Tán jó volna, egész évre szerződtenni Kettent a budai színházhoz! A hangversenyzőmellest még a szép Rummy Gizzella, ki a jótékony cél tekintetéből szintén közreműködött, sok és lelkesült tapssal lön kitüntetve; hasonlóképen Rabatinszky k. a. és Fűredi, a mi régi kedves magyar népdalnokunk.

Mindenfélék.

(A pánczélhajó sem ment meg!) A dánok a pánczélhajó erősségét megkísérlek. A vaslemez daczolt mindenféle egyszerű és mesterséges lövegekkel; csak úgy pattogtak le róla még a 36 fontos golyók is. Azonban egy megacézéozott 20 fontosnak még sem birt ellenállani; keresztül ment az a 4½ hüvely vastag vasfalón, átszakítá a 12 hüvely vastagságu tölgy-deszkázatot s csak a hajó tulsó oldalán egy vasoszlopban állapodott meg.

(Egy divatból kiment bálvány.) Dihmennél, Csehországban egy gránitoszlopot ástak ki, melyen némely félreismerhetlen szobrászki kísérlet bizonyítása után a tudósok egy ős vendisten vonásait vélték fölfedezni. Olyan forma ez, mint az egyszerű ember azon kérelme a festőhöz, hogy úgy találja arczképét, hogy a ki őt soha sem látta is, rögtön megismerje! A szobor különben a „Matica srbska“ szerb tudományos társaságnak küldetett.

(Ötszázezer ördög.) E czim alatt Jakobnak egy bohózatát nagy hatással adják a berlini színpadon. A mai világban nem lehet rajta csodálkozni, hogy szerző ennyit össze birt szedni. Korszerű darab!

(Ira Aldrige.) A híres szerecsen tragoediajátzó e télre Moszkvába megy vendégszerepelni. Megtanítja Muszkaországot Lengyelország irányában Othellonak lenni. Jaj neked szegény Desdemona!

(Szerelendüh.) Párisban nagy zajt, egész kis forradalmat csinált közelebb ez a következő eset. Egy fiatal színész udvarolt egyik kartársa nejének. Szerelme nem talált viszontszerelmet — s a megvetett imádó az ártatlan férjen boszulta meg magát mellőzéseért. Egy este betört a nő szobájába s a férjet ott ölte meg neje lábainál. A sikoltozásra összefutottak a szomszédok, elfogták a gyilkost, ki véres késsel kezében, kidüledt szemekkel bámult a holt férjre és ájult nőre és törvényszék elé vivék. A vizsgálatnál kiderült, hogy inkább szánni, mint büntetni való a szerencsétlen, mert örült volt!

(Természeti csuda.) Mediában, az arabok közt, ahol még hideget nem éreztek soha: az idén, e hó elején esett az első hó. A fák ágai, melyek még egyik nap viruló lombbal voltak borítva, másik nap már levéltelen mereszték zuzos ágait; a házak tetejét féltetni kell a leszakadástól a nagy mennyiségű hó súlya miatt. Képzeltetni, hogy fáznak a lepedős beduinok az avar pusztán!

Divattudósítás.

Budáink, mentéink és téli ruháink nagyrészt elkészültek; szépek ezek mind, mert — magyarosan vannak szabva, és mondhatlanul jól esik az én szívemnek, hogy hölgyeink olyanok, a minőknek mi ohajtjuk és szeretjük őket: nem cserélik föl a régiszépet és jót, a legelső idegen jöttmenttel. Szorgalmas hölgyeink pedig nemcsak azért siettek annyira téli öltönyeik elkészítésével, hogy idején meglegyenek, hanem azért is, mert új munkákba kellett fogniok, kedves meglepetésekre szánt himzésekbe, horgolásokba, kötésekre stb. más szóval: a karácsoni és ujévi ajándékok izletes munkájába. Siettek tehát e tekintetben is egy kis utmutatással szolgálni nekik.

Valamint tavaly, úgy most is meglepőleg szép munkákat láttunk Vabrosch ur váczai-utczai kézimunkák kereskedésében; kiválóan szépek az elkezdett pamlagpárnák, mind rajzra, mind a színek gyönyörű összeállítására nézve; 10 fttól kezdve lehet egy-egy elkezdett párnát a hozzávalóval együtt kapni. — A lábszőnyegek közül is mindegyike szép és izletes, s a ki 20—25 és még több forintot fordíthat ilyen munkára, nemcsak szép, de sok évi használatra való butorral disziti fel szobáját. — Az ellenzők, keztyűtartók, szivar-dohány- és gyufatartókhoz való elkezdett himzések szintén a legszebb változatosság- és legizletesebb összeállításban kaphatók ott, aránylag jutányos áron; 8, 10, 12 fttért a két elsőből, 3, 5, 6 forintért az utóbbiak közül. Az elkezdett házi sippkák, többszínű arany és ezüstszálakkal borgolva, gyönyörűek; ezek ára 10, 12 forint. De ki tudná mind egyenkint megnevezni a megszámlálhatlan sokaságú apró kis csecsebecsüket, a melyeket annyi női fő kigondolt és annyi szorgalmas női kéz összeállított! Többek között láttunk Vabrosch urnál bársonyra himzett táskákat, a melyek, mint látszik, nagyon divatba fognak jönni hölgyeinknél. E táskák fekete vagy színes bársonyra aczélgyönggyel vannak himezve, s zsebkendő s egy kis kézimunka eltevésére, az utczán is használatban vannak.

A táskákat illetőleg Türsch urnál is láttunk már kész, igen csinos táskákat, a melyek két ujnyi széles övvel vannak ellátva, hogy a derék köré lehessen kapcsolni; s szalagon

csüngnek alá körülbelül két arasznyira. E táskák különféle tafotából készültek s fekete- s aczélgyönggyel és csatokkal vannak diszítve. A fekete tafotából készültek közül olyan táskákat is láttunk, a melyek fehér selyemmel voltak letűzve, s kis bojtokkal diszítve, ilyen táskák ára 8 ft; a színesek pedig, vagy barnák 10—12 fttba kerülnek. Fiatal hölgyeknek egyik kedvencz piperéjük lesz ez — a mint nekünk ezt egy divatnabitás nagy komolyan állította.

Ujlag kérem tehát t. előfizetőnőimet, ha valamiben előmozdíthatom a „kis Jézuska“ ajándékait, rendelkezzenek velem, azonnal megküldöm.

Számrejtvény.

T. R. Bosnyák Gabriellától.

- | | | | |
|-----|-------|-----|----------------------------------|
| 6. | 7. | 8. | Megmentettek egy nagy várost. |
| 1. | 5. | 12. | 8. Vivó eszköz soknak káros. |
| 4. | 5. | 6. | 7. Csendjét sokan felkeresik. |
| 3. | 13. | 12. | 3. Csapásait sokan érzik! |
| | 3. | 2. | 12. Sok fájdalmat takar hantja. |
| 11. | 6. | 8. | 11. 3. Boldog frigyre a pap adja |
| 3. | 2. | 3. | 5. 10. Vitézeknek fejét födi. |
| | 4. | 5. | Elvégre is hamuvá lesz. |
| | 1—14. | | Nevét nem fogjuk feledni. |

Megfejtési határidő: december 28-ka.

A 43-dik számban közölt rejtvény értelme: Reményi Eduard. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Mendelényi Emma, Szélenyi Károlyné, Jámor Lászlóné, Nagy Emilia, Theisz Hummel Emilia, Fekete Flóra, Madarász Ida, Sötér Cornélia, Heldt Gizella, Melczér Armina, Cziruly Zsófia, Markgraf Hermin, Fogler Linka, Szabó Julia és Polla, Guotth Ida, Zachariás Alajosné, Egerváry Tuboly Emilia, Fischer Riza, Csanádi Kálmáné, Pete Lányi Angela, Viertel Aloisia, Pongrácz Julia, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicséri Lila, Eöry Jenőné, Csicséri Mariska, Csicséri Posta Gizella, Kis Lóri, Nagy Lipolda, Sió, Kondi Julia, Lósy Eugénie, Büttner Lina és Julcsa, Szalay Antonia és Ilona, Bórza Fani, Jarossné-Lipovniczky Nepomuczena, Scipiades Betti, Csaby Amália, Györfly Szerén, György Klára és Albertina, Rátkay Ilonka, Poninger Laura, Gerendás Mariska és Lipolda, Persián Eliz, Koller Mari és Antonia, Thaisz Fanni, Károlyi Róza, Inzom Gizella, Ferenczy Lenke, Pálffy Stelczér Eliza, Obál-Türk Emma, Wolnhoffer Gabriella, Farkas Mariska, Fehér Janka, Mészáros Amália, Nagy Mária, Vecsey Berta, Oláh Irma, Sárossy Laura, Angyal Béláné, Frankner Balogh Ida.

A „Tompá Mihály“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Thaisz Fanni, Inzom Gizella, Wolnhoffer Gabriella, Vecsey Berta, Oláh Irma.

A múlt hóban közölt sakkrejtvény értelmét utólag beküldé: Gerendás Mariska és Lipolda.

Az „Igazság“-féle rejtvény utólagos megfejtését beküldé: Inzom Gizella.

TARTALOM.

A nő mint feleség. — Midőn egy kis leány könyveit lapoztam, Balogh Zoltántól. — Gervaz és Protaz, Lauka Gusztávtól. (Vége.) — Ne, oh ne kérdezd! Kálosi Lipóttól. — Gablicsek ur boszúja, Emiliától. (Folyt.) — A bölcsök köve. Idegen kutfók után M. B.-tól. — Egy hét története. — Százszorszések. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzetiszínház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárca. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyiltelevek. — Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ, KIADÓ és LAPTULAJDONOS: **EMILIA**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Zene, Előzetési fölhívás az „Ország tükré“-re és a „Nők évkönyvé“-re.



Kulladoz a harsfavirág

ROMÁNCZ

zenéjét szerző
és

HOLLÓSY-LONOVICS KORNÉLIA

THALY KÁLMÁNTÓL

ő nagyságának

mely tisztelettel

ajánlja

REMÉNYI EDE

A „Családi Kör”

48 *diki* melléklete 1862.

Adagio sostenuto.

(nagyon lassan.)

Zenéjét szerző

Reményi Ede.

Ének.

Empty vocal staff with treble clef and key signature of one sharp (F#).

molto sostenuto.

Zongora.

Piano accompaniment for the first system, including dynamic markings *p*, *pp*, *una corda*, and pedal markings *ped.*

Vocal line for the first verse: I. vers. Hul-la-dox a hárs-fa vi-rág, szo-mor-ko-dik bú-sul ax ág, Is-te nem

Vocal line for the second verse: II. vers. Zöld le-vél-ből sár-ga ha-raszt: Re-mény u-tán ár-va pu-nasz-oh há-már

I. vers.

II. vers.

con somma espressione.

Piano accompaniment for the second system, including dynamic markings *pp*, *staccato*, and *p*.

Vocal line for the third verse: Job-ban bú-sul ár-va sxi-ven vi-rá-ga hull a sze-re-lem sze-re-lem. Hat-vány le-vék or-czá-im-ról

Vocal line for the fourth verse: Ax é-let igy gyöt-ri sxi-ven szałó-d-va bár még is hi-ven-gyá szo-lál. Hadd ten-ne hát síj-dal-mat-lan

Piano accompaniment for the third system, including dynamic markings *sonore*, *forte*, *piano*, *forte*, and *una corda*, along with pedal markings *ped.*

le - hull - va a ró - xsák 's fáj - dal - mi - mat bár még bi - rom, ér - xem tu - dom, hogy mély si - rom

le - száll - tod a sir - ba len - nél mi - ként hárs - la le - vel mel - lyet, le - lep halk es - ti szét

ben legato *piano* 8 ped. 8 ped. 8 ped. 8 ped. 8 ped.

1^{ma} volta. 2^{da} volta. 1^{so} vers. 2^{dik} vers.

már ás - sák. már ás - sák.

1^{ma} volta 2^{da} volta

ritenuto molto. Ritornello *forte* *sostenuto* *forte* só - hájt - va. só - hájt - va.

pp *ped.* *ped.* 8 *ped.* 8 *ped.* *ped.* *ped.*

pp Ritornello *loco* *for.* *Sonore.*

48-dik szám.

VASÁRNAP, NOVEMBER 30. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETESI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Holdjárása | Nap- | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 | |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|------------------|-----------------------|------------|-------------|--------------|-------------------------------------|---------|
| | | | | | | kelet
ó. | nyugat
p. | | |
| 30 | Vasárnap | E 1 András ap. | E 1 Endre | 18 E 25 Plató | | 7 18 | 4 15 | 8 | Kislew |
| 1 | Hétfő | Fejérke | Natalia | 19 Abadiás | | 7 19 | 4 14 | 9 | |
| 2 | Kedd | Bibiana szűz | Olivia | 20 Gergely r. | | 7 21 | 4 14 | 10 | |
| 3 | Szerda. | Xaveri Ferencz | Fer. Atala | 21 BA. béavat. | | 7 22 | 4 13 | 11 | |
| 4 | Csüt. | Borbála szűz | Borka | 22 Philemon | | 7 23 | 4 12 | 12 | |
| 5 | Péntek | Sabbas apát. | Abigail | 23 Amphiloeh | | 7 25 | 4 12 | 13 | Abigail |
| 6 | Szombat | Milkós püsp. | Miklós | 24 Katalin | | 7 26 | 4 11 | 14 II. Sab. | |

V i d é k i t á r c z a.

Miskolcz nov. 14. (*Eredeti levél.*) Műkedvelői társulat. — Annak előadásai. — Szereplők. — Tisztelt szerkesztőnő! Sietek e lapok kedves olvasónait egy kegyeletes tényről tudósítani. Honleányaink egyik gyöngye, b. Vay Béláné szül. gr. Teleky Zsófia, ki minden jótékony célú lelkesen fölkarol, műkedvelői szintársulatot alakított jótékony célra; sok akadályal kellett megküzdenie, de az erős akarata és lelkes buzgalom itt is győzelmet vívott ki.

Fogadja érte a lelkes honleány a jó ügy nevében hálánkat s elismerésünket. Ezek után szóljunk az előadásokról. Nov. 8-án előadatott: „Tiszaháti libácska“ vigj. 2 felv. Az előadás összevágólag folyt; a szereplők közül kiemelendők: Furmann Etelka. a. (Agnes), ki sok ügyességgel és tanulmányjal játszott, Bakos ur (báró), Lengyel Gusztáv ur (Berki). Majthényi Dezső ur (Zabfalvi) nagyon sok könnyedséggel személyesíté a nagyvilági uracsot. Szathmáry ur (Jakab) pedig eredeti öreg szolgálta volt. — Ezt követte „Szerelem s örökség“ vigj. 2 felv. A darab kerekdeden ment. Kitüntek jó játékok által: Majthényi Ilka k. a. (Flóra) ki sok elevenséggel s eleganciával játszott, különösen sikerültek a tábornokkai jelenetei; nem hagyhatom említetlenül izlésteljes öltözékeit sem. B. Vay Béláné (Zarándyné) dicséretet érdemel, hogy különben csekély szerepére is oly sok gondot fordított. Hosszúfalusy ur (tábornok) eredetileg személyesíté az öreg, egyenes szívű harcztit; Majthényi Dezső ur (Árpád) dicséretet érdemel; Bakos ur valóságos tempós öreg huszár volt.

Nov. 9-én előadatott „Kákán csomó“ vigj. 1 felv. Ez alkalommal izlésteljes öltözéke s kedves játéka által Pilita Erzsik. a. (Camilla) tünt ki, a féltékenységi jelenetek igen jól sikerültek. B. Vay Béláné (Angele) finom játékát élvezni nézni; Horváth ur (Marceline) művészileg személyesíté a zaklatott férjet. Különösen kiemelendők még Désy, Rivkovic és gr. Csáky Gyula urak. Ez utóbbi kitünően adá a hidegvérű inast; és kétszeres elismerést érdemel azért, hogy e kis szerepet is oly sok kedvvel adá. — Ezt követte „Ő nem féltékeny“ vigj. 1 felv. Az előadás nagyon sikerültnek mondható. Dolleschall Gabriella k. a. (Czili) sok természetes bájjal s tanulmányjal játszott. Horváth ur (Endre) meglepőleg jól adá nehéz szerepét. Bakos ur (Szántay) non-plus-ultra személyesíté az öreg nagybácsit. A nagy számú közönség mindkét este koszorúkkal halmozá el a működőket s tapsviharral nyilvánítá tetszését.

Végül köszönetet kell mondanom a rendezőknek: gr. Csáky Gyula s Furmann János uraknak, kik oly sok áldozatkészséggel járultak a cél eléréséhez. Mint hírlík, a telen még lesznek előadások; örvendetes volna, ha ez valósulna, mert ily módon mulatnánk is, jót is tennénk. A viszontlátásig.*)

I n d á r.

*) Minél előbb.

Szerk.

Sopron, nov. 22-én. (*Eredeti levél.*) Két hangverseny. — Tisztelt nagysád! Két hangversenyről tudósíthatom Kegyedet, melyek közelebb városunk szellemi szunnyadozásának egy kissé gyertyát tartottak szemé közé.

Az egyik tulajdonképen nem is annyira komoly hangverseny, mint inkább egy kis házi ünnepély volt. A helybeli képezdei ifjuság rendezé azt; a dicsérendő eszme Bakó Sámuel uré, kinek a kivitelben is nagyon sok érdeme van.

A közönség méltányos volt az ifju tehetségek irányában és igyekezett megelégedve távozni a hangversenyről, melynek programja e következő: 1. „Jegenyefa tetejében“ éneklé az összes ifjuság. — 2. „Alkalmi beszéd“ előadja Czechmeister Iván. — 3. „A vadász bucsúja“ quartett, éneklé az ifjuság egy része, Harr ur vezetése mellett. — 4. „Apotheosis“, szavalja Nagy Gábor. — 5. „Nyisd ki rózsám leveles kis kapudat“, karének, éneklé az összes ifjuság. — 6. „Induló“, zongorán, négy kézre, előadják Horváth István és Gesellman Mátyás. — 7. „Szegény bojtár“, zongorakisérettel éneklék Pálffi Ilka és Harr Samu. — 8. „Terczett.“ — 9. „Az alföldön halászegény vagyok én“, zongorakisérettel Harr Samu. — 10. „Ablakomban hervadó virágok“, karének éneklé az egész ifjuság. — 11. „Malheur“, szavalmány, előadja Zathureczky Ferencz. — 12. „Száz ágon . . .“ és „Ez az én szeretöm . . .“ sopran hangra zongora kísérettel éneklék Pálffi Ilka és Caplovics Ferencz.

Ez volt az egyik; a másikat f. hó 9-én Weisz Alfonzina rendezte a helybeli zeneegyleti teremben. Annak programját is vagyok bátor megküldeni. 1. „Magyar rhapsodia“ Székelytől, előadja Weisz Alfonzina. — 2. „A beteg leány“, népdal, előadják az egyleti tagok. — 3. „Ernani“, Verdítől, előadja Weisz Alfonzina. — 4. „Vigas“, éneklé Leuts József. — 4. „Dal szó nélkül“ és „Népdal“, Mendelsohntól, előadja Weisz Alfonzina. — 6. „Dal az örömhöz“, előadja a férfikar. — 7. „Buzdítás a tánczra“, rondó, Weber Károlytól, előadja Weisz Alfonzina és mondhatom, a művésznő oly kellemes estét szerzett városunk értelmiségének, milyenben rég nem volt alkalmunk gyönyörködni; rokonszenvünket már első pillanatra az is megnyeré, hogy izletes magyar diszöltönyben lépett hangszere mellé; ő Pozsonyban született, tehát hazánk leánya.

P. E.

N.-Várad, nov. 20. (*Eredeti levél.*) Uj püspök. — Rémitő gáztett. — A nemzet csalóánya. — Tisztelt nagysád! Látván a szerkesztői nyílt levelek között a (?) jelet, úgy gondoltam, nem teszek hiábavaló munkát, ha városunkban előfordult njabb eseményekről nagysádat tudósítom. — Legelső ujság, melyet ugyan a Fama mindenfelé elhordozott már, az, hogy román püspöknek idevaló kanonok, főt. Pap-Szilágyi József ur választatott meg. Szívünkben örültünk e kinevezésnek; mert az, kit e kintüntetésért, valóban meg is érdemli azt. Minden vallás- s nemzetbeli tiszteli benne az igaz honfit, leereszkedő előljárót

derék papot s a tanügy buzgó harczosát. Ily férfinak mindig örülhet a megye s az egyház! Isten éltesse őt ez új hivatalában számos évekig!

Sajnos, hogy ez örvendetes hirről mindjárt egy elrémitőre kell áttérnem. Borzasztó tett a gyilkosság! hanem ezerszer iszonyúbb, ha ártatlan kisdeden vitetik véghez. Városunkban, a lakatos utcának egyik házában, kis csecsemőt találtak elásva. Félhalva volt már szegényke; de az orvosi ügyességnek sikerült őt életre hozni. A gonosz tettes még nem tudatik, hanem az erélyes intézkedéseknek — úgy hiszem — sikerülend utóvégre is fölfedezni az istentelent.

Végre egy legkellemesebb hirrel lepem meg e lap nyájas olvasónőit. Nemzetünk csalogánya, a jószívű, valódi csalagányszelidségű nemes Hollósy Kornélia nálunk is hallatta bájos hangját. Nem akarok levelezőktől elkoptatott frázisokkal élni, ugyanis ezek csak halvány képét nyújtanak a valóznak; elégnek tartok annyit mondani, hogy rég nem évtizedünk oly pár estét, mint milyennel ő megajándékozott bennünket.

Egy kis figyelem az előljáróság részéről az utcák iránt nem ártana.

Ezek után, a viszontlátásig — ha kegyed megengedi*) — Isten velünk.

§ *Mácsonkán*, Hevesmegye egyik falujában, a lakosok fölvilágosodottságuknak szép jelét adták. Ugyanis egy Rabock nevű izraelita hazánkfíát választának meg bírónak.

§ *Majsán* egy ékes háromságot fogtak el, kik Garibaldi József, Rózsa Sándor és Kossuth Flóra álnevek alatt merész csalásokat követtek el. Tudhatták volna a jámborok, hogy a nagyság veszedelmes.

§ *Kaposvárt* f. hó 19-én, Vörösmarti Mihály halálának évnapiján a színházban Vörösmarti-gyászünnepet ülték. Szép a derék hazafiaktól, hogy elhunyt nagy jelesünk emléke ily kegyeletteljesen eszükbe jutott!

§ *Nyíregyházán* az egyideig megszűnt műkedvelői társaság ujra és pedig teljes hatályában fölelevenült. Pusztán jó-tékony czelokra fog játszani s mindenjátéka tiszta jövedelmét a takarékpénztárba teendi le, onnan csak év végén osztván el az illető helyekre. Már eddig négy előadás volt, melyekből szép reményt lehet vonni e társulat jövőjére.

§ *Gyulán* f. hó 12-én műkedvelői előadás volt, melyen, mint tudósítónk írja, a közönség nagyon jól mulatott. Az anyagi eredmény 100 ft, mely a budai népszínházhoz küldetett. Nagyon szép; szolgáljon ez buzdításul más vidéki városoknak is.

§ *Löcsén* új évtől kezdve új magyar-német lap fog megjeleni „Szepesi értesítő — Zipser Anzeiger“ czímmel. Nagyobbára erdőszeti és gazdasági szaklap leend. Már megis ijedsünk, hogy szépirodalmi lapnak lesz ilyen kettős alakja; ez a duplaság nem illetné meg, ámbár annak százféle alakjának kell lenni. Szaklapnak így is jó! Előfizetési ára egész évre 4 ft.

§ *Biharmegye* egyik legtiszteltebb férfja Csánádi József ismerősei s barátai legnagyobb sajnálkozására f. hó 16-án meghalt. Béke porain.

Megbizások tára.

Szemerére M. L. urhölgynek: Legszivesebb üdvözetünkkel együtt el van küldve.

N. Körösre T. J. urhölgynek: Koszonettel vettük.

Paulisra G. M. urhölgynek: Kedves és becses küldeményét vettük és átadtuk az írói segélyegylet titkárának.

V. Palotára G. J. I. urhölgynek: Szives köszönet a buzgó részvétért.

Mátyusházára F. L. urhölgynek: Elküldtük.

Arcoba E. Cs. I. urhölgynek: Fogadja legszivesebb üdvözetünket.

N. Körösre Sz. J. urhölgynek: El vannak küldve ugy-e bár megjöttek?

Sopronba P. St. E. urhölgynek: Legkedvesebb jutalmam, hogy örömet szerzett küldeményem. A kérdéses tárgyra nézve egy ízben már feleltem volt: mindegy az alak és szín, mert itt Pesten fognak a nevek kaligraphice leiratni.

Kaszonba B. B. R. urhölgynek: Vettük a küldeményt; már elébb rendbe volt az hozva; a küldött tárgyat átadtuk, de csak 14—16 nap múlva készülhet el, akkor rögtön elküldöm.

Bellatinczra O. T. E. urhölgynek: A kérdéses tárgy 30 forintba kerül; a legszivesebben fogjuk azt elküldeni.

Erzsébetvárosba Sz. L. urhölgynek: Fogadja legforróbb köszönetemet a szives megemlékezésért. Épen a napra érkezett meg. — A mellékeltet átadtam az illetőnek.

Dalmadra A. G. urhölgynek: Midőn e sorokat olvassa, bizonyára kezei között lesz küldeményünk.

Öcsödre T. J. urhölgynek: Kedves sorait a szerkesztő nő vette!

Kulára T. R. G. urhölgynek: Kivánságát örömmel teljesítjük.

Miskolcra D. M. urhölgynek: Vettük kedves sorait, feleletünk ez egyszer —

Székesfehérvárra G. A. urhölgynek: Tudtuk, hogy lelkes kezekbe tettük le e szép ügyet.

Herczegszöllőssre V. M. urhölgynek: A legszivesebben küldtük el.

Benczenczre L. K. kedves barátnőnek: Megjött-e már a későbbi küldemény is? — Hogy ne ohajtanám, sőt kérem a folytatását, a beszélyekkel egyetemben! A megrendeltek pedig utnak indultak.

Sopron: H. M. urhölgynek: Ugy örültem a kedves küldeménynek! Azt gondoltam, munka is lesz benne? hát csak —, de ezért is fogadja szives üdvözetünket.

Kun-Sz.-Miklóssra: B. K. urnak. Örülök, hogy a műlap tetszik; tudom, tisztelt előfizetőim meg lesznek vele elégedve; a legnagyobb műlapok közé tartozik, melyek hazánkban megjelentek. A magánohajtást illetőleg tökéletes igaz a van és — legközelebb magánlevelet irunk.

Lelesz N. I. urhölgynek: Azonnal elindítottuk.

Szécsény: K. P. urnak: Eddig bizonyosan kézhez vette már.

Mohács H. J. urnak: Vette ön magán sorainkat? Ha igen, kérjük az illetőnek beküldését, hogy elintézhessük a dolgot.

Velence: P. K. J. urhölgynek: Örömmel jegyeztük be előfizetőink sorába.

Dömsöd Sz. G. urhölgynek: Szives üdvözet és sok édes óra az új vendéggel.

Ungvár R. B. urhölgynek: Eddig bizonyonyosan megérkezett már.

Lazur Sz. J. urhölgynek: Már el van küldve; bocsánat a késedelemért; valóban nem rajtam mult.

Nemes Albertnek: Eperczben, fájdalom, nem szolgálhatok vele, mind elfogytak, hanem utána látok, hogy mielőbb kapjak egyet; hát én kapok-e ismét valami szépet?

*) (*Igen[szivesen] veszszük.

Szerkesztői nyílt levelek.

Lévai Józsefnek: Vettük kedves sorait. De — a kiválasztottak nem csak magukért születnek, mondja Kölcsey!

„A költő lelke;“ csinos vers, csak hogy az első versszak 3—5 sora nem költészet, hanem szónoklat.

Kula: T. R. G. urhölgynek: Sok szives köszönet érte.

„Uton.“ Sok szép eszme és meleg érzés van e műben, csak az „édességét,“ „zugették“-féle rim és a: „Hja“ ellen van kifogásunk; ez utóbbi kissé zavarja a mű hatását.

Gr. Lázár Kálmánnak: Hisz ez magától „értetődik.“

„Ágasvár romjain.“ Ez idő szerint nem lehet azt közölni. „El a gonddal,“ sükerült, a mű, csak az kár, hogy a hölgyek többnyire — bornemiszák.

„Itt merengek,“ kedves kis vers; köszönet érte.

„Balscjtelmek“ csinos, közölni fogjuk, de csak januárban — februárban; előbb valóban nem lehet.

„Egy álom,“ arra is csak később kerülhet a sor.

„Üzelve sorsom“, szép vers, köszönet.

A hercegszőlősi tudósítást csak a jövő héten közölhetjük.

H I R D E T É S E K.

Előfizetési felhívás

A „CSALÁDI KÖR“-RE.

Abban a szerencsés helyzetben levén, hogy az előfizetések még most is érkeznek, figyelmeztetjük e lap tisztelt

olvasónőit, hogy új kéthónapos előfizetést nyitunk és pedig:

November-decemberi két hónap 2 ft.

November-marcziusi öt hónap 5 ft.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

(Kalap-utca 17-ik sz. 2-dik em.)

TÜRSCHE

PESTEN,

(váczi-utca 10-dik szám.)

Ajánlja a t. hölgyeknek újonnan érkezett áruit: ugyminth női gallérait, a legegyszerűbb reggeli 30 krosoktól kezdve a 20 forintos gazdagon himzettékig; csipkegallérok kaphatók 2 ftól 30 ftig. Himzett zsebkendő több mint 600 darab érkezett újonnan, 2 ftól kezdve 80 forintig darabja. — Továbbá ajánlja reggeli főkötőit, szalaggal diszitve, vagy a nélkül, 30 krtól kezdve, 8—9 forintig. — Angolországban készült, és **karácsoni és ujévi ajándokul igen alkalmas** gyönyörű katulyáit, a melyek a legszebb photographképekkel, szines arabeskekkel, virágokkal sat. vannak diszitve, s a melyekbe gallérok, ujjakat, zsebkendőket sat. értékes ajándokul lehet beletenni. — Végül pedig felkéri a t. hölgyvilág figyelmét **fehér és fekete csipkéire, moll- és battistelairekre, betétekre, himzett fodrokra, függönyökre, butortakarókra sat., mind a legjutányosabb áron.**



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám,
2-dik emelet.

Vasárnap, december 7-én. 49-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Egyetem-utca 2-dik szám,
takarékpénztári épület.

A nő befolyása a házi körre.

A hajlék a nő világa, az ő birodalma, az ő oltára; itt ő alkot, ő ad törvényeket, ő neki áldoznak. Nézzünk körül egy házban, és megtudjuk, milyen tulajdonokkal bír a nő, a ki itt uralkodik. Milyen jellemző, hogy népünk a leánynézést úgy fejezi ki: „háztűz nézni.“

A művelt nő nem vágyódik ki e birodalomból; itt talál ő mindent, a mi szívet, lelkét elfoglalja, a mi büszkévé, boldoggá teszi; azért teszi azt fáradozásának és gonkoskodásának kiváló tárgyává. A finom női izlés nem kevésbé nyilatkozik a házi rendben, mint az öltözködési és társalgási modorban, és ha egy nő lelkületéről biztos ítéletet akarunk hozni, nem azt kell néznünk, mint jelenik meg nyilvános helyeken, hanem azt, hogy milyen ő otthon, és milyen ez otthonja.

A művelt hölgy első ismertető jele a tapintat; sohasem él vissza a kezében levő hatalommal; megkívánja, hogy hozzátartozói a rendnek alárendeljék magukat és ezt azáltal viszi ki, hogy maga is korlátokat szab magának; e korlát az illedék, melyet ő soha át nem hág, még akkor sem, ha egyesegyedül van, ha senki-

sem látja, ha senkisé hallja. A jó példa fölöslegessé teszi a szigort, a szép tett a leghatalmasabb propaganda; azért tapasztaljuk, hogy ott, a hol szelidlelkű, művelt nő viszi a ház kormányát, ott általánosan szelidség és gyöngédség uralkodnak; az erősebb férfitermészet önkényt hajol meg e nemes fenség előtt, a durva eseléd önkénytelenül szelidebb lesz általa.

Hogy a közérkölcösség hanyatlak, ez kiválsólag a férfiak „érdeme“, míg a házi erények, a társaséleti illedék és finom modor kiválsólag a nők műve; a legszebb magatartást a szív tanítja, nem a tánczmester, mondja az angol példabeszéd; a külső magatartás lehet külső máz. de akkor, épen mint a máz. hamar le is kopik; a ki tartósan akar szeretetreméltó lenni, az művelje szívet, oda ültesse be az erkölcsösség magvait, ezeknek virága az illedék, megragadó szinpompája a bűbáj.

A művelt hölgy sohasem érint meg társalgásában olyan hurt, mely a hallgatóra kellemetlenül hat; bizonyos előérzete, ösztöne van, a mely, miként a delejtű a tengereken evezőt, mindig megjelöli neki az irányt, melyet társalgásában követnie kell: csak ez ösztönt kell kifejtenie és bizton ki fogja kerülni azon szirteket és zátonyokat, melyeken már nem egy barátságos viszony megfeneklett és nem egy kellemes összejövétel szélylyelbomlott. Ügyekezzünk tetszeni mindenkinek, de nem pusztán az öltöny által, hanem azáltal, a mi valóban sziveket hó-

dít és örökre lebilincsel: illedék, tapintat, szeretetreméltóság által.

És viszont ovakodjunk a tulságosan édeskés szavaktól, a melyek csakugy, mint a durvaság, undort keltenek; a tulságos édeskedés, akár férfiban, akár nőben, csak azt mutatja, hogy a szív nem érzi, a mit az ajkak mondanak; hány fiatal szív esett már annak áldozataul, hogy nem tudta megkülönböztetni az igaz szót a hazugtól! Szegények, nem gyanították, hogy színre a czukor és az arsenicum egyforma, és elvesztek egy erkölcsi mérgekeverő álnoksága által.

„Nézd meg az anyját és ismered a lányát“ tartja a közmondás (egy kis változtatással) és a mennyire igaz e közmondás, nem kevésbé igaz megfordítva: „Nézd meg a leányát és ismered az anyját;“ a szokás sok nemes tulajdon nevelődajkája; a mit a gyermekek maguk körül látnak és hallanak, akként cselekesznek maguk is, és a szerint fejlődnek erkölcsaik. Nézzük csak kicsiben. Szokjanak hozzá a gyermekek, hogy sáros lábbelivel ne jöjjenek a szobába, hogy rendetlenül öltözve ne üljenek asztalhoz, hogy hajuk sima, kezük tiszta legyen, és kiváltképen szokjanak hozzá, hogy környezőiket külsőleg belsőleg csin- és tisztaságban lássák maguk körül: bizonyosan második természetű válnak náluk e szép tulajdonok, és aztán — e szép szokásokból mintegy magától fejlődik a finom társalgási modor, az illedékes magaviselet, fiatal leánynak e két megbecsülhetlen drága kincse. És e tulajdonok birtokában a szépnek érzéke is mintegy magától fejlődik a fiatal szívben.

„Öltöny teszi az embert“, így szól a franczia közmondás, de a mely csak annyiban igazmondás, a mennyiben az öltözködési módról az ember, de kivált a nő izlés- és tisztasági érzékére lehet következtetni; a legegyszerűbb ruha sokszor finomabb izlésről tesz tanúságot a legdrágább ékitményeknél; az izlés pedig a műveltség fokmérője az egyénnél.

A házi körben pedig a külső rend mellett a műveltség legbiztosabb fokmérője a társalgási modor; a valódi műveltség még a legbizalmasabb együttlét alkalmazásával sem téveszti szem elől az illedéki szabályokat, mindig ovatos tartózkodással szól olyan tárgyokról, melyek a közerkölcsösség körén kívül esnek, és sohasem használ olyan kifejezést, mely a finomabb érzéket sértheti.

A művelt hölgy sohasem zavarja össze a fesztelenséget a féktelenséggel; az első a finom illedék hosszszas gyakorlatára, míg az utósó annak teljes hiányára mutat. „Minden ember ur a maga házában“, igaz, de az olyan „ur“, a ki a kor és műveltség igényeit el nem akarja ismerni, az menjen a hottentoták közé, ott van az ő hazája.

Az egyéni szabadság nem abban áll, hogy ugy öltözködöm, eszem, társalgok és forgódom, mintha az emberiség műveltségi haladása az én hajlékomat átugrotta volna, hanem abban, hogy saját akaratomból, minden erőltetés nélkül

követem a jót és nemeset, a rosztat pedig és nemtelent, minden csáb és megvesztegetési kísérletek daczára, utá-lom és kerülöm, a mi szintén csak a valódi műveltség eredménye; ennek pedig a házi kör legalaposabb iskolája.

A nagy házi kör egy állam képe kicsiben; apa és anya az uralkodók, de a szeretet és tisztelet csak akkor gyökeredzik meg az alattvalók szívében, ha a jóság és bölcsesség koronája díszíti homlokukat és az engedelmes-ség csak akkor jő magától, minden külső erőszak nélkül, ha a ház törvényei általánosan szenteknek és sért-hetleneknek el vannak ismerve.

Minél közelebb állunk egymáshoz, annál kimélete-sebbeknek kell lennünk egymás iránt; a hol a hibák és gyöngeségek ellenében elnézés és gyöngédség nincs gyakorlatban, ott a legszentebb kapcsok mulhatlanul tá-gulnak idővel, a rokoni kötelékek pedig inkább átokká, mint áldássá válnak.

E kölesönös kimélet és gyöngéd elnézésben először is a nőnek kell példával előlmenni; a férfi már a természetből sincsen megáldva sem azon finom tapintattal, sem pedig azon gyöngéd önmegtágadással, mely a művelt női szívnek két sarkpontja; neki kell példányképül szolgálni élettársának; és higgyék meg, a jó példa vonz; lassan-lassan hozzá szokik a férfi a nő szemével látni, a nő fülével hallani, és utána következik a beszéd, míg végre a bánásmód sem marad el; a legerősebb férfiak sem szabadulhatnak e női behatástól lelkületökre, mert örömmel veszik föl magukba, a minek hiányát érzik és áldásos voltát elismerik. Ekként leszen a gyöngé nő a ház uralkodója, mert minden gyöngesége mellett ő az erkölcsök megszelidülése és az emberiség polgárosodásának megtestesülése.

Ez a művelt nő befolyása a házi körre.

SZERELMI RÉSZ.

Zajzonitól*).

VIII.

Lengő fürtöd, tündér szemed,
Bibor ajkad, rózsá arczod
Elveszszenek, ha kivívtá
Életed a rövid harczot?

Dicső lelked, nemes szived
A világ végkép felejtse,
Mint a pénzt, mely ma még forog
S holnap elvész minden becse?

Oh nem, oh nem, ez nem lehet,
Néked élned kell örökre;
Kecsed, bájod örökségül
Marad a jó emberekre.

Kecsed, bájod dalaimban
A legdrágább gyöngyök lesznek,
És dalaim — oh én hiszem —
Soha, soha el nem vesznek.

*) Hátra hagyott műveiből.

IX.

Hadi fogoly voltam
Vérengző táborban;
Társam főbe löve
Hevert már a porban.

Térdre hulltam én is
Egy ur parancsára;
Nyolcz fegyveres legény
Hátam mögé álla.

Nyolcz fegyveres legény
Czélba vette fejem;
Hej, de a vezérszó
Igy hangzék: kegyelem!

„Kegyelem, kegyelem!
Megérdemli a szegény.“
S fölemelt a földről
Nyolcz fegyveres legény.

Oh mily szépen fénylett
Most e világ nekem,
Oh és milyen édes
Volt a lélekzetem!

De e világ még sem
Fénylett ám oly szépen,
Mint az, mely ott rejlik
A rózsám szemében.

És lélekzetem sem
Esett oly édesen,
Mint mikor te csókolsz,
Én szép szerelmesem.

Gabolicsek ur boszúja.

Beszély,

Emiliától.

(Folytatás.)

III.

Óháriné hagyta elmenni a jó Gabolicseket; tán észre sem vette távozását, annyira föl volt izgatva.

Alig volt egyedül Ilonával, midőn odarohant hozzá, görcsösen megfogta kezét és lihegve kérdé:

— Mi akar ez lenni?

Ilona nem volt hozzászokva sem ilyen bánásmódhoz, sem pedig ilyen fölinduláshoz nénje részéről, a miért is a legnagyobb rémülettel tekintett reá; engedte szorítani karját, egy szót sem birt kibocsátani ajkain nagy ijedtében.

— Fogsz-e felelni? — kiáltá Óháriné, még nagyobb dühhel.

— Mire feleljek édes néni? — kérdé végre Ilona fájdalomtól elfojtott hangon.

— Oh, de mit is kérdelem! — fakadt ki a nő kétségbeesetten. — Mit is kérdelem, mikor a dolog világos! — és erőt véve magán, kissé nyugodtabban folytatá:

— Ismersz-e bizonyos Bezdédi Károly nevű ifjút?

— Igen! — viszonzá a leány lehellétszerűen; arczái ki-piros odtak e szóra, először életében érzé azon boldogságot, mely csak a nő szívébe van istentől plántálva; azon boldogságot, hogy van valaki a világon, kiért ő szenvedni tud.

— És szeretitek egymást? — kérdé Óháriné újabb haragra lobbanva.

Ilona nem felelt e kérdésre, csak szeméit sütötte le, és ez elég volt a nőnek.

— Szeretik egymást! — kiáltá tehát fájdalmas kifakadással — Szerencsétlen, hogy merted ezt tenni! hol láttad ez ifjút? mikor találkoztál vele? Szerencsétlen, miért nem szóltál nekem erről? miért nem kérdeztél engem, ha szabad-e őt szeretned?

— Előbb még magam sem tudtam, azután pedig nem én rajtam állt, szólani róla! — jegyzé meg a leány gyermeteg őszinteséggel.

— Tehát azért akart velem találkozni? — mondá Óháriné, mintha csak most jött volna e gondolatra, és keserű gunynyal tevő hozzá: — Természetesen! előbb biztosítja magának a tiszta, gyanutalan szívet, azután énhozzám fordul, és ha én nem egyezem bele, akkor — akkor — oh, e gyalázatos, álnok faj! Pedig nem egyezem bele! hallod leány, nem egyezem bele! soha sem egyezem bele! — és könnyek fakadtak a nő szemében a nagy fölindulásnak miatta.

— De drága jó néni! — esdett a leány összetett kezekkel, — mit vétett ez ifju kegyednek? Még csak nem is ismeri, és — —

— Nem ismerem? Oh, nagyon jól ismerem! mindnyájukat ismerem; azért gyűlölöm! És mit vétett? — e szavakra a nő összerázkodott, arczizmai rángatództak a fájdalomtól; de csakhamar erőt vett ismét magán és szeretetteljes gyöngédséggel mondá:

— Jer ide leányom; majd megmondom, mit vétett nekem ez ifju; már elég nagy vagy arra, hogy beszélhetek veled erről!

Óháriné leült a pamlagra és maga mellé huzva a leányt, megfogta annak mindkét kezét, és a leány érzé, hogy e két kéz most olyan hideg, mint a halál.

— Halljad tehát, — kezdé a nő kis szünet mulva, — nézz reám gyermekem! nézd, hogy mivé lettem! A világ öregnek mond, pedig alig vagyok még ötven éves; de öreggé tett a szenvedés! A világ eszelősnek tart, mert elzárkoztam tőle, pedig nem vagyok eszelős, csak szerencsétlen vagyok! szerencsétlenné tett a szerelem, a szerelem leányom, a mely most féled nyújtja prédavágyó, szentségtörő kezeit; ez tett engem azzá, a mi vagyok! Előbb kipusztította szívemet, aztán megtálatta velem az életet!

— Szegény jó néném! — mondá részvétellel a leány és ajkaihoz szorítá a halálos hideg kezét.

— Csak halld végig leányom, aztán ítéld! — folytatá a nő fásult nyugalommal. — Egyszer én is fiatal voltam, legalább úgy mondták, kivált a fiatal emberek mondták; legkivált az egyik, mindig csak angyalnak, rózsabimbónak, csillagnak nevezett, és én, én — oh, hogy verje meg őt! — de nem, nem átkozom, hiszen csak olyan volt, mint a többi! En hittem szavainak, és tudod-e leányom, mi lett a vége? az hogy boldogtalanlanná lettem! Mikor már egészen odaadtam neki boldogsággal telt ártatlan szívemet, akkkor ellökött magától; én odaadtam neki a boldogság virágait, elhagyott, kinevetett, megvetett! — Te reszketsz édes leányom? szemedben könnyek csilognak? oh boldog Ilonám! lásd én nem tudok már sirni; egykor én is könnyeket hullaték, sirattam sorsomat, vádoltam magamat; de most már nem teszem, mert most már tudom, hogy nem én vagyok az egyetlen, ki boldogtalanlanná lett egy férfiú által, hanem miud, mind azokká lesznek, a kik fiatal embernek hisznek!

Itt szünetet tartott, és figyelemmel vizsgálta a leány arczát; várta a hatást, mit szavai tettek, és csudálatos! a leány arczáról tűnni kezdett a szomorúság; a könnyek még ott voltak ugyan szemében, de ezeken keresztül, mintha vidámság sugárzanék.

— A nagy szerencsétlenség tulszigoruvá teszi nénémet! — mondá kis szünet mulva szelid bensőséggel.

— Tulszigoruvá? — kiáltá a nő eliszonyodva. — Hogyan? azt hiszed talán, hogy nem mind olyanok? Jó, várj csak, halljad csak tovább! — és mély lélegzet után folytatá:

— Nehány évig én is azt hittem, hogy csak énvelem bánt olyan kegyetlen mostohán a végzet, és megnyugodtam sorsomban; volt még, kit szerettem a földön; volt egy hugom, a te anyád volt ez, édes Ilonám; látod ott az arczképet a falon, az ő arcját mutatja; hasonlít is hozzád; tizenhét éves volt midőn olyan volt; de látod ott ama másik arczképet? ez is az ő arczképe; de ez már nem hasonlít tehozzád, pedig csak öt év különbség van közöttük! de ez öt év alatt anyádat elheravasztotta, sirba vitte a bánat! Halálos ágyán csináltattam e képet, hogy mindig magam előtt lássam, de halld csak tovább; ő is hitt egy ifjunak, ez nőül is vette, azt mondta neki, szerelemből veszi nőül, és mi elhittük és boldogok voltunk; észre sem vettük, hogy ezalatt a vagyon egyre pusztul; a gyöngéd férj elpusztította neje vagyont; de mi nem törődtünk vele; hadd pusztuljon a vagyon, gondolok, csak a szerelem maradjon; de nem maradt meg, édes leányom! mikor már nem volt mit elkártyázni, a gyöngéd férjből zsarnok vadállat lett, a vége pedig az volt, hogy a gyöngéd férj megszökött; kiment a külföldre, és anyádat, az én egyetlen drága testvéremet sirba vitte a bubánat! No, most sirj édes Ilonám! — mondá a nő és nyakába borulva a leánynak, keservesen sirva fakadt.

— Es most szólj édes leányom, ha tulszigoru vagyok-e itéletemben? — kérdé újra a nő könnyeit fölszárasztva.

— Szegény jó anyám! — zokogott a leány, könnyelt szemeit a falon függő képre emelve, mintha áldásáért főhászknédék.

— És most mondd, ha igazam van-e, hogy óvaintelek? — folytatá a nő részvéltteljesen.

A leány nem felelt, csak nézett a képre, könnyelt szemekkel, átszellemült kifejezéssel.

— Tehát mit csináljak! mit csináljak! — e szavak szakadtak ki szívéből, a nélkül, hogy szemeit levenné a képről, mintha ahoz volnának intézve szavai.

— Azt, édes leányom, hogy üzd ki szivedből e bűnös érzelmet! — felelt Óháriné határozottan.

— Nem, jó néném, az nem lehet! — felelt a leány mély lélegzetet véve, mintha nehéz álomból ébredne.

— Nem lehet? — kérdé a nő álmélkodva, — és miért ne lehetne?

— Azért, édes néném, mert nem lehet! Nem tudom, hogy miért, csak azt érzem, hogy nem lehet! — viszonzá a leány gyermekes bensőséggel, de azért szilárd elhatározottsággal.

— És anyád? és én? nem jut-e eszedbe anyád boldogtalansága? — tagolá a nő nagy álmélkodásában.

— De igen, édes néni! — felelé a leány, — hanem azt is tudom, hogy Bezdédi Károly nem olyan ifju; ez nem fog engem boldogtalanná tenni.

— De fog! de fog! — kiáltá a nő és tördelte kezeit kétségbeesésében.

— Akkor én nem akarok jobb sorsban részesülni, mint anyám és kegyed és minden más nő a világon! — viszonzá a leány határozottan.

Óháriné szobormereven állt és bámult a leányra; nem tudott szólni; nem tudott szavakat találni.

— Jó! — mondá végre tompa nyugodtsággal, — nem kényszeríthetek, de ha le nem mondasz szándékról, én levezem rólad kezemet!

— Ne kedves, drága néni! ne beszéljen így, édes egyetlen néném! hiszen nem akarja boldogtalanságomat! — könyörgött a leány.

— Épen mert boldogságodat ohajtom, hajthatatlan vagyok.

— Ne mondja azt kedves néném! én nem tehetek róla, de nekem szeretni kell ez ifjut! Isten ihlette szívembe e sze-

relmet, és én nem birom azt többé kioltani! Hisz kegyed is, édes anyám is megtudott halni inkább, semmint elfojthatta volna szerelmét! hogy tegyem én azt most, mikor még csak nem is tudom, hogy boldogtalan leszek-e szerelmem által, mikor olyan boldoggá tett ez érzem! Lám, kegyed is legalább annyi ideig volt boldog, a mig szeretett, és ha azután elmúlt is boldogsága, még is csak boldog volt, és én most mondjak le boldogságomról, mikor még csak alig kezdtem élni! — rimánkodott a leány és térdre borult nénje előtt, úgy könyörgött hozzá.

De a néni hajthatatlan volt.

— A mellett maradok, a mit mondtam; vagy én, vagy az ifju, de egyikünkről le kell mondani.

— Jó! — mondá végre a leány határozottan, — akkor...

— Nos akkor?

— Akkor — oh néni az ég szerelmére kérem, ne akarja boldogtalanságomat!

— Lemondasz ez ifjuról?

— Nem néném, nem tudok lemondani róla, nem tudom kitépni szívemet!

— Akkor el kell hagynod házamat! — kiáltá a nő kékülts ajkakkal.

— Nem bánom, tegyen velem a mit akar, kergessen el, üssön agyon, de én nem lehetek önmagamhoz hűtelen! — viszonzá a leány magánkívül.

— Jól van, ehagyod tehát házamat, de még ma, most mindjárt; azonnal! — kiáltá a néni.

A leány csaknem örületos izgatottsággal ragadta meg nénje kezét.

— Irgalom, édes néném! ha Istent hisz, legyen könyörületos! — kiáltá.

— Én, vagy ez ifju! — lihegé Óháriné, erővel visszárántva kezeit.

— Ugy hát Isten velünk! — kiáltá a leány, és mint egy örült rohant ki a szobából.

Óháriné utána akart indulni, de a düh és kétségbeesés ólomsúlylyal ragadtak lábaihoz, csak kiáltani tudott Ilona után, de ez magánkívüli állapotában, nem hallotta kiáltozását.

Egy ideig állt tehát a szoba közepén; azt hitte Ilona vissza fog térni; hová is mehetne ily késő éjszaka, és midőn látná, hogy hiába minden várakozás, alétan rogyott össze a szoba közepében.

Ilona pedig, a mint kiért az utcára, és a fekete sötétséget maga körül látná, elkezdett szaladni, kifelé a városból, a város végén egy kis rozzant házikó előtt megállt. kopogott az ablakon, kinyitották a kaput; a süketnéma mosónő gyermeke volt, a ki bebocsátotta; a süketnéma mosónőnél keresett menedéket szerencsétlen nénje kegyetlen önkénye elől.

IV.

Bezdédi Károly nőül vette Ilonát; tudom, sok nagyvárosilag nevelt „delfi“ szánakozólag mosolyog a fiatal ember „balgaságán;“ minek is nőül venni olyan leányt, a ki szerelmes lett belé! sokkal egyszerűbb dolog összezúzni az olyan szívet, mint valami játékszert és aztán kidobni az utcára, mint valami haszontalan lomot! Hogy ez a lom véletlenül egy emberi szív, a melynek legalább is annyi joga van az élethez, a boldogsághoz, mint a gaz csábítóknak, azon nyomorultnak, a ki előbb lángba borítja egy tapasztalatlan leány szívet, aztán kikaczagja, az nem jön számításba; hiszen csak egy leány szíve! a leány arra való, hogy megcsalják, hogy boldogtalanná tegyék, gondolják az ilyen nyomorultak.

Aztán mondja még valaki, hogy a jelenkor a nők iránti

gyöngéd figyelem korszaka! A kit az éhség, a nyomor lopásra kényszerít, az ki van taszítva a polgári társaságból, vasra verik kezét-lábát, sok évi rabságra ítélik; a ki felebarátja házát gonosz kézzel fölgyújtja, halállal lakol érte; de a ki álnokul belopódzik egy család szentélyébe, és ellopja a legdrágábbat, a soha vissza nem pótolhatót: egy fiatal leány jó hírnevét, egy család nyugalmát, boldogságát; a ki egy szívet hamvaszt el, az ilyen tolvaj, az ilyen gyujtogató számára nincsen büntetés sem a törvénykönyvben, sem a polgári társaságban; az ilyen alávaló fennen hordhatja elátkozott fejét, mindenhová elviheti megbélyegzett homlokát, senkisémondja neki: el innen nyomorult! a te lehelleted méreg, tekinteted átok.

És ti hősök, kik annyira ajkaitokon hordjátok a „lovagiasságot“, kik mikor valaki görbe szemmel néz reátok, mindjárt készen vagytok a párbajjal; itt mutassátok ki lovagias vitézségteket; a lovagkor egyik sarkelve volt: tisztelet az erénynek, és ti nyugodtan türitek, hogy ez elvet lábball tiporják; igen, mert magatok is hódoltok ez elfajultsági elvnek; a jellem, a becsület fogyatkoztát a lovagiasság szinpadí palástjával akarjátok elföldni; igen, igen, ilyen a ti lovagiasságtok!

De hagyjuk ez okoskodást; örüljünk inkább azon, hogy van még fiatal ember, a ki valódi nemesen gondolkodik a nőkről; igaz, kevesen vannak az ilyenek — de Bezdédi Károly ezek közé tartozott.

Másnap két levelet irt Ilona, egyet néniének, és egyet Bezdédi Károlynak; a süketnéma mosónő vitte el mind a kettőt, és azon föltöretlenül vissza hozta mind a kettőt; a néni nem akarta elfogadni az egyiket, Bezdédi Károlynak meg senki sem tudta lakását.

Hanem Bezdédi Károly tudta Óháriné lakását és tiszteletét is tette nála; ott aztán megtudott mindent, a mi tegnap óta történt, sőt azt is, a mi azontul történni fogna, hahogy Ilona még egyszer át találná lépni Óháriné háza küszöbét; Óháriné tudni sem akart róla; kitagadta.

És őszintén megvallva, Bezdédi keveset törődött a jó néni haragjával, általában az a rossz tulajdona volt, hogy keveset törődött a világgal, derült lelkü, vidám ifju volt, a ki eddig csak napsugaras oldalával ismerkedett meg az életnek.

Természetes tehát, hogy első dolga volt, fölkeresni Ilonát és megvigasztalni őt, a mennyire csak lehetett; és ez nagyon lehetett; hiába, mikor a nő igazán szeret, akkor csak egy az, a kiért él és hal; a többi mind ez egynek van alárendelve.

(Folyt. köv.)

ITT MERENGEMEK...

Kendelényi Vilmától.

Itt merengek, itt andalgok
A liget hús árnyain,
Boldog élet reng köröttem
Tündér ábránd szárnyain;
Boldogságnak üdvánája
Zeng a bokrok mélyiből,
Madár, bokor — minden éled
S boldogul mosolyg, örül.

Szerelemnek szép világa
Oh, ne hagyj el szívemet,
Te vagy, ki e földi életet
Mennyországgá emeled;
A mi szépet, a mi bájost,
Itt e földön lát szemem:
A te műved égi angyal,
Boldogító szerelem.

A havas szárnyasai.

Gróf Lázár Kálmántól.

A havasi csattogány.

Egy cikkemben azt mondtam: a természetbuvárnak nem szabad ábrándozónak lennie és ime, most tartok tőle, hogy jelen cikkemért engemet is annak fognak tartani. Mielőtt azonban következtetéssel vádoltatnám, mielőtt elítéltetném szép olvasónőim által a következő cikkért, legyen szabad védelmemre előlegesen pár szót mondanom.

Hála a sorsnak, bő alkalmam nyílt megösmerni az életet, örültem mosolyának s ismerem haragját, — átmelegite ragyogó sugáiraival, de bizony viharaitól sem óvott meg.

Volt idő — s kinek életében ne lett volna? midőn már-már csüggedni kezdék, de lelkem előtt lebegtek a költő eme szavai:

„a mozdulatlan, a holt nyugalomnál
hidd, többet ér az élő szenvedés.“

És én éltem legborúsabb napjaiban is, hű maradva ez elvhez, igyekeztem szívemet megóvni az elfásulástól, mivel szerintem az eltompult keblü, hamvadt szívü ember, a szó nemes értelmében megszűnt élni, léte szánandó tengődés, ő maga automat, kit a fájdalmak nem sujtanak ugyan le, de a kinek számára örömek sem léteznek. Élete hasonló egy kietlen pusztalóhoz, mit utolsó virágától is megfosztottak. Jó szerencsém e szomorú sorstól megóvott, még képes vagyok örömet, fájdalmat egyaránt érezni, ne kárhoztassanak tehát érzelmedus olvasónőim, ha akkor, midőn az előttem oly kedves havasi csattogányt leirom, a kép kiegészítéseül említést teszek azon kedélyállapotról, miben akkor voltam, midőn életemben először láttam szabadban eme szép madarat. Azonban legyenek önök meggyőződve a felől, mikép a percz benyomása által magamat annyira elragadtatni nem engedtem, hogy a természethez hűtelen legyek; minden, mit kedvencz madar amról mondok, egy szóig igaz s künn a szabadban tett észleleteim eredménye. Ennyit igazolásomul.

Az, ki életében először hatelt fel egy magasb havas kupjára, még ha nagyon is kevés költői szellemmel volt megáldva, akkor is kellett, hogy egy sajátos megható érzés rezegje át keblét, a mikor tullépett a lombdőkön, áthatolt a fenyvesek s folyó fenyük területén s oda ért, hol megszűnik a növényzet, hol az örök hó birodalma kezdődik fényes, de hideg sugaraival mik minden hó pelyhet gyémántta köszörülnek, de melegíteni nem képesek. Idegen világ ez előtte, merev, komor, kietlen, mi visszariasztó, megdöbbenő hatást gyakorol a vándorra.

Hazánk egy ilyen magasb havasára mentem egyszer egy barátommal zergevadászatra, az alkony a fenyves derekán lepott meg s mi egy kis tisztáson fölütöttük éjítanyánkat. Asztalunkat, min vacsoránkat költök el s mi egyszersmind pamlagul szolgál, nagy kölap képezé — távolabb embereink tűzrakása lobogott, fölbenk csillagos ég borult, fölségesen kontrasztirozva a minket környező fenyük sötét falazatával. A mint a tűzrakás összeomlott s csak egyes lángok csapódtak föl, az éj sötétét perczre bevilágítva, gondolatokba mélyedtünk. Barátom tárogatója után nyult s a bájos hangszer fájó hangja mellett elmerengve multunk kedves képei merültek föl előttünk az emlékezet föllobbanó lángjaitól tündériesen bevilágítva, min bevilágíták hamvadó tűzrakásunk egyes lángjai a minket környező sötét erdőt. Képzeteletünkben visszazálltunk az első ifju-kor csalódásoktól nem ment, de ábrándaival oly szép, oly büvös, sokat ígérő multjába.

Hajnalkor tovább haladtunk, elhagyók a fenyvest, el a folyó fenyűt, hol egy csapat keresztcsőrű röpkedett ide-oda s pár pipiske hallatá bucsuszavát. A növénytenyészet határszé-
léhez értünk, hol a járást síkfű nehezíti s itt ott egy-egy izlandi moh tengődik, előttünk pedig magas csup állt, egymásra hányt óriási szirtdarabjaival fenyegetőleg tekintve le reánk, mintha szétzuzni akarna. Körültünk semmi élő lény s nyomasztó, néma csönd.

Én képzeletben még az első ifjúkor ábrándvilágában barangoltam, kedves mosolygó emlékekkel foglalkozva s im előttem a kopár hegység, hol az élet érütése megdermedtnék lát-szott. Valóban az ellentét hatalmas volt s nekem úgy tetszett, mintha egy kárörvendő daemoni hang gunyakaczaj közt kiáltná reám: „hiába ringatod magad ábrándokba, az ifjúkor mögöt-
ted van, s neked ily kopár, kietlenen kell tovább hatolnod“... Az érzés, mi megszállt szomorú, csüggesztő volt. E perczen egy viharbarnította nagy szirtdarabon fürge kis madár jelent meg kellemes dalát hallatva. A havasi csattogány volt. Dalának hallattára egy szirtrepedésből fiókái jelentek meg, örömtelt csicsérgéssel.

— Ah tehát ide is elhatol a szeretet, itt is van élet s csak elfogultságunk okozza, hogy mi e kietlen bércekben az enyészet, a rombolás birodalmát véljük fölismerni, megfelelkezve a felől, hogy az élet rombolás által adja jelét létének. Nyomott kedélyhangulatom tünedezni kezdett, mint a lábaink mellett elterülő mélységben csöndesen tovatünő ködtátyolok. Szivem átmelegült s most kezdém valóban érteni, miért oly kedves a havasi lakos előtt e kis madár, miért, hogy oly szeretetteljesen, annyi melegséggel beszélének nekem felőle s a havasi rózsa felől a hegyi lakosok szász Schweicz regényes bércei között, hisz a szép havasi rózsa látása viditólág hat kedélyökre, a csattogány dala majdnem az egyetlen hang, mi e magányban barátságosan szól hozzájuk—mindkettő pedig az élet jelzője itt e komor tájakon. Merem mondani e növény, kivált pedig e madár föltünte ahoz hasonló érzetet kell, hogy a bércei lakosban fölkeltsen, minőt a puszták vándora egy kis oaz láttára érez.

E gondolatok villantak át agyamon, midőn puskadördülést hallék és a havasi csattogány a szirtdarabról életlenül lebukott. Barátom lötte le számomra. Én — gyűjteményem érdekében, örültem e szerzeménynek s mégis sajnálattal tekintém a kis halott madarat, de e részvét csak kevés részben terjedt ki az anyátlanul maradt félröpü fiókákra. A havasi lakosok jó tudják, hogy egyikük a másik segélyére van szorulva s azért ha a ködtől meglepetve, egy zergevadász eltéved, társai keresésére indulnak, ha egy hegyomladék, vagy hógörgeteg egy családot eltemet, szomszédaik minden nógatás nélkül segélyükre sietnek, majdnem kivétel nélkül hasonlót tapasztaltam a havas apróbb madarai, különösen a zenészeknél. Ha elpusztul egyik, vagy mindkét családfő, azonnal valamely sziklarepedésből, vagy ragyabura (havasi rózsa, Rhododendron) bokor alul megjelen egy más, hasonfajú madár s magára vállalja a kis árvák gondozását.

Valjon hasonlólag történt-e ez esetben is, nem tudom bizonyosan, mivel mi tovább hatoltunk föl a szirttek között zergék után, de midőn néhány óra múlva ismét azon helynél hadtunk el, több csattogányt láték, mint fölmenetelünkkor, mi-
lből azt vagyok hajlandó következtetni, hogy azok a kis árvák gyámjai valának.

A lött példány gyűjteményemben van fölállitva s ma is egy sereg emléket kelt föl bennem, miknek egy részét itt le-
irtam.

A havasi csattogány (accentor alpinus. Alpenflüe vogel.) Barátságos, vidor, mozgékony, kellemes dalu madár. Némileg az ő ott a magasban, mi az aljban a fekete rigó. Sze-

rény művész, mint ez; csendes visszavonultságban él s jelenlétéről rendszerént csak kellemes dallamával ad jelt. Öltözeté is egyszerű, szerény magaviseletéhez és környezetéhez illő. Feje és nyaka hamvasszürke, háta szürkésbarna sötétebb foltozattal, tarkafehérfélhold alaku fekete foltokkal tarkázva, melle és hasa rozsdavörös, kormánytollai barnák, szárnyain két sor fehér folt. Hossza 7 hüvelyk. Határozatlan havasi lakos. Fészket 5—7000 láb magasban a tenger színe felett sziklahasadékokba vagy ragyabura bokrokba rakja, átalán úgy látszik, mintha a növénytől elválhatatlan lenne, én legalább minden oly magasb havason, hol ragyaburára akadtam, föllettem a havasi csattogányt is. Alig képzelhető az ily vadonban valami kedvesebb látvány, mint egy viruló havasi rózsabokor alá rejtett csattogányfészek, 4—5 kékes zöld tojással vagy ugyanannyi élénk kis fiókéval, melyeket szüleik gondosan ápolnak apró rovarokkal s havasi növények magvaival. Késő ősszel, midőn a hófuvatagok, viharok lakhatlanná téve a csü-
pokát, tova üttek a havas lakóit, le a hegység lábánál fekvő téli tanyájukra: leszáll néha hozzájuk a csattogány és csöndes hajlékuknál menedéket keres az évszak mostohasága ellen, mintha mondaná: „veled éltem át a jobb időket, veled, a te körödben akarok megküzdeni az élet gondjaival.“

Lehet e bizalom is, mivel kedvezőtlen időkbén közeledik e madár a havasi lakoshoz, teszi őt ezelőtt oly kedvessé, mondhatnám barátjává.

WISZKERÁD ROMJAIN.

Rácz Miklóstól.

Régi nagyság elmosódott képe,
Midőn lábam szent porodra lépe,
Ismeretlen érzelem fogott el,
S köszöntélek hulló könnyeimel.

Régi nagyság korhadt koporsója, . . .
Hol van a vár s büszke lobogója?
Kőhalom van a várnak helyette,
Zöld repkény fut játszilag felette.

Pusztá, néma a Salamon tornya,
Oldalain az idő koromja,
Olyan, mint egy béna öreg harcos,
Enyészettel viva örök harcotot.

Itt, e torony keskeny ablakában
Ülve, nézett szerte a hazában
Salamon, mig keble úgy sovárgott,
Óhajtvá a vesztett szabadságot. . .

S hol a csarnok?! melyben régesrégén
Megjelent Zách, karddal a kezében,
S egy ebédnek az lón gyászos vége:
Kiirtatott minden nemzetsége!

. . . E romok ha beszélni tudnának,
Hejh, de sok dolgot mondanának
Nagy Lajos s a nagy magyar hazáról,
A mely akkor nem félt félvilágtól!

Szép idők . . . homály követte fénytek,
De ti annál fényesebben égtek,
S a magyarnak lelki büszkesége
Nagy Lajosnak még nagyobb emléke.

Régi nagyság elmosódott képe,
Midőn lábam szent porodra lépe,
Ismeretlen érzelem fogott el,
S köszöntélek hulló könnyeimel!

Naplótörédék.

Beszély,

Báró Pongrácz Emiltől.

Elhagytam a várost, melyhez annyi kedves emlék csatolt, s most távol ettől, kised falu csöndes magányában töltöm napjaimat. Ott akarám hagyni a fájdalmat is, de az annyira szívemhez nőtt, hogy tőle elválni nem képes; elkisért az atyai házba, s tán siromba is eljő velem.

Azt vélem, itt nyugodt leszek; nem hallom a világ gúnyos megjegyzéseit, nem fognak háborgatni a tetetés álarczát viselő emberek. A kedves madárdal, a lombsuttogás, a patak tiszta tükre mindent elfeledtet velem. Igaz ugyan, hogy ment vagyok a világ rágalmaiktól s emberekkel ritkán jövök össze, legfelebb cselédeinkkel, — mert kertünk közepén lakom, árnyas fák között, egy csöndes fürdő-lakban, hol engem senki föl nem keres, s melyet ritkán hagyok el: de átok gyanánt maradt lelkemben az emlékezés.

Minden harmatesőppben az ő arczát látom, a fák levelei nevét suttojják, ha az égre pillantok, az ő fényes kék szeme tünik föl előttem; minden fűszál szemrehányólag int felém: „miért zavarád meg nyugalmát?” Olyan vagyok, barátom, mint az üldözött vad; kedélyem folytonos izgatottságban van; az a halvány arczu nő folyton előttem halad, mint Hamlet előtt atyjának árnya. S ha álomra hajtom fejemet, ott is megjelen; ő az első kép, melyet szendergésemben látok, s ébredtemkor ő áll előttem.

Ó kinos emlékezet!

Némely ember oly könnyűnek állítja a feledést; egy kis szórakozás — ugymond — s a fájdalom eltűnik, mert mit a szem nem lát, a szív hamar feled. Igaz, magam is ismertem egyéneket, kik kedves halottjok temetés után harmadnapon vigalomba mentek, s képzelem, mily jó az, ha az ember egy kis könnyelműséget is kapott osztályrészü a természettől, de mit tehetek róla, hogy én nem tartozom ezek közé! — Gondolataim kuszáltak, mint jég után a vetés és rendetlenül száguldanak agyamban, mint az utja-vesztett üstökös.

Első szerelmem gyászos történetét tudod, azt együttlétkor elbeszéltem. Gyermekek valék, midőn csalódtam, de a fájdalom megmaradt szívemben. Gyűlöltem a hölgyek nagyobb részét, hideg valék irántok, óvakodtam tőlök, jó cselekedeteikben is valami rosztat iparkodtam föllelni, — nem az igazság nyelvén szólottam rólok. De ezt ne csudáld! Igaz, hogy nem volt logikai tett, mert egyesből egyetemesre nem következtethetünk, de mit tehetek én róla, hogy a szívnek nincs logikája? — én szívemmel itélek és nem a számító ésszel, a mit sokan hisznek, vagy ha nem, legalább állitnak, tán hogy önzésöket ezáltal némileg palástolják. Szívem sugallta, hogy kerüljem, gyűlöljem őket, s én azt tevém.

De bármennyire kerülém a társaságokat, ki nem kerülhetém azt, mi számomra rendelve volt. Én azt mondom, minden embernek meg van írva jövőndője a sors könyvében, s hiába küzd ez ellen, — mindaz beteljesül, a mi számára határozva van.

Most tudom, hogy végzetem határozata az, hogy szerelemben boldog nem lehetek.

Te ismerted a kedvest, habár nem úgy, mint én; te becsüléd, én bálványoztam.

A titok leple alatt tartottam előtted is mindent; de most

kivallom; őszinte részvéted mellett tán könnyebbül fájdalomam.

Sohasem éreztem ember iránt első találkozásra oly vonzalmat, mint iránta.

Barátságosan nyujtá felém kezét, melyet én gyöngéden megszorítottam; úgy érzém, mintha akkor lelkemből a hidegség csudás uton eltávozott volna, s helyette valami édes-fájó érzemény támadt elé.

A hidegség, melylyel a hölgyek iránt viseltetem, lassanként eloszlott. Eloszlatá az új szerelem szikrája; barátságos és vidám lettem.

Mint orvos betegének minden mozdulatára, úgy figyeltem szava: és tetteire, s oly édesen merengtem a hideg vonásokon, melyek annyi delejes erővel bírtak.

Igen gyakran találkozáink, s mindenkor elfogultság volt észrevehető arcunkon.

Kedélyének változékonysága majd kétségbe ejtett. Egy pillanatban a legmélább kifejezés ült arczán, bánatos volt, mint a hervadó virág, s én hozzá közeledém; vigasztalni kezdettem, s néha egy-egy szót ejtek titkos, belső küzdelmemről ekkor elkezdett mosolyogni, vidám lett, mint a legpajzánabb gyermek, gyöngéd pir futotta át arczát, s megigéré, hogy soha sem lesz szomorú, csak ne folytassam beszédemet.

Ha viseletét értelmezém, láttam oly tetteket, melyek hideg szivre mutattak, és ismét olyanokat, melyek csak a legnemesebb lélek kisugárzata lehettek.

Ő került minden pillanatot, melyben magánosan lehetünk volna, én pedig ohajtva vártam, hogy mielőbb tanu nélkül legyünk együtt.

A hidegséget, kerülést egyenesen gyűlöletnek vevém, a mi nekem kimondhatlanul fájt!

Reszketett minden tagom, ha mással szívesen beszélgett, vagy valakire barátságos pillantást vetett.

Barátom! megvallom őszintén, én őt féltettem. Mosolyogni fogsz, ha ezt olvasod, tudva, hogy a féltés csak annak van megengedve, ki szerelmet remélhet, és én oly nőt szerettem, kinek — férje és gyermeke volt! — De mit tehetek én róla, hogy szerettem?!

A természet nem képes parancsot adni, ki iránt érezzünk vonzódást, szerelmet. Évekig lakunk valakivel egy földél alatt, és soha nem érünk iránta rokonszenvet; a másikat első percze kedvesnek találjuk. Két egyén találkozik; sohasem látták egymást, s a megpillantás első perczében észreveszik, hogy ők rokonok, hogy lelkeik régi ismerősök, és e benyomás örök marad, jaj nekik, ha a sors elmozdithatlan válaszfalként áll közöttük!

Én azért mentem e helyre, hogy ott csöndes bánatban töltsem napjaimat, és ime, mily váratlan virág nyílt szívemben. Váratlan és tövises, melynek annyi kínját kelle éreznem!

Valahányszor férje jutott eszembe, mindannyiszor forrott a harag tüze ereimben, a gondolat is reszketett agyamban, s közel állék a megőrüléshez.

Istencm! — gondolám sokszor — mennyire megbecsülém én e nőt. életemet áldoznám föl érte, és im férje, mily méltatlanul bánik vele.

Férje féltette őt, a nélkül, hogy szerette volna. Irigyelt tőle minden pillanatot, melyet mosoly között tölte, minden ártatlan élvezetet, melyben részesült. Zsarnok önkényt gyakorolt fölötté, e nő fölött, kinek szive a szelidség, hűség és jószág tükre volt; kiért én elkárhoztam volna!

(Vége köv.)

T A R C S A

Egy hét története.

— Deczember 3-kán. —

Hajnalhasadások. — Örömtelt sürgés-forgás. — Kedves titkolódzások. — Ön-
 ámitások. — Egy boldog órával több, himezve. — A legszebb ajándék. —
 A férfiak hátrányban vannak. — Csillagok a földön. — Egy szegény öreg
 számüzött. — Égben járó lelkek. — Mennyei tükör. — A „Századok legen-
 dái“. — Mátyás király. — Téli zöld. — Valók és költöttek. — A madárvi-
 lágból. — Lerótt tartozások. — A magyar nők évkönyve. — Örök karácson.
 — A nyomor és éhség következményei. — Biztosítások. — Ritka ünnepély.
 — Három boldog frigy. — Holtomiglan.

A napnak van megelőző hajnala, a jótetteknek messze-
 ható hirneve, a világosságnak fénye és a jó sziveknek előleges
 öröme; innen van az, hogy még jó távol van a karácson és fénye
 még is már mindenfelül észrevehető; a boltok előtt megváltoz-
 nak a kirakatok, a házi körökben mások a szép kezek foglal-
 kozásai és a jó szivek egy édes érzéssel lesznek gazdagab-
 bak; czernyoloczszáz éve mult, hogy az emberiség egy nagy
 része megüli ez ünnepet, és mégis minden évben ugyanazon
 új ez édes érzés, felekezeti különbség nélkül, egyiránt támad
 ez minden jó ember szívében, a melyben a szeretet — a
 polgárosodás e legszentebb közös hitágazata — mennyei su-
 garait árasztja szét.

Mindenfelé örömtelt sürgés-forgás; belépünk kedveseink
 dolgozó szobájába, itt egy nő, amott egy fiatal leányka ül az
 ablaknál, mélyen elmerülve valami kézi munkába; de alig nyi-
 lik az ajtó, a kézi munka eltűnik és a kedves arcokon gyöngé-
 pirosság derül föl, a mi még kedvesebbé teszi azokat; a zavar
 bájos pirulása ez, és szívünk fennen dobog az öröm és szere-
 tettől; de visszafojtjuk örömezésünket, teszszük magunkat,
 mintha semmit sem látnánk, semmit sem tudnánk e titkos
 munkáról; hisz meglepetés, karácsoni ajándék akar ez lenni!
 hagyjuk tehát meglepetni magunkat; azt, hogy ők az ég leg-
 szebb karácsoni ajándokai, örökké új, örökké drága megle-
 petések, azt a jó nők, a kedves leánykák nem tudják.

Csak folytassák munkájukat, kedves olvasónőim; egy
 boldog órával többet himeznek az életbe; és a szerető szív le-
 tudja olvasni azon szép gondolatokat és ki nem mondható ér-
 zéseket, melyek e kedves apróságokba bele vannak himezve.

Sajnos, hogy a férfiak nem tudják méltólag viszo-
 nozni e kedves meglepetéseket; ők nem tudják ke z ö k mun-
 káját ajándokul adni; legfőlebb is p é n z e n vásárolhatják és
 ezek, bár mily drágák és fényesek legyenek is, vajmi érték-
 telenek és csekélyek ahoz képest, a mit a szerető nő maga
 készített!

Legjobb tehát ilyenkor csillagokat szedni és azok-
 kal kedveskedni kedveseinknek karácsoni meglepetésül; az
 arany és ékszer nagyon világi érzelmeket tolnácsolnak, egye-
 diül a mennyei ragyogvány fejezheti ki a szóval ki nem mond-
 hatót.

Igen, de hol van az a lépcső, mely az égbe vezetne?

Nem kell oda lépcső, sok szép csillag van már leszedve
 az égről a földre; örök világosságu napok, és sugársörényű
 üstökösök. Akárhány ilyen fényes napvilág terjeszti már soha
 el nem muló ragyogását közöttünk, mellettünk, és
 csak rajtunk áll, hogy kedveseinket megajándékozzuk velök.

Megmondjam, hogy hívják e csillagokat? és hol lehet bir-
 tokukba jutni? Szívesen.

Ime, egy a legujabbak közül; Francia- és Angolország
 között van egy sziget, ott lakik egy ember, egy szegény, öreg

számüzött, a ki tudja az utat a földről az égbe, odaviszi öt
 napsugaras lelke, a magasztos ihlettség mennyei szárnyain;
 most is, hogy hazájából számüzték, ott töltött néhány évet,
 ott leste meg a csillagok sugárbeszédét, a mint közlék egy-
 mással az örökkévaló Isten örökkévaló igazságait; aztán
 visszatért a földre és elhozta magával e sugarakat és átadá
 azokat embertársainak, hogy ők is közelebb juthassanak álta-
 luk a mennyországhoz.

E szegény, öreg számüzött neve: Victor Hugo és a
 sugárajándék: „A nyomorultak“.

A közönséges elmék azt mondják, hogy az egy könyv,
 de csak nézzenek bele kegyetek. és azt mondják majd, a mit
 én: hogy az egy nap, tele fényes sugarakkal, életadó meleg-
 séggel, világölölő áldással. A közönséges elmék azt mondják,
 hogy az egy regény, de csak nézzenek bele kegyetek, és azt
 mondják majd, a mit én: hogy az magasztos kinyilatkoztatás,
 örökkévaló igazság. A ki úgy tud beletekinteni a földi életbe,
 annak mennyei magasságról kell azt nézni; a ki úgy tud bele-
 tekinteni a szivek mélyébe, annak napvilág a tekintve.

Nézzenek bele e műbe kedves olvasónőim; egy tükör ez,
 melyet a menny a föld elé tartott; és a képek, melyeket
 visszatüntet, feledhetlenül nyomódnak be a lélekbe.

Meglátják benne, a mit csak isteni szem tud fölfedezni
 a valódi szépet, a valódi nemeset, az örökkévaló igazat; és
 meglátják benne, milyen kevéssé tudják még a közönséges em-
 berek a valódi szépet a ruttól megkülönböztetni, mennyi halá-
 los kinokat kell még a valódi nemesnek elszenvedni, és
 mennyi vértanuja van még az igaznak e földön.

Olvassák el e könyvet, kedves olvasónőim! R á t h M ó r,
 jelesül ismert könyvárusunk magyarra fordíttatja; én nem is-
 merem a fordítást, de láthatlanul is köszönetet szavazok neki,
 hogy e fényes csillaggal irodalmunk egét gazdagabbá tette;
 nem lehet azt úgy lefordítani, hogy szép ne legyen; a napsu-
 gár a felhőkön is keresztül tör.

A „Gyöngyvirágok“-at is R á t h M ó r adta ki, ihlett lelkek
 gyöngyvirágai ezek, magyarra pedig legjelesebb műfordítónk:
 S z á s z K á r o l y fordította.

Még egy másik jeles karácsoni ajándékkal is kedveske-
 dett R á t h M ó r r a „Mátyás király“-lyal, kortársai taunsága
 szerint közli K a z i n c z y G á b o r; tehát Magyarország leg-
 fényesebb királya, Magyarország legfényesebb szónoka által
 leirva; ez, azt tartom, elég e mű ajánlására.

A kiállításról nem szólok; a közönség már megszokta
 e tekintetben is csak kitűnőt várni R á t h M ó r t ó l, és most sem
 csalódott; olyan fényes e mű kiállítása, mintha csak Heckenast
 Gusztáv nyomdájából került volna ki.

Heckenast Gusztáv sem feledkezett meg a karácsonról; egy
 egész esomó új könyvvel kedveskedett ismét irodalmunknak;
 első helyen említendő a „Téli zöld“ regék és beszélek az
 ifjuság számára; kétszeres nagy nyereség e mű, elő-
 ször, mert csekély ifjusági irodalmunk egy újabb művel
 szaporodott, és másodsor. mert e mű J ó k a i M ó r beszé-
 lyeit tartalmazza. Én már régen csudálkoztam, miért, hogy
 lángelméjű költőnk műveiből a fiatal olvasóknak valókat össze
 nem gyűjtik; hisz úgy senki sem tud a szívhez szólni és a
 szívre hatni, mint ő! most ez ohajtásom is teljesült.

Nem kevésbé kedves karácsoni ajándékok: „Való és
 költött“ novellák és vázlatok J ó s i k a J u l i á t ó l, „A ma-
 dárvilágból“ S á r v á r y E ö r y A n d o r t ó l. „Versszaválás“ S z á s z

Károlytól összeállítva; mind Heckenast Gusztáv kiadványai. Az irodalom tehát ismét becsületesen leróttá tartozását a közönség iránt, valjon a közönség hasonlót teend-e az irodalom iránt? jól esik azt hinnem, hogy igen.

Itt helyén találok megemlíteni, hogy a „Magyar nők évkönyve“ már elhagyta a sajtót; csak a bekötés van még hátra, és e szerint e hó közepéig meg fog küldetni az előfizetőknek; épen jókor érkezik meg karácsoni ajándokul; bizonyosan szívesen látott vendég lesz tehát; könyvárusi uton nem lesz említható; mert csak néhány száz példányban nyomatta azt e lapok szerkesztője, saját költségén; a kik tehát tisztelt olvasónőink közül még birtokába akarnak jutni e könyvnek, szíveskedjenek a szerkesztőséghez fordulni és az előfizetési díjon megkaphatják; ára fűzve 1 ft. 50 kr. angol kötésben 2 ft., diszkötésben 2 ft. 50 kr.; egyike lesz ez a kedves karácsoni ajándékoknak.

De azért olyan szívek is vannak, a melyekben mindig vannak karácsoni készületek, a melyek mindig kedves ajándékokkal lepik meg nem csak az embereket, hanem az — Istent; ilyenek a jótékony nőegyesületek tagjai; csak a napokban jelent meg a pesti nőegyesület utolsó havi kimutatása, a melyből kitűnt, hogy e folyó hóra 459 frt 45 kr. van ott utalványozva szegények segélyezésére; tehát négyszáz hálakönnnyel több az égben; mikor érzük meg azon időt, hogy minden városban, minden vidékben külön-külön nőegyesület lesz! Gondoskodjunk szegényeinkről országszerte és neveljük czélszerű munkásságra és valódi erkölcsösségre a népet és nem hallunk többé oly sok borzadalmas dolgokat rablók és kujtorgókról. E két mód a legbiztosabb életbiztosítás.

Hanem azért másképp is jó biztosítani életünket; a magyar biztosító társaságnak külön osztálya van e célra; aránylag csekély évidij mellett bárki akár a maga öreg napjai, akár családja számára szép összeget biztosíthat; különösen ajánlandó ez olyan szülőknek, kiknek fölserdülő leányaik vannak; ha tizenkét-tizenhárom éves korukban néhány száz forintot tesznek be részökre a biztosító társaságnál, férjhezmenetelökig néhány ezerre növekedhetik ez összeg és a kihazasítási költségek nem igen okoznak gondot; bizonyosan azért történik újabb időben olyan sok életbiztosítás; csak a múlt hóban 265 ilyen kötvény adatott ki 404,150 frt erejéig; sok pénz, de még korántsem annyi, a mennyit én a szülék érdekében ohajtanék. Minden apának, kinek csak módjában áll, biztosítani kellene családját. A kik e lapok olvasónői közül fölvilágosítást ohajtanának ez ügyben, csak forduljanak e lapok szerkesztőjéhez; ő szívesen szolgál azzal.

Az életbiztosító társulatnak egyébiránt egy lélekemelő ünnepélyt is köszönhetünk a múlt héten; Reichart Orbán, a társulat első titkára m. hó 26-kán ülte meg ezüstlakodalmát, kedves élettársával, szül. Oszeczky Francziskával; leírni az ilyen ünnepélyt valóban lehetetlen. Képzeljenek olvasónőim egy őszhaju, de testben-lélekben ép és szeretetben fiatal házaspárt, a mint nyolcz kedves gyermek és számos tisztelő körében újra leteszik a hű szerelem esküjét egymásnak! Csak könnyek fejezhetik ki, a mit az ember emegható és mégis örömteljes mozzanatnál érez.

Emelte még ez ünnepély jelentőségét az a kedves körülmény, hogy az örömapa, Oszeczky János ur, Lugos város egykori köztisztelő főbírája, ép egészségben és fiatal életkedvvel részt vett benne, a másik pedig az, hogy Reichart ur ugyanez este jegyezte el művelt- és széplelkű leányát a Pannonia című magyar biztosítótársaság egyik hivatalnokával; tehát apa és gyermek egy nap váltották a szerelem és hűség zálogát életük párjával. Az ég áldása e kettős boldog frigyre.

Még egy másik boldog frigy is köttetett e héten; Lukács

Móricz, hazánk egyik legjelesebb, tisztalelkű és fényesjellemű férfia e napokban vezeté oltárhoz a fővárosi körök egyik ifju diszét: Birly Krisztinát. Viruljon életükben annyi örömróza, mint a hány nemes tulajdon szívekben virít.

A harmadik édes frigy pedig az, melyet a „Családi kör“ e lapok kedves olvasónőivel köt e számmal; ezzel veszik hűségünk és szeretetünk újabb fölhevését; „holtomiglan“ mondjuk mi szívünk mélyéből, azon forró ohajtással, hogy szívből fakadó nyilatkozatunk sok ezer hű kebelből visszahangozzék; mert hogy e szóban egy hosszú élet rejlik, arról e lap multja, buzgó törekvése és — kegyetek nemes rokonszenve kezeskednek.

—i.—r.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjal adakozott:

Öreg-Lakról Klázrer Luiza újabb gyűjtése*): 4 ft

Ehez a multkori 187 ft. 31 kr..

Teszen 191 ft. 31 kr.

*) Ehez járultak:

Scheffer Lajos 1 ft, Kis János 1 ft, Szabó Dávid 1 ft, Czuninka János 1 ft.

Gazdasszonyoknak.

Egy hires francia orvos fogpora ebből áll:

| | |
|-------------------------|-------------|
| Cort. chinae rubr | 1 lat |
| szénszavas magnesia | 4 lat |
| cochenille | 3 szemer |
| égetett timsó | 2 szemer |
| Cremor tartani | 8 lat |
| fodormentaolaj | 1 szemer |
| fahéjolaj | 1 szemer és |
| Tinctura ambrae moshata | 16 nehezék. |

Az öt száraz anyagot finom porrá kell eldörgölni, a timsó a cochenillel azonban külön összetöretik, valamint a magnesiát is külön edényben kell a folyadékokkal összekeverni s csak egy óra mulva vegyittetik össze az egész, végül pedig a legfinomabb szitán át kell szitálni.

E por a fogakat nem csak nagyon fehériti, de megerősíti a foghúst s szép színt kölcsönöz neki. Hetenkint kétszer vagy háromszor kell e port használni.

E. M.

Ponty sardellával.

Mosd meg tisztára a pontyot, sózd be, kenj meg egy vaslemezt vajjal s süsd meg a halat. Ha félig megsült, vedd ki a sütőből, s kend meg kívül-belül a következő töltelékkel: négy lat felolvasztott vaj finomra vagdalt petrezselem, négy fej vörös hagyma, négy darab finomra vagdalt, s zardella és egy meszely tejföl. A fennmaradt mártást öntsd a halra, tedd vissza a sütőbe, hadd jól fölforrni és kisülni és tálald föl egészben.

Irodalom és művészet.

× Jókai Mór szétküldé előfizetési fölhevését „A hon“ című politikai napilapra, mely jövő újévre jelenik meg először. Tárcajában közlendi Jókai „Politikai divatok“ című hat kötetes regényét. Munkatársakul legjelesebb szakférfiaink vannak megnyerve. Előfizetési ár: egész évre 20 ft; félévre 10 ft; évnegyedre 5 ft.

× Hang Eerenz előfizetést hirdet Dumas Sándornak: „A királyné testőrei“ (Les trois monsqatiers) című hat kö-

tetes regényére. Megjelenik hat hónap alatt, egy-egy havi időközben. Előfizetési ára három kötetre 2 ft, hat kötetre 4 ft; a pénzek fordítóhoz, Kalocsára küldendők.

× A „Divatcsarnok“ szerkesztését újévtől kezdve Vértesi Arnold veszi át.

× Karácsoni és újévi ajándokul az ifjuság számára különösen ajánlhatjuk a következő Heckenastnál megjelent új könyveket: „Téli zöld“, válogatott elbeszélések Jókai műveiből; ára szép nagy negyedrében, színes borítékkal 4 ft. „A madárvilág“, mulatva oktató olvasmány, összcállítva Sárvári Eöry Andor; ára 1 ft 50 kr. „Olvasásjáték“, az olvasás könnyű és alapos megtanulására, fordítá Márizs Imre; 103 betűvel, egy nagy olvasó táblával és utasító szöveggel ára 1 ft.

Budapesti hirvivő.

✂ (Kegyes egyesület.) Több vagyonos izraelita hölgy fővárosunkban izraelita nőegyletet szándékszik állítani, mely azonban minden valláskülönbség nélkül részesíti segélyezésében az az arra szorult ügyefogyotakat. Isten éltesse őket.

✂ (Molnár ur) csakugyan akar társaskocsikat állítani a „Magyar király“ és király-utcza elé; e végett folyamodványt adott be a pestvárosi tanácshoz, melynek eredménye azonban még nem tudatik.

✂ (Fortuna mosolya.) A mult szombaton a Köztelken történt magyar írók segélyegyletének javára rendezett sorshuzásnál az első nyereményt, a 12 ezer forintos ezüst asztali készletet, a 11. sorozat 627. száma nyerte meg. A második nyereménytárgyat, Bezeredy Istvánné urhölgy ezüst kosarát, a 33-ik sorozat 186. száma. A nyerő számok lajstroma, a nyeremények sorozatával együtt mai számunk rendkívüli melléklete.

✂ (Megvan! Nem kell keresni többé!) Hogy mi van meg? Hát a tenorista a nemzeti színházhoz! Valami Marchetti nevű olasz énekes, a ki mutatványelőadásait — hallomás után — a jövő héten kezdi meg szinpadunkon, hogy aztán szerződtessék. No, csak hogy nem svéd vagy schweitzli!

✂ (A légszeszgyár tulajdonosai) fölszólítást kaptak, a világozást a budai várba is bevinni. Az erre szánt költség 25,000 ftban alapított meg.

✂ (Verseny.) A nem régiben alakult hordár-intézetnek vétélytársa akadt. A napokban Budán néhány targonezás és munkás egy városi tanácsos elnökle alatt gyűlést tartott, melyben egy új hordár-intézet alakítása tárgyalatott. Ez intézet a város védnöksége alatt fog állani és olcsóban teljesíti bizományait, mint az eddigi hordárok, a kik azonban szintén megmaradnak, ha ez újabb vállalat miatt, mely anyagi áldozatot sem sajnál, maradhatnak. A közönség bizonyára nyer a verseny által! Az új egyesület tagjai vörös zsinórzatu, kék felöltöny, szürke nadrág, magyar csizma és huszár csákovával láttatnak el, melyen e fölirat álland: „Városi egyesült hordár.“ A tagtársak mindegyike minden egyesért közösen és egyenként jól áll. — Ez új intézettel egyetemben egy előlegezési és segélyzési pénztár is megpendített a szegény munkások gyámolítására. Az egészhez csak felsőbb megerősítés kívántatik még s az ige testté válik. Adja Isten!

✂ (Figyelmeztetés.) A magyar gazdasszonyok egyesülete által f. évi október 16-tól 22-ig rendezett kiállítás ideje alatt a naponkénti sorsolással kihuzott számok tulajdonosai fölkértenek, hogy nyereményeiket egyleti elnök Damjanics Jánosné szállásán (papnövelde utcza) átvegyék, annál inkább, mert f. évi december végeig a visszahagyott nyeremények az egyesület javára szántakul fognak tekintetni. Sztupa György, egyesületi jegyző.

✂ (A joghallgatókat segélyző egyesület) üdvös működésének eredményét közli. A kimutatás szerint az egyesület megalakulása óta kisebb-nagyobb segélyezést 53 szegénysorsu jogász nyert. Kívánunk ez egyesületnek mennél nagyobb sikert; mert sok ifjunak nyujt gyámolt, hogy a hazának tudományos, jó polgára legyen.

✂ (Rút visszaélés.) A napokban a pestvárosi hatóság egy szorgalmas előfizetőt fogott be, ki a „Vázlatok a jogászetből“ című jótékony célra szánt műre előfizetési pénzt szedett föl, de azt magánhasznára fordítá. Eljárását mindjárt gyanussá tevő az, hogy a meghatározott árnál kevesebbet is elfogadott. A büntető törvényszék fog itélni fölötte.

✂ (Philharmoniai hangverseny.) Rosti Pál ur, bizatva azon részvét által, melylyel philharmoniai hangversenyei tavaly találkoztak, a muzeum teremében e tél folytán több enenű hangversenyt fog adni, melyeknek elseje decz. 21-én d. u. félöt órakor következő műsorozattal tartatik: 1) „Eurianthe“ opera nyitánya Weber C. M.-tól. 2) „Orpheus“ összhangzati költemény Liszt Ferencztől. 3. Magánének „Jessenda“ operából. 4. „Simphonia“ (A-dur) Beethoven L.-tól. A többi hangversenyekben előadandó s még Pesten nem hallott remekművek közül „Egmont“ ot, „István királynak“ -nak a nyitányát Beethoven-tól és „Lohegrin“ nyitányát Wagnertől emeljük ki. Jegyek mint a négy hangversenyre (külszék 10 ft, számozott szék 7 ft) előre válthatók Rosti Pál urnál, magyar-utcza 11. sz. reggeli 10—1 óráig, vagy Neuhoffer János ügyvéd urnál, fehérhajó utcza 8 sz. délután 3—4 óráig.

✂ (Ajándék.) A muzeum teremeiben egy sikerült kép találtatik Székely Bertalan tól. Ez Dobozy Mihályt ábrázolja menekülése közben, midőn nejt, hogy a törökök undok ölelése elől megmentse, törével keresztüldöfi. E mesterművet b. Eötvös József ajánlatára a székesfehérvári hölgyek vették meg és ajándékozták a muzeumnak.

✂ (Nyilvános köszönet.) A pesti jótékony nőegylet köszönetét nyilvánítja a következő befolyt segélyekért: Kár Mátyás, ügyvéd ur, mint néhai gr. Szécsen Jozefa végrendeleti végrehajtója átadott 420 frtot, a boldogultnak hagyományát; Halbauer János ur a szegények közti kiosztás végett ajándékozott 3 mérő hüvelyes veteményt; a pesti bengermalom 6 mázsa lisztet, 1 mázsa darát; Blum ur budai gözmalma 3 mázsa lisztet. A szegények hálája a legbiztosabb ut a paradicsomba!

✂ (Rablóhalál.) A fölakasztott Bogár Imre nagybátyját, Bogár Mihályt, ki közelebb Csongrád vidékén garázdálkodott a napokban elfogták és Pestmegye börtönébe kísérték. Rögtön összeült a rögtönítelő bíróság; a fogoly azonban üldöztetése közben kapott sebe következtében meghalt és így — örökös veszteségeül a romlott izlésű közönségnek, mely a kivégzést látványos mulatságnak tekinti, — nem akasztathatik föl.

✂ (Öngyilkosság.) A napokban egy ismeretlen úri ember a helyigözös állomásánál, köpenyében burkolva, a hajó érkezését várta. Türelmetlenül járkált föl-alá, később a kikötő hidjának legszélére állt s miután a hajó megérkezett, elhajitá köpenyét s magát a Dunába, a hajó orra elé veté. A gözös áthalladt a szerencsétlen öngyilkos testén, mely nem is jött többé fölszínre.

✂ (Apró hírek.) Valk ovszky András, m. k. táblai titkok közelebb ágyában meghalva találtatott. Az orvosok véleménye szerint szélhűdés ölé meg. — Molnár Lajos, a kavicstörőgép föl-találója, találmánya miatt alkudozásban áll a szerb kormánnyal. — Az angol nemzeti akadémia Bányai Károly, kolozsvári kereskedő hazánkfiát a londoni tárlaton kiállított vegykémi készítményeiért rendes tagjává választá. — A napokban az erzsébet-tér egyik házában a lépcsőn egy kis gyermek

holtteste találtatott, kit szivtelen anyja alkalmasint kitett, de ki reggelig e hideg időben meghalt. — Pestváros jelenlegi fakészlete kerekszámában 76 ezer öl. Lehet hát zord idő, csak pénze legyen a szegény embernek! — Hallomás szerint Ujpesten egy részvénytársulat van alakulóban, mely Pest és Ujpest közt a közlekedést gőzhajójaratokkal fogná fentartani. Ez a társulat is jókor alakul, mikor a Duna befagy. — A budapesti lánczhydátársulat egy új épület költségeinek fedezésére sorsjátékot tervez. — A magyar gazdasszonyok pedig hangversenyt szándékoznak rendezni, melyen színészek és színésznők lépnek föl. — A pesti „József“ hengermalom naponkint 1000 mérő búzát öröl meg. Lisztjét leginkább külföldön árusítja. — A vakok intézetének előjárósága lépéseket tett, hogy az intézetben fölnőtt vakok is fölvetethessenek. — Budaváros ezután az utcák kövezetére és hegyi utak javítására illendő összegeket határozott. Bizony azoknak nem ártana a javítás. — Az itteni izraelita „beteg- és holtgyelet“ magának egy 17 ezer forintos házat vett. Szép érdemlett eredmény. — A napokban egy nagy sörház moslékgödörbe egy ember beleszedült; alig birták kiszabadítani.

Nemzeti színház.

Nov. 27-én: „Dobó Katicza“ Tóth Kálmán népszínműve. — Nov. 28-án: „Régi pénzek“ Fáy András vígjátéka. — Nov. 29-én: „Linda“ Donizetti operája Láng Paulina k. a. első föllépteül. — Nov. 30-án: „Egy szekrény rejtelve“ Szigligeti színműve. — Decz. 1-én: „Ném meghalt“ Kóvér Lajos vígjátéka. — Decz. 2-án: „Linda“ Donizetti operája Láng Paulina k. a. második föllépteül. — Decz. 3-án: „A csacska nők“ francia vígjáték és „Délcegz“ új magyar társastáncz.

Az élvezetes előadások közé tartozik bizonyára e héten „Dobó Katicza.“ A czimszerepet Bognár Vilma adta; gyönyörködtünk kedves hangjában s az utolsó két felvonás alatt jétékában is. A katonásdi jeleneteket azonban kissé hibásan fogta föl; Tóth Kálmán „Dobó Katiczá“-ja nem játszi szeszélyből, nem nevető kedélyvel alakítja csapatját, hanem azon meggyőződésből, hogy azzal a vár védésére közremunkálhasson. És e meggyőződést nem vettük ki a tisztelt művésznő játékából. Lendvai érzelmesen játsza a költő-harczost: Komáromi sok természetességgel a dicsvágyó, áruló, gyáva Hegedűst. Szigetiről nem is szólunk: Homonnai urambátyám egyike leghatásosabb szerepeinek. Ebben ismét kimutathatta nagy alakító tehetségét.

A „Régi pénzek“-ben Tóth Józsefet illeti az elismerés koszorúja. Tanulmányival, a legkisebb részletre kiterjedő pontossággal adta a zsugori, uzsorás ügyvédet. Mellette kitünt Szerdahelyi, ki párszor még a szereplőket is megneveztette. Feleki és Hubenain szintén sok tetszést nyertek. Komáromi az utolsó jelenetben, a zavar kifejezésekor, sok komikumot fejtett ki, míg szerepe elejét egy kissé lanyhán adta.

Láng Paulina k. a. első színi kísérletét tevé „Linda“-ban. Pietrollo talán nem oly szerep, melyben hangja előnyeit teljesen kitüntethetné, azonban ennek daczára, ez első föllépés sikerültnek mondható. Legelső magánéneke s a második fölvonásbeli duett különösen igen szép volt; a közönség nem is késett bátorító tapsait hangoztatni s a kezdőnőt kihívások által bátorította. Huber Ida k. a. a czimszerepet szokott kedvességgel éneklé; volt egy pár hangfutama, mely haladásról tanuskodik. Pauli szépen énekelt, Benza pedig szokásos tulzásával ma is megneveztette a közönséget, a miért ki is hívtattak. Szólanunk kellene Bignio szép énekéről és játékában, mimikájában tett haladásáról, de ő már nem a mienk; minek tennők a veszteséget még érezhetőbbé?

„A csacska nők“-et kevés közönség nézte; csudáljuk mikor az olyan mulatságos kis vígjáték s Prielle Kornéliának művészi játéka még gyönyörködtetőbbé teszi.

Láttuk a „Délcegz“ új magyar társastánczot is, melyet Róka Jani és Tóth Soma szerzett és tanított be. Attól félünk hogy követni fogja a „Bokkrétát“, mely nehezen él több farsangot. Ez mégis annyiból jobb, hogy egyszerűbb.

Budai népszínház.

Nov. 26-án: „Órás kalapja“ vigj. 1 felv.; ezt megelőzte: „Daphnis és Cloe“ pastorale 1 felv. — Nov. 27-én: „A drótos tót“ Kempelen Győző népszínműve. — Nov. 28-kán: Szabóné utósó föllépteül: „Dalma“ Jókai drámája. — Nov. 29-kén: „A nevelő“ vígjáték 1 felv.; ezt követte: a „Színházi bohóságok“ énekresze „ballet“-tel. — Nov. 30-kán: az előrehirdetett „Repülő szímadia“ helyett: „Kveraus“ 3 felvonásos bohózat és a „Zöld ördög“ némajáték. — Decz. 1-én: Nyugalmas udvari szállás, vagy Pozdorek ur viszontagságai“ francziából, magyar színre alkalmazta Tornay Pál. — Decz. 2-án: „A londoni arszlánok“ vígjáték öt felvonásban, pesti jogászok által előadva.

Csak a kötél táncz hiányzott e héten, hogy műelveink sora tökéletes legyen; volt ballet, opera, magashangu dráma, néma ördög, viszontagságos Daphnisek, és nyugalmazott arszlánok, szóval egy valóságos — népszínházi műsorozat. És úgy látszik, a közönségnek is kedvére van az ilyen ollapodrida; szépen megtölti a színházat, és jóízűt nevet a sokféle bohóságon; nekünk azonban legtöbb mulatságot szereznek a magasabb stílusú drámák; ezek a legsükekerültebb — parodiák; bizonyára azért nem törüli ki azokat Molnár ur a játékrendből; Molnár ur ügyes igazgató; legfőbb ügyekezete, hogy a közönség mulatsón és jóakaratu eszélyességében — a kritikusról sem feledkezik meg.

Azért volt e héten ismét műkedvelői előadás és azért nem is mondhatunk egyebet, mint azt, hogy éljenek azon derék fiatal emberek, a kik a budai népszínházat egész az önmegfeledkezésig szeretik. A szépszámu közönség igen sokat kaczagott ez este.

Mindenfélék.

‡ (Garibaldi sebe) sokkal jobban van. Mult hó 23-án dr. Zanetti kivéve a golyót és egy csontdarabkát s ez által megmenté a tábornokot az életveszélyből, melyben már egy negyedév óta forgott.

‡ (Szigoru büntetés csekélységért.) Stadeban száz leánygyermek consistoriumi határozat folytán kiutasítottatott az iskolából azon büntett miatt, hogy nem vittek a templomba énekes könyvet! Méltó ok, hogy egy embertől elvételessék a nevelés áldása! A tanács és városi polgárság azonban rögtön elhatározá városi leánytanoda alapítását; így ismervén el e büntetés tulszigorát.

‡ (Abdul Azis zultán) egészségi állapota igen rossz lábón áll; valami idegbetegség vett rajta erőt, mely elméjét is megzavarodással fenyegeti. Nagy kár volna pedig ez erélyes és tetterős uralkodóért!

‡ (Terhes vád.) A prágai törvényszék előtt közelebb egy völegény és egy menyasszony állottak, azon súlyos váddal terhelve, hogy két rokonukat — anyagi érdekből — megmérgezték. Bizonyítékok hiánya miatt fölmentettek.

‡ (Régi jármű.) A Szajna iszapjában egy normannkori bárkát találtak, mely teljes épségben maradt annyi század után. Köszömlére a palais-justice épületében állították ki.

‡ (Uj találmány.) Angliában az aczél ágyugolyókat megezüstözik, miáltal azok a legvastagabb páncélon is

áthatnak. Áruk nem nagyobb, mint a közönséges vasgolyóké — s a különbség köztök mily tetemes! A találmány különben talán még sem nagyon új; a muszkák régóta tudják már, hogy az arany-golyó legmesszibb visz.

‡ (Megtisztelő ügyvédi tisztelet-díj.) Berrier, a híres francia ügyvéd közelebb Párisban néhány nyomdászt védelmezett a törvényszék előtt. Az ítélet kimondása után nem akart a védenczektől semmi honoráriumot elfogadni; ezek tehát a lehető legmegtisztelőbb jutalomban részesíték őt, mit vissza nem utasíthatott. Kinyomatták t. i. Bossuet műveinek egy díszpéldányát; azt átadták Berriernek, a betűket pedig szétzedték.

‡ (Vak művésznő.) Koblenzben Mendelsohn „Paulus” című oratoriuma adatásakor egy vak leányka éneke a porosz királynénak annyira megtetszett, hogy az énekesnőt értékes gyémánt-melltűvel ajándékozta meg. Szegény világtalannak nem adhatja vissza szemei fényét a világ legragyogóbb gyémántjának csillogása sem. Neve az énekesnőnek: Büchner Adél.

Divattudósítás.

Ez egyszer eltértünk a megszokott havi rendtől; arczkép helyett himzetrajzot vesznek kedves előfizetőink; de bizonyosan kitalálták e rendbontás okát, nemde? Közeledik a karácson, a kedves kézimunkák ideje és habár sok mindenféle himzetrajzot adtunk a lefolyt hónapokban, mégis siettem a jelen hóbelit egy héttel elébb adni, hátha ez által hozzájárulhatok egy-egy kedves meglepetés előállításához. Az arczkép azért nem marad el, a jövő héten fogja tiszteletét tenni kedves olvasónőinknél és előre mondhatom, szívesen látott vendég lesz.

De most nézzük a mai mellékletet.

Első pillanatra észre veszik kegyetek, hogy 1—7 szám alattiak csak szép környezetül szolgálnak, azért ezeket csak röviden érintem.

A 1 és 2. szám alatt: férfingek elejére való finom francia himzés.

3 és 4. szám: R. és M. betűk zsebkendőkre; sűrű francia himzés, közbe tűzés öltésekkel.

5 és 6. szám: C és B betűk, szintén finom fehérneműekre, francia himzés.

7 szám: Aline név, egyszerű, sima, francia himzés.

A melléklet fődíszét azonban a 8. szám teszi, ez egy reggeli cipő mintája; a jegyek, a színek magyarázata a rajz mellett levén, csak azon megjegyzésünk van, hogy e rajz berlini pamuttal czérnatokra himzendő; a sárga és narancs-szint selyemmel kell himezni, mert ez igen emeli e szép rajz hatását.

A 9. szám egy keztyü-vagy zsebkendő-tartót ábrázol. Készítésmódja pedig következő: egy sötét színű bársonydarabot vágunk ki, egészeu olyan nagyságban, mint a rajz; arra világos, vagy épen fehér nehéz selymet vagy atlaszt teszünk és ezt letüzzük int arany vagy ezüstsujtással, egészen a szera mint a rajz mutatja; a közepén látható virágokat sima lapos öltésekkel himezzük, a leveleket zöld selyemmel, a bimbókat pirossal, a kis virágokat végre kézzel, lila vagy sárgával, és szintén fényes sujtással kerítjük be.

Ez meglevén, a munka összeállításához foghatunk, a mi

következőleg történik: Ujra három egyforma darab világos selymet vágunk, ezek közül kettőt összevarrunk, finom vattát teszünk közéje, violagyökérport vagy másféle jó illatot szórunk bele, ez meglevén, a párnácskát apró öltésekkel varjuk le, mint egy kis paplant: a harmadik darab selyemmel pedig kibéleljük a himzést, közéje ismét vattát és jóillatu port vagy parfüm-t öntvén. E két részt köröskörül fényes sujtással czifrázzuk ki, a mint az a rajzon látható; de nem varrjuk össze, csak a négy végbe varrunk kis színes szalagot, s úgy kötjük meg szépen. Az ekkép elkészített munka igen szép zsebkendő-vagy keztyütartóval jutalmazza fáradságunkat.

Végül meg kell még jegyezni, hogy Böhm és Kánya divatkereskedésében lesz állított áron többféle ruhakelmét láttunk, a melyek mert csinosok, szintén igen alkalmasak karácsoni ajándékokra; így például: 2 ft. 50 krért poilechèvre, vagy delain szövetek, kockákkal vagy virágokkal kaphatók; láttunk, továbbá igen olcsó kis kendőket: 1 ft., 1 ft. 50, 2 ftért ugy szintén apró kis shalokat 40, 50, krért.

Számrejtvény.

St. Gizellától.

5. 6. 4. 10. 11. 12. Sirjáig kíséri az embert.
2. 3. 12. Grófi család rövid neve.
10. 1. 2. Az embert emberré teszi.
8. 6. 9. 6. Arabia egyik áldása.
10. 7. A halálország szomszédja.
9. 6. 2. 10. 5. Tőle függ főleg a csata kimenete.
9. 10. 1. 2. Jég, szél, tűz s víznek lehet eredménye.
6. 5. 10. 11. 12. Csak valóban jó embert disziti.
1. 2. 6. 4. Hódító fegyvereink egyike.
- 1—12. Mostan is előtted látod.

Megfejtési határidő: Január 3-ka.

A 43-dik számban közlött rejtvény értelme: Thaly Kálmán. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Szelényi Károlyné, Markgraf Hermin, Fogler Linka, Szabó Julia és Polla, Zachariás Alajosné, Szmétáczek Fáni, Fischer Riza, Csanádi Kálmánné, Gulyás Amália, Horváth Gulyás Krisztina, Jaross Nepomuczena, Viertel Aloisia, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicseri Lila, Eöry Jenőné, Csicseri Posta Gizella, Csicseri Mariska, Kis Lóri, Nagy Lipolda, Sió, Kondi Julia, Doleschall Gabriella, Lósy Eugenie, Büttner Lina és Julcsa, Szalay Antonia és Ilona, Borza Fanni, Csaby Amália, Györfly Szerén, György Klára és Albertina, Rátkay Ilonka, Poniuger Laura, Jámbor Lászlóné, Gerendás Mariska és Lipolda, Persián Eliz, Koller Mari és Antonia, Thaisz Fanni, Melzer Armina, Károlyi Róza, Inzom Gizella, Pálffy Stelcer Eliza, Ferenczy Lenke, Mendelényi Emma, Heldt Gizella, Wolnhoffer Gabriella, Vecsey Berta, Cziruly Zsófia, Angyal Flóra, Sárossy Laura, Angyal Béláné, Sötér Cornélia, Frankner Balogh Ida, Weisz Sarolta, Farkas Anna, Pete Lányi Angela, Pongrácz Julia.

TARTALOM.

A nő befolyása a házi körre. — Szerelmi vadrózsák, Zajzoni hátrahagyott műveiből. — Gablicsek ur boszúja, Emiliától. (Folyt.) — Itt merengek, Kendelényi Vilmától. — A havas szárnyasai, gr. Lázár Kálmántól. — Visegrád romjain, Rác Miklóstól. — Naplótörődék, b. Pongrácz Emiltől. — Egy hét története. — Százszorszepek. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzetiszínház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbizások tára — Szerkesztői nyiltelevek. — Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ, KIADÓ és LAPTULAJDONOS: **EMILIA.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk mellékletei: Női munkák mintalapja. Az irói segélyegylet által rendezett sorjáték kihuzott számjegyzéke (rendkívüli melléklet). Előfizetési felhívásunk. Ráth Mór hirdetése.

49-dik szám.

VASÁRNAP, DECZEMBER 7. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETESI DIJ:

| | |
|-------------------------------------|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |

Hirdetések elfogadtnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr.

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|------------------|---------------------|-------------|-------|--------|----|----------------------------------|
| | | | | | | kelet | nyugat | | |
| | | | | | | ó. | p. | p. | |
| 7 | Vasárnap | E 2 Ambrus p. | E 2 Agota | 25 E 26 Kel. | | 7 35 | 4 8 | 8 | 15 |
| 8 | Hétfő | B Assz. fogant. | Viola | 26 Alipius | | 7 36 | 4 8 | 8 | 16 |
| 9 | Kedd | Leokádia szűz | Caesar | 27 Per. Jakab | | 7 38 | 4 7 | 7 | 17 |
| 10 | Szerda | Judith. Eulalia | Judit | 28 István rem. | | 7 39 | 4 7 | 7 | 18 Judit |
| 11 | Csüt. | Damasus p. | Bulcsu | 29 Paramon | | 7 40 | 4 7 | 7 | 19 |
| 12 | Péntek | Makszencz | Szilárdka | 30 András | | 7 41 | 4 7 | 7 | 20 |
| 13 | Szombat | Lucza szűz | Lucza | 1 December | | 7 42 | 4 7 | 7 | 21 12. Sab. |

V i d é k i t á r c z a.

Szilas, nov. 30-kán (*Eredeti levél.*) Jövendőbeli bálók. — Jövendőbeli színészek. — Tisztelt szerkesztő! Sietek kegyedet értesíteni egy oly dolog felől, melyről csak azután fogok írhatni; t. i. lesz egy kis színészetünk a téli hónapok alatt. Kegyed mosolyog ezen, nemde? azt gondolja, mit tudok én ezen annyira örülni, mikor Szilason eléggé nagy az értelmiség és a színészek szívesen is keresik föl kis városunkat, mert pártolásban részesülnek? Igaza van, de azért mégis nagy ez egyszer az én örömöm, mert az érintett jó tulajdonok daczára is ki voltunk téve azon kellemetlen kilátásnak, hogy ez évben szini élvezetek nélkül folynak le a téli esték, mert — az egyetlen erre alkalmas helyiséget bálókra készíttik elő! Igaz, szeretem én a bálókat, de a szini előadásokat is szeretem, és! így megfogható az én szomorúságom, nemde? Örömmel írom tehát, hogy nincs okom szomorkodni; lesz nálunk az idén is színészet, ezt pedig leginkább a derék gr. Niczky Kristóf ő nagyságának köszönhetjük, a ki, hogy városunk értelmisége e nemes szellemi élvezettől megfosztva ne legyen, ősi kastélyának egyik szárnyát a legszívesebb készséggel engedte át a Budai-féle színtársulatnak. Isten áldja meg e szép készségeért a derék grófot.

Máskor többet.

r. l.

Herczeg-Szölös, Alsó-Baranya, nov. 23. (*Eredeti levél.*) Szokásos jeremiádok az időjárás fölött. — Szomorú szerencsétlenség. — Irodalom pártolás. — Tisztelt nagysád! Veszem magamnak azt a bátorságot, szót emelni e néma vidékről, honnan még egy hang sem ütötte meg a lapok „füleit“. Nem akarok külön lenni a többi levelezőnél, kezdem soraimat az időjárásról. Oh, ez kérem rettenetes! Kár, hogy nem találtak még föl nyakig érő csizmát; még talán ez is kicsiny volna ahoz a sárhoz, mely vidékünket özönvíz módjára elöntötte. Ha ez így tart még egy ideig, nem lesz feneke sem a földnek s akkor bátor leszek az alvilágból küldeni soraimat! Igazán nyakig ülünk a lében! Ad vocem, azaz magyarul mondva, á propos: lé. Annyi borunk termett az idén, hogy fele is sok volna; hanem van is aztán vidékünkön elég bukergető; iszunk annak az örömeire, hogy a mindenható csak úgy öntötte nyakunkra áldását!

Azonban nem késik az ur a nagy örömök között is tudunkra adni, hogy halandók vagyunk! Ugyanis a legvigabb borkészítések közepette vidékünknek egy közkedvességű ifja, tiszta szívű hü barát s nemes, mély érzésű honfi véletlenül, midőn egy szomszédjánál beszélgetett, szíven lőtte magát. Azoknak áldása, kik őt szerették, azoknak könnyei, kik barátjai valának, tegyék csöndessé nyugodalmát s édessé a sirhoszas álmait.

Vigabb tárgyra térnék ezen, különösen reánk nézve oly szomorú eseményről, de mit tehetek én róla, ha az isten ne-

künk nem adott oly mulatságos életet, melyről érdekeset lehetne írni?!

Videkünknek irodalom pártolása nagyon gyenge. Egyes nemesérzésű lelkészeket és egy-két lelkes honleányt kivéve, alig van, a ki a léleknek eledelére gondol. Pedig szeret ám a mi népünk olvasni, mert ha egy könyvet a keze közé kaphat, biz azt olvassa; de mégis több bátorságom volna Mucius Scaevola példáját követni, mint valamelyik előtt egy lapra való előfizetést említeni; mert könnyebb volna egy hegyet e szavakkal: „kelj föl és szökjél a tengerbe!“ ide ugratni, mint itt az elfogultakat elfogultságukból kiragadni. (Mégis jó lesz megkísérteni az előfizetésre buzdítást. A jóba soha sem kell belefáradni. Szerk.)

De elég mostanra ennyi. Ha nagysád megengedi, rövid idő múlva ismét kopogtatok.*)

K. L.

Nagy-Bánya Decz. 1-én 1862. (*Eredeti levél.*) Műkedvelői előadás. — Nőegyleti gyűlés. — Tisztelt szerkesztő! Nem találok szavakat, melyekkel határtalan örömemet kellőleg kifejezhessék, midőn én is szerencsés vagyok valahára kedves lapjában valami jót városunkból közölhetni. Tehát ébredünk már mi is! s büszkén mondhatom, hogy daczára ezen, eddig városunkban uralkodó egyhangú némaságnak, őt boldog menyasszonyt számlálunk eddigelé. A kósza hir ugyan többeket is rebesget, mint bizonyost, azonban még csak ötöt számíthatunk. De hiszen nem csak e tárgyat akarom én érinteni.

Tehát november 30-án jótékony célú szini előadásunk volt, nem ugyan rendes színésztársulat által előadva; de a mi városunkra nézve még dicsérendőbb, műkedvelők által, kik között többen vetélkedhettek vándor színészeink között bármelyikkel is. Különösen a czim-szerepet, mint elátkozott herceget, kitűnően jól játszotta Moldován Kálmán ur. Vilmos herceget Hürtl, Valberg grófot Sellért László, az udvari orvost Csasz János urak helyesen adták. Rózsi asszonyt igen jól játszotta Theisz Betta asszonyság, Évit pedig kitűnő élénkséggel Sönherr Tinci k. a. A hercegnőt, Berni grófnőt és Szidon bárónőt jól személyesíték Sönherr Szidonia, Thaisz Fanni és Füley Emma kisasszonyok. A titkár, komornyik, inasok szerepeit a város több műkedvelő fiataljai játszották.

Végre a jelen évi nőegyleti gyűlés is megtartott, melyen ismét több új tag választott.

Isten nagysáddal, óhajtván várom az alkalmat városunkról ismét valami jót közölhetni becses lapjaiban.

Öszinte tisztelője
B. F.

*) Örömmel vesszük.

Szerk.

§ *Kolozsvárt* közelebb egy öreg asszony halt meg, ki utolsó éveiben nagy inség közepett a sáncz falaiban, egy üregben lakott. Holta után rubáiban nagy mennyiségű arany- és ezüstpénzt találtak elrejtve. Hogy mi vihette e kincsek zsongorgatására, nem tudatik; de úgy gyanítják, hogy fősvénység. — Ugyanott Cserei Farkas, tanácsos ur, élte 65-ik évében meghalt.

§ *Biharban* terményhitelintézet van alakulóban, melyet b. Meszéna István hozott indítványba. Ez intézet életrevalóságát minden józan mezei gazda belátja.

§ *Komáromból* a következő nőrablásról tudósítatunk: Egy feltűnően elegans, de már nem épen fiatal ember érkezett a városba, ki a pénzzel nem a leggazdaságosabban bánt. E külfény elcsábítá a fogadóst, kinél az idegen lakott és eladá annak egyik házáat, azon reményben lévén, hogy leányát férjül adhatja hozzá. Az idegen azonban készpénzen eladá a hitelbe vett házat, a pénzen kocsit fogadott, föltette rá a fogadós csinos leánykáját és elhajtattott. A kétségbeesett apa átkozódva keresi gyermeke rablóját, de még eddig hasztalan. A közvélemény különben azt tartja, hogy az ádáz nőrabló senki sem volt más, mint — **P a t k ó!**

§ *Ujvidéken* egy Trandafil nevű öreg ember halt meg, ki minden — nem csekély — vagyonát kegyes célokra, szegényeknek, iskolák- és templomoknak hagyta. Rokonainak 50,000 ftot hagyományozott.

§ *Árkos* körül, Háromszékben, földégés mutatkozott e napokban. Egy szétvált földhasadékból lobog elő a rejtelmes tűz, mely éjjel rettegéssel tölti el a közel vidék lakóit. Nappal csak füstje látszik és melege érzik, de a föld már tetemesen lesülyedt a nyilás körül. Igen érdekes volna tudományos vizsgálat alá venni e tüneményt, miután — mint hisszük! — a föld már egészen kihült.

§ *Debreczenben* a zenede m. hó 23-án tartá gyűlését, melyen pártfogóul gr. Degenfeld Imre, [tiszteletbeli tagokká pedig: Hollósy Kornélia, b. Prónay Gábor, Mosonyi Mihály, Ábrányi Kornél, Erkel Ferencz, Simonffy Kálmán, Székely József és Szénffy Gusztáv választattak meg.

§ *Győrött* Willmers Rudolf, a svéd születésű zongoraművész, ki nemzetünk iránti előszeretetének már több ízben fényes tanujeleit adá, fog hangversenyeket adni. Innen az alföld és Erdély némely városait látogatandja meg. Hát Pestre valjon nem jön?

§ *Kézsmárkon* állandó színházat akarnak építtetni s az e célra összegyűlendő összeg gyarapítására műkedvelői előadás tartatott fényes sikerrel. Dejszen, ha műkedvelői előadásból akarják azt a pénzt összeszerezni! . . .

§ *Klaujeczen*, Horvátországban, m. hó 18-án reggeli 6 órakor déltől északra irányozódó földrengést vettek észre. A népség babonás hitében rossz jelentésűnek tartja ezt!

§ *Bessenyőn* m. hó 23-án tartotta a régi nemes Mlinkó nemzetség legidősb tagja, István, (sz. 1788) aranymenyegzőjét tiszteletreméltó nejevel, Csathó Annával, két fia, egy leánya, kilencz unokája és nagyszámu rokonság jelenlétében.

§ *Békésen* Horváth György és Lukácsi Sándor színigazgatók jól rendezett társulata működik a közönség nagy megelégedésére. Kiemelendő tagjai e társulatnak Lukácsiné, K. Flóra, Lukácsi, Horváth, Balogh és Homokai.

§ *Gyulán* m. hó végén műkedvelők a „Fogház“-at adták elő. Az előadás a szellemi hasznon kívül, anyagi eredményt is szépen jövedelmezett — a budai népszínháznak.

§ *Csongrádon* Bogár Jakab és Bogár Mihály, a kivégzett Bogár öcséi garázdálkodtak. Közelebb azon tanyásgazda fiát,

kinél bátyjuk elfogatott, kényszeríték lovainak befogására; a fiut vérig verve, új subáját fölhajíták a szekérre és továbbajtatnak. A büntetőjogi elméletek azt állítják, hogy a halálbüntetés elrémítőleg hat; ezen utonállók viselete nem azt tanúsítja.

Megbízások tára.

Dobosra b. P. L. ö nagyságának: Rögtön elküldtük a kívántat.

Fődémesre N. L. urhölgynek: Megérkezett-e már?

Csanád-Palotára G. A. urhölgynek: Megment-e a küldemény és a levél?

Körösbányára N. A. urnak: Vette-e ön küldeményünket? Kérdésére, fájdalom, még mindig nem adhatok örvendetes feleletet. E tekintetben — nagyon szomorú napokat élünk.

Székesfehérvárra G. K. M. urhölgynek: Igen szívesen tettem, és örülök megelégedésének. Rendelkezzék velem bármikor!

Füssre F. B. I. urhölgynek: Már elküldtük; bár ez is megnyerné tetszését.

Csicsere O. N. A. urhölgynek: Legszívesebb üdvözlötünkkel együtt elküldtük

Haczazelre M. K. urhölgynek: Csak annyit mondhatok. Isten áldása szálljon e nemes kézre, e ritka lélekre.

Nagy-Enyedre M. B. urhölgynek: Vettem a küldeményt és rögtön el is indítottam a kívántat.

Sz. Kövesdre B. S. urhölgynek: Fájdalom, későn jött a nagybecsű küldemény; vette-e az én küldeményemet?

Dalmadra H. G. urhölgynek: El van küldve; megvan-e elégedve vele?

Pápára St. P. I. urhölgynek: Forró köszönet a lelkes, példás buzgalomért! — Ama bizonyos kép akárkihez inkább hasonlít, mint az eredetihez. Nagyon szerencsétlen egy csinálmány az egész.

Szepetnekre M. Gy. urnak: Magánlevelet irtunk, megkapta-e?

Beregszászba B. C. urhölgynek: Elküldtem, megment-e már?

Csillagmajorba F. J. urhölgynek: A legszívesebben elintéztük és elküldtük.

W. Neustadtba J. Zs. urhölgynek: Megérkezett-e küldeményünk?

Jászberénybe F. A. urhölgynek: Vettük mind a két küldeményt; azonban csak a jövő szám hozhatja a névsort. Fogadja legszívesebb köszönetemet, és örvendeztessen meg mielőbb hosszú levéllel.

Ponorra H. O. urhölgynek: Rögtön munkába adtam a kívántat, egy hét múlva elküldhetem. Azon bizonyos tárgyak ára 5, 6 ft; ez utóbbiak igen jók és már szépek is, a 7-9 ftosok nagyon finomak.

Beődre H. Z. urhölgynek: Már utban van a holmi.

Naprágy R. B. urhölgynek: Már régen el van küldve; kérjük a szükséges nyugtát.

Kecskéd B. A. urnak: Ráth Mór pesti könyvtáros van megbízva a „Bujdosók“ szétküldésével, és birom ígéretét, hogy e napokban mind el lesznek küldve.

Marész Károly cs. k. postamester urat tisztelettel kérjük, írja meg a hely nevét, hová küldjük a lapot Sz. I. urhölgy részére.

Szerkesztői nyílt levelek.

Meránba D. A. urnak: Magánlevelet irtunk.

„Vigasztalás.“ Valóban szép tehetségről tanuskodó, me-
leg bensőséggel irt mű; csak a rimek ha tökéletesbek
volnának!

Ungvárra B. F. kedves barátunknak: Köszönet a ked-
ves sorokért; az egyik pontra nézve ugyan későn jöttek már,
a többit azonban egész terjedelmében emlékünke-
véssük és — tényekkel felelünk majd.

„Házivigalom.“ Kétsoros rimekben kellene ezt el-
dalolni.

Fel-Debrő: F. R. urhölgynek: Igen, igen köszön-
jük; csak az értelmét kérjük.

Pest: M. K. urhölgynek: Igen kedves, a köszönetet
érte azonban — személyesen szeretnők átadni.

Mathildhütte: B. St. G. ő nagyságának: Fogadja
szives köszönetemet a kedves küldeményért.

Pécs: A. F. urhölgynek: Ezer köszönet; igen kedves.
Tökéletes igaza van t. előfizetőink éleselműségét illetőleg; ne-
künk nagy mértékben szerencsénk van azt tapasztalhatni;
csak szívök nemessége mulja fölül e tulajdont.

H I R D E T É S E K.

B Ö H M É S K Á N Y A

(Pesten, József tér 10-dik szám alatt)

ajánlják legújabb divatú

bel- és külföldi kellemékekkel

fölszerelt raktárukat

a közönség szives figyelmébe.

F a b i n y i A n n a

divatárusnő

(korona-utcza, 1-ső szám alatt)

ajánlja mindenalakú női-kalapokkal és fejkötőkkel, bársonyból, selyemből és szőrből, hálózattal és fejdíszekkel
s általában mindenféle női pipereszerekkel nagy választékban fölszerelt raktárát. Megrendeléseket pontosan s a

lehető legjutányosabb áron teljesít.



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkesztői szállás :
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasarnap, december 14-kén. 50-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal :
Kalaputca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Nem szólok a jeles honleányról, ezt egy későbbi időre kell halasztanom ; nem szólok a jeles írónőről, nem értek hozzá ; hanem szólok Jósika Juliáról, a nőről.

Bármilyen fényesek legyenek az érdemek, melyeket báró Jósika Julia az irodalomban szerzett és még szerezni fog, mind elhalványulnak azon fényes érdem előtt, hogy derék nő. Mert ez a legfényesebb czim, mely ne-



münket diszitheti.

A tehetség és művészet közös adományai az égnek, férfiak és nők egyformán részesülnek bennök, de a nő hivatását hűségesen betölteni, ez csak nőnek lön megadva : ebben nem pótolhatja őt senki, ebben ő egyetlen.

Azért olyan dicsőségteljes énelöttem e czim : derék nő ; és diszitse bár homlokát a dicsőség örökzöld koszoruja, és hangozák bár vissza nevét a föld min-

den népei, mihelyt nőnek születvén, ebbeli kötelességeit elmulasztja, nem irigylem tőle koszoruját és nevének dicső voltát; mert föláldozta érte legelső, legszentebb hivatását; nem volt olyan nő, a minőnek lennie kellene.

Azt mondják tán, hogy: de hisz az irónő, vagy művésznő más téren többet használ az emberiségnek! Tagadom! A mely nő leghivebben tölti be hivatását, az használ legtöbbet az emberiségnek; a nap nem termi az életet, de azért mégis ő az élet forrása a földön; épen úgy a nő a társadalomban; ő maga nem csinálja, de azért ő idézi elő, a mi a földön szép, jó és nagyszerű; ő deríti föl a szíveket, ő teremt életkedvet és életörömet; ő a szeretet és a kitartás megtestesült példányképe; a hol az ő keze nem rendez, ott hiába keressük a kényelmet és a tisztaságot; örökké sötétnek, hidegnek, otthontalannak tetszik az olyan hajlák a férfi előtt, a hol az ő szeme nem világit, az ő szive szeretetet nem sugároz ki. A nő legelső, legszentebb hivatása tehát, férjének, gyermekének élni.

Ha derült arczu férfival találkozunk, legyünk meggyőződve, hogy az egy jó nő szeretetét hordozza magával; ha vidám munkakedvet látunk, legyünk meggyőződve, hogy e férfit hű nő boldogítja, és a mely nő e boldogságot holmi hű dicsőségért áldozza föl, az önző, többet gondol magával és hiúságával, mint az emberiséggel és mennyei hivatásával. Használja föl mindenki Istentől

nyert adományait a haza és az emberiség javára, de hagyjuk a hir és dicsőség utáni vágyakat a férfiaknak; ezek inkább élhetnek maguknak, ezektől nem függnék a belső megelégedés, a családi boldogság, a jövő nemzedékek; azért nem kisebb a nők dicsősége; ez a mi legfényesebb dicsőségünk, a mi legédesebb boldogságunk; minden jeles férfi egy jeles nő dicsőségét hirdeti egyszermind; minden derék honleány egy derék anya erényeinek magasztalása.

Ez az, mi b. Jósika Juliát olyan fényesen kitünteti. Jeles írói tehetséggel van megáldva, és minden szabad perczeit a hazai irodalomnak szenteli; de csak szabad perczeit! minden jeles tehetsége mellett hiven teljesíti legelső hivatását: derék nő, hű élettárs, és a ki azt hiszi, hogy e kettőt épen nem lehet összeegyeztetni, — mint azt nem régen egyik jeles itészünk ujjal állította, — az hívja emlékezetébe b. Jósika Juliát

És honnan tudom én, hogy e jeles honleány valóban az, a minek itt állítom, holott sok, sok éve már, hogy férjét, a mi jeles Jósika Miklósunkat, a külföldre követte?

Hivatkozhatnám épen ezen nemes tetteire, hogy ki tudta magát szakítani szerető rokonok hű hőréből, a kényelem és bőség puha karjaiból, hogy megoszsa férjével a nélkü-

AZ ŐSI PÁRTA.

Várady Gusztávtól.

Ott hevert a többi lom közt,
Tudja Isten hány év óta!
Régen-régen por lehet már,
A ki egykor fején hordta — —

Mint az ősanyáknak, épen
Ugy rá illett a fejére
A leánynak, a ki hajdan
Benne ment az esküvére.

— Dicső idő! . . . gyakran midőn
Lelkembe szó a képzelet:
Örömtől-e, bánattól-e?
Szemeimben könyü remeg.

A leányka asszonynya lőn,
Majdan neki lett leánya,
Kire örökségül szállott
A családi ősi p á r t a.

Reá szállott örökségül, —
Meg is tartá szépen, hiven — —
Az ősi ház lomtárának,
Hol egy, hol más szögletében.

És azután kis unokák
Játékszere lett belőle;
Régi szép dicső multjából
Szó sem hangzott felőle . . .

— De jött a nap, a támadás
Újjá teremtő nagy napja!
Föltámadt a nemzedékben
Anyiunk ősanyja — apja — —

Mit hajdan hordtak a dicsők,
Fölöltöttük azt a ruhát,
Fölöltöttük, le sem vetjük,
Soha többé — mi unokák!

Gyermekkézben játékszerül
Az ősi pártá sem maradt;
Fölékitette a leány
S büszkén fejére tette azt. — —

És ragyog most ujra, a mint
Ragyogott sok évek előtt, —
Diadallal jelképezvén
Egy földércgő szép jövőt . . .

Magyar ifjak ajakáról,
E nevezet illik rája:
„A legszebb földi angyalok
Kellemének koronája.“

lözést, a gondot és azt a keserves bubánatot, melyet a haza földjén képzelni sem lehet.

Hivatkozhatnám továbbá mindazokra, a kik az országosan tisztelt költő hajlékát Brüsszelben fölkeresték, és a kik nem győzik magasztalni azt az áldott jó lelket, azt a kedves szeretetreméltóságot és nemes egyszerűséget, melyet e hajlékban találtak.

De minderre nem hivatkozom, mert semmi szükség reá; vannak ezeknél sokkal hitelesebb bizonyítékok állításom mellett; országokra szóló, ezer nyelvű bizonyítékok: b. Jósika Miklós művei ezek!

Akár e művek sokaságát, akár pedig tartalmukat veszszük, mind igazolja állításomat.

Avagy lehetséges volna-e, hogy e jeles költő minden jelessége mellett hat, hét, sőt tiz kötetet is írjon évenként, sok éven át, távol imádott hazájától, ha hü élettársa a nők fényes példányképe nem volna! Oh, a ki házi körében boldogul jól nem érzi magát, annak nem olyan kedves a munka!

Aztán az a derült vidámság, mely a mi szeretett öreg költőnk műveiben az alaphangot teszi! Valahányszor egy-egy művét olvasom az általam ismeretlenül is olyan mélyen tisztelt költőnek, önkénytelen a hü nőre gondolkok; mindig az ő képe lebeg lelkem előtt; a ki olyan jeles nővel nincsen megáldva, annak nem lehet olyan állandó vidám jó kedve.

Azért, midőn Jósika Miklósnak egy-egy művében gyönyörködünk, ne feledkezzünk meg arról se, hogy e gyönyör egy részét nemünk egyik büszkeségének: Jósika Juliának, a példás jó nőnek köszönhetjük.

Emilia.

Gablicsek ur boszúja.

Beszély,

Emiliától.

(Folytatás.)

Bezdédinek egy rokona lakott a városban, egy szegény, derék és tisztelt család anyja, ahoz költöztette a leányt a menyegző napjáig, és alig egy hónapra reá férj és feleség voltak.

Ilona újra meg újra irt néniének, bocsátana meg neki, hisz nem vétett semmit, és mit tehet ő arról, hogy úgy szereti férjét, és csak győződjék meg, milyen derék, szeretetreméltó ember az ő férje, mind semmit sem használt. Óháriné azon fölbontatlanul küldte vissza leveleit; csak azt üzenté neki, hogy sajátkezüleg kilöki az ajtón, ha szeme elé mer tolakodni. Szegény Óháriné! nagyon meg volt mérgezve szive, verje meg az Isten azokat, a kik egy nemes szívet úgy megmérgeznek!

Épen olyan kevésre ment Gablicsekkel; ez ugyan nem utasította vissza leveleit, hanem csak azt üzenté neki feleletül, hogy ő nem haragszik, oh, dehogyan haragszik! hogyan is haragudhatnék reá! hanem azért kéreti, kimélje meg őt leveleivel; ő úgy sem tehet érte semmit, ő egy szegény, tehetetlen ember, ne háborgassa őt csendes nyugalomban; sőt először életében vette magának azt a bátorságot, hogy egy embernek azt mondta, hagyja őt magára, ez az ember pedig Bezdédi Károly volt, a ki őt, mint hivatalbeli főlebbvalóját — lakodalmára hívta volt meg.

Még annál is többet tett a jó Gablicsek: folyamodást nyújtott be, hogy tegyék őt át más osztályba; inkább enged egy grádust az előléptetési sorozatból, csak alkalmazták őt máshová; főlebbvalói a legmélyebb megilletődéssel fogadták e kérelmet, és minthogy egy idő óta a nélkül is a szórakozottságnak félreismerhetlen jelei mutatkoztak nála, hát olyanképen teljesítették kérelmét, hogy végképen nyugalmazták; a jó Gablicseknek azonban így is jó volt ez; nem igen törődött ő immár sem a hivatallal, sem önmagával; órákig el tudott merengeni egy gondolon, egy boldogtalan gondolon.

Annál boldogabbak voltak az új házások, Bezdédi Károly soha sem dolgozott annyit, és mégis soha sem volt olyan vidám jókedve, mint házassága óta; hogy is ne! csak most érezte, hogy ő is azon láncolatnak egyik szeme, a mely a földet az éggel köti össze, hogy ő is a polgári társaság tagja, oda köti őt a legszebb virágfűzér, egy kedves feleség, a ki olyan derültté, olyan mosolygóvá varázsolja neki az életet. Milyen különbség egy nős és egy nőtelen ember lakása között! milyen hideg és örömtelen ez, és milyen barátságos, hívogató és honmarasztó amaz!

Es ne higyük, hogy csak eleinte, az ugynevezett mézes hetekben tetszett ez neki! Ilona jó háziasszony volt és jó nő, örökké kis paradicsommá tudta varázsolni a házi életet; olyan ez, mint a déli vi fa; mindig tele van virágokkal és gyümölcscsel egy időben; nem követelünk az élettől egyebet, csak azt, hogy ne bántson, örömeiket majd magunk teremtünk magunknak; öröm a nap, melyet szeretteink körében töltünk, és minden óra egy virág az élet fáján. Vannak viharok és komor, őszi napok is, de ezek hamar mulnak, és csak arra szolgálunk, hogy annál jobban becsüljük az istenáldott szép tavaszt, melyet magunknak teremtünk.

Csak az emberek ne duhnák föl olyan gyakran egymásnak ezt a boldogságot!

Két évig tartott a fiatal házásoknak eme boldogsága; fiatal házások mondom, mert e két ember most is csak úgy szerette egymást, mint menyegzőjük első reggelén, sőt — még jobban; még szorosabban fűzte össze az ő sziveiket egy kis leányka, a két élettárs közös szeretetének és közös boldogságának vetélytárgya; órákig el tudtak mulatni a kis Jolánnal — így hívták a kis leányt; — az egyik ezt, a másik azt a szépséget fődözte föl rajta és vitáztak egymással, kihez hasonlít inkább, az apához-e, vagy az anyához; így teltek a napok, a hetek és a hónapok, mint egy rövid álom, mint egy hosszú boldogság, midőn Bezdédi egy nap halálosan földült arcczal hazajön azon hirrel, hogy az, kinél vagyona le volt téve, csődöt mondott, és ő koldussá van téve; nincs egyebe kicsi ötszáz forintos hivatalánál, a melyből lehetetlen megélni.

Szegény Ilonának kővé meredt a szive e hir hallatára; de erőt vett fájaldalmán; karján tartotta kicsi gyermekét, a ki tőle szívja életét, aztán érezte, hogy férjének vigasztalásra van szüksége, és ki adhatná azt neki, ha ő nem! Oh, a természet imádandó bölcseségéről tanuskodik az, hogy válságos perczekben a nő nem veszti el olyan hamar lelki nyugalma, mint a férfi. Hány gyermek élete függ e nyugodtságtól!

Parancsolt tehát szívének, hogy ne remegjen és parancsolt arczának, hogy el ne halaványuljon; nyájas szeretettel közeledett férjéhez, letörülte a hideg verejtékcseppeket elborult homlokáról és beszélt hozzá édes, szívből fakadó vigasztaló szavakat, a hogy csak egy szerető nő tud beszélni; biztatta őt Istennel, a ki a jókat soha el nem hagyja; kisebbnek tüntette elő a csapást, a mely érte és nagyobbak a reményt, mely a jövőben feljök mosolyog.

Bezdédi hagyta őt beszélni; a meleg szavak nem bírták fölolvastani a jégréteget szive körül; koldusnak látta magát,

boldogtalanabbnak a koldusnál: mert ő nem tud kiállni az utca sarkára és Isten nevében alamizsnát kérni a jövő-menőktől, és mégis semmije sincsen, semmije -- családján kívül, a melyről neki kell gondoskodnia!

És ezalatt egyre ott állt mellette neje és dalolgotott a kis gyermeknek, hogy elaltassa, és beszélt neki Istenről, és reményről és jövő boldogságról!

Fogta kalapját és rohant ki az utcára. Vért szomjazott a lelke, annak a vérét, a ki őt olyan szerencsétlenné tette: megöli, visszaköveteli tőle elragadott boldogságát, családjá jó-létét, földi és mennyei üdvösségét!

Azt az embert azonban hiába kereste; az az ember most bezárkózott szobájában, és a meleg kandalló előtt számlálgatá magában, — nem a könnyeket, melyeket az ártatlanok szemeiből fakasztott, hanem azt, hogy hány ezer forinttal lesz ő gazdagabb, ha majd jóhiszemű hitelezőivel kiegyezik.

Bezdédi tehát egy ideig cél- és irány nélkül bolyongott a sötét éjszakában, a sötét gondolatokkal háborgó lelkében; oh, a halálnál iszonyatosabbak és a kárhozatnál éktelenebbek e gondolatok! Nem látott egyebet nyomornál, szégyennél, kétségbeesésnél!

Igy tért végre haza. Az ajtónál neje fogadta, nyájas, szeretetteljes arcczal, édes gyöngéd szavakkal. Bezdédinek kigyómarás volt minden szó, éles törsturás minden tekintet; ezt az áldott lelket fogja ő most nyomorban, ezeket a mennyei szereket könnyekben látni!

Ilona megkínálta őt vacsorával, de ő megköszönte a meghívást; azt mondta, már vacsorált; az utcán nagyon elfogta az éhség és jóllakott egy vendéglőben; nem akarta neki megmondani, hogy ő jól van lakva keserű, halálos gondolatokkal. Ilona tehát egyedül ült az asztalhoz és evett; neki kellett ennie, mert neki kis ölbeli gyermeke van; — és midőn azt Bezdédi látná, eszébe sem jutott, hogy ez a nő most a legnagyobb erőszakot teszi önmagán, hogy ez a nő még néhány perczel ezelőtt úgy sirt és zokogott, hogy szinte megszakadt a szive; hanem a helyett ez jutott eszébe, hogy mégis áldott teremtsései az Istennek az asszonyok, nem bírják fölfogni a földi bajokat, milyen jóízűen tud most az ő neje vacsorálni!

Jó éjszakát mondvá, vissza akart vonulni szobájába. Ilona figyelmeztette őt a kis Jolánra, nézze meg csak, milyen édesdeden alszik; Bezdédi nem ment a kised ágához: nagyon fáradt, mondá, nyugalomra van szüksége; voltaképen pedig azért nem ment oda, mert bántotta őt neje mosolygó arca, a melylyel reá tekintett; hogyan is tud-e nő most mosolyogni? hát nem érzi, hogy az ő lelkében halálos gondolatok tusakodnak?

Visszavonult szobájába és lefeküdt, de nem tudott elaludni, nem is gondolt az elalváásra, egész éjszaka csak azon egy eszmét forgatta elméjében, hogy ő milyen nagyon szerencsétlen, és miképen lehetne neki e szerencsétlenségből kime-nekülni?

Gondolkodott, tépelődött és nem tudott tovább jutni azon gondolatnál, mennyivel jobb volna most nőtelennek lennie. Ha neje és gyermeke nem volna, csak el tudna élni kicsi fizetésével, de így ő is, családjá is koplalni kénytelen, és először életében jutott eszébe, mennyivel jobb lett volna neki meg sem is házasodni!

A másik szobában meg Ilona feküdt és szintén nem tudott aludni; az ő lelkére is reá-reászállottak a kétségbeesés vérlíhegő fekete madarai, de ő újra meg újra elkergette azokat; egy gondolat kicsi gyermekére, visszaadta neki hanyatló erejét, egy gondolat nagy szeretetére napsugárként világította meg sötét bánatát; a hol a szeretet lakozik, oda nem költözhetik a kétségbeesés; és miért is kellene kétségbeesnie? azért,

hogy szegényekké lettek? nos aztán? nem tud-e ő nélkülözni? és érzi-e a nélkülözést, míg férje és gyermeke van? És nem tud-e úgy dolgozni, mint a hogy száz meg száz szegény nő dolgozik a fővárosban? Oh, milyen öröme lesz neki a munka, azon tudat mellett, hogy kedves gyermeke számára végzi azt! Még csak most fogja igazán szeretni, most, mikor tudja hogy dolgozik is érte! Hisz a gazdagok nem is tudják, mi az a szeretet! azok nem dolgoznak, nem szenvednek szeretteik boldogságáért!

Csak egy vékony fal választotta el a két szívet, a melyek így gondolkodva töltötték az éjszakát, csak hogy az egyik egy férfi-, a másik pedig egy nő szíve volt.

E gondolatok annyira fölvidították a nőt, hogy hajnal felé el is tudott alunni.

Nem úgy Bezdédi, ez alig várta a hajnalt, hogy fölkelhessen; szeretett volna járni, barangolni, künn a szabadban, szabadulni e kinteljes magánytól, ez örjítő gondolatoktól.

Alig hasadt tehát a hajnal, fölkel, felöltözködött, és mielőtt távozott, bement neje szobájába, hogy megmondja neki, ne várja őt reggelivel. Halkal kinyitotta az ajtót és lábujjhegyen lépett előre, nehogy a kis gyermeket fölkeltsé; hadd aludjék szegény, hadd legyen legalább ő boldog, elég, ha atyja és anyja szemeit kerüli az álom!

Mily nagy lön azonban csudálkozása, midőn látná, hogy Ilona szintén édesdeden alszik, és arcán derült mosoly terül el!

A csudálkozást azonban csakhamar harag váltá föl.

Milyen édesen alszik, míg az ő szívet egész éjjel iszonyu kinok marcangolták! Oh, e nők nincsen szíve! érzéketlen a szerencsétlenség iránt; talán nem is szereti őt! — gondolá és sietve hagyta oda a szobát és rohant le a lépcsőn, ki a szabadba.

Most már az a gondolat rázta, tépte szívet, hogy neje nem szereti őt; most, hogy szegényenyé lön, elhidegült iránta; ilyenek a nők! szerelmök olyan, mint a virág: nyáron diszlik; de mihelyt elborul az ég, elhullatja leveleit! Sokszor mondták azt neki barátjai, de ő nem hitt nekik; azt hitte, neje kivétel, de most látja, hogy nem kivétel! lám, mi édesdeden aludt, és mint mosolygott altában! Bizonyosan arra gondolt, hogy el fogja őt hagyni, visszamegy néjéhez; igen, igen, bizonyosan azt gondolta! és nénye bizonyosan vissza is fogadja, csak megtudja, hogy nem szereti őt többé.

Igy üzte-füzte gondolatait tovább, mindig tovább, és minél inkább elhitette magával, hogy neje nem szereti őt, annál nyugodtabb lett a szíve; már nem is bánta, hogy nem szereti; sőt jobb, hogy nem szereti, legalább nem fogja őt szenvedni, koplalni látni; és neki is jobb lesz, ha elvál nejtől; elten-gődik csekély fizetése mellett, vagy elmegyén világgá; a feleség nélküli férfinak az egész világ tárva áll! ő is elmegyén tehát ismeretlen vidékre, új életet fog kezdeni, ki tudja, tán visszaszerzi elvesztett gazdagságát! bizonyosan visszaszerzi! a nőtlen ember kevéssel beérheti, és idejével is egészen függetlenül rendelkezhetik! bizonyosan visszaszerzi elvesztett gazdagságát!

Legjobb lesz tehát megelőzni Ilonát a válást illetőleg, — gondolá tovább a szerencsétlen, — tán nem is meri kimondani e szót, félni fog, hogy őt megkeseríti ezáltal; a nők olyan félénkek, kivált mikor gyöngeségüket kell bevallaniok; legjobb tehát, ő teszi az első lépést ez ügyben.

Erre aztán visszatért. Ugy tetszett neki, hogy könnyeb-bült a szíve; az emberi léleknek vannak olyan önámító órái; miként az erős ütéstől a test, úgy a lélek is a kínos harc alatt elveszti érzékenységét; azt hiszi, könnyebben van, pedig el van alélva.

(Folyt. köv.)

EMLÉKLAPOK.

Bors Károlytól.

Oh fődje el, lányka, hű szived világot
Tiszta erényednek búbajos palástja,
Hogy, mint a csillagot a nappali fényben,
Halandó szeme csak sejtse, de ne lássa.

Ne lássa meg senki, mily ragyogó kincsek,
Nagy-nagy boldogságok vannak ott letéve,
Takarjad el gonddal és őrizzed feltűn,
Hogy fénye ne tünjék avatlan szemébe.

Mert a mint meglátja ez, romboló vágygyal,
Mint éjjeli orzó, utánad leleselget,
És oda nyugalmad, nincs nappalod éjed,
Vész kullog utánad, elejteni lelked.

Majd megjön az óra és véle közelget,
Az egektől küldve, az egy és egyetlen,
Ki szemében hordja a bűvös hatalmat,
Hogy szived kincséről a fátyol föllebben.

Még akkor se szólj te, elárad majd rajtad
A szivben hűn őrzött szent érzet sugára;
Mit szó ki nem mondhat, megmondja helyetted
Az egész mindenség, egy edenné válva.

Mátyás király második nászünnepe

és

Beatrix királynő megkoronáztatása.

Remellay Gusztávtól.

Podjebrad Katalin, Mátyás királynak első neje, meghalt. Hosszas betegsége sirba vitte őt. Holtteste mellett búsan állott még a szerető férj, ki vesztését igazán érzé, s már ország-szerte viszhangozott a közohajtás, bár ismét új házasságra lépne a kegyes uralkodó, hogy trónjának örököse legyen, ki-vel első, beteges neje nem áldá meg az országot; örökös, ki hatalmas atyja szellemét és tetterejét is örökölné, ki összetartaná a dicső hazát s elődjének megkezdett nagy munkáit folytathatná.

Ezen ohajtást kifejezék a király előtt barátai s ő, ki évek során át folytonosan hathatós tanujelét adá annak, hogy mennyire szivén viselé a szent haza ügyét, belátta ezen ohaj alaposságát; nem akarta e hont, melyet nagygyá, erőssé tenni iparkodott, holta után trónvillongások és pártháborúk szomoru színhelyévé tenni; földulatni, letarolatni az építményeket, miket az ő munkás keze fölrakott; ki a teremtés angyala volt, hazájától még holta után is távol akará tartani a pusztulás angyalát. Azért elhatározta magában a közohajtásnak engedni és megházasodni.

Mi eleintén az ész kívánsága volt, a sziv vágya lön. Mátyás meglátta egy udvarába vetődött olasz festész képei között a szép Beatrix, nápolyi herczegnő arczképét és szivében föltámadt az élő érzemény, a szerelem; a vágy, birni e gyönyörű alakot, kinek magasztos szépsége a holt vásznon is oly hódító, lebilincselő volt. E vágyát az épen akkor Nápolyból visszatért Frangepán fellengző dicsérete a gyönyörű herczegnőről csak fokozta; az elmondta a benyomást, mit reá a fenséges hölgy tett szépsége és elragadó műveltsége által és Mátyás ugy érzé, mintha saját személyében látta, hallotta volna őt. Az eszménykép szivében világosabb körvonalakban jelent meg s a szerelem ellenáthatlan lángokban tört ki.

A király meg volt szokva szándékát halogatás nélkül kivinni. Másfél évig gyászoló első nejét, annak emlékéit mindig

megőrizé kebelében! de annak emléke mengengedé az új szerelmet, nem állt tiltólag a vonzó érzemény ellenében — s a mellett a haza érdeke is parancsolá újbóli nősülését: Ragoni Gábor, kalocsai érseket, fényes küldöttség élén küldé a nápolyi királyhoz, Ferdinándhoz.

A követség elérte utazása célját, elmondá küldője kérelmét Ferdinánd előtt; ecsetelé a magyar király hatalmát s az anyagi hasznot, mit e szövetség előidézend Olaszország részére, és kérte a választ.

Az olasz király nyájas szavakkal jelenté ki örömét e megtiszteltetés fölött; tudta a nagy magyar király kitűnő tulajdonait méltányolni, belátta a nemzetére háromló előnyöket és megígérte leánya kezét, a menyegző napját Mátyás akaratára bizva.

Mátyás szétvágott ellenei között, hogy nászünnepeit békeben lakhassa els a megjött küldöttséget újból visszaküldé, hogy a szép arát hozzá kísérvék.

Az olasz királynak tetszett e sietés; de — ámbár ő föl tudta fogni a völegény vágyát, — elháríthatlan akadályok miatt csak pár hóval később lön lehetséges a királyi szűznek Magyarországra való utazása.

A történetírók hosszan-szélesen leírják ezen utat, mely diadalmenethez hasonlított. Ünnepegy ünnepegyt váltott abban; a fényes menyasszonyt minden városban, melyen utja keresztül vitte, kitüntető rokonszenves hódolatnyilvánításokkal fogadták. Velenczében különösen nagyszerű ünnepegy tartatott megérkeztekor. A csatornákon számtalan gondola zibongott, melyeken lángoló görögtüzek valóságos nappali fényt terjesztének. Ezen, égő csillagaival a földre szállt ég között két ékes hajó közelített a Beatrix hajója felé; árboczaikon tarka lámpák közt repkedő zászlók, fedezetén fényes öltönyű emberek; az egyikken a doge maga jött, kíséretével, a másikken leánya, hölgyeivel. Ünnepegyes dal csapongó árjai lebegtek a víz fölött, s a két hajó csendesesen, méltóságosan közeledett. A mint szótávolságra érkeztek az ujonjött hajóhoz, melynek kitűnő helyén Beatrix állott, megszűnt a dal; a méltóságos doge üdvözlő szavakkal köszönté a szép arát; minden szava messze elhallott a csendben, minden szava öröm- és boldogságkivánás volt. Beatrix mosolygó szelidséggel válaszolt, és szavai bizonyíták azon hirt, mely képzett műveltségéről szárnyalt! Ezután a másik hajóról a doge leánya, egy deli ékes szűz, verses üdvözetet mondott a bájos arának, mely szintén boldogságkivánással végződött. Az egész nép örömrádala bizonyítá, hogy azon kivánás minden szivben viszhangra talált.

Minden szerencsétlenség nélkül és folytonos, ország-szerte viszhangozó üdvkivánatok között haladt a fejedelmi hölgy. Pe-lauban, Horvátországban, várt reá a királyi völegény édes anyja, a magasztos keblű Szilágyi Erzsébet. Az ölelés, melylyel ismerni oly rég ohajtott menyét fogadta a tisztes matróna, fölemelő volt arra nézve. Buzgó rokonszenvenvel s gyermeki tisztelettel csókolá meg a tisztes nő kezét, s erős fogadást tett, hogy szeretetét meg fogja érdemelni.

Innen együtt haladtak tovább; a zord téli idő beálltával a hideg egy kis alkalmatlanságot okozott az ehez nem szokott olasz hölgynek, de azt feledteté vele a gondolat jövendőbeli férjére, kibe hire és arczképe után ő is szerelmes volt; mert föltalálni vélte benne azon eszményt, mely szivében eddig alaktalanul szendergett.

Hazánk határán a vidék legelőkelőbb daliái és leventéiből alakult fényes dandár fogadta a jövendőbeli királynét, melynek vezetője Batthyányi Boldizsár, az ország legszebb ifjainak egyike volt.

Több helyen hölgyek küldöttsége fogadta; így Veszprém-ben, a püspöki lak közelében, a megye előkelő hölgyei, keze-

ikben zászlókat tartva üdvözölték őt s közülök egy fiatal menyecske, kinek nevét, fájdalom, a történet nem jegyzé föl, ékes beszédet mondott, melyben kifejezé társnőinek és egész Magyarországnak őszinte vonzalmát és szíves „isten hozott!”-ját. Beatrix tolmácsa által nyájas, hálátadó választ mondott.

A veszprémi püspök, Vetési Pál, mint leendő megkoronázója és kancellárja, nagyszámu papsága körében fogadá őt, hódoló alázattal vezette be palotájába, hol a számos vendégseregnek dús lakoma rendeztetett, mely után a szép aranygyönyörködött délczag magyar táncunkban. Különösen megnyeré tetszését Batthányi Boldizsárnak mesterséges magántánca.

Veszprémből Fehérvár felé vonult a díszmenet.

Csórón várta a boldog völegény kedves menyasszonyát.

A szabad térségen, széles rónaság közepén három díszes sátor volt fölállítva, körülök tizenkét vég finom posztó takarta a földet. A sátrak egyike egészen karmazsinbársonnyal vala bélelve, tetején a hon kettős keresztje tündökölt, mely mellett a mozlimektől, németektől, csehektől, lengyelektől s egyéb ellenségeinktől elszedett hadi jelvények meredtek, megannyi diadal fényes tanujelei.

A mint a hat délczag méntől vont fényes hintó közeledett a sátrak felé, Mátyás kijött a középső sátor elé s udvarnokai, tanácsosai s egyéb nemesség festői körében dobogó szívvél várta arája érkezését.

A fényes hintó végre megállapodott. Beatrix kiszállott s kíséretét a király anyját, kivel abban jött. Mátyás férfiass nyílt tekintetet vetett a királyi hölgyre, ki el nem titkolható zavarral állott előtte, és szívében óriásivá érzé fölgyladni szerelmét; a percnyi meglepetés, melybe Beatrix daliás völegénye megpillantásakor jutott, biborszinbe borítá a gyönyörű szűz arczeit s azok még szebbek, még gyönyörűbbek voltak.

Ó mily nyugodó, mily kinos az az illedék, a királyi feszt! Mátyás úgy szeretett volna odarohanni szép arájához; átölelni karcsu derekát, összecsókolni piczi piros ajkait s eluttogni neki szerelmesen, hogy mint várta, mily boldog, hogy végre láthatja, s hogy mint szereti! E helyett ott kellett állania méltóságos királyi díszben, kissé megérinteni menyasszonya keztyűs ujjait és mondani néhány érdektelen, illedékparancsolta szót—és várni, végig nézni mindazon szertartást, a mi még következni fog.

Legelőször is a pfalzi követ lépett az ifju pár elé. Saját és követtársai nevében hideg udvariassággal mentségeket mondott uralkodók elmaradása iránt; aztán fenhangozó szavakkal áldást, boldogságot kívánt.

Sallangos beszédére Beatrix tolmácsa által válaszolt; úgy tekint, mintha az érintett uralkodók mind személyesen eljöttek volna! Ezután legbizalmasabb meghittjeivel a sátorba vonult az ifju pár, hogy az elragadó menyasszony az út fáradoalmait kipihenje.

Oh mily nyomasztó, mily nehéz volt e helyzet a két fiatal szívre nézve. Szemközt ülnek egymással, enyhe sátor duzzadó pamlagain; még szebbnek, még szerelemreméltóbbnak találják egymást, mint ábrándaik rejtélyes álmaiban képzelék s hideg, kimért feszességgel kell beszélgetniök országos dolgokról, alkalmatlan tanúk előtt!

A meghatározott idő elteltével trombitaharsogás jelenté az indulás percét.

A fejedelmi pár kilépett a sátorból; csatlósok által elővezetett toporzékoló ménekre ültek; telivér arab lovakra; az egyik pej volt, a másik tisztafhér. Szerszámaik csillogtak az aranytól és drágaköves himzéstől; csótárjuk, boglárjuk ékes volt és ragyogó.

Fehérvárig való rövid utjuk két oldalán sűrű néptömeg

szorult egymáshoz, mely ohajtá a királyi hölgyet látni s harsogó üdvkiáltással fogadá, a merre haladt.

Fehérvárt a számára fényesen berendezett királyi palotába szállott Beatrix, míg Mátyás a prépostnál keresett éjeli tanyát.

Másnap, (deczember 12-én,) nagy és fényes sokaság előtt, mely között öltözete gazdagságára nézve leginkább kitűnt Ujlaky László, a bosnyák király, tartatott Beatrix megkoronázatása az ősz szentegyházban, melynek falai már oly sok koronázatásnak voltak tanui.

(Vége köv.)

Naplótörések.

Beszély,

Báró Pongrácz Emil től.

(Vége).

Oly varázserővel bírt fölöttem, hogy közelében egészen másnak — mintegy kicseréltnék — érzém magam. Tagjaim majdnem reszkettek, ha rám pillantott. A kimértség, visszatarthatás, mit irántam mutatott, fájt lelkemnek és mégis szerettem volna örökké azon szűró tekintet hatalma alatt állani, azon parancsoló arc közelében élni.

Féltem, hogy titkomat fölfedezi és mégis vágytam a pillanat után, melyben megtudja szívem küzdelmét; oly állapotban valék, mint ki bünt követett el, s retteg, hogy tette tudomásra jö, lelke pedig súgja neki: valld ki!

Ah barátom! mily angyali volt, midőn zongorájánál ülve, kedves dalát zengé, melyet én is annyira szeretek, — azt a gyönyörű népdalt: „Naptól virít, naptól hervad a rózsa.”

Oly jó volt merengnem a zongora gyöngéd hangjain, melyek jótékony hatást gyakoroltak fájó lelkemre s öszhangzának azon érzéssel, mely szívemben lakék.

Azóta, hogy őt ismerni tanultam, tudom, hogy a nő földi angyal, ki arra van rendelve, hogy boldogitson, s kibe az isteni-kéz erősen oltá be az önuralgást; ki igen érzi, mit tesz az: kötelesség! s kevés nagyobb büne lehet a férjnek, mint a nejevel méltatlanul bánás!

Az est kellemes óráiban rendesen együtt sétálgattunk; anyja, ez áldott jó lélek, kinek kedvence valék, mindig oly tárgyakat hozott elé, melyekről tudta, hogy beszélni szeretek, s én akkor egészen neki hevülve, órákig prédikáltam, s ő csakis azért nem unta, vagy nem akarta megenni, mert kedvence valék.

Nyárelő 11-én történt, igen jól emlékszem e napra, a szabadban mulatánk s én rózsás jókedvemben valék; midőn a mulatságnak vége lett, ő nem akart kocsin hazatérni; az est oly szép — ugymond, — sokkal kellemesb leend gyalogolni. A vendégkoszoru szétszólt s mi hárman, t. i. anyja, ő és én vígan sétálva haladtunk haza felé.

— A hold oly szépen ragyog — mondá anyja — mintha ezüst csillár lenne; én annyira szeretem a holdat, hogy azt szóval ki sem fejezhetem, legyen szíves nekünk a holdról beszélni, minél többet.

— Édes örömmel, — feleltem én.

És elmondám, hogy a hold a mi földünk őrnöke, melynél tizenkilencszer kisebb, forog saját tengelye, a föld és nap körül. Ha távcsövekkel vizsgáljuk, számtalan hegyet látunk benne s némely csillagász szerint tűzhányó hegyekkel is bir, melyek ugyan különböznek a földünkön létezőktől, minthogy a holdban víz nem létezik; hogy nagyszerű mélységek — és igen finom levegővel van ellátva. Hogy mi a holdnak csak egyik

oldalát látjuk, minek oka az, hogy midőn földünk körül megfordul, megfordul egyszersmind saját tengelye körül is. Azután elbeszélém, miként támad fogyatkozás, miért nevezzük a holdat hazugnak, honnan vannak változatai stb. Továbbá, hogy egyik költőnk mily eredetileg éneklie meg a holdat, az — úgy mond — „liliomtejből, gyémántkönyből, epedező titkos szerelemből“ áll; hogy a holdban képzeljük ama boldog „Eldorádót“, hol az ember, mint a gomba, a földből nő s midőn megvénül, csudarejú fürdő ifjává változtatja, hogy a hold a szerelmesek csilloga; az ábrándozók és szenvedők igen szeretik, — itt mindketten sohajtánk. Továbbá, hogy én a holdban vélem rejleni a költészet istennőjét, kit annyira tisztellek, s kibe szerelmes vagyok.

Itt önkénytelenül sohaj emelkedék keblemből, de megszünt egyszersmind jókedvem is, — elárultam magamat! ő gunyosan mosolygott erre, és igen unalmas embernek mondott.

Ó barátom! ha akkor azt tudom, a mit most tudok!

Egy hétig nem valánk együtt.

Ezután G. urhölgnél névünnepeyre valánk hivatalosak, hol ő is jelen volt férjével. Nemde emlékszel azon gúnyos megjegyzésekre, melyeket ez ember a társaság előtt tett nejeire? argus-szemekkel figyelt minden mozdulatára, s midőn látta, hogy nejét már harmadik tánczra kérem föl, odajött s őt hazatérésre kényszeríté. Emlékszel, midőn én mint örült rohantam a sötét éjben, fegyverrel kezemben, lakásuk felé, magam sem tudva mit akarok cselekedni; eszméim annyira zavartak valának, hogy azokat rendezni képtelen valék; a zápor zúgva hullott alá, én szélvészféleg futottam; te követtél, ablakuk alatt ragadtad ki a fegyvert a kezemből, hol én összerogytam a látottak után.

A nő ott állott alvó férje ágyánál, összekulesolt kezekkel imát rebegetve, azután homlokát csókolá meg s a mellékterembe távozott; e jelenet láttára önmagamot fosztom meg az élettől, ha el nem veszed tőlem a gyilkoló-eszközt. Csak annak örülök, hogy minket a sötét éjben ki sem vett észre, s kettőnkön kívül ez éji-eseményt más nem tudta. Most nem bánám, sőt szeretném, ha tudomására esnék.

És arra emlékszel-e, midőn én ugyanez időben egy színésznővel megismerkedém, mely tettemet még te is roszalád. Nem ok nélkül történt az. A világ megrótt, könnyelműnek, csapodárnak mondott, de mit törődtem én a világ ítéletével, a világ fölületes, gyorsan ítél, és ép oly gyorsan vonja vissza ítéletét; — az én világomat kevés ember képezé. Tudod, mennyit beszéltek a városbeliek rólunk, s nem egy kiméletlen megjegyzést hallottam a nőről, kinek neve sohajom, imám volt; kit, mint túlvilági szellemet láttam magam előtt, lebegve a szendesség szárnyain. A nőnek legfőbb kincse a becsület, ez drágább életénél, ezen nem szabad foltnak lenni, s én megmutatom, hogy neve tisztán álland a világ előtt; ezt határozám el, s el is értem czéломat; igaz, hogy saját jó hírnevemet áldozám föl, de ez eszköz volt, egyedüli eszköz, s kötelesség, melylyel czéлом elérhető vala.

Midőn ez esemény után, melyet már ő is megtudott, látogatást tevék nála, szemrehányó pillantást vetett rám, melyet e szavai követének:

— Nincs jogom önt inteni, de ne vegye rosz néven, ha figyelmeztetem, hogy kerülje a társaságot, melynek bizonyos idő óta tagja, s melyben úgy veszem észre, igen jól érzi magát.

— Kötelességemet tevém. — válaszolék, — de tán nem neheztem kegyed, s ha igen, szabad bocsánatért esdenem? — s megfogám gyöngéd kezét, melyet vissza nem vont s forró csókot lehelttem rá, — különben már nemis veheték részt a színésznő társaságában, mert elutazott.

Szavaim után gyöngéd bizalmas mosolyt vettem észre

bibor-ajkain, — mely után azonban ismét hideg kifejezésű lett arca, mint márványszobor.

E tárgyról többé egy szóval sem tett említést.

Néhány héttel ezelőtt kertjökben sétáltunk együtt, sokáig szó nélkül haladva a tiszta utakon.

A hallgatást végre ő szakasztá meg.

— Ön ma — ugymond, — sokkal levertőbb a szokottnál; többször láttam már búsnak, de ily szótlan még sohasem volt közelemben. Miért ül e szomorú kifejezés arcán? Tán ismét a jövőbe ragadták gondolatai, mely miatt nincs mit aggódnia: ön nemes, gazdag, fiatal, szép külsejű s mégis elégedetlen; hány ember vallaná magát boldognak, ha e tulajdonokkal lenne fölrüházva! Ugyan vallja meg őszintén, mit kívánhat ön még a boldogsághoz?

— Csudálom, — szólék, — hogy ezt kegyed kérdi tőlem, ki mélyen lát be lelkembe. Olyasmit óhajtok, mivel a legközönségesb pár is bir, de melyet soha elérni nem fogok. — Egyszerű boldog családi-életet. De higgye el kegyed, hogy e gondolat most eszem utolsó rétegében sem merült föl. A mi szomorúságomat okozza, az igen közel áll hozzám; nekem távoznom kell e helyről. Holnap indulok.

— Távozni? — szóló megdöbbenve, — s miért?

— Beteg atyámtól kaptam levelet, ki kér, hogy lehetőleg gyorsan utazzam hozzá, családi ügyekben akar velem értekezni. Ki tudja, jövök-e többé e helyre? Nemsokára ütni fog válásunk órája!

Néma csend; a szívben fájó érzemény, a szemekben fényes könny.

Beállott az est.

— Most mennem kell, — szólék kezét megfogva. — Isten kegyeddel! Ha boldogságát nem zavarja emlékem: akkor gondoljon reám néha; de ha csak egy kellemetlen pillanatot okozna is, feledjen el, kérem; tépje ki szívéből az utolsó kis szálat is, mely azt hozzám köti.

— Vezérelje az ég lépteit! — szóló reszkető hangon. — Ha a sors úgy akarja, hogy ez legyen az utolsó pillanat, melyben egymást látjuk, tudjon meg mindent édes barátom; nagy küzdelmembe került eddig is elhallgatnom, hogy szerettem önt, az első pillanattól, melyben megláttam, és szeretni fogom halálomig; s ha a tulvilági életben szeretni lehet, ott is önért fog dobogni szívem; de esküszöm arra, hogy férjemhez hű leszek, mert ez kötelességem; habár ő nem úgy bánt velem, mint megérdemlem. Isten önnel!

Lázasan ragadtam meg kezét, s édesfájó csókokkal halmozám el, — azután távozám, égető fájdalommal szívémben.

Ekkor tudtam megérteni viseletét és szavait, melyek lelkemnek fájtak.

Két emléket bírok tőle, melyek számtalanszor áznak forró könnyeimben. Egy könyvjegyzéket kék szalaggal, s egy lapocskát, melyen e két szó áll: Légy boldog! Istenem! ha tudná, mily boldogtalan vagyok! Nem teljesültek jó szívének őszinte szavai, s nem is fognak soha, mert az én boldogságom egyedül ő, kit soha birni nem fogok!

Igy írá nekem ezt néhány héttel ezelőtt egy szenvedő barátom, kinek megígérém, hogy e töredéket olvasni fogja a nő, kiért eped. Tán sok olvasó érdeknélkülinek fogja valani, mert nincs meglepő jelenetekkel ékesítve; hanem, ha bizonyítom, miszerint ez tiszta valóság és nem a képzelem játéka: még szánni is fogja a szegény ifjút!!

Egy hét története.

— Deczember 11-kén. —

Tárczairók iskolája. — Egy jó barátném. — A „bácsi“-k osztálya. — Eszmetársulatnál fogva. — A nők társalgása. — Tényálladék. — Egy mindennapi tárgy. — Egy emberről. — Pirulni? ez lehetetlen. — Egy komoly tárgy. — A női szivéről. — Védtelenség. — Két drága kincs. — Rettenetes ítélőszék, rettenetes végrehajtók egy személyben. — Egyoldalú ellenvetések. — Többoldalú megfoghatlanságok. — Kit illet az igazságszolgáltatás? — A miben csak az emberiség lehet bíró. — Méltó büntetés. — Legyünk igazságosak. — A nők fegyvere. — A nők ítélőszéke. — A „Magyar gazdasszonyok.“ — Egyik legjelesebb honleányunk. — Nemes pártolók. — Nemes segélyezők. — Egy év-könyv. — Ujabb buzdítás a pártolásra.

Minden tárczairónak legalább néhány évig egy-egy szellem-dus hölgnél kellene iskolába járni; hadd tanulná meg, hogy kell akkor is érdekesen beszélni, mikor nincs miről és arról is, mihez nem ért! Ez utóbbit ugyan a férfiak közül is sokan gyakorolják, csak hogy rendszeren az első tulajdonhiánya mellett; érdekesen beszélgetni csak nők tudnak; van nekem egy jó barátném, hazánk egyik legjelesebb művésznője, és mindig ünnepreám nézve azon óra, mikor házamnál tisztelhetem, — (Engem szabad meglátogatni, először azért, mert — csak kimondom — a „bácsi“-k tisztes osztályába tartozom immár, másodszor pedig, mert tulajdonkép nőmet látogatja meg a jeles művésznő és én csak úgy „eszmetársulatnál fogva“ részesülök eszerencsében.) Órákig el tudom őt hallgatni, pedig rendszeren semmiségekről foly a társalgás; bizonyosan azért, mert tudja, milyen nagy ebben az ő hatalma; érdekes tárgyról férfi is tud — hébe-korba — érdekesen beszélgetni; de semmiségekről — ez csak a hölgyek irigylendő kiváltsága. Mondják, az is sokat tesz hozzá, hogy a hölgyek egyénisége előre is lebilincseli a szivet; meglehet, erre nézve nem merek határozott ítéletet mondani, én csak egyszerűen a „tényálladék“-ot akartam „constatirozni“.

Csak a napokban is egy igen mindennapi tárgyról beszélt; egy fiatal emberről, a ki hűtlen lett kedveséhez; évekig ámitotta, kitüntette és mikor boldogtalaná tette, elhagyta; kell-e annál mindennapibb tárgy? De csak hallotta volna ez a fiatal ember, hogy beszélt róla a mi jeles művésznőnk, tudom, elpirult volna, ezzel pedig sok van mondva; mert az olyan fiatal embertől bizonyára inkább kitelik, hogy még nagyobb, — nem, nagyobb alávalóságot már nem lehet elkövetni, mint visszaélni egy nő szivével; de inkább még tiz ilyen alávalóságot képes elkövetni, semmint egyszer el tudna pirulni.

De ime, a helyett, hogy a szellem-dus hölgy tulajdonairól beszélne, azon veszem észre magam, hogy komolylyá lettem; nem csuda; nem vagyok nő, és e tárgy valóban komoly, annál komolyabb, minthogy nem tartozik a ritkaságok közé.

Igazán megfoghatatlan, mennyire alásülyedt az erkölcsösség fogalma a nők irányában! azok irányában, kiket tisztelnünk, védelmeznünk, nemcsak a lovagiasság, hanem a természet parancsolja.

Van-e a világon nemesebb, gyöngédebb, tiszteletrekesztőbb egy női szivnél? és ezt a nemességet alárántják a sárba, ezt a gyöngédséget tolvajlélekkel kifosztják, ezt a tiszteletre-méltóságot elundokítják, aztán tovább állanak, és nincs a ki számon kérné tőlük e szóval ki nem fejezhető hitványságot!

A mi pedig még bűnösebbé teszi az ilyen tettet az:

Először, a női sziv védtelensége; leányaink neveltetési rendszere, fájdalom, sok részben ferde; egyszer majd erről is elmondom nézeteimet; de bár milyen tökéletes legyen is, a nő

rendeltetése a család boldogítása, [világa a házi kör; semmi alkalma tehát megismerkedni az emberek álnokságaival; e tekintetben] tehát a legvédtelenebb teremtés a földön; minden teremtésnek van fegyvere, és ha egyéb nem, hát van ösztöne, mely fölismerteti vele ellenségét; egyedül a női sziv az, mely nem igen tudja megkülönböztetni, melyik az igazi, és melyik az álbarát; és ennek sem ő az oka, hanem épen az álnokság, az emberiségnek pokoli tökélyre fejlődött szineskedése. Csaknem lehetlenség tehát, hogy a gyanutalan női sziv ellen tudjon állni a gonoszlelkű hitegetésnek, és mielőtt észre venné — boldogtalaná van téve.

Másodszor pedig az, hogy a női szivnek csak két drága kincse van, az egyik a szerelem, a másik a jó hír, és a társadalom összekapcsolta e két tulajdont; e két drága kincs nélkül a nő a legszánandóbb, a legboldogtalanabb teremtés a földön; szerelem nélkül: sivár, szerelmében megcsalódva: teher és átok reá nézve ez élet; becsületes név nélkül ki van taszítva a társadalomtól, és e tekintetben az ugynevezett „társaság“ kegyetlenebb a középkorbeli Hermandadnál és engesztelhetlenebb a vérboszunál; nincs enyhítő körülmény, nincs halasztás, nincs fölebbvitel; maga ítél és maga hajtja végre az irtóztató ítéletet; mindegyik tagja bíró és hóhér egy személyben; nincs menekülés; el kell vesznie, miért? mert egy alávaló ifju azt esküdte neki, a mit hinnie Istentől van szivébe oltva azt esküdte neki, hogy szereti és boldoggá akarja tenni, és viszont azt kérte, könyörögte, rimánkodta tőle, a mi neki ugy is földi rendeltetése, boldogsága: azt, hogy viszonszeresse, aztán megcsalta; kifosztotta, összezuzta szivét, egész életét, aztán otthagya! Van-e egyszerűbb dolog annál? és épen azért kétszeresen, százszorosán alávaló az ily cselekedet!

Azt mondják tán reá: minek hitt az ilyen boldogtalan? igaz; mindenesetre hiba volt, hitelt adni az ilyen nyomorultnak; de hát azért kisebb-e ennek a vétke? és nem mutatja-e azon körülmény, hogy a szerencsétlen megcsalt leány életének egész boldogságát reá bizta, nem mutatja-e ez, hogy nemes, tiszta szivbe vélte azt letenni?

És mégis, míg az ilyen szerencsétlen nő számára nincs kegyelem, a férfi büntetlenül követheti el a bűnök ezen legiszonyatosabbját! A nőre hidegen mondják ki a halálnál rettenetesebb ítéletet, azért, mert hitt, és a férfi, a ki tolvaj és rabló, hitszegő és szentségtörő, gyújtogató és gyilkos egy személyben, annak semmi bántódása! nemde különös? megfoghatatlan?

Nem a törvénykönyveket illeti e vád; mert vannak bűnök, melyekért a törvénynek nem lehet igazságot szolgáltatni, mivelhogy az egész emberiség, az emberi méltóság van általa megsértve, és ezek közé tartozik az is.

Hanem van egy másik büntetés, melyet én szeretnék az ilyen férfi fejére idézni; olyan büntetés, mely kínosabb a halálnál és elrettentőbb a megbélyegzésnél, olyan büntetés, mely egyedül méltó az olyan gonoszszághoz.

A hölgyek megvetése ez.

Ha nem ismerünk kiméletet a hitében megcsalódott leány iránt, ismerjük igazságot a gonosz csábító iránt is; ha hajthatlanok vagyunk az iránt, ki önmagáról megfeledezett, érje el a büntetés azt is, a ki a nőnem iránti tiszteletről feledkezett meg.

Ha a férfiak eltűrik az ilyen embert társaságukban, legyen számkivetve a nők társaságából; forduljon el tőle min-

den szem, zárkozzék; be előtte minden női szív; hadd tudja meg, hogy a ki egyszer csalni tudott, ahhoz nem lehet többé bizalom; hogy a ki egy szívet tudott kifosztani, annak a szívében nem lehet a tiszta szerelem egy szikrája sem; hogy a ki egy nőt hűtlenül elhagyott, azt egy nő sem tudja becsülni; hogy a ki egy nőt szántsándékkal tett boldogtalanná, az nem méltó arra, hogy nő által boldoggá tétessék.

Ez az egyedüli méltó büntetés ilyen bűnös férfura nézve.

Hadd legyen élete vezeklés mindaddig, míg bűnös tettét jóvá nem teszi.

Ahol csak megjelenik, mondja el egyik nő a másiknak: Ime ez azon elfajult, a ki visszaélt a mi szívünk gyöngeségével, éreztessük tehát vele megvetésünk hatalmát; és azután a kihez közeledik, az nézzen reá azzal a lesújtó tekintettel, mely csak a nőnek van megadva és a mitől meghal a szó a férfiakon, és elhül a vér a férfiszívben. Ezt tegye minden nő és meglássák, nem lesz többé szerelmében megcsalódott szív a nők közt, mert nem lesz többé álnok és hitszegő a férfiak között.

Ennyiből áll, kedves olvasónő, a jelen hét története; mindennapiság nemde? fájdalom, úgy van, de azért mégis jól esett kimondanom, mit e tárgyban érzek és gondolok. — Nevezetesebb dolog ugysem történt e héten.

Még csak a „Magyar gazdasszonyok“ utolsó választmányi gyűlését kell említenem, melyen hazánk egyik legdicsebb leánya, gr. Batthányi Lajosnő is jelen volt, és mely alkalommal újra kitünt, mennyire növekedik e nemes-célú egyesület iránt napról-napra jobban a közrészvétel; a nevezett lelkes grófnőn kívül, ki 400 fttal járult az egyesület alapítékjének növeléséhez, még következő új tagok lőnek az első elnöknő által bejelentve: gróf Hadikné, gr. Wenkheim József, Justh Györgyné, Virschitzky Longiné, Fésüs György és Rosti Pál; — a másodelnöknő, a lelkes Simig Istvánné által pedig gyámolítókul be lőnek jelentve: Lukács Józsefné, özv. Vajda Péterné, Polch Dánielné, Bakay Dánielné, Rohaszka Sámuelné, Janovszka Jánosné, Zvorényi Lajosné és Haviar Dánielné; végre el lőn határozva, hogy jövő évi márcziusban az egyesület egy évkönyvet fog kiadni, a melyben az alapszabályokon és a tagok névjegyzékén kívül részletesen ki lesz mutatva, mennyi jövedelme volt ez egyesületnek a lefolyt évben és minő közhasznú célokra lőn az fordítva; mindenesetre igen helyes intézkedés, a mely csak újabb buzditásul szolgálandó hölgyeinknek, nemes részvétellel fordulni e valóban pártolásra méltó egyesület felé.

—i—r.

Százsor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjal adakoztak:

| | |
|---|--------------|
| Koltárol: Kürthy Antonia | 1 ft. |
| Kosdról: Járdánházy Róza | 1 ft. |
| Jászberényből: Farkas Anna gyűjtése*) | 14 ft 60 kr. |
| Szegedről: Eisenstädter Malvina gyűjtése**) | 8 ft 20 kr. |

24 ft 80 kr.

Ehez a multkori 191 ft 31 kr.

Teszen: 216 ft 11 kr.

*) Ehez járultak:

| | |
|-------------------------|-----------------------------|
| Dr. Orbai Antal, 50 kr. | Farkas Subicz Hermin 60 kr. |
| Egy valaki 20 kr. | M. Flóra 20 kr. |
| Majomi Mariska 10 kr. | Gyurisek Mari 50 kr. |
| Harsányi Julia 20 kr. | Reh Gyula 30 kr. |
| Skopiornő 50 kr. | Arai Eulália 1 ft. |
| Czehenter Malvin 30 kr. | Komáromi Janka 20 kr. |
| Zsiga Mór 30 kr. | Nyilas 50 kr. |
| F. P. 40 kr. | Sipos Orbánné 50 kr. |
| Kis Gizella 20 kr. | Visontai Irma 10 kr. |
| Sismis Erzsébet 20 kr. | B. F. 20 kr. |

Smulicsné 1 ft. Pifkóné 30 kr. T. 20 kr. Beleznai Lilla 10 kr. Beleznay Czezil 10 kr. Halmai Julia 30 kr. Csark László 30 kr. Tornai E. 30 kr. Tornai Ilon 30 kr. Tornai R. 10 kr. Te-szári Ida 50 kr. Ujjcz Vilma 50 kr. Palotási 1 ft. Vagner 40 kr. B. F. V. 40 kr. Nagy Sándorné 20 kr. N. K. S. 10 kr. Farkas Anna 1 ft. Alavanderné 20 kr. Horváth Kamilla 30 kr.

**) Ehez járultak:

Eisenstädter Malvina 1 ft. Vasváry Györgyné 50 kr. Wawra Riza 50 kr. Eisenstädter Lukács 1 ft. Eisenstädter Josefa 1 ft. Bucher Louise 20 kr. Ivánkovits Rózi 2 ft. M. Irma 1 ft. Dr. Cajus Gábor 1 ft.

Gazdasszonyoknak.

Uj mód a disznóhust füstölteni.

Sertésöléskor dörgöld be jól a még meleg húst egy rész salétrommal és három rész sóval, szórd be sűrűen rozskorpával, takard be jól vászondarabba vagy vastag itatós-papírosba, s akaszd föl mindjárt a kéménybe. Ezáltal a hús nemcsak szép színt, de igen jó ízt is kap.

K. E. N.

Jobb a baromfit éjjel megölni.

Azt tartják, hogy olyan állatok húsai, a melyeket éjjel leölnek, sokkal porhanyósabb és jobbizű, mint azé, a melyet nappal ölnek, az okát pedig abban találják, hogy este az élet-erő működése legkevésbé van izgalomban, az állati meleg legesekélyebb, s a lélegzés leglassabb.

K. E. N.

Fagyalék pezsgőből.

Főzz meg tizenkét lat finomra tört cukrot egy meszelynyi szörpre, tégy hozzá egy kevés cochenillet, hogy színe szép piros legyen; ha kissé kihült, szürd át tiszta ruhán, tégy hozzá másfél lat tisztára főtt vizahólyagot és egy negyedüveg rosépezsgőt, öntsd formába s tedd jégbe. Ha megaludt, mártsd a formát meleg vízbe, borítsd ki sebesen s tálald föl. Ezen fagyaléket mindenféle finom borokból lehet csinálni.

H. Zerna.

Irodalom és művészet.

× Rózsavölgyi és társánál következő új zeneművek jelentek meg: 1. „Füzér“ két kézre szerzett legjelesebb salondarabokból. „Nocturne“ Zeibachtól. Ára 80 kr. — 2. „Kettős dal, a.) „Tőle jönnek, hozzá térnek. . . b.) „Kék szem“, zongora kísérettel Wusehning Konrádtól. Ára 80 kr. — 3. „Magyar kedélyes ifjúság“, a legkedvesebb csárdások gyűjteménye, zongorára, könnyű modorban, alkalmazá Kovátsik A. Ára 1 ft. — 4. „Szarolta“, opera Erkel Ferencztől. Ára még december végeig csak 3 ft, új év után 5 ft lesz. — 5. „Deres a fű. . .“ zongorára átírva Zách Jánostól. E csinos dal ára 70 kr.

× A népszínház részéről nagy falragaszok előre hirdetik, hogy Dobsa L. „Atilla“ című drámája két estén fog előadatni. Még ilyet sem izlelt a magyar közönség!

× Lauffer és Stolp kiadásában közelebb megjelentek: „Szabó Richard újabb beszéleyei.“ Két kötet; ára 2 ft. — „A vivómester.“ Irta Dumas Sándor, magyaritá Podhajeczki Sándor. Két kötet; ára 2 ft. — „Magyar Miska és Német Miska Londonban.“ Közli egy ultramontán. Ára 80 kr. — „A természetes gyógy mód.“ Irta Siklósi Károly tr. Ára 80 kr.

× Kiváló pártolásnak örvend az irodalmi vállalatok mostani állapotában az Erdőd által fordított „Vérpad titkai.“ Az emberek szeretik könyvben a borzasztót. Most jelent

meg a mű második füzeté, melyet csakhamar a 3-ik és 4-ik s aztán a többi rövid időközökben fog követni.

× A „Bolond Miska“ föltámadt; januárban ismét megjelenik s már el is küldte előfizetési fölhívását; munkatársai és humorai a régié lesznek, és így bizonyosan az előfizetők is mind visszatérnek hozzá. Előfizetési ára: egész évre 6 ft, fél-évre 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr.

× Megjelent és szerkesztőségünkhöz beküldetett „Népszínházi évkönyv“, naptárrészszel 1863-ra. A budai népszínház javára szerkeszték Bolnai és Kempelen Győző. Igen ügyesen van szerkesztve. Ára 1 ft 20 kr.

Budapesti hirvivő.

✂ (Adakozások.) Ullmann Károly úr 50-ik születésnapja alkalmával a többi közt következő adományokat tette: a pesti jótékony nőegyletnek 100 ft; a pesti izraelita betegápoló és temetkezési egyletnek 100 ft; a pestvárosi szegények intézetének 100 ft. Ezekon kívül még több kegyes segélyezést hajtott végre, a miért a szegények és árvák hála-könyvei jutalmazták a nemeslelkű emberbarátot.

✂ (Méltánylandó ajánlkozás.) Az első magyar gazdasági és kertészeti társulat ügynöksége (Pest, józseftér 14. sz.) ajánlkozik a magyar írók segélyegyletének sors-huzásán megnyert nyeresémetárgyakat, a sorsjegy beküldése után, müértöleg csomagolva, bárhova, még külföldre is — a csomagolási költség megtérítése mellett — elszállíttatni. Különben, ha tisztelt olvasónk közül vannak a szerencsének kedvencei, kik nyertek a nevezett sors-huzáson, azoknak nyereségeiket a lapok szerkesztője is megküldi, néhánynak már meg is küldte.

✂ (A jogászsegélyző egylet javára) f. hó 2-kán a budai népszínházban rendezett mükedvelői előadásból 95 ft 25 kr. folyt be az egylet pénztárába. Egyuttal jelentjük az egylet elnökének és titkárának köszönetnyilvánítását a működött jogász urak és színésznők buzgalmaért.

✂ (A nemzeti színházi „javasló-bizottmány“) bevégezték üléseit. Véleménye szerint 60 ezer forint évi segély kéretnék, melyből 15 ezer a dráma emelésére lenne fordítandó. Azonkivül egyszermindenkorra segély a fölszerelésekre 40 ezer forint volna szükséges. Az országos alap kamatja 36 ezer frt s a gr. Károlyi György által kezelt magánsegély 12 ezer forint. Ha még így sem tudnának boldogulni!

✂ (Fölhívás.) A Vörösmarty-szobor tárgyában van szerencsém az érdekelteket f. hó 30-ára Székesfehérvárra a gazdasági egylet helyiségeibe d. e. 11 órára végleges értekezletben tetteles részvételre fölszólítani. Egyszersmind fölszólítom ezennel a t. ivtartókat, sziveskednének e napig a még künlevő aláírási iveket hozzám czimezve a netán begyült összeggel együtt (Szent-Mihály, u. p. Székesfehérvár) beküldeni. Kelt Pesten, decz. 4. 1862. Zichi Jenő, mint bizottmányi elnök.

✂ (A ki nem nyert bocsánatot!) A legfelsőbb kegyelmi tény által megszabadult írók nevei közt Tánics Mihályt hasztalan keresi az ember. Pedig ő is irodalmi vétségért íteltett el. „Ha van valaki — írja a M. S. — ki a részvétet igényelheti, úgy az valóban ő; egy megöszült, megtört, megvakult ember, kit a sors jobban sujt, mint emberi ítélet.“

✂ (Választás.) A pesti ágost. hitv. magyar-német egyházközség közelebb tartott közgyűlésében Batizfalvi István, Vezekényi Horváth Zsigmond és Szénási Sándor urakat az ágost. hitv. gymnasium rendes tanáraivá választotta meg. A három jeles szakférfi eddig segédtanári minőségben működött a nevezett intézetben.

✂ (Iskolai ünnep.) A pesti főreáltanoda jeles igazgatóját, Ney Ferencz urat f. hó 3-án, mint nevenapján a tanári testület a tanoda ifjuságának képviselivel együtt szívélyesen üdvözölte. A derék igazgató e nap kegyeletes megünnepléséül 3 db aranyat tűzött ki azon tanulónak, ki elhunyt jeles tanár, Tóth Sándor tr legjobb emlékiratát írja. Ilyszerü pályázatot az igazgató ur minden évben akar kitűzni és ohajtja, hogy ez az első kísérlet a főreáltanodában alakulandó önképzőtársulati kiindulási pontjául szolgáljon.

✂ (Dalestély.) F. hó 10-én az egyetemi dalárda egy lakomával egybekötött dalestélyt rendezett a „Két oroszlán“ban, melyen a jelenlevők igen jól mulattak. Az egyetemi dalárdát Eltér Antal, igazgató ur, valóban kitünő állapotra segíté már eddig is. A legszebb népdalok, kar- és magánáriák hallattak az estélyen.

✂ (Póstáról és levelekről.) A közönség kényelmére az egész, eddig kissé hiányosan világított postaépület légszesz fényében fog uszni; az utcára szolgáló ajtók egyikét befalazták, hanem, hogy a nagy tolongás, mely így származott, elkerültessék, az átelleni dohány-tözsben is árulnak bélyegeket. A bélyeges levélborítékok, melyekért csak a bélyegilleték fizetendő, szintén szerepelnek már; csak két fajtájuk van, s azok közül egyik sem alkalmas titkos levelezésre.

✂ (Hosszú út.) Gr. Széchenyi Béla Nápolyba utazott, honnan hallomás szerint, egészen Afrikáig fog vándorolni. Ilyen módon szokhatik meg a tél zordonsága elől!

✂ (Hangversenyek.) A pestbudai hangszegyleti zenede is szándékozik a muzeum teremében hangversenyezni — és pedig négy hangversenyt akar adni; ugyanis decz. 21-én, j. évi január 4-én, márczius 1-én és 15-én. Lesz tehát módunk a hangversenyekben.

✂ (Kegyes hagyomány.) Október hó folytán Budán meghalt Nagy Márton nevü hazánkfia végrendeletében 6000 forintot hagyományozott a budai főrealiskolának, mely összegnek kamatja két ösztöndijra van szánva.

✂ (Hangverseny-programm.) A Spiller, Kirchleher, Möldner, Suck és Székely urak által rendezett hangversenyek másodikának, mely ma délután négy és fél órakor veszi kezdetét Beregszászi zongoratermében, programjában előfordulnak a következő érdekes zeneművek: „Quartett“ Mozarttól (F.-dur.); „Sonáta“ Székelytől (E.-moll.); „Quintett“ Beethoven-tól (Esdur.), melyek maguk is érdemessé teszik e hangverseny meglátogatását.

✂ (Apró hírek.) A budai kincstári erdőben közelebb egy vaddisznó löttek. Csak attól tartunk, hogy később kacsaszorúság lesz belőle. — A dunaparti kikötő továbbfolytatására (350 öl) 770,000 ft van hatóságilag megállapítva. — Csak aztán úgy ne legyen ismét, mint a városháza harmadik emelésének építésénél történt; arra 40 ezer ft volt szánva és 50 ezerbe került. — A Dunán már egy hét óra uszik a jég. Ha az idő ily keményen tartja magát, csakhamar abba az állapotba jut a vén folyó, melyben Mátyás király választásakor volt. — Nyéki Mihály, tanácsos, a nemzeti színháznak volt igazgatója, f. hó 6-án szélhűtésben meghalt. Béke porain! — A napokban egy 40 éves ácslegény fölakasztá magát! — Egy aggnő a napokban az Orcziházban ruháit szárogatta a kályhánál; a tűz kicsapott s az öreg asszony menthetlenül elégett. — A budai takarékpénztárnál a betevőknek január 1-től kezdve nem kell többé könyvdijakat fizetniök. — A „Pesti unio“ dalárdának f. hó 13-kára kitűzött dalestélye, Wöhler, igazgató ur megbetegedése miatt elmaradt. — Balázs Frigyes a „Hölgyfutár“ szerkesztőjét, azon leverő csapás érte, hogy édes atyját, Pált, élete 76-ik évében Rima-Szombatban elragadta fiúi kar-

aiból a halál. Nyugodjék békével! — Scholtz állatsereglete megérkezett Győről Pestre; mint mondják, gyűjteményében egy pár szép — arslán van civilizálatlan állapotban. — A pestvárosi Rókus-kórházban oly nagy a betegek száma, hogy a zerge-utczában fiókkórházat kellett berendezni. — Közelebb egy fiatal leányka a lánczvidékre a Dunába akará magát vetni; azonban egy fiatal ember visszatartá s szüleihez kíséré a szerelmében csalódott és ezért kétségbeesett leánykát. — Pachel ur zongoratermében egy pár műkedvelő szabad beme-
nettel akar hangversenyt rendezni. — Az üllői uton levő sorompó mellett új vámház építtetése tervezetik. — A pesti vízvezeték aláírói közelebb köz- és határozó gyűlést fognak tartani. — A kerepesi uton ma egy hete nyílt meg a szegények számára fűtött helyiség, hol reggel 9 órától esti hatig időzhetnek. — Vári Rezső, a nemzeti színház volt éneke, a budai vár főtemplomába szerződött zenekarigazgatónak. — Kőbánya, melyet jelentékeny kereskedelmi raktárai és szőlőtermelése valóságos kisvárossá tesznek, közelebb alkapitányságot fog kapni. — Kornis Károly, aradi születésű jeles hazánkfia, kitől lapunk is több jeles levelet közlött, Braziliából szülőföldjére visszatért. Ő is legutóbbi amnestiában részesült.

Nemzeti színház.

Decz. 4-én „Port a szemébe“ francia vígjáték és „Varázshegedű“ operette. — Decz. 5-én: „IV. Henrik“ Schackespeare drámája. — Decz. 6-án „Borgia Lucretia“ Donizetti operája Láng Paulina k. a. harmadik föllépteül. — Decz. 7-én: „II. Rákóczi Ferencz fogsága“ Szigligeti szomorujátéka. — Decz. 8-án: „Kisértet“ Szigeti népszimnűje. — Decz. 9-én: „Ő nem féltékeny“ francia vígjáték és „Elizondói leány“ vig. opera. — Decz. 10-én először: „Nápolyi Johanna“ tragoedia 4 felvonásban Farkas Alberttől.

„IV. Henrik“-ben Szigeti tünteté ki nagy alakító tehetségét; a természetes Falstaff volt ő, handa-banda dicsekedéseivel, szájhösködéseivel és léhaságával; Lendvai érzelmes szavalata által tünt ki, különösen sikerült volt azon jelenete, midőn kíváncsi nejét, kit Lendvainé sok természetes kecses adott, ámitgatja. A csekélyszámu közönség (hiszen schackespearei darab volt!) ki is tapsolta őket néhányszor.

Láng Paulina kisasszonynak, — ki mellesleg legyen mondva, három évre szerző ütett, — kár volt a Hofbauer Zsófia szerepében föllépni oly rögtön a gyakorlott, kiképzett énekesnő után; mert daczára a közönség tetszésnyilatkozatainak, melyekkel elhalmoztatott, mégis sok kívánni valót hagy ő még hátra. A harmadszor szereplő kezdőnél mellett még Voggenhuber Vilma tapsoltatott meg, a ki a királyné nehéz szerepét szokott szépséggel éneklé.

Benedek, vidéki színész, kétszer lépett föl e héten színpadunkon: „II. Rákóczi Ferencz fogsága“-ban és „Ő nem féltékeny“-ben. A vidék egyik szorgalmas és tehetséges színészt látjuk benne, ki ott, hol művészetet nem igényel a publikum, bátran megállja helyét; de a pesti nemzeti színpadhoz, — daczára annak, hogy a közönség mindkét ízben megtapsolta némely jelenetét, — még egy kissé gyenge.

A „Kisértet“-ben Szigeti és Szathmári derekasan mulattatták a középszámu közönséget. Ez utóbbinak különösen mozdulatai és járása eredetiek voltak; a köszöntési jelenetet azonban, mely Szerdahelyinek e szerepben fénypontja, Szathmári egészen szintelenné tette. Bognár Vilma népdalai gyönyörűek voltak; játékaról, fájdalom, még nem mondhatunk hasonlót.

Az „Elizondói leány“-ban a már rég nélkülözött Markovits Ilka k. a. először lépett föl betegeskedése után. Éneken nem látszott, hogy beteg volt a t. k. a., sőt az még nyert szépségében; sokkal kevesebb fahangot ad, mint azelőtt. Bognár Vilmának énekrésze edarabban is gyönyörködtető volt.

Köszeghi, úgy látszik, Benzát utánozza; a publikumnak tetszik ez; legalább Köszeghit kitapsolták érte.

„Nápolyi Johanna“-ról majd második adatásakor szólnunk bővebben; most csak annyit jegyzünk meg, hogy les a második előadása.

Budai népszínház.

Decz. 3-kán „Villám Bandi“ helyett „Eljegyzés lámpafénynél“ operette és a „Becsületszó“, Szigeti vígjátéka. — Decz. 4-kén: először „Villám Bandi vagy egy költő a népből“ népszimnű négy szakaszban (pályamű). — Decz. 5-kén „Két huszar és egy bakancsos“ népszimnű. — Decz. 6-kán: „A hazatértek“. — Decz. 7-kén először: „A repülő csizmadia“ bohózat 3 szakaszban, zenéje Hajmischtlól (pályamű). — Decz. 8-kán: „A repülő csizmadia“, másodsor. — Decz. 9-én „A st. tropezi urnó“ francia dráma.

Mondjuk el először, hogy a „Becsületszó“-ban Takács Emes k. a. lépett föl, mint vendég, Rózsa szerepében, és ez első föllépte után ítélve, szép tehetséggel bír; az „Eljegyzés lámpafénynél“ pedig Szilágyi Béla vendégjátéka által nyert sokat.

És most a két pályaműről kellene szólnunk, de nincs róluk mit mondani; az első megbukott, a második életben maradt, de a mi még rosszabb reá és reánk nézve; „Villám Bandiban“-ban sok szép részlet van, de szerző nem értette azokat egy tömör cselekvénybe összeönteni; innen a mű hosszadalmassága, mely leginkább volt oka halálának; a „Repülő csizmadia“-ban már több a drámai elem, de az egész olyan alantjáró, korcsmaszagu, hogy a budai galleriának tetszhetik ugyan, de az aesthetika azt mondja reá: Jobb lett volna neked nem születned.

Mindenfélék.

‡ (Igazán vaskocsik.) Pennsylvániában a gőzkocsikat egészen vasból csinálják és ezek, — mint állítják, — biztonságuk mellett még könnyebbek is a fából készülteknél. Valóban csudálatos, ha igaz!

‡ (Lelkiismeret furdalása.) Rügen szigetén, egy nagy munkakörű orvos, élete 40-ik évében mérget vett, miután előbb írásban a törvényszékhez azon vallomását küldé be, hogy őt e lépésre lelkiismeretének furdalásai vivék: gonosz ember volt; több általa szerencsétlenné tett leánykát, hogy botlásait eltitkolja, megmérgezett. Az isten büntetése sokféleképen következik el!

‡ (Érdekes statistikai adat.) A palermói kerületben (327,000 lakos) a közelebb lefolyt öt hó — jun. — okt. — alatt 6745 büntett fordult elő; köztük 745 rablógyilkosság. Nekünk hát még eszerint nem igen van okunk panaszkodni az erkölcs-telenség ellen.

‡ (A ruha áldozata.) A kedvelt tánczosnő, Livry Emma, Párisban m. hó közepén a „Portici néma“ adatásakor kissé közel talált menni a légszeszlámpához, úgy, hogy ballerínához illő széles ruhája a lánghoz ért és meggyuladt. Daczára a rögtön segélynek, a kisasszony oly sebeket kapott, melyeket holtáig viselni fog. Elégtételül az érdekemet méltányló közönség visszalépni kényszeríté a színház igazgatóját és kieszközlé, hogy a „Portici néma“ a tánczművész nő teljes fölgyógyultáig elő ne adassék abban a színházban.

Divattudósítás.

Térjünk el egyszer az öltönyök leírásától, úgy sincs mit arról újdonságul irhatnánk; mert az, hogy a ma-
100*

gyar divat ismét általánossá lön magyar hölgyeinknél, nem ujság többé; szóljunk tehát a női szépség azon kellékeiről, melyeknek hiányát a ruha nem pótolhatja és annál fogva jogos hely illeti meg őket a divattudósításban; mert „divat az, a mi szép, a mi tetszik“, szól az izlés szentirása.

Szóljunk mindennek előtt a nő fő díszéről: a hajról; ez adja meg a homloknak a báj és méltóság jellegét; kiemeli az arcz színét, a szem fényét és a kifejezés hatását. A szép haj tehát a női szépség egyik főkélléke és annak ápolása első kötelesség; mert, hogy a nő kötelességei közé tartozik lelkiismeretesen örködni Istentől nyert szépsége fölött, azt csak azon ember tagadja, a ki annak lélekemelő, nemesítő hatalmát nem ismeri.

Apoljuk tehát a haját kellő gondnal és figyelemmel; arról, hogy minden reggel gondosan meg kell fésülni és kikefélni, valamint arról, hogy minden este, lefekvés előtt, ki kell bontani, nem is szölok; ezt ugy is tudják kedves olvasónőim; hanem csak egyik-másik kevésbé szokott módról teszék említést, melyek a haj szépségét tartóssá teszik.

Mindennek előtt kerüljük, a mennyire csak lehet, a süttővas használatát, vagy a veregetés általi fodrozást; az első nagyon kiszárasztja, az utóbbi pedig fényétől fosztja meg a haját.

Mikor a konyhában el vagyunk foglalva, — és melyik fiatal olvasónő ne volna! hiszen a „jó gazdasszony“ a magyar hölgyek egyik ősi nemesi czimere! — gondosan takarjuk be hajzatunkat.

A mi a hajzatnak igen ártalmas, az a nagyon sűrű és erős sodrás; ez által meglazul az; a hajgyökérből nem hat elegendő tápanyag és legszebb növéseben is ellankad és megfogyatkozik e rossz szokás következtében; sokkal czélszerűbb tehát, szalaggal összekötni a haját.

Hogy a haját erősítsük és a kihullás és elhalványulástól megóvjuk, igen czélszerű, minden kéthétben fél- vagy háromnegyed hüvelynyit elvágni belőle; a természet igen gyorsan és gazdagul pótolja e veszteséget.

Ha ezt tenni elmulasztottuk és ennek következtében a haj hosszúsága elveszté egyformaságát, ez esetben egyformává kell azt vágni, még akkor is, ha ezáltal egyes helyeken három hüvelynyit kellene is el vágni.

Ezen eljárás mellett a hajzat egyformán és egyenlő hosszúságra nő, egész végtében egyenlő színű és fényű, a végek csunya elgörbülései elmúlnak és az egész „se-lyem erdő“ — a mint egy keleti költő a női hajzatot nevezi — szép arányosságban simul egybe.

(Vége köv.)

Számrejtvény.

F. Rizától.

- | | | | | | | |
|-----|----|-----|-----|-------|-----|----------------------------------|
| 6. | 7. | 8. | 2. | 10. | 11. | Igazi vasgyúró ember; |
| 1. | 5. | 14. | 15. | 4. | 7. | n. Messze földön nincsen párja; |
| | | | | 4. | 13. | 14. Egy hosszú, hosszú december; |
| | 2. | 6. | 5. | 3. | 15. | 4. Jó embernél jóra hajlik. |
| 1. | 2. | 3. | 6. | 7. | 10. | 9. Régi törzsnek izmos ága; |
| 12. | 2. | 6. | 5. | 4. | 7. | 3. Férfifőben gyakran zajlik. |
| | 1. | 5. | 1. | 13. | 3. | Nagy dicsőség pályabére. |
| | | | | 1—15. | | Isten áldása fejére. |

Megfejtési határidő: január 12-ke.

A 45-dik számban közlött rejtvények értelme, 1. sz. alatt: Edelény.

2-dik sz. alatt: Hollósy Kornélia.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Szelényi Karolyné, Theisz Hummel Emilia, Nagy Lipolda, Fischer Riza, Sió, Kondi Julia, Doleschall Gabriella, Lósy Eugénie, Büttner Lina és Julcsa, Szalay Antonia és Ilona, Borza Fanni, Jarossné Lipovniczky Nepomuczena, Gyórfy Szerén, Csaby Amália, Peltzer Ferencznő, György Klára és Albertina. Rátkay Ilonka, Poninger Laura, Jámor Lászlóné, Gerendás Mariska és Lipolda, Persián Eliz, Thaisz Fanni, Melczer Armina, Károlyi Róza, Inzom Gizella, Pálffy Stelczer Eliza, Ferenczy Lenke, Mendelényi Emma, Heldt Gizella, Wolnhoffer Gabriella, Vecsey Berta, Juhász Julia, Cziruly Zsófia, Angyal Flóra, Sárossy Laura, Angyal Béláné, Sötér Kornélia, Frankner Balogh Ida, Weisz Sarolta, Szászy Jánosné, Markgraf Hermin, Fogler Linka, Szabó Julia és Polla, Pongrácz Julia, Járdánházy Róza, Egerváry Tuboly Emilia, Zachariás Alajosné, Pete Lányi Angela, Farkas Anna, Viertl Aloisia, Kis Amália, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicséri Lila, Eöry Jenőné, Fehérvári Luiza és Ágnes, D. Mária, Miskey Vilma, Guotth Ida.

A rendes havi díjsorsolás pedig következő tisztelt rejtvényfejtőknek juttatott nyereményeket:

1. Jókai „Új földesur“, 3 kötet: Szalay Antonia és Ilona urhölgyeknek.
2. Szász Károly „Külföldi remekírók“, diszpéldány, 1 kötet: Pongrácz Julia urhölgynek.
3. Szász Károly „Gyöngyvirágok“, diszpéldány, 1 kötet: Orosz-Nemes Amália urnőnek.
4. Kazinczy Gábor „Mátyás király“, 1 kötet: Csánádi Kálmánné urnőnek.
5. B. Jósika Julia „Való és költött“, 3 kötet: Büttner Lina és Julcsa urhölgyeknek.
6. Szabó Richard „Újabb novellai“, 2 kötet: Thaisz Fanni urhölgynek.
7. Szabó Richard „Vegyes czikkek nők számára“, 1 kötet: Borza Fanni urhölgynek.
8. Vadnay Károly „A téli estékre“ 2 kötet: Jámor Lászlóné urnőnek.
9. B. Horváth Miklós „Törökország fővárosa“, 1 kötet: Theisz Hummel Emilia urnőnek.
10. Bus Vitéz „Igaz is nem is“, 2 kötet: Marggraf Hermin urhölgynek.
11. Dumas Sándor „A régens leánya“, 3 kötet: Sötér Kornélia urhölgynek.
12. Dumas Sándor „A vivómester“, 2 kötet: Gerendás Mariska és Lipolda urhölgyeknek.
13. Lauka Gusztáv „Szellemi szikrák“, 1 kötet: Poninger Laura urhölgynek.
14. Szokoly Viktor „Tarka könyv“, 2 kötet: György Klára és Albertina urhölgyeknek.
15. „Irodalmi kincstár. Epigrammák“, 1 kötet: Sárosi Laura urhölgynek.

A nyeremények — szíves üdvözet mellett — már postára vannak adva.

TARTALOM.

Báró Jósika Julia, Emiliától. (Képpel). — Az ősi párta, Várady Gusztávtól. — Gablicsek ur boszúja, Emiliától. (Folyt.) — Emléklapra, Bors Károlytól. — Mátyás király második nászünnepe és Beatrix királyné megkoronázata, Remellay Gusztávtól. — Naplótöredék, b. Pongrácz Emiltől. — Egy hét története. — Szászorszépek. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — Díjsorsolás.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárca. — Megbizások tára. — Szerkesztői nyiltlevelek. — Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ, KIADÓ és LAPTULAJDONOS: EMILIA.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Előfizetési felhívás az „Ország“ című politikai napilap 1863-dik évi folyamára.

50-dik szám.

VASÁRNAP, DECEMBER 14. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|---|----------------|
| Evnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 „ „ „ |
| Egész évre „ | 12 „ „ „ |
| A műlap becsomagolási díja | 30 kr. „ „ |
| Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért | 6 uj kr. |

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|-------------------|------------------|-------------|-------|-----|--------|----|----------------------------------|
| | | | | | | kelet | | nyugat | | |
| | | | | | | ó. | p. | ó. | p. | |
| 14 | Vasárnap | E 3 Spiridion | E 3 Borond | 2 E 1 Adv | ☾ | 7 43 | 4 7 | | | 22 |
| 15 | Hétfő | Ireneus püsp. | Irén | 3 Sophomás | ☽ | 7 36 | 4 7 | | | 23 |
| 16 | Kedd | Etelka. Albina | Zulló | 4 Borbála | ☿ | 7 38 | 4 7 | | | 24 |
| 17 | Szerda. | Lázár. Flór. | Haracs | 5 Sabbás ap | ♁ | 7 39 | 4 7 | | | 25 Templ. |
| 18 | Csüt. | Graczián püsp. | Turul | 6 Miklós | ♂ | 7 40 | 4 7 | | | 26 (sz. ün.) |
| 19 | Péntek | Nemesius | Nemtó | 7 Ambrus | ♃ | 7 41 | 4 8 | | | 27 |
| 20 | Szombat | Theophil v. | Jenke | 8 Patapius | ♄ | 7 42 | 4 8 | | | 21 13 Sab. |

V i d é k i t á r c z a.

Dézs, decz. 6. (*Eredeti levél.*) Pangás. — Kisdedóvó. — Leányiskola. — Kaszinó. — Erdőégés. — Tisztelt nagysád! Ildomtalanságot követek el, tudom, hogy most irok Dézsről levelet, midőn városunk szellemi élete egészen pangásnak indult. Ezelőtt a terménykiállítás és Hollós Kornelia hangversenyei csak mégis elevenséget öntöttek belénk; de a kiállításnak vége, a kedves dalművész, a magyar csaló, távol tőlünk hallatja bájos hangjait s mi ismét az előbbi lethargiába süllyedtünk vissza.

E zsidbadás, mely a közéletet jellemzi, a tanodákra is átmeleg; mintha ragadós volna! Kisdedóvónk, valódi célját szem elől tévesztve, előbb-utóbb megszűnik kisdedóvó lenni s elemi iskolává női ki magát; leányiskolánk pedig részvéthiány miatt nemsokára föloszlik. Mindkettő helyreállításáról kellene gondoskodni, még pedig a kisdedóvón az előbbi irány visszahozatala, a leányiskolán pedig anyagi segély által.

Hiszem, hogy egyiket a kisdedóvó bizottmánya, a másikat pedig gazdag egyházunk meg fogja tenni. Köszönetünket előre is biztosítom mindkét részre!

A pangás még kaszinóinkra is elragadt. Szegény, ez is alig lélegzik már s bizonynyal ez is csakhamar meg fog bukni, szélylyel fog oszlan, ha nem gyámolítják. A tagok a részvénydíjakat nem adják meg, alig hatvanan fizették be, holott az egylet kiadásai a jövő évre a házbér fizetéssel szaporodtak. Ha az anyagi fenállhatás ily nagy erőlködésbe kerül, igen természetes, hogy a szellemi érdekek, irodalompartolás stb., mely ez egyletnek főcéljai közé tartoznék, hátramaradnak.

Ujdonságul erdőégésről irhatok. Napirenden van nálunk az erdőégés. A napokban Lapos vidékén hat helység határán a legnevezetesebb erdők gyultak meg. Minden borzasztósága mellett is van valami szép az ily távoli égés ijesztő jelenetében. Erélyes működések folynak a tűz terjedésének meggátlására s rögtönítélő-bírósi jog kéretett az erdőgyújtogatók ellen.

A száraz időjárás csak segíti a dúló elem tovább harapozását. Körülbelül félesztendeje, hogy nem volt esőnk; a hó sem akar vidékünkön leesni. Pedig most valóban nagy áldás volna!

Adja az ég, hogy mentül hamarabb vigabb dolgokról irhassak.

Csilla.

§ *Kassán*, a nagyszerű székesegyház javításakor, három szobor — szt. Erzsébet, Róbert és Nagy Lajos királyok szobrai — vétetett le, melyek a kassai városi hatóság által — a magyar tudós társaság fölszólítása folytán, — a nemzeti múzeumnak ajándékoztattak. A tiszai vaspálya igazgatósága, mint a hogy tavaly a Bornemisza-szobor szállításával tette, alkalmassint ezeket is in g y e n fogja rendeltetésök helyére szállítani.

§ *Trencsénben* egy fiatal izraelita leányzó tűz áldozata lett. A mezőn közel talált feküdni a tűzhöz, úgy aludt el. A

láng, lassan tovább harapózva, belekapott ruhájába, mire ő fölébredt és szrencsétlenségére elkezdett futni. A tűz ereje a légmozgás által még növekedett; a szegény leány sebei halálosak.

§ *Miskolczon* Reményi Ede ott tartott három hangversenye tiszta jövedelmének felét jótékony célokra, u. m. kisdedóvó, színházra és templomjavításra ajánlta föl.

§ *Gyónon* Bokros Gábor, a Bogár Mihály elfogatásánál életveszélyes sebet kapott pandurok egyike, meghalt. A másikonak életéhez sem sok remény van.

§ *Kolozsvárt* a rom. kath. főgymnasiumi ifjuság „Onképző társulat”-ot alakított, mely működésének megkezdhetőségét a felsőbb helyről megerősítés leérkeztétől várja.

§ *Beszterczen* a mészárosok összeveszvéen a hus ára fölöött a vásároló közönséggel, kapták magukat és becsukták boltjaikat egytől-egyig. Bárcsak a városi hatóság meg kapná magát és őket kaptatná le egytől-egyig!

§ *Esztergamban* az ottani szintársulat a budai népszínház javára a „Vén bakancsos és fia a huszár”-t adta elő. Hogy a ház zsufolásig megtelt, azt egy derék műkedvelőnek köszönhetni, ki a szent cél iránti tekintetből szives volt közreműködni.

§ *Szegeden* is alakított a főgymnasiumi ifjuság önképző társulatot, melynek elnökségét az említett tanoda érdemdús igazgatója, a lelkes Somhegyi Ferencz, kész örömmel vállalta el. Eljen a derék pásztor, ki nyáját ily uton vezeti!

§ *Somogyból* hiteles tudósítások megczáfolják azon hirt, hogy Patkót elfogták. Az öcsese volt az, kit a kovácsii erdőben elcsiptek; az igazi Patkó Baranyába szökött s most ott garázdalkodik.

§ *Kolozsvárott* a himlöragály nagyban uralkodik. Okt 20-kától novemb. 22-kéig 30 egyén halt meg benne. Al-dozataiul nemcsak a gyermekeket, de a fölnötteket is választja. Az erdélyi kir. főkormányshék az illető hatóságokhoz a viszontoltás iránt rendeletet bocsátott ki, mely talán a ragály megszűnését fogja eredményezni.

§ *Tétényen* egypár cigány nemes izlésének elismerendő tanujelét adá. A napokban ugyanis dr. Morócz István, m. gazdasági egyleti titkár úr pinczétjét feltörve, abból több akó legfinomabb bort elloptak. Csinyök azonban idejekorán napfényre jött s most vagy huszan el vannak fogva.

§ *Beregmege* egyik legtehetségesebb ref. lelkésze kötél által vetett véget életének. Családi viszály birta e szomorú tette.

§ *Temesmegyében* is ki van hirdetve a statarium.

§ *Egerben* a jogászok által rendezett tánczvigalom 211 ftot jövedelmezett a budai népszínháznak, mely már el is küldetett az illető helyre. Szintén Egerben Reményinek a kisdedóvó javára rendezett hangversenyének, nevezett üdvös célra, 225 ft jövedelme volt.

§ *H. M.-Vásárhelyen* f. hó 20-án a csongrád megyei gazdasági egylet gyűlést tartand, melyen a szokott és szakmába vágó tárgyakon kívül az alföldi vasút ügye is tárgyalás alá fog kerülni.

§ *Szász-Keresztur* községe folyamodást adott be felsőbb helyen, hogy évenként legalább kétszer vásárt tarthasson; mi valószínűleg megadatott.

§ *Bácsfaluban*, Erdélyben, közelebb 30 gazdának háza takarmánya égett le.

§ *Gécz, Daróc* és *Csenger* helységeken m. hó 29-kén földrengés volt észrevehető, mely a lakosok nagy rémületére, pár pillanatig tartott.

§ *Tokajban*, mint írják, nagy a hideg; 10,15 fok körül váltakozik a hőmérő. A Tisza már egy hete beállott.

§ *Boros-Sebesen* a lakosság elhatározta, hogy egyik évben román, másik évben magyar legyen a bíró. Eddig nem volt ugyan szabályképen megállapítva; de ezért körülbelül így ment a választás.

§ *Győrött* a győrvidéki gazdasági egylet f. hó 22-kén az egylet gyűléseinek szokott helyiségében közgyűlést fog tartani.

§ *Szentesen* következő rémséges eset történt; M. hó 26-kán egy parasztkocsi hajtott be a városház udvarára, melynek alig 18 éves kocsisa az úlésről leugorva, a kocsiból egy férfi véres holttestét emelte ki, melyet boszúsan a földre dobott. A bábász tömegnek, mely ezalatt odacsődült, következőleg beszélt el a történeteket: — Egyedül voltam a tanyán, a mint este hét órakor egyszerre a sertések rőfögése vonta magára figyelmemet. Fejemet az ablakon kidugva, láttam, mint ereszti ki három férfi sertéseinket az ólból s mint hajtja odább, mintha éppen az övé volna. Én is vasvillára kapok és kiugrom a ház elé, utána kiáltva a tolvajoknak. Kettő az emberek közül futásnak eredt, míg a harmadik nekem jött és fokosával ütni kezdett. Én sem voltam rest: úgy bele szurtam a vasvillát, hogy ott esett el. — Bővebb vizsgálat után kiderült, hogy a halott egy Rávágyi (apropos!) nevű híres tolvaj-betyár volt.

§ *Szegeden* f. hó 3-án jótékony czélú műkedvelői előadást rendeztek, mely tiszta jövedelmül 181 frt 15 krt eredményezett.

§ *Nagy-Várad* várostanácsa, a Pallovis János tanácsos ur indítványára, elhatározta, hogy a város gyümölcsös kertjében levő több ezer darab eperfa-csemetét a lakosok közt minden díj nélkül ki fogja osztani. Utánzásra méltó határozat.

§ *Losonc*zon vasárnapi iskolát terveznek. Alapjául a hatóságilag betiltott népkör megmaradt pénztári készletét ajánlá föl.

§ *Pozsonyban*, — *Posonyban!* mondjuk. — egy büvész-mutatvány alkalmával a híres Hermannak egy magastejű kalapra volt szüksége; az azonban az egész színházban nem találtatódott.

§ *Paláston* következő szomorú eset történt: Egy, már kétszer kihirdetett fiatal leány, nőtestvérével tűzifáért ment kocsin az erdőbe. Utközben találkoznak a csöszszel, ki puszkával vállán, szintén oda szándékozott. A menyecske megkínálja ülésével kocsijukon a csöszt, mit az őrommal fogad. Midőn föl akart ülni, fegyvere valamiben megakadván, elsült és a szép menyasszony halántékába röpitte gyilkos tartalmát; rögtön összerogyott, a fiatal csöszt pedig csak a menyecske erélyes ellenzése tartóztatá az öngyilkosságtól. Milyen könnyen esik meg a szerencsétlenség!

Megbízások tára.

Koltára K. A. urhölgynek: Kezei között van-e már küldeményünk?

Kosdra J. R. urhölgynek: Szives üdvözetünkkel együtt elküldtük a kívántat.

T. Ujlakra D. K. urhölgynek: Megjött-e már küldeményünk?

Vaczra F. P. urnak: Bokros elfoglaltságom oka, hogy lelkes soraiért csak itt mondok önnek szives köszönetet. Az érteztett tárgy mielőbbi beküldését kérjük.

Csánnyra W. G. urhölgynek: Ezer köszönet a kedves megemlékezésért.

Erzsébetvarosra Sz. L. urhölgynek: Fogadja legszivesebb köszönetemet! Bár viszonzhatnám jóságát.

Szegedre E. M. urhölgynek: Mint örültünk a kedves viszontlátásnak.

N.-Enyedre Sz. K. urhölgynek: A legnagyobb örömmel intéztük el. Már el van küldve.

Bellantinczre O. E. urhölgynek: Meg van-e elégedve küldeményünkkel?

Munkácsra G. J. urhölgynek: Rögtön elküldtük.

Komáromba St. T. urhölgynek: Azonnal elküldtük. Pontosan jött-e meg? De mi egyebet is vártunk!

Komáromba B. L. urnak: Azonnal elküldtük; kezei között van-e már?

Dalmadra H. G. urhölgynek: Igen örülünk, hogy küldeményünk tetszést nyert; igen szivesen tettük.

Sóvárdra T. M. urhölgynek: Vette-e tudósításunkat és a régen várt küldeményt?

Lengyeltóti S. I. urnak: Megjött-e az újabb kedves küldemény?

Matyusházára F. L. urhölgynek: Vettük a buzgó honleányi érzés kedves eredményét; fogadja érte köszönetünket. A műlap pedig másutt is figyelmet gerjeszt; kevés ilyen készült még hazánkban.

Söjtörre Cs. A. urhölgynek: Lehetőleg gyorsan intéztük és küldtük el a csomagot; meg jött-e már, és megvan-e elégedve vele?

Leleszre N. Sz. M. urhölgynek: Vettük és elküldtük a küldendőket. Az „Evkönyv“ szétküldése még e héten kezdődik; a jövő héten már minden előfizető megkapta példányát.

Lippóra B. A. urnak: Örömmel vettük a kedves sorokat. A dolog rendben van; most küldik szét az előfizetők részére a budai népszínház naptárát, reményilem legközelebb megérkezik kegyetekhez is; szives üdvözet mindnyájuknak!

Pestre T. F. urhölgynek: Sziveskedjék velünk lakását tudatni, vagy valakit hozzánk küldeni, hogy tiszteletünk mellett átadhassuk a nyereménytárgyat.

Miskolcra D. M. urhölgynek: A reám bizott ügyben a legszivesebben fogok eljárni s annak idejében tudósítom az eredményről. Örülök, hogy a műlap ott is általános tetszésben részesül.

Sz.-Fehérvárra P. L. A. urhölgynek: Vettem kedves sorait. A műlapot már nyomják; száz példány már el van küldve belőle mutatványul és mindenütt osztatlan tetszéssel lön fogadva. A jövő héttől kezdve, a mint a t. előfizetők jelenkeznek, azonnal megküldetük nekik; tehát még előbb, semmint az előfizetési fölhívásban ígérve van. Fogadja honleányi üdvözetemet.

Szerkesztői nyílt levelek.

P. Szathmáry Károlynak. Köszönet, a többi magánúton.

Abonyi Lajosnak. Milyen kedves olvasmány lesz ez a téli estéken!

Nemes Albertnek. Vettük a szép küldeményt; egészen ohajtása szerint fogjuk közölni.

Ránosztai Rezsőnek. Magánlevelet irtunk.

„Őszi dal.“ A mennyit el birtunk belőle olvasni, igen szép; kérjük tehát, küldje be újra, olvashatólag leírva.

Saroltának. Igen kedves egy dolgozat, és annál becsesebb reánk nézve, mert hölgy tud olyan szépen írni. Így kell idegen terméket a hazai irodalomba átültetni!

„Az emberiség az év forgásán.“ Csinos cikk; köszönettel vettük; vette-e ön is küldeményünket és szabad-e remélnünk, hogy jó kézbe került?

„Minek is élek én?!“ Nemes egyszerűséggel irt vers; csak az olyan rímek ellen, mint „sirba — volna“ van kifogásunk.

Adács „Jenőnek.“ A kérdéses küldeményt valóban nem vettük, a mit annál inkább sajnálunk, minthogy becses sorai-
ból következtetjük, hogy az szellemmel volt írva.

H I R D E T É S E K.

B Ö H M É S K Á N Y A

(Pesten, Józseftér 10-dik szám alatt)

ajánlják legújabb divatú

b e l- és k ü l f ö l d i k e l m é k k e l

fölszerelt raktárukat

a közönség szives figyelmébe.

KILIÁN GYÖRGY

magyar egyetemi könyvtárúsnál éppen most jelent meg, s általa mint minden hiteles könyvtárúsnál Magyarhonban kapható:

A valódi szakácsság,

vagy: legújabb alapos és teljes

pesti szakácskönyv.

Oly gyűjtemény, mely 954 biztos és több évi tapasztalás által jónak bizonyult szabályt foglal magában melyek szerint minden jól rendezett háztartásnál megkívántató hus- és bőjti ételeket, mint szinte a legjobb s legjelesb csemegéket, süteményeket, kocsonyákat, befőtt gyümölcsöt, fagyaltakat és likőröket stb. legalkalmasabban, legolesóbban és legizletesebben készíthetni.

Saját tapasztalata és sokféle kísérletei után pontosan és érthetőleg leírva, kiadta egy a szakácságban különösen jártas

m a g y a r g a z d a s s z o n y.

Hatodik bővített és javított kiadás. 8-rét, 391 lap. Kemény borítékba kötve **1 ft. 70 kr. uj pénz.**

Ha valamely könyv a hatodik kiadásban jelenik meg, akkor már teljesen felesleges annak további ajánlata, mert 10,000 példánynak az elkéltése mindennél jobban bizonyítja azt, hogy a könyv jó és hasznos levén, nagy keletnek örvendett. A számos szakácskönyvek között az első hely mindenestre a pesti szakácskönyvet illeti; nincs egy sem, a mely oly czélszerűen volna rendezve s oly olcsó árért oly sokat tartalmazna. A 954-féle szakácsi utasításon kívül még 6—24 személyre étlapot is tartalmaz a közönséges és bőjti napokra. Mindazon nőknek, a kik jól, izletesen s olcsón akarnak főzni, s mindazoknak, a kik magukat a hasznos szakácsművészetre szánják ezennel s ü r g e t ő l e g ajánljuk a „Pesti Szakácskönyv“-et; kapható Magyarország és Erdély minden könyvkereskedésében. A kiállítása díszes, a nyomása nagy és világos.



HETILAP A MUVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, december 21-kén. **51-dik szám.**

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Kalaputca, 17-dik szám
2-dik emelet.

A megváltás szelleme.

Kempelen Győzőtől.

Minden bajnak, minden fájdalomnak, minden szerencsétlenségnek, mely gyötri a föld lakóit, egy oka van és egy forrása: a szeretet hiánya.

Ott van és lehet csak élet, boldogság, nyugalom, önértet, elégtelenség s az emberi méltóság igazértelmű öntudata, hol a szeretet, minden nemesebb, magasztosabb és emelkedettebb érzelemnek eme varázskulcsa nem hiányzik.

Ott lehet csak erény; polgári családi, társadalmi és emberi tökély; kölcsönös becsülés, bizalom, öntudatlan érdem és öntudatos nemes törekvés, hol minden szebb és jobb érületnek gyökere: a szeretet fészkel.

Nem volna rossz, nem lehetne bűnös, nem élhetne sem szellemileg, sem anyagilag nyomorult a földön; nem szoritná fájdalom a kebelt, nem gyötörné kin a lelket, nem áztatná köny az arcot, ha szeretet laknék minden emberi szívben.

Nyolcz és fél százada mult, hogy a szeretet szelid tanának főséges mestere napvilágot látott, terjesztendő minden emberi szívben szeretetet, szelidséget, napvilágot.

A szeretet nagy apostola nyugodtan nézett szemébe

a halálnak azon eszme diadalaért, melyet képviselt, és halálával megváltója lön eszméjének: a kölcsönös, egymásban, egymásért és egymásnak élő szeretetnek.

Alig lehet magasztosabb emberi fogalmat képzelni a megváltásnál!

Mennyi nagy, mennyi nemes, mi sok dicső erénynek szülője ez; mégis mi ritkán, mi gyéren találkozunk vele az emberek között!

A megváltás szelleme, mely nem más, mint önfájdalmunk, engyötrealmunk, önönszenvedésünk feledése; ellenben mások bánatának enyhítése, mások könyeinek száritása, mások kinjának megszüntetése: annyira ritka napjainkban, hogy egy új Krisztusra volna szükség, kit féltelen szenvedélyek, utálatos nagyravágyás, förtelmes dolyf, undorító kevélység újból keresztre feszíthetnének.

A megváltás szelleme nem lakik azon anya szívében, ki gyermeke jövőjét akár nézetnek, akár előítéletnek veti martalékul; nem azon apa lelkében, ki fiától az élet legjobb javát: a szabad akaratot megtagadja; nem azon testvérben, ki a legjobbért is a testvérrel érdek útján vetelkedni kész; nem a gyermekben, ki a szülei gondot, aggodalmat, áldásos ápoló kezet feledni tudja; nem a nőben, ki a jóban feleség, a bajban nem hitestárs; nem a férjben ki szolgálatot követel, tiszteletet nem kölcsönöz; nem a barátban, kit balszerencse megriaszt; nem a rokonban, ki osztozásnál csak önönmagára néz; nem az emberben, ki másnak vétnei tud.

A megváltás szelleme nem honol ott, hol nem biztos az ember tulajdona; hol hazugságra nyílik annyi ajak; képmutató annyi ember; annyit botlik annyi gyöngé; hol nincsen érdem, ha nem nyíltan kéri, kapja bérét; hol egy isten van, s ez az érdek szennyes, aljas, hételhető, fizethető megfizetett rút önérdék.

A megváltás szelleme csak nemes lélek, igaz, jó szív, magasztos kebel erénytalajában csirázik, fejlődik, virágzik.

A jó pelikánmadár, midőn csőrével mellét fölszaksztja, hogy szive vérét ontsa övéiért, hogy életet adjon övéinek, a megváltást jelképezi.

A nagy britt költőt a megváltás geniusának szellem-szárnya érintette, midőn egy testvérnép szabadságharczában vérét ontá, életét koczkáztatá; e költő mondta később: „A fájdalom egyetlenegy könnyének letörlése a csatatér legfényesebb véres habéránál nagyobb érdem!” E gondolatnál nem csak a szárny érintette már, hanem a megváltás szelleme szívében lakott.

A merre az ember lelki szemével tekint, mindenféle ellemromokkal erkölcsi pusztulással találkozik, a bérbeadott meggyőződéstől kezdve az áruba boesátott becsületig.

Mi vigasztal és mi vigasztalhat a közerkölcsiség e sirokkal tulhalmozott temetőjében egyéb, mint a szereteten alapuló megváltás szelleme!

Hála a gondviselésnek, mely öröklik fölöttünk; mely nem engedi hogy ember lenni megszünjék az ember, van még nem kevés nemes szív, önfeláldozó kebel, más-sal és másért szenvedő lélek, mely a megváltás eszméjét képviseli; mind megannyi Krisztusok, a képmutatók és farizeusok nagy tömkelegében.

Ki, midőn gyöngé embertársával találkozik, engyöngeségére gondol, s amannak erősítésében fáradozik; ki a zugolódót szelid szóval megnyugtatja; ki a testben rutnak szép lelkét kutatja; ki nem magának él csak, nem is önző céljának és nem saját javának; ki a köznek, társadalomnak, az emberiségnek, a drága honnak javának legvát örömmel áldozza; ki nem ismeri az irigység kaján indulatát; kit nem nyögöz a pompa silány fényüzése; ki nem hallgat a hiuság önámító szavára; ki nem mosolyg, ha másnak baját látja; nem fordul el, ha kér felebarátja, nem dözsöl, mikor mások éhen vesznek; nem mulat, mikor vérei könnyeznek; kinek szent a család köteleke; sértetlen a nő tiszta önérzete; ki áruba nem bocsát lelkiismeretet; ki ismeri a jót, és szereti, mert jó; keresi a nemest, tiszteli az erényt s követi, mert ilyen; ki a pénzvággy aranyborujának rabszolgája nem volt soha; a ki fölöslegét szegényeknek adja, rongyos embertársát ruhával takarja, éhező testvérral falatját megosztja, s mi mind-ezeknél nagyobb, ki más javára önjaváról, nyugalmáról, szerelméről lemond: annak szive kincstár, lelke korona, melynek a megváltás szelleme legdrágább, legértékesebb gyémántja.

Az emberiségnek társadalmi megváltásra van szüksége.

A szellem él minden jó kebelben; él, mióta a szeretet vallásának hirdetője kimondotta; él, mióta ember embert szeret érdek nélkül; és élni fog, a meddig a fogalom nemesebb értelmében, ember lesz a földön.

Valamint a fényárt özönlő légszeszlángnak szennyes, mocskos, szurtos, kormos, évezredek előtt elhamvadt tárgyak szene képezi alját s valamint e szén oly arányban fogy, a milyenben a légszesz világa terjed: úgy az emberi társadalom kormos szénrétegei azon arányban fognak gyérülni, a melyben a megváltás valódi szellemének fényvilágossága terjed — mondja a „Nyomorultak“ hallhatatlan írója.

A megváltás eszméjének eme vesztalángja azon örtűz, mely körül a jók sereglenek; ama vésszirtek közepén álló világitótorony, mely felé a fájdalom tengerének gyötrelemhullámain hányt vetettek milliói sovár szemmel tekintenek.

A jók csoportja karját nyújtja a szerencsétleneknek; a lelki műveltség örtüzhöz, a felebaráti szeretet világitó tornyához vezeti őket, hogy legyen valahára egy akol és egy pásztor szelidségben, műveltségben, szeretetben.

Éljen bennünk, legyen velünk, maradjon nálunk, terjedjen köztünk minél szélesebb körben, minél nagyobb eredményyel, minél áldásosabb hatással a szépnek, jónak és valónak, a nemesnek, fönségesnek és magasztosnak soha ki nem apadó, minden emberi törekvésre áldást terjesztő forrása, mely nem más, mint:

a megváltás szelleme!

ÉJTI DAZ.

Lévai Józseftől.

Sötét éjben mi zeng, mi csillog?
Kigyultak a távol hegyormok.
Az örtűzek kétes világa
Derengo fényt lövel a tájra. —
És meglebben az esti szellő,
A bajnokok felett nyögellő
S röpültében beszédes ajka
A fölkapott dalt így sohajtja:

„Rád gondolok, szerelmes angyalom!
Feléd zendül az éj csendjén dalom,
Látom szelid galambi képedet,
Melyért e hő szív lángol és eped.

Szender kődében hallgat a világ,
Nekem terólad suttog minden ág . . .
Az édes álom új erőt terem,
Én annak üdvét általad nyerem!

Ha majd fölébred, zajlik a határ,
Röpdes közöttünk a halálmadár,
Golyó sivit, a kard villáma int,
Lendül a zászló, s mink utána mind:

Még ott is, ott is a zászló körül,
Bájos képed előttem fölmerül;
Rajtad függ elhaló tekintetem
S végsőhajommal a hont éltetem.

Titkom fölfogja majd a néma lég,
Szellő sugja, hogy értetek halék,
S az a göröngy, mely csöndesen fedez,
A szent diadal termő földje lesz!"

S az őrütek világa elhal,
Szellő nyugszik, elnémul a dal,
Fordul az éj, — búbajos karja
A földet mélyen eltakarja,
Sűrű felleg kárpitja mellett
Egy-két éber csillag tekintget . .
A sürgő élet elpihent,
Távol s közel halotti csend.

Gablicsek ur boszúja.

Beszély,
E m i l i á t ó l.

(Folytatás.)

Lakása előtt az utca sarkán egy emberrel találkozott, a kit már tovább egy évnél nem látott, és a ki nem volt más, mint Gablicsek.

— Jó reggelt Bezdédi ur! — szólítá meg a jó ember a lehető legnyájasabb arcczal.

Bezdédi visszahökken e szavakra; csak most ismert reá; mert a jó Gablicsek nagyon meg volt változva.

— Nos, mi kell? — förmedt reá, haragra lobbanva; bizonyára Óháriné küldte, gondolá; gyönyörködni akar szerencsétlenségén.

— Nekem? semmi, kérem alásan! Csak úgy véletlen tévedtem ide! És hogymiképen szolgál egészségi állapota, kérem alásan? — kérdé a jó ember, egész testén reszketve, annyira megijedt Bezdédi nyers szavaitól.

— Mi köze az urnak az én egészségi állapotomhoz? — viszonozá Bezdédi még nyersebb hangon és egész közel lépven hozzá, megvetéssel folytatá:

— Szégyelje magát, vén ember! más ember szerencsétlenségén örülni! — ezzel otthagya őt és befordult a házba.

Nagyon bántotta őt e találkozás, minden vére fejébe szökken a haragtól, úgy tért vissza hajlékába, a mely most már nem volt neki az öröm és boldogság, hanem a szomorúság és fájdalom tanyája.

És a mint kinyitotta az ajtót, ismét neje lépett eléje, nyájas, mosolygó arcczal, mintha semmi baj sem volna.

— Hát micsoda új szokás ez megint? — mondá, vállára fűzve kezét — elmenni a nélkül, hogy egy szót is szólnánk! elmaradni a reggelitől! Még csak a babánkat sem csókoltuk meg!

Nyugodt hangulatu embernek tán szivig hatottak volna e jószágteljes szavak, de Bezdédi most nem volt nyugodt hangulatban, és Bezdédinek kellemetlenül estek e szavak, és egész testén reszketett, a mint neje kezét vállán érte.

Nem is türte azt sokáig a vállán, olyanokat lépett előre a szobában, hogy Ilona csakhamar elmaradt mellőle.

A pamlagra vetette magát és gondolkodni kezdett azon, miképen adja elő Ilonának legújabb határozatát.

Egyenesen nem teheti, érezte, hogy azt nem teheti; nem szerelemből, oh, nem! ő már senkit sem szeretett a világon; hanem más okból nem teheti; nem lehet ezt olyan könnyen egy nőnek megmondani — okoskodék magában.

Legjobb lesz tehát — folytatá okoskodását — összeveszni vele; ha haragba hozza, tán maga mondja ki a válást, a mit szívében forral.

Összeveszni pedig legkönnyebb, mikor a férjnek kedve van hozzá.

— Nos aztán? — kezdé tehát, nyers, szemrehányó han-

gon, — tán már ki sem szabad mennem? De igaz, a kis Jolán fölébredt, és bizonyára felköltött édes álmodozásodból!

Ilona elhalványodott e hang hallatára, és megrázkódott e szavakra; közelebb akart lépni férjéhez, de lábai megtagadták neki e szolgálatot.

— Nem azért édes férjem, — mondá tehát szelid, reszketeg hangon.

— Hát másért? — vágott szavába a férj, még keményebb, még nyersebb hangon, mivel úgy érezte, hogy szíve megindul e szelid, alázatos mentegetődzésre. — Hát mi másért? Oh, tudom; bánt, hogy kimentem! de hát mit csináltam volna itthon? megmutatni szerencsétlen, földult arczomat?

— De ne legyen az földulva, édes Károlyom! — esedezett a jó nő gyöngéd részvétellel, mert tudta, hogy a nagy fájdalom facsarja ki férje szívéből e kemény szavakat.

— Természetesen! — fakadt ki újra Bezdédi — ne legyen földulva! tudom, hogy bánt téged e földultság! ki nem állhatjátok! A férjnek nyájas ak, udvariasnak kell lenni! mit törődtek ti azzal, hogy belül a szíve megszakad!

— Károly! — veté ellene a jó nő gyöngéd szemrehányással, míg szemeiben könnyek gyűltek.

De Bezdédi erre még csak annál nagyobb dühre fakadt; most már nem kellett többé tetetnie a fölindulást, igazán dühbe hozta a szerencsétlent e gyöngéd szemrehányás.

— Mit: Károly! — kiáltá tehát kifakadó haraggal, — még te illetsz szemrehányással? oh, mondd ki, csak mondd ki bátran, én a legkiállhatatlanabb férj vagyok, én a leghaszontalanabb ember vagyok! minek engedtem, hogy az a gazember megbukjék! én vagyok oka, hogy szegénységbe jutottam! Lánczhordtát, ki mer velem így beszélni! hát mi vagyok én? férfi vagyok én, vagy mosogató asszony?

— Hát én vagyok-e oka szerencsétlenségünknek? — kérdé a nő, erővel visszafojtva könnyeit.

— Igen is, te! — kiáltott Bezdédi. — Ha te nem vagy, jobban ügyeltem volna vagyonomra! elég időm lett volna, reá ügyelni!

— Nenéem, szegény jó néném! — fohászzkodott a nő és eltakarva arczát, keservesen sirva fakadt.

— Az! az! — kiáltott a férj magánkivül, — elmehetsz nénédhez! épen most találkoztam Gablicsekkel; ott lent várt reád a kapu alatt! el akar vinni jó nénédhez, ott jó dolgod lesz!

Magánkivül volt, azt sem tudta már, mit beszél, azt sem vette észre, hogy Ilona már nincsen jelen, a szegény nő már nem bírta hallgatni e szavakat; mintegy éles tör furódott szívébe az a gondolat, hogy férje nem szereti őt többé, a nagy csapás megölé szívében a szerelmet.

Testén, lelkén megtörve tántorgott ki a másik szobába az ajtónál szédelgés fogta el, aláhanyatlott, összerogyott; majd ismét felocsudott, fölszökött fektéből, szemei révedezve jártak körül a szobában, gondolatai, érzelmei iszonyu chaoszként usztak, kergetőztek elméjében, és ez iszonyu chaosz közepette csak egy szörnyeteg eszme tartotta meg undok, életdermesztő alakját, az az eszme, hogy férje nem szereti őt többé; egyre nagyobbra, undokabbra növekedék ez iszonyu szörnyeteg! érezte, hogy repedeznek az eszmélet szálai lelkében, érezte, hogy meg kell örülnie e szörnyeteg látására, midőn — megszólalt kicsi gyermeke a bölesőben.

E hangra fölrezzent, odarohant a bölesőhöz, ölbe kapta kicsi gyermekét, odaszoritotta lázongó, sebzett szívéhez, és keservesen sirva fakadt, és — oh, férfiak, ne nehezítetek, ha a nőt egykor-máskor sirni látjátok! gondoljátok meg, hogy neki nem szabad szólni, nem szabad panaszkodni, neki csak

túrni és hallgatni szabad; engedjétek tehát, hogy kisírhassa magát szive szerint!

Sűrűen, keservesen hullottak a könnyek a nő arcán végig, és ez áldás volt a szegény asszonyra nézve, ez mentette meg a kétségbeeséstől, a megőrüléstől. Ismét érezte, hogy élnie kell; hiszen neki gyermeke van, a ki tőle szívja életét! Oh, csak olyan kinos, keserves ne volna azon gondolat, hogy férje nem szereti őt többé!

Hozzá még a kis Jolán is sirva fakadt! Őn megérezte anyja fájdalmát, vagy egy forró könnyecsepp esett gyöngye arcára, de fájdalmasan fölsikoltott: erre a nő újra föleszmélt, visszafojtotta könnyeit, parancsolni akart szívének, hogy ne sajogjon, hogy nyugodtan dobogjon; oh, de ez nem sikerült az a gondolat, hogy férje nem szereti őt többé, mintegy mérges nyíl volt szívébe szurva, úgy égette, úgy fojtogatta e gondolat! Meg kell halnia! és nem szabad neki meghalnia, mert kicsi gyermeke van!

Ismét lefektette a gyermeket, elringatta, elaltatta, aztán vette kalapját és felöltöjt és rohant ki a szobából; ki vágyott a szabadba, fris levegőre.

Férje szobája előtt kellett elhaladnia, az ajtó félig nyitva volt, de Ilona nem merete mutatni magát előtte, nehogy kisírt szemeit meglássa; csak kívülről szólt tehát be halk, elfojtott hangon.

— Isten veled Károly!

— Isten veled! — hangzott ki a szobából. Még csak azt sem kérdezte, meddig marad oda és mikor jő vissza! Oh, bizonyos! nem szereti őt többé! nemcsak vagyona-, de szerelmétől is megfosztotta őt a csődhirdető!

V.

A jó Gablicsek pedig még mindig ott állt az utcza sarkán; hideg, zord téli idő volt, a fagyos szél egyre szórta az égető hósziporkákat halovány arcába, de azért csak tovább is ott állt az utcza sarkán; olyan kevésbé érezte az égető szurásokat, mint az előbb Bezdédi sértő szavait; a jó ember már csak egy gondolat iránt volt fogékony.

Rég ideje, hogy ez emberrel utószor találkozáink és az, a másfél év nagyon súlyos an véste be magát testébe, lelkébe arca még mindig mosolyog ugyan, de olyan szomorú immár e mosolygás!

De tulajdonképen nem is az idő az, mely olyan súlyosan nehezkedett reá, hanem csak egy perc, egy gondolat, azon perc, a melyben Óháriné azt mondta neki, vegye nőül Ilonát, és azon gondolat, hogy ő e leányt szereti.

Csak egyetlen villanása volt ez e jóságos léleknek, de ez is elég volt arra, hogy a szív egész mindenségét bevilágítsa, és arra, hogy lássa, milyen nagyon boldogtalan.

E perczben világossá lőn előtte, hogy ő e leányt szereti, hogy e szerelem öntudatlanul fészkelte be magát szívébe; még mint kicsi gyermeket is szeretete őt, és ez érzélem az évekkal együtt növekedett szívében, öntudatlanul, észrevétlenül; azért volt ő olyan boldog Óháriné körében, azért mosolygott ő olyan derűlten az életre és az élet ő reá, és azért lett ő most egyszerre olyan boldogtalan.

Hiába igyekezett már elfelejteni e gondolatot: nem lehetett; mikor legjobban benne volt a hivatalos munkában, egyszerre csak azon vette észre magát, hogy nem dolgozik, hogy maga elé mereng, lelke egy boldogtalan eszme körül tévelyeg; kérte elhelyeztetését, azt hitte, ha távol lesz Bezdéditől, elfelejtheti majd a leányt, de csalódott, mélyen bent ült ez érzés jóságos szívében, magával vitte azt mindenhová.

Nyugalmasztatása után még csak annál szerencsétlenebbé

lőn a szegény jó ember; örökös tusakodás között folytak le napjai, örökké azon volt, hogy meneküljön ez érzéstől, tudta, hogy boldogtalanra teszi és még sem bírt szabadulni tőle; százszor tette föl magában, hogy kerülni fogja Óhárinét, a hol minden bútordarab a kedves Ilonára emlékezteti, és — egy napig sem bírt távol lenni onnan; százszor föltette magában, hogy végkép elköltözik e városból, és — télen, nyáron, esőben, hóban, minden reggel, minden délután föl-alá sétálgatott azon utcán, hol Ilona lakott, és boldog volt, ha messziről megpillanthatta; nem mert hozzá közeledni, félt, hogy elárulja magát és nevetség tárgyává lesz; és mikor néhány napig nem látta, egész éjszakákat töltött álmatlanul, lázas aggodalommal, fájó könyeket hullatva; bizonyára beteg, azért nem láthatja, bizonyára meghal, és ő egy utolsó Isten hozzádot sem mondhat neki!

Végre már nem is küzködött többé e boldogtalan érzélem ellen, a mely lassan-lassan életét emészttette föl; tudta, hogy az lesz halála és örömmel gondolt a halálra; tudta, hogy oda is elkiséri őt ez érzélem és ott nem kell neki titkolni ez érzélemet, nyugodtan álmodhatik fölöle a föltámadásig.

Óhárinénál is gyakrabban beszélt immár Ilonáról; hiszen olyan boldogság volt neki, csak kiejteni is e nevet; Ilona! Aztán még egy másik czélt is tűzött volt ki magának, a miért lehetőleg gyakran beszélt Ilonáról Óhárinéval; ki akarta békíteni unokahugával; azt a nagy szolgálatot ő megteszi e nőnek; sohasem fogja ugyan megtudni, hogy mennyit fáradozott ő ez ügyben, de az mindegy, elég, ha ő tudja, elég, ha kiviszi.

Ez azonban nehezebb föladat volt, semmint képzelte; minden nap újabb-újabb dicséretekkel halmozta el Ilonát, de Óháriné csak a mellett maradt, hogy nem akar tudni róla; ha ő el tudott menni tőle, csak maradjon, a hol van; ha boldog, annál jobb reá nézve, akkor úgy sincsen szüksége reá és szeretetére; majd hozzá kérezkedik, ha boldogtalan lesz, pedig az lesz, okvetetlen az lesz, mert fiatal emberhez ment nőül.

Ezek voltak Óháriné argumentumai, és a jó Gablicseknek csak annyi öröme volt mindössze, hogy a jó asszony hovatovább kevesebb ingerültséggel beszélt Ilonáról, végre már csak olyannak tekintette, mint valamely meghalt kedves rokont, a kinek jó tulajdonairól beszélünk, a nélkül, hogy valaha visszavárnók őt a sírból.

Akkor történt, hogy azon ember, kinél Bezdédi vagyona levolt téve, megbukott; Gablicseknek természetesen tudomására jutott e baleset — hiszen ki is érdeklődött legjobban Bezdédi sorsa iránt nálánál! — és akkor egyszerre világossá lőn a jó embernek az ő földi rendeltetése! Azért született ő a világra, hogy Bezdédinek, Ilona férjének, segédkezet nyújtson a nagy csapás elviselésére! Azért gyűjtött ő husz éven keresztül tizezer forintot, hogy ez összeget Bezdédinek följánlja.

Oh, mi boldoggá tette e gondolat a jó embert! milyen gazdagul kárpótolva lesz ő minden fájdalmáért, minden álmatlan éjszakáért azon egy tekintet által, melylyel Ilona reá fog tekinteni, midőn megtudja, hogy a ki őt a nyomortól megmenti, az Gablicsek, a vén, bolond Gablicsek, a ki elég vakmerő volt, negyven éves korában egy perczig azt hinni, hogy — tovább nem füzte a jó ember e gondolatot, csak azt kívánta, hogy azon pillanatban, midőn Ilona megköszöni majd neki szivességét, hogy azon pillanatban ő meghaljon!

Csak az volt hátra, hogyan közeledjék Bezdédihez; egész éjszaka foglalkozott e kérdéssel; eleinte írni akart neki; le is ült és fogalmazott egy hosszú levelet ez ügyben; de midőn elolvasta, úgy találta, hogy semmit sem ér; nagyon sokszor fordult

elő benne e szó: szerencsétlenség. Bezdédi még azt találja gondolni, ő valami különös érdemnek róvja föl magának, hogy följánlja segítségét; eltépte tehát a levelet, és ujat irt helyébe; de ezzel sem volt megelégedve, és épen így járt egy harmadik, egy negyedik és Isten tudja, hányadikkal; egész éjjel írta a leveleket, és egyik sem volt kedvére, miglen végre hajnal felé elhatározta, hogy személyesen megy majd Bezdédihez; az élő szó legjobban fejezi ki az ember szive szándékát.

Felöltözködött tehát és jókor reggel nagy sietve indult Bezdédi lakása felé; egész uton úgy örült szinte danogattott; de a mint a ház elé ért, ismét elmúlt a jókedve; félelem fogta el szivét; hátha Bezdédi tolakodásnak veszi majd az ő ilyen korai látogatását! még sohasem volt nála és Bezdédi büszke fráter! még tolakodásnak veszi az ő segítségi ajánlatát! és Ilona, ez meg tán azt hiszi, hogy ő köszönetet vár tőle a szolgálattért! tán még örül is az alkalomnak, hogy ő reá lett szorulva!

Igy tündött és tépelődött a jó ember az utczasarkon, a nélkül, hogy egy lépést tehetett volna akár előre, akár hátra; nem tudott magának tanácsot adni, és csaknem sirva fakadt ebbeli nagy fájdalmában, midőn a véletlen, mint hívé, segítségére jött; az utczasarkon Bezdédit pillantotta meg.

Oh, mint örült a jó ember e véletlennek egyszerre vége lett minden tépelődésnek; itt nyomban meg fogja őt szólítani! teszi magát, mintha nem is ő hozzá indult volna; nyájasan beszédbe ereszkezik vele, szó szavat ad és így könnyű dolog lesz neki, följánlani szolgálatát.

És tudjuk, mint végződött e véletlen találkozás.

Bezdédi sértő szavai szive mélyéig hatottak a jó embernek; hogy is ne! azt mondani neki, hogy ő örül más ember, Bezdédi szerencsétlenségének! mikor ő épen rajta segíteni jött ide!

De azért nem mondott le szándékáról; mit bánja ő a keserű szavakat, csak kivihesse szándékát! Aztán mit neki Bezdédi! Ilonán akar ő segíteni, Ilona kedveért jött ő ide, Bezdédi beszélhet, a mi neki tetszik!

El volt tehát határozva, addig várni az utczasarkon, míg újra nem találkozik Bezdédivel; az égető hósziporkák arcát verdesték, a csipős, nedves levegő csontig átjárta testét, de ő azért nem tágitott, neki találkozni kell Bezdédivel; a mint kilép az utczára. — pedig csak ki fog ma lépni! — újra megszólítja és addig nem nyugszik, míg át nem veszi tőle a tízezer forintot.

Az utczasarkon állva, le nem vette szemét a ház kapujáról. Az emberek jöttek, mentek, de egyik sem volt Bezdédi.

Egyszerre, mintha villanyütés érte volna, egész testén megrázkodott, a kapun egy ember jött ki, nem Bezdédi volt, hanem Ilona; sűrű fátyol volt arcára borítva, de ő azért mégis megismerte.

Nem arra fordult, merre ő állt, hanem az ellenkező oldalra, a Dunára szolgáló irányba.

Gablicsek egy-két perczig leszzegeződve állt, egy imádással vált lelke, aztán követte a nőt; el volt határozva megszólítani őt, de nem tudta, mikép; mit mondjon neki? a jó embernek összefutottak gondolatai e nő láttára, és midőn végre megtalálta a gondolatot, melylyel meg fogja szólítani, nem volt bátorsága hozzá, száz meg száz aggodalom fogta el szivét, attól tartott, hogy ügyetlenül jár el a reá néve élet-halál ügyben.

Ezalatt egvre követte a nőt alig hat-hét lépésnyi távolságban; egykor-máskor úgy tetszék neki, mintha Ilonát zokogni hallotta volna, a mi még csak annál jobban összeszorította szivét.

A Dunára érvén, Ilona a part hosszában folytatta utját egészen a város végeig; a hideg szél kinos üvöltéssel csapkodta a hósziporkákat arcához. de ez jól esett a szegény asszonynak; úgy tetszett neki, hogy az ő szive üvölt olyan keservesen, hogy az ő bánatától dermed meg a fátyol arcán; végig nézett a Dunán, nem látszott sem vége, sem hossza: épen úgy, mint az ő bánatának.

(Vége. köv.)

NYÁJASOK.

Gáspár Lajostól.

Hantjaid közt jaro, bekesség hazája,
Hol a fáradt lélek nyugalma találja,
És elgondolkodom
A földi életről, melynek virágait
Kipusztítá a gyom.

Örök harc az élet, nincs benn fegyverszünet,
Embert ember ellen bős szenvedély kerget,
S a csata vad árja
A szívek nyugalma, a kebel örömét
Szerteszét zilálja.

Önérdék vezérel mindent az ég alatt,
Kihalt a szeretet, s mi utána maradt:
Irigység, gyűlölet;
Hír, kincs utáni vágy viszik kár hozatra
A gyarló lelkeket.

A sötét alvilág szelleme, fényesen
A hír s rang mezében, naponkint megjelen
S vakitva e fénytől,
A sokaság szive mindegyre elfordul
A tiszta erénytől.

Hír-, rang- és haszonvágy nem dulják lelkemet,
S ha a mult emléke sirhantokhoz vezet,
Azon imádkozom:
„Szunjek meg a viszály s lengjen szent békesség
Népek- s országokon!”

Mátyás király második nászünepe

és

Beatrix királynő megkoronáztatása.

Remellay Gusztavtól.

(Vége.)

A nagy nap hajnalán már ágyudurrogások hívák a népet az ünnepélyre. Kilencz órakor a templom ajtajánál fogadta Mátyás Beatrixot s féltizkor a királynő a templomban egy dűsrojtózatú bársony függöny mögé vonult, hol drágaköves ruha és csillogó biborpalást adatott reá, így lépett az oltár elé, melynek lépcsőin a veszprémi püspök várta. Ott térdre borult es kegyes arcczal fogadta az ősz főpap áldását ki aztán vállát olajjal megkené s az e czélra külön készített drágaköves, értékes koronával megérinté. (Királynők koronázásakor azoknak csak vállait volt szokás érinteni.)

Ágyudurrogások adták tudtul a koronázás befejeztét a népnek, mely örömét valóban mennydörgéshez hasonló üdvriadásban nyilvánítá.

Bevégezván a püspök az alkalmoszerű beszédet is, viszsztatért az ékes pár és fényes vendégsereg a királyi palotába, hol a pazar ebéd öt óra hosszat tartott.

Négy asztal körül ültek a királyi vendégek, Egyiknél a király és újonfölvatott királynő, a másiknál a herczegek és követek, a harmadiknál és negyediknél az országnagyok és többi nemesség.

Ebéd alkalmával, a mint a velencei követek közvetlen Mátyás asztalához akarának ülni, mint a mely hely őket jogszerűen megilleti, Eschenlöer szerint gunyos mosolylyal jegyzé meg a királyt:

— Majd meglátjuk, ily nagy ragaszkodással jöttök-e utánam, ha a törökökkel újra kiüt a háboru!

E mondás miatt azok úgy megnehezteltek, hogy rögtön elhagynák az udvart, a mi más iróknál megczáfoltatik.

Ebéd után torna tartatott, melyen a szép aru tüzte ki és adta a földiját, melyért sok nemes levente pályázott.

Másnap (decz. 13.) utra kelt a koronáztatáson jelen volt népsereg Budára hol a nászi szertartás és ünnepély volt tartandó. Pénteken indult el a menet, de oly lassan haladt, hogy vasárnap délelőtt érhetett csak be ős Buda falai közé.

Legelőül egy osztály rendes katonaság haladt, az után a híres fekete sereg, melyet több ezernyi fényes, banderium követett. Minden csapat előtt czifruhájú trombitások és kürtösök hangoztatták hangszereiket.

A lovagokat az idegen hatalmasságok követei követték változatos, de mindegyiknek ragyogó kíséretükkel. Ezek után udvarnokok és heroldok lovagoltak az ország szineibe öltözve, annak czimerével mellökön, kezökben nemzetiszin zászlókkal.

Kedvencz sötét pej paripáján lovagolt a király, gyöngyökkel himzett, aranyszövetű nehéz palástja majd a földet söpré. Egyéb öltözete német szabásu volt, min azonban nem ütözködtek meg a magyarok, mert mint Engel mondja, tudatta velök, hogy ezt azért teszi, hogy a jelenlevő német főurak lássák, milyen lesz ő akkor, midőn majd Frigyes császár legyőzése után, mint császárjuk, hódolati esküjüket elfogadandja.

Mátyás után apródja két paizsot vitt, melyek egyikén az ország, másikán családja czimere volt látható. Ezen apródnak ruhája, lova, és annak szerszáma 4000 aranyra volt becsülve.

A király mellett balfelül a nápolyi herczeg, sógora, lovagolt, utána udvarnokok és feles hadi népség.

Ezek után szelid fehér paripákon, melyeket mégis egyegy deli apród kantáron vezetett, lovagoltak a királynő udvarhölgyei; közöttük, mintegy elrejtve a királynő.

Gyönyörű magyar diszöltöny folyta körül deli termetét, arannyal, gyöngyökkel és drágakövekkel oly dúsan ékítve, hogy Teleky szerint egészen drágakövekből és gyöngyökből látszott lenni. Fején korona ragyogott, de melynek gyöngyeinél, mint a pfalzi követ mondja, jobban fénylettek fekete szemei. Méltóságosan, mint igazi királynő, ült lován s mégis szeliden, mint égből szállt seraph. A nemes paripa, melyen ült, szinte érezni látszik a szép teher drágaságát. vigyázva szedgeti sugár lábait s rázza bodorsörényű szikár fejét, míg nagy világló szemei élénk örömet fejeznek ki. Az egész alak, ló — lovas oly fejedelmi volt!

Beatrix után ismét egy csapat hölgy léptetett, azok után a főpapok fényes serege következett, kik egyházi öltöneikben, karddal oldalukon lovagoltak; az egészet végre nyolcz csillogó hintó zárta be, hat hat méntől vonatva, melyekben az éltesebb magyar és olasz hölgyek, tisztos matrónák ültek; közöttük a boldog örömanya, Szilágyi Erzsébet is, a ki forró ohaját, fiának második menyegzőjét látta teljesedni e napon.

Buda közelében szemközt jó rájuk egy tisztos csapat; toporzékoló méneken barna selyem tógás, magas süveges, szakállas alakok; a budai izraeliták küldöttsége. Elöttük veres zászlót lenget a szél, a nagy Hunyady János ajándékát, ki az

érdemes férfiakat többszörös pénzbeli segélyeikért, melyben őt a török hadjáratban részesítették, e szerény emlékekkel lepé meg.

Az uton találkoztak. A katonaság szépen elterült az ut két oldalán, a lovagok is kétfelé váltak s engedték közepökbe, a király elé hatolni a komoly férfiakat.

Mátyás előtt mélyen meghajolt a vörös zászló s a csapat vezére, őszszakálu, vén ember, egyszerű, de velős szavakban üdvözlé a királyt, szerencsét, boldogságot kívánt házassághoz, s a zsidó község ragaszkodásának jeléül cziframüvű szelenczét nyujtott át neki, melyben tiz font vert ezüst volt rejtve.

A menet tovább haladt; az izraelita küldöttség az ut szélén megvárta a királynét; a zászlóval tett ugyanazon tisztelgés után az ősz férfiú ismétlé beszédét s a királynénak gyémántokból és drágakövekből mesterségesen készített virágbokrétát nyujtott át.

A város kapujánál a diszöltözött papság fogadta a királyi párt, élükön a daliás Gábor érsekkel, ki szintén rögtönzött beszédet tartott. A papság mögött, utczákon, háztetőkön hullámzott a tarkaöltözött nép, mely harsogó éljenekkel fogadta az ifju királyt s viruló menyasszonyát.

A diszmenet egyenesen a Szűz-Mária egyház felé haladt, hol ünnepélyes „Téged isten dicsérünk“ tartatott.

A szent mise végeztével a fejedelmi palotában a részére elkészített s a legpazarabb fényezés művészetével ujonnan burtorzott szobákba vezeté Mátyás Beatrixot.

Másnap az erdélyi püspök tartott nagy misét, mire az idegen követek szertartásos üdvkivánatait fogadta el a király. Aztán egy hétig szünetlenül vigalmak, diszebédék és táncmulatságok váltották egymást az udvarnál, míg végre vasárnap (decz. 22.) tartatott a menyegző, melyhez fogható nem volt akkoriban Európában, oly nagy fényt és pompát fejtett ki a dicső nemzet dicső uralkodója.

Hajnalban messzehangzó ágyulövések dördültek le a bástyákról; melyek az esketés alatt megújulva, egészen délig tartottak. Nyolcz órakor összegyültek az idegen hatalmasságok követei és az országnagyok a királyi palotában, honnan szép rendben a szentegyházba tértek.

Kilencz órakor segíté le a templom lépcsőjén lováról szép aráját a király, tiszteletteljes meghajlással üdvözölvén azt.

A szent helyen összegyült fényes egyházi és világi rend hangos éljenzéssel fogadta a fejedelmi párt, mely a számára kijelölt pompás székeken helyet foglalt. Fejök fölött Podjebrád Viktorin, Frigyes, münstenbergi, Kristóf, bajor, János ratibori, és Rudolf, sagani herczegek gazdagon aranyozott kék bársony mennyezetet tartottak.

Gábor érsek teljes diszben s a szokásos főpapi kísérettel haladt az oltár elé; ott kifordult a hivek felé s kezeit áldásra tárta. Erre a király kézenfogá menyasszonyát s vele az oltár elé járult.

Az egyházi szertartás hosszú tartama alatt a legnagyobb csend honolt a templomban, Gábor érsek pompás beszédét annak ajtajánál is tisztán meg lehetett érteni.

Az összeesketés végével Szilágyi Erzsébet megölelte, s megcsókolta menyét s így fölavatta családja tagjai közé. A jelenlevők örömét s üdvkivánatait rövid szavakban a nápolyi herczeg, a király sógora, tolmácsolá.

A mise végén a tisztos főpap áldását az uj pár az oltár épcsőjén térdelve fogadta; azután ismét lóra ült a fejedelmi pár s a menet a meghatározott szép rendben visszahaladt a királyi palotába. Utközben a királyi kincstárnok Hampó Ernő, ez alkalomra vert pénzt szórattott a nép közé.

A királyi ebédet hosszan írják le az akkor élt historikusok.

Kilencz asztal volt terítve pompás velencei bársonnyal, melyek görnyedtek az asztali ékitmények súlya alatt.

A főasztalon, mely az új pár és legfőbbrendű nemesség, hercegek és követek számára volt terítve, nehéz aranyos bársonyszöveten az ország, a Hunyadyház és a nápolyi uralkodók címere volt látható. Ezek mellett egy értékes, remekmunkájú, lóalaku serlegtartó állott, körülölelve arany-ezüst virágtartókban természetes üde virágokkal.

Ezen asztal mellett, kissé hátrább és magasabban öt öl hosszú s kilencz lépcsőzetű diófa szekrény állott, melynek lépcsőin 580 különböző nagyságú ezüst serleg csillogott. E pohárszék mellett két 700 marka nehézségű ezüst egyszarvu (unicornis) állott három rőfös szarvakkal; míg fölötte színes aranylánczokon vert ezüsből készült hordó függött, melynek négy csapján ugyanannyiféle bor folyt négy kristálymedenczébe; melyek közt egy 600 márkát nyomó ezüst kancsó diszlett.

A főasztalon kívül a többi nyolcz asztalnál foglalt helyet a többi nász nép és pedig jobbról a főasztaltól a nők koszoruja, köztök a tisztos örömanyaival, Szilágyi Erzsébettel, balról a nápolyi kíséret.

Az ételeket az ország zászlósai hordták föl. Midőn Mátyáshoz és nejéhez vitték, a bosnyák király és münstenbergi herceg, midőn másokhoz, négy cseh és német herceg menvén előttük.

Ebéd alatt átnyujtattak a királynénak a számára főpapok, főurak, városok vagy idegen fejedelmek által küldött ajándékok, melyeknek értéket Eschenlöer százezer aragnál többre teszi.

Pedig még csak másnap érkeztek meg az erdélyiek ajándékaikkal, mely 39 aranyserlegből és 6 fiatal, telivér ménből állott.

Ebéd után elszedték az asztalokat, s majdnem reggelig tartó vidám táncmultság kezdődött. Fölötte sajnálható, hogy nem jegyzék föl a krónikások azon szép táncosok és táncosnők neveit és alakját, kik ez estén a fényes királyi palotában lejtettek; annyit tudunk pusztán, hogy a király és menyasszonya a harmadik táncban részt vettek.

Másnap kisebb ebéd volt az udvarnál, mely a pusztán a legmeghittebb barátok, a vendég fejedelmek és követek vettek részt. Délután torna tartatott, melynek tréfás oldalát tiz német lovag bohóshodása képezte, kik kitömött haszal, nyereg és kantár nélkül ültek lovaikra, s kard heiyett seprővel hadakoztak, a mi sok mulatságot okozott. A napot újra táncvigalom fejezte be, mely — mint az előbbi napon — majdnem reggelig tartott.

Végre harmadnapra az esküvő után elbocsátattak a követek, a vigalom s ünnepélyek zaja elhalt, minden a rendes kerékvágásba tért s az új fejedelmi pár a mézes heitek élvezetéhez kezdett, mely mindaddig tartott, míg Mátyást a török háboru ki nem szólítja szeretett neje ölelő karjai közül.

Vágy és birtok.

(Allegoria.)

Vermes Gusztávtól.

Egy lepke, melynek opál szárnyain a fehér, rózsaszín és kék szín a legbájosabb öszhangban diszlett, napsugárként virágról virágra szállt, és maga is lengő virághoz hasonlítva, enyelgően emelkedett s ereszkedett a zöld rét fölött.

Egy gyermek, ki a smaragd színben játszó pázsiton járt tanult, meglátá a pillangót, és hő vágy ébredt benne az élénk színű állatkát megfogni.

De ez hozzá szokott az efféle vágyakhoz. — Egész seereg üldözött fárasztott ő már ki. Csak két lépésnyire lebegett a gyermek előtt, s midőn ez futását lassabbitva, visszatartott lélegzéssel már kezét kiterjesztené feléje: fölemelkedett és újra megkezdé szemfényvesztő egyenetlen szállongását.

A gyermek nem fáradt ki az üldözésben. Minden meghiusult kísérlet után, a helyett, hogy vágya kialudt volna kebeleiben, nőttön nőtt, és lépésről lépésre gyorsabban s nagyobb hévvel rohant a szép pillangó után.

Vissza sem tekintve, sokáig futott a szegény gyermek, és anyjától igen messze távozott.

A pillangó, elhagyván a virágokkal diszlő kies völgyet, egy földi szederrel hálózott kopár síkra repült.

Üldözője oda is követé.

A hosszú út és gyors futás daczára a gyermek, fáradságot nem érezve, egyre hajhászta a pillangót, mely tiz-tiz lépésnyi távolságban majd tövisre, majd bokorra, majd pedig névtelen vad virágra szállott, de azon pillanatban, midőn az ifju hatalmában vélte, ismét ellebegett.

Mondám, az ifju; mert az üldözés alatt a gyermek fölserdült.

Most az ifju féktelen szenvedélyével és a kielégítési vágy ösztönével folytatá vadászatát, a ragyogó csudára.

A pillangó, mintegy ingerlendő az ifjut, le-leszállt és gyönyörtől verdesve szárnyait, kéjjel bocsátkozott a virágok kelyhébe. De azon pillanatban, midőn őt az ifju, remény által ringatva, megközelítette, átengedé magát a szellőnek, és ez könnyedén elkapá, mint az illatot.

Igy mult el ezen esztelen üldözésben percz percz után, óra óra után, nap nap után és év év után, mig a pillangó a férfival együtt egy hegy csúcsára ért, mely nem volt más, mint az életkor tetőpontja.

Az ifju a lepke hajhászásában férfivá vált. Ekkor egy pillanatra megállapodott, azon tünődve, nem volna-e czélszerűbb: visszafordulnia; annál is inkább, minthogy az előtte levő lejtős hegyoldal kietlennek látszott.

A hegy tövével — ellentétben a hátrahagyott ösvényvel, hol a pompás kertekben illatos virágok, nemes növények és gyümölcsöktől görbedező fák diszlettek — a hegy tövével mondám, kőfallal kerített kopár tér nyult el, melybe egy állandóan nyitott ajtó vezetete, és a hol részint álló, részint szerte heverő köveken kívül, mi sem látszott.

De a pillangó az eddiginél még ragyogóbb színben, ismét a férfi előtt lebegett, és röptét a hegyoldallal párhuzamban, az említett zárt helynek irányzá.

Noha hosszú útja miatt el kellett fáradnia az aggastyánnak, — mert az esztelen hajhászó ősz haja aggkorra mutat — csudálatos, hogy menése mindig rohanóbb lett, mely körülményt csak a hegyoldal lejtősségének lehet tulajdonítani.

A pillangó egyenlő távolságban szállongott előtte; csak hogy virágok hiányában töviseken, vagy kiszáradt fák galyain pihent meg.

Az aggastyán lihegve követte őt.

Végre átrepült a lepke a szomorú hely falán, az aggastyán pedig az ajtón ment be utána.

De alig tett néhány lépést, midőn a ködben eltűnő pillangót fürkészve, egy kőben megbotlott és elesett.

Három ízben kísérte meg a fölkelést, de mindannyiszor ismét visszahanyatlott.

Nem lévén képes többé rögeszméje után futni, karjait terjeszté ki feléje.

Mintha a pillangó megszánta volna üldözőjét, most feje fölött lebegett, de színei elveszték élénkségüket.

Azonban, talán nem is a rovar szárnyai veszték el élénk színüket; hanem az aggastyán szemei gyöngültek el.

A lepke most mindig kisebb kört irt le röptében, míg végre leereszkedett a haldokló sápadt homlokára.

Ez végmegegyteléssel emelé föl karját, hogy valahára

érinthesse a pillangót, mely hő vágyának és buzgó törekvésének tárgyát képezte; de oh csalódás! csak most vevé észre, hogy üldözöttje nem pillangó, hanem napsugár vala.

Karja mereven s erőtlenül hullott vissza, és utolsó sohaja megrengteté a léghört, mely a temetőre nehezedett.

Mind a mellett kövesd, oh költő, kövesd eszményképhez féktelen szenvedélyedet; törekedjél — határtalan szenvedések daczára — elérni azon ezer színben ragyogó alakot, mely szakadatlanul előtted lebeg, ha mindjárt szíved megreped, élted ki-alszik és utolsó lehelleted lebben is el, azon pillanatban, midőn kezdeddel megérintheted.

Dumas után Francziából.

Egy hét története.

— Deczember 17-kén. —

sten jár a földön. — Nem csak a vallás ünnepe ez. — Egy nagy eszme diadala. — A karácsonfa. — A szeretet esküje. — Mi ez öröm okozója. — Az én karácsonfam. — Olvasónőim is megláthatják. — Tele virágokkal. — Buzavirág. — Kalász. — Hóvirág. — Aloe. — Jácint. — Ibolya. — Repkény. — Semperfloris. — Ha minden nő így érezne. — A női tiszteletéről. — A pesti nőegyesület. — Az árvákról. — A magyar gazdaszszonyok. — Egy derék kereskedő.

Itt van a karácson ünnepe, Isten jár a földön; az emberek elüzik az élet bajait a fejekből és a sötét érzelmeket a szivekből; egy szent, magasztos hangulat ereszkedik alá a földre, még a rossz ember sem bír egészen szabadulni tőle. Avagy nem érzik-e kegyetek, kedves olvasónőim, hogy e nap közeledtére nemesebb, magasztosabb érzelmek gerjednek a szivekben? Pedig kegyetek lelke máskor is, egész éven át, sok szép és nemes dologgal foglalkozik; és mégis most, e nagy napok közeledtére, ez érzések nőgatóbban dobognak a szivben, mindegyikük csak azon gondolkodik, mivel lépje meg kedveseit, mi által szerezzon neki lehetőleg nagy örömet.

Nem pusztán a vallás, hanem az emberiségnek is egyik magasztos ünnepe a karácson; miként az üdvös találmányok nem maradhatnak egy nemzet sajátja, hanem csakhamar az összes emberiség tulajdonaivá lesznek, azonképen, sőt még inkább, a nagy erkölcsi igazságok; mihelyt egy olyan ki van mondva, legott általrenge az egész világot és minden nemes sziv visszahangozza. Azért lett a karácson az összes emberiség egyik szent ünnepévé; egy nagy boldogító eszme diadalát üli meg ez nap a polgárosult emberiség, azon eszme diadalát, hogy az ember az istenségig emelkedhetik föl, ha nem csak önmagáért, hanem másokért is él, ha szívet szeretet tölti meg, ha az emberiség java drágább előtte földi életénél.

Milyen szép szokás tehát a karácsonfa felállítás! midőn a zöld lombos tele van aggatva égő gyertyácskákval és kedves ajándékokkal, és körülöttük a kicsi gyermekek, a gyertyácskák lángjánál ragyogóbb szemekkel és minden ajándéknál kedvesebb vidámsággal kipirult arczaikon, és mögöttük a család öregebb tagjai édes, örömtelt szívvél, mosolygó ajkakkal és mély megilletődéssel a szemekben! Minden sziv a szeretet szent esküjét teszi le ilyenkor, minden évben újra, minden évben forróbban; ajk ki nem mondja,

senkitem hallja, csak önönmaga és az Isten, de mindenki tudja, mindenki érzi az eskü szavát, mindenki sziv forróbban vonzódik szeretettjeihez, áthevitve azon érzéstől, ha e kicsi ajándék olyan nagy örömet szerez, bárcsak nagy áldozatot tehetnének szeretetteinkért, bárcsak egész életünket nekik szentelhetnők!

Ezt érzi az atya gyermekei, ezt a testvér testvére és ez a kicsi gyermek mindkettejük iránt; azt hiszi, a kis Jezus ajándékainak örül, pedig egészen más ez öröm okozója; mert hisz tudja, hogy ez ajándékokat kedves rokonok aggatták a fára; hanem jól esik fiatal lelkének a szeretet ajándoka, azon szereteté, mely t i t o k b a n oszt örömekeket; és öntudatlanul gerjed e szivben is azon érzés, hogy ez az igazi szeretet, ez nem vár egyéb jutalmat azon boldogságnál, mely a megörvendezetett szivében felsugárzik, és ekkép fogja majd ő is gyakorolni a szeretetet. Oh, nagyon szép, nagyon lélekelő egy szokás az a karácsonfa!

Én is állítottam egyet, kegyetek számára, szép olvasónőim: szép, karcsu a dereka, szép lombos a sudara; magam jártam érte öröktavas erdejében, magam vágtam le a tudás fájáról, magam aggattam tele csillagok fényével és földiszitém olyan ajándékokkal, melyek bizonyosan kedvesek lesznek kegyetek előtt. Szeretnék látni is e fát? oh az könnyen is megtörténhetik! Csak hunyják be szemöket és azonnal meglátják azt — lelkök szemével.

Nos, nemde szép egy fa? és tele van virágokkal; ezek az ajándékok; fogadják azokat szivesen, mert jó szívvél vannak adva; és a virágnak nemesak illata, de nyelve is van; már Petőfi mondta, hogy búbajos beszédje van a virágoknak; elmondom tehát én is, mit mondanak kegyeteknek az én karácsoni virágaim.

Mindenek előtt az a buzavirág azt mondja; legyen életök olyan derült, mint a kék ég; és egyszersmind azt is mondja, hogy a virág kétszerte kedves, ha rejtekben virit; lám, a pipacs kiáll az ut szélére, ott mutogatja kiáltó színeit boldog boldogtalannak és ép azért nem is kell senkinek, hanemha egy csapodár szellőnek, a mely csak azért akad meg rajta, hogy — lengeteg szépségeitől megfoszsza.

Buzavirág mellett bu z a k a l á s z; ez az egyszerűség, a valódi jótékonyosság jelképe; nincsen rajta semmi pompa, semmi tarkaság, és mégis tele van áldással; az egész emberiséget

táplálja és mégis minél gazdagabb, annál mélyebbre hajtja alá fejét.

Amott meg a kicsi, kedves hóvirág; ez az igazi háladatosság jelképe; mikor a többi testvér mind elhagyta már a hű anyaföldet, akkor buvik ez elő, ott virraszt mellette, megoszt vele fagyot és hideget; a nap elfordult tőle, csókja soha sem érinti arcát, tudja, hogy a tél a virágok gyilkosa és ő mégis ott marad a hű anya mellett.

Tulnon meg az a nagy, vérszinű gyönyörű virág, az egy aloe; egyszer virít életében, azután meghal; ez az igaz szerelem jelképe; a mely ember úgy nem tud szeretni, nem is szeretett az soha.

Emitt meg a jáczint; milyen szép egyetértésben élnek a kedves fejcskék; egyet éreznek, közös az örömeik, közös a bánatjuk; az igazi barátság jelképe ez.

Mellette meg az a jelentéktelen kis növény; alig látszik virágnak, pedig tele van a legédesebb illattal; a menta ez, mely inkább belső, mint külső nemes tulajdonok által akar tetszeni; ez a valódi műveltség jelképe.

Hátrább meg a kedves ibolya, a mely nemes öszinteséggel mosolyog a szemünkbe; a világért sem akar többnek látszani, mint a mi; és épen ezáltal kétszerte kedves.

Sok nemes virág van még az én fámra tűzve; de ki tudná őket mind leírni! még csak azt mondom, hogy miért épen repkény övedzi körül a fát; azért, mert ez télen nyáron megtartja színét; ez az állhatatosság jelképe.

Hát az a semperflorens mit jelent? hazaszeretetet. De erre kedves olvasónöim, nem kell jelkép; mert ezt kegyetek ugyanis szívükön hordják; ez olyan, mint a lég a virágoknak, ettől fejlődnek és virítanak; a mely szívben hazaszeretet nem lakozik, az semmi szépre, jóra nem képes.

Hazaszeretet nemcsak szóval, de tettel és aldozatkészséggel is; azért tűztem fel e virágokat Kegyetek számára az én karácsonfámra, mert tudom, hogy kegyetek örömmel fogadják azokat tőlem, mert a mit e virágok mondanak, kegyetek szívéből van mondva.

Milyen lenne az élet, ha minden nő úgy érezne és így cselekednék! egy örökös karácsoni ünnep! Másképp felfogva, úgy is merő üres szertartás e nagy ünnep.

Ezért született a világra a szeretet nagy hirdetője, és azért viseltetett ez olyan gyöngéd tisztelettel a nő iránt, mint egy vallás alapítója sem előtte.

Ime a pesti nőegyesület ez évben is kedves karácsonfával lepi meg a vakok intézetének szegénylakóit; hadd lobogjon föl a szeretet szikrája azok szívében. a kiknek szemben kialudt a látás szikrája, hadd derengjen a jótékony szende hold világa azok fölött, a kiknek földi életét örök éj borítja.

Az árvákról sem feledkezzenek meg a nagy napokon; hogyan is feledkezhetnék meg azokról azon szüle, kit gyermekkel áldott meg az Isten! Azért van a pesti „arvaleány-intézet“-nek olyan szép karácsonfája! Fölszólatlanul fordult oda a közrészvét, egyre gyűlnek a kedves és hasznos karácsoni ajándékok; nem tudni, ki adja, bizonyosan gyermekeikben boldog anyák, vagy szüleik által boldog fiatal hölgyek.

A „Magyar gazdasszonyok“ is ilyen nemes értelemben fogják föl a karácson ünnepet.

Ki nem látta olvasónöink közül azokat a szegény árva fiukat, kiket a lelkes Széchenyi Ödön gróf vett pártfogása alá, s hogy élelmüket megkereshessék, alkalmat nyújtott nekik?

A főváros utcásarkain álldogáló ezizmatisztítókat értjük, kiknek van ugyan ruhájok, de nem olyan meleg, hogy a folytonos állás a hidegben szenvedést ne okozzon nekik.

A „magyar gazdasszonyok“ megszánták e gyermekmunkásokat, s karácsonyi ajándéku karmantyukat, meleg harisnyákat és nyakkendőket vásároltattak nekik.

Az egyleti választmány megbízottja, Hollán Ernőné Ungár Vilmos boltjába ment a nagyhidutezába, hol a szükségesekeket megvásárolván, az árban 1 ftnyi különbség lett volna kiegyenlített.

Midőn a derék kereskedő meghallotta, hogy árva fiuk számára történt a vásárlás, nemcsak az 1 ftt elengedte, hanem a vásárolt 12 meleg nyakravalóért, 12 pár téli harisnyáért semmi pénzt nem fogadott el. Azonfölül megígérte, hogy ez ajándékot minden évben ismételni fogja, sőt ha meghal, utódait kötelezi, hogy míg a kereskedés áll, az árva fiukat minden évben hasonló adományban részesítsék.

Az ügyefogyottakat gyámolító derék kereskedő megérdemli, hogy szép tetteről e helyen elismeréssel emlékezzünk.

Egy bolog frigről is értesíthetem kedves olvasónöimet. E napokban vezették oltárhoz Szathmár egyik művelt- és szép lelkű urhölgyét, a bájos és kedves Nagy Izabellát; a boldog vőlegény: Szuhányi Lajos kétszeres örömmel ülheti meg a karácson ünnepét, mert a szeretet eszményképe: egy hű, szerető nő osztja meg vele az életet.

—i.—r.

Százszor-szépek.

A szegény beteg leány részére ujjal adakoztak:

| | |
|-------------------------------------|-------|
| O-Szivaczról: Heger Ferenczné | 1 frt |
| Pestről: Kramer Antónia gyűjteménye | 2 frt |

3 ft — kr.

Ehez a multkori 216 ft 11 kr.

Teszen: 219 ft 11 kr.

Udvarhelyi Miklós, beteg veterán színészünk javára pedig Remellay Gusztáv íróársunk sorsolást rendezett, melynek eredménye: 7 ft., általunk a szegény betegnek át lön adva. — Köszönetet nem mondunk olyan tettert, mely magában hordja a legszebb jutalmat.

Gazdasszonyoknak.

A gylszerin-mosdóviz készítés módja.

Olvaszsz el egy itcze narancsvízben 2 lat boraxot; ez meglevén, tégy hozzá egy fél font gylszert, ha mind elolvadt, szürd le tiszta üvegekbe, tedd el hűvös helyre.

Ete és reggel megmosván arcodat, rövid idő mulva tapasztalni fogod, hogy arczbőröd finomodik és fehéredik.

Töltött csőrege-tészta.

Végy öt tojás sárgáját, egy evőkanállal tejfölt, 2 kanál törött czukrot a deszkára, s tégy annyi finom lisztet hozzá, hogy tésztát csinálhass belőle, és dolgozd ki jól. Azután oszdd a tésztát négy darabra, formálj belőle cipókat, és nyujtsd ki olyan nagyra, mint egy eszece alja, süsd ki bő zsirben a négy darabot egymásután, nyomd meg felül és alul tiszta itatós papírral, hogy zsiros ne legyen és rakd a tiszta deszkára; az egyik tésztát kend meg málna beföttel, a másikat baraczkkal és ragaszd egymásra mind a négyet, azután czukrozd meg és tálald föl melegen.

E tésztából a könnyü kis csőregét is lehet csinálni.

B.—né.

Irodalom és művészet.

Örömmel értesítjük t. előfizetőinket, hogy a „Magyar nők évkönyve“ már el van küldve; sziveskedjenek tehát e hét elején az illető postahivataloknál utána tudakozódni, bizonyosan megkapják. Nehány példány nyál azonban többet nyomattunk azon tisztelt hölgyek számára, a kik még birtokában a hajtának jutni ez érdekes könyvnek, és melyt ebbeli szándékukról értesítenek, azonnal megküldjük azt; ára: füzve 1 frt 50 kr., angol kötéssel 2 frt; diszkötés 2 frt 50 kr. Könyvárusi uton e mű nem kapható.

× Vettük a Vahot Imre által könnyed modorban irt „Az 1862-ki londoni világkiállítás emlékkönyve“ című munkácskát, mely, habár kissé későn, tüzetesen ismerteti a világ minden részéből Londonba gyűlt kiállítási tárgyakat. Függetlenül kimerítő név- és tárgyjegyzéke van csatolva a hazánkbeli kiállítóknak és kiállítványaiknak. A kis kötet kiállítása becsületére válik id. Poldini Ede nyomdájának.

× Értesítés. A hajdani „Szépirodalmi közlöny“ volt t. cz. előfizetői a „Pickwickclub“ regény III. kötetének hiányzó részét, valamint a befejező IV. kötetet — maguk igazolása mellett — átvehetik Barátok tere 7-dik sz. Emich Gusztáv kiadó hivatalában.

× Ilméri K. István, az „Egyveleg“ volt szerkesztője tudatja előfizetőivel, hogy új évtől kezdve a „Népbarát“ hetilappal fogja őket kárpótolni. A kik másként akarnak pénzeikről rendelkezni, azok egyenesen hozzá címzett levelekben intézkedjenek.

× Baján Schön Jakab kiadásában megjelent: „Dalogok könyve“, anthologia száz magyar költő műveiből és népdalokból, összeállítá Kolmár József.

Budapesti hirvivő.

✂ (Hazai borunk Angliában.) Hogy a legközelebb tartott lordmayori banquetten méltó borral köszöntsének az érdemes gentlemannek a walesi herczeg egészségére, Greger Miksa, hazánkfia, 1834-iki tokaji borral szolgált a lordmayornak. És a derék lordok elsőseget adtak borunknak a világ minden itala fölött. Goddam, van izlésök a nemes férfiaknak; azt nem lehet tőlök elvitatni!

✂ (Célszerű intézkedés.) Ezen, már phisikailag is sikamlóssá vált időben a városi hatóság azon méltánylandó rendeletet adta ki a háziuraknak, hogy a járdákat tisztán tartsák; a ráhullott havat rögtön tisztittassák el, a fagy beálltával pedig hamuval, homokkal vagy fűreszporral rögtön hintessék be. E szerint biztosítva vagyunk az elbukások ellen; csak az illetők engedjenek e rendeletnek.

✂ (Mérgezett víz.) A sertéskereskedő utcának 34-ik számú házában a múlt héten a kút vize valami különös ízt vett föl s a kik csak ittak belőle, mind iszonyú gyomorgörcsről és hányási ingerről panaszkodtak. Vizsgálat után kisült, hogy a víz meg volt mérgezve. Egy öreg asszony, kire e természetellenes bűntény alapos gyanuja nehezül, rögtön elfogatott s most bíróság előtt áll. Ha ilyenek történnek, még a víz — e legtisztább jószág sem biztosítja az ember életét.

✂ (Az annyiszor emlegetett) molnár-tó betemetése még most sem történhetik meg. A molnárczéh 6000 ft kárpótlást várostól, ez pedig csak 4000-et képes adni. Remél-

jük azonban, hogy az érdemes czéh végre is belenyugszik ez ajánlatba. — A város azon része sokat nyerne ezáltal, mint-hogy már a sóházba ragasztott dülékeny melléképületet is lefoglalják hordatni.

✂ (Feleletül.) Eddig csak azt tudtuk, hogy bizonyos divatlapunk ujdondásza írni nem tud, most már látjuk, hogy olvasni sem tud; előfizetési ivünkéből; t. i. olyat olvasott ki, a mi egészen másképen van ott megírva. Az ily eljárás nem annyira naiv, mint — független!

✂ (Gyászünnepegy.) A szent-István társulat f. hó 18-kán az egyetem templomában ékes halotti tiszteletet tartott elhunyt tagjai emlékének. A megható misén a gyászöltönyű tagok szép csoportozatot képezének, mely, — a helyzet komolyságával egyesülve, — mély benyomást tett a nézőre.

✂ (Tánczvigalom jótékony czélra.) A jogászsegélyző egyesület tánczvigalmat fog rendezni alapja növelésére s e végre kebeléből bizottmányt alakított. Az érdekes vigalom napját nem fogjuk elmulasztani tudatni t. olvasóinkkal, a kik már az ügy iránti szempontból sem fognak elmaradni.

✂ (Lánczhid és alagút jövedelme.) A budapesti lánczhidnak november havi jövedelme 32,125 ft 45 kr., míg az alagúté csak 2191 frt 77 kr. Bizony szép összegek ezek ugy krajczárunkint gyűjtve.

✂ (Érdekes ajándék.) Xántus János hazánkfia, Amerikából mintegy 100 darab, itt még eddig ismeretlen márdárfajt küldött a nemzeti muzeumnak; a m. akadémiának pedig egy láda könyvet, ezek közt mintegy ezer darab rajzot és térképet indított utnak. A messziről jött ajándékok küldőjök hazaszeretetről tanuskodnak, ki oly távol ég alatt gondolt reánk.

✂ (Egy vállalkozó) a városház-téren azon házat, melyben a gyógyszerár van, megvette, hogy ottan földött áruhelyiséget, valóságos bazárt, hozzon létre. A bazárhoz azonban elkerülhetlen kellék a pengő arany- s ezüstpénz, mi bizony nem igen fog e pesti bazáron pengeni.

✂ (A második kamarai hangverseny) m. vasárnap nagy és válogatott közönség előtt fényes sikerrel ment végbe. Az előadók mind nagy tetszésben részesültek, különösen Székely József, ki az általa szerzett mély érzelmű klasszikus szép kettőst művészi szabattossággal játszá. A közönség valóban nagy élvezetet talált ez előadásban, miből következtetjük, hogy a harmadikat még nagyobb számmal fogja meglátogatni.

✂ (Gyászhir.) F. hó 15-én hunyt el Nagy József, volt pesti kereskedő, az egyetemi kórodában. Még csak 58 éves volt, bár a ki ismeré, hetven évesnek tarthatá, oly öreggő tevő a szenvedés, melyen sokat hányatott élte keresztülvitte. Adjon a sir neki örök nyugodalmat!

✂ (Tűzoltó egyesület.) Gr. Széchenyi Ödön nagy horderejű eszméje, a tűzoltó egyesületet illetőleg, nem volt pusztában elhangzó szó. Mult szerdán értekezlet tartatott ez ügyben, mely alkalmal gr. Széchenyi Ödön elnöklete alatt Rottenbiller Lipót, Hollán Ernő, gr. Vass Samu, Berghoffer J., gr. Károlyi Gyula, Lévai Henrik, Petényi Ottó, Thaisz Elek, Ivánka Imre, Áldássy Antal, Paulovits László és Ságody Sándor urakból álló bizottmány alakított, mely az alapszabályokat megvitatja.

✂ (A pesti vízvezeték ügye) a Lloydteremben tegnap délután került végtárgyalás alá. Most már minden megvan; remélhető tehát, hogy jövő tavasszal az ige vízzé lesz!

✂ (Jótékony czélú előadás.) Mártonffy György ur f. hó 22-én, azaz holnap a budai népszínházban szavalati és zenészi előadást tartand, melyben a pesti nemzeti és budai népszínház némely tagjával műkedvelők is részt fognak venni. A műélven kívül, mi itt kinálkozik, a szép czél is megérdemli a mentül számosabb látogatást; a jövedelem ugyanis a buda-

pesti szegényeknek van szánva. Fölvivjük reá a község figyelmét.

✚ (*Jeles kép.*) Annak idején megemlítettük, hogy Ligeti Antal, jeles művész hazánkfa egy „Saharai sivatag“ot ábrázoló képet állított ki a londoni mükiállításán. A képet most egy műpártoló angol megvette. Tehát mégis pártolják a hazai művészetet — Angolországban.

✚ (*Erős borok.*) Hazai boraink a világ minden borát fölülmulják azon tulajdonságuknál fogva, hogy a tengeren való utazást kiállják. Közelebb Xántus János hazánkfa két palaczkombai bort vitt magával Amerikába; azokat aztán azon módon visszaszállíttatá ismét. A győrvidéki gazdasági egyesület legközelebbi ülésében fölbontattak e palaczkok s azoknak tartalma szín-, illat és erő tekintetében változatlanok találtak. Hiába, a magyar, bármint hányják forgassák, csak megtartja eredetiségét.

✚ (*Apró hírek.*) A m. akadémia jövő évi januar 15-én tartandja 24-ik ünnepélyes ülését, az érdekes program annak idejében közzé fog tétetni. — A hideg idő beállt az is bizonyítja, hogy a napokban itt Pesten a király-utczában egy öreg asszonyt megfagyva találtak. — A tábori kórház mellett egy új gőzmalom épült, mely működését nemsokára megkezdendi. — Jövő tavaszra a városháza nagyban ki fog csinosíttatni; falai olajos mázzal lesznek behúztatva s tornyán gázlámpák vetnek világosságot. A szobrokat múlt héten emelték föl a tetőre. Tehát még sem tették őket a városligetbe? — Közelebb ismét találtak egy ház lépcsőin megfagyott gyermek-holttestet. — A pesti ref. gymnasiumban önképző társulat alakult, mely elnökeül Gyulai Pált, alelnökeül Szász Bélát választá meg. — A budai evang. egyházközség Hunfalvi János urat felügyelőjeül választá. — A gőzmalom-vállalat kezelői figyelemztetik a részvényeseket, hogy a harmadik száz forintos részvényfizetés ideje jelen van. Kérik annak lerovását. — Wagner tr. új gyógyszerismei szaklapra nyit előfizetést. — A „nemzeti kör“ ma délután gyűlést tartand, melyben a Karczag Ferencz ur leköszönése által megürült harmadigazgatói hely betöltésére fog választás történni. Nagy lesz erre a concurrentia. — A Lloyd társulatnak számos tagja külön akar válni és új társaskört alakítani. Tán a német fölolvadások miatt? — Kisfaludi Kisfaludy János, volt huszártábornok, f. hó 15-én Budán meghalt. Béke hamvaira. — Nagy Imre, rendelkezés alatti föltörvényszéki tanácsos, Bács, Temes és Torontál megyékbe van kiküldve a törvénykezési állapotok megvizsgálására. — Az alföldi vasuti választmány a napokban megválasztá tisztviselőit; titkár Szathmári Károly ur, pénztárnok Schossberger ur lön. — A pesti szegény gyermek kórházban főnállása óta 55 ezer gyermek részesült ápolásban. Isten áldása reá. — Reményi Debreczenben két hangversenyt adott. — Révay, jeles szemorvosunkat, Zenta város főorvosának hívta meg. — A magyar írók segélyegyletének sorshuzásán a főnyereményt Barona Irma, hevesmegyei kisasszony nyerte, ki az értékes készletet már át is vette. Mégis udvarias Fortuna, hogy a két elsőrendbeli nyereményt hölgyeknek juttatta. A második nyeremenynyel — egy értékes ezüst kosár — lapunk egyik kedves előfizetőjének kedveskedett a szerencse. — Brahms jeles zongora virtuoz a napokban megérkezik fővárosunkba, hol hihetőleg néhány kamarai zenedarabbal föllépend. — A gr. Karácsonyi Guido által több év előtt jótékony célokra tett 10,000 ftos alapítvány kamataiból 850 ft a helybeli kisdédvők közt osztatott ki. — Az „urak báljai“e télen is megfognak tartatni, következő esteken: jan. 26. febr. 2. és 8. — Ma tartatik az első philharmoniai hangverseny a Muzeum teremben.

Nemzeti színház.

Decz. 11-én: „Becsületszó“ Szigeti vígjátéka és „Férj az ajtó előtt“ operette. — Decz. 12-én: először „A kisértés“ Feuillet Oktáv színműve, fordítá Radnótfáy. — Decz. 13-án: „Ernáni“ helyett a „A sevillai borbély“ vig opera. — Decz. 14-én másodsor: „Nápolyi Johanna“ Farkas Albert tragoediája. — Decz. 15-én másodsor: „A kisértés“ Feuillet Oktáv színműve. — Decz. 16-án: „Ilka és a huszártoborzó“ Doppler operája helyett „A kunok“ Császár operája. — Decz. 17-én: „A jó barátok“ Sardou színműve.

„Nápolyi Johanna“, bár a kritikusok nagy zaj- és robajjal támadnak ellene, s bár mint tragoedia a színházi repertoírban meg nem állhat, becsületére válik fiatal szerzőjének. Kinek olyan eszméi vannak, mint milyenek e darabban előfordulnak, nem elégedhetik meg egy termékkel, ha az sikerül, és nem riadhat vissza egynek nem sikerültétől. A szereplők mindent elkövettek a darab megmentésére; mindkét előadáson a lehető legnagyobb kerekdedséggel adták azt elő; Jókainé, Tóth József, Lendvai, Felekiné, Egressi és Szerdahelyi átgondolt művészettel játszottak: kiállítás, öltözékek a hatás emlékére nagyszerűek voltak, de azért a darab megbukott; nem szólunk tehát részletesen róla. Színpadismeret, Shackespearenek kevesebb utánzása a nagyon erős kifejezésekben, és kivált lélektani jellemfestések és az alapeszme fokozatos kivitele szerzőnek második művét bizonynyal nem ily ephémértartamúvá teendik.

A második újdonság, mi e héten színrekerült, Feuillet Oktáv színműve „A kisértés“. Radnótfáy ur nem eredmény nélkül fordítá le e darabot; szellemdús könnyűség, daczára meséje egyszerűségének, a leggyönyörködtetőbb művé varázsolják azt. A darab hosszúsága (korántsem hosszadalmasága.) ellen lehetne ugyan kifogást tenni; de mi, megvalljuk, csak midőn vége volt, tekinténk az órára és vettük észre, hogy valóban késő idő volt a mi korán hazajáró közönségünknek. Nem csudáljuk; Prielle Kornélia bensőségteljes művészi játékta távol tartja e darabtól a megunást. Közönség mindkét estén szép számmal nézte az előadást.

„A jó barátok“ban Benedek ismét bebizonyítá, hogy még sokat tanulhat Szigetitől, Felekitől, Tóth Józseftől és Szerdahelyitől; nem gondolkodnak azok a felett, hogy melyik zsebökbe tegyék a kezüket. Prielle Kornélia valódi nagy művésznőként játszott; a közönség — nagyon csekély számú volt! — csakis őt tapsolá meg. A többi szereplő is megérdemelte volna.

Az operai előadásokat illetőleg, az e héten adott operett-ről kell szólnunk, mert Markovits Ilka és Huber Ida kedves énekét ki kell emelnünk. Daczára annak, hogy Szerdahelyi operettei éneklésének nem vagyunk barátai, még őt is szívesen hallottuk énekelni (s ez nagy szó!) csak hogy e szép két hangban gyönyörködheténk.

Budai népszínház.

Decz. 12-én: „Don Juan“ opera, műkedvelők által a budai jótékony nőegylet javára. — Decz. 11-én: „Richelieu első párbaja“, vígjáték és Tornócs Kálmán hangversenye. — Decz. 12-én: „Huszárcsiny“ népszínmű. — Decz. 13-án: „Színházi bohóság“, énekes bohózat. — Decz. 14-én: „Az üldözött“ új népszínmű, Benkő Kálmántól. — Decz. 15-én másodsor: „Az üldözött“, népszínmű. — Decz. 16-án: „Doktor Pipitér és szolgálja Rétipip“ bohózat.

Láttuk e héten szegény Molárnak lelkiismeretes fáradozását a repetoir érdekessé tételére; a műkedvelők operáját ismételteté, Tornócs Kálmán világtalan hangművészt fölépteté, bohózatot és új darabot adatott. A „Doktor Pipitér“ bizony jobb lett volna, ha otthon maradt volna; nem nekünk, legfeljebb majomszínházba való az ily alanti komikum. A „Színházi bohóság“ot meg a színészek, különösen Pártényi tulzásai tették élvezhetlenné.

Vasárnap új népszínművet adtak Benkőtől; az „Üldözött“ Benkő Kálmánnak tán legjobb darabja; aztán nagyon csattanós is; annyit lövöldöznek benne, hogy az elsütögetett puskapor féljövédelmet megemészt, de nem csuda; nagyon harminc darab ez az „üldözött“; Sirály — így hívják a főhöst — félig Moor Károly, félig Rinaldo Rinaldini, Mariska pedig, a hős kedvese, olyan Amália-féle; a legjobb alak benne egy cigány dobos, és azt Partényi jóízűen is adta.

Mindenfélék.

(Terhes gyanu.) Gróf Riencourt, francia kamarás m. hó végén meggyilkolva találtatott; tárczájából 130,000 frank hiányzott, mit köztudomásilag azelőtt való napon vett be valamely adósától. Alapos gyanu folytán inasa és kocsisa rögtön elfogattak.

(Nagy út késő korban.) Franklinnak, a híres tengerésznek neje, 70 éves korában adta rá a fejét a föld körülhajózásának nagy utjára. A múlt hónapokban kötött ki ép egészségben, Jokuhamában.

* (Ritka régiség.) Pompeji ásatásánál közelebb négy nőnek és egy kis gyermeknek egészen ép csontváza találtatott egy szegényes házban, — mi annál csudálandóbb, minthogy a lakók mind menekültek a vész pillanatában; legalább még csontvázakra nem akadtak. Ezeknek helyzete borzasztó halálküzdelmekről tanuskodik. Az egyiknek nyakában aranylánczon réz és ezüstpénzt találtak. Ruhának némi hamuszerű maradványa látszott rajtuk, mely érintésre porrá vált.

Divattudósítás.

Itt az estélyek idejére; sietek tehát mai divatképünkön néhány izletes estélyi öltönyt bemutatni t. előfizetőinknek. A divatkép négy nagy, és egy kis alak öltönyeit hozza és remélem, hogy mindegyik megnyeri tetszésüket, mert nemcsak igen izletesek ezek, hanem egyszerűek is és — természetesen magyar szabásuk. Nézzük tehát őket egyenként:

Az első alak estélyi vagy bál-i öltözetet mutat. A ruha ujjvörös és fehér csiku „taffotas lyon“-ból készült; a szoknya alja ujjvörös taffotával és fekete sujtásozással van diszítve, elől pedig a derekat és szoknyát egy hosszan lelógó szintén új vörös tafotából készült esokor diszíti. Az ingváll fehér és fekete csipkékből és himzésből áll; végre a párta alakú koszoru fehér és vörös rózsákból van fonva.

A második alak szintén estélyi öltözék. A ruha almazöld sima selyemszövetből áll; a derék, az ujjak és a szoknya diszítése ugyanilyen színű selyemből, csak valamivel sötétebb árnyalatból készült; ezen sötétebb tafotára alkalmaztatik aztán a sujtásozás. A derékon, valamint az ujjakon látható gombolók ezüst vagy aranyzott gombokkal vannak ellátva.

A főkötő fehér és violaszín selyemből készült (kapható Fabinyi Annánál Pesten, korona utca 1-ső sz.) a homlok felett élénk virágokkal.

A harmadik alak egy kis leányka utca-i öltözetét ábrázolja. A Tinódi guba barna satinból készült, hasonlószerű borítással, gombolókkal és selyem- vagy posztó fodrozattal szegélyezve. A ruha ujkék velour-uniből áll. A kalap barna bársonnyal bevont Battyányi-kalap, elül strucz-tollal diszítve.

A negyedik alak Rákóczy felöltőt visel, mely sötétkék bársonyból vagy félvastag posztóból készült, menyét, nyuszt vagy czibetpetymeg (pézsma) prémezéssel és fekete borítással diszítve.

A ruha fekete tafotából áll, az alja violaszínű selyemmel és fekete bársonnyal van diszítve. A fején bársony Deák-kalap látható, fehér strucz-tollakkal.

Az ötödik alak belépti estélyi öltözék. A felöltő fehér cashmireből vagy peruvienből készült Tinódi guba hattyúval prémezve, és világoskék vastag selyem zsinórzattal kivarrva.

A ruha világoskék és fehér koczkás selyemszövet, az alja kék és fehér tafota fodrokkal diszítve; a derék ugyanazon kelméből készült, mint a szoknya; fehér fodros ujjak, ingváll és kötő egészítik ki ez öltözetet, a fejek világoskék virágból áll.

Ez öltönyök Alter Antal vaczi-uczai divattárában készültek és ha kedves olvasónkink közül szüksége volna valamelyikre, csak forduljanak hozzám, én szíves örömmel járok el a megrendelésben.

Számrejtvény.

S. Korneliától.

- | | | | |
|----|-----|-----|--|
| | 9. | 2. | Nyáron élvet, télen gondot ad, |
| 1. | 7. | 10. | Jaj annak! ki nyelvére akad. |
| 9. | 7. | 5. | Tükör e nélkül nem mutat. |
| | 1. | 10. | 3. Ha munkás ez, sütkert arat. |
| | 3. | 4. | 1. Holta után szegényli, hogy élt. |
| 1. | 7. | 6. | 4. 3. Ki azt kap, nem éri el a czélt. |
| 8. | 2. | 3. | 10. 8. 5. 6. Olaszhon ezzel bővelkdik, |
| | 6. | 10. | 6. Csaknem az égbe emelkedik. |
| 1. | 10. | 5. | 6. 2. Gyakorta uszik a politikatóba. |
| 3. | 7. | 1. | 1. 10. Hajdan urasszony is állt vele szóba. |
| | 1. | — | 10. Magasztos találmány, ámbár fafajta,
Öröm és vidámság csüngenek rajta. |

Megfejtési határidő: január 18-ka.

A 46-dik számban közölt rejtvény értelme: Magyarország. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Szelényi Károlyné, Theisz Hummel Emilia, Jámbor Lászlóné, Németh Lajos, Gerendás Mariska és Lipolda, Persián Eliz, Melczér Armina, Ferenczy Lenke, Pálffy Stelczér Eliza, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicséri Lilla, Eöry Jenőné, Csicséri-Pósta Gizella, Mendelényi Emma, Heldt Gizella, Wolnhoffer Gabriella, Tövissi Rác Györgyné, szül. Bosnyák Gabriella, Cziruly Zsóna, Angyal Flóra, Sárosy Laura, Angyal Béláné, Sötér Cornélia, Frankner Balogh Ida, Weisz Sarolta, Fischer Riza, Poninger Laura, Farkas Anna, Markgraf Hermin, Szabó Julia és Polli, Fogler Lina, Nagy Lipolda, Rátkay Ilonka, Borza Fanni, Pongrácz Julia, Egerváry Tuboly Emilia, Zachariás Alajosné, Pete Lányi Angela, Viertl Aloisia, Jarossné Lipovniczky Nepomuczena, Csabó Amália, Büttner Lina és Julesa, Miskey Vilma, Károlyi Róza, Berzsenyi Kornélia, Györfly Szerén, Peltzer Ferenczné, Csánádi Kálmáné, Szánthó Eszter, Kovács Róza, Nagy Mariska, Balogh Luiza D. Bella, Károlyi Róza, Vecsey Berta, Oláh Irma.

TARTALOM.

A megváltás szelleme, Kempelen Győzötől. — Az éji dal, Lévai Józseftől. — Gablicsek ur boszúja, Emiliától. (Folyt.) — Temetőben, Gáspár Lajostól. — Mátyás király második nászünnepe és Beatrix királyné megkoronáztatása, Remellay Gusztávtól. (Vége.) — Vágy és birtok, Vermes Gusztávtól. — Egy hét története. — Szászországek. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon. Heti naptár. — Videki tarca. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyílt levelek. — Hírdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ, KIADÓ és LAPTULAJDONOS: EMILIA.

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: jelen havi divatképünk.

51-dik szám.

VASÁRNAP, DECZEMBER 21. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|---|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |
| A műlap becsomagolási díja | 30 kr. " " |
| Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért | 6 uj kr. |

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

H e t i n a p t á r.

| Hónapi és hetinaptár | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Holdjárása | Nap- | | Izraeliták naptára.
Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------------------------|-------------------------|--------------------|--------------------|-------|--------|-------------------------------------|
| | | | | | kelet | nyugat | |
| | | | | | ó. | p. | |
| 21 | Vasárnap | E 4 Tamás | E 4 Tamás | 9 E 2 N B A | 7 48 | 4 8 | 29 |
| 22 | Hétfő | Zenc. Flávián | Szöszke | 10 Hermes | 7 48 | 4 8 | 30 |
| 23 | Kedd | Viktoria szűz | Gyözőke | 11 Dániel | 7 49 | 4 9 | 1 Tebeth |
| 24 | Szerda. | Ádám és Éva | Ádám és Éva | 12 Spiridon | 7 49 | 4 10 | 2 Ádám E. |
| 25 | Csüt. | Nagy Karácson | N. Karácson | 13 Eustrat | 7 49 | 4 10 | 3 |
| 26 | Péntek | István első vért | István v | 14 Thyrus | 7 50 | 4 11 | 4 |
| 27 | Szombat | János ev. és ap. | János | 15 Eleuther | 7 50 | 4 12 | 5 14. Sab. |

V i d é k i t á r c z a.

Balassa-Gyarmat, decz, 15. (*Eredeti levél.*) Műkedvelői előadás. — A jövő farsang reményei. — Levelező nézete a tánczról. — A b.-gyarmati cigányok. — Tisztelt szerkesztőnő! Tegnap itt ismét műkedvelői előadás volt a kath. nemzeti iskola javára. Adatott a „Szekrény rejtelmé”, — s a műkedvelők játéka. mindamellett, hogy közülük egészen újoncok is voltak, s hogy a darab a terjedelmes és többoldalu fölfogást igénylők közé tartozik, a közönség teljes meglegedését nyerte meg. A jelenlevők szép száma, mely a két tanodai helyiséget egészen megtölté, tanuskodott egyrészt arról, hogy a gyarmati műkedvelészetet (új szó!) élénk részvételével kísérni méltónak tartja, más részről, hogy megérkezett a társaskörű élvek utáni vágy, s hogy e vágy kielégítésében a vidéki műbarátokra nézve annyira fontos mezei munka. az édes pihenés ezen évszakában, többé nem akadály.

A leendő farsangról még keveset hallani. Azaz azt tudjuk, hogy a kalendárium mindenestre meghozandja a farsangot, de hogy dalidók rejlenek-e Pandora szelenczében? még nagy kérdés. Én úgy hiszem, hogy eleintén egy kissé rátartani, azután pedig meg fogjuk magunkat adni az évezredek óta divó szokás veszélyes csábjainak. Miért is ne? Azt mondja Vörösmartynk is, hogy: egy pohár bor a hazáért meg nem árt. Annál kevésbbé árthat meg tehát egy pár csárdás; kivált ha az — mint itt dicséretes szokássá vált. — jótékony célra történik. A megyei nagy teremben tartandó közbálokról azonban, a mostani viszonyok közt szó sem lehet.

Czigányaink még mindig külföldön időznek, hisszük, hogy aratnak is. Meg is érdemlik, mert tavalyi farsangtermésüket csakugyan elverte a jég, s az a farsangi termésüket elverő jég ellen még eddig nincs biztosító társulat. Utólagos kárpótolásnak azonban, mint látjuk, mégis lehet helye.

Reméljük, hogy Gyarmatról, mely Nógrád társalmi életének központja s a főhivatali ágának székhelye, többször lesz alkalmunk a becses lapokat érdekes hírekről tudósítani*).

Székes-Fehérvár, decz. 15. (*Eredeti levél.*) Örvendetes hír a színészekről. — Egyes tagok. — A visszanyert kedvencz. — Mélyen tisztelt nagysád! Mult alkalommal azon ohajtással zártam tudósításomat, vajha a sz.-fehérvári közönség részvéte, s a szintársulat érdemei felől mielőbb minél több dicséretet irhatnék! És ime, már is teljesíthetem e részbeni kedves köteletségemet; mert a második bérletre a támlás székek mind, s nagyobbbrészt a zártszékek is el vannak foglalva; a 83 bérlő mellett pedig a nembérlők is

meglehetősen számmal látogatják az előadásokat, tettelegesen tanusítva ujlag: hogy a fehérváriak ezen oly általános pénzsűk világban is tudnak áldozni a nemzeti színművészetnek, s e részbeni országszerte jogosan elterjedt jónevűeknek valamint mindig, úgy jelenleg is megfelelelnék. Jól esik hennem, hogy szintársulatunk jövő évi február utoljáig a mostani szép részvétre biztosan számíthat.

Most lássuk a szintársulat működését. Az egyes tagok ismertetését mult levellem tárgyalta, nézzük jelenleg először is az előadott új színműveket. Ez ideig előadattak: „Titkos iratok”, — „Nőuralom”, — „Nőm meghalt”, és „Ven darázs” eredeti. „Szegény marquis”, — „Fölolvasónő”, — „Arany paraszt”. — „Házasság rokkantjai”, — „Nyolczadik pont”, és „Tűz a zárdában” fordított darabok. Ujdonságokban tehát nem volt hiány: nem egészen két óra tiz új darab — igen is elég! — És a társulat dicséretére legyen mondva, az előadások többnyire kerekdedek s összevágók voltak. Különösen meg kell említenünk Siposné, ki a „Tűz a zárdában” című vigjátékban Adriennet annyi gyermeteg bensőséggel adta, hogy a közönséget elragadá. Igen sikerült Siposnénak az „Arany-paraszt”-ban Vroni szerepe is; ugyane színműben Szépi Solyom Tónit meglepő hatással adta s érdemlett köztetszésben részesült. — Kedvenczünket. Szuper igazgató urat is volt már alkalmunk több kedélyes szerepében láthatni s megtapsolhatni.

Örvendetes esemény leírása legyen befejezője a szerény tudósításnak. — A legfelsőbb kegyelem visszaadta nekünk tavalyi kedvencz színészünket, az april hó végén bebörtönzött Szigetközi Zsigmondot, ki is november 23-án, mint Stern Izsák lépett föl a nézőhelyet zsufolásig megtöltött közönség szünni nem akaró éljenei, tapsai s kihívásai között. — A fehérvári közönség Szigetközit koszorúkkal fogadta, sőt a lelkes ifjuság némi segélyt is gyűjtött a hét hó óta kereset nélkül volt kedvencz részére. — Az ifjuságnak ezen buzgalma magában foglalja a legnagyobb dicséretet, s így a nemes tett egyesei magasztalására nem szorul. Zs.

§ *Eperjesen* decz. 10-én az evang. tanuló ifjuság néhány lelkes nőszereplővel együtt, jótékony célra, a magyar írók segélyegyletének javára, a „Kérők” című vigjátékot adta elő szép sikerrel. A szereplők közt különösen kitűnt H.-né asszony, az eperjesi jótékony nőegylet másodelnöke. Az előadás a nevezett célra 112 frtot jövedelmezett, a mi elég buzdításul szolgálhat a derék fiatalágnak.

§ *Dabason* f. hó 12-én hunyt Zlinszky László ur, Pestmege volt főmérnöke. Elhunytát családja tagjain kívül számos barátja és tisztelője kesergi.

§ *Nyitrán* f. hó 7-én a főispáni helytartó egy állítólag csipkével terhelt szekrénykét kapott Bécsből. A szekrényben

*) Szavait ígéretnek vesszük, s már előre örülünk becses tudósításainak.
S z e r k.

azonban nem csipke, hanem 31 darab állampapír és sorsjegy volt, összesen mintegy 5000 ft. értékkel, egy levélke kíséretében, mely föltárja a rejtvényt. E papírok és jegyek dr. Hirschhoffer, budai polgártól oroztattak el; minthogy azonban a lapokban tett köröztetések miatt a velök bánás veszedelmes leendett, a becsületérző! tolvaj kézhezszolgáltatás végett ime itt küldi őket; ártatlan embert miattok ne keverjenek bajba!

Megbizások tára.

Albára M. V. urhölgynek: Vettük a kedves sorokat; fogadja szives üdvözetünket.

N.-Gécze L. P. I. kedves barátnőnek: Már utban van; eddig tán meg is jött. Forró köszönet a kedves küldeményért.

N.-Körösre Sz. M. urhölgynek: Vettük és örömmel intéztük el.

Halmira K. St. urhölgynek: Megjött és azonnal rendbe hoztuk.

Zombor P. H. A. urhölgynek: Fogadja legszivesebb üdvözetünket.

Ponorra H. O. urhölgynek: Szerencsésen megjött-e a csomag? Várjuk az újabb megbizást.

Szászvárosba B. S. urhölgynek: Rögtön elküldtem, megjött-e már?

Erdővégre Szt. A. urnak: A nagy küldemény utra kelt már.

Szöllősgyőrökre: K. P. M. urhölgynek: A legszivesebben küldtem el.

Rozsnyóra V. G. urnak: Rögtön elküldtem a kívánakat.

Técsőre J. M. urhölgynek: Megjött-e már küldeményünk?

T. Ujhelyre D. K. urhölgynek: El van küldve.

Haczaszalre M. K. urhölgynek: Legszivesebb üdvözetel indítottuk utnak.

N.-Körösre Sz. J. urhölgynek: Vettük a kedves küldeményt, s átadtuk; szives köszönet tőle is, tőlünk is.

Gyulára M. K. urhölgynek: Meg van elégedve küldeményünkkel?

Ó-Szivaczra H. F. urhölgynek: Mind el van intézve. A kedves vendégnek pedig igen örülünk.

Nyiregyházra Sz. J. urhölgynek: Elküldtük.

Marosvásárhelyre I. K. urhölgynek: Szives üdvözetel elküldtük.

Fényszarura S. B. urhölgynek: Megkapta-e küldeményünket?

Magasira G. I. urhölgynek: A legszivesebben teljesíttem kívánságát.

Vattára K. R. urhölgynek: Örömmel és mielébb várjuk.

Unghvárra P. A. urhölgynek: Viszonozza nevünkben a szives üdvözetel.

Pohorellára G. R. R. urhölgynek: A póstan történt egy kis fenakadás, de már rendbe hozattam. Az egyik kívánt tárgyat lapunk jövő számában fogja megtalálni, a másik már indul.

Zalapatakára E. T. E. urhölgynek: Megjött-e a csomag?

Jászberénybe F. A. urhölgynek: Megjött-e a tudósítás?

Nyiregyházára Sz. J. urhölgynek: Örömmel küldtem el; azért késett egy kissé, mert nem volt megírva a postaállomás; ezentul nem fog ez történetni, mert nálam lesz kedves előfizetőim névjegyzéke. Fogadja szives üdvözeteltem. És mikor lesz ismét szerencsém?

Körmendre R. R. urhölgynek: Rendbe van hozva; máskor is rendelkezék velünk.

Szerkesztői nyílt levelek.

I. Szathmáry Károlynak: Megkaptuk a kedves küldeményt.

Meranba, Degre Alajosnak: Előre is köszönet a szives küldeményért.

Balassa-gyarmati t. levelezőnknek: Az ígért humoristicumra számolunk, a többit pedig — kérjük.

Kula R. B. S. urhölgynek: Köszönet: igen kedves.

B. Pongrácz Emilnek: Rajta leszünk, hogy kívánatát mielébb teljesítsük.

A többi kéziratról, hely szüke miatt a jövő héten szólnunk.

H I R D E T É S E K.

B Ö H M É S K Á N Y A

(Pesten, József tér 10-dik szám alatt)

ajánlják legújabb divatú

bel- és külföldi kellemékekkel

fölszerelt raktárukat

a közönség szives figyelmébe.

Előfizetési fölhívás!

„CSALÁDI KÖR“

1863-diki folyamára.

Megjelenik hetenkint két iven, diszesen kiállítva, szines boritékkal.

Ad évenként ötvenkét könyomatú mellékletet,
u. m. tizenkét arczképet, tizenkét divatképet, minden új évszakban négy-öt
alakut, tizenkét himzet- és horgolási mintalapot,
tizenkét ruhaszabási rajzot és négy zeneművet
vagy kelmemintát

Minden hóban legalább négy mellékletet.

Azonkívül mindjárt az első félévre :

„Kun László udvara“ czimű gyönyörű műlapot.

E műlap azonnal megküldetik.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 ft., félévre 6 ft., egész évre 12 ft.

a műlap becsomagolási díja 30 uj kr.

Szives gyűjtőimnek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedem.

EMILIA,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa.

KILIÁN GYÖRGY

magyar egyetemi könyvtáránál épen most jelent meg, s általa mint minden hiteles könyvtáránál
Magyarhonban kapható:

A valódi szakácsság,

vagy: legújabb alapos és teljes

pesti szakácskönyv.

Oly gyűjtemény, mely 954 biztos és több évi tapasztalás által jónak bebizonyult szabályt foglalt magában
melyek szerint minden jól rendezett háztartásnál megkívántató hus- és bőségi ételeket, mint
szinte a legjobb s legjelesb csemegéket, süteményeket, kocsonyákat, befőtt gyümölcsöt, fagyaltakat és likő-
röket stb. legalkalmasabbban, legolcsóbban és legizletesebben készíthetni.

Saját tapasztalata és sokféle kísérletei után pontosan és érthetőleg leírva, kiadta egy a szakácságban
különösen jártas

magyar gazdaszony.

Hatodik bővített és javított kiadás. 8-rét, 391 lap. Kemény boritékba kötve 1 ft. 70 kr. uj pénz.

Ha valamilyen könyv a hatodik kiadásban jelenik meg, akkor már teljesen felesleges annak további ajánlása, mert 10,000 példánynak
az elkelése mindennél jobban bizonyítja azt, hogy a könyv jó és hasznos levén, nagy keletnek örvendett. A számos szakácskönyvek között
az első hely mindenestre a pesti szakácskönyvet illeti; nincs egy sem, a mely oly czélszerűen volna rendezve s oly olcsó árért
oly sokat tartalmazna. A 954-féle szakácsi utasításon kívül még 6-24 személyre ótlapot is tartalmaz a közönséges és bőségi napokra.
Mindazon nőknak, a kik jól, izletesen s olcsón akarnak főzni, s mindazoknak, a kik magukat a hasznos szakácsművészetre szánják
ezemmel s űrgetőleg ajánljuk a „Pesti Szakácskönyv“-et; kapható Magyarország és Erdély minden könyvkereskedésében. A kiállítása diszes,
a nyomása nagy és világos.



1
*M*i atyánk Istenünk,
 Az új év hajnalán,
 Szivem legmélyiből
 Te hozzád száll imám.

2
 Kincset nem kérek én,
 Nem földi javakat,
 Csak életet, erőt
 És munkakedvet adj!

3
 Ami áldásod van,
 Hazánkra öntsd ki azt,
 S a mi szivünkben is
 Áldást majd ez szakaszt.

4
 Éltet és erőt is
 Csak azért esdeklek,
 Hogy én is hazámért
 Valamit lehessenek.

Emilia



HETILAP A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZAMARA.

Szerkesztői szállás:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Vasárnap, december 28-án. 52-dik szám.

Harmadik évi folyam.

Kiadó-hivatal:
Kalap-utca, 17-dik szám
2-dik emelet.

Az év végén.

Ez az utolsó szám, melyet kedves olvasónőim tölem ez évben vesznek; de azért nem „Isten hozzád“ az, a mit Kegyetekhez intézek, hanem inkább szivből fakadó „Isten hozta“ az új évre; mert nyugodt öntudattal mondhatom: mindent elkövettem, hogy a művelt hölgyek igényeinek eleget tegyek.

Mai számunkhoz van mellékelve lapomnak ez évi tartalomjegyzéke, és a ki csak egy tekintetet vet arra, meggyőződhetik, hogy egy szépirodalmi divatlapunk sem közölt több jeles és kivált honleányokat érdeklő dolgot.

Épen ezt mondhatom műmellékleteinkről is; egy lap sem ad többet avagy változatosabbat. Miért ne higgyem tehát a tiszta öntudat erős meggyőződésével, hogy lapom hű pártolói a jövő évben is rendületlen hűséggel támogatják buzgó, és már is nem épen eredménytelen irodalmi és közművelődési törekvésemet?

Sőt bizony hiszem, hogy e hűséges pártolók mindent el fognak követni arra nézve, hogy e lap pártolóinak száma még növekedjék a jövő évben; nem csak azért, mert ezentul kizárólagos tulajdonom lévén a lap, még többet tehetek és fogok, is tenni annak

diszes- és érdekességére nézve; még azért sem, hogy gyönyörű műlappal kedveskedem legott az első félévben; sőt még azért sem, mivel az elmúlt évben valóban sokat, erőmön felül sokat áldoztam. csak hogy az irodalom és enmagam jó nevét igazoljam hölgyeink előtt. — Mindezen okok, bármilyen nyomatékosak legyenek is különben, csak mellékes dolgok; hanem a miért olyan bizton hiszen, hogy e lap lelkes pártolói mindent elfognak követni arra nézve, hogy a részvét iránta egyre növekedjék és olvasóinak száma egyre szaporodjék, az, mert tudják, tapasztalták, hogy senki sem hordja forróbban szíven hölgyeink irodalmi és honleányi érdekeit és senki sem ügyekszik annak jobban és buzgóbban megfelelni nálamnál. Kegyetek, kik lapom irányát évek óta ismerik, legjobban tudják, hogy bennem a hű dicsekvésnek egy szikrája sincsen, és azért tudják azt is, hogy a mit itt mondtam, szent igazság, és ez az én jutalmam a múlt fájdalomaiért és édes biztatóm a jövő reményeire nézve.

Ujult lélekkel folytatom tehát pályafutásomat ez új évben; a jövőd Isten kezében van; de azon tudat, hogy imádott hazánk lelkes leányai támogatnak és buzdítanak működésemben, jelenné változtatja lelkemben a jövőt, a mely, miként a hazáé, csak vidám, és boldog lehet; újra fogunk tehát találkozni minden héten, újra elmondjuk egymásnak örömeinket és fájdalmainkat, csalódásainkat és reményeinket, mint illik hű testvérek, kipróbált barátok közt; és azért feleslegesnek is tartom. különösen meg-

mondani, hogy szivemből, lelkemből boldog új évet kívánok: hisz mi úgy is tudjuk azt, mi egész éven azt kívánunk egymásnak; csak azt mondom tehát:

A viszontlátásig a — jövő héten! Emilia.

Évfordulatkor.

Lengyel Joakimtól.

Az időnek még néhány szárnylebbenése, az órának még néhány perczege, még egy erőfeszítés — és leleszsz győzve, te ó év! Elműlsz, elmerülsz a semmiségbe, hol már oly sok társad szendereg.

Közeledtedkor hiu reményeket, mulékony vágyakat oltál az emberiség szívébe; kápra fényben, messzecsillogó délibáb-ként, szebb, jobb jövőt tüntetél lelki szemei elé, s mindezt csak azért, hogy rideg pályafutásod végén annál inkább megéreztedesd vele a csalódás gyötrelmét; annál mélyebbre ejtsd alá bizó, könnyenhívő szívet, minél magasabba emeled érkeztedkor. Kárörvendve, az emberiség fájdalmát, kétségbeesését kaczagva, akartál megválni attól, azon tudatban, hogy undok hitszegésed, hitszegő tényeid mérhetlen számú jeleit hagyod hátra.

De érzem, igen keblem mélyében fennen nyilvánítja az öröm magasztos érzete, hogy nem sujtád le végkép az emberiséget; a te halálad közelget, óráid meg vannak számlálva s az emberiség erős önérzettel lép ki eléd a küzdőterre, megvívni veled a végső harcztot. Hiába minden erőlködésed, hasztalanok kísérleteid: te el fogsz veszni e harezban! Az emberiség győzedelmeskedik fölötted, fejedre szórva vissza a kudarcztot, mit gunyolón hoztál neki; elpalástolva, — mint igazi hős, — kapott sebeit, melyeket bú, gond, csalódás, véték és hitlenség, — megannyi fajzatid, — okozának, büszkén, főlemelt homlokkal lök le téged a végenyészetbe.

Agyarogsz, te rettenetes váz? Oh, nem félünk többé töléd! Oly sok éven át elárvult szívek bizalommal tárultak ki eléd; szemlélhetéd a sebeket, miket eldődeid azokban hagytak, vértenger között úszott azokban az érzés megroncsolt hajója — s te, a helyett, hogy annyi kinon könnyörültél s a sebeket behegeszteni törekedtél volna, még mélyebbre nyomád hyéna-körmeidet a vonagló szívbe s undok vipera-mérget csepegtetél az eleven sebre.

Oh, mily végtelen sok siralmas nyomát hagyod hátra hűtlen gazdálkodásodnak! Hány megtört élet, fiatal ábrándiból durván fölriasztott kebel, megtört, lemészárolt lélek kiált átkot reád! Ez átok nem fog visszavonadni többé, mert rémes uralkodásod ideje lejárt . . . Az óra üt s te meg vagy halva! A légben még rezeget a haragnak elhaló zúgása ködön és sötétségen át, s a válaszuton már jó az új év eléd, jön a kifáradt emberiségnek áldást és boldogságot hozva. Új élet rezgi át a szíveket s te vadböszülten viszed el vädterhes fejedet; kárörömöd alaptalan, mert él az emberiség, keble újra reményben duzzad, izzadt homlokát játékony enyhe szellő lengi körül, elmarjult sebeit gyógyir fogja be; az emberiség él, — övé a szép jelen élvezete, a bájos jövő káprázó tündérképei, tiéd a homálylyal, borúval teljes enyészetes mult!

Halld csak, minő érzélem ébredesz a keblek titkos mélyében, mily új, szent, minden fájdalmat elaltató, a vesztett bizalmat ezerszeresen helyreépítő, erősítő öröm- és áhítaterzelmek dagasztják a szíveket; nézd, miként emelkednek a könnytelt szemek és reszkető kezek ég felé! . . . az öröm könnyei, az erős lélek reszketése azok! . . .

Rebegő ajkak szent imát susognak; nem bánkodás, gyöt-

relem ad ez ajkakra hangot, a legmélyebben átértett benső hála imáját küldik föl azok a mindenség örök urához, kinek szellemkarja kormányozza az üstököszt százados utján — s kinek egy szemöldrántására megszűnöl te lenni és támad az új év.

Új év! mennyi varázsszal bír e szó az emberiségre! Behegesztője számtalan dult szívnek, megédesítője annyi keserűségnek: minden egyes ember vigasza, reménye. Hány gondolat, üdvözlő, áldó gondolat találkozik az új év első perczeiben!

Új év! e szó az emberiségnek annyi, mint a sokat szenvedett hajósnak e fölkiáltás: „föld!” És valamint az, midőn annyi hányatás után, oly sok vihart, veszélyt átküzdve, hazája földére teszi lábát: örvend, hogy immár megpihenhet fáradalmai után s a kiállott küzdelmek után a multnál szebb jobb jövő vár reá: szintugy az emberiség újévvel új érzemények bájos honába lép, a mult rideg uralma helyett boldog jövőben kárpoztást remél találni!

Minden lélek vágyai ábrándos dicsőskörben jelennek meg; a szegény szerény kunyhóról és fillérekéről, a gazdag fénylakról és milliokról álmodik, — de a vágy, a tárgyak bármely különbözőek legyenek is, mindig egy és azonos.

Légy tehát új év üdvözölve! Nyílt karokkal és forró szívvvel lép eléd az emberiség, légy boldogító, üdvöt és szerencsét hozó év; engedd a reményeket valósulni s a kinyílt bimbónak ne forrázd le gyenge leveleit! Légy könyörületos, mint eldődeid kegyetlenek voltak; nyujts gyógyító balzsamot a sebekre s szárítsd fel a bánat könnyeit a szemekből.

Oh, mindenható Ur, hatalmas Isten, tárd ki kegyelmed gazdag tárházát; adj derült eget imádott hazánk fölött, — nyujtsd áldásod reá, hogy földjei gabnát, hegyei bort bőven adjanak és lakói boldogok legyenek.

Hallgasd meg ezer szív buzgó imáját, melylyel így járul eléd:

— Adj áldást és boldog új évet!!

KÖNYV ÉS MOSOLY.

Tolnai Lajostól.

I.

Elmehetek házad előtt —
Nem vigyázlak, mint azelőtt;
Kitárhatsz ablakodat, karodat:
Sötét szemed többé be nem csalogat.

Pedig pedig, — én istenem! . . .
Hátha mégis — nem hihetem —
Az a szelíd ártatlan nyílt tekintet —
Megörülök, hogyha reád tekintek.

Szerettelek nagyon-nagyon,
Jól esik, hogy kimondhatom —
Szegény-szegény boldogtalan szívem te,
Csak tegnap ki gondolta, hibette?

Hull a könyvem — érzem, szakad
Könnyebbülök tán azalatt . . .
Nem szégyenlem, hadd omoljon, eredjen;
— Hiszen igaz, tiszta szívből szerettem!

II.

Visszajöttem hozzád, — ne szólj meg angyalom,
Visszaparancsolt egy nagy erős hatalom!

Erősebb a földnél, erősebb az égnél,
Sokkal hatalmasabb a nagy mindenségnél.

Itt vagyok, itt vagyok, csak rabszolga vagyok,
Mégis királyoknál de boldogabb vagyok.

Gablicsek ur boszúja.

Beszély,

Emiliától.

(Folytatás.)

Lassan-lassan, mintha jót tett volna a természet háborgása, szive könnyebbedett, egy kis halovány remény vergődött a sűrű bánaton keresztül, épen úgy, mint az a néhány sugár oda fen a felhőborított égen; hideg, halvaszületett sugarak, de azért mégis onnan felül törekszenek alá, az áldásteljes égről az alélt földre.

Kicsi gyermeke jutott eszébe és visszafordult, a nélkül, hogy föltekintene; de alig tett néhány lépést előre, midőn visszadöbrent; egy férfi állt előtte; föltekintett, és mintha az ég küldöttjét látna maga előtt, kitörő örömmel kiáltá:

— Gablicsek! jó Gablicsek, ön az, vagy szemeim kapráznak? — és hátraveté keményre fagyott fatyolát, hogy jobban láthasson.

— Igen is, Ilona, vagy akarám mondani: nagyságos asszony! én vagyok, kérem alássan; csak úgy véletlen erre fordultam: ide csalt a jó idő, vagy is akarám mondani: a hó kergetett ide; de kegyed mit keres itt? — kérde a jó ember, azt sem tudva, mit beszél nagy zavarodottságában és még nagyobb boldogságában.

— Engem, édes Gablicsek? engem a rossz idő kergetett ide — viszonzá a nő, szomoruan mosolyogva a jó ember örömén.

— Tudom, tudom, az a rossz ember, a csőd, — Bezdédi ur — az a rossz ember tönkre tette őt — sietett a jó Gablicsek mondani, nehogy elfelejtse.

— Hát ön is tudja már a szerencsétlenséget? — kérde a nő szomoruan.

— Hogyne tudnám! már tegnap is tudtam és tegnap óta keresem kegyedet, azaz férjét, valami átadandóm van számára — ezzel egy papircsomót vett ki zsebéből.

— Átadandója? és kitől? Oh tudom! jó néném nem feledkezett meg rólunk! Ugy-e bár, ő küldte e pénzt? — kérde a nő boldog elragadtatással.

— Igen is, ő! — viszonzá Gablicsek, nagyot lélegzelve; könnyebben esett a lelkének, hogy nem gyanakszik ő reá.

— Oh, jerünk tehát hozzá! — kiáltá örömtelten a nő, — hadd boruljak lábaihoz, hadd mondjam meg neki, hogy több mint életemet, boldogságomat mentette meg e pénzzel!

— Nem, azt nem szabad tennie, Oháriné ő nagysága nem szívesen venné! — sietett a jó ember megjegyezni.

— Hogyan? hát még most is neheztel reám? — kérde Ilona fájdalmasan.

— Nem, dehogy neheztel reá! Isten bizony nem haragszik, hanem azért mégsem kell hozzá menni, mert — hát — ez a pénz — dadogá a jó ember újabb zavarban.

— Tudom, — viszonzá a nő és szemei könnybe lábadtak.

— Tudja? — kérde Gablicsek meglepetve, mert ő bizony nem tudta.

— Néném titokban küldi e segítséget!

— Ugy van! ugy van! — hagyta helyben Gablicsek nagy örömmel.

— Máskor nem fogadnám el ez alamizsnát, de most, — oh most Isten áldása ez nekem; és mondja meg neki, hogy olyan jót tett velem e segítség által, a hogy én azt ki sem tudom mondani! — felelt a nő és az utolsó szavakat zokogása fojtotta el.

És oh, mi boldog volt most Gablicsek, e szavakat hallva, e könyeket látva! Jó, hogy olyan csunya fürgeteges idő volt

épen, különben bizony az utcán járó-keelő nép megállt volna, e két embert látván, a mint szép csendesen zokogva egymás mellett haladtak.

Végre visszatértek. Ilona, lakása előtt, erünek erejével azt akarta, hogy Gablicsek is fölmenjen vele, hadd lássa férje örömét e segítségben; de Gablicsek, a jó Gablicsek semmikép sem vala reá birható erre, majd máskor teszi tiszteletét, mondá, és a nő alig vette észre, már el volt tűnve, mintha a fergegeteg futta volna el a jó embert.

VI.

Ezalatt Bezdédi egyedül volt. Midőn Ilona a másik szobába távozott. Ő is a magáéba vonult vissza, ott levetette magát a pamlagra, és egy ideig semmit sem tudott gondolkodni az izgatottságtól; valami jóleső érzet ereszkedett szívére; azt hitte, onnan van az, mert elérte, a mit el akart érní, megsértette Ilonát, megértette vele, mennyire terhére van és most bizonyára szabadulni fog tőle; ezek a gondolatok kóvályogtak össze-vissza agyában, és ez jól esett neki.

Föltüzelt képzelete lassan-lassan mindenféle terveket fözetett ki vele a jövőre nézve; hogyan fog ő ezentul élni! mindenestre könnyebben, mint eddig, egészen új életet fog kezdeni, a hivataloskodással végkép föl fog hagyni, kell is neki hivatal! úgy is jó dolga lesz; az elveszett vagyonnal sem fog ő törődni; kell is egy magános embernek vagyon! és ő most magános ember, szabad, mint a madár, mehet, a hová neki tetszik, városról városra, barától baráthoz, és azt teszi ő majd, könnyű életet visz, jó pajtásai el fogják tartani szívesen, a vidám czimbora mindenütt szívesen látott vendég Magyarországon, és ha egy helyütt elunja magát, elmegy máshová, akárhányan élnek így nagy Magyarországon!

Akkor nyílt meg félig az ajtó, és hallott be Ilona bucsuszava. Bezdédit bántotta e bucsuvétel; még csak be sem jő hozzá! máskor nem tudott távozni csók és ölelés nélkül, és most egy egyszerű „Isten veled!“ az egész! És milyen hidegen tompán ejtette ki e kopott bucsuzási phrázist! Természetesen azért, mert már nem szereti őt többé!

Ő is tompán, hidegen viszonzta tehát az „Isten veled!“-et, aztán figyelt a távozó után. Ni, mint siet, és milyen erősen teszi be maga után az ajtót! Ugy van, e nő nem szereti őt többé!

És ő sem szereti őt többé! gyűlöli, utálja! ő oka szerencsétlenségének! ha e nő nincsen, ő most más ember lehetne! Gazdag leányt vehetett volna el, a gazdag rokonok siettették volna előmozdítását, mi minden nem volna ő eddig és akkor következhetett volna be az a bukás, meg sem érezte volna, míg most koldussá van téve, ő általa, Ilona által van ő koldussá téve!

Idáig jutott vad, önlázító gondolkodásában, midőn a másik szobában a kis Jolán síró hangja hallatszott be hozzá; kis ideig fásult nyugodtsággal hallgatta a szegény kisedet sírását; hadd sirjon, majd elhallgat, ha elunja!

A kis gyermek azonban nem hallgatott el, hanem egyre nyugtalanabb lett. Bezdédi szerette gyermekét, nagyon szerette, de ez egyszer úgy tetszett neki, mintha nem szeretné; terhére volt neki az a gondolat, hogy neki gyermeke van; ezt itt kell hagynia anyjának, mit csinálna e kis tehetetlen gyermekkel! és mit csinál majd vele az anyja, ha ő elhagyja! Oháriné bizonyára halálra kinozza a szegény párát!

A kis Jolán egyre sirt, Bezdédi nem bírta tovább hallgatni; hol van a cseléd, hogy utána nem néz, hogy a lelkét hagyja kisírni e kis gyermeknek!

Kirohant a szobából; a másik szobában ott volt a cseléd,

ölben tartva a kis gyermeket; szegény, eleget csitította és dédelgette, de a gyermek nem akart elhallgatni.

— Mi lelte e gyermeket? — kérdé tehát Bezdédi nagy haragosan.

A cseléd nem felelt, hanem egyre danolgatott magában. Bezdédi dühösen rohant hozzá, hogy miért nem felel neki; de midőn közelednék hozzá, látta, hogy a cseléd arcza tele van könnyekkel; a sirástól nem tudott neki felelni, csak dudolgatni tudott a sirástól.

— Hát maga miért sír? — kérdé erre a leányt.

— Ezt a kis lelkemet siratom! — viszonzá ez a nélkül, hogy föltekintene.

— És mikor jön vissza az asszony?

— Nem tudom.

— Hát nem szólt semmit, mikor elment?

— Tudott is az szólni, mikor úgy sírt! — volt reá a válasz.

Bezdédi visszaroht szobájába, mintha gonosz daemónok üldöznék.

Tehát sírt, mikor elment! Azért nem jött be hozzá, azért volt olyan tompa a bucsuszó! Tudja, hogy ő nem szereti a sirást, azért nem jött be hozzá.

Tehát nem igaz, hogy nem szereti! Különbben nem sírt volna távozásakor! Szereti és azért sírt, mert ő megsértette, mert azt mondta neki, hogy nem szereti őt többé!

Kezdett gondolkodni, ha csakugyan azt mondta-e neki, hogy nem szereti? nem tudott reá világosan emlékezni; de bizonyára mondta; hogy ne mondta volna, mikor érezte, mikor gondolta, mikor annyira föl volt izgatva! azért nem emlékszik reá világosan, mert nagyon föl volt izgatva, de bizonyosan azt mondta neki, hogy nem szereti!

És hát igazán nem szereti? oh dehogya! most, midőn szívét, lelkét a nagy fájdalom ketté hasította, tisztán érzi, látja, hogy szereti e nőt, hogy ez neki boldogsága, üdvössége, nélküle pusztá és kietlen volna élete, és ő mégis azt mondta neki, hogy nem szereti!

Oh, mint átkozta most azt a gondolatot, mely e szavakat ajkaira adta, azt a pillanatot, a melyben ez átkozott szavakat kimondá! Hazugság, pokoli áltatás volt az, mely elragadta, hogy e szavakat kimondja, hogy végkép megrontsa, hogy kétségbeejtse!

Hisz ő úgy szereti e nőt, hogy érte a legnagyobb nélkülözéseket is örömmel el tudná tűrni! boldogság a szegénység, a koplalás, vele megosztva, és ő eltaszította magától e boldogságot, önnön kezével dulta föl mennyországát!

És mi oka volt neki ez örült fölháborodásra! azért, hogy vagyonát vesztette el? nos aztán? nem maradt-e neki hivatala? Azért, hogy csekély a jövedelme? nos aztán? nem lehet-e azért boldog? nem édesíti-e meg a szerelem a száraz falatot?

Ezalatt a kis gyermek egyre sírt, Bezdédinek majd megszakadt a szive e hangok hallatára; ennek is ő okozott fájdalmat! ennek az áldott, kedves, egyetlen gyermeknek! Ugy szeretett volna kimenni, hogy lecsendesítse; de nem ment, mit tehetne ő a szegénynek! ő csak fájdalmat tud neki okozni!

Oh hallgass, hallgass, édes kis magzatom! türtöztesd magad egy kissé! Majd haza jön édes anyád, nem sokára itt lesz, és az ő hűséges keblén megszűnik fájdalmad! Oh hallgass, hallgass édes kis gyermekem!

De a kis gyermek nem akart hallgatni, és anyja nem akart haza jönni! Bezdédinek megrázkódott a szive a kised sirásának hallatára; minden perczen megnézte az órát, minden neszre figyelt, hallgatódzott, oh hol késik olyan soká, a kit mindketten: atya és gyermeke olyan szívszakadva várnak!

És hogyan késhetik olyan sokáig! hogyan lehet annyi

ideig távol gyermekétől! Még sohasem maradt el annyi ideig! És nem egyszer mondá neki, hogy midőn távol van, mindig megérzi, mikor kívánczik utána a gyermek, — és még sem jön vissza!

Egyszerre megrázkódott, halovány arcza még haloványabbá lön, térdei inogtak és egy székbe kellett kapaszkodnia, hogy le ne rogyjon; egy rettenetes, megsemmisítő gondolat gyászba borította előtte a világot!

— Nem, az nem lehet! — mondá magában és kergette el magától e pokoli feketeségű gondolatot, de az újra meg újra visszaszállt lelkére, végre nem szabadulhatott többé tőle.

Sírt, midőn távozott és nem mondta, mikor fog visszatérni, és már több két órájánál, hogy oda van, és még mindig nem tért vissza! bizonyos, hogy nem is fog többé visszatérni! e nő a halálba ment, megölte magát, mert azt mondta neki, hogy nem szereti! sokszor mondta volt neki: csak addig akar élni, míg ő szereti, és most, hogy azt mondta neki, nem szereti, megölte magát!

És ezalatt a gyermek egyre sírt a másik szobában!

Oh, rettenetes, boszuálló pillanatok voltak ezek e férfitra nézve! Ki akart rohanni a szobából, hogy fölkeresse nejét, hogy megmentse, vagy utána ölje magát, de a gyermekesírás, oh, az iszonyu gyermekesírás nem engedte őt távozni, visszatartóztatta, hogy a halálnál kinosabb fájdalmakat állasson ki vele.

E gyermeket árvává tette; hogyan fog az megélni az anya szeretete nélkül! bizonyosan ez is utána hal majd, az ő egyetlen kedves kis gyermeke, ezt is ő ölte meg, ő, a férj és atya az anyát és gyermeket egy napon!

Térdre esett és tépte haját nagy kinjában és tördelte kezeit és fohászokodott Istenhez, bocsássa meg az ő vétkeit és szólítsa ki minél előbb az életből; magától nem teheti, nem mer ilyen bünterhelten, hivatlanul Isten ítélőszéke elé lépni.

És ezalatt a kis gyermek, mintha elhallgatott volna.

Ez némi könnyebbségére volt lelkének, fölugrott térdeltéből, kirohant a szobából és a másik szobába érve, annak közepén ott állott a cseléd a kis gyermekkel karján, az ajtó mellett pedig Ilonát pillantotta meg, kiterjesztett karokkal feléje sietve.

Többet aztán nem látott, feje szédelegni kezdett, és eszméletlenül rogyott neje karjai közé.

* * *

Mikor magához tért, Ilonát látta maga előtt térden állva, kis gyermekével karján.

— Bocsánat! — rebegé összetéve kezeit és szeméibe könnyek gyültek.

Ilona bámulva tekintett reá.

— Mit bocsássak meg neked, édes Károlyom? — kérdé a maga bensőségteljes gyermetegségével. — Hát te tehetsz róla, hogy olyan nagy szerencsétlenség ért? És hogy roszkedvű voltál? oh, tudom, az onnan volt, mert nagyon szeretsz minket! Oh, mondd, csak azt az egyet hadd halljam, hogy szeretsz!

Bezdédi szívéhez szoritá nejét és nem szólt semmit; csak magában gondolá, mennyivel nemesebben érez és gondol e nő nálánál! Hanem azzal mentegeté magát némileg, hogy az onnan van, mert ő férfi, és a férfiak rendszeren nem éreznek olyan nemesen, mint a nők; és valóban nagy igaza volt.

— És lám, kár volt kétségbeesned! nem mindig mondtam, bizzunk az égben? ime, előbb, mintsem gondoltuk, megsegített! — kezdé újra a nő és egy tele tárczát mutatott férjének.

— Honnan vetted-e pénzt? — kérdé ez örömsugárzó arcza-

czal, de öröme csakhamar elmúlt, midőn Ilona Gablicsekkel találkozását beszélte el neki.

— Nem, e pénzt nem fogadhatom el! — mondá határozottan. — Ez alamizsna a te nénéd részéről, és alamizsnára nem szorultunk! Ha igazán rokonilag akart volna segíteni, magának kellett volna eljönnie, így nem kell az ő pénze!

— De édes Károlyom! — mondá a nő édes ámulattal.

— Aztán semmi szükség e pénzre! — folytató Bezdédi gyöngédeden megszorítván a nő mindkét kezét. — Megélünk mi a nélkül is. Van anyyink, hogy nem halunk meg éhen, a többit pedig pótolja a szerelem.

A nő nem felelt semmit, csak a fejét hajtotta férje keblére, mintha el nem tudná viselni a nagy boldogságot szívében. És oh, milyen gazdag, milyen büszke volt ő e pillanatban!

— Eredj tehát, azonnal vidd vissza nénédnek a pénzt; hadd lássa, hogy egy percnyi gondolkodásunkba sem került, visszautasítani az alamizsnát. — mondá Bezdédi.

És úgy is lőn, Ilona azonnal elindult, künn az utcán még egyre üvöltött a szél, de ez most már örömdanaként hangzott vissza az ő szívében; a hósziporkák most is szurták arcát, de nem fájt neki, mintha csupa virágok hullanának alá az égről a földre.

Bátran nyitott be nénje szobájába; el volt készülve hideg, tán gyűlöletes fogadtatásra, de azért semmit sem félt. Mi keseríthetné meg az ő szívét, mikor megmutathatja e nőnek, hogy csalódott, az ő férje nem olyan, mint a többi, az ő férje derék ember, és igazán szereti őt!

És nem csalódott. Óháriné arcát zavar és meglepetés borította el, a mint Ilonát megpillantotta.

De még sokkal nagyobb zavar és meglepetés mutatkozik a jó Gablicsek arcán, a ki szintén jelen volt.

Ez a mint Ilonát meglátta, eléje sietett és jobb kezének mutató ujját ajkaira téve, ügyekezett vele megértetni, hogy ne szóljon.

— Mit keres ön itt asszonyom? — kérdé eközben Óháriné, méltóságteljesen fölkelve ültéből.

— No, lássa Gablicsek! — viszonzá a megszólított, — lássa, hogy kell szólnom! Néném még most is tele van haraggal ellenünk, az ellenségtől pedig az én férjem nem fogad el alamizsnát.

— Mit beszél e nő? — kérdé Óháriné csudálkozva.

— Édes néni, ne tetesse magát; — felelé Ilona, — mi szeretetért esdünk, és ha azt nem találunk, az én férjem el nem fogadja e pénzt, — azzal a tele tárczát az asztalra tette.

— Micsoda pénzt? — kérdé Óháriné.

— Az mit a nagyságos asszony tölem Bezdédi urnak küldött; hisz tudja nagyságos asszony, Bezdédit nagy szerencsétlenség érte, de hogy ne tudná, mikor engem bizott meg e pénz átadásával! — és a jó ember föl-alá rángatta szemöldjeit és hadonázott kezeivel, csak hogy megértesse Óhárinéval, hagyja reá, hogy ő — küldte e pénzt.

És ez sikerült is neki.

De Ilona is megértette, mit jelentsen Gablicsek ur nema beszéde.

Gyermeki tisztelettel és könyvelt szemekkel közeledett tehát hozzá, és csak annyit mondott neki:

— Köszönet nemes lélek! — es megfogta kezét, és mielőtt a jó Gablicsek megakadályozhatta volna, ajkaihoz emelte azt, és — többet aztán a jó ember nem látott; úgy eltántorgott, mintha tüzes vassal érintették volna kezét.

— De semmi szükségünk e pénzre, — kezdé újra Ilona, — az én férjemnek van hivatala, ez után mi a bukás mellett is el fogunk élni.

— De mint hallom, e hivatal nagyon csekély! — jegyzé meg erre Óháriné, vontatott, reszketeg hangon.

— Az nem tesz semmit, mi kevéssel is beelégszünk.]

— Tehát boldogok vagytok? — kérdé a néni növekedő részvétellel.

— Oh, nagyon! csak az hiányzik boldogságunkhoz, hogy a jó néni nem láthatja azt.

— No, jól van, az se hiányozzék tehát; mátol fogva nálam laktok, gyermekeim lesztek, — fakadt ki az öreg nő, és a rég erővel visszazoritott szeretet kétszeres hévvel tört ki e pillanatban; csókokkal és könnyekkel halmozta el a boldog Ilona arcát, és alig bírta őt kibocsátani karjai közül.

— Ezt is e jó embernek köszönheted! Évek óta fáradozik ő ezen! — kezdé végre Óháriné, Gablicsek felé fordulva, és örömtelt arcczal kérdé:

— Nos, Gablicsek ur, meg van most velem elégedve?

De a jó Gablicsek nem felelt, a jó Gablicsek nyugodtan ült a pamlagon, félre csuszott parókával fején és félrebillent szemüveggel orrán.

— Elaludt! A nagy izgatottság kifárasztotta! — sutogá az öreg nő vidáman mosolyogva, és halkal odalépett hozzá, hogy gyönyörködjék látásában; de midőn közelebb ért hozzá, látta, hogy a jó Gablicsek csakugyan elaludt, de örökre, meg volt halva.

Bizonyosan édes volt a jó ember kimulása, elérte, a mi után úgy sovárgott: Ilona köszönetet mondott neki!

A bravo.

Cooper után Bodor Károlytól.

Dulcineámmal összekocczantam. Hja! az olasz nők hamar megharagusznak.

Különbén ezzel nem akarok bókolni a francia vagy bármi más nemzetbeli hölgyeknek.

A mint mondom, összekocczantam.

No, ha most hazamegyek, nem tudom kiverni a dolgot fejemből; nekem most, ha hyprochondriába esni nem akarok szórakozást kell keresnem. Szórakozni lehet pedig: először színházban, kivált mikor olyan darabot adnak, melyet az ember kétszer tudott könyv nélkül, harmadszor elfelejtett, azután megint megtanult. Hát a kávéház mire való? Oh! arra, hogy ott jól találjam magam, nem vagyok eléggé higgadt.

El, el, sétálni a tengerpartra!

Igazán szép est, gyönyörű csillagos ég! Ha versiró volnék, három óda esnék aldozatul. Egy oszlop körül torzomborz alak leskelődik. Itt jó lesz kihuzni a spádét. (És kihuzám a spádét.) Nehogy a „torzomborz“ félénknek gondoljon, a félénkség a mai korban még a kántoroknál is szégyenletes tulajdon, nem távoztam helyemről.

Ugy tettem, mintha a holdban hegyeket keresnék.

A leselkedőnek, mint látszik ott létem nem volt nyére, mert többször nézett felém, hogy ott vagyok-e még?

Miután látta, hogy nem mozdulok, felém jött.

Legalább is kétszer olyan magas volt, mint én. A karneválnak még híre sem volt, szemeit mégis szalag-álca födé, köpenye egy bibornokéval vetekedett, csillogó gyilkos eszközökkel rakott öve pedig négy dragonyost is megijesztett volna. Én sem mondom, hogy első látásra valami kéjes érzés szállotta meg keblemet, de jugsz sem jártam, jmint a róka az oroslánál.

— Par la Madonna! fuss innen, vagy úgy a vízbe löklek, hogy ötven zivatar sem hány föl.

Ez volt a nyájas megszólítás.

— De ha én szeretek itt lenni.

Alig mondám ki e szavakat, tör villogott felém, mely azonnal földre hullt; mert a kéz, mely tartá, spádémval jött érintkezésbe.

— Ejnye kölyök! Epen most sérti meg a kezem, mikor olyan kövér vadra lesek. No de jó, még csak a balkéz. De most már menj ám innen; mert a csillagok közé ruglak.

— Félted a másik kezed ugy-e, hogy lábszáraiddal fenyegetődzöl! Na, hogy az égbe ne rughass, feküdjél a földre, — mondám, térdébe szúrva spádémat.

A bravo elordította magát.

— Kösd be lábam és vezess haza. Látom, hogy ördöggel van dolgom. Bizony rosszul cselekedtél.

— Nem gondolnám! — felelém én, — megmentettem valami becsületes ember életét!

— Igen, és más huszét elvevél!

— Nem értelek.

— Hát ha én most lesett bankárom pénzét elveszem, visszavonulok falumba hol vétkemet már elfelejtették, míg így folytatnom kell mesterségemet!

— Micsoda vétked van!

— Corpo di — vezess haza, nagyon fáj a lábam.

Miután becsületére fogadá, hogy bizhatom benne, a mennyire sebészi ismereteim engedék, bekötöttem sebeit, s a merre mondá, vezetni kezdem.

Hátam borsózdott utközben eldörgött káromlásaitól.

— Balra! — mondá hosszas menet után.

Egy keskeny sikátorba fordultunk.

— Ez utca végén lakom, — nyögé a bravo. — A legutolsó háznál füttyölj; a banya majd ajtót nyit.

A legutolsó és alkalmasint legrondább háznál füttyöltem s a szokott jelre egy apró szemü vénasszony nyitott ajtót.

— Hüh! — szólt vigyorogva, — Andromeo a signort is hozza, nemcsak erszényét.

— Vagy is inkább ő hoz engem, — dörmögé sebesültem.

A banya gyertyával világítva ment előttünk, s így egy keskeny szobába értünk, melyben mai napig sem tudom, mit keresett a szent-Mária kép.

A vén banya Andromeo ápolásához látott, ki, miután fájdalma csillapult, következőleg beszélé el élettörténetét:

— Istenfélőbb, jobb öreg asszony, mint az én anyám, az egész faluban nem volt. Mégis mennyi csapás érte! Epen eljegyzésem utáni napon soroztak be. Corpo . . . Ugy-e, hogy furcsa helyzet? Nem akart egyik rokonom sem kiváltani. Mikor besötétedett, s a faluban már a legjobb kutya sem volt ébren, egyik gazdag nagybátyámhoz mentem; eleinte kértem, esdekeltem, hogy váltsan ki, majd megszolgálom neki, de ő nem hallgatott reám, sőt fenyegetett, hogy föbe lö! Meglehet, hogy meg is tette volna, ha történetesen elébb ketté nem meteszem torkát.

Tudtam, hol áll a pénz; csakhamar birtokába is jutottam, de most már kiváltásról szó sem lehetett. Árkon, bokron keresztül rohantam ki a faluból.

Nem üztek, nem kergettek, elértem békével Velenczét.

Eleinte bőségben, vigan éltem, hanem par la Madonna! semmi sem fogy el oly hamar, mint a pénz! Egy reggel, épen vasárnap, arra ébredtem föl, hogy egy garasom sincs. Nem ettem akkor egész nap semmit.

Este, a zajos daltól hangzó utczákon kóvályogtam, miut egy árnyék, végre egy egészen elhagyott térségre értem. Egyszerre segélykiáltás hangzott felém; odafutottam. Ha ha! egy bravo épen remekelt.

Megragadtam őt.

— Jer, jer, — szólt hozzám megrémülten, — megsz-

tom veled a pénzt; kaptam érte ötven ducatot és még nála is volt egynehány.

Én, ki egy garas nélkül voltam, eleinte haboztam ugyan; de azután elvállaltam az osztozást. A csáb igen nagy volt egy szegény léleknek.

Egy kis lebuja mentünk. A sok vad ficzkó gyanusan nézett rám. Még egyik sem ismert, de csakhamar megkötöttük a barátságot, és én reggelre itt találtam magam, a hol most látsz, mert a bravo, ki magához hitt, e vén banyának testvére volt. Megtanított egy pár mesterfogásra, együtt jártunk mindig, míg végre egyszer a tengerparton láttam, hogy valamit forral eilenem; a nélkül hát, hogy bevárnám, míg ő öl meg engem, a vízbe fojtám; a banya ezt nem tudja. Különben, ha egyet mukkan, megeszem.

Alig vártam, hogy e szörnyembertől menekülhessek.

Távoztamkor megigérte, hogy többé senkit sem bánt, hanem haza megy falujába, honnan már tiz éve távol van.

Bezzeg nem zavart már dulcineám haragja: egész éjszaka gyilkosságokról álmodtam!

HÁZI-VIEALOMBAN.

B. Pongrácz Emiltől.

Szól a zene andaliton, szeliden,
Fürge tánczra kél a vigadó sereg.
Mosolyognak . . kez a kézben, szív szíven,
De szememből búbanat könnye pereg.

Elvonulva itt egyedül hallgatom
A kalitba zárt fogolyadár dalát;
Búsan zeng a kis rab, mint a fájdalom
Épen, mintha szivemből venné szavát.

Hosszan nézek egy mosolygó kis lányra,
Kit még tegnap kedvesemnek neveztem . . .
— Hangzik a szó: három a táncz, hej tánczra,
S szól a zene: jaj beh fáj, fáj a szívem.

És megérti bánatom a kis madár,
Felém fordul, dallva ilyen éneket:
Ó hűtlen lón, nem a tied többé már,
De holdog léssz, mert a szived megreped

A havas szárnyasai.

Gróf L á z á r K á l m á n t ó l.

A k e r e s z t c s ö r ü e k.

Tovább! tovább! — — mögöttünk már az ős rengeteg. Előttünk már csak itt-ott tűnnek föl egyes viharrongált óriás fenyők. Fehagyott őrszemek, villámtépett, harczedzett marczona hadastyánok, mik századokon át vész, vihar, hógörgetegekkel küzdve, sebhelyekkel borítvák s ma már nem annyira harczoló előőrsekként állanak ott „hanem mint jóindulatu öreg vitézek, kik a vihar elől hozzájuk menekvő pásztorokat oltalmuk alá veszik.“

Tovább, tovább! mondjunk bucsut ez aggastyánoknak, a fenyvesek emez óriásainak, miket a schweiczi Alpok lakói oly jellemzőleg W e t t e r t a n n é n a k neveznek. Ime, az örök erdő sötétéből kiléptünk s a hatalmas titánok után törpe, elnyomorult nemzedéket kell szemlélnünk, mintha csak magas palotákkal diszelve falu végén, magát szerényen oda megvont cigánytelepet látnánk magunk előtt.

A folyófenyü, hatalmas testvérei által mintegy száműzve, itt a magasban huzza meg magát, itt e sovány, kopár helyen, hol más fanemek már megélni nem tudnak. Itt kell neki

tengődni, itt — mint a szegény embernek — nyomor között átküzdenie életét. Hiába törekszik ő felnőni, föl a magasba: a nyomor mindig lenyomja. Hónapokon át vastag hólepel nehezebbül még gyöngé sarjára s ha szokott szívósságával e nyomást túlélve, a föld színén igyekszik csúszva tovább hatolni, az olvadó hó, leszakadó hógörgetegek vagy vízmosások által a csúpokról lelökött és szétzúzódott szikladarabok romjai állják útját. Csak kínosan tekergődve nyulhat tova a kődarabok között. Némelyik meredélyek szélén vert gyökeret, az ilyenek aztán egyes, viharoktól kuszált, össze-visszagörbített szesélyes alakzatot nyert ágai messze kinyulnak a mélység felett Valóban, a mint egy folyófenyűt megpillantunk, azonnal első tekintetre megismerkedünk egész élettörténetével; minden ág sajátos alakzatával egy lapot szolgáltatván a törzs memoirjához, mint a redők egy viharos multat átélte férfiu homlokán.

„Az általános benyomás, mit a folyófenyű látása előidéz, igen meglepő, eredeti. Ő valóban a fennhavast jellemző növény. Tekintsük csak törzsét és ágazatait, mint tekergődnek, kunkorodnak azok, minő kalandos, phantasticus alakokat vesznek fel. sat.“ ilyformán emlékezik e fáról Berlepsch a „Die Alpen“ című jeles mű szerzője. Nekí igazán van, mert egy ily girbe-güriben össze-vissza nőtt, alig néhány láb magas liliputi erdő csodás kinézéseivel nagyon eredeti, meglepő látványt nyújt. Hanem a milyen csodás alakzatu maga a folyófenyű, szintoly csodás egy vendége van, a mely ugyan alább, magas fenyűk tetejére építi lakását, de nagyon szereti e liliputi erdőt meglátogatni, annyira, hogy nyaranta biztosan számolhatunk arra, hogy annak egy vagy több kóbor csapatját leljük.

E csodás állat a keresztcsőrü.

E madárnak alakja, életmódja, szokásai oly sajátosak, hogy ezek miatt már rég magára vonta a figyelmet, s felőle, különösen Németországban számos rege kereng a nép ajkán.

A keresztcsőrü 6—7 hüvelyk hosszú madárka. Görbe, hegyes kampóban végződő csőrükéi keresztbe állanak, akként, hogy az alsó káva hegye, hol jobbról, hol balról a felső káva fölé nyulik, miáltal a madár képesítettik a fenytoboz pikkelyei alul a magvakat kényelmesen s könnyeden kiszedni.

Europában négy faja honos, mik közül 3 faj fordul elő honunkban. A kajdacsorru keresztcsőr (Loxia pityopsittacus), szalagos keresztcsőr (Loxia bifasciata) és a közönséges keresztcsőr (Loxia curvirostris). Mi szemlélődésünk tárgyául jelenleg ez utóbbit választjuk ki.

A közönséges keresztcsőr színezetére nézve nagyon változó kor és ivar szerint. A vén him evező- és kormánytollai szürkésfeketéek, hasa szennyes fehér, különben egész öltözéke téglaszínü, sárgás vegyülekkel, vagy gyönyörű ribizke-vörös. A még csak egyszer vedlett fiatal him rendkívül változékony színezetü. Vannak vörhenyes, sárgászöld példányok, ritkábban fordulnak elő vörösek zöldessárga vegyülettel. Az egyszer vedlett fiatal nőstények a szürke színt kedvelik; a vén nőstények sárgás zöld színben ékeskednek.

Az én atyai barátom és szeretetteljes oktatóm az ornithológiában, az öreg Brehm, a keresztcsőrűeket: cigány madaraknak szokta nevezni. Találókban nem is lehetne e családod jellemezni. Ép oly zajgó, zivakodó, nyugtalan, egy helyen vesztegelni nem tudó, sajátos, eredeti faj ez, mint sátorosaink, kikről Petőfi mondá:

„Szent Kleofás
minő karaván?
nem lehet más,
mint oláh cigány,“

talán még jobban, helyesebben írhatta volna: sátoros cigány.

Néha egy tájon nagy csapatokban jelennek meg, majd ismét onnan évekre eltűnnek. Miért?

Talán a fenytobozok lészások?

Talán azok magvait mind kifejtették? Ej dehogy! Szesély, vagy vándorlási vágy üzte őket tova.

Ugyan hová, s hol fognak megtelepülni?

Ki tudja, sátorosaink hol települnek le, ha egyszer föl-szedték sátorfaikat?

Épen ekként van ez a keresztcsőrűekkel. Ma itt vannak, holnap, ki tudja merre barangolnak? Németország, Magyarhon, Oroszország, Svédország fenyesői felváltva szolgáltatnak lakhelyet eme kedélyes kalandoroknak.

Nyaranta — mint már fentebb, e cikk elején emlitem — nagyon szívesen fölkeresik a folyófenyűket s egyik magasabbacska fáról a másikkra s onnan visszaröpkedve, folytonos mozgásban vannak,

Az én kedves barátom, Brehm Alfréd *) igen szépen írja le a kajdacsorru keresztcsört s mivel az arról mondottak nagy részben a mi madarunkra is alkalmazhatók, egyetmást közölök itt leírásából.

„Egy keresztcsőr-család, mely télben egy fenyű csúcsára szállt, felséges látványt nyújt. A szép vörös madárkák élénken tűnnek ki a fa zöldje, s a hó fehérre közül s a fenyű csúcsát ugyazólva karácsonfává változtatják át, min a lecsüngő piros almákat ők maguk képviselik. Ámde ők egészen másszerű ékét képezik a fának, mint ama gyümölcsök szoktak. Az élénk csapat folytonos mozgásban van. Kajdacsökként mászkálnak fel s alá, néhányan esznek, néhányan játszanak, néhányan egymás között halkal csevegnek, csak a jóllakottak ülnek csöndesen. Időről időre egy vén him a fa csúpjára rebben s ott elkezd kellemes hangzásu dalát énekelni az alább ülőknek. Ezek aztán, a csoportot összetartandók, ismételve hangoztatják: göp göp és cik cik kiáltásukat, közben pedig egypár hallatja gyengéd gép gép szavait. Ezen hangok igen kellemes kíséretét képezik a fenn dalló him énekének. Lent komolyan foly a mulatság. Minden csak képzelhető állás megkísérletnek; egyikük fejjel csüng alá, a másik csőrével és lábaival kapaszkodva kuszik föl, egy harmadik fejét egészen hátra facsarja, a negyedik abban fáradoz, hogy egy frissen leszakított fenytobozt czipeljen egy ágra.“

Táplálékukhoz, mi leginkább a fenytobozban rejlő magokból áll, meglehetősen bajjal jutnak. E működésük szemlélése nem kis élvezet nyújt. Miután a madár a fenytobozt tövének leharapta, a még rajta csüngő szár végénél fogva egy vastagabb ágra czipeli, ott karmaival megragadva azt, a magvat borító erős pikkely végét leharapja, csőrét alája tolja s kissé kinyitja, hogy ekként a mag fűdényeül szolgáló pikkelyt feszítés által letörje; miután ez sikerült, a magot nyelvével lefejt a torzsáról, a mag szárnyait leharapja, s csak azután nyeli el. Két, három perez kívántatik arra, hogy egy tobozból a magokat kifejtse. A fenytobozban rejlő szurok annyira átjárja testét, hogy emiatt husa ehetlenné válik, s hullája sok ideig ment a rohadástól.

Mindezekből kitűnik, hogy madarunk társaságot kedvelő, barátságos, vidor, kalandokra kész, csacska kis állat s kitünő testgyakorló, e mellett különczkedésre nagy hajlamot mutat.

Jellemző e családnál, hogy egészen eltérve minden más madár szokásától, a fészkeléssel nem köti magát időhöz, hanem hol őszkor, hol tavaszkor vagy nyárban, de leginkább télben fészkel. Fészket legtöbbször február, márczius hóban rakja fenyűkre. A fészkek maga művésziesen van építve, talaját mohos

*) Az öreg Brehm Lajos fia.

fenyügalyacskák képezik s az egész mohával és tollakkal jó melegre ki van béllelve. Tojásai (rendszerint 3–4 egy fészekben) aránylag kicsinyek, hegyes végűek, kékesfehérek, vörös és vörösbarna pöttyekkel tarkázva. A két ivar rendkívül szereti egymást s az egész kis család rendszerint hosszasan együtt marad.

Fogságban hamar megszeliül s sajátos kajdácsszerű magaviselete s kellemes dala által nagyon kedvelté teszi magát, Cseh és Némethonban nagyon sok háznál leltem kalitban. A közönségesebb cseh leginkább előítéletből, az e madárnak tulajdonított büverőért tartja; szerinte azon ház, hol egy keresztcsőr létezik, le nem éghet, s lakosai többféle betegségekől óva maradnak. A németek, mint buzgó természetbarátok, e madarat csak sajtóságos tulajdonaiért és dallási tehetségeért kedvelik.

Brehm Alfrednak egy barátja beszélé, hogy az érczhegységben egy utmunkást látott, követ tördelve s előtte kalit állt bezárt keresztcsőrrel. Kérdésére, hogy mi szándoka van a madárral, feleletül azt nyerte, mikép ő, ki egész nap távol van házától, nem bírja nélkülözni kedvenczét s azért hozza magával.

A nép e madár sajtóságait kellőleg magának megmagyarázni nem tudván, regékkel illusztrálta azokat. E regék legérdekesebbike szerint onnan van az, mikép e madár télben fészkel s hullája a rothadásnak nincs kitéve, hogy midőn a Megváltó keresztre feszítettetett, a keresztcsőr szájalomtól inditva, oda röpült s a homlokát vérző töviseket kivonta, míg csőre elgömbült a munkában, mire Krisztus így szólt: „Tettetek jutalmául testetek ne rothadjon el, nyujtson az erdő számatokra mindig gazdag tápot s a tél hidege se legyen ártalmatokra.“

Egy hét története.

— Deczember 27-kén. —

Az év végén. — Nagy jelentőségű pillanat. — Ólomöntés. — Annak eredete. — Papir és ólom. — A régi világ bálványozói. — Miért „rongy“ némelyek szerint az „élet“? — A vegytan és világtörténet. — Biztató tanulság. — Egy latin közmondás. — Több az igazság. — Miért volt rossz a lefolyt év? — Mi ér többet? — A szellemi élet hátrafelé lépett. — A nemzet és egyes ember. — Az élet egy része programokért adva. — Irodalmi termékek. — A természetben nincsen halál, csak átalakulás. — Szépirodalmi írók iránya. — A csoportosulás eszméjének gyümölcse. — Sirodalmi polémia. — Az olvasó gyönyörködése. — Két „casus belli“. Egy „névtelen“ vers, egy „neves“ fordítmány. — Szébb jövő. — Annak valószínűsége. — A harc és eredménye. — Az új év üdvözlése.

Megint itt állunk az ó év halálos ágyánál és az ujnak bölcsője előtt! az egyiknek halál — a másiknak születési órája; komoly, nagyjelentőségű pillanat, a melyben az összes emberiség úgy szeretné egy szikráját birni a jövőbe látásnak, hogy megtudja, mitől tartson és mit remélhet a bekövetkezendő napokban.

A fiatal lányok, kik csak derült színekben látják még az életet, mert tiszta szívök körül még a boldogság derült ege boltozódik, — ólmot öntenek az év fordulópontjában, és ebből olvassák ki a jövő titkát. En nem tudom, honnan veszi eredetét e szokás, tán a régi háborus időkből, mikor még nem az ágyuk és az Eugenia-bálok, hanem az ólomgolyók és a házi tüzhely intézték a világ sorsát. Akkor igen természetes volt, hogy a fiatal lány az ólmot kérdezte, szerencsét hoz-e neki, avagy szerencsétlenséget a jövő évben, vagyis más szavakkal: kitünteti-e magát kedvese, hogy oltárhoz vezethesse, avagy halálos lesz-e reá: kedvesére nézve.

Most azonban más hatalmasságok kormányozzák a világot, az ólmot a papir taszította le a trónról, a papirpénz és a papirirodalom, és én igen természetesnek találom, hogy a régi világ lemaradó bálványozói olyan fitymálkodva tekintenek a jelenkor haladására; rongy-életnek csufolják a mostani napokat, mivelhogy a papirban nem látnak egyebet, mint azt, a miből készült: rongyot. Hogy a rongyból a halhatatlanság talaja készülhet, azt ép oly ke-

véssé bírják fölfogni, mint azt, hogy egy szegény pór fiából égig emelkedő lángész fejlődhetik; rongynak rongynak kell maradnia, mondják.

A vegytan azonban és a világtörténet nem törődik az elmaradt világnézetekkel; egyre föltartóztatlanul folytatja fejlődési működését, az első az anyagok, az utóbbi pedig az emberek és nemzetek közt és e szent igazság nekünk is biztosító tanulságot szolgálhat a jövő évre nézve.

Mert szó a mi szó, nehéz egy év volt reánk nézve az, a melynek koporsója előtt állunk; a holtakról csak jót illik mondani, tartja a latin példabeszéd; de az igazság többet ér én előttem a latin példabeszédeknel.

Azért csak mondjuk ki bátran, hogy a lefolyt év a „nem-szeretem“-félék közé tartozott; nemcsak azért, mert keveset báloztunk, hanem azért is, mert sokat szomorkodtunk folyama alatt! nemcsak azért, mert a közbátorság veszélyeztetve volt, hanem azért is, mert a társasélet is fájón érezte súlyos csapásait.

Hiába szólal meg a koporsón belül egy siri hang: itt van a földhitelezet, a magyar gőzhajótársaság, az írói segélyegylet, az alföldi vasut, a „Magyar gazdasszonyok“ egylete stb. mindez nem menti föl a súlyos vád alul; minek hivatkozni azokra az anyagi előmenetekre, mikor a szellemi élet hátrafelé lépett ez év uralma alatt! Nagyon tiszteljük mi az anyagi sikeres törekvéseket, de mikor a szellemi mozgalom lépést nem tart velök, könnyen oda jut egy nemzet, a hová az egyes ember, ha csupán a zsebére van tekintetettel; eldurvul, elparlagosodik; tudom, hogy szegények vagyunk, de szellemileg sem vagyunk gazdagok, és ha az anyagi jólét önállóvá tesz, a szellemi jólét meg függetlenné tesz.

Szellemi életünk vajmi szegényesen folyt le ez évben; alig jelent meg egy nevezetesebb költői mű; hát az „Ember tragoediája“ és a „Zord idők“? ezekre hiába hivatkozol, meghalt esztendő; mert ezek mind régebben készültek; semmi közöd tehát ezekhez; te legfőlebb az „Új földes ur“-ra hivatkozhatol, meg Szalay „Magyarok történe-

té"-re. melynek épen e napokban jelent meg hatodik kötete; de Jókai és Szalay olyan lángelmék, a kik nem függnék az évektől; ezek minden körülmények közt tudnak teremteni.

Hanem a te lelket nyomja a „Szépirodalmi figyelő“ halála; a te uralkodásod alatt volt ez kénytelen sirba szállni.

De minek folytatni e siralmas krónikát! a természetben nincsen halál, csak, átalakulási folyamat; bizton hihetjük tehát, hogy a mult év sirjából egy szebb, boldogabb jövő fog fejlődni.

Már az is nagy nyereség az irodalomra nézve, hogy ez évben a szépirodalmi írói tehetségek határozottabb csoportokba sorakoztak; így Vadnai Károly, a „Magyarország“ volt munkatársa, és Balázs Sándor, az „Ország tükre“ szerkesztője, a Kovács Lajos által szerkesztendő „Független“-nek lettek belmunkatársai; Vajda János pedig, a „Nővilág“ szerkesztője, a „Magyar Sajtó“ szerkesztését vette át és programjában Arisztidesznek „Önbírálat“ és „Polgárosodás“ című röpiratait vallja irányadóknak; így van ez rendjén; hadd tájékozhassa magát a közönség azon lapokra nézve, melyek részvétet várnak tőle.

A „csoportosulás eszméje“ szintén megtermi már az ő gyümölcseit; éles harc és háboru fejlett ki az „Uj nemzedék“ és egy másik lap között, mivelhogy az első e lap szerkesztőjének egyik beszélyét rettenetes módon megczibálta; az illető szerkesztő persze nem maradt neki adósa; erre pedig olyan kifejezéseket használ a két kolléga egymás irányában, a minőket a fiakkerrek magasabb iskoláiban is csak „rendkívüli produktiók“ alkalmával lehet hallani; képzelem, mint gyönyörködik az ilyen akrobatikán a művelt izlésű olvasó közönség.

Egy másik érdekes (!) — bajvivás az „Uj nemzedék“ és a „Nefelejts“ között van kitérőben; az első részéről máris megtörtént a kihívás. A „Nefelejts“ ugyanis egy cikket hozott, aláírva a szerkesztőtárostól és most az „Uj nemzedék“ kimutatja, hogy e cikk szóról szóra le van fordítva egy német könyvből; a másik „casus belli“ pedig egy vers, mely névtelenül jelent meg a „Nefelejts“-ben, a melyre nézve a szerkesztő csillag alatt megjegyzi, hogy az „oly remek műmikép kíváncsi, ha a közönség kitalálja-e a szerző nevét“, és most az „Uj nemzedék“ először kimutatja e „remek mű“ gyarlóságát, aztán pedig azon erős gyanut fejezi ki, hogy e „remek mű“ szerzője nem más, mint Sz—i K., a kinek műveit eddig még senki sem sorozta a remekek közé. Kíváncsiak vagyunk, kinek van igaza a két kolléga között.

Mindezeket pedig kedves olvasónő, csak azért emlitem meg, mert tulajdonképen a hét, és egy kicsit az év történetéhez tartoznak, és mert a mennydörgős fergeteg után rendszeren szép idő szokott bekövetkezni; reméljünk tehát az irodalomra nézve is derültebb jövőt.

Természetes, hogy ez csak akkor fog valósulhatni, ha egyfelül hölgyeink honszerető lelkök éltető melegével pártolják azt, másrészt pedig a művelt izlés gyöngéd választékosságával csak is azt pártolják, a mi valóban jó és pártolásra méltó, a rossz és ártalmastól idegenkedve elfordulnak; ez az egyetlen mód arra nézve, hogy az irodalom nemesebb csemetéi kellőleg megizmosodjanak és áldásos gyümölcsöt teremjenek, a gyom pedig kiveszszzen.

Száz tizenkilencz magyar lap jelent meg hazánkban ez évben; de e szaporaság csak akkor áldás, ha a szellemi magzatoknak szerető szívek viselik gondját, ők pedig valóban javára válnak gondviselőiknek.

Es ez bizonyosan úgy is lesz, nemde kedves olvasónő? az idő halad, a rossz évek elmúlnak és velük együtt elmúlik mindaz, mi utjában áll az emberi boldogságnak; mindig maga-

sabba emelkedik a fölvilágosodás napja, mind messzebbre tűnnek a sötétség árnyai, táborokra vál a jó és a rossz, a fény és a sötétség; egy ideig még folyni fog a harc, de a győzelem el nem maradhat, és a diadal a jó részéről lesz; mert az ő pártján állnak azok, a kik legtisztábban képesek megőrizni a tökély eszményképét a szívben, és ezek száma légió.

Kegyetek ezek, magyar hölgyek; kegyetek szelleme dönti el a társadalmi küzdelmeket és a mig e szellem jó és nemes, addig sérthetetlenül, elérhetetlen magasságban leng az emberi haladás szívárványszínü zászlaja; e szellem pedig egyre növekedik és erősbül, minden év újabb fényes honleányi erényeket tüntet föl. Így tehát légy szívből üdvözölve új esztendő!

—i. —r.

Százszor-szépek.

A beteg leány részére vettünk, egy névtelenül 7 ft 50 kr.

Ehez a multkori 219 ft 11 kr.

Teszen: 226 ft 61 kr.

Udvarhelyi Miklós, beteg veterán színészünk részére pedig ugyan e névtelenül 7 ft 50 krt, mely összeget azonnal átszolgáltattunk rendeltetése helyére. Forró könyvekkel köszönte meg a beteg művész e jótéteményt, forró áldást rebegeve ismeretlen jótevőjére. A ki pedig tudni akarja, mi sors várja hazánkban öreg művészeinket, az látogassa meg a beteg Udvarhelyi Miklóst.

E beteg veterán művésznök forró köszönetet szavaz általunk özv. Luby Imréné ő Nagyságának azon nemeslelkű segélyért, melylyel a szenvedés nehéz napjait enyhíteni törekedett. Isten áldása volt neki a 20 ft, melyet a lelkes honleány neki küldött. Isten áldása reá e szép cselekedetért.

Gazdasszonyoknak.

Egy jó szobafüstölő készítmény módja.

Három meszely tisztított borszeszbe tégy:

2 lat beurvét, 4 lat bergamotte-olajat, 4 lat perui balzsamot, 4 lat cziromolajat, 4 lat szegfűszeg-olajat, 4 lat levendulaolajat, 1 lat fahéj-olajat, 30 csepp rózsáolajat és 15 szemer pézsmát. Ezt hagyd 6 — vagy 8 napig meleg helyen, azután használatba veheted. Legjobb a füstölőlapátot tűzben forróvá tenni, s pár cseppet a folyadékból reá önteni.

K. E.

Tejfölös peszmegecskék.

Végy egy meszely jó tejfelt, tedd medenczébe, tégy hozzá: egy egész tojást és hat tojássárgáját, keverd el jól és tégy hozzá annyi lisztet, hogy a tészta folyós legyen, 6 tojás fehéréből verj kemény habot, valamint 3 kanálnyi tört cukrot is tégy hozzá s süsd ki e tésztát a hozzá való lukacsos lábasban szép halvány sárgára.

Megjegyzendő, hogy e peszmegecskék igen fel szoktak dagadni, de ha hamar fel nem találják, össze is esnek, a miért csak akkor kell sütni, ha már dél lesz.

P. St. Eliza.

Irodalom és művészet.

× Báltaszéki Lajos fölkéri t. cz. gyűjtőit, sziveskednének gyűjtőiveiket lakására (tükörcsücs, 1 sz. 2 emelet, 11 ajtósz.) legföljebb j. évi január hó 5-ig beküldeni.

× Mint halljuk, ugyancsak Báltaszéki L. és Bajai B.

102*

Lessing „Bölcs Náthán“-ját magyarra fordították és a nemzeti színházhoz beadták.

× „Bully J. N. elbeszélései“-nek második kötete is megjelent. Francia eredetiből fordítá Fekete Józsefné, szül. Szabó Ida. Ezen ifjuság számára írott mű igen ajánlható karácsonyi és ujévi ajándokul. Ára 2 frt.

× Debreczenben megjelent: „Hajdúsági naptár 1863-ra“, szerkeszté B. Papp Lajos. A hajdúk multját és jelenét ismertető érdekes czikkeken kívül szépirodalmi és ismeretterjesztő közleményeket is ad. Ára 40 kr.

Budapesti hírvivő.

✂ Mult számunk egy nappal későbbben jelent meg; a nyomdában eltörött a sajtó, ez oka az elkésésnek. Mi valóban nem tehetünk róla.

✂ (Nyilvános köszönet). A pesti jótékony nőegylet mély köszönetét fejezi ki következő kegyes adományokért, melyek, a szegények közt leendő kiostás végett nemes adakozók által beküldettek, u. m. Csiky Josefa és Antoria kisasszonyok által 12 színes szoknya, 12 ing és 12 pár harisnya; a dunagözhajózási társulat által 20 öl tűzifa; Szentdeffi ur által 1 öl tűzifa; Rechnitz H. M. által 2 zsák hüvelyes vetemény; Barber fiai által 3 mázsa liszt küldett be. Az ég nem felejtí a szép tetteket!

✂ (Magyar mente a párisi udvarnál). Metternich hercegné, a Párisban levő osztrák követ neje, szül. Sándor grófnő, egyik pesti divatkereskedésben ékes magyar mentét rendelt meg, melyben a párisi udvarnál fog megjelenni.

✂ (A képzőművészeti társulatnak) f. hó 21-én tartott választmányi ülésében a társulat nyugdíj-alapjára Orlay Samu egy festményt, Jankó János pedig 20 fto ajándékozott. Továbbá a társulat által segélyezett Homolya Kálmán rajzai kerültek a választmány elé, mely pártfogoltjának haladásáról meggyőződván, számára a műkiállításba díj nélküli bejárást eszközölt ki.

✂ (Egyszerűség a vigalomban.) A fővárosi ifjuság köreiben azon dicséretes szándék nyilvánul, hogy a farsangi táncvigalmak alkalmával s költséges csillogást az öltözékben mellőzzék.

✂ (Színházi hír.) Mint halljuk, a nemzeti színház igazgatósága elbocsátá Réthit, hogy helyette Sántha vidéki színészt szerződtesse. Már ezután azt várja az ember, hogy Prielle Kornéliát elbocsássák s helyébe Benedeket, a vidéki színészt, szerződtessék.

✂ (Érdekes hangverseny.) Volkmann urnak j. évi január 6-ra kitűzött hangversenye nagyon sok élvel kecsegtet. Valami Dachs nevű híres zongoraművész is közre fog működni; Thern urnak az utolsó, a Lloydteremben tartott dalestély óta kedvezőleg ismert két fia ismét zongorázni fog, két zongorán változatokat Händelnek egy thémájára. Végül a „Pesti unio“ férfitagjai, összesen mintegy 80-an, hangversenyző ur két ujkardalát fogják elénekelni. Ez az utóbbi nagy szám igen szokatlan hangversenyek alkalmával, és sok érdeket kölcsönöz a dolognak.

✂ (A philharmoniai hangversenyekre) a zártszékek ugyan már mind le vannak foglalva, azonban még karzati ülhelyek Rózsavölgyi és Treichlinger műkereskedésében kaphatók. Onnan csak olyan jól lehet hallgatni, mint bármely más helyről s a legelőbbkelő hölgyek is fölmehetnek oda.

✂ (Nemes tett.) Gyakorló orvosaink egyike, dr. Grosz, ki már egy év óta, a helybeli izr. kórházban foglalkozik, a napokban megkapott 420 ftnyi évdíjához még 80-at csatolt és

500 fto küldött a kórház számára. Oly szép jellemvonás, melyet meg nem említenünk vétek volna

✂ (Érdemes a visszakövetelésre!) A magyar kir. kuria a Bécsben fogva levő Nagy Lajos, bankjegyhamisító visszaköveteli a bécsi törvényszéktől, mint az ő illetékessége alá tartozó bűnöst. Valjon nem jobb volna, egészen eltagadni, hogy hozzánk tartozik?

✂ (Vigyázatlanság eredménye.) A napokban egy, öltözete után ítélve, az iparos osztályhoz tartozó férfi a dunai talpak egyikéről véletlenül a vízbe esett, melyből csakis élettelelenül húzatott ki. Esése közben erősen megüté fejét s e sérülés volt közvetett oka halálának.

✂ (Magyar boraink a francziáknál.) Nemcsak a lordok és gentlemanek, hanem a marquis-k és vicomte-ok is sokra becsülik borunkat. Közlebb a „Moniteur“-ben hosszás értekezés jelent meg boraink tulajdonságairól, azon meggyéssel végződve, hogy a franczia borkereskedők vigyázzanak a vételkor azoknak tiszta, hamisítlan állapotára. Egyuttal a franczia borok fölötti vigyázatra inti őket, nehogy az idegen borok elragadják a belföldiek elől a diadalt.

✂ (Hazánkfának kitüntetése.) Xantus János, érdemes hazánkfát, m. hó végén az a tisztesség érte, hogy őt nyugoti Mexikó konszulává nevezték ki. Büszkék lehetünk a hódításra, mit nemzetünk egyik tagja a derék citoyenek közt véghez visz.

✂ (Az első philharmoniai hangverseny,) mely a hangszegyleti zenede javára m. hétfőn tartatott, a jelenvolt szép számú közönség nagy meglegedésére ment végbe. Az énekreszek közt különösen zajos tetszést vívott ki Bignio szép magánéneke a „Jessonda“ operából.

✂ (A nemzeti kör tagjai) a leköszönt Karczag Ferencz ur helyébe harmadigazgatóul Sztupa György urat választák meg.

✂ (Ketten Henrik) a helybeli városi színházban az izraelita betegápoló és temetkezési egylet javára mult szerdán hangversenyt adott szép sikerrel. Az ünnepeket fővárosunkban töltvén, az ifju zenei tehetség közelebb Becsbe fog menni.

✂ (Kisededóví ünnepély.) Beer Ignác kisededóvíjában az uriutcában, az intézetbeli gyermekserég örvendeztetésére, karácsonfa állíttatott föl. Jaj annak, a kinek számára egy kis virgács van fölakasztva! Az érdeklött szüléket szívesen meghívja az érdemes kisededóví-tulajdonos.

✂ (Vasut az indóházak közt.) Hire jár, hogy fővárosunkban társulat alakult, mely vasutvonal által, a Dunán keresztül, a pesti és budai indóházakat össze akarja kötni. Hogy a dolog nem tréfa négymillio ftnyi tőkét emlegetnek, mit a társulat e czélra szánt. E szerint Buda és Pest még jobban meg lesz kötve!

✂ (A jogászsegélyző bál) jan. 24-ére van kitűzve. Házi asszonyul gr. Károlyi Edéné önsága kéretett föl. Az egyes belépti jegyek árát 4 ftra szállították le, mig a családjegyek ára a megállapított 10 ft. maradt. Mint már említők, e táncvigalmon a legnagyobb egyszerűség fog uralkodni — az öltözetben.

✂ (Apró hírek.) A Pestvárosa által állítandó ujonczilleték 265. A hatóság már megkezdte ujonczállítási munkálatait Kiváltásnak — a meghatározott 1200 ft váltságdíjért — pusztán csak j. évi január 10-ig van helye. — A napokban ismét találtak megfagyva egy öreg asszonyt. Alkalmasint bor által elkábultan feküdt le, hogy sohasem keljen föl többé. — Egy árverés alkalmával egy 60 fto takarékpénztári részvény 1205 forintért kelt el, mi takarékpénztárunk virágzását e lenti. — Uj év után nem lesz többé szabad árubódéknak ál-

ani az utcákon, hacsak kerekei nincsenek, hogy éjelre valami apu alá tolassanak. — A Hermina mezőn iskolát fog a város építtetni. — Egy Lika nevű háziúr folyamodott, hogy az ő háza előtt elfutó kis utcát Lika utcának nevezzék el. Kész e egyért 50 fto a szegények pénztárába tenni! — Buda és Zsámbokrét közt rendes gyorskocsijáratok fognak eszközölni. — Mult szerdán Rödiger ur a Lloydteremben érdekes előolvasást kezdett meg a bankok eredetéről és viszonyairól. — Karácson napján nagyszerű társas szánkázás történt Kőbánya. — A nádorutcában közelebb egy [napszámos zsebkéssel átmeteszé torkát, mire iszonyu kinok közt meghalt. — Egy másik napszámos, a főuton úgy üté föbe nejét, hogy annak életéhez kevés remény van. — A ferencz-városban egy jómódú polgárnak kis leánya a tűzhely körül forgolódván, ruhája meggyuladt, s a kedves gyermek menthetlenül elégett. — Reményi megérkezett Pestre, s mint hírlík, a nemzeti színházban közelebb hangversenyt fog adni. Nem lehetett volna azt a norma-napok alatt tennie? — Dr. Tormay, főorvos ur közegészségi kimutatása szerint, decz. hóban fővárosunkban megölt 366 ember; ezek közt férfi 189, nő 177. A szülöttek száma 365. Ez még vigasztaló arány!

Előre is bocsánatot kérünk, hogy a jövő év 1-ső számát nem fogjuk megküldhetni azon t. előfizetőknek, kik a jövő vasárnapig nem találnák beküldeni előfizetési ívet; nem figyelmetlenségéből történik, mert mi bremest küldenők meg nekik a számát; hanem azért, mert a kiadóhivatalban a jelen számmal elfogynak a czimszalagok; de azért valamennyi régi t. előfizetőnk részére félreteszszük a számot és mihelyt a czimszalagot beküldik, azonnal megküldjük azt nekik, jövőre pedig — magunk levén a lap kiadói — arról is fogunk gondoskodni, hogy azon t. előfizetőink is fenakadás nélkül kaphassák azt, a kik valamivel későbbben szokták beküldeni az előfizetési ívet.

Nemzeti színház.

Decz. 18-án: „A fehér hajsza” Feuillet Oktáv vigjátéka és „Fortunio dala” Menbach operetteje. — Decz. 19-én: „A velencei kalmár” Shackspeare ragoediája. — Decz. 20-án: „Ernani” opera, Marchetti vendégművész előléptel. — Decz. 21-én: „A rab” Szigligeti népszínműve. — Decz. 22, 23 24 és 25-ik napjain a színház a normanapok miatt zárva volt.

Mai műsorozatunk rövidsége nem engedi meg a hosszas előfoglalást. Annál több terünk maradna az e héten látott néhány darab nagy szavakkal való dicséretére, ha mi általában a nagy szavaknak barátai volnánk.

Csak szokott rövidséggel szólunk tehát az előadásokról s azokban szerepelt személyekről.

Első helyen áll mindjárt „A velencei kalmár”. Az ilyen előadással valóban meg lehet elégedve akármely válogató kritikus! A czimszerep mesteri kezekben volt. Tóth József adta. Shylok volt ő minden mozdulatában, minden szavában. A megvetett, lábbal taposott, kigunyolt zsidó volt hiven visszaadva azon sötét kor képét. Különösen elragadó volt azon jelenete, midőn Tubal őt föl váltva öröm- és balhírdőkről tudósítja; az érzelmek, indulatok gyors váltakozásának oly eleven, igaz kifejezési képessége csakis a valódi előadónak van megadva. Mellette még megérdemelt tap-
szalagban részesült Felekiné; Felekinék hálátlan sze-

repe volt; a Lendvay-pár kis szerepében jól működött, míg Szerdahelyi párszor megnevelteté a publikumot, melynek páholyba járó része, sajnos, ez estén is nagyon gyéren volt képviselve.

Még „Fortunio dala” sem tudta megtölteni egészen a színházat; pedig az igen kedves operette, annival is inkább, mert Szerdahelyi nem énekel benne. Annál szebben énekel benne Markovits Ilka! Bognár Adél (jegyzőné) kedves színpadi alak, hangja kellemes és játéka is lesz idővel; B. Bognár Vilma (Friquet) e darabban jobban játszik, mint bármely szerepében; dalai pedig a szokott kedvesek valának. Tóth Soma a jegyző alakjából mulatós alakot csinált, mint rendesen.

A mellékelt vigjáték, „A fehér hajsza”, mind jobban jobban sikerül a két jeles szereplőnek; Szerdahelyi és Prielle Kornélia művészi szabatosággal adják ezt a kis dramolettet, mely játéku nélkül minden becsét vesztené.

„A rab” szintén kevés közönség előtt csörgette bilincseit. A szereplők igyekeztek kedvvel játszani; Komáromi régidő óta játszott ily nagy szerepet: megkísérlé alakot csinálni az ügyvéd szerepéből, és némileg sikerült is ez neki. Szigligeti Annának egy jó jelenete volt, az, melyben anyja a gyűrűt elveszi tőle, ezt meg is tapsolták. Szigligeti Jolán sok eredetiséggel adta kis szobaleányi szerepét. Tóth József, Réthi kitüntek; Bognár Vilmának egy pár népdala igen sikerült.

Az ujonérkezett tenorista, Marchetti háromszor hirdette föléptét bérletfolyamban, míg végre negyedszer bérletszünetben lépett föl s mint „Ernani” megmutatta, hogy nagyon jó tenorista — volt, mintegy tíz évvel ezelőtt.

Budai népszínház.

Decz. 18-án: „A vén huszár” népszínmű. — Decz. 19-kén: „Caesario, vagy a férfigyűlölő.” — Decz. 20-kán, másodsor, újabb átdolgozásban: „Villám Bandi” népszínmű 4 felv. — Decz. 21-én: „A molnár és gyermeke, vagy a lelkek vándorlása karácson éjjelén.” — Decz. 22-kén: hangverseny a buda-pesti szegények javára.

„Villám Bandi” még most sem nyerte meg egészen a közönség tetszését; szerintünk nem is lehet tárgyból jó színművet teremteni; nincsen benne drámai központ. Annál inkább tetszett a hangverseny; különösen Székely Imre jeles szerzeménye és művészi előadása; zajos és érdemlett tapsokban részesültek még Balázs-Bognár Vilma, ki a maga szokott bájával énekelte a mi kedves népdalainkat, és Szathmáry L.-né asszony, ki Petőfi „Utolsó alamizsná”-ját nagy hatással szavalta. Közreműködtek még Raba tijn szky M., Oroszi R., Láng K. kisasszonyok és Navratyil, Téli és Kuliffay urak szép sükerrel.

Mindenfélék.

‡ (Jellemző pör.) Londonban egy szokatlan pöreset képezi a beszéd tárgyat. A „Morning-Chronicle” szerkesztője pört indított Persigni és Brillault, francia miniszterek ellen melyben aikuszerénti 14 ezer font sterlingnyi tiszteletdíjat követel azoktól, a francia kormány érdekében írt s különféle angol hírlapokban közzétett cikkeiért. Brillault egészen tagadja e követelés alaposágát, míg Persigni azt állítja, hogy ő nem maradt adós; ő mindent pontosan megfizetett. Szép előrehaladottság az ugynevezett „kényes ügyek” terén.

‡ (Sok pénz.) Bizonyára kíváncsian fogják az olvasónők kérdeni, hogy hol van sok pénz? Amerikában van sok pénz! Az unionista hadsereg fentartására naponkint négymillió dollár szükségeltetik. Egy angol (ki is ölhetné magát ilyennel, ha

nem angol?) kiszámítá, hogy ha ezen összeget dollár-bankjegyekben egymás mellé raknák, 341 angol mértföldet tenne ki; negyvenöt nap alatt az egész földgömböt átérné; egy év alatt pedig egy húsz láb széles és 24 ezer mérföldnyi hosszú szalaggá nőné ki magát. Ott, hol ennyi a kiadás, csak sok pénznek kell lennie.

Divattudósítás.

A hajról.

(Vége.)

A nagy hőség szintén nem előnyös a hajra nézve; nyáron át tehát kétszeres gondot kell fordítani tisztán tartására, különösen pedig gyakran kell mosni. Általában czélszerű havonként legalább egyszer megmosni a haját; minél hosszabb a haj, annál gyakrabban kell azt megmosni. Semmisem ad a hajnak olyan szép és tartós fényt, mint a víz, csak hogy a mosás után azonnal meg kell szárítani és megfésülni, és pedig nyáron a napon, télen a kályhánál, azon előítélet pedig, mely szerint a haj gyakori mosás által hamar őszül, nem egyéb — előítéletnél.

A haj gyakori mosásának továbbá még azon üdvös eredménye is van, hogy lehetőleg megóv a fájdalmas egyik legkínosbjától, ama szörnyű fejfájástól, mely „migraine“ név alatt olyan félelmes név; a haj gyakori mosása, fésülése és kefézése által a fejbőr egészen tisztán tartatik az ugynevezett korpától, a vérkeringés rendesen működhetik, a mi legbiztosabb szer a migraine távoltartására.

Általános szokás a haját olajak és kenőcsökkel gyakran megnedvesíteni; azonban ovakodni kell, hogy ezáltal a haj tulságosan zsírossá ne legyen; különben könnyen elveszíti fényét és ruganyosságát; ha e baj mégis bekövetkeznék, következő eljárást [ajánlunk: egy darab mosdószappant egy csésze vízbe mártunk, a szappant kissé forgatjuk benne, mindaddig, míg a víz habot vet; akkor feloldjuk a hajfonatokat, de egészen, és egy szivacs segítségével mindenfelől jól megmossuk a haját e vízzel. Ha a víz ezalatt kihülne, újra langyos vizet kell a csészébe önteni; mert szükséges, hogy az mindig langyos legyen.

Egy másik igen czélszerű mód erre nézve az, hogy a haját tojás székével megnedvesítjük, aztán elébb a ritka, aztán a sűrű fésűvel jól megfésüljük.

Általában tekintettel kell lenni a haj minőségére, midőn kenőcsöt vagy olajokat használunk; így a szőke haj, finomabb minőségénél fogva, kevesebb mosást és kenést igényel, míg a barna vagy fekete haj inkább megkívánja azt, sőt a nagyon kemény hajra nézve szükséges a gyakori kenés, míg a rendes hajnál elég, ha hetenként kétszer egy borsó nagyságú kenőccsel megkenjük.

A mitől pedig nagyon ovakodni kell, az, hogy a haját savanytartalmu kenőccsel vagy folyadékkal nedvesítsük; mert igaz ugyan, hogy ez tökéletesen megtisztítja a haját; de egyszersmind nem kevésbé igaz az, hogy az ősülést, a haj megmerevülését, kihullását segíti elő.

Azon szerekre nézve, melyeket hajkenőcsök készítésére használunk, nagyon kell vigyázni, hogy azok frissek, finomak és gyöngéd illatúak legyenek; erős illatú szerek, a minő a pézsmá, ámbra, narancsvirág, tuberose stb. egészen mellőzen-

dők; mert az izgató illatok következményei gyakori főfájás, idegelgyengülés és az arcszín elfonnyadása. Gyöngé és keskeny illatú szerekből kell tehát választani.

Egyik közeli czikkünkben az arcszínről monjuk el nézeteinket kedves olvasóinknak.

Szórejtvény.

Angyal Flórától.

Kis szó vagyok, csupán két betűből állok,
A kézműveseknek eszközül szolgálok,
Polyók körül lakók én tölem remegnek;
Ha magasra szököm, termelők szeretnek.
S bár így magamban már többféle értelmem,
Még több lesz, ha egy-egy betűt téssz elébem,
B-vel emlegetsz, ha van kívánni valod,
Cz-vel a legnagyobb úrnak méltán vallod:
Gy-vel az iparnak egyik fő rugója,
J-vel minden ember s állat gyakorolja
K-vel ellenednek sem illik hogy kívánd,
M-el akármikor, mindig jelent koránt,
Ny-el gyümölcs s termény érlelő évszaka,
P-vel meg nem állhat sohasem egy maga,
S-el feltalálhatsz még Pesten Budán is,
Sz-el szopogatja maga a zultán is,
V-vel szerez néha reményt — néha aggályt,
Z-vel szekrényedre és házadra teszed,
De ha alá tesznek bizony zokon veszed;
Végre hahogy huszat tennesz elébe,
Ezt Isten teremté a legjobb kedvébe,
Mert ez a világnak legszebb katonája,
De csak úgy, ha magyar, illik e név rája!

Megfejtési határidő: január 28-ka

A 47-dik számban közölt sakkrejtvény értelme:

Sötét olajfák illatos hűsében
Ül a bús vándor, könny ragyog szemében,
S mélyen sóhajtvá vissza vissza néz,
Kedves hazája tün fel képzetében,
Hajlékát véli a távol ködében,
S örömrészketve nyul felé a kéz.

A számrejtvény értelme pedig: Cásár Ferencz. Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Theisz Hummel Emilia, Mendelényi Emma, Szelényi Károlyné, Angyal Flóra, Angyal Béláné, Sötér Cornélia, Grumann König Mária, Dadányi Erzs, Tövissi Rác Györgyné, szül. Bosnyák Gabriella, Fischer Riza, Poninger Laura, Farkas Anna, Markgraf Hermin, Fogler Lina, Szabó Julia és Polli, Nagy Lipolda, Borza Fanni, Pongrácz Julia, Egerváry Tuboly Emilia, Zachariás Alajosné, Pete Lányi Angela, Juhász Julia, Viertl Aloisia, Jarosné Lipovniczky Nepomuczéna, Fermay Lenke, Csaby Amália, Büttner Lina és Julcsa, Jámbor Lászlóné, Károlyi Róza, Henger Ferenczné, Berzsenyi Kornélia, Györfly Szerén, Csanádi Kálmánné, Szánthó Eszter, Melczér Armina, Orosz-Nemes Amália, Boronkay-Csicseri Lila, Csicseri-Pósta Gizella, Eöry Jenőné, Vecsey Berta, Oláh Irma, Pete Kovács Mária, Heldt Gizella, Theisz Fanni, Kovács Etelka, Fehér Janka, Mészáros Erzs, Fehérvári Eliz, Balogh Jolán, Persián Eliz.

TARTALOM.

Az év végén, Emiliától. — Évfordulatkor, Lengyel Joakimtól. — Könyv és mosoly, Tolnai Lajostól. — Gablicsek ur boszúja, Emiliától. (Vége.) A bravo, Cooper után Bodor Károlytól. — Házi vigalomban, B. Pongrácz Emiltől. — A havas szárnyasai, Gr. Lázár Kálmántól. — Egy hét története. — Százszorszépek. — Gazdasszonyoknak. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfelék. — Divattudósítás. — Szórejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A borítékon. Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyílt levelek. — Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ, KIADÓ és LAPTULAJDONOS: **EMILIA.**

NYOMATOTT ENGEL ÉS MANDELLONÁL.

Mai számunk melléklete: Szabásrajz. (Magyarozatát csak a jövő számban adhatjuk).

A „CSALÁDI KÖR“

TARTALMA.

(1862).

Költevények.

Kont megdicsőülése. (Ballada). Thaly Kálmán. 1. szám.
Ifju barátomhoz. Tompa Mihály. 1. sz.
Egy szó az időhöz. Győry Vilmos. 1. sz.
Szegény legény panasza. Fajér Antal. 2. sz.
Arany hal. M. Vilmának. Dobrov László. 2. sz.
Csak te szeress. Dobsa Lajos. 5. sz.
Gondolatok az erdőben. Riza 3. sz.
Templomba készültem. Dalmady Győző. 4. sz.
A jó öreg mamához. Bernát Gáspár. 4. sz.
Mint a fuvalomtól... Vecsey Sándor. 5. sz.
Pour les pauvres. Jobb András. 5. sz.
Mikor halvány arcod... Csávolszky Lajos. 5. sz.
Dalok. Tolnay Lajos. 6. sz.
Bölcsőtől a sirig. Palmira. 6. sz.
Csillagomhoz. A tala. 7. sz.
Gyászfátyol. Tihamér. 7. sz.
Idegen földön. Sárosy Gyula. 8. sz.
Gondolj vissza. Malrina. 8. sz.
Uri fogat. Fajér Antal. 9. sz.
Az én szerelmem. Riza. 9. sz.
Fővárosi szellem. Ilon. 10. sz.
Téli idő. Dalmady Győző. 10. sz.
Egy karperecz. Vecsey Sándor. 11. sz.
Fű a felszél. F. Zuzsanna. 11. sz.
A postalegény. Szász Károly. 12. sz.
Mese a tavaszról. Marikovszky Gábor. 12. sz.
A levele. Tolnay Lajos. 13. sz.
Holló Ferkó. Zajzoni. 14. sz.
Csak egy pillantás. Gerőfy. 14. sz.
Két bokor története. Tóth Endre. 15. sz.
A tavaszhoz. F. Zuzsanna. 15. sz.
Remény s való. Antonia. 15. sz.
Betegen Kuliifá. 16. sz.
Alom és való. Komócsi. 16. sz.
Hit, remény és szeretet. Marsó Pálné. 16. sz.
Éjjel. Róza. 17. sz.
Képed s az én szívem. Dobrovj László. 17. sz.
Születésem napján. Tóth Endre. 18. sz.
A rózsátó. Papp Ida. 18. sz.
Tavasszal. Sió. 18. sz.
Kiszabadult madár. 19. sz.
Képdal. Bényei Gábor. 19. sz.
Két leány. Goics Lázár. 19. sz.
Eledhetlen órák. Dalmady Győző. 20. sz.
Remény s való. Antonia. 20. sz.
Eszményképemhez. Bors Károly. 20. sz.
Mindenszentű pusztán. Zajzoni. 21. sz.
Atóni sirályok. Rákósy László. 21. sz.
Temetőben. Riza. 21. sz.
Felszél. Thaly Kálmán. 22. sz.

Szegény anya, szegény gyermek. Andor. 22. sz.
Te tanítál... Fölöp Elek. 22. sz.
Orzó angyalok. Dalmady Győző. 23. sz.
Dalok Zalából. Tuboly Victor. 23. sz.
Anyámat látni. Balogh Zoltán. 24. sz.
Betegen. Sió. 24. sz.
August Károly emlékére. Szelestey László. 25. sz.
Barátnémhoz. Sárosy Gyula. 25. sz.
Oh ne kérdezz. Gizella. 25. sz.
Jó helyre tévedés. Kenei János. 25. sz.
Egy szultána. Fajér Antal. 26. sz.
Jártam keltem. Csukásy József. 26. sz.
A lepke. Csenge Gusztáv. 26. sz.
Bérczy Margit. Zajzoni. 27. sz.
Az örömnék. Halász Dezső. 27. sz.
Oh, az szörnyű. Szabados János. 28. sz.
Tavasz, rózsák, hófű. Czako Ferencz. 28. sz.
Elégtétel. Károly Lipót. 28. sz.
Skótország sirlalma. Tolnay Lajos. 29. sz.
Temetőben. Halász Dezső. 29. sz.
Bátorítás. Bozai Pál. 30. sz.
Hej de nagyot... Németh János. 30. sz.
Az idő. Nyilas Samu. 31. sz.
Sötét gondolatok. Varga László. 31. sz.
Szegény legény. Vadona. 31. sz.
Betegemhez. Szász Béla. 32. sz.
A tölg, és az ibolya. B. Pengrácz Emil. 32. sz.
Találkozás. Halász Dezső. 33. sz.
Zajzoni sirján. Demeter Sándor. 33. sz.
Eskü. Tóth Kálmán. 34. sz.
A fenyvesekben. Náray Iván. 34. sz.
Amal kis zárda rom. Thaly Kálmán. 35. sz.
Elfeledni téged. Linczi Kálmán. 35. sz.
Csalódás az élet. Habakuk. 35. sz.
Mondd, igen vagy nem. Vecsey Sándor. 36. sz.
Egy reménytelen költőhöz. Wohl Janka. 36. sz.
Az éjjel. Tóth Endre. 37. sz.
A rózsátó. T—cs Kálmán. 37. sz.
Több tnekem. Dalányi Károly. 37. sz.
Vérző szobor. Szelestey László. 38. sz.
Szerelme ellentétessége. Dalmady Győző. 39. sz.
Az elnémult dalnok. Dalmady. 39. sz.
Hollófűrtán... Kereki Árpád. 39. sz.
Két gerle. Zajzoni. 40. sz.
Csillagok fehér sugára. Sós Miklós. 40. sz.
Bodolói hármass határ. Lubik Imre. 40. sz.
Magyarok istene. Fajér Antal. 41. sz.
Kis leányom halálára. Gáspár Lajos. 41. sz.
A képzeltéstről. Tóth Endre. 42. sz.
Huzzad cigány. Dobrov László. 42. sz.
Ábrándos képzelet. Kormos Béla. 43. sz.
Dalok. Soma. 43. sz.

A szent orgona. Fajér Antal. 44.
Az első csók. Csukásy József. 44. sz.
Dalok egy régi ismerőshöz. Szász Béla. 45. sz.
Eszményképemhez. Fekete Barna. 45. sz.
Egy menyasszony emlékkönyvébe. Léva József. 46. sz.
Halott vagyok. Kvaszai Ede. 46. sz.
Epedő szerelem. Thaly Kálmán. 47. sz.
Visszaemlékezés. Horváth Böske. 47. sz.
Midőn egy leányka könyveit lapoztam. Balogh Zoltán. 48. sz.
Ne, oh ne kérdezd. Károly Lipót. 48. sz.
Szerelmi rózsák. Zajzoni. 49. sz.
Itt merengek. Kendelényi Vilma. 49. sz.
Az ősi párta. Várady Gusztáv. 50. sz.
Emléklapra. Bors Károly. 50. sz.
Éjjel. Léva József. 51. sz.
A temetőben. Gáspár Lajos. 51. sz.
Könny és mosoly. Tolnay Lajos. 52. sz.
Házivigalomban. B. Pengrácz Emil. 52. sz.

Beszélyek.

Egy kis beszély története. Dr. Kovács Pál. 1—5. sz.
Két testvér. Vértesi Arnold. 1. 2. 3. 4. sz.
Salon Rumpelmayer. Ágai A. 5. sz.
A honvágy. Batthyányi Julia. 6. 7. sz.
Miképp lettem én aglegény. Bernát Gáspár. 6. 7. 8. 9. 10. 11. sz.
Karataevé, Balázs Frigyes. 7. 8. sz.
A nagy fa. Bonyi Laj. 8. 9. 10. 11. 12. 13. sz.
Egy szép kis leány. Emil. 12. 13. sz.
A vén harangzó. Vas Gereben. 14. 15. sz.
Lugossy Mária. Major Béla. 14. 15. 16. 17. sz.
A négy karamoglu Remellay Gusztáv. 16. 17. 18. sz.
Egy nemes sziv. Győry Elek. 18. 19. 20. sz.
Akadémiai székfoglaló. Bartalus István. 19. 20. 21. 22. 23. sz.
Pénz és szerelem. Daljos Gyula. 21. 22. 23. 24. sz.
A romok között. Vértesi Arnold. 24. 25. sz.
Betlehem rózsája. Marikovszky G. 25. 26. 27. sz.
Mégváltás. Emilia. 26. 27. 28. 29. 30. sz.
A kecskés. Dobrov László. 28. 29. 30. sz.
A viág itélete. Batthyányi Julia. 31. sz.
Az elsőszülött keresztelése. Hegedűs Mariska. 31. 32. 33. sz.
Mátyás király első mátkája. P. Szathmáry Károly. 33. 34. 35. 36. 37.

EMILIA

ARTS

(1881)

Két megtért szív Rajkai F. I. 34. 35. 36. 37. 38. sz.
A rétfalvai rector emlékirataiból. Vértesi Arnold. 38. 39. sz.
Virágok és a kis madár. Hermin. 38. 39. sz.
A mi hatalmasabb mindennél. Győry Vilmos. 40. 41. 42. 43. sz.
A Déneselek. Ney Béla. 40. 41. 42. 43. sz.
A feniczei primo amorozó. Nemes Albert. 44. sz.
Gervaz és Protaz Lauka. Gusztáv. 45. 46. 47. 48. sz.
A büntetés angyala. Bone Géza. 45. 46. sz.
Gabicsek ur boszuja. Emilia. 47. 48. 49. 50. 51. 52. sz.
Naplötörök B. Pongrácz Emil. 49. 50. sz.
A pillangó. Vermes G. 51. sz.
A bravo. Bodor K. 52. sz.

Ismeretterjesztő.

A tél. Emilia. 2. sz.
A szemek. Dr. Pete Zsigmond. 2—3. sz.
A rózsza története. Szelenyi Károly. 3—5. sz.
Miklós, orosz czárról. 6. sz.
A házasság. Csankásy József. 7. sz.
A családi élet. 7. 8. sz.
A gyermek fényüzései. 8. sz.
Két növény. Szelenyi Károly. 9—11. sz.
Böjti elmélkedés a féltékenységről. Csankásy József. 12. sz.
Levél Braziliából. Kornis Károly. 13. sz.
Miről ismerhetni meg az embert. Hegedűs Mariska. 13. sz.
Hivatásunk. Vass Miklósné. 14. sz.
A növények háztartása. Szelenyi Károly. 15—18. sz.
Az élet tavasza. Urváry Lajos. 15. 16.
Gyümölcs-tenyésztés. Kalocsai Róza. 17. sz.
A diplomaciai titkos írásmód. 17. 18. sz.
Szellemi szépítő szerek. 19. 20. sz.
A gyümölcs-tenyésztésről. Kalocsai Róza. 19. sz.
A róka. Irén. 20—21. sz.

Szív és ész. Emilia. 21. 24. 25. szám.
Párisi kirakatok. Beszegi. 22. szám.
Az írókról. Angolból. 23. 24. sz.
A kezek ápolása és szépítése. Dr. Pete Zsigmond. 24. 25. sz.
A nőnevelésről. 26. 27. sz.
Az öltözékről. 28. 29. sz.
A bölcső mellett. Urváry Lajos. 30. sz.
Virágok művelt hölgyek számára. Marikovszky G. 32. 34. 39. sz.
Alvás és álom. Zajoni. 33. sz.
A tuillériák kertje. Beszegi. 33. 34. sz.
A madárvilágból. 34. 35. 36. 37. 38. 39. sz.
Egyiptom mai lakossága. Várady Mór. 39. sz.
A női műveltségről. 41. sz.
A levélírásról. Leher Vilmos. 41. 42. sz.
A legszebb tárgy. Marikovszky G. 43. 44. 45. sz.
Az emberfaj eredete. Zombory Gusztáv. 45. sz.
A megrögzött szenvedélyek. Szentpétery Laura. 46. sz.
Az utolsó ember. Szelenyi Károly. 46. sz.
A nők világa. Urváry Lajos. 47. sz.
A bölcsék köve. M. B. 47. 48. sz.
A nő mint hitestárs. 48. sz.
A nő befolyása a házi körre. 49. sz.
A havas szárnyasai. Gr. Lázár Kálmán. 49. 52. sz.
A feltámadás. Kempele Győző. 51. sz.
Évfordulaskor. Lengyel Joakimtól. 52. sz.

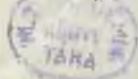
Történelmi és életrajzok.

Thaly Kálmán (képpel). 1. sz.
Nándor 1717-ben. Ránosztay Rezső. 3—5. sz.
Jeles amerikaiak életrajzai. Dallos Gyula. 4. sz.
Pákh Albert (képpel). Emilia. 6. sz.
Történelmi jellemrajzok. Kis Elek. 9. 10. 11. sz.
Feleki Munkácsy Flóra (képpel). Emilia. 10. sz.
Újfalusi Krisztina. Almay Rezsőtől. 13. sz.
Barabás Miklós (képpel). Emilia. 14. sz.
Tóth Endre (képpel). 18. sz.

Zajos napok. Ránosztay Rezső. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. sz.
Zajoni (képpel). 22. 23. sz.
Emlékezzünk régiektől. 24. 25. sz.
Prielle Kornélia (képpel). Emilia. 27. sz.
Bartalus István (képpel). Emilia. 31. sz.
Nándorfehérvár. Remellay Gusztáv. 29—33. sz.
Balassa Gyarmath. Almay Rezső. 35. sz.
Győry Vilmos (képpel). Emilia. 36. sz.
Tóth József (képpel). Emilia. 40. sz.
Pájer Antal (képpel). Zalár. 44. sz.
Budavár visszafoglalása. Kulifay Ede. 45. sz.
Walter Scott. Batterséki. 45. 46. sz.
B. Jósika Julia (képpel). Emilia. 50. sz.
Mátyás király második nászünnepe. Remellay Gusztáv. 50. 51. sz.

Vegvések.

Egy zenélő nagybácsi levelei. Bartalus István. 1. 2. 6. sz.
Aranymondások. Julia. 1. 2. sz.
Karácsonfa. Ney Ferencz. 4. sz.
Székely Bertalan képe a műtárlatban. Tormay Béla. 10. sz.
Gondolattörések. Poillak Joakim. 12. sz.
Aranymondatok. B. Eötvös József. 15. 17. sz.
Külföldi levelek. 15. 17. 19. 20. 21. 22. 24. 26. 27. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. sz.
Fürdői levelek. Mar. i. 28. sz.
Gondolatszökök. 37. 38. 39. sz.
Somlyóvidéki néprege. Egy-pápai nőtől. 44. sz.
Egy hét története, minden számban.
Gazdasszonyok, minden számban 2—3.
Irodalom és művészet, minden számban.
Budapesti hírvivő, minden számban.
Mindenfélék, minden számban.
Nemzeti színház, minden számban.
Budai népszínház, minden számban.
Divattudósítás, minden számban.
Rejtvények, minden számban.
Szászországi néprege, majd minden számban.
Vidéki tárcza, minden számban.



52-dik szám.

VASÁRNAP, DECEMBER 28. 1862.

HARMADIK ÉVI FOLYAM.

V I D E K I S I C S E

CSALÁDI KÖR.

HETILAP

A MŰVELT MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA,

divatképekkel és műmellékletekkel.

Szerkeszti

EMILIA.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

| | |
|--|----------------|
| Évnegyedre | 3 ft. uj pénz. |
| Félévre, (illetményekkel) | 6 " " " |
| Egész évre " | 12 " " " |
| A műlap becsomagolási díja | 30 kr. " " |
| Hirdetések elfogadtatnak; beiktatási díj: egy kétszer hasábozott sorért 6 uj kr. | |

KIADÓ-TULAJDONOS: EMILIA.

Heti naptár.

| Hónapi és hetinaptár | | R. katolikus és protestáns naptár | | Ó-naptár. | Hold járása | Nap- | | | Izraeliták naptára. Thebeth 5622 |
|----------------------|-----------------|-----------------------------------|-----------------------|--------------------|-------------|----------|--------------|-----------|----------------------------------|
| | | | | | | kelet ó. | nyugat p. ó. | nyugat p. | |
| 28 | Vasárnap | E Aprószentek | E Árpád | 16 E 3 Adv. | I | 7 48 | 4 8 | 6 | |
| 29 | Hétfő | Tamás pk. vért. | Zerém | 11 Dániel | I | 7 48 | 4 8 | 7 | |
| 30 | Kedd | Dávid király | Dávid | 17 Sebestyén | I | 7 49 | 4 9 | 8 David | |
| 31 | Szerda. | Szilveszter p. | Hadur | 18 Bon. kánt. | I | 7 49 | 4 10 | 9 | |
| | Csüt | Uj év | Uj év kis kar. | 19 Eustrat | I | 7 49 | 4 10 | 10 | |

V i d é k i t á r c z a.

Torda, decz. 15. (*Eredeti levél.*) Levelező me- tegetődzése. — Műkedvelői előadás. — Tisztelt szerkesztőnő! Nem tudom, sok gondja között emlékszik-e azon ígéretemre, hogy a „tordai kiállításról“ irni fogok; ha nem emlékszik, annál jobb, nem kell különféle mentségekkel előállanom, hogy a fejem fáj, rossz idő volt, vagy hogy épen elfogyott a tintám: áttérhetek egyszerűen jelen levelem cél- jára; még azt sem kell ígérem, hogy megjavítom magam.*)

Decz. 13-án városunkban műkedvelői előadás volt. Lelkes ügybarátok és a szép cél eléréseért lángoló hölgyek „A lovoodi árvá“-t adták elő a helybeli unitarium gymnasium (engedelmet ez idegen szóért!) „olvasó-egylete“ javára. Az előre is sokat ígérő előadást nagyszámu közönség zajos tetszésnyilatkozatok közt nézte végig. Várakozásunkban va- lóban nem csalatkoztunk! A közreműködők szerénysége tiltja, hogy őket megnevezem, (A színlapon sem voltak megnevez- ve.), de bár általánosságban kell szólanom, s tetteles hálára nem számolhatok, nem mulaszthatom el a jelenvolt közönség legnagyobb meglepedését nyilvánítani becses lapjában. Va- lóban megérdemlik az elismerést! — különösen a hölgyek oly fesztelenül s annyi bensőséggel játszottak, hogy a néző Thalia fölkennt papnőit vélte maga előtt látni, nem műkedve- lőket. Fogadják az illetők szívből jött köszönetünket, hogy az unalmasság ez egyhangú szakában ily gyönyörteljes esttel ör- vendezetttek meg erre sovárgó közönségünket, azon ohajtá- sommal együtt: bár minél gyakrabban szereznének ilyen örömet.

Máskor többet és többről!

Ibolyka.

Szeged, decz. 20. (*Eredeti levél.*) Színészceink. — Műkedvelői előadás. — Önképző társulat. — Tisztelt nagysád! Már majdnem kétségbe voltunk esve, hogy az alföld legnagyobb városa süllyed, t. i. színészek nélkül ma- rad e télen, midőn egy derék igazgató, Láng Bódi végre könyörült rajtunk. Föltűnő azonban a szokatlan részvétlenség, melylyel ez alkalommal a mi közönségünk a színészet iránt viseltetik. Hiszem, hogy a pénznek nagy szüke okozza e bajt; de ha testünknek táplálékáról gondoskodunk, ne hanyagoljuk el a szellemet sem! A társulat tagjai közül megemlítésre méltók: Szigetiné, ki valódi hivatottsággal bír pályájára, Szilágyiné, Ponor Róza, kedvelt énekesnő és Szilágyi Teréz: a férfiak közül: Láng, Döme, Zombori és némileg Balla és Egressi.

F. hó 3-án a helybeli ifjuság műkedvelői előadást rende- zett jótékony célra. Előadatott: „Szerelem és örökség“ Szi- geti vigjátéka. A darabot Bérczi Paula, városunk köztiszteletű és szellemdus urhölgyének érzelmes szavalata előzte meg; játék után pedig ügyes táncztanítónk, Zarkavölgyi, mes- terséges oláhtánczot lejtett. A kiválóan szép számu közönség

meglepedve oszlott haza. A jövedelemnek (122 ft.) egy harmada a Dugonics-szoborra, egy harmada a főtanodai ifjusági könyv- tárra, míg egy harmada a szintársulat javára lön fordítva.

Erdekes esemény városunkban, hogy a főgymnasiumi if- juság „Önképző társulat“-ot alakított, melynek elnökeül Som- hegyi, derék igazgató ur kéretett föl, ki megtiszteltetést, mint az ifjuság igaz barátja, örömmel fogadja; alelnökül Muri- nyi Endre, 8-ad osztálybeli tanuló lön megválasztva. E tár- sulat működési köre olyan lesz, mint minden e nemű társu- laté: szavalás, költészet és szónoklat s az irodalomnak is- mertetése.

E program városunk pár lelkes hölgyének kebelében azon ohajt ébreszté, hogy bárcsak a nők is alakítanak maguk közt ilyes önképző kört, melynek iránya és célja a nők irodalmi ismereteinek terjesztése s az irodalomban tett működéseiknek térnyitása lenne.

A helyben szerkesztett „Szegedi híradó“ jövő évre át- alakul és címét „Szeged“-re változtatván, az általa eddig mellőzött politikai mozzanatokra is kiterjesztendi figyelmét. Boldog új évet, a viszontlátásig.

Csillagházi.

§ *Pécsett* a dalárda elbatárzá, hogy ezután a dalestélye- ken német szövegű dalokat nem énekel. E mellett három kar- énekre tíz darab aranyat tűzött ki pályadíjúl.

§ *Szegszárd* környékén sik rónaságon egy rab betyár az öt kíséző fegyveres pandurt meggyilkolta. Ugy találtak meg a holttestet arra menő fuvarosok. Torka keresztül volt metszve, felöltönyei s fegyverei hiányoztak.

§ *Nagy-Bányán* műkedvelő társulat alakult, mely időn- kint jótékony czélokra előadásokat rendez. Eddig „Az elátko- zott herezeg“ és „A völgy lilioma“ színműveket adták elő nagy sikerrel.

§ *Kolozsvárt* f. hó 13-án tartatott Szöllősi Rózsa k. a. jutalomjátéka, melyen a kedvelt művésznő az ifjuság részéről értékes ajándékkal lön megtisztelve. Kár volt őt a népszínház- nak elereszteni!

§ *Nagy-Váradon* Bémer László, néhai nváradai püspök temetése f. hó 15-én nagy ünnepélyességgel tartatott meg. Sza- niszló Ferencz, jelenlegi püspök ő nmltsága teljes segédlet mellett végezte a templomi szertartást. Az akademia ifjusága vivé a fáklyákat, míg a holttest a nagy templom alatti sirbolt- ba tétetett.

§ *Siklóson* f. hó 14-én hunyt el áldásos életének 72-dik évében, Cherrier Miklós, siklósi apát ur. A kath. egyház egy buzgó íróját, a szegények, ügyefogyottak védőjüket ve- szitek benne.

§ *Szilágy-Somlyón* f. hó 10-én báró Joszinszky László, lakához közel, meggyilkolva taláztatott. Fején öt nehéz seb volt melyek halálát előidézék.

§ *Rozsnyón* f. hó 7-kén az ifjuság az o t t a n i prot. gym-

*) Ne ígérje, de tegye.

nasium javára, a „Falusi lakodalmat“ adta elő a közönség nagy meglegedésére.

§ *Egerben*, hazai több tanodánk példájára, szintén alakított a gymnasiumi ifjúság „önképző társulat“-ot. Az ily egyletek nagy hordereje, nemzeti irodalmunk felvirágoztatására, elvitázhatlan.

§ *Szolga-Győrön* f. hó 19-én ment végbe a köztiszteletben állott Hunkár Antal temetése. Koporsója mellett 1500 részvevő gyászos alak élén, gyászba borult arccal ott állott az 1861-diki országgyűlés elnöke, Ghiczey Kálmán; a holttestet 1861-diki országgyűlési követek vállakon vivék a sírboltba, melyre minden igaz honfi áldást kíván.

§ *Szegeden* intő példája történt annak, mily ovatosan kell banni a temetésekkel. Egy szegény rókusai aszony ott 36 óráig volt kiterítve — s mégis, midőn a kórházba bonczolás alá vitték, fölébredt. Tehát harminczhat óráig volt a halállal azonos aléltságban!

§ *Czegén* közelebb a szentirási gazdag halászathoz hasonló halfogás történt; egy huzásra ugyanis 650 darab halat fogtak, mintegy 50 mázsányi súlylyal. Az igaz, hogy ez a szép fogás, gr. Vass Adám halastavában történt.

§ *Kolozsvártt* kereskedelmi iskola fölállításán fáradoznak. Sok szerencsét kívánunk ez üdvös vállalathoz.

§ *Szegszárdról* írják, hogy a bonyhádi csárdás rablógyilkosai a tolnamegyei törvényszék által halálra ítéltettek.

§ *Körmenten* a fiatalság a budai népszínház javára tánczvizalmat rendezett, de mely a bekövetkezett rossz idő miatt csak 33 főt jövedelmezett. A jó akarat megsokszorozza ez összeget.

§ *Péntek* nevű helységben, Dééshez közel, római korból maradt föliratot kőtáblát találtak. Az érdekes régiséget Déésre szállíták be.

Megbízások tára.

A míllyapot már küldjük, és azon t. előfizetőink, a kik beküldték a becsomaglási 30 krt, eddig már meggyőződhetnek róla, hogy az egyike legjelesebb kőrajzainknak. (A jövő számban *Lauka Gusztáv* versben. *Remella y Gusztáv* pedig prózában írja le a történelmi mozzanatot, melyet e nagyszerű kép előtűntet.) Átalában mihelyt megtudjuk, hogy valamelyik fél éves t. előfizetőnk e kép birtokába jutni ohajt, azonnal megküldjük azt neki, akár egy, akár pedig két részletben küldi be az előfizetési díjat.

Kolozsvárra K. T. urhölgynek: Megment-e mind a két küldeményünk? Máskor is rendelkezék velem.

A „névtelen“-nek: Utnak indítottuk a kívánt kedves tárgyat; eddig már kezei között lesz. A küldött összegről pedig a mai „Százszorszépek“ értesítik; épen úgy teszünk a kisorsolásra beküldött gyönyörű tárgygyal; 30 uj krajczárra tettünk egy-egy számot; gyorsan elkel a 90 jegy, ilyen nemes czérra! Hátha még ha tudnák, milyen nemes lélek az, a ki e munkát sajátkezüleg elkészíté!

Debreczenbe: L. L. urhölgynek: A legszivesebben elintéztük.

Rozsnyóra L. K. urhölgynek: Jókor érkezett-e meg küldeményünk?

Dalmadra H. G. urhölgynek: Meg van elégedve?

Csehire J. N. urhölgynek: Eltaláltuk-e izlését? Szeretjük hinni, hogy igen.

M.-Szigetre Sz. M. urhölgynek: Megment-e küldeményünk?

D. Radványra B. K. P. urhölgynek: Rögtön elküldtük.

Kis-Czellbe F. E. urhölgynek: Megjött-e pontosan?

Kaszonba B. B. R. urhölgynek: Kezében van-e már küldeményünk?

Büdre H. Z. urhölgynek: Elküldtük, s reméljük, megnyerte tetszését.

M. Óvárra S. C. urhölgynek: Ezer szives köszönet!

Sz. Andrásra Sz. P. urhölgynek: Elküldtük.

Sopronba P. St. E. urhölgynek: Fogadja legszivesebb üdvözetünket; a Jósika Miklós ügyében február elejéig van idő.

Szegszárdra Th. L. urhölgynek: Megjött-e a második küldemény is? Ezer szives üdvözet.

Enyingre T. K. urnak: Tetszését nyerte-e választásunk?

M. Zsomborra H. K. urhölgynek: Megjött-e küldeményünk?

Leleszre N. Sz. M. urhölgynek: Kezei között van-e utóbbi küldeményünk?

Félegyházára K. B. I. kedves barátnőnek: Nem kaptunk onnan semmit. Boldog ünnepeket!

Büdre O. I. urhölgynek: Meg van-e elégedve a küldeménynyel? Nekem igen tetszett.

M. Vásárhelyre S. K. urnak: Fogadja szives köszönetünket! Ilyen lelkes támogatás mellett a lélek el nem lankadhat. Rendelkezzék velem; örömmel szolgálók.

Gyorokra K. K. urnak: Köszönet, de vajmi szivesen találkoztunk volna becses nevével — szép amerikai levelekben! Szabad-e ezeket mielőbb kérni?

Tilalmasra: A „kis Jézuska“ küldeményét a nagy Mindenható fizesse meg; én még csak szavakban sem vagyok arra képes. Boldog ünnepeket.

Balinczába (Slavoniába) B. B. urhölgynek: 42 krral többet küldött be; sziveskedjék rendelkezni velem.

Szerkesztői nyílt levelek.

Lévay Józsefnek: Magánlevelet irtunk.

Bocskay Papp Lajos ur kedves küldeményét köszönettel vettük; mi is beváltjuk majd ígérletünket, csak a határidőt tudassa velünk. Küldeményiünket szives figyelmébe ajánljuk.

M.-Óvár S. K. urhölgynek: Ezer köszönet mind a kedves küldemény-, mind a szép sorokért. Boldog ünnepeket!

Nagy-Bánya: T. F. urhölgynek: Köszönettel vettük a küldöttet és átadtuk az átadandót.

Eger: K. J. urhölgynek: Kétszerte kedves, olyan hosszú hallgatás után.

„Nehéz álman volt az éjjel“. Látszik; kissé nehézkesen van előadva.

Ibolyának. Mint örültünk a kedves küldeménynek. Az olyan ibolya télen is virít; tehát gyakrabban találkozunk eszentul, nemde?

„Az áldozat.“ Igen csinos, de ez idő szerint vagy nekünk, vagy neki kellene áldozatul esni, ha kiadnók.

Előfizetési fölhívás!

„CSALÁDI KÖR“

1863-diki folyamára.

Megjelenik hetenkint két iven, diszesen kiállítva, színes borítékkal.
 Ad évenként ötvenkét könyomatú mellékletet,
 u. m. tizenkét arczképet, tizenkét divatképet, minden új évszakban négy-öt
 alakut, tizenkét himzet- és horgolási mintalapot,
 tizenkét ruhaszabási rajzot és négy zeneművet
 vagy kelmemintát

Minden hóban legalább négy mellékletet.

Azonkívül mindjárt az első felévre :

„Kun László udvara“ czimű gyönyörű műlapot.

E műlap azonnal megküldetik.

Előfizetési díj: évnegyedre 3 ft., félévre 6 ft., egész évre 12 ft.

a műlap besomagolási díja 30 uj kr.

Szives gyűjtőimnek nyolcz példány után tiszteletpéldánnyal kedveskedem.

EMILIA,

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa.

TÜRSCHE

PESTEN,

(váczi-utcza 10-dik szám.)

Ajánlja a t. hölgyeknek ujjonnan érkezett áruit: ugymint női gallarjait, a leggyeszerebb reggeli 30 krosoktól kezdve a 20 forintos gazdagon huuzettekig: csipkegallorok kaplatók 2 fől 30 ftig. Díszett zsebkendő több mint 600 darab érkezett ujjonnan. 2 fől kezdve 80 forintig darabja. — Továbbá ajánlja reggeli sokatóit, szalaggal diszitve, vagy a nélkül, 30 krtól kezdve 8-9 forintig. — Angolországban készült, és **karássonul és ujévi ajándokul igen alkalmas** gyönyörű katulyáit, a melyek a legszebb photograph-képekkel, színes arabeskekkel, virágokkal sat. vannak diszitve, s a melyekbe gallérokat, ujjakat, zsebkendőket sat. értékes ajándokul lehet beletenni. — Végül pedig felkéri a t. hölgyvilág figyelmét. **fehér és fekete csipkéire, moll- és battistelairekre, betétekre, himzett fodrokra, függönyökre, butortakarókra sat., mind a legjutányosabb árpu.**

